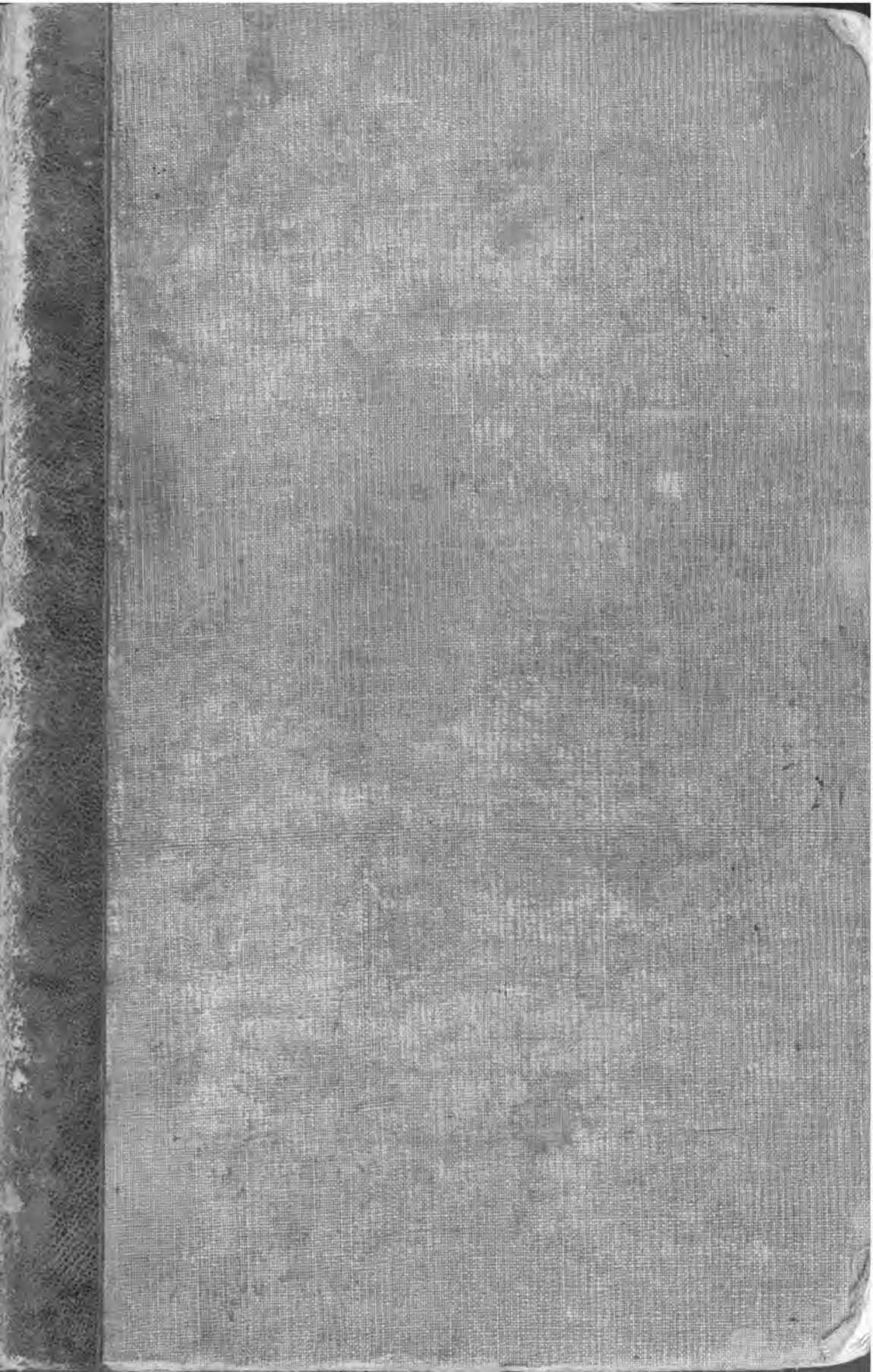

✓
**LEXICON
LATINO-POLONICUM.**

— 000 —
**SŁOWNIK
ŁACIŃSKO-POLSKI**

NA WZÓR NAJCIELNIEJSZYCH EUROPEJSKICH SŁOWNIKOW,
A MIANOWICIE NOWEGO WYDANIA E. FORCELLINIEGO,
SCHELLERA, FREUNDTA, PASSOWA, HEDERIKA etc.

PRZEZ

X. Floriana Bobrowskiego

UŁOŻONY.

Z DODANIEM WYRAZÓW, W NAUKACH MEDYCZNYCH UŻYWANYCH,

PRZEZ

D^{RA} FELIZA RYMKIEWICZA.

EDYCJA DRUGA

Zupełnie przerobiona i znacznie powiększo

Tom Drugi.

CZYTELNIA

L-Z.

Wydanie Adama Zawadzkiego.

W I L N O.

NAKŁADEM I DUKIEM JÓZEFA ZAWADZKIEGO.

1844.

811.124: 811.162.1'374

Licet excudatur, ea Conditione, ut excusus liber, ne prius veneat,
quam apud Censorum Collegium deposita sint ejusdem exempla legibus
praescripta. Vilnae 1839. d. 4. Martii.

Censor L. BOROWSKI.

LEXICON LATINO-POLONICUM.

SŁOWNIK ŁACIŃSKO-POLSKI.

L

GŁOSKA L w liczbach rzymskich znaczy piędziesiąt. || Z kropką znaczy imię rzymskie imię *Lucius*, np. *L. Sulla*. || LL albo HS *i. e. sestertius, sestertii, sestertium, settertios, sestertia ect.*

LABARUM, *i. n.* (λαβωρον). *Cod. Theod.* Świetna chorągiew wojskowa złotem przetykana, ozdobiona drogiemi kamieniami, którą noszono przed cesarzem. Konstantyn wielki dodał jej koronę i krzyż z napisem imienia JEZUSA CHRYSUSA. *Christus purpureum, gemmanti textus in auro, signabat labarum. Prudent. || Cod. Justi. Theod.*

LABASCO, *is, scēre*, (od *labo, are*). Wahać się, chwiać się, potaczać się, chybotać się, słać się, upadkiem grozić, chcieć upadać. *Quod crebro tumditur ictu, labascit. Lucr. || Przenośnie labascit victus. Ter. t. j. chwije się, chce upadać. || Też dep. labascor. Varr. ap. Non.*

LABASCOR, *i. q. labasco*. Ob. LABASCO.

LABDA, *ae, m.* (zamiast *Lambda*). Sprośnych ust człowiek, bardzo obrzydliwy wszecznik. *Varr. ap. Non. Auson.*

LABDACIDES. Ob. LABDACUS.

LABDACISMUS, *i, m.* (zamiast *Lambd*). (λαβδακισμός). *Mart. Capell.* Wada mowy,

TOM II.

L

gdzie głoska l często się powtarza. *Isidor.* || Wymawianie głoski l dwoistej zamiast jednej, np. *colloquium*, zamiast *conloquium*.

LABDACIUS, *a, um.* Ob. LABDACUS.

LABDACUS, *i, m.* (λαβδακος). Król Tebów, syn Polydorusa, ojciec Lajusa. *Apolod. Hygin. Sen. || Zład Labdacides. Stat. t. j. Polynices, wnuk Lajusa. || Zład Labdacidae, i. q. Thebani. Stat. || Labdacius, a, um.* Tyczący się Labdakusa, należący do niego, Labdacki, np. — *dux. Stat. t. j. Eteokles.*

LABĒA, *ae, ż. i. q. labia* albo *labium*. Usta, warga. *Rictu oris labearumque ductu. Gell. Pompon. ap. Non. || Też zamiast (trapetum) Cato.* Prasa do tłoczenia oliwek.

LABECULA, *ae, ż.* (zdrobn. od *labes*) Plama, skaza, zmaza, hanba, obelga, żelżywość, w zdrobniałym sposobie mówienia. *Alicui adspargere labeculam. Cic. t. j. zelżyć kogo.*

LABEFACIO, *is, ēci, actum* (Biern. *Labefio, actus sum, fieri*, (od *labo, are i facio* zamiast *labare facio*) *i. q. labefacto.* Poruścić, obruchać, zachwiać czem albo co, kruchać, ruchomą, wahając się, chwając się, albo ruszając się, kiwając się

uczynić. — *dentis. Ter. — partem muri. Caes. — aedes. Tac. — arborem. Ovid. — epistolam a vinculis suis. Id. t. j. otwierac zapieczęto- wany list. || Przenosić, wahać się, chwycić się uczynić. — *aliquem. Cie. — fidem suam. Suet. t. j. wiarę, kredyt, wi- chrzyć, podburzyć, wzniecać. — *classarios. Tac. || Zachwiać, wzruszyć, poruszyć. *Ossa labefacta. Virg.*, też — *membra voluptatis. Zuer. || Odmienić, chwycić się uczy- nie, do szczytu zrujnować, zniszczyć albo osłabiać zniszczyć, paszć, upaszc. — *jura. Lab. — corpora. Tac. || Nieszczęśliwym uczy- nie. — *aliquem. Tac. || Osłabić, nadwzględ- yć, wycieńczyć. — *ignis. Luer. || Psuć, zepsuć, po- psuć, zarazić, skażyć. — *contagione. Colum. || Labefieri. Sen.********

LABEFACTATIO albo **LABEFACTIO**, *ōnis, Ź. (od labefactio).* Wstrząśnienie, za- chwianie, wzruszenie. *Quintil. — dentium. Plin.* Chwianie się, ruchanie się, kiwanie się żębów.

LABEFACTATUS, *a, um, (imsl. od labe- factio).* Wzruszony, wstrząśniony, obrucha- ny. *Cie.*

LABEFACTIO. Ob. **LABEFACTATIO**.

LABEFACTO, *as, avi, atum, are, (czę- stotł. od labefacio) i. q. labefacio.* Wzru- szyć, obruchać, osłabić, nadwzględ- yć, wzru- szonem albo nadwzględonem uczynić, kru- chem, ruchomem uczynić, trudnić się uczy- nić, trudnić. — *signum vestibis. Cie. t. j. — posag. — horrea machinis bellicis. Suet. || Przenosić, chwycić się, hołsajacem się uczynić. — *fidem. Cie. — aliquem munere. Colum. — cogitationem. Cie. || Zład labefac- tari. Wahać się, chwycić się. — *causam. Cie. || Przenosić, zachwiać, wstząsnąć, poru- szyć, zrzucić, do szczytu zniszczyć, zeszpe- cić, zesromocić, zelżyć, zepsuć, skażyć, osłabić, nadwzględ- yć. — *aliquem. Cie. Ter. — amicitiam aut — justitiam. Cie. — opinionem. Id. — sensus. Luer. — animam. Id. — vitas hominum. Cie. t. j. seigać, przesładować. — *dignitatem. Cie. — societatem. Id. — quae dicta sunt. Cie. t. j. odpierać, zbijać czyje zarzuty.*****

LABEFACTUS, *a, um, (imsl. od labe- factio).* Wyruszony z miejsca, obruchany, do upadku przywiedziony. *Labefacta magna pars muri. Caes.* Nadwzględona znaczna część ściany. || Przenosić. — *fides. Suet.* Osłabio- na wiara. *Magno labe factus amore. Virg. t. j. tknięty wielką miłością.*

LABEFIO. Ob. **LABEFACTIO**.

LABELLUM, *i, n. (zdrobn. od labrum).* Warga, usta, kiedy mówi zmniejszonym spo- sobem. *Cie. Virg. Propert. Ovid. || Zład słowo przymilenia się np. meus ocellus, meum labellum, mea salus. Plaut. || Małe na- czynie, wanienka do wody. Cato. — *ficile. Colum. || Wrona u beczki, dziura, która się leje w beczkę. || Kamień wydrążony na mo- gile nakształt naczynia.**

LABENS, *tis, r. współ. (imsl. od labor, ēris).* Upadający, bliski upadku. *Labentes*

aedes. Hor. Upadające domy. — *malae. Suet.* Chorobą wycieńczale polieźki. — *oculi. Ovid.* Mrużące się oczy. *Labente die. Virg.* Na schyłku dnia. || Upadający, rujnujący się, tracący swą świetność. — *domus. Virg.* Upa- dająca świetność domu. — *disciplina. Liv.* Osłabiona karność. || Płynący. *Labentia sub terra flumina. Virg.* Rzeka pod ziemią pły- nąca. *Sidera tacito labentia coelo. Id.* Gwia- zdy cichym toczące się ruchem. || Przemija- jący, upływny. *Labens annus tacito passu. Ovid.* Rok, który nieznacznie upływa. *La- bentibus lustris. Virg.* W biegu wieków.

LABEO, *ōnis, m.* Wielkie wargi mający, wargaty. *Quosdam capitones, labeones. Ar- nob. Labra, a quibus Baechi Labeones dic- ti. Plin. t. j. przezwisko. || Przewisko fa- milii rzymskiej, z Fabijszów, który był znakomitym prawnikiem. Gell. Tac. Suet.*

LABES, *is, Ź. (od labor, lapsus etc.)* Upadek, upadnienie, ruina, zguba. — *terrae. Liv. — agri. Cie. — dare labem. Luer.* Nagle, raptem upadać. — *montis. Inscr. ap. Fabret. — imbris e coelo. Arnob. || Przenosić, upa- dek, upadnięcie. Prima labes mali. Vir. t. j. początek nieszczęścia. || Przenosić upadek, zepsucie, skażenie, zguba, zagłada. — *inno- centiae. Cie. — regnorum. Vall. Flacc. || Szkodliwy człowiek zowie się labes, np. — *provinciae. Cie. Illa labes. Id. || Choroba, zaraza, pomorek. Seren. || Zład, początek, pochodzenie, źródło zlej jakiej rzeczy. — *mali. Virg. t. j. nieszczęścia. || Skaża, zma- za, plama, np. od atramentu, od inkaustu. Hor. Mówią o plamach sukni. Sit bene con- veniens et sine labe toga. Ovid. || Znak, ska- za u byka. Pers. || Przenosić, plama hań- biąca, zmaza, zakal. — *civitatibus. Cie. — con- scientiae. Id. — animi. Cie. Vita sine labe peracta. Ovid. Moves labe carent. Id. Labes ignominiae. Tac. || Labi zamiast labe. Luer. || Labes w liczb. mnog. Cie. Labibus vitio- rum. Lactant.*****

LABIA, *ae, Ź. i. q. labium.* Usta, war- ga. *Contorta postrema labia. Apul. Refer ad labias. Plaut. || Labea, ae. Gell.*

LABIDOMETRUM, *i, n. (labis, szczy- pce, kleszcze; μέτρον, miara).* Narzędzie do mierzenia przestrzeni między lydrami klesz- czy akuszerskich zawartej, po założeniu ich na głowę dziecięcia.

LABIDUS, *a, um, ptuk.* Gdzie kto łatwo upaszc może, ślizki. *Vitr.*

LABILIS, *e, ptuk. (od labor, lapsus etc.)* Który upada albo dokąd upada, łatwo upa- da, ślizki. — *limus. Ammian. t. j. ślizki, gładki. Aqua natura res labilis. Arnob. || Znikomy, nietrwały, przemijający, niestate- czny. Arnob.*

LABIO, *ōnis, m. (od labium) i. q. labio- sus. Ferr. ap. Charis.*

LABIOSUS, *a, um, (od labium).* Wiel- kie wargi mający, wargaty. *Luer.*

LABIUM, *i, n. (od labis, brać).* Usta, wargę. *Labia demissa. Ter. t. j. obwisłe*

wargi. *Labis ductare aliquem. Plaut. t. j. oszukiwać kogo.*

LABO, *as, avi, atum, are, (od labor, lapsus sum etc.)* Chwiać się, rzucić się, u- padać, grozić ruiną. *Labat arte crebro janua. Virg.* Chwieja się drzwi na częste taranu uderzenie. *Labant aedes. Hor.* Upa- dają domy. || Przenosić. Chwiać się, wahać się, bydź niepewnym. *Labamus, mutamus- que sententiam. Cie.* Chwiejemy się w zda- niu. *Ovid. || Bydź blizkim niebezpieczeń- stwa. || Ustawać. Memoria labat. Liv.* Ustaje pamięć. *Cie. || Mieszać, plątać.*

LABOR, *ēris, bus albo psus sum, bi, dep. (od labo, are).* Upadać, lecieć, spadać z impetem na ziemię. *Demissum lapsi per funem. Virg.* Spadli po sznurze. *Labitur ex oculis gutta. Ovid.* Płynie łza z oczu. *Lapsi de fontibus amnes. Id.* Wypadł ze źródeł rzeki. *Labitur exanguis. Virg.* Pada bez duszy. *Virg. || Łazić, ezolgać się, pływać, mówić o wężach, okrętach i statkach wo- dnych. || Przenosić. Illico res foras labitur. Plaut.* Wnet się co rozgłasza. *Virg. || Wy- padać z pamięci. Tac. || Ustawać, mówić o siłach żywotnych. Curt. || Wysliznąć się, u- cieć. Ovid. || Powoli się wkradać. || Stawać się. Labi in cinere. Ovid. W popioł się o- brócić. || Labi in adulationem. Tac. Pooble- biać. || Labi in gaudia. Val. Flacc. Opywać w radość. || Wpadać w co. — *in segnitiam. Just. — w gnuśność. — in vitium. Hor. — w występki. Labi spe. Cie.* Stracić nadzieję. *Cie. || Błądzić, wykręcać, bydź oszukanym. || Mente labi. Cels. Oszaleć. Labi in verbo aliquo. Ovid.* Wymknąć się ze słowkiem. *Ne verbo quidem labi. Plin.* Nie opuścić ani słówka potrzebnego w mowie.*

LABOR albo **LABOS**, *ōris, m. (od la- besci, brać).* Praca, utrudzenie, zmordowa- nie. *Res est magni laboris. Cie.* Rzecz jest wielkiej pracy. *Laborem sibi sumere. Id.* Podejmować pracę. — *alteri imponere. Id.* Zwałać na drugiego pracę. — *insumere. Id.* Łożyć pracę. *Se magnis laboribus frangere. Cie.* Siebie wielkimi utrudzać pracami. *Laboribus exercere. Id.* Cwiczyć się w pra- cy. || Kłeska, przeciwność, trud. *Iliaci la- bores. Virg.* Kłeski Trojańskie. *Multis vari- isque laboribus. C. Nep.* Po rozmaitych prze- ciwnościach. || *Bellic labores. Val. Flacc.* Czyny wojenne. *Virg. || Praca rolnicza. Plaut. || Choroba. Scrib. Larg. || Bolesć cia- la. Col. || Niebezpieczeństwo. Plin. || Ciężar. Val. Flacc. || Moc, usiłowanie. Tu dea, tu praesens nostro succurre labori. Virg. Ty bogini, ty mojem racz kierować usilowa- niem. || Sztuka. Hic labor ille domus. Virg. Tu sztuka przemysłnego domu, czyli dow- cpe dzieło labiryntu. || Traska, kłopot. Virg. || *Labores. Virg. t. j. zaraźliwe potwory w przy- sionku piekieł, wedle wymysłu poetów. Virg. || Labos. Virg. t. j. bieda, niedza, ucisk, cier- pienie, utrapienie w podziemnym świecie. || Labos. Plaut. Ter. Sall. || Ad Labores. Mie- sce w niższej Pannonii. Tab. Peutling. || Prze-**

nośnie. *Hic canit errantem lunam, solisque labores. Virg.* Śpiewa obroty sieżycy i za- cmiienia słońca. || *Labores uteri. Claud.* Dzieci.

LABORATUS, *a, um, (imsl. od laboro).* Wypracowany. — *arte. Virg. || Pracowity, trudny. Val. Flacc.*

LABORIAE, *arum.* Ob. **LABORINUS**.

LABORIFER, *a, um, (od labor i fero).* Znoszący pracę, pracowity, wytrzymały w pracy. — *Heracles. Ovid. — juvenis. Id. — Musae. Auson.*

LABORINUS, *a, um, np. campi Labo- rini* albo też *Laboriae. Plin.* Okolice Kam- panii, dziś Terra di Lavora. || *Campus La- borinus. Id.*

LABORIOSE, *psk. (od laboriosus).* Pra- cownicie, z pracą, z mozolem. — *conterere aliquid. Cels. Laboriosius docere. Cie. La- boriosissime. Id.*

LABORIOSUS, *a, um, (od labor, oris).* Pelen pracy, pelen falggi, trudu, utrudze- nia, pracowity, trudny, mozolny, uciążliwy, przykry. — *deambulatione. Ter. Rus durum et laboriosum. Gall. ap. Non. Nihil laborio- sius. Cie. Nep. Opus laboriosissimum. Liv.* Biedny, niedzny, umęczony, udręczony. — *homo. Cie. || Udręczony pracą. Cie.*

LABORO, *as, avi, atum, are, (od labor, oris).* Jako słowo nijakie znaczą: Cznę pracę, z pracą co robić, trudzić się. *Jumenta onere et jugo laborantia. Quint.* Bydłta w jarzmie pracujące. || Chorować. — *ex intestinis. Cie.* Chorować na biegunkę. — *ex pedibus. Id. — na podagrę. || Zład odnosi się do innych przy- gód, równie umysłu jako i ciała. — *ex invidia. Id.* Mieć zawiść. — *odio apud hostes. Liv.* Bydź znieawidzianym u nieprzyjaciół. — *a re frumentaria. Caes.* Cierpieć niedostatek żywności. — *aere alieno. Suet.* Zadłużzić się. — *obsidione. Suet.* Bydź w oblężeniu. — *ex inscientia. Cie.* Bydź głupim. — *averitate. Liv.* Oddalić się od prawdy. || Bydź osłabionym, uciążliwym od potężniejszej strony. *Quos laborantes conspexerat, iis subsidia submit- tebat. Caes.* Których widział bydź osłabio- nych na siłach, tych posilkami wspierał. || *La- borare alieni. Sil.* Pracując służyć. || Odnosi się i do rzeczy nieżywotnych. *Non semper aquilonibus laborant querecta Gargani. Hor.* Nie zawsze od północnych wiatrow cierpią dęby Garganu. || Usilować, starać się. *Animo laborabat. Caes.* Usilował. || *Non laboro, ni- hil laboro. Cie.* Nie dbam, nie troszczę się. || Jako słowo czynne rządu przyp. czwart. i znać: robić, pracować. — *arma alieni. Stat.* Robić bron komu. || Biern. nieosob. *Laboratur. Caes.**

LABOS. Ob. **LABOR**.

LABOSUS, *a, um, i. q. laboriosus, np. — iter. Lucil. ap. Non. t. j. pracowita droga.*

LABRADEUS (trójjęzłok), *ei i eos (Au- βραδεύς)* albo *Labradus, ii* albo *Labran- deus, ei i eos.* Przewisko Jowisza, który miał świątynię w Karii. *Plin. Lactant.*

LABROS albo **LABRUS**, *i, (λάβρος, zar-*

łocny). *Ovid.* Przewisko psa. *Plin.* || Wilk morski, ryba.

LABROSUS, *a, um*, (od *labrum*). Mający wielkie wargi, usta. *Cels.*

LABRUM, *i, n*, (od *λαβῆν*, brać). Warg, usta. *Labra movere.* *Hor.* Szeptać. *Teneris immulens ubera labris.* *Virg.* Wkrapiając z wymion mleko do ust niemowlęcych. *Labra labris, conferre.* *Gell.* Całować. || Zartobliwie. *Devoravi nomen; atqui etiam modo versabatur mihi in labris primoribus.* *Plaut.* Wypadło mi z pamięci jego nazwisko, którym miał niedawno na końcu mojego języka. || *Linere alicui labra.* *Mart.* Oszwabić kogo. || *Primis albo primoribus labris gustare, albo attingere.* *Cic.* Zlekka się tylko czego dotknąć, albo liznąć nauki. *Liv. Plin.* || Przez podobieństwo, wator, brzegi bezcki dolne; krawędź u jakiego naczynia, brzeg rzeki, rowu. *Auson.* || Przekop z szansem. *Cato.* || Stągiew, naczynie wielkie z szerokiemi brzegami. — *eluacrum.* *Id.* Pomywalnik kuchenny, potok, naczynie do prania chust. *Virg.* || Skrzynia wodna, w którą z rury musa woda ciecze. || — *veneris.* *Plin.* Szczeciłyli panieńskie wiadro, roślina.

LABRUS. Ob. **LABROS**.

LABRUSCUS, *a, um*. — *scil. vitis.* *Plin.* Rodzaj dzikiej winnej macicy. *Uva labrusca.* *Colum.* || Złot *Labruscum.* *Virg.* Owoc winnej latorośli.

LABUNDUS, *a, um*, (od *labens*) zamiast *labens*. Upadający. — *unda.* *Aec. ap. Non.*

LABURNUM, *i, n*. Rodzaj drzewa rosnącego na Alpach. *Plin.*

LABYRINTHŪS, *a, um*, (*λαβύρινθος*). Labiryntowy, do labiryntu należący. — *flexus.* *Catull.*

LABYRINTHICUS, *a, um*, *i. q.* *labyrinthicus.* Labiryntowy. — *viae.* *Sidon.*

LABYRINTHUS, *i, m*. (*λαβύρινθος*). Labirynt albo budowa z wielo drogami błędnymi. *Virg. Ovid.* || Cztery labirynty celniejsze wedle Pliniusza, pierwszy Egypcki, drugi Kretejski wynalazku Dedala, trzeci Lemnejski, czwarty włoski.

LAC, *lactis*, *n*. (od *γαλα*, *γαλακτος*, mleko). *Agui a lacte depulsi.* *Virg.* Jagnięta od macior odłączone. *Lac dare alicui.* *Ovid.* Mlekiem kogo karmić. *Lac novum.* *Virg.* Świeże mleko. — *concretum.* *Id.* Mleko zsiadłe. || *Tam simile est, quam lac lacti.* *Plaut.* przysł. Chcąc wyrazić rzeczy sobie podobne. *Lac gallinaeum.* *Petron.* przysł. Rzecz bardzo rzadka. *Cels.* || Sok niektórych drzew i roślin. *Ovid.* || Kolor mleczny. || Przenośnie. *Sattari velut quodam incundioris disciplinae lacte.* *Quint.* Jakby przyjemniejszą nasycić nauką mleka. || *Lac, clis.* *Plaut. Gell.* Wrozdżają mężkim. || W przyp. pierw. *lacte* zamiast *lac.* *Plaut. Farr. ap. Non.* *Lacte hoc vocatur.* *Plin.*, zamiast *lac.*

LACAENUS, *a, um*. Lacedemoński. — *virgines.* *Virg.* — *scil. femina.* *Cic.* Lacedemonka, Spartanka. Szczególnie tak nazwa-

na Helena. *Virg.* Klitemnestra. *Val. Flacc.* Leda. *Martial.*

LACCA, *ae, z*. Rodzaj puchliny, nabrzmienia w goleniach. *Veget. de re vet.* || Rodzaj rośliny. *Apul.*

LACCARIUS, *ii, m*. (od *λάκκος*, fossa, jama, studnia) *scil. homo.* Studziennik, co studnie kopie, grabarz studzienny. *Laccarii.* *Cod. Just.* Inne *Edd.* mają *Laeticarii.*

LACEDAEMON, *onis, z*. (*Λακεδαιμόνιος*). Sławne miasto Peloponezu inaczej Sparta zwana, kraina nazwana *Laconica.* *Cic. Virg. Nep.* || Znakomita z surowości, twardości, cierpkości, ze sposobu życia, złąd *patiens Lacedaemon.* *Hor.* || r. m. Lacedemończyk. *Lacedaemones.* *Mamert.* Lacedemończycy. || W przyp. szóst. *Lacedaemoni.* *Nep.*

LACEDAEMONIUS, *a, um*, (*Λακεδαιμόνιος*) Z Lacedemonii, należący do Lacedemonii, Lacedemoński, Spartański. — *marmor.* *Plin.* — *colonus.* *Petron.* || *Lacedaemonius.* *Nep.* Lacedemończyk. || *Lacedaemonii.* *Id.* Lacedemończycy. || *Lacedaemonia.* Miasto w Cyprie. *Steph. Byzant.*

LACER, *a, um*, (od *lacero*, are). *Ovid.* Obcięty, || Przenośnie. *Lacera castra.* *Sal.* Wojsko, które wodza straciło w boju. || Rozszarpany, rozdarty. *Laceras puppes reficere.* *Ovid.* Naprawiać skolataną okręty. *Lacera crines.* *Stat.* Wydarć włosy. — *vestis.* *Tac.* Podarta suknia. — *tabulae.* *Ovid.* Sztuki deszczek. *Ovid.* || Ten, który rozdziera. || Przenośnie. *Plin.* Rozsypany, mówiące o narodzie. *Lacera urbs.* *Rutil.* Złupione miasto.

LACERABILIS, *e, ptnk.* (od *lacero*, are). To, co się może łatwo rozdzierać, rozszarpać, posieć, pokarbować. *Auson.*

LACERATIO, *onis, z*. (od *lacero*, are). Szarpanie, rozdzieranie, posiekanie. — *corporis.* *Cic.* — *genarum.* *Id.*

LACERATOR, *oris, m*. (od *lacero*, are). Rozdzieracz, co rozdziera. *Augustin.*

LACERATUS, *a, um*, (imsl. od *lacero*, are). Rozdarty, rozszarpany, roztargany. *Laceratus morsu canis.* *Phaedr.* Od psa pokąsany. *Navis lacerata fluctibus.* *Curt.* Okręt skolatany burzą. — *vestis.* *Id.* Podarta suknia. Przenośnie. — *existimatio alicujus carminibus maledicentissimis.* *Suet.* Zelżony najuszczypliwszymi wierszami. *Quint.* || Dręczony od zgryzot.

LACERNA, *ae, z*. Suknia zwierzchnia z grubszego sukna, którą się okrywali Rzymianie od niepogody i zimna, naksztalt oponczy lub płaszcza. *Cic. Hor. Ovid. Martial. Suet.*

LACERNATUS, *a, um*, (imsl. od *lacerno*, are). Odziany zwierzchnią suknią. *Juvenal.*

LACERNO, *are.* Ob. **LACERNATUS**.

LACERNULA, *ae, z*. (zdrobn. od *lacerna*) *i. q.* *lacerna.* Płaszcz albo mala oponczy rzymska. *Arnob.*

LACERO, *as, avi, atum, are*, (od *λαβῆν*, rozpuknąć się, podać się). Podrzec, rozerwać, rozderzeć, rozszarpać, stargać, rozdrapać, posieć na mięsne jadki, pokarbować. — *genas.* — *vestem.* *Ovid.* — *ora,* — *cos-*

nas. *Id.* — *navem.* *Ovid.* Skolatać przez bu rzę okręt. — *per multos cruciatus.* *Curt.* t. j. trapić, dręczyć. — *oculos unguibus.* *Sen.* — *tergum virgis.* *Liv.* — *viscera morsu.* *Cic.* || Rozebrać, na części podzielić, porznać, pokroić, np. potrawę. *Petron.* || Przenośnie. — *reliquias vitae.* *Cic. Q.* Przedać w aukcy licytować. — *urbes.* *Lucan.* Złupić miasta. || Przenośnie, lżyć, zlorzeczyć, nieować, krytykować, szydzić. *Cic. Liv.* || Obić. — *hostiliter.* *Liv.* — *tergum.* *Id.* || Rujnować, z gruntu niszczyć. — *patriam.* *Cic.* — *rem suam.* *Plaut.* t. j. przemarnować, rozproszyć. — *homines fenore.* *Plaut.* — *pecuniam.* *Cic.* t. j. roztrząsanie pieniędzy. — *diem.* *Plaut.* Trawić dzień.

LACERTA, *ae, z*. i **LACERTUS**, *i, m*. Jaszczurka. *Virg. Hor. Martial. Plin.* || Złąd przysłowic. *Est aliquid quocumque recessu unius sese dominum fecisse lacertae.* *Juvenal.* t. j. dość jest byź panem jednej majetności, gździeli zaledwie skryć się mogła jaszczurka. || Ryba morska. *Cic.* Ramię. Ob. *Lacertus*.

LACERTOSUS, *a, um*, (od *lacertus*, ramię górne). Muskularny, opatrzoney w muskuly, cielisty, mięsisty, zatem silny, mocny, np. *equus.* *Farr.* — *gallus.* *Id.* — *vir.* *Colum.* — *colonus.* *Ovid.*

LACERTULUS, *i, m*. (zdrobn. od *lacertus*) *i. q.* *parvus lacertus.* Rodzaj ciasteczka. *Apul.*

LACERTUS, *i, m*. Muskularna górna część ramienia, barku. *Oculus adducto torquens hastile lacerto.* *Virg.* Wnet wymierzwszy pocisk ręką silną. *Fasis circum projecta lacertis.* *Val. Flacc.* Ucisnąwszy za szyję. || *Lacertus auratus.* *Prop.* Ozdobiony złotym naramiennikiem. || Przenośnie. Moc, siła potęga. *Quid prodest vestris disjecta lacertis Ilios?* *Ovid.* Na co się przydała Troja waszemi zniszczona silami? || Piękna przenośnia. *Spiculaeque exacunt rostris, aptantque lacertos.* *Virg.* Ostrzą żądla pyszczkiem i zbierają siły do przyszłej walki, mówiące o pszczołach. || *Plin.* Ryba rozmaitego rodzaju.

LACESSITIŌ, *onis, z*. (od *laccio*). Wyzywianie, natarcie, najazd, zaczepka, drażnienie, pobudzanie. *Ammian.*

LACESSITUS, *a, um*, (imsl. od *laccio*). Drażniony, wyzywany, nagabany. || *Aeraque fulgent sole laccessita.* *Virg.* Miedź błyska od słońca odbita.

LACESSO, *is, iui i ii, itum, ssere*, (częstol. od *lacero* albo od *lacio*). Drażnić, nagabac, wyzywać, napastować, napadać, najeżdżać. — *ferro.* *Cic.* Nastawać na kogo z żelazem w rękę. — *maledictis.* *Cic.* Natarzać się, zlorzeczyć. — *pugnam.* *Virg.* Zacząć walkę. || Przenośnie. — *risum.* *Quint.* Pobudzić do śmiechu. *Nihil supra deos laccio.* *Hor.* O nie więcej nie proszę bogów. *Manibusque laccessunt pectora plausa cavis.* *Virg.* Woznicy biją dlonia po piersiach koni dla zachęcenia onych. *Col.* || Szkozić. — *insidiis.* *Catull.* Zasadzką szkozić. — *cap-*

taliter. *Plin.* O wielką zbrodnię skarżyć. *Luer.* || Lechać. *Cic.* || Wzruszać, pobudzać. *Id.* || Zapraszać. — *erater.* *Val. Flacc.* Pić zapraszać. || *Lacessiri* zamiast *laccessi.* *Colum.*

LACHANIZO albo **LACHANISSO**, *as, are*, zamiast *lanqueo*. Słabieć, chwiać się. *Suet.*

LACHANUM, *i, (λαχανον)* *i. e. olus.* Jarzyna. Ob. **LAGANUM**.

LACHESIS, *is, z*. (*Λάχαις*). Jedna ze trzech Park. *Ovid. Juvenal. Martial.*

LACHRYMA. Ob. **LACRYMA**.

LACINIA *Juno*. Ob. **LACINIUS**.

LACINIA, *ae, z*. (podobno od *lacino*, are zamiast *lacinio*). Kraj, róg, koniec, pola sukni. — *togae.* *Suet.* || Chustka, chustka od nosa. *Sume laciniam atque absterge sudorem tibi.* *Plaut.* || *Obtinet lacinia.* *Cic.* t. j. trzyma za kraj szaty. || *Cypel*, narożnik ładowy, klin ładu wychodzący na wodę. *Plin.* || Chustka do zawinięcia czego. *Plin.* || Przenośnie, szmata, galgan, plat. *Plin.* || Skóra obwieszta, podgarle wolowe. *Plin.* || Suknia nikiemna, galgan, lachmany. *Apul.* || Male oddzielenie, oddział części jakiej. *Grex in lacinias distribuitur.* *Colum.* || *Brevis lacinia.* *Plin.* t. j. mała strefa ziemi, mała sztuka, kawalek. *Ager in lacinis est adsignatus.* *Frontin.* t. j. pojedynczo, częściami, kawalkami. || *Lacinia Juno* albo *Diva*. Ob. *Lacinius*.

LACINIATIM, *psk.* (od *lacinia*). Pojedynczo, częściami, kawalkami, nie razem, np. dawać co. *Apul.*

LACINIATUS, *a, um*. Ob. **LACINIO**.

LACINIO, *as, are*, (od *lacinia*). Okryć, zakryć, nakryć, albo odformować, wyobrazić, wystawić, utworzyć. — *voluptatem membrum graphicę.* *Apul.* t. j. każdej z osobna części członków piękność, dokładnie wyrazić. || Rozdzielić, podzielić, począstować, porąbać na sztuki, podrobić. *Tertull.*

LACINIOSE, *psk.* (od *laciniosus*). Konieczato, koniecznym sposobem, naksztalt fręzli. *Vena laciniose erispa.* *Plin.*

LACINIOSUS, *a, um*, (od *lacinia*). Mający konce, konieczaty, pelen końców, nierówny. *Plin. Tertull.* *Folia laciniosa.* *Plin.* || Obszerny, rozwlekły. — *sermo.* *Tertull.* *Sermo laciniosissimus.* *Hieron.* *Corporis imbecilitas laciniosa est.* *Apul.* t. j. choroba czyni rozwekle położenie.

LACINIUS, *a, um*. Nazwanie okolicy na końcu Włoch w Brucii, Lacinijuszowy. — *litora.* *Ovid.* — *promontorium.* *Plin. Mela.* — *scil. promontorium.* *Ibid.* Przylądek Brucyow w części Kalabrii, teraz *Capo delle Colonne.* || *Juno Lacinia.* *Liv.* *Diva Lacinia.* *Virg.* t. j. jej kościół.

LACIO, *is, ere*, (od *lax*, eis). Poehlebiać, przypoelebiać się. *Luer.* || *Od laqueus.* Ważyć, nęcić, ludzić. *Luer.*

LACIO, *as, are*. Ob. **LACINIO**.

LACO albo **LACON**, *onis, m*. (*Λάκων*). Lacedemończyk, Spartańczyk. *Nep.* || *Lacones.* Spartańczykowie. *Prop. Stat.* || *Ledaici Lacones.* t. j. Rastor i Pollux. *Martial.* ||

Laco fulvus. Hor. t. j. pies Spartański. || *Laco*. Przewisko rzymskie. *Tac.*

LACON albo *LACO*, *ōnis*. Ob. *LACO*.

LACONIA, *ae*, *scil. terra*. i. q. *Laconica*. *Plin.*

LACONICA, *ae*, (*scil. terra*) albo *LACONICE*, *es*, *z.* (*Λακωνική* *scil. γῆ*). Ziemia, prowincja, kraj w Peloponezie, gdzie jest Sparta, Lacedemon, *Nep. Fell. Plin.*

LACONICUS, *a*, *um*, (*Λακωνικός*). Lacedemoński. — *purpura. Hor.* — *brevitas. Symmach.* — *canes. Plin.* — *ora. Liv.* — *balneum. Cic. Vitr. Cels.* Łażnia parowa, wanna pocąca, pocielnica, izba do pocenia, łaźnia.

LACONIS, *idis*, *z.* (*Λακωνίς*) i. q. *Lacedemonia*, *Sparta*. || — *scil. femina. Spartanica*, np. *matre Laconide nati. Ovid.* Urodzeni ze Spartaniki, Spartańska matka. || — *scil. terra*, i. q. *Laconica. Mela.*

LACONISMUS, *i*, *m.* (*Λακωνισμός*) Sposób mówienia lakoniczny, t. j. sposób krótki mówienia. *Cic.*

LACONIUS, *a*, *um*. Spartański. || *Ztąd Laconia scil. terra. Ob. LACONIA.*

LACOTOMUS, *i*, (od *λακίς*, ulamek; *τέμνω*, przecinać). Linia prosta, która przecina południowe koło. *Vitr.*

LACRYMA albo *LACRIMA* albo *LACRUMA*, *ae*, *z.* (*δάκρυμα*, łza, płacz). Łza, wilgoć, wilgotność, humor oczu płaczących. *Cito arecit lacryma. Cic. Lacrymae cadunt gaudio. Ter. Prae lacrymis loqui non possum. Cic. Lacrymam dare alieni. Ovid. t. j. oplakiwać kogo. Effundi in lacrymas. Tac.* Rzewliwie płakać. *Lacrymas siccare cadentes. Prop.* — *supprimere. Id. Mauat rara lacryma per genas. Hor. Cogere aliquem ad lacrymas. Ovid.* Zmusić kogo do łez. *Lacrymis indulgere. Ovid.* Łzy ronić. *Lacrymas non tenere. Cic. Multis cum lacrymis obsecrare. Caes.* Ze łzami prosić, błagać. *Lacrymas profundere. Cic.* albo — *fundere. Ovid.* Łzy wylewać, albo demittere. *Virg.* albo emitte. *Ovid.* albo proicere. *Hir.* albo — *dare. Virg.* albo — *civere. Id. t. j. Łzy wylewać. Łzy ronić, też ire in lacrymas. Virg.* Płakać. *Lacrymas movere. Quintil.* albo — *concitare. Id.* — *elicere alieni. Auct. consol. t. j. pobudzić do płaczu, albo wyciskać łzy komu.* || Wilgoć, wilgotność, humor drzewa, rośliny. *Lacryma arborum. Plin.* — *vitium. Id. Lacryma medica panacis. Colum.* || *Lacrymae olentes. t. j. krople ciekące gorącego wosku. Prudent.* || *Pisze się też lacryma. Gell.*

LACRYMABILIS, (*LACRIM* albo *LACRUM*), *e*, *ptnk.* (od *lacrymo*, *are*). Oplakania godny. *Fix tenet lacrymas, quia nil lacrymabile cernit. Ovid.* — *bellum. Virg.* || Żalony, płaczliwy. — *gemitus. Virg.* — *bellum. Id.* || Podobny do łzy. — *distillatio. Arnob.*

LACRYMABILITER, *LACRIM* albo *LACRUM*), *psk.* (od *lacrymabilis*). Ze łzami, żałośnie. — *deprecat. Hieron.*

LACRYMABUNDUS, (*LACRIM* albo *LACRUM*), *a*, *um*, i. q. *lacrymans*. Łzy lejący, płaczący. *Atque ille — lacrymabundus inquit. Liv.*

LACRYMATIO, (*LACRIM* albo *LACRUM*), *ōnis*, *z.* (od *lacrymo*). Płacz, wylewanie łez. *Oculorum lacrymationes. Plin.*

LACRYMATUS, (*LACRI* albo *LACRU*), *a*, *um*, (imsl. od *lacrymo*). Sączący się, ciekący nakształt łez. *Ovid.*

LACRYMO, (*LACRIM* albo *LACRUM*), *as*, *avi*, *atum*, *are*, też (*LACRYMOR*, *LACRI* albo *LACRUM*), *atus* *sum*, *ari*, *dep.* (od *lacrymo*). Płakać, łzy wylewać, łzy ronić. *Te lacrymasse. Cic. Quin lacrymae retur. Cic. Lacrymo gudio. Ter.* Płacz z radości. *Multa lacrymans. Virg.* Bardzo płaczący. *Oculis lacrymantibus. Cic.* Płaczącymi oczyma. || Płakać t. j. kapać, ciec, sączyć się kroplami, mówiąc o roślinach i drzewach. *Calamus lacrymans. Plin.* t. j. ciekący humor, wilgoć. *Lacrymatae myrrhae. Ovid. t. j. sączące się.*

LACRYMOSE, (*LACRIM* albo *LACRUM*), *psk.* (od *lacrymosus*). Płaczący, z płaczem, z wylewaniem łez. *Lacrymose dicere. Gell. Plin.*

LACRYMOSUS, (*LACRIM* albo *LACRUM*), *a*, *um*, (od *lacryma*). Pelen łez, płaczu. — *oculi. Plin.* albo — *lumina (i. e. oculi). Ovid.* Płaczący, wylewający łzy oczu. — *voces. Virg. t. j. płaczące głosy.* || O roślinach płaczący t. j. sączący się. *Plin.* || Łzy wznicić, wzbudzić. — *fumus. Hor. Ovid. Coepit odor lacrymosus. Plin. t. j. zapach cebuli wznicić łzy.* — *earmen. Ovid.* Wiersz żalony. — *funera. Hor. t. j. żałobne pogrzeby.*

LACRYMULA, (*LACRIM* albo *LACRUM*), *ae*, *z.* (od *lacryma*). Łza, zmniejsza się, gdy się mówi szydersko, z urąganiem, z obelgą albo gdy się mówi delikatnym, czułym sposobem, lezka. *Cic. Ter. Catull.*

LACTA, *ae*, *z.* Rodzaj kassyi. *Lactam vocant barbarorum nomine. Plin.*

LACTANEUS, *a*, *um*, (od *lacto*, *are*) i. q. *lactans*. *Nutritores lactanei. Inscr. apud Maffei.*

LACTANTIUS, *ii*, *m.* Chrześcijański pisarz bardzo wymowny, żył na początku czwartego wieku, za panowania Dioklecejana i Konstantyna cesarzów. *Hieron.* Pisał *Institutiones* w siedmiu księgach, dalej *de ira Dei*, *de opificio Dei*, *Epitom. Institut.*, *de mortibus persecutorum*, *Symposium etc.*

LACTARIS, *e*, *ptnk.* (od *lac*) i. q. *lactens*, *lac habens*, *lactans*. — *capra. Marc. Empir.*

LACTARIUS, *a*, *um*, (od *lac*). Mający w sobie mleko, mleczny. — *herba. ap. tithymalum*, albo — *lactucam caprinam. Plin.* t. j. mleczne ziele. || *Ztąd karmiący. Farr.* || Z mleka zrobiony. *Lamprid.* *Lactaria* zamiast *lactentia*. t. j. mleczna potrawa. Potrawa z mleka. *Lamprid.*

LACTATUS, *us*, *m.* (od *lacto*, *are*). Karmienie, strawa, karm z mleka. *Muraenas pinguescere lactatu. Plin.*

LACTE, *is*. Ob. *LAC*.

LACTENS, *tis*, *r. społ.* (imsl. od *lacteo*). *Cic. Ssący. — porcus. Col. Prosię. — vitulus. Ovid.* Cielę ssące. || Przenośnie. — *annus. Ovid.* Wiosna. *Ovid.* || Mleczny, mający mleko. *Lactentia frumenta. Virg.* Zboża pełne mleczu. || *Lactentia. Cels.* Potrawy z mleka.

LACTEO, *es*, *ere*, *n.* (od *lac*). Ssać, t. j. ssać mleko, byź niemowlakiem, dzieckiem ssącym. *Romulus parvus et lactens. Cic. Agni lactentes. Farr.* || Mieć mleko w sobie, byź mlecznym. *Lactent viridia pabula. Colum.* || Byź zrobionem z mleka, o potrawach. *Lactentia. Cels.* Mleczne potrawy.

LACTEOLUS, *a*, *um*, (zdrobn. od *lacteus*) i. q. *lacteus*. Biały albo bieluczki jak mleko, mówiąc zmniejszającym sposobem albo żartobliwie. — *puellae. Catull.* — *agni. Prudent.* *Caro lacteoli visceris, i. e. caro candida testae marinae inclusa. Auson.* — *spiritus. Prudent.* t. j. miły, łagodny.

LACTES, w licz. mnog. Ob. *LACTIS*.

LACTESCO, *seis*, *scere*, (od *lacteo*). Mlecznić, mleka nabierać, stawać się mlekiem albo mlecznym, zarywać na kolor mleczny. *Omnia cibis matrum lactescere incipit. Cic. Aquam lactescere. Plin. Lactescentia sata. Id.* || Stać się ssącym. Nabierać mleka do ssania. *Asinae praegnantibus continuo lactescunt. Plin.*

LACTEUS, *a*, *um*, (od *lac*). Mleczny. — *humor. Ovid. Lucr. t. j. mleko.* || Pelen mleka. — *ubera. Virg.* || Ssący, pijący mleko. — *poreus. Martial.* || Biały jak mleko, mający mleczny kolor. *Succus lacteus herbae. Plin.* — *cervix. Virg.* — *gemma. Martial.* || *Ztąd via lactea. Ovid.* albo *Orbis lacteus. Cic.* albo *circulus lacteus. Plin.* t. j. tak zwana mleczna droga na niebie.

LACTICOLOR, *ōris*, *r. społ.* (od *lac* i *color*). Mleczny kolor. *Auson.*

LACTIFER, *a*, *um*, i. e. *lac ferens*. Rtóry daje mleko. *Inscr. ap. Murator.*

LACTILAGO, *inis*, *z.* (od *lac*). Rodzaj rośliny, inaczej *chamaedaphne* zwanej. *Apul.*

LACTINEUS, *a*, *um*, (od *lac*). Mleczny kolor, biały. — *cultus. Venant. Fort. t. j.* — *ubior.*

LACTIS, *is*, *z.* od *lac* (podobno *scil. canalis* albo *hilla* od *lactis*, *e*, t. j. mleczny, zawierający mleko, podobno mleczne naczynie w cieple, potem mała kiszka albo kanał, gdzie pokarmy z żołądka do wielkiej kiszki przechodzą, w krew się obracają. || W licz. mnog. *lactes*. Kiszki cienkie, subtelne. *Plin.* || W ogólności kiszka, wnętrze, jelita. *Suet.* || *Lactis aquina. Titin.*

LACTITO, *as*, *are*, (częstoil. od *lacto*, *are*) i. q. *lacto*. Ssać. *Martial.*

LACTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *lac*). *Farr.* Piersiami karmić, dawać mleko. *Col.* || Ssać mleko. || Przenośnie, (od *lacio*). *Ter.*

Plaut. Oszukiwać, łudzić, karmić próżną nadzieją.

LACTORA, *ae*. Miasto w Gallii Akwitanijskiej. *Anton. itin.*, dziś *Leictoure* w Gaskonii. *Lactores*. Mieszkańcy tego miasta. *Inscr. ap. Grut.*

LACTORIS, (od *lac*). Rodzaj mlecznej rośliny. *Plin.*

LACTUCA, *ae*, *z.* (podobno od *lactucus*, *a*, *um*, mleczny, *scil. herba*). Salata, salata polna, dzika, albo ogrodowa albo głowiasta salata. *Plin. Pallad.* — *sessilis. Plin.* Nizka, podła salata. Zowie się też — *sedens. Martial.* || Salata dzika. — *caprina. Plin.* — *marina. Cels.* || *Lactucam ponere, disserere. Colum.* t. j. sadzić, flancować salate.

LACTUCARIUM, *i*, *n.* (*lactuca*, salata). Ekstrakt przez zagęszczenie soku salaty otrzymanej, mający własności narkotyczne.

LACTUCARIUS, *a*, *um*, (od *lactuca*). Salatan, należący do salaty. || *Lactucarius*, rzeczo. Przekupień salaty. *Diomed.*

LACTUCINUS, (od *lactuca*). Przewisko rzymskie, np. rodziny Waleryuszów. *Plin.*

LACTUCOSUS, *a*, *um*, (od *lactuca*). Pelen salaty. *Diomed.*

LACTUCULA, *ae*, *z.* (zdrobn. od *lactuca*) i. q. *lactuca*, mówiąc zmniejszającym sposobem mała, młoda salata. *Suet. Pallad.*

LACTURCIA, (*scil. dea* od *lac*) i. e. *dea lactescentium frumentorum*, t. j. bogini nalewająca mleczem zboże. *Augustin.*

LACTURNUS. Ob. *LACTURCIA*.

LACUNA, *ae*, *z.* (od *lacus*). Fossa, kultura pełna wody. *Vitr.* || Loch, dół, sadzawka bez ryb. || *Salsae lacunae. Lucr.* Wody morskie. *Cic.* || Przekop, jama, dół. || Miejsce próżne, złąd przenośnie. — *famae. Gell.* Plama, uczyniona dobru mieniu. *Lacuna rei familiaris explere. Cic.* Naprawić straty gospodarstwa. || Podobno ptak, od *lacunus* (i. e. *similis lacui*) przez skróć. *lacunus*, *a*, *um*, *scil. res*, *fossa cet.*

LACUNAR, *āris*, *n.* (podobno zamiast *lacunare* od *lacunaris*, *e*, i. e. *similis lacunae* albo *lacunarum plenus*, *scil. tectum* albo *opus*). Pewny rodzaj tallowania ścian, boazeria, tallowanie, robota w tafle, pulap, sufit, plafond. *Cic. Hor. Vitr. Doctus spectare lacunar. Juvenal.* t. j. dbać o cudze, gdy chodzi o swoje. || Podobno pochodzi od *lacuna*, to co się używa dla ozdób, wydrążenia, wklęsłości albo głęboki pulap, sufit, nazywa się też *laquear* od *laqueis* dla głębokiego obwodu sklepienia. || W przyp. drug. *lacunarium* zamiast *lacunarium. Vitr.* W przyp. trzec. *lacunaribus* i *lacunariis. Id.*

LACUNARIUS, *a*, *um*. Należący do tallowania ścian, do sufitów, pulapów. || *Lacunarius scil. fossor. Jul. Firm.* Grobarz. || *Lacunarium scil. opus. i. q. lacunar. Vitr.* t. j. strop, sufit, pulap, albo ciecielska robota.

LACUNATUS, *a*, *um*, (imsl. od *lacuno*, *are*). Głębszym zrobiony, niby wygłębiony, wyrty, wydrążony. *Plin.*

LACŪNO, *as, avi, atum, are*, (od *lacuna*). Głębszym zrobić, niby wygłębić, wyręć, wydrążyć. *Plin.* || Zdobić w rodzaju tafłowania, boazerji, futrowania. *Ovid.*

LACŪNOSUS, *a, um*, (od *lacuna*). Pelen rowów, foss, kałuż. — *convallis. Apul.* || Pelen szpar, przerw, wylomów, dziur, luk, albo pelen wydrążenia, wklęsłości. *Cic.* — *intervals. Vitr.*

LACUS, *us, m.* (podobno od *λάκος*, jama, fossa, kałuża pełna wody, studnia albo od *λάκω*, rozpadlina, szpara). Stojąca woda, jezioro, staw, sadzawka, błoto, bagno, oparzysto, kałuża, bagno. *Cic. Lucus Albanus. Liv.* || W ogólności woda, zbiór wód, wylanie wód, rzeka, źródło, źródło. *Reddita forma lacu* (zamiast *lacui*) *est. Ovid.* Woda we źródle albo źródło. || Wielki zbiór wody, wodozbiór przez wodociągi sprowadzony, takich wodozbiórów było bardzo wiele w Rzymie przez Agrypę fundowanych; ztąd *redeunt a furno lacuque. Hor. Malevoli supra lacum. Plaut. t. j. miejsee w Rzymie.* || Ztąd *siccus lacus. Prop. t. j. mówią o niepożytecznej rzeczce.* || Ceber, wanna, kadz do oliwy. *Colum.* || Wapienna skrzynia. *Vir.* || Szczególnie kadz która się stawia pod prasę winną. *Cato. Ovid. Colum. Plin.* || *Oratio de musto ac lacu fervido. Cic. t. j. mowa jeszcze młoda, jeszcze nie przestała szumieć, wyburzyć się, wyrobić.* || Schowanie, miejsce do przechowania jarzyn ogrodowych. *Colum.* || Gruba, dół. — *leonum. Prudent. Lwów jama.* || *Lacus* zamiast *lacunar. Lucil.* || *Lacus, i. Poet. in Catulect.*

LACUSCULUS, *i, m.* (zdrobn. od *lacus*). Mała stojąca woda, np. kałuża. *Colum.* || Schowanie, przegroda, przedział na podniesieniu dla chowania oliwek. *Colum.*

LACUTURRIS, *is.* Rodzaj głowistej karpusty. *Plin.*

LADA albo **LĒDA**, *ae*, albo **LEDON**, **LEDUM**, *i, n.* (*λήδων*). Bagno, roślina, z której liści sok się zbiera bagnowy. *Plin. Ladum* albo *Ledanum*, (teraz zwane *ladanum*). || Zowie się też *Ledanum*. Ob. *Lada*.

LADANUM, *i*, (*λήδανον*). Ob. *Lada*. *Plin. Cels. Marc. Emp.*

LADAS, *ae, m.* Laufer, prędkli biegacz Alexandra wielkiego. *Sen. Catull. Martiul.*

LADON, *ōnis, m.* (*Λάδων*). Rzeka w Peloponezie i w Arkadii, wpada do Alfeum. *Plin. Ovid.* || Jeden z psów Akteona. *Ovid. Hygin.*

LAEDO, *is, si, sum, ēre*, (od *δολέω*, obrócić, szkodzić). Bić, tłuc często jedną rzeczą o drugą, trącić, uderzać. — *naves ad saxa. Lucr.* || Obrząć, okaleczyć, naruszyć, uszkodzić. — *brachia. Plaut.* — *fidem. Cic.* — *herbas morsu. Ovid.* — *aliquem ludibrio. Metell. in Cic.* || Zamiast *clidere*. Rozdławić, rozgnieść, zgnieść, potrzaskać. *Zona laedere collum. Hor.* Powiesić się, udusić się. || Urazić, obrazić, skrzywdzić kogo. — *aliquem. Nep.* — *universos. Sall. Nulli os*

laedere. Ter. Nikogo nieobrażać w jego obecnosci. || Zasmucić, zmartwić, boleść, chorobę zrzucić. *Tua me infortunia laedent. Hor.* || Czynić niewczas, razić, dotykać. *Te pulvis strepitusque rotarum laedit. Hor.* || Obrażić kogo słowami. *Cic. Sall.*

LAELAPS, *apis, m.* (*λαῖλαψ*). Szturm, wicher, imię jednego z psów Akteona. *Ovid. Hygin.*

LAENA, *ae, Ź.* (od *χλαῖνα*). Suknia grubą, suknią zwierzchnią, którą nosili wszyscy bogaci i ubodzy. *Virg. Sil. Martiul. Juvenal.* || Suknia kapłanów przy odprawianiu ofiar. *Cic.*

LAERTES, *ae*, albo **LAERTA**, *ae*, (*Λαέρτης*). Syn Arceyzusa, ojciec Ulyssesa, jeden z Argonautów. *Ovid. Hygin. Apollod.* || Też w przyp. drug. *Laertis. Prisci.*

LAERTIADES, *ae, m.* (*Λαερτιάδης*). Syn Laertes a t. j. Ulysses. *Hor. Ovid.*

LAERTIUS, *a, um*. Należący do Laertes a, tyczący się Laertes a, Laertesowy. — *heros. Ovid. t. j. Ulysses. regna. Virg. t. j. królestwo Laertes a, potem Ulyssesa.*

LAESIO, *ōnis, Ź.* (od *laedo*). Rana, zranienie. *Lact.* || Obraża, krzywdzi. *Cic.* || Pościć krasomówską, gdzie mówca szczypie przeciwnika słowy, aby nań oburzyć sędziów.

LAESTRYGON, *ōnis, m.* (*Λαιστργών*). Lestrygonczyk, i **LAESTRYGONES**, *um, mn. Plin.* Narod w Lacym około Formiów, o którym powiadano, że się mięsem ludzkim karmił. *Sil.* || Narod w Sycylii.

LAESTRYGONIUS, *a, um*. Tyczący się Lestrygonów. — *recessus. Sil.* Odnoga Gaety. *Laestrygonia amphora. Hor.* Naczynie Formiańskie pola. *Laestrygonii campi. Plin.* Formiańska pola. *Laestrygonia rupes. Sil.* Formia; w Campanii, założona od Lestrygonów.

LAESŪRA, *ae, Ź.* (od *laedo*). Nadpsucie, nadwężenie. — *divitiarum. Tertull. t. j. utrata bogactw. Sine ulla animi laesura. Inscr. ap. Grut. t. j. bez urazy, bez obrazy, bez krzywdy.*

LAESUS, *a, um*, (imśl. od *laedo*). Ranny, obrażony, uszkodzony. — *lumine. Mart.* Zewzaty. — *dies nube. Lucan.* Dzień pochmurny. — *silva. Ovid.* Las uszkodzony. || — *fides. Hor.* Zgwałcona wiara. *Laesum nomen. Virg.* Obrażone bóstwo. — *rubigine ingenium. Ovid.* Zardzewiały dowcip. *Laesae res. Sil.* Interesa na wspak idące. *Dig.* || Skrzywdzony.

LAETA, *orum, n. mn.* (*τὰλαῖα*). Pole, rola publiczna, ztąd *Laeticus, a, um. Cod. Theod.* Tyczący się publicznej roli. || W liczb. pojed. *Laetus postliminio restitutus. Eumen. paneg.*

LAETABILIS, *e, ptnk.* (od *laetor*). Dogodny, przyjemny, wesoly. *Lactabile. Cic. Ovid. Laetabilis. Mamert.*

LAETABUNDUS, *a, um*, (od *laetor*) i *q. laetans*. Wesoly, radosny, radujący się, weselący się. *Laetabundus id dicatur, qui abunde laetus sit. Gell.*

LAETĀMEN, *inis, n.* (od *laetor*). To, co rozwesela, to, co czyni płodnym, urodzajnym, żyznym, gnoj, nawoz (*quia facit segetes laetas. Plin. Pallad.*

LAETANS, *tis, r. wśpól.* (imśl. od *laetor*). Radujący się. *Laetanti animo. Cic.* Wesolym umysłem.

LAETANTER, *psk.* (od *laetor*). Wesolo, radośnie, z radością. — *aliquid adipere. Lamprid.*

LAETASTER, *tri, m.* (od *laetus*). Nieco wesoly. *Titin. ap. Fest.*

LAETATIO, *ōnis, Ź.* (od *laetor*). Radość, pociecha, wesele. *Caes.* Dawniejsze *Edd.* mają *laetitia*.

LAETE, *psk.* (od *laetus, a, um*). Wesolo, radośnie, z radością. *Cic. Quintil.* || *Laetis sime gaudere. Gell.* || *Laetius. Vell. t. j. lepiej, piękniej, wyborniej. Truncus laetius frondet. Colum. t. j. bujniej.* || Żyźno, obficie. *Seges laete virens. Plin.*

LAETICUS. Ob. **LAETA**, *orum*.

LAETIFICANS, *tis, r. wśpól.* (imśl. od *laetifico*). Wesoly, rozweselający. *Plaut.*

LAETIFICATUS, *a, um*, (imśl. od *laetifico*). Uweselony, mówiący o zhożu. *Sedul.*

LAETIFICO, *as, avi, atum, are*, (od *laetus i facio*). Uradować, rozweselić, ucieszyć. — *aliquem. Lucan. Sol laetificat terram. Cic.* || Ztąd *laetificari. Plaut.* Uradować się. || Żyźnym, płodnym, urodzajnym uczynić, gnoić, nawozić. *Faba laetificat stercoris vice. Plin. t. j. staje się żyźnym za pomocą gnoju.*

LAETIFICUS, *a, um*, (od *laetifico*). Dogodny, przyjemny, wesoly, rozweselający. — *jocus. Lucr. Vites laetificae. Cic.* — *poeta. Stat. t. j. — wesoly, przyjemny, miły. Laetifica referre alicui. Sen.* Wesole komu przynieść poselstwo.

LAETISCO, *is, ēre*, (od *laetus*). Uradować się, weselić się. *Sisen.* || Przenosić. *Vites laetiscere. Cic.* Inne *Edd.* mają *laetificae*.

LAETITIA, *ae, Ź.* (od *laetus*). Radość, pociecha, wesele, wesolość, wyskakiwanie od radości. *Laetitiam percipere ex re. Cic. t. j. używać radości, też laetitia perfrui. Id. Laetitiam capere oculis. Cic.* Używać radości. *Laetitiam efferr. Cic.* Bardzo się uradować. *Laetitiam exsultare. Cic.* Wyskakiwać od radości. *Adficere aliquem laetia. Cic.* Sprawić radość, być przyczyną radości. *Res est mihi laetitia. Nep.* To mię rozwesela. *Plenus laetitia. Hor. t. j. pelen radości.* || W liczb. mnog. *laetiae. Catull.* || Roskosz, piękność, przyjemność. — *membrorum. Stat. Laetitia et pulchritudo orationis. Auct. ad Her. t. j. wdzięk, przyjemność, słodycz mowy, ozdoba.* || Ztąd urodzajność, płodność, żyźność. — *loci. Colum.* — *trunc. Id. — pabuli. Justin. t. j. płodność, żyźność, obfitość, dostatki.*

LAETITUDO, *inis, Ź.* (od *laetus*) zamiast *laetitia. Acc. ap. Non.*

Tom II.

LAETO, *as, avi, atum, are*, (od *laetus*). Uradować, rozweselić, ucieszyć, bawić. — *oculos. Liv.* — *aliquem. Acc.* — *frontem alijus. Apul.* || *Laetari.* Bydź uradowanym, ucieszyć się. || Czynić płodnym, żyznym, gnoić, nawozić. *In laetandis arboribus. Pallad.*

LAETOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *laetus*). Radować się, weselić się, cieszyć się z czego. — *de re albo — re. Cic. t. j. — z czego. — de salute omnium. Cic.* || Z przyp. czwart. *Sum cuique honorem et gradum laetor. Cic.* || Też z przyp. drug. *Nec laetorve malorum. Virg.* || Delektować się, ucieszyć się, rozweselić się, zadowolnić się. *Suet. Colum. Frumenta maxime laetantur patenti campo. Pallad.*

LAETORIUS, *a, um*. Tyczący się rodziny Letoryusza. — *lex. Cic.* Prawo broniące małoletnim czynienia z kim wszelkich umów przed 25 rokiem, prawo wyznaczające opiekunów dla nich. *Cod. Theod.*

LAETUS, *a, um*, (*λάω, chcę*). *Cic.* Wesoly, pokazujący radość. — *fronte. Tac.* Wesolego czoła. — *clamor. Virg.* Krzyk wesoly. — *convivia. Sil.* Wesole ucztę. *Laeto ore quempiam alloqui. Ovid.* Z wesolą twarzą do kogo mówić. *Luctum Laeto cultu mutare. Tac.* Zrzuciwszy żalobę, w świetle się szaty przyoblec. *Laetior color. Plin.* Żywsza barwa. || Przez zamianę. Chętny, dobrowolny. *Laetissima pectora. Ovid.* Serca przejęte radością. *Sall.* Chętny, dobrowolny. || — *meo. Mart.* Przystając na mojem. || Upodobany. *Laeta latrocinio ingenia. Liv.* Ludzie przywykli do rozbojów. || Przyjemny, miły. *Virtus haud laeta tyrannis. Val. Flacc.* Tyrani nie cierpią enoty. || Szczęśliwy. — *ventus. Val. Flac.* Wiatr pomysłny. || *Laetae res. Quint.* Pomysłność. *Plaut.* || Przychyliły, życzliwy. *Tac.* || Dobrej wieszczby. || Ohluty, żyźny, bujny. *Laeta seges. Virg.* Bujne żniwo. || — *indoles. Quint.* Wiele obiecujący przymiot. *Laetior justo. Virg.* Urodzajny bardzo. *Virg.* || Dumny, zaufany, chęlny. *Virg.* || Pelen wdzięków. *Quint.* || Styl ozdobny, przyjemny. || Sposobem mówienia greckim z przyp. drug. *Laetus animi. Tac.* Ucieszony bardzo. *Laetus opum, pacisque meae. Val. Flacc.* Kontent z dostatków i pokoju. || *Laetum, psk. Stat.* zamiast *laete*. || *Laeta, orum, i. e. agri publici i Laeti, orum.* Koloniści. Ob. *Leta*.

LAEVA, *ae, Ź.* Lewa ręka. Ob. **LAEVUS**.

LAEVATUS, *a, um*. Ob. **LEVATUS**.

LAEVE, *psk.* (od *laevus, a, um*). Na lewo. || Złe, głupie, na wspak. — *adipere jussa. Hor.*

LAEVIANUS, *a, um*. Należący do Lewijusza starożytnego poety łacińskiego. *Gell.*

LAEVIGATIO, **LAEVIGO**. Ob. **LEVIGATIO** *ect.*

LAEVIS, **LAEVITAS**. Ob. **LEVIS**, **LEV**. *ect.*

LAEVIVS, *ii.* Starożytny poeta. *Gell.*

LAEO albo **LĒVO**, *avi, atum, are*. Ob. **LEVO**, *are*.

LAEVORSUM albo **LAEVORSUS**, *psk.* (od *laeva pars* i *versus* albo *vorsus*). Po lewej ręce, w lewo, na lewo. *Apul. Laevorsum vel dextrorsum labitur. Fest.*

LAEVUS, *a, um*, (od *laeōs*, lewy). Lewy, z lewej strony będący. — *manus. Cic. — oculus. Lucr. Plant. — pes. Ovid. — humerus. Id. — auris. Ovid. — latus. Hor. — habena. Id. Laevo fulmina missa polo. Ovid. t. j. pioruny bijące z lewej strony nieba. Laeva scil. manus. Virg. Lewa ręka. Laevam pete scil. manum, albo partem. Ovid. t. j. Jedź w lewo. Laevam petere. Vir. t. j. płynąć z lewej strony. Ad laevam. Cic. t. j. z lewej strony. Laeva scil. loca. Ovid. t. j. — po lewej stronie leżące. || *Bones laevi. Ser. ad Virg. t. j. woly, których rogi są na dół spuszczane. || Niezgrabny, niezdatny, głupi. O ego laevus etc. Hor. Si mens non laeva fuisset. Virg. || Niedogodny, niewczesny. — tempus Hor. || Intonuūt laevum. Virg. Zagrzebiało z lewej strony nieba; była to wróżba szczęśliwa. Omnia laeva i. e. felicia, laeta. Phaedr. || Ztąd laeva numina i. e. propitia. Virg. t. j. szczęśliwe, pomyślne bóstwa. || *Ignis laevus. Stat. t. j. zaraza. || Laevum jako psk., albo zamiast laevum latus i. e. ad laevam partem, np. Intonuūt laevum. Virg. || Laevi. Liv. Naród w Ligurii.***

LAGANUM, *i, n.* (*λάγανον*). Rodzaj potrawy, pierwszego dania, rodzaj ciasta. *Cels. Apic. też Hor. Iam lachanum, lagayon (i. e. alus) czytała.*

LAGENA, *ae*, (*λάγνος*). Naczynie z szyją i z uchem, flaszka, butela, butelka, np. do wina. *Hor. Colum. Martial. || Naczynie do wielu rzeczy służące, np. do owoców. Colum. Lagena novu patentissimi oris. Id. || Lagenam frangere. Petron. t. j. zbić flaszę. || Pisz się też *Lagoena. Cato. Colum. i lagona. Phaedr. też laguna. Colum.**

LAGĒOS, *a, on*, (*λάγιος*, zajęczy). Zajączy, do zająca należący, rodzaj winnej maciey np. *Vitis lagea. Plin. t. j. zajęczy wino, podobno do koloru zająca.*

LAEGUS, *a, um*. Lageuszowy, od Lagusza ojca Ptolomeusza króla Egiptu. || *Egiptuski. — Nilus. Lucan. — amnis. Sil. t. j. Nil. — litora. Martial. || też Lagaeus.*

LAGO, *inis*, *z.* Rodzaj rośliny, z gatunku ziela *clemtatis*, inaczej *echite* też *scamonia tenuis* zwana. *Plin. Mała soeznica, ziele.*

LAGOENA, **LAGONA**. Ob. **LAGENA**.

LAGOIS, *idis*, *z.* (od *λαγώ*, zając). Morski zając t. j. morska ryba. *Hor.*

LAGOMYS, *dis*, *z.* (*λαγώς*, *mūs*, szeszur). Szeszurszka.

LAGONOPONOS, *i, m.* (*λαγόνων πόνοσ*, ból wewnątrzności). Boleść we wewnątrznościach, rznięcie w brzuchu albo kolka, rznięcie w żywocie. *Plin.*

LAGOPHTHALMOS, *i*, (od *λαγώς*, zając i *ὀφθαλμός*, oko). Choroba oczu, gdy kto ma oczy na pół otwarte. *Cels.*

LAGOPUS, *ōnis*, (*λαγώπους*). Ptak biały wielkości gołębia, który ma nogi kosmate jak zając. *Plin. Zająca noga, roślina.*

LAGOTROPHIUM, *ii, n.* (*λάγοτροφείον*) i. e. *leporarium*. Zagroda, zwierzyńiec, gdzie się karmią zające, albo królikarnia. *Colum.*

LAGUNA. Ob. **LAGENA**.

LAGUNCULA, *ae, z.* (zdrobn. od *lagena*, lagona albo laguna). Mała flaszka, flaszka, flaszeczka. *Colum. Plin.*

LAGUNCULARIS, *s, ptak*. (od *laguncula*). Należący do flaszki, flaszeczki. — *pix. Marcell. Empir.*

LAGUNCULUS, *i, m.* Rodzaj pieczywa. *Stat.*

LAICUS, *a, um*, (*λαϊκός*). Nienależący do kapłana, nie poświęcony. — *panis*. Chleb pospolity, niepoświęcony. *Fulgat. Reg. || Ztąd rzeczow. Laik. Tertull.*

LAIS, *idis i idos, z.* (*Λαῖς*). Sławna nałożnica Koryncka. *Ovid. Prop. Auson. || W przyp. czwart. Laida. Cic. || W liezb. mnog. Laidas. Auson.*

LAIUS, *i, m.* Król Tebański, ojciec Edipa. *Stat. Apollod. || Ztąd Laiades, ae, m. Syn albo potomek Lajusa, np. syn. t. j. Edip. Ovid.*

LALĒTANIA, *ae, z.* Okolica w Hiszpanii Tarrakońskiej. *Sall. Martial. || Ztąd Lalētunus, a, um*. Tyczący się Laletanii, należący do tej okolicy. — *vinum. Plin. — sapa. Martial. || Laletani. Plin. Mieszkańcy. || Pisz się też *Lalactania*.*

LALISIO, *ōnis, m.* Młody dziki osiel. *Plin.*, słowo Afrykańskie.

LALLO, *as, are*, (właściwie *la la lalla*). Lilać albo lulać, śpiewaniem lili dzieci usypiać. *Pers. Lallare recusas. Id. || Lallare rzeczownie zamiast lallum. Auson.*

LALLUM albo **LALLUS**, *i, m.* Auson. Śpiewanie lili mamki nad kolebką, dla zjednania snu dziecięcia. *Turneb. || Bożek mamek.*

LAMA, *ae, z.* *Hor.* Kaluża błotna, dół pelen zgnilej wody. *Fest. || Sadzawka na ryby. Plin. || Rodzaj żywicy mastykowej.*

LAMBACISMUS, *i*, (*λαμβδαισμός*). Błędne wysłowienie głoski *L. Diomed. Ob. LABDACISMUS.*

LAMBDOIDEUS, *a, um*, (*λῶμβδα* *L* greckie; *εἶδος*, kształt). Podobny do litery *Λ* greckiej.

LAMBĒRO, *as, avi, atum, are*. Podrzec, rozszarpać. *Fest. Lamberat. i. e. scindit et laniat. || Przenosić. Lepide me lamberas. Plaut. Zartobliwie mię szarpiesz słowy.*

LAMBITO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *lambo*) i. q. *lambo*. Leptać, pić jak pies. *Aegyptii canes e Nilo nunquam nisi curvantes lambitunt. Solin. t. j. lizać, leptać jak pies wodę z Nilu.*

LAMBITUS, *us, m.* (od *lambo*). Leptanie, lizanie. *Lambitu detergere. Aur. Victor. t. j. lizaniem otrześć.*

LAMBO, *is, bi, bitum, ere*, (od *λαπτω*,

lizac pić zwyczajem psów). Lizać, oblizać, obliżywać. — *aliquid. Cic. — cibos. Colum. — manum. Martial. — prandia. Id. — placen-tas. Lucil. || Przenosić. Immanis bellua (i. e. Domitianus) lamberet sanguinem. Plin. || Ztąd przenosić, lizać t. j. dotykać, dotknąć, oblizać, obliżywać. Flamma properabat lam-bere tectum. Hor. — flamma comas. Virg. Aetna sidera lambit hyperbolicznie. Ibid. Imagines lambunt cet. Plaut. t. j. otaczają. Quae loca lambit Hydaspes. Hor. t. j. po-wolnym biegiem oblewa miejscą. || Lambui W czasie dokon. przeszł., lambuerunt, lam-buerunt. Fulgat. Judic. || Supin., lambitum. Prisci.*

LAMELLA, *ae, z.* (zdrobn. od *lamina* albo *lamna*). Blaszka, mówią o kruszczach. — *tenuis (scil. argenti). Virg. Argenti lamellae. Sen. t. j. male pieniążki.*

LAMELLULA, *ae, z.* (zdrobn. od *lamella*). Blaszka. *Lamellulas paravi scil. auri albo argenti. Petron. t. j. złote blaszki albo pieniądze.*

LAMENTA, *ae, z.* (od *lamentor*). Ryczenie, wycie. *Lamentas, fletus facere. Pacuv. ap. Non.*

LAMENTABILIS, *e, ptak*. (od *lamento*). Żalobny, płaczliwy, oplakania godny. — *re-gnum. Virg. || Żalony, żalony głos wydawa-jący, płaczliwy. — vox. Cic. — gemitus. Id. — carmen. Stat. Funera lamentabilia. Cic.*

LAMENTARIUS, *a, um*, (od *lamentum*). Żalony, lzy wylewający, płaczący. *Aedes lamentariae. Plaut.*

LAMENTATIO, *ōnis, z.* (od *lamentor*). Ryczenie, wycie, płacz, płkanie, lament, lamentowanie, żalony krzyk. *Cic. — lugubris. Id. Lamentatio et gemitus urbis. Cic. La-mentationem sedare. Liv.*

LAMENTATRIX, *icis, z.* (od *lamentor*). Płaczka, żaląca się, lamentująca, skwier-cząca. *Pompon. ap. Calpur.*

LAMENTATUS, *a, um*, (imst. od *lamente-to, lamentor*) biern. Oplakany. — *fata. Sil. || Z wyciem, z rykiem rozlegający się. Stat.*

LAMENTO, *are*. Ob. **LAMENTOR**.

LAMENTOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *λαλεμω*, płaczę). Żalić się, lamento-wać, skwierczeć, rzezc, wyć, płakać. *Fle-re ac lamentari. Cic. Lamentari, cruciari. Plaut. || Ztąd lamentatur biern. nieosob. Apul. t. j. staje się żalonym. || Z przypad. czwart., płakać, oplakiwać. — vitam. Cic. — caecitatem. Id. — fortunam adversam. Pa-cuv. ap. Cic. — matrem mortuam. Ter.*

LAMENTUM, *i, n.* (od *lamentor*). Rycze-nie, wycie, płacz, płkanie, lament, la-mentowanie, skwierk, kwilenie się, narze-kanie. *Lamentis vacare. Cic. Luctu atque lamentis. Gell. Lamenta. Tac. Lamentis eju-lare. Apul. Parcere lamentis. Liv. Zawścią-gnąć płacz, nie płakać. || Przenosić. La-menta Gallinarum. Plin. t. j. kosze kwo-kanie.*

LAMIA, *ae, z.* (*λάμια*). Czarownica. *Hor.*

Apul. || Też czarownica słowo zelżywe. Il-lac lamiae. Apul. t. j. najgorsze siostry Psyche. || Ztąd lamiae turres. Tertull. t. j. czarownice, wiedmy. || Przewisko rodziny rzymskiej. Cic. Hor. Juvenal. || Lamiae (in-sulae). Wyspy na morzu Egipskim nieda-leko Troi. Plin.

LAMIANUS, *a, um*. Należący do Lami-jusza, Lamijuszowy. — *horti. Cic. Suet. || Miasto w Tessalii. Liv. Plin.*

LAMIACUS, *a, um*. Tyczący się Lamiju-sza, Lamijuszowy. — *sius. Pausan.*

LAMINA i **LAMNA**, *ae, z.* (*ἐλαμῆν* od *ἐλαύνω*, z ciała ciąglego co robię). *Cic.* Bla-cha mięszsza z kruszczu, drzewa, albo z mar-muru. *Vitr. || Blacha ołowiana służąca w ro-bocie ołowinikom. Plin. || Klebka do beczki. Ovid. || Lupina orzechowa. Virg. || Naczynie z cienkiego metalu. Sen. || Pila do pilowania. Ulp. || Sztabka. Cic. || Blacha rozpalona słu-żąca do tortur. || Aurum laminae. Arnob. Części blonowe niższych uszu.*

LAMIUM, *ii, n.* Rodzaj pokrzywy glu-chej albo jasnotki rośliny. *Plin.*

LAMNA. Ob. **LAMINA**.

LAMNULA, *ae, z.* (zdrobn. od *lamina* albo *lamna*) i. q. *lamella. Tertull. Blaszka.*

LAMPADA, *ae, z.* zamiast *lampas*. Ob. **LAMPAS**.

LAMPADARIUS, *ii, m.* (od *lampas*) scil. *homo albo servus*. Pochodnią niosący, po-chodnik, pochodniarz. *Cod. Just. Inscr. ap. Murat. || Właściciel ptak. lampadarius, a, um.*

LAMPADIAS, *ae, m.* (*λαμπαδίας*) scil. *cometes*. Rodzaj komety podobnej do palącej się pochodni. *Lampadias ardentis imitatur faces. Plin.*

LAMPADION, *ii, n.* (*λαμπαδίων*) i. e. *parva lampas. Lucr.* Małe światło, mala pochodnia. || *Hacc lampadion? Farr. ap. Non. scil. puella.*

LAMPADO, *ōnis, m. i. e. bulbus*. Cchu-la. *Th. Prisc.*

LAMPAGO. Ziele, inaczej *saxifraga, sco-lopendriion* zwana, np. *allii lampago vocant, Apul.*

LAMPAS, *adis, z.* (*λαμπάς*). Świejące się ciało, światło, pochodnia. *Acc. ap. Cic. Virg. Ovid. Val. Flacc. || Lampadas. Ter. || Lampada, ae, ztąd prima lampade i. e. pri-mis nuptiis. Stat. t. j. w czasie pierwszych godów małżeńskich. || Ztąd, lichtarz, świe-cznik. Ferreae lampades ardentis. Colum. — *neuea. Juvenal. — ignifera. Lucr. || Blask, jasność, światłość, połysk. Stat. || Światło słońca, t. j. światło słoneczne albo słońce. Virg. || Dzień np. nona lampade i. e. die. Lucr. || Noc np. decima lampas Phoebe. Val. Flacc. || Miesiąc, np. bina lampade i. e. post duos menses. Nemes. || Pochodnia na niebie, albo na powietrzu, meteor, napowietrzne zjawisko. Sen. Plin. Lucan. || Zawodu, wy-sceigów, gonitw pochodnia. Nunc cursu lam-pada tibi trado. Farr., przysłow. t. j. ko-lejno jeden drugiemu podawać pochodnią. ||**

Przenosić. *Vitai lampada tradunt. Lucr.* Koniec przestrzeni zawodu t. j. śmierć. || Przewrócona rzecz, na opak. *Persi.*

LAMPASACUS, a, um. *Cic. i LAMPASCIUS, a, um. Mart.* Lampasaceński, do Lampasaku należący.

LAMPASACUM, i. *Cic. Plin. Mela., i LAMPASACUS albo LAMPASACOS, i, z. Liv. Ovid. Val. Flacc. (Λαμψάκος).* Miasto w Azji mniejszej nad Helespontem.

LAMPASANA. Ob. LAPSANA.

LAMPUS, i, m. Jeden z psów Akteona. *Hygin.* || Jeden z koni Hektora. *Homer.*

LAMPYRIS, idis, ż. (λαμπύρις) i. q. ci-cindela. Świętojański robaczek, świecący się robaczek. *Plin.*

LAMUS, i, m. (Λάμος). Król Lestrygoński. *Hor. Sil.* || Syn Herkulesa. *Ovid.* || Rzeźba w Cilicii. *Ptolem.*

LAMYRUS, i, m. Rodzaj ryby morskiej. *Ovid. Plin.*

LANA, ae, ż. (λῆνός z Doryck. λῆνος). Cie. Welna strzyżona.—*succida. Juv.* Welna niechędzona.—*facta. Ulp.* Welna przędzona. *Lanum ducere. Ovid.* Przędź welną. *Ulp.* || Pilsć, zajęcza, królikowa, hobrowa i t. d.—*anserina. Ulp.* Puch gęsi. *Virg.* || Rzęsa drzewna. *Mart.* || Włókno roślinne. *Virg.* || Subtelny obłok na niebie. || *Rixari de lana caprina. Hor.* Kłócić się o kozią welną, t. j. o brednie. || *De lana sua cogitare. Ovid.* przysł. Dbać o rzecz swoją.

LANAMENTUM, i, n. (od lana). Ob. LINAMENTUM.

LANARIS, e, ptok. (od lana). Odziany welną, noszący welną.—*pecus. Farr.*

LANARIUS, a, um, (od lana). Tyczący się welny, należący do welny, zatrudniający się welną, przekupien welny, welniarz; zjad—*herba. Plin.* Mydlenik, ziele. || *Lanaria scil. officina. Inscr.* Rękodzielnia welniana. || *scilicet artifex. Plaut.* Welniarz, co welną robi, wybijający welny. || Przewzisko familii rzymskiej. *Cic.*

LANATUS, a, um, (imsl. od lano, are i. e. instruere lana). Opatrzony w welną, noszący welną, welnisty.—*ovis. Colum. t. j. niestrzyżona owca. || In pelle lanata considere. Fest.* Siadać na welnistej skórze, co zwykły były czynić nowozamężne, na znak, że się miały trudnić w domu wrzuceniem i welną. || *Lanatac. Juv.* Owce. *Plin.* || Pilsniani, kosmaty, mechem obrosły. || *Dii pedes lanatos habent. Petron.* t. j. bogowie zniennaka przychodzą do zemsty. || Przewzisko Menejuszów familii. *Meneius Lanatus. Liv.*

LANCEA, ae, ż. (wedle Gelliusza, wyraz hiszpański, podług Festa od λῶζην). Lanca, kopia, dłuższa od włóczni, spisy i rohatyny. || Wedle Pliniusza pierwszy wynalazek Eteolów. || Narzędzie równie wojenne jak i myśliwskie. *Suet.* || Oręż giermków i stróżów ciała. || Przenosić. *Inicere lanceam. Apul.* Wielkim strachem kogo nabawić.

LANCEARIUS, a, um, (od lancea). Lan-ce, kopije noszący, tyczący się lancey, należą do lancey. || *Lancearii scil. milites. Ammian.* Żołnierze noszący lance, kopijniki.

LANCEATUS, a, um, i. n. lancea ictus, t. j. lanca, włócznią przeszty. *Firmic.*

LANCEO, as, are, (od lancea). Ciskać, miotać, wyrzucać lancę. *Tertull.* || Lanca zabić. || Imsl. *lanceatus, a, um.* Ob. LANCEATUS.

LANCEOLA, ae, ż. (zdrobn. od lancea). Mała lanca albo lanca, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Capitol. Apul.*

LANCICULA, ae, ż. (zdrobn. od lanx). Misa, miska, półmisek, mówiąc zmniejszającym sposobem, miseczka, mała misa. *Arnob.*

LANCINATOR, oris, m. (od lancino). Rzeźnik.—*gregum. Prudent.*

LANCINATUS, a, um, (imsl. od lancino, are). Porąbany, rozszarpany. *Arnob.*

LANCINO, as, avi, atum, are, (od laxi-fo, szarpie). Rozedrzeć, rozszarpać, stargać, posieć na mięsne jatkę.—*aliquem. Plin.* *Alium ira lancinavit. Sen.* *Conjuncta membrum lancinata. Arnob.* || Przenosić, przemarnować, rozproszyć.—*bona. Catull.* *Facetis lacinare. Arnob.* t. j. drwić, szydzić. || Od lanx. Misę wypróżnić, wypełnić albo z misy zjeść wszystko. *Tertull.*

LANCIOLA. Ob. LANCEOLA.

LANCULA, ae, ż. (zdrobn. od lanx). Miseczka. || Szalka u wagi. *Vitr.* || Też *languila. Farr.*

LANDICA, ae, ż. (λεῖτογίς). Część wyższa niewieściego członka. *Soran. ad Cleopatr.*

LANEA, ae, ż. i. q. laniena. Rzeźnica. *Liv. Edd. Gronov. Drakenb. Laniena.*

LANERUM, (scil. vestimentum). Rodzaj sukni z nieczystej welny. *Fest.* || *Lanerus, a, um,* zamiast *Laneus, a, um.*

LANESTRIS, e, ptok. (od lana). Welniar, z welny.—*pallium. Prop.*

LANEUS, a, um, (od lana). Welniany, z welny.—*pallium. Cic.*—*infula. Virg.*—*vitta. Prop.*—*thorax. Suet.*—*vinculum. Macrob.* || Welniany, opatrzonej w welną.—*pira cortio lanceo. Plin.* || Welniany, miękki jak welna.—*latuseulum. Catull.*—*lupus. Martial.* t. j. szczupak, ryba. *Dii habent pedes laneos. Macrob.*, przysłow. bogowie mszczą się zniennaka.

LANGA, ae. Ob. LANGURIA.

LANGOBARDI, orum. Naród północnych Niemiec, między Elbą i Srebrą i Wisłą, niegdys ten naród mieszkał nad Renem. *Ptolem.*, potem przeszedł do Pannonii. *Fell. Tac.* || Potem osiadł we Włoszech. || Pisz się też *Longobardi.* (Λογγοβαρδοί. *Ptolem.*) Zjadł imię Lombardya (*Langobardia, Longobardia*).

LANGUEFACIO, is, eei, actum, ere, (od languo i facio). Słabem, wątłem, mdłym, leniwym, opieszalym, gnuśnym, ospałym, czynić, łagodnym, powolnym czynić, spokojnym czynić. *Cic.*

LANGUENS, tis, r. wspóln. (imsl. od languo). Gnuśny, słaby.—*ictus. Lucan.* Raz słaby.—*aevum. Phaedr.* Starość.—*gratia. Sil.* Osłabiony kredyt, zmniejszona powaga. *Petron.* || *Chory. Aeger languidior. Auct. Priap.*

LANGUEO, es, ui, quere, (od λῶγέω, próżnuje). Bydź słabem, wątłem, mdłym, bydź zmordowanym, sfatygowanym, strudzonym.—*de via. Cic.* *Brachia mihi languent. Ovid.* *Nostri languentes. Caes.* || Bydź osłabionym, chorym.—*morbi. Virg.* Chorować, bydź chorym. || Zjad *languens. Petron.* Słaby, chory. || Bydź słabym, ospałym, t. j. bydź leniwym, opieszalym, gnuśnym, nieczynnym, mdłym, beznalnym. *Languet juvenis. Cic.* *Languere otio. Id.* *Vos languere. Sall.* || Też o nieżywnych rzeczach.—*solitudo. Cic.*—*amor. Ovid.*—*flor.*—*vires. Ovid.* *Lapis languet in igne. Sever.* t. j. w popioł się obraca. || Nieruszać się, np. *Languet mare. Martial.*, t. j. morze spokojne.

LANGUESCO, is, gni, scere, trojzłgłok. (od languo) Stawać się słabem, wątłym, mdłym, nieudolnym, beznalnym, albo stawać się leniwym, opieszalym, gnuśnym.—*senectute. Cic.*—*corpore. Id.* || Też o nieżywnych rzeczach.—*flor.*—*Virg.*—*fluctus. Ovid.* *Vites languescunt. Plin.* Winne lato-rośle słabieją.—*luna. Tac.* Cmi się chęży. *Languescunt lumina morte. Catull.* t. j. cmią się oczy. *Languescit vis omnis. Quintil.* || Stawać się chorowitym, słabowitym. *Languescunt corpora lecto. Ovid.* || Stawać się łagodnym, umiarkowanym, np. *Bacchus (i. e. vinum) languescit (vetustate). Hor.* || Słabość, popuścić, przestać.—*studia. Plin.*—*justitia. Cupido. Id.*—*adfectus. Quintil.*

LANGUIDE, psk. (od languidus, a, um). Słabo, mdły, wątłym sposobem, leniwie, opieszale, gnuśnie, powolnie, nierychło, niesporo, bez ognia, bez działalności, beczynnie.—*procedere. Colum.*—*agere. Petron.* *Versari languidus in opere. Caes.* || Też o nieżywnych rzeczach. *Palmas languide dulces. Plin.* t. j. niewiele mające słodyczy. || Krótko. *Plin.* || Miękki, zniewieściałym, rozpieszczonym sposobem, niemęzko. *Languidus dictum. Cic.*

LANGUIDULUS, a, um, (zdrobn. od languidus) i. q. languidus, gdy się mówi zmniejszając eo. || Też *languidulus* zamiast *languidus*. Pelen młodości, osłabienia, znużenia, mdły, słaby.—*somnus. Catull.* || Zwiędniały, zwiędły.—*corona. Cic.* *Quintil.*—*wie-nice.*

LANGUIDUS, a, um, (od languo). Nie-mający ognia, działalności, słaby, powolny, nierychły, leniwy, opieszaly, gnuśny, ospały, bezskuteczny.—*pecus. Cic.* *Homo languidus vino. Id.*—*senectus. Cic.*—*carbasa. Lucan.* Zagle, których wiatr nienadyma.—*ventus. Ovid.*—*dies. Plin.* Niejasny dzień. *Homo languidior. Cic.* Q. t. j. człowiek nieco leniwy, opieszaly.—*ignis. Plin.* Słaby

ogień. || Nieświeży, nieżywy.—*color. Plin.* *Arbores languidae. Plin.* || Słaby, chorowity.—*homo. Martial.* || Łagodny, mówiący o winie, które straciło swój dymek. *Fina languidiora. Hor.* || Cicho płynący, np.—*aqua. Liv.* || Miękki, zniewieściały, delikatny, pie-skliwy, rośkoszny.—*philosophus. Cic.*—*voluptates. Id.*—*gressus. Phaedr.* || *Otia languida. Tibull.* Opieszale, gnuśne wczasy, co nie nie mają do czynienia. || Też *languida quies. Virg.* t. j. gnuśny sen, jaki zwykł być w chorobie.

LANGUIFICUS, a, um, (od languo i facio). Mdłym, słabym czyniacy, np.—*Leo. t. j. konstellacya. Auson.*

LANGULA. Ob. LANCULA.

LANGUNCULA. Ob. PLANGUNCULA.

LANGUOR, oris, m. (od languo) Młodość, osłabienie, znużenie, fetyga, utrudzenie. *Huac deambulatio me ad languorem dedit. Ter.* t. j. ta przechadzka mnie utrudzeniem nabawiła. *Ad languorem dare. t. j. utrudzić, sfatygować, osłabić.* || Lenistwo, opieszalność, albo słabość, krewkość, młodość ciała, albo osłabienie w chorobie, albo sama choroba. *Ovid. Martial.*—*agnosus. Hor.* Wodna puchlina. || Słabość kolorów, gdy kolory nie są żywe, świeże, hoże. *Plin.* || Opieszalność, ociężalność duszy, ospalność. *Languori se dare.* || Cisz, uspokojenie morza. *Sen.*

LANGURIA, ae, ż. Zwierz, z którego urzyn, jak mniemano hursztyn się robił. *Plin.*

LANGURIUM, ii, n. Żółty hursztyn. *Plin.*

LANIARIUS, a, um, (od lanius) *Laniarius scil. homo. Inscr. ap. Grut.* Rzeźnik. || Zjad *laniarium*. Jatkia, jatkia mięsne, rzeźnicze jatkia. *Farr.*

LANATIO, oris, ż. (od lanius, are). Rozszarpanie, posiekanie na mięsne jatkę, np.—*hominum. Sen.*

LANIATUS, us, m. (od lanius, are). Rozszarpanie, posiekanie na mięsne jatkę. *Val. Max.* *Laniatus esse animalibus. Id.* t. j. bydź rozszarpanym od zwierząt. || Przenosić. *Si recludantur tyrannorum mentes, posse adspici laniatus, scil. animi. Tac.* t. j. męki ich duszy.

LANIATUS, a, um. Ob. LANIO, are.

LANICIA albo LANITIA, ae, ż. (od lana) i. q. lanius. *Laber. ap. Non.*

LANICIUM albo LANITIUM, ii, n. (od lana). Welna, sierść. *Sit tibi lanicium curae. Virg. Plin.* || Welna z owiec. *Plin.* || Welna byłat. *Arnob.*

LANICUTIS, e, ptok. (od lana i cutis). Welnistą skórę mający, welnistoskóry.—*aries. Laber.*

LANIENA, ae, ż. (od lanius). Rzeźnica, mięsne jatkę. *Plaut. Liv. Farr.* || Szarpanie, posiekanie na mięsne jatkę.—*Hippocratica. i. e. sectio medicorum. Prudent.* || *Tabernae laniarum albo laniarum. Farr. ap. Non.* Mięsne budy, jatkę.

LĀNĪFER, *a, um*, (od *lana* i *fero*). No-
szący welną. — *arbor. Plin.*

LĀNIFICIUM, *ii, n.* (od *lanificus*). Ro-
bienie welną t. j. przedzenie, tkanie. *Vitr.*
Colum. Justin.

LĀNIFICUS, *a, um*, (od *lana* i *facio*).
Robiący welną np. przedac, tkac. *Lanificae*
sorores. Martial. t. j. Parki. — *mulier. — ser-
va. Ulp. in Pand. — mauns. Tib. Ars lanifica.*
Ovid. Entrop. Runszt przedzenia i tkania.

LĀNIGER, *a, um*, (od *lana* i *gero*). No-
szący welną, welną okryty. — *bidentes. Virg.*
Pecus lanigerum. Acc. ap. Cic. t. j. owce.
— *grex. Virg. — arbores. Virg.* || *Laniger*
scil. agnus. Phaedr. t. j. jaguń, baranek. ||
Laniger zamiast *aries. Manil. t. j. baran*
na niebie, konstellaeya.

LĀNIGNUS. Ob. **LĀNIENA**.

LĀNIO, *as, avi, atum, are*, (od *lanio*).
Rozszarpać, posieć na mięsne jatkę, pokar-
bować, podrzeć, rozdrzeć, rozerwać, star-
gać, rozdrapać. — *hominem. Cic. — viscera.*
Liv. — artus. Virg. — ora digitis. Ovid. ||
Laniatus corpore zamiast *homo corpore*
laniato. Laniata genus. Virg., zamiast *lania-
tas habens genus* albo *laniatitis genus*. || Po-
drzeć, poszarpać. — *vestem. Tac. — erinem*
manibus. Ovid. || *Laniata comas* zamiast
laniatitis comis. Ovid. Też *laniata sinus i. e.*
laniatitis sinibus. Ovid.

LĀNIO, *ōnis, m.* Rzeźnik. *Petron. Paul.*
in Pandect. || Przenosić rzeźnika tak nazwa-
ny Herod. *Sedul.*

LĀNIONUS, *a, um*, (od *lanio, ōnis*).
Rzeźniczy, do rzeźnika należący. — *mensa.*
Suet. Rzeźnica, mięsne jatkę.

LĀNIPENDIUS, *a, um*. Wążący welną
do rozdania na przedę. || *Lanipendia*, rze-
czow. *scil. mulier. Pompon. in Pandect.* ||
Lanipendius scil. homo albo *vir. Inscr. ap.*
Grut.

LĀNISTA, *ae, m.* (słowo Etruskie. *Isi-
dor*). Mistrz szermierzów, gladiatorów, np.
clemens lanista. Cic., często też *Martial.*
Juvenal. || Burzyciel, wicherzyciel do walki,
do wojny. *Cic. Liv.* || *Lanistae avium rixo-
sarum. Colum.* Ci, co uczyli plastwo do wal-
ki np. kogutów. || *Gladiatores*, jako słowo
zelżywe, brano za mordców, zabójców,
bandytów, lotrów, rozbójników, też *lanista.*
Cic. Pierwszy bandyta, lotr, rozbójnik,
wicherzyciel bandytów i mordców.

LĀNISTATURA, *ae, z.* Urząd mistrza
szermierzów. *Inscr. ap. Mazoch.*

LĀNISTICUS albo **LĀNOSTITUS**, *a,*
um. Tyczący się mistrza szermierzów, gla-
dyatorów, należący do mistrza szermierzów.
— *familia. Petron.*

LĀNITIA. Ob. **LĀNICIA**.

LĀNITIĒS, *ei, z.* (od *lana*) i. q. *lanicia.*
Tertull.

LĀNITIUM. Ob. **LĀNICIUM**.

LĀNIUS, *ii, m.* (od *lanio, are*). Rzeźnik.
*Cic. Ter. Phaedr. Lanii qui ad cultum bo-
vem emunt. Farr. t. j. — do zabicia wołu.* ||
Ofiarny kapłan. *Arcesse hostias, victimas,*

*lanios. Plaut. t. j. do zabicia ofiary, ofiar-
nych kapłanów.* || Złąd żartobliwie. *Lamios*
*arcessem eum tintinabulis. Plaut. t. j. opraw-
ców, katów.*

LĀNNA zamiast *lamina. Codd. Arnob.*
LĀNO, *as, are*. Okryć welną. || Złąd *la-
natus, a, um.* Ob. **LĀNATUS**.

LĀNŌCŪLUS, *i, z.* (od *lana* i *oculus*) i. q.
qui lana tegit oculi vitium. Fest. Który za-
krywa welną wadę w oku. || Złąd *lanam ob*
oculos habebat. Plaut.

LĀNŌSĪTAS, *ātis, z.* (od *lanosus, a,*
um). Welnistota rzeczy jakiej, istota welną
okryta, welnista, np. — *conchae. Tertull.*

LĀNOSUS, *a, um*, (od *lana*). Pelen wel-
ny, welnisty. *Colum. — vellus. Apul.*

LĀNTERNA, **LĀNTERNARIUS**, *a, um.*
Ob. **LĀTERNA cet.**

LĀNUGINEUS, *a, um*, (od *lanugo*) i. q.
lanuginosus. Apul. de herb.

LĀNŪGINŌSUS, *a, um*, (od *lanugo*) i. e.
plenus lanuginis. Welnisty, welnistą istotę
w sobie mający. — *folia. Plin. Herba lanugi-
nosior. Id. — araneus. Plin. — vermiculus. Id.*

LĀNŪGO, *inis, z.* (od *lana* i *ugo*). Welna
albo welnistota albo istota gruba, kosmata.
— *linea. Plin. t. j. płótno grube, zgrzebne.*
|| O liściach. *Folia lanugine obducta. Plin.*
t. j. okryte puchem, o ziołach, roślinach,
drzewach, owocach i t. p. — *arundinum.*
*Plin. — gossypion. t. j. bawelna. Plin. Her-
ba lanugine abundans. Luer. Cana lanugi-
ne mala. Virg. t. j. welniste pigwy albo inne*
owoce. || Podobne do welny, pierwsza bro-
da, mech na brodzie się puszczaający. *Virg.*
Ovid. Suet. || Złąd *A prima lanugine. Suet.*
t. j. od pierwszej brody od lat młodych. *Ju-
venis adultae lanuginis. Ammian.* || Wióry,
wiórki, trociny od świdrowania pochodzą-
ce. *Colum.*

LĀNULA, *ae, z.* (zdrobn. od *lana*). Wel-
na, zmniejszającym sposobem mówiące trocbe,
mało welny. *Cels.*

LĀNUVIANUS i **LĀNUVINUS**, *a, um.*
Ob. **LĀNUVIUM**.

LĀNUVIUM (**LĀNIVIVUM**), *ii, n.* Miasto
w Lacium. *Liv. Cic. Ovid.* || *Lanuvinus* (*La-
nivinus*), *a, um*. Należący do tego miasta. —
ager. Hor. — magistratus. Liv. || *Lanuvinii.*
Cic. Mieszkańcy tego miasta. || *Lanuvinus,*
a, um, i. q. Lanuvius. Inscr. ap. Fabret.

LĀNX, *cis, z.* (a *latitudine*). Misa, sza-
ła, misa szalna. *Plaut. Hor. Juvenal. — sic-
tilis. Cic. — caelata. Ovid. — rotunda. Hor.*
— *cava. Martial.* || Misa do ofiar. *Ovid.* ||
Per lanceam liciumque furtum concipere.
Gell. Formuła jurystów, t. j. szukać w eu-
dzym domu skradzionych rzeczy za pośredni-
ctwem misy. *Fest.* || *Lances quadratae. Ulp.*
in Pandect. || Podobieństwo do misy, szala
u wagi. *Cic.* || O Jowiszu, *duas lances susti-
net. Virg.* || Przenosić. *Vitam aequa lance*
pensitare. Plin. *Aequa lance servari acqui-
tatis ratio suggerit. Modest. in Pandect. t. j.*

równym sposobem.

LĀOCŌON, *ontis, m.* (*Λαοκώων*). Syn
Antenora, brat Anchizesa, kapłan Apollina.
Virg. Hygin. || Jeden z Argonautów. *Hygin.*

LĀODICĒA, *ae, z.* (*Λαοδικεία*). Miasto
przy górze Libanu w Syrii. *Ptolem. Mela.*
LĀODICENSIS, *e, pluk. Cic. i LĀODI-
GENUS, a, um, i. q. Laodicensis. Cic. Tac.*
Laodicensi, należący do Laodiceji miasta. ||
Zostający w Cezaryi przy górze Libanu.
Plin.

LĀOMĒDON, *ontis, m.* (*Λαομέδων*). Syn
Husa, ojciec Prijama. *Hor. Apollod. Hygin.*

LĀOMĒDONTEUS, *a, um*. Tyczący się
Laomedonta, nalezający do Laomedonta, Laom-
edontski, Trojański. — *gens. Virg. — arva.*
Ovid. — flammae. Sil. t. j. ogień Westalski.

LĀOMĒDONTĀDES, *ae, m.* Syn albo
potomek Laomedonta np. tak się zowie *Pria-
mus. Virg.* || *Laomedontiadae t. j. Trojanie.*
Virg. || Syn Herkulesa. *Apollod.*

LĀOMĒDONTIUS, *a, um*. Tyczący się
Laomedonta. *Virg. — heros. Id. Encasz.*

LĀPAROCĒLĒ, *is, z.* (*λάρων*), lędźwi;
αἰλῆ, obrzękłość). Przepuklina lędźwiowa.

LĀPĀTHIUM, *ii, n. i. q. lapathum.*
Szczaw, ziele kwaskowate, szczaw krwawy,
szczaw lancetowaty. *Farr. ap. Non.*

LĀPĀTHUS albo **LĀPĀTHOS**, *i, m. i. z.*
(*λάρθος*). Szczaw, szczaw lancetowaty.
Lucil. Colum. || Miasto w Cyprie. *Strabo.*

LĀPICIDA, *ae, m.* (od *lapis* i *caedo*).
Kamieniarz, kamiennik. *Farr.*

LĀPICIDINA, *ae, z.* (od *lapicida* albo od
lapis i *caedo*). Kopalnia kamieni, góry ka-
mienne, wydobywanie kamieni. *Plaut. Cic.*
Plin. || Wogólności używa się w liczb. mnog.
Servus a lapicidinis. Inscr. ap. Grut. t. j.
urząd. || Zle się pisze *lapidicina*. || Piszę się
też *lapiciedina. Inscr. ap. Grut.*

LĀPICIDINARIUS, *ii, m. i. q. lapicida.*
Kamieniarz, kamiennik. *Inscr. ap. Fulp.*

LĀPIDARIUS, *a, um*, (od *lapis*). Tyczą-
cy się kamieniami, należący do kamieni. *Lato-
mia lapidaria. Plaut.* Kopalnia kamieni, gó-
ry kamienne, wydobywanie kamieni. *Lite-
rae lapidariae. Petron. t. j. na kamieniu*
pisane. || *Lapidarius scil. faber. Petron.*
Pandect. Kamieniarz, kamiennik. || Pelen
kamieni, kamiennisty. — *campus. Solin.* || *La-
pidaria.* Okolica albo miasto w Recli. *Tab.*
Penting.

LĀPIDĀTIO, *ōnis, z.* (od *lapido*). Rzu-
canie kamieni na kogo, kamienowanie, ka-
mienny deszcz. *Cic. Aur. Viet.* || *Grandinis*
lapidatio. Cod. Just. t. j. gradobicie.

LĀPIDĀTOR, *ōris, m.* (od *lapido*). Ka-
mienownik, który kamieniuje, który rzuca
na kogo kamienie. *Cic.*

LĀPIDĀTUS, *a, um*, (imsl. od *lapido*).
Ob. **LĀPIDO**.

LĀPIDESCO, *is, scēre*, (od *lapis*). Ska-
mienić, stawać się kamieniem. *Spongiae*
lapidescent. Plin. Lapidescit duritia. Id.

LĀPIDEUS, *a, um*, (od *lapis*). Złożony
z kamienia, kamienny, mocny jak kamień. —
imber. Cic. t. j. kamienny deszcz. — murus.

Liv. — duritia. Plin. Ignes lapidei. Plin.
t. j. ogniste kolory drogiego kamienia. || Prze-
nosić. *Lapideus sum. Plaut.* Jestem ka-
mienny. || Pelen kamieni, kamiennisty. — *cam-
pus. Mela.*

LĀPIDICĒA. Ob. **LĀPICIDINA**.

LĀPIDO, *as, avi, atum, are*, (od *lapis*).
Rzucać kamieniem. || Złąd *lapidat. Liv. t. j.*
padają jak grad kamienie. *Lapidatum esset.*
Liv. || Rzucać kamieniem na kogo, kamienio-
wać. — *aliquem. Auct. bell. Hisp.* || Okryć
kamieniami. *Petron.*

LĀPIDŌSĪTAS, *ātis, z.* (od *lapidosus*).
Podobna do kamienia twardość, kamienna
twardość. — *cerebri. Tertull.*

LĀPIDŌSUS, *a, um*, (od *lapis*). Pelen
kamieni, kamiennisty. — *terra. Farr. — mons.*
Ovid. — fluvius. Id. || Przenosić. *Chiragra*
lapidosus. Pers. || Twardy jak kamień, np. —
*panis. Hor. — poma pruni. Colum. Pira la-
pidosi generis. Pallad.*

LĀPILLŪLUS, *i, m.* (zdrobn. od *lapil-
lus*). Mały kamień, kamyczek. *Solin.*

LĀPILLUS, *i, m.* (zdrobn. od *lapis*). Ka-
myk, kamyczek. *Plin.* || Też kamyk w ner-
kach albo w pęcherzu, nerkowy kamień,
kamień pęcherzowy. *Id.* || Naród Tracki bia-
łym kamieniem znaczyl dzień szczęśliwy,
czarnym, dniem nieszczęśliwym. *Plin.* Złąd
diem signare melioribus (i. e. albis, faustis)
lapillis. Martial., albo *numerare diem me-
liore lapillo. Pers. t. j. liczyć dni między*
szczęśliwymi. || Używa się też w wyrokach
sądowych, biały kamień znaczyl szczęśliwy
wyrok, czarny, nieszczęśliwy. || *Lapilli.*
Drogie kamienie, perły. *Niveos viridesque*
*lapillos. Hor. t. j. perły, szmaragdy. La-
pilli Indici. Martial.*, albo *Erythraei. Id.*,
albo *Eoi. Prop. t. j. perły albo drogic ka-
mienne.* || Marmur. *Lapilli Libyci. Hor. t. j.*
sztuki marmurowe, marmury.

LĀPIO, *is, iui, itum, ire*, (od *lapis*).
Jakoby uczyniły kamieniem, twardem zro-
bić, hartować. *Lapit cor cura. Pacuv. ap.*
Non. Lapit. Fest. i. e. dolore adscit. ||
Stawać się kamieniem, skamienić, zaka-
mienić. *Lapit cor cura. Pacuv.*

LĀPIS, *idis, m.* (od *lapis*). *Cic.* Kamień
pospóły, prosty glaz. — *strutilis. Ulp.* Ka-
mień ciosowy. — *incusus. Virg.* Oselka. —
vivus. Plin. Rzemien, iskrzyk. — *molaris.*
Quint. Kamień młyński. — *Parius. Virg.*
Marmur Paros. — *libulus. Virg.* Kamień
dziarstwisty, z piany morskiej. *Tib.* || Kopiec
na roli albo kamień graniczny. *Farr.* || Znak
mili czyli przestrzen tyciąca kroków. *Prop.*
|| Nagrobek. || Miejsce, gdzie się zaprzeda-
wali niewolnicy. *De lapide emptus. Cic.* Ku-
piony z przędzy publicznej. || Złąd człowiek
podły, nizezemny. *Plin.* || Kamień drogi.
Ovid. || Perla. *Hor.* || Sztuka marmuru. ||
Tępy, głupi. — *quid stas? Ter.* Czemu jak
ślup stoisz? *Lapidem verberare. Plaut.*
przysł. Nadaremnie co robić. — *omnem mo-
vere. Plin.* Przyłożyć wszelkiego starania.

Lapides loqui. *Plaut.* Mówić do kogo twar-
demu słowy.

LAPITHA, ae, m., też **LAPITHES, ae, m.** (*Λαίπθυς*). Jeden z Lapiłów *Lapithae* (*Λαίπθαι*). Naród w Tessalii, który z Centaurami wiodł wojnę. *Hor. Virg. Ovid.* || *Lapithum* zamiast *Lapitharum. Virg.*

LAPITHAEUS, a, um. Należący do Lapi-
tów, Lapiński. — *gens. Ovid.* i *Lapithae-
us, a, um.* Należący do Lapiłów, Lapiński.
— *proelia. Ovid.*

LAPITHONIUS, a, um, i. q. Lapithaeus.
— *nympha. Stat.*

**LAPITHAEUS, LAPITHEIUS, LAPI-
THONIUS, a, um.** Ob. **LAPITHA.**

LAPPA, ae, ż. (od *λαπήν*, brzocho). Łopian,
łopian pospolity. *Virg. Ovid. Plin.* — *canaria. Id.* — *boaria. Id.*

LAPPACEUS, a, um, (od *lappa*). Łopia-
nowy, nakształt łopianu. *Plin.*

LAPPAGO, inis, ż. (od *lappa* i *ago*).
Ostrzyca, ziele podobne do łopianu, *herba
similis lappae*. Rodzaj ziela podobnego do
łopianu. *Plin. Hard. i. q. lappa canaria.*

LAPRIUS. Przewisko Jowisza. *Jovi La-
prio. Lactant.*

LAPSABUNDUS, a, um, (od *lappso, are,*
i. q. lapsans). Wahający się, chwycający się.
Fundamenta lepsabunda. Sen.

LAPSANA, ae, ż. (*λαπάνη*). Dzioki jarmuż
albo rodzaj czarnej dzikiej kapusty, której
łodyga i liść są do jedzenia, pospolita ło-
czyca. *Varr. Colum. Plin.* || *Lapsana vi-
vere. Plin.* Życie niekiedy, skapo. || Też
Lampsana. Cels. Inne *Edd. Lapsanum* mają.

LAPSIO, onis, ż. (od słowa *labor*). Spa-
dnięcie, upadnięcie, upadek, ruina. *Cic.*

LAPSO, as, are, (częstotl. od *labor, lap-
sus etc.*). Wahać się, chwycić się, chybotać
się. *Virg. Tac.* || Paść, padać, upaść, u-
padać, spaść. *Stat.* || Przenosić. *Verba
lapsantia. Gell.* t. j. słowa świegocące, lada
co gadający, paplający.

LAPSUS, a, um, (imsl. od *labor, lapsus*).
Ten, który upadł, ustykał się. — *pede. Hor.*
Ten, co się pośliznął. — *in somnum. Tac.* Zasnął. — *spe. Caes.* Pozbawiony na-
dziei. — *animi. Plaut.* Który stracił serce. —
mente. Suet. Zapamiętał. — *facultatibus. Ulp.*
Podupadł na majątku. *Lapsa fides. Ovid.*
Niedotrzymana wiara. *Lapsae res. Virg.*
— *opes. Ovid.* — *partes. Tac.* Przemar-
nowane dobra, interesa w złym stanie. *Ovid.*
|| Nieszczęśliwy, podupadły. || Który wpły-
wa, wmyka się, wkrada się. — *ad ossa dolor. Virg.* Żal, który przeniknął kości. *Lapsa
tempora. Ulp.* Czasy upłynione. || *Tac.* Ucho-
dzający, znikły.

LAPSUS, us, m. (od *labor, lapsus etc.*).
Upadek, upadnięcie. — *scalarum. Plin.* Upa-
dnięcie na wschodach. || Błąd, omyłka. — *fi-
dei. Plin.* Lekkość. *Virg.* || Lot ptaka
upadającego. — *serpentum. Virg.* Wcisłanie
się węzłów. — *rotarum. Virg.* Krążenia koła
około osi. || Bieg. — *fluminum. Cic.* Płynienie

rzek. || — *incipites rerum. Claud.* Odmiana,
niestateczność rzeczy.

LAPURDUM, i, m. Miasto w Gallii Akwitań-
skiej. *Sidon.*, dziś *Labur* w Gaskonii. || Ztąd
Lapurdensis, e. Należący do tego miasta. *Id.*

LAQUEAR, is, n., albo *laqueare scil. tec-
tum* albo *opus*, (od *laqueo*). Pułap, sufit.
*Virg. Sen. Plin. Laquearia, quae auro te-
guntur. Plin. Claudian.*

LAQUEARIUS, ii, m. (od *laqueo*) *scil. ar-
tífex i. e. qui laquearia facit. Cod. Theod.*
Ten co robi pułapy, sufity. Właściwie jest
ptak.

LAQUEATOR, ōris, m. (od *laqueo, are*).
Szermierz uzbrojony w sidło i pugał. *Ve-
get.* || Sidlnik, który usidla. Sidlnicy u Rzy-
mian przeciwnika powrozem zadziergną-
wszy, o ziemię rzucali.

LAQUEATUS, a, um, (imsl. od *laqueo, are*)
i. q. laqueo captus. Ułowiony w sidła. *Colum.*
|| *Laqueati ornatus*. Strop, pułap,
sufit kunsztownie sadzony, sklepisty, futro-
wany, gipsowany. — *tecta. Cic. Enn. Hor.*
— *templa. Lucr.* — *coenationes. Suet.* t. j.
wieczerniki.

LAQUEO, as, are, (od *laqueo*) *i. e. ali-
quem capere laqueo*. Ułowić kogo w sieci. ||
Ornate laqueati. || Ztąd *loqueatus, a, um.*
Ob. *Laqueatus*.

LAQUEUS, i, m. (od *lacio*, nęce, łudze
albo od *lax*). Powróż, stryczek, sidło, klu-
czka, pętlica, lapa, siatka na ptaki, na
zwierzęta, na ludzi. *Laqueo gulam alicujus
frangere. Sall.*, albo — *premere. Hor.* Po-
wiesić, udusić. *Laqueo vitum finire. Sen.*
Obwiesić się. *Laqueum cervicibus injicere. Suet.*
Zarzucać stryczek na szyję. *Laqueis
captare feras. Virg.* || Przenosić, sidło, lapa-
ka. *In laqueos cadere. Ovid.* *Laqueis inter-
rogationum irretire. Cic.* — *verbi. Cic.* —
legum. Id. *Inducuntur in laqueum. Quintil.*
Dają się złapać, usidlić, ułować.

LAR albo **LARS** albo **LARTES, tis. Cic.**
Rzymskie albo Etruskie przewisko.

LAR, lāris, m. albo **LARS, t. j. Pan,**
książe zwierzułnik, naczelnik. *Lar* albo
Lars (od *λαῖρα*, wieś, miasteczko). Bożek
wsi albo miasteczka, ponieważ Grecy wsi
i miasteczka zowią *lauros*. || Wliczb. mnog.
Lares w przyp. drug. *um* albo *ium*. Larowie
są to opiekunczy bożkowie miast i dróg; ztąd
lares viales. Plaut., *lares vicini i. e. vico-
rum t. j. wsi i miasteczek. — compites. Suet.*
— *rituales. — pauperis agri custodes. Tibull.*

|| Szczególnie *Lares*. Bożkowie domowi.
Ego sum Lar familiaris, ex hac familia. Plaut.
|| *Lares* mieli swój kościół w Rzymie.
Ovid. || Też części tych bożków w kaplicy
domowej (*lararium* albo *sacrarum* zwanej)
gdzie były ich obrazy. || Ztąd *lar* albo *lares*.
Mieszkanie domu, mieszkanie, dom. *Nostro
juneta fure lari. Ovid.* t. j. z moim mie-
szkaniem, domem. *Fundus cum apto lare. Hor.*
Lar conductus. Martial. Najety dom,
mieszkanie. *Ad larem reverti. Cic.* t. j. do
domu. || Gniazdo ptaków. *Ovid.* || Zamiast

focus. Virg. Ognisko. || Rzeka w Arabii.
Ptolem.

LARALIS, e, ptak. (od *Lar*) *i. e. ad Lares
pertinens*. Należący do bożków domowych,
ztąd *Laralia scil. sacra. Grut.* Dni uroczy-
ste na cześć domowych bożków.

LARARIUM, ii, n. (od *Lar*) *scil. aedifi-
cium*. Kaplica domowa, gdzie czczono *Lares*
albo opiekunczych bożków. *Lamprid.*

LARDUM, ōh. Laridum. || Ztąd *lardarius,*
a, um. Tyeżący się słoniny, należący do sło-
niny. || Ztąd *lardarius* rzeczow. *scil. nego-
tator. Inscr. Gruter.* Przekapię słoniny.

LARES, ium i um. Opiekunczy bożkowie.
Ob. **LAR.**

LARGE, psk. (od *largus, a, um*). Obfi-
cie, hojnie, dostatecznie, suto, sownie. —
dare. Cic. — *præbere. Hirt.* — *donare. Cic.*
— *signa reponere. Hor.* — *convivari. Suet.* —
aestimare. Cic. — *bibere. Colum.* — *adorare
deos. t. j. z rzęsiłym dymem czyli kadze-
niem. Plin.* *Large blandus Plaut.* *Senatus
consultum large factum. Tac.* t. j. rozciągly,
rozwickły. *Largius aequo. Hor.* *Literam
largius pronunciare. Gell.* t. j. mocniej,
dobitniej, jedrniej. *Largissime. Cic.* || *Large*
zamiast *late*, szeroko, obszernie. — *amplecti.
Plin.* — *vagari. Pallad.* || Dobrze, dostate-
cznie, dokładnie, łatwo, lekko np. dotykać,
dotknąć. *Plin.*

LARGIFICUS, a, um, (od *largus i facio*).
Obfity, hojnie, dostateczny, szczodry. *Lucr.*

LARGIFLUUS, a, um, (od *large i fluo*).
Obficie, rześisto płynący. — *imber. Pacuv.*
ap. Cic. — *sons. Lucr.*

LARGILOQUUS, a, um, (od *large i lo-
quor*). Obficie mówiący, swięgotliwy, gada-
liwy, gadula. *Plaut.*

LARGIMENTUM, i, n. (od *largior*). Dar,
podarek. *Fulgent.*

LARGIO, is, ire, i. q. largior. Largito.
Acc. ap. Non., też *largi. Lucil.* || Ztąd *lar-
gitus, a, um*, biernie. *Tibull.*

LARGIOR, iris, itus sum, iri, (od *lar-
gus, a, um*). Obficie, hojnie, szczerze da-
wać, albo w ogólności dawać, darować albo
udzielić, użyć. — *civitate. Cic.* *Copium
dicendi natura largita est. Cic.* — *ex alieno.
Cic.*, albo — *de alieno. Liv.* || Przystać na co,
zgadzać się, pozwolić. — *inertiae aliquid.
Cic.* — *amori. Id.* || Dadać, udzielić. — *alicui
laetitiam. Plaut.* — *se ultro. Plaut.* t. j. che-
tnie, bez musu siebie udzielać. — *rationem
hominis. Cic.* || *Largior, eris*, zamiast *largiar.*
Plaut. *Largibar* zamiast *largiebar. Propert.*

LARGITAS, atis, ż. (od *largus, a, um*).
Obfitość, hojność, dostatek, obfite udziele-
nie albo udarowanie, albo darowizna, dona-
cja, hojność, szczerobliwość, szczerota.
— *nimia. Ter.* *Quae ista subita est largitas?*
Ter. *Aliquem continia largitate ditare. Ma-
crob.*

LARGITER, psk. (od *largus, a, um*) *i. q. large.*
Obficie, hojnie, dostatecznie. *Plaut.*
Epulari largiter. Suet. Hojnie biesiadować
albo bardzo. *Largiter posse. Caes.* Bardzo

bydź moźnym, silnym potężnym. || Też rze-
czownie: wiele, siła, dużo. *Istin largiter
abstulerit aetas. Hor.* t. j. wiele, dużo. ||
Z przyp. drug. *Auri largiter inesse. Plaut.*
t. j. wiele złota.

LARGITIO, ōnis, ż. (od *largior*). Obfity
dar, darowizna, hojność, szczerobliwość,
szczerota. — *in milites. Hirt.* *Maximas lar-
gitiones facere. Caes.* || Rozdawanie, podział,
udzielenie zboża, roli, gruntu. *Cic.* || Dawa-
nie uczt, biesiad, festynów. *Cic.* || Hojne
rozdawanie, wydzielanie, szafowanie, np.
urzędów, roli, zboża, trybunów między po-
spółstwo. *Largitioni resistere. Cic.* || *Lar-
gitiones* późniejszych czasów znaaczyły kassy
cesarskie. *Cod. Just.* || Zmarnowanie, mar-
notrawstwo, rozrzutność, np. — *beneficio-
rum. Sen.* *Largitio non fundum habet. Cic.*
|| Udzielenie, użyczenie, darowanie, pozwo-
lenie, niezaprzeczenie. — *civilitatis. Cic.* t. j.
prawa obywatelskiego, prawa miejskiego. —
aequilitatis. Cic. t. j. staranność słuszności,
sprawiedliwości.

LARGITIONÁLIS, e, ptak. (od *largitio*).
Kassy cesarskiej albo *Comes sacrarum largi-
tionum*, t. j. dyrektor tyeżący się kassy ce-
sarskiej, albo należący do cesarskiej kassy,
np. *officiales i. e. qui fiscum curant*, np. *Lar-
gitionales Comitatus. t. j. officialiści przy
Komesie sacrarum largitionum. Cod. Theod.*,
albo też *Largitionales. Ibid.*

LARGITOR, aris, ari, dep. (częstotl. od
largior) *i. q. largior*. Darować, nadadź.
Plaut.

LARGITOR, ōris, m. (od *largior*). Który
obficie, hojnie co daje, albo udziela, który
wiele co daje, hojnie, szczerze dający albo
udzielaający. — *praedae. Liv.* *Largitor sacri
latieis i. e. vini. Sil.* t. j. Bachus. || Który
hojnie udziela, szafuje dla dopięcia czego.
Largitores et factiosi etc. Cic.

LARGITUDO, inis, ż. (od *largus*) *i. q. largitas. Nep.*

LARGITUS, psk. (od *largus, a, um*)
i. q. largiter. Afran. ap. Non.

LARGIUSCULUS, a, um, (zdrobna. od
largior albo *largus*). Nieco obfity. — *haustus
salivarum. Solin.*

LARGUS, a, um, (od *λαῖρος*, obszerny,
obfity). Obfity, mnogi, częsty, rześisty. *Lar-
ga lux solis. Cic.* — *flatus. Virg.* — *odores. Ovid.*
Stipendia largiora. Tac. *Largior ignis
ardet. Hor.* *Largiore cibo excitare vires. Petron.*
— *sermo. Lucr.* *Vino largiore uti. Liv.*
Obficie pić wino. *Largissimum munus. Suet.*
Largus opum. Virg. *Homo largior lingua. Plaut.* t. j. swięgotliwszy, gadatli-
wszy. || Hojny, szczerdy, szczerobliwy, da-
tny, wiele darujący, chętny, ochotny albo
przychylny, skłonny. *Largissimus. Cic.* ||
Z przyp. szóst. *Homo largus opera. Plaut.* —
animo. Tac. — *promissis. Id.* Z przyp. drug. —
rapinae. Sil. t. j. który udziela z cudzego. ||
Z tryb. bezokol. *Largus donare spes novas
i. e. large donans spes. Hor.* || Przewisko fa-
milii rzymskiej. *Cic. Ovid. Tac.*

LARIDUM i **LARDUM**, *i*, n. (od *λαγρός*, tuczony, albo od *large aridum*). Słonina. *Plaut. Ovid. Plin. Lardum suis macrae. Plin. || Laridus, a, um, pluk. Do słoniny należą. Pro octoginta libris laridae carnis. Cod. Theod. t. j. słonina albo swinina.*

LARIFUGA, *ae, m. i. z.* (od *lar i fugio*). Z domu niekajacy, włoczeż. *Petron.*

LARIGNUS, *a, um*, (od *larix* zamiast *lariginus* albo *laricinus*). Modrzewowy, od modrzewia (*larix*) np. — *materies. Vitr. ||* Twierdza, zamek. *Larignum (castellum) przy Alpach, nazwany od modrzewia.*

LARINAS, *atis, m. i. z.* Z *Larinum* albo niedaleko *Larinum*, należą do *Larinum*, *Larinski. Cie. Liv. || Larinates. Cie. Sil. Plin. Mieszkający Larinum.*

LARINUM, *i, n.* Miasto we Włoszech w *Frentania. Cie. Mela*, albo w *Apulii.*

LARISSA, *ae, z.* Imię wielu miast, szczególnie znakomite miasto *Larissa* w *Tessalii* nad rzeką *Peneus. Caes. Plin. ||* Miasto w *Syrii. Strab. Larissaci. Mieszkający tego miasta. ||* Twierdza w *Argos. Liv.*

LARISSAEUS, *a, um*, Należący do *Larissi, Larissejski. Ovid. Virg.*

LARIUS, *us, m.* (*lacus*). Jezioro w *Insurbrii*, dziś *lago di Como*, niedaleko *Cemum (Novocomum) Plin. ||* *Larius, a, um*, Należący do tego jeziora. — *litus. Catull.*

LARIX, *icis, m. i. z.* (od *λαγός*, przyjemny). Modrzew. *Plin. Vitr. Lucan.*

LAROS. Ob. **LARUS**.

LARS, **LARTES**, *t. j.* Rzymskie albo Etruskie przezwisko. *Cie.*

LARVA, *ae, z.* (od *lar*). *Plaut.* Strach nocny, maskara, cma, widma. *Plin. ||* Larwa, poczwara, straszylko, były to dusze zmarłych, tudające się na strasznie żywych. *Hor. ||* Maski teatralne. *Petron. ||* Łalka kuglarska. *Apul. ||* Kościotrup. *Larvae. Petron. ||* Urzędnicy, swoich tylko zysków szuka jacy.

LARVALIS, *e, ptak.* (od *larva*). Należący do widma, straszny, brzydki, do larwy podobny. — *habitus. Sen. — forma cadaveris. Apul. ||* Też *larvalis — macies. Auct. Priap. ||* Podobny do maskary, do szkieleta.

LARVALIS. Ob. **LARVALIS**.

LARVATUS, *a, um*, (imsl. od *larva*). Oczarowany. *Plaut. Apul. Serv. ad Virg.*

LARVO, *as, avi, atum, are*, (od *larva*). Oczarować. — *artus. Firmic.*

LARUS albo **LAROS**. Rodzaj ptaka, kulik, rybolów. *Fulgat. Levit.*

LASANUM, *i, n.* (*λάσανον*). Garnek do warzenia. || Stolec nocny, naczynie potrzebne, urna. *Hor. Petron.*

LASCIVE, psk. (od *lascivus*). Swywołnie, rozpustnie, wszetecznie, psotliwie. — *loqui. Martial. ||* *Lascivius. Avien.*

LASCIVIA, *ae, z.* (od *lascivus, a, um*). Swawola, nieczyste bieganie, np. — *piscium. Pacuv. ap. Cie. ||* Bezechelność, niewstyd, niewstydlwość, rozpusta, rozwozłość. *Lucr. Plin. Tac. ||* *Virgarum lascivia. Plaut. t. j.*

grzbiet często smagany różgami albo kijami. || *Przenosić. Naturae lascivia. Plin. t. j.*

niewstyd, niewstydlwość przyrodzenia. || Swawola, bezechelność, np. — *maledicendi. Quintil. — theatralis. Tac. Per lasciviam.*

Tac. t. j. przez swawolę, rozpustę, bezechelność, niewstyd. || Jurność, lubieżność. *Suet.*

LASCIVIBUNDUS, *a, um, i. q. lascivius*. Swawolny, rozpustny, psotliwy. *Plaut.*

LASCIVIO, *is, ii, itum, ire*, (od *lascivus*). Bydź swawolnym, rozpustnym, psotliwym, bestwić się, mieć się do spraw bestyalskich, sprosznić. *Agnus lascivit fuga. Ovid. t. j. drga, skacze, hasa. Pecudes exhilaratae lascivunt. Colum t. j. swawola. ||*

Plebs lascivit. Liv. t. j. pospólstwo jest swawolne. || *Przenosić. Lascivit apex serratus. Claudian. t. j. skacze kita u przyłbicy. Lascivit corruptum dicendi genus. Quintil. t. j. zniewieszcza jest rodzaj mowy. Pecudes lascivunt in venerem. Colum.*

LASCIVITAS, *atis, z.* (od *lascivus*). Swawola, rozpusta, psota. *Coel. Aurel.*

LASCIVITER, psk. (od *lascivus*). Swawolnie, rozpustnie. — *ludere. Lucr. ap. Charis.*

LASCIVULUS, *a, um*, (zdrobn. od *lascivus*). Swawolny, rozpustny, psotliwy. — *ludere. Lucr. ap. Charis.*

LASCIVUS, *a, um*, (od *lacio i lacesso*). Swawolny, rozpustny. *Virg. ||* Zabawny, wesoly, żartowny. — *in vino. Plin. Zagrzany winem. Ovid. ||* Jurny, wszeteczny, lubieżny. *Ovid. ||* Bestwiący się, który się ma do spraw bestyalskich. *Lascivior haedo. Ovid. Jurniejszy od kozła. Lascivum pecus. Mart.*

Trzoda kozłów i koz. || — *oratio. Gell. Mowa zbyt omdobna. ||* — *acus. Mart. Szpilka od kędziarów. ||* *Lascivissimae picturae. Suet. Bardzo wszeteczne malowidła.*

LASER, *eris, n.* (*λασέρ*). Sok rośliny *Silphium* albo *Laserpitium. Lasepitium, quod Graeci silphion vocant. Ziele w Cyrenajskiej prowincji wynalezione, sok tej rośliny nazywają laser. Plin. Bućień. ||* *Radix laseris. Plin. ||* Sama zaś roślina zwana *radicula laseris. Colum.*

LASERATUS, *a, um*, (imsl. od *lasero, are, i. e. lasere condire*) t. j. z Cyrenajskim zieleń zmieszany albo przyprawiony. — *acetum. Plin. ||* Zład *Laseratum*, t. j. przyprawa z soki Cyrenajskiego ziela. *Apic.*

LASERPITIARIUS, *a, um. Petron.* Przyprawiony z rośliny zwanej bućień.

LASERPITIATUS, *a, um*, (właściwie imsl. od *laserpitio, are*) t. j. zmieszany ze soki rośliny bućnia. — *acetum. Cato. Plin.*

LASERPITIFER, *a, um*, (od *laserpitium i fero*). Płodny w roślinę bućnia. — *Cyrenae. Catull.*

LASERPITIUM albo **LASERPICIUM**, *ii, n.* Roślina inaczej *Silphium* zwana, z której sok *Laser* płynie. *Plin. Sok też laserpitium zwany. Plin.*

LASES zamiast *Lares*, mawiali starożytni. *Quintil.*

LASSATUS, *a, um*, (imsl. od *lasso, are*).

Sfatygowany, zmordowany. Ovid. || *Przenosić. Astra lassata. Manil. Zaćmione gwiazdy.*

LASSESCO, *is, seere*, (od *lassus, a, um*). Stawać się zmordowanym, sfatygowanym, strudzonym. *Prudent. Hieron. ||* *Ne lassescat fortuna. Plin.*

LASSITUDO, *inis, z.* (od *lassus, a, um*). Znużenie, osłabienie, ociężałość, fatyga, mdłość, strudzenie. *Ex lassitudine dormire. Cie. A lassitudine adquiescere. Nep. Lassitudine sedare. Id., albo — reficere. Plin.*

LASSO, *as, avi, atum, are*, (od *lassus, a, um*). Zmordowanym uczynić, zmordować, znużyć, zmęczyć. — *aliquem. Tibull. — corpus. Ovid. — numina (seil. precibus). Lucan. — brachia. Ovid.*

LASSULUS, *a, um*, (zdrobn. od *lassus*). Sfatygowany, zmordowany. *Catull.*

LASSUS, *a, um*, (od *lacio*). Sfatygowany, zmordowany, strudzony. — *opere faciendo. Plaut. — lacrymis. Lucr. — proelio. Sall. — animis. Ter. ||* Z przyp. drug. — *animi. Plaut. — maris et viarum. Hor. Z przyp. czwart. Lassus pondus Alas., Sen. zamiast pondere. ||* Z tryb. bezokol. — *vocare. Propert. ||* *Przenosić. Humus lassu fructibus. Ovid. — res. Plaut. t. j. przeciwność, niepowodzenie.*

LASTAURUS, *i, m.* (*λάσταυρος i. e. hirsutus circa virilia, salax*). Słowo zelżywe, mówią o człowieku wszetecznym, lubieżnym. *Suet.*

LATACE, *es, z.* Rodzaj czarodziejskiej rośliny. *Plin.*

LATE, psk. (od *latus, a, um*). Szeroko, rozciągle. — *longeque vagabitur nomen tuum. Cie. Wszędzie imię twe słynąć będzie. — possidere. Sen. Posiadać wielkie dzierżawy. — pasci. Ovid. Pasć się swobodnie. ||* Obszerzenie. || *Latius uti opibus. Hor. Większych użyć dostatków. ||* — *referre. Ovid. Opowiadać długo. — scribere. Plin. Pisać obszernie.*

LATEBRA, *ae, z.* (od *lateo*). Skrytość, kryjówka, schronienie, łozysko, dziura wężowa, nieczeka, miejsce schronienia. *Latebrae ferarum. Ovid. Knieje zwierząt. Latebrae in animis. Cie. Kryjówki serca. — scribendi. Gell. Pismo tajemne. Cie. ||* Wymówka, pokrywka, pozor.

LATEBRICOLA, *ae, m.* (od *latebra i colo*, zamiast *latebram colens*). Który w końcu (t. j. w kurewskim domu) mieszka. — *homo. Plaut.*

LATEBROSE, psk. (od *latebrosus, a, um*). Pokatnie, potajemnie, kryjąc się. — *se occultare. Plaut.*

LATEBROSUS, *a, um*, (od *latebra*). Pełen kryjówek, nor, kątów skrytych. — *via. Cie. — locus. Liv. — punex. Virg. t. j. czezy, próżny, dziurawy. — flumen. Id. ||* *Przenosić, latebrosissima quaestio. Augustin. — loca. Plaut. Raty t. j. bórdele, gdzie mieszkaają nierządnie.*

LATENS, *tis, r. współ.* (od *lateo*). Ukryty. — *saxum. Virg. Skala pod wodą. — man-*

data. Ovid. Sekretny rozkaz. Plin. || *Niewidomy. Cie. ||* *Ciemny. ||* *In latenti. Pomp. Dig. W skrytości.*

LATENTER, psk. (od *lateo*). Skrycie, potajemnie, sekretnie. *Cie. Gell.*

LATEO, *es, ui, itum, ere*, (od *λατύνω*, kryć się). Kryć się, bydź ukrytym. *Latet mihi. Lucr. — me. Ovid. — causa. Cels. Nie wiem, wiadoma mnie jest przyczyna. Cie. ||* Kryć się przed wierzycielami. *Ovid. ||* Wiedzieć życie prywatne, bydź oddalonym od zgiełku świata. *Phaedr. ||* Bydź w miejscu bezpiecznym.

LATER, *eris, m.* (od *λάς*, kamień). Cegła. *Cie. Caes. Plaut. Lateres cotiles. Var. t. j. wypalone cegły. — erudi. Colum. t. j. — surowe. Lateres duere. Vitr. albo — fingere. Plin. Robić cegły. — coquere. Vitr. — wypalać. ||* *Laterem lavare. Ter. t. j. napróżno co robić, czas tracić. ||* *Later aureus, argenteus. Plin. Farr. ap. Non. t. j. złota blacha albo srebrna, albo sztaba złota i srebrna. ||* *Later w rodz. nijak. ap. aureum later. Farr. ap. Non.*

LATERALIS, *e, psk.* (od *latus, ere*). Poboczny, bokuwy, od boku, tyżący się boku, należą do boku. — *cingula. Calpur. — dolor. Lucil. ||* *Lateralis. Kantarek, uździenica. Scæv. in Pandect. ||* *Lateralis absol. Ibid. Tajstry.*

LATERAMEN, *inis, n.* (od słowa *latero, are*). To, co się robi z gliny np. *lateramina vasis. Lucr. Naczynie zrobione z gliny.*

LATERANUS, *a, um*. Należący do imienia albo przezwiska rzymskiego. *Plautius Lateranus. Tac. ||* *Lateranus seil. dens. Arnob. Bożek domowy.*

LATERARIUS, *a, um*, (od *later*). Tyżący się cegły, należą do cegły, np. z cegły chalupa, glina do cegieł, ziemia na cegły. — *terra. Plin. ||* *Lateraria seil. officina. Plin. Cegielnia. ||* *Laterarius seil. artifex. Non. Który robi cegły, strycharz, wypalacz cegieł. ||* *Bokowy, poboczny. Lateraria seil. tigna. Vitr. t. j. bokowe balki. ||* *Lateralis. Bokowe kieszenie, tajstry, torby, mieszki. Scæv. in Pandect.*

LATERCULENSIS, *se, ptak.* (od *laterculum*) i. e. *gerens curam laterculi. Cod. Just.*

LATERCULUM, *i, n.* (zdrobn. od *later*). Spis, rejestr, wykaz wszystkich godności, dostojenstw, urzędów i administracji tak cywilne jak i wojskowe w kraju, albo taki zwane album albo księga urzędników kraju, dla podobieństwa figury cegły kwadratowej. *Cod. Justin. Tertull.*

LATERCULUS, *i, m.* (zdrobn. od *later*). Cegła, cegielka. *Caes. Plin. Colum. Sall. qui in laterculis adfertur. Plin. t. j. — w naczyniach glinianych. ||* Rodzaj ciasta. *Plaut. t. j. naleśnik, skowrodek. ||* Pewna miara roli obejmująca w sobie morg ziemi. *Sicul. Flacc.*

LATERENSIS, *e, ptak.* (od *latus, eris*). Znajdujący się, będący przy boku. || Zład *laterensis. Tertull. Drabant, odbocznik, je-*

den ze straży boku. || Przewisko rzymskie. *Cic.*

LATERESIANS, *a, um*. Ob. **LATERITANUS**.

LATERIANUS, *a, um*. Ob. **LATERITANUS**.

LATERICIUS albo **LATERITIUS**, *a, um*, (od *later*). Z cegieł zrobiony, albo złożony, dach ceglany. — *mur*. *Caes.* — *urb.* *Suet.* || *Latericium*, rzeczow. *scil. opus. Caes.* t. j. robota z cegieł, też — *opus. Colum.*

LATERINA, *ae, z.* (*scil. officina* od *ptnka. laterinus*, *a, um* zamiast *laterarius*, *a, um*, od *later*). Ceglana chalupa. *Tertull.* || Kłoka, zamiast *latrina*.

LATERITANUS albo **LATERITIANUS**, *a, um*, — *pira*, albo *Laterisiana. Plin.* Rodzaj gruszek.

LATERITIUS, *a, um*. Ob. **LATERICIUS**. **LATERNA** albo **LANTERNA**, *ae, z.* (od *lateo*, *quod in ea latet ignis*). Latarnia. *Cic. Plaut. Martial.*

LATERNARIUS albo **LANTERNARIUS**, *a, um*. Tyczący się latarni, należący do latarni, zajmujący się latarnią. *Laternarius scil. servus. Cic.* Noszący latarnię dla oświecenia, latarniowy sluga.

LATESCO, *is, iiii, ere*, (od *latus*, *a, um*). Szerzyć się, rozprzestrzeniać się, stawać się szeroki. *Colum.* *Ossa paulatim latescunt. Cels.* || Od *lateo*. Kryć się. *Fraudationis causa latuisse. Cic. Q.*

LATEX, *icis, m.* (od *lateo*, *quia aqua latet intra terrae venas*). Wilgoć, wilgotność, humor płynny, mokry. Woda. — *marinus. Ovid.* — *Avern.* *Virg.* *Securos latices et longa oblivia potant. Id.* In laticem mutor. *Ovid.* t. j. w zdrój, w źródło. *Cupido laticum frugumque. Lucr.* t. j. pragnienie i głód. || *Copia laticum. Ovid.* t. j. Obfitość rzek. || O winie. *Latex meri. Ovid.* *Latices deorum. Id.* *Laticum libavit honorem. Virg.* t. j. wino. *Palladii latices. Ovid.* t. i. oliwa. *Niveus latex. Prudent.* t. j. mleko. || Też w rodz. żeńsk. *Calida latices. Acc. ap. Priscian.* || *Latex fontis lacteus. Apul.* t. j. czyści, jasna woda.

LATHYRIS, *idis, z.* (*λαθυρίς*). Skoczek, roślina inaczej (*cataputia*) zwana. *Plin.*

LATHYROS (*US*), (*λαθυρος*). Rodzaj rośliny, inaczej też *leontopodium* albo *leontospermum* zwanej. *Apul. de herb.*

LATIALIS, *e, ptnk.* (od *Latium*). Tyczący się Lacium, należący do Lacium, laciński. — *populus. Ovid.* — *sermo. Plin.* — *Jupiter. Lucan.* Jowisz, którego czczono na górze Albańskiej.

LATIALITER, *psk.* (od *Latialis*). Lacińskim językiem, po łacinie. — *Souire. Sidon.* t. j. śpiewać. Iuni czytają *latialiter*.

LATIAR zamiast *latiare*, *scil. solenne* albo *sacrum. Maerob.* Święto na cześć Jowisza w Lacium. *Latiar, hoc est latinarum solenne, zatum i. q. feriae Latinae.*

LATIARIS, *e, ptnk.* (od *Latium*). Tyczący się Lacium, należący do Lacium, laciński.

ski; ztąd *Jupiter Latiaris. Cic. Liv. Lactant.* t. j. Jowisz, którego czczono w Lacium. || Ztąd *Latiar* zamiast *latiare* *scil. solenne* albo *sacrum*. t. j. święto inaczej *feriae Latinae. Maerob.*

LATIARITER. Ob. **LATIALITER**.

LATIARIUS, *a, um*, (od *Latium*) i. *q. latiaris* np. — *Jupiter. Plin.* t. j. Jowisza posag na górze Albańskiej, gdzie się *feriae Latinae* odbywały.

LATIBULO, *as, are*, (od *latibulum*) i. *q. lateo. Non.*

LATIBULOR, *aris, ari, dep.* (od *latibulum*) i. *q. lateo. Naev. Acc. ap. Non.*

LATIBULUM, *i, n.* (od *lateo*). Skrytość, kryjówka, schronienie, legowisko, łożysko, jaskinia. || O zwierzętach np. *ferae latibulis se tegant. Cic. Serpentes e latibulis. Cic.* t. j. z dziur, z otworów. || O ludziach. *Latibulis locorum occultorum. Cic.* || Ztąd przenośnie. *Latibulum doloris mei. Cic.*

LATICLAVIUS, *e, ptnk.* (od *laticlavus*) i. *e. indutus tunica laticlavia*. Odziany szatą bramowaną purpurą. — *tribunus. Inscr. ap. Grut.*

LATICLAVIUS, *a, um*, (od *latus clavus*). Noszący szatę bramowaną purpurą (*lato clavo*) *Mappa laticlavia. Petron.* || Szczególnie mówią o sukni. *Tunica laticlavia. Val. Max.* Ztąd *laticlavus* np. *tribunus. Suet.* Odziany suknią bramowaną purpurową. || *Laticlavii absol. Petron.* t. j. senatorowie i patryjuszcy. *Equites* t. j. ze stanu rycerskiego.

LATIFOLIUS, *a, um*, (od *latus*, *a, um* i *folium* zamiast *habens folium latum* albo *folia lata*). Szerokie liście mający. — *laurus. Plin.*

LATIFUNDIUM, *ii, n.* (od *latus* i *fundus*, właściwie ptnk. *latifundius*, *a, um* i. *e. lato fundo, habens latum fundum*) *scil. praedium*. Wielka wiejska posiadłość. *Plin. Hor. Petron.*

LATINE, *psk.* (od *latinus*, *a, um*). Po łacinie, łacińskim zwyczajem. — *scire. Cic.* Umieć po łacinie. — *loqui. Cic.* Mówić łacińskim językiem. || — *non accusatorie loqui. Cic.* Mówić otwarcie, bez wykretów. — *reddere. Cic.* Przetłóżyć na język łaciński.

LATINI. Ob. **LATINUS**.

LATINIENSIS, *e, ptnk.* (od *latinus*) i. *q. latinus*. Łaciński. — *ager. Cic.* *Vina Latiniensis. Plin.* || Ztąd *Latinienses. Cic. Plin.* Łacinnicy, mieszkańcy Lacium.

LATINITAS, *atis, z.* (od *latinus*). Łacina, łaciński język, wyraz, wysłowienie łacińskie. *Cic. Auct. ad Her.* || Prawo łacińskie (*Jus Latii*) *Cic. Suet.*

LATINIZO, *as, are*, (od *latinus*). Przetłóżyć, przekładać na łaciński język. *Coel. Aur.*

LATINUS, *a, um*, (od *Latium*). Tyczący się Lacium, należący do Lacium, albo łaciński. — *genus (i. e. gens) Virg.* — *magistratus. Tac.* — *praeceptor. Quintil.* — *lingua. Cic.* Łaciński język. — *consuetudo. Cic. La-*

tiniae consuetudini tradere. Colum. t. j. przetłóżyć na język łaciński. || *Latiniar, latinissimus*, np. *nilhil latinus. Hieron.* *Homo latinissimus. Id.* || *Latini*. Łacinnicy, mieszkańcy Lacium. *Justin.* || Wszysey, co mieli *Jus Latii* mieszkający gdzie indziej. *Tac.* || Wszysey po łacinie mówiący nazywali się *Latini*. — *conversio. Quintil.* Przekład łaciński. || *Feriae Latinae. Liv.*, albo *Latinae scil. feriae. Cic.* Święta poświęcone Jowiszowi na górze Albańskiej. || *Latinorum concilium. Liv.* Zebranie Albanów i Rutulów w Ferentynie, które było nakształt Amfikejonów w Grecji. || — *via. Cic.* Droga prowadząca między Appiją i Labikana. — *porta. Brama niedaleko Kapeny.* || *Casus latinus. Varr. ap. Diomed.* t. j. przypadek drugi.

LATINUS, *i, m.* Król włoski albo Laurentów. *Liv. Justin.* || *Urbs Latini. Virg.* t. j. Laurentum.

LATIO, *onis, z.* (od *fero*, *tuli*, *latum*). Stanowienie. — *legum. Cic.* Prawodawstwo. — *suffragii. Liv.* Wotowanie. — *expensi. Gell.* Zapisywanie rozehodów.

LATIPES, *edis, r. wspól.* (od *latus*, *a, um*, i *pes*). Szerokie nogi mający. — *anas. Avien.*

LATITABUNDUS, *a, um*, i. *q. latitans*. Ukrywający się. *Sidon.*

LATITANS, *tis, r. wspól.* (imśl. od *latito*). Kryjący się. *Cic.* — *fruticeto aper. Hor.* Kryjący się dzik w chroście.

LATITATIO, *onis, z.* (od *latito*). Krycie się, ukrywanie się. *Quintil. Ulp. in Pandect.*

LATITO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *latito*) i. *q. lateo*. Bydź ukrytym, ukrywać się, bydź utajonym. *Cic. Lucr. Petron.* — *alieni. Plaut.* Ukrywać się przed kim, szczególnie ukrywać się przed sądem, nieukazywać się. *Cic. Ulp. in Pandect.* || Z przyp. czwart. *Pompon. in Pandect.* Ukrywać się przed kim. || *Latito, are* od *fero*, i. *q. ferre* albo *saepe ferre*. Nosić, często nosić. *Cato.*

LATITUDO, *inis, z.* (od *latus*, *a, um*). Szerokość. *In latitudine crescere. Cic.* t. j. — w szerz. — *pedum duorum. Pallad.* — od dwóch stop. — *fundi. Plin.* || Wielkość, objętość, rozległość, przestronność, obszerność. — *possessionum. Cic.* || Szerokość wymowy, wymawiania, wysłowienia, np. — *verborum. Cic.* || Obfitość, bogactwo, w powieściach, w rozprawach, w wysłowieniu. — *Platonica. Plin.*

LATIUM, *ii, n.* Kraina we Włoszech między Etrurią i Kampaniją. Dwojakie Lacium, jedno stare, drugie nowe, w starym leży Rzym. *Vetus Latium. Tac.* albo *antiquum. Plin.* *Jus Latii. Tac.* Prawo łacińskie, należytość, przywilej. *Latium externis dilargiri. Tac.* t. j. przywilej obywatelstwa, prawo, należytość łacińska. || Też *dare Latium*, też *Latia donati. Plin.* || Właściwie ptnk. — *scil. regnum. Ob. Latius, a, um.*

LATIUS, *a, um*, (od *Latium*). Tyczący się Lacium, należący do Lacium, łaciński.

Rzymi. — *dux. Ovid.* — *ager. Id.* — *lingua. Ovid.* — *Musae. Colum.* *Forum Latium. Ovid.* t. j. sąd rzymski. || Ztąd *Latium scil. regnum. Ob. Latium.*

LATMIUS, *a, um*. Ob. **LATMUS**.

LATMUS, i albo **LATMOS**, i, m. (*Λατμος*). Góra w Kartii, gdzie od nieżyca uspio-ny został Endymion. *Cic. Mel. Plin.* || Ztąd *Latmius*, *a, um*. Należący do Latmus, Latmijski. *Ovid.*

LATO, *ns, z.* (*Λατώ*) t. j. Latona bogini. *Varr. ap. Gell.*

LATOBRIGI, *orum*. Naród w Gallii Belgickiej. *Caes.*

LATOIDES, *ae, m.* (*Λατοίδης*). Syn albo potomek Latony. *Stat. i. e. Phoebus.* — W liczb. mnog. *Latoidae. Auson. i. e. Phoebus et Diana.*

LATOIS albo **LETÖIS**, *idis i idos, z.* (*Λατοῖς*). Należąca do Latony, Latojska albo Latońska. — *Calaurea. Ovid.* Wyspa poświęcona Latonie. || Rzeczow. — *scil. filia* albo *femina, Latois. Ovid* albo *Letois. Id.* — *scil. filia. Córka Latony* t. j. Dyana.

LATOIUS albo **LETOIUS**, *a, um*, (*Λατοῖος*). Należący do Latony, tyczący się Latony, Latojski, Latoński. *Latoia* albo *Letoia proles. Ovid.* t. j. Apollo albo Dyana, albo obaj.

LATOMIAE, *arum*, (od *λαα*, kamień, *τρυφω*, krajani). Góry, gdzie kamienie łamią. *Cic.*

LATONA, *ae, z.* (*Λατώ*). Córka Kousa, matka Apollina i Dyany. *Cic. Hygin. Apollod. Ovid. Prop.*

LATONICA, *ae, m. i z.* (od *Latona* i *gigno*). Działce Latony. *Latonicenis duobus. Ovid.* t. j. Apollinowi i Dyannie.

LATONIUS, *a, um*. Tyczący się Latony, należący do Latony, nazwany od Latony, Latoński. — *Delos. Virg.* — *Insula. Tibull.* *Cynthus Latonius.* t. j. Góra w Delos, gdzie się urodziła Latona. *Stat.* || Też *Latoius* albo *Letoius*, *a, um*. Ob. *Latoius*.

LATOR, *oris, m.* (od *fero*, *tuli*, *latum*). Nosiciel, który nosi. *Suet.* || Posłaniec, gońiec. || — *legis. Cic.* Prawodawca. — *suffragii. Cic.* Wotownik, wotujący za kim.

LATÖUS, *a, um*, (zamiast *Latoius* *Λατοῖος*) i. *q. Latoius. Latous. Hor. Ovid.* t. j. Apollo. || *Latia (insula)*. Wyspa niedaleko Krety. *Ptolem.*

LATRABILIS, *e, ptnk.* (od *latro*, *arc*). Należący do szczekania. — *vox. Coel. Aur.* Głos, który się zdaje szczekać.

LATRATIO, *onis, z.* (od *latro*, *arc*). Szczekanie. || Ztąd *Latratuencula*, *ae, z.* zdrobna. *Afran. ap. Non.*

LATRATIUNCULA. Ob. **LATRATIO**.

LATRATOR, *oris, m.* (od *latro*, *arc*). Szczekacz, pies. *Latratore Molossi. Martial.* t. j. psy. || Ztąd *latrator Anubis. Virg.* Bózek z psią głową. || Człowiek, krzykacz, krzykała, rabulista, patron bezsumienny, szczełacz prawniczy. *Quintil.*

LĀTRĀTUS, *us*, *m.* (od *latro*, *are*). Szezekanie. *Virg. Colum. Plin. Ovid. Latratu edere. Ovid. Szezekać.*

LĀTRĀTUS, *a*, *um*, (imsl. od *latro*, *are*) — *cibus. Martial.* Wyszczekany pokarm, t. j. szczekaniem nabyty.

LĀTRĪNA, *ae*, *z.* zamiast *Lavatrina* przez skróć. (od *lavo*). Kapiel, łaźnia. *Lucil. ap. Non.* || Od *lateo*. Kloaka, przewet. *Colum. Foetor extremae latrinae. Apul.* || Też *ancilla, quae latrinam lavat. Plaut.* t. j. służebna, która myje przewet.

LĀTRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*. Szezekać. *Si canes latrent. Cic. Aeternum latrans (Cerberus). Virg. Latrans. Ovid.* t. j. pies. W liczb. muog. *latrantes. Ovid.* t. j. psy. || Przenośnie o ludziach krzyczeć, wrzeszczeć. *Interrogatus, quid latraret, furem se videre respondit. Cic.* || Szczególnie mówią o patronach bezsumiennych, szczekaczach prawniczych, krzyczeć, wrzeszczeć, szczekać. *Latrant enim jam quidam oratores, non loquuntur. Cic.* || Szumieć, szeleść, szmer czynić, hałasować, wrzasku narobić, huczeć np. waly, balwany morskie. *Sil. Gaetula Thetis latrat. Claudian.* || Też o troskach, frasunkach. *Aninus cum pectore latrat. Enn. ap. Farr. Curiae latrantes. Petron.* || Zadać czego od kogo, domagać się, napierać się. *Stomachus latrans. Hor.* t. j. brzuch głodny. || Szczekać na kogo. — *aliquem. Plaut.* || Biera. *Homo latrat, latrari a canibus. Plin.* || Przenośnie zlorzeczyc. *Aliquem opprobriis dignum latraverit, i. e. maledixit. Hor.*

LĀTRO, *ōnis*, *m.* (od *latus*, *eris*). *Farr.* Stróż ciała, żołnierz od straży. *Plaut.* || Żołnierz platny. *Dig.* || Żołnierz bez pozwolenia włóczący się i rabujący. *Fest.* || Rozbojnik. *Virg.* || Myśliwy, łowczy. *Ovid.* || Szach, bierka. *Phaedr.*

LĀTRŌCINĀLIS, *e*, *ptnk.* (od *latro* albo *latrocinium*). Tyczący się rozbojnika, należący do robojnika, robojniczy. — *manus. Apul.* t. j. banda robojników.

LĀTRŌCINĀLITER, *psk.* (od *latrocinialis*). Rozbojniczym sposobem, po zbojcku. *Mart. Cap.*

LĀTRŌCINĀTIO, *ōnis*, *z.* (od *latrocinor*). Łupiestwo, drapiestwo, zdzierstwo, rozboj po drogach. *Plin.*

LĀTRŌCINIUM, *ii*, *n.* (od *latro* albo *latrocinor*). Służba wojskowa. *Apud regem in latrocinio fuisti. Plaut. ap. Non.* || Gra w szachy albo warcabnia, szachownica. *Ob. Latro, onis. Latrocinii sub imagine calculus ibit. Ovid.* || Łupiestwo, rozboj po drogach, lotrowstwo. *Cic. Caes. Pugna latrocinio magis quam proelio similis. Sall. Latrocinii infestatum mare. Fell.* || Przenośnie, podstęp, intryga, złodziejstwo, filuterya, szelmowska sztuka, lotrowstwo. *Per latrocinia. Sall.* t. j. przez podstęp, intrygi, przez szelmowskie sztuki. || Banda robojników, albo towarzystwo lotrów, słowo obelżywe. *Cic.*

LĀTRŌCINOR, *avis*, *atus sum*, *ari*, *dep.* (od *latro* albo *latrocinium*). Bydź w służbie wojskowej, służyć w wojsku, bydź żołnierzem. *Ibat latrocinatum in Asiam. Plaut. Regi latrocinatur annos decem. Plaut.* Prowadzić życie robojnicze, bawić się rozbojem po drogach. *Cic. Hirt. Plin.* || Mówiąc o selekii lekarskiej. *In conspectum latrocinantis medici dari. Cels.*

LĀTRUNCŪLARIUS, *a*, *um*, (od *latrunculus*). Należący do szachownicy, tyczący się szachownicy. — *tabula. Sen.* Szachownica, albo gra w szachy.

LĀTRUNCŪLATOR, *ōris*, *m.* (od *latrunculo*, *are*). Badacz, rozpoznawacz śladów robojników. *Latrunculator de re peditaria iudicare non potest. Ulp. in Pandect.*

LĀTRUNCŪLUS, *i*, *m.* (zdrobn. od *latro*). Rozbojnik po drogach. *Cic. Paul. in Pandect.* || Przewodnik wojskowy. *Fopise.* || Szach albo bierka. *Ludere latrunculis. Sen.* t. j. grać w szachy.

LĀTUMIAE. *Ob. LAUTUMIA.*

LĀTUS, *a*, *um*, (od *πλάτος*). *Cic.* Szeroki, obszerny. *Lati fundi. Virg.* Rozległe włości. *Latum aurum. Virg.* Szeroki haft złoty, albo suto złota. — *incedere. Sen.* Idź podjawszy boki. || *Lati oratio. Cic.* Styl nieco pełny, ozdobny. || — *gloria. Plin.* Sława szeroko słynąca. || — *culpa. Iet.* Wielka i jawna wina. || — *fuga. Martian.* Rodzaj wygnania. || — *interpretatio. Papin.* Łaska, łumaczenie prawa. || *Latus clavus. Ob. Clavus.* || *Lati or. Caes. Latissimus. Juvenal.*

LĀTUS, *a*, *um*, (imsl. od *fero*). *Lata lex. Cic.* Postanowione prawo. — *conditio. Caes.* Zrobiona ugoda. || — *per oppidum. Cic.* Nie-siony przez miasto.

LĀTUS, *ēris*, *n.* (*lateo*). *Cic.* Bok, strona jakiej rzeczy, krawędź. — *mutare. Virg.* Położyć się na drugi bok. *Lateris dolor. Cic.* Rólki. — *artifex. Ovid.* Tancmistrz. *Honor a latere. Curt.* Pierwszeństwo. || *Pluca*, oddech, moc, siła. *Lateri consulere. Plin. j.* Miarkować swój oddech. *Valentiorum haec laterum sint. Cic.* Należy to do mocniejszych piersi. || Skrzydło wojska. *Lateri aggressi. Caes.* Napadnięci z boku. || Towarzysz. *Lateri filii aliquem adiungere. Quint.* Dadź dozorec synowi. *Latus legere alieni. Hor.* Idź z kim po lewej ręce, dadź komu wygodniejsze miejsce. *A latere alienus. Curt.* Sługa, lokaj. *Plin. j.* || Ród, pokolenie, plemię. *Paul. Dig.* || Powinowactwo ubożne. || Brzeg, pomorze. *Latere proximo lecto. Tac.* Zwiędziwszy przyległe brzegi. || *Latus mundi. Hor.* t. j. część świata, kraina. || *Latera. Twierdza (castellum) w Gallii Narbońskiej. Mela.*

LĀTUSCULUM, *i*, *n.* (zdrobn. od *latus*, *eris*). Strona, bok, zmniejszającym sposobem mówiąc stroniczka, bocek. *Catull. Luer.*

LĀVĀCRUM, *i*, *n.* (od *lavo*, *are*). Kapiel, łaźnia. *Claudian. Entrop.*

LĀVANDRIA, *orum*, (od *lavo*, *are* albo od imsl. *lavandus*, *a*, *um*, który ma bydź mytym). Pranie. *Laber. ap. Gell.*

LĀVANDULA, *ae*, *z.* (*lavo*). Lawanda.

LĀVATIO, *ōnis*, *z.* (od *lavo*, *are*). Pranie, kapiel, łaźnia. *Cic. Plaut.* — *calida. Cels. Plin. Lavatio parata sit. Phaedr.* t. j. kapiel, łaźnia. || Naczynie do kapieli. *Ulp. in Pandect.* || Miejsce na kapiel. *Pandect.* || Kapiel, wszystko, co do kapieli należy, miejsce, naczynie, woda. *Ut lavatio parata sit. Cic.*

LĀVATRĪNA, *ae*, *z.* (od *lavo*, *are*). Kapiel, łaźnia. *Farr.* || Miejsce, kędy śmieci, plugastwo, gnój albo nieczystości, niechlujstwo razem płyną, kloaka. *Farr.*

LĀVĀTUS, *a*, *um*, (imsl. od *lavo*, *are*). Myty, prany, kpany. *Ob. Lavo.*

LĀUDABILIS, *e*, *ptnk.* (od *laudo*, *are*). Godzien albo godny pochwały, chwalebny. — *orator. Cic.* — *carmen. Hor.* — *fides. Ovid.* — *Honestum et laudabile. Cic. Auct. ad Her.*

LĀUDABILIOR, *Cic.* || Szacowny, zasługujący na pochwałę. — *mel. Plin. Vinum laudabilis. Id.*

LĀUDABILITAS, *ātis*, *z.* (od *laudabilis*). Chwalebność jako tytuł np. *laudabilitas tua. Cod. Theod.*

LĀUDABILITER, *psk.* (od *laudabilis*). Chwalebnie. *Cic. Laudabilis. Val. Max.*

LĀUDANDUS, *a*, *um*, (imsl. od *laudo*). Chwalebny, godzien chwały, który ma bydź chwalony. *Cic.*

LĀUDANUM, *i*, *n.* (*laus*, chwala). Opium oczyszczone, ekstrakt opiatowy.

LĀUDĀTE, *psk.* (od *laudatus*, *a*, *um*). Chwalebnie, chwalebnym sposobem. *Regias domos laudatissime ebore adornans. Plin. Laudatus. Id.*

LĀUDATIO, *ōnis*, *z.* (od *laudo*, *are*). Chwalenie kogo, pochwała. || Z następn. przyp. drug. — *hominis turpissimi. Cic.* || Pochwalne sądowe świadectwo dane oskarżonemu. *Cic.* || Mowa pogrzebowa. *Cic.*, też z przyp. drug. — *mortui. Liv.*, zowie się inaczey *laudatio funebri. Quintil.*

LĀUDĀTIVUS, *a*, *um*, (od *laudo*, *are*). Chwalący, do pochwały należący, tyczący się pochwały. — *genus orationis. Quintil.* — *quaestio. Id.*

LĀUDĀTOR, *ōris*, *m.* (od *laudo*, *are*). Pochwalacz, który chwali, chwaleca, poezwaleca, chwaleciciel, wychwaleca — *rerum gestarum. Cic.* — *integritatis. Id.* — *trus. Cic.* t. j. który cie chwali albo chwalił. || Świadek sądowy, który stawał w obronie oskarżonemu. *Cic.* || Pogrzebowy mówca. *Plin.*

LĀUDĀTORIUS, *a*, *um*, (od *laudo*, *are*). Chwalący, należący do pochwał. *Fulgent.*

LĀUDATRIX, *icis*, *z.* (od *laudo*, *are*). Wielbicielka, która uwielbia, pochwała.

LĀUDĀTUS, *a*, *um*, (imsl. od *laudo*, *are*). *Cic.* Chwalony, sławiony. *Plin.* || Szanowany, poważany. *Cod. Justin.*

LĀUDEA zamiast *laurea. Plaut.*

LĀUDICOENUS, *i*, *m.* (od *laudo* i *coe-na*). Pochlebea, pasorzyt, darmojad. *Plin.*

Inni sądzą *Laudicoeni* zamiast *Laodicieni. Scalig. ad Fest. et Gronov. ad Plin.*

LĀUDO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *laus*). Chwalić. — *aliquem. Cic.* — *sententiam. Id.* — *rationem. Cic.* || Z przyp. drug. przedmiotu np. — *aliquem leti i. e. ob letum. Sil.* Chwalić kogo na pogrzebie. || *Laudari alieni* zamiast *ab aliquo*, np. *Viris laudata est Cic.* || *Laudare laudibus. Plaut.* || Chwalić t. j. cenić, mieć za najlepsze np. lekarstwo. *Plin.* || *Laudato ingentia rura, exiguum colito. Virg.* t. j. gąn obszerne role, a wyrabiaj szupłą. || Zacytować, przytoczyć, t. j. mianować, nazywać. — *auctorem. Cic.* — *Jovem testem. Plaut. Laudare*, szczególnie *significat prisca lingua nominare adpellareque etc. Gell.* || Imsl. *laudatus*, *a*, *um*. Chwalony, pochwalony. *Ptnk.* Chwalebny, godny pochwały, wyborowy, znamienity, przedni, wysmienity. *Virgo laudatissima. Ovid. Saccharon laudatus. Plin. Olus laudatum in cibis. Id.*

LĀVER, *ēris*, *n.* Rodzaj rośliny inaczey *Sion* zwany, potocznik, ziele. *Plin.*

LĀVERNA, *ae*, *z.* Bogini złodziejów, oszustów i szalbierzów. *Plaut. Hor.* || *Laverna* zamiast *Laverina*. || *Ptnk. Laverinus*, *a*, *um*, (od *λάρνα*, łup, zdołyzec). || Złodziej. *Bonorum carminum Laverna. Auson.*

LĀVERNĀLIS, *e*, *ptnk.* Tyczący się Lawerny, należący do Lawerny, Lawerski. — *porta. Brama w Rzymie niedaleko świątyni Lawerny. Farr.*

LĀVERNIO, *ōnis*, *m.* (od *Laverna*). Złodziej. *Fest.*

LĀVINIENSIS, *e*, *ptnk.* Należący do Lawinium, Lawiński. *Farr.*

LĀVERNĪUM, *ii*, *n.* Okolice włoska w Kampanii. *Cic.*

LĀVINIUS, *a*, *um*, *i. q.* *Lavinienis*. — *ara. Virg.*

LĀVINUS, *a*, *um*, *i. q.* *Lavinus*. — *litora. Virg.*

LĀVITO, *as*, *are*, (częstotl. od *lavo*) *i. q.* *lavo*. Myć, często myć. *Pompon. ap. Calpur.*

LĀVO, *as*, *lavi* (*lavavi*), *lavatum* i przez skróć. *lavum* i *lotum*, *lavare* i *lavere* (od *λάω*, myć). Myć albo kapać. *Manus lava. Cic. Lavis amne crines. Hor.* || Zład *lavari. Cic. Caes. Cels.* Kapać się. *Lavare* albo *lavere* scil. *se. Plaut.* Kapać się. *It lavatum. Hor.* Idzie do kapieli. || Przenośnie, zwilżyć, zwilgocić, zmoczyć, odwilżyć, skropić. — *vultum lacrymis. Ovid.* — *ora. Virg. Mare lavit arenas. Ovid.* || Zmyć, zmywać. — *peccatum. Ter.* Ekzkuować, wymawiać wykroczenie. — *mala vino. Hor.* t. j. topic troski w winie. || Przykład trzeciego czasowania. *Lavis. Plaut. Lavit eas terazn. Virg., lavito. Cato, lavere. Lucr. Hor., lavitur victor. Val. Flacc., lavi* (tryb bezokol.) *Pompon. ap. Non.* || Imsl. czas przeszł. bier. *Lavatus, lavus, lotus, umyty, wykpany. Plin. Lavatus, a, um. Oves lavatas. Colum. Ed. Gesn. ma lavatas. Plin. Lotus, a, um, np. vestimenta. Petron. Lotis pedibus. Plin. Mar-*

tial. Juvenal. || *Lautus, a, um*, umyty wykapywany. *Cic. Hor. Ter. Plant.* || Chędogi, czysty, okazali, wyborny, wysmienity, znakomity, czysty zamiast okazały np. *lauta supellex. Cic. Coena lautissima. Plin. Epulae lautiores. Stat. Nihil lautum. Cic. t. j.* nie wspaniałego, okazałego. || Wspaniały, przepyszny, wielki. — *patrimonium. Cic. Lautior liberalitas. Id. Lautissima cura asparagis. Plin. t. j.* największe staranie. — *homo. Cic. — civitas. Id.* || Galant, zalotnik, przedni, zacyjny, celny. *Valde jam lautus es. Cic. t. j.* jesteś bardzo lubiący wygodę, opieszali, leniwy.

LAURAGO, *inis, z.* (od *laurus* i *ago*). Roślina podobna do wawrzynu, inaczej *chamaedaphne* (i. e. *laurus*) *Alexandrina*, *hypoglossion* zwana. *Apul.*

LAURĒA, *ae, m.* Wyzwoleniec Cicerona. *Plin.* Liść laurowy, laur, wawrzyn, drzewo. *Ovid.* || Wieniec wawrzynowy. *Plin.* || Wieniec zwycięski, tryumf. — *linguae. Plin.* Pierwszeństwo wymowy.

LAUREATUS, *a, um*, (imśl. od *laureo*, *are*). Uwieńczony wawrzynowym wieniec, ozdobiony wieniec albo opatrzony w wieniec. — *fasees. Cic. — lictores. Id. Laureatae scil. literae. Tac. — plebs. Suet. — navis. Vitr.*

LAURENS, *tis, r.* współ. *Virg.* Należący do miasta Laurentu w Lacjum. || *Laurentes, um. Id.* Mieszkańcy tego miasta. || Rzymski. *Laurentia bella. Sil.* Rzymskie wojny.

LAURENTALIA. *Farr. LAURENTALIA. Ovid.* i *LAURENTIALIA. Lact. Scil. solennia.* Święta na cześć Akki Laurencyi karmicielki Romulusa i Rema.

LAURENTINUS, *a, um. Mart.* Należący do miasta Laurenta. — *praedium. Plin.* Wios Pliniusza. || — *feriae. Farr.* Święta na cześć Akki Laurencyi.

LAURENTIS, *idis, z.* (od *Laurentum*) i. *q. Laurentina. — terra. Enn. ap. Prisci.*

LAURENTIUS, *a, um, i. q.* *Laurentinus.* Laurentski, np. *pulus Laurentia. Virg.*

LAURENTUM, *i.* Miasto w Lacjum między Ostia i Lavinium. *Plin. Mel.*, dziś San Lorenzo.

LAUREŌ, *as, avi, atum, are i. e. laurea* instruere vel ornare. Opatrzć w wawrzynowy wieniec albo ozdobić wawrzynowym wieniec. *Ob. Laureatus, a, um.*

LAUREŌLA, *ae, z.* (zdrobn. od *laurea*). Gałązka wawrzynowa, wieniec z gałązki wawrzynowej, znak tryumfu, który służył za tryumf. *Laureolam in mustaceo quaerere. Cic.*, przysłowie, t. j. z małych rzeczy szukać sławy. || *Ptk. — scil. frons albo corona, (od Laureolus, a, um).*

LAURETANUS, *a, um. — portus. Liv.* Port Lauretański na brzegach Etruskich.

LAURETUM albo **LORETUM**, *i, n.* (od *laurus*). Miejsce sadzone wawrzynowym drzewem, las wawrzynowy, miejsce tak zwane na górze Awentynskiej. *Farr. Plin.*

LAUREUS, *a, um*, (od *laurus*). Laurowy, wawrzynowy. *Laurea pira. Col. Gru-*

szki pachnące wawrzynem. — *cerasa. Plin.* Wiśnie szczepione na drzewie laurowym. — *corona. Liv.* Wawrzynowy wieniec.

LAUREX albo **LAURIX**, *icis, m.* Królik młody, stołowy przysmak u starożytnych. *Plin.*

LAURICŌMUS, *a, um*, (od *laurus* i *co-ma*). Uwieńczony wawrzynem. — *mons. Lucr. t. j.* góra zasadzona wawrzynem.

LAURIFER, *a, um*, (od *laurus* i *fero*) i. *q. lauriger.* Rodzący wawrzynowe drzewo. — *telus. Plin.* || Noszący wawrzynowy wieniec. — *currus. Lucan. juvena. Id.*

LAURIGER, *a, um*, (od *laurus* i *gero*) i. *q. laurifer.* Rodzący wawrzynowy wieniec, uwieńczony wawrzynowym wieniec. — *Phoebus. Ovid. — manus. Propert. — cuspis. Martial. t. j.* włócznia. || Rodzący wawrzynowe drzewo. — *terra. Id.*

LAURINUS, *a, um*, (od *laurus*). Wawrzynowy, laurowy, bobkowy. — *folium. Plin. — oleum. Id.*

LAURIOTIS (*Λαυριώτις*) *idis, z.* Okolice w Attice *Laurion* zwana, np. — *spodos t. j.* popiół. *Fit et in argenti fornacibus spodos, quam vocant lauriotin. Plin.* || Okolice w Attice, gdzie Atenecyzy mieli kopalnię srebra. *Pausan.*

LAURIPŌTENS; *tis*, (od *laurus* i *potens*). Można, zamożny w wawrzyn albo pan wawrzynów, przydomek Apollina. *Martian. Cap.*

LAUR albo **LAURON**, *ōnis*, (*Λαύρων*). Miasto w Hiszpanii Tarrakonskiej. *Flor.* || *Lauronensis*, *e, ptnk.* Należący do tego miasta, Lauroneński. *Vina Lauronensis. Plin.*

LAURUS, *i, i, us, z.* Wawrzyn albo wawrzynowe drzewo. *Hor. Sylva lauri. Plin.* Wawrzynowy las. || To drzewo poświęcone Apollinowi. *Phaedr. Ovid.*, ozdobił jest zawsze wieniec wawrzynowym, zład poeci są uwieńczeni tym wieniec. *Ovid. Hor. Longaque fessum militia latus depone sub lauru mea. Id.* || Był też zwyczaj używać wienców laurowych przy proroctwach, mianowicie przy wyroczni Delickiej. *Liv.* || Zład się zowie — *praescia futuri. Claudian.* || Flaminowie też byli uwieńczeni laurowym wieniec podczas ofiar. *Ovid.* || Obrazy starożytnych zdobił wawrzynowym wieniec. || Szczególnie róższeczka laurowa albo wawrzynowy wieniec znaczyl zwycięstwo, tryumf. || Laski liktorów były ozdobione wawrzynem. || Zład *laurus* zamiast *laurea*, również jak *laurea* zamiast *laurus*. t. j. wawrzynowa róższeczka, wawrzynowy wieniec, tryumf albo zwycięstwo. *Nostra laurus incurrat in oculos. Cic. — Sarmatica. Martial. — Parthica. Plin. t. j.* zwycięstwo, tryumf. || W przyp. drug. *laurus. Plin.*, w przyp. czwart. licz. mnog. *laurus. Tibul.*

LAUS, *dis, z.* (od *laui*, używam). Chwała, wysławianie. *In laudem. Gell.* Na pochwałę czyje. *Supremae laudes. Plin.* Mowa pogrzebowa. *Laudibus ornare, efferre. Cic.*

LAUS, *dis, z.* (od *laui*, używam). Chwała, wysławianie. *In laudem. Gell.* Na pochwałę czyje. *Supremae laudes. Plin.* Mowa pogrzebowa. *Laudibus ornare, efferre. Cic.*

LAUS, *dis, z.* (od *laui*, używam). Chwała, wysławianie. *In laudem. Gell.* Na pochwałę czyje. *Supremae laudes. Plin.* Mowa pogrzebowa. *Laudibus ornare, efferre. Cic.*

Pochwalami wynosić, zdobić. || Sława, zaszczyt. — *dicendi. Cic.* Wymowa, z której mamy zaszczyt. *Laudem maximam ex re sibi parere. Cic.* Zasłużyć sobie z czego na wielką chwałę. *Esse in laude cum populo. Cic.* Bydź w poważeniu u narodu. || Wziętość, zasługa. *Laudis est. Sen. p.* Jest to z chwały. *Laudes dare alicui. Cic.* Chwalić kogo. || *Laudes bellicae. Cic.* Cnoty, zasługi wojenne. || Szacunek. *In magna laude ponere. Cic.* Wielce sobie co ważyć. || *Laudis amor. Virg.* Chęć sławy. || *Laudium* zamiast *laudum. Sidon.* || *Laudibus* *laudare. Ob. Laudum.* || *Laus Pompeja.* Miasto we Włoszech. *Plin.*

LAUSUS, zamiast *lessus i. e. planctus*, lamentatio. *Farr. ap. Non.* Placz, lament. || Syn Mezenecyusza. *Virg.*

LAUTE, *psk.* (od *lautus, a, um*). Wspaniale, okazałe, świetnie, hojnie. — *vivere. C. Nep.* Żyć okazałe. || — *loqui. Plaut.* Mówić wspaniale. — *munus suum administrare. Ter.* Świetnie sprawować urząd. *Laute vestitus. Plaut.* Chędogo odziany. || Przenosić. — *ludificari. Plaut.* Bardzo żartować. *Facete, lepide, laute, nihil supra. Ter.* Żartować, uciechać, świetnie, nie nadto, (formuła okłasków). — *loqui. Plaut.* Mówić ozdobić. *Lautius fecisse. Plin.* Użyć stylu ozdobięjszego i delikatniejszego.

LAUTIA, *orum, n. — scil. dona. Liv.* Poczestne, podarki, które senatorowie dawali posłom przybyłym do Rzymu, gościnnie podejmowanie.

LAUTITIA, *ae, z.* (od *lautus, a, um*). Wspaniałość, okazałość, dostatek, ochędość w pokarmach, odzieniu i mieszkaniu. *Sen.* || Wytworność uczt. || *Lautitia farinae. Fest.* Pszenka mąka roztworzona wodą.

LAUTUSCULUS, *a, um*, (zdrobn. od stop. drug. *lautior*). Nieco wspaniały, okazały, świetny, znakomity. — *vestis. Apul.*

LAUTULAE, *arum (scil. aquae).* Miejsce w Rzymie, gdzie były ciepłe kąpiele. *Farr.* || Miejsce w Lacjum między Anxur i Fundi. *Liv.*

LAUTUMARIUS, *ii, i. e. incola lautumiarum. Codd. Cic.*, zamiast *laternarius*.

LAUTUMIA albo **LATŌNIA**, *ae, z.* (*Latonia*, kopalnia kamieni). Kopalnia kamieni, góra kamienna, gdzie niewolnicy użyć byli do robot za karę. *Plaut.* || Zład *Lautumiae* albo *Latoniae* w języku Sykulskim. Kopalnie kamieni. *Auson.* || Szczególnie tak zwane więzienie publiczne w Syrakuzach. *Cic.* || Też więzienie w Rzymie zwane *Tullianus. Liv.*

LAUTUS, *a, um*, (imśl. od *lavo*). *Cic.* Omyty, chędogi, czysty. || Gładki, delikatny, gustowny. || *Valde jam lautus es! Cic.* Jesteś bardzo delikatny! — *cibus. Ter.* Wyśmienity pokarm. || Wspaniały, okazały, kosztowny. — *militaliter. Ter.* Odziany z przeplechem wojskowym. — *paratus. Gell.* Z wielką przyprawą. *Lauta supellex. Cic.* Sprzęt kosztowny. — *coena. Stat.* Wspaniała uczta.

|| Bogaty, obfity, dostatni. — *res. Ter.* Dostatnie dobra. *Lautum patrimonium. Cic.* Bogate dziedzictwo. || *Lautior est illa ratio. Cic.* Szlachetniejszy ten jest sposób.

LAX i. e. *fraus*. Zdrada. *Fest. in Lucit.* **LAXAMENTUM**, *i, n.* (od *laxo, are*). Rozszerzenie, rozpostarcie, obszerne, przestronne, szerokie spacym, miejsce, przestwor, np. domu, stancyi. *Efficiunt amplum laxamentum cellae. Vitr.* || Zład = *ventris. Macrob.* Biegunka. || Ulżenie, sfolgowanie, ulga, folga, ulagodzenie, uśmierzenie np. biedy, nędzy, ucisku, ulżenie, ulga w strapieniach. *Laxamentum dare legi. Cic. — hostibus. Liv. — cogitationibus. Id. Laxamento plebi sumto i. e. dato. Liv.* || Przerwa pracy. *Trebon. ad Cic.* || Spokojuś duszy.

LAXATIO, *ōnis, z.* (od *laxo, are*). Rozszerzenie, rozpostarcie obszerne albo przestwór, przestwor jakiej rzeczy, miejsca, przestworu. *Compactura duorum digitorum habet laxationem. Vitr. t. j.* przestworu na dwa cale.

LAXATIVUS, *a, um*, (od *laxo, are*). Rozprzestrzeniający, rozszerzający. || Uśmierzający, ulżywający, folgujący, np. — *cataplasma. Coel. Aur.*

LAXATUS, *a, um*, (imśl. od *laxo, are*). Przestwor, obszerne, rozszerzony. *Liv. Petron. Plin. — foramina retis. Ovid. Laxati ordines (aciei) Tac. — terra. Sen.* || Rozprężony, rozwiązany. *Laxati corpore. Cic. t. j.* uwolnieni z więzów ciała t. j. umarli. *Laxatus somno. Plin. t. j.* wolny od snu. || *Laxata temeritas. Petron. i. e. deposita. — nox. Sil.* Noc jasna po rozpedzeniu ciemności. || — *pugna. Liv. t. j.* przerwana bitwa.

LAXE, *psk.* (od *laxus, a, um*). Obszerne, przestronne, rozległe, rozległość. — *habitare. Cic.* || O czasie, dłużej. *Volo laxius scil. pecuniam curari. Cic. t. j.* nie zaraz, nie natychmiast, powoli. *Laxius proferre diem. Cic.* Obszerniej posuwać dzień. *Laxissime vagatur Mercurii stella. Plin. t. j.* bardzo się oddala gwiazda. || Nieokreślonym, nieściśnionym sposobem, wolnie. *Laxius vivere. Liv. — fluere. Lucan.*

LAXITAS, *ātis, z.* (od *laxus, a, um*). Obszerność, przestronność, rozległość, rozległość, np. domu. *Cic. — maris. Plin. — mendi. Id. — spatiosa. Plin.* Obszerność miejsca. — *loci. Sall. Aëris laxitas. Pallad. t. j.* wolne powietrze, niezamknięte. || Folga, folgowanie. *Arnob.*

LAXO, *as, avi, atum, are*, (od *laxus, a, um*). *Cic.* Rozprzestrzenieć, rozszerzyć, rozciągać. *Laxant arva sinus. Virg.* Ziemia otwiera swe łono. || Popuszczać wodze koniowi, sobie pusa rozwolnić, zmiekczyć. — *intestina. Plin.* Rozwolnić żołądek. — *ferum. Sil.* Miekczyć w ogniu żelazo. — *arcum. Phaed.* Spuszczać łuk. *Laxari. Flor.* Tracić moc, siłę. || — *iram. Stat.* Łagodzić gniew. — *tempus. Sen. p.* Czas przedłużyć. || Przerywać, odpooczywać. — *somno curas. Virg.* Koić we śnie troski. — *animos iudicium. Cic.*

Orzekwić umysły sędziów. *Laxat annona. Liv.* Zniża się cena żywności. *Liv.* || Spuścić ze swej surowości. *Lucan.* || Popuszczać komu wodze, rozpuszczać kogo. || Uwolnić, oswobodzić. || Otworzyć. — *vincula epistolae C. Nep.* List rozpieczętować. — *humeros pharetra. Sen. p.* Zdjąć z siebie sajdaki. || — *fata. Stat.* Objawiać wyroki.

LAXUS, a, um, (od *laxagōs*, rozwołniony). Szeroki, przestworny, obszerny. — *amictus. Ovid.* Szerokie odzienie. *Laxior domus. Vell.* Dom obszerny. || *Luxae opes. Mart.* Wielkie dostatki. || *Laxiore diem dare. Liv.* Pozwolić czas dłuższy. || Rozwołniony, nie tegi. — *arcus. Virg.* Łuk spuszczoney. *Laxa janua. Ovid.* Drzwi otwarte. — *annona.* Niedroga żywność. *Laxum caput. Pers.* Slaba, senna głowa. || *Laxiore imperio habere. Sall.* Popuścić wodze rządu. || *Laxioribus verbis dicere. Gell.* Obszerniej, dokładniej mówić. || *Annona laxior. Liv.* Żywność nie bardzo droga. || *Tempus laxius. Plin.* Czas dłuższy. || *Laxissimas habenas habere amicitiae. Cic.*

LE

LĒA, ae, ż. (od *leo*). Lwica. *Farr. Ovid. Lucr.*

LEAENA, ae, ż. (λέαινα). Lwica. *Cic. Ovid. Gell. Plin.*

LEANDER, dri i LEANDRUS, i, m. (Λεάνδρος). Młodzian rodem z miasta Abidy nad Helespontem, który wiedł powieści w tym morzu utonął. *Ovid. Martial.*

LEANDRICUS i LEANDRIUS, a, um. Sil. Tyczący się Leandra. — *Hellespontus. Id.* Helespont, po którym Leander zeglował.

LEBĒDUS albo LEBĒDOS, i, ż. (Λέβηδος). Miasto w malej Azji w Ionii. *Hor. Plin. Mela.*

LEBER zamiast *liber* pisali starożytni. *Quintil.*

LEBES, etis, m. (λέβης). Metalowe naczynie do wody, np. do warzenia, do umywania rąk, kocioł, albo kocioł, miednica. *Virg. Ovid.*

LECTARIUS, a, um, (od *lectus*). Zajmujący się, zatrudniający się łózkami, należący do łózek. || *Lectarius, rzeczow. scil. artifex.* Który robi łóżka. *Inscr. ap. Murat.*

LECTE, psk. (od *lectus, a, um*). Z wyborem, wybornie, przednio, wysmienicie. *Optimis sententiis verbisque lectissime dicere. Cic. t. j.* bardzo wybornie. || *Lectius. Farr.*

LECTICA, ae, ż. (od *lectus*). Lektyka, nosidło, krzesło do noszenia. *Aliquem lectica gestare. Hor.* albo — *portare. Cic.* || Też trnów wynoszono lektyką. *Nep.* || Przenosić, rosochata gulać drzewa jak do siedzenia. *Plin.*

LECTICARIOLA, ae, ż. (zdrobn. od *lecticarius, a, um*) *scil. anima.* Rochanka lektykarza, drażnika (przez wisko szyderskie). *Martial.*

LECTICARIUS, ii, m. (od *lectica*) *scil. servus.* Właściciel ptak., *lecticarius, a, um.* Trudniący się lektyką, należący do lektyki, lektykarz co lektykę nosi, drażnik, albo co robi lektyki. *Cic. Suet.* || *Lecticarium corpora* późniejszych czasów, z wyzwolenców albo z pospólstwa były towarzystwa, które nosiły lektyki. *Ex corpore lecticarium Caesaris. Inscr. ap. Grut.*

LECTICULA, ae, ż. (od *lectica*) *i. q. lectica.* Lektyka, mała lektyka. *Cic. Liv. Nep.* || Spoczynkowe łóżce, sofa, kanapa, łóżce na dzienny spoczynek, albo sofa do czytania, do prac naukowych. *Suet. Lucubratoria lectula* zwane: inaczej *lectulus. Ovid. Plin.*, albo *lectus. Sen.* || Mażeńskie łóżce. *Martial.*

LECTIO, ōnis, ż. (od *lego, ere*). Czytanie, przeczytanie, wspólne czytanie. — *librorum. Nep.* || To, co się czyta, np. słowa, tekst, wyjątek. *Lectio juris. Annian.* t. j. same prawo, słowa prawa. || Zbieranie. — *lapidum. Colum.* — *florum. Arnob.* || Wybór, wybieranie. *Cic. — senatus. Liv.,* albo — *senatorum. Suet.*

LECTIPES, edis, ż. Rodzaj rośliny podobnej do *serpyllum*.

LECTISTERNIATOR, ōris, m. (od *lectisternium*). Który nakrywa stół do jedzenia i łoża albo sofę do leżenia przy stołach w czasie jedzenia. *Plaut.*

LECTISTERNIUM, ii, n. (od *lectus i sternus*) *scil. epulum. Liv.* Rodzaj ofiary, podczas której oporzadzano w świątyniach łoża, i obrzędem religijnym sprawowano tym niebieskim biesiadnikom ucztę w przygodach osobliwszych, w których Rzymianie do pomocy bogów uciekali się, używano też obrządku składania ich posągów, na łożach, mieniąc, iż tym sposobem obecnością swoją i przychylnością ich darzących mieć będą. *Serv.* || Miejsce, gdzie ludzie zwykli byli siedzieć w świątyni.

LECTITATUS, a, um, (imśl. od *lectito, are*). Często czytany. — *libri. Tac.*

LECTITO, as, avi, atum, are, (częstotl. od *lego, ere*). Zbierać albo często zbierać, zebrać. *Conchulas et calculos lectitasse. Val. Max. — flores. Arnob.* || Czytać, czytywać albo często czytać, np. książkę. *Lectitasse libros. Cic. Libros non legendos sed lectitandos. Plin. t. j.* koniecznie potrzeba bardzo często czytać, odczytywać książki.

LECTIUNCULA, ae, ż. (zdrobn. od *lectio*). Czytanie, np. książki mówiące zmniejszającym sposobem. *Tempora matutina lectiunculis consumeris. Cic.*

LECTO, as, are, (częstotl. od *lego, ere*) *i. q. lectito.* Czytywać, czytać, często czytać. *Aut ego lecto aut scripto. Hor.*

LECTOR, ōris, m. (od *lego, ere*). Czytelnik, który czyta np. książki. *Cic. Nep. Hor. Virg.* || Czytelnik, który razem czyta. || Lektor, przeczytywacz, był to uczony niewolnik u Rzymian, który czytał panu swojemu książki, którego z greckiego zwano *anagnosta*.

LECTRIX, icis, ż. (od *lego, ere*). Czytel-nica, która czyta. *Inscr. ap. Fabret.*

LECTUALIS, e, ptak. (od *lectus, i*). Obłożna choroba, która długo trzyma w łóżku, np. — *morbus. Spartian.* t. j. obłożna choroba.

LECTULUS, i, m. (zdrobn. od *lectus, i*). Wszystko to, co jest zrobione do leżenia, łóżce, łóżko, pościel, kanapa, sofa. || Łóżko do spania. *Cic. Felix lectulus. Martial. — liber.* t. j. kawalerskie łóżce, łóżko. *Cic.* || Łóżko do uczenia się, łóżko, łóżce na spoczynek, sofa, kanapa. *Ovid. Plin.* Ława, sofa stołowa do brania pokarmu, na których starożytni leżeli przy stole. *Cic. Plaut.* || Łóżce, łóżko dla umarłych, pogrzebowe łóżce. *Tac.*

LECTUM, i, zamiast lectus. Ob. *Lectus, i* na końcu. || *i. q. Lecton.* Przyładek w Troi. *Homer. Liv. Plin.*

LECTURIO, is, ire, (pożądł. od *lego, ere*). Chcieć czytać. *Cum lecturiremus. Sid.*

LECTUS, i, m. (od *λέκτρον*, łóżko, łóżce i od *λέγω*, położyć kogo na łóżku, zjadł *λέγοναι*, idę leżeć, leżę. To wszystko, co służy do leżenia. Łóżce, łóżko, pościel, kanapa, sofa i t. p. Łóżko do spania, np. *lectus cubicularis. Cic. t. j.* łóżko do spania. *In lecto esse. Cic. In lecto cubare. Nep. Recipere se lecto. Propert. t. j.* udać się do łóżka. *Lecto surgere. Id.* Wstać z łóżka albo *descendere. Tibull.* Wychodzić z łóżka. *Lecto desilire. Hor. Lecto teneri. Cic.* Pilnować łóżka. || *Lectus jugalis. Virg.* Mażeńskie łóżko. || *Lectus genialis. Cic. Hor.* Łóżce nowożeńców, ślubna łóżnica, łóżko paradne. || *Lectus caelebs. Ovid.* Kawalerskie łóżko, t. j. nieżonatego łóżko. *Vacuus lectus. Propert. t. j.* łóżko pojedyncze. || Łóżce stołowe, ława stołowa, sofa stołowa dla brania pokarmu u stołu. *Cic. Hor.* Gdzie starożytni jadal leżąc na sofach przy stole. || Łóżce albo łóżko dla dziennego spoczynku albo dla czytania. *Sen.* || Łóżce, łóżko pogrzebowe, paradne pogrzebowe łóżce, nosidło, nosze, mury. — *funeris. Petron.* || Też *lectus* należy do czwart. przypadkowania np. *locus lectus conceleuit. Plaut.*, zamiast *lecti. Lectus sternuntur* zamiast *lecti. Cornific. ap. Prisci.* || *Lectum* w r. nijakim — *argentum. Ulpi. in Pandect.*

LECTUS, us, m. Ob. *Lectus* na końcu. || Zamiast *delectus. Copias — Tribocorum lectu auctus. Tac.* Nowe *Edd.* mają *delectu*.

LECTUS, a, um, (imśl. od *lego*). *Cic.* Czytany, odczytany. || Wybrany. — *sorte. Plin.* Wybrany losem. || Wyborny, wybraniec. *Lectior femina nulla est. Cic.* Nie ma celniejszej niewiasty nad nie. *Bello lecta iuventus. Virg.* Czoło wojennej młodzi. *Lectissimus adolescens. Cic.* Rzadkich przymiotów młodzian. *Lectum est argentum, convenit numerus, quantum debui. Ter.* Pieniądze nie fałszywe, i w takiej ilości jak pożyczylem. *Quint.* || Zabrany.

LECYTHINUS, a, um. Petron. Należący do banieczki od oliwy.

LECYTHUS, i, m. (λήκυθος). *Glossa.* Banieczka do oliwy. || *Cic.* Przenosić. Miejsce powszechnie, którego używają krasomówcy dla dania świętości ich mowie.

LEDA, ae, ż. Roślina. Ob. *LADA.*

LEDA, ae, albo LEDE, es, ż. (Λῆδη). Córka Testiusa, żona Tyndara, króla Etolii. *Hygin. Apollod. Ovid.*

LEDAEUS, a, um, (Ληδαῖος). Tyczący się Ledi, należący do Ledi, Ledejski. *Ledaecis templa dicata deis. Ovid.* Poświęcone świątynie Kastorowi i Polluxowi, synom Ledy. *Cyllarus Ledaecus. Stat.* Koń Kastora. — *sidera. Lucan.* Znak bliźniąt na niebie, Kastor i Pollux. *Ledaecum Phalantum. Mart.* Tarent. — *gurgis. Stat.* Eurota, rzeka Lakonii.

LEDANUM. Ob. LADANUM.

LEDON albo LEDUM, i. Ob. LADA.

LEDUM, i. Ob. LADA.

LEDUM, i, n. Bachun, roślina narkotyczna.

LEGALIS, e, ptak. (od *lex*). Tyczący się prawa, ustawy, przepisu, należący do tego, prawny, według ustaw, według prawa, prawem przepisany. — *genus questionis. Quintil. — tractatus. Id.* || Stosowny do prawa, zgodny z prawem. — *vita Tertull. t. j.* życie zgodne z prawem bożkiem, pobożne.

LEGALITER, psk. (od *legalis*). Zgodnie z prawem, stosownie do prawa, prawnie. *Cassiod.*

LEGARIUM, ii, n. i. q. legumen. Jarzyna, wyraz językiem Gallów. *Farr.* który powiada: *quae alii legumina, alii, ut Galliani quidam, legaria adpellant.*

LEGATARIUS, a, um, (od *legatum*). Który ma co sobie przekazane testamentem. *Tertull.* || Zjadł legatarius, rzeczow. ten, któremu co zapisano testamentem. *Suet. Paul. in Pandect.* || *Legataria, ae.* Kobieta, której co przekazano testamentem. *Ulpi. in Pandect.* || *Legataria provincia. Cic. t. j.* prowincja rządzona przez legata.

LEGATIO, ōnis, ż. (od *lego, are*). Posłanie, wyprawienie w poselstwo. *Crebris legationibus sollicitari. Caes.* || Poselstwo, posłaniectwo, t. j. urząd posła. *Legationem suscipere. Caes. t. j.* przyjąć poselstwo. — *obire. Cic. t. j.* pilnować poselstwa. — *administrare. Id. — peragere. Liv.*, albo — *gerere. Quintil. t. j.* sprawować poselstwo. *Esse in legatione. Id.* || Urząd poselski. *Legationem deserere. Ulpi. in Pandect. t. j.* niepilnować poselstwa. || Zjadł *legatio libera. Cic. t. j.* honorowe tytułarne poselstwo, nieprzywiązane do żadnego miejsca, zowie się też *legatio absol. Legationes liberas sumere. Cic. i. e. obire.* || Zowie się też *legatio votiva. Cic.* Też rodzaj honorowego poselstwa. || Zlecenie, poruczenie poselstwa, odpowiedź, raport poselski; zjadł *legationem renuntiare. Cic.*, albo — *referre. Liv.* Przełożyć, opowiedzieć, zalecenie, poruczenie wyjawiać,

wynurzyć, raportować. || Posel, posłaniec, posłannik np. *legationem mittere. Caes. Liv. Legationes audire. Cic.* Dądz posłuchanie posłom. *Legationem dimittere. Phaedr.* Odprawić posłów. || Miejsce, posada posłów w jakiej prowincji np. wodza, generała, naczelnika, prokonsula albo propretora, ztąd *legationem obire. Cic.*

LEGATIVUS, a, um, (od *lego, are*). Tycający się poselstwa. *Vaticum legativum. Arcad. in Pandect.* albo *legativum scil. vaticum. Ulpi. in Pandect.* Wjatyk, nadroczne, strawne, żywność, koszt poselstwa. — *epulum. Inscr. ap. Grut.*

LEGATOR, oris, m. (od *lego, are*). Który zapisuje co komu testamentem. *Suet.*

LEGATORIUS, a, um, (od *legatus, i*). i. e. ad *legatum pertinens*. Należący do posła, np. — *provincia. Cic.*

LEGATUS, i, n. (od *lego, are*). Odkazanego co testamentem komu. — *alicui scribere. Plin.* Odkazać testamentem co komu

LEGATUS, i, (od *lego, are*). Posel publiczny, który sprawuje poselstwo, legat. || *Legatus. Caes.* Legat czyli namiestnik hetmana, który miał w wojsku bardzo wielką władzę podczas nieobecności naczelnego wodza. || *Legati. C. Nep.* Namiestnicy Prokonsulów i Pretorów jadących na sprawowanie prowincji. *Spartian.* || Legat czyli zarządzający prowincją za czasów Imperatorów. *Suet.* || Zastępca Prokonsula.

LEGATUS, a, um, (imśl. od *lego, are*). Posłany. || Odkazany testamentem. *Pandect.*

LEGENS, tis, r. wspol. (od *lego, ere*). Czytelnik, czytający. *Ovid. Plin.*

LEGIBILIS, e, ptak. (od *lego, ere*). Który się może czytać, czytelną, łatwą do czytania. *Ulpi. in Pandect.*

LEGICREPA, ae, m. (od *lex i erepo* zamiast *leges crepans, i. q. legulejus*). Zły adwokat, niekiedy praktyk, cenurujący prawo. *Farr. Arac. ap. Fulgent.*

LEGIFER, a, um, (od *lex i fero, i. q. leges ferens*). Stanowiący prawo, ustawę. — *Minos. Ovid. Legifer. Prudent. t. j. Mojżesz.*

LEGIO, onis, z. (a *legendo, quia milites leguntur in delectu*). Legion, półk tak nazwany (a *legendo*), że do niego co najmniejszych wybierano, nie zawsze miał równą liczbę żołnierzy. || Za Romula liczone w nim tylko 3000 piechoty, a 300 jazdy. Potem co raz się pomnażał według okoliczności i potrzeby aż do Maryusza, który go do 6000 pomknął. || W półkach Rzymskich sami tylko rodacy służyć mogli, nie przyjmowano do nich sług, wyzwolenców, starych, kuglarzy, złoczyńców, eci odsądzonych. || Składali się te półki z piechoty i jazdy. Piechota dzieliła się na 10 rot (*cohortes*), rota na 3 chorągwie (*manipuli*), chorągiew na 2 kompanie (*centuriae*). Jazda którą Liwiusz nazywa (*Ala*) ułice, ba na szczydach stawała, dzieliła się na 10 szwadronów (*Turnac*), szwadron na 3 plutony (*decuriae*). || *Legiones supplere. Liv.* Dopelniać półki. — sub-

sidiariac. Cic. Posilkowe półki. || Pod rozmaitemi nazwiskami były półki rzymskie, których imiona brano od porządku albo czasu, którego był opisany, np. pierwszy, drugi, trzeci, dwudziesty i t. d. albo od miejsca, gdzie zoldował. — *Caudina, Cannensis, Aetiaca. Lic. Tac.* Półk Kaudyński, Rannenski, Akejski; albo od imion bogów: Marsa, Minerwy i t. d. albo od ptaków, np. *Alauda*, albo od zdarzeń: *Victrix, Adjutrix, Fulminatrix, Rapax. Virg.* || Wojsko albo część wojska. || Przenośne. *Legio. Plaut.* Zdrada, podstęp, szalbierstwo. || *Legio.* Miasto w Hiszpanii Tarrakońskiej. — *gemina. Ptolem.* Niegdyś okolica Asturyi, teraz miasto Leon. || Miasto w Galilei. *Hieron.*

LEGIONARIUS, a, um, (od *legio*). Należący do legionu, do półku, zajmujący się legionem, półkiem. — *cohortes. Caes. Liv.* — *milites. Caes.* — *Centurio. Plin.* — *equites. Liv.*

LEGIRUPA, ae, m. (od *lex i rumpo*). Prawożerca, nadwierzający, gwałcieciel prawa. *Plaut.*

LEGIRUPPIO, onis, m. (od *lex i rumpo*). i. q. *legirupa. Plaut.* Który nadwierzca, gwałci prawa.

LEGIRUPUS, a, um, (od *lex i rumpo*). Nadwierzający prawa. — *vires. Prudent.*

LEGISLATOR albo trafniej LEGIS LATOR, oris, m. (od *lex i fero*). Prawodawca. *Cic.*

LEGITIME, psk (od *legitimus, a, um*). Prawnie, sprawiedliwie, prawnym sposobem. *Is qui legitime procurator dicitur. Cic.* — *imperare. Id.* — *factum est. Id.* — *nubere. Juvenal.* || Należący, należący się, przynależny. — *studere. Auct. dial. de orat.*

LEGITIMUS, a, um, (od *lex*). Prawny, podług prawa, sprawiedliwy, prawdziwy, słuszny, zgodny. *Legitima et civiles controversiae. Cic.* Spory prawne i cywilne, które się prawami rozstrzygają. *Cum legitimo hoste rem gerere. Id.* Nieprzysięgiel, z którym walczyć potrzeba. — *actus. Liv.* Wiek przyzwoity do urzędu. — *horae. Cic.* Czas prawem przepisany do działania czego. — *equus. Ovid.* Kon prawem komu przeznaczony. *Gell.* || Legalny. *Legitima orum. C. Nep.* Uroczyste obrzędy praw i sądów. || Przenośne. *Cic.* Zwyczajny. || Pełny, doskonały, któremu na niczem nie zbywa. — *poema. Hor.* Doskonalą poemat. || Potrzebny. *Legitima tractare. Cic.* O rzeczach potrzebnych rozprawić. *Ovid.* || Pozwolony. *Ovid.* || Pewny, uroczysty, wedle wszelkiej formy. *Hor.* || Prawdziwy, niezmyślony. — *gladiatores. Petron.* Prawdziwi wysiekacze. *Suet.* || Zwyczajny. || *Legitimum est. Plin.* Słuszną jest rzecz.

LEGITO, as, are, zamiast *lectito, are. Prisci.*

LEGIUNCULA, ae, z. (zdrobn. od *legio*). Półczek, mały półk, mówiące zmniejszającym sposobem. *Liv.*

LEGO, as, avi, atum, are, (od Laach Arab, szedł albo od jalach, isdz). Wysłać posłów w celu interesów krajowych. || W rzeczach prowincjonalnych i wojskowych *legare alicui aliquid*, znaczy dądz komu zastępce, legata. || *Legare sibi aliquid. Sall.* Jako hetman, przybrać sobie kogo za legata czyli namiestnika. *Plaut.* || Poruczyć co komu. *Liv.* || Przeczytać, przypisać. — *fortunae adversa Id.* — niebezpieczeństwa fortunie. *Cic.* || Odkazać co komu testamentem. || *Legare aut relinquere quippiam alicui, ab aliquo. Cic.* Z tym warunkiem odkazać co komu, aby legatariusz nie sam przez się, lecz przez dziedzica brał rzecz sobie przekazaną testamentem.

LEGO, is, legi, lectum, gere, (od *lego i. e. colligo, deligo* i z hebr. jalach, szedł). Zbierać co, owoce, kwiaty, zbierać żołnierza, wojsko. — *flores in calathos. Ovid.* Zbierać kwiaty do koszów. — *ore spiritum morientis. Sen. p.* Przyjąć w usta ostatni dech konającego. *Ficus non erat apta legi. Ovid.* Figi jeszcze niedojrzałe. || *Legere vestigia.* Isdz krok w krok za kim. *Et vestigia retro observata legit. Virg.* I kroki na powrót zmierza. || — *vela. Virg.* Zwinąć żagle. — *fila. Ovid.* Zwinąć nici na kłebek. — *oram. Liv.* Na pohrzezu żeglować. — *funem. Val. Flacc.* Odjąć okrętową linę. || — *locum aliquem. Virg.* Przebiegać miejsce, przepływać. — *saltus. Ovid.* Biegać polując. *Cic.* || Czytać. *Ore legar populi. Ovid.* Ja tam czytan będę. *Nec verba minacia fixo aere legantur. Id.* Nie czytano praw groźnych na twardej miedzi rytach. *Suet.* || Uczyć, wykladać, tłumaczyć. *Virg.* || Przeglądać, przebiegać co oczyma. *Lucil.* || Krasz. *Plaut.* || Podłuskiwać. *Cic.* || Wybierać. — *conditiones. Id.* Obierać warunki. — *in iudicem. Gell.* Obierać sędziego. || — *senatum. Liv.* Mianować senatora. || *Vir virum legit. Virg.* Każdy się na każdego dzieli, którego z nieprzyjaciół ma pokonać. — *vir virum. Suet.* Obierać jeden drugiego, mówiące o obywatelach.

LEGULA, ae, z. np. — *auris. Sidon.* Uшко, koniec ucha. || Jęczyczek, lyżeczka, ztąd dla podobieństwa uszko.

LEGULEIUS, i, m. (od *lex scil. juris consultus*). *Cic.* Uczeń prawa, prawniczek, praktykantik prawny, czego używano na wzgardę.

LEGULUS, i, m. (od *lego*). Zbieracz oliwek. *Farr. Cato.* || Zbieracz winogronów. *Calpur.* Zbieracz albo obrywacz kwiatów, owoców.

LEGUMEN, inis, n. (od *lego, ere*). Wszelka ogrodowa jarzyna. *Cic. Farr. Plin.*

LEGUMENTUM, i, n. i. q. *legumen. Gell.*

LEGUMINARIUS, a, um, (od *legumen*). Zajmujący się ogrodową jarzyną, należący do ogrodowej jarzyny. — *negociatrix. Inscr. ap. Murat.* Handlujący jarzyną.

LEIOSTREA albo LIOSTREA, ae, z.

(*λεῖος, lekki; ὄστρεον, ostręga*). *Lampr.* Ostryga z gładkimi skorupami.

LELEGEIS, idis, z. (*Λελεγής*). *Ovid* i *LELEGEIUS, a, um. (Λελεγίτιος)*. *Id.* Tycający się narodu Azji mniejszej. || *Lelegeis. Plin.* Miletus, miasto Jonii. *Lelegeja moenia. Ovid.* Megara.

LELEGES, um. (*Λελεγες*). *Plin.* Narody Azji mniejszej.

LEMA, ae, z. (*λήμη*). Ropa, otok, materya w końce oka. *Plin.*

LEMANNUS albo LEMANUS, i, m. — *laeus.* Jezioro Genewskie. *Caes. Plin. Lucan.*

LEMBARIUS, scil. miles, i. q. *classarius. Fopise.* Flotny żołnierz.

LEMBULUS, i, m. (zdrobn. od *lembus*) i. e. *parvus lembus.* Łódka, bacik, bat z wiosłami. *Prudent.*

LEMBUNCULUS, i, m. (zdrobn. od *lembus*) i. q. *lembulus. Tac. Fal. Max.*

LEMBUS, i, m. (*λέμβος*). Mały, przedki statek wodny, fregata, feluka, kutter. *Liv. Lembi piratici. Curt.* || Bat, bacik, łódka, czółno. *Plaut. Virg.* || Rybackie czółno. *Ace. ap. Non.*

LEMMA, atis, n. (*λήμμα, od λαμβάνω, biore*). Materya czyli treść do opowiadania czego, lub przyozdobienia epigrammatem, odą, ziemianką albo inszém piśmem; treść wierszów. *Plin.* || Epigrammat. || *Nutricis lemma. Auson.* Baśnie, któremi mianki dzieci bawia. *Cic.* || Syllogizmu minor. || i. q. *axioma. Petron.*

LEMMUS, i, m. Leming, mysz północna podróżująca.

LEMNIACUS, a, um, (*Λημνιακός*). Należący do Lemnu. *Stat.*

LEMNIAS, atis, z. (*Λημνιάς*). Kobieta z Lemnu. *Ovid. Stat.*

LEMNICOLA, ae, m. i. z. (i. e. *Lemnum colens* od *Lemnus i colo*). Mieszkawca Lemnu, albo mieszkawca w Lemnie, który mieszka na wyspie Lemnu, np. Wulkan. *Lemnicolae stirps i. e. Erichthonius.* Syn Wulkanu. *Ovid.*

LEMNISCATUS, a, um, (od *lemniscus, i. q. lemnisco praeditus*, jest właściwie imśl. od *lemnisco, are, i. e. instruere lemnisco vel lemniscis*). Ozdobiony wstęgami. — *corona. Serv. ad Virg. t. j.* — wieniec. || Ztąd *palma lemniscata. Cic. t. j.* palma ozdobiona wstęgami.

LEMNISCUS, i, m. (*λημνίσκος*). *Plin.* Binda, zwiazka albo wstęga okolo wienców. *Suet.* || Wstęga bez wienców. *Cic.* || Palmy ozdobione wstęgami, które dawano zwycięzcom podczas igrzysk. || Binda tego rodzaju wedle Festy była pierwiej płócienna, potem z kruszcem robiona nakształt blaszki. *Cels.* || Flejtuch, knot do ran.

LEMNIUS, a, um, (*Λημνιος*). *Ovid.* Należący do Lemnu. — *pater. Virg.* Wulkan. — *rubrica. Plin.* Glinka czerwona znajdujaca się w Lemnie.

LEMNOS albo LEMNUS, i, ż. (Λῆμος). Wyspa grecka na morzu Egejskim. Ter. Liv. Nep.

LEMONIA albo LIMONIA, ae, ż. Roślina i. q. *scopolymus*. Plin. Limonia, ziele. LEMONIUM albo LIMONIUM, (ON), ii, n. (λεμόνιον). Rodzaj rośliny, i. q. *beta sylvestris*. Cwikla leśna. Plin.

LEMÓVICES, um, (Λημόβικες, Strabo). Naród w Gallii Akwitańskiej. Caes. Plin. || Zowie się też Lemoviei (Lemobici) ap. Metaph. graec. Caes. || dziś Limosin.

LEMOVII, orum. Naród w Niemczech niedgdy osiadł w okolicach Pomeranii. Tacit.

LEMURES, um, zamiast Remures, jak Lemuria zamiast Remuria od zabicia Remusa. Cienie zmarłych, duchy, strachy nocne, cmy, widma, straszysła, poczwary. Ovid. Nigri Lemures. Pers. Nocturnos Lemures. Hor.

LEMURIA, um. Ovid. Święta cieniów, ustanowione od Romulusa dla błagania duszy zmarłego brata, którego był zabił.

LENA, ae, ż. (od leno). Tibull. Rufianka, kurwi gospodyni, nastrożycielka nierzędu. Ovid. || To, co zapala miłość. || Używa się ten wyraz czasem jako przymiotnik. Lena anus. Ovid.

LENAEUS, a, um, (Ληναῖος od ληρός, naczynie winne (Hokarni). Tęczy się wina, winny. — latex. Virg. — dona. Stat. t. j. wino. || Złąd Lenaesus. Pater., albo Lenaesus. Virg. t. j. Bacchus.

LENCINUM, i, n. λευκός, biały). Kombinacja zwierzęca otrzymana z mięsa za pomocą kwasu siarczanego.

LENCOPHLOMATIA, ae, ż. (λευκοφλέγμα, szlam). Obrzękłość ciała wodna, puchlina zewnętrzna wodna.

LENCORRHOEA, ae, ż. (λευκορροία; ῥέω, płynie). Białe opławy kobiet.

LENE, psk. (od lenis, e) zamiast leniter, łagodnie, mile. Aqua lene sonans. Ovid. Lene Notus spirat. Avien. Lene fluens fons. Nemes.

LENIMEN, inis, n. (od lenio). Środek, sposób ulżenia, folgi, ulżenie, folga, ulga. — senectae. Ovid. — laborum. Hor.

LENIMENTUM, i, n. (od lenio) i. q. lenimen. Ulżenie, folga, ulga. Tac. Plin.

LENIO, is, iui i ii, itum, ire, (od lenis, e). Łagodniejszym, łaskawszym uczynić, uśmierzyć, ulżyć, ulagodzić, folgować, miłtygować, miłkzyć, łagodnością zjednać, mówiąc o ludziach i rzeczach. Te dies lenit, aetas mitigabit. Cie. — animum. Id. — odium suum bonitate. Cie. — animum ferocem. Sall. — superos rogando. Ovid. — somno curas. Virg. — lustrantem stomachum. Hor. t. j. uśmierzyć brzuch głodny. Aliquem lenitum reddere i. e. lenire. Plaut. || Leniunt zamiast leniuntur. Plaut. || Lenibant zamiast leniebant. Virg. || Tez lenibat. Virg. Lenibunt. Propert., zamiast lenient.

LENIS, is, m. (od lenis, e). Rodzaj naczynia, naczynie tlokarckie. Afran. i Laber. ap.

Non. || Rodzaj okrętu na podobieństwo tlokarckiego naczynia. Martial.

LENIS, e, ptak. (od lenis, e, welna, albo od lenis, lekki). Łagodny, miły, słodki, powolny, wdzięczny, przyjemny, łaskawy, stopniowy, niechropawy, nieostry, nieprzykry, niesurowy, nietwardy. — ventus. Cie. Wiatr łagodny. — sonus. Cie. Dźwięk miły. — vox. Cie. Głos przyjemny. — color. Plin. Kolor miły. — Nilus. Plin. Nil spokojny. Leni igne coquere. Plin. Warzyć na wolnym ogniu. || Słodki, łagodny, miły, powolny. Lenior ira. Ovid. Gniew dający się łagodzić. Lene consilium. Hor. Słodka rada. || Lenis oratio. Cie. Styl umiarkowany. || — jocus. Quint. Żart łagodny nieobrazliwy. || — spiritus. Gramm. Głoska, która się miękko wymawia. || Colorsuavius leniorque. Plin. Lenius fastigium. Caes. || Lene jako psk. Ob. Lene.

LENITAS, atis, ż. (od lenis, e). Plin. Łagodność, słodkość, łaskawość, przyjemność. Caes. || Bieg spokojny rzeki. Cie. || Humor słodki, pohlazający. || — vocis. Id. Głos umiarkowany. Plin. || Przyjemność smaku.

LENTER, psk. (od lenis, e). Łagodnie. — acclivis collis. Caes. Pagórek nieco pochodzi. — decurrere. Ovid. Spokojnie płynąć. || Słodko, mile. — arridere. Cie. Przyjemnie uśmieczać się. Lenissime sentire. Ovid. Sądzić bardzo łagodnie. Cie. || Mięko. Caes. || Opieszale, niedbale.

LENTUDO, inis, ż. (od lenis, e) i. q. lenitas. Łagodność, łaskawość, słodkość, powolność, przyjemność. — orationis. Cie. || Łagodność, łaskawość w postępowaniu względem drugich, przyjemność, powolność. — in aliquem. Cie. Lenitudo animi. Id.

LENTUS, a, um, (inisl. od lenio). Ulagodzony, ukojony, ublagany. Plaut. Ut lenita dea est. Ovid. Skoro się dała ukołysać bogini.

LENO, as, are, (od leno, onis) zamiast lenocinor. Ob. LENOCINOR.

LENO, onis, m. (od lenio, ire). Handlujący młodemi niewolnikami na nierzad, kupiec nierzadnie, rufian, nierzadnik, co nierzad chowa. Ter. Cie. Hor. || Kupler, stręczyciel, rajfur. Cie. Ovid. || Działający, czyniący z kim o co, negocjator, pośrednik w złych rzeczach. Cie. Justn. || Wszetecznik. Cie. słowo obelżywe. || Herold, posłannik, w rzeczach uczciwych. Justn.

LENOCINAMENTUM, i, n. (od lenocinor) zamiast lenocinium. Sidon. Rufianstwo.

LENOCINATOR, oris, m. (od lenocinor) i. q. leno. || Przenosić. Który wyludza, pochlebstwem nabywa. — gratiae. Tertull.

LENOCINIUM, ii, n. (od leno). Bawienie się handlem nierzadnie, kuplerstwo, rufianstwo, stręczenie, rajenie. Lenocinium facere. Plaut. Bawić się rufianstwem. || Przyłuda, neta. Cie. || Wytwarzanie, piekszenie. Id. || Gachowstwo, miłostki. Lenocinii negligens. Suet. Niegalant, niestrojny. || Ora-

tionis lenocinium. Tac. W mowie słów przyprawa.

LENOCINOR, aris, atus sum, ari, dep. (od leno). Właściwie bawić się handlem nierzadnie; złąd pochlebiać, przymilać się. — alieni. Cie. — alieni captatione testamenti. Plin. || Służyć, nadskakiwać, glaskać, karesować, wspierać, wspomagać, powiększyć. — formae puerorum. Quintil. — voluptati. Auct. dial. de orat. — gloriac alienus. Sen. || Okazywać życzliwość, przyjaźń, fawor. Plin.

LENONICE, psk. (od lenocinus, a, um). Sposobem handlarskim nierzadnie, nierzadnie. Lampyr.

LENONIS, a, um, (od leno). Tęczy się handlu nierzadnikami, należący do tego handlu, rufiański. — aedes. Plaut. — genus. Id. — fides. Plaut. — servitus. Id. || złąd — coenum lenonium. Plaut. Słowo obelżywe.

LENS, dis, ż. Gnida, jaje wszy. Wliczb. mnog. Lendes. Plin. Jaja wszów albo gnidy.

LENS, tis, ż. (od lentus, a, um). Soczewica, jarzyna albo jarzyna strączysta. Colum. Plin. Martial. W liczb. mnog. lentes. Scrib. Larg. W przyp. czwart. lentem. Cato. W przyp. szóst. lenti. Titin. || Lens palustris. Plin. Soczewica wodna, morska.

LENTATUS, a, um, (inisl. od lento, are). Przedłużony, opóźniony. — fata Romana. Trebell. || Lentatus vapor i. e. remissus calor. Sidon.

LENTE, psk. (od lentus). Powolnie, nierzadnie. — procedere. Caes. Lentius subsequi. Id. — agere. Liv. — curare. Ovid. || Długo. Cie. || Bez ognia, łagodnie, cierpliwie. — agere. Liv. — furere. Cie. || Przenosić. Arida ligna lentius serrae cedunt. Plin. || Uważnie, z uwaga, bacznie. — probare. Cie.

LENTEO, es, ere, (od lentus, a, um). Bydź powolnym, nierzadnym. Lentet opus. Lucil. ap. Prisci.

LENTESCO, cis, scere, (od lenteo albo lentus). Popuścić, zwolnić, stracić ogień, stać się powolnym, eichym, łagodnym, cierpliwym. Lentescent curae. Ovid. Ustają troski. || Stać się lipkiem, tęgiem. Lentescit salix. Colum. t. j. stawac się giętkim, gibkiem. Cicer aqua maceratur, dum lentescat. Colum. t. j. stawac się miękkiem. — tellus. Virg. t. j. ziemia staje się lipką, kleista.

LENTICULA, ae, ż. Soczewica, jarzyna strączysta. Cels. Pallad. || Rzecz nakształt soczewicy. Plin., np. gemma. Id. Rodzaj drogiego kamienia. || Naczynko okrągło płaskie nakształt soczewicy. Cels. || Plamka, piega na twarzy. Lenticula rubicundior. Cels. Lenticulas curare. Id. t. j. — leczyć.

LENTICULARIS, e, ptak. (od lenticula). Tęczy się soczewicy, soczewiczny, do soczewicy podobny. — forma. Apul.

LENTIGINOSUS, a, um, (od lentigo). Pelen piegów, plam na twarzy, piegawaty. — os. Pall. Max. t. j. — twarz.

LENTIGO, inis, ż. (od lens i ago). Plamka, piega na twarzy do soczewicy podobna.

Lentiginem habere. Plin. Lentiginem a facie tollere. Id. — sanare. Plin. — chartae. Plin.

LENTIPES, edis, r. współ. (od lentus i pes). Powoli idący. Auson.

LENTISCIFER, a, um, (od lentiscus i fero). Mastikowy, rodzący mastix. Ovid.

LENTISCINUS, a, um. Z mastixu robiony. — oleum. Plin. Pallad. — resina. Plin. t. j. żywica.

LENTISCUS, i, ż. i LENTISCUM, i, n. (od lentescio). Lentyszek, mastykowe drzewo, za przecięciem którego z pod kory płynie mastix żywica. Cato. || Lentyszkowy olej. || Lentiscus albo lentiscum. Martial. t. j. piórko do zębów albo zębodlub.

LENTITIA, ae, ż. (od lentus, a, um). Lipkość, giętkość. Plin. || Kleistość, klejkość, gęstość, tęgość. — pituitae. Plin.

LENTITIES, ei, ż. (od lentus, a, um). Lentitia. Lipkość, giętkość. Sever. in Aetna.

LENTITUDO, inis, ż. (od lentus, a, um) i. q. lentitia. Lipkość, giętkość. || Złąd powolność, nierychłość, opieszłość. — conjuratorum. Tac. — in bello gerendo. Val. — mortis. Tac. || Też w mowie i w pisaniu brak ognia, up. libros ejusdem lentitudinis ac temporis Auct. dial. de Orat. (Tacit). || Szczególnie, powolność, nierychłość w afektach, spokojność, łagodność, obojętność, nieczułość, niecierpliwość względem urazy, obrażenia. Cie.

LENTO, as, avi, atum, are, (od lentus, a, um). Giąć, gibać, zginać, naginać, giętkim, miękkiem co czynić. — arcum. Suet. Łuk natężyć. — remos. Virg. t. j. robić wiosłami. || Przenosić. Przewlekać — bella. Sil. — wojnę. Fata Romana lenta. t. j. losy rzymskie przewlekane, mówiąc o Fabiuszu kunktatorze. Trebell. Poll. || Lentatus vapor i. e. remissus calor. Sidon.

LENTOR, oris, m. (od lentus). Ciągłość, twardość, giętkość, gibkość. Plin. || Lipkość, klejowatość. — picis. Plin. — smoly. — resinosis. Plin.

LENTULITAS, atis, ż. (od Lentulus). Wyraz utworzony przez Cicerona żartobliwie dla wyrażenia dumy Lentulusa.

LENTUS, a, um, (podobno zamiast lentus albo lenis, cienki). Giętki. — flagellum. Phaedr. Bieć giętki. Verbera lenta pati, et duris parere lupatis. Virg. Cierpieć giętkie razy i bydź w twardych krygach. Leves ocreas lento ducunt argento. Id. Na obuwie srebra lekkie niej snują. || Miętki, cienki. Lentis Cyclopes fulmina massis cum propere. Virg. Gdy Cyklop śpieszą ze zmierzczonymi piorunami w ogień. — vineula. Plaut. Moeno krepnące więzy. Virg. || Lipki, kleisty. || Przenosić. Leniwy, gnuśny, opieszły. Lentissima pectora. Ovid. Bardzo niepochopte i zimne do miłości serca. — amnis. Plin. Spokojnie płynąca rzeka. In lento luctamur marmore tonsae. Virg. I wiosła na stojącej pracują głąbinie. Cie. || Cichy, łagodny, niegwieźliwy. || Bezpieczny, niedbaly, mało dbający. || Umiarkowany. Coquere lento

igne. *Plin.* Na wolnym warzyć ogniu. *Plin.* || Twardy, opierający się w warzeniu. *Cic.* || Przewlekający. *Sen.* || Ciągły, długi. || Trwały. *Fera lentae vivacitatis. Plin.* Zwierzę długo trwało.

LENULLUS, i, m. (zdrobn. od *leno*) zamiast *leno*, zmniejszający albo żartujący powiedział. *Plaut.* || *Prisc.* ma *Lenulus* jak *homulus* albo *homullus*.

LENUNCULARIUS, a, um. (od *lenunculus*). Tyczący się barek, strugów, należący do barek. || Ztąd *lenuncularius*, rzeczow., np. *lenuncularii. Inscr. ap. Grut.* Służący na barkach, płynący barkami.

LENUNCULUS, i, m. zamiast *leno* zmniejszający albo żartujący powiedział. *Plaut.* || Mała barka, feluka, mały wodny statek. *Caes. Tac. Gell.*

LEO, onis, m. (λέων). Lew, znakomity zwierzę. *Fulvus leo. Ovid.* — *magnanimus. Id. Plin.* || *Leo* zamiast *laena*. *Stat. Val. Flacc.* *Leo* femina zamiast *laena. Plaut.* t. j. lwica. || Lwia skóra. *Ibat aptans humeris capitique leonem. Val. Flacc.* || Lew, przenośnie, silny, śmiały, odważny człowiek. *In pace leones, in proelio cervos. Tertull.* *In praetoriis leones, in castris lepores. Sidon.* || Ztąd przysłowie, *domi leones, foris vulpes. Petron.* t. j. w domu śmiali, w niebezpieczeństwie uciekający, pierzchliwi. || Lew, znakomita konstellacja. *Hor. Hygin.* || Rodzaj morskiego raka. *Plin.* || Gatunek rośliny. *Colum.* || Przewisko rzymskie. *Ascon. in Cic.* || *Leones*. t. j. kapłani perskiego bożka Mitras. *Tertull.*

LEO, es, evi, etum, ēre, ztąd *deleo*, evi, (od *lēōs*, gładki). Ob. LINO.

LEUCROCUTTA. Ob. LEUCROCOTA.

LEONIDAS, ae, m. (Λεωνίδας, Λεωνίδης). Król i wódz Sparty, który na czele trzechset Spartanczyków bronił przejścia Termopilów przeciwko Persom. *Nep. Pausan. Aelian. Var. Hist.*

LEONINUS, a, um. Tyczący się lwa, należący do lwa, od lwa. — *species. Farr.* Kształt lwa. — *pellis. Plin.* t. j. lwia skóra. — *juba. — adeps. Id.* || Ztąd *leonina societas. Cassius ap. Ulp. Pandect.*, przysłowie. Towarzystwo, gdzie z jednej strony zdobycz, z drugiej strata, albo raczej przemoc. || *Leonino incessu. Farr.* t. j. śmiałym krokiem. || — *lex. Cod. Justin.* t. j. prawo Leona cesarza. || *Fersus Leonini.* t. j. rymowe wiersze, które upowszechnił niejaki Leon poeta Gallus, który żył na początku wieku XIII.

LEONTIASIS, is, z. (λέων, οντος, lew). Trąd twarzowy.

LEONTICE, es, z. (Λεοντική). *Dioscor.* Roślina. i. q. *Cacalia. Plin.*

LEONTICUS, a, um. Leonticki, tyczący się kapłana Mitras bożka Persów, do tego kapłana należący. — *sacra*. Ofiary bożka Mitras, pod którego imieniem czcili Persowie słonce. *Inscr. ap. Grut.*

LEONTINI, orum. (Λεοντῖνοι). Miasto w Sycylii. *Cic. Plin. Mela.* || Mieszkańcy te-

goż miasta. *Liv.* || Ptnk. *Gorgias Leontinus*, znakomity retor. *Cic.* — *campus. Id.* — *ager. Cic.*

LEONTIOS, ii, (λεόντιος albo λεόντειος i. e. leoninus) seil. *gemma*. Rodzaj drogiego kamienia naksztalt lwiej skóry. *Plin.*

LEONTIUM, (ON), i, (Λεόντιον). Miasto w Achaii. *Polyb.* || Miasto w Sycylii. *Ptolem.* || Głośna nierządnicą Ateńska (*meretrix*) kochanka Epikura, która chciała pisać stylem Attickim przeciwko Teofrasta. *Cic.*

LEONTOPOTAMON, i, n. Ob. LEONTOPODION.

LEONTOPHONOS, i, m. (λεοντόφορος) t. j. Lwitrut, małe zwierzątko. *Plin.*

LEONTOPODION, i, n. (λεοντοπόδιον). Lwia stopa, roślina. *Plin. Apul.*

LEOPARDINUS, a, um. Lampardowy. — *adeps. Mare. Empir.*

LEOPARDUS, i, m. (od *leo* i *pardus*). Lampard. *Fopise. Lamprid.*

LEPAS, adis, z. (λεπας seil. *concha*). Pław albo ruch morski czuły, skorupiaty koło skał żyjący, rodzaj muszli. *Plaut.*

LEPIDANUS, a, um. Tyczący się Lepidusa, należący do Lepidusa. — *bellum. Sall.* — *tumultus. Macrob.*

LEPIDR, psk. (od *lepidus*, a, um). Przyjemnie, rokosznie, pięknie, ucieśnie, do-
wcipnie, trefnie, sztucznie. — *stratus lectus. Plaut.* Łóżko pięknie posłane. — *pensum ac-
curare. Plaut.* Zrobić wysmienienie dzienną robotę. — *evenire. Id.* Nadadź się, poszczę-
ścić się. — *reperiri. Id.* Znaleźć się dowcipnie, trefnie. || *Lepide esse. Plaut.* Hojnie bydz traktowanym. || W wykrzykniku i okla-
skach. *Lepide! Ter. Brawo!* || W odpowiedzi wyraża twierdzenie. *Lepide. Ter.* Dobrze, chwalebnie. || Kształtnie, zgręcznie, sztywnie, trafnie, foremnie w mowie z dowcipnemi żartami. *In quo lepide lusit. Cic. Facete et lepide. Ter.*

LEPIDIANUS, a, um. Ob. LEPIDANUS.

LEPIDIUM, ii, n. (λεπίδιον). Miętko grecka, pieprzyca, roślina. *Plin.*

LEPIDOPTERUS, a, um, (λεπίς, łuszcza; πτερον, skrzydło). Łuszczyk, skrzydłowy. *Insecta lepidoptera*, owady łuszczykowskrzydłowe.

LEPIDOTIS, idis, z. (seil. *gemma*) albo LEPIDOTES, ae, m. seil. *lapis* (λεπίδωτος i. e. *squamosus*). Łuszczyt, łuszkowaty imię drogiego kamienia. *Plin.*

LEPIDULE, psk. (od *lepidulus*, a, um). Trefnie, sztucznie, ucieśnie. *Plaut.*

LEPIDULUS, a, um, (zdrobn. od *lepidus*, a, um) i. q. *lepidus*. Trefny, sztuczny, ucieśny, przyjemny. — *homo. Martian. Cap.* — *satira. Id.*

LEPIDUS, a, um, (od *lepos. Lepidus*, qui politus est, ut *λεπίς* i. e. *lamina*). Kształtny, zgręczny, sztywny, ładny, trafny, foremny t. j. przyjemny, miły, wdzięczny, wesoły, delikatny, piękny, manieryny, obyczajny, grzeczny, słiczny, ładny, dobry. *Pater lepidissime. Ter.* t. j. najmiłszy ojeze, naj-

ukochańszy ojeze; też *Pater lepidus. Id.* — *dies. Plaut.* — *mores. Id.* — *cantio. Plaut.* — *locus. Plaut.* t. j. przyjemne, miłe miejsce. *Homo lepidior ad omnes res. Plaut. Capitulum lepidissimum. Ter.* t. j. naukochańszy mąż! || Szczególnie w słowach, kształtny, sztywny, foremny, ucieśny. — *dictum. Hor.* — *versus. Catull.* || *Lepidus. Liv.* Przewiśko familii Emiliuszów.

LEPIS, idis, z. (λεπίς) i. e. *squama*. Sko-
rupa, skwara. *Plin.*

LEPISTA, ae, z. (od *λεπτός, concha*). Rodzaj naczyń, czaszka, koreczak, albo pła-
skie naczynie, naczynie na wodę. *Fest. Lepistae.* Naczynie gliniane albo miedziane. *Farr. ap. Non.*

LEPONTII, orum, (Ληπόντιοι. *Strabo*). Mieszkańcy Alpów we Włoszech. *Caes. Plin.*

LEPOR albo LEPOS, oris, m. (od *λεῖον* *ἔπος* i. e. *dictum lene, pulchrum etc.*) Przyjemność, wdzięczność, wdzięk. *Lepos Liberi. Plaut.* t. j. wino. *Lepos in nuntio. Plaut.* t. j. przyjemność — *dicendi. Cic.* *Lepores sententiarum. Cic.* t. j. przyjemność zdań. || *Lepos* od *λεπίς* t. j. gładka blacha, polerowana. *Laevius lepos (metallorum) np. auri cel. Lucr.* t. j. złoto polerowane, gładkie. || Przyjemność, wdzięk w postępowaniu, w obejściu się, kształt, maniera, grzeczność. *Lepore ac venustate adfluens. Cic.* || Szczególnie przyjemność, wdzięk w mówieniu, w żartach, kształt, maniera, np. *magnus in jocando lepos. Cic.* t. j. przyjemność, wdzięk. || Dowcip w żartach, albo rozweselenie, uciecha, rokosz np. *in utroque genere leporis. Cic.* t. j. w żarcie dowcipnym i ucieśnym. *Seurilis lepos. Cic.* || *Lepos. Hor.* Imię aktora albo pantomimika.

LEPORARIUM, ii, n. (od *lepus*) (seil. *stabulum*, właściwie ptnk., *leporarius*, a, um, zającecy, należący do zającecy). Miejsce, gdzie się utrzymują zające, królikarnia, sadz zającecy, zwierzyńiec. *Farr.*

LEPORINUS, a, um, (od *lepus*). Zającecy, od zająca, np. zającecy pieczenia. — *coagulum. Farr.* — *lana. Ulp. in Pandect.* t. j. włos zającecy.

LEPOS, oris. Ob. LEPOR.

LEPRA, ae, z. (λεπρά). W liczb. mnog. *Leprae*, arum. Rodzaj świerzb, świerzbaczki, ztąd, parch, choroba, w której skóra jest okryta skorupą. *Plin.* || W liczb. pojedyn. *Juvene. Scrib. Larg.*

LEPROSUS, a, um, (od *lepra*). Trędoty, parchaty. *Sedul. Prudent.*

LEPTIS, is, z. Miasto w Barbarii. — *magna*. Miasto między Syrtyn i Tripoli. *Mela. Plin.* — *parva*. Miasto w Kartaginie niedaleko Adrumetum. *Liv. Mela.* || Ztąd *Lepticius*, a, um. Lepticki. *Plin.* || *Leptitanus*, a, um. Należący do miasta Leptis. *Leptitani. Sall.* Mieszkańcy tego miasta.

LEPTON, (λεπτόν, male) CENTAURIUM i. e. *Centaurium minus. Plin.* Centurzyja mniejsza.

LEPTOPHYLLON, i, n. (λεπτόφυλλον, Tom II.

mały liść). Rodzaj mniejszego skoczka, ziele, też gatunek rośliny *tithymalus. Plin.*

LEPTOPSEPHOS, (i. e. *minutus lapis*) t. j. gatunek czerwonego porfiry, marmur. *Plin.*

LEPTORAX, agis, z. seil. *uva*, (od *λεπτός*, male i *ῥαξ*, jaderko). Rodzaj winogron z małymi jagodami. *Plin.*

LEPUS, oris, n. (λεπούς). *Cic.* Zając, zwierzątko. *Aliis leporem excitare. Petron.* przysł. Kto wynalazł, a inszy z wynalazku korzysta. || *Lepus tute es, et pulpamentum quaeris. Ter.* przysł. Sam będąc w nieszczęściu, drugich w nie pociąga. *Plin.* || Ryba naksztalt jaszczurki. *Hygin.* || Konstellacja po lewej nodze Oryona.

LEPUSCULUS, i, m. (zdrobn. *lepus*). Zającecz albo zając, w ogólności zając. *Cic. Colum.* || *Lepusculus* (przez skrócenie) zamiast *lepuseulus. Epigramm. ap. Lamprid.*

LERIA, i. e. *ornamenta tunicarum aurea*. Złote ozdoby sukni. *Fest.*

LERINA, ae, z. Wyspa na morzu śródziemnym, niedaleko brzegów Francji na przeciw *Antibes (Antipolis)* dziś *St. Honorat. Plin. Anton. itin.*

LERNA, ae, albo LERNE, es, z. Argiwskie jezioro w Peloponezie, zktąd wypływa Lernejska rzeka. *Flumina Lernae piscosae. Virg.* || W blizkości tego jeziora bellua *Lernae*. t. j. hydra Lernejska się znajdowała. *Virg.*

LERNAEUS, a, um, (Λερναῖος). *Virg.* Lernejski. — *hydra. Prop.* Lernejska hydra. — *sagittae. Lucan.* Strzały, które Herkules zabił lernejską hydę. *Col.* Rak, konstellacja na niebie. *Stat.* || Grecki, Argiwski.

LERNIFER, a, um, i. e. *Lernaeus*. Lernejski. *Lernifero veneno. Ovid.* Jednak w lepszych *Edd.* czytają *letifero Eveno*.

LERO, onis. Wyspa na morzu śródziemnym, niedaleko Francji na przeciwko miasta Antipolis, dziś *Isle de St. Marguerite* zwana. *Plin.* || Zowie się też *Leron*, onis, (*Λέρων*). *Strabo.*

LESBIACUS, a, um. Tyczący się miasta Lesbos, należący do miasta Lesbos, Lesbojski. — *libri. Cic.* t. j. trzy księgi Dicearcha, przeciwko nieśmiertelności duszy. || — *metrum. Sidon.* t. j. wiersz Safo, która była z wyspy Lesbos.

LESBIAS, adis albo LESBIS, idis, z. (Λεσβίς). Należący do wyspy Lesbos, Lesbojska. *Lesbiades seil. feminae. Ovid.* t. j. Lesbojskie. *Lesbias seil. gemma. Plin.* Rodzaj drogiego kamienia.

LESBIS, idis, z. (Λεσβίς) i. q. *Lesbias*. Z Lesbos, należący do Lesbos, Lesbojska. *Lyra Lesbis* t. j. lutnia Ariona. *Lesbis seil. femina. Ovid.* Lesbojska. || W liczb. mnog. *Lesbides. Ovid.* || Ztąd *Lesbis puella. Ovid.* t. j. Safo z Lesbos.

LESBIUS, a, um. (Λεσβίος). *Hor.* Lesbojski, z Lesbos. — *civis. Hor.* Poeta Alceusz. *Lesbia vates. Ovid.* Safo. *Lesbium plectrum. Hor.* Lira Alceusza. || *Lesbium. Fest.*

Rodzaj naczyń zrobionego w Lesbos. || — marmor. *Plin.* Nakrapiany marmur.

LESBOS i LESBUS, *i*, *z*. (*Λέσβος*). Wyspa Azji mniejszej, na morzu Egiejskiem, teraz *Metelino*. || Ojczyzna Piteusa, Alceusza, Teofrasta, Aryona i Safo *Plin. Mela. Ovid. Tac.*

LESBOUS, *a*, *um*, *i*. *q.* *Lesbius*. Lesboski. *Lesbium tendere barbiton*. *Hor.* Lesboska lyra z napiętymi strunami t. j. pisać Lesboski wiersz albo poezję na podobieństwo Alceusa i Safo, oboje z Lesbos.

LETABILIS (*Leth.*), *e*, *ptnk.* (od *leto*, *are*). Śmiertelny, zabijający. — *lues. Anni.*

LETALIS (*Leth.*), *e*, *ptnk.* (od *letum*). Śmiertelny. — *vulnus. Virg. Suet. — ensis. Ovid. — serpens. Stat. — venenum. Plin.* || *Letale* zamiast *letaliter. Stat.*

LETALITER, (*Leth.*), *psk.* (od *letalis*). Śmiertelnie, śmiertelnym sposobem. *Plin.*

LETHAEUS, *a*, *um*. (*Ληθαῖος*). *Virg.* Letejski, piekielny. — *tyrannus. Col. Pluton. Ovid.* || Nieprzebudzony, odcinający pamięć. — *amor. Ovid.* Niepamiętna miłość. — *vincula abrupere. Hor.* Z piekiel wskrzesić.

LETHARGIA, *ae*, *z*. (*ληθαργία*) *i*. *q.* *lethargus. Plin.* Letarg, śpiączka.

LETHARGICUS, *a*, *um*, (*ληθαργικός*). Uspiony letargiem, śpiączką. *Hor. Plin.* || Letargowy, śpiączkowy. — *sonnus. Augustin. — morbus. Plin.* t. j. letarg, śpiączka.

LETARGUS, *i*, *m*. (*ληθαργός*). Letarg, śpiączka. *Hor. Sulpic. ap. Quintil. Plin.*

LETATUS albo (*Leth.*), *a*, *um*, (od *leto*, *are*). Zabity, umarły. *Ovid.*

LETHE, *es*, *z*. (*Λήθη*). Zapomnienie, bączna rzeka niepamięci podziemnego świata. *Bibere pocula Lethes. Ovid. Alieni immutare Stygiam Lethen in viscera. Lucan.* t. j. zapomnienie.

LETIFER (*Leth.*), *a*, *um*, (od *letum* i *fero* zamiast *ferens letum*). Śmierć przynoszący, śmiertelny. — *arcus. Virg. — annus. Id.* t. j. rok zarazliwy. — *ictus. Ovid.* t. j. śmiertelny cios, raz. — *certamen belli. Catull.* — *locus corporis. Ovid.* t. j. śmiertelna rana. — *morbus. Colum.*

LETO (*Leth.*), *as*, *are*, (od *letum*). Zabijać. — *aliquem. Ovid. Virg.*

LETOIS, LETOIS, LETOUS, *a*, *um*. Ob. LATOIS.

LETUM (*Lethum*), *i*, *n*. Śmierć np. *Consciscere sibi letum. Plant.* Zadadź śmierć sobie. *Insanabili leto perire. Plin.* *Letum ferre. Virg.* Przynieść śmierć. *Aliquem leto dare. Virg.* Wydać na śmierć t. j. zabić. || *Letum. Virg.* Osoba na tamtych świecie. || Ruina, zguba, zniszczenie. *Teuerum res eripe leto. Virg.* || (*Letum* pochodzi od *leo*, *letum*, wymazując).

LEVABILIS, *e*, *ptnk.* (od *levo*, *are*). To, co się ulżyć, sfolgować może. — *motus. Coel. Aur.*

LEVACI, *orum*. Naród w Gallii Belgickiej, teraz *Brabantii. Caes.*

LEVAMEN, *inis*, *n*. (od *levo*, *are*) *i*. *q.* *levamentum*. Sposób, środek ulżenia, sfolgowania, ulżenie, sfolgowanie, ulga. *Quod si esset aliquod levamen, id esset in te uno. Cic. — curae. Virg.* t. j. — troski, też często *Ovid. Tac.*

LEVAMENTARIUS, *a*, *um*, (od *levamentum*). Tyczący się ulżenia, należący do ulżenia, sfolgowania. || — *navicularius. Cod. Theod.* Ten, który ze swoim okrętem większym okrętem folę czyni.

LEVAMENTUM, *i*, *n*. (od *levo*, *are*) *i*. *q.* *levamen*. Sposób, środek ulżenia, sfolgowania, ulżenie, sfolgowanie. — *miseriarum. Cic. — doloris. Plin. — tribut. Tac.* *Lavamentum praestare. Plin.*

LEVANA, *ae*, *z*. *scil. dea*. (od *levo*, *are*) Bogini, której wzywano podnosząc z ziemi dziecię nowo narodzone. *Augustin.*

LEVATIO, *onis*, *z*. (od *levo*, *are*). Ulżenie, sfolgowanie, ulga. *Alieni esse levationi. Cic.* || Podnoszenie ciężaru, ulżenie. *Virg.* || Zmniejszenie. — *vitiolum. Cic. — aegritudinem. Id.* || Podniesienie, podzwignienie w górę. *Virg.*

LEVATOR, *oris*, *m*. (od *levo*, *are*). Który czyni ulżenie, sfolgowanie, który zmniejsza. || Który co podnosi w górę. || *Złodziej. Petron.*

LEVATUS, *a*, *um*, (imsl. od *levo*, *are*). *Liv.* Podniesiony w górę. *Ovid.* || Wzięty, porwany. *Cic.* || Ulżony. *Ovid.* || Orzeźwiony. *Curis levatus. Ovid.* Frasunku się z głowy pożywszy.

LEVATUS albo LAEVATUS, *a*, *um*. Wygladzony, wypolerowany. *Farr.*

LEUCA, *ae*, *z*. *Anm.* Miła u Gallów miara dróg 1500 sążni zawierająca. || (*Λευκή*) *scil. urbs. Mela.* Miasto w Ionii. || *Leuca, orum. Strabo.* Miasto w Kalabrii. *Leuca, arum. Liv. Polyb.* Miasto w Lakonii. || *Leucacae. Plin.* Wyspy na morzu Egiejskiem.

LEUCACANTHA, *ae*, *z*. (*λευκός ακανθα*, jeżyna). *Plin.* Cień białą, bodlak, bodzieńce, tarń, drzewko. || Inni zowią też *phyl-lon* albo *ischias* albo *polygatonon. Plin.* || Zowie się też *Leucacanthos. Plin.* Inni *Phalangites* też *Leucanthemon* zowią. *Plin.*

LEUCACANTHOS. Ob. LEUCANTHA.

LEUCACHATES, *ae*, *m*. (*λευκαχάτης*). *Plin.* Agat, biały, drogi kamień.

LEUCADIA, *ae*, *z*. *Λευκαδία* (*scil. insula*). Wyspa albo półwysp na morzu Ionickim w Akarnanii. *Liv. Mela. Plin.*

LEUCADIUS, *a*, *um*. Tyczący się Leukadii, należący do Leukadii, Leukadski. — *aquor. Ovid.* — *vinum. Plin.* — *deus. Ovid.* t. j. Apollo, gdzie miał świątynią sobie poświęconą. || Też *Leucadia. Cic.* Tragedja Turpilijusza. || *Leucadii. Liv.* Mieszkancy Leukadii.

LEUCAETHIOPES, *um*, *m*. *mn.* *Plin.* Naród Libii niższej, tak nazwany (od *λευκός*, biały), że był bielszy od innych Etyopów. *Mela.* || *Leuco aethiopes.*

LEUCANTHEMIS, *idis*, *z*. i LEUCANTHEMUM, *i*, *n*. (*λευκάνθεμον*). *Plin.* Rumien, roślinia.

LEUCANTHES, *is*, *n*. (*λευκός*, biały; *ανθος*, kwiat). *Plin.* Ob. PARTHENIUM.

LEUCARGILLOS, *i*, *z*. (*λευργίλλος*, glina). *Plin.* Rodzaj gliny białej w okolicy Megary.

LEUCAS, *adis*, *z*. Ob. LEUCADIA.

LEUCASIA, *ae*, *z*. (*Λευκασία. Strabo*). Wyspa na morzu Tuskiem. *Plin.*

LEUCASPIS, *idis*, *z*. (*λευκάσις* i. e. albo *clypeo praeditus* t. j. opatrzonej w białą tarczę. — *phalanx. Liv.* Półk, który się uzbierał w białą tarczę.

LEUCATA, *ae*, i LEUCATES, *ae*, *m*. (*Λευκάτης*). *Virg.* Przylądek i góra Epiru, niedaleko Leukady, słynąca świątynią Apollina. *Liv. Cic. Plin.*

LEUCE, *es*, *z*. (*Λεύκη*). *Plin.* Srebrnik włoski, ziele. *Serv.* || Topola biała. || *Brzozskiew. Plin.* || Rzepa dzika. || Imię wielu wysp. *Cels.* || *Lisza. piega.*

LEUCEORON, *i*, (*Λευκορόρον. Dioscor.*). Roślina. i. *q.* *leontopodium. Plin.*

LEUCI, *orum*, *m*. *mn.* (*Λεῦκοι*). *Strabo.* Naród w Gallii Belgickiej. *Caes. Plin. Tac.*

LEUCOCHRYSOS, *i*, *m*. (*χρυσός*, złoty). *Plin.* Hyacynth złotego koloru, mający żółki biały.

LEUCOCOMUS, *a*, *um*, (*λευκόκομος*). Białowłosy. || Ztąd tak nazwane jabłko pułnicie. *Plin.* t. j. mające białe liście.

LEUCOCOMUM, *scil. vinum*. Białe Kojskie wino. *Plin.*

LEUCOGAEUS, *a*, *um*, (*λευκόγαιος*). Mający białą ziemię, gline. *Colles leucogaei. Plin.* || *Leucogaei fontes. Plin.* Zróżdła w Kampanii między Puteolos i Neapolem. || *Leucogaea scil. gemma. Plin.* Drogi kamień.

LEUCOGRAPHIA, *ae*, *z*. (*γραφία*, pisać) *scil. gemma. Plin.* Kamień drogi biały jak mleko.

LEUCOGRAPHIS, *idis*, *z*. (*λευκόγραφος*) *Plin.* Ostropest, roślina pomagająca na plucie ze krwi.

LEUCOION, *ii*, *n*. (*ῥορ*, fiolek). *Plin.* Fiolek biały, lewkonija.

LEUCON, *onis*, *m*. (*λευκόν*). *Plin.* Czapa z białymi piórami.

LEUCONICUS, *a*, *um*. Leukoński, należący do okolic Gallii. || Ztąd *Leucones* albo *Leuci*. Mieszkancy tych okolic. — *lana. Martial.* t. j. Leukonska wełna. || Też *Leuconicum scil. genus lanac* albo *tomentum. Martial.*

LEUCONOTUS, *i*, *m*. (*λευκόνωτος*). *Auson.* Wiatr od zachodu Afryki.

LEUCOPETRA, *ae*, *z*. (t. j. biała skała od *λευκός*, biały i *πέτρα*, skała, kamień). Przylądek niedaleko Regium we Włoszech w Sytylijskiej cieśninie morskiej. *Cic.* || Też przy Tarencie. *Leucopetra Tarentinorum. Cic.*

LEUCOPHAEATUS, *a*, *um*, (imsl. od słowa *leucophaeo*, *are* i. e. *imbueret aliquid*

leucophaeo). Czarniawym albo ciemnym kolorem odziany. — *amator. Martial.*

LEOCOPHAEUS, *a*, *um*, (*λευκόφαιος* i. e. *ex albo et fusco mixtus*, od *λευκός*, biały i *φαιός*, popielaty). Czarniawy, ciemnokolorowy. — *vellera. Virg. — pannus. Plin.*

LEUCOPHORON albo LEUCOPHORUM, *i*, *n*. (*λευκοφόρον*). *Plin.* Borax, klej złotniczy do pozłacania drzewa.

LEUCOPHYRYNA, *ae*, *z*. (*λευκός*, biały, *ὄφρυς*, brwi). *Tac.* Przeczwiśto Dyany u Magnezjów.

LEUCOPHTHALMOS, *i*, *m*. (*λευκοφθαλμός*, białe oko, białe oczy mający) *scil. gemma. Rodzaj drogiego kamienia. Plin.*

LEUCOPIS, *idis*, *z*. (*λευκόπις* t. j. pięknne oczy mający). Roślina i. *q.* *ertemisia. Apul. de herb.*

LEUCOPOECILOS, (US), *a*, *um*, *λευκοποικίλος* t. j. białe plamisty albo przeogwaty. || Ztąd *Leucopoeilos (gemma)*. Rodzaj drogiego kamienia, np. *Leucopoeilos (gemma) candorem lineis ex auro distinguit. Plin.*

LEUCOS, (US), *a*, *um*, (*λευκός*, biały, np. *leucon genus ardeolarum. Plin.* t. j. rodzaj płaszkodów, lyszczaków z gatunku czapli. Ob. *Leucon*.

LEUCOSTICTOS (*λευκόςστικτος*) t. j. białymi kropkami nakrapiany. *Plin.*

LEUCOTHEA, *ae* albo LEUCOTHEE, *es*, *z*. (*Λευκοθέα*). Bogini morza, inaczej *Matuta* albo *Ino* zwana. *Cic. Ovid. Apollod.* || Wyspa na morzu Etruskim. *Plin. Mela.* || Zróżdło w Samos. *Plin.*

LEUCZOMUS, *a*, *um*, (od *λευκός*, biały *ζωμός*, sos, polewka) z białą polewką albo z białym sosem np. — *pullus. Apic.* t. j. kurczak w białym sosie.

LEUCROCOTA albo LEUCROCUTA, *ae*, *z*. Prędko dziki zwierz w Indii, wielkości jelenia, szyja, ogon i piersi podobne do lwa. *Plin.*

LEUCTRA, *orum*, (*τα λευκτρα*) Małe miasteczko w Beocii, gdzie Epaminondas wódz Beotów albo Tebanów wielkie zwycięstwo nad Lacedemonami otrzymał. *Nep. Cic.*

LEUCTRICUS, *a*, *um*, (*Λευκτρικός*). Należący do Leuktry. — *pugna. Cic.*, też *Leuctrica calamitas. Cic.* t. j. kłeska pod Leuktrą. || *Leuctrica pugna. Cic.* przenośnie i żartobliwie. Gdzie w walce Klodius przez Milona zabitym został.

LEVENA albo LEVENNA homo. *Laber. ap. Gell.* zamiast *levis*, płochy, lada jaki człowiek.

LEUCA, *ae*, zamiast *leuca*. Ob. LEUCA.

LEVICULUS, *a*, *um*, (zdrob. od *levis*, e) i. *q.* *levis*, łatwy, lekki. || Czysty, próżny, płochy. — *Demosthenes. Cic.* || Błahy, podły, lichy, zły. — *res. Gell.*

LEVIDENSIS, *e*, *ptnk.* (od *levis*). Lekki, rzadki, cienki, subtelny. — *vestis. Isidor.* || Przenośnie, zły, blahy, podły, lichy. — *munusculum. Cic.*

LEVIFIDUS, *a*, *um*. Niedotrzymujący sekretu, płochy, zły wiary człowiek. *Plaut.*

LĒVIGATIO, (LAEVIG.), *ōnis*, *z.* (od *le-
vigo* albo *laevigo*). Głansowanie. *Vitr.*

LĒVIGATUS albo **LAEVIGATUS**, *a*, *um*. *Macr.* Polerowany. *Col.* || Na proch starty.

LĒVIGO albo **LAEVIGO**, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *levis* albo *laevis*, *e* i *ago* zamiast *leve agere* albo *levem agere rem*). Gładkiem uczynić, gładzić, polerować, równać. — *parietes tectorio*. *Varr. Opere tectorio levigatur.* *Colum.* — *cute*. *Plin.* || Ślizkiem uczynić. — *alvum*. *Gell.* || Stłuc co na proch. — *semina*. *Colum.* || — *cote*. *Plin.* Ostrzyć na oselce.

LĒVIGO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *levis*, lekki zamiast *leve* albo *levem agere rem*). Lekkiem uczynić, ulżyć, sfolgować, ułatwić. *Omni sarcina levigatos.* *Apul.* || Małym, podłym, lichym uczynić, ztąd stłuc na proch.

LĒVIPES, *edis*, *r.* wspóln. *t. j.* przedkono-
gi. — *lepus*. *Cic.*

LĒVIR, *i*, *m.* (*δᾱῖρ*). Mojego męża brat. *Modestin in Pandect.*, albo mojej żony brat. *Fest.* *t. j.* dziewierz, szwagier.

LĒVIS, *e*, *ptnk.* (*λεῖς*, *kor.*). Lekki, nie mający ciężaru, albo wolny od ciężaru. — *armaturae milites*. *Caes.* Lekko zbrojny żołnierz. || — *terra*. *Virg.* Chuda ziemia. || *Levi brachia*. *Cic.* Niedbale. *Cels.* || Lekki, łatwy do trawienia. *Virg.* || Lekki, prędki do biegania. || Mały, niewielki. *Leve praelium.* *Caes.* Ułaskawienie. || Słaby, niemocny. — *vinum*. *Plin.* Słabe wino. || Niecieżki, nie trudny. — *dolor*. *Cic.* Żal znosny. || Mało ważący. — *auctor*. *Liv.* Małej powagi autor. *In levi habere*. *Tac.* Mało co cenić. *Leves causae*. *Ter.* Mało ważne wymówki, lekkie przy-
czynny. || Słodki, przyjemny, łatwy. *Leviore nomine appellare*. *Cic.* Mianować łatwym imieniem. *Leviore loquor*. *Petr.* Jeszcze to mało mówię. *Tac.* || Niestaty, odmienny, płochy. || *Leviore loca*. *Varr.* Zdrowsze miej-
sca. || — *aura*. *Sil.* Wiatr pomyślny w żegludze. || — *homo*. *Plaut.* Słodki, łagodny człowiek. || Wykretny, szalbierski. — *et numarius iudex*. *Cic.* Cześci niegodny i przedaj-
ny sędzia. *Tibull.* || Próznomówny, kłamliwy. || *Pondus levius*. *Plin.* || *Levisima suilla* (*caro est*). *Cels.*

LĒVIS albo **LAEVIS**, *e*, *ptnk.* (od *levis*, gładki). *Hor.* Gładki, polerowany. — *frons*. *Virg.* Gładkie czoło. *Lucil.* || Równy, gładki, heblowany. — *pumice*. *Ovid.* Polerowany pumexem. — *pocula*. *Virg.* Jasne kubki. — *ligna*. *Luer.* Heblowane drzewo. || Bez włosów. — *senex*. *Ovid.* Stary Sylen Iłsy. *Levia ora*. *Ter.* Młokos. *Virg.* || Ślizki. *Scrib. Larg.* || Starty. *Ovid.* || Słaby, zniewieściały. || *Leviore detritis conchis*. *Ovid.* || *Levisima corpora*. *Luer.*

LĒVISOMNUS, *a*, *um*, (od *levis* i *somnus*). Mający sen lekki. *Levisomna canum corda*. *Lucret.*

LĒVITAS, *ātis*, *z.* (od *levis*, lekki). *Caes.* Lekkość. *Luer.* || Obrótność, chybkłość, przed-
kość. *Ovid.* || Ruchawość. *Cic.* || Niestalość

umysłu. *Gell.* || Podłość, nizekzemność. *Cic.* || Próżność, chępliwość.

LĒVITAS albo **LAEVITAS**, *ātis*, *z.* (od *levis* albo *laevis*). Gładkość, poler. *Levitate continua lubricum corpus*. *Plin.* Ciału ślizkie dla gładkości. || — *intestinarum*. *Cel.* Biegunka choroba. *Quint.* || Gładkość stylu.

LĒVITER, *psk.* (od *levis*, lekki). Lekko, bez ciężaru. — *armati*. *Curt.* Lekko uzbrojeni. || Mało, trochę, nie bardzo. — *eruditus*. *Cic.* Miernie uczony. — *attingere*. *Cic.* Powierzchnie się czego uczyć. — *ferre*. *Cic.* Znieść cierpliwie. || *Ut levissima dicam*. *Cic.* Iżbym jak najłagodniej mówił. || *Porta levius custodiebatur*. *Curt.*

LĒVITES albo **LĒVITA**, *ae*, *m.* (*Λευίτης*). Lewit u żydów, w chrześcijańskim kościele dyakon, kościelna dostojność. *Levites*. *Sidon.* *Prudent.* *Levita*. *Prudent.* W liczb. muog. *Levitas*. *Arator in Act. Apostol.* W przyp. trzeci. i szóst. *Levitis*. *Prud.*

LĒVITICUS, *a*, *um*, (*Λευιτικός*). Tycejący się pokolenia Lewitów, należący do Lewitów, Lewitowy. — *genus*. *Fulgat Deuter.* — *stirps*. *Ibid.* Pokolenie Levi. || Ztąd *Leviticus scil. liber*. Trzecia księga Mojżesza, gdzie traktuje o służbie bożej Lewitów.

LĒVITIS, *idis*, *z.* (*Λευίτης*). Z pokolenia Lewi. — *gens*. *Prudent.* *t. j.* Lewici.

LĒVITONARIUM, *ii*, *n.* (*Λευιτόνιον*). Suknia bez rękawów mnichów Egypckich. *Hieron.*

LĒVITUDO albo **LAEVITUDO**, *inis*, *z.* (od *levis* albo *laevis*). Gładkość np. — *granorum* (*millii*). *Lactant.*

LĒVIUSCULE, *psk.* (od *leviusculus*) *i. q.* *paulo levius* albo *laevius* *t. j.* lżejszym sposobem albo lżej.

LĒVIUSCULUS albo **LAEVIUSCULUS**, *a*, *um*, (zdrobna. od *levis* albo *laevis*) w stop. drug. *levior* albo *laevior* (*us*), gładki, *t. j.* trochę, nieco gładki np. *molliusculus laeviusculusque duriusculus* (*versus*). *Plin.*

LĒVO albo **LAEVO**, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *levis* albo *laevis*). Gładkiem czynić, polerować, gładzić. — *igna*. *Luer.* — *os*. *Cels.* — *mensas*. *Stat.* *Vitem resecato et plagam levato*. *Colum.* — *vultum*. *Cic.* || Przenośnie, mówiąc o pismach *Aspera levabit*. *Hor.* *t. j.* wygładzi, poprawi.

LĒVO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *levis*, *e*, *ptnk.* lekki). Lekkiem uczynić, ulżyć, ulżać, sfolgować, ułatwić, usnadnić, wyręczyć. — *alicui aliquid*, np. — *alicui paupertatem*. *Plaut.* — *molestias*. *Cic.* — *cram et angorem animi sermone et consilio*. *Cic.* — *morbum alicui*. *Cic.* *Cram levasso* zamiast *levavero*. *Enn. ap. Cic.* — *se aere alieno*. *Cic.* *t. j.* zapłacić dług. — *fasse*. *Virg.* *t. j.* ulżyć ciężaru. || Ztąd, czyścić, chędożyć. — *dentes*. *Martial.* — *se infamia*. *Cic.* *t. j.* oczyścić się. || Uwolnić, oswobodzić, wyhawić, wyzwolić. — *aliquem metu*. *Liv.* — *se vita*. *Varr. ap. Non.* || Z przyp. drug. — *me omnium laborum*. *Plaut.* || Podnieść, podźwignąć. — *vulnus*. *Hor.* *t. j.* uleczyć ranę. — *artus fessos*. *Id.*

t. j. pokrzepić. *Ora levare aqua*. *Ovid.* *t. j.* gasić pragnienie. || Uczynić lekkim *t. j.* blahem, lichym, nizekzemem uczynić, zmniejszyć, osłabić, nadwerczyć, uśmierzyć, ulżyć. — *suspicionem*. *Cic.* — *invidiam*. *Liv.* — *situm*. *Ovid.* — *ora aqua*. *Id.* *t. j.* uśmierzyć pragnienie. — *anonam*. *Liv.* *t. j.* zmniejszyć cenę żywności. || Wspierać, wesprzeć. — *vi-vos auxilio*. *Virg.* — *se cubito*. *Id.* *t. j.* wspierać się na łokciu. || Podnosić co albo kogo w górę. — *membra humo*. *Ovid.* *Levare se alis*. *Liv.* Wzgórę wylecieć. *Apis se levat sublimius*. *Colum.* *Levari i. e. levare se*. *Ovid.* || Precz wziąć, zabrać precz. — *decus capiti*. *Liv.* — *omen*. *Virg.* || Wzniesić, wynieść, podźwignąć. *Ulp. in Pandect.* || Ucie-
szć, pocieszyć, rozweselić, uradować, o-
budzić, ocucić, zachęcić, ożywić, orzeźwić, np. *Me levatur tuus adventus*. *Cic.* *Animi levantur*. *Id.* — *ora* (*sitientia*) *aqua*. *Ovid.* || *Levari*. Uczeszyć się, uradować się, np. — *luctu alicuius*. *Ovid.* || *Levasso* zamiast *levavero*. *Enn. ap. Cic.*

LĒVOR albo **LAEVOR**, *ōris*, *m.* (od *levis* albo *laevis*) *i. q.* *levitudo*. Gładkość, gładka istota przyrodzenia. — *chartae*. *Plin.* *t. j.* — *papieru*. *In levore consedit*. *Cic.* *Luctret.*

LEX, *legis*, *z.* (jedni od *lego*, *ere* *i. e.* *deligere*. *Cic.*; inni od *ligo*, *are*; drudzy od *lego* *i. e.* *dicere*, mówić; wynika *lex*, właściwie chód, bieg, proces, droga, ztąd sposób postępowania, traktowania, prawo, ustawa, postanowienie, urządzenie, przepis, rozkaz, który się daje dla drugich od wyższej krajowej zwierzchności np. od cesarzów i królów, albo w wolnych stanach od senatu albo od zgromadzeń ludu np. w Atenach. *Nep.* w Sparcie. *Nep.* *Pausan.* u Tebanów. *Nep.* *apud Rodios*. *Cic.* Też w Rzymie. *Leges regiae*. Prawa pochodzące od królów. *Lex* u Rzymian było prawo, które lud rzymski odwołując się do senatorów stanowił. Za pierwszych czasów panowania królów i konsulów, odpowiedzi i wyroki zastępowały miejsce prawa, później wysławszy do Aten decemwirów, przepisane były prawa Solona na XII. tablicach; z czasem Rzymianie sobie wiele praw stanowili. || Propozycja, projekt, wniosek, ustawa, postanowienie, urządzenie, *bill*, np. *Legem ferre*. *Cic.* *t. j.* proponować prawo, albo — *rogare*. *Cic.* Proponować do potwierdzenia prawo. — *promulgare*. *Cic.* Ogłosić prawo. — *seiscere*. *Cic.* Przy-
jąć, zezwolić, uchwalić prawo. — *adepere*. *Cic.* — *repudiare*. *Cic.* *t. j.* odrzucić, uchylić prawo. — *antiquare*. *Cic.* *Liv.* *t. j.* — *odrzucić*. — *abrogare*. *Cic.* *t. j.* znieść, skasować prawo. *Legere inponere alicui*. *Cic.* *t. j.* włożyć prawo na kogo. — *dare*. *Cic.* *t. j.* dać, albo — *constituere alicui*. *Cic.* — *ponere*. *Hor.* *t. j.* postanowić, uczynić prawo. || Też — *condere*. *Liv.*, też — *scribere alicui*. *Cic.* *t. j.* napisać komu prawa. *Legibus aliquem solvere*. *Cic.* *t. j.* dyspensować wczem komu. || *Lege*. *Ter.* Prawnie, stosownie do

prawa, podług prawa. *Lege agere*. *Cic.* *t. j.* prawnie działać. *Legem statuere sibi*. *Cic.* — *leges*. *Id.* *t. j.* postanowić sobie statuty. || Reguła, prawidło, przepis kunsztu, albo nauki, umiejętności, np. *Versibus est certa lex*. *Cic.* *t. j.* pewne prawidło. *Lex grammatica*. *Gell.* || *Legem dare*. *Ovid.* *t. j.* rozkazać. *Dicere alicui legem*. *Ovid.* *t. j.* dać komu przepis. *Fitae lex*. *Cic.* Prawidło, reguła życia. || Reguła, przepisy, sposób np. *Qua sidera lege mearent*. *Ovid.* || Sposób, zwyczaj, tryb, natura, właściwość. *Sub lege loci*. *Ovid.* || Okoliczność, położenie, sytuacja, przyrodzenie jakiej rzeczy. *Optima lege*. *Cic.* *t. j.* z najlepszą okolicznością, albo korzyścią. || Foremność, regularność, porządek, rzadność, sztyk; ztąd *sine leges*. *Ovid.* *t. j.* bez prawidła, bez porządku. *Jacent sparsi sine lege capilli*. *Ovid.* *Legem dare rudibus capillis*. *Sen.* *t. j.* uporządkować nieforemne włosy. || Kontrakt, przepis. *In mancipii lege*. *Cic.* *t. j.* w kontrakcie kupowania. || *Lex*. *Cic.* Kontrakt dzierżawny. *Legem edicere*. *Cic.* *t. j.* obwiesić kontrakt. || Punkt, albo umowa, kondycja, warunk, wymowa. *Adicipiunt legem*. *Ovid.* *t. j.* — *umowę*, warunk. *Syngraphi leges*. *Plaut.* *t. j.* punkta kontraktu. *Pacem his legibus constituerunt*. *Nep.* *t. j.* pod temi warunkami. *Pax data in has leges*. *Liv.* *t. j.* z temi warunkami, punktami. || Ztąd przenośnie, kondycja, warunk. *Homines ea lege natos*. *Cic.* || Na log, zwyczaj, przyzwyczajenie, sposób. *Mea lege utar*. *Terent.*

LEXIDIUM (*Lexidion*), *ii*, *n.* (*λεξιδιον* zdrobna. od *λεξίς* *lexis*, słowo). Słowno. *Col-ligitis lexidia*. *Gell.* *t. j.* zbieracie słowna.

LEXIPYRETUS albo **LEXIPYRETOS**, *a*, *um*, (*λεξιπύρετος* od *λεξω*, przestaje, czyni koniec. Srodek, sposób, który wygania gorączkę. *Plin.* *Marcell. Empir.*

LEXIS, *is*, *z.* (*λεξίς*). Słowo. *Lucil.* *ap. Cic.* *Non lexis magna sed phrasis*. *Sen.*

LEXOBII albo **LEXOVII**, *orum*. Naród w Gallii Celtyckiej nad rzeką Sekwaną. *Caes. Plin.*

LI

LIACULUM, *i*, *n.* (od *λεῖον*, gładzą). Narzędzie do tynkowania, kielnia. *Vitr.*

LIBA, *ae*, *z.* Pewna miara u hebreów czwarta część hinu. *Fulgat. Levit.* Od *Libs*. Ob. *Libs*. || Wyspa niedaleko Gedrozii. *Ptolem.* || Miasto w Mezopotamii. *Polyb.*

LİBĀCUNCULUS, *i*, *i. e.* *parvum libum*. Mały placek, piernik. *Tertull.*

LİBĀDION, *ii*, *n.* (*λιβᾶδιον*). Centurzya mniejsza, ziele. *Plin.*

LİBAMEN, *inis*, *n.* (od *libo*, *are*) *i. q.* *libamentum*. To, co się ofiaruje bogom, ofiara. *Val. Flacc.* *Libamina prima*. *Virg.* *Caespes libamine humigatus*. *t. j.* wylane wino na ofiarę. *Apul.* || Zmniejszenie, ubytek jakiej rzeczy. *Ovid.*

LİBAMENTUM, *i*, *n.* (od *libo*, *are*) *i. q.* *libamen*. To co się bogom ofiaruje w ofierze.

ofiarowanie, ofiara. — *sacrificiorum*. *Cic.* || Przenośnię, proba, pierwsze doświadczenie. *Gell.*

LİBĀNİOS, *ii*, *z.* *scil. vitis*, (*λιβάριος* od *λίβαρος*, kadzidło). Wiana macieja mająca zapach kadzidła, której używano do ofiar. *Plin.*

LİBĀNOCHRUS, *i*, (*λιβανόχρους*). Drogi kamień z koloru nakształt kadzidła. *Plin.*

LİBĀNOTIS, *idis*, *z.* (*λιβανωτίς*). Podobny do kadzidła. — *scil. herba*. *Plin.* Rozmazy. *Plin. Apul.* || Też gatunek rośliny *eonyza*. *Plin.*

LİBĀNUS, *i*, *m.* (*λίβανος*). Góra w Syrii. *Plin. Anon.* || Też ptak np. *et tanquam Libana cedrus. Sedul.* || Kadzidło. *Vulgat. Siracid.*

LİBĀRİUS, *a, um*, (od *libum*). Króty się trudni ciastem (*libis*), należący do ciasta; ztąd *libarius scil. negotiator*, który sprzedaje ciasta, handlujący ciastem. || Też — *artifex*. *t. j.* piekarz. *Sen.*

LİBĀTİO, *ōnis*, *z.* (od *libo, are*). Polewanie, rozlanie, wylanie, sypanie, rozsypanie, wysypanie na cześć bogom, ofiara. *Cic.*

LİBĀTORİUS, *a, um*. Służący do polewania, należący do ofiar. *Libatorium scil. vas*. Naczynie do ofiar. || W liczb. mnog. *libatoria. Vulgat. Maccab.*

LİBĀTUS, *a, um*, (imśl. od *libo, are*). *Virg.* Rozlany podczas ofiar, ofiarowany bogom. || Rozstawiany. — *ore. Ovid.* — *gustu. Tac.* Smakowany, probowany. || Zmniejszony. *Libatae vires. Liv.* Osłabione siły. || Wyjęty. — *ex divinitate animos libatos. Cic.* Dusze, które pochodzą od bóstwa.

LİBĒLLA, *ae, z.* (zdrobn. od *libra*) *i. q.* *libra*. *t. j.* funt. || *i. q. as. t. j. ass.* mały pieniążek, dziesiąta część denara, nakształt grajcara. *Farr. Cato.* || *Ex libella haeres. Cic.* Legataryusz powszechny. *Ad libellam. Cic. t. j.* do najmniejszego pieniążka. || Szalka, śródwaga, gruntwaga, równowaga. — *respondere. Plin. t. j.* równoważyć. || *Locus ad libellam equus. Farr. t. j.* miejsce zupełnie doskonałe, dokładne, pod linią proste.

LİBĒLLĀRIS, *e, ptuk.* (od *libellus*). Tyczący się książek, pism albo dzieł pismienych, należący do książek, do pism książkowych. *Opus libellare conficere. Sidon. t. j.* napisać książkę.

LİBĒLLĀRIUM, *ii, n.* Skrzynka do chowania książek. *Cic.*, lecz *Edd.* mają pospolicie *librarium*.

LİBĒLLĀTICUS, *a, um*, (od *libellus*). Ztąd rzeczowanie *Libellatiens*. || *Libellatici. Cyprian.* Tak zwani chrześcijanie mniej gorliwi, którzy nieczyńiąc ofiar bałwanom, brali za pieniążkę od rządu fałszywe świadectwa (*libellus*), jak gdyby w rzeczy samej bogom pogańskim ofiary czynili.

LİBĒLLENSIS, *e, ptuk.* (od *libellus*). *Cod. Justin.* Urzędnik, który przyjmował i wpisywał w protokół prośby podawane cesarzom.

LİBĒLLİO, *ōnis*, *m.* (od *libellus*). Księgarz, np. *de capsula miseri libellionis. Stat.* || Który roznosi listy. *Farr. ap. Non.*

LİBĒLLULUS, *i, m.* (zdrobn. od *libellus*). Mała książka, książeczka. *Martian. Cap.*

LİBĒLLUS, *i, m.* (zdrobn. od *liber*). Pismo albo dzieło pismienne, książeczka dla pamięci, żurnal, spis, dziennik, opis jakiej rzeczy. *Memoriae causa retulit in libellum. Cic. t. j.* dla pamięci zapisał w książeczce. || *Kommentaryusz*, *memoriał. Cic.* || *List*, *biulet. Cic.* || *Karta z uwiadomieniem* *jakiem publicznie przybita. Juv.* || *Obwieszczenie. — querulus. Plin.* Zaloba zaniesiona do sądu. *Brut. ad Cic.* || *List*, *artykuł listu. — famosus. Suet.* Paszkwil. *Plaut.* || *Pozew. Plaut.* || *Asygnacja*, *zapis. Paul. Iet.* || *Zaświadczenie. — Prośba. Libellos signare. Suet.* — *subnotare. Plin. j.* Odpowiadać na prośby w imieniu cesarzkim. — *porrigere. Suet.* Podadź prośbę. — *agere. Iet.* Bydź urzędnikiem od podawania suplik. *A libellis. Suet.* Referendarz. *Catull.* || *Księgarnia. Cato.* || *Rodzaj miary.*

LİBENS albo **LUBENS**, *r. wspóln.* (imśl. od *libet*). Chętny, obojęty, pełen chęci. *Libente illo. Cic.* Za jego dozwoleniem. *Libente animo. Cic.* Chętnym umysłem. *Libentissimis omnibus. Cic.* Za zgodą wszystkich. *Plaut.* || *Wesoły.*

LİBENTER albo **LUBENTER**, *psk.* (od *libens* albo *lubens*). Rad, chętnie, ochotnie, z ochotą, z ukontentowaniem. — *audire. Cic. Ter. Libenter id homines, quod volunt credunt. Caes. Miserum esse libenter. Hor. Eoque libentius. Nep. t. j.* tem chętniej. *Libenter coenare. Cato. Libentissime dare. Cic. t. j.* z bardzo wielkim ukontentowaniem.

LİBENTIA albo **LUBENTIA**, *ae, z.* (od *libens* albo *lubens*). Wesołość, wyskakiwanie od radości, ukontentowanie. *Onustum pectus porto laetitia lubentiaque. Plaut.* || W liczb. mnog. *lubentiae. Gell.* || *Bogini* albo *osoba. Illos lubentiores faciam quam Lubentia est. Plaut.*

LİBENTĪNA albo **LUBENTĪNA**, *ae, z.* (od *libentia* albo *libido*) *scil. dea. Przewiśko Wenery. Cic. Augustin.*

LİBENTINUS, (**LUB.**), *a, um*, (od *libentia* albo *lubentia*). Tyczący się ukontentowania, należący do ukontentowania. *Libentina* zowie się *Wenus. Arnob.*

LİBEO, *ui, itum*. Mieć upodobanie, np. *libens. Ob. LIBET.*

LİBER, *eri, m.* (od *liber*, wolny albo od *liber t. j. syn. Cic.*) *Bachus syn Semele i Jowisza, wynalazca wina. Cic. Virg.* || *Zowie się też Liber pater. Farr. Hor. Plin.* || *Liber (i. e. filius). Syn Cerery. Cic.* || *Wino. Sine Cerere et Libero friget Venus. Terent. Ferax Liber. Hor. Flos Liberi. Plaut. Lepos Liberi. Id.*

LİBER, *eri, m.* (podobno od *liber, a, um*). *Syn. Cod. Justin.* || *Liberi, orum. t. j.* dzieci, synowie albo córki. *Cum conjugibus*

et liberis. Cic. Liberos suscipere. Cic. t. j. przyjąć za dzieci. *Liberos procreare. Cic.*, albo — *gignere ex aliqua. Tac. t. j.* rodzić dzieci. || *Libertis operam dare. Cic. t. j.* mieć staranie około dzieci. || *Liberi zamiast filii. Synowie. Hygin.* || *Liber t. j. wnuk, prawnuć. Liberi vocantur usque ad trinepotem. Paul. in Pandect.* || *Liberi, dzieci, mówiące o zwierzętach. Plaut.* || *Libertum zamiast liberorum. Cic. Tac. Progenies liberum i. e. liberorum.* || *Zamiast liberi, Sabiniae mulieres. Liv. t. j.* Sabinki.

LİBER, *libri*, (od *λέπος*, kora). Łyko, między drzewem a korą, na którym starożytni pisali. *Virg.* || *Kora. Cic.* || *Książka, dzieło napisane, albo podział napisanego dzieła.*

|| *Rejestr. Libri litterarum. Cic.* Rejstra publiczne, księgi rachunkowe. *Plin. j.* || *Od-pis, reskrypt monarszy. — Libri. Liv.* Książki Sybilskie. *C. Nep.* || *Kommentaryusz.* || *Tak się zowie wiersz, poema Horacyusza: de arte poetica liber. Quintil. Ne fasciculum portes librorum. Hor.*, mówiące o wierszach i poematach. || *Libri. Komedje. Aristophanes non uno libro ostendit. Quintil. t. j.* nie w jednej komedji. || *Liber. Mowa pisana. Et alia in eodem libro. Cic. t. j.* w tejże mowie. || *Oddział dzieła pismienego. Tres libri de natura deorum. Cic. t. j.* trzy oddziały pisma. || *Polecenie, rekomendacja dana na pismie. Librum gravem multis verbis conscripsit. Nep.* || *Librum, i, zamiast liber. Książka, np. libra rubricata. Petron.*

LİBER, *era, erum*, (podobno od *ἐλεύθερος*, wolny). Wolny, nie niewolnik, z wolnych urodzony przodków np. *qui est matre libera, liber est. Cic.* || *Ztąd aliquem non liberum putare. Cic. t. j.* mieć kogo za łajdaka, hultaja, nikczemnika, za podłego człowieka. || *Wolny, t. j. swobodny, rzetelny, szczerzy, otwarty, śmiały, odważny, serce wielkiego. — homo. Cic. Liberrimus. Hor. — animus. Cic. — cor. Plaut. Lingua uti libera. Id. Liberriores literae. Cic. t. j.* śmiałe listy. || *Wolny t. j. żadnej niemający przeszkody, zawady, tamy. Librum senatus iudicium. Cic.* || *Z przypad. szóst. Liber cura. Cic. Liber metu. Liv.* || *Też z przyp. drug. — laborum. Hor. — curarum. Lucan. Liberior campi. Stat. t. j.* większą przestrzeń pola mający. || *Wolny t. j. niezwiązany łańcuchem. — captivus. Plaut.* || *Też wolny w znaczeniu obyczajowem, moralnem t. j. uczciwy, enotliwy, np. nisi sapientem, liberum esse neminem. Cic.* || *Ztąd wolny, t. j. nieograniczony, nieścięśniony w dobrem i w złem znaczeniu. Consuetudo libera peccandi. Cic. Sit adolescentia liberior. Cic. Aqua liberior. Ovid. t. j. morze. Otia liberiora. Hor. Liberiore frui coelo. Ovid. Wolniejszego używać powietrza. || *Liber lectulus. Cic.* Rawałskie łóżko. — *quaestio. Cic. i. e. infinita.* || *Liber populus. Liv.* Naród bez króla. || *Liberum tempus. Cic. t. j.* czas wolny. || *Liberum est mihi, tibi, alicui etc. Cic. t. j.* wolno mi jest i t. d. || *Liber rever-**

tendi. Ovid. Wolność powrotu. || *Toga libera. Ovid.*, albo *liberior. Id.*, albo *libera vestis. Ovid.* *t. j.* tak zwana mężka suknia. || *Wolny od podatku, od opłaty. — agri. Cic. — civitates. Liv.* || *Liber aedes. Liv. t. j.* wolne mieszkanie. || — *aedes. Plaut. Liber locus. Id. t. j.* bezpieczne mieszkanie, miejsce. || *Legatio libera. Ob. Legatio.* || *Niezadłużony, niezawiniony. Brut. in Cic.* || *Libera conjectura est. Liv. t. j.* wolny od domysłów, mniemania. || *Liberum senus. Liv.* Nieograniczona prowiżya, procent. || *Custodia libera. Sall. t. j.* wolny areszt. || *Wolny, mówiące o obowiązku zapłaty, nieścięśniony, bezstronny. Liberi solutique ad causas agendas veniebant (oratores). Cic. t. j.* bez daru, bez upominku, bez darowizny. || *Wolny t. j. szlachetny, dohrze urodzony człowiek, szlachetnie myślący, szlachetny mający sposób myślenia. Terent.*

LİBERA, *ae, z.* (od *Liber, Bacchus*). Tak zwana Prozerpina. *Cic. Liv.* || Tak zwana siostra Bachusa, córka Cerery. *Cic.* || *Ariadna żona Bachusa. Ovid.*

LİBERĀLIS, *e, ptuk.* (od *Liber, Bacchus*). Tyczący się Bachusa, należący do Bachusa. || *Liberalia scil. solennia albo sacra. Cic.* Święta Bachusowe.

LİBERĀLIS, *e, ptuk.* (od *liber, a, um*). Człowiek uczciwego urodzenia, szlachetny. — *facies. — forma. Ter. — species. Cic.* Nadobne oblicze, przystojna postać. — *uxor. Ter.* Żona z uczciwego domu. *Liberale ingenium. Ter.* Dobre przyrodzenie. — *conjugium. Ter.* Zgodne małżeństwo. *Liberales joei. Plin. j.* Zarty uczciwe, dowcipne, delikatne, przystojne. — *artes. Cic.* Wyzwolone sztuki. *Liberalia studia. Ter.* Wyzwolone nauki. || *Szczodroblwość, hojny, dobroczynny. — actio. Cic.* Czyn szlachetny. — *mens. Cic.* Wspaniały umysł. || *Hojnie, obficie dający. — potio. Cels.* Obfity trunk. *Liberale sumptus. Cic.* Hojne nakłady. *Liberale viaticum. Cic.* Obfite nadroże, wielki zapas rzeczy potrzebnych do drogi. || — *causa. Quint.* Sprawa tycząca się wolności. *Liberale iudicium. Quint.* Sąd zabezpieczający swobodę, ureczający wolność. || *Liberali causa manu asserere. Ter.* Prawnie wolnością kogo darować. || *Fortuna liberalior. Liv.* || *Liberalissimus. Cic.*

LİBERĀLITAS, *atis, z.* (od *liberalis*). Uczciwość, ludzkość, dobroć. *Cic.* || *Umysł, chęć, wola zobowiązująca. Id.* || *Szczodroblwość, wspaniałość, hojność. Nep.*

LİBERĀLITER, *psk.* (od *liberalis*). Szlachetnie, wspaniale, uczciwie, hojnie, szczerobliwie. *Ter.* || *Uprzejmie, chętnie. Id.* || *Zyczliwie. Caes.* || *Laskawie. — Liberaliter eruditus. Cic.* W sztukach wyzwolonych ćwiczony. || *Indulgere sibi liberalius. Nep.* Hojniej pozwoić sobie.

LİBERĀTIO, *ōnis, z.* (od *libero, are*). *Cic.* Wyzwolenie, uwolnienie. || *Liberationis verbum. Paul. Dig.* Uiszczenie się z długu.

LİBERĀTOR, *ōris, m.* (od *libero, are*).

Wyzwalacz, wybawiciel, dawca wolności. *Tac.* || Przydomek Jowisza.

LIBERATUS, *a, um*, (imśl. od *libero*, *arc*). Wyzwolony, wolnością darowany. || *Liberata*, *Fest.* Wyroki wieszczków. Imśl. od *libero*.

LIBERE, *psk.* (od *liber*, *a, um*). Wolnie, swobodnie, jak przystało na wolnego człowieka. — *educatus, eductus*. *Ter.* Dobrze wychowany, mający szlachetną edukację. || *Bezpiecznie*, bez bojaźni, z ufnością. — *loqui*, *Cic.* Bezpiecznie mówić, wolno. || Wolnie, bez zawady. — *moveri*. *Cic.* Wolnie ruszać się. || *Liberius vivere*. *Cic.* Życie rozpustnie. *Virg.* || Szczodrobliwie, hojnie.

LIBERI, *orum*. Ob. **LIBER**, *eri*.

LIBERTA, *ae, z.* (od *libertus*, *a, um*). Wyzwolenica, z niewolnicy, darowana wolnością. Ob. *Libertus*.

LIBERTAS, *ātis, z.* (od *liber*, *a, um*). Stan i kondycja wolnego człowieka. *In libertatem se vindicare*. *Id.* Zostać wolnym. — *alicui adimere*. *Id.* Odjąć komu wolność. *Libertate uti*. *Id.* Używać wolności. *Libertatem imminuere*. *Cic.* Skrzywdzić w czym kogo. *Tac.* || Stan wolnej Rzeczypospolitej, gminowładztwo. *Paul. Dig.* || Wyjście od ciężarów i podatków, roli, domów i wszystko to, co się uwalnia od służby. *Virg.* || W powszechności wolność czyli wolna moc czynienia czego. *Dare libertatem fandi*. *Id.* Dadać wolność mówienia. || Szerezość, otwartość. — *ingenii*. *Sall.* Otworzysty i bezwzględny charakter postępowania. *Cic.* || Swawola, rozpusta. *Liv.* || Bogini wolności. || W licz. mnog. *libertates*. *Plaut.* *Libertatum conservandam causa*. *Ulp. in Pandect.*

LIBERTINITAS, *ātis, z.* (od *libertinus*). Stan wyzwoleniców. *Paul. in Pandect.*

LIBERTINIUM, *ii, n.* (od *libertinus*). Majątek, który otrzymuje wyzwoleniec po śmierci swojego pana. *Capit.*

LIBERTINUS, *a, um*, (od *libertus*). Należący do liczby wyzwolenic, będący ze stanu wyzwolenic np. — *plebs*. *Acilius e plebe libertina*. *Plin.* — *conditio*. *Modest. in Pandect.* *Patre libertino natus*. *Hor.* || Ztąd *homo libertinus*. *Cic.* albo *libertinus*. *Liv.* Wyzwoleniec. *Libertina*. *Hor.* || *Libertinus* jako ptak i jako rzeczownik. *Tiro est libertinus*. *t. j.* jeden z wyzwolenic Cicerona.

LIBERTUS, *a, um*, właściwie przez skróć, zamiast *libertus*, *a, um*. Który z niewolnika stał się wolnym. || Ztąd *libertus* rzeczow., *scil. homo*. Wyzwoleniec, który ze stanu niewolnika policzonym został między wolnymi. *Cic. Ter. Hor.*, też *liberta*. *Hor.* Wyzwolenica. || W przyp. trzec. i szóst., np. *Libertis, libertabusque meis*. *Modest. in Pandect.*

LIBET albo **LUBET**, *buit* albo *būtum est*, nieosob. (od *libet*, *žadam*). Lubić co, podobać się, mieć za dobre, pomagać. *Ut libet*. *Ter.* Jak się podoba. *Libuit*. *Plaut.* Tak się podobało. *Libitum est de iis mihi plura scribere*. *Cic.* Podobało mi się obszernie pisać

o tēm. *Quae cuique libuissent*. *Suet.* Co się komu podobało. || *Libitum* rzeczow. Podobać, upodobanie np. *sua libita exercebant*. *Tac. Ad libita Caesarum*. *Id.*

LIBETHRA, *orum*, (*Διβηθρα*). Miasto w Tessalii na górze Olympus. *Pausan.* || Zrządło tamże. *Mela. Plin.*

LIBETHRUS albo **LIBETHROS**, *i. Solin.* *Serv. ad Virg.* Zrządło w Tessalii i Magnézii. || Też *Libethra*, *orum*. *Mela.* || W licz. mnog. *Nymphae Libethrides*, (*Διβηθρίδες*) *Virg. t. j.* Muzy.

LIBIDINITAS, (*Lub.*) *ātis, z.* (od *libido*) *i. q. libido*. *Laber. ap. Non.*

LIBIDINOR, (*Lub.*) *aris, ari*, (od *libido*) *Suet. Martial.* Patrzyć nierząd, oddać się lubieżności, życie rozpustnie, psoty pełnić.

LIBIDINOSE, (*Lubid.*) *psk.* (od *libidinosus*, *a, um*). Swawolnie, rozpustnie, psotliwie, z upodobaniem. — *aliquid facere aut cogitare*. *Cic. Libidinosius*. *Tertull.*

LIBIDINOSUS, (*Lubi.*) *a, um*, (od *libido*). Swawolny, rozpustny, psotliwy, kapryśny, dziwaczny, też rokoszny, lubieżny. *Nihil isto esse libidinosius*. *Cic. Homo libidinosus gloriae*. *Tertull. t. j.* checiwy sławy. || Upodobany, rokoszny, np. — *sententia*. *Cic.* — *fictio*. *Arnob.* — *dapes*. *Colum. t. j.* rokoszne biesiady, — *amor*. *Cic.*

LIBIDO albo **LUBIDO**, *inis, z.* (od *libet*). *Cic.* Kaprys, fantazja, chęć, popęd umysłu. *Iracundia uleiscendi libido*. *Id.* Gniew jest chęć zemsty. — *urinae*. *Gell.* Chęć puszczania uryny. *Libidine non ratione agere*. *Cic.* Kaprysem nie rozumem się rządzić. *Ad libidinem aliorum iudicare*. *Id.* Podług drugich kaprysu sądzić. *Cic.* || Cieleśność, lubieżność, jurność, nierząd. || Chęć, wola, rokosz, ukontentowanie. — *gratificandi*. *Sall.* Chęć zawdzięczenia. *Libidinem in re habere*. *Id.* Mieć w czym ukontentowanie.

LIBITINA, *ae, z.* (*a libitu*). Bogini, w której świątyni kupowano albo składano narzędzia dotyczące się pogrzebu. Jedni byż rozumieją Prozerpinę, żonę Plutona, drudzy Wenere. || Przez zamiar. *Juv. Hor.* Śmierć. *Si Libitinum evaserit aeger*. *Id.* Jeśli chory śmierci ujdzie. *Ascon.* || Mary, stos, na którym kładziono umarłych. *Val. Max.* || Sztuka grzebienia umarłych, albo przedawania pogrzebowych narzędzi.

LIBITINARIUS, *ii, m.* (od *Libitina*). Który ma staranie około pogrzebu, grobarz, co zmarłych grzebie. *Sen. Petron.* || Właściwie ptak, *libitiniarius*, *a, um*. Należący do pogrzebu.

LIBITINENSIS, *e, ptak.* (od *Libitina*). Należący do Libitiny, dotyczący się Libitiny, Libitinski. — *porta*. *Lamprid.* Brama amfiteatralna, kędy wynoszono ciała zabitych wysiekaczów na placu szermierskim, czyli pogrzebowa brama.

LIBITUS, *a, um*, i **LIBITUM**, *i.* Upodobany i podobanie, upodobanie. Ob. *Libet*.

LIBO, *as, avi, atum, arc*, (od *λείβω*, wylewam). Wziąć mało co od jakiej rzeczy. *Libas ex omnibus*. *Cic. A natura deorum libatos habemus*. *Cic. t. j.* dusze nasze są z istoty bogów. — *annem*. *Virg. t. j.* brać wodę z rzeki. *Est boni oratoris multa libasse*. *Cic. Libare laudem*. *Auct. ad Her. Ex variis ingenii excellentissima libavimus*. *Cic. t. j.* wzięliśmy najwyborniejsze. || Szczególnie po trosze kosztować czego, jeść, pić np. *cibos*. *Ovid.* — *annem*. *Virg.* — *flumina summa*. *Id.* — *jeur*. *Liv. t. j.* jeść. — *potionem gustu*. *Tac. t. j.* kosztować napoju. || Dotykać, dotknąć. — *cibos digitis*. *Ovid.* — *arenam pede*. *Id.* — *oscula natae*. *Virg. t. j.* całować. || Pokropić, zmoczyć, zrosić. — *pateris altaria*. *Virg.* || Wylewać co na cześć bogów. *In mensam laticum libavit honorem*. *Virg. t. j.* wylał wino. || Przenosić czy wylewać na cześć czyją, lzy ronić, np. *Celso lacrymas*. *Ovid.* || Ofiarować w ogólności wylewać. — *rorem in tempora nati*. *Val. Flacc.* || Ofiarować, poświęcić bogom. — *dapes diis*. *Liv.* — *uvam*. *Tibull.* — *frugem Cereri*. *Ovid.* — *thura diis*. *Id.* *Cum Jovi libaretur*. *Gell.* || Przenosić, ofiarować, poświęcić. — *lacrymas Celso*. *Ovid.* — *carmina recentibus aris*. *Prop.* || Zmniejszyć, uszczuplić. — *nil de corpore*. *Lucr. Terra libatur*. *Id.* — *virginitatem*. *Ovid.* || Kosztować, probować, doświadczyć, uszkodzić, nadwężyć. — *vires*, — *virginitatem*. *Ovid.* || Pokropić. — *altaria pateris*. *Virg.*

LIBONOTUS albo **LIBONOTOS**, *i, m.* (*Λιβονότος*) *i. q. Austroafricus*. Wiatr południowo zachodni. *Sen. Plin. Isidor.*

LIBRA, *ae, z.* (*λίτρα*, funt). Funt, tyle ma wagi, ile *As*, dwanaście uncji *t. j.* 24 łoty mający, np. *as est librae pondus*. *Farr. Pinguecens ad mille librae*. *Plin.* || Też *pondo*, waga, ciężar. *Coronam auream libra pondo*. *Liv. t. j.* wagi, ciężaru. || *Libra*, znaczy równie wagę jak i miarę. *Libra olei*. *Suet.* || Narzędzie do ważenia albo szala, waga złożona z dwóch mis szalnych. *Cic. Pers.* || Ztąd *aequa libra*. *Plin.* || Ztąd *libra et aere* *t. j.* zaplacenie, zapłata, formalna zapłata. *Liv. Hor.* || Ztąd *per aes et libram*, *t. j.* przez formalne kupno albo też przez kupno zmyślane, na pozor uczynione. Ob. *Mancipium*. || Przenosić, *libra animi cunctant*. *Claudian.* *t. j.* roztrząsanie, badanie. || Waga czyli konstellacya na niebie. *Virg. Ovid. Alterumque aequinoctium Librae*. *Plin.* || Szala rumistrzka, śródwaga, gruntwaga, wodowaga, wodomiar, śródwaga, prawidł budownicze. *Vitr.* — *aquaria*. *Id.* || Ztąd *ad libram*, *t. j.* prosto, równo. *Caes. t. j.* równo, do równej wysokości, też *paria libra cum aequore maris*. *Colum.* || Równowaga, równoważność. *Plin.*

LIBRALIS, *e, ptak.* (od *libra*). Funt zawierający w sobie, funtowy, od funta. — *pondus*. *Plin.* — *offa*. *Colum.* — *funda*. *Caes. t. j.* funtowy kamień od procy.

LIBRAMEN, *inis, n.* (od *libra*, *are*) *i. q.*

libramentum. Waga, gwicht; ztąd obrot, ruch, siła odśrodkowa. *Liv.* || Waga, przenośnie, odwaga, rozważenie, zwazenie, rozważa, np. *adhibito iudicii libramine*. *Claudian.*

LIBRAMENTUM, *i, n.* (od *libra*, *are*) *i. q. libramen*. Równowaga, waga, gwicht, szalki. — *plumbi*. *Liv.* Waga ołowiu. || Moc, siła jakiej rzeczy. — *aquae*. *Plin.* *t. j.* siła, spadek wody. — *rivi*. *Vitr.* *Ad libramentum modicae aquae*. *Plin.* || To, co daje siłę odśrodkową, np. nawiązania rzemieńne do wojennych machin. — *tormentorum*. *Tac.* || Równowaga. Równość, płaszczyzna. *Quasi libramentum*. *Cic.* — *pavimenti*. *Virg. t. j.* powierzchnia, płaszczyzna. || W ogólności równość, równy stan, położenie, równa właściwość, przyrodzenie. — *ventorum hyemalium et aestivorum*. *Colum.*

LIBRARIĄ, *ae, z.* Ob. **LIBRARIUS**.

LIBRARIOLUS, *i, m.* (zdrobn. od *librarius*) *i. q. librarius*, *scil. servus*. Przepisujący, przepisujący książki i innych dzieł piśmiennych. || Też w części sekretarz, kopista. *Cic.* || Księgarz, bibliopola. *Cic.*

LIBRARIUM. Ob. **LIBRARIUS**.

LIBRARIUS, *a, um*, (od *liber*). Tyczący się książek, zajmujący się książkami, należący do książek. *Atramentum librarium*. *Plin.* *t. j.* czarna farba do pisania książek, *t. j.* atrament, inkaust. — *scriba*. *Farr.*, albo — *scriptor*. *Hor.* *t. j.* przepisujący książki, albo dzieł piśmiennych. || Też sekretarz, pisarz, kopista. || Ztąd *Librarius* rzeczow., *scil. servus* albo *scriba*. *Cic. Liv.* Przepisujący książki, sekretarz, kopista. || Też byli *librarii* wojskowi, którzy się trudnili rachunkami *t. j.* pisarze, rachmistrze. *Veget.* — *horreorum* *t. j.* pisarze magazynów, — *despositorem*. *Pater. in Pandect.* || *Librarii*, *t. j.* kaligrafowie, nauczyciele pięknego pisanja albo pisana. *Ibid.* || *Librarii*, *t. j.* kancelarzyści będący pod władzą publicznych pisarzy. *Cic.* || — *scil. venditor*. *Sen. Gell.* Księgarz, który przepisywał książki albo przedawał. || *Librarium*, rzeczow. Miejsce prywatne do chowania książek albo dzieł piśmiennych. *Cic. Ammian.* || Ztąd *libraria* *scil. taberna*. *Gell. t. j.* księgarnia. || *Librarius*, *a, um*, (od *libra*). Który odważa co na szali, np. *libraria*, rzeczow. *scil. ancilla*. *Juvenal.* *t. j.* niewolnica, która odważa na szali weinę. || *Librarius*, funt wagi zawierający w sobie. — *frustum*. *Colum.* *t. j.* kęs funtowy. *Foramen librarium digitis sex latum*. *Cato.* *t. j.* masa żelaza funtowa, która ma dziurę od sześciu calów szerokości.

LIBRATE, *psk.* (od imśl. *libratus*, *a, um*). Z rozważa, z naradzeniem się, z rozmysłem. *Serv. ad Virg.*

LIBRATIO, *ōnis, z.* (od *libra*, *are*). Wazenie, śródważenie położenie poziome, horyzontalne, równość. *Vitr. Minuc. Fel.* — *terrae*. *Vitr.* *t. j.* poziome położenie ziemi.

LIBRATOR, *ōris, m.* (od *libra*, *are*). Który waży, równoważy. || Szczególnie rur-

mistrz, który kolo rur wodnych chodzi, wodowagą, wodomiarem mierzy, np. spadzi-
stosć ziemi, spadek wody. *Plin. Frontin. de aquaeduct.* || Puszkarz, co rzytuje strzel-
bę. *Tac.*

LIBRATURA, ae, ż. (od *libro, are*). Zró-
wnanie powierzchni. — *cutis. Veget. t. j.*
— skóry.

LIBRATUS, a, um, (imsl. od *libro, are*).
Prosty w górę, ustawiony do równej wagi.
— *ponderibus suis. Cic.* W równej wadze u-
trzymujący się własnym ciężarem. || *Librata.*
Wymierzone pociski, króre mają ruch pewny
i równy. *Librator ictus. Liv.* Raz mocniej
uderzający.

LIBRIGER, a, um, (od *liber i gero*).
Który nosi książkę. *Paulin. Nol.*

LIBRILIS, e, ptak. (od *libra*). Funtowy,
od funta. *Librile scil. saxum. Caes.* Funtowy
kamień. || *Librilia. Fest.* Machina wojen-
na, kamienie pociskowe, które miały pro-
carze, kula nawiązana. || *Librile. Gell.* Kłu-
ba u szal. *Fest.* || Szal, kolowrot, u którego
końców misy wiszą.

LIBRIPENS, dis, m. (od *libra i pendo*).
Plin. Ważnik, który przed wprowadzeniem
monety srebrnej u Rzymian, ważył ciężkie
sztuki miedzi na opłatę żołnierz. || Ten, co
trzymał funt miedziany w obrzędach umów,
testamentów, albo sprzedaży, pod ogólnem
nazwaniem *manipatio*.

LIBRITOR, oris, m. i. q. *librator.* Ob.
LIBRATOR.

LIBRO, as, avi, atum, are, (od *libra*).
Cato. Równować, równoważyć, prawidłem
mierzyć. || — *orbem paribus horis. Col.* Ró-
wnać dzień z nocą. || Ważyć, trzymać, ró-
wnoważyć, zawiesić równo. || — *aquam. Vitr.*
Prawidłem rarmistrskim równoważyć wodę
do jej sprowadzenia. *Stat.* || Examinować,
roztrząsać. || Ciskać, rzucić, miotać. — *Li-
bravit dextera media inter cornua. Id.* Raz
wymierzył między rogi wolu. — *telum. Id.*
Grot wymierzyć na kogo. — *malleum. Ovid.*
Zamierzyć się młotem. || *Librare se. Plin.*
Mówi się o ptakach, gdy roztoczywszy skrzy-
dła ulatują w górę. || — *iter. Sen.* Prostować
napowietrzne szlaki, mówią o Dedalu. ||
Librare corpus in herba. Ovid. Powoli i ró-
wno ciału skłonieniem kładź się na trawie.
|| Zważyć, przenosić t. j. rozważać, uwa-
żać, zważyć. — *metus. Stat.* — *momenta me-
ritorum. Nazar.* — *praescriptiones. Cod.*
Theod.

LIBROSUS (collis). Imię pagórka w Cher-
sonezie Tauryckim. *Plin.*

LIBRUM, i, n. zamiast *liber*. Książka,
np. *libra. Petron.*

LIBS, libis, m. (*λίβη, λίβος*) Z Libii albo
z Afryki, Libijski, Libijczyk. *Libs. Sidon.*
t. j. Anteus. || Ztąd *Libs scil. ventus, i. q.*
Africus. Plin. Auson. Wiatr południowo
wschodni. *Gell.*

LIBUM, i, n. (od *libo, are*). Ciasto, pla-
cek, kolacz, podłomyk. *Cato. Ovid. Martial.*
— *adorea. Virg.*; szczególnie rodzaj placaka,

który ofiarowano albo poświęcono bogom,
który był robiony z miodu, z oliwy, z maki,
ofiarowy placzek. *Farr. Virg. Hor. Ovid.* Też
podobny placzek ofiarowywano w rocznicę u-
rodzin czyich. *Ovid. Martial.* || *Libus* zamiast
libum. Nigid. ap. Non.

LIBURNIA, ae, ż. Mała kraina w Illirii
między Istrią i Dalmacją. *Plin.* || *Liburni,*
orum. Plin. Mieszkańcy Illirii.

LIBURNICUS, a, um, *scil. navis. Suet.*
Rodzaj nawy z wiosłami, fregata, brygan-
tyna, okręt lekki wojenny. *Plin.* || Illirijski,
należący do Illirii. || — *imperium. J. Firm.*
Władza nad flotyllą.

LIBURNUS, a, um. *Lucan.* Illirijski, ty-
czący się Illirii. || *Liburni. Juven.* Illirijczy-
kowie w Rzymie ze stanu niewolników, sły-
nący niegdyś ze wzrostu i siły. || *Liburnum.*
Juven. Lektyka noszona w Rzymie przez Il-
lirijczyków.

LIBUS. Ob. LIBUM.

LIBYA, ae albo LIBYE, es, ż. (*Λιβύη*).
Plin. Część Afryki północnej między Etyo-
piją i morzem Atlantyckim, tak nazwana od
Libii córki Epala. *Virg.* || W powszechności
Afryka. *Hygin.* || Imię niewiasty.

LIBYAEgypti, orum, m. Libijsko egi-
peyańskie t. j. Libijczykowie z Egypcyjanami
zmieszani, naród w Afryce albo w Egypcie.
Plin. Mela.

LIBYCUS, a, um, (*Λιβυκός*). *Plin.* Libij-
ski, Afrykański. *Libyci crines. Lucan.* Rę-
dzierzawe włosy. *Libycae arenae. Ovid.* Li-
bijskie pustynie. || *Libici, orum. Macrob.*
Naród Libijski.

LIBYPHOENICES, um, m. Naród w Afry-
ce właściwej. *Liv. Plin.*

LIBYS, yos, m. (*Λιβύς*). *Ovid.* Libijski,
z Libii. — *lectulus. Virg.* Łóżko z cytryno-
wego drzewa. || Ztąd Libijczyk. *Ovid.* ||
W licz. mnog. *Libyes.* Libijczykowie. *Sall.*
LIBYSCUS, a, um. Libijski. — *flcus. Co-*
lum., i. q. Libysa.

LIBYSSA, ae, ż. (*Λιβύσσα*). *Catull.* Li-
bijka, rodem z Libii. — *gens. Sil.* Naród Li-
bijski. — *terra. Lucr.* Kraina Libijska. *Plin.*
|| Miasto w Bitynii.

LIBYSSINUS, a, um. Ob. LIBYSTINUS.

LIBYSTICUS, a, um, (*Λιβυστικός*). *Isid.*
Libijski. — *fabulae. Id.* Bajki Ezopa. || *Li-
bysticum* albo *Libisticum* zamiast *Ligusti-*
cum. Lubiczyk, lakotne ziele. *Veget.*

LIBYSTINUS, a, um. *Catull.* Libijski,
należący do Libii. — *Apollo. Macrob.* Apollo
czczony w Syeylii.

LIBYSTIS, idis, ż. (*Λιβυστίς*), i. q. *Li-*
byssa. Libijka. — *ursa. Virg.*

LIBYUS, a, um. Libijski. — *citrus. Farr.*
— *terra. Tac.* Ob. *Libya.*

LICATES, ium, m. Naród w Windelucii.
Plin. || Zowią się też *Licacii, orum. Strabo.*
Ptolem.

LICENS, tis, r. wspóln. (imsl. od *liceo* albo
licet). *Stat.* Wiele pozwalający sobie, wolny.
Plin. || Podkupaik, podawca ceny. *Licente*
illo contra liceri audeat nemo. Caes. Żaden

naden zdrożyć nie śmie. || *Licentior vita.*
Val. Max. Licentior epistola. Plin.

LICENTER, psk. (od *licens*). Wolny, swo-
bodny, bez bojaźni, bez obawy, bez zasta-
nowienia się, bez namysłu, np. mówić co,
śmiało, odważnie, ochotnie. — *errare. Cic.*
— *scribere. Hor.* — *aliquid facere. Liv.* *Li-*
centius aliquid efflagitare. Tac. *Licentius*
vivere cum aliqua. Cic.

LICENTIA, ae, ż. (od *licens*). Pozwole-
nie, wolność, to, co się nam godzi bez
przeszkody czynić. — *est? Ter.* Maszli po-
zwolenie? — *bene faciendi. Tac.* Wolność
dobrze czynienia. *Sed aliis alia licentia.*
Sall. Ale nie wszystkim wszystko zarówno
uchodzi. *Quint.* || Postać krasomówstwa, gdzie
wolnie wynurzamy nasze zdanie przed tymi,
których lekamy się obrazić. || Wolność, swa-
dła wyuzdana. — *militum. C. Nep.* Niekar-
ność żołnierzy. *Cic.* || Wolność, której sobie
pozwała autor w pisanii, nie zachowując
prawideł lub zwyczajów języka. || Odnosi się i
do rzeczy nieżywoitych. — *aestuantium aqua-*
rum. Sen. Wzbranie wód.

LICENTIATUS, a, um, np. *in paupertate*
eo licentiatus. Laber. ap. Non., lecz ten
wyraz bez sensu. Giesner czyta *meo licentia-*
tu i. e. licentia.

LICENTIOSE, psk. (od *licentiosus*). Wol-
nie, wiele sobie pozwalający. *Petron.*

LICENTIOSUS, a, um, (od *licentia*).
Wolny, wiele sobie pozwalający, rozpustny,
rozwoizły, swywoity, psotny, wyuzdany,
rozpasany. *Quintil.* — *cachinnus. Apul.* —
temeritas. Id. *Licentiosior conversatio cum*
viris. Sen. *Licentiosissimus. Augustin.*

LICEO, es, ui, itum, ere, (od *liceo*). Ce-
nić, szacować, targować w sprzedaży, w au-
kcji. *Cic.* || *Licere* zamiast *liceri*. Bydź cenio-
nem, szacowanym, targowanym. *Plin.*

LICEOR, eris, licitus sum, eri, dep. (od
liceo). Drożyć, cenić, targować, podkupo-
wać w aukcji. *Liciti sunt usque eo, quod*
etc. Cic. — *animose. Paul. in Pandect. Digi-*
to liceri. Cic. Zdrożyć podniesieniem palca,
(taki był zwyczaj u Rzymian). *Hortos liceri.*
Cic. || Ztąd przenosić. — *matronam. Plin.*
t. j. szacować damę w myśli.

LICESSIT zamiast *licerit*. Ob. LICET.

LICET, erat, licuit, albo *licitum est*, nie-
osob. (od *liceo*, albo *licet*, pozwałam). Wol-
no, godzi się, słuszna, dobra jest rzecz.
Licet nemini contra patriam ducere exerci-
tum. Cic. Nie godzi się nikomu prowadzić
wojska przeciwko ojczyźnie. || Daje się moc,
władza. *Licet ora ipsa cernere iratorum.*
Cic. Niech się godzi patrzeć na oblicze roz-
gniewanych ludzi. || Rządzi trybem łączącym
bez spojnika *ut. Fremant omnes, licet; di-*
cam, quod sentio. Cic. Niech wszyscy szem-
rzą, powiem jednak, co czuję. || Często się
kladzie w przyp. czwart. i przynikiem *per.*
Si per te licet. Cic. Jeśli pozwolisz. *Non*
licet mihi per te hinc abire. Id. Nie cheesz,
ażebym ztąd wyszedł. *Licet hoc mihi per le-*
ges facere. Id. Pozwalają mi prawa to

czynić. || W odpowiedziach znaczy twierdze-
nie. *Licet. Plant.* Dobrze, wolno. || *Licet*
rogare? Cic. Forma zapytania świadków u
sądu. — *consulere? Id.* Forma prośnienia o ra-
dę. — *antestari? Id.* Forma pozywania, aby
był świadkiem u sądu. || *Licet ne? Ter.* Czy
się godzi? Forma zapytania. || Odnosi się do
zyczeń. *Sis licet felix. Hor.* Bądź szczęśli-
wy. || Znaczy czasem ironiją. *Haec et haec*
et multo plura licebat dicere. Ovid. To i owo
i wiele inszych rzeczy godziło się mówić. ||
Licet. Propert. Należy, potrzeba, muszę.

LICET, spojnik. *Cic.* Chociaż, lubo. —
terrores in me impendeant. Id. Chociaż mnie
bojaźń trwoży.

LICHANOS, i, m. (*λικανός*). Pewny ton
muzyczny. *Virg.* || Ztąd *lichanos hypaton i*
lichanos meson. Id.

LICHEN, enis, m. *Mart.* (*λίχην*). Liszaj,
świerzb lupiacy i mknący się po ciele. || *Plin.*
Liszajec, ziele wątrobnę, porost skalny.

LICIATORIUM, ii, n. (od *licium* albo
licio, are). *Fulgat. Sam.* Nawój, wal kacki,
na którym przędę do wyrabiania nawijają.
|| Właściwie ptak. *liciatorius, a, um. scil.*
instrumentum. Nawój kacki, wal krosienny,
wał przędzy. *Ibid.*

LICIATUS, a, um, (imsl. od słowa *licio*,
are). Ułożony, ukartowany, namówiony, za-
mierzony; ztąd przenosić zacząć. *Augustin.*
Liciata primordia. Id. Inni czytają *iniciata.*

LICINIANUS, a, um. Licinijuszowy, od
Licinijusa nazwany, należący do Licinij-
szu. — *alea. Cato.* — *jugera. Colum.* || Też *Li-*
ciniani. t. j. synowie i potomkowie Ratona
Cenzora; z jego pierwszej żony *Licinia. Plin.*
LICINIO, as, are, (od *licium*). Ohryc,
przykrzyć, odformować, wyobrazić. *Apul.*
Ob. *Lacinio.*

LICINIUM, ii, n. (od *licium*). Włokniste
narzędzie z płótna, knot, flejtuch do rany.
Veget. de re vet.

LICINUS, a, um, (od *licet*). Zakrzywiony,
zawily; ztąd *boves licini.* t. j. woły, które
mają w górę i na dół zakrzywione rogi. *Serv.*
ad Virg.

LICIO, as, are, (od *licium*). Tkanie za-
cząć; ztąd *liciatum, a, um.* Ob. *Liciatus.*

LICITATIO, onis, ż. (od *licitor*). Podan-
ie, podawanie czego na licytacyą np. na
aukcyę. *Cic.* *Praedam dividere ad licitatio-*
nem. Suet. *Licitatione maxima comparare*
rem. Id.

LICITATOR, oris, m. (od *licitor*). Który
podaje co na licytacyę, licytujący, na licy-
tacyi do sprzedaży podawający, np. przy prze-
dazy albo przy aukcji. *Adponere licitato-*
rem. Cic.

LICITE, psk. (od *licitus, a, um*). Za po-
zwoleniem, pozwolonym sposobem, godnie,
godziwie. *Marcian. in Pandect.*

LICITO, i, q. *licite. Solin.* Ob. LICET.

LICITOR, aris, atus sum, ari, dep.
(częstotl. od *licet*) i. q. *licet*. Wystawić co,
podadź na licytacyę, albo na aukcyę. *Plant.*
— *capita hostium. Curt.* t. j. podawać cenę

za głowy nieprzyjaciół. || Też waleczyć, potykać się, pasować się. *Inter se licitantur. Enn. ap. Non. Macheras licitari adversum. Caccil. Licitati i. e. in mercando sive pugnando contententes. Fest.*

LICITUS, *a, um*, (od *licitor*). Ob. LICET. LICITUM, *ii, n.* (od *licet*, ukośny). Szczatek, koniuszek, nie tkacka, albo nie od starej tkanki np. *plurimis licitis texere. Plin. Licia texere. Auson. t. j. tkąć.* || Watek, nie wątko. *Plin.* || Taśma rozmaitych kolorów do czarów i zaklęcia. *Petron.* || *Per lancem et licium furta concipere. Ob. Lanx.*

LICTOR, *ōris, m.* (przez skrót. zamiast *ligator*, od *ligo*, *are*). Lektor albo cekarz, sługa publiczny konsułów i innych urzędników rzymskich, którzy siekiery pękiem różg obwinięte nosili; ponieważ gdy urzędnik sieć kazał kogo różgami, lektor wiązał mu pierwszej golenie i ręce; ztąd też lektorem nazywany. || Lektorowie aż do wojny drugiej Punińskiej byli z pospólstwa rzymskiego podług Liwiusza, później za Tacyta z wyzwolenców na lektorów brano. || Lektorowie ustanowieni od Romulusa, których miał 12 wedle Liwiusza od Etrusków wziętych. || Ich powinnością było chodzić przed publicznym urzędnikiem z obwiniętymi pękiem różg siekierami. *Liv. Cic. Hor.* || *Przenośnie licetorem feminae in publico unione esse dicitur i. e. propter unionem (dla perły) decedi, adurgit et reverentiam conciliari feminis. Plin.*

LICTORIUS, *a, um*, (od *licitor*) i. e. ad licetorem pertinens. Tyczący się lektora, należący do lektora, lektorski. *Plin.*

LICUS (*Lichus*), *i, m.* *Venant. Fest.* Rzecka w Wiudelicji, teraz Lech.

LIEN, *ōnis* i LIENIS, *is, m.* (od *λεῖος*, gładki, ślizki). Śledziona. *Plaut. Plin.* || W liczb. mnog. *lienes. Cato. Plin.* || W przyp. pierwsz. *lienis. Cels.* || W rodzaju nijakim *lien. Serv. ad Virg.*

LIENICUS, *a, um*, (od *lien*) i. q. *lienosus. Plin.*

LIENOSUS, *a, um*, (od *lien*). Śledzionowy, od śledziony. *Plaut. Lienosis medebatur. Plin.*

LIENTERIA, *ae, z.* (*λεντερία* od *λεῖος*, gładki, ślizki, od *ἐντέρα*, wnętrzości i. q. *levitas intestinorum*) t. j. dyarria, biegunka. *Cels.*

LIENTIRICUS, *a, um*, (*λεντερικός*). Mający chorobę biegunki. *Plin.*

LIGAMEN, *inis, n.* (od *ligo*, *are*). Związek, wstęga, biuda, przewiązka. *Ovid. Propert. Colum.*

LIGAMENTUM, *i, n.* (od *ligo*, *are*). Związka, przewiązka, czem się co przewiązuje. *Tac. Quintil.*

LIGATIO, *ōnis, z.* (od *ligo*, *are*). Związka, biuda. *Scrib. Larg.*

LIGATURA, *ae, z.* (od *ligo*, *are*). Wstęga, wstążka. *Pallad.* || Noszenie od czarów. *Augustin.*

LIGATUS, *a, um*, (imsl. od *ligo*, *are*). Związany. *Catull.*

LIGELLUM, *i, n.* (i. e. *tuguriolum*). Chalupka. *Non. ap. Plaut.*

LIGER, *ōris, m.* Rzecka w Gallii, dziś Loire. *Caes. Tibull. Auson.*

LIGERICUS, *a, um*. Należący do rzeki Liger. *Inscr. ap. Gruter.*

LIGH, *ōrum*. Naród we wschodnich Niemczech. *Tacit.*

LIGNARIUS, *a, um*, (od *lignum*). Tyczący się drzewa, należący do drzewa, drzewny, np. drzewny handel. — *negotatio. Capitol. Lignarius scil. faber. Pallad. Ciesla, stolarz.*

LIGNATIO, *ōnis, z.* (od *lignor*). DREW noszenie, ścinanie, spuszczenie drzewa, wrab drzewa. *Vitr.* || Miejsce zbierania drzew, porąb. *Colum.*

LIGNATOR, *ōris, m.* (od *lignor*). DREWniczy, dozorca drzewa, drzewny, co około drzew chodzi. *Liv. Caes.*

LIGNEOLUS, *a, um*, (zdrobn. od *lignus*). Zrobiony z drewniek. — *lychnus. Cic. Q.* — *figurac. Apul. t. j. łutki, kuglar-skie lalki.*

LIGNEUS, *a, um*, (od *lignum*). DREWniany, zrobiony z drzewa. — *ponticulus. Cic.* — *turris. Caes. Ligneae soleae in pedes inductae. Cic. t. j. drewniane chodaki. Nemp equo ligneo per vias caeruleas estis vectae. Plaut.*, żartobliwie zamiast *nave*. || Ztąd przenośnie, drewniany t. j. bez soku, niesoczysty, suchy, chudy. — *conjux. Catull. t. j. sucha żona. — puella. Lucr. t. j. sucha panna.* || Podobny do drzewa, naksztalt drzewa, drzewiasty. — *putamen. Plin.* — *semen (arboris). Id.* || *Ligneae salus. Plaut. t. j. listowne pozdrowienie, na drewnianej tabliczce napisane. Ligneae custodia. i. q. codex. Id. Ob. Codex.*

LIGNICIDA, *ae, m.* (od *lignum* i *caedo*). Rąbacz drzew. *Farr.*

LIGNITA, *ae, z.* Drzewo kopalne.

LIGNOR, *aris, atus sum, ari, deb.* (od *lignum*). Wyraz obazowy, jak *aquo, pabulator, frumentor*. Iść po drwa, posłać po drwa, przynieść drzew, iść zbierać, rąbać drzewo. *Caes. Auct. bell. Hisp.*

LIGNOSUS, *a, um*, (od *lignum*). Pelen drzewa, pelen naksztalt drzewa, t. j. podobny do drzewa, drewnisty, twardy jak drzewo. — *fructus (arboris). Plin.* — *nucleus. Id.* — *caulis. Plin. Lignosiora sunt reliqua (olea). Plin.*

LIGNUM, *i, n.* (*lego, ligo, λῆγνός*, dym). *Cic.* Drzewo. — *interius. Plin.* Rdzeń w drzewie. *In silvam ligna ferre.* przysł. *Hor.* Do lasu drwa nosić. *Plin.* || Pestka owocowa, łupina orzechowa, wytłoczone winne. *Ulp.* || Rzecz wszelka pochopna do żałogi. || *Juven.* Tablica do pisania.

LIGO, *ōnis, m.* (od *λεῖος*). Motyka do wykopania drzewa albo dolów pod drzewa. *Hor. Colum. Ovid. Stat.*

LIGO, *as, avi, atum, are*, (od *λεῖω*, wiązać). Wiazać, związać co. — *guttura laqueo. Ovid. t. j. udusić. — manus post terga. Id. t. j. związać w tył ręce. — crines villa.*

Tibull. t. j. uwiecznić skronie. || Przewiązać, obwiązać. — *vulnera. Ovid.* || Przenośnie, zjednoczyć, połączyć, umocnić, utwierdzić, utrwalić, opasać, otoczyć. *Bulleus loriceam ligat. Val. Flacc. t. j. otacza. Argumenta in catenas ligant. Quintil.* — *fluvium legibus alvei. Stat.* — *pacta. Propert.*

LIGULA albo LINGULA, *ae, z.* (zdrobn. od *lingua*). Juv. Rzemyk, wstęga, tasienka, sznurek. *Plaut.* || Wyraz wzgardy. *Plin.* || Stroik u oboja. *Plin.* || Szpatela, kopyś, łyżka długa do dobowania czego z ciasnego i głębokiego garnka. *Col.* || Łopateczka do mieszania czego. *Plin.* || Rodzaj miary. || Łyżka. *Gell.* Głownia pugiłalu. *Col.* || Ostrość pala. *Vitr.* || Rura. *Apul.* || Oś rybia. || Języczek. || Czopek.

LIGUR albo LIGUS, *ōris, m. z.* (*Λιγυς*). *Virg.* Ligurijski, do Ligurii należący, rodem z Ligurii. || *Ligures, um. Plin.* Ligurowie, naród piegdyś waleczny.

LIGURIA, *ae, z.* Ligurya, kraj we Włoszech, gdzie dziś jest Genua. *Plin. Flor.*

LIGURINUS, *a, um*, (od *Liguria*). Z Ligurii, należący do Ligurii, Ligurski. — *Alpes. Grat.* || Imię chłopea nubionego przez Horacjusza. *Hor.*

LIGURIUS albo LIGURRIUS, *is, ōvis i ii, itum, ire*, (od *Lingo* albo *λεῖω*). Lizać, obliżać, obliżywać. *Farr.* || Smakować sobie. *Cum amatore suo liguriunt. Ter.* || Jeść delikatnie. *Hor.* || Przenośnie tylko się rzeczy jakiej dotykać. *Et hoc quoque liguriis. Cic.* || Bydź chełwym, pragującym, pożądlwym, np. — *lucra. Cic.* || Też sensu obsceno. *Suet.*

LIGURITIO albo LIGURRITIO, *ōnis, z.* (od *ligurio*). Oblizanie, obliżywanie, lakotliwość, lakotstwo na przysmaczki. *Cic.*

LIGURITOR albo LIGURRITOR, *ōris, m.* (od *ligurio*). Lakotnik, co lakocie lubi. || Polizacz sensu obsceno. *Auson.*

LIGUS. Ob. LIGUR.

LIGUSCUS, *a, um*, zamiast *Ligusticus. Cod. Farr.*

LIGUSTICUS, *q, um*, (*Λιγυστικός*). Z Ligurii, należący do Ligurii, Ligurijski. — *mons. Farr.* — *mare. Plin.* — *saxa. Juvenal.* || *Ligusticum*, rzeczow. Rodzaj rośliny, Ligurski lubszczyk, lakotne ziele tak zwane. *Plin. Colum. Veget.*

LIGUSTINUS, *a, um*, i. q. *Ligusticus*. Ligurijski. — *ager. Liv.* — *populi. Liv.* || Ztąd *Ligustini*. Mieszkańcy Ligurijczycy. *Plin.*

LIGUSTIS, *idis, z.* (*Λιγυστίς*). Ligurijski. — *gens. Sdon.*

LIGUSTRUM, *i, n.* Ligustr, krzew popolity do bzu podobny, ptasia zob. *Plin.*

LILIACEUS, *a, um*, (od *lilium*). Liliowy. — *pleum. Pallad.*

LILIETUM, *i, n.* (od *lilium*). Miejsce pełne lili, lilijowy ogródek. *Pallad.*

LILIUM, *ii, n.* (*λίλιον*). *Virg.* Lilija, kwiat biały wonny. — *convallium. Plin.* Konwallia. — *rubens. Id.* Lilija czerwona. *Caes.* || Ostrzew, pal ze szczeblami do łazenia na mury, machina wojenna, naksztalt lili.

LILYBAETANUS, *a, um*. Z Lilybetu, należący do Lilybetu, Lilybetski. — *mulier. Cic.* — *quaestor. Aseon. ad Cic.*

LILYBAEUM, (*Lilybaeum*), *i, n.* (*Λιλυβαίον*. *Strabo. Ptolem.*) Przylądek w Sycylii, też w Afryce. *Plin. Mela.* || Miasto. *Cic.*

LILYBAEUS, *a, um*. Ob. LILYBEIUS.

LILYBAEUS, *a, um*. Lilybejski. — *litis. Lucan.*

LILYBE, *es, z.* i. q. *Lilybaeum. Prisci.* LILYBEIUS, *a, um*, (*Λιλυβήσιος*) i. q. *Lilybaeus*. Lilybejski. — *vada. Virg.*

LIMA, *ae, z.* (*λείω*, poleruje). *Farr.* Piła ślosarska. — *crassa. Vitr.* Gruba piła. Przenośnie. Cenzura, poprawianie, doskonalenie pism. — *opus persequi. Plin. j.* Poprawić, wydoskonalić dzieło. — *rasus. Mart.* Polerowany. || — *ensoria. Mart.* Krytyka. — *mordacius uti. Ovid.* Krytykować uszczypliwie. *Arnob.* || Bogini progno.

LIMAEAS albo LIMAEA, *ae, z.* Rzecka w Hiszpanii Tarrakońskiej między *Minho* i *Douro*.

LIMACEUS, *a, um*, (od *limus*). Ziemiasty, z ziemi, z mulu, z gliny uczyniony. *Limaceus i. e. Adam. Tertull.*

LIMARIUS, *a, um*, (od *limus*). Należący do błota, do mulu, tyczący się mulu, błotnisty, mulisty, kalużyasty. — *piscina. Front. de aquaeduct. t. j. błotnista sadzawka.*

LIMATE, *psk.* (od *limatus, a, um*). Pilnie, dokładnie, akuralnie. *Limatus scriptum. Cic. Limatius querere. Ammian.* t. j. akuralnie.

LIMATULUS, *a, um*, (zdrobn. od *limatus, a, um*) i. q. *limatus*, Pilny, dokładny, akuraty, wyrafinowany. — *judicium. Cic.*

LIMATUS, *a, um*, (imsl. od *limo, are*). Polerowany, gładzony, pilowany. || *Limata scobs. Plin.* Opilki. || Przenośnie. Wypracowany, wygładzony, doskonalony. — *urbanitate. Cic.* Człowiek polerowany, znający świat. — *in usu vario togae. Mart.* Doskonałe w rzeczach cywilnych ćwiczony. — *limatus dicendi genus. Cic.* Styl poprawny, doskonały. *Limatus ingenium* Piękny dowcip.

LIMAX, *acis, m. i z.* (*a limo in quo vivunt. Fest. Farr.*). Ślimak bez skorupy, ślimak w skorupie. — *implicitus concha. Col.* Ślimak w skorupie. || Przenośnie. *Limaces lividae. Plaut. apud Farr.* Nierządnie, które majątność gachów pożerają.

LIMBATUS, *a, um*, (imsl. od *limbo, are* i. e. *instruere limbo*) i. e. *limbo ornatus*. t. j. brzegiem, szlakiem, falbaną obrabiony, brzmowany, brzęczysty, oblamowany. — *chlamydes. Gallien. ap. Trebell.*

LIMBOLARIUS, *ii*, zamiast *limbularius* od *limbularius, a, um*, od zdrobn. *limbulus*) scil. *artifex. Plaut.* Haftarz, wyszywacz, który lamuje damskie suknie.

LIMBUS, *i, m.* (*λόβος*). Brzeg, obrabianie, obszycie, oblamowanie, haft, frezla na około sukni, falbana. *Virg. Ovid. Stat.* || Tkanka, tkana rzecz, brzeg, szlak, obrąbek. *Ovid.* || Binda albo pas, prążkowanie, np.

limbus signorum. Farr. t. j. zwierzyńce niebieski, zodyak. || Binda do związania głowy, zawicie, czolko. *Claudian.*

LIMEN, *inis*, n. (od *limus*, a, um, ukośny). Próg u drzwi. — *inferum. Plaut.* — *inferius. Farr.* Próg. — *superum. Plaut.* Uszak u drzwi, naprozek. || Drzwi, wejście. — *carceris. Cic.* Wejście więzienia. *Ad limina custos. Virg.* Stróż drzwi. — *servus. Cic.* Odźwierny. *Limine submoverti. Juven.* Bydź wypchniętym za drzwi. *A limina disciplina salutare. Sen.* Powierzchnownie się tylko nauczyć. || Dom, mieszkanie. *Limina deorum. Virg.* Kościół bogów, świątynia. || *In primo vitae limine. Sen. p.* Na początku życia. *Justin.* || Koniec, kres życia. || — *interni maris. Plin.* Ciasnina Gibraltarska.

LIMENARCHA albo **LIMENARCHES**, *ae*, (λιμεναρχης). Dozorca, dogładcza, inspektor portu, przełożony nad portem. *Paul. in Pandect.*

LIMENTINUS, *i*, m. (właściwie ptak. od *limen*) *scil. deus*. t. j. bożek domowy. *Tertull. Augustin.*

LIMES, *itus*, m. (od *limus*). *Ovid.* Droga poprzeczna, ścieżka. *Virg. Tac.* || Granica pol, krajów, pogranicze. *Ovid.* || Spór, różność. || Droga. *Limitem per agmen ferro agere. Virg.* Utorować sobie żelazem drogę przez buście. *Ovid.* || Ślad, miedza. *Limitem trahere. Plin.* Zostawić lunę. || Strefa ziemi. — *sectus in obliquum. Ovid.* Zodyak. *Plin.* || Linija. *Ter.* || Kres zawodniczy.

LIMEUM, *i*, n. Rodzaj jadowitej rośliny, wileż knieć, jadowite ziele. *Plin.*

LIMICOLA, *ae*, (od *limus* i *colo*). Mieszkawiec błota. *Auson.*

LIMIGENUS, *a*, um, (od *limus* i *gigno*). Urodzony w szlamie albo w błocie. *Auson.*

LIMINARIS, *e*, ptak. (od *limen*). *Vitr.* Progowy, należący do progu. *Liminares trabes. Id.* Napróżki, belki, tramy utrzymywane przez słupy.

LIMIS, *e*, ptak. zamiast *limus*, a, um. *Ammian. Ob. Limus.*

LIMITANEUS, *a*, um, (od *limes*). Tyczący się granicy, graniczny, pograniczny. — *civitas. Capitol.* — *duces et milites. Lamprid.* — *milites. Cod. Justin.* t. j. pograniczni żołnierze.

LIMITARIS, *e*, ptak. (od *limes*) i. q. *limitaneus*. Graniczny. — *iter. Farr.* t. j. między granicami, droga graniczna.

LIMITATIO, *onis*, z. (od *limito*, are). Określenie, oznaczenie granic. *Col.* || Opisanie. *Vitr.* || Miejsce pewne, dokładne. *Vitr.*

LIMITATUS, *a*, um, (imśl. od *limito*, are). Ograniczony, rozmiarzony. || Podzielony na miedzy. *Farr.* || Skończony, dokonany.

LIMITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *limes*). *Col.* Rozmierzać, ograniczać pole, dzielić na miedzy, morgi, włoki i t. d. || Oznaczyć, opisać granice. || Ztąd przenośnie. — *quaestionem. Farr.* Koniec uczynić zadaniu.

LIMITROPHUS, *a*, um, (*limes*, *τροφος*, karmić). — *ager. Cod. Justin.* Grunt wyzna-

czony żołnierzom pogranicznym, na ich wyżywienie.

LIMMA, *ātis*, n. (λεμμα i. e. reliquiae od λεπω, zostawując). Pół tonu. *Macrob.*

LIMNE, *es*, z. (λιμνη). Jezioro, np. *lucus*, *qui Limne sphallitis appellatur. Vitr.*

LIMO, *psk.* Ob. **LIMUS**, a, um.

LIMO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *lima*). Piłować, gladzić, polerować, np. — *gemmas. Plin.* || — *caput eum aliquo. Plaut.* Całować się. || Poprawić, odjąć co. — *opus. Cic.* Wydoskonalić, wypracować dzieło. *Limari cura. Ovid.* Bydź gryzionym przez troski. || Odjąć, umniejszyć. — *commoda. Hor.* — wygod. || (od *limus*). *Plaut.* Ubłocić. || Badać, roztrząsać. *Veritas in disputatione limatur. Cic.* Spór prawdę odkrywa.

LIMOCINCTUS albo **LIMO CINCTUS**, i. e. *cinctus limo*. Pas albo rodzaj sukni, fartuch albo przepaska. *Inser. ap. Rejnes.*

LIMONIA, *ae*, z. (λεμονια i. e. pratensis) *scil. anemone. Plin.* Rodzaj anemoun. || Roślina i. q. *scotymos. Plin.*

LIMONIAS, *adis*, z. (λεμωνιας) i. q. *pratensis. scil. nympha. Serv. ad Virg.* t. j. nymfa jak i kwiatów.

LIMONIATES, *ae*, m. (λεμονιατης) *scil. lapis* albo **LIMONIATIS**, *idis*, z. (od *λεμων*, ląka). Pewny rodzaj drogiego kamienia, tak zwany szmaragd. *Plin.*

LIMONIOS (*Lemonius*), *a*, um, (λεμωνιος i. e. pratensis). Ztąd *Lemonium*. t. j. ewikła dzika. *Plin.* || i. q. *scotymos. Plin.*

LIMOSUS, *a*, um, (od *limus*). Pelen błota, szlamu, błotnisty, mulisty, szlamisty. — *lucus. Virg.* — *rivus. Cels.* — *flumen. Frontin.* *Limostore callo. Plin.*

LIMPIDUS, *a*, um, (od *lympa*). Przezroczysty, klarowny, jasny, czysty, np. jasna, czysta woda. *Finum limpidissimum. Colum.* *Lacus limpidus. Catull.* *Aqua limpida. Vitr.* *Fox limpida. Plin.* *Limpidae chrysolithi. Plin.*

LIMPIDUS, *inis*, z. (od *limpidus*). Przezroczystość, klarowność, jasność, czystość, np. — *maris* albo — *aquae. Plin.*

LIMULA, *ae*, z. (zdrobn. od *lima*). Pilka, pileczka. *Terentian.*

LIMULUS, *a*, um, (zdrobn. od *limus*, a, um) i. q. *limus*, a, um. Nicco krzywy, ukośny. *Limulis scil. oculis. Plaut.* t. j. trochę ukośnemi oczyma.

LIMUS, *i*, m. (od *λῦμα*, plugastwo). Szlam, mul, błoto. *Virg. Hor.* || Ztąd przenośnie *limus malorum. Ovid.* || W ogólności, brud, plugastwo, nieczystość. *Hor. Ovid. Pallad.*

LIMUS, *i*, m. Rodzaj sukni, albo pasa albo fartucha np. lictorów. *Ter. ap. Gell.* || Fartuch ofiarników, rodzaj spodnicy. *Virg.*

LIMUS, *a*, um. *Ter.* Krzywy, ukośny, poprzeczny. *Limis scil. oculis asperare. Ter.* — *intueri. Plaut.* Rozwyj patrzeć na kogo, przebaczyć cudzych wad komu, przez szpary patrzeć, albo zajrzeć komu czego. — *ocellus subridere. Ovid.* Uśmiechać się oczkami.

Limus sidus. Sen. Gwiazda, której położenie względem nas jest ukośne. || Albo złe wrożące gwiazda. || *Limii dii. Arnob.* Stróż miejsc ukośnych.

LINAMENTUM, *i*, n. (od *linum*). Knot, flejtuch do rany. *Cel.* || Knot do lampy. *Plin.*

LINARIUS, *is*, (właściwie ptak. od *linum*) *scil. artifex. Plaut.* Płóciennik, co robi płótno, tkacz. *Inne Codd. Plaut.* mają *linarius* zamiast *lanarius*.

LINCTUS, *us*, m. (od *lingo*). Lizanie. *Plin.*

LINCTUS, *a*, um, (imśl. od *lingo*). Lizany, lizaniem kosztowany. *Plin.*

LINDIUS, *a*, um. Należący do miasta Lindus na wyspie Rodus. *Plin.*

LINĒA, *ae*, z. (zamiast *linea res* od *lineus*, a, um). Nic, sznurek, szpagat, sznur cienki. — *margaritarum. Scaev.* Sznupek pereł. || Powrozek, którym się pod co sznur stawi. *Plin.* || Nic wędna. *Sen.* || Straszdyło zrobione z powrozka i piór rozmaitego koloru na straszenie ptaków. *Stat.* || Familija, ród, pokolenie. *Cic.* || Linija, kreska zarysowana piórem. || Pierwszy abrys, model, wizerunek. *Lineis primis designare. Lineas primas ducere. Quin.* Naznaczyć co, odrysować. *Arnob.* || Rys twarzy. *Cic.* || Granica, zakres, kres zawodniczy. *Lineas transire. Cic.* — *transilire. Farr.* Przystąpić granice. *Hor.* || Koniec, kres. — *admoverti sentio. Sen.* Czuję mój kres zbliżony. || *Linea stricta. Fulgat.* Bielizna. || Cigciwa. *Terent.*

LINĒALIS, *e*, ptak. (od *linea*). Linijowy, z linii złożony. *Ammian.*

LINEALITER, *psk.* (od *linealis*). Po linii, liniją. *Martian. Cap.*

LINEAMENTUM, *i*, n. (od *lineo*, are). Kreska, rys, pęzla, pociąg pióra. *Id.* || Ułożenie, figura twarzy. *Lineamenta operum. Cic.* Rysunek w dziełach sztuki. — *colorum. Tac.* Rozłożenie farb. — *extrema. Cic.* Skład powierzchni ciała. — *animi. Cic.* Rys, z którego ludzie sądzą o charakterze człowieka.

LINEARIS, *e*, ptak. (od *linea*). Z linii złożony, linijowy, oznaczający liniją. — *pictura. Plin.* t. j. malowidło w liniach zamkniętych, kontur. *Ductus lineares. Martian. Cap.* t. j. linijowe powłoki. || Ztąd geometryczny. — *ratio. Quintil.* t. j. geometrya. — *probatio. Id.* — *cognitio. Martian. Cap.* Znajomość, biegłość linii, geometrya.

LINEARIS, *a*, um, (od *linea*) i. q. *linearis. Hygin.*

LINEATIO, *onis*, z. (od *lineo*, are). Ciągnięcie linii, pociąg linii, linija. *Vitr.* || *Lineatio corporis. Jul. Firm.* Rzsztalt ciała.

LINEO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *linea*). Oznaczyć, echować, znakować, oznaczyć linijami. — *carinam. Plaut.* || Prostować, równać liniją, do pionu zrównać liniją, np. — *radios. Vitr.* || *Lineari*, biern. Rozciągać się na kształt linii. *Martian. Cap.*

LINEOLA, *ae*, z. (zdrobn. od *linea*) i. q. *linea*. Mała linija, linijka. *Gell.*

LINEUS, *a*, um, (od *linum*). Z płótna,

płócienny, ze lnu, Iniany, np. — *vincula. Virg.* — *terga scil. senti i. e. tegumentum lineum. Id.* — *amictus. Tac.* — *vestis. Plin.* — *lanugo. Id.* t. j. knot, flejtuch do ran.

LINGO, *is*, *nxi*, *etum*, *ere*, (od *λελω*, liże). Lizać. — *mel. Plaut.* — *salem. Plin.*

LINGON, *onis*. *Tac.* W liczb. mnog. *Lingones*. Mieszkańcy w Gallii Belgickiej w okolicy *Langrois*, gdzie leży miasto *Langres*. *Caes. Plin. Tac.* || *Lingon* w liczb. pojed. *Tac.*

LINGONICUS, *a*, um. *Eumen.* Należący do Lingonów. || — *tomentum. Plin.* Sierść do wypielania czego. || — *bardocucullus. Martial.* Rodzaj lichej sukni, którą Lingonowie nosili.

LINGONUS, *a*, um. Ligoński, należący do Lingonów. *Martial.*

LINGUA, *ae*, z. (*lingo*). *Cic.* Język. — *haesitare. Cic.* — *titubante loqui. Ovid.* Zająkać się, zająkliwe mówić. — *haeret mihi. Ter.* Zająkam się w mowie. *Linguae tenere in ore clauso. Catull.* Trzymać język za zębami. || — *alieu oculudere. Plaut.* Zamknąć komu gębę, kazać milczeć. || Mowa, używanie mowy, mówienie. *Linguae commercia. Ovid.* Obcowanie, rozmowa. || Wymowa, talent wymowy. *Largus opum, lingua melior. Virg.* Wiekły mówca niż bogacz. || Wolność mówienia, obmowa. *Linguae verbera. Hor.* Pociski języczne, uszczypliwa mowa, łajanie. *Linguae hominum vitare. Cic.* Unikać złośliwych języków. || Rozmaitość języków. *Gentes, quam variae linguis, habitu tam vestis et armis. Virg.* Jak są narody różne bronią i odzieżą, tak odmienne językiem. *Cic.* || Dyalekt, w jednym języku rozmaitość mowy. || Głos, brzmienie. *Voluerum linguae. Virg.* Śpiewanie, gwar ptaków. *Plin.* || Od podobieństwa, rodzaj rośliny. *Ob. Lingulaca. Plin.* || *Lingua bubula. Cato.* Wołowy język, ziele. *Ovid.* || Przyładek wpadający w morze. *Plin.* || Rodzaj miary, płynów. *Plin.* || Stroik w instrumentach dętych. || *Lingua vectis. Vitr.* Koniec dźwigni, który się podkłada pod ciężar. || *Linguae*, zamiast *linguae. Luer.*

LINGUARIUS, *a*, um. Tyczący się języka, należący do języka. *Linguarium scil. pretium* albo *supplicium. Sen.* t. j. sztraf, wina pieniężna od języka. *Linguarium dabo. Id.* t. j. zapłacić za lekkomyślne gadanie.

LINGATUS, *a*, um, (imśl. od *linguo*, are i. e. *instruere lingua*). Bydź opatrzonym w język. || Wymowny, rozmowny. — *civitas. Tertull.* t. j. — Ateny.

LINGUAX, *acis*, r. wspólny. (od *lingua*). Wielomówny, niepowściągliwy w mowie, świegot, gaduła, gawęda. || Też *linguaces. Gell.*

LINGULA, *ae*, z. (zdrobn. od *lingua*). Języczek u szal. || Ropyś, narzędzie do mieszania w naczyniu. *Caes.* || Przyładek. *Ob. Ligula.*

LINGULACA, *ae*, z. (od *lingula* i. e. *lingua*). Świegotliwa, gadatliwa, długiego

języka. *Ea (uxor) est lingulaca*. Plaut. *Lingulacae obstrictatores*. Farr. ap. Non. *Lingulaca i. e. mulier auguratrix*. Fest. t. j. wieszczka. || Ryba jęczysta. Farr. || Włosy język, roślina. Plin., zowie się też *lingua*.

LINGULATUS, *a, um*, (od *lingula*, właściwie imsl. od *lingulo*, *are i. e. instruere aliquid lingula*). Opatrzony w język, języczny, zrobiony naksztalt języka, zawrąbiony, brzezysty. *Vitr. Calcei lingulati*. Isidor. t. j. zawrąbione rzemyki w obowiązu. *Lingulati (calcei) quos nos foliatis vocamus*.

LINGUOSUS, *a, um*, (od *lingua*). Świegotliwy, gadatliwy, długiego języka. Petron. *Hieron. Augustin.*

LINIFER, *a, um*, (od *linum i fero*) i. *q. liniger*. Przydomek Sylwana. *Inscr. ap. Murator.*

LINIFIO, *onis*. **LINIFIARIUS**. Ob. **LINIPHARIUS**.

LINIGER, *a, um*, (od *linum i gero*). Rodzący len, np.—*ager*. || Płóciennie odzienie noszący, jakie zwykli byli nosić kapłani Izis. —*turba*. Ovid.—*grex*. Juvenal. t. j. kapłani bogini Izis.

LINIMEN, *inis*, *n.* (od *lino, ire*) i. *q. linimentum*. *Priscian.*

LINIMENTUM, *i, n.* (od *linio, ire*). To, czem się co smaruje, smarowidło, maź, mazażina.—*dolii*. Pallad.

LINIO, *is, iui, itum, ire*, zamiast *lino, ěre*. Mazać, smarować, smolić, zwałać. Pallad. || Pomazać, posmarować, np. *Plagas terra linire*. Colum. t. j. mówiące o zranionych drzewach. || *Liniri*. Plin. || W czasie przyszł. *linibo*. Pallad.

LINIPHARIUS, *ii*, albo **LINIPHUS**, *i, i*, **LINIPHIO**, *onis*, *m.* (od *linor, len ugarw, tkę*). Tkacz płócienny, tkacz, też płóciennik, płótnem handlujący. *Fopise. Cod. Theod.* || Piszę się też *linifiarius* od *linifio etc.*

LINITUS, *a, um*, (imsl. od *linio*). Namazywany, smarowany. Plin.

LINITUS, *us, m.* (od *linio, ire*). Namazywanie, smarowanie, nasmarowanie, pomazywanie. Plin.

LINIO, *is, lini, iui i lœvi, litum, ire*, (od *leuiw, czynię gładkiem, ślizkiem*). Smarować, nasmarować.—*medicamenta per faciem*. Ovid. || Pomazać, posmarować.—*spiramenta cera*. Virg.—*opercula gypso*. Colum.—*dolia crassa gummi*. Id. || —*labra alicui przysłowię*. *Martial.* t. j. różować, barwiczować, farbować. || Powlec, pokryć.—*tecta auro*. Ovid. || Rancelować, wymazać to, co napisano. Ovid. || Posmarować, zmazać, zbrudzić, t. j. splugawić, splamić.—*splendida facta carmine foedo*. Hor.—*ora luto*. Ovid. || W czasie przeszł. *liverunt*. Colum. *Liveris*. Cato. *Levi*. Hor. *Lisse* zamiast *levisse*. *Spartian.*

LINOS. Ob. **LINUS**.

LINOSTEMA, *atis, n.* (od *linor, len, στῆμα*, nie, która służy do osnowy). Suknia z welny i lau utkana. *Isid.*

LINOSTROPHON, *i, n.* (od *linóστροφο*). Krzeczina pospolita, roślina, inaczej *marrubium* zwana. Plin.

LINOZOSTIS, *is i idis, Ź.* (od *linóζωστις*) i. *q. mercurialis*. Szczyr roczny, bazanka, szczer leśny. Plin.

LINQUO, *is, liqui, lictum, quere*, (od *λείπω, porzucam*) i. *q. relinquo*. Opuścić co, porzucić.—*terram*. Cic.—*urbem*. Plaut.—*antrum*. Virg. *Precibus non linquar inultis*. Hor. i. e. *preces meae non linquentur inultae*. || *Linqui animo*. Suet., też *linqui*. Ovid. Omdlewać. || Zostawić, puścić. *Me linque meae menti*. Sil. || Przestać, poprzestać, przestać mówić. *Linquamus igitur haec*. Cic. *Linquamus naturam artesque videamus*. Id. t. j. porzucić.—*severa*. Hor. || Zostawić na miejscu.—*aliquem in obsidione*. Plaut.—*lupum apud oves*. Id. || Pozostawić, zostawić po sobie albo zostawić.—*monimentum*. Val. Flacc. || Imsl. *lictus, a, um*. *Capitol.*

LINTEAMEN, *inis, n.* (od *linteum, i*, albo od *linleo, are i. e. instruere aliquem linleo*). Płócienna chustka, bielizna. *Lamprid. Condidit linteamine cinctum pectorale*. Apul.

LINTEARIUS, *a, um*, (od *linteum*). Tycający się płótna albo lnianej przędzy, chusty, należący do płótna albo lnianej chusty albo lnianej przędzy, płócienny, np. handlujący płótnem.—*negotiator*. Ulpi. in *Pandect.* t. j. płócienny handel.—*ars*. *Inscr. ap. Grut.* Płócienny kunszt. || *Lintearius, ii, m.—artifex* albo *negotiator*. Ulpi. in *Pandect.* Płóciennik, co płótno robi albo sprzedaje. || *Corpus linteariorum*. *Cod. Theod.* t. j. płóciennicy co robią płótno, albo handlują płótnem.

LINTEATUS, *a, um*, (imsl. od *linleo, are i. e. induere, instruere aliquem linleo*). Odziany w płóciennie odzienie.—*legio*. Liv.—*senex*. Sen. t. j.—kapłan Izis.

LINTEO, *as, avi, atum, are*, (od *linteum*) i. e. *instruere vel induere aliquem linleo*. Opatrzeć w płóciennie odzienie albo odziać płóciennym odzieniem. || *Ztąd linteatus, a, um*. Ob. *Linteatus*.

LINTEO, *onis, m.* (od *linteum*). Tkacz, płóciennik, co płótno robi, przekupień płótna. *Plaut. Serv. ad Virg.*

LINTEOLUM, *i, n.* (właściwie ptak. od zdrobn. *linleolus, a, um*). Szmatek lniatego płótna. *Plaut. Colum. Plin. Linleolum concerpum*. Plin. Knot, flejtuch do rany. *Linleolum ebrium*. *Pandect.* t. j. knot do lampy. || —*caesiolum*. *Plaut. Podwika*.

LINTER, *tris, Ź.* (od *linor*). Mały statek wodny, czółno, barka, bat. Liv. Cic. *Caes. Ovid.* || *Ztąd przenośnie*. *Utere, dum licet: in liquida nat tibi linter aqua*. *Tibull.* t. j. póki masz dobrą okazję, zrzeczność, porę. *Naviget hinc alia jam mihi linter aqua*, i. e. *incipiamus alium (novum) librum*. Ovid. t. j. zaczniemy czytać nową książkę.

|| *Zartobliwie loqui ex linter*. Cic. t. j. mowa

o człowieku, który mówił do słuchaczy wahając się, kiwając się. || Naksztalt żłobu naczynie, kopań, niecka. *Cato. Virg. Servabit plenis in lintribus uvas*. *Tibull.* || *Linter. r. m. Tibull.* || W przyp. pierwsz., *lintris*. *Sidon.*

LINTERNUM, **LINTERNUM**, **LINTERNINUS**, *a, um*. Ob. **LINTERNUM**.

LINTEUM, *i, n.* (od *linleo, a, um*). Cic. Płótno, obrus, serweta, chustka, prześcieradło. *Mart.* || Ścierka do głowy po myciu. *Virg.* || *Zagiel*.

LINTEUS, *a, um*, (od *linum*). Cic. Płócienny, z płótna. *Lintei libri*. Liv. Księgi, gdzie się pisały na płótnie gestem albo woskowaniem roczne dzieje rzymskie. i księgi Sybilskie. || *Linleoae loricae*. C. Nep. Sznurowe pancerze, których używali nie tylko żołnierze, ale i myśliwi.

LINTRARIUS, *a, um*, (od *linter*). Tycający się czółna, należący do czółna. || *Lintrarius* rzeczow. Ulpi. in *Pandect.* Przewoźnik, który przewozi czółnem.

LINTRICULUS, *i, m.* (zdrobn. od *linter*). Małe czółno, czółnek. Cic.

LINTRIS, *is, i. e. linter*. Ob. **LINTER**.

LINUM, *i, n.* (*linor*). Virg. Len, roślina.—*factum*. Ulp. Len wyrobiony.—*infectum*.—*niewyrobiony*.—*cantaglyphum*. *Catull.*

Len tkany naksztalt adamaszku. *Cels.* || Nie lniana, przędza.—*incidere*. Cic. List rozpieczętować. *Virg.* || *Zagiel*. Ovid. || *Powróż*, lina okrętowa. Ovid. || *Siec* ptasza. *Virg.* || *Siec* rybia, zwierzęca.

LINUS albo **LINOS**, *i, m.* Sławny poeta i muzyk w Tebach, nauczyciel Orfeusza i Herkulesa. *Plaut. Virg. Martial. Hygin.*

LIO, *as, are*, (*leios, gładki*). *Tert.* Gładzić, polerować.

LIOTREA. Ob. **LEIOTREA**.

LIOTHASIS (*Leioth.*), *a, um*, podobno gładko, płasko rzepowy (od *leios i Thasios, Gładki*) np. *napus*, rzepa. Pięć rodzajów rzep: Koryncka, Kleonejska, Liotasijska i t. j. Plin.

LIPARA, *ae, i* **LIPARE**, *es, Ź.* (*Λιπάρι*). *Val. Flacc. Mela.* Wyspa na morzu Etruskim. Wulkanowi poświęcona. || *Lipara. Cels.* Plastr z tłustości i olejnych części złożony. Plin. || Rodzaj drogiego kamienia.

LIPAREUS, *a, um*. Z Lipary, należący do wyspy Lipary, Liparski.—*taberna*. *Juvenal.* || *Ztąd Liparaci*. Plin. Mieszkańcy wyspy Lipary. || *Insulae Liparacorum*. Plin. t. j. Eolskie wyspy.

LIPARENSIS, *e, ptak*. Z Lipary, do Lipary należący, Liparski.—*ager*. Cic. || *Liparenses*. Liv. Mieszkańcy Lipary.

LIPARIS, *is* albo *idis, Ź.* (*Λιπάρις*, od *λεπρός, tłusty*). Plin. Jaszczur ryba, bardzo tłusta. *Vitr.* || Rzeka w Cyceylii, gdzie się kąpali wedle Witruwiusza wychodzą jak gdyby oliwą lub inną tłustością byli nasmarowani. *Apul.* || Lipara, wyspa. || Drogi kamień. Plin.

LIPARITANUS, *a, um, i. q. Liparensis*.

Tom II.

—*obsidio*. *Val. Max.* || *Liparitani*. Id. Mieszkańcy wyspy Lipary.

LIPARUS, *i, m.* Król Eolskiej wyspy. Plin.

LIPIO, *is, ire*. Krzyżec jak kania albo jak sep (*milvus*) np. *Accipiter pipat, milvus hiansque lipit*. *Auct. earm. de Philom.*

LIPODERMIS, *is, e*, (*λείπω, w niedostatk*u jestem; *δέρμα, skórka*). Brak skóry albo nadpletką.

LIPOMA, *tis, m.* (*λεπος, tłuszczowy*). Narost tłuszczowa.

LIPOTHYMIA, *ae, Ź.* (*λείπω; θυμός, odwaga*). Młodość.

LIPPIO, *is, iui, itum, ire*, (od *λείπω, kapię*). Mający plynienie oczu, bydz plynącym, ciekącym. *Cum leviter lippiem*. Cic. || *Nicosob. Ne omnino lippiat*. Plin. t. j. niemiec żadnego plynienia oczu. *Lippientes (homines) Cels.* t. j. ludzie cierpiący plynieniem oczu. || *Ztąd przenośnie i zartobliwie*. *Lippiant fauces fame*. Plaut. t. j. mam spiekłą ślinę z głodu.

LIPPITUDO, *inis, Ź.* (od *lippus*). Plynienie oczu. Cic. Plin. || Też suche miejsce *lippitudo* t. j. gdy nie masz plynienia oczu, *lippitudo arida*. *Cels.*—*sicca*. Plin. || W licz. mnog. *lippitudines*. Plin.

LIPPULUS, *a, um*, (zdrobn. od *lippus*). Ciekące oczy, łzawate oczy mający, gdy się mówi zmniejszającym sposobem. *Arnob.*

LIPPUS, *a, um*. Mający plynienie oczu albo ciekące oczy.—*mulier*. *Plaut. Lipula lacuna*. *Martial.* Wylupione oko, zkad plynie ropa. *Omnebus et lippis notum*. Hor. przysł. Gdy mówimy o rzeczach, które każdy zna i widzi. || *Lippa ficus*. *Mart.* Figa dojrzała, pełna słodkiego soku.

LIPS, *ibis, i. e. Afrius*. Ob. **LIBS**.

LIQUABILIS, *e, ptak*. (od *liquo, are*). Topny, topnisty, snadny do przetopienia.—*cera*. *Apul.* t. j.—wosk.—*saxum*. t. j.—słup solny. *Prudent.*

LIQUAMEN, *inis, n.* (od *liquo, are*). Polewka, rosół, sos. *Colum. Pallad.*

LIQUAMENTUM, *i, n.* (od *liquo, are*). Polewka, rosół, sos. *Veget. de re vet.*

LIQUAMINATUS, *a, um*, (od *liquamen*, właściwie imsl. od *liquamino, are i. e. instruere aliquid liquamine*). Warzony w rosół albo w sosie.—*porcellus*. *Apic.*

LIQUAMINO, *as, avi, atum, are*, t. j. przyprawić co rosółem albo sosem. || *Ztąd liquaminatus, a, um*. Ob. *Liquaminatus*.

LIQUAMINOSUS, *a, um*, (od *liquamen*). Pełen rosółu, sosu.—*res*. *Mare*. *Empir.*

LIQUATIO, *onis, Ź.* (od *liquo, are*). Topienie, roztopienie. *Fopise.*

LIQUATORIUS, *a, um*, (od *liquo, are*). Do topienia, roztopienia, rozpuszczania, do przedcedzenia służący. *Liquatorium scil. vas*. *Coel. Aur.* t. j. cedziworek, koszyk do przedcedzenia, druszlak, albo tygiel do topienia kruszców.

LIQUATUS, *a, um*, (imsl. od *liquo, are*). Cic. Roztopiony. Ovid. || *Przedcedzony*. Plin.

]] Klarowany, czyszczony. || Przejrzysty, jasny. *Liquata vox. Macrob.* Głos czysty.

LIQUEFACIO, *is, ēci, actum, ēre*, (Biern. *liquefio, is, actus sum, fieri*, (od *liqueo i facio*). Topić, roztopić, rozpuścić, płynem uczynić. — *ceram. Plin. Glacies liquefacta. Cic. Legum aera liquefacta. Id. Thura liquefiunt flamma. Ovid. t. j. roztopia się w ognia kadzidło. || Przenosić. Quos nullae fuit laetitiae languidis liquefaciunt voluptatibus. Cic. t. j. nieosłabiają, niewyniszczają. Pectora liquefiunt eris. Ovid.*

LIQUEFACTUS, *a, um*, (imsl. od *liquefio*). Roztopiony, rozpuszczony. *Saxa liquefacta. Virg. Liquefacta coagula. Ovid. t. j. serzyko rozpuszczone w mleku. Piscera bonum liquefacta. Virg. t. j. trzewy wołowe napastowane zgnilizną. || Przenosić. Carmina liquefacta Pieria lyra. Sil. t. j. mile, słodkie, wdzięczne wiersze.*

LIQUEFIO, *is, factus sum, fieri*. Topnieć, rozpuszczać się, rozpylić się. *Ovid. Plin. Ob. Liquefactio.*

LIQUENS, *tis, r. współ.* (imsl. od *liqueo*). Płynny. *Liquentes campi. Virg. Morze. || Przenosić. Gell. Czysty, jasny, klarowny.*

LIQUEO, *es, liqui albo licui, ēre*, (od *liquo, are*). Bydź płynnym, ciekłym; ztąd *liquens*. Płynny, ciekły. *Farr. Vina liquentia fundam. Virg. Liquentes campi. Virg. t. j. morze albo woda. — flumina. Id. — mella. Virg. t. j. ciekące miody. || Ztąd byź jasnym, przezroczystym, klarownym, np. — polus. Prudent. t. j. jasne niebo. — flumina. Virg. t. j. przezroczyste rzeki. — mella. Id. — miody. || Ztąd byź rzeczywiście, jawnym, zrozumiałym, niewątpliwym, nie mieć w tym żadnego szkrupulu. *Liquet mihi illum degerare. Ter. t. j. wiem z pewnością, bez wątpliwości. Dixit sibi liquere. Cic. t. j. mowił, że wie niewątpliwie, rzeczywiście. Id. nunc liquet. Plaut. To jest wiadomym. Non liquet. Cic. Rzec jeszcze nie jest wyjaśniona. || W czasie przeszł. *liquit. Tertull. Liquerit. Cic. Tez liquuit. Tertull. || Fides liquens i. e. certa. t. j. pewna wiara. Gell.***

LIQUESCENS, *tis, r. współ.* (od *liquesco*). Rozpyliający się, topniejący, tający. *Liv.*

LIQUESCO, *is, scēre*, (od *liqueo*). Stawać się płynnym, ciekłym, topnieć, roztopić się. — *nix. Liv. — cera. Virg. — chalybs fornace. Virg. Galaxiam in ore liquescere. Plin. || Przenosić. Stawać się miękkim, zniebiesiałym, niewieścieć. — voluptate. Cic. || Zniknąć, przejść, minąć. *Fortuna liquescat. Ovid. Incommotum summum est liquescere. Sen. — corpora. Ovid. t. j. znieknać, zgnieć, zniszczyć. || Stawać się jasnym, przezroczystym, mówić o wodzie. *Hirti. || Consonantes l, m, n, r liquescunt*, kiedy od innych spółgłosek przełożone przez nich niejako stają się miękkimi. *Valer. Prob. Liquet. Ob. Liqueo.***

LIQUIDE, psk. (od *liquidus*). Płynnie, płynnym, ciekłym sposobem. || Czysto, kla-

rownie, jasno. *Caelum liquide serenum. Gell. || Z pewnością, bez szkrupulu, pewnie, niezawodnie. Gell. Liquidius negare. Cic. Liquidius de tuo sensu iudicavi. Cic. Liquidissime defendere. Augustin.*

LIQUIDITAS, *ātis, z.* (od *liquidus*). Płynność, ciekłość, np. — *aeris. Apul.*

LIQUIDIUSCULUS, *a, um*, (od stop. drug. *liquidus*). Nieco płynny, trochę miękkie. *Liquidusculus ero, quam ventus Favonius. Plaut. t. j. łagodniejszym.*

LIQUIDO, w przyp. szóst., zamiast pska. Ob. **LIQUIDUS**.

LIQUIDUM, *i, n.* Ob. **LIQUIDUS**, *a, um*.

LIQUIDUS, *a, um*, (od *liqueo*). Płynny, ciekły, płynący. — *caelum. Ovid. t. j. — powietrze. — odores i. e. unkwenta. Hor. — plumbum. Id. Iguis liquidum facit aes. Lucr. — moles. Id. t. j. morze. — albus. Cels., albo — venter. Id. t. j. wolny żołądek. || Płynny, czysty, jasny. — *color. Hor. — aer. Virg. — aether. Id. — lumen. Lucr. — ignis. Id. || Przenosić. — genus sermonis. Cic. t. j. styl jasny, płynny, albo zrozumiały. || Ztąd *liquidum*, rzeczow. To, co jest płynnym np. woda. *Lucr. Ovid. Iter liquidum. Virg. t. j. przez płynne powietrze albo przez morze.***

— *consonantes: l, m, n, r. Diomed. Łagodne, miękkie spółgłoski. || Jasny, klarowny, czysty np. wino. Hor. Martial. — fons. Virg. Lux liquidior. Curt. — vox. Virg. Lucr. Hor. — carmen citharae. Lucr. || Przenosić. Fides liquida. t. j. wiara szczerą, prawdziwą. *Ovid. Val. Max. || Jasny, pogodny. — nox. Virg. Liquidissima tempestas. Lucr. || Czysty, pogodny, wypogodzony, wesoly. — voluptas. Lucr. || Wypogodzony, spokojny. — homo. Plaut. — animus. Id. — mens. Catull. — somnus. Val. Flacc. || Liquidum, rzeczow. Pewność, niezawodność, niewątpliwość. *Ad liquidum veritas explorata esset. Liv. t. j. z pewnością. Ad liquidum perducere aliquid. Quintil. t. j. doprowadzić do pewności, rzeczywistości. || Ztąd liquido w przyp. szóst. t. j. z dostateczną pewnością, bez najmniejszego szkrupulu albo bez wątpienia, bez zastanowienia się np. — *dicere. Cic. — confirmare. Id. — jurare. Ter. — negare. Cic. — discere (t. j. dowiadywać się) ab aliquo. Liv. Non satis est liquido cognita causa. Cic. || W stop. drug. *liquidus*, w stop. trzeci. *liquidissime. Lucr. Hor.*****

LIQUIRITIA, *ae, z. i. q. glycyrrhiza* (γλυκύριζα) Lukrecya. *Feget.*

LIQUIS, *e*, ptuk. zamiast *obliquus*. *Frontin.*

LIQUO, *as, avi, atum, are*, (od *lix, i. e. aqua*). Płynnym uczynić, topić, roztopić, np. — *aes. — vitrum continuis fornacibus. Plin. — lapidem igni. Id. — alvum. Cels. t. j. rozwinąć żołądek. || Przecedzić. — vinum. Hor. Colum. || W ogólności czyścić. — *aquam. Frontin. Oczyścić wodę.**

LIQUO, *is, i, ēre*. Topić, roztopić, płynnym uczynić. *Ubi (Padus) liquid agros.*

Plin. || Ztąd biern. Liquor, ēris, qui. Bydź płynem albo stawać się płynem, roztopionem.

LIQUOR, *ōris, m.* (od *liqueo*). Likwor, woda, sok, wilgotność. — *vitigenus. Lucr. Wino. — albus. Ovid. Plin. Bialek, ciekliżna biała w skorupie jaja. Liquores amnium. Cic. Wody rzeczne. Liquoris aeterni vomica. Plin. Żywe srebro, merkuryusz. Cic. || Cieczenie, płynność. || Morze. *Qua medius liquor secerat Europam ab Afro. Hor. Rędy środek morza przedzieli Europę od Afryki.**

LIQUOR, *ēris, qui, dep.* Bydź płynem, ciekłym, roztopionem, płyną, np. — *humor. Virg. — sudor. Id. Liquuntur sanguine guttae. Virg. Płyną krwią krople. Liquitur ut glacies. Ovid. t. j. roztopiają się. || Liquens. Płynący, płynny, jasny. — *mella. Virg. Flumina liquentia. Id. || Przenosić. In partem pejorem liquitur aetas. Lucr. — res. Plaut. t. j. znika, mija, przemija. || Liquier. Acc. ap. Cic. || Też czynnie *liquo, ere. t. j. topić, rozpuszczać. Plin.***

LIRA, *ae, z.* Brozda między zagonami, albo rowy dla ścieki wody. *Sulci lirarum. Colum. || Wydrążenie wkłóśłość zrobiona plugiem. Lirae patentes. Id.*

LIRATIM, psk. (od *lira*). Brozdami, zagonami. — *serere. Colum. t. j. siał.*

LIRNON (*oleum*) *lēlīvor*, liliowy, z lili. *Plin. t. j. Liliowy olej.*

LIRIOPE, *es, z.* Morska nymfa, córka Oceanu i Tetis. *Ovid.*

LIRIS, *is, m. (Asis).* Rzeka we Włoszech między Lacium i Kampaniją. *Liv. Hor. Plin.*

LIRO, *as, avi, atum, are*, (od *lira*). Brozdzic, brodzi robić, w brozdy sadzić, zasiewać. *Farr. Plin. Jugera lirantur. Colum. || Ztąd przenosić lirare zamiast delirare. Pierias patitur lirare sorores. Auson. || Lirare zamiast lacerare. — *alicui labia. Pompon. np. Non. t. j. — podrapać.**

LIROE w liczb. mnog. (*λήροι*). Figle, żarci, psoty, żarty swawolne. *Atque edepol liroe, liroe. Plaut.*

LIS, *litis, z.* (od *λίσσω*, klótnia, zwada). Klótnia, sprzeczka, zwada, swar, spór, sprzeczność między dwoma ludźmi. *Lites factae sunt inter eos. Ter. Litem componere. Virg. t. j. ułatwiać spory, też — *discernere. Id. t. j. — rozstrzygnąć, rozsądzić. — diducere i. e. dirimere. Colum. — incidere. Virg. t. j. — zapobiedz, przeskodzić, zawściągnąć. Grammatici certant et adhuc sub iudicii lis est. Hor. In litem ire. Ovid. Spierać się, wadzić się, klócić się, kody drzeć. Litem habere cum aliquo (w naukowym sporze). *Mecum vero quid habent litium, qui ipsorum disciplinam sequor? Cic. || Sądowy spór, proces. Litem alicui intendere. Cic. t. j. wszczynać proces przeciwko komu, zapożywać kogo. Litem (capitis) inferre in aliquem. Cic. Pozywać kogo w procesie sądowym. — *obtinere aut amittere. — perdere. Hor.****

Wygrać albo przegrać proces. — *instruere. Pandect. — in iudicium deducere. Papin. — suscipere. Quintil. Przedsiewziąć proces, pozywać kogo do sądu. Agere litem alicuius (pecuniariam) adversus aliquem. Id. Prowadzić czyj proces pieniężny przeciwko komu. Scire quod litem faciat i. e. constituat. Quintil. || Liti zamiast lite cadere. Fest. t. j. przegrać proces. || Lites sequi. Ter., albo — *sectari. Id. — habere cum aliquo. Hor. t. j. mieć z kim proces, processować. || Litem suam facere. Cic. t. j. samemu sobie byź adwokatem i klientem. || Lis. Ulpi. in Pandect. t. j. niesprawiedliwy sędzia, na którego szkoda processu jest oparta. || Ten, który powołany do sądu na termin, nie stawa. *Macrob. || Przenosić, spór, klótnia, np. lis est cum forma pudicitiae. Ovid. || Litis aestimatio. Cic. Przesady, taxa processu, wina prawna. Litem aestimare. Id. Taxować proces, stanowić karę albo winę pieniężną. || Litem lite resolvere. Hor. t. j. chcieć rzecz wątpliwą albo zawikłą na próżno objaśniać. || Zamiast lis starożytni mawiali stlis. || Liti zamiast lite. Fest.***

LITABILIS, *e*, ptak. Do ofiary zdalny, przygodny, t. j. którą ofiarą bóstwo daje się ubłagać. np. — *victima. Lactant. — hostia. Minuc. Fel. Litabilior victima. Lactant.*

LITAE, *arum*. Miasto w Macedonii. *Plin.*

LITAMEN, *inis, n.* (od *lito, are*). Ofiara. *Stat. Prudent.*

LITANIA, *ae, z.* (λειτουργία, supplicatio). Właściwie błaganie, suplikowanie, prośba gorliwa, ztąd prośba, modlitwa do Boga, litanijska. *Sidon. Facere litania. Cod. Just.*

LITATIO, *ōnis, z.* (od *lito, are*). Ofiara przyjęmna bogom. *Liv. Plaut.*

LITATUS, *a, um. Virg.* Ofiarowany, dany na ofiarę.

LITERA, *ae, i, t. d.* Ob. **LITTERA**, *i, t. d.*

LITERNUM, *i, n.* (Λιτέρνη) *Plin.* Miasteczko w Kampanii nad rzeką Volturną i Rumas. || *Literni rus. Id.* Wios Scypiona Afrykana, gdzie na wygnaniu umarł.

LITHARGYRIUM, *i, n.* *Plin. i LITHARGYRUS, i, m.* *Plin. (λίθος, kamień, ἄργυρος, srebro). Glejt, ołów odejmujący żużel od srebra w czyszczeniu.*

LITHARGYRUM, *i*, albo **LITHARGYRUS**, **LITHARGYROS** (*ON*), *i, z.* albo (*λίθῳ ἄργυρος*). Srebrny kamień, glejta, ołów odejmujący żużel od srebra w czyszczeniu. *Plin.*

LITHIASIS, *is, z.* (λίθος, kamień). Choroba kamienia.

LITHINUM, *i, n.* Niedokwas lityny.

LITHOMYLIA, *ae, z.* **LITHOTRITIA**, **LITHOTRIPSIA**, (*λίθος, młyn; τρίψω, łamie*). Operacja kamienia zależąca na rozdrobnieniu jego w pęcherzu.

LITHIZON, *ontis, (λίθιζον)*. Kamienisty, podobny do kamienia, nakształt kamienia, imię drogiego kamienia albo karbunkulu scil. carbunculus. *Plin.* Karbunkul.

LITHIZONTES, *ium*, m. mn. (λίθιζοντες, kamienieje). *Plin.* Drogie kamienie, z rodzaju karbunkulów.

LITHOCOLLA, *ae*, ż. (λίθοκολλα). *Plin.* Kita, wapno, klej, którym się spajają kamienie.

LITHOSPERMON, *i*, n. (λίθος, kamień; σπερμα, nasienie). *Plin.* Nawrót lekarski, roślina.

LITHOSTRÖTUS, *a*, um, (λιθόστρωτος). *Farr.* Brukowany kamieniem. || *Lithostrotum*, *Plin.* Plac brukowany.

LITICEN, *inis*, m. (od *lituus* i *cano*). *Stat.* Trebacz, puzanista, trebacz na puzanie.

LITIGANS, *tis*, r. wspóln. *Gell.* Prawnujący się.

LITIGATIO, *ōnis*, ż. *Lact.* Sprawa sądowa, proces, pieniacstwo, pienia, prawowanie się, zwada, kłótnia.

LITIGATOR, *ōris*, m. *Cic.* Strona u prawa, pieniacz, prawnujący się, zaczepiacz, zwadca.

LITIGATUS, *us*, m. (od *litigo*, *are*). Kłótnia, sprzeczka, zawada, spór, proces, prawność. *Quintil.* || Kłótnia, zwada, swar, spór między sobą w domu.

LITIGIOSUS, *a*, um. *Cic.* Lubiący wieszać proces, sporny, sprzeczny, swarliwy. *Litigiosa mulier.* *Sidon.* Zwadliwa niewiasta.

LITIGIUM, *ii*, n. *Plaut.* Sprawa sądowa, pienia, proces. || Spór, zwada, sprzeczka.

LITIGO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (*litum ago*). *Cic.* Prawować się, pieniac, mieć proces. || Rozpierać się, wadzić się. — *cum aliquo*. *Cic.* — *de re*. *Plaut.* Prawować się z kim, rozpierać się o co. — *cum ventis*. *Petron.* Usiłować co napróżno.

LITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (*lito*). *Cic.* Czynić ofiarę przyjemną, błagać ofiarami bogów. *Suet.* || Zabijać ofiary. *Plin.* || Upraszać, błagać, czynić zadość. *Tert.* || Ofiarować, czynić Bocu ofiary. *Cic.* || Czyniąc ofiary sprawować pogrzeb swym przodkom.

LITOTES, *is*, (*λιτότης*). Postać krasomówska, którą przeccząc rzeczy przeciwniej, więcej oznaczamy aniżeli mówimy, np. *miscuerunt herbas et non innoxia verba h. e. nocentissima*. *Serv. ad Virg.* np. *non immemor t. j. bardzo pamiętny*.

LITRUM, *i*, *Litr.* Waga francuzka objętości, wyrównywająca dwóm funtom i pięciu drachmom.

LITTERA albo **LITERA**, *ae*, ż. (od imsl. *litum*, i słowa *lino*, *levi*, etc.). *Cic.* Głoska czyli pierwiastek, litera jedna z najmniejszej i nierozdzielnej części mowy, z której staje się zgłoska. || Głoski według powieści Pliniusza pierwsi wynaleźli Assyryjczycy, Egipcjanie, lub Syryjczycy. Do Grecii pierwszy wprowadził Kadmus z Fenicji 16 głosek; cztery dodał Palamedes podczas wojny trojańskiej Θ, Ξ, Φ, Χ: tyleż Symonides Melikuś, Z. H, Ψ, Ω. || *Homo trium litterarum*. *Plaut.* Zwaczy fur, złodziej, szubienicznik, oszust. *Litteram ex se longam facere*. *Id.* Powiesić się, gdyż

wisielcy wyrażają głoskę I. || *Littera salutaris*. *Cic.* A: *tristis* zaś C: ponieważ na tablicach sędziowskich, pierwsza *absolvo*, druga *condemno* znaczyła. || Słowo. *Ad litteram*. *Quint.* Co do słowa. *Cic.* || Ręka, charakter czyli sposób pisania każdego. || *Facere litteram vel litteras*. *Plaut.* Pisać. || *Nescire litteras*. *Sen.* Niesieć ani czytać, ani pisać. *Scientia litterarum*. *Paul.* *Dig.* Umiejętność pisania. *Nescire litteras*. *Cic.* Nie być uczonym. *Cic.* || Pismo, pisanie, i zawsze prawie w licz. mnog. *Cic.* || List. *Litteras resolvere*. *Liv.* List rozpaczęć. — *dare alieni*, *ad aliquem*. *Cic.* Pisać list do kogo. *Invitare per litteras*. *Id.* Listownie zapraszać. *C. Nep.* || Historia, dzieje. *Cic.* || Rejestra przychodów i wydatków. *Id.* || Rozkaz, postanowienie. *Id.* || Księgi i rękopisma uczone. *Mandare litteris cogitationes suas*. *Cic.* Napisać co uczonego. *Mittere aliquem in litteras*. *Popie.* Opisać życie czyje. *Cic.* || Nauka, literatura. *Sit mihi orator tinctus litteris*. *Id.* Mówca niech będzie uczony. *Homo sine litteris*. *Id.* Człowiek nieuczony. *In litteris aetatem agere*. *Id.* Spędzić wiek na naukach. || Wyższa umiejętność, filozofia, teologia, i tym podobne. || *Altiores litterae*. *Plin.* Sztuka czarownic.

LITTERALIS (**LITER**), *e*, ptak. (od *litterae*) i. e. *ad litteras pertinens*, t. j. do głosek należący, tyżący się głosek pisania, listów, książek, należący do głosek pisania, listów, książek, np. — *comercium*. *Symm.* t. j. wzajemne pisywanie listów. — *lectio*. *Coel. Aur.* t. j. czytanie książek. *Grammatica literalis dicta*, *quod a litteris incipiat*. t. j. grammatyka która zaczyna od głosek. *Dioned.*

LITTERARIUS albo (**LITERA**), *a*, um, (od *litterae*) i. e. *ad litteras pertinens*. Należący do głosek, do pisania, do czytania, tyżący się listów albo pisma, dziel pismiennych, należący do nich, np. — *Iudus*. *Quintil.* *Suet. Tac.* Szkoła, gdzie się naucza język albo literatura. || *Ztąd itare in ludum litterarium*. *Plin.* t. j. chodzić do szkoły, mówiąc o ubogich chłopcach.

LITTERATE (**LITER**), *psk.* (od *litteratus*, *a*, um). Uczenie, uczonym sposobem, umiejętnie. *Belle et litterate dicta*. *Cic.* *Antiquitatis litterate peritus*. *Cic.* || *Litterate respondisse*. *Cic.* t. j. uczenie (z ironiją) t. j. po prostu, głupie.

LITTERATIO, (**LITER**), *ōnis*, ż. (od *littero*, *are*). Nauka albo znajomość, biegłość w czytaniu, w pisaniu. *Farr. Martian. Cap.*

LITTERATOR, (**LITER**), *ōris*, m. (od *littero*, *are*). *C. Nep.* Literat, pismienny, uczony. || Zachodzi jednak różnica między *litteratum* i *litteratorem* wedle Gelliusza, jak między *grammaticum* i *grammatistam*, pierwszy doskonale uczony, drugi niedouczony. *Apul.* || Ten, co uczy dzieci czytać i pisać.

LITTERATORIUS, (**LITERAT**), *a*, um, (od *littero* albo *littero*, *are*) i. e. *ad litterarum pertinens*. Grammatyczny, grammatyka-

ny, np. — *eruditio*. *Tertull.* || *Ztąd literatoria* zamiast grammatyka. *Quintil.*

LITTERATRIX, (**LITER**), *icis*, ż. (od *littero*, *are*). Nauczycielka języka. *Quintil.*

LITTERATULUS, *a*, um, (zdrobn. od *litteratus*, *Hieron.* Ob. **LITERATUS**).

LITTERATURA, (**LITERAT**), *ae*, ż. (od *littero*, *are*). Pisanie liter, głosek. *Cic.* albo też same litery, głoski, pismo głoskowe. *Tac.* || Nauka języka, tyżący się jego początków np. czytanie. *Sen. Martian. Cap.* || Czytanie poetów, znajomość języków, grammatyka. *Quintil. Martian. Cap.* || Naukowość, nauka, erudycja, literatura, uczoność. *Fuit in illo* (*Jul. Caesare*) *ingenium, ratio, memoria, literatura*. *Cic.*

LITTERATUS, (**LITER**), *a*, um, i. e. *litteris* (t. j. w głoski albo w naukowość) *instructus*; (właściwie imsl. od *littero*, *are*). Oznaczony literami, głoskami. — *ensiculus*. *Plaut.* — *securicula*. *Id.* — *urna*. *Apul.* *Lacinae auro litteratae*. *Id.* t. j. złotemi oznaczone literami. || Piętnowany, cechowany. *Si hic litteratus me sinat*. *Plaut.* || Biegły w pisaniu. *Servus litteratus*. *Cic.* t. j. — umiejący pisać; zowie się też uczony niewolnik, który umie pisać. || Uczony t. j. opatrzonny w uczoność, szczególnie, który posiada znajomość języków, biegły w filologii. — *homo*. *Cic.* *Litterator*. *Sen. Litteratissimus*. *Cic.* || Szczególnie *Litterati*. Zowią się grammatycy, krytycy, t. j. uczeni. *Nep. Suet.*; *ztąd quod litteratum est, id est melius, quam quod non litteratum est*. *Cic.* To co jest uczonem i t. d. Inni objaśniają, to, co się może czytać np. książka. || Uczony, tyżący się uczoności, składający się z uczoności, np. — *otium*. *Cic.* t. j. uczony spokojny czas, czas wolny, uczony czas.

LITTERIO, (**LITER**), *ōnis*, m. (od *litterae*) i. q. *litterator*. Grammatyk, nauczyciel języka, metr, mistrz języka. *Ammian.* || *Gracius litterio*. t. j. używa się jako słowo zelżywe.

LITTERO, (**LITERO**), *as*, *avi*, *atum*, *are*, i. e. *litteris* t. j. w litery, w głoski, w uczoność opatrzyć; *ztąd litteratus*, *a*, um. Ob. *Litteratus*.

LITTERÖSUS, (**LITER**), *a*, um, (od *littera*) i. q. *litteratus*. Uczony, np. — *homo*. *Caes. ap. Non.*

LITTERULA, (**LITER**), *ae*, ż. (zdrobn. od *littera*). Litera, głoska, czcionka, umniejszając, uszczuplając, żartując, albo też zamiast *littera*: też *litterulae*, np. *Adepi tuam epistolam litterulis vacillantibus*. *Cic.* || *Litterulae* i. q. *litterae*. List, mówiąc zmniejszającym sposobem listek. *Hoc litterularum exaravi*. *Cic.* || Nauki, studja, uczoność, mówiąc uszczuplonym sposobem. *Litterulae meae oblaquerunt*. *Cic.* t. j. moje nauki, studja. *Inbutus litterulis Gracis*. *Hor.*

LITTÖRALIS, (**LITOR**), *e*, ptak. (od *litus*, *oris*). Brzeżysty, tyżący się brzegu morza, tam znajdujący się. — *dii*. *Catull.* — *piscis*. *Plin.* — *Indi*. *Justin.*

LITTÖREUS, (**LITOR**), *a*, um, (od *litus*, *oris*). Tyżący się morskemu brzegu, tam znajdujący się, będący, brzeżysty. — *arena*. *Ovid.* — *aves*. *Virg.* — *cancer*. *Ovid.* — *domus*. *Martial.*

LITTÖRÖSUS, (**LITOR**), *a*, um, (od *litus*, *oris*) zamiast *litoreus*. Brzeżysty, np. — *mare*. *Plin.* *Ager macerrimus et litorisissimus*. *Fab. Max. ap. Serv.* *ad Virg.*

LITTUS, (**LITUS**), *ōris*, n. (od *λίτῃ*, ziemia nieuprawna, albo *λίσος*, gładki). Brzeg, wybrzeże morza. *Proxima Circaeae raduntur littora terrae*. *Virg.* Blizkie Cyrcerskiej ziemi ocierają brzegi. *Curvum littus*. *Hor.* Krzywy brzeg. *Littus intrare*. *Ovid.* Zawinąć do portu. || *Arare littus*. *Id.* Nadaremnie pracować. *In littus arenas fundere*. *przysł.* *Id.* Sypać piaski na brzeg. || *Metellus non homo, sed littus, aer, solitudo*. *Cic.* Metellus niezdolny do ukojenia smutku. *Virg.* || *Lad blizki morza*. || Różni się od *ripa*, co znaczy powszechnie brzeg rzeki.

LITURA, *ae*, ż. (od imsl. *litum* i słowa *lino*). *Col.* Namazywanie, maść, plaster. *Cic.* || Gładzenie, wymazywanie na tablicy woskowej. *Carmen reprehendite, quod non multa dies, et multa litura coereuit*. *Hor.* Gancie wiersh, którego długi czasu przeciąg, i wielka poprawa niewykrzesala. || *Przenosić*. *Nulla in decretis litura*. *Sen.* Żadna w postanowieniach odmiana. || *Prop.* Plama, która się trafia w pisaniu.

LITURARIUS, *a*, um, (od *litura*). Do wymazania, do poprawiania służący, np. *Liturarii scil. libri albo codicilli*. *Auson.* t. j. koncepcyjne, pomyslowe książki.

LITURGUS, *i*, m. (λιτοργός). Który sprawuje publiczny urząd. *Cod. Theod. Martian. Cap.* || *Ztąd liturgia* (λιτοργία). Publiczna służba, posługa, publiczna funkcja, czynność, publiczny urząd. *Novell.*

LITÜRO, *as*, *are*, (od *litura*). W piśmie wymazać, przekreślić co, np. — *aliqua*. *Sidon.* t. j. niektóre rzeczy.

LITUS. Ob. **LITTUS**.

LITUS, *a*, um, imsl. od *lino*. *Virg.* Namazany, skropiony, zaprawiony.

LITUS, *us*, m. (od *lino*, *ere*). Smarowanie, nasmarowanie. *Plin. Cels.*

LITÜUS, *i*, m. (od *λίτος*, cienki dla glosu. *Gell.*) Kij zakrzywiony, którego używali wieszczowie, kij wieszczków. *Cic. Liv. Virg. Ovid.* Ktorego używał Romulus: *ztąd lituus Quirinalis* zwany. *Virg. Gell.* || Dęty instrument wojenny, surma, cyngel, piszczałka podobna do kornetu. *Virg. Hor. Ovid.* || *Ztąd hasło, pobudka*, np. — *profectionis*. *Cic.*

LIVĒDO, *inis*, ż. (od *liveo*). Błękitny kolor, błękit, siność, kolor siny, np. od przycisku, od uderzenia, od bicia. *Apul.*

LIVENS, *tis*, r. wspóln. *Stat.* Siny, zsińały. *Mart.* || *Zazdrośny*.

LIVENTER, *psk.* (od imsl. *livens*). Siniym, ołowianym kolorem. *Paulin.*

LIVĒO, es, ēre. Bydź błękitnym, sinym, sinięć. *Livent rubigine dentes. Ovid.*, szczególnie od przeysku, od uderzenia, od bicia. — *catenis. Propert.* || Bydź zazdrośnym. *Martial. Stat.* || Też zazdrościć. — *alicui. Auct. dial. de Orat. Tac. Martial.* || Imst. *livens*. Ołowianego koloru, błękitnawy, modrawy. — *plumbum. Virg.* — *pruna. Ovid. Compendibus liventia crura. Ovid.* || Zazdrośny. *Quid imprecabor liventi? Martial.*

LIVESCO, is, scēre, (od *liveo*). Stawać się błękitnawym, modrawym, albo ołowianego koloru, np. — *digit. Lucr.* || Stawać się zazdrośnym. *Claudian.*

LIVIANUS, a, um. Tyczący się Liwiusza albo rodziny Liwiusza, należący do tej rodziny, Liwiuszowy. — *exercitus. Liv.* t. j. — konsula M. Liwiusza. — *charta. Plin.* t. j. papier od Liwiusza zwany. — *aes. Plin.*

LIVIDE, psk. (od *lividus*, a, um). Ołowianym kolorem, błękitnawym, modrawym. *Plin.*

LIVIDINANS, tis, r. współ. Zazdrościwy, zazdrośny, np. *deorum lividinantium iudex (Paris). Petron. Ed. Burm.* ma libidinantium.

LIVIDO, as, are, (od *lividus*). Sinem, błękitnawem uczynić. — *vultum pallore. Paulin. Nol.*

LIVIDULUS, a, um, (zdrobn. od *lividus*). Trochę ołowianego koloru, błękitnawy, modrawy. || Trochę, nieco zazdrośny. *Juvenal.*

LIVIDUS, a, um, (od *liveo*). Ołowiany kolor, błękitnawy, modrawy, siny. — *racemi. Hor.* Modrawe winne jagody. *Lividissima vorago. Catull. Vada livida. Virg.* t. j. Styx. — *gens. Hor.* || Żółtawy, czarniawy, szczególnie siny, błękitnawy, modrawy, od przeysku, od uderzenia, od bicia. *Brachia livida armis. Hor.* Ora livida facta digitis tuis. *Ovid.* t. j. twarz sina od bicia. || Zazdrościwy, zazdrośny. *Cic. Nos nostraque lividus odit. Hor.* Lingua livida. *Ovid.* Lividus et mordax. *Hor.* t. j. zazdrośny i uszczypliwy. *Lividiorem sententiam dixit. Sen.* t. j. zazdrośny i uszczypliwy wyrok. || Obliviones lividae. *Hor.* Zazdrośne zapomnienie, niepamięć.

LIVILLA, ae, z. (zdrobn. od *Livia*). Imię kobiety. *Livilla.* Córka Germanika, siostra Kaliguli. *Suet.*

LIVIVS, a, um. Sławnej rodziny rzymskiej nazwisko. || Ptak. Liwiuszowy. *Leges Liviae. Cic. Familia Livia. Tac. T. Livius Patavinus.* Dziejopis rzymski. *Quantil. Plin.* || *L. Livius Andronicus.* Poeta dramatyczny.

LIVOR, ōris, m. (od *liveo*). Naksztalt ołowianego koloru, błękitnawy kolor, siność, kolor siny od przeysku, od uderzenia, od bicia. *Niger livor in pectore. Ovid.* || Zazdrość. *Brut. ad Cic. Ovid. Suet.*

LIX, ūis, z. *Farr.* Popioł od ogniska. *Plin.* || Łużyny, popioł do lugu, zola.

LIXA, ae, m. (od *lix*, woda). Chałastra obozowa, żołnierz noszący wodę. || Kucharz, markietant obozowy, który dostarcza chleba

mięso dla wojska. *Liv. Val. Max. Curt.* || Zład posługacz, posługiwacz Armii.

LIXABUNDUS, (od *lix*, właściwie zamiast *lixans* od słowa *lixor*, *ari* albo *lixo*, *are* i. e. *lixam agere*) i. e. *iter libere ac prolixo faciens scil. more lixarum. Fest.* Włóczęga się po drogach zwyczajem markietantów.

LIXIVIA, ae, z. Ług, popioł. Ob. LIXIVUS, a, um.

LIXIVUS, a, um, (od *lix*). Ługowy, z lugu, popioł gotowany w wodzie, np. *Cinnis lixivius. Plin.* t. j. ług. Zład *lixivia cinis. Colum.* Ług. *Lixivia calidissima. Colum.* || *Lixivium*, rzeczow. Ług. *Coel. Aur. Pallad.*

LIXIVUS, a, um, i. q. *lixivius*. Ługowy, z lugu. *Lixivium. Lug. Pallad.* Cinnis *lixiva. Lug. Serib. Larg.* Mustum *lixivum. Cato.* t. j. wino bez tłoczenia z jagód ciękające, samotresć. || *Lixivum*, rzeczow. *Colum.* t. j. ług, popioł.

LIXULAE, arum, w języku Sabińskim. Obwarzanki zrobione z mąki, z sera i z wody. *Farr.*

LO

LOBA, ae, z. i. e. *culmus millii* Indici. *Plin.* Zdźbło, słoma prosa Indijskiego.

LOCALIS, e, ptak. (od *locus*). Tyczący się miejsca, należący do miejsca, miejscowy, od miejsca. *Determinatio localis. t. j. miejsca. Tertull.* *Clades localis. t. j. miejsce. Id.* || *Adverbia localia.* Przysłówki miejscowe u Grammatyków. *Charis.*

LOCALITAS, atis, z. (od *localis*). Miejscowość, która się znajduje w pewnym miejscu. *Claudian.*

LOCALITER, psk. (od *localis*). Ze względu do miejsca, położenia, miejscowo. *Tertull. Ammian.*

LOCARIUS, a, um, (od *locus*). Właściwie trudniący się, zajmujący się placem, albo miejscem. || Tyczący się placu albo miejsca. || Zład *locarius*, rzeczow. Który najmuje plac albo miejsce np. w teatrze. *Martial.* || *Locarium*, rzeczow. Komorne, najem, czynsz scil. *pretium. Farr.*

LOCATICUS albo LOCATITIUS, a, um, (od *loco*, are). Komorny, czynszowy, mytowy. *Sidon.*

LOCATIM, psk. (od *locus*) zamiast *vicitim*. Od miejsca do miejsca. *Cod. Val. Max.*

LOCATIO, ōnis, z. (od *loco*, are). Najmowanie, najem, zadzierżawienie. *Cic.* — *fundi. Colum. Gell.* || Rozstawienie. *Vitiosa verborum locatio. Quintil.*

LOCATITIUS. Ob. LOCATICUS.

LOCATOR, ōris, m. (od *loco*, are). Który rozstawia co, kładnie. || Wynajmujący, lokator, najmacz, wypuszczający w dzierżawę, za umówioną zapłatę najmuje co komu, np. — *funeris. Plin.* — *domus. Pandect.* — *fundi. Ibid.* *Locatores meretricium. Jul. Firm.*

LOCATUS, a, um, (imsl. od *loca*, are).

Umieszczony, położony. *Cic. Locata castra. Sall.* Złożony oboz. || Przenosić. *Civitate in Catonis et Bruti fide locatam. Cic.* Stan rządu pod opieką Katona i Brutusa zostający. || W dzierżawę oddany, zaarendowany. *Plin.*

LOCCELLUS, i, m. i. q. *loculus* (zdrobn. od *loculus*). Małe miejsce. || Komórka, przegroda, przedział, półka, polica, np. przegroda szafy, szafka albo skrzyneczki, pudełko. *Martial.* || Szafka, szkatulka, pudełko, pierścienica. *Martial. Annulos in locellum repositos. Val. Max.*

LOCHIA, acum, (łożoż, pologowa). Ocześnieżenie pologowe.

LOCITO, as, are, (częstotl. od *loco*, are). Najmować, puścić co w arendę, zaarendować. *Ter.*

LOCO, as, avi, atum, are, (od *locus*). Położyć co na miejscu, umieścić, postawić. — *ad urbem castra. Cic.* Stanąć obozem pod murami miasta. — *vigiles. Plaut.* Postawić strażę, sztyldwachy. — *insidias. Plaut.* Knuć zasadzki. — *in hibernis. Tac.* Rozłożyć się na zimowisko. — *fundamenta urbis. Virg.* Złożyć fundamenta miasta. || — *filiam. Ter.* Wydać córkę za mąż. — *se, operam suam. Plaut.* Za umówioną cenę robić co komu, nająć się do zrobienia czego. || *Jurgia vendere, iras et verba locare. Sen.* Zaprzedać błotnie, żółcia, i wymową frymarzyć, mówić o rzeczownikach. — *beneficia apud gratos. Liv.* Zobowiązać do wdzięczności serca. || Zaarendować. — *agros. Plin.* Puścić w dzierżawę grunta. || Nająć kogo sobie na co. — *secunda marmora. Hor.* Nająć do pilowania marmurów. *Gell.* || Nająć się co komu zrobić, zbudować. || — *nomen. Phaed.* Stać się warunkiem, zastępcą, bydź rękojmią. — *pecuniam. Plaut.* Łożyć na co pieniądze. *Id.* || Dawać na prowizję. || *Locassim*, zamiast *locaverim. Cic.*

LOCRENSIS, e, ptak. Należący po Lokrów. Z miasta *Locri* we Włoszech, należący do tego miasta, Lokrijski. — *ager. Plin.* || *Loerenses. Cic. Liv.* Mieszkańcy miasta *Locri*.

LOCRI, orum, m. mn. (*Λοκρί*). *Plin.* Naród Grecki w Lokrach. *Liv.* || Mieszkańcy włoscy w Bruccjum. *Id.* || Miasto w Bruccjum.

LOCRI, idis, z. (*Λοκρίς*). *Liv.* Lokrijski, do Lokrydy należący. — *scil. terra. Id.* Kraina grecka, Lokry. || Okolica i miasto włoskie.

LOCULAMENTUM, i, n. (od *loculo*, are i. e. *facere loculos, instruere rem loculis etc.* Przegroda, przepierzenie, polica, albo schoowanie np. na książki. *Sen.*, dla gołbi. *Colum.*, dla pszczoł. *Id.*, i na inne rzeczy. *Inclusum in alterum loculamentum. Virg.* || *Loculamenta dentium. Feget. de re vet.* Dziąsła.

LOCULARIS, e, ptak. np. — *resina. Pallad. Plin.* Plastr żywiczny, który się zwykły był przykładac do drzew zarażonych chorobą.

LOCULATUS, a, um, (imsl. od *loculo*, are i. e. *loculis instruere rem*). Opatrzony

w przegrody, w przepierzenie, w police, w półki. — *areula. Farr.* — *piscina. Id.*

LOCULOSUS, a, um, (od *loculus*). Pełen przegródek, przepierzenia, police. — *putamen scil. juglandis. Plin.*

LOCULUS, i, m. (zdrobn. od *locus*). Miejsce, małe miejsce, plac, placik, mały plac. *Plaut.* || Szczególnie to, gdzie się do jednej gromady zbiera, np. ciała, trupów grób, katakumba. — *argenteus. Justin.* *Hominis in loculis adservatos. Plin.* || Też nosisło, tragi, mary. *Fulgent.* || Drabina do siana nad złochem. *Feget.* || Zagroda na ptaki, na zwierzęta, na ryby. || Zład *loculi*. Skrzynki, szkatulki na pieniądze, np. *Numm in loculos demittere. Hor.* *Nil erat in loculis. Hor.* t. j. bez pieniędzy szkatulki. || *Loculi. Ovid. Plin. Martial.* Szafy, szafki.

LOCUPLES, etis, m. i. z. (od *locus* i *pleo* albo *plenus*). *Cic.* Bogaty, wiele posiadający; właściciel, który jest dostatni w dzierżawę i majątność. || W powszechności bogaty, dostatni, tak ze względu osób, jako też ze względu rzeczy. *Mulier locuples. Cic.* Niewiasta dostatnia. *Locuples et referta domus. Id.* Dom bogaty i dostatni. *Anus locuples frugibus. Hor.* Rok obfity w żniwa. || Przenosić. *Oratione locuples. Cic.* Obfity w wymowę. || *Locuples auctor aut testis. Id.* Godny wiary autor albo świadek, który ma kredyt. || — *reus. Liv.* Dłużnik w stanie zapłacenia długu. || — *tabellarius. Cic.* Posłaniec, któremu bezpiecznie powierzyć można listy wielkiej wagi. || W przypadku szóst, dwoisty ma spadek na te i ti. || Zład w przyp. drugim liczb. mnog. na tum i tium. || *Locupletior hominum natura ad bene vivendum est. Cic.* *Regio locupletissima. Nep.* *Locupletissimi auctores. Cic.*

LOCUPLETATOR, ōris, m. (od *locupletare*) i. q. *ditator*. Który zbogaca, bogatym kogo czyni. *Eutrop. Inscr. ap. Fabret.*

LOCUPLETATUS, a, um, (imsl. od *locupletare*). Zbogacony. *Cic.*

LOCUPLETITER, psk. (od *locuples*). Dostatecznie, bogato. *Locupletissime. Bardzo bogato. — muneratum. Spartian.*

LOCUPLETO, as, avi, atum, are, (od *locuples*). Bogatym uczynić, zbogacić. — *hominis fortunis. Cic.* — *veste. Id.* — *domum auro. Acc. ap. Gell.* — *milites praeda. Nep.* || Przenosić. *Sapientem locupletat ipsa natura. Cic.* — *templum picturis. Id.* (*Voluptatem*) *locupletatum i. e. instructum. Cic.*

LOCUS, i, m. (w licz. mnog. *loci* i *loca*) (od *λέγωμαι*, leżeć i *λέγος*, łóżko, na którym spoczywamy). Miejsce, na którym co leży, plac, położenie, sytuacja, stacya, stanowisko. — *aquus. C. Nep.* Plac zyskowny. — *alienus. Caes.* — niepożyteczny. — *praetii. Tac.* Plac bitwy. — *munitus.* Miejsce obronne. *Ex loco superiore agere. Cic.* Mówić z katedry, z rostrów. — *ex aequo. Cic.* — wse-nacie, albo poufale z kim rozmawiać. — *ex inferiore. Cic.* — do sędziów. || Kraj. — *natalis. Ovid.* Ojczyzna. *Inscr.* || Grób. || *Loc* i

loca. *Cic.* Macica. || Czas, przeciąg czasu. *Et cognoscendi, et ignoscendi dabitur peccati locus.* *Ter.* Czas rozpoznania i przebaczenia da się w wykroczeniu. || Odnosi się do porządku. *Secundo loco.* *Cic.* Na drugim miejscu. || Stopień godności. *Duo consularia loca.* *Liv.* Dwa stopnie konsulowskie. || *Prior loco causam dicere.* *Cic.* Bronić pierwszej przed oskarżeniem. || Zręczność, pora, pogoda. *Gaudeo, si est nunc ullus gaudendi locus.* *Cic.* Cieszę się, jeśli jest jaka pora cieszenia się. || *Loco et in loco.* *Id.* W czasie, w porę. *Dulce est desipere in loco.* *Hor.* Toć i poszaleć w przyzwoitej porze. || *Loco dicere.* *Cic.* Mówić jako senator, który chyba pytany swe zdanie w senacie otwierał. || Rodzaj, stan, kondycja, ranga, stopień. *Summo loco natus.* *Liv.* Ze świetnego urodzony dom. || Stopień godności, powagi, wzięłości. *Secundum locum obtinere.* *Cic.* Otrzymać drugie miejsce. *Ex equestri loco.* *Id.* Ze stanu rycerskiego. *Meliore loco erant res nostrae.* *Id.* W lepszym stanie były rzeczy nasze. || Zastąpienie czyjego miejsca. *Habere aliquem loco patris.* *Cic.* Mieć kogo na miejscu ojca. || Ma czasem moc przedimka pro. *Criminis locopotant esse, quod vivam.* *Cic.* Poczutą za występki, że żyję. || *Movere loco.* *Ter.* Wypędzić. *Verba movere loco.* *Hor.* Wyrzucić słowa. || *Locum dare.* *Brut.* ad *Cic.* Dążyć miejsce, ustąpić. *Locum dare rationi.* Słuchać rozumu. || *Loco excidere.* (przenosić). *Hier.* Zbłądzić, odstąpić od prawdy. || *Locum dare.* *Cic.* Bydź pobudką, dążyć powod. *Cic.* || Przypuścić, przyjąć. || *Locum habere.* *Cic.* Jest co w używaniu, we zwyczajach. || *Locus esse alieni rei.* *Ulp.* Ze ta rzecz jest w używaniu. || *Locum esse alieni.* *Cic.* Bydź przypuszczeniem, przyjęciem. || *Locum non relinquere.* *Cic.* Nie przyjąć, wyliczyć co albo kogo. *Nihil est precii loci relictum.* *Ter.* Żadnych prośb nie przyjęto. || *Si isto loco essem.* *Plaut.* Gdyby to szło o mój interes. || U krasomówców *locus* i *loci* są siedliska dowodów, *topici*, o których Ciceron obszernie rozprawia. *Cic.* || Zadanie, część jakiej nauki albo dzieła, materia, traktat. || *Illico* zamiast *in loco* t. j. na miejscu. *Signum dedit, ut ad locum miles esset paratus.* *Liv.* t. j. zaraz, wnet, natychmiast.

LOCUSTA, *ae, z.* (od *longa hasta.* *Isidor.* *Locusta, quod pedibus sit longis, veluti hasta.* Szaraneza. *Plaut.* *Plin.* *Tac.* || *Prius locusta pariet lucam bovem.* *Enn.* ap. *Farr.*, przysłow., mówiące o niepodobnej rzeczy. || Płaz skorupiasty albo rak morski. *Plin.* Zowie się *locusta marina.* *Prudent.* || Sławna czarami kobieta za panowania Neron. *Suet.* *Tac.* || Ztąd *melior Locusta.* *Juvenal.*

LOCUTIO albo **LOQUUTIO**, *ōnis, z.* (od *loquor*). Mowa, mówienie. || Sposób mówienia. — *vetus.* *Asc. Ped.* Staroświecki sposób mówienia. || *Locutiones.* *Quint.* Wyrazy, słowo.

LOCUTIVUS. *Ob. AIUS.*

LOCUTOR, *ōris, m.* (od *loquor*). Mówca, np. *leves et futes locutores.* *Gell.* || Gadacz, gaduła, świętota. *Gell.*

LOCUTILETIUS, *i, m.* (od *loquor*). *Gell.* Świętota, kłopot, szczebiot, człowiek niepoświęcony języka.

LOCUTUS albo **LOQUUTUS**, *us, m.* (od *loquor*). Mówienie, rozmowa. *Apul.*

LOCUTUS, *a, um,* (imsł. od *loquor*). Który mówił. *Cic. Virg.*

LÖDICULA, *ae, z.* (zdrobn. od *lodix*). Mała koldra, kolderka. *Suet. Petron.*

LÖDIX, *icis, z.* (od *lotum* słowa *lavo*). Koldra. *Juvenal. Martial.*

LOEBASIUS, *ii, m.* Tak zowią Sabiniowie Bachusa. *Serv.* ad *Firg.*

LOEBESUM i **LOEBERTATEM** mawiali starożytni zamiast *liberum* i *libertatem*. *Fest.*

LOEDORIA, *ae, z.* (*λοιδωρία*), zlorzeźstwo. Obelga, zelżywość. *Macrob.*

LOGARIUM, *ii, n.* (*λογάριον*) i. q. *raciuncula*. Mały rachunek, rachunek tyczący się bagateli, małych rzeczy. *Chartas ad raciunculam vel ad logarium pertinentes.* *Ulp.* in *Pandect.*

LOGEUM albo **LOGIUM**, *ii, n.* (*λογεῖον*). Archiwum, np. *cum de logio parum provisum est.* *Cic.* || Pulpit na scenie, przy którym aktorowie mówili albo przedstawiali mówić. *Fitr.*

LOGI, *orum.* Naród w Brytanii. *Ptolem.*

LOGICA. *Ob. LOGICE.*

LOGICE, *es, z.* (*λογικῆ*), właściwie ptak, seil. *τήρη*, sztuka) albo **LOGICA**, *ae, z.* (*seil. ars*) np. *totaque est logicae.* *Cic.* t. j. Logika.

LOGICUS, *a, um,* (*λογικός*). Tyczący się logiki, logiczny. *Quae logica adpellant.* *Cic.* To co jest logicznym, logiko się nazywa. || *Logicum.* *Sidon.* || Ztąd *logica (ars)* albo *logice* (*λογικῆ* seil. *τήρη*) t. j. Logika.

LOGISTA, *ae, m.* (*λογιστής*). Urzędnik rachunkowy, kalkulator, rachmistrz. || Też przełożony, zwierzchnik, naczelnik banków, inaczey też *curator reip.* zwany. *Cod. Justin.* *Inser. ap. Grut.*

LOGISTORICUS albo **LOGISTORICUM**, (*λογιστορικὸς, ἡ, ὄν*). Księga Warrona. *Gell.*

LOGIUM. *Ob. LOGEUM.*

LOGODAEDALIA, *ae, z.* (*λογοδαιδάλια*). Różnolodne słowo, wytworne. *Auson.*

LOGOGRAPHUS, *i, m.* (*λόγογράφος*). Urzędnik rachunkowy. *Arcaid. Charis.* in *Pandect. Cod. Just.*

LOGOGRIPIUS, *i, m.* (od *λόγος* i *γρίφος*). Logogryf, zagadka, szarada.

LOGOMACHIA, *ae, z.* (*λογομαχία*). Sprzeczka o słowa, walka słowna, spór słowny.

LOGOS albo **LOGUS**, *i, m.* (*λόγος*). Słowo; ztąd *logi.* *Ter.*, seil. *sunt.* Słowa; to są słowa, nie rzeczywistość, nie sama rzecz, brednie, fraszki. || Ztąd słowo albo mowa, np. *non longos logos.* *Plaut.* t. j. nie wiele słów, nie długa mowa. || Zartobliwa mowa,

bon mot., np. *logos ridiculos vendo* mówić pasibrzuch. *Plaut.* *Dabuntur dotis tibi sexcenti logi*, mówić pasibrzuch swojej córce. *Plaut.* || Bajka. *Aesopei logi.* *Sen.* || Rozum, rozsądek, zdrowy rozum. *Auson.*

LÖLIACEUS, *a, um,* (od *lolium*) i. e. *ex lolio*. Kąkolowy, np.—*farina.* *Farr.* t. j.—mąka.

LÖLIARIUS, *a, um,* (od *lolium*) i. e. *ad lolium pertinens*. Należący do kăkolu, kăkolowy, kăkolny.—*cribrum.* *Colum.*

LÖLIGUNCULA, (*Lollig.*) albo **LÖLIGUNCULA**, (*Loll.*), *ae, z.* (zdrobn. od *lolligo*) i. e. *lolligo*, mówiące zmniejszającym sposobem. *Plaut.* t. j. kalamarzyk, ryba.

LÖLIGO albo **LÖLLIGO**, *inis, z.* (od *volare quasi voligo.* *Farr.* *Foss.* od *ὄλος* i. e. *atramentum septiae*, zamiast *θολός*). Czernica, kalamarz, ryba. *Cic. Hor. Ovid. Plin.*

LÖLIUM, *ii, n.* (*λόλιον* i. e. *adulterinum*: *sit enim ex corruptis tritici et hordei seminibus*). Kąkol, zielsko, chwast, kăkol roczny, kăkolnica, czarnucha żytnia, kăkolnica, miętlica zwana. *Hor. Plin.* || *Lolio vilitare.* *Plaut.* Człowiek który ma słabe oczy.

LÖLIANUS, *a, um.* Tyczący się Loliusza, należący do Loliusza obywatela rzymskiego, Loliuszowy. *Hor. Suet. Plin.*

LÖMENTUM, *i, n.* zamiast *lavamentum* albo *lavamentum*, też *lavamentum*, *lomentum*, jak *lotum*, *lavatum*. Sposób mycia. || Ztąd bobowa mąka (*farina fabae*), której używano do spędzenia marszczków na ciecie. *Lomento rugas uteri, quod condere tentas etc.* *Martial.* *Subtilissimo lomento, hoc est farina fabacea.* *Veget.* *Lomentum ex faba factum.* *Pallad.* || Rodzaj błękitnej farby malarskiej. *Plin.*

LÖNCHITIS, *idis, z.* (*λόνχίτις.* *Dioscor.*). Rodzaj rośliny, włócznia, ziele, paprotnik, roślina. *Plin.*

LÖNCHOTON, *i.* *Ob. LEUCOION.*

LÖNCHUS albo **LÖNCHUS**, *i, m.* *Spisa, lanca, włócznia.* *Tertull.*

LÖNDINIUM, *ii, n.* Londyn w Anglii. *Tac. Ammian.* || Też *Lundinium.* *Ammian.* || Ztąd *Londinensis*, e, np. *Oppidum Londinense* t. j. miasto Londyn. *Eumen.*

LÖNGABO, *ōnis.* Różka. *Ob. LONGANO.*

LÖNGAEVITAS, *ātis, z.* (od *longaevus*). Długowieczność, starość, długa starość. *Macrob.*

LÖNGAEVUS, *a, um,* (od *longus* i *ae-vum*). Starożytny, stary, zestarzały, podeszły w latach, w wieku, sędziwy, człowiek letni, np.—*parens.* *Virg.*—*conjur.* *Id.*—*senex.* *Virg.*—*sacerdos.* *Id.* t. j. Sibylla.—*velustas.* *Martial.*—*senectus.* *Propert.* || Nieśmiertelny, bożki. *Sulpic. ap. Gell.*

LÖNGANO, **LÖNGANON**, **LÖNGAO** i **LÖNGABO**, *ōnis, m.* Stolecowa kiszka, kiszka odchodowa. *Veget. de re vet. Coel. Aur.* || Różka nadziejana, rodzaj kiszki. *Farr. Apic.*

LÖNGE, *psk.* (od *longus*, *a, um*). Daleko, zdala, opodal. *Longius cum vobis placet non discedam.* *Plin.* Dalej, gdy wam się podoba nie odejdę. *Longe subsequi.* *Quint.* Zdala postępować za kim. *Quam longe est hinc?* *Cic.* Jak daleko ztąd? *Resonantia longe littora.* *Virg.* Głos daleko odbijający się po brzegach. || Czasem się dodaje w przyp. drugim *gentium* dla przyjemnego wyrażenia rzeczy. *Tu autem abes longe gentium.* *Cic.* Ty gdzieś tam daleko jesteś oddalony. || *Longe lateque.* *Id.* Ze wszęch stron, zewsząd, wszędzie. || *Longe esse.* *Caes.* Pięknie się mówi o rzeczach, osobach, które nie pomagają. || Odnosi się do czasu. *Longius aetate provectus.* *Cic.* Bardzo w latach podeszły. *Longissime.* *Plaut.* Bardzo dawno. || Równie się odnosi do mowy. *Longius dicere.* *Cic.* Mówić dłużej. || Bardzo, wiele. *Errat longe.* *Terent.* Błądzi bardzo. || Łączy się ze stopniem trzecim, lub onego moc wyraża. *Longe nobilissimus.* *Caes.* Daleko szlachetniejszy. *Longe princeps.* *Id.* Cenniejszy. *Longe primus.* *Cic.* Najpierwszy. || Tudzież ze stopniem drug. — *major.* *Petron.* Większy. — *melior.* *Virg.* Lepszy. — *fortior.* *Phaedr.* Silniejszy. || Łączy się też ze słowami, przysłówkami i rzeczownikami, które znaczą, różność i niepodobienstwo oznaczają. *Inter aequales longe praestitit.* *Cic.* Między równymi cenniejszy. *Longe dissentire.* *Id.* Bardzo się nie zgadzać. *Longe secus est.* *Id.* Daleko inaczej. *Longe ante alias specie et pulchritudine insignis.* *Liv.* Gatunkiem i pięknnością cenniejszy nad inne. || Łączy się z wyrazem multum. *Longe omnes multumque superare.* *Cic.* Daleko wszystkich przewyższać. || *Robore longe.* *Stat.* Co do siły różny, słabszy. || Niekiedy się powtarza. *Et longe, longeque.* *Cic.*

LÖNGILOQUIUM, *ii, n.* (od *longus* i *loquor*) t. j. długa mowa. *Donat.* ad *Ter.*

LÖNGIMANUS, *a, um,* (od *longus*, *a, um* i *manus*). Długoreki, który ma długie ręce. || Majać długą rękę, np.—*Artaxerxes.* *Hieron.* || *Corn. Nep. Macrochir.* (po grecku) od *μακρός*, długi i *χείρ*, ręka.

LÖNGINQUE, *psk.* (od *longinquus*, *a, um*). Daleko. — *a domo.* *Acc. ap. Non.* || Długo, np. *Longinquus diutiusque adsit.* *Gell.* t. j. przez długi czas.

LÖNGINQUITAS, *ātis, z.* (od *longinquus*, *a, um*). Długość albo dalekość, odległość miejsca. *Cic.* || Długość, odległość czasu. — *aetatis.* *Ter.* Długość życia. || — *navigandi.* *Plin.* Długość żeglugi. — *viae.* *Flor.* — drogi.

LÖNGINQUO, *as, are,* (od *longinquus*, *a, um*). Oddalić, usunąć, np.—*Deum a se.* *Claudian.* *Augustin.*

LÖNGINQUO (przyp. zóst) i. e. *longinque.* *Ob. LONGIQUEUS.*

LÖNGINQUUS, *a, um,* (od *longus*, *a, um*). Długi, daleki, obszerzy, szeroki, np.—*aequora.* *Claudian.*—*linea.* *Plin.* || Długi, t. j. długotrwały, długo trwający, np.—*abscon-*

vatio. Cic. — tempus. Id. Tempus longinquus. Nep. — dolor. Cic. — consuetudo. Caes. — amor. Propert. Longinque febres. Plin. Spes longinqua et sera. Tac. — legatio. Liv. t. j. długotrwałe poselstwo. || Ztąd longinquo scil. tempore. i. e. dłu, długo np. — abesse. Ulp. in Pandect. || Ztąd longinquum, psk., np. loqui. Plaut. Długo mówić. || Daleko oddalony. — hostis. Cic. — locus. Id. Locus longinquior. Caes. || Ztąd e longinquo. Zdaleka np. — intueri. Plin. — venire. Id. Cui major e longinquo reverentia. Tac.; też ex longinquo. Sen. || Daleko, odległe, o podał żyjący, za granicą mieszkający. — homo. Cic. — piscis. Ovid. || Starożytny, starodawny. — monumenta. Plin.

LONGIPES, ēdis, r. wspóln. (od longus, a, um i pes). Długonogi, długie nogi mający. Plin.

LONGISCO, seis, ēre, (od longus, a, um). Dłużyć, dłużyć się stawać, w dłuż rosnąć. — corpus. Enn. ap. Non.

LONGITER, psk. (od longus, a, um) i. q. longe. Daleko, odległe. — abesse. Lucr.

LONGITIA, ae, z. (od longus, a, um). Długość. Feget. de re vet.

LONGITUDO, inis, z. (od longus, a, um). Długość, rozciągłość. In longitudinem diffundere. Cic. Wdłuż szczebie, lupać. Caes. || Długość czasu, miejsca. || Trwanie, trwałość czego. Consulere in longitudinem. Ter. Zarządzać na przyszłość.

LONGIUSCULE, psk. (od longiusculus). Trochę, nieco daleko np. Longiuscule me progredi amor impellit. Sidon. || Trochę, nieco obszernie, rozległe.

LONGIUSCULUS, a, um, (zdrobn. od stop. drug. longior). Trochę, nieco dłuższy. — versus. Cic.

LONGOBARDI, orum. Ptolem. Naród północnych Niemiec; też Langobardi.

LONGULE, psk. (od longulus, a, um). Nieco, trochę daleko. Hinc longule esse. Ter. Longule dissita. Apul. Haud longule ex hoc loco. Plaut. t. j. ztąd niedaleko.

LONGULUS, a, um, (zdrobn. od longus, a, um). Długi, trochę, nieco długi, daleki. — iter. Cic.

LONGURIO, ōnis, m. (od longus, a, um). Długoszy, długi chłop, człowiek. Varr. ap. Non., żartobliwie.

LONGURIUS, ii, m. (od longus, a, um). Długi drag, żerdź, tyż, przewora, dyl. Caes. Varr.

LONGUS, a, um, ior, issimus, (λόγος, włócznia; albo ὄψος, obszerność). Cic. Długi, rozciągli, równie co do poziomu, jak do wysokości. Mówi się też o przeciągu czasu i miejsca. Stant longis aduixi hastis. Virg. Stoją na długich wsparci włóczniach. Spem longam rescare. Hor. Skracać długie nadzieje. Canitiemque sibi et longos promissos annos. Virg. Spodziewał się siwizny i wiek zyskać długi. || Longa freta. Hor. Rozległe morza. || Longus. Justin. Odległy, daleki. || Longa navis. Cic. Galera, długa na-

wa. || — versus. Enn. Wiersze bobatyrskie. — syllaba. Cic. Długa zgłoska. || — homo. Catull. Głupiec. || Longus. Cic. Wielomówny. || Longum est. Cic. Rzecz wymagająca długiego czasu, pracy, długiej mowy. || Ne longum sit, ne longum faciam. Cic. Krótko mówiąc. Ne longum fiat. Id. Nie odkładając długo. || Longius facere. Id. Przeciągać czas w mowie. || Nihil mihi est longius. Cic. Nic bardziej nie pragnę. || In longum, in longius. Id. Na przyszłość, na czas przyszły. || Per longum. Sil. Przez czas długi. || Ex longo. Virg. Od długiego czasu. || In longum. Plin. Wdłuż. || Longum absol. Virg. Długo, dawno. || Dilator, spe longus, iners, avidusque futuri. Hor. Dojntrek, pelen długiej nadziei i cheiwy przyszłości. || — spes. Hor. Późna nadzieja. Vitae summa brevis spem nos vetat inchoare longam. Hor. Treść krótkiego życia, przedsiębrać długie zabrania nadziei. || Longa, n. w liczb. mnog. Stat. Długo. || Longus. Quint. Przeczwiśko familii rzymskiej.

LOPAS, ādis. Ob. LEPAS.
LOQUACITAS, ātis, z. (od loquax). Świegotliwość, gadatliwość, wielomówność. Cic. Sidon. || Też o ptakach np. o srokaach. Expressior loquacitas generi picarum est. Plin. || Incidere in loquacitatem. Quintil.

LOQUACITER, psk. (od loquax). Świegotliwie, wielomównie. Cic. Hor. || Loquacius. Paulin. Nol.

LOQUACULUS, a, um, (zdrobn. od loquax). Świegotliwy, wielomówny, nieco, trochę świegotliwy, paplający: np. loquacula (puella) Lucr.

LOQUAX, ācis, r. wspóln. (od loquor). Wielomówny, świegotliwy, gadatliwy. Et senectus est natura loquacior. Cic. I starość jest z przyrodzenia wielomówna. Nunquam mihi tua epistola loquax visa est. Id. Nigdy twój list nie zdawał się mnie być długim. Loquacem esse de aliquo. Prop. Wiele mówić okim. || Przenośnie. Ranae loquaces. Virg. Skrzeczające żaby. Loquaces nidi. Id. Gniazda, gdzie są pisklęta. Stagna loquacia. Id. Stawy, gdzie są labędzie, żaby i t. p. Lymphae. Hor. Mruczące strumyki. — nutus. Tibull. Wyrażne skinienie. Manu puer loquaci. Petron. Chłopiec wyrażający gesta. Avium loquaciores, quae minores. Plin. Tym szczebieliwsze ptaszka im mniejsze.

LOQUELA, ae, z. (od loquor). Cic. Mowa, język. Lucr. || Słowo, mówienie. Fuditque has ore loquelas. Virg. Tak mówić zaczął. || Język, albo rodzaj mowy, np. Graia. Ovid.

LOQUELARIUS, e, ptak. (od loquela). Słowny, ze słów złożony, słów się tyżący. — praepositio. Fest. Nierozdzielny przyimek od słowa, którym się powiększa lub zmniejsza znaczenie, jakimi są: am, con, re, se, di.

LOQUENTIA, ae, z. (od loquor). Gell. Mówność, łatwość mówienia, wielomówność, świegotliwość, szczebiotliwość. Satis

loquentiae, sapientiae parum. Sall. Wymowy w nim aż nadto a mądrości skąpo.

LOQUITOR, aris, atus sum, ari, dep. (częstotl. od loquor). Wiele, mówić, paplać, świegotać. — alicui male. Plaut. Łajać, gderać, sulać na kogo.

LOQUOR, ēris, cutus albo quintus sum, loqui, dep. (podobno od λόγος, słowo, rozmowa, mowa). Mówić, powiadać, rozmawiać. — multa. Plaut. Poehlebiać komu. — falsa. Ovid. Kłamać. — deliramenta. Plaut. Prawie duby. Phoebeus volentem proelia me loqui, victas et urbes inerepuit lyra. Hor. Feb mię ofuknął, gdy podłhte grody i walki myślał na mej nacię lirze. Loqui summis labris. Sen. Mówić przez zęby. || Opowiadać, ogłaszać. Loquuntur vulgo, albo loquitur fama. Cic. Mówia powszechnie, wieść gruchocła. || Wyjaśnić, pokazać. — res ipsa. Cic. Rzecz sama pokazuje. Loquuntur oculi, quemadmodum affecti simus. Cic. Oczy są świadkami uczucia wewnątrz. Loqui nutu, supercilio, signis. Ovid. Mrugać na kogo, migać, przez mię mówić, dawać co znać. Loqui digitis. Tibull. Giestami narabiać. || Loquier, zamiast loqui. Naev. apud. Gell. || Też loquo, np. qui potes loquere, non loquis. Petron. || Non loquens. Gell. Nie mówiąc.

LOQUUTUS, Ob. LOCUTUS.

LORA, ae, z. (od lotus, a, um). Proste wino t. j. wino podle, winisko, lura, wino z wyloczynu. Varr. Cato. Gell. || Naczynie dęte skórzane do wody, do wina. Auson. Ob. Lura.

LORAMENTUM, i, n. (od lorum, właściwie od loro, are i. e. loris vincire etc.). Rzemień. Justin.

LORARIUS, ii, m. (od lorum) scil. servus. Intendent domu poprawy, albo niewolnik użyty do bicia drugich. Plaut. Gell.

LORATUS, a, um, (imsl. od loro, are i. e. loro vel loris vincire). Rzemieniem związany. — iuga. Virg.

LORDOSIS, is, z. (λορδοζ, sklepiony). Garb przedkowy.

LOREA, ae, z. i. q. Lora. Cato. Gell.

LORETUM, Ob. LAURETUM.

LOREUS, a, um, (od lorum). Rzemieniny, z rzemienia zrobiony. — funes. Cato. || Vestra faciam latera lorea. Plaut. Każę wam dobrze wysmagać boki rzemieniem.

LORICA, ae, z. (od ὄψος zamiast θώραξ t. j. pancerz albo od lorum rzemień, ponieważ dawniej z surowego rzemienia napiersniki robili, też pokrycie skórzane, którego przedkowi używali na wojnie. Serv. ad Virg.) Napiersnik, zbroja na piersi, pancerz. Cic. Liv. Virg. || Robiono też pancerze z kruszcu, też z grubego płótna. Suet., albo z rogu. Ammian. || Ztąd libros mutare loricis Iberis. Hor. i. e. studia cum militia Hispaniens. || Wynalazca pancerzów jest Midas Messenczyk. Plin. || Przenośnie wszelaka wojenna obrona np. zastęp walu, przedpiersien, parapet, przywalek, szanie, szan-

nice. Caes. Tac. Curt. || Zamknięcie, opatrzenie, zagroda w czasie wojny. Apul. || Poszwa, pawłoka, polepa, tynek na ścianie. Vitr. — testacea. Id. In loricis ostiorum fenestrarumque, i. e. in loricis testaceis murorum. Plin. t. j. w tykach, w polepach. || Zamknięcie, zamknięcie, obronny mur. Vitr.

LORICATIO, ōnis, z. (od lorica, are). Tynkowanie ściany, stropu, pulapu. Vitr. || Też loricaciones picturae. Paul in Pandect.

LORICATUS, a, um, (imsl. od lorica, are). Pancernik, kiryśnik, uzbrojony w kiryś. — miles. Liv. Kiryśnik. || Okryty pancerzem.

LORICO, as, avi, atum, are, (od lorica). Plin. Kiryś na kogo wkładać, w pancerz ubierać. Varr. || Tynkować. || Powlec, obłożyć co czym. — opere marmoreo. Varr. Wykładać marmurem. || Ztąd Ichnomom se coritis loricaui. Plin.

LORICULA, ae, z. (zdrobn. od lorica). Mały pancerz, pancerzyk. || Ztąd szanie, kosz szanecowy, zastęp walu, przedpiersien. Hirt. bell. Gell.

LORIOLA, ae, z. i. q. lora. Varr. ap. Non.

LORIPES, ēdis, r. wspóln. ptak. (od lorum i pes). Krzywonogi, krzywe nogi mający. Plaut. Juvenal. Plin.

LORO, as, are, (od lorum) i. e. loro vincire. Wiązać rzemieniem. || Ztąd loratus, a, um. Ob. Loratus.

LORUM, i, n. Rzemień. Cic. Plaut. Liv. Ovid. || Pas Wenery. Martial. || Cugiel, uзда, leczyk. Liv. Virg. Ovid. Dare lora. Virg. t. j. puscić koniowi cugle. Lora suppressere. Ovid. — remittere. Ovid. || Togam praetextam et lorum in collo pro bulla decora gestarent. Macrobi. Ob. Bulla. || Korbach, rzemien do bicia, bicz rzemieenny. Plaut. Cic. Ter. Martial. Loris operiri. Ter., albo — uri. Hor. t. j. bydz bitym, smagany. Seruum loris rumpere. Ulp. in Pandect. || Lorus, i, m. Apul.

LOTARIA, ae, scil. femina, i. e. lavans pannos. Pracznia. Inscr. Murator.

LOTIO, ōnis, z. (od lavo, are). Mycie, pranie, kąpiel. Vitr. || Enema. Cels.

LOTIOLENTE, psk. (od ptika lotiolentus, a, um) i. e. foede, impure. Plugawie, nieczysto. Titin. ap. Non.

LOTIUM, ii, n. (od lotum supin. słowa lavo, are). Urina. Cato. Suet. || Ztąd non valet snm lotium. Petron., przysłow. Człowiek ladaro.

LOTOMETRA, ae, z. (λοτομήτρα). Plin. Chleb z nasienia rośliny, nakształt prosa, który sobie zwykli robić pasterze w Egipcie.

LOTOPHAGI, orum, m. mn. (Λωτοφάγοι). Plin. Naród Afrykański niedaleko m. tej Syrti na wyspie Lotofagis, tak nazwany że żył obrośniętą czyli chlebowem drzewem, który pokarm i mieszkanców gościnność, tyle zniewalała przychodniów, że niechętnie zwykli byli do ojczyzny powracać. || Lotofagitis, itidis scil. insula. Ptolem. Wyspa w Afryce.

LŌTOR, *ōris*, m. (od *lavo*, *are*) i. e. qui lavat. Pracz, który pierze albo kąpa. np. *Collegium lotorum. Inscr. ap. Sponti.*

LOTOS albo **LŌTUS**, i, z. (λότος). *Plin.* Ohrostnica, drzewo chlebowe, które rośnie w Afryce około Syrtów, wielkości gruszek, owoc nakształt bobu, przyjemny słodczy, którego zakosztowawszy przechodzić, wedle powieści zapomina o swojej ojczyźnie. || Tęgo rodzaju drzewo rośnie we Włoszech, lecz daleko różne. *Ovid.* || Flet zrobiony z tego drzewa. *Plin.* || Roślina w Egipcie podobna do bobu. *Romonica* roślina pospolita.

LOTŪRA, *ae*, z. (od *lavo*, *are*). Pranie, płókanie, kąpanie. *Plin.*

LŌTUS, *us*, m. (od *lavo*, *are*). Mycie, pranie, płókanie, kąpanie. *Cels.*

LŌTUS, *a*, um, (imsl. od *lavo*, *are*). Płókany, prany, kąpany. *Plin.* || Przenosić ochrzczony. *Prudent.*

LOXIAS, *ae*, m. (λόξος, ukośny). *Macro.* Przechwisko Apollina, wzięte od dwuwykładności jego wyroczni, albo od ukośnego ruchu słońca na Zodyaku.

L

LUA, *ae*, z. (od *luo*). Bogini oczyszczenia. *Liv.* || *Lua Saturni* scil. filia. *Gell.*

LUBENS, **LUBENTER**, **LUBENTIA**, **LUBENTINA**. Ob. **LIBENS** etc.

LUBET, **LUBIDO** cet. Ob. **LIBET** cet.

LUBRICATUS, *a*, um, (imsl. od *lubrico*, *are*). Gładki, ślizki. *Arnob.*

LUBRICO, *as*, avi, *atum*, *are*, (od *lubricus*, *a*, um). Ślizkiem czynić. *Juvenal. Prudent.* || Ztąd czynić gładkiem. *Lapis lubricatus. Arnob.* || Bydź ślizkiem. *Limo ripae lubricantes. Apul.*

LUBRICUS, *a*, um, (podobno od *labor*, *lapis* sum. *Foss.*) Ślizki. — *loculus. Plaut.* — *lapis. Martial.* — *via vitae. Cic.* || Przenosić *lubricum*. Ślizkość. *Lubrico paludum lapsantes. Tac.* || *In lubrico versari. Cic.* || Przenosić ślizki, wątpliwy, krytyczny, fatalny, omylny, niepewny, niebezpieczny.

Aetas puerilis lubrica. Cic. t. j. — krytyczny, wątpliwy. — *observatio. Quintil.* — *via vitae. Cic.* *Ad sensus lubricos sustinere. Cic.* t. j. — niepewne, wątpliwe. *Puer vultu lubricus. Martial.* || Ztąd *lubricum*, rzeczow. Omylnosć, niepewność, wątpliwość. *In lubrico versari. Cic.* Zostawać w niepewności. *Lubricum linguae. Modest. in Pandect.* — *fi dei. Macro.* — *consilii. Callistr. in Pandect.*

|| Ślizki, gładki. — *anguis. Virg.* — *piscis. Plin.* — *corpus. Id.* || Gładki, np. *splendor lubricus genarum. Apul.* Gładka broda, która niezarasta. || Ślizki t. j. ruchomy, zwinny. — *oculi. Cic.* — *anguis. Virg.* — *motus. Apul.*

|| Płynny, prędki, ulotny. — *annis. Ovid.* — *umbra. Hor.* — *annus. Ovid.* — *motus. Apul.* || Ztąd przenosić, np. *historia lubrica est ac fluit. Quintil.* || Zdradliwy, podstępny, chytry, mylny. *Nequidquam patrias tentasti lubricas artes. Virg.* t. j. chytry, zdradliwy.

LUCA, *ae*, z. (Λούκα. *Strabo*). Miasto w Etrurii, dziś *Lucca. Liv. Cic. Plin.*

LŪCA, *ae*, m. Łukaczek z Łuki. || Ztąd *bos Luca. Farr.* t. j. słoń Łukanski.

LUCANIA, *ae*, z. (Λευκαρία). *Plin.* Kraj we Włoszech między Kampaniją, Apulią i Bruciją. || *Lucanicus*, *a*, um. Należący do Lukanii. || *Lucanica*, *ae*, z. scil. hira albo hilla. *Farr. Mart.* Rielbasa, wynalazku Lukanów, od których żołnierze rzymscy nauczyli się robić. || *Lucanus*, *a*, um. *Liv.* Należący do Lukanii. *Lucani*, *orum*, mn. *Cic.* Mieszkańcy Lukanii.

LUCANICA. Ob. **LUCANIA**.

LUCANUS, *i*, m. Lukan, rodem z Korduby, który opisał wierszem bohaterstwu wojnę domową Pompejusza i Cezara, pod tytułem *Pharsalia*.

LUCAR, *avis*, n. zamiast *lucare* (scil. *aes*). Pieniądze na teatralne widowiska. *Tac. Tertull.* || *Lucar adpellatur aes, quod ex lucis captatur.* t. j. z dochodów lasów, gajów.

LUCARIS, *e*, ptak. (od *luens*). *Calend. ap. Gruter.* Tyczący się gajów. *Lucaria* scil. solennia albo festa. Święta gajowe, które obchodzili Rzymianie na pamiątkę, że się byli schronili do gajów od napadu Gollów. || *Lucarium* i *Lucarium. Macro.*

LUCARIUS, *a*, um, (od *lucar*). Gajowy, należący do gajów. *Fest.*

LUCAS BŌS. Ob. **LUCA**.

LUCCELLUM, *i*, n. (zdrobn. od *lucrum*). Mały zysk, dochód, obrywką, profit. *Face-re aliquid lucelli. Cic.* też *Hor. Catull. Sen.*

LUCENS, *tis*, r. wspóln. (imsl. od *luceo*). *Virg.* Świecący się, błyszczący. — *auro. Stat.* Lśniący się złotem. — *lunae globus. Virg.* Jasny księżyc.

LUCENSIS, *e*, ptak. Należący do miasta Łuki w Etrurii. || *Lucenses*, *ium*, mn. *Plin.* Mieszkańcy tego miasta. || *Lucensis conventus. Plin.* Tak nazwane zgromadzenie od Łuki w Austrii Hiszpańskiego miasta. || *Lucensia ostrea. Id.* Ostrygi, które się poławiały około miasta Lucentu w Hiszpanii.

LUCĒO, *es*, *xi*, *ere*, (od *lux*). *Cic.* Świecić, jasnieć, kusić się, wydawać światło. — *facem alicui. Plaut.* Świecić komu, nieść przed kim pochodnią. *Lucet. Catull.* Świta.

|| Bydź przezroczystym. — *bombyce. Prop.* Nosić przezroczystą jedwabnicę. || Bydź jasnym, jawnym. *Lucet res ipsa per se. Cic.* Rzecz jest jasna. *Lucet officia tua. Cic.* Usługi twe są znane.

LUCERENSES albo **LUCERES**, *um*, i. q. *Luceres. Fest.*

LUCERES, *um*. *Liv. Farr.* Trzecia centuria jeźdźców albo trybus rzymska, tak nazwana od Luceryusza, króla Ardeów, który pomagał Romulusowi przeciw Tacyuszowi królów Sabinów.

LUCERIA, *ae*, z. (Λουκρία). *Plin.* Miasto we Włoszech. || *Lucerini. Liv.* Mieszkańcy miasta Lucerii.

LUCERNA, *ae*, z. (od *luceo*). Pałaca się świeca, pochodnia, pałace się światło. *Cic.*

Hor. Lumen lucernae. Cic. Ancilla lucerna. Martial. t. j. świeca. *Lucernam adendere. Phaedr. Lucerna ardens. Plin. Lucerna olei defectu restincta. Plin.* Cum eadem lucerna epistolam scripsissem, zamiast ad eandem lucernam. *Cic. Ante lucernas. Juvenal.* t. j. czas nocny. *Vino et lucernis. Hor.* t. j. biesiada przedłużona do późnej nocy. *Venusina digna lucerna. Juvenal.* i. e. *lucubrationibus Horatii.* || Świeciszka ryba morska, t. j. świecąca się ryba. *Plin.*

LUCERNATUS, *a*, um, (imsl. od *lucerna*, *are*) i. e. *lucerna* albo *lucernis instruere aliquid.* Opatrzony w pochodnie. — *janua. Tertull.*

LUCERNŪLA, *ae*, z. (zdrobn. od *lucerna*) i. q. *lucerna*, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Hieron.*

LUCESCO, *seis* albo **LUCISCO**, *seis*, *scere*, (od *luceo*). Stawać się światłem, zacząć się świecić, świtać, zabierać się na dzień. *Sol lucescit. Virg.* || Ztąd *hoc lucescit jam. Ter.* t. j. już się zabiera na dzień, już świta. *Cum luciscescit. Cic.* || Stawać się jasnym, błyszczeć, świecić się, jasnieć, np. *Caput erine lucescat. Jul. Firm.*

LUCETIUS, *a*, um, (od *lux*). Noszący, przynoszący światło, dający życie, ztąd zwany Jowisz *Lucetius. Naev. ap. Gell.* *Fest. Serv. ad Virg.* || *Lucetia. Martian. Cap. Juno*, bogini.

LŪCI zamiast *luce*, (od *lux*, dzień). W dzień, we dnie. *Cic. Plaut.*

LUCIDE, *psk.* (od *lucidus*, *a*, um). Widać, jasno, wyraźnie, zrozumiale, np. — *definire verbum. Cic.* || *Lucidus. Sen.* *Lucidissime ostendere causam. Quintil.*

LŪCIDUS, *a*, um, (od *lux*). Widny, jasny. — *sidera. Hor.* — *aer. Lucr.* — *gemma. Ovid.* — *annis. Id.* — *vestis. Plin.* t. j. przezroczysta suknia. || *Lucidior domus. Ovid.* *Lucidissima stella. Vitr.* || *Lucidum*, *psk.*, np. *lucidum fulgens. Hor.* || Jasny, biały. — *vellus ovium. Tibull.* — *lilia. Propert.* — *saxa. Stat.* t. j. białe marmury. || Jasny t. j. wyraźny, zrozumiały, np. *Res lucidior. Quintil.* *Manifesta et lucida ratio. Id.* || *Lucidus*, imię jednego z Cirenskich koni (*equi Cirenensis*). *Inscr. ap. Grut.*

LŪCIFER, *a*, um, (od *lux* i *fero* zamiast *luce* *ferens*). Noszący światło, np. — *equi. Ovid.* t. j. konie księżycy. — *fenestrac. Cod. Justin.* || Przynoszący światło. *Ovid. Diana lucifera. Cic.* || *Lucifer* rzeczow. (i. e. *luce* *ferens*) scil. *astig.* Planeta *Venus*, gwiazda zaranna, jutrzienka. *Cic. Plin. Ovid.* || Ztąd *Lucifero genitus. Ovid.* i. e. *filius luciferi.* t. j. *Ceyx.* || Dzień. *Ovid. Lucifer omnis. Id.* t. j. cały dzień. *Tres luciferos. Id.* *Lucifer undecimus. Ovid.* Jedenasty dzień.

LUCIFICO, *are*. Ob. **ELUCIFICO**.

LŪCIFICUS, *a*, um, (od *lux* i *facio* zamiast *luce* *faciens*). Światło czyniący, świecący, np. — *sol. Coel. Aur.*

LUCIFLUUS, *a*, um, (od *lux* i *fluo*). Światło-płynny, t. j. płynący ze światła,

światły, jasny, np. *Quaerite lucifluum caelesti dogmate pastum. Prudent.* *Lucifluis sol. Juven.* *Lucifluis sermo. Id.*

LŪCIFŪGA, *ae*, m. (od *lux* i *fugio* zamiast *luce* *fugiens*). Który ucieka od światła, nie lubi światła, pokatnik, właściwie, przenosić, np. *humilitate abditus et lucifuga. Apul.* || Ztąd nazwany *lucifuga*, który z nocy czyni dzień, np. *Is erat ex hac turba lucifugarum. Sen.*

LŪCIFŪGAX, *ācis*, (od *lux* i *fugax* zamiast *luce* *fugax*) i. q. *lucifugus*, np. — *natio. Minuc. Fel.* Inne *Edd.* mają *lucifuga*.

LŪCIFŪGUS, *a*, um, (od *lux* i *fugio*). Stroniący, unikający światła, uciekający od światła, nie lubiący światła, pokatnik, kryjek, właściwie np. — *blatta. Virg.* || Przenosić. — *homo. Cic.* — *nebulos. Lucil. ap. Non.* — *natio. Minuc. Fel.*

LŪCILIŪS, *a*, um. *Farr.* Tyczący się Lucyliusza. — *versus. Plin.* Wiersz Lucyliusza. — *foris. Arnob.* Tytuł satyry Lucyliusza.

LŪCILIŪS, *a*, um. Należący do rodziny Lucyliusza, Lucyliuszowy. || *Lucilius*, *ii*, m. Lucyliusz poeta w rodzaju satyrycznym.

LŪCINA, *ae*, z. (od *lux*). Lucyna, rozenia bogini, przechwisko Junony i Dyany. || Porodzenie. *Lucinae labores. Virg.* Boleści rodzenia. *Lucinam pati. Virg.* Rodzić. *Tibull.* || Juno uważana jako bogini światła.

LŪCINUS, *a*, um, (od *lux*). Światło noszący, przynoszący, np. Junona zwana *Lucina. Tibull.* t. j. sprawczyni światła. || *Lucina. Prudent.* t. j. godzina rodzenia. || *Junio Lucina. Ter. Plaut.* || *Lucina. Virg. Hor. Sen.* || Bogini narodzenia. *Plin. Ovid.* || Ztąd *Lucina* zamiast narodzenie, np. *primos Lucinae experta labores. Virg.* t. j. połóg. || *Lucina* i. q. *lux*, *auxilium*. t. j. opiekunka, pomocniczka np. w narodzeniu. *Junio Lucina. Id.*

LŪCIPARENS, *tis*, r. wspóln. (od *lux* i *parens* zamiast *luce* *parens*). Światło rodzący albo przynoszący, np. — *nox. Avien.* t. j. dzień po nocy następujący.

LŪCIPOR, *ōris*, m. (*Luci* *puer*). Tak zwany niewolnik Luciusa. *Plin.* Ob. *Mar-cipor*.

LŪCISATOR, *ōris*, m. (od *lux* i *sator*) i. e. *sator s. auctor lucis*. Tak był nazwanym Jezus. *Prudent.*

LUCISCO. Ob. **LUCESCO**.

LŪCIUS, *ii*, m. (Λούκιος). Rzymskie przechwisko, np. *L. Cornelius Sulla*. Imię pochodzące a *luce*, gdyż w dzień się rodził. *Farr. Fest.* || Szczupak, ryba. *Auson.*

LUCMO, *ōnis*, zamiast *Lucumo*. Ob. *Lucumo*.

LUCOTOCIA, *ae*, (Λουκοτομία) i. q. *Lu-ctia Parisiorum. Paryż. Strabo.*

LUCOMEDI, *ōis*, q. *Lucerenses. Fest.*

LŪCRATIO, *ōis*, z. (od *lucror*). Zysk, korzyść. *Tertull.*

LUCRATIVUS, *a, um*, (od *lueror*). Zyskowny, korzystny. — *opera Quintil.* || Zyskiem, z korzyścią połączony, do korzyści należący. — *causa. Paul. in Pandect. — possessio. Ibid. — adquisitio. Ibid.*

LUCRETILIS, *is, m.* Góra w Lacium. *Hor. Fest.*

LUCRETINUS, *a, um*. Tyczący się okolic albo wsi Attika, gdzie Attikus mieszkał, np. *in tuo Lucretino sole. Cic.* || *Lucretinus* zamiast *Lucretilianus* t. j. przy górze *Lucretilis*.

LUCRETIVUS, *a, um*, (*Λουκρετιος*). Rzymska rodzina. || Ptnk. Lukrecyuszowy, należący do Lukrecjusza, np. — *familia etc.* || Rzeczownie osoba mężka *Lucretius*. Kobieta *Lucretia*, córka Sp. Lukrecjusza: żona Tarquinijusza Kollatina. *Liv. Ovid. Juvenal.* || *Lucretius Carus*. Epikurski filozof, poeta za czasów Cicerona, autor poematu *de rerum natura. Cic. Ovid. Quintil. Stat.* || *Lucretius Vespillo. Caes.*

LUCRIFICATIO, *is, fcti, actum, ere*, właściwiej i trafniej **LUCRIFICATIO** (od *lucrum i facio*). Korzystać, zyskać, profitować. *Martial.* || Przenosić, zyskać, profitować. *Nomen, quod lueri fecerunt. — injuria. Plin.* || Właściwie *facere lueri. Plant. Facere argenti luerum. Id. Quae omnia fecit lueri. Nep.*

LUCRIFACTUS, *a, um*, (imsl. od *lueri-facio. Cic.* Zyskany. *Lucrifacta pecunia. Cic.* Przeżył sądowy, który otrzymuje ten, co wygrał sprawę.

LUCRIFICABILIS, *e, ptuk.* (od *lueri-facio*). Zysk przynoszący. — *dies. Plant.*

LUCRIFICO, *as, are, i, e. luerum i facio*. Pozyskać. — *omnes. Terull.*

LUCRIFICUS, *a, um*, (od *luerum i facio*). Zyskowny, zysk przynoszący. — *facula. Plant.*

LUCRIFIO, *is, factus sum, fieri*, biern. (od *luerum i facio*). Bydź zyskownym. *Pecuniam lucrifactam videtis. Cic. Lueri fieri tritici modios centum. Id.*

LUCRIFUGA, *ae, m.* (od *luerum i fugio* zamiast *fugiens luerum*). Unikający zysku. *Plant.* Który unika zysku, profitu. *Plant.*

LUCRINENSIS, *e, ptuk.* (od *Lucrinus*). Tyczący się Lukryńskiego jeziora, należący do niego, Lukryński. — *res. Cic. t. j. Lukryńskie ostrygi.*

LUCRINUS, *a, um*. Lukryński. *Lucus Lucrinus. Hor. Mel. Plin.*, albo *Lucrinus. Cic. Virg. Martial.* Jezioro we Włoszech i w Kampanii niedaleko Baji. Lukryńskie jezioro albo *Lucrinus*. || Ztąd ostra *Lucrina. Plin.* Smaczne Lukryńskie ostrygi. || *Conchylium Lucrina. Mos.*

LUCRIO, *onis, m.* (od *luerum i e. lueri cupiens. Fest.* Który pragnie zyskać; zatem *i. q. lueripeta.*

LUCRIPETA, *ae, m.* (od *luerum i peto* zamiast *petens luerum*). Zyskownik, łakomy na zysk, szukający zysku, interesowany. — *fenerator. Plant.* Łakomy lichwiarz.

LUCRIUS, *a, um*, (od *luerum*). Tyczący się zysku, należący do zysku. — *di. Arnob.* Bogowie zysku.

LUCROR, *avis, atus sum, ari, dep.* (od *luerum*). Profitować, zyskiwać, mieć z czego korzyść, pożytek. *Locupletes suum perdant, debitores luerentur alienum. Cic. — mendacio. Suet. — talentum. Hor.* || Przenosić zyskać, profitować, np. *lueretur indicium infamiae. Cic. t. j. zyskać, dokazywać, aby mierzano o kim.*

LUCROSE, *psk.* (od *lucrosus, a, um*). Pożytecznie, zyskownie, korzystnie, np. *lucrosius perire. Hieron.*

LUCROSUS, *a, um*, (od *luerum*). Pożyteczny, zyskowny, korzystny, np. — *voluptas. Ovid. Neque est ulla frans vitae lucrosior. Plin. Id. lucrosissimum. Id.*

LUCRUM, *i, n.* (od *lucro i. e. solvo. Farr.* albo od *lucus t. j. dochód z lasów. Cic.* Zysk, korzyść, pożytek, obrywka. *Lueri* albo *lucro est. Plant.* Jest rzecz pożyteczna. — *mihi quid est fallere te? Ter.* Co mi za zysk oszukiwać ciebie? *Lucro esse alieni. Plant.* Bydź komu pożytecznym, na zysk czyj obracać. *In lucro deputare. Ter. — ponere, albo apponere. Cic.* Mieć to sobie za zysk, uważać jako korzyść. || *De lucro vivere, przysł. Cic.* Ujść jakby eudem niebezpieczeństwa. *Phaedr.* || Bogactwo. *Lucrum. — Lakomstwo. — Facere lueri. C. Nep.* Otrzymać co. || W przyp. pierw. *lucrus*, np. *pergrandem luerum. Plant.* Inne *Edd Gronov. Taubmann.* mają *pergrande* albo *praegrande luerum*.

LUCTA, *ae, z.* (od *lucro i. e. solvo. Foss.*) Biedzenie się, mocowanie się, dużanie się, passowanie się, za pasy chodzenie t. j. rodzaj boju, walki, potyczki, jakie były u Greków. *Auson. Hygin. Capitol. Sidon.*

LUCTAMEN, *inis, n.* (od *luctor, ari*) *i. q. lucta*. Mocowanie się, dużanie się, passowanie się. *Lamprid.* || Biedzenie się t. j. fatygowanie się, trudzenie, turbowanie się. *Virg. Val. Flacc. — difficile. Mamert. — lentum. Claudian.* || Przenosić, inny sposób, rodzaj. *Melius purus sapores sine luctamine alterius generis. Pallad. t. j. bez przemieszania.*

LUCTATIO, *onis, z.* (od *luctor, ari*). *Cic.* Zapaśnictwo, dużanie się, chodzenie w zapasy, jedno z pięciu zapaśnictw dawnych igrzysk. *Cic.* || Spór, sprzeczka. *Liv.* || Usiłowanie, biedzenie się, mocowanie się.

LUCTATOR, *oris, m.* (od *luctor, ari*). *Ovid.* Zapaśnik, mocownik, mistrz zapaśniczy albo uczeń, który się na widowiskach z drugim mocował. || Ztąd żartobliwie mówią o winie: *pedes captat primum; luctator dolosus est. Plant.* Zdradliwy zapaśnik wino, które napróżd chwytą za nogi.

LUCTATUS, *us, m.* (od *luctor, ari*) *i. q. luctatio. Plin.* Pasowanie się, mocowanie się, zapaśnictwo, chodzenie w zapasy.

LUCTIFER, *a, um*, (od *luctus i fero* zamiast *luctum ferens*). Przynoszący smutek

albo oznajmujący, smutny, żaloszny. — *annus. Val. Flacc.*

LUCTIFICABILIS, *e, ptuk.* (od *luctifico i. e. luctum facio*). Pograżony w smutku, smutny, żaloszny, np. — *cor. Pers.*

LUCTIFICO, *as, are, i, e. luctum facere*. t. j. uczynić smutek, zasmucić.

LUCTIFICUS, *a, um*, (od *luctus i facio* zamiast *luctum faciens*). Sprawić, zrzucić smutek, bydź przyczyną, powodem smutku, uczynić smutek, żaloszny, płaczliwy. — *clades. Cic. — clangor (tubae) Stat. — pavor. Sil. — verba. Sen.* || Ztąd *luctificum* psk. Żalosznie, smutno, np. *luctificum clangente tuba. Val. Flacc.*

LUCTISONUS, *a, um*, (od *luctus i sono, are*). Smutno brzmiący, smutny, żaloszny. — *ingitus. Ovid.*

LUCTITO, *as, are*, (częstotl. od *lucto*) zamiast *lucto. Priscian.*

LUCTO, *as, are* zamiast *Luctor. Terent. Enn. ap. Non. Plaut.* || Imsl. *luctans*, np. *luctantes viri t. j. zapasujący, passujący się. Luctantem animum. Virg. t. j. dusza, która się passuje. Glacies luctans ferro. Sil. t. j. lód, który się sprzeciwia żelazu. Lumina luctantia somnus composuit. Ovid. t. j. oczy, które się nie chciały zamknąć, sen uspił.*

LUCTOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *lucta*). Passować się, dużać się, mocować się, chodzić w zapasy. *Cic. Nep. Virg.* || Przenosić, passować się t. j. walczyć, walkę toczyć, spierać się, wadzić się, sprzeczać się. — *cum aliquo. Cic. Inter se luctantur cornibus haedi. Virg. Luctantem fluctibus Africum (ventum). Hor. Ignis viridi luctetur robore. Lucan. t. j. passuje się z zielonym dębem. || Przenosić, biedzić się, usiłować, pracować, np. in arido solo. Liv. In lento luctantur marmore tonsae. Virg. t. j. na stojącej wodzie pracują wiosła. || Ztryb. bezokol. — *eripere. Virg. t. j. usiłować wyrwać. — deducere versum. Ovid. — compescere risum. Id. Luctantur frustra mugire juvenei. Sil.**

LUCTUOSE, *psk.* (od *luctuosus, a, um*). Bardzo smutnie, żalosznie. — *canere. Farr.* || *Luctuosius. Liv.*

LUCTUOSUS, *a, um*, (od *luctus, us*). Bardzo smutny, żaloszny, sprawujący smutek, pełen smutku, żaloszny, smutny, żaloszny. — *dies. Cic. Luctuosus. Id. — preces. Cic. — tempora. Id. — victoria. Sall. Luctuosissimum bellum. Cic.* || Pełen żaloszności, smutku, t. j. znajdujący się, będący w żaloszności, w smutku. — *Hesperia. Hor.*

LUCTUS, *us, m.* (od *lugeo*). Żaloba, żal, który się wyraża przez żalobne suknie po stracie nam milej osoby, smutek, żalosz, zasmucenie, żalosz serca. *In luctu vivere. Cic. scil. z powodu śmierci żony. In luctibus maximis esse scil. z powodu śmierci syna. Cic. In luctus incidere. Id. Luctum alieni importare. Phaedr. t. j. zrzucić komu żalobę, smutek, żalosz. Filius luctu perdi-*

*tus. Cic. t. j. syn w wielkim smutku, żaloszności po śmierci ojca. Luctum deponere. Cic. albo finire. Liv. t. j. złożyć, skończyć żalobę. — domesticus. Cic. t. j. żaloba, żalosz, zasmucenie domowe, familijne, z powodu najukochańszej osoby, która była na wygnanie posłana, np. *conjugis (meae) miserae squalor et luctus. Cic.*, tak mawiał Ciceron wysłany na wygnanie. || Żaloba, żal, gruba żaloba, wielkie zasmucenie, smutek. *Omnium nationum luctum. Cic.* Z powodu śmierci czyjej np. *moesto immigit regio luctu. Virg. Luctum ex re percipere. Cic. — haurire. Id. — deponere. Cic. — abstergere. Id. — tollere. Cic. — levare. Ovid. In luctu vivere albo esse. Cic.* || W przyp. drug. *lucti* zamiast *luctus. Acc. ap. Non.* || *Luctus*, osoba w podziemnym świecie albo w piekle. *Virg.**

LUCU zamiast *lucce*, od przyp. pierwsz. *lucus*, np. *cum primo lueu ibo hinc. Ter.*

LUCUBRATIO, *onis, z.* (od *lucubro*). Praca przy świecy, nocna praca, np. *lucubrationem detraxi. Aliquid agere in lucubratione. Colum. t. j. pracować przy świecy. || Też ad lucubrationem. Id. t. j. przy świecy, per lucubrationem. Id. Ad lucubrationem vespertinam. Colum. t. j. przy wieczornej świecy. || Nocna praca, np. *lucubrationem meam perire nolui i. e. epistolam noctu scriptam. Lucubratio. Plin.* Tytuł książki Bibakulusa.*

LUCUBRATIUNCULA, *ae, z.* (zdrobn. od *lucubratio*) *i. q. lucubratio*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Nocna praca, siedzenie nocne. *Spatio lucubrationum unius. Anson.* (o wierszach). *Ad lucubrationem dietavi. Hieron.* || Nocna praca t. j. to, co się w nocy działo, wygotowało, zrobiło. *Gell.*

LUCUBRATORIVS, *a, um*, (od *lucubro*). Służący do nocnego siedzenia, np. do nocnego uczenia się, np. — *stella. Suet.*

LUCUBRATUS, *a, um*, (imsl. od *lucubro, are*). Zdziałany, wygotowany, zrobiony w nocy przy świecy *Lucubrata nox. Martial.* Noc przepędzona na literackiej pracy.

LUCUBRO, *as, avi, atum, are*, (od *lux*). Przy świecy albo w nocy pracować, np. *anellae lucubrantes. Liv.* || W nocy albo przy świecy co zrobić, zdziałać, wygotować, np. *opusculum lucubratum. Cic. — farinam. Apull. Haec (carmina) dat nocturnis nox lucubrata Camenis. Martial. — viam. Apul. t. j. jechać w nocy.*

LUCULENTE, *psk.* (od *luculentus, a, um*). Właściwie widno, jasnie; ztąd wybornie, znamienicie, przednie, wspaniale, przepysznie, świetnie. — *scribere. Cic. — dicere. Id. — vendere. Plaut. t. j. przedać z zyskiem. — diem. Plant. t. j. dzień świetnie przepędzić. || W ogólności, wspaniale, przepysznie, świetnie, wybornie, znamienicie, pięknie, dobrze.*

LUCULENTER, psk. (od *luculentus*, a, um) i. q. *luculente*. Wspaniale, przepysznie, świetnie, wybornie, znamienicie, dobrze, np. *Græce luculenter scire*. Cic. t. j. dobrze umieć po grecku. *Sane luculenter respondit*, i. e. *præclare*. Cic. t. j. bardzo dobrze.

LUCULENTIA, ae, z. (od *luculentus*, a, um). Wyborność, wysmienitość. — *verborum*. Arnob. — *scriptorum*. Oros.

LUCULENTITAS, atis, z. (od *luculentus*, a, um). Wyborność, wysmienitość. *Vide luculentitatem ejus et magnificentiam*. Caecil. ap. Non.

LUCULENTUS, a, um, (od *lux*). Właściwie widny, jasny, np. — *caminus*. Cic. — *vestibulum*. Plaut. || Ztąd wyborny, wysmienity w swoim rodzaju, wspaniały, przepyszny, świetny, np. — *forma*. Ter. t. j. piękny kształt. — *mulier*. Plaut. — *facies*. Apul. t. j. wspaniała twarz, bardzo piękna. — *scriptor*. Cic. t. j. znakomity pisarz. — *auctor*. Id. — *familia*. Plaut. — *patrimonium*. Cic. — *hereditas*. Plaut. — *facinus*. Plaut., albo — *factum*. Cic. t. j. świetny, wspaniały czyn. || Wspaniały, przepyszny, wyborny, np. — *vestibulum*. Plaut. — *oratio*. Sall. — *dies*. Plaut. || Wyborny, wysmienity t. j. wiarygodny, zasługujący na wiarę, np. — *auctor*. Cic. || Świetny t. j. znaczny, znakomity. — *familia*. Plaut. — *patrimonium*. Cic. — *hereditas*. Plaut. t. j. znakomite dziedzictwo. || Jasny, wyraźny, zrozumiały. — *oratio*. Sall. *Verba luculentiora*. Cic.

LUCULLANUS, LUCULLEUS, LUCULLIANUS, a, um. Ob. **LUCULLUS**.

LUCULLUS, i, n. Przewisko rzymskie, rodziny Licinijusza. Cic. Hor. Sall. Suet. || Ztąd *Lucullanus*, a, um. Należący do Lukulla, Lukullowy. — *ager*. Frontin. || *Luculleus*, a, um. Należący do Lukullusa, Lukullusowy. Suet. Plin. || *Lucullianus*, a, um. Od Lukullusa nazwany, Lukullusowy. — *horti*. Tac. — *villa*. Suet.

LUCULUS, i, m. (zdrobn. od *lucus*). Las, sek, mały gaj, gaik. Suet.

LUCUMO (i przez skróć. **LUCMO**), *ōnis*, m. Tak nazwany piąty rzymski król *Tarquinius Priscus* swoim właściwym imieniem *Liv.* || Rejent, książę, król w języku Etruskim. *Serv. ad Virg.* || *Lucumo Samius*. *Auson.* t. j. Pytagoras książę filozofów. || Maniak, nierozumny, szalony. — *Samius*. *Auson.* || *Lucmo* zamiast *Lucumo*. *Prop.*

LUCUNCULUS, i, m. (zdrobn. od *lucinus*). Rodzaj ciasteczka, placaka. *Apul. Petron.*

LUCUNS, tis, z. (od *λευκός*, *quia farina, quae alba est, adspersgetur*). Rodzaj ciasta, albo placaka. *Varr. ap. Non.* *Lucuntere*. *Fest.* *Lucunter*. *Scalig.*

LUCUS, i, m. (od *λύη*, ciemności). Las, gaj poświęcony jakiemu bóstwu, np. *lucus Vestae*. Cic. *Luci Albani*. Cic. || Miejsce tak zwane w Rzymie niedaleko Kapitolium. *Liv.* || W ogólności las. *Virg.* || Drzewo *Plaut.* ||

— *Augusti*. *Plin.* Miasto w Gallii Belgickiej. || Miasto w Gallii Hiszpańskiej. *Ptolem.*, te-raz *Lugo*.

LUCUS, us, m., zamiast *lux*. Światłość, światło. *Cum primo lucu*. Ter. t. j. na brzask.

LUDIA, ae, z. *scil. femina*, (od *ludius*). Aktorka, szczególnie tancerka na scenie. *Martial. Juvenal.*

LUDIARIUS, a, um, (od *ludius* albo *ludus*) i. e. *ad ludum vel ludos pertinens*. Należący do dramatów, widowisk, igrzysk. — *pecunia*. *Inser. ap. Donic.*

LUDIBRIOSE, psk. (od *ludibriosus*, a, um). Bardzo szydersko, z szyderstwem. *Am- mian.*

LUDIBRIOSUS, a, um, (od *ludibrium*). Pelen szyderstwa, szyderski. — *probra*. *Gell.* — *auspicia*. *Amman.*

LUDIBRIUM, ii, n. (od *ludo*, *ere*). Szyderstwo, naigrawanie, pośmiech, uragowisko, krotofila, rozrywka, np. *Alicui esse ludibrio*. Cic. Sall. *Habere aliquem ludibrio*. Ter. Plaut. Mieć kogo w pośmiechu. *Ludibrio aliquem laedere*. *Metell. in Cic.* *Ad usque ludibria ebriosus*. *Gell.* || Z przyp. drug. *Ad ludibrium casuum humanorum*. *Liv.* || *Debere ludibrium ventis*. Hor., przenośnie. t. j. być igrzyskiem wiatrów. || Gra, igrzysko, zabawa, igraszka, np. *is ludibrium verius quam comes*. *Liv.* *Ludibria fortunae*. Cic. t. j. igraszki, igrzyska. *Amoto inani ludibrio*. *Liv.* t. j. usunawszy na stronę frazki, żarty, komedye. || *Ludibria*. *Petron.* t. j. sny, mary.

LUDIBUNDUS, a, um, zamiast *ludens*. Igrający, żartujący. *Plaut. Liv.* || Jakoby igrający, bez pracy, bez usiłowania. *Cic. Ludibundi oculi*. *Gell.* Mrugi, migi.

LUDICER albo **LUDICRUS**, a, um. Cic. Zabawny, zabawom służący. *Ludiera nox*. Tac. Noc przepędzona na zabawie. — *praemia*. *Virg.* Nagrody igrzysk publicznych. || Żartobliwy, ucieśny, trefny. — *ars*. *Quint.* Ręglaskie rzemiosło. — *ars armorum*. Cic. Sztuka fechtarska, fechtowanie. — *historia*. *Gell.* Powieść ucieśna. *Ludicrum absol.* *Liv.* Wszelki rodzaj igrzysk. *Ludiera juvenalium*. Tac. Igrzyska młodzieńskie. *Plin.* || Żart, śmieszność.

LUDICRE, psk. (od *ludicer*, albo *ludicrus*, a, um). Krotofilnie, zabawnie, z rozrywką, żartując. *Enn. ap. Non.* *Apul.*

LUDICRUS. Ob. **LUDICER**.

LUDIFICATIO, is, *ēci*, actum, *ēre*, (od *ludus* i *facio*). Szydzić, naigrawać się, natrząsać się, drwić z kogo. — *aliquem*. *Plaut.*

LUDIFICABILIS, e, ptak. (od *ludifico*). Natrząsający się z kogo, żartujący, np. — *ludi*. *Plaut.*

LUDIFICATIO, *ōnis*, z. (od *ludifico*, *are*). Szydzenie, naśmiewanie, szyderstwo, wexowanie, naigrawanie się. *Cic. Liv.*

LUDIFICATOR, *ōris*, m. (od *ludifico*). Szyderz, naigrawacz, który się natrząsa. — *meus*. *Plaut.*

LUDIFICATUS, us, m. (od *ludifico*, *are*). Szyderstwo, naigrawanie, pośmiech, uragowisko, pośmiewisko, np. *aliquem habere ludificatu*. *Plaut.*

LUDIFICATUS, a, um, (imśl od *ludifico*, *are*). *Plaut.* Wyszzydony, wysmiany. *Sall.* || Oszukany, złudzony. *Ludificati incerto praelio*. *Sall.* Uwiedzeni niezwyčajnym bojem.

LUDIFICO, as, *avi*, actum, *are*, (od *ludus* i *facio*, zamiast *aliquem facio ludum*), i. q. *ludifico*. Szydzić, naigrawać się, natrząsać się, drwić, albo kpić z kogo, żartować z kogo. — *aliquem*. *Plaut.* — *consulem pacis mora*. *Sall.* || Też biern. *ludificari*. *Plaut. Sall.* Bydź wyszydony, naigrawanym, oszukany. || Też bez przyp. czwart., np. *latitare ac diutius ludificare*. Cic. Q. t. j. ludzić, mamić, oszukiwać. || Ztąd żartobliwie, *ejus ludificabo corium*, zamiast *caedam*, *verberabo*. *Plaut.*

LUDIFICOR, aris, *atus sum*, *ari*, dep. (od *ludus* i *facio*, zamiast *aliquem facio ludum*) i. q. *ludifico*. Szydzić, naigrawać się, uragać się, drwić, żartować z kogo. — *aliquem*. *Plaut. Terent. Tac.* — *aliena mala*. *Plin.* t. j. — z cudzego nieszczęścia. || Też bez przyp. czwart. *Aperte ludificari non videatur*. Cic. || Przenośnie, przeszkodzić, hamować, tamować. — *vin Hannibalis emetationibus pugnae*. *Liv. Val. Max.* *Hostis Romanum impune ludificabatur*. *Tac.*

LUDIMAGISTER albo trafniej **LUDI MAGISTER**, *stri*, m. Mistrz, nauczyciel. *Cic. Martial. Justin.*

LUDIO, *ōnis*, m. (od *ludius*) i. q. *ludius*. Ręglarz, figlarz, komedijnik, skoczek, śmiechek, krotofilnik. *Ludiones ex Etruria additi*. *Liv.*

LUDIUS, ii, m. Aktor, artysta dramatyczny, szczególnie jestykulator co narabia jestami, tancerz na scenie, albo też pantomimik. *Cic. Ovid. Suet.*

LUDO, is, si, sum, *ēre*, (od *ludus*). Grać t. j. grać w pewne gry, np. — *tesseris*. *Terent.* — *talis*. *Hor.* — *trocho*. *Id.* — *pila*. Cic. — *nucibus*. *Martial.* — *alea*. Cic. Hor. || Też z następ. przyp. czwart. — *aleam*. *Suet.* — *proelia latronum*. *Ovid.* t. j. grać w szachy. — *ad latrunculos*. *Fopis*. Grać w szachy, też — *in pecuniam*. *Paul.* *in Pandect.* Grać w pieniądze. || *Ludere ludum*. *Ter. Hor.*, przenośnie. Grać w gre. || Grać t. j. bawić się zabawką, rozrywką. Cic. — *versibus*. *Virg.* — *in numerum*. *Id.* t. j. tańcować. — *carmina*. *Virg.* || Żartować, figle stroić, wyrażać. Tak się bawia i żartują sobie ryby w wodzie. *Ter.* — *ptaki*. *Virg.* — *ludzie*, np. *Credite, non ludo*. *Hor.* t. j. ja nie żartuję, to jest moja powaga. || Przenośnie, *jubae ludum*. *Virg.* t. j. do kola latają grzywy. || Też mówiąc o rzeczach wszetecznych, np. *Lusisti satis, edisti satis atque bibisti*. *Hor.* *Sine crimine lusi*. *Ovid.* || Na gwałtu, na bawieniu się czas przepędzić, np. — *otium*. *Martial.* Ztąd przenośnie. — *operam*. *Ter.*

Plaut. t. j. próżno, nadaremniełożyć pracę. || Bawić się dla zabawy, dla rozrywki, np. — *armis*. Cic. *Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis*. *Hor.* — *palaestra*. *Ovid.* — *catenas*. *Lucr.* t. j. podobno kołowym tańcem tańczyć. — *pericula i. e. pericula per ludum experiri*. *Martial.* — *carmina*. *Virg.* Grać na teatrze. || Igrając albo żartując przedstawić co albo wyrazić. — *magistratum fascibus purpuraceo*. *Apul.* — *ducatus et imperia*. *Suet.* || Żartować. Cic. *Credite, non ludo*. *Hor.* t. j. nie żartuję. || Szydzić, naigrawać się, uragać się. — *aliquem*. Cic. *Ter.* || Naigrawać się z czego. || Bydź żartownym, rubasznym, krotofilnym. Cic. || Oszukać, zdradą podejść, zawód komu uczynić, zawieść, omamić, ludzić. *Me ludit insania*. *Hor.* — *aliquem dolis*. *Ter.* *Non ludo*. *Hor.* t. j. nie zawodzę, nie oszukuję.

LUDUS, i, m. (od *ludo*). Gra, igraszka, zabawa. *Novum sibi excogitans ludum*. Cic.

|| Zabawka, rozrywka, *Ludo campestri* (i. e. *in Campo Martio*). Cic. *Ludus ad judices*. *Spartian.* Gra, zabawka dziecinna. || Ztąd *ludi*. Cic. *Nep.* Dramata, dziwowskie, widowiska, które trojakiego rodzaju były w Rzymie, mianowicie. — *Circenses*. t. j. gonitwy. — *Scenici*. t. j. wydawane na scenie, np. komedje, tragedje. — *gymnici*. Ob. *Gymnicus*. || Często *ludi* *Osci*. t. j. rodzaj komedii. Cic. — *votivi*. Cic. t. j. ślubne igrzyska, np. *Cereales, Florales, Apollinaries, plebei*, i *Romani*, *cet.* || *Ludi Floralia* zamiast *Florales*. *Quintil.*, i *ludi Megalesia* zamiast *Megalenses*. *Id. Ovid.* || Ztąd *ludos facere*. Cic., albo — *dare*. *Ascon. in Cic.* t. j. igrzyska wyprawić. — *committre*. Cic. Q. Porużyć zaczęcie igrzysk — *instaurare*. *Liv.* Przygotować igrzyska. || *Ludis* zamiast *tempore ludorum*. Cic. *Plaut.* t. j. podczas widowisk. || Zabawka, gra, rozrywka, ukontentowanie, uciecha. *Dare alicui ludum*. Cic. *Plaut.* *Dare ludum amori*. *Hor.* || *Ludos sibi fecere*. *Petron.* Uczynić sobie ukontentowanie, rozrywkę, zabawę. || Igraszka, żart, np. *illa perdisce ludus esset*. Cic. t. j. igraszka, bez usiłowania, bez pracy, bez kosztu. || *Ludus* zamiast *jocus*. *Ter.* || Ztąd *per ludum*. Cic. t. j. igrząc, bez fatygi, bez pracy. || Gra, żart, żarek. *Amoto ludo*. np. *Sed tamen amoto quæramus seria ludo*. *Hor.* t. j. usunawszy żart na stronę. *Per ludum et jocum*. Cic. t. j. żartem, żartując, bawiąc się. *Ludos facere*. *Ter.* t. j. bawić się, żartować. *Si frui liceret ludo ætatis*. *Liv.*, zamiast *voluptate venerca frui*. || Szczególnie żart w ironicznem albo w prawdziwym znaczeniu t. j. psota, psikus, figiel, żarek, np. *ludos alicui reddere*. *Ter.*, albo — *facere alicui*. *Plaut.*, też *præbere*. *Ter.* t. j. psotę, psikus, figiel uczynić komu. || Igrzysko, które czyni z kogo, albo żarek, śmiech stroi, np. *facere aliquem ludos*. *Plaut.* t. j. czynić z kogo igrzysko, natrząsać się, drwić, kpić z kogo, za błażna kogo mieć, np. *aliquem ludos dimittere*. *Plaut.* || Ztąd *operam ludos*

facere. Plaut. t. j. nadaremnie co usiłować, robić. || Tez aliquem facere ludo zamiast ludos. Plaut. || Szkoła, np. — fidicinus. Plaut. Szkoła muzyczna. || — gladiatorius. Suet. Apul. Szkoła szermierska. || Ludus literarum. Liv. albo — literarius. Quintil. albo — discendi. Cic. Q. albo — ludus. Cic. Nep. t. j. szkoła, gdzie się uczą czytać, pisać, rachować. || Złaz in ludum literarum itare. Plin. Chodzić do szkoły. Ludum habere. Cic. Utrzymywać szkołę. Ludum aperire. Cic. Zacząć utrzymywać szkołę. Exire ex ludo. Cic. Porzucić szkołę. || Złaz magister ludi albo ludi magister. Nauczyciel. Ob. Ludi magister. || Ludus militaris. Liv. Szkoła wojskowa. || Książka, która traktuje o rzeczach zabawnych i uciechowych. Cic. || Ludus rodzaj, żensk. np. haec ludus. Fest.

LUELA, ae, ż. (od luo). Pokutowanie, kara, stróż, pokuta. Seclisque luelae carcer. Lucret.

LUES, is, ż. (a lēo i. e. solvo, quod ea corpora solvantur. Fest. Lues est diluens usque ad nihil tractum a graeco λύειν). Zaraza, chorobsko, pomorek, który się szeroko rozchodzi po kraju. Virg. Ovid. Martial. — coeli. Lucan. Lues sparsura pestis. Sen. || Związ się też lichenus. Plin. Lues. || Złaz przenośnie, przyszwicie, mówiąc o złym, szkodliwym człowieku, zaraza, skażenie, zguba, ruina. Cic., też i o innych rzeczach, np. o Harpijach. Val. Flacc. Lues Thebarum. Sen. t. j. Słux tak nazwany. Lues morum. Plin. t. j. skażenie, zguba. || Zabijająca trucizna. At dum prima lues od sublapsa veneno pertentat sensus etc. Virg. t. j. jad zarazliwy, szkodliwy. || Nieszczęście, zguba, ruina, np. wojna, pożar, trzęsienie ziemi. Tac. Petron. Sil. || Śnieg rozpłynięty. Petron. || Woda. Licin. Macer. || W przyp. pierwsz. luis. Petron.

LUGDUNUM, i, n. Plin. Miasto w Gallii Celtyckiej, Lyon. || — Convenarum. Ptolem. Miasto w Gallii Akiwitańskiej, teraz Comminges. || — Batavorum. Anton. itiner. Miasto w Gallii Belgickiej, teraz Leyda. || Lugdunensis, m. ż. is, n. se. Plin. Lugdunski, tycejący się Lugduna.

LUGEO, es, xi, etum, ēre, (od luyōs, zguba, strata, albo od luyōs, smutny). Bydź w żalobie po śmierci czyjej, t. j. bydź w sukni żalobnej. Lugel senatus, moeret equester ordo etc. Cic. Genera lugendi. Cic. t. j. rodzaje noszenia żaloby po stracie przyjaciela np. na wygnaniu będącego, np. pro me luxere. Cic. || Z następ. przyp. ezwart. — aliquem. Liv. — mortem alicujus. t. j. po śmierci czyjej nosić suknię żalobną. || Lugentes lauae pullo vellere. Martial. t. j. czarne żalobne suknie. || W ogólności, żalować, oplakiwać, smuć się z czego, nosić żalobę, w żalobie chodzić, np. — pro aliquo. Cic. — vitam hominis. Id. Ager dominum lugere videtur. Cic. || Luxi zamiast luxisti. Catull. || Campi lugentes. Virg. t. j. w podziemnym świecie żalobne pola.

LUGH, ōrum. Naród-Niemiecki i. q. Lygii. Ob. LYGH.

LUGODINUM, i, i. e. Lugdunum. Ob. LUGDUNUM.

LUGUBRIS, e, ptak. (od lugeo). Tycejący się żaloby po śmierci czyjej albo po podobnej stracie, np. — lamentatio. Cic. t. j. — z przyczyny śmierci. — sordes. Id. t. j. — po stracie brała. — cantus. Hor. Pieśń żalobna. — vestis. Ter. Żalobna suknia — cultus. Tac. Żalobna odzież. Lugubria scil. vestimenta. Ovid. Żalobne odzienie, albo żaloba. Lugubria induere. Ovid. Żalobę przywdziać. — ponere. Ovid., albo — exuere. Sen. Zdjąć z siebie żalobę. Nunquam mater lugubria sumpsit. Propert. Nigdy nie miała żaloby, t. j. żadnego nie straciła syna. || W żalobie będący, żalobny. — domus. Liv. Dom żalobny. — pectora. Ovid. — vultus. Id. || Żalobny, żalobę sprawujący. — bellum. Hor. — sidus. Val. Flacc. — verba. Ovid. || Żalobny, żalobny, płaczliwy. — vox. Lucr. — vagitus. Id. || Złaz lugubre, psk. Virg. Żalobnie, płaczliwie.

LUGUBRITER, psk. (od lugubris). Żalobnie, płaczliwie, stosownie do żaloby. — ejulare. Apul.

LUIS, Ob. LUES.

LUITIO, ōnis, ż. (od luo). Zapłacenie. Ulpi in Pandect. — pignoris. Cod. Justin. Wykupienie zastawy.

LUMA, ae, ż. (od λῦμα, gnoj). Gatunek ciernia. Genus herbae vel potius spiniae. Fest. || Miasto w Arabii pustej. Ptolem.

LUMARIUS, a, um, (od luma). Tycejący się ciernia, należący do ciernia. — falx. Varr. t. j. kosa do ścięcia ciernia.

LUMBAGO, inis, ż. (od lumbus). Ułomność w krzyżu, albo boleńie lędźwi. Lumbago vitium et debilitas lumborum. Fest.

LUMBELLUS, i, m. (zdrobn. od lumbulus) i. q. lumbulus. Apic.

LUMBIFRAGIUM, ii, n. (od lumbus i frango). Złamanie lędźwi. Plaut.

LUMBRICUS, i, m. (od lumbus, quasi lumbicus. Isidor). Glista, robak ziemny, dżdżownica, glista ziemna. Cato. Cels. Colum. Lumbrici terrestres. Serenn., albo terrestres. Id. || O człowieku słowo zelżywe. Foras, foras lumbrice etc. Plaut.

LUMBULUS, i, m. (zdrobn. od lumbus). Lędźwie, biodro, udo, gdy się mówi zmniejszającym sposobem, biodrko, udko. Plin.

LUMBUS, i, m. (Lumbi. Isidor.), ob libidinis lasciviam dicti, zatem od libido s. libido. Lędźwie, biodro. Cic. Hor. Martial. Lumbus aprugus. Plin. Połędźwica wieprzowa. Lumborum dolores. Id. || Zamiast locus libidinis venereae. Juvenal. Nerki, albo członki wstydlive. || Przenośnie pewna podobna część w winnej macicy. Optima semina habentur a lumbis. Colum. de arbor.

LUMEN, inis, n. zamiast lucimen (zatem od luceo). To wszystko, co służy do oświecenia. Złaz światłość, światło np. — solis. Cic. Lucr., albo — solare. Ovid. — lucernae,

np. offunditur luce solis lumen lucernae. Cic. t. j. emi się światło świecy od światła słoneca. Lumen de lumine accendere. Enn. ap. Cic. Aurora spargebat lumine terras. Virg. Lumen diurnum. Ovid. Światło dzienne albo słoneczne światło. Tabulas bene pietas collocare in bono lumine. Cic. t. j. — w dobrém miejscu, gdzie jest światło i dobre do widzenia, do patrzenia. || Złaz światło, pochodnia, świeca woskowa lub lojowa, gromnica, latarnia, lampa. Lumine adposito. Cic. Luminis oleum instillare. Id. Ad lumina. Suet. Przy pochodniach, przy latarniach. || Przenośnie. — animi. Colum. — mentis. Cic. || Dienne światło albo dzień. Secundo lumine. Enn. ap. Cic. t. j. drugiego dnia. — quarto. Virg. Lumine supremo. Virg. t. j. w dzień śmierci. || Życie. — adimere. Ovid. Odjąć życie. Lumen lingue. Plaut. Porzuczyć życie. || Światło oczu, oczy. Lumina oculorum. Nep. Luminibus amissis. Cic. Ocieciat lumen. Id. Lumina inania. Ovid. t. j. ślepe, ciemne, niewidzące oczy. Flectere sua lumina. Ovid. Zwrócić oczy. Fodere lumina. Id. Wylupić oczy. || Lumina Membranula, quae continet lumen. Veget. Zrzenica oka, soczewka kryształowa. || In tot lumina (oculos) lumen habebis. Ovid. t. j. mowa o stoocznym Argusie, i. e. vim cernendi. || Światło budowy, czyli okna, lumina. Cic. Ulpi in Pandect. || Blask, glanc, połysk, np. — ferri. Stat. t. j. blask żelaza, miecza. || Złaz blask, glanc, piękność kwiatów, np. calthae. Colum. — loti. Id. || Przenośnie, światło t. j. obrona, opieka. — gentium. Cic. || Światło w malowidle. Plin. Lumen et umbras custodivit. Id. || Przenośnie światło t. j. przedniejszy, celniejszy w jakim rodzaju, osoba główna, główna rzecz, ozdoba, chwala, okrasa. Lumina civitatis. Cic. t. j. główne osoby. Lumen virtutis. Cic. Lumen eloquentiae. Id. Graeciae totius lumen. Cic. t. j. Rorynt. || Też w mowie albo w krasomówstwie. Certa dicendi lumina. Cic. Lumina verborum et sententiarum, inaczej oxyjata albo postacie czyli figury. || Przenośnie, jasność, wyrazność. Ordo, qui memoriae lumen adfert. Cic. || Otworzenie, otwarcie, kiedy światło wchodzi, np. lumen hypothryi. Fitr. || Odcichowa dziura, luft. Plin. || Okno. Observatis luminibus umbratum conclave. Apul.

LUMINARE, is, n. (od lumen). To, co służy do oświecenia, świeca, pochodnia. Hieron. || Przenośnie światło, t. j. ozdoba, chwala, okrasa, np. tot luminaribus extinctis. Cic. Po śmierci tyłu znakomitych mężów, którzy byli ozdobą kraju. || Otwor, luft, albo okno. Cato. Cic. || Właściwie jest ptak. scil. instrumentum albo aliquid cet. od luminaris, e. Świecący się, tycejący się światła albo należący do światła.

LUMINATUS, a, um, (imsl. od lumino, are). Coel. Aur. Objasniony. || Male luminati. Apul. Ludzie słabego wzroku.

LUMINO, as, avi, atum, are, (od lumen). Opatrzyć w światło, oświecić, rozjaśnić,

światłem nieznać, np. Tu (Isis) lumnas solem. Apul. Locus fenestris luminatus. Coel. Aur. Face luminat oras. Avien. Male luminatos. Apul. Niedobrze widzący.

LUMINOSUS, a, um, (od lumen). Wi dny, jasny, pełen światła, np. — aedificium. Fitr. Oleum luminosus. Augustin. || Przenośnie, widny, jasny, różniący się, distingujący się, celujący. Maxime luminosae partes (orationis) duae. Cic. Luminosissima caritas. Augustin. t. j. — najcenniejsza miłość.

LUNA, ae, ż. (od lux). Cic. Kieżyce. — nova. Caes. — minor, nascens. Hor. — prima. Plin. Now kieżyca. — crescens. Plin. Kieżyca kwadra pierwsza, kieżyce pod pełnią. — plena, albo pleno orbe. Plaut. Kieżyca pełnia. — dimidia, dividua, dividuata. Plin. Kieżyca pierwsza kwadra. — senescens. Varr. — decrescens. Plin. Kieżyce po pełni, kieżyca ostatnia kwadra. — intermenstrua, silens. Plin. Now. — pernox. Plin. Kieżyce całą noc świecąca. Lunae defectus. Liv. Zaćmienie kieżyca. — eavae in formam. Front. Pół kieżyca. Ad lunam. Petron. Przy świetle kieżyca. Plin. || Miesiąc. Stat. || Noc. || Kieżyce na obuwia Patrycyuszów był znakiem wedle Liwiasza, że ród swój wiedli od pierwszych senatorów przybranych sobie przez Romulusa. Liv. || Miasto w Etrurii z portem. || Lunae portus. Mel. Port w Luzytanii. || Luna silva. Ptolem. Las w Niemczech. || Lunai, zamiast lunae. Lucr.

LUNARIS, e, ptak. (od luna). Tycejący się kieżyca, należący do kieżyca, kieżycowy, np. Rok kieżycowy, odmiany kieżyca. — cursus. Cic. Bieg kieżyca. — equi. Ovid. — dies. Varr. — cornua. Ovid. — annus. Macrob. Rok kieżycowy. || Podobny do kieżyca. — cornua. Ovid.

LUNATICUS, a, um, (od luna). Lunatyczny. Paul. in Pandect. || — oculus. Veget. de re vet. Oko, które w pewnym czasie staje się ciemne.

LUNATUS, a, um, (imsl. od luno, are). Virg. Kieżycowy, nakształt kieżyca, obłaczysty. Lunatis pelvis. Id. Z kieżycznymi tarczami. — frons. Claud. Rogate ezolo. — pellis. Mart. Obuwie ozdobione kieżycem. — agmen. Stat. Amazonki zbrojny hufiec w kieżyczne tarcze. Col. || Kosisty, zakrzywiony jak kosa.

LUNCHUS, i, m. i. q. lonchus. Spis, spisa, dzida, włócznia. Tertull.

LUNENSIS, e, ptak. Z miasta Luny, należący do tego miasta, Lunenski. — marmor. Plin. — silex. Id. — cascus. Martial. Ser nadzwyczaj wielki nakształt kieżyca. || Złaz Lunenses. Plin. Mieszkańcy miasta Luny.

LUNO, as, avi, atum, are, (od luna). Zakrzywiony nakształt rogów kieżyca. — arcum. Ovid. Arcus in geminis arcus. Propert.

LUNULA, ae, ż. (zdrobn. od luna). Mały kieżyce. Podobno hałka, przypinka, klamerka nakształt kieżyca. Plaut.

LUNUS, f, m. Kieżyce męskiego rodu, tak nazwany bożek. *Spartian.*

LUO, is, lui, luitum albo lutum, ere, (podobno zamiast lavo z greck. λούω, myć albo od lēo, płacę). *Plin. Curt.* Płacić karę pieniężną. || Zapłacić dług. — *fundum. Seacv. Dig.* Oswobodzić majątność. — *pignus. Julian.* Wykupić zastaw. || Przenosić. *Inson. tes errore luit. Faler. Flacc.* Uniewinnia, oczyszcza niewinnych. || Przyplacić czego czem. *Luere poenas. Cic.* Bydź karany. *Post mihi non simili poena comissa luctis. Virg.* Później inaczej na skarzę. — *augurium malis. Plin.* Cierpieć nieszczęścia przepowiedziane wieszczą. || — *peccata. Liv.* Poność karę za zbrodnie. || — *sacramentum. Solin.* Wykonać przysięgę. || Obmyć, oczyścić. *Lui profundo. Sil.* Skapać się w morzu. Przenosić. *Sanguine maculas vitiorum. Cic.* Omyć swe zbrodnie krwią własną.

LUPA, ae, z. (od lupus). Wilezyca. *Liv. Ovid.* Nierządnicę, ponieważ nakształt wileczy są drapieżne. || Ztąd lupa wedle Liwiusza dała powód do bajki o Romulusie i Remie, że była ich karmicielką. Nie była to wilezyca, lecz nierządnicę, która niemowląt wzmiarkowanych przyjęła i karmiła.

LUPANAR, aris, n. (zamiast lupanare scil. stabulum albo aedificium od ptaka lupanaris, e, od lupa). Dom nierządnicy, zamieszkały, burdel. *Plaut. Quintil.* || Słowo obelżywe, np. o lutum lupanar! *Catull.* || Lupanar jest też jako ptak. *O lutum, lupanare.*

LUPANARIS, e, ptak. (od lupa). Nierządnicy, należący do nierządnego domu, do burdelu. — *infamia. Apul. Lutum lupanare. Catull.* Błoto, plugastwo, gnój nierządnego domu (słowo obelżywe).

LUPANARIUS, a, um. Zajmujący się domem nierządnym, należący do nierządnego domu, np. lupanarium scil. stabulum. Dom nierządnicy, burdel. *Ulp. in Pandect.* || Ztąd lupanaris scil. negotiator. Utrzymujący dom nierządnicy albo burdel.

LUPARIUS, a, um. (od lupus). Wileczy, od wilka. || *Luparius scil. venator. Serv.* Wileczy łowca. || *Lupariae. Sex. Ruf.* Okolica niedaleko Rzymu.

LUPATUS, a, um. (od lupus, właściwie od słowa lupus, are i. e. instruere lupus vel lupis i. e. freno lupato). Opatrzyć w zęby wileczy. || w ostre kolce, bodźce nakształt wileczych zębów, np. — *frena. Hor.* t. j. wędzidła. *Lupati scil. freni albo lupata scil. frena.* t. j. krygi, wędzidła, krygowe uzdy na konie opatrzone w ostre kolce, bodźce dla podobieństwa wileczy zębów tak nazwane. *Virg. Ovid. Martial.*

LUPERCA, ae, z. Bogini w Rzymie. *Arnob. Eactant.* || Kapłanka bożka Pan. *Inser. ap. Grut.*

LUPERCAL, alis zamiast Lupercale. Ob. LUPERCALIS.

LUPERCALIS, e, ptak. (od Lupercaus). Należący do bożka Pan, też Luperca zwany, albo jego kapłani Luperce zwani, tyczący

się bożka Pan, należący do niego, Luperkal-ski. || Ztąd Lupercale sacrum, *Suet.* t. j. święto na cześć bożka Pan. *Lupercale scil. sacra albo solennia. Cic. Justin.* Święta na cześć bożka Pan, które postanowione były na dzień 15 Lutego. *Lupercale* mawiali starożytni, też dla skrócenia Luperca. || *Luperca* zamiast Lupercale scil. antrum. *Virg. Cic. Ovid.* t. j. jaskinia na górze Palatyńskiej.

LUPERCUS, i, m. i. q. lupus arcens. Bożek Pan. *Justin.* || Kapłan bożka Pan. *Cic. Virg. Ovid.* || *Lupercei. Ovid. Suet.* Tak zwani z familii Fabijszów, Juliuszów i Kwintilianów.

LUPIA, ae, albo LUPIAS, ae. Rzeka w Niemczech. *Lippe. Mela. Tac.*

LUPILLUS, i, m. (zdrobn. od lupinus), i. q. lupinus. Łubin słonecznik, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Crustulum lupilli. Plaut.*

LUPINARIUS, a, um. (od lupinus). Tyczący się łubinu, słonecznika, należący do łubinu, do słonecznika. — *labrum. Cato.* Należący do strączęstego słonecznika. — *scil. negotiator. Lampr.* Handlujący strączęstym słonecznikiem.

LUPINUS, a, um. (od lupus albo lupa). Wileczy, od wilka, należący do wilka, np. wileczy ząb, wilecza skóra, np. *Uvera lupina. Cic. i. e. lupae.* — wileczy. — *pellis. Plin.* Wilecza skóra.

LUPINUS, i, m. i LUPINUM, i, n. (od λυπη, smutek). Łubin, słonecznik strączęsty, rodzaj jarzyny ogrodowej. *Cato. Virg. Colum.* || Używano też na komedjach zamiast pieniędzy; ztąd *quid distent aera lupinis. Hor.*

LUPŌ, as, are, (od lupus i. e. instruere lupus i. e. freno lupato). Kładź krygi, wędzidła na konia, ztąd *lupatus, a, um.* Ob. *Lupatus.*

LUPOR, aris, atus sum, ari, dep. (od lupa). Nierządu patrzeć, życie prowadzić wszeteczne. *Turpil. ap. Non.*

LUPŪLA, ae, z. (zdrobn. od lupa). Mała wilezyca, gdy się mówi zmniejszającym sposobem. || Przenosić. *Perfidiae lupulae. Apul.* t. j. słowo obelżywe, czarownice, potwory. || Imię jednej z kobiet. *Inser. ap. Murat.*

LUPUS, i, m. (lūxos, wilk). *Cic.* Wilk, zwierzę żarłoczne. *En lupus in fabula. Ter. Eecum lupus in sermone. Plaut.* przysł. O wilku gadka, a wilk w sieci. *Lupum auribus tenere.* przysł. *Ter.* Bydź w ambarasie, w tarapatach. || *Hac urget lupus, hac canis.* przysł. *Hor.* Zawsza niebezpieczeństwo. || *Ovem lupu committere. Ter.* Wilkowi poruczyć owcę. || *Lupo agnum eripere. Plaut.* Mówi się o rzeczy trudnej i prawie niepodobnej. || *Oves fugit lupus. Virg.* Rzecz niepodobna przeciwko przyrodzeniu. || *Lupus ovium non curat numerum. Id.* Wilk i liczone chwyta. || *Lupus. Hor. Plin.* Szczupak ryba morska, albo rzeczna. *Plin.* || Rodzaj pajaka. *Ovid.* || Kryga, twardsze wędzidło. *Liv.* || Hak wojeany. *Pallad.* || Pila ręczna do pila-

wania drzew owocowych. || *Lupus salictarius. Plin.* Rodzaj rośliny do pokarmu przydatnej.

LURA, ae, z. Miech, naczynie dęte, osobliwie skórzane. *Auson.*

LURCABUNDUS, a, um. (od luro, are albo lurocor, avi). Żarłoczny, obżarty. *Cato ap. Quintil.* *Lurcabundum* zamiast *lurecabundum. Ed. Gesn.*

LURCO, as, are, i LURCOR, avi. (od luro, onis). Zręcz. *Lardum lurcabat lubens. Pompon. ap. Non.* *Lardum lucari. Lucil. ibid.*

LURCO, onis, m. (od λυγρός, szeroki albo od lura). Żarłok, obżerca, roskoszny, lubieżny. *Vivite lurcones, comedones, vivite ventres. Lucil. ap. Non.* też *Plaut. Suet.* || Słowo obelżywe, żarłok t. j. człowiek nikiemny, łada jaki, łajdak, hultaj, np. *lurco, edax, furax. Plaut.* || Przechwisko rzymskie. *Farr. Plin.*

LURCONIANUS, a, um. Żarłoczny, albo Lurkonowy, od Lurco tak nazwany, np. *Apiciana et lurconiana (Lurconiana) condimenta. Tertull.*

LURIDATUS, a, um. (od luridus, imsl. od lurido, are). Zbrudzony, pokalany, np. — *maenlis delinquentiae. Tertull.*

LURIDUS, a, um. (od luror albo od lura. *Luridi supra modum pallidi. Fest.*) Błady, żółtawy albo żółty, np. — *brassica. Colum. — pallor. Ovid. — sol. Plin. — membra. Ovid. — pellis. Hor.* || To, co czyni bladym, np. — *horror. Ovid. — Orcus. Hor. — mors. Sil. — imago mortis. Petron.* || Żółtawy albo żółty. — *dens. Hor. — sulphur. Ovid. — bilis. Sen.*

LUROR, oris, m. (ob. Luridus). Żółty albo żółtawy kolor jakiej rzeczy. *Lur. Homineuli lurore deformes. Apul.* || Błady kolor. *Luror permanet in herbas. Claudian.*

LURULENTUS, a, um. (od luror). Żółtawy. *Aquae lurulentae. Apul. Ed. Oudend.* ma *lutulentae.* t. j. błotniste, muliste, kalużyste wody.

LUSCINIA, ae, z. Słowik, samica. *Hor.* (od cano, quia lugens canit. Inni od lucus, quia canat in lucis, inni od lux, ponieważ śpiew słowika oznacza świt, świtanie. *Isidor.* || Słowiki u starożytnych Rzymian były delikatną potrawą. *Hor.*

LUSCINIOLA, ae, z. (zdrobn. od luscini-
nia). Mały słowik, słowiczek, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. *metuo, lusciniolae ne defuerit cantio. Plaut.* przysłowie, słowik gdy śpiewa często wpada w samolówkę.

LUSCINIUS, ii, m. (i. q. luscini-
nia). Słowik, samiec. *Phaedr. Sen.*

LUSCINUS, a, um. Który niedobrze widzi, słabego wzroku, słabych oczu. *Plin.* Albo od urodzenia jednoooki. *Id.* Ciemny. *Luscini injuria cognomen habuerunt. Plin.* Ztąd przechwisko Fabricjuszów familii tak zwany *C. Fabricius Luscinius. Luscinos Colatinos. Cic.*

LUSCIOŁA, ae, z. Słowik. *Farr.*

LUSCIOUSUS, a, um. Który niedobrze

widzi, słabego wzroku, słabych oczu, albo który nie może patrzeć na światło. *Plin. Lusciosi ad lucernam non vident. Non. Vesperii non videre, quos adpellant lusciosos. Farr. Plaut.* || *Lusciosus.* Który ani w poranku, ani w wieczór nie widzi. *Sen.* || Który rodzaj choroby Grecy zowią *νυκτάλεια*.

LUSCITIO, onis, z. i. e. vitium luscitiosus, t. j. który niedobrze widzi. *Ulp. in Pandect. Luscitio vitium oculorum, quod clarius vesperi, quam meridie cernit. Fest.*

LUSCITOSUS. Ob. LUSCIOUSUS.

LUSCUS, a, um. (od lux, quod lucem ex parte sciat. *Isidor.*) Jednooki. *Cic. Martial. Juvenal.*

LUSIO, onis, z. (od ludo, ere). Granie, np. — *pilae. Cic.* || Też bez przyp. drug. np. *Ex multis lusionibus. Cic. Pueri lusionibus delectantur. Cic.*

LUSITANIA, ae, z. (*Avoutavla*). Strabo. Luzytania teraz Portugalia. || *Lusitanus, a, um. Caes.* Luzytański, Portugalski. || *Lusitani, orum. Id.* Mieszkańcy Portugalii.

LUSITO, as, are, (częstoł. od ludo, ere). Często grać, grywać. *Plaut. Gell.*

LUSIUS, ii. Rzeka w Arkadii. *Cic.*

LUSOR, oris, m. (od ludo, ere). Gralec. *Juven.* || Figlarz, swawolnik. || — *amorum.* Rozkończący pocta. *Plaut.* || Szyderz, naśmiewca.

LUSORIE, psk. (od lusorius, a, um). Grajac, bawiac się. *Ulp. in Pandect.*

LUSORIUS, a, um. (od ludo, ere). Sluzący do grania, tyczący się gry, igryzkiowy, krotofilny. — *alveus. Plin.* Szachownica do grania. || Grywalny, od grania. *Lusoria arma. Sen.* Rapir, floret, oręż teatralny. || *Paul. Iet.* Prożny, bezskuteczny. *Plin.* || Śmieszny, zabawny. — *quaestio. Id.* Śmieszna, zabawna zagadka. || — *nomen. Sen.* Zmysłone imię. || *Lusorium absol. Lampr.* Amfiteatr, miejsce widowisk.

LUSTRAGO, inis, z. Roslina i. q. hiera botane, verbenaca, columbina etc. *Apul. de herb.* Koszysko zwyczajne, koszysko lekarskie, gołębnie ziele.

LUSTRALIS, e, ptak. (od lustrum). Oczyszczalny, błagalny. — *aqua. Ovid.* Oczyszczalna woda. *Lustrale sacrificium. Liv.* Błagalna albo oczyszczalna ofiara. || Tyczący się lat pięciu, pięcioletni. — *census. Ulp.* Pięcioletni popis. — *certamen. Tac.* Pięcioletnie igryzko. || — *aurum. Inser.* Pięcioletni podatek.

LUSTRAMEN, inis, n. (od lustrum, are) i. q. lustramentum. Czyścidle, sposób, środek oczyszczenia, mianowicie przez ofiary albo przez czary. *Fal. Flacc.*

LUSTRAMENTUM, i, n. (od lustrum, are) i. q. lustramen. Czyścidle, sposób oczyszczenia. *Martian. in Pandect.* Inni lepiej tłumaczą i. e. lasciviam, libidinem, incitamentum ad Venerem ad lustrum, quia metaphorice dicitur de popinis et lupanaribus.

LUSTRATIO, onis, z. (od lustrum, are). Oczyszczenie przez ofiary. *Colum. Sacro*

lustrationum peracto. Liv. || Przewędrowanie, objazd. np. — *municipiorum. Cic.* — *solis. Id. t. j.* bieg słońca. — *ferarum. Cic.* Przebieranie zwierząt tam i sam.

LUSTRATOR, *ōris*, m. (od *lustrum*, are). Rtóry czyści. || Rtóry zwiedza, ogląda, np. *Hercules lustrator, purgator ferarum. Apul.*

LUSTRATUS, *a, um*, (imsl. od *lustrum*, are). *Ovid.* Oczyszczony. *Hor.* || Zwiedzany, oglądany.

LUSTRICUS, *a, um*, (od *lustrum*). Oczyszczalny, tyżący się oczyszczenia, należący do oczyszczenia, np. — *dies. Suet. Arnob.* Dzień dziewiąty po urodzeniu chłopca, ósmy po urodzeniu dziewczyny, dzień, w którym czyniono oczyszczalne ofiary dla dania imienia. *Fest.*

LUSTRIFICUS, *a, um*, (od *lustrum* i *facio*) i. q. *lustralis*. Oczyszczalny, np. — *canthus. Val. Flacc.*

LUSTRO, *ōnis*, m. (od *lustrum*). Publiczny jawny kurewnik, wszetecznik, nierządnik, odwieżdający, uczęszczający burdele, np. *maximu* (zamiast *maximus*) *lustrum. Catull.*

LUSTRO, *as, avi, atum, are*, (od *lustrum* albo *lavo* albo od *lustrum*). Pewnemi religijnymi obrzędami, szczególnie na około ofiaromaci ofięścić, albo poświęcić. — *oves. Ovid.* — *Capitolium. Liv.* — *aliquem flammis, aqua. Ovid.* *Jovi lustrari i. e. se lustrare. Virg.* — *viros. Liv.* — *populum. Cic.* — *urbem. Liv.*

|| Oczyszczyć ze względu śmierci np. — *multa alia. Cic.* || Pilnie przeglądać, rewidować, lustrować, musztrować, popisować. — *exercitum. Cic. Hirt.* || Przenosić oglądać, obejrzeć, obserwować, uważać, postrzegać. — *oculis. Petron.*, albo — *lumine. Virg. t. j.* oczami. — *animas. Virg.* — *vestigia alicujus. Id.* — *omnia ratione animoque. Cic. t. j.* uważać, zastanawiać się nad czem, rozmyślić.

|| Obchodzić, przechodzić w koło, przebiegać, przewędrować. — *terras. Cic.* — *montes. Plin.* — *Rhodopen. Hor.* — *aquor navibus. Virg.* — *pericula. Virg.* — *aliquem choreis. Virg. t. j.* w około tańczyć. *Stella lustrat orbem. Cic. t. j.* — przebiega koło. *Sidera lustrant orbem. Id.* *Signa lustrantia. Cic.* || Ztąd przenosić przechodzić, np. — *animas. Cic. t. j.* uważać, zastanawiać się nad czem, rozmyślać. — *oculis.* — *lumine. Virg. Cic. t. j.* przypatrywać się. || Przewędrować, przebiegać. *Lustrabat lampade terras orta dies. Virg.* albo — *aurora. Id.* || Uczynić widzialnym, jawnym, widocznym, pokazać, dać widzieć, np. *Alvum, crura, humeros lustrans. Cic.* || Ztąd, sporządzić, sprawić, załatwiać, zatem dać widzieć, np. — *multa alia. Cic.*

LUSTROR, *āris, atus sum, ari, dep.* (od *lustrum*). Publicznie, jawnie odwiedzać nierządne domy, w nich się znajdować, nierządu patrzeć. *Luxuriantur, lustrantur. Plaut. Ubi lustratus es? Id.*

LUSTRUM, *i, n.* (od *lustrum* albo *lavo*). *Fest.* Jama, jaskinia, łożysko zwierząt, mianowicie dzików i świń, które w błotnistych miejscach przebywać zwykły. || Przenosić. Miejsca żarłocstwa i lubieżności. *Studere lustris. Plaut.* Patrząc nierządu. *Aetatem lustris perire. Lucr.* Wiek trwonąć na lubieżności i rozpucie. *Cic.* || Wszelkie działanie wszeteczne. *Lustra. Ovid.* Lasy, gaje. *Liv.* || Oczyszczalna ofiara, błaganie, po uczynionym popisie albo po przeglądzie. *Lustrum condere. Id.* W celu popisu czynić oczyszczalne ofiary. *Liv.* || Ofiara zwyyczajna oczyszczenia. || Ponieważ ofiary oczyszczalne zwykły się czynić co pięć lat, często też *lustrum* wedle *Festa*, znaczy przeciąg pięcioletni czasu. || *Lustrum. Suet.* Uroczyste igrysko na cześć Kapitołskiego Jowisza przez Domicyana co pięć lat ustanowione. || *Ingens lustrum Mart.* Czas stułetni.

LUSUS, *a, um*, (imsl. od *ludo*). *Cic.* Omiomy, oszukany. *Ovid.* || Dla igryszki i rozrywki zrobiony.

LUSUS, *us, m.* (od *ludo, ere*). Gra, granie, np. — *calculorum. Plin.* — *aleae. Suet.* *Regnum lusi sortiri i. e. talis. Tac.* *Lusum ludere. Gell.* Grać w grę || Granie, bawienie się, żarty, śmiechy. *Sunt apti lusibus anni. Ovid. t. j.* zdolne lata do zabwy, do bawienia się. *Venustissimi lus. Quintil.* Bardzo uciechne żarty. || Nauka, instrukcja, nauczanie w szkole, t. j. lekcyja, np. *ut lulum dimittat. Farr. t. j.* aby zamknął lekcyję.

LUTAMENTUM, *i, n.* (od *luto, are*). Lepianka. *Cato.*

LUTARIUS, *a, um*, (od *lutum*). Błocisty, błotny, żyjący w błocie. — *testudo. Plin.* || Żyjący błotem. — *mullus. Plin.*

LUTATUS, *a, um*, (imsl. od *luto, are*). Ubłocony, zbrzydzany błotem. *Pers.*

LUTEA, *ae, z. i. q. lutum.* Farbownik, ziele mające żółty kolor. *Herba, quam luteam vocant. Plin.* || Berggryn, zielen górny. (*chrysocollae. Plin.*)

LUTENSIS, *e, ptnk.* (od *lutum, bloto*). Żyjący w błocie, albo znajdujący się w błocie, np. — *genus purpurarum. Plin.*

LUTEOLUS, *a, um*, (zdrob. od *luteus, a, um*). Żółtawy, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. — *caltha. Virg.* — *viola. Col.*

LUTER, *eris, m.* (d *λυτρός*). Wanna laziebna, albo naczynie do mycia się. *Hieron.*

LUTESCO, *seis, ere*, (od *lutum*). Błotnieć, błotem się stawiać. *Lutescunt seil. loca. Colum.* *Lutescit terra. Gell.*

LUTETIA PARISIORUM. *Caes.* Sławne miasto we Francji, dziś Paryż. *Lutetia. Id.*

LUTEUS, *a, um*, (od *lutum, t. j.* Farbownik ziele). Farbownikiem ziele żółtawym kolorem farbowany, np. *chrysocolla. Plin.*

LUTEA. *Plin.* Przezvisko naturalnego berggrynu (*chrysocollae nativae*). || Ztąd, żółtawy, złoto żółty, szafranowo żółty, oranżowo żółty, np. — *aurora. Virg.* — *pallor. Hor.* — *sulfur. Ovid.* — *panis. Plaut.* — *chrysocolla. Plin.* || *Gallinae luteo rostro. Plin.* Kury z żółtawym dziobem. || *Luteum*, rzeczow.

Żółtość, np. w jajach żółtek. *Lutea ex ovib. Plin.* Żółtka od jaj. *Lutea ovarum. Id.* ||

W ogólności to, co jest żółtym, albo żółtego koloru. *Color in luteum languescens. Plin.* *Color in luteum inclinat. Id.* Kolor, który zarywa na żółty albo na żółtawy kolor. || *Luteum i. q. lutum.* Farbownik ziele. *Vitr. Ob. Lutum.*

LUTEUS, *a, um*, (od *lutum, bloto*). Z błota albo z gliny zrobiony, błociany, błotnisty, np. *hirundo luteum sub trabe fingit opus. Ovid.* Jaskółka pod balką, z błota lepi sobie gniazdo. — *aedificium. Plin.* || Z glinki, z gliny ilowatej. *Martial.* || Ztąd przenosić, lichy, zły, lada jaki, nieczemny, to, co się na nie nie przyda, nie po tēm, niegodny, niegodzien, np. — *negotium. Cic.* — *meretrix. Plaut.*

|| Pelen błota, ubłocony, np. — *pes. Plin.* || Zwalany, zbrukany, zbrudzony, splamiony. — *ceromate. Martial.* *Vulcanus luteus. Juvenal. t. j.* Wulkan pelen sadzy, okopcony.

LUTO, *as, avi, atum, are*, (od *lutum, bloto*). Gliną albo błotem pomazać, posmarować. — *gramina. Cato.* *Nidos lutabit hirundo. Calpurn.* Jaskółka błotem posmaruje gniazda. || W ogólności pomazać, posmarować. *Martial. Pers.* || Też *Luto* od *luo*, płacę. *Lutavi. Farr. ap. Non. t. j.* zapłaciłem (*sacrificium*) *Ob. Luto, are.*

LUTO, *as, avi, atum, are*, (od *luo*) t. j. płacić, ofiarować, dać na ofiarę. *Farr. Ob. Luto, are* na koncu.

LUTOR, *ōris, m.* (od *luo*) i. q. *qui lavat.* Ten, co myje; ztąd podobno i. q. *fullo.* *Inser. ap. Vulp.*

LUTRA, *ae, z.* (od *λυτρός*, wydra zamieniając głoskę N na L). Wydra, zwierzę ziemnowodne. *Plin. Farr.*

LUTULENTUS, *a, um*, (od *lutum, bloto*). Pelen błota, posmarowany błotem, błotnisty. — *tellus. Ovid.* — *terra. Colum.* — *aqua. Apul.* — *amnis. Ovid.* — *sus. Hor.* || W ogólności, posmarowany np. masą. *Martial.* || Błotnisty, przenosić t. j. nieczysty, splugawiony, splamiony, powalany, spluskany, szpetny, brzydki, szkaradny, plugawy.

— *homo. Cic.* — *vitia. Id.* *Lenone istoc non lutum est lutulentius. Plaut.* || Ztąd o słowach, np. *Lucilius fuit lutulentus. Hor. t. j.* bardzo liche, zle, lada jakie słowa.

LUTULO, *as, avi, atum, are*, (od *lutum* albo zdrob. od *lutulum*). Posmarować błotem. || Przenosić, splugawić, splamić, powalać, pokalać. *Hi mores majorum laudant, eisdem lutulant, quos collaudant. Plaut.*

LUTUM, *i, n.* Ziele farbierskie do farbowania żółtym kolorem, rezeda farbierska, rezeda żółta, albo rezeda żółtofarbownik (*Reseda luteola Linn.*) tak nazwana, np. *herba, quae lutum adpellatur. Vitr.* || Ztąd kolor, np. — *croceum. Virg.* *Luto corpora tingit amor. t. j.* farbuje żółtym kolorem.

LUTUM, *i, n.* (od *lutus, a, um*). Wilgotna, mokra, miękką ziemia, bloto, np. *in luto volutari. Cic. t. j.* walać się w błocie. *Canis immundus vel amica luto sus. Hor. t. j.* świnia, co lubi bloto. *Luto aliquem opplere. Suet.* *Crates luto contingere Caes.* || W liczb.

LUTO, *as, avi, atum, are*, (od *luo*) t. j. płacić, ofiarować, dać na ofiarę. *Farr. Ob. Luto, are* na koncu.

LUTOR, *ōris, m.* (od *luo*) i. q. *qui lavat.* Ten, co myje; ztąd podobno i. q. *fullo.* *Inser. ap. Vulp.*

LUTRA, *ae, z.* (od *λυτρός*, wydra zamieniając głoskę N na L). Wydra, zwierzę ziemnowodne. *Plin. Farr.*

LUTULENTUS, *a, um*, (od *lutum, bloto*). Pelen błota, posmarowany błotem, błotnisty. — *tellus. Ovid.* — *terra. Colum.* — *aqua. Apul.* — *amnis. Ovid.* — *sus. Hor.* || W ogólności, posmarowany np. masą. *Martial.* || Błotnisty, przenosić t. j. nieczysty, splugawiony, splamiony, powalany, spluskany, szpetny, brzydki, szkaradny, plugawy.

— *homo. Cic.* — *vitia. Id.* *Lenone istoc non lutum est lutulentius. Plaut.* || Ztąd o słowach, np. *Lucilius fuit lutulentus. Hor. t. j.* bardzo liche, zle, lada jakie słowa.

LUTULO, *as, avi, atum, are*, (od *lutum* albo zdrob. od *lutulum*). Posmarować błotem. || Przenosić, splugawić, splamić, powalać, pokalać. *Hi mores majorum laudant, eisdem lutulant, quos collaudant. Plaut.*

LUTUM, *i, n.* Ziele farbierskie do farbowania żółtym kolorem, rezeda farbierska, rezeda żółta, albo rezeda żółtofarbownik (*Reseda luteola Linn.*) tak nazwana, np. *herba, quae lutum adpellatur. Vitr.* || Ztąd kolor, np. — *croceum. Virg.* *Luto corpora tingit amor. t. j.* farbuje żółtym kolorem.

LUTUM, *i, n.* (od *lutus, a, um*). Wilgotna, mokra, miękką ziemia, bloto, np. *in luto volutari. Cic. t. j.* walać się w błocie. *Canis immundus vel amica luto sus. Hor. t. j.* świnia, co lubi bloto. *Luto aliquem opplere. Suet.* *Crates luto contingere Caes.* || W liczb.

LUTO, *as, avi, atum, are*, (od *luo*) t. j. płacić, ofiarować, dać na ofiarę. *Farr. Ob. Luto, are* na koncu.

LUTOR, *ōris, m.* (od *luo*) i. q. *qui lavat.* Ten, co myje; ztąd podobno i. q. *fullo.* *Inser. ap. Vulp.*

LUTRA, *ae, z.* (od *λυτρός*, wydra zamieniając głoskę N na L). Wydra, zwierzę ziemnowodne. *Plin. Farr.*

LUTULENTUS, *a, um*, (od *lutum, bloto*). Pelen błota, posmarowany błotem, błotnisty. — *tellus. Ovid.* — *terra. Colum.* — *aqua. Apul.* — *amnis. Ovid.* — *sus. Hor.* || W ogólności, posmarowany np. masą. *Martial.* || Błotnisty, przenosić t. j. nieczysty, splugawiony, splamiony, powalany, spluskany, szpetny, brzydki, szkaradny, plugawy.

— *homo. Cic.* — *vitia. Id.* *Lenone istoc non lutum est lutulentius. Plaut.* || Ztąd o słowach, np. *Lucilius fuit lutulentus. Hor. t. j.* bardzo liche, zle, lada jakie słowa.

LUTULO, *as, avi, atum, are*, (od *lutum* albo zdrob. od *lutulum*). Posmarować błotem. || Przenosić, splugawić, splamić, powalać, pokalać. *Hi mores majorum laudant, eisdem lutulant, quos collaudant. Plaut.*

LUTUM, *i, n.* Ziele farbierskie do farbowania żółtym kolorem, rezeda farbierska, rezeda żółta, albo rezeda żółtofarbownik (*Reseda luteola Linn.*) tak nazwana, np. *herba, quae lutum adpellatur. Vitr.* || Ztąd kolor, np. — *croceum. Virg.* *Luto corpora tingit amor. t. j.* farbuje żółtym kolorem.

LUTUM, *i, n.* (od *lutus, a, um*). Wilgotna, mokra, miękką ziemia, bloto, np. *in luto volutari. Cic. t. j.* walać się w błocie. *Canis immundus vel amica luto sus. Hor. t. j.* świnia, co lubi bloto. *Luto aliquem opplere. Suet.* *Crates luto contingere Caes.* || W liczb.

LUTO, *as, avi, atum, are*, (od *luo*) t. j. płacić, ofiarować, dać na ofiarę. *Farr. Ob. Luto, are* na koncu.

LUTOR, *ōris, m.* (od *luo*) i. q. *qui lavat.* Ten, co myje; ztąd podobno i. q. *fullo.* *Inser. ap. Vulp.*

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie upręki. *Marc. Empir.*

LUXATUS, *a, um*, (imsl. od *luxo, are*). Wywiniony, wywychnięty, wybity ze stawu. || *Luxata machina. Id.* Zrujnowana machina.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

LUXO, *as, avi, atum, are*, (od *luxo, are*). Wywinienie, wywychnięcie, przekręcenie sobie np. rękę. *Corpora luxata hominum et quadrupedum. Plin.* *Articulis luxatus. Id.* || Przenosić.

występować ze swojej posady, z położenia miejsca. *Plin.*

LUXOR, *aris, ari*, dep. (od *luxus*, *us*) *i. q. luxuriari. Luxantur* zamiast *luxuriantur. Plaut. Ob. LUXURIOR.*

LUXURIA, *ae, z. i LUXURIES, ei, z.* (od *luxus*, *us*). *Cic.* Rozrzutność, zbytek, który się oszczędności sprzeciwia, życie miękkie i delikatne, rozpusta, nierząd. *Animus luxuria, et lascivia diffuit. Ter.* Umysł wylany na zbytki i wszeteczeństwo. *Luxuries ipsum Annibalem Capuae corruptit. Cic.* Miękkie życie samego Annibala w Kapui zepsuło. || Przenośnie. Zbyteczna bujność laturośli. — *foliorum. Virg.* Bujność liści. — *orationis. Cic.* Styl bardzo nadęty. || — *humoris. Plin.* Dostatek wody. *Val. Flac.* || Wydlętał szal ze zbytku jada. || *Luxurii* zamiast *luxuriei. C. Gracchus apud. Gell.*

LUXURIANS, *tis, r. współ.* (imsl. od *luxurio*, *are*). *Liv.* Zbytkujący, oddany miękkości, zbytkom. — *civili sanguine Antonius. Sen.* Antoniusz brocząc we krwi swych współobywateli. *Virg.* || Skaczący, swywołający. || Rodzący obficie. || *Luxuriantia compescere. Hor.* Obejnać zbyt nadęte wyrazy.

LUXURIO, *as, avi, atum, are, i LUXURIOR, aris, atus sum, ari*, dep. (od *luxuria*). *Liv.* Zbytkować, opływać w zbytki, oddadzić się zbytkom, miękkości, rozpustie. — *rebus secundis. Ovid.* Bydź upojonym pomysłnością. — *nova libertate Curt.* Zbłąkać się pochopem nowej wolności, do której nie jest wyczujony. *Virg.* || Skakać, swywołać. *Emicat, arctetisque fremit cervicebus alte luxurians. Id.* Wszakże i karkiem wysokim potrzasa, swobodnie bujając po polu, mówiąc o koniu. || Odnosi się do ziemi bujnej i żyznej, do drzew i roślin. — *in immodicum modum. Gell.* Wybujając do niezmierniej wielkości. — *in frondem. Colum.* Rozrastać się w gałęzie. || Ztąd przenośnie. *Fereor, ne haec laetitia luxuriet nobis. Liv.* Lękam się, aby ta radość nie była płożna. || Odnosi się do dowcipu i stylu. *Luxuriantis ingenii fertilitas. Plin.* Zbytek bujnego dowcipu. *Luxuriantia compescet. Hor.* Nadęte wyrazy ścięśnij.

LUXURIOSE, *psk.* (od *luxuriosus*, *a, um*). Swywołnie, rozpustnie, psotliwie, z wykroczeniem, z wyboczeniem, zdrożnie. — *vivere. Cic.* — *exercitum habere. Sall.* *Luxuriosius fercula struere. Colum.* *Luxuriosius cupulari. Nep.* *Luxuriosissime bibere. Augustin.*

LUXURIOSUS, *a, um*, (od *luxuria*). Swywołny, rozpustny, psotliwy, zdrożny. — *laetitia. Liv.* *Dictum luxuriosissimum. Colum.* — *amor. Ovid.* — *homo. Cic.* *Nihil luxuriosius (scil. illo homine) Cic.* *Vestitus delicatior et luxuriosus. Farr. ap. Non.* — *convivium. Justin.* || Bujny, obfity. — *frumenta. Cic.* *Seges luxuriosae. Ovid.* — *vitis. Colum.* t. j. winna macica bardzo w drzewo rosnąca; ztąd, nadmierny, zbytny, zbyteczny, bardzo obfity, dostatny. — *otium. Sall.* *Oppida Asiae luxuriosissima. Memmius ap. Serv.*

LUXUS, *us, m.* to słowo z *luxo* i *luxus*, *a, um* jest powinowate, i od *lūo*, *solvo*, rozwiązuje). Wywinienie, wywiechnienie, przekreślenie np. ręki. *Apul. Flor.* || Urodzajność, płodność, żyzność ziemi, wzrostu. || Ztąd, swawola, rozpusta, psota np. w wszeteczeństwie. *Avaritia et luxu. Tac.* || Zbytek, marnotrawstwo, rozrzutność, i wspaniałość, przepych, okazałość, pompa, parada, ozdoba, w jedzeniu, w picu, w odzieży, w ubiorze. *Cic. Ter. Per luxum et ignaviam agere. Sall.* *Se luxu zamiast luxui dare corumpendum. Id.* || Wspaniałość, przepych, pompa. — *regalis. Virg. i regificus. Id.* t. j. królewski przepych. — *eruditus. Tac.*

LUXUS, *a, um*, (od *lūo*, *solvo*, zatem właściwie *i. q. solutus*, *a, um*). Wywinęty, wywiechniony. *Luxa membra. Fest.* — *pes. Sall.* *Luxum.* Wywiechnięcie. || W liczb. mnog. *luxa. Marc. Empir.*

LY

LYAEUS, *i, m.* (*Λύαος* od *lūo*, rozwiązuje, zatem *i. q. solvens* ciuraz wolny od trosków, bez frasunku; właściwie ptak, *scil. deus cet.*). Przewisko Bachusa. *Ovid.* || Też *pater Lyaeus. Virg.*, jako ptak. || Wino, np. *curam dulci Lyaeo solve. Hor.* — *jocosis np. arcanum jocoso consilium retegis Lyaeo. Hor.* || Jako ptak. — *scil. latex, np. latex Lyaeus. Virg.* Wilgoć, mokrość Bachusa t. j. wino.

LYCAEUS i **LYCEUS**, *i, m.* (*Λύκαιος*). *Plin.* Góra w Arkadii, sławna z posagu Jowisza. || *Lycaeus, a, um. Virg.* — *deus. Val. Flacc.* Pan albo Faunus, bożek.

LYCAMBES, *ae, m.* (*Λυκάμης*). Likamb Tebańczyk, którego satyrę Archilocha poety do tego przywiódł, że się z rozpacz powiesił. || *Lycambeus, a, um. Ovid.* Należący do Likamba.

LYCANTHROPIA, *ae, z.* (*λύκος*, wilk; *άνθρωπος*, człowiek). Obląkanie umysłu jednostronne, podczas którego zdaje się chorému, że jest przeistoczony w wilka.

LYCAON, *onis, (Λυκάων).* Król Arkadii, ojciec Rallisto. *Apollod.* Syn Pelasgusa. *Hygin. Ovid.* || Syn króla Priamusa. *Apollod.* || Rodzaj wilka w Etiopii. *Mela. Plin.* || *Lycanones*, mieszkańcy Lykonii. *Mela.*

LYCAONIA, *ae, z.* (*Λυκαονία*). *Liv.* Kraj w Azji mniejszej, między Kappadocyą i Pizydją.

LYCAONIS, *idis, z.* (*Λυκαονίς*). Likaonka, należąca do Likaonii. — *scil. femina albo filia. Ovid.* Rallista córka Likaona.

LYCAONIS, *a, um, (Λυκαόνιος).* *Ovid.* Likaonśki, należący do Likaonii.

LYCAPSOS, *ob. LYCOPSIS.*

LYCEUM albo **LYCIUM**, *ii, n.* (*scil. Gymnasium. Λύκειον, γυμνάσιον*). *Cic.* Sławne Gimnazjum w Atenach, za miastem położone, świątynią Apollina, wodotokiem, jaworami, i miejscem do przechadzki przyzodowane; tak nazwane od niejakiego Lika Pandjona syna; zbudowane zaś przez Pizystrata

albo Peryklesa. Tam niegdyś Arystoteles publicznie dawał filozofii lekcje.

LYCHNICUS, *a, um, (Λυχνικός).* Świecący. — *lapis. Hygin. i. q. Lychnites.*

LYCHNIS, *idis, z.* (*λυνίς*, Świecaca, świeca). Świecaca, np. *puellae lychnides i. e. lucernis instructae* t. j. opatrzone w świece, świecące. *Fulgens; ztąd — scil. gemma, herba cet.* || Drogą kamień tak nazwany *lychnis Plin.* || Roślina tak nazwana *lychnis agria. Plin.* || Rodzaj róży zwanej *rosa Graeca. Plin.*

LYCHNITES, *ae, m.* (*λυνίτης*). Świecący, np. — *lapis. Plin.* Rodzaj marmuru, którego używano do lichtarzów (*ad lucernas caederetur*). *Varro.*

LYCHNITIS, *idis, z.* (*λυνίτης*). Świecaca *scil. herba. Plin.* Rodzaj rośliny z gatunku *phlemis* albo zwanej inaczej *thryallis*.

LYCHNOBIUS, *ii, m.* (*λυνόβιος*). Który żyje przy świecy, albo przy pochodni, przy lampie, zatem czyni z noey dzień. *Vosillum et lychnobium dicetis. Sen.*

LYCHNUCHUS, *i, m.* (*λυνούχος*). Naczynie, narzędzie do utrzymywania światła, świecy, świeca, pochodnia, lampa, lichtarz, świecznik. *Cic. Q. Suet. Plin.*

LYCHNUS, *i, m.* (*λύνος*) *i. q. lucerna.* Palące się światło, świeca, świeca łojowa albo woskowa, pochodnia, lampa. *Cic. Virg. Lucr. Stat.*

LYCIA, *ae, z.* (*Λυκία*). Lycya, kraina w mniejszej Azji, między Karią i Pamfilią. *Mela. Plin.*

LYCIDAS, *ae, m.* Centaur, za starożytnych czasów *Piritous. Ovid.* || Piękny chłopiec albo młodzian. *Hor.*

LYCIMNIUS, *a, um, (Λυκίμνιος).* Lycimnijski, należący do miasta Lycimna. *Stat.*

LYCISCA, *ae i LYCISCUS, es, (od λύκος, wilk).* Imię psa, np. *latrante lycisca. Virg.* || *Lyciscae. Plin.* Psy tak nazwane, które pochodzą z psów i z wilków.

LYCISCUS, *i, (Λυκίσκος).* Imię psa, *i. q. Lycisca, np. Lycisci. Plin.* Psy spłodzone z wilków i z psów, czyli mieszańce.

LYCIUM albo **LYCEUM**. *Ob. LYCEUM.*

LYCIUS, *a, um, (Λυκίος).* *Virg.* Lieyjski, należący do Lieyi. || *Lyceium, ii, n. Plin.* Drzewo cierniste rosnące w Lieyi, sok wywarzony z tego drzewa używany do lekarstw.

LYCOPHOS, (*λυκόφος*). Świt, świtanie, brzask. *Fest. Maerob.*

LYCOPHTHALMOS, *i, m.* (*λυκόφθαλμος*). Wielkook, *scil. lapis*, drogi kamień. *Plin. Isidor.*

LYCOPODIUM, *i, n.* (*λύκος; ποὺς*, nogą). Roślina widlak zwana).

LYCOPSIS, *is, z.* (*λύνωψς*). Wileze oko, rodzaj rośliny. *Plin.*

LYCOS, *i, m.* (*λύνος*). Wilk tak zwany pajak, np. *araneus qui lecos vocatur. Plin.* Inaczej *lupus* zwany.

LYCTIUS, *a, um.* Należący do miasta *Lyctus*, Liktijski, Kreteński. — *Idomeneus. Virg.* — *classis. Ovid.* Kreteńska flota.

Tom II.

LYCURGEUS, *a, um, (Λυκούργιος).* Lykurgowy, tyżący się Lykurga. *Qui Lycurgei fuissimus Cic.* t. j. którzy trzymaliśmy się systematu Lykurga.

LYCURGIDES, *ae, m.* Syn albo potomek Lykurga. *Ovid.*

LYCURGUS, *i, m.* (*Λυκούργος*). Likurg prawodawca Spartanski. || Ztąd przez zamięszanie znaczą jako bardzo surowy sędzia *Stat.* || Król Nemei. *Ovid.* || Król Tracki, syn Dryanta.

LYCUS albo **LYCOS**, *i, (Λύκος).* Król Tebański, mąż Antiopy. || Syn Pandiona króla Aten. *Mela. Apollod.* || Centaur. *Ovid.* || Rzeka w wielkiej Frygii. *Ovid. Plin.*

LYDDA, *ae.* Miasto w Palestynie i w Samarii. *Plin. Joseph.*

LYDI, *orum.* Lydijczycy. *Ob. LYDIA.*

LYDIA, *ae, z.* (*Λυδία*). Kraj w malej Azji. *Liv. Plin.*

LYDIUS, *a, um, (Λυδός).* *Plin.* Lydyjski, do Lydyi należący. — *lapis. Plin.* Kamień probierski. — *modus. Apul.* Harmonija Lydyjska używana w muzyce. *Lydia pensa. Mart.* Dzieenna robota, jaką miał Herkules w przedzeniu na dworze Omfali. — *aurifer amnis. Tibull.* Paktoł, rzeka złotem płynąca. *Tac.* || Tuski, Hetruśki.

LYDUS, *a, um.* *Cic.* Lydyjski, z Lydyi. *Lyda puella. Ovid.* Omfala królowa Lydyi. *Lydorum manus. Virg.* Wojsko Tuszków. *Lydae pondera gazae. Stat.* Złoto rzeki Paktoła.

LYGDINUS LAPIS, (*Λύγδινος*). Rodzaj białego kamienia albo marmur. *Plin. Isidor.* || Ztąd *Lygdinus, a, um.* Należący do białego kamienia albo do marmuru.

LYGII, *orum.* Naród we wschodnich Niemczech w okolicy Wysły. *Tac.*

LYGOS, *i, (λύγος i. q. vitex. Plin.* || Starożytnie nazwane miasta Byzancyum. *Id. Auson.*

LYMPHA, *ae, z.* (podobno od *Νέμψη*, Nymfa, ponieważ Nymfy są boginie i córki wód). Woda. — *fluvialis. Virg.* t. j. woda rzeczna. — *putealis. Lucr.* Woda studzienna. *Lymphae loquaces desiliunt. Hor.* Wody mrujące. || *Lympha intereus. Seren. Sammon.* Wodna puchlina. || *Lymphum* zamiast *lympharum. Farr. ap. Non* || *Gnatia (i. e. Egnatia urbs) lymphis iratis exstructa. Hor.* t. j. w gniewie Nymf miasto zbudowane.

LYMFACEUS, *a, um, (od lymphae).* Jasnny jak woda, przezręczysty jak kryształ, np. *Lymphaceum* (albo jak inne *Edd.* mają *Lymphasum*) *magis est etc. Martian. Cap.*

LYMPHA, *ae, z.* (*λύμψη*, woda). Lima, płyn zawarty w narzędziach wsikających.

LYMPHAEUM, *i, n.* (podobno zamiast *Nymphaeum Νυμφαίον* t. j. miejsce, z którego sprowadza się woda rurami dla igrzysk np. *curatior lymphaei. Inscr. ap. Murator.*

LYMPHASEUS, *a, um.* Jasnny jak woda albo jak kryształ, np. *lymphaseus magis est. Martian. Cap. Ed. Gronov.* zamiast *Lymphaceum.*

LYMPHATICUS, *a, um*, (od *lymph*) *i. q. lymphatus*. Ogłuszony, odurzony, szalony, głupi, obłąkany na rozumie, zapalony zbytnią gorliwością, bezrozumny, wpadający w szalenstwo z widzenia Nymfy, fantastyk.

LYMPHATICUS. *Fest. Isidor*. Człowiek, który się łączy wody, zatem wodowstręt, *ὕδωρος* *Medetur (elleborum) morbis lymphaticis. Plin. Velut lymphaticus. Apul. t. j.* jak szalony. — *pavor. Liv. — metus. Sen. t. j.* strach, który sprawuje szalenstwo. *Hellebore purgatur lymphaticus error. Seren Samm. t. j.* urojenie, błąd, albo wodowstręt. || Ztąd żartobliwie. *Nami lymphatici. Plaut. t. j.* nierozumne szalone pieniądze, których utrzymać nie można w worku.

LYMPHATIO, *ōnis, z.* (od *lympho, are*). Mania, szalenstwo, pomieszanie zmysłów, bezrozum, niedoręczność, utrata rozumu. *Adversus nocturnas lymphationes. Plin.*

LYMPHATUS, *us, m.* (od *lympho, are*) *i. q. lymphatio. Plin.*

LYMPHATUS, *a, um*, (imsl. od *lympho, are*). Bezrozumny, szalony, głupi, obłąkany na rozumie, który nie niczna do siebie, nie czuje do siebie, który spojrzawszy na Nymfę, staje się szalonym, np. — *homo. Liv. Virg. — animus. Tac. — mens. Hor. — metus. Lucan. Lymphatum aliquem agere (i. e. redere) Plin. t. j.* uczynić kogo szalonym.

LYMPHEUM *i. q. Nympheum. Inscr. ap. Murator. Ob. LYPHAEUM.*

LYMPHO, *as, avi, atum, are*, (od *lymph*). Uczynić kogo szalonym, głupim, obłąkanym na rozumie, np. — *urbem. Val. Flacc. Lymphante deo. Stat. || Ztąd lymphari. Plin. Stawać się szalonym, głupim, obłąkanym na rozumie, stracić rozum. || Też lymphans i. q. lymphatus. Apul. Animus lymphans. Plin. t. j.* szalony. || Ztąd też lymphor, *aris, ari, dep. t. j.* bydz głupim, obłąkanym na rozumie.

LYMPHOR, *ōris, m.* (od *lymph*) *i. q. lymph*. Woda. *Lucil. ap. Non.*

LYNCAESTE, *es, z.* Jeden z psów Akteona. *Hygin.*

LYNCESTAE, *arum*, (*Λυνχεσται*). Mieszkańcy miasta *Lyneus* w Macedonii. *Liv. Plin. || Miasto Lyneus (os) Thuc. Liv. || Lyncestis, idis.* Tyczący się miasta *Lyneus*, należący do tego miasta. — *aqua. Plin. || Lyncestius, a, um.* Będący w tym mieście, należący do tego miasta. — *amnis. Ovid. || Lyncestus, a, um, i. q. Lyncestius, np. — fons. Vitr.*

LYNCESTIS, **LYNCESTIUS**, **LYNCES-TUS**. *Ob. LYNCESTAE.*

LYNCEUS, (dwózgłosk.), *ēi i eos, m.* (*Λυνχεύς*) z Messyny, brat *Idasa*, syn *Aphareusa*, jeden z Argonautów. *Hor. Plin. Hygin. Apollod. Ovid. || Syn Egyptusa, ojciec Abanta. Ovid. || Jeden z psów Akteona. Apollod.*

LYNCEUS, *a, um*, (*Λυνχεύς*). Tyczący się *Lyneusza*, należący do niego, *Lynecu-*

szowy. — *ensis. Ovid. — oculi; ztąd przenikliwy, bystrookły, bardzo dobrze widzący, np. quis est tam lynceus. Cic. Oculis lynceis. Hor. || Lynceus od lynx. Ostrowidz, zwierz.*

LYNCURIUM albo **LYNCURION**, *ii, n.* (*Λυνκούριον* od *λύγξ*, ostrowidz *οὐγὼν*, ury-na). *Plin.* Rodzaj drogiego kamienia koloru bursztynowego, który się tworzy wedle powieści z uryny ostrowidza.

LYNX, *cis, z. i m.* (*λύγξ*). Ostrowidz, zwierzę, które ma bystre oczy, np. *lynceus, quae clarissime omnium quadrupedum cernunt. Plin., też Virg. Hor. Ovid.*

LYRA, *ae, z.* (*λύρα*). *Plin.* Cytra, lutnia, arfa, instrument muzyczny dawny, *Apollina* posagi pospolicie z lutnią w ręku stawiano. *Lyra digitis increpare, movere, pellere, percutere, pulsare. Ovid.* Grać na lutni. *Farr. || Lira, konstellacya złożona z dziesięciu gwiazd. Ovid. || Poemat liryczny. Stat. || Wszelki rodzaj wierszów.*

LYRCEUS albo **LYRCIUS**, *ii, m.* (*Λύρκειος*). *Val. Flacc.* Lircejski, tyczący się góry w Argolidzie. *Stat. || Tyczący się rzęddla, ztąd Inachus rzeka wypływa.*

LYRICEN, *inis, m.* (od *lyra i cano*) *i. e. qui lyra canit.* Lirzysta (u starożytnych) cytrzysta, grający na lutni, np. *lyricen notus Hectoris armis. Stat. t. j.* Mizenus.

LYRICUS, *a, um*, (*λύρικος*). Liryczny, tyczący się lirzysty, lutnisty, cytrzysty, należący do nich. — *soni. Ovid. — modi. Id. Regnator cohortis lyricae. t. j.* Pindar. *Stat. — vates. Hor. t. j.* liryczny poeta. — *senex. Ovid. t. j.* Anakreon. || Ztąd *Lyrici. Quintil.* Poetowie liryczni, którzy pisali ody. || *Lyrica scil. carmina. Plin.* Liryczne pieśni, t. j. ody.

LYRISTES, *ae, m.* (*λύριστής*). Lirzysta (u starożytnych) grający, cytrzysta, lutnista. *Plin.*

LYRNESSIS, *idis, z.* (*Λυρνησις*). *Ovid. i LYRNESSIUS, a, um*, (*Λυρνησιεύς*). *Ovid.* Lirneski, z Lirnessu, miasta Troady, które było ojczyzną Bryseidy.

LYRON, *i, (λύγον. Dioscor.)* Roślina i. q. *alisma*. Szylnik wodny. *Plin.*

LYSAS, *antis.* Roślina i. q. *artemisia. Apul. de herb.*

LYSIDICUS, *i, m.* (*λυσίδικος* od *λύω*, rozwiązuje i *δική*, proces). Imię właściwe tego, który rozstrzyga spory. *Cic.*

LYSIACUS, *a, um*, (*Λυσιακός*). *Cic.* Lizyaszowy, od Lizyasa krasomówcy Atenskiego, którego sławił *Cycceron*.

LYSIMACHIA, *ae, z.* (*Λυσιαχία*). *Plin.* Bażanowiec roślina. *Id. || Miasto w Chersonzie Trackim, założone od Lizymacha.*

LYSIMACHIENSIS, *e, ptok.* Lizymachski, z miasta Lizymachia. || *Lysimachienses. Liv.* Mieszkańcy w Tracji.

LYSIMACHUS, *i, m.* (*Λυσιαχός*). Imię króla Tracji. *Cic. || Ramien drogi. Plin.*

LYSIPPUS, *i, m.* (*Λύσιππος*). Jeden ze sławnych snicerczów z Sicyony. *Cic. Hor.*

Plin. || Tegoż imienia malarz z Eginu. Plin.

LYSIS, *is, z.* (*λύσις*) *i. e. solutio* t. j. rozwiązanie. Rozwiązanie, rozprzeżenie, rozłączenie, rozpadlina, otwór. *Vitr.* Obłaczystość figury, gżemz wklesły. *Id. || Rzeka w Azji mniejszej. Liv. || Też Lysis (Λύσις) idis, m.* Filozof sekty Pitagoresa. *Cic.*

LYSIS, *is, z.* (*λύσις*). Zwolnienie choroby niewyraźne.

LYTAE, *arum, m.* (*λύται* od *λύω*, rozwiązuje). *Pandect.* Uczniowie, którzy ukończywszy rok czwartą kursu prawa, mogli trudne zadania rozwiązywać prawne.

LYTRA. *Ob. LUTRA.*

LYTRUM albo **LYTRON**, *i, n.* (*λύτρον*). Okup, wykupno, odkupiny. *Enn. ap. Non.*

LYTTA, *ae, z.* (*λύττα* albo *λύσσα*, wściekłość psów). *Plin.* Mały robak pod psim językiem; mniemano, że po wyjęciu tego robaka z pysku szczeniąt, psy potem nigdy się nie wściekają.

MA

M. jest przezwisko *Marcus*, np. *Marcus Cicero*, lecz **M.** to jest przezwisko *Manius*. || Też **M.** znaczą tysiąc, np. *M HS. t. j.* tysiąc *Sestert.*, też często *cio*.

MA DIA, (*μα δια*). *Petr.* Przez Jowisza! formuła przysięgi.

MACAREIS, *idis, z.* (*Μακαρείς*) *scil. filia. Ovid.* Issa, córka Makareusa.

MACCUS, *a, um*, (od *μακκοῦν*, głupieć, zgłupieć). Prosty, głupi, duren, np. *maeci prorsus et bucones videbantur. Apul.*

MACEDO i **MACEDON**, *ōnis, m.* (*Μακεδών*). Z Macedonii, Macedoński, Macedończyk. *Cic. Vir. Macedo. Hor. t. j.* król Filip. || *Macedon. Lucan. t. j.* Alexander. *Robur Macedonum. Liv.* Armia Syryjskich królów. || *Macedo. Ulpi. in Pandect.* Lichwiarz.

MACEDONIA, *ae, z.* (*Μακεδονία*). Kraja Grecka między Tessalią i Tracją, niegdys *Emathia* zwana. *Plin. Mela., też Cic. Liv.*

MACEDONIANS, *a, um*. Macedoński, tyczący się Macedonii, należący do Macedonii. — *senatus consultum. Pandect. ||* Pocho-dzący od Macedonijana. *Macedoniani. Cod. Justin.* Tak zwani kaecerze.

MACEDONICUS, *a, um*, (*Μακεδονικός*). Z Macedonii, należący do Macedonii, Macedoński. — *praeda. Liv. — miles. Plaut. — mare. Liv. t. j.* morze Egipskie. || **MACEDONICUS**. Nazwisko *Ceciliusa Metella. Cic. Plin.*

MACEDONIENSIS, *e, ptok.* Z Macedonii, należący do Macedonii, Macedoński. — *vir. Plaut.*

MACEDONIUS, *a, um*, (*Μακεδόνιος*) *i. q. Macedonicus.* Macedoński, np. — *miles. Plaut. Macedonia scil. terra. Macedonija.*

MACELLA, *ae, z.* (*Μακελλα*). Miasto w Sycylii. *Liv.*

MACELLARIUS, *a, um*, (od *macellum*). Tyczący się mięsa, ryb i innej żywności, należący do tego, jatkowy, należący do jatek. — *taberna. Val. Max. t. j.* jatk. — *ars. Inscr. ap. Grut. || Macellarius scil. venditor* albo *negotiator. Farr. Cic. Suet.* Rzeźnik, który sprzedaje mięso, warzywo, jarzyny albo inną żywność.

MACELLUM, *i, n.* (od *μάκелλος*). U Ionięczyków znaczą *ostium korti et castelli*, albo od rozbojnika w Rzymie *Macellus*, którego dom zburzony został, tak zwane miejsce *macellum* od *Macella*, które obrócone zostało na rynek z wiktualiami, na jatk albo na rynek zielony. *Farr. Fest. || Inni od μάκιστος i. e. coquus.* Miejsce w Rzymie, gdzie mięso, plastwo, rybe, ogrodowinę, warzywo, i inne żywności sprzedawano, rynek z wiktualiami. *Plaut. Cic. Farr. Barathrum macelli. Hor. Forum olitorium: hoc erat antiquum macellum. Farr. || To co sprzedawano było; mięso i inne potrzeby do życia, nazywano macellum. Hor. Plin. || Kuchnia albo garkuchnia. Plin. || Macellus zamiast macellum. Martial.*

MACELLUS, *a, um*, (zdrobn. od *maeer*). Nieco chudy, chuderlawy, suchy, nie tłusty, albo chudy. — *homo. Lucil. ap. Non. || Macellus i. q. Macellum. Ob. Macellum.*

MACEO, *es, ūi, eŕe, n.* (podobno z hebrajsk. machach i. e. adtenuatus). Chudnąć, schnąć, stawać się chudym, np. *ita eura macet. Plaut. t. j.* tak chudnieje, schnie z troski.

MACER, *māera, erum*. Chudy, np. — *taurus. Virg. — solum. Cic. Ostreae maerae. Gell. Macerrimae corporis partes. Sen. Ma-cerrini agri. Colum. Loca maeriosa. Id. Maerrior ager. Farr. ||* Przenośnie. — *libellus. Martial.* Mała, szczupła książeczka. || *Ma-cer.* Przewisko familii rzymskiej. *Liv. Cic.*

MACERATIO, *ōnis, z.* (od *macero, are*). Wmoczenie, zamoczenie, macerowanie, np. wapna gaszenie. *Vitr. ||* Zmocowanie, znekanie. — *viscerum diffuentium. Arnob.*

MACERATUS, *a, um*, (imsl. od *macero, are*). Zmiękczoney, kruchy, wychudzony, wymoczony. *Macerata calx Vitr.* Wapno gaszone. *Plaut. ||* Trapiiony, dręczony. *Fell. ||* Osłabiony, wycięziony.

MACERESCO, *is, eŕe*, (od *macero, are*). Stawać się miękkim, kruchym. *Cato.*

MACERIA, *ae, z.* (od *μακρός*, długi). Mur około miasta. *Caes. ||* Ogrodzenie albo parkan kamieny albo z cegły, np. dla zamknięcia ogrodów, gór winnic. *Farr. Maceriam in horto diruere. Ter. — sepulcrorum. Papin. in Pandect. Sylva septa maceris altis. Farr. || Maceris, ŕi. Farr. Prudent.*

MACERIATUS, *a, um, i. e. maceria sep-tus. Inscr. ap. Murator.* Ogrodzony murem. Imsl. od *macerio, are*.

MACERIES, *ēi, z.* Kłopot, troska, frasunek. *Afran. ap. Non. || i. q. maceria. Farr. Prudent.*

MÁCERIO, *as, are*, (od *maceria*) *i. e. maceria instruere, circumdare*. W mur opatrzyć, ogrodzić murem. || Ztąd *Maceriatus, a, um*. Ogrodzony murem.

MÁCERO, *as, avi, atum, are*, (od *μάσσω* albo *μάσσω i. e. pinso subigo*, tłukę albo gnioję). Mięczyć, namaczać, macerować co w wodzie. *Salsamenta haec, fac macerentur probe*. Terent. Solone mięso albo ryby, niech dobrze mokną w wodzie. *Brassicam in aquam macerare oportet*. Cato. Rapustę w wodzie moczyć potrzeba. — *aliquid fumo*. Vitr. Wędzić co w dymie. || Chudzić, suszyć, niszczyć na cieple. *Morbus homines macerat*. Plaut. Choroba wyniszcza ludzi na cieple. || Przenosić. Odjąć siły, osłabić. — *fame*. Liv. Morzyć głodem. || Pięknie się odnosi do umysłu: frasować, martwić, trapić, nękać. *Cur me macero?* Terent. Po co się martwię, trapię? *Maceror hoc unum*. Caes. Z tego się tylko frasuję, to mię tylko trapię. *Macerat invidia*. Lucret. Gryzie zawist. *Lentis penitus maceror ignibus*. Hor. Trawię się wolnym ogniem miłości. || — *expectationem*. Senec. Długa się dręczyć otucha.

MACES. Ob. **MÁCETES**.

MACESCO, *is, scēre, n.* (od *maceo*). Schnąć, chudnąć, stawać się chudym np. o ludziach i zwierzętach, np. o ludziach *qui tuo moerore macesco, consenesco et tabesco miser*. Ter. — *boves*. Varr. — *arva*. Colum. t. j. — pola.

MÁCETAE, *arum, m. i. q.* Macedones. Macedończycy. Gell. Stat. Sil.

MÁCETIA, *ae, z. i. e.* Macedonia. *Terrae Maecetiae* zamiast *Macedoniae*. Gell. *Μακεδονία ή Μακεδονία Ηεσηχ*.

MÁCETIA, *ae, z.* Miecz. Plaut. Suet. Sen. || Słowo wszeteczne zamiast *mentula*. Plaut.

MÁCETIUM, *ii, n.* (*μαχαίον* zdrobn. od *μαχαίρα μάχαιρα*) *i. q. machaera*, mowiąc zmniejszającym sposobem mały miecz. Plaut. *Desquama pisces tuo machaerio*. Plaut. t. j. twoim kuchennym nożem.

MÁCETIOPHÓRUS, *i, m.* (*μαχαίροφóρος*). Miecznik, co nosi miecz t. j. żołnierz, drabant. Cie. Q.

MÁCETON, *ónis, (Μαχάων)*. Syn Eskulapusza, sławny lekarz i chirurg. Propert. Martial. Cels.

MÁCETONIUS, *a, um*. Należący do Machaona, Machaonski. Ovid. Stat.

MÁCETONICUS, *a, um, i. q.* Machaonius. Sidon.

MÁCETILLA, *ae, z.* (zdrobn. od *machina*) *i. q. machinula* albo *machina*. De machilla sustuli. Petron.

MÁCETIMUS, *i, m.* Jeden z psów Akteona. Hygin.

MÁCETINA, *ae, z.* (*μαχάτιν*). Vitr. Plin. Machina, wszelkie narzędzie służące do pomnożenia skutków siły jakiegokolwiek, instrument przyczyniający i regulujący moc wzruszoną, narzędzie do wyciągania, dźwigania, rzucania jakiej rzeczy. || *Machina*

scansoria, aerobatica. Vitr. Baszta wojenna ruchoma, albo machina do murów. — *arietaria*. Vitr. Szopa wojenna. — *ascendens*. Vitr. Zóraw wojenny. — *circumforanea*. Apul. Baszta widokowa, ruchoma. — *muralis*. Plin. Taran wojenny. — *de scorpio nominata*. Flor. Kusza ręczna. || *Machina*. Cie. Wendeta niewolników czyli rozstawianie opasane kratą, gdzie byli wystawieni niewolnicy na przedaż. || Przenosić. Wykreć, sztuka, podejście, zamysł, zdrada, usiłowanie. *Machinas omnes adhibere*. Cie. Użyć wszelkich sprzętów.

MÁCETINÁLIS, *e, ptuk.* (od *machina*). Tyczący się machiny, należący do machiny. np. — *scientia*. Plin. t. j. wiadomość, nauka, umiejętność mechaniki. — *pondus*. Auson.

MÁCETINAMENTUM, *i, n.* (od *machinor, ari*). Właściwie to, czem się co dźwiga albo podnosi, albo tak nazwana machina wojenna służąca do zbijania murów, ztąd *machina*. *Turres contabulatas, machinamentaque quatiendis muris portabant*. Liv. też Tac. Sen. || Przenosić, narzędzie, instrument, organ, np. organy zmysłów, czucia. Apul. || Podstęp, intryga, sztuczny obrot, zręczny sposób, zręczność, np. *callida machinamentu com-mentantium*. Cod. Theod.

MÁCETINIUS, *a, um*, (od *machina*). Tyczący się machiny, należący do machiny. || — *ensor*. Ulp. Dig. Machinami rozmięrzający grunta. || — *asinus*. Id. Osieł, który obraca machinę, albo machina do obracania. || — *commentator*. Solin. Wynalazca machin. || *Machinarius absol.* Paul. Pandect. Mechanik.

MÁCETINATIO, *ónis, z.* (od *machinor, ari*). Siła kunsztowna w przedsięwzięciu roboty jakiej, kunsztowne przedsięwzięcie, podjęcie się rzeczy jakiej kunsztownym sposobem, kunsztowna sztuka albo tak zwany mechanizm. *Machinatione quadam moveri aliquid videmus*. Civ. — *plastrorum*, — *navicularum*. Vitr. || Przenosić, kunsztowne, chytre przedsięwzięcie, sposób, środek, fortel, sztuka, podstęp, intryga, wykreć (w do-brém i w złém) Cie. Ulp. in Pandect. || Machina np. do oblężenia. Liv. Cie. albo machina do innych rzeczy, np. — *navalis*. Caes. Machina okrętowa, za pomocą której ciągną albo prowadzą okręty.

MÁCETINATOR, *ónis, m.* (od *machinor, ari*). Który robi machiny, wynalazca machin, np. *Archimedes inventor ac machinator bellicorum tormentorum etc*. Liv., też Sen. Inscr. ap. Grut. || Przenosić, chytry wynalazca, mistrz, sprawca, np. — *rerum*. Cie. — *scelerum*. Id. — *doli*. Tac. *Dioeletianus scelerum et malorum machinator*. Luc-tant.

MÁCETINATRIX, *icis, z.* (od *machinor, ari*). Sprawczyni, np. — *facinorum*. Sen.

MÁCETINATUS, *us, m.* (od *machinor, ari*) *i. q. machinatio*. Kunsztowne, chytre przedsięwzięcie, usiłowanie, staranie się, chytre

udawanie, zmyślanie jakiej rzeczy, fortel, podstęp, intryga, wykreć. Apul. Sidon.

MÁCETINATUS, *a, um*, (imsl. od *machinor, ari*). Zrobiony za pomocą machiny. Sall. || Uknowany, ułożony, spikniony.

MÁCETINOR, *aris, utus sum, ari, dep.* (od *machina*). Zmyślić, wynaleźć co kunsztownego, np. — *opera*. Cie. — *versum*. Id. *Quod machinata natura est*. Cie. || Chytrze co myśleć, knować co, wymyślić, zmyślić co. — *astutiam*. Plaut. — *machinam*. Plaut. t. j. — zdradę, podstęp. || Też myśleć co złego, życzyć sobie albo komu co złego, np. — *pestem sibi*. Cie. — *pestem in aliquem*. Id. — *neem alicui*. Liv. — *calamitatem alicui*. Auct. ad Her.

MÁCETINOSUS, *a, um*, (od *machina*). Kunsztownie razem spojony. *Machinosum illud obtulit*. Suet.

MÁCETINULA, *ae, z.* (zdrobn. od *machina*) *i. e. parva machina*. Fest. Mala machina.

MACHLIS. Ob. **ACHLIS**.

MACHIDO, *as, are* zamiast *madidare*, np. *spongiis macidatis*. Apul. Ob. **Madido**.

MACHIES, *ei, z.* (od *maceo*). Chudość, schudnięcie; o ludziach i zwierzętach. Cie. Caes. Virg. Hor. Ovid. Colum. *Hoc fuit maciem*. Plin. || O polach, roślinach, szepach, o płodach ziemnych. — *terrae*. Justin. — *solis*. Colum. — *corticis*. Plin. || O wodach, np. — *aquarum*. Solin. t. j. umniejszanie, niedostatek, brak wody np. przy upadnięciu morza, przy odlewie. || O mowie wyrazów, wysłowieniu, o stylu, np. *qui haec ossa et hanc maciem probant*. Auct. dialog. de Orat. (w Taciecie).

MACHILENTUS, *a, um*, (od *macies*). Chudy, sucharlawy, suchy, np. — *os*. Plaut. t. j. — *twarz*. *Macilentis malis*. Id. t. j. który ma chude policzki. — *solus*. Pallad. t. j. chuda ziemia.

MACHIO, *as, are*, (od *macies*). Chudzić, schudzić, chudnąć uczynić, wytrawić, wy-cięczyć, zmniejszyć, małym uczynić. *Fauces Caspii maris mirum in modum maciantur imbribus, crescut aestibus*. Solin.

MACHIR, nieprzypadk. (*μάχισ*. Dioscor.) Czerwona kora drzewa Indyjskiego. Plin.

MACHIS, *idis*. Zmyślone nazwanie wonnego korzenia. Plaut.

MACHOR, *ónis, m.* Chudość, schudnięcie. Pacuv. ap. Non. Inni czytają *Macror*.

MACHESCO, *is, ui, scēre*, (od *macer*). Chudnąć, stawać się chudym. *Maerescere facit volucres inclusas*. Varr. *Ne penuria cibi maerescat pecus*. Colum. *Invidus alterius maerescit rebus opimis*. Hor.

MACHRI CAMPÍ. Miasto we Włoszech w Gallii z tej strony Padu. Liv.

MACHRITAS, *átis, z.* (od *macer*). Chudość, schudnięcie, np. ziemi, pola, roli. Pallad. — *arenae*. Vitr.

MACHRITUDO, *ónis, z.* (od *macer*). Chudość, schudnięcie, np. człowieka. Plaut.

MACROBIUS, (*μακρόβιος*). Długo żyjący. || Ztąd *Macrobi*. Pewny naród w Etiopii, który długo żyje. Plin. Mela.

MACROBIUS, *ii, m.* (*Μακρόβιος*). Aurelius Macrobius, żył IV. wieku, pisał komentarz na Cyceroną *de somnio Scipionis* i Saturnaliów xiąg VII. które od Gelliusa kradzionym sposobem wypisał.

MACROCEPHALUS, *i, (μακροκεφαλος)* t. j. wielkogłowy. || W licz. mnog. *Macrocephali*. Naród w Azii i w Pontus. Mela. Plin.

MACROCEPHALUS, *a, um*, (*μακρός κεφαλή*), głowa). Wielkogłowy.

MACROCHERA, *ae, z.* (*μακρόχειρα i. e. longimīna* w rodz. żeńsk. od *μακρόχειρ, macrochir*) np. — *twica*. Lamprid. Suknia z długimi rękawami.

MACROCHIR, (*μακρόχειρ*) *i. q. longimanus*, długoreki t. j. który ma długą rękę. || t. j. mający jedną rękę dłuższą, aniżeli drugą. Nep.

MACROCOLUM albo **MACROCOLLUM**, *i, (seil. rodzaj karty)*. Papier bardzo wielkiego formatu, papier regalowy. Cie. Plin.

MACROCOSMUS, *i, m.* (*μακρός κόσμος*, świat). Świat, wielki świat.

MACROLOGIA, *ae, z.* (*μακρολογία*). Długomówność w mowie. Quintil.

MACRONES, *um*, (*Μακρονες*). Naród w Pontus. Strab. Plin., inaczej zwany. *Sanniti*. Plin. || Naród w Iberii nad rzeką Absarus. Plin.

MACROR, *ónis*. Ob. **MACOR**.

MACHABILIS, *e, ptuk.* (od *macto*). Który się może zabić albo być zabitym na ofiarę. || Śmiertelny. — *plaga*. Lucret.

MACHATATOR, *ónis, m.* (od *macto*). Zabijacz, np. — *senum*. Sen.

MACHATATUS, *us, m.* (od *macto, are*). Ofiara, zabijanie. *Hostia concideret mactatu moesta parentis*. Lucret.

MACHATATUS, *a, um*, (imsl. od *macto, are*). Zabity na ofiarę, ofiarowany. Enn. Pomnożony. — *Infortunio*. Ter. Przywalony nieszczęściem.

MACHTE, **MACHTI**. Ob. **MACHTUS**.

MACHTEA. Ob. **MACHTEA**.

MACHTO, *as, avi, atum, are*, (u Serv. właściwie zamiast *magis augeo* u Voss. od *mactus, a, um i. q. magis auctus*). Zabijać co na ofiarę bogom, ofiarować zabijaniem ofiar. — *bidentest*. Virg. — *hostiam*. Virg. *Mactata corpora*. Ovid. || Przenosić ofiarować, np. — *aliquem Ore*. Liv. t. j. poświęcić, przeznaczyć, darować. — *pultem diis*. Varr. ap. Non. || Przenosić ofiarować t. j. zabić, np. — *aliquem summo supplicio*. Cie. — *damas et apros*. Martial. || Przenosić, bić, karać, męczyć, dręczyć, zafrasować, zasmucić, trapić, np. *Quod me mactat*. Plaut. t. j. to, co mię trapi, frasuje. || Przenosić zabijać na ofiarę, t. j. zgładzić, wytracić, wytępić, zniweczyć, zniszczyć do szczytu, np. — *jus civitatis*. Cie. || Udarować, uczcić, np. — *aliquem honoribus*. Cie. || Ztąd ironicznie obdarzyć kogo w złém

znaczeniu t. j. ukarać, strofować, nabić czym kogo, np.—*aliquem infortunio. Plaut.* —*damno. Id.* —*multo. Id.* —*aliquem summo supplicio. Cic.* t. j. ukarać kogo bardzo. —*aliquem morte. Cic.* t. j. ukarać śmiercią. || Ułagodzić, uspokoić, ubłagać, np.—*Manes. Cic.* || Stracić, sprzątnąć. *Castra mactare in mare. Acc. ap. Non.* t. j. zniweczyć, zniszczyć do szczytu.

MACTRA, (μάκτρα). Dzieża, koryto piekarskie. *Petron.*

MACTUS, a, um. *Serv. ad Virg.* (zamiast *magis auctum*). Uraczony, obdarzony, pomnożony, mówią o ofiarach bogom czynionych, ponieważ ilekroć kadzidło albo wino na zabita ofiarę wylewano, zwykli byli mówić, *mactus est taurus vel vino vel ture*, t. j. bardziej powiększona została ofiara. || Pieknie się używa *macte* i *macti*, ilekroć życzymy komu, chce go mieć błogim i szczęśliwym, zachęcając aby w enocie coraz bardziej postępował i wzrastał. *Macte nova virtute puer: sic itur ad astra. Virg.* Niech cię, mowi do Jula, cieszy nowa cnota, tak idzie się do nieba. *Macte virtute esto. Sen.* (mówiąc o powracających z boju). Bitui! waleczni! *Macte virtute. Cic.* —*animo. Stat.* —*animi. Mart.* Nuż więc śmiało, odważnie, mężnie. || Bez rzeczownika. *Macte. Cic.* Bravo! bardzo dobrze. || —*amare. Plaut.* Bardzo kochać.

MACULA, ae, ż. (*Foss.* od *μαῖλα*, linije czarne). Plama, zmaza, to co szpeci właściwy kolor. *Maculas auferre de vestibus. Ovid.* Wyciągać plamy z sukien. || Przenosić. Zmaza, skażenie, niesława. *Maculam effugere. Teren.* Uniknąć zelżywości. —*dele-re, erudere. Cic.* Zmazać, zagładzić plamę zelżywości. || Cętka, znak rozmaitego koloru. *Equus albis maculis. Virg.* Koń z białymi cętkami. *Farr.* || Oko, ogniwko w sieci. *Vitr.* || Sadzona robota. || Drogi kamień taki nazwany u Persów *macula. Plin.*

MACULATIO, ōnis, ż. (od *maculo*, are). Zmaza, zbrudzenie, splamienie, poplamienie. *Apul.* || Przenosić zmaza, np.—*infamiae. Jul. Firm.*

MACULATUS, a, um, (imsl. od *maculo*, are). Splamiony, zbrudzony. || Przenosić. *Maculatae crimine mentes. Sil.* Umysły występkiem skażone. || Rozmaitemi upstrzony znakami. *Fal. Flacc.*

MACULO, as, avi, atum, are, (od *macula*). Uczyć plamistym t. j. pstym, różnego koloru, np.—*telas astro. Fal. Flacc.* || Uczyć plamistym, pstrokatym, nakrapianym, t. j. uczynić splamionym, splugawionym, zbrudzonym, zmazanym, np.—*corpus maculis luridis. Plaut.* —*terram tabo. Virg.* —*dextram erudere. Ovid.* || Zład przenosić, splamieć, splugawieć, zwałać, pokalać, hańbić, lżyć, bezczcić. —*sacra loca stupro. Cic.* —*belli gloriam morte turpi. Nep.* —*nomen crimine. Virg.* *Verba maculantia. Gell.* t. j. słowa, które szpecą mowę.

MACULOSUS, a, um, (od *maculo*, are). Pelen plam, plamisty, splamiony, poplamiony, pstry, różnego koloru. —*corium. Plaut.* —*lynx. Virg.* —*marmor. Plin.* *Equus coloris maculosi. Colum.* || Pelen plam t. j. splamiony, splugawiony, zbrudzony, powalany, zbrukany, zwałany, pokalany. —*vestis. Cic.* —*luna. Plin.* *Arena maculosa sanguine. Ovid.* || Zład przenosić, skażony, pokalany. *Omni dedecore maculosus. Tac.* *Maculosum nefas. Hor.*

MADAROSIS, is, ż. (*μαδαρος*, bezwłosy). Wypelnienie włosów, wyłysienie.

MADAURA, ae, ż. Miasto w Afryce, w Numidii, niegdyś miejsce urodzenia Apulejusza, zład *Madurensis* nazwany. *August.*

MADEFACIO, is, ōis, actum, ēre, (od *madeo* i *facio*). Uczynić mokrém, odwilżyć, pokropić, zmaczać, zrosić, przemoczyć, zamoczyć, wmożyć. *Sanguis mafeceerat herbas. Virg.* *Madefacti sanguine gladii. Cic.* *Vellera mafefacta succis. Tibull.* t. j. farbowana welna. *Pluvia mafefactus. Colum.* || Przenosić, upoić, spoić, np.—*se vino. Plaut.* Upić się od wina. *Multo mafefactus Iaccho. Colum.* t. j. mocno spojony winem. || Namoczyć, moczyc, wmożyć, zamoczyć, mokrém uczynić. —*caules. Plin.*

MADEFACTO, as, are, (częstotl. od *mdefacio*) t. q. *mdefacio*. Zmoczyc, zamoczyć. *Si tamen est fluvius, qui mafefactat humum. Venant. Fort.*

MADEFACTUS, a, um, (imsl. od *mdefacio*). Zmoczony, skropiony. *Tibull.* || Farbowany. || —*multo Iaccho. Col.* Dobrze rozmazony winem.

MADEFIO, is, factus sum, fieri. Moknąć w wodzie, przemoknąć. *Cic. Colum. Plin.*

MADENS, tis, r. wśpół. (imsl. od *madeo*). Mokry, skropiony. —*oculis. Stat.* Oczy skropione łzami. —*sanguine. Quint.* Zakrwawiony. —*coma. Virg.* Włos wonią złany. —*bruma. Mart.* Zima dżdżysta. —*dens. Stat.* Neptun. —*vino. Sen.* Dobrze upojony. —*jure. Mart.* Biegły w prawie. —*vitiis. Gell.* Pelen występku. —*melle. Aus.* Miodopłynny mówią o wymowie.

MADEIA. *Petron.* Jest wyraz ciemny. U Greków *μαῖα* jest formuła przysięgi, i. e. *per Jovem*.

MADÉO, es, ui, ēre, n. (od *μαδῶ*, moknąć). Bydź mokrém, wilgotném, moknąć, bydź zmoczonym, np. wodą, maseią, farbą. *Madebant parietes. Cic.* *Persae unguento madent. Plin.* *Lacrymis madere genas. Ovid.* —*vindemia. Martial.* t. j. winobranie jest dżdżyste. || Zład *madens*. Mokry, wilgotny, zmoczony. —*coma. Cic.* *Spongiae madentes. Plin.* *Festis sanguine madens. Quintil.* *Os madens fletu. Ovid.* || Przenosić. *Madens Auster. Sen.* t. j. dżdżysty. —*bruma. Martial.* —*deus. Stat.* t. j. Neptun. —*sudor. Lucr.* t. j. plynący pot. || Topić, roztopiać, rozpuszczać. *Nix madens. Ovid.* || Bydź pijanym, np.—*vino. Plaut.* albo —*mero. Tibull.* || Przenosić. *Sacraticeis madet sermo-*

nibus. Hor. t. j. pelen Sokratesa maxym. || Gotować, warzyć, stawac się zwarzoném. *Virg.* || Bydź pełném, obfitowac, mieć co obficie. *Pocula madcant generosa Baccho. Tibull.* t. j. kielichy pełne szlachetnego wina. || Zład *madens*, pelen, np.—*jure. Martial.* —*vitiis. Gell.* || Potnieć. —*metu. Plaut.* t. j.—ze strachu. || Bydź kruchém. *Haec maderunt. Plaut.* *Madet nix. Ovid.* Staje się śnieg mokrym.

MADESCO, is, scēre, n. (od *madeo*). Stawac się mokrém, wilgotném. *Ovid. Cels. Quintil.* || Czas przeszły *madui. Plin.* *Maduere sanguine. Lucan.* || Stawac się miękiem, kruchém, np. *Madescit brassica. Colum.* —*tritium. Plin.*

MADIDANS. Ob. **MADIDO**.

MADIDATUS, a, um, (imsl. od *madido*, are). Zmoczony. *Arnob.* Upojony winem.

MADIDE, psk. (od *madidus*, a, um). Mokro, wilgotnie, np. *madide maderc. Plaut.* t. j. bydź pijanym.

MADIDO, as, avi, atum, are, (od *madidus*, a, um). Mokrém, wilgotném uczynić, pokropić, odwilżyć, zmoczyć. *Madidari ex imbris arva. Maerob.* *Madidatis spongiis tumores comprimere. Apul.* || Upoić, spoić, np. *madidari mero multo. Arnob.* || Zład *madidatus*, a, um. *Arnob.* Upojony, pijany. || Bydź mokrém, wilgotném. *Claud.*

MADIDUS, a, um, (od *madeo*). Mokry, zmoczony, wilgotny. —*spiritus. Plin.* Wilgotne powietrze. *Ovid.* || Wodnisty, pelen wody. —*Jupiter. Mart.* Dżdżysty Jowisz. || Przenosić. *Madida memoria. Cuccil. apud. Prise.* Słaba pamięć, która niczego zatrzymać nie może. *Plin.* || Miękki, delikatny. *Plaut.* || Dobrze warzony, przyprawiony. || *Madidus vino*, i *madidus absol.* *Plaut.* Dobrze upity. —*dies. Mart.* Święta Saturnowe, podczas których dobrze pili. *Mart.* || Farbowany. || Przenosić. —*Minervae artibus. Id.* Cwiczoney w wyzwolonych sztukach. || Też z następ. przyp. drug., np. *rosas madidas divini oris. Apul.*

MADIFICO albo **MADÉFICO**, as, are, (od *madeo* i *facio*). Mokrém uczynić. *Anguli oculorum mafeceuntur. Plin.*

MADON, i, albo *Mados*, i, i. q. *vitis alba*. Biała winna macieja, którą Grecy nazwają *ampeloleuca. Plin.*

MADOR, ōris, m. (od *madeo*). Mokrość, wilgoć, wilgotność. *Sall. Lapides madore inferni. Ammian.* *Mador urinae. Apul.*

MADREPOR, ae, ż. (*madeo*; *perus*). Madrepóra, rodzaj polypów z osadą kamienną.

MADULSA, ae, m. (od *mado*). Pijak, pijanica. *Plaut.* || *Madusa. Fest.* Pijany.

MADUSA, ebrus, (z greck. *μαδῦρ*), quia *madidus sit a vino*, pijany. *Fest.*

MAEANDER, dri. Ob. **MAEANDROS**. **MAEANDRATUS**, a, um, (od *Maecandro*, are, i. e. instruere aliquid

maecandro). Pelen krzywizny, krzywości, kręty. —*facies. Farr. ap. Non.*

MAEANDRICUS, a, um, (od *Maecandrus*) i. q. *Maecandrus. Tertull.* *Salmazius* czyta *Menandricus*.

MAEANDRIUS, a, um, (od *Maecandrus*). Tyczący się Meandra, należący do Meandra, Meandrowy. —*flumina. Claudian.* —*unda. Prop.* —*gleba i. e. terra. Avien.* —*juvenis. Ovid.* t. j. *Rannus*, wnuk Meandra.

MAEANDROS albo **MAEANDRUS**, i, albo **MAEANDER**, dri, m. (*Μαλινδρος*). Rzeka w wielkiej Frygii, która wpada do morza Egejskiego, plynąc nurtem krętym. *Liv. Ovid. Plin.* || W przyp. pierwsz. *Maecander. Liv. Plin. Sen.* Też w przyp. pierw. *Maecandros. Ovid. Maecandrus. Sil. Fest.* || Zład *more maecandri. Colum.* t. j. krzywym, krętym sposobem, pelen krzywizny. || Krzywizna, krzywość, np. w haflowaniu, w przetykanej robocie. *Virg. Maecander, genus picturae, dictum a similitudine flexus amnis* t. j. od podobieństwa krzywizny rzeki, która się zowie *Maecandrus*. || Krzywa, kręta droga, manowiec, obłaz, kołowanie drogi, krzywość drogi. *Cic. Ammian.* || Przenosić, krzywość t. j. podstęp, intryga, wykręt. *Prudent.* || Zład w mowie kołowanie, wybieg, wykręt, podstęp, np.—*dialecticae. Gell.* || *Maecandros* zamiast *Maecand.*, *Prudent.* || Też *Maecander*, (*dros, drus*) Rzeka w Indii, z tamtej strony Gangezu. *Ptolem.*

MAECENAS, atis, m. (*Μακέννας*) *C. Cilnius Maecenas* ze stanu rycerskiego, rodem z Tuscii, pochodzący ze krwi królewskiej, wielki przyjaciel cesarza Augusta i uczonych, szczególnie Wirgiliusza i Horacyusza; w ogólności mąż wspaniały, hojny, szczodry. *Hor. Tac.* || Zład *Sint Maecenates, non deerunt, Flacce, Marones. Martial.* || Zarówno był miękki w stroju jak i w mowie. *Juvenal. Sen. Quintil.* Był dziejopisem i *gesta Augusti Caesaris* opisał. *Serv. ad Virg. Hor.* || *C. Melissus Maecenas* Grammatyk. *Plin.* || Zład *Maecenatians*, a, um. Tyczący się Mecenasas, Mecenasowy. *Suet.* —*horti. Id.* —*vina. Plin.* || Pisze się też *Maecenas*, *Mecoenas* albo *Moeceenas*; lecz uczeni na to pozwolili nie cheć.

MAECIA TRIBUS. *Liv. Cic.* Pewny rzymski *Tribus*, zatem od *Maecenas*, a, um; imię wzięte od *Lanuvium* położonego zamku albo miasta (*castrum*).

MAEDUS albo **MEDUS**, i, w liczb. mnog. *Maedi* albo *Medi*, orum, (*Μαῖδος. Polib.*) Naród w Tracii. *Liv. Plin.* || Zład *Maedicus* (*Medicus*), a, um, (*Μαῖδικός*). Należący do tego narodu, Medski. —*seil. terra* albo *regio. Liv.* Kraina albo okolica tego narodu.

MAENA albo **MENA**, ae, ż. (*μαῖνα*). Rodzaj mało znaczącej ryby morskiej, podobno sardela. *Cic. Ovid.* —*brevis. Martial.* —*inulis. Id.* *Maenarum salsarum capita decem*, jak lekarstwo. *Scrib. Larg.* || Zład *deglupta maena. Plaut.* t. j. jak słowo zelżywe.

MAENADES, um. Ob. **MAENAS**.

MAENALA, *orum*. Ob. **MAENALUS**.
MAENALIDES, *ae*, m. (*Μαινάλιδης*). Tak zwany Pan, bóg czczony na górze *Maenalus*. *Auson*.

MAENALIS, *idis*, ż. (*Μαινάλις*). W górze albo na górze *Menalus* znajdujący się bóg, up. — *ursa*. *Ovid. i. e. Callisto*. — *Ora*. *Id. t. j. Arkadya*.

MAENALIUS, *a*, um, (*Μαινάλιος*). Tycający się góry *Menalus*, tam będący, należący do tej góry, *Menaliuszowy*, *Arkadijski*. — *sylva*. *Ovid. t. j. Arkadijskie lasy*. — *deus*. *Ovid. t. j. Pan, bóg*. — *Arctos*. *Ovid. i. e. Callisto*. — *versus*. *Virg. t. j. pieśń pasterska*, jakich używano w *Arkadii*. — *pater*. *Colum. t. j. Bachus*. — *ales*. *Stat. t. j. Merkurusz*.

MAENALUS albo **MAENALOS**, *i*, m. i **MAENALA**, *orum*, n. (*τὸ Μαινάλων ὄρος*). Góra w *Arkadii*, oraz miasto *Maenalus* (*os*) albo *Maenalum* zwane. || W przyp. pierwsz. *Maenalus*. *Virg.*, w tymże przyp. *Maenalos*. *Ovid. Maenala*. *Virg.*

MAENAS, *adis*, ż. (*μαῖνις i. e. furens* scil. *mulier*). *Bachantka*, która obchodzi święta *Bachusa*. *Propert. Sen. Sil. Pers.* || W licz. mnog. *Maenades*. *Catull. Ovid.* || *Kapłanka* albo *czcielnia Priapa*, np. *Maenades Priapi*. *Juvenal.* || *Natchniona* *wieszczka*, np. *Kassandra*. *Propert.*

MAENIANUS, *a*, um. Właściwie nazwany od *Meniusza*, należący do *Meniusza*, *Meniuszowy*. || *Ztąd Maeniarum*, *rzeczow. scil. aedificium*. *Altana*, *gańek*, *wypust*, *balcon*, *występ*. *Cic. Vitr. Pandect.* || *Maeniana aedificia*. *Fest.* Tak nazwane budowle od *Meniusza*.

MAENOMENON, (*μαῖνομενον i. e. furens*) — *mel. Plin. t. j. miód*, który sprawuje szaleństwo.

MAEON, *onis*, m. *Tebańczyk* i *kapłan Apollina*. *Stat.* || *Meończyk*, t. j. *Lidijczyk*. || *Podług niektórych*, ojciec *Homera*. || *Rzeka* w *Azji* albo w *Lidii*.

MAEONIA, *ae*, ż. scil. *terra*. (*Μαιονία* scil. *γῆ*). *Niegdyś Meonia* tak nazwana od króla *Meona*, później *Lidija*, kraina w *Azji* mniejszej. *Virg.* || *Etrurya*, ponieważ *Etruskowie* od *Lidów* ród swój wiodli.

MAEONIDES, *ae*, m. (*Μαιονίδης*). *Lidijczyk*, *ztąd sławny poeta Homer*. *Ovid. Martial.* *Niektórzy rozumieją*, że ojciec *Homera* nazywał się *Macon*, *ztąd Maconides*, i. q. *filius Maconis*. || *Etrurezyk*. || W licz. mnog. *Maconidae*. *Virg.*

MAEONIS, *idis*, ż. (*Μαιονίς*). *Ovid.* *Meonka* czyli *Lidijka*, *rodem z Lidii*. *Id.* || *Muza*.

MAEONIS, *a*, um, (*Μαιόνιος*). Należący do *Meonii*, do *Lydii*, tam zostający, będący, *Meonski*, *Lydijski*, np. — *rex*. *Virg.* — *domus*. *Id.* — *Bacchus*. *Virg. t. j. wino*. *Ripa Maconia*. *Ovid. t. j. rzeka Paktol* w *Lydii*. — *rex*. *Claudian. t. j. Midas*. || *Ztąd Maconii*. *Plin.* *Meończyk* albo *Lydijczyk*. *Senex Maconius*. *Ovid.*, albo *Maconius vates*.

Id. t. j. Homer. Deus ille Maconius. Colum. t. j. Homer. || *Ztąd Homerowy*, *rycerski*, *bohater*, np. — *carmen*. *Ovid. Maconio pede bella refert*. *Id.* — *chartae*. *Ovid. Gloria linguae Maconiae. i. e. Homericae. Sil.* || *Tez Maconii*. *Plin.* *Mieszkaniec miasta Maconia* w *Lydii*. || *Etruski*, *pochodzący od Lydijczyków*. — *nautae*. *Ovid.* — *gens*. *Sil.* — *lucus*. *Id. t. j. jeziora Trazymenskic*. — *terra*. *Sil. t. j. Etrurya*. || *Maconii*. *Sil. t. j. Etrurijczyk*. || *Azyatycki*. — *ora*. *Sil. t. j. Meonija*.

MAEOTAE, *arum*, (*Μαιώται*). *Seytijski* *naród* *mieszkający nad Meotyckim bagnem* (*palus Maeotis*) który się rozciąga aż po *Don* *rzekę* (*Tanais*). *Plin.*

MAEOTICUS, *a*, um, (*μαιωτικός*). Należący do *Maeotis*, *Meotidi*, będący około albo w *Meotyckim bagnie*, *Meotycki*. — *glacies*. *Juvenal.* — *palus*. *Plin. t. j. Meotyckie bagno*. — *piscis*. *Id.* || *Maeotici*. *Mela.* *Mieszkaniec nad tym jeziorem*.

MAEOTIDAE, *arum*, m. (*Μαιωτίδαι*) t. j. *Mieszkaniec nad Meotyckim jeziorem*. *Vopis. Tac.*

MAEOTIS, *idis*, i. *idos*, i. *is*, (*μαῖωτις*). *Ovid.* *Tyczący się mieszkańców Meotyckich*. *Maeotides pelliferac*. *Sabin.* *Amazonki*. || *Maeotis* *zamiast Maeotis ora* albo *terra*, np. *Maeoti* (*zamiast Maeotis*) *paludes*. *Cic.*

MAEOTIUS, *a*, um, i. q. *Maeoticus*. *Meotski*. — *lucus*. *Plin.* — *tellus*. *Virg.* — *unda*. *Id.*

MAERA, *ae*, ż. (*Μαίρα*). *Rodzaj psa* *Ikara* i *Erigona*. *Hygin.* || *Kapłanka Wenery*. *Stat.*

MAEREO, **MAESTUS** *cel.* Ob. **MOEREO**, **MOESTUS** *cel.*

MAEVIUS, *ii*, m. *Nikezemny poeta*. *Virg.*

MAGA, *ae*. Ob. **MAGUS**, *a*, um.

MAGALIA, *ium*, n. (podobno z *hebrajsk.* *magur*, *mieszkanie* albo od *μαγαρον*, *dom*, *domek*). *Chalupy Numidów* i *Penów*, które zwykli byli wozic na *kolosach*. *Serv. ad Virg.* *Punickim językiem* *znaczy casam*, t. j. *chalupę*. *Małe mieszkanie*, *chalupa*. *Virg.*

MAGDALIA, *orum*, i. q. *Magdalides*. *Plin.*

MAGDALIDES, *um*, ż. *Okrągło podługowate figury*, *naksztalt walcowatych figur*, np. *plasty*. *Scrib. Larg.*

MAGE, *psk. i. q. magis*. Więcej, *bardziej*. *Plaut. Cic. Virg. Phaedr.*

MAGIA, *ae*, ż. (*μαγία*) (słowo perskie jak *magus*). Właściwie *filozofia* u *Persów* *połączona z urzędem kapłanskim*, z *proroctwem*. *Apul.* || *Ztąd czary*, *czarodziejstwo*. *Magiae noscendae cupidior*. *Apul.* || *Magia*. *Plin.* *Mądrość* i *doskonała rzeczy przyrodzonych filozofia* czyli *umiejętność*, której *Pitagoras*, *Plato* i *Empedokles* jako *celniejszej nauki*, *długim doświadczeniem* i *zwiedzaniami obcych krajów* *nabyli*.

MAGICĒ, *es*, ż. scil. *ars* (*μαγική*) scil. *téxνη*, *sztuka*). *Magija* *kunszt* *czarodziejski*, *czarodziejska nauka*, *czarodziejstwo*. *Plin.*

MAGICUS, *a*, um, (*μαγικός*). *Czarodziejski*, np. — *ars*. *Virg.* — *superstitiones*. *Tac.* — *disciplina*. *Apul.* — *herbae*. *Plin.* — *dii*. *Tibull. t. j. Pluton*, *Proserpina*, *Ereb*, *Chaos*. *Linguae magicae*. *Lucan.* *Hieroglify*.

MAGIDA, *ae*, ż. (od *magis idis* z *greek.* *μαγίς*). *Misa* do *jedzenia*, *misa*, *pólmisek*. *Farr.*

MAGINIUM *zamiast coriago*. *Veget. de re vet.* *Choroba* *wolów* czyli *przyglgnienie skóry* do *boków*.

MAGIRISCIUM, *ii*, (zdrobn. od *μαγισκος*, *kucharz*). *Mały kucharz*, *kuchcik*. *Plin.*

MAGIS, *idis*, ż. i. q. *magida*. *Misa* do *jedzenia*, *pólmisek*. *Plaut. Plin.* || *Dzieża*, *koryto piekarskie*. *Pandect.*

MAGIS, *psk.* (od *magior*. *Foss.*) *Wiecej*, *bardziej*, np. *magis*, *ut consuetudinem servem*, *quam quod cet.* *Cic. t. j. bardziej*. || *Używa się z przyp.* *sóst.* — *eo* albo — *tanto*, *tém*, *tém bardziej*, *tém więcej*, — *quo* albo — *quanto*, *im więcej*, *tém więcej*, — *multo*, *wiele*, np. *eo magis*. *Cic. t. j. tém bardziej*, *tém więcej*: *tanto magis*, *multo magis*. *Cic.*

Nihil magis, *ani* na *włos* *nie więcej*, t. j. *właśnie mało*. *Neque eo magis cet.* *Nep. i. e. et tamen non*, i *jednak nie*. *Quo magis*. *Ter.*

Im bardziej, *im więcej*. || *Magis quam*. *Cic.* *Wiecej*, *nizeli*. || *Tez magis atque* *zamiast quam*. *Ter. Cic. Hor.* albo *zamiast ac* albo *atque*. *Magis solito*. *Liv. t. j. więcej* *nad* *zwyyczaj*. || *Używa się też bez quam*, np. *annos natus magis quadraginta*. *Cic. t. j. więcej*, *starszy* *nizeli czterdzieście lat*. *Magis initio i. e. magis quam* (*in*) *initio*. *Plaut.* || *Używa się przy przymiotnikach*, np. *magis compositum*. *Ter.*, *magis anxius*. *Ovid.* || *Magis* *oznacza czasem stopień drugi in or* np. *magis aptus*. *Hor. t. j. bardziej* *zdolny*, *magis beatus*. *Hor. t. j. szczęśliwszy*, *magis elegans*. *Ter.*, *magis deformis oratio*. *Quintil.*, *magis verum*. *Ter. t. j. większa* *prawda*.

|| *Tez używa się z przysłówkami*, np. *magis impense*. *Ter.*, *magis infra*. *Lucr. t. j. niżej*. || *Kładzie się też ze stop.* *drug.*, np. *magis dulcius*. *Plaut.*, *magis hoc certo certius*. *Id.* — *beatior*. *Virg. t. j. szczęśliwszy*. — *loquacior*. *Val. Max. t. j. bogatszy*. || *Magis* *zamiast melior* albo *magis bona*. *Plaut.* || *Magis et magis*. *Cic.*, albo *magis magisque*. *Id.*, albo *magis atque magis*. *Virg. Catull.*

t. j. więcej *a więcej*. || *Tam magis i quam magis* *zamiast eo magis*, *quo magis*. *Plaut. Virg.* || *Magis quam* *zamiast quo magis*. *Plaut.*, t. j. *im więcej*. || *Magis est*, *quod* albo *ut*. t. j. *większa* *jest przyczyna*, *racja*, *powód*, *fundament*, np. *magis est quod gratuler*. *Cic.* || *Non magis*. *Nep. t. j. niewiadomy*. || *Magis* *zamiast valde*, *vehementer*. *Hor.*

|| *Wiecej*, t. j. *bardzo* *wiele*, np. *miror magis*. *Virg.* || *Zamiast magis*, *magie*. Ob. *Magie*. || *W stop.* *trzec.* *od magis* *jest maxime* albo *maxime*. t. j. *w wysokim stopniu*, *osobliwie*, *szczególnie* *nadewszystko*, *przednie*, *wybornie*, *wysmienienie*, *bardzo* *dobrze*, np. *vir maxime fidelis*. *Cic.* *Optimum maxime*

Tom II.

florere. *Nep.* *Hoc maxime convenire*. *Id.* || *Maxime* *często* *zamiast quo magis*. *Cic. Ter.* || *Čzęsto* *kładzie się przy przymiotnikach*, np. *maxime naturalis*. *Cic.*, *maxime utile*. *Ter. t. j. rzecz* *bardzo* *pożyteczna*. || *Też* *ze* *stop.* *trzec.*, np. *maxime liberalissima*. *Cic. t. j. osobliwie*, *szczególnie*, *nadewszystko*. || *Maxime quam* albo *multo*. *Cic. t. j. bardzo* *dobrze*. || *Osobliwie*, *szczególnie*, *nadewszystko*, *przednie*, *wybornie*, *wysmienienie*. *Cic. Nep.* || *W odpowiedziach*. *Tak*, *tak*, *tak*, *dobrze*, np. *maxime*. *Ter. Plaut. t. j. tak*. || *Najwyżej*, *najwięcej*, *najdłużej*, np. *puer ad annos octo maxime natus*. *Gell.* || *Równie*, *właściwie*, *prosto*, *prawie*, *w sam raz*. *Cum maxime haec in senatu agerentur*. *Liv. t. j. właśnie*, *prawie*. *Haec cum maxime loqueretur*. *Cic.*; *ztąd cum* (*zamiast quam*) *maxime*. *Cic. t. j. właśnie*, *teraz*, np. *quae sunt cum maxime*. *Cic.*

MAGISTER, *tri*, m. (od *magis* albo od *μαγιστος*, *największy*). *Każdy*, *który* *jest* *z* *przełożonych*, *przełożony*, *starszy*, *zwierzchnik*, *naczelnik*, *zawiadawca*, *wódz*, *dowódca*, *przewodnik*, *dyrektor*, *dozorca*, *doglądacz*, *inspektor*. *Cui praecipua cura rerum incumbit*, *hi magistri adpellantur*. *Paul. in Pandect.* — *populi*. *Cic. Sen. t. j. Dyrektor*. — *equitum*. *Liv.* *Kolega dyktatorów* i *komenderujący jazdę*, *generał kawalerii*. — *peditum*. *Ammian.* *t. j. generał infanterii*, *też magister*. *Virg. t. j. inspektor korpusu*. || *Magister morum*. *Cic. t. j. cenzor*. — *Curiae*. *Plaut.*, albo — *vici*. *Suet.*, albo *Vicomagister*. *P. Viet.* *Burmistrz*, *poliemiester*, *szoltys* albo *wójt* *na wsi*. || *Magister chori canentium*. *Colum.* *Dyrektor muzyki*, *kapelmistrz*. || *Też magister operum*. *Colum.* *Dozorca*, *doglądacz*, *inspektor*, *wójt*. — *officiorum singulorum*. *Id.* — *Saliorum*. *Inscr. ap. Grut.* *Naczelnik kapłanów salijskich* czyli *marsowych*. || *Magister societatis*. *Dyrektor kompanii celnej*, np. *Celny generał* (*publicanorum*) *Cic.* *Który* *na* *dochody*, *in* *tratę* *z* *cla* *w* *kompanii celnej*. || *Też* — *scripturae*, — *portus*. *Cic. t. j. wicedyrektor kancelarii celnej*, *portu* || — *pecoris*. *Farr.* *Pasterz* *trzody*. || *Magister asini*. *Aul.* *Właściciel*, *pan*, *poganiacz* *osła*. — *elephantii*. *Sil. t. j. rzadca* *slonia*. || — *auctionis*. *Cic. t. j. dyrektor aukcji*, *dozorca*, *inspektor*. *Magistri*. *Ulpi. in Pandect. i. e. curatores bonorum* t. j. *kuratorowie dóbr*. || — *navis*. *Liv. t. j. kapitan okrętu* albo *sternik*. *Virg.* || *Ludi magister* albo *ludimagister*. *Cic.* *Nauczyciel szkolny*, *też* — *disciplinae*. *Colum.* || *Magister a bibliotheca* — *ab marmoribus*. *Inscr. Grut.* *t. j. dozorca biblioteki* *etc.* || *Szczególnie*, *nauczyciel*, np. *pueri apud magistris exercebantur*. *Cic. t. j.* — *u* *nauczycieliów*. — *artium*. *Cic.* — *religionis*. *Id.* — *virtutis*. *Cic.* *Te uti in hac re magistro volo*. *Cic. t. j. chcę* *cię* *w* *tej* *rzeczy* *mieć* *za* *nauczyciela*. *Stylus optimus dicendi magister*. *Cic.* *Fenster magister artis*. *Plaut.* || *Przenosić*. *Mistrz*, *sprawca*, np. — *ad despoliandum*

templum. Cic. || Dozorca młodzieży. *Ter.* || Też jako przymiotnik *Magister, stra, strum.* Mistrzowski, który kieruje cżm, nauczycielski, np. *ars magistra. Virg. Artes magistrae. Ovid. Luce magistra. Claudian.*

MAGISTERIUM, *i, n.* (od *magister*). Urząd *magistri* t. j. urząd przełożonego, zwierzchnika, naczelnika, dyrektora, dozorczy, np. — *morum. Cic. t. j. censura. equitum. Suet. t. j. jeneralistwo nad jazdą. Me magisteria delectant, scil. conviviorum. Cic. t. j. przy biesiadowaniu, przy bankietowaniu. || Szczególnie urząd dozorey, inspektora albo nauczyciela młodzi. *Plaut.* || Przenosić, nauka, instrukcja, nauczanie, rada. *Virtute id factum et magisterio tuo. Plaut. Tibull. t. j. mówiące o miłości, o kochaniu. || U lekarzów nauka, informacja albo przepis. Cels.**

MAGISTERIUS, *a, um,* (od *magister* albo *magisterium*) *i. e. ad magisterium pertinenens.* Urzędowy, należący do urzędu, np. — *potestas. Cod. Just.*

MAGISTRO albo **MAGISTRO**, *as, avi, atum, are,* (od *magister*). Bydź przełożonym, zwierzchnikiem, albo sprawować urząd przełożonego, naczelnika, np. *vitam militarem inter manipulares magistrans. Spartian.* || *Magistrare. t. j. rządzić, kierować, temperować. Fest.*

MAGISTRA, *ae, z.* (od *magister*). Przełożona, opiekunka, zwierzchniczka, np. *ludo et magistratam hanc esse. Ter.* || Szkoła albo nauczycielka. *Vita rustica parsimoniae magistra est. Cic. Omni nunc arte magistra. Virg. t. j. przez dyrektora mego kunsztu. || Szczególnie, nauczycielka szkoły, np. philosophia magistra vitae. Cic. || Magistra jako ptak. np. — *ars. Virg.**

MAGISTRALIS, *e, ptuk.* (od *magister*). Tyczący się przełożonego albo nauczyciela, należący do nich. *Vopisc.*

MAGISTRALIS, *m. z. is, n. le.* Lekarstwo przygotowujące się zaraz wedle przepisu.

MAGISTRATIO, *onis, z.* (od *magistro*, *are*). Urząd przełożonego, dozorey. || Nauka, instrukcja, informacja, szkoła, np. *in publicis magistratibus. Cod. Theod. Quae magistratibus discuntur. Apul. Inni czytają magistra ratione.*

MAGISTRATUS, *us, m.* (od *magistro*, *are*). Szczególny, zwierzchniczy urząd np. w Rzymie, konsulat, pretorstwo. *Magistratum inire. Cic. — accipere. Liv.* Przyjąć urząd. — *deponere. Caes.* — złożyć. *Magistratus amplissimus. Cic.* Rada walna, senat. *Magistratum gerere, habere, peragere. Id.* Sprawować urząd. || Dwójaki rodzaj urzędów był w Rzymie, nadzwyczajny i zwyczajny, w pierwszym dyktatura i jeneralistwo nad jazdą liczyło się, w drugiej zaś klasie damawirów, tryumwirów, decawirów i kwestorów, tudzież w tych dwie klasy wyższych urzędników, konsulów, pretorów, cenzorów, niższych edytów,

kwestorowie, trybunowie gminni i t. d. byli urzędnikami zwyczajnymi || *Magistratus. Cic.* Urzędnik, który sprawował urząd publiczny.

MAGISTRO, *are. Ob. MAGISTERO.*
MAGMA, *atis, n.* (*μαῖμα*). Osad, sedyment maści. *Pocem unguenti magma adpellant. Plin.*

MAGMENTUM, *i, n.* (zamiast *majus augmentum*). Podobno jest ofiara albo rodzaj ofiary. *Farr. Inscr. ap. Grut.*

MAGNĀLIS, *e, ptuk.* (od *magnus, a, um*). Właściwie podobny do wielkich rzeczy albo do miary, ztąd wielki, okazały, znakomity, np. *magnalia arma i. e. ancilia. Inscr. ap. Murat. t. j. okazałe tarcze okraglawo wiejące. || Ztąd. Magnalia. Tertull.* Wielkie rzeczy, wielkie dzieła, sprawy.

MAGNĀNIMITAS, *atis, z.* (od *magnanimus*). Wspaniałość, wielkomyślność, wyniosłość, wygórowany umysł. *Cic.*

MAGNĀNIMUS, *a, um,* (od *magnus i animus*). Który jest wielkiego umysłu albo duży, wielkoduszny, mężny, waleczny, wspaniały, wielkomyślny. — *vir. Cic. — heros. Virg. — equus. Id. — factum. Gell.*

MAGNARIUS, *a, um,* (od *magnus*). Tyczący się wielkich rzeczy, należący do wielkich rzeczy, np. — *negotiator. Apul.* Wielki handlarz, wielki kupiec, który wielkimi rzeczami handluje.

MAGNAS, *atis, m.* (od *magnus, a, um*). Jeden z wielkich jakiego miasta albo kraju, magnat. || W liczb. mnog. *Magnates. Inscr.* Magnaci, wielcy panowie.

MAGNES, *etis, m.* (*Μαγνης*). Z Magnesii, należący do Magnezii, Magnezijski, np. *lapis Magnes* albo *Magnes. Cic. Luer. Sil. Plin.* Magnes albo Magnesowy kamień, z Magnezii w Lydii. *Magnes t. j. kamień wynaleziony od Nikandra w Lydii. Plin.*

MAGNESIA, *ae, z.* (*Μαγνησία*). Kraj w Macedonii nad morzem Egejskim. *Liv. Plin.* || Miasto w Lydii. *Liv.*

MAGNESIS, *idis, z.* Z Magnezii, Magnezijiska. *Ovid.*

MAGNESIUM, *i, n.* Magnezjan, metal otrzymany z magnezyi.

MAGNESIUS albo **MAGNĒSUS**, *a, um,* (*Μαγνησιος*). Z Magnezii, należący do Magnezii, Magnezijski. — *saxum. Luer. t. j. magnes.*

MAGNESSUS, *a, um, i. q. Magnesius*, np. *Magnessam Hippolyten. Hor.*

MAGNETARCHES, *ae, m.* (*Μαγνηταρχης*) *i. e. princeps Magnetum.* Najwyższa zwierzchność Magnezijczyków (w Tessalii). *Liv.*

MAGNETES, *um. Ob. MAGNES.*
MAGNETICUS, *a, um.* (*Μαγνητικός*). Z Magnezii albo Magnezijski, np. — *gemma. Claudian. t. j. magnes.*

MAGNETIS, *idis, z.* (*Μαγνητις*). Magnezijski, z Magnezii, należący do Magnezii, np. *Magnetida vidimus Argo. Ovid. t. j. Tessalii.*

MAGNICĒS albo **MAGNITIES**, *ei, z.* Ptak w Arabii. *Auct. earm. de Phoenice.*

MAGNIDICUS, *a, um,* (od *magnus i dico*). Który mówi wielkie rzeczy, chęliwy, np. — *homo. Plaut. — mendacium. Id.*

MAGNIFACIO, *is, eei, actum, ere,* (od *magnus i facio*) albo właściwie *Magni facio*. Wysoko cenić. *Plaut. Ter.*

MAGNIFICATIO, *onis, z.* (od *magnifico*). Wyniesienie, wywyższenie, np. — *personarum. Macrob.*

MAGNIFICE, *psk.* (od *magnificus*). Wspaniale, przepysznie, świetnie, okazałe, po pasku, zaenie, przystojnie, np. — *convivium ornare. Cic. Q. — habitare. Cic. — convivium comparare. Id. — donare aliquem. Nep. Zartobliwie. Consecrator magnifice. Plaut. — incedere. Liv. — laudare. Cic. || Chwalebnie, chludnie, ze sławą, np. — *vivere. Cic. — vivere. Id.* || Chęliwie mówiące, po pasku czyniące, pysznie, dumnie, wyniosłe, z wielkim tonem, np. — *loqui. Tibull. — compellare. Plaut. — se jactare. Auct. ad Her. — se circumspicere. Cic. || Bardzo. — se efferre. Ter. Magnifice juvat. Plin. t. j. bardzo pomaga. Siccae fici gutturi magnifice utiles. Plin. t. j. bardzo pożyteczne. Quod interdum per se magnifice solet prodesse. Scrib. Larg. t. j. bardzo. — consecrator. Plaut. — laudare. Cic. Bardzo chwalić. || *Magnificus. Cato. Magnificissime. Acc. ap. Prisci.***

MAGNIFICENTER, *psk.* (od *magnificus, a, um*) *i. q. magnifice.* Wspaniale, przepysznie, świetnie, okazałe, np. *oppidum magnificenter edificatum. Vitr. Magnificentius dicere et sentire. Cic. || Chwalebnie, chludnie, ze sławą. Magnificentissime consulum gerere. Cic. || Bardzo. Magnificentius virtutes adpetere. Cic.*

MAGNIFICENTIA, *ae, z.* (od *magnificus*). Właściwie wspaniała sprawa, czynność, działanie w wielkiej rzeczy, wspaniały sposób myślenia, wspaniała myśl i mowa. *Magnificentia est rerum magnarum et excelsarum cum animi ampla quidam et splendida propositio agitatio atque administratio, tota vero vera magnificentia t. j. o mowie. || Wspaniałość, przepych, okazałość, pompa, znakomitość, wspaniały przymiot, właściwość, np. — epularum. Cic. — funerum et sepulcrorum. Cic. — liberalitatis. Id., ztąd — *verborum. Cic. t. j. samochwalstwo, chęliwość. || Wyniosłość umysłu, wysoki sposób myślenia. Cic. || Wielkość, wzrost w postępowaniu, mówiące o artyście, sztuki mistrzu. Plin. || Wielki talent, umiejętność, przebiegłość, zdatność. Cic.**

MAGNIFICO, *as, are,* (od *magnus i facio*). Właściwie czynić wielkimi: ztąd wysoko cenić, szanować, wywyższać, wynieść, wynosić, np. — *aliquem. Plaut. || Sławić, chwalić, pochwałami wynosić kogo. Plin.*

MAGNIFICUS, *a, um,* (od *magnus i facio*). Który wielkie rzeczy czyni, wspaniały, okazały względem nakładów i kosztów.

Plaut. || *Próźny, dumny, chęliwy w mowie. || Res magnifice. Cic.* Rzeczy okazałe, świetne, kosztowne, bogate. — *apparatus. Id.* Świetne przygotowanie. — *oppidum. Plin.* Okazałe miasto. *Cic. || Styl wspaniały, wysoki. Plin. || Szacowany, godny szacunku, dziwny.*

MAGNILOQUENTIA, *ae, z.* (od *magniloquus* albo od *magnus i loqui* zamiast *magna loquens*). Wysokość stylu, wspaniałość, *Gell.* || Chęliwość w mowie.

MAGNILOQUUS, *a, um,* (od *magnus i loquor* zamiast *magnus* albo *magna loquens*) Który ma styl wysoki, wyniosły, wspaniały, mówny. *Ovid.* || Chęliwy, chludny.

MAGNIPENDO, *is, ere,* (zamiast *magni pendo*). Wysoko szanować, cenić, wiele ważyć sobie kogo albo co, np. — *aliquem. Plaut. Ter.*

MAGNISONANS, *tis, r. wspóln.* (od *magnus i sonans* zamiast *magnus i. e. valde sonans*). Mocno albo bardzo brzmiający, hucający, rozlegający się, np. — *saxa. Acc. ap. Non.*

MAGNITAS, *atis, z.* (od *magnus*). Wielkość. *Acc. ap. Non.*

MAGNITIES, *ei.* Rodzaj ptaka. *Ob. MAGNICIES.*

MAGNITUDO, *inis, z.* (od *magnus*). Wielkość. *Mundi magnitudinem metiri. Cic.* Mierzyć wielkość świata. *Magnitudines regionum. Id.* Obszerność krajów. *Silva magnitudinis infinitae. Caes.* Las ogromnej rozległości. || Liczba, ilość. — *copiarum. Nep.* Mnogość wojska. — *peritiae. Cic.* Wielka ilość pieniędzy. — *fructum. Id.* Obfitość owoców. || Natężenie. — *amoris. Cic.* — miłości. — *frigoris. Id.* Tęgość zimna. — *ingenii. Plin.* Moc dowcipu. || — *animi. Cic.* Wspaniałość umysłu. || Odnosi się do czasu. *Dierum ac noctium magnitudo. Plin.* Długość dnia i nocy. *Tac.* || Godność, dostojność.

MAGNOPERE albo właściwie **MAGNO OPERE**, *psk.* (od *magnus, opere*). Bardzo usilnie. — *voló. Cic.* Bardzo pragnę. *Edictum est magnopere mihi. Id.* Bardzo mi jest załeceno. *Nulla magnopere clade excepta. Liv.* Bez wielkiej klęski. *Nulla magnopere expectatione. Cic.* Bez wielkiego oczekiwania. || Czasem się przekłada. *Magnopere opere ex te peto. Cic.* Usilnie cię proszę. || W stop. drug. *Majore opere. Cato.* w trzec. *maximopere. Cic.*

MAGNŌPŌLIS, *is,* (*Μαγνὸπολις. Strabo.* od Pompejusza wielkiego nazwane). Miasto w Poncie, gdzie razem płyną rzeki Iris i Lykus. *Plin.*

MAGNUS, *a, um,* (w stop. drug. *major*, w stop. trzec. *maximus, a, um*) (podobno od *μεγας*, wielki). Wielki, obszerny, rozciągly. — *domus. Cic.* Dom wielki. — *montes. Caes.* Wielkie góry. *Aquae magnae. Liv.* Wielkie wody. || Wielki względem wagi i liczby, zamiast *multus. Maximum pondus auri. Cic.* Bardzo wiele złota. *Pabuli magna copia. Caes.* Wiele żywności. || Natężony. *Magna*

voce. Cic. Głośno. — *eloquentia, studium. Id.* Natężona wymowa, wielka usilność. || Uroczysty, z wielkimi przygotowaniem czyniony. — *ludi. Ascon.* Uroczyste igryzyska. || — *vir. Cic.* Mąż wielkie rzeczy przedsięwzięty, znakomity geniuszem, mężstwem, nauką. || — *homo. Lucil.* Wielki głupiec. — *homo. Mart.* Wysokiego wzrostu człowiek. || — *res. C. Nep.* Wielkiej wagi interes. *Magna loqui. Tibull.* Wspaniale mówić. — *lingua. Hor.* Dumny, chępliwy język. || Możny, poważny, szanowny. *Numina magna loci. Virg.* Święte bóstwa. || Bogaty, dostatni. — *amici. Juven.* Dostatni przyjaciele. || Długi względem czasu. *Magno tempore. Petron.* W długim czasie. || *Magnus natus, annis. Cic.* Podeszły wiekiem. *Major annis. Suet.* Starszy laty. *Frater major. Terent.* Brat starszy. || *Major. Paul. Pandect.* Młodzian, który ma lat 25 pełnia. || *Majores. Cic.* Przodkowie, co przed nami żyli. *Mere majorum. Id.* Obyczajem przodków. *Paul. Pandect.* || Ztąd nazwiska powinowactwa i pokrewieństwa, w czwartym stopniu, *magnus patruus, avunculus, matertera magna;* w piątym *patruus major, w szóstym patruus avunculus maximus, np. patruus magnus t. j. brat dziada. Paul. in Pandect. Avunculus magnus t. j. brat babki. Ibid. Avita magna t. j. siostra dziada. Matertera magna t. j. siostra babki. Ibid. Patruus major t. j. brat pradziada, albo i. q. patruus magnus patris vel matris. Ibid., albo i. q. patruus avi et aviae. Fest. Avunculus major i. q. frater proaviae. Pand., albo i. q. avunculus avi et aviae. Fest. Avita major i. q. soror proavi. Pand. Avunculus maximus i. q. frater abaviae. Pand. Avita maxima i. q. soror abavi. Pandect. Sover major i. q. uxoris meae proavia. Fest. Socrus major i. e. uxoris meae proavia. Fest. || Magnus, zamiast longus. *Spart. Magnus erinibus. Id.* Z długimi włosami. || *Magnus est. Cic.* Rzecz trudna. || — *itineribus. Sall.* Skwapliwym pochodem. || *Magnum, psk. Plant.* Bardzo. — *clamat. Id.* Bardzo głośno krzyczy. || *Magni, et magno, scil. pretii i pretio. Cic.* Rzecz wielkiego szacunku, ceny. *Magno vendere. Cic.* Drogo sprzedać. *Magno illi eu eunctatio, stetit. Liv.* Wiele go ten namysł kosztował. || *In majus. Tac.* Zwiększając. — *credo. Id.* Wierzyć nad słusność. || Stopień godności. *Major herus. Plant. Pau.* Gospodarz domu. — *minor. In.* Panicz, syn pana. *Majores flammines. Fest.* Z rodu patrycjuszów. *Minores. Id.* Z gminu. || *Majina virgo. Suet.* Najstarsza Westalka. || *Magna vina. Pallad.* Przednie wino. || *Magnai,* zamiast *magnae. Plant.**

MAGUDARIS albo *MAGYDARIS, is, z. (μαγυδάρις).* Łodyga bućnia rośliny, albo cyrenczyje ziele. *Plin.*

MAGUS, i, n. (magos) słowo perskie. Filozof perski, czarnoksiężnik. *Cic.* || i. q. *sa-eerdos* w języku perskim. *Apul.* || Czarnownik. *Id.*

MAGYDARIS. Ob. MAGUDARIS.

MAJA, ae, z. (Μαία). Córką Atlasa, matka Merkuryusza, jedna z Plejad. *Apollod. t. j.* planeta złożony z siedmiu gwiazd. || *Maja genitus. Virg., albo — creatus. Ovid. t. j.* Merkuryusz. || Córką Faunusa. *Macrob.* || Wielki rodzaj raka. *Plin.*

MAJALIS, is, m. Wieprz czyszczony, którego zabijano na ofiarę bogini Mai. *Farr.*

MAJESTAS, atis, z. (od major, zatem conditio major conditione aliorum). Majestat, wielkość, zaszczyt, dostojność panującego ludu, senatu, książąt, cesarzów. *Majestas est in imperio, atque in omni populi romani dignitate. Quint.* Majestat zasadza się na władzy i dostojństwie ludu rzymskiego. || *Crimen majestatis. Suet.* Obraża majestatu albo królewskiego, dostojności urzędników, albo władzy ludu. *Majestatem laedere, minuire. Id.* Wykroczyć w czem przeciwko godności i dostojństwu króla, urzędnika i ludu. *Majestatis rei. Cic.* Winni obrażonego majestatu. || *Majestas patria. Liv.* Władza, dostojność ojcowska. || *Majestas tua, vestra. Symm.* Tytuł cesarzów rzymskich. || *Majestas. Cic.* Wielkość, osobliwość, znakomitość rzeczy jakiej, podziwienie sprawująca. — *loci. Liv.* Wspaniałość miejsca. — *bonum. Farr.* Rosłość, osobliwość we względzie gatunku wolów. *Cic.* || Najwłaściwiej moc i obecność bogów opiekujących się ludźmi.

MAJOR, MAJORES. Ob. MAGNUS.

MAJORINUS, a, um, (od major). *Majorinae olivae. Plin.* Największy gatunek oliwek, który najmniej daje oliwy. || *Majorinae pecuniae. Cod. Theod.* Małej wartości pieniądze.

MAJUGENA, ae, m. (od Maja i gigno) albo *genitus* zamiast *Maja genitus, Majae genus i. e. filius).* Dziecię albo syn Mai t. j. Merkuryusz. *Martian. Cap.*

MAJUMA, ae, z. (Μαϊουμας). Rodzaj gry figlarnej na wodzie w czasie majowym. *Cod. Just. Theod.*

MAJUS, a, um. Majowy, do miesiąca maja należący, nazwisko miesiąca Maja. *Mensis Majus. Cic., albo Majus. Ovid. t. j. Maj. Idus Majae. Prop.* zamiast *Maii t. j. piętnastego Maja. Calendae Majae. Cic. Ovid.* Pierwsze dni Maja. || i. q. *magnus, np. deus Majus. t. j. Jowisz. Macrob.* || *Majus, a, um.* Właściwie, miły, wdzięczny, przyjemny, rokoszny, pełen radości, wesela. *Macrob.*

MAJUSCULUS, a, um, (zdrobna. od major). Nieco wielki. *Folia sunt majuscula quam hederac. Plin.* || Mało większy. — *cura. Cic.* || Nieco starszy. *np. Thais, quam ego sum, majuscula est. Ter.*

MALA, ae, z. (od maxilla). Szczeka człowieka. *Cic. Lucr. Virg.,* też o zwierzętach. *Virg. Hor.* || Policzek, jagoda twarzy, lice. *Plin. Malae impubes. Virg. t. j. niezarosłe policzki. Mihi crepabant manus, tibi malae. Plaut.* || Żęby. *Virg.*

MALABATHRON. Ob. MALOBATHRON.

MALACHA, ae, z. Tak zwana guma, klej wysuszony od drzewa *Bdelium. Plin.*

MALACHE, es, z. (μαλίχη). Malwa albo malwy. *Colum. Plin.* Piszą też *moloche (moloche);* ztąd *moloche agria (moloche agria), t. j. malwa dzika, i. q. hibiscum (ibiscum). Plin.*

MALACHITES, is, n. (μαλίχη, zielonawy). Malachit, węglan miedzy.

MALACIA, ae, z. (μαλακία). Cisza morską, uspokojenie wiatrów na morzu. *Caes.*

|| *Przenośność, np. in otio jacere non est tranquillitas, malacia est. Sen.* || Obmierzłość, ekliwość, wstręt, odraza, mówiąc o żołądku, *np. — stomachi. Plin.;* też u brzośmiennych, *np. gravidarum malaciae. Id.*

MALACISSO, as, are, (μαλακίω) i. q. *mollire, mięczyć, miękkim czynić, giętkim, giętkim uczynić. — aliquid. Plaut. — articulos. Sen.*

MALACIOZA, orum, (μαλακός, miękki; żółć, zwierzę). Mięczaki, miękusze, zwierzęta miękkie szkieletu pozbawione.

MALACTICUS, a, um, (μαλακτικός). Zmiękczejący, *np. — virtus. Prisci.*

MALACUS, a, um, (μαλακός) i. q. mollis. Miękki, np. — pallium. Plaut.; ztąd słodki, rokoszny, lubieżny, zniecierliwiony, niewieści. *In malacum modum. Plaut.* || Giętki, giętki, powolny, *np. ad saltandum malacius. Plaut.*

MALAGMA, atis, n. (μαλάγμα). Sposób, środek, zmięczenia, zmiękczejące obwinienie. *Cels. Colum. Plin.* || *Malagma, ae, z. Veget. de re vet.*

MALANDRIOSUS, a, um. Pelen pęcherzów, przyszczelów albo krost na szyi. *Mare. Empir.*

MALANDRIUM, ū, i MALANDRIA, ae, z. Pęcherz, przyszczel albo krost na szyi. *Veget. Marc. Empir.*

MALAXATIO, onis, z. Mięczenie, zmięczenie. *Theod. Prisci.*

MALAXO, as, avi, atum, are, (od μαλασσω, zmięczam) i. q. malacisso. Mięczyć, miękkim czynić, *np. malus malaxavi. Laber. ap. Gell.*

MALDACON, i. Żywica z drzewa *bdelium. Plin.*

MALE, psk. (od malus, a, um, w stop. drug. pejusz w stop. trzec. pessime). Złe, występnie, niegodziwie. *Male velle alicui. Plaut.* Złyć złe komu. — *loqui. Cic.* Złe mówić o kim, zlorzeczyc. — *animatus. Id.* Niechętny. || *Male fit aut vertat. Cic.* Formuła zlorzeczenia. *Male esse alicui. Sen.* Żyć w nędzy i kłopotach. || — *audire. Cic.* Mieć złą opinię. || — *rem gerere. C. Nep.* Nieszczęśliwie sprawować interes. || — *credere. Plaut.* Zgola niewierzyć, albo wykraczać, wierząc gdzie nie trzeba. || — *emere. Cic.* Bardzo drogo kupować. || *Male. Caes.* Bardzo. *Male metuo. Terent.* Bardzo się lękam. *Calcens male latus. Ovid.* Trzewik bardzo przestronny. — *pertinax. Prud.* Zbyt uporeczywy. — *pertinax. Hor.* Który zmyśla

upor. — *dormiens. Petron.* Który sen zmyśla || *Statio male fida carinis. Virg.* Stano wisko okrętom zdradliwe. — *gratus. Ovid.* Niewdzięczny.

MALEA, ae, z. (Μαλέα. Strabo). Przyładek w Peloponezie niedaleko Lakoniki. *Virg. Ovid. Plin.* || Ztąd *Maleus, a, um.* Należący do tego przyładku. — *sinus. Flor.*

MALEDICAX albo lepiej *MALE DICAX, aeis, r. współ. (od maledico) i. q. maledicus* albo *importune dicax. Plaut. Macrob.* Zlorzecznik.

MALEDICE, psk. (od maledicus). Zlorzecznik, lżący, burzący, zlorzczący, lżący, hanbiący, szkalujący, *np. — dicere. Cic. — loqui. Liv.*

MALEDICENS, tis, r. współ. (imsl. od maledico). Zlorzczący. *Maledicentissimum carmen. Suet.* Wiersz najuszczępliwszy.

MALEDICENTIA, ae, z. (od maledico). Zlorczliwość, zlorzczenie, lżanie, burka, burczenie, lżenie, szkalowanie, hanbienie. *Gell.*

MALEDICO, is, xi, etum, cere (albo lepiej *Male dico*) (od *male i dico*) — *alicui.* Złe mówić przeciwko komu, zlorzczyć, lżyć, lżać, szkalować kogo. *Cic. Plaut. Ter. Hor.* || *Imsl. Maledicens* zlorzczący, lżący, szkalujący. *Maledicentes homines. Plaut. Maledicentior. Id. Maledicentissima civitas. Cic.* || *Imsl. Maledictus, a, um.* Przeklęty. *Spartian.* || *Maledictum, rzeczow.* Zlorzczenie, zlorzczenie, słowo zelżywe, besztańce. *Maledicta in aliquem dicere. Cic. Q. albo — conferre. Cic., albo — conjicere. Cic. t. j. zlorzczyć, lżyć, lżać, besztać kogo.*

MALEDICTIO, onis, z. (od maledico). Zlorzczenie, lżanie, szkalowanie, lżenie, potwarz, przekleństwo.

MALEDICTOR, oris, m. (od maledico) i. q. maledicens. Cato. ap. Fest.

MALEDICTUM i MALEDICTUS, a, um. Ob. MALEDICO.

MALEDICUS, a, um, (od maledico). Cic. Zlorczliwy, złe życzący, przeklinający, lżący, szkalujący, potwarzny, uszczępliwy. — *homo. Auct. ad Her. — conviciator. Cic. — in aliquem. Quintil.* || W stop. drug. *Maledicentior* w stop. trzec. *Maledicentissimus. Ob. Maledicens. Ob. Maledico.*

MALEFABER, fabra, brum albo *MALE FABER, bra, brum.* Chytry, wykrotny, frant, przebiegły, zdradliwy, oszukujący. *Prudent.*

MALEFACIO, (albo lepiej Male facio), eis, eci, actum, cere. Złe czynić, szkodzić komu. *Ter. Plaut.* || Ztąd *Malefactum. Enn.* Zły czyn, złe działanie czyje. || Nieszczęśliwe postępowanie. *Cic.*

MALEFACTOR, oris, m. (od malefacio). Który w czem złe czyni komu, złe wyrządza komu. *Malefactorum amitti satius, quam relinqui beneficium. Plaut.*

MALEFACTUM, i, n. (od malefacio). Zły uczynek, niecnota, występnek. *Malefacta*

arbitror benefacta, male locata. Cic. Dobro-dziejstwa złe użyte, nie cnotą, lecz występkiem bydź sadze.

MALEFICIUM, *ae, n.* (od *maleficus, a, um*). Próznijący, beczynny. *Hor.*

MALEFICE, *psk.* (od *maleficus, a, um*). Złośliwie, szkodliwie, bezbożnie. *Plaut.*

MALEFICENTIA, *ae, z.* (od *maleficus, a, um*). Zły czyn, nieprawość, bezprawie, t. j. złe postępowanie, złe sprawowanie się, złe obchodzenie się z drugim, szkodenie drugiemu. *Plin. Lactant.*

MALEFICIUM, *ii, n.* (od *maleficus, a, um*). Złoczynstwo, to, co się złe czyni, zły uczynek, zły czyn, zła sprawa, dzieło, nieprawość, bezprawie, zły postęp, występki, przestępstwo, zbrodnia, kryminal. *Cic. Maleficium committere. Cic.*, albo — *admittere. Id. t. j.* popełnić, dopuścić się zbrodni. || Oszukaństwo, szalbierstwo, machiarstwo. *Plin.* || Szkoda, złe, szwank, nadwerczenie, np. *sine ullo maleficio iter facere. Caes. t. j.* — bez szwanka, bez szkody. *Ab injuria et maleficio se suosque prohibere. Caes.* || Zjadł maleficia t. j. szkodliwe zwierzęta, albo zwierzątko, np. gady, robactwo, gadziiny, np. *non nasci maleficia. Plin. t. j.* zwierzątko, robactwo, które szkodzi zbożu. || *Maleficium. Sztyle, pełnięcie, klócie, zakłócie, ukąszenie, uszczeknienie od gadziiny jadowitej, szwank, nadwerczenie, okaleczenie. Plin.* || Czary, czarodziejstwo. *Apul. Tac. Magia maleficia. Apul.*

MALEFICUS, *a, um, (centior, centissimus)* (od *malefacio* albo *male facio*). Złe postępujący, czyniący, bezbożny. — *mores. Plaut. — homo. Cic. Homo vitae maleficus. Tac. t. j.* — bezbożnego życia. || *Maleficien-tissimus. Suet.* || Zjadł maleficus, rzeczow. Winawajca, zbrodniarz, złoceńca, który złe czyni, szczególnie który wyrządza komu szkodę, mordera, zabójca. *Cic.* || Szkodliwy, szkodę przynoszący, np. — *superstitio. Suet. — sidera. Plin.* || *Maleficium. Plin. t. j.* czerw żytyn, wolak, robak. *Nihil maleficium nasci. Id. t. j.* nie ze szkodliwych zwierząt albo robaków. || Nieprzyjazy, niepomyślny, np. *naturam maleficam nactus est in fugendo corpore. Nep.* || Czarodziejski, czarownik. *Cod. Just.* Pisze się też *Malificus. Codd. Plaut.*

MALEFIDUS, **MALEŒOLUS**, **MALESANUS** etc. są trafniej dwa słowa *male* i *sanus*.

MALESUADUS albo trafniej **MALE SUADUS**, *a, um i. e. male suadens. Zle radzący. — fames. Virg. — interpres. Sidon. Malesuadi pocula succi. Paulin. Nol. t. j.* mówią o winie.

MALETRACTATIO, *onis, z.* (od *male* i *tracto*). Złe traktowanie. *Arnob.*

MALEUS, *a, um.* Należący do przylądka Male. *Flor.*

MALEVENTUM, *i.* Miasto Benevent we Włoszech. *Liv. Plin.*

MALEVOLUS albo **MALIVOLUS**, *tis, r. współ.* (od *male* i *volō*). Równy jest złej

chęci, złej myśli względem drugiego, niechętny, nieprzyjazy, nieprzychylny, nieżyczliwy, zazdrośny, np. *ut sint malevolentes. Plaut. Melevolente ingenio natus. Id.* || *Malevolentissimus. Cic. Malevolentissimae ob-trectationes. Cic.* || W stop. drug. *malevo-lentior.*

MALEVOLENTIA, (MALIV.), *ae, z.* (od *malevolens*). Zły sposób myślenia, zła chęć ku drugiemu, zniechęcenie, wstręt do kogo, odraza, nienawiść, zazdrość. *Cic. Sall. Malevolentia. Cic. t. j.* zazdrość, nieżyczliwość, oko złośliwe.

MALEVOLUS albo **MALIVOLUS**, *a, um,* (od *male* i *volō*). Złe myślenie względem drugiego, niechętny, nieprzyjazy, nieżyczliwy, nienawidzący, obmierzły, zazdrośny, np. — *alieni. Cic. — in aliquem. Id.* || Zjadł malevo-lus, rzeczow. Człowiek niechętny, nieprzy-jazy, złe myślenie, np. *omnium malevola-rum. Cic. Mea inimica et malevola. Plaut.* || *Malevolentissimus, a, um. Ob. Malevolens.*

MALIACUS, *a, um, (Maluacōs)* Maliac-hi. — *sinus. Plin. Mela.* Odnoga morska mię-dzy Tessalią i Achaią.

MALICORIUM, *ii, n.* (od *malum*, owoc i *corium*). Skórka granatowych jabłek. *Plin. Cels.*

MALIFER, *a, um,* (od *malum* i *fero i. q. ferens mala*). Przynoszący owoc, rodzajny w owoce. *Virg.*

MALIFICUS, *a, um. Ob. MALEFICUS.*

MALIGNE, *psk.* (od *malignus, a, um*). Właściwie złośliwie, zazdrośnie, nieżyczliwie, niechętnie, np. — *loqui. Liv. — dicere. Plin. — detractare benefacta. Ovid. Malignus habitum esse sermonem. Curt.* || Skapo, bardzo oszczędnie, skromnie. — *agrum dividere plebi. Liv. — dispensare. Sen. — laudare aliquid. Hor.* || *Fores maligne apertae. Sen. t. j.* drzwi trochę otwarte.

MALIGNITAS, *atis, z.* (od *malignus, a, um*). Złośliwość, zjadliwość, złe przyrodze-nie, np. winnej macicy. *Colum.* || Złość ku drugiemu, zazdrość, nieżyczliwość, zawiść, niechęć. *Liv. Tac. Suet. Sen.* || Skąpstwo, złe postępowanie, obchodzenie się względem drugiego. *Plaut. Liv.*

MALIGNO, *as, are,* (od *malignus, a, um*). Złe, złośliwie komu co czynić, np. — *venena. Ammian. t. j.* — rozlewać truciznę. — *consilium. Vulgat. Psalm.* || Też *maligna-re* złe czynić. *Ibid.*

MALIGNUS, *a, um,* (zamiast *malignus i. e. maligneris opp. benignus*, dobry, łaskawy). Właściwie, złośliwy, zjadliwy, ze złego rodzaju, złego przyrodzenia i natury, np. — *collis. Virg. — terra. Plin.* || Złośliwy, bezbożny, zły. *Capita malignissima. Sen. — mens. Catull. — suspicio. Phaedr. — verba. Manil. — caupones. Hor.* || Niechętny. *Oculis malignis spectare. Virg. t. j.* gniewliwemi oczyma. || Zazdrośny, nienawistny, nieżyczliwy, niechętny, np. — *vulgus. Hor.* || Zjadł przenosić. — *litus. Lucan. — lex. Ovid.* || Skąpy, nie hojny, nie szczodry, nie datny.

Plaut. — in laudandis discipulis. Quintil. Fama maligna. Ovid. t. j. — skąpa. || Prze-nośnie, skąpy, t. j. nieżywny, nieurodzajny. *Terra malignior ceteris. Plin. — collis. Virg.* || Przenosić, oszczędny, t. j. maly, wązki, ciasny, szczupły, słaby, mdły, wąły. — *lux. Virg. — aditus. Id. — ignis. Martial. — mu-nus naturae. Plin.* || Zimny w postępowaniu, w obchodzeniu się. *Quintil. Ovid.*

MALILOQUAX, *acis, r. współ.* (od *male* i *loquax*). Złorzeczący. *Lingua est malilo-quax mentis indicium malae. Publ. Syr.*

MALILOQUIUM, *ii, n.* (od *male* i *loqui*). Złorzeczeństwo, potwarz. *Tertull.*

MALINUS, *a, um,* *μῆλινος, μάλον i. e. malum*, owoc). Należący do owocowego drzewa, owocowy, np. — *pruna. Plin. — li-gnum. Colum.*

MALISTUS, *a, um,* zamiast *μῆλινος*, największy. *Homini malisto et dignitoso. Petron.*

MALITAS, *atis, z.* (od *malus, a, um*) i. q. *malum*. Złe, nieszczęście. *Ulp. in Pandect.*

MALITIA, *ae, z.* (od *malus, a, um*). Złe przyrodzenie; zjad bezbożność, złość, złe postępowanie, obchodzenie się. *Virtute non malitia. Sall.* || Szczególnie, chytrłość, złość, zdrada, podstęp, lotrowstwo, szelmowstwo, wykręt, podstęp. *Cic. Auct. ad Her. Malitia est versuta et fallax nocendi ratio. Cic.* || Też o zwierzętach. *Plin. Pandect.* Zjad żartobliwie, *nisi tua malitia adfuisse. Cic. t. j.* — chytrłość, fortel, sztuka. || Złe przyro-dzenie, przymiot jakiej rzeczy, np. — *arbo-ris. Pallad. t. j.* niepłodność, nieżyźność, nieurodzajność. — *terrae. Id.*

MALITIOSUS, *a, um,* (od *malitiosus, a, um*). Złośliwie, chytrze, wykrętnie, podstępnie. — *facere. Nep. — aliquid facere. Plaut. — agere aliquid. Cic. Malitiosus rem manda-tum gerere. Cic.*

MALITIOSITAS, *atis, z.* (od *malitiosus*). Złość, chytrłość, podstęp, złośliwość. *Tertull.*

MALITIOSUS, *a, um,* (od *malitia*). Złośliwy, chytry, wykrętny, podstępny, np. — *homo. Cic. — blanditine. Id.* || *Sylva Mali-tiosa. Liv.* Tak nazwany las w Sabinach.

MALIVOLUS, **MALIVOLENTIA**. *Ob. MALEVOLUS.*

MALIU, *a, um. Ob. MALIACUS.*

MALLEATOR, *oris, m.* (od *malleo, are*). Który co robi młotem, obrabia co młotem. *Martial. — monetae. Inscr. ap. Grut.*

MALLEATUS, *a, um.* Zbity młotem. — *liber. Ulp. in Pandect. t. j.* książka zbita młotem. — *spartum. Colum. t. j.* miękki sit zrobiony do kręcenia powrozów albo do ro-bienia kosów. || *Imsl. od malleo, are.*

MALLEO, *as, avi, atum, are,* (od *mal-leus*). Młotem narabiać, kuć, obrabiać co młotem; zjad *Malleatus, a, um.*

MALLEOLARIS, *e, ptuk.* (od *malleolus*). Latoroślina, od latorośli winnej, np. — *virga. Colum.*

MALLŒOLUS, *i, m.* (zdrobn. od *melleus*). Mały młot, młotek, młoteczek. *Scalprum malleolo subinde medicus ferit. Cels.* || Zjad dla podobieństwa młoda roszczka, gałązka, latorośl drzewa albo winnej macicy, która się ucina i do ziemi się sadi, urzynek, latorośl, zraz, drzewo do rznięcia, albo zraz, szcep, np. *malleoli plantae, sarmenta. Cic. Plin.* || Szczególnie. *Malleolus novellus. Co-lum. t. j.* latorośl od latorośli; zjad *malleos pangere. Id. — depanere. Id. — conserere. Colum.*, albo — *serere sulco. Plin. t. j.* sadić latorośle. || *Malleoli, orum. Cic. Liv.* Podpały wojenne, strzały ogniste, pęki trzciny siarczanych albo smołnych, których używano do strzelania z machin wojennych. || U anatomik. Kostka u nogi. || *Malleolus. Liv.* Przewłisko rzymskie.

MALLŒUS, *i, m.* (od *mollis*). Młot, narzędzie do bicia, szłaga drewniana. *Plaut. Plin. Chartum malleo tenuare. Plin. Aes malleis fragile. Id.* || Też narzędzie do zabi-jania zwierząt na ofiarę. *Ovid. Suet.* || *Malleus manubrio sapientior*, przysłow. *Plaut.* Młot mędrszy od rękojeści. || Rodzaj chorób. *Veget. de re vet.*

MALLO, *onis, m.* (*μῆλλος*, włos zapu-szczony). Ogonek, szypułka cebuli. — *caeparum. Veget.* || Nabrzmiłość u nóg bydła. *Veget. de re vet.*

MALLOTES, *ae, m. Plin.* Z miasta Mal-lus w Cylicii.

MALLŒVIA, *ae, z.* i **MALLUVIUM**, *ii, n.* Umywalki, do umywania rąk. *Fest.*, za-miast *Manuluvia, Manuluvium*, od *manus* i *luo* albo *lavo*.

MALO, *mavis, mavult, malui, malle* (za-miast *mavolo* albo *magis albo mage volo*). Raczej chcieć, woleć, życzyć. Z tryb. bez-okol., np. *servire quam pugnare mavult. Cic. — rem optinere. Caes. — vincere quam imperare. Liv. Cur nescire, quam discere malo? Hor.* || Z przyp. czwart. i tryb. bezok-Scripta nostra nusquam malo esse quam apud te. *Cic.*; też z przyp. czwart. przed-miotu, np. *maluit se diligere quam metui. Nep. Mori me malim. Ter.* || Z tryb. łączą-cym, np. *mallem, divitiis mihi dedisses. Catull.* || Z przyp. szóst., np. *multo malo. Cic.* || Z przyp. czwart., rzeczy albo osoby, np. *bonos et senatum mallet. Coel. in Cic.* || *Malo alicui. Cic.* || *Quod mallem. Ovid.* || *Ma-volo, mavolam, mavelim, mavellem cel.*, zamiast *malo, malam, malim, mallem*, np. *mavolo. Plaut., mavolunt. Naev. ap. Fest.*, *mavo-let. Plaut., mavelim. Id., mavellem. Id., mavoluit. Petron.*

MALOBATHRARIUS, *a, um.* Tyczący się nardowego olejku. — *seil. negotiator. Plaut.* Przekupień nardowego olejku.

MALOBATHRATUS, *a, um,* (*imsl. od malobathro, are i. e. instruere vel ungere aliquid malobathro*) i. e. *malobathro unctus. Malobathratus. Sidon.* Namaszczony nardo-wym olejkiem albo masłem.

MALOBATHRO, *as, are i. e. ungere vel instruere aliquid malobathro*. Namaszczyć co narodowym olejkiem. *Sidon.*

MALOBATHRON albo **MALOBATHRUM**, *i, n. (μαλόβαθρον)*. Syryjskie drzewo, z którego się tłoczy olej narodowy. *Plin. Sidon.* || Olej. *Hor. Cels.*

MALOGANATUM, *i, n. (od malum i granatum)*. Granatowy owoc, jabłko. *Plin. Hieron.* Drzewo tak zwane *malogranata* (*arbor*) *Isidor.*

MALOPE, *es, z. Gatunek slazu, malvae sativae*, slaz jest dwojaki, dziki i siany. Grecy zowią *malopem*.

MALTHA, *ae, z. (μάλθα)*. *Plin. Pallad.* Rodzaj kitu albo wapna mularskiego, robionego z wapna niegaszonego, z sadła, ze smoły, wosku i krwi wołowej. *Plin.* || Klej o gęstym, który się zapala od wody, i nie może się ugasić tylko ziemią. *Fest.* || Mieszanina wosku i smoły płynnej do nacierania tablic, na których pisało. *Lucil.* || Niewieściuch, zniewieściuch.

MALTHINUS, *a, um, (od maltha)*. *Hor.* Zniewieściuch. || Imię właściwe.

MALTHO, *as, avi, atum, are. Plin.* Litować co, nasmalować, naprawdzać wapnem mularskim, zrobianem z niegaszonego wapna, z sadła, ze smoły, i t. p.

MALUM, *i, n. (od malus, a, um)*. *Cic.* Nieszczęście, klęska, zaraza. || Trud, zmorowanie. *Malo assuetus. Virg.* Przywykły do trudów. || Choroba, boleść. *In malis esse. Cels.* Chorować ciężko. *Ovid.* || Wstępek, zbrodnia. *Irritamenta malorum. Ovid.* Bódźce do złego. *Liv.* || Kara. *Liv. Terent.* || Chłosta, szubienica i inne kary, które ponosili byli niewolnicy. || Krzywdą, szkoda. *Malo esse alicui. Plaut.* Szkodzić komu. *Malo tuo, malo eum tuo. Id.* Z twoją szkoda. || *Malum. Cic.* Wykrzyknik gniewu, tam do diabła. || *Malum*, zamiast *male*. *Hor.*

MALUM, *i, n. (μῆλον)*. *Virg.* Jabłko, owoc. || Wszelki owoc. — *citreum. Plin.* Cytryna. — *granatum. Col.* — *puniceum. Plin.* Granata, granatowe jabłko. — *persicum. Col.* Brzoskwinia. *Malum aureum. Virg.* Pomarańcze.

MALUNDRUM, *i, n.* Rodzaj rośliny. *Plin.* Inne *Edd.* mają *melandrum*.

MALUS, *i, z. (od malum)*. *Virg.* Jabłko. || *Malus, i, m. Id.* Maszt okrętowy. *Plin.* || Srodkowy drag od tlokarń. *Val. Flacc.* || Drag żaglowy. *Caes.* || Belka.

MALUS, *a, um. Cic. peior, ius, pessimus.* Zły, szkodliwy. — *ager. Virg.* Pole nieurodzajne. *Malae dapes. Hor.* Potrawy niesmaczne. — *herbae. Tib.* Ziola jadłowita. *Malum pondus. Plaut.* Lekka waga. *Mala mansio. Ulp.* Ciasne więzienie. || *Malus militiae. Hor.* Niezdolny do wojny. || Nieszczęśliwy. *Mala res. Sall.* Niedostatek, ubóstwo. *Abi in malam rem. Ter.* Idź tam do karta. || — *actas. Plaut.* Starość. *Plaut.* || Szpetny, brzydki, niekształtny. || Złotliwy, przewrotny, szkodliwy. — *mens. Quint.* Przewrotny. *Malum carmen. Plin.* Wiersz czarodziejski.

|| Chytry, zdradliwy. *Delituit mala. Plaut.* Oszustka się ukryła.

MALVA, *ae, z. (μαλίχη, slaz)*. Slaz, roślina. *Cic. Martial. Plin.*

MALVACEUS, *a, um, (od malva)*. Slazowy, albo do slazu podobny, np. — *caulis. Plin.* || *Malvaceus*, rzeczow. *i. q. malva.*

MAMERS, *tis* albo **MAMERTES**, *is, m.* Koryntezyk. *Ovid.* || *i. q. Mars. Fest.* t. j. językiem Osków nazywają *Martem Mamertem*; ztąd *Mamertini* tak nazwani w Sycylii, którzy mieszkają w Messanie. *Cic. Liv.*

MAMERTINUS, *a, um. Mamertini.* Mieszkańcy miasta Messany w Sycylii. *Cic. Liv. Plin.* || Też *Mamertini. Strab.* Mieszkańcy w Kampanii. || Ztąd *Mamertinus, a, um.* Należący do Mamertynow. — *vina. Plin.* — *civitas. Cic.* || *Mamertinus. Fest.* t. j. Mars.

MAMILLA albo **MAMILLA**, *ae, z. (zdrobn. od mamma)*. *Plin. j.* Mała pierś niewieścia. || *Mammillae pensiles. Farr.* Kozie cyciki, brodawki cyciek. *Id.* || Kurek u beczki. || Wyraz przymilenia się, serduszek, np. *mamilla. Plaut.*

MAMILLANUS, *a, um, (od mamilla)*. Mający piersi. || Przenośnie, np. *ficus mamillanae. Plin.* t. j. figi nabrzmiate, mające wypukłość.

MAMILLARIS, *e, ptuk. (od mamilla)*. Tyczący się piersi, należący do piersi, piersiowy. *Mamillare scil. velum* albo *vinculum. Martial.* t. j. chustka do pokrycia piersi kobiet.

MAMMA, *ae, z. (μῆμα)*. *Farr.* Wyraz dzieci, którym swe matki i mamki zwykły nazywać. *Plaut.* || Wyraz pieszczoty. || Piersi niewieście, ztąd mają swe mleko. *Mammam mihi videor adire. Plaut.* Zdaje mi się, że ssę piersi. — *praeber. Plin.* Ramię piersiami. *Plin.* || Cyciek męzki, brodawka cycikowa na piersiach; cyc u zwierząt. *Id.* || Guz na drzewie, z którego wyrastają gałęzie.

MAMMALIS, *e, ptuk. (od mamma)*. Piersiowy, tyczący się piersi, należący do piersi, np. — *herba. Apul. de herb.*, *i. e. chamaepitys.*

MAMMATUS, *a, um, (imsl. od słowa mammo, are i. e. marmis instruere)*. Opatrzony w piersi; ztąd opatrzony w rury, w cewy, np. — *laterculi (in belneis) Plin.*

MAMMEATUS, *a, um, i q. mammat* albo *mammatus*. — *amica. Plaut.* Ob. *Mammatus*.

MAMMONAS albo **MAMMONA**, *ae, m. (μαμμωνᾶς. Math. Lucae. Chald. Mamon t. j. pieniądze, dostatki)*. Zbiory, fortuna, majątność, bogactwo. *Amicos de mamona fabricare sibi. Tertull.* *Mammona iniquitatis.* || *Mammona* nieprzypadkuje się. || Punnickim językiem *mammon i. q. lucrum* t. j. zysk.

MAMMONÆUS, *a, um, (od mammonas)*. Łakomy na zysk, zysku checiwy, mammonowy t. j. tyczący się bogactw albo zysku, np. — *fides. Prudent.*

MAMMOSUS, *a, um, (od mamma)*. Pierśisty, wielkie piersi mający, mówiąc o ludziach i zwierzętach. *Farr. Martial. Arnob.* || Ztąd przenośnie jakoby pierśisty, nadęty, nabrzmiaty, np. — *pira. Plin.* t. j. winogranie. — *thus. Plin.* t. j. kadzidło podobne do winogrona.

MAMMULA, *ae, z. (zdrobn. od mamma)*. Mała pierś albo *i. q. mamma*, pierś. *Farr. Mammulae simile. Cels.* || *i. q. parva mater.* Mama, matulka, matuchna. *Inscr. ap. Grut.* || Przewzisko rzymskie z familii Korneliuszów. *Liv.*

MAMPHULA, *ae, z. (wyraz syryjski)*. *Fest.* Chleb spalony w piecu, pierwej nim się upiekt, chleb syryjski.

MAMPHUR, *i. e. lignum rotundum loro circumvolutum, quod circumagunt fabri in operibus tornandis. Fest.* t. j. wrzeciono to-karskie.

MANA, *ae i. e. genus spongiae. Ob. Manon.*

MANA i **MANUANA**, *ae, z. Pewne bóstwo domowe. Mart. Cap.*

MANABILIS, *e, ptuk. (od mano, are)*. Ciekawy, mogący płynąć, przenikający. — *frigus. Lucr.*

MANACUS, *i, (scil. circulus)*. Eklipytyka w Tarentyńskim języku albo miesięczne koło. *Vitr.*

MANALIS, *e, ptuk. (od mano, are, płynąć)*. To, z czego co ustawicznie płynie. — *fons. Fest.* Nieprzebrane źródło albo studnia niewyczerpana u wieszczków. — *lapis. Id.* Brama piekiel, kędy dusz cienie wychodziły; albo opoka, która była za bramą Kapenską przy świątyni Marsa, ta podczas suszy, gdy była ruszona, deszcz sprowadzała. || Ztąd *manale scil. vas. np. aquae manale. Farr.* Naczynie do wody, dzbanek do wody.

MANAMEN, *nis, n. (od mano, are)*. Płynienie, wpływ, np. *biuio manamine pontus. Auson.* t. j. wylew i odlew morza. Inni czytają *undamine et munimine*.

MANATIO, *onis, z. (od mano, are)*. Płynienie, wyciekanie, wpływ, wypływanie, np. — *fistularum. Frontin. de aquaed.*

MANCEPS, *ipis, m. (od manus i capio)*. Który własnem prawem co posiada, jakby od drugiego rzecz porzuconą bierze. *Cic.* || Zakupnik podnoszący rękę na znak zdrożenia, podawca ceny, najmacz, który u kogo czego do używania najmuje. *Frugi manci-pes. Plin.* Arendarze roli. — *operarum. Suet.* Najmacz najemników i robotników. — *sutrinae. Plin.* Arendarz szewskiego warsztatu. *Plaut.* || Iściec, rękojmia.

MANCIOLA, *ae, z. i. e. manus*. Ręka, rączka, np. *maniculis tenellis, pro manibus. Laev. ap. Gell.*

MANCIPATIO albo **MANCUPATIO**, *onis, z. (od mancipio, are)*. Powzdanie, oddanie rzeczy prawne albo kontraktowe, przedanie warowne, urzędowe, w obecności świadków, ztąd sprzedaż, sprzedanie. *Plin.*

MANCIPATUS, *us, m. (od mancipio, are)* *i. q. mancipatio*. Powzdanie, oddanie rzeczy pewne albo kontraktowe, sprzedaż, np. *in mancipatum venire. Plin.* t. j. byż sprzedanem. || Sprawienie, sporządzenie, ułatwienie, albo urząd pachciarza albo arendarza. *Cod. Theod.*

MANCIPI, zamiast *Mancipii*. przyp. drug. ob. *Mancipium*. Ob. *Mancipium*.

MANCIPIUM albo **MANCUPUM**, *ii, n. (od manceps, zatem od manus i capio)*. Własność rzeczy jakiej czyli prawo własności. || *Res mancipii*, albo *mancipi. Cic.* Własność czyja. || *Sui mancipii esse. Brut. ad Cic.* Byż panem swej woli, niepodlegać nikomu. || *Mancipio dare. Plaut.* Przedawać komu z ewikcy. — *accipere. Id.* Kupować z ewikcy. || *Jure mancipii. Cic.* Prawem osobistej własności. || *Esse in mancipio alienius. Gell.* Prawem własności co posiadać. *Cic.* || *Przedaz. Cic.* || Niewolnik bądź prawem wojny nabyty, bądź z niewolnicy urodzony, bądź kupiony.

MANCIPO albo **MANCUPPO**, *as, avi, atum, are, (od manceps, więc od manus i capio)*. Zbywać co, przedać. *Plaut. Cic.* *Per aes et libram, mancipat usus. Hor.* t. j. przez używanie nabywa się wprawa. || Przenośnie, pójść pod panowanie czyje, albo stać się własnością czyja. — *corpus mero et stupro. Apul.* || Chwytać, łapać ręką np. zwierzę. *Solin.*

MANCUPATIO, **MANCUPUM**, **MANCUPPO** etc. Ob. *MANCIPATIO*, *MANCIP* etc.

MANCUS, *a, um, (właściwie manu debilis, pochodzi od manus)*. Okaleczony, ułomny, niedołężny, kaleka, mający ułomne członki. *Cic. Liv. Plaut. Ovid.* || Przenośnie, ułomny, t. j. niezupełny, niedokładny. — *virtus. Cic.* — *practura. Id.* — *contemplatio naturae. Cic.* || *Mancum*, psk. np. *error mancum claudicat. Prudent.* t. j. niedołężnie.

MANDATARIUS, *a, um, (od mandatum)*. Należący do tego, któremu co zalecono, poruczone, rozkazano. || Ztąd *mandatarius*, rzeczow. *scil. homo. Plenipotent*, pełnomocnik, powiernik, np. *fidejussor et mandataris. Ulp. in Pandect.*

MANDATIO, *onis, z. (od mando, are)*. Zalecenie, polecenie, poruczenie. *Pandect.*

MANDATIVUS, *a, um, (od mando, are)* *i. e. ad mandandum pertinens*, t. j. należący do zalecenia, do rozkazania, tyczący się zalecenia, rozkazu. — *modus. Diomed.* t. j. tryb rozkazujący, gdy co komu na przyszłość zalecamy, rozkazujemy, np. *leges, doctus, etc.*

MANDATOR, *oris, m. (od mando, are)*. Który co zaleca, poleca, zleca komu co. *Ulp. in Pandect. Tertull.* — *caedis. Paul. in Pandect.* || Ztąd, pobudziciel, podlegacz, przeniawiający oskarżycielów i świadków, podszezwacz. *Suet.* || Ten, za którego poleceniem pożyczają komu pieniądze. *Ulp. in Pandect.*

MANDATORIUS, *a*, *um*, (od *mando*, *are*) *i. e. ad mandatore pertinenens*. Tyczący się rozkazującego, np. *nomine mandatorio*, czynić co, t. j. w imieniu pełną moc mającego, pełnomocnika. *Cod. Just.*

MANDATRIX, *icis*, *z*. (od *mando*, *are*). Która co zaleca, poleca, poręcza, np. — *operum. Claudian.*

MANDATUM, *i*, *n*. i **MANDATUS**, *us*, *m*. (od *mando*, *are*). Zalecenie, polecenie, poruczenie, rozkaz. *Mandata persequi. Cic.* Wykonywać zalecenia. — *fallere. Ovid.* Uchybić rozkazów. — *frangere. Hor.* Łamać rozkazy. || *Mandatum. Ict.* Prokuraeya bądź z obowiązku, bądź z przyjaźni, czyli obowiązek sprawowania interesów czyich bez żadnej nagrody. || *Ztąd Actio mandati. Pandect.* Pozew prokuraeyi o niepilnowanie interesów czyich. || *Mandata principum. Front.* Upomnienia monarchów listowne posyłane rządcom prowincyi.

MANDATUS, *a*, *um*, (imśl. od *mando*, *are*). Rozkazany, zalecony. *Mandata res. Cic.* Rozkaz dany. — *imperio. Cic.* Władza polecena nad wojskiem. — *litteris publicis. Id.* Zapisany w rejestrach publicznych.

MANDIBULA, *ae*, *z*. albo **MANDIBULUM**, *i*, *n*. (od *mando*, *ere*). Szczeka, czelusta gęby, zuchwa. *Macrobi.*

MANDO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (zamiast *manui* (*alicuius*) albo *in manu* (*alicuius*) *dare*). Zalecić, zlecić, polecić, poręczyć, dać zalecenie, rozkazać. — *opus alicui. Stat.* Rzącać co zrobić komu. — *decreta. Lucan.* Rzącać wykonać wyroki. *Papin.* || Delegować. *Hor.* || Przenaczyć. *Ovid.* || Wyrzucić testamentowy. Zapisać, zostawić, przekazać co komu. || *Mandare ad aliquem. Suet.* Rzącać powiedzieć co komu. || Zwierzyć, poręczyć co komu. — *fidei. Terent.* Zaufać komu. — *honores alicui. Cic.* Uraczyć honorami kogo. — *filium viro. Plaut.* Wydać córkę zamąż. || Przenosić. *Mandare se fugae. Caes.* Uciekać. — *semen terrae. Virg.* Zasiać. — *corpus humo. Id.* Pogrześć umarłego. — *memoriae. Cic.* Wrażać w pamięć. — *litteris. Id.* Pisać co. — *historiae. Id.* Wpisać w dzieje. — *versibus. Id.* Opisać wierszami. *Seelus mandat insidiis. Flor.* Przez zdrady wykonywa zbrodnią.

MANDO, *is*, *si*, *sum*, *dere*, (od *mandō*, *tre*, *lūkę*). Znać, przeznaczać. *Fulvum mandunt sub dentibus aurum. Virg.* Złoto w zębach żują, mówią o koniach. *Mandant spumantia frena. Id.* Konie spienione żują munsztuki. || Jesdż. *Manditque trahitque molle pecus. Virg.* Rzeże i pożera owczarstwo. || Gryźć. — *humum. Virg.* — ziemię, mówią o rannych, którzy padają twarzą ku ziemi. || — *igni. Farr.* Spalić.

MANDO, *ōnis*, *m*. (od słowa *mando*, *ere*). Jadać, żarłok. *Lucil. ap. Non.*

MANDRA, *ae*, *z*. (*μάνδρα*). Stajnia, obora, chlew. — *mulorum. Martialis.* || Trzoda, stado bydła. *Juvenal.* || Przenosić, warca-

hnieć. *Martialis.* || W późniejszych czasach klasztor; żłąd *Archimandrita*.

MANDRAGORA, *ae*, *z*. albo **MANDRAGORAS**, *ae*, *m*. (*μάνδρα γόρας*) Pokrzyk, roślina, pod innem nazwaniem *Circæum. Plin. Colum. Cels.* || *Colum* zowie tę roślinę *semihomo*, ponieważ korzeń tej rośliny jest podobny do nogi człowieka.

MANDUBII, *orum*, (*μάνδουβιοι. Strabo*). Naród w Gallii Celtyckiej albo Lugdunskiej.

MANDUCATIO, *ōnis*, *z*. (od *manduco*, *are*). Jedzenie, żucie. *Augustin.*

MANDUCATOR, *ōris*, *m*. (od *manduco*, *are*). Jadać, który jada, albo żuje. *Augustin.*

MANDUCATUS, *a*, *um*, (imśl. od *manduco*, *are*). Zjedzony, żuty. *Varr.*

MANDUCO, *ōnis*, *m*. (od *manduco*, *are*). Żarłok, obżerca. *Apul.*

MANDUCO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *mando*, *ere*) *i. q. mandere*. Znać, żwać, np. *panem. Varr. Sen. Scrib. Larg.* || Jesdż, np. — *suem. Plaut.* — *buccas. Suet.* || Też *manducor* (dep.) zamiast *manduco. Prisci.* *Quod manducamus in ore. Lucil.*

MANDUCUS, *i*, *m*. (od *manduco*, *are*). Żarłok, obżerca, pożerający. *Pompon. ap. Non.*, też *Varr.* || Larwa czyli maska albo straszidło, potwora, której używano w komedii albo podczas igrzysk. *Plaut.*

MANE, (podobno od *manis*, *e*, *i. e. bonus*, *a*, *um*, *scil. tempus*). Poranek, rano. — *diei. Hor.* Cały poranek. — *novum. Virg.* Świt, świtanie. — *primo. Col.* Na świtanie, bardzo rano. — *multo. Cic.* Dobrze późno w czasie porankowym. — *postero. Col.* Na jutro rano. — *sub obscuro. Col.* W ciemnym poranku. *A mane usque ad vesperam. Plaut.* Od rana do wieczora. || W przyp. szóst. *Mani. Plaut.*

MANEO, *es*, *nsi*, *nsum*, *nere*, *n*. (od *μείνω*, *zostaję*). *Cic.* Zostać na miejscu, przebywać, bawić się, mieszkać gdzie. *Mane dum. Ter.* Zostań, póki. *Virg.* || Stać, przetrwać, jako państwo, potęga. || Trwać stale, nie ustawać. *Nihil semper suo statu manet. Cic.* Nic nie ma stałego. || *Maneat ergo. Cic.* Niech więc tak będzie. *Virg.* || Trwać w pamięci. || Przetrwać, bydź stałym. — *in loco. Caes.* Dotrwać na miejscu. — *promissis, dictis. Virg.* Dotrzymać obietnic, słowa. *Manet si voluntas. Cic.* Jeśli jesteś jednostajnej chęci. || Grozić. *Manet ingens periculum. Cic.* Wielkie niebezpieczeństwo grozi. — *te gloria. Virg.* Czeka cię chwala. *Manere in fide. Cic.* Dochować wiary. — *in vita. Tac.* Żyć. *Nomenque tuum laudesque manebunt. Virg.* Imię i chwala twoja na zawsze żyć będzie.

MANES, *um*, *m*. *dii manes. Cic.* albo *manes. Virg.* t. j. dusze zmarłych inaczej *Lemures* nazwane. || Podziemny świat albo miejsce, gdzie *Manes* zostają. *Veniet sub Manes imos. Virg.* *Manes profundis. Id.* t. j. podziemny świat. *Fabulae Manes* zamiast *fabulae Manes. Hor.* || Kary podziemnego

świata, albo piekieł. *Quisque suos patimur manes. Virg.*

MANGANUM, *i*, *n*. Metal manganow zwany.

MANGO, *ōnis*, *m*. (*μάνγανον*, *piekrydło*). *Mart.* Przekupien ludzi, mianowicie chłopców i dziewcząt, którym zwykli byli twarze piekryć, aby drożej przedać. || *Plin.* Wędłarz, rajfur, nastreczyciel piekryzonych towarów.

MANGONICUS, *a*, *um*. Należący do przekupnia ludzi, np. *quaestus. Suet.* — *venalicius. Plin.* t. j. przekupien niewolników.

MANGONIUS, *a*, *um*. Należący do przekupstwa; żłąd *Mangonium scil. artificum. Plin.* t. j. sztuka łatwego przedawania towarów.

MONGONIZATUS, *a*, *um*, (imśl. od *manugonizo*, *are*). *Plin.* Upiekryzony.

MANGONIZO, *as*, *avi*, *atum*, *are*. Zdobieć, piekryć, ubierać, dla łatwiejszego przedawania swoich towarów. — *pueros. Plin.* — *corpora. Id.* — *villas. Plin.*

MANI w przyp. szóst. Ob. **MANE**.

MANIA, *ae*, *z*. (od *Manes*) *i. q. mater Larium*. Matka bożków domowych. *Varr. Macrobi. Arnob.* || Choroba bydląt, nakształt szaleństwa. *Fest.* || Straszidło nocne dzieciinne, lalka do straszenia dzieci. *Cic.* || Szaleństwo, nieprzytomność zmysłów. *Plin.* || Miasto Partów. || Imię niewiasty.

MANIBULA, *ae*, *z*. *Varr.* Rorba, rękojeść, którą kolo obracamy, plugowe nogi.

MANICA, *ae*, *z*. (zdrobna. od *manus*). Rękaw, rękawica, karwasz. *Juv.* || Wielka rękawica bez palców. *Plaut.* || Pęto na ręce. *Lucan.* || Ręka żelazna.

MANICATUS, *a*, *um*, (imśl. od *manico*, *are*). Długie rękawy mający. *Cic.* *Manicata tunica. Id.* Suknia z długimi rękawami.

MANICO, *as*, *are*, *i. e. manica instruere*. t. j. opatrzyć w długie rękawy; żłąd *manicatus*, *a*, *um*. Ob. *Manicatus*.

MANICON, *i*, *n*. (*μάνικων scil. genus trychni seu strychni*, szaleje pospolity, białol roślina, która czyni szalonym, wściekłym. *Plin.*

MANICULA, *ae*, *z*. (zdrobna. od *manus*). Mała ręka, rączka albo ręka, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Plaut.* || Rękojeść, rączka u pluga, socha, kłęk, rogacz. *Varr.*

MANIFESTARIUS, *a*, *um*, (od *manifestus*, *a*, *um*) *i. q. manifestus*, jawny, oczywisty, np. — *fur. Plaut.* *Teneo hunc manifestarium*, zamiast *manifesto*, *aperte. Id.* — *res. Plaut.* — *solocismus. Gell.*

MANIFESTATIO, *ōnis*, *z*. (od *manifesto*, *are*). Objawienie, wyjawienie, odkrycie, wykrycie. — *praesentiae suae. Augustin.* — *virtutis. Sulpic. Sev.*

MANIFESTATOR, *ōris*, *m*. (od *manifesto*, *are*). Objawiciel, który co objawia, odkrywa. — *rei. Non.*

MANIFESTATUS, *a*, *um*, (imśl. od *manifesto*, *are*). Objawiony, wykryty. *August.*

MANIFESTE, *psk.* (od *manifestus*, *a*, *um*). Jawnie, rzeczywiście, widocznie, publicznie. *Apul. Scrib. Larg.* || *Manifestus. Virg. Tac.* *Omnibus manifestissime patet. Apul.* *Manifestissime inventum sit. Cod. Just.*

MANIFESTO, *psk.* Jawnie, rzeczywiście. Ob. *Manifestus*, jest w przyp. szóst. nijakiego rodzaju.

MANIFESTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *manifestus*, *a*, *um*). Objawić, wyjawić, wydać, rozgłosić, odkryć. — *voluntatem. Justin.* *Ex eo manifestari. Id.* t. j. objasnić, oświecić, bydź jawnym.

MANIFESTUS, *a*, *um*, (*in quo manus fendant, hoc est, incidunt. Foss.*) Rękoma namacany, dotykany, jawny, rzeczywisty, widoczny, oczywisty, np. — *res. Cic.* — *scelus. Id.* — *furtum. Gell.* — *peccatum. Cic.* *Habere aliquid pro manifesto. Liv.* *Manifestior fraus. Plin.* *Manifestissimum exemplum. Plin.* || Żłąd *manifestum*, rzeczow. Jawność, rzeczywistość. *Manifesta videre. Ovid.* || Żłąd w przyp. szóst. *manifesto*, jako *psk.* Jawnie, rzeczywiście, np. — *avertere. Cic.* — *ostendere. Plin.* *Manifesto fur es. Plaut.* *Manifestus, manifestissime od manifeste. Ob. Manifeste.* || Z przypad. drug. rzeczy, np. — *mendacii. Plaut.* — *sceleris. Sall.* — *ambitionis. Tac.* || Z tryb. bezokol., np. *Manifestus dissentire. Tac.* — *adepere. — voluisse. Paul. in Pandect.*

MANIFICUS, *a*, *um*, (od *manus* i *facio*). Ręka zrobiony, niesamородny. *Manificae ulcerationes. Coel. Aur. i. q. manu factae.*

MANIFOLIUM. Rodzaj rośliny, inaczej też zwanej *prasopites*, *elephantosis*. *Lopian*, *ziele. Apul. de herb.*

MANIOLA, *ae*, w licz. mnog. *Muniolae* *i. q. maniae. Fest.* Straszidła, które mami straszły dzieci.

MANIOPHOEOS, *i*, *z*. (*μάνισος*, czynię, *μανία*, szaleństwo). *Apul.* Szalejąca, roślina.

MANIOSUS, *a*, *um*, (od *mania*). Nierozważny, szalony. *Ammian.*

MANIPLARIS. Ob. **MANIPULARI**. **MANIPRETUM**, *i*, *n*. Ob. **MANUPRETIVM**.

MANIPULARIS i **MANIPLARIS**, *e*, *ptnk*. (od *manipulus*). Do kompanii pieszych żołnierzy należący. *Manipulares. Tac.* Proste żołdactwo z jednej kompanii. || *Manipulares judices. Cic.* Sędziowie wybrani z prostych żołnierzy. || — *imperator. Plin.* Rajus, Maryusz, który z prostego żołdaka na godność imperatora wyniesiony został.

MANIPULARIUS, *a*, *um*, (od *manipulus*) *i. q. manipularis*, np. — *habitus. Suet.* t. j. odzież pospolitego żołnierza.

MANIPULATIM, *psk.* (od *manipulus*). Garściami, plikami, wiązkami, tłumokami, np. *capitur (frutex anomie) manipulatim. Plin.* || Kompanijami, rotami, np. — *structa acies. Liv.* t. j. szereg żołnierzy podzielony na kompanije. — *resistere hostibus. Sisen. ap. Non.* || Żłąd przenosić, albo żartobliwie,

np. *manipulatum etc.* Plaut. t. j. gromadnie, hurmem, obławem i t. d.

MĀNĪPŪLUS, (też przez skróć. *Maniplus*), i, (podobno od *manus* i *pleo*, napelniam. *Manipulos enim dicimus fascies foeni, quod manum impleant.* t. j. garsć siana. *Isidor.*) Garsć, wiązka, wiązanka, pęk, brzemie, np. garsć siana, trawy, zboża, np. *manipulos adligare.* Plin., albo — *obligare.* Colum. albo — *vincire.* Id. t. j. związać na wiązki. || Rota, kompanija żołnierzy pieszych. *Caes. Ter. Virg. Manipulus* właściwie mówią o infanterii, lecz też używa się mówiąc o kawalerii, np. *infrenatique manipuli.* Sil. — *equitis* (i. e. *equitum*). Apul.

MANIS, e, t. j. dobry. || Ztąd *immanis*, podobno od *mane*, ranny, poranny. Ob. *Manes*.

MANNA, ae, ż. Odrobina kadzidla, np. *Manna thuris*, np. *Micas (thuris) concussu elisas micas vocamus.* Plin. || Ziarno, ziarnko, odrobinka kadzidla. — *croci.* Veget. || Manna Izraelitów. *Tertull.*

MANNITA, ae, ż. Pierwiastek słodki otrzymujący się z manny.

MANNŪLUS, i, m. (zdobna. od *manus*) i. q. *mannus*, mówiąc zmniejszającym sposobem, konik, podjezdek. *Martial.*

MANUS, i, m. (słowo Gallów albo od *manos*, karzeł, karzelek). Koń karetowy, powozowy, koń cugowy. *Luer. Hor. Ovid. Manas obesus. Sen. Koń długi.* || Też mały koń, konik, podjezdek. *Isidor.* || Bózek starożytnych Niemców. *Tac.*

MANO as, avi, atum, are, (rūma, żrzdło; od *rao*, płynęć). *Cic.* Ciec, płynąć, sączyć się. *Manat sudore.* Liv. Potnięć. *Santes manet.* Hor. Ciecze posoka. || Przenosić. — *fama rumor.* Cic. Biega pogłoska, wieść gruchnęła. || Pochodzić, rodzić się. *Manant peccata e vitii.* Cic. Wykroczenia z występków pochodzą.

MANOMETRUM, i, n. (μᾶνος, rzadki; μετρεῖν, mierzyć). Manometr, narzędzie fizyczne służące do mierzenia stopnia rozrządzenia powietrza pod dzwonem maszyny pneumatycznej.

MANON, i, n. (μᾶνών). Plin. Gąbka miękka, rzadka. || Też *mana*, ae (spongia, gąbka), np. *maximae flumit manae.* Plin.

MANSIO, ōnis, ż. (od *maneo*). Mieszkanie, przebywanie, bawienie się gdzie. — *in vita.* Cic. Trwałość życia. *Pall.* || Gospoda. Plin. || Stanowisko, stanie, miejsce do stania. *Lamprid.* || Stacja wojskowego pochodu. || — *malu.* Ulpi. in *Pandect.* Zła kwatery, za karę przeznaczona.

MANSIONARIUS, a, um, (od *mansio*) i. e. *ad mansionem pertinens.* Należący do tymczasowego mieszkania, do przebywania. *Fulgent.*

MANSITO, as, avi, atum, are, (częstotl. od *maneo*). *Tac. Plin. Arnob.* Mieszkając gdzie, często przebywać, bawić się. || *Mansito* od *mando*, ere) t. j. żuć, jeść. *Saevas*

bellus mansitasse cet. i. e. comedisse. Plaut. lecz zawsze lepiej i. q. *mansisse, habitasse.*

MANSIUNCULA, ae, ż. (zdobna. od *mansio*) i. q. *mansio*. Pobyt, bytność, pomieszkanie, przybytek, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Fulgat. Genes.*

MANSOR, ōris, m. Który przebywa u kogo, mieszkaniiec, gość bawiący się na jakimś miejscu. *Sedul.*

MANSTUTOR, ōris, m. (od *manus* i *tutor*). Ohrońca, protektor, np. *qui manu tectur.* Który broni ręką. *Plaut.*

MANSUCIUS, i. e. *edax.* Fest. (od *mando*, ere). Zarłok. Inni czytają *mansueus* zamiast *manducus*, żarłok.

MANSUEFACIO, acis, ēci, actum, (i biernie. *Mansuefio, actus sum, fieri*) (od *mansues* i *facio*). Właściwie mieszkaw, reku. Oswoić, ogłaskać, ulaskawić. — *animalia.* Quintil. często też *Caes. Plin.* || Przenosić, oswoić, ogłaskać, np. — *homines.* Cic. *Suet.* — *plebem.* Liv. || Też o rzeczach nieżywych, np. *aes adritu domitum et consuetudine nitoris veluti mansuefactum.* Plin.

MANSUEFACTUS, a, um, (imsl. od *mansuefio*). Col. Oswojony, ogłaskany. Cic. || Ulagodzony, ukojony. || — *aes.* Plin. Pieniądz używaniem wytarty.

MANSUEFIO, actus sum, fieri. *Caes.* Dawać się glaskać, oswoić. *Suet.* || Łagodnieć, dadź się ukoić.

MANSUES, uis, uetis. Chowany, laskawy, oswojony, np. *ursam mansuem.* Apul. *Quadrupedem mansuem.* Varr. *Reddere mansuetem.* Plaut. Oswoić, ogłaskać, ulaskawić.

MANSUESCO, is, suēvi, suētum, seere, (od *manus* i *suesco*, zamiast *manu suesco*). Właściwie zostawać w ręku. Oswoić się, łagodnieć, dadź się ogłaskać mówiąc o zwierzętach. *Colum. Mansuescere feras.* Lucan. || Przenosić o ludziach i o innych rzeczach, łagodnieć, stawać się łagodnym, laskawym, miłym, przyjemnym. — *corda.* Virg. — *humor.* Luer. — *fructus.* Id. *Tellus mansuescit arando.* Virg. t. j. ziemia staje się pulchna. *Solis mansuescunt radii.* Petron. || Oswoić, ogłaskać, np. zwierzęta. Varr.

MANSUETARIUS, a, um, (od *mansuetus*, a, um). Który oswaja dzikie zwierzęta, należący do oswojenia dzikich zwierząt. || Ztąd *mansuetarius*, rzeczowy. scil. *homo.* Lamprid. Który oswaja dzikie zwierzęta. — *ferarum.* Firmic.

MANSUETE, psk. (od *mansuetus*, a, um). Łagodnie, laskawie. || Przenosić, mile, słodko, wdzięcznie, spokojnie, cicho, cierpliwie, np. — *obedire.* Liv. — *ferre fortunam.* Auct. ad Her. *Cum aliquid clementer, mansuete legitur.* Cic. *Mansuetus versari.* Apul.

MANSUETO, as, are, (od *mansuetus*) i. e. *mansuetum reddere.* t. j. łagodnie uczynić. — *ignem.* Fulgat. *Sapient.*

MANSUETUDO, ōnis, ż. (od *mansuetus*). Łagodność, laskawość, cichość. — *animi mo-*

rumque. Cic. Łagodność serca i obyczajów. *Eutrop.* || Tytuł cesarski. *Justin.* || Uglaskana natura zwierząt.

MANSUETUS, a, um, (*manu assuetus*). Chowany, laskawy, oswojony, ogłaskany, niedziki. — *sus.* Liv. — *juvenci.* Varr. || Przenosić, łagodny, cichy, miły, czuły, spokojny. *Animus mansuetus.* Ter. t. j. łagodny umysł. *Ut mansuetissimus viderer.* Cic. *Mansuetiores Musae.* Cic. *Aliquem facere mansuetum.* Plaut. Ogłaskać, ulaskawić kogo. — *litora.* Prop. Spokojne brzegi.

MANSUS, a, um, (imsl. od *mando*). Cic. Żuty, jedzony. *Minima mansa.* Id. Bardzo małe kęsy żute, które manka daje swemu dziecięciu. || Imsl. od *maneo*. Ob. *Maneo.* || *Mansus*, i, albo *Mansum*, i, albo *Mansa*, ae. Miara roli, pola. *Gloss.*

MANTEIUM i **MANTEUM**, i, n. (μᾶντιον). Plin. Miejsce wyroczni.

MANTELE, is, n. (scil. *linteolum* albo *velum* od *mantelis*, e, albo od *manus*). Ręcznik do ucierania rąk albo serweta, np. *tonsusque ferunt mantelia villis.* Virg. też *Martial.* Plin. || Pisze się też *mantile.* Varr. || *Mantela* zamiast *mantelia.* Lucil. ap. Ser.

MANTELIUM. Ob. **MANTELE**.

MANTELLUM albo **MANTELUM**, i, n. Pokrycie sukni, płaszcz, opończa. || Ztąd przenosić. *Nec mendaciis mihi usquam mantellum est meis.* Plaut. t. j. nieukrywam kłamstw moich płaszczykiem prawdy.

MANTICA, ae, ż. (ad *manus*). Hor. Tłomok, torba, worek. *Catull.* || Sakwy, biesagi.

MANTICHŌRA, ae, ż. albo **MANTICHŌRAS** (*Manti choras*), ae, m. (*Μαντιχώρας*). Dzikie zwierzę Indijski. Plin. || Pisze się też *Mantichoras*, Calpur.

MANTICULA, ae, ż. i. e. *parva mantica.* Fest. Sakiewka, woreczek.

MANTICULARIUS, ii, m. (scil. *fur* albo *sector*) (od *manticula*). Filut, złodziej, rzeźmieszek. *Tertull.* || *Manticularia dicuntur ea, quae frequenter in usu habentur et quasi manu tractantur.* Fest. t. j. rzeczy doreczne, które są w częstym używaniu.

MANTICULATOR, ōris, m. (ad *manticula*) i. q. *manticularius.* Pacuv. ap. Fest. Rzeźmieszek.

MANTICULATUS, a, um, (imsl. od *manticula*). Pacuv. Oszukany, okradziony, ten, któremu urznięto mieszek.

MANTICOLOR, aris, ari, dep. (od *manticula*). Kraszć co, ukraszać, np. — *utrem.* Apul. || Filutersko, zdradliwie co czynić. Fest.

MANTILE, is, n. Varr. Ręcznik, serweta do ucierania rąk.

MANTINEA, ae, ż. (*Μαντινεία* Strabo). Miasto w Peloponezie i w Arkadii. Cic. *Nep. Plin.* || Miasto w Argolis. Plin.

MANTINI, orum. Naród w Korsyce, ztąd *urbs Mantinorum.* Ptol. dziś *Bastia*.

MANTISA albo **MANTISSA**, ae, ż. (wyraz Tuskij). Fest. (*manus tensa*, *Scalig.*) Lu-

cil. Przydatek, nadmiar, przyczynę do miary, do wagi.

MANTISCINOR, āris, atus sum, ari, (od *manus*, *manus*). Wieszczyć, prorokować. Plaut.

MANTO, as, are, (zamiast *manso* albo *mansito* od *maneo*). Zostawać gdzie, np. *in eadem mantat malitia.* Caec. ap. Non. || *Mantare* i. e. *saepe manere.* Fest. t. j. często zostawać. || Czeakać, oczekiwać, zwlekać, ociągać się, np. *mantia.* Plaut. t. j. czekać; z przyp. czwart. — *aliquem.* Plaut. t. j. czekać na kogo.

MANTO, us, ż. (*Μαντώ*). Córka wieszczka Tiresiasa albo wieszczka. Virg. *Ovid. Hyg.*

MANTUA, ae, ż. Miasto w Gallii zachodniej nad rzeką Mincją. Virg. *Ovid. Plin.* || Miasto w Hiszpanii Tarrakońskiej. Ptol.

MANTUANUS, a, um. Należący do miasta Mantui. Stat.

MANTUELIS, e, ptnk. i. e. *similis manti vel mantelli.* Należący do krótkiej odzieży. *Trebell. Poll.*

MANTUM, *Hispani vocant, quod manus tegat tantum*, krótka odzież, która tylko pokrywa ręce. *Isidor.*

MANTURNA, ae, ż. (od *maneo* albo *manu*, are). Bogini małżeństw. *Augustin.*

MANUALIS, e, ptnk. (od *manus*). Ręczny, doreczny, np. toporeczek, doreczna książka, np. — *saxum.* Tac. — *lapis.* Sisenn. Ręczny kamień. *Manualia saxa.* Calpur. Zarna, ręczne młynki. || Ztąd *manuale* scil. *involucrum.* Martial. Futeralik na książkę. || Tyczący się rąk, należący do rąk, np. — *aqua.* Tertull. Woda do umywania rąk.

MANUANA, ae. Ob. **MANA**.

MANUARIUS, a, um, (od *manus*). Tyczący się rąk, należący do rąk, np. ręczny młynek, np. — *vas.* Charis. Ręczne naczynie. *Mola manuarum.* Pandect. Zarna. || *Manuarius.* Luber. ap. Gell. Złodziej. || Od *Manus*. t. j. rzucanie w grze kostki. *Pecunia manuarum* albo *aes manuarum* np. *Hoc aere collecto, quasi manuario coenula curabatur omnibus, qui cum lusum luseramus.* Gell. t. j. pieniądze wygrane z gry w kostki.

MANUATUS, a, um, (imsl. od *manuo*, are albo od *manuor*, ari). Opatrzony w ręce. *Martian. Cap.* || Związany w pług, w tłomok, w pęk. Plin. || Skradziony. Luber.

MANUBALLISTA albo **MANUBALISTA**, ae, ż. (od *manus* i *ballista*). Kusza ręczna. Ob. *Ballista.* Veget. *de re milit.* || Ztąd *Manuballistarius.* Veget. Ten, który strzela z kuszy ręcznej.

MANUBIAE, arum, ż. mn. (*manus*, vis). Cic. Łupy, zdobycz wzięta po nieprzyjacieli. Część łupu. Gell. || Pieniądze z przędzy łupu. Suet. || Zdzierstwo, łupieżstwo prowincji. Sen. || Raz piorunowy, piorun.

MANUBIALIS, e, ptnk. (od *manubiae*). Łupowy, tyczący się łupu, należący do łupu, np. — *pecunia.* Suet. t. j. pieniądze za łup wzięte.

MĀNŪBIĀRIUS, *a, um*, (od *manubiae*). Służący lupom, należący do lupów, np. — *amicus*. *Plaut.* t. j. ten, przez którego z lupu będę korzystał.

MANUBIUS, *a, um*, (od *manus*). Pochodzący z lupu, zdobyty lupem, np. *machaera manubia*. *Plaut.* Zdobyty miecz. || Ztąd *Manubius scil. res*. Rzeczy zdobyte t. j. lupem. *Manubias partiri*. *Petron.* Dzielić lupy.

MĀNŪBRIĀTUS, *a, um*. Opatrzony w rękojeść, w antabę, w ucho, mający rączkę, rękojeść, trzonek, np. — *serrula*. *Pallad.* — *cultor*. *Ammian.* || *Imsl.* od *Manubrio*, *are*.

MĀNŪBRIŌ, *as, are*, (od *manubrium*). Opatrzony w rękojeść, w rączkę, w antabę, w ucho. *Ob. Manubriatus*.

MĀNŪBRIŌLUM, *i, n*. (zdrobn. od *manubrium*). Mała rękojeść, rączka, trzonek, antaba, ucho; mówiąc zmniejszającym sposobem rączka, antabka, trzonek. — *sculpelli*. *Cels.*

MĀNŪBRIŪM, *ii, n*. (od *manus*; *manubrium* zamiast *manuarium*, *manubrium scil. instrumentum*, zatem *instrumentum serviens manui*). Antaba, rękojeść, trzonek, ucho, rączka, toporzysko. *Cic.* — *cultellorum*. *Juvenat.* — *epistomii*. *Fitr.* Rękojeść kurka u pompy. || Okazywa, zrzeczność, pora do czego, np. *exemi e manu manubrium*. *Plaut.* t. j. przeszkodziłem komu w działaniu.

MANUCIŌLUM, *i, n*. (zdrobn. od *manucium* albo od *manus*) i. q. *manipulus*. Wiązka, wiązanka, plika, łomoczek, pęk, brzemień, *Manuciolum de stramentis factum*. *Petron.* t. j. wiązka słomy.

MANUCULA, **MANUCLA**. *Ob. MĀNULEA*.

MANUFACTUS albo **MANU FAC-TUS**, *a, um*. Ręką ludzką zrobiony, kunsztowny, sztuczny, więc nienaturalny, np. — *piscina*. *Farr.* *Aut in natura, aut in operibus manu factis*. *Cic.*

MĀNULEA, *ae, z*. (od *manus*). Rękaw, rękawica, karawasz. *Plaut.* || Ztąd *manuleus*. *Acc. ap. Non.* || *Manulea* albo *Manucula*, *Manucula*. Część kuszy wojennej, kłamka, antaba, cyngiel kuszy wojennej. *Fitr.*

MĀNULEARIUS, *a, um*, (od *manulea*). Który się trudni rękawami, do rękawów należący. || Ztąd *manulearius scil. artifex*. *Plaut.* Krawiec od rękawowych sukien.

MĀNULEĀTUS, *a, um*, (*imsl.* od *manuleo*, *are, i. e. instruere manulea*). Odkryty dlogiem rękawami, opatrzony w rękawy dla zimna. *Plaut.*, też *homo np. manuleatus in publicum processit*. *Suet.* t. j. opatrzony w rękawy dla zimna. || *Manuleatus*, *a, um*, zamiast *manicatus*, *a, um*, *chiridatus*, *a, um*.

MĀNULEŌ, *as, avi, atum, are*, (od *manulea* i. e. *instruere aliquem* albo *aliquid manulea*. Opatrzony kogo w rękawy. || Ztąd *manuleatus*, *a, um*.

MĀNULEUS i. q. *manulea*. *Ob. MĀNULEA*.

MĀNŪMISSIO, *ōnis, z*. (od *manumitto*). Wyzwolenie z niewoli, darowanie wolno-

ścią niewolnika, gdzie był taki zwyczaj, że pan trzymając rękę albo głowę niewolnika, trzykroć mawiał. *Hunc hominem liberum esse volo*. Chcę mieć tego człowieka wolnym.

MĀNŪMISSOR, *ōnis, m*. (od *manumitto* albo *manu mittere*). Wyzwalacz, który wyzwala z niewoli, uwalnia, daje wolność np. niewolnikowi. *Marcell.* in *Pandect. Tertull.*

MĀNŪMITTO albo **trafać** **MANU MITTO**, *is, si, missum, mittere*. Wyzwolić, wolnością niewolnika darować. — *aliquem*. *Cic. Plaut. Plin. Tac.* *Manu vero cur miserit*. *Cic.* *Manu me mittat*. *Plaut.* *Manu non mittere*. *Liv.*

MĀNUOR, *aris, atus sum, ari, dep.* *Kraśdz. Labor*. *ap. Gell.*

MĀNUPRETĪUM albo **MĀNIPRETĪUM** albo **MANUS PRETIUM**, *ii, n*. (od *manus* i *pretium* więc właściwie *manus pretium* albo *pretium manus*). Zapłata od roboty, zapłata od sztuki zrobionej, kosztu roboty. *Manupretium dabo*. *Plaut.* t. j. zapłacę za robotę. *Manus pretium machinae*. *Cic.* *Ex manupretio enjusque*. *Plin.* t. j. z zapłaty każdego za robotę. || Wartość, cena, walor roboty, szacowność roboty, np. *plus est in manus pretio quam in re*. *Pandect.*

MĀNUS, *us, z*. (*Foss.* *manus* właściwie *em passu diductaque* t. j. otwarta ręka; *pugnus* zaś *clausa*, t. j. pięść, gdy jest ręka ściśnięta, albo od *μῆνυρ*, wskazuję). Ręka. *Manum cum hoste conferre*. *Cic.* Bić się wręcz z nieprzyjacielem. *Manu capere*. *Sall.* Jąć się broni, waleczyć. || — *utraq.* *Mar.* Chętnie, uprzejmie. || — *docere*. *Cic.* Wskazać ręką. || — *plena*. *Cic.* Szczodrze, hojnie. || — *mederi*. *Cels.* Czynić operacje chirurgiczne. *Manus afferre sibi*. *Cic.* Śmierć sobie zadać. — *inferre alicui*. *Cic.* Targać się na kogo. || — *dare*. *C. Nep.* Poddadzić się. || — *tollere*. *Cic.* Uczynić gest podziwienia. || — *tendere*. *Caes.* Pokornie prosić. || *Manibus aquis*. *Tac.* Z równym zyskiem. || — *pedibusque*. *Ter.* Usilnie. || *Ad manum habere*. *Cic.* Mieć na doręczu. *De manu in manum*. *Cic.* Z rąk do rąk. || *In manus venire*. *Sall.* Wpaść w moc czyjś. *In manu tua id est*. *Plaut.* W mocy to jest twojej. *In manibus esse*. *Cic.* Bydź w rękach. || — *habere*. *Cic.* Pieścić się z kim. *Per manus*. *Caes.* Z rąk do rąk. || *Sub manus succedere*. *Plaut.* Poszczęścić się. || Sztuka, praca, przemysł, dzieło sztuki. — *prima*. *Quint.* Rys pierwszy, model. *Manum summum ultimam operi imponere*. *Quint.* Wypracować co, wydoskonalić, doprowadzić dzieło do końca. *Suet.* || Rzućcie kostki. *Quint.* || Sztyle, raz, pchnięcie szermierskie. *Virg.* || Czyn, dzieło wojenne. || Ręka, pisanie ręki. — *celerem habere*. *Plaut.* Pisać prędko. — *alicuius amare*. *Cic.* Lubić pisanie czyje. *Caes.* || Rota, kompania żołnierzy. *Plin.* || Hak żelazny, wojenny. || — *elephantii*. *Cic.* Sloniowa trąba. || — *fraxineae*. *Pallad.* Gałęzie jesionowego drzewa. || *Manus manum lavat*, przysł. *Sen.* Jeden drugiemu pomaga. *Manus non vult-*

rim. przysł. *Cic.* Najmniej dbam o to. || *Manu* (w przyp. trzec.) zamiast *manui*. *Propert.* || *Manus* zamiast *mentula*. || *Manus gravior scil. pecunia*. *Plaut.* Ręka obciążona pieniędzami. || *Manum et mentum*. *Fest.* przysłowie i. q. *inter os et ossam*.

MĀNUS, *a, um*. Dobry. *Cerusmanus* (albo *Cerus manus*) i. q. *bonus creator*. *Fest.*

MĀNUTIGIUM, *ii*, (od *manus* i *tango*). Omacanie, omacywanie ręką. *Coel. Aur.*, si *lectio certa*.

MĀNZER, (**MANSER**), *ēris, m*. Bękart, dzieciec nieprawego łoża. *Sedul. Venunt.* *Fort.* Słowo hebrajskie mamser, bękart. *Fulgat. Deuteron.*

MĀPALE, *is, n*. (*scil. aedificium*). Nizki podły dom, chalupa. *Faler. Flacc.* Często w licz. mnog. *mappalia*, chalupy. *Liv. Sall. Virg.* Właściwie słowo Punickie. *Numerare mappalia*. *Petron.* t. j. liczyć chalupy.

MĀPALIA. *Ob. MĀPALE*.

MĀPPA, *ar, z*. (Punickie słowo. *Quintil.*) Chustka do otarcia się, serweta. *Hor. Martial. Petron.* || Też serweta purpurą oblamowana, np. — *laticlavata*. *Petron.* *Et lato variata mappa clavo*. *Martial.* t. j. oblamowana purpurą. || Używano też podobnej serwety albo chustki za hasło do igrzysk w Cirku. *Suet. Quintil. Juvenal. Martial.* Takowy sygnał zwykły był dawać Konsul albo Pretor. *Enn. ap. Cic. Liv. Martial.*

MĀPPŪLA, *ae, z*. (zdrobn. od *mappa*). Chusteczka. *Hieron.*

MĀRASMUS, *i, m*. (*μαρασμός*) t. j. Zwiędnięcie, np. — *senilis*. Wiek, starość, dawność.

MĀRASMUS, *i, m*. (*μαραίνω*, *schue*). Wychudnienie ciała zbyteczne, suchoty.

MĀRATHE, *es, z*. (*Μαράθη*. *Ptolem.*) Wyspa niedaleko Korfu. *Plin.*

MĀRATHENUS, *a, um*. Należący do Marate, Maratenski. *Cic.*

MĀRĀTHON, *ōnis, m*. (*Μαραθών*. *Herodot.*) Płaszczyna albo okolica w Attice z miastem. *Strab. Nep. Plin. Ovid.*

MĀRATONIS, *idis, z*. i. q. *Marathonia*. Maratonska, np. — *sylva*. *Stat.* — *quercus*. *Id.* Maratońska włoźnia.

MĀRATHŌNIUS, *a, um*. Tam zostający, będący, należący do płaszczyny albo okolice Maratonskich, Maratonski, np. — *pugna*. *Cic.* Bitwa z Persami, gdzie byli porażeni Persowie. — *victoria*. *Nep.* — *campi*. *Justin.* || *Ateński*, np. — *virgo*. *Stat.* t. j. *Erigone*. — *arma*. *Stat.* — *hostis*. *Sil.* t. j. *Atenski*.

MĀRĀTHRITES, *ae, m*. (*μαραθρίτης*). Wino koprowe. *Colum.*

MĀRATHRUS, *i*, i **MĀRATHRUM**, *i*, (*τό μαράθρον*). Kopr włoski. *Ovid. Plin.*

MARCELLEUS, *a, um*. Tyczący się Marcellusa, należący do niego, Marcellusowy. *Marcella scil. festa* albo *solenia*. *Cic.* Święta Syrakuzkie na cześć Marcellusa.

MARCENS, *tis, r*. współ. (*imsl.* od *marceo*, *ere*). Zwiędły. *Ob. MARCEO*.

MARCEO, *es, ui, ēre*. Bydź zwiędłym, zwiędnięć. *Corona marceus*. *Claudian.* t. j. wieniec. — *uva*. *Martial.* || Przenośnie bydź zwiędłym albo słabym, wątłym, bydź mdłym, bezsilnym, bydź leniwym, opieszłym, gnuśnym, mówiąc o starości. *Ovid.*, o żarłectwie, pijanstwie, kurewstwie, np. *marceus potor*. *Hor.* t. j. pijak, który już niema chęci do jedzenia i do picia. *Marceus luxuria*. *Liv.* *Marceus corpus*. *Luer.* *Pax marceus*. *Tac.* t. j. gnuśny, nieczynny pokój. || Słowo pochodzące od *μαλαρός*, zniewiesiały. *Foss.*

MARCESCO, *scis, scēre*, (od *marceo*). Stać się zwiędłym, zwiędnięć, uwiędnięć, stracić żywość, zniknąć, przejść, przemijać, mówiąc o kwiatach, o drzewach, o ciałach np. *corpus occisae avis statim marcescit*. *Plin.* *Marcescunt poma*. *Id.* || Przenośnie. *Raritate humore celeriter marcescunt*. *Fitr.* t. j. gnić, tracić zgnilizną, psuć się, niknąć, przemijać. || Ztąd przenośnie, bydź słabym, wątłym, mdłym, bydź bezsilnym, np. mówiąc o kolorach. *Plin.* || O starości, np. *marceus senio exeat*. *Plin.* || O żarciu i pijanstwie, np. *ninio marcescere vino*. *Ovid.* || O lenistwie, gnuśności, np. *marcescere desidia*. *Liv.* || O chorobie, np. *pecora languoribus marcescunt*. *Colum. Id.* *Schneider* ma *marcescunt*.

MARCIDULUS, *a, um*, (zdrobn. od *marcidus*, *a, um*). Nicco zwiędnięty, zwiędły, słaby, pragnący, schnąący, miłośny, zakochany, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. — *lunina* (oczy) *Martian. Cap.*

MARCIDUS, *a, um*, (od *marceo*). Zwiędnięty, zwiędły. — *lilia*. *Ovid.* — *ares*. *Plin.* || Ztąd spróchniały, zgnity, pognity. — *asses*. *Fitr.* — *cicatrix*. *Plin.* || Słaby, nieżywy, nieczerstwy, np. mówiąc o lokuwieniu, o pragnieniu, o śnie. *Sen. Stat.* *Alia luxu marcida*. *Claudian.* — *senectus*. *Val. Max.* || Słaby w miłości, w kochaniu. *Apul.*

MARCION, *ōnis, m*. Kacarz drugiego wieku z Synoju w Poncie. *Prudent.* || *Marcionensis*, *e*, ptuk. Tyczący się Mareyona kacerza. *Tertull.* || *Mercionita*, *ae, m*. Należący do Mareyona kacerza. *Prudent.* || *Marcionistae*, *arum*. Naśladowcy Mareyona kacerza. *Cod. Just.*

MARCIPOR, *ōnis, m*. *Plin.* *Puer Marci*. Niewolnik Marka. || Tytuł satyry Warrona.

MARCŌMANI albo **MARCŌMANNI**, *ōrum, m*. *mn. Vellej.* Dawny naród królestwa Czeskiego, albo Morawii. *Marcomania* i *Marcomania*. *Capitol.* Kraj Markomanów.

MARCOR, *ōnis, m*. (od *marceo*). Zwiędłość, zwiędniętość, słabowatość, brak żywości, czerstwości. || Zgnilizna, zgnilość, spróchniałość, np. — *panni*. *Plin.* || Słabość, lenistwo, opieszłość, oziębłość, nieczynność, gnuśność, ospałość np. ciała. *Cels. Stat.* || Przenośnie, np. *segetum sine fruge nascentium marcior*. *Sen.* || Nieczynność, gnuśność duszy. *Sen.*

MARCULENTUS, *a, um*, (od *marcor*).

Zwiedły, słaby, bez żywości, bez czerstwości. *Fulgent.*

MARCULUS, *i*, *m.* (zdrobn. od *marcus*). Młotek, młoteczek, mały młotek. *Martial. Isidor.*

MARCUS, *i*, *m.* Przezwiśko rzymskie, np. *M. Cicero.* || Młot. *Isidor.*

MARDI, *orum*. *Plin. Tac. Curt.* Naród wielkiej Armenii.

MARE, *is*, *n.* (z Hebr. *marar i. e. amarus fuit*). Morze, zbiór wód słonych. *Vastum maris aequor arandum. Virg.* Wielkie morze przepłynąć potrzeba. *Trans mare currere. Hor.* Zeglować po morzu. — *infidum. Plaut.* Morze niebezpieczne. — *fluctuosum. Id.* — *ventosum.* — burzliwe. — *tumidum.* — wzdęte. — *placidum. Id.* — *tranquillum. Plaut.* Morze spokojne. *Chium maris experts. Hor.*

Wino włoskie, nakształt Chijskiego. || — *nostrum. Sall.* Morze szkodliwe. || *Mare. C. Nep.* Królestwo nadmorskie i wyspy morza. *Plenum exiliis mare. Tac.* Pełne tułaczów morze. || Woda morska. *Vinum mari condire. Plin.* Wino wodą rozwarzać. *Plin.* || Postać i kolor wody morskiej, jakim jest opal, kamień. || *E mari nati. Tibull. Catull.* Ludzie bez litości, okrutni. || *Mare coelo miscere. Virg.* Na wszystko się odważyć w dopięciu czego. || *Terra marique aliquid quaerere. Cic.* Badać ze wszelką usilnością. *Maria et montes polliceri. Sall.* Ludząc złote obiecywać góry. *In mare fundere aquas. Ovid.* przysł. Lać wodę do morza; bogatego i dostatniego obdarzać. || *Viam qui nescit, qua deveniat ad mare, eum oportet amnem quaerere comitem sibi. Plaut.* Kto nie ufa swojemu rozumowi, niech się radzi drugiego. || Przenosić, np. *mare aëris. Lucr.* t. j. masza powietrza, zamiast powietrze. *Vos mare acerrimum. Plaut.* t. j. niebezpieczne jak morze. || Wolając, np. *mare, terra, coelum, dii vestram fidem! Plaut.* || *Mare* zamiast *maris. Lucr. Ovid.* || *Marum* zamiast *marium. Naev. ap. Prisc.* W przyp. szóst. *maribus. Caes.*

MAREĀ, *ae*, *z.* (*Magela. Strabo*). Jezioro i miasto w Egipcie. || *Marēōtis, idis i idos, z.* (*Magēōtis*). Należący do Marea jeziora albo miasta. *Plin. Marcotis palus. Curt.* Mareańskie bagno. *Mareotis lacus. Plin. Vitis Marcotis. Virg.* Mareańskie wino jedno z lepszych. || *Mareoticus, a, um.* Należący do okolic Mareańskich, Egypski. *Mareoticum seil. vinum. Hor.* — *cortex i. e. papyrus. Martial.* — *labor. Id.* t. j. Egypckie piramidy.

MAREOTA albo **MAREOTES**, **MAREOTIS**, **MAREOTICUS**, **OM. MAREĀ.**

MARGA, *ae*, *z.* *Plin. H.* margiel, ziemia tłusta i biała, którą zwykli zagnają rolę.

MARGARAS, *atis*, *m.* (*μαργαρίτης*, perła). Sole powstające z zasady, i kwasu margarowego, w tłustościach znajdującego się.

MARGARIS, *idis, z.* (*μαργαρίς*). *Plin.* Rodzaj daktulu białego i czerwonego nakształt perły. || W liczb. maog. *Margarides. Plin.*

MARGARITA, *ae, z.* (*μαργαρίτης*). Perła. *Cic. Suet. Plin.* || Też *Margaritum, i. Tac. Prudent.* || *Margaritum*, przenosić. Perła, t. j. wszystko to, co się zwykło drogo cenić, np. wyborny, znamienity człowiek. *Petron.*

MARGARITARIUS, *a, um.* (od *margarita*). Handlujący perłami. *Margaritarius seil. negotiator. Przekupień perel. Inscr. Margaritaria. Ibid.* Przekupka perel.

MARGARITATUS, *a, um.* (imsl. od *margarito, are, i. e. margaritis instruere aliquem vel aliquid*). Opatrzony w perły albo ozdobiony perłami. *Fortunat.*

MARGARITIFER, *a, um.* (od *margarita i fero*). Rodzący perły albo mający w sobie perły, np. muszla, koncha. — *concha. Plin.*

MARGARITO, *as, are, i. e. instruere aliquem vel rem margaritis*. Opatrzć kogo albo co w perły. Ob. *Margaritatus, a, um.*

MARGARITUM, *i*. Perła. Ob. **MARGARITA**.

MARGINATUS, *a, um.* (imsl. od *margino, are*). Opatrzony w brzegi, brzezysty, mający brzegi, obrąbiony. *Plin.*

MARGINO, *as, avi, atum, are* (od *margo*). Opatrzć w brzegi, albo otoczyć, opasać brzegami, obrebować. — *viam. Liv.* Ramieniami cembrować drogę. *Saga limbis marginata puniceis. Sidon.* t. j. obrebowana szarlatem.

MARGO, *inis, m. i z.* (od *mare. Isidor.*) Brzeg książki, pola, drogi, kraju, rzeki, kraj szaty, brzeg, krawędź. *Farr.* || Studnia cembrowana kamieniem. || *Margo templi. Stat.* Próg świątyni. *Plin.* || Granica. *Ovid.* || Obrąbek.

MARIANDYNUS, *a, um.* (*Μαριανδύνης*). *Plin.* Tyczący się narodu Bitynii nad brzegami morza czarnego.

MARIANUS, *a, um.* *Cic.* Maryuszowy, od Maryusza obywatela rzymskiego. || — *mulus. Ob. MULUS.*

MARICA, *ae, z.* *Virg.* Nimfa brzegów Minturny, żona Fauna. *Lactant.* || *Cyrc. Vellej.* || Bagno Minturny, dokąd Maryusz skrył się uciekając od Sylli.

MARICI, *orum.* Ligurijski naród. *Plin.*

MARINUS, *a, um.* (od *mare*). Tyczący się morza, zostający, będący w morzu, należący do morza, jeziorny, morski np. morski zwierz, jeziorna woda, morska woda, np. humor marinus. *Cic. t. j.* morska woda. — *aqua. Cic. Plin.* *Abies casus visura marinos. Virg.* t. j. drzewo zdatne do okrętów. — *homo. Plin.* Morski człowiek t. j. człowiek żyjący w morzu. — *morsus. Plin.* Ostrość wody morskiej. — *nymphae. Catull.* — *Venus. Hor.* t. j. — urodzona z piany morskiej. — *vos. Id.* t. j. rozmarny. || Nazwana też — *lactuca caprina. Plin.*

MARIO, *onis.* Ryba. *Plin.*

MARISCA, *ae, z.* (*seil. ficus*) (od *mas*). Rodzaj wielkiej i niesmacznej figi. *Colum. Martial. Plin.* || Szyszka albo figa w zadzie. *Juvenal.*

MARISCOS albo **MARISCUS**, *i, m.* Rodzaj sitowiny. *Plin.*

MARITA. Ob. **MARITUS**.

MARITALIS, *e, ptak.* (od *maritus, marita*). Tyczący się małżeństw, małżeński. — *conjugium. Colum.* — *vestis. Ovid.* — *sax. Val. Max.*

MARITATUS, *a, um.* (imsl. od *marito, are*). Ożeniony, żonaty. *Maritata pecunia. Plaut. Posag.*

MARITIMUS albo **MARITUMUS**, *a, um.* (od *mare*). Tyczący się morza albo jeziora, w morzu będący albo zostający, nadmorski, pomorski, np. miasto. — *cursus. Cic.* Morska przeprawa. — *afflatus. Plin.* Morskie powietrze. *Maritimi aestus. Cic.* Wylew i odlew morski. — *homines. Cic.* Nadmorscy mieszkańcy. *Maritima ora. Cic.* Pomorze. || — *mores. Plaut.* Obyczaje, charakter niestały jak morze.

MARITO, *as, avi, atum, are* (od *maritus*). *Suet.* Żenić, wydawać córkę za mąż. *Farr.* || Przypuszczać stadnika. || *Adulta vitium propagine altis maritat populos. Hor.* Trwałsze winne plonki do wysokich wicią przywiązanie topolów. — *vitem. Col.* Podwiązywać winną macię. || Użyźnić, zapłodnić. *Zephyrus glebas secundo rore maritat. Claud.* Żefir rosą użyźnia rolę.

MARITUS, *a, um.* (od *mas*). *Ovid.* Małżeński, należący do małżeństwa. *Marita lex. Hor.* Prawo Augusta tyczące się małżeństwa. — *fides. Hor.* Wiara małżeńska. — *pecunia. Plaut.* Posagowe pieniądze. *Maritum foedus. Ovid.* Stadło małżeńskie. || *Maritus absol.* *Hor.* Mąż, małżonek. || — *olens maritus. Hor.* Kozel. *Col.* || Kogut. || *Arbores maritae. Cato.* Drzewo z winną połączone macią.

MARMARICA, *ae* (terra, regio) (*μαργαρίτης seil. γῆ*). Kraina w Afryce. *Ptolem.*

MARMARICUS, *a, um.* (*Μαργαρίκος*). *Plin.* Należący do Marmaryki królestwa w Afryce. — *fera. Sidon.* Słoń.

MARMARIDES, *ae, m.* (*Μαργαρίδης*). *Ovid.* Rodem z Marmarydy. || *Marmaridae, arum. Plin.* Mieszkańcy tej krainy.

MARMARITIS, *idis, z.* (*seil. herba*) (*μαργαρίτης*). *Plin.* Rodzaj rośliny dziennej piekności, która rośnie po górach marmurowych.

MARMOR, *ōris, n.* (*μαρμαρόν seil. λίθος*). Marmur, marmurowy kamień. *Templum de marmore ponam. Virg.* Ducent de marmore vultus. *Id.* t. j. z marmuru wykształca postacie ludzkie. *Marmor Parium. Plin.* t. j. marmur z wyspy Paros. || *Marmor* zamiast marmurowa mąka, której używano dla przypowienia wina. *Cato. Colum.* || Posag z marmuru. *Marmoris gloria superavit semet. Plin.* *Praxiteles marmore nobilitatus est. Id.* t. j. — przez wyrobienie posagu z marmuru. || *Marmor. t. j.* słup milowy. *Rus marmore tertio notatum. Martial.* || U poetów marmur. t. j. płaszczyna morza, np. *marmora pelagi. Catull.* albo marmur. *Virg.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUCINI, *orum.* Naród we Włoszech nad Adryatyckim morzem. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Marrucinus, a, um.* Należący do tego narodu. *Catull.*

MARRUVIUM, MARRUVII. Ob. MAR-RUBIUM.

MARS, *tis*, m. (od *Ἀρης*, Mars). Mars, bóg wojny. — *indomitus*. Virg. Mars nieublagany. — *eruentus*. Val. Flacc. — krwawy. — *sacvus*. Id. — okrutny. — *bellicus*. Ovid. — *belliger*. Mart. — waleczny. || Wojna. *Arce ciere viros. Martemque accendere cantu*. Virg. Miedzi dźwiękiem obudzić Marsowe zapaly. — *communis*. Cic. — *anceps*. Liv. — *incertus*. Tac. Los wojny wspólny, wątpliwy, niepewny. *Marte aperto*. Sen. p. Wstępnym bojem. — *aquo*. Liv. Walecząc z równą korzyścią. *Vario Marte pugnatum est*. Id. Odmieniam szczęściem puzano. *Suo Marte pugnare*. Liv. Waleczyć siedząc na koniu. — *alieno*. Id. Gdy zsiadłszy z konia jeździec pieszko waleczył. || *Marte nostro facere*. Cic. Czcić co własnymi siłami, bez pomocy czyjej. *Suo Marte*. Liv. Mówi się o jeźdźcach, którzy siedząc na koniach waleczyli. || Duch, zapal wojenny. *Si patrii quid Martis habes*. Virg. Jeśli na mężwie ojczystym nie zbywa. — *caveo*. Id. Słępy zapalem wojny. Cic. || Odnosi się czasem do sporów sądowych. Cic. || Mars, planeta. Cato. Starodawni rolnicy rzymscy Sylwana, bożka roli, trzod i lasów pod imieniem Marsa wzywali.

MARSI, *orum*, m. mn. Plin. Naród włoski, niedaleko jeziora Fucynum, który był miany za naród czarownic, ponieważ pochodził od Marsusa, syna Cyrey wielkiej czarownicy, naród waleczny i lubiący wieszby. Cic. Caes. Solin. || Naród w Niemczech między Renem i Ems. Tac.

MARSICUS, *a*, um. Tyczący się narodu Marsów, należący do Marsów, Marsycki. — *bellum*. Cic. — *vinum*. Martial. || *Marsus*, *a*, um, *i*. q. Marsieus. Marsycki. — *duellum* (zamiast *bellum*) Hor. || *Marsus*. Poeta za czasów cesarza Augusta. Suet.

MARSPITER, *tris*, m. zamiast *Mars pater*. Gell.

MARSUPIUM, *ii*, n. (*μαρσῦπιον*). Sakiewka, worek na pieniądze Plaut. Varr.

MARSUS, *a*, um. Ob. MARSICUS.

MARTES, *is*, *z*. (od *Mars*). Kuna, zwierzę. Martial.

MARTIALIS, *e*, ptok. (od *Mars*). Tyczący się Marsa, należący do Marsa, np. *flamen Martialis*. Cic. t. j. kapłan Marsa. — *ludi*. Suet. — *ministri*. Cic. t. j. kapłani Marsa. — *milites*. Cic. t. j. legiony Marsowe. || *Martialis*. Znakomity poeta.

MARTIATICUS, *a*, um. Należący do Marsa. — *stipendia militum*. Prisc. t. j. żołd.

MARTICOLA, *ae*, m. *i* *z*. (od *Mars* i *colo* zamiast *Martem colens*). Czciiciel Marsa. Ovid.

MARTICULTOR, *oris*, m. (zamiast *Martis cultor*, *i*. q. *Martis cultor* albo *Marticola*). Czciiciel Marsa. Inscr. ap. Grut.

MARTIGENA, *ae*, m. *i* *z*. (od *Mars* i *gigno*, zamiast *Marte genitus* albo *Martis genitus*). Urodzony z Marsa, syn Marsa, pochodzący od Marsa, tak nazwany był Romulus

i Remus. *Martigena*. Ovid. — *populus*. Sil. t. j. Rzymianie. || *Przenośnie*, — *vulgus*. Sil. t. j. lud bitny.

MARTIOBARBULUS, *i*, m. Żołnierz zbrojny w kule ołowiane. *Veget de re milit.* || Też zwane kule ołowiane *martiobarbuli*, si *lectio certa*.

MARTIUS, *a*, um, (od *Mars*). Marsowy, wojenny. *Martia proles*. Ovid. Romulus i Remus. — *arena*. Id. Plac marsowy. — *miles*. Id. Rzymianin. Cic. || Bitny, odważny. || Marcowy. *Martiae calendae*. Cic. Pierwszy dzień Marca. || — *mensis*. Plin. Marzec miesiąc. — *fulgor*. Cic. Jasność planety Marsa.

MARTULUS, *i*, m. (*a Marte*). Młotek. Plin. Ed. Elzev. ma *marculum* zamiast *martulum*.

MARTYR, *gris*, m. *i* *z*. (*μαρτυρ*, świadek) Hier. Prud. Męczennik, który dla świadectwa wyznania wiary a nauki o Chrystusie śmierć podejmował. || Też w rodz. żeńsk. Męczenniczka. Prudent. Tertull.

MARTYRIUM, *ii*, n. (*μαρτύριον*). Świadectwo, męczeństwo, śmierć męczeńska poniesiona za wiarę. Tertull. Hieron. Prudent. Miejsce, gdzie męczennik był pochowany. Tertull. Cod. Just. || Ztąd kościół na cześć męczenników zbudowany. Hieron.

MARUM albo MARON, *i*, n. (*μαρον*). Pewne ziele, roślina mocno pachnąca, której używano do maści (*ad unguentum*) jest to podobno nasz kozłek, kocie ziele, krzeczina, kocia mieta. Plin.

MARUVII, *orum*. Ob. MARUBIUM.

MAS, *maris*, m. (od *μαῖς* i. e. *mas*, *masculus* albo od *Mars*). Rodzaj męzki, mężczyzna, samiec, mówią o bożkach, ludziach, zwierzętach i roślinach, mężczyzna, samiec, np. *Bestiae aliae mares aliae feminae sunt*. Cic. *Mares homines*. Plaut. *Mas incertus*. Liv. || O epyrsie, o flaccach, *conya* zowie się *mas et femina*. Plin. *Mas in palmitis floret*. Id. || Mężny, np. *animos mares*. Hor. || Ztąd pochodzi *male mas*. Catull. t. j. zniechęcały.

MASCULESCO, *seis*, *scēre*, (od *masculus*). Stawać się rodzajem męzkim. Plin.

MASCULETUM, *i*, n. (od *masculus*). Miejsce gdzie roślina np. winna latorośl w rodzaju męzkim jest zasadzona, takowe miejsce zowią *masculata*. Plin.

MASCULINE, *psk*. (od *masculus*, *a*, um). W rodzaju męzkim u grammatyków. Arnob. Charis.

MASCULINUS, *a*, um, (od *masculus*). Męzki, t. j. męzkiego rodzaju, o ludziach, zwierzętach, drzewach, roślinach. *Masculina facies*. Apul. — *membra (genitalia)* Phaed. *Masculinum genus*. Plin. || Też o roślinach np. *rapa rotunda masculini sexus*. Plin. || U grammatyków np. *genus masculinum*. Gell. Quintil. || Męzki, jak przystało na męża, na mężczyznę. — *eloquentia*. Quintil. t. j. mowa męzka poważna.

MASCULUS, *a*, um, (zdrobn. od *mas*). Męzki t. j. rodzaju męzkiego, o ludziach,

zwierzętach i rzeczach nieżywołnych, np. — *nomen*. Martial. — *genus*. Phaedr. *Masculae (conyzae)* Plin. || Też o drogich kamieniach, np. karbunkul. Plin. || Używa się też jako rzeczownik. Mężczyzna, otrok. Plaut. Liv. *Masculus*. Colum. t. j. kogut. || Męzki, nasładowy mężczyznę, np. *cardo masculus*. Virg. Czop, czopek, który się wkłada w drugi biegun zawiasy. || Mężny, odważny, waleczny. — *proles*. Hor. *Masculum sumere animum*. Apul. *Sapho mascula*. Hor. t. j. — męzki geniusz.

MASPETUM, *i*, n. (*μασπετον*). Liść rośliny zwanej bucień. Plin.

MASSA, *ae*, *z*. (*μαῖσα*). To, co się staje razem ciastem, ciasto surowe, massa, bryła, balwan, gruzel, kupa, np. tak zowie Owidyusz chaos albo massa podziemnego świata też morza, powietrza, ziemi. — *pieis*. Virg. — *salis*. Plin. t. j. bryła, balwan soli. *Massa comminuta*. Colum. t. j. ciasto, massa. || Szczególnie o serze. *Massa lactis coacta*. Ovid. t. j. ser. || O kruszcach, np. — *auri*. Petron. t. j. sztuka, bryła złota albo złoto. — *aeris*. Virg. — *ferri*. Colum. — *chalybis*. Ovid. || O warmurze. Plin. t. j. sztuka marmuru. || *Massa*. Plin. Przechwisko rzymskie.

MASSAESYLII albo MASAESYLII, *orum*, m. mn. Plin. Naród Afrykański Numidom i Mauron pogranicznicy.

MASSAGETES, *ae*, m. (*Μασαγέτης*). Sil. Jeden z Massagetów. *Massagetae*, *arum*. Hor. *Mela*. Naród Sętyjski, mieszkający niegdyś nad morzem Kaspijskim.

MASSALIS, *e*, ptok. (od *massa*). Tertull. Tyczący się massy, niekształtny jak massa.

MASSALITER, *psk*. (od *massalis*). Podług massy, ogólnie, powszechnie, ściśle spojonym sposobem albo razem. Tertull.

MASSARIS, *is*, *z*. Jagoda albo grono dzikiej winnej macicy w Afryce, której używano do lekarstw. Plin.

MASSETER, *ris*, m. (*μασσαῖμαρ*, żnię). Muskul twarzy żnięcy.

MASSICUS, *a*, um, *Mons Massicus*. Góra w Kampanii. Liv. albo *Massicus seil. mons*. Cic. Też *montes Massici consurgunt*. Plin. t. j. — powstają, pokazują się. || Ztąd *Massicum vinum*. Hor. albo *Massicum seil. vinum*. Id. Martial. Plin. *Bacchi Massicus humor*. Virg. *Massici Bacchi munera*. Id. t. j. dary, wino. — *cella*. Martial. t. j. winiarnia.

MASSILIA, *ae*, *z*. (*Μασσαλία*. Strabo). Znakomite i bogate miasto w Galii Narbońskiej, albo we Francji, dziś *Marseille*. Caes. Cic. *Mela*. Lucan. To miasto było niegdyś zbudowane od Focensów czyli mieszkanców miasta Focea w Azii. *Mela*. || Ztąd ptok. *Massilitanus*, *a*, um. Niedaleko Marsilii, w Marsilii albo z Marsilii np. — *vinum*. Martial. || *Massiliensis*, *e*, ptok. Marsilijski. — *mores*. Plaut. || Ztąd *Massilienses*. Cic. Liv. Caes. Plin. Mieszkańcy miasta Marsilii. || *Massilioticus*, *a*, um. Należący do Marsilii.

— *ostium Rhodani*. Plin. || *Massilitanus*, *a*, um. Vitr. Marsilijski.

MASSILIANUS, MASSILIENSIS, MASSILIOTICUS, MASSILITANUS. Ob. MASSILIA.

MASSO, *as*, *are*, (od *massa*). Obrócić co w masę, zżuć. Theod. Prisc. || Dychtować, np. *massareque corpus*. Lucr. Ed. Creect. ma *mutare* i to lepiej.

MASSULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *massa*). Mała massa, bryłka, gruzelek albo gruzel, np. — *salis*. Colum.

MASTICATIO, *onis*, *z*. (od *mastic*). Żucie, zżanie. Coel. Aur.

MASTICHATUS, (*MASTIC*), *a*, um, (imsl. od *mastico*, *are* i. e. *instruere vel condire rem mastiche*. Zaprawiony mastixową żywicą, np. *masticatum seil. vinum*. Lamprid.

MASTICHE albo MASTICE, *es*, *z*. (*μαστιχη*). Mastix, mastixowa żywica, najlepsza z Chioz (*mastiche Chia*) Plin. Scrib. Larg. || W przyp. szóst. *mastiche*. Seren. Samm., też w przyp. drug. *Mastichis*. Id.

MASTICHINUS albo MASTICINUS, *a*, um, (*μαστιχινος*). Z mastixu, mastixowy, np. — *oleum*. Pallad.

MASTICHUM albo MASTICUM, *i*, n. *i*. q. *mastiche*. Mastix żywica. Pallad.

MASTICO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (podobno od *μασάουαι*, żując, jem). Żuć, zżać, np. *portulaca masticata*. Prisci. Apul.

MASTIGIA, *ae*, m. (*μαστιγιῶν* i. e. *masticha verbero*, od *μαστιγῆ*, bicz). Słowo zelżywe, besztanie, też samo co *Verbero*. Łajdak, hultaj, chłystek, t. j. właściwie bicia godny, smaganiec. Plaut. Ter. || Bicz, korbacz, chłosta, kańczuk, batog. Sulp. Ser.

MASTIGOPHORUS, *i*, m. (*μαστιγοφόρος* od *μαστιγῆ*, bicz, batog, *φορ*, niosę) t. j. noszący bicz, batog, tak zwany sluga, albo siepacz, oprawca, ceklarch dla uśmierzenia ludu w czasie igrzysk. || Szczególnie sluga, który towarzyszył *Agonothetas* t. j. sędziemu zapaśniczych igrzysk. Arcad. in *Pandect. Prudent*.

MASTITIS, *idis*, *z*. (*μαστίς*, cyce). Zapalenie piersi niewieściech.

MASTIX, (*μαστιξ*) *igis* (*ιγος*). Bicz, batog. || W przyp. drug. *ichis*, *i*. q. *mastiche*. Isid. Ob. *Mastiche*.

MASTOS, *i*, m. (*μαστός*, piers). Właściwie piers (*mamma*) tak zwana roślina, której sok spędza włosy rosnące na piersiach niewieściech. Plin.

MASTRUCA albo MASTRUGA, *ae*, *z*. (słowo Sardów). Szuba, kozuch, tulub, który nosili Sardowie. Cic. Isidor. Prudent. || Słowo zelżywe, grzbień, skóra! Plaut.

MASTRUCATUS, *a*, um, (imsl. od słowa *mastruco*, *are* i. e. *instruere vel induere aliquem mastruca* t. j. odziany kozuchem, mający na sobie kozuch. Cic.

MASTRUCO, *as*, *are*. Ob. MASTRUCATUS, *a*, um.

MASTURBATIO, *ōnis*, *z.* (od *masturbo*, *are*). Onanizm. *Inser. ap. Murat.*

MASTURBATOR albo **MASTRUBATOR**, *ōris*, *m.* (od *masturbo*). Który popelnia onanizm, bawi się onanizmem. *Martial.*

MASTURBATUS, *a, um*, (imsl. od *masturbo*, *are*). Splugawiony onanizmem. *Martial.*

MASTURBO, *as, are* albo **MASTURBOR**, *aris, atus sum, ari, dep.* Bawić się onanizmem, popelniać onanizm. *Martial.*

MATAEUS, *a, um*, (*μάταιος*). Próżny, płochy, głupi. *Petron.*

MATARA, **MATARIS**. Ob. **MATERIS**.

MATAXA. Ob. **METAXA**.

MATELLA, *ae, z.* (zdrobn. od *matula*). Urynał. *Plaut. || Cato.* Naczynie do oliwy, do wody. *|| Matellam praebere. Mart.* przysł. Nikczemną się posługą trudnić. *|| Mus in matella*, przysł. *Petron.* Nadaremnie co usiłujecie.

MATELLIO, *ōnis*, *z.* Naczynie do wody. *Farr. || Urynał. Cic.*

MATEOLA, *ae, z.* Szlaga do wbijania czegoś. *Cato. Plin.*

MATER, *tris*, *z.* (*μήτηρ*, matka). Matka która porodziła dziecko, np. *mater hujus aviti est. Cic. Mater saeva Cupidinum. t. j. Venus. Hor. Mater volueris t. j. — Pegasa. Ovid. t. j. Meduza. Mater Eumenidum t. j. Furii. Matre satus terra. Ovid. Matrem esse alicui zamiast alicujus. Ovid. || Ztąd matrem esse de aliquo. Ovid. Bydź brzemienną, ciężarną przez kogo. || Ztąd mater familias albo familiac. Cic. Gospodyni domu, matka rodziny, matka czeladna, pani domu, też małżonka, żona, ztąd dama, pani, kobieta. Cic. Virg. Ovid. || Tak się zowią boginie, np. — *Vesta. Virg. Ovid. Flora mater. Lucr. Mater Matuta. Fest. ||* Też tytuł starych kobiet, mówiące do nich mama, matulka, matuchna! *Plaut. ||* Też zowią matkami mamki, karmicielki, np. *mater, quae mammas dabat. Plaut. t. j. mamka, karmicielka. || Magna mater. Cic. albo mater deum (deorum) Liv. Virg. t. j. bogini Cybele też matka ziemi. Liv. Mater florum. Ovid. t. j. Flora. — frugum. Ovid. t. j. Cerera. ||* Też ojczyzna albo miejsce urodzenia albo miasto urodzenia, np. *Roman matrem est. Claudian. ||* O zwierzętach, np. *porcos eum matribus. Farr. ||* Też często *Virg. Martial. ||* Też o drzewach i pninach i odzimekach, np. *plantas abscondere de corpore matrum. Virg. ||* Matka t. j. kochanie, macierzyńska miłość, np. *mater redit. Sen. t. j. powraca macierzyńska miłość. ||* Matka, t. j. porodeń, rodzenie, stan macierzyński. *Sen. ||* Matka przenośnie, t. j. przyczyna, racja, powód, źródło, pochodzenie, początek, np. *mater bonarum artium est sapientia. Cic. Intemperantia omnium perturbationum mater. Id. Mater frugum. t. j. Cerera. Ovid. ||* Ztąd zowie się mater jezioro albo bagno, z którego wypływa rzeka *Hypanis. Mela.**

MATERCULA, *ae, z.* (zdrobn. od *mater*). Mówiące zmniejszającym sposobem, przymilające się albo żartujące mama, matulka, matuchna. *Plaut. Cic. Hor.*

MATERFAMILIAS **MATERFAMILIAE** są dwa słowa. Ob. **MATER** i **FAMILIA**.

MATERIA, *ae, i* **MATERIES**, *ei, z.* (od *mater*). Wszystko to, z czego się coś robi albo się staje, składa, buduje, materia, pierwiastek, osnowa, watek, np. *materia rerum. Cic. Quaeque sua de materia grandescere. Lucr. Materia rudis. Lucan. t. j. chaos. ||* Szczególnie z czego się coś staje albo buduje. *Materyał, materyał drzewa, np. et alia navalis materia. Liv. t. j. materyał do budowy okrętu. Materialia lignorum. Tac. Materyał drzewa do budowy masztu. — lignorum. Id. t. j. drzewo opałowe albo na opał. ||* Szczególnie drzewo do budowy. *Cic. Delata materia omnis. Liv. t. j. materyał do budowy, drzewo, kamienie, wapno. ||* Szczególnie materyał do budowy okrętów, np. *religiosa est materies. Cic. ||* Drzewo w ogólności. *Cic. ||* Rószeczka, gałązka, latorośl, odnoga. *Colum. Drzewo, latorośl od drzewa albo od winnej maciey. Cic. ||* albo w ogólności drzewo, którego używają do robienia mostów, fortyfikacji namiotów. *Caes. Do budowania domów. Cic. — okrętów. Cato. Lip. Materialia caedere. Liv. Rąbać drzewo. ||* Żywność, pokarm, np. — *imbecillissima. Cels. ||* Ropa, otok puchliny, materya ropy, pochodząca z suppuracji. *Cic. ||* Przenośnie, rodzaj albo gatunek koni rozpladających się, np. *est enim generosa materies. Colum. t. j. szlachetny rodzaj koni. Też o owcach np. quod ex vetere materia nascitur. Colum. ||* Materya w mówieniu, w rozmowie osnowa, watek, treść, argument, myśl, sens, przedmiot, cel, obiekt, np. *materies ad jocandum. Cic. Crescit mihi materies scilicet scribendi. Cic. Sumite materiam vestris, qui scribitis, aequam viribus. Hor. Materia artis. Cic. Osnowa, treść sztuki. || — acquitatis. Cic. t. j. słuszność, sprawiedliwość. ||* Przyczyna, racja, powód, pobudka, pocho, okazy, zręczność, pora. *Materia seditionis. Cic. — laudis. Lucan. Materialia dare invidiae. Cic. — bonitati. Id. — beneficiendi. Plin. Materies omnium malorum. Sall. ||* Z tryb. bezok. np. *materialia dicere. Cic. ||* zamiast dicendi albo ad dicendum. *||* Naturalna sposobność, zdolność, przymiot człowieka, dowcip, przemyśl, talent, naturalność, np. *materies Catonis. Cic.*

MATERIALIS, *e, ptak.* (od *materia*). Materyalny, z materii, np. — *infusio. Macrobi.*

MATERIALITER, *psk.* (od *materialis*). *i. e. secundum materiam.* Materyalnie, wedle materii, np. *in pectore viri iracundia materialiter regnans. Sidon.*

MATERIARIUS, *a, um*, (od *materia*). Porębniczy, ciesielski, stolarski, od ciesielstwa, od stolarstwa. *Materialia fabrica. Plin.* Ciesielstwo, stolarstwo. *||* *Materialius scilicet faber. Inser.* Porębnik, co drzewo

w lesie gotuje do budowania, ciesla. *||* *Materiarum. Ammian.* Robiący coś z drzewa o-szczepowego.

MATERIATIO, *ōnis*, *z.* (od *materio*, *are*). *Vitr.* Budowanie z drzewa, wiązanie w budowaniu. *|| i. q. materiatura.*

MATERIATURA, *ae, z.* (od *materio*, *are*). *Vitr.* Drewnia, budownie z drzewa, wiązanie w budowaniu, ciesielska robota, np. — *fabrilis. Vitr. || i. q. materiatio.*

MATERIATUS, *a, um*, (imsl. od *materio*, *are*). *Cic.* Drewniany, budowany z drzewa. *Aedes male materiatae. Cic.* Domy złe zbudowane.

MATERIES, *ei, z.* *Sall.* Powód, źródło. *Quasi materies omnium malorum fuit. Sall.* Jakoby stekiem i niezbędnym wszystkiego złego plodem stało się. — *vatum. Ovid.* Pisorymie wymysły. Ob. **MATERIA**.

MATERINUS, *a, um*, np. — *plaga. Liv.* t. j. Dystrykt, kanton w Umbrii.

MATERINUS albo **MATERINUS**, *a, um*. Twardy jak drzewo. *Cato. || i. q. rudecta. Plin.*

MATERIO, *as, avi, atum, are*, (od *materia*). Budować z drzewa, np. *eaeque aedificia minime sunt materialia propter incendia. Vitr. ||* Ztąd *aedes male materiatae. Cic. t. j. ze złego drzewa, materyału budowane, albo też budowane z kamienia, z wapna.*

MATERIOLO, *ae, z.* (zdrobn. od *materia*). Materya, mówiące zmniejszającym sposobem. *Tertull.*

MATERIOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *materia*). Rąbać, ścinać, spuszczać drzewo, albo dostawiać, dostarczać, przystawiać drzewo, np. *eadem tempore et materiari et frumentari est. Caes.*

MATERIS albo **MATARIS**, *is*, albo **MATARA**, *ae, z.* Rodzaj spisu albo pocisku, piki Celtyckiej, wyraz Gallów. *Materis. Auct. ad Her. Mataris. Liv. Matara. Caes.*

MATERNUS, *a, um*, (od *mater* zamiast *materinus*). Pochodzący od matki, tyczący się matki, należący do matki, macierzyński. — *nomen. Cic. — animus. Ter. — tempora. Ovid.* Cząść brzemienności albo porodeń. — *menses. Grat. Cynege. t. j. macierzyńskie mleko. — aves. Virg. t. j. gołębie zaprzęzone do wozu Wener. Materno veniens ab avo Cyl-lenia proles. Virg. t. j. Merkuryusz. Res maternae. Hor. Macierzyna, majetność mateczyna. ||* *Maternus.* Przewisko rzymskie tak nazwany poeta. *Auct. dialog. de Orat. (Tacit) ||* *Maternus.* Astrolog. *Jul. Firm.*

MATERTERA, *ae, z.* (od *mater*). *Cic.* Ciotka po matce, matki siostra. *|| — magna. Paul. Pandect.* Babki siostra. *|| — major. Id.* Praprabki siostra. *|| — maxima. Id.* Praprabki siostra.

MATHEMATICUS, *a, um*, (*μαθηματικός*) *Vitr.* Matematyczny, od matematyki. *||* *Mathematicae disciplinae. Gell.* Arytmetyka, geometrya, astronomija, geografia, optyka. *||* *Mathematicus absol. Cic.* Matematyk. *Vitr.*

|| Astrolog, wnioskujący z gwiazd o rzeczach przyszłych. *||* *Mathematica, ae, z.* (*μαθηματική*) *scil. ars. Sen.* Matematyka. *Suet. ||* Astrologija, czyli sztuka przepowiadania przyszłości z gwiazd.

MATHESIS, *is, z.* (*μάθησις*). *Jul. Firm.* Matematyka, szczególnie astrologija czyli sztuka przepowiadania przyszłości z gwiazd. *Spartian. Prudent.*

MATISCO, *ōnis*. Miasto w Gallii Lugduńskie albo Celtickiej nad rzeką Arar (*Saone*) *Caes.*, teraz *Macon* albo *Macon* w Burgundii między *Lyon* i *Chalons*.

MATIUM, *ii*. Miasto w Krecie. *Plin. ||* Miasto w Kołchach. *Id.*

MATRALIS, *e, ptak.* (od *mater*) *scilicet festa, solennia. Ovid.* Święta Matuty, które obchodziły same tylko kobiety.

MATRESCO, *is, scire*, (od *mater*). Stawać się matką, bydź podobną do matki. *Pacuv. ap. Non.*

MATRICALIS, *e, ptak.* *Apul.* Tyczący się maciey, maciechny.

MATRICIDA, *ae, m. i z.* (od *mater* i *caedo* zamiast *caedens matrem*). *Cic.* Matko-bójca, co matkę zabija, matkobójczyni. *||* *Matrique eida Nero. Auson. de caes.*

MATRIMONIALIS, *e, ptak.* (od *matrimonium*). Tyczący się małżeństwa, należący do małżeństwa, małżeński, np. — *tabulae. Jul. Firm.*

MATRICIDIUM, *ii, n.* (od *matricida*). Matkobójstwo, zabójstwo matki. *Cic.*

MATRICULA, *ae, z.* (zdrobn. od *matris*) *i. q. parva matrix. Veget. de re milit.* Metryka, rejestr, katalog, poczet wpisanych żołnierzy, notaryuszów, adwokatów i t. p. *Cod. Justin.*

MATRIMES zamiast *matrimi*, np. *Matrimes ac patrimnes dicuntur, quibus, matres et patres adhuc vivunt. Fest.* też *matrima*, np. *eaeque patrimnes et matrimes erat. Fest. t. j. ta, która ojca i matkę jeszcze miała w życiu.*

MATRIMONIUM, *ii, n.* (od *mater*). Małżeństwo, stan małżeński, maryasz. *Jus matrimonii. Cic. Matrimonium pasci inter aliquos. Tac. — contrahere. Suet.* Ożenić się, brać żonę, pójść zażamąż, zaślubić się, pobrać się z sobą. *Matrimonio jungi. Caj. in Pandect. Convenire in matrimonium alicujus (viri) Tac. Aliquam ducere. Cic. t. j. zaślubić się, pojąć za małżonkę. Dare filiam in matrimonium. Caes. t. j. wydać córkę zażamąż. Locare in matrimonio stabili. Cic. t. j. zaślubić. Ire in matrimonium. Plaut. t. j. iść zażamąż. ||* *Matrimonium* zamiast małżonka, żona. *Tac. Justin.*

MATRIMUS, *a, um*, (od *mater*). Który jeszcze ma matkę w życiu, np. — *puer. Cic. Pueris puellisve matrimis. Tac.*, też często *Liv.*

MATRIX, *icis, z.* (od *mater*). Matka, maciora t. j. zwierzę rodzaju żeńskiego dla przypłodku, np. browa. *Farr.*, o owcach maciora owiec. *Colum.*, też o kurach, kwo-czkach i o innym ptactwie. *Id. ||* Ztąd pień,

odziełek, który wypuszcza gałęzie. *Suet.* || Matka t. j. przyczyna, racja, powód, pobudka, pocnop, źródło, początek, zarodek. *Eva matrix generis humani. Tertull.* || Macica, żywot macierzyński, żywot matki, np. *ad matricis dolorem. Feget. de re vet. Sanat matricem. Plin.* || Rejestr, katalog, metryka. *Tertull.*

MATRŌNA, *ae*, ż. (od *mater*). Uczciwa, szanowna kobieta, szczególnie matrona, dama, pani, małżonka, żona. *Cic. Liv. Hor.* || Pani, gospodyni domu. *Gell. Matrona Juno. Hor. t. j. żona. Matrona potentis. Ovid. t. j. Junona.*

MATRŌNALIS, *e*, ptok. (od *matrona*). Tyczący się matrony, pochodzący od matrony, np. *decus matronale. Liv.* || *Matronalia seil. solennia albo festa albo feriae matronales. Tertull.* Święta, które kobiety obchodziły w marcu na cześć Marsa albo Junony.

MATRŌNALITER, *psk.* (od *matrona*). Jak przystało na matronę. *Inser.*

MATRŌNATUS, *us, m.* (od *matrona*). Stan, kondycja matron. *Apul.*

MATRUĒLIS, *is, m.* (od *mater*) seil. *frater* albo *soror*. Brat ciocieczny albo siostra, które się rodzą z siostr czyjej matki. *Marc. in Pandect.*

MATTA, *ae*, ż. (z hebrajsk. *mittah*, łóżko). Mata, t. j. grube nakrycie np. z sitowiny. *Ovid.* || Złot matarius. *Augustin.* t. j. który śpi na macie.

MATTARIUS, *a, um*. Matowy, należący do maty; złot matarius. Który śpi na macie. *Ob. MATTA.*

MATTEA albo MACTĒA albo MATTYA, *ae*, ż. (*ματτία*, delikcje pokarmów) t. j. rokoszna, delikatna potrawa, łakotka, przysmaczek, specjalk. *Martial. Sen. Suet.*

MATTEOLA, *ae*, ż. (zdrobn. od *Mattea* albo *Mattea*). Łakoci, rodzaj delikatnej patrawy. *Arnob.*

MATTIACUS, *a, um*. *Plin.* Należący do Mattium miasta w Niemczech, teraz Marburg w Hessyi. || *Mattiaci, ōrum. Tac.* Mieszkańcy tego miasta.

MATTIUM, *ii, n.* Miasto w Niemczech w Hessyi. *Plin. Tac.*

MATTUS albo MATUS, *a, um*, podobno zamiast *madidus*, pijany. *Petron., si lectio certa.* Inni czytają *via mata* t. j. mokra droga. *Cic.*

MATTEA. *Ob. MATTEA.*

MATULA, *ae*, ż. (*madeo*). *Plant. Urynal.* || *Id.* Wyraz obelgi. || *Est modus matulae.* Tytuł satyry Warrona i oraz przysł. Nie pić nad możność.

MATURA, *ae*, (*dea*) od *maturus, a, um*. Bogini dojrzewających owoców. *Augustin.* Inni czytają *Matula*.

MATURATE, *psk.* (od *maturatus, a, um*, od *maturus*). Spieszno, pilnie, prędko, skwapliwie, rychło, np. — *sequi. Liv.* — *exire. Plaut.* — *properare. Id.*

MĀTŪRĀTĪŌ, *ōnis, ż.* (od *maturus, are*). Śpieszenie, kwapienie się, przyspieszenie. *Auct. ad Her.*

MĀTŪRATUS, *a, um*, (imsl. od *maturus, are*). *Cic.* Dojrzały. || Przenosić. *Plin.* Doznanany. || *Just.* Przyspieszony, rychły. *Maturato opus est. Liv.* Trzeba pośpiechu.

MĀTŪRE, *psk.* (od *maturus, a, um*). *Cic.* Wczas, w porę. || *Cic.* Wcześniej, rychło — *mandata exequi. Sall.* Pochopnie rozkazy pełnić. || *Suet.* Rozsądnie, powoli, z uwagą.

MĀTŪREFĀCĪŌ, *is, cēre*, (od *maturus i facio*). Dojrziałem uczynić, np. — *duritiam. Theod. Prisc.*

MĀTŪRESCO, *scis, rūi, eścēre*, (od *maturus*). Dojrzewać, stawać się dojrziałem np. o owocach. *Cum maturescere frumenta inciperent. Caes.* || Przenosić. — *nubilibus annis. Ovid.* Dorastać. || Przechodzić do doskonałości. *Si virtutes maturissent. Plin.* Jeśliby cnoty przyszły do tej doskonałości.

MĀTŪRITAS, *ātis, ż.* (od *maturus, a, um*). Dostalość, dojrzłość, np. — *frugum. Cic.* — *frumentorum. Caes.* || Przenosić, zręczność, pora, czas po temu. *Id.* Doskonalszość. *Id.* || Postęp. *Tac.* || Doświadczenie, roztropność nabyta wiekiem. *Front.* || Prędkość, przyspieszenie. || — *orationis. Dial. de Orat.* Styl pełen powagi i rozsądku. || *Maturitates temporum. Cic.* Różne zmiany czasu.

MĀTŪRO, *as, avi, atum, are*, (od *maturus, a, um*). Dostawać, dojrzewać, dojrzłość czynić, np. *annus maturat uvae. Tibull.* *Quaedam arbores mutant celeriter. Plin.* t. j. niektórych drzew owoce prędko dojrzewają. || Złot maturare. *Pallad.* t. j. dojrzewać, stawać się dojrziałem. || Dojrzewać t. j. stawać się mędkim albo łagodnym, np. wrzód. *Maturant suppuraciones veteres. Plin.* || Doprowadzić co do swojej doskonałości, np. *mustum triduo maturatum. Plin.* t. j. moszcz oczyszczony. || *Maturatum* zamiast *concoctum. Plin.* || Przyspieszyć, przyspieszać, np. — *coeptis. Liv.*

— *iter. Caes.* — *fugam. Virg.* — *negotia. Suet.* — *opus. Justin.* || Spieszyć się, kwapić, zwinąć się. *Maturare est jussus. Liv.*; złot *maturato opus est. Liv.* t. j. trzeba się zwinąć, kwapić. || Z tryb. bezokol., np. *oro, ut matures venire. Cic.* — *proficisci. Caes.* — *pergere iter. Sall.* || Wcześniej co czynić, uprzedzić. *Virg. Gell.*

MĀTŪRUS, *a, um*, (od *manus, a, um*, dobry. *Fest.*) Dojrzwały, dostawy, mówiące o drzewach i owocach. *Maturae fruges. Virg.* Dojrziałe zboże. *Maturissimae fici. Colum.* Bardzo dojrziałe figi. || Przez zamianę. Sprawy dojrzłość. *Glebas coquit maturis solibus aestas. Virg.* Gorąco słoneczne w lecie przyspiesza dojrzłość zasianym polom. || *Filiu maturo viro. Virg.* Dojrzła panina, jak do zamężcia. *Matura ovis. Colum.* Zdolna do wydania płodu. — *venter. Ovid.* Bliska porodu. — *infans. Id.* Dziecko bliskie wyjścia na świat. *Progenies maturo militiae. Liv.* Plemię zdolne do noszenia

broni. — *viris. Fellej.* Blizki do wzięcia szaty męskiej. || Pięknie się odnosi do umysłu, do dowcipu i stylu. *Maturior oratio. Cic.* Styl poważny. *Annis gravis, atque animi maturus Aletes. Virg.* Aletes podeszły, prawy sędzia rzeczy. || W latach podeszły. *Aevi maturus Acestes. Virg.* Podeszły Acestes. *Maturi centuriones. Suet.* Wyszuczeni setnicy. || Stosowny względem czasu ani przedki, ani późny. — *consilium. Claud.* Rozsądna rada. *Cic.* || Prędko, pośpieszny. *Maturior vis. Hor.* Siła nieco skwapliwa. *Matura satio. Colum.* Wczesne sadzenie albo zasiewanie.

MATUS. *Ob. MATTUS.*

MĀTŪTA, *ae*, ż. *Ovid.* Inus, córka Kadma, czyli bogini Leukote, tak nazwana od Greków. || *Lucr.* Bogini biała czyli zorza zaranna.

MĀTŪTĪNĀLIS, *e*, ptok. (od *matutinus*) i. *q. matutinus*. Porankowy, np. — *tempus. Auct. carm. de Philom.* Czas porankowy.

MĀTŪTINE, *psk.* (od *matutinus, a, um*) i. *q. mane*. Rano, zrana. *Priscian.*

MĀTŪTINO w przyp. szóst. Rano, zrana, z poranka. *Ob. Matutinus.*

MĀTŪTINUS, *a, um*, (od *Matuta i. e. Aurora. Prisci.*) Porankowy, rany. — *pater. Hor.* Janus. — *ales. Prop.* Kur, kogut. *Matutinus ave. Mart.* Dobry dzień. — *frons. Id.* Surowe czoło. *Matutinus. Virg.* Który bardzo rano wstaje. || *Matutinus absol. Plin.* Poranek. || — *oceasus. Rutil.* Gwiazd zachód.

MĀVOLO, (od *magis albo mage i volo*) zamiast *malo*. Wolę. || *Tez mavelim, mavellem et. zamiast malim et. Plaut. Ob. Malo.*

MĀVORS, *tis, m. i. q. Mars.* Mars. *Cic. Virg. Lucan.* *Mavors pater. Fal. Flacc.* *Genitor Mavors. Ovid.* *Urbs Mavortis. Virg.* t. j. Rzym. *Puer Iliae Mavortisque. Hor.* t. j. Romulus. || Wojna. *Jam lego civili mistum mavorte duellum. Auson.*

MĀVORTE, (*μαβόρτιον*). Kobiect pokrycie, osłona, odzież. *Serv. ad Virg.* || i. *q. stola i ricinium* po łacinie. *Isidor.*

MĀVORTIUS, *a, um*, (od *Mavors*) i. *q. Martius*. Należący do Marsa albo poświęcony Marsowi, pochodzący od Marsa, tyczący się Marsa, Marsowy. — *moenia. Virg.* t. j. Rzym. — *tellus. Virg.* t. j. Traya. *Mavortius. Ovid.* t. j. Maleager, syn Marsa. — *conjug. Fal. Flacc.* t. j. Wenera. *Mavortia proles. Ovid.* t. j. Tebanczykowie. || *Mavortius* zamiast *Mars. Inser. ap. Grut.* || Marsowy, wojenny, bitny, walczący, tyczący się wojny, należący do wojny. — *facta. Sil.* — *vulnera. Grut.*

MAURICATIM, *psk.* (od *Maurice*) i. *e. Maurice*. Po maurytańsku, maurytańskim językiem, np. *non intellexi te Maurice* *scire. Laber. ap. Charis.*

MAURICUS, *a, um*, (od *Maurus*) i. *q. Maurus*. Maurytański, Maury, || *Tez* przewisko rzymskie. *Plin. Tac.*

MAURITANIA albo MAURETANIA, *ae*, ż. (*Μαυριτανία. Ptolem.*) Maurytania, kraj

w Afryce na wybrzeżu śródziemnego morza, między morzem Atlantyckim i Numidyą, gdzie dziś jest królestwo Fez. *Caes. Cic. Tac. Plin.*

MAURUS, *a, um*, (od *μαυρός*, ciemny). Rzeczownie *Maurus*. Maur, mieszkaniec Maurytanii, albo złot pochodzący. *Lucr. Juvenal.* || W licz. mnog. *Mauri* (*Μαυροι. Strab.*) Maurytanie, Maurytańczykowie. *Sall. Plin.* || Ptak. Maurytański albo należący do Maurów, tam będący, Afrykański, np. — *equites. Auct. bell. Afr.* — *anguis. Hor.* — *unda. Hor.* t. j. Afrykańskie morze. *Sylva filia Maurae. Martial.* t. j. cytrynowe drzewo. *Postes mauri. Stat.* Podwoje z cytrynowego drzewa.

MAURŪSIACUS, *a, um, i. q. Maurus*, np. — *citrus. Martial.* t. j. cytrynowe drzewo.

MAURUSIUS, *a, um*, (*Μαυρούσιος*) i. *q. Maurus*. Maurytanie, Maurytański, Afrykański, np. — *gens. Virg.* — *pubes. Id.* — *robor. Lucan.* t. j. drzewo cytrynowe. || Złot *Maurusii*. Maurytanowie, Maurytanie. *Liv. Plin.*

MAUSŌLEUM. *Ob. MAUSOLUS.*

MAUSŌLUS, *i, m.* (*Μαύσωλος*). Król w Karii, mąż Artemisii. *Cic. Mela. Gell.* || Złot *Mausoleus, a, um*. Tyczący się Mausolusa, należący do niego, pochodzący od niego, Mausolusowy, np. — *sepulcrum Mausoleum. Propert.*, albo *Mausoleum seil. sepulcrum. Plin. Gell.* t. j. grób Mausolusa króla Karii, zbudowany przez Artemizję żonę tegoż króla. *Cic. Mela.* || Złot *Mausoleum seil. sepulcrum*, wszelki wspaniały, przepyszny, okazały grobowiec, nadgrobiek albo pieczara, np. — *Caesarum. Suet.*, też *Martial.* || *Tez* króla Mazolusa wspaniały był pałac zbudowany. *Mausoleum seil. aedificium. Plin.*

MAXILLA, *ae*, ż. (zdrobn. od *mala* i od *μασσίοναι*, żuć, jem). Szezęka, czeluść niższa albo wyższa, np. *superior maxilla. Plin.* *Maxilla dolens. Id.* || Złot przenosić. *Populum, qui sub tam lentis maxillis erit. August. ap. Suet.* t. j. lud, który będzie pod taki opieszalą surowością. || *Maxilla. Pers.* t. j. grzebień.

MAXILLARIS, *e*, ptok. (od *maxilla*). Należący do szezęki albo do czeluści, tam będący, czeluściowy, np. — *dentes. Cels. Plin.* t. j. zęby trzonowe.

MAXIME albo MAXŪME, *psk.* Bardzo dobrze, bardzo sprawiedliwie, bardzo słusznie, osobliwie, szczególnie, nadewszystko, zwłaszcza, mianowicie. Jest stop. trzeci od *magis*. *Ob. Magis.*

MAXIMITAS, *ātis, ż.* (od *maximus, a, um*). Wielkość, np. — *immanis. Lucr.* *Arnob.*

MAXIMOPERE albo MAXIMO OPERE, *psk.* *Cic.* Bardzo, usilnie, mocno, gorąco.

MAXIMUS albo MAXŪMUS, *a, um*, (stop. trzeci od *magnus*). *Cic.* Największy. — *natu. Liv.* Najstarszy. — *armis. Virg.* Najbiegłszy w sztuce wojennej. *Multo maximum il-lud quod mihi est. Cic.* To, co mnie interesuje najwięcej.

MAXUME i MAXUMUS, a, um. Ob. MAXIME i MAXUMUS.

MAZA, ae, ż. (μάζα). Kleik, breja, zacierka z maki, lemiczka, mączny kleik np. jadło dla psów. *Grat. Cyneg.*

MAZACA, ae, ż. (μάζα). Główne miasto w Rappadocji. *Hirt. Plin.*

MAZACAE, arum. Ob. MAZAX.

MAZACES. Naród. Ob. MAZAX.

MAZARA, ae, ż. *Plin.* Rzeka w Syceylii.

Ptol. || Miasto w wielkiej Armenii.

MAZAX, acis. *Lucan. Claud.* || W liczb. mnog. MAZACES. Naród w Maurytanii. Jeźdźcy tego kraju, którzy składali część strażi cesarskiej. *Suet.* || Też Mazaces. Naród Azjatycki. *Plin.*

MAZONOMUM, i, n. (μαζονομου) scil. vas albo Mazonomus, i. Właściwie naczynie albo misa spora do jedzenia. *Hor. Farr.*

ME

ME. *Plaut.*, zamiast mihi. Ob. EGO.

MEABILIS, e, ptnk. (od meo, are). Przechodzący, który przez co przechodzi, drożny, drożysty, przechodni, np. *transitus meabilis bubus. Plin.* || To, co przez co łatwo przechodzi, przeszyskający, np. *aer per cuncta meabilis. Plin.*

MEAMET zamiast mea albo zamiast mea ipsius, np. — *causa. Ter.* || Też *meopte*, np. — *ingenio. Plaut.*

MEATIM, psk. (od meus, a, um) i. e. meo more, Moim zwyczajem. *Prisc.*

MEATUS, us, m. (od meo, are). *Plin.* Ruch, przechód, ciąg powietrza. — *nubivagus. Sil.* Latawiec. *Aquila leni meatu praetervolat. Tac.* Orzeł wolnym poletem nad wojskiem się unosił. *Ubi par oneri et par meatui sit. Tac.* Gdy się już czuje byż zdolnym do dźwigania ciężaru i do długiego lotu. *Val. Flacc.* || Droga, przejście, kanał. — *solis, lunaeque. Virg.* Bieg słońca i księżyca. — *spiritus. Quint.* Oddych. || Chód miedysce, droga, której co przechodzi, np. *meatum vomitionibus praeparare. Plin.*

MECASTOR albo ECATOR. *Fest.* Zaisze; przysięga na Kastora, której używały niewiasty rzymskie. *Plaut.* || Przysięga mężczyzn.

MECHANĒMA, ātis, n. (μηχανήμα). Sztuka, kunszt, dowcipna sztuka, kunsztowne wynalezienie ręczne, np. *quae ille digitis mechanemata facit! Sidor.*

MECHANICUS, psk. (μηχανικός) i. e. mechanico artificio: jak też organico i. e. organico artificio. Mechanicznie, mechanicznym sposobem. *Vitr.*, jak organicznie, organicznym sposobem.

MECHANICUS, a, um, (μηχανικός). Tyczący się rzeczy kunsztownych, kunsztowną sztuką działających albo należący do mechaniki, mechaniczny, np. *ars mechanica. Jul. Firm. Disciplin mechanica. Gell.* || Ztąd *mechanicus*, scil. artifex. *Suet.* Mechanik. W liczb. mnog. *mechanici. Colum.*

MECOENAS. Ob. MECAENAS.

MĒCON, ōnis, ż. (ῥήκων, mak). Gatunek dzikiego maku. *Plin.* || Rodzaj rośliny *tithymali* zwanej.

MECONION. Ob. MECONIUM.

MECONIS, idis, ż. (μεκωνίς) scil. lactuca. Nakształt maku, łoczyna czarna i gorzka, która zwykła sprawować uśpienie. *Plin.*

MĒCONITES, ae, ż. (μεκωνίτης). Nakształt maku; ztąd scil. lapis. Rodzaj drogiego kamienia. *Plin.*

MĒCONIUM albo MECONION, ii, n. (μεκωνιον). Makowy sok. *Plin. Scrib. Larg.* || Pewna roślina, inaczej *peplis*, też syce zwana. *Plin.* || Odmiot, plugawstwo nowonarodzonego dziecięcia. *Plin.*

MECUM i. e. cum me. Ob. CUM i EGO.

MED zamiast me. *Plaut.* || Też *Ted* zamiast te.

MEDAURA. Ob. MADAURA.

MEDDIX albo MEDIX, i. e. summus magistratus *Oscurum. Enn. ap. Fest.* Najwyższy urząd u Osków. Ztąd *Medixtuticus*. Ob. *Medixtuticus*.

MEDEA, ae, ż. (Μήδεια). Czarownica (t. j. zielonozawczyni) i córka Ectesa, króla Kolchów. *Cic. Hor. Ovid. Justin.* || Trajedyja Seneki. || Rodzaj czarnego drogiego kamienia. *Plin.* || Miasto w Azji. *Justin.*

MEDEIS, idis, ż. (Μηδείς). *Ovid.* Należący do Medei. *Medeides herbae. Id.* Czarodziejskie zioła.

MEDELA, ae, ż. (od medeor). Leczenie, gojenie, uzdrawianie, kuracja, sposób leczenia, np. *facere medelam. Gell.* t. j. przedsięwziąć kurację, leczyć się, kurować się. *Mea opera et medela levatus. Gell.* t. j. moim leczeniem uzdrowiony. *Vulneribus medelas variis adhibere. Apul.* || Przenosić, sposób względem jakiej rzeczy, np. *qua medela ignem defenderes. Gell. Legum medelas. Id.*

MEDENS, tis, r. współ. (od medeor). *Ovid.* Leczący, dający lekarstwo, lekarz. *Medentia verba. Stat.* Ulge sprawujące wyrazy.

MEDĒOR, ēris, ēri, dep. (od μηχανου, leczy). Leczyć, dawać lekarstwo, byż pomocnym. *Mederi dolori dentium. Plin.* Byż pomocnym na ból zębów. *Medendae valetudini nullam opem non adhibuit. Suet.* W zaradzeniu zdrowia, wszelkich użył sposobów. *Medendi ars. Ovid.* Sztuka leczenia. || Przenosić. — *huic malo. Cic.* Temu złemu zaradzić. — *incommodis omnium. Id.* Zapobiedz niewygodom wszystkich. || Biern. *Exsuperat magis, aegrescitque medendo. Virg.* Lecząc leczenia umysłu jątrzy go ból nowy. || Bier. *neciosob. Ut huic vitio medetur. Vitr.* Ażeby temu zapobiedz błędowi.

MED ERGA. Ob. ERGA.

MEDI, orum. Ob. MEDUS, a, um.

MEDIA, ae, ż. Medya t. j. kraj w Azji, między Armeniją, Partiją, Hyrkaniją i Asyriją. *Plin. Solin.*

MEDIĀLIS, e, ptnk. (od medius, a, um) i. e. medius. Środkowy. || *Mediale. Id.* Środek, rdzeń w drzewie. || Południowy. — *hostia. Fest.* Ofiara zabijana w południu.

MEDIANS, tis, r. współ. (imsl. od medio, are). Środkujący. *Mediante junio. Pall.* W połowie czerwca.

MEDIANUS, a, um, (od medius, a, um) i. e. medius. Środkowy, we środku będący, np. — *columna. Vitr.* — *acroteria. Id.* — *digitus. Veget.* || Ztąd *medianum*, rzeczow. Środek, część środkowa, np. *ex mediano conaculi. Ulpi. in Pandect.*

MEDIASTINUM, i, n. Przegroda piersiowa wewnętrzną.

MEDIASTINUS, i, m. (scil. servus, podobno od medius, a, um). Sługa do podłych usług użyty, stróż domowy. *Cic. Hor. Colum.*

MEDIĀSTUTICUS, i, m. Najwyższy urzędnik w Kampanii. *Liv.*

MEDIATENUS, i, m. (jak *haecenus*, właściwie *media tenuis scil. parte*) t. j. środek, pośredek, średnica, połowa, połowica, np. *mons Taurus, paeue mediatenus Orientis consocius (constitutus) Martiani. Cap.*

MEDIATOR, ōris, m. (od medio, are). Pośrednia osoba, pośrednik. *Tertull. Prudent.*

MEDIATRIX, icis, ż. (od medio, are). Pośredniczka. *Aleim. Avit.*

MEDIBILIS, e, ptnk. (od medeor) i. e. medicabilis. *Fest.*

MEDICA, ae, ż. (od Medicus, a, um). Medski, t. j. Medska roślina, ziele, t. j. z Medii. *Μηδική scil. βοτάνη*, roślina paszytna, lucerna. *Farr. Colum. Pallad. Plin.*

MEDICABILIS, e, ptnk. (od medicor). To, co się może uleczyć, uleczeniu służący, np. — *amor. Ovid.* — *vulnus. Sil.* || Też z przyp. trzec., np. *ubi visus eris nostrae medicabilis arti i. e. ab arte* albo zamiast *arte. Ovid.* To, co może leczyć, zbawienny, zdrowy, zbawczy. — *succus. Colum.* — *mel. Pallad.* — *carmen. Val. Flacc.*

MEDICABILITER, psk. (od medicabilis). Uzdrowiający, leczący, kurujący, gojący, albo leczącym sposobem, kurującym. *Pallad.*

MEDICABULUM, i, n. (od medicor). Miejsce do leczenia, do kuracji, np. mineralne wody. *Contuli me ad Persianas aquas — aegris medicabula. Apul.*

MEDICAMEN, inis, n. (od medicor) i. q. medicamentum. Wszystko to, co się używa przeciw chorobom, ranom, puchlinie, to, co służy do uzdrowienia, do uleczenia, do zagojenia, wszelkie leczenie, gojenie, zapobiegawcze leki przeciw chorobom, lekarstwo, środki lekarskie. *Cic. Pallad. Tac.* || Trucizna. *Tac.* || Czarodziejstwo. *Plin.* || Krew rybna szarlata do farbowania. *Ovid.* || Piękrzydło, bielidło.

MEDICAMENTARIUS, a, um, (od medicamentum). Tyczący się lekarstw, leków, trudniący się lekarstwami, należący do lekarstw, np. *medicamentaria scil. ars. Plin.* Sztuka albo nauka lekarska. *Medicamenta-*

rius scil. artifex. Który robi lekarstwa albo środki lekarskie. *Plin.* || Tyczący się trucizny, zatrudniający się trucizną, należący do trucizny, np. *medicamentarius. Cod. Theod.* t. j. truciznik, truciciel, zaprawiacz trucizny. Też *medicamentaria scil. mulier. t. j. trucicielka*, która przysparza truciznę.

MEDICAMENTOSUS, a, um, (od medicamentum). Leczący, mający moc leczenia, np. *omnis aqua calida est medicamentosa. Vitr.* t. j. wszelkie ciepłe źródła mają moc leczenia. || *Medicamentosior. Cato.*

MEDICAMENTUM, i, n. (od medicor) tak, jak *medicamen*. Lekarstwo, leki, albo środki lekarskie. *Cic.* — *praesens, praesentaneum, singulare. Plin.* Przewyborne lekarstwo. *Cic.* || Trucizna. *Plin.* || Farba. *Col.* || Wino warzone, winna polewka. *Sen.* || Piękrzydło. *Plaut.* || Czary. *Vopise.* || Kilej, lep na ptaki.

MEDICĀTIO, ōnis, ż. (od medicor). Leczenie, kuracja, przyprawa lekarstw. *Colum.*

MEDICATOR, ōris, m. (od medicor). Lekarz, medy, doktor. *Tertull. Avien.*

MEDICATUS, us, m. (od medicor). Uzdrowienie, uleczenie. || Czary. *Medicatus coctis. Ovid.*

MEDICATUS, a, um, (imsl. od medico, are). *Virg.* Lekarstwo przyprawny. || Farbowany. *Medicata lana. Hor.* Welna farbowana. || — *veneno tela. Sil.* Strzały zaprawione jadem. || Leczący, zdolny do leczenia. — *fons. Front.* Źródło, które leczy. *Medicata pocula. Mart.* Lekarstwo, trunki lekarskie. || Czarny. — *somnus. Ovid.* Sen czarodziejski.

MEDICĪNA, ae, ż. (od medicinus, a, um). *Cic.* Lekarstwo, lekarska nauka. *Medicinam facitare. Quint.* Przyprawiać lekarstwa, sztuki lekarskiej używać. *Curt.* || Trunek lekarski. *Non.* || Trucizna. *Plaut.* || Białwinia. *Plin.* Obeinanie winnej macy. || Przenosić. *Cic.* Środek, sposób, lekarstwo we względzie moralnym.

MEDICĪNALIS, e, ptnk. (od medicina). Lekarski, tyczący się lekarstw, należący do lekarstw. — *euurbita. Plin.* Banka. — *digitus. Macrob.* Palec czwarty u ręki. *Medicinalis scalprum. Scrib. Larg.* Lancet do puszczenia krwi.

MEDICĪNIUS, a, um, i. q. medicinus, np. *librosque medicinos. Auson.*

MEDICINUS, a, um, (od medicus, a, um). Tyczący się lekarstw, leków (chirurgii) albo leczenia chorób, wrzodów. || Ztąd *medicina ars. Farr. Hygin. Augustin.*, albo *medicina scil. ars. t. j. sztuka* albo nauka lekarska albo umiejętność leczenia, gojenia, uzdrowienia. *Cic. Cels. Medicinam exercere. Cic.* t. j. bawić się lekarską sztuką, praktykować jako lekarz — *excolere. Cels.* — *facitare. Quintil.* — *facere. Phaedr.* t. j. bawić się lekarską sztuką. || *Medicina, quae manu curat. Cels.* t. j. chirurgija. || *Medicina scil. officina. Plaut.* Oficyna lekarska, medyczna, doktorska, t. j. chirurgiczna. || *Medicina scil. res. t. j. lekarstwo, środki lekarskie*, np.

medicinam adhibere alicui. Cie. t. j. użyć, zastosować komu środek lekarski. — *dare.* Cie. Dadać lekarstwo; ztąd *facere medicinam alicui.* Cie. Leczyć, kurować kogo, właściwie przypisać lekarstwo. || Przenosić. *Nulus melius medicinam facit.* Plaut. t. j. nikt lepiej nie traktuje, nie obchodzi się z kim. || Przenosić, środek leczenia, np. *medicinam quaerere.* Cie. t. j. szukać pociechy. *Alicui medicinam consilii adferre.* Cie. *Medicina calamitatis.* Cie. — *curae.* Ovid. — *laboris.* Cie. || *Medicina.* Leczenie, kuracja, np. *medicinam dare.* Cie., albo *facere alicui.* Id. t. j. leczyć, kurować.

MEDICO, as, avi, atum, are, (i. q. *medicor* od *medicus*). Leczyć. — *aliquid*, np. — *uestus.* Sil. — *fuores.* Nemesian. || Ztąd biernie, np. *odore (galbani) medicentur apes.* Colum. || Przyprawiać co, maczać, napawać, np. — *semina.* Virg. t. j. moczyć nasiona w płynie dla rozkrzewienia. || Otruć, zatruci, zadadź truciznę. Suet.

MEDICOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *medicus*, a, um). Uzdrawiać, uzdrowić, kurować, leczyć, np. — *aliquid.* Virg. — *aliquid* np. — *venenum.* Plin. || Też opatrzyć w moc leczącą, np. *occulte medicans.* Virg. || Przenosić, uleczyć, zaradzić. — *alicui*, np. — *gnato.* Ter. — *aliquid*, np. — *metum.* Plaut.

MEDICOSUS, a, um, idem ac *medicatus*. *Medicosae fomentationes.* Coel. Aur. Ob. *Medicatus*, a, um.

MEDICURRIUS, ii, m. i. q. *medius currens.* Arnob. Augustin.

MEDICUS, a, um, (od *medeor*). Leczący, zbawienny, zdrowy, zbawczy, służący do uleczenia, medyk, medyczny, lekarski, tycejący się leczenia, np. — *manus.* Virg. — *ars.* Ovid. t. j. sztuka leczenia, uzdrowienia. — *vis.* Plin. t. j. moc lecząca. || Ztąd *Medicus*, rzeczow. Cie. Plaut. Plin. Medyk, lekarz, doktor. *Medicus vulnere.* Plin. Chirurg, cyrulik, ran lekarz. *Medica (femina) Inscr. ap. Grut.* Lekarka, doktorka, też baba położna, akuszerka. Paul. sentent. || Przewizsko Minerwy. *Minerva medica.* Inscr. ap. Grut. || Chirurg. Plaut. Sulp. in Cie. || *Digitus medicus.* Plin. t. j. palec czwarty u ręki. || Czarodziejski. Sil.

MEDICUS, a, um, (od *Medica*) (*Μηδίκος*). Należący do Medii, Medski, np. — *vestis.* Nep. — *smaragdus.* Plin. — *dea.* Auson. t. j. bogini Nemezis.

MEDIDIES, (od *medius* i *dies*) i. q. *meridies*. Południe. Cie. Farr.

MEDIE, psk. (od *medius*, a, um). Średnie, pomiernie, dość mianie, średnio, np. — *moratus.* Apul. — *imperare.* Eutrop. *Medie temperanda sint.* Lactant.

MEDIETAS, atis, z. (od *medius*, a, um). Środek, pośredek, średnica, miejsce w pośrodku. Cie. Lactant. *Medietas loci.* Apul. || Połowa, połowica np. *coquere usque ad medietatem.* Poll. || Środek, t. j. średnia droga, średni gościniec. Paul. in Pandect.

MEDILUNIA, ae, z. i. e. *dimidia luna*. Połowa księżyca. Martian. Cap.

MEDIMNUM, i, n. i *MEDIMNUS*, i, m. (*μῆδυρος*). Grecika zbożowa miara, grecki szefel, korzec. Cie. Nep.

MEDIO, as, are, (od *medius*, a, um). Dzielić na połowę. Apie. *Mediante Junio.* Pallad. W połowie Czerwca.

MEDIOCRICULUS, a, um, (zdrobna od *mediocris*) i. q. *mediocris*. Bardzo mierny, np. — *exercitus.* Cato.

MEDIOCRIS, e, ptok. (od *medius*, a, um). Średni, pomierny, mierny, pomiarkowany, znośny, jaki, taki, np. — *orator.* Cie. *Vir mediocris.* Sall. — *homo.* Cie. *Non mediocris animus.* Sall. || Szczególnie mierny t. j. nieosobliwy, nie szczególny, zły, blahy, podły, lichy. — *eloquentia.* Cie. — *ingenium.* Id. — *poeta.* Hor. — *actor caesarum.* Id. — *scripta.* Ovid. — *animus.* Caes. — *vir.* Justin. t. j. mąż z pospolitego stanu. *Non mediocris industria.* Nep. — *diligentia.* Caes. t. j. niepospolita pilność. || *Syllaba mediocris*, i. e. *anceps*. Zgłoska krótka i długa. Gell.

MEDIOCRITAS, atis, z. (od *mediocris*). Pomierność, średniość, środek, średnia droga, gdzie niejest ani wiele, ani mało. *Mediocritas, quae est inter nimium et parum.* Cie. *Mediocritem tenere.* Id. Zachować pomierność. — *dicendi.* Cie., albo in *dicendo.* Id. *Aurea mediocritas.* Hor. || W liezb. mnog. *mediocritates.* Cie. || To, co nie jest osobliwem, szczególnem, niekzemnością, małe znaczenie, małoważność, np. — *ingenii.* Cie. t. j. mało znaczący geniusz. — *hominum.* Fell. || Małość, małość; ztąd *mediocritas nostra.* Fell. t. j. nasza lichota, chudoba. *De sua mediocritate.* Inscr. ap. Murat. t. j. ze swojego ubóstwa, chudoby.

MEDIOCRITER, psk. (od *mediocris*). Pomiernie t. j. miernie, średnie, np. *ordo annalium mediocriter nos tenet i. e. delectat.* Cie. *Mediocriter disertus.* Id. || Miernie, umiarkowany sposobem t. j. nieosobliwie, nieszczególnie. *Mediocriter vestitam veste lugubri.* Ter. *Res mediocriter utiles.* Hor. || Spokojnie, cicho, łagodnie, cierpliwie, np. *non mediocriter ferre.* Cie. t. j. niecierpliwie.

MEDIOLANUM, i, n. Miasto we Włoszech, stołeczne miasto Insurbrii, dziś *Milano* we Włoszech. Liv. Auson. Plin. Tac. || *Mediolanensis*, e, ptok. Należący do Mediolanu, Medyolański. Cie. Farr. *Mediolanenses.* Mieszkańcy Mediolanu. Farr.

MEDIOMATRICI, orum, (*Μεδιοματρικοί*, Strabo.) Naród w Gallii Belgickiej nad rzeką Mozellą, w okolicy Metz. Caes. Tac. Plin. || Też *Mediomatrices.* Ptolem. Miasto zwane *Divodurum*.

MEDIOXIME albo *MEDIOXUME*, psk. (od *medioximus*) i. q. *mediocriter.* Farr. ap. Non. Ob. *Mediocriter*.

MEDIOXIMUS albo *MEDIOXUMUS*, a, um, (od *medius*) i. q. *medius*. W środku, w pośrodku, w średnicy będący, zostający, średni, środkowy, np. *uxor medioxima.*

Plaut. Żona średnia pomiędzy trzech żon. || *Medioximi.* Plaut. t. j. pół bożkowie, średni bogowie. || i. q. *mediocris*, np. *medioximum i. e. mediocre.* Fest.

MEDIPONTUS, i, m. Lina od tlokarai, np. *medipontos quinque, trochleas decem.* Cato.

MEDITABUNDUS, a, um, (od *meditor*) i. q. *meditans*. Zamysłony, pogrążony w myślach, myślący o czem, studiujący, np. *Romanum meditabundus bellum.* Justin.

MEDITAMEN, inis, n. (od *meditor*) i. q. *meditationum*. Myśl, myślenie, rozmyślanie o czem, przygotowanie, przysposobienie, przyprawa, np. — *belli.* Sil. — *rerum.* Prudent.

MEDITAMENTUM, i, n. (od *meditor*). Rozmyślanie o czem, przygotowanie, przysposobienie, przyprawa, gotowość, dyspozycja, np. — *belli.* Tac. || Cwiczenie, wprawa, praktyka, np. — *puerile.* Gell. t. j. początkowe dziecięce ćwiczenia.

MEDITATE, psk. (od *meditatus*, a, um). Rozmyślanie, wystudowany sposób, np. — *probra effundere.* Sen. || *Meditate tenere.* Plaut. t. j. dobrze, dokładnie znać, wiedzieć.

MEDITATIO, ōnis, z. (od *meditor*). Rozwaga, głęboka rozważa, rozmyśl, refleksja, uwaga, namysł o jakiej rzeczy, np. — *malis.* Cie. *Suae meditationi relinquere.* Tac. *Ad rhetoricas meditationes.* Gell. || Przygotowanie, gotowość poprzednica, przysposobienie. *Causa in meditatione versatur.* — *mortis.* Sen. t. j. przygotowanie do śmierci. || Cwiczenie, wprawa, praktyka w jakiej rzeczy; też nałóg, zwyczaj, przyzwyczajenie, wdronienie, np. *ramum edomari meditatione curvandi.* Plin. t. j. przyzwyczajaniem, wdronieniem.

MEDITATIVUS, a, um, (od *meditor*). Tycejący się rozmyślania, należący do rozmyślania, np. — *verba.* Prise. Diomed. t. j. słowa, które znaczą chęć, skłonność, przygotowanie do czego np. *parturio, lecturio, esurio etc.*

MEDITATOR, ōris, m. (od *meditor*). Rozmyślacz, który rozmyśla o czem. Prudent.

MEDITATUS, us, m. (od *meditor*) i. q. *meditatio*. Myśl, myślenie, rozmyślanie, refleksja. Apul.

MEDITATUS, a, um, (imsl. od *meditor*). Cie. Który rozmyślał || Który się przygotował. || Rozmyślany, rozważany, roztrząsany z gruntu. *Meditata sunt mihi omnia incommoda.* Ter. Przewidziałem wszelkie trudności.

MEDITERRANEUS albo *MEDITERREUS*, a, um, (od *medius*, a, um). Fest. Śródziemny, położony w pośrodku ziemi. || *Mediterraneum mare.* Isidor. Morze śródziemne. || *Mediterraneum absol.* Plin. Miejsce wśród ziem.

MEDITOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *meditor*, rozmyślanie). Cie. Myśleć, rozważać, roztrząsać. *Jan nunc et incestos amores de*

tenero meditatur ungui. Hor. Ijuż od lat dzieciennych, myśli o niecznych miłostkach. Cie. Plaut. || Gotować się jako mówcy do wysłowienia swej mowy, komicy do udawania na scenie. Virg. || Pisać wiersze. Plaut. || Przypominać, wzmiarkować, mówić o kim, albo o czem. || *Meditari aliquid.* Virg. Przedsiębrać, gotować, uczyć się, ćwiczyć się. — *artem citharoedicam.* Suet. Uczyć się na lutni.

MEDITRINA DEA. Fest., zamiast *medicatrina* przez skrót., albo od *medeor*. Bogini leczenia.

MEDITRINALIS, e, ptok. Bogini Meditrina (seil. dea). Tycejący się bogini leczenia. Farr.

MEDITULLIUM, ii, n. (od *medius*, a, um). Środek miejsca, pośredek, średnica. Cie. *Medio loci meditullio.* Apul. — *oneris.* Id. — *aedis sacrae.* Id. || *In mediotullio.* Apul.

MEDIUM, ii, n. (od *medius*, a, um). Cie. Środek czego. *Emedio discedere.* Cie. Wyjść z pośrodku, odejść, ustąpić. || *Media verba.* Ovid. Wyraży używane od wszystkich. || *In medium, in medio asferre, ponere, proferre.* Cie. Przekładać co komu, wystawiać. || *In medio relinquere.* Fell. Nie nie postanowić, zostawić. — *sunt.* Cie. Są jawne w oczach wszystkich. — *esse.* Ter. Żyć. || *In medium vocare.* Cie. Rozważać, roztrząsać. || *venire.* Cie. Stawić się przed kim. || *De medio tollere.* Cie. Zabić. — *excedere.* Ter. Zycia dokonać. || *Per medium.* Quintil. Średnie, w pomiar. || *In medium.* Cie. Dla powszechnego dobra. || *In medio.* Pallad. Pod gołem niebem. Farr. || Połowa.

MEDIUS, a, um, (od *medius*, średni, środkowy). Cie. Średni, w pośrodku będący. *Medium arripere.* Ter. Wpół kogo ująć. *In colle medio.* Caes. Wśród pagórka. *Medio noctis spacio.* Ovid. O północnej dobie. — *dies.* Ovid. Dzień wpół kresu. — *aestu.* Virg. W południe. || — *amicus.* Liv. Obojętny przyjaciel. — *occurrere.* Virg. Zabić czemu. || Mierny. *Media bella.* Liv. Wojny zwyczajne, pospolite. *Aetatis mediae vir.* Phaed. Mąż średniego wieku. Liv. || Umiarkowany. || — *pacis et belli.* Hor. Wahający się między pokojem a wojną. Liv. || Bezstronny. Virg. || Pośrednik.

MEDIUS FIDIUS albo *MEDIUSFIDIUS*. Zaiste, przysięga na Herkulesa, szczególnie używana od niewiast. Ob. FIDIUS.

MEDIX, Ob. *MEDDIX*. *MEDOCACUS* albo *MEDUACUS*, i, m. (*Μεδοάκος*, Strabo.) Rzeka w Wenecji; teraz Brenta. Liv. Plin.

MEDUANA, ae, z. Rzeka w Gallii Belgickiej. Lucan.

MEDULLA, ae, z. (od *medius*, a, um). Ovid. Szpik. || Col. Wewnętrzna część roślinna, czyli rdzeń drzewa. Plin. Mąka. || Pięknie się wyraża przez *medullas*, gdy chcemy oznaczyć stan wewnętrzny serca. *Fervor in venis medullisque insederit.* Cie. Zapal

w żylach i szpiku osiadł. *Est* (i. e. comedit) *mollis flamma medullas*. *Virg.* t. j. szpik ogień pożera. || *Cic.* Bardziej uprzejma i miłsza część czego. || *Cic.* Rzeczy jakiejś moc, siła. || — *panis*. Ośrodek chleba czyli mięksiz. || Rżeni, tręś, wybor, czoło, kwiat, korona. *Enn. ap. Cic. Suada medulla* — *verborum*. *Gell.*

MEDULLARIS, e, ptak. (od *medulla*). Będący w szpiku, należący do szpiku, zostający we wnętrznościach, szpikowy. — *dolor*. *Apul.*

MEDULLATUS, a, um, (imsl. od *medulla*, are). Pelen szpiku, tłustości, tłuszczu. *Apul.*

MEDULLI, orum. Naród Alpejski w Sabaudii. *Plin. Vitr.* || Ztąd *Medullinus*, a, um. Należący do tego narodu. *Medullina te feret aura noti*. *Auson.* t. j. więcej wiatry z okolic Medullów.

MEDULLITUS, psk. (od *medulla*). W szpiku, aż do szpiku, np. *medullitus aquiloniam intus servat frigidinem*. *Farr. ap. Non.* t. j. aż do szpiku północny chłód utrzymuje. || Przenosić, w szpiku t. j. wewnętrznie, w głębi serca, w sercu, wewnątrz, serdecznie, uprzejmie, np. — *amare*. *Plaut.* — *ingemere*. *Apul. Medullitus dolore commotus*. *Id.*

MEDULLO, as, avi, atum, are, (od *medulla*). Szpikiem napelnąć, wypełnić, np. *ossa medullare*. *Augustin. Artus medullatos*. *Apul.*

MEDULLOSUS, a, um, (od *medulla*). Pelen szpiku. — *humerus*. *Cels.*

MEDULLULA, ae, z. (zdrobn. od *medulla*). Szpik, szpiczek, gdy się mówi zmniejszającym sposobem, np. — *anseris*. *Catull.*

MEDULUS, a, um. *Plin.* Tyczący się Medulów, narodu w Gallii Akwitańskiej.

MEDUS, a, um, (*Μῆδος*). *Hor.* Medzki, Perski, Assyryjski. *Medum flumen*. *Hor.* Eufrat. || *Medi*, orum. *Hor.* Naród Medzki, najczęściej Partowie.

MEDUSA, ae, z. (*Μέδουσα*). Jedna z tak zwanych Gorgonów, córka Forkusa albo Gorgona. *Hygin. Apollod. Ovid.* Córka Prijamusa. *Apollod.*

MEDUSAEUS, a, um, (*Μεδουσαῖος*). Należący do Meduzy, tyczący się Meduzy, Meduzowy, np. — *os*. *Ovid.* — *monstrum*. *Id.* — *coma*. *Martial.* — *equus*. *Ovid.*, albo *praepes*. *Id.* Pegaz. — *fons*. t. j. Hippokreny, takowe źródło, kopytem Pegaza otworzone zostało.

MEFANCILUM, i, n. i. e. *teli missilis genus*. *Fest.* Rodzaj pocisku. Uczony np. *Scalig. Mesancylum* (*μεσανγκυλον* i. e. *jaculum amentatum*) woli czytać.

MEGABYZUS, i, m. (*Μεγαβύζος*). *Plin.* Przewisko Perskie. *Id.* || Przewisko kapłana Dyany Efezkiej. *Quint.* || Przewisko rzecznika perskiego.

MEGAERA, ae, z. (*Μεγαίρα*). Jedna z Furii. *Virg. Claudian. Apollod. Hygin.*

MÉGALENSIS, se, ptak. (od *μεγάλη*, wielka). Tyczący się igrzysk Cybele. — *purpura*. *Mart.* Szata purpurowa, którą nosił pretor w czasie tych igrzysk. *Megalenses*. *Cic.* Dni, podczas których odprowadzano igrzyska. — *ludi*. Ob. **MÉGALESIA**.

MÉGALESIA, orum, n. mn. (*Μεγαλήσια*). *Cic.* Igrzyska i święta w Rzymie na cześć Cybele.

MÉGALESIACUS, a, um, (od *Megalesia*, orum). *Juv.* Należący do tych igrzysk.

MÉGALESIS, a, um, jak *Megalensis*; ztąd *Megalesia scil. sacra* albo *solennia*. *Fest.* Drammatyczne widowiska na cześć Cybele np. *Megalesia spectare*. *Cic.* — *facere*. *Id.*

MÉGALIOS, a, um, (*μεγαλῖος*, wspaniały, okazały). Wielki, wspaniały, przepyszny, okazały, pański, świetny, znakomity, np. *megalion scil. unguentum* (*μεγαλῖον scil. μύρον*). Rodzaj przewybornej maści, złożonej z balsamu i muskatowego olejku. *Plin.*

MÉGALOGRAPHIA, ae, z. (*μέγας*, wielki, *γράφω*, maluję). *Vitr.* Malowidło wyrażające postacie bogów, rozmaite wielkie wypadki i historie.

MÉGALOPOLIS, is, z. (*Μεγαλόπολις*). *Liv. Plin.* Miasto w Arkadii, ojezyzna Polibiusza. || *Megalopolitanus*, a, um. *Id.* Należący do tego miasta. || *Megalopolitani*. *Liv. Plin.* t. j. mieszkańcy miasta Megalopolis.

MÉGARA, ae, z. *Cic.* i **MÉGARA**, orum, n. mn. *Ovid.* Megara, miasto Achai na pograniczu Attyki i Peloponezu. *Serv.* || Miasto w Sycylii. *Hygin.* || Zona Herkulesa.

MÉGAREIUS, a, um, (*Μεγαρείος*). Megarejski. — *heros*. *Ovid.* Hipponenes, syn Megary. *Stat.* || Należący do Megary.

MÉGARENSIS, e, ptak. Należący do Megary, z Megary, Megarski, np. *Nicias Megarensis*. *Plin.* || *Megarenses*. Mieszkańcy Megary w Attice. *Plin. Mela.*

MÉGAREUS, a, um, (*Μεγαρείος*). Tyczący się miasta Megary, z Megary, Megarejski, np. *Euclides Megareus*. *Cic.*

MÉGARICUS, a, um, (*Μεγαρικός*). Należący do miasta Megary, z Megary, Megarski. — *ager*. *Plin.* — *sinus*. *Id.* — *signa*. *Cic.* t. j. posagi z Megarskiego marmuru. || Ztąd *Philosophi Megarici* albo *Megarici*, scil. *philosophi*. *Cic.* t. j. uczniowie Euklidesa z Megary albo z jego sekty.

MÉGARIS, idis, z. (*Μεγαρίς*) scil. *terra*. Okolica w Grecji, gdzie leży Megara niedaleko Attiki. *Plin. Mela.* || — *scil. urbs*. *Mela. Plin.* || Wyspa na morzu Etruskim. *Plin.*

MÉGARUS, a, um. Należący do miasta Megary, z Megary, Megarski, np. — *sinus*. *Virg.*

MÉGISTANES, um, m. (*μεγιστᾶνες*, pierwsi panowie). Panowie, magnaci. *Tac. Sen. Suet.*

MEHE zamiast *me* mają niektórzy starożytni pisarze. *Quintil.*

MEHERCULE, **MEHERCLE** albo **MEHERCULES**. Przysięga. Ob. **HERCULES**.

MÉJO, is, ere, (od *μῆζω*, szęć albo z herbajsk. maum, woda) i. q. *mingo*. Puszczać wodę, szezać, moczyć, mokrzyć, wodę odlewać. *Martial. Pers. Colum.* || Ztąd *caldum* (zamiast *calidum*) *mejere et frigidum potare*, przysłów. *Petr.* t. j. więcej się wydaje, aniżeli się bierze.

MEL, mellis, n. (od *μέλι*, miód). Miód, który pszczoły robią. || Przenosić. Wyraz pieszczoty. *Mel meum*. *Plaut.* Moje serce. || Słodczy, przyjemność. *Fidis enim, manare poetica mella te solum*. *Hor.* Ze poetyczna słodycz od ciebie tylko samego płynie. *Plin.* || Słodczy stylu, wymowy. || *Mel mihi videor lingere*. *Plaut.* przysł. Mam w czem największą rokosz? || *Mella petere in medio flumine*. *Ovid.* przysł. Nadaremnie szukać czego. || W przypad. szóstem *melli*, zamiast *melle*. *Plaut.*

MELAENA, ae, z. (*μελας*). Choroba czarna, womit czarny krwisty.

MELAMPHYLLON i **MELAMPHYLLUM**, i, n. (*μελας*, czarny; *φύλλον*, liść). *Plin.* Barszcz włoski.

MELAMPÓDION, ii, (*μελαμπόδιον*). Ciemierycha zwyczajna. *Plin.*

MELAMPYTHIUM, ii, n. (*ψίδιον*, jagoda suszona). *Plin.* Rodzaj suszonej winnej jagody czarnej.

MELANAETOS, i, m. (*ἀετός*, orzeł). *Plin.* Orzeł czarny.

MELANCHLAENI, orum, m. mn. (*χλαῖνα*, suknia). *Mela.* Naród dziki Sycyjski, noszący czarne odzienie.

MELANCHOLIA, ae, z. (*μέλας*, czarny, *χολή*, żółć). *Cic.* Melancholija czarna z czarnej pochodząca żółci. || *Melancholicus*, a, um, (*μελαγχολικός*). *Cic.* Melancholiczny. *Melancholicae vertigines*. *Plin.* Zawrót głowy z czarnej pochodzący żółci.

MELANCORYPHOS, i, m. (*μέλας*, czarny, *κορυφή*, wierzch). *Plin.* Czarnogłowy.

MELANCRANIS, is, n. (*μελάγκρανις*). *Plin.* Sit morski z czarnym nasieniem.

MELANDRYUM, ii, n. (*μελάνδρον*). *Plin.* Tuńczyk, ryba morska. || Rosołowa strawa. *Id.* || Rżeni w dębie. *Id.* || Czechrzyca, rodzaj ziela, które rośnie między zbożem.

MELANIA, ae, z. (*μελανία*). *Plin.* Czarnosć, sinosć na ciele.

MELANOSIS, is, z. (*μελας*; *νόσος*, choroba). Choroba czarna okazująca się pod postacią czarnych plam i narośli, zewnętrznie i wewnątrz ciała.

MELANSPERMON, i, n. (*μελας*, czarny, *σπέρμα*, nasienie). *Plin.* Miodówka, czarna, ziele.

MELANTERIA, ae, z. *Scrib. Larg.* Czernidło szewskie.

MELANTHEMON, i, (*μελάνθημον*) i. q. *anthesis*. Rumian, rumianek. *Plin.*

MELANTHIUM, ii, n. (*μέλας*, czarny, *ἄνθος*, kwiat). *Plin.* Miodówka, roślina.

MELANTHUS, i, m. *Ovid.* Rzeka w Sarmacji, która wpada do Dniepru.

MELANÜRUS, i, m. (*μελάνουρος*). *Plin.* Wielgok, ryba, która ma czarny ogon.

MELAPIUM, ii, n. (*μήλον*, jabłko; *ἔπιον*, gruszką). *Plin.* Jabłko razem i gruszką.

MELAS, anis i anos, m. (*μέλας*, czarny). *Plin.* Rzeka w Boeocii, której woda czerniała (wełnę). || *Mela*. — w Traeii. || *Ovid.* — w Cylicy. || *Cels.* Rodzaj czarnego trądu.

MELCULUM, i, n. *Manil.* Ob. **NELLICULUM**.

MELDAE, arum, m. mnog. i **MELDI**, orum, m. mn. *Plin.* Naród w Gallii Celtyckiej, teraz mieszkający Meaux.

MELE, n. mn. Ob. **MELOS**.

MELÉAGER, **MELÉAGROS** albo **MELEAGRUS**, i, m. (*Μελέαγρος*). *Hygin.* Syn Oeneusza, króla Kalidonii.

MELÉAGREUS, a, um, (*Μελέαγρος*). *Lucan.* Tyczący się Meleagra.

MELÉAGRIS, idis, z. (*Μελέαγρις*). *Plin.* Jedna z sióstr bajecznych Meleagra. || *Farr.* Kokosz Afrykańska. || *Col.* Indyk, kokosz Indyjska.

MELÉAGRIUS, a, um. *Stat.* Należący do Meleagra.

MÉLES, etis, m. (*Μήλης*). *Plin.* Rzeka w Ionii nad brzegami której jak twierdzą, Homer się urodził.

MÉLES, is, z. *Farr.* Ob. **MELIS**.

MÉLESIGENES, ae, m. *Arnob.* Przewisko Homera od rzeki Melety.

MÉLETABUS, a, um. *Tibull.* Homero-wy, od rzeki Melety.

MÉLETE, es, z. (*μελέτη*). *Cic.* Jedna ze czterech Muz córka Jowisza.

MELIBOEIA, ae, z. (*Μελίβοια*). *Plin.* Miasto w Tessalii. || — w Magnezii. || *Melibocus*, a, um. *Virg.* Melibejski, należący do miasta w Tessalii.

MELICERIS, idis, z. (*μέλι*, miód; *κηρός*, wosk). *Cels.* Wrzód żółty na ciele, ognipióro, słodki strup na głowie dziecinnej.

MELICERTA i **MELICERTES**, ae, m. (*Μελικέρτης*). *Ovid.* Syn Atamanta króla Tebów.

MELICHLOROS, i, m. (*μέλι*, miód; *χλωρός*, żółty). *Plin.* Rodzaj agatu albo kornalinu.

MELICHRUS, otis, m. (*χρῶς*, kolor). *Plin.* Topaz, kamień drogi miodowego koloru.

MELICHRUS i **MELICHRUSOS**, (*μελίχρος*). *Luer.* Zarywający na kolor miodowy.

MELICHRYSOS, i, m. (*μελίχρονος*). *Plin.* Hyacynt, kamień złotawy Indyjski.

MELICRATUM, i, n. (*μελίκραντι*, mieszam). *Veget.* Miód rozтворzony wodą; miód pity.

MELICUS, a, um, (*μελικός*, tyczący się śpiewu i rytmu). *Cic.* Liryczny, ponieważ poeciowie liryczni dźwiękiem liry przyspiewywali swe wiersze. || *Melicae* i *melicae calenae*. *Varro.* Naczynie do wina.

MELIGUNIS albo **MELOGONIS**, idis i idos, (*Μελιγουνίς*). *Plin.* Starodawne nazwisko wyspy Liparyi, niedaleko Sycylii.

MELILŌTAS, i, ż. i MELILŌTUS, i, m. (μελίλωτας). Plin. Melilot, roślina.

MELILOTOS, i, ż. (μελίλωτος, μελίλωτον) albo MELILOTUS, i, inaczej *sertula Campana* zwana. Melilot, konieczna, melilot biały, przylulija, nozdrzyk. Ovid. Plin. Pallad. Scrib. Larg. || Też Meliloton (um) r. nijaki. Plin.

MELIMELUM, i, n. (μέλι, miód, μήλον, jabłko). Farr. Plin. Jabłko rajske miodowego smaku.

MELIMELI, n. nieprzyp. Col. Miód z pigwą czyli likwor miodowego smaku.

MELINUS, a, um, (μήλον, owca). Plaut. — scil. crumena, mantica. Id. Mieszek skórzany, tlomok.

MELINUS, a, um, (μήλον, jabłko). Plin. Pigwowy. — oleum. Id. Olejek z kwiatów pigwowych. — unguentum. Id. Maść z pigwy. || Melinum. Vitr. Farba biała. || Plaut. Bielidło. || — scil. vestimentum. Plaut. Suknia żółtego koloru. || Farr. Blejwas.

MELIOR, ōris, m. ż. n. melius, (stopień drugi od bonus). Cic. Lepszy. Meliora nunciare. Cic. Oznajmić pomyślniejsze wieści. Et quorum melior sententia menti. Virg. I co głębiej zdaniem rzeczy waża. || Cwieczesz. — jaculo. Virg. — w rzucaniu pocisku. — pedibus. Virg. Prędszy. || Sall. Just. Śmielszy. || Zdrowszy. Melius est illi factum. Cic. Zdrowszy. — erit isti morbo. Plaut. Lepiej się mieć zacząć. || W lepszym będąc stanie. — mihi est. Plaut. Lepiej się mi powodzi. || Melius, psk. Cic. Lepiej.

MELIORATIO, ōnis, ż. (od melioro, are). Polepszenie, np. roli, gruntu. Cod. Just. Facere meliorationes. Ibid.

MELIORATUS, a, um, (imśl. od melioro, are). Polepszony. Cod. Just.

MELIORESCO, scis, scēre, n. (od melior). Stawać się lepszym, polepszać się. Colum.

MELIORO, as, are, (od melior). Polepszyć, lepszym uczynić, np. praedium. Cod. Just. — proprietatem. Ulp. in Pandect.

MELIPHYLLUM, i. Ob. MELISPHYL-LUM.

MELIS, is, ż. (μέλι, jesion). Fest. Drzewce u włóczęgi z jesionu.

MELIS, is, ż. Farr. Zbik. || Jazwiec. || Rot dziki.

MELISPHYLLUM, i, n. (od μέλι, miód, φύλλον, liść). Virg. Pszczelnik ziele, albo miękka roślina, która się daje pszczolom, inaczej *apiastrum* zwana. Virg. Colum. Pallad. || Melissophyllum. Plin.

MELISSA, ae, ż. (μέλισσα). Pszczola; ztąd Nymfa, która się przekształciła w pszczolę. Colum.

MELITA, ae, ż. Cic. i MELITE, es, ż. Cic. Malta, wyspa na morzu śródziemnym. Plin. || Wyspa na morzu Adryatyckim.

MELITAEUS, a, um, (Μελιταῖος). Plin. Maltański, tyjący się Malty.

MELITE, es. Ob. MELITA.

MELITENSIS, e, ptak. Cic. Maltański, należący do Malty. || Melitensia absol. Lucr. Suknie Maltańskie.

MELITES, ae, m. (μηλίτης) scil. lapis, i MELITIS, idis, ż. Plin. scil. gemma. Id. Hyacynth albo topaz drogi kamień.

MELITESIUS, a, um, (μηλιτιος) i. q. Melitensis, np. — coralina. Grat. Cynege.

MELITINE. Ob. MELITA.

MELITITES, ae, m. (μηλιτιτης). Plin. Rodzaj trunku słodkiego z miodu. || scil. lapis. Id. Kamień miodowy.

MELITTAENA albo MELITAENA, ae, ż. (μελιτταῖνα). Podwójna roślina i. q. marrubium. Apul. || i. q. apiastrum albo melissophyllum. Plin.

MELITTIS, idis, ż. Roślina i. q. melissophyllum. Plin.

MELITURGUS, i, m. (μελιουργός) Farr. Bartnik, pasiekarz, pszczelarz, właściwie kolo barci leśnych chodzący.

MELIUS w stop. drug. od bonus, psk. Cic. Lepiej. — ire. Ter. Lepiej drogi trzymać się. — est mihi. Plaut. Wzmagam się, mam się lepiej. — emptum. Tac. Taniej kupiono. || Melius, a, um. Z Melos. Ob. Melos.

MELIUSCULE, psk. (od meliusculus, a, um). Nieco, trochę lepiej, lepiej nieco. — eum tibi erit. Cic. Skoro się nieco wzmożesz, na zdrowiu polepszysz.

MELIUSCULUS, a, um, (zdrobn. od stop. drug. melior). Nieco, trochę lepszy. — spes. Farr. ap. Non. ex mala (re tua facies) meliusculum. Plaut. t. j. trochę lepiej poprowadzisz interes. || Nieco, trochę zdrowszy, wzmagający się. Meliuscula est. Ter. t. j. ma się nieco lepiej. Meliusculus esse coepit. Cels. t. j. zaczął się mieć trochę lepiej.

MELIZOMUM, i, n. (μελίζωμον). Posilny rosół, sos, przyprawa z miodu. Apic.

MELLA, ae, ż. (od mel) podobno scil. aqua (od mellus, a, um zamiast mellus). Pewna miodowa woda (aqua muls). Colum.

MELLA albo MELA, ae, m. Rzeka w Galii z tej strony Alpów. Virg. Catull. || Przewisko rzymskie, np. M. Annacus Mella, ojciec poety Lukana. Tac.

MELLACEUS, a, um, (od mel) np. mellaceum i. q. sapa. Non. Warzone wino.

MELLARIUS, a, um, (od mel) Tyjący się miodu, trudniący się miodem, należący do miodu, miodowy, np. naczynie miodowe, miodowy garnek. — vas. Plin. || Ztąd mellarius scil. homo. Farr. Pszczelarz. || Mellarium scil. aedificium albo stabulum. Farr. Pszczelnik, miejsce, gdzie stoją ale, ula-wnice.

MELLATIO, ōnis, ż. (od mello, are) Podbiieranie miodu. Colum. Plin.

MELLEUS, a, um, (od mel). Miodowy, z miodu. — crustum. Auson. Ztąd podobny do miodu, jak miód, nakształt miodu, np. miodowy smak, miodowy kolor. Sapor mel-leus. Plin. t. j. smak miodu, t. j. słodki jak miód. — color. Plin. Miodowy kolor. Sardynyches melleae. Plin. t. j. — miodowego ko-

loru. || Przenośnie, słodki jak miód t. j. miły, wdzięczny, przyjemny, np. aves melleis modulis suave resonantes. Apul. t. j. ptaszęta przyjemnie śpiewające. — adulatio. Auson. — oratio. Id. — eloquium. Id.

MELLEUSCULUS. Ob. MELIUSCULUS.

MELLICULUS, a, um, (od mel). Słodki jak miód, przenośnie, np. — corpusculum. Plaut. || Też rzeczownie melliculum. Miód, albo rzecz słodka jak miód, np. słowo pie-szczone, mój aniołku, moje serduszek. Plaut. || Melculum. Prisci.

MELLIFER, a, um, (od mel i fero zamiast ferens mel). Miodorodny, miód przynoszący. Ovid. np. — apes. Id. t. j. miodorodne pszczoły.

MELLIFEX, is, r. współ. od mel i facio) i. q. mellarius (vir) Pszczelarz. Colum.

MELLIFICIUM, ii, n. Dzień, robota pszczelna w ulu. Farr. Apes mellificis student. Colum. t. j. pszczoły pracują na zrobienie miodu.

MELLIFICO, as, avi, atum, are, (od mel i facio). Miód robić, mówić o pszczolach. Sic vos non vobis mellificatis apes. Virg. ap. Donat. in vita. Virg.

MELLIFILUS, a, um. Miód robiący albo służący do robienia miodu, np. — opus. Colum. — saltus. Id. — loca. Pallad.

MELLIFLUENS, tis, r. współ. (od mel i fluo zamiast melle fluens). Miodopłynny, miodem płynący. || Ztąd przenośnie, jakoby miodem płynący, miodopłynny, t. j. miły, wdzięczny, przyjemnie, słodko mówiący, np. — Nestor. Auson.

MELLIFLUUS, a, um, (od mel i fluo zamiast melle fluens) i. q. mellifluens. Miodopłynny, np. — antra. Avien. Homerus melliflui oris. Boeth.

MELLIGENUS, a, um, (od mel i genus). Miodowy, nakształt miodu, np. — succus. Plin.

MELLIGO, inis, ż. (od mel). Podobna do soku do cieczy miodu. Końcowego słowa go znaczy podobieństwo, np. lanugo, i. e. res similis lanue, imago cet. || Ztąd to, co nie jest jeszcze miodem, ale podobne do miodu, sok drzew albo pszczelna żywica, sok kwiatów, które pszczoły zbierają i w ulach na miód przerabiają. Plin. || Przenośnie sok kwitnącego jeszcze owocu. In prima lanugine demittitur uva, ejusque melligo. Plin. t. j. jeszcze sok owocu.

MELLILLUS, a, um, (zdrobn. od mel-linus albo mellinus). Miodowy, z miodu, jak miód słodziutki, mówiąc zmniejszającym sposobem np. pieczętliwie, z pobłażaniem, np. mea mellilla scil. res. Plaut. t. j. moja słodziutka laleczka, moja kochanka, moje serduszek.

MELLINIA, ae, ż. scil. petio (od mellineus albo mellinius, a, um i od mel). Właściwie miodowy napój. || Przenośnie, słodczy, słodkość, wdzięk, łagodność, przyjemność, wdzięk śpiewania, ukontentowanie,

uciecha, np. est magnae mellinae mihi. Plaut.

MELLIŌ, is, ivi, itum, ire. Robić co z miodu. || Ztąd Mellitus, a, um. Ob. Mellitus.

MELLITULUS, a, um. (zdrobn. od mellitus, t. j. słodki jak miód, miodowy, miodopłynny, miłuchny, wdzięczny, przyjemny, np. mea mellitula. Apul. t. j. moja słodziutka laleczka, moja kochanka, moje serduszek).

MELLITUS, a, um, (imśl. od niewycza-jnego słowa mellio, ire i. e. melle instruere etc.) Miodowy, z miodu, np. — favus. Farr. — placenta. Hor. t. j. miodownik, piernik. — bellaria. Farr. ap. Gell. t. j. wety, desert, które się dają na końcu obiadu. — dulciola. Apul. t. j. rozmaite słodczyce. — edulia. Id. || W ogólności, słodki jak miód, miodowy, miodopłynny, np. succus dulcis et mellitus. Plin. || Przenośnie, słodki jak miód, miodowy, miodopłynny, t. j. miłuchny, wdzięczny, przyjemny, miły, lubi, słodki, kochania godny. — oculi. Catull. — passer. Id. — dulcedo cantus. Apul. Mellitissimum saviu (saviu) Apul. Mi mellite, mi marite. Id. t. j. ukochania godny.

MELLO, as, avi, atum, are. Robić albo zbierać miód (ztąd Mellatio). Matura mellantur. Pallad. Gronow. czyta mature mellatur. Ed. Gesu. e. h. Cztery ma matura mella testantur. Incerta admodum lectio est.

MELLONA albo MELLONIA, ae, ż. (od mel) scil. dea. Bogini pszczoł i miodu. Augustin.

MELLOPROXIMUS, i, m. i. e. qui a Proximo sacrorum scriniu proximus erat. Cod. Justin. Ten, co na rok bieżący miał być dozorcą karbon kościelnych, wyraz mieszany od μέλλω, mam być i proximus.

MELLŌSUS, a, um, (od mel). Pelen miodu, podobny do miodu, np. — dulcedo. Coel. Aurel.

MELO, ōnis, t. j. Nil. Auson. Melo zamiast Nilus. Fest. też Serv. ad Virg.

MELO, ōnis, m. (podobno od μήλον, melon). Melon, owoc. Pallad. Fopise. Trebell.

MELOCARPON, i. Roślina i. q. aristolochia. Apul. de herb.

MELODES, is, m. (μελωδης). Śpiewak, który przyjemnie śpiewa, melodijnie śpiewający, np. Proculus melodes insonare pul-sibus. Sidor. Inni czytają melodis (od melo-dus, a, um).

MELODIA, ae, ż. (μελωδία). Przyjemne śpiewanie, melodija. Martian. Cap.

MELODINUM, i, n. i. q. melodia, np. melodinis. Farr. ap. Non.

MELODUNUM, i, n. Miasto w Galli Mel-lun zwane. Caes.

NELODUS, a, um, (μελωδός). Przyjemnie śpiewający, melodijny. — carmen. Prudent. — virgines. Auson. t. j. Syreny.

MELOE, n. Majówka, owad chrząszczo-wy, przyszczyca skórę.

MELÖFÖLIUM, *ii*, n. (właściwie ptak. *melo folius*, a, um, scil. malum). Owoc o jednym liściu. *Plin.*

MELÖMELI, n. (*μελόμηλι*). Smażony i przyprawiany sok pigwowy. *Colum.*

MELÖPEPO, *önis*, m. (*μελοπέπων*). Rodzaj ogórka albo melonu, albo dyni. *Plin.*

MELOPHYLLON, i. Roślina, i. q. *millefolium*. *Apul. de herb.*

MELÖPÖCIA, *ae*, *z*. (od *μελος*, śpiew, *ποιέω*, czynię) i. e. *habitus modulationis effectae*. *Martian. Cap.* Deklamacya śpiewem wykonana.

MELOS, n. (*μελος*). Pieśń, śpiewanie, śpiew, piosenka. *Dic. tibi regina longum Calliope melos.* *Hor.* || W liczb. mnog., *mele* (*μελη*). *Luer. Mela. Auson.* || W rodz. męzk. i nijakim. *Quosdam melos.* *Cato.* || W liczb. pojed. *flexile melum.* *Auson.*

MELÖTA, *ae*, albo **MELÖTE**, *es*, scil. *pellis* (*μηλωτή*). Barania skóra, skórką owcza, np. *circumierunt in melotis in pellibus caprinis.* *Fulgat. Hebr.*

MELÖTHRON, i. (*μηλόθρον*). Roślina, inaczej *vitis alba* zwana. *Plin.*

MELPOMENE, *es*, *z*. (*μελπομένη*, śpiewając). Jedna z Muz, która wynalazła tragedya. *Hor. Auson. Apollod.*

MELTOM mawiali starożytni zamiast *meliorum*. *Fest.*

MEMBRANA, *ae*, *z*. (od *membranus*, a, um). Właściwie skóra, blona, pliwka albo skórką, skóreczka, blonka, któremi się powlekają członki, (podobno od *membranus*, a, um). Pokrywający członki, należący do członków scil. *cutis*, np. *natura oculos membranis tenuissimis vestivit.* *Cic. Membrana cerebri.* *Cels.* t. j. pliwka mózgu. *Membrana stringens uterum.* *Lucan.* *Cicadae volant membranis.* *Plin.* || W ogólności, skóra, blona, np. skóra węża, skóra zwierząt. *Ovid. Lucan.* || Skórką zwierząt dobrze wyrobiona do pisania czyli pargamin. *In membrana scriptum.* *Plin.*, często też *Hor. Martial. Catull. Petron.* || Skórka na drzewie. *Plin.* || Przenośnie, powierzchnia, płaszczyzna, poziom, np.—*coloris.* *Luer.*

MEMBRANACEUS, a, um, (od *membrana*). Skórzany, blonowy t. j. składający się ze skóry, z blony, np.—*pinnac* (*vespertilionis*). *Plin.* || Skórzany, podobny do skóry, np. *cortex membranaceus* (*est*) *ut viti, arundini.* *Plin.* t. j. skóra winnej latorosli etc.

MEMBRANEUS, a, um, (od *membrana*). i. q. *membranaceus*, s e *membrana*. Blonowy, pargaminowy, z pargaminu, np.—*codex*. t. j. z pargaminu. *Ulp. in Pandect.* — *pugillares.* *Martial.*

MEMBRANULA, *ae*, *z*. (zdrobna. od *membrana*). Skórką, skóreczka, blonka.—*oculi.* *Cels.* || Pargamin, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. mały pargamin, pargaminiek. *Cic.* || W liczb. mnog. *membranulae.* *Seev. in Pandect.* || *Membranulum*, i, zamiast *membranula*. Skórką, skóreczka, blonka, np.—*hirundinis.* *Fulcat.*

MEMBRÄTIM, psk. (od *membrum*). Szeregami, na członki, członkami, na sztuki, od członków, do członków, np.—*deperdere sensum.* *Lucr. Mala, quae membratim sentiuntur.* *Plin. Thynni membratim caesi.* *Plin.* t. j. posiekane na sztuki.—*divisi.* *Id.* — *caesi.* *Plin.* t. j. posiekane na członki, członkami. || Przenośnie, na sztuki, sztukami.—*enumerare.* *Farr.* t. j. liczyć na sztuki, po osobno, pojedynczo. || *Membratim dicere* (w mowie) i. e. *per membra.* *Cic. Quintil.* t. j. mówić, podzieliwszy na male członki okresu.

MEMBRÄTURA, *ae*, *z*. (od *membro*, are) Rszalt członków, skład ciała, postać, np. mocna albo słaba, blada albo czerwona, zdrowa albo chora na wejście. *Adspiciantur, qua membratura sint.* *Vitr.*

MEMBRO, *as*, *arc*, (od *membrum*). Na członki, członkami kształcić, formować, np. *infans membratur.* *Censorin.*

MEMBRÖSUS, a, um, (od *membrum*). Opatrzony, w wielki, w mocny, silny członek, członkowaty, np. *membrösior aequo custos hortorum.* *Auct. Priap.* i. e. *majori mentula praeditus.*

MEMBRUM, i, n. (od *μελος*). Członek t. j. część ciała np. ręka, noga etc. *Cic. Ter. Hor. Ovid. Suet. Membrum* zamiast *mentula.* *Auct. Priap.* || *Membra ingrediendi* (*ei*) *non dedit.* *Cic.*, zamiast *ad ingrediendum*, t. j. członki do chodzenia. || *Magnos artus membrorum.* *Virg.*, zamiast *magna membra*, albo zamiast *magnos corporis artus*, zatem *membra* zamiast *corpus.* *Ter. Virg. Hor.* || Przenośnie, członek t. j. część jakiej całości, np. domu. *Plin. Ovid. okretu.* *Ovid.* — *vineae.* *Pallad.* — *urbis.* *Ammian.* — *imperii.* *Suet.* || Też o ludziach np. *convictus mei membra.* *Ovid.* — *philosophiae.* *Cic.* || Ztąd też w mowie, okres, część mowy. *Cic. Auct. ad Her.*

MEMECYLON, i, n. (*μημέκλον*). Owoc jeżówki włoskiej, przeszkotnicy (*arbutus*). *Plin.*

MÉMİNENS, *tis*, r. wspóln. (imśl. od *memini*). Pamiętny, który jest pamiętnym, albo który wspomina. *Liv. ap. Prisc. Auson. Sidon.*

MÉMİNİ, (bez czasu teraźn.) *isse*, (od *μνήσκει* i. e. *memini*, *recordor* albo od *meno*, *ere* albo od *menco*, *ere* i. e. *moneo*, złożyć czas przeszły *memini*, *supin. mentum*, złożyć *mentum* zamiast *commentum.* *Fest.*) Przypomnieć sobie co, przywołać sobie do pamięci, wspominać sobie na co, pamiętać, myśleć o czym, pamiętać co, pamiętnym być, wspominać. || Z przyp. drug. np.—*viuorum.* *Cic.* — *constantiae.* *Id.* || Z przyp. czwart. o rzeczach i o osobach, np.—*omnia.* *Cic.* — *beneficia.* *Id.* — *dicta.* *Cic.* — *numeros.* *Virg.* Też o osobach, np. *memineram Paulum.* *Cic.* *Cinnam memini.* *Id.* || z *de*, np. *de omnibus.* *Cic.* || Z przyp. czwart. i tryb bezokol., np. *memini te mihi narrare.* *Cic.* *memini te scribere.* *Id.* || *Meminisse* zamiast *memoria.* *Lucr.*

t. j. pamiętać, pamiętać. || Pamiętać o czym, na co, albo bydz pamiętnym, wspominać, rozważać co, rozmyślać, np. *meminisse oportebit, ut per hos dies etc.* *Colum. Memento, ut verberes.* *Hor.* Z tryb. bezokol. *Memento ferre suppetias.* *Plaut.* || *Absol.* bez przyp. np. *fac memineris.* *Ter.* || Wiedzieć, dobrze znać, wiedzieć, np.—*officium suum.* *Plaut.* — *numeros.* *Virg.* *Mementote, hos esse peritescendos.* *Cic.* t. j. wiedzieć, że etc. || Pamiętać, przypominać sobie co, wspomnieć, wzmiarkować, np. *meministi ipse de exulibus.* *Cic.* || Przenośnie, o rzeczach nieżywo-tych. *Memini levor praestare salutem.* *Lucr.* t. j. zna. || Imśl. *meminens.* *Ob. Meminens.*

MEMNON, *önis*, m. (*Μημων*). Król Etiopii, syn Titona i Aurory. *Hygin. Apollod. Plin.*

MEMNÖNIS, *idis*, *z*. (*Μημωνίς* Memnon-*ski.* scil. *aves.* *Plin.* Ptaki Memnonskie.

MEMNÖNIUS, a, um, (*Μημωνίος*). *Ovid.* Memnonski. || *Ovid.* Czarny. || *Lucan.* Wschodni. || *Memnonia gemma.* Drogi kamień.

MEMOR, *öris*, r. wspóln. (od *memini*). Pamiętny, który nie zapomina czego, np.—*beneficii.* *Cic.* — *pristinorum virtutum.* *Nep.* Też bez przyp. drugiego. *Memor, quae essent dicta.* *Cic.* *Memor et gratus.* *Id.* *Memor Lucullum periisse.* *Plin.* || Też o rzeczach nieżywo-tych, np. *Et cadum Marsi memorem duelli* zamiast *belli.* *Hor.* t. j. wino tak stare, dawne jak wojna Marsicka. || Ztąd pamiętny, wdzięczny, np. *animus memor in bene meritis.* *Cic.* || Pamiętny, mający wzgląd, uważny, postzegający, o osobach i rzeczach, np. *suevae memorem Junonis ob iram.* *Virg.* t. j. mściwa, chciwa zemsty Junona. || Kto-ry ma dobrą pamięć, np. *tantumque hominis ingeniosi ac memoris valuit exercitatio, ut etc.* *Cic.* || To co nam przypomina rzecz jaką, czyli te rzeczy, które zachowują pamięć, np. *impressit memorem dente notam.* *Hor.* *Tabellae memores.* *Ovid.* *I secundo omine et nostri memorem sepulcro scalpe querelam.* *Hor.* t. j. wyrzyj na grobowcu lament i żal.

MEMORÄBİLIS, e, ptak. (od *memoro*, are). Wysłuchany, przypuszczalny, myślą przypuszczony. *Hocine credibile est aut memorabile?* *Ter.* || Pamiętny, godny pamięci, osobliwszy, godny uwagi, znakomity, np. *familiaritas Laelii et Scipionis.* *Cic.*, też często. *Ter. Liv. Ovid.* || *Memorabilior.* *Liv.* *Multo memorabilior.* *Plin.*

MEMORÄCULUM, i, n. (od *memoro*, are). Pomnik, pamiętka, pamiętnik. *Apul.*

MEMORÄLIS, e, ptak. (od *memoria*). Służący pamięci, np.—*scripta.* *Arnob.* t. j. historyczne księgi. || *Memorialia absol.* *Paul. in Pandect.*

MEMORÄNDUS, a, um, (imśl. od *memoro*, are). Pamiętny, godny pamięci. *Virg. Ovid.* || Godny pamięci i chwaly. *Plaut.*

MEMORÄTIO, *önis*, *z*. (od *memoro*, are). Namienienie, wzmiarkka, wspominka. *Corn. Gell.*

To m II.

MÉMÖRÄTOR, *öris*, m. (od *memoro*, are). Wspominacz, co wspomina drugiemu, opowiadacz, narrator, np.—*casus tui.* *Pro-pert.*

MÉMÖRÄTRIX, *icis*, *z*. (od *memoro*, are). Wspominaczka co wspomina, narratorka, np. *memoratrix tibia pugnae.* *Fal. Flacc.*

MÉMÖRÄTUS, a, um, (imśl. od *memoro*, are). Wspominany, wzmiarkowany. || *Gell.* Sławny, pamiętny.

MÉMÖRÄTUS, *us*, m. (od *memoro*, are). Namienienie, wzmiarkka, wspominka, powieść, powiadanie, relacya, np. *istaec lepi-da sunt memoratui.* *Plaut.* *Parva et levia memoratui.* *Tac.* *Incredibile memoratu.* *Sall.*

MÉMÖRE, psk. (od *memor*) i. e. *memori-ter*. Z pamięci, na pamięć, np. *cum ista me-more meministi.* *Pompon. ap. Non.*

MEMORIA, *ae*, *z*. (od *memor*). Pamięć, władza duszy. — *tenacissima.* *Cic.* Bardzo mocna pamięć.—*segnis ac lenta.* *Sen.* Słaba pamięć. *Esse magna memoria.* *Cic.* Mieć wielką pamięć. *Hoc in memoria mea penitus insedit.* *Id.* To w mojej pamięci głęboko utkwilo. *Haec res affert mihi memoriam Platonis.* *Id.* To mnie przypomina pamięć Platona. *In memoriam redigere.* *Id.* Przypominać sobie. *Tenere vivam alicuius memoriam.* *Id.* Mieć kogo w żywej pamięci. *Memoriam agitare.* *Quint.* Cwiczyć pamięć. *Memoria custodire.* *Cic.* Zachować w pamięci. *Defici memoria.* *Colum.* Nie mieć pamięci. *Hoc fugit memoriam meam.* *Quint.* Nie pamiętać tego. *Vacillare memoria.* *Cic.* Chwiać się w pamięci. || Często się odnosi do czasu i rzeczy przeszłych, których trwa pamięć. *Usque ad nostram memoriam.* *Cic.* Aż do naszych czasów. *Hoc post hominum memoriam conti-git nemini.* *Id.* To się nie przytrafiło nikomu, ile ludzka zasięgnąć może pamięć. *Paeuv.* || Dawność, długość czasu. || Odnosi się do czasu przyszłego, we względzie nauk, historyi, pamiętek, dziejów potomnych. *Aliquid exstat, quod memoriam posteris prodat.* *Cic.* Jest coś, co pamięci potomności poda. *Gell.* || Księgi, hystorye, dzieje, pamiętniki. || *Ma-gister memoriae.* *Inser.* Jeden z urzędników cesarskich, którego było powinnością trudnić się rzeczami godnymi pamięci we względzie administracyi państwa. || *Memoria*, jako osoba i matka. *Sapientiae.* *Afran. ap. Gell.*

MEMORÄLIS, e, ptak. (od *memoria*). Służący pamięci, pamiętce, pomnikom, należący do pamięci, np. *libellus.* *Suet.* t. j. *zurnal*, *dziennik*, *dyaryusz*, *pamiętnik*. Też *memoralis* scil. *liber* albo *memoriale* scil. *scriptum.* *Paul. in Pandect.* t. j. *pamiętnik*. || *Memoralis* i. q. a *memoria*. Cesarska dworska służba, urząd t. j. *archiwista.* *Cod. Just. Memoriales.* *Ibid.* Dozorcy memoryalów i ksiąg pamiętnych.

MEMORÄTOLA, *ae*, *z*. (zdrobna. od *memoria*) i. q. *memoria*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Pamięć, np. *vacillare memoriola.* *Cic.* || *Pomnik*, *pamiętka*, *pamiętnik*, *grobowiec*, *nadgrobiek.* *Inser. ap. Fabret.*

MEMORIÖSE, psk. (od *memoriosus*, *a*, *um*). Z dobrą pamięcią, np. — *facere*. *Fronto*. || *Memoriosus*, *memoriosissime* *facere*. *Fest*.

MEMORIÖSUS, *a*, *um*, (od *memoria*). Mający dobrą pamięć. *Fest*. || Też *memoriosior*, *memoriosius*, *memoriosissime* (psk.) *Id*.

MEMORITER, psk. (od *memor*). Na pamięć, z pamięci, z głowy, np. powiedzieć co, opowiadać, np. — *respondere*. *Cic*. — *pronunciare*. *Id*. — *salutare*. *Suet*. — *orationem habere*. *Cic*. || — *cognoscere*. *Ter*. t. j. przypominając co sobie, poznawać. — *vocare*. *Plaut*. — *meminisse*. *Id*. — *tenere*. *Plin*. t. j. pamiętać, mieć w pamięci.

MEMORO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *memor*). Właściwie czynić co pamiętnym, ztąd opowiadać, mówić, wspominać. *Nomen tuum memora mihi*. *Plaut*. Powiedz mi swoje imię. *Mira memoras*! *Id*. Dziwne rzeczy powiadasz! *De natura nimis obscure memoravit*. *Cic*. O przyrodzeniu bardzo ciemno rozprawiał. *Fest*. || Przypominać, uczyć się na pamięć. *Nam quid ea memorem*. *Sall*. Ale na cóż mam to wszystko przywozić. || Ztąd *memoratus*, *a*, *um*, ptak. znajomy, wiadomy, znany, sławny, słynny, pamiętny, godny pamięci, wiekopomny, np. *memoratissimus*, *a*, *um*, np. — *sepulcrum Mausoli* (extractum ab *Artemisia*) *Gell*.

MEMPHIDIUS, *a*, *um*, i. q. *Memphiteus*. Należący do Memfis czyli tyczący się Egiptu.

MEMPHIS, *is*, i *idos*, albo *idis*, ż. (*Μεμφις*). Niegdyś sławne miasto Egiptu nad zachodnim brzegiem Nilu poświęcone bogini Izis i Wenerze. *Hor*. *Ovid*. *Propert*. *Martial*. *Plin*. || Córka Nilusa, żona Epafusa. *Apollod*.

MEMPHITES, *ae*, m. (*Μεμφίτης*). Należący do Memfis, z Memfis, Memficki, np. — *bos*. *Tibull*. t. j. Apis. — *lapis*. *Plin*. — *nomos*. *Id*. t. j. Powiat, okrag, okolica. *Plin*.

MEMPHITICUS, *a*, *um*. Tyczący się Memfis, należący do Memfis, Memficki, Egiptowski, np. — *sacra*. *Ovid*. — *ensis*. *Lucan*.

MEMPHITIS, *idis*, ż. (*Μεμφίτις*). Tyczący się Memfis, z Memfis, należący do Memfis, Memficka, też Egiptaska, np. — *vacca*. *Ovid*. t. j. Izis. — *cymba*. *Lucan*. — *terra*. *Juvenal*.

MEN albo **MENEN** i. e. e *Menenia* tribu. Ob. **MENENIUS**.

MENA, *ae*, ż. (*μῆνη* właściwie Miesiąc). Bogini miesięcznych chorób niewiast. *Augustin*. || Ryba. Ob. *Maena*. || Podwójna wyspa niedaleko Etypii. *Ptolem*.

MENAECHMI, *orum*, (*Μεναίχμοι*). Dwaj bracia bliźnięta, tytuł komedii *Plauta*.

MENANDER, **MENANDROS** albo **MENANDRUS**, i. m. (*Μένανδρος*). Poeta komiczny Ateńczyk, uczeń Teofrasta. || *Dimidiatus Menander*. *Jul*. *Caes*. Terencyusz komik, naśladowca Menandra.

MENANDREUS, *a*, *um*, (*Μενανδρεος*). *Propert*. Tyczący się Menandra.

MENANDRICUS, *a*, *um* i. q. *Menandrēus*. *Tertull*.

MENAPII, *orum*, (*Μενάπιοι*). Naród w Gallii Belgickiej nad Renem. *Caes*. *Plin*. *Strabo*. || Też *Menapi*. *Martial*.

MENAS. Ob. **MAENADES**.

MENCEPS, *ipis*, r. wspóln. i. e. *mente captus*. Szalony. *Prisc*.

MENDA, *ae*, ż. i. q. *mendum* (minus). *Ovid*. Wada ciała, plama na ciele, ramie albo noga jedna od drugiej krótsza, szpetny na twarzy kolor, wzrost nadzwyczajny człowieka. || *Suet*. Błąd w pisaniu.

MENDACILOQUUS, *a*, *um*, (od *mendacium* i *loquor* zamiast *loquens mendacium* vel *mendacia*). Mówiący kłamstwa, kłamliwy, kłamca, np. *nilil est mendaciloquus cet*. *Plaut*. *Mendaciloquorum doctrinae*. *Tertull*. t. j. kłamców nauki.

MENDACIÖLUM, i. n. (zdrobn. od *mendacium*) i. q. *mendacium*, mówiące zmniejszającym sposobem, małe kłamstwo, np. *mendaciolis*. *Cic*. *Ed*. *Ernest*. *mendacunculis*.

MENDACITAS, *ätis*, ż. (od *mendax*). Kłamstwo, kłamliwość, nałóg kłamstwa. *Tertull*.

MENDACITER, psk. (od *mendax*). Kłamliwie, kłamając, fałszywie. *Solin*. *Arnob*. *Mendacissime* *dicere*. *Augustin*.

MENDACIÖM, i. n. (od *mendax*). Kłamstwo, nieprawda, fałsz, błąd, np. — *impudens*. *Plin*. t. j. bezczelne kłamstwo. — *magnum et impudens*. *Cic*. *Mendacio fallere*. *Cic*. Oszukiwać kłamstwem. *Totus ex fraude et mendacio factus*. *Cic*. t. j. cały zdradą i kłamstwem podszyty. *Mendacium dicere alicui de re*. *Plaut*, albo *mendacium dicere*.

Nep, albo — *proloqui*. *Plaut*. t. j. mówić kłamstwa. *Mera mendacia* *fundere*. *Plaut*, *mendacium facere*. *Quintil*. t. j. kłamstwem wabić, pociągać, nęcić, powodować do czego. || *Mendacium dicere*. *Gell*. Kłamać, mówić nieprawdę, fałsz, błąd, mówić kłamstwo. *Sine mendatio vixi*. *Paul*. in *Pandect*. t. j. bez fałszu, bez udawania, bez zmyślenia, zatem szczerze, rzetelnie, prawdziwie. || Przenośnie o nieżywotnych rzeczach, np. — *famae*, np. *Conscia mens recti fama mendacia risit*. *Ovid*. || Szczególnie, naśladowanie, udawanie kolorów. *Neque est imitabilior alia (gemma) mendacio vitri*. *Plin*. t. j. naśladowaniem, udawaniem koloru.

MENDACIÖNCULUM, i. n. (zdrobn. od *mendacium*) i. q. *mendacium*, mówiące zmniejszającym sposobem. Małe kłamstwo. *Cic*. *Iuni* czytają *mendaciolum*.

MENDAX, *äcis*, r. wspóln. (od *mentior*). Kłamliwy, kłamstwem podszyty, kłamca. *Homo mendax*. *Cic*. *Mendax*. *Id*. *Virg*. *Hor*. — *in aliquem*. *Id*. — *adversus aliquem*. *Plaut*. — *alicui*. *Ovid*. — *in re aliqua*. *Pers*. || Z następ. przyp. drug. — *hujus rei i. e. in hac re*. *Plaut*. || *Mendacem memorem esse oportet*, przysłówie. *Quintil*. t. j. kłamca powinien mieć dobrą pamięć. || Też o rzeczach nieży-

wotnych, np. *lyra*, np. *sive mendaci lyra volens explari*. *Hor*. || W stop. drug. *mendacior*. *Hor*. w stop. trzec. *mendacissimus*. *Plaut*. || Przenośnie kłamliwy t. j. zdradliwy, omyłowy, np. — *visa*. *Cic*. — *speculum*. *Ovid*. — *forma*. *Id*. — *fundus*. *Hor*. t. j. ziemia, która nieprzynosi owoców. || Fałszywy, próżny. *Et mendax infamia terret*. *Hor*. || Zmyślony, udawany, nienaturalny, np. — *os*. *Nec bene mendaci risus componitur ore*. *Tibull*. — *pennae*. *Ovid*. t. j. pożyczone skrzydła.

MENDESIÖS, *a*, *um*. Należący do Mendezum miasta w Egypcie. *Plin*.

MENDICABÖLUM, i. n. (od *mendico*, *are*). Żebrak. *Plin*. *Circumforandum mendicabulum*. *Apul*.

MENDICABUNDUS, *a*, *um*, i. q. *mendicans*. Żebrzący, np. *mendicabunda prece stipem rogare*. *Augustin*.

MENDICATIO, *önis*, ż. (od *mendico*, *are*). Żebranie, żebranie, żebractwo, np. *tam foeda vitae mendicatio*. *Sen*.

MENDICE, psk. (od *mendicus*, *a*, *um*). Po żebraku, żebrząc, np. — *agere cum aliquo*. *Sen*. t. j. żebrackim sposobem. || *Mendicus*. *Tertull*.

MENDICIMÖNIÖM, i. n. (od *mendicus*) i. q. *mendicitas*. *Laber* ap. *Gell*.

MENDICITAS, *ätis*, ż. (od *mendicus*). Żebrackie życie, żebranie, żebractwo, lichota, nędza, kłj żebracki, wielkie ubóstwo, niedostatek, bieda, potrzeba, np. *in summa mendicitate esse*. *Cic*. bydz w największym ubóstwie. *Mendicitatem perpeti*. *Id*. Cierpieć nędzę, niedostatek.

MENDICO, *as*, *avi*, *atum*, *ere*, (od *mendicus*) i. **MENDICOR**, *aris*, *atus* *sum*, *ari*, *dep*. Żebrać, prosić jałmużny, na dziady pójdz, chodzić po żebraniu, np. *Mendicari* albo *mendicari*. *Plaut*. *Mendicantem vivere*. *Plaut*. || Wyżebrać, dożebrać się, np. *semper aliquid mendicabit*. *Apul*. — *sibi malum*. *Plaut*. t. j. chcieć sobie na guz załawać. *Panis mendicatus*. *Juvenal*.

MENDICÖLA, *ae*, ż. *scil*. *vestis*. *Plaut*. Rodzaj sukni właściwej żebrakom, którego słowa użył *Plautus* w zarcie komicznym.

MENDICÖLUS, i. m. (zdrobn. od *mendicus*) i. q. *mendicus*. Żebrak, żebraczek. *Cic*.

MENDICÖM *dicti* *putant velum*, *quod in prora ponitur*. *Fest*, *scil*. *quia id minus velum esset*. t. j. mały żagiel okrętu.

MENDICÖS, *a*, *um*, (od *minus*, *quia minus habet unde vivat*. *Isidor*. *Foss*. od *minus*). Żebracki, bardzo biedny, ubogi, np. *habitu mendico incedit*. *Apul*. — *prandia*. *Martial*. W stop. drug. *mendicior*. *Tertull*. || Przenośnie, *Instrumentum mendicium*. *Cic*. t. j. narzędzie bardzo ubogie. || Ztąd rzeczow. *mendicus scil*. *homo*. *Plaut*. Żebrak. *Mendicissimus*. *Cic*. Wiciki żebrak, bardzo ubogi. *Mendicus*. *Ter*. Słowo zelżywe, t. j. żebrak.

MENDÖSE, psk. (od *mendosus*, *a*, *um*). Bardzo błędnie, bardzo źle, niedorzeczy, np. — *scribere*. *Cic*. *Q*. *Mendosissime scripta*. *Cic*. — *causas reddere*. *Lucr*.

MENDÖSUS, *a*, *um*, (od *mendum* albo *menda*). Pelen błędów, wad, omyłek, błędny, np. — *exemplar testamenti*. *Plin*. *Mendosum est*. *Cic*. t. j. błędnie, źle, nie dobrze. — *mores*. *Ovid*. — *symmetria*. *Vitr*. *Mendosior*. *Cic*. || *Mendosum* zamiast *mendose*. *Pers*. || Który czyni błędy, np. w pisaniu, np. — *servus*. *Cic*.

MENDÖM, i. n. (od *minus*) i. q. *menda*. Błąd, np. w pisaniu. *Quod mendum ista littera correxit*? *Cic*. *Librariorum menda tollere*. *Cic*. t. j. przepisywaczów błędy. || Ztąd *Idus Mart*. *magnum mendum continent*. *Cic*. t. j. przeoczenia, omyłki, uchybienia.

MENERVA zamiast **MINERVA**, wyraz starożytny. *Quintil*.

MENINX, *gis*, ż. (*μῆνις*, blona). Blona mozgowa.

MENIS, *idis*, ż. (i. e. *lunula* od *μῆνις*, księżyc). Mały księżyc, miesięczek. *A prima menide libri*. *Anson*. t. j. od początku książki, ponieważ starożytni początek książki oznaczali księżcem.

MENNÖNIA, *ae*, ż. (*gemma*). Drogi kamień. *Plin*.

MENOGENION, i. n. Roślina, inaczej *paeonia*, *menion* etc. zwana. *Apul*. *de herb*.

MENÖIDES (t. j. kształt księżyca mający *μηνοςιδης* t. j. podobny do księżyca). Nów księżyca. *Jul*. *Firm*.

MENÖSTASIS, *is*, ż. (*μῆνις*, *μηνός*, miesiąc; *στάσις*, pozostaje, wstrzymuje). Zatrzymanie czasów miesięcznych.

MENÖTYRANNÖS, i. (*μηνότυραννος*) i. e. *arbitrator* albo *rex lunae*. Jednacz albo król księżyca też słońca tak zwany *Alys* (*Attys*). *Inser*. ap. *Rejnes*.

MENS, *ätis*, ż. (od *μῆνός* i. e. *impetus animi*, *animus*, *mens*, umysł). Celniejsza władza duszy, część zaśniejsza umysłu, rozum, pojęcie, którym rzeczy od materii odrębne i subtelne rozważamy i pojmujemy. *Mens*, cui regnum totius animi a natura tributum est. *Cic*. Umysł, któremu królestwo całej duszy od przyrodzenia jest dane. || *Mens animi*. *Catull*. Dusza, albo władza duszy. *Cum somnus membra profudit, mens animi vigilat*. *Lucr*. Gdy sen członki usypia, czuwa dusza. || Czasem *mens*, *animus*, i *ratio* za jedno się bierze. *Magnum cui mentem animumque Delius inspirat vates*. *Virg*. Wieszcz Delijski wlewa jej wielkiego ducha i przyszytych wypadków czyni jej umysł wiadomy.

|| Czasem się *mens* kładzie zamiast *animus*. *Et igitur aliquid, quod perturbata mens melius possit facere, quam constans*? *Cic*. Jest coś w przyrodzeniu, że pomieszana dusza lepiej może działać, aniżeli gdy jest stała. || *Mysl*. *Mente complecti aliquid*. *Cic*. Mieć co w myśli. || Rada, chęć, zamysł, intencja, zdanie, postanowienie. *Hac mente*. *Virg*.

W tym celu. *Lingue meae menti*. *Sil*. Zostaw

mojemu sposobowi myślenia. || Pamięć. *Effluit mens. Cic.* Wypada z pamięci. *Venit in mentem Quint.* Przyszło na myśl. *Cic.* || Rostropność, przemysł, zręczność. || Często duszy czyli siedlisko gniewu. *Dolor quid suaserit, et mens. Hor.* Coby żal i gniew radził. *Liv.* || Moc, siła, odwaga, męstwo. *Demitunt mentes. Virg.* Chwieją się w odwadze. || Przytomny, człowiek przy zdrowym rozumie. *Mentis compos. Cic.* Przy rozumie. *Captus mente. Id.* Nieprzytomny sobie, nie przy zmysłach, w rozum obrany. || *Bona mens. Sene.* Doskonałe używanie rozumu. || *Mens mala. Tibull.* Szaleństwo. || *Mens. Terent.* Charakter duszy, przyrodzenie. *Virg.* || Chęć skłonna. *Regina quietum accipit in Teucros animum. Id.* Chętna do dobrego Trojanów przyjęcia królowa. *Ovid.* || Bogini Rzymian. || *Menti* w przyp. szóst. zamiast *mente. Cic.*

MENSA, *ae*, *z.* (μῆνση, media scil. tabula). Stół jadalny. *Mensas onerare dapibus. Virg.* —instruere. *Id.* —apponere. *Plaut.* Stół zastawić potrawami. *Considerare mensis. Virg.* Siadać do stołu. *Sursum a mensa satiri, poti. Plaut.* Wstają do stołu nasyceni, napojeni. *Mensarum apparatus. Plaut.* Serwis czyli służba stołowa. || *Apud, et super mensam. Hor.* U stołu. || *Sua cuique mensa. Petron.* Każdego przystawka albo talerz u stołu. || *Mensa. Plaut.* Potrawy. *Communicabo te semper mensa mea. Id.* Dam ci potraw z mojego stołu. || *De mensa mittere alicui. Cic.* Posyłać co komu za uczyty. || *Prior, proxima mensa. Plin.* Pierwsze i kosztowniejsze danie podczas uczyty. || *Secunda mensa. Virg.* Ostatnie danie czyli wety. || —*vinaria. Farr.* Stół, na którym stawiano wino podczas uczyty. || *Mensa. Fest.* Ołtarz albo skład poświęconych naczyń. || *Mensa lanionia. Suet.* Stół jatkowy. || —*argentarium et rationum. Hor.* —*publica. Cic.* Stół bankowy, bank. || *Mensa. Fitr.* W machinach czyli kuszach wojennych część gładka i podługowata. || *Mensa. Apul.* Rosztowanie, na którym przedawano niewolników. || *Mensa super tumulum. Cic.* Nagrobek czyli kamień nagrobny.

MENSALIS, *e*, *ptnk.* (od mensa). || Tyczący się stołu, należący do stołu, stołowy, np. stołowe wino, stołowy nóż, np. —*argentum. Stołowy serwis. Vopise.* —*vinum. Id.* Stołowe wino.

MENSARIUS, *a*, *um*, (od mensa). Tyczący się stołu, trudniący się stołem, należący do stołu. || Tyczący się wexlarzkiego stołu, trudniący się tym stołem, należący do tego stołu. || *Ztąd mensarius scil. negotiator* albo *vir. Wexlarz. Suet.* też —*argentarius*; *ztąd mensarius scil. vir. Cic.* Wexlarz. || *Ztąd mensarii triumviri. Liv.* t. j. trzech mężowie z senatu albo wexlarze, którzy opłacali dług i urządzali wszelkie opłaty.

MENSATIM, *psk.* (od mensa). Od stołu do stołu. —*curat tradere plebi. Juvene.*

MENSIO, *ōnis*, *z.* (od metior). Mierzenie, odmierzenie, wymierzenie, rozmiar, np. —*vocum. Cic.*

MENSIS, *is*, *m.* Miesiące. *Cic. Ter. Liv. Virg.* —*vertens. Plaut.* t. j. cały miesiąc. *Menses abierunt decem. Ter.* || Od wpr, miesiące i wpr, miesiące. Miesiące zowią się *menses*, *quia mensa spatia conficiunt. Coeli menses et sidera serva. Virg.* || *Mense primo.* W pierwszym miesiącu. || Początek miesiąca. *Virg.* || *i. q. menstrua.* Miesiączki niewieście, regularność. *Mulierum menses retardati. Plin.* t. j. opóźnione miesiączki niewieście. || *Mensum* zamiast *mensium. Ovid.*

MENSOR, *ōris*, *m.* (od metior). *Cic.* Miernik, mierniczek. *Veget.* || Kwatermistrz, który wytykał oboz, namiot. || —*coeli. Hor.* Astrolog. —*terrae. Hor.* Jeometra. || *Plin. i.* Budowniczy. || *Mensores. Paul. Pandect.* Ci, co mierzyli żywność w szpichlerzach publicznych.

MENSTRUUA. Ob. **MENSTRUUS**.

MENSTRUALIS, *e*, *ptnk.* (od menstruus, *a*, *um*). Miesięczny, tyczący się miesiąca, należący do miesiąca, np. —*sphaera. Prudent.* t. j. księżyc. || *Ztąd menstrualis.* Mająca czyszczenie białogłowskie miesięczne, należąca do tego czyszczenia, np. —*mulier. Plin.* || Miesięczny, np. —*epulae. Plaut.* t. j. —biesiady.

MENSTRUO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od menstruum). *Pallad.* Mieć czasy miesięczne. *Mulier menstruas. Id.* Niewiasta cierpiąca miesiączkę. *Menstruatae. Vulgat. Esajae.* Splugawione miesiączką.

MENSTRUUS, *a*, *um*, (od mensis). *Cic.* Miesięczny, każdomiesięczny. *Menstrua. Sall.* Ofiary, które się powinny były czynić każdego miesiąca. —*usura. Cic.* Lichwa każdomiesięczna. || *Menstrua femina. Plin.* Niewiasta cierpiąca miesiączkę. || *Menstruus. Cic.* Calomiesięczny. —*consul. Lucan.* Miesięczny konsul. —*cibaria. Cic.* Calomiesięczna żywność.

MENSULA, *ae*, *z.* (zdrobna. od mensa). Stolik. *Plaut. Prudent.*

MENSULARIUS, *ii*, *m.* (od mensula) scil. *negotiator i. q. numularius, mensarius.* Wexlarz. *Sen. Ulp. in Pandect.* || Właściwie *ptnk. Mensularius, a*, *um*, jak *mensarius, a*, *um*, mówiące zmniejszającym sposobem.

MENSURA, *ae*, *z.* (od metior). Miara, to, co jest odmierzonem. *Magore mensura reddere. Cic.* t. j. oddać większą miarę; *qui modus mensurae medimnus appellatur. Nep.* t. j. rodzaj miary. *Mensuram facere rei. Ovid.* albo —*agere. Plin.* albo —*inire. Colum.* t. j. odmierzyć co, postanowić miarę. *Nosse mensuras itinerum. Caes.* *Mensuras et pondera invenit Phidon. Plin.* *Certam mensuram bibendi alicui dare. Ovid.* t. j. przepisać miarę do picia. || *Ztąd* w mallowidze, proporcya, symetrya. *Plin.* || Przenośnie, liczba, harmonija głosu, która wpada do uszu. *Quidquid sub aurium mensuram aliquam cadit, numerus vocatur. Cic.* t. j. to, co się jakoby uchem wymierza. || Przenośnie, miara, wielkość, długość, rodzaj, właściwość, kwalifikacya etc. *Consularis*

legati mensura. Tac. t. j. charakter. *Submittere se ad mensuram discentis. Quintil.* t. j. stosować się do przyrodzenia albo właściwości ucznia. *Mensuram nominis implere. Ovid.* t. j. zadosyć uczynić.

MENSURABILIS, *e*, *ptnk.* (od mensuro, *are*). To, co się daje mierzyć, np. —*spatium. Prudent.*

MENSURALIS, *e*, *ptnk.* (od mensura). Należący do miary, służący miarce. —*linea. Sicul. Flacc.*

MENSURALITER, *psk.* (od mensuralis). Miara, według miary. *Hygin. de limit.*

MENSURATIO, *ōnis*, *z.* (od mensuro, *are*). Mierzenie. *Auct. de limit. ap. Goes.*

MENSURNUS, *a*, *um*, (od mensis) i. q. *menstruus. Novat. de Trinit. Mensuri. Prisc.*

MENSURO, *as*, *are*, (od mensura). Mierzyć co. —*aliquid. Veget. de re milit.*

MENSUS, *a*, *um*, (imsl. od metior). Mierzony. *Cic.*

MENSUS, *us*, *m.* (od metior). Mierzenie. *Apul. de mundo.*

MENTA albo **MENTHA**, *ae*, *z.* (μῆνθη, mięta). Mięta, roślina. *Colum. Ovid. Martial. Plin.* || Zowie się też *mintha. Plin.*

MENTAGRA, *ae*, *z.* (jak *podagra, chira* etc. (od mentum i *ἄγος*, obłów) i. q. *lichen. Liszaj* na podbrodki. *Plin.*

MENTASTRUM, *i*, *n.* (od menta i *aster, astra* etc.) Mięta dzika. *Plin.* || *Mentastrum sylvestre. Colum.*

MENTHA. Ob. **MENTA**.

MENTIGO, *ōnis*, *z.* (od mentum i. q. *menta* *gra*). Parch, parszywość, np. jagniat. *Colum.*

MENTIO, *ōnis*, *z.* (od *supin. mentum* słowa *meno* albo *meneo*). Namienienie, wzmianka, wspominka, przypomnienie, wspomnienie, meldowanie, oznajmienie, awizacya, mówienie o czym, np. z przyp. drug. np. —*plebis et tribunorum. Liv.* *Tui mentionem intermisi. Cic.* *Mentionem facere rei. Cic.* albo *de aliqua re. Cic.* t. j. czynić wzmiankę, napomknąć. *Mentionem habere, inducere, inferre. Cic.* Przypominać co, wzmiankować, przymawiać się o co. *In eorum mentionem incidi. Id.* Wpadłem na ich wzmiankę. || *Mentionem facere. Plaut.* Formula zaręczyny. *Mentione* zamiast *mentiendo. Auct. ad Her.*

MENTIOR, *iris*, *itus sum*, *iri*, *dep.* (od *mentisore*). Kłamać, łgać, matać, nieprawdę powiadać. —*alicui. Cic.* Kłamać przed kim. —*in aliquem. Id.* Oślawiać, oczerniać, potwarzać kogo. *Cic. Catull.* || Nie dotrzymać słowa. || Zmyślać, podobnym czynić, udawać. —*amorem. Ovid.* Zmyślać miłość. —*aliquem. Plin. j.* Udawać kogo. —*virum. Mart.* Przecierać się w postać męża. —*somnum. Petr.* Udawać śpiącego, sen zmyślać. —*varios colores. Virg.* Farbować rozmaitemi kolorami. —*fuco colorem. Quint.* Malować, zdobić, barwić. || Bydź podobnym, równać się. —*aliquid. Plin.* Bydź podobnym do czego. || *Mentibor*, zamiast *mentiar. Plaut.*, np. *mentibitur. Plaut.*

MENTIS, przypad. pierwszy i. q. *mens*. Ob. **MENS**.

MENTITIO, *ōnis*, *z.* (od *mentior*). Kłamstwo. *Auct. ad Her.*

MENTITUS, *a*, *um*, (imsl. od *mentior*). Zmyślony, udany, fałszywy. —*equus. Hor.* Kon zdrażliwy Trojański.

MENTO, *ōnis*, *m.* (od *mentum*). Który ma długi podbródek. *Arnob.*

MENTOR, *ōris*, *m.* (Μέντωρ). *Plin.* Przewizsko sławnego złotnika srebrnych naczyń. *Cic. Proper. Juvenal.*

MENTOREUS, *a*, *um*. Należący do sławnego złotnika, Mentorski, np. —*opus. Propert.* t. j. robota Mentorska. —*manus. Martial.* —*labores. Id.*

MENTULA, *ae*, *z.* (zdrobna. od *menta*). Męzki członek. *Martial. Catull.*

MENTULATUS, *a*, *um*, i. e. *mentula praeditus*. Który ma męzki członek. || *Ztąd mentulator. Auct. Priap. i. e. majori mentula praeditus.*

MENTUM, *i*, *n.* (od *meta* i. e. *extremitas* albo od *mineo*, *ere*, wystawać). Podbródek u człowieka. *Cic. Virg. Plin.* || *Ztąd* przenośnie, *mentum alicui tollere. Petron.* t. j. dumnym, wyniosłym uczynić. || Podbródek u zwierząt. *Virg. Plin.* || Przenośnie, w architekturze brzezki wiszące nad kaciłkiem gżem-su, kedy spływa woda. *Vitr.* || i. q. *commensum. Fest.* więc imsl. od *commensuror*.

MENTUM tak zwany drogi kamień u Greków *xanthos* zwany. *Plin.*

MEO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *reus*, idę, powracam). Idź, chodź, mówię o ludziach i o rzeczach, o ludziach. —*ad bellum. Sen.* —*in Occidentem. Tac.* *Quo sinu mearis. Hor.* || O rzeczach nieżyjących, np. *vapor per inane meat vacuum. Lucr.* *Trimes hic illuc meat. Tac.* *Meat in pectore calor. Sen.* *Ordine vota meat. Claudian.* t. j. postępują.

MEOPTIE, i. e. *meo* albo *meo ipsius*, np. *ingenio. Plaut.* t. j. własnym dowcipem, przez się, podług własnej zdolności.

MEPHITICUS, *a*, *um*, (od *Mephitis*). Mefityczny, np. —*odor. Sidon.* t. j. morowy, jadowity, powietrzny, zapowietrzony.

MEPHITIS, *is*, *z.* Bogini szkodliwej, morowej, zapowietrzonej exhalacji ziemi, która miała swoją świątynią przed Kremoną. *Tac.* i w Hirpinach. *Plin.* || Szkodliwa, morowa, zapowietrzona exhalacya. *Virg. Pers.*

MEPTE, i. e. *me* albo *me ipsum. Plaut.*

MERACE, *psk.* (od *meracus, a*, *um*) Niemieszający, czysto, np. —*rubere. Solin.* *Fini mixti meracius cyathis quatuor. Scrib. Larg.*

MERACULUS i przez skrót. **MERACULUS**, *a*, *um*, (zdrobna. od *meracus, a*, *um*) i. q. *Meracus*, mówiące zmniejszającym sposobem, czysty, niemieszany, mierny, średni, np. *vinum meraculum. Plin.* *Flos Libyeus (i. e. vinum) meraculus. Plaut.*

MERACUS, *a*, *um*, (od *merus, a*, *um*). Niemieszany, czysty, np. —*vinum. Cels.* t. j. wino czyste. *Quicumque meracus reperit*

uas. Propert. t. j. czyste wino. *Vinum meracius. Cic. Cels.* t. j. mocniejsze wino. *Vinum dilutius pueris (aptum est) senibus meracius. Cels.* t. j. młodszemu służy wino słabsze, starszemu mocniejsze. *Minus sed meracius bibere scil. vinum. Cels.* t. j. mniej, ale mocniejsze pić wino. || *Frons meracissimus. Sidon.*

MERCABILIS, e, ptnk. (od *mercor*, *ari*). Który się może kupić, kupny, np. — *meretrix. Ovid.*

MERCALIS, e, ptnk. (od *merx*) i. q. *mercabilis. Cod. Just.*

MERCATIO, *ōnis*, ż. (od *mercor*, *ari*). Kupiectwo, handlarstwo towarami, np. *pecunia omnis in mercationibus perita. Gell.* *Sua vendere adsidua mercatione. Jul. Firm.*

MERCATOR, *ōris*, m. (od *mercor*, *ari*). Handlarz, kupiec. *Cic. Caes.* || Który co nabywa, kupuje, kupujący, nabywający. *Non consules sed mercatores provinciarum. Cic.*

MERCATORIUS, a, um. (od *mercator* albo od *mercor*, *ari*). Kupiecki, do handlu należący. — *navis. Plaut.* Kupiecki okręt.

MERCATURA, ae, ż. (od *mercor*, *ari*). Handlarstwo, stan kupiecki, handel towarami, kupiectwo, np. — *tenuis. Cic. t. j.* mały, nieduży, mizerny handel. — *magna. Id. t. j.* wielki handel; ztąd *mercaturam facere. Cic.*, albo *in mercaturam verti. Plaut.* Prowadzić handel, handlować. || Przedawanie towarów. *Plaut.*

MERCATUS, us, m. (od *mercor*, *ari*). Handel w kupowaniu albo w sprzedawaniu, kupiectwo, handel, kupeczenie. — *turpissimus. Cic.* *Instituere mercatum omnium rerum. Id.* || Miejsce, gdzie się sprzedają albo kupują towary, targ, jarmark, np. *frequens mercatus. Liv. t. j.* liczny targ, jarmark. *Ad mercatum proficisci. Cic.* Ciągnąć na jarmark. *Venditit asino mercatu. Plaut. t. j.* na jarmarku. || Jarmark, np. *habere mercatum. Cic.* Utrzymywać jarmark. *Ad mercatum venire. Ter.* || Publiczne zgromadzenie się, zebranie się, zjazd, na publicznym miejscu, np. *literae recitatae in mercatu Olympico. Justin.*

MERCATUS, a, um. (imsl. od *mercor*, *ari*). Który co kupił. *Cic.* || Kupiony. *Plin.*

MERCEDICIUS, ii, i. q. *mercenarius. Fest.* Najemnik.

MERCEDONIUS, (MERKIED.), a, um. (*μερονομῖος*) tak zwany a *mercede solvenda*, np. *mercedonias (dies) dixerunt a mercede solvenda. Fest.* Najemna zapłata, termin wypłaty albo dzień płacy. *Mercedonius (homo) i. e. qui solvit mercedem. Isidor.* || Imię bogini *Merkiedona (Merc.) Scallig.* Tak zwanej od wypłaty.

MERCEDULA, ae, ż. (zdrobn. od *merces*) i. q. *merces*, mówiące zmniejszającym sposobem. Myto, placza, zapłata, pensja, nagroda, jurgelt. *Cic. Medico debere mercedulam. Sen.* || Czynsz, podatek, pobór, pożytek, profit, korzyść, zysk z komornego albo z innej jakiej rzeczy, np. *praediorum.*

Dochód, intrata, prowent, reprodukcyja, owoc, zapłata za arędę, zadatek, np. *ut constituerem mercedes praediorum. Cic.*

MERCENARIUS, a, um. (od *merces*). Za pieniądze albo za zapłatę najęty, zapłacony, płatny, utrzymywany za zapłatę. — *miles. Liv.* — *equites. Id.* — *scriba. Nep.* — *testes. Cic.* — *loquacitas. Apul.* || Ztąd *mercenarius* rzeczow. *scil. homo. Cic. t. j.* najemnik albo wyrobek dzienny. || Też za przyp. drug., np. *mercenarius Oppionici. Cic.* — *meus. Petron.* — *tuus. Plaut.* — *perpetuus. Sen.*

MERCES, *ēdis*, ż. (od *mereo*). Zapłata, nagroda, myto należące za robotę komu. || *Una mercede duas res assequi velle. Cic.* przysł. Za jednym zachodem dwoje wesel odprawić. *Liv.* || Rara. — *temeritatis. Id.* Rara płochości. || Dochód, intrata z czego. — *praediorum. Cic.* Dochód z folwarków. *Hor.* || Lichwa pianażna. *Grat.* || Zysk, owoc. *Cic.* || Koszt, nakład. || *Magna mercede piabunt. Sil.* Nieszczęściem przypłaca. || *Magna mercede. Sen.* Z wielkim nakładem i staraniem. || *Mercēs* zamiast *merx. Sall. fragm.*

MERCIMONIUM, ii, n. (od *merx*). To, co się publicznie sprzedaje, np. towar, np. *vendere mercimonium. Plaut.* || To, co się sprzedaje, np. dom. *Plaut.*

MERCOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, dep. (od *merx*, inni z hebr. od *machar*, przedał). *Cic.* Kupować, handlować, sprzedawać, kupiectwem się bawić, *ab* albo *de aliquo. Cic.* Kupować u kogo. — *aliquid alicui. Ter.* — dla kogo. — *gracca fide. przysł. Plaut.* — za gotowe pieniądze. || *Mercavir* zamiast *mercari. Hor.* || *Mercassit* zamiast *mercatus fuerit. Inscr. ap. Grut.*

MERCURIALIS, e, ptnk. (od *mercurius*). *Cic.* Tyczący się Merkuryusza. *Hor.* || Tyczący się kupców i tych co frymarczą dla zysku. *Id.* || Ludzie uczeni i poetowie liryczni będący pod opieką Merkuryusza. || *Mercurialis. Seren.* Szczyr, ziele przez Merkuryusza wynalezionę.

MERCURIOLUS, i, (zdrobn. od *Mercurius*) i. q. *Mercurius*, mówiące zmniejszającym sposobem, Mały Merkuryusz. *Apul.*

MERCURIUS, ii, (podobno od *merx*, *MERCURIUS*, a, um. Tyczący się towarów albo handlu, *scil. deus*, bóg handlu. *Fest.* *Mercurius a meribus est dictus.* Inni wywodzić imię od *medius* i *curro. Arnob. Serv. ad Virg.* || Liczono pięciu Merkuryuszów. *Cic. Hor. Virg. Ovid.* Syn Jowisza i Mai córki Atlanta. || *Mercurius Trismegistus.* Merkuryusz trzykroć wielki, arcykapłan, mądry filozof, król potężny, zrodzony z Nilu. || Pod nazwaniem różnych Merkuryuszów jednemu zwykli przypisywać wszystko. Merkuryusz syn Mai posłaniec bogów, bóg wymowy, wyzwolonych sztuk i nauk, bóg kupców, złodziei i w wielkich gościach. || Jeden z planet. || *Mercurii.* Posagi Merkuryusza. Ob. **HERMA**.

MERDA, ae, ż. (od *μῦρδα*, gnoj ludzki). Guoj, odmiot zwierzęcy, ekskrementa, np.

— *corvorum. Hor.* *Merda bubula recens. Veget. Martial.*

MERE, psk. (od *merus*, a, um). Czysto, bez przymieszania. *Plaut. Plin.* *Mere ferreum id erat. Id.*

MERENDA, ae, ż. Podwieczorek. *Plaut. Calpur.* *Quod medio die caperetur. Plaut. ex Fest.*, od *meridies* zamiast *cibus a meridie s post meridiem danda vel adenda. Isidor.* || Też przezwisko rzymskie np. *Antonius Merenda. Liv.*

MERENDARIUS, a, um. (od *merenda*). Żebrak, należący do żebraka. *Sen.*

MERENDO, as, are, (od *merenda*). Jeść podwieczorek, podwieczorkować, np. *merendare, quasi meride edere.*

MEREO, es, ii, itum, ēre i **MEREOR**, ēris, itus sum, ēri, dep. (od *μελομαι* albo od *μελομαι*, nabywać, dostąpić, otrzymać). Zasięgować na nagrodę lub na karę. — *praemia. Caes.* — *laudem. Id.* Zasłużyć na nagrodę, na pochwałę. — *fidem. Quint.* — na wiarę. — *favorem aut odium. Id.* — na względy albo na nienawiść. *Cic.* || Zyskać co, skorzyszczać. || *Si mereor. Cic.* Formuła prośzenia, zalecenia się. || *Mereve (meretrix) Gell.* Szukać zysków wszeteczem życiem. || *Mereve et mereri stipendia. Cic.* Zoldować, służyć wojskowo. || *Mereri aes militare. Farr.* Służyć w wojsku. || *Mereri de aliquo. Terent.* Przysłużyć się komu źle, lub dobrze. *Plin.* || Przez zamianę. Dostępować czego. *Petron.* || Popelnić, dopuścić się czego.

MERETRICIUS, psk. (od *meretricius*, a, um). Nierządnie, sposobem nierządnicy, np. *ornata. Plaut.*

MERETRICIUS, (MERITR.), a, um. (od *meretrix*, *meritrix*). Tyczący się nierządu, wszeteczństwa, należący do nierządu, do wszeteczństwa, kurewski, np. kurewstwo. — *domus. Ter.* Burdel, kurewski dom. — *quaestus. Cic.* Kurewskie rzemiosło. — *ornamenta. Plaut.* || Ztąd *meretricium*, rzeczownie. Kurewstwo, kurewskie rzemiosło. — *facere. Suet.* Bawić się kurewstwem.

MERETRICOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, dep. Nierządu patrzeć, uczęszczać do domów nierządnich. *Colum.*

MERETRICULA, ae, ż. (*scil. mulier*) zdrobn. od *meretrix*, i. q. *meretrix*, mówiące zmniejszającym sposobem, publiczna nierządnica, nierządnica za pieniądze. *Cic. Hor.*

MERETRIX (albo **MERITRIX**), *icis*, ż. (od *merceo*). Właściwie za pieniądze służąca, nierządnica, wszetecznicza, nalożnica, za pieniądze kurwa. *Mulier meretrix. Plaut. Ter. Cic. Hor. Ovid. Meretrix Augusti. Juvenal.* t. j. cesarska Messalina. || W przyp. drug. *meretricium. Ter. Ovid.* || Też *meretricium* zamiast *meretricum. Plaut.*

MERGA, ae, ż. (od *merges*). Col. Sierp, narzędzie zębate do żęcia zboża. || Kosa do koszenia trawy. || *Plin.* Widly oracze.

MERGES, *itis*, ż. (*Foss.* z hebrajsk. *immer* zrobił garsć zboża i amir t. j. garsć kłósów). Snop, snopek. *Virg.* || i. q. *merga.*

Inter duas mergites spica distinguitur. Plin. t. j. między dwoma sнопami.

MERGO, *gis*, *si*, *sum*, *ēre*, (od *mare* i *ago*, zamiast *ago in mare*). Topić, ponurzyć. *Nec me deus aequore merst. Virg.* Ani mię Neptun w morzu zatopił. *Fluvius in Eufraatem mergitur. Plin.* Rzeka do Eufratu wpada. — *visceribus ferrum. Claud.* Utopić miecz we wnętrznościach. *Ovid.* || Zatapiać, mowiąc o wodach. || *Mergere absol. Sen.* Topić co w wodzie. || *Mergere diem et lucem. Sen.* Zachodzić, zapadać, mówiąc o słońcu. || *Mergere terram, montes. Val. Flacc.* Tym co zeglują po morzu, ponikają ląd i góry. *Ovid.* || Kryć, chować. || — *caput. Lucan.* Schylać głowę. || Przenosić. *Me fata mea his merse-re malis. Virg.* Wyroki mię nabawiły tych nieszczęść. || — *sortem. Liv.* Przemarnować dziedzictwo. — *censum domini. Ulp.* Zmar-notrawić dochód pański. *Mersus foro. Plaut.* Falit, bankrat. || *Mergere lumina somno. Val. Flacc.* Zasnąć. — *alvo. Phadr.* Poznać. *Sen.* || Pić bez miary. || — *vitem. Colum.* Roz-wodnić winorośle, zakopując je w ziemi.

MERGULUS, i, (zdrobn. od *mergus*). Nurek, mówiące zmniejszającym sposobem. *Fulgat. Levit.*

MERGUS, i, m. (od *mergo*) i. e. *qui se mergit, vel mergitur*. Nurek, rodzaj wodnego ptaka, wodny nurek, który się nurza w wodzie. *Virg. Hor. Ovid. Plin.* || Ezak syn Prijama, który się utopił w morzu, i od Tetis przekształcony w ptaka wodnego. *Ovid.* || *Mergus agrarius (e versu Luciliano).* Cesarz Pertinax, który dla chciwości i łakom-stwa tak był mianowany. *Capitol.* || Winna gałązka, latorośl, winna macia. *Colum.* *Mergis propagare salices. Pallad.* Obląka-mi, albo nakrzywionymi do ziemi gałęziami rozmnożyć wierzbę.

MERIBIBULUS, a, um. (od *merum* i *bibulus* albo *bibo*). Winopoj, który pije wino. *Augustin.*

MERICUS, a, um, np. — *vitis* albo *uva. Colum. Plin.* Należący do rodzaju wina.

MERIDIALIS, e, ptnk. (od *meridies*). Po-ludniowy, np. — *ventus. Gell.* — *latus. Am-mian.* *Meridialis temperatura. Tertull.*

MERIDIANUS, a, um. (od *meridies*). Po-ludniowy, t. j. południowy czas, np. — *tem-pus. Cic.* — *hora. Martial.* — *sol. Liv. Plin.* t. j. południowe słońce. || To, co się dzieje w południu. — *somnus. Plin.* Sen poobiedni. *Meridianus. Suet.* Stermierz, wysiekacz bi-jący się w południu. || *Meridiano absol. Plin.* W czasie południowym. || Południowy wzglę-dem strony nieba. — *circulus. Sen.* Równik. — *plaga. Plin.* Południowa strona nieba.

MERIDIATIO, *ōnis*, ż. (od *meridio*, *are*). Południowy spoczynek, przespianie się przy-południowe, np. *lucubrations detraxi et meridiationes addidi. Cic.*

MERIDIES, *ēi*, m. zamiast *meridies* od *medius dies* albo *medium diei. Farr. Cic.* *Quintil.* Lecz Perizon. wyprowadza od *mer-us dies* zamiast *dies meri solis i. e. integri,*

solidi). Południe, czas południowy, np. *ante meridiem*. *Cic. Circiter meridiem redito*. *Plaut. Adpetit merides*. *Plaut. t. j.* zbliża się południe. || Południe, południowa strona, np. *inflectens sol ad meridiem*. *Cic. Sol a meride deversus*. *Cic. Plin. Tac.* || Połowa czasu, np. — *noctis*. *Varr. t. j.* północ. — *aetatis*. *Non. t. j.* pół wieku.

MERIDIO, *as, ure, i* **MERIDIOR**, *aris, atus sun, ari, dep.* (od *meridies*). Spoczywać albo przesypiać się w południe. *Catull. Suet. Longis diebus meridiari ante cibum*. *Cels.*

MERIDIŌNALIS, *e, ptnk.* (od *meridies*). Południowy, ku południowi położony. — *plaga*. *Lactant. — signum*. *Firm.*

MERITE, *psk.* (od *meritus, a, um*) *i. q.* merito; ztąd *meritissime*. *Solin.* Bardzo słusznie.

MERITISSIMO, *psk.* Bardzo słusznie. *Cic.*

MERTO, *psk.* (właściwie przyp. szósty od *meritus, a, um*). Słusznie. || *Merito* wykrzyk. *Dobrze*. *Ovid.*

MÉRITO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *mereo*) *i. q.* mereo. Zasłużyć, zarobić, zyskać za pracę, np. pieniądze. *Cic. Plin.* || Zoldować. *Cato. ap. Fest. Meritare scil. stipendia*. *Sil.*

MÉRITORĪUS, *a, um*, (od *mereo*). *Suet.* Tyczący się nagrody albo zysku. — *artificia*. *Sen.* Zyskowne rzemiosła. — *salutatio*. *Id.* Interesowane pozdrowienie. || *Meritoria absol. Juven.* Domy, stancje do najęcia, karczmy zajazdowe. || *Meritorium scil. cubiculum, — stabulum*. *Bordel, zamtuż. Fopisc. Firm. Prudent. Ambr. in Psalm.*

MÉRITRIX, *icis*. Ob. **MERETRIX**.

MÉRITUM, *i, n.* (od *mereo*). *Cic.* Zasługa, albo вина, przewinienie. *Merito meo nullo a me alienus est*. *Cic.* Urażony na mnie bez żadnej mojej winy. *Ex merito pati*. *Ovid.* Słusznie cierpieć. || Dobrodziejstwo, przysługa. *Pro meritis*. *C. Nep.* Według zasług. || *Ter.* Nagroda. || *Apul. Kara.* || *Pallad.* Przymiot, wrodzona cnota, mówiące o roślinach albo zwierzętach.

MÉRITUS, *a, um*, (imsl. od *mereor*). *Ovid.* Który zasłużył na coś, jest godzien czego. — *invidiam virtutibus*. *Tac.* Ten, co sięgnął nienawiści dla swoich przyniotów. || — *praeclare de aliquo*. *Cic.* Ten, który się dobrze komu zasłużył. Zasłużony, godny nagrody. *Meritaque expectant praemia pulmae*. *Virg.* Dla każdego w nagrodzie gotowa palma. *Cic.* || Godny, słuszny, sprawiedliwy, przyzwyczajony. *Merita morte perire*. *Virg.* Słuszną umrzeć śmiercią. || *Merito jure*. *Pandect.* Słusznym prawem. || *Meritis de causis*. *Paul. Pandect.* Dla słusznych przyczyn. *Paul. in Pandect.*

MERMESSIUS, *a, um*. *Tibul.* Należący do Mermessu miasta we Frygii.

MERMESSUS, *i*, (*Mεγασσοός*. *Steph. Byzant.*) Miasto we Frygii. *Lactant.*

MERO, *ōnis, m.* (od *merum*). Winopoj, żartobliwie tak nazwany Tyberiusz cesarz zamiast *Nero*, że wiele pił wina. *Suet.* || *Rosz. Vitr.*

MERŌBĪBUS, *a, um*, (od *merum i bibo*). Który pije czyste wino, np. *merobiba*. *Plaut.* Która pije czyste wino.

MEROCELE, *i, z*. (*μηρός*, udo; *κήλη*, gaz). Przepuklina, kila udowa.

MEROCTES, *ae, m. scil. lapis*. Rodzaj drogiego kamienia czosnakowego koloru (*gemma porraeca*). *Plin.*

MEROE, *es, z*. (*Μερόη*). *Plin.* Półwyspa Nilu w Egiptie.

MEROIS, *idis, z*. (*Μερόϊς*). *Plin.* Roślina od wodnej puchliny używana w miodzie, która rośnie na wyspie Meroa.

MEROPS, *ōpis, m.* (*μεῖοψ*). *Virg.* Żołna, rodzaj ptaszka, który do rzędu sroczego należy, chociaż jest na pszczoły, które językiem z pszczelnika wydobywa i pożera.

MERSITO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *merso, are*) *i. q.* mergo. Nurzać, topić. *Solin.*

MERSON, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *merso, are*). Nurzać, zanurzać, topić w wodzie, np. — *fluvio gregem*. *Virg.* — *galinam musto Falerno*. *Hor.* *Balneo infertur, calida aqua mersatur*. *Tac.* || Przenośnię, np. *civilibus undis mersari*. *Hor.* t. j. nurzać się w odmęcie spraw obywatelskich. *Mersor fortunae fluctibus*. *Catull.* t. j. pogrążyć się w nieszczęściu.

MERSUS, *a, um*, (imsl. od *mergo*). Zanurzony. *Ovid.* || Pogrzebiony. *Virg.* || Przenośnię. — *foro*. *Plaut.* t. j. bankrut.

MERTHYS, *ydis, z*. *i. q.* geranion. Gieranion, [roślina. *Plin. Dioscor.*, ma *μεγμετρίς*.

MERTO, *as, are*, zamiast *merso*. Nurzać. *Acc. ap. Non.*, jak np. *mertare i pultare* zamiast *mersare i pulsare*. *Fest.*

MERULA, *ae, z*. (*merus*). *Varr.* Kos, ptaszek. *Plin.* || Rodzaj ryby. *Vitr.* || Piszczalka wodna, która naśladowuje głos ludzki i śpiewanie ptaków.

MERULENTUS, *a, um*, (od *merum*). Upojony winem, np. *abstemium merulenta fugit*. *Fulgent.*

MERULUS, *i, m. i. q.* merula. Kos, ptaszek, np. *Et merulus modulans tam pulchris concinit odis*. *Auct. carm. de Philom.*

MERUM, *i, n.* (od *merus, a, um*). *Plaut.* Wino czyste, nie mieszane z wodą. *Non cessare potae nocturno certare mero, putare diurno*. *Hor.* Poeci we dnie i w nocy na wyścigi pili wino. *Profundo mero incumbens*. *Val. Flacc.* Głębokim snem uspiiony od wina.

MERUS, *a, um*, (od *μεῖος*, dziele, więc *merum i q. ab altis divisum hincque solum*, właściwie sam, sam jeden, sam tylko osobno, tylko, szczególnie, np. *Merum antiqui dicebant solum*. *Fest.* Ztąd niemieszany, czysty, szczery, sam, np. *gustus uvarum, non mixtus, sed merus*. *Colum. Undae merrae*. *Ovid.* t. j. czyste wody, niemieszane

z winem. *Vinum merum*. *Plaut. Hor. Ovid. Plin. Merum scil. vinum*. *Plaut. Hor. Ovid.* t. j. czyste, same wino t. j. z wodą niemieszane wino, np. *Damalis multi meri*. *Hor.* t. j. który pije wiele wina. || *Imperium aut merum aut mixtum est Ulpi. in Pandect.* || Czysty, szczery, sam, np. *mera monstra nuntiare*. *Cic. t. j.* same, czyste. *Merae nugae*. *Cic. t. j.* same brednie. — *lac*. *Ovid. t. j.* czyste mleko. *Mera libertas*. *Hor.* *Merae agnae*. *Varr. t. j.* same jagnięta. — *aurum et argentum*. *Plaut. t. j.* czyste złoto i srebro. *Spes mera*. *Ter. t. j.* szczera nadzieja. || Góły, niepokryty, np. — *pes*. *Javenal.* || Czysty, jasny, np. — *claror*. *Plaut. Mero meridie*. *Petron. t. j.* w jasnym południu. || Przenośnię, np. *vera et mera Graecia*. *Plin. t. j.* prawdziwa i sama Greeya.

MERX, *eis, z*. (od *μερος*, część albo od słowa *mereor*). Towar, np. — *fallax*. *Cic.* — *invenibilis*. *Plaut.* — *mala*. *Plin. t. j.* zły towar. — *esculenta*. *Colum. t. j.* towar do jedzenia. *Mercee importare*. *Plin.*, albo — *invehere*. *Id. t. j.* wprowadzać, przywozić towary. — *permutare*. *Virg. t. j.* zamienić towary. || Przenośnię *merx* zamiast *res*, np. *mala merx*. *Plaut. t. j.* zły towar, zła rzecz. Też o złym człowieku. *Mala merx est*. *Plaut. t. j.* zły towar, zły człowiek. || Rzecz, pokarm, potrawa, jedzenie. *Mercee femineae*. *Ovid. t. j.* rzeczy. || *Merx* zamiast *mercee*. *Sall. fragm.*

MERYCISMUS, *i, m.* (*μερῖσμος*, przeżuwam). Choroba zależąca na przeżuwaniu pokarmów zawartych już w żołądku.

MERYX, *ydis, z*. (*μερῖς*). Rodzaj ryby. *Plin.*

MESA, (*μῆσα*, średnia część, np. *cannabis*). Rodzaj konopi między korą a rdzeniem jest najlepszy. — *laudatissima est media, quae mesa vocatur*. *Plin.*

MESANCULON, *i, albo MESANCULA*, *ae, z*. (*μεσανκυλον*). Rodzaj pocisku z nawiązaniem. *Gell.* || Wliczb. mnog. *Mesaneulae*. || Też *mesaneula*, *mesaneulon*. || *Mesaneulum*. *Fest.*

MESAPIA i **MESSAPIA**, *ae, z*. *Fest.* Apulia w królestwie Neapolitańskim. || *Messapius, a, um*. *Ovid.* Należący do Apulii.

MESAULA, *ae, z*. (*μεσαυλος*). Zwężony korytarz albo ganek między dwiema ścianami, pośredni ganek, *i. q.* *andron*. *Vitr.*

MESE, (*μῆση*, średnia) *scil. chorda*. *Vitr.* t. j. średni ton stróny. || Wyspa na śródziemnym morzu niedaleko Gallii. *Plin.*

MESEMBRIA, *ae, z*. (*Μεσημβρία*). Miasto w Tracji nad morzem czarnym. *Mela. Plin.* || *Mezembriae, a, um*. Należący do Mezembrii, Mezembriicki. — *portus*. *Ovid.*

MESENTERIUM, *i, n.* (*μεσεντερ*, śródek; *ἐντερον*, kiszka). Błona brzucha środkowa, do której kiszki cienkie są utwierdzone.

MESES, *ae, m.* (*Μέσης*). Wiatr północno-wschodni. *Plin.*

MESOBRACHYS, (*μεσόβραχυς*) (t. j. we środku krótki) *scil. pes*. Miara wiersza z pięciu zgłosek złożona, gdzie średnia zgłoska jest krótka, np. *pūchērrimūm*.

TOM II.

MESŌCHŌRUS, *i, m.* (*μεσόχορος*). Który w pośród choru stojąc dawał sygnał fletem tancującym albo śpiewającym. *Sidon.* || *Mesochoorus* Pliniusz pisał greckimi głoskami.

MESOCOLON, *i, n.* (*μέσος; κώλον*, kiszka miąższa). Błona brzucha środkowa, na której kiszka miąższa zawieszona.

MESOGIS, *idis, z*. (*Μεσογίς*). Rodzaj wina z góry w Lidii. *Plin.*

MESOLABUM, *i, n.* (*μεσολαβον*). Średnica, narzędzie do należenia środka. *Vitr.*

MESOLEUCOS, *i, m.* (*μεσολευκος*) t. j. środkowy, biały; ztąd zowie się *scil. lapis*, herba cet. Drogi kamień. *Plin.* || Roślina, inaczej zwana *leuce*. *Plin.*

MESOMACROS, *i, m.* (*μεσόμεαρος*). *Diom.* Miara wiersza pięciozgłoskowa, np. *avidissimus*.

MESOMELAS, *ānos, z*. (*μεσομέλας*). *Plin.* Kamień drogi biały, z poprzeczną linią czarną.

MESONAUTA, *ae, m.* (*μεσοναύτης*). *Ulp.* Średni flis między wyższymi flisami.

MESONYCTIUS, *a, um*, (*μεσονύκτιος*). Północny. || Ztąd *Mesonyctium scil. tempus*, albo rzeczownię *μεσονύκτιον*. Północ. *Inscr. ap. Murator.*

MESOPOTAMIA, *ae, z*. *scil. terra*, (*Μεσποταμία scil. γῆ*). Właściwie w pośród rzek albo między dwiema rzekami, znakomite królestwo w Azii między Eufratem i Tygrysem rzeką. *Cic. Plin. Mela.*

MESOPHAERUM, *i, n.* (*scil. nardum* albo *genus nardi mesophaerum*). Rodzaj nardu. *Plin.*

MESPILUM, *i, n.* (*μῆσπιλον*). Niesplik, owoc. *Plin. Pallad.* || Zamiast niesplik, drzewo. *Pallad.*

MESPILUS, *i, z*. (*μῆσπιλη*). Niesplik, drzewo. *Plin. Pallad.*

MESSALA albo **MESSALLA**, *ae, m.* Przewizisko rzymskie. || Znakomity konsul. *M. Valer. Messala*. *Liv.* Też drugi *Valer. Messala* mówca i konsul. *Cic.* Też z przydomkiem *Corvinus*, mówca i konsul. *Cic. Hor.*

MESSANA, *ae, z*. (*Μεσσηνη*). Miasto w Sicilii teraz Messina. *Cic. Caes. Plin. Mela.*

MESSENE, *es, z*. (*Μεσσηνη*). Miasto w Peloponezie. *Stat.*

MESSENIUS, *a, um*. Należący do Messene, z Messeny, Messeniński, np. *maenia*. *Ovid. t. j.* mury. — *arva*. *Id.* — pola. || *Messenii, orum*. Mieszkańcy. *Liv. Mela.* || Ztąd *Messenia*, *scil. regio* albo *terra*. *Plin. t. j.* kraj, gdzie leży miasto Messene.

MESSIA, *ae, z*. (*dea*) od *messis*. Bogini żniwa. *Tertull.*

MESSIO, *ōnis, z*. (od *meto, ere*). Żniwo, czas żniwa, np. — *frumenti*. *Varr.*

MESSIS, *is, z*. (od *meto, ere*). *Cic.* Żniwo, zbieranie zboża. *Virg.* || Żniwo to, co użęto. *Id.* || Żniwo, czas żniwa. *Id.* || Wino-branie, podbieranie miodu. || *Mesis Cilicium et Arabum*. *Stat.* Zbieranie szafranu i kadiidla. || Przenośnię. *Sullani temporis messis*. *Cic.* Wywołanie z kraju za czasów Sulli.

|| Przez zamianę. *Messes. Mart. Lata. Messis suas urere. Tibull. Szkodzić swym interesom. — adhuc tua in herba est. Ovid. Jeszcześ nie nie zyskał. || W przyp. czwart. messim. Farr. Plant. || Messis w rodz. męzk., np. magnum messum. Lucil. ap. Non.*

MESSOR, *ōris*, m. (od *meto*, *ere*). Żeńca, co żnie zboże, żniwiarz. *Virg. Ovid. Messor foenisea. Colum. t. j. ten, co kosi siano. || Przenosić np. sator malorum et messor. Plaut. t. j. łotr, niecnota. || Deus messor albo messor. Serv. ad Virg. Bóstwo żniwa.*

MESSORIUS, *a*, um, (od *meto*, *ere*). Tyczący się żniwa, należący do żniwa, np. — *corbis. Cic. — opera. Colum. — salx. Pallad.*

MESSURA, *ae*, ż. (od *meteo*, *ere*) i. q. *messio*. Żniwo, żęcie, czas żniwa. *Diomed.*

MESSUS, *a*, um, (imsl. od *meto*, *ere*). Zżęty, pożyty. *Virg.*

MET, przyrostek, który się kładzie z zamkami *ego*, tu *cet*. np. *egomet. Ter. t. j. ja sam. Memet. Cic. t. j. mnie samego, tutemet. Lucr. t. j. ty sam, nosmet. Plaut. t. j. nas samych, albo my sami, nobismet ipsi. Cic. t. j. nam samym, ipsa egomet. Virg., metipse. Tryphon in Pandect. || Tamquammet. Plaut.*

META, *ae*, ż. (od *metior*). *Hor.* Meta, kres zawodniczy, kamień nakształt piramidy, jaki był na cyrkach, około którego musiał czworokonny objeżdżać powóz. *Metaque fervidis evitata rotis. Hor.* Kres wartkiemi objechany koly. *Virg.* || Wszelaki kres, koniec. *Optatam cursu contingere metam. Hor.* Pożądanego dosięgnąć kresu. *Front.* || Granica pol. *Virg.* || Granica, koniec kraju jakiego. *Pers.* || Linia matematyczna, którą się określają figury. || Wszelka piramidalna figura. — *foeni. Plin.* Stóg siana. — *casei. Mart. Ser.* || Kamień mlyński spodni. || *Nox mediam coeli metam contigerat i. e. medium coelum. Virg.* || Ztąd w licz. mnog. *metas. Suet. Ovid.*

METABASIS, *is*, ż. (*μετάβασις*). Przejście z jednej rzeczy albo od osoby do drugiej w mowie. *Quintil.*

METABOLE, *es*, ż. (*μεταβολή*). Odmiana, przemiana, przekładnia; ztąd zamiana słów w mowie, np. *quoniam id fieri, quod vis, non potest, id velis, quod possis. Quint.* || Też *id quod transit in aliud genus rythmi. Id.*

METACARPUS, *i*, m. (*μετά, za; καρπός*, pięść). Zapięcie.

METACISMUS, *i*, m. (*μετακισμός*). Częsty zbieg w słowach głoski *M*, np. *mammam ipsam amo quasi meam animam. Martian. Cap.* Albo gdy jedno słowo kończy się na *m*, drugie zaś od samogłoski zaczyna się, np. *tandem abutere. Diomed.*

METACULUM. Ob. MEACULUM.

METALEPSIS, *is*, ż. (*μετάληψις*). Postać krasomówna, gdzie wyrazy iusze, od właściwego mają znaczenie, np. *Post aliquot mea regna videns mirabor aristas. Virg. t. j. po kilku łeciech. Quintil.*

METĀLIS, *e*, ptnk. (od *meta*). Piramidalny, nakształt piramidy, np. — *forma. Fest.*

METĀLITER, psk. (od *metalis*). Piramidalnie, nakształt piramidy. *Martian. Cap.*

METĀLLA, *orum*. Właściwie kopalnie, góry kruszcowe, miniery. || Ztąd miasto w Sardinii, między *Neapolis* i *Sulei. Antoni. itiner.*

METĀLLĀRIUS, *a*, um, (od *metallum*). *Cod. Theod.* Kruszcowy, od kruszeu, należący do gór kruszcowych.

METĀLLĪCUS, *a*, um, (od *metallum*). Tyczący się kruszeu, należący do kruszeu, kruszcowy. *Plin.* || Trudniący się kopalnią, pracujący w kopalni. *Cod. Theod.* || Ztąd *Metalticus*, rzeczownie *scil. fossor* albo *vir. Góral, górnik, który kopie kruszcze, pracujący w kopalni. Plin. Cod. Just.* || Skazany na kopanie kruszców. *Macer. in Pandect.*

METĀLLĪFER, *a*, um, (od *metallum* i *fero* zamiast *ferens metallum*). Kruszcodźny, kruszcowy, np. — *terra. Sil.*

METĀLLUM, *i*, n. (*μέταλλον*). *Plin.* Kruszcze, który się ze wnętrzości ziemi dobywa, jako złoto, srebro, miedź, żelazo, ołów. *Potiore metallis libertate caret. Hor.* Ogolaca się z wolności kosztowniejszej nad kruszcze. *Fluit aes ravis aurique metallum. Virg.* I miedź i drogie złoto potokiem się leje. *Stat.* || *Marmur. || Metalla gemmarum. Pacat.* Drogie kamienie. *Apul.* || Siarka. || *Metallum fragile. Prudent. Sol.* || Przenosić. *Saecula quae rursus forment meliore metallo. Claud.* Czasy, które wracają nam wiek złoty. *Saeuum metallum. Mart.* Żelazo. *Sen.* || Góra kruszcowa. || *Damnare ad metallum. Plin.* Skazać na kopalnie kruszców. || — *Salinca. Plin.* Przyjemna roślina.

METĀMELOS, *i*, m. (*μετάμελος*). Żal, skrucha. *Farr. ap. Non.*

METĀMORPHOSIS, *is*, ż. (*μετάμορφωσις*). Przeobrażenie, przemienienie, przekształcenie, tak zwane wiersze Owidyusza. *Quintil.*

METĀNOEA, *ae*, ż. (*μετάνοια*). Żal, skrucha. *Auson.*

METĀPHŌRA, *ae*, ż. (*μεταφορά*). *Quint.* Przenosić, przeniesienie znaczenia wyrazu, od jednej rzeczy do drugiej. || *i. q. translatio. Cic. Auct. ad Her. Quintil.*

METĀPLASMUS, *i*, m. (*μεταπλασμός*). *Diomed.* Przekształcenie wyrazu dla wiersza albo dla ozdoby mowy, mianowicie poetom zwyczajne. || Do tego należy *Syncope, Apharesis* *et. Quintil.*

METĀPLASTICOS, (*μεταπλαστικός*) *i. e. quasi transformative*. Jest to u poetów, co dla potrzeby miary wierszów odmieniać zwykli, co się zowie w niewiązanej mowie barbarzy. *Fest.*

METĀPONTUM, *i*, n. (*Μεταπόντιον*. *Strabo.*) Miasto w Lukanii. *Liv. Cic. Plin.* || *Metapontinus, a*, um. Należący do Metapontu, Metapoński, np. — *ager. Liv.* || *Metapontini.* Mieszkańcy miasta Metaponte. *Liv. Just.*

MĒTĀRIUS, *a*, um, (od *meta*) *i. e. ad metam pertinens*. Graniczny, należący do granicy. *Arnob.*

MĒTASYNCRISIS, *is*, ż. (*μετά, za; συν-κρίσις*, gromadze). Powrót ciała do pierwszego stanu.

MĒTĀSTĀSIS, *is*, ż. (*μετάστασις*) *i. e. translatio. Quintil.* Zwalenie winy albo zbrodni na kogo, np. *criminis in aliquem. — temporum. Id.*

MĒTĀTARSUS, *i*, m. (*μετά; ταρός*, stopa). Zastopie.

MĒTĀTHESIS, *is*, ż. (*μετάθεσις*). Przekład, przekładanie, np. głosek albo słów. *Diomed.* || Też postać krasomówna czyli przekład rzeczy w mowie z jednego miejsca na drugie. *Martian. Cap.*

MĒTĀTIŌ, *ōnis*, ż. (od *metor*, *ari*). Oznaczenie miejsca, zamknięcie albo ograniczenie palami, np. koczowiska, odmierzenie, rozmierzenie, pomiar, np. — *vinearum. Colum.* — winnice.

MĒTĀTOR, *ōris*, m. (od *metor*, *ari*). Który oznacza miejsce, mierniczy, stanowiczy, obożny, np. — *castrorum. Cic.* — *urbis. Id.* — *templi. Lactant.* — *oliveti. Plin.* Ten, co zakłada ogród oliwny. || Też przenosić, np. *tempus arbiter et metator iūitii et finis. Tertull.*

MĒTĀTORIUS, *a*, um, (od *metor*, *ari*). Tyczący się oznaczenia miejsca np. na koczowisko. || Ztąd przenosić, np. — *pagina. Sidon.* t. j. list, który poprzedza oznajmując o przybyciu czyjśm do kogo.

MĒTĀTŪRA, *ae*, ż. *i. q. metatio. Lact.*

MĒTĀTUS, *a*, um, (imsl. od *metor*, *ari*). Oznaczony, rozmierzony, wytknięty, np. oboz, koczowisko. *Liv. Caes.*

MĒTĀURUS, *i*, m. (*Μέταυρος*). *Plin.* Rzeka włoska w Brueyach. || *Mela.* — w Umbry.

MĒTAXA albo MĒTAXA, *ae*, ż. (*μετάξα*). Surowy jedwab. *Ulp. in Pandect.* || Nic, nitka, sznur, sznurek, np. *et metaxae et tomicae. Vitr.*

MĒTAXARIUS, *a*, um, (d *metaxa*). Tyczący się surowego jedwabiu, chodzący około surowego jedwabiu. || Ztąd *metaxarius*, rzeczow. *scil. negotiator*. Który handluje surowym jedwabiem. *Cod. Justin.*

MĒTEPSYCHŌSIS, *is*, ż. (*μετεψυχωσις*). *Tertull.* Przechodzenie dusz ludzkich z jednego ciała do drugiego.

MĒTENSŌMATŌSIS, *is*, ż. (*μετεσσωμάτωσις*). *Tertull.* Przekształcenie jednego ciała na drugie.

MĒTEORON albo MĒTĒŌRUM, *i*, n. (*μετέωρον*). Napowietrzna rzecz, meteor, widowisko napowietrzne, twór napowietrzny, zjawisko. *Meteora*. Napowietrzne rzeczy.

MĒTEORUM, *i*, n. (*μετά, nad; αἶθρ*, podnosze). Zjawienie powietrzne.

MĒTERĀNUS, *a*, um, np. — *castanea. Plin.* Rodzaj kasztanowy.

MĒTHŌDICE, *es*, ż. (*μεθοδική*) *scil. pars*

Grammaticae. Quintil. Metodyczna część grammatyki, t. j. jej prawa.

MĒTHŌDICUS, *a*, um, (*μεθοδικός*). Metodyczny, np. — *medici. Cels.* Tyczący się pewnej metody. — *medici. Id.* Lekarze metodyczni według pewnej metody w leczeniu chorób postępujący.

MĒTHŌDIUM, *ii*. n. (*μεθόδιον*). Chytre wynalezienie, wynalazek, wymysł, chytry napad, najazd, wtargnienie. *Petron.*

MĒTHŌDUS albo MĒTHŌDOS, *i*, ż. (*μεθόδος*). Sposób dawania, lub robienia czego porządnie, tryb, kształt, metod albo lepiej metoda. *Auson. Marcell.* || Ztąd *medici methodici*. || Też chytry człowiek, osobliwy, szczególny, chytry wynalazek, pomysł. *Petron.*

MĒTHYMNĀEUS, *a*, um, (*Μεθυμναῖος*). *Ovid.* Należący do Metymny miasta na wyspie Lesbos. — *palmes. Prop.* Latorośl minna Metymny. — *vates. Stat.* Arion poeta.

MĒTICULŌSUS, *a*, um, (od *metus*). Bardzo lękliwy, bojaźliwy, np. — *homo. Plaut.* — *lepus. Apul.* || Straszny, straszliwy, np. — *res. Plaut.*

MĒTIŌR, *tiris*, mensus, (rzadko *metitus*), *sum, tiri*, za. br. zn. cz. (*μετρίων*, mierzyć). Mierzyć co. — *agrum. Cic.* — *pole.* || Mierząc dzielić co. — *frumentum militibus. Caes.* Dzielić żywność na żołnierzy. || Przenosić. *Metiri oculo latus alienius. Hor.* Zmierzyć okiem w szerz kogo. *Metiri se quemque suo modulo ac pede, verum est. Id.* Zawsze to jest prawda, że swoją piędzą i stopą, każdy się mierzyć powinien. || Pięknie się używa *metiri*, gdy kto przebiega miejsce jakie. *Sacram metiente viam. Hor.* Idąc świętą drogą. || Przenosić. Cenić, szacować. *Suo quisque metu pericula metiri. Sall.* Każdy swą piędzą niebezpieczeństwa mierzył. || Bier. *Agri glebatim metiebantur. Lact.* Pola brylami mierzone. || *Metitus, a*, um zamiast *mensus, a*, um, np. *quae quis ingenio suo metitus est. Ulp. in Pandect.*

MĒTIS, *idis*, ż. (*μήτις*, rada, roztropność). Żona Jowisza. *Hesiod. Theod. Apollod.*

MĒTITOR, *ōris*, m. (od *metior*) *i. q. mensor*. Mierniczy. *Frontin. de aquaed.*

MĒTITUS, *a*, um. Ob. MĒTIOR.

MĒTO, *as, avi, atum, are*, zamiast *metor*. Oznaczyć, naznaczyć, wytknąć albo oznaczyć palami, wymierzyć rolę, zmierzyć, np. *metabor loca. Virg.* *Ager metatur. Sen.* *Metatis castris. Hirt.* *Castra metari jussisset. Caes.* t. j. oznaczyć, wytknąć oboz.

MĒTO, *is*, *messui, messum, tēv*. Żąć, ścinać dojrziałe zboże. — *pabula falce. Ovid.* Kosić łąki. — *arva. Virg.* Żąć zboże na polu. || Przez zamianę. *Meter poet. Sil.* Mieszkawca w kraju, gdzie mieszkańcy zasiewają i zbierają z pola. *Virg.* || Zbierać wino. || *Ut sementem feceris, ita et metes, przysl. Cic.* Jaka praca, taki owoc. || *Mihi istie nec seritur, nec metitur, przysl. Plaut.* Z tego nie mam ani korzyści, ani szkody. || *Scinae, strzydz, zrywać.* —

barbam. Mart. S rzydz brodę. — *rosam pollice. Id.* Uszczekań różę. || Zabić. *Proxima quaeque metil gladio. Virg.* Rażdego, który się mu nawija ścina mieczem. || Czas przeszły *messui. Cato. ap. Prisc.* Iani też używają *messivi.*

METOCHE, es, ż. (μετοχή). Spółnictwo, spółka. || ż. q. participium. Imiesłów według Grammatyków. *Auson.*

METOECUS, i, m. (μετοικός). Nowy mieszkaniec, kolonista. *Eumen in paneg.*

METONYMIA, ae, ż. (μετωνυμία). Zamiana imion, postać krasomówska. *Fest. Quint.*

METOPA, ae, ż. (μετόπη, od μετὰ i ὀπή, dziura). Miejsce, przestwór, przestzeń między dwoma wydrążeniami, wydrążenie, dziura, gdzie się kładzie koniec balek albo krokwi, międzybaleze, miejsce między balkami. *Vitr.*

METOPION albo METOPIUM, ii, n. (μετόπιον). Łza pewnego drzewa Afrykańskiego, inaczej zwane *gummi Ammoniacum*, żywica albo gumma. *Plin.* || Olej z gorzkich migdałów. *Plin.*

METOPOSCOPOS, i, m. (μετωποσκόπος, czoło; σκοπέω, rozważam). *Suet.* Wieszelek z wyrazu twarzy. || Ten, co sądzi o kim z fizjonomii. *Plin.*

METOPS. Ob. METOPION.

METOR, aris, atus sum, ari, dep. (od meta). Mierzyć, plan zdejmnować, rysować. *Sen.* || Przechodzić, przebiegać miejsce jakie. *Virg.* || Porządkiem co układać, dzielić, rozgraniczyć. *Non.* || Wytknąć miejsce na oboz. *Tac.* || Zalażyć oboz. || *Castra meturi jussit. Caes. t. j.* oznaczyć, wytknąć kazal oboz.

METRĒTA, ae, ż. (μετρητής). Właściwie miernik, ztąd miara nakształt *cadus*. Pewne wielkie naczynie, statek do rzeczy płynnych, fasa, beczka etc., np. — *olivaria. Colum.* *Metretae. Martial. t. j.* beczki. *Centum metratae (vini) Caj. in Pandect. t. j.* fasy winne. || Pewna miara zawierająca w sobie dziesięć *Congios*, tak, jak nasze fasy, beczki.

METRĪCUS, a, um, (μετρίκος). *Plin.* Miarowy, tyczący się miary wierszów. || *Metriaci, orum. Gell. Ci.* co piszą o miarach wierszów. || *Metrice, (μετρικη). Gell.* Część rozmiaru zgłosek przedłużonych i skróconych.

METRITIS, idis, ż. (μήτρα, matka, macica). Zapalenie macicy.

METROCŌMĪA, ae, ż. (μητροκομία). Macierzysta wieś, ztąd inne wsie albo osady są wyprowadzone. *Cod. Just. Cod. Theod.*

METROPŌLIS, is, ż. (μήτηρ, πόλις, miasto). *Cod. Theod.* Miasto główne, stołeczne. || *Plin.* Miasto Tessalii, Frygii i Ionii.

METROPOLITA, ae, m. (μητροπολίτης). Który jest ze stołecznego miasta, tam mieszkający; ztąd zwierzchnik, naczelnik stołecznego miasta albo prowincji, np. w religijnych rzeczach, biskup w głównym mieście, Metropolita. *Fenant. Fort.* || Mieszkaniec w stołecznym mieście, w Metropolitalem

mieście, ztąd *Metropolitanus, a, um.* Należący do tego miasta, np. — *campus. Liv.*

METROPOLITANUS, a, um, (od Metropolis albo Metropolita). Tyczący się głównego miasta, np. — *nomen. Cod. Justin.* || Tyczący się Metropolitalego miasta, należący do niego, np. — *campus. Liv.*

METRUM, i, n. (μέτρον). Miara, szczególnie miara albo rozmiar wiersza na swoje części, miara zgłosek, np. *poetas metri necessitas excusat. Quintil. Metri causa. Gell. Libellos compositos metro Tibulli. Martial. t. j.* elegije. || Wiersz, np. *exceptis metris Virgili. Colum.*

METUENDUS, a, um, (imsl. od metuo). Cie. Straszny, straszliwy. — *hasta. Hor.* Straszny z włócznią w rękach.

METUENS, tis, r. współ. (imsl. od metuo). Cie. Lękający się, bojaźliwy. — *legum. Cie.* Praw się lękający. — *superos. Stat.* — bogów. *Metuens magis quam metuendus. Sall.* Bardziej sam strachający się, niżli komu straszny.

METULA, ae, ż. (zdrobno. od meta) i. q. meta, mówiąc zmniejszającym sposobem. Ronusowa ostrokręgową figurą, piramida, ostrosłup. *Plin.*

METUO, uis, ui, ěre, (od metus). Bać się, lękać się, bydź w bojaźni. || Z przyp. czwart. — *aliquid.* Bać się, lękać się czego, np. — *supplicia a vobis. Cie. t. j.* — kary. — *insidias ab aliquo. Cie. t. j.* — zasadzek. — *nil tale. Cie. t. j.* nie się takiego nie lękać.

|| Z de t. j. względem, ze względu, np. — *de sua vita. Cie. t. j.* bydź w bojaźni o swoje życie. — *de aliquo. Id.* || Też z a albo ab np. — *ab Hamibale. Liv. t. j.* lękać się Hannibala. || Z trybem bezokół. Bać się, lękać się; np. *metuunt nature. Ovid.* — *temerare. Id.* — *jurare. Catull.* || Z ne np. *metuo fratrem, ne intus sit. Ter.* albo z ne non albo ut. *Plaut. Ter.* || *Metuens, ptnk. z przyp. drug. np.* — *legum. Cie.* — *puturi. Hor.* — *deorum. Liv.*

|| Przenośnie o rzeczach nieżywych. *Fides metuunt culpari. Hor. t. j.* strzeże się. *Penna metuunt solvi etc. i. e. cavente,* albo zamiast *quae nunquam solvitur. Hor.* || i. q. *cavco.* Strzedz się, np. — *solvi. Hor.* — *tangi. Id.* *Metuens Austrum. Hor.* || Imsl. *metutus, a, um. Lucr. Supin.* *metutum.* || *Metuiri* zamiast *metutum iri. Modest. in Pandect.* || *Metuo et timeo, ne cet. t. j.* dodanie słowa dla pełności mowy. *Plaut.*

METUS, us, m. (od μέθος i. e. metus). Bojaźń, strach, obawa, obawianie się, np. *in metu esse. Ter. Cie.* Bydź w obawie, stać się lęklwym. *Metum habere. Coel. in Cie. t. j.* mieć bojaźń, lękać się, bydź lęklwym. *Metum concipere. Ovid.* albo — *capere. Liv. t. j.* powziąć strach, bojaźń. — *alicui injicere. Caes.* albo — *inferre. Liv.* albo — *adferre. Cie. t. j.* sprawić strach komu, albo — *facere. Ovid.* albo — *habere. Id.* albo — *obicere. Cie. t. j.* uczynić bojaźń, obawę, sprawić, zrzucić bojaźń, bydź powodem, przyczyną bojaźni, napędzić komu strachu,

nabawić strachu, rzucić postrach. || Też *aliquem metu territare. Caes.* Straszyc kogo. *Metum alicui adimere. Ter.* albo — *abstergere. Cie.* albo — *toltere. Caes.* albo — *deicere. Cie.* albo — *depellere. Cie.* — *amovere. Liv. t. j.* odjąć, usunąć bojaźń, strach. — *excutere. Ovid.* Pozbyć się strachu, bojaźni. *Solvere metus. Virg.* Oddalić, uchylić, usunąć bojaźń. *Aliquem metu liberare. Cie.* Uwolnić kogo od obawy. *In metum redire. Plin.* Na nowo się lękać, obawiać się. || Rzecz dla której się kto lęka, obawia się. Z przyp. drug. np. *metus quaestionum. Liv. Metus parendi. Sall.* || Też z przyp. drug. osoby, np. — *hostium. Liv. Metus Pompei. Sall. ap. Gell. t. j.* nie żeby Pompejusz się lękał, lecz, że lękano się Pompejusza. *Metus a Romanis. Liv. t. j.* bojaźń ze względu Rzymian. || Wzdryganie się, strach. *Meus trepidat metu. Hor.* To, co czyni, sprawuje strach, albo jest przyczyną, powodem strachu, straszliwa rzecz, np. *Meduzy głowa. Lybici metus. Stat.* Też *metus. Sen. t. j.* dzik. || Nabawienie strachem, strach, groźba, groźenie, odkaz, np. *metu territare. Caes. t. j.* straszyc groźbą. || *Metus, r. żeński.* np. *nulla metus. Enn. ap. Fest.* || *Metus* jako osoba w podziemnym świecie. *Virg.*

METUTUS, a, um, (imsl. od metuo). Straszny. *Lucret.*

MEUM, i, n. (μέον). Roślina, oleśnik, kopr lesny, ziele. *Plin.*

MEVANAS, ātis. Z Mewany, należący do Mewany miasta w Umbrii, Mewański, np. — *ager. Plin.* || Ztąd *Mevanates. Plin.* Mieszkaniec tego miasta.

MEVANIA, ae, ż. (Μηναρια. *Strab. i Ptolem.*) Miasto w Umbrii. *Sil. Colum. Plin. Tac.*

MEUS, a, um, (podobno od εἰμός, mój). Mój, moja, moje. *Mea carmina. Virg.* Moje wiersze. || Odnosi się do poufałości i przyjaźni. *Meus Hispano. Cie.* Mój poufaly Hispan. || *Meum. Terent.* Rzecz moja. *Obsonat, potat de meo. Id.* Je, pije moim kosztem. || *Meus sum. Ovid.* Jestem przytomny sobie, przy zmysłach. || *Pers.* Jestem panem mej woli. || *Meus. Ter.* Który mnie sprzyja. || *Mei, orum.* Spółobywatele, przyjaciele, powinowaci. *Itiaci cineres, et flamma extrema meorum. Virg.* Popioły Troi i ziemiaków o statki. || *Meum est. Ter.* Moje przyrodzenie, mój obyczaj, moja powinność. || *Meus est. Plaut.* Już schwytany, już w moich rękach. || *Meus homo. Phaedr.* Wyraz szyderski; oto ten, o którym mówię. || *Mea i mea tu. Terent.* Moja ty miła, wyraz przymilenia się. || *Mi! Terent.* Wyraz pieszczoty; mój przyjacielu, mój kochany! || *Meus, zamiast mi. Virg.* || *Meum, zamiast meorum. Plaut.* || Wolając mi, mea, meum. Też mi zamiast mea albo meum, np. *mi soror! Apul.* mi parens! *Id. t. j.* o moja matko! *mi conjux. Id.* || Też o mi sola voluptas! *Ovid.* zamiast o mea cet. || *Meum majorem* zamiast *meorum. Plaut.* || *Meopte, meapte* zamiast *meo* albo

mea albo zamiast *meo ipsius, np. meapte causa. Ter.* *meapte ingenio. Plaut.* || Też *meamet, np. Ne meamet culpa meo amori obnoxim moram. Plaut. t. j.* abym z mojej winy cet.

MI

MI zamiast mihi. || Też wolając od meus. Ob. EGO i MEUS.

MIASMA, tis, n. (μίασμα, brud, pętastwo). Wyziew chorobny szkodliwy.

MICA, ae, ż. (od μίχμος zamiast μίχθος, drobny). Okruszyna, kruszynka, kasek, troszka, trochę, np. *chleba, soli, kadzidla, np. thus in micas friatur. Plin. Mica auri. Lucr.* — *panis. Petron.* — *cinnamomi. Plin.* — *salis. Id.* *Mica soliens scil. salis. Hor.* || Przenośnie, troszka, trochę, np. — *salis. Catull. Martial. t. j.* odrobina rozumu, dowcipu, przemyślu. || *Mala sala* jadalna Domicyana cesarza. *Martial.* || *Zowie się też mica aurea. Victor.*

MICARIUS, a, um, np. *homo frugi et micarius.* Człowiek, który zbiera okruszyny. *Petron.*

MICATUS, us, m. (od mico, are). Miganie językiem, mówiąc o węzu. *Martian. Cap.*

MICO, as, ūi, atum, are. Skakać, drgać, trząść się, rzucać się. *Venae et arteriae micant. Cie.* Puls bije. *Cordu timore micant. Ovid.* Drga serce od strachu. — *auribus equus. Virg.* Strzyże koń uszami. *Linguis micat ore trisuleis. Id.* Troistemi węż miga języki. *Semianimesque micant digiti. Id.* Martwe drgają palce. || *Micare. Farr. apud. Non.* Drgając palcami losy ciągnąć. || *Lsnic się, iskrzyć się, migać się. Et crebris micat ignibus aether. Virg.* I geste migają się błyski w powietrzu. *Sola sidera micant. Ovid.* Samę się tylko iskrzą gwiazdy. *Lux micat oculis. Id.* Iskrzą się oczy. || *Ex oculis micat ardor* zamiast *ignis. Lucr.* || *Micans* ze stopniami, np. *radius sole micantior. Prud.*

MICROSCOSMUS, i, m. (μικρός, mały; κόσμος, świat). Mały świat, człowiek.

MICROPSYCHOS (US), i, (μικρόψυχος). Bojaźliwy, lęklwy, trwożliwy. *Plin.*

MICROSCOPIUM, i, n. (μικρός; σκοπεῖν, śledząc). Drobnowidz, narzędzie optyczne.

MICROSPHERUM, i, n. (μικροσφαῖρος, mający małe liście) scil. *nardum.* Rodzaj nardu z małym liściem. *Plin.*

MICTILIS, e, ptnk. (od mingo). Wzgardliwy, wzgardy godzien, nizeczemny. *Lucil. ap. Non.*

MICTIO, ōnis, ż. Ob. MINCTIO.

MICTORIUS, a, um, (od mingo). Pedzający urynę, diuretyczny, np. — *medicamentum. Coel. Aur.*

MICTUALIS, e, ptnk. (od mictus) i. q. mictorius. Diuretyczny, np. *herba virtutis mictualis. Apul. t. j.* roślina mająca moc diuretyczną.

MICTURIO, is, ire, (pożądliwe od mingo). Chcieć szczać, moczyć. || Szczać, puszczać

wodę, puszczać moc. *Juvenal.* || *Minuturio* zamiast *mingere*, jak *parturio* zamiast *pario* cet.

MICTUS, *us*, *m.* (od *mingo*). Szczenie, puszczenie uryny, np. — *sanguinis. Coel. Aur., difficultas mictus. Id.*

MICULA, *ae*, *z.* (zdrobn. od *mica*). Odrobinka, okruszynka, trochę, troszeczka. *Cels. Arnob.*

MIDAS i MIDA, *ae*, *m.* (*Midas*). Bogaty król we Frygii, syn Gordiusa i bogini Cybele. *Cic. Martial. Claudian.* || W przyp. pierwszy. *Mida. Claudian.*

MIGDILYBS, *ybis*, *m.* (*Mlyda*, mieszanym sposobem; *Avy*, Libijczyk). *Plaut.* Rodem mieszanym z Libijczyka i Tyryjczyka, Kartageńczyk.

MIGMA, *atis*, *n.* (od *plyua*) *i. e. mixtura*, *farrago*. Mieszanina, jako ziarno i plewa razem mieszaną, np. *Et tauri tui commistum migma comedent, sicut in arca ventitatum est. Vulgat. Esaias.*

MIGRASSO, *is*, *il*, *i. e. migravero* cet. Ob. MIGRO.

MIGRATIO, *onis*, *z.* (od *migro*, *are*). Wyprowadzenie się, wyjście z kąd, prowadzenie się z jednego miejsca na drugie, np. *haec migratio nobis misera est. Liv.*, *mors est migratio in oras eas est. Cic.* || Przenośnię, np. *verbo migrationes (sunt) in alienum multae. Cic.* t. j. przenośne, przenośne znaczenie.

MIGRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (podobno z hebrajsk. magur, wędrowka od źródła słowa gur, wędrować, albo od *meare*, *agro*). *Cic.* Prowadzić się z miejsca na miejsce, przenosić się, wywędrować z kraju. — *domo. Cic.* Wyprowadzić się z domu. — *ex urbe. Ter.* Wynieść z miasta. — *Romam. Liv.* Przeprowadzić się na mieszkanie do Rzymu. || — *ex vita. Cic.* Dokonać życia. — *adverso metu. Claud.* Wracac do swojego źródła. — *communi jure. Cic.* Oddać się od pospolitego prawa. — *in varias figuras. Ovid.* Przybierać rozmaite kształty. *Migro ad alias nuptias.* Znowu się żenić. || Przenosić. — *nidum. Gell.* Przenieść swe gniazdo. *Migrant omnia. Lucr.* Wszystko przemija. || Czynne *i. q. transferre*, t. j. zanieść co precz, odnieść precz, unieść, uprowadzić, przenieść z jednego miejsca na drugie. || *Migravit* zamiast *migraverit. Cic.*

MIHIPTE *i. e. mihi ipsi. Cato. ap. Fest.* Mnie samemu.

MILE, tysiąc. Ob. MILLE, też MILESIMUS. Ob. MILLESIMUS cet.

MILES, *itis*, *m. z.* Żołnierz, np. — *imperatoris summi. Cic.*, *milites legere. Liv.* t. j. zaciągać żołnierzy, werbować, brać rekruta. — *conscribere. Lentul. in Cic.* — *scribere. Liv.* Popisać żołnierzy. — *ordinare, i. e. in ordines describere. Liv.* — *mercede conducere. Id.* t. j. nająć żołnierzy. || Też *miles* zamiast *milites*, np. *hic miles magis placuit. Liv.*, *lata loca milite complent. Virg.* || Ztąd przenośnie, np. *Et rudis ad partus et nova miles*

cram. Ovid. scil. in pariendo. t. j. która pierwszy położy zlega. || *Miles erat Phoebe. Ovid.* t. j. Nymfa, towarzysząca Dyany. || Piechotnik, pieszy żołnierz, np. *neque militibus, neque equitibus. Caes.*, *milites equitesque. Id.* t. j. żołnierze piesi i jeźdźcy. || Żołnierz, który czyni posługę wojenną, wojownik, mąż waleczny, zatem *officer. Ter.* || *Miles gloriosus.* Tytuł komedii Plauta. || Oficyalista, urzędnik, sługa cesarski, jakoby generał, naczelnik, wodz, hetman. *Cod. Theod.* || Słudzy tak zwani *milites i. e. adparitores.* t. j. ceklarze, siepacze. *Ulp. in Pandect.* || Bierka, kamyk warcabny. *Ovid.* || *Miles* pochodzi *a militia i. e. duritie*, albo *a multitudine* albo *a malo*, *quod creere milites solent*, lepiej wywodzi Perizoniusz od *mile* albo *mille*, tysiąc *miles* zamiast *millesimus* t. j. Trybus, która zawiera tysiąc ludzi w półku. *Farr. Isidor.*

MILESIVS, *a*, *um*, (*Milysius*). Tyczący się miasta Miletus, niedaleko Miletus, z Miletus, należący do tego miasta, Milecki, np. — *mulier. Cic.* — *vellera. Virg.* — *lana. Plin.* t. j. z kąd była sławna wełna albo z niej zrobiona sukna *Hor.* — *oves. Colum.* — *carmina. Ovid.* t. j. swawolne, rozpustne, wszeteczne wiersze. *Milesio sermone varias fabulas consere. Apul.* t. j. żartobliwie, rubasznie albo w rodzaju romansowym co pisać. *Milesiae (scil. fabulae) t. j. romanse. Capitol.* || *Deus Milesius. Apul.* t. j. *Apollo.* || *Milesii. Liv.* Mieszkańcy miasta Miletus.

MILETUS albo MILETOS, *i*, (*Milytos*). Miasto Miletus w Ionii. *Ovid. Apollod. Plin.*

MILIACEUS, *a*, *um*, (od *milium*). Jaglany, prosiany. — *puls. Fest.* t. j. — polewka.

MILIARIUS, *a*, *um*, (od *miliun*). Tyczący się prosy, jagły, należący do prosy, jagły, zajmujący się prosą, jagłą, np. *aves miliariae* albo *miliariae scil. aves. Farr.* t. j. gatunek trznadli, właściwie ptaszki żyjące jagłą albo prosem. || — *herba. Plin.* Rodzaj rośliny. || *Miliarium scil. vas. Cato. Pallad.* t. j. rodzaj naczynia. || *Miliarius* od *mile*. t. j. tysiączny. *Pallad.* || Naczynie kuchenne wysokie i wąskie. *Pallad. Ulp. in Pandect.*

MILITARIE, *psk.* (od *militarius*, *a*, *um*). Po żołniersku, żołnierskim sposobem. *Trebell. Poll.*

MILITARIS, *e*, *ptnk.* (od *miles*). Żołnierski, tyczący się żołnierza. — *ars, opera. Liv.* Rzemiosło, sztuka żołnierska. — *aetas. Tac.* Wiek zdolny do noszenia broni. — *via. Cic.* Gościniec wojenny. — *panis. Plin.* Prowiant. — *herba. Plin.* Krwawnik, roślina pomocna na rany. *Militare aes. Plaut.* Zold, płaca żołnierska. || *Militaris. Apul.* t. j. przymiotnik Jowisza.

MILITARITER, *psk.* (od *militaris*). Po żołniersku, żołnierskim sposobem, np. *oratio militariter gravis. Liv.*, *militariter puniendos. Pandect.*

MILITARIUS, *a*, *um*, (od *miles*) *i. q. militaris*, np. — *gradus. Plaut.* t. j. krok żołnierski, jakim maszerują żołnierze.

MILITIA, *ae*, *z.* (od *miles*). Żołnierstwo, powinność, karność, stan, sztuka żołnierska. *Militiae nomen dare. Cic.* Przystać do wojska — *sacramento obligare. Cic.* Razać przysięgą na służbę wojskową. — *vigesimo anno. Tac.* Po dwudziestoletniej służbie żołnierskiej. — *maturus. Liv.* Zdolny do noszenia broni. — *domique. Cic.* Podczas wojny i pokoju. *Militia segni fungi. Liv.* Zle pełnić służbę żołnierską. — *solvi. Tac.* Bydź uwolnionym ze służby. || Stopień żołnierski. — *honorator. Liv.* Stopień wyższy w wojsku. || *Vell. Wojna. Tib.* Wyprawa wojenna. || *Suet. Bitwa. Flor.* Waleczność. || *Just.* Żołnierze. || *Cic.* Wszelka ciężka powinność. || W przyp. drug. *militiae* zamiast *in militia*. t. j. w boju, na wojnie t. j. w służbie wojskowej, np. *domi militiaeque. Cic.* t. j. w Rzymie i na polu bitwy. || *Militia* zamiast *militiae. Lucret.*

MILITIOLA, *ae*, *z.* (zdrobn. od *militia*). Służba wojskowa, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Suet.*

MILITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *miles*). Bydź żołnierzem, pełnić służbę wojskową, zoldować, służyć żołniersko. *In exercitu militabat. Cic.* *Militare adversus aliquem. Suet.* *In Asiam militatum abiit. Ter.* — *sub aliquo. Liv.*, albo — *sub signis alienius. Id.* t. j. służyć pod komendą czyją. *Militare militam* albo — *bellum. Hor.* t. j. pełnić służbę wojskową, bydź żołnierzem. || Ztąd przenośnie służyć, np. *militat omnis amans. Ovid.* *Castris militet (scil. Amoris) Id.* t. j. służy miłości. || Z przyp. czwart. — *stipendia*, żartobliwie. *Apul.* t. j. zoldować. || Też przyp. trzec. osoby, np. *prima stipendia Feneri militabat. Apul.* t. j. służyć Wenerze. || *Militare.* Mieć urząd na dworze cesarskim, służyć. *Cod. Just. Augustin.* || Usilować, starać się, trudzić się. || Przenośnie. *Militat in silvis catulus. Hor.* t. j. pies łowczy ze zwierzętami wojnę toczy.

MILITO, *onis*, *m.* (od *miles*). Żołnierz. *Militones delitescere. Apul. Ed. Vulc.*, oraz *Oudendorp.*, ma *commilitones*.

MILIUM, *ii*, *n.* Proso, rodzaj zboża. *Virg. Colum. Plin.* || Inni wywodzą słowo od *μῆλιν* t. j. nikiemny gatunek proso.

MILLE albo MILE, (jedni od *χίλοι*, tysiąc, drudzy z hebrajsk. od male, pełny albo mela, pełność). Jako *ptnk.*, tysiączny, tysiąc, np. *mille et quadraginta passibus. Caes.* *Bis mille equos. Hor.* *Primus de mille. Ovid.* || Rzeczownie z przyp. drug., tysiąc, np. *mille Thracum. Cic.* t. j. tysiąc Traków. *Mille hominum. Cic.* W liczb. pojedynczej, np. *est mille passuum. Cato. ap. Gell.* || *Mille passuum. Cic.* Tysiąc kroków t. j. Włoska mila. || Często *mille* zamiast wielka liczba, bez liku, np. *mille usus eorum. Plin.*, *tentat mille modis. Hor.* t. j. bez liku, tysiącznymi sposobami. *Mille nova consilia. Liv.* || Też *millia*, właściwie, niezliczony, bez liku. *Ovid.*

MILLEFOLIUS, *a*, *um*, (od *mille* i *folium*). Tysiąc liści mający. — *scil. herba. Rodzaj rośliny, np. Achilleos herba. Plin.* || *Millefolium. Plin.* Krwawnik, (inaczej *achillea millefolium. Lin.*)

MILLEFORMIS albo MILLIFORMIS, *e*, *ptnk.* (od *mille* i *forma*, zamiast *habens mille formas*. Tysiąc kształtów mający, wielokształtny. — *pestis. Prudent.*

MILLENARIUS, *a*, *um*, (od *milleni*, *ae*, *a*). Tysiączny, albo zawierający w sobie tysiąc, np. — *numerus. Augustin.*

MILLENI, *ae*, *a*, (od *mille*). Słowo liczebne znaczy tysiączny. *Plaut.* W przyp. drug., *millenum navium*, zatem zamiast *mille*.

MILLEPEDA, *ae*, *z.* (*scil. bestia*) (od *mille* i *pes* zamiast *mille pedes habens*). Gąsienica, stonog, robak. *Plin.*

MILLESIMUS, (MILES.), *a*, *um*, (od *mille*) (słowo liczebne rzędowe). Tysiączny z rzędu, np. *millesima partem vix intelligo. Cic.* *Milesimo anno. Cic.* — *pagina. Juvenal.* — *puppis. Ovid.* || Ztąd *millesima scil. pars*, i *millesimae scil. partes. Petron.*

MILLIARE, *is*, *n. i. q. milliarius*. *Mila. Cic.* *Milliare scil. spatium* (od *milliaris*, *e*, *ptnk.*) || W liczb. mnog. *milliaria*. Ob. *Milliarius*, *a*, *um*.

MILLIARENSIS, *e*, *ptnk.* (od *mille*). Zawierający w sobie tysiąc kroków, np. — *porticus. Fopise.*

MILLIARIUS, (MILIAR.), *a*, *um*, (od *mille*). Tysiączny, tysiąc zawierający, albo wazący. || *Milliarius annorum. Aug.* Przeciąg tysiąca lat. || *Milliarii, orum. Hier.* Kacerze, którzy twierdzili, że po zmartwychwstaniu Chrystusa tysiąc lat spędzą w królestwie ziemskim na rozkoszach i uciechach, (po grecku tak nazwani *χίλιοι*). || *Miliarium. Plin.* Słup na czele rynku rzymskiego postawiony przez Augusta, gdzie się zbierały wszystkie drogi prowadzące do Rzymu. || *Suet.* *Mila* czyli przeciąg drogi. || *Pallad.* Naczynie długie a wąskie do grzania wody w łaźniach.

MILLIES albo MILIES, *psk.* (od *mille*). Tysiąc razy, tysiąc kroć, często, wielokroć, np. *plus millies audiui. Ter.*, *quinquies millies. Plin.* || Tysiąc razy, t. j. niezliczonym sposobem, bez liku. — *appetre mortem. Cic.* t. j. tysiąc kroć umrzeć.

MILLIFORMUS. Ob. MILLEFORMUS.

MILLUS, *i*, *m.* Ob. MAELIUM.

MILO albo MILON, *onis*, *m.* (*Milon*). *Cic. Plin. Ovid.* Wysiekacz Krotoński, który miał nadzwyczajną siłę, że podczas Olimpijskich igrzysk gołą ręką zwykł był zabijać byka.

MILTITES, *ae*, *m.* (*μῆλιν*) t. j. mający minijowy kolor; ztąd *scil. lapis* rodzaj kamienia krwawnika. *Plin.*

MILTOS, *i*, *z.* (*μῆλιν*, minija). Minija albo cynobier samorodny, rodzimy. *Plin.* *Signans cera ex milto. Vitr.* t. j. wosk czerni.

wony do pieczętowania. || Jest greckie imię *μῖμος*.

MILVA, *ae*, *z*. (od *milvus*). Kania, albo sęp, z rodzaju niewieściego, ztąd słowo żelżywe, t. j. kobieta chełwa, drapieżna jak kania albo jak sęp. *Petron.*

MILVAGO, *inis*, *z*. (od *milvus* i *ago*). Ryba, inaczej *Milvus* zwana. *Plin.* Świetliczka, błyszczał, ryba.

MILVINUS, *a*, *um*, (od *milvus*). Należący do kani, do sępa, kani, sępi, np. — *plumae*. *Plin.* — *ungues*. *Id.* || Przenośnie sępi, drapieżny, nienasycony, np. *mulier, milvum genus*. *Petron.* *Coquus milvinis unguibus*. *Plant.* — *oculi*. *Apul.* t. j. nienasycone oczy, sokole oczy. *Milvina* scil. *fames*. *Plant* Sępi głód, t. j. mocny, srog. || *Milvinus pes*. *Colum.* Rodzaj rośliny. i. q. *cornu cervi repens*. || — *tibiae*. *Fest.* Piszczałki z głosem cięnkim.

MILVIUS, *a*, *um*, np. — *pons*. i. q. *Mulvius*. Ob. *Mulvius*. || *Milvius* zamiast *Milvus*. Ob. *Milvus*.

MILVUS albo **MILVUS** (trojzłotek) *i*, *m*. (od głosu bierze imię). Ptak drapieżny, kania, sęp. *Cic. Ter. Hor. Plin. Ovid.* || Też o drapieżnych ludziach, np. *metuo milvum*. *Plaut.* t. j. wydziereów, łupieżców. || Były dobra i włości tak obszerne, że zaledwo sęp mógł obłecić, np. *dives erat Curibus, quantum vix milvus oberret*. *Pers.* || Ryba drapieżna. *Ovid. Plin.*, zowie się też *Milvago*. Ob. *Milvago*. || Gwiazda albo planeta. *Ovid. Plin.* || Pisz się też *Milvius* || *Milvius*. Imię właściwe, wyjadacz, pasorzyt, pasibrzech. *Hor.*, gdzie inni czytają *Muleius*.

MIMA, *ae*, *z*. (od *mimus*). Aktorka albo komedyantka, przez gesta pantomimistka, kuglarka. *Cic. Hor.* || Od *μῖμος* i *μαῖναι* naśladować.

MIMALLONES, *um*, *z*. (*Μιμαλλόνες*). Bachantki i. q. *Bachae*. *Stat. Sidon.* Kapłanki *Bachusa*.

MIMALLONEUS, *a*, *um*. Do bachantek należący, bachantski, np. *Mimalloneis impleunt cornua bombis*. *Pers.* t. j. wrzaskiem, głosami *Bachusowi*.

MIMALLONIS, *idis*, *z*. scil. *femina*. Bachantka. *Ovid.*

MIMARIUS, *a*, *um*, (od *mimus*) i. q. *mimicus*. Mimiczny, pantomimiczny, kuglarski, np. — *securus*. *Capitol.*

MIMAS, *antis*, *m*. (*Μίμας*). *Plin.* Góra i przykład *Ionii*, niedaleko *Kolofony* || *Hor.* Przewisko ołbrzyma, którego *Jowisz* piorunem zabił.

MIMESIS, *is*, *z*. (*μῖμησης*). *Quint.* Wyrażanie, naśladowanie, udawanie gestów i słów czyich, postać spowinowacana z ironią.

MIMICE, *psk.* (od *mimicus*, *a*, *um*). Mimicznie, pantomimicznie, po kuglasku. *Ca-tull.* *Mimice philosophi adfectant veritatem*. *Tertull.*

MIMICUS, *a*, *um*, (*μῖμικός*). Mimiczny, pantomimiczny, kuglarski, np. — *jocus*. *Cic.* t. j. żart, który przebrał miarę, przesadzony,

przeszkrobany, jak zwykli czynić aktorowie. *Haec non debent esse mimica*. *Quintil.* t. j. mimiczne, komedijne. *Mimica et inepta*. *Plin.* t. j. mimiczne, blażeńskie; też mimiczne t. j. afektowane, nieprawdziwe, nie rzeczywiste, np. — *curvus (triumphalis)* t. j. tryumf. *Plin.* — *mors*. *Petron.* — *risus*. *Id.* — *artes*. *Id.*

MIMIAMBI albo **MIMIAMB**, *orum*. scil. *versus*. Mimiczne wiersze t. j. sześciomiarowe, jambickie, jakich zwykli byli używać mimicy na scenie teatralnej, np. *scripsit mi-mi iambs*. *Plin.*, takowe wiersze pisał szczególnie *Maccyusz*. *Gell.*

MIMOGRAPHUS, *i*, *m*. (*μυμογράφος*). Mimiczny poeta, pisarz mimicznych wierszów, poezii. *Suet.*

MIMOLOGUS, *i*, *m*. (*μυμολόγος*). Mimik, kuglarz, który gra sztuk dramatyczne. Mimiczny aktor. *Jul. Firm.*

MIMULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *mima*) i. q. *mima*, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Tua mimula*. *Cic.*

MIMULUS, *i*, *m*. (zdrobn. od *mimus*) i. q. *mimus*, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Arnob.* od *μῖμος* i *μαῖναι*, naśladować.

MIMUS, *i*, *m*. (*μῖμος*). *Cic. Suet. Sen.* Bufon, komedyant, śmieszek, blazeń wsze-teczny i rozpustny, udawacz czynów, mo-woy i obyczajów drugich dla śmiechu, bądź na scenie bądź krom sceny. || Różni się a *histrione*, który tylko na scenie udawał osobę. || *Cic.* Rodzaj komedii. || Słynęli niegdys w Rzymie z kuglarstwa, *P. Laberyusz*, *Syrus*, *Maccyusz*. || Przenośnie. *Suet.* Wszelka śmieszność.

MIN zamiast *minium*. *Auson.* Ob. **MI-NIUM**.

MIN? zamiast *minine*? Czy mnie? *Min?* *tu istud ais?* *Pers.* Czy do mnie mówisz?

MINA, *ae*, *z*. albo **MNA**, (*μνα*). *Plin.* Rodzaj wagi u Greków, która ważyła sto drachm attyckich. || *Farr.* Część ziemi zawierająca rozległości sto dwadzieścia stop. *Mina agri*. *Farr.* Pół staję roli. || *Fest.* Piersi niewieście, czyli jedna z dwóch cye bez mleka. || *Mina ovis*. *Farr.* Owca mająca brzuch osku-bany. || *Cat.* Groźba.

MINACIAE, *arum*, *z*. *psk.* (od *minax*) i. q. *minae*. Groźby. *Plaut.*

MINACITER, *psk.* (od *minax*). Groźno, grożąc, z groźbą, np. — *terrere*. *Cic.* *Minacius dicere, quam facere*. *Cic.* || Też o rze-czach niezwykłych, np. *torrente rapido minaciter subterfluente*. *Plin.*

MINAE, *arum*, (podobno z hebrajsk ma-na, zakazał, zabronił). Groźby. *Minas jae-tare*. *Cic.* Przegrzązać się. — *intonare*. *Ovid.* Grozić z halasem. — *alicui intendere*. *Tac.* Grozić komu. || *Firg.* Blanki, wysokie mury. || Bicie kijem, okładanie kijem, np. jarzmo-wych wołów. *Adusetas illis adficiamque minas*. *Ovid.* || Też w liczb. pojed. *mina*. Ob. **MINA**.

MINANTER, *psk.* (od *minor*, *ari*). Gro-żno, grożąc, z groźbą, np. *multaque sub-misse, multa minanter agat*. *Ovid.*

MINARRIO, *is*, *ire*. Gruchać jak gołąb', świerkotać, terlikać. *Spartian.*

MINATIO, *onis*, *z*. (od *minor*, *ari*). Gro-żba, grożenie. *Cic.*

MINATOR, *oris*, *m*. (od *minor*, *ari*). Gro-ziciel. || Poganiacz jucznych bydlat. *Tertull.*

MINATORIUS, *a*, *um*, (od *minor*, *ari*). Gro-żny, grożący, np. — *sonitus*. *Ammian.*

MINAX, *acis*, *r*. wspóln. (od *minor*, *ari*). Gro-żny, bardzo grożący, np. — *homo*. *Cic.* — *literae*. *Id.* t. j. — list. — *vox*. *Hor.* — *ver-ba*. *Ovid.* — *cornu (bovis)* *Ovid.* — *nox*. *Tac.* — *seopulus*. *Virg.* — *aequor*. *Ovid.* — *vultus*.

Val. Flacc. — *ira*. *Id.* *Pestilentia minacior*. *Liv.* *Homo minacissimus*. *Suet.*

MINCIADES, *ae*, *m*. i. e. *Virgilius*. t. j. *Virgiliusz* od rzeki *Minceus* niedaleko *Man-tui*, gdzie się urodził, jakoby syn rzeki *Min-cius*, jak *Anchisiades* etc. *Juvene.*

MINCIUS, *ii*, *m*. Rzeka we *Włoszech* nie-daleko *Mantui*, teraz *Mincio*, *Menzo*. *Liv.* *Virg. Plin.*

MINCTIO, *onis*, *z*. (od *mingo*). Szczanie, puszczanie wody przyrodzonej. *Veget. de re vet.*

MINCTURA, *ae*, *z*. (od *mingo*). Szczanie, puszczanie wody przyrodzonej. *Veget. de re vet.* Jednak ma *Ed. Schnejder.* *naturam mincturo etc.*

MINERA, *ae*, *z*. Ciała kopalne, mineral. **MINERVA**, *ae*, *z*. Inaczej *Pallas* zwana, bogini mądrości, rozumu, głębokiej rozwa-gi, kunsztu, nauk, umiejętności, np. prze-dzenia, tkania, farbowania, architektury, budownictwa, poezii. *Ovid.* Bogini wojny. *Cic. Virg.*; ztąd zwana *dea bellica*. *Ovid.*; też *Minerva bellatrix*. *Ovid.* || Wynalezicielka oliwy. *Farr. Phaedr.*; też wyrobienia i uprawy welny. || Szczególnie w *Atenach* była czczona, opiekunka twierdzy (*praeses arcis*) *Liv.*; też w *Troi* była opiekunką twierdzy. *Liv.* Urodzona z mózgu *Jowisza*. || *Minerva* pochodzi, *quia minuit aut minatur*. *Cic.*, też *minervare* i. q. *monere* (albo od *mens*, *memini* etc.) || *Crassa* albo *pingui Minerva*, przysłowie, t. j. bez kunsztu, bez szczegól-nego rozsądku, światła, przenikliwości, bez baczenia, bez znajomości rzeczy, bez biegło-sci, bez nauki, bez erudycji, bez uczoności, pospolity, prosty, niesubtelny, niedelikatny, niewyrafinowany, np. *quae praecepit Ose-lus, Rusticus, abnormis sapiens crassaque Minerva*. *Hor.* || *Pingui Minerva*. *Colum.* *Agamus pingui Minerva ut ajunt*. *Cic.* t. j. niesubtelnie, niecisłe, niedokładnie, niefilo-zoficznie. || *Sus Minervam (scil. docet)*. *Cic.* t. j. głupi chce uczyć mądrego. || *Invita Mi-nerva*, przysłowie, t. j. przeciw swemu geniuszowi i przyrodzeniu, np. *piscare co, np. quia nihil decet invita, ut ajunt Minerva*. *Cic.* *Tu nihil invita dices faciesve Minerva*. *Hor.* || Też przeciwko woli *Minerwy*, więc

ze złym powodzeniem, np. *mówić co, np. frequenti senatu causam tuam egi, non in-vita Minerva*. *Cic.* t. j. w sprawie twojej mówiłem w senacie ze szczęśliwym powo-dzeniem. || *Promontorium Minervae*. Przylą-dek niedaleko wyspy *Capreae*. *Liv. Mela.* *Plin.* || *Castrum Minervae*. Twierdza w *Ka-labrii* nad morzem. *Tab. Peutling.* || *Omnis Minervae homo*. *Petron.* Kunsztowny, sztuczny, dowcipny, zgrabny, szykowny, to po-dobno jest ironicznie powiedziane. || Przeno-snie, welniana robota, np. przedzenie, tka-nie. *Virg. Ovid.* — *telus operosaeque Minervae studium*. i. e. *lanificii*. *Hor.* || Starożytni pisali *Minerva*. *Quintil.*

MINERVA, *alis*, *n*. zamiast *Minervae* scil. *donum*. Ob. *Minervalis*.

MINERVALIS, *e*, *ptak*. (od *Minerva*). *Minerwy*, od *Minerwy*, tycejący się naukowosci, nauki, rozumu, np. — *artes*. *Tertull.* || Ztąd *Minerval* zamiast *Minervale*, scil. *donum* albo *minus* albo *praemium*. *Farr. Tertull.* *Hieron.* t. j. szkolne, zapłata szkolna, za-plata od nauki, albo placą za naukę. || *Minervalia* scil. *sacra*. Święta *Minerwy*. *Serg. ap. Donat.*

MINERVIUS, *a*, *um*, (od *Minerva*). *Minerwy*, tycejący się *Minerwy*. || Ztąd *cives Minervii*. *Arnob.* t. j. *Atenczcy*. *Nomen Minervium*. *Id.* t. j. *Minerwa*. *Templum Minervium* albo *Minervium* scil. *templum*. *Id.* t. j. świątynia *Minerwy*. *Versus Minervii*. *Fest.* t. j. — na cześć *Minerwy*.

MINÉUS, *a*, *um*. Ob. **MINIUS**, *a*, *um*. **MINGO**, *gis*, *inxi*, *ictum*, *gère*, (od *min-ctum*). Szcząć, wodę puszczając przyrodzoną, np. — *in alique*. *Hor. Martial.* || Też z przyp. czwart. np. *ut quantum bibisset, tantum mingeret*. *Vopisc.* — *urinum*. *Cels.* || *Supin*, mictum (inni czytają *minctum*). *Mingens*. *Ammian.*

MINIACEUS, *a*, *um*, (od *minium*). *Mini-jowy*, z minii, albo cynobrowy, czerwono cynobrowy, np. — *expolitio*. *Vitr.* || Pisz się też *Miniacius*.

MINIANUS, *a*, *um*, (od *minium*). *Mini-jowy* co do koloru, czerwono cynobrowy, np. — *Jupiter*. *Cic.* t. j. posąg *Jowisza*, lepiej jednak *miniatus*. *Plin.*

MINIARIUS, *a*, *um*, (od *minium*). Ty-cejący się minii albo cynobru, zajmujący się minią, cynobrem, należący do tego, np. — *metallum*. t. j. kopalnia. *Plin.* || Też *mini-arium* scil. *metallum*. *Plin.*

MINIATULUS, *a*, *um*, (zdrobn. od *mi-niatus*, *a*, *um*) i. q. *miniatus*. *Minijowy*, cy-nobrowy, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Minijowy*, cynobrowy co do koloru, czerwono kolorowy, czerwono cynobrowy, np. — *cerula*. *Cic.* t. j. wosk czerwony, którym znaczone uszkodzone miejsca rękopisów.

MINIATUS, *a*, *um*. Ob. **MINIO**, *are*.

MINICULARIUS, *a*, *um*, i. e. *qui mi-nium inducit rei*. Który co naprowadza, far-buje miniją. *Minicularius*. *Cod. Theod.*

MINICULATOR, *ōris*, m. i. q. *miniculator*. *Ulp. in Pandect.* Inne Ed. mają *nomenculator*.

MINIME albo **MINUME**, psk. *Cic.* Przyśłówce, który oznacza nie tylko przeczenie, ale i zmniejszenie, tudzież znaczy stopniowanie. Zgola, bynajmniej. *Minime irasci decet. Sall.* Bynajmniej się nie przystoi gniewać. *Cum minime vellem. Ter.* Bynajmniej nie chciałyby. || Z przyp. drug. *omnium. Ad te minime omnium pertinebat. Cic.* Zgola, nie należało do ciebie. *Col.* || Przynajmniej. *Minime bis anno arari debet. Id.* Przynajmniej raz na rok zaorać potrzeba. || Ma moce większa przeczenia, aniżeli *non* i *neguquam*. *Minime est expert calor.* *Cic.* Weale nie jest pozbawione ciepła. *Minime ambitiosus. Cic.* Weale niedumny. || Z dodatkami *gentium* zwiększa moc przeczenia. *Minime gentium. Ter.* Zgola, bynajmniej, weale nie.

MINIMOPERE (jak **MAXIMOPERE**) albo trafniej **MINIMO OPERE**, i. e. *minime*. Nie bardzo, np. *non minimo opere quietes cet. i. e. maximopere. Licin. ap. Prisci.*

MINIMUS albo **MINUMUS**, a, um, (sup. *perlat. od parvus*). *Cic.* Najmniejszy. — *ditus. Plin.* Mały palec. — *natu. Cic.* Najmłodszy. *Quanti emi potest minimo? Plaut.* Jak można najtaniej? || *Minima de malis*, przysł. *Cic.* Z dwójga złego mniejsze. || *Minimus absol. — firmitatis. Cic.* Najmniej siły. *Exactis minimum distantia. Hor.* Do doskonałych zbliżające się. || *Minimum. Farr.* Przynajmniej. || *Minimissimus. Arnob.*

MINIO, as, avi, atum, are, (od *minium*). Minią albo cynobrem farbować, kolorować, czerwonym kolorem farbować, czynić kolor czerwono cynobrowy. — *Jovem. Plin.* || Ztąd *miniatus*, a, um. Minią albo cynobrem farbowany, np. — *cerula. Cic.* || Też czerwono-cynobrowy z przyrodzenia. *Plin.*

MINIO, *ōnis*, m. Mała rzeka w Etrurii. *Virg.*

MINISCOR, *sci*, zamiast *reminiscor*, np. *miniscitur* zamiast *reminiscitur* starożytni mawiali. *Fest.*

MINISTER, *stra*, *strum*, (od *manus*, t. j. bydz pod ręką, zatem pomagacz, wspieracz, zatem kierujący, władający czem. Inni wywodzą od *minor*, *minus*, jak *magister* od *magis. Foss.*) Jeden ze służących, służący, służący, w służbie będący, sluga, służebna, posługacz, posługiwacz, usługujący, sluga, służebna w domu, np. *totidem ministri. Virg.* *Minister puer Falerni, inger mi calices. Catull.* t. j. nalewacz wina; też *minister Phrygius. Martial.* t. j. nalewacz wina *Ganymedes*, który Jowiszowi służy. *Non arma nautica ministris etc. Petron.* t. j. majtkom.

|| Służący bogom, np. *ministri Martis. Ministriae. Ovid.* t. j. Westalki. || Urzędnik, np. *ministros imperii tui. Cic. Q.* t. j. podległych, podwładnych w prowincji, pomocników, pomagaczów, np. *legati, quaestor, aedeensi cet. regni. Justin.* t. j. przełożeni, zwierzchnicy, naczelnicy państwa, albo po-

moenicy w rządzeniu, ministrowie przy panującym. || Przenośnie sluga, służebna na dobrą i na złą stronę, pomagacz, wspieracz, pomocnik, np. *minister libidinis. Cic. — seditio. Id.* *Ministri ac satellites cupiditatum. Cic.* *Ministri regis. Sall.* t. j. radni panowie, radzcy, senatorowie rzymscy, przyjaciele, pomocnicy. — *secleris. Liv.* *Luer.* t. j. pomagacz. *Legum ministri, magistratus. Cic.* t. j. kierujący, władający. || *Minister sermonum. Tac.* t. j. pośrednik, traktujący z kim o co, negocjator. *Legum ministri. Cic.* t. j. urzędnicy. *Calchante ministro. Liv.* t. j. za pomocą *Kalchanta*. || O rzeczach też nieżywothych. *Taedae, ardore ministro suppeditant novum lumen. Luer.* t. j. za pomocą. || Też w r. nijakim z przyp. drug., np. *Lumina t. j. oczy, propositi facta ministra tui. Ovid.* t. j. moje oczy są promotorami twoich zamiarów.

MINISTERIUM, *ii*, n. (od *minister*). Służba, urząd, posługa, — *servorum. Justin.* *Ministerium alicui facere. Id.* Czynić komu posługę, albo — *praestare. Paul. in Pandect.* albo — *exhibere. Pandect.* || Rychle staranie się, staranność, przedkie sprawienie, urządzenie, urząd. *Ministerium scribarum. Liv.* t. j. pisarstwo, służba pisarska. — *nauticum. Liv.* t. j. służba majtków. *Ministerio fungi. Liv.* t. j. sprawić, załatwić. *Triste ministerium. Virg.* t. j. smutna posługa. *Ministeria belli. Liv.* *Ministerium imperii. Liv.* t. j. funkę, czynność. || O zwierzętach, np. *cameli jumentorum ministeris dorso funguntur. Plin.* || Służebnictwo, t. j. posługa. *Plin.* *Omnes juvenes, quos in ministerio habeo. Prudent.* || Służba stolowa, serwis stolowy. *Lamprid.*

MINISTRA, ae. Ob. **MINISTER**.

MINISTRATIO, *ōnis*, z. (od *minis*, are). Usługiwanie, posługa, służba, urząd, usługa, funkę, czynność, ułatwienie, sprawowanie, postaranie się, staranność, dozowanie, chodzenie koło czego. *Commoda ministratio. Vitr.*

MINISTRATOR, *ōris*, m. (od *ministro*, are) i. q. *minister*. Sluga, służący, urzędnik, posługiwacz, usługujący, np. — do stołu. *Sen.* || Nalewacz wina. *Petron. Suet.* Ztąd zwany *Mercurius. Mercurio ministratori. Inscr. ap. Fabret.* || *Ministrato (juris). Cic.* t. j. jurista, inaczey *minister juris. Cic.*

MINISTRATORIUS, a, um, (od *ministro*, are). Należący do usługiwania, posługi, służby, urzędu, albo do podawania, np. — *urceoli. Martial.*

MINISTRATUS, a, um, (imsl. od *ministro*, are). Dany, postawiony na stół. *Sen.*

MINISTRO, as, avi, atum, are, (od *minister*). Służący, usługiwacz, posługiwacz, usłużyć, podawać co, np. — *alicui. Cic.* Szczególnie służyć do stołu, np. *servi ministrant. Cic.* Też — *aliquem*, np. *nosmet inter nos ministramus. Plaut. scil.* do stołu i. q. — *nobis*. t. j. sami sobie służyć do stołu. || Ztąd przenośnie, służyć, usłużyć, rządzić, kie-

rować czem, np. — *velis. Virg.* || Postarać się, wystarać się, wyrobić co, kierować, władać czem, robić co. *Val. Flac. Felis ratem ministrat. Id.* t. j. kieruje. *Sol.* *luna ministrat. Proper.* t. j. świeci. — *coenam. Hor.* t. j. przysposobić biesiadę. — *potula. Cic.* t. j. postarać się. || Sporządzić, sprawić, załatwić, postarać się, uczynić, wykonać, np. *jussa medicorum. Ovid.* — *coenam*, — *potula*. || Szczególnie rozdawać, roznosić co do stołu, np. — *cibos. Tac.* t. j. — *potrawy*. — *potula. Cic.* t. j. kielichy. || *Ministrare alicui*, np. *alicui fectibus. Tac.* t. j. służyć do stołu roznosząc naczynie gliniane. || W ogólności, podawać, dawać, dostarczać, nagotować, zgotować, np. — *victum alicui. Farr.* — *nova semina bello. Tac.* — *alicui viros et arma. Tac.* *Furor arma ministrat. Virg.* t. j. dostarcza broni.

MINITABILITER, psk. (od *minitabilis*). Grożący, np. — *increpare dictis saevius. Pacuv. ap. Non.* t. j. — surowemi słowami.

MINITABUNDUS, a, um, (od *minitor*) i. q. *minans*. Grożący. *Liv.* *Minitabundus proelium denuncians. Tac.*

MINITO, as, are, i. q. *minitor*. Grozić. *Plaut. Naev. ap. Non.*

MINITOR, *āris*, *atus sum*, *ari*, dep. (od *minor*, *ari*). Grozić, odkazywać się, np. — *alicui mortem. Cic.* — *alicui ignem ferrumque. Id.* — *urbi igni forroque. Cic.* — *alicui malum. Plaut.* || Też bez przyp. *etiam minitare? Plaut.* || Też z tryb. bezokół. *Minitare exurere. Proper.* || *Minitari*er zamiast *minitari. Plaut.*

MINIUM, *ii*, n. (od rzeki *Minus* w Hiszpanii. *Vitr. Justin.*) Minią albo cynobrem, znakomita czerwona farba. *Plin.* || Szczególnie kopalnie, góry kruszcowe, minery. *Ovid. Virg. Proper. Plin.*

MINIUS albo **MINIUS**, a, um, (od *minium*). Minią albo czerwony cynobrem, czerwono-cynobrowy, np. *color mineus rosarum. Apul. Ed. Vulcan.* ma *mineus* || Ztąd — *scil. fluvius. Ob. Minius.*

MINIUS, *ii*, (*Mīnos*). Rzeka w Hiszpanii Tarrakońskiej. *Mela. Plin.*, tak zwana od *minium*, minią albo cynobrem. *Justin.*

MINO, as, avi, atum, are. Grozić, przegrązać się. *Prisc.* || Grożąc biecem, poganiać bydło, np. do biegu, np. konia bijąc batogiem poganiać. *Apul. Auson. Agasones equos agentes, i. e. minantes. Fest.*

MINOIS, *idis*, z. (*Mīnōis*). Tyczący się *Minosa*, należący do *Minosa*, *Minosowy*, *Kreteński*. || Ztąd *scil. filia* albo *puella*. t. j. córka *Minosa*, t. j. *Arijadna. Ovid. Tibull.* || — *scil. femina*. t. j. kobieta z rodziny *Minosa. Sen.* || *Minois (insula)* t. j. wyspa *Paros. Plin.*

MINOIUS, a, um, (*Mīnoiōs*). Tyczący się *Minosa* króla *Krety*, tyczący się sędziego podziemnego świata, należący do niego, *Minasowy*, też *Kreteński*, np. — *regnum. Virg.* — *virgo. Ovid.* t. j. *Arijadna*. — *tela. Sil.* t. j. *Kreteńskie strzały*. — *sella. Proper.* t. j.

sędziowskie krzesło w podziemnym świecie. — *urna. Claudian.* t. j. losowa szuflada *Minosa*, która losem przeznaczała siedziby mieszkancom podziemnego świata. || Też *Minous*, a, um, przez skrócenie.

MINOR, *ōris*, (od *minoris*) w stop. drug. m. z. n. us. *Cic.* Mniejszy, niewielki. — *ne mea res agitur quam tua? Ter.* Izali idzie tu mniej o rzecz moją, niż o twoją? — *dimidio. Caes.* Mniej połową. *Minoris aestimare. Cic.* Mniej cenić. *Minores tamen quam fama feruntur. Sall.* Nie za takie atoli, za jakie powszechna sława udaje i głosi. — *natu. Ter.* Młodszy. || *Ulp.* Młodoletni. — *annorum. Ulp.* Lat prących niedorosły. || Podlejszy. — *in certamine. Hor.* Mniej odwagi w boju. || — *capitis. Cic.* Wyzuty z godności, od czci odsądzony. || *Virg.* Potomek.

MINOR, *āris*, *atus sum*, *ari*, dep. (od *minae* i *mineo* z hebrajsk. *mana*, t. j. zakazał). Wgórę, do góry, wyższym bydz albo wydatnym bydz, widocznem bydz, wystawać, np. — *in caelum. Virg.* *Machina (i. e. equus ligneus) minans illabitur urbi. Id.* *Saxa minantia caelo. Sil.* || Ztąd, nachylać się, nakłaniać się, np. *ornus minatur. Virg.* t. j. nachyla się, grozi upadkiem. || *Nadehodzić*, zanosić się na co, wisieć nad głową, nastawać, np. *se minanti servitio eripiat. Sil.* || Grozić, przegrązać się. — *alicui eruem. Cic.*; też — *alicui* bez przyp. *czwart.* np. *minari. Cic.* t. j. grozić. || Też o rzeczach nieżywothych, np. *saxum undis minatur. Virg.* || Też z przyp. *czwart.* i trybem bezok. np. *minabitur se abiturum esse. Ter.* || Ztąd ironicznie, żartobliwie, grozić zamiast cheić, przedsiębrać, zamyslać o czem, mieć przedsięwzięcie, np. — *multa et praecura. Hor.* — *magna. Phaedr.* || Też o rzeczach nieżywothych, np. *nec semper feriet, quodcumque minabitur arcus. Hor.* || Przenośnie, grozić, t. j. wyższym, wydatnym bydz, jak w groźną pychę, w dumę podnosić. || Grozić upadkiem, ruiną. *Virg.* || Zanosić się na co, wisieć nad głową, nastawać, czekać, przed sobą mieć co. *Sil.*

MINORATUS, a, um, (imsl. od *minor*, are). Umnieszony. *Scaev. in Pandect.*

MINORO, as, are, (od stop. drug. *minor*). Małym uczynić, zmniejszyć, np. — *animam. Tertull.* — *pretium*, np. *minorato pretio. Scaev. in Pandect.*

MINOS, *ōis*, m. (*Mīnōs*). Syn *Jowisza* i *Europy*, król w *Krecie. Apollod.* || Ojciec *Arijadny. Hyg. Ovid.* || Sędzia *piekieł. Virg.*

MINOTAURUS, i, m. (*Mīnotavros*). Syn *Pazifei*, żony *Minosa*, który wedle bajecznych powieści urodził się z bycza głową, ztąd nazwany pół człowiekiem i pół bykiem, którego *Teuzesz* zabił. *Virg. Apollod. Hygin.* || Noszono jego obraz na chorągwiach i sztandarach. *Plin. Feget.* || *Minotaurus* żartobliwie, np. *offensione Minotauri, id est Calvisii et Tauri. Cic.*

MINOUS, a, um, (*Mīnōs*) zamiast *Minotus* przez skrócenie. Tyczący się *Minosa*,

należący do Minosa, Minosowy, Kretejski, np. *Pasiphae. Auson.* — *figura. Proper. t. j. piękność Minosa króla. — puer. Claudian. t. j. Glaukus, syn Minosa. Corona Minoa. t. j. Arijadny córki Minosa. Stat.*

MINTHA, *ae, z. (mīnθa) i. q. menta. Mientha. Plin.*

MINTRIO, *is, ire albo MINTRO, as, are.* Piszczek jak mysz. *Mus avidus mintrit. Auct. carm. de Philom.*

MINTURNAE, *arum.* Miasto i osada w Lacjum, na pograniczu Kampanii. *Hor. Mela. Plin.*

MINTURNENSIS, *e, ptuk.* Należący do Minturny, tyczący się Minturny, Minturneński, np. — *populus. Liv. — flumen. Ulpi. in Pandect. t. j. rzeka Liris. || Minturnenses. Felet. Mieszkający Minturny.*

MINUCIUS I MINUTIUS, *a, um.* — *porta. Fest.* Brama Rzymska, niedaleko kaplicy bożka Minucjusza. — *gens. Sil.* Znamięta familija Rzymska. — *via. Cic.* Droga wiodąca od bramy Minucjusza do Bryndu przez kraj Sabiński.

MINUSCO, *scis, scēre, (od minus).* Zmniejszać się, stawać się mniejszym. *Auson.*

MINUME, *psk.* w stop. trzec. zamiast minime. *Ob. PARUM.*

MINUMUS, *a, um,* zamiast minimus. *Ob. PARVUS, a, um.*

MINUO, *is, ui, utum, ēre, (od minor, minus).* Cie. Umnieszyć, mniejszym czynić. — *aes alienum. Plin.* Płacić częściami dług. — *gradum. Quint.* Krok zmniejszyć. — *ostentationem. Caes.* Zniżyć chępliwość. — *audaciam hosti. Liv.* Zawęziąć nieprzyjacielską dumę. — *consilium. Ter.* Rozradzić — *majestatem, imperium. Cic.* Ponieważ zwierzchność, króla, pana. *Stat.* || Trzeci, stłuc. || Ubywać. *Avaritia semper insatiabilis neque copia neque inopia minuitur. Sall.* Łakomstwo nigdy nienasycone, ani się dostatkami, ani ubóstwem koi. — *sanguinem. Felet.* Krwi upuścić. *Lucr.* || Zaprzestać.

MINURIO albo MINURRIO, *is, ire, (mutu) i. q. c. avium minorum cantus. t. j. śpiewanie, świerkotanie, terlikanie małych ptaszek. Fest.*

MINURIO, MINURRIO, *ōnis, z. (od minorum, cantus. t. j. śpiewanie, świerkotanie, terlikanie małych ptaszek. Fest.*

MINUS, *psk.* w stop. drug. od minor, od parvus. Mniej. — *diu. Cic.* Nie długo. — *horis tribus. Caes.* Mniej trzema godzinami. — *nihilum. Ter.* Mniej niżeli. — *quinguentum est. Plin.* Nie ma jeszcze lat pięciu. *Quanto minus! Sen.* O jak mało trzeba było! — *scis. Ter.* Nie wiesz. — *me uno. Ovid.* Mnie wyłączwszy. *Nihil minus. Ter.* Strzeż się jednak. *Plus minus. Hor.* Mniej więcej, około. || *Ter. Rzadko. || Cic. Nie. || Niebardzo.*

MINUSCULARIUS, *a, um, (od minusculus, a, um).* Który się zatrudnia małymi rzeczami, należący do małych rzeczy, mały,

małuchny, drobniuchny, np. — *res. Cod. Just. — aqueductus. Ibid. || Zamiast minusculus, a, um. Augustin. || Minuscularii scilicet exactores. Cod. Theod. t. j. podarendarze.*

MINUSCULUS, *a, um, (od stop. drug. minor, minus).* Mały, małuchny. — *villa. Cic. — nomen. Plaut. — theatrum. Vitr. — aviarius. Farr.*

MINUTAL, *alis, n.* zamiast minutale. *Ob. MINUTALIS.*

MINUTALIS, *e, ptuk.* (od minutus, a, um). Mały, mało znaczący, np. — *regnum. Tertull. Taceo de ceteris minutilibus (scriptoribus) Hieron. || Zład Minutale, rzeczow., albo przez skrót. Minutal (jak capital, animal cet.) Malego co, fraszka, bagatela, mała rzecz, np. minutalia terrae. Tertull. Culices, formicae, tinea et hoc genus minutalia. Ibid. || Potrawa, danie z małych rzeczy złożone. Martial. Juvenal. Apic.*

MINUTATIM, *psk.* (od minutus, a, um). Mało, drobno, po kasku, na małe sztuczki, np. — *consecrare nasturem. Farr. Colum. — caseum concidere. Colum. t. j. na małe sztuczki. — discere. Lucr. — frangere vires. Id. — adsuadere. Farr. t. j. powoli, pomalu. || Po osobno, pojedynczo, np. — se recipere. Auct. bell. Afr. t. j. nie razem. — singulos convenire. Ulpi. in Pandect. t. j. poosobno.*

MINUTE, *psk.* (od minutus, a, um). Mało, drobno, po kasku, na małe części, np. trzeci, rozcierać, krajać. *Minutus concidere aliquid. Cic.* Drobniej co posiekać. *Contundere quam minutissime. Cato. Colum. ||* Mało t. j. niskim, zniżonym sposobem, np. — *dicere. Cic. — minutus res tractare. Cic. t. j. nisko, bez ozdób. Nimis minute et subfrigide. Gell. ||* Ścisłe, dokładnie ze względu na najmniejszych fraszek, bagateli, drobniostek, np. *minutus et scrupulosus scrutantur omnia. Quintil. Nimis minute. Gell. t. j. bardzo ściśle.*

MINUTIA, *ae, z. (od minutus, a, um).* Fraszka, bagatela, mała rzecz, małość, malenkość jakiejś małej rzeczy, np. proch, proszek, pył, np. *ad minutiam redigere. Sen. t. j. obrócić w proch, w pył. || Tez minuties, ei. Apul.*

MINUTIE, *ei, z. i. q. minutia. Apul. Ob. MINUTIA.*

MINUTILOQUIUM, *ii, n. (od minutus i loquor).* Krótkomówność, styl ucinkowy, krótki, naksztalt stylu Aristotelesa. *Tertull.*

MINUTIM, *psk.* (od minutus, a, um) i. q. minute. Drobno, na małe sztuczki, np. krajać co, trzeci, np. — *concidere. Cato. — caedere encurbitas. Gell. — frangere. Plin.*

MINUTIO, *ōnis, z. (od minus, ere).* Zmniejszenie, ubytek, umniejszenie, uszczuplenie, np. *minutio, tum incrementum. Quint. || Minutio capitis, i. q. deminutio. Gell. t. j. przemiana stanu. Capitis minutio est status permutatio. Caj. in Pandect. || Zład minutio sanguinis. Felet. t. j. krwi puszczenie.*

MINUTIUS, *a, um. Ob. MINUCIUS.*

MINUTIUS, w stop. drug. nijakie od minutus, a, um. *Ob. MINUO.*

MINUTULARIUS, *a, um, (od minutulus).* Który się małymi rzeczami zajmuje, należący do małych rzeczy, np. *minutularios vectigalium conductores. Augustin. t. j. maliarendarze, dzierżawcy, pachciarze. Ob. Minuscularius.*

MINUTULUS, *a, um, (zdrobn. od minutus, a, um).* Cały mały, bardzo mały, np. — *infans. Plaut. — summa (pecuniae) Ulpi. in Pandect. || Minutulae quaestiones, i. e. de rebus minutis. Macrobr.*

MINUTUS, *a, um, (imsl. od minus).* Liv. Zmniejszony. — *vulnere. Liv.* Oslabiony raną. || Drobny, mały, szczupły. *Minuta navis. Catull. Człono, bat, barka. — praelia. Virg. Utarczki. Minutae res. Cic.* Drobniostki. || Ladażaki, niekzemny. *Minutioris est curae. Cic.* Fraszkami zajety. || Podły, pospolity. *Minuta plebs. Phaed. Gawiedź, chalastra. Minuti philosophi. Cic.* Tuzinkowi filozofowie. || *Minutus animus. Cic.* Słabe męztwo. *Minutus sermonis genus. Cic.* Styl podły.

MINYAE, *arum, (Mivai).* Argonauci, towarzysze Jazona. *Ovid. Hygin. Mela. ||* Naród w Tessalii, np. *Minyae gens cognita remis. Lucan. t. j. znany naród z wiosel, z żeglugi.*

MINYANTHES, *n. (μινναρίς Dioscor. scilicet τριφυλλον, trifolium).* Ronicz ziele z wielkim liściem, inaczej też *asphaltion* zwane. *Plin.*

MINYAS, *adis, z. Rodzaj rośliny. Plin. || i. q. minyanthes.*

MIRABILARIUS, *ii, m. (od mirabilis)* i. e. *mirabilia faciens. Augustin.* Który czyni rzeczy dziwne.

MIRABILIS, *e, ptak.* (od miror, ari). Dziwny, godny podziwienia, cudowny, osobliwy, szczególny, np. *haud mirabile est, z następ. przyp. czwart. i tryb. bezokol. Nie jest rzecz dziwna. Ter. Non est mirabile. Cic. t. j. nie jest rzeczą dziwną. — dictu, t. j. do powiedzenia, np. Mirabile dictu. Virg. i — visu. Virg. t. j. do widzenia. Mirabilissima soboles. Colum. || Dziwny, nadzwyczajny, niezwykły, np. — *cupiditas pugnandi. Nep. Quo majora et mirabilia fecisti. Cic. Mirabile in modum. Cic. t. j. nadzwyczajnym, niezwykłym sposobem. || Z przyp. trzec. osoby, np. tu mirabilis illi. Hor. Mirabile quantum gaudebat etc. Sil. i. q. mirum quantum t. j. nadzwyczajnym sposobem. Idque eo fuit mirabilis. Cic. t. j. tém nadzwyczajniej było.**

MIRABILITAS, *atis, z. (od mirabilis).* Dziw, podziwienie, zadziwiająca rzecz, cudna, zadziwienia godna, np. — *operum suorum Lactant.*

MIRABILITER, *psk.* (od mirabilis). Dziwnie, cudnie, z zadziwieniem, godnym zadziwienia, nadzwyczajnie, niezwykłe, np. — *loqui de aliquo. Cic. — laetari. Id. — cupere. Id. Mirabilis augere. Cic. — excruciare. Id.*

MIRABUNDUS, *a, um, i. q. mirans.* Dziwiający się. *Liv. || Podziwiający.*

MIRACULUM. *Ob. MIRACULUS.*

MIRACULUS, *a, um, (od miror, ari).* Cudowny, dziwny, podziwienia godny, osobliwy, szczególny w swoim rodzaju, np. — *meretrix. Plaut. t. j. z niekształtną twarzą, dziwotwór. || Zład Miraculum, rzeczow. scilicet aliquid albo negotium. Osobliwość, cud, dziw, t. j. rzecz cudowna, dziwowisko, rzecz dziwna, dziwotwór, np. portenta et miracula philosophorum. Cic. t. j. dziwy i cuda filozofów, które sobie w urojeniu marzą. Novitate ac miraculo adtoniti. Liv. t. j. rzeczą cudowną. Rem eximere miraculo. Liv. t. j. tej rzeczy niemiec za cud. Novo turbat (asinus) bestias miraculo. Phaedr. t. j. swoim głosem straszy. || Zład esse miraculo. Liv. Plin. t. j. stawać się dziwnym, albo esse in miraculo. Plin. t. j. byż w podziwieniu. Arbor digna miraculo. Plin. t. j. godne podziwienia. In miracula verti. i. e. in mirabilem formam. Ovid. Transformare se in miracula rerum. Virg. || Niekłóży liczą siedm miracula mundi. t. j. siedm cudów świata, jako to: mury babilońskie, Dyany kościół w Efezie, pomnik Mauzola, piramidy w Egypcie, labirynt w Krecie, posąg Olimpijskiego Jowisza, Rodijski holos, też jeszcze więcej, np. królewski pałac Cyrusa. || Osobliwość, rzecz dziwna, osobliwa, szczególna rzecz cudowna, t. j. osobliwa natura, właściwość, istota, cud, dziw, dziwotwór, np. — *magnitudinis. Liv. t. j. dził nadzwyczajnej, szczególnej wielkości. — literarum. Liv. t. j. wynalazek głosek, jako dziwna, nowa, nadzwyczajna rzecz.**

MIRANDUS, *a, um, (imsl. od miror).* Godny podziwienia, dziwny. *Mirandum in modum concupiscere. Cic. t. j. bardzo, nadzwyczajnie, dziwnym sposobem. Liber mirandae vetustatis. Plin. Miranda fides. Stat.*

MIRATIO, *ōnis, z. (od miror, ari).* Dziwowanie się, podziw, podziwienie, dziwowanie się, dziwienie się, np. *facere mirationem, t. j. wzbudzić, uczynić podziwienie. Cic.*

MIRATOR, *ōris, m. (od miror, ari).* Który się dziwuje czemu, nad czém. || Który się zdumiewa na co, np. — *rerum. Ovid. t. j. który podziwia czyny, sprawy, dzieła. — sui. Sen. — formae. Proper. — veterum avorum. Martial.*

MIRATRIX, *icis, z. (od miror, ari).* Która się dziwuje czemu, nad czém, która się zdumiewa na co, podziwia co, np. *sua miratrix senioris aevi. Sen.*

MIRATUS, *us, m.* Dziwowanie się, podziw, podziwienie, dziwienie się, np. *alia digna miratu. Sen. t. j. godne podziwienia.*

MIRATUS, *a, um, (imsl. od miror).* Czynn. Który się dziwował, np. *ejus rei, quae causa esset miratus. Caes. ||* Biern. podziwiany. *Mirata virginis arte. Juvenal.*

MIRE, *psk.* (od mirus, a, um). Dziwnie, osobliwie, szczególnie, nadzwyczajnym spo-

sobem, np. *mirę finxit filium*. Ter. — *favere*. Cic. || Nadzwyczajnie, bardzo, wiele, np. — *infestare*. Plin. — *similis*. Id. — *laudari*. Plin. t. j. bardzo bydlę chwalonym, też *Mire quam*. Cic. t. j. nadzwyczajnie, niezwykle sposobem.

MIRIFICE, psk. (od *mirificus*). Dziwnie, osobliwie, szczególnie, nadzwyczajnym sposobem, więc i. q. *mirę*, zład nadzwyczajnie, bardzo, wielce, np. — *dolere*. Cic. — *diligere*. Id. — *laudare*. Cic. — *delectari*. Id. *Mirifice meriti milites*. Cic. — *prodesse*. Plin.

MIRIFICO, as, are, (od *mirus* i *facio*). Wielkiem czynić, podnieść, wznieść, wynieść, chwalić, sławić, np. *mirificant*. Plaut.

MIRIFICUS, a, um, (od *mirus* i *facio*). Podziwieniem, zadziwieniem wzruszony, więc nadzwyczajny, niezwykle, osobliwy, szczególnie, bardzo wielki, np. — *convictum*. Cic. — *pugna*. *Mirificos fructus efferre*. Cic. — *animus erga aliquem*. Id. *Dionysius homo mirificus*. Cic. scil. t. j. człowiek wielki ze względu swojej naukowości, literatury, erudycji. *Homo in doctrinis mirificus*. Gell. *Mirificas gratias agere*. Cic. t. j. bardzo wielkie. *Mirificentissimum facinus*. Ter. *Mirificentissima potentia*. Augustin. t. j. wielka albo bardzo wielka moc, siła, władza.

MIRIO, ónis, m. (od *miris*, a, um). Dziwny, dziwaczny, osobliwszy, szczególnie człowiek. Farr. || Dziwiciel, który się dziwi, dziwuje się czemu. Tertull.

MIRMILLO, ónis, m. Jeden z rodzaju Gładyatorów czyli wysiekaczów, który się potykał z Trakiem (*Threx*) albo z siatnikiem (*Retiarius*) czyli z zapasnikami, który się ubrajał siecią na łowienie przeciwnika, mirmillo. Cic. Juvenal. Ammian.

MIRMILLONICUS, a, um. Należący do mirmillona, mirmilloniński, np. — *genus armaturae*, np. — *scuta*. Fest.

MIROR, as, are, zamiast *miror*, np. *quid miras?* Farr. ap. Non. Aut *mira* aut *noli mirare*. Farr. Ibid. *Mirabis diu*. Pompon. Ibid.

MIROR, aris, atus sum, ari, dep. (z hebrajsk. mareh, oglądanie, obejrzenie, zład dziwić się). Dziwić się czemu albo nad czym, admirować, np. — *rem*. — *negligentiam hominis*. Cic. — *domum*. Virg. — *aliquem*. Cic.

|| Z przyp. czwart. przedmiotu i z tryb. bezokół. np. *si miratur me descendere*. Cic. || Też *quod*, np. *mirari se agebat*, *quod cet.* Cic. || Też z innemi partykulami i słowami, np. — *si*. Cic. Plaut. — *cur*. Cic. albo — *quapropter*. Plaut. — *qua ratione*, *quid*. Cic. — *unde*. Cic. || Dziwić się, wysoko cenić, np. *aliquid*, np. — *haec*. Cic. — *tabulas pictas*. Sall., też Liv. Hor. || Zadziwiać się nad czym, z zadumaniem zapatrywać się na co. — *signa*. Sall. — *na posagi*. || Patrzeć na co, spoglądać, przypatrywać się komu, oglądać co, wpatrywać się w co. Trebell. Poll. || O rzeczach też niezwykłych, np. *exit in coelum arbor miraturque novas frondes* (scil. insitas t. j. wszczepione gałęzie) *et non sua*

poma. Virg. || *Miratus*, a, um, biernie, np. — *ars*. Juvenal.

MIRUS, a, um, (od *miror*). Gdny podziwiania, cudowny, dziwny, np. *sibi mirum videri*, *quod cet.* Caes. *Mirum est*, *ut cet.* Plin. *Mirum dictu*. Tac. *Mirum et magnum facinus*. Plaut. || W stop. drug. *miror*. Farr. ap. Non. || Zład *Mirum*. t. j. rzecz dziwna, osobliwsza, szczególna, np. *nimia mira memoras*. Plaut. t. j. opowiadasz rzeczy dziwne. *Quid sit*, *mira sunt*. Plaut. t. j. dziwuję się. *Nec mirum*. Cic. t. j. niedziw, też *mirum* ni albo *nisi cet.*, zamiast *mirum* est *ni cet.* *Mirum quantum* albo *quam*, zamiast *mirum est*, *quantum cet.* || Zład *mirum quantum* albo *quantum*. Bardzo, nadzwyczajnie, właściwie jak bardzo, jak wiele. Cic. Liv. Tac.

|| *Quid mirum?* Ovid. Cóż dziwnego? || *Mirum* ni. t. j. podobno, niewątpliwie, owszem, pewnie, zapewne, jużci, właściwie, bez pochyby, np. *mirum ni domi est*. Ter. || Też ironicznie, *mirum ni eantem*. Naev. ap. Cic. t. j. podobno, niewątpliwie etc. || Z *mirum* ni, staje się *nimirum*. || *Mirum quin* (zamiast *quod non*) t. j. owszem nie, pewnie nie, podobno nie, np. *mirum quin te adversus dicat*. Plaut. t. j. zapewne przeciwko tobie nie mówi. || *Divinie*, nadzwyczajnie wielki, bardzo wielki, np. *mirum me desiderium tenet urbis*. Cic. t. j. wielka, bardzo wielka chęć, żądza, *miris modis odisse aliquem*. Ter. t. j. bardzo nienawidzić kogo. *Mirum in modum cet.* Caes. t. j. bardzo. *Mira alacritas*. Cic. t. j. wielka, bardzo wielka.

MIS zamiast *mei* (przyp. drug.) Mawiali starożytni. Enn. ap. Prise.

MISANTHROPIA, ae, z. (μῖσος, nienawieść, ἄνθρωπος, człowiek). Nienawieść ludzi, gatunek obłąkania umysłu.

MISCELLANEUS, a, um, (od *miscellus*). Pomieszany, zmieszany, t. j. nie jednego rodzaju, z rozmaitych rzeczy złożony, np. — *turba*. Apul. t. j. naród z różnego wieku, z różnych stanów złożony. || Zład podobno, zły, lichy, lada jaki, nikczemny, np. *veniunt ad miscellanea ludi*. Juvenal. t. j. mało znaczące igrzyska. || *Miscellanea Ptolemei*. Tertull. t. j. dzieło albo księgi zbierane.

MISCELLIO, ónis, m. (od *miscellus*). W liczb. mnog. *miscelliones*, i. e. *qui non certae sunt sententiae, sed variorum mixtorumque iudiciorum*. Fest. t. j. ludzie rozmaitego zdania.

MISCELLUS, a, um, (od *miscere*). Zmieszany, t. j. z rozmaitych rzeczy złożony, nie jednego rodzaju, np. — *ludi*. Suet. — *doctrina*. Gell. też *lex Julia miscella*. Justin. *Genus columbarum miscellum*. Farr. *Vinum miscellum*. Cato. t. j. wino z rozmaitych winnych jagód.

MISCEO, es, miscui, mistum albo mixtum (zamiast *miscitum* przez skróć. od *mixto*, mieszam). Mieszać, np. mieszać co z czem, albo pomieszać, zmieszać, np. —

dulce et amarum. Plaut. — *coelum et terram*, — *iram cum luctu*. Ovid. — *verbera cum verbis*. Ovid. Fors et virtus miscetur in unum. Virg. — *aquas neclare*. Ovid. — *dicta lacrymis*. Id. — *gravitatem modestiae*. Cic. || Prze-

nośnie, — *sanguinem et genus cum aliquo*. Liv. t. j. zaślubić się, małżeństwem się zjednoczyć. Zład zmieszać, zjednoczyć, np. — *sanguinem et genus*. Liv. — *curas et cogitationes suas cum aliquo*. Sen. t. j. dzielić z kim troski i myśli. || Przenośnie, wdawać się z kim w rzecz, wtrącać się w co, wchodzić w co, np. — *se partibus alienis*. Fell. — *se administrationi*. Pandect. — *se hereditati paternae*. Ulp. in Pandect. || *Misceri cum aliquo in Venerem*. Apul. || *Misceri*, zjednoczyć się, zgromadzić się, zakupić się, np. — *circa aliquem*. Virg. || *Proelia miscere*. Virg. t. j. potykać się, walczyć, też — *manus*. Proper. t. j. bić się wręcz. || *Imperium mixtum*. Ob. Merus. || Imsl. *mistus* albo *mixtus*, a, um, ma też swoje stopnie, np. *mo res ejus vigore ac levitate mixtissimos*. Fell. t. j. bardzo utemperowane. || *Mixtum* genus tak zwany *Minotaurus*. Virg. || Nalewać, nalać, wlać, albo wlewać, nalać do picia, np. — *alicui mulsum*. Cic. *Qui pocula (nectaris) miscet*. (Jovi) Ovid. t. j. Ganymedes. — *cyathis pocula*. Hor. t. j. nalewać kielichy; zład napelniać, np. *campus miscetur pulvere*. Virg. — *domum gemitu et tumultu*. Virg. || Zawikłać, pomieszać, pokłócić, poplątać, niespokoić, np. — *coelum terramque*. Virg. t. j. szturm wznieść, pobudzić, wzruszyć t. j. wielki hałas, wrzawę, rozruch, alarm uczynić. *Omnia turbavit, miscuit*. Cic. — *plura*. Cic. t. j. wiele niepokoiu uczynić. || Zład, rozszerzyć, rozpostrzeć, np. — *incedendi*. Virg. — *murmura*. Id. || Wzniesić, pobudzić, poduszczyć, sprawić, rzadzić, bydlę przyczyną, powodem do czego, przedsiębrać, czynić. — *coetus*. Tac. — *seditiones*. Id. — *plura*. Cic. — *plurima*. Nep. || Dzielić, podzielać, np. — *curas cum amico*. Sen.

MISCILLUS, a, um, zamiast *miscellus*. Mieszany, rozmaity, np. *Miscillae sacrae dum feruntur curiae*. Martian. Cap.

MISCIX Petron. i. q. *miscellio* i. e. *inconstans, homo incertae sententiae*. Człowiek niepewnego zdania. Inni czytają *mixtix*, *mixias* etc.

MISELLUS, a, um, (zdrobn. od *miser*) i. q. *miser*. Nędzny, biedny, nieszczęśliwy, godny politowania, np. *homo*. Cic. — *passer*. Catull. — *spes*. Lucr. — *pallium*. Plaut. t. j. płaszcz używany, wytarty. || Zmarły. Tert.

MISENAS, atis, r. wspólny. Z Misenum, należący do Misenum, Misenski, np. *Misennates*. Mieszkańcy Misenum. Veget. de re milit.

MISENENSIS, e, ptak. Z Misenum, należący do Misenum, Misenski. — *classis*. Tac. — *villa*. Phaedr.

MISENUM, i, n. Miasto w Kampanii. Cic. Plin. Mela. || Przylądek tego miasta. Liv. Hor.

MISENUS, i, m. Góra i przylądek Misenum. Virg. || Trębacz (*tubicen*) Encasza. Virg.

MISER, a, um, (od *misero*, nienawidzę, albo od *misericors*, strapiiony). Biedny, nędzny, miserny t. j. nieszczęśliwy, zostający w biednym stanie, żalony, płaczliwy, politowania godny, np. o ludziach. — *homo*. Cic. Ter. — *ex animo*. Plaut. t. j. na umyśle, albo — *animi* i. e. — *animo*. Id. || *Miserior*. Cic., *miserrimus*. Id. *Habere aliquem miserrimum*. Plaut. t. j. bardzo nędznym, biednym. || *Miser* i *infelix* używa się za jedno. Cic. || Też *miser* i *adfectus*, *aerumnosus*, *calamitosus*. Cic. || Z przyp. drug. np. *miseros ambitionis* i. e. *propter ambitionem*. Plin. Stat. || Orzecząc, np. — *fortuna*. Cic. — *res*. Cic. — *tempora*. Id. — *consolatio*. Cic. || Popedliwy, żarliwy, zawzięty, np. — *amor*. Virg. || Nędzny, chorey. — *homo*. Petron. || Zły, nikczemny, nieosobliwy, nieszczęśliwy. — *carmen*. Virg. — *remedium*. Cels. — *terra*. Pallad. || *Miserum!* w nawiasie t. j. nieszczęśliwy! żal się Boże! już po mnie! Virg.

MISERABILIS, e, ptak. (od *miseror*, ari). Godny uzalania, godny żmłowania się, politowania, np. — *squalor*. Cic. || Żalony, tkliwy, politowania godny, żalony, np. — *vox*. Cic. — *aspectus*. Id. — *elegi*. Hor. t. j. żalobne elegije. *Miserabilior causa mortis*. Liv. || *Miserabile* nakształt przysłówka zamiast *miserabiliter*. Virg. Stat.

MISERABILITER, psk. (od *miserabilis*). Żalobnie, litościwie, w sposób godny politowania, np. *epistola miserabiliter scripta*. Cic. — *deslere suam orbitalem*. Liv. — *laudare Caesarem* t. j. — w pogrzebowej mowie. Cic. || *Miserabilis*, *dicere*. Sen.

MISERAMEN, inis, n. (od *miseror*, ari). Litość, politowanie, np. *miseramina panis*. Juvenal. Jednak inni czytają lepiej *fragmina*.

MISERANDUS, a, um, (imsl. od *miseror*, ari). Godny politowania. *Miserandum in modum*. Cic. W sposób oplakania godny.

MISERANTER, psk. (od *miseror*, ari) i. q. *miserabiliter*. Żalobnie, płaczliwie. Gell.

MISERATIO, ónis, z. (od *miseror*, ari). Litość, politowanie, współcierpienie, uzalenie, żmłowanie się, miłosierdzie, albo uczucie współcierpienia, rozczerulenia. *Miserationem commovere*. Quintil. Wzbudzić współcierpienie. — *petere*. Plin. *Miseratio eos tenebat*. Justin. t. j. mieli politowanie. || Żalobna mowa. Cic. Caes. *Miserationibus uti*. Cic. O mówcach, t. j. wzbudzić litość w sędziach, zład żalobnie mówić. *Adfectus, qui miseratione constant*. Quintil. t. j. affekta, które wzbudzają litość. || Wzbudzenie współcierpienia w mowie.

MISERATOR, óris, m. (od *miseror*, ari). Litościwy, litujący się, mający litość. Juvenal. Tertull.

MISERE, psk. (od *miser*, a, um). Nędznie t. j. nieszczęśliwie, żalobnie, sposobem godnym politowania, np. — *vivere*. Cic. — *mori*. Plaut. *Misere perditus*. Plaut. *Miserius*

servire. Sen. Miserrime lugere. Id. — invide-re. Ter. — amare. Id. t. j. żalonym sposobem, godnym politowania, więc bardzo. || Zle, lada jako, nizeczemnie, np. co pisac. Plaut. || Popędliwie, żarliwie, zawzięcie, mocno, usilnie, z żarliwością, bardzo, np. misere cupio. Ter. — amare. Id., albo — deperire, i. e. amore. Plaut. — invidere. Ter. — orare. Id.

MISEREO, *es, ui, itum, ere*, (od *miser*). Mieć politowanie, litować się. — *alicujus*, np. *ipse sui miseret. Lucr.* || Często używa się jako słowo nieosob., np. *me miseret tui, te miseret mei ceteri. Cic. t. j. lituję się nad tobą, litujesz się nademną. Eorum nos miseret. Cic.* || Czas przeszły *miseruit*. || Też biern., np. *me tuarum miseritum est fortunarum. Ter.*

MISEREOR, *eris, eritus i eritus sum, eri*, (od *miser*). Mieć politowanie, litować się. — *alicujus. Cic. Miseremini sociorum. Cic. Misere mei. Ovid. — nostri. Virg. — laborum. Id. Deos miseros nominis Romani. Liv.* || Biern. *Miseretur me tui. Też nieosobiście, biernie, np. miseretur me tui. Cic.* Mam politowanie nad tobą. *Me ejus misertum est. Plaut.* Litowałem się nad nim. || Też z przyp. trzeci. zamiast drug., np. *eui misereri satis non possumus. Quintil.* || *Misererier* zamiast *misereri. Lucr.*

MISERESCO, *scis, scēre*, (od *miser*). Mieć politowanie, litować się, np. — *regis. Virg. — generis. Stat.* || Też bez przyp. drug., np. *miserescimus ultro. Virg. scil. illius.* || Też nieosobiście, np. *me miserescit tui. Ter. t. j. lituję się nad tobą.*

MISERET. Ob. **MISEREO**.

MISERIA, *ae, z.* (od *miser*). Bieda, nędza, mizerya, ubolewanie, kwilenie, skwierczenie, stan nieszczęśliwy, bieda, ucisk, trudność, nieszczęście, utrapienie, cierpienie, przykrość, np. *in miseria esse. Cic. Levare aliquem miseriis. Cic. Amiseria se eripere. Id. t. j. uwolnić się od biedy. Miseriam capere. Ter. t. j. mieć utrapienie, cierpienie. Miseriae plebis. Liv. t. j. ubóstwo, nędza. Miseria praeditus. Cic. t. j. zostający w nieszczęściu. || Przykrość, dolegliwość, frasunek, kłopot, uciążliwość, niewygoda, albo wielka przykrość. *Ter. Cic.* || Spółcierpienie. *Cic. || Miseria* jako osoba i córka Ereba i Noey. *Cic. Hygin.**

MISERICORDIA, *ae, z.* (od *miseri*). Litość, politowanie, miłosierdzie, zmiłowanie się, np. *miseriordia est aegritudo ex miseria alterius. Cic. t. j. boleść z nędzy czyjej. Misericordia commoveri. Cic. t. j. mieć litość, politowanie. Tribuere alicui miseriordiam. Cic. t. j. okazać komu miłosierdzie. Concitare miseriordiam alicujus. Cic. t. j. wzbudzić w kim miłosierdzie. — *exerere. Ulp. in Pandect. t. j. czynić miłosierdzie. Aliquem ad miseriordiam adducere. Ter. t. j. pobudzić, pociągać kogo do litości. || Misericordia. Quintil.* Bogini litości niedaleko Aten, gdzie był jej kościół. || Współ-*

cierpienie, lament, narzekanie, ubolewanie. *Caes. || Stan żalony, bieda, nędza, ucisk, nieszczęście, (zatem i. q. miseria). Cic. Q.*

MISERICORDITER, psk. (od *miseri*). Litościwie, miłosierdzie. *Claudian. Aliquid miseriorditer facere. Lactant. || Misericordius. Augustin.*

MISERICORS, *dis, r. współ.* (od *miser* i *cor*, zatem *ejus cor miseret* albo od *miser i cor*). Litościwy, miłosierny, skłonny do litości, o ludziach i o rzeczach. — *in aliquem. Cic., też in aliquo zamiast in aliquem, np. — in furibus. Sall. Misericordem se praebere. Cic. t. j. okazać się miłosiernym. Animus miseriors. Cic. Mors miseriors. Petron. Honestum et miseriors mendacium. Cic. || Misericordior. Plaut. Misericordissimus. Augustin.*

MISERIMONIUM, *ii, n.* (od *miser*) i. q. *miseria. Laber. ap. Non.*

MISERITER, psk. (od *miser*). Żalownie, płaczliwie. *Catull. Laber. ap. Non. || Usilnie, zawzięcie, mocno, bardzo (jak misere). Apul.*

MISERITUDO, *inis, z.* (od *miser*) i. q. *miseria. Acc. ap. Non.*

MISERITUS albo **MISERTUS**. Który się ulitował. Ob. **MISEREO**, **MISEREOR**.

MISERO, *as, are, i. q. miseror*. Uskarżać się, skarżyć się, żalować kogo, żalić się na co przed kim, np. *miserarent mala. Acc. ap. Non.; ztąd miserans. Virg., imsl. od miseror.*

MISEROR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *miser*). Żalować kogo, litować się nad kim, lamentować nad cżem, narzekać, np. — *se. Plaut t. j. narzekać. — aliquem. Virg. Fortunam miserari. Cic. — casum suum. Sall. || Uskarżać się, skarżyć się na co, żalić się, lamentować nad cżem, narzekać, np. periculum. Caes. || Mieć litość, np. *juvenem animi miserata. Virg. || Z przyp. czwart. — casum alicujus. Tac. Miserans amicum. Virg. || Z przyp. drug., np. miserebar mei. Acc. ap. Non. || Imsl. miserandus, a, um. Godny politowania. — *homo. Cic. — fortuna. Sall. Miserandum in modum capti, necati. Cic. t. j. żalonym sposobem, tkliwym, politowania godnym.***

MISERTUS, *a, um.* Ob. **MISEREOR**.

MISERULUS, *a, um.* (zdrobn. od *miser*) i. q. *misellus*, np. — *animula. Catull.*

MISSIBILIS, *e, ptak.* (od *mitto*) i. q. *missilis*. Pociskowy, do rzucania przydatny, np. — *securis. Sidon.*

MISSICIUS albo **MISSITIUS**, *a, um.* (od *mitto*) i. q. *missus*. Uwolniony ze służby wojskowej, np. — *miles* albo bez *miles. Suet. Missicius. Inscr. ap. Grut.*

MISSICULO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *mitto*). Syłać, ślać; posyłać często, np. — *litteras. Plaut.*

MISSILIS, *e, ptak.* (od *mitto*). Pociskowy, do rzucania przydatny. *Fundae, lapidesque missiles. Liv. Proce i kamienie do rzucania. || Res missiles, i missilia. Suet. Pie-*

niadze albo inne podarki, które zwykli byli rzucić cesarze między pospólstwo dla okazania swojej hojności. || *Missilia. Virg. Po-ciska, strzala, dziryt.*

MISSIO, *onis, z.* (od *mitto*). Słanie, posyłanie. *Missio litterarum. Cic. — listów. — legatorum. Id. Słanie posłów. || Rzucanie, ciskanie. Extra telorum missione. Vitr. Dalej niż na wystrzał. || Żołnierzów odprawa, takową dawano tym, którzy 20 lat po-czeiwie wysłużyli. Ci naówczas mogli iść do domu, odebrawszy nagrody rolne lub pieniężne. — *honesta. Front. Odprawa uczciwa. — causaria. Ulp. — dla choroby. — ignominiosa. — haniebna. || Przebaczenie. Sine missione pugnatum est. Liv. Waleczono bez przebaczenia. || — sanguinis. Cels. Puszczanie krwi.**

MISSITATUS, *a, um.* (imsl. od *missito, are*). Często posyłany.

MISSITIUS. Ob. **MISSICIUS**.

MISSITO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *mitto*) i. q. *mittere*. Szczególnie wielokroć puszczać, wolno puścić, ztąd ślać, posyłać, często posyłać, np. — *auxilia. Liv.*

MISSOR, *oris, m.* (od *mitto*). Który od siebie odprawia, wolno puszcza, ztąd ten, który posyła, wysyła. || Który rzucił, ciska, szmerga. || Który strzela, np. *missor scil. sagittae. Cic. t. j. strzelec.*

MISSUS, *a, um.* (imsl. od *mitto*). Posłany, przysłany. — *litterae. Cic. List posłany albo przysłany. — munere smaragdus. Plin. Posłany w podarunku szmaragd. || Postawiony. — *cibi. Ovid. Postawione potrawy. || Posypany. Rosa missa in mensas. Ovid. Róża posypana na stół. Virg. || Rzucony, ciskany, miotany, mówiące o kamieniach i strzałach. Cic. || Odprawiony, skończony. || Puszczony. Nescit vox missa reverti. Hor. Słowo raz na świat puszczone, już się nie zwróci. E nostro cum emissus corpore sanguis emicat. Lucr. Puszczona krew z naszego ciała, gdy wytryska. || Missum facere. Cic. Zaniechać czego, nie dbać o co. Suet. || Odprawić, kazać odejść. Cic. || Opuścić, zamilczeć. Caes. || Uwolnić, pozwolić odejść.**

MISSUS, *us, m.* (od *mitto*) i. q. *missio*. Posyłanie. *Lucr. || Strzelanie, rzucanie strzał, pocisków. Suet. || Wypuszczanie lwów, byków na plac bitwy. Lamp. || Chodzenie około stołu, niesiwo, noszenie potraw do stołu, np. per tres missus. Capitol., singuli missus. Lampr.*

MISTARIUS albo **MIXTARIUS**, *a, um.* (od *misceo*). Do mieszania służący, zajmujący się mieszaniem, należący do mieszania. || Ztąd *Mistarius* albo *Mixtarius* rzeczow. t. j. naczynie, w którym wino mieszają z wodą, naczynie do mieszania czego. *Lucil. ap. Non.*

MISTI zamiast *misisti. Catull. Ob. MIT-*

MISTIM albo **MIXTIM**. Zmieszanym, pomieszanym sposobem, mieszając, np. *per venas et viscera mistim. Lucr.*

To m II.

MISTIO albo **MIXTIO**, *onis, z.* (od *misceo*) i. q. *mistura*. Zmieszanie, pomieszanie, mixtura, zmieszana albo pomieszana rzecz, np. *genus mistionis. Pallad. — cineris. Id. || Łączenie się zwierząt, np. aliam mixtionem habet genus avium, aliam piscium. Vitr.*

MISTURA albo **MIXTURA**, *ae, z.* (od *misceo*) i. q. *mistio*. Zmieszanie, pomieszanie, np. — *rerum. Lucr. — unguenti. Plin. Mistura ex aquis cunctis. Vitr. || Przenośnie, zmieszanie, t. j. zjednoczenie, łączenie, np. — *vitiorum ac virtutum. Suet. || Spółkowanie, łączenie się w parze, np. — *Veneris. Lucan. Mixtura cum ferro. Plin. || Rzecz zmieszana, mixtura. Colum.***

MISTUS albo **MIXTUS**, *a, um.* (imsl. od *misceo*). Zmieszany. *Virg. || Łączony, mówiące o zwierzętach.*

MISTUS albo **MIXTUS**, *us*, (od *misceo*) i. q. *mistio*. Zmieszanie, pomieszanie. — *seminis. Colum.*

MISY, *yos, (μίσος)*. Rodzaj Cyrenejskich trullów. *Plin. || Rodzaj kruszców. Plin. Cels., podobno olej wityroliczny, kwas siarkowy. || W przyp. drug. misys. Scrib. Larg. albo też misyis. Id.*

MITE, psk. (od *mitis, e*). Łagodnie, przyjemnie, słodko, laskawie, powolnie, mile, wdzięcznie, np. *mite convivere. Apul. Mitius perire. Ovid. Mitissime legatos adpellare. Caes.*

MITELLA, *ae, z.* (zdrobn. od *mitra*) i. q. *mitra*. Binda do noszenia ręki chorej. *Cels. || Binda nakształt czepek, czepeczka, czapeczki na głowę kobiet, albo mężczyzn. Cic. Virg.*

MITELLITA, *ae, z.* (od *mitella*) scil. *coena* albo *coenae pars. Suet.* Rozdawanie czapeczek frygijskich, nakształt mitry, które były z kwiatów zrobione i używane przez spółbiedniaków podczas uczty. || *Mitellitus, a, um.* Ozdobiony tą czapeczką nakształt mitry.

MITESCO, *scis, scēre*, (od *mitis*). *Cic.* Dojrzewać, stawać się dojrziałym, dostawać się. *Plin. || Mięczeć. Liv. || Ułaskawić, oglaskać. || Ublagać, ukoić. Mitescunt discordiae. Liv. Uśmierzają się niezgody. Mitescit coelum. Cic. Łagodnieje powietrze. — *mare. Plin. Uciecha morze. || Przenośnie, nemo adeo ferus est, ut non mitescere possit. Hor.**

MITHRAS albo **MITHRA**, *ae, m.* (*Μίθρας*). Tak zwane słońce u Persów. *Claudian. Stat. || Też Mithres (Μίθρης). Imię kapłana Isis. Apul. || Lina okrętowa. Isidor. || Pisze się też Mitras, Mitra, bez h. np. Mitram. Stat.*

MITHRAX albo **MITRAX**, *aeis, z.* Drogi kamień z rozmaitych kolorów złożony. || Też *mithridax. Solin.*

MITHRIACUS, *a, um, i. e. ad Mithram pertinens*, np. — *sacra. Lampr. t. j. słoneczny, od słońca.*

MITHRIDATEUS, *a, um*, (*Μιθριδάτης*) i. q. *Mithridaticus*. Mitridacki, pp.—*vultus*. *Manil.*

MITHRIDATES, *is, m.* (*Μιθριδάτης*). Mitridates, wielki król w Pontus. *Cic. Martial. Plin. Gell.*

MITHRIDATICUS, *a, um*, (*Μιθριδάτιος*). Tyczący się Mitridatesa, należący do Mitridatesa, Mitridacki.—*bellum*. *Cic.*—*regnum*. *Flor.*—*victoria*. *Plin.* t. j. zwycięstwo nad Mitridatesem.

MITHRIDATIUS ANTIDOTUS, (*Μιθριδάτιος*). Lekarstwo przez Mitridatesa wynalezione przeciw truciźnie. *Gell.*

MITHRIDATIUS (*OS*), *a, um*, (*Μιθριδάτιος*) i. q. *Mithridaticus*. Mitridatesowy, np. herba *Mithridatios*. *Plin.* t. j. tak zwana roślina od Mitridatesa. Też *antidotus* *Mithridatios*. *Gell.* *Mithridatium* (*seil. oppidum*). Miasto i twierdza w Gallogrecii. *Strabo.*

MITHRIDAX. Ob. **MITHRAX**.

MITIFICO, *as, avi, atum, are*, (od *mitis* i *facio* zamiast *mitem facio*). Łagodnym, miękkim, kruchym czynić, np. potrawa, np. *cibus mitificatus*. *Cic.* Łagodnym, przyjemnym, słodkim, miłym, delikatnym czynić, np. *homines*. *Gell.* Ztąd, chowanym, łaskawym, oswojonym czynić, np. *elephantum*. *Plin.*

MITIFICUS, *a, um*, (od *mitis* i *facio*). Łagodnym, przyjemnym, słodkim uczyniony. Łagodny, słodki, przyjemny, np.—*mens*. *Sil.*—*vapores*. *Prudent.*—*necessitas*. *Apul.*

MITIGABILITER, psk. (od *mitigabilis*) albo **MITIGANTER**, psk. (od imsl. *mitigans*). Łagodnie, przyjemnie, słodko, uśmierzając, folgując, łagodząc. *Coel. Aur.*

MITIGATIO, *ōnis, Ź.* (od *mitigo*). Ułeczenie, folga, ulagoderzenie, uśmierzanie, mięczenie. *Cic. Auct. ad Her.*

MITIGATIVUS, *a, um*, (od *mitigo*). Używający, folgujący, łagodzący, uśmierzający, np.—*curatio*. *Coel. Aur.*

MITIGATORIUS, *a, um*, (od *mitigo*). Używający, folgujący, łagodzący, np.—*urinum reddere*, *mitigatorium habetur*. *Plin.*

MITIGO, *as, avi, atum, are*, zamiast *mitem ago* (i. e. *facio*). Łagodzić, mitygować, mięczyć, łagodnym, przyjemnym, słodkim czynić, twardość, ostryść odjąć, np.—*fruges*. *Cic.* t. j. dojrzale, dostale czynić.—*cibum*. *Cic.* t. j. pokarm miękkim, kruchym przez warzenie albo pieczenie czynić.—*agros*. *Cic. Hor.* t. j. pulchnym, miękkim czynić, albo plodnym, urodzajnym czynić.—*amaritudinem frugum*. *Plin.*—*certicum duritias*. *Id.*—*februm*. *Quintil.*—*tormina*. *Plin.*—*caput sandalio*. *Turpil.* t. j.—*stukać, bić*. Chowanym, łaskawym, oswojonym czynić, ogłaszać, ośwoić, np.—*rabiem suam*.—*animal*. *Sen.*—*feritatem animalium*. *Plin.*—*morbum temperantia*. *Id.* t. j. łagodzić, temperować.—*labores*. *Cic.*—*dolorem*. *Id.*

MITILO, *as, avi, atum, are*, exprimit *vocem acedulae*. Śpiewać jak słowik, np. *Matutinali tempore tunc mitilans*. *Auct. carm. de Philom.*

MITIS, *e, ptnk.* (od *μειοῦν*, zmniejszyć). Łagodny, miękki, przyjemny, słodki, t. j. nie twardy, nie surowy, nie ostry, np. o fruktach, o owocach, o winie, np.—*poma*. *Virg.*—*sucus* (*herbarum*). *Ovid.*—*uva*. *Virg.*—*vindemia*. *Id.*—*Bacchus*. *Virg.* t. j.—*wino*. Ztąd przenośnie. *Thucydides* *mitior*. *Cic.*, ztąd *mitis sum fustibus*. *Plaut.* t. j. jestem miękki od bicia. Łagodny, miękki, kruchy, urodzajny, żyzny.—*solum*. *Hor.* *Stat.* Cichy, spokojny, np.—*fluvius*. *Virg.* t. j. cicho, spokojnie płynąca rzeka. *Mitius pelagus*. *Sen.* Łagodny, przyjemny, słodki, t. j. nie surowy, nie ostry, nie twardy, nie sztywny, np.—*animus*. *Cic.*—*doctrina*. *Id.*—*oratio*. *Cic.*—*homo*. *Plaut.* *Homo mitissimus*. *Cic.* *Dolor mitior*. *Cic.* *Mitissima*, tak zwana bogini Temis. *Ovid.* Też o zwierzętach. Oswojony, ogłaszany.—*taurus*. *Ovid.* Z przyp. czwart., np. *nec Mauris animum mitior anguibus*. i. e. *ratione animi, in animo*. *Hor.* Też z przyp. trzec. np.—*hostibus*. *Ovid.* i. e. *in hostes*.

MITISSIME i **MITHUS**, psk. Ob. **MITE**. **MITIUSCULUS**, *a, um*, (od stop. *drag. mitior, mitius*). Nieco, trochę łagodny, np.—*febris*. *Coel. Aur.*

MITRA, *ae, Ź.* (*μῖτρα*). Przykrycie, zasłona, osłona głowy, szczególnie kobiet. *Ovid. Proper. Juvenal. Plin.* Czepek, czepeczek, czepiec, podwika. *Virg.* Czapka albo kapelus. *Serv. ad Virg.* Rodzaj czapki Lydów, Frigów, Syrów i innych wschodnich narodów. *Mitra*, *ae, m.* albo *Mitras*, *ae*. Ob. *Mithras*.

MITRAS albo **MITRA**, *ae, m.* Ob. **MITHRAS**.

MITRATUS, *a, um*, (imsl. od słowa *mitro*, *are* i. e. *aliquem mitra instruere etc.*) Który nosił mitrę albo czapkę tego rodzaju, np. *Arabes mitrati*. *Plin.*

MITRULA, *ae, Ź.* (zdrobn. od *mitra* i. q. *mitella*). Mały czepeczek, czepeczek, albo binda. *Solin.*

MITTO, *is, misi, missum, tēre*, (od *μειναι* i. e. *mitto, missum facio, dimitto*). Posyłać co albo kogo powoli albo prędko.—*arecsum*. *Ter.*—*szukać kogo*.—*leto*. *Ovid.* Zabić. Odprawić, uwolnić ze służby.—*sanguinem*. *Cels.* Krwi upuścić. Posłać rozkaz, rozkazać.—*salutem*. *Ovid.* Pozdrowić listem. Poszczuć pączki, rozwijać się, rosnać.—*florem*. *Plin.* Kwitnąć.—*vocem*. *Cic.* Mówić. Rzucać, miotać, ciskać.—*de muro praecipitem*. *Auct. B. Hisp.* Zepchnąć z wysokości muru.—*talos*. *Prop.* Grać w kostki, w kuty.—*equum*. *Hor.* Poganiać konia.—*sub jugum*. *Caes.* Ujarzmić.—*ridicula*. *Cic.* Uszczypliwie przymawiać.—*aliquem in fabulas, sermones*. *Quint.* Sprawić, aby mówiono o kim.—*circa, circum*. *Cic.* Obsyłać. Kłaść.—*aedes sub titulum*. *Ovid.*

Wystawić dom na sprzedaż.—*in acta*. *Sen.* Wpisać w akta, w rejestr. Zostawić, dać pokój, zamieścić. *Mitte quacere*. *Hor.* Nie badać. *Mitte me*. *Plaut.* Daj mi pokój.—*ambages*. *Liv.* Porzuć wykrety. Porzuć, opuścić, wyrzec się.—*spem*. *Hor.* Wyzuć się ze wszelkiej nadziei. Zaniechać, przestać. *Mitte lacrymas*. *Ter.* Przestań płakać.—*male loqui*. *Ter.* Porzuć złe mówić. *Mitere noxam*. *Plaut.* Odpuścić, darować winę. —*manus ad rem aliquam*. *Ulp.* Porywać się do czego. *Misti*, zamiast *misisti*. *Catull.* *Mittin'* zamiast *mittisne*? *Plaut.* *Alit quid facere missum, hominem facere missum, rem missam cet.*, zamiast *mittere*. Poprzestać, zaniechać, zanieść, opuścić, pominąć, dać pokój komu.

MITULUS. Ob. **MITYLUS**.

MITYLENE, *es, i* **MITYLENAE**, *arum*, (*Μιτυλήνη*. *Strabo*). Główne miasto na wyspie Lesbos, miejsce urodzenia filozofa Pitakusa, Alceusza i Safo. W liezb. pojedy. *Hor. Plin. Mela*. W liezb. mnog. *Cic. Caes. Plin.* Pisze się też *Mytil*. Ztąd *Mitylenaes*, *a, um*. Należący do Mitylene, tyczący się Mitylene, Mityleński, np. *Diophanes Mitylenaes*. *Cic.*—*vulgus*. *Lucan.* *Mitylenaci*. *Liv.* Mieszkańcy Mitylene. *Mitylenensis*, *e, i*. q. *Mitylenaes*. *Tac.*

MITYLUS, **MITULUS** albo **MYTILUS** albo **MUTULUS**, *i, m.* (*μύτιλος*). Muszla, koncha albo z gatunku muszli. *Cato. Hor. Martial.*

MIURUS VERSUS, (*μειοῦρος στῖχος*). *Terentian.* *Maurt.* Wiersz bohatyrski hexameter, gdzie się iambus kładzie zamiast spondeum.

MIXTARIUS, **MIXTIO**, **MIXTURA**. **MIXTUS** *cet.* Ob. **MISTARIUS**, **MISTIO** *etc.*

MN

MNA, *Ź, i*. e. *mina*. *Plin.* Ob. **MINA**.

MNEMONICA, *orum, n. mn.* (*μνημονική*, pamięć). *Auct. ad Her.* Prawidła sztucznej pamięci, lecz ten wyraz we wszystkich wydaniach greckimi głoskami się pisze.

MNEMOSYNE, *es, Ź.* (*Μνημοσύνη*) i. e. *memoria*, pamięć. Córka Jowisza, matka, *Muz.* *Cic. Phaedr.* *Apollo*. Córka Uranusa i ziemi. *Apollo*. Ztąd *natae Mnemosynes*. t. j. *Muzy*. *Auson.* *Mnemosynae, arum*. *Auson.* Też *Muzy*.

MNEMOSYNON albo **MNEMOSYNUM**, *i, n.* (*μνημοσύνη*). Pomnik, pamiątka, pamiętnik na dowód pamięci. *Catull.*

MNESTER, *ēris, m.* (*μνηστήρ*) i. e. *proeus*. *Gach. Hygin.* Imię człowieka, np. *M. Lepidus Mnester*. Pantomimik tak zwany. *Suet.*

MO

MOBILIS, *e, ptnk.* (od *moveo*). Ruchomy, który się łatwo rusza, chwije, np.—*turris*. *Liv.*—*oculi*. *Cic.* *Mobilis supercilium*. *Plin.*—*penna*. *Ovid.*—*folia*. *Id.*—*aequor*. *Ovid.* *Nervis mobile signum*. *Hor.* Kuglarska lalka.

Mobilior aer. *Lucr.* **Mobilior fervor**. *Cic.* **Mobilissimus ardor**. *Cic.* Ztąd *mobiles res*, u jurystów ruchome rzeczy albo domowa ruchomość t. j. rzeczy, które nie są nieruchome, np. bydło, pieniądze, suknie, odzienie. *Ulp.* *in Pandect.* Ztąd chwijający się, nie mocny, np.—*deus*. Ruchomy, giętki, powolny, posłuszny, drażliwy.—*actas*. *Virg.* *Mobilis prece*. *Sen.* *Gens ad omnem auram spei mobilis*. *Liv.* Prędkie, skory, pośpieszający, rychły, rączy, np.—*ingenium*. *Fitr.* *Sum pedibus mobilis*. *Plaut.*—*venti*. *Ovid.*—*hora*. *Sen.*—*cursus*. *Id.* Niestateczny, nie-trwały, odmienny, np.—*ingenium*. *Sall.* t. j. odmienna natura, przyrodzenie.—*voluntates regiae*. *Sall.* *Mobilium turba Quiritium*. *Hor.*—*populus*. *Nep.*

MOBILITAS, *ātis, Ź.* (od *mobilis*). Ruchomość, np.—*animalis*. *Cic.*—*linguae*. *Id.* t. j. zręczność, biegłość, szybkosć, prędkosć. *Mobilitates dentium*. *Plin.* t. j. chwianie się zębów. Odmienność, zmienność, np.—*hominis*. *Cic.*—*fortuna*. *Nep.*

MOBILITER, psk. (od *mobilis*). Ruchomym sposobem, prędko, porywczo, np.—*palpitare*. *Cic.*

MOBILITO, *as, are*, (od *mobilis*). Ruszać, czynić ruchomym, np. *inde aer, inde omnia mobilitantur*. *Lucr.* Czynić prędkim, szybkim, pośpiesznym, np. *lactitia me mobilitat*. *Caec. ap. Non.*

MOCOSUS, *a, um*, (od *μωρός*, szyderz). Szyderski, z przekąsem, który szydzi z wykrzywioną gębą. *Cic.* *Iani piszą* (*cauillat genere illo morosa*) *mocoso* zamiast *morosa*. *Quintil.*

MODERABILIS, *e, ptnk.* (od *moderor*). Mierny, pomiarkowany, dający się miarkować, miarkowany, łagodny, np. *Nox et amor vinumque nihil moderabile suadent*. *Ovid.*

MODERAMEN, *inis, n.* (od *moderor*) i. q. *moderamentum*. To, czem się co obraca, kieruje, steruje, albo się rządzi, władza, np. *innixu moderamine navis*. *Ovid.* t. j. ster, drygawka. *Capiat alius moderamina*. *Id.* t. j. niech będzie drugi sternikiem. *Moderamen equorum*. *Ovid.* t. j. eugiel, uzda, hamulec, lejczyk. Ztąd, naklonienie, kierowanie, rząd, rządzenie, władanie, np.—*equorum*. *Ovid.*—*rerum*. *Id.* t. j. rząd, stan. *Ingenium est, quod eget moderamine nostro*. *Ovid.* Pomiarkowanie, powściągliwość, np. *moderamen invenire*. *Cod. Theod.* t. j. środek, temperament znaleźć. *Moderamen inculpatae tutelae*. *Cod. Justin.* t. j. potrzeba własnej obrony.

MODERAMENTUM, *i, n.* (od *moderor*) i. q. *moderamen*, np. *moderamenta vocum*. *Gell.* i. e. *adcentus*.

MODERANTER, psk. (od *moderans*). Z umiarkowaniem, skromnie. *Lucr.* W stop. drug. *moderantius*. *Ovid.* *Inne Edd.* mają *moderatus*.

MODERATE, psk. (od *moderatus, a, um*). Z umiarkowaniem, miernie, nieprzebranym sposobem, np.—*aliquo uti*. *Cic.*—*uti rebus*

secundis. Liv.—dicere. Cic.—omnia humana ferre. Cic. || Moderatus. Cic. Ovid. Modestissime. Cic.

MODERATIM, psk. (od *moderatus*, *a*, *um*) i. q. *moderate*. Z umiarkowaniem. — *cresecere. Lucr.*

MODERATIO, *ōnis*, ż. (od *moderor*). Pomiarkowanie, powściągliwość np. w gniewie, w żądzy, w pożądlności, w mowie, w jedzeniu, w picu etc. np. — *populi. Cic.—animi. Id.—dicendi. Cic. t. j. w mowie. Moderationem in cibo adhibere. Cels. ||* Ztąd ustanowienie prawideł pomiarkowania, powściągliwości albo własności, właściwość. — *numerosum. Cic.—rei familiaris. || Moderatio inculpatae tutelae. Cod. Justin. t. j. potrzeba własnej obrony. ||* Rząd, rządzenie, sprawowanie rządów, uregulowanie, np. *mundi divina in homines moderatio. Cic. ||* Miara, np. *definita moderatio rei familiaris. Cic. t. j. stanowiąca miara gospodarstwa, dóstatków. ||* Pomiarkowanie, powściągliwość, Grecy zowią *σωφρονα*, i tę cnotę nazywają *σωφροσύνην quam soleo equidem tum temperantiam tum moderationem adpellare, non numquam etiam modestiam. Cic.*

MODERATOR, *ōris*, m. (od *moderor*). *Cic. Rządca. || Ovid. Sternik. — equorum. Ovid. Stangret. — arundinis. Id. Rybak. — aratri. Lucr. Oracz. — pectinis. Claud. Tkacz. — inventae. Mart. Mistrz szkolny. || — temporum. Cic. Biegły polityk. — pacis, bellique. Flor. Jednacz pokoju i wojny. || Tytuł moderator aheni. Stat. t. j. farbiarz.*

MODERATRIX, *icis*, ż. (od *moderor*). Która co miarkuje, powściąga, np. *temperantia est moderatrix omnium commotionum. Cic. ||* Ta, która umie miarkować, powściągać, np. *anus sibi moderatrix fuit. Plaut. ||* Rządzieli, przewodniczka, np. — *matris. Cic.—factorum. Id.—officii. Cic.*

MODERATUS, *a*, *um*, (imsl. od *modero*). Umiarkowany, skromny, oszczędny. *Cic. Homo moderatior. Id. Moderatissimus. Planc. in Cic.*

MODERNUS, *a*, *um*. Terazniejszy, nowy, dzisiejszy i *Modernitas, atis*, są słowa późniejsze. *Ob. Du Fresne Glossar.*

MODERO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *modus*) i. q. *moderor* i **MODEROR**, *aris*, *atus sum*, *ari*, (od *modus*) *Cic. Rządzić, kierować, sterować. — ortus nascentium. Cic. Opiekować się porodem. — in ordine. Sall. Przywodzić nad rotą, chorągwią. ||* Miarkować, powściągać, hamować. — *alici. Cic. Utrzymywać kogo w powinności. — irae. Hor. Hamować gniew. — exundationes. Tac. Tamować wylewy. — vino. Plaut. Skromnie używać wina. — verbis. Cic. Powściągać się w mowie, mówić skromnie. — honores ad civilem habitum. Liv. W miarę rządowej polityki szafować honorami.*

MODESTE, psk. (od *modestus*, *a*, *um*). W miarę, z pomiarkowaniem, w zapale, w żądzy, np. — *insolentiam continere. Cic. Rebus secundis modeste uti. — mōdificus.*

Hor.—lingua uti. Ovid.—vivere. Plaut.—aliquid ferre. Modestissime vivere. Farr. ap. Non. Modestius. Pallad. || Skromnie, np. *qui modeste parat. Cic. t. j. skromnie jest posłuszny. Modestissime uti dignitate. Plin. t. j. bardzo skromnie używać dostojenstw.*

MODESTIA, *ae*, ż. (op *modestus*, *a*, *um*). Umiarkowanie, powściągliwość. *Tac. Mierność losu albo zdatności. Cic. ||* Wstrzemięźliwość, skromność. *Sall. ||* Wstyd, wstydlwość. *Cic. ||* Baczenie, rozsądek. *Sall. ||* Uczciwość, godność, dobre mienie. *Tac. ||* Bogini starożytnych.

MODESTUS, *a*, *um*, (od *modus*). Który we wszystkich rzeczach przestrzega miary, który w swojej żądzy, pożądlności jest umiarkowany; ztąd, umiarkowany, pomierany, powściągliwy, skromny, np. — *consules. Cic.—homo. Id.—mulier. Ter.—oculi. Ovid.—vultus. Id.—mores. Cic. Modestior epistola. Id. Homo modestissimus. Cic. ||* Mierny t. j. ani wielki, ani mały, np. *amant modestas irrigationes, i. e. modicas. Pallad. ||* Skromny, łagodny, łaskawy, cichy, spokojny. *O modestum ordinem! Cic. ||* Dobrotliwy, łaskawy względem drugiego, np. *pau-peribus modestus. Plaut. ||* Uczciwy, szanowny w obchodzie się, enotliwy, porządkny w sposobie życia, skromny, — *homo. Cic.—mulier. Ter. ||* Średni, pomierny. — *servitia. Tac. ||* Modestus. Rzymskie przezwisko. *Suet.*

MODIOLIS, *e*, ptnk. (od *modius*). Rzymska miara, zawierająca w sobie szefel, półkorze, albo nasz korzec *modius* np. — *aula* zamiast *olla. Plaut.*

MODIATIO, *ōnis*, ż. (od słowa *modio*, *are*) i. e. *metiri frumentum modio* t. j. mierzenie zboża korcami. *Cod. Justin.*

MODICE, psk. (od *modicus*, *a*, *um*). Mierne, skromnie, wstrzemięźliwie. — *vitam vivere. Plaut. Żyć skromnie. — dicere. Cic. Mówić krótko. — me tangit haec res. Cic. Mało to mnie obchodzi. — se recipere. Liv. Miernym krokiem mieć się do odwrotu. — agere. Cic. Nie być skwapliwym w działaniu. — ferre. Cic. Znieść skromnie. ||* Mierne, umiarkowanym sposobem, pomiernie, średnio, t. j. mało, niewiele. *Modice vinasus. Liv. t. j. niebardzo pijany. Modice lo-cuples. Liv.*

MODICELLUS, *a*, *um*, (zdrobn. od *modicus*, *a*, *um*). Bardzo mierny, umiarkowany t. j. nieosobliwy, nieszczególny, np. — *eul-cita. Suet.*

MODICUS, *a*, *um*, (od *modus*). Umiarkowany, powściągliwy, wstrzemięźliwy, skromny. — *voluptatum. Tac. Skromny w używaniu rozkoszy. — voti. Sil. Ograniczony w chęci. Modicum nihil in vulgo. Tac. Pospółstwo w niczem niemające miary. Modico gradu. Plaut. Powoli, leniwie. ||* Mierny, szczupły, mały, mało znaczący. — *cultus. Plin. j. Lichy ubiór. — originis. Tac. Mier-nego urodzenia. ||* Krótki. — *tempus. Quint. Czas krótki. ||* Modicus pecuniae, facultati-bus. *Tac. Plin. Ubogi.*

MODIFICATIO, *ōnis*, ż. (od *modifico*). Wymiar, wynierzenie, pomiar jakiej rzeczy, np. — *versus, np. versusum lex ac modifica-tio. Sen.—verborum. Gell.*

MODIFICATOR, *ōris*, m. (od *modifico*). Który rzecz jaką miarkuje, wymierza, za-tém urządzi, np. *tibiunc peritus modifica-tor. Apul. Flor. t. j. biegły muzyk.*

MODIFICATUS, *a*, *um*, (imsl. od *modi-fico*). Na inny kształt przetworzony. — *cibus. Cic. Pokarm przekształcony w istotę ciała. ||* *Modificata verba. Id. Słowa przenośne. Membra modificata esse debent. Id. Okresy mowy tak być powinny ułożone, iżby za-wierały liczbę.*

MODIFICO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *modus* i *facio*) i. q. *modifico*. Wymierzyć, po-mierzyć, odmierzyć, np. zgłoski należące do wierszów. || Ztąd *modificatus, a*, *um*, np. *verba modificata. Cic.—membra. Id. t. j.—okresy mowy. ||* Miarkować, wstrzymywać, powściągać, np. — *corpora. Apul.*

MODIFICOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, dep. (od *modus* i *facio*) i. q. *modifico*. Wymie-rzyć, zmierzyć, odmierzyć rzecz jaką. *Gell. Ob. Modifico. ||* Miarkować, powściągać, ha-mować, np. — *desideriis liberorum. Apul.—orationi. Id. ||* Też bez przyp. np. — *in sum-ptibus. Apul. t. j. zachować miarę, miarko-wać się, powściągać się, hamować się.*

MODIFICUS, *a*, *um*, (od *modus* i *facio*). Wymierzony, zmierzony, odmierzony, np. *Cui brevia mela modifica recino. Auson.*

MODIMPERATOR, *ōris*, m. zamiast *modi-imperator*. Właściwie rozkazodawca, rozka-zujący miarę w picu podczas biesiady, dy-rektor napojów. *Farr. ap. Non.*

MODIOLUS, *i*, m. (zdrobn. od *modius*, właściwie, mała miara, mały szefel). Ztąd rodzaj naczynia do picia, np. *sciphi, mo-dioli. Scaev. in Pandect. Modiolum vini. Plaut. t. j. czara do wina. ||* Piasta czyli wy-wiercone drzewo, które się około osi obraca. *Plin. ||* Pompa, miech maszyny hydraulicznej, wiaderko u studni. *Vitr. ||* Narzędzie chirur-giczne do trepanowania głowy. *Cels.*

MODIUM, *ii*, n. zamiast *modius* scil. *vas. Korzec, np. salis modium satis est. Cato.*

MODIUS, *ii*, m. (od *modus*). *Cic. Miara suchych rzeczy i płynów, korzec, beczka. ||* *Modio pleno. Cic. Pełną miarą, obficie. ||* — *nummos metiri. Petron. Mierzyć pieniądze korcami, być bardzo bogatym. || — agri. Vitr. Trzecia część morgu. ||* Rodzaj satyry *Warrona. ||* Rzymskie przezwisko. *Cic.*

MODO, psk. (od *modus*). Niedawno, mało co przed tem. *Modo egens, repente dives. Cic. Niedawno ubogi, nagle bogaty. ||* Teraz. *Advenis modo? Terent. Teraz przychodzisz?*

|| Fide modo. Cic. (wyraz grozący). Patrz co czynisz. || Odnosi się do czasu zaraz zbli-żającego się. *Domum modo ibo. Terent. Za-raz idę do domu. ||* *Modo. Niekiedy Modo ait, modo negat. Terent. Już mówi, już przeczy. Sall. ||* Tylko, jedno. *Non modo facere, sed ne cogitare audeat. Cic. Nietylko nie śmie*

czynić, lecz ani myśleć. || Byle tylko, aby tylko. *Servitute, honorificam modo, non aspernatur. Brut. ad Attie. Niewola, byle-by tylko była uczciwa, nie gardzi. ||* *Simodo. Cic. Jeśli tylko. ||* *Modo si, zamiast dummodo. Ulp. ||* *Modo non. Prawie. Modo non montes auri pollicens. Terent. Złote prawie góry obiecujące. ||* *Modo non. Tibull. Nie tylko.*

MODULABILIS, *e*, ptnk. (od *modulor*). To, co się śpiewać może, zdatny do śpiewa-nia, śpiewny, śpiewalny, albo zdatny do grania na instrumencie, np. *cecinit modula-bile carmen avena. Calpur.*

MODULAMEN, *inis*, n. (od *modulor*) i. q. *modulamentum*. Foremnosc, regularność, wymiar, rozmiar np. tonu; ztąd, melodia, harmonija, dźwięk, piękne brzmienie, np. w mowie *Cicero simili usus modulamine. Gell.—siderum. Macrob.*

MODULAMENTUM, *i*, n. (od *modulor*) i. q. *modulamen*, np. *modulamenta oratio-nis. Tullii. Gell.*

MODULATE, psk. (od *modulatus*, *a*, *um*) Z wymiarem, w takt, harmonicznie, podług taktu, stosownie, np. — *canere. Cic. Verba (oratoris) modulatus collocata. Gell. Mo-dulatus incedere. Ammian. t. j. podług tak-tu, z wymiarem*

MODULATIO, *ōnis*, ż. (od *modulor*). Fo-remnosc, regularność, proporcjonalność, wymiar, rozmiar, stosowność, np. budowy. — *operis. Vitr.—incedendi. Gell. t. j. chód, chodzenie podług taktu. ||* Szczególnie w mu-zyce, w poezji, w sztuce rymotwórczej, np. — *pedum. Quintil. t. j. rozmiar wierszów. — vocis. Id. t. j. melodia, harmonija.—scenica. Quintil.—musica. Auson.*

MODULATOR, *ōris*, m. (od *modulor*). Który co podług wymiaru i proporcji wy-mierza, np. tony w takcie śpiewów, np. — *vocis et cantus. Colum. ztąd modulator, np. Hermogenes optimus modulator. Hor. scil. vocis et cantus, t. j. muzyk w śpiewaniu, który wydaje dźwięk, piękne brzmienie, har-monija.*

MODULATRIX, *icis*, ż. (od *modulor*). Która wymierza foremnosc, regularność, która urządzi, prostuje, reguluje, np. *regulatrix aqua. Tertull. de baptism.*

MODULATUS, *us*, m. (od *modulor*) i. q. *modulatio*, np. — *canorus (Amphionis). Sen. t. j. muzyk, grający na lutni.*

MODULATUS, *a*, *um*, (imsl. od *modu-lor*). Należący do wymiaru, urządzony do taktu, podług taktu, stosowny, harmonijny, melodyjny, muzyczny, np. *oratio modula-tior. Gell. Nam neque ornatius sit neque modulatus. Id.—sonitus facundiae. Gell. Verba ipso dolore modulata funderat. Ovid. Modulatissimus tibiurum aut fidicus cantus. Flor.*

MODULOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, (od *mo-dulus*). Właściwie, pewną miarą mierzyć, wymierzyć, albo mierzyć, odmierzyć, np. — *praestantiam status (Herculis). Gell.; ztąd prostować, stosować, regulować, np.*

modulata lingua. Gell. Modulata cantica ad aliorum similitudinem. Quintil. Modulante natura. Plin. || Przenosić, wymierzyć uchem przy muzyce, nogami przy tańcu. *Hominum aures vocem natura modulatur. Cic. t. j. wymierzają, czują, dotykają się harmonii, podług taktu, do taktu wymierzonej. Cic.* || Tańczyć albo tańcem wyrazić, np. *virgines sonum vocis pulsu pedum modulantes incesserunt. Liv.* || Śpiewać co albo grać na instrumentach, np. — *carmina. Virg. Lyrum plectro eburno. Tibull. — sonos. Sen.*

MÓDULUS, i, m. (zdrobn. od *modus*). Miara, ilość, wielkość jakiej rzeczy. *Vitr.* || Miara, prawidło, do której się cała budowa stosuje. *Front.* || W wodopadach, miara rur wodnych. *Plin.* || Takt, nota muzyczna. *Gell.* || Liczba krasomówska. || Pzenosić. *Farr.* Sposób życia.

MÓDUS, z, m. (podobno z hebrajsk *madad* t. j. wymierzony) Sposób, droga, kształt, którym się co dzieje. *Modo mea. Terent.* Moim kształtem. *Tali modo. C. Nep.* Tym sposobem. *Modo pecorum. Tac.* Naksztalt bydła. *Servilem in modum. Cic.* W sposób niewolniczy. || Miara, ilość. *Modum vitae suae aequitate animi definire. Cic.* Trwałość życia jednostajnością umysłu określić. *Collis modum iugeri continens. Col.* Pagórek mogący zawierać. || Miara głosu i dźwięku, zład muzyka, miara wierszów i tony. *Gratia regum Pieris tentata modis. Hor.* Łaski królów szukano podaniami od Muz wierszami. *Modi. Cic.* Harmonija, tony. *Cic.* || Kres, koniec, między którymi zachowuje się pomiar. *Vox extra modum absoua. Id.* Głos bardzo niezgodny. *Finem et modum transire. Id.* Przekroczyć granicę i miarę. — *alicui rei statuere. Id.* Naznaczyć kres rzeczy. || *Bono modo. Cato.* Miernie, skromnie. || *Modi verborum. Quint.* Tryby słów czyli rozmaite ich spady, przez które różne duszy uczucia oznaczamy, np. tryb terazniejszy, rozkazujący, życzący i t. p.

MOECHA, ae, z. (od *moechus*). Kurwa, nierządnicza, cudzołożnica. *Hor. Martial.*

MOECHIA, ae, z. (*moizela*). Cudzołozstwo. *Tertull. de pudic.*

MOECHITE, is, n. i. e. *adulterium* albo *locus adulteri. Petron.* Cudzołozstwo albo miejsce cudzołozstwa.

MOECHIMONIUM, ii, n. i. q. *adulterium. Laber. ap. Gell.* Cudzołozstwo.

MOECHISSO, as, avi, atum, are, (od *moizós*, cudzołożnik). Cudzołożyć, kurwić, kurwiarstwem się bawić, np. — *aliquem. Plaut.*

MOECHOCINAEDUS, i, m. (*moizoxinai-dos*). Cudzołożnik, kurewnik. *Lucil. ap. Non.*

MOECHOR, aris, atus sum, ari, (od *moechus*). Cudzołożyć, kurwić, kurwiarstwem się bawić, byź cudzołożnikiem, cudzołożnicą. *Hor. Catull. Martial.*

MOECHUS, i, m. (*moizós*). Niegodziwe kurewstwo, kurwiarstwo, wszeteczeństwo,

albo najęty cudzołożnik, kurewnik. *Plaut. Catull. Juvenal.* || Z następ. przyp. drug., np. *moechus mulieris. Plaut.* || Też kurewnik, amant, kochanek. *Hor.*

MOENE, is, n. (od *munio* i od *ἀνών*, bronie). Mur miasta. *Enn. ap. Fest.* || Murowany parkan. || Mury miasta, np. *Moenia*. Murem opasane miejsce, szczególnie mówiące o miastach, np. *moenibus urbes sepserunt. Cic. Oppidum altissimis moenibus. Caes. Ad moenia urbis. Liv.* || Przenosić, ściany, powierzechowna objętość, okrag, np. — *navis. Ovid. — mundi. Lucr. — coeli. Ovid. — theatri. Lucr.* || Murem opasane miasto, albo miasto pobudowane z muru. *Cic. Virg. Vitr. Situm moenium. Plin. t. j. Babilon.* || Utwierdzenie, fortyfikacya. *Caes.* || Siedziba, siedzisko, posada, np. — *Ditis. Virg. t. j. pałac Plutona. Moenia (Ditis) triplici circumdata muro. Virg.* || *Moeniis* zamiast *moenibus. Inscr. ap. Grut.*

MOENERA zamiast *munera. Lucr. Afran. ap. Non.*

MOENIA, um, (od *munio*). *Farr.* Mury, które otaczają miasto. || *Caes.* Okopy, szanace, twierdze. || Domy. *Fusi per moenia Tauri. Virg.* Rozsypani po domach Trojanie. || *Cod. Theod.* Domy, miasta publiczne i prywatne. || *Plin.* Miasto. || Przenosić. *Moenia mundi. Lucr. — coeli. Ovid.* Okrag świata. — *navis. Ovid.* Brzeg nawy, z którego się wylewa woda. — *theatri. Lucr.* Ściany teatru. || *Moeniis*, zamiast *moenibus. Inscr.* || *Moenia*, zamiast *munia. Plaut. t. j. urzędy, obowiązkii, posługi, t. j. ciężary.* || Posługi, t. j. podatki, czynsze, pobory. *Plaut.*

MOENIO, is, ivi, itum, ire, zamiast *munio*, np. *moenitus. Plaut. Moeniant. Gell.* Ob. *Munio*.

MOERA, ae, z. (*moizga*, część, los, wyrok, który wskazuje przyszłość t. j. część i. q. *fatum. Sidon.* || *Censorin.* Stopień albo znak zodyaku, gdzie jest słońce, prognostyk urodzenia. *Gell.* || Przewiśko Parki.

MOEREO albo **MAEREO**, res, ii, ēre, (z hebrajsk. *marar*, był gorzki, rzewny, smutny). Żalować, oplakiwać, smucić się, trapić się, frasować się, byź smutnym, żalnym, gryźć się, kłopotać się, np. — *alienis bonis. Cic. t. j. względem etc. Nemo moeret suo incommodo. Cic.* || Z następ. przyp. czwart. z tryb. bezokol. np. *qui patriam occidere moerent. Cic.*; zład *moerens*. Żalony, smutejący się, trapiący się, np. — *Sulla. Cic. — amicus. Hor. — vultus. Ovid. Mater moerentissima. Inscr. ap. Murat.* || Z przyp. czwart. byź żalnym, smutnym z czego, np. — *casum. Cic. — mortem. Id. — dolorem. Cic.* || Narzekać, skarżyć, żalić się, utyskiwać, np. *talia moerenti. Ovid.* || *Moeretur*, niecosob., żaluje, oplakiwa, smuci się, np. *moeretur, fletur, lamentatur. Apul.* || Też *depon. moereor*. || Czas przeszły dokonany nie jest w używaniu.

MOEREOR albo **MAEREOR**, ēris, ēri, zamiast *Moereo*, np. *Corpora Graecorum*

moerebar mandier igni. Farr. Też mają inne *Edd. Cic. vos taciti moerebamini. Lecz Edd. Graev. i Ernesti mają moerebatis.*

MOERICUS, a, um, np. — *una* albo *vis. Plin. t. j. winna jagoda albo latorośl.*

MOERO albo **MAERO**, as, avi, atum, are, (od *moereo*). Smutnym, żalnym czynić. *Pacuv.*, np. *me multis moeravit modis, ap. Non.*

MOEROR albo **MAEROR**, ōris, m. (od *moereo*). Smutek, żalność, wielkie zasmucenie, żal, zmartwienie, zgryzota, frasunek, kłopot, np. *conficere se moerore. Cic. Animum moerori dare. Id. t. j. poddać się smutkowi, żalności. Moerore urgeri, macerari. Plaut. t. j. martwić się, frasować się. Me-rore afflicus. Cic. t. j. strapiiony żalnością, smutkiem. — adfectus. Gell. t. j. dotknięty smutkiem, żalnością. In moerore esse. Ter. t. j. zostawać w smutku. Moerorem minuire albo deponere. Cic. t. j. zmniejszyć, pozbyć się smutku, żalności. — offerre. Plaut. albo — inferre. Just. t. j. sprawić, zrządzić, byź przyczyną smutku, żalności. Aliquem ex moerore eximere. Plaut. t. j. uwolnić kogo od smutku.*

MOERUS zamiast *murus. Lucr. Virg. Enn. ap. Gell.*

MOESI, orum. Ob. **MOESIA**.

MOESIA, ae, z. Mezja, krajina niedaleko Węgier, gdzie dziś jest Bułgarya i Serwija. *Suet. Plin.* || *Moescius*, a, um. Mezycki. — *gens. Plin. — legiones. Tac.* || *Moescia*, a, um, i. q. *Moescius*. Mezycki. — *exercitus. Suet. — copiae. Tac.* || Mieszkancie Mezyi. *Plin.* || *Moesi* zamiast *Moesia. Tac.* || *Mysia* zamiast *Moesia. Ovid.*

MOESTE albo **MAESTE**, psk. (od *moestus*, a, um). Żalność, żalnym, smutnym sposobem. *Auct. ad Her.*

MOESTIFICATUS albo (**MAESTI**), a, um, (ims. od *moestifico*). Żalony, zasmucony. *Sidon.*

MOESTIFICO, (**MAESTI**), as, avi, atum, are, (od *moestus* i *facio*). Żalnym, smutnym czynić. *Augustin. Sidon. Martian. Cap.*

MOESTITER, (**MAESTI**), psk. (od *moestus*, a, um). Żalność, żalnym, smutnym sposobem. — *vestitus. Plaut.*

MOESTITIA, ae, z. (od *moestus*, a, um). Żalność, smutek, np. *esse in moestitia. Cic. Moestitiam pellere ex animis. Cic. Os flectere in moestitiam. Tac. t. j. ustroić smutną postać.* || Smutek, żalność t. j. kształt żalony, smutne przyrodzenie, właściwość, np. — *orationis. — frigorum (seil. hyemis). Colum.*

MOESTITUDO, (**MAESTI**), inis, z. (od *moestus*, a, um) i. q. *moestitia*. Żalność, smutek. *Plaut. Acc. ap. Non. Pallad.*

MOESTO, (**MAESTO**), as, are, (od *moestus*, a, um). Żalnym, smutnym czynić, zasmucić, zmartwić. *Laber. ap. Non.*

MOESTUS albo **MAESTUS**, a, um, (od *moereo*) Żalony, smutny, zasmucony, w smutku zostający, np. — *senex. Cic. Moestior Ulysses. Id. Moestissimus. Virg. — ebur.*

Virg. t. j. smuty obraz, figura z kości słoniowej. || Zład smutny t. j. ciemny, pochmurny, ponury, posepny, tetryczny, np. *moestissimus ira. Fall. Flaec.* || Smutny t. j. smutkiem znamięgowany, spojony ze smutkiem, np. — *vultus. Auct. ad Her. Aeneas mesto defixus lumina vultu ingreditur. Virg. np. sic moestae cecinerunt tubae. Ovid. t. j. żalobne trąby. — vestis. Proper. || Smutny, żalobny, t. j. sprawujący smutek, żalobę. — funus. Ovid. — timor. Virg. — tectum. Ovid. t. j. dom nieszczęśliwy, niebezpieczny, zgubny.*

MOGILALIA, ae, z. (*μογίς*, trudno; *λάλῶ*, mówię). Mowa utrudzona.

MOGONTIACUM, i. Miasto w Niemczech *Eutrop.*, inaczey *Magontiacum* zwane. *Tac.* Zowie się też *Maguntiacum. Anton. itin. Moguntia. Venant. Fort.* albo *Mogontia. Gunther. Ligor.*

MOLA, ae, z. (*μύλη*, młyn) seil. *machina*. Młyn czyli machina do melcia zboża. || — *asinariae, jumentariae. Pallad.* Młyny osle, końskie. — *manuariae. Id.* — ręczne. — *oleariae. Farr.* Młyny z twardego i chropawego kamienia. — *buxea. Petron.* Młyn pieprzny. — *versatiles. Plin.* Brusy do ostrzenia żelaza, toczydła. || *Mola salsa. Virg.* Mąka z solą prażoną, której używano do ofiar. *Plin.* || Płód niedonoszony. *Apul.* || Szczeka. || *Molae, grum. Gell.* Przewiśko cówek Marsa.

MOLARIS, e, ptak. Tyczący się młynu, należący do młynu, młyński, np. młyński kamień. — *lapis. Plin. t. j. kamień młyński.* || Zład *molaris. seil. lapis*, młyński kamień, w ogólności wielki kamień. *Virg. Ovid.* || Melty, mielony, np. *molaes seil. dentes. Juvenal.* Żeby trzonowe.

MOLARIUS, a, um, (od *mola*). Tyczący się młynu, trudniący się młynem, należący do młynu, młyński, np. — *asinus. Farr.* Osieł młyński, który młyńskie obraca koło.

MOLECULA, ae, z. (*moles*). Częstka ciała.

MOLEMONIUM, ii, n. Ziele, które łatwe womity sprawuje. *Plin.*

MOLENDARIUS, a, um, (od *molo*, ere) i. q. *molaris*. Młyński, należący do młynu, np. — *asina. Paul. in Pandect.* Inni czytają *melendinaria asinus. Farr. Ob. Molaris.*

MOLENDINARIUS, a, um, i. q. *molendarius*, np. — *metas. Ammian.* || Zład rzeczow. *Melendinarius. Inscr. ap. Grut.* Młynarz.

MOLENDINUM, i, n. (od *molo*, ere). Młyn. *Bernhard. Epist.*

MÖLES, is, z. (od *μογλέω*, ruszam dźwięgnia). Ciężar, brzemie, t. j. ciężkość, wazność, tłoczenie, ściskanie, ciało, tusza, rzecz niezmierniej, ogromnej wielkości, bryła, balwan, massa, tak zowie *Chaos. Ovid. Rudis indigestaque moles; moles jaeta dehiscit. Ovid. t. j. bryła, kupa, gęste mnóstwo, mnogość, zład zowie się niezmierna ogromna budowa grobli, tamy, broni, obro-*

ny moles, ciężarem ziemi, np. *mole lapidum a mari disjunctus*. *Cic.* t. j. tama, grobla. *Moles humanorum corporum*. *Liv.* t. j. tama z ciał ludzkich. || Szczególnie tama, grobla na morzu. *Sactis in altum molibus*. *Hor.* Poczyniwszy na morzu groble i tamy. || Też o wielkich budowlach, np. *extructae moles opere magnifico*. *Cic.* *Moles propinqua nubibus*. *Hor.* || Zatem *moles belli*, zowią się wielkie maszyny oblężnicze albo oblężnicze przysposobienie. *Liv.* Szczególnie *agger et turris* rozumie się; też *molibus oppugnat urbem*. *Virg.* || Też kazać przepelnąć, przeładować, przysposobienie, przygotowanie, gotowość, uzbrojenie np. do wojny, do oblężenia, np. *tota mole belli secutus*. *Tac.* t. j. z całą siłą, z całym ogromem wojska i z tem wszystkiem co do niego należy: *vineis aliisque mole belli i. e. aggere cet.* *Liv.* *Majore mole bellum parare*. *Liv.* t. j. z większą pracą, fatygą. || Ciężar, t. j. przykrość, uciążliwość, trudność, praca, zawada, sęk, np. — *invidiae*. *Cic.* — *mali*. *Cic.* *Liv.* t. j. przykrość, uciążliwość. *Majore mole pugnare*. *Liv.* t. j. z większą trudnością walczyć. *Non magna mole*. *Liv.* t. j. bez wielkiej trudności. *Tantae molis erat Romanam condere gentem*. *Virg.* t. j. wiele kosztowało pracy, fatygi. || Ziąć ciężar t. j. przykrość, uciążliwość, bieda, ucisk, nieszczęście, np. *major domi exorta moles*. *Liv.* t. j. bieda, nieszczęście. *Molem excierit*. *Virg.* t. j. wskrzesił biedę, t. j. szturm, okrętowe rozbicie. || Ciężar t. j. wielkość, np. — *exercitus*. *Liv.* — *imperii*. *Id.* t. j. wielkość państwa. — *invidiae*. *Cic.* — *clypei*. *Ovid.* — *mali*. *Cic.* — *pugnae*. *Liv.* — *fortuna*. *Tac.* — *Dei*. *Val. Flacc.* || Też zapęd, popędliwość, zawziętość, np. *vis consilii expert moles ruit sua*. *Hor.* *Majore mole pugnatum est*. *Tac.* t. j. z większą zawziętością walczyli. — *mali*. *Cic.* — *pugnae*. *Liv.* || Potęga, moc, siła, np. — *Herculeae*. *Sil.*, np. *tota belli mole secutus*. *Tac.* t. j. z całą wojenną potęgą. || Kazać zrobić wysokość, wyżynę, np. *At pius Aeneas ingenti mole sepulchrum imponit*. *Virg.* — *fortuna*. *Tac.* t. j. wysokość fortuny. || Ciężar albo gęste mnóstwo, mnogość, np. — *curarum*. *Tac.* — *exercitus*. *Liv.* — *invidiae*. *Cic.*

MOLESTE, psk. (od *molestus*, a, um). Przykro, nieprzyjemnie, z trudnością. *Molestus ferre*. *Cic.* Niecierpliwie znosić. *Molestissime tuli*. *Cic.* Bardzo przykro zniosłem. || — *incedere*. *Catull.* Chodzić z nieawistną przysadą. || *Moleste fero*. *Sen.* Ubolewać nad kim.

MOLESTIA, ae, ż. (od *molestus*, a, um). *Cic.* Nuda, tęsknota, niespokojność, przykrość, kłopot, zmartwienie. *Molestia afficere*. *Ter.* *Molestiam alicui addere, aspergere*. *Id.* — *exhibere*. *Cic.* Wyrządzić komu przykrość. — *delere*. *Id.* Pozbawić przykrości. — *amovere*. *Plaut.* — *depellere, deponere*. *Cic.* Pozbyć się przykrości. || *Molestia*. *Id.* Przysada stylu, która czyni przykrość czy-

tajacym lub słuchającym. *Plin.* || Plama, o-sypka na ciele.

MOLESTO, as, avi, atum, are, (od *molestus*, a, um). Inkomodować kogo, bydź uciążliwym, przykrym komu, naprzykrzać się komu, bydź ciężarem komu. — *aliquem*. *Petron.* *Apul.* || Bez przyp. czwart. np. *uva raro, valde molestat*. *Scrib. Larg.* *Neminem molestari volo*. *Modest.* in *Pandect.* Niechcę nikomu się naprzykrzać.

MOLESTOR, aris, ari, (od *molestus*, a, um) i. q. *molesto*. Inkomodować, naprzykrzać się komu. *Pandect.*

MOLESTUS, a, um, (od *moles*). Uciążliwy, przykry, naprzykrzony, t. j. który sprawia przykrość, uciążliwość, trudność, inkomodujący, np. — *provincia*. *Cic.* *Alicui esse molestum*. *Cic.* Naprzykrzać się komu. — *labor*. *Cic.* — *inimicus*. *Id.* *Nihil molestius provincia*. *Cic.* t. j. nie przykrzejszego. *Arrogantia ingenii est molestissima*. *Cic.* *Nisi molestum est, exsurge*. *Cic.* || Przykry, zrażający, raziący, afektowany przez narabianie sztuki, np. — *veritas*. *Cic.* — *verba*. *Ovid.* *Pro nuntiatio gestulationibus molesta*. *Quintil.* Wymuszona do zbytku krasomówska akeja. || *Tunica molesta*. *Martial.* Kamizelka, westka siaraczana, którą wkładali na skazanych na ogień. || Ciężki, trudny, np. — *seperatio*. *Ulp.* in *Pandect.* || Szkodliwy, niebezpieczny, np. *otium tibi molestum est*. *Catull.*

MOLETRINA, ae, ż. (od *molo*, ere). Młyn, albo stępa. *Cato.*

MOLILE, is, n. scil. *instrumentum*, (od *molo*, ere). *Cat.* Chomąto, które wdziewano na szyję niewolników, albo zwierząt do obracania mlynu. || Żarn rękojęść. || Podobno od przymiotnika *molilis*, e, tycający się mlynu, należący do mlynu.

MOLIMEN, inis, n. (od *molior*) i. q. *molimentum*. Przedsięwzięcie, usiłowanie, staranie się, rozporządzenie, przygotowanie, dyspozycja, np. — *secleris*. *Ovid.* — *rerum*, np. *Magna tenent illud rerum molimina numen* (i. e. *Caesarem*) *Ovid.* *Tanto molimine luctor*. *Id.* *Trudit magno molimine navim*. *Lucr.* t. j. z wielkim usiłowaniem. *Res suo ipsa molimine gravis*. *Liv.* *Magna rerum malimna videt in illis (extis)* scil. *haruspex*. *Ovid.* t. j. wielkie upatruje rozporządzenia we wnętrznościach zwierząt.

MOLIMENTUM, i, n. (od *molior*) i. q. *molimen*. Przedsięwzięcie, usiłowanie, np. rzecz która się usiłuje, np. *motam sede sua parvi molimenti adminiculis*. *Liv.* t. j. za pomocą machin, dźwigni, malém usiłowaniem, z małą pomocą machin.

MOLINA, ae, ż. (od *molinus*, a, um). Młyn. *Ammian.*

MOLINUS, a, um, (od *mola*). Należący do mlynu, mlyński, np. mlyński kamień. — *saxum*. *Tertull.* t. j. mlyński kamień. || Ziąć *molina* scil. *oficina*. Młyn.

MOLIOR, iris, itus sum, iri, dep. (od *moles*). Z usilnością i siłą co działać, wzruszyć co ogromnego z miejsca. *Validam in*

vites molire bipennem. *Virg.* Ciężką zapuścić na winnice siekiere. *Fulmine molitur dextra*. *Id.* Miota pioruny. *Moliri ignem*. *Id.* Zażęgać albo się sposobić do zażegania. *Num montes moliri sua sede parantur*. *Liv.* Izali chcemy wzruszyć góry ze swoich posad. — *terram*. *Virg.* Orać ziemię. || Zwalić, zrujnować. — *fores*. *Tac.* Wysadzić drzwi. || Z wielkim nakładem budować. — *muros urbis*. *Virg.* Zakładać mury miasta. || Przenosić. Knować, zamyslać co złego. — *dolos opertos*. *Val. Flacc.* Knuć skryte zdrady. — *exitia in aliquem*. *Id.* Galić na życie czyje. — *triumphos*. *Ovid.* Sposobić się do tryumfów albo je odprawiać. || Przedsiębrać co. *Moliar*. *Cic.* Przedsięwzwać. || Działać co z wielkiem usilowaniem. *Res, dura et regni novitas me talia cogunt moliri*. *Virg.* Bieda i nowe królestwo zmusza mię do tych usilowań. || Stroić się, ubierać się, mówią o kobietach. *Nosti mores mulierum; dum molitur, dum comuntur, annus est*. *Terent.* Znasz obyczaje kobiet, gdy się stroją, gdy ubierają rok cały na tem schodzi. || *Moliri iter, viam*. *Virg.* Przebiegać drogę sobie torować. — *iter*. *Id.* Odprawiać pilnie drogę. — *gradus*. *Senec.* Iść z usilnością. || — *habenas*. *Virg.* Mocno trzymać lejce, i kierować niemi. || — *sibi imperium*. *Tac.* Z usilnością gotować sobie panowanie. || — *gratiam*. *Petron.* Zalawiać sobie względy. || — *moras*. *Virg.* Zwlekać, odkładać.

MOLITIO, ōnis, ż. *Cic.* Przedsięwzięcie, usilowanie trudne. — *agrorum*. *Col.* Uprawa roli. — *rerum*. *Cic.* Budowanie, robenie czego. *Liv.* || Zwalenie, rozwalenie.

MOLITOR, ōris, m. (od *molior*). *Cic.* Budownik, architekt sprawca. || — *rerum novarum*. *Suet.* Bantownik. || Leczyć *molitor* z przedostatnią głóską krótką od *molo*, i. e. *molens*. Młynarz, np. *Molitores si ad usum rusticum parati sunt*. *Ulp.* in *Pandect.* || Ziąć przenosić, np. *molitor mulieris* (w znaczeniu wszechczynnem). *Auson.*

MOLITOR, ōris, m. (od *molo*). Młynarz. **MOLITRIX**, icis, ż. (od *molior*). Która co przedsięwzięcie, usiłuje, sprawczyni, która rozporządza, przygotowuje, np. — *rerum novarum*. *Suet.*

MOLITURA, ae, ż. (od *molo*). Mielenie, melcie, i to, co jest zmelte. *Plin.*

MOLITUS, a, um, z głóską długą i (od *molior*). Który co usiłował, przedsiębrał. *Virg.* Z głóską krótką i (od *molo*) np. *molitus*, a, um. Zmety. *Caes.*

MOLLĒO, es, ěre, (od *mollis*). Bydź miękkim. *Theod. Prise.*

MOLLESCO, scis, ěre, (od *mollis*). Miękczeć, stawać się miękkim. *Mollescent colla juvenis*. *Catull.* Karki miękczeją nierobotnych wołów. *Ovid.* || Stawać się zniewieściałym. *Lucr.* || Stawać się łagodnym, łaskawym.

MOLLESTRAS, nazywali owece skóry, które odcierali szyszaki. *Fest.*

Tom II.

MOLLICELLUS, a, um, (zdrobn. od *mollis*) i. q. *mollisculus*. Miękki, miękuchny, gdy kto mówi pieszczonym sposobem, delikatnie, pieszczliwie. *Catull.*

MOLLICINA, ae, ż. (od *mollis*) scil. *vestis*. Miękką suknią. *Naev.* *ap. Non.*

MOLLICOMUS, a, um, (od *molli* i *coma* zamiast *habens mollem comam*). Miękkowłós, mający miękkie włosy, np. *Mollicomis tellus insternitur herbis*. *Avien.*

MOLLICULUS, a, um, (zdrobn. od *mollis*). Miękki, miękuchny, delikatny, np. *volto mollisculus escas, ut ipsa molliscula est*. *Plaut.* *Meus caseus mollisculus*. *Plant.* t. j. pieszczonym wyrazem miękuchny. || Miękki, miękki, rokoszny, lubieżny, np. — *versus*. *Catull.* || Przechwisko rzymskie. *Liv.*

MOLLIMENTUM, i, n. (od *mollio*). Zmiękczenie, środek, sposób zmiękczenia. || Ulżenie, folga, ulga, środek ulżenia, np. — *calamitatum*. *Sen.* Ulga w strapieniach.

MOLLIO, is, iui i ii, itum, ire, (od *mollis*). *Cic.* Miękczyć, miękkim czynić. — *ferum*. *Hor.* Zmiękczyć żelazo. — *lanam*. *Ovid.* Greplować wełnę. — *terram*. *Cic.* Wyrabiać ziemię. || — *clivum*. *Caes.* Zmiękczyć pochodziłość. || Koić, łagodzić. — *animos*. *Sall.* Rozjątrzone serca ukłosać. — *iram*. *Liv.* Gniew łagodzić. *Plin.* || Oglaskać, oswoić, ulaskawić. *Ovid.* || Ulżyć. *Cic.* || Zniewieścić.

MOLLIPES, ědis, r. współ. (od *mollis* i *pes*). Mający miękkie nogi, miękkonogi, np. — *boves*. *Cic.*

MOLLIS, e, ptak. (podobno zamiast *mobilis* od *palaxos*, miękki). Cienki, delikatny, miękki. — *littus*. *Caes.* Brzeg piaszczysty. *Quid magis est saxo durum? quid mollius unda? Ovid.* Cóż twardszego nad kamień? co miększego nad wodę? *Mollia panis*. *Plin.* Miękkisz chleba. — *lanu*. *Ovid.* Delikatna wełna. — *torus*. *Id.* Miękkie łoże. — *capilli*. *Id.* Miękkie włosy. || Łagodny, spokojny, umiarkowany. — *zephyri*. *Ovid.* Łagodne zefiry. — *hiems*. *Stat.* Łagodna zima. — *oculum*. *Flor.* — powietrze. || Giętki. *Mollis juncus*. *Virg.* Sit giętki. *Tunicam molli nevat auro*. *Id.* Suknia, którą uszyła z cienkiej złotej nici. *Mollia crura reponit*. *Id.* Składa giętkie i zwinne nogi. || Wiszący. *Castae ducebant sacra per urbem pilentis matres in molibus*. *Virg.* Czyste matrony na wiszących wozach świętości prowadzą po mieście. || Łatwy, pochodzisty, dostępny. — *clivus*. *Virg.* Pochodziłość, stoczność miejsca. || Lekki. *Molli brachio obiurgare aliquem*. *Cic.* Lekko strofować kogo. || Gładki. *Boves tactu corporis mollissimo*. *Col.* Bardzo gładkie woły. — *via*. *Quint.* Gładka, potoczysta droga. || *Mollia vina*. *Virg.* Przyjemne wina. || W sztuce śniecarskiej *molliā*, znaczy wytworną zrobioną sztuką. *Molles imitabitur aere capillos*. *Hor.* Miękkie włosy z miedzi sztucznie wyrobi. || Odnosi się do umysłu i znaczy powolny. — *in obsequium*. *Ovid.* Posłuszny. *Cic.* || Opieszaly, leniwy. || Słaby, niedołężny, nieobronny. — *pecus*.

Virg. Bezbronna trzoda. — *lepores. Prop.* Pierzełliwe zajęce. *Cic.* || Zniechęcający. *Mollis vita est et vacua laboribus. Ovid.* Opieszale i próżniackie życie. || *Mollis. Catull.* Sprośny, wszeteczny, lubieżny. || — *vitalis. Ovid.* Życie szczęśliwe, pomyślne, spokojne. || *Molles anni. Liv.* Lata niemożliwe. || — *oratio. Cic.* Styl giętki, przyjemny, gładki, potoczny. || *Preces albo verba mollia. Tibull.* Prośby albo słowa pochlebne, karesujące. || *Mollis vultus, molle os. Ovid.* Wstydlive czoło. || — *cor, pectus. Id.* Miękkie na wszelkie uczucia serce. || — *jussa. Virg.* Łatwe do wykonania rozkazy. || — *aditus, mollia tempora. Id.* Łatwy do kogo przystęp, z nadzieją uproszenia. || *Mollis. Virg.* Wdzięczny, słodki, przyjemny. || *Ridere mollia. Ovid.* Uśmiechać się pochlebnie. || *In molli carne vermes nascuntur, praeput. Petron.* Za życiem rozkosznym i próżniactwem chodzą występkę i choroby. || *Molle, psk. zamiast molliter. Prudent.*

MOLLITER, psk. (od *mollis*). *Plin.* Międko, delikatnie, nie twardo. *Recubans molliter et delicate. Cic.* Leżąc międko i delikatnie. *Exeudent alii spirantia mollis aera. Virg.* Drudzy miedzy uczuciem natchną wyborni rzeźbiarze. || Przenośnie. Delikatnie, niewieściem sposobem. — *vivere. Cic.* Wiedząc życie zniechęcać. *Liv.* || Słabo, lekko. || — *ferre aliquid. Sall.* Nie mężko znosić. *Cic.* || Łatwo, spokojnym umysłem. || Lekko. — *laedere aliquem. Cic.* Lekko obrazić kogo. || — *abnuere. Liv.* Pochlebniemi słowy odnawiać go komu.

MOLLITIA, ae, ż. i **MOLLITIES**, ei, ż. (od *mollis*). Międkość, delikatność. — *lapidis. Plin.* Międkość kamienia. — *lanac. Id.* Delikatność welny. || *Mollities maris. Aur.* Flet. Czysta morska. || Przenośnie. Słabość, niedołężność, zniechęcałość. — *animi. Caes.* Słabość umysłu. — *frontis. Plin.* Bojaźliwość, wstydlivość. — *voeis. Claud.* Głos niewieści. *Plin.* || Lubieżność. *Ovid.* || Wstręt, ohyda od czego. *Sall.* || Opieszalność, próżniactwo. || *Mollities*, w liczb. mn. nieprzyjmuje się.

MOLLITUDO, inis, ż. (od *mollis*) i *q. mollitia. Cic.* Międkość, delikatność. || *Auct. ad Her.* Łatwość, giętkość. — *voeis. Id.* Giętkość głosu. || — *vitiorum. Arnob.* Skażenie obyczajów.

MOLLITUS, a, um, (imsł. od *mollis*). Mmięczony. *Cic. Mollitus amore. Sil.* t. j. rozkończony.

MOLLISCULUS, a, um, (od stop. drug. *mollis*, właściwie paulo mollior) i *e. mollieulus*. Międkki, miękuchny, delikatny, delikatniuchny, np. — *versus. Plin.* t. j. piesciliwe wiersze.

MOLLUGO, inis, ż. (od *mollis*). Rodzaj rośliny i miękkiej rośliny gatunek *Lappago*. Przytulnia lepezyca, przytulnia ostrzyca, ziele. *Plin.* Też inny gatunek *asperago*.

MOLLUSUM, i, n. (*mollis*). Zwierzęta

bezpacierzowe i bezstawowe, mięczaki, miękusze.

MOLLUSCUS, a, um, (od *mollis*, też *mollus*, a, um). Międkki, trochę międkki, np. *nux mollusca putamen rumpens. Plin.* t. j. orzech z międkką lupiną. || Rodzaj orzecha z cienką skórką. *Macrob.* Brzoskwinia, *malum Persicum. Plin.* || *Molluscum scil. tuber. Plin.* Sęk kłonu jaworowego albo flader, który wyrasta z kłonu jaworowego. *Plin.*

MOLO, onis, m. Mówca. Ob. **MOLON**.

MOLO, is, ii, itum, ere, (od *mola*). Mleć we młynie, np. *molendum usque in pistrino. Ter. Ego pro te molam. Id.* || Z przypad. czwart. — *hordeum in farinam. Plin.* || Ztąd *molitus*, a, um, zmety, np. — *cibaria. Caes.* — *ervum. Colum.* — *hordeum. Plin.* — *piper. Scrib. Larg.* Miceae marmoris molitae. *Virg.* || W znaczeniu wszeteczności t. j. rozpustny, rozwolony, wszeteczny, niezdany, sprośny, albo *concumbere, re venerea uti. Petron. Auson.*

MOLOCHE, es, ż. (*moloch*). Ob. **MALACHE**.

MOLOCHINARIUS, a, um, (od *moloch*). Zatrudniający się szlaczem, malwą albo kędzierzawcem farbą, należący do tej farby. || Ztąd rzeczow. *molochinarius scil. infector. Plaut.* Farbiarz od szlaczego koloru albo od koloru kędzierzawcem zwanego, farbujący szlaczowym kolorem, od *moloch* albo *malache*, szlacz, malwa. Ob. *Malache*.

MOLOCHINUS, a, um, (*molochinos* od *moloch*, *moloch*). Farbujący kolorem szlaczowym, brunatno czerwonym, albo farbujący kędzierzawcem, farbą kędzierzawca. *Caec. ap. Non.*

MOLOCHITES, ae, m. (*lapis*) *molochites* (*lithos*). Drogi kamień szlaczego koloru albo koloru kędzierzawca, nieprzezroczysty. *Plin.*

MOLOCHUS, i, m. Nurek (*urnator*). *Stat.* Gronowiusz woli *molybdis* czytać, t. j. ołowianka, pion, szukadło, głębiomiar, też wodomiar. Ob. *Molybdis*.

MOLON albo **MOLO**, onis, m. (*Molon*). Sławny mówca i retor z wyspy Rodos, nauczyciel Cicerona. *Cic. Quintil.* || Rodzaj rośliny. *Plin.*

MOLOSSI, orum, (Molossos). Naród albo mieszkający okolicę Epiru. *Cic. Nep. Plin. Mela.*

MOLOSSIA, ae, ż. (*Molossia*) i *q. Molossis*. Mały kraj, gdzie Molossowie mieszkali. *Serv. ad Virg.*

MOLOSSIAMBOS, scil. pes. (*molossiampos*). *Diomed.* Miara wiersza ze trzech długich, jednej krótkiej i długiej zgłoski złożona, np. *admirabiles*.

MOLOSSICUS, a, um, (*Molossicus*) i *q. Molossus*. Molossicki, np. *Parasiti* — *sumus Mollosici. Plaut. scil. canes.* Pasorzyce żarłoczni jak psy Molossów. || *Carmen Molossicum i. e. constans pedibus Molossicis. Diomed.* t. j. wiersz złożony z miar Molossickich.

MOLOSSIS, idis, ż. (*Molossis scil. γῆ*) scil. regio albo terra oklica, kraina w Epirze. *Liv.*

MOLOSSOPYRHICHYUS, pes, (*molossopyrhichos*). *Diomed.* Miara wiersza ze trzech długich i dwóch krótkich zgłoszek złożona, np. *admirabilis*.

MOLOSSOSPONDEUS, pes, (*molossospondios*). *Diomed.* Miara wiersza z pięciu długich zgłoszek złożona, np. *conturbatores*.

MOLOSSUS, a, um, (*Molossos*). *Ovid.* Należący do Molossów. — *canis. Hor.* Brytan, pies. || — *pes. Quint.* Miara wiersza złożona ze trzech zgłoszek długich, np. *eventus*.

MOLUCRUM, i, n. (od *mola*) i *q. mola*. Zasnad, niedonoszony płód, nabrzmiałość brzucha u kobiet, choroba. *Afran. ap. Fest.* || i *q. mola* *vertuntur*. Żarn rękojeść. *Fest.*

MOLY, yos, n. (*μολύ*). Rodzaj rośliny mający czarny korzeń, białe liście. *Ovid.* Inni zowią psianką, wileza wiśnia, smagliczka. *Hom. Plin. Ovid.* || Innego rodzaju roślina i *q. halicacabon. Plin.*

MOLYBDAENA, ae, ż. (*μολύβδαινα*). Ołowiany kruszec. *Plin.* || Ołowiana, ziele, plesznik, rdest. *Plin.*, inaczej zwana *plumbago*.

MOLYBDIS, idis, ż. (*μολύβδης*). Ołowianka, pion, szukadło. *Stat.*

MOLYBDITIS, is, ż. (*spuma*) (po grecku *molobdites scil. σκωρία*). Ołowiana pianina, szumowina, białokrusz, glejta. *Plin.*

MOMAR (*μωμάρ* i *e. dedecus, vituperatio*, też *Mōmos. Foss.*) t. j. głupi Sikulskim językiem. *Fest. Quid tu o momar Sicule homo i. e. stulte praesumis? Plaut.*

MOMEN, inis, n. i *q. momentum. Lucr. Arnob.* || W liczb. mnog. *momenta. Manil.*

MOMENTANEUS, a, um, (od *momentum*) i *q. momentarius*. Krótki, krótko trwały, momentalny. — *ardor. Tertull.*, też *Liv.*

MOMENTARIUS, a, um, (od *momentum*) i *q. momentaneus*. Krótki, krótko trwały, momentalny, np. — *vita. Apul.* — *salus. Id.* — *cura. Papin. in Pandect.* t. j. — krótka. || *Prędko, szybki, skory. — venenum. Apul.*

MOMENTOSUS, a, um, (od *momentum*). Momentalny, krótko trwały, prędki, przemijający mówiąc o kwiatkach. *Quintil.* || Wazny, ciężki, np. — *rapina. Quintil.*

MOMENTUM, i, n. (od *moveo*) zamiast *Movimentum*. Ruch, ruszanie czego. || Odmianna. *Momento perlevi fortunae. Cic.* Za małą zmianą fortuny. || Waga, ciężar, ciężkość. *Dubius animus paulo momento impellitur. Ter.* Wątpliwy umysł za lada małą rzeczą traci równowagę. || Sprężyna, wpływ. — *maximum rerum civitatis. Liv.* Najważniejsza sprężyna rządu. || Waga, ważność, cena, poważanie, pożytek. *Momento suo rem ponderare. Cic.* Cenić rzecz podług swej ważności. — *pari. Cic.* Rzecz równej wagi, ceny. *Momenti nihil est in eo. Cic.* Rzecz nie nieznająca. — *nullius esse. C. Nep.* Nie mieć żadnego znaczenia. || Okruszyna, mała część,

częśćka. *In parva momenta diducere. Quint.* Podzielić na cząstki. || Mgnienie oka, skinięcie, chwilką. *Momentum, ut hora pereat officii mei. Phaed.* Dla stracenia chwilkę z moich zatrudnień. || *Momenta leonis. Hor.* Skwar słoneca, gdy jest w znaku lwa. *Justin.*

|| Dodatek, przyczynek do czego. || — *rationum. Cic.* Powody, które się składają do wierzenia. || Część jakiej rzeczy, która jest mała, punkt, część. *Sol quotidie ex alio coeli momento oritur. Plin.* t. j. z innego punktu. *Corpus orationis in parva momenta* (t. j. na małe części) *diducere. Quint.* || Fraszka, bagatela, mała rzecz. *Parvum momentum. Liv. Caes.* t. j. fraszka. || Przenośnie. *perpendens momenta officiorum omnium. Cic.* t. j. punkta, części, też okoliczności, położenie, sytuację. || Ztąd *momentum*, punkt, czas, czasu punkt, np. *momentum horae. Liv. Hor.* t. j. czas jakiej godziny, albo mgnienie oka, albo minuta. *Nulla horae momento. Plin.* t. j. w żadnym czasie. || Mgnienie oka w ogólności z przyp. szóst. *momento*, t. j. w mgnieniu oka. *Sen.*, też *brevis momento. Plin.* t. j. w krótkim czasie. || Przeważenie, rozwiązanie jakiej rzeczy. *Liv.* || Wpływ, wpływanie, np. *momenta leonis. Hor.* t. j. lwa (planety).

MOMUS, i, m. (*Mōmos*). Bóg satyryczny, żartownik bożków, przyganiacz.

MONACHA, ae, ż. (od *monachus*). Hier. Muiszka.

MONACHICUS, a, um, (*μοναχικός*). Tycający się mnichów, mnichowski, np. — *certamen. Justin.*

MONACHIUM, ii, n. (*μοναχίον*). Monaster, klasztor. *Cod. Justin.*

MONACHUS, i, m. (*μοναχός*). Właściwie samotnie żyjący, ztąd mnich, odludny, samotny. *Sidon. Rutil.*

MONADELPHIA, ae, ż. (*μόνος*, jedyny; *ἀδελφός*, brat). Klasa roślin jednowiązkowa.

MONALITER. Ob. **MONAULITER**.

MONANDRIA, ae, ż. (*μόνος ἀνήρ*, *ἀνδρής*, samiec). Klasa roślin jednoprecikowa.

MONARCHIA, ae, ż. (*μοναρχία*). *Tertull.* Monarchia, jedynowładztwo, jednorządztwo, samowładztwo.

MONAS, adis, ż. (*μόνος*). Jedność, jednostka. *Macrob. Tertull. Augustin.*

MONARITES, ae, ż. np. — *vinum* (*οἶνος* *μοναρχίτης*). Bardzo wyborne wino w Karpadocji. *Strabo.* Podobno od miasta *Monarus* albo *Monara*.

MONASTERIUM, ii, n. (*μοναστήριον*). Klasztor. *Augustin. Sidon.* || Ztąd *Monasterialis*, e, ptik. Należący do klasztoru, np. — *disciplina. Sidon.*

MONASTRIA, ae, ż. (*μοναστήρια*) i *q. monacha*. Muiszka. *Justinian.*

MONAULITER, psk. (od *monas*). Po surmaćku, prostą fajką, piszczałką. *Martian. Cap.*

MONAULOS i **MONAULUS**, i, m. (*μόναυλος*). Prosta piszczałka, flet z jedną rurą,

cewa, (unum calamum hahens). *Martial. Plin.*

MONAZON, tis, m. (μονάζων). *Cod. Theod.* Majch.

MONÉDULA, ae, z. (od *moneta* zamiast *monetula*, ze względu jej cheiwości pieniędzy, albo od *monco*, mianowicie *quod monet augures in captandis auguriis*). *Kawka. Plaut. Plin.* || Z powieści bajecznych *Arne* nymfa przemieniona została w kawkę i ojczyznę swoją za pieniądze przedała. *Ovid.* || Pieszczotliwe słowo. *Plaut.*

MONÉLA, ae, z. (od *monco*). Napomnienie, przestroga. *Tertull.*

MONÉO, es, ui, itum, ēre, (od *μνέω*, upominam, przypominam, albo od *μνήω*, wskazuję). *Cic.* Napominać, przestrzegać kogo, radzić, przypominąć. || *Res ipsa monēbat. Cic.* Rzecz sama przez się upomina. — *vitam prudenti consilio. Phaed.* Daj mądre rady do życia. || Uczyć. — *meliora. Hor.* Nauczyć lepiej. || Ganić, strofować. *Hor.* || Opowiadać. *Virg.* || Przepowiedzieć. *Prop.* || Pobudzić, zachęcić. || Też z przyp. czwart. rzeczy, np. *nec ea quae a natura monemur, audimus. Cic.* Te *monco* unum. *Ter.* || Też z przyp. czwart. i tryb. bezokol., np. *monet rationem esse habendam. Hirt.* || Ztąd *monitum*, rzeczow. *Cic.* Przypomnienie, przypominanie. || Ztąd w ogólności uzyć kogo, nauczać, dawać instrukcję, np. *tu vatem, diva, mone. Virg.* || Ztąd *monitum* rzeczow. *Procrasto. Cic. Virg.* || *Puerili verbera. Tac.* t. j. karaniem. || *Moneris* zamiast *monueris. Pacuv. ap. Non.*

MONERIS, e, z. (μονήρις) scil. *navis Liv.* Mała galera.

MONETA, ae, z. (od *monco*). Przechwisko Junony, w której kościele bito pieniądze. || *Higin.* Matka Muz. || *Cic.* Pieniądz. — *adulterina. Ulp.* Falszawy pieniądz. *Proferre aliquid ex sua moneta. Sen.* Rodzić, wydawać ze swojej ziemi. *Suet.* || *Mennica*, miejsce, gdzie biją pieniądze. *Mart.* || Płatno, stępel wybity na pieniądzech. || Ztąd przenośnie, *moneta hominis formandi. Macrobi.* t. j. żywot macierzyński, żywot matki.

MONETALIS, e, ptok. (od *moneta*). *Cic.* Monetny, monetowy, od *monety. Monetales triumphi. Pompon. Pandect.* Minearze, co kuli pieniądze albo przełożeni mennic.

MONETARIUS, a, um, (od *moneta*). Tyczący się monety, zatrudniający się monetą, należący do monety, monetowy, np. *Triumviri monetales. Pompon. in Pandect.* Triumwirowie od monety, dyrektorowie monety. || Ztąd *Monetarii* scil. *viri homines. Eutrop.* Dyrektorowie menniczni.

MONILE, is, n. (scil. *vinculum* albo *ornamentum* od *monco. Foss.* *quia virtutis at dignitatis monumentum et signum foret*). Alszbant, naszyjnik, np. naszyjnik dyamentowy, kanak dla ozdoby, noszenie drogic, częśc ubioru dla przyozdobienia szyi kobiet. *Cic. Virg. Plin.* || Noszenie na szyi drogic dla ozdoby chłopców. *Ovid.* || Zwierząt np.

koni. *Aurea monilia pendent i. e. equis. Virg.* t. j. wiszą złote halsbanty.

MONIMENTARIUS albo **MONUMENTARIUS**, a, um, (od *monimentum*). Tyczący się pomniku, pamiątki albo grobowca, należący do tego, t. j. się zatrudniający. *Apul.*

MONIMENTUM, ob. **MONUMENTUM**. **MONITIO**, ōnis, z. (od *monco*). Napomnienie, rada, przestroga, np. *habenda ratio et diligentia est, primum, ut munitio acerbitate, deinde oburgatio contumelia careat. Cic.*, też często *Suet. Colum.*

MONITO, as, are, (częstotl. od *monco*). Przypominać, wspominać, przestrzegać. *Venant. Fortun.*

MONITOR, ōris, m. (od *monco*). Który przypominia co, wspomina o czém, postrzega, przypominacz, przestrzegacz, np. *nil opus fuit monitore. Ter. Monitor officii. Sall. Monitoris eger. Hor.* || Szczególnie dopomagacz, napomniacz, przypominacz, który w czém dopomaga. || *Nomenclator* czyli mianowniczy, który mianował kandydatów. *Cic.* || Napomniacz, który napominał kto co ma czynić, np. *monitoribus asper. — officii. Sall.* t. j. postrzegacz powinności. || Dozorca, doglądacz, inspektor, np. młodzieży. *Stat.* t. j. ochmistrz, gubernier. || Przełożony niewolników pracujących około roli. *Colum. Ulp. in Pandect.*

MONITORIUS, a, um, (od *monco*). *Sen.* Napominalny, napominaniu służący, przepowiadający, wieszczący.

MONITUM, i, n. (od *monitus*, a, um). Przypomnienie, przypominanie, przestroga. || *Proroctwo. Ob. Monco.*

MONITUS, us, m. (od *monco*). Przypomnienie, przypominanie, przestroga. *Ovid. Val. Flacc.* || Przestroga bogów ze śpiewu ptaków, albo przepowiedzenie, proroctwo, przestroga, zastrzeżenie przez wyrocznię, przez błyskawicę i pioruny, np. *sortes, quae Fortunae monitu tolluntur. Cic.* — *numinum. Plin.* *Fulgurum monitus oraculorum praescita etc. Id.* t. j. przestroga, zastrzeżenie, proroctwo. *Monitu divum. Virg.*

MONITUS, a, um, (imsł. od *monco*). Napomniany, przestrzeżony. *Caes.* || Od wyroczni nauczony. *Cic. Plin.*

MONOBELUS, i, m. (μονόβελος od *μόνος*, sam jeden *βέλος*, włócznia). Samą włócznią uzbrojony. *Lampr.*

MONOCEROS, ōtis, m. (μονόκερως) i. e. *unicornis*, unum cornu habens, mający jeden rog. *Jednorózec. Plin.*

MONOCHROMATOS, i, (μονοχρώματος). *Plin.* Malowidło jednego koloru. || *Monochromata* scil. *opera. Id.* Malowidło jednej farby. || *Monochromateus*, a, um, *Id.* Należący do tego malowidła.

MONOCHRONOS, a, um, (μονόχρονος) i. e. *unius temporis*. Jednocześnie, mówiąc o długiej zgłosce. *Martian. Cap.*

MONOCLONOS, i, (μονόκλωνος). *Nierosohaty*, z jedną łodygą, np. — *herba. Apul. de herb.*

MONOCNĒMOS, i, (μονοκνημος) i. e. *unius cruris* albo *uno crure*. Jednogoleniowy albo z jedną golenią. *Petron.*

MONOCOLUS, i, (μονόκωλος). Jeden członek mający, jednoznaczkowy, np. jedną nogę. np. *Monocoli* bajeczni mieszkający w Indiach z jedną nogą, z jedną golenią *singulis cruribus. Plin. Solin.* || *Plin. Ed. Elzev.* ma *Monosceli* zamiast *Monocoli*.

MONOCRĒPIS, idis, (μονοκρηπίς) i. e. *uno pede calcatus*. Jedną nogą obuty w pantofel. *Hygin.* || U Greków przymiotnik *Mercurys*z.

MONOCŪLUS, i, m. (od *μόνος*, sam jeden i oko). Jednooki. *Firm. Monocoli. Gell. Ed. Gronov.* ma *monocoli*.

MONODIARIA, ae, z. scil. *femina* (od *μονοδια*, samotne śpiewanie np. w tragedii *hinc i. q. lamentum*. *Lament*; *ztąd monodiarus*, a, um. T. j. samotnie śpiewający, należący do tego, i. q. *praefica. Inscr. ap. Grut.* *Placzka*, narzekalnica, która najęta płakała na pogrzebie.

MONODOS, ontis, (μονόδους). Jednozęby, jeden ząb mający, takowy, tym podobny miał jeden ząb syn Prusijasza króla Bitynii. *Fest. Plin.*, też *Pyrrhus* król w Epirze. *Fest.*

MONOECIA, ae, z. (μόνος; οικία, dom). Klasa roślin oddzielnopłciowa.

MONOECUS, i, (Μονοικός). Przódomek *Herkulesa* albo tak nazwany *Herkules*. || Tego nazwiska port, miasto i przylądek w *Ligurii. Ammian.* || *Arx Monoeci* (scil. *Herculis*). *Virg.*, albo *saxa Monoeci. Sil.* i *portus Herculis Monoeci. Tac.*, albo też *statio Monoeci. Lucan.* t. j. same miasto i port albo *Monoeceus (Hercules)* ma nazwanie, teraz *Monaco*.

MONOGAMIA, ae, z. (μονογαμία). Jednożeństwo. *Tertull.*

MONOGAMUS, i, m. (μονόγαμος). Jednożeńcie. *Hieron.*

MONOGRAMMA, ātis, n. (μονογράμμα). Głoski wiele w sobie głosek zawierające, cyfrowate imię np. *χ* i. e. *Christus. Paulin. Nol.*

MONOGRAMMUS, a, um, (μονόγραμμα). Z gołych linii złożony, np. obraz, malowidło. || Ztąd *diu monogrammi. Cic.* Bożkowie jakoby z linii złożeni, zatem subtelnii, bez ciała. || Przenośnie *Epicurus monogrammos deos et nihil egentes commentus est.* t. j. subtelnich, bez ciała bożków. || Chudy, szczupły, suchorlawy, np. — *homines. Lucil.*

MONOGYNIA, ae, z. (μόνος; γυνή, samica). Rząd jednosłupkowy.

MONOLINUM, i, n. (μονόλινον). Prosty, pojedynczy sznurek, np. pereł. *Capitol. Inni* czytają *monolium*.

MONOLITHUS, a, um, (μονόλιθος). Z jednego kamienia złożony, niesztukowany, monolit, np. — *columna. Laber. ap. Non.*

MONOLINUM, ob. **MONOLINUM**.

MONOLORIS, e, ptok. (od *μόνος*, sam jeden i pas) t. j. jeden prążek, pasek mający,

np. — *vestes. Fopisc.* Podobno jedyny prążek, pasek purpura mający, jak też *dilores, trilores, pentelores. Id.* t. j. dwa prążki, trzy prążki mająca suknia.

MONOMANIA, ae, z. (μόνος, μανία, szaleństwo). Obląkanie umysłu jednorodue.

MONOPEDIUS, ob. **MONOPODIUS**.

MONOPODIUS, a, um, (μονοπόδιος). Jedną nogę mający, jednonożny, np. — *homo. Lamprid.* || Ztąd *Monopodium*, rzeczow. (μονοπόδιον). Stół albo stolik jednonożny. *Liv.* t. j. galanterijny, stół dla przepychny, stół ochędzożny, przystrojony.

MONOPOLA, ae, (μονοπωλία) i. e. *habens monopolium s. jus monopolii. Martian. Cap.* Samokupstwo, wolność samemu jednemu przedawania, czego się inszym nie godzi.

MONOPTEROS, i, (μονόπτερος). Jedno skrzydło mający, jednoskrzydłowy, np. *aedes*. t. j. okrągły kościół, który jeden tylko portyk ma, albo z jednym tylko rzędem kolumn, *Vitr.*

MONOPTOTON, (nomen), (μόνοπτοτον). *Prisc.* Imię rzeczowne, które się nieprzypadkuje, albo się z jednym tylko przypadkiem przypadkuje.

MONOSCELUS, a, um, (od *μόνος*, sam jeden i *σκελες*, goleń) i. e. *unum crus habens*. Jednogoleniowy, jedną tylko goleń mający, np. *monosceli (homines)*. Naród w Indiach. *Plin. Ed. Elzev.* ma *monocoli*. Ob. *Monocolus*.

MONOSTICHUM, ii, n. (carmen). Rym z jednego wiersza złożony. *Auson.* || Jako ptok. *Monostichus* (albo *os, monostichos*), a, um, t. j. z jednego wiersza złożony.

MONOSYLLABUS, a, um, (albo *os, a, on, monosyllabos, ov*). Jenozgłoskowy, np. *monosyllaba* scil. *verba. Quintil.* — *vox. Martian. Cap.* *Monosyllabon Italicum. Auson.*

MONOTRIGLYPHUS, a, um, (μονοτρίγλυφος). Jednotragarzowy, słowo architektoniczne. *Vitr.* np. — *opus. Id.*

MONOTROPHUS, i, m. (od *μόνος*, sam jeden *τροφή*, pokarm *μόνотроφος*). Który sam jeden jada. *Plaut.* || Jako psk. *Monotrophe adicipio. Longol.*

MONOXYLUS, a, um, (μονόξυλος). Zrobiony z jednej sztuki drzewa, np. — *linter. Plin.*

MONS, tis, m. (podobno od *mineo*, od *emineo*, zamiast *minens s. eminens*, wyniosły, wydatny. *Isidor. Foss.*, od *maneo. Scallig.* *quia permanet nec loco movetur*). Góra. *Cic. Caes.* — *saxeus. Sall.* — *sublimis, asper, nemorosus, herbidus. Colum.* — *avitus. Hor.* — *inaccessus. Plin.* t. j. — niedostępna. *In supercilii montium piscinae cavantur. Id.* t. j. na wierzchołkach gór. *Sub montis radicibus. Nep.* t. j. u podnóża gór. || *Parturiunt montes nascetur ridiculus mus. Hor.*, przysłowie, mówiące o tych, którzy wielkie obiecują rzeczy, a na niczem kończą. *Montes concurrere. Ovid.* t. j. wyspy czyli skały na morzu. || *Mons sacer. Liv.*, *mons Jovis. Mela.* Góra w Hiszpanii Tarrakońskiej. *Mons silicis.* Miasto we Włoszech, dziś *Monselee. Paul.*

Diac. Langob. || Przenosić, góra i w prawdziwie metaforycznie, wielkość, mnogość, wielość, kupa, gromada, zbiór, ogrom, np. *mons aquae praeruptus. Virg.* t. j. mnogość, wielość, ogrom wody. *Montes frumenti. Plaut. Montes argenti. Id. Montes mali ardentis in me jactis. Plaut. Mons Tusculanus. Cic.* t. j. wspaniała, przepyszna, okazała budowa w Tusculum. *Montes auri polliceri. Ter.* t. j. złote obiecywać góry. *Maria montesque polliceri. Sall.* || Przez zamianę. *Mons* zamiast *saxum montis. Virg. Montibus Graiis. Stat.* t. j. z greckiego marmuru. || *Consumant totos spectacula montes. Claudian.* t. j. zamiast dzikie zwierzęta. || W przyp. szóst. *monti* zamiast *monte. Farr.* || Cenniejsze imiona gór: Atos, Taurus, Ossa, Olimp, Pelios, Rodop, Hemus, Kaukaz, Alpy, Apenin, Pindus, Pirenei. || — *Jovis. Mela.* Góra w Hiszpanii Tarrakońskiej. — *silicis. Paul.* Miasto we Włoszech. || Przenosić. Ogrom, wielkość albo ilość jakiej rzeczy. *Insequitur eumulo praeruptus aquae mons. Virg.* Tuż przerwana wody góra się podniosła. || *Parturient montes: nascetur ridiculus mus.* przyszł. *Hor.* Mówi się o tych, co wielkie rzeczy obiecuja, a na nieczem kończą. || W przyp. szóst. *monte i monti. Farr.*

MONSTRABILIS, e, ptak. (od *monstro*, are). To, co się pokazać, okazać, wydawać się może, to, co się staje do okazania służącym, okazały, okazujący się, wystawiający się, widoczny, okazały, np. *Est enim probitate morum ingenii elegantia, operum varietate monstrabilis. Plin.*

MONSTRATIO, ōnis, ż. (od *monstro*, are). Pokazanie, wskazanie, okazanie, np. — drogi. *Ter. Cum habeamus ab ipsa natura solertem et expeditam monstrationem. Vitr.* t. j. okazanie.

MONSTRATOR, ōris, m. Skaziciel, który skazuje, pokazuje co, np. — *hospitii. Tac.* — *aratri. Virg.* t. j. Triptolemus albo Oziris, którzy uczyli uprawy roli. *Sacri monstrator iniqui. Ovid.* t. j. — zabijania ludzi na ofiarę bogom.

MONSTRATUS, us, m. (od *monstro*, are). Pokazanie, okazanie. *Apul. Auson.*

MONSTRATUS, a, um, (imśl. od *monstro*, are). Pokazany, odkryty, objawiony. *Virg.* || Znaczy, okazały. *Tac.*

MONSTRIFER, a, um, (od *monstrum* i *fero*, zamiast *ferens monstrum* albo *monstra*). Niezmierny, ogromny, okropny, straszny, mówiące o zwierzętach i o rzeczach, np. — *campus. Val. Flacc.* — *noverca. Id.* t. j. Juno. — *sinus. Val. Flacc.* t. j. morze, które płodzi straszne zwierzęta. || Straszny, okropny, t. j. rzadki, dziwny, dziwaczny, obrzydliwy, brzydki, paskudny, niekształtny, nieforemny, szpetny, np. *effigies monstriferas animalium hominumque. Plin.* t. j. rzadkie, dziwne, dziwaczne.

MONSTRIFICABILIS, e, ptak. (od *monstrifico*, are, czyli raczej od *monstrificus*, a,

um). Awanturny, dziwny, dziwaczny, cuda-cki, okropny, straszny. *Lucil. ap. Non.*

MONSTRIFICE, psk. (od *monstrificus*, a, um). Dziwnym, dziwaczny, okropnym, straszny sposobem, np. — *repraesentare visus capitum equinorum. Plin.*

MONSTRIFICUS, a, um, (od *monstrum* i *facio* zamiast *faciens aliquid monstri*). Dziwny, dziwaczny, cudački w swoim rodzaju, kształcie, albo w naturze, w istocie dziwny, cudowny, np. — *ingenia hominum. Plin.* — *effigies. Id.* — *gemma. Id.*

MONSTRIGENA, ae, m. albo **MONSTRIGENUS**, a, um, (od *monstrum* i *gigno* zamiast *gignens aliquid monstri vel monstra*). Niezmierny, ogromny, okropny, straszny, rzadki, dziwny, dziwaczny, np. *fluctibus monstrigenis. Avien.*

MONSTRO, as, avi, atum, are, (od *monstrum* albo od *monero*, t. j. mówić, pokazywać, uczyć). Pokazywać. *Plant.* || Uczyć, nauczać. *Virg.* || Pobudzać, zachęcać. *Tac.* || Donieść, oskarżyć kogo. *Ulp.* || Dowodzić, przytaczać dowody. || *Monstratus*, a, um, używa się (jak *conspicuit*) zamiast *insignis*, *monstrabilis*, odznaczający się, uderzający, zadziwiający, np. *Jamque canant insignes et hostibus simul suisque monstrati. Tac.*

MONSTRŌSUS, a, um. Ob. **MONSTRUOSUS**, też **MONSTROSE**. Ob. **MONSTRUOSE**.

MONSTRUM, i, n. Każdy nienaturalny, rzadki, dziwny, dziwaczny rodzaj, np. potwora, dziwolaż etc. od *monstro*, pokazać albo *monero*, przypomnieć, wspomnieć o czym, prorokować. *Foss.*, *monstrum* od *monero*. Wszystko to, co bogowie ukazują, dają znać, donoszą, Cicero wywodzi od *monstrare seil. quia monstra aliquid monstrant. Ostenta, portenta, monstra, prodigia dicuntur. Cic.* Ztąd oznajmienie, doniesienie, obwieszczenie, oznajmienie rzeczy dziwnych, dziwacznych, osobliwszych, np. *monstra deum. Virg.* || Szczególnie, potwora, straszdyło, poczwara, rzecz rzadka, dziwaczna, osobliwsza, nienaturalna, cudowna, dziwna, szpetna, brzydka, szkaradna, mówiące o osobach, zwierzętach albo o rzeczach, np. Polifem ze kształtu potwora nazwany *monstrum. Virg. Monstrum hominis. Ter.* t. j. potwora straszdyła człowieka np. *monstrum mulieris. Plaut. Foedissimum monstrum. Cic.* Tak nazwana Kleopatra *monstrum fatale. Hor.* t. j. obrzydliwa, brzydka, haniebną. || Tak nazwane zwierzę morskie *monstrum. Virg.* też koń Trojański. *Id.* || W ogólności każda rzecz dziwna, dziwaczna, osobliwsza, cudowna, niezwykła, nienaturalna, rzadka. *Cic. Ter. Ovid. Plin. Oculis objicitur monstrum. Virg. Ingentis excita monstria. Id.* || Ztąd *monstra dicere. Cic.* t. j. mówić dziwolagi. — *loqui. Luer.* albo *nuntiare. Cic.* t. j. mówić, opowiadać dziwolagi. || Rzecz straszna, szkodliwa, nieszczęście. || Doniesienie, ogłoszenie, oznajmienie, obwieszczenie np. rzeczy dziwnych, osobliwszych, nad-

zwyczajnych. || *Monstrum* i *portentum*, razem, pospolu jest jedno, np. *portentum atque monstrum. Cic. Portenta ac monstra loquuntur. Luer.*

MONSTRUOSE albo **MONSTŌSE**, psk. (od *monstruosus* albo *monstrosus*, a, um). Nienaturalny, przeciwko przyrodzeniu, rzadko, dziwnie, dziwacznie, w swoim rodzaju, np. *monstruose cogitare. Cic.*

MONSTRUOSUS albo **MONSTRŌSUS**, a, um, (od *monstrum*). Niezmierny, ogromny, okropny, straszny, albo rzadki, dziwny, dziwaczny, osobliwszy, szczególny, cudowny, awanturny, cudački albo cudački, np. *monstruosissima bestia. Cic.*, tak zwana małpa, t. j. rzadkie, dziwne, dziwaczne zwierzę. *Homines monstriosi. Cic.* t. j. dziwni, dziwaczni ludzie, w postępowaniu, w obchodzeniu się. *Ferculum monstruosius. Petron. Libidines monstruosae. Suet. Monstruosi hominum partus. Lucan.* t. j. dziwaczne.

MONTANISTAE, arum. Montaniści kacerze szkoły Montana. *Cod. Justin.* Ob. **MONTANUS**.

MONTANUS, a, um, (od *mons*). Górzysty, górny, na górach zostający, albo mieszkający, górny, np. ludzie, mieszkający na górach. — *homines. Cic.* — *lupi. Ovid.* — *armenta. Ovid. Loca montana. Farr.* — *oppida. Virg.* || Górny, z gór pochodzący, np. *flumen. Virg.* — *sal. Colum.* || Też *Montanus*. Imię człowieka kacerza i tak zwani uczniowie Montana. *Montanistae. Cod. Just.*

MONTENSIS, e, ptak. (od *mons*) i. q. *montanus*, np. *di. Inscr. ap. Gruter.*

MONTICOLA, ae, m. ż. (od *mons* i *colo*). Mieszkawiec góry, górny, np. — *Sylvani. Ovid.*

MONTIFER, a, um, (od *mons* i *fero*) i. e. *ferens montem*, noszący górę, np. *montiferum Titana. Sen.* i. e. *Gygēs monte obrutus* t. j. olbrzym przywalony górą. Inni czytają *monstriferum*.

MONTINUS, i, (deus) (od *mons*) i. e. *qui montibus praest.* Bóg gór. *Arnob.*

MONTIVAGUS, a, um, (od *mons* i *vagus*, a, um). Włóczęga się po górach, np. — *cur-sus. Cic.* — *Diana. Stat.* — *pecus. Sen.* — *Pa-nes. Id.* t. j. leśni i górni bogowie.

MONTUOSUS albo **MONTOSUS**, a, um, (od *mons*). Górzysty, pełen gór, np. — *regio. Cic.* — *loci. Id.*; ztąd *montuosa seil. loca Ciliciae. Plin.* || *Montuosus. Cic. Plin. Montosus. Virg.*

MONUBILIS, e, ptak. (od *monero*). Służący do pamięci, pamiątka, np. — *columna. Sidon.* Inni czytają *monubilibus* i. e. *mnien-tibus*.

MONUMENTARIUS, (MONIM.), a, um. Ob. **MONIMENTARIUS**.

MONUMENTUM albo **MONIMENTUM**, i, n. (od *monero*). *Cic.* Pomnik, pamiątka, pomnik dla pamięci, lub na pamiątkę wystawiony, pamiątka czego zachowana. || Pamięć, rzecz pamiętna, albo pamięci godna. — *amo-*

ri. Virg. Upominek miłości. — *crudelitatis. Cic.* Pamięć okrucieństwa. — *ezeği aere perennius. Hor.* Dokonałem dzieła nad miedź trwalszego. *Monumenta deorum. Cic.* Kościół, lub posągi bogów. — *majorum. Cic.* Przykłady przodków. — *scriptorum. Col. Xig-gi.* — *annalium. Cic.* Dzieje roczne, — *utrius-que linguae. Plin.* Dzieła greckie i rzymskie. — *vetera volvere. Virg.* Czytać dawne dzieje. *Farr.* || Grób, grobowiec. — *avita. Ovid.* Groby dziadów.

MŌPSŌPIUS, a, um, (*Μοψόπιος*). Atticki, Atenński, np. — *juvenis. Ovid.* t. j. Triptole-mus. *Mari Mopsopii. Ovid.* t. j. Atenńskie mury. || Ztąd **MŌPSŌPIA** (*terra*) *Μοψοπία* (γῆ) t. j. Attika. *Strabo.* — *urbs. Sen.* t. j. Ateny miasto. *Ille arte Mopsopia remeat. Sen.* t. j. Dedalus.

MŌPSOPUS, i. Ob. **MŌPSOPIUS**, a, um.

MŌRA, ae, ż. (od *morā* i. e. *mansio. Foss.*) Odwłoka, odłożenie czego, omieszkanie, zmuda, mitręga. — *nulla est quin. Ter.* Nie przeszkadza, aby. — *per me quin. Ter.* Nie przeszkadzam, iżby. — *est. Plaut.* Odwleka się. *Nec mora. Prop.* Natychmiast. *Morae. Plaut.* In *mora alicui esse. Ter.* Odwłokę czynić komu, opóźniać kogo. *Moram facere. Liv.* Odkladać. — *non ferre. Ovid.* Nie cierpieć przewłoki. — *rei producere. Ter.* — *afferre, inferre, iniicere, interponere. Cic.* — *innectere. Stat.* Przewlekać, odkładać, opóźniać interes, *assequi, acquirere. Cic.* Mieć czas. — *largiri. Sen.* Pozwolić czasu. — *abs te move. Plaut. Moras pone. Hor.* — *rumpe. Virg.* Nieodkladać, pośpieszaj. || — *vocis dimove. Sen.* Kończ mówić. || *Inter moras. Plin.* t. j. Jednak, tym czasem. || Czas którego się gdzie kto bawi. *Morae quae tan-tae tenere? Virg.* Gdzież się tak długo ba-wił? *Cic.* || Odpoczynek, pauza w mowie. *Ovid.* || Przeciąg czasu. *Cels.* || Tamowanie, wstrzymywanie. || — *pugnae. Virg.* Zwłoka bitwy. || (*μοῖρα*, rozdzielenie). *Corn. Nep.* Część Lacedemońskiego wojska.

MŌRACIUS, a, um. Twardy, np. — *nuces. Titinn. ap. Fest.* t. j. twarde orzechy. || Od *mora* i. e. *adferentes moram. Fest.* t. j. sprawiające opóźnienie.

MŌRALIS, e, ptak. (od *mores*). Tyczący się obyczajów, zwyczajów, moralny, oby-czajny, np. *philosophiae pars moralis. Cic.* *Sen. Quintil. Gell.*

MŌRĀLITAS, ātis, ż. (od *moralis*). Przy-miot, własność obyczajów, względ, stosu-nek obyczajów, obyczajowość, obyczajność, moralność. *Macrob.*

MŌRĀLITER, psk. (od *moralis*). Oby-czajnie, moralnie. *Donat. ad Ter.*

MŌRĀMENTUM, i, n. (od *moror*, *ari*). Opóźniona rzecz, odwłoka, opóźnienie, od-włóczenie, zwlekanie, przeszkoda, zawada, tama. *Apul.*

MŌRATE, psk. (od *moratus*, a, um, imśl. od *moror*, *ari*). Nierychło, powoli, zwolna, np. *moratus. Sen.*

MORĀTIM, psk. (od *moratus*, *a*, *um*, imsl. od *moror*, *ari*, bawić, zabawić, zatrzymać się). Nierychło, powoli, zwolna. *Solin.*

MORĀTIO, *ōnis*, *z*. (od *moror*, *ari*, bawić, zabawić). Bawienie, zatrzymywanie się, odwłoka, przewłoka. *Vitr.*

MORATOR, *ōris*, *m*. (od *moror*, *ari*, bawić, zabawić). Odwłoczyciel, zatrzymywacz, przeszkodnik, np. — *commodi publici*. *Liv.* Złąd rodzą lichego adwokata. *Cic.* || Opieszalec, balamut, mitrega, opóźniacz. || *Opieszalec*, balamut, mitrega, opóźniacz.

MORĀTORIUS, *a*, *um*, (od *moror*, *ari*, zwlekać, odkładać, opóźniać, balamucić, mitrzyć). Zwlekający, odkładający, balamucący, np. — *cunctatio*. *Ulp.* in *Pandect.* || Odwłoczny, służący do odwłoki, np. — *adpellatio*. *Paul.* *Sent.* — *ambages*. *Cod. Just.*

MORĀTUS, *a*, *um*, (imsl. od *moror*, *ari*, zwlekać, odkładać, odwłoczyć, opóźnić, mitrzyć). Bawiący się, zatrzymujący, który zwleka, odkłada, mitrży. *Cic.* || Przenosić, np. *ira morata*. *Ovid.* t. j. gniew przedłużony.

MORĀTUS, *a*, *um*, (od *mores* albo od *moro*, *are*, opatrzyć kogo w obyczaje, w zwyczaj). Obyczajny, mający w sobie obyczaje, uczciwość, przystojność, dobre albo złe mający obyczaje. — *bene*. *Cic.* t. j. dobremi obdarzony obyczajami. *Bene morata civitas*. *Cic.* Stan rządu dobrze ustanowiony. *Vir bene moratus*. *Id.* || Bydź jakim, mieć w sobie, np. *male moratus venter*. *Ovid.* — *oratio*. *Cic.* Mowa w której charaktery, obyczaje i zwyczaje są stosownie wyrażone. — *fabula*. *Hor.* t. j. sztuka teatralna ze wszelką przystojnością zachowana. || W ogólności bydź jakim, mieć w sobie, np. *bene morata disciplina*. *Colum.* *Pietas isto more morata*. *Plaut.*

MORBĪDUS, *a*, *um*, (od *morbus*). Chory, chorowity, słabowity, np. — *apes*. *Farr.* — *corpus*. *Plin.* || Chorobę sprawujący, niezdrowy, np. — *aer*. *Lucr.* — *vis*. *Id.*

MORBĪFER albo **MORBĪFERUS**, *a*, *um*, (od *morbus* i *fero* i. e. *ferens morbum vel morbos*). Przynoszący chorobę, np. *morbifera de labe cadaveris*, (od *morbus* scil. *terra*). t. j. kraj przynoszący chwie, gdzie ludzie cierpią razieli choroby. *Paulin.* *Nol.*

MORBŌNIA, *ae*, *z*. np. *abire Morboniam*. *Suet.* przysłowie, t. j. iść na miejscę chorób, na nieszczęście albo na szubienicę, *si lectio certa*, in *Codd.* *Morbovia*.

MORBŌSUS, *a*, *um*, (od *morbus*). Chory, słaby. *Cic.* *Gell.* || Przenosić, chore, t. j. napierający się czego, czego chciwy, jakoby mający żądę, pożądlwość, chuć, np. in *aves*. *Petr.* || Też przenosić, wszeteczny, skurwialy. *Catull.* *Morbosior*. *Auct. Priap.*

MORBUS, *i*, (od *μῶρος*; los, przeznaczenie, zguba). Choroba, niemoc, słabość. — *gravis*. *Cic.* Ciężka choroba. — *solstitialis*. *Plaut.* — śmiertelna. — *regius*. *Cels.* Żółta

czka. — *major comitalis*. *Cels.* — *sonticus*. *Plin.* Kaduk, choroba. — *ingravescit*. *Cic.* Choroba się pogorsza. — *senescit*. *Cic.* — ma się do końca. In *morbum cadere, delabi, incidere, incurvere*. *Cic.* *Morbum conficere*. *Col.* — *facere*. *Cels.* — *contrahere*. *Plin.* Chorować, wpadać w chorobę, zarazić się chorobą. *Morbo affici, impedi, laborare, tentari, urgeri, opprimi*. *Cic.* *afflictari*. *Liv.* — *conflictari*. *Plin.* — *jactari*. *Hor.* — *teneri*. *Cels.* — *languere*. *Lucr.* In *morbo esse*. *Cic.* Bydź chorym, rozchorować się. *E morbo convalescere, evadere, recreari*. *Cic.* — *assurgere*. *Liv.* Przychodzić do zdrowia. || — *animi*. *Cic.* *Sen.* Występek, zbrodnia, namietność. *Cic.* || Bożek, syn Ereba i Nocy. || Kłopot, troska, troskliwość, frasunek, np. *incutere amicis gravem morbum*. *Plaut.* *Hoc est mihi morbo*. *Id.* t. j. mam z tego frasunek. || Żądza, pożądlwość, chuć, mówią o Werresie. *Cic.* || Choroba drzew, roślin. *In festantur et arbores morbis*. *Plin.*

MORDĀCITAS, *ātis*, *z*. (od *mordax*). Jadowitość, złość, złośliwość, cierpkość, ostryść, szczypiąca, np. — *dentium*. *Arnob.* — *urticae*. *Plin.* t. j. — pokrzywy. **MORDĀCITER**, psk. (od *mordax*). Jadowicie, złośliwie, ostro, cierpko, np. *Ciceroni Laberius minus mordaciter respondit*. *Macrob.* *Lima mordacius uti*. *Ovid.* t. j. użyć piły niezbyt ostrej. *Mordacius scribere*. *Lactant.*

MORDAX, *ācis*, *r*. wspóln. (od *mordeo*). Kąsający. — *canis*. *Plaut.* Pies, który kąsa. || Szczypiący, gryzący. — *urtica*. *Ovid.* Pokrzywa szczypiąca. || *Ovid.* Gryzący, ostry. || — *ferrum*. *Hor.* Ostre żelazo. || Smak ostry, szczypiący. || Uszczypliwy, satyryczny. — *carmen*. *Ovid.* Satyra. || — *sollicitudo*. *Hor.* Troska, która gryzie. || Gryzący, np. *pulvis leniter mordax*. *Plin.* — *pumex*. *Ovid.* || Gryzący, kąsający, ostry, tegi, moeny, ostry co do smaku, kosztowania, np. — *acetum*. *Pers.* — *fel*. *Ovid.* — *succus croci*. *Plin.* || W stop. drug., *mordacior*. *Phaedr.* w stop. trzec., *mordacissimus*. *Plin.*

MORDEO, *ēs*, *mōmordi*, *morsum*, *dēre*, (*μῆγο εἶον*, dziele jedząc). *Cic.* Kąsać. — *fraenum*. *Cic.* Gryźć wędzidło. || — *fraenos*. *Stat.* Unieść się, zapędzić się. *Pers.* || Jesdź. *Laber.* || Zmarznąć, rozproszyć. || Spinać. *Mordet fibula vestem*. *Ovid.* Sprzączka spina suknią. || *Mordet*. *Plin.* To, co jest cierpkim, szczypiącym. || Przenosić, razić, doskwierać. *Mordet jam frigora*. *Hor.* Już dokuczają zimna. || Podkopać, podmywać ziemię, jako czynią wody rzeczne. || Szczy-pać, szarpać językiem. — *dente iniquo*. *Ovid.* Oslawiać, potwarzać kogo. *Morderi dietis*. *Ovid.* Bydź szarpanym uszczypliwymi słowami. || Trapić, kłopotać, gryźć do żywego. — *oculto dolore*. *Ovid.* Gryźć się. — *conscientia*. *Cic.* Mieć zgryzoty sumienia. || *Sen.* Myśleć, rozważać. || — *terram*. *Virg.* Mówi się o tych, którzy w boju padają twarzą, gryzą ziemię. || *Memordi* mawiali starożytni,

np. *Ennius*, *Laberius*, *Nigidius* etc. zamiast *memordi*. Też *Cicero* i *Cezar* tak mawiali. *Gall.*

MORDEX, *icis*, (od *mordeo*). Ząb, np. *asini me scindant mordicibus*. *Plaut.* Inni piszą *morsibus*, drudzy *mordicibus*.

MORDĪCANS, *tis*, *r*. wspóln. (od *mordico*, *are*). Szczypiący, gryzący. *Coel.* *Aur.*

MORDICATIO, *ōnis*, *z*. (od *mordico*, *are*). Gryzienie, kółka, rżnięcie w brzuchu, np. — *ventris*. *Coel.* *Aur.*

MORDĪCES, *um*, (od *mordex*). Przednie zęby. *Plaut.*

MORDĪCĪTUS, psk. (od *mordicus*) i. q. *mordicus*. *Apul.* Ob. **MORDICUS**.

MORDICO, *as*, *are*, (od *mordex* i *mordeo*). Kąsać, gryźć, szczypać, kłóć, uszczknąć, np. *est acerrimae atque mordicantis qualitatis*. *Coel.* *Aur.*

MORDĪCUS, psk. (od *mordex* albo *mordeo*). Gryzący, kąsający, albo kąsający zębami, np. — *auriculam auferre*. *Cic.* Q. t. j. odkasując. — *manum adripere*. *Plaut.* Złąd przysłowie. — *aurum petere e flamma e coeno cibum*. *Lucil.* ap. *Non.* || Złąd przenosić, rem *tener mordicus*. t. j. upornie, zapaleczywie, np. — *verba*. *Cic.* — *perspicuitatem*. *Id.*

MORDĪCUS, *a*, *um*, (od *mordeo* albo *mordex*). Kąsający zębami, np. *quem* (*Glaucum*) *equi mordiei distraxerunt*. *Hygin.*

MŌRE, psk. (od *morus*, *a*, *um*). Głupie, dziwacznie, np. *more hoc fit atque stulte*. *Plaut.*

MŌRES, *um*. Ob. **MŌS**.

MŌRETĀRIUS, *a*, *um*, (od *moretum*) i. e. *ad moretum pertinens*. Należący do potrawy przygotowanej z mięsa, np. — *condimentum*. *Apic.* || Złąd *moretarium*, rzeczow. i. q. *moretum*, np. *moretarium alliatum*. *Donat.* ad *Ter.*

MŌRETUM, *i*, *n*. Drobianka, kalteszon, rodzaj płynnej potrawy krajowej przygotowanej z czosnkiem, z koryandrą, z rutą, z sera, z octu i oliwy. *Ovid.*

MORGANTIUM, **MORGANTINUS**. Ob. **MORGENTIA**.

MORGENTĪA, *ae*, *z*. Miasto w Sycylii. *Sil.* || Też *Murgantia*. *Liv.* || Złąd *Morgantinus* albo *Murgentinus*, *a*, *um*. *Cic.* || *Morgantini*. *Plin.* Mieszkańcy miasta Margancii.

MORIBUNDUS, *a*, *um*, (od *morior*) i. q. *moriens*. Umierający. — *homo*. *Cic.* || Przenosić, np. — *anima*. *Ovid.* — *vox*. *Stat.* || Śmiertelny. — *membra*. *Virg.*

MŌRĪGERATIO, *ōnis*, *z*. (od *morigero*). Skłonienie się do czyjej woli, dogadzanie, pozwolenie na co, przymilenie się komu, np. — *in re venerea*. *Afran.* ap. *Non.*

MŌRĪGERO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, i. q. *morigero* albo *morem gero*. Bydź skłonnym do czyjej woli, dogadzać, pozwolić na co, przymilić się komu, np. — *sibi*. *Plaut.* Dogadzić chuci swojej.

MŌRĪGEROR, *aris*, *atus sum*, *ari*, *dep.* (od *mor* i *gero*) i. q. *morigero* albo *morem gero*. Bydź skłonnym do czyjej woli, dogad-

dząć, pozwolić na co, stosować się, np. — *alicui*. *Ter.* — *voluptati aurium*. *Cic.* — *servituti*. *Plaut.* t. j. stosować się, dogadzać.

MŌRĪGERUS, *a*, *um*, (od *mor* i *gero* zamiast *gerens morem alicui*). Do woli czyjej co czyniący, skłaniający się do uczynienia czego, powolnym będący, dogadzający, gwoli czyniący, przychylający się do prośby, chętny, uczynny, posłuszny, powolny. — *alicui*. *Plaut.* || Złąd *de re venerea*, np. *femina*. *Plaut.* *Morigeris modis i. e. morem gerens*. *Lucr.*

MŌRIMARŪSA, (językiem Cimbriskim) Martwe morze. *Plin.* *Solin.* Podobno niedaleko Norwegii Lodowate morze. i. q. *Cranium*. *Plin.*

MŌRINI, *orum*, (*Μόρινοι*). Naród w Galii Belgickiej, dziś *Boulonois*. *Virg.* *Mela.* *Caes.* *Tac.* *Plin.*

MŌRIO, *ōnis*, *m*. (od *μωρός*, głupi). Głupi, głupiec, błazen, który naturalnem głupstwem pobudza do śmiechu. *Martial.* *Plin.* *Augustin.*

MŌRION albo **MŌRIO**, *ōnis*, *z*. Drogi kamień. *Plin.*

MŌRION, *i*, *n*. (*μωρίον*). Roślina, gatunek rośliny *strychus* seu *trychnus* t. j. psianka, cień nocny. *Plin.* || (*μωρίον*. *Dioscor.*). Winnym gatunku roślina. Pokrzyk, wileze jagody (*mandragora*). *Plin.*

MŌRIOR, *eris*, *mortuus sum*, *mori*, (od *mors*). Umierać, życia dokonać. — *ex vulnere*. *Cic.* Umierać z rany. — *ense*. *Lucan.* Ginać od miecza. — *curis*. *Tibull.* Z trosk umierać. — *fame*. *Petr.* — z głodu. || *Moriar*. *Cic.* Obym zginać, formuła przysięgi. *Claud.* || Głasząc, niszczyć, ginać. || Zartobliwie. *Vae illis virgis, quae hodie in tergo morientur meo*. *Plaut.* Biada tym różgom, które się na mym grzbiecie polamia. || Przenosić. *Nunquam vestrorum in nos benefeciorum memoria et fama moriatur*. *Cic.* Nigdy twoich dobrodziejstw pamięć i sława nie zaginie. || *Mori*. Łożyć na czém cale swe życie i usilność. — *in studio dimetiendi coeli*. *Cic.* Strawić cale swe życie na nauce astronomicznej. || *Dies moritur*. *Plaut.* Słońce ma się ku zachodowi.

MŌRITŪRIO, *is*, *ire*, (*Desiderat*. od *morior*). Chcieć umrzeć. *Cic.* ap. *Augustin.*

MORMYR, *yris*, *z*. (*μορμύρος*). *Plin.* Rodzaj ryby morskiej.

MŌRŌ, *as*, *are*, (od *mora*) i. q. *moror*. Zwlekać, mitrzyć się, np. *ne moraret diutius*. *Pacuv.* ap. *Diomed.* *Quid moras Naev.*

MŌROCHITES, *ae*, albo **MŌROCHITIS**, *idis*, *z*. (*gemma*). Drogi kamień czosnakowego koloru. *Plin.*

MŌROLOGUS, *a*, *um*, (*μωρός*, głupi, *λόγος*, mowa). *Plaut.* Błazgon, głupiomówny, plugawomówny, głupi lub sprośny w mowie. *Morologi sermones*. *Plaut.* Plugawe, głupie rozmowy.

MŌROR, *aris*, *atus sum*, *ari*, *dep.* (od *mora*). Zwlekać, przewlekać. *Quae tam sera moratur sequitibus*? *Virg.* Jaka was długo

gnausność zatrzymywa? || *Cic.* Mieszkac, przebywać, bawić się gdzie. || *Morari cum aliquo. Sen.* Żyć z kim. || Utrzymywać, opózniać, hawic. *Si me navigatio non morabitur, propediem te videbo. Cic.* Jeśli mnie żegluga nie opóźni, wkrótce ciebie obaczę. — *victoriam. Caes.* Opóźnić zwycięstwo. || *Nihil te moror. Liv.* Formuła uwalniająca wiuowając. *Nihil vos moramur. P. C.* Głos konsula, który rozpuszczał zebrany senat. || *Nihil moror. Hor.* Nie dbam, nie myślę. || *Ter.* || Nie chcę, odmawiam. || *Ne multis morer. Cic.* Abym długim mówieniem nie nudził. || *Morari. Hor.* Przyjemnie bawić czym. || Troszczyć się, troskać się, gryźć się w sobie, zżąd i. q. *curare. Liv.* zżąd *nihil moror, non moror. Id.* t. j. nie dbam, nie troszczę się.

MOROR, *aris, ari*, (od *morus*, *μορός*, głupi). *Suet.* Bydź głupim, czyniś głupstwami. — *inter homines desit. Suet.* (Igraszka słów, za którą Neron przybrał był sobie Klaudyusza za syna). Przestał bydź (*morari*), albo przestał bydź głupim, (*morari*), między ludźmi.

MOROSE, *psk.* (od *morosus*, *a, um*). Mrukliwie, markotliwie, markotno, kapryśnie, upornie, dziwacznie. *Cic.* || Skrupulatnie, pilnie, troskliwie, pieczołowicie, starannie. *Plin.* || *Morosius. Tertull.* *Morosisime. Suet.*

MOROSITAS, *atis, z.* (od *morosus*, *a, um*). Mrukliwość, zżądność, kaprys, dziwactwo, upor, uporczywość, zaciętość. *Cic.* || Ścisłość, pilność, dokładność, akuracność, np. *morositate nimia obscurabat stylum. Suet.*

MOROSUS, *a, um*, (od *mos*, upor, zaciętość, krapkliwość). W ogólności, uparty, uporczywy, uporny, zacięty, niedogodny, dziwaczny, markotny, tetryczny, przykry, nudny, uprzykrzony, ponury, cierpki, np. — *senex. Cic.* *Amor homines morosos facit. Plaut.* *Difficiles et morosi sumus. Cic.* || Zżąd — *canities. Hor.* t. j. starość uparta, dziwaczna. || Rękostowny, sztuką narabiający, wytworny, akuracny, np. *morosior circa corporis curam. Suet.* Uparty, uporczywy, prze-nośnie o rzeczach nieżywothych, np. — *morbus. Ovid.* t. j. zawięta, uporczywa choroba. *Vitis in eligendo solo morosa. Plin.* t. j. jakoby latorośl winna uparta. || Nieprzyjemny, niemiły, przykry, np. — *prurigo. Martialis.* || *Morosisissimus. Tertull.*

MORPHEUS, *ei i eos*, (*Μορφεύς*). *Ovid.* Syn albo bożek snu.

MORPHIUM, *i, n.* (*Morpheus*). Morfina, pierwiastek opium alkoholowy.

MORPHOSIS, *i, m.* (*μορφωσις*). *Plin.* Sokół, ptak, rodzaj orla, który żyje około jezior i bagna.

MORPHOLOGIA, *ae, z.* (*μορφολογία*), kształt; *λόγος*, mowa). Nauka o zwierzęcym organizmie.

MORS, *tis, z.* (od *μός*, los, przeznaczenie, śmierć). Śmierć, zgon. *Morti dare.*

Hor. — *sternere, demittere. Virg.* Śmierć zadac, o śmierć przyprowadzić. *Mortem obire. Cic.* Dokonać życia. — *cita. Hor.* Śmierć prędka. — *dira. Sen.* — okrutna. — *gelida. Ovid.* — *frigida. Val. Flacc.* — skrzepla. — *tristis. Virg.* — smutna. — *imperfecta. Stat.* Słota. || *Morte sua mori. Sen.* Umrzeć naturalną śmiercią. || W licz. mnog. *Mortes imperatorum. Cic.* Śmierć wodzów. *Omnes per mortes animam sentem ipse dedissem. Virg.* Jam tysiąc wartby był śmierci. *Omni imagine mortium. Tac.* Wszelkim śmierci widokiem. || *Mortes*, poet. Pociski, rany, razy. || Odnosi się do rzeczy nieżywothych. *Mors memoriae. Plin.* To, co jest utratą pamięci. || *Mors. Plaut.* Starzec wycieczony, na polu umarły. || *Cic.* Trup. || *Morte* w przyp. trzec. zamiast *morti*, np. *postquam morte datu est Plantus, comedia luget. Furr.*

MORSICATIM, *psk.* (od *morsico*, *are*). Kąsając, razem kąsając wargi, np. *labellis morsicatum lusiunt. Furr. ap. Non.*

MORSICO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *mordeo*). Kąsać, często kąsać. || Zżąd kąsać razem wargi, albo uściśnąć, uściśkać całując. *Apul.* || Zżąd *Oculi morsicantes. Apul.* t. j. przymilające się komu oczy, miłosne albo zalotne poglądanie.

MORSICULA, *ae, z.* (zdrobn. od *morsus*, *us*). Kąsanie, klócie, szczypanie, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Apul.* || Kąsanie wargami t. j. całowanie. *Plaut.*

MORSUM, *i, n.* Kąsanie. Ob. **MORDEO**.

MORSUS, *a, um*, (imsl. od *mordeo*). Ukąszony. *Plin.*

MORSUS, *us, m.* (od *mordeo*). || *Cic.* Kąsanie, dziobanie. *Lucr.* || Rana od ukąszenia. *Virg.* || Jedzenie, żucie. *Plin.* || Smak ostry, szczypiący. *Lucan.* || Rdza. *Cic.* || Troska, kłopot, zgrzyzoła. *Hor.* || Nienawiść, złożeństwo, uszczypliwość.

MORTA, *ae, z.* (od *morti* i. e. *pars scil. fatalis*, zżąd i. q. *moiga*, część, przeznaczenie, albo od *mors*). Jedna z *Parc.* *Liv. Gell.*

MORTALIS, *e, ptuk.* (od *mors*). Śmiertelny, śmierci uległy. *Mortalia corpora. Cic.* Śmiertelne ciała. — *natura. Id.* — przyrodzenie. — *muero. Virg.* Miecz śmiertelną zrobiony ręką. — *vulnus. Id.* Śmiertelna rana. *Mortales inimicitias, sempiternas amicitias habere. Cic.* Kto ustawicznie kocha, nie może nienawidzić długo. || *Mortales absol. Cic.* Ludzie. *Nihil mortalibus arduum est. Hor.* Nie trudnego ludziom. || *Mortalia. Virg.* Rzeczy, czyny ludzkie. *Mentem mortalia tangunt. Id.* Ludzi ludzkie nędzę bola. || *Mortale crimen. Cypr.* Zbrodnia śmierć przynosząca.

MORTALITAS, *atis, z.* (od *mortalis*). *Cic.* Śmiertelność, żywot śmiertelny, śmierć. *Mortalitatem explorare. Tac.* Dokonać życia. || *Supra mortalitatem. Cic.* Nad stan ludzki. *Asserere se a mortalitate. Plin. j.* Stać się

nieśmiertelnym. *Plin.* || Ludzie, rodzaj ludzki. *Ulp.* || Śmierć. *Arnob.* || Morowe powietrze. || *Mortalitate interceptus i. e. morte* zamiast *mortuus. Plin.*

MORTALITER, *psk.* (od *mortalis*). Śmiertelnie ze śmiertelnością. *Augustin.*

MORTARE, *is, n.* zamiast *mortarium*. Moździerz. *Ovid.*

MORTARIOLUM, *i, n.* (zdrobn. od *mortarium*). Moździerz, mówiąc zmniejszającym sposobem, mały moździerz, moździerz, np. *semen in mortariolo tritum. Aem. Macer.*

MORTARIUM, *ii, n.* (*Sealig. Voss.* zamiast *mortarium*, od *mortum*, *quia ea, quae e quibus fiebat moretum, prius tunde-rentur ac tererentur in pila*). Naczynie do stłuczenia czego, moździerz, tłaczka. *Cato Colum. Plin. Scrib. Larg.* || Miejsce, naczynie albo wapienna skrzynia. *Vitr.* || Wydrążenie, wklęsłość podobne do moździerza. *Pallad.* || Same wapno. *Vitr.*

MORTICINUS, *a, um*, (od *mors*). Zdechły, zaduszony, np. — *ovis. Furr.* — *volucres aut pisces. Id.* || To, co jest ścięciem, zdechliną, padliną. *In sacris ne morticinum quid adsit. Furr.* || Słowo żelzywe, nazywając człowieka ścięciem, zdechliną. || Prze-nośnie, trupi, śmiertelny, np. — *caro in vivis luxuriosus hominibus. Sen.* *Clavus mortici-nus. Plin.* t. j. odgniotek, mozoła, jakoby część obumarłego ciała. || *Urnas reorum morticinas. Prudent.* t. j. groby wynowajców.

MORTIFER i **MORTIFERUS**, *a, um*, (od *mors* i *fero* i. q. *ferens mortem*). To, co przynosi, sprawuje śmierć, śmiertelny, np. — *morbus. Cic.* — *vulnus. Id.* — *poculum. Cic.* — *praecepta medicorum. Cic.* — *bellum. Virg.* — *scabies. Colum.* *Mortifer spiritus. Pallad.* *Mortifer aestus. Claudian.* — *serpentes ictus. Veget.* t. j. śmiertelne ukąszenie węża.

MORTIFERE, *psk.* (od *mortifer*). Śmiertelnie, np. — *aegrotare. Plin.* — *vulnerare. Marcell. in Pandect.*

MORTIFERUS, *a, um*. Ob. **MORTIFER**.

MORTIFICATIO, *onis, z.* (od *mortifico*). Umartwienie, zmartwienie, martwienie samego siebie. || *Munitio i. e. mortificatio ciborum. Fest.*

MORTIFICO, *as, avi, atum, are*, (od *mors* i *facio*). Martwić kogo, martwić się, śmierć sprawować. *Tertull.*

MORTIFICUS, *a, um*, (od *mors* i *facio*). Śmiertelny, śmierć sprawujący, np. — *cibus. Tertull.* Też inne *Codd.* mają *mortifico vulnere* zamiast *mortifero vulnere*.

MORTUALIS, *e, ptuk.* (od *mortuus*). Ty-czący się śmierci; zżąd *mortualia scil. carmina. Plaut.* t. j. pieśń pogrzebowa, (na-rzekalnic); też scil. *vestimenta. Naev. ap. Non.* t. j. żałobne suknie.

MORTUARIUS, *a, um*, (od *mortuus*). Zająmujący się pogrzebem, należący do umarłych, do pogrzebów, np. *glossarium mortualium. Cato. ap. Gell.* t. j. pogrzebowy słownik.

MORTUOSUS, *a, um*, (od *mortuus*). Podobny do śmierci, do trupa. — *vultus. Coel. Aur.*

MORTUUS, *a, um*, (imsl. od *morior*) Umarły, zmarły, np. *homo mortuus conceidit. Cic.* || Też *mortuus* rzeczow., trup. *Mortuum in domum inferre. Cic.* *A mortuis excitare. Cic.* t. j. umarłego wskrzesić. || Prze-nośnie, umarły, jakoby umarły, który stracił swoją moc, siłę, np. — *flores. Plin.* — *leges. Cic.* *Galle mortue i. e. ad Venerem inhabitatis. Martialis.* — *mare. Justin.* t. j. martwe morze w Judei. *Mare mortuum. Ser.* || *Res mortua i. e. inutilis. Pandect.* t. j. niepożyteczna rzecz. || *In mortuum* zamiast *in modum mortui. Apul.* t. j. naksztalt umarłego.

MORULA, *ae, z.* (zdrobn. od *mora*) i. q. *mora*. Odwłoka, zwłoka, przewłoka, odkładanie, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Augustin. Martialis. Cap.*

MORULUS, *a, um*, (zdrobn. od *morus*, *a, um*) i. q. *morus*, *a, um*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Czarny, ciemny, np. *jam pol ego illam pugnis totam faciem, ut sit morula. Plaut.*

MORUM, MORUS. Morwowy owoc, morwa, morwowe drzewo. Ob. **MORUS**, *a, um*. **MORUS**, *a, um*, (od *μός*). Głupi, bla-żencki, np. — *mos. Plaut.* *Amor mores ho-minum mores et morosis facit. Id.* || Głupiec, blażen, blażnica, np. *Morus es. Plaut.* *Ego stulta atque mora multum scil. sum. Id.* || Zamiast *Maurus*, *a, um*. Murzynowy, murzynowaty, ciemny, czarny; zżąd *morum scil. pomum*. Właściwie czarny owoc. *Virg. Hor. Ovid.* || Zżąd *morus*, *i, scil. arbor*. Morwo-we drzewo, morwa. *Ovid. Plin.*

MORUS, *i*. Ob. **MORUS**, *a, um*.

MORYLLI, *orum*. Naród Macedoński. *Plin.*

MORYLLOS, (*US*), *i*. Miasto w Macedonii. || Zżąd *Morylli, orum. Plin.*

MOS, *oris, m.* (od *μός*, termin, granica, sposób, prawidło). Zwyczaj, obyczaj, na-lóg, przyrodzenie. — *hominum. Cic.* — *homi-nibus. Plaut.* *Moris*, albo *in more hominum est. Tac.* Zwyczajem ludzi, albo jak niesie obyczaj ludzi. *Ut mos, albo moris est. Cic. De, ex more. Virg.* *More majorem. Sall.* Dawnym torem przodków. *More fit. Plaut.* Jest zwyczaj. — *suo vivere. Ter.* Żyć jak się podoba. *Sine more. Virg.* Ze zbytkiem, bez granic. || Bezprzykładnie, nadzwyczajnym sposobem. *In morem venire. Ovid.* Nabierać nalogu. *Supra morem. Virg.* Przeciw zwy-czajowi. || Kształt, sposób. *Ad, albo in mo-rem. (Virg. i more ferarum. Col.).* Sposobem zwierząt. || *Moda. — vestis. Just.* — sukni, ubioru. || — *coeli. Virg.* Klimat, własność powietrza. || Prawo, postanowienie. *Morem facit usus. Ovid.* Zwyczaj czyni prawo. — *paeis imponere. Virg.* Wkladać warunki pokoju. — *gerere alicui. Ter.* Dogadzać, bydź posłusznym komu. — *animo. Plaut.* Dogadzać sobie. || *Mores. Cic.* Obyczaje, skłon-ności, przyrodzenie. || Dogadzanie, przypo-

dobanie się komu. || *Mores* t. j. człowiek albo ludzie trzymający się pewnego sposobu albo toru życia, np. *cum moribus notis facilius communicaturum consilia. Liv.*

MOSCHI, orum. Naród w Azji między czarnym i kaspijskim morzem, albo między Iberiją i Kolchis i Armeniją. *Mela. Plin. Lucan.* || Złot Moschicus, a, um, np. — *mons. Plin.* || *Moschus, a, um, np. montes Moschi. Mela.*

MOSCULUS, i, m. (zdrobn. od *mos*) np. *mosculi i. e. parvis moribus. Cato. ap. Fest.*

MOSEIUS, a, um, (od *Moses*). Mojżeszowy. *Paulin. Nol.*

MOSELLA, ae, z. Mozella sławna rzeka. *Auson. Tac.* || Zowią też *Mosula. Flor.* || Złot *Mosellens, a, um.* Należący do tej rzeki. *Symmach.*

MOSES i MOYSES, is. (Μωϋσῆς). Sławny prawodawca ludu Izraelskiego. *Plin. Justin. Tac. Juvenal.* || Złot *Moseus, a, um. Paulin. Nol. i Moseus, a, um. Juvenal.* Tyczący się Mojżesza, Mojżeszowy.

MOSEUS, a, um. Ob. **MOSES.**

MOSTELLARIA, ae, z. (scil. fabula). Komedia Plautusa t. j. widmo, strach, komedia od *Mostellum*, t. j. widmo, strach, pokusa, zdrobn. od *monstrum*.

MOSTELLUM, i. Ob. **MOSTELLARIA.**

MOTABILIS, e, ptnk. (od *moto, are*). Ruchomy, chwycający się, np. *animam viventem atque motabilem. Fulgat. Genes.*

MOTACILLA, ae, z. Pliszka, ptaszek, który zawsze ogonem trzęsie. *Farr. Plin. Arnob.*

MOTACISMUS, i, m. *Isidor.* Częste powtarzanie w mowie głaski *M*, która się przed samogłoską kładzie, np. *justum anicium. Plin. i. q. Metacismus.*

MOTAMEN, inis, n. (od *moto, are*). Ruch, ruszenie, poruszenie. *Paulin. Petrocor.*

MOTATIO, ōnis, z. (od *moto, are*). Ruch, ruszanie, poruszenie albo czystszy ruch, ruszanie, poruszenie. *Tertull.*

MOTATOR, ōris, m. (od *moto, are*). Ktoś często rusza, porusza rzecz jaką. *Tertull.*

MOTATUS, a, um, (imsl. od *moto, are*). Często ruszony, poruszony. *Prudent.*

MOTIO, ōnis, z. (od *moto, are*). Ruch, ruszanie, poruszenie, np. — *corporum. Cic.* || Złot o febrze, np. *si post alteram febrem motio manet. Cels.* || Złot *animi motiones. Cic.* t. j. myśli, pomysły, uwagi, myślnie rozumowania, myślenie. || Oddalenie, uchylecie się czego, np. *ab ordine. Ulp. in Pandect.*

MOTITO, as, are, (częstotl. od *moto, are*) i. q. *motare.* Często ruszać. *Gell.*

MOTIUNCULA, ae, z. (zdrobn. od *motio*). Mały ruch, ruszanie, poruszenie, wstrząśnienie, zdrżenie, atak febrzy. *Suet. Sen.*

MOTO, as, are, (częstotl. od *moto, are*). Ruszać, poruszać, szczególnie wielokrotnie, wiele razy. *Virg. Tum rigidas cacumina quercus. Id.*

MOTOR, ōris, m. (od *moveo*). Ktoś co wzrusza, porusza, np. — *cuniarum. Martial.* t. j. kolebkę dziecięcą.

MOTORIUS, a, um, (od *moveo*). Ruszający się albo który ma siłę do ruszania; złot *motorium i. e. vis movendi. Tertull.* || Złot — *comœdia* t. j. komedia pełna poruszenia, akcji. *Donat. ap. Ter.*

MOTUS, us, m. (od *moveo*). Ruch, ruszanie czego. || — *terrae. Cic.* Trzęsienie ziemi. || — *Ionici. Hor.* Pęsy, tańce Ionickie. *Coll.* Rozwijanie się, puszczanie pączków z latorośli. || Rozruch, zamieszanie, bunt, rokosz. *Motum afferre reip. Cic.* Zamieszać rzeczposp. *Motus civici. Hor.* Domowe turnieje. || Namietność, poruszenie umysłu. || *Tibull.* Zapal, natchnienie, zachwycenie. || Pobudka, przyczyna, powód. — *consilii. Plin. j.* Powód przedsięwzięcia. || *Quint.* Afekt, który krasomówca, albo rzecznik wzrusza w słuchaczach. || Pociąg, popęd, instynkt, natchnienie, duch, bożkie natchnienie, np. *divino concita motu. Ovid.* || Zamienienie, zamiana, złot *motus i. e. Tropi. Quintil.*

MOTUS, a, um, (imsl. od *moveo*). *Cic.* Wzruszony. || *Tac.* Podniecony. *Mota mens. Ovid.* Pomieszany umysł. || *Sen.* Natchniony, wzruszony zapalem, zachwycony. || Zniewołony, ujęty. || — *dictis. Ovid.* Przekonany. — *precibus. Curt.* Nakloniony prośbami. || *Aequore mota. Ovid.* Gdy morze igra.

MOVENS, tis, r. współ. (imsl. od *moveo*). *Plin.* Poruszający, wzruszenie sprawujący. — *multa animo. Virg.* Wiele myśląc. *Moventes res. Liv.* Ruchomości, dobra ruchome.

MOVEO, es, movi, motum, movere, (od *mco, are*). *Cic.* Ruszać, poruszać. — *loco, de loco, ex loco. Cic.* Ruszyć co z miejsca swego. — *loco ossu. Cels.* Wivinać ze stawu członek. || — *se ad modum fortunae. Liv.* Odmieniać się ze szczęściem, iść za obrotem fortuny. || Wyprowadzić się, obozem ruszyć, dalej ciągnąć. || — *se non posse. Caes.* Nie może ustąpić, ruszyć się złąd. — *ex hibernis. Liv.* Ruszyć z zimowisk. — *castra. Caes.* Zwinąć obóz. || Wygnać, wypędzić. — *possessione. Cic.* — *ex possessione. Cic.* Wyznać z posiadłości, odebrać komu własność. — *senatu. Cic.* — *de senatu. Liv.* Złożyć kogo z urzędu, z godności senatorskiej. || — *per aera erinem. Ovid.* Warkocze po powietrzu puścić. — *se. Col.* Rozwijąć się, puszczając pączki, rozkwitnąć. || — *membra. Tibul.* *Moveri. Hor.* Płasać, tańczyć. || — *fidem. Ovid.* Grać na lirze. || Ruszać się, trząść się. *Movet terra. Liv.* Ziemia się trzęsie. — *classis. Sen. p.* Flota pod żaglami płynie. || Pobudzać, być przyczyną. — *stomachum. Cels.* Wznęcać wómit. — *alvum. Suet.* Rozwolić żołądek. — *tussim. Cels.* Sprawić kaszel. — *urinum. Cels.* Pędzić urynę. — *stetum. Cic.* Płacz wzbudzić. || Poruszyć, naklonić, zniechęcić. — *de sententia. Liv.* Rozradzić. — *cebrum. Sen.* Mózg pomieszać. *Moveri mente. Cic.* Zglupieć, stać się głupim. || — *super*

aliqua re. Virg. Bydź poruszonym cżem. *Abiste moveri. Virg.* Nie lekaj się. — *in re, in neutram partem. Cic.* Nie skłaniaj się na żadną stronę. || *Lucan.* Natchnąć, zapalić. || Zamyslać co. — *arma. Plin.* Czynieć przygotowanie do wojny. *Ego isthaec moveo, aut euro? Ter.* Czy się ja do tego wtrącam? *Majus opus movere. Virg.* Na większe piąć się dzieło. *Tum demum movet arma leo. Virg.* Wtedy się do swej broni lew zabiera, doświadcza sił swoich. *Movere indignationem, stomachum. Cic. Liv.* Gniewać kogo. — *ordine, loco. Fest.* Ponizzyć. || — *risum. Rozśmieszyć. || locum. Sall.* Trefnie dworować. Pobudzić, zachęcić, ożywić. — *ad bellum. Cic.* Zachęcić do wojny. || *Per Dianae non movenda numine. Hor.* W imię Dijany, którą niebezpiecznie jest gniewać. || — *periculo. Hor.* Wdawać się w niebezpieczeństwo. || *Movens* z następ. przyp. drug. *Cic.* || *Mostis* zamiast *movistis. Martial.*

MOX, psk. (od *moveo*). Rychło, wnet, natychmiast. *Mox ego hic revertor. Terent.* Wnet tu powrócę. *Paucis mox horis. Plin.* Wnet po niewielu godzinach. || *Quam mox. Fest.* Jak prędko. || *Mox ubi. Liv.* Zaraz, gdy. || *Mox paulo. Plin.* Wkrótce potem. || *Mox quam. Paul. Pandect.* Skoro, gdy. || Odnosi się do porządku czasu. *Domus, quae quondam Ciceronis, mox Censorini fuit. Vellej.* Dom, który przedtem był Cycerona, teraz Cenzoryna. || Tudzież do dobroci, szacunku. *Post anylum Chium, mox maxime laudatur Aegyptium. Plin.* Po krochmalu Chijjskim, chwałą krochmalu Egipski.

MOYSES, Ob. MOSES.

MU

MU (mū) podobno jest trunienie, bakanie, nie wyraźny głos bojaźliwych ludzi, np. *mu facere. Lucil. ap. Charis. Enn. ap. Farr.* t. j. przebąknąć, nie ruszyć językiem, nie utworzyć gęby, ani słowa powiedzieć, ani trunąć, ani pisać. *Mussare dictum, quod muti non amplius quam mu dicunt. Farr.* || Słowo pochodzące od psów; złot *mutire. Charis. t. j.* mruczeć, warczeć. || Wykrzyknik albo głos skarżący się, żalujący się, np. *qui tu es, qui ducis me? mu! perii herele, Afer. est. Plaut. fragm.*

MUCEDO albo MUCEDO, inis, z. (od *mucus s. muccus*) i. q. *mucus.* Smark, smarkociny. *Apul.*

MUCIDUS, a, um. Ob. **MUCIDUS.**

MUCINIUM albo MUCINIUM, ii, n. (od *mucus s. muccus*). Chustka, chustka do nosa albo chustka od nosa, np. *strophium, fascia, pulvinus, muccinum. Arnob.*

MUCOSUS, a, um. Smarkaty, pelen smarków, usmarkany, nosaty, flegmisty, szlamowaty. *Colum.*

MUCUS, Ob. MUCUS.

MUCEO, es, ui, ere, (od hebrajsk. mak, jest zepsutem od *mucus* albo *mucous*). Bydź spleśniałym, pleśniwym, np. — *vinum. Cato.*

MUCESCO, is, scere, (od *muceo*). Stać się spleśniałym, pleśniwym, np. — *vinum. Plin.*

MUCIDUS, a, um, (od *mucus*). Spleśniały, pleśniwy. — *frusta panis. Juvenal.* — *vinum. Martial.* || Albo *mucidus, a, um.* Smarkany, usmarkany, nosaty, np. — *senex. Plaut.*

MUCOR, ōris, m. (od *muceo*). Pleśń. *Colum.* || Śmietanka wina. *Ulp. in Pandect.*

MUCOSUS albo MUCCOSUS, a, um, (od *mucus* albo *mucous*). Smarkaty, usmarkany, nosaty, flegmisty, szlamowaty, kleisty, np. *proluvis ventris. Colum.* *Exulceratio mucosa. Cels.*

MUCRO, ōnis, m. (od *μυκρός*, drobny, mały). Kończatość, ostrość jakiej rzeczy, np. — *falcis. Colum.* — *dentis. Plin.* — *unguim. Id.* Koncha, np. *marginis (conchae) in mucronem emisso. Plin.* t. j. konchy zastrzone brzegi; też o liściach drzew, np. *folium mucrone aculeatum. Plin.* O kryształach, dyamencie. *Plin.* O ziarnach, o jądrach migdałowych. *Plin.* O rogach zwierząt, np. *cornua in mucronem migrantia. Id.* O kometach. *Plin.* — *vomeris. Id.* t. j. kończatość, ostrość lemieszka. — *cultri. Juvenal.* || Szczególnie kończatość, ostrość miecza, szpady, palasza, np. *mucro est hebes. Ovid.* || Miecz, szpada, palasz, np. *mucrones militum. Cic.* *Mucronem stringere. Virg.* *Pugnant mucrone veruque. Id.* || Przenosić, moc, władza, powaga, np. — *tribunitius. Cic.* — *defensionis tuae. Id.* *Mucro ingenii quotidiana pugna retundatur. Quintil.* || Koniec, granica jakiej rzeczy. *Lucr.* — *faucium. Plin.* t. j. ciążnina, wąwoz.

MUCRONATUS, a, um, (od *mucro*, właściwie imsl. od słowa *mucrono, are i. e. instruere aliquid mucrone*). Opatrzony w kończatość, kończaty, spiczasty, ostry, np. — *rostrum. Plin.* — *folium. Id.*

MUCULENTUS albo MUCCULENTUS, a, um, (od *mucus i. mucous*). Smarkaty, usmarkany, nosaty, np. — *nares. Prudent.* — *munitiones. Arnob.*

MUCUS albo MUCCUS, i, m. (od *mugu* zamiast *mungo*). Smark, smarkociny, plugawstwo w nosie. *Cels. Catull.*

MUGER, gri, i. e. *quasi muccosus, is, qui talis male ludit. Fest.* Ten, który źle gra w kostki.

MUGIL i MUGILIS, is, m. (od *mucus*). Głowacz, ryba morska, albo węgorz morski. *Plin.* || *Mugilis. Juvenal.*

MUGINOR, aris, atus sum, ari, dep. (zamiast *nuginor i. q. nugar*). Poigrać, pieścić, cacać, lekkimi rzeczami zabawić się. || Zwłoczyć, opóźniać się, bałamucić się, np. *dum tu muginavis nec mihi quidquam rescribis. Cic.* *Muginari est nugar et quasi tarde conari. Non.*

MUGIO, is, iui i ii, itum, ire, (podobno od *mu* albo od *μυκω* albo *μυκωμαι*, ryczeć od *mū. Quintil.*). Ryczeć, beczeć, buhać, mówiąc o bydletach. *Liv. Hor. Proper.* || Też przenośnie o innych rzeczach, ryczeć,

trzeszczeć, trzaskać, loskotać, wydawać z siebie huk, puk, szmer, szelest, grzmienie, np. o grzmocie, o trzęsieniu ziemi, o krzykliwej trąbie, np. — *tuba*. *Lucr.*, *tubae clangor*. *Virg.* O trzęsieniu ziemi. *Motu terrae mugire cavernas*. *Lucan.* — *malus* (drzewo masztowe). *Africis procellis*. *Hor.* *Mugire nemus aut mare*. *Id.* t. j. ryczy las albo morze. — *olympos*. *Sil.* — *tonitrua*. *Lactant.* Ryczy olimp, grzmoty. *Nos illa quasi mugiente litera eludimus M. Quintil.* *At tibi tergeminum mugiet ille sophos* (psk. σοφῶς t. j. mądrze). *Martial.* t. j. zawola brawo! pięknie! nadobnie!

MUGIONIA (*porta*). Brama w Rzymie. *Farr. Fest.* Pierwsze pochodzenie a *mugitu* od ryczenia, drugie od *Mugius*, który tej bramy bronil.

MUGITOR, *ōris*, m. (od *mugio*). Który ryczy, rzezcący albo podobny do rzezcącego, np. *Vesuvius* (i. e. *Vesuvius*). *Val. Flacc.* Rzezcący Wezuwiusz.

MUGITUS, *us*, m. (od *mugio*). Ryk, ryczenie, np. — *boum*. *Virg.* *Bos mugitibus impulit auras*. *Id.* t. j. wół rykiem napelniał powietrze, np. *Mugitus eiere*. *Virg.*, albo — *tollere*. *Id.* — *dare*. *Ovid.*, albo — *edere*. *Ovid.* t. j. rzezcć. || Przenosić, rzezcć t. j. wydawać z siebie wielki huk, puk, szum, trzask, np. — *terrae*. *Cic.* — *nemorum*. *Plin.* — *portae ahenae*. *Stat.*

MULA, *ae*, ż. (od *mulus*). *Mulica*, samica mula, *mulica*, zwierzę. *Farr. Suet. Juvenal. Plin.* || W ogółności mul t. j. który się rodzi z osła i kłacz. *Plin.* || *Mulica* nie rodzi, ztąd przysłowie. *Cum mula peperit*. *Suet.* t. j. rzecz, która się stać nie może. || *Mulis* i *mulabus*. *Capitol.*

MULARIS, *e*, ptnk. (od *mulus*). Tyczący się mula, z mula, należący do mula, mulo- wy, z rodzaju mulów. — *materies*. *Colum.* t. j. zwierzę z rodzaju mula. || *Mularis* (*herba*). Roślina, inaczej *nodia herba* zwana. *Plin.*

MULCATUS, *a, um*, (imsl. od *mulco*, *are*). *Plaut. Tac.* Bity, karany. Inni piszą *Multatus* i *multatus*.

MULCĒDO, *ūis*, ż. (od *mulceo*). Wdzięki, przyjemność, słodycz, wdzięczność, wdzięk. — *linguae*. *Gell.* *Quas (vigilias) alternante mulcedine monachi clericique psalmicines concelebraverant*. *Sidon.*

MULCĒO, *es, si, sum, ēre*, (*ἀμείλω*, i. e. *mulgeo*). Mięczyć, łagodzić; wyraz najczęściej używany przez poetów. || Bardzo często się odnosi do umysłu. — *aliquem dietis*. *Virg.* Cieszyć kogo słowy. — *iras*. *Id.* Roić gniewy. — *animos*. *Quint.* Łagodzić umysł. — *aures figentis verborum novis*. *Gell.* Lechtać uszy wymysłem nowych wyrazów. — *fluctus*. *Virg.* Uspokoić fale. — *aethere cantu*. *Id.* Nucić pieśni, lekkiem unosząc się piory. — *flores*. *Ovid.* Głaskać kwiaty, mówiąc o zefirze. *Mulceus propexam ad pectora barbam*. *Plin.* Głaszcząc rozczesaną po piersi brodę. *Ovid.* || Zlekka się czego

dotknąć. *Aere mulcentes motu*. *Lucr.* Wzruszając powietrze. *Mulserat navem*. *Prisc.* Popchnął okręt. || Odnosi się do lekarstw i ulżenia bólu. *Vulnera mulcet*. *Ovid.* Ulgę ranom sprawuje. || — *vinum*. *Sil.* Słodszym zrobić wino.

MULCIBER, *ēris* i *ēri*, m. (podobno zamiast *Mulcifer* i. e. *mulceus* albo *mollens*, np. mięczące żelazo, od *mulceo*. *Fest* a *mollendo ferro dictus*, *mulceere enim mollire sive lenire est*). *Wulkan. Ovid.* *Mulcibri* zamiast *Mulciberi*. *Cic.* || Ogień. *Ovid. Sil.*

MULCO, *as, avi, atum, are*, (od *mulco* i. e. *mitigo*, łagodnym czynię). *Plaut.* Bić, chłostać. *Prostratos verberibus mulcant, sexageni singulos*. *Tac.* Rzucający o ziemię, kijami bili, przystawując po sześćdziesiąt ludzi do każdego. *Liv.* || Zle częstować, szkodzić, obrażać. || *Mulcassitis*, zamiast *mulcaveritis*. *Plaut.* || W rozmaitych wydaniach używa się *mulctare* albo *multare* zamiast *mulcare*.

MULCTA. Ob. **MULTA**.

MULCTATICIUS albo **MULTATICIUS** albo **MULCTATITIUS** albo **MULTATITIUS**, *a, um*, (od *mulcto*, *are*). Złożony z kary, np. — *pecunia*. *Liv.* t. j. pieniężna kara. — *argentum*. *Id.*

MULCTATICUS albo **MULTATICUS**, *a, um*, (od *mulcto*, *are*) i. q. *mulctaticus*, np. *aere mulctatio*. t. j. pieniężna kara. *Inscr. ap. Grut.*

MULCTATIO albo **MULTATIO**, *ōnis*, ż. (od *mulcto*, *are*). Ukaranie, kara w czym, np. — *bonorum*. *Cic.* *Mulctatio non nisi ovium boumque impendio fiebat*. *Plin.*

MULCTATITIUS. Ob. **MULCTATICIUS**.

MULCTO, *as are*. Ob. **MULTO**, *as, are*.

MULCTRA, *ae*, ż. (od *mulgeo*). Dojny statek, dojnica, naczynie do dojenia mleka, np. *bis venit ad muletram* i. e. *mulgeri se sinit*, *mulgetur*. *Virg.* *Paccas prohibere muletra*. *Colum.* t. j. nie doić krów. *Casus recens e muletra*. *Id.* t. j. ser świeży z mleka, jakoby z dojnicy. || Przenosić, mleko w dojnicę, dojenie. *Colum.*

MULCTRALE. Ob. **MULCTRARIUS**.

MULCTRARIUS, *a, um*, (od *mulgeo*). Należący do dojenia, zatrudniający się dojeniem mleka, dojny, tyczący się dojenia, np. naczynie do dojenia; ztąd *mulctrarium* *scil. vas*, np. *nivea implebunt mulctraria vaccae*. *Virg.* i. q. *muletra*, naczynie do dojenia, dojnica. Inne wydania mają *muletralia*, od *muletrale* (od *muletralis*, *e*).

MULCTRUM, *i, n*. (*scil. vas*) (od *mulgeo*). Naczynie do dojenia, dojnica. *Hor. Calpurn.*

MULCTUS, *us*, m. (od *mulgeo*). Dojenie, np. *et e pectum natura et e muletra*. *Farr.*

MULGARIUS. Ob. **MULCTRARIUS**.

MULGEO, *es, si, etum, ēre*, (od *ἀμείλω*, doje). Doić, np. — *oves*. *Virg.* *quod mulsero (id) nocte premunt* (*scil. in caseo*). *Id.* *Mulsero capras*. *Plin.* || Ztąd — *hircos*, przysłow. *Virg.* t. j. chcieć niepodobnych

rzeczy. || *Mulserat huc navem*. *Enn. ap. Prisc.* t. j. poruszył okręt. — *aere motu*. *Lucr.* t. j. wsiąkać w siebie powietrze. || Inni mają od słowa *mulceo*, *mulxi*, *supin*, *muletum*. *Prisc.*

MULIEBRIS, *e*, ptnk. (od *mulier*). *Cic.* Niewieści, do niewiast należący. — *venustus*. *Cic.* Krasa, piękność niewiast. — *fides*. *Plaut.* Wiara niestała. — *sententia*. *Cic.* Zdanie niewieście. *Muliebre bellum*. *Plaut.* Wojna wszczęta dla miłości kobiet. — *sacculum*. *Lucr.* Niewiasty. *Muliebria scil. membra*. *Tac.* Członki wstydlive niewieście. || Zniewieściaty. — *animus*. *Plaut.* — *umysł*. || *Fortuna muliebris*. *Fest.* Bogini Junona czczona od niewiast.

MULIEBRITAS, *ātis*, ż. (od *muliebris*). Żeńskaność, żeńska łagodność, delikatność, charakter niewieści, stan niewieści. *Tertull.* też *mulieritas*. *Id.*

MULIEBRITER, *psk.* (od *muliebris*). Niewieście, po niewieściemu, sposobem niewieście, np. — *dedere se lumentis*. *Cic.* *Muliebriter ingemiscens*. *Plin.* *Nec muliebriter (Cleopatra) expavit ensem*. *Hor.*

MULIEBRŌSUS, *a, um*, (od *mulier*) i. q. *mulierosus*. Wielki przyjaciel kobiet. *Plaut. Ed. Gronov.*, gdzie niektórzy *mulierosum* zamiast *muliebrosum* czytają.

MULIER, *ēris*, ż. (podobno od *mollis* albo *mollior*. *Lactant.* *Farr.* *a mollitie est dicta mulier*). Niewiasta, kobieta, osoba niewiasty, kobiety, np. — *formosa*. *Hor.* *Cic.* *Mulieres sunt insulsa*. *Plaut.* *Mulieres vitare*. *Id.* *Mulier meretrix*. *Plaut.* || Ztąd panna, dziewczica, panienka zowie się *mulier*. *Cic.* t. j. kobieta, niewiasta. || Też o zwierzętach (*femina*) np. o koniu *mulier septima die concipere dicitur* i. e. *equa*. *Rlacz. Plin.* || Kobieta, t. j. pani, żona, małżonka, dama, np. — *putica*. *Hor.* *Virgo aut mulier*. *Cic.* *Zona Amfitryona* zwana *mulier*. *Plaut.* || *Mulier* słowo żelzywe. *Plaut.* t. j. niewieścich.

MULIERARIUS, *a, um*, (od *mulier*). Białogłowski, damski, niewieści, kobiecy, od kobiety pochodzący, bawiący się z kobietami np. mężczyzna. *Fuit mulierarius inter primos amatores*. *Capitol.* *Mulieraria voluptas*. *Trebell. Poll.* t. j. nierząd.

MULIERCULA, *ae*, ż. (zdrobn. od *mulier*) i. q. *mulier*. Niewiasta, kobieta, pani, żona, małżonka, dama, kobiетка, kobiecina. *Cic. Hor. Lucr.*

MULIERCULARIUS, *a, um*, (od *muliercula*) i. q. *mulierarius*, mówiący zmniejszającym sposobem. || Ztąd *muliercularius*, rzeźw. Wielki miłośnik kobiet. *Cod. Theod.*

MULIERITAS, *ātis*, ż. Ob. **MULIEBRITAS**.

MULIERO, *as, avi, atum, are*, (od *mulier*). Zniewieścić, niewieścichem uczynić, np. *hic ephebum mulieravit*. *Farr. ap. Non.*

MULIERŌSITAS, *ātis*, ż. (od *mulierosus*). Kobięciarstwo, wielka skłonność do kobiet, wielka miłość kobiet. Po grecku zowie się *φιλογύνεια*. *Cic.*

MULIERŌSUS, *a, um*, (od *mulier*). Kobięciarz, bardzo skłonny do kobiet, wielki miłośnik kobiet, przyjaciel kobiet. *Cic. Afran. ap. Non.*

MULINUS, *a, um*, (od *mulus*). Tyczący się mulo, należący do mulo, mulo- wy, od mulo, mulom służący. — *ungula*. *Fitr.* — *nares*. *Plin.* || Podobny do mufa. *Juvenal.* Inne *Edd.* mają *Mutinenses* t. j. z Mutiny (Modeny).

MULIO, *ōnis*, ż. (od *mulus*). *Farr.* *Mularz*, mulów pastuch, poganiacz. *Ulp.* || *Przekupien*, wendetarz. || *Infantior*, *quam meus est mulio*, przysł. *Farr.* Głupszy nad mojego pastucha. || *Muliones*. *Plin.* Owady, które dreczą mulów.

MULIONICUS, *a, um*, (od *mulio*) i. e. *ad mulionem pertinens*. Należący do pastucha mulów, np. *pacnula*. *Cic.* — *cuculio*. *Lamprid.*

MULLEOLUS, *a, um*, (zdrobn. od *mulleus*, *a, um*) i. q. *mulleus*, mówiący zmniejszającym sposobem, np. *calceus*. *Tertull.*

MULLEUS, *a, um*. *Cato. ap. Fest.* — *calceus* albo *calceamentum*. Rodzaj obóvia szarłatnego koloru, które królowie Alby nosili, potem patrycyuszowie, później sami cesarze. || Inni biorą pochodzenie od słowa *mullo*, *are* i. e. *suerre*, szyc. *Fest.*

MULLO, *as, are*, (od *μύλλω*, zszywać, szyc). Szyc. *Fest.* (*calceos mulleos*) *putant a mullando* i. e. *suendo dictos*.

MULLULUS, *i*, (zdrobn. od *mullus*), np. *barbatulos mullulos*. *Cic.* Inne *Edd.* mają *mullus*.

MULLUS, *i*, m. (od *μύλλος*, rodzaj ryby). Barwana, ryba morska naksztalt karpia. *Cic. Plin. Ovid. Sen.*

MULŌMEDICINA, *ae*, ż. (od *mulus* i *medicina*). Sztuka leczenia mulów i koni. *Fest. de re vet. Ars veterinaria*.

MULŌMEDICUS, *i*, m. (od *mulus* i *medicina*). Lekarz mulów, hippijatyk, albo lekarz koński. *Veget. de re vet. Firm.*

MULSA, *ae*, (*scil. aqua*). Woda zasłodzona miodem. *Plin.* || Ztąd *mulsa*. Słowo pieszczoty, pobjażania, moja ty figurka z cukru. *Plaut.* Ob. *Mulsus*, *a, um*.

MULSEUS, *a, um*, (od *mulsus*, *a, um*). Słodki, słodki jak miód, np. — *sapor*. *Colum. Plin.* || Zasłodzony miodem, np. — *aqua*. *Colum. Scrib. Larg.*

MULSURA, *ae*, ż. (od *mulgeo*). Dojenie, udojenie mleka. *Calpurn.*

MULSUS, *a, um*, (imsl. od *mulceo*). *Col.* Słodki, miodowy, zasłodzony miodem. *Mulsa aqua*. *Col.* Miód pity. || — *dicta*. *Plaut.* Słodycz, przyjemność mowy, słodkie wyrazy. — *loqui*. *Plaut.* Słodko mówić. — *mca*. *Plaut.* Moja kochana, moje serce, wyraz pieszczoty. || *Mulsa*. *Quintil. scil. vina*. || *Mulsam aceti*. *Seren.* t. j. miodowy ocet. || *Lae mulsam*. *Plin.* t. j. słodkie mleko.

MULTA albo **MULCTA**, *ae*, ż. (wyraz sabiński). Kara, wina pieniężna. — *suprema*. *Plin.* Kara dwóch owiec i trzydziestu wołów.

—*minima*. Gell. Wina jednej owcy. *Multae irrogatio*. Cie. Skazanie na karę pieniężną. *Multam alicui indicere*. — *facere*. Gell. Skazać kogo na winę, na karę pieniężną. — *committere*. Cie. Zasłużyć na winę prawną. *Multa aliquem multare*. Plaut. Skarać kogo karą pieniężną.

MULTANGULUS, *a, um*, (od *multus* i *angulus*) *i. e. habens multos angulos*. Wielokątny, wiele kątów mający, np. *Multa rotunda, modis multis multangula quaedam*. Lucr.

MULTATIO albo **MULCTATIO**, *ōnis, Ź*. (od *multo*, *are*). Cie. Karanie, skazanie na karę pieniężną. — *bonorum*. Cie. Skonfiskowanie dóbr.

MULTATITUS albo **MULCTATICUS**, *a, um*, (od *multo*, *are*). Tyczący się kary pieniężnej. *Inscr. ap. Grut.*

MULTATUS albo **MULCTATUS**, *a, um*, (od *multo*, *are*). Skazany na karę pieniężną i t. p. — *exilio*. Cie. Wywołanie z kraju. || *Multata a fortuna consilia*. Cie. Zniweczone od fortuny zamysły.

MULTESIMUS, *a, um*, (od *multus*, *a, um*, u Greków *πολλοστός* *i. e. multus, parvus*). Jednostka od wielu części całkowitości, zatem mały, np. *multesima (pars) constet i. e. sit*. Lucr. t. j. jak jest mała cząstka całkowitości.

MULTIBARBUS, *a, um*. Wielkobrody, wielką brodę mający. *Apul. Flor.*

MULTIBIBUS, *a, um*, (od *multus* i *bibo*, zamiast *multum* albo *multa bibens*). Wiele pijący, opily, którzy wiele pije, np. — *lena*. Plaut.

MULTICAVATUS, *a, um*, (od *multus* i *cavatus*, *a, um*). Lochowaty, jamisty, wiele dziur mający, dziurkowaty, np. — *favus*. Farr.

MULTICAULIS, *e, ptuk*. (od *multus* i *caulis*) *i. e. multos caules emittens*. Wiele łodyg, kłaczka, badyłów mający, rosochaty, chwaścisty. Plin.

MULTICAVUS, *a, um*, (od *multus* i *cavus*). Dziurkowaty, lochowaty, jamisty, np. — *pumex*. Ovid.

MULTICIUS. Ob. **MULTITIUS**.

MULTICOLOR, *ōris, r. wspólny*. (od *multus* i *color*). Wielekolorowy, wiele kolorów mający. Plin. || Też rzeczownie *seil. vestis*, np. *Multicolor, bysso tenui pertexta*. Apul.

MULTICOLORUS, *a, um*, (od *multus* i *color* *i. q. multicolor*). Wielekolorowy, np. *sicuti multijuga dicimus, et multicolora et multiformia*. Gell. Prudent.

MULTICOMUS, *a, um*, (od *multus* i *coma*). Wielowłosy. || Przenośnie. — *flammae*. Paulin. Nol. t. j. — płomienie.

MULTICUPIDUS, *a, um*, (od *multus* i *cupidus*) *i. e. multa cupiens*. Wiele pragnący, np. — *juvenilitas*. Farr. ap. Non.

MULTIFACIO albo trafniej **MULTI FACIO**, *eis, eci, actum, ere*, (od *multus* i *facio*).

cio). Wiele sobie ważyć, cenić, szacować. Plaut.

MULTIFARIAM, psk. (właściwie *ptuk. seil. partem*). Na wielu miejscach, np. *Aurum multifariam defossum*. Cie. *Hostes carpere multifariam vires Romanas*. Liv. t. j. z różnych stron. Koniec *fariam*, znaczy wiele, jak *bifariam* etc.

MULTIFARIE, (od *multifarius*) *i. q. multifariam*. Na wielu miejscach. Plin. || Wielorakim sposobem, różnie. Solin. || Wielorako, często, np. *panis multifarie fit*. Plin.

MULTIFARIUS, *a, um*, (od *multus* i *farius*). Wieloraki, różny, np. — *coronae*. Gell.

MULTIFER albo **MULTIFERUS**, *a, um*, (od *multus* i *fero*, zamiast *multum* albo *multa ferens*). Żyźny, płodny, urodzajny. Plin.

MULTIFIDUS, *a, um*, (od *multus* i *finis*). Ovid. Na wiele części połupany, rozdzielony, narzynany. || Odniozisty. — *fluvius*. Mart. Rzeka podzielona na różne odnogi, — *dens*. Id. Grzebień. || Przenośnie. *Multifidus ruptis e nubibus horror*. Val. Flacc.

Piorun albo błyskawica. || Ztąd przenośnie, wieloliczny, wieloraki, np. — *Phoebus*. Claudian. t. j. natchnienie, zachwyt poetycki. — *fabula* albo *pars fabulae*. Arnob. t. j. komedya wieloraka, różna.

MULTIFLUUS, *a, um*, (od *multus* i *fluo*). Obficie płynący. — *verba*. Juven. — *sermo*. Arator.

MULTIFORABILIS, i **MULTIFORATILIS**, *e, ptuk*. (od *multus*, *a, um* i *forare*, dziurawić). Dziurkowaty, wiele dziur mający, np. *tibiae multiforabiles*. Apul. Też *tibia multiforatilis*. Id. Sidon.

MULTIFORIS, *e, ptuk*. (od *multus* i *foris*). Wiele drzwi albo wchodów mający, albo wiele dziur mający. — *specus*. Plin.

MULTIFORMIS, *e, ptuk*. (od *multus* i *forma*). Wiele kształtów mający, wielokształtny, rozmaity. — *noces*. Colum. *Qualitates variae et quasi multiformes*. Cie. (*Homines*) *multiformes sumus*. Sen. t. j. ludzie rozmaitego charakteru.

MULTIFORMITER, psk. (od *multiformis*). Różnym, rozlicznym, rozmaitym sposobem, wielorako. Plin. Gell.

MULTIFORUS, *a, um*, (od *multus* i *foris, is*). Dziurkowaty, wiele dziur mający, np. — *tibia*. Sen. || Też *multiforis, e*.

MULTIGENERIS, *e, ptuk*. (od *multus* i *genus*). Wieloraki, z wielorakich rodzajów złożony, wiele rodzajów mający, np. *multitibus multigenibus*. Plaut. || *Multigenium* zamiast *multorum generum*, np. *unguenta multigenium*. Plaut. || Też *multigeneris, a, um*, np. *multa haec et multigena*. Plin.

MULTIGENERUS, *a, um*. Ob. **MULTIGENERIS**.

MULTIGENUS, *a, um*, (od *multus* i *genus*). Wieloraki, rozmaity, np. *figuris multigenis*. Lucr. *Multa haec et multigena*. Plin. Ed. Hard. ma *multigena*. Ob. *Multigeneris*.

MULTIGENUS, *a, um*, (od *multus* i *genus*). Wieloraki, rozmaity, np. *figuris multigenis*. Lucr. *Multa haec et multigena*. Plin. Ed. Hard. ma *multigena*. Ob. *Multigeneris*.

MULTIGENUS, *a, um*. Ob. **MULTIGENERIS**.

MULTIGENUS, *a, um*, (od *multus* i *genus*). Wieloraki, rozmaity, np. *figuris multigenis*. Lucr. *Multa haec et multigena*. Plin. Ed. Hard. ma *multigena*. Ob. *Multigeneris*.

MULTIGENUS, *a, um*. Ob. **MULTIGENERIS**.

MULTIGRUMUS, *a, um*, (od *multus* i *grumus*) zamiast *tumidus*, np. — *fluctus*. Laev. ap. Gell. Dzieliący się na kupy, gromady, jako morskie wały, fale, mówiąc o wzdętych wielkich wałach i falach. Ed. Gronov. ma *multigrumis*.

MULTIJUGUS, *a, um*, i **MULTIJUGIS**, *e, ptuk*. (od *multus* i *jugum*). Wiele koni zaprzeczonych do wozu, jako poczwórne, poszczególne konie, np. *multijugi equi*. Liv. t. j. wiele razem zaprzeczonych koni. *Quadrigae semper, etsi multijugae non sint*. Gell. || Przenośnie, wiele razem, wspólny, pospolu z jednego rodzaju, np. *literae multijugae*. Cie. t. j. wiele razem listów. || Też wieloraki, czworaki. || Mnogi, wielokrotny, np. *literae*. Cie. — *spolia*. Gell. — *portio hominum*. Id. — *paginae*. Symmach.

MULTILAUDUS, *a, um*, (od *multus* i *laus*). Bardzo pochwalony, np. — *vir*. Ammian.

MULTILICIUS, *a, um*, (od *multus* i *licium*). Z wielu nici, nitki złożony, wielonitny, *tunicas multilicias*. Valerian. ap. Fopise. Jednak Salmaziusz czyta *multicias*.

MULTILOQUAX, *acis, r. wspólny*. (od *multus* i *loquor*, albo *loquax*) *i. q. multiloquus*. Wielomówny. *Multiloquaces*. Plaut. Inne Edd. mają *multum loquaces*.

MULTILOQUIUM, *ii, n.* (od *multus* i *loquor*). Wielomówstwo, np. *Multiloquium, pauciloquium*. Plaut. Proel.

MULTILOQUUS, *a, um*, (od *multus* i *loquor*). Wielomówny, swięgotliwy, gadatliwy, np. — *anus*. Plaut. — *equus*. Id.

MULTIMAMMA, *ac, Ź*. (od *multus* i *mamma*). Wiele piersi mająca, przezwisko Dyany Efezkiej Minue. Felix.

MULTIMETER, *tra, trum*, (od *multus* i *metrum*). Wielomiarowy mówiący o wierszach. Sidon.

MULTIMODIS, psk. zamiast *multis modis*. Wielorako, rozmaicie, rozmaitym, różnym, rozlicznym sposobem, np. — *injuriis*. Ter. — *sapere*. Plaut. — *immisceri*. Lucr. *Multimodis scriptum est*. Nep. || Też *multimodis*. Enn. ap. Cie.

MULTIMODIS, *e, ptuk*. *i. q. multimodis*, *a, um*. Wieloraki, rozmaity, np. *multimodis ambages*. Apul. Inne Edd. *multimodas* mają. Ob. *Multimodus*.

MULTIMODUS, *a, um*, (od *multus* i *modus*). Wieloliczny, kilkoraki, wieloraki, rozliczny, rozmaity, różny, np. — *ars*. Liv. *Multimodas ambages*. Apul. Inne Edd. mają *multimodes*.

MULTINODUS, *a, um*, (od *multus* i *nodus*) *i. e. multos nodos habens*. Wiele węzłów mający, np. — *colubrum, multinodis voluminibus serpentem*. Apul. || Też *multinodis, e, ptuk*, np. *flagellis multinodi genere*. Prudent. Też *multinodes ambages*. Apul. t. j. zawile węzły.

MULTINOMINIS, *e, ptuk*. (od *multus* i *nomen*). Wiele imion mający, np. *deae multinominis divinis imperiis cet.* Apul.

MULTINUBENTIA, *ac, Ź*. (od *multus* i *nubō*). Wielożenstwo, poligamija. Tertull.

MULTINUBUS, *a, um*, (od *multus* i *nubō*). Wiele żon mający, wielożenny, np. — *Salomo*. Hieron.

MULTINUMUS albo **MULTINUMMUS**, *a, um*, (od *multus* i *numus*). Wiele kosztujący pieniędzy, drogi, np. — *asinus*. Farr. — *piscis*. Farr. ap. Non.

MULTIPARTITUS, *a, um*, (od *multus* i *partitus*, *a, um*). Wieloraki, wielorako podzielony na części, np. — *vita*. Plin.

MULTIPEDA, *ac, Ź*. (od *multus* i *pes*) *i. q. millepeda*. Stonog, gąsienica, owad. Onision Grecy zowią. Plin.

MULTIPES, *edis, r. wspólny*. (od *multus* i *pes*). Wielonogi. Plin. || Ztąd *i. q. millepeda*, np. *multipes vermis*. Isidor. Stonog, robak.

MULTIPLEX, *icis, r. wspólny*. (od *multus* i *plica*, fald, falda, albo od *plico*, *are*, faldować, marszczyć). Wieloraki, wiele fald mający, np. żółądek, np. *Est autem (albus) multiplex et tortuosus*. Cie. || Ztąd przenośnie, skryty, chytry, przebiegły, subtelny, np. — *ingenium pueri*. Cie. t. j. skryty. — *ingenium amici*. Cie. *Homo est animal multiplex*. Cie. || Ztąd, wątpliwy, krytyczny, np. — *ingenium*. *Provincia varia et multiplex ad suspiciones*. Cie. || Wiele krzywizny, krzywości mający, kręty, np. — *domus*. Ovid. || Wieloraki t. j. wiele części mający, np. — *lorica*. Virg. — *domus*. Ovid. || Mnogi, wieloraki, t. j. wiele mający, np. — *setus*. Cie. *Multiplica folia*. Plin. *Multiplex usus*. Id. *Vir multiplex in virtutibus*. Vell. t. j. wiele cnót mający. || Niestateczny, nietrwały, odmienny, np. — *natura* (*Catilineae*) Cie. — *animus*. Id. — *ingenium*. Id. np. — *genus orationis*. Id. || Różny, rozliczny, rozmaity, odmienny, — *genus orationis*. Cie. — *ratio disputandi*. Cie. || Rozciągly, obszerne, wielki, np. — *spatium loci*. Lucr., albo inaczej wielki, np. — *in virtutibus*. Vell. || Ztąd *multiplex numerus, quam cet.*, zamiast *multiplior*, większy, niżeli etc. Liv.

MULTIPLICABILIS, *e, ptuk*. (od *multiplico*, *are*). Który się rozmnożyć może, wieloraki, np. — *tortus draconis*. Cie.

MULTIPLICATIO, *ōnis, Ź*. (od *multiplico*, *are*). Mnożenie, rozmnożenie, np. — *frugum*. Colum. — *temporum*. Sen. || Ztąd w rachunkach, moltiplicacya, mnożenie. Colum.

MULTIPLICATOR, *ōris, m.* (od *multiplico*, *are*). Mnożyciel, który mnoży, np. — *talentorum*. Paulin. Nol.

MULTIPLICATUS, *a, um*, (imsl. od *multiplico*, *are*). Pomnożony, zwiększony. Cie.

MULTIPLICITER, psk. (od *multiplex*). Wielorako, rozmaicie, rozmaitym sposobem, np. — *locum intueri*. Quintil. — *animum curis fatigare*. Sall.

MULTIPLICO, *as, avi, atum, are*, (od *multiplex*). Pomnożyć, rozmnożyć, powiększyć, przyczynić, dodawać, np. — *aes alienum*.

MULTIPLICABILIS, *e, ptuk*. (od *multiplico*, *are*). Który się rozmnożyć może, wieloraki, np. — *tortus draconis*. Cie.

MULTIPLICATIO, *ōnis, Ź*. (od *multiplico*, *are*). Mnożenie, rozmnożenie, np. — *frugum*. Colum. — *temporum*. Sen. || Ztąd w rachunkach, moltiplicacya, mnożenie. Colum.

MULTIPLICATOR, *ōris, m.* (od *multiplico*, *are*). Mnożyciel, który mnoży, np. — *talentorum*. Paulin. Nol.

MULTIPLICATUS, *a, um*, (imsl. od *multiplico*, *are*). Pomnożony, zwiększony. Cie.

MULTIPLICITER, psk. (od *multiplex*). Wielorako, rozmaicie, rozmaitym sposobem, np. — *locum intueri*. Quintil. — *animum curis fatigare*. Sall.

MULTIPLICO, *as, avi, atum, are*, (od *multiplex*). Pomnożyć, rozmnożyć, powiększyć, przyczynić, dodawać, np. — *aes alienum*.

MULTIPLICABILIS, *e, ptuk*. (od *multiplico*, *are*). Który się rozmnożyć może, wieloraki, np. — *tortus draconis*. Cie.

num. *Caes.* Zadłużyć się. — *usuras. Nep.* — regnum *Eumenis. Liv.* t. j. — powiększyć. — *auxilia. Plin.* t. j. pomocnicze wojsko. — *honorem. Ovid.* || W rachunkach, mnożyć, np. *utraque summae inter se multiplicatae. Colum.* t. j. między sobą pomnożone.

MULTIPOTENS, *tis*, r. wspólny. (od *multum* i *potens* i. e. *qui multum potest, multum seu valde potens*). Przemóżny, zamożny, mocny w stanie czynienia czego, bardzo możny, silny, potężny, np. — *Venus. Plaut.* — *frater Jovis. Id.* — *pectus. Plaut.*

MULTIRADIX, *icis*, r. wspólny. (od *multus* i *radix*). Mający wiele korzeni, np. *Centaurea minor alii vocant multiradicem. Apul.* de herb.

MULTIRAMIS, *e*, ptak. (od *multus* i *ramus*). Wiele gałęzi mający, np. *Hyoeciamus multiramis. Apul.* de herb.

MULTISCIUS, *a, um*, (od *multum* i *scio* zamiast *multum s. multa sciens* albo zamiast *multi sciens* albo *sciens multi*). Wiele umiejący, uczony, który wiele umie, np. *multiscium reddidit. Apul.* — *Homerus. Id.*

MULTISONORUS, *a, um*, (zamiast *multus sonorus*). Bardzo brzmiały, luczający, rozlegający się, np. — *essedo. Claudian.*

MULTISONUS, *a, um*, (od *multum* i *sonus*). Bardzo brzmiały, np. *Atthis. Martial.* — *sistrum. Stat.*

MULTITIUS albo **MULTICIUS**, *a, um*, (od *multum* i *icere*, *quia multum icitur* albo od *multus, a, um* i *licium* i. e. *constans multis liciti seu filis*). Wspaniała, przepyszna, okazała suknia, scil. *vestis. Juvenal.* *Multicia synthesis. Tertull.*

MULTITUDO, *inis*, ż. (od *multus, a, um*). Mnóstwo, mnogość, wielka liczba, np. — *hominum. Cic.* — *beneficiorum. Id.* — *sagittarum. Suet.* *Multitudo in omni genere causarum. Cic.* Wielkie mnóstwo t. j. naród, lud, pospólstwo, np. — *imperita. Cic.* — *credula. Justin.* || Z następn. przyp. drug. — *sociorum. Cic.* || *Numerus multitudinis. Gell.* t. j. liczba mnoga u grammatyków.

MULTIVAGUS, *a, um*, (od *multum* i *vagus* zamiast *multum vagus s. vagans*). Bardzo błąkający się, bujający, np. — *avis. Plin.* — *flexus lunae. Plin.* *Nuncia multivago perfertur fama gradu. Stat.* *Multivago domos. Sen.*

MULTIVIDUS, *a, um*, i. e. *valde vividus*. Bardzo żywy. *Martian. Cap.*

MULTIVIRA, *ae*, ż. (od *multus* i *vir*). Wiele mężów mająca, żona, małżonka, która ma wiele mężów (scil. *mulier*) *Minuc. Fel.*

MULTIVIUS, *a, um*, (od *multum* i *via*). Wielodrożny, wiele dróg mający, np. — *circuitus jumentorum. Apul.* || *Mnogi, wieloraki, wielokrotny, np. — circuitus, circumcursio. Apul.*

MULTIVOLUS, *a, um*, (zamiast *multa volans*). Wiele latający, albo wiele żądający, napierający się, np. *multivola est mulier. Catull.*

MULTIVORANTIA, *ae*, ż. (od *multum* i *vorare*, *are*). Zarłocstwo, obżarstwo. *Tertull.*

MULTO albo **MULCTO**, *as, avi, atum, are*, (od *multa* albo *multa*). *Cic.* Karać, skazać, na karę, na winę. — *bonis* albo *fortunis. Cic.* Skonfiskować dobrą. — *morte. Cic.* Karać śmiercią. — *stipendio. Cic.* Wyzuć z żołdu. — *exilio. Tac.* Wywołać z kraju. — *pecunia. Curt.* Skarać na karę pieniężną. || *Multari regno. Cic.* Bydź wyzuty z królestwa. — *iniquitate operis. Cic.* Bydź obarczonym ciężką pracą. || — *votis. Non.* Wyślechać, zadość uczynić komu. *Plaut.* || *Liczyć, rachować.*

MULTO, *psk.*, jest przyp. szóst. (od *Multum*). *Cic.* Bardzo, daleko więcej. — *aliter* albo *secus. Ter.* Daleko inaczej. — *ante. Cic.* Bardzo przedtem, daleko pierwej. — *post. Cic.* — *potem. citius. Lucr.* — *maturius. Cic.* Daleko prędzej. — *maxima pars. Cic.* — *większa część. minoris. Cic.* Bardzo mniej. — *praestat. Sall.* Raczęj. — *gratissima lux. Hor.* Bardzo przyjemne światło. — *maximum illud mihi est. Ter.* Za największą to sobie rzecz poczytuję. — *mane. Tac.* Na brzask.

MULTOPERE, (zamiast *multo opere*, jak *magnopere* etc.) Bardzo, np. *Multopere se in mundo rustico se exercitum. Plaut.* *Ed. Gronov.* na *multo opere*.

MULTOTIES, *psk.* (od *multus, a, um*). Wielokroć, wiele razy, często. *Justinian.*

MULTUM, *psk.* (od *multus, a, um*). Usilnie, bardzo, wiele. *Multum cruoris infundere mari. Lucan.* *Studio multum operae dabam. Cic.* *Multum et diu cogitans. Id.* *Non multum nec saepe. Plin.* *Multum vale. Cic.* *Apud aliquem multum gratiae valere. Liv.* *Multum absuit, quin interficeretur. Hor.* || Często się kładzie z przymiotnikami, np. *Multum loquaces. Plaut.* *Multum ille terris jaetatus, et alto. Virg.* *Multum amatus. Hor.* || *Multum* zamiast *diu. Hor.* || *Kładzie się multum ze stop. drug.*, szczególnie u poetów, np. *multo improbiore sunt. Plaut.* *Multo hic robustior illo. Juvenal.* || *Ut multum i. e. ad summum. Martial.*

MULTUS, niegdyś **MOLTUS**, *a, um*, (od *moles* albo z hebrajsk. *male*, pełny, albo *mele*, pełność (w stop. drug. *plus Neutr.*) i wliczb. mnog. *Plures, a, w stop. trzeci. Plurimus, a, um*) *Multus, a, um*. Liczny, gromadny, częsty, obfity, rzesisty, np. *multae rationes. Cic.* *Multi fortissimi viri. Id.* np. *multi alii. Ter.*; też *multi hominum. Plin.* *Multa. Cic.* Wiele rzeczy albo wiele. *Nimis multa sunt dicta. Cic.* *Parum multa scire. Auct. ad Her.* *Multi.* Wiele, mnóstwo, mnogość ludzi, np. *una e multis. Virg.* || *Liczb. pojed. zamiast liczb. mnog.*, np. *multa victima. Virg.*, też *multa avis* zamiast *multae aves. Ovid.* *Multus sudor. Cic.* *Multa cura. Sall.*, też *color multus. Cic.*, zamiast *colore multo* || *Multus* zamiast *multum. Multa cum libertate. Hor.* || *Multi.* t. j. ordynaryjni, pospolici, prości, z pospólstwa,

np. *Virginus unus de multis. Cic.* t. j. jeden z pospólstwa. || *Multum.* Mnóstwo, mnogość, wielość, większa część, rzeczow. np. *multum diei processerat. Sall.* || *Ztąd multo, więcej, daleko, ze stop. drug.* np. *multo pauciores. Cic.* *Multo carior. Plaut.* || *Też pleonazmus, np. multo minus. Cic.*, *multo magis. Id.* || *Też ze stop. trzeci.*, np. *multo formosissimus. Nep.* *Multo optimus. Lucil.* ap. *Non.* || *Multum* jako *psk.* Wielokroć, bardzo, często, długo, osobliwie, szczególnie, np. *longe omnes multumque superabit. Cic.* t. j. bardzo, nader wielce. *Multum miseri. Plaut.*, *multum celer. Hor.* t. j. bardzo, nader, *multum mecum sunt. Cic.* t. j. często. || *Też multum* używa się z *diu*, np. *multum et diu cogitans. Cic.* t. j. często i długo. *Diu multumque dubitare. Cic.* || *Multa* często używa się zamiast *multa verba. Ter.* *Multa. Ter.* t. j. wiele rzeczy; *ztąd multa egeo. Cato.* || *Multus, a, um*, zamiast *multum*. || *Multa opinio. Gell.* i. e. *multorum*. || *Wielki, np. multa pars Europae. Liv.* *Multi facere. Plaut.* t. j. wiele cenić, szacować.

MULVIANUS, *a, um*. Należący do *Mulwiusza* z rodziny rzymskiej. — *cotonea. Plin.* Rodzaj pigwy tak nazwanej od *Mulwiusza*.

MULUS, *i, m.* (od *mulos*, *praca*). *Mul*, zwierzę z osła i z klaczy. *Farr. Hor. Plin.* || *Przenośnie mulus*, głupi człowiek. *Catull.* || *Muli Mariani*, tak zwani żołnierze *Maryusza. Fronti.* || *Mulum muli scabunt. Auson.*, przysłow. i. q. *asinus asinum fricat*, albo *manus manus lavat*, też *mutua muli. Pompon. ap. Farr.* t. j. jeden drugiego chwali. || *Mulum de asino pingere. Tertull.*, przysłow., jaki wzór taka kopija.

MUNCTIO, *onis*, ż. (od *mungo*). Ucieranie nosa, np. *munctioes muculentae. Arnob.*

MUNDA, *ae*, ż. Miasto w Hiszpanii Betyckiej. Dziś *Monda* w Granadzie. *Liv. Sil. Flor.*, gdzie Cezar pobił stronników *Pompejusza*. || *Ztąd Mundensis, e.* Należący do *Mundi*, *Mundański*. — *campus. Auct. bell. Hisp.* — *proelium. Suet.*

MUNDANUS, *a, um*, (od *mundus*). Światowy, ze świata, należący do świata. || *Ztąd mundanus*, rzeczow. Obywatel świata, kosmopolita, jeden ze świata, np. *Socrates cum interrogaretur, eujatem se esse diceret, mundanum, inquit. Cic.* t. j. obywatelem świata. || *Należący do świata* albo zamiast *mundi*, np. *anima mundana. Macrobi.* t. j. dusza świata. — *annus. Macrobi.* t. j. rok świata albo rok niebieski. || *Też — magnus. t. j. rok Platona.* || *Niebieski. Avien.* — *annus. Macrobi.*

MUNDATIO, *onis*, ż. (od *mundo*, *are*). Oczyszczenie. *Augustin.*

MUNDATOR, *oris*, m. (od *mundo*, *are*). Czyściciel, chędożyiciel, który oczyszcza, chędoży. *Jul. Firm.*

MUNDATUS, *a, um*, (imsl. od *mundo*, *are*). Oczyszczony. *Colum.*

MUNDE, *psk.* (od *mundus, a, um*). Czysto, chędogo, porządnie, pięknie, kształtnie.

— *aptare convivium. Pompon. ap. Non.* *Parum munde et parum decenter. Sen.* *Quam mundissime purissimeque fiat. Cato.* *Versus satis munde atque graphice facti. Gell.*

MUNDENSIS, *Ob. MUNDA.*

MUNDIALIS, *e*, ptak. (od *mundus*) i. q. *mundanus*. Światowy, ziemski, poziomy, np. — *clementa. Tertull.* — *sordes. Id.* — *gloria. Prudent.* — *negotia. Hieron.* — *substantia. Salvian.*

MUNDIALITER, *psk.* (od *mundialis*). Po światowemu, światowym sposobem, np. — *vivere. Tertull.*

MUNDICINA, *ae*, ż. (od *mundus, a, um*). Środek, sposób czyszczenia, np. — *dentium. Apul.* t. j. proszek do zębów.

MUNDICORS, *dis*, r. wspólny. (od *mundus, a, um* i *cor*). Czystego serca. *Augustin.*

MUNDIPOTENS, *tis*, r. wspólny. (od *mundus* i *potens* zamiast *mundi potens* albo *potens mundi*). Rzadca, panujący, pan, władca świata, możny, silny, potężny w świecie. *Tertull.*

MUNDITENENS, *tis*, r. wspólny. (od *mundus* i *tenens*) i. q. *mundipotens*, np. *diabolum munditenentem adpellant. Tertull.*

MUNDITER, *psk.* (od *mundus, a, um*) i. q. *munde*. Czysto, chędogo, np. *Nam cum sedulo munditer nos habemus, vix aegreque amatoresculos invenimus. Plaut.* || *Czysto, chędogo t. j. uczciwie, szanownie, kształtnie, przystojnie, np. mówić, wyrazić co słowami. Apul.*

MUNDITIA, **MUNDICIA**, *ae* albo **MUNDITIES**, *ei*, ż. (od *mundus, a, um*). Oczędoństwo, czystość, ubiór chędogi i czysty. *Urbana mundities. Sall.* Wymuskły strój, pieściłiwe oczędoństwo. *Munditia facere. Cat.* Czyścić, chędożyć. *Munditis simplex. Hor.* Odziany chędogo. || *Munditia urbanae. Sall.* Grzeczność, obyczajność. *Przenośnie. Elegantia modo orationis, et munditia remanebit. Cic.* Niech tylko piękność i czystość stylu zostanie.

MUNDITIANS, *tis*, r. wspólny. Czyszczący, chędożący. *Plaut.*

MUNDO, *as, avi, atum, are*, (od *mundus, a, um*). Czyścić, czystem czynić, oczędożyć, oczyścić. — *aliquid, np. — stibium. Plin.* *Perlui et mundari. Mamertin.* *Diligenter mundata bacca. Colum.*

MUNDULE, *psk.* (od *mundulus, a, um*) i. q. *munde*, mówiąc zmniejszającym sposobem, czyściuchno, kształtnie, pięknie, przystojnie. *Puella mundule amata. Apul.*

MUNDULUS, *a, um*, (zdrobn. od *mundus, a, um*) i. q. *mundus, a, um*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Czysły, chędogi, wystrojony, wymuskany, wychędożony, piękny, udatny, zaletny, kształtny, np. *Nunc ego istos mundulos urbanos amasios ejciam foras. Plaut.*

MUNDUM, *i, n.* zamiast *mundus*. Toaletta, gotowalnia. *Lucil. ap. Gell.*

MUNDUS, *i, m.* (od *mundus, a, um*). *Cic.* Świat. — *stelliger. Sen. p. Mundi ocu-*

lus. Ovid. Słońce. — *cardo. Ovid.* Jeden z biegunów świata. — *vigiles. Lucr.* Gwiazdy. || *Lucan.* Ludzie. || *Fest.* Piekło. || *Maer.* Niebo. || — *muliebris. Ulp.* Toaletta, gotownia. || *Apul.* Wszelkie przygotowanie, przysposobienie, przypawa. *In mundo esse. Plant.* Mieć co nad ręczu. || *Mundus. Cic.* Przechwisko rzymskie. || *Mundus. Lucan.* Państwo rzymskie.

MUNDUS, a, um, (od *munetus, a, um*). Czysty, chędogi, chędogożny, wytworny, ładny, elegancki, np. — *supellex. Hor.* — *coena. Id.* *Liber pumice mundus. Hor.* *Agrum mundum facere. Gell.* *Mundus corporis cultus. Lucr.* *Cubile mundissimum. Colum.* || Czysty, t. j. galant, załotnik, umizgacz, wytworny, kształtny w sposobie życia, np. — *homo. Cic.* — *mulier. Hor.* *Nihil videtur mundius. Ter.* *Cultus mundior. Liv.* t. j. galant w sposobie życia. || Czysty, t. j. kształtny, piękny, np. — *verba. Ovid.* *Versus, quibus nihil mundius est. Gell.* || Niepospolity, nieprosty, np. — *panis. Lampr.* *Loca navibus munda. Enn. ap. Fest.*

MUNERABUNDUS, a, um, (od *munero s. munerar*) i. q. *munerans.* Darujący, obdarzający, np. *varie quisque munerabundi ad meum festinant conspectum. Apul.*

MUNERALIS, e, ptak. (od *munus*). Tyczący się podarków, należący do podarków, podarkowy, od podarków. — *lex. Plaut. ap. Fest.* Prawo Cincypusa, które zakazywało rzeczonikom brać podarki.

MUNERARIUS, a, um, (od *munus*). Tyczący się podarku, t. j. się zatrudniający, należący do podarku, np. — *libellus. Treb. Poll.* t. j. spis gladiatorów czyli szermierzów. || Ztąd *munerarius*, rzeczowy. Sprawa igrzysk szermierskich. *Suet. Sen. Quintil.*

MUNERATIO, ōnis, Ź. (od *munero seu muneror*). Darowanie, darem dawać. *Ulp. in Pandect.*

MUNERATOR, ōris, m. (od *munero seu muneror*). Który co daruje. || Sprawa igrzysk szermierskich, np. *si de gladiatore munerator fuisset. Flor.*

MUNERIGERULUS, i, m. (od *munus i gero* zamiast *muneris gerulus i. e. gerens s. gestans munus vel munera*). Posłaniec z podarunkiem. *Plaut.*

MUNERATUS, a, um, (imsł. od *munero, are*). Obdarowany, nagrodzony, np. *liberto magnifice munerato. Apul.*

MUNERO, as, avi, atum, are, (od *munus*). Darować kogo cz. obdarzyć, nagrodzić. — *virgini coronam. Acc. ap. Non.* — *beneficium alicui. Plaut.* t. j. wyświadczyć. || Udarować kogo, np. — *aliquem. Ulp. in Pandect.* *Munerari ancillas. Ter.*

MUNEROR, aris, atus sum, ari, dep. (od *munus*) i. q. *munero.* Darować, obdarzyć, np. — *alicui commodum. Cic.* || Obdarzyć, obdarować, udarować, np. — *aliquem opipare. Cic.* Obdarzyć kogo hojnie. — *aliquem re. Hor.* *Ancillas munerari. Ter.*

MUNGO, is, xi, etum, gēre, zamiast *mugo*, z greck. *μύσσω*, ucieram). Wysmarować, utrząć nos.

MUNIA, ium, n. (właściwie od *munis, e* i od *munus*). To, co jest podług powinności, obowiązku, np. — *candidatorum. Cic.* *Bellicis pacisque munia facere. Liv.* *Vitae munia servare. Hor.* *Munia consulari obire. Tac.* t. j. pełnić powinności konsulowskie.

MUNIBILIS, e, (od *munio*). Ob. **MONUBILIS.**

MUNICEPS, ipis, m. Ź. (od *capio i munia* albo *munera, qui munia s. munera capere i. e. adipere potest. Gell.*) Mieszkaniec albo obywatel miasta, mieszczanin, który ma prawo obywatelskie, prawo miejskie, np. *municeps Cosanus. Cic.* t. j. obywatel z jakiego miasta. *Municeps sunt cives ex municipiis. Gell.* *Quin in municipio a servitute se liberavit. Ulp. in Pandect.* || Spółobywatel miasta, ziomek, rodak. *Municeps meus. Cic.* Mój rodak, ziomek. *Municeps noster. Id.* || Przenosić *lagenae municeps Jovis. Juvenal.* Flaszki Jowisza t. j. Kretańskie. || Jako ptak. Tyczący się ziomek, rodaka. *Juvenal.*

MUNICIPALIS, e, ptak. (od *municipium*). Tyczący się *municipium*, należący do *municipium*, *municipalny*, np. *homo. Cic.* — *dolor. Id.* Złal powszechny obywateli miasta. *Municipalia prodigia. Hor.* Zbrodniarze, którzy z miast podnosili oręż przeciwko Rzymowi. || *Juven.* Podły, nieczestny, wyraz wzgardy. — *vita. Mart.* Życie prywatne. *Municipale jus. Pandect.* Prawo miejskie albo krajowe.

MUNICIPALITER, psk. (od *municipalis*). Podług praw obywatelskich miasta, obywatelskim sposobem, np. *non eminentius, quam municipaliter natus (est). Sidon.*

MUNICIPATIM, psk. (od *municipium*). Od miasta do miasta, dzieląc na *municipia*, np. *municipatim dividendos custodiendosque (socios Catilinae) censuit. Suet.*

MUNICIPATUS, us, m. (od *municeps*). Obywatelstwo, prawo obywatelstwa jakiego miasta, prawo obywatelskie, prawo miejskie (w niebie) np. — *in caelis. Tertull.*

MUNICIPIOLUM, i, n. (zdrobn. od *municipium*) i. e. *parvum municipium* albo i. q. *municipium*, mówiące zmniejszającym sposobem. Miasteczko, np. *ecclesiam Arverni municipioli, cui praepositus, etsi immerito sum. Sidon.*

MUNICIPIUM, ii, n. (scil. *oppidum* od *Municipius, a, um* od *municeps*) t. j. miasto oprócz Rzymu, szczególnie we Włoszech. Miasto *municipalne*, rządzące się swojemi prawami, tudzież mające przywileje obywatelstwa rzymskiego, na mocy którego obywatele miast mieli prawo do urzędów, np. *Cato ortus municipio Tusculo. Nep.* *Vir municipii sui primus. Cic.* *E municipio Tarquiniensi. t. j. z miasta Tarquinii.* || *Municipia* zamiast *colonias. Cic.*

MUNICO, as, are, zamiast *communicare*, np. *Municas i. e. communicas, dicit Ferrius de muniis, id est, operibus etc. Fest.*

MUNIFEX, icis, m. Ź. i. e. *faciens munia s. munus (munera).* Żołnierz będący w aktualnej służbie, np. *Reliqui munifices adpellantur, quia munia facere coguntur. Veget. de re milit.* || Ztąd przenosić *munifex mamma. Plin.* *Rarmicielka.*

MUNIFICE, psk. (od *munificus*). Łagodne, łaskawie, dobrotliwie, hojnie, szczerze, szczerobliwie. *Cic. Liv.*

MUNIFICENTIA, ae, (od *munificus*). Hojność, szczerobliwość, szczerota, łagodność, łaskawość, dobrotliwość. *Sall. Suet. Plin.*

MUNIFICIUS, a, um, i. q. *munifex* (od *munus i facio*). Ztąd rzeczowy. *Munificium, ii, n.* Przedmiot, który nie jest wyjęty od opłaty cla. *Paul. in Pandect.*

MUNIFICO, as, avi, atum, are, (od *munus i facio*). Udarować, obdarzyć, np. — *aliquem re. Lucr.*

MUNIFICUS, a, um, (od *munus i facio*). Łaskawy, dobrotliwy, hojny, szczerzy, szczerobliwy, datny, np. *convenit in dando munificum esse. Cic.* *Ut munifica sim bonis. Plaut.* || Też z następ. przyp. drug. np. — *laudis i. e. in laude. Claudian.* || Stopnie. *Munificior. Cic.* *Munificentior i Munificentissimus. Cic.* || Należący do aktualnej służby żołnierskiej, np. *milites munificos i. q. munifices. Paul. in Pandect.*

MUNIMEN, inis, n. (od *munio*) i. q. *munitionum.* Utwierdzenie, wzmocnienie, fortyfikacja, albo ochronny środek, obrona, np. — *portae. Ovid.* *Fossas cingere munimine. Id.* *Munimen hortorum. Pallad.* *Munimen ad imbres i. e. contra imbres. Virg. t. j. ochrona.*

MUNIMENTUM, i, n. (od *munio*) i. q. *munimen.* Miejsce obronne, mur, plot, parkan, wał, fossa, pancierz, zbroja, kiris, fortyfikacja, obrona, np. *fossa haud parvum munimentum. Liv.* *Munimenta se defendere. Tac.* — *se tenere. Id.* *Munimenta ingredi. Tac.* — *extruere. Justin.* *Cingere munimento sepi. Plin.* *Munimenta togae, t. j. obrona, pokrycie. Juvenal.* || Ztąd przenosić, obrona, zasłona. *Sall. Munimenta legum. Val. Max.*

MUNIO, is, iui i ii, itum, ire, (od *moenio* albo od *moene, moenia*, mury, budować mury, murować, też od *ἀμύνω*, bronić, nie dopuszczać). Murować albo budować co dla obrony, np. — *moenia. Plaut.* — *arcem. Nep.*

|| Też zowie się *munire absolute*, murować, albo z mura co robić. *Nep.* || Umocnić, utwierdzić, utrwalić, obwarować, fortyfikować, np. — *locum muro. Caes.* *Alpibus Italiae munierat natura. Cic.* — *castra. Caes.* t. j. obwarować wałem, fossą, palisadą. — *domum praesidiis. Cic.* || W ogólności, opatrzyć, obwarować, przykryć, osłonić, np. — *hortum ab incursu hominum. Colum.* — *nocturnis ab adulteris. Hor.* *Spica contra*

avium morsus, munitur valle aristarum. Cic. || Przenosić, opatrzyć, obwarować, np. *munio me ad haec tempora. Cic.* — *se multum benevolentia. Id.* || Drożnicą, drożystem uczynić, np. — *viam. Cic. Liv.* t. j. brukować. — *rupem. Liv.* t. j. skalę uczynić drożystą. — *iter. Nep.* t. j. torować drogę, drogę usłać, ztąd przenosić *viam munire*, drogę usłać, torować. — *ad consulatum. Cic.* — *iter accusandi. Id.* || *Munibis* zamiast *munies. Veget.* || *Zamiat moenio. Ob. Moenio.*

MUNIO, ōnis, Ź. Tak nazwany szereg wiersza. *Cic. Paconem aut munionem. Id.*

MUNIS, e, ptak. (od *munus*). Uczynny, usłużny, grzeczny, ludzki, np. *me gratum et munem fore. Plaut.*; ztąd *munificii* *munescque viri. Lucil. ap. Non.* Ztąd *munia* t. j. rzeczy pochodzące z naszych powinności, służba, usługi. Ob. *Munia.*

MUNITE, psk. (od *munitus, a, um*). Obrońco, np. *quo munitus essent. Farr.*

MUNITIO, ōnis, Ź. (od *munio*). Utwierdzenie, wzmocnienie, fortyfikacja albo obwarowanie, zachowanie jakiej osoby albo rzeczy od napaści, od szkody, murem, wałem, groblą, tamą, np. *munitione milites prohibere. Caes.* — *oppidi. Suet.* — *fluminis. Tac.* — *Dyrrhachina. Suet.* t. j. blokada, zamknięcie obwarowaniem, szancami. *Munitioem coepti premi hostes. Liv.* *Operis munitio. Caes.* t. j. utwierdzenie, wzmocnienie, fortyfikacja. || Uczynić, aby miejsce było drożnicą, drożystem, np. — *viam. Cic.* np. przez brukowanie drog, ulic. || Ztąd przenosić, torowanie drogi. *Additum ad causam et munitionem scil. viae. Cic.* Torowanie, uścielanie dróg. || Środek utwierdzenia, wzmocnienia, środek ochrony, obrona, zasłona, np. *urbem munitionibus seipere. Cic.* *Munitioem demoliri. Sall.* — *imponere locis. Tac.* *Munitioem facere. Caes.* || *Munitio i. q.* żucie, żwanie, np. *munitio (est) morsificatio ciborum. Fest.*

MUNITO, as, are, (częstotl. od *munio*) i. q. *munio*, np. — *viam. Cic.* t. j. torować, uścielać sobie drogę.

MUNITOR, ōris, m. (od *munio*). Który umacnia, utwierdza, fortyfikuje jakie miejsce. Ztąd scil. *castrorum. Liv.* t. j. który fortyfikuje oboz fossą, palisadą. || *Munitores. Tac.* Inżynierzy. || — *Trojae. Ovid.* t. j. Apollo, który zbudował mury Troi. || Który robi miejsce drożyste, ztąd minijer, podkopnik. *Liv.*

MUNITURA, ae, Ź. (od *munio*) i. q. *munitio*. Utwierdzenie, wzmocnienie, obronienie, fortyfikacja, obwarowanie. *Inser. ap. Grut.* || Wszystko to, cz. się co zasłania, ztąd fartuch, przepaska, fartuch skórzany, zapaska skórzana, np. *quas vulgus munituras vocat. Augustin.*

MUNITUS, a, um, (imsł. od *munio*). Dobrze opatrzone, umocnione, utwierdzone, obwarowane, chodzysty, przechodni, chodni, bezpieczny, pewny, np. *nihil tam munitum est cet. Cic.* *Se munitorem ad vitam tuendam*

fore. Cic. Q. Oppidum minutissimum. Cic. Minutissima castra. Caes. Per minuta scil. loca. Liv. t. j. przez miejsca dobrze obwarowane.

MUNUS, *eris*, n. (od *mutuus*, *munio* etc. z hebrajsk. od *mincha*, dar, podarek, ofiara). Służba, urząd, posługa, funkcyj, czynność, np. *munus suum administrare*. Ter., albo *munere fungi*. Cic. t. j. sprawować posługę, urząd, funkcyj. *Explere susceptum munus*. Id. *Munus vigiliarum obire*. t. j. odbywać strażę nocną. || Ztąd przenośnie. Urząd, powinność, dług, np. *tuum hoc est munus*. Cic. t. j. twoja jest powinnością. *Hoc tuum munus est, ut eruditur cet. Cic.* || Grzeczność, ludzkość, przysługa, np. *munere fungi*. Cic. t. j. czynić ludzkość, przysługę; ztąd sum tui *muneris*. Ovid. t. j. jestem tobie obowiązany, jestem twoim klientem. || Pogrzeb, ostatnia posługa, np. *fungi munere*. Virg. *Supremum munus*. Id. || Dar, podarek, podarunek, prezent, np. *datum est deorum munere*. Cic. *Munera alicui ferre*. Hirt. *Totum hoc est muneris tui, quod monstrat digito*. Hor. *Munus bene ponere*. Liv. t. j. dobrze użyć podarków. *Mittere alicui alicuiq. muneris*. Nep. *Auctor muneris* (i. e. auri) t. j. Midas. *Puris auctorem muneris* (i. e. *Bacchum* zamiast *vinum*) || *Munus* i *donum* używa się za jedno, np. *donum atque munere*. Cic. || Często też *donum*, *data*, *munera*. Cic. || Ztąd *munera Liberi*. Hor. t. j. wino. *Terrae munere vesci* i. e. *frugibus*. Id. *Munus Cereris*. Ovid. t. j. chleb, pokarm, strawa. || *Munus solitudinis*. Cic. Podarek t. j. książka na osobności napisana. || Igrzyska, szczególnie gladiatorów t. j. szermierskie, które były dawane dla ludu rzymskiego, np. *munus dare*. Cic. Quint., albo — *edere*. Suet., albo — *praebeere*. Cic., albo — *ostendere*. Id. t. j. dadz., wystawić igrzyska. *Magnificentissima munera Pompei*. Cic. t. j. najwspanialsze igrzyska Pompejusza. *Venationes, quae vocantur munera*. Lactant. || *Munus*. Budowa świata, świat powszechny, np. *Moderator tanti operis et muneris*. Cic. *Architectus operis et muneris*. Id. Budowa, gmach, np. *Pompei munera absunta*. Fel. || *Munus* zamiast *mundus*. Cic.

MUNUSCULARIUS, *ii*, m. (od *munusculum*). Który zbiera podarki. Isid. Gloss.

MUNUSCULUM, *i*, n. (zdrobn. od *munus*) i. q. *munus*. Mały podarek. Cic. *Alicui ferre munuscula*. Hor. Ofiarować komu małe podarki.

MUNYCHIA, *ae*, *z*. (Μονυχία). Port Atlicki niedaleko Pireum. Nep. || Ztąd *Munychias*, a, um. Atenski. — *agri*. Ovid. — *arces*. Stat. — *rura*. Id. || *Diana Munychia*, np. *templum Dianae Munychiae* t. j. świątynia Dijany. Pausan.

MURAENA, *ae*, *z*. (μύρανα). Murene u starożytnych najupodobniejsza ryba morska. Cic. Plaut. Ovid. Plin. Juvenal — *delicata*. Martial. || *Muraena nigra* limite *transcurrens*, wada w stolach (in mensis cistreis) Plin.

t. j. czarny prążek, pasek, czarna żyła, nakształt mureny. || Rzymskie przezwiśko. Cic.

MURAENULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *muraena*) i. q. *muraena*, mówiące zmniejszającym sposobem. Mała murena, ryba morska. Hieron. || Łancuszek naszyjny. Hieron. Fulgat. in *Cic.*

MURALIS, *e*, ptak. (od *murus*). Murowy, od muru. — *corona*. Liv. Wieniec mury, który dawano pierwszemu, co wskoczył był na mury nieprzyjacielskie. — *herba*. Plin. Pomurne ziele. — *machina*. Taran wojenny do łuczenia murów. *Murale tormentum*. Virg. Działo burzące mury.

MURALIUM, *ii*, n. Pomurne ziele. Plin.

MURATUS, a, um. Opatrzony murem, mурowany. *Murata civitas*. Feget. *Castella murata*. Id. Imsl. od *muro*, *arc*. Opatrzeć murem.

MURCEA, *ae*, *z*. (dea) Ob. MURCIA. MURCIA, *ae*, albo MURCIA (scil. dea). Bogini, przezwiśko Wenery. || Bogini gnuśności, quae homines murcidos facit. Augustin.

MURCIDUS, a, um, (od *murcus*). Leniwy, opieszalszy, gnuśny. Pompon. ap. Augustin. Inni czytają *muricide* zamiast *muricide*. Plaut., i *murcidum* zamiast *murricidum*. Fest.

MURCIUS albo MURTIUS, a, um, (od *myrtus*, drzewo Wenery). Tyczący się Wenery, należący do bogini Wenery, poświęcony Wenerze. — *metac*. Apul. Kresy bogini Wenery.

MURCUS, *i*, (od *μυλκός*, gnuśny, leniwy). Ammian. Wyraz wzgardy, którym nazywali Gallowie tych, co sobie ucinali palce, iżby się stać niezdolnymi do służby wojskowej. || Przezwiśko rzymskie. Cic. Caes.

MUREX, *icis*, m. (od *mus*). Plin. Ryba z rodzaju koch, przyjemna smakiem, ze krwi tej ryby mieli starożytni szarłatny kolor. ztąd purpura albo szarłatem nazywano. || Mart. Roncha tej ryby. || Fal. Placc. Traha Trytonów. || Ovid. Ostra skorupa. || Virg. Ostra skala podwodna. Stat. Ostra wędzidło. || Murices. Val. Max. Samolowki, kotewki ostre żelazne narzędzie wojenne, które się zwykła była trapić jazda nieprzyjacielska.

MURGANTIA, *ae*, *z*. Miasto w Sicilii. Liv. || Miasto w Samnitiach. Liv. || Też *Murgentia*. Sil.

MURGENTINUS, a, um. Tyczący się miasta Murgancii, należący do tego miasta, Murgentini. — *ager*. Cic. — *vitis*. Plin. || Ztąd *Murgentini*. Mieszkający tego miasta. Plin.

MURGISO, *onis*, m. i. q. *morator*. Odwleczyciel, dojutrek. *Murgisonem dixerunt a mora et decisione*. Fest.

MURIA, *ae*, *z*. (Foss. od *ἀλμυρίς*, słony rosół). Rosół solny, laka, słona woda, rosół, lak, którym się np. przyprawuje mięso, kapary. Jedne są słone rosoly płynne. Cato., drugie gęste. Colum. *Edenda sunt salsamenta*

vel olene ex muria dura. Cels. Aqua salsa vel muria mustum condunt. Colum. || Też *maries*. Cato. Fest.

MURIATICUS, a, um, (od *muria*). Rosółowy, od rosółu. Plaut. Scit *muratica*, ut *maeret*. Id. t. j. mówiące o kucharek umiętej w przyprowadzaniu rosółów.

MURICATUM, psk. (od *murex*). Nakształt ślimaka purpurowego, żółwika morskiego zwiniony, skróżony. Plin.

MURICATUS, a, um, (od *murex*, właściwie imsl. od *murico*, *are*, i. e. *instruere aliquid murice vel muricibus*). Zwiniony, skróżony nakształt ślimaka purpurowego, albo koczasty, ostry, spiczasty, np. *folia muricatis cacuminibus*. Plin. || Bojazyliwy, np. — *gressus*. Fulgent.

MURICEUS, a, um, (od *murex*). Należący do ślimaka purpurowego albo onemu podobny, koczasty, ostry, albo pełen ostrości, szorstki, np. *Ostrea muriceis scopulorum mersa lacunis*. Auson.

MURICIDUS, a, um, (od *mus* i *caedo*). Zabijający myszy, słowo żelzywe, np. *muricide homo*. Plaut. t. j. gnuśny. Salmaziusz czyta *muricide*.

MURIES, *ei*, *z*. i. q. *muria*. Cato. Ob. MURIA. || Sol tłuczona prażona w piecu, której Westalki używały do ofiar. Fest.

MURILEGULUS, *i*, m. (od *murex* i *legulus* od *lego* zamiast *legulus muricum*). Zbieracz purpurowych ślimaków, zbieracz koch tak zwanych ryb morskich. Cod. Justin. i Cod. Theod.

MURINUS, a, um, (od *mus*). Myszy, od myszy. — *pellis*. Plin. Mysz skóra. || — *color*. Col. Farba myszata. || *Murinum hordeum*. Plin. Nieżyjny owies czyli ziele Fenickie. — *auricula*. Scrib. Larg. Rodzaj ziela.

MURMUR, *eris*, n. (od *murmuro* Greek. *μυρμύρον*, marmur, markotam). Cic. Gwar, szmer. || Virg. Szelest, brzęczenie much, pszczoł, swięgotanie ptaków. || Juv. Huk. || Pers. Szmeranie, mamranie, szeptanie. Przenośnie. *Magno misceri murmure coelum*. Virg. Wzrusza się grzmot ogromny. || Sen. Szeptanie czyli modły czynione cichym głosem do bogów. || Rodz. męzk. np. *murmur sit verus*. Farr. ap. Non.

MURMURABUNDUS, a, um, (od *murmuro*, *are*) i. q. *murmurans*. Szmerzący, mruczący. Apul.

MURMURATIO, *onis*, *z*. (od *murmuro*, *are*). Mruczenie, szmeranie, rozruch, wrzawa, szum, np. — *querula aquilarum*. Plin. || Szmeranie, markotanie. Sen.

MURMURATOR, *eris*, m. (od *murmuro*, *are*). Szmeracz, szmerzący. Fest. || Markot, szmeracz. Augustin.

MURMURATUS, a, um, (imsl. od *murmuro*, *are*). Szepcany, po cichu mówiony, np. *Magia carminibus murmurata*. Apul.

MURMURILLO, *as*, *are*, (zdrobn. od *murmuro*, *are* albo od *murmurillum*). Szepać, szmerać, mruczeć, odmrukiwać, markotać, mówiące zmniejszającym sposobem, quid

murmurillas et te diserucias? Plaut. ap. Non.

MURMURILLUM, *i*, n. (zdrobn. od *murmur*). Szeptanie, szmeranie, mruczenie, np. *nolo murmurillum neque susurrum fieri*. Plaut. Edd. Gronov. Taubm. mają *murmur ullum*.

MURMURUS, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *murmur*, Greek. *μυρμύρον* i. e. *murmuro*). Szepać, szmerać, mruczeć, odmrukiwać, markotać. || O ludziach. Farr. — *secum*. Plaut. *Murmurare et sibilare*. Auct. ad Her. || O innych rzeczach, mruczeć, huczeć, rozchodzić się, rozlegać się, szumieć, szeleścić, np. *mare murmurans*. Cic. *Murmurantes ignes*. Plin. t. j. które oznaczają grzmoty z błyskawicą albo z piorunami. *Secum ipse murmurat*. Plin. Mówiące o śpiewaniu słowika. *Fons murmurat*. Nemestian. *Intestina murmurant*. Plaut. || Szmerzeć, mruczeć, markotać, np. *servi murmurant*. Plaut. t. j. mruczą.

MURMUROR, *aris*, *ari*, dep. i. q. *murmuro*. Szepać, szmerać, mruczeć, odmrukiwać. *Ventrem meum murmurari*. Farr. || Markotać, szmerać przeciw czemu, np. — *tarditatem poetae*. Apul.

MURO, *as*, *are*, (od *murus*). Obmurować, opatrzyć murem. || Ztąd *muratus*, a, um. Ob. MURATUS.

MURRA, Ob. MURRHA.

MURRHA albo MURRA, (MYRRHA), *ae*, *z*. (μύρρα, *lapidis genus, unde pocula murrina*, Greek. *μύρρινα*). Rodzaj kamienia, z którego robiono bardzo kosztowne naczynie do picia. Plin. Martial. Stat. || Zamiast *myrrha* t. j. myrra. Ob. Myrrha. || *Murra* też imię konia Cirenckiego. Inscr. ap. Murci.

MURRHATUS albo MYRRHATUS. Myrra albo wonnemi korzeniami przyprawny. Fest. Ob. Myrrhatus.

MURRHEUS, a, um, (od *murra*) i. q. *murhinus* i. e. *ex murra*, t. j. z kamienia, np. — *poculum*. Propert. t. j. naczynie z kamienia *murra*. || Też *poculum murrium*. Sen. || i. q. *myrrheus*. Ob. Myrrheus.

MURRHINUS, a, um. Zrobiony z massy albo z kamienia *murra*, np. *murrhina scil. vasa*. Plin. Naczynie do picia robione z tego kamienia. — *vitrum*. Id. Naczynie malowidłem udawane nakształt kamienia *murra*, czyli nakształt porcelany. — *potio*. Plin. Wino przyprawione wonnością myrry. || Piszze się też *myrrhinus*. || — *potio*. Plin. t. j. wino przyprawione wonnością myrry. Ob. Myrrhinus.

MURRHOBATHRARIUS albo MURROBATHRARIUS albo MUROBATHRARIUS, *ii*, m. (scil. *artifex*, od *μύρον* i. q. *unguentum* albo od *myrrha* i *βάθρον* i. e. *scala*, *seammum*, *solum*, też *caleus* od *βαίνο* t. j. chodzę) t. j. ten, co kobiece trzewiki perfumował wonnym balsamem. Plaut., si *lectio certa*. Inni czytają *murobactarii* zamiast *murobectarii* i. q. *μυροβέκται* od *μύρον*, balsam i *βέκτω*, zmaczam.

MURRICIDUS, i, m. Gnuśny, głupi. *Murricidum, ignavum, stultum Murricide homo. Fest. t. j. gnuśny człowieku.*

MURSA albo **MURSIA**, ae, ż. (Μούσα). Miasto w niższej Pannonii albo w Węgrzech, teraz *Essekt. Steph. Byz. Eutrop.* || **Mursia. Aur. Victor.** || Ztąd *Mursensis*, e, pluk. Należący do Mursy. *Hieron.* Inni czytają *Mursiensis*.

MURSIA. Ob. **MURSA**.
MURTA, ae, ż. (od *myrtus*). *Myrt. Cato.*
MURTATUS, **MURTEUS**, **MURTETUM**. Ob. **MYRTATUS**, **MYRTEUS** etc.

MURTIUS, a, um. Ob. **MURCIUS**.

MURUS, i, m. (podobno zamiast *moenus*, zatem i. q. *moene* albo *moenia*, albo od *οὐρός* zamiast *ὄρος* *Ion. i. e. terminus*). *Mur.* || Miasto, gdy często *muri* zowią miasta, np. *muri urbis. Cic. Muros instruire. Nep.* albo *aedificare. Ovid.* || albo — *ducere. Virg. t. j. miasta, mury wybudować, zbudować, wystawić, wywieść, wyprowadzić. Muros dirutos reficere. Nep.* Naprawić mury. *Muris urbem sepire. Id. Cingere muris oppida. Virg. Altitudo muri. Caes.* || Ztąd *muri* zamiast *urbs* (jak *moenia*), np. *repetens (i. e. rediens) patrios muros. Ovid.* || Prywatny mur. *Cic. Tac.* || Mur, przenośnie t. j. co ma podobieństwo do muru, np. wzgórek, pagórek albo mur z ziemi, grobla, tama, wał. *Aggeres, qui faciunt sine fossa, eos quidem vocant muros. Varr.* || Ohwód albo objętość garnka, skorupa. *Juvenal.* || *Muri. Sil.* Drewniane wieże na grzbietach słoniów. || Mur, przenośnie, obrona, schronienie. *Muri tranquillitatis atque otii. Cic.* t. j. obrona pokoju i wczasu. *Murus urbi civium virtus. Justin.* || *Crinalis murus. Claudian.* t. j. ozdoba głowy Cybele matki bogów, która się z wieżą na głowie maluje. || *Murus. Sall. t. j. meztwo, odwaga. Nie murus alienus est. Hor.* || Też o osobach, np. Achilles zwany *murus Grajum. Ovid.* || Parkan, ogrodzenie pospolite. *Cic.*

MUS, *māris*, m. (μῦς, mysz) — *araneus. Plin.* Rodzaj jadowitej myszy. || *Popielica, gronostaj. — marinus. Plin.* Żółw. — *africanus. Plant.* Też cudzoziemski. — *alatus. Non.* Nietoperz. — *alpinus, montanus. Plin.* Świszcz. — *indicus.* Wydra indyjska. *Mus major. Plin.* Szczur domowy. || *Petron.* Wyraz wzgardy. || *Mures ferrum rodunt*, przysł. *Sen.* Wielka zmiana, wielkie trudności zachodzą. || W przyp. drug. *murum* zamiast *murium*, np. *perniciēs murum. Arnob.* *Stercus murum. Fest.*

MUSA, ae, ż. (Μούσα). Jedna z dziewięciu siostr, córek Jowisza, bogini wyzwolonych nauk i sztuk. || Imiona są te wedle Anzoniusza: *Melpomena*, muza tragiczna; *Talia*, muza komików. *Słodkomówna Euterpe*, *Terpsichore*, muza lutni. *Erata*, muza od wesołych pieśni, tańców i muzyki. *Kalliope* bohaterским przewodniczy wierszom. *Urania* bada ruch planet i gwiazd. *Polihymnia* gestem wszystko ożywia. || *Przez*

zamianę. *Virg. Rym, pieśń.* || *Cic.* Wszelka wyzwolona nauka. || *Crassius Musa. Quint.* Grubo, poprostu, niekształtnie. — *pedestris. Hor.* Wiersz pospolity, miernym stylem pisany, jakimi są satyry. || *Nulla Musa. — in vita. Varr.* Bez wdzięku, bez gustu, mimo talent.

MUSAEUM. Ob. **MUSEUM**.

MUSAEUS, i, m. (Μωσαῖος). *Virg.* Starożytny poeta, który żył za czasów Orfeusza.

MUSAGETES, ae, m. (Μούσα i ἄγος, prowadzący). *Ovid. Plin.* Wódz i towarzysz Muz, przydomek Apollina i Herkulesa.

MUSCA, ae, ż. (μῦσα). *Varr. Macha*, o-wad. || *Puer abigie muscas. Cic.* Mówią o ludziach przykrych i natrętnych. || *Musca. Plant.* Człowiek bardzo ciekawy, pasorzyt, pochlebca. || *Liv.* Przeczisko rzymskie z rodziny Semproniuszów.

MUSCARIUM, ii, n. (od *muscarius*, a, um) *scil. instrumentum.* Wachlarz, oganka, narzędzie do oganiania much. *Mart.* || Szczotka do chłodeżenia sukien. *Plin.* || Rodzaj bukietu u wierzechu łodygi pewnych roślin, gdzie są nasiona. || Kosmaciny, włochaciny pewnych roślin. *Id.*

MUSCARIUS, a, um, (od *musca*). Zatrudniający się muchami, tyczący się much, należący do much, np. *araneus muscarius. Plin.* t. j. pajak łowiący muchy. || Ztąd *muscarium scil. instrumentum.* Oganka na muchy. *Martial.* || *Muscarium* w ogólności ogon u zwierząt dla opędzenia much, np. ogon koński. *Muscaria pavonina.* t. j. ogony pawie. || Część albo główka pewnej rośliny, gdzie są nasiona. *Plin.* np. *semina in muscariis dependente. Plin.* || — *clavus. Vitr.* Ćwiek z szeroką i płaską główką.

MUSCERDA, ae, ż. (od *mus* i *merda*). Gnój myszy. *Plin.*

MUSCIDUS, a, um, (od *muscus*). Mszysty, pełen mchu, np. — *pumex. Sidon.*

MUSCIPULA, ae, ż. i **MUSCIPULUM**, i, n. (od *mus* i *capio*). Łapka na myszy. *Varr. Phaedr.*

MUSCO, as, are. Ob. **EMUSCO**.

MUSCŌSUS, a, um, (od *muscus*). Pełen mchu, mszysty, mchem obrosły. — *sons. Virg. — prata. Varr. — pumex. Plin. Catull. Propert.* *Nihil muscosius. Cic. Q.*

MUSCULA, ae, ż. (zdrobn. od *musca*). Mała mucha, muszka, mówiące zmniejszającym sposobem. *Augustin. Arnob.*

MUSCULOSUS, a, um, (od *museulus*). Cielisty, siła ciała mający, mięsisty. — *cor. Cels.* — *locus. Id.* — *pectus. Colum.*

MUSCULUS, i, m. (zdrobn. od *mus*). Myszką albo mysz, mówiące zmniejszającym sposobem. || *Plin.* Rodzaj ryby morskiej, o której powiada, że jest przewodnikiem wieloryba. || *Cels.* Muszkuł. || *Feget.* Szopa wojenna.

MUSCUS, i, m. (μύσχος, gałazka). *Ovid.* Mch skalny albo drzewny. || *Museum*, i, n. *Hier.* Muskus, wonność.

MUSEIARIUS, ii, m. (*scil. artifex*) od *museum, musivum i. q. musivarius*. Ob. *Musivarius. Inscr. ap. Grut.*

MUSEUM, i, n. albo **MUSIUM**, ii, n. (μουσῖον). *Philostat.* Świątynia i wyrocznia Muz. || *Suet.* Miejsce, biblioteka czyli akademija Alexandryjska Ptolemeusza Filadelfa, gdzie uczeni publicznym kosztem byli utrzymywani. || *Plin.* Grota sztucznie zrobiona.

MUSEUS, a, um, (μουσῖος). Tyczący się Muz, np. *museum scil. aedificium.* Miejsce Muz, świątynia Muz, biblioteka albo sala do nauk. *Suet. Ob. Museum.* || Ztąd poetycki, muzyczny, np. — *lepos. Lucr. — mele. Id.* || i. q. *musivus*. Mozaiczny, mozaikowy, roboty mozaicznej, np. — *opus. Inscr. ap. Spon.* || Ztąd podobno *Museum scil. opus.* Robota mozaikowa albo grota, np. *in aedificiis, quae musca vocant. Plin.*

MUSIA zamiast **MYSIA** mawiali starożytni, jak *Suria* zamiast *Syrija. Donat. ad Terent.*

MUSICA, ae, ż. (od *Musa* albo *Musice*, es, ż. (μουσική *scil. τέχνη*). Muzyka. Pod nazwaniem muzyki Grecy brali za jedno poezję i mądrość. *Cic. Auson. Quintil.*

MUSICANI, orum. Naród w Indii mieszkający nad brzegami Gangezu i Indus. *Curt.*

MUSICARIUS, a, um, (od *musica*). Który sprzedaje instrumenta muzyczne, należący do instrumentów muzycznych. || Ztąd *musicarius scil. artifex.* Rzemieślnik instrumentów muzycznych. *Inscr. ap. Grut.*

MUSICATUS, a, um. Muzyczny. — *cantilena. Apul.*

MUSICE, es. Ob. **MUSICA**.

MUSICE, psk. (od *musicus*, a, um *Greck. μουσικός i. e. concinne, eleganter*). Wspaniale, świetnie, znakomicie. — *aetatem agere. Plant.* t. j. żyć wspaniale, świetnie.

MUSICUS, a, um, (μουσικός). Tyczący się muzyki, należący do muzyki, muzyczny, muzyczny, np. — *leges. Cic.* Prawidła muzyki. — *sonus citharae. Phaedr.* *Musiciis modis cantica excipere. Quintil.* *Musica ratio numerorum. Quintil.* *Ingenium facile ad rem musicam. Gell.* t. j. muzyk. *In musicos pedes venarum pulsu descripto. Plin.* t. j. podług rozmiarów i taktu muzyki. — *agon. Suet.* albo *certamen. Id.* t. j. zapasy, emulacja między muzykami. *Ars musica. Plin.* Muzyka, sztuka, kunszt muzyki. || Ztąd *Musicus*, i, rzeczow. Muzyk, biegły muzyk, np. *qui se haberi voluit musicum. Cic. Nec musicos intelligent. Quintil.* || Też *Mierwa* jako posag *Demetriusza* zowie się *Musica. Plin.* || Ztąd *musica*, ae, albo *musice*, es, *scil. ars, (μουσική scil. τέχνη)*. Muzyka. || *Musica, orum, scil. studia.* Muzyka, np. *dedere se musicis. Cic. Ut in musicis numerata est voces, in geometria linamenta etc. Id. Fac periculum in literis, in musicis. Ter.* t. j. czyn próby z sobą etc. || Tyczący się poezji, sztuki rymotwórczej, należący do poezji, poetycki, np. *studium musicum. Ter.*

Tom II.

Począ, sztuka rymotwórcza, też *ars musica. Id.* || Ztąd *musicus*, rzeczow. Poeta. *Auson.* || Tyczący się naukowości, nauki, erudycji, literatury, należący do nauk, naukowy, np. *ludus musicus*, np. *profanum vulgus, a ludo musico diversum. Gell.* || *Pes musicus.* Miara wiersza pięciogłoskowa, składająca się z jednej długiej, krótkiej, długiej i z dwóch krótkich zgłosek, np. *temperantia. Diomed.*

MUSIGENA, ae, m. ż. (od *Musa* i *gigno*). Syn albo córka Muzy. *Rufin.*

MUSIMO albo **MUSMO**, onis, m. (μουσῖον, *Strab.*) Mieszaniec, zwierzę ze dwóch zwierząt różnego gatunku spłodzone, osiel, muł, albo kon matego wzrostu, też rodzaj barana z siercią podobną do koziej, np. *asinum aut musinonem, aut arietem. Cato. ap. Non.* *Qui vendit equum musinonem. Lucil.* *Genus musinonum, caprino villo. Plin.* t. j. mieszaniec baran z kozłą siercią. *Musinonem dicit duem gregis. Serv. ad Virg.*

MUSINOR, aris, ari. Poigrać, pieścić się, cacać, umizgać się, np. *dum ista musinamur. Plin.* Ob. **MUGINOR**.

MUSIVARIUS, ii, m. (od *musivum scil. opus*) *scil. artifex.* Rzemieślnik od roboty mozaikowej. *Cod. Justin.* || Właściwie jest ptak, *musivarius*, a, um. Należący do roboty mozaikowej.

MUSIUM. Ob. **MUSEUM**.

MUSIVUS, a, um, (μουσικός) zatem zamiast *musicus*, a, um. Tyczący się mozaicznej roboty, albo mozaicznego malowidła, np. *pictum de musivo. Spartian.* *Musivo picta sunt. Augustin.* || *Opus museum. Inscr. ap. Spont.* Ob. **MUSCUS**.

MUSSO, Ob. **MUSIMO**.

MUSSATIO, onis, ż. (od *musso*, are) i. q. *musitatio. Ammian.* Szeptanie, markotanie, mruczenie.

MUSSITATIO, onis, ż. (od *musso*, are). Przekąsywanie głosu, milczenie, np. *psa. Apul.*

MUSSITO, as, are, (częstotl. od *musso*, are) i. q. *musso*. Niegłośno, niedonośnie mówić, szeptać, markotać, mruczeć, cicho, niegłośno mówić, np. *haec mecum mussito. Plant.* *Quidam mussitantes — adpellabant. Liv.* t. j. szepotali, mruczeć sobie. || *Milceć, zamilceć eo, zaciąć się, przekąsywać słowa albo głos, np. — injuriam. Ter.* t. j. zamilceć krzywdy. — *timorem. Apul.* *Egone haec musitem? Plant.* Mamże to zamilceć? || *Milceć, umilknąć, zamilceć, ani przekąsnąć, ani ruszyć językiem, np. metu mussitant. Plant.* *Ergo, si sapias, mussitabis. Plant.* Jeśliś mądry, umilknieś, ani ruszysz językiem.

MUSSO, as, avi, atum, are, (od *mutio. ire*) i. q. *mussitare*. Mówić co niegłośno, szeptać, szemrać, mruczeć, cicho, powolnie mówić, niechcieć wyraźnie mówić. *Interdum mussans. Plant.* *Mussantesque inter se rogabant. Liv.* t. j. szepcząc, mruczając. *Medicina mussabat timore. Lucr.* (zamiast

medici. || Zład milezić, zamilknąć. *Non decet mussare bonos. Enn. ap. Fest. Mussantque patres. Virg.* || Lękać się powiedzieć co, np. dicere mussant. *Virg. Mussantes medicos. Plin.* || Mruczeć, np. *apes mussant. Virg. t. j. brzęczą pszczoły.*

MUSSOR, *aris, atus sum, ari, dep.*, zamiaszt musso. Szmrać, mruczeć, szeptać, np. *discumbimus mussati. Farr. ap. Non.*

MUSTACE, *es, z.* Rodzaj wawrzynu z wielkim liściem. *Plin.*

MUSTACEUS, *a, um.* Moszczowy, z moszczu, (od *Mustum* albo wawrzynowy (od *Mustace*) zład *mustaceum* (*seil. libum*). *Juvenal.* i *Mustaceus. Cato seil. libus.* Ciast, placek zmieszany z winem słodkimi i z liściem laurowym. *Plin.* || *Laureolam in mustace querece. Cic.* przysłow. t. j. nadaremnie silić się, pracować.

MUSTARIUS, *a, um.* (od *mustum*). Zajmujący się moszczem, tyżący się moszczu, należący do moszczu, np. — *ureus. Cato. t. j. dzbanek od moszczu.*

MUSTELA albo MUSTELLA, *ae, z.* (od *mus*). Łasica, laska. *Plaut. Hor. Phaedr.* Szczególnie *Plin.* Dwa rodzaje lasie, *domesticum i sylvestre genus.* || Rodzaj ryby, minog, lampreta. *Colum. Plin.*

MUSTELATUS albo MUSTELUATUS, *a, um.* Siwawy, piegaty. *Apul.*

MUSTELINUS albo MUSTELLINUS, *a, um.* (od *mustela*). Od lasie, należący do lasie, lasiezkowy, siwawy, piegaty, np. — *utriculus. Plin.* — *color. Terent.* Łasiezkowy kolor.

MUSTELLA. Ob. MUSTELA.

MUSTELLAGO *terrestris, i. q. laurago, chamaedaphne. Apul. de herb.* Barwinek.

MUSTELLINUS, *a, um.* Ob. MUSTELINUS.

MUSTELUATUS, *a, um.* Ob. MUSTELATUS.

MUSTEUS, *a, um.* (od *mustum*). *Col.* Moszczowy, słodki, młody, świeży jako wino pierwaj, niżeli kisać zaczyna. — *casens. Plin.* Ser śmietankowy. — *piper. Id.* Świeży pieprz. — *liber. Plin. j.* Nowa książka. *Mustea virgo. Non.* Młoda dziewczyna.

MUSTICUS zamiast mysticus znajduje się w MSS.

MUSTRICOLA, *ae, z.* i. e. *machinula ex regulis, in qua caleans novus suitor.* Kopyto a szewca. *Mustriulam in dentes impingam tibi. Afran. ap. Fest.* || *Mustriacula machina ad stringendos mures.* Łapka na myszy. *Isid. Gloss.*

MUSTULENTUS, *a, um.* (od *mustum*) i. q. *mustens.* Pelen moszczu t. j. wina młodego. np. — *autumnus. Apul. Mustulentae autumni deliciae. Apul. Aestus mustulentus nares adtigat. Plaut. ap. Non.*

MUSTUM. Ob. MUSTUS.

MUSTUS, *a, um.* (*Foss.* od *μύθος*, młody, świeży). Młody, nowy, świeży, np. — *agna. Cato. ap. Prisc.* — *virgo, si musta est* zamiast *mustea. Naev. ap. Non.* t. j. młoda

jeszcze panna. Ob. *Musteus.* || Zład *vinum mustum. Cato.* albo *mustum seil. vinum.* Młode jeszcze wino t. j. moszcz, np. *mustum dulce. Virg. Mustum novum. Plin.*, *mustum Falernum. Prudent. t. j. młode wino, moszcz Falernijski.* || W liczb. mnog. *musta. Plin.* Moszcz, samotręś, z którego się wino wyrabia. *Tibull. Martial.* || Przenosić *mustum olei. Plin.* Młoda, świeża oliwa.

MUTA, *ae, z.* (*dea*) (od *mutus, a, um*). Bogini, inaczej *Lara* i *Larunda* zwana, matka domowych bożków, którą Jowisz ośmił. *Ovid. Lactant.*

MUTABILIS, *e, pluk.* (od *muto, are*). Odmienny, zmienny, niestaly, np. *corpus mutabile est. Cic.* — *vulgi animus. Liv.* — *fides. Liv.* *Fultu mutabilis. Hor.* *Varium et mutabile semper femina. Virg. t. j. zawsze odmienna i niestala kobieta.* *Mutabile pectus. Ovid. Quid mutabilis. Val. Max. Mutabilissimae sunt voluntates deorum. Porcii. Latron.*

MUTABILITAS, *atis, z.* (od *mutabilis*). Odmienność, zmiennosc, np. — *mentis. Cic.* też *Martian. Cap.*

MUTABILITER, *psk.* (od *mutabilis*). Odmienne, niestale, zmiennym sposobem, np. *instabilis animus ardens mutabiliter avet habere et non habere. Farr. ap. Non.*

MUTACISMUS, *i, m.* (*μυταξιμός*). Gatupek zająkania się zależący na powtarzaniu liter M. B. P.

MUTATIO, *onis, z.* (od *muto, are*). Zmiana, odmiana, np. — *consilii. Cic.* *Facienda est mutatio morum. Id. t. j. odmiana obyczajów.* || *Revolucya. Tantus motus mutationesque moliri. Cic.* || Zmiana pobytu, bytności. *Plin.* || Odmiana stanu, rzeczy, np. *cupido mutationis. Tac.* || Zamienienie, zamiana, frymarki, np. — *vestis. Ter.* — *officiorum. Cic.*, zład zamiana koni, pocztowej stacji, zamiana pocztu. *Cod. Justin. Ammian.*

MUTATOR, *oris, m.* (od *muto, are*). Odmieniacz, który co odmienna, np. — *anni. Lucan.* || Kupiec, handlarz, np. — *mercis. Lucan. Arnob. Mutator equorum. Val. Flacc. t. j. przeskakujący z konia na konia.* — *domorum. Stat.* Przeprowadzający się z miejsca na miejsce.

MUTATORIUS, *a, um.* (od *muto, are*). Tyżący się odmiany, zmiany, zamiany, np. — *indumentum. Tertull. t. j. zamiana odzieńia.* *Mutatorium Caesaris. Rufin. t. j. zamiana miejsca, domu.*

MUTATUS, *us, m.* (od *muto, are*) i. q. *mutatio. Tertull.*

MUTATUS, *a, um.* (imsl. od *muto, are*). Odmieniony. — *in deterius in pejorem partem. Cic.* — na gorsze. — *ab illo. Virg.* Nie ten, co był pierwaj. || *Mutatum vinum. Hor.* Zepsute wino. — *balsamum. Plin.* Sfałszowany balsam. || *Virg.* Przesadzony. || *Id.* Przeobrażony, przekształcony.

MUTESCO, *seis, seere*, (od *mutus*). Znie-mieć, oniemić, umilknąć, np. — *vox. Apul.*

— *tempora. Cod. Theod. Cuncta illa velut mutescencia tacerunt. Martian. Cap.*

MUTICUS, *a, um i. q. mutilus.* Gomoly, niespiczasty, tepokonezaty, np. — *spica. Farr.*

MUTILAGO, *inis.* Roślina i. q. *tithymalus* w rodz. żeńskim. *Apul. de herb.*

MUTILATIO, *onis, z.* (od *mutilo, are*). Skaleczenie, np. — *levis. Cels.*

MUTILATUS, *a, um.* (imsl. od *mutilo, are*). Skaleczony, obcięty. — *exercitus. Cic. t. j. zmniejszone wojsko.*

MUTILO, *as, avi, atum, are*, (od *mutilus, a, um*). Skaleczyć, obciąć, np. — *ures. Liv.* — *nasum. Id.* — *corpora. Curt.* — *ramos. Ovid.* || Przenosić. — *aliquem. Ter. t. j. przemoc kogo.* — *verba. Plin.* Kaleczyć słowa. || Skaleczyć, t. j. zmniejszyć, np. — *exercitum.* — *patrimonia. Cod. Justin.* — *juris libertatis. Ibid.*

MUTILUS, *a, um.* (*μύτιλος* i. e. *mutilus*, *cornibus carens* t. j. bez rogów) *Caes.* Skaleczony, obcięty, niecały, gomoly, niespiczasty, tepokonezaty. — *cornibus. Caes.* Który ma rogi obcięte. *Mutula navis. Liv.* Nadwreżony, okręt. || *Nemes. Eysy.* || *Cod. Theod.* Który sobie poobcinał palce, aby uniknął służby wojskowej. || Przenosić. *Mutula loqui. Cic. t. j. niedługo, krótko mówić, też mutila sentire. Id.* || *Mutilus. Ob. Mytilus.*

MUTINA, *ae, z.* Miasto we Włoszech, teraz Modena. *Cic. Nep. Mela. Lucan.* || *Mutinsensis, e.* Należący do miasta Mutiny, Mutineński. — *ager. Plin.* — *mula, i. e. obsidio, bellum. Id.* — *arma. Ovid.*

MUTINUS albo MUTUNUS, *i, m.* (od *muto, onis*) i. q. *Priapus.* Prijap, bożek. *Lactant. Augustin.*

MUTIO albo MUTTIO, *is, iui, itum, ire*, (od *mu*). Trauąć, mruczeć, markotać, warczeć. — *nikil audet. Ter.* Nie śmie ani burknąć. *Si mutiverit. Plaut.* Jeśli bąknie, jeśli burknie. || Zład beczec jak kozieł. *Auct. carn. de Philom.*

MUTITIO albo MUTTITIO, *onis, z.* (od *mutio, ire*). *Plaut.* Trunienie, bąknienie, mruczenie, markotanie, burczenie.

MUTITO, *as, are*, (częstotl. od *muto, are*). Zamieniac, mieniać się. || Zład *mutitare seil. convivio. Gell. t. j. nawzajem siebie traktować, wzajemnie sobie sprawiać ucztu.*

MUTITUS, *a, um.* Ob. MUTIO.

MUTO, *as, avi, atum, are*, (właściwie przez skróć. zamiast *movito, are*). Ruszyć, poruszyć, np. *neque se luna quoquam mutat. Plaut. t. j. niechże nie rusza się z miejsca na miejsce.* *Mutari finibus. Liv. t. j. wychodzić, występować z granic.* *Civitate mutari. Cic.* Wychodzić z miasta, byż pozbawionym miasta. || Odmienić co na co, zamienić. *vellera. Virg.* Farbować wełnę. — *pulvere. Ovid.* W proch obrócić. — *fidem. Ter.* Nie dotrzymać wiary, słowa. — *animum. Ter.* — *sententiam, mentem. Cic.* Odmienić zdanie,

zamysł, postanowienie. — *mores. Ter.* — ohyezaje. — skłonności. — *humor.* || *Haud mutio factum. Ter.* Nie żaluję tego, com uczynił. *Nihil mutat. Ter.* Nie nieustępuje. || Odmienić się. — *in horas. Hor.* Odmieniac się co moment. || Przenosić się. — *se loco, locum loco. Hor.* Przeprowadzać się z jednego miejsca na drugie. — *solum. Cic.* Idź na wygnanie. — *terras. Hor.* Jechać do obcych krajów. || — *orationem. Cic.* Styl odmienić. || *Sen.* Przełożyć tłumaczyć. || Odmieniac, frymarezyć. — *juventa. Caes.* Zmienić pocztowe konie. — *rem aere. Cic.* Kupić co za pieniądze. — *amplexu brachia. Prop.* Uściśkać się. || — *gaudium maerore. Plin. j.* Przepłacać wesele smutkiem. *Mutor in pejor Sen.* Gorszym się staję. || *Non mutat. Pandect.* Nie szkodzi.

MUTO, *onis, m.* (*Foss.* od *μυτρός*) i. e. *penis.* Wstydlivy członek mężki. *Hor. Lucil.*

MUTENIATUS, *a, um.* (od *muto, onis*) i. e. *mutone praeditus, pene instructus.* Opatrzony w członek wstyplivy mężki. *Martial.*

MUTONIUM, *ii, i. q. muto.* *Petron.* Ob. MUTINUS.

MUTUO, *ire.* Ob. MUTIO.

MUTUARIUS, *a, um.* (od *mutuus*) i. q. *mutuus.* Wzajemny, względny, np. *operas mutuarias cum vicinis cambire. Apul.*

MUTUATICUS albo MUTUATITIUS, *a, um.* (od *mutuor, ari*). Pożyczalny, gdy ja komu albo mnie kto pożycza, pożyczony u kogo do używania, np. *pecuniae mutuaticae. Gell.* Inni piszą *mutuaticae.*

MUTUATICUS, *a, um.* Ob. MUTUATITIUS.

MUTUATIO, *onis, z.* (od *mutuor*). Pożyczanie komu czego, np. pieniądze. *Cic.* Zład *translationes quasi mutationes sunt. Cic.*

MUTUATITIUS. Ob. MUTUATICUS.

MUTUATUS, *a, um.* (imsl. od *mutuo, are*). Ten co pożyczyl. *Val. Max.* || Pożyczony. *Plin.*

MUTUE, *psk.* (od *mutuus, a, um*). Wzajemnie, zaś, znowu, np. *quibus (officiis) quando non mutuo respondetur. Cic. t. j. zaś, znowu, wzajemnie.*

MUTUITER, *psk.* (od *mutuus, a, um*) i. q. *mutue.* Wzajemnie, nawzajem, np. — *amare. Farr. ap. Non.*

MUTUITO, *as, avi, atum, are*, albo *MUTUITOR, ari*, (od *mutuo* albo *mutuor*). Chcieć pożyczyc od kogo, wziąć na kredyt. *Mutuitanti. Plaut.*

MUTULUS, *i, m.* (od *mutilus, a, um*). *Vitr.* Kroksztyny drewniane albo kamienne ze ściany wypuszczone, albo przysadzone do bialek. || Młoda podpora do utrzymania gżemu w porządku doryekim. || Muszla, koncha, skorupa. Ob. *Mytilus.*

MUTUNUS. Ob. MUTINUS.

MUTUO, *psk.* Wzajemnie, zaś, znowu, jest przyp. szóst. od *Mutuum. Ob. Mutuus.*

MUTUO, *as, avi, atum, are*, (od *mutuum*) i. q. *mutuor.* Pożyczyć od kogo, pożyczyc, np. *ad amicum currat mutuatum,*

mutuel mea causa. Caecl. ap. Non. || Ztąd przenośnie, zapożyczyć się u kogo, wziąć z kąd, brać, np. *regem a finitimis mutuasset. Val. Max.* || Też imsl. *Mutuantis, mutantes. Id. Lunam mutuata a sole luce fulgere. Plin.*

MUTUOR, *aris, atus sum, ari*, (od *mutuum*). Pożyczyć co od kogo rzecz albo pieniądze. — *pecunias. Caes. Suet. Mutuari ab aliquo. Cic.* Pożyczyć u kogo. *Cogor mutuari. Cic.* Muszę pożyczyć. *Facta mutuan-di copia. Tac.* || O rzeczach, wziąć co z kąd, brać co, np. — *subtilitatem ab Academia. Cic.* — *consilium ab amore. Liv.* — *praesidium ab audacia. Tac.* — *praesidium ab innocentia. Val. Max.* — *verbum a simili. Cic.* t. j. mówić przenośnie, metaforycznie. *Virtus nomen a viris mutuata est. Cic.* || Też wziąć, odebrać, dostać, przyjąć, przystać, np. *corpora mutuatur spiritum humanum et sentiunt. Apul.*, też — *regem a finitimis. Val. Max.*

MUTUS, *a, um*, (podobno od głosu *mu*, który wydaje niemy. *Foss. od μῦτος*). Niemy, który nie mówi, który mówić nie może, albo mówić nie chce, młeczacy, np. *lex est mutus magistratus. Cic. Satius est mutum esse. Id. Muta bestia. Cic. Mutae pecudes. Cic. Q. — animalia. Juvenal.* || Ztąd *muta persona*. Niema osoba w komedii. *Muto imperas (scil. mihi). Plaut. t. j. będę młeczal. Mutus illico scil. factus est. Ter. t. j. onie-miał, zamilkł. Dea Muta. Ob. Muta. Przenośnie. Omnis pro nobis gratia muta fuit. Ovid. t. j. nie za nami nie powiedziała. || Niemy, niewydający głosu, młeczacy, np. — *imago. Cic. Nihil me mutum potest delectare, np. posag. Cic. — arena. Sil. — piscis. Hor. Consonantes mutae. Quintil.* Nieme spółgłoski, np. *B. C. D. G. etc. Mutae artes picturae. Cic.* Niema malarka. || Młeczacy. — *personae. Ter.* Osoby młeczące. || — *res. Cic.* Rzeczy nieżywotne. || — *magistri. Gell.* Księgi. || *Mutum tintinabulum. Plaut.* Dzwonek bez głosu. — *mare. Sen.* Ciche morze. — *fundi instrumentum. Ferr.* Narzędzie rolnicze. — *forum. Cic.* Izba sądowa w młeczeniu. — *a litteris tempus. Cic.* Czas głuchy nauk. || *Stat. Ciemny. Muti lapides. Hyg.* Kamienie bez napisów. || *Muta exta. Fest.* Trzewa nie nierokujące na przyszłość.*

MUTUUS, *a, um*, (od *mutare*). Pożyczo-ny, do pożyczenia, np. *numos dare mutuus. Plaut.* Pożyczyć pieniędzy. *Pecuniam dare mutuum. Cic.* — *quaerere argentum mutuum. Plaut.* Chcieć pożyczyć pieniędzy. *Dare frumentum mutuum. Cic.* Pożyczyć komu zboże. || Ztąd przenośnie albo żartobliwie. *Pudorem sumere mutuum. Plaut.* Pożyczyć od kogo wstydlivość, kiedy kto żadnej nie ma. || Pożyczony z procentem, np. *pecunias mutuas fenore quaerere. Liv.* || Ztąd *Mutum* rzeczow. To co się pożycza, pożyczka, pożyczanie, np. *datio mutui. Paul. in Pandect.* || Wzajemny, względny, równo odpo-wiedny, np. *mutua beneficia. Nep. Mutua*

benevolentia. Cic. — *voluntas erga aliquem. Cic. Mutuis animis amantur. Catull.* *Mutua inter se convivia curant. Virg.* || Ztąd *Mutum*, rzeczow. Wzajemność, wzajemne po-stepowanie względem drugiego. *Cic. Mutuum facere. Plaut. t. j. postepować z wzajemno-scią, zawdzięczyć. || Ztąd Mutuo w przyp-szóst. Wzajemnie, wzajemnym sposobem, np. fac valeas meque mutuo diligas. Planc. in Cic. || Per mutua i. e. mutuo, vicissim, np. pedibus per mutua nexis. Virg. t. j. wzaj-emnie, nawzajem.*

MY

MYA, *ae, z. (μῦα). Plin.* Rodzaj konchy albo perły około Bosforu Trackiego. || *Id.* Wyspa niedaleko Karyi.

MYACANTHON albo **MYACANTHOS**, *i.* Tak zwany Grecki dziki asparag (corru-da). *Hunc intelligo sylvestrem asparagum, quem Graeci hormentum aut myacanthon vocant. Plin.*

MYACES, *um*, (*μῦαξ* od przyp. pierwsz. *μῦαξ, myax*). Rodzaj muszli, konchy, skorupki, małza, albo w ogólności muszle kon-chy, skorupki (*mityli*). *Plin.*

MYAGROS, *i.* (*μῦαγρος. Dioscor.*) Lnian-ka, roślina pomoćna na wrzody w gbie.

MYCALE, *es, z. (Μυκάλη). Steph. Byz.* Miasto i góra w Karyi. || *Mycalaenus, a, um. Claudi. i Mycalensis, m. z. is, n. se. Val. Max.* Należący do tego miasta.

MYCALESSOS albo **MYCALESSUS**, **MY-CALESOS**, *i, m.* (*Μυκαλῆσος*). Góra i mia-sto w Beocii. *Stat. Plin.* || *Micalesius, a, um.* Należący do tej góry albo do miasta. *Stat.*

MYCEMATIAS, *ae, m.* (*μυγματίας*). Ro-dzaj rzeźącego trzęsienia ziemi. *Ammian.*

MYCENA, *ae, z. MYCENE, es, z. i MY-CENAE, arum, z. (Μυκήναι). Virg.* Miasto w Peloponezie. || *Myceaeus, a, um. Ovid. i Mycenensis, m. z. is, n. se. Cic.* Miceński, od Miceńów, Agamemnoni. — *rates. Prop.* Flota Greków pod wodzą Agamemnona. — *flamma. Stat.* Ogień Greków, którym Troja spłonęła.

MYCENIS, *idis, z.* z Myceny, Mycenska. *Ovid. t. j. Ifigenija, córka Agamemnona, króla Mycenów. || Miasto zbudowane przez Agamemnona w Krecie. Fell.*

MYCETIAS, *ae, m.* (*μυκητίας*) *i. q. My-cematias. Apul. de mundo.*

MYCONOS albo **MYCONUS**, *i, z.* (*Μυ-χόνος*). *Ovid.* Wyspa Cykladzka na morzu Egiejskiem. || *Myconius, a, um. Terent.* Na-leżący do Mikonu. || *Myconii, orum. Plin.* Mieszkańcy tej wyspy.

MYDRIASIS, *is, z.* (*μυδρίασις*). *Cels.* Choroba oczna, zrzenica oka bardzo wielka. || Rozszerzenie chorobne zrzenicy.

MYELITIS, *idis, z.* (*μυελίς*, szpik). Za-palenie szpiku paciierzowego.

MYGDONES, *um, m. mnog.* (*Μυγδό-νες*). *Plin.* Naród Macedoński.

MYGDONIA, *ae, z. (scil. regio) (Μυγδό-νια, scil. γῆ). Plin.* Kraj w Macedonii. || *Id.*

Frygija. || *Id.* Mezopotamija. || *Solin.* Bity-nija, tak nazwana niegdys Migdonija.

MYGDONIDES, *ae, m. i. e. filius Mygdo-nis. Virg.* Syn Mygdony.

MYGDONIS, *idis, z.* z Mygdonii, Mygdon-ka t. j. z Frygii, Frygijska, Lydijska, np. — *nurus. Ovid. t. j. Lydijska, Frygijska.*

MYGDONIUS, *a, um, (Μυγδόνιος).* My-gdoński, Frygijski. — *regnum. Hor.* — *mater. Val. Flacc.* t. j. bogini Cybele. — *senex. t. j. Titonus. Stat. Midas. Hygin.* Król Myg-donki.

MYIAGRUS albo **MYIAGROS**, *i, m.* (*μῦ-αγρος*). *Plin.* Much łowczy, śmieszne prze-zwisko bóstwa, które się trudniło zabija-niem much.

MYIODES, *i. q. myiagrus. Ob. MYIA-GRUS.*

MYISCA, *ae, z. i MYISCUS, i, m. i. e.* *species myacum.* Rodzaj bardzo małych mu-szli. *Plin.*

MYLAE, *arum, z. (Μύλαι. Strabo.)* Mia-sto w Syceylii. *Plin. Suet.*, teraz Milazzo.

MYLASENUS, *a, um.* Tyczący się miasta Myle. — *bellum. Auson.*

MYLOECUS albo **MYLOECOS**, *i.* (*μῦ-λοικος i. e. habitans molam, od μῦλη, młyn, οἰκῶν, mieszkam*). Rodzaj mola, który prze-mieszkawa we młynie, np. *Alterum genus blattarum myloecum adpellant, circa molas fere nascens. Plin.*

MYNDENSIS, *e. Ob. MYNDUS.*

MYNDUS albo **MYNDOS**, *i, z.* Miasto w Karii. *Liv. Mela. Plin.* || Ztąd *Myndensis, e, np. Myndenses.* Mieszkańcy miasta Myndus. *Cic.*

MYO BARBUM LIBERI PATRIS. Jest ty-tuł epigramatu. *Auson.*, co to ma znaczyć, niewiadomo. *Scalig.* wyprowadza od *μῦς i. e. mus i barba, quod cantharus interpretatur, t. j. konew do wina.*

MYOCTONOS, *i, m.* (*μυοκτόνος*, zabija-jący myszy) *i. e. genus aconiti.* Rodzaj to-jadu, jadownego ziela, które truje myszy. *Plin.*

MYOLOGIA, *ae, z.* (*μῦον*, muszkuł; *λό-γος*, mowa). Nauka o muszkułach.

MYOPARO, *onis, m. Fest.* Brygantyna, okręt lekki wojenny. || *Cic.* Okręt rozboj-niezy.

MYOPHONOS albo **MYOPHONON**, *i.* (*μυοφόνος*, zabijająca myszy). Rodzaj rośliny *i. q. myocetonus. Plin.*

MYOPS, *opsis, r. wspóln.* (*μῦωψ*). Słaby, mdły wzrok mający. *Ulp. in Pandect.*

MYOSITIS, *idis, z.* (*μῦων*). Zapalenie muskulu.

MYOSOTA, *ae i MYOSOTIS, idis, z.* (*μῦς, mysz, ὠτίς, ucho*). *Plin.* Mysze ucho, roślina, pacieryczka, ziele.

MYOSOTOS, *i.* (*μυσοτήν*) *i. q. alsine*, rodzaj rośliny, podobno ptasia mięta, kurzy-ślep. *Plin.*

MYRA, *orum, (Μύρα. Strabo.)* Miasto w Lycii. *Plin.*

MYRAPIA albo **MYRAPPIA PIRA**, (*μῦ-ρον, wonny olejek; ἄμρον, gruszkia*). *Plin.* Rodzaj gruszeki.

MYRICE, *es* albo **MYRICA**, *ae, z.* (*μῦ-ρίκη*). Tamaryszek, krzew. *Virg. Ovid. Plin.* || Ztąd przysłowie mówią o rzeczach niepo-dobnych: *corticebus sudent electra myrice. Virg.* albo *jacturas poma myricas sperat. Ovid.* || Wyspa w Etiopii. *Ptolem.* || *Nymfa.*

MYRICINA, *ae, z.* Myrycyna, pierwia-stek w wosku zawarty.

MYRIONIMA, *ae, z.* (*μυριώνυμος*) t. j. mająca bez liku imiona. Przydomek bogini Izis. *Inser. ap. Grut.*, podobnie przydomek Cerery, Wener, Junony, Dijsany. *Apul.*

MYRIOPHYLLON, *i, n.* (*μυρίοφλλον*, bez li-ku, φῦλλον, liść). *Plin.* Orlan, roślina.

MYRMECIAS, *ae, m.* (*μυρμηκίας*), *scil.* lapis. *Plin.* Brodawnik, kamień drogi.

MYRMECITES, *ae, m.* (*μυρμηκίτης*) *scil.* gemma. *Plin.* Mrowinek, kamień drogi, na-kształt mrowli.

MYRMECIUM i **MYRMECION**, *ii, n.* (*μῦρμηξ, mrowka*). *Cels.* Odręt, brodawka świeżo sprawująca. || *Plin.* Rodzaj pająka, owad.

MYRMICE, *psk. Catull.* Sposobem mró-wki, lecz poprawniej *mimice*.

MYRMIDONES, *um, m. mn.* (*Μῆρμιδο-νες*). *Ovid.* Mirmidonowie, naród Tessalski od Nirmidona króla.

MYROBALANUM i — **NUS**, *i, n.* (*μυρο-βάλανος*). *Plin.* Mirobalan, rodzaj orzecha wonnego, bukiew, żołądz bukowa, balsa-miczny owoc.

MYRON albo **MYRO**, *onis, m.* Sławny snicarz robiący posagi z marmuru, z bronzu etc. *Cic. Plin. Ovid.*

MYRON albo **MYRUM**, *i, n.* (*μῦρον*). Masło, balsam. *Hieron.*

MYROPOLA, *ae, m.* (*μυροπόλις*). *Plaut.* Perfumownik, co perfumy sprzedaje.

MYROPOLIUM, *ii, n.* (*μυροπόλιον*). *Plaut.* Kram perfumownika.

MYROTHECIUM, *ii, n.* (*μυροθήκιον*). Balsamiczka, naczynko, puszka na balsamy. *Cic.* || Przenośnie, zbiór ozdób w mowie.

MYRRHA albo **MURRHA**, *ae, z.* (od *μῦρρα, myrra*). Myrra drzewo, z którego płynię żywica *Stacte* zwane. *Plin.* Myrrowy sok albo olejek. *Tac. Ovid. Martial.* Tą myr-rą starożytni przyprawiali wino. *Vina myr-rae odore condita. Plin.* Mascią albo balsa-mem myrry namaszczeni włosy, ztąd *crines myrrha maditi. Virg. t. j. myrrowym balsa-mem; ztąd crinis myrrheus. Hor. Myrrha (potio). Plaut. t. j. z myrry napój, trunk. || Myrrha albo myrrhis. Plin.* Rodzaj rośliny, zowie się też *Smyrrhas. Id.* Hiszpańska albo rzymska trzebula, czeclrzyca. || *Murrha.* Massa albo kamień, z którego robiono na-czynko do picia.

MYRRHATUS albo **MURRHATUS** albo **MURRATUS**, *a, um.* Opatrzony w myrrę, skropiony, zmoczony myrrą, np. — *satrapae. Sidon.* — *potio. Fest. t. j. myrrą przypra-*

wiony trunek. || Właściwie imsl. od *Myrrho*, *Murro*, *Murro*, *are i. e. myrrha condire, instruere, profundere cet.*

MYRRHEUS, albo **MURRHEUS**, albo **MURREUS**, *a, um*, (od *myrrha*). Myrrowa maścią albo myrrowym balsamem skropiony, zmoczony, balsamowany. — *erinis*. *Hor.*, gdzie inni objaśniają myrrowy kolor, kasztanowaty. || Podobny do myrry z koloru, żółtawy np. — *onyx*. *Propert.*, też — *erinis*. *Hor.* t. j. włos kasztanowaty. || Z masy albo z kamienia *myrrha* zrobiony.

MYRRHINUS, albo **MURRHINUS**, albo **MURRINUS**, *a, um*, (od *myrrha*). Z myrry albo z maści myrry, z myrrowego balsamu, z płynu myrrowego złożony, np. — *odor*. *Plaut.* || Zład *murrhina* scil. *potio*. *Plaut.* *Plin.* Myrrowy trunek. Z masy albo z kamienia *murrha* złożony.

MYRRHIS, *idis*, *z*. Myrra, ziele. *Plin.* **MYRRHITES**, *ae, m.* (μυρρίτης) scil. *lapis*. Myrra, drogi kamień, mający kolor myrry. *Plin.*

MYRRHO, *as, are*. Ob. **MYRRHATUS**. **MYRSINITES**, *ae, m.* (μυρσινίτης), nakształt myrtu, (od *μυρσίνη*, *myrt*). Rodzaj rośliny z gatunku *tithymali*. *Plin.* || Myrtynek, kamień drogi. *Plin.*

MYRTA albo **MURTA**, *ae*. Myrt. Ob. **MURTA**.

MYRTACEUS, *a, um*, (od *myrtus*). Z myrtu, myrtowy, np. myrtowy liść. — *folium*. *Cels.*

MYRTATUS i **MURTATUS**, *a, um*, (od *myrtus*). Myrtowany, myrtem przyprawiony. *Plin.* || Zład *Murtatum*. *Farr.* scil. *faricimen*. Rodzaj kielbasy. — *scil. obsonium*. *Farr.* || Właściwie imsl. od *myrto* albo *murto*, *are i. e. myrto instruere, condire cet.* t. j. przyprawić myrtem.

MYRTEOLUS albo **MYRTIOLUS**, *a, um*, (zdrobn. od *myrteus*) i. q. *myrteus* mówiące zmniejszającym sposobem, z myrtu, myrtowy, np. liść myrtowy, nakształt myrtu będący, np. *Hace* (cinara) *myrteolo crine vi-ret*. *Colum.* t. j. karczoch w kolorze myrtowego kwiatu.

MYRTETA, *ae, z.* i. q. *myrtetum*. *Plaut.* **MYRTETUM** i **MURTETUM**, *i, n.* (od *myrtus*). Miejsce pełne myrtu, myrtowy ogródek, las. *Plaut. Virg. Sall. Martial.* || Przy Baja było miejsce zwane *myrteta*, *murteta*, albo *in myrtetis*, *murtetis*. t. j. łąka, pocielnice. *Hor. Cels.* || Też *myrteta*, *ae, z.* *Plaut. ap. Prisci.*

MYRTEUS albo **MURTEUS**, *a, um*, (od *myrtus*). Z myrtu, myrtowy, np. myrtowy las, myrtowa granica, np. — *sylva*. *Virg. — virga*. *Ovid. — sarta*. *Tibull.* t. j. myrtowy wieniec. — *corona*. *Fal. Max.* || Zład *myrteum oleum*. *Plin. Serib. Larg. Myrteum scil. oleum*. *Cels.* — *vinum*. *Plin.* Myrtowe wino. || W myrt opatrzony, ozdobiony. — *coma*. *Tibull.* Włosy myrtowego koloru albo kasztanowate. || Myrtowy kolor, kasztanowaty. — *color*. *Pallad. Isidor.* || *Olea myrtea* albo

murtea. *Colum.* Gatunek oliwy. || *Venus Myrtea*. Ob. **MURCIA**.

MYRTIDANUS, *a, um*, (od *myrtus*, *μύρτος*). Myrtowy, z myrtu zrobiony, zład *myrtidanum* scil. *vinum*. *Plin.*

MYRTINUS i **MURTINUS**, *a, um*, (μύρτινος). Z myrtu, myrtowy. — *oleum*. *Apul. de herb. Coel. Aur.*

MYRTIOLUS, *a, um*. Ob. **MYRTEOLUS**.

MYRTITES, *ae, m.* (μυρτίτης np. *oivos*) np. *vinum myrtiten*, w przyp. czwart. *Colum.* Myrtowego wina. Też *vinum myrtile*. *Plin.*

MYRTIUS, *a, um*, (Μυρτιάς). Należący do części Egijskiego morza, podobno od wyspy Myrtos. *Plin.* Myrtijski. *Mare Myrtoum*. *Hor.* albo *Myrtea aqua*. *Ovid.*, albo — *pelagus*. *Mela*. t. j. część Egijskiego morza między Kretą, Peloponezem i Eubeą.

MYRTUOSUS, *a, um*, (od *myrtus*). Pelen myrtu, podobny do myrtu. — *frutex*. *Plin.*

MYRTUM, *i, n.* Myrtowy owoc. *Myrta*. *Virg. Cels. Plin.*

MYRTUS, *i, i us, z.* (μύρτος). Myrt, myrtowe drzewo poświęcone Wenerze przy ofiarach. || Wino robione z myrtu. *Plin.* || Wieniec z myrtu. *Hor.* || Włocznia, spisa, pasterska spisa przez zamianę. *Virg.* || *Myrtus* w rodz. męzk. *Cato.* || *Myrta* zamiast *myrtus*. Ob. *Myrta*. || Też *murtus* zamiast *myrtus*.

MYRUS, *i, m.* (μύρος). Samiec minog, ryba. *Plin.*

MYS, *gos, m.* (μύς). *Plin.* Mysz morska, żółw, pław albo ruch morski gładko-skorupy. || *Mart.* Przechwisko złotnika greckiego.

MYSIA, *ae, z.* (Μυσία). *Cic. Plin. Mela.* Kraina Azji mniejszej; dwójaka, mniejsza i większa, mniejsza ku Hellespontowi, większa ku Bitynii. || Zład *Mysius*, *a, um*, Należący do Myzji, z Myzji, Myzjijski, np. — *Olympus*. *Góra*. *Mela.* || *Mysus*, *a, um, i. q.* *Mysius*. Myzjijski. *Juvenis Mysus*. *Propert.* Telefus król Myzji. || *Mysi*. *Cic. Liv.* Myzowie. || *Mysiacus*, *a, um, i. q.* *Mysius*. *Inscr. ap. Murat.*

MYSIUS, *a, um*. Ob. **MYSIA**.

MYSOMACEDO, *onis*, w liezb. mnog. *Mysomacedones*. *Plin.* Z Frygijczykami zmieszani Macedonowie, naród w Myzji albo w wielkiej Frygii. *Ptolem.*

MYSTA albo **MYSTES**, *ae, m.* (Μύστης). Kapłan uczony albo biegły w tajemnicach np. Cerery. *Ovid. Sen. Auson.* || *Mystes*. *Hor.* Ulubieniec np. *Walgiusz*.

MYSTAGOGUS, *i, m.* (μυσταγωγός). *Cic.* Dozorca skarbów kościelnych, który zwykł był pokazywać przychodniom święte rzeczy. || Zład przenośnie. — *amicitiae*. *Symmach.* t. j. założyciel, stanowiący przyjaźni.

MYSTERIARCHES, *ae, m.* (μυστηριάρχης) i. e. *princeps mysteriorum, sen sacerdotum*. t. j. mistrz, pierwszy kapłan tajemnic. *Prudent.*

MYSTERIUM, *ii, n.* (μυστήριον). Tajemnica jakiej rzeczy, np. *mysteria rhetorum aperiri*. *Cic. Epistolae nostrae habent tantum misteriorum etc.* *Cic. Mysteria frivola*. *Auson.* || Szczególnie w rzeczach religijnych, np. *mysteria Cereris enuntiare*. *Justin.* t. j. tajemnice, ceremonie, ustawy, ustanowienia. || Szczególnie *Mysteria, orum*. Pewne formy, obrzędy dotyczące się służby bogów, np. służące ku czci Cerery. *Cic.* Inaczej zwane *sacra Eleusina*; zład *mysteria facere*. *Nep.* Czyścić obrzędy bogini Cerery. || Święta odprawiane na cześć bogini Cerery. || Zład *mysteria Romana*. *Cic.* || Też święta bogini *Bona*.

MYSTES. Ob. **MYSTA**.

MYSTICE, *psk.* (od *mysticus, a, um*). Mystycznie, tajemnie, tajemnym, tajemniczym sposobem, skrycie, pokryjomu, np. *delubra mystice thalamus nominant*. *Solin.*

MYSTICUS, *a, um*, (μυστικός). Tyczący się tajemnie co do służby bogów, nabożeństwa (*mysteria*) należący do tajemnie, mystycznie, tajemniczo, tajemny, np. — *sacra Binydymene*. *Martial. Mystica vitis*. *Tibull.* Winna laterośl, której używano w czasie ofiar Bachusa. || Zład *mystica, orum*. t. j. rzeczy do tajemnie służby bogów należące. || Szczególnie należący do tajemnie Cerery.

MYSTRUM, *i, n.* (μύστρον) i. e. *quarta pars cyathi*. *Rhemu. Fann. de ponder.*

MYSTUS, *i, m.* *Plin.* Barwena, ryba. || Wyspa na morzu Egijskiem.

MYSUS, *a, um*, (Μύσος). *Prop.* Należący do Mizyi. || *Mysi, orum*. *Hor.* Mieszkańcy Mizyi. || *Flor.* U Rzymian jeden ze wzgardzonych narodów.

MYTHICUS, *a, um*, (μυθικός). Tyczący się bajek albo zawierający w sobie bajki, zajmujący się bajkami, należący do bajek, myteczny, np. *pantomimus mythicus*. *Plin.* t. j. bajeczny, zawierający w sobie myty. || Zład *mythicus* scil. *scriptor*. *Macrob.* t. j. bajeczny poeta.

MYTHISTORIA, *ae, z.* (μυθιστορία). Bajeczne opowiadanie, powieść. *Capitol.*

MYTHISTORICUS, *a, um*, (μυθιστορικός). Bajeczny, albo mieszający między co bajki, np. — *volumina*. *Fopis.*

MYTHOS, *i, m.* (μύθος). Bajka, myt, np. *Callentes mython* w przyp. drug. *μύθων* *plasmata et historiam*. *Auson.*

MYTILUS. Ob. **MITYLUS**.

MYTUS, *untis, z.* (Μύθος). Miasto w Ionii. *Nep. Plin. Vitr.* || Zład *Myusius, a, um*, (Μυωσίου). *Pausan.* Należący do tego miasta, Myuntski.

MYXA, *ae, z.* (μύξα). Smark, smarkociny. || Śliwa albo drzewo śliwkowe. *Plin.*, którego owoc *Myxum* zowią. *Ex myxis in Aegypto et vina sunt*. *Plin.* || Knot u świecy albo u lampy. *Martial.*

MYXA, *ae, z.* (μύξα). Szlam nozdrzy, albo nosowy.

MYXO albo **MYXON**, *onis, m.* (μύξων). Rodzaj ryby inaczej zwanej *bacchus*, np.

item (fel) bacchi, quem quidem myxona vocant. *Plin.*

MYXUM. Ob. **MYXA**.

MYXUS, *i*. Knot u świecy albo u lampy. Ob. **MYXA**.

NA

NABATHAEA (*Nabatea*), *ae, z.* scil. *regio*. Kraina w Arabii opoczyszej. *Plin.* || *Nabathaeus* albo *Nabataeus, a, um*. Należący do tej krainy, Nabatejski albo Arabski, wschodowej krainy, np. *regna*. *Ovid.* — *saltus*. *Juncual.* || *Nabathaci* albo *Nabataei*. Mieszkańcy tej krainy. *Plin.* || *Nabathes, ae, m. i. q.* *Nabathaeus*. *Sen.*

NABATHES. Ob. **NABATHAEA**.

NABIS albo **NABUN**. Po Etiopsku Wielblondoryś (*camelopardalis*). *Plin.* || *i. q.* *Giraffe*. || Król (*tyrannus*) Laedemoni. *Liv.*

NABLIUM albo **NAULIUM**, *ii, n.* (z hebrajsk. nebel, muzyczny instrument). Rodzaj strónowego instrumentu, podobno arfa. *Ovid.*

NABUN. Zwierzę. Ob. **NABIS**.

NACCA, **NACTA** albo **NATTA**, *ae, m.* *Naccae* *adpellantur vulgo fullones*. *Curat.* Folarz, który sukna foluje, pilśniarz, walcarz, blecharz. || Przenośnie, człowiek podły, niekczemy. *Non quo fraudatis immundus Nacca lucernis*. *Hor.* || Zład *naccinus, a, um*. Tyczący się folarza, należący do folarza. *Apul.*

NACTUS, *a, um*, (imsl. od *nancisor*). *Cic.* Który znalazł, dostał, napotkał. — *summum potestatem*. *Sall.* Który osiągnął najwyższą władzę. || *Bier. Hyg.* Nabyty, otrzymany.

NAE, *psk. (rai)*. Zaiste, prawdziwie, za prawdę, dalibóg. || Często się łączy z zaimkami, np. *ego, tu, iste cet.* np. *nae illi — errant*. *Cic.*, *nae ego cet.* *Cic.*, *nae tu, si cet.* *Cic.*, *tu nae*. *Plaut.*, *nae istam*. *Ter. Nae simul*. *Liv.* || Często się używa w przysięgach, np. *Edepol nae*. *Ter.*, *nae ista edepol cet.* *Plaut.*, *nae tu hercle*. *Id. Medius Fidius nae*. *Cic.* || Pisz się *ne* (Gr. *μή*) np. *Medius Fidius ne tu emisti locum praecellarum*. *Cic.*

NAENIA, *ae, z.* Pieśń pogrzebowa. Ob. **NENIA**.

NAEVIMUS albo **NEVINUS**, *i*. Mający bliźnię, zniamię przyrodzone. *Arnob.* Ob. **NAEVUS**.

NAEVULUS, *i, m.* (zdrobn. od *naevus*) i. q. *naevus*, mówiące zmniejszającym sposobem. Znak, zniamię, piętno, blizna, mała plama, skaza, zmaza. *Gell. Apul.*

NAEVUS, *i, m.* (zamiast *nativus* zamiast *γνατός* od *γίγνομαι*). Znak, zniamię przyrodzone, blizna, plama naturalna, np. *in articulo pueri*. *Cic. Plin.* *Aliquem naevo agnoscere*. *Cic.* t. j. poznać kogo po przyrodzonej bliznie. *Egregio inspersos reprehendas corpore naevos*. *Hor.* t. j. znaki, znamiona przyrodzone.

NAHARYALI, *orum*. Naród w Niemczech, częściej Lygier (*Lygiorum*) Tac.

NAIADES, *um*. Ob. NAIAS.

NAIAS (trojzgłosk.) *adis* albo *ados* ż. częściej też NAIS, *idis* i *idos*, ż. (od *Naiās* i *Nais* od *naio*, plynę). Właściwie ptak, właściwie pływający albo w wodzie będący, nalezający do wody, np. *puellae Naidēs*. Virg., albo *sorores Naidēs*. Virg. t. j. wodne nymfy albo Nymfy. || Ztąd *scil. puella* albo *nympha*. t. j. wodna nymfa. *Najade*, albo *Naiade*, np. *fontana numina Naindes*. Ovid. *Naidēs aegnoreae*. Id. || Jedna z Nymf, np. *inter Hamadryadas celebratissima Naias*. Ovid. || Też *puellae Naidēs*. Virg., tak zwane Nymfy leśne *Nais*. Ovid. || *Nais* zamiast woda, np. *Naidu Bacchus* (*vinum*) amat. Tibull. || *Nais*. Imię kobiety np. znakomita *Servilia Nais*. Wyzwolenica Domicyusza. Suet.

NAICUS, *a, um*. Tyczący się Naiad, nalezający do Naiad. *Naica dona*. Prop.

NAIS, *idis* albo *idos*, (*Naiās*). Naiada. Virg. Ob. NAIAS.

NAM, spójnik przyczynę dający. Bo, albowiem, bowiem. Cic. *Plaut. Ter. Virg. Hor.* || W przejściu z jakiej rzeczy albo argumentu jednego do drugiego, np. *Nam quid argumentatur cet. Cic.*, *nān quod negas cet. Cic.* || Pytając się kogo, badając, np. *quisnam, quidnam cet? Plaut.* *Nam cur me verberas? Czemu mię bowiem bijesz? Plaut.* || Lecz, ale, zaś. *Nam alia quoque sunt cet. Cic.* *Nam quid argumentatur. Id.* || Tak, zaprawdę, zapewne, zaiste, owszem, tak jest, jużci. *Nam speraveram, inquit orator etc. Cic.* || Też *namque*. Ob. *Namque*. || Używa się nadpotrzebnie, np. *nān obseero? t. j. tak, rzeczywiście, istotnie, prawdziwie? Plaut.* || Dalej, zatem, potem, np. *nān alia quoque cet. Cic.* || W słowach złożonych przekłada się, np. *quisnam, undenam, quandonam. Cic.*

NAMQUE albo NANQUE, spójnik, (od *nān* i *que*) i. *quod nān*. Bo, albowiem, bowiem. Cic. *Nep. Hor. Caes. Virg.* || *Namque enim*, pleonastycznie. *Plaut.*, dawne *Edd.* mają *neque enim etc.* || Lecz, ale, zaś. Cic. *Namque illud cet. Id.* || Tak, rzeczywiście, istotnie, prawdziwie. *Non hoc mihi namque negares. Virg.* || Używa się też zamiast *nān*. Virg.

NANCIO, *is, ire*, zamiast *nanciscor*. Otrzymać co, dostać co, nabydź, np. *si nanciam populi desiderium. Gracch. ap. Prisci.* Też *nancior*, np. *pecuniam quis nancitor* (i. e. *nancitor*), habeto. Fest.

NANCISCOR, *seeris, nactus* i *nactus sum, eisci*, dep. (od *nancio* albo *nancior*). Dosiegnąć, dostąpić, nabydź, otrzymać, dostać, dopiąć, wziąć, odebrać, np. — *anulum. Ter.* — *plus otii. Cic.* — *aliquid boni. Id.* — *praedam. Caes.* — *nomen poetae. Hor.* — *morbum. Nep.* — *naturam maleficam in corpore. Nep.* *Spem haud dubiam nactus. Plin.* — *fidem. Ovid.* t. j. stać się wiarogodnym, godnym wiary, zasługiwać na wiarę, uiszczyć się. || Dosiegnąć, dosięgnąć, np. *vitis claviculis suis, quasi manibus, quidquid est nactus, complectitur. Cic.* t. j. winna lato-rośl dosięga. || Wziąć się z kąda, znaleźć się. *Nactus sum. Cic.* t. j. znalazłem. || *Nactus, a, um. Liv.* || *Nactus, a, um*, biern. np. *nactus occasione. Hyg.*

NANCUS, Ob. NANCISCOR.

NANNETES albo NAMNETES. Naród w Gallii Celtickiej. Caes. Plin.

NANQUE. Ob. NAMQUE.

NANS, *antis, r. wśpół*. (imsl. od *no, are*). Pływający. *Rari nantes in gurgite vasto. Virg.* Na niezmiernej przestrzeni gdzie niegdzie widzieć pływających.

NANTUATES, *um*. Naród w Gallii Narbonskiej. Caes. Plin. || Też *Nantuatae. arum. Strabo.*

NANUS, *i, m.* (*νάνος*). Karzeł, niedorostek. Prop. Juvenal. Suet. || Też o zwierzętach, np. *binis rheda cicuta nanis. Helv. ap. Gell.* t. j. małe koniki. || Małe naczynie, szalik, dzbanek do wody. Fest. Farr. || *Nana, ae, ż.* Karlica. Lamprid.

NAPAEUS, *a, um*, (*ναπαῖος*, od *νᾶπος saltus*). W lasach, w borach, w gajach będący, do nich nalezający, leśisty, gajasty, np. leśne nymfy. Ztąd *Napaeae nymphae. Colum.*, albo *Napaeae scil. nymphae. Virg. Stat.*

NAPE, *es, z.* Jeden ze psów Akteona. Ovid. Hyg. || Imię kobiety. Ovid.

NAPHTHA, *ae, ż.* (*νάφθα*). Plin. Rodzaj płynnej żywicy bardzo palnej, czyli klej ognisty.

NAPINA, *ae, ż.* *scil. terra*, (od *napinus, a, um*). Rzepisko, pole, gdzie rzepę sieją. Colum.

NAPURAE, *arum, i. e. funiculi ex stramento. Fest.* Obwiązała czyli powrozki z si-towia kręcące.

NAPUS, *i, m.* Rzepa podługowata. Colum. Pallad. Plin.

NAPY, *u.* (*νάπυ* zamiast *σίναπι*) i. e. *sinapi*. Gorczyca najczęściej czarna, np. *Athenienses (sinapi) napy adpellaverunt. Plin.*

NAR, *naris*, (*ὄ Νᾶρ. Strabo*). Rzeka w Umbryi. || *Mela*. Rzeka w Illiryi. || *Nar, nartis. Inserip.* Mieszkaniec nad rzeką Nar.

NARBO, *ōnis, m.* (*ἡ Ναρβών. Strabo*). Miasto w Gallii Narbonskiej. || *Narbonensis, m. ż. is, n. sē*, i *Narbonicus, a, um*. Narboński, tyczący się Narbony.

NARBONENSIS, NARBONICUS. Ob. NARBO.

NARCE, *es, ż.* (*νάρκη*, zdrętwienie). Zdrętwienie, mdłość, słabość, np. *et a narce narcissum dictum, non a fabuloso puero. Plin.*

NARCESIS i NARCOSIS, *is, ż.* (*νάρκωσις*, odrętwienie). Odrętwienie, nieczułość.

NARCISSINUS, *a, um*, (od *narcissus, Gr. νάρκισσος*). Narcisowy, od *narcissa*, np. — *oleum. Plin.* t. j. olej narcisowy. — *unguentum. Plin.* Maść narcisowa.

NARCISSITES, *ae, m.* albo NARCISSITIS, *idis, ż.* (*ναρκισσῖτης scil. lapis, gemma*). Drogi kamień od podobieństwa do narcissa tak nazwany. Plin.

NARCISSUS, *i, m.* (*νάρκισσος*). Narcis. Plin. — *purpureus. Virg.* Bierze imię od *νάρκη* t. j. zdrętwienie, mdłość, słabość. || Chłopiec, syn Cefizy rzeki i Liryopes nymfy. Ovid. || Wyzwoleniec Klaudyusza. Tac. Suet.

NARCOTICUS, *a, um*. Uspakający, odrętwiający.

NARDIFER, *a, um*, (od *nardus* i *fero*). Rodzący Nardę, np. — *Ganges. Grat. in Cyneq.*

NARDINUS, *a, um*, (*νάρις*). Nardowy, z nardy, np. maść nardowa, nardowe wino, np. *unguentum nardinum. Plin.* || Ztąd *nardinum. Plin. scil. vinum*. t. j. nardowe wino t. j. z nardu robione. || Podobny do nardu, mający zapach nardowy, np. *odore scil. pira adpellantur* myrapi, laurea, nardina. Plin.

NARDOSTACHYON, *ii, n.* (*ναρόδοσταχυν* od *ναρός*, nard i *στάχυς*, kłos). t. j. Spikardarda, gatunek lawendy. Apic.

NARDUS, *i, ż.* i NARDUM, *i, n.* (*νάρις*). Narda, krzak, krzew, albo roślina przyjmująca pachnącą, wonną. Plin. Cels. || Ztąd *spica nardi. Plin. Cels.*, *aristae nardi. Ovid.*, *folium nardi. Plin.* Najlepsza ingrediencya nardowej maści. Plin. Colum.

|| Narda Indijska np. — *baccar* albo *beccaris* zwana. Plin. Z tej nardy szczególnie z liści robią maść, balsam albo wodę. || Ztąd *nardus*. Nardowy balsam, nardowa woda, np. *Assyria nardo potamus uncti. Hor. Madafactus tempora nardo. Tibull.* t. j. skropiwszy skronie nardowym balsamem. || Też nardowe wino, np. *resinam et nardum infundit sibi. Auct. bell. Hisp.* || *Nardum w. r. nijak. Plin. Cels. Colum.*

NARES, *ium*. Nozdrze. Ob. NARIS.

NARINOSUS, *a, um*, (od *nares*). Mający szerokie nozdrze, np. *cum diis suis narinosis. Lactant.* Inni czytają *varicosis* albo *cariosis*.

NARIS, *is, ż.* (*Νᾶρις* od *ἵν* mnog. *ἵνες*, nos, nozdrze). Nozdrza. *Ad nares admove-re. Cic.* Wachać. *Ne turpe toral, ne sordida mappa corruget nares. Hor.* Żeby brudne łózek i stolu nakrycie, nie zmarszczyło ci nosa. *Solertia naris. Grat. in Cyneq.* Węch psa łowczego. *Narem contrahere. Tertull.* Marszczyć nos sztydząc z kogo. || Przenośnie. *Emunctae naris homo. Hor.* Człowiek bystrego doweipu, przenikliwy w badaniu i są-dzeniu. || *Nares. Vitr.* Przez podobieństwo, dziury w budowaniu od gruntu do wierzchu dla wysuszenia czego, kominy i dymniki.

NARISCI, *orum*. Naród w Niemczech. Tac. Capitol. || Zowią też *Naristae Dio. Cass.*, też *Faristi. Ptolem.*

NARITA, *ae, (νᾶριτης)*. Plaz skorupiasty, rodzaj gadu pływającego, gad rybny. Scalig.

Том II.

NARNIA, *ae, ż.* (*scil. colonia* od *Narnius, a, um*. Miasto w Umbrii nad rzeką Nar. Liv. Tac. Martial., teraz *Narni*. || Ztąd *Narnien-sis, e.* Należący do miasta Narnii, Narnijski. — *equites. Liv.* — *ager. Plin.* || *Narnienses. Plin.* Mieszkańcy tego miasta.

NARO albo NARON, *ōnis, m.* (*Νάρον. Ptolem.*) Rzeka w Dalmacji. Plin., dziś *Narenta* albo *Narona*.

NARONA, *ae, ż.* Miasto w Dalmacji. Plin. Mela.

NARRABILIS, *e*, ptak. (od *narro, are*). Który się może powiadać, opowiadać, np. *lingua silet, non est ultra narrabile quidquam. Ovid.*

NARRATIO, *ōnis, ż.* (od *narro, are*). Powieść, opowiadanie, relacja, np. *narratio (rei) sit verisimilis. Cic.* — *credibilis. Cic.* — *brevis. Id.* *Narrationem explicare, — exponere. Cic.*

NARRATIVE, *psk.* (od ptnika *narrativus, a, um*). Opowiadając, np. — *initium fabulae reddere. Donat.*

NARRATIUNCULA, *ae, ż.* (zdrobno. od *narratio*). Powieść, opowiadanie, mówiąc zmniejszającym sposobem. Krótka powieść, krótkie opowiadanie. Quintil. Plin.

NARRATOR, *ōris, m.* (od *narro, are*). Opowiadacz. || Też z następ. przyp. drug. np. *disertus rerum suarum narrator. Quintil.*

NARRATUS, *us, m.* (od *narro, are*) i. q. *narratio*. Powieść, opowiadanie np. *veniet narratibus hora tempesta mea. Ovid.* || *Narratum, i, n.* Opowiadanie.

NARRO, *as, avi, atum, are*, (od *narus s. gnarus*, świadomy, biegdę w jakiej rzeczy; ztąd *guaro, gnaruro, are*, t. j. świadomym uczynić, opowiadać, mówić). Powiadać, opowiadać, np. — *alicui aliquid. Cic.*, albo — *de aliqua re. Cic.* *Narro virtutes. Ter. Ut res gesta est, narrabo ordine. Ter. Rumor narrat. Martial.* || Ztąd *narratum*. Opowiadano w licz. mnog. *narrata. Hor.* Powieści, relacje. || *Narror*. Mówią, powiadają o mnie, np. *Rideor ubique, narror, ostendor. Quintil.* *Narrant. Plin.* Mówią, powiadają. || *Male, bene narrare. Cic.* || W ogólności, mówić, powiadać, np. *Narra quid est? Plaut.* Powiedz mi?, *quid narres, nescio. Ter.* t. j. co mówisz. *Nihil narra? Ter.* t. j. nie mówisz? || Też *narras Catulum et illa tempora. Cic.* i. e. *de Catulo cet. Quam navem narras i. e. de nave. Plaut.*

NARS, *tis*. Ob. NAR.

NARTHECIA, *ae, ż.* (*ναρθήκια*) i. q. *ferulago*. Rodzaj rośliny od zapalczki mniej-szej lecz we wszystkich jej podobny, krzew niższy zapalczki. Plin. Inne *Edd.* mają *Nartechiam*.

NARTHECIUM, *ii, n.* (*ναρθήκιον*). Puszka, słoik, pudło, pudełko do lekarstw, apteczka. Cic. Martial.

NARTHEX, *ēcis, ż.* (*ναρθήξ*) i. q. *Ferula. Plin.* Zapalczka, roślina perska tak nazwana, że do zapalenia jest bardzo pocho-pna.

NARUS, a, um, i. e. gnarus. Ob. GNA-RUS.

NARYCION, ii. Plin. albo NARYX, yeis. Steph. Byz. albo NARYCON. Miasto greckie w Lokrach. || Złąd Narycius, a, um. Należący do tego miasta, Narički, Lokrijski. Virg. Ovid.

NASAMON, ōnis, m. (Νασαμων) w liczb. mnog. Nasamones, um. (Νασαμωνες. Strabo). Naród Libii w Afryce niedaleko wielkiej Sytry. || Grecy piszą Namasones. Plin.

NASAMONIACUS, a, um. Tyczący się Nazamonów, tam będący, należący do Nazamonów, Nazamonski, np. — ager. Ovid. — triumphus. Sil. || W ogólności Afrykański, np. — rex. Stat. t. j. Hannibal.

NASAMONIAS, ādis, ż. (Νασαμωνιάς) i. q. Nasamonia. Nazamonski, Afrykański. Sil.

NASAMONITES, ae, m. (Νασαμωνίτης scil. λίθος) scil. lapis albo Nasamonitis, idis, ż. (Νασαμωνίτης scil. λίθος) scil. gemma. Plin. Krwawnik, drogi kamień.

NASAMONIUS, a, um, (Νασαμωνίος) i. q. Nasamoniacus. Nazamonski, Afrykański. Natus Nasamonii Tonantis (i. e. filius Jovis Ammonis) Stat. t. j. Alexander.

NASCENDUS, a, um, (imsl. od nascor). Gell. Który ma się narodzić.

NASCENS, tis, r. współ. (imsl. od nascor). Virg. Rodzący się. || — luna. Hor. Nów. || — Italia. Flor. Wschod, wstęp do Włoch. || — opinio. Cic. Wzrastające mniemanie.

NASCENTIA, ae, ż. (od nascor). Narodzenie. Vitr.

NASCIBILIS, e, ptmk. (od nascor). Który się może narodzić, np. mortale negat, quem nascibilem confitetur. Tertull.

NASCO, scis, ēre, zamiast nasci. Rodzić, np. ubi germen nascere coeperit. Cato.

NASCOR, ēris, natus sum, sci, dep. (zamiast gnascor, złąd gnatus etc. i. od γεννάω t. j. rodzę albo od γένεσθαι, rodzę się. Foss.) Rodzić się, wychodzić na świat, np. — in miseriam. Cic. — patre certo. Cic. Rodzić się z prawego łoża. Aves omnes in pedes nascuntur. Plin. t. j. ptaki rodzą się wprzód nogami. Quo de genere natus est? Plaut. Z jakiego rodzaju pochodzi? || Przenośnie się mówi o kruszczach, kamieniach, rzekach, wschodzących gwiazdach i powstających wiatrach. Nascitur plumbum. Caes. Rodzi się olów. Ex palude nascitur amnis. Plin. Z bagna wypływa rzeka. Nascitur ventus. Cic. Wiatr powstaje. || Przenośnie. Pochodzić, brać początek, wypływać. Scribas ad me, ut mihi nascatur epistola argumentum. Cic. Napisz do mnie, abym miał też treść i ja pisanie do ciebie. Ex cupiditatibus odia nascuntur. Id. Z chciwości wypływa nienawiść.

|| Sil. Powstawać, wstawać się. || Nascentia templa. Mart. Świeżo zbudowane świątynie.

NASICA, ae, m. (od nasus). Nosal, który ma nos ostry, np. quosdam capitones, labeones, nasicas etc. Arnob. || Przewisko familii

Scipijonów, np. P. Cornelius Scipio Nasica. Liv. Cic.

NASITERNA albo NASSITERNA, ae, ż. Koncówka, polewaczka, nalewka. Naczynie trójusne albo wiadro, którym się zwykły oblewać wodą konie. || Cato. Naczynie polspolite do wody albo do wina.

NASITERNATUS, a, um, i. e. nasiterna instructus. Opatrzony w konewkę, w polewaczkę. Ubi tu nasiternatus aquam petas. Calpurn.

NASO, ōnis, (od nasus). Nosal, który ma wielki nos, wielkonosaty. || Przewisko rzymskie, np. Q. Naso. Cic. Aurelius Naso. Tac.

NASSA, ae, ż. (od nāso, plynę. Foss.) Wiersza, węgiecierz, plecenie, czyli kosz do łowienia ryb, matnia. || E nassa escam petere, przysł. Plaut. Tam szukać korzyści, gdzie większe niebezpieczeństwo.

NASSITERNA, ae. Ob. NASITERNA.

NASTURTUM, ii, n. (nasitortium, a naso torquendo. Farr.) Rzeżucha, roślina. Cic. Plin. Calum.

NASUM, i, n. zamiast nasus. Plaut. Lucil.

NASUS, i, m. (od naris, albo od nāso, plynę, ponieważ z nosa płynie humor). Nos. Naso magnum clamare. Plaut. Sapać. — vigilanti stertere. Juv. Udać się śpiącego. || Węch. || Gust. Nasus illi nullus est. Hor. Nie ma ani gustu ani rozsmaku. || Zartowność, szyderstwo. — styli. Plin. Satyra. Nasum habere. Mart. Umieć szydzić. Naso suspendere. Hor. Szydzić z kogo. || Juv. Nos plasz, dziob. || Plaut. Nos u zwierząt. || Mart. Nos, nosek u konwie, dzbana, ucho u naczynia. || Też nasum w r. nijak, zamiast nasus. Plaut.

NASUTE, psk. (od nasutus, a, um). Niedyskretnie, zarozumiale, szydersko, z przekąsem, szydząc, naigrawając się, uszczypliwie, np. — alicui negare. Sen. Tu qui nasute scripta distringis mea. Phaedr.

NASUTUS, a, um, (od nasus). Hor. Nosal, nosaty, który ma nos wielki. || Przenośnie. Mart. Szyderz, przedrwiwacz, naśmiewacz, szybał. || Phaedr. Przechera, mądrością narabiający, chytry, obrótny. || Nil nasutus hac. Martial. Nasutissimus. Sen.

NATA, ae, ż. Córka. Ob. NATUS.

NATABILIS, e, ptmk. (od nato, are). Który może pływać. Natabile robur. Coripp.

NATABULUM, i, n. (od nato, are). Miejsce do pływania, np. natabula. Apul.

NATAL, (scil. Natale). Tak zwany jeden z mimików Laberyusza. Gell.

NATALIS, e, ptmk. (od natus, us). Cic. Od narodzenia, narodzeniu służący. — morbus. Manil. Od narodzenia choroba. Natale astrum. Hor. Narodzenia gwiazda. || Rodowy, ojczysty, swojski. — solum. Ovid. Ojczyzna. || Przyrodzony. — sterilitas. Col. Przyrodzona nieplodność. || Natales. Tac. Narodzenie, kondycya rodu, początek familii. || Natalis scil. dies. Cic. Dzień narodzenia, założenia, poświęcenia czego komu. —

meus est. Virg. Moje rodziny. — urbis. Plin. Dzień założenia miasta. — salutis. Cic. — poświęcenia kościoła bogini ocalenia. || — arboris. Plin. Nasienie, z którego się rodzi drzewo. || Natalis. Przewisko rzymskie, np. Antonius Natalis. Tac.

NATALITIUS albo NATALICIUS, a, um, (od natalis). Tyczący się dnia narodzenia albo godziny narodzenia, należący do tego. Natalitium munus. Val. Max. Podarek ofiarowany w dzień narodzenia. Natalitia dapes. Mart. Uczta dana w dzień narodzenia. Natalitia praedieta. Cic. Prognostyk, godło narodzenia. — sidera. Cic. Gwiazdy narodzenia. — sardonix. Pers. Sardonix, drogi kamień, który dawano w dzień narodzenia. || Natalitia, ōrum. Cic. Obchód, uczta albo podarki w dzień narodzenia. || W liczb. mnog. natalitia, np. dat natalitia in hortis. Cic. t. j. w dzień urodzin bankiety, biesiady.

NATANS, tis. Ob. NATO, are.

NATATILIS, e, ptmk. (od nato, are).

Który może pływać, np. animae natatiles. Tertull. || Natatiles scil. bestiae. Prudent. || Miejsce służące do pływania. Natalia. Farr. Miejsca do pływania, mówiące o kaczkach.

NATATIO, ōnis, ż. (od nato, are). Pływanie. Cic. Cels. || Miejsce do pływania, kąpiel. || Naturales natationes vel etiam manu factae. Cels.

NATATOR, ōris, m. (od nato, are). Pływacz, który pływa. Farr. Ovid. Stat.

NATATORIUS, a, um, (od nato, are). Służący do pływania albo sposobny, należący do pływania, np. — cortex. Fest. || Złąd natatoria scil. aqua. Sidon. Miejsce do pływania.

NATATUS, us, m. (od nato, are). Pływanie. Stat. Pallad.

NATATUS, a, um, (imsl. od nato, are). Przepłyniony. Stat.

NATES, ōum. Ob. NATIS.

NATINATIO, ōnis, ż. np. negotiatio. Kupczenie, handlowanie. Fest.

NATINATORES, ōum. Rupey, handlarze. Fest. || Buntownicy. Id.

NATINOR, aris, ari, dep. Kupeżyć, handlować. Scalig. ad Fest. || Burdy stroić, wadzić się. Cato. ap. Fest.

NATIO, ōnis, ż. (od no, are). Pływanie, np. nationes. Cic., nowe Edd. Ernest mają natationes. Ob. NATATIO (od nascor). Właściwie rodzenie się, narodzenie, urodzenie.

|| Złąd bogini porodzenia zwana Natio. Cic. || Rodzaj ludzi albo zwierząt, np. o ludziach np. natio eorum (Alexandrinorum). Hirt. || O hydłętach, rod, rodzaj, rasa. Farr. Bona natio dicitur. Fest. t. j. rodzaj, rasa.

Excors natio i. e. pecus carens ratione. Prudent. || Też o innych rzeczach, rod, rodzaj, pokolenie, np. mellis nationes. Plin. t. j. rodzaje miodu. Cera pura, natio Pontica. Plin. t. j. wosk z rodzaju etc. || Rod, rodzaj, pokolenie ludzi mieszkających w jakiej prowincji, w jakim kraju, nacya, naród Barbarae nationes. Cic. t. j. obce narody np.

Afrykańskie, Syryjskie etc. Patre natione Care natus. Nep. t. j. ojciec jego był Rarijezyk. Natio hominis. Cic. i. e. natio Sabina. || Część narodu, np. de Suevis decendum. Tac. || Portiens ad nationes. Plin. Galierya tak nazwana w Rzymie. || Towarzystwo, związek, sekta, pewny rodzaj ludzi, gatunek, np. — candidatorum. Cic. — optinatum. Cic. — ardeleanum. Phaedr. — scholasticorum. Virg. Catalect. || Nationes. Poganie, np. per deos nationum. Tertull.

NATIS, is, ż. (od niti albo inniti. Isidor., quod in ipsis innititur, dum sedes. Foss. od nato albo od nāso, plynę, quod per eos diffuit humor albo od rotis i. e. humor). Pośladek, w liczb. mnog. nates, pośladki. Juvenal. Nates ferula caedere. Martial. t. j. bić w pośladki. || Też o zwierzętach. — turturum. Martial. t. j. udo, udziec, ćwiartka.

NATIVITAS, ātis, ż. (od natus, a, um). Narodzenie. Ulpi. in Pandect. Tertull. Arnob.

NATIVITUS, psk. (od natus, a, um). Narodzeniem, przez narodzenie. Tertull.

NATIVUS, a, um, (od natus, us). Przez narodzenie wynikły, wyszły, powstały, t. j. urodzony, narodzony. Nativi dii. Cic. Początek mający bogowie. || Przyrodzony, naturalny. Nativum sal. Plin. Sól kopalna, samorodna. Nativum lana. Plin. Włna przyrodzony kolor mająca. — verba. Cic. Słowa pierwotne. — aqua. Fest. Zdrojowa woda. || Wrodzony. || Nativus sensus. Cic. Wrodzone czucie. — lepos. C. Nep. Przyjemność, wdzięk naturalny.

NATO, as, avi, atum, are, (od no, are).

Pływać, właściwie mówiące o ludziach, o rybach i o rzeczach. Płynąć, pływać, np. — in Oceano. Cic. t. j. płynąć, żeglować. Studiosissimus homo natandi. Cic. Człowiek niezmordowany w pływaniu. Natant aequore pisces. Ovid. Pływają w morzu ryby. || Rozbić się z okrętem. Cum saepe in portu fracta cavia natet. Prop. Gdy często w porcie rozbija się okręt. || Id. Bydź skolatanem od burzy. || Biernie. Piscibus unda natatur. Ovid. Pływają ryby w wodzie. || Ovid. Wzbierać, wylewać, mówiące o wodach. || Zalewać, oblewać. Natant pavimenta vino. Cic. Tło winem zalane. Fletibus ora natant. Stat. Jagody na twarzy pływają we łzach. || Campi natantes. Lucr. Morza, jeziora. || Piekło się mówi nature o stanie pijanych. Nox erat, et vinis oculique, animique natabant. Ovid. Noc była, a oczy i umysł wino rozmarzyło. Cunctantique natantia lumina solvit. Virg. Niechcącemu prawie zamknął biegnące oczy. || Crura natantia. Ovid. Drżące golenie. || Colum. Człogać się, mówiąc o roślinach. || Tibull. Chwiać się, wahać się. || Przenośnie. Bydź niestalem. Pars multa natat, modo recta capessens, interdum pravis obnoxia. Hor. Wiele jest niestaley, co się raz chwytta dobrego, drugi raz złego.

NATRIX, icis albo icis, ż. albo m. właściwie pływający (a nando) scil. serpens,

vipera cet. Cic. Rodzaj wodnego węża, który jest jadowity. || Przenosię natriem. *Suet.* Nazywał Tyberysus Kaligulę, jako zarazę ludzką. *Lucil.* Bicz, różga do karania dzieci. || *Plin.* Roślina, która wydaje parkot kozli. *NATRUM*, i, n. Soda, niedokwas sodu. *NATTA*, ae. Przewisko rzymskiej rodziny. *Cic. Tac.*

NATU, w przyp. szóst. Ob. *NATUS*, us. *NATURA*, ae, z. (od *nascō*). Natura, przyrodzenie, początek wszelkich rzeczy przyrodzonych. *Cic.* || Powszechność istot stworzonych. — *rerum. Cic.* Świat cały. || Prawa, które mi się świat rządzi. *Naturae cedere, concedere. Sall. — satisfacere. Cic.* Dług śmierć wypłacić, umrzeć. *Cic.* || Prawa bożkie i ludzkie. *Luer.* || Istota. *Cic.* || Substancja. || Siła, moc, własność. — *stirpium. Cic.* Własność przyrodzona roślin. *Secundum naturam fluminis. Caes.* Według biegu rzeki. *Natura. Plin.* Naturalnie. *Praeter naturam. Ter.* Nieprzyrodzonym sposobem. || — *hoc insitum est ut. Cic.* Jest to w przyrodzeniu, aby. || *Caes.* Położenie kraju, własność powietrza. || Temperament, kompleksa. *Naturae suae rationem habere.* Mieć haczość na swój temperament. || *Virg.* Natchnienie, pobudka. || *Cic.* Członek wstydlawy. || Geniusz, usposobienie przyrodzone, charakter, skłonność. — *dens. Hor.* Geniusz czyli umysł, nad pospolite umysły górniejszy. *Naturam habere ad. Cic.* Mieć geniusz, talent do czego. — *rei sibi facere. Quint.* W nałóg co sobie obrócić. *Ut fert natura. Ter.* *Secundum naturam. Quint.* Naturalnie, według przyrodzenia. *Naturam expellas furca, tamen usque recurret. Hor.* Chociażbyś widłami wypędzał naturę, zawsze ona jednak powróci, czyli jak niesie przysłowie: sowa, nie odrodzi się w sokola.

NATURABILIS, e, ptak. (od *natura* albo od słowa *naturō*, are i. e. instruire aliquid natura etc.) zamiast *naturalis*. Przyrodzony, naturalny, np. *si naturabiles essent. Apul.* *Naturabilia commentatus. Id.*, też *naturabile. Cic.*

NATURALIS, e, ptak. (od *natura*). Przyrodzony, naturalny, z urodzenia będący, cielsny, rodzony, wzięty od natury, zgodny z przyrodzeniem. — *filii. Suet.* Syn rodzony, nieprzysposobiony. *Naturale desiderium. Col.* Popęd pociowy. || Naturalny, niekunsztowny. — *utor. Cic.* Świećność, jasność, krasa naturalna. || *Laet.* Prawdziwy. || Naturalny, przyrodzony, tyczący się natury przyrodzenia, np. *quaestiones. Cic.* || Naturalny, t. j. rzeczywisty, istotny, prawdziwy, będący na świecie, np. *Jovis naturalis et fabulosus. Tacant.* || Naturalny t. j. pomysłny, w myśl wnijśdź mogący, zwyczajny, pospolity, używany, potoczny. *Plin.* || Też z następ. ut, np. *plurisque naturale (est) ut. Plin.*

NATURALITAS, ātis, z. (od *naturalis*). Naturalność jakiej rzeczy. *Tertull.*

NATURALITER, psk. (od *naturalis*) Naturalnie, z przyrodzenia, przyrodzonym spo-

sobem, np. — *divinare. Cic.* — *innata alacritas. Caes.*

NATURALITUS, psk. (od *naturalis*) i. q. *naturaliter*. Naturalnie, np. *mentibus vis haec naturalitus inest. Sidon.*

NATURIFICATUS, a, um, (imsł. od *naturifico*, are od *facio* i *natura* i. e. *facio*, ut *aliquid natura fiat*). Który wziął naturę, stał się istotą, istnością, stał się rzeczywistym, otrzymał rzeczywistość, istność, np. — *animae. Tertull. adv. Valentin.*

NATUS, us, m. (od *nascor*). Narodzenie; kładzie się najczęściej w przyp. szóst. z przymiotnikami *magnus, parvus*, etc. z ich stopniowaniem. *Consurgit P. Scapitius magno natu. Liv.* Powstał P. Skapicjusz bardzo podeszły wiekiem. *Maximo natu filius. C. N.* Syn najstarszy. *Majores natu. Cic.* Przodkowie. *Tuus est animus natu gravior. Terent.* Któremu wiek nadal więcej doświadczenia.

NATUS, a, um, (imsł. od *nascor*). Urodzony, pochodzący. — *ex aliquo. Ter.* — *aliquo. Cic.* — *de aliquo. Ovid.* Urodzony z kogo. — *genere nobili. Cic.* Szlachetnie urodzony. || *Stary.* — *sexaginta annos. Cic.* Sześćdziesięcioletni. || *Nemo natus in aedibus servat. Plaut.* Niema żywej duszy w domu. || Zrodzony dla swego brzucha. — *mihi videor. Plaut.* Zdaje się, że się odrodził. — *agendis rebus natus ad. Cic.* Zdolny do sprawowania interesów. — *bono publico. Id.* Zrodzony dla dobra publicznego. || — *bene ager. Farr.* Grunt urodzajny. — *male versus. Hor.* Wiersz źle zrobiony. *Inde natum. Plin.* Ztąd pochodzi. || *Ere nata. Cic.* Z okoliczności. *Pro re nata. Cic.* Według zdarzenia.

NAVA, ae. Nate rzeka w Niemczech, która wpada do Renu. *Tac.*

NAVALE. Ob. *NAVALIS*.

NAVALIS, e, ptak. (od *navis*). Żeglarski, marynarski, należący do żeglugi, okrętowy. — *res. Liv.* Marynarka. — *materia. Liv.* Drzewo do budowania okrętów. — *pons. Amm.* Most pływający. — *corona. Virg.* Wieniec żeglarski, który dawano temu, co pierwszy wskoczył w okręt nieprzyjacielski. — *tuba. Mart.* Trąba żeglarska. — *disciplina. Cic.* Karność żeglarska. — *apparatus. Cic.* Opatrzanie okrętu rynsztunkiem i żywnością. || *Navale, is, i. Navalia*, um, n. *Cic.* Arsenal, cekaż, zbrojownia morska, miejsce budowania okrętów. || *Plin.* Okręty, narzędzia okrętowe. — *uncus. Val. Flacc.* Kotwica. || *Navale bellum. Cic.* Wojna morska. — *praelium. Ovid.* Bitwa wodna. *Navales socii. Liv.* Majtkowie, wioslarze. — *pedes. Plaut.* Rudelniecy, przewoźnicy. || — *Phoebus. Prop.* Apollo Akejski, któremu August w Rzymie kościół zbudował. || — *Duumviri. Liv.* Duumwirowie od zdobienia i budowania okrętów.

NAVARCHUS, i, m. (*ναρχος*). Kapitan okrętu. *Cic.*

NAVARI, ōrum. Naród w Europejskiej Sarmacji, niedaleko Krymu. *Ptolem.*

NAUBARUM, i. Miasto w Europejskiej Sarmacji blisko Krymu. *Ptolem.*

NAUCELLA albo *NAVICELLA*, ae. Ob. *NAVICELLA*.

NAUCI, w przyp. drug. Ob. *NAUCUM*. *NAUCLERICUS* i *NAUCLERIUS*, a, um, (*ναυκληρικός, ναυκληρος*). Żeglarski, szyperski, należący do szypa, do dozorczy okrętu, np. *ornatus nauclerius. Plaut.*, albo *ornatus nauclerius. Id.* t. j. ozdoba, strój okrętowy.

NAUCLERUS, i, m. (*ναυκληρος*). Pan okrętu t. j. właściciel okrętu, patron, opiekun okrętu. *Plaut. Isidor.* || Tak nazwana komedia Cecyliusza. *Nauclerus. Non.*

NAUCULA, ae, z. zamiast *navicula. Plaut.* *NAUCULOR*, ari. Ob. *NAVICULOR*.

NAUCUM albo *NAUCUS*, a, um. *Fest.* Łupiny orzecha, fraszka. || Kładzie się prawie w przyp. drug. ze słowami oznaczającymi cenę, wartość rzeczy jakiej. *Naucci non facere aliquid. Plaut.* — *non facere. Cic.* Mieć za nie kogo. *Ne naucci quidem dignum judicio. Plaut.* Niewart orzechowej łupiny. *Naucci homo. Id.* Człowiek nizeczemny, ladać.

NAVE, psk. (od *navus*, a, um) i. q. na *viter. Plaut. Sall.* Ob. *NAVITER*.

NAUFRAGALIS, e, ptak. (od *naufragium*) i. q. *naufragiosus*, np. — *Capraria. Martian. Cap.*

NAUFRAGIOSUS, a, um, (od *naufragium*). Pelen rozbicia się z okrętem, t. j. niebezpieczny co do rozbicia się z okrętem, np. — *pelagus. Sidon. Claud.*

NAUFRAGIUM, ii, n. (zamiast *navifragium* od *naufragus* zamiast *navifragus* albo od *navem frangere* t. j. ponieść rozbicie na morzu). Rozbicie się z okrętem, rozbicie, zatonięcie okrętu. *Naufragium facere. Cic.* Rozbicie się z okrętem na morzu. || *Luer.* Burza morska, która sprawuje rozbicie okrętów. || Przenosię. Pogrom, klęska, ruina, zagłada, szkoda, strata. *Naufragia bonorum. — fortunarum. — rei familiaris. Cic.* Ruina majątności, zniszczenie gospodarstwa. || *Cic.* Rozbit na morzu albo rzeczy, które uległy rozbiciu. || *Naufragii tubula*, przełaz. *Cic.* Ucieczka, obrona, pociecha w nieszczęściu. || *Aliorum naufragia ex terra intueri, przysł. Cic.* Sam będąc bezpieczny, patrzy na cudze nieszczęścia. || *Ex naufragio tubula. Id.* Ostatek, reszta fortuny, deszczka rozbitego okrętu. || Przenosię o rzeczach, np. *naufragia reipublicae colligere. Cic.* t. j. szczątki.

NAUFRAGO, as, avi, atum, are, (od *naufragus*). Ponieść rozbicie na morzu, np. — *homo. Sidon.* — *navis. Petron.* *NAUFRAGUS*, a, um, (zamiast *navifragus*). Rozbity na morzu, rozbit, topień, np. *naufagus natans. Cic.*, *duo naufragi homines. Id.* — *corpora. Virg.* — *puppis. Ovid.* || Ztąd przenosię rozbity na morzu t. j. niebezpieczny, wielką ponoszący stratę, zgubę, np. *Marius expulsus et naufragus. Cic.* ||

Szczególnie zrojonowany, zniszczony, np. *patrimonio naufragus. Cic.* albo *naufagus. Id.* Utratnik, marnotrawca. || Który sprawuje rozbicie z okrętem, np. — *mare. Hor.* — *monstra. Ovid.* — *tempestas. Val. Max.* — *unda. Tibull.* — *Syrtilis. Sil.* || Też *navifragus. Ob. Navifragus.*

NAVIA, ae, z. (od *navis*). Statek, czółno, czółno, łódka, krypa, okręt. *Mela.* || Też w liczb. mnog. *navia* od *navium*. Ztąd gra, igraszka. *Capita aut navia. Macrob. Ob.* in *Caput* na końcu. || Naczynie, np. na winne grona, wanna, eber. Koryto wyłożone z jednego drzewa, które służyło do winobrania. *Fest. Czółno. Ob. Linter.* || *Navia ficus. Ob. Navius, a, um.*

NAVICELLA albo *NAUCELLA*, ae, z. (zdrobn. od *navis*) i. q. *Navicula. Martian.* in *Pandect. Paul. sentent.* Czółenko, okręci.

NAVICULA, ae, z. (zdrobn. od *navis*). Mały statek, okręci, bat, czółno. *Cic.*; ztąd przez skrót. *navicula. Paulin.*

NAVICULARIS, e, ptak. (od *navicula*) i. q. *navicularius*. Należący do przewożu morskiego, np. — *res. Hermogen. in Pand.*

NAVICULARIUS, a, um, (od *navicula*). *Cic.* Żeglarski, szyperski. || *Navicularia scil. res. Id.* Żeglactwo, szypstwo, nauka żeglarska. *Naviculariam facere. Id.* Szyprować, żeglactwem się bawić. || *Navicularius scil. vir. Id.* Żeglarz, majtek, szypier, przewoźnik. || — *onus, functio. Cod. Theod.* Żeglactwo, kunszt żeglarski.

NAVICULATOR, ōris, m. (od *navicula*, ari) i. q. *navicularius*. Żeglarz, szypier, patron, opiekun okrętów. *Cic.*

NAVICULOR albo *NAUCULOR*, ari, ari, (od *navicula*). Żeglować po morzu, pływać małym statkiem, np. barką, czółnem. *Luerio naviculatur in stagno. Martial.*

NAVIFRAGUS, a, um, i. q. *naufragus* (od *navem frangere*, ponoszący rozbicie się z okrętem). Rozbitek z okrętu, rozbit na morzu, np. *Vidi ego, navifragum qui riserat, aequore mergi. Ovid.* || Który sprawuje rozbicie się z okrętem, np. — *fretum. Ovid.* t. j. morze, które rozbija okręty. — *Scyllaceum. Virg.* — *saxa. Stat.*

NAVIGABILIS, e, ptak. (od *navigo*). Żeglowny, po którym można żeglować, np. — *annus. Liv.* t. j. żeglowna rzeka. — *mare. Id.* — *litora. Tac.* — *flumen. Colum.*

NAVIGANS, tis, r. współ. (imsł. od *navigo*). Żeglujący, żeglarz. *Cic.*

NAVIGATIO, ōnis, z. (od *navigo*). *Cic.* Żeglowanie, żegluga, czas żeglugi, pływanie nawa. — *secunda. Tac.* Szczśliwa żegluga. *Navigationis patiens. Just.* Żeglowny, splawny.

NAVIGATOR, ōris, m. (od *navigo*). Żeglarz, albo kapitan okrętu. *Quintil.* || Zwiędzający morze, żeglujący okrętem po morzu, po rzece.

NAVIGER, a, um, (od *navis* i *gero* zamiast *gerens navem vel naves*). Żeglowny,

splawny, spustny, noszący okręty, np. — *mare. Lucr.* || Okrętowy, żaglowy, np. *similitudo navigera scil. nautili in mari ludentis et navigantis. Plin.* t. j. podobienstwo do okrętów, mówiąc o rybach i muszlach morskich.

NAVIGIOLUM, ii, n. (zdrobn. od *navigium*). Mały statek wodny, bat, mały okręt, barka. *Lentul in Cic. Auct. bel. Afr.*

NAVIGIUM, ii, (od *navigo*). Statek wodny, barka, czółno, nawa, okręt. — *grave. Caes.* Okręt ciężki wojenny. — *auctuarium. Id.* Lekka fregata, galera mała. — *speculatorum. Id.* Okręt długi z wiosłami, brygantyna, lekki statek wojenny szpiegierski. — *vectorium. Id.* Przewozowy statek. — *piscatorium. Quint.* Łódź rybacka. — *trahit aquam. Sen.* Okręt sączy wodę. || *Scaev. Iet.* Żegluga. || *Qui in eodem velut navigio particeps sunt periculi. Liv.* przysłów. t. j. którzy jednostajnie są niebezpieczni.

NAVIGO, as, avi, atum, are, (zamiast *navim, ago*). Właściwie wiedzieć, prowadzić okręt, żeglować, pływać po morzu. *Genz inimica mihi Tyrrhenum navigat aequor. Virg.* Nieprzyjazny mnie naród, pływa po Tyrreńskim morzu. — *e portu. Plin.* Wypłynąć z portu. — *in alto. Cic.* — na głębini. || *Biernie. Totus hodie navigatur occidens. Plin.* Cały dziś zachód żegluguje. || *Nicosob. Iis enim ventis istine navigatur. Cic.* Ztamtąd bowiem za pomocą tych wiatrów żeglują. || *Navigare. Cic.* Wsiadź w okręt i pływać po morzu. || — *in portu. Terent.* Bydź bezpiecznym. || *Navigare bellum. Cic.* Mówi się, gdy flota żegluguje, która ma wypowiedzieć wojnę. || *Ovid.* Pływać, jako pływa człowiek po wodzie. || *Ipsa rapidum mare navigat ore. Manil.* Wznosi rozrukane wały i wylewa morze.

NAVIS, is, ż. (z Greek. *ναῦς*, okręt). Właściwie statek wodny, okręt, bat, czółno, nawa, statek morski. || Pierwszy nawą do Grecyi z Egiptu przypłynął Danaus, pierwsi bowiem żeglowano samymi tylko traftami, jak twierdzą przez Mizów i Trojanów wynalezionemi. || Wedle Wirgiliusza i Owidyusza rozmaite miały nazwiska okręty: Scylla, Centaurus, Pristis, Chimera, Tigrys, Triton, Minerwa, Cassis, które tak nazywano od obrazów rzytych i malowanych dla ozdoby. || — *praetoria. Liv.* Okręt admirański. — *actuaria. Caes.* Lekka fregata, galera mała. — *annotina. Id.* Okręt prowiantowy. — *oneraria. Id.* Okręt ładowny, przewozowy. — *speculatoria. Liv.* Brygantyna, statek szpiegierski. — *praedatoria. Liv.* — *piratica. Quint.* Okręt rozbójniczy. — *aperta. Cic.* Czółno, bat, barka. — *longa. Caes.* Przewozowy statek. — *piscatoria. Id.* Czółno rybackie. — *tectae. Liv.* Nawy kryte pulapami. — *plicatilis. Plin.* Czółno rozkładane. — *vitilis. Id.* Łódź z sita. — *praesidiaria. Caes.* Okręt do konwojowania. — *vector. Virg.* — *magister. Ulp.* Szyper, sternik, kapitan okrętu. *Navem conscendere. Cic.* Wsiadź w okręt. —

deprimere. Id. Pograżać okręt. — *solvere. Ovid.* Odbić od brzegu. — *applicare terrae. Liv.* Przybijać do lądu. — *impingere. Quint.* Uderzyć, trącić okręt o skałę. *In navem conscendere. Quint.* Wsiadąć w okręt. || — *una est bonorum omnium. Cic.* Wszyscy poczciwi, są z sobą zgodni. *In eadem navi esse, przysł. Cic.* W podobieństwie z drugimi byź niebezpieczeństwie. || *Navem perforare, qua ipse naviget, przysł. Id.* Mówi się o tym, który szkodząc drugiemu, sam sobie szkodzi. || *Navem, mortuo applicare, przysł. Quint.* Późno komu dawać ratunek. || *Navibus et quadrigis petere aliquid, przysł. Hor.* Jeździć w czworokonnym powozach i okrętach szukając czego, t. j. ze wszelką usilnością starać się o co. || *Apic. Brzuch u kury. Plaut.* Wyrzaz wszeteczny. || W przyp. czwart. *navim* zamiast *navem. Cic.* też w przyp. szóst. *nave* i *navi*.

NAVISALVIA, ae, scil. dea. Bogini a *salvandis navibus*. Bogini ocalenia okrętów. *Inser. ap. Murat.*

NAVITA i *gens* skróć. **NAUTA**, ae, m. (od *navis*). Majtek, żeglarz albo inaczey przewoźnik w bacie, w czółnie. *Nauta tuus. Cic.* *Avarus navita. Apul.* t. j. Charon. *Stygiae navita turpis aquae. i. e. Charon. Tibull.* || Majtek. *Caes. Cic. Hor.* || Złąd przysłów. *Navita de ventis, de tauris narrat arator. Propert.*

NAVITAS, atis, ż. (od *navus, a, um*). Chodzenie koło czego, traktowanie czego, bawienie się czem, skrzętność, pilność, czynność, staranność, zapal, żarliwość. *Cic.* || Też piszą *gnavitas*.

NAVITER, psk. (od *navus, a, um*). Goriwie, z zapalem, nieleniwie, niespracowanym sposobem, skrzętnie, pilnie, obrotnie, pracowicie, czynnie, starannie, przemysłnie, np. *versari satis naviter in provincia. Gell.* — *pugnare. Liv.* — *bellum gerere. Id.* || Calkiem, zupełnie, np. — *impudens. Cic.* — *plenum. Lucr.* || Piszę się też *gnaviter*.

NAULIUM, ii, n. Pieśń, która się przegrywa na arfie. *Ovid.*

NAULUM, i, n. (*ναῦλον*). Myto, placa, zapłata za przewiezienie okrętem, myto okrętowe, przewozowe. *Juvenal. Ulp. in Pandect.*

NAUMACHIA, ae, ż. (*ναυμαχία*). Wodna bitwa, okrętowa walka w czasie igryszk. *Martial. Naumachiam committere. Suet.* — *exhibere. Id.* — *edere spectaculam naumachiae. Suet.* || Przez zamianę, miejsce bitwy wodnej, np. *navale proelium i naumachia. Suet.*

NAUMACHIARIUS, a, um, (od *naumachia*). Tytający się walki wodnej, tēm się zatrudniający, należący do tego, np. — *pons. Plin.* t. j. most służący do walki wodnej. || Złąd *Naumachiarus*, rzeczow. Równy walczący podczas wodnej bitwy. *Suet.*

NAUMACHOS albo **NAUMACHUS**, i, ż. (*Ναύμαχος*). Wyspa na morzu Egijskim. *Mela.*

NÄVO, as, avi, atum, are, (od *navus, a, um*). *Cic.* Rzesko, pilnie, starownie czynić co, sprawować, pilnować czego. — *alicui, in aliquem benevolentiam. Cic.* Czynić komu dobrze. — *alicui operam, studium. Id.* Pomagać komu. — *republicam. Id.* Służyć rzeczyposp. — *bellum. Tac.* Mężniej toczyć wojnę. || — *flagitium. Id.* Chętnie dopuścić się zbrodni.

NAUPACTUS, i, ż. i **NAUPACTUM**, i, n. (*Ναῦπακτος*). Miasto w Etolii i nad Rontską odnogą morską, teraz *Lepanto. Mela. Liv. Plin.* || Złąd *Naupactous, a, um*. Należący do tego miasta, Naupaktiski. *Ovid.*

NAUPEGIARIUS, ii, i. q. *naupagus. Inscr. ap. Spont.*

NAUPEGUS, i, m. (*ναυπηγός i. e. navium fabricator* od *ναῦς*, okręt i *πῆγνυμι*, składam, buduje). Budowniczy okrętów. *Patern. in Pandect. Firm.*

NAUPLIADES, ae, m. (*Ναυπλίδης*). Syn Naupliusa, *Ovid. i. e. Palamedes.*

NAUPLIUS, ii, m. (*Ναῦπλιος*). *Hyg.* Syn Neptuna, ojciec Palamedesa, król wyspy Eubei. || *Plin.* Rodzaj polipu, ślimaczek w skorupie nakształt okreciku.

NAUSCIT, Fest., cum granum fabae se nascendi gratia aperit, quod fit non dissimile navis forma: zatłem od *navis* zamiast *navecit, navescit, nuscere*, puszczać się, wschodząc, kły puszczać, rosnąć.

NAUSEA, ae, ż. (*ναῦτια, ναυσία*). Okrętowa choroba t. j. ekliwość, nudność, nieprzyjemność, obrzydzenie, obrzydliwość, wstręt, np. *navigavimus sine timore et sine nausea. Cic.* *Stomachus nausea plenus. Petron.* *Nausea me torquebat Sen.* || W ogólności obrzydzenie, wstręt, ekliwość, womit. *Stomacho nausea facta meo. Ovid.* *Ubi libi do veniet nausea. Cato.* t. j. chęć, chętko, skłonność do womitów, zbieranie się na wymiot. *Nauseas inhibere. Plin.* t. j. wstrzymać womity. *Nauseam sedare. Id.* Uśmierzć womit. *Nausea maris. Plin.* t. j. womit morski. — *sistere. Plin.* — *coercere. Hor.* — *discurrere. Colum.*

NAUSEABILIS, e, ptnk. (od *nauseo, are*). Sprawujący ekliwość, nudność, obrzydzenie, wstręt, np. — *humectatio, oris. Coel. Aur.*

NAUSEABUNDUS, a, um, (od *nauseo, are*) i. q. *nauseans*. Który czuje ekliwość, nudność, nieprzyjemność, np. *Gubernator in tempestate nauseabundus. Sen.*

NAUSEATOR, oris, m. (od *nauseo, are*). Który czuje ekliwość, nudność, który womituje, np. *Ulysses nauseator fuit. Sen.*

NAUSEO, as, avi, atum, are, (od *nausea*). *Cic.* Mieć ekliwość, skłonność do womitów, mianowicie żeglując po morzu. || Czuję wstręt, obrzydliwość. || *Phaed.* Brzydzić się, gardzić kim albo czem.

NAUSEOLA, ae, ż. (zdrobn. od *nausea*) i. q. *nausea*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Mała obrzydliwość, wstręt, ekliwość,

np. *Nauseolam tibi tum causam otii dedisse facile patiebar. Cic.* t. j. wstręt, ekliwość.

NAUSEOSUS, a, um, (od *nausea*). Sprawujący wstręt, ekliwość, brzydki, ekliwy, obrzydły, np. — *radix. Plin.* t. j. — korzeń roślinny.

NAUSTATHMOS albo **NAUSTATHMUS**, (*ναύσταθμος*). Miejsce stanowiska okrętów, port. *Plin.*

NAUSTIBULUM, i, n. i. e. *vas alvei simile. Fest.* Naczynie nakształt nawy. || *Navium stabulum. Scalig.* Port, schronienie okrętów.

NAUTA, ae, m. (*ναῦτης*, od *ναῦς*). *Cic.* Żeglarz, majtek.

NAUTALIS, e, ptnk. (od *nauta*). Żeglarz, np. — *forma. Auson.*

NAUTEA, ae, ż. (od *ναυσία*, wstręt, ekliwość). Smrodliwa wilgoć, wilgotność, stek okrętowy inaczey *sentina*, np. *nauteam bibere malim. Plaut.* *Hircus unctus nautea. Plaut.* || i. q. *nautea. Plaut.* || Rodzaj rośliny, której używają garbarze. *Opil. Aur.*

NAUTICUS, a, um, (*ναυτικός* od *ναῦτης*, żeglarz). *Cic.* Majtkowy, żeglarski, okrętowy, morski. — *panis. Plin.* Suchar morski. *Nautica pinus. Virg.* Maszt okrętowy. — *castra. C. Nep.* Stanowisko floty. — *pubes. Sil.* Młodzież majtków. — *pecunia. Scaevol. Iet.* Pieniądze złożone na los szczęścia. *Nauticum verbum. Cic.* Wyrzaz marynarski. *Nauticarum rerum scientia. Cic.* Marynarka, nauka żeglarska. || Złąd *nautici homines. Hirt.* Marynarze, majtkowie.

NAUTILUS albo **NAUTILOS**, i, m. (*ναυτίλος*). Żeglarzyk, głębiak, przynawek albo okręt żeglujący t. j. ślimark morski, który pływa nakształt okrętu. *Plin.*

NAVUS, a, um. Skrzętny, pilny, uwinny, czynny, staranny, przemyślny, gorliwy, żarliwy, pracowity, nie leniwy, niespracowany, dziarski, np. — *homo. Cic. Sall.* — *orator. Id.* — *vir. Fell.* || Też o rzeczach niezwywanych np. — *opera. Fell.* — *rudimenta. Sil.* *Timor navus. Id.* t. j. bojaźń, która czyni pilnym. || Też pisze się *gnavus*.

NAXA, ae. Ob. **NASSA**.

NAXII, orum. Mieszkańcy miasta Naxus w Syceylii. *Plin.*

NAXIUM, ii, n. Rodzaj kamienia (*cor*), oselka do polerowania marmurów i drogich kamieni, z wyspy Cyprus. || Zowią też *cos Naxia*. Ob. *Naxius, a, um*.

NAXIUS, a, um. (*Νάξιος*). *Prop.* Należący do wyspy Naxu. || *Naxius ardor. Colten.* Gwiazda korony Aryadny czyli konstellacya.

NAXOS albo **NAXUS**, i, ż. (*Νάξος*). *Plin.* Wyspa na morzu Egijskim jedna z Cyklad.

NAXUS, i. Ob. **NAXOS**.

NAZARA i. q. *Nazareth*. Sławne miasteczko w Galilei. *Juven.* || Złąd *Nazarus a, um*. Należący do tego miasteczka. *Id.*

NÄZÄRENUS, a, um. Z Nazaret. || Złąd *Nazareus* t. j. Chrystus. *Prudent.* || Ciry-stusowy. *Nazareni. Prud.* Chryścijanie.

NĀZĀRĒUS, *a, um, i. q.* Nazarenus, np. — *vir. Prudent. Symmach.*
NAZIANZUS, *i. (Nazianzōs)*. Miasto w Kapadocji, miejsce urodzenia biskupa Grzegorza, który się nazywał Nazianzenus.

NE

NE, spójnik i psk. broniący czego albo odradzający. *Ne confers culpam in me. Terent.* Nie składaj winy na mnie. *Ne minus, ne plus. Liv.* Nie mniej, nie więcej. || *Ne vivam*, formula przekleństwa. *Cic.* Abych zginął. || Ma często po sobie tryb rozk., mianowicie u poetów, w prawach i ustawach. *Impius ne audeto placare donis iram deum. Cic.* Bezbożny, nie śmieję błagać darami zagniewanych bogów. *Ne, pueri, ne tanta animis asuescite bella. Virg.* Chrońcie się dzieci umysł wasze zaprawiać do okrutnych wojen. || Służy do błagania bogów. *Ne id Jupiter sineret. Liv.* Oby to Jowisz odwrócił. || Jako spójnik ostateczny, znaczy *non quominus*. *Sententiam ne diceret, recusavit. Cic.* Nie chciał mówić zdania. *Vide ne frustreretur. Id.* Patrz aby się nie zawiodł. || *Sic ne. Col.* Tak jest, że nie. || *Ne nisi. Cels.* Chyba, że. || Czasem się kładzie *ne*, zamiast *ut*, z następnym pomocnikiem przeczącym. *Dein ne amicis nihil tribuamus, epulamur una. Cic.* Naostatek, iżbyśmy co przyjaciółom udzielił, biesiadujemy wspólnie. || *Ne dicam. Cic.* Iż nie powiem, jakby niechciał, dosadniej powiedzieć. || *Ne multis, ne pluribus, ne longum sit, ne te diutius teneam.* Są to formuły, przez które krótko co mówić obiecujemy. || Oznacza często bojaźń ze słowami trybu łączącego. *Vereor, ne quid Andria apportet mali. Terent.* Lękam się, aby Andrya nieprzyniosła zlej nowiny. || *Ne non*, zamiast *ut non. Timeo, ne non impetrem. Cic.* Boję się, abym nieuprosił. || Jeśli pomocnik przeczący przed słowem się kładzie, natęcza pozbawia wszelkiej bojaźni i wątpliwości. *Non vereor, ne quid temere, ne quid stulte facias. Cic.* Nie lękam się, abys niebacznie albo głupie postąpił. || Czasem zamiast *ne*, kładzie się *ut ne. Iustitiae munus est, ut ne cui quis noceat. Cic.* Do sprawiedliwości należy, aby kto komu nie szkodził. *Ne, zamiast non. Ne volt. Plaut.* Niechce. || Często się kładzie zamiast *neque*, z następującym *quidem*, gdy przecząc co się zwiększa. *Non potest dici, ne cogitari quidem. Cic.* Nie tylko się nie może mówić, lecz nawet ani myśleć. || Pięknie się kładzie *ne* z *quidem* i innemi pomocnikami. *Ne non tinere quidem sine aliquo timore possimus. Cic.* Nie możemy być bez jakiegóż bojaźni. *Ne, zamiast necum. Ne juvenem quidem, movit unquam. Cic.* Nie wzruszyło nikt tylko młodzieńca. || *Zaniast etiam si non. Cic.* || *Sall.* Zamiast *dummodo non*. || Zamiast *nae*, zaiste, zaprawde. || *Ne* pomocnik dodatni, który się używa w zapytaniach i ma moc, *an, utrum, num.* Zawsze się kładzie po słowie. *Jamne vidis? jamne sentis. Cic.* Czy już nie widzisz?

czy już nie czujesz? *Daturne illa hodie Pamphilo nuptum? Terent.* Pójdzież ona dzisiaj zamaż za Pamfila? || Wątpiąc. *Iturusne sit in Africam. Cic.* Czy pojedzie do Afryki. || Niekiedy samogłoska *e* wyrzucza się, np. *pergin*, zamiast *pergine*. || Czasem się kładzie *ne* zamiast *an. Experiri voluit, verum, falsumne esset relatum. Cic.* Chciał doświadczyć, czy to prawda, czy fałsz. || W pytaaniach niekiedy zbytkuje. *Uterne ad casus dubios fides sibi certius? Hor.* Któryż z tych dwóch, pewnież zaufa sobie w wątpliwych przygodach. || Niekiedy się kładzie *ne*, zamiast *utique. Prisc.* *Quine putatis? Hor.* Wy to jesteście, co tak sądzicie? *Tantane me tenuit vivendi, nate, voluptas. Virg.* Cóż mi było dotychczas synu po mej życia chuci?

NEĀERA, *ae, z. (Nēauga)*. Imię dziewczyny i kochanki. *Hor. Virg. Ovid.* || Córka Strymona. *Apolod.* || Córka Niobe. *Id.*
NEĀPOLIS, *is, z. (od neos, nowy, πόλις, miasto).* *Plin.* Nowe miasto, przezwisko wielu miast w Kampanii, Galacji, Tracji, w Afryce, w Samaryi i t. d. *Ob. Geograph.* || *Neapolitanus, a, um. Plin.* Należący do nowego miasta. || *Neapolitis, idis, z. Afran.* Neapolitanka.

NEBRIS, *idis, z. (νεβρίς).* *Stat.* Skóra jelenia, którą się okrywano w święta Baehusa. || *Virg.* Wszelka skóra myśliwych, którą się na łowach zwykli byli okrywać.

NEBRITES, *ae, m. i NEBRITIS, idis, z. (νεβρίτης scil. λίθος).* *scil. lapis. Plin.* Rodzaj drogiego kamienia poświęconego Baehusowi.

NEBRŌPHŌNUS i NEBRŌPHŌNOS, *i, (νεβροφόνος).* *Ovid.* Który zabija jelenie, przezwisko psa łowczego.

NEBŪLA, *ae, z. (νεβύλη).* Mgła, wapor, mgła na morzu. *Fronte sedent nebulae. Ovid.* Czolo mgły zakroczyły. || *Virg.* Obłok. || *Ovid.* *Dym.* — *pulveris. Lucr.* Kurzawa. || — *linea. Petron.* Bardzo cienkie płótno. || Gaza gatunek krepy. — *erroris. Juv.* Zasłona fałszu, która pokrywa prawdę. *Per nebulam. Plaut.* Pomieszany sposobem, nieporządnie, niewyraźnie. || *Nebulae quaestio. Gell.* Prózne subtelności. || *Pers.* Fraszkla. || *Nebulae cyathus*, przysł. *Plaut.* Rzeczy podłe, nikczemne. || *Plaut.* Rzecz bardzo miękka i cienka. || *Mart.* Bardzo cienka blaszka.

NEBŪLO, *ōnis, m.* Jest słowo żelzywe. Piecuch, legawiec, zapiecznik, szelma, lajdak, hultaj, skórka na bity, nikczemnik, niedobrego, psułat, psiajucha. *Cic. Ter. Hor. Lucil.* || Też ptak. *np. vulgus nebulonum hominum. Gell.* || *Od nebula.* Wietrznik, pędziwiatr, świstak, fanfaron, trzpiot, chlubiak, samochwał, próżny. *Ter.*

NEBŪLO, *as, ae, (od nebula) i. e. nebulis implere.* Zaćmić, przyćmić, np. *clarissimis lucernis vestibula nebulabant. Tertull.*
NEBULOSITAS, *ātis, z. (od nebulosus).* Mglistość, pomrok, pochmurność, posępność, t. j. ciemność, ciemnota, np. — *vaporum. Arnob.*

NĒBŪLŌSUS, *a, um, (od nebula).* Pelen mgły albo pary, waporów, wyziewów, mglisty, ciemny, pochmurny, posępny, np. — *coelum. Cic.* — *ager. Cato.* — *aer. Plin.* — *exhalatio. Id.* — *dies. Cels.* *Locus nebulosior. Cato.* || Przenosić ciemny t. j. ciężki do zrozumienia, np. — *nomen. Gell.*

NEC i NEQUE, psk. czyli raczej spójnik rozdz. *Ani, ni. Nec nihil, neque omnia haec sunt quae dicit. Terent.* Ani nie, ani wszystko to jest, co mówi. *Nec sequor magos Persarum. Cic.* Ani idę za mędrcami Persów. || Ma często po sobie pomocników *vero, enim, tamen.* *Nec enim melior vir fuit Africano, nec clarior. Cic.* Zaden nad Afrykana nie był lepszy, ani świetniejszy. || Często wyraża twierdzenie. *Homo nec a me alienus, et tibi amiceissimus. Cic.* Mąż mnie przychylny i tobie bardzo przyjazny. || *Nec quidem. Cic.* Nie zaiste. || *Nec absol.* zamiast *nec quidem.* *Nec suspicari. Cic.* Ani wątpić. || *Nec, zamiast non. Cic.*

NECĀTOR, *ōris, m. (od neco, are).* Zabójca, który zabija ludzi. — *civium. Lamprid.* — *hominum. Macrobr.*

NECĀTRIX, *icis, z. (od neco, are).* Która zabija. *Augustin.*

NECDUM, NEQUEDUM albo **NEC DUM, NEQUE DUM**, (od *nec s. neque i dum*) zamiast *et nondum* t. j. i albo też, jeszcze nie, np. *needum a singulis. Liv.* *Nedum ego tamen Quintium conveneram. Cic.* || Też zamiast *nondum*. — *abesset* — *needum sensisset. Cic.* *Needum. Virg.* *Nequedum. Cic.* || Też *Neque etiam dum. Ter.* I też jeszcze nie. || Zamiast *nondum. Needum. Virg.*

NECERIM, *i. e. nec eum. Fest.*

NECESSARIE, psk. (od *necessarius, a, um*). Koniecznie, nieodbitie, potrzebnie. *Cic. Val. Max.*

NECESSARIO w przyp. szóst. (od *Necessarium*). Koniecznie. *Ob. NECESSARIUS, a, um.*

NECESSĀRIUS, *a, um, (od necesse).* Konieczny, nieodbitie potrzebny, nieuchronny, nieuchybny, nieodmienny, np. — *mors. Cic.* t. j. nieuchronna śmierć. — *casus. Cic.* — *lex. Id.* — *usus. Caes.* *Causae non necessariae. Cic.* || Ztąd *res necessaria. Caes.* Konieczność, nieodbita potrzeba. || Z nakazu, z potrzeby, np. — *tempus. Cic.* || Z powodu konieczności, np. — *rogationes. Cic.* t. j. — prośby. || Ztąd *Necessarium*, rzeczow. Konieczność, potrzeba; ztąd *necessario* w przyp. szóst. Koniecznie, nieodbitie potrzebnie, np. *eum quibus vivo necessario. Cic.* || Konieczny t. j. potrzebny, nagły, wymagalny, np. — *ad vitam. Cic.* *Causae nonnecessariae. Cic.* || W stop. drug., np. *necessarius medela. Tertull.* || Krewny, powinowaty, klient, przyjaciel, patron, np. *ab homine tam necessario. Nep.* *Maxime necessarius. Cic.* t. j. przyjaciel albo klient. || Rzeczownie, np. *hujus propinqua et necessaria. Virg.* t. j. krewna, zpokrewniona, powinowata. *Meus familiaris et necessarius. Cic.* t. j. przyjaciel. *A tuis*

necessariis. Brut. ad Cic. t. j. od twoich klientów. *Necessariae meae. Cic.* t. j. moje klientki albo przyjaciółki, moje zpokrewnione, powinowate.

NECESSE, *n.* nieprzypadk. (od *ἀνάγκη*, konieczność, albo od *ne i cessare* albo od *Necessis, e*). Konieczny, koniecznie potrzebny, nieuchronny, nieuchybny, inaczej byż niemożący, np. *Homini necesse est mori. Cic.* t. j. człowiek musi umrzeć. *Nihil fit, quod necesse non fuerit. Cic.* || Konieczny, koniecznie potrzebny z tryb. bezokol., np. *necesse fuit hoc facere. Ter.* *Homini necesse est mori. Cic.* || *Ut* albo *uti. Necesse est enim ut eet. Auct. ad Her.* *Boves vendat necesse est. Cic.* Woly musi sprzedać. *Pugna immortalis sit necesse est. Nep.* t. j. nieśmiertelna byż musi || Z przyp. czwart. z tryb. bezokol. np. *necesse fuisse dari literas. Cic.* *Corpus mortale interire necesse est. Cic.* || Musi. *Necesse est hominem mori. Cic.* Musi człowiek umrzeć.

NECESSITAS, *ātis, z. (od necesse).* Konieczność, to, co się odmiennia, staje się przeszkodą, zaważą, przyczyna gwałtownej, nagłej potrzeby, np. — *exendi. Cic.* — *futalis. Id.* *Veniam necessitati dare. Cic.* t. j. konieczność, nieodbita potrzeba. *Necessitate adductus. Caes.* *Cic.* *Nulla necessitate adstrictus. Cic.* t. j. żadną koniecznością, potrzebą. *Necessitas pugnandi. Liv.* *Necessitati parere. Cic.* t. j. konieczności ulegać. *Facere aliquid ex necessitate. Tac.* Czynić co z powodu, z przyczyny, konieczności. *Necessitatem persuadendi adhibere. Cic.* t. j. użyć konieczności, potrzeby. || Ztąd, nieuchronność, nieodmiennność, nieodmiennie rozporządzenie, przeznaczenie, dopuszczenie, dopust, wyrok, los, fortuna, np. — *naturae. Cic.* — *fati. Liv.* *Necessitas divina. Cic.* t. j. przeznaczenie bożkie. || Ztąd *suprema i ultima necessitas. Tac.* t. j. śmierć. *Tarda necessitas leti corripuit gradum. Hor.* *Semper anteit saeva necessitas. Id.* t. j. dopust, zrządzenie, los, wyrok. || Też potrzeba, niedostatek, ubóstwo. *Caes. Suet.* || Mus, przymus, niewolenie, środek gwałtowny, sposób przymuszony. *Plaut. Liv. Tac.* || Związek między dwiema osobami, np. przyjaźń, przyjacielskość, związek klientów. || Obowiązek, np. *Magnum necessitatem possidet paternus maternusque sanguis. Cic.*

NECESSITUDO, *inis, z. (od necesse).* Konieczność, potrzeba. || Związek rzeczy przyrodzonych, stosunek, np. *rerum ordo et necessitudo. Cic.* || Szczególnie związek z kim, przyjaźń, opieka, pokrewieństwo. *Cic.* — *liberorum. Id.* || Towarzystwo kolegów np. prokonsula, propretora. *Cic. Nep.* || Przyjaźń gościnna. *Cic. Caes.* || Przyjaźń, przyjacielskość, zażyłość, związek przyjaźni. *Cic.* *Conjungere eum aliquo necessitudine. Cic.* Uczynić z kim związek przyjaźni. *Recipere aliquem in suam necessitudine. Cic.* Przyjąć kogo do związku przyjaźni. || Związek klientów, np. *propter neces-*

situdines regni. Caes. || Ztąd *necessitudines*, pokrewieństwo, powinowactwo, przyjaźń, związek klientów. *Suet. Tac.*

NECESSO, *as, are*, (od *necesse*). Przy-
musić, zmusić, uczynić koniecznym. *Venant. Fort.*

NECESSUM, (od *necessus*, *a, um*. *Donat. ad Ter.*) *i. q. necesse*. Nieuchronny, nieo-
chybny, niechybny, koniecznie potrzebny,
konieczny, nieodbitnie potrzebny, np. *neces-
sum est vendere. Plaut. Necessum est. Plaut.*
t. j. muszę. Necessum est conficere. Lucr.
Necessum est paucis respondere. Liv. || Też
muszę, musisz.

NECNE albo **NEC NE**, albo *nie*, pomo-
cnik pytający i wątpliwość czyniący, np.
*utrum ex usu esset, ne ne? Caes. Quae ritur
sintne dii nec ne? Cic. Nunc habeam, nec ne,
incertum est. Ter. Teraz mam to, albo nie-
mam. Quidam, comedia nec ne poema es-
set, quaesivere, zamiast utrum poema esset
comedia, nec ne. Hor. t. j. czylihy.*

NECNON albo **NEC NON**, **NEQUE NON**,
i. e. et. t. j. i. albo też, także, tudzież. Farr.
*Necnon et Tyrii. Virg. t. j. też Tyryjczyko-
wie.*

NECO, *as, avi, atum*, rzadziej *cuī, ctum*,
are, (od *nex*). Zabić, stracić, wytracić, zgła-
dzić, np. — *plebem fame. Cic. Q. — aliquem
ferro. Hor. — morsu. Ovid. Suspendio ac fa-
me necatur. Plin. — veneno. Suet. — odore
tetro. Lucr. — securi. Gall. — igni. Caes. Hos
pestis necuit. Enn. ap. Prisci. Apes necatae.*
Ovid. || *Imśl. Nectus, a, um. Cic.* || Przeno-
szenie zabić, do szczytu zniszczyć, wytracić,
np. *imbres necant frumenta. Plin. Aquae
flamas necant. Plin. t. j. gaszą płomienie.*
Radices herbarum vomere necantur. Colum.
|| Przenosić albo hyperbolicznie przez przy-
kre i nieprzyjemne święgotanie zabijać ko-
go, np. *necas scil. ne. Plaut. t. j. zabijasz
mnie swoim przykrém święgotaniem.*

NECOPINANS albo **NEC OPINANS**, **NE-
QUE OPINANS**, *tis, r. wśpół. i. q. non opi-
nans, (nec znaczy non)*. Niespodziewany,
nagły. *Cic. Haec laetiam nec opinanti obji-
cerem. Ter. Concidit necopinans. Phaedr.*

NECOPINATO w przyp. szóst. psk. Znie-
nacka, nagle, niespodzianie. *Cic.*

NECOPINATUS albo **NEC OPINATUS**,
*a, um. i. e. non opinatus, ne jest zamiast
non. Niespodziany, niespodziewany, nagły,*
np. — *bona. Cic. — gaudium. Liv. — adven-
tus. Id.* || Ztąd *necopinato*. Niespodziewanie.
Cic.

NECOPINUS, *a, um*, (od *nec* zamiast *non*
i *opinus, a, um. i. q. inopinus, inopinatus.*
Niespodziany, np. — *mors. Ovid. — ietus
Stat.*

NECROMANTIA, *ae, Ź.* (*νεκρομαντία*).
Lactant. Wrózenie z trupów i cieni zmarłych
przywolańców do swych ciał. || *Necromantia*
Homeri. Plin. Część *Odyssei*, gdzie Ulyse
wstąpiwszy do piekieł rozmawia z cieniami
umarłych.

NECROMANTICUS, *a, um*, (*νεκρομαντι-
κός*). Tyczący się wrózenia z cieni zmarłych.
Necromantie homines. Isidor.

NECROPOLIS, *is, Ź.* (*Νεκρόπολις*). Mia-
sto zmarłych, tak zwane przedmieście w Ale-
xandrii. *Strabo.*

NECROSCOPIA, *ae, Ź.* (*νεκρός*, umarły;
σκοπή, śledzenie). Otwieranie ciał zmarłych,
anatomizowanie.

NECROSIS, *is, Ź.* (*νεκροῦν*, byź mar-
twym). Gangrena kości.

NECROTHYTUS, *a, um*, (*νεκροθύτος*).
Cieniom zmarłych poświęcony, ofiarowany
przez ofiarę: od *νεκρός*, zmarły i *θύω*, ofia-
ruję, poświęcam. *Tertull. Ab idolothytis et
necrothytis voluptatibus abstinere. Id.*

NECTAR, *aris, n.* (*νέκταρ*). Nektar, bogów
napój w Olympie. || Przenosić. *Virg. Stat.*
Ovid. Wszelkie wino słodsze, miód albo
mleko. *Et dulci distendunt nectare cellas.*
Virg. I słodkim napelnią pszczoły komórki
miodem. *Pleno quae fertis in ubere nectar?*
Ovid. Owce, co pełne wymionia nosicie mle-
ka? || *Lucret.* Przyjemny zapach.

NECTARĒUS, *a, um*, (*νεκταίρεος*). *Ovid.*
Nektarowy. || Przenosić. *Apul.* Wdzięczny,
przyjemny. || *Nectarea* scil. herba. *Plin.*
Oman, roślinia.

NECTARITES, *ae*, (*νεκταίτης*). — herba.
Plin. Omanek, ziele. — *vinum. Id.* Wino
przyprawne tym ziele.

NECTARIUM, *i, n.* (*νέκταρ*). Miodnik,
wyraz botaniczny.

NECTO, *is, xui i xi, xum, ěre*, (od *νέω*,
kupić). Wiazać, splatać, łączyć, spinać,
opasać. — *talara aurea pedibus. Virg.* Za-
ciągając złote obowią na nogi. — *comam myrto.*
Ovid. Uwieńczyć głowę mirtem. — *flores.*
Hor. Wić bukiet z kwiatów. — *brachia. Ovid.*
Uściskać się. — *catenas alicui. Hor.* Kłaść
kajdany na kogo. — *aquas in glaciem. Prop.*
Lodowacić wodę. || *Necti a creditoribus. Liv.*
Bydź skazanym za niewolnika swym wierzy-
cielom, póki się nie wypłaci z długu. || — *do-
lum alicui. Liv.* Knuć zdradę komu. — *verba
numeris. Ovid.* Pisać wiersze. — *iurgia cum
aliquo. Ovid.* Wszeczynać z kim kłótnie. —
causas inanes. Virg. Przytaczać próżne wy-
mówki. — *moras. Val. Flacc.* Przewlekać. ||
Przenosić. *Aliud ex alio nectitur. Cic.* Je-
dno z drugiego wypływa. || *Nexum, i.* Zwią-
zanie, związek, węzeł *i. q. nexus, us.* Ob.
Nexus, us.

NECTUS, *a, um*, (imśl. od *necto*). Zabi-
ty. *Diomed.*

NECUBI, zamiast *ne alicubi*. Aby snadź
nie, aby nie. *Farr. Liv. Caes.*

NECUNDE, zamiast *ne alicunde*. Aby
zkaż nie, aby nie, np. — *ex stationibus con-
spiceretur. Liv.* Aby ze stanowisk nie był
widziany.

NECUMQUEM *i. e. nec umquam quem-
quam. Fest.*

NECYDALUS, *a, um*, (*νεκύδαλος*). *Plin.*
Rodzaj jedwabnicy, robaczka.

NĒDUM, zamiast *ne dicam*. Nie chcę mó-
wić. Nie tylko, daleko mniej, tēm bardziej,
np. *Nedum morbum removisti, sed etiam
gravedinem. Cic. t. j. nie chcę mówić. Ne-
dum tu possis. Ter.* Nie chcę mówić, abys
to mógł.

NEFANDE, psk. (od *nefandus, a, um*).
Obrzydliwym, brzydkim, haniebnym sposo-
bem, bezbożnie, np. *multa nefande ausi.*
Sall. ap. Prisc.

NEFANDUS, *a, um*, (od *ne i fandus*,
a, um, imśl. od fari). Właściwie, niewypo-
wiedziany, niewysłowiony, niewymowny albo
niegodny, ztąd bezbożny, niegodziwy, prze-
kłąty, np. — *seelus. Cic. — arma. Id. — homo.*
*Quintil. — odium. Virg. Nefandissimum cap-
put (i. e. homo) Justin. Nefandissime senex.*
Quintil. Deos memores fandi atque nefandi.
Virg. t. j. bezprawie, niesprawiedliwość,
nieprawość, krzywda, bezbożność.

NEFANS, *tis, i. q. nefandus*, np. *facta
nefantia. Lucil. ap. Non.* Bezbożne czyny.
Omnia nefantia. Farr.

NEFARIĖ, psk. (od *nefarius, a, um*).
Bezbożnie, niegodziwie, niegodziwym, prze-
kłątym sposobem, np. — *pestem patriae mo-
liri. Cic. Occisus nefarie. Id. Aliquid ne-
farie facere. Cic.* albo — *committere. Cic.*
t. j. czynić, obchodzić się niegodziwym,
przeklętym sposobem.

NEFARIUS, *a, um*, (od *nefas* albo od
ne i fari). Niegodziwy, bezbożny, przeklęty,
np. — *homo. Cic. — Atreus. Hor. — bellum.*
Id. — voluntas. Cic. — crudelitas. Caes. || Ztąd
nefarius. Niegodziwa, winnóm, występnióm,
niepozwolonóm, krzywda, bezprawie, nie-
sprawiedliwość, nieprawość, grzech, np.
nefas dictu. Cic. Mihi nefas esse oblivisci.
*Id. Dicere id sibi nefas esse. Cic. t. j. grzech
jest mówić. Nefas facere. Ovid. Corpora
viva nefas Stygia vectare carina. Virg. t. j.*

niegodzi się. Per fas et nefas. Liv. Sposo-
bem godziwym i niegodziwym. || Bezbożność
*t. j. zły, bezbożny czyn, np. dirum nefas in
pectore versat. Virg. Ausi immane nefas.*
Id. Grande nefas. Juvenal. || Ztąd *nefas!*
w nawiasie obrzydliwy, brzydki, haniebný
uczynek (rzecz). || *To, co jest obrzydliwóm,*
brzydkim, np. *Quosne (nefas!) reliqui.*
Virg. Heu nefas! Hor. || Straszny, bardzo
dziwny, niesłychany. *Monstratumque nefas.*
Stat. t. j. rzecz niesłychana. || Zły, bezbo-
żny, haniebný człowiek. || Niemożny, niepo-
dobny, niepodobienstwo, niemożność, np.
*levius sit patientia, quidquid corrigere est
nefas. Hor. Dicere, sibi nefas esse. Cic.*

NEFASTUS, *a, um*, (od *ne i fastus* od *ne-
fas*). Właściwie, nieprawy, niesprawiedli-
wy, niepozwolony podług religii. || Ztąd *dies
nefastus. Liv.* Dzień, w którym żadnych nie-
wolno było mieć sądów. (Ob. *Festus*). || Bez-
bożny, obrzydliwy, haniebný, np. *quae au-
gur injusta, nefasta, defixerit. Cic. — locus.*

Stat. — Acheron. Id.; też *frutices nefasti.*
Plin. || Nieszcześliwy dla kogo.

NEFRENDITIUM, *ii, n.* Roczna danina,
którą zwykli byli dawać włóścianie w pe-
wnym czasie swoim panom z mięsiwa, np.
porcellum. Gloss. Isidor.

NEFRENS, *dis*, (od *ne i. e. non i frendo*).
Niemogący kasać, zatem bez zębów, np.
*porci nefrendes. Farr. — avies. Scaevol. ap.
Fest.*

NEFRUNDINES, *um, m. mn.* *Fest.* Ner-
ki. || Jądra.

NEFUNUS albo **NE-FUNUS**, *ěris, i. e.*
non funus. Nie pogrzeb. *Catull.*

NEGABUNDUS, *a, um. Fest.* Niepozwa-
lający, odmawiający zawsze czego komu.

NEGANS, *tis, r. wśpół.* (imśl. od *nego*).
Cic. Odmawiający. *Saxa ferro negantia.*
Stat. Skaly żelazu opierające się.

NEGANTIA, *ae, Ź.* (od *nego, are*). Prze-
czenie, zaprzeczenie, np. prawa. *Cic.*

NEGASIM, zamiast *negaverim. Plaut.*

NEGATIO, *onis, Ź.* (od *nego, are*). Prze-
czenie, zaprzeczenie, wypieranie się czego.
Cic. || Negowanie *t. j. przeczenie słowa, np.*
siet non omnis voluptas bonum. Apul.

NEGATIVUS, *a, um*, (od *nego, are*). Prze-
czający, np. — *particula. Apul. t. j. partykula*
czyli pomocnik przeczący. — *actio. Pandect.*

NEGATOR, *oris, m.* (od *nego, are*). Za-
pieraacz, który się zapiera wiary. *Tertull.*
Prudent.

NEGATORIUS, *a, um*, (od *nego, are*)
i. q. negativus. Przeczający, np. — *actio. Ulp.*
in Pandect.

NEGATRIX, *icis, Ź.* (od *nego, are*). Która
się zapiera wiary. *Tertull. Prudent.*

NEGATUS, *a, um*, (imśl. od *nego, are*).
Zakazany, zaprzeczony. *Negata via. Hor.*
Zakazane przejście. *Nititur invetum sem-
per, cupimusque negata. Ovid.* Zawsze chęć
bierze do zakazanych rzeczy.

NEGIBUNDUS, *a, um*, zamiast *negabun-
dus, i. e. negans. Cato. ap. Fest.*

NEGITO, *as, avi, atum, are*, (częstotl.
od *nego, are*) *i. q. negare*. Często przeczyć,
zaprzeczać co komu. *Plaut. Cic. Sall. Lucr.*

NEGLECTE, psk. (od *neglectus, a, um*).
Niedbale, niedbałym sposobem, np. *incede-
re neglectus. Hieron.*

NEGLECTIM, psk. (od *neglectus, a, um*)
i. q. neglecte. Niedbale, opieszale. *Scalig.*
in Catalect.

NEGLECTIO, *onis, Ź.* (od *negligo*). Za-
niedbanie, mały wzgląd na rzecz jaką albo
na osobę, np. — *amicorum. Cic.*

NEGLECTOR, *oris, m.* (od *negligo*). Nie-
dhaiec, zaniedbaly, który zaniedbywa czego,
np. — *praeceptorum. Augustin.*

NEGLECTUS, *us, m.* (od *negligo*). Za-
niedbanie, niedbałość. *Plin.* *Res est mihi
neglectu i. e. neglectui. Ter. t. j. mam tę
rzecz w zaniedbaniu.*

NEGLECTUS, *a, um*, (imśl. od *negligo*).
Cic. Zaniedbany, wzgardzony, mało dbaly.
|| *Id.* Niedbaly, niedbaiec.

NEGLIGENS, *tis*, r. społ. (imsl. od *negligo*). Niedbały, leniwy, leniuch. *Negligentior officii*. Cie. Mało dbały w pełnieniu powinności. — *amicorum*. Cie. Niedbały w szanowaniu przyjaciół. || *Catull*. Niebaczny, niepilny. || Cie. Marnotrawny, rozrzutny. || *Catull*. Nieostróżny w mówieniu.

NEGLIGENTER, psk. (od *negligens*). Nie dbałe, niestarownie, nieuważnie, niebacznie, np. — *scribere*. Cie. *Capillus negligenter reiectus*. Ter. *Neglientius adseruare aliquid*. Cie. *Neglientissime amicos habere*. Sen.

NEGLIGENTIA, *ae*, ż. (od *negligens*). Niedbalstwo, niedbałość, niestaranność, lenistwo. — *diligens*. Cie. Wykwintne niedbalstwo. — *haud ingrata*. Id. Przyjemne zaniechanie. || Maloważność, małe baczenie, oziębłość, obojętność. — *fortuna*. Id. Pogarda bogactw. — *tua non fecit*. Ter. Nie przez wzgląd ku tobie to uczynił.

NEGLIGO albo **NEGLĒGO**, *is*, *exi*, *ectum*, *gēre*, (od *nec i lego* zamiast *non lego* t. j. nie zbieram). Nie dbać, nie starać się, gardzić. *Sua negligere*. Sall. Własnych pożytków odbiegać. || Nie ważyć, nie cenić, nie baczyć, nie uważać. — *de aliquo*. Cie. Nie dbać o kogo. — *mortem*. Id. Gardzić śmiercią. || *Neglegi*, zamiast *neglexi*. *Aemil. Macer*.

NEGO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *ne i e. non i ago i e. dico*). Cie. Zapierać się, przeczyć, nie przyznawać się, mówić że nie. — *factum*. Ter. Nie przyznawać się do czego. *Aut ai, aut nega*. *Plant*. Mów tak, albo nie. *Negaris esse domi*. *Mart*. Mówiono, żeś nie był w domu. || *Non negare se alieni rei*. *Tibull*. Nie usuwać się od czego. || Odmawiać czego, nie przyznawać, nie chcieć przekazać. — *veniam*. *Ouid*. Odmówić przebaczenia. *Negatur*. *Ouid*. Nie dają, odmawiają. || Nie dopuszczać, sprzeciwiać się. — *stimulis*. *Lucan*. Opierać się bodźcom. — *ventis vela*. *Ouid*. Wiatrom żagle zmykać. || *Negassim*, zamiast *negaverim*. *Plant*.

NEGOTIALIS, *e*, ptok. (od *negotium*). Tyczący się spraw, rzędu i cywilnych rzeczy. *Pars negotialis constitutionis*. Cie. — *locus*. *Quintil*. t. j. miejsce w mowie tyczące się jakiej rzeczy.

NEGOTIATIO, *ōnis*, ż. (od *negotior, ari*). Zaprzatanie, zatrudnienie, interes, zajęcie się czym, zajęcie się kupiectwem, handlem, wielką enterpryzą, np. *reliquiae negotiationis Asiaticae*. — *pecuaria*. *Colum*. — *sagaria et lintaria*. *Ulp*. in *Pandect*. *Negotiationes pudendas exercuit*. *Suet*.

NEGOTIATOR, *ōris*, m. (od *negotior, ari*). Kupiec, handlarz, zatrudniający się handlem. *Marcian*. in *Pandect*. || Wexlarz, bankier. Cie. || *Negotiator*. Przydomek Merkuryusza, t. j. protektor, obrońca handlu. *Inser. ap. Grut*.

NEGOTIATORIUS, *a*, *um*, (od *negotior, ari*). Tyczący się handlu, należący do handlu, handlarski. — *navis*. *Vopisc*. Handlarski okręt. — *aurum*. Złoto z handlu. *Lamprid*.

NEGOTIATRIX, *icis*, ż. (od *negotior*). Która się zatrudnia handlem, prowadzi handel, handluje. *Paul*. in *Pandect*. *Tertull*.

NEGOTINUM albo **NEGOTINUMM**, *a*, *um*, (od *negotium* i *numus s. nummus*). Który przynosi zysk w pieniądzu. *Apul*. **NEGOTIOLUM**, *i*, *n*. (zdrobn. od *negotium*) i. e. *negotium*, mówiąc zmniejszającym sposobem, albo i. q. *paruum negotium*. Mały interes, małe zatrudnienie albo rzecz. Cie. *Q*.

NEGOTIOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, (od *negotium*). Właściwie zajmować się, zatrudniać się, mieć zatrudnienie. || Ztąd prowadzić handel, handlować, np. *cum se Syracusas otandi causa, non negotiandi, contulisset*. Cie. t. j. nie dla handlu. In *Asia negotiantur*. Cie. *Negotiari aliquo genere scil. mercaturae*. *Colum*. || Ztąd *negotians* i. q. *negotiator*. *Magnis pecuniis negotians*. *Apul*. || Ztąd przenosić, np. *Nec dubium est, omnes istos famam novitate aliqua aucupantes, animas statim nostras negotiari*. *Plin*. Niewątpliwą jest rzeczą, że lekarze nowością szukając sobie sławy, zwykli puszczęć na frymarki życie ludzkie.

NEGOTIOSITAS, *ātis*, ż. (od *negotiosus*). Wielość interesów, którymi jest kto zatrudniony. *Gell*.

NEGOTIOSUS, *a*, *um*, (od *negotium*). Zaprzatniony, zatrudniony, pełen zatrudnień, np. — *provincia*. Cie. — *homo*. *Sall*. t. j. zatrudniony. *Vir negotiosissimus*. *Augustin*. *Quid crudelitate negotiosius?* *Sen*. *Terquem negotiosum mihi esse*, żartobliwie. *Plant*. t. j. grzbiot często smagany. || *Dies negotiosi*. *Tac*. Dni zatrudnienia, dni robotne.

NEGOTIUM, *ii*, *n*. (zamiast *ne otium, nec* zamiast *non*). Sprawa, interes, zatrudnienie. *Negotii sui bene gerens*. Cie. Sprawujący dobrze swoje interesy. — *plenus*. *Plant*. Pełen interesów. — *quid tibi mecum est?* *Plant*. Co masz do mnie? *Negotium suum agere*. Cie. Trudnić się swoimi interesami. — *tuum habe*. Cie. Patrzaj swego. In *magno negotio aliquid habere*. *Suet*. Za ważny sobie poczytać interes. — *dare alicui*. *Caes*. Zlecić co komu. — *subire de re aliqua*. Cie. Przyjąć na siebie sprawowanie interesu. || Sprawa, interes sądowy. — *ad defensionem*. *Amm*. Na obronę sprawy. || Praca, trudność. — *exhibere*. — *facessere*. Cie. — *facere alieni*. *Quint*. Zadawać komu trudność, przykrość, skarżyć, obwiniać kogo. *Nullo negotia*. Cie. Bez trudności. || Kupeżenie, handel. — *carbonarium*. *Plin*. Handel węglawy. || Rzecz. *Quid est negotii?* *Plant*. Coż nowego? *Negotia humana*. *Arnob*. Sprawy ludzkie. || *Plant*. Przyczyna, powód. || *Negotia*. Pieniężne interesy, summy pieniężne, rata, kwota pieniężna. *Negotia gerentes*. Cie. *Habet negotia in Sicilia*. Id. t. j. ma summy pieniężne. *Persius per magna negotia dives habebat Clazomenis*. *Hor*. t. j. miał interesa pieniężne, był wielkim bankierem, wexlarzem, kapitalistą.

NEGRITU, i. e. *aegritudo*. *Fest*, słowo właściwie: *Negrutu in auguriis significat aegritudo, negritu* zamiast *nec ritu*, i. e. *nec rite s. non rite*.

NEGUMATE, i. e. *negate*. *Fest*. **NEMA**, *ātis*, *n*. (vñu). Nic, np. — *sericum*. *Martian*. in *Pandect*.

NEMAEUS, *a*, *um*, i. q. *Nemaeus*. Nemejski, np. — *leo*. *Hieron*.

NEMAUSUS, *i*, i **NEMAUSUM**, *i*, (Néμαυος). *Strabo*. Miasto w Gallii Narbońskiej. || *Nemausensis* i *Nemausiensis*, m. ż. *is*, *n*. sc. *Plin*. Tyczący się Nemauzu miasta w Gallii Narbońskiej.

NEMĒA, *ae*, albo **NEMĒE**, *es*, (Nεμῆα). *Strabo*. Okolica w Peloponezie. *Plin*. Miasto albo miasteczko tamże, oraz las, gdzie Herkules zabił lwa Nemejskiego. Święto i igrzyska *Nemaea* zwane. *Plin*. || *Nemaeus*, *a*, *um*. Należący do Nemei, Nemejski, np. — *leo*. Cie. — *pestis*. *Ovid*. — *monstrum*. *Martial*.

NEMESA, *ae*, ż. Rzeka w Callii Belgickiej, teraz *Nims* w Luxemburgu. *Auson*.

NEMESIANUS, *i*, m. M. Aureliusz Olimpiusz Nemezyan, Kartagińczyk, znany poeta, który pisał *halieutica*, *cynnetica*, *nautica* i *bucolica*, wierszem gładkim i stylem czystym, lacińskim.

NEMESIS, *is* i *ios*, ż. (Nέμεσις). *Catull*. Bogini Greków, mściwielka występków, mianowicie pychy i krnąbrności tych, co opływając w dostatki nieczuły mi są na nędzę ludzką. || *Inser*. Bogini fortuny. || Przyjaciółka Tybulla.

NEMESTRINUS, *i*, scil. *deus* (od *nemus*). Bózek leśny. *Arnob*.

NEMETĒS, (Nέμετες. *Ptol*) *um* i **NEMETAE**, *arum*. Narod w Gallii Belgickiej. *Caes*. *Plin*. *Tac*.

NEMETOCENNA, *ae*, ż. *Hirt*. Miasto w Gallii Belgickiej, teraz *Arras*.

NEMETURICUS, *a*, *um*. Nemeturicki. — *pix*. *Colum*. Rodzaj żywicy w Ligurii.

NEMEUS albo **NEMEUS**. Ob. **NEMEA**. **NEMINIE**, *es* albo **NEMINIA**, *ae*. Zródło we Włoszech. *Plin*.

NEMO, *inis*, m. ż. (od *non i homo*). Nikt, żaden. — *ex nostris*. Cie. Żaden z nas. — *intus est*. Ter. Nie ma w domu nikogo. — *unus*. *Liv*. Żaden żywy człowiek tam nie był. — *natus*. *Plant*. Żaden z ludzi. — *hominum*. Cie. Żaden człowiek. — *hoc nescit*. Id. Wszyscy wiedzą o tem. — *non*. Id. Każdy. *Non nemo*. Id. Ktoś, ktośkolwiek. *Nemo n' huc prodit?* Ter. Coż? nikt nie wychodzi. || Nikezmnik. *Neminem quem tu putas*. Cie. Ten, którego ważysz za nic. || *Non nemo*. Cie. Niktóry, nikt, każdy, wszelaki, np. *nemo non videt*. Cie. *Nemo non putarat*. *Nep*. t. j. każdy. || *Nemon* i. e. *nemone*. Ter.

NEMORALIS, *e*, ptok. (od *nemus*). Tyczący się lasu, zostający w lesie, należący do lasu, leśny, np. — *umbra*. *Ovid*. — *antrum*. Id. — *templum Dianae*. *Ovid*. t. j. świątynia w lesie niedaleko Aricia.

NĒMŌRENSIS, *e*, ptok. i. q. *nemoralis*. Leśny, z lasu, przy lesie, do lasu należący, np. leśne pszczoły, leśny miód. || Szczególnie w lesie, przy lesie, przy Aricia które jest miejscem poświęconem Dyanie. *Serv. ad Virg*. *Nemorensis rex*. *Suet*. Sprawca ofiar czynionych na cześć Dyany w lesie Aricia.

NĒMORICULTRIX, *icis*, ż. (od *nemus i cultrix* zamiast *nemoris cultrix*). Mieszkająca w lesie, np. — *sus*. *Phaedr*. t. j. dzik.

NĒMORIVĀGUS, *a*, *um*, (od *nemus i vagus*, *a*, *um*). Tulacz leśny, włóczący się po lesie, np. — *aper*. *Catull*. t. j. dzik.

NEMORŌSUS, *a*, *um*, (od *nemus*). Pełen lasów, leśny, gaisty, np. *Jacynthos*. *Virg*. — *Atlas*. *Plin*. — *mons*. *Ovid*. || Pełen drzew, np. — *sylvā*. *Ovid*. *Arboribus nemorosus locus*. *Colum*. || Pełen różczek, gałązek, lato rośli, np. *Platonus nemorosa vertice*. *Plin*. *Collis cupresso nemorosus*. *Plin*.

NEMPE, psk. (od *nam i pe*, jak *quippe ex qui et pe*). Zapewne, iście, tak jest, bezwątpienia. Cie. *Plant*. *Hor*. || Mianowicie, zwłaszcza. *Terent*. Cie.

NĒMUS, *ōris*, n. (Nέμος). Lasek rokoszny, gaik, dąbrowa, las, bór, gaj, np. *multos nemora sylvaeque commovent*. Cie. *Agros et nemora*. Id. t. j. pola i lasy. *Nemus densum arboribus*. *Ovid*. || Ztąd *regina nemorum* zwana *Dyana*. *Sen*. || Szczególnie miejsce poświęcone Dyanie Aricia otoczona lasem. || Winnica, winograd, winnicą zarosły ogród. *Virg*. || Drzewo. *Congesto nemore*. *Sen*. || *Platanus*. Jawor, tak zwany *nemus*. *Martial*.

NĒMUT, i. e. *nisi etiam, nempe*. *Cato*. *ap. Fest*.

NĒNĀ albo **NAĒNĀ**, *ae*, ż. *Fest*. (νῆνᾱ). Pieśń pogrzebowa, zawierająca pochwały zmarłego. || *Hor*. Wszelka pieśń żałobna. || *Arnob*. Bogini pogrzebów. || *Phaed*. Powieść, bajka, któremi nianki bawiły dzieci. || *Hor*. Piosnka usypiająca dzieci w kolebce. || Id. Czary. || Żartobliwie. *Id fuit nenia ludo*. *Plant*. t. j. wesołość w smutek się zamieniła. || *Neniae*. *Arnob*. Fraszka.

NĒNU, i. e. *non*. Nie. *Lucr*. *Lucil*. *ap. Non*.

NĒO, *is*, *nēvi*, *nētum*, *nēre*, (νῆο). Prządź, np. — *opus*. *Ovid*. — *subtemen*. Ter. *Plant*. — *stamina*. *Ovid*. *Nerunt fatales fila deae*. *Ovid*. t. j. Parki. || *Nesse* zamiast *nevisse*. *Claudian*. || Imsl. *netus*, *a*, *um*, przedziony, sprzedziony, np. — *lana*. *Ulp*. in *Pandect*. || *Neunt* zamiast *nent*. *Tibull*.

NĒOCAESĀREA, *ae*, ż. (Νεοκαισάρεια). *Ptolem*. Miasto w Poncie nad rzeką *Lycus*.

NĒOCŌRUS, *i*, m. (νέος, kościół; νεώριον, czyszcze, wymiatam). *J. Firm*. Ob. **AEDITUUS**. || *Inser*. Lud i miasta nazywano *neocoros*, gdzie mieli kościół całej prowincji.

NĒOMENĀ, *ae*, ż. (νῆος, nowy; νῆων, wieżyc). *Tert*. Nów wieżycy, czyli pierwszy dzień wieżycy lub miesiąca.

NEOPHYTUS, *i*, m. (νέος, nowy, φυτόν, płonka nowo sadzona). || Przenośnie. *Tert.* Neofit, nowochrześcienie, przechrzta.

NEOPTOLEMUS, *i*, m. (Νεοπτόλεμος). Przewizisko Pyrrusa syna Achillea. || Król Molossów, ojciec Olimpiady matki Alexandra Wielkiego. *Cic. Virg. Ovid. Apollod.*

NEOTERICUS, psk. (νεωτερικὸς). *Ase. Ped.* Nowo, świeżo, nowym sposobem. — *dictum. Id.* Wyraz nowy.

NEOTERICUS, *a*, um, (νεωτερικὸς). Nowy, świeży, niedawny, np. *neoterici*. Nowi pisarze. *Aur. Vict.*

NEPA, *ae*, m. (jest słowo Afrykańskie. *Fest.* *Nepa Afrorum lingua sidus (est) quod cancer adpellatur vel scorpis*). Skorpion, niedźwiadek, owad jadowity. *Colum.* || Niedźwiadek, ósmy znak niebieskiego zwierzyńca. *Cic.* || *Nepai* zamiast *nepae*. *Cic.* || Rak, np. *recessim cedam, imitabor nepam. Plaut.* || Szczególnie. *Seren. Samm. Nepae lumen.* Rakowe oko.

NEPARCUS, *a*, um, zamiast *non parcus*. Szczędry, np. *id quidem tibi neparcus dabo. Plaut.* Inni lepiej *ne parsis i. e. ne pepereris* t. j. nie przebaczysz.

NEPENTHES, *is*, n. (νῆψ), pomoceńnik przeżyjący, πένθος, żaloba). *Plin.* Oman, ziele, wino z omanem, na rozpędzenie smutku.

NEPESINUS, *a*, um. Tyczący się miasta Nepet, należący do tego miasta, Nepetiski. *Liv.* || *Nepesini*. Mieszkańcy tego miasta. *Liv.*

NEPET i **NEPETE**, *is*, n. Miasto w Etrurii, teraz *Nepi*. *Liv. Plin.* || Ztąd *Nepesinus*, *a*, um i *Nepensis*, *e*.

NEPETA, *ae*, *z*. Krzeczina, kocia mięta rosnąca na dziedzińcach i na ogrodach. *Cels. Apul.* || Wino robione (vinum factitium). *Plin.*

NEPHELE, *es*, *z*. (Νεφέλη). *Senec.* Nefela czyli obłok, z którego Ixion spłodził Centaurów. || Przewizisko żony Atamanta. || *Nepheleus*, *a*, um. Należący do Nefeli. — *pecus. Val. Max.* Baran złotego runa, który synów Nefeli przewiózł przez morze. || *Nepheleias*, *adis*, *scil. filia. Lucan.* Córka Nefeli.

NEPHELIUM, *i*, n. (νεφέλη, obłok, chmura). Obłoczkowe zaćmienie błony rogowej oka.

NEPHRALGIA, *ae*, *z*. (νεφρῶς, nerka; ὄλγος, ból). Ból nerkowy.

NEPHRITIS, *idis*, *z*. (νεφρίτις). Zapalenie nerek.

NEPITA. Ob. **NEPETA**.

NEPOS, *ōtis*, m. (natus post scil. filium). Wnuk, syn syna albo córki, i odnosi się do dziada. || — *ex filio*, albo *filia*. *Cic.* Wnuk. || *Tac. Suet.* Syn brata czyli bratanek. || *Nepotes*. Potomkowie. *Filius*, *an ne aliquis magna de stirpe nepotum?* *Virg.* Czy syn czyli kto z wnuków wielkiego plemienia? || *Nepotes. Colum. Virg.* Plemię zwierząt i roślin. || *Nepos. Colum.* Wileczek drzewny albo gałązka odradzająca się co rok na winnej latorośli, która się zwykła obcinać jako nieużyteczna. || Przenośnie. *Nepos. Cic.* Utrątnik, marnotrawca. || Przewizisko rodziny

rzymskiej z rodu Korneliszów, Licyniuszów, Pompejuszów i t. d. || *Cornelius. Nepos.* Pisarz rzymski złotego wieku.

NEPOTALIS, *e*, ptak. (od *nepos*). Rozpustny, żarłoczny, rozrzućny, marnotrawny, np. — *mensa. Ammian.* — *luxus. Apul.*

NEPOTATUS, *us*, m. (od *nepotor*, *ari*). Zhytkowanie, zhytki, żarłoczność, rozproszanie, przemarnowanie. *Plin.*

NEPOTINUS, *a*, um, (od *nepos*). Rozpustny, rozrzućny, marnotrawny. *Nepotinus sumtibus. Suet.*

NEPOTOR, *aris*, *ari*, (od *nepos*). Bydź rozpustnym, żarłocznym, marnotrawnym. *Tertull.* || Ztąd przenośnie, np. *veto liberalitatem nepotari. Sen.* t. j. bydź rozpustnym, żarłocznym, marnotrawnym.

NEPOTULA, *ae*, *z*. (od *nepos*) i. q. *nepitula. Inscr. ap. Murat.*

NEPOTULUS, *i*, m. (zdrobn. od *nepos*) i. q. *nepos*, mówiące zmniejszającym sposobem. *Plaut.*

NEPTICULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *neptis*) i. q. *neptis*, mówiące zmniejszającym sposobem. *Symmach.*

NEPTIS, *is*, *z*. (od *nepos*). Wnuczka, córka córki. *Cic. Suet. Neptis Feneris.* t. j. Ino. *Ovid. Neptes Cybeles. Ovid.* t. j. Muzy. *Neptis sororis. Suet.* t. j. wnuczki siostry. — *fratris, sororis* albo *ex fratre. Spart.* t. j. synowica, siostrzenica.

NEPTUNALIS, *e*, ptak. (od *Neptunus*). Tyczący się Neptuna, należący do Neptuna albo poświęcony Neptunowi, Neptunowy, np. *ludi Neptunales. Tertull.*, albo *Neptunalia scil. solennia. Farr. Auson.* t. j. święta Neptunowe. || W przyp. drug. *Neptuniorum. Inscr. ap. Murat.*

NEPTUNICOLA, *ae*, m. *z*. (od *Neptunus* i *colo*). Czieciel Neptuna. *Sil.*

NEPTUNINE, *es*, *z*. (od *Neptunus*). Córka albo wnuczka Neptuna, np. *Thetis Neptunine. Catull.* t. j. córka Nereusza syna Neptuna.

NEPTUNIUS, *a*, um, (od *Neptunus*). Tyczący się Neptuna, pochodzący od niego, ściągający się do niego, należący do Neptuna, albo jemu poświęcony, Neptunowy, np. — *locus. Plaut.* — *arva. Virg.*, albo — *prata. Cic.* t. j. morze. *Neptunia proles. Virg.* t. j. syn Neptuna. *Neptunius heros. Ovid.* t. j. Tezeusz. *Dux Neptunius* t. j. Sext. Pompejusz, syn Pompejusza wielkiego, który się chlubił, że był przysposobionym synem Neptuna. || *Neptuniae aque. Liv.* Miasto w Kampanii nad morzem.

NEPTUNUS, *i*, m. (od *nubendo* albo *nando. Foss.*) Neptun, syn Saturna, brat Jowisza i Plutona, bożek wód i morza. || Przez zamianę u poetów *Neptunus*. Morze. *Credere se Neptuno. Plaut.* Popłynąć na morze. || *Uterque Neptunus. Catull.* Neptun bożek wód słodkich i słonych. || *Naev. apud. Fest.* Ryba. || *Neptuni arae. Mela.* Miasto i okolica w Afryce właściwej. — *fanum. Id.* Miasto na

odnodze Argolidy. || *Neptunus*, zamiast *Neptunus. Inscr. ap. Gruter.*

NEPUS *i. e. impurus. Fest. Scaliger* woli czytać *nepurus*.

NEQUA albo lepiej **NE QUA** zamiast *aliqua scil. ratione. via.* Aby jakim sposobem, jaką drogą, np. *Ne qua scire dolos, mediusve occurrere possit. Virg.* || Też przyp. pierw., np. *ne qua deductio cet. Cic.* *Ne qua manus. Virg.*

NEQUALIA *i. e. detrimenta. Fest.*

NEQUAM, ptak. nieprzyj. (w stop. drug. *nequior* w trzec. *nequissimus*) (*ne i. e. non, quidquam*, zamiast *ad ne quidquam i. e. nihil* od *ne quidquam. Farr.* *in quo putamus esse ne quidquam dicimus nequam. Cic.*) Zły, niepożyteczny, nieczemny, rozpustny. — *homo. Cic.* Człowiek ładaco. — *liber. Ovid.* Zła księżka. || — *vitis. Id.* Niepłodna latorośl winna. || *Mart.* Wszeteczny. || — *alicui dare. Plaut.* Niegodziwie z kim postąpić. || *Homo non nequam. Cic.* Nie zły człowiek, chwalebny. *Homines nequissimos. Cic.*

NEQUANDO albo trafniej **NE QUANDO**, zamiast *ne aliquando. Cic.* Aby nie. — *iratus tute alio conferas. Terent.* Aby się rozgniewany gdzie indziej nie uniosł. || *Tu epistolas conceperito, ne quando quid (zamiast aliquid) emanat. Cic.*

NEQUAQUAM. Wcale nie, w żaden sposób nie. *Cic. Caes. Hor.* || Zamiast *ne (i. e. non) quamquam*, przyp. szóst. (od *quisquam*) *scil. via* albo *ratione*. t. j. żadnym sposobem.

NEQUE. Ob. **NEC**.

NEQUEDUM. Jeszcze nie. i. q. *needum*. Ob. **NECDUM**.

NEQUEO, *is*, *quēvi*, albo *quēi*, *itum*, *irē*, (*non queo*). Nie modz czego czynić, nie zdołać. — *quinsleam. Plaut.* Nie mogę lez wstrzymać. — *dormire. Hor.* Spać nie mogę. *Nequitur*, nieosob. *Plaut.* Nie może, jest niepodobno. || *Nequimont*, zamiast *nequeunt. Liv. apud Fest.*

NEQUIDEM albo trafniej **NE QUIDEM**. Nie, ani razu. Ob. **NE**.

NEQUIDQUAM albo **NEQUICQUAM**, (od *non i quidquam*). Daremnie, nadaremnie, próżno, darmo t. j. bez skutku, np. — *implorare auxilium. Caes. Nequidquam trepidat. Virg.* || Próżno, darmo t. j. bez pożytku, np. — *fatigatus. Liv.* || Próżno, darmo t. j. bez szkody, bez kary. *Plaut.* || *Nequidquam aliud est quam cet. Cic.* t. j. nie inaczaj.

NEQUINOT. Ob. **NEQUEO**.

NEQUINUM, *i. Liv.* Starodawne przewizisko Narnii miasta w Umbryi || *Nequinates*, um. *Cato. apud Fest.* Mieszkańcy tego miasta.

NEQUIQUAM, *i. q. nequidquam*, *frustra*. Ob. **NEQUICQUAM**.

NEQUIS, (od *ne i quis*) albo trafniej **NE QUIS** zamiast *ne aliquis*, *nequa* albo *ne qua* zamiast *ne aliqua* *nequid* albo *ne quid* zamiast *ne aliquid*, *nequod* albo *ne quod cet.* rządzi trybem łączącym. Żeby nikt, żaden nie, żeby kto nie. *Cernere ne quis eos, neu*

quis contingere posset. Virg. Żeby ich nikt nie widział, nikt się ich nie dotknął. *Caveant ne quos offendant. Cic.* Niech się strzegą, żeby nie obrazić kogo. *Ne quid nimis. Ter.* Żeby nie nadto. — *hujusmodi rerum ignores. Ter.* Żeby się nie pokazał nieświadom tych rzeczy.

NEQUISSIMUS. Ob. **NEQUAM**.

NEQUITER, psk. (od *nequam*). *Cic.* Niepożytecznie, rozrzućnie, rozpustnie. || *Plaut.* Niedolężnie, niedbale. || *Zle*, niegodziwie. || *Id.* Nieszczęśliwie. || *Mart.* Niesprawiedliwie, niegodziwie. || *Plin.* Sztucznie, podstępnie, szalbiersko. || *Gell.* Sromotnie, sprośnie. || *Nihil nequius factum est. Martialis. Nequissime. Plin.*

NEQUITIA, *ae*, albo **NEQUITIES**, *ei*, *z*. (od *nequam*). W ogólności to, co jest złem, niegodziwem, nieczemnym, zle przyrodzone jakiej rzeczy albo człowieka we względzie fizycznym albo moralnym. || O rzeczach, np. *aceti nequitia. Plin.* t. j. wino, które się obróciło w ocet. || *Zle* przyrodzenie. || O ludziach, zle przyrodzenie, niegodziwość, nieczemność, niecnosć, zle postępowanie, obchodzenie się. || Niedziałanie, nieczynność, gnuśność w ukaraniu, np. *me ipsum inertiatae nequitiaeque condemnno. Cic.* || Lenistwo, opieszalność, ociężałość, np. *inertissimi homines, singulari nequitia praediti, tamen moventur. Cic.* t. j. opieszalność, ociężałość. || Zły sposób życia, niegodziwość, rozpusta, swawola, rozwiozłość, lubieżność. *Filii nequitia. Cic.* *Aliquem ad nequitiam adducere. Ter.* Przeprowadzić kogo do rozpusty. || Lekkomysłność, płochość, swawola, lotroństwo, szelmowska sztuka, podstęp, intryga, chytrność, fortel, chytry obrot, np. *vis et nequitia. Phaedr.* *Nequitiam admittere. Proper.* || Szczególnie rozpusta, psota. *Hor. Ovid.*

NEQUO, psk. albo **NE QUO** zamiast *ne aliquo*. Nie, ażeby gdzie, np. *ad coenam ne quo eat. Cato i. e. ne aliquid in locum.*

NEREIS i **NEREIS**, *idis*, *z*. (Νηρηΐς), *scil. filia* albo *dea. Hygin.* Córka Nereusza i Dorydy albo bogini, nimfa morska. || *Nereides. Catull.* Nimfy morskie. || Córka Pirrusa w Epirze. *Justin.* || Też córka Prijama. *Hygin.*

NEREIUS, *a*, um, (Νηρηϊός). Należący do Nereusza. — *genitrix. Ovid.* Tetys, nimfa morska. — *turba. Sil.* Nereidy czyli nimfy morskie. — *lympha. Seren.* Woda morska. — *bacca. Claud.* Perla.

NEREUS, (dwuzgłosk.), *ei* i *ēos*, m. (Νηρηεύς). Syn Neptuna. *Plaut. Neptun. Apollod.* albo Pontus i ziemia. *Apollod.* Bożek morza. || *Nerei filia. t. j. Tetis. Virg.* Morze, np. *Vexit per Nerea. Tibull.* *Nereus ambit humum. Ovid.* t. j. morze otacza ziemię. *Remo Nerea versat. Sil.* t. j. porze wiosłem morze.

NERIA. Ob. **NERIENE**.

NERIENE, *es*, *z*. Zona Marsa. *Plaut.*

NERIGOS, *i*, m. *Plin.* Wyspa Niemiecka na północ, teraz Norwegia.

NERINUS. Ob. NEREUS.

NERIO, *ónis*, ż. (wyraz sabiński, moc, siła). *Plaut.* Zona Marsa.

NERION, *ii*, n. (*νῆριον*). *Plin.* Płochowiec krzewina, albo laurowa róża.

NERIPI, *orum*, m. n. *Plin.* Narod Azjatycki nad Meotyckim jeziorem.

NERITIS, *idis*. *Plin.* Półwyspa Leukadyi niedaleko Akarnanii.

NERITOS i NERITUS, *i*, (*Νῆριτος*). *Plin.* Góra Itaki. || Ztąd. *Neritius*, a, um. *Ovid.* Należący do Itaki, Ulissesowy. — *ratís*. *Id.* Okręt Ulisses. — *dux*. *Id.* Ulisses. *Neritiasque domos*. *Id.* Królestwo chytrego Ulisses.

NERITUM albo NERITON, *i*. Ob. NERITIS.

NERITUS albo NERITOS, *i*. Ob. NERITOS.

NERIO albo NERION. Ob. NERION.

NERO, *ónis*, m. (mocny, potężny, wyraz sabiński) Przewisko rzymskiej rodziny Klaudyuszów. || *Forum Neronis*. *Ptol.* Miasto w Galii Narbońskiej. || *Neroneus*, a, um. i *Neronianus*, a, um. *Suet.* Neronowy, tycający się Neron.

NERONIANUS, a, um. Neronowy, do Neroni należą. *Cic. Suet.*

NERSIA, *ae*, ż. Bogini Etrurii. *Tertull.*

NERVALIS, *e*, ptuk. (od *nervus* i. e. ad *nervos pertinens*) np. — *herba*. *Scrib. Larg.* Rodzaj rośliny.

NERVIA, *ae*, ż. i. q. *nervus*. Struna. *Farr. ap. Non. Gell.*

NERVICUS, a, um. (od *nervus*). Mający nerwową chorobę. *Fitr.* Inni czytają *neuricus*. || Należący do Nerwów, narodu w Galii Belgickiej, np. — *proelium*. *Caes.*

NERVIL, *orum*. Nerwiowie, naród w Galii Belgickiej, dziś jest *Hennegau*. *Caes. Tac. Plin.* || W liczb. pojed. *Nervius*. *Lucan.*

NERVINUS, a, um. (od *nervus*). Z nerwów, z ściągaczów, z ciągnów zrobiony, np. — *funis*. *Feget. de re milit.*

NERVIUM, *ii*, n. i. q. *nervus*. Nerw. *Farr. ap. Non. Petron.*

NERVIUS, a, um. Od cesarza Nerwy pochodzący, np. — *miles*. *Claudian.* || Tycający się Nerwów narodu, należący do tego narodu. || Ztąd *Nervius*. Nerwijczyk. Ob. *Nervii*.

NERVOLA, *scil.* *comocedia*. Zatraco na komedya *Plauta*. *Gell.*

NERVOSE, psk. (od *nervosus*, a, um). Jędrnie, sprężysto, mocno, silnie, z przyciskiem, dosadnie, energicznie. *Cic. Nervosius dicere*. *Cic. Nervosius disserere*. *Id.*

NERVOSITAS, *atís*, ż. (od *nervosus*). Moc, krzepkość, np. nieci. np. *Nervositas filo acquiri paene quam araneis*. *Plin.* t. j. moc, krzepkość, tępość.

NERVOSUS, a, um. (od *nervus*) i. e. *plenus nervorum*. Pełen nerwów, nerwowy, ściągaczowy, np. mówią o ciele człowieka i o jego częściach, np. *loca nervosa*. *Cels.*, albo *nervosa scil.* *loca* (*corporis humani*) *Id.*

|| Też o roślinach, np. — *cauliculi*. *Plin.* t. j.

mocne, tegie. *Nervosius scil.* *membrum*. *Caull.* || Mocny, silny, krzepki, jędrny, np. — *juventus*. *Prudent.* — *vivacitas*. *Val. Max.*

|| Mocny, silny w mowie, np. *quis Aristoteles nervosior?* *Cic.* Kto nad Aristotelesa jędrniejszy?

NERVULUS, *i*, m. (zdrobn. od *nervus*) i. q. *nervus*, mówiąc zmniejszającym sposobem: ztąd *nervuli*, żyłki, siła, moc, jędrność, np. w mowie *si tu nervulos tuos adhibueris*. *Cic.*

NERVUS albo NERVOS, *i*, m. (od *νῆρ* — *nerw*). Nerw, sucha żyła, ściągacz. || Moc, usilność. *Nervi animi*. *Cic.* Siła duszy. — *belli pecunia*. *Cic.* Sprężyna wojny piekiadze. — *orationis*. *Cic.* Jędrność stylu. *Nervorum tuorum est*. *Cic.* Jest to wedle sił twoich. *Nervos omnes*, albo *nervis omnibus contendere*. *Cic.* Użyć wszelkich sposobów. || Struna. *Nervorum cantus*. *Cic.* Dźwięk strun. || Ciężka, struna, luk. *Nervo adducto*. *Ovid.* Napięty luk. — *aptare sagittas*. *Virg.* Nasadzać strzały. || *Plaut.* Więzy, pęto, które na niewolników wkładano. *In nervum potius ibit*. *Ter.* Raczej do więzienia pójdzie. || *Tac.* Rzemień do związania czego. || *Nervorum conductio, convulsio, distensio*. *Cels.* *Coel. Aur.* Kurecz. *Nervorum resolutio*. *Cels.* Paraliż.

NESAPIUS, a, um. (od *ne* zamiast *non* i *sapio*). Nierostropny, głupi, nierozsądny. *Petron.*

NESCIENS, *tis*, r. wspóln. (imsl. od *nescio*). Niewiedzący. *Ter.* — *sui*. *Apul.* Który nie zna siebie.

NESCIENTER, psk. (od *nesciens*). Z niedostatku wiadomości, z nieświadomości, niewiadomie, z niewiadomości. *Augustin.* *Et nescienter labimur*. *Prudent.* Inne *Edd.* mają *nescientes*.

NESCIENTIA, *ae*, ż. (od *nesciens*). Niewiadomość, nieświadomość, niedostatek wiadomości, ciemność. *Claudian.* *Mamert.*

NESCIO, *is*, *ivi* i *ii*, *itum*, *ire*, (od *ne*, nie i *scio*). Nie wiedzieć, np. — *nomen*. *Ter.* *Nescire literas*. *Suet.* *Nec pudet fateri nescire*, *quod nesciam*. *Cic.* *Sed certum nescio*. *Cic.* t. j. nie wiem z pewnością. *Nescio unde*. *Cic.* Nie wiem z jak. || Z przyp. czwart. np. *deos nescio*. *Ter.* Nieznam bogów. || Ztąd imsl. *nesciens*. *Ter.* || Też z następ. przypad. drug. *Nesciens sui*. *Apul.* || *Nescio an*. *Nep.* Nie wiem czy. || *Nescio quomodo*, *unde*, *ubi* *et*. *Ter.* t. j. nie wiem jak, z jak etc. || *Si nescis*. *Ovid.* Jeśli nie wiesz. || *Quod scis nescis*. *Ter.* || Biernie, np. *nescitur*. *Cic.* || Imsl. *Nescitis*, a, um. Nieznany, niewiadomy. || Niemoż, niezdolność, z tryb. bezok. np. — *irasci*. *Cic.* — *stare loco*. *Virg.* *Nescit vox missa reverti*. *Hor.* t. j. nie może, nie zdola. Też *graece*, *latine nescire*. *Cic.* t. j. nieumieć, t. j. nierozumieć po grecku i po łacinie. || Doświadczyć co, doznać, dowiedzieć się czego, np. *Hoc certe conjux furtum mea nesciet*. *Ovid.* t. j. żona moja o złodziejstwie się nie dowie.

NESCIUS, a, um. (od *ne* i. e. *non* i *scius*, a, um, wiedzący, wiadomy, biegle w czym od *nescio*). Nieświadomy, niewiadomy, nieumiejętny, nieświadomy, ciemny, który nie wie. *Nescia mens hominum fati, sortisque futuri*. *Virg.* Nie wie jaki go los potka. *Pueri fari nesciunt*. *Hor.* Dzieci, co mówić nie umieją. || *Nescius*. Który nie może czego uczynić albo nie chce, lub niezwykły. *At secura quies, et nescia fallere vita*. *Virg.* Lecz spokojne życie, i które niezwykło oszukiwać kogo. || Pięknie się kładzie z poprzedzającym przeczeniem. *Non sum nescius*. *Cic.* Wiem dobrze. *Contra tela furit, se seque haud nescia morti injicit*. *Virg.* Sroży się na oszczepy: zna, że śmierci blizki. || Biern. Niewiadomy, nieznany. *Nescia tributa*. *Tac.* Nieznane podatki. *In locis nescitis*, *nescia spe sumus*. *Plaut.* W nieświadomym miejscu, niepewni jesteśmy nadziei. || *Nescius quoque dicitur tum is, qui nescitur, quam qui nescit*. *Gell.* || *Nescii* zamiast *nescius*.

NESEI, *orum*. Narod w Indii. *Plin.*

NESI zamiast *sine*. *Fest.*

NESIBIS i. q. *Nisibis*. Ob. NISIBIS.

NESIS, *idis*, ż. (*Νῆσις*). *Plin.* Wyspa w Kampanii niedaleko Neapolu.

NESIBIS, a, um. (*Νέσιβος*). *Ovid.* Należący do Nessusa centaury.

NESSOTRAPHIUM albo NESSOTRAPHION albo NESSOTRAPHUM, *i*, n. (*νῆσσα*, kaczka; *τρέφω*, karmić). *Farr.* Kaczka, kojec kaczki, miejsce, gdzie karmią kaczki.

NESSUS, *i*, m. (*Νέσος*). *Ovid.* Centaur, syn Ixiona i Nubis, który przeszyty strzałą Herkulesa, poległ. || *Plin.* Rzeka w Tracji. || Znakiem malarz. *Plin.*

NESTOR, *óris*, m. (*Νέστωρ*). Syn Neleja i Klorydy, król Pilów w Elidzie. || *Nestoris anni*, przysł. *Mart.* Życie długowieczne. || *Nestoreus* i *Nestorius*, a, um. *Stat.* Nestorowy, tycający się Nestora.

NESTORIANUS, a, um. *Plin.* Tycający się rodzaju farby. *Hard.* zaś twierdzi *Nestorianus*. || *Nestoriani*. Kacerze od Nestora, którzy przeczyli, że N. P. jest Bogarodzicą.

NESTORIDES, *ae*, m. Syn Nestora. *Ovid.*

NETE, *z*. (*νῆτη*). *Fitr.* Ostatnia struna muzyczna.

NETOIDES, *is*, (*νητοιδής*). *Mart.* *Cap.* To, co czyni wiele głosów ze strun ostatnich.

NETUS, a, um. Ob. NEO.

NEU. Ob. NEVE.

NEVERITA, i. e. *dea reverentiae*. *Martian.* *Cap.* Bogini poszanowania.

NEUNQUAM zamiast *nunquam*. *Inser.*

NEURAS, *adis*, ż. (*νευράς*). *Plin.* Zyleń, ziele.

NEURICUS, a, um. (*νευρίων*, żyła, nerw). *Fitr.* Nerwową chorobę cierpiący.

NEURIS, *idis*, ż. Ob. NEURAS.

NEUROBATA, *ae*, m. ż. *J. Firm.* i *NEUROBATES*, *ae*, ż. *J. Capit.* (*νευρόν, βαίω*, idę). Powrozobieg, kuglarz powrozowy; powrozobiegunka, kuglarzka powrozowa.

NEUROIDES, n. (*νευροειδής*) *scil.* *genus betae*, np. *Est et beta sylvestris, quam limonion vocant, alii neuroides etc.* *Plin.* t. j. limonija, ewikla leśna, roślina.

NEUROSPASTON, *i*, n. (*νευρόσπαστον*). Łatka kuglarska, lalka dziecienna, marionetka. *Gell.*

NEUROSPASTOS, *i*, ż. (*νευρόσπαστος*) Rodzaj rośliny, czyli glog krzewina, np. *Cynobaton*, alii *cynospaston* alii *neurospaston* vocant. *Plin.*

NEUTER, *tra*, *trum*, (i. e. *non* i *uter*). *Cic.* przyp. drug. *trius*, przyp. trzec. *tri*. *Farr.* Ani ten, ani ów. — *anguis*. *Cic.* Waż ani samiec, ani samica. *In neutram partem moveri*. *Id.* Bydź obojętnym. *Quid bonum, quid malum, quid neutrum sit*. *Id.* Co jest dobre albo złe, co jest obojętne. *Neutrius partis*. *Suet.* *In neutris partibus esse*. *Sen.* Nie należę do żadnej strony. || *Neutra nomina*. Imiona nijakie. — *verba*. *Farr.* Słowa nijakie, ani czynne, ani biernie. || *Neutri*, zamiast *neutrius*. *Farr.* || *Neuter* z liczb. mnog., np. *neuter iretis*. *Plaut.* || *Neutro* w przyp. trzec. i. e. *in neutram partem* t. j. na żadną stronę. *Neutro inclinata spes*. *Liv.* *Neutro inclinata res*. *Liv.* *Neutro inclinaverit fortuna*. *Tac.*

NEUTIQUEAM, psk. (zamiast *ne utiqueam* i. e. *ne uti quoquam scil.* *ratione*). Nie, zgoła nie, bynajmniej, jako żywo. *Cic. Ter.* *Plaut.* || Zamiast *nullo modo*. *Fest.* t. j. żadnym sposobem.

NEUTIQUEAM psk. (zamiast *ne utique*) i. q. *neutiquam*. *Cod. Theod.*

NEUTRALIS, *e*, ptuk. (od *neuter*) i. e. *neuter*, w gramatykalnym znaczeniu, np. — *nomen*. *Quintil.* t. j. nijaki, z rodzaju nijakiego.

NEUTRALITER, psk. (od *neutralis*) Wyraz grammat. W rodzaju jakim. *Charis.*

NEUTRO, psk. (od *neuter*). Na żadną stronę, ani tam, ani ówdzie. *Liv.*

NEUTRUBI. Ob. NEUTRUBI.

NEUTRUBI, psk. (od *ne* i *utrubi*). Ani na tém, ani na ówém miejscu, np. *Neutrubi habeam stabile stabulum, si quid divortii fuat*. *Plaut.* || Z żadnej strony. *Ammian.*

NEVE i NEU, spójnik, który ma przed sobą *ut* albo *ne*. Żeby nie. *Ne sursum deorsum cursites, neve, usque ad lucem vigiles*. *Terent.* Żebyś nie biegł z góry na dół i do świtu nie czuwał. || Kładzie się zamiast *ne*, *nec*, albo *neque*. *Neu sinas Medos equitare inultus*. *Hor.* Uśmierzaj najazdy Medów.

NEVOLO, *névis*, *nevult*, *névellé*. *Plaut.* Nie chcieć. Ob. NOLO.

NEURALGIA, *ae*, ż. (*νεύρον*, nerw; *ἄλγος*, ból). Ból nerwowy.

NEVRILEMA i NEVRILEMMA, *tis*, n. (*νεύρον, λέμμα*, pokrywa). Pochwika nerwowa.

NEVROPATHIA, *ae*, ż. (*νεύρον; πάθος*, cierpienie). Nerwowa choroba, nerwowe cierpienie.

NEVROSIS, *is, eos, z.* (νεῦρον). Nerwo-
wa choroba w ogólności.

NEX, *neis, z.* (od nexi i. q. nexos, u-
marly). Mord, zabój, śmierć gwałtowna.
Necem alicui matuare. *Hor.* Przyspieszyć
śmierć komu. *Nec datus. Fest.* Wydany na
śmierć. *Neces multarum civium. Cic.* Mord
wielu obywateli. *In necem alterius. Ulp.* Na
szkodę, na zdradę czyje. *Just.* Śmierć na-
turalna. *Krew zabitego człowieka, np. ma-
nus imbutae nece Phrygia. Ovid.*

NEXIBILIS, *e, ptak.* (od necto) i. q. ne-
xilis. Dzierżgany, wiazany, razem połączony,
np. membra. np. nexibilibus membris.
Lactant. Nexibili adseveratione i. e. callide
connexis mendaciis. *Ammian.* t. j. z subtel-
nie powiązanymi kłamstwami.

NEXILIS, *e, ptak.* (od necto). Dzierżga-
ny, wiazany, razem połączony. *Nexilibus
plagis sylvas ambit. Ovid.* t. j. wiazanymi
sieciami.

NEXIO, *onis, z.* (od necto). Dzierżganie,
wiazanie, np. vinculum. *Arnob.*

NEXO, *as, are,* (częstotl. od necto) Dzier-
gać, wiazać, razem łączyć. *Nexabant multa
inter se. Liv.* *Nexantem nodis. Virg. scil. se.*

NEXO, *is, ere, i. q. nexo, are,* (od necto).
Wiazać, np. omnibus manicas neximus. *Aec.
ap. Prisc.*

NEXUM, *i, n.* (od nexus, a, um) i. q.
nexus. Ob. NEXUS, *us.*

NEXUS, *a, um,* (od necto). Związany,
spójony, złączony. *Nexae philyra coronae.
Hor.* Związane powrozkiem z lyka wieniec.
Aere nexae trabes. Virg. Spójone miedzią
balki. *Tempora nexa. Ovid.* Uwiezione
skronie. *|| Nexi. Farr.* Dłużnicy, którzy dla
nieopłaty długu oddawali siebie wierzycie-
lom w niewolę. *|| Justin.* Niewolnicy, wię-
źniowie. *|| Przenosić. Sacramento nexi. Ju-
stin.* Obowiązani przysięga. *Crimine nexus.
Pandect.* Wplątany w zbrodnię. *|| Nexum aes.
Fest.* Dług pieniężny z warunkiem nieopła-
ty, oddania siebie wierzycielowi w niewolę.

NEXUS, *us, m.* (od necto). Wiazanie, spo-
jenie, złączenie, węzeł. *Curvo ancora nexu.
Mart.* Hak kotwicy, którym się zastanawia
okręt. *|| Przenosić. Exsoluti legis nexus.
Tac.* Rozwiązawszy niektóre prawa tego
trudności. *|| Nexus i nexum. Fest. Farr.* Ro-
dzaj umowy warownej między obywatelami
rzymskimi, w obecności świadków, że gdy-
by dłużnik niebył wypłatny, wtenczas powin-
ien był siebie oddać w niewolę wierzycie-
lowi. *|| Nexus. Pandect.* Wszelki warunko-
wy obowiązek.

NI

NI spojnik zamiast nisi. Jesli nie. *Mirum,
ni domi est. Ter.* Dziwno, jeśli go nie masz
w domu. *|| Oznacza często zawieszenie zda-
nia lub sądu. Ni vir bonus esset. Cic.* Jeśli-
by był dobrym mężem. *|| Ni,* zamiast ne, naka-
zując albo odradzając co komu. *Ni mala, ni
stulta sis. Plaut.* Gdybyś nie była zła i glu-
pia. *|| Ni,* zamiast nisi quod. *Ammian.*

NICAEA, *ae,* (Νίκαια). Miasto w Bitynii,
przedeń Antagonia zwana, teraz Isnik. *Plin.*
|| Zowią też Nicca. Plin. *|| Nicca,* miasto ina-
czej Olbija zwana. *Steph. Byzant.* *|| Ztąd
Nicaeensis, e, z Nicci,* do Nicci należący,
Nicenski. *Plin. Gell.* *|| Nicensis, e, i. q. Ni-
caeensis, np. Nicensis.* Mieszkaniec miasta
Nicci. *Plin.* *|| Nicaenus, a, um, i. q. Ni-
caensis, Nicenski.* — *fides. Cod. Justin.*

NICEROS, *ōtis, m.* Znakiomity malarz.
Plin. *|| Perfumownik. Martial.* *|| Ztąd Nice-
rotianus, a, um.* Należący do perfumowni-
ka, Nicerotski, np. Nicerotiana (unguenta).
Martial.

NICETERIUM, *ii, n.* (νικητήριον). Juv.
Podarek zwycięzki. *Fert niceteria collo. Id.*
Noszenie zwycięzkie od zawodu zapaśni-
czego.

NICIAS albo NICIA, *ae, z.* *Plin.* Rzeka
we Włoszech, teraz Lenza. *|| Miasto fran-
cuzkie, teraz Bersello. || C. Nep.* Wódz Aten-
ski. *|| Suet.* Grammatyk. *|| Malarz za czasów
Alexandra wielkiego.*

NICO, *is, niei, nietum, cēre.* Skinać na
kogo, kiwać ręką, np. si manu niceris. *Plaut.
Quid? manu nicerim? Id.*

NICOPOLIS, *is, z.* (Νικόπολις). *Tac. Plin.*
Miasto Epiru. *|| Tracyi.* *|| Misyi.* *|| Ma-
lej Armenii.* *|| Palestyny.* *|| Nicopolitanus,
a, um. Plin.* Należący do miast wyżej wspo-
mnionych. *|| Nicopolitani. Inscr. ap. Grut.*
Mieszkańcy miasta Nikopolis.

NICOTIANA, *ae, z.* Nicot. Tytuł.

NICTATIO, *ōnis, z.* (od nicto). Mruganie,
miganie oczu. *Plin.*

NICTO, *as, avi, atum, are i NICTOR,
aris, ari, dep.* (od nico albo od nico con-
niveo). Mrugać na kogo, migać, przez miga-
nie mówić, dawać co znać, mrugać często oczy,
często mrużyć oczy. *|| Lucr.* Silić się
często, co usilować.

NICTO, *is, ere, i. q. nictare.* Skolić, wy-
dawać głos nakształt psa rozchciwionego
albo łaszczącego się, np. nictat canis. *Fest.
Voce sua nictat (scil. canis) Enn. ap. Fest.*

NICTUS, *us, m.* (od nico) i. q. nictatio.
Caccil. ap. Fest.

NIDAMENTUM, *i, n.* (od nido, are i. e.
nidum facere i. od nidus). To, co służy pta-
kom do robienia gniazda, ptasze gniazdo,
np. nidamenta congereret. *Plaut.* *|| Gniazdo,
np. mures nidamenta ponere atque habitare.
Arnob.*

NIDICUS, *a, um,* (od nidus) i. e. ad ni-
dum pertinens. Gniazdowy, należący do
gniazda. *Fenit ad limina nidica. Farr. ap.
Non.* Inni czytają nitida.

NIDIFICUM, *ii, n.* (od nidifico) i. q.
nidus. Gnieźdzenie się, robienie gniazda. *||
Gniazdo. Apul.*

NIDIFICUS, *as, avi, atum, are,* (od nidus
i facio). Gnieździć się, gniazda słać, robić
gniazda, np. cubilia, quibus nidificent aves.
Colum. *Nidificare luto. Plin.* Z błota robić
gniazda.

NIDIFICUS, *a, um,* (od nidus i facio).
Gnieźdzący się, który robi gniazdo; ztąd
ver nidificum. *Sen. t. j.* wiosna, w czasie
której ptaki się gnieźdzą.

NIDOR, *ōris, m.* (od nixā, zapach). Za-
pach, wonia, albo para, wapor, zaduch,
albo para, dym z wilgoci, albo wyziew,
wydech, zaduch. — *culinae. Martial.* — *lu-
minis extincti. Lucr.* — *sulphuris. Plin.* *Nidor
ex adusta pluma. Liv.* *|| Nidor e culina.
Plaut.* t. j. wyziew z kuchni. *|| Słowo zelży-
we. || Nidor.* Zapach, wonia, np. odores
nidoris. *Lucr.*

NIDOROSUS, *a, um,* (od nidor). Zapach,
wonia, parę z siebie wydawający, zapaszy-
sty, zapaszny, np. — holocaustumata. *Ter-
tull.*

NIDULOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od
nidulus). Gnieździć się, np. halcyones in
aqua nidulantur. *Farr. ap. Gell.* *Cassula
nidulatur in segetibus. Gell.*

NIDULUS, *i, m.* (zdrobn. od nidus). Gnia-
zdo, gniazdeczko, mówiąc zmniejszającym
sposobem. *Cic. Gell. Plin.*

NIDUS, *i, m.* (od ἵδος, siedziba. *Foss.*)
Ptasze gniazdo. *Nidum construere, fingere.
Cic.* — *struere. Tac.* — *texere. Quint.* — *inte-
xere. Plin.* Gnieździć się, robić, słać, wie-
gniazdo. — *camerare. Id.* Gniazdo sklepić. *||
— servas. Hor.* Pilaujesz domu. *Majores
pennas nido extendere. Id.* Wynosić się nad
stan fortuny i urodzenia. *|| Gniazdo, piskle-
ta ptaszat. Nidi loquaces. Virg.* Świątynie
gniazda. *|| Mart.* Szuflada, szkatulka, półka
w kramach do składania towarów, stół książ-
kowy. *|| Farr.* Naczynie do picia nakształt
gniazda. *|| Me libertino natum patre et in
tenui re majores pennas nido extendisse i. e.
me ultra sortem natalium meorum progres-
sum. Hor.*

NIGELLUS, *a, um,* (zdrobn. od niger).
Czarny, czarnawy, zarywający na kolor czar-
ny, mówiąc zmniejszającym sposobem, np.
— amiculum. *Farr. ap. Non.* *Oculi nigellis
pupulis. Farr. ap. Non.* *Nigella vina. Pal-
lad.* *Cadmi nigellae filiae. Auson.* t. j. gło-
ski wynalezienie przez Kadmusa.

NIGER, *nigra, nigrum,* (od νεῖρος, u-
marly, quia mortui atri sunt). *Cic.* Czarny,
ciemny, brunatny, czarnawy, *|| Hor.* Ponu-
ry. *Nigrae colles Arcadiae. Id.* Pagórki Ar-
kadyi zarosłe lasami. — *fluvius. Virg.* Rzeka
gleboka. *Nigerrimus auster. Virg.* Wiatr
południowy, który przynosi chmury. *Nigra
formido. Virg.* Strach okropny. *Nigrum ne-
mus. Virg.* Gaj ciemny, ponury. *|| Przeno-
szenie. Cic.* Zły, szkodliwy, niebezpieczny,
zdradliwy. *|| Nigrum absol. Ovid.* Znak, ce-
cha, czarna plama. *|| Nigra in candida ver-
tere, przysł. Terent.* Występkę pokryć zmy-
słową cnotą. *|| Hor.* Niepomysłny, źle wró-
żący. *|| Stat.* Smutny, żalobny. *|| Nigrai,* za-
miast nigrae. *Lucr.* *|| Nigri campi. Ptolem.*
Miejsce w Arabii. *|| Niger.* Przezvisko rzym-
skie. *Suet.* *|| Niger pullus.* Okolica w Gallii
Belgickiej. *Tabul. Peut.*

NIGINA, *ae, z.* Trzylistnik, roślina, np.
*Herba, quae vocatur nigina, tribus foliis
longis intubacis. Plin.*

NIGRANS, *tis, r. wspóln.* (imsl. od nigro,
are). *Virg.* Czarnawy, zarywający na kolor
czarny. *|| Stat.* Ciemny, ponury.

NIGRATUS, *a, um,* (imsl. od nigro, are).
Przyćmiony. *Tertull.*

NIGREDO, *inis, z.* (od niger). Czarność,
farba czyli czarny kolor, np. *corvina nigre-
do capillorum. Apul.* *Libri sacra nigredine
colorati. Mart. Cap.*

NIGREO, *es, grui, nigrere,* (od niger).
Czernieć się, być czarnym. *Nigret. Pacuv.
ap. Non.*

NIGRESCO, *seis, ūi, nigrescere,* (od ni-
ger albo nigreo). Stawać się czarnym, czar-
niawym albo ciemnym kolorem. *Omnia nū-
grescunt tenebris. Virg.* *Nigrescunt sangui-
ne venae. Ovid.* *Coelum nigrescit ab austris.
Ovid.* *|| Czas przeszł. dokon.* *Cum jam (bae-
cae) nigraverint. Colum.*

NIGRICO, *as, are,* (od niger). Bydź czar-
niawym. *Plin.* *|| Ztąd nigricans.* Czarniawy,
np. — color. *Plin.*

NIGRICOLOR, *ōris, r. wspóln.* (od niger
i color). Czarnokolorowy, np. — facies. *Solin.*

NIGRIFICO, *as, are,* (od niger i facio).
Czarnieć, czarnieć czynić. — *dentes. Marc.
Empir.*

NIGRIS, *is.* Rzeka w Afryce. *Plin. Mela.*
NIGRITA albo NIGRITES, *ae, m.* (Ni-
γρίτης) Mieszkańce nad rzeką Nigris. W licz-
bn. *Nigritae.*

NIGRITIA, *ae i NIGRITIES, ei, z.* (od
niger). Czarność, czarny kolor. *Plin.* *|| Nē-
grities. Cels.*

NIGRITUDO, *inis, z.* (od niger). Czar-
ność, czarny kolor. *Plin.*

NIGRO, *as, avi, atum, are,* (od niger).
Czarnieć, ciemnieć uczynić, mówiąc o ko-
lorach. *Stat. Tertull.* *|| Bydź czarnym. Lucr.*
|| Ztąd nigrans. Czarny albo ciemny kolor.
Farr. Colum. — color. *Lucr.*

NIGROR, *ōris, m.* (od niger). Czarność,
czarny kolor, np. jakiej rzeczy. *Cic. Cels.*
— mortis. *Lucr.* — noctis. *Lucil. ap. Non.*

NIHIL, *n.* nieprzyp. (zamiast nihilum).
Nie. *Nihil agebant.* — *loquebantur. Cic.* Nie
nie czynili, nie nie mówili. *Nihil tale. Id.*
Nie takiego. *Nihil illo fuisse excellentius
vel in vitiis, vel in virtutibus. C. Nep.* Nikt
nadeń niebył celniejszy bądź w występach,
bądź w cnotach. *In hoc genere Graeciae ni-
hil cedimus. Cic.* W tym rodzaju Grecyi w ni-
czem nieustępujemy. *|| Nihil non Cic.* Wszyst-
ko. *|| Non nihil. Id.* Nicco, cokolwiek. *Non
nihil temporis tribuit litteris. C. Nep.* Co-
kolwiek czasu poświęcił naukom. *|| Nihil
nisi, nihil aliud nisi, quam, praeter, prae-
terquam. Terent.* Nie chyba, jak tylko, o-
prócz. *|| Rządzie się czasem po nihil quin,
quominus. Nihil praetermisi, quin. Cic.* Ni-
czegom nie zaniedbał, iżby. *|| Nihil est quod,
cur, quoniam. Cic.* Nie masz przyczyny
dla czego. *|| Nihil ad me, scil. faciet, per-*

tinet. Cic. Nic to do mnie nie należy. || *Nihil minus. Id.* Zgola, bynajmniej. || *Nihil dum, i nihilum. Cic.* Nic jeszcze, nie dotąd. || *Nihil, zamiast non. Liv. Cic.* || *Nihil. Plaut.* Nadaremnie. || *Nihil. Cic.* Dla żadnej przy-
czywy. || *Nihil mihi cum illo est. Ovid.* Nie
mam z nim do czynienia. || *Nihil est. Cic.*
Nie nie możesz. || *Nihil, zamiast aliquid.*
Ulpian. || Nie (zamiast non). *Cic. Liv.*

NIHILUM. Ob. **NIHIL.**
NIHILOMINUS albo lepiej **NIHILO MI-**
NUS. Ob. **NIHILUM.**

NIHILUM, li, n. (od *non* albo *nec* *hikum*).
Żadna rzecz, nie. *Redigi ad nihilum. Cic.*
Wniwec się obrócić. *Ad nihilum venire. Id.*
Przyjść do niczego. *Pro nihilo ducere. Id.*
Ważyc za nic. || *Nihil absol. Varr.* Za nic. ||
Homo nihili factus. Plaut. Rzezaniec. || *Ni-*
hilo aestimare. Cic. Mieć za nic. || *De nihilo.*
Plaut. Bez przyczyny. *Non de nihilo. Liv.*
Nie bez przyczyny. || *Nihilo* ze stopniowa-
niem. *Benevolentior tibi, quam fui, nihilo*
sum factus. Cic. Niemniej ku tobie jestem
chętym, jakem był pierwej. || *Nihilominus.*
Cic. Równie, także. || *Nihilo aliter. Terent.*
Nie inaczej. || *Zamiast nihilum* przez skróć.
Nilum. Lucr. *Ad nilum reverti. Id.* Obrócić
się wniwec.

NIL zamiast *nihil*, (przez skróć.) Nie. *Nil*
attigit nisi arma quibus, indigebat. C. Nep.
Niczego nie tknął tylko oręża, którego po-
trzebował. *Nil intra est oleum, nil extra est*
in nuce duri. Hor. W oliwce nie masz twar-
dej pestki, ani na orzechu twardej lupiny. ||
Tam nil. Pers. Tak mało. || *Nil* zamiast *non.*
Lucr. Hor. *Nil magnae laudis egentes. Virg.*
zamiast *non magnae cet.*

NILACUS, a, um, (od *Nilus*). Tyczący
się Nilu, należący do Nilu, Nilowy, np.—
fons. Lucan. Nilowe źródło.—*crocodilus.*
Martial. albo—*fera. Id.* t. j. krokodyl.—
pecus. Stat. t. j. Apis.—*juvenca. Martial.*
t. j. to albo Izis.

NILICOLA, ae, m. (od *Nilus* i *colo*). Mie-
szkaniec nad Nilem, Egypcyanin. *Prudent.*
|| Mieszkaniec Nilu, mieszkający w Nilu.

NILIGENA, ae, (od *Nilus* i *gigno*). Uro-
dzony nad Nilem, Egypcyanin. *Macrob.*

NILIOS, i, z. (*Néikos*) scil. *gemm.* *Plin.*
Rodzaj drogiego kamienia, topaz.

NILOTICUS, a, um, (*Νηλοτικός*) i. q.
Niliacus. Tyczący się Nilu, znajdujący się,
będący w Nilu, np.—*tellus. Martial.*—*a-*
qua. Sen.

NILOTIS, idis, z. (*Νηλωτίς*) i. q. *Nilo-*
tica. Znajdująca się, będąca w Nilu, Egyp-
ska, np.—*tunica. Martial.* *Nilotidis aquae*
stagna. Sidon.

NILUM, i, n. i. q. *Nihilum. Lucr.* Ob.
NIHILUM na końcu.

NIHUS, i, m. (*Νήλος*). Nil albo Nilowa
rzeka w Egypcie, która siedmio kotytami
wpada do morza. || *Ztąd Nilus septemflus*
zwie się. *Ovid.* albo—*septemplex. Id.* też
często *Virg. Plin.* || Wodopady, kanały, do
których zwracano wody. *Cic.*

NIMBATUS, a, um, (właściwie imsl. od
słowa *nimbo, are i. e. nimbo instruere*). O-
patrzony w przepaskę na czole, w czółko,
noszący naczolnik, który ma bramką niewie-
ścią czóło ozdobione, np.—*femina. Plaut.*

NIMBIFER, a, um, (od *nimbus* i *fero* za-
miast *ferens nimbum vel nimbus*). Szturm,
wiecher, nawalnięc przynoszący, burzliwy,
gwałtowny, wichrzasty, np.—*nubes. Avien.*
—*ignis. Ovid.*

NIMBOSUS, a, um, (od *nimbus*). Pelen
szturmu, wiechu, nawalnicy, burzliwy,
gwałtowny, wichrzasty, np.—*ventus. Ovid.*
—*Orion. Virg.*—*bruma. Stat.*—*aer. Lucan.*

NIMBUS, i, m. (od *nympha* zamiast *lym-*
pha i. e. aqua). Szturm, burzliwe, gwałto-
wne powietrze złożone z gradu, z deszczu,
z wiatru, deszcz wielki, napły, gwałtowny,
nawalnia. || —*lapidum telorumque. Flor.*
Grad kamienny i pociskowy.—*florum. Claud.*
Deszcz kwiatowy.—*pedum. Virg.* Nawa-
ła, cma piechoty. || Burza, nagle nieszcze-
ście. *Nimbum hunc cito transisse laetor. Cic.*
Cieszę się, że rychło przeszła burza. || *Virg.*
Chmura gęsta. || Oblok służący za wóz bo-
gom. || *Id.* Promienie otaczające głowy bo-
gów i cesarzów. || *Virg.* Dym wielki. || *Claud.*
Kurzawa. || *Val. Flacc.* Pora roku dżdżysta.
|| *Mart.* Flaszka, bania do wina. || *Plaut.*
Bramka niewieścia, tkanka, ubiór głowy
niewieściej.

NIMIE, psk. (od *nimius, a, um*) i. q. *ni-*
mis. Zbytnie, zbyt, bardzo. *In locis*
nimie frigidis. Pallad.

NIMIETAS, atis, z. (od *nimius, a, um*).
To, co jest wiele, zbyt, nadmierność, np.
pabuli. Colum.—*sanguinis. Pallad.*—*ri-*
goris. Apul. *Iuter omnes nimietates tempera-*
mentum tenere. Pallad.

NIMIO, psk. właściwie w przyp. szóst.
od *nimum*. Ob. **NIMIUS.**

NIMIOPERE albo trafniej **NIMIO OPE-**
RE. Cic. Bardzo.

NIMIRUM zamiast *ni* (i. e. *ne*) *mirum est.*
Iowszem, tak, tak jest, jużci, owszem, pe-
wnie, zapewne, nieomylnie, niezawodnie.
Cic. Ter. Hor. || Ironicznie w odpowiedzi.
Liv., np. *uter melior dicetur orator? nimi-*
rum, qui homo quoque melior. Quintil. ||
Też, mianowicie, zwłaszcza, np. *nimirum*
Calendas Junias. Cic.

NIMIS, psk. Zbytnie, bardzo, nazbyt,
bardzo wiele, nad miarę, np. *nec nimis val-*
de, nec nimis saepe. Cic. *Nimis graviter ex-*
cruciat. Ter. Nimis remissus. Nep. || Z przyp.
drug., np.—*insidiarum. Cic.* *Loca locis ha-*
bent nimis. Ovid. || *Non nimis* albo *haud ni-*
mis. Cic. Nie bardzo. || Bardzo wiele, nader.
Cic. || Bardzo zamiast bardzo chętnie, ocho-
tnie. *Ter. Plaut.*

NIMIUM, psk. Ob. **NIMIUS.**

NIMIUS, a, um, (od *nimis*). Zbyt, nazbyt,
bardzo wielki, wielki nad potrzebę.—*aliqua*
re. Cic. Zbyt, nazbyt. —*sol. Ovid.* Bar-
dzo gorące słońce.—*animi. Liv.* Popędliwy,
imperii. Liv. W panowaniu surowy.—*ser-*

monis. Tac. Wielomówny.—*mero. Hor.* Zbyt
napily. || *Nimio*, nakształt przysłówka. Wiel-
ce, bardzo. *Quia te nimio plus diligo. Cic.*
Ponieważ ciebie bardzo kocham. || *Tez z przyp.*
drug., np.—*animi. Liv.*—*sermonis. Tac.* ||
Bardzo naprzykrzony, przykry, uciążliwy,
np. *Pompejum nimium reipublicae. Fellej.*
|| Wiele mający.—*regni. Ovid.*—*imperii.*
Liv.—*auri argentique. Plin.* || *Ztąd nimio,*
np. *nimio plus diligo. Anton. in Cic.* || *Też*
nimum quantum. Gell. t. j. bardzo wiele. ||
Używa się *nimum* jako psk., np. *nimum*
din. Cic. Tak długo, *nimum multi. Id.* Tak
wiele.—*sero. Ovid.* Tak późno.

NINGO albo **NINGUO, is, xi, gère,** (od
ninguis, snieg od nigro, snieżyć). Snieżyć,
śnieg sypać. *Ningit. Colum. nicosob.* Śnieg
pada. *Ningere rosarum floribus. Lucr.* Spu-
szczać deszcz różany.

NINGOR, oris, m. (od *ningo*). Padanie
śniegu, śnieżnica, powietrze śnieżne, czas
śnieżny. *Apul.*

NINGIDUS, a, um, (od *ninguis*). Pelen
śniegu, np. góra. *Auson.*—*Boreas. Prudent.*
|| Podobny do śniegu, np.—*cibus. Prudent.*
t. j. manna żydowska, która spadała z nie-
bios.

NINGUIS, is, z. (od *ninguo s. ningo*) i. q.
nix. Śnieg. *Apul.* W liczb. mnog. *ningues.*
Lucr.

NINGULUS, a, um, i. e. nullus. Fest.
NINGUO. Ob. **NINGO.**

NINIVE, es, z. (Hebr. *Ninveh*). Głównie
miasto w Assyrii nad Tigrem. *Paulin. Nol.*
|| *Ztąd Ninivites, arum.* Mieszkańcy Ninivy.
Prudent.

NIOBAEUS albo **NIOBEUS, a, um.** Na-
leżący do Niobe, tyczący się Niobe, Niobej-
ski, np.—*proles. t. j.* dziecko Niobe. *Hor.*

NIOBE, es i NIOBA, ae, z. (*Νιόβη*). Có-
rka Tantalusa, żona Tebańskiego króla Amfi-
jona, o której bają, że z żalu przekształciła
się w kamień. *Cic. Ovid. Proper. Hygin.*

NIOBEUS, a, um. Ob. **NIOBAEUS.**

NIPHATES, ae, m. (*Νιφάτης*). *Virg.* Rze-
ka Armenii, która wpada do Tigru. || *Plin.*
Część góry Tauru między Armenią większą
i Mezopotamią.

NIPTRA, orum, (*νίπτρα*) i. q. *lavaera.*
Kapiele, komedia Pakuwiusza. *Cic.*

NIS zamiast *nobis. Fest.*

NISAEUS, a, um. *Ovid.* Nizusowy, od
Nizusa, należący do Nizusa.

NISEIS, idis. Ob. **NISUS** na końcu.

NISI, spojnik, (od *ne, nie i si*). Kiedy,
jesli, gdy nie, jeżeli nie, jeśli, gdyby nie.
Quod nisi esset. Cic. Gdy to nie było. *Nisi*
ego insanio. Cic. || Używa się też zamiast *ni-*
si forte. Cic. || Okrom, oprócz, pomimo, wy-
jawszy, np. *negant enim, quemquam virum*
bonum esse, nisi sapientem. Cic. || *Lecz, ale,*
zaś, albo jednak, przecie, np. *nisi illud*
mihi persuadeo. Cic. || *Lecz, ale, owszem.*
Nihil dixit, nisi innuit. Ter.

NISIAS, adis, z. (*Νισιάς*) scil. *femina.*

Niewiasta Megarska. *Nisiades, um, z. mu.*
Ovid. Niewiasty Megarskie w Syeylii.

NISIBIS i NESIBIS, is, z. (*Νισίβις*).
Plin. Miasto w Mezopotamii. || *Nisibenus,*
a, um. Ammian. Należący do tego miasta.

NISUS, i, m. *Ovid.* Orzeł morski. || Król
Megary, ojciec Seylli. || *Nisaeus, a, um.*
(*Νισαῖος*). *Ovid.* Należący do Nizusa. || *Ni-*
seis, idis, z. (*Νισής*) scil. *filia. Id.* Córką
Nizusa.

NISUS, a, um, (imsl. od *nitor*). Który
się wsparł na czym. *Cic.*

NISUS albo **NIXUS, us, m.** (od *nitor*
nisus sum etc.). Opieranie się, przypieranie
się. || Rozdeptanie, wydeptanie. *Pacuv. ap.*
Cic. Virg. || Latanie, lot, leczenie. *Virg.* ||
Obracanie się w kolo gwiazd. *Cic.* || Porodze-
nie. *Virg. Ovid.* || Fatygowanie się, trude-
nie się, turbowanie się. *Quintil.*

NITEDULA, ae, z. i. q. nitela. Rodzaj
myszy albo wewiorki, polatuchy. *Cic. Hor.*
Arnob.

NITEFACIO, is, actum, ecre, (bier. *ni-*
tefio). Czynić błyszczącym, jaśniejącym, np.
ventus mare crispicans nitefacit. Gell.

NITELA albo **NITELLA, ae, z.** (od *niteo*).
Blask, jasność, glanc, polysk.—*armorum.*
Solin. || To, co glanc daje, np. proszek do
zębów. *Apul.* || To, co czyści, glancuje, np.
nitelae pulveris. t. j. glancujący proszek.
Solin. || Rodzaj myszy albo wewiorka. *Mar-*
tial. Plin. (od słowa *nitor, nisus sum etc.*
Foss.)

NITELINUS, a, um, (od *nitela*). Rudy,
koloru wewiorki, nakształt wewiorki. || *Zół-*
tawy.—*salix. Plin.* t. j. żółtowierz.

NITENS, tis, r. współ. (imsl. od *nitor*).
Gell. Silący się.

NITENS, tis, r. współ. (imsl. od *niteo*).
Jasny, lśniący się, piękny.—*taurus. Virg.*
Byk tłusty. *Nitentior ostro. Ovid.* Jaśniejszy
nad szarlat. *Nitentia culla. Virg.* Pola w do-
brym stanie. || *Nitens oratio. Cic.* Styl pię-
kny.—*ingenium. Stat.* Żywy dowcip.

NITEO, es, ui, tere, (od *νίτω s. νίζω*,
myję). Błyszczeć, świecić się, jaśnieć,
szklnić się, lśnić się, migać się.—*unguen-*
tis. Cic. *Coelum lumine nitet. Lucr.* *Templa*
marmore nitent. Auct. dial. de orat. || *Ztąd*
nitens, blyszczący, świecący się, np.—Lu-
cifer. Tibull.—*astra. Ovid.*—*arma. Liv.*
Nitentior ostro. Ovid. t. j. jaśniejszy nad
szarlat. || Bydź białym, czystym, lśniącym
się, gładkim, polerowanym, np. *aera ni-*
tent usu. Ovid. || Przenosić, świecić się, ja-
śnieć, t. j. bydź pięknym, mieć powagę,
znaczenie, np. *Homo nitens gloria recenti.*
Liv. || Przenosić, bydź w dobrym stanie,
np. o roślinach, o wzroście i urodzaju, któ-
re są w dobrym stanie, np. *herba nitens.*
Ovid. || Bydź tłustym, pięknym na wejrze-
nie, np. *unde sic nites? Phaedr.* *ztąd nitens*
taurus. Virg. t. j. piękny, biały byk. || Bydź
pięknym, mówiąc o roślinach. *Plin.* || *Uxor*
nitens. Catull. t. j. piękna żona.—*oratio.*

Złoto szkodliwsze, niżeli żelazo. || Winny, występny. *Noctissimi mores. Quint. Bar. dzo zepsute obyczaje.*

NOCENTER, psk. (od *nocens*). Szkodliwie, ze szkoda, szkodliwym sposobem. *Colum. Cels. Tertull.*

NOCENTIA, ae, ż. (od *nocens*). Wina, stan duszy winnej. *Tertull.*

NOCEO, es, ui, itum, cere, (od *nex, neis*). Cie. Szkodzić, bydz szkodliwym, szkoda przynosić. — *alteri. Cie.* Szkodzić komu. || *Nocere noxam. Liv.* Formuła poddania się, gdy posłowie rzymscy bez wiedzy ludu zawierali przymierze z obcym narodem. *Nocti- ueriri ipsi nihil spondidit. Caes.* Przyrzekł, że mu szkodzić nie będzie. || *Noxim*, zamiast *nocuerim. Lucil.* || *Noxit* zamiast *nocebit* albo *noceat. Lucil. ap. Fest.*

NOCIVUS, a, um, (od *noceo*). Szkodliwy. *Plin. Sibi nocivum concitant periculum. Phaedr.*

NOCTAMBULISMUS, i, m. (*nox, ambulo*). Lunatyzm.

NOCTESCO, seis, cere, (od *nox*). Stawać się nocą, mierzchać się, ciemnieć, jako mrok padać. *Omnia noctescunt. Fur. ap. Gell.*

NOCTICOLA, ae, m. ż. (od *nox i colo*). — *Indus.* Który dla dziennego upału w nocy robi dla ochłody. *Prudent.*

NOCTICOLOR, oris, m. (od *nox i color*). Nocny kolor t. j. czarny, ciemny, np. — *Styx. Auson.* Czarny *Styx. Memnon nocticolor. Laev. ap. Gell.* Czarny *Memnon, Etiop.*

NOCTICULUS, i, m. np. — *canis. Farr.* t. j. pies, który czuwa w nocy, nocny stróż.

NOCTIFER, a, um, (od *nox i fero*). Noc przynoszący. || *Zitad noctifer*, rzeczow. Gwiazda wieczorna, wieczornica. *Catull.*

NOCTILUCA, ae, ż. (od *nox i luceo*). *Hor.* Przydomek wieczerzy, który w nocy świeci. || *Farr.* Pochośnia, lampka, latarnia. || *Lucil.* Wyras wszechczyny.

NOCTISURGUM, ii, n. (od *nox i surgo*). Nocne wstawanie. *Paul. ex Festo.*

NOCTIVAGUS, a, um, (od *nox i vagus*). Włóczęga się po nocy, np. — *currus (seil. Phoebe t. j. wieczerza. Virg.) Faces coeli noctivaga. Luer. — iter. Val. Flacc., deus noctivagus. Stat. i. e. Somnus.*

NOCTIVIDUS, a, um, (od *nox i video*). Który w nocy widzi, np. — *ales. Martian. Cap.* Sowa, ptak nocny.

NOCTIVIGILUS, a, um, (od *nox i vigilo*). Który w nocy czuwa. || *Plaut.* Przydomek *Weneri.*

NOCTU. Ob. **NOCTUS**.

NOCTUA, ae, ż. (*seil. avis*). Sowa, nocna sowa. *Farr. Plaut. Virg. Plin.* || Właściwie ptak. *Noctuas, a, um, (od noctus, us, zamiast nox) seil. avis.* || Przeczysko rzymskie. || *Noctuas Athenas mittere*, przysł. Cie. Nosić gdzie to, czego jest wielka obfitość, np. nosić drwa do lasu.

NOCTUABUNDUS, a, um, (od *nox i abundus*) i. q. *noctuans*. Robiący co w nocy,

włóczęga się po nocy, np. *Noctuabundus ad me venit. Cic.*

NOCTUINUS, a, um, (od *noctua*). Sowi, np. — *oculi. Plaut.* Sowie oczy.

NOCTURNALIS, e, ptak. (od *nocturnus*). Nocny, np. — *cucullus. Sidon. — habitatio. Alcim. Avit.*

NOCTURNUS, a, um, zamiast *Nocturnus* od *noctus, us*, zamiast *nox*. Tyczący się nocy, należący do nocy, nocny, np. nocna suknia, nocna robota, nocny złodziej, np. *decem horis nocturnis. Cie.* W dziesięciu godzinach nocnych. — *labor. Cie. — somnium. Hor. — vestis. Id.* *Non cessare poetae nocturno certare mero. Hor.* t. j. w nocy. *Nocturna ora. Plaut.* t. j. brzydkie szpetne twarze. || Nocny, w nocy co robiący, np. — *fur. Cie.* Nocny złodziej. — *militis. Cie.* Nocni żołnierze. || *Nocturnus* rzeczow. Wieczorna gwiazda. *Plaut.*, inaczej *Vesperus* zwana.

NOCTUS, us, ż. (od *nox*). Noc, w przyp. szóst. *noctu*, np. *hac noctu*. W tej nocy. *Plaut. Macrob. Noctu. Cie.* W nocy.

NOCTUVIGILUS, a, um, (od *nox* zamiast *noctus i vigilo, are*). Robiący w nocy, np. — *Venus. Plaut.*

NOCUUS, a, um, (od *noceo*). Szkodliwy. *Ovid. Scrib. Larg.*

NODAMEN, inis, n. (od *nodo, are*). Węzeł, szypel, zaszyplenie, zadziergnięcie, związanie. *Paulin. Nol.*

NODATIO, onis, ż. (od *nodo, are*). Węzeł, szypel. || *Sek.* sekowatość, guz, np. *propter nodationis duritiam etc. Vitr.*

NODATUS, a, um, (imsl. od *nodo, are*). *Ovid.* Związany węzłem. || *Plin.* Sekowaty, pełen seków. || *Przenośnie. Nodatus gurgile vortex. Stat.* Kęty wir wodny.

NODIA, ae, ż. Roślina, inaczej też *mularis (herba)* zwana, garbarskie ziele, np. *Nodia herba coriariorum officinis nota. Plin.*

NODO, as, avi, atum, are, (od *nodus*). *Cato.* Węzłować, węzlić, węzły wiazać. — *erines in aurum. Virg.* Włos wiazać w złoto. *Nodare collum laqueo. Ovid.* Obwiesić.

NODOSITAS, atis, ż. (od *nodosus*). Sekowatość, twardość. *Augustin.*

NODOSUS, a, um, (od *nodus*). *Col.* Węzlisty, pełen węzłów. *Nodosa fila. Ovid.* Działne sieci. || *Nodosa Chiragra. Hor. — podagra. Ovid.* Chiragra i podagra. || *Sen. p.* Ciemny, zawity. || *Hor.* Krepujący. || *Ovid.* Sekowaty. || *Przenośnie*, pełen węzłów, np. — *Cicuta* (kapitałista albo lichwiarz) który był biegłym w formułach prawnych co do wexlarstwa. *Hor.*

NODOTUS albo **NODUTUS**, i, m. *seil. deus. Aug.* Bożek zboża rosnącego w kolanku.

NODULUS, i, m. (zdrobn. od *nodus*) i. e. *parvus nodus*, mówiące zmniejszającym sposobem, węzelek, kolanko. *Plin. Apul.*

NODUS, i, m. (z hebrajsk. anad, związał). Węzeł, związka. — *Herculeus. Sen.* Ciężki węzeł do rozwiązania. — *ahenus. Virg.* Łańcuch. — *sinuum. Virg.* Pas, przepaska.

NOCTUABUNDUS, a, um, (od *nox i abundus*) i. q. *noctuans*. Robiący co w nocy,

wać, dadz komu imię. || Imię wielom wspólne, np. *Octavius, Crispus.* || Czasem się odnosi do służby wojkowej. *Nomen dare militiae, edere, proferri. Liv.* Przystać do wojska, zapisać się do żołnierki. || Odnosi się do sądu i oskarżenia. *Deferre nomen alicujus. Cie.* Oskarżyć kogo u sądu. — *recipere. Id.* Przyjąć oskarżenie. || Często się mówi o artykułach rachunkowych pożyczonych od kogo pieniędzy, albo komu. *Non refert parva nomina in codice. Cie.* Nie wciąga rachunku długów w rejestr. *Nomen solvere. Id.* Dług zapłacić. *Nomina sua exigere. Id.* Domagać się długu. — *transcribere in alium. Id.* Przekazać dług na kogo. || *Nomina facere. Cie.* Pożyczać komu na termin do oddania pieniędzy. || *Id.* Znaczy też pożyczyc u kogo pieniędzy. || *Paul. Pandect.* Wpisać w rejestr dług pożyczony od kogo, albo dane pieniądze komu. || *Nomen. Cie.* Dłużnik. *Bonum nomen existimo. Id.* Uchodzę za rzetelnego dłużnika. || *Tria nomina habere. Juven.* Bydź szlachetnego rodu, to jest mieć troiste imię, np. *M. Terentius Varro. M. Tullius Cicero.* || *Nomen. Cie.* Znaczy przed imię albo przezwisko. || *Ovid.* Przez zamiar znaczy osobę. || *Virg.* Familija, plemię, naród. *Nomen Latinum, Romanum. Justin.* Naród Łaciński, Rzymski. || *Slawa, więtość. Mereri nomen immortale. Sil.* Zasłużyć na nieśmiertelną sławę. *Nomen alicujus stringere. Ovid.* Razić czyję sławę. || *Cic.* Pozor, przyczyna, pretext. *Praetores avaritiae nomine accusati. Liv.* Pretorowie pod pozorem łakomstwa oskarżeni. *Decreti eo nomine supplicationes. Tac.* Z tego powodu nakazane modły publiczne. || *Quint.* Imię rzeczowne albo przymiotne. || *Nomen i nomen in Codd. Virg.* *Magnum et memorabile nomen, nomen. t. j. sława, chwala, chluba, zaszczyt; lepiej jednak magnum et memorabile nomen. Ovid.*

NOMENCLATIO, onis, ż. Cie. Mianowanie, nazywanie po imieniu. || *Col.* Katalog, rejestr imion rzeczy jakich.

NOMENCLATOR i **NOMENCUL**, oris, m. (od *nomenclare s. nomenclare*, po imieniu nazywać od *nomen i calo, are, od kalēiv, nazywać*). Mianowniczy, mianownik, który mianuje, nazywa jaką osobę albo rzecz ich imieniem. *Cic. Quintil. Suet.* || *Nomen cultor. Suet. Martial. Ulpi. in Pandect.*

NOMENCLATURA, ae, ż. (od *nomenclare s. nomenclare*, are od *nomen i calo, are, i. e. voce* od Greek. *kalēiv*). Mianowanie, nazywanie, nazwanie jakiej osoby albo rzeczy po imieniu, katalog, rejestr, tablica imion. *Plin.*

NOMENCLO albo **NOMENCULO**, as, are, (od *nomen i calo, are* od *kalēiv*, nazywać). Mianować, nazywać po imieniu jaką osobę albo rzecz.

NOMENCULATOR. Ob. **NOMENCLATOR**.

NOMENTANUS, a, um. *Nomentanus*, należący do Nomentum miasta w Sabinach.

NOCTUABUNDUS, a, um, (od *nox i abundus*) i. q. *noctuans*. Robiący co w nocy,

wać, dadz komu imię. || Imię wielom wspólne, np. *Octavius, Crispus.* || Czasem się odnosi do służby wojkowej. *Nomen dare militiae, edere, proferri. Liv.* Przystać do wojska, zapisać się do żołnierki. || Odnosi się do sądu i oskarżenia. *Deferre nomen alicujus. Cie.* Oskarżyć kogo u sądu. — *recipere. Id.* Przyjąć oskarżenie. || Często się mówi o artykułach rachunkowych pożyczonych od kogo pieniędzy, albo komu. *Non refert parva nomina in codice. Cie.* Nie wciąga rachunku długów w rejestr. *Nomen solvere. Id.* Dług zapłacić. *Nomina sua exigere. Id.* Domagać się długu. — *transcribere in alium. Id.* Przekazać dług na kogo. || *Nomina facere. Cie.* Pożyczać komu na termin do oddania pieniędzy. || *Id.* Znaczy też pożyczyc u kogo pieniędzy. || *Paul. Pandect.* Wpisać w rejestr dług pożyczony od kogo, albo dane pieniądze komu. || *Nomen. Cie.* Dłużnik. *Bonum nomen existimo. Id.* Uchodzę za rzetelnego dłużnika. || *Tria nomina habere. Juven.* Bydź szlachetnego rodu, to jest mieć troiste imię, np. *M. Terentius Varro. M. Tullius Cicero.* || *Nomen. Cie.* Znaczy przed imię albo przezwisko. || *Ovid.* Przez zamiar znaczy osobę. || *Virg.* Familija, plemię, naród. *Nomen Latinum, Romanum. Justin.* Naród Łaciński, Rzymski. || *Slawa, więtość. Mereri nomen immortale. Sil.* Zasłużyć na nieśmiertelną sławę. *Nomen alicujus stringere. Ovid.* Razić czyję sławę. || *Cic.* Pozor, przyczyna, pretext. *Praetores avaritiae nomine accusati. Liv.* Pretorowie pod pozorem łakomstwa oskarżeni. *Decreti eo nomine supplicationes. Tac.* Z tego powodu nakazane modły publiczne. || *Quint.* Imię rzeczowne albo przymiotne. || *Nomen i nomen in Codd. Virg.* *Magnum et memorabile nomen, nomen. t. j. sława, chwala, chluba, zaszczyt; lepiej jednak magnum et memorabile nomen. Ovid.*

NOMENCLATIO, onis, ż. Cie. Mianowanie, nazywanie po imieniu. || *Col.* Katalog, rejestr imion rzeczy jakich.

NOMENCLATOR i **NOMENCUL**, oris, m. (od *nomenclare s. nomenclare*, po imieniu nazywać od *nomen i calo, are, od kalēiv, nazywać*). Mianowniczy, mianownik, który mianuje, nazywa jaką osobę albo rzecz ich imieniem. *Cic. Quintil. Suet.* || *Nomen cultor. Suet. Martial. Ulpi. in Pandect.*

NOMENCLATURA, ae, ż. (od *nomenclare s. nomenclare*, are od *nomen i calo, are, i. e. voce* od Greek. *kalēiv*). Mianowanie, nazywanie, nazwanie jakiej osoby albo rzeczy po imieniu, katalog, rejestr, tablica imion. *Plin.*

NOMENCLO albo **NOMENCULO**, as, are, (od *nomen i calo, are* od *kalēiv*, nazywać). Mianować, nazywać po imieniu jaką osobę albo rzecz.

NOMENCULATOR. Ob. **NOMENCLATOR**.

NOMENTANUS, a, um. *Nomentanus*, należący do Nomentum miasta w Sabinach.

crinium. Tac. Ploty. — *caelestis. Cie. in Arat.* Ryba czyli konstellacya. || *Luer.* Kolo równika. || *Nodi. Manil.* Cztery punkta nieba, odpowiadające czterem porom roku. || *Sen.* Palka Herkulesa. *Nodi viperei. Ovid.* Kregi jaszczurze. || — *vitales animae. Luer.* Związek duszy z ciałem stanowiący życie. — *articulorum. Plin.* Spojenie, staw członków, kłykieć. || — *plagiarum. Stat.* Guz od uderzenia albo nabrzmiałość od rany. || — *in arbore. Col. Sek.* || *Plin.* Część twarda kruszczu i drogich kamieni. || *Trudność. Nodum in seirpo quaerere, przysl. Ter.* Szukać tam trudności, gdzie jej nie masz. — *expedire. Cie.* Rozwiązać trudność.

NODUTERENSIS, is, ż. (*dea*). *Arnob.* Bogini mienienia zboża.

NODUTUS. Ob. **NODOTUS**.

NOEGEUM, i, n. Rodzaj sukni bramowej szarlatem. *Fest.*

NOEMA, atis, n. (*voŋua*). Postać krasomówska, gdzie jest myśl dowcipna. *Quintil.* (lecz głoskami greckimi wyrażona).

NOERUS, a, um, (*voeŋōs*). Który ma dar poznawania. *Tertull.*

NOLA, ae, (*Nōka. Strabo*). Miasto w Kampanii. *In tricinio Choa, in cubiculo Nola. Quint.* Jest to bardzo trudna do rozwiązania zagadka. || *Anien.* Dzwonek. || *Nolanus, a, um. Liv. i Nolensis, m. ż. is, n. se. Aug.* Należący do Noli miasta. || *Nolani, orum. Liv.* Mieszkający Noli.

NOLANUS, a, um. Ob. **NOLA**.

NOLENSIS, e, ptak. i. q. *Nolanus*. z Noli, Nolański, np. — *Episcopus. Augustin.*

NOLENTIA, ae, ż. (od *nolo*). Niechęć. *Tertull.*

NOLO, non vis, non vult, nolūmus, non vultis, nolūt, nolūi, nolle. Cie. Nie chcieć. *Nolo mentiare. Ter.* Nie chcę, iżbyś skłamał. — *offensum te. Liv.* Nie chcę urazić ciebie. *Nollem dixisse. Cie.* Nie chciałbym mówić. *Quod nolim. Cie.* Czegobym nie chciał. *Noli contendere. Hor.* Nie sprzeczasz się. *Non nolle. Cie.* Chcieć chętnie, nie przeszkadzać. || *Nevis, nevult* zamiast *non vis cet. Ob. NEVELO*.

NOLUNTAS, atis, ż. (od *nolo*). Niechęć. *Enn. ap. Calpurn.*

NOMADES. Ob. **NOMAS**.

NOMAS, adis, m. ż. (*voŋuās*, pasący, na pastwiskach będący). *Plin.* Naród pasterski niemający stałych siedlisk, pasący trzody, jakimi byli Numidowie, Arabowie i Scytowie. || *Nomas, seil. terra. Mart.* Numidya. || *Nomas, adis, m. ż. (ŋoŋuās) Prop.* Numida albo Numidka. || *Nomades, um. Plin.* Numidowie, naród Afrykański. || W przyp. czwart. liczb. mnog. *Nomadas i Nomades. Melā.* W liczb. mnog. *Nomades. Sall.*

NOME, es, ż. (*voŋi*), i **NOMAE**, arum. *Plin.* Wrzody jadowite, które niszczą ciało.

NOMEN, inis, n. (właściwie zamiast *noscimen* od *noseo* od *voŋua*, imię). Imię. *Nomen alicui dare. Cie. — facere. Ovid.* Miano-

wać, dadz komu imię. || Imię wielom wspólne, np. *Octavius, Crispus.* || Czasem się odnosi do służby wojkowej. *Nomen dare militiae, edere, proferri. Liv.* Przystać do wojska, zapisać się do żołnierki. || Odnosi się do sądu i oskarżenia. *Deferre nomen alicujus. Cie.* Oskarżyć kogo u sądu. — *recipere. Id.* Przyjąć oskarżenie. || Często się mówi o artykułach rachunkowych pożyczonych od kogo pieniędzy, albo komu. *Non refert parva nomina in codice. Cie.* Nie wciąga rachunku długów w rejestr. *Nomen solvere. Id.* Dług zapłacić. *Nomina sua exigere. Id.* Domagać się długu. — *transcribere in alium. Id.* Przekazać dług na kogo. || *Nomina facere. Cie.* Pożyczać komu na termin do oddania pieniędzy. || *Id.* Znaczy też pożyczyc u kogo pieniędzy. || *Paul. Pandect.* Wpisać w rejestr dług pożyczony od kogo, albo dane pieniądze komu. || *Nomen. Cie.* Dłużnik. *Bonum nomen existimo. Id.* Uchodzę za rzetelnego dłużnika. || *Tria nomina habere. Juven.* Bydź szlachetnego rodu, to jest mieć troiste imię, np. *M. Terentius Varro. M. Tullius Cicero.* || *Nomen. Cie.* Znaczy przed imię albo przezwisko. || *Ovid.* Przez zamiar znaczy osobę. || *Virg.* Familija, plemię, naród. *Nomen Latinum, Romanum. Justin.* Naród Łaciński, Rzymski. || *Slawa, więtość. Mereri nomen immortale. Sil.* Zasłużyć na nieśmiertelną sławę. *Nomen alicujus stringere. Ovid.* Razić czyję sławę. || *Cic.* Pozor, przyczyna, pretext. *Praetores avaritiae nomine accusati. Liv.* Pretorowie pod pozorem łakomstwa oskarżeni. *Decreti eo nomine supplicationes. Tac.* Z tego powodu nakazane modły publiczne. || *Quint.* Imię rzeczowne albo przymiotne. || *Nomen i nomen in Codd. Virg.* *Magnum et memorabile nomen, nomen. t. j. sława, chwala, chluba, zaszczyt; lepiej jednak magnum et memorabile nomen. Ovid.*

NOMENCLATIO, onis, ż. Cie. Mianowanie, nazywanie po imieniu. || *Col.* Katalog, rejestr imion rzeczy jakich.

NOMENCLATOR i **NOMENCUL**, oris, m. (od *nomenclare s. nomenclare*, po imieniu nazywać od *nomen i calo, are, od kalēiv, nazywać*). Mianowniczy, mianownik, który mianuje, nazywa jaką osobę albo rzecz ich imieniem. *Cic. Quintil. Suet.* || *Nomen cultor. Suet. Martial. Ulpi. in Pandect.*

NOMENCLATURA, ae, ż. (od *nomenclare s. nomenclare*, are od *nomen i calo, are, i. e. voce* od Greek. *kalēiv*). Mianowanie, nazywanie, nazwanie jakiej osoby albo rzeczy po imieniu, katalog, rejestr, tablica imion. *Plin.*

NOMENCLO albo **NOMENCULO**, as, are, (od *nomen i calo, are* od *kalēiv*, nazywać). Mianować, nazywać po imieniu jaką osobę albo rzecz.

NOMENCULATOR. Ob. **NOMENCLATOR**.

NOMENTANUS, a, um. *Nomentanus*, należący do Nomentum miasta w Sabinach.

NOCTUABUNDUS, a, um, (od *nox i abundus*) i. q. *noctuans*. Robiący co w nocy,

wać, dadz komu imię. || Imię wielom wspólne, np. *Octavius, Crispus.* || Czasem się odnosi do służby wojkowej. *Nomen dare militiae, edere, proferri. Liv.* Przystać do wojska, zapisać się do żołnierki. || Odnosi się do sądu i oskarżenia. *Deferre nomen alicujus. Cie.* Oskarżyć kogo u sądu. — *recipere. Id.* Przyjąć oskarżenie. || Często się mówi o artykułach rachunkowych pożyczonych od kogo pieniędzy, albo komu. *Non refert parva nomina in codice. Cie.* Nie wciąga rachunku długów w rejestr. *Nomen solvere. Id.* Dług zapłacić. *Nomina sua exigere. Id.* Domagać się długu. — *transcribere in alium. Id.* Przekazać dług na kogo. || *Nomina facere. Cie.* Pożyczać komu na termin do oddania pieniędzy. || *Id.* Znaczy też pożyczyc u kogo pieniędzy. || *Paul. Pandect.* Wpisać w rejestr dług pożyczony od kogo, albo dane pieniądze komu. || *Nomen. Cie.* Dłużnik. *Bonum nomen existimo. Id.* Uchodzę za rzetelnego dłużnika. || *Tria nomina habere. Juven.* Bydź szlachetnego rodu, to jest mieć troiste imię, np. *M. Terentius Varro. M. Tullius Cicero.* || *Nomen. Cie.* Znaczy przed imię albo przezwisko. || *Ovid.* Przez zamiar znaczy osobę. || *Virg.* Familija, plemię, naród. *Nomen Latinum, Romanum. Justin.* Naród Łaciński, Rzymski. || *Slawa, więtość. Mereri nomen immortale. Sil.* Zasłużyć na nieśmiertelną sławę. *Nomen alicujus stringere. Ovid.* Razić czyję sławę. || *Cic.* Pozor, przyczyna, pretext. *Praetores avaritiae nomine accusati. Liv.* Pretorowie pod pozorem łakomstwa oskarżeni. *Decreti eo nomine supplicationes. Tac.* Z tego powodu nakazane modły publiczne. || *Quint.* Imię rzeczowne albo przymiotne. || *Nomen i nomen in Codd. Virg.* *Magnum et memorabile nomen, nomen. t. j. sława, chwala, chluba, zaszczyt; lepiej jednak magnum et memorabile nomen. Ovid.*

NOMENCLATIO, onis, ż. Cie. Mianowanie, nazywanie po imieniu. || *Col.* Katalog, rejestr imion rzeczy jakich.

NOMENCLATOR i **NOMENCUL**, oris, m. (od *nomenclare s. nomenclare*, po imieniu nazywać od *nomen i calo, are, od kalēiv, nazywać*). Mianowniczy, mianownik, który mianuje, nazywa jaką osobę albo rzecz ich imieniem. *Cic. Quintil. Suet.* || *Nomen cultor. Suet. Martial. Ulpi. in Pandect.*

NOMENCLATURA, ae, ż. (od *nomenclare s. nomenclare*, are od *nomen i calo, are, i. e. voce* od Greek. *kalēiv*). Mianowanie, nazywanie, nazwanie jakiej osoby albo rzeczy po imieniu, katalog, rejestr, tablica imion. *Plin.*

NOMENCLO albo **NOMENCULO**, as, are, (od *nomen i calo, are* od *kalēiv*, nazywać). Mianować, nazywać po imieniu jaką osobę albo rzecz.

NOMENCULATOR. Ob. **NOMENCLATOR**.

NOMENTANUS, a, um. *Nomentanus*, należący do Nomentum miasta w Sabinach.

NOCTUABUNDUS, a, um, (od *nox i abundus*) i. q. *noctuans*. Robiący co w nocy,

wać, dadz komu imię. || Imię wielom wspólne, np. *Octavius, Crispus.* || Czasem się odnosi do służby wojkowej. *Nomen dare militiae, edere, proferri. Liv.* Przystać do wojska, zapisać się do żołnierki. || Odnosi się do sądu i oskarżenia. *Deferre nomen alicujus. Cie.* Oskarżyć kogo u sądu. — *recipere. Id.* Przyjąć oskarżenie. || Często się mówi o artykułach rachunkowych pożyczonych od kogo pieniędzy, albo komu. *Non refert parva nomina in codice. Cie.* Nie wciąga rachunku długów w rejestr. *Nomen solvere. Id.* Dług zapłacić. *Nomina sua exigere. Id.* Domagać się długu. — *transcribere in alium. Id.* Przekazać dług na kogo. || *Nomina facere. Cie.* Pożyczać komu na termin do oddania pieniędzy. || *Id.* Znaczy też pożyczyc u kogo pieniędzy. || *Paul. Pandect.* Wpisać w rejestr dług pożyczony od kogo, albo dane pieniądze komu. || *Nomen. Cie.* Dłużnik. *Bonum nomen existimo. Id.* Uchodzę za rzetelnego dłużnika. || *Tria nomina habere. Juven.* Bydź szlachetnego rodu, to jest mieć troiste imię, np. *M. Terentius Varro. M. Tullius Cicero.* || *Nomen. Cie.* Znaczy przed imię albo przezwisko. || *Ovid.* Przez zamiar znaczy osobę. || *Virg.* Familija, plemię, naród. *Nomen Latinum, Romanum. Justin.* Naród Łaciński, Rzymski. || *Slawa, więtość. Mereri nomen immortale. Sil.* Zasłużyć na nieśmiertelną sławę. *Nomen alicujus stringere. Ovid.* Razić czyję sławę. || *Cic.* Pozor, przyczyna, pretext. *Praetores avaritiae nomine accusati. Liv.* Pretorowie pod

Liv. || *Nomentani.* *Liv.* Mieszkańcy miasta Nomentum.

NOMENTUM, *i.* (*Nóμεντα*). Miasto w Sabinach. *Liv. Virg. Ovid.*

NOMINALIS, *e*, ptok. (od *nomen*). Tycający się imienia, należący do imienia, np. — *gentilitas.* *Farr.* || *Nominalia* *scil.* *solenia.* *Tertull.* t. j. dzień narodzenia.

NOMINALITER, psk. (od *nomen* albo *nomina*, *a*, *um*). Po imieniu, imieniem, mianowicie, wyraźnie, wybitnie, np. — *adnuere.* *Arnob.*

NOMINATIM, psk. (od *nomen* albo *nomina*, *a*, *um*). Po imieniu, imieniem, wyraźnie, wybitnie, np. — *dicere.* *Cic.* — *excipere aliquem.* *Id.* — *decernere.* *Cic.*

NOMINATIO, *ōis*, *z.* (od *nomino*, *are*). *Cic.* Mianowanie, podawanie i wyznaczenie osoby na urząd. || *Ad Her.* Nazywanie, wyliczenie. Postać krasomówska, która wyraża rzeczy przez imiona im właściwe. || *Farr.* Imię. — *occulta.* *Vitr.* Wyraz mniej znany, ciemny.

NOMINATIVUS, *a*, *um*, (od *nomino*, *are*). Tycający się mianowania, nazywania, nazwania należący do mianowania, np. — *casus* u grammat. *Farr.* t. j. przypadek pierwszy.

NOMINATOR, *ōis*, *m.* (od *nomino*, *are*). Mianowniczy, mianownik, który mianował urzędników, np. — *magistratum.* *Ulp.* in *Pandect.*

NOMINATUS, *us*, *m.* (od *nomino*, *are*). Mianowany, nazywany, nazwany. *Farr.*

NOMINATUS, *a*, *um*, (imsł. od *nomino*, *are*). Mianowany. *Cic.* || *Słowny.* *Id.*

NOMINATUS, *a*, *um*, (imsł. od *nomino*, *are*). Ob. **NOMINITO**.

NOMINITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotl. od *nomino*, *are*) i. *q.* *nominare.* Mianować, nazywać. *Lucr.* || *Też* *nominitata.* *Inscr.* ap. *Murat.*

NOMINO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *nomino*, *are*). *Cic.* Mianować, dąć komu imię, nazywać kogo po imieniu. || *Plin.* Mianować kogo na jaki urząd. || *Liv.* Skarżyć kogo do sądu. — *aliquem honoris causa.* *Cic.* Mianować kogo po honorze. || *Nominor exul.* *Ovid.* Mianuję mnie wygnancem. || *Cic.* Sławić, głosić kogo. || *Nominandi casus.* *Quint.* Przypadek pierwszy. || *Ztąd* *nominatus.* *Cic.* Słowny, słynący, słynny, znakomity.

NOMION, *ōis*, *NOMIUS* i **NOMIOS**, *i*, (*ἀπό τῆς νομῆς*, od pastwisk). *Cic.* Przewisko Apollina.

NOMISMA albo **NUMISMA**, *atis*, (*νόμισμα*) Ob. **NUMISMA**.

NOMOS i **NOMUS**, *i*, *m.* (*νόμος*). *Plin.* Część kraju jakiego, powiat czyli dystrykt. || (*νόμος*). *Suet.* Pieśń z wielu prawideł muzyki złożona, czyli nota muzyczna.

NON, psk. przeczący (od *nenu* i. *e.* *non.* *Voss.*) Nie, bynajmniej. *Non mihi respondes?* *Ter.* Nie odpowiadasz mi? *Hocine agis, an non?* *Id.* Czyniesz to lub nie? *Non est ita.* *Cic.* Nie jest tak. *Non non hoc, tibi, salve, sic abibit.* *Catull.* Nie przepiecz się to tobie,

nie ujdzie płazem. || Ze słowem przeczącym czyni wyraz nieco twierdzący. *Non nihil.* *Cic.* Cokolwiek. *Non nemo.* *Id.* Ktokolwiek.

|| *Non*, gdy się po słowie kładzie czyni zupełny sens twierdzący. *Nihil non.* *Ovid.* Wszystko. || *Unus non.* *Flor.* Żaden. || *Non minime.* *Cic.* Bardzo. *Homo non probatissimus.* *Id.* Bardzo niepoczeiwy. || Pięknie się łączy z *quod*, *quo*, *ut*, *nisi*, *vero*, *solum*, *modo*, *ita*, *fere*, *si*. *Non quod sola ornet, sed quod excellant.* *Cic.* Nie to co by zdobiło, lecz co by celowało. *Non vero tam isti, quam tu ipse nugator.* *Cic.* Nie tak ci, jako raczej ty balamut. *Simulacra perampla, sed non ita antiqua.* *Farr.* Posagi weale wspańskie, lecz nie tak bardzo starożytne. || *Non si, non, etiamsi.* *Liv.* Chociażby. || *Non, z* zamiast *non solum.* *Farr.* || *Non, z* zamiast *nec.* *Cic.* || *Non possum, quin.* *Cic.* Nie mogę, iżbym.

Niekiedy *non* kładzie się zamiast *nonne*? *Quid haec amentia significat, non vim? non scelus? etc.* *Cic.* Co znaczy to szaleństwo? czy nie gwałt? czy nie zbrodnia? || Czasem się kładzie *non*, zamiast *ne.* *Plaut.* || *Zamiast* *non honestus, non dignus*, kładzie się *inhonestus, indignus.*

NONA, *ae*, *z.* (od *nonus*, *a*, *um*, *Nōνα*). *Sell.* Jedna ze trzech Parków.

NONACRINUS, *a*, *um*. Ob. **NONACRIS**.

NONACRIS, *is*, *z.* (*Νόνακρῖς*). *Plin.* Góra Arkadyi z miastem w Peloponezie, zktąd Styx wypływa. || *Nonacrius*, i *Nonacrinus*, *a*, *um*. *Ovid.* Arkadyjski, należący do Arkadyi.

NONAE, *arum*, (od *Nonus*, *a*, *um*). *Non* t. j. siódmy dzień marca, maja, lipca i października. Innych zaś miesięcy dzień piąty. *Farr.*

NONAGENARIUS, *a*, *um*, (od *nonageni*, *ae*, *a*). *Plin.* Dziewięćdziesiątletni, mający lat dziewięćdziesiąt.

NONAGINTA, *ae*, *a*, (*Distrib.* od *nonaginta*). Dziewięćdziesiąt, np. *porticus adscenduntur nonagenis gradibus.* *Plin.*

NONAGESIMUS, *a*, *um*, (*Ordinal.* od *nonaginta*). Dziewięćdziesiąty, np. *quarto et nonagesimo anno.* *Cic.*

NONAGIES, psk. (od *nonaginta*). Dziewięćdziesiąt razy, dziewięćdziesiąt kroć. *Nonagies Sestertium.* *Cic.*

NONAGINTA, nieprzyp. ptok. liczb. kardynal. (od *novem*). Dziewięćdziesiąt. — *annos natus.* *Cic.* Dziewięćdziesiąt lat wieku mający.

NONALIS, *e*, ptok. *Farr.* Należący do piątego lub siódmego dnia miesiąca. *Nonalia sacra.* *Id.* Obrzędy religijne czyli ofiary, które się odbywały w siódmym albo piątym dniu każdego miesiąca.

NONANUS, *a*, *um*, (od *nona* scil. *legio*). Należący do dziewiątego legionu, np. — *miles.* *Tac.* t. j. żołnierz dziewiątego pułku. || *Też* *nonanus* scil. *miles.* *Id.*

NONARIUS, *a*, *um*, (od *nonus*, *a*, *um*). Tycający się liczby dziewięciu, robiący eo o godzinie dziewiątej, np. *nonaria* scil. *mere-*

trix. *Pers.* t. j. nierządnicą, która zwykła przyjmować o godzinie dziewiątej po południu.

NONDUM, psk. (od *non* i *dum*). Jeszcze nie. *Cic.* *Caes.* *Plaut.* || *Też* *non dum.* *Cenotaph.* || *Też* *nondum etiam.* *Cic.*

NONGENTESIMUS. Ob. **NONIGENTESIMUS**.

NONGENTI, *ae*, *a*, ptok. liczb. kardynal. (od *novem* i *centum*). Dziewięćset. *Cic.* *Farr.* *Colum.* *Auson.* *Plin.* || *Nongentum* zamiast *nongentorum*, np. — *Decuriae (iudicium) Plin.* || *Nonigenti* zamiast *nongenti.* *Colum.* || *Nonigentorum.* *Lactant.*

NONGESIMUS. Ob. **NONIGESIMUS**.

NONIES zamiast *novies*. Dziewięć razy. *Inscr.* ap. *Murat.*

NONIGESIMUS i **NONIGESIMUS**, *a*, *um*, zamiast *nongentesimus.* *Prisc.* *de ponder.*

NONINGENTESIMUS i **NONINGENTESIMUS**, *a*, *um*, (od *nonigenti* i *nongenti*). Dziewięćsetny. *Priscian.*

NONIGENTI, *ae*, *a*. Ob. **NONGENTI**.

NONIGENTIES, psk. (od *nonigenti*) Dziewięćsetny. *Vitr.*

NONNA, *ae*, (od *nonnus*). *Nonna.* *Hieron.* **NONNE**, i. *e.* *non ne* (od *non* i *ne*). Czy? izali? czy nie? pytając, np. *nonne animadvertis?* *Cic.* Czyż niepostrzegasz? często też *Ter.* *Luer.* *Proper.* || *Nonne?* Nie, nie jest to tak? *Cic.*

NONNEMO albo trafniej **NON NEMO**, *in*. Niektóry, nie jeden, drugi, np. *non nemo hostis est.* *Cic.* *Ausus est nonnemo.* *Cic.* || Ktoś, kto, pewien. *Abesse non neminem.* *Cic.*

NONNIHIL albo trafniej **NON NIHIL**. Nieco, trochę, niebardzo, np. *non nihil est perfectum.* *Cic.* || *Nieco*, pewna miara. *Nonnihil timeo.* *Ter.* Trochę się lękam. || *Z* następ. przyp. drug., np. — *temporis.* *Nep.* Nieco czasu.

NONNISI albo właściwie **NON NISI**. Ob. **NISI**.

NONNULLUS albo trafniej **NON NULLUS**, *a*, *um*. Niektóry, ktoś, niektóra, niejaki, niejakaś, np. *nonnullum praesidium.* *Cic.* *Nonnullum periculum est.* *Plaut.* *Nonnullae civitates.* *Hirt.* — *cohortes.* *Caes.* || *Ztąd* *nonnulli*. Niektórzy z ludzi.

NONNUNQUAM albo trafniej **NON NUNQUAM**. Niekiedy, podczas, czasem, często-kroć. *Cic.* *Caes.* *Ter.* *Nep.* Ob. **NON** i **NUNQUAM**.

NONNUS, *i*, *m.* i **NONNA**, *ae*, *z.* Imię uszanowania i poważenia, którym starsi a szczególnie mnisi i mniszki nazywani byli, *cadente latinitate.* *Ztąd* *Włosi nonno* i *nonna* nazywają dziada albo babkę, wyraz Egypski. *Hieron.* || *Nonnus* zamiast *nutritor* i *educator.* *Inscr.* ap. *Zaccaria.* || *Też* przewisko rzymskie. *Inscr.* ap. *Grut.*

NONNUSQUAM, albo właściwie **NON NUSQUAM**. Niekiedy, gdziekolwiek. *Plin.* *Est tamen nonnusquam invenire etc.* *Gell.*

NONOEOLAE, *arum*, *z.* *mn.* *Fest.* Narosle, czyli brodawki wiszące u szyi koz.

NONUNCIMUM, i. *e.* *novem unciae.* *Fest.* Dziewięć uncii.

NONUS, *a*, *um*, ptok. numer. ordinal. (podobno zamiast *novenus*). Dziewiąty. *Cic.* *Hor.* *Hora nona* albo *nona* scil. *hora*. Tak nazwana biesiada (*coena*). *Hor.* *Martial.* *Nonus decimus* albo *nonusdecimus*, *a*, *um*. Dziewiętnasty. *Tac.*

NONUSDECIMUS. Ob. **NONUS**.

NONUSSIS, *is*, *m.* (od *novem* i *as*). *Farr.* Pieniądz rzymski, który miał wartości dziewięć asów.

NORBA, *ae*, *z.* *Plin.* Osada rzymska w Lacjum. *Caesarea.* *Ptol.* Alkantara, miasto w Luzytanii. || *Norbanus*, *a*, *um*. *Liv.* i *Norbanensis*, *m.* *z.* *is*, *n.* *se.* *Plin.* Należący do tego miasta.

NORBANUS, **NORBANENSIS**. Ob. **NORBA**.

NORICUS, *a*, *um*, (*Νορικός*). Norycki, tycający się Niemieckiego kraju. || *Noricum*, *i*, *rzeczow.* (*τὸ Νορικόν*). *Ptol.* Kraj niemiecki między Dunajem i Alpami nad rzeką Inn. *Tac.* || *Norigi*. Mieszkańcy tego kraju. *Norikowie.* *Plin.* || *Też* kraj, i. *q.* *Noricum.* || *Ptnk.*, np. — *ager.* *Caes.* — *femina.* *Id.* — *provincia.* *Tac.* — *regnum.* *Suet.* — *castella.* *Virg.*

NORMA, *ae*, *z.* (od *νόρμος* też od *noro*). Węgielnica albo winkiel, prawidło. *Vitr.* *Anguli ad normam respondentes.* *Id.* t. j. do prostokąta, do węgielnicy. || *Sznur* pomiaru albo prawidło, przepis, wzór, np. *ad rationis normam vitam dirigere.* *Cic.* *Natura norma legis est.* *Cic.* *Norma loquendi.* *Hor.* — *iudicii.* *Gell.* *Stoicorum norma.* *Cic.* *Demostenes ille norma oratoris.* *Plin.* t. j. prawidło, wzór, model.

NORMALIS, *e*, ptok. (od *norma*). Podług węgielnicy albo winkla zrobiony, np. — *angulus.* *Quintil.* t. j. kąć prosty. *Virgula normalis.* *Manil.* t. j. linia prosta, perpendicular.

NORMALITER, psk. (od *normalis*). Podług węgielnicy albo winkla. *Hygin.* || *Prosto*, równo, t. j. w prostej, w równej linii. *Ammian.*

NORMATIO, *ōis*, *z.* (od *normo*, *are*). Rozmierzanie środwaga, węgielnica. *Fragm. de limit.* ap. *Goes.*

NORMATURA, *ae*, *z.* (od *normo*, *are*) i. *q.* *normatio.* *Innocent.* ap. *Goes.*

NORMATUS, *a*, *um*, (imsł. od *normo*, *are*). *Col.* Zmierzony węgielnicą, ustawiony prosto.

NORMO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *norma*). Równować, prostować węgielnicą albo mierzyć. *Normatus ad perpendicularum.* *Colum.*

NORTIA, *ae*, *z.* Bogini Etrurii. *Liv.* || *Też* *Norsia.* *Tertull.*

NOS, (od *ro*). *My* w liczby mnog. od *Ego*. Ob. *Ego*. *Nos* zamiast *ego*. *Cic.*, jak *noster* zamiast *meus*, np. *Nos habemus.* *Cic.* *Nobis* zamiast *mihi.* *Id.* || *Też* *nos.* *Virg.* *Miserere nostri* i. *e.* *mei.* *Id.* *Ztąd* *absente nobis* za-

miast me. *Ter.* t. j. w nieobecności mojej. || *Nos* przyp. pierw., np. *nos, nos dico aperte, consules desumus. Cic.* || W przyp. drug. *no-* *stri*, nasz, np. *amor nostri. Nemo nostrum. Cic.* Żaden z nas. || *Nosmet i. e. nos*, jak *Egomet* zamiast *ego*. || *Nobis consulibus* zamiast *me consule. Cic. Nobis merenti* zamiast *merentibus. Tibull. Nobis* zamiast *mihi*. || Też *absente nobis. Ter.*, zamiast *me t. j.* w mojej nieobecności.

NOSCENTIA, *ae*, *z.* (od *nosco*) zamiast *notitia*. Wiadomość. *Symmach.*

NOSCIBILIS, *e*, *ptnk.* (od *nosco*). Poznawalny, który się poznać może, łatwy do poznania. *Martian. Cap. Tertull. Augustin.*

NOSCITABUNDUS, *a, um*, (od *noscito*, *are*) i. *q. nescitans*. Poznawający, rozpoznawający. *Gell.*

NOSCITO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *nosco*) i. *q. nosco*. Poznawać, rozpoznawać, uczyć się, ztąd przypatrywać się czemu, przyglądać się, dochodzić, badać, rozpoznawać, np. — *aedes. Plaut. — vestigia. Plaut.* || Poznać, poznawać, rozpoznawać, np. — *aliquem facie. Liv. Alii parentes vocibus nescitabant. Plin. Nescitur ab omnibus. Catull.* || Pomiarkować, uważać, postrzegać, uważać, wypatrywać. *Liv.*

NOSCO, *seis, novi, notum* (zamiast *gnosco* od *γνῶσco*, *γινώσco*, poznaję). Znać kogo, co, poznawać, nabydź, otrzymać znajomość, np. *ut se quisque noscat. Cic. Nosce te, nosce animum tuum. Cic. — provinciam. Tac. Nesci exercitui. Tac. i. e. ab exercitu. t. j. bydź znanym od wojska. Novi. Wiem, znam, np. *Novi rem omnem. Ter. Wiem wszystko.* || Czuć. *Novi pomum sapore ferino. Plin. Nostin' znasz ty? np. hanc. Ter.* || Doświadczyć co, doznać, dowiedzieć się. *Malefacta ne noscant sua. Ter.* || Dochodzić, badać, rozpoznawać, np. — *imaginem. Plaut. — signum. Id.* || Znać, np. *nec nescitur ulli. Ovid.* || Ztąd przenośnie wziąć na się, podjąć się czego, np. — *causas. Cic.* — wymówki, ekzuzy.*

NOSMET. Ob. **NOS**.

NOSOCOMIUM, *ii, n.* (*νοσοκομῖον*). Szpital, lazaret, dom chorujących. *Cod. Justin.*

NOSOCOMUS, *i, m.* (*νοσοκόμος*). Dozorca chorych, chorych pilnujący, dogladający w lazarecie. *Cod. Justin.*

NOSODOCHIUM, *i, n.* (*νοσοδοχῖον*). Szpital.

NOSOLOGIA, *ae, z.* (*νόσος*, choroba; *λόγος*, mowa). Nauka o chorobach w ogólnosci.

NOSTALGIA, *ae, z.* (*νόστος*, powrót do domu; *ἄλγος*, ból). Choroba, zależąca na żądzy powrotu do ojczyzny; tęsknota do swoich.

NOSTER, *a, um*, (od *nos*). Nasz, nasza, nasze, od nas, należący do nas. *Nostrapte culpa. Ter.* Z naszej winy. *Nostro servire cibo. Plaut.* Służyć na naszym chlebie. *Nostra aetate. Cic.* Za naszego wieku. || *Nostri. Terent.* Krewni, powinowaci, naszyney,

ziomkowie, przyjaciele. *Noster est. Ter.* Nasz krewny. *Nostrae arbores. Virg.* Drzewa naszego kraju. || Wyraz przymilenia się. *O Syre noster, salve. Terent.* Mój Syrusie witam cie. || To co jest nam przyjemne albo co chwylimy. — *esto. Plaut.* Wyraz pochwalenia, brawo, dobrze. || *Nostrum* przypad. drug. liczb. mnog. Do nas należy. || *Nostrum*, zamiast *nostrorum. Plaut.* || *Nostrai*, zamiast *nostrae. Fel. Long. de orthograph.*

NOSTRAS, *atis, r. społ.* (od *noster*). *Cic.* Ziomek, współziomek, tegoż kraju, naszynek. *Nostrates facitiae. Cic.* Zarty w guście naszego kraju. *Nostratia verba. Cic.* Wyrazy właściwe naszemu krajowi. || *Nostratis* (przyp. pierwszy.) zamiast *nostras*, np. *si quis nostratis sapiens. Cass. ap. Prisci.* **NOSTRATIM**, (od *noster*) i. *e. nostro more*, t. j. naszym zwyczajem. *Sisenn. ap. Charis.*

NOSTRATIS. Ob. **NOSTRAS**.

NOTA, *ae, z.* (podobno od *notum sup.* od *nosco* albo od *notus, a, um*). Znak, po którym co poznawamy. || Karb, kreska zarysowana, napisana. *Notae litterarum. Cic.* Głoski pisane. — *musicar. Quint.* Noty muzyczne. *Notis incisa marmora. Hor.* Ryte marmury. || Napis oznaczający rok, i własność wina. — *inferior. Hor.* Wino stare, przedniego gatunku. || Skrócenie. — *scribere. Suet.* Pisać przedko z tyłami. || Rys, rysunek twarzy. || *Plin.* Stępel, cecha na pieniądzech. || *Ovid.* Znak, skazówka. *Cic.* Kreska zarysowana na książce. || Przypisek, dodatkowe objaśnienie, odsyłacz. — *genitiva. Suet.* Znamie albo przyrodzona bliźna. || *Cic.* Piątno, cecha wypalona żelazem na znak obelgi. *Inuere alicui notam. Cic.* Lżyć kogo, hanbić, sromocić. || *Plin.* Strofowanie, nagana. || *Cic.* Znak, gatunek, rodzaj, sposób. *Nota de meliore commendare. Cic.* Zalecać lepszym sposobem. *Notae villoris. Col.* Podlegszego gatunku. || Charakter, przymiot. *Nota ex hac domini mea est. Petron.* Oto charakter mojej pani.

NOTABILIS, *e, ptnk.* (od *noto, are*). To, co się daje postrzegać, staje się znacznym, uwagi godnym, osobliwszy, pamiętny, pamięci godny, uderzający, zadziwiający, znaczny, różniący się, distinguujący się, np. — *exitus. Cic. lactea (via) candore notabilis. Ovid. — res. Plin. Personae turpitudine notabiles. Ulpi. in Pandect. Notabilis caedes. Tac.* || Znaczący, widzialny, jawny, widoczny, rzeczywisty. *Sen. Notabilis feditas. Plin. Candore notabilis. Ovid.* || To, co się uważa, oznacza. *Apul.*

NOTABILITER, *psk.* (od *notabilis*). Osobliwszym sposobem, pamięci godnym, uwagi, znacznym sposobem, np. — *aliquem odisse. Quintil. — expallescere. Plin. Notabilis turbare. Tac.*

NOTACULUM, *i, n.* (od *noto, are*). Znak, znamie, cecha. — *corporis. Minuc. Fel.*

NOTALGIA, *ae, z.* (*νόστος*, grzbiec, *ἄλγος*, ból). Ból grzbieta.

NOTARIUS, *a, um*, (od *nota*). Tyczący się piszącego albo przedko piszącego, np. *Notarius scil. ars. Fulg.* Sztuka przedkiego pisania. || Ztąd *Notarius*, rzeczow., *scil. homo* albo *servus*. Przedko piszący pisarz, który skróconym sposobem pisze. *Quintil. Plin.* || W ogólności pisarz. *Cod. Theod.*

NOTATIO, *onis, z.* (od *noto, are*). *Cic.* Znaczenie, postrzeżenie, uwaga. || — *censoria. Cic.* Przygana, którą dawał komu przysięgając. || *Cic.* Sąd, roztrząsanie, examen. || *Ad Her.* Ozdobienie krasomówkie w wyrażeniu czyjego charakteru. || *Cic.* Wykład słów, czyli źródłosłów. || Przypisek.

NOTATUS, *a, um*, (imsl. od *noto, are*). *Cic.* Znakowany, cechowany. || *Ovid.* Pisany, rysowany. || *Suet.* Pisany tytlami. || *Hor.* Postrzeżenie, naznaczenie. || *Cic.* Opisany. || *Cic.* Zhańbiony, osławiony.

NOTESCO, *seis, ui, cere*, (od *notus, a, um*). Stawać się wiadomym, znajomym, znaniem. *Tac. Lucan. Notescit fama. Proper.* || Czas dokon., *notuere. Tac.*

NOTHUS, *a, um*, (*νόθος*). *Virg.* Bękart, dziecko nieprawego łoża. *Nothi pulli. Col.* Kureczka spłodzone z koguta i kury różnego gatunku. || *Plin.* Falszywy, nieprawdy. || *Farr.* Cudzy, obcy. *Nothum lunae lumen. Lucr.* Obec światła zięzycy.

NOTIA (*scil. gemma*), *ae, (voria)*. Drogi kamień. *Plin.*; zwany też *Ombria. Id.*

NOTIALIS, *e, ptnk.* (od *notus*, wiatr południowy). Południowy. *Avien. Phaenon.*

NOTIFICO, *as, are*, (od *notus i facio*, zamiast *facio notum*). Zaznajać, obznajomić, ogłosić, obwieścić. *Gell.*

NOTIO, *onis, z.* (od *noseo*). Poznanie, wyobrażenie jakie mamy o rzeczy, pojęcie, wiadomość. *Plaut.* || Ztąd dochodzenie, badanie, przetrząsanie, np. — *Pontificum. Cic. — populi. Id. Ad censores non ad senatum notionem de eo pertinere. Liv.* Też — *censoria. Cic.* t. j. badanie cenzorów. || Myśl, pomysł, pojęcie, np. — *rei, — hominis, — rerum. Cic.* || *Notia animi. Cic.* t. j. pomysł, pojęcie duszy. || Uwaga, dodatek, przypisek, konnotacja, np. — *censoria. Cic.* t. j. nagana, przygana, zelżywość, obelga, zniewaga. Trafniej *notatio*.

NOTITIA, *ae, z.* (od *notus, a, um*). Znajomość, pomysł, pojęcie, objęcie, wiadomość, nauka, umiejętność, np. *notitiae rerum. Cic.* Znajomość, pojęcie rzeczy. — *actorum. Quintil. Hoc venit in notitiam. Ovid.* t. j. do wiadomości, staje się wiadomym. *Perferre aliquid in notitiam alicujus. Plin.* Uczynić co wiadomym. *Tradere aliquid notitiae hominum. Plin.* t. j. uwiadomić co. — *aperire. Cic.* Myśl wyjaśnić. || Ztąd *notitiam habere rei. Quintil.* Mieć wiadomość jakiej rzeczy, wiedzieć. *Notitiam habere Dei. Cic.* Mieć znajomość o Bogu. *Notitiam habere feminae, i. e. concumbere. Caes.* || Doniesienie, wiadomość, wieść, o jakimś, uwiadomienie. *Notitia adnexa*

declarat. Cod. Just. || *Notitia* zamiast *notitiae. Lucr.*

NOTITIES, *ei*, zamiast *notitia. Lucr. Vitr.*

NOTIUS, *a, um*, (*νότιος*). Południowy, np. — *sidera. Manil. — piscis. Id.* — *polus*. Południowy biegun. *Hygin. Notium mare. Plin.* Morze Toskańskie. *Notium scil. oppidum. Plin.* Miasto w Ionii niedaleko Kolofo.

NOTO, *as, avi, atum, are*, (od *nota*). *Cic.* Znać co, znak przykładać, naznaczać. — *ungue genus. Ovid.* Podrapać policzki. — *tabulam cera. Cic.* Napuścić tablicę woskiem. || *Ovid.* Pisać. *Quint.* Pisać przedko tytlami. || — *manu. Ovid.* Wskazać ręką. || — *res nominibus novis. Cic.* Nazywać rzeczy wyrazami nowymi, kreślić na książce. — *carbanc. Pers.* Złanić. — *creta. Pers.* Pochwalić. *Ulp.* Czynieć przypiski, uwagi, postrzeżenia. || Lżyć, sromocić, hanbić. — *aliquem in perpetuum. Cic.* Zelżyć kogo nazawsze. — *aliquem aliqua re. Cic.* Przysięgać komu w czym. *Notari maledicto communi. Cic.* Bydź przedmiotem powszechnego przekleństwa. || Upatrywać, baczyć. — *mente. Ovid.* Wrażać w umysł. — *insidias. Cic.* Strzedz się zasadzek. — *aliquid ab alio. Liv.* Rozróżniać co od czego. *Notarunt hoc annales Plin.* Zapisano to w kronikach, uczyniono pamiętnym.

NOTOR, *oris, m.* (od *noseo*). Świadom, wiadomy osób i rzeczy. *Qui notorem dat, ignotus est. Sen.*

NOTORIUS, *a, um*, (od *noseo*). Ukazujący, donoszący, dający znać, uwiadamiący, np. *notoria scil. epistola. Trebell. Poll.* t. j. list który co donosi, oznajmia, uwiadamia. || *Notorium.* Doniesienie, oznajmienie, ogłoszenie, obwieszczenie. *Paul. in Pandect. Cod. Justin.*

NOTOS. Wiatr południowy. Ob. **NOTUS**.

NOTRIX zamiast *nutrix. Quintil.*

NOTULA, *ae, z.* (zdrobn. od *nota*) i. *e. parva nota*. Mały znak, znaczek, np. *multicoloribus notulis variata pictura. Martian. Cap.*

NOTUS, *a, um*, (imsl. od *noseo*). Znajomy, świadomy. — *sibi. Cic.* Znajomy sobie. — *omnibus apud omnes improbitate. Id.* Znanym wszystkim dla swej niepoczciwości. *Nota mulier. Id.* Osławiona niewiasta. — *loquor. Tibull.* Mówię rzeczy wiadome. *Notum facere. Suet.* Objawić. *Noti. Cic.* Przyjaciele, powinowaci, sąsiedzi, znajomi. *Notissimi inter se. Liv.* Między sobą bardzo dobrze znajomi. || Świadom. *Notis praedicat. Plaut.* Mówisz tym, co wiesz.

NOTUS i **NOTOS**, *i, m.* (*νότος*). Wiatr południowy. *Ovid. Gell.* || Wiatr albo szturm, mocny, srogi, natarczywy wiatr. *Virg.* || Ztąd *noti* zamiast powietrze. *Grues fugiunt notos. Virg.* || W przyp. czwart. *Noton. Lucan.*

NOVACULA, *ae, z.* (od *novo, are, quia servit novandae rei. Isidor.*, *quod innovat faciem*). Ostry nóż jak brzytwa. *Liv. Cic.*

Suet. Plin. Martial. || Sztylet, pugał, szpada, miecz, palasz. *Martial.* || Rodzaj ryby. *Plin.*

NOVĀLIS, e, ptak. (od *novus*, a, um). *Novalis ager*, i *novalis* albo *novale absol.* *Plin.* Nowina, rola albo pole nowo orane. || *Farr.* Odlog, pole odlogiem leżące przez rok albo dłużej, ugor. || *Virg.* W powszechności pole uprawne. || *Colum.* Pole odlogiem leżące, nigdy nieuprawiane.

NOVĀMEN, *inis*, n. (od *novus*, are). Nowotworstwo, nowość, wznowienie, odnowienie, restauracja, co nowego. *Novamen novum. Tertull.* Przenośnię, t. j. odnowienie sere.

NOVARIA, ae, ż. Miasto we Włoszech mianowicie w Gallii Zapadańskiej, w Insurbrii. *Plin. Tac.* || *Novariensis*, e. Nowarijski, tyczący się Nowarii miasta w Insurbrii. *Plin.*

NOVATIO, *onis*, ż. (od *novus*, are). Wznowienie, odnowienie, odmiana, przemiana. *Tertull. Arnob.* || i. q. *revelatio*. Objawienie. || Ztąd u jurystów, przelew np. długu na inną obligacyą cywilną albo naturalną, przeniesienie np. *ad novationem faciendum cogere. Ulp. in Pandect. Scæv. Ibid.*

NOVATOR, *oris*, m. (od *novus*, are). Odnawiacz, który co odnawia, np. — *verborum. Gell.* — *stirpis. Auson.* || Odmieniacz.

NOVATRIX, *icis*, ż. (od *novus*, are). Odnawiaczka, odnowicielka, która odnawia co, przejmacza, np. *rerum. Ovid.*

NOVATUS, *us*, m. (od *novus*, are). Odnawienie, odnawianie, restauracja, odmiana, zmiana. *Auson.*

NOVATUS, a, um, (imśl. od *novus*, are). Wynaleziony, nowo utworzony. *Novata verba. Cic.* Nowo utworzone wyrazy. || *Ovid.* Przekształcony, nanowo odmieniony. || *Tac.* Odnowiony. — *terra. Ovid.* Odlog, pole odlogiem leżące przez rok cały. || Przezwiśko rzymskie. *Suet.*

NOVE, psk. (od *novus*, a, um). Nowo, nowym sposobem. — *ne quid dicamus. Ad Her.* Iżbyśmy nie mówili tego, co traci nowością. — *ornata mulier. Plaut.* Niewiasta ustrojona modnie. || *Novissime* w stop. trzec. *Plin.* Niedawno, na ostatku, na końcu.

NOVELLASTER, *tra*, trum, (od *novellus*, a, um). Nowy, albo nieco, trochę nowy, młody, np. — *vinum. Marc. Empir.*

NOVELLE, psk. (od *novellus*, a, um) zamiast *novae. Plaut.*

NOVELLETUM, i, n. (od *novella arbor* albo *vitis*). Miejsce zasadzone młodym drzewem albo winną latoroślą. *Paul. in Pandect.*

NOVELLICUS, a, um, (od *novellus*, a, um) i. q. *novellus*. Ob. **NOVELLUS**.

NOVELLITAS, *atis*, ż. (od *novellus*, a, um). Nowość. *Tertull.*

NOVELLO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *novellus*). Nieco nowem czynić, odnowić; ztąd sądzić, zakładać nową winnicę. *Suet.* || — *vitam Deo. Paulin. Nol.* Poświęcić Bogu życie.

NOVELLUS, a, um, (zdrobn. od *novus*, a, um). Młody, młodzieńczy, młodociany. np. — *arbor. Cic.* — *gallina Colum.* — *juvencus. Id. Novella scil. capra. Farr.* — *turba, Tibull.* t. j. grono dzieci. — *vitis. Virg.* Młoda winna latorośl. — *vinca. Farr.* Młoda winnica. || W ogólności nowy. *Novella res. Arnob.* Rzecz nowa.

NOVEM ptak. numer. *cardin.* (od *envia*, dziewięć). Dziewięć. *Cic. Virg. Decem novem. Caes.* Dziewiętnaście. || *Novem pagi. Plin.* Miejsce w Etrurii.

NOVEMBER, *bris*, e, m. ż. (od *novem*). Miesiąc listopad, np. *mensis November. Cato. November. Martial. Auson. Calendae Novembres. Colum.* Pierwszy dzień Listopada.

NOVENARIUS, a, um, (od *novenus*, a, um). Dziewięciorny, dziewiąty, z dziewięciu rzeczy złożony. — *numerus. Farr.* — *regula. Id.* — *sulcus. Plin.* t. j. broda od dziewięciu stop głęboka i szeroka.

NOVENDĒCIM, albo **NĒVEMDĒCIM**, ptak. numer. *cardin.* (od *novem* i *decem*). Dziewiętnaście. *Epitom. Liv.*

NOVENDIALIS albo **NOVENDIALIS**, e, ptak. (od *novem* i *dies*). *Liv.* Dziewięciodniowy. *Novendiales feriae*, i *novendiale sacrificium. Id.* Święta dziewięciodniowe albo ofiary oczyszczalne. || To, co się odprawia dnia dziewiątego. — *coena. Tac.* Uczta żałobna dnia dziewiątego po śmierci czyjej. *Novendiale sacrum. Liv.* Ofiara czyniona dnia dziewiątego. || *Exstincto populo, etiam novendialis tarde venit. Quintil.* przysłowie. Który kogo bardzo późno ratuje.

NOVENNIS, e, ptak. (od *novem* i *annus*). Dziewięćleci, np. — *filii. Lactant.*

NOVENSILES DIVI. Livi. Geniusze albo bożkowie domowi, którzy byli świeżo w poczet policzeni bożków. || Niektórzy byź sądzą dziewięć Muz. || Wedle Warona liczba dziewiątkowa zawierająca w sobie moc bożstwa. || W przyp. drug. liczb. mnog. *Novensilium. Arnob.*

NOVENNIS, e. Ob. **NOVAE**.

NOVENUS, a, um, (od *novem*). Dziewiątkowy, dziewiąty, np. *ter novenae virgines. Liv.* — *terga. Ovid.* *Novenorum ita conceptu dierum. Liv.*

NOVERCA, ae, ż. (od *novus*, a, um, *quia noverca sit nova mater*, pochodząca od *novum erectum* t. j. nowe dziedzictwo. *Foss.*) Macocha, żona ojca. *Cic. Virg. Hor. Ovid.*

Filiae suae inducere novercam. Plin. t. j. dać macochę swojej córce. || Przenośnię, np. *quorum Italia est noverca. Fell.* *Roma noverca. Petron.* Też *novercae*. Wodne kanały, które oblewają pola. *Scrib. rei agr. ap. Goe.*

NOVERCĀLIS, e, ptak. (od *noverca*). Macoszyn, macoszynski, od macochy, np. — *odia. Tac.* — *oculi. Sen.* — *animus. Treb. Poll.*

NOVERCOR, *aris*, *ari*, dep. (od *noverca*). Byź macochą, postępować jak macochą. — *alicui. Sidor.* t. j. byź komu macochą.

NOVI, znalazem, wiedziałem. Ob. **NOSCO**. **NOVIANUS**, a, um. Tyczący się poety komika Nowiusza, Nowiuszowy. *Tertull.*

NOVICIUS, Ob. **NOVITIUS**.

NOVIES, psk. (od *novem*). Dziewięć razy, dziewięć króć. *Farr. Virg. Sen.*

NOVIODUNUM, i, n. Miasto w Gallii. || Miasto Ednów, Biturigów. *Caes.* || Miasto w Gallii Celtyckiej. *Ptolem.*

NOVIOMAGUS (albo **UM**), i. Miasto, dziś *Spira. Ptolem.* || Miasto w Gallii Narbońskiej. *Ptolem.*

NOVISSIME. Ob. **NOVE**. **NOVISSIMUS**. Ob. **NOVUS**.

NOVITAS, *atis*, ż. (od *novus*, a, um). Nowość, nowa rzecz, np. — *rei. Cic.* *Novitates scil. amicitiarum. Cic.* Nowe przyjaźnie. — *anni. Ovid.* || Ztąd nieszlachetność, nieszlachetne urodzenie. *Cic.* || Niezwyczajność, np. *novitas mea. Ovid.* — *rerum. Cic.*

NOVITER, psk. (od *novus*, a, am) i. e. *novae*. Teraz, świeżo. *Plaut.* || Nanowo. *Fulgent.*

NOVITIOLUS albo **NOVICIOLUS**, a, um, (zdrobn. od *novitius*, a, um). Nieco, trochę nowy. *Tertull.*

NOVITIUS albo **NOVICIUS**, a, um, (od *novus*, a, um). Nowy. — *vinum. Plin.* t. j. nowe, świeże, młode wino. *Novitios philosophorum sectatores. Gell.* || Nowy, niedawny. *De grege novitiorum servorum. Cic.* *Nuperus et novitius. Plaut.* || Nowy, nieznan. *Juvenal.*

NOVO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *novus*, a, um). Czynić, co nowego wymyślać. — *verba. Cic.* Tworzyć nowe wyrazy. || Odmienić, wznowić, przedsiębrać co nowego. — *nomen. Ovid.* Odmienić imię. — *agrum. Cic.* Odorywać pole. — *res. Liv.* Wszczynąć niepokój w kraju. || Poprawić, przerobić, odnowić. — *vulnera. Ovid.* — *raui.* — *prole viros. Ovid.* Ożywić ojców w potomkach. — *membra lymphae. Val. Flacc.* Orzeźwić się w chłodnej wodzie. — *trastra. Virg.* Naprawić naprawiać nawy.

NOVOCOMENSIS, e, ptak. z Nowokomum miasta we Włoszech albo należącego do tego miasta. *Suet.* || *Novocomenses. Cic.* Mieszkańcy tego miasta, też *Comenses*. Ob. *Comensis*.

NOVUMCOMUM, albo trafniej **NOVUM COMUM**, i, (zdrobn. od *Novus*). Miasto we Włoszech w Gallii z tej strony Alpów, miejsce urodzenia Plinijusza młodszego. || Ztąd *Novocomensis*, e.

NOVUS, a, um, (od *reos*, nowy) w stop. drug. *novior* w trzec. *novissimus*. Nowy, nowotny, świeży, terażniejszy. — *maritus. Ter.* Nowożeńiec. — *anguis. Virg.* Wąż wylenialy. — *annus. Tibull.* Wiosna. — *furor. Virg.* Nowe szaleństwo. || — *rei. Tac.* Nowak, nowicusz, nieświadom. || — *homo. Sall.* Nowy człowiek, niemający szlachetnych przodków, nagle wzniesiony. *Novi homines. Cic.* Ludzie nagle od fortuny wyniesieni nie wysokiej rodowitości. || *Novus poeta. Ter.* Nowy poeta.

Novis rebus. Cic. *Novas res moliri. Suet.* Chcieć zrobić rewolucyą. || *Virg.* Dziwny, zadziwiający. || *Novae tabulae. Sall.* Nowe rejestra dla dłużników. || *Novissimus. Cic.* Ostatni, najpóźniejszy. || Dziwny, dziwaczny, osobliwszy, szczególny, nowy w swoim rodzaju, nadzwyczajny, niesłychany. — *navis. Ovid.* — *consilium. Nep.* — *genus dicendi. Cic.* — *forma. Virg.* — *monstra. Hor.* || Największy, najgorszy. — *casus. Tac.* — *exempla. Id.* — *poena. Tac.* t. j. największa kara.

NOX, *noctis*, ż. (z Greek. νύξ, noc). Noc. *Aequare nocte ludum. Virg.* Grać noc całą. *Hoc noctis. Plaut.* W nocnej porze. *Noctu. Cic. De nocte. Hor.* W nocy, nocą, podczas nocy. *Sub noctem. Caes.* Około nocy. *Noctem agitare jubet. Sall.* Noc całą na uczcie byź rozkazał. *Nox intempesta. Lucr.* *Medium noctis. Isidor.* *Nox concubia. Plin.* Północ, pierwosp, noc leżenia wszystkich głęboka. *Nocte multa, propecta, in multam noctem. Ter. Cic.* Dobrze w noc. *Noctem ducere insonnem. Id.* *Ca.* noc nie spać. || *Ovid. Hor.* Dobroczynność. || *Stat.* Sen nocy. || *Cic.* Burza, kłeska, zamieszanie. || — *animi. Ovid.* Słepota umysłu, ciemność, niewiadomość. || *Sen.* Słepota, pozbawienie wzroku. || *Cic.* ciemność. — *aeterna. Sen.* p. Noc wieczna, piekło. || *Cic.* Przenośnię. *Smierć. Cic.* *Noctu*, zamiast *nocte*.

NOXA, ae, ż. (od *noceo*). Szkoda, zło, szwank, np. *nil eam rem noxae futuram. Liv.* *Sine noxa. Suet.* Bez szkody, bez szwanku, bez nieszczęścia. *Noxam concipere. Colum.* — *capere. Id.* Ponosić szkodę, szkodować. *Minore noxa. Plin.* Z mniejszą szkodą. *Noxas bellumque movere. Manil.* t. j. zrządzić szkody, nieszczęścia. *Noxam nocere. Ulp. in Pandectis.* t. j. szkodzić, czynić szkodę. Też *noxam nocere. Liv.* || Ztąd *noxa*, t. j. osoba, (zwierze) które czyni szkodę, np. *noxam dedere*, np. *cum sibi aut noxam sarcire, aut noxam (i. e. arietem nocentem) dedere oportere. Ulp. in Pandect.* t. j. ukarać. || Ztąd *noxae deditio. Paul. in Pandect.* t. j. wydanie na strof, na karę. || Wina, przewinienie, wykroczenie. *Hic in noxa est. Ter.* t. j. ten wykroczył, przywił. *Noxam graviorem fateri. Ovid.* t. j. wyznać winę. *Noxam admittere. Quintil.* Dopuścić się winy. || Strof, kara, karanie, np. *dedit noxae. Liv.* *Noxa solutus.* t. j. wolny od kary.

NOXALIS, e, ptak. (od *noxa*). Tyczący się szkody, należący do szkody. — *actio. Caj. in Pandect.* t. j. skarga, żaloba, proces o szkodę, też — *causa. Paul. Ibid.* — *judicium. Ulp. in Pandect.* *Noxiali (actione) condemnari. Ulp. Ibid.* || Tyczący się kary.

NOXIA, ae, ż. (zamiast *noxia res*, od *noxius*, a, um) i. q. *noxa*. Szkoda, zło, nadwzręcenie, np. — *veneni. Plin.* — *veneficiorum. Id.* *Noxias inferre. Plin.* Szkodzić. *Noxiae esse. Liv.* Byź szkodliwem. || Czynić szkodę. *Ulp. in Pandect.* || Występek, prze-

stepstwo, zbrodnia, kryminał, dług, wina, złośliwość, np. *in nominis noxiis*. *Cic. Sum extra noxiis*. *Ter. In noxia esse*. *Plaut.* Bydź winnym. *Noxia carere*. *Plaut.* Nie bydź winnym. *Noxiis vacuum esse*. *Plaut.* Bydź wolnym od winy. || Kara, karanie, szkoda, wina, przestępstwo.

NOXIALIS, e, ptak. (od *noxia*). Szkodliwy, np. — *lex*. *Prudent.* — *career*. *Id.*

NOXIUSUS, a, um, (od *noxia*) i. q. *noxius*. Szkodliwy, np. — *res*. *Sen. Noxiosissimo animali*. *Sen.* || Kary godzien, karze podpadający, występny, bardzo winny, skłonny do grzechu, grzeszny, np. — *animus*. *Sen. Corpus noxiosissimum*. *Petron.*

NOXITUDO, inis, ż. (od *noxa*). Wina, zadłużenie się, przewinienie, występki, przestępstwo, zbrodnia, występność. *Acc. ap. Non.*

NOXIUS, a, um, (od *noceo*). Szkodliwy, np. — *civis*. *Cic.* — *telum*. *Ovid.* — *adflatus maris*. *Plin.* — *crimina*. *Virg.* — *lingua*. *Martial.* || W stop. trzec. *noxissimus*. || Winny, kary godzien, karze podpadający. *Multos noxios iudicavit*. *Liv.* *Noxii scilicet homines*. *Suct.* || Z następ. przyp. drug. np. *noxius conjunctionis*. *Tac.* || W stop. drug., *noxior*. *Sen.*

NU

NUBA, ae, NUBAE, arum, NUBI, orum. *Ptolem.* Naród Afrykański w Libyi i Etyopii. || *Nubei*, orum, i *Nubaei*. *Claud. Sil.* Etyopowie.

NUBECULA, ae, ż. (zdrobn. od *nubes*). *Plin.* Obłoczek, mały obłok. *Nubeculae oculorum*. *Plin.* Bielman, biała albo szara blonka na oczach. || *Nubecula frontis*. *Cic.* Nie-wesołość, pośpieszność czoła, smutek, surowość na twarzy.

NUBES, is, ż. (od *repos*, obłok). *Cic.* Obłok, chmura. *Tres nubes aquosae addiderant*. *Virg.* Trzy dali ostrza pioruna z chmury dżdżystej. — *pulverea*. *Stat.* — *pulveris*. *Curt.* Kurzawa. || Cma, tłum, mnóstwo. — *peditum*. *Liv.* Mnóstwo piechoty. — *volucrum*. *Virg.* Chmura ptaków. || *Virg.* Wapór. || *Stat.* Ślepoty. || *Id.* Smutek, klęska, nie-szczęście. || — *caecae reip.* *Cic.* Smutne czasy rzeczypospolitej. *Nubem deme supercilio*. *Hor.* Wypogodź zasepione czoło, || Zaslona, ciemność. — *obscure fraudibus*. *Hor.* Pokryć szalbierstwo płaszczykiem cnoty. || Przenośnie. *Plin.* Plama, cień w rzeczach jasnych. || *Nubes belli*. *Justin.* Ogrom wojny. || Obłok, t. j. to, co jest całem, subtelnem, cienkiem, przezroczystym, np. *obsoleta nubes*. *Quintil.* t. j. suknia cienka, subtelna, przezroczysta. || *Nubis ater*. *Plaut.* || W przyp. drug. r. męzk. *nubis* zamiast *nubes*. *Nubs* zamiast *nubes*. *Auson.*

NUBI, orum. Ob. NUBA.

NUBIFER, a, um, (od *nubes* i *fero*, zamiast *nubes ferens*). Noszący chmury, obłoki, np. — *Appenninus*. *Ovid.* || Przynoszący chmury, obłoki, np. — *notus*. *Ovid.* — *curus*. *Sil.* — *ver.* *Lucan.*

NUBIFUGUS, a, um, (od *nubes* i *fugo* zamiast *nubes fugans*). Który rozpędza obłoki, np. — *boreas*. *Colum.*

NUBIGENA, ae, m. ż. (od *nubes* i *gigno*). *Ovid.* Zrodzony z obłoków. *Nubigenae clypei*. *Stat.* Tarcze z nieba zeslane. — *amnes*. *Id.* Potoki, ulew. || *Nubigenae*. *Id.* Centaury ród swój biorący z obłoków.

NUBIGER, a, um, (od *nubes* i *gero*). Noszący obłok. *Papin.*

NUBIGOSUS, a, um, i. q. *nubilosus*. *Claudian.* Mamert.

NUBILAR. Ob. NUBILARIS i NUBILIARIUS.

NUBILARIS, e, ptak. (od *nubilum*) i. q. *nubilarius*; żąd *nubilare* albo przez skrócenie *nubilar* (*scilicet tectum cet.*) Szopa, odryna. *Colum.*

NUBILARIUS, a, um, (od *nubilum*). Tyczący się obłoku, chmury, należący do obłoku, do chmury. || Żąd *nubilarius*, rzeczow. (*scilicet tectum, aedificium* albo *stabulum*). Polowa szopa, odryna na zboże. *Farr. Colum.* || *Nubilar* i. e. *nubilare* (od *nubilarius*, e).

NUBILIS, e, ptak. (od *nubo*). Sposobna, zdalna do zamęczenia, lata do małżeństwa mająca, panna na wydaniu, np. — *filia*. *Cic.* — *virgo*. *Nep.*

NUBILO, as, avi, atum, are, (od *nubilum*). Bydź mglistem, pochmurnem, pośpennem, mglić, chmurzyć się, mgłą oblekać, np. *si nubilare coeperit*. *Farr.* || Biernie *ubi nubilabitur*. *Cato*. Skoro się zamgli, zaćmi. || Przenośnie, bydź pochmurnem, pośpennem, np. *nubilans fulgor carbunculi*. *Plin.* || Czynie, zachmurzyć, zamglić, mglistem uczynić. *Paulin.* *Nol.*

NUBILUSUS, a, um, (od *nubilum*). Mglisty, obłoczysty, pełen chmur, obłoków. *Apul.*

NUBILUM, i, w liczb. mnog. *nubila*. Ob. NUBILUS, a, um.

NUBILUS, a, um, (od *nubes*). Mglisty, pochmurny. || *Nubilum absol.* *Id.* Czas pochmurny. || *Nubila*, orum. *Virg.* Obłoki, chmury. || *Ovid.* Obłoczysty. || *Plin.* Ciemny, czarnawy. || *Plaut.* Pomieszany, nieporządkany. || *Stat.* Smutny, zasepiony. || *Ovid.* Nieszczęśliwy, przeciwny. *Nubila tempora*. *Ovid.* Nieszczęśliwe czasy.

NUBIS zamiast *nubes*. *Plaut.* Ob. NUBES na końcu.

NUBIVAGUS, a, um, (od *nubes* i *vagus*). Który się błąka między obłokami. *Sil.*

NUBO, is, psi i ptus sum, ptum, nubere, (od *nubus*). Okryć, zakryć, przykryć, zasłonić, np. *tellus cupiet se nubere plantis*. *Colum.* t. j. roślinami ziemię pokryć. *Aqua nubet terram*. *Arnob.* t. j. woda pokrywa ziemię. || Iść z zamą, zaślubić się, pobrać się z sobą, z przyp. trzec. i bez przypadku, np. *virgo nubet ei*. *Cic.* *Nube pari*. *Ovid.* *Regis filiae nubentur*. *Liv.* t. j. poszły za mąż. *Nuptam esse eum aliquo*. *Cic.* Pobrać się z kim. *Ire nuptam*. *Plaut.* *Nuptam dare, locare, collocare*. *Nep.* Wydać za mąż.

Nupta filia. *Cic.* Córka, która wyszła za mąż. *Nova nupta*. *Plaut.* Nowo zamężna. || *Nubere* mówi się też o mężczyznach, np. *nuptus novus*. *Plaut.* Który się ożenił, wziął żonę, pojechał sztydersko, który się ożenił ze swoją małżonką, np. *uxori nubere nola meae*. *Martial.* np. *pontificem rursus nubere nefas est*. *Tertull.* *de Monog.* || Zartobliwie *nubere*, zamiast spać z mężczyzną, np. *haec quotidie viro nubet*. || Mówiąc o drzewach przenośnie, np. *nubunt populus vites*. *Plin.* Łączą winne latorosłe z topolami; też o ziemi, np. *tellus cupiet se nubere plantis*. *Colum.* t. j. jednożyć się. || *Nupta verba* t. j. małżeńskie słowa, np. *Virgo sum nondum didici nupta verba dicere*. *Plaut. ap. Fest.*

NUBS zamiast *nubes*. *Auson.*

NUCALIS, e, ptak. (od *nux*). Tyczący się orzecha, należący do orzecha, orzechom podobny. *Coel. Aur.*

NUCAMENTUM, i, n. (od *nux*). Orzechowa rzęsa. *Plin.*

NUCELLA, ae, ż. (zdrobn. od *nux*). Orzech. *Apic.*

NUCERIA, ae, (*Νοκερία*). Imię różnorodnych miast we Włoszech. || Miasto w wyższych Włoszech w Gallii z tej strony Padu, nad rzeką Po, teraz *Bersello*. || Mialto w Umbrii z przewiskiem *Camellaria*, dziś *Noce- ra*. || *Noceini*. *Plin.* Mieszkańcy tych miast. || w Kampanii *Alsaterna*. *Liv.* i *Nuceria*. *Liv.* *Cic.* *Plin.* || *Nucerinus*, a, um. Należący do miasta Nuceria, Nucerin. ||

NUCETUM, i, n. (od *nux*). Leszczynowy las, orzechy. *Stat. Tertull.*

NUCEUS, a, um, (od *nux*). Orzechowy, od orzecha. || Z orzechowego drzewa, np. — *materies*. *Cato*. t. j. orzechowe drzewo.

NUCHA, ae, ż. Rark.

NUCIFRANGIBULUM, i, n. (od *nux* i *frango*). Orzecholom, t. j. żab. *Plaut.*

NUCINUS, a, um, (od *nux*) i. q. *nucens*. Orzechowy. — *mensa*. *Scholast.*

NUCIPERSICUM, i, n. (od *nux* i *persicum*). Brzoskwinia, owoc. *Martial.*

NUCIPRUNUM, i, n. (od *nux* i *prunum*). Śliworzech, śliwa szczepiona do orzechowego drzewa. *Plin.*

NUCISTA, ae, ż. (*Nux*). Muszkatowa galka.

NUCLEATUS, a, um, (imsl. od *nucleo*, are). Owoc wyluszczonej z pestek. *Scrib. Larg.*

NUCLEO, as, are, (od *nucleus*). Opatrzeć w ziarno, w jądra, w pestki. || Zamiast *enucleare*. Wyluszczyć ziarno, jądro, pestkę. *Scrib. Larg.*

NUCLEUS, i, m. (od *nux* od *nucula* zamiast *nuculus*. *Foss.*) Ziarno, jądro, pestka. *Nuclei olivarii*. *Ulp.* *in Pandect.* — *persicorum*. *Plin.* — *cerasorum*. *Id.* *Nucleus acini*, — *vinaceum*. *Plin.* Jądro winnej jagody. || Przez podobieństwo *nucleus*, t. j. twardsza część podłogi, posadzki. *Plin.* || — *conchae*. *Plin.* *Perla*. || — *ferri*. *Plin.* Twardsza część żelaza. || Żąd przysłowie. *Qui nucleum e*

nuce esse vult, frangit nucem. *Plaut.* Chcąc mieć wygodne życie, potrzeba pracować. *Nucleum amisi*. *Plaut.* Straciłem co lepszego. || *Nucleus myrrhae*. *Plin.* Ziarno myrry. || *Nucleus terrae*. *Plin.* Tłuszcjsza, kleistsza część ziemi. || — *alii*. *Id.* Członek czośnku. || *Nuclei*. *Apic.* Szyszki sosnowe. || Wewnątrz, np. — *gallae*. *Plin.* — *myrrhae*. *Id.* t. j. wewnątrz galasu, myrry np. ziarno.

NUCULA, ae, (zdrobn. od *nux*). Mały orzech, orzeszek. *Plin.*

NUDATIO, ōnis, ż. (od *nudo*, are). Odkrycie, obnażenie, ogolnienie. *Plin.*

NUDE, psk. (od *nudus*, a, um). Nago, obnażonym sposobem. || Przenośnie, np. *tradere aliquid breviter ac nude*. *Lactant.* t. j. po prostu, bez ozdób.

NUDIPEDALIS, e, ptak. (od *nudipes*). Bosy, bosonogi, np. *nudipedalia scilicet sacra* albo *solennia*. *Tertull.* *Hieron.* Święta na cześć bogów, które się bosami nogami odprawiały.

NUDIPES, ēdis, r. wspóln. Bosak, bosaczka, boso chodzący. *Tertull.*

NUDITAS, atis, ż. (od *nudus*, a, um). Nagość, obnażenie, gołota. || Przenośnie, niedostatek, brak, skąpość, bieda, potrzeba, w pisaniu, w mówieniu, chudość, schudnienie, np. *tenuitas et nuditas cet.* *Quintil.*

NUDIUS, a, um, zamiast *nunc dies est* (albo *nunc dies i. e. dies*) *Nudius tertius compositum ex nunc et die tertio*. *Fest.* Trzy dni, właściwie temu jest trzy dni, np. *Nudius tertius dedi ad te epistolam cet.* *Cic.* *Heri et nudius tertius*. *Plaut.*, też *quartus, quintus, sextus*, t. j. dni. *Heri nudius quintus natus ille est*. *Plaut.* Wezora temu pięć dni, jak się narodził.

NUDO, as, avi, atum, are, (od *nudus*). *Cic.* Obnażyć, zwleć z kogo suknię, nagim czynić. — *corpus ad ictus*. *Liv.* Obnażyć ciało do smagania różgami. — *crinibus caput*. *Petron.* Ogolić głowę. — *gladius*. *Liv.* Dobywać miecza. — *arbores foliis*. *Plin.* Ogolnić drzewa z liści. — *montem sylvis*. *Sal.* Wyciąć las na górze. || Odkąć, ogolnić. — *alicujus pericula praesidio*. *Cic.* Pozbawić kogo ratunku w niebezpieczeństwie. || Odkryć. — *vada*. *Liv.* Odkryć brody, mielizny. — *hostium refugia*. *Front.* Popsuć nieprzyjacielskie szanse. — *terga fuga*. *Virg.* Tył podawać. — *aliquantum urbis*. *Liv.* Wylamać część murów miasta. || — *seclus*. *Liv.* Wyjawić zbrodnię. — *animus*. *Liv.* Wydać na jaw czyje zamiary. — *facta alicujus*. *Ovid.* Wyjawić czyn. — *suam inscitiam*. *Farr.* Odkryć swą niewiedzę. || — *agros*. *Liv.* Zniszczyć pola. — *omnia*. *Cic.* Zrabować, splondrować. || — *littora*. *Caes.* Opuścić brzegi. || — *culmen tecto*. *Liv.* Odkrywać dachy. || *Brevia littorum nudantur*. *Tac.* Znowu się osuszone wynurzają mielizny. || Wdzielnem, jawnem, oczywiście uczynić, pokazać, wskazać, odkryć, wyjawić, objaśnić, wykryć, np. — *crudeles aras trajecta-*

que pectora ferro. *Virg.*, też — *animos, defectionem — voluntatem. Liv.* — *ingenium. Hor.*
NŮDULUS, *a, um*, (zdrobn. od *nudus*, *a, um*) *i. q. nudus*. Golutki, mówiące zmniejszającym sposobem albo żartobliwie, np. *animula. Hadrian. ap. Spartian.*

NŮDUS, *a, um*, (*Foss.* od *ne i duo s. duo*, wdziewam, więc *nudus i. q. non indutus*. Goly, nagi, bez sukni, bez pachwy. — *ensis. Virg.* Goly miecz. — *silex. Virg.* Dziką skała. *Nuda domus. Cic.* Dom obnażony z ozdób. || *Nudum jacere. Virg.* Nie być po grzebionym. || Ogolony, wyzuty. — *a propinquis. Cic.* Pozhawiony krewnych. — *nummis. Hor.* Ogolony z pieniędzy. — *Urbis nuda praesidio. Cic.* Miasto bez obrony. || *Ovid.* Ubogi. || *Id.* Opuszczony, pusty. — *usus. Caus. Ict.* Używanie bez owocu. || *Nuda verba. Plin.* Słowa wszechne. || *Cic.* Prosty, szczery, otwarty. || *Nudus sudor. Quint.* Pot obnażonych zapasników. || *Nuda ira. Ovid.* Sam tylko gniew. || *Nudi capilli. Ovid.* Nieozdobne włosy. || *Fox nuda corporis. Apul.* Głos bez ciała, bez duszy.

NŮGACITAS, *ātis, Ź.* (od *nugax*). Próżność, pletliwość, balamuctwo. *Augustin.*

NŮGAE, *arum*, (od *ne i agere* jakoby *ne agae i. e. res non agenda*, właściwie *i. q. nenia*, żalobna pieśń). Brednie, fraszki, figle, sztuki, blażeństwa, głupstwa, plotki, bajki, próżniactwo, święgotania, nikiemne rzeczy, niegodziwości, bagatele, małe rzeczy bez związku w mowie, w czynach. *Aufer nugae. Plaut.* Precz z bredniami. *Nugae egerit. Plaut.* *Nugas maximas fuisse credo. Plaut.* t. j. największe brednie, fraszki. *Magnas nugae dixerit. Ter. Catull.* *Martial.* *Nugas relinquere. Cic.* Porzuci brednie. W przyp. pierwsz. *Nugas*, m. *Ź.* i *ni-jaki. Charis.* np. *Nugas feret. Farr. ap. Non.* Inni czytają *nugax*.

NŮGĀLIS, *e, ptak.* (od *nugae*). Plotliwy, próżny, balamutny, nikiemny, zły, np. — *theorem. Gell.*, *quedam nugalia. Id.*

NŮGAMENTUM, *i, n.* (od *nugor, ari*). Figiel, żarcik, trefność, psota, zły figiel, tere bzdere, fraszka, bagatela, mała rzecz, np. *a quo nugamenta haec comparasti. Apul.* Od kogoś się nauczył tych figliów.

NŮGĀRIUS, *a, um*, (od *nugae*). Należący do pewnych fraszek, bagateli, temi się zajmujący, np. — *unguentum. Farr.* Gotowalnia, toaletowy, tyjący się gotowalni kobiet.

NUGAS. Ob. **NUGAE** na końcu.

NŮGĀTOR, *ōris, m.* (od *nugor, ari*). Plotka, pletciuch, człowiek lekkomówny, balamut, bzduara, kłameca, szalbierz. *Plaut. Cic. Auson.*

NŮGĀTORIE, psk. (od *nugatorius, a, um*). Balamutnie, blażeńsko, plotliwie. *Auct. ad Her.*

NŮGĀTORIUS, *a, um*, (od *nugor, ari*). *Cic.* Balamutki, blażeński, plotliwy, bzdużący. || *Nugatoriae artes. Plaut.* Frantow-

stwo. || *Nugatorii boves. Farr.* Nikezemne woly.

NŮGĀTRIX, *icis, Ź.* (od *nugor, ari*). Balamutka, plotka. *Prudent.*

NUGAX, *acis, r.* współ. (od *nugor, ari*). Pletliwy, który pletcie nie do rzeczy, balamut, natrętnik. *Cic.*

NŮGĪGERULUS, *a, um*, (od *nugae i gerulus* od *gerulus*, zamiast *gerulus nugarum*). *Plaut.* Próżny, kłamiwy, plotka, pletciuch, człowiek lekkomówny.

NŮGIPOLYQUIDES, (od *nugae, poly-lus*, wiele *i loquor*), wyraz utworzony przez *Plaut.* Balamut, który swym balamuctwem chce kogo oszukać.

NŮGIVENDUS *i. e. vendens nugae*. Przeważający fraszki. Ob. **NŮGĪGERULUS**.

NŮGŮ, *ōnis, m.* (od *nugae*) *i. e. nugator. Nugo et corruptor. Apul.*

NUGOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *nugae*). Brednie, fraszki, figle stroić, wyrażać, pletić, balamucić, nie do rzeczy mówić. *Democritus nugatur. Cic.* *Gracilia nugari coepit. Hor.* || Kłamać, oszukiwać, zdradzać. *Plaut.*

NŮGŮLAE, *arum*, (zdrobn. od *nugae*) *i. q. nugae*, mówiące zmniejszającym sposobem. *Martian. Cap.*

NŮITHONES, *um, m.* mnog. *Tac.* Naród Germanów, niegdyś mieszkający w północnej Szwabii.

NŮLLĀTENUS i **NŮLLA TENUS**, psk. *Mart. Cap.* Nie, bynajmniej, żadnym sposobem.

NŮLLĪBI, psk. (od *nullus i ibi*). *Fitr.* Nigdzie, z niska, na żadnym miejscu.

NŮLLĪFĪCAMEN, *is, n.* (od *nullifico*). Lekceważenie, pogarda, nieuszanowanie, wzgardzenie, np. — *populi. Tertull.*

NŮLLĪFĪCĀTIO, *ōnis, Ź.* (od *nullus i facio*). Lekceważenie. *Tertull. Hieron.*

NŮLLUS, *a, um*, (od *ne, nie i ullus*) przyp. drug. *nullius*; trzec. *nulli. Cic.* Żaden, nikt. — *eo melius medicum facit. Plaut.* Żaden nadeń lepiej nie przyprowadzi lekarstw. *Nulla negotio. Ter.* Łatwo, bez trudności. — *pacto. Plaut.* — *modo. Ter.* Żadną miarą. — *ordine. Liv.* Bez porządku. — *sine fine. Plin.* Bez granic. — *loco. Cic.* Nigdzie. *Nulla non luce. Mart.* Każdego dnia. *Nullis litteris vir. Plin.* Nicu, nieuczony. || Nie. *Nullus rogari. Catull.* Nie być proszonym. — *tametsi moneas, memini. Ter.* Choćbyś nie przypominał, pamiętam jednak. — *dixeris si. Ter.* Nie nie powiesz, jeśli. — *quidem. Ter.* Nie zaiste. || Blahy, nikiemny. — *imperator ex illo tempore fuit. Cic.* Nie było wodza od owego czasu. *Nulli rei esse. Gell.* Na nic się przydało. *Nullum habere aliquem. Cic.* Za nie mieć kogo. *Nullorum hominum. Ter.* *Nulla numero. Cic.* Nikezemny, podły człowiek. *Nulla fide esse. Plaut.* Bydź bez kredytu. *Nulla oratio. Cic.* Nikezemna mowa. — *amicitia. Plaut.* Żadna przyjaźń. *Nullum argumentum. Plaut.* Rozumowanie bez dowodów. || — *debito. Plaut.* Nie wątpię. —

nulla mora. Wnet, zaraz. — non. Cic. Każdy. — *comitante. Tac.* Sam, bez orszaku. *Nullus dum. Ter.* Jeszcze nie. || Śmierć. *Qui nulli sunt. Cic.* Ci, co nie żyją. *Nullus sum. Ter.* Umieram, już po mnie. — *est. Plaut.* Nie żyje, umarł. || *Nulla*, zamiast *nulla loco. Liv.* || Przenosić, *nullus sum. Ter. Plaut.* i *nulla sum. Ter.* Zginałem albo zginałam, już po mnie, nieszczęśliwy. || *Nullus. Liv.* Niewiadomy, nieznajomy. || *Nulli* zamiast *nullius*, np. *nulli consilii. Ter. Cic.* || *Nulla* zamiast *sine*, np. *nulla ordine. Caes.* Bez porządku. *Nullis castris. Caes.* Bez obozu. *Nulla negotio. Cic.* Bez interesu. *Nulla labore. Plin.* Bez pracy. || *Nulla* zamiast *nulli* (przyp. trzec.), np. *nulla adhibetur consilia. Caes.*

NUM, psk. (podobno z *Greek. μῦν i. e. num*) *i. q. an.* Służący w pytaniach. *Izali. — cogit quid dicat? Ter.* *Izali* myśli co mówi? — *facti piget? Ter.* *Izali* żałujesz tego, coś uczynił? — *furis? Hor.* *Izali* oszalał? || Po słowie jeśli. *Si videte num dubitandum vobis sit. Cic.* Patrzenie, jeśli wam wątpić potrzeba. *Num ne vis? Plaut.* Chceszli? *Num nam? Ter.* Czy? || *Numne* zamiast *num*, np. *Deum ipsum numne vidisti? Cic.* || Jeżeli, czyli, czy, z tryb. łączący. *Num aliter evenirent. Cic.* || *Num quando* albo *numquam*. Jeżeli kiedy. *Num quando de futurum putatis? Cic.* || *Num alicubi. Nuncubi* zamiast *num alicubi. Ob. Nuncubi*. || *Num qui* zamiast *quis tumultus. Cic.* Jeżeli kiedy zamieszanie. || Też z dodaniem *num*, np. *num quidnam novi? Cic.* Jeżeli co nowego? || *Num quid* zamiast *num forte. Num quid dubitas? Ter.* Może wątpisz? *Num quid meministi? Ter.* || Zamiast *numquis, numquid*, drudzy piszą *numquis, numquid*. || *Num* zamiast *nunc* t. j. teraz, szczególnie z niektórymi słowami np. *etiam*, zatem *etiamnum* albo *etiam nunc*, teraz. *Plin.* || *Num quo* albo *numquo* jako psk. np. *numquo vocatus ad cenam? Plaut.*, zamiast *num aliquo*. Czy nie zaproszony na ucztę?

NŮMANTĪA, *ae, Ź.* *Liv.* Miasto w Hiszpanii Tarrakońskiej, teraz Soria. || *Nūmantinus, a, um. Ovid.* Numantski, do Numancyj należący.

NŮMARIUS, **NŮMATIO**, **NŮMATUS**. Ob. **NŮMMARIUS**, **NŮMMATUS** *ect.*

NŮMELLA, *ae, Ź.* *Plaut. (nuo)*. Rodzaj kuny żelaznej, albo kłody do sadzenia ludzi. || *Col. Peto*, smycz na bydłeta i zwierzęta. **NŮMELLUS**, *i, m. i. q. numella. Colum.* Ob. **NŮMELLA**.

NŮMEN, *inis, n.* zamiast *numen* (od *nuo*). *Luer.* Skinienie, sklonienie, nachylenie. || *Id.* Wola, chęć. || *Cic.* Moe, siła, potęga bogów, którzy jednym skinieniem wszystko czynią. — *dei praesens ibi fuit. Liv.* Majestat tam był bożki. — *divinum horrere. Cic.* Lękać się potęgi bogów. — *conceptum pectore. Lucan.* Serce przejęte bóstwem. || Bóg, bóstwo. — *amicum. Virg.* — laskawe. — *belligerum. Stat.* Bóg wojny. *Numina divum. Virg.*

Wyroczenie bogów. || *Cic.* Władza, moc, panowanie, senat. || Bogowie. *Sub numine Troja est. Virg.* W pieczy bogów jest Troja. || *Nomen i numen* często zamieniają się *in Codd.*

NŮMERĀBĪLIS, *e, ptak.* (od *numero, are*). Liczebny, liczbowy, tyjący się liczbą, np. — *calculus. Ovid.* || To, co się liczyć może, t. j. mały, nie wielki, np. — *populus. Hor.*

NŮMERĀLIS, *e, ptak.* (od *numerus*). Tyjący się liczbą, rachunków, należący do liczb, np. — *numen. Prisc.* Liczbowe słowo.

NŮMERĀRIUS, *a, um*, (od *numerus*). Zajmujący się rachunkami, liczbami, tyjący się liczbą, rachunków, należący do liczb. || *Zład numerarius, rzeczow. scil. homo.* Rachmistrz. *Augustin.* || Przewodnik rachunkowy, rachmistrz, urzędnik cesarski od rachunków. *Ammian. Sidon. Cod. Theod.*

NŮMERĀTIO, *ōnis, Ź.* (od *numero, are*). Liczenie, rachowanie. || Płacenie, zapłata, płaca, np. *acris. Colum.*

NŮMERĀTOR, *ōris, m.* (od *numero, are*). Licznik, który liczy, np. — *siderum. Augustin.* || Wyplacający, wypłatnik.

NŮMERĀTUS, *a, um*, (imsl. od *numero*). *Cic.* Liczony, rachowany. — *miles. Lucan.* Przeglądane polki. || *Numerata pecunia. Cic.* Gotowe pieniądze. — *dos. Id.* Posag gotowi zna zapłacony. || *In numerato ingenium habere. Quint.* Mieć wielką przytomność umysłu. *In numerato relinquere. Plin.* W gotowości zostawić || *Cic.* Miany, umieszczony, położony.

NŮMERE *i. q. numero*, psk. *Fest.*

NŮMERI, *orum*. Liczby. Ob. **NŮMERUS**. || Czwarła księga Mojżesza.

NŮMERO, *as, avi, atum, are*, (od *numerus*). Liczyć albo rachować to, co do liczenia jest wiele, np. — *aliquem a se primum. Cic.* — *genus (suum) a Pico. Juvenal.* — *aliquid per digitos. Ovid.* albo — *digitis. Suet.* Liczyć na palcach. — *pecus. Virg.* || Liczyć zamiast mieć, np. liczyć przyjaciół, lata, t. j. mieć. *Tac.* *Multos numerabis amicos. Ovid.* t. j. zamiast *habebis*. || *Numerare pectine chordas. Juvenal.* Grać z harmoniją na instrumencie. || Pod czym, w czym liczyć albo rachować, np. — *aliquem in primis. Cic.* t. j. w czym najcelniejszemu, najgłówniejszemu. — *inter suos. Cic.* — *aliquem inter amicos. Ovid.* — *facta in gloria. Sall.* t. j. mieć, poczytać między sławniejszymi. — *mortem in beneficij parte. Cic.* t. j. mieć za dobrodzieństwo. — *in mercedis loco. Cic.* Poczytać za nagrodę; zład szacować co, mieć, poczytać. *Maximum ejus beneficium numero. Cic.* || Zaliczyć, wyliczyć co komu, np. — *alicui pecuniam. Cic.* — *stipendium militibus. Id.* — *alicui mercedem. Vell.* — *dotem. Ovid.* || Zapłacić, wypłacić co komu. *Numerata talenta. Plaut.* — *argentum. Id.* || Powiadać, opowiadać, cytować, przytaczać, np. *dies deficiat, si velim numerare. Cic.* — *aliquid in actis. Cic.*

NUMERO albo NUMERE, psk. (właściw. przyp. szóst. od *numerus*). Wnet, zaraz, rychło, prędko, np. *numero hic advenis ad prandium*. *Plaut.* *Numero die*. *Plaut.* Mów prędko. *Nimis numero*. *Turpil.* Bardzo prędko. || Dziś, teraz, zatem prędko. *Numero id fore*. *Farr.* || Należycie, przyzwyczajcie, ztąd dobrze, pięknie, np. *numero purgitas*. *Plaut.* Prędko się wymawiasz, ekzultujesz. *Numero dicis*. *Plaut.* || Prosto, równo, właśnie, prawie, w sam raz, np. *numero mihi in mentem fuit*. *Plaut.* || Punktualnie, ściśle, dokładnie. || Ironicznie mówiące, rychło, prędko.

NUMEROSE, psk. (od *numerosus*, a, um). Bardzo licznie, gromadnie. *Numerosius onerare*. *Colum.* *Numerosissime familias comparare*. *Apul.* *Numerose dicere*. *Tertull.* t. j. mówić w licz. mnog. || W muzyce, w takt grać, np. *fiducialiter numerose sonantes*. *Cic.* || W mowie postrzegać liczbę, np. *numerose dicere*. *Cic.* *Oratio funditur numerose*. *Id.* *Numerosius dicere*. *Cic.*

NUMEROSITAS, *ātis*, ż. (od *numerosus*). Wielka liczba, mnogość, wielość, np. — *fi-liarum*. *Tertull.* — *innumera*. *Macrob.*

NUMEROSITER, psk. (od *numerosus*) i. q. *numerose*. W takt, z wymiarem taktu. *Arnob.*

NUMEROSUS, a, um, (od *numerus*). Z wielkiej liczby i ilości złożony, liczny, gromadny, rozległy, obszerny, rozciągly, rozwlekły, mnogi, wieloraki. *Numerosissima florum varietas*. *Plin.* *Numerosissima suffragia*. *Plin.* *Herba radice numerosa*. *Id.* *Folia numerosiora*. *Id.* — *opus*. *Quintil.* t. j. mnogie, wielorakie dzieło. — *sermo*. *Id.* || Taktowy, miarowy, mówiące o tańcu, o muzyce, rymowy, liczbowy w poezji, w mowie. *Horatius numerosus*. *Ovid.* *Oratio numerosa*. *Cic.*

NUMERUS, i, m. (od *novus*, podzielenie). Liczba. — *nos sumus*. *Hor.* Jesteśmy do zachowania liczby. *Numerum subducere*. *Catull.* Liczbę odejmować. — *nunc sedulo habui*. *Plaut.* Pilnie zachowałem, mam dokładny rachunek. *Numerus ad amussim*. *Farr.* Dokładne rachunki. *Numerus par*. *Hor.* Cetno. — *impar*. *Cic.* Licho. *Numero comprehendere*. *Cic.* Zliczyć. *Numerorum ratio*. *Isidor.* Rachmistrzka, rachownicza nauka. *Numeri eburni*. *Ovid.* Rostki do grania. || Mnogość, ilość. — *frumenti magnus*. *Cic.* Wielość zboża. || Waga, ważność, cena. *Numerum aliquem obtinere*. *Cic.* Mieć szacunek, poszanowanie. *Numerum deorum esse alicui*. *Liv.* Bydź mianym za bożka od kogo. *In numero suorum habere*. *Cic.* Mieć w poczcie swoich przyjaciół. — *hostium duci*. *Cic.* Bydź mianym za nieprzyjaciela. || Lista, rejestr, katalog. *In numerum digerere*. *Virg.* Uszykować porządkiem. *In numeros nomen referre*. *Plin.* Wpisać w rejestr. *In numeris esse*. *Plin.* Bydź w rejestrze wpisanym. || *Cic.* Część. *Numeris omnibus absolutus*. *Plin.* Dzieło ze wszelk. miar doskonałe. || Rym, miara, liczba, kadencya. *Numeri graves*. *Ovid.* Wiersze elegijne. — *lege soluti*. — wol-

ne. *In numerum ludere*. *Virg.* W takt grać albo tańczyć. *Extra numerum se movere*. *Cic.* Nie chłodzić w takt. || Bydź obłąkanym na umyśle, przestępować granice uczciwości. || *Quint.* Liczba, harmonija stylu. || *Cic.* Ilo-czas w wierszach. || *Sall.* Towarzystwo, klasa, drużyna. || *Numeri*. *Plin.* Dni biegiem chętyca określone.

NUMICIUS i NUMICUS, i, n. *Virg.* Rzeka w Lacyum, teraz Rivo di Nemi.

NUMIDAE, *arum*, m. mnog. *Sall.* Numidzi, mieszkańcy Numidy.

NUMIDIA, *ae*, m. *Plin.* Kraj w Afryce między Numidią i Kartaginą. || *Numidianus*. *Plin.* i *Numidicus*, a, um. *Liv.* Numidzki, należący do Numidy. || *Numidicus*. *Fellej.* Przydomek Metella zwycięzcy Jugurty.

NUMISMA albo NUMISMA, *ātis*, n. (od *novus*). *Hor.* Pieniądz. || *Ulp.* Medal. || *Prudent.* Stępel na pieniądzu.

NUMMARIUS albo NUMARIUS, a, um, (od *numus* s. *nummus*). *Cic.* Pieniężny, od pieniądza, do pieniędzy należący. *Nummaria res*. *Cic.* Pieniężne. — *theca*. *Cic.* Szkatuła. — *poena*. *Ulp.* Pieniężna kara. — *difficultas*. *Cic.* Karystya, brak, niedostatek pieniędzy. — *tessera*. *Suet.* Wexel, oblig. || *Przedajny*. — *judec*. *Cic.* — sędzia. — *interpres pacis*. *Cic.* Najemny pośrednik, rozjemca.

NUMMATIO (*Numat.*), *ōnis*, ż. (od *numo* s. *nummo*, *are*). *Cic.* Pieniężtwo, pieniądze dostatek, handel na pieniądze, wielka summa pieniędzy.

NUMMATUS, NUMATUS, a, um, (imsl. od *numo* s. *nummo*, *are*). *Cic.* Pieniężny, w pieniądze bogaty. *Nummatum bene mar-supium*. *Plaut.* Mieszek pełen pieniędzy.

NUMMO albo NUMO, *as*, *are*, (od *numus* s. *nummus*). Zbierać pieniądze. || Ztąd *Num-matus*, a, um.

NUMMORUMEXPALPONIDES albo NUMMORUM EXPALPONIDES, (od *numus* i *expalpor*). Łudzi grosze, piętęzny pochlebca, słowo zmyślone. *Plaut.*

NUMMOSUS albo NUMOSUS, a, um, (od *numus* s. *nummus*) i. q. *nummatus*. *Nigid.* ap. *Gell.* Który ma wiele srebra i złota, piętęzny, bogaty w pieniądze.

NUMMULARIOLUS, i, m. (zdrobn. od *nummularius*) i. q. *nummularius*. Mówiąc zmniejszającym sposobem. *Wexlarczyk*, mały wexlarz. *Sen.*

NUMMULARIUS i NUMULARIUS, a, um, (od *numulus* s. *numulus*). Tyczący się pieniędzy, zajmujący pieniędzami, należący do pieniędzy, wexlowy, wexlarski, tyczący się wexłów, albo odmieniający pieniądze. || Ztąd *nummularius*, rzeczow. *seil.* *homo*. Wexlarz, odmieniacz pieniędzy. *Suet.* *Martial.* *Ulp.* in *Pandect.*

NUMMULUS albo NUMULUS, i, m. (zdrobn. od *numus* s. *nummus*) i. q. *numus*. Mały pieniądz, piętęzek. *Numulorum ali-quid*. *Cic.* *Numulis adeptis*. *Id.*

NUMMUS albo NUMUS, i, m. (od *no-misma* s. *numisma*). *Cic.* Pieniądz, moneta

złota, albo srebrna, medal. || — *argenti*. *Plaut.* Moneta srebrna albo medal. — *adul-terius*. *Cic.* Moneta fałszywa. — *asper*. *Pers.* Pieniądz nowy. *Ad nummum*. *Cic.* Do ostatniego grosza. *Nummo*. *Id.* Za bezcen. — *conducere*. *Plin.* j. Arendować za pieniądze. *Nummorum multorum bibliotheca*. *Cic.* Bardzo kosztowna biblioteka. *In nummis habere*. *Id.* Mieć w gotówiznie pieniądza. *In nummis suis multum esse*. *Id.* Mieć wiele gotowizny.

NUMNAM. Ob. NUM.

NUMNE i. q. *num*. Ob. NUM.

NUMOSUS, a, um. Ob. NUMMOSUS.

NUMQUAM. Ob. NUMQUAM.

NUMQUANDO albo NUM QUANDO. Ob. NUM.

NUMQUIS, NUMQUID albo NUM QUIS, NUM QUID. Ob. NUM.

NUMULARIOLUS, NUMULARIUS, NUMMULUS, NUMUS. Ob. NUMMULARIOLUS, NUMMULARIUS, NUMMULUS, NUMMUS.

NUNC, psk. (od *nunc*, teraz). Teraz, dopiero, w tym czasie. — *primum*. *Plaut.* Pierwszy raz. — *ipsum*. *Cic.* Tylko co dopiero. — *homines*. *Virg.* Terazniejsi ludzie. — *demum venis*? *Virg.* Nuncie demum? *Ter.* Dopiero przychodzisz? — *nunc*. *Virg.* Dopiero więcej, niżeli kiedy. — *nuper*. *Ter.* Dopiero. — *nunc*, *hunc nunc illuc*. *Lucr.* Już tam, już owdzie. || *Natenczas* — *reus erat de vi*. Oskarżano go wtenczas o gwałt. || *Id.* Nie kiedy się kładzie zamiast *at*, *sed*, *verum*, i wiąże mowę. *Nunc onusti cibo et vino perturbata et confusa cernimus*. *Cic.* Lecz obciążeni pokarmem i winem, pomieszane rzeczy widzimy. || *Nuncie* albo *nuncie* zamiast *nuncne*. *Ter.* || Często *nunc* znaczy wnet, zaraz, rychło, wkrótce. *Nunc fraudem nunc negligentiam accusabant*. *Liv.* || *Nunc*. Jeszcze raz. *Virg.*

NUNCINE albo NUNCINE. Ob. NUNC. NUNCIO, NUNCIIUS *et*. Ob. NUNTIO, NUNTIIUS *et*.

NUNCOREUS, *ēi* i *ēs*, m. Syn króla Sezostris, który zbudował obelisk. *Plin.*

NUNCUBI zamiast *Nunc alicubi*. Jeżeli gdzie? *Nuncubi hic vides*? *Farr.* || Jeżeli kiedy? Jeżeli w jakiej rzeczy? *Nuncubi sensisti*? *Ter.*

NUNCUPATIM, psk. (od *nuncupo*, *are*). Po imieniu. *Sidon.* *Claudian.* *Mamert.*

NUNCUPATIO, *ōnis*, ż. (od *nuncupo*). Mianowanie, nazywanie, nazywanie, nazwa, imieniosłów. *Apul.* *Ulp.* in *Pandect.* || Deklacya książki. *Plin.* || Opowiadanie, rozpowiadanie. — *verborum solemnium*. *Val.* *Max.* || Cena towarów, albo zapłacenie, zapłata, np. *nuncupationem tabulis probare*. *Plin.* t. j. zapłatę rejestrami sprawdzić. *Ed.* *Hard.* *nuncupationem* t. j. kupienie, nabycie.

NUNCUPATOR, *ōris*, m. (od *nuncupo*, *are*). Mianowniczy, nazywacz, który imiona daje rzeczom. *Pythagoras primus philosophiae nuncupator et conditor*. *Apul.* *Hor.*

NUNCUPATUS, a, um, (imsl. od *nuncupo*, *are*). *Farr.* Nazwany, mianowany. || — *haeres*. *Pandect.* Słownie mianowany dzie-dzie. *Nuncupata vota*. *Fest.* Formuła słów czynionych przez konsułów i pretorów wyjeżdżających na rządzenie prowincyi.

NUNCUPO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *nomen* i *capio* zamiast *aliquid capere nomine*). Mianować, nazywać, wymieniać, nazwać, np. *quis est, qui meum nomen nuncupat*. *Enn.* ap. *Diomed.* *Maria quidem nuncupavimus*. *Plin.* || — *vota*. *Cic.* t. j. ślubować, ślubić, przyobieczać, ślubem przyrzec, ślub uczynić. || — *heredem*. *Ulp.* in *Pandect.* Mianować dziedzicem; też w ogólności, mianować, nominować, naznaczyć, np. — *aliquem heredem*. *Suet.* — *reginam*. *Justin.* — *testamentum*. *Plin.* Uczynić testament. || Wspomnieć, wzmiankować, namienić, np. *Pompei titulos omnes nuncupari*. *Plin.* — *maria*. *Id.*

NUNCUSQUE albo NUNC USQUE. Aż teraz, aż do tej daty, aż do tego dnia. *Am-mian.*

NUNDINA, *ae*. Ob. NUNDINUS.

NUNDINAE. Ob. NUNDINUS.

NUNDINALIS, e, ptuk. (od *nundinae*, i. e. *ad nundinas pertinentes*). Jarmarkowy, jarmarczny, targowy. — *cocus*. *Plaut.* t. j. zły kucharz.

NUNDINARIUS, a, um, (od *nundinae*). Tyczący się jarmarku, targu, zatrudniający się jarmarkiem, należący do jarmarku, do targu; jarmarkowe miasteczko, jarmarkowe miasto, np. — *oppidum*. *Plin.* Jarmarkowe miasto, t. j. miasto, gdzie się jarmark odbywa. *Ulp.* in *Pandect.*

NUNDINATICIUS, albo NUNDINATICIUS, a, um, (od *nundinor*). *Tert.* Przedajny, do przedania, czyli na sprzedaż będący.

NUNDINATIO, *ōnis*, ż. (od *nundinor*). *Cic.* Kupczenie, handel, handlarstwo. — *juris*. *Cic.* Przedajność sądu. — *hominum*. *Cic.* Kupczenie ludźmi.

NUNDINATICIUS, a, um. Ob. NUNDINATICIUS.

NUNDINATOR, *ōris*, m. (od *nundinor*). *Fest.* Targownik, handlarz, przekupien, frymarz, kupiec, jarmarcznic. || *Inser.* Przydomek Merkuryusza.

NUNDINATUS, a, um, (imsl. od *nundino*, *are*). *Prudent.* Przedany. *J. Firm.* Wy-stawiony na nierząd, nierządu patrzący.

NUNDINO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, i. q. *nundinor*. *Cic.* Jarmarczyć, kupeżyć zwłaszcza na jarmarku, frymarczyć, handlować, szachrować, sprzedawać, kupować. — *imperium*. *Cic.* Wystawić państwo na sprzedaż. — *ius*. *Cic.* Frymarczyć sprawiedliwością za gotowe pieniądze. — *pudorem*. *J. Firm.* Wystawić siebie na nierząd, nierządu patrzący.

NUNDINOR, *aris*, *atus* *sum*, *ari*, *dep.* (od *nundinae*). Jarmarczyć, handlować, przedawać, kupować, np. — *ius ab aliquo*. *Cic.* — *nomen senatorium*. *Id.* — *imperium populi romani*. *Cic.* || Przechandlować, przedać, zbyć,

np.—*pretio sententias suas. Apul.* || Licznie razem się zgromadzać (jakoby na jarmark), np. *Ubi ad locum angues nundinare solent. Cic.*

NUNDINUS, *a, um*, (od *novem* i *dies*). Jarmarczny, tycający się, należący do jarmarków. *Nundina scil. dea. Macro.* Bogini oczyszczenia, które się odprawiały z powodu nowo narodzonego chłopca, dziewiątego dnia po narodzeniu, dziewczyny zaś dnia ósmego. || *Nundinae scil. feriae.* Jarmarki, targi, które się odprawiały dziewiątego dnia w Rzymian. || *Ztąd nonis diebus (i. e. nundinis).* *Farr. Nundinarum conventus. Colum.* Jarmarczne zebranie. || *Nundinas obire. Liv.* Zwiedzać, nawiedzać jarmarki. || Przenosić, handel, kupieństwo, kupiectwo, sprzedaż, przedawanie, np. *Nundinae reipublicae. Cic.* || *Nundina* w licz. pojed., zamiast *nundinae. Sidon.* || *Nundinum scil. tempus. Farr.* t. j. czas dziewięć dniowy, albo osmo dniowy. || *Nundinus. Farr. ap. Non.* Czas jarmarkowy. || *Nundinae i. q. epulae. Ulpi. in Pandect.* || *Nundinum, i, n. Cic.* || Za czasów późniejszych cesarzów, trwało pospolicie konsulatstwo tylko dwa miesiące, i ten czas nazwano *nundinum*, np. *omnia nundina suffectorum consulum clauserat. Vopisc. in Tac.*

NUNQUAM i **NUMQUAM**, psk. (od *ne*, nie i *unquam*, więc *ne unquam n'unquam* albo *numquam*). Nigdy, przenigdy, w żadnym czasie. *Cic. Liv. Ter. Nunquam alias. Liv., nunquam ante hoc tempus. Caes.* || Też z następ. *neque, nec, np. nunquam neque fecisset, neque passus esset. Cic. t. j. nigdy. Nec unquam sui usquam, quin me omnes amarent. Ter.* || *Nunquam non.* Zawsze, zawsze. *Cic. Caes.* || *Non nunquam.* Czasem, niekiedy. *Cic. Caes.* || *Nie. Nunquam id hodie quivi intelligere. Ter.* *Nunquam ad vesperam vivam. Plaut. t. j. nie będę żył, albo nie dożyję. Nunquam essem passus. Cic. t. j. nie cierpiełem. Nunquam faciam. Ter. t. j. nie uczynię.*

NUNQUIS, **NUNQUID** *cet.* albo **NUMQUIS**, **NUM QUID** *cet.* Ob. **NUM.**
NUNTIA. Ob. **NUNTIUS.**

NUNTIATIO, **NUNCIATIO**, *ōnis, Ź.* (od *nuntio*, *are*). Zwiastowanie, oznajmienie, meldowanie, awizacja, doniesienie, ogłoszenie. *Cic.* || Obwieszczenie dóbr wulujących. *Callistr. in Pandect.* || Zakaz, zabronienie, np. *novi operis. Pandect. t. j.—dzieła jakiego. Opus per mutationem inhibere. Ulpi. in Pandect.* Doniesienie, gdy kto co przedsięwzięcie na szkodę czyje.

NUNTIATOR (**NUNCI.**), *ōris, m.* (od *nuntio*, *are*). Głosiciel, opowiadacz, donosiciel, wskaziciel. *Paul. in Pandect. Arnob.* || Który zakazuje, zabrania. *Ulpi. in Pandect.*

NUNTIATRIX, *icis, Ź.* (od *nuntio*, *are*). Ogłosicielka, opowiadaczka, donosicielka. *Cassiod.* || Która co zakazuje, zabrania.

NUNTIATUS (albo **NUNC**), *a, um*, (imsl.

od *nuntio*, *are*). Oznajmiony, ogłoszony, meldowany. *Caes.*

NUNTIO albo **NUNCIO**, *as, avi, atum, are*, (od *nuntius* i. e. *novum citare*, ogłosić, oznajmić). Zwiastować, oznajmić, meldować, mówić, donieść co komu, uwiadomić, obwieścić. — *alicui alicuique. Cic.—verba. Id.—nuntium obabilem. Plaut.—voluptatem magnam. Ter.—aliquid ad fiscum. Paul. in Pandect.* || Zakazać, zabronić. — *opus novum. Cuj. in Pandect.* || — *salutem alicui. Cic.* Pozdrowić kogo, komplementować.

NUNTIUS albo **NUNCIUS**, *a, um*, (od *nuntio* od *novus* i *citare* i. q. *novum citare*, ogłosić i *nuntius* i. e. *faciens aliquid notum*). Zwiastujący, oznajmujący, meldujący, donoszący co komu. Używany pospolicie jako rzeczownik.

NUNTIUS, *ii, m.* Który co donosi, uwiadamia, oznajmując, głosiciel, opowiadacz, który oznajmia, donosi, opiewa, posłaniec, poseł, posłannik, kurier, np. *mittere nuntios ad aliquem. Caes.—dimittere in omnes partes. Id. Nuntius. Ovid. t. j. Merkuryusz. Mercurius Jovis nuntius. Plaut. Literas et nuntios ad aliquos mittere. Caes. t. j. posłów, posłańców.* || To, co jest oznajmionem, opowiedzianem, doniesieniem, oznajmieniem, ogłoszeniem, np. *nuntium adferre, np. exoptatum. Cic. t. j. pożądane doniesienie.—adportare. Ter. perferre np. acerbum nuntium alicui. Cic.—ferre ad aliquem. Liv. t. j. przynieść komu przykre uwiadomienie. Exoptabilem nuntium nuntiare. Plaut. t. j. pożądane oznajmienie.* || *Nuntius. Nep. Rozkaz, zalecenie.* || *Nuntium alicui remittere. Plaut. t. j. wypowiedzieć komu kontrakt, szczególnie kontrakt ślubny, małżeński. Ulpi. in Pandect. Nuntium uxori remittere. Cic. Rozwieść się z żoną. Mulier nuntium remisit. Cic. Żona rozwiódła się z mężem.* || *Nuntium. Ulpi. in Pandect. List rozwodny albo rozwód.* || *Nuntius, mówiące o jakiej kobiecie, np. utinam non nuntius essem. Val. Flacc. in Nuntia. Posłanniczka, która co donosi, oznajmia. Historia nuntia vetustatis. Cic. Nuntia avis. Martial. Nuntia fulva Jovis. Cic. t. j. orzeł. Fama nuntia veri. Virg. in Nuntium. Posłaniec, poseł, posłannik, poselstwo sprawujący, np. *verba nuntia animi mei. Ovid. Exta venturae nuntia sortis. Tibull. Doniesienie, wiadomość, wieść. Ad aures nova nuntia referens. Catull. Też nuntia r. żeńsk. zamiast doniesienie. Nec callida nuntia (odoris) rerum. Lucr.**

NUO, *is, Źi, nūtum i nūtum, ēre*, (od *νέω*, kiwać głową) i. q. *nuto*.

NUPER, psk. (podobno od *novus* zamiast *noviper*). Nie tak dawno, niedawno temu, onegdaj, ongi, np. *de quo sum nuper tecum locutus. Cic. Nec sum adeo informis: nuper me in litore vidi, cum placidum ventis staret mare. Virg. t. j. niedawno. Quod nuper omisit. Hor. in Nuper zamiast nunc. Teraz, niedawno, np. Nunc nuper. Ter. in Dawniej, niegdyś, kiedyś, np. vixi puellis nuper*

idoneus. Hor. t. j. niegdyś. Nuper notitia. Ter., zamiast nupera. Cic. || Przez długi czas, przez wiele lat, np. *nuper is homo fuit in civitate etc. Cic. Quae nuper, id est, paucis ante seculis etc. Cic. t. j. przez wiele lat.* || W stop. trzec. *nuperrime*, bardzo niedawno, bardzo w krótkim czasie. *Cic.*

NUPERRIME. Ob. **NUPER.**

NUPERUS, *a, um*, (od *nuper*). Niedawny, niedawnymi czasy istniejący, przytrafiający się, będący, np. *nuperum captivum. Plaut., nupera notitia. Ter. in Nuper w stop. trzec. nuperrimus, a, um. Priscian.*

NUPTA, *ae, Ź.* Kobieta. Ob. **NUBO.**
NUPTALICIUS albo **NUPTALITIUS**, *a, um*, (od *nuptiae* zamiast *nuptalicius* etc. od *nuptialis*). Weselny, godowy, tycający się wesela, należący do wesela, czas weselny, np. *weselny podarek, np.—donum. Ulpi. in Pandect.*

NUPTIAE, *arum*, (od *nubo*, podobno ptak. *nuptius, a, um, scil. feriae etc.*). Wesele, małżeństwo, mariaż, np. *nuptias conciliare. Nep. Sprawić wesele.—efficere. Ter.—conferre. Id., nuptiis inter se jungi. Valer. Max. Małżeństwem się połączyć. Coquere coenam ad nuptias. Plaut. Gotować weselną biesiadę. Nuptias adornare. Plaut.—exornare. Id. albo—adparare. Ter., nuptias facere. Plaut. Sprawić, uczynić wesele. in Nuptiae żartobliwie zamiast concubitus. Nuptias facere cum aliqua. Plaut. Nuptiis delectari. Auct. ad Her. Novis quotidie nuptiis deditus. Justin.*

NUPTIALIS, *e, ptak.* (od *nuptiae*). Tycający się wesel, godów małżeńskich, należący do nich, weselny, godowy, np. *weselny podarek, wesela uczta, albo małżeństwo, np. kojarzenie małżeńskie, np.—donum. Cic.—faces. Hor. Tac.—pactio. Liv. Małżeńska ugoda, związek.—tabulae. Tac. Małżeński instrument.—tibiae. Auct. ad Her.—ludi. Plaut.—coena. Plaut.—dies. Sen.—carmina. Catull.*

NUPTIALITER, psk. (od *nuptialis*). Spособem weselnym, godowym. *Venus nuptialiter laeta est. Martian. Cap.*

NUPTIARIUS, *a, um*, (od *nuptiae*) i. q. *nuptialis*. Weselny, godowy, np.—*donum. Ulpi. in Pandect. t. j.—podarek.*

NUPTIATOR, *ōris, m.* (od *nuptiae* albo od *nuptio*, *are*). Dziewosłab, swat, godownik. *Uieron.*

NUPTO, *as, are*, (częstotl. od *nubo*) i. q. *nubo*. Ożenić się, brać żonę, pojszdz żonę, zaślubić się, pobrać się z sobą. *Tertull.*

NUPTULA, *ae, Ź.* (zdrobn. od *nupta*). Małżonka, żona, mówiące zmniejszającym sposobem, młoda kobieta, kobielka, np. *novae nuptulae. Farr. ap. Non. Inni czytają nuptae.*

NUPTURIO, *is, Źi, itum, ire*, (*desiderat. od nubo*). Chcieć ożenić się, brać żonę, zaślubić się, pobrać się z sobą, np. *eam jam olim nupturisse. Apul. t. j. ja już dawno*

chciał pojąć za żonę. Inne *Edd. maja nuptum ire.*

NUPTUS, *a, um*, (imsl. od *nubo*, *ere*). Wydana żonę. *Nuptam esse alicui. Liv. t. j. pójdz żonę za kogo. Mulier nupta uni. Cic. Ire nuptum. Plaut. Isdz żonę, poślubić się, pobrać się z sobą. Cui data est nuptum. Ter. Nupta est, an vidua? Plaut. in Nupta verba. Fest. Wyrazy, których przystojność nie pozwala mówić, tylko niewiastom zameżnąć.*

NUBS zamiast *Nubes. Auson.*

NUPTUS, *us, m.* (od *nubo*). Maryaż, ożenienie się, zameżcie, zaślubienie, małżeństwo, np. *nuptui collocare. Colum. albo nuptu locare, np. filiam. Aur. Viet. Wydać córkę żonę. Nuptui dare zamiast nuptum. Val. Max. Dies nuptus. Gell. Dzień wesela.*

NURSIA, *ae, Ź.* (*Novgoria. Dio. Cass.*) Miasto we Włoszech i w Sabinach. *Virg. Suet. Sil., teraz Nursa w kieżwie Spoletańskim. in Ztąd Nursinus, a, um. Należący do miasta Nursii, Nursycki, np.—ager. Plin. Nursini. Liv. Plin. Mieszkańcy tego miasta.*

NURSINUS, *a, um*. Ob. **NURSIA.**
NURTIA zamiast **NORTIA**. Ob. **NORTIA.**

NURUS, *us, Ź.* (od *νύξ*, synowa). Synowa, żona syna. *Cic. Ter. Ovid. Ztąd Jam tua, Laomedon, oritur nurus. Ovid. t. j. jutrzeńska i. e. Aurora, żona Titonusa. Hygin. Nurus zamiast pronurus. Paul. in Pandect. in Oblubienica syna. Ulpi. in Pandect. in U Poetów. Pani, małżonka, dama, np. *matrum nurumque caterva. Ovid.**

NUS, (*νύξ*) i. e. *mens. Tertull.* || Rzeka w Cilicji. *Plin. z której gdy się kto napije wody, subtelnego umysłu nabiera.*

NUSCICIO, *ōnis, Ź.* i. q. *caecitudo nocturna, nocna ślepotą. Opil. ap. Fest.*

NUSCICIOSUS, zamiast *luciosus, i. q. qui propter oculorum vitium parum videt. Atejus ap. Fest. Malo widzący.*

NUSPIAM, psk. (od *ne*, nie i *uspiam*) i. q. *usquam. Gell.*

NUSQUAM, psk. (od *ne*, nie i *usquam*, więc właściwie *n'usquam*). Nigdzie, nie w żadnym miejscu. *Nusquam alibi. Cic. t. j. nigdzie. Sodalis nusquam est. Hor., zamiast mortuus. Nusquam gentium. Ter. t. j. nigdzie, albo nigdzie na świecie. Nigdzie indziej, np. nusquam abes. Ter.—pedem. Ter. Nigdzie ani noga. in W żadnej rzeczy. Sumtum nusquam melius posse poni. Cic. Q. Nusquam minus, quam in bello. Liv. t. j. w żadnej rzeczy mniej etc. in Zamiast ad nulum rem t. j. na nie, np. *plebem nusquam alio natam, quam in servitute. Liv.**

NUTABILIS, *e, ptak.* (od *nuto*, *are*). Chwiejący się. *Apul.*

NUTABUNDUS, *a, um*, (od *nuto*, *are*). Kiwający się, chwiejący się, np. *miles nutabundus. Apul.* || Ztąd przenośnie, chwiejący się, np. *haeret nutabundus ac nesciat in quam se potius partem inclinet. Lactant t. j. niepewny, chwiejący się.*

NŪTĀMEN, *inis*, n. (od *nuto*, *are*). Chwianie się, kiwanie. *Nutamen pennarum*. *Sil.* Chwianie się skrzydeł.

NUTANS, *tis*, r. społ. (imśl. od *nuto*, *are*). Chwiejący się. — *domus*. *Lucan.* Dom grozący upadkiem. || — *hostis*. *Tac.* Nieprzyjacieli, który się wtył cofa. — *respublica*. *Suet.* Chwiejąca się rzeczpospolita.

NUTATIO, *onis*, ż. (od *nuto*, *are*). Chwianie się, kiwanie głową, np. — *capitis*. *Plin.* || Chwianie się przenośnie, np. — *reipublicae*. *Plin.*

NUTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *nuo*). Kiwać albo chwiać się, np. kiwać głową. *Capite nutat*. *Plaut.* t. j. kiwa. *Nutent*, *nictent*, *sibilent*. *Plaut.* || Też z następ. *ut* albo *ne*. *Nutat*, *ne loquar*. *Plaut.* t. j. kiwa głową, abym milczał. || Chwiać się, ruchać się, wahać się, np. *ornus nutat*. *Virg.* — *turres*. *Lucan.* *nutant galeae*. *Liv.* t. j. chwieją się, ruchają się. *Nutantibus pennis*. *Catull.* t. j. chwiejącymi się skrzydłami. || Chwiać się przenośnie, np. chwiać się w swej wierności, w wierze. *Tac.* *Democritus nutare videtur in natura deorum*. *Cic.* t. j. zdaje się chwiać się, wątpić, być niepewnym. *Nature pavoribus*. *Tac.* Chwiać się ze strachu. || Chwiać się t. j. nie być krzepkim, mocnym, stałym, w złym stanie. *Suet.* *Tac.* || Ugiąć się pod ciężarem, np. *dum rami ponderis nutant*. *Ovid.* Gdy gałęzie uginają się pod ciężarem.

NUTRIBILIS, *e*, ptnk. (od *nutrio*). Pożywny, posilny, np. — *cibus*. *Coel. Aur.* *nutrilibiles succi*. *Id.* Posilniejsze soki.

NŪTRICATIO, *onis*, ż. (od *nutrico*). Karmienie piersiami, np. *munus nutritionis grave*. *Gell.* *puerorum nutritiones*. *Apul.* || Żywność, pożywność, pożywienie, pokarm, żywienie, karmienie, np. *de nutritionibus scil. seminum*. *Farr.*

NŪTRICATUS, *us*, m. (od *nutrico*) i. q. *nutricatio*. Karmienie piersiami, mówiąc o ludziach. *Plaut.* i o bydłach, np. *de nutricatu scil. agnorum*. *Farr.* || Żywność, pożywność, pożywienie, zachowanie, utrzymanie, mówiąc o roślinach, szepach, płodach ziemnych, np. *herba non evellenda in nutricatu*. *Farr.* t. j. nie wyrwać rośliny, gdy jeszcze rośnie, wzrasta.

NŪTRICIUS, *a*, um. Ob. **NUTRITIUS**.

NUTRICO, *as*, *are*, albo *Nutrīcor*, *aris*, *atus sum*, *ari*, *dep.* (od *nutrix*). Dawać dzieciom pokarm, żywność, albo zwierzętom pokarm, żywność, karmić, karmić piersiami. *Nutricare pueros*. *Plaut.* — *porcos*. *Farr.* || *Nutricari* bier. *Farr.* Być karmionym. || Przenośnie, żywić, karmić, np. *munus omnia nutricatur*. *Cic.* || Też biernie o roślinach. *Quod ea sole nutricatur*.

NŪTRICULA, *ae*, ż. (zdrobn. od *nutrix*). Mamka, karmiąca piersiami. — *casa*. *Quint.* Chalupa gdzie był karmiony, hodowany. || Przenośnie. *Africa nutricula causidicorum*. *Juven.* Afryka karmicielka rzeczników.

NŪTRIMEN, *inis*, n. (od *nutrio*) i. q. *nutrimentum*. Żywność, pożywienie, posiłek. *Ovid.*

NUTRIMENTUM, *i*, n. (od *nutrio*). Żywność, pożywienie, szczególnie małych dzieci albo zwierząt. *Suet.* || Też o roślinach. *Plin.* || Przenośnie, np. — *eloquentiae*. *Cic.* — *ignis*. *Virg.* t. j. pruchno, lubka, żagiew. || Karmienie piersiami. *Nutrimetorum ejus locus*. *Suet.* t. j. miejsce, gdzie był karmiony piersiami.

NUTRIO, *is*, *ivi* i *ii*, *itum*, *ire*, (od *revo* — *trio*, karmić jeszcze młode). Karmić dzieci albo młode zwierzęta, w ogólności karmić ludzi, zwierząt, dawać żywność, pożywienie, karmić piersiami, żywić, karmić, np. *pueros lupa nutrit*. *Ovid.* *balenae nutriunt fetus mammis*. *Plin.* t. j. wieloryby karmią płod piersiami. *Ciconia pullos nutrit serpente*. *Juvenal.* *Aper nutritus iligna glande*. *Hor.* || Żywić, utrzymywać, np. wzrost roślinom dawać, dawać pożywienie, np. *terra herbas nutrit*. *Ovid.* — *capillum*. *Plin.* Zapuszczać włosy. *Pax Cererem nutrit*. *Ovid.* — *sylvam*. *Hor.* t. j. pozwolić rość, rosnać. || Ztąd przenośnie, np. — *amorem*. *Ovid.* — *mentem*. *Hor.* — *furor*. *Sil.* — *carmen*. *Ovid.* — *pectora vatum*. *Id.* t. j. wzrastać, rość, pomnażać się. || Doglądać, piastować, opatrywać, pilnować, dostrzegać, pielegnować. — *corpora*. *Liv.* — *agrum per cibos quosdam*. *Cels.* *Oculorum morbos medicamentis*. *Cels.* — *capillum*. *Plin.* || *Nutribant* zamiast *nutriebant*. *Virg.*

NUTRIOR, *iris*, *iri*, zamiast *nutrio*. Ob. **NUTRIO**.

NŪTRITIUS albo **NŪTRICIUS**, *a*, um, (od *nutrix*). Karmiąca piersiami, karmiąca małe dzieci albo dająca pokarm piersiami, żywiąca, wychowująca, piastująca, tęczący się pokarmu piersi, należący do pokarmu piersi, np. *humus radices tenero velut nutritio sinu recipit*. *Colum.* t. j. na mameczynie łono przyjmuję. — *curae*. *Arnob.* || Ztąd rzeczoznwie *Nutricius*. Który karmi dzieci, który wychowuje, edukuje, piastuje, guwerner, mistrz dzieci, np. — *pueri*. *Caes.* *Faustulus nutritus*. *Farr.* *Faustulus* mistrz *Romulusa* i *Rema*. || *Nutritia*. Mamka, mistrzyni dzieci. *Hieron.* || *Nutritium*. Ssanie, pokarm piersi, żywność, pożywienie, posiłek. *Materno nutritio acer convulsi*. *Sen.* || *Nutricia scil. praemia*. *Ulp.* in *Pandect.* Mamki, karmicielki myto, zapłata, pensya.

NŪTRITOR, *oris*, m. (od *nutrio*). Karmiciel, który karmi, guwerner, mistrz dzieci, doglądacz, — *equorum*. *Stat.* *Antonius a nutritore suo manu missus*. *Suet.* *Nutritor Alexandri Severi*. *Lampr.* t. j. guwerner.

NŪTRITORIUS, *a*, um, (od *nutrio*). Pożywny, posilny, sytny pokarm, do wychowania, edukacji albo do żywności, pożywienia, posilku należący, np. — *lac*. *Theod. Prisc.*

NŪTRITUS, *us*, m. (od *nutrio*). Żywność, pożywienie, posiłek. *Plin.*

NŪTRITUS, *a*, um, (imśl. od *nutrio*). *Hor.* Karmiony, hodowany. *Nutritum vinum*. *Colum.* Wino przyprawne do chowania.

NUTRIX, *icis*, ż. (od *nutrio*). Właściwie karmiąca piersiami, karmiąca. || Ztąd rzeczoznwie *Nutrix scil. femina*. Mamka, która karmi piersiami. *Ter.* *Priami notorum regia nutritrix*. *Virg.* t. j. królewska mamka. *Capra nutritrix Jovis*. *Ovid.* Roza mamka *Jowisza*. || Przenośnie, rola, grunt, ziemia, która żywi, karmi, żywicielka, karmicielka, np. *Jubae tellus leonum nutritrix*. *Hor.* *Nutrix Discordia belli*. *Claudian.* *Curarum maxima nutritrix nox*. *Ovid.* *Nutricem plebis romanae*. *Cato.* t. j. Sycylja karmicielka. *Nutrix Apulia*. *Hor.* t. j. ojczyzna. || *Nutrices* i. q. *mammae*. *Catull.* Mamki.

NŪTUS, *us*, m. (od *nuo*). Skinienie, nachylenie głowy, oznaczające cokolwiek. — *conferre loquaces*. *Tibull.* Dadź zrozumieć wyrazami znakami. || Wola, chęć, kaprys. *Ad nutum albo nutu alieijus*. *Cic.* Podług woli, chęci czyjej, na skinienie czyje. || *Id.* Waga przyrodzona rzeczom, ciężar, ciężkość; waga, przeważanie, przydając co do wagi. || *Val. Flacc.* Upad, upadek, ciało, które upada. || *Nutis oculorum*. *Plin.* Mrugi, migi. *Nutu respondere*. *Plin.* — *loqui*. *Gell.* Odpowiadać, mówić mrugając na kogo.

NUX, *nucis*, ż. (od *noceo*). *Ovid.* Orzech, leszczyna drzewo. || *Cic.* Owoc orzechowy. *Nucem frangere*. *Plaut.* Rozłamać orzech. *Nuces relinquere*. *Pers.* Porzucić fraszki, przestać być dziecinnym. — *sparge, marte*. *Virg.* Meż, rzucić orzechy, (był zwyciężać rzucać orzechy na młodzież w czasie wesela). || — *pontica*. — *avellana*. *Plin.* Orzech laskowy. — *graea*. *Id.* Migdał. — *basilica*, *julgans*. — *persica*. *Id.* Orzech włoski. — *aromatica*, *unguentaria*, *odorata*, *muscata*, *myristica*. Muszkatowa galia. — *castanea*. *Virg.* Kasztan, owoc. — *pinca*. *Mart.* Szyzka sosnowa. — *persica*. *Mart.* Brzoskwinia. || *Nux cassa*. *Hor.* Fraszka. || *Nucetum*, w przyp. drug. liczb. mnog., zamiast *nucum*. *Coeli*. *apud Charis.*

NY

NYCTĀLŌPA, *ae*, ż. (*νυκταλωπία*, też *νυκταλωπ*) i. e. *morbus nyctalopis*. Słabość wzroku, osłabienie wzroku, np. *ad nyctalopes abolendas*. *Marcell. Empir.*

NYCTALOPS, *opsis*, r. społ. (*νυκταλωπ*, *ωπος*). Który w nocy mało albo nie widzi, inaczej *lusciosus* zwany, słabość wzroku mający. *Marcell. Empir.* || Który w dzień mało, w nocy więcej widzi. *Theod. Prisci.*

NYCTEGRETOS, (US) albo **NYCTEGRETON**, (UM), i, ż. (*νυκτιγρετον*). Świątliczka roślina, która świeci w nocy. *Plin.*

NYCTELIA. Ob. **NYCTELIUS**. **NYCTELIUS**, *a*, um, (*νυκτελιος*). Przewizko *Bachusa*. *Nyctelius pater*. *Ovid.* || *Nyctelius latex*. *Sen.* t. j. wino. || *Nyctelia sacra*. t. j. *Bachusowe* święta, ofiary. *Serv. ad Virg.*

TOM II.

NYCTHEMĒRA, *ae*, ż. (od *νύξ* *νυκτός*, noc i *ήμερα*, dzień). Doba, przeciąg czasu na 24 godzin, słowo używane przez lekarzów.

NYCTHEMERUM, *i*, n. (*νύξ*, noc; *ήμερα*, dzień). Doba, dzień cały.

NYCTICŌRAX, *acis*, m. (od *νύξ*, *νυκτός*, noc i *κόραξ*, kruk). Kruk nocny albo sowa. *Hieron. Isidor.*

NYCTOSTRĀTĒGUS, *i*, m. (od *νύξ*, noc i *στρατηγός*, dowódzca wojska) t. j. dowodzący nocną strażą municpalności. *Arch. Charis. Pandect.*

NYMPHA, *ae* i **NYMPHE**, *es*, ż. (*νύμφη*). Właściwie panna młoda, oblubienica, pani młoda; ztąd młoda kobieta. *Tibull.* *Oebali Nympha*. *Ovid.* t. j. Helena. || Ztąd młoda pani, żona, małżonka albo dama. *Ovid.* || Też dama, kochanka. *Tibull.* || Muzy zwane *Nymphae Libethrides*. *Virg.* || Szczególnie u poetów *Nymfy*, są rodzaje bogiń, umysłowe stworzenia, morz, rzek, źródeł, lasów, gajów, drzew, gór, gdzie zwykli mieszkają, np. *Oreades*. *Nymfy* gór, *Dryades* albo *Hemadryades*. *Nymfy* lasów, *Nereides*. *Morskie* *nymfy*. *Najades* albo *Naiades*. *Wodne* *nymfy*. *Nympha Pencis*. *Ovid.* t. j. *Dafne*. *Nympha vocalis*. *Ovid.* t. j. *Echo*. *Nymphae crepitantes*. *Proper.* t. j. *Nymf* posągi, z których wytryska woda. *Nymphae* zamiast *lymphae*. *Proper.* t. j. wody. || *Nympha*. *Plin.* Młoda pszczoła. || Też osa, trzmiel, gies. *Plin.*

NYMPHAEA, *ae*, ż. (*νυμφαία*). Grzybień, wodna roślina. *Plin.*

NYMPHAEUM. Ob. **NYMPHAEUS**. **NYMPHAEUS**, *a*, um, (*νυμφαίος*). Tytający się *Nymf*, należący do *Nymf*, poświęcony *Nymfom*. || Ztąd rzeczoznwie. *Nymphaeus scil. fluvius*. *Plin.* Rzeka w *Lacium*. || Rzeka w *Mezopotamii*. *Ammian.* || *Nymphaeum scil. oppidum* albo *promontorium*. *Plin.* || Miasto w *Chersonesie Taureykim*. — *templum*. *Plin.* Kościół poświęcony *Nymfom*. || *Nymphaeum scil. aedificium, templum*. *Cod. Justin.* Kościół, świątynia. || Łazienka, kąpiel. *Cod. Theod.*

NYMPHARENA, *ae*, ż. Rodzaj drogiego kamienia. *Plin.*

NYMPHOMANIA, *ae*, ż. (*νυμφη; μανία*, szal, wściekłość). Popęd płciowy u kobiet aż do wściekłości podniesiony.

NYMPHON, *onis*, m. (*νυμφών*). Łoże małżeńskie albo pokój sypialny młodych małżonków. *Tertull.*

NYSA albo **NYSSA**, *ae*, ż. Miasto w szczególnej *Arabii*. *Diod. Sic.* || w *Rappadocii*. *Ptolem.* ztąd nazwany *Gregorius Nissenus* biskup. || — w *Lydi*. *Strabo*. || Miasto cenniejsze w *Indii* i góra poświęcona *Jowiszowi*, inaczej zowie się *Merus*, gdzie się urodził *był* *Bachus*. *Mela*.

NYSAEI, *orum*. Ob. **NYSAEUS**.

NYSAEUS (**NYSS**), *a*, um, (*νυσαίος*). Tytający się miasta albo góry *Nyza*, tam będący, albo do tego miasta należący, *Nizejski*,

np. *Hydaspes. Lucan.* || *Nysaei.* Mieszkańcy miasta Nyza w Lydii. *Cic.* w Indii. *Arrian.* || *Bachusowy.* np. — *palmes. Sil.* — *chori. Propert.* *Nysaea cacumina Gauri. Sil.* t. j. winne jagody.

NYSEIS, *idis*, ż. (*Νυσείς*). *Ovid.* Należący do Nizy miasta albo góry, *Bachusowy.* *Nyseides Nymphae. Id.* Nizejskie Nymfy.

NYSEIUS, *a, um*, (*Νυσείος*) i. q. *Nysaeus.* Ob. NYSAEUS.

NYSEUS, *ei i eos*, (*Νυσεύς*). Przewisko *Bachusa* od miasta albo góry Niza w Indii. *Ovid.*

NYSIACUS, *a, um*, (*Νυσιακός*). *Bachusowy.* należący do *Bachusa. Martian. Cap.*

NYSIGENA, *ae*, (od *Nysa* i *gigno*). Urodzony w Nyza. *Catull.* np. *Nysigenae Sileni. Id.*

NYSION, *ii, n*, (*νύσιον*). *Apul.* Bluszcz poświęcony *Bachusowi*.

NYSIUS, *a, um*, (*Νύσιος*) i. q. *Nysacus.* Nyzijski, należący do miasta Nyza. *Plin.* *Arnob.* || Przydomek *Bachusa. Cic.*

NYSSA, NYSSAEUS etc. Ob. NYSA, NYSAEUS etc.

NYSSOS, *i*. Miasto w Macedonii. *Plin.*

NYSTAGMUS, *i, m*, (*νυστάγμω*, mrugac). Spazmodyczne powiek ruszanie.

NYSUS, *i*. Karmiciel *Bachusa*, zastępca jego w królestwie Tebańskim.

O

O, w napisach często znaczy *Optimus*.

O,wołając *O mi Furni!* *Cic.* O mój *Furniuszu!* || *Tudzież* psk. życzenia. *O utinam!* *Ovid.* Oby! ażeby! bodaj! bodajby! || *Wykrzyknik.* *O vir fortis. Terent.* O człowieku męczny. *O fallacem hominum spes!* *Cic.* O mylna ludzka nadziejo! || *Wykrzyk* uzalenia. *O me perditum!* *Cic.* Zginałem! || *Tudzież* podziwiania. *O qualis facies!* *Juven.* O co za twarz! || *Gniewu.* *O tempora o mores. Cic.* O czasy, o obyczaje. || *Radości.* *O factum bene, beasti me!* *Terent.* Brawo, uszczęśliwiłeś mnie! || *Szyderstwa.* *O praeclarum custodem ovium. Cic.* O przeszliczny stróżu owiec. || *Witając kogo.* *O salve Pamphile!* *Terent.* Witam cię *Pamfilu!* || *O*, czasem się opuszcza, np. *hominem perditum, miserumque. Terent.*

OA

OAENĒUM, *i, n*. Miasto w Greckiej *Illirii*, też *Macedonii. Liv.*

OANUS, *i, m*. Rzeka w *Sycyllii*, niedaleko *Kamerina. Pindar.*

OARION, *ōnis*, m. i. q. *Orion. Catull.*

OARIUM, *i, n*, (*οἶον*, jaje). Jajecznik.

OASIS, *is, ż*, (*Ὠάσις*). *Ptolem.* Dwa miasta na pograniczu *Libii* i *Egiptu*, *magna i parva. Oasenus, a, um. Cod. Theod.* Tyżący się tych dwóch miast *Oasites, ae*. Należący do tych dwóch miast, np. — *nomos. Plin.* t. j. dystrykt.

OAXES albo OAXIS, *is, m*. Rzeka w *Rrecie. Virg.* || Ztąd *Oaxis, idis*. Należący do tej rzeki. *Varr.*

OB

OB, przyimek rządzi przyp. czwart. (*ἐν*). Dla. *Ob eam rem. Cic.* Dla tego. *Ob aliquod emolumentum. Id.* Dla jakiegoś korzyści. || *Ob rem*, zamiast *in rem. Terent.* || Czasem się kładzie *ob*, zamiast *pro. Ager oppositus est pignori ob decem minas. Terent.* Pole w zastawie za dziesięć minów. || *Ob*, zamiast *ad. Ob Trojam duxit exercitum. Fest.* Ku Troi poprowadził wojsko. *Ob os. Id.* Do ust. || Zamiast *de. Quid remoratur quasi ob industriam. Plaut.* Cóż bawi się jakby umysłnie? || Często się kładzie zamiast *ante. Mors, ob oculos saepe versata est. Cic.* Śmierć przed oczyma zawsze się snuła. || *Tudzież*, zamiast *in* albo *circum. Plaut.* || W słowach złożonych zachowuje swoje spółgłoskę przed samogłoską i spółgłoską, np. *obba, obduco, obloquor, obmutesco, etc.*

OBACERBO, *as, are*, (od *ob* i *acerbo*) i. q. *exacerbare. Fest.*

OBACERO, *as, are, i. e.* *obloqui atque alterius sermonem moleste impedire.* Przeszkadzać, przerywać komu mowę. *Paul. ex Festo.*, zatem od *ob* i *acero, are*, od *acus, eris*.

OBAEMULOR, *aris, ari*, (od *ob* i *emulor*). Pobudzać, wabić, pociągać, nęcić, drażnić, zaczepić, rozniewać. *Tertull. Fulgat. Deuter.*

OBAERATUS, *a, um*, (imsl. od *obacero, are i. e.* *ab aere obacrat*). Oddłużony. *Liv. Suet. Tac.* — *plebs. Liv.* || *Oberat*, rzeczow. Dłużnik. *Oberat* suos eodem conduct. *Caes.* t. j. swoich dłużników.

OBAERO, *as, are*, (od *ob* i *aes scil. alienum* albo od *aero, are*). Zadłużyć się, być dłużnym. Ztąd *Obaeratus, a, um*.

OBAGITO, *as, are*, (od *ob* i *agito*) i. e. *agito, exagito. Enn. ap. Non.*

OBAMBULATIO, *ōnis, ż*, (od *obambulo*). Przechadzanie się, chodzenie na przechadzkę, na spacer w jakimś miejscu. *Auct. ad Her.*

OBAMBULO, *as, avi, atum, are*, (od *ob* i *ambulo*). Przechadzać się, spacerować, np. — *ante vallum. Liv.* — *in herbis. Ovid.* — *muris. Liv.* *Gregibus obambulabat lupus. Virg.* || Też z następ. przyp. czwart. np. *gymnasia. Suet.*

OBARATOR, *ōris, m*, (od *obaro, are*). Który zaorywa, poorywa. *Serv. ad. Virg.*

OBARDESCO, *scis, si, scēre*, (od *ob* i *ardesco*). Zapalić się, wspanąć, rozpalic się, np. *Obarsit. Stat.*

OBARENI, *orum*, (*Ὠβαρηνοί*). Naród w Armenii. *Steph. Byz.*

OBARESCO, *scis, rui, scēre*, (od *ob* i *aresco*). Suchem, oschłem stawac się, stawac się suszą, posuchą, np. — *membrana. Lactant.*

OBARMATUS, *a, um*, (imsl. od *obarmo*). Ob. OBARMO.

OBARMO, *as, avi, atum, are*, (od *ob* i *armo, are*) i. q. *armare*. Ubroić kogo. *Hor. Anson.* || Ztąd przenosić, przygotować, uszykować, ubroić. *Apul.*

OBARO, *as, avi, atum, are*, (od *ob* i *aro, are*). Oborywać, zaorywać, przeorywać, np. *obarassent, quidquid herbidi est. Liv.*

OBATER, *tra, trum*, (od *ob* i *ater*). Czarny, czarnawy, zarywający na kolor czarny. *Plin.*

OBATRESCO, *scis, scēre*, (od *obater* albo od *ob* i *atreseo*). Czarnieć, szczernieć, stawać się czarnym. *Jul. Firm.*

OBATUS, Ob. OBATUS.

OBAUDIENTIA, *ae, ż*, (od *obaudio*). Posłuszeństwo. *Tertull.*

OBAUDIO, *is, iui, iū, itum, ire*, (od *ob* i *audio*). Słuchać, być posłusznym. — *aliquid. Apul.* || Też bez przyp. *truce, ap. Adum non obaudiit. Tertull.* t. j. nie był posłusznym, nie usłuchał.

OBAURATUS, *a, um*. Pozłocony, np. *soccis obauratis. Apul.* Imsl. od *Obauro, are*.

OBAURO, *as, are*, (od *ob* i *auro, are*). Pozłocić, ztąd *Obauratus, a, um*.

OBBA, *ae, ż*, (*Scalig. obbibba* od *obbibba*). Naczynie do picia, rodzaj kufła. *Varr. ap. Non. Prisci. Plin.* || *Ber*, gatunek podlegszego prosa, *panicum*, które zowią *cum longissima pedali obba*, ponieważ jest takiego kształtu.

OBBAUTUS, *a, um*, imsl. od *obba, are, i. e.* *instruere aliquid obba*. Mający kształt nakształt kufła, ztąd — *cassides. Apul.* t. j. zrobione nakształt kufła. *Ed. Oudendorp. ma ovatae.*

OBIBBI, *is, bibi, bibitum, bēre*, (od *ob* i *bibo*). Pić, przedko pić, wypić. *Cic. Venenum obibisset. Ed. Ernest.* ma *obduxisset.*

OBBLATERATUS, *a, um*, (imsl. od *oblatero, are*). Ob. OBBLATERO.

OBBLATERO, *as, avi, atum, are*, (od *ob* i *blatero, are*). Gadać, bajać, paplać, świegotać, bredzić, np. *his et aliis affantibus frustra obblateratis. Apul.*

OBBRUTESCO, *scis, tui, ēre*, (od *ob* i *brutesco* albo od *ob* i *brutus, a, um*). Nieczułym, nieużytym, twardym, bezrozumym stawać się, stracić rozum. *Lucr. Prudent.* *Non possum verba facere, obbrutui, i. e. obstupui. Afran. ap. Fest.*

OBCAECATIO albo OCCAECATIO, *ōnis, ż*, (od *obcaeco, are*). Osłepienie, ztąd przykrycie, osłona, np. mówiąc o brzonżowaniu, o włożeniu, *ocatio occaecatio est. Sever. ap. Non.* *Occaecatio ab occaecatis seminibus. Cic.* t. j. od zabronowanych nasion.

OBCAECATUS albo OCCAECATUS, *a, um*, (imsl. od *obcaeco* albo od *ocaeo, are*). Osłepiony, ślepym uczyniony, pozbawiony oczu. || *Przenosić*. — *cupiditate. Cic.* Osłepiony chciwością. || *Obcaecatum semen. Cic.* Zabronowane nasienie.

OBCAECO albo OCCAECO, *as, avi, atum, are*, (od *ob* i *caeco, are*). Osłepić, ślepym uczynić, ztąd jakoby ślepym uczynić, który nie może widzieć w pewnym czasie, np. — *hostem pulvere. Liv.* || Ciemnić, ponurzyć, posępnie uczynić, zaćmić, zasepić, zachmurzyć. *Caligo occaecaverat diem. Liv.* t. j. mgła zaćmiła dzień. || *Przenosić*. — *animos. Liv.* Zasłepić umysły. — *orationem. Cic.* Zaćmić mowę. *Obcaecati cupiditate. Cic.* || Też głupim, nierozsądnym, nieczułym, nieużytym, twardym uczynić. *Timor obcaecaverat artus. Virg.* || Pokryć, niewidzialnym, niewidomym uczynić. *Terra semen occultum cohibet. Cic.* t. j. zabronowane nasienie. — *fossam. Colum.* Zasypanie rów.

OBCAEDES, *is, ż*, (od *ob* i *caedes*) zamiast *caedes*. Zabójstwo, np. *Ohe jam satis! nolo obcaedes. Plaut.* t. j. rozlew krwi.

OBCALESCO albo OCCALESCO, *scis, iui, scēre*, (od *ob* i *caleo*) i. q. *caleo*. Rozgrzać, rozpalić, zapalić. *An tumor jam etiam obcauerit. Cels.* t. j. nabrzmiałość, puchlina czy się rozpalila, lepiej jednak *obcauerit. Ob. Obcauerit.*

OBCELLATUS albo OCCALLATUS, *a, um*. Nieczuły, nieużyty, twardy, gruboskórny, np. — *fauces. Sen.*

OBCALESCO i OCCALLESCO, *scis, iui, scēre*, (od *ob* i *callesco* od *calleo*). Stać się twardą skórą, grubą, nieczułą, stać się twardym, twardnieć, okamieć, np. *latera occalluere plagis. Plaut.* *An tumor jam obcauerit. Cels.* t. j. czy puchlina stała się twardą. || *Przenosić*, stać się nieczułym, nieużytym, twardym, np. *jam prorsus occallui. Cic.* *Longa patientia obcallui. Plin.* *Sic mores obcalluere. Colum.*

OBCELLO albo OCCALLO, *as, are*, (od *ob* i *callum s. callus*). Czynić twardą skórę. || Ztąd *Obcellatus, a, um*. Ob. *Obcellatus.*

OBCELLUS, Ob. OCCANO.

OBCANTATUS, *a, um*, (imsl. od *obcantato, are*). Ob. OBCANTO.

OBCANTO albo OCCANTO, *as, are*, (od *ob* i *canto*). Zaczarować, oczarować. — *aliquem. Paul. Sentent.* *Mulier obcantata. Apul.* || *Śpiewać. Ob. Occento.*

OBCENDO, *is, ēre, i. q.* *adecendere*. Spalić. Ob. OBCENSUS.

OBCENSUS, *a, um*, i. q. *adecensus, combustus*. Spalony. *Omnes occisi obeensique sunt. Enn. ap. Fest.* Imsl. od *Obeendo*.

OBCINO, Ob. OCCINO.

OBCLAUDO, *is, ēre*, (od *ob* i *claudio*) i. q. *occludo*. Zamykać, np. — *aditum. Cod. Theod.*

OBCECO albo OBCECO, OCCOECO etc. Ob. OBCECO.

OBCECO, *as, are*, (od *ob* i *coeno, are*) i. q. *coeno*. Wiecezować, np. *de lumbo obcoenabis. Plaut.*

OBCECO, *as, are*, (od *ob* i *culco, are*). Odeptać, depecać otłoczyć. *Cato.*

OBDENSATIO, *ōnis, ż*, (od *obdenso, are*) i. q. *densatio*. Stężenie, np. — *cutis. Coel. Aur.*

OBDŪTUS, *a, um*, (imsl. od *obdo, ere*). *Flor.* Zamknięty, zaparty. *Domus obdita seris. Apul.* Dom zamknięty na klucz. || *Apul.* Otoczony, obwinięty, okryty.

OBDU, *is, idi, itum, ere*, (od *ob i do*) *i. e. facio. Terent.* Zapierać. — *pessulum ostio. Id.* Zamknąć drzwi na rygiel. — *ceram auribus. Sen.* Zatkąć uszy woskiem. || *Spoic co, złączyć, zrzucić co, dadz, np.* — *nulli malo latus apertum. Hor.* t. j. dadz, uczynić co komu. || *Złączyć, połączyć, albo zatknąć, utkwieć, np.* — *capillos in mutuos nexus. Apul.*

OBDORMIO, *is, iui, itum, ire*, (od *ob i dormio*). Spać, usypiać, zasypiać, np. *ne, quem obdormire volumus, excitare postea non possumus. Cels.* Ob. *Obdormisco.*

OBDORMISCO, *scis, mivi, mītum, ire*, (od *obdormio*). Zasnąć, usnąć, np. *quid melius, quam in mediis vitae laboribus obdormiscere? Cic.* *Endymion obdormivit. Cic.* *Obdormivisse ebrium. Plaut.* *Testudines in aqua obdormiscere. Plin.*

OBDŪCO, *cis, xi, ctum, cere*, (od *ob i duco*) zamiast *adduco*. Przywodzić, doprowadzić, np. — *exercitum ad oppidum. Plaut.* t. j. przyprowadzić do miasta. || *Oblepić, oprowadzić czym wokół. — crustum. Plin.* Zastrupić, strupem zakryć, zasklepić, albo skorupą zamknąć. — *rubiginem. Plin.* Zardzewieć, rdzą zapuścić. — *cicatrice. Col.* Zagoić ranę. — *vela. Plin.* J. Zaslonic firanki. — *castra vallo. Flor.* Oszanować, okopać, szansem osypać obóz. || — *callum dolori. Cic.* Odrętwieć, odholać. || — *frontem, vultum. Quint.* Zasepić czoło. || Zamknąć, zapierać. — *ostium. Petr.* — drzwi. || Nabawić, sprawować, rodzić. — *torporem. Plin.* Zdrętwiałości nabawić, odrętwieć. || — *rebus tenebras. Cic.* Zaćmić co. || *Whiac co komu do głowy. — rem alicui. Cic.* Dzień przepędzić. *Obdixi posterum diem. Cic.* Nazajutrz dzień strawiłem. || *Sen.* Wypijać. || — *oculos. Petron.* Zaslonic oczy.

OBDŪCTIO, *ōnis, ōis, ōis, ēre*, (od *obduco*). Przywiedzenie. || Zaslonicie. || Zawicie, zawiązanie, nakrycie, np. — *capitis. Cic.* — *capitum. Arnob.*

OBDŪCTO, *as, are*, (częstotl. od *obduco*) *i. q. obduco*. Tu albo dokąd prowadzić, np. — *in aedes. Plaut.*

OBDUCTUS, *a, um*, (imsl. od *obduco*). Zakryty, zasloniony. — *vultus. Ovid.* *Obducta frons. Hor.* Twarz, czoło zaslonione. — *vela. Plin.* J. Zaslonicie firanki. — *folia lanugine. Plin.* Liście okryte puchem roślinnym. || — *longo temporum tractu. Sen. p.* Pograżony w długiej przestrzeni czasu. *Obductae fores. Sen. p.* Drzwi zamknięte. *Obductam cicatricem reficere. Cic.* Zagojona ranę odnowiać.

OBDŪLCO, *as, are*, (od *ob i duleo, are*). Słodzić, osłodzić, słodkiem uczynić. *Coel. Aurel.*

OBDURATIO, *ōnis, ōis, ōis, ēre*, (od *obduro*). Ztwardzenie, ztwardziałość, zakamialość, nieczulość, nieczytyłość. *Augustin.*

OBDURATUS, *a, um*, (imsl. od *obduro*). Stwardniały, nieczuły, nieczyty. *Martian. Capit.*

OBDŪREFACIO, *is, cere*, (od *obduro i facio*) *i. q. obduro. Non.* Ztwardzać, twarzym uczynić.

OBDŪRESCO, *scis, rūi, scēre*, (od *ob i duresco*). *Cato.* Twardzieć, twarznąć, stwardniać, twarzym się stawać. || *Cic.* Bydź nieczułym. *Obduruit. Id.* Stwardniał, nie ma czulości, odrętwiał. — *animus ad dolorem novum. Id.* Stwardniał mój umysł na nowe smutki. || — *in patientia. Id.* Cierpliwym się stawać. *Nam et docilior sunt ingenia (puerorum) priusquam obdurerunt. Quintil.*

OBDŪRO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i duro, are*). *Col.* Stwardniać, twardzieć, twarżem czynić. || *Plaut.* Trwać statecznie. || *Hor.* Upierać się na co, iść na przekór. || *Obdurari. Cic.* Stać się cierpliwym. || *Bier. quare obduretur hoc triduum. Cic.* t. j. dotrwać, przetrwać, bydź cierpliwym, znośnym.

OBDŪRENS, *tis, r. współ.* (imsl. od *obedio, ire*). *Cic.* Posłuszny, uległy. — *dicto. Plaut.* — rozkazom. || *Obedientissima quocunque in opere fraxinus. Plin.* Jesion bardzo przydatny do wszelkich robot. *Sall.* || *Niewolnik, poddany.*

OBDIENTER, *psk.* (od *obediens*). Posłusznie, ulegle, chętnie, ochocho, rad, np. — *imperata facere. Liv.* — *facere adversus aliquem. Liv.* t. j. chętnie, ochocho. *Nihil obedientius fecerunt, quam ut. Liv.* *Obedientissime. Augustin.*

OBDIENTIA, *ae, ōis, ēre*, (od *obediens*). Posłuszeństwo. *Cic.* — *imperiorum. Plin.*

OBDŪIO, *is, iui, itum, ire*, (od *ob i audio*, więc zamiast *obaudio*). *Cic.* Bydź posłusznym, uległym, słuchać, ulegać. — *alicui ad verba. Id.* Wykonywać do joty czyje rozkazy. || *C. Nep.* Słuchać czyjej rady. — *tempori. Cic.* Stosować się do czasu. || *Przenosić. Plin.* Bydź powolnym, giętkim.

OBDŪO, *is, ēdi, esum, ēre*, (od *ob i edo*). Jeść, objadać, pożyć, ożerać. *Imsl. obesus, a, um.* Zjedziony, strawiony, pożarty. *Ob. Obesus, a, um.*

OBELISCOLYCHNIUM, *ii, n.* (ὀβελισκο-λύχνιον) *Quint.* Obelisk, u którego wierzchołku latarnia. || Latarnia wojskowa noszona na długim dragu.

OBELISCUS, *i, m.* (ὀβελισκος, zdrobn. od ὀβελός). Rozeń albo spis, włócznia, grot. || *To, co jest podobnym do włóczni, spisy.* || Obelisk, piramida. *Plin. Ammian.* || Różny pączek. *Auson.* || Figura malej spisy, czyli znaczek przypiskowy w księgach. *Augustin.*

OBELUS, *i, m.* (ὀβελός). Rozeń albo spis, grot albo figura podobna do grotu wyrażona w księgach. *Hieron. Isidor.* || *Ztąd pone obelos igitur, spuriorum stigmata vatum. Auson.*

OBEŪO, *es, iui, często ii, itum, ire*, (od *ob i eo*) zamiast *adeo*. Opaść co, otoczyć, okrążyć. *Obit limbus chlamidem. Ovid.* Obłoga plaszczy otacza. *Quem fulva leonis pellis obit totum. Virg.* Którego dywtyk żółty ze lwiej skóry całego kryje. *Buxo similis ora pallor obit. Ovid.* Złaz jak bukszan błednieje. *Obitur aqua campus. Id.* Woda oblewa pole. *Obit aliquem flamma. Cic.* Ogarnia kogo płomien. || *Zwiedzać, obchodzić, objeżdżać, krażyć. — colonias. Cic.* Zwiedzić osady. — *pedibus regiones. Id.* Obchodzić kraje. — *euenus. Id.* Łazić po ucztaeh. — *oculis exercitum. Plin.* J. Obejrzyć wojsko. — *oratione. Cic.* Przebiegać mową. || *Sprawować. — consulis munus. Liv.* — urząd konsula. — *per se omnia. Caes.* Odprawować, czynić wszystko przez się. || *Plin.* J. Stawać u prawa. — *diem. Cic.* Stawić się na dzień naznaczony. — *vadimonium alicui. Id.* Stawać u sądu na dzień naznaczony za kogo. *Obeunt plures competitores. Id.* Stawa wielu spółubiegających się. || *Lucr.* Przychodzić, nadejść. || — *bella. Liv.* Czynić wyprawy wojenne. — *pericula. Liv.* Narażać się na niebezpieczeństwa. || *Uplywać. Obeunt tres noctes. Plaut.* Przeszły trzy noce. || *Obire diem. Hor.* — *supremum. C. Nep.* — *suum. Sulp.* ad *Cic.* Zycia dokonać. — *morte repentina. Suet.* Umrzeć nagle. || *Obeunt sidera. Plin.* Zachodzą gwiazdy. || *Zachodzić, niewidzialnym stawać się. Lucr.* Ztąd zajądź, zachodzić jako gwiazdy, słońce. *Cic. Lucr.*

OBEQUITO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i equito*). Przejeżdżać się często tam i ówdzie na koniu, harcować tam i sam, na koniu biegać. — *castris. Liv.* Objężdżać obóz. — *agmen. Curt.* — *rotę, hufce. — stationibus hostium. Liv.* Wyjeżdżać na koniu dla rozpoznania stanowisk nieprzyjacielskich.

OBERRO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i erro, are*). Błąkać się tam i sam, tulać się tu i ówdzie, bujać się, np. — *in domibus. Plin.* *Oberrant tentoriis. Tac.* *Oberrantes rini. Curt.* *Mihi monstrum oberrat. Sen.* t. j. stawia przed oczyma. || *Ztąd Oberratus, a, um. Apul.* || *Błądzić, mylić się, wykraczać, np. chorda qui semper oberrat eadem. Hor.* t. j. błądzi, myli się grając na instrumencie strunowym.

OBESECT (zamiast *Obescit*) *i. e. oberit vel aderit. Fest.*

OBESEO, *scis, scēre*, (od *esca*). Tuczyc, karmić, np. *obescant avem. Colum.*

OBEŚITAS, *ātis, ōis, ēre*, (od *obesus, a, um*). Tłustość, otyłość, grubość, np. *ciał albo podobnych do ciał, np. — hominis. Suet.* — *ventris. Id.* — *corporis. Colum.* || *Przenosić o drzewach, np. laborant arbores fame, eruditae, etiam obesitate. Plin.*

OBEŚO, *as, avi, atum, are*, (od *obesus, a, um*). Tuczyc, karmić, wypasać, np. *obescant avem. Colum. Ed. Schnejder* ma *obescant*.

OBEŚUS, *a, um*, (imsl. od *obedo*). Zjedziony, strawiony, pożarty. *Sever. in Actn.*

|| *Chudy, suchorlawy. Gell.* || *Otyły, tulo-wity, tłusty, np. corporatura corporis debet esse non adipibus obesa. Colum.* || *Glupi, nierozsądny, np. juvenis naris obesae. Hor.* — *mens. Auson.* || *Leniwy, opieszaly, gnuśny, nieczynny, np. apes somno moriuntur obeso. Sulpic. Sat.*

OBEEX, (zamiast *Obiex*), *objicis i obicis, m. ōis*, (od *objicio*). Obertel, zasuwka u drzwi, rygiel, zapora, np. *obicies portarum. Ter.* *Portas obice claudere. Ovid.* || *Tama np. morz. Virg. Claudian.* || *Przeszkoda, zawa-da, tama, np. obices viarum. Liv.* *Commorandum est mihi apud hanc obicem i. e. apud ancillam hanc, quae me remoratur. Plaut.*

OFFERO, OFFICIO cet. Ob. OFFERO, OFFICIO cet.

OFFIRMATE albo **OFFIRMATE**, *psk.* (od *offirmatus, a, um*, imsl. od *offirmo, are*). Zawzięcie, uporcewicie, krnąbrnie, zaciętym sposobem, sztywnie, krzepko, mocno, tego, np. — *resistere. Sen.*

OFFIRMATUS, *a, um*, (imsl. od *offirmo, are*). Zawzięty, uporcewity, krnąbrny, zacięty, stały, stateczny, trwały, wytrzymały, np. — *animus. Plaut.* *Voluntas obstinatio. Cic.*

OFFIRMO i **OFFIRMO**, *as, avi, atum, are*, (od *ob i firmo, are*). Mocnem, krzepkiem, trwałem, stalęm, statecznem czynić, umocnić, utwierdzić, utrwalić, obwarować, przymocować, fortyfikować, np. — *fores per-tica. Apul.* t. j. zamknąć, zaryglować, ry-glem założyć. — *animum suum. Plaut.* t. j. bydź stałym na umyśle. — *se. Ter.* Umo-cnić się.

OFFRENATUS, *a, um*, (imsl. od *obfreno, are*). Ob. OFFRENO.

OFFRENO, *as, are*, ztąd *Obfrenatus*. Ob. OFFRENO, *Obfrenatus*.

OFFUNDO, *ere*. Ob. OFFUNDO.

OFFUSCATIO (OFFUSC.), *ōnis, ōis, ēre*, (od *obfusco, are*). Zaciemnienie. || *Ztąd przenosić, np. — deorum. Tertull.* t. j. upodlenie, po-niżenie bogów.

OFFUSCO i **OFFUSCO**, *as, are*, (od *ob i fusco, are*). Zaciemnić. || *Ztąd przenosić. — justitiam. Tertull.* — *aliquem, np. ut quis obfusceatur i. e. ignominia adficiatur. Id.*

OFFUTURUS, *a, um*, imsl. od *Obsum*. Ob. OBSUM.

OBBANNIO i **OGGANNIO**, *is, iui i ii, itum, ire*, (od *ob i gannio*). Szczekać na kogo, np. — *aliquid alicui ad aurem. Ter.* — *in aurem. Apul.* Nabijać komu lada cęm uszy, szeptać do ucha. *Talibus obgannitis sermonibus. Apul.* t. j. świegotać, paplać, bając, pleść, dyskurować, gadać, świegotać, bredzić.

OBBERO albo **OGGERO**, *ris, essi, estum, gerere*, (od *ob i gero*). Zaniesć, odnieść tam. || *Dadz tam, wydadz tam, podadz, dadz, np. — alicui osculum. Plaut.* *Dadz po-calowanie, pocałować. Amor amarum oggerit. Plaut.* t. j. daje.

OBHAEREO, es, si, sum, rēre, od ob i haereo). Zawiesić gdzie, przywiązać, uwieźnąć, ugrzęznąć, np. *obhaerentem vado. Suet.*

OBHAERESCO, seīs, si, sum, scēre, (od ob i haereseo). Wieźnąć, przylgnąć gdzie, uwieźnąć, ugrzęznąć gdzie, np. *Obhaesit flumine. Lucr. Lacinia ei obhesit. Suet.* || Zład przenosić, *utrisque pecunia sua obhaesit. Sen. t. j.* obojga przykleili serca do piciniedzy. || *Obhaesi* pospolicie od *obhaereseo*.

OBHERBESCO, seīs, scēre, (od ob i herbesco) i. e. *herbam increscere. Fest.*, podobno in *herbam crescere*. Chwascić, zachwascić, chwastem zarastać.

OBHORREO, es, ēre, (od ob i horreo) i. q. *horreo*. Strasznie wyglądać. *Plin.*

OBJACEO, es, ūi, cōre, (od ob i jaceo). Leżeć co przed, przy, u, np. *saxa obiecta pedibus. Liv.* Kamienie leżące przy nogach albo przed nogami. *Meridie Egyptus obiect. Tac. t. j.* — leży ku południowi. *Insula obiacens. Plin.* Wyspy leżące. *Mortis thesauri obiacent. Enn. ap. Fest. t. j.* — leża.

OBJECTACULUM, i, n. (od *objecto*, are) *Farr.* Tama, zawada, przeszkoda. || Zastłona. || Stawidło u młyn, u upustu stawów, sadzawek zastawnik. *Farr.*

OBJECTAMENTUM, i, n. (od *objecto*, are) Zarzut, wyrzut, przymówka, np. *non tam criminis iudicio, quam objectamenta iurgio prolata. Apul.*

OBJECTATIO, ōnis, ō. (od *objecto*, are) i. q. *objectio*. Zarzucanie, wyrzucanie komu co na oczy. Porzucenie tam przed czem. || Zarzut, wyrzut, przymówka. *Caes.*

OBJECTATUS, a, um, (imsl. od *objecto*, are). Zarzucany, wyrzucany na oczy. *Apul.*

OBJECTIO, ōnis, ō. (od *objectio*). Przyprawianie, przymocowanie jakiej rzeczy dla zamknięcia, albo o podał trzymanie powściągnięciem. *Arnob.* || Wyrzut, wymówka. *Tertul.*

OBJECTO, as, avi, atum, are, (częstotl. od *objectio*) i. q. *objectio*. Stawiać przeciwko czemu co, postawić na przeciwko, stawić, postawić dokąd, wystawić, narazić, np. — *caput periculis. Virg.* — *aliquem periculis. Sall. t. j.* narazić kogo na niebezpieczeństwa. — *aliquem dolo et casibus. Tac.* *Non pudet pro cunctis unam obiectare animam. Virg.* — *moras. Hor.* Zrzadzić zwłokę, byż przyczyną zwłoki. || Wyrzucać, wymiatać co komu na oczy. — *alicui inopiam. Plaut.* — *crimen inopudicitiae. Tac.* — *alicui probrum. Cic.* || Z następ. tryb. bezokol. np. *mihi obiectent lenocinium facere. Plaut.* || Nieprzyjemnie mówić co komu, np. *cave illis obiectes cet. Plaut. t. j.* straż się zarzucać co komu. || Wdawać się w co, natrącać się, narażać, np. — *se periculis. Sall.* — *caput periculis. Virg.*

OBJECTUS, us, m. (od *objectio*). Stawienie przeciwko czemu co, postawienie na przeciwko, nadstawienie co na przeciwko,

położenie, leżenie na przeciwko, np. — *terrac. Plin.* *Insula portum efficit objectu laterum. Virg. t. j.* wpuszczeniem boków ziemi do morza. || Przedmiot, obiekt, widok, objaśnienie, zjawisko, rzut oka, poglądanie, patrzenie na co, np. *repentino objecto viso. Nep. t. j.* nagle pokazałem się.

OBJECTUS, a, um, (imsl. od *objectio*). Na przeszkodzie, na zawadzie stojący, tamę czyniący. *Objecta utilitas. Cic.* Zdarzenie korzystne przypadkiem trafiające się. *Objectae vallo munitiones. Liv.* Waleń opasane twierdze. || *Caes.* Naprzeciwko leżący. || Narazony, wystawiony. — *fortuna. Cic.* Wystawiony na koleje fortuny. || *Cic.* Zarzucony, zadany. || *Objecta, ōrum.* Zarzuty, zarzucone występkę. — *diluere. Quint.* Zbić zarzuty.

OBJEX (zamiast *obex*), jicis. Ob. **OBEX**.

OBJI, ōrum, i. e. *mortui*. Umarli, zesłi z tego świata. *Objis libatio profunditur. Apul. t. j.* wylewają ofiary umarłym. || Zład *obitus, a, um*, używa się zamiast *mortuus*, i *obitum* zamiast *mortuorum. Apul.*

OBJICIO, is, ēci, ectum, jicere, (od ob i jacio). Rzucić co przed kim, dawać. — *cibum porcis aut canibus. Farr.* Rzucić jadło wieprzom albo psom. — *parricidae corpus feris. Cic.* Porzucić ciało ojcobójcy na pożarcie zwierzętom. — *offam cerbero. Virg.* Rzucić płacek cerberowi. || *Objicere glebam. Fest.* Pogrześć umarłego. || Przenosić. Sprawić. — *laetitia. Terent.* Sprawić radość. — *religionem. Plaut.* Czynieć komu szkrupul. — *cupiam mentem. Liv.* Wrzucić co komu do myśli. — *lucrum. Plaut.* Dać co komu zyskać. — *solicitudinem. Id.* Nabawić troskliwości. — *terrorem hosti. Liv.* Zastraszyć nieprzyjaciela. — *spem. Id.* Czynieć otuchę. — *furorem. Cic.* Sprawić szaleństwo. || Wydawać siebie albo kogo na niebezpieczeństwo. *Objeci meum caput. Cic.* Naraziłem moje życie. — *se telis hostium. Id.* Narażać się na pociski nieprzyjaciół. || *Cic.* Wdąć się w co, wystawić siebie na co. || Zakładać się czem, zastawiać się. — *telum, clypeum. Virg.* Zastawiać się pociskiem, tarczą. — *carros pro vallo. Caes.* Oszanćować się laborem. — *portas. Virg.* Zatarasować bramy. — *morem alicui. Plaut.* Przewlekłać komu. || *Plaut.* Wyrzadzić co komu. || Przenosić. Wymiatać co komu na oczy, zarzucać co sromotnego, oskarżać. *Objicere quippiam in aliquem. Cic.* Zadawać co komu. — *alicui ignobilitatem. Cic.* Zadawać komu nieszlachectwo. || Bier. *Objicitur. Ovid.* || *Objicem*, zamiast *objiciam. Plaut.* || *Objicio*, zamiast *objicio. Lucan.*

OBINANIS, e, ptnk. Ob. **INANIS**.

OBINUNT, i. e. *obeunt. Fest.*

OBIRASCOR, ōris, sei, dep. (od ob i irascor). Gniewać się. — *alicui. Sen. Apul.* || Też bez przyp. trzec. , np. *impendio commoveantur et obirascuntur. Apul.*

OBIRATIO, ōnis, ō. (od *obiratus*). Gniew, gniewanie się na kogo. *Cic.*

OBIRATUS, a, um, (od ob i iratus, też od *obirascor*) i. q. *iratus*. Rozgniewany, np. — *alicui. Sen.* — *fortuna. Liv.*

OBITER, psk. zamiast *ob iter* i. e. in itinere. Jakoby przechodząc, przemijając co, z lekka czego się dotykając, np. *obiter leget. Juvenal. t. j.* z lekka, powoli. || Przy zdarzonej okazji, za powodem. *Plin.* — *ducere aliquid. Id.* *Obiter dictum sit. Plin.* || Zaraz, natychmiast, w przedkim czasie. *Apul. Quintil.*

OBITUS, us, m. (od *obeo*) i. q. *aditus*. Dojście, przystęp, wstęp, nawiedzenie, odwiedzin, wizyta, np. *fit voluptati obitus tuus. Ter. t. j.* wizyta, odwiedzin. || Objazd, objazdka, przewędrowanie. *Apul.* || Zachod np. gwiazd, słońca, księżyca. *Cic. Virg.* || Zniszczenie, zniszczenie do szczętu, np. *omnium i. e. omnium rerum. Cic.*, *eorum (Teutonorum) obitum. Caes. t. j.* klęska, porażka, pogrom Teutonów przez Maryusza. || Śmierć, zgon życia. *Post obitum occasumque nostrum. Cic. t. j.* po śmierci, po naszym zgonie. || Też gwałowna śmierć, np. na wojnie. || *Post obitum nostrum. Cic. t. j.* po wygnaniu naszym. || Zarządzanie, zawiadowanie, zarząd, sprawowanie, uławnienie, podejmowanie się jakiej rzeczy. *Tertull.*

OBITU, a, um, (imslów od *obeo*). *Cic.* *Obita morte. Cic.* Po śmierci. || *Obitus. Prisci.* Który umarł.

OBJURGATIO, ōnis, ō. (od *objurgo*). Łajanie, burka, burezenie, łajanka, przestroga, przygana, nagana. *Cic.* — *sui. Quintil.*

OBJURGATOR, ōris, m. (od *objurgo*). Napominacz, który napomina, przygania, nagana. *Cic.*

OBJURGATORIUS, a, um, (od *objurgo*). Strofujać, przyganiający, np. — *epistola. Cic.* Przyganiający list. — *verba. Gell.* — *clamor. Ammian.*

OBJURGATUS, a, um, (imsl. od *objurgo*). Coł. ad *Cic.* Strofowany, łajany.

OBJURGITO, as, are, (częstotl. od *objurgo*). Łajać, burezić, przyganiać, naganiać. *Plaut.*

OBJURGO, as, avi, atum, are, (od ob i jurgo). Łajać, burezić, przyganiać, naganiać. — *aliquem. Cic. Phaedr.* — *aliquem in aliqua re. Cic.* — *de aliqua re. Id.* || Wytkać, wymawiać komu co. — *verecundiam alicuius. Cic. t. j.* ganić, przyganiać, naganiać. || Też z podwójnym przyp. czwart., np. *Objurgare pater haec me. Plaut. i. e. propter haec.* || Upominać, napominać, np. *objurgas me, ut sim firmior. Cic.* || Przestrzedz, przestrzegać, odradzać. *Plaut.* || Cwiczyć, karać, strofować, np. — *aliquem verberibus. Sen.* — *colaphis. Petron. t. j.* pieścić. — *ferulis. Suet.* — *flagris. Id.* — *solca. Pers. t. j.* karać sandałem, trzewikiem. *Sestertio centies objurgandus. Sen. i. e. multandus.*

OBJURO, as, are, (od ob i juro, are) zamiast *juro, adjuro. Fest.*

OBIUS, a, um. Ob. **OBIU**.

OBLANGUEO, es, ūi, gnere, (od ob i languo) i. q. *languo*. Ob. **OBLANGUESCO**.

OBLANGUESCO, seīs, qui, scēre, (od ob i languo, albo też od *oblangueo*). Słabieć, stawać się słabym, mdłym, wątłym, zmordować się, sfatygować się, osłabieć, np. *literae oblanguerunt. Cic.*

OBLAQUEATIO, zamiast *ablaqueatio*. Ob. **ABLAQUEATIO**.

OBLAQUEO, as, avi, atum, are, od *latus* (zamiast *oblatus*, are) t. j. około korzeni winnych macie i drzew porobić włęsłości, wydrążenia dla ścięku wody. *Colum.* *Oblaqueare* zamiast *ablaq.* Ob. *Ablaqueo*. || Od *laqueus*. Obwinać, obwijać, otoczyć, opasać, objąć, ogarnąć, osadzić, oprawić, np. — *gemmas argento. Tertull.*

OBLATICIUS albo **OBLATICIUS**, a, um, (od *offero*). To, co się ofiaruje albo na ofiarę daje, np. — *impendium. Sidon.* — *aurum. Cod. Theod. t. j.* dobrowolny dar, podarek.

OBLATIO, ōnis, ō. (od *offero*). Ofiara, ofiarowanie, przynoszenie na ofiarę, dobrowolne dawanie albo wyświadczenie, np. — *honorum. Eumen. Ulpi. in Pandenct.* || Dar, podarek, podarunek, prezent. *Cod. Theod.*

OBLATICIUS, a, um. Ob. **OBLATICIUS**. **OBLATIVUS**, a, um, (od *offero*). i. q. *oblativus*, np. *oblativis functionibus obnoxius. Symmach.*

OBLATOR, ōris, m. (od *offero*). Który co ofiaruje, daje na ofiarę, np. *animae suae pro populi salute. Tertull.*

OBLATRATOR, ōris, m. (od *oblatro*). Który szczerka na kogo, oszczekiwać kogo, obmawia, lży, obgaduje, potwarca, oszczercza. *Sidon.*

OBLATRATRIX, icis, ō. (od *oblatro*). Która szczerka na kogo, obmawia, lży, obgaduje. *Sed nolo mihi oblatricem in aedes intromittere. Plaut.*

OBLATRO, as, avi, atum, are, (od ob i latro). Szczerkać na kogo, obmawia, lży, obgaduje. *Sed nolo mihi oblatricem in aedes intromittere. Plaut.*

OBLATUS, a, um, (imsl. od *offero*). *Cic.* Ofiarowany, dany, darowany. *Oblata facultas. Cic.* Dane pozwolenie. — *spes. Sall.* Uczyniona nadzieja. || — *eriminatio. Cic.* Zadana potwarz. || *Cic.* Wystawiony, narazony. || *Oblatum furtum. Gell.* Rzecz skradiona przez złodzieja dla niepoznaki drugiemu oddana.

OBLIABILIS, e, ptnk. (od *oblecto*). Ucieszny, roskoszny, zabawny, przyjemny, miły, luby, wdzięczny, np. — *otium. Auson.*

OBLIAMENTUM, inis, n. (od *oblecto*) i. q. *oblectamentum*. To, co komu jest przyjemnym, miłym, roskoszem, zabawa, rozrywka, ukontentowanie, uciecha, rozweselenie, rzecz zabawna, ucieśna. *Ovid. Stat.*

OBLIAMENTUM, i, n. (od *oblecto*) i. q. *oblectamen*. To, co jest ucieśnym, za-

bawném, roszkasz, uciecha, zabawa, np. — *puerorum. Cic. — senectutis. Id. — cauliculi. Plin.*

OBLIQUATUS, *a, um*, (od *oblecto*) *i. q. oblectabilis*. Ucieszny, roszkaszny, to, co jest uciechą, roszkaszny. *Inser. ap. Gruter.*

OBLIQUATIO, *onis*, *z*. (od *oblecto*). Delektacja, uciecha, pocieszenie, rozweselenie, ukontentowanie, np. — *animi. Cic. — vitae beatæ. Id. — Reques plena oblectationis. Cic.*

OBLIQUATOR, *oris*, *m*. (od *oblecto*). Który pociesza, rozwesela, czyni ukontentowanie, np. *hic (Arion) miser cordium beluarum oblectator. Apul. t. j. delfin. Deus oblectator hominis sui. Tertull.*

OBLIQUATORIIUS, *a, um*, (od *oblecto*). Rozweselający, uciechający, uciechany, roszkaszny, zabawny, np. — *sophismata et enigmata. Gell.*, w napisach.

OBLIQUO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i lacto, are*). Delektować, ucieścić, pocieszyć, rozweselić, ukontentować, bawić, zabawić, np. — *senectutem. Cic. — animos. Ovid. — populum. Hor.* Ztąd *oblectare se cum aliquo. Cic. t. j. weselić się, bawić się z kim. Oblecta te cum Cicerone nostro. Cic. Q. Cum his me oblecto. Cic.* Ztąd się rozweselał, bawił się, — *se aliqua re. Cic.* Ucieszyć się jaką rzeczą. || Ztąd *oblectari*, rozweselać się, ukontentować się, bawić się, np. — *ludis. Cic. — ceris fingendis. Justin.* || Szydersko, z przekąsem. *Plaut.*, *vitam oblectabas sordido pane*, t. j. — w sknerstwie, w ubóstwie. || Przebydź, przepędzić, strawić czas na czym. — *tempus studio. Ovid.* — *iners otium. Tac. — vitam sordido pane. Plaut.*

OBLIQUO, *nis, iui, itum, ire*, (od *ob i lenio*) *i. q. lenio*. Ułagodzić, mitygować, miękzyć, łagodnym, miłym uczynić, koić, uspokoić, utulić, np. *lectio carminum illium (scil. iration) obleniat. Sen. t. j. ułagodzi.*

OBLIDO, *is, si, sum, ere*, (od *ob i lacto*). Zaciśnięć, zadusić, zadławić, przycisnąć, udawić, udusić, przydusić. — *gulam. Cic. — fauces. Apul. — guttur. Prudent.* || Rozdławić, pognieć, rozgnieść, potrzaskać. *Oblisi pondere essemus. Plin.*

OBLIGAMENTUM, *i, n*. (od *obligo*). To, co służy do obwiązania, obowiązek, obwiązanie, związanie, zwiążek. *Tertull.* || Przenośnie, *cum legis obligamenta mutarent. Id.*

OBLIGATIO, *onis, z*. (od *obligo*). Obowiązek, obwiązanie. Zwiążek, związka przenośnie, np. — *linguae. Justin. t. j. zawada języka, mowy.* || Zawikłanie, zaplątanie, np. — *innocentium. t. j. niewinnych ludzi proces. Martian. in Pandect.* || Związanie, zwiążek, węzeł albo obwiązanie, obowiązek, np. do wykonania czego, np. *gravior est animi, quam pecunie obligatio. Cic. Pignoris obligatio. Modest. in Pandect. Obligatio contrahitur. Caj. Ibid. i. e. fit, existit. Obligatione expirante. Julian. Ibid.*

OBLIGATORIIUS, *a, um*, (od *obligo*). Obowiązujący, obowiązany, wzajemny, np. *cujus mandatum magis consilium est, quam mandatum, et ob id non est obligatorium. Caj. in Pandect.*

OBLIGATUS, *a, um*, (imśl. od *obligo*). Auct. ad Heren. Obowiązany, zawiązany. *Obligatis oculis. Sen.* Z zawiązaniem oczyma. || *Cic.* Obowiązany, powinnny. || Obiecany. *Obligatam Jovi dapem reddere. Hor.* Oddadź Jowiszowi posłubiony bankiet. || *Cic.* Wpłatany, uwikłany. || Przenośnie. *Plaut.* W zakład dany. || W stop. drug. *obligator. Plin.*

OBLIGO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i ligo, are*). Obowiązywać co w kolo. — *vulnus. Cic.* Obwiązać ranę. — *municipulos. Cic.* Wiązać sнопki. || Zobowiązać. — *suam fidem. Cic.* Dadź słowo. — *aliquem secundo militie sacramento. Id.* Zaciągnąć powtórnie do służby wojskowej. || Dadź hypotekę. — *vadem trium millium aeris. Liv.* Dadź rękojmię odpowiadającą 3000 złotych. — *bona sua pignori. Scaev. Iet.* Bezpieczeństwo wierzycielowi na dobrach zapisać. — *aliquem scelere albo sceleris. Cic.* Pociągać kogo do zbrodni. — *se furti. Gell.* Stać się uczestnikiem złodziejstwa. — *aliquem sibi beneficio. Cic.* Zniżować sobie kogo dobrodziejstwem. || — *se sceleris. Sen.* Dopuszczać się zbrodni. || — *votis caput. Hor.* Przeklinać się. || *Obligari. Ovid.* Przymusić. || *Paul. sentent.* Czarować.

OBLIGURIO albo **OBLIGURRIO**, *is, iui, itum, ire*, (od *ob i ligurio s. ligurio*) *i. q. abligurio*. Pożerać, przemarnować, rozprożyć. Ob. **ABLIGURIO**.

OBLIGURITOR, *oris, m*. (od *obligurio*) *i. q. abliguritor*. Utratnik, marnotrawca, żarłok, obżerca, rozpustnik. *Jul. Firm.*

OBLIMATUS, *a, um*, (imśl. od *oblino*). *Cic.* Zamulany, zaszlamowany. || Przemarnowany, strawiony.

OBLIMO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i limo, are* od *limus*). *Virg.* Zamulać, zaszlamować, szlamem zatkać. *Claud.* Zasklepić. || *Solin.* Pomieszać, zamieszać. || *(lino).* *Hor.* Przemarnować, rozprożyć. — *rempatris. Id.* — dziedzictwo.

OBLINIO, *is, iui, itum, ire*, (od *ob i lino, ire*) *i. q. oblino*. Pomazać, posmarować, np. *imas partes fimo oblinire. Colum.* *Vasa oblinire. Id.* Operculum crasso luto oblinire. *Id.* || Też *oblinitus, a, um, np. — vasa. Colum.* *Aqua conspersa, oblinita. Scrib. Larg.*

OBLINO, *is, iui, itum, ere*, (od *ob i lino, ere*). Pomazać, posmarować, zamazać. — *virgas visco. Farr.* Obmazać lepem różgi. — *malas cerussa. Plaut.* Pomazać twarz bielełcem. || *Gell.* Zmazać. || *Mart.* Zatkanąć. || *Farr.* Szpecić, plugawić. || — *se externis moribus. Cic.* Przybierać na się obce obyczaje. — *versibus atris. Hor.* Czernić uszczypliwymi wierszami. || Czas przeszły *oblini*, np. *oblinauerunt vasa. Farr. ap. Prisc.*, też *oblinit, np. luto oblinierit. Paul. in Pandect.*

OBLIQUATIO, *onis, z*. (od *obliquus, are*). Nagięcie, zgęście, schylenie, skrzywienie, krzywizna, krzywość, ukośny kierunek, np. *hedera thyrsu per obliquationem circumfusa. Macrobo.*

OBLIQUE, *psk. (od obliquus, a, um)* Słozem, ukośnie, na ukos, poprzecz, krzywo, nie prosto. *Cic. Sinus togæ ad sinistram oblique ducitur. Quintil.* || Nie wręcz, nie bez ogródki, np. *castigatis per literas oblique patribus. Tac. t. j. w liście zgromiwszy nieznacznie senat. — admonere. Gell. — cum aliquo homine agere. Id.*

OBLIQUITAS, *atis, z*. (od *obliquus*). Ukos, krzywość, ukośna, krzywa postawa, pozytura, np. — *signiferi. Plin.* *Obliquitas in latius digredi videretur. Id.*

OBLIQUO, *as, avi, atum, are*, (od *obliquus*). *Sen.* Na ukos czynić, krzywić, zakrzywiać. — *equos paventes. Stat.* Skierować konie lekliwe. — *sinus in ventum. Virg.* Na ukos dadź żagle. — *crines. Tac.* Podwiązać włosy. — *oculos contra radios solis. Ovid.* Po oku, zezem, krzywo patrzeć na słońce. — *ensem in latius. Ovid.* Przypasać miecz do boku. — *visus superbus. Stat.* Obrócić wzrok dumny. || — *preces. Stat.* Nieznacznie prosić.

OBLIQUUS, *a, um*, (od *ob i liquis, e*). Ukośny, krzywy, poprzeczny, nachylony. *Turpiter obliquus claudicat ille pede. Ovid.* Szpetnie on krzywą nogą chrocha. *Obliqui ordines in quincuncem dispositi. Caes.* Ukośne rzędy w szachownicę ułożone. *Amnis cursibus obliquis fluens. Ovid.* Rzeka krzywym nurtem płynąca. || *Ad obliquum. Ovid.* *Per obliquum. Hor.* *Ex obliquum. Plin.* *In obliquum. Ovid.* *Obliquum, psk. Apul.* Ukośnie, z boku. || *Obliquus. Cic.* Poboczny, nie naprzeciw leżący. || *Obliquus oculo aspicere. Ovid.* Zezem patrzeć na kogo. || Przenośnie. *Obliquus adversus aliquem. Flor.* Urażony na kogo, nieprzyjaciół czyj. || *Obliquum dictum, obliquus sermo. Tac.* Nieznaczny w mowie przytyk. *Temporum Claudianorum obliqua insectatione. Id.* Szarpiąc nawiasem pagnowanie Klaudiusza. || *Obliqui casus. Grammat.* Przypadki tak nazwane, oprócz pierwszego i piątego. || — *positio. Farr.* Odmiana słów w czasowaniu, np. *laudavi, od laudo.* || *Obliqua oratio. Quint.* Styl nie w prostym stosunku składni. || *Obliquum genus. Stat.* Który nie z jednej matki z nim, lecz z nałożniczy spłodzony. || *Obliquus adversus aliquem. Hor. t. j. zazdrośny.*

OBLISUS, *a, um*, (imśl. od *oblido*). Zadażony, zaduszony. *Tac.* || Rozpadły, roztrząskany. *Plin.* Ob. **Oblido**.

OBLITERATIO albo **OBLITTERATIO**, *onis, z*. (od *oblitero, are*). Wymazanie, wygłozowanie. || Kasowanie, niepamięć, zapomnienie, np. *præteritorum. Ammian. — vetustatis. Arnob.* *Aeris obliteratione. Plin.* Zapomnienie sztuki topienia miedzi.

OBLITERATOR albo **OBLITTERATOR**, *oris, m*. (od *oblitero, are*). Który co wygładza z pamięci, np. — *vetustatum. Tertull.*

OBLITERATUS albo **OBLITTERATUS**, *a, um*, (od *oblitero, are*). Wymazany z pamięci, zapomniany. *Res obliteratione vetustate. Liv.* *Inimicitiae extinctae atque obliteratione. Acc. ap. Non. t. j. wygładzić, zapomniane nieprzyjaźnie.*

OBLITERO albo **OBLITTERO**, *as, avi, atum, are*, (od *ob i litero, are* albo od *ob i litera*). Głosić koncelować, wymazać, mazać, wykreslić, zgładzić, wygłozować. || Ztąd przenośnie, wysadzić, wyprzeć, wniwecz co obrócić, skasować, mieć w zapomnieniu, np. — *offensionem. Cic. — famam rei male gestae. Liv. — memoriam. Id. t. j. pamięć, np. nondum obliteratione memoria bellum. Liv. t. j. niezalata pamięć. — rem silentio. Suet. Res obliteratione vetustate. Liv.*

OBLITERUS, (**OBLITTER**), *a, um*, zamiast *obliterationis. Gens obliteratione obliteratione. Gell. t. j. wygładzić, zapomniany naród.*

OBLITERESCO, *is, tui, scere*, (od *ob i lacto, are*). Skryć się, chować się, np. *a nostro conspectu oblitescant. Cic.* *In rimis grana oblitescunt. Farr.* Metu oblituit. *Sen.* Skrył się ze strachu.

OBLITUS, *a, um*, (imśl. od *oblino*). *Cic.* Pomazany, nasmarowany, napuszczony czem. — *caeno. Cic.* Ublocony. — *cruore Tac.* Sposzony. || — *affectione. Gell.* Wymuszony. *Oblita flagitiis vita. Cic.* Życie spługawione nieciotą. || *Farr.* Ozdobiony. || *Hor.* Odziany, ustrojony.

OBLITUS, *a, um*, (imśl. od *obliscor*). Ten, który zapomni, niedbaly. — *fanac melioris. Virg.* Niepamiętny na lepszą sławę. — *Corda oblita laborum. Id.* Umysł niepamiętny trudów. *Oblita nocendi poma. Col.* Owoc, które już więcej nie szkodzi. || *Biern.* Zapomniany. *Nunc oblita mihi tot carmina. Virg.* Tyle mi wierszów wypadło z pamięci.

OBLIVIALIS, *e, ptnk.* (od *oblivio* albo *oblivium*). Sprawujący niepamięć, zapomnienie, zabaczenie, np. — *poelum (zamiast poculum). Prudent.*

OBLIVIO, *onis, z*. (od *oblino, levi, itum* albo od *obliscor*). Zapomnienie, niepamięć, zabaczenie, np. *laudem ab oblivione vindicare. Cic. t. j. wydrzeć, wyrwać z niepamięci. Aliquid dare oblivioni. Liv.*, albo *venire in oblivionem rei. Cic.*, albo *capere oblivionem rei. Plin. t. j. zapomnieć, przepomnieć, zabaczyć, puścić w niepamięć, zapamiętywać. Adducere aliquid in oblivionem. Liv.* Też *capit me oblivio rei. Cic. t. j. zapominam. Adducere aliquid in oblivionem. Liv. t. j. mieć co w niepamięci. Oblivionem adferre alicui. Plin.* Bydź komu powodem do niepamięci, do zapomnienia. || Zapamiętliwość. *Juvitque oblivionem ejus senatus. Tac. t. j. jego zapamiętliwość.* || W liczb. mnog. *obliviones. Hor.* || *Oblivio literarum. Suet. t. j. Orbiliusz grammatyk, który na starość stracił pamięć.* || *Flumen Oblivionis.* Rzeka w Hiszpanii Tarrakońskiej, inaczej zwana *Limia. Mela. Plin.*

OBLIVIOSUS, *a, um*, (od *oblivio*). Właściwie pełen zapomnienia, niepamięci. || Zład łatwy, snadny do zapomnienia, zapamiętlivy, np. — *homo*. *Cic. Obliviosissimus. Tertull.* || Sprawujący zapomnienie, niepamięć, np. wino. *Hor.*

OBLIVISCOR, *eris, litus sum, oblivisci*, dep. (od *oblino, levi etc. Foss. od liviscor*). Zapominać, niepamiętać, z tryb. bezokół. Z przyp. drug. albo czwart., np. — *dicere aliquid. Ter.* — *tollere. Ovid.* — *contumeliae. Caes.* — *injuriarum. Id.* — *noctis. Cic.* — *causam. Id.*, zład *oblivisci sui. Cic.* t. j. zapominać na siebie, nie wiedzieć o sobie, np. o śmierci. *Sen.* t. j. nie przypominać sobie, nie mieć w pamięci. *Ter.* W nalogu nie postępować w miarę. *Virg.* || *Oblivisci rei i rem. Obliviscendum est offensorem. Tac.* i *obliviscendus, a, um*, np. *obliviscendus et illis. Hor.* || Przenosić, zapominać, niepamiętać, t. j. postępować w miarę, nie postępując, nie obserwować, nie uważać, np. — *consuetudinis suae. Cic.* — *deloris. Liv.* — *paterni generis. Cic.* — *pudoris. Ovid.* — *sui. Cic.* *Nox oblita diei. Manil.* np. mówiące o zimowej noży, która jest długa. || *Oblitus* biern. Zapomniany, np. *carmina oblita. Virg.*, często też *Val. Flacc.*

OBLIVUM, *ii, n. i. q. oblivio*. Zapomnienie, niepamięć, u poetów używa się w licz. mnogiej, np. *longa oblivia potant. Virg. Tantane te, fallax, cepere oblivia nostri? Ovid. Duceere oblivia. Hor.* t. j. zapominać, niepamiętać. || W licz. pojed. *Silentiū, deinde oblivio transmisit. Tac.* t. j. puścił w niepamięć.

OBLIVIUS, *a, um*, (od *oblivio*). Zapomniany, zapamiętany, w niepamięci zostający. — *verba. Farr.*

OBLUCATUS, *a, um*, (imśl. od *obloco, are*). Puszczony w komorne, wynajęty komu. *Suet.*

OBLŪCO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i loco, are*) i. q. *locare*. Puścić w komorne, wynająć, za umówione zapłatę komu co oddać, nająć, zgodzić. — *aliquid alicui, np. — operas ad puteos exhaurientes. Justin.* *Quae ad epulum pertinebant, macellariis oblocata. Suet.*

OBLŪCTOR, albo **ORLŪQUŪTOR**, *ōris, m.* (od *obloquor*). Który się sprzeciwia w mowie, przeciwnie mówi, sprzecza, nie zgadza się w mowie, np. *neque ego unquam obloctor sum alteri in convivio. Plaut.*

OBLONGŪS, *a, um*, (zdrob. od *oblongus*) i. q. *oblongus*, mówiące zmniejszającym sposobem, nieco, trochę długi, podługowaty, długawy, np. — *surculus. Gell.* t. j. latorośl, gałązka.

OBLONGUS, *a, um*, (od *ob i longus*). Podługowaty, długawy, np. *missile telum hastili oblongo. Liv.* — *ovum. Plin.* — *figura. Id.*, *herba folia habens oblonga. Plin.*, *foramen oblongius. Vitr.*

OBLŌQUŪM, *ii, n.* (od *obloquor*). Przeciwnie się w mowie, przeciwnie mówienie,

sprzeczne, przeciwieństwo, kontradykcyja, przeciwna mowa, sprzeczka. *Obloquiorum scyllae. Sidor.* t. j. kontradykcyje, przeciwieństwa.

OBLŌQUOR, *queris, quitus albo qutus sum, loqui, dep.* (od *ob i loquor*). Przeciwnie komu co mówić, przerywać komu mowę, sprzeciwiać się w mowie, przeciwnie mówić, np. — *alieni. Plaut. Cic. Et obloquere et colloquere velim. Cic. Q.* || Przenosić, przerywać śpiewać, np. *non avis obloquitur. Ovid.* t. j. nie przerywa śpiewać. || Krzyć, hałasować. *Curt.* || Ganić, potępiać, odrzucać, obmawiać, potwarzać. *Sen.* || Złorzeczyć. *Catull.* || Szeptać, do ucha mówić. *Cic.* || Przyspiewywać komu. *Virg.* || Lżyć, hanbić, szkalować, osławić, lając, besztając, wygadując obelżywie, np. *gannit et obloquitur. Catull.*

OBLŌQUŪTOR, *ōris. Ob. OBLOCU-TOR.*

OBLŌQUŪTUS, *a, um. Ob. OBLO-QUOR.*

OBLŪCINO, *as, are, i. e. errare. Fest.* *Oblucinasse dicebant antiqui mense errasse, quasi in lūco deorum alicui occurrisset, więc pochodzi od lūcus albo od lux, quasi a luce aberrare, jakoby zbłądzić, zbłąkać się, zbroczyć od światła.*

OBLŪCTATIO, *ōnis, Ź.* Sprzeciwianie się przeciw komu, bojowanie, waleczenie przeciw komu, pasowanie się. *Arnob.*

OBLŪCTATUS, *a, um*, (imśl. od *oblu-ctor*). Ten, który się opierał, biedził, mocał, walezył. — *morti. Lucan.* — ze śmiercią.

OBLŪCTOR, *āris, atus sum, ari, dep.* (od *ob i luctor, ari*). Siłić się, przeżyć się, piąć się, usiłować, sprzeciwiać się w czym przeciw komu, bojować, waleczyć przeciw komu, pasować się, np. — *arenae. Virg.* — *homini. Sil.* *Diu flumini obluclatur. Curt.* *Obluclantia saxa submovit. Stat.* t. j. opierające się skały. || Zład przenosić. — *obliviōni. Curt.* — *difficultatibus. Id.* t. j. z trudnościami waleczyć, pasować się.

OBLŪDŌ, *is, si, sum, ēre*, (od *ob i ludo, ere*). Zartować z kogo, stroić żarty, szydzić zamiast ludere. *Plaut.* || Oszukać, zawieść, zdradą podejść, durzyć, bala-mucić, zwodzić. — *alicui. Prudent.*

OBLŪRIDUS, *a, um*, (od *ob i luridus*) i. q. *luridus*. Błady albo żółtawy, np. — *spado. Ammian.*

OBMANENS, *tis, r. współ.* (od *obmaneo*). Długo trwający, zostający. *Fest.*

OBMANEO, *es, ēre*, (od *ob i maneo*) i. q. *manere*. Długo trwać, zostawać. *Obmanens pro diu manens, podobno lepiej i. q. manens.*

OBMARCESCO, *is, ēre*, (od *ob i marcesco*) i. q. *marcesco*. Stawać wiehledm, flakowatym, zwiędnąć, wywiednąć, np. *obmarcescebat febris. Lucil. ap. Non.* t. j. ustawała gorączka.

OBMENTO albo **OMMENTO**, *as, are*, (od *ob i manto, are*), i. q. *mantare, expec-*

tare, np. ibi commentans. Liv. t. j. trwać, czekać.

OBMŌLIOR, *iris, itus sum, iri, dep.* (od *ob i molior*). Pchać, popychać co, pomykać, posuwać, krzątać się koło czego, mieć do czynienia, np. *omnes ad municienda et obmolienda concurrerunt. Liv.* — *saxa. Curt.*

OBMŌVEO, *es, ēre*, (od *ob i moveo*). Przystawić, dostarczyć albo przynieść, ofiarować, np. — *ferctum. Cato.*

OBMURMURATIO, *ōnis, Ź.* (od *obmurmuro, are*). Szeptanie, szemranie, przeciwko komu mruczenie, markotanie, np. — *gravis. Ammian.*

OBMURMŪRO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i murmuro*). Mruczeć przeciw komu, np. *praeibus meis obmurat. Ovid.* || Odwarkać, odwarkotać, odrzukać, np. *identidem obmurmurasse. Suet.*

OBMUSSITO, *as, are*, (od *ob i mussito, are*). Mruczeć przeciw komu, marmrzeć, markotać. *Tertull.*

OBMUSSO, *as, are*, (od *ob i musso, are*) i. q. *obmussitare*, np. *poetae haec nobis semper obmussant. Tertull.*

OBMUTESCO, *seis, tui, scēre*, (od *ob i mutesco*). Oniemić, stać się niemym, stracić mowę. *Canes obmutescere. Plin.* t. j. umilknąć mówiące o psach. || Oniemić, zanie-mieć, t. j. milczeć, umilknąć, np. *ipse obmutescam. Cic.* *De me nulla obmutescet vestustas. Cic.* i. e. *aetas posterorum.* || Przenosić, zamilknąć, t. j. poprzestać, ustać, np. *studium nostrum obmutuit subito. Cic.* *Obmutuit alicui dolor. Id.* || Stracić mowę, nie modz mówić, oniemić. *Virg. Obmutuit illa dolore. Ovid.* *Linguae obmutuiscie. Cic.*

OBNASCOR, *seōris, natus sum, sei*, (od *ob i nascor*). Obrastać, zarastać, np. *obnata ripis salicta. Liv.*

OBNATUS, *a, um*, (imśl. od *obnascor*). Obrosły, zarosły. *Obnata ripis salicta. Liv.* t. j. obrosłe brzegi wierzby.

OBNECTO, *is, ēre*, (od *ob i necto*) i. q. *obligare. Fest.*, więc i. q. *nectere*. Wiązać, przewiązać, związać.

OBNECUS, *us, m.* (od *obnecto*) i. q. *nectus*. Związanie, związek, węzeł, połączenie. *Tertull.*

OBNIGER, *gra, grum*, (od *ob i niger*). Czarnawy, zarywający na kolor czarny, np. *radiebus obnigris. Plin.*

OBNISUS, *a, um. Ob. OBNITOR.*

OBNITOR, *eris, sus i xus sum, obniti*, (od *ob i nitor*). Oprzeć się, opierać się przeciw czemu, np. — *trunco arboris. Virg.* || Zład przenosić, opierać się czemu t. j. fatygować się, trudzić się, zadadź sobie pracę, np. — *impedire triumphum. Fell.* *Obniti adversis. Tac.* t. j. wależy z przeciwnościami. *Obniti contra. Virg.* Opierać się pedom wody.

OBNIXE, psk. (od *obnixus, a, um*). Opierające się przeciw czemu, fatygujące się,

trudniąc się, zadając sobie pracę, np. — *omnia facere. Ter.* || W ogólności, usilnie, pracowicie, wszystkimi siłami, gorliwie, zawzięcie. — *rogare. Sen.* t. j. usilnie. — *adpetere. Id.* — *omnia facere. Ter.* *Obnixus argumentari. Claud. Mamert.*

OBNIXUS, *a, um*, (imśl. od *obnitor*). *Liv.* Ten, który się oparł, sprzeciwił. *Arboris obnixus trunco. Virg.* Który wyrwał pień silnym zamachem. || Opierający się na czym, polegający. — *opibus. Plaut.* Polegający na swych dostatkach. || *Obnixum*, psk. *Auson.* Stale, upornie.

OBNOXIE, psk. (od *obnoxius, a, um*). Podle, niegodziwie, niekczemnie, nisko, upiżnienie, niewolniczym sposobem, np. — *sententias dicere. Liv.* t. j. bojaźliwie.

OBNOXIO, *as, are*, (od *obnoxius*) i. q. *facere se obnoxium*. Uczynić siebie podpadającym karze, podległym karze, kary godnym albo uczynić siebie bydz winnym, np. — *wypstępką, przestępstwą, zbrodni, np. et alienis semet noxiis obnoxiantes. Claud. Mam.*

OBNOXIŌSE, psk. (od *obnoxiosus*). Bojaźliwie, lęklawie. *Nihil vero obnoxiose. Plaut.* t. j. nielekliwie. Też *non obnoxiose. Niewinnie.*

OBNŌXIŌSUS, *a, um*, (od *obnoxius, a, um*). Poddany, holdowniczy, podległy, uległy, ulegający, posłuszny, powolny. — *alicui. Plaut.* || Uniżony, podły, niekczemny, niegodziwy, np. — *res. Enn. ap. Gell.*

OBNŌXIUS, *a, um*, (od *ob i noxia* albo *noxia*, t. j. szkoda, wina, przestępstwo, kara). *Plaut.* Który zasługuje na karę, winny, winowajca. *Libidini obnoxius. Sall.* *Libidoński oddany. — erimini. Liv.* Występnny. *Ego tibi me obnoxium esse fateor. Plaut.* Wyznać, że się tobie przewinił. || Poddany, obowiązany. *Subjectum atque obnoxium esse alicui. Liv.* Poddany i obowiązany bydz komu. *Obnoxia facies. Ovid.* Twarz pokorna i żebrząca. || — *animus. Plin.* Lekliwy, nienfay, podły, niewolniczy umysł. || Posłuszny, mówiące o narodach albo królach zawojowanych. *Omnibus aliis obnoxii, rursus tamen bellum coepit. Sall.* Gdy inne narody były posłuszne obcemu panowaniu, znowu wszczął wojnę. || Przenosić. *Modo recta capessens, interdum pravus obnoxia. Hor.* Raz chwytając się dobrego, drugi raz złego. || Wystawiony, narażony na co. — *ventis. Tibull.* — na wiatry. — *bello. Ovid.* — na wojnę. *Urbs in incendiis, obnoxia. Tac.* Miasto wystawione na pożary. || *Non alibi eor-pora magis obnoxia. Plin.* Nie więcej gdzie indziej ciała chorobom uległy. || *Pandect.* Prawem obowiązany do wykonania czego. || Przenosić. *Luna radiis fratris obnoxia. Virg.* Kieżyze wystawiony na światło słoneczne. *Auct. dial. de orator.* Niebezpieczna jest rzecz. || *Obnoxius. Colum.* Szkodliwy. || W stop. drug. *Obnoxior. Sen.*

OBNUBILATUS, *a, um*, (imśl. od *obnubilo, are*). *Apul.* Zasepiony, zaćmiony, mgłą zakryty.

OBNUBULO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i nubilo, are*). *Gell.* Zaćmić, zasepić, zachmurzyć, zamglać, mgłą zakryć. *Obnubilavit animam. Apul.* Stracił zmysły.

OBNUBILUS, *a, um*, (od *ob i nubilus*). Zaćmiony, ciemny, zachmurzony, obłokiem zakryty, np. *obnubila loca. Cic.*

OBNUBO, *bis, psi, ptum, bore*, (od *ob i nubo*). Zakryć, obsłonić, okryć, nakryć, przykryć, np. — *caput. Cic. Liv.* — *comas amictu. Virg. Mare terras obnubit. Farr. Terra obnupta nubibus. Macrob. Obnubere absol.* Zamiast *caput obnubere. Fest.*, *obnubit i. e. caput operit.*

OBNUNTIATIO, OBNUNCIATIO, *onis*, *z*, (od *obnuntio*). Meldowanie, zwiastowanie, oznajmienie złej nowiny, np. — *dirarum. Cic.* || Sprzeciwianie się przeciw prawu. *Obnuntiationibus interpositis. Cic.* Zaniósłszy protestacyą przeciwko uchwałom zgromadzenia.

OBNUNTIO, OBNUNCIO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i nuntio*). Właściwie, meldować, zwiastować, oznajmować, np. *primus obnuntio. Ter.*, *praetor obnuntiavit. Cic.* || Protestować się przeciw prawu, np. *obnuntiantem collegam foro expulit. Suet. In eo est culpa, qui obnuntiavit. Cic.*

OBNUPTUS, *a, um*, (imśl. od *obnubo*). *Maer.* Zastłony, okryty.

OBOLEO, *es, ut, ere*, (od *ob i oleo*). *Plaut.* Pachnąć, wydawać zapach mocny, — *allium. Plaut.* Smierdzieć czosnukiem. || Zarobliwie. *Oboluit marsupium huic istuc, quod habes. Plaut.* Zwąchał tam worek z pieniędzmi, który masz.

OBOLITIO, *onis*, *z*, (od *oboleo*). Zagłada, zgladzenie, zniknięcie, przejście, przemijanie, zniszczenie. *Apul. de mundo.*

OBOLUS, *i, m*, (*ὀβολός*). Mały miedziany pieniądz grecki, jak *quadrans* albo *teruncius* lub *as* rzymski, który ważył dwanaście gran, czyli szóstą część drachmy, mniej lub więcej pół grosza naszego wartości. || Mały koszt, nakład, wydatek. *Olera et pisciculos minutos ferre obolo in coenam seni. Terent.* Wieczera z jarzyny i małych rybek wcale nie kosztowna starcomi. || *Fanni.* Jedna z wag najmniejsza. || *Plin.* Ten pieniądz czasem się dzielił na pół obola i na dziesięć chalków.

OBOMINOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *ob i ominor*). Życzyć komu czego. *Apul.* Inne *Edd.* mają *abominor*.

OBORIOR, *eris, ortus sum, iri, dep.* (od *ob i orior*). Powstać, pochodzić, wylinąć, począć się, pokazać się, okazać się, stać się, np. — *tenebrae. Nep.* — *bellum. Liv. Uteri dolores oboriuntur. Plaut. Tanta haec laetitia aborta est. Ter. Oboritur tempestas. Flor. Lacrymis sic fatur obortis. Virg. t. j.* tak mówi z płaczem albo płacząc. *Lux oboritur. Cic.* Powstaje światło. *Oborta sidera. Stat. t. j.* gwiazdy, które weszły.

OBORTUS, *a, um*, (imśl. od *oborior*). Który przeciwko, wprzód, albo nagle wstąpił się, powstał, ukazał się, zajaśniał. *Ubi sol radiis terram dimovit obortis. Lucr.* Skoro za wejściem słońca promienie ożywiły ziemię. *Lacrymis ita fatur obortis. Virg.* Tak mówi z twarzą zapłakaną. *Oborta tempestas. Flor.* Gdy się nagle wstąpiła burza.

OBORTUS, *us, m*, (od *oborior*) *i. q. ortus.* Powstanie, pochodzenie, pokazanie się, wstąpienie. *Lucr.*

OBOSCULOR, *aris, ari, dep. i. q. osculor.* Całować, np. *flagellorum vestigia obosculantur. Petron. Edd.* pospolicie mają osculantur.

OBPALLESCO albo **OPPALLESCO**, *seis, lui, scere*, (od *ob i pollesco*) *i. q. pollesco.* Blednieć, stawać się bladym, np. *ac stupore obpalluit (earnifex). Prudent. de passione.*

OBPANDO, OBPAANGO, OBPECTO, Obpedo, Obpessulo, Obpeto, Obpexus, Obpico, Obpignerator, Obpignero, Obpilatio, Obpilo, Obpleo, Obploro, Obpono, Obposilio, Obpressio, Obprimo, Obprobanmentum, Obprobatio, Obprobriosus, Obprobrium, Obprobrio, Obpugnatio, Obpugnator, Obpugnatorius, Obpugno, Obputo, cet. *Ob. Oppando, Oppango, Oppecto, Oppedo.* **OBPESSULATUS**, *a, um*, (imśl. od *obpessulo*). Zamknięty na rygiel. *Apul.*

OBPEXUS, *us, m*, (od *obpex*). Czesanie. *Apul.*

OBPROBRO, *as, are*, (od *ob i probrum*). Strofować, gromić, lajać, fukać na kogo. *Fest.*

OBPUVIAT, (od *ob i pavo, ire*) *i. e. verberat.* Chłoszcze. *Fest. Scatig.* czyta *obpuvit.*

OBRADIO, *as, are*, (od *ob i radio, are*) *i. q. radio.* Promienić się, promienie rzucać, wypuszczać, świecić, jaśnieć, błyszczeć, skłnić się, np. *obryzum aurum dictum, quod obradiet splendore. Isidor.*

OBRAUCATUS, *a, um*, (imśl. od *obrauco, are*). Chrapliwy, ochrzypiały, chrypkę mający. *Solin.*

OBRENDARIUM, *ii, n*, (zamiast *obraendarium* wyraz nie łaciński). Miejsce do chowania trupów. *Inser. ap. Grut.* || *Obrendaria vasa. Ibid.* Gliniane trupy do grzebieńia trupów.

OBREPO, *is, psi, ptum, ere*, (od *ob i repo*). Potajemnie, nieznacznie, pocichu przygramolić się, przylizować, przypelznąć. *Feles quam levibus vestigiis obrepit avibus. Plin.* Koty nieznacznie skradają się do ptaszek. || Przenosić. Nieznacznie, powoli nadehdzić, zbliżyć się, jako sen, starość, śmierć, światło. *Senectus obrepit. Cic.* Zakroczyła starość. — *somnus. Hor.* Sen ogarnął. *Obrepit mors. Plaut.* Śmierć zdybała. *Fittia nobis sub virtutum nomine obrepunt. Sen.* Występki pod pozorem cnoty, w nas się wkradają. || *Ulp.* Nieznacznie wchodzić, wstępować do kogo dla oszukania. || *Gell.* Mamić, łudzić pod pozorem prawdy. || — *ad honores.*

Cic. Wmykać się, wkradać się w urzędy. || *Biern.*, np. *obrepum est credulitati tuae. Quintil.*

OBREPTICIE albo **OBREPTITIE**, *psk.* (od *obrepticus*). Ukradkiem, chyttrze, podstępnie, chytrem sposobem. *Prosper. Aquitan.*

OBREPTICIUS albo **OBREPTITIUS**, *a, um*, (od *obrepto*). Dopięty, pozyskany, osiągnięty podłością, podstępnie otrzymany. *Cod. Justin.*

OBREPTIO, *onis, z*, (od *obrepto*). *Arnob.* Potajemne i zdradliwe wchodzenie, wkradanie się. || *Cod. Theod.* Oszukanie.

OBREPTITIE, *Ob. OBREPTICIE.*

OBREPTITIUS, *Ob. OBREPTICIUS.*

OBREPTIVE, *psk.* (od *obreptivus, a, um*). *Cod. Theod.* Skrycie, potajemnie, podstępnie czyniące co.

OBREPTIVUS, *a, um*, (imśl. od *obrepto*). *Symm.* Wkradający się, potajemny, skryty.

OBREPTO, *as, are*, (częstotl. od *obrepto*). Często się wkradać. *Plaut. Cic.*

OBRETIO, *is, iui, itum, ire*, (od *ob i rete*). Usidlić, uwiezić, zawiklać. *Lucr.*

OBRIDEO, *es, si, sum, dēre*, (od *ob i rideo*). Uśmiechać się, np. *obrisit. Ovid.* Inne *Edd.* mają *subrisit.*

OBRIgeo, *es, ui, ere*, (od *ob i rigeo*). Dretwieć, mrtwieć, zgrabić, skościeć, bydź zdrtwiałym. *Ob. Obrigesco.*

OBRIgesco, *is, qui, scere, i. q. rigeo.* Otrześć, stężeć, zmrtwieć, zdrtwieć, zgrabić, skościeć, stawać zdrtwiałym, zgrabiałym, skościiałym. *Sen. Obrigescit frigore. Lucil. ap. Non. Obriquerit nive pruinaque. Cic.*

OBRIIS, *is, m*, *Strabo.* Rzeka w Gallii, teraz w Langwedocyi, która wpada do odnogi Liońskiej.

OBROBORATIO, *onis, z*, (od *obroboro, are*). Zdrętwienie nerwów. *Veget. de re vet.*

OBRODO, *is, si, sum, ere*, (od *ob i rodo*). Gryźć co, ogryźć, ogłodać. *Plaut. Obroso ejus (calicis) margine. Plin.*

OBROGATIO, *onis, z*, (od *obrogo*). Sprzeciwienie się prawu, stawienie przeciwnego prawa. *Auet. ad Her.*

OBROGO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i rogo*). *Cic.* Znosić prawo, kasować, stanowić inne przeciwne prawo, kasując pierwsze. — *legibus albo de legibus. Flor.* Zadać nowych praw, kasując pierwsze. || *Fest.* Przeszkadzać, przerywać natrętnie.

OBROSUS, *a, um*, (imśl. od *obrodo*). Ogryziony, ogłodzony. *Plin.*

OBRUCTO, *as, are*, albo **OBRUCTOR**, *aris, ari*, (od *ob i rueto* albo *ructor*). Podrzynać komu. — *alicui, np. Obructantem tibi. Apul.*

OBRUMPO, *is, ere*, (od *ob i rumpo*) *i. q. rumpo.* Złamać, np. *obrupunt collum. Farr. Inne Edd.* mają *abrupunt.*

OBRUO, *is, iui, itum, ere*, (od *ob i ruo*). Zawałać, zasypać, zakopać, zagrzebać, przyrzucić co ziemią. — *ova. Cic.* Zakopywać w ziemi jaja. *Submersasque obrue puppes.*

Virg. I zatop okręty w głębinie. *Roriferis terram nox obruit umbris. Lucr.* Noc ziemię rosistemi okryła cieniami. *Dum loquor vultus obruit unda meos. Ovid.* Gdy to mówię, zlewają łzy oblicze moje. || *Siac. Terva obruntur semina. Plin.* Nasiona sieją się w ziemi. || *Obruer se vino. Cic.* Upić się winem. || Przenosić. Kryć, tać, zagladzić. — *perpetua oblivione. Cic.* Zagrzebać w wiecznej niepamięci. — *nomen. Id.* Zagladzić imię. *Firmamenta ad fidem posita digressionibus obruenda. Id.* Dowody do stwierdzenia rzeczy służące, zboczeniem czyli odstąpieniem od rzeczy ukrywać i tać potrzeba. || Przywalić kogo czem. *Telis nostrorum obruntur. Virg.* Nas przywalają swoi z wierzchu pociskami. — *lapidibus. Cic.* Ukamienować. — *navem. Ulp.* Zatopić okręt. *Obruit sopor. Lucan.* Sen pogrzążył. || Przenosić. *Criminibus et testibus obrutus. Cic.* Oskarżeniami i świadkami przywalony. || Daleko przechodzić, przewyższać kogo liczbą. *Obriumur numero. Virg.* Nie możemy wydolać liczbie. || *Lucr.* Upadać, zrujnować się. || *Val. Flacc.* Uścielać co czem.

OBRUSSA, *ae, z*, (*χρυσίου ὀβρυσσών*). Kapela, naczynie gliniane u złotników dla probowania złota lub srebra. || *Aurum ad obrussam. Suet.* Złoto probowane w kapeli. || Przenosić. *Quo magis expurgandus est sermo, et adhibenda tanquam obrussa, ratio, quae mutari non potest. Cic.* Im bardziej ma bydź styl oczyszczony i użyty niedomnienny sposób jak proba złota w kapeli.

OBROTUS, *a, um*, (imśl. od *obruo*). Zasypany, zagrzebany. *Classis obruta aquis. Ovid.* Flota pograżona w morzu. *Tellus ponto. Id.* Ziemia zalana wodą. || Przenosić. *Obrutus atque oppressus criminibus. Cic.* Przywalony ciężarem zbrodni. — *lex. Sen. p.* Zniesione prawo. || — *fulmina. Id.* Pioruny spadające w miejsce już uderzone, które nie były oczyszczone ofiarą błagalną.

OBRYZUM AURUM, (*χρυσίου ὀβρυσών*) *i. OBRYZATUS, a, um. Ob. OBRUSSA.*

OBSAEPIO, OBSAEPTUS, *Ob. OBSEPTUS etc.*

OBSAEVIO, *is, ii, ire*, (od *ob i saevio*) *i. q. saevio.* Srożyć się, używać srogości przeciw komu. *Plaut.*

OBŚALUTO, *as, are, i. e. salutandi gratia se offerre.* Ofiarować siebie do powitania, powitać. *Fest.*

OBŚATURO, *as, are.* Sycić, nasycić, sytym uczynić. || *Ztąd obsaturari. Ter.* Stawać się sytym. *Obsaturabere illius propediem. Ter.* Wkrótce się to ci przyje, nasycisz się. *Ter.*

OBSCAEVO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i scaevo*). *Plaut.* Przepowiadać, wróżyć nieszczęście albo złą wróżbą przyczynić nieszczęścia.

OBSCOENE albo **OBSCENE**, *psk.* (od *obscoenus, a, um*). Sprośnie, brzydko, plugawie, psotliwie, bezwstydnie, wszetecznie.

Obscenus excitata natura. Cic. Obscenissime vixit. Eutrop.

OBSCENITAS albo **OBSCENITAS**, *ātis*, *z*. (od *obsceus*, *a*, *um*). Sprośność, brzydkość, plugawość, psota, wszeteczność, np. — *rerum. Cic. verborum. Id. orationis. Cic. t. j. brzydka, obrzydliwa mowa, plugawa. || Wszeteczność, wszeteczność, kurewstwo. Ulp. in Pandect. || Nieszczęście, niepomyślne godło, np. mali omnis obscenitas. Arnob. t. j. przykrość, nieprzyjemność, z niepomysłnego doniesienia, ogłoszenia.*

OBSCENUS albo **OBSCENUS**, *a*, *um*. Szpetny, brzydki, szkaradny, plugawy, obrzydły, beczny, sprośny, haniebny, sromotny, na wizerzenie, do słuchania, np. — *voluptates. Cic. homo albo vir. Liv. i. e. mollis. Wszeteczny, nierządny, semiviri, tak nazwani byli kapłani Cybele, obsceni greges. Ovid. Obscenae volucres. Virg. t. j. Harpije. — fetus. Liv. Potwora. — avis. Hor. t. j. szpetna, brzydka. — mores. Plin. Vita obscenior. Val. Max. Illud est paulo obscenius. Cic. Obscenissima res. Vell. — avis. Plin. Sowa. || Ztąd obscena seil. membra. Sen. t. j. posładek, zadek, tył albo członek wstydlivy. Justin. Obscena. Ovid. t. j. ekskrementa. || Szczególnie, szpetny, brzydki, szkaradny, plugawy, obrzydły. Versus obscenissimi. Cic. Q. Jocandi genus obscenium. Cic. t. j. plugawy. — volucres. Virg. t. j. sowy, puszczyki, pubacze. Aves obscenae. Gell. t. j. ptaki wróżące nieszczęście. Omen obscenum. Cic. Obscena dictu. Acc. ap. Non. i. e. male ominata t. j. złe wróżce. Nota. Obscenus od coenum, obs zamiast ob albo od scena, drudzy wyprowadzają od cano, drudzy od scaeva. Fest. od Osków (Oscis).*

OBSCURATIO, *ōnis*, *z*. (od *obscurus*, *are*). Zaćmienie, np. — *solis. Cic. Quintil. Plin. Zaćmienie słońca. Obscuratio seil. diei albo solis. Auct. bell. Hisp. t. j. ciemność, ciemnota. || Zaćmienie przenośnie, gdy kto tak cyni, że go dostrzedz nie można, nieznanie czyniący. Cic.*

OBSCURATUS, *a*, *um*, (imsł. od *obscurus*). Sall. Zaćmiony. || *Val. Max. Zasłonięty, okryty. || Przenośnie. Obscurata vocabula. Hor. Wyrazy nieużywane.*

OBSCURE, psk. (*obscurus*, *a*, *um*). Ciemno, niejasno, bez światła. || Skrycie, tajemnie. — *serpens malum. Cic. Nieznacznie zle szerczące się. Non obscure ferre. Id. Nienkrywając swojego nieukontentowania. Non obscure agam. Id. Jasnie mówić będę. Non obscure natus. Macrob. Nie z podłych przodków zrodzony. || Obscurus. Cic. Obscurissime. Id.*

OBSCUREFACIO, *cis*, *ere*, (od *obscurus* i *facio*) i. q. *obscurus. Non.*

OBSCURITAS, *ātis*, *z*. (od *obscurus*, *a*, *um*). Ciemność, niejasność, brak światła. — *latebrarum. Tac. Ciemność kryjówek. — visus. Plin. Ciemność wzroku. — naturae. Cic.*

Skrytość przyrodzenia. — *generis. Id. Po dłość urodzenia.*

OBSCURO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *obscurus*, *a*, *um*). Ciemnym, pochmurnym, posępnym uczynić, przyćmić, przyćmienie, zaćmić, np. — *regiones. Cic. coelum. Sall. — sidus. Plin. Sol obscuratur. Tac. Visus obscuratur. Plin. Przyćmiony wzrok, oczy. || Pozbawić światła. — *aedes. Ulp. in Pandect. || Ztąd przenośnie pozbawić światła, przyćmić, zaćmić, np. amore tibi pectus obscurasse. Plaut. || Skryć, ukryć, schować, zataić, zamileć. — caput dextra. Petron. t. j. nakryć głowę. — veritatem. Quintil. Nummus in Croesi divitiis obscuratur. Cic. — laudes alienus. Cic. — memoriam. Cic. Obscurata diu vocabula. Hor. t. j. długo nieużywane. — literas. Cic. — styllum adfectione. Suet. || Zaćmić, nieznanie uczynić. Nobilitas non obscuratur, sed illustratur. Plin. Obscurata vocabula i. e. ignota. Hor. || Zgladzić, wygładzić, wytrącić, wytepić, znieść, skasować, np. — consuetudinem. Cic. — laudes. Cic. Obscurata memoria. Cic.**

OBSCURUS, *a*, *um*, (od *obscurus*, *are*, cieniści). Ciemny, posępny, ponury, bez światła, cieniści. — *lucus. Virg. — umbra. Id. — nubes. Virg. — nox. Id. — antrum. Ovid. — aquae obscurae. Ovid. t. j. woda mętna. || Obscurum. Ciemność, ponurość, np. sub obscurum nactus. Virg. t. j. w ciemnej, w ponurej nocy. || Ztąd obscurum zamiast obscurare, psk. Lucan. || Będący w ciemnościach, np. ibant obscuri. Obscurus delitui. Virg. — umbris arborum. Martial. || Niezrozumiały, niewyrozumiały, np. — res. Cic. — natura deorum. Id. — carmen. Ovid. — nomen sapientiae. Cic. — oratio. Quintil. Scientia obscurior. Cic. — genus causarum. Id. Res obscurissimae. Cic. Non obscurum est. Cic. Jest wiadomym, jawnym, oczywistym. || Niezrozumiały, nie do wyrozumienia, np. — vox. Quintil. — cantus. Id. || Ciemny, ukryty, nieznanomy. — locus. Liv. Gesta alienus obscuriora. Nep. Nomen obscurus. Caes. Homo obscurus loco natus. Liv. t. j. z nieznanym familii pochodzący. || Przenośnie, skryty, tajny, tajemny. — homo. Cic. Hor. || Nieznany z urodzenia, nizki, podły, np. obscuris orti majoribus. Cic. || Ciemny, ponury, posępny, t. j. kwaśny, na wizerzenie, np. — vultus candidatorum. Cic.*

OBSECRATIO, *ōnis*, *z*. (od *obsceus*, *are*). Błaganie, suplikowanie, prośba usilna, gorliwa, prośba do bogów, usilne prośby albo prośby, poprzysiężenie, poprzysiężanie, zaklinanie, kłatwa, np. uti obsecratione humili. Cic. Alienus obsecrationem repudiare. Cic. t. j. nie wysłuchać, odrzucić prośbę. Summis obsecrationibus monere. Justin. || Ztąd postać krasomówska, np. obsecratio, promissio, obsecratio etc. || Publiczna modlitwa, modły, prośba, dzienne modlitwy, np. obsecrationem constituere. Cic. — indicare. Liv. — habere. Suet. t. j. postanowić, nakazać dzienne modły, suplikacje. || Po-

przysiężanie, zaprzysiężenie albo upewnienie, zapewnienie, warowanie, ubezpieczenie z wzywaniem bogów, np. obsecrationibus se obligaret. Justin.

OBSECRATUS, *a*, *um*, (imsł. od *obsceus*, *are*). Usilnie proszony. Sall.

OBSECO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *ob* i *seco*, *are*). Właściwie, usilnie prosić bogów, usilnie, pokornie, suplikując prosić, zaprzysiężając, np. eum eum oraret atque obsecraret. Cic. Vos obsecro atque obsecro. Id. Oro, obsecro, ignosec. Cic. Tuam fidem obsecro. Plaut. || Przez prośby poprzysiężać t. j. usilnie, pokornie suplikować. — *precationibus. Plin. || Z podwój. przyp. czwart., np. hoc te obsecro. Ter., ztąd homo obsecratus. Caes. Obsecro w deprekacjach. Proszę, błagam, suplikuję. Ter. || Obsecro. Ter. Formuła wypraszenia się od kary. || Często się kładzie zamiast przysłówka, jak quaeo i amabo, np. Attica mea, obsecro te, quid agit? Cic. t. j. proszę albo posłuchaj jeszcze raz. Sed ubi est obsecro? Ter. t. j. gdzie jest jednak, przecie? Obsecro te. Gell. t. j. posłuchaj raz jeszcze, powiedz mi jednak, przecie. Sed obsecro te. Cic. Lecz posłuchaj mnie jeszcze raz.*

OBSECUNDANTER, psk. (od *obsceundo*, *are*). Posłusznie, powolnie, chętnie, do woli czyjejś co czyniąc, stosownie, przyzwolnie, zgodnie, np. — *naturae vivere. Nigid. ap. Non.*

OBSECUNDATIO, *ōnis*, *z*. (od *obsceundo*, *are*) i. q. *obsequium*, np. servilis obsecundatio. Cod. Theod.

OBSECUNDATOR, *ōris*, *m*. (od *obsceundo*, *are*). Sluga, np. — *scortorum seriniorum. Cod. Theod.*

OBSECUNDO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *ob* i *seundo*, *are*). Cic. Słuchać, bydz na skinienie posłusznym. — *imperitis. Ammian. Spełnić rozkaz. || Quint. Stosować się, zgadzać się, mówiąc o gestach.*

OBSECUTIO albo **OBSEQUUTIO**, *ōnis*, *z*. (od *obsceus*) i. q. *obsequium*. Folgowanie, ustępowanie, dozwoleństwo, posłuszeństwo, powolność. Arnob.

OBSECUTOR albo **OBSEQUUTOR**, *ōris*, *m*. (od *obsceus*). Posłuszny, który słucha. Tertull.

OBSEPIO, (**OBSEPIO**), *is*, *psi*, *ptum*, *ere*, (od *ob* i *sepio* albo *saepio*). Płotem ogrodzić, zagrodzić, oparkanie, albo inaczej w ogólności zamknąć. Liv. Tac., np. salutum obseptum video. Plaut. || Przenośnie. — *viam. Plaut. — iter. Cic. t. j. zamknąć drogę. — plebi iter ad magistratus. Liv. t. j. pospółstwu zamknąć drogę do urzędów.*

OBSEPTUS, (**OBSEPTUS**), *a*, *um*, (imsł. od *obsepio*). Ogrodzony, oparkany, zamknięty. Obseptis itineribus. Liv. Zagrodzisz drogę. || Obsepta diutina servitute ora reseramus. Plin. Usta długą niewolą zamknięte otworzymy.

OBSEQUELA, *ae*, *z*. (od *obsceus*). Przyczynność, powolność, uczynność, dogadza-

nie, posłuszeństwo, np. liberis facere obsequela. Plaut. t. j. dzieciom czynić powolność. — *orationis. Sall. Infamam Deo obsequela praestare. Prudent.*

OBSEQUENS, *tis*, *r*. współ. (imsł. od *obsceus*). Plin. Giętki, powolny. || Cic. Posłuszny, dogadzający w czem komu. || — *voluptati. Terent. Niewolnik rokoszy. || Dii obsequentes. Plaut. Laskawi bogowie. || Inscr. Bogini fortunę.*

OBSEQUENTER, psk. (od *obsceus* i od *obsceus*). Posłusznie, uczynnie, usilnie, uprzejmie, ustępując, ulegając, chętnie, np. — *parere alicui. Plin. t. j. — bydz posłusznym.*

OBSEQUENTIA, *ae*, *z*. (od *obsceus* i od *obsceus*). Przyczynność, powolność, uczynność, dogadzanie, posłuszeństwo. Caes.

OBSEQUIAE, *arum*, zamiast *exsequiae*. Inscr. ap. Fabret. Ostatnia posługa zmarłemu, pogrzeb. Dare mihi obsequias. Ibid.

OBSEQUIALIS, *e*, *ptnk*. (od *obsceus*) i. q. *obsequiosus*. Ustępujący, ulegający, chętny, uczynny, powolny, posłuszny. Fortun. Carm.

OBSEQUIBILIS, *e*, *ptnk*. (od *obsceus*). Ustępujący, ulegający, chętny, uczynny, powolny. Gell.

OBSEQUIOSUS, *a*, *um*, (od *obsceus*). Ustępujący, ulegający, chętny, uczynny, posłuszny, np. Obsequiosus semper fuisti. Plaut.

OBSEQUIUM, *ii*, *n*. (od *obsceus*). Uległość, uczynność, posłuszeństwo, chętność, uległe postępowanie, powolność. — *alicuius. Ovid. Obsequium amico, veritas odium parit. Ter. Obsequium alicui tribuere. Ovid. t. j. bydz uległym, posłusznym. Jurare in obsequium alicuius. Justin. t. j. przysięgać na posłuszeństwo czyje. || Zawisłość, zależność, np. ciała od duszy, np. cum animus ab obsequio corporis discesserit. Cic. t. j. uległość ciała duszy. || Grzeczność, przyjemność, ludzkość, przypodobanie się. || Spółkowanie, łączenie się w parze. Petron. — corporis. Curt., mówiąc o ludziach i o zwierzętach, np. obsequium tentare. Colum. Obsequia feminae sollicitat. Colum. || Obżarstwo, żarłoczność. Obsequium ventris. Hor. t. j. żarłoczność. || O rzeczach nieżywych, np. flectitur obsequio curvatus ab arbore ramus. Ovid. t. j. uległość, uleganie. — *aquae, aquarum. Id. t. j. bieg wody. || Służba, posługa, sprawienie, czynność, np. milites deputantur obsequiis. Veget. de re milit.**

OBSEQUOR, *ēris*, *quitis* albo *citus sum*, *qui*, *dep*. (od *ob* i *sequor*). Cic. Bydz posłusznym, naskakiwać, dogadzać, ulegać, uhać się przed kim. — *voluntati. Cic. Czynić gwoli. — senibus. Ter. Dogadzać starym. — discipulis suis. Poblaząc swym uczniom. Ea quae obsequi non oportet. Gell. Rzeczy, na których przestawać nie można. — animo. Plaut. Dogadzać swojemu jeniuszowi. — studiis. Oddadź się naukom. || Też o rzeczach nieżywych, np. aes malleis obsequitur.*

Plin. t. j. miedź, która się daje rozciągać pod młotem. || *Biern.*, np. *et id ego percipio obsequi quato meo, volo amori obsecutum (esse) illius. Plaut.*, zamiast *volo obsequi. Animus obsequentior. Sen. Obsequentissima. Quintil. Dea obsequens. Plaut. i. e. Venus.* Szczególnie *Fortuna. Inscr. ap. Grut.* || *Vin' tu te mihi obesse sequentem. Plaut.*, zamiast *esse obsequentem.*

OBSERATUS, *a, um*, (imsl. od *obsero*). Zamknięty. *Liv. Suet.* || *Zatkany. Hor.*

OBSERO, *as, avi, atum, are*, (imsl. od *ob i sero, are*). Zamykać na klucz, na rygiel, np. — *aedificium. Liv.* — *ostium. Ter.* — *fores. Suet.* — *cellam. Martial.* || Przenosić. — *aures. Hor.* — *palatum. Catull.* t. j. zatykać gębę, usta.

OBSERO, *is, evi, itum, rere*, (od *ob i sero, evi*) i. q. *sero*, siać, zasiewać, sadzić, flaneować, np. — *frumentum. Plaut.* t. j. siać zboże. || Przenosić, np. — *aerumnam in aliquid. Plaut.* t. j. bydlę przyczyną, powodem. — *pugnos. Plaut.* Obić gębę. || Obsiać, obsiewać, zasiać, zasadzić, np. — *terram frugibus. Cic.* — *agrum vineis. Colum.* || Ztąd *obsitus, a, um*, zasiany, posiany, zasadzony. *Farr. Loca obsita virgultis. Liv.*

OBSERVABILIS, *e, ptuk*, (od *obsero, are*). To, co się może obserwować, daje się postrzegać, znaczny, uważany, postrzegany, np. — *manus. Quintil.* || To, co służy do postrzeżenia, np. — *patientia. Apul.*

OBSERVANS, *tis, r. współ.* (imsl. od *obsero, are*). *Cic.* Który uważa, postrzega, strzeże się, który szanuje, szanuje. — *aequi. Claud.* Zachowujący sprawiedliwość. || Punktualny. *Officiorum observantissimus. Plin.* Akuraty w spełnieniu powinności.

OBSERVANTER, *psk.* (od *observans i obsero, are*). Pilnie, troskliwie, pieczołowicie, starannie, starownie, np. — *facere omnia. Apul.* || *Observantius. Ammian.* *Observantissime. Gell.*

OBSERVANTIA, *ae, ż.* (od *obsero, are*). Postrzeżenie, obserwacja, uwaga, uważanie, upatrywanie, postrzeganie, np. — *temporum. Fell.* || Sprawienie, sporządzenie, ułatwienie, wykonanie, ścisłość przepisów, np. — *moris prisci. Val. Max. Juris observantia vetustissima. Pompon. in Pandect.* t. j. postrzeganie, wykonanie, ścisłość prawa.

|| *Pilność, troskliwość, staranność, baczność, ostrożność*, np. *Quo fiebat, ut ejus observantia omnibus esset carior. Nep.* t. j. uszanowanie, poważenie. || *Uwaga, słuchanie pilne, atencja, respekt*, np. — *in regem. Liv.* || *Religia, służba boża, np. fides catholicae observantiae. Cod. Theod.*

OBSERVATE, *psk.* (od *observatus, a, um*). Pilnie, troskliwie, pieczołowicie, starannie, starownie, np. *observate curioseque animadvertere. Gell.*

OBSERVATIO, *ōnis, ż.* (od *obsero, are*). Postrzeżenie, upatrywanie, uważanie, postrzeganie, obserwacja, uwaga, uważanie, np. — *siderum. Cic.* — *verborum. Cic. Observa-*

tioni operam dare. Id. *Observationem custodire. Plin.* t. j. zachować obserwację, uwagę, prawidło, przypisek, konnotację. *Dare observationes aliquas coquendi. Plin.* t. j. reguły, uwagi. || *Pilność, troskliwość, pieczołowitość, staranność, ścisłość, pilność, dokładność, akuratywność*, np. *summa erat observatio in bello movendo. Cic.* || *Uznanowanie, poważanie, czołobitność, respekt. Val. Max.* — *christianitatis. Cod. Theod.*

OBSERVATOR, *ōris, m.* (od *obsero, are*). Dostrzegacz, obserwator, uważający. *Plin. Malorum bonorumque nostrorum observator et custos. Sen. Catholicae legis observator. Cod. Theod.*

OBSERVATRIX, *icis, ż.* (od *obsero, are*). Dostrzegaczka, obserwatorka. *Tertull.*

OBSERVATUS, *us, m.* (od *obsero, are*) i. q. *observatio*. Postrzeżenie, np. *ex observatu dicunt, eum equum habere annos sedecim. Farr.*

OBSERVATUS, *a, um*, (imsl. od *obsero, are*). Postrzeżony, uważany, np. *vestigia retro observata. Virg.* || *Czczony, szanowany. Cic.*

OBSERVIO, *is, ire*, (od *ob i servio*). Służyć, np. *Cetera enim membra ancillari et observare capiti. Apul.*

OBSERVITO, *as, are*, (częstotl. od *obsero, are*) i. q. *obsero*. Dostrzedz, obserwować, uważać, postrzegać, wypatrywać. — *omnia. Apul. Motusque stellarum observitaverunt. Cic. Ed. Ernest.* ma *observarent.*

OBSERVO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i servo*) zamiast *servo* ob i. e. *ad. Plaut.* Pilnować czego, uważać, mieć oko na kogo, poglądać z blizka. — *tempus ulciscendi. Cic.* Pilnować pory do zemsty. — *nutum. Id.* Bydź baczny na skinienie. || — *ne. Pand.* Strzedz się izby. || — *scripturam. Terent.* Z krytyką roztrząsać pismo. — *januam. Plaut.* Strzedz drzwi. || *Zachować, przestrzegać, strzedz praw. Plaut.* Zachować zwyczaj. || *Observatur, nicosol. Plin.* Dostrzega się. || *Szanować, cześć. — aliquid. Tac.* Cześć kogo. — *commendationem. Cic.* Mieć wzgląd na czyje zalecanie.

OBSES, *idis, m. i ż.* (od *ob i sedeo*). Rekojmia, zakładnik, zastawnik, np. *obsides accipere. Caes.* — *dare. Id.* — *dedere. Sall.* t. j. dać zakładników. || *Przenosić, rzecz jaka albo osoba, rekojmia, poręczyciel, dowód, świadectwo, bezpieczeństwo, pewność*, np. *ejus rei obsidem fore. Nep.* t. j. rekojmia.

OBSESSIO, *ōnis, ż.* (od *obsideo*). Osadzenie np. jakiego miejsca, blokada, obleżenie, np. — *templorum. Cic.* — *viae. Id.* — *hominum. Caes.* — *castrorum. Suet.*

OBSessor, *ōris, m.* (od *obsideo*). Ten, który siedzi i długo się bawi na jakimś miejscu, np. *fori. Plaut.* — *aquarum. Ovid.* || Szczególnie, który co trzyma w obleżeniu, obleżyciel, który otacza, opasuje, np. — *curiac. Cic.* — *urbis. Liv.*

OBSessus, *a, um*, (imsl. od *obsideo*). Sall. Obleżony. *Obsessus teneor. Sall.* Obleżeniem jestem. *Obsessis viis. Caes.* Obleższy drogi. || *Otoczony. Obsessa palude. Ovid.* Otoczony bagnami. || *Nathany. — fauces. Virg.* Zatkana gardziel. || *Przenosić. Pectora tantis obsessa malis. Sen.* Serca tylą nieszczęśliwością. || *Palus densis obsessa salictis. Ovid.* Bagno gęstą ocienione wierzbiną. || *Tibull.* Posiadany, trzymany.

OBSIBILO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i sibilare*) i. q. *sibilare*. Szeptać, ksykać, sapać, syczeć, świsnąć, świszcząć, szumieć, szeleścić, powiewać, piszczeć, gwizdać, świstać, np. — *arbores — dulces strepitus obsibilabant. Apul.*

OBSIDATUS, *us, m.* (od *obses*). Zakład, rekojmia dla wiary. *Ammian.*

OBSIDEO, *es, ēdi, essum, ēre*, (od *ob i sedeo* zamiast *adsideo* też zamiast *sedeo*). Obleżać, zasiadać, siadać w koło. — *domi. Ter.* Siedzieć w domu. || *Caes.* Oblegać, w obleżeniu trzymać. — *urbem. Id.* Oblegać miasto. — *armis senatum. Cic.* Otoczyć senat zbrojnym żołnierzem. || *Przenosić. — tempus. Cic.* Zająć czas. *Obsideri aures. Id. Liv.* Ustawicznie mówić co komu. — *animum alterius. Just.* Opanować czyj umysł.

OBSIDIARUM, *arum*, (od *obsideo*) i. q. *insidiae* albo zamiast *obsidium*. Czatownie, zasadzka, zamał. *Colum.*

OBSIDIANUS, *a, um*. Tyczący się Obsidyusza, pochodzący od Obsidyusza, Obsidyuszowy, np. — *lapis. Plin.* Gagatek czyli kamień nakształt bursztynu, który był wynaleziony w Etiopii. || *Zowią ten kamień Obsidus lapis. Isidor.*

OBSIDIO, *ōnis, ż.* (od *obsideo*). Blokada, obleżenie. *Obsidione cingere. Virg.* Oblegać, w obleżeniu trzymać. — *liberare. Cic.* — *Eximere. Liv.* Dążyć odsiecz. — *assistere. — obsidionem solvere. Liv.* Od obleżenia odstąpić. *In obsidione esse. Liv.* Bydź w obleżeniu. || *Just.* Pojmianie, więzienie kogo.

OBSIDIONALIS, *e, ptuk*, (od *obsidio*). Tyczący się blokady, obleżenski, od obleżenia, obleżeniu służący, np. — *corona. Liv. Gell. Plin.* t. j. wieniec z trawy, też zowie się *graminea. Plin.* Nazwany też wieniec obleżenskim, ponieważ był zrobiony z trawy wyrosłej w miejscu obleżenia, tym wieniec wyczesano skronie wodza, który usunął obleżenie. *Fest.*

OBSIDIOR, *ōris, atus sum, ari*, (od *obsidiae* albo *obsideo*) i. q. *obsideo*, np. *crabrones obsidiatur apibus. Colum.* i. e. *insidiatur.* t. j. czatować, dyszeć na czyją zgubę, dybać na kogo.

OBSIDIUM, *ii, n.* (od *obsideo*) i. q. *obsidio*. Blokada, obleżenie, np. jakiego miasta. *Obsidio solvere. Aur. Fict.* Od obleżenia odstąpić. || Zakład dla wiary. — *dare. Tac.* Dać zakładników. *Obsidia capessere. Id.* Wziąć zakładników. || *Przenosić. Pestis obsidia. Colum.* Jaszczurki, które czatując przy ulach chwytają pszczoły. || Niebezpie-

Tom II.

czeństwo, obawa, np. *tuoque tergo obsidium adesse. Plaut.* t. j. chłosta, baty, t. j. grzbiet twój jest w obawie chłosty. || *Ostrożność, baczność. Colum.*

OBSIDO, *is, ēdi, essum, ēre*, (od *ob i sido*). Oblegać, blokować, obsadzić, zacząć blokować, np. — *vias. Caes.* — *urbem. Liv.* — *pontem. Sall.* — *campus. Virg.* — *portus. Stat.* *Ulicam obsidere instituit. Caes.* t. j. — postanowił blokować.

OBSIGILLO, *as, are, i. e. abscondere*. Pieczętować, ukrywać, trzymać co w sekrecie. *Multa obsigillat. Sen.* Lecz *Edd. Grut.* mają *obstrigillat.*

OBSIGNATIO, *ōnis, ż.* (od *obsigno, are*). Przypieczętowanie, pieczętowanie, zapieczętowanie, np. — *tabularum. Gell.* || *Przenosić, np. — baptismi. Tertull.*

OBSIGNATOR, *ōris, m.* (od *obsigno, are*). Pieczętacz, który co pieczętuje, np. — *litterarum. Cic.* — *testamenti. Id.* — *decisionis. Cic.*

OBSIGNATUS, *a, um*, (imsl. od *obsigno, are*). Opieczętowany. *Cic.* || *Przenosić, wrażony w umysł. Lucr.*

OBSIGNO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i signo, are*) zamiast *signo*. Pieczętować, zapieczętować np. testament. *Cic.* — *list, np. — epistolam. Cic. Plaut.* — *litteras. Cic.* — *tabellas. Plaut.* || *Ztąd tabellis obsignatis agis mecum, żartobliwie. Cic.* t. j. przekonywaj mnie świadectwami moich listów. — *epistolam. Plaut.* t. j. — zapieczętować pieczęcią.

Litterae obsignatae publico signo. Cic. || *Ztąd obsignatus, a, um, np. — natura (i. e. cinnus) mulieris. Cic.* — *marsupium. Plaut.* t. j. opieczętowany worek. || *Przenosić, np. tabulas obsignare. Cic.* t. j. świadkowie, którzy będą obecni testamentom, sami pieczętują one. || *Zostawić co, dać na zastaw, zahypotekować pod pieczęcią, np. — jugera agri. Val. Max.* || *Wybić, wycisnąć, piętnować, np. — formam verbis. Lucr.* t. j. nadadź kształt, *ztąd habere aliquid obsignatum. Lucr.* t. j. naznaczyć, notować, zanotować, mieć pewność, niezawodność.

OBSIMULATUS, *a, um*, (imsl. od *obsimulo*) i. e. *oppositus, objectus*. Zmyślony, np. *obsimulata documenta. Ammian.*

OBSIPIO zamiast *obsipio*. Ob. **OBSEPIO**.

OBSIPO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i sipo s. supo*). Rozrzucać, kropić, pryskać przeciw komu, albo kropić, np. — *aquilam. Plaut.* t. j. posilić, ożywić, orzeźwić, dodać serca, otuchy komu. — *pullis escam. Fest.*

OBSISTO, *is, stiti, stitum, ēre*, (od *ob i sisto*). Nad, przy, pod albo przeciw czemu przystawić, postawić. || *Ztąd obstitus, a, um, np. — sol. Apul.* t. j. słońce z ukośnej strony albo naukos stojące. || *Ztąd obstitum, i, rzeczow.* Rzecz ukośna albo na ukos położona, albo kierunek, zwrot jakiej rzeczy, ukos, nachylenie ukośne. *Obstitum obliquum. — circulatorum. Fest.* || *Seil. se.* Stawić się

gdzie, postawić się, przeszkodzić, zawadzić komu, np. na drodze. — *alicui obuiam. Plaut. t. j.* — na drodze. — *alicui Nep.* || Sprzeciwić się, powstać przeciw komu, opierać się, dawać odpor komu, albo czemu. np. — *dolori. Cic.* — *opinionibus. Id.* — *injuriis. Cic.* — *vitiis. Cic.* — *crimini. Id.* — *alicui homini. Cic.* Z następ. tryb. bezokół. np. *occidit obstitit inquiri. Tac.* || Postawić się, wystąpić, np. *hic obstitam. Plaut.*

OBSITUS, *a, um*, (imsl. od *obsero*). Zarosły, obrosły w kolo. — *virgultis. Liv.* Zarosły chróstem. — *setis. Virg.* Siercią obrosły. || Ukryty. — *frondibus. Hor.* Okryty gałęziami. || — *annis, et pannis. Terent.* Stary, lachmaną odziany. — *avvo. Virg.* Wiekami nachylony.

OBSOLEFACIO, *eis, eci, actum, eere*, (Biern. *obsolefio, eri*) (od *obsoleo i facio*). Uczynić, aby co powoli, przechodziło, przemijało, nikło, zużyć, zużywać, przez używanie popsuć, zeszpecić, splugawić, plugawem uczynić, zepsuć, popsuć, pospolitem albo podlejszemu uczynić, znieść, skasować, odmienić modę. *Arnob. Ne pateretur nomen obsolefieri. Suet. Candida toga turpitudinis maculis obsolefacta i. e. inquinata. Val. Max.*

OBSOLEFACTUS, *a, um*. Ob. OBSOLEFACIO.

OBSOLEO, *es, eui, ere*, (od *obs* zamiast *ob i oleo*, pachne, cuchnę, więc stracić zapach, wonia, odor, albo od *oleo*, zład olese, rosne, wzrastam, więc zarastam, niknę, przemijam powoli). Starzeć się, ustawać, niknąć jako moda, zwyczaj, np. *in homine turpissimo obsolebant dignitatis insignia. Cic.* || *Obsolevi. Ob. Obsolesco.*

OBSOLESCO, *seis, levi, letum, ere*, (od *obs i olesco* albo od *obsoleo*, zarastam). Właściwie, zarastać, powoli niknąć, przejść, przemijać, zużyć się, zużywać się, psować się, starzeć się stawać, wychodzić z mody, stracić wartość, cenę, walor, np. *virtus nunquam sordibus alienis obsolescit. Cic.* *Obsolevit jam oratio. Id.* *Obsolescent verba. Farr.* *Ne laus obsolescat. Tac.*

OBSOLETE, *psk.* (od *obsoletus, a, um*). Po staremu, nie modnie, np. *homo obsoletus vestitus. Cic.*

OBSOLETO, *as, are*, (od *obsoletus, a, um*). Podłym, lichym, małym, niekzemnym uczynić, obrazić, naruszyć, uszkodzić, splugawić, splamić, powalać, np. — *vestigia maiestatis. Tertull.* *Qui vestitum obsoletassent nuptiale. Id.*

OBSOLETUS, *a, um*, (imsl. od *obsoleo*). Stary, dawny, nie nowy, wytarty, nadpsuty, zużyty, np. — *vestis. Liv.* *Festitus obsoletus. Nep.* *Festitus obsoletior. Cic.* *Obsoletissimos vestitus. Apul.* — *tectum. Hor.* t. j. stary dom. — *crimina. Cic.* t. j. stare zbrodnie. || Staroświecki, nie modny, np. — *verba. Cic.* *Obsoletior oratio. Id.* — *studia militaria. Cic.* || Pospolity, powszedni, np. — *gaudia. Liv.* — *crimina. Cic.* — *honores.*

Nep. — *color. Colum. t. j. zły. Color obsoletior. Id.* || Szpetny, brzydki, szkaradny, plugawy, bezcenny, np. *nec paternis obsoleta sordibus. Hor.* — *color. Colum.* || Splugawiony, splamiony, powalany, np. — *dextra. Sen.* *Paternis obsoleta sordibus. Hor.*

OBSOLIDATUS, *a, um*, (imsl. od *obsolido, are*). Wzmocniony. *Vitr.*

OBSOLIDO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i solido, are*). Wzmocnić, ukrzepić, mocnem uczynić, np. — *tectorium. Vitr.*

OBSONATIO, (OPSON.), *onis, z*. (od *obsono* albo *obsonor*). Skupowanie żywności do kuchni, np. mięsa, warzywa, jarzyn. *Donat. ad Ter.*

OBSONATOR, (OPSO.), *oris, m*. (od *obsono* albo *obsonor*). Skupien żywności, który skupuje żywność do kuchni, np. mięso, warzywo, jarzyny. *Plaut. Sen. Martial.*

OBSONATUS, (OPSON.), *us, m*. (od *obsono* albo *obsonor*). Skupowanie żywności do kuchni, np. mięsa, warzywa, jarzyny, np. *dare minam in obsonatum. Plaut.* *Nunc obsonatu redeo. Plaut.*

OBSONITO, (OPS.), *as, are*, (częstotl. od *obsono*) i. q. *obsono. Cato. ap. Fest.* Bankietować, hiesiadować, częstować, traktować, i. q. *convinari.*

OBSONIUM albo **OPSONIUM**, *ii, n*. (ὀψώνιον, ὀψων). Wszystko to, co się je z chlebem, jako warzywo, mięso, szczególnie ryba, jarzyna, kuchenne potrawy. *Plaut. Ter. Hor. Plin.* *Obsonium obsonare. Plaut.* — *curare. Id.* — *condire. Plin.*

OBSONO albo **OPSONO**, *as, avi, atum, are* i **OBSONOR**, (OPS.), *atus sum, ari, (ὀψωνέω)*. Skupować żywność do jedzenia, np. *postquam obsonavi herus. Plaut.* *Obsonatum pergam. Plaut.* *Pojdę skupować żywność do kuchni. Obsonare absonum. Plaut.* || Zład biernie, np. *satini hoc obsonatum est? Plaut.* Czy dość tego kupiono do kuchni. || Przenosić, np. — *faniem. Cic.* t. j. użyć głodu zamiast kupionej jarzyny, czyli ostrzyć do wieczery apetyt. || Bankietować, hiesiadować, dać traktament, traktować, częstować, np. *Obsonare cum fide. Plaut.* *Obsonat, potat. Id.*

OBSONO, *as, ui, itum, are*, (od *ob i sono, are*). Szumieć, szeleścić, szmer czynić, np. — *alicui sermone. Plaut.* t. j. przerywać komu mowę.

OBSOPIO, *is, ui, itum, ire*, (od *ob i sopio*) i. q. *sopio*. Czynić nieczulym, nieużyty, np. zasnąć. *Obsopiri. Scrib. Larg.* Zasypiać. *Somno obsopitus. Solin.* Uśpiiony. *Odoris novitate obsopitus. Id.*

OBSOPITUS, *a, um*. Ob. OBSOPIO.

OBSORBEO, *es, ui, ere*, (od *ob i sorbeo*) i. q. *sorbeo*. Polykać, ciągnąć, pić z ukontowaniem, chłapać, złopać, chłystać, wypić, np. — *aquam. Plaut.* — *vinum. Id.* *Totos simul obsorbere placentas. Hor.* t. j. polknąć, np. — *quidquid venit intra pessus. Plaut.* t. j. wszelka rwie się zapora, rygiel.

OBSORDESCO, *seis, dii, scere*, (od *ob i sordesco*). Stawać się brudnym, zwałaniem, zbrukanem, paskudnym. *Prudent.* || Stawać się starcem, zestarzałym, zużyć się, ustawać, niknąć, np. *obsorduit jam haec in me aeterna. Caecil. ap. Non.*

OBSTACULUM, *i, n*. (od *obsto, are*). To, co jest na przeszkodzie, przeszkoda, zawada, tama. *Prudent. Apul. Arnob.*

OBSTANTIA, *ae, z*. (od *obsto, are*). To, co się stawi na przeciw, opór, wstręt, przeszkoda, zawada, tama, np. — *aeris. Vitr.* — *unbrarum. Id.*

OBSTERNO, *is, travi, tratum*, (od *ob i sterno*). Położyć co przed kim, porzucić, np. *uxorem fratris misero puero obijcit et obsteruit. Apul.*

OBSTETRICIUS, *a, um*, (od *obstetrix*). Tęzący się baby, położnej, akuszerki, nalezący do nich, tęzący się kobiet położnych. *Arnob.* || *Obstetricium seil. officium. Plin.* t. j. służba babienia.

OBSTETRICUS, *as, are*, (od *obstetrix*). Babić, pologów pilnować, np. *mulierem. t. j. babcie, pologu pilnować, np. obstetricabitur Hebraeas mulieres. Vulgat. Exod.* *Obstetricandi scientia. Ibid.* t. j. nauka babienia.

OBSTETRIX, *icis, z*. Baba położna, matka babcia, akuszerka, dzieci odbierająca. *Plaut. Hor. Plin.* To słowo jest podobno od *ob i e. ad i sto* t. j. która stoi przy, więc ta, która jest komu pomocą, pomaga komu. *Voss. etymol.* pochodzi od *obside* siedzieć przy, zamiast *obstetrix*, lepiej *obstetrix* jak *genetrix*, *meretrix* zamiast *genitrix meretrix. Scalig.*

OBSTINATE, *psk.* (od *obstinatus, a, um*). Stale, stalecznie, trwale, zawzięcie, uporczywie, zawziętym sposobem, w swoim namyśle, postanowieniu, w złem i w dobrém, np. — *negare. Caes.* — *operam dare. Ter.* — *adgredi aliquem. Plaut.* — *credere. Liv.* *Obstinatissime recusare. Suet.* t. j. najuporczywiej.

OBSTINATIO, *onis, z*. (od *obstino, are*). W swoim namyśle, rezolucji, postanowieniu stałość, wytrzymałość, trwałność, upor, zaciętość, krnąbrność, zawziętość, nieodmienność, niezmiennność w swojej rezolucji, postanowieniu, więc w dobrém i złem, np. — *sententiae. Cic.* — *fidei. Tac.* *Inflexibilis obstinatio debet puniri. Plin.*

OBSTINATUS, *a, um*. Ob. OBSTINO.

OBSTINEO, *es, ere*, (od *obs* zamiast *ob i teneo*, właściwie, trzymać, utrzymać, dachować) i. q. *ostendere* według *Festa*, *obstinet i. e. ostendit. Aurora obstinet suum patrem. Dacier ad Festum.*

OBSTINO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i stino*). Opierać się, bydl stalem, wytrzymać, upornym, zacięty, umocnić, utwierdzić, utrwalić, obwarować, mocnem uczynić, mocno okieślić, opisać, np. — *ad finitatem. Plaut.* — *też z następ. tryb. bezokół. obstinaverunt animis aut vincere aut mori.*

Liv. t. j. mocno postanowili sobie zwyciężyć lub umrzeć. || *Zład obstinatus, a, um*. Stanowczy, mocno determinowany, rezolutny, zawzięty, uparty, uporczywy, zacięty, krnąbrny, np. *jam obstinatis mori spes adfuit. Liv.* t. j. determinowanym umrzeć. *Obstinatus dictator. Liv.* *Multo obstinatio adversus lacrymas. Liv.* *Obstinatum est mihi. Plin.* t. j. stanowczo postanowiłem sobie. *Obstinatus animus. Liv.*, albo — *mens. Catull.* t. j. determinowany umysł. *Obstinatio voluntas. Cic.* *Virtus obstinatissima. Sen.*

OBSTIPEO, *es, ui, ere*, zamiast *obstuspeo i. q. obstupesce. Ob. OBSTUPESCO.*

OBSTIPESCO, *is, ui, scere*, zamiast *obstupesco*. Zdumieć się, zadziwić się, zdumiewać się, osłupieć z zadziwienia, steżeć, obumrzeć, zdętwieć, nieczulym, nieużytym stać się, np. *obstupisti. Plaut.* *Obstupui. Ter.*

OBSTIPEO, *as, are*, (od *obstipus, a, um*). Ukośnem, krzywem czynić, np. — *verticem. Plaut.* t. j. skrzywić głowę.

OBSTIPUS, *a, um*, (od *stipes* albo od *στυγός*, twardy). Pochyły, schylony, np. — *caput. Cic.* *Stes capite obstipio multum similibus metuenti. Hor.* t. j. stoj z pochylą głową.

OBSTITUS i **OBSTITUS**, *a, um*, (imsl. od *obstisto*). *Fest.* Zgwałcony. *Obstita. Id.* *Piorunowisko, zle godło. Id.* Który się sprzeciwia bogom. || *Enn. ap. Fest.* Pochyły, ukośny. || *Obstitum absol. Apul.* Pochyłość.

OBSTO, *as, stiti, statum, alio stitum, stare*, (od *ob i e. ad, ante i sto*). Właściwie stać na przeciw czemu. *Stat. Plaut.* || Przeszkadzać, niedopuszczać, sprzeciwiać się. — *consiliis. C. Nep.* Sprzeciwiać się zamiarom. *Obstatu, nicosob. Cic.* Sprzeciwia się, przeszkadza. || *Obstaturus, a, um. Quintil.*, więc *Supin. obstatum.* || *Też kładzie się z quid obstat, quominus sit beatus? Cic.* || Używa się też biernie, np. *obstari. Ovid.*

OBSTRAGULUM, *i, n*. (od *obsterno*). Rzemyk u obawia, np. *erepidarum obstragulis. Plin.* *Salmazyusz woli czytać obstrigillis.*

OBSTRANGULATUS, *a, um*. Ob. OBSTRANGULO.

OBSTRANGULO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i strangulo*) i. q. *strangulare*. Dusić, dawić. || *Zład przenosić, mens obstrangulata. Prudent.*

OBSTREPITACULUM, *i, n*. (od *obstrepo*). Obmowa, wrzask, szelest przeciwnej strony, np. *defensio necessaria adversus obstrepitacula adversae partis. Tertull.*

OBSTREPERUS, *a, um*, (od *obstrepo*). Szumny, szmer czyniący, huczący, szeleszczący, ćwierkocący. *Cicadue occidunt carmine obstrepero. Apul.* t. j. ćwierkocą, ćwierkają.

OBSTREPITO, *as, are*, (częstotl. od *obstrepo*) i. q. *obstrepo*. Szumieć, szeleścić, szmer czynić, zabrznieć, huczeć, rozlegać się, np. *obstreperant lamenta choris. Claudian.*

OBSTREPO, *is, ūi, ūtum, pēre*, (od *ob i. e. ad i strepo*). Wrzeszczeć, hałasować, szmer albo niepokój czynić. — *alicui. Liv.* Wrzeszczeć komu nad uchem. *Nihil sensere Poeni obstrepente pluvia. Id.* Nie nie słyszeli Kartaginczyzy za szelestem deszczu. || *Sen.* Plakać, narzekać. || *Biern. Obstreptur aquis. Ovid.* Szeleści od wód. || Przenośnie. Obmawiać, ujmować co komu, sprzeciwiać się. — *laudi. Sen.* Ujać sławie. || *Sen.* Szum, szeleść, chrobot czynić. || *Przez zamianę. Lux non obstrepat. Plin.* Światło nie będzie rażać oczu.

OBSTRICITUS, *us, m.* (od *obstringo*). Związanie, obwiązanie, przewiązanie, spojenie. *Sen.*

OBSTRICITUS, *a, um*, (imśl. od *obstringo*). *Vestis obstricta gemmis. Flor.* Szata sadzona kamieniami drogiemi. || — *beneficiis. Cic.* Obowiązany, powinien. — *religione voti. Id.* Obowiązany ślubem. — *voluptatibus. Id.* Niewolnik rokoszy.

OBSTRIGILLATOR, *ōris, m.* (od *obstrigillo*). Ganieciel, naganiacz, przyganiacz, krytyk, np. — *artis. Farr. ap. Non.*

OBSTRIGILLO albo **OBSTRINGILLO**, *as, avi, atum, are*, (od *obstringo*). Zaważać komu, stać na przeciw, sprzeciwiać się, przyganiać, obmawiać, krytykować, np. — *innocenti. Farr.* || *Też multa obstrigilant. i. e. obstant. Sen.*

OBSTRIGILLUS, *i, m.* (od *obstringo*). Trzewik z rzemieniem, np. *obstrigilli (culcei) sunt, ut obstringantur. Isid.*

OBSTRINGO, *gis, ūci, ūtum, gēre*, (od *ob i stringo*). Mocno ścisnąć, z wiązać, obwijać, przewiązać. *Obstrictis aliis praeter Iapyga. Hor.* Inne zawarszy wiatry prócz Iapixa. — *collum. Plaut.* Ścisnąć szyję. || Obwijać, zniewolić. — *beneficiis. Cic.* — dobrodziejstw. — *se perjurio. Liv.* Zobowiązać się krzywoprzysięstwem. — *iure iurando. Cic.* — przysięgą. — *fidem alicui. Plin. j.* Przrzekać komu słowo. || *Aliquo se crimine obstringere. Cic.* Stać się winnym. || — *aliquem conscientia. Tac.* Pociągać kogo czyniąc uczestnikiem spisku. || — *religione. Id.* Przysięgać na co.

OBSTRUCTIO, *ōnis, ū.* (od *obstruo*). Zabudowanie, otoczenie, zagrodzenie, zamknięcie, przeszkoda, zawada, tama. *Cic. Arnob.* || Zakrycie, przykrycie, t. j. udawanie, zmyślenie. *Cic.*

OBSTRUCTUS, *a, um*, (imśl. od *obstruo*). Zatabowany, zagrodzony, zamknięty, zatkaany. — *aditus. Cic.* Zamknięte wejście. || — *difficultatibus cognitio. Id.* Zagmatwane trudnościami pojęcie.

OBSTRUDO, *is, si, sum, dēre*, (od *obs* zamiast *ob i trudo*). Wepchnąć, wpychać, wtrącić, wbić tam w co, wrazić w co. || Pózerać, polykać, np. *stans obstrusero aliquid strenue. Plaut.* || Skryć, ukryć, schować wetknawszy co gdzie, zatknąć, zapchnąć. || *Ztąd obstrusus, a, um. Sen.* || *Pchnąć, popychać, trącić, uderzyć, albo pchać, napchać,*

zapchać, np. os obstrudite, ne plura jactet improbus. Prudent. Inni czytają obtrudite.

OBSTRUO, *is, xi, clum, ēre*, (od *ob i struo*). Właściwie, budować co na przeciw, np. *frons obstruebatur auxiliis. Liv.*, też — *murum pro diruto. Id.* || Zabudować, obudować, zatarasować, np. *luminibus alicuius. Cic. t. j.* odjąć światło. Przenośnie. *Ca-tonis luminibus obstruxit haec oratio. Cic. t. j.* przeszkadzająca, przeszkodliwa. || Zatarasować, zatkać, zapchać, niepodobnym do przystąpienia, nieprzystępnym, niedostępnym uczynić, np. — *portas. Caes.* — *valvas. Nep.*, ztąd — *aures. Sen. t. j.* zapchać, zatkać uszy. Przenośnie. — *aures. Virg. t. j.* nieubłagany czynić. || *W ogólności zamknąć, zapchać, np. partes obstruclae. Cic.* — *aditus. Id.* — *venas aquarum. Plin.* — *flumina et rivos. Caes.* — *limen tecti. Ovid.* || Przenośnie *cognitio est difficultatibus obstruclae. Cic.* — *sensus. Plin.* || Bydź przeszkadzającym, przeszkodliwym, przeszkadzając, zaważać, tamować. — *partes. Cic.*

OBSTRUSUS, *a, um*, (imśl. od *obstrudo*). Ukryty, zamknięty. *Sen.*

OBSTUPEFACIO, *is, ēci, actum*, (Biern. *OBSTUPEFIO, is, actus sum, ieri*) (od *obstupo i facio*). Wprawić, wprowadzić w zdumienie, w zdumiewanie, osłupienie, uczynić zdziwionym, zdumiałym, głupim, uczynić nieczulym, nieużytym, twardym, np. *pudor eum obstupefecit. Ter.* *Miraculo obstupefecit hostes. Liv.* *Ex nimio haustu obstupefactis nervis. Val. Max.* t. j. bydź nieczulymi, zdrętwiałymi, zlodowaciałymi. *Obstupefacta poculo immodico. Cic. t. j.* który się stał nieczulym. *Obstupefacti hostes. Tac.* *Obstupefactus et adtonitus. Prudent.*

OBSTUPEFIO, *ob. OBSTUPEFACIO*, *OBSTUPESCO*, (też *OBSTIPESCO*), *scis, pui, scēre*, (od *ob i stupesco*) t. j. *obstupo, stupesco*. Stawać się bez zmysłów, bez pamięci albo nieczulym, głupim, stępcem, zmartwieć, zdrętwieć, stać się wyzutym, pozbawionym zmysłów, rozumu. *Ejus ad-spectu obstupuisse. Cic.* *Animus timore obstupuit. Ter. t. j.* zdrętwiał, zmartwiał. *Obstupescit corpus. Plin.* || Zdumieć się, zadziwić się, osłupieć z zadziwienia, zdumiewać się nad czym, np. *obstupescit posteri. Cic. t. j.* zdumieją się. *Obstupere animi. Virg.* || Pisać się też *Obstipesco*, np. *obstupuit. Ter. Obstipui. Id.* *Ob. Obstipesco.*

OBSTUPIDUS, *a, um*, (od *ob i stupidus*). Nieczulym, zdumiałym, bez zmysłów, bez pamięci, bez rozumu, głupi, niebaczny, zapamiętały, nierozsądny, zdrętwiały, np. *quid adstipiti obstupida? cur non putas? Plaut.* *Quasi adtonitos et obstupidos. Gell.*

OBSTUPRATUS, *a, um. Ob. OBSTUPRO.*

OBSTUPRO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i stupro, are*) t. j. *constupro*. Zgwałcić, zezromocić, zelżyć, zhanbić. *Adpellatus est a mimis, quasi abstupratus. Lamprid.*

OBSUFFLO, *as, are*, (od *ob i sufflo*) t. j. *insufflo*. Nadać, nadymać. *Auct. declamat.*

OBSUM, *obes, fui, esse*, (od *ob i. e. ad ante, adversus i sum*). Bydź szkodliwym, przeszkadzać, zaważać, szkodzić, np. — *alicui homini albo — rei. Cic. Plaut. Nep. Ovid.* || Też bez przyp. trzec. *Quidquid est id, quod obfuit. Ter.*

OBSUO, *uis, sui, ūtum, ēre*, (od *ob i suo, ere*). Przeszywać, przeszyć, podszyć. *Ovid.* || Zaszyć, razem szyc, podszyć, np. — *nares. Virg.*, ztąd zamiast *obstruere*, zamknąć, zapchać, np. *nares et spiritus oris ob-suitur. Virg. Obsita lectica. Suet.*

OBSURDESCO, *scis, dui, descēre*, (od *ob i surdesco*) t. j. *surdesco*. Ogłuszyć, stać się głuchym. *Obsurdescimus nescio quomodo. Cic.* Niewiem dla czego nie słyszymy.

OBSUTUS, *a, um*, (od *ob i suo*). Obszuty. *Suet.*

OBTECTUS, *a, um*, (imśl. od *obtego*). Zasloniony, okryty. *Virg.*

OBTEGO, *gis, xi, clum, gēre*, (od *ob i tego*) t. j. *tego*. Zaslonić, pokryć, np. *corporibus servorum. Cic.* — *aliquid summis glebis. Colum.* || Też *obtectus, a, um, np. Ob-tectus armis. Caes. Domus obtecta arboribus. Virg.* || Przenośnie, pokryć, t. j. zataić, ukryć, np. — *turpitudinem adolescentiae ob-scuritate. Cic.* — *errata. Plaut.* — *seclera. Tac.* || *Obtegens, tis, r.* współ. z następ. przyp. trzec. np. *obtegens sui in alios erimi-nator. Tac.* || Bronić, obronić, np. *obtectus armis. Caes.* || *Obtigo* zamiast *obtego. Ob. Obtigo.*

OBTEMPERANTER, *psk.* (od *obtemperans*, imśl. od *obtempero*). Chętnie, ochotnie, posłusznie, np. — *adnuerre. Prudent.*

OBTEMPERATIO, *ōnis, ū.* (od *obtempero*). Skłonienie się do czyjej woli, dogadzanie, posłuszeństwo, np. — *legibus. Cic.*

OBTEMPERO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i. e. ad i tempero, i. q. adtemperare scil-se, prostować się, regulować się w czem, stosownie się obazywać, oświadczać*). Pozwolić na co, do woli czyjej co czynić, pozwolić bydź, np. *deos tibi obtemperaturos. Ter. Non ego illi obtempero. Plaut. Quae dico, obtemperas? Plaut.* || Słuchać, posłusznym bydź, stosownie postępować, np. — *alicui. Cic. Tibi obtempera. Cic.* — *legibus. Nep.* — *ratiōni. Farr.* — *voluntati alicuius. Caes.* — *auspiciis et religionibus. Hirt.* — *au-ctoritati senatus. Caes.* Też z przyp. czwart. np. — *quidquam. Ter.*

OBTENDO, *is, di, tum, ēre*, (od *ob i tendo*). Zaciągać, zaslonić, udawać co przed kim, np. — *pokryć, np. — nebulam pro viro. Virg.* — *sudarium ante faciem. Suet.* Ztąd *obtendi. Plin.* Zaslonilem. || Na pozor udawać, zmyślać, zaslonić się czem, zastawić się, np. *preces matris. Tac.* — *valetudinem corporis. Id.* || Zakryć, np. — *limina sylvis. Stat.* — *diem nube. Tac.* — *aliquid velis. Cic.* || Przenośnie, zataić, utać, ukrywać, np. *quasi velis obtenditur uniuseuiusque natura. Cic. Q.*

OBTENEBRO, *as, avi, atum, are*, (od

ob i tenebro, are). Zaciemnić, zasępić, zachmurzyć, np. *lux obtenebrata est. Vulgat. Esaiac.* *Obtenebratus est sol. Ibid.* *Obtenebrabitur dies. Prudent.*

OBTENTIO, *ōnis, ū.* (od *obtendo*). Zaciągnięcie, zaslonienie jakiej rzeczy, zakrycie, zasłona, zawinięcie, firanka, kortyna, zapona. || Przenośnie, ciemność, nieczrozumiałość, np. *obtentiones allegorici. Arnob.*

OBTENTO, *as, are*, (od *obtineo*). W całości utrzymać, zachować, np. *spes me obtentabat. Cic.*

OBTENTUS, *us, m.* (od *obtendo*). Zaciągnięcie, zaslonienie, zakrywanie, zawicie, np. — *frondis. Virg. t. j.* zatknięcie różek. — *vestis. Sen. t. j.* przykrycie, osłona sukni. || Przenośnie, zaslonienie, nakrycie, np. *ob-tenta velata. Lact. t. j.* zasłona pokryte. || *Pretext, pozor, pokrywka, udanie, np. sub obtentu liberationis. Justin.* *Obtentum habere. Tac. t. j.* mieć pretext. || *Przeszkoda, zawada, tama, np. non terror obtentui est. Nazar.* || *Od obtineo.* Twierdzenie, dowo-dzenie, dokazywanie. *Lactant.*

OBTENTUS, *a, um*, (imśl. od *obtendo, i od obtineo*). Zasloniony, okryty. *Obtenta nox. Virg. Noc. Obtentio nomine. Gell.* Pod pozorem filozofii. || *Cic.* Otrzymany.

OBTERO, *is, triui, tritum, terēre*, (od *ob i tero*) t. j. *tero*. Ścierać, zgnieść, zgru-chotać. *Obteri equorum ungulis. Curt.* Bydź stratowanym od koni. || *Col.* Tłuc co w mōdzierz. || *Obterere vestigia. Plin.* Zacierać ślady. || *Obtritus pondere terrae. Luer.* Przy-walony ciężarem ziemi. || Rozgromić wojsko. — *jura populi. Liv.* Podeptać prawa ludu. — *calumniam. Cic.* Zniweczyć potwarz. — *laudes. C. Nep.* Zniszczyć pochwały. || *Ca-tull.* Obciążyć. || *Obtrisset* zamiast *obtrivisset. Liv.*

OBTTESTATIO, *ōnis, ū.* (od *obtestor*). Po-przysiężenie, poprzysięganie, zakłęcie, zaklinanie, t. j. obowiązywanie, obowiązek, np. *obtestatio et consecratio legis. Tac.* *Tua ob-testatio est tibicinis. Cic. t. j.* twój obowią-zek. || *Formula zaklinania w usilnych proś-bach, np. zaklinanie bogów, np. — viri. Cic.* — *testamentorum jus. Cic. Liv. Tac.*

OBTTESTATUS, *a, um*, (imśl. od *obtestor*). Usilnie proszony, zaklinany. *Apul.* || Który usilnie prosił. *Sall.*

OBTSTOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *ob i testor*). Świadczyć, dowodzić, przy-swiadczać, przysięgać, zaprzysięgać, na ko-go, na co, np. — *deos. Suet.* — *benevolentiam alicuius, np. obtestor, oro atque obsecro te. Cic.* *Obtestansque deum hominumque fidem testabatur. Liv. t. j.* świadcząc przed bogami i ludźmi. *Obtestans se moritum. Tac. t. j.* przysięgając. || *Przysięgać, zaklinać, u-silnie prosić, nalegać, np. per omnes deos te obtestor, ut totam rem suscipias. Cic.* *La-crymis obtestatur per amicitiam. Sall.* *Oro, obtestorque vos. Cic.* *Obtestor zaminst oro, np. vos obtestor atque obsecro. Cic.* || *Multa obtestatus. Sall.*, gdzie *multa* zamiast *valde*.

OBTEXO, *is, xūi, xtum, ēre*, (od *ob i texo*). Tkać, wytkać co nad, kolo czego, np. *fila araneosa alarum lanugine obtexit. Plin.* || Okryć, zaslonić, np. *coelum umbra obtexitur. Virg. Jaculis obtexitur aer. Claudian.* *Coelum obtexitur nubibus. Ambros.*

OBTCENTIA, *ae, Ź*, (od *obticae*). Mileczenie, tak zwana postać krasomówska, inaczej zwana *aposiopesis*, np. *Ἀποσιώπις*, Cicero zowie milezieniem. *Cels. obticentiam*; niektórzy nazywają *interruptionem* i takowa postać okazuje affekt albo gniew, np. *ut Quos ego, sed praestat cet. Virg.*

OBTCICEO, *es, Źi, ēre*, (od *ob i taceo*). Mileżeć, zamileżeć, np. *obtiect. Ter. Obtiecti. Id. Obtiecti. Justin. Ovid. Obtiecti. Martial.*

OBTCIGO, *is, ēre*, zamiast *obtego*. Okryć, np. *quam mihi amor et Cupido in pectus perpulit meum, neque jam obligere possum. Plaut. t. j.* nie mogę okryć.

OBTCINEO, *es, Źiui, entum, nēre*, (od *ob i leneo*). Zamiast *teneo ob i. e.* ad albo zamiast *teneo*. *Cic. Mieć, trzymać co, posiadać. Obtiue aures, amabo. Plaut. Mieć uszy, proszę. — principem locum. Caes. Otrzymać pierwszeństwo. — provinciam. Cic. Rządzić prowincję. — zachować, zatrzymać. — pristinum suam dignitatem. Cic. Zachować swą dawną godność. — antiquum. Plaut. Zachować dawny zwyczaj. — silentium. Liv. Chować milezenie. — Tac. Opanować. — Wygrywać co, nabydź, dostać. — rem. Caes. Otrzymać zwycięstwo. — litem, aut amittere. Cic. Wygrać lub przegrać sprawę. — vim proverbi. Cic. Pójść w przyszłość. — consuetudo. Id. Wszedł w obyczaj. — Probować, dowodzić, bronić kogo albo czego. *Obtiuebo. Cic. Dowiodę. — Przemagać. Ibi caedes obtinuit. Liv. Wielka tam rzecz była. — sententia. Cic. Przemogło zdanie. — Obtiue. Id. Uprosić co u kogo.**

OBTCINGO, *is, tigi, tingere*, (od *ob i. e. ad i tango*). Dotykać, dotknąć, np. *mustulentus aestus nares obligit. Plaut. ap. Non.* || Spotkać, stać się, przyjsz do kogo, położyć, np. *mihi sors obtinget. Plaut. Cum tibi aquaria provincia obligisset. Cic. Si quid mihi obtingerit. Cic. t. j.* cokolwiek mnie spotka. || Stać się, dziać się, zdarzyć się, trafić się, przytrafić się. || Dopiać, otrzymać, dostąpić, np. *exoptata obtingent. Plaut. Istue tibi ex sententia obligisse laetor. Ter. t. j.* winszuję, żeś to dostąpił, otrzymał.

OBTCINNIO, *nis, ire*, (od *ob i tinnio*) *i. q. tinnio*. Brzmieć, dzwonić, brząkać, np. *cequid illi aures obtinnirent. Apul.*

OBTORPESCO, *seis, pui, scēre*, (od *ob i torpescere*). Stężeć, obumrzeć, zdrtwieć, stać się stężalnym, zdrtwiałym, stać się nieczułym, nienazyłym, twardym, mówiące o ciebie, np. *manus prae metu obtorpuerunt. Liv. Oculi subito caligine obtorpuerunt. Sen. || O duszy, np. Subuctus miseris obtorpuet. Cic. Circumfuso indigne pavore obtorpuet. Liv. Animi obtorpuerant. Liv.*

OBTORQUEO, *es, si, tum, ēre*, (od *ob i torqueo*). Kręcić, obracać, toczyć, albo obracać dokąd, np. *proram in undas. Stat.* **OBORTIO**, *ōnis, Ź*, (od *obtorqueo*) Obracanie, toczenie, kręcenie, skręcenie okolo, obracanie, np. *valgia sunt labellorum obtortiones. Fulgent.*

OBORTUS, *a, um*, (imsl. od *obtorqueo*). Skręcony, zakrzywiony, np. *flexilis circulus obtorti auri. Virg. t. j.* złoty lancuch. *Obtorto valgiter labello. Petron.* || Skręcony na okolo, obrócony, np. — *colum. Aur. Violor*; zład *obtorto collo ad praetorem trahi. Plaut. Cardines obtorti. Apul.* Skręcone zawiasy.

OBTRAHO, *is, ēre*, (od *ob i traho*). Zwracać, zwrócić, obrócić na przeciw, np. *si tentationibus gradum abtraxerit. Tertull.*

OBTRECTATIO, *ōnis, Ź*, (od *obtreco*). Zazdrość, oko złośliwe, oko zazdrośne, u mniejszenie, uwłaczanie, uposiedzenie, zazdrośczenie, np. *obtreco domestic. Cic. Abest ab obtreccatione invidiae. Cic. t. j.* dalekim jest od zazdrości. *Obtreccatio laudis. Caes. — gloriae alienae. Liv. Res habet obtreccationem. Planc. in Cic. t. j.* rzecz, która jest powodem do zazdrości.

OBTRECTATOR, *ōris, m.* (od *obtreco*). Zazdrościciel, zawistnik, który uwłacza, krzywdzi, poniża, który zazdrości, zajrzy komu, nieżyczliwy, niechętny. *Cic. Suet. Nep. || Z następ. przyp. drug. np. — beneficii. Cic. — laudum. Id. || też z przyp. trzec. np. hinc sententiae obtreccatores erant. Justin.*

OBTRECTATUS, *us, m.* (od *obtreco*) *i. q. obtreccatio*, np. *cum studiorum suorum obtreccatorem sustulissent. Cic. Fano obtreccatu. Gell.*

OBTRECTO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i tracto, are*, więc właściwie *tractare contra aliquem. Fest. contra alienus sententiam tractare*). Czyje czyj alio talenta zmniejszyć, uszczuplać, uwłaczać, zazdrościć, bydź zawistnym, np. — *alicui. Cic. — bonis viris. Id. — gloriae alienis. Liv. — laudibus ducis. Id. — alienus legi. Cic. Obtreccarunt inter se. Nep. || też z przyp. czwart. np. — laudes. Liv. — se invicem. Auct. dialog. de orat. (Tac.) — libellum. Phaedr.*

OBTRITIO, *ōnis, Ź*, (od *obtero*). Skrucha, skruszenie serca, np. — *cordis. Augustin.*

OBTRITUS, *us, m.* (od *obtero*). Rozdeptanie, roztratowanie, podeptanie, starcie, rozgniecenie, rozdlawienie. *Plin.*

OBTRITUS, *a, um*, (imsl. od *obtero*). Rozdeptany, roztratowany, podeptany, starły. *Cic.*

OBTRUDO, *is, si, sum, dēre*, (od *ob i trudo*). Pchnąć, popychać dokąd, trącić, wepchnąć, wypychać, wtrącić, np. — *titulum mediis inguinibus. Apul. || Jesdż, położyć, np. aliquid prius obtrudamus, pernam, sumen. Plaut. t. j.* pierwej jedźmy szynkę. || Oddalić, sprzątnąć, np. — *monimenta. Cic. || Narzucić komu, np. — alicui virginem. Ter. || — palpum alicui. Plaut.*

t. j. glaskać, karesować, pochlebiać. || Przyprawić, przymocować, np. — *fores. Plaut. t. j.* drzwi zamknąć.

OBTRUNCATIO, *ōnis, Ź*, (od *obtrunco*). Oberznicie, obrzynanie, odciecie, odcinanie, oderżnięcie, np. — *vitis. Colum. t. j.* winnej latorośli.

OBTRUNCATUS, *a, um*, (imsl. od *obtrunco*). Oberznity, obrzynany, odcięty. *Colum. || Scięty, wycięty. Cic. Liv. Sall.*

OBTRUNCO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i trunco, are*). Oberznąć, obrzynać, odcinać, np. — *vitem. Colum. || Ciąć, rąbać, sieć, rąbać na sztuki, wycięć w pien, rozrąbać, porozcinać, np. puerum obtruncat. Cic. — hostes. Sall. — cervos ferro. Virg. || Zabić. Ceteri vice pecorum obtruncabantur. Sall. t. j.* byli zabijani.

OBTEOR, *eris, Źitus albo Źitus sum, ēri*, (od *ob i tueor*). Patrzyć dokąd, spoglądać, spojrzeć, np. — *terram. Plaut. — aliquem. Id. t. j.* patrzyć, spoglądać. || *Z ad, np. tu isto ad vos obtuere. Plaut. || Widzieć, ujrzyć, zoczyć, postrzedz, np. non quis obtuer. Plaut. t. j.* nie możesz obaczyć, postrzegać. || Pisać się też *obtuor*.

OBTUNDO, *is, tūdi, tusum i tunsun, dēre*, (od *ob i tundo*). Stepieć, tępym uczynić. — *gladios. Claud. Stepieć miecze. — aciem oculorum. Cic. Oslabić wzrok. — vocem. Cic. Ochrapieć. — auditum. Plin. Ogłuszyć. — mentem. Cic. Stepieć umysł. — aegritudinem. Plin. Koić żalność. || Bić, obić mocno. — *aures. Cic. Nabijać komu uszy. — caput. Cic. Odurzyć, ogłuszyć, ohuknąć. — longis epistolis. Cic. Trapić kogo długimi listami. || — os alicui. Plaut. Obić gębę komu.**

OBTUNSIO, *ōnis, Ź*, (od *obtundo*). Bicie, uderzenie, trącenie. *Lamprid.*

OBTUNSUS, *a, um*. Ob. **OBTUSUS**.

OBTUOR, *eris, eri, dep.* (od *ob i tuor* zamiast *tueor*) *i. q. obtueor*. Patrzyć albo patrzyć na co, spoglądać, pojrzyć, zwrócić oczy na co, np. *quibus oculis quisquam nostrum potuit illorum obtui vultus? Acc. ap. Non.*

OBTURACULUM, *i*, (od *obtuor, are*) *i. q. obturamentum*. Pchanie, zapychanie, zatyeczka, szpunt, czopek, np. *obturaculum extrahere. Martial.*

OBTURAMENTUM, *i, n.* (od *obtuor, are*). To, co się czem zapycha, zatyka, zapechanie, zatłanie, zatyeczka, szpunt, gwoźdź od beczki, kurek, czop, czopek. *Usus ejus (scil. suberis) cadorem obturamentis. Plin.*

OBTURATUS, *a, um*, (imsl. od *obtuor, are*). Zatkany. *Cic. Hor. Lucr.*

OBTURBATOR, *ōris, m.* (od *obturbo, are*). Wiehryciel, burzyciel, szalawila, szalapat, burda, zawierucha. *Ascon. Ped. ad Cic.*

OBTURBO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i turbo, are*). Do nieładu przywiesdż, pomieszać, poplątać, zmącić, zawieruszyć, porzwać, przekreślić, zagmatwać, np. — *aquam. Plin. Zmącić wodę. — hostes. Tac.*

t. j. pomieszać nieprzyjaciół. || Naruszyć, przeszkodzić, psować, np. — *solitudine alienus. Cic. Scriptio et literae me obturbant. Id. Itane vero obturbat? scil. me. Ter. t. j.* przeszkadza mi w mówieniu. || Halasować, zgłęb, wrzask czynić, np. *obturant patres scil. illum. Tac. t. j.* halasują, wrzeszczą przeciw niemu. || Czynieć zamieszanie, skonfudować, np. — *lectorem vel auditorem. Suet. Obturbatur, obstrepitur. Plin.*

OBTURBATUS, *a, um*. Ob. **OBTURBO**. **OBTURGESCO**, *seis, ursi, gescēre*, (od *ob i turgesco*). Puchnąć, opuchnąć, nabrznieć, napuchnąć, wzdąć się, począć się, nadymać, nabrzniwać, np. *pes obturgescit. Lucr. Boa serpens a qua icti obturgescunt. Fest. Obtursi ebrius. Lucil. ap. Non.*

OBTURO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i turo, are* albo od *Źuga*, drzwi, zład *Źugō*, zamykam drzwi). Zatkan, zatykać, zapechać, zapychać dziurę, np. — *foramina. Plin. — omnia. Farr. t. j.* wszystkie otwory. — *dolia aperculis. Vitr. — amphoras fasciulis. Colum. — gutturem. Plaut. — os. Id. t. j.* zatkać gardło, gębę. — *nares. Plin. — labrum. Cato. — aures. Hor. t. j.* zatkać uszy. || Zład przenosić, — *amorem edendi. Lucr. t. j.* uśmierzyć łaknienie.

OBTUSE, *psk.* (od *obtusus, a, um*). Tępo, np. — *videre. Solin. || Głupie, nierozsądne, np. quo quid dici potest obtusus? Cic.*

OBTUSIO, *ōnis, Ź*, (od *obtundo*). Tęposć, np. — *sensum. Tertull. t. j.* tęposć zmysłów.

OBTUSUS, *a, um*, (imsl. od *obtundo*). Ochłostany, obity. — *pugnus. Plaut. Zbity pięściami. || Lucr. Tępy, stepiały. — pugna. Tac. Tępy puinał. Obtusa lux. Virg. Przyjmione światło. — vox. Quint. Głos stłumiony. — auris. Stat. Słuch tępy. — acies oculorum. Cic. Słaby wzrok. || — *acies ingenii. Cic. Tępy dowcip. || Przenosić. Non obtusa adeo gestamus pectora Poeni. Virg. Kartagńczykowie nie mamy sere okrutnych. || Obtusum venenum. Calpurn. Nieskuteczna trucizna. || Castrensis jurisdictio obtusior. Tac. t. j.* jurysdykcya nieakuratna, nieforemna, nieregularna.*

OBTUTUS, *us, m.* (od *obtuor*) zamiast *obtnitus*, w *Cod. MS. Val. Flacc.*, ma *obtnitu* zamiast *obtnutu*. *Obtnutu, quasi obtnutu*, od słowa *tueor* które znaczy *video*, patrzenie na co, wzrok, spojrzanie, rzucanie okiem na co, z przyp. drug. np. — *oculorum. Spojrzanie, rzut oczu, np. oculorum obtnutum effugit animus. Cic. t. j.* nikoie przed wzrokiem. *Obtnutum in re figere. Cic. t. j.* wlepić oczy albo wzrok w co. *Dum stupet obtnutque haeret defixus in uno. Virg. || Z przyp. drug. obtnutivae*, spoglądanie na co, patrzenie, przypatrywanie się czemu, przyglądanie się czemu, np. *semper in optutu. Ovid. || Zład optutus*. Oko albo oczy. *Sidon. Obtnutu figere in re. Cic. Wlepić oczy w co. Coram tuis obtnutibus i. e. oculis. Prudent. t. j.* przed twoimi oczyma.

OBVĀGIO, *is, ire*, (od *ob i vagio*) *i. q. vagio*. Jeczeć, skwierczeć, skamlać, skrzeczeć, wrzeszczeć, mówiąc o dzieciach i zwierzętach. *Plaut.*

OBVAGULO, *as, are*, (od *ob i vagulo*). Wyć, ryczeć, rycząc narzekać, płakać, lamentować. Inni biorą pochodzenie od *vagor, ari. Obvagulum ito in portum i. e. domum. Fest. t. j.* lamentując, albo tulając się, blagając się każdego dnia od domu do domu.

OBVALLATUS, *a, um*, (imsl. od *obvallo*, *are*). Okopany, oszańcowany. *Caes.*

OBVALLO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i vallo, are*). Okopać, oszańcować, np. — *urbem. Fest.* || Przenosić, np. — *locus (i. e. consulatus) omni ratione obvallatus. Cic.*

OBVARICATOR, *ōris, m.* (od *obvarico*) *i. e. qui cupiam occurrere, quo minus is rectum iter conficeret. Paul. ex Festo.* Przeszkadzca, zastępca na drodze.

OBVARO, *as, are*, (od *ob i varo*). Właściwie, kruszyć, drobić, psuć, niszczyć; ztąd przeciw się, być przeciw czemu, przeszkadzać, zawadzać, tamować, np. — *consiliis. Enn. ap. Non.*

OBVENTIENTIA, *ae, z.* (od *obvenio*). Przypadek, zdarzenie, przygoda, trafunek. *Tertull.*

OBVENIO, *is, vēni, ventum, ire*, (od *ob i. e. ad, ante i venio*). Właściwie, potkać, napotkać, spotkać, potykać kogo, zdarzyć się, przytrafić się, iść naprzeciw komu. *Qui mihi primus obvenisset. Cic.* Ktoś się mnie pierwszy nawiał. *Obvenit occasio. Plaut.* Trafiła się zrzeczność. || Dostać się. *Obvenit mihi sorte. Cic.* Dostało mi się los. || *Obvenire haereditate alicui. Cic.* Spadła na kogo dziedzictwem. || *Liv.* Nadejść.

OBVENTICIUS albo **OBVENTITIUS**, *a, um*, (od *obvenio*). To, co się przypadkowo trafia, przypadkowy, trafowy, np. — *bonitas. Tertull.*

OBVENTIO, *ōnis, z.* (od *obvenio*). *Ulp. in Pandect.* Zysk, intrata z czego, obrywka, co się komu oberwało, okroiło.

OBVENTITIUS, *a, um*. Ob. **OBVENTICIUS**.

OBVENTUS, *us, m.* (od *obvenio*) *i. q. obventio. Tertull.* Spotkanie, wyjście przeciw komu.

OBVERBERO, *as, are*, (od *ob i verbero*) *i. q. verberare*. Bić kijem, okładać kijem, np. *insensum asinum baculo obverberans. Apul.* — *aliquem pugnīs. Id. t. j.* bić pięściami. — *ferula. Id.*

OBVERSATIO, *ōnis, z.* (od *obversor, ari*). Znajdowanie się na jakimś miejscu, chodzenie tam i ówdzie. *Cic.*, lecz w lepszych kodexach czyta się *observationes*.

OBVERSE, *psk.* (od *obversus, a, um*). Naprzeciwko, naprzeciw, z przeciwnej strony. *Colum.*

OBVERSOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *ob i versor, ari*). Thwić, stać przed oczyma. — *animo. Liv.* Stać w myśli. — *ante oculos. Cic.* Wystawić sobie przed oczy. ||

Plin. Uwijać się tam i ówdzie, przebiegać się. || *Tertull.* Sprzeciw się.

OBVERSUS, *a, um*, (imsl. od *obverso*). *Colum.* Obrócony ku. || *Tac.* Przeciwny, naprzeciwko leżący. || Przenosić. *Miles ad sanguinem et caedes obversus. Tac.* Żołnierz, który się wydał na rzeź i rozlew krwi.

OBVERTO, *tis, ti, sum, tēre*, (od *ob i verto*). *Liv.* Obrócić co ku jakiej stronie. — *cornua. Plaut.* Stanać przeciwko komu. — *ora. Cic.* Obrócić się twarzą do kogo. — *signa. Liv.* Iść na nieprzyjaciela. — *proram pelago. Virg.* Skierować przód okrętu ku morzu. — *alicui terga. Virg.* Uciekać przed kim.

OBVIAM, zamiast *ob viam*, właściwie przeciw drodze, albo przy, koło drogi, podle drogi. Przeciw, przeciwko, ku. *Fit obviam Clodio. Cic.* Zachodzi drogę Klodyuszowi. — *procedere. Id.* — *prodire alicui. — venire. — ire, properare. Id.* Wychodzić przeciwko komu, spotykać kogo. *Qui oculis meis obviam objicitur? Plaut.* Kto mi przed oczyma stawia? || Przenosić. *Obviam ire periculum. Sall.* Narazić się na niebezpieczeństwo. || *Obviam ire. Sall.* Sprzeciwiać się. *Superbiae nobilitatis obviam itum est. Id.* Pysznej szlachcie rogi uto. — *hostibus ire. Sall.* Na czoło nieprzyjacielowi zachodzić. — *conatibus. Cic.* Zaradzić usilowaniam. — *infecunditati terrarum. Tac.* Zabiegać nieplodności ziemi. || — *est aliquid. Plaut.* Mieć co na doręczu.

OBVIGILATE, *psk.* (od *obvigilo, are*) *i. e. vigilanter. Tac.* Inne Edd. Gronov. mają *obvigilato*.

OBVIGILO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i vigilo, are*). Czuć, nie spać, wartować, strzedz, pilnować czego. || Ztąd *obvigilatus, a, um*, np. *obvigilato est opus. Plaut. t. j.* strzedz, pilnować muszę.

OBVIO, *as, avi, atum, are*, (od *obvius* albo od *ob i vio, are* t. j. iść *i. q. obvius sum* albo *obviam eo*). Potykam, spotykam kogo, np. — *alicui. Hieron. Veget. de re milit.* Przeciwko wychodzić, spotykać. || Przenosić, sprzeciw się, powstać przeciw komu, opierać się, odpor dąć, np. — *hortatui procerum. Macrob.* — *suae confessioni. Marcell. in Pandect.* — *fraudibus eorum. Cod. Theod.* || Przenosić, przeszkadzać, zawadzać komu, przeciw, np. — *grandini. Pallad.* — *vermibus. Id.* *Obvium est legi. Quintil.*

OBVIOLLO, *as, are*, (od *ob i viollo, are*) *i. e. viollo. Obviolavit. Farr.* — *ossa. Inscr. ap. Grut.*

OBVIUS, *a, um*, (od *ob i via*, właściwie przy, podle drogi znajdujący się, będący. Który na przeciw komu wychodzi, spotyka kogo. *Obvium se dare alicui. Hirt.* Spotkać się z kim. *Esse in obvio alicui. Liv.* Być na miejscu spotkania. || *Obvius. Cic.* Który się sprzeciwia. *Obvius ardenti se obtulit. Virg.* Postawił się przeciwko zuchwałemu. || Narazny, doręczny. *Quidquid obvium*

venerit, loquamur. Mart. Mówimy co ślina do ust przyniesie. || *Obvia res. C. Nep.* Rzecz, która się nawija, natrąca. || To, co jest wystawione na burzę, niepogody. *Rupes obvia ventorum furis, expostaque ponto. Virg.* Skala wystawiona na burzę wiatrów i mroza. || *Homo obvius. Plin.* Człowiek, do którego łatwy przystęp. *Obvia voluntas. Quint.* Chęć pobłazająca, posłuszna. — *comitas. Tac.* Grzeczność, uprzejmość. || Goly, otwarty, odkryty, nie nakryty, np. *calvicium quoque versus obvium. Apul. t. j.* widzialna, niezakryta łysina.

OBUMBRATIO, *ōnis, z.* (od *obumbro, are*). Zaćmienie, pokrywanie cieniem, np. — *allegoriae caecitatis. Arnob. t. j.* obwinienie, pokrycie w ciemność allegoryczną do niezrozumiałości.

OBUMBRATRIX, *icis, z.* (od *obumbro, are*). Która okrywa cieniem, zacienia, np. *arbores obumbratrices. Tertull.*

OBUMBRATUS, *a, um*, (imsl. od *obumbro, are*). Zaćmiony, cieniem okryty, zasłonięty. *Pallad.*

OBUMBRO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i umbro, are*). Zakryć, cieniem okryć, zasłonić, np. — *humum. Ovid. Coma humeros et lucus obumbrat. Ovid.* — *aethera telis. Virg.* Nubes solem obumbrant. *Plin.* || Z przyp. trzec. *Vitis sibi ipsa non obumbrat. Plin.* || Przyćmić, zaćmić, np. — *nomen. Tac. candorem aequitatis. Mamert. Sapientiam vino obumbrari, przysłowie. Plin. t. j.* mądrość pijanstwem zaćmiona. || Pokryć. — *humum. Ovid.* — *humeros. Id.* || Przenosić, ukryć, zataić, np. — *crimen. Ovid.* — *simulationem lacrymarum. Petron.* || Bronić, protegować, np. — *nomen reginae. Virg.*

OBUNCATUS, *a, um*, (imsl. od *obunco, are*). Zgięty, zakrzywiony. — *ungues. Coel. Aur.*

OBUNCO, *as, are*, (od *ob i unco, are*). Zgiąć, zakrzywić, nakształt haka zakrzywić, zagiąć. || Ztąd *obuncatus, a, um*.

OBUNCTUS, *a, um*, (imsl. od *obungo*). Wkolo namaszczoney, nasmarowany. *Apul.*

OBUNCULUS, *a, um*, (zdrobn. od *obuncus*) *i. q. obuncus*, mówiące zmniejszającym sposobem. Zgięty, zakrzywiony. — *cingula. Titian. ap. Non.*

OBUNCUS, *a, um*. Zgięty, zakrzywiony. — *rostrum. Virg. Pedes obunci (aquilae). Ovid.* — *humus. Ovid.*

OBUNDATIO, *ōnis, z.* (od *obundo, are*) *i. q. exundatio*. Powódź, zalew, rozlew. — *fluminis. Hor.*

OBUNDO, *as, are*. Wylewać z brzegów albo w kolo oblewać. — *late. Stat.*

OBUNGO, *is, nxi, netum, gere*, (od *ob i ungo*) *i. q. ungo*. Namaszczać, smarować; ztąd *obunctus, a, um*, namaszczoney, np. *capillus guttis Arabiae obunctus. Apul. Oculis obunctis. Id.*

OBVOLITO, *as, are*, (od *ob i volito*). Oblatać, w kolo latać, podlatywać, trzepo-

tać. || Przenosić o ludziach w kolo latać, podlatywać, flankierować. *Porc. Latr.*

OBVOLVO, *is, vi, utum, ere*, (od *ob i volvo*). Uwinąć, zwinąć, obwinąć, zasłonić, zakryć. — *caput. Cic.* — *caput toga. Suet.* *Brachium laniis fasciisque obvolutum. Suet.* *Vitium verbis decoris obvolvas. Hor. t. j.* obwinąć, płaszczykiem okryć, w bawelnę obwinąć.

OBVOLUTATUS, *a, um*, (imsl. od *obvoluto, are*). Uwinęty, zawinięty, zasłonięty, zakryty, ztąd zawiklany, zawity. *Bos obvolvis radicibus obvolutatus. Veget. Ed. Schnejd.* ma *obluctatus*.

OBVOLUTIO, *ōnis, z.* (od *obvolvo*). Zasłonięcie, nakrycie, obwinienie. *Macrob.*

OBVOLUTO, *as, are, i. q. obvolvo*. Uwinąć, zwinąć, obwinąć, zakryć, skryć. || Zawiklać, zaplatać. || Ztąd *obvolutatus, a, um*.

OBVOLUTUS, *a, um*, (imsl. od *obvolvo*). Obwinęty, zakryty. *Cic.*

OBŪRO, *is, ussi, ustum*, (od *ob i uro*). Zapalić, spalić, przypalić, spalić się, zgorzeć, np. *obustus torris. Virg.* *Sudibus obustus. Id. t. j.* opaleniem dla dania hartu. *Robore obusto. Sil.* *Gleba semper obusta gelu. Ovid.*

OC

OCCA, *ae, z.* Brona rolnicza do włóczenia. *Isidor. in Gloss.*

OCCABUS, *i, m.* (*ὄκαβος*). Drogie noszenie na szyi, naramiennik, branzoletka, manela, np. *occabo et corona exornatus. Inscr. ap. Murat.*

OCCACATIO. Ob. **OCCAECATIO**. **OCCAECO**. Ob. **OCCAECO**. **OCCALATUS**, **OCCALESCE**, **OCCALESCO**. Ob. **OCCALATUS**, **OCCALESCE**, **OCCALESCO**.

OCCANO albo **OCCANO**, *is, canui, occentum, nēre*, (od *ob i cano*) *i. q. occino*. Śpiewać, grać, trąbić, np. *cornicines occannere. Sall.* *Occannere cornua jussit. Tac. t. j.* kazał trąbić na rogach.

OCCANTO, *are*. Ob. **OCCANTO**.

OCCASIO, *ōnis, z.* (od *occasum supin.* od słowa *occido*). *Cic.* Okazy, pogoda do czego, pora, okoliczność, sposobność, zrzeczność, potęma albo czas po temu. — *si fuerit. Cic.* Jeśli się zrzeczność nagodzi. *Occasioni non deesse. Caes.* Nie opuszczać zrzeczności. — *imminere. Curt.* Pilnować zrzecznej pory. *Occasionem carpere. Plaut.* — *nancisci. Cic.* — *arripere. Liv.* — *amplecti. Plin.* Korzystać ze zrzeczności, chwycić się sposobnej pory. *Data occasione. Cic.* Za podaną zrzecznością. || Sposób, powód, przyczyna. *Hostibus occasione pugnandi non dare. Sall.* Uniknąć bitwy z nieprzyjacielem. — *oleae rara est. Col.* Trudność w dostaniu oliwki. || *Phaedr.* Bagini starodawnych.

OCCASIUNCULA, *ae, z.* (zdrobn. od *occasio*) *i. q. occasio*. Okazy, zrzeczność, po-

ra, pogoda, sposobność, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Plaut.*

OCCASUS, *a, um*, (imsl. od *occido*). *Ante solem occasum. Plaut.* Przed zachodem słońca.

OCCASUS albo **OBCASUS**, *us, m.* (od *occido*). *Cic.* Zguba, śmierć. — *urbis. Virg.* Upadek miasta. || Zachód słońca, gwiazd, zachód, miejsce, gdzie słońce zaszło. *Ad occasus. Cic.* Na zachód, ku zachodowi. || *Enn.* Pogoda, zręczność, okazyja. || *Fest.* Powód, przyczyna.

OCCATIO, *ōnis, Ź.* (od *occo, are*). Bronowanie, wloczenie. *Cic. Plin. Sereu.*

OCCATOR, *ōris, m.* (od *occo, are*). Bronownik, bronowłok, bronujący, włóczęk. *Colum. Occator (malorum). Plaut.* — żartobliwie. || *Occator.* Bózek bronowania. *Fab. Piet. ap. Serv. ad Virg.*

OCCATORIUS, *a, um*, (od *occo, are*). Tyczący się brony, należący do brony. — *opera. Colum.*

OCCEDO albo **OBCEDO**, *is, essi, essum, dēre*, (od *ob i cedo*). Iść albo iść dokąd, np. — *alicui obviam. Plaut.* — *in alicujus conspectum. Plaut.*

OCCENTO, *as, avi, atum, are*, (właściwie *Obcento*, od *ob i canto* od *canto* od *occino*). *Plaut.* Spiewać u drzwi, dawać serenadę. || Wrzeszczeć, hałasować, narzekać u drzwi. — *ridiculum hymenaeum. Plaut.* Spiewać śmiesznie. || *Ammian.* Złe wróżyć, mówić o ptakach. || *Fest.* Lżyć kogo słowy, łajając, szkalować, osławiać.

OCCENTUS albo **OBCENTUS**, *us, m.* (od *occino*). Spiewanie, przyspiewywanie glosem, np. — *soricis. Plin.* t. j. — ptaka poświęconego Saturnowi przez wieszczków.

OCCEPSO. Ob. **OCCIPIO**.

OCCIPITO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *occipio*) i. q. *occipio, incipio*. Zacząć, np. — *insanire. Plaut.* || *Occipit* zamiast *occipitaverit*.

OCCHI, *orum, m.* mnog. *Plin.* Rodzaj figowego drzewa w Indyi.

OCCIDANEUS, *a, um*, (od *occidens*, wieczór) i. q. *occidentalis*, np. — *ventus. Innocent.* Zachodni wiatr.

OCCIDENS, *tis, r.* wspóln. (imsl. od *occido*). Zachód, strona zachodnia słońca. — *sol. Cic.* Zachodzące słońce. || *Id.* Umierający. || Giniący, upadający. — *resp. Cic.* Rzeczpospolita, która się ma ku upadku.

OCCIDENTALIS, *e, ptak.* (od *occidens*, wieczór). Zachodni, od zachodu, np. — *ventus. Gell.* t. j. wiatr zachodni. — *latus Septentrionis. Plin.* t. j. zachodnia strona.

OCCIDIO, *ōnis, Ź.* (od *occido*, zabijam). Rzeź, zabójstwo, mordy, zahoje, w pień wycinanie, całkiem zagłada, zagładzenie, całkiem zginienie, np. *orare, ne in occidione victoriam poneret. Liv.* t. j. do ostatecznej zagłady albo rzezi. || Zład *occidione occidere*. t. j. wycięcie w pień, np. — *equitum. Cic.* *Duo exercitus occidione occisi es-*

sent. Liv. t. j. w pień wycięci. *Occidione occumbere. Tac.*

OCCIDIUM, *ii, n.* (od *occido*, zabijam) i. q. *occidio. Prudent.*

OCCIDO, (*Obeido*), *is, di, sum, ēre*, (od *ob i cedo*). Bić powalivszy, np. — *aliquem pugnis. Ter.* || Też o rzeczach nieżywołnych, np. *occidere. Farr.* t. j. bronować, włóczyć. || Do szcztu zniszczyć, popsuć, nieszczęśliwym uczynić, np. *me occidisti astutiis. Ter.* *Res est occisa. Plaut.* t. j. rzecz stracona, popsuta, skażona. *Ego sum occisissimus. Plaut.* Ja nieszczęśliwy. || Zabić, ścigać, wycięć w pień, np. w bitwie, w batalii, w potyczce. *Cic. Caes.* — *exercitum occidione. Liv.* Zabić nożem. *Cic.* — *veneno. Suet.* — *morsu scil. aspidum. Plin.* t. j. zabić ukąszeniem. || Przenosić, bić, karać, męczyć, trapić, np. *Quem vero adripuit occiditque legendo. Hor.* — *saepe rogando. Id.* t. j. męczy, trapi. *Occidis me, cum istue rogitas. Plaut.* || Bić. — *aliquem pugnis. Ter.*

OCCIDO, *is, idi, asum, dēre*, (od *ob i cedo*, zatem właściwie *Obeido*). Paść, paść, upaść, upadać, spaść, spadać, np. *alii super alios occiderent. Liv.* *Signa de coclo ad terram occidunt. Plaut.* *Prae metu occidere.* t. j. ze strachu upadać na ziemię. || Zład, zginąć, przepaść, przestać bydź, koniec wziąć, umrzeć, np. — *in bello. Cic.* *Extincto colore occidimus ipsi et extinguimur. Cic.* *Occidit ille vulnere. Ovid.* t. j. umarł z rany. *Occidit a forti Achille. Ovid.* t. j. zabity. *Occidit Troja. Virg.* t. j. zginęła Troja. *Lucernae occidunt. Petron.* t. j. gasną świece. *Rerum memoria occidit. Cic.* t. j. zgasa pamięć. *Vita occidens. Cic.* Gasnące życie. || Zaginać, zniszczonym bydź, zginąć do szcztu, np. *spes occidit. Plaut.* *Funditus occidimus. Virg.* t. j. do szcztu zgineliśmy. *Occidi. Ter.* Zginałem, już po mnie. *Nulla sum, tota, tota occidi. Plaut.* || Zachodzić, zapadać, o słońcu, o gwiazdach, np. *sol occidit. Liv.* *Canicula vespere occidit. Colum.* — *cometes. Plin.* t. j. zachodzą komety. Zład *sol occidens. Liv.* t. j. zachodzące słońce, wieczór, czas wieczorny.

OCCIDUALIS, *e, ptak.* (od *occidens*). Zachodni, zachodowy, wieczorny, np. — *occanus. Prudent.*

OCCIDUUS, *a, um*, (od *occido*, przechodzę, przemijam). *Ovid.* Upadający, blizki upadku. *Occidua senecta. Ovid.* Starość blizka śmierci. || Zachód. *Occiduo sole. Gell.* Po zachodzie słońca. || Zachodni, od zachodu. *Occiduae aquae. Ovid.* Zachodnie morze. || — *hora. Calpurn.* Wieczór. || *Prudent.* Upływający. || Podupadły, znikomym, słabym, nietrwałym, szkodliwym, wiatry, słaby, nadwreżony, np. *Exsortes animae carnis ab occiduo. Paulin.* Not. — *herba. Plin.*

OCCILLO, *as, are*, (od *occo, are*). Bić, obić, np. — *os, qui mihi adventanti os occillet prohe. Plaut.* t. j. hardzo obić głowę.

OCCINO albo **OBCINO**, *is, ūi, entum, ēre*, (od *ob i cano*) i. q. *cano*. Spiewać,

przyspiewywać komu, np. *haec animalia (i. e. aves) inter se vario tempore occinunt. Apul.* || Też spiewać, mówić o ptakach, zład albo dobrej wróżby, np. *si accinuerit avis? Liv.* *Corvus clara voce occinuit. Liv.*

OCCIPIO albo **OBCIPIO**, *is, epi, eptum, pēre*, (od *ob i capio*, właściwie *capio ob i. e. ad*, brać co przy, podle czego, więc ująć kogo za rękę, dotknąć się, jać się czego, imać) i. q. *incipio*. Zacząć, począć, poczynąć. || Bez przyp. poczynąć się, np. *juventus occipit. Luc.* Zaczyna się, poczyną się młodzież, wiek młodzieńczy. *Dolores occipiunt. Ter.*, z tryb. bezokół. np. — *fieri. Plaut.* — *agere. Liv.* — *loqui. Plaut.* || Z przyp. czwart. — *sermonem cum aliquo. Ter.* — *cantionem. Plaut.* || Zład począć, przedsięwziąć, np. — *magistratum. Liv.* || Biern., np. *quod ocepsum est. Plaut.* || Też z tryb. bezokół. bier. *Fabula ocepta est agi. Ter.* t. j. zaczęta komedya. || *Ocepso, is, it*, zamiast *ocepero. Plaut.* Czas dokonany *ocecepi. Plaut.*, *ocecepit. Tac.*, *oceceperit. Plaut.* || Zacząć t. j. przedsięwziąć, np. *qua hoc ocepsum est causa? Ter.*

OCCIPITUM, *ii, n.* (od *occiput*) i. q. *occiput*. Tyl głowy, potylicza, zatyłek. *Occipitum alicui ostendo. Farr.* Odchodzę od kogo. *Caesar reversionem fecit, ne post occipitum — exetitus — relinquere. Farr. ap. Non.* t. j. w tył się cofnął, tył podał.

OCCISIO, (*Obeis.*), *ōnis, Ź.* (od *occido*, zabijam). Zabój, zabójstwo, zabicie, mord, mordstwo. *Locus in quo occisio facta. Auet. ad Her.* *Caedes et occisio. Cic.* || Zamiast *occido*. Calkowita zagłada, zagładzenie, rzeź, wycięcie, np. *occisione occidere copius. Cic.* t. j. zupełnie, do szcztu, na głowę pobić, porazić. *Ad unum occisione interierunt. Aur. Vict.*

OCCISITO, *as, are*, (częstotl. od *occido*). Zabić, zabijać. *Occisitantur. Fest.* i. e. *saepe occiduntur.* t. j. często się zabijają.

OCCISOR, (*Obeis.*), *ōris, m.* (od *occido*, zabijam). Zabijacz, który zabija, morderca. *Plaut.*

OCCISORIVS, (*Obeis.*), *a, um*, (od *occido*, zabijam) i. e. *ad occidendum pertinens* albo *aptus*. Należący do zabijania, np. — *animalia. Tertull.* t. j. zwierzęta, które się mogą zabijać.

OCCISUS, *a, um*, (imsl. od *occido*). *Cic.* Zabity. *Occisa res est. Plaut.* Już po wszystkim. *Occisus omnium sum qui vivunt. Plaut.* Najnieszczęśliwszy jestem z żyjących, jestem całkiem zgubiony.

OCCLAMITO albo **OBCLAMITO**, *as, are*, (częstotl. od *occlamo*) i. q. *clamo, adclamo*. Krzyżeć, wrzeszczeć, wołać, np. *ne occlamites. Plaut.* t. j. nie krzyż.

OCCLAMO albo **OBCLAMO**, *as, avi, atum, are*, (od *ob i clamo*) i. q. *clamo, adclamo*. Krzyżeć, wrzeszczeć. *Fellej.* Inne *Edd.* mają *acclamabit* (*adclamabit*).

OCCLAUDO albo **OBCLAUDO**, *is, ēre*, i. q. *occludo*. Ob. **OBCLAUDO**.

OCCLUDO, (**OBLUDDO**), *dis, si, sum, dēre*, (od *ob i claudio*). Zamknąć, zamykać, zawrzeć, np. — *ostium. Plaut.* — *januam. Id.* — *tabernaculum. Cic.* — *fontem. Atta. ap. Non.* || Zamknąć, uwiezić, zatarasować. — *aliquem apud se. Plaut.* || Przenosić, hamować, powściągać, np. — *libidinem. Ter.* — *linguam. Plaut.* — *aures. Apul.* Zamykać uszy. || *Oculisti* zamiast *occlusisti. Plaut.*

OCCLUSUS, *a, um*, (imsl. od *occludo*). Zamknięty. *Armarius oculusum. Plaut.* *Ostium oclusissimum. Plaut.* || Hamowany, powściągnięty. *Oclusiorem habebant eloquentiam. Plaut.*

OCCO, *as, avi, atum, are*, (od *occa*, brona. *Isidor.*, albo od *occeco, are*). Bronować, włóczyć. — *segetes. Hor.* — *agrum. Colum.* *Tibi aras, tibi occas, tibi seris. Plaut.* || Też o winnej maciecy, pokryć ziemią, np. *vites novellas fodere aut arare et postea occare. Farr.* t. j. zakryć nowe latrosie. — *arbores et vites. Pallad.*

OCCOEPI czas przeszły dokon. od *Occepio*. Ob. **OCCIPIO**.

OCCUBITUS, (*Obeub.*), *us, m.* (od *ocubo* albo *ocumbo*). Śmierć. *Hieron.*

OCCUBO, **OBCUBO**, *is, ūi, itum, are*, (od *ob i cubo*). Leżeć, spoczywać, pośpolicie mówiąc o umarłym, o pogrzebionym, np. *tumulo occubat Hector. Virg.* t. j. spoczywa, leży w grobie. *Urbe paterna occubat. Virg.* t. j. leży pogrzebiony. *Neque adhuc crudelibus occubat umbris. Virg.* t. j. jeszcze nie umarł.

OCCULCATUS, *a, um*, (imsl. od *occulco, are*). Przydeptany, stratowany. *Farr.*

OCCULCO, (*Obe.*), *as, avi, atum, are*, (od *ob i eulco*). Przydeptać, strataować, zdeptać, roztrataować, rozdeptać, np. *ponite (vites) in serobe aut in sulco operitoque et bene occulcato. Cato.* *Palea occulcata pedibus pecudum. Farr.* Słoma stratowana przez bydło.

OCCULO, *is, ūlui, ultum, ēre*, (od *ob i culo* albo od *ob i colo*). Skryć, ukryć, pokryć, schować, zataić, ukrywać, np. — *vulnera. aliquem. Liv.* — *vitia corporis furo. Plaut.* — *classem sub rupe cavata. Virg.* — *aera nubibus. Ovid.*

OCCULTATE, psk. (od *occultatus, a, um*) Skrycie. *Occultatus conari. Cic.* Skryciej usilować.

OCCULTATIO, *ōnis, Ź.* (od *occulto, are*). Skrycie, ukrycie, utajenie, zatajenie, np. *aliae bestiae occultatione tutantur. Cic.* — *in spelunca. Plin.*

OCCULTATOR, *ōris, m.* (od *occulto, are*). Przechowywacz, który co przechowywa, tai, ukrywa. *Cic.*

OCCULTE, psk. (od *occultus, a, um*). Tajemnie, potajemnie, kryjomo. *Cic. Caes. Ovid.* *Occulte ferre. Ter.* t. j. potajemnie. *Ocultus. Cic.* *Ocultissime. Caes. Cic.*

OCCULTATUS, *a, um*, (imsl. od *occulto*, are). Skryty, ukryty, utajony. *Cic.*

OCCULTIM, psk. (od *occultus*, *a, um*). Tajemnie, potajemnie, kryjomo, np. — *re-plate. Solin.*

OCCULTO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *oculo*). Skryć, ukryć, ukrywać, chować, zataić. — *se. Cic.* — *se insulis. Caes.* — *se alicui. Plant.* Ukrywać się przed kim. *Se a conspectu alicujus. Plant.* — *fugam. Caes.* — *insidias. Id. Stellae (i. e. planetae) occultantur. Cic.* t. j. planety się ukrywają, stają się niewidzialnymi. || Z tryb. bezokol. *Res est quaedam, quam occultabant tibi dicere. Plant.*

OCCULTO, psk. (od *occultus*, *a, um*). Skrycie, potajemnie. *Afran. ap. Charis.*

OCCULTUS, *a, um*, (imsl. od *oculo*). Ukryty, utajony, tajemny, skryty, potajemny, sekretny, np. *res occultae. Cic.* — *malum. Id.* — *via. Virg.* — *aevum, np. Crescit, occulto velut arbor aevo, Fama Marcelli. Hor.* t. j. nieznacznie, skrycie. *Ocultior cupiditas. Cic.* Si quid erit occultius. *Cic.* — *homo. Cic.* Skryty, tajemny, polityk, fałszywy człowiek. || Z przyp. drug. *homo occultus odii. Tac.* Udawający nienawiść. || Ztąd *Occultum*, rzeczow. Rzecz skryta, utajona, tajemność, skrytość, tajemnica, np. *occulta servis credere. Cic.* *Occulta conjurationis retgere. Tac.* || Ztąd *in occulto*, np. *esse. Liv.* albo — *agere. Plant.* albo — *colloqui. Liv.* albo — *stare. Cic.* t. j. w skrytości, w utajeniu, *ex occulto. Cic.*, *occulto. Afran. ap. Charis.* albo *per occultum. Tac.* t. j. skrycie, tajemnie.

OCCUMBO, (*Obe.*), *bis, cubui, cubitum, bere*, (od *ob i. e. cubo*). Właściwie, paść, padać, upaść, upadać, spadać, runąć z czego, albo paść dokąd, wypaść, rzucić się w co, np. — *in gladium. Fellej.*; ztąd *occumbere mortem. Cic.*, albo — *morte. Liv.* albo — *letum. Sil.* — *neci. Ovid.* *Occumbere scil. mortem. Cic.* t. j. umrzeć. || Zachodzić, zapadać, mówiąc o słońcu, planetach i kometach. *Justin.*

OCCUPATICIUS albo OCCUPATITIUS, *a, um*, (od *occupo, are*) i. q. *occupatus*. Zajęty, opanowany, np. — *ager. i. e. qui desertus a cultoribus propriis ab aliis occupatur. Fest.*

OCCUPATIO, *onis, z.* (od *occupo, are*). Kiedy rzecz jaka albo miejsce zajmie się, opanuje, obsadzenie, zajęcie, opanowanie, np. — *fori. Cic.* *Veteri occupatione. Cic.* t. j. zajęcie, opanowanie. || Ztąd *ante occupationem. Cic.* Postać retoryczna, czyli uprzedzenie, zabieganie dowodów w mowie, inaczej zowie się *praesumptio* po grecku *πρόληψις*. *Quintil.* || *Occupatio*, postać retoryczna, czyli przemilenie, aby potem dosadniej powiedzieć. *Occupatio est, cum dicimus, nos praeferre, aut non scire, aut nolle dicere id, quod tunc maxime dicimus. Auct. ad Her.* || Zaprzátnienie, zatrudnienie, zabawa, interes, zajęcie się, *maximis occupationibus*

impediri. Cic. też *maximis occupationibus distineri. Cic.* t. j. ważne, ciężkie mieć zatrudnienia, zajęcie się. *Occupationibus implicari. Cic.* — *distineri. Id.* t. j. wiele mieć do czynienia. *Ab omni occupatione se expedire. Cic.* t. j. uwolnić się od wszelkich zatrudnień. || Z przyp. drug., np. *has tantularum rerum occupationes. Caes.* Zajęcie się tak małemi rzeczami.

OCCUPATITIUS. Ob. OCCUPATICIUS. OCCUPATORIUS, *a, um*, (od *occupo, are*). Zajęty, opanowany. — *ager. Sicul. Flacc.*

OCCUPATUS, *a, um*, (imsl. od *occupo, are*). Zajęty, zatrudniony. — *homo. Cic.* *Occupatum impediretque tenerunt. Id.* *Occupatus sollicitudine. Ter.* *Animus occupatus. Cic.* *Tempus occupatum. Id.* *Occupatior eram. Cic.* *Occupatissimus fueris. Id.*

OCCUPATUS, *us, m.* (od *occupo, are*) i. q. *occupatio*. Zaprzátnienie, zatrudnienie, zajęcie się. *Claudian. Mamert.*

OCCUPO, *as, avi, atum, are*, (od *ob i. e. ad i. e. capio*, więc właściwie ująć kogo, chwytac). Ztąd np. *occupare amplexu*. Uścisnąć albo ścisnąć kogo. *Ovid.* || Ztąd, opanować co, zająć, też osadzić, nabyć, otrzymać, dostać, np. — *Italiam praesidiis. Cic.* t. j. osadzić załogą. — *possessiones. Cic.* t. j. zająć, opanować. — *montem valida manu. Tac.* *Potent urbes ad occupandum. Liv.* — *regnum. Cic.* — *aditum. Virg.* t. j. wejść, wchodzić. — *currum. Ovid.* t. j. wsiąść na wóz. — *aliquem amplexu. Ovid.* Objąć, ogarnąć, uścisnąć. || Napelniać co, dopełniać, np. — *urbem. Liv.* scil. *aedificiis*. — *navem frumento. Auct. bell. Afr.* || Napadać, najeżdżać, brać, chwytac, np. — *aliquem. Liv.* — *aliquem saxo. Virg.* — *gladio. Id.* Napadać na kogo z mieczem w ręku. — *morsu. Ovid.* *Mors continuo ipsam occupat. Ter.* t. j. ona umiera. *Fessos sopor occupat artus. Virg.* t. j. napada sen. || Poprzedzić, uprzedzić, wyprzedzić kogo. — *rates. Ovid.* *Multi voluntaria morte occupaverunt. Curt.* t. j. pozabijali samych siebie. *Quoniam occuparat alter ne primus forem. Phaedr.* || Uprzedzić w mowie, w czynach, np. *hic Tydeus occupat. Stat.* *Occupat in agrum Sabinum transire. Liv.* t. j. idzie pierwszy. || Przenosić, brać, wzięść, opanować, np. *timor occupavit exercitum. Caes.* t. j. strach opanował wojsko. *Pavor occupaverat animos. Liv.* || Zajmować się czem, zatrudniać się, bawić się, np. — *animum. Ter.* *Occupari aliarum rerum cura. Liv.* — *se ad rem. Plant.*, zamiast *re*. || *Occupare pecuniam, np. fenore. Cic.* t. j. dawać pieniądze na lichwę. || Ztąd w ogólności pożyczyc, wypożyczyć pieniądze. — *apud aliquem, apud populos. Cic.* || Przyspieszyć, — *preces. Sen.* — *mortem manu. Flor.* || Też z tryb. bezokol. || Przyspieszyć, pośpieszyć się, kwapić się, np. *occupant bellum facere. Liv.* t. j. śpieszą się. Chcąc prędko przejść, przejechać na jakie miejsce, np. *occupat in agrum transire. Liv.* t. j. śpieszyć się prędko.

|| *Occupassis* zamiast *occupaveris. Plant.*, *occupassit* zamiast *occupaverit. Id.*

OCCURRO albo OBCURRO, *vis, eucurri* albo *curri, cursum*, (od *ob i. e. ad i. e. curro*, przeciw czemu albo komu przebiegać albo iść, ztąd iść naprzeciw, potkać, spotkać, potykać kogo, nawijać się, trafić się. — *alicui. Caes.* — *amicis. Hor.* — *obvium alicui. Plant.* || Bez przyp. trzec., np. *illico occurrit. Plant.* *Domus nostra celebratur, occurrit scil. mihi. Cic.* t. j. wychodzi na spotkanie, pozdrawia, wita mnie. *Occurram oculis tuis. Ovid.* t. j. będę się nawijał na oczy twoje. || Też o rzeczach nieżywotnych, nawijać się, spotykać. — *silex ferro. Liv.* || Przenosić, np. *occurrere ipsa (misericordia tua) solet supplicibus. Cic.* t. j. jakoby miłosierdzie same wychodziło na spotkanie. || Przeszkadzać, zawadzać komu, przeciwić, np. — *consiliis alicujus*. || Iść naprzeciw komu, np. *eques ab tergo occurrendo. Liv.* t. j. atakując. || Odpowiadać, odzywać się, np. *occurrere nobis. Cic.* *Huc loco se solitis occurrere. Occurrit Venus. Val. Flacc.* t. j. odpowiada. || Dopomagać, poradzić, starać się, troszczyć się, np. — *rei sapientia. Cic.* — *morbo. Pers.* *Occurro vestrae sapientiae. Cic.* — *expectationi alicujus. Cic.* || Dopomagać, ratować, np. — *supplicibus. Cic.* || W ogólności iść tam i ówdzie, iść dokąd, albo wystąpić naprzeciw komu, np. — *signis. Caes.* t. j. ze sztandarami. — *ad causam dicendam. Val. Max.* || Przenosić przychodzić co na myśl, przypominać sobie, np. — *in mentem. Cic.* — *animo. Id.*, albo *cognitioni alicujus. Plin.* t. j. przyjsz na myśl, na pamięć, przychodzić do głowy. || *Occurrit* zamiast *occurrit. Tuber. ap. Gell.*

OCCURSACULUM, (*Obeurs.*), *i, n.* (od *occurso, are*). To, co przychodzi, pokazuje się, wydaje się, np. *occuracula noctium. Apul.* t. j. widmo, strach nocny, noceńca, mara.

OCCURSATIO, (*Obe.*), *onis, z.* (od *occurso, are*). Zabieganie, wyjsie naprzeciw komu, spotykanie kogo, szczególnie bieganie tam i ówdzie dla pozdrowienia kogo, dla powitania, albo dla przyjaźni i milej z kim rozmowy. *Cic.*

OCCURSATOR, (*Obe.*), *onis, m.* (od *occurso, are*). Zabiegacz, który wybiega, wychodzi dla pozdrowienia, dla powitania kogo albo dla pomówienia z kim. *Auson.*

OCCURSATRIX, (*Obe.*), *icis, z.* (od *occurso, are*) i. e. *quae occursat. Fest.* Zabiegaczka, która zabiega dla pozdrowienia, dla powitania kogo.

OCCURSIO, (*Obeurs.*), *onis, z.* (od *occurso, are*). Spotkanie, potkanie kogo albo potkanie się z kim. *Sulp. Serv. Fraternalis occursio. Sen.*

OCCURSITO, (*Obeurs.*), *as, are*, (częstotl. od *occurso*). Potkać, spotkać, potykać kogo. *Solin.*

OCCURSO, (*Obe.*), *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *occurso*) i. q. *occurro*. Iść

naprzeciw komu, potkać, spotykać, np. — *capro. Virg.* — *fugientibus. Tac.* || Też o rzeczach nieżywotnych, np. *occurrentes inter se radices. Plin.* || Spotykać t. j. atakować, np. *occurrent otius gladio, cominusque rem gerit. Caes.* t. j. atakuje. || Przenosić, spotkać, uprzedzić, np. — *fortuna. Plin.* || Bydź naprzeciw, stawieć się naprzeciw, przeszkodzić, zawadzić komu, np. *inter invidos, occurrentes. Sall.* || Tam i ówdzie iść, chodzić, np. *quid tu huc occursas? Plant.* || Zjawić się, pokazać się, zajaśnić, okazać się, czcić bogów. || Szczególnie okazywać się w duszy, t. j. przychodzić na myśl, na pamięć, np. *occurrent animo mea scripta. Plin.*

OCCURSUS, (*Obe.*), *oris, m.* (od *occurso* i. e. *qui occurrit*). Który spotyka, wychodzi naprzeciw. *Augustin.*

OCCURSUS, (*Obe.*), *a, um*, (od *occurso*) i. e. *ad occurrendum pertitens*. Spotykający, należący do spotkania, np. *potionem occursuriam et inchoatum gustum etc. Apul.* t. j. pierwszy jedzenie, pierwsze danie, pierwszy półmisek, pierwszy trunek, pierwsze picie.

OCCURSUS, (*Obeurs.*), *us, m.* (od *occurso*) i. q. *occuris*. Spotkanie, trącenie, pełnienie, np. — *luporum. Ovid.* *Fraternalis occursus. Sen.* *Alicujus occursum, vitare. Tac.* — *declinare. Id.* || Też o nieżywotnych rzeczach. Trącenie, uderzenie. *Occursu stipitis fracta rota. Ovid.* Trąceniem o pień złamane kolo.

OCEANITIS, *idis, z.* (*Ὠκεανίτις*). *Virg.* Córka Oceanu.

OCEANUS, *i, m.* (*Ὠκεανός*). *Plin.* Ocean, morze wielkie świat oblewające. || *Hygin.* Syn nieba i ziemi. || *Lamprid.* Wielkie naczynie wody, które stało w łaźniach rzymskich. || *Oceanus, a, um. Juven.* Tyczący się Oceanu.

OCELENSES, *ium, m. Plin.* Starodawny naród w Łuzytani.

OCELLA, *ae, m.* (od *ocellus*). Mający małe oczy. *Plin.* || Przewisko familii Serwuszów. *Cic.*

OCELLATUS, *a, um*, (imsl. od *ocello, are*, i. e. *ocellis instruere*). Oczkowaty, dziurkowaty. *Ocellatae nudes. Suet.* Robaczywe orzechy. || *Ocellatis ludere. Id.* Grać w kamiki.

OCELLULUS, *i, m.* (zdrobn. od *oculus*). Małe oczko. *Diomed.*

OCELLUS, *i, n.* (zdrobn. od *oculus*). Oczko, mówiąc znniejszym sposobem. *Ocelle mi. Plant.* Moje oczko, moje kochanie, wyraz pieszczoty. *Quies subreptit ocellis. Ovid.* || Przenosić, mówiąc o rzeczy wybornej, przedniej, np. *cur ocellis Italiae, villulas meas non video. Cic.*, ztąd przymilając się *ocelli mei! Plant.* Moje oczko! t. j. mój Aniele! || Głęb, kolanko w korzeniach, trzcina, słupiec. *Plin.*

OCRA, *ae*, *z*. (ὄζρα) *Plin.* Okra, glin-ka białozłotawa.

OUCHUS, *i*, *m*. (ὠχός) *Plin.* Rzeka w Azji. || Król perski. *Curt.* || Syn perskiego króla Daryusza Rodomana. *Id.*

OCHYROMA, *atis*, (ὀχύρομα *i. e.* munimentum, castellum, arx) tak zwana twierdza (*arx*) na wyspie Rodos. *Strabo.*

OCIMOIDES, *is*, (ὀκμοειδής *i. e.* simile ocimo). Roślina *i. q.* *carduus sylvaticus*. *Apul. de herb.*

OCIMUM albo **OCINUM** albo **OCYUM**, *i*, *n*. (ὀκινον). Roślina paszytna. *Farr. Cato. Plin.* || Bazilika, roślina. *Farr. Plin. Colum.*

|| Też *ocimus* w przyp. pierw. *Aemil. Macer ap. Charis.*

OCIOR, *oris*, w stop. drug. (ὠκίων). Prędszy, chylszy, pośpieszniejszy w stop. trzec. *ocissimus*, *a*, *um*, (ὠκιστός). Najprędszy, np. *ocior cervis*. *Hor.* *Et ventis et fulminibus ocior alis*. *Firg. Omnium venenorum ocissimum esse aconium*. *Plin. Signa ocioris transeunt spatio*. *Plin.* t. j. krótszym przeciągiem miejsc. || Bardziej wczesny, doszły, dojrzalszy, przyspieszony, niżeli, ranszy, wczesniejszy.

Ocissima pira. *Plin.* t. j. najpręższe gruszk. || Niektórzy piszą *ocior*, *ocysimus*, lecz trafniej *ocior*, *ocissimus* od *ὠκίων*, *ὠκιστός*.

OCIOR, *ari*. Ob. **OTIOR**.

OCITER, *psk.* (od *ὠκίος*, prędko). Prędko, chyżo, pośpieszenie, rychło, szybko. *Lin-tea profer ociter*. *Apul.* || W stop. drug. *ocius*, przędziej, rychle, pośpieszniej, wczesniej, raniej. *Cic. Serius ocus sors exitura*. *Hor.* t. j. późniejsz, nie rychło czy przędziej. *Tanto ocus properemus*. *Ter.* t. j. raczej, bardziej. || Starożytni pisali *oxime* zamiast *ocissime*.

OCIUM. Ob. **OTIUM**.

OCIUS, **OCISSIME**. Ob. **OCITER**.

OCCLUS zamiast *oculus*, np. *Sgnus videbit lippus oculos obteget*. *Prudent.*

OCQUINISCO, *scis*, *scere*. Schylać się, nachylać się, pokłonić się do ziemi, przysiąść na piętach, kucznąć, w kuczki siedzieć, kuczyć. *Pompo. ap. Non.*

OCRA, *ae*, *z*. Góra w Pannonii. *Strabo.* || Miasto we Włoszech. *Plin.*

OCREA, *ae*, *z*. (od *erus*, *scil.* quod opponatur ob erus). Nakolanki miedziane, bół, skorznia, koturna, bół na golenice, obówie żołnierskie. *Liv. Farr. Juvenal. Leves ocreae*. *Firg.* Lekkie koturny.

OCREATUS, *a*, *um*, (imsl. od *ocreo*, *are i. e.* ocreis instruere). Który jest opatrzoney w nakolanki, w koturny, w bóły. *Hor.* — *erura*. *Plin.*

OCREO, *as*, *are*, (od *ocrea*) *i. e.* instruere ocreis. Wdziewać koturny, bóły, nakolanki. || Ztąd *ocreatus*, *a*, *um*.

OCRICULUM, *i*, *n*. *Liv.* Miasto w Umbrii. || *Ocriculatus*, *a*, *um*. *Plin.* Należący do tego miasta. || *Ocriculani*. *Liv.* Mieszkańcy tego miasta.

OCRIS, *is*, *m*. (ὄκρίς, najwyższy wierzchołek) *i. e.* mons confragosus. *Fest.* t. j. góra chropawa, przykra.

OCTACHORDOS albo **OCTOCHORDOS**, (od *ὀκτώ* ośm i *χορδή*, struna). Ośmiostrunny, który ma ośm strun. *Vitr.*

OCTAEDROS, *i*, (n. *on*) ὀκτάεδρος, ośmiościenny, ośmiobokowy, złożony z ośm równych trójkątów i równych boków. *Martian. Cap.*

OCTAEDRUM, *i*, *n*. (ὀκτώ, ośm; ἑδρα, powierzchnia). Ośmiościenna bryła, ośmiościan.

OCTAGONUS albo **OCTAGONOS**, *i*, (od *ὀκτώ*, ośm i *γωνία*, kąt). Ośmiokątny, ośmiościenny. — *turris*. *Vitr.* || Ztąd *octogonon*, *n*. Ośmioką, ośmiogran, ośmiościan, w przyp. drug. *octogoni*. *Vitr.*

OCTANDRIA, *ae*, *z*. (ὀκτώ; ἀνῆρ, ὀνδρός, samiec). Klasa roślin ośmiopręcikowa według układu Linneusza.

OCTANGULUS, *a*, *um*, (od *octo* i *angulus*). Ośmiościenny, ośmiokątny, np. — *figura*. *Apul.*

OCTANS, *tis*, *r*. wspóln. Ośma część, oktant. *Vitr.*

OCTAPHOROS. Ob. **OCTOPHOROS**.

OCTAS, *adis*, (ὀκτάς, ośm, od *ὀκτώ*, ośm). Ośm, liczba ośm. *Martian. Cap.*

OCTASTYLOS, (ὀκτάστυλος). Budowa o ośmiu słupach. *Vitr.*

OCTAVANUS, *a*, *um*, (od *octavus*, *a*, *um*). Ośmy, t. j. ósmy legion, pulk, np. z ósmego legionu, np. *octavani*, *scil.* milites. || Tak nazwane miasto *Forum Julii* w Galii Narbońskiej *colonia Octavianorum*. *Mela. Plin.*

OCTAVARIUS, *a*, *um*, (od *octava* *scil.* pars). Tyczący się ósmej części, podatek do ósmiej części. || Ztąd *octavarium*, np. *vegetigal octavarum*. *Cod. Justin.* Podatek do ósmiej części.

OCTAVUS, *a*, *um*, *ptnk.* *ordinale* (od *octo*). Ośmy, np. — *pars*. *Cic.* — *legio*. *Caes.* — *ordines*. *Id.* *Hora octava i octava scil. hora*. *Martian.* *Exul ab octava Marius bibit*. *Juvenal.* t. j. niewczesnym oddany biesiadom. || *Sapientum octavus*. *Hor.* t. j. w tém samem znaczeniu co *Juvenal.* || *Octava*, *ae*. *Cod. Alex. Sever.* Rodzaj podatku. || *Octavum*, *psk.* Raz ósmy.

OCTAVUSDECIMUS albo **OCTAVUS DECIMUS**, *octava decima*, *octavum decimum*. Ośmnasty, np. — *pars*. *Vitr.* — *annus*. *Tac.*

OCTENNIS, *e*, *ptnk.* (od *octo* i *annus*). Ośmnastoletni, np. — *puer*. *Ammian.* — *chlopiec*.

OCTIES, *psk.* (od *octo*). Ośm razy, ośm-kroć. *Cic. Colum. Plin.* *Nonagies octies centena*. *Plin.*

OCTIGESIMUS zamiast *octingentesimus*. *Prise. de ponder.* Ob. **OCTINGENTESIMUS**.

OCTINGENARIUS, *a*, *um*, (od *octinge-ni*, *a*, *um*). Ośmsetny, z ośmuset złożony, np. — *grex*. *Farr.*

OCTINGENI i **OCTINGENTENI**, *ae*, *a*, (od *octingenti*). Po ośmset. *Prisei. de ponder.*

OCTINGENTESIMUS, *a*, *um*, *ptnk.* *ordinale*, (od *octingenti*). Ośmsetny, imię li-czebne porządku, np. — *annus*. *Cic.*

OCTINGENTI, *ae*, *a*, (od *octo* i *centum*). Ośmset. *Cic.*

OCTINGENTIES, *psk.* (od *octingenti*). Ośmset razy, ośmset kroć. *Ascon. Ped. in Cic. Martian. Cap.*

OCTIPES, *edis*, *r*. wspóln. (od *octo* i *pes*). Ośmionogi, np. — *cancer*. *Ovid. Propert.*

OCTO, *ptnk.* *liczb.* *cardinal.* nieprzypad. (ὀκτώ, ośm). Ośm. *Decem et octo annos*. *Hor.*

OCTOBER, *bris*, *bre*, (od *octo*). Ośm, pospolicie o miesiacu, np. *mensis october*. *Vellej.* albo *October scil. mensis*. *Colum.* t. j. Październik. *Idus octobres*. *Martian.* *Octobres Calendas*. *Id.* || *October equus*, t. j. koń, którego na polu Marsowem zabijano na ofiarę. *Fest.*

OCTOCHORDOS. Ob. **OCTACHOR-DOS**.

OCTODECIM, *ptnk.* nieprzypad. *liczb.* *cardi.* (od *octo* i *decem*). Ośmnaście. *Frontin. de Strateg.*

OCTOGAMUS, *i*, (od *ὀκτώ*, ośm i *γάμος*, wesele, gody małżeńskie, więc *ὀκτώγαμος*). Który się ośm razy żenił. *Hieron.*

OCTOGENARIUS, *a*, *um*, (od *octogeni*, *ae*, *a*). Zawierający w sobie ośmdziesiąt, np. — *fistula*. *Vitr. Fronti. Pallad.* t. j. rura mająca średnicy ośmdziesiąt cali. *Pater octogenarius*. *Plin.* Ojciec mający lat ośmdziesiąt.

OCTOGENI, *ae*, *a*. Po ośmdziesiąt w podziale, np. *data ex praeda militibus octogeni bini*. *Liv.* t. j. po ośmdziesiąt dwa. — *jugera*. *Farr.* — *oves*. *Id.* || Ośmdziesiąt bez podziału, np. *torpedo octogenos fetus habent*. *Plin.* *Fistula octogenum quinum*. *Frontin. de aquaeductu.*

OCTOGESIMUS, *a*, *um*, *numeral.* *ordinale*. (od *octoginta*). Ośmdziesiąty, np. — *annus*. *Farr.* *Sextus et octogesimus annus*. *Juvenal.* — *pars*. *Pallad.*

OCTOGIES, *psk.* (od *octoginta*). Ośmdziesiąt razy, ośmdziesiąt kroć, np. *octogies quinquies centena millia*. *Plin.* || Też pisze się *octuagies*.

OCTOGINTA, *psk.* *liczb.* *cardin.* (od *octo*). Ośmdziesiąt. *Cic. Colum. Plin.* || Ztąd *undecoginta*. *Hor.* Siedmdziesiąt dziewięć. || Też *octuaginta*. *Colum. Vitr.*

OCTOGONOS. Ob. **OCTAGONOS**.

OCTOGYNIA, *ae*, *z*. (ὀκτώ; γυνή, samica). Rząd roślin ośmioslupkowy.

OCTIJUGIS, *e*, *ptnk.* (od *octo* i *jugum*). Ośmiokonny, np. — *equi*. *Liv.* t. j. ośm koni razem zaprzeczonych do wozu. || Ztąd *octijugis tribuni militum*. *Liv.* t. j. ośm.

OCTOMINUTALIS, *e*, *ptnk.* (od *octo* i *minutus* *numus*). Ośmiak, który ma ośm pie-niążków albo halerzów małą monetą, np. — *libra*. *Lamprid.*

OCTONARIUS, *a*, *um*, (od *octoni*, *ae*, *a*). Z ośmiu złożony, np. — *numerus*. *Macro-*

— *fistula*. *Plin. Pallad.* Rura ośm cali szerokości mająca. — *versus*. *Diomed.* t. j. wiersz ośmiomiarowy, lambicki.

OCTONI, *ae*, *a*, *ptnk.* *numer. distribut.* (od *octo*). Po ośmiu albo ośm, o osobach w podziale, np. *praetoribus octona millia peditum data*. *Liv.* t. j. po ośm tysięcy piechoty. *Octonos lapides effodiunt* (zamiast *effoderunt*). *Plaut. Pedes octoni*. *Plin.* || Ośm bez podziału, np. *bis octonis annis*. *Ovid.*

OCTOPHOROS, *m*, *i* *z*. i **OCTOPHÖRON**, *n*. (słowo greckie od *ὀκτώ* i *φέρω*, niosę). To, co się nosi przez ośm osób, np. *lectica octophoro ferebatur*. *Cic.* || Też *octophoron*, *n*. np. *octophoro vehetur*. *Suet.* || Też *octophoro*. *Martial.*

OCTOTOPHI zamiast *octo topi* ὀκτώ τόποι *i. e.* octo loci t. j. ośm miejsc, między czterema głównymi stronami albo punktami nieba w Astrologii, np. *Octopos, per quos stellae diversa volantes*. *Munil.* || Piszą też *octo topas*. *Scalig.*

OCTUAGIES zamiast *octogies*. *Plin.* Ośmdziesiąt razy, ośmdziesiąt kroć. *Plin.*

OCTUAGINTA. Ob. **OCTOGINTA**.

OCTUPLICATIONIS, *onis*, *z*. (od *octuplico*, *are*). Ośmiokrotne pomnożenie. *Martian. Cap.*

OCTUPLICATIONIS, *a*, *um*, (imsl. od *octuplico*). W ośmiornasób pomnożony, ośmiokrotny. *Liv.*

OCTUPLICUS, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *octuplex* *i. q.* *octuplus*, ośmioro tyle, w ośmiornasób, ośmiokrotny). Ośmiokrotnie pomnożony, ośm razy przysporzyć, np. *octuplicatu censu*. *Liv.*

OCTUPLUS, *a*, *um*, (od *ὀκταπλούς*, ośmioro tyle). W ośmiornasób, ośmiokrotny, np. — *pars*. *Cic.* || Ztąd *Octuplum*. Ośmioro tyle, np. *poena octupli*. *Cic.* t. j. kara w ośmiornasób. *Damnari octupli*. *Cic.* *Judicium dare in octuplum*. *Id.* t. j. w ośmiornasób, ośmiokrotnie.

OCTUSSIS, *is*, *m*. (od *octo* i *as* zamiast *octo asses*) t. j. ośm assów. *Hor. Fest.*

OCULARIARIUS, *a*, *um*, (od *ocularis* albo *ocularius*, od *oculus*). Trudniący się oczami, należący do oczu, np. — *faber*. *Inser. ap. Rejn.* Okularnik, rzemieślnik od okularów.

OCULARIS, *e*, *ptnk.* (od *oculus*). Tyczący się oczu, należący do oczu, będący w oczach np. choroba oczu, np. — *tunicae*. *Fegget de re vet.* t. j. błona oka, powłoczka oka.

OCULARITER, *psk.* (od *ocularis*). Naocznie, oczyma, przypatrywać się czemu, przyglądać się. *Qui anieos ludificabundi non tam judicialiter quam oculariter intuentur*. *Sidon.* t. j. przypatrują się.

OCULARIUS, *a*, *um*, (od *oculus*). Tyczący się oczu, trudniący się oczami, należący do oczu, np. choroba oczu, okulista, oczny lekarz, operator, np. — *claritas*. *Solin.* t. j. jasność oczu. — *aegritudo*. *Id.* t. j. choroba oczu. || Ztąd *medicus ocularius*. *Cels.*

albo *chirurgus oculusarius*. Inscr. ap. Grut. *Oculusarius scil. medicus*. Scrib. Larg. t. j. okulista, oczny lekarz, operator.

OCULATA, ae, z. (od *oculus*, a, um). Rodzaj ryby, minog. Plin. Cels.

OCULATIO, ōnis, z. (od *oculus*, are). Obcinanie zbytecznych oczek w winnej latorośli, np. *pampinationi quoque et oculationi*. Plin. Edd. np. Hard. Elzev. mają *oculationi*.

OCULATUS, a, um, (imsl. od *oculus*, are).

Mający oczy, widzący, np. — *manus*. Plaut. *Oculatus testis*. Plaut. Naoczny świadek.

Male oculatus. Suet. Zle, nie do brzo widzący, złe oczy mający. *Oculator Deus*. Ter-

tull. t. j. — lepiej widzący. || Złąd *oculata*, minog ryba. || Też oczka albo pączki drzew, winnych latorośli, np. *surculi gemmis spissis et pluribus oculati*. Pallad. || Złąd *die oculata vendere*. Plaut. t. j. — przedać za gotowe pieniądze. || Nakształt oczu, np. — *circuli*. Solin. || Widzialny, jawny, widoczny, np. *locus oculatissimus*. Plin. Bardzo jasne miejsce.

OCULEUS, a, um, (od *oculus*). Złożony z oczu, oczysty, pełen oczu, np. — *Argus*. Plaut. *Perspicaciorem ipso Lynceo vel Argo* et *oculeum totum*. t. j. cały pełen oczu, więc przenikliwy, bystrooki, ostrooki. Apul.

OCULICREPIDA, ae, z. (od *oculus* i *crepo*) i. e. *ejus oculi erepant caesi pugnis*, słowo poetyckie. Człowiek oczu podbitych pięściami, słowo utworzone przez Plauta, jak np. *eruricrepidae*, *ferriteri*, *mastigia*. Plaut.

OCULIFERIA, orum, (od *oculus* i *ferio* zamiast *ferientia oculus*). Rzeczy, które swym blaskiem rażą oczy, gdy co błyszczą, skłni się, miga się. Sen.

OCULISSIMUS, t. j. najmiłszy, najukochanszy, najgodniejszy kochania. Ob. *Oculus*.

OCULITUS, psk. (od *oculus*). Bardzo miłe, np. — *amare*. Plaut. Bardzo kochać, t. j. kochać jak swe oko.

OCULO, as, avi, atum, are, (od *oculus*). Opatrzeć w oczy, widzącym uczynić, np. *hirundo si excecaverit pullos, novit istos oculare rursus de chelidonia*. Tertull. t. j. opatrzyć w oczy, widzącymi uczynić. || Przenośnie. — *hominem* t. j. oświecić człowieka przez naukę, instruować, np. *in agnitionem veritatis oculare*. Tertull. Przyprowadzić do poznania prawdy. || Farbować, np. — *vestem*. Tertull. t. j. farbami oświecić, jasną uczynić. — *vestem purpura*. Id.

OCULUS, i, m. (od *oculus*), blask, światło, oko, też od *oculus*, oko). Oko. *Oculus acres et acutus habere*. Cic. Mieć oczy bystre. — *eminentes*. Id. — wypukłe. *Oculi modesti*. Ovid. Oczy skromne. — *minaces*. Lucan. — groźne. — *foedi, deformes*. Sallust. — szpetne. *Oculus conficere in aliquem*. Cic. Spójrzeć na kogo. — *in terram figere*. Tac. Wlepić oczy w ziemię. — *erigere*. Ovid. Podnieść oczy. — *demittere*. Id. Spuścić oczy. — *Flectere, torquere, volvere* huc illuc. Virg. Świ-

drzyć oczyma, tam i ówdzie rzucać oczy. — *avertere*. Ovid. Odwracać oczy. — *aperire*. Cic. Oczy otwierać. — *rigare fletu*. Sen. Oczy łzami skrapiać. *Lustrare oculis urbem*. Lucan. Przeglądać miasto. — *aquis aspicere*. Virg. Łaskawym okiem patrzeć na kogo. — *usurpare aliquem*. Lucr. Wziąć co. *Ponere aliquid ante oculos*. Cic. Wystawić co przed oczy. || *Res posita in oculis i ante oculos*. Cic. Rzecz wszystkim jasna, wiadoma. || *Sub oculis*. Fellej. Przed oczyma. || *Esse in oculis*. *habitare in oculis*. Cic. Ukazywać się, być między obywatelami. || *Habere in oculis*. Plaut. Pilnie uważać. || Niekiedy się mówi o rzeczy bardzo milej. *Ubi sunt isti, quibus vos oculi estis*. Plaut. Gdzież są ci, którym wy tak mili jesteście. || *Par oculorum*. Suet. Dwaj wielcy przyjaciele. || *Esse in oculis alienus* albo *alicui*. Cic. Bydź przez kogo bardzo kochanym. *Ferre, gestare in oculis*. Id. Bardzo kochać kogo. || *Per oculos*. Plaut. Formuła przysięgi na oczy. || Rzecz znakomita albo ozdoba miejsca jakiego. *Oculi orae maritimae*. Cic. Korynt i Kartagina. || *Oculus*. Cic. Wzrok. *Oculus perdere*. Suet. Stracić wzrok. || Plin. Przez podobieństwo odnosi się do plam i makul nakształt oczu, jakimi są skóry lampartów i ogony pawie. || Słońce, gwiazdy. *Mundi oculus*. Ovid. Słońce. *Stellarum oculi*. Plin. Gwiazdy. || Virg. *Colum*. Odnosi się do pączków drzew i kwiatów. *Et committentes oculos violaria solvunt*. Colum. Istulone pączki rozwijają fioletki. || Plin. Korzeń głowiasty trzciny i innych roślin. || *Oculus*. Plin. Rozchodnik, ziele. || Odnosi się do duszy. *Mentis oculis videre aliquid*. Cic. Widzieć co oczyma umysłu. || *Dolore oculi*, mówi się o tym, który na co patrzy z zazdrością. || *Clausis oculis aliquid facere*, przysł. Bier. Bezpiecznie co czynić. || *Oculus* przez skrócenie, zamiast *oculus*. Prudent.

OCYALE, es, z. Jedna z Amazonki. Hygin.

OCYDRÖME, es, z. (Ὀκυδρόμος, przedko biegający). Jeden z psów Akteona. Hyg.

OCYDRÖMUS, i, m. (Ὀκυδρόμος, przedko biegający). Jeden z psów Akteona. Hyg.

OCYMUM. Ob. **OCIMUM**.

OCYOR. Ob. **OCIOR**.

OCYPETE, es, z. (Ὀκυπέτη, przedko latający, biegający). Jedna z Harpyi. Serv. ad Virg. Hyg. Zowie się też *Ocythoe* i *Ocyptode Apollod.* || Jedna z pięciu córek Danausa. Apollod.

OCYPODE, es, z. Jedna z Harpyi, inaczej *Ocyptode* zwana. Apollod.

OCYPODE, es, z. (Ὀκυπόδη, przedko latający). Jeden z psów Akteona. Hyg.

OCYTHÖE, es, z. (Ὀκυθήη, przedko biegający). Jedna z Harpyi, inaczej zwana *Ocyptode*. Apollod.

OCYTHÖUS, i, m. (Ὀκυθῶος, przedko, przedko biegający). Jeden z psów Akteona.

OCYUS. Ob. **OCIUS**.

OD

ODA, ae, albo **ODE**, es, z. (Ὀδή). Pieśń, śpiewanie, śpiew, szczególnie liryczny, pieśń, piosenka. Auct. earm. de Philom. np. *Carmina lyrica* Horacyusza czyli *odae* zwane.

ODARIARIUS, ii, (scil. *magister*) i. e. *magister cantilenarum*. Inscr. ap. Fabret. Mistrz śpiewów.

ODARIUM, ii, n. (Ὀδῆριον). Pieśń, śpiewanie, śpiew, piosenka, np. *et puerum jussit odaria saltare*. Petron.

ODEFACIO zamiast *olfacio* np. *odefaceret mawiali starożytni ab odore* zamiast *olefacit* etc. Fest.

ODESSOS albo **ODESSUS**, i, (Ὀδῆσσος). Miasto w dolnej Mezji nad Czarnym morzem. Mela. Plin. Strabo. Zowie się też *Odyssus* (os) *Ammian.* i *Ptolem.* || Miasto w Sarmacji nad rzeką Dnieprem (*Borysthenes*) blisko Czarnego morza. *Arrian.* || Pisze się też *Odesus*.

ODEUM, i, n. (Ὀδῆον). Gmach, budowa przeznaczona do śpiewania, koncertowa sala, koncertowy dom. *Vitr. Suet. Tertull. Eutrop.*

ODI, nienawidzę etc. Ob. **ODIO**.

ODIBILIS, e, ptnk. (od *odi*, nienawidzę). Nienawistny, godny nienawiści. *Acc. ap. Prisci. Lamprid.*

ODIO, dis, odivi i odi zamiast *odi*, też *esus sum*, *osum*, *odere* od *ὀδῶ*, *ὀδῶσθαι*, gniewać się, zapalić się gniewem). Nienawidzieć, nieżyczliwym bydź, nieprzyjaznym, np. — *aliquem*. Cic. *Eum odere viri, mulieres*. Plaut. t. j. nienawidzieli go. *Oderunt me*. Cic. — *aliquem male*. Caes. t. j. złościwie, bardzo nienawidzieć. — *aliquem pejus*. Cic. t. j. złościwiej, więcej nienawidzieć. *Pejus odero malis omnibus aliis*. Brut. in Cic. *Illud rus male odi*. Ter. t. j. nienawidzę. *Oderunt peccare boni virtutis amore*. Hor. t. j. nienawidzieli. *Fox dira, oderint dum metuant*. Sen. || Też o rzeczach nieżywołnych. Nienawidzieć, nie cierpieć, mieć antypatyę, np. *eucumeres oleum odere mire*. Plin. t. j. nie mogą się zgodzić z sobą. *Ruta odit hyemem*. Plin. t. j. nie cierpi, nie lubi. || Czas przeszły *odere*, *odit* etc., zatem *oderam* czas niedokonany. || Biern. np. *oditur nomen impium*. Tertull. *Odiremur a mundo*. Hieron. t. j. światy nas nienawidział. || Niechętnie patrzeć, mieć niechętnie, bydź markotnym, tetrycznym, nudnym. *Persicos odi adparatus*. Hor. *Osa sum obtueri inimicos*. Plaut. Nie mogę patrzeć na nieprzyjaciół. *Odiunt*. Tertull. Czas przyszły *odies*. Id. *Gerund. odiendi* Apul. Bier. *oditur*. Tertull. *Odiremur*. Hieron. *Odero*. Brut. in Cic. Będę nienawidział. *Odivit*. Anton. ap. Cic. Nienawidział, też *odit*. Tertull., też *odistis*. Auct. bell. Hisp. Nienawidzieliście. *Quid enim odisset Clodium Milo?* Cic. Dla czego by nienawidział Milo Klodyusza? || *Supi. osum*, *osurus*, np. *ita amare oportere, ut si aliquando esset osurus*. Cic. t. j. że będzie

kiedy nienawidział. || *Osus* np. *z sum*, *es, est* cet. t. j. nienawidzę, nienawidzisz, nienawidzi, jestem markotny, nudny, mam cldiwość, obrzydzenie, np. *osa sum obtueri inimicos*. Plaut. t. j. nie cierpię nieprzyjaciół.

ODIOSE, psk. (od *odiosus*). Nienawistnie, nienawistnym, niechętnym sposobem, np. — *facere*. Plaut. — *dicere*. Cic. — *interpellare aliquem*. Cic. *Sibi nimis odiose placere*. Gell.

ODIOSICUS, a, um, zamiast *odiosus*.

ODIOSUS, a, um, (od *odium*). Wszystko to, co nie jest życzliwem, pomyślnem, przyjazliwem, to, co jest przeciwnem, przykrém, znienawidzianem, nienawistnem, nudnem, przemierzlém, fatalnem, naprzykrzonem, uciążliwem, np. — *genus hominum*. Cic. — *verbum*. Id. — *senectus senibus*. Cic. — *puella*, albo *femina*. Lucr. *Odiosus mihi es*. Plaut. *Graviss et odiosus*. Cic. *Odiosissima natio*. Phaedr.

ODITES, ae. Centaur za czasów starożytnych Piritousa. Ovid.

ODIUM, ii, n. (od słowa *odio*, *odi*, *odisse*). Cic. Nienawiść, gniew, obraza. *Atrax odii*. Tac. Nieublagany w gniewie. *Odium habere*. Cic. Nienawidzieć. — *flagrare*. Cic. Pałac nienawiści. — *vitate facere*. Plin. Odmierzyć komu życie. *Odio*, in *odium*, *esse alicui*, *apud aliquem*. Cic. Bydź znienawidzianym od kogo. — *omnibus venire*. Plin. Ściągnąć na się nienawiść powszechną. || Plin. Wstręt, mierzczka, niesmak. || Przykróść. *Odio es*. Plaut. Przykrzysz się. || Id. Ten, który nienawidzi drugiego. || Plin. Odnosi się do przyrodzonej niezgody rzeczy nieżywołnych. *Odium raphanis cum vite maximum*. Plin. Niezgodna rzodkiew z winną macią. || Natrętność. *Odio effecit*. Toront. Natrętnością dokazał swego. || Wyraz obelgi. *Populi odium*. Plaut. Pomiotło ludu. || Antipatya. *Quidam amnes odio maris subeunt vada*. Plin. || *Odium tuum* zamiast *tui* albo *erga te*. Ter.

ODO, ōnis, zamiast *udo*. Ulpin. in *Pandect.* Ob. *Udo*.

ODOMANTES, um, (Ὀδομάντες). Plin. Naród Tracji nad rzeką Strymoną.

ODOMANTICUS, a, um. Należący do Odomantów, Odomantski. — *terra*. Liv.

ODONTALGIA, ae, z. (ὀδὸν, zęb; ἄλγος, ból). Ból zębów.

ODONTITIS, idis, z. (herba). Plin. Rodzaj rośliny od bólu zębów.

ODOMETRUM, i, n. (ὀδόμετρον, krok; μέτρον, miara). Narzędzie do mierzenia kroków.

ODOR i **ODOS**, ōris, m. (od *ōdo*, pachnąc *odeo* zamiast *oleo*). Wonia, zapach, odor od czego, np. kwiatów. *Odor teterrimus*. Cic. *Omnis odor ad supera fertur*. Cic. — *foedus*. Cels. — *asper*. Plin. — *acutus*. Id. — *suavior*. — *gravis*. Plin. *Odorem ducere*. Colum. Wachać. *Odorem spargere*. Hor., albo — *jectare*. Virg. t. j. wydawać z siebie zapach. || Złąd zapach, odor, t. j. smród, fetor, przykra wonia. Sall. Petron. Catull. Suet. —

oris. Plin. Odores. Farr. t. j. miejsca smrodliwe. || Para, dym, wapor, wyziew, np. — *ater. Virg.* || Przenośnie, pora, czas po temu, pogoda, dorozumiewanie się, domysł, przeczuwanie, np. — *dictaturae. Cic.* t. j. dorozumiewać się należy, że obiora na dyktatora. || Zład kadzenie, np. *Incendere odores. Cic. Odores, aromata. Colum.* || Przyjemnie, pięknie pachnąca, wonna woda, masło, balsam, np. *Perfusus liquidis odoribus. Hor. Odores Assyrii. Tibull. Ara multo fumat odore. Hor.* || *Odor* zamiast *odor.* *Plant. Sall. Lucr.*

ODORAMEN, *inis*, n. (od *odoro* albo *odoror*) i. q. *odoramentum*. Ob. *Odoramentum*.

ODORAMENTUM, i, n. (od *odoro* albo *odoror*) i. q. *odores*. Przyjemny, miły, pachnący, wonny zapach, np. *odoramenta, quibus condire vina conueverint. Colum.* *Odoramenta admiscere. Plin.*

ODORARIUS, a, um, (od *odor* albo *odoror*). Wonny, tycejący się rzeczy wonnych, należący do rzeczy wonnych, np. — *myrrha. Plin.* || Zatrudniający się robieniem wonnych maszi, należący do tego, np. *magister odorarius. Inscr. ap. Rejnes.* t. j. perfumownik, który perfumy robi albo sprzedaje.

ODORATIO, *onis*, z. (od *odoror*). Wąchanie, powonienie. *Cic. Lactant.*

ODORATIVUS, a, um, (od *odoro*, *are*). Woniejący, przyjemnie, miłe, pięknie pachnący, — *semen. Apul. de herb.*

ODORATUS, us, m. (od *odoror*). Wąchanie, powonienie, wonia, zapach, odor, t. j. uczucie, uczucie, smakowanie w czem, np. — *rei. Cic.* || Powonienie zmysł u ludzi i u zwierząt. *Cic. Plin.* || *Odor*, t. j. zapach, wonia jakiej rzeczy. *Plin.*

ODORATUS, a, um, (imsl. od *ororo*, *are*). *Virg.* Wonny, pachnący. *Odoratiora vetustate. Plin.* Rzeczy, których zapach z czasem się powiększa. || *Hor.* Perfumowany.

ODORIFER, a, um, (i. e. *ferens odorem*, od *odor* i *fero*). Wydający odor, zapach, przyjemnie, miłe, pięknie pachnący, np. — *flores. Sen. Sil.* Przyjemnie pachnąca rzecz, np. — *Arabia. Plin.* *Gens odorifera. Ovid.* t. j. Persowie.

ODORISEQUUS, a, um, (od *odor* i *sequor* zamiast *odorem sequens*). Węchem śledzący, np. — *canes. Liv. Andron. Serv. ad Virg.*

ODORO, as, avi, atum, are, (od *odor*). Wonnem, pachnącem albo przyjemnie, miłe pachnącem uczynić, np. *aera. Ovid.* || Zład *odoratus*, a, um. Wonny, pachnący, miłe, przyjemnie wonny. — *coma. Ovid.* — *arac. Claudian.* t. j. kurzące się kadzidłem. *Odorati Indi. Sil.* t. j. wonne rośliny w Indyach.

ODOROR, aris, atus sum, ari, dep. *Cic.* Wąchać, węchem szukać, śledzić, dochodzić. — *vestigis. Cic.* Po tropach węchem śledzić. || Przenośnie. Probować, szukać, doświadczać. — *omnes voluptates. Cic.* Skosztować wszelkich roskoszy. — *aliquem. Id.* Chcieć zrozumieć kogo. — *aliquid. Id.* Prze-

czuwać co. || Nabydź malej znajomości, biegłości w czem, np. *si quis odoratus philosophiam. Auct. dialog. de orator.* (w Tacicie).

ODORUS, a, um, (od *odor*). *Ovid.* Wonny, pachnący. || *Claud.* Który ma ciężki zapach. || *Virg.* Który ma węch ostry. *Odoraculum vis. Virg.* Gromada psów łowczych ostrego węchu.

ODOS, oris. Ob. **ODOR**.

ODRYSAE, arum, m. *Plin.* Naród Tracji. || *Odrysius*, a, um. *Ovid.* Należący do Odrysów narodu trackiego. — *rex. Id.* Tyrant Tereusz król Tracji. *Odrysius. Val. Flacc.* Orfeusz. *Odrysius carmen. Id.* Wiersz Orfeusza. || *Odrysi*, orum. *Ovid.* Trakowie.

ODYNOLYTES, ae, m. (δύννη, boleść; λύω, rozwiązuję). *Plin.* Rodzaj ryby malej, która miała moc rozwiązania kobiet przy pologu.

ODYSSEIA, ae, z. (Ὀδύσσεια). *Ovid.* *Odyssea*, poemat Homera. || *Tudziez* łaciński poemat Liwiusza Andronika, o którym wspomina Cyceeron.

OE

OEA, ae, z. *Mela.* Miasto w Afryce, jedno ze trzech miast, z których dziś jest Trypolis.

OEAGRUS, i, (Ὠάγρος). *Ovid.* Król Tracji. || *Oeagrius*, a, um. *Virg.* Należący do króla Tracji, Tracki.

OEASO, *onis*, z. (Ὠασώ). *Plin.* Miasto w Hiszpanji Tarrakonskiej.

OEALIA, ae, z. (Ὠαλία). *Serv.* Okolica Lakonska. || *Scil. urbs. Plin.* Miasto Tarent.

OEBALIDES, ae, m. (Ὠεβαλίδης). *Ovid.* Lakon, Spartaniec, syn Ebalusa. || *Oebalidae*, arum. *Ovid.* Kastor i Pollux.

OEBALIS, idis, z. (Ὠεβαλῖς). *Ovid.* Ebalika, Spartanka. — *nympha. Id.* Helena. || *Oebalides matres. Ovid.* Sabinki przez Romulusa pochwytywane.

OEBALIUS, a, um, (Ὠεβαλίος). *Stat.* Tycejący się Ebalii, Lakonski, Spartański. — *fratres. Id.* Kastor i Pollux. || *Sil.* Tarentski. || *Ovid.* Sabinski.

OEBALUS, i, m. (Ὠεβαλος). *Hygin.* Król Sparty. || *Serv.* Król Kaprejski.

OECHALIA, ae, z. (Ὠεχάλια). *Plin.* Miasto Eubei, albo Chalejda. || *Plin.* Miasto w Messenii, w Tessalii.

OECHALIS, idis, z. *Ovid.* Rodem z miasta Echalii w Eubei.

OECONOMIA, ae, z. (Ὠικονομία). Gospodarstwo, gospodarstwo domowe, ekonomika, podział zdolności, zamożności ekonomiki, urządzenie gospodarskie, gospodarka. Przenośnie, podział, porządek, rząd, cządkość w rzeczy jakiej, np. w mowie, w dramacie. *Quintil.* || *Ed. Ernest.* po grecku tak zwana *oikonomia*, (i. e. *ordo huius epistolae*) si *perturbatio est tibi assignata. Cic.*

OECONOMICUS, a, um, (Ὠικονομικός). Tycejący się gospodarstwa, należący do gospodarstwa, ekonomiczny. *Oeconomus scil-*

iber. Cic. Książka gospodarska, którą Ciceron wytłumaczył z Xenofonta. || Przenośnie, tycejący się porządku, zozkładu, np. *dispositio causae. Quintil.*

OECONOMUS, i, m. (Ὠικονόμος). Ekonom, gospodarz folwarczny, dozorca gospodarstwa. *Cod. Justin.*

OECUS albo **OECOS**, (Ὠῆκος), i, m. Dom, pokój domu albo sala, salon, np. *oeci magni. Vitr. Plin.*, w przypad. czwart. *oecoon.*

OEDEMA, tis, n. (οἰδῶν, nabrzmiewać). Wodna puchlina miejscowa.

OEDIPODES albo **OEDIPODA**, ae, m. (Ὠιδιπόδης) i. q. *Oedipus. Sen. Stat.* || W przyp. szóst. *Oedipoda. Sen.*

OEDIPODIONIDES, ae, m. (Ὠιδιποδίωνης). Syn albo potomek Edipusa. *Stat. Fratres Oediponionidae. Anson.*, albo *Oediponionidae. Stat.* t. j. Eteokles i Polynices bliźnieta synowie Edypa spłodzeni z Jokasty.

OEDIPODIONIS, a, um, (Ὠιδιποδίωνος). Tycejący się Edypa, należący do Edypa, Edypowy, np. *Thebae. Ovid.* — *ales. Stat.* t. j. Sfinks.

OEDIPUS, i, i. *ōdis*, m. (Ὠιδίπους). Król Tebański, Syn Tebańskiego Lajusa i Jokasty, ojciec Eteoklesa i Polynices. || *Davus sum non Oedipus. Terent.*, przysł. t. j. nie jestem Edyp, jestem nieumiejętny i prosty, jak mówią Biernat.

OENANTHE, es, z. (οἰνάνθη). Przyjemka, ziele, ponne albo dzikie wino, inaczej zwana *labrusca. Plin.* || Rodzaj ptaka. *Plin.*

OENANTHINUS, a, um, (οἰνάνθινος) i. e. *ex Oenanthe s. labrusca factum.* Z przyimki rośliny zrobiony, np. — *oleum. Plin.* — *unquendum. Id.* — *vinum. Plin.*

OENATES, ae, m. (οἰνεάτης scil. οἶνος) np. — *vinum. Plin.* Rodzaj wina.

OENOGARUM, i, n. (οἰνογάρον od οἶνος, wino i γάρων, sos). Rodzaj sosu albo przyprawy z wina. *Apic.* || Zład *oenogaratus*, a, um, t. j. przyprawiony z sosem. *Id.*

OENOMELI, itos, n. (οἰνομέλι). *Pallad.* Trunek przyprawiony z wina i miodu, który nazywają łacinnicy *mulsum*.

OENOPHORUM, i, (οἰνοφόρος) *ferens vinum* albo *aptus ferendo vino*, albo *οἰνοφόρος* i. e. *in quo vinum fertur scil. vas.* Naczynie do wina. *Hor. Pers.*

OENOPHORUS, i, m. i. z. (οἰνοφόρος). Noszący wino, tak zwany niewieści posąg Praxitelesa. *Plin.*

OENOPIA, ae, z. (Ὠινοπία). Wyspa, zwana potem Egina. *Ovid.* || Zład *Oenopius*, a, um, np. — *muri. Id.* Należące mury do tej wyspy.

OENOPOLIUM, ii, n. (οἰνοπωλείον) albo **OENOPOLIUM**, (οἰνοπόλιον). Winiarnia, szynkowny dom, gdzie szynkują wino. *Plaut.*

OENOTRIA, ae, scil. terra, (Ὠινοτρία scil. γῆ. *Pausan.*) Włoska okolica. *Claudian.*

OENOTRIDES, um. *Plin.* Dwie wyspy na morzu Tyrreńskim.

OENOTRIUS, a, um, (Ὠινοτρίος). Oenotrijski, włoski albo rzymski, np. — *tellus.*

Virg. — *jura. Sil.* t. j. prawa rzymskie. — *pubes. Sil.* t. j. żołnierze rzymscy. *Oenotrii. Plin.* t. j. naród niższych Włoch.

OENOTRUS, a, um, i. q. *Oenotrius*. Włoski, rzymski. — *vir. Virg.* || Syn króla Arkadii Lykaon. *Pausan.*

OENUS, a, um, zamiast *naus* mawiali starożytni (jak *moerus* zamiast *murus*). *Cic.*

OESOPHAGUS, i, m. (οἶσος, czas przyszły *οἶσσω*, noszę; *φαγεῖν*, jeść). Kanal gardzielowy.

OESTRUM, i, n. *Fest.* i **OESTRUS**, i, m. (οἶστρος) i. q. *asilus*. Bąk, giez, gzik. *Virg. Plin.* || Zapal, entuzjizm poetycki. *Stat. Juvenal.* || *Oestrum. Fest.*, *furor graeco vocabulo.*

OESUS zamiast *usus* mawiali starożytni, jak *moerus* zamiast *murus*, *oenus* zamiast *unus. Cic.*

OESYPUM, i, n. (οἶσπος i οἶσπον). Suszalki, klak, klaki wełny owczej. *Ovid. Plin.*

OETA, ae, m. i **OËTE**, es. *Plin.* Góra w Tessalii na pograniczu Dorydy.

OETAEUS, a, um. *Plin.* Należący do góry w Tessalii. — *deus. Prop.* Herkules.

OETIER zamiast *utier*, i. e. *uti*, mawiali starożytni, jak *oenus* zamiast *unus. Fest.*

OETUM, i, n. (οἶτρον). Rodzaj egipskiej rośliny. *Plin.*

OF

OFELLA, ae, z. (zdrobn. od *offula* zamiast *ofella*). Kęs, kasek, sztuczka, kawaleczek, kęs od gęby, np. mięsa, np. *ad subitas invitat ofellas. Martial.*, też często *Juvenal. Prudent. Offellae Apicianae, aprugnae*, szczególnie sztuczka ryby. *Apic.* || W ogólności troszka, trochę czego, np. *manabit lactens caprifici succus ofellam. Seren.* t. j. trochę mleka.

OFFA, ae, z. (ὄψα albo ὄψραι, zboże). Kęs, kasek, sztuczka, kawaleczek, kęs od gęby. — *pultis. Cic. Offa penita. Plaut.* || Szczególnie massa z ciasta zrobiona, kiuski, kluska, np. *offa pultis. Cic. Offa panis. Colum.* Kęs chleba. — *melleata melle. Virg.* Placek z miodu zrobiony, piernik. — *ficorum. Col.* Grono figowe. — *penita. Fest.* Sztuka wieprzowiny od ogona. *Offae quibus aves saginantur. Col.* Ciasto, którym kury albo gęsi tuż. *Inter os atque offam multa interveniunt. prysk. Cato.* Wiele się nagodzi między kęsem a gębą, mówiąc o niepewnej przyszłości. || *Juv.* Bryła niekształtna mięsa.

|| *Offae carminis. Pers.* Wierszydla. || *Juv.* Guz, nabrzmiałość od uderzenia.

OFFARCINATUS albo (*Offarc.*), a, um, (od *offarcino. are*). Bardzo napchany, natłaczony, napakowany. *Tertull.*

OFFATIM, psk. (od *offa*). W kęsy, na sztuki, np. *ego te hic offatim conficiam. Plaut.* t. j. porąbam na sztuki.

OFFECTIO, *onis*, z. (od *officio*). Przeszkoda, zawada, tama. *Front.* || Farbowanie np. — *luminis. Arnob.*

OFFECTOR, *ōris*, m. Farbierz, np. *offectores colorum infectores. Fest.*

EFFECTUS, *a*, um. **Ob. OFFICIO.**

OFFELLA, *ae*. **Ob. OFELLA.**

OFFENDICULUM, *i*, n. (od *offendo*, *ere*). *Plin.* j. Obrza, to, czem się kto obraża, albo obrazić może, przeszkoda, zawada. || *Paulin. Not.* Zgorszenie.

OFFENDIMENTUM, *i*, n. (od *offendo*) *i. q. offendix. Paul. ex Festo.*

OFFENDIX, *icis*, *z*. (od *offendo*). Węzel, szypel, sęk, trudność, zawada. *Fest.* || Szaur u czapki kapłanów dla podwiązywania pod brodę. *Id. Isidor.*

OFFENDO, *inis*, *z*. (od *offendo*, *ere*) *i. q. offensio. Afran. ap. Non. Ob. Offensio.*

OFFENDO, *is*, *di*, *sum*, *dere*, właściwie *offendo*, (od *ob i. e. ad i fendo*). Pchnąć, pchać, trącić, uderzyć, szturchnąć, potrać, popchnąć, ugodzić, ugodzić, np. — *caput ad fornem. Quintil.* — *caput. Liv.* t. j. uderzyć głowę; zład *capite offenso. Id.* t. j. po uderzeniu głowy. *Pes offensus. Ovid.* — *latus vehementer. Cic.* t. j. bok trącić, uderzyć. *Aliquem pede offendere. Plant.* t. j. trącić, uderzyć kogo nogą. || Przenosić, pośladować, wykroczyć, uchybić dobrej wierze i honorowi, dopuścić się obraży. *Cic. Nep. Si quid offenderit. Cic.* || Uderzyć się o co, obrazić się w rękę, w nogę, obrazić rękę, nogę, zawadzić o co, szwankować. — *scopulum. Cic.* — *ad scopulum. Col.* — *scopulo. Ovid.* Uderzyć o skałę. — *latus. Cic.* Obrazić bok. || Napadać na co, natrać się, napadnąć na kogo, natrafić. — *imparatum. Cic.* Napadać na niegotowego. || *Ter.* Zastać, znaleźć zniennacka kogo gdzie. || Nie szczęścić się, nie powodzić się z winy lub losem. — *et terra et mari. Cic.* Nie szczęścić się równie na lądzie jak i na morzu. — *in redeundo. Caes.* Ponieść stratę w odwrocie. || Obrazić, ranić, zadawać boleść. — *alicui animum. Cic.* Obrazić czyją delikatność, nie podobać się komu. — *aliqua re. Cic.* Bydź przyczyną czyjego nieukontentowania, przewinąć komu w czem. — *aliquid in aliquem. Cic.* Użalać się na kogo, znaleźć co przeciw komu. — *existimentem. Cic.* Naruszyć imię, ubliżyć szacunku. || *Offendere in arrogantiam. Cic.* Stać się zuchwałym.

OFFENSA, *ae*, *z*. (od *offendo*). Uderzenie, trącenie co o co, np. — *dentium*, np. *nulla dentium offensa. Plin.* || Niesmak, nieukontentowanie, obrażenie. *Offensae aliquid in coena sentire. Cels.* Zle się mieć podczas uczy. *Sine offensa gustus. Colum.* Nie psując smaku. || Obrza, obrażenie albo obrażanie kogo, obraza albo obrażenie od kogo, którym mie kto obraził. — *potentium periculosa. Quint.* Niebezpieczna rzecz obrażać potężnych. *Offensam alienius mereri. Ovid.* — *suscipere. Ovid.* Zasłużyć na urazę czyje, ściagnąć na się nieprzyjaźń. *In offensa esse apud aliquem. Cic.* Bydź w niełasce u kogo. || Rzecz, co ma w sobie co obrażającego.

Offensae non minus habere. Quint. Niemniej rzecz obrażliwa.

OFFENSACULUM, *i*, n. (od *offenso*, *are*) Uderzenie, trącenie o co, np. *crebris offensaculis et contusis erubibus meis. Apul.* || To, o co się co uderza, potraça. *Lactant. Lapis nostro offensaculo est. Prudent. Per offensacula multa ire. Id.*

OFFENSATIO, *ōnis*, *z*. (od *offenso*, *are*). Uderzenie, trącenie o co. *Quintil. Plin.* || Przenosić, np. — *memoriae. Sen.* t. j. zastanowienie się, potknięcie się, zachwianie się, usterki, błąd, uchybienie pamięci, zapamiętanie się.

OFFENSATOR, *ōris*, m. (od *offenso*, *are*). Który się chwije, potyka, czyni usterki. *Quintil.*

OFFENSIBILIS, *e*, ptnk. (od *offendo*). Usterkliwy, szwankujący, np. — *gressus. Lactant.*

OFFENSIO, *ōnis*, *z*. (od *offendo*). *Cic.* Potknięcie, usterka, uderzenie się o co, szwank. — *pedis. Cic.* Usterka, potknięcie. || Niepomyślność, niepowodzenie. *Offensiones belli. Cic.* Przegrane bitwy. || Szkoda, strata. — *ex morbis graves sunt. Cels.* W chorobach są niebezpieczniejsze odpadnięcia. — *corporis. Cic.* Choroba. *Ad offensionem adversarii. Id.* Na szkodę przeciwnika. || *Vitr.* Zawada, przeszkoda. || Obrza, obrażenie, albo obrażanie kogo. *Offensiones domesticae. Varr.* Zmartwienia domowe. *Offensio non appareat ex ratione sumpta. Cic.* Nie zdaje się mieć słusznej przyczyny do obraży. || Nienawiść, gniew, wstręt, odraza. *Offensionem populi movere. Tac.* Wzbudzić gniew ludu. — *obliterare. Cic.* Zapomnieć swego nieukontentowania. — *vitare. Id.* Strzedz się obrazić. — *ad certas res habere. Id.* Mieć wstręt od niektórych rzeczy. || Strofowanie, napominanie. — *negligentiae vitare. Cic.* Unikac przyczyny o niedbalstwo. || Rzecz obrażająca. *Habet aliquid offensionis. Id.* Ma coś obrażliwego. || Błąd, uchybienie, przeoczenie, omyłka, np. *judiciorum offensiones. Cic.* t. j. gdy błędą sędziowie.

OFFENSUNCULA, *ae*, *z*. (zdobna od *offensio*) *i. q. offensio*, mówiące zmniejszającym sposobem. Mała uraza, obraza, obrażenie, krzywdy, skrzywdzenie, przykrość, zmartwienie, np. — *animi. Cic.* || Przeciwność, przeciwnieństwo, np. *offensuncula adepta. Cic.* t. j. mieć sprzeczność.

OFFENSO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotl. (od *offendo*, *ere*) *i. q. offendo*). Uderzać się o co, potknąć się w czem, szwankować. — *capita. Liv.* Uderzać głowy o co. || Przenosić. *Offensantes. Quint.* Często się zająkający w mowie.

OFFENSOR, *ōris*, m. (od *offendo*). Który popycha, potraça. || Przeciwnik, obrazić, krzywdzić, urazić. *Arnob.*

OFFENSUS, *us*, m. (od *offendo*) *i. q. offensio*. Trącenie o co, potraćenie, szturchnięcie, popychanie, szwank, uderzenie, np. *cogit eum hebescere offensibus aer. Lucr.*

Lapides oppositi omnium offensui. Tertull. || Odbijanie się, potkanie. *Offensus armorum. Stat. i. e. arma obvia.* || Przenosić, przeciwność, przeciwnieństwo, przykrość, nieszczęście, np. *sin vita in offensus est. Lucr.* t. j. jeśli jest nieszczęśliwe życie.

OFFENSUS, *a*, um. (imsl. od *offendo*). Potknięty, uderzony. *Offenso pede procumbere. Ovid.* Potknawszy się upadł. || *Cels.* Chory, niedomagający. || — *alicui. Cic.* Niemili, nieprzyjemny komu. *Offensorem arbitrari. Cic.* Sądzić, że się nieco rozniewał. *Offensa voluntas. Cor. Nep.* Chęć obrażona. || *Cic.* Nienawistny, zostający w niełasce u kogo. || *Cic.* Obrażliwy, dotykający.

OFFERENTIA, *ae*, *z*. (od *offero*). Niesienie na ofiarę, zład ofiarowanie, ofiara, np. — *causarum. Tertull.* t. j. powody, przyczyny które się same następczą.

OFFERO albo **trafnej OFFERO**, *rs*, *obliti*, *oblatus*, *offere*, *offerre*, (od *ob i ferro*). Właściwie nieść co naprzeciw, stawić co, wystawić, przedstawić, pokazać, wskazać, dać widzieć, np. — *strictam aciem venientibus. Virg.* *Quod fors obtulerit, id acturus videtur. Cic.* || Nagodzić się komu, natrafić na kogo. — *se alieni. Cic.* Nawinąć się komu. — *se ultro. Virg.* Wobec się stawić. || Dawać, ofiarować. — *accessus faciles puppibus. Lucan.* Dawać łatwe przystępy okrętom. — *operam. Liv.* Ofiarować się na usługi. || Nabawić, przyczynić. — *laetitia. Terent.* Nabawić radością. — *mortem alicui. Cic.* Następować na życie czyje. — *religionem. Id.* Zadawać szkrupuł. — *metum. Id.* Zastraszyc. || Sprzeciwić się. *Strictam aciem venientibus offert. Virg.* Wznosi miecz na gromadę, która mu zabiegła. — *se sceleri. Cic.* Sprzeciwić się zbrodni. || Wystawiać siebie na co. — *se periculis. — vitam in discrimen. Id.* Narażać się na niebezpieczeństwo utraty życia. || *Cic.* Przypisać co komu. || *Prud.* Czynie Bogu ofiary. — *sacrificium. Sever. Sulp.* Mszę odprawić. || *Furtum oblatum. Gell.* t. j. rzecz skradziona oddana przez złodzieja komu drugiemu dla przechowania.

OFFERUMENTA, *ae*, *z*. (zamiast *offerimenta* od *offero* od *supin. offertum*). Właściwie podarek, zatem *i. q. offerimentum*; zład *offerumentae*. Siński, pregi na ciele od bicia. *Plant.*

OFFERUMENTUM, *i*, n. (od *offero* i od *supin. offertum*). Podarek albo ofiara. *Offerumenta dicebant, quae offerebant scil. diis.*

OFFICIALIS, *e*, ptnk. (od *officium*). Służący do powinności albo do urzędu, tyczący się powinności, należący do powinności i do urzędu, np. — *operae. Ulp. in Pandect. Tullius in libris officialibus. Lactant. i. e. Officialis.* || *Officialis.* Służący zwierzchności, np. — *Edilis. Apul. Officiales ejus provinciae Aquitaniae scil. consulis. Inscr. ap. Grut. Officialis praefecti. Pandect.* t. j. oficyalista prefekta. || Zład w ogólności sluga, służący. *Tertull.*

OFFICINA, *ae*, *z*. Wygotowanie, sporządzenie, zrobienie, np. — *corporis. Plin.* || Warsztat, rękodzielnia, gdzie pracują rzemieślnicy. *Plin. Dum graves Cyclopum Fulcanus ardens urit officinas. Hor.* Gdy Wulkan cały w ogniu z Cyklopy pracuje w ciężkich kuźniach. — *aeraria. Plin.* Zbrojownia, albo rękodzielnia kotlarska. — *chartaria. Plin.* Papiernia. || — *promerealium vestium. Suet.* Kram sukien. — *cohortalis. Colum.* Kurnik, podwórce, gdzie się hoduje ptastwo. || — *dicendi. Cic.* Szkoła sztuki dobrego mówienia. — *flagitiorum. Id.* Szkoła rozpusty.

OFFICINATOR, *ōris*, m. (od *officina* i od *officino*, *are*). Mający warsztat, pracownia, rzemieślnik, majster robotników. *Vitr. Apul. Officinatores monetae aurariae Caesaris. Inscr. ap. Grut.*

OFFICIO albo **OBICIO**, *is*, *cei*, *ectum*, *cere*, (od *ob i facio*). Zastąpić co komu, zastąpić. — *apricanti. Cic.* — grzejącemu się na słońcu. — *luminibus alieyus. Cic.* Zaćmić światło komu. || Sprzeciwić się. — *consilis. Cic.* — zamiarom. || Szkozić. — *auribus. Sall.* Przeszkadzać słuchacz. — *claritati oculorum. Plin.* Szkozić oczom. || — *nomini. Liv.* Szkozić dobremu mieniu. — *quominus. Plin.* Przeszkadzać, ażeb. || Bier. *Officiuntur. Lucr.* Przeszkadzano.

OFFICIOSE, psk. (od *officiosus*, *a*, um). Z pełną grzecznością, przyjemnością, ludzkością, przypodobanym, dogodnym sposobem, uczynnie, usłużnie, grzecznie, ludzko. — *dicere. Cic.* — *scribere. Id.* *Officiosius facere. Cic.* *Officiosissime. Idon.*

OFFICIOSITAS, *atis*, *z*. (od *officiosus*, *a*, um). Grzeczność, przyjemność, ludzkość, przysługa, grzeczne, ludzkie postępowanie, uczynność, usłużność. *Sidon.*

OFFICIOSUS, *a*, um. (od *officium*). Pełen grzeczności, przyjemności, ludzkości, przypodobany, dogodny, uczynny, usłużny t. j. rad, chętnie, ochotnie komu służący, przyjaźliwy, np. — *homo. Cic.* — *amicitia. Id.* — *voluntus. Ovid.* — *epistola. Id.* — *sedulitas. Hor.* *Homo officiosior. Cic.* *Officiosissimus et gratissimus. Cic.* *Officiosissima oratio candidiorum. Cic.* — *pietas. Sen.* || To, co jest podług powinności, powinny, zgodny z powinnością, np. — *labor. Cic.* — *pietas. Sen.* || Zład *Officiosus*. Oficiant, służący, sluga, urzędnik, np. laziełnik strzegący sukien w łaźni. *Petron.*

OFFICIPERDA, *ae*, albo **OFFICIPERDUS**, *i*, m. (od *officium* i *perdo* i. q. *perdens officium vel officia*). Który grzeczności czyjej na zle używa, np. *nomen officiperdae. Cato.* t. j. imię niewdzięcznika. || Ten, co za swoje pracę nie dostaje nagrody, np. *Officiperdi dicuntur, qui sui laboris non habent remunerationem. Isidor. Gloss.*

OFFICIUM, *ii*, n. (zamiast *opificium* albo od *officio* i. e. *efficio* albo od *officio* i. e. *facio ob*, czynić co komu). Grzeczność, przyjemność, ludzkość, t. j. przysługa komu uczyniona, powinność, obowiązek, to, co

winien czynić. *Officiū ducere. Suet.* Mieć to sobie za obowiązek. *Officiū fungi, facere. Ter. — implere. Plin. j. Officiū fungi, satisfacere, parere. Cic.* Pełnić swą powinność, obowiązek. *Officiū deserere, intermittere. Cic. Officiū egredi. Ter. Ab. — Liv. de. — Cic. decere. — deesse. Id.* Ubliżyć, zaniedbać swej powinności. *Esse in officio. Liv.* Pełnić swą powinność. *In officii versari. Sen.* Trudnić się obowiązkiem. *Suprema officia. Tac.* Pogrzeb. *Officii causa. Liv.* Dla honoru. — *specie. Suet.* Pod pozorem czynienia czegoś. *Officiū summo praeditus. Cic.* Mąż nader obowiązujący. — *singulari in rem. Id.* Poświęcający się na usługi Rzeczypospolitej. *Officiū amicorum deserit. Id.* Bydź wyzutym z usług przyjaciół. *Urząd, funkcyj, zwierzchność. Officiū maritimo praepositus. Caes. Admiral. Officiū praetoris. Plin. j. Pretorstwo, godność pretorska. Officiū mutuum. Cic.* Odsługa. *Officiū. Prop.* Wyrzaz wszeleczny.

OFFIGO albo trafniej **OFFIGO**, *is, xi, xum, gēre*, (od *ob i figo*). Wbić, wbijać co w co, umocnić, utwierdzić, np. — *pedes. Plaut. t. j.* wzmocnić nogi. — *ramos. Liv. — manum alicujus. Apul. t. j.* przyczepić, przypiąć, przybić.

OFFIRMO, *are i OFFIRMATE*. Ob, **OFFIRMO** i **OFFIRMATE**.

OFFLA zamiast *offula*. Ob. **OFFULA**.

OFFLECTO albo trafniej **OFFLECTO**, *is, xi, xum, ctēre*, (od *ob i flecto*). Zwrócić, nakierować, w inną stronę obrócić, np. — *navem. Plaut.*

OFFOCO albo **OFFOCO**, *as, are*, (od *ob i faux* albo *fauces* zamiast *ob fauco, offauco*). Udarzyć, udusić, zadusić, zamordować, zadławić. — *fauces. Flor. — fluctus. Tertull.* Też *offucare*. Ob. *Offuco*.

OFFRENATUS albo **OFFRENATUS**, *a, um*, (imsl. od *offreno*, *are*). Ouzdany, pohamowany, okroczony, np. *offrenatum suis me ductarent dolis. Plaut. t. j.* mnie okroczono. *Illecebris offrenatus. Apul.*

OFFRENO albo **OFFRENO**, *as, avi, atum, are*, (od *ob i freno*, *are*) i. q. *frenare*. Ouzdać, pohamować, okrocić; ztąd *offrenatus, a, um*. Ob. *Offrenatus*.

OFFRINGO albo **OFFRINGO**, *is, egi, actum, gēre*, (od *ob i frango*). Stłuc, złamać, połamać, np. — *terram. Farr. — glebas. Colum. Offringi terra dicitur, cum iterum transverso sulco aratur. Fest. t. j.* gdy się ziemia znowu przeorywa.

OFFUCIA, *ae, z*, (od *ob i fucus*). Róż, barwiczka, rumienidło, czerwienidło. *Plaut.* || Przenosić rumienidło, t. j. zawód, ośmianie, oszukiwanie, podstęp, np. *alicui os sublinere officii*, przysł. *Plaut. t. j.* oszukać kogo. *Id praestigiarum atque officiarum genus. Gell. t. j.* rodzaj szalbierstwa.

OFFUCO albo **OFFUCO**, *as, are*, zamiast *offoco s. obfoco* i. e. *aquam in fauces ad sorbendum dare. Paul. ex Festo*. Ob. *Offoco*.

OFFUDAS, *fallacias. Fest. Offucias* zamiast *Offudas* czytają.

OFFULA, *ae, z*, (zdrobn. od *offa*). Kęs, kasek, sztuczka. *Farr. — earnis. Colum. Quis potest sine offula vivere. Suet. — panis. Veget.*

OFFULCIO albo **OFFULCIO**, *cis, si, tum, ire*, (od *ob i fulcio*). Zapechać, zatkać, zatulić, np. — *vulnus spongia. Apul.*

OFFULGEO albo trafniej **OFFULGEO**, *es, si, gēre*, (od *ob i fulgeo*). Zajaśnieć, dadz się widzieć, świecić się, jaśnieć naprzeciw. *Nova lux oculis obfuit. Virg. Undecunque obfuit lucrum. Quintil.*

OFFULTUS, *a, um*. Ob. **OFFULCIO**.

OFFUNDO albo trafniej **OFFUNDO**, *dis, ūdi, ūsum, dēre*, (od *ob i fundo*, *ere*). Wlaściwie naprzeciw lać, nalewać albo sypać, wysypać, wylać, rozlać, posypać, np. — *aquam animum agenti. Plaut. t. j.* oblewać wodą zemdlonego. — *cibum avibus. Plaut.* Posypać karm ptakom. — *caliginem oculis. Liv.* Zaćmić oczy. — *ruborem alicui. Sen.* Zawstydić kogo. || — *noctem rebus. Cic.* Zaćmić co. — *errorem alicui. Liv.* Wprowadzić w błąd kogo.

OFFUSCO, *are*. Ob. **OFFUSCO**.

OFFUSUS albo **OFFUSUS**, *a, um*, (imsl. od *offundo*). Oblany, otoczony. — *terror oculis auresque. Liv.* Strach opanował oczy i uszy. — *pavore. Tac.* Przestraszony. *Offusa religio animis. Liv.* Szkrupulem nabawieni. — *reipublicae sempiterna nox. Cic.* Światłość rzeczy pospolitej nazawsze przyćmiona.

OG

OGDŌAS, *adis, z*, (dydaś). Liczba ośmioraka, ośm. *Tertull. Hieron.*

OGGERO albo **OGGERO**, *is, gessi, gestum, rēre. Plaut.* Obficie okładać co, albo kogo czym, dawać co szczerze komu, przynieść, wrzucać. — *herbas. Plaut.* Zastawić stół leguminami. — *osculum. Id.* Bardzo całować.

OGYGES, *is, i OGYGIUS albo **OGYGUS**, *i, m*, (Ogygys). Król Tebański w Beocyi.*

OGYGIDES, *ae, m*, (Ogygiys). *Stat.* Tebańczyk. || *Ogygius, a, um*, (Ogygiys). *Sen.* Tebański. — *avecs. Stat.* Naród Tebański. — *deus. Ovid.* Bachus, bożek, którego czczono w Tebach. — *moenia. Lucan.* Teby.

OGYGIA, *ae, z*, (Ogygia). *Hygin.* Córka Amfiona i Nioby. || *Plin.* Wyspa Kalipsy.

OGYRIS, *is, z*, *Mela.* Wyspa na morzu Indyjskiem niedaleko Karmanii.

OH

OH! nie innego nie jest jak *o i. e. o!* albo *Ach. Ter. Plaut.* Używa się też po trzykroć np. *oh oh oh! Plaut. Oh!* wykrzyknik wołania przez komików używany, gdy postrzeżano zdala znajomych. *O!* || Podziwienia z niejakią wzdargą. *Oh! tibi ego ut credam furcifer. Terent. O!* mamże tobie wrzucić lotrze. || Czasem żalu i strofowania. *Oh ini-*

quus es, qui me tacere de re tanta postulas. Terent. O niecnota! chcesz, abym w tej rzeczy milczał. || Niekiedy radości. *Oh! probus homo sum. Plaut. O!* pocziwy jestem. || Pieszczoły. *Oh, oh ocellus es meus! Plaut.* O moje kochanie! || *Oh, oh, oh! Plaut.* Wykrzyknik narzekania.

OHE! jest toż samo co *o* albo *oh i. e. o*. Szczególnie to, co jest przykrém, uprzykrzoném, np. *ohe jam satis est. Plaut. Trecentos ingeris, ohe! jam satis est. Hor. Ohe jam desine cet. Ter. Ohe! o!* Wykrzyknik wołania i z gniewem napominania. *Ohe! jam desine uxor deos gratulando obtundere. Terent. O!* porzuć żonę naprzykrzać się bogom swoim dziękczynieniem. || *Ohe, jam! Hor. O!* już dosyć, poprzestaj.

OHO! podobno jest nasze *o!* albo tak, tak? *Ter. albo ahah! Plaut. || Ohohoh* albo *oh oh oh! Plaut. Oho*, wykrzyknik podziwienia. *Oho! anabo, quid illuc nunc properas. Plaut. Ho, ho!* proszę, po cóż się tam tak śpieszysz.

OI

OILEUS, *ei i eos*, (Oileus). *Hygin.* Jeden z Argonautów. || Ojciec Ajaxa, król Lokrów. || *Lucil. Ajax.*

OILADES, *ae, m*, (Oilaides). *Sil. Ajax*, syn Oilcia.

OL

OLĀNE, *es, i OLANA*, *ae, z*. *Plin.* Jedno z ujść rzeki Po. || *Strabo.* Zamek, twierdza w wielkiej Armenii. *Strabo.*

OLAX, *acis, r. wspóln.* (od *oleo*) i. q. *olens*. Pachnący, np. — *temelum. Martian. Cap.*

OLBIA, *ae, z*, (Olbia). *Steph. Byz.* Przewziwo wielu miast. || — w Bitynii. || *Plin.* w Pamfilii. || *Mela.* w Gallii Narbonskiej. || *Id.* w Sarmacji Europejskiej nad Dnieprem. || *Olbianus, a, um, i Olbiensis*, m. z. *is, n. sē. Mela. Cic.* Należący do tych miast.

OLBIANUS, *a, um*. Ob. **OLBIA**.

OLBIENSIS, *e. Ob. OLBIA*.

OLBIOPOLIS, *is*, (Olbiopolis). Miasto w Sarmacji nad Dnieprem. *Plin.*

OLCA, *ae, z*. Drogi kamień. *Plin.* Dawniejsze *Edd.* mają *Orea. Isidor.*

OLEA, *ae, z*, (elaia). *Cic.* Drzewo oliwne. || *Farr.* Oliwka, owoc. || *Cato.* Oliwa. || Oliwa poświęcona Minerve. || *Liv.* Gałązka oliwna była znakiem pokoju.

OLEACEUS, *a, um*, (od *olea* albo *oleum*). *Plin.* Oliwny, od oliwy, z drzewa oliwnego. *Oleacea folia. Plin.* Liście oliwnego drzewa. || Olejny, olejowy. — *liquor. Id.* Płyn olejny. || *Id.* Podobny do oliwy.

OLEAGINEUS i **OLEAGINUS** albo **OLEAGINUS**, *a, um*, (od *oleum*). *Cato.* Oliwny, od drzewa oliwnego. || *Gell.* Między wojskowymi wieńcami był ostatni tak nazwany *corona oleaginea. Plin.* Powszechnie tym wieńcem wiencono skronie zwycięzców. || *Colum.* Podobny do oliwy. || *Plin.* Mający kolor oliwny.

OLEĀMEN, *inis, n. i OLEAMENTUM*, *i, n*, (od *oleum* albo od imsl. *oleo, are*). To, co z oliwy jest zrobione, olejek, masć oliwna. *Scrib. Larg.*

OLEARIS, *e, ptnk*, (od *oleum*). Tyczący się oliwy, należący do oliwy, oliwny, np. oliwna masć, oliwny kolor, oliwny kamień, np. — *cos. Plin.*

OLEARIUS, *a, um*. Tyczący się oliwy, należący do oliwy, zatrudniający się oliwą, oliwny, np. heczka oliwna, np. *dolia olearia. Plin. — vasa. Colum. — mercator. Seae-vol. in Pandect.* Oliwny handlarz. — *ampulla. Flor.* Oliwna flaszką. — *cella. Cic.* Sklep oliwny. || *Olearius*, rzeczow. Olejnik, wybijać oleju. *Plaut. Colum.*

OLEAROS albo **OLEARUS**, **OLĪAROS** albo **OLĪARUS**, *i*, (Oleargos *Strabo*). Wyspa Egijskiego morza, jedna z wysp Cykladzkich. *Virg. Ovid. Plin.*

OLEASTELLUS, *i, m*, (zdrobn. od *oleaster*). Rodzaj oliwnego drzewka w Kalabrii, zowie się też dzikie drzewko oliwne *Colum.*

OLEASTER, *tri, m*, (od *olea*). Dzikie drzewo oliwne. *Cic. Virg. Plin.* Zowie się też gaj *Oleaster* albo *lucus Oleaster* w Hiszpanii w okolicach Kadixu. *Mela*, gdzie się zowie *lucus, quem Oleastrum vocant. t. j.* las z dzikiego oliwnego drzewa, albo od miasta *Oleastro* w tychże samych okolicach. *Plin.* || Też *Oleastrum*. Przyładek w Mauritanii Tingitanskiej. *Ptolem.*

OLEASTRENSIS, *e. Ob. OLEASTRO.*

OLEASTRO. Miasto w Hiszpanii Betyckiej. *Plin.* Zowie się też *Oleastrum (on) Oleastrov. Ptolem.* *Lucus* albo *lucus, quem Oleastrum appellant. Mela.* || Ztąd *Oleastre-sis, e.* Należący do tego miejsca, Oleastro-wy, np. *plumbum nigrum Oleastrense. Plin.* Czarny ołów z Oleastru.

OLEATUS, *a, um*. Oliwą zmoczony, odwilżony, namaszczony albo z oliwy zrobiony, np. — *puls. Coel. Aur.* (imsl. od *oleo are* od *oleum*). Oliwą odwilżony.

OLECRANUM, *i, n*, (Olecrum, łokieć; *κρῆνον*, głowa). Wyrostek łokciowy.

OLEITAS, *atis, z*, (od *olea*). Czas zbierania oliwek albo czas tłoczenia oliwy. *Cato.* Też *Olivitas*. Ob. *Olivitas*.

OLENIUS, *a, um. Ovid.* Należący do Oleno, miasta Achaii. *Olenia capra. Ovid.* Koza Amaltei.

OLENS, *tis, r. wspóln.* (imsl. od *oleo, ere*). Pachnący. || Cuchnący, śmierdzący. — *maritus. Hor.* Koziół. *Olenia pascua. Virg.* Wonne pastwiska.

OLENTIA, *ae, z*, (od *oleo*). Zapach, wonność, np. *suavis olentia gratiae. Tertull.*

OLENTICA, *orum*, (od *oleo*) i. e. *loca mali odoris*. Śmierdzące miejsca. *Paul. ex Festo.*

OLENTICETUM, *i, n*. Smrodliwe miejsce, miejsce gnójowe, np. *in olenticetis suis jaceat. Apul.*

OLEO, *as, avi, atum, are*, (od *oleum*). Namaszczyć, posmarować, odwilżyć oliwą. || Złąd *oleatus, a, um*. Ob. *Oleatus*.

OLEO, *es, ui, ere*, (od *oleum*, pachnąc). *Cic.* Pachnąć, wonieć, zapach z siebie wydawać, cuchnąć, śmierdzić. — *myrrham*. *Plaut.* Pachnąć mirrą. — *crocum*. *Cic.* Mieć zapach szafranu. — *nardo*. *Prop.* Pachnąć nardowym olejkiem. *Oleantia sulphure*. *Ovid.* Śmierdzące siarką. || *Olere furtum*. *Plaut.* Patrzy mu z oczu złodziejstwo. — *nilhil peregrinum*. *Cic.* Nie tracić cudzoziemczyznę. || Zwać. — *aurum alieui*. *Plaut.* Zwać u kogo pie-niadze. *Non bene olet, qui bene semper olet*, przysł. *Mart.* Mówią o tych, którzy choroba albo występami będąc zarażeni, muszą używać perfum i strojnijeszej odzieży. || Miarkować, postrzedz, przeczuwać, uważać, dostrzedz, zrozumić, np. *non olet, unde sit?* *Cic. scil. tibi*. t. j. niepostrzegasz, nie-uważasz, nie przeczuwasz. || Też *olo, ere* za-miast *oleo*, np. *olant*. *Plaut.* || Też *oleo*, ro-snąc, wzrastam (*creseo*) zład *olesco, odolesco* etc.

OLEOMELLA, *ae, z.* Drzewo w Syrii. *Isidor.*

OLEOSELINUM, *i.* Rodzaj opiechu z mię-kim liściem i z cienką łodygą. *Isidor.*

OLEOSUS, *a, um*, (od *oleum*). Pelen oli-wy, albo tłusty jak olej, np. — *semen*. *Plin.*

OLERACEUS, *a, um*, (od *olus, eris*). Do rośliny podobny, roślinny, do jarzyn podobny, np. — *frutex*, np. — *hypericon*. *Plin.*

OLERO, (*Halero*), *are*, (od *olus, eris*). Siał, sadzić, flancować roślinę, jarzynę, np. — *hortos*. *Cn. Matt. ap. Prisc.*

OLESCO, *scis, ere*, (od *oleo*). Rość, ro-snąć, wzrastać. *Luer.*

OLETO, *as, avi, atum, are*, (od *oletum*). Splugawić, splamicić, powalać, smrodliwem uczynić. *Front. aquaed.*

OLETUM, *i, n.* (od *olen*) *i. q. olivetum*. *Cato.* Oliwnica, oliwnik, sad oliwny. || *Fest.* (od *oleo*). Kloaka, przewet, gnoj, ury-na ludzka.

OLEUM, *i, n.* (z greck. *ελαιον*, oliwa). Oliwa albo oliwne drzewo, np. *instillare oleum lumini*. *Cic.* *Caules ungere oleo me-liore*. *Hor.* *Oleo tranquillior*, przysł. *Plaut.* t. j. spokojny, nie gniewliwy. || Zład *oleum*. t. j. zapasństwo, ćwiczenie zapasnicze, np. *ego eram decus olei*. *Catull.* *Oleum et ope-rum perdere*. *Plaut.* t. j. nadaremnie pracować, przysłówie wzięte od zapasnictwa. || Palenie oliwy w czasie nocnym. *Cum scriberem contra Epicuros, de eodem oleo et ope-ra exaravi nescio quid ad te*. *Cic.* *Plus tem-poris atque olei plus*. *Juvenal.* *Sed palae-strae magis et olei*. *Cic.* t. j. uczone ćwicze-nie, wprawa, praktyka w rozprawach albo w dysputach filozoficznych nakształt zapas-ników.

OLFACIO, *cis, cēi, actum, cēre*, (od *oleo, ere i facio*). *Cic.* Wąchać, czuć. || Przeczu-wać, przewidywać. — *inceptum*. Przewidzieć

zamysł. — *nummum*. *Cic.* Zwać. gdzie pie-niadze. *Olfei ego*. *Ter.* Przewidziałem.

OLFACTATRIX, *icis, z.* (od *olfacto, are*). Która wacha, miarkuje, postrzega. *Plin.* *Ed. Harduin.* ma w *Cod. Mss. Olfactrix*.

OLFACTATUS, *a, um*, (imsl. od *olfacto, are*). Często wachany, postrzegany. *Plin.*

OLFACTO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *olfacio*) *i. q. olfactio*. Wąchać *co*, często wachać, np. — *vestimentum*. *Plaut.* — *ramum*. *Plin.* || Węchem miarkować, postrzegać *co*, czuć, przeczuwać, w ogólności postrzegać, uważać, wypatrywać, np. *coelum*. *Plin.* t. j. powietrze. || Wąchać, czuć, miarkować no-sem. *Plin.*

OLFACTORIOLUS, *a, um, i. q. olfacto-rius*. Mówiąc zmniejszającym sposobem, np. *olfactoriola vascula sunt muliebria in quibus odoramenta gestantur*. *Isidor.* t. j. nasze bańki wonne, flaszeczki wonne, balsamiczki albo jabłuszko na balsamy. || Też *olfactoriola*, np. *et olfactoriola et in aures*. *Fulgat. Esaiiae*. t. j. rzeczy wonne albo balsam.

OLFACTORIUS, *a, um*, (od *olfacio*) Słu-żący do woni, należący do woni; zład *olfac-torium*. t. j. wonianka, bukiet z kwiatów, równianka, okolicie wonne, pachnące. *Plin.*

OLFACTRIX. Ob. *OLFACTATRIX*.

OLFACTUS, *us, m.* (od *olfacio*). Wonia, zapach, odor t. j. wachanie, powonienie, np. *tkymi*. *Plin.* || Wonia, zapach t. j. moc powonienia, zmysł. *Plin.*

OLFACTUS, *a, um*, (imsl. od *olfacio*). Wachany. *Plin.*

OLIFICUS, *i*, zamiast *olfaciens*. *Martial.*

OLIDITAS, *atis, z.* (od *olidus*). Wonia, zapach, odor, smród, fetor, przykra wonia. *Saxo. Grammat.*

OLIDUS, *a, um*, (od *oleo*). Pachnący, np. *vasa picta bene olida*. *Colum.* || Śmierdzący, np. — *capra*. *Hor.* — *vulpes*. *Martial.* *Vestes murice olidae*. *Id.* *Olidissima basta*. *Petron.* t. j. bardzo smrodliwe pocelowania.

OLIGAEMIA, *ae, z.* (*ὀλιγαιμία*, mało; *αἷμα*, krew). Niedostatek krwi.

OLIGOCHRONIUS, *a, um*, (*ὀλιγοχρό-nιος*). Krótko trwający. *Jul. Firm.*

OLIM, psk. Kiedys, dawno, niegdys. *Sic enim olim loquebantur*. *Cic.* Tak bowiem nie-gdys mówili. *Gens olim armis, virisque, mox memoria nominis clara*. *Tac.* Naród nie-gdys z oręża i mężów dziś pamięcią imienia słynący. || *Cic.* Niedawno, mało co przed-tém. || *Plin.* Już dawno. *Olim non librum in manus, non stilum sumpsit*. *Id.* Dawnom już miał książkę w rękę, dawnom się już jał pióra. || Odnosi się do czasu przyszłego, za-miast napotém, kiedys. *Olim meminisse ju-vabit*. *Virg.* Może kiedyś słodko będzie wspo-mnieć. || Czasem się gładzie zamiast *quando*, tunc, z następem *cum*, albo *ubi*. || Zamiast *aliquando* nie określając czasu. *Ut pueris olim dant crustula blandi doctores, elementa ve-lint ut discere prima*. *Hor.* Jak łagodni nauczyciele dzieci, dają im niekiedy łaskotki, aby pierwszych początków uczyć się chętniej.

|| Zamiast *unquam*. *An quid olim salute me-lins?* *Plaut.* Cóż jest nad ocalenie lepsze. || *Si olim*. *Virg.* Jeśli kiedy.

OLISIPO, *onis, m.* *Plin.* Miasto w Luzy-tanii, teraz Lizbona w Portugalii. || *Olisipo-nensis*, *m. z. is, n. sē*. *Id.* Lisboński, do Lizbony należący. || Pisz się też *Olyssippo*. *Farr.*, też *Ulyssippo*. *Mela.*

OLITOR, *oris, m.* (od *olus*). Ogrodnik warzywny, leguminy t. j. ogrodnik kuchen-ny. *Cic. Farr. Colum.*

OLITORIUS, *a, um*, (od *olitor*). Tyczący się kuchennego ogrodu albo warzywnego, należący do kuchennego albo do warzywnego ogrodu, np. — *forum*. *Liv.* Rynek, gdzie przedają warzywa, rośliny kuchenne. — *hor-tus*. *Ulp. in Pandect.* t. j. ogród kuchenny, warzywny. *Ostiola olitoria*. *Plin.* t. j. ogro-dowe drzewczki.

OLIVA, *ae, z.* (od *olea*) *i. q. olea*. t. j. owoc oliwnego drzewa. *Colum.* *Plin.* — *alba*. *Colum.* — *nigra*. *Id.* || Oliwne drzewo. *Cic.* *Virg. Ovid.* *Oliva*. *Hor.* Oliwny wieniec. || *Ad Olivam*. *Caes.* Okolica w Mauretanii Cezarejskiej. *Anton. itin.* || *Olivae portus*. *Ptolem.* Port w Epirze.

OLIVANS, *tis, r.* współ. (od *olivo, are*). Zbierający oliwki. *Plin.*

OLIVARIUS, *a, um*, (od *oliva*). Tyczący się oliwy, zatrudniający się oliwą, należący do oliwy, np. — *metretae*. *Colum.* — *mola*. *Pompon. in Pandect.*

OLIVETA, (od *oliva*) *i. q. olivitas*. *Fest.*

OLIVETUM, *i, n.* (od *oliva*) *i. q. oletum*. Sad, ogród oliwny, miejsce zasadzone drze-wem oliwnym. *Cic. Colum. Plin.*

OLIVIFER, *a, um*, (od *olea i fero* zamiast *ferens olivam vel olivas*. Rodzący oliwne drzewa, np. — *arvum*. *Ovid.* *Corona olivi-fera*. *Martial.* t. j. z drzewa oliwnego wie-niec.

OLIVINA, *ae, i. q. olivitas* albo *copia olei*. Oliwek urodzaj, obfitość. *Plaut.*

OLIVITAS, *atis, z.* (od *oliva*) *i. q. olivitas*. Czas zbierania oliwek. *Farr. ap. Non. Co-lum.* *Largissimis olivitatibus*. *Id.*

OLIVITOR, *oris, m.* (od *oliva*). Ogrodnik oliwny, który sadi oliwne drzewa, pilnuje, dogląda, opatrywa. *Sidon. Apul.*

OLIVO, *as, are*, (od *oliva*). Zbierać oli-wę. *Plin.*

OLIVUM, *i, n.* (od *oliva*) *i. q. oleum*. Oliwa, drzewo oliwne. *Virg. Hor. Luer.* *Ovid. Martial.* || Zład zamiast *unquatum*. *Catull. Proper.* Masć albo perfumy oliwne.

OLLA, *ae, z.* Naczynie, garnek do wa-rzenia albo do chowania czego, np. *olla pul-tis*. *Farr. ap. Non.* *Ollam denariorum* (za-miast *denariis*) *implere*. *Cic.* *Nuces conditas ollis in terra servari virides*. *Plin.* || Garnek do chowania popiołów ludzi zmarłych. *Inser. ap. Grut.* || *Sociorum olla male fervet*, przysł. *Petron.* Pasorzytów przyjaźń prędko stygnie. || *Ipsa olera olla legit*, przysł. *Catull.* Złodziej winę na drugiego składa. || *Olla* zamiast *aula*. Ob. *Aula*.

Tom II.

OLLARIS, *e, ptnk.* (od *olla*). Tyczący się garnka, należący do garnka, będący w garnku, np. — *uvae*. *Martial.* t. j. garnki gliniane, w których się chowają jagody. || *Ollare scil. operculum*. *Farr.* Pokrywa do garnka.

OLLARIUS, *a, um*, (od *olla*) *i. q. olla-ris*. Zatrudniający się garnkami, należący do garnków, np. — *temperatura aeris*, — *tem-peratura statuaris*. t. j. mieszanina miedzi w wygotowaniu, w zrobieniu posagu, np. *Novissima (temperatura aeris) quae vocatur ollaria, vase nomen hoc dante etc.* *Plin.* t. j. zrobienie garnka z brązu. || Zład *ollarium*, rzeczow. np. *ollaria*. t. j. garnki albo popiel-nice do chowania popiołów zmarłych. *Inser. ap. Grut.*

OLLIC zamiast *illie*. *Fest.*

OLLIVS, *ii*. Rzeka w Recii która płynie przez jezioro Sebinus (*lago d'Isco*). *Plin.*

OLLULA, *ae, z.* (zdrobn. od *olla*). Mały garnek albo naczynie, garnuszek. *Farr. Apul.*

OLLUS, *a, um* zamiast *ille, illa, illud*, np. *olli*. *Virg.*, *ollis*. *Luer.*, *praeter olla, quae cet.* *Cic.*, *olla centuria*. *Farr.*

OLQ, *ere* zamiast *oleo*. Ob. *OLEO*.

OLÖSSA, *ae, z.* (*ὀλίσσα*, zgrabny).

Starożytne nazwanie wyspy Rodus. *Plin.*

OLÖLYGON, *onis, m.* (*ὀλολυγών*, wycie).

Ololygonnes ranae. *Plin.* Zaby skrzeczające, których głos podobny do wycia.

OLOR, *oris, m.* (od *ὀδός*, śpiewak). Ła-będz. *Virg. Martial. Stat.* — *albus*. *Ovid.* — *niveus*. *Val. Flacc.* — *purpureus*. *Hor.* || *OLOR* zamiast *odor*, smród, fetor, przykra wonia, np. — *spureissimi humoris*, t. j. ury-na. *Apul.*

Allos olores alios colores. *Arnob.*

OLORIFER, *a, um*, (od *olor i fero* za-miast *fero olorem vel olores*). Rodzący łabędzie, np. rzeka, np. *Cyrenus ab oloriferi ve-xit ab amne Padi*. *Claudian.*

OLÖRINUS, *a, um*, (od *olor*). Łabędzi, od łabędzia, np. łabędzie pióro, łabędzie śpiewanie, np. — *pennae*. *Virg.* — *alae*. *Ovid.* *Gemma coloris olorini*. *Plin.*

OLOSTRAE, *arum, m.* Naród w Indii nad rzeką Indus. *Plin.*

OLVATIUM, *ii, n.* Rodzaj miary. *Fest.* || *Olusatium*. To, co się warzyło w garnkach. *Scalig.*

OLUS, *eris, n.* (od *oleo* albo *olesco* t. j. rosne). Roślina ogrodowa albo roślina ku-chenna, jako to jarmuż, kapusta kuchenna, rzepy, marchwie. *Hor.* *Olus sylvestre*. *Plin.* *Olus atriplicis*. *Colum.* rzepa. *Olus mari-num simile sativo*. *Plin.* || *Olusatium* albo *olus atrum*. *Plin.* *Colum.* W przyp. drug. *olusatri i oleris atri*. *Colum.* Pewny rodzaj rośliny, też *hipposelinum i Smyrnum*. *Plin.* || W przyp. drug. *olerorum* zamiast *olerum*, *Lucil. ap. Non.* *Oleris* zamiast *oleribus*. *Cato.*

OLUSATRUM, *i*. Ob. *OLUS*.

OLUSCULUM, *i, n.* (zdrobn. od *olus*) *i. q. olus*. Kuchenna roślina, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Cic.* *Juvenal.*

OLYMPENUS, *a, um*, (Ὀλυμπηνός). Olimpijski. — *civitas*. Miasto albo okolica w Bitynii przy górze Olympus. *Plin.* || *Olympeni*. Mieszkańcy miasta Olympus w Lycii. *Cic.*

OLYMPIA, *ae*, (Ὀλυμπία). Miasto albo miasteczko w Elis, gdzie się odbywały Olimpijskie igrzyska, gdzie był kościół poświęcony Jowiszowi. *Cic.* || *Olympia* zamiast *Olympia* scil. *certamina*. *Cic.* || *Olympius* zamiast *Olympiac*. *Cic.* || *Liv.* || *Plin.* || Miasto Piza, która się Olimpija nazywała. *Mela.*

OLYMPIACUS, *a, um*, (Ὀλυμπιακός). Olimpijski, dotyczący się miasta Olimpija albo igrzysk Olimpijskich, należący do tego. — *cursus*. *Auct.* || *Her.* — *palma*. *Virg.* — *corona*. *Suet.* || *j.* — *wieniec* — *rami* i. e. *oleaster*. *Stat.* || *j.* — *olwa* gałązka.

OLYMPIAS, *adis*, *z*. (Ὀλυμπιάς). *Vellej.* Przeciag lat czterech, po których się igrzyska olimpijskie zaczynały, zład czas na olimpijady Grecy zwykli byli dzielić. || Poetowie liczyli olimpijadę co pięć lat. || *Olympiades*. *Enn.* || *Muzy.* || Córka Neoptolema, żona Filippa bróla Macedonskiego. || *Liv.* || Miasto w Tessalii.

OLYMPICUS, *a, um*, (Ὀλυμπικός) i. *q.* *Olympicus*. Olimpijski, dotyczący się miasta Olimpija albo Olimpijskich igrzysk, należący do tego, np. — *pulsis*. *Hor.* — *stadium*. *Sen.* — *certamen*. *Val. Max.* || *Olympicum* zamiast *Olympicarum*, np. *drachmarum Olympieum*. *Plaut.*

OLYMPIONICES, *ae, m*. (Ὀλυμπιονίκης). *Cic.* Zwycięzca na olimpijskich igrzyskach. || *Ptak.*, np. *Olympionicarum equarum*. *Colum.*

OLYMPIUM, *ii*, *n*. scil. *templum* albo *oppidum* (Ὀλύμπιον *Diod. Sicul.*) Kościół albo miasteczko niedaleko Syrakuz. *Liv.*

OLYMPIUS, *a, um*, (Ὀλύμπιος). Do Olimpu góry albo do Olimpij miasta należący. — *templum*. *Suet.* || Kościół Jowisza. || *Olympia*, *orum*. *Vellej.* || Igrzyska olimpijskie. || — *equa*. *Plin.* || Kłacz, która walczyła o nagrodę na olimpijskich gonitwach || *Olympii*. *Plin.* || Przeczisko celniejszych mężów, godnych być w poczcie bogów.

OLYMPUS albo **OLYMPUS**, *i, n*. (Ὀλύμπος). *Plin.* Przeczisko wysokiej góry. || Góra w Bitynii, w Lesbos, w Lycii, w Ionii, w Mysii, w Peloponezie, w Arkadii. || Góra Tessalii. || *Virg.* || Niebo. *Annuit et totum nutu tremefecit Olympum*. *Id.* || Jowisz skiniemem ztrząsał Olimp cały. || Siedlisko Muz. || *Hygin.* || Przeczisko nuzia Marsyi.

OLYNTIUS, *a, um*. Ob. **OLYNTIUS**. **OLYNTIUS** albo **OLYNTIUS**, *i, z*. (Ὀλυνθός). Miasto w Macedonii, na pograniczu Tracji. *Plin.* || *Mela*. || *Nep.* || Zład *Olyntius*, *a, um*. Należący do Olyntu, Olyntski, np. — *homo*. *Curt.* || Olyntczyk. || *Olynthii*. *Nep.* || Mieszkańcy Olyntu.

OLYRA, *ae, z*. (Ὀλυρα). Rodzaj zboża i. *q.* *arinea*. Pszenica orkisz, orkisz, np. *Far in Aegypto ex olyra conficitur*. *Plin.*

OLYSSIPPO albo **OLYSI**. Ob. **OLISIPO**.

OM

OMAGRA, *ae, z*. (Ὠμός, barka, ὤγρε, lup). Ból barki artretyczny.

OMASUM, *i, n*. Gruba, tłusta kieszka np. wolowa albo w ogólnie kieszka, kaldun. *Plin.* || *Pinqu tentus omaso Furius*. *Hor.* || Grubym kaldunem wzdęty Furysus.

OMERIA, *ae, z*. (Ὠμρία, dżdżysty) scil. *gemma*. Rodzaj drogiego kamienia. *Plin.*

OMBRU, *orum*, (Ὠμβριοι, dżdżowe) t. j. Umbrowie starożytni naród włoski, tak nazwany od powodzi dżdżowych. *Plin.*

OMEN, *inis*, *n*. (ομεν, od os, *ōris*, usta). Przepowiedzenie, wieszczba, znak przyszłego wypadku, godło o przyszłych rzeczach z jakiego trafunku albo mowy wzięte, wróżka trafunkowa, prognostyk. — *accipere*. *Cic.* || Wziąć to sobie za szczęśliwe godło. — *hoc avertite dii immortales*. *Id.* || Bogowie nieśmiertelni odwróćcie to do nieszczęścia. *Seraque*, *terrifici cecinerunt omina vates*. *Virg.* || Zład wzięły powód wieszczki do strasznych wyroków. — *alicui facere*. *Plin.* || Wróżyć, wieszczyc komu. *Ominis fides*. *Tac.* || Wiara w wieszczbę. *Dirum omen*. *Ovid.* || Straszne godło. *Omine candido*. *Catull.* — *optimo*. *Cic.* — *fausto*. *Virg.* — *secundo*. *Hor.* — *dextro*. *Sil.* || Szczęśliwie, pomyślnie godłem. — *detestabili*. *Cic.* — *infesto*, *sinistro*, *tristi*. *Ovid.* || Straszne, okropne godłem, nieszczęśliwą wieszczbą. — *nostro it dies*. *Plaut.* || Idzie pomyślnie, podług naszej chęci. || *Cic.* || Otucha, znak szczęścia. || *Id.* || Zdanie. || *Ominibus primis locare*. *Virg.* || Pierwszy raz zamaż wydadz. || *Virg.* || Uroczysty zwycięzaj. *Hic sceptrum accipere, primosque attolere fasces Regibus omen erat*. *Virg.* || Tu zwykli bracia królów berla i pęki cesarskie. || Proroktwo o czym, np. życzenie, żądanie. *Optima omina*. *Cic.* || Dobre życzenia. || Umowa, kondycja, warunek, np. *ca lege atque omine*, *ut, si cet. Ter.*

OMENTATUS, *a, um*, (imsl. od *omento*, are) i. e. *omento praeditus vel involutus*. Opatrzony błoną albo ohwinięty, np. *iscia omentata*. *Apic.*

OMENTO, *as, are*, (od *omentum*). Ob. **OMENTATUS**.

OMENTUM, *i, n*. (od ὠμῖν, błona). Błona siatkowa. *Plin.* || *Cels.* || Wnętrze, wnętrzności, jelita, np. *omenta*. *Juvenal. Pers.* || Tłuszcz pod skórą, tłustość, np. *człowieka*. *Pers.* || Skóra, błona, plwka, która co atacza, np. kość, gnat ataczająca błona, inaczey *periosteum* zwana, np. *omentum*, *quod impositum est ossi*. *Macrobi.* || Mózg, błona mózgowa. *Macrobi.*

OMETIS, *idis, z*. (od ὠμός, ramię) Zład *ometides* scil. *fasciae* t. j. naramienne przepaski. *Ovid.*

OMINALIS, *e*, *ptak*. (od *omen*) i. *q.* *ominatus*. Ob. **OMINOSUS**.

OMINATIO, *ōnis, z*. (od *omino* albo *ominor*). Proroktwo, doniesienie, ogłoszenie,

oznajmienie, np. *Faventia bonam ominatorem significat*. *Fest.*

OMINATOR, *ōris, n*. (od *ominor* albo *omino*). Prorok, wieszczek, przepowiadacz. *Plaut.*

OMINO, *as, are*, (od *omen*) i. *q.* *ominor*. Przepowiadać, wieszczyc, prorokować, np. *qui recte ominas*. *Pompon. ap. Non.*

OMINOR, *ōris, atus sum, ari, dep*. (od *omen*). Przepowiadać, wieszczyc, prorokować co dobrego albo złego, np. — *alicui*. *Cic.* — *felix imperium clamore*. *Liv.* — *sibi adversa et prospera*. *Suet.*

OMINOSE, *psk*. (od *ominosus*, *a, um*). Wieszczym, prorockim sposobem. *Quintil.*

OMINOSUS, *a, um*, (od *omen*). Pelen wieszczby, proroktw, zawierający w sobie proroktwo, np. — *res*. *Plin.* || *Mons avibus obsecris ominosus*. *Messal. ap. Gell.*

OMISSIO, *ōnis, z*. (od *omitto*). Opuśczenie, zaniechanie, poprzestanie, zaniechanie, np. — *laudis*. *Symmach.* — *adcastrationis*. *Id.*

OMISSUS, *a, um*, (imsl. od *omitto*). Opuśczoney, zaniechany, np. *omissis jocis*. *Plin.* || Zart na stronę, bez zartu, doprawdy, seryo. || *Niedbały*. *Omissor ab re*. *Terent.* || Nieco niedbały, w swoich interesach. *Omissio animo esse*. *Id.* || Bydź niedbałym.

OMITTO, *tis, isti, issum, ere*, (od *ob* i *mitto*) i. *q.* *mitto*. Opuścić co, zaniechać, zaniechać. — *aliquem*. *Plaut.* || Opuścić kogo. — *iracundiam*. *Terent.* || Przestać gniewać się. — *consilium*. *Liv.* || Zaniechać rady. — *praesens in tempus*. *Hor.* || Dadź pokój teraz. — *Atticum Ciceroni*. *Cic.* || Przeczycy Attykowi przez wzgląd na Cicerona. || Przestać. — *ti-morem*. *Terent.* || Nie lękać się. || Milezeć. — *rem*. *Cic.* || Zamilezeć o czym. *Age, omitto*. *Ter.* || Dajmy pokój, nie mówmy o tem więcej. — *vetera*. *Sall.* || Nie nie mówię o dawnych szkodach. *Ut alia omitam*. *Cic.* || Nie mówię więcej. *Omitte de te dicere*. *Terent.* || Przestań mówić o sobie. || — *animam*. *Plaut.* || Umiarać. || *Terent.* || Uwolnić.

OMENTO albo **OBMENTO**, *as, are*. Ob. **OBMENTO**.

OMNICANUS, *a, um*, (od *omnis* i *cano* zamiast *cano omnia* albo *de omnibus*). Wszędzie albo wszystko śpiewany. *Apul.*

OMNICARPUS, *a, um*, (od *omnis* i *carpo*) i. e. *omnia carpens*. Który wszystko zrze, pożera, np. *omnicarpae*. *Varr.*

OMNICOLOR, *ōris, r*. *wszół*. (od *omnis* i *color*). Rozmaity kolor, np. — *pictura*. *Prudent.* || Malowidło rozmaitego koloru.

OMNIFARIUM, *psk*. (od *omnifarius*, *a, um*). Na wszystkie strony, wszędy, w każdym miejscu, np. *lapidem probe omnifarium complanatum*. *Apul.* || *też Gell. Tertull.*

OMNIFER, *a, um*, (od *omnis* i *fero* zamiast *omnia ferens*). Wszystko rodzący. *Ovid.*

OMNIFORMIS, *e*, *ptak*. (od *omnis* i *forma*). Wszelako kształtny. — *mundus*. *Apul.* — *machina*. *Prudent.* — *cautem*. *Sidon.*

OMNIGENUS, *a, um*, (od *omnis* i *genus* zamiast *omnis generis*). Różnego rodzaju, rozmaity, różny, wszelaki, np. *omnigenus gignunt colores*. *Lucr.* || *Omnigenum deum monstra*. *Virg.* || Wszystkie rodzący, np. *Patris ars est omni-geni*. *Prudent.*

OMNIMEDENS, *tis, r*. *wszół*. (od *omnis* i *medens*, imsl. od *medeor*) i. e. *omnibus medens*. Który wszystko leczy, zaradza, np. *cupiens avertere morbos omnimedens dominus*. *Paulin. Nol.*

OMNIMODE, *psk*. (od *omni-modus*, *a, um*) i. *q.* *omni-modus* albo *omnimodis*, np. *omni-mode expertus fueris*. *Lucr.*

OMNIMODIS, *psk*. (zamiast *omnibus modis*). Wszelkimi sposobami, ustawicznie, ciągle, całkiem, zupełnie, dokładnie. *Cic. Lucr.*

OMNIMODO albo **OMNI MODO**. Wszelkim sposobem, całkiem, zupełnie. *Gell. Sen. Omi modo*. *Cels.*

OMNIMODUS, *a, um*, (od *omnis* i *modus*). Wszelki, rozmaity sposób, wszelaki, np. *voculas omnimodas recitare*. *Apul.* || *Omnimodis*. *Lucr.* || Wszelkimi sposobami.

OMNINO, *psk*. (od *omnis*, *e*). Całkowicie, zupełnie, całkiem, weale, np. *aut omnino aut magis ex parte*. *Cic.* || *Nihil omnino*. *Cic.* || t. j. całkiem, weale, zupełnie, weale nie. *Fieri omnino neges*. *Cic.* || t. j. całkiem, weale, też często *Virg. Hor.* || Właśnie, w sam raz, prosto, równo, dokładnie, np. *non usquam id dicit omnino*. *Cic.* || Powszechnie, ogólnie, np. *de hominum genere*, *aut omnino animalium*. *Cic.* || *Jeno ogólnie*. *Erat omnino itinera duo*. *Caes.* || *Jeno powszechnie*. *Fuimus omnino ad ducentos*. *Cic. Q.* || *Razem*, *pospół*. *Cues.* || *Iowszem*, *tak*, *tak jest*, *jużci*, t. j. *pewnie*, *zapewne*, np. *omnino fortis animus*. *Cic.* || t. j. *zapewne odważny umysł*. *Spero omnino*. *Cic.*

OMNIPARENS, *tis, r*. *wszół*. (od *omnis* i *parens* zamiast *parens omnium*). Wszystko rodzący, wszystko przynoszący, np. — *terra*. *Lucr. Virg. Apul.*

OMNIPATENS, *tis, r*. *wszół*. (od *omnis* i *pateo* zamiast *omnibus patens*) Zapelnie albo wszystko otwarty, np. — *omnipatentis Olympi*. *Virg. Iunc Codd.* || *maja omnipotentis*.

OMNIPATER, *tris, m*. (od *omnis* i *pater* zamiast *omnium pater*) t. j. ojciec wszystkich rzeczy, np. — *Deus*. *Prudent.*

OMNIPAVUS, *a, um*, (od *omnis* i *paveo* zamiast *omnia pavens*). Wszelkiego się lekający, np. — *pantobas* i. e. *omnipavus*. *Coel. Anr.*

OMNIPERITUS, *a, um*, i. e. *omnium peritus*. Który jest we wszystkim biegły, np. — *Actis* (i. e. *Medea*) *succis omniperitu suis*. *Albinov.*

OMNIPOLLENS, *tis, r*. *wszół*. (od *omnis* i *polleo* zamiast *pollens omnia* albo *omnium*). Wszystko mogący, wszechmocny, wszechmogący, np. — *Deus*. *Prudent.*

OMNIPOTENS, *tis, r*. *wszół*. (od *omnis* i *potens*, zamiast *omnium potens*). Wszel-

mogący, wszechmocny, np. — *Neptunus*. *Turpil. ap. Cic. — Olympus. Virg. — fortuna. Id. — regina. Val. Flacc. t. j. Junona. Omnipotentissimus Deus. Augustin.*

OMNIPOTENTIA, ae, ż. (od *omnipotens*). Wszechmocność. *Macrobo.*

OMNIS, e, ptak. (od *ὄμης* albo *ὄμαδος*, cale mnóstwo, wszyscy). Wszelki, każdy, wszystek. — *omnia facere debet. Cic.* Każdy wszystko czynić powinien. *Omne. Lucr.* Wszystko czynić powinien. *Omne. Lucr.* Rzecz cała. — *in aevum. Hor.* Nazawsze. — *olus coenare. Hor.* Jeść wszelkie jarzyny. *Omni quinquennio. Plin.* Co pięć lat. *Sine omni periculo. Ter.* Bez żadnego niebezpieczeństwa. *Omnes. Wszyscy. — duo. — tres. Quint.* Wszyscy dwaj, wszyscy trzej. *Omni-bus aetatibus. Plin.* Każdego lata. *Piscum omnibus serrati dentes. Id.* Wszystkie ryby mają zęby nakształt pily. *Omnia facere. Cic.* Użyć wszelkich sposobów, próbować. *Om-nem lapidem movere. Usilnie się o co starać. Omni pede stare. Quint.* Mocno stać. *Omni opera. Tac.* Usilnie. — *fore prius arbitror quam. Cic.* Pierwej niebo rumie, aniżeli. || *Omnia mihi sunt cum aliquo. Id.* Zgodni jesteśmy we wszystkich. || *Esse omnia in aliqua re. Id.* Gdy na rzeczy jakiejś moe i potęgę zakładamy. || *Esse omnia alieni. Mieć u kogoś łaskę, szacunek. Per omnia. Quint.* We wszystkich. || *Eadem omnia. Plant.* Wszystko to. || *Alia omnia. Plin.* Przeciwnie, co innego. || *Ire, transire, discedere in alia omnia. Fest.* Formula senatora niezgadającego się na zdanie czyje. || *Omnia absol. Sen.* Zupelnie, ze wszelkich stron. || *Omnes. Każdy a każdy. Omnibus mensibus. Cic.* Każdego miesiąca. || *Omniis, zamiast omnes. Wszyscy. Omnis Graecia. Sen.* Cała Grecja. *Omnis eques. Val. Flacc.* Wszyscy jeźdźcy. || *Omnes. Cic.* Często się mówi o dwóch albo o trzech. || Czasem to słowo zbytkuje, albo się zanadto kładzie. || *Omniis. Odnosi się do ilości i liczby, dla różnicy od totus. Często się jednak omnis kładzie zamiast totus. Omnis insula. Caes.* Cała wyspa. *Omne coelum. Cic.* Całe niebo. *Omni animo intueri. Sid.* Całym umysłem patrzeć. || *Omne zamiast tantum. Cic.*

OMNISÖNUS, a, um, (od *omnis* i *sono*, zamiast *omni sono s. habens omnem sonum s. omnes sonos*). Wszędzie się rozlegający, wszędzie wydawający ton, głos, brzmienie, dźwięk, np. — *chelys. Martian. Cap. — harmonia. Paulin. Nol.*

OMNITENENS, tis, r. współ. (od *omnis* i *tenens* zamiast *omnia tenens*). Wszechmocny, wszechmogący, wszędzie panujący, rządzący. *Tertull.*

OMNITUENS, tis, r. współ. (od *omnis* i *tuens*, zamiast *omnia tuens*). Wszystko widzący. *Lucr. Apul. de mundo.*

OMNIVAGUS, a, um, (od *omnis* i *vagus* zamiast *vagus s. vagans per omnia*). Wszędzie bujający, tulający się, blakający po świecie, np. — *Diana. Cic.*

OMNIVÖLUS, a, um, (od *omnis* i *volō* zamiast *omnia volens*). Wszystko chcący, pragnący. *Catull.*

OMNIVÖRUS, a, um, (od *omnis* i *voro* zamiast *omnia vorans*). Wszystko pożerający, np. *boves omnivore fere sunt in herbis. Plin.*

OMOPHAGIA, ae, ż. (*ὀμός*, surowy; *φάγω*, jem). *Arnob.* Jedzenie surowego mięsa.

OMOPLATA, ae, ż. (*ὀμός*, barka; *πλάτος*, szeroki). Łopatka.

OMPHACIUM, ii, n. seil. *oleum*, (*ὀμφάκειον*). *Plin.* Oliwa albo tłustość z oliwek niedojrzałych, albo sok z niedostających gron winnych.

OMPHACÖCARPOS, i, (*ὀμφακόκαρπος*). Rodzaj rośliny, inaczej *aprine* zwana, też *philanthropos*. Przytuliła lepezyca, przytuliła ostrzyca, mały łopian, łopian pospolity. *Plin.*

OMPHACOMEL albo OMPHACOMELI. Ob. OMPHACIUM.

OMPHALOS, i, (*ὀμφαλός*). Pepek, zład pośrednik, środek. *Auson.*

ON

ONA, ae, ż. Rodzaj figi, np. *Onas. Plin.* ONAEUM albo ONEON, i. Miasto w Dalmacji. *Ptolem.*

ONAGER albo ONAGRUS, i, m. (*ὄναγρος*). Dzikie osieł, leśny osieł. *Farr. Virg. Colum. Martial.* || Proca wojenna. *Ammian. Veget. de re milit.*

ONAGUS, i, m. (od *ὄνος*, osieł; *ἄγω*, prowadzę). *Plaut.* Oslarz, poganiasz osłów.

ONANIA, ae, ż. i ONANISMUS, i, m. Samogwałt, onanizm.

ONCA albo ONGA, ae, ż. Przewisko Minerwy. *Pausan.*

ONCHESMITES, ae, m. (*ὄνχησμίτης* seil. *ἄνεμος*) seil. *ventus*. Wiatr wiejący z Epirskiego portu, np. *lenissimus Onchesmites. Cic.*

ONCO, as, are, (*ὄγκος*). Ryczeć jak osieł. *Auct. carn. de Philom.*

ONCOMA, ätis, n. (*ὄγκωμα*) i. e. tumor. Nabrzmiałość, np. *tubera, quae Graeci oncomata vocant. Veget. de re veter.*

ONCOTOMIA, ae, ż. (*ὄγκος*, obrzękłość twarda ropiasta; *τομή*, cięcie). Otworzenie wrzodu.

ONENSES, ium. Naród albo mieszkający miasta w Hiszpanii Tarrakońskiej. *Plin.*

ONERARIUS, a, um, (od *onus*). Noszący ciężar albo fracht, ładunek, zatrudniający się ciężarem albo należący do ciężaru, ciężarowy, juczny, np. — *navis. Liv. Nep. Oneraria seil. navis. Cic. Liv.* Ciężarowy, transportowy okręt. — *jumenta. Liv. t. j. zwierzęta, bydła juczne.*

ONERATUS, a, um, (imsl. od *onero*, are). *Ter.* Obładowany. || *Virg.* Napelniony. || *Ovid.* Uzbójony. || — *vino et epulis. Sall.* Upity i uczęstowany. || *Liv.* Obciążony.

ONERO, as, avi, atum, are, (od *onus*). Nakładać, uładować, obładować, obciążać, obciążać, obarczyć, napakować, np. okręt,

wóz, jarzmowe ciężarowe bydło, np. — *naves. Caes. — naves commeatu, stipendio, armis, aliisque rebus. Sall. — aselli costas pomis. Virg.* Obładować osła owocami. — *catenis. Hor.* Okuć w kajdany. — *mensas epulis. Virg.* Zastawić stoły potrawami. — *vino cadis. Virg.* Ponałować beczki winem. — *pu-gnis. Plaut.* Zbić pięściami. — *humerum palio. Ter.* Okryć się płaszczem. — *stomachum. Cels.* Obładować żołądek. *Onerari epulis. Ovid.* Najesdź się. || — *populum. Plin.* Ciemiężyć lud podatkami. — *aethera votis. Virg.* Słać tysiączne ku niebu modły. — *laetitia. Plin.* Napelniać radością. — *voluptatibus. Plaut.* Oplwać w roskoszy. — *praeceptis. Plaut.* Zalecać, dawać prawidła. — *mendaciis. Cic.* Potwarzać, osławiać. — *aliquem. Tac.* Bydź komu ciężarem. *Onerat te fama. Plin. j.* Twoja sława zobowiązuje cię do utrzymania jej. — *verbis. Plaut.* Nabijać uszy. — *annonam. Ulp.* Zdrożyć żywność. || *Dona Ceresis canistris. Virg. t. j.* napakować kosze chlebem. || *Oneratus* za przyp. drug., np. — *frugum. Pacuv. ap. Non.*

ONEROSE, psk. (od *oneratus*, a, um). Przykro, uciążliwie, uprzykrzonym sposobem, np. — *loqui. Paulin. Nol.*

ONERÖSITAS, ätis, ż. (od *oneratus*). Przykrość, ciężar, brzemie, uciążliwość, trudność, niewygoda, np. — *ornandi capitis. Tertull.*

ONERÖSUS, a, um, (od *onus*). Przykry, ciężki, uciążliwy, trudny, uciążący. — *cibus. Plin.* *Ervum capiti et stomacho onerosum. Plin.* *Aer est onerosior igne. Ovid.* || Przenośnie, ciężki, przykry, inkomodujący. *Onerosum est adensare damnatum. Plin.* — *piro-rum cibus. Id.*

ONIROCRITES, ae, m. (*ὄνειροκρίτης*). Wyjawiać snów, wykladać snów, tłumacz. *Fulgent.*

ONIROs, i, m. (*ὄνειρος*, sen) i. q. *papa-ver sylvaticum*. Mak dziki. *Apul. de herb.*

ONISCUS albo ONISCOS, i, m. (*ὄνισκος*) i. q. *multipeda, millepeda*. Stonog, skórek, stonożka, watornik. *Plin.*

ONITIS, ädis, ż. (*ὄνιτις* *Galen.*) Roślina i. q. *origanum. Plin.* Lebiodka, roślina, (od *ὄνος*, osieł) którą roślinę chętnie jedzą osły.

ONOBRSATES, um. Naród w Gallii Akwitanijskiej. *Plin.*

ONÖBRYCHIS, ädis, ż. (*ὄνοβρυχίς*). *Plin.* Ronicz, dzięcielnina, ziele.

ONOCARDION, ii. Roślina i. q. *chamaeleon. Apul. de herb.*

ONOCENTAURUS, i, m. (*ὄνοκένταυρος*). *Esaias. Fulgat.* Centaur, pół osła i pół konia.

ONÖCHILES, i, n. i ONÖCHELIS, is, ż. (*ὄνοχίλης*) i. q. *anchusa*. Roślina, wołowy język, czerwieniec. *Plin.*

ONOCROTALUS, i, m. (*ὄνοκρόταλος*). *Plin.* Bąk, ptak wodny, który ryczeć jak osieł.

ONÖMATOPOEIA, ae, ż. (*ὄνομαστοπεία*). Fikeya, zmyślenie słowa w brzmieniu, gdy

mówimy rze koń, beczy owca, skrzypią drzwi. *Charis. Diomed.*

ONÖNIS, ädis albo ANÖNIS, ädis, (*ὄνις*). Wilżyna, roślina. *Plin.*

ONÖNYCHITES, ae, m. (*ὄνυχίτης*). Tak zwany Bóg chrześcijański od pogan. *Tertull.*

ONOPORDON, (*ὄνόπορδον*). Popłoch, roślina. *Plin.*, tak nazwana, *quia si comed-rint asini crepitus reddere dicuntur*, (od *ὄνος*, osieł i *πορδή* i. e. *crepitus ventris*

ONOSMA, ätis, n. (*ὄνοσμα*). Długosz, ziele tak zwane od długich liści, rodzaj wołowego języka, roślina. *Plin.*

ONÖRIS, is, (*ὄνονρος*). Roślina, inaczej *Oenothera* zwana. *Plin.*

ONUS, äris, n. (od *ὄνος*, osieł). *Cic.* Ciężar, ciężkość, waga. — *plaustris. Ovid.* Ciężar furi. *Onus naturae deponere. Phaedr.* Wydadać płod. *Ciborum onera reddere. Plin.* Strawić pokarmy. — *abjicere, deponere. Cic.* Pozbydź się ciężaru. *Oneris magni esse. Plaut.* Bydź bardzo ciężkiem. *Onera vacuus. Sen.* Wolny od ciężaru. || Przenośnie. Koszt, nakład, szkoda. *Conqueri onera. Suet.* Użalać się na straty. *Oneri esse. Liv.* Bydź ciężarem. || Urząd, powinność, która się z pracą odbywa. — *magnum suscipere. Cic.* Przyjąć ciężki urząd. || Przykrość, praca, fatyga. *Oneribus premere. Cic.* Pracą mordować kogo. || *Oneri* zamiast *onere* w przp. szóst. *Plaut.* || *Honus, honeris* zamiast *onus*, *oneris* mawiali starożytni. *Gell.*, mawiali się *honera* sie *honestum dixerunt. Id.*

ONUSTUS, a, um, (od *onus*). Obciążony, obładowany, napakowany, objuczony, np. *praeda onusti. Nep.* Obciążeni łupem. — *fustibus. Plaut.* Obity kijami. — *bulbulis. Plaut.* Chłostany kaczukami. — *vino. Cic.* Upity od wina. — *vulneribus. Tac.* Okryty ranami. || Starożytni mawiali *honestus*, zamiast *onus-tus*, podobnie *honus*, *eris* zamiast *onus. Gell.*

ONÖYCHINTINUS, a, um, i. q. *onychinus*. Onichowy, np. — *crusta. Sidor.*

ONÖYCHINUS, a, um, (*ὄνυχινος*). Podobny do koloru ludzkiego paznokcia, paznogciowy, np. — *pruna. Colum. — pira. Plin.* || Z marmuru *Onyx* zwany, np. *onichina seil. vasa. Lamprid.* Marmur podobny z koloru do paznokci, paznogciowy.

ONÖYCHIPUNCTA, ae, seil. *gemma* (od *onyx* i *punctum* i. e. *onychinis distinctus punctis*) Drogi kamień, inaczej jasponyx zwany. *Plin.*

ONÖYCHITES, ae, m. (*ὄνυχίτης* seil. *λίθος*, kamień) i. q. *onyx. Plin.*

ONÖYCHITIS, is, ż. (*ὄνυχίτις*) seil. *cad-mia*. Rodzaj galmanu, np. *onichites (cad-mia). Plin.*

ONÖYX, ychis, m. (*ὄνυξ*). Pazur, paznogieć, zład podobienstwo do paznokcia z koloru. || *Onyx*. Rodzaj marmuru, który jest podobny z koloru do paznokcia. *Plin.* || Z tego marmuru słoiki na perfumy. *Hor. Martial.* || Marmur, kamień alabastrowy. || *Onyx.*

Onych, drogi kamień. *Plin.* || Muszla, koncha, skorupa. *Plin.*

OP

OPA, *ae*, albo OPE, *es*, ż. (ὄπη, dziura). Dziura, w której bałki zatknięte. *Vitr.*

OPACATUS, *a, um*, (imsl. od *opaco, are*). Ocieniony, cieniem osłonięty. *Augustin.*

OPACITAS, *etis*, ż. (od *opacus, a, um*). Cienistość, np. miejsce, drzew, cien, np. *patula opacitas ramorum. Plin.* — *noctium. Id.* *Colles amoena opacitate vestiti. Plin.* t. j. pagórki przyjemnym odziane cieniem.

OPACO, *as, avi, atum, are*, (od *opacus, a, um*). Ocienić, cieniem pokryć, osłonić, np. — *locum. Cic.* — *terras. Id.* *Taxus opacat humum. Luer.* *Feluti ramis humanitatis opacata auctoritas. Augustin.* || Przenosić zamiast pokryć, np. *lanugo opacat genas. Pauc.* *ap. Fest.*

OPACUS, *a, um*, (od *πηγς*, gesty, albo od *ops i. e. terra, quia umbrae et frigoris captandi causa in subteraneis se specus abdebant. Cic.* Ciemny, cienisty, cieniem osłonięty, — *lucus. Virg.* Las ciemny. *In opaco. Plin.* W cieniu. || Czarny, ponury. *Opacum frigus. Virg.* Chłód cienisty. || Chłodny. *Opaciores tenebrae. Col.* Chłodniejsze schronienia. || Nieprzezroczysty. *Solis opaca soror. Stat.* Kieczy. *Opaci vultus. Id.* Pozhawieni oczu. || Gesty, np. — *barba. Catull.* Gesta broda. — *arbor — ulmus — ilcx. Id.*

OPALIS, *e*, ptuk. (od *Ops*). Tyczący się bogini Ops, jej poświęcony, do niej należący, np. *Opalia seil. sacra albo solennia. Farr. Arnob.* t. j. ofiary albo uroczyste święta bogini Ops.

OPALUS, *i, m.* (od *ὀπαλος*). Opal, kamień drogi. *Plin.*

OPECCONSIVA, *orum* albo *dies opeconsiva ab dea Opeconsiva* albo *Ope consiva*. Bogini tak nazwana, żona Saturnusa zwana *Ops* z przydomkiem *Consiva* (*i. e. a consecrando s. satu cet.*) *Fest.*

OPELLA, *ae, ż.* (zdrobn. od *opera*) *i. q. opera*. Praca, fatyga, służba, posługa, np. *parva perfunctus opella. Luer.* *Officiosaque sedulitas et opella forensis adducit febres. Hor.* Pilność w obowiązkach i sądowa praca sprowadza zimnicę

OPERA, *ae, ż.* (od *opus, eris*). Trud, praca, fatyga, usiłowanie, staranie się, uтрудnienie, praca szczególnie cielesna, np. *operam in re consumere. Cic.*, albo — *locare in re Cic.* albo — *tribuere rei. Id.*, albo — *in re ponere. Cic.* t. j. podejmować pracę około czego. — *non est tibi. Ter.* t. j. nie masz nie do czynienia. — *perit. Cic.* Zginęła praca. *Operae celeris versus. Hor.* Niwypracowane wiersze. — *subcisivae. Cic.* Zatrudnienia dorywcze. — *non parcam. Id.* Nie oszczędzaj pracy. *Operae pretium. Id.* Nagroda, zysk, wyrobek, zapłata rzemieślnikowi za robotę. — *habere libertatem. Liv.* Mieć wolność w nagrodę pracy. — *est. Cic.* Ważna jest rzecz, ahy. *Operae pretium est. Liv.*

Rzecz warta trudu, pożyteczna jest. — *feceris. Plaut.* Zarobilbyś. — *dicere. Catull.* Mówić z trudem, z pracą. — *Operam dare valetudini. Cic.* Starać się o zdrowie. — *praecceptor. Suet.* Brać lekcyę od nauczyciela. — *tensori. Suet.* Kazać siebie ogolić. — *ut. Cic.* Czynić tak, iżby. *Operam ludere. Ter.* Darmo robić. *Opera bona aut mala. Plaut.* Wszelkimi sposobami. — *Plaut.* Doświadczyć. — *una Lycurgus et Orestes mihi sunt sodales, quam iste. Plaut.* Likurg i Orestes są równie moimi towarzyszami jak on. — *eadem. Plaut.* Za jednym zachodem. — *illius unne vivo. Ter.* Żyć z jego łaski. — *dada albo dedita. Cic.* Umyslnie. — *omni eniti. Id.* Wszelkim usiłowań sposobem. *Operam vicariam impendere. Quint.* — *fungi. Cic.* Zastępować kogo w urzędzie. *In operis societatis esse. Id.* Utrzymać interesa towarzysystw. || Usługa. *Operam dare alieni. Plaut.* — *navare. Cic.* Służyć, pomagać komu, pilnować spraw czyich, robić albo kolo czego chodzić, pracować. *Opera alienus uti. Cic.* Użyć kogo do czego. *Opera mea, tua. Cic.* Za sprawą moją, twoją. || Dzieło. || Czyn religijny. *Operam solvere Dianae. Non.* Czynić ofiarę Dyianie. *Opera cui vita est. Ter.* Pracę rąk żyjącej. — *conducta. Cic.* Dzienny najemnik. *Operam iustam reddere. Col.* Zrobić całodzienną robotę. || *Cic.* Pracownik, człowiek który pracuje.

OPERANS, *tis, r. współ.* (imsl. od *operor, aris*). *Plin.* Robiący, pracujący. || — *caedum. Apul.* Sprawca zabójstw. || *Coel. Aur.* Skutkujący.

OPERARIUS, *a, um*, (od *opera, ae*). Tyczący się służby, posługi cielesnej, albo cielesnej pracy, zatrudniający się pracą, należący do niej. — *homo. Cic. Farr.* t. j. pracujący cielesnymi siłami. || Złąd *operarius lingua. Cic.* Zły mówca. || Nierządnica też zowie się *operaria. Plaut.* || *Pecus operarium. Colum.* t. j. bydlę robotne np. woły. || *Operarius lapis. Plin.* Kamień do obrobienia. || — *vinum. Plin.* Wino dla robotników albo dla pracujących niewolników t. j. lura, wino z wylłowczyn.

OPERATIO, *onis, ż.* (od *operor*). Robotą, robienie, praca, zajęcie się, np. pszczoł. *Plin.* || Skutek. *Operatione humidae potestatis vitatur aesculus. Vitr.* Wilgoć psuje buk. || *Plaut.* Ofiara. || *Lact.* Uczynek miłosieruy.

OPERATOR, *oris, m.* (od *operor*). Robotnik, rzemieślnik, sprawca jakiej rzeczy. *Jul. Firm. Tertull.*

OPERATRIX, *icis, ż.* (od *operor*). Sprawczyni, która załatwia, uskutecznia rzecz jaką, zarządzająca co, np. *Sancti spiritus vis operatrix prophetiae. Tertull.*

OPERATUS, *a, um*, (imsl. od *operor*). *Liv.* Który służył komu. — *republicae. Liv.* Który pracował dla usługi rzeczy. — *auditioni. Plin.* Który słuchał pilnie. || *Virg.* Który zrobił ofiarę. — *Cereris sacro. Front.* — *Cererze. || Lact.* Ćwiczony, doświadczony. || *Tert.* Skuteczny.

OPERCULATUS, *a, um*, (imsl. od *operculo, are*). *Colum.* Nakryty, zamknięty.

OPERCULO, *as, avi, atum, are*, od *operculum*. Opatrzeć co pokrywką albo zakryć, pokryć, np. — *favos. Colum.* — *dolia. Id.* — *vasa. Id.*

OPERCULUM, *i, n.* (od *operio*). To, czem się co pokrywa, nakrywka, pokrywka, np. *arteria aspera, tegitur quodam quasi operculo. Cic.* — *ambulatorium. Plin.* t. j. szuflada, zasuwka, która tam i ówdzie się zasuwą. || *Dignum patella operculum. Hieron.*, przysłow. t. j. jaki mistrz, tali uczeń.

OPERIMENTUM, *i, n.* (od *operio*). To, co się czem nakrywa, nakrycie, pokrycie, zasłona, dekiel, wieko, pokrywka. *Cato. Equis operimenta. Sall. fragm. Serv. ad Virg.* *Nuces gemino protectae operimento. Plin.* t. j. podwójnymi orzechowemi lupinami. || *Operimento zamiast operimento. Prudent.* *Inni oprimento czytają.*

OPERIO, *is, rui, rtum, ire*, (od *ob i pario*, widzialnem uczynić). Nakryć, zakryć. — *caput. Plaut.* — *aegrum veste multa. Cels.* — *brachia plumis.* — *scrubes terra. Plin.* *Nox operit terras. Virg.* Noc okrywa ziemię. *Operitur frondibus arbor. Ovid.* Drzewa się okrywają gałęziami. *Operiri loris usque ad necem. Terent.* Bydź smagany na śmierć. *Operitur acquire moto. Ovid.* Glinie, gdy morze igrą. || Zamknąć. — *ostium. Ter.* — *drzwi. || Ukrywać, tać. — luctum. Plin.* j. Nie pokazywać po sobie żalu. || *Operibo zamiast operam. Plaut.*

OPERIOR, *vi. Ob. OPERIOR.*

OPEROR, *aris, atus sum, ari*, (od *opus*). Robić, pracować, usilować co, bydz zatrudnionym, np. *operatus in cute curanda. Hor.* — *superstitionibus. Liv.* Oddadź się zabobonom. — *studiis. Tac.* Baw się naukami. — *auditioni in scholis. Plin.* Chodzić do szkół. || Ofiarować. — *deo. Tibull.* — *Bogu. || Capitul.* Skutkować.

OPEROSE, *psk.* (od *operosus, a, um*). Z wielką pracą, pracowicie, mozoliwie. *Cic. Plin. Ovid. Operosius occupati sunt. Sen.* || Ścisłe, dokładnie, pilnie, troskliwie, pieczołowicie, starannie. *Dicemus mox paulo operosius. Plin.* t. j. dokładniej.

OPEROSITAS, *atis, ż.* (od *operosus, a, um*). Trudność t. j. wielka praca w jakiej rzeczy, np. — *supervacua. Quintil.*, też *Tertull. Vopise.*

OPEROSUS, *a, um*, (od *opera*). Pelen pracy, pracowity, trudny, mozolny, t. j. bardzo się zatrudniający, zadający sobie wiele pracy. — *colonus. Ovid.* Pracowity oracz. *Operosa senectus. Cic.* Robotna starość zażydły co czyniąca, nigdy niepróżnująca. — *mulier cultibus. Ovid.* Niewiasta, która wiele łoży czasu, starania, nakładu na swe ubiory. *Operosissima in hortis Syria. Plin.* Syryja najszlachetniejsza co do ogrodów. || Trudny, przykry, narzędzia, siły potrzebujący. — *ager. Ovid.* Rola oraczom trudna do wyrobienia. — *honor. Tac.* Honor trudny do na-

bycia. *Operosa res. Cic.* Rzecz, która wiele pracy, nakładu potrzebuje, albo rzecz do wykonania trudna. *Operosum aes. Ovid.* Bronz sztucznie robiony. — *sepulchrum. Cic.* Grobowiec kosztowny. *Divitiae operosiores. Hor.* Kłopotne zbiory. || Bardzo dzielny, skuteczny. *Operosa herba. Ovid.* Bardzo skuteczna roślina.

OPERTANEUS, *a, um*, (od *opertus, a, um*). *Plin.* Potajemny, skryty. || — *sacra. Id.* Ofiary potajemne, jakimi były bogini Bonny. || — *di. Mart. Capel.* Podziemni bogowie.

OPERTE, *psk.* (od *opertus, a, um*). Przykrytym, zakrytym sposobem. || Skrycie, pokryjomu, pod figurą, figuralnie, allegorycznie, np. *operte atque symbolice more Pythagorae adpellatos. Gell.*

OPERTO, *as, are*, (częstotl. od *operio*). Często co zakrywać. *Enn. ap. Non.* *Operat saepe operit. Paul. ex Festo.*

OPERTORIUM, *ii, n.* (od *operio*). Nakrycie, przykrycie, zasłona, np. *ex duabus paenulis, altera opertorium facta est. Sen.* t. j. oponcza do nakrycia służąca. || Właściwie ptuk. *opertorius, a, um.* Pokrywający, do nakrycia służący *seil. instrumentum.*

OPERTURA, *ae, ż.* (od *operio*). Przykrycie, osłona. *Amian.*

OPERTUS, *us, m.* (od *operio*). Przykrycie, zasłona, np. *non modo indutus, sed operit quoque in sacris usurpatur. Apul.*

OPERTUS, *a, um*, (imsl. od *operio*). Zamknięty. *Operta lectica, latus est per urbem. Cic.* W zamkniętej laktyce niesiony przez miasto. — *fores. Val. Max.* Drzwi zamknięte. || *Opertum, i, n.* *Cic.* Zamknięte miejsce. || Nakryty. *Capite operto. Cic.* Z nakrytą głową. *Mons opertus nubibus. Ovid.* Góra mgłą okryta. *Opertus tunica. Propert.* Odziany suknią. || Przenosić. *Contumeliis operiti. Cic.* Okryci hanbą. || Tajemny, ukryty. *Operta Apollinis. Cic.* Wyroki i odpowiedzi zawile Apollina. *Opertum litterarum. Gell.* Tajemnica. *Operti motus. Quint.* Skryte poruszenia.

OPERULA, *ae, ż.* (zdrobn. od *opera*) *i. q. opella*, mówiące zmniejszającym sposobem. Usilowanie, staranie się, fatyga, utrudnienie, służba, przysługa, mała przysługa, mała praca, np. *operulam suscipere. Arnob.* *Operula defungi. Ulp. in Pandect.* || Zarobek, zasługa, np. *operulas, quas merebam. Apul.*

OPES, *um, ż.* (od *ops*). Dosiadki, bogactwa, majętność. — *vitae. Plaut.* Wygody życia. — *arboris. Ovid.* Owoc drzewa. *Pro opibus nostris coenabimus. Plaut.* Według możliwości sprawimy ucztę. || Moc. — *fractae Teuerum. Virg.* Złamana potęga Trojanów. || *Virg.* Pomoc. || *Id.* Siła ciała. || *Opes fundatae. Cic.* Nieruchome dobra.

OPETIS. Roślina *aristolochia* zwana. *Apul. de herb.*

OPHARUS, *i.* Rzeka w Azii. *Plin.* || Złąd *Apharitae, arum.* Naród w Azii. *Id.*

OPHĖOSTAPHYLE, (*ὀφειοσταφυλή*) albo **OPHIOSTAPHYLE**, *es*, ż. Gatunek drzewa kaparowego. *Plin.*

OPHIACUS, *a, um*, (*ὀφιακός*). Tyczący się węży, należący do węży. *Ophiaca*, *orum*, *scil. carmina*, albo *scripta*. *Id.* Wiersze albo pismo o przyrodzeniu węży. || *Petrachus*, *qui Ophiaca scripsit*. *Plin.*

OPHICARDELOS albo **OPHICARDE-LUS**, *i, m.* Rodzaj drogiego kamienia, np. *Ophicardelon barbari vocant, nigrum binis lineis albis includentibus*. *Plin.*

OPHICUS, *a, um*, (*ὀφικς*, wąż) *i. q.* *Ophiacus*, np. *Ophici*. Mieszkancy w Kapui, których okolica płodna w węże. *Serv. ad. Virg.*

OPHIDION, *ii*, (*ὀφιδιον*, mały wąż). Rodzaj rybki do piskorza podobnej. *Plin.*

OPHIDIUS, *i, m.* (*ὀφιδς*, wąż; *εἶδος*, kształt). Węży kształt mający.

OPHIÖGENES, *um*, *m. ż. mn.* (*ὀφιογενής*). *Plin.* Naród niedaleko Helespontu i naród Cypru, o których powiadano, że samém dotknięciem węży jadu leczyli.

OPHION, *önis*, *m.* (*ὀφιων*). *Claud.* Jeden z olbrzymów. || Jeden z towarzyszy Radma.

OPHIONIUS, *a, um*. Tebański, np. *caedes Ophionia*, t. j. Penteusza. *Sen.*

OPHIOPHAGI, *orum*, *m. mn.* (*ὀφιοφάγοι*). *Plin.* Wężojedy, ludzie węże jedzący, tak zwany naród w Afryce niedaleko Egiptu *in terra Troglodytica*. *Plin. Solin.*

OPHIOSTAPHYLE. Ob. **OPHEOSTAPHYLE**.

OPHIOSTAPHYLON, *i, n.* (*ὀφιοστάφυλον*) *i. q.* *vitis alba*, np. *Vitis alba est, quam Graeci ampeloleucen, alii ophiostaphylon adpellant*. *Plin.*

OPHIR. Kraj znakomity w Biblii, gdzie się znajduje, nie jest wiadomym. Józef rozumie *terram auream* *i. e.* *Chersonesum auream*. Inni wierzą, że to był kraj Peru.

OPHITES, *ae, m.* (*ὀφίτης*). Rodzaj marmuru nakrapianego nakształ skóry węzowej, węzowy kamień albo serpentyn. *Plin.*

OPHIUCHUS, *i, m.* (*ὀφίς*, wąż; *ἔχων*, mam). *Hygin.* Wężownik, konstellacya ze 37 gwiazd złożona.

OPHIUSA (**OPHIUSSA**), *ae*, (*ὀφιοῦσα*, pełna węży). Rodzaj rośliny na wyspie Elephantine niedaleko Etiopii, szczególnie mającej moc czarodziejską. *Plin.* || Wyspa niedaleko Hiszpanii. *Plin.* || Starożytne imię wyspy Rodus. *Plin.* || Wyspa niedaleko Krety. *Plin.* || Miasto w Samarii nad Dniestrem (*Tyras*). *Plin.* || Miasto w Propontis.

OPHIUSIUS, *a, um*, (*ὀφιοῦσιος*). Do Efinazii należący, np. — *arva*. *Ovid.* t. j. Cyprja.

OPHRYS, *yos*, (*ὀφρύς*). Dwójlist, roślina, np. *Ophrys herba denticulato oleri similis, foliis duobus*. *Plin.*

OPHTHALMIAS, *ae*, (*ὀφθαλμία* *scil. ἰχθύς*). Rodzaj ryby, *i. q.* *oculata*. *Plaut.* t. j. wielkook, ryba.

OPHTHALMICUS, *a, um*, (*ὀφθαλμικός*) *i. q.* *ocularis*. Tyczący się oczu, należący do oczu, oczny, np. *Ophthalmicus scil. medicus*. *Martial.* t. j. okulista.

OPICERDA, *ae*, *ż. i. q.* *stercus ovillum*. *Fest.* Owce bobki albo łajno.

OPICILLUM, *i, n.* (od *ops*). Pomoc, ratunek; złąd *opiculum*, *opicillum*, pomoc, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. *in uxoris opicillum*. *Farr. ap. Non.*

OPICUS, *a, um*, (od *ops*, ziemia). Głupi, nierozsądny, nieświecony, nieumiejętny, ciemny. *Cato. Opicac chartae*. *Auson.* || Szpetny, brzydki, szkodliwy, plugawy. o brzydki, brzydki. *Juvenal.*

OPIDUM. Ob. **OPPIDUM**.

OPIFER, *a, um*, (od *ops* i *fero* zamiast *opem ferens*). Dający pomoc. — *deus*. *Ovid.* t. j. Eskulapinsz. *Ulcibus opifera*. *Plin.* t. j. pomocne. — *fortuna*. *Inscr. ap. Grut.*

OPIFEX, *icis*, *m. i. ż.* (od *opus*, robota i *facio*). Jeden z tych co robi, majster robotników, sprawca, który co robi, sporządza, robotnik, pracownik, który co załatwia, skuteczny, majstrowa, robotnicza, sprawczyni, np. *opifex mundi*. *Cic.* — *rerum*. *Ovid.* Sprawca wszech rzeczy. — *verborum*. *Cic.* Tworzyciel wyrazów. — *persuadendi*. *Quint.* Przekonywacz. — *silvarum*. *Plin.* Założyciel lasów.

OPIFICINA, *ae*, *ż.* (od *opifex*) *i. q.* *officina*. Warsztat, pracownia. *Plaut.*

OPIFICIUM, *ii*, *n.* (od *opifex*). Robota, wykonanie roboty, robota np. pszczoł. *Farr.*, też *Apul. Lactant.*

OPIGENA, *ae*, *ż.* Junona, bogini niewiast rodzących. *Opigenam Junonem, quae opem ferebat in partu laborantibus*. *Fest.*

OPILLIO, *önis*, *m.* (zamiast *ovilio* od *ovis*). Pasterz owiec, owczarz. *Plaut. Colum.* || Też *upilio*. *Virg.* || Też *ovilio*, np. *Pastores ovilioes*. *Pandect.* || Rodzaj ptaka. *Paul. ex Festo.*

OPIMATUS, *a, um*, (imsl. od *opimo*, *are*). Tuczony. *Auson.*

OPIME, *psk.* (od *opimus*, *a, um*). Tłusto. || Wspaniale, przepysznie, świetnie, okazałe, obficie, hojnie, dostatecznie, np. — *instructa domus*. *Plaut.*

OPIMITAS, *ätis*, *ż.* (od *opinus*). Tłustość. || Obfitość, hojność, dostatek. || Wspaniałość, przepych, świetność. *Plaut. Praedarum opimitas*. *Ammian.* t. j. obfitość, dostatek łupów.

OPIMO, *as, avi, atum, are*, (od *opimus*, *a, um*). *Col.* Tuczyc, utuczyc, tłustym uczynić. — *mensam*. *Propse.* Sprawić ucztę, hojnie częstować. || *Aus.* Zbogacić. || *Apul.* Żyźnym uczynić.

OPIMUS, *a, um*, (od *ops*, ziemia albo od *opes*, dostatki). Tłusty, spasty, tuczny, karmny, np. — *bos*. *Cic.* — *victima*. *Plin.* — *pecudes*. *Gell.* *Habitus corporis odimus*. *Cic.* *Membra opimiora*. *Gell.* *Bos opimissimus*. *Tertull.* || Też o potrawach, — *dapes*. *Virg.* — *mensa*. *Sil.* || Przenośnie tłusty, w złem

rozumieniu, np. *opinum genus dictionis*. *Cic.* t. j. nieforemny, niekształtny, niezgrabny rodzaj mowy. *Facundia nimis opima*. *Gell.* t. j. bardzo nieforemna wymowa. || Przenosić, tłusty w dobrém rozumieniu, np. *ager opimus et fertilis*. *Cic.* t. j. tłusta i żyźna rola. || Żyźny, obfity, urodzajny, np. *arva opima virum*. *Virg.* — *vitis*. *Plin.* — *campus*. *Liv.* — *regio*. *Cic.* || Zbogacony, bogaty, obfity, obfitujący, np. *praeda opimus*. *Cic.* *Opus adgreddior opimum casibus*. *Tac.* *i. e.* *abundans casibus*. t. j. obfity w zdarzenia. || Okazywał, wspaniał, przepyszny, świetny, hojny, dostatni, suły, sowity, np. — *praeda*. *Cic.* — *divitiae*. *Plaut.* — *triumphus*. *Hor.* — *gloria*. *Val. Max.* *Spolia opima*. *Liv.*

OPINABILIS, *e*, *ptak.* (od *opinor*). Który się składa z myśli, ze zdania, podobno według domysłu będący, który na mniemaniu, od opinii zależy. *Cic.* *Amor civilis et opinabilis*. *Gell.*

OPINAMENTUM, *i, n.* (od *opinor*) *i. q.* *opinatio*. Złe mniemanie, mniemanie. *Apul.*

OPINATIO, *önis*, *ż.* (od *opinor*). Dorozumiewanie się, domysł. *Cic.* *Val. Max. Lactant.*

OPINATUS, *a, um*, (imsl. od *opinor*). Z opinii wzięty, pochodzący. *Cic.* || *Opinatum absol.* Opinija, mniemanie. || *Opinatus*. Ten, o którym jest wielka opinija, sławny, znakomity. *Enn. ap. Gell.* *Rhodos opinatissima insula*. *Hor.* t. j. najslawniejsza wyspa.

OPINIO, *önis*, *ż.* (od *opinor*). Myśl, zdanie, mniemanie, imaginacya, fantazyja, wyobrażenie, urojenie, dorozumiewanie się, domysł, myślnie rozumowanie, myślenie, opinija, np. — *ut mea est* albo *fert*. *Cic.* Mojem mniemaniem, podług mojego zdania. — *virtutis*. *Id.* Wyobrażenie cnoty. *Ad opinionem dolemus*. *Sen.* Z imaginacyi chorujemy. *In opinionem adducere rem*. *Cic.* Wzięć rzecz. *Opinione omnium damnatus*. *Id.* Zdaniami wszystkich potępiony. — *celerius*. *Id.* Prędzej nad mniemanie. — *tua prius hue adero*. *Id.* Powrócę prędzej, nizeli mniemasz. || Oczekiwanie, nadzieja, spodziewanie. *Opinionem tuam vincam*. *Cic.* Przewyższę twoje oczekiwanie. *Practer opinionem*. *Id.* Nad oczekiwanie. || Dobre rozumienie o kim, szacunek. *Opinio de illo est*. Jest dobra o nim opinija. — *percrebuit*. *Id.* Wieść gruchnęła. — *in his locis est*. *Id.* Głośno tu mówią. *Opinionem ingrati animi habere*. *Liv.* Bydż mianym za niewdzięcznego. || Podejrzanie, znak, dowód. — *afferre*. *Cic.* Wprawić w podejrzenie. *Opiniones multae concurrunt*. *Ter.* Zbieg wielu śladów występku okazujących. || *Exiit opinio*. *Suet.* t. j. wieść, słuch.

OPINIOSUS, *a, um*, (od *opinio*). Pelen mniemania, rozumienia, np. *Opiniosissimus homo*. *Cic.* t. j. człowiek pelen mniemania.

OPINIUNCULA, *ae*, *ż.* (zdroba. od *opinio*) *i. q.* *opinio*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Myśl, zdanie, mniemanie, dorozumiewanie się, domysł, imaginacya, fantazyja, przypuszczenie. *Massil. contr. avarit.*

OPINO, *as, avi, atum, are*, zamiast *Opinor*. *Cic.* Sądzić, myśleć, wierzyć, rozumieć, mniemać. || *Nec opinatus*. Niespodziany, niespodziewany. Ob. *Necopinatus*.

OPINOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *ölo* *öloa*, sądzę, mniemam). Rozumieć, mniemać, myśleć, trzymać, domyslać się, dorozumiewać się, imaginować, przypuścić sobie co, np. — *aliquid*. *Cic.* — *multa falso*. *Id.* *Quod neque opinabar*. *Plaut.* *Sapiens nihil opinatur*. *Cic.* *De aliquo opinari bene*, *male*. *Suet.* Trzymać o kim dobrze, źle. *De vobis ordo opinatur non secus ac de deterrimis hominibus*. *Cic.* t. j. o was trzyma jako o najgorszych ludziach. || *Ztad ut opinor*. *Cic.* t. j. jak myślę, jak rozumiem. *Opinor*. *Cic.* Myślę, sądzę, rozumiem. || *Imsl. opinatus*, *a, um, bier.*, np. — *bonum*. *Cic.* *Nec opinatus* albo *Necopinatus*, *a, um*. Ob. *Necopinatus*.

OPINUS, *a, um*. Ob. **NECOPINUS**.

OPION, *ii*, **OPIMUM**. Ob. **OPIMUM**.

OPIPARE, *psk.* (od *opiparus*, *a, um*). Wspaniale, przepysznie, świetnie, okazałe, wybornie, po pansku, np. — *parare convivium*. *Cic.* — *domum instruere*. *Plaut.* *Edere et bibere opipare et adparare*. *Cic.* *Mensae lautitias opipare reficere aliquem*. *Apul.*

OPIPARIS, *e*, *ptak.* *i. q.* *opiparus*. Wspaniały, przepyszny, świetny, okazały, panski. *Cibi opipares*. *Apul.* *Prandium opipare sumere*. *Id.*

OPIPARUS, *a, um*, (od *opes* i *paro* zamiast *opibus paratum*. *Opiparum* *i. e.* *magnarum opum adparatum*. *Fest.*) Wspaniały, panski, przepyszny, świetny, znakomity, wyborny, np. — *Athenae*. *Plaut.* — *opsonia*. *Plaut.* *Opiparis muneribus onustum reddere aliquem*. *Apul.* t. j. obdarzyć kogo świetnymi podarunkami.

OPIS, *is*, *ż.* (*ὀπης*). Nymfa, towarzysząca Dyany. *Virg.* || *Dyana*. *Macrobi.* || Nymfa rzeczna. *Virg.* || *Opis*. Pomoc. Ob. *Ops*.

OPISTHOGRAPHUS, *a, um*, (*ὀπισθογραφς*, z tyłu; *γράφω*, piszę). *Plin.* j. Z obu stron zapisany, np. *libros episthographos*. *Plin.* t. j. księgi z obu stron zapisane. *In episthographo quis testatus sit*. *Ulp.* *in Pandect.* t. j. na papierze z obu stron zapisanym.

OPISTHOTONIA, *ae*, *ż.* (*ὀπισθοτονία*) *i. q.* *opisthotonos*. *Coel. Aur.*

OPISTHOTONICUS, *a, um*, (*ὀπισθοτονικός*). Choroba, *Opisthotonos* chorobę mający, np. *sanat et vertigines tremulos episthotonicos, liones, lumbos etc.* *Plin.*, często też *Coel. Aur. Scrib. Larg.*

OPISTHOTONOS, *i, m.* (*ὀπισθοτόνος*). *Plin.* Skręcenie w tył głowy, szyi kółowatość.

OPITER, *teris i tris*. *Prisci.* *i. e.* *cujus pater, avo vivo, mortuus est*. *Paul. ex Festo.* t. j. wnuk, którego ojciec umarł a dziad żył. *Opiter*. *Val. Max.* *i. e.* *qui patre mortuo, avo vivo gignebatur*. || Przechwisko, złąd

Opiter Virginius. Liv. (od obitus, a, um i. e. mortuus i. pater albo od ob i. pater.

OPITERGIUM, ii, n. (*Opitergiū*). Plin. Miasto w Wenecji nad rzeką Liwenzą. *Opitergius*, a, um. *Id.* Należący do tego miasta.

OPITULATOR, ōis, z. (od opitulator). Pomoc, ratunek. *Ulp. in Pandect.*

OPITULATOR, ōis, m. (od opitulator). Pomocnik, pomagacz, wspomożyciel, dający pomoc, ratunek, będący komu na pomocy, pomagający, np. *Opitulus Jupiter et Opitulator dictus est, quasi opis lator. Paul. ex Festo. Sodalis opitulator. Apul.*

OPITULATUS, us, m. (od opitulator). Pomaganie, ratowanie, pomoc, ratunek, np. *ejus opitulatu adoleseit cet. Fulgent.*

OPITULO, as, are, zamiast opitulator. *Liv. Andron. ap. Non.*

OPITULOR, aris, atus sum, ari, dep. i. q. *opem ferre*, (od opis i. lator). Pomagać, ratować, dawać pomoc, być komu na pomocy, stać przy kim. — *alicui. Cic.* — *inopiam alicujus. Sall. Ire opitulatum alicui zamiast opitulari. Plaut. Amicum amico opitulatier zamiast opitulari. Plaut. || Też opitulo, are. Ob. Opitulo.*

OPITULUS, i, m. (od opitulator) i. q. opitulator. Który pomaga, ratuje. *Opitulus Jupiter. Paul. ex Festo.*

OPIUM albo **OPION**, ii, n. (*ὀπιον* od *ὀπος*, succus). Opium, wiadomy sok makiowy. *Plin.*

OPOBALSAMETUM, i, n. (od opobalsamum). Miejsce zarosłe balsamowem drzewem, sad balsamowego drzewa. *Justin.*

OPOBALSAMUM, i, n. (*ὀποβάλαμον*). Sok albo gumma balsamowego drzewa, balsam. *Succus e plaga manat, quem opobalsamum vocant. Plin. Opobalsama. Juvenal. Arbores opobalsami. Justin. || Balsamowe drzewo. Justin.*

OPOCARPATHON, albo **OPOCARPATHUM**, (*ὀποκάραθος*) i. e. succus carpathi. *Plin.* Jadowity sok karpata.

OPOPANAX, eis, m. (*ὀποπάναξ*) i. e. succus panacis. Sok panakowy. *Plin. Marcell. de medic.*

OPORICE, es, scil. compositio, z. (*ὀπωρικὴ* scil. συνθεσις i. e. compositio). Rodzaj lekarstwa zrobionego z owoców jesiennych, np. z pigwy. *Plin.*

OPOROTHECA, ae, albo **OPOROTHECE**, es, z. (*ὀπωρεῖα*, jesiń; *ὀρηκη*, miejsce do składania). *Farr.* Skład owoców jesiennych.

OPORTET, tēbat, oportuit, ēre, (od opus). Potrzeba jest, przysłało, należy, z przyp. czwart. z tryb. bezokol. *Oportet patrem scribere. Cic.* Potrzeba jest, aby ojciec pisał. *Quidquid non oportet. Cic.* — *te esse servum. Plaut.* Musisz być niewolnikiem. *Quod oportet. Cic.* Co być musi, co być powinno, co potrzeba. *Secus quam oportet.* Inaczej niż potrzeba. *Nonne prius communicatum oportuit? Ter.* Czemuż mi pierwej o tēm nie mówił? *Oportebat haec*

facta ab illo. Ter. Trzeba było mu to zrobić. || *Opōrteto* zamiast *oporteat. Fest.*

OPPALESCO. Ob. **OBPALESCO**.

OPPANDO albo *trafniej OPPANDO*, dis, undi, ansum i. assum, dēre, (od ob i. pando). To, co się naprzeciw albo naprzód wypręża, rozciąga, rozpina, rozciągac, rozpinać, np. *quod oppanditur, opansum est. Tertull.* To, co się rozciąga, rozpina. || *Ztąd oppansum. Tertull.* t. j. odzienie, przyodziewek, okrycie, np. — *corporis. Tertull.* t. j. — ciału.

OPPANGO, (trafniej *Obp.*), gis, ēgi, actum, gēre, (od ob i. pangō). Wbić, fogać, spajać, złączać, przyczepić, przypiąć, przyszpilić, np. *repagula oppangantur. Fest.* || *Ztąd — savium. Plaut.* Pocałowanie (scil. ori) t. j. całować.

OPPANSUS (*Obpans.*) albo **OPPASSUS** (*Obp.*), a, um. Ob. **OPPANDO**.

OPPECTO *trafniej Obpecto*, tis, xi, xum, ēre, (os ob i. pecto). Czesać. || Przenosić i żartobliwie, mówiąc o potrawie, np. *Non nimis melius oppectumur frigida. Plaut.* Jakoby palcami albo zębami czesać t. j. o-dłubywać, palcami obierać albo żuć, żwac, jeść.

OPPĒDO, (trafniej *Obp.*), dis, ēdi, ēre, (od ob i. pedo) i. e. contra pedo. Pierdzić, kurzyć komu pod nos, np. *curtis Judaeis oppedere. Hor.* zamiast *spernere*, pro nihilo putare, irridere etc. t. j. gardzić, mieć za nic.

OPPERIOR, eris, peritus i. pertus sum, opperiri, dep. bez przyp. czwart. przedmiotu. (Od ob i. pario). Czekać, oczekiwać, np. aut ibidem opperiri. *Cic. Paululum opperiri, (zamiast opperiri) si vis. Terent.* *Id sum oppertus. Plaut.,* zamiast *propter id* t. j. dla tego. || Czekać albo oczekiwać na co, na kogo, np. *ibi me opperire. Tu hic nos opperibere (zamiast opperieris) Ter. Horam ne oppertus sis. Ter.* Nie czekaj godziny. *Hic ego virum opperibor. Id.* Zaczekam tu mego męża. *Me opperitor. Apul.* Czekaj mnie.

OPPESSULATUS, a, um, (imsl. od oppesulo, are). Zamknięty na rygiel. *Apul.*

OPPESSULO (trafniej *Obp.*), as, are, (od ob i. pessulus, rygiel albo od ob i. pessulo, are). Zaryglować, ryglem założyć, zaprzeć, np. *oppessulata janua. Apul. Ammian. Foribus oppessulatis. Apul.*

OPPĒTITUS (i. *Obp.*), a, um, (imsl. od oppeto) *Cic.* Poniesiony. *Mors pro patria appetita. Cic.* Poniesiona śmierć za ojczyznę.

OPPĒTO, (trafniej *Obp.*), is, iui i. ii, itum, ēre, (od ob i. peto). Ponosić, ponieść, podejmować, cierpieć, znosić co, np. *pestem. Plaut.* Ginać od zarazy, śmierć ponieść, umierać. — *mortem. Catull.* t. j. umrzeć. || *Oppetere scil. mortem*, albo *letum*. Śmierć ponieść, opuścić życie, umrzeć. *Virg. Tac. Macrobi.* || Też o zwierzętach, np. *oppetunt (scil. orly) non senio, nec aegritudine, sed fame, t. j. umierają. Plin. Gloriosa morte oppetere. Prudent.*

OPPEXUS, (trafniej *Obp.*), us, m. (od oppecto). Czesanie, fryzowanie, np. *crinium. Apul.* t. j. układanie włosów, fryzura.

OPPICO, (trafniej *Obp.*), as, are, (od ob i. piceo, are). Smołą posmarować, zasmolić, osmolić, np. *et cortice oppicato. Cato.*

OPPIDANEUS, a, um, (od oppidum) i. q. oppidanus. Miejski, należący do miasta, np. *onera oppidanea. Cod. Theod. — commoda. Ibid. — munera. Ibid. — ordines. Ibid.*

OPPIDANUS, a, um, (od oppidum). Miejski, z miasta, albo w mieście będący za Rzymem, zostający w małym mieście, w miasteczku, np. *senex oppidanus. Cic. scil. z Taraciny. — lascivia. Tac. t. j. — malego miasteczka. — genus dicendi. Cic. t. j. miasteczkowy rodzaj mowy. || Ztąd oppidani. Miasteczkowi, mieszkancy miasteczek. Caes. Sall. Nep.*

OPPIDATIM, psk. (od oppidum). Od miasta do miasta, np. *ludos opidatim constituerunt. Suet.*

OPPIDO, psk. Bardzo, nader, mocno, np. — *ridiculus. Cic. Paulum oppido. Cic.* Bardzo mało. || Zaprawdę, zapewne, zaiste, rzeczywiście, istotnie, prawdziwie. *Oppido oportune. Ter. Oppido pauci. Cic. Bonam rem oppido imperas. Ter. t. j. bardzo dobrze, zapewne, zaiste. Oppido interii. Plaut. t. j. bardzo, zaprawdę albo całkiem zginąłem, też perii oppido. Plaut. || Rzeczywiście, istotnie, prawdziwie, np. reddidi oppido. Plaut. || Calliem, np. oppido perii. Plaut. albo — interii. Plaut. Oppido. Plaut. t. j. tak, tak jest. || Oppido (scil. zamiast satis) Quintil. || Oppido zamiast valde multum. || Od Oppidum. Miasto. Podobno zwany oppidus, a, um (zamiast opidus od opes). Mocny, możny, silny, potężny. Ztąd rzeczowne Miasto. || Oppidum. Moc, siła, potęga. || Ztąd oppido w przyp. szóst. t. j. z mocą, z siłą, z potęgą. Mocno zamiast bardzo.*

OPPIDULUM, i, n. (zdrobn. od oppidum). Miasteczko. *Cic. Hor.*

OPPIDUM albo **OPIDUM**, i, n. (od opes, um, quia est opibus praeditum albo od ops, opis, np. *Oppidum ab ope dictum, quod munitur opis causa, ubi sint vel oppida, quod opere munitur moenia, quo munitius essent. Farr.*) Wszelkie miasto opasane murami, gdzie wiele jest mieszkanców. || *Id.* Miasto, nie wyłączając nawet Rzymu. || *Farr.* Miejsce na cyrku, zjazd czworonogie występowały w zawodzie wozy. || *Cadavera oppidum* zamiast *oppidorum. Sulp. in Cic.* || *Oppidum novum.* Miasto w Mauritanii. *Caes. Plin.*

OPPIGNĒRATOR, (*Obp.*), ōis, m. (od oppignero). Zastawnik, który u kogo fant, zastaw zastawia. *Augustin.*

OPPIGNĒRO, (trafniej *Obp.*), as, avi, atum, are. (od ob i. pignero, are). Zastawić co, dać na zastaw, dać fant, np. — *filiam. Ter.* Zareczyć córkę. — *libellos. Cic. — anululum. Martial.* || Ztąd przenosić, np. — *se. Sen*

OPPIĒLATIO, (trafniej *Obpi.*), ōis, z. (od oppilo, are). Zatkanie, zapehanie, zatulenie, np. — *navium. Scrib. Larg.*

OPPILO, (trafniej *Obpi.*), as, avi, atum, are, (od ob i. polo). Zatykać, zapehać, zamknąć, np. — *ostium. Lucr. — scalus. Cic.*

OPPLEO, (trafniej *Obp.*), es, ēvi, ētum, ēre, (od ob i. pleo). Napelnić, wypelnąć, np. — *aliquem praeda. Plaut. — aedes spoliis. Id. — os totum sibi lacrymis. Ter.* Łzami się zalać. — *aures sua vaniloquentia. Plaut.* Ogłuszyć swem świegotaniem. *Opplevit opinio Graeciam. Cic.* Ta była powszechna opinia w Grecyi.

OPPLETUS, (trafniej *Obpl.*), a, um, (imsl. od opplo). Napelniony. *Oppletae viae. Plin. j.* Napelnione drogi mnóstwem ludu.

OPPLORO, (trafniej *Obp.*), as, are. Plakać przed kim, np. *auribus alicujus. Auct. ad Her.*

OPPONO, (trafniej *Obpono*), nis, sui, situm, ēre, (od ob i. pono). Naprzeciw co stawić, wystawić kogo na sztych, zastawić się kim, czym, zastawiać się za kogo, sprzeciwić się. — *manum suavia. Hor.* Zastłonić ręką twarz od pocałowania, od uścisku. — *armatos ad introitus. Cic.* Zastawić zbrojniemi wejście. — *auriculam. Hor.* Nastawić ucha, (na znak, że chce być świadkiem). — *alicui insidias. Cic.* Zastawić komu zasadzki. — *se pro patria. Liv.* Zastawić się za ojczyznę. || *Opponi. Cic.* Sprzeciwić się. — *Stoicis. Id.* Sprzeciwiać się w dysputacyi Stoikom. || — *se periculis. Id.* Narażać się na niebezpieczeństwa. || *Cic.* Wystawić co na umyśle albo przed oczy. || — *pignus. Plaut.* Zastawiać się z kim o co. || — *auctoritatem. Cic.* Wdążyć się swoją powagą. || *Cic.* Kładź za wynówkę, za pretekst. || *Cato.* Przykładaj co dla zaogojenia. || *Caes.* Odnosi się czasem do stosunku i porównania; porównywać, ważyć. || — *alicui iusjurandum. Paul. Pandect.* Zmusić do przysięgi.

OPPORTUNE, psk. (od opportunus, a, um). Wygodnie, sposobnie, zręcznie, w czas, w porę, np. — *venire. Cic. Ambo opportune, vos volo. Ter. Opportune te obtulisti mihi obvia. Ter. Nuntiis opportunissime adlatis. Caes.*

OPPORTUNITAS, ātis, z. (od opportunus). Wygoda, sposobność, dogodność, albo sposobna, dogodna, zręczna natura, właściwość jakiej rzeczy do czego, we względzie czasu, położenia miejsca, stanu albo we względzie innych zamiarów, zamysłów, np. *aetatis. Sall. — corporis. Cic. — viae. Plin.* || Okazyja, zręczność, pora czasu, np. *Optima oportunitate venire. Plin. Faciendi aut non faciendi opportunitas. Cic. t. j. zręczność, sposobność czynienia albo nieczynienia. || Pożytek, korzyść, zysk, np. inter viros tales amicitia tantus habet opportunitates. Cic. || Materya, ośnawa, założenie, rozkład, np. — *in animis ad res maximas. Cic.**

OPPORTUNUS, (*Obp.*), a, um, (podobno od ob i. portus, właściwie od ob i. e. ad

portum situs, habens portum, mający port, zatem stosowny do kraju, zręczny, sposobny mówić o czasie, miejscu i innych okolicznościach, np. — *locus*. *Cic. Loco opportuniore*. *Cic. Opportunissimo portu*. *Liv. Locorum opportuna* zamiast *loca opportuna*. *Tac. Nihil opportunius*. *Cic. Actas opportunissima*. *Cic. Stosowny, przydatny, zgrabny, szykowny*, np. — *flamini*. *Liv. Ad omnia haec magis opportunus nemo est*. *Ter. t. j. nikt zręczniejszy, zgrabniejszy nie jest*. *Opportuna loca*. *Liv. Wysadzony, wystawiony, narażony*. — *eruptioni*. *Liv. — injuria*. *Cels. Opportuniora morbis corpora*. *Plin.*

OPPOSITIO, (trafniej *Obp.*), *ōnis*, ż. (od *oppono*). Przeciw położenie, stawianie przeciwko czemuś, np. — *disparatum autem est id, quod ab aliqua re per oppositionem negationis separatur, hoc modo: sapere et non sapere etc.* *Cic.*

OPPOSITUS, (trafniej *Obp.*), *us*, m. (od *oppono*). Nastawienie co naprzeciwko, położenie, opponowanie, przeciw położenie, stawianie przeciwko czemuś, np. — *corporum*. *Cic. Oppositus membrorum*. *Sil. Zład pomiędzy co położenie*, np. — *aedium*. *Gell. Przytoczenie czego naprzeciw, np. — vocabulorum*. *Gell.*

OPPOSITUS, (trafniej *Obp.*), *a*, um, (imsl. od *oppono*). Zastawiony. *Opposito corpore*. *Cic. Zastawiwszy się ciałem*. || *Ovid. Naprzeciwko położony*. — *dedecore*. *Cic. Wystawiwszy hanbę, która zład wyniknie*. || *Sen. Zastawiony w zakład*. || *Oppositum absol. Gell. Sprzeczność*.

OPPRESSIO, (trafniej *Obp.*), *ōnis*, ż. (od *opprimo*). Tłoczenie, ściskanie, z góry na dół ściskanie. || *Zład moc, przemoc, gwałt, t. j. użycie przemocy, czynienie przemocy, np. per oppressionem alicui eripere virginem*. *Ter. Gwałtowne osadzenie jakiego miejsca*, np. — *curiae*. *Cic. Tłumienie, zniesienie*, np. — *legum*. *Cic.*

OPPRESSIUNCULA, (*Obpres.*), *ae*, ż. (zdrobn. od *oppressio*). Mówiąc zmniejszającym sposobem. Tłoczenie, ściskanie, np. *pupillarum horridularum oppressiunculae*. *Plaut.*, zamiast *omacanie*, *omacywanie*.

OPPRESSOR, (trafniej *Obpr.*), *ōris*, m. (od *opprimo*). Gąbiciel, uciemiężyciel, który uciemięcza. — *dominationis*. *Cic.*

OPPRESSUS albo **OPPRESSUS**, *a*, um, (imsl. od *opprimo*). Uciśniony, uciemiężony. — *terra*. *Cic. Przywalony ziemią*. — *a praedonibus*. *Cic. Zamordowany przez rozbojników*. || *Zwyciężony, pokonany*. *Oppressa arx*. *Lucan. Zamek opanowany szturmem*. — *herba*. *Ovid. Zdeptana trawa*. *Oppressum pectus*. *Sen. p. Zawalone piersi*. *Oppressae litterae*. *Cic. Głoski w wysłowniu stłumione*. || *Oppressus aere alieno*. *Cic. Zadłużony, obciążony długiem*. — *malis*. *Cic. Przywalony nieszczęściem*. — *metu*. *Liv. Przełknięty*. *Oppressa conjuratio*. *Cic. Przysłumiony*

spisek. — *memoria*. *Plin. Obciążona pamięć*. || *Caes. Nagle najechany, zabrany*.

OPPRESSUS, (trafniej *Obpr.*), *us*, m. (od *opprimo*) i. q. *oppressio*. Tłoczenie, ścisnienie, tłumienie, przysłumienie, uciśkanie, uciemiężenie, obciążenie, np. — *primordiorum*. *Liv. — montis*. *Sidon.*

OPPRIMO, (trafniej *Obprimo*), *mis*, *essi*, *essum*, *ēre*, (od *ob* i *premo*). Ścisnąć, stłumić, dusić. *Opprimere ignem*. *Liv. Zgasić ogień*. — *animam*. *Ovid. Zadusić*. || — *bellum*. *Cic. Przysłumić wojnę*. — *animos formidine*. *Cic. Zastraszyc*. — *iram*. *Sall. Gniew stłumić*. *Neque per vim, neque insidiis opprimi posse hominem tam acceptum popularibus*. *Sall. Widząc, że siła, ani fortelem nie mógł zgładzić meża tak u pospólstwa wziętego*. || *Obalić, zrujnować*. — *potentiam alicujus*. *Cic. — potęgę czyjś*. || *Uciemiężyć, uciśnąć*. || *Zamknąć*. — *os alicui*. *Ter. — orationem alicujus*. *Cic. Zamknąć komu usta, zagłuszyć czyjś mowę*. || *Ukrywać, tać*. — *rei mentionem*. *Liv. Niechcieć mówić o czymś*. || *Chwytać*. — *occasione*. *Plaut. — porę, zręczności*. — *manifesto*. *Plaut. Schwytac na gorącym uczynku*. *Oppressit eum nox*. *Cic. Zaskoczyła go noc*. || *Phaedr. Zniszczyć, zgubić*. — *victus penuria*. *Hor. Umrzeć z głodu*. || *Zabieżyć, uprzedzić*. || *Plaut. Wycisnąć co na kim*. || *Opprimor onere*. *Cic. Upadam pod ciężarem*.

OPPROBRAMENTUM, (trafniej *Obpr.*), *i*, n. (od *opprobrio*, *are*). Obelga, zelżywość, hanba, sromota. *Plaut.*

OPPROBRATIO, (trafniej *Obpr.*), *ōnis*, ż. (od *opprobrio*, *are*). Wyrzut, wymówka, wyrzucanie komu co na oczy, wytykanie, zarzut, wyrzut, przymówka. *Gell. Zelżywość, obelga, hanba*.

OPPROBRATUS (albo *Obpr.*), *a*, um, (imsl. od *opprobrio*, *are*). Wytykany, wyrzucany na oczy, strofowany, napominany. *Gell.*

OPPROBRIOSUS, (*Obpr.*), *a*, um, (od *opprobrium*). Zelżywy, haniebny, sromotny, ochydry, pełen zelżywości, potwarzy. *Cod. Justin.*

OPPROBRIUM, (trafniej *Obpr.*), *ii*, n. (od *ob* i *probrum*) właściwie ptak, *opprobrius*, *a*, um, i. e. *servicus probrus*, *efficiens probrum*, albo *quod obicitur ob probrum s. probrum causa*. Zarzut, wyrzut, przymówka, zakala, przygana, zelżywość, obelga, hanba, ochyda, zniewaga, sromota, wstyd. *Postquam ad illa opprobria pervenit*. *Nep. Opprobrium majorem Mamercus*. *Tac. Morderi falsis opprobriis*. *Hor. t. j. bydz zbanhionym kłamliwą obelgą*.

OPPROBRO, (trafniej *Obpr.*), *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *ob* i *probrum*). Wyrzucać komu co na oczy albo przed oczy, wytykać, wymawiać komu co, zadawać komu co. *Plaut.*

OPPUGNATIO, (trafniej *Obpu.*), *ōnis*, ż. (od *oppugno*) właściwie potykanie się z kim szermowaniem. || *Zład szturmowanie, szturm,*

obleżenie, np. — *oppidorum*. *Cic. Non senior oppugnatio quam pugna fuerat*. *Liv. Oppugnationem inferre*. *Cic. — propulsare*. *Id. — incipere*. *Tac. — sustinere*. *Caes. — omittere*. *Liv. t. j. przestać*. — *relinquere*. *Tac. Oppugnatione desistere*. *Caes. Przenośnienie, szturmowanie, t. j. napaść, napaśtowanie, zaczepka, np. słownia*. *Cic.*

OPPUGNATOR, (trafniej *Obp.*), *ōris*, m. (od *oppugno*). Napaśnik, obleżyciel, np. miasta. *Liv. — patriae*. *Cic. — salutis meae*. *Id.*

OPPUGNATORIUS, (trafniej *Obp.*), *a*, um, (od *oppugno*). Tyczący się szturmowania, obleżenia, należący, służący do tego. *Vitr.*

OPPUGNATUS, *a*, um, (imsl. od *oppugno*). Szturmowany, atakowany, obleżony. *Caes. Liv.*

OPPUENO, (trafniej *Obp.*), *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pugna* albo *pugnare* i *ob* i. e. *contra*, *ad*). Szturmować, atakować, dobywać, oblegać. — *urbem*. *Cic. Szturmem dobył miasta*. || — *aliquem pecunia*. *Cic. Kusić się, przekupić kogo pieniędzmi*. — *capite et fortunis*. *Metell. ad Cic. Nastawać na życie i na majątność czyjś*. — *consilia*. *Plaut. Usiłować zniszczyć zamiary*. — *verbis comoda patriae*. *Cic. W niesławę podadź ojczyznę*. || *Idz albo jechać na kogo*. || (*pugnus*). — *os alicui*. *Plaut. Obić komu głę*.

OPPUTO, (trafniej *Obp.*), *as*, *are*, (od *ob* i *puto*, *are*). Obcinać, oberzynać, okroić, oberzynać, np. drzewo albo winną latorośl. *Plin.*

OPPUVIO, (*Obp.*), *as*, *are*, (od *ob* i *puvio*, *ire*). Bić kogo, chłostać, np. *Oppuviat*. *Fest. Ob. Oppuviat*.

OPPUVIUM, *ii*, n. (od *oppuvio*). Bicie, uderzenie, plaga, cięcie, raz. *Oppuvia i. q. plagae*. *Fest. t. j. plagi*.

OPS i **OPIS**, *is*, ż. (od *opus*). Imię właściwe bogini, córka Eolusa, nieba i ziemi, siostra Oceanu, żona Saturnusa, inaczej *Rhea* albo *Cybele* albo *magna mater* zwana, np. *turrigeræ* *Opi*. *Ovid. Ad Opis scil. acdem*. *Cic. Terram Opem dietam*. *Macrob.* || W przyp. pierwsz. *Ops*. *Farr. Opis*. *Hyg.* || *Ops*. *Moc, siła, przemożenie*. *Fest. Ops antiqui dicebant, quem nunc opulentum dicimus*, t. j. bogaty, przeciwnie *inops*, t. j. niebogaty. || *Moc, siła, przemożenie*. *Omini ope eular*. *Cic. t. j. wszystkimi siłami*. *Quacuque ope*. *Id. Non opus est nostrae*. *Virg. t. j. nie naszej siły*. *Pro nostris opibus*. *Plaut. Według naszego przemożenia*. *Opes*. *t. j. Bogactwa*. *Ovid.* || *Posiadanie, posiadłość, dzierżenie wiele krajów*, np. *Trojanæ opes*. *Virg.* || *Sila*, t. j. wojsko, armia. *Nep.* || *Moc, siła królów albo miast, dochód, przychód, wojsko, żołnierze, zastępy, floty, biegłość w rzeczach wojskowych, doświadczenie, polityka, mogąca ułatwiać interesy kraju*, np. *Lacedemoniorum opes* *concessit*. *Nep. Atheniensium opes senescere*. *Id. Regis opes*. *Id.* || *Moc, siła prywatnej*

osoby w Rzymie, t. j. rostopność, mądrość, wymowa, krasomówstwo, powaga, świętość, urodzenie, stan, pozycja, położenie, skutek, działanie, np. *opes suas experiri*. *Cic. Honores, opes*. *Cic.* || *Pomoc, ratunek*, np. *opem ferre alicui*. *Cic. t. j. ratować kogo*, bydz pomocą komu. *Ad opem alicujus confugere*. *Cic. Opem dare*. *Ovid. — adferre*. *Id. Ope medica juvare aliquem*. *Ovid. np. alienarum opum indigere*. *Nep.* || *Usilowanie, staranie się, fatyga, praca*, np. *omni ope enitar*. *Cic. Sine ulla ope hostis*. *Liv.* || *Wsparcie, zapomożenie, zasilek, zapomoga*, np. *expectare opem*. *Cic.* || *Koszt, nakład, wydatek, expens*, np. *opes amovento*. *Cic.*

OPSONIUM, (*Obson.*) *Ob. OBSONIUM* etc.

OPTABILIS, *ē*, ptak. (od *opto*, *are*). Pożądany, upragniony, życzenia godzien, do życzenia, godny pożądania, np. — *orator*. *Cic. — tempus*. *Ovid. Gloriosior, quam optabilior (vox)*. *Val. Max.*

OPTABILITER, psk. (od *optabilis*). Pożądany, upragnionym sposobem. *Optabiliter*. *Val. Max.*

OPTATIO, *ōnis*, ż. (od *opto*, *are*). Pożądanie, upragnienie, życzenie, np. w mowie postać krasomówska, np. *atque utrum inimici nostri mecum patius contentant*. *Cic. Oby raczej nieprzyjaciele nasi ze mną walczyli*. || *Zyczenie, chęć, żądanie*. *Cic.* || *Wybor, obieranie*, np. *tres optationes dedisset*. *Cic. t. j. trojaki wybor*.

OPTATIVUS, *a*, um, (od *opto*, *are*). Życzący, tyczący się życzenia, należący do życzenia, np. — *modus*. *Prisci. — adverbium*. *Id. — conjunctiones*. *Charis.*

OPTATO, psk. (od *optatum*). Pożądanie, gwoili. — *mihî veneris*. *Ter. W czas mi przychodzisz*.

OPTATUS, *a*, um, (imsl. od *opto*). Pożądany, miły, przyjemny. *Optati cives*! *Plaut. Mili współobywatele*. || *Fest. Wybrany*. || *Optatum absol. Cic. Żądanie, chęć*. || *Nihil mihî fuit optatius*. *Cic. Obtatissimum sibi esse*. *Cic.*

OPTICE, *es*, ż. (*ὀπτική*). *Vitr.* Optyka, nauka widoku światła, oraz dająca prawidła patrzenia.

OPTIMAS, *ātis*, (od *optimus*, *a*, um). Przedniejszy, celniejszy, większy. *Optimates matronae*. *Cic. Znaczniejsze matrony*. *Optimates*. *Id. Przedniejsi, wielcy panowie*. || W przyp. drug. *Optimatum* i *optimum*. *Cic. Caes.* || *Optimas*. *Jeden z patryotów*. *Coel. in Cic.* || *Jeden z partii Senatorów*. *Cic.* || *Jeden z trybunów gminnych*. *Cic. Suet.*

OPTIME albo **OPTUME**, psk. (od *bene*). Najlepiej, bardzo dobrze, wyśmienicie. — *omnium*. *Cic. Najlepiej*. || *W czas*. — *te mihî offero*. *Terent. W czas do ciebie przychodzę*.

OPTIMITAS, *ātis*, ż. (od *optimus*). Słowo nie łacińskie, ponieważ dobrze się mówi *bonum a bonitate*, źle się zaś wyraża *optimum*

ab optimitate. Mart. Capell. Zaczność, wysmienitość.

OPTIMUS albo OPTUMUS, a, um, (podobno od optatissimus, a, um). Cie. Najlepszy, najwysmienitszy, najpożyteczniejszy. — bello. Lucan. Najwalaczniejszy. Optima voluntas. Cie. Najlepsza chęć, zyczliwość. — oratio. Cie. Przewyborna mowa. — lex. Fest. Prawo dające władzę nieograniczoną. || Optumus maximus. Cie. Przewzisko Jowisza. Ob. Bonus, a, um.

OPTIO, ōnis, ż. (od opto) Wolne obieranie, moc obierania. — sit tua. Cie. Obieraj. — si esset, si daretur. Id. Jesliby mi wolno było obierać. Optionem deferre, facere alicui. Id. Dadź moc obierania czego komu. || Przez zamianę. Fest. Poręcznik, substytut, namiestnik w wojsku. || Veget. Skupień żywności dla żołnierzy. || Suet. Strażnik wojskowy. || Plaut. Pomocnik. || Optio i. q. adparitor. Cod. Just.; zład optio carceris. Ambros. || Też i. q. exactor militaris erogationis. Justinian. Novell.

OPTIONATUS, us, m. (od optio). Poręcznikowość. Cato. ap. Fest.

OPTIVUS, a, um, (od opto). Obrany, wybrany, żądany, pozadany, przybrany, przywłaszczony, np. optivo cognomine crescit. Hor. t. j. przybrane, przywłaszczone przewzisko.

OPTO, as, avi, atum, are, (od ὀπτοῦ, ὀπτομαι, widzę, zatem rozważam i zład wybieram). Właściwie, mieć co za dobre albo za najlepsze. || Chcieć mieć, poczytać, trzymać co za najlepsze, np. cur me morti dedere optas? Plaut. || Żądać, pragnąć, wymagać czego, życzyć. Domum optato. Ter. Quid optes. Virg. || Wybierać, obierać, obrać, np. opta utrum vis? Plaut. t. j. obieraj co chcesz? Optare locum tecto. Virg. t. j. wybierać miejsce na dom. || Życzyć, żądać, pragnąć. — fortunam. Cie. — diem. Ter. A diis optabo, ut cet. Cie. — alicui tutorem. Id. || Ośmielić się, odważyć się, namyślić się do czego, postanowić co u siebie, np. quis tam crudeles optavit sumere poenas. Virg.

OPULENS, tis, r. wspóln. i OPULENTUS, a, um, (zamiast opul. od ops, opis albo w licz. mnog. ops). Mocny, możny, silny, potężny, mający moc, siłę, albo powagę, znaczenie. Cum opulenti loquuntur pariter atque ignobiles. Enn. ap. Gell. Opulentior factio. Liv. t. j. mocniejsze stronnictwo. Cum opulenti regibus. Sall. Civitas opulens. Id. Gens opulentissima viris armisque. Liv. || Bogaty, obfity, obfitujący w co. Pauperes alienam opulentiam intuentur fortunam. Nep. Opulenta Etruriae arva. Liv. || Z przyp. drug. np. exercitus praedae. Liv. Provinciae pecuniae opulenta. Tac. || Zład przenośnie, bogaty, obfity, np. oratio opulenta. Gell. Liber opulentissimus. Gell. || Okazały, wyborny, przedni, wysmienity, np. Obsonium opulentum. Plaut. Res haud opulenta. Liv.

OPULENTER i OPULENTE, psk. (opulenter od opulens i opulente od opulentus, a, um). Obficie, hojnie, dostatecznie, suto, sownie, kosztownie, drogo, wspaniale, przepysznie, świetnie, np. opulenter se colere. Sall. Ludos opulentius facere. Liv. Epulari opulenti. Justin.

OPULENTIA, ae, ż. (od opulens albo opulentus). Moc, siła, władza, potęga, np. miast, xiążat udzielnych, np. invidia ex opulentia orta. Sall. — Lydorum. Tac. || Bogactwo. — regalis. Justin. Metallorum opulentia. Plin. Opulentia linguae. Claudian.

OPULENTITAS, atis, ż. (od opulens albo opulentus) i. q. opulencia. Moc, siła, potęga. Plaut. || Bogactwo. Caecil. ap. Non.

OPULENTO, as, are, (od opulens albo opulentus). Bogacić, zbogacić, bogatym czynić. Hor. Colum. || Mocnem, silnem czynić. || Czynić okazałym, wspaniałym, znakomitym, np. — mensam pretiosis dapibus. Colum.

OPULENTUS, a, um, (od opulens). Bogaty, obfity, obfitujący w co, np. — pecuniae. Tac. Bogaty w pieniądzu. — auro. Plaut. — w złoto. || Liv. Potężny. || Opulentissimus liber. Gell. Książka bardzo uczona. Ob. Opulens.

OPULESCO, scis, ěre, (od opes). Bogacieć się, stawać się bogatym, np. quo magis in patriis possunt opulescere campis. Furius ap. Gell.

OPULUS, i, m. (od ops, pomoc). Farr. Colum. Rodzaj jaworowego drzewa, którego używano do obwiązywania winnic.

OPUNCULO, ōnis, m. Rodzaj ptaka. Avis genus, quod opillionis cantus imitatur. Paul. ex Festo.

OPUNTIIUS, a, um. Ob. OPUS, untis.

OPUS, (ὄπος), untis, ż. Miasto w Grecji, w Lokris. Ovid. Plin. || Opuntius, a, um. Należący do miasta Opus, Opuntski. Cie. Hor. Plin.

OPUS, ěris, n. (od ἔρω, czynię, robię). Robota, praca, wygotowanie, sporządzenie, zrobienie jakiej rzeczy, np. opus facere. Ter. t. j. robić, pracować szczególnie około rolnictwa, wyrabiania gruntów, uprawy roli, pola, też o innych robotach i pracy, np. lex de opere faciundo. Cie. t. j. budowanie, budowa. Pessos milites belli operibus. Liv. t. j. praca, robota w czasie wojny. || Kunstowne wyrobienie, wypracowanie, np. facta hydra praeclearo opere. Cie. t. j. kunstowne wyrobienie. Omnia vasa argentea antiquo oper facta. Cie. || — bestiarum. t. j. praca, robota bydlat, np. equi, boves, reliquae pecupes, apes, quarum opere efficitur aliquid ad hominum usum atque vitam. Cie. Opus facere. Farr. t. j. pracować, mówiąc o pszczołach. || Praca albo czynność, robota, fabryka, budowa, książka, posąg, fortyfikacya, okopy. Cie. Suet. Opus facere. Cie. t. j. budować kościół. || Twór kunstnu, dzieło kunstowne, posagi. Opus perfectum. Cie.

t. j. doskonała robota posagów. || Książka, np. opus habeo in manibus. Cie. t. j. mam robotę, pracę w rękach t. j. książkę, pismo.

|| Miód, np. intus opus faciunt apes. Farr. t. j. pszczoły miód robią. || Opus oratorium. Cie. t. j. mowa. || Opus politiorum efficere. Cie. t. j. dzieło polityczne albo krajowe. || Gospodarstwo wiejskie, ekonomija, rolnictwo, uprawa roli. Cie. Ter. Ovid. Opus facere ruri. Ter. || de Venere. Plaut. || Praca, robota wojenna, np. grave Martis opus. Virg. || Utwierdzenie, wzmożenie, fortyfikacya, np. opus castrorum. Caes. || Obłężnica machina wojenna, np. urbem operibus oppugnare. Liv. || Praca, dzieło, robota, czynność. Opera immortalia edere. Liv. || Robota, t. j. sztuka, kunst, nauka, albo rzeczna robota. Caes. || Praca, fatyga, usiłowanie, staranie się, np. tanto opere. Cie. Tak bardzo, nader, wielce, arcy. Quanto opere. Id. Jak bardzo. Też magno opere. Cie. Maximo opere, tanto opere, znajduje się też quantopere, magnopere, maximo opere, tantopere, quantopere. Ob. Magnopere, Tantopere etc. Opere, t. j. bardzo, nader, wielce, np. jussit opere orare, ut etc. Plaut. || Powinność, dług, powołanie, wezwanie, np. sui operis esse credens. Liv. || Skutek, działywanie, np. duo tela diversorum operum. Ovid. t. j. różnego skutku albo działania.

OPUS, nieprzypad. Potrzeba t. j. konieczność, potrzebny, konieczny, np. mihi est opus. Cie. t. j. mam potrzebę, konieczność. Hujus nobis exempla permulta opus sunt. Cie. t. j. są potrzebne, konieczne. || Bardzo często z przyp. szóst. np. praesidio opus est. Cie. Auctoritate tua nobis opus est. Imsl. liern. zamiast supi. używa się, np. opus est facto. t. j. potrzeba czynić. Quid opus est facto zamiast fieri. Nep. Ita facto et maturato opus est, zamiast fieri et maturari. Liv. || Też z podwójnym przypad. szóst. np. opus est re facta i. e. rem fieri. Opus est tibi hanc emta zamiast emere hanc. Plaut. || Z przyp. czwart. i z tryb. bezokół. np. quid opus est adfirmare? Cie. Hoc fieri opus est. Cie. || Też z ut, np. opus nutriei, ut utrem habeat. Plaut. Mihi opus est, ut lavem. Id. || Z przyp. drug. Temporis opus esse. Liv. Argenti opus fuit. Id. || Z przyp. czwart. np. puero opus est cibum. Plaut. || Też opus habere re. Colum. t. j. mieć potrzebę. || Non opus est. Cie. t. j. to, co nie jest potrzebnem, nieprzystojnem, nieprzyzwoitem, szkodliwem. || Potrzebny, konieczny, t. j. dobry, przyteczny, służący, przystojny, przyzwoity. Si loquor, quod opus est. Cie. Non opus est. Ter. To nie jest dobrém, przystojnem, przyzwoitem. Id. scire non opus esse. Cie. O tém wiedzieć nie należy, t. j. rzecz szkodliwa, nie dobra.

OPUSCULUM, i, n. (zdrobn. od opus) i. q. parvum opus. Dziełko, małe dzieło, mała robota, praca, mówiąc zmniejszającym sposobem. Cie. Hor. Mea opuscula. Id. t. j. moje książeczki, pisemka.

OR

ORA, ae, ż. (od ὄρα, kraina, od ὄρος, granica). Jakiej rzeczy brzeg, kraj, krańdź, kraj szaty, brzeg, pobrzeże, koniec, granica, np. — poculi. Lucr. t. j. brzeg kielicha. — gemmae. Plin. — vulneris. Cels. Brzegi rany. || Liv. Lina kotwiczna, okrętowa. || Granica, pogranicze. || Brzeg, pomorze, brzeg morski. Oram solvere. Quint. Idź pod zagle. || Klimat, kraj. Quacunque in ora terrarum. Cie. W jakiegokolwiek krainie, pod jakiegokolwiek strefą ziemi. || Orae, Acherontis. Lucr. Piekła. — luminis. Lucr. Zycie. Superis concedere ab oris. Virg. Zycia dokonać. (Ὠρα). Ovid. Bogini młodzieństwa i piękności.

ORACULUM, zamiast oraculum. Ob. ORACULUM.

ORACULARIUS, a, um, (od oraculum). Tyczący się wyroczni, należący do wyroczni. Petron.

ORACULUM, i, n. (od oro, are, mówić, właściwie miejsce, gdzie mówiono było). Wyrok, odpowiedź bogów. — edere. Id. Dadź wyrok. Oracula uti. Terent. Radzić się wyroku. || Ex oraculo dictum. Cie. Rzecz pewna, niewatpliwa. || Plin. Wyrocznia, świątynia, miejsce wyroków. || Cie. Wyrok zwierzechności jakiej, zdanie sławnych mężów. || Macro. Przestroga bogów we śnie. || Oraculum zamiast oraculum. Ovid.

ORAMA, atis, (ὄραμα). Widowisko w czasie igrzysk. Oramata. Petron.

ORAMENTUM, i, n. (od oro, are). Prośba, suplika. Plaut.

ORARIUM, ii, n. (scil. linteum od orarius, a, um). Chustka do ucierania twarzy, chustka potna, chustka od nosa. Fopise. Augustin. Prudent.

ORARIUS, a, um, (od ora). Tyczący się brzegu, należący do brzegu, np. — navis. Plin. Lekki statek nad pobrzeżem pływający. || Od os, usta, gęba, twarz. Tyczący się ust, gęby, twarzy, należący do tego, np. orarium, rzeczw. scil. linteolum. Ob. Orarium.

ORATA, ae, ż. i. q. aurata. Złotobrew, karpik, ryba. Fest. || Tak zwany człowiek Sergius Orata. Farr. Colum. Fest. || Zład przewzisko rzymskie z rodziny Sergijuszów, np. Sergius Orata. Cie.

ORATIM, psk. (od oro). Od brzegu do brzegu, np. ut oratim omnes insulas legamus. Solin.

ORATIO, ōnis, ż. (od oro). Mowa, prośba, rozmowa. Oratio haec me exanimat metu. Terent. Mowa ta mnie zastrasza. Orationem alicui dare. Plaut. Pozwolić mówić pierwszemu. Oratione beneficus. Plaut. Obiecuający tylko słowy. Ingressus in orationem. Caes. Wstęp do mówienia. Orationis satis est. Plaut. Dość mówić. || Mowa, styl krasomowski. — gravis, erudita, polita, disert, et oratoria. Cie. Mowa poważna, uczona, gładka, wymowna i krasomowska.

Orationem facere, polire. Cic. Napisać mowę, wygłosić. — *illustrare.* Id. Mowę objaśnić. — *habere multam de re aliqua.* Id. Rozprawiać wiele o czymś. — *habere in senatu.* Id. Mieć mowę w senacie. — *recitare.* Id. Mówić. — *de scripto dicere.* Id. Czytać z karty. || **Suet.** Księgi publiczne, w których się zawierały materye we względzie rzeczyspolitej. || **Cic.** Wymowa, moc wymowy. || **Cic.** Proza. || Zdolność, sposobność, możność do mówienia, wymowa, krasomówstwo, np. *satis in eo fuit orationis.* Cic. **Orationem efficies plenior.** Id. t. j. wymowę, krasomówstwo. || Prośba, modlitwa, pacierz u pisarzów kościelnych, np. *Tertull., nova orationis forma,* t. j. ojeże nasz, prośba. *Tertull.*

ORATIUNCULA, ae, z. (zdrobn. od *oratio*) i. q. *oratio*, mówiące zmniejszającym sposobem, mówka, mowa. || Też *oratiuncula* zowie się *oratio.* Cic.

ORATOR, oris, m. (od *oro, are*, mówić, prosić). Mówca, krasomówca, rzecznik, który mówi w każdej materii rozsądnie, obficie i ozdobnie. || Różni się od retora, który tylko uczy drugich sztuki krasomówskiej, krasomówca zaś ją wykonywa. || **Orator.** *Laet.* Krasomówca *Cyceron.* || Legat, posel *Oratores ad pacem petendam mittunt.* *Liv.* Wysyłają posłów prosząc o pokój. *Foederum, pacis, belli, induciarum oratores.* Cic. Przymierza, wojny, rozejmu posłowie. || **Ovid.** Posel domagający się czego od kogo. || **Plaut.** Proszący, który czego prosi.

ORATORIE, psk. (od *oratorius, a, um*). Po krasomówsku, krasomówskim sposobem, np. *dicere.* Cic.

ORATORIUS, a, um. (od *oro, are* albo od *orator*). Tyczący się krasomowy, należący do krasomowy, krasomowski, np. — *oratio.* Cic. — *ornamenta.* Id. — *vis dicendi.* Cic. — *numerus.* *Quintil.* — *gestus.* Id. — *ornatus.* Id. || Ztąd *oratoria ars.* *Quintil.* Sztuka krasomowska. || Tyczący się prośby, należący do prośby, np. *oratorium scil. templum albo aedificium.* *Augustin.* Modlitownia, miejsce do modlenia się, dom modlitwy.

ORATRIX, icis, z. (od *oro, are*). Mówiąca, która mówi; ztąd zamiast retoryka. *Quintil. Rhetoricen in latinum transferentes tum oratorium tum oratricem nominaverunt.* *Quintil.* || Prosząca, która prosi. *Plaut.*

ORATUS, us, m. (od *oro, are*). Prośba, np. *oratu tuo scripsit.* Cic. t. j. na twoje prośbie.

ORATUS, a, um. (imsl. od *oro, are*). Proszony. *Hor.* || *Orata, orum.* Ter. Prośby.

ORBATIO, onis, z. (od *orbo, are*). Ogółenie, wyzucie. || Zrąbowanie, złupienie, pozabawienie. Grecy mówią *zati ategnon.* *Sen.*

ORBATOR, oris, m. (od *orbo, are*). Rtóry ogolaca kogo z czego, np. z dzieci, wzuwa, który rahuje, pozabawia, np. *Achilles orbator nostri.* *Ovid.* t. j. który nas wzuł z synów.

ORBATUS, a, um. (imsl. od *orbo, are*). Ogółony, wzuły, np. — *progenie.* Cic. Ogółony z dzieci. — *dignitate.* Id. Wzuły z godności. — *spe salutis.* Id. Pozbawiony nadziei ocalenia.

ORBICULARIS, e, ptnk. (od *orbiculus*) i. q. *orbiculatus.* Okragły, np. — *ovum.* *Marc. Emp.*

ORBICULATIM, psk. (od *orbiculatus, a, um*). Okragło, kolem. *Plin.*

ORBICULATUS, a, um. (imsl. od słowa *orbiculo, are* i. e. *instruere aliquid orbiculo vel orbiculis*). Okragły, kołowy, kulisty, okragły jak kula, np. — *ambitus foliorum.* *Plin.* *Capita caulium orbiculata.* *Farr. Colum. Cels.* t. j. okragłe owoce.

ORBICULUS, i, m. (zdrobn. od *orbis*) i. q. *orbis*, mówiące zmniejszającym sposobem. Koło, kółko, cyrkul, krag, krazek, obwód, mlynek, talerz, talerzyk, krag etc., ztąd krag w klubie, albo kółko, kołowrótek. *Cato. Virr. — olearius. Cato. — dipondiarus. Colum. Radix concaisa in orbiculos.* *Plin.* t. j. pokrajany w krazki. *Oculorum orbiculos nobiles.* *Arnob.* t. j. kola, kregi, obwody.

ORBICUS, a, um. (od *orbis*). Okragły, kulisty, kolisty, np. *sidera coeli, circum terram atque axem quae voluntur motu orbico.* *Farr. ap. Non.*

ORBIFICO, as, are. (od *orbus* i *facio* i. e. *faciens aliquid orbem*). Ogółoci kogo z dzieci albo wzuć. *Acc. ap. Non.*

ORBILE, is, n. (od *orbis*). *Farr.* Obod, obwód, obłak u kola wozowego. || Biegun, czopek, walek na którym się co obraca. || *Orbilis, e, ptnk.*

ORBIS, is, m. (od *ob* i *urvo, are* zamiast *curvo*). Wszystko to, co jest okragłem, kołistym, koło, cyrkul, krag, obwód, zaokraglenie, np. *in orbem torquere.* Cic. *Orbem ducere.* *Sen.* t. j. zrobić koło. — *rotarum.* *Plin.* Obwód u kola wozowego. — *cavus.* *Virg.* Tarcza. — *alternus.* *Tibull.* Szala u wagi. — *lanceus.* *Propert.* Binda, płótno cienkie u wienca. — *justus.* *Ovid.* Pierścień na palec dobrze przypadający. — *aheneus.* *Cat.* Nakrywka miedziana. — *lybieus.* *Mart.* Stoł okragły. — *nitidus.* *Mart.* Zwierciadło. — *flameus.* *Stat.* Tarcza ognista. — *oblaqueationis.* *Col.* Rów około drzew. *In orbem lanam glomerare.* *Ovid.* Zwijac wełnę na kłebek. *Orbes facere.* *Sall.* W okrag stawać. || *Ovid.* Wklesłość oka, oko. || *Ovid.* Świat. || Ziemia. || Kula. — *lunae.* *Plin.* Tarcza księżycy. || — *lacteus.* Cic. Droga mleczna na niebie. — *signifer.* Cic. Zwierzyniec niebieski, zodyak. || Ruch kołowy. — *anguis.* *Ovid.* Kłab, który czyni waz w krag się zwiżając. — *saltatorius.* Cic. Taniec w koło. — *astrorum.* Cic. Ruch kołowy planet. — *anni.* *Virg.* Obrót roczny. || — *orationis.* Cic. Okres mowy. — *verborum.* Cic. Okres wyrazów. — *doctrinae.* *Quint.* Zbiór wszystkich umiejętności. || Okragłość. — *pilae, unionis.* *Plin.* Okragłość pily do grania, perły. || Mnóstwo. — *ingens in urbe*

fuit. *Ovid.* Wielkie mnóstwo ludzi. || Kraj, państwo. || *Plin.* Bania, ryba morska. *Jun. Talerz.* || W przyp. szóst. *orbi* zamiast *orbe.* *Luer.* || W przyp. pierw. *orbs* zamiast *orbis.* *Fenaut. Fort.* || *Orbis.* *Plin.* Rodzaj ryby morskiej.

ORBITA, ae, z. (od *orbis*). Kolej, po której się koło toczy, narznięcie, karb, wrąg kola w ziemi, np. *orbita impressa.* Cic. || Przenośnie, znak, cecha, piątno związki. *Plin.* || Ztąd przenośnie, ślad, trop, szlak, droga, np. — *culpa.* *Juvenal.* t. j. przykład, wzór. || Droga, zawód, gościniec albo bieg, pęd, np. — *lunae.* *Sever. in Aetna.* || *Orbita.* *Virr.* Piasta u kola.

ORBITAS, atis, z. (od *orbus, a, um*). *Plin.* Ogółenie, pozabawienie jakiej milej rzeczy. || Cic. Osierocenie. || Owładowienie. || — *luminis.* *Plin.* Słota. — *pecti.* *Plin.* Opuściłość domu. || W liczb. mnog. *orbitates.* *Arnob. Solin.*

ORBITOSUS, a, um. (od *orbita*). Pelen kolei, koleisty. *Incert. Auct. in Catal. Virg.* **ORBITUDO, inis,** (od *orbus, a, um* i. q. *orbitas.* *Acc. ap. Non.*

ORBO, as, avi, atum, are. (od *orbus, a, um*). Wzuć, pozabawić z rodziców albo z dzieci, np. *filio orbat.* Cic. *Mater orbat filio.* Cic. || W ogólności ogółoci, pozabawić, np. — *aliquem sensibus.* Cic. *Cum orbatibus Italiani juventute.* Cic. *Orbare equitatu.* *Plin.* *Orbata fratre.* *Sen.*

ORBONA, ae, z. (od *orbus, a, um*). *Plin.* *Arnob.* Bogini rodziców którzy postradali swych dzieci. || Ta bogini miała swoje świątynie niedaleko świątyni (*Larium s. Larum*) Cic. *Plin.*

ORBUS, a, um. (od *ὄρβυρος*, niemający rodziców). Pozbawiony rodziców albo dzieci, bez rodziców, bez dzieci. Cic. || Pozbawiony rzeczy milej. — *auxilii.* *Plaut.* Pozbawiony pomocy. — *altero lumine.* *Plin.* Jednooki. — *luminibus.* *Plin.* Słoty, pozbawiony oczu. *Terra mortalibus orba.* *Ovid.* Ziemia w ludzie obrana. — *numerus epistola.* *Ovid.* List pisany prozą. *Orbum cubile.* *Caull.* Łóżko małżonki bez męża. *Orbi palmites.* *Colum.* Wino galazki pienne, bez pązków.

ORCA, ae, z. (od *ὄρκα*, naczynie, beczka). Rodzaj wieloryba, podobno beczka, ryba morska. *Plin.* *Orca genus marinae belluae maximum.* *Fest.* || Wielkie naczynie do wina, sędziowka, naczynie na figi, beczka. *Farr. Colum. Plin.* || Kostkowa puszka. *Pers.* || Drogi kamień. *Plin.*

ORCADES, um, z. mn. (*Ὀρκάδες νῆσοι*). *scil. insulae.* *Mela.* Orkady wyspy na północ Szkocji.

ORCE, es. Rodzaj ptaka. *Plin.* **ORCHESTOPOLARIUS, ii, m.** (*ὀρχήστραι*, tańczący; *πολίω*, obracam). *J. Firm.* Tancznik, kuglarz.

ORCHESTRA, ae, z. (od *ὀρχήστρα*, skakać). Cic. Orkiestra najniższa część teatru, gdzie były balety i tańce u Greków i Rzy-

mian, miejsce, gdzie się mieścili Senatorowie. || Przez zamianę. *Juven.* Senat.

ORCHION, z. tak zwana roślina *Mercurialis.* *Apul. de herb.*

ORCHIS, is, z. (*ὄρχις*). Rodzaj oliwki, do bry do jedzenia. *Colum. Pallad.* || Zowie się też *Orechita.* *Colum.* || Też *Orechas, adis.* *Virg.* || Też *Orechitis.* Rodzaj większej oliwki. *Cato.* || Roślina inaczej *Cynosorgis* zwana. *Plin.* || Roślina inaczej *Cynosorgis* zwana. *Plin.*

ORCHITA, ORCHITIS. Ob. **ORCHIS.**

ORCHITIS, dis, z. (*ὄρχις*, jądro). Zapalenie jąder.

ORCHIUS, a, um. Jeden z rzymskiej rodziny, Orchicki, np. — *lex. Macrobi.* Prawo ustanowione przez Orchusza trybuna gminnego we względzie liczby zaproszonych na ucztę.

ORCHOMENUS albo **ORCHOMENOS** albo **ORCHOMENON, ORCHOMENUM, i.** Miasto w Beocji. *Caes. Serv. ad Virg.* || Miasto w Tessalii. *Plin.* || — w Arkadii. *Mela,* gdzie nazywa *Orchomenon.* || *Orchomenum.* *Plin.* || Rzeka w Beocji. *Plin.* || *Orchomenius, a, um.* Należący do Orchomenus, Orchomeński, Orchomenii. t. j. mieszkający Beocji. *Justin.* — *lucus.* Id. — *genus lini.* Id.

ORCINIUS, a, um. (od *orcus*) i. q. *Orcinus.* Pogrzebowy, śmiertelny, np. — *sponda.* *Martial.* t. j. mary.

ORCINUS albo **ORCIVUS, a, um.** (od *orcus*). Tyczący się królestwa śmierci, np. — *thesaurus.* *Naev. ap. Gell.* t. j. podziemny świat. *Orcinus libertus Ulpi.* in *Pandect.* Wyzwoleniec, wyzwolony testamentem swojego pana. || *Orcini senatores.* *Suet.* Senatorowie którzy po śmierci J. Cezara podstępnie wzięli do senatu.

ORCOS albo **ORCUS, i, m.** Rzeka w Tessalii. *Plin.* (*ὄρκος*). Cic. Pluton, bożek piekielny, || Cic. Otchłan piekielna || *Virg.* Kray ponury, piekło. *Orcum morari.* *Hor.* Żyć nad zakres. *Oreo demittere.* *Virg.* Posłać do piekiel. *Cum ore orationem habere.* *Farr.* Bydź w ustawicznem niebezpieczeństwie życia, iako mieszkający niezdrowych krajin.

ORCULA, ae, z. (zdrobn. od *orca*) i. e. *parva orca.* — Dzbaneł, beczulka, mała beczka. *Cato.*

ORCUS, i, m. (od *ὄρκος* albo *ὄρκην*, wzięcie). Świat podziemny, królestwo śmierci. *Ter. Primis in faucibus orci.* *Virg.* *Minos sedet arbitri orci.* *Propert.* *Ad arcum mittere.* *Hor.* t. j. posłać do podziemnego świata, zabić. *Oreo se eos mactare.* *Liv.* || Bożek królestwa śmierci tak zwany Pluton, Cic. *Plaut. Virg.* *Postquam nos auferet Orcus.* *Petron.* t. j. Pluton, śmierć. *Opes orci.* *Ovid.* Ztąd zamiast śmierci, np. *oreum morari.* *Hor.* t. j. niemierać || *In familia orci numeratus.* *Apul.* t. j. policzony w poczet umarłych. || *Cum ore rationem habere.* *Farr.* albo — *ponere.* *Colum.* Mieć z Plutodem albo ze śmiercią rachunek t. j. bydź w ustawicznem niebezpieczeństwie życia, jak

są mieszkańcy niezdrowych krain. || Rzeki w Tessalii. *Plin.*

ORCYNUS, *i*, (*ὀρκυνος*) Rodzaj ryby morskiej, jakie są wrzescianca, tunezyk, wielkie ryby morskie. *Plin.*

ORDESUS albo **ORDESSUS**, (*Ὀρδης*) port w Europejskiej Sarmacji w okolicy Dniepru i morza czarnego, np. *Ordesus portus*. *Plin.* *Ptolem.* Pisze się też *Odesus* (*Odesus*) *Arrian.*

ORDEUM, **ORDACEUS** *et.* Ob. **HORDEUM**, **HORDACEUS** *et.*

ORDIA *prima* zamiast *Primordia* *Lucr.* **ORDINALIS**, *e*, *ptnk.* (od *ordo*). *Prisc.* Porządkowy, do porządku liczb należący, jako *primus*, *secundus*, i t. d.

ORDINARIE, *psk.* (od *ordinarius*, *a*, *um.*) Porządknie, porządkowym sposobem, zwyczajnie, pospolicie, ordynaryjnie. *Tertull.*

ORDINARIUS, *arum*, (od *ordo*) Porządkny, porządkowy, porządkiem ułożony, uporządkowany. *Ordinaria vitis*. *Colum.* Winnica sadzona porządkiem. || *Ordinarius legiois*. *Inscr.* Przełożony nad pułkiem. — *miles*. *Fest.* Żołnierz, który przeszedł przez straż. — *servus*. *Ulp.* Niewolnik rozkazujący innym. — *homo*. *Fest.* Zwadzca, co o rzecz lada jaką hałasuje. || Porządkny. — *consul*. *Suet.* Uczyniony konsulem podług praw. || Zwyczajny, pospolity. — *silex*. *Vitr.* Pospolity krzemień. *Ordinaria oratio*. *Plin.* i. Pospolita mowa.

ORDINATE, *psk.* (od *ordinatus*, *a*, *um.*) Porządknie, porządkowym sposobem, np. *distincte et ordinate disponentes*. *Auct. ad Her.* *Ordinatus*. *Tertull.* *Ordinatissime*. *Augustin.*

ORDINATIM, *psk.* (od *ordinatus*, *a*, *um.*) Porządknie, t. j. porządkiem, sztywnie, np. *petere honores*. *Sulpic. in Cie.* || W porządku, sztywnie, np. — postępuje armia. *Brut. in Cie.* || Należycie, przystojnie, przyzwoicie, zgodnie z porządkiem. *Caes.*

ORDINATIO, *ōis*, *z.* (od *ordino*, *are*) Uporządkowanie, porządek, porządkne urządzenie, rozrządzenie jakiej rzeczy, uregulowanie, porządek, sztywność, ład, np. — *comitiorum*. *Vellej.* — *anni*. *Suet.* — *vitae*. *Plin.* Też mówią o budowaniu. *Vitr.* || Urządzenie, postanowienie, ustawa, np. cesarska *Cum omnium rerum ordinatio observanda sit*. *Nerv. in Plin.* Szczególnie względem uregulowania prowincji. *Suet.* || *i. q.* *ordo*, porządek. *Apul.*

ORDINATIVUS, *a*, *um.* (od *ordino*, *are*) Pokazujący, wskazujący porządek, albo ukazujący. *Tertull.* — *adverbia*. *Prisc.*

ORDINATOR, *ōis*, *m.* (od *ordino*, *are*) Który porządkuje, reguluje, np. — *litis*. *Sen. t. j.* który układa proces, przygotowuje, przeprowadza do porządku, — *rerum*. *Apul.*

ORDINATRIX, *icis*, *z.* (od *ordino*, *are*) Która porządkuje, reguluje, przeprowadza do porządku. *Augustin.*

ORDINATUS, *a*, *um.* (imśl. od *ordino*, *are*) Ułożony w porządek, uregulowany.

Nep. || Przenosić *ordinatio vita*. *Sen. t. j.* szczęśliwsze życie.

ORDINO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *ordo*) Porządkować, rozkładać, rozrządzać, sztykować. — *vincam paribus intervallis*. *Colum.* Sadzić rzędem winnice w równej odległości. — *agmina*. *Iust.* Sztykować rotę do bitwy. — *syllabarum litteras*. *Prisc.* Zgłoszkować. || — *litem*. *Cic.* Sporządzić proces. — *improbis cogitationes*. *Sen.* Knuć zdrady. *Sic dii fato ordinauerunt*. *Curt.* Tak zrządził wyrokiem bogowie. || *Cic.* Rządzić. — *provinciam*. *Flor.* Urządzić prowincję. — *res suas*. *Senec.* Ułożyć swoje interesa. — *testamentum*. *Id.* Sporządzić testament. || *Suet.* Stanowić urzędników i t. d., rozdać urzędy, dostojęństwa.

ORDIOR, *ordiris*, *orsus*, *sum*, *iri*, *dep.* (od *orior*), (*ὀρδω*) *Plin.* Zaczynać snuć, tkąć co. || Zaczynać co z początku. *Ab eo nobis causa ordiunda est potissimum*. *Cic.* Od tego najbardziej sprawę zacząć należy. *Toro pater Aeneas sic orsus ab alto*. *Virg.* Tak z wyższego miejsca ojciec Eneas zaczął mówić zaczął. || *Ordior*, zamiast *ordiar*. *Acci.* || *Orditus*, zamiast *orsus*. *Sidon.*

ORDITUS, *a*, *um.* Ob. **ORDIOR**.

ORDO, *ōis*, *m.* (od *ōgros*, porządek roślin i winnych macie) Porządek, rozkład, ułożenie każdej rzeczy na swoim miejscu. *Adhibere modum quandam et ordinem rebus*. *Cic.* Użyć jakiego sposobu i porządku w rzeczach. — *conservare*. *Id.* Zachować porządek. — *eundem tenere*. *Id.* Trzymać się tegoż porządku. || *In ordinem adducere*. *Id.* Przeprowadzić do porządku. || *Cogere in ordinem*. *Plin.* Zmusić do porządku, mówiąc o tym, który się sprzeciwia urzędnikowi. || *Ordine*, *in*, *per ordinem*, *in ordine*, *ex ordine*. *Cic.* Porządkiem, wedle porządku. || *Ordine*. *Id.* Dobrze, mądrze, rozsądnie. || *Ex ordine*. *Virg.* Pasmem, bez przerw. || *Extra ordinem*. *Cic.* Nie zachowując porządku, poniekąd obyczaj, prawa. || *Quint.* || *Zkad inąd*. || *Extra ordinem*. *Cic.* Wybornie, nad inne. || *Ordo*. Porządek, sztywność rzeczy po sobie następujących. *Sic fata deum rex sortitur, voluitque vices*. *Virg.* Tak przeznacza król bogów, tak porządek wieczny. || *Manil.* Los, przeznaczenie, porządek przyczyn od bogów zrządzony. || Porządek drzew zasadzonych. *Ordines in quincuncem directi*. *Cic.* Drzewa w szachownicę zasadzone. || *Stan*, kondycja ludzi. *Ordo senatorius*, *equester*, *plebeius*. *Cic.* Stan senatorski, rycerski, gminny. — *sacerdotum*, *haruspicum*, *publicanorum*. *Cic.* *Suet.* Stan kapłanski, wieszczków i publiczanów. || W sztuce wojskowej, sztywność, porządek. *Conturbare ordines*. *Sall.* Zmieszać sztywność. — *observare*. *Id.* Sztywność zachować. — *restituere*. *Id.* Przywrócić sztywność. || *Rota*, hufiec, kompania. *Ducere ordines*. *Cic.* Prowadzić hufiec. || *Ordines*. *Caes.* Setnicy, którzy przywodzą rotom. || *Ordines remorum*. *Virg.* || Rzędy wiosel z obu stron nawy. || *Ordines*.

Suet. Stopnie, czyli siedzenia na teatrze wedle godności każdego. || *Ordo Grammat.* Naturalna niekunsztowna wyrazów składnia.

ORDOVICES, *um.* Narod w Brytanii. *Tac.*, teraz w Norfolk.

OREAE, *arum*, *z.* Wędzidło końskie, mnisztuk. *Titin. ap. Fest.* *Orea* zamiast *aurea*. *Orea fremi*, *quod ori inseruntur*. *Fest.* *Aureas dicebant frenos, quibus equorum aures religantur*.

OREAS, *adis*, *z.* *scil.* *Nympha* (*ὀρεάς*, górna). Górna Nymfa. *Virg. Ovid.*

OREI, *orum*, (*ὀρειοι*, górni) Mieszkańcy gór, np. *Arabes Orei*. *Plin.*

OREON, *i*, *n.* (*ὀρεων*, górny), *scil.* *polygonum*. *Plin.* Sporyż wielki, roślina, która rośnie po górach.

OREOSELINUM, *i*, *n.* (*ὀρεος*, góra; *σέλιον*, pietruszka). *Plin.* Pietruszka górna.

ORESTROPHUS (*OS*), *i*, *m.* (*ὀρεος*, góra, *τροφος*, karmienie). *Ovid.* Jeden ze psów Akteona.

ORESTAE, *arum*, *m.* mnog. (*ὀρεσταί*). *Strabo*. Narod Epiru i Molossów.

ORESTES, *ae* i *is*, też **ORESTA**, *ae*, *m.* (*ὀρεστης*) Syn Agamemnona i Rhytemnestry. *Apollo.* Król Argiwów i Sparty. || *Ztąd Orestis portus*. Port we Włoszech. *Plin.* *Orestes* albo *de insania*. *Gell.* || *Ztąd Orestes*, *a*, *um.* Orestowy, np. — *Diana Orestea*, *Ovid.* || *Orestes*. Syn Achelousa, *Apollo.*

ORESTEUS, *a*, *um.* (*ὀρεστεύς*). Należący do Orestesa, Orestesowy. *Ovid.*

ORESTION, *ii*, *n.* Rodzaj rośliny i *q. helenium*. *Plin.*

OREUS, *a*, *um.* i **OREOS**, (*ὀρεος*, górny). *Fest.* Należący do Bachusa, któremu czyniono ofiary po górach.

OREXIS, *is*, *z.* (*ὀρεξις*). Pragnienie, żądza, chęć, apetyt. *Juvenal. Lamprid.*

ORGANARIUS, *a*, *um.* (od *organum*) Tycający się instrumentu, muzykalny. || *Ztąd organarius*, rzeczownie. Który robi organy albo gra na organach. *Firm.*

ORGANICUS, *psk.* (*ὀργανικός*). Ob. **MECHANICUS**.

ORGANICUS, *a*, *um.* (*ὀργανικός*). *Vitr.* Do organu należący, instrumentalny. || *Luer.* Melodyjny, harmoniczny. || *Organicus*. *Luer.* Który robi organy.

ORGANUM, *i*, *n.* (*ὀργανον*). *Plin.* Wszelki rodzaj instrumentów. || *Vitr.* Narzędzie sztuk i kunsztów. || *Col.* Narzędzie mierników ról. — *pneumaticum*. *Plin.* Pompa wężykowa. *Organa hydraulica*. *Vitr.* Maszyny hydrauliczne, czyli wodne. — *spiritualia*. *Vitr.* Organy wietrzne, które grają za pomocą wiatrów. || *Organum oris*. *Prud.* Język. || — *arithmeticum*. *Coeli.* || Rachownicza tablica. || np. *animus quo generosior celsiorque est, hoc maioribus velut organis commovetur*. *Quintil.*

ORGASMUS, *i*, *m.* (*ὀργασμός*, gwałtownie żądam, przepelniam się). Gwałtowne krwi wzburzenie.

ORGIA, *orum*, *n.* mnog. (*ὀργια*). *Virg.*

Święta nocne Bachusa. || Przenosić. *Orgia ferre choros*. *Prop.* Obyczajem Greków śpiewać miłość.

ORGIOPHANTA, *ae*, *m.* (*ὀργιοφάντης*) i. e. antistes orgiorum, antistes, qui ritus orgiorum alios docet. Ten co naucza obrządków tajemnic Bachusa. *Inscr. ap. Grut.*

ORGIUS, *a*, *um.* Orgijski, *z*tąd *Orgia* *scil.* *sacra* (*τὰ ὄργια*). Bachusowe święta. *Virg. Catull. Sen.* || Też fantastyczny, entuzjastyczny. || Przenosić. — *naturae*, *Colum.* t. j. tajemnice, skrytości.

ORIA, *ae*, *z.* *Gell.* Czółn, łódź rybacka. Ob. **HORIA**.

ORIBATA, *ae*, *m.* (*ὀρίβα*, góra, *βαίω*, idę). *J. Firm.* Wstępujący na górę.

ORICHALCUM, *i*, *n.* *Cic.* Pozłota, drot srebrny albo złoty splaszczony, mosiądz. Ob. **AURICHALCUM**.

ORICILLA, *ae*, *z.* *Cic.* zdrob. od *auris*. — *imula*. *Cat.* Ucha część dolna.

ORICULA, zamiast *auricula*. Ob. *Auricula*.

ORICULARIUS, *a*, *um.*, (od *oricula*) zamiast *auricularius*. Tycający się ucha, należący do ucha, uszny, np. *clyster*. *Cels.* i. e. *quo in aures aliquid injicitur*. — *servus*, *Petron.* t. j. zausznik, obmowca. *Habui oricularios servos*. *Id.*

ORICUM, **ORICUS**. Miasto w Epirze. *Ptolem.*

ORIENS, *tis*, *r.* wspóln. (imśl. od *orior*). Wschodzący, poczynający się. — *sol*. *Cic.* Wschodzące słońce — *luna*. *Ovid.* Wschodzący księżyc. — *dies*. *Tib.* Dzień poczynający się. *Orientes dentes*. *Plin.* Wyrzynające się zęby. || *Cic.* Wschód, wschodnia strona. || *Ovid.* Słońce.

ORIENTALIS, *e*, *ptnk.* (od *oriens*). Wschodni, wschodowy, od wschodu, np. — *ventus*. *Gell.*

ORIFICIUM, *ii*, *n.* (od *os*, usta). Ujście, otwór, np. — *ventris*. *Macro.* — *lagnae*. *Apul.* — *cistulae*. *Id.*

ORIGA, *ae*, *m.* zamiast *auriga*. *Farr.*

ORIGANITES, *ae*, **ORIGANITUS**, *a*, *um.* Ob. **ORIGANUM**.

ORIGANUM, albo **ORIGANON**, *i*, *n.* i **ORIGANUS**, i (*ὀργανον*). Lechotka, roślina, macierzka pospolita. *Plin.* || *Ztąd Origanitus*, *a*, *um.*, albo *Origanites*, *ae*, *np.* — *virum*. *Cato.*

ORIGINALIS, *e*, *ptnk.* (od *origo*). Początkowy, pierwiastkowy, pierwotny, np. *Ceres alma frugum paven originalis*. *Apul.* *Originale species*. *Macro.* *Fides originalium auctorum*. *Tertull.*

ORIGINALITER, *psk.* (od *originalis*). Początkowie, pierwiastkowie, *Augustin.*

ORIGINARIUS, *a*, *um.* (od *origo*). Początkowy, pierwiastkowy, pierwotny. *Cod. Justin.* *Originarius scil.* *colonus*. *Ibid.*

ORIGINATIO, *ōis*, *z.* Tak się zowie etymologia, początek, źródłosłów, wywód słowa. *Quintil.*

ORIGINITUS, *psk.* (od *origo*). Początko-

wie, pierwiastkowicie np. *qui sunt originatus Seythae. Ammian.*

ORIGO, *inis*, *z.* (od *orior*). Początek, pochodzenie, źródło, rod początkowy, zaród. np.—*boni. Cie.*—*rei. Id.*—*virtutum. Cie. Rerum. genitalis origo. Lucr. Prima ab origine. Virg. Originem trahere, np. ab urbe albo ab aliquo. Liv. t. j. pochodzić.—ducere. Hor.*—*deducere. Plin. t. j. pochodzić, brać początek. || Origines. Nep.* Pisma historyczne starego Rzymu. *Cic.* Pokolenie, ród, plemię, rodzaj, szep, rodzina. *Ovid. || Ab origine ultima (i. e. antiquissima) stirpis Romanae generatus. Nep. t. j. z bardzo starożytnej rodziny pochodzący, zamiast ab ultima stirpe romana. || Urodzenie, pochodzenie, np. nobilis et clarus origine. Ovid., zjadł originem ducere, trahere. t. j. pochodzić. || Pochod, początek, pochodzenie, zjadł też powszechny ojciec, powszechna matka, np. tak zwany Eneas Romanus stirpis origo. t. j. powszechny ojciec. Mundi melioris origo. Ovid. t. j. stworzyciel, twórca, autor, sprawca, pierwszy początek. || Imię kobiety. Hor.*

ORIOLA, *ae*, *z.* zamiast *horiola. Gell.*

ORION, *onis* i *ōnis*, *m.* (Ἰών). Syn Jowisza, Neptuna i Merkuryusza. || *Hygin.* Konstellacja.

ORIOR, *iris*, *ortus sum*, *iri*, *dep.* (od *ῥῶ*, wzbudzać i *ῥῶσαι*, pobudzony jestem albo od ur hebrajsk. t. j. świecić, jaśnieć, zajaśnieć, właściwie mówi się o słońcu i gwiazdach, wschodzić, stać się widzialnym, jawnym, np. *stella oritur. Ovid. Oritur Phaebus. Id. t. j. wschodzi słońce. Sol ortus. Liv. t. j. ranek, poranek. Orta luce. Caes. t. j. w poranku. || Zjadł oriens sol. Cie. t. j. wschod, kraj wschodni, orient. || W ogólności stać się widzialnym, jawnym, powstać, pochodzić, wynikać, wschodzić, dobywać się, np. *ipsa se oritur. Cie. Clamor oritur. Caes. Dolores frigore orti. Plin. || Stać się urodzonym, pochodzić z pokolenia czyjego, np. in quo solo ortus est. Cie. Nullis majoribus ortos. Hor. || Rosć, wzrastać, t. j. wyrosnąć, wyrastać, wyskakiwać na wierzch. Cie. Ovid. || Począć, poczynąć się, brać początek, np. ab his sermo oritur. Cie. Nox oritur. Ovid. || Wstać, wstawać, powstać. Consul oriens nocte. Liv. || Powstać, zrobić majątek, np. a se ortus. Cie. || Oriundus zamiast oriendus.**

ORIPELARGUS, *i*, (ὀριπέλαργος) t. j. właściwie górny hocian. Gatunek orla. *Plin.*

ORITES, *ae*, *m.* scil. lapis albo ORITIS, *idis* scil. gemma (ὀρίτης). Kamień drogi w kształcie kulistym, inaczej zwany sideritis. *Plin.*

ORIUNDUS, *a*, *um*, (imsl. od *orior*). Pochodzący, ród swój wiodący.—*Syracusis. Liv.* Rodem z Syrakuz.—*ex Albanis. Id.* Biorący swój początek od Albanów.—*ab Ulysse. Id.* Pochodzący od Ulissesa. || *Oriundus* zamiast *oriendus*.

ORMINALIS (herba). Tak zwana roślina inaczej *Satyrion. Apul. de herb.*

ORMINIUM, *ii*. Dzik szparag. *Plin.*

ORNAMEN, *inis*, *u*. (od *orno*, *arc*), zamiast *ornamentum. Martian. Cap.*

ORNAMENTUM, *i*, *n.* (od *orno*, *arc*). Ubranie, ustrojenie, przyozdobienie jakiej osoby albo rzeczy, ozdoba, chwala, okrasa, np.—*senectutis. Cie.* Ornamento est civitatis. *Caes.* Ornamenta. Szczegółnie to w co się przyodziewa, suknia, szata, odzież odzienie. Ornamenta Ajacis. *Plaut.* || Gotowość, przygotowanie, uzbrojenie, rynsztunek, broń, przyprawa wojenna, np. ornamenta. *Cic.* Sprzęt, gotowość, obfitość wojenna albo orze. || Też ornamenta boum. np. siodło, uзда, udeczka. *Cato.*—*elephantorum. Auct. bell. Afri.* Ornamenta pugnantium. *Suet. t. j. orze. || Przenosić, ornamenta dicendi. Cie. t. j. wymowa krasomówstwo, np. urząd, tryumf, sława, honor, cześć, zaszczyt, chluba, dostojność, np. quaecumque a me ornamenta in te proficiscuntur. Cie. Consularia ornamenta. Suet. t. j. tytuł, ranga, pierwsze miejsce. || Też ornamenta triumphalia. Suet. Znaki tryumfów, znaki godności, ozdoby honorowe. || Ozdoba, krasa, np. sententiarum ornamenta et conformationes. Cie.*

ORNATE, *psk.* (od *ornatus*, *a*, *um*). Ozdobnie, z ozdobą, ładnie, pięknie. np.—*dicere. Cie.*—*loqui. Id.* Ornate splendideque facere. *Cic.* Causam ornatisime et copiosissime defendere. *Cic.*

ORNATIO, *ōnis*, *z.* (od *orno*, *arc*) i *q. ornatus*. Ozdoba, przyozdobienie. np. sceny. *Vitr. t. j. dekoracja, ozdoba. || Uzbrowienie, przysposobienie, wyprawa.*

ORNATOR, *ōris*, *m.* (od *orno*, *arc*). Pięknyciel, ubieracz, który ubiera kogo albo co, np.—*deorum. Jul. Firm.* || Który ubiera, wyprawia, wyprowadza.

ORNATRIX, *icis*, *z.* (od *orno*, *arc*). Pięknycielka, ubieraczka, garderobna np. Służebnica, służąca, która fryzuje włosy swojej pani. *Ovid. Suet.*

ORNATUS, *us*, *m.* (od *orno*, *arc*). Ozdoba, przyozdobienie.—*scenae. Cie.*—*theatri. Vitr.* Przyozdobienie miejsc teatru. || Ubiór.—*virginis. Virg.* Strój panny. || Odzież, szata.—*regius. Cie.* Ubiór królewski.—*persicus. Id.* Ubiór perski.—*militaris. Id.*—*wojskowy. || Welus, zwierzechnia suknia nad zbójką. || Pompa, okazałość.—equi. Plin.* Rząd, albo szar koni. || Wdzięk, piękność, przyjemność.—*orationis, oratorius. Cie.* Piękność, wdzięk stylu. || Ornatus zamiast *ornatus. Gell.*

ORNATUS, *a*, *um*, (imsl. od *orno*, *arc*). Ozdobiony, ustrojony.—*capillus. Tibull.* Głowa pięknie ubrana.—*exercitus. Cie.* Wojsko ustrojone.—*equus. Liv.* Ubrany koń, rząd na niego włożony.—*rebus omnibus. Lucr.* Pięknie we wszystko opatrzone. *Ornatissimus fundus. Cie.* Folwark w należytym opatrzeniu potrzeby. || *Honoribus amplis*

simis a senatu ornatus. Cie. Świętymi honorami od senatu uraczony. || *Cic.* Czeigodny. || *Ornatus vir. Cie.* Cwiczony w naukach, godnością, powagą uraczony. || Odnosi się do ozdoby stylu.—*in dicendo. Id.* Który ma styl ozdobny, piękny.

ORNEUS, *a*, *um*, (od *ornus*) i *e. ex orno*. Jesionowy z jesionu dzikiego, np.—*frondem. Colum.*

ORNITHIAS, *ae*, *m.* (ventus) (ὄρνιθιας, scil. ὄρνιθας). *Plin.* Wiatr północny.

ORNITHOBOSCION, *ii*, *n.* (ὄρνιθοβοσκίων). *Farr.* Podworze do karmienia ptastwa.

ORNITHOGALE, *es*, *z.* (ὄρνιθογάλη). *Plin.* Śniedek, roślina.

ORNITHON, *ōnis*, *m.* (ὄρνιθων) i *q. aviarum*. Ptasznia, ptaszyn w którym ptastwo, drob' chowają, jako to kury, gołębie etc. *Farr.*

ORNITHOTRÖPHION, *ii*, *n.* (ὄρνιθοτροφίον). Miejsce, gdzie się hoduje ptastwo i *q. ornithon*. Ptaszyni, ptaszyni. *Farr.*

ORNO, *as*, *avi*, *atum*, *arc*, (od *ῥῶ*, piękność). Zdobić, stroić, ubierać, krasić co. *Mollibus intexens ornat cornua sertis. Virg.* Miękkim wieniec zdobiła mu rogi. || *Ovid.* Piękrzyć włosy. || Opatrzeć co w należyte potrzeby.—*classem. Cie.* Opatrzeć flotę.—*fugam. Terent.* Uspokoić się do ucieczki.—*convivium. Cie.* Przygotować ucztę.—*armis. Ovid.* Uzbrowić.—*pecunia. Plin. j.* Opatrzeć w pieniądze.—*consules. Cie.* Wyznaczyć każdemu konsulowi swój wydział. || *Ornare. Cie.* Dobrodziejstw, honorami, nagrodą uraczyć. || Uzezić.—*alicuius egressum frequentia. Cie.*—*odjazd czyj licznym orszakiem.—aliquem sententis. Id.* Dada komu chlubne świadectwa. || Wsławić, sławnym czynić.—*laudibus. Cie.* Dawać komu pochwały.—*praetorium potestatem. Id.* Dada światłość powadze pretorskiej.—*verbis munus. Terent.* Ocenie słowy podarek, ważnym go uczynić.—*candidatum suffragio. Plin.* Dada swój głos na handydata. || —*orationem. Cie.* Ozdobić mowę.

ORNUS, *i*, *z.* (quasi ὄρνιθός, górny, fraxinus sylvestris, montibus propria. *Foss.*) Jesion dziki po górach rosnący. *Virg. Hor. Colum.* || *Orni. t. j. jesion z których robiono rohatyny, pociski, dzirytę. np. vibrabilis ornus Achilli, t. j. rohatyna, pocisk. Auson.*

ORO, *as*, *avi*, *atum*, *arc*, (od *os*, *oris* albo od *ῥῶ* albo *ῥῶσαι*, proszę albo od *ῥῶ*, mówię). Mówić, np. bonum acquumque oras. *Plaut. t. j. mówisz. Talibus orabat Juno (scil. verbis) t. j. tak mówiła. Virg.*—*cum aliquo Ariem orandi literis tradere. Quintil. t. j. sztukę mówienia. Orare pro se. Liv. t. j. mówić za sobą.—causam. Cie.* || Prosić, upraszać, dopraszać się.—*aliquem. Cie.*—*ab aliquo. Plaut.*—*per omnes deos. Hor.* Zaklinać na wszystkie boga.—*gnato uxorem. Terent.* Prosić o rękę córki dla syna.—*admitti. Virg.* Prosić, byż

przyjętym.—*veniam dapibus. Ovid.* Prosić przebaczenia z powodu szczupłej ucztę. *Unum vos oro. Cie.* O jedną was łaskę proszę. || Pięknie się wtrąca w mowę. *Dic oro te, clarus. Id.* Mów, proszę cię jasnie. || *Orassis, zamiast oraveris. Plaut.*

OROBANCHE, *es*, *z.* ὀρόβανχος, gęsia wyka; ὄρῳ, dusze). *Plin.* Zaraza, roślina.

OROBIA, *ae*, (scil. laeryma thuris). Rodzaj drobnego kadzidla. *Plin.* (od ὀρόβος, soczewica t. j. dla podobieństwa do soczewicy).

OROBINUS, *a*, *um*, (ὀρόβινος od ὀρόβος, wyka, soczewica). Z soczewicy albo do soczewicy podobny, np.—*color. Plin.*

OROBITIS, *is*, *z.* (ὀρόβος, wyka soczewica, zatem do soczewicy podobny). Rodzaj kunsztownego horaxu albo kleju złotniczego. *Plin.*

ORONTEUS, *a*, *um*. *Mela.* Rzeka w Syrii. || *Orantēs, a*, *um*. *Prop.* Należący do rzeki Orontes.

ORÖPUS albo **ORÖPOS**, *i*, (Ὠρόπος). *Liv.* Miasto w Beocyi, dopiero Ropo, ku ciastnieniu Negreponckiej.

ORPHAICUS, *a*, *um*. (Ὀρφαῖκος). Tytujący się Orfeusza, należący do Orfeusza, Orfejski *Maerab.*

ORPHANOTRÖPHIUM, albo *um*, ὀρφανοτροφίον *ii*, *n.* Dom sierot, sieroci szpital. *Cod. Justin.*

ORPHANOTRÖPHUS, *i*, *m.* (ὀρφανοτρόφος). Który karmi sierot, ojciec, opiekun sierot. *Cod. Justin.*

ORPHAS. Ryba. *Ob. ORPHUS.*

ORPHEUS, *ei* i *eos*, *m.* (Ὀρφεύς). Poeta, filozof i muzyk Tracki, syn Kalliope i Apollina. *Virg. Hor. Ovid.* || W przyp. trzec. *Orphei. Virg.* w przyp. czwart. *Orpheus. Ovid.* w przyp. szóst. *Orpheus. Hor.* Wolając *Orpheus. Virg.*

ORPHEUS, *a*, *um*, (Ὀρφεύς). Tytujący się Orfeusza, należący do Orfeusza, Orfeuszowy, np.—*vox. Ovid.*—*theatrum. Id.*

ORPHICUS, *a*, *um*. (Ὀρφικός) i *q. Orpheus*. Należący do Orfeusza, Orfeuszowy, np.—*carmen. Cie.*

ORPHNAEUS, *i*, *m.* (ὀρφναῖος, ciemny). Tak zwany koń Plutona. *Claudian.*

ORPHUS, *i*, *m.* (ὀρφός). Urf, ryba, *Plin.*

ORSUS, *us*, *m.* (od *ordior*). Początek, zaczęcie, wstęp, przedsięwzięcie, przedsięwzięcie, początkowy zarod.—*pectoris. Cie.* *Homero, tenuem formavimus orsum. Virg.*

ORSUS, *a*, *um*, (od *ordior*). Zaczęty—in foro dicere. *Cic.* Zaczął mówić na sądzie. *Sic orsus. Virg.* Tak począł mówić. || *Orsorum. Liv.* Zamiary, usiłowania. || *Orsa. Virg.* Słowa.

ORTHAMPELOS, *i*, *z.* (ὀρθός, prosty; ἄμπελος, winnica). *Plin.* Rodzaj winnej macicy nienawiazanej, rosnącej prosto bez tyczy.—*i. q. vitis recta. t. j. winna latorośl bez podpory.*

ORTHUS, *a*, *um*, (ὀρθός) i *e. erectus*, podniesiony w górę, np.—*carmen, quod or*

thium dicitur, sublatissima voce cantavit (Arión) Gell. Arya, śpiew górny, który śpiewał Arión przed swem rzuceniem się w morze.

ORTHOCISSOS albo **ORTHOCISSUS**, *i*, *z*. (ὀρθόσος, prosty, μισός, bluszczy). *Colum.* Rodzaj prostego bluszczy.

ORTHOCOLUS, *a*, *um*, (ὀρθός, członek). *Veget.* Bydło robocze, które cierpi skurczenie żył w nogach.

ORTHODOXUS, *a*, *um*, (ὀρθόδοξος). Mający prawe zdanie, mniemanie, np. w religii, prawowierny np. — *ecclesia. Cod. Justin.* — *religio. Ibid.*

ORTHOPEIA, *a*, *z*. (ὀρθοπέια). *Quint.* Prawe wysłowienie.

ORTHOGONIUS, *a*, *um*. (ὀρθός, prosty, γωνία, kąt). *Vitr.* Prostokątny, mający kąt prosty.

ORTHOGRAPHIA, *a*, *z*. (ὀρθογραφία). *Quint.* Ortografia, pisownia, prawy sposób pisania co do liter, interpunkcji. *Vitr.* Podwyższenie iometryczne, wystawienie budowy na planie linijami poziomymi.

ORTHOMASTICUS albo **ORTHOMASTIUS**, *a*, *um*, (od ὀρθός, prosty i μαστός, eye). Wysoki, wyniosły, górny eye nosząca, ztyd. — *mal. Plin.* t. j. opukane owoce, nakształt cywa.

ORTHOMINIUM, *ii*, *n*. Rodzaj lnu albo lnu pospolitego. *Plin.*

ORTHOPAEDIA, *a*, *z*. (ὀρθός; παιδεία, wychowanie dzieci). *Ortopedia*, część chirurgii podająca sposoby prostowania skrzywionych członków.

ORTHOPHALLICUS, *a*, *um*, (od ὀρθός i. e. erectus, erectus i. e. phallós i. e. penis). Wszeteczny, np. *orthophallica adtulit psalteria. Farr. ap. Non.*

ORTHOPNOEA, *a*, *z*. (ὀρθόπνοια). Ciężka dychawica, choroba, duszność, dychawiczność. *Plin.* || Ciężkie oddychanie z podniesioną głową.

ORTHOPNOICUS, *a*, *um*, (ὀρθοπνοϊκός). Chorujący na dychawicę, dychawiczny; dychawiczność cierpiący.

ORTHOSTATA, *a*, *m*. (ὀρθοστάτης). Właściwie to, co jest prostem, równem, np. słup, filar, słupiec, ztyd zastrzał, skarpa, eskarpa. *Vitr.*

ORTHORAGORISCUS, (*Orthag*), *i*, *m*. (ὀρθοραγορίσκος). Wieprz morski, ryba. *Plin.*

ORTHURUS, *i*, *m*. (ὀρθυρός). *Stat.* Pies Gieryona.

ORTIVUS, *a*, *um*, (od ortus). Wschodzący, np. — *sol. Apul.* — *cardo. Manil.* t. j. część nieba wschodnia.

ORTUS, *us*, *m*. (od oriar). Wschód, np. słońca, gwiazd, np. — *solis et lunae. siderum. Cic.* || Wschód, kraj wschodni, orient. *Cic. Virg.* || Istnienie, początek, pochodzenie, np. — *tribuniciae potestatis. Cic.* *Ducimus ortum. Ovid.* t. j. początek. || Narodzenie, urodzenie, np. ludzi. *Cum Cato ortu Tusculanus esset. Cic. Nobilis hoc ortu. Sil.* || Rośnienie, wzrastanie. *Luer.*

ORTUS, *a*, *um*, (imsl. od orior). Narodzony, pochodzący. *Orta luce. Caes.* Na świtanie. *Ortus loco obscuro. Liv.* Podlego urodzenia. — *in monte. Plin.* Biorący z gór swe źródło. *Orta ex opulentia invidia. Sall.* Nienawidzić z dostatków się wyległa.

ORTYGiA, *a*, *e*, albo **ORTYGiE**, *es*, (scil. urbs albo insula) (Ὀρτυγία). *Plin.* Delos, wyspa na morzu Egejskim. || *Virg.* Wyspa naprzeciw Syrakazy. || *Plin.* Efez, miasto Jonii.

ORTYGIUS, *a*, *um*. Należący do wyspy Delos. *Ortygia dea. Ovid.* Dyana.

ORTYGOMETRA, *a*, *z*. (ὀρτυγ, wyos, przepiórka; μέτρον, miarka). *Plin.* Chrościel, myśliwi nazywają go królem przepiórek.

ORTYX, *ygis*, *z*. *Plin.* Przepiórka, ptaszek. || *Babka, ziele. Plin.*

ORUM zamiast **AURUM. Fest.**

ORYCTOGNOSIA, *a*, *z*. (ὀρυκτός, kopalny; γινώσκω poznaję). Nauka poznawania ciał kopalnych, mineralogia.

ORYX, *ygis*, *m*. (ὀρυξ). *Plin.* Rodzaj kozy Gietulskiej z jednym rogiem, rosochate nogi mającej. || *Joven.* Mydki.

ORYZA, *a*, *z*. (ὀρυζα). Ryż, ziarno mączne. *Hor. Cels. Plin.*

OS

OS, *oris*, (od ὤψ i. e. facies vultus albo od ἰσώ, mówię). Usta, gęba — *distorquere. Ter.* — *ducere. Cic.* Wykrzywiać gębę, czynić grymasy. — *populi merere. Plaut.* Zasięgnąć na okłaski ludu. *Esse in ore omni-bus. Ter.* — *omnium. Cic.* Bydź sławionym.

In ora hominum venire. Hor. Bydź powodem mówienia o sobie. *Ore rotundo loqui. Hor.* Mówić kształtnie, pięknie. — *alienigen respondere. Cic.* Cudziemu odpowiadać ustami. *Ex ore tuo Platonem adnuor. Cic.* Dziwić się Platonowi z tego, co o nim powiadasz. *Nec caudor in ore permanet. Ovid.* Lica gładkość odbiega. || Paszczka zwierząt, dziób ptaków. — *clamosum canis. Lucan.* Psia paszczka szczekająca. — *ad aures rescissum. Plin.* — rozdzarta do uszu. || Język, mowa. — *balbum. Hor.* Zająkły.

Ore uno auctores fuisse omnes ut. Ter. Wszyscy mu radzili jednogłośnie. — *duarum et viginti gentium loquebatur Mithridates. Plin.* Dwadzieścia dwiema językami mówił Mithrydates. *Nisi accessit os. Cic.* Jeśli nie ma daru wymowy. *Oris dos. Ovid.* Dar dobrego mówienia albo śpiewania. || Twarz. — *nocturnum. Plaut.* — szpetna. — *laevum. Hor.* Strona lewa twarzy. — *virginis, habitumque gerere. Virg.* Mieć postać i ubiór paniński.

|| Przytomność, oblicze. — *alieni sublinere. Plaut.* Szydzić z kogo w jego przytomności. — *alieni laedere. Ter.* Mówić źle o kim w jego obecności. — *ad maledicendum praebere. Cic.* Słuchać cierpliwie swej obmowy. *In os laudare. Cic.* Chwalić w oczy. || Niewstydy, bezczelność. — *durum. Ovid.* Niewstydy. — *hominis cognoscite. Cic.* Poznać bezczelność człowieka. || Wstydy.

molle. Sen. Czolo wstydlive. || Piękność. *Oris honos. Cic.* Piękność. || Otwór, cześć, uście. — *portus. Cic.* Uście portu. — *vulneris. Virg.* Otwór rany. — *sacculi. Juv.* Otwór worka. || *Liv.* Uście rzeki. || *Virg.* Źródło rzeki. || Brzeg, przymurze ostatnie na obwodach końcach mostu. || — *leonis. Colum.* Rodzaj rośliny. || Larwa, maska. *Virg.* || *Ora* zamiast *os* u poetów, np. *oribus. Virg.* || *Glowa, np. os Gorgonis pulcherrimum. Cic.*

OS, *ossis*, *n*. (od ὀστέον). Kość. *Gelidus Teucris per dura cucurrit ossa tremor. Virg.* Trojanom w żyłach krew się ścieła. || *Ossa legere. Sen.* Zbierać popioły po spaleniu ciał zmarłych, mianowicie krewnych. || Przenosić. *Plin.* Rdzeń. || *In ossibus. Virg.* W szpiku, we wnętrznościach. || *Ossa orationis. Cic.* Subtelność, dowody, moc wymowy. || *Farr.* Styl do pisania, przed wynalezieniem stylu żelaznego. || *Ossuum* zamiast *ossium. Prud.* || *Ossua*, zamiast *ossa. Inscr.*

OSCA, *a*, *z*. Miasto w Hiszpanii Tarraconskiej. *Flor. Felleg.* || Ztyd *Oscensis*, *e*, ptak. Należący do tego miasta. — *ager. Farr.* — *argentum. Liv.* || *Oscenses. Caes.* Mieszkańcy miasta Oskia.

OSCE, *psk.* (od *Oscus*, *a*, *um*). Językiem Oskim (*Oseorum*), np. — *dicere. Farr.* — *loqui. Gell.* — *fabulari. Titim. ap. Fest.*

OSCEDO, *inis*, *z*. (od *oscito*, *are*). Ziewanie, poziewanie. *Gell.*

OSCEN, *inis*, *m*. (od *cano* albo od *occino* albo od *ore canens*). *Farr.* Ptak śpiewający, od którego brano znak przyszłego godła, jako to, od kruków, wron, sowy i t. d. np. *oscen corvus. Hor.* *Phoebus oscen. Auson.* t. j. kruk.

OSCENSIS, *e*, ptak. Ob. **OSCA**.

OSCHEITIS, *dis*, *z*. (ὀσχεον, worek jądrowy). Zapalenie worka jądrowego.

OSCI, *orum*. Oskowie, naród w Rampa-nii nad rzeką *Liris. Virg. Liv.*

OSCILLATIO, *onis*, *z*. (od *oscillo*, *are*). Kolyśanie, wabanie. *Hygin.*

OSCILLO, *as*, *are. Fest.* Zamaskować, maską się zakryć. || Kolyśać się na kolysec, wahać się. || — *os. Pomp.* Obijać gębę.

OSCILLUM, *i*, *n*. (zdrobn. od *os i. q. osculum*). Gąbka. || Małe ujście, otwór. || *Colum.* Kielek u ziarna wschodzącego. || *Virg.* Kolyśka, kolyśanie. || *Oscilla festa. Fest.* Święta na cześć Bachusa, podczas których kolyśano się. || *Vitr.* Larwa, maskara. || *Serv.* Małe figurki ludzkie ofiarowane Saturnowi i Plutonowi w oczyszczeniach.

OSCINES, *um*. Ob. **OSCEN**.

OSCITABUNDUS, *a*, *um*, (od *oscito*) i. q. *oscitans*. Ziewacz, który ziewa, poziewa. *Sidon. Gell.*

OSCITANS, *tis*, *r*. współ. (od *oscito*, *are*). *Cic.* Ziewający. || Ospaly, niedbale, leniwy.

OSCITANTER, *psk.* (od *oscito*, *are*). Ziewając, poziewając, ztyd ospale, niedbale, leniwy, np. — *aliquid agere. Cic.*

OSCITATIO, *onis*, *z*. (od *oscito*, *are*). Rozdziewanie gęby, rozziewanie w ogólnie.

ści. *Plin.* || Ziewanie, poziewanie, choroba. *Plin. Gell. Cels.* || Przenosić, niedbale, opieszale pisanie, mizerne, nędzne pismo. *Quintil.*

OSCITO, *as*, *are* i **OSCITOR**, *aris*, *ari*, (od *os i cito*, *are*). Otwierać gębę, ziewać, poziewać. *Enn. ap. Serv. Gell.* || Przenosić, bydź niedbale, opieszale, leniwy. *Auct. ad Her.* || Rozwijając się, mówiąc o kwiatach. *Plin. Sen.*

OSULABUNDUS, *a*, *um*, i. q. *osculans*. Calujący. *Suet.*

OSULANUS, *a*, *um. Fest.* — *pugna. Id.* W przysłowiu znaczyło, że zwyciężony stał się zwycięzcą, takim był Waleryusz Lawinus, który gdy był zwyciężonym od Pyrrusa, potem zwyciężył Pyrrusa. Inni piszą lepiej *Asculana* od miasta *Asculum* w Apulii.

OSULATIO, *onis*, *z*. (od *osculor*). Calowanie. *Cic. Catull.*

OSULATUS, *a*, *um*, (imsl. od *osculo*, *are*). Calowany. *Cic.*

OSCULO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, zamiast *osculor*. Calować, np. *osculavi. Titim. ap. Non.*

OSCULOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, *dep.* (od *osculum*). Calować, np. — *simulacrum. Cic.* — *aliquem. Id.* || Przenosić, np. *mihi vide-ris istam scientiam jwis tanquam filiolum osculari tuam. Cic.* t. j. wysoko cenić, szanować.

OSCULUM, *i*, *n*. (zdrobn. od *os*). Mała gęba, gąbka, usta. *Hor. Ovid.* || Calowanie. *Oscula summa delibare. Virg.* t. j. calować. *Figit oscula terrae. Ovid.* t. j. calował. *Ferre oscula. Id.* *Oscula jungere. Ovid.* albo — *dare. Id.*, zamiast calować.

OSCU, *a*, *um*. Ob. **OSCI**.

OSIRIS, *is* albo *idis*, *m*. (Ὀσίρις). Bóg Egiptu, małżonek Izis, syn Jowisza i Nio-by, brat Tyfona. *Hor. Tibull. Juvenal. Gell.*

OSMAZOMA, *tis*, *n*. (ὀσμαζω, zapach, ζω-μος, bulon). Osmazom; pierwiastek ekstrak-towy mięsny.

OSMEN zamiast **Omen** i **OSNAMENTUM** zamiast **Ornamentum**, mawiali starożytni. *Farr.*

OSOR, *oris*, *m*. (od *odi*, nienawidzę). Nienawidzący, zawistnik, nienawistnik, np. — *uxoris. Plaut.* — *hominum. Apul.* — *regii nominis. Pacat.*

OSPHRESIOLOGIA, *a*, *z*. (ὀσφρησις, powonienie; λόγος, mowa). Nauka o zapachach i powonieniu.

OSPICOR, *aris*, *ari*, mawiali starożytni zamiast *auspicio*, np. *ospicatur. Claudian.*

OSPRATURA. Ob. **HOSPITATURA**.

OSPRIOS, (od ὀσπριον, jarzyna). Tyczący się lupinowych jarzyn, tak zwany tytuł pię-ciu ksiąg Apicjusza. *scil. liber.*

OSQUIDATES, *um*. Naród w Gallii Akwi-tańskiej, np. *Osquidates montani. Plin.*

OSSA, *um*, (od *os*, *ossis*). Kości. || *Suet.* Pestki. || — *orationis. Cic.* Dowody, to co jest dowodzącego w mowie.

OSSA, *ae*, *z*. (*ὄσση*). *Plin.* Góra w Tesalii nad rzeką Peneos. || *Ossaenus*, *a*, *um*. Należący do góry Ossy. *Ossaeni bimembres*. *Stat.* Centaury. || W przyp. czwart. *Ossan*. *Ovid. Stat.*

OSSAEUS, *a*, *um*. Tyczący się góry Ossy, należący do góry Ossy. *Ovid. Lucan.*

OSSARIUS albo **OSSUARIUS**, *a*, *um*, (od *os* albo *ossum*). Tyczący się kości, zatrudniający się kością, należący do kości, np. *ossarium* albo *ossuarium*. *Inser. ap. Grut.* *scil. vas. Ossarium. Ulpi. in Pandect.* Schowanie kości zmarłych. *Ollae ossuariae. Inser. ap. Grut.*

OSSE, *is*, *n*. Kość, goleń, piszczel. *Ob. OS, ossis.*

OSSEUS, *a*, *um*, (od *os*). *Colum.* Kościanny, z kości zrobiony. || *Plin.* Kościasty, mnogi w kości, twardy jak kość, podobny do kości. *Ossa forma. Ovid.* Kościotrup. — *manus. Juv.* Uchłta ręka.

OSSICULARIS, *e*, *ptuk*. (od *ossiculum*) *i. e. ad ossicula pertineans.* Należący do kości, np. — *medicamentum. Veget. de re vet.*

OSSICULATIM, *psk*. (od *ossiculum*). Kościakami, po kościakach, drobniemi cząstkami, np. — *legere aliquem. Caecl. ap. Non.*

OSSICULUM, *i*, *n*. (zdrobn. od *os*). Kościak, mała goleń, piszczel. *Plin.*

OSSIFRAGUS, *a*, *um*, (od *os* i *frango* zamiast *frangens os* albo *ossa*) *Sen.* Łomkość, sposobny do łamania kości. || *Ossifraga*, *i* *ossifragus. Lucr.* Łomignat, gatunek orla.

OSSILAGO i **OSSULAGO**, *inis*, *z*. Twardy jak kość, kościanny. || *Veget.* Bogini wzmacniająca niemowlęce kości. *Arnob.*

OSSIPAGINA albo **OSSIPANGA**, **OSSIPAGA**, *ae*, *z*. Bogini wzmacniająca dzieci kości. *Arnob.*

OSSUARIUS, *a*, *um*. *Ob. OSSARIUS.*

OSSULAGO. *Ob. OSSILAGO.*

OSSUM, *i*, *i. q. os*. Kość. *Ob. OS, ossis.*

OSSUOSUS, *a*, *um*, (od *os*). Pelen kości, kościasty, np. — *locus. Veget. de re vet.*

OSTEALGIA, *ae*, *z*. (*ὀστέον*, kość; *ἄλγος*, ból). Ból kości.

OSTENDO, *is*, *di*, *sum*, *dere*, (*os* i *tendo*). Pokazać co komu, albo pokazać co po sobie, dadz co znać. — *in aliquem potentium suam. Terent.* Pokazać władzę nad kim. — *alicui suos amores. Terent.* Pokazać komu przychylność, afekt kochania. — *se optime. Cic.* Postępować, sprawować się dobrze. — *quid sit sui consilii. Caes.* Odkryć swój zamiar. *Te ostendes qui vir sis. Terent.* Pokażesz się jakim jesteś. — *seclera. Sall.* Wyrzucać komu na oczy zbrodnie. || *Obiecywać. In eo quod ostenderit non stat. Cic.* Nie dotrzymał swego targu. *Ostendere aliquid digitis. Ovid.* Skazać co palcem. *Aliud alii natura iter ostendit. Sall.* Nie jednaka wszystkim drogę przyrodzenie skazało. || *Chelpić się. Dum vult vocem ostendere, emisit ore*

caseum. Phaedr. Gdy się chciał popisać z głosu, upuścił ser. || *Ostendo* zamiast *obstendo*

OSTENSIO, *ōnis*, *z*. (od *ostendo*). Pokazanie, wskazanie, ukazanie, np. *nova ostensione. Apul. Ipsius rei ostensio. Tertull.* || Okaz, przegląd. *Inser. ap. Salmas.*

OSTENSIONALIS, *e*, *ptuk*. (od *ostensio*). Do parady służący, np. — *militēs. Lamprid.*

OSTENSOR, *ōris*, *m*. (od *ostendo*). Pokazca, okaza, np. *ut novae frugis auctor quia inventor et ostensor. Tertull.*

OSTENSUS, *a*, *um*, (imsl. od *ostendo*). Pokazany, okazany. *Cic.*

OSTENTAMEN, *inis*, *n*. (od *ostento*, *are*). To, czem się kto okazuje, parada, pompa, okazałość, wspaniałość. *Prudent.*

OSTENTARIUS, *a*, *um*, (od *ostentum*). Tyczący się wieszczka, proroka, przepowiadacza znaków, prognostyków, należący do wieszczka, do znaków prognostyków. *Martian. Cap.* || *Ostentarium*, rzeczow., albo *ostentarius*, rzeczow. *scil. liber.* Księga wieszczków. *Macrob.*

OSTENTATICIUS albo **OSTENTATITIUS**, *a*, *um*, (od *ostento*, *are*). Okazywały, odznaczający się, np. — *virginitas. Tertull.*

OSTENTATIO, *ōnis*, *z*. (od *ostento*, *are*). Pokazanie się, okazanie się, np. — *doloris. Sen.* — *togarum. Plin.* || Ztąd zamiast obietnica, przyrzeczenie, słowo, np. *meae ostentationes. Cic.* || Marność, próżność, próżna wystawa, duma, chępliwość, wystawność, np. *vitanda ostentationis suspicio. Cic.* t. j. strzedz się dumi, chępliwości. || Pozor, kształt, podobieństwo. *Consul veritate non ostentatione popularis. Cic.* — *doloris. Sen.*

OSTENTATITIUS, *a*, *um*. *Ob. OSTENTATICIUS.*

OSTENTATOR, *ōris*, *m*. (od *ostento*, *are*). Rtóry co okazuje, chępliciel, chępliwy, np. — *factorum. Liv.* — *omnium, quae diceret atque ageret. Tac.* — *pecuniosus. Auct. ad Her.*

OSTENTATORIUS, *a*, *um*, np. — *novitas. Martian. Cap. Ob. Ostentarius.*

OSTENTATRIX, *icis*, *z*. (od *ostento*, *are*). Rtóra co pokazuje, okazuje, szczególnie z próżnością, z chępliwością, np. — *sui. Apul.* t. j. która się chępli. *Pompa ostentatrix vani splendoris. Prudent.*

OSTENTATUS, *a*, *um*, (imsl. od *ostento*, *are*). Pokazany, często okazany. *Ter.* || *Obiecywany. Cic.*

OSTENTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (często- liwie od *ostendo*). Pokazywać co często. || *Plin.* Dadz znać. || *Plaut.* Radzić, zalecać. || *Id.* Obiecywać. || *Cic.* Dawać, ofiarować. || *Auct. ad Heren.* Chęplić się. || *Cic.* Grozić. — *periculum capitis. Id.* — komu niebezpieczeństwem życia. || *Cic.* Zmyślać co fałszywie, zdradliwie. *Praemia modo, modo formidinem ostentare. Sall.* Częścią nagrodą, częścią postrachem ludzi.

OSTENTUM, *i*, *n*. (od *ostendo*). *Cic.* Dziw, cud, widok na niebie dziwny, straszny. || *Godlo. Cic.*

OSTENTUS, *us*, *m*. (od *ostendo*). Pokazanie. *Ostentui esse. Sall.* Służyć za pozor, za chępliwość. || *Znak, pozor. Illa deditio- nis signa ostentui credere. Sall.* Owe znaki poddania się mające za jedyny pozor.

OSTENTUS, *a*, *um*, (imsl. od *ostendo*). *Farr.* Pokazany. || *Cato.* Wystawiony. — *soli. Cat.* — na słonce.

OSTEOSARCOMA, *tis*, *n*. (*ὀστέον*; *σαρ- κομα*, mięsna narośl). Mięsna narośl kości.

OSTEOSTEATOMA, *tis*, *n*. (*ὀστέον*; *στεά- τωμα*, tłuszczowa). Narośl kostna tłuszczowa.

OSTES, *ae*, *m*. (*ὄστης* od *ὄσθω*, potrącam). Pewny gatunek trzęsienia ziemi, np. *Ostae sunt motus, quibus solum quatitur. Apul.*

OSTIA, *ae*, *z*. Miasto w Lacium nad Tiberem. *Liv. Plin. Mela.* || *Od ostium*, t. j. wypływ, wypływanie, ujście, ztąd też *Ostia* w liczb. mnog. *scil. Tiberis*) np. *ad Ostia currunt. Juvenal.* || *Ostiensis*, *e*. Z Ostii, należący do Ostii, np. — *ager. Liv.* — *populus. Id.* — *portus. Plin.*

OSTIARIUS, *a*, *um*, (od *ostium*). *Plin.* Odźwierny, wrotny, bramowy. || *Ostiarium*, *scil. vectigal, tributum. Caes.* Odźwiernie, przypuszcne, podarek odźwiernemu albo podatek ode drzwi. || *Cod. Justin.* Pierwszy stopień kościelny.

OSTIATIM, *psk*. (od *ostium*). Od drzwi do drzwi, od domu do domu, np. *qui palam ostiatim totum oppidum compilarit. Cic.* || Po jednym, pojedynczo, samopas. *Fopise. Quicunque ostiatim cupit noscere. Id.*

OSTIENSIS. *Ob. OSTIA.*

OSTIGO, *i. q. mentigo. Colum.* *Ob. MEN- TIGO.*

OSTIOLUM, *i*, *n*. (zdrobn. od *ostium*). Drzwi, mówiąc zmniejszającym sposobem, małe drzwi, drzwiczki, fotełka w branie, np. *et aditus singulos firmis ostiolis munitos. Colum. Plin.*

OSTIUM, *ii*, *n*. (podobno od *os*, ujście, otwór, *quia ostium est os domus. Foss.*) Drzwi, np. — *carceris. Cic.* — *sepulchri. Ulpi. in Pandect.* *Exactio ostiorum. Cic.* Podatek ode drzwi, inaczey zwany *ostiarium. Ostio passum obdere. Ter.* Drzwi zaryglować, rygłem założyć, zaprzeć. *Ostium observare. Plaut.* Strzedz drzwi. *Ostium pultare. Ter.* Pukać do drzwi. || Przenosić, wchodzić, wejście, wstęp, np. *ne ostia operiant muribus. Farr.* t. j. nie dawać przystępu, wstępu; szczególnie — *faucium albo arteriae asperae. Cic.* t. j. — krtani, gardzieli. — *portus. Cic.* *Portum pleno subit ostia velo. Virg.* — *scil. portus, — fluminis. Cic.* t. j. ujście portu, rzeki. — *Rhodani. Caes.* — *Nili. Virg.*

OSTOCOPOS, *i*, *m*. (*ὀστοκόπος*, od *ὀστέον* i *κόπιω*, biję, tłukę, właściwie *ossa fundens*) Ból głowy na kości. *Sereun. Sammach.*

OSTRACIAS, *ae*, *m*. *scil. lapis. (ὀστράκ- zas)*, i **OSTRACITIS**, *idis*, *scil. gemma. (ὀστράκτις).* *Plin.* Rodzaj kamienia drogiego nakształt skorupy, którego używano jak

Tom II.

pumexu do polerowania. || *Ostracitis (scil. Cadmia).* Rodzaj Galmanu. *Plin.*

OSTRACISMUS, *i*, *m*. (*ὀστράκισμός*). *C. Nep.* Sąd w Atenach, przez który lud skazywał na wygnanie dziesięcioletnie tych obywateli, których się zbytnej potęgi obawiał, albo których o zamysły jednoladztwa posadzał, tak był nazwany od słowa greckiego *ὀστράκον*, które właściwie znaczy skorupkę spławową, ale w tej okoliczności powin- no się brać za tabliczkę, na której pisali imie takiego obywatela. *Ostracismus* czyli sąd skorupowy.

OSTRACITES, *ae*, *m*. (*ὀστράκτις scil. λίθος*). Rodzaj kamienia, którego używano zamiast pumexu do polerowania skóry na ciele. *Plin.*

OSTRACITIS. *Ob. OSTRACIAS.*

OSTRACIUM, *ii*, *n*. (*ὀστράκτιον*, skorupka, koncha) *i. q. onyx*, muszla, koncha skorupka, np. *invenio apud quosdam ostracium vocari quod aliqui onychen vocant. Plin.*

OSTREA, *ae*, *z*. i **OSTREUM**, *i*, *n*. (*ὀστρεον*). Ostryga, rodzaj morskiej muszli, konchy, np. *Ostrea. Gell.* *Ostrei* przypad. drug. *Pallad.* *Ostrearium. Plin.* *Ostrea* w liczb. mnog. *Hor. Ovid.*

OSTREARIUS, *a*, *um*, (od *ostrea* albo *ostreum*). Tyczący się ostryg, należący do ostryg, trudniący się ostrygami, ostrygowy, np. — *panis. Plin.* || *Ostrearium scil. stabulum. Macrob.* Miejsce, gdzie się łowi ostrygi.

OSTREATUS, *a*, *um*, (właściwie miesłow od *ostreo*, *are*). *Plaut.* Twardy, chropowaty jak skorupa ostrygowa. *Ostreatum tergum. Plaut.* Grzbiet stwardniały od bicia jak skorupa ostrygi.

OSTREOSUS, *a*, *um*, (od *ostrea* albo *ostreum*). Pelen ostryg, obfity w ostrygi. *Ora Hellespontia ceteris ostreosior, oris. Catull.* t. j. brzezi morskie obfitsze w ostrygi.

OSTREUM. *Ob. OSTEA.*

OSTRIAGO, *inis*, *z*. Rodzaj rośliny. *Apul. de herb.*

OSTRICOLOR, *ōris*, *r. wspóln.* (od *ostrum* i *color* zamiast *ostrino colore*). Szkarłatny kolor. *Sidon.*

OSTRIFER, *a*, *um*, (od *ostrum* i *fero* zamiast *ferens ostrum* albo *ostrea*). Ostrygi albo morskie ślimaki przynoszący, bogaty w ostrygi, w ślimaki, np. — *Abydus. Virg.* — *Geraestus. Val. Flacc.* — *Chalcedon. Lucan.*

OSTRINUS, *a*, *um*, (od *ostrum*). Purpurowy. — *supparum. Farr. ap. Non.* — *torus. Proper.* — *tunica. Id.* — *colores. Id.*

OSTROGOTHI, *ōrum*. Ostrogotowie. *Claudian. Sidon.* || *Tęz Austrogothi. Trebell. Poll. Noricus Ostrogotum. Sidon.*

OSTRUM, *i*, *n*. (*ὀστρεον*). Krew morskich ślimaków, purpura. *Virg.* *Festes ostro per- fusae. Virg.* *Purpura fulget ostris. Proper.* || *Purpura* t. j. farbowany purpurą, np. purpurowy dywtyk, purpurowa chustka, np. *stratoque super discumbitur ostro. Virg.* ||

Purpura t. j. purpurowy kolor, albo podobny do purpury, np. *purpureoque rubens surgat jubar aureus ostro*, zamiast *luce splendore*. Sever. in Aetna.

OSTRYA, ae i. OSTRYS, yos, ż. (ὄστρα). Theophr.) Rodzaj drzewa. Plin.

OSURUS, a, um, i. Osus, a, um. Ob. ODIO.

OSYRIS, is, ż. (ὄσυρις Dioscor.) Plin. Lenek z czarnymi gałązkami, belweder, roślina.

OSYRITES, ae. Roślina, roślina cynocephalia zwana. Plin.

OT

OTACUSTA, ae, m. i. OTACUSTES, ae, m. (ὀτακωστὴς). Apul. Szpieg, podsłuchacz, podchwytacz mowy czyjej.

OTHONNA, ae, ż. (ὀθοννα Dioscor.) Rodzaj rośliny. Plin.

OTHYRS, yos, m. (ὀθῦρς). Góra w Tesalii. Virg. Plin. || Góra w Tracii. || Złąd Othrysus, a, um. Należący do tej góry, Ostrijski. Martial., też zamiast Tracki.

OTIA, ae, ż. Pław morski skorupiasty. Plin., żłta w liczb. mnog., i. e. auriculae.

OTIABUNDUS, a, um, i. q. otians. Mający czas wolny, spokojny, próżnujący. Sidon.

OTIOLUM, i, n. (zdrobn. od otium). Wezas krótki, poczasik, mówiąc zmniejszającym sposobem. Coel. in Cie.

OTIOR, aris, atus sum, ari, (od otium). Mieć czas wolny, wezasować, bydz próżnującym. Cie. Hor.

OTIOSE, psk. (od otiosus, a, um). Próżnujący, wolny czas mając, np. — vivere. Cie. — inambulare. Liv. || Pomalu, powoli, np. otiose considerare. Cie. Imo otiose volo. Plaut. || Spokojnie, bez bojaźni, bez obawy, np. — in aurem utranque dormire. Ter. t. j. spać na obie uszy.

OTIOSITAS, atis, ż. (od otiosus). Spokojny czas, czas wolny, spokojne życie, wezas, spoczynek, odpoczynek, np. otiositates edere. Sidon. t. j. wydawać pisma w czasie wolnym.

OTIOSUS, a, um, (od otium). Próżnujący. — dies. Cie. Dzień wolny od zatrudnienia. — studiorum. Plin. Wolny od nauk. || Spokojny, bez kłopotu, bezpieczny. — ab animo. Terent. Spokojny na umyśle. — e metu. Cie. Niechętny się. — quin tues. Terent. Bądź spokojny. Otiosum aliquid reddere. Cie. Uspokoić kogo. || Niepożyteczny, zbyteczny. — sermo. Quint. Mowa próżna. || Otiosa pecunia. Plin. j. Pieniądze nieprzynoszące zysku. || Otiosus. Pallad. Leniwy bieg rzek, żródła. || Satis est otiosum esse, quam nihil agere, przysł. Plin. Lepiej nie czynić, aniżeli się bredniami bawić.

OTIS, idis, ż. (ὀτις). Plin. Drop, ptak wielkości indyka; nie lata wiele, ale bieży przedko i długo.

OTIUM, ii, n. (z hebrajsk. eth t. j. czas potemu, czas zrzeczny albo od otius, a, um,

scil. tempus etc.) Próżnowanie. Otio se involvere. Plin. Zagrzebać się w próżnowaniu. — tabescere. Tac. Zlenić. || Czas wolny od wszelkich urzędowych i publicznych zatrudnień. — scribendi non est. Cie. Nie mam czasu do pisania. — rei si sit. Plaut. Jeśli będę miał czas wolny. — consumere. Cie. Przepędzić czas wolny. Otia terere. Virg. Tracić czas wolny. — recte ponere. Hor. Korzystać z wolnego czasu. || Cie. Stan spokojny, pokój. || To, co się czyni w czasie wolnym. Otia nostra. Ovid. Wiersze. || Id. Miejsce, gdzie się czas wolny przepędza, np. wioska, ustron. Per otium. Liv. W pokoju albo w wolnym czasie. || Otio. Phaed. Leniwie, powoli.

OTOPETA, ae, m. (ὀτοπετής) i. e. auritus, który ma wielkie uszy, zatem zajac. Petron., si lectio certa.

OTORRHOEA, ae, ż. (ὀττ, ὀττός, ucho; ῥέειν, plynąć). Płynienie z ucha.

OTUS, i, m. (od ὀτός, ucho). Sowa uszata, sowa puhać. Plin. || Olbrzym. Ob. Otos.

OV

OVĀLIS, e, ptak. (od ovo, are) i. e. ad ovationem pertinens. Należący do malego tryumfu, np. — corona. Gell. Wieniec mirtowy, noszony przez tego, któremu pozwolony był mały tryumf.

OVANTER, psk. (od ovo, are). Ciesząc się, radując się, wykrzykując, tryumfując, np. — adcurrere. Tertull.

OVĀTIO, ōnis, ż. (od ovo, are). Owacya, t. j. mały tryumf, którego pozwał senat rzymski, wodzom małe zwycięstwa odnoszącym nad nieprzyjacielem, nazwano ten tryumf ovatio, z przyczyny, iż kończył się ofiarą owcy w świątyni Jowisza na Kapitolium. Gell. Plin. || Od ovum. Lęczenie ptastwa czyli noszenie jaj. Plin.

OVĀTUS, us, m. (od ovo, are). Cieszenie się, radowanie się, wykrzykanie z radości. Fal. Flacc.

OVĀTUS, a, um. (od ovum). Jajowy, nakształt jaja, owalny. Plin. — figura. Id. || Pstry, nakrapiany, np. — lapis. Plin. Właściwie imsl. od ovo, are. Tryumfować, cieszyć się, radować się.

OVECULA. Ob. OVICULA.

OUFENS zamiast Ufens. Fest.

OUFENTINUS, a, um, i. q. Ufentinus. Fest. Trybus rzymska w Lacjum tak nazwana od Ufentu rzeki w Prywernach.

OVIARICUS, a, um, (od ovis) i. q. oviarius. Owce, należący do owiec. Inscr. ap. Grut. || De oviario (pecore). Colum.

OVIARIUS, a, um, (od ovis). Tyczący się owiec, składający się z owiec, należący do owiec, zatrudniający się owcami. Pecus oviarium. Colum. Owce. || Złąd oviaria, rzeczow. scil. res albo — grex. Farr. t. j. owcza trzoda.

OVICULA, ae, ż. (zdrobn. od ovis). Owieczka. Augustin. Tertull.

OVILE, is, n. Ob. OVILIS.

OVILIO, ōnis, m. i. q. opilio. Owczarz. Jovel. in Pandect.

OVILIS, e, ptak. (od ovis) i. q. ovillus. Tyczący się owiec, należący do owiec, owcezy, np. owczarnia, np. — stabulatio. Apul. — grex ovilis. Owcza trzoda. Ulpi. in Pandect. || Złąd ovile scil. stabulum. Owczarnia.

Virg. Ovid. || Tak zwane pole (Campo Martio) Liv. Juvenal. Miejsce, gdzie Rzymianie w czasie Comitii wotowali. Liv.

OVILLINUS, a, um, (od ovillus) i. q. ovillus, np. — lac. Theod. Prisc.

OVILLUS, a, um, (od ovis) i. q. ovilis. Tyczący się owiec, składający się z owiec, należący do owiec, owcezy, np. owcze mleko, owcezy sę, np. pecus ovillum. Farr. Colum. Owcezy bydło, — grex. Liv. t. j. owcza trzoda. — lac. Plin.

OVINUS, a, um, (od ovis) i. q. ovillus, np. — cauda. Serenn. Samm.

OVIPĀRUS, a, um, (od ovum i pario) zamiast pariens ovum albo ova). Rtóry znosi jaja albo ikrorodny, np. pisces ovipari. Apul.

OVIS, is, ż. (ὄvis, owca). Owca. Cie. Farr. Virg. Hor. Ovid. || Złąd ovem lupo committere. Ter. przysłów. t. j. zrobić ogrodniakiem kozła, też o praeclearum custodem ovium, ut ajunt lupum! Cie. || Przenosić, o ludziach, np. quis has huc oves adegit? Plaut. t. j. dwie nierządnie. || Welna. Tibull. || Ovis w r. m. np. unum ovem. Farr. ap. Gell.

|| Ovi zamiast ove mawiali starożytni. Farr. OVO, as, avi, atum, are, (od ovis, owca). Odprawiać mały tryumf albo owacya. Cie. Plin. Gell. || Złąd przenosić, ovare. Radować się, wykrzykiwać z radości, np. ovantes Horatium accipiunt. Liv. Ovans praeda onustus. Plaut. || O rzeczach nieżywych, np. currus ovantes. Proper. || Od ovum, zrobić nakształt jaja. Ob. Onatus.

OVUM, i, n. (od ōv, jaje). Cie. Jaje. — tremulum. — molle. — sorbile. Cels. Jaje kurze. Ovi album. — albumen, candidum, albus liquor. Plin. Białko od jaja. — luteum. Cie. vitellus. Plin. Żółtko od jaja. — putamen. Plin. Skorupa od jaja. — cacumen. Plin. Nosek jaja. Ab ovo usque ad mala. Hor. Od początku uczty, aż do końca, czyli od pierwszego dania do wetów. Ova cynosura, irrita, zephyria, hyphenemia. Plin.

Jaja bez zarodku. — edere, parere. Plin. — ponere. Ovid. Nieść jaja. — fovere. Ovid. — maturare. Plin. Wylegać, siedzieć na jajach. — supponere gallinis. Plin. Sadzić kury na jajach. — excludere. Cie. Wykluć się, wylegać się z jaja. || Calpurn. Amfiteatr owalny. || Liv. Słup drewniany nakształt jaja na cyrku, który służył do liczenia biegu wozów poczwornych w zawodzie.

OX

OXALAS, tis, m. (ὀξάλλης). Szczawian; sól złożona z kwasu szczawioowego i zasady.

OXALIS, idis, ż. (ὀξάλλis). Rodzaj szczawiu, ziela kwaskowatego, szczaw kuchenny Plin.

OXALME, es, ż. (ὀξύς; ὀξμή, rosół). Rosół kwaśny albo mieszany z octem do surowych rzeczy, ryb, mięsa, laka do chowania długiego. Plin.

OXIME zamiast ocissime. Paul. ex Festo.

OXIMUM, i, n. Miasto we Włoszech, inaczey Auximum zwane. Liv.

OXOS albo OXUS, i, m. Rzeka w Azii, niedaleko Baktryany, która wpada do morza Kaspijskiego. Mela. Plin. || Jezioro. Strabo. Curt.

OXUBII, orum. Naród w Gallii Narbonńskiej. || Też Oxybii. Naród w Ligurii. Plin.

OXYCEDROS, i, ż. (ὀξύκεδρος). Plin. Gatunek cedru z twardym i ostrym liściem.

OXYCOMINUM albo OXYCOMINIUM, ii, n. Petron. Oliwki marynowane w occie.

OXYCRATUM, i, n. (ὀξύς; κράω, mieszam). Ocet wodą rozproszony.

OXYDUM, i, n. (ὀξύς, kwaśny). Niedokwas; wyraz chemiczny.

OXYGALA, ae, ż. Colum. (ὀξύς, kwaśny; γάλα, mleko). Sę robiony z mienty, cząbku włoskiego, z koryandry i cebuli. || W greckim języku jest rodzaju nijakiego.

OXYGARUM, i, n. (ὀξύς, kwaśny, γάρω, rosół od ryb solonych). Mart. Sos zrobiony z rybek solonych i octu, który dawano najpierwej do stołu.

OXYGENIUM, i, n. (ὀξύς; γεννάω, daję początek). Kwasorod; pierwiastek u kwaszający; wyraz chemiczny.

OXYLAPATHUM albo OXYLAPATHON, i, n. (ὀξύλαπαθον). Plin. Szczaw kobyli, ziele.

OXYMELI, itis, n., albo OXYMEL, elis, n. (ὀξύμελι). Oxymel, ocet z miodem zmieszany. Oxymeli w przyp. czwart. Plin. w przyp. szóst. oxymelite. Plin.

OXYMORUS, a, um, (ὀξύμωρος). Właściwie, przenikliwo albo dobieć głuپی, np. verba oxymora. Ascon. Ped. ad Cie., np. cum tacet, clamant, albo si taceant, satis dicunt.

OXYMYRSINE, es, ż. (ὀξύμυρσίνη). Plin. Iglica włoska, mirt dziki, drzewko.

OXYDONTES, um, m. mn. (od ὀξύς, ostry; ὀδόνς, ząb). Lucil. Ostre zęby mający.

OXYOPIA, ae, ż. (ὀξύς; ὤψ, oko). Wzrok ostry.

OXYPAEDEROTINUS, a, um, (od παιδός, opal). Fopisc. Jasnobrunatny kolor, albo opalowy, np. — vestis. Fopisc.

OXYPORUS, a, um, (od ὀξύς, predki; πορεύω, przemijam). Plin. Przedko przemijający. || Oxypporum, i, n. Stat. Kwaskowaty przysmak.

OXYS, yos, ż. (ὀξύς). Plin. Szczawik trójlistny, albo zajęczy, ziele. Oxys folia terna habet. Plin.

OXYSCHOENOS, i, m. (ὀξύσχοινος). Rodzaj sitnika, situ. Plin.

OXYTONON, i, (ὀξύτονον, mający ton ostry) scil. nomen. Słowo ostry ton mające. Apul. Inni oxytonon zowią dziłkim makiem.

OXYTRIPHYLLON, *i*, n. (ὀξυτρίφυλλον). *Plin.* Koniec, ziele z ostremi listkami.

OXYRIS, *dis*, m. (ὀξύς; ὄξύς, ὄξυς). Glistnica, robak kiszkowy.

OXYZOMUS, *a*, um, (ὀξύζωμος). Zrobiony z kwaśnym sosem, np.—*pullus. Apic. Oxyzoma nutriunt. Theod. Prisc.*

OZ

OZAENA, *ae*, *z*. (ὀζαίνα, od ὀζω, pachnę). *Plin.* Ryba z rodzaju polipów, której głowa jest śmierdząca. || *Id.* Nozdrzu choroby.

OZAENITIS, *idis*, *z*. (ὀζαινίτις, śmierdzący). *Plin.* Narda, roślina śmierdząca.

OZOLAE, *arum*, (ὀζολαί). Naród w Lokris. *Plin. Strabo.*

OZOMENE, *es*, *z*. Bogini, z której się rodzą Harpije. *Hygin.*

OZYMUM zamiast *Ocimum. Pers.*

PA

P, jak gdyby imię nazwane Publiusz, np. *P. Ovidius i. e. Publius Ovidius*. Też przez skrócenie *P. F.* zowie się *Publii filius*, też *pius*, *felix*: *P. C. i. e. Patres Conscripti*: *P. P. i. e. Pater patriae*: *P. R. Populus Romanus*. Dalej mawiał *Festus*: *pa pro parte et po pro populo positum est in Saliar. carmine*.

PABO i **PAVO**, *ōnis*, m. *Isidor. Gloss.* Wózek o jednym kole.

PABULARIS, *e*, ptuk. (od *pabulum*). Pastewny, pasieniu służący, np. pastewne ziele.—*viētia. Colum.—furrage. Plin.*

PABULARIUS, *a*, um, (od *pabulum*). Tyczący się paszenia albo furazów, tym się zatrudniający, należący do tego, np. *collegium pabularium. Inscr. ap. Don.*

PABULATIO, *ōnis*, *z*. (od *pabulor*). Paszenie, pasza, dawanie paszy, pasza, pastwisko, pokarm, np. *ubi idonea pabulatio non est (apibus). Farr.* || Szczególnie o armii furazowanie, pasza, np. *pabulatione intercludi. Caes. Pabulationibus prohibere hostem. Caes. t. j. przeszkadzać furazowaniu.*

PABULĀTOR, *ōris*, m. (od *pabulor*). Furazyer, picownik, na picowanie jeżdzący. *Caes. Liv.*

PABULĀTŌRIUS, *a*, um, (od *pabulor*). Służący paszy, np.—*corbis. Colum.* Kosz obroczy, pastewny.

PABULOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, dep. (od *pabulum*). *Colum.* Paść, paść się, żerować. || Przenośnie, np.—*oleas fimo. Colum.* Okładać gnojem oliwne drzewa. || Furazować, picować. || Przenośnie. *Ad mare prodimus pabulationem. Plaut.* Wychodzimy na morze do łowienia ryb. || *Pabulantia. Front.* Bydło juczne.

PABULŌSUS, *a*, um, (od *pabulum*). Pełen paszy, pożywienia, karmu, np.—*insula. Salin.*

PABULUM, *i*, n. (od *pasco*). *Cato.* Pasza, karmia, strawa bydła, jako trawa, siano,

słoma, gałęzie, zboże. *Pabula falcē metere. Ovid.* Kosić trawę dla bydła. || Żer ptaków i ryb. *Hirundo pabula legens. Virg.* Jaskółka żerująca. *Pisces exeunt ad pabula. Plin.*

Ryby wychodzą na żer. || Furaz. *Imperat comparari pabulum. C. Nep.* Każe przygotować furaz. || Wszelki pokarm, strawa. *Pabula mortaliūbus ampla. Lucr.* Obfite pokarmy dla ludzi. || Przenośnie. Podnieta.—*amoris. Lucr.*—miłości.—*animi. Cic.* To, co żywi umysł. || *Acheruntis pabulam. Plaut.* Szubienicznik, wisielec.

PACALIS, *e*, ptuk. (od *pax*). Spokojny, pokój przyjmujący, tyczący się pokoju, należący do pokoju, np.—*olea. Ovid.* t. j. oliwna gałązka.—*laurus. Id.* t. j. wawrzyn. *Thura sacerdotes pacalibus addite flammis. Ovid.* t. j. ognie oznaczające pokój.

PACĀTE, psk. (od *pacatus*, *a*, um). Spokojnie, w pokoju, np. *pacatus secedere. Petron.* *Pacatissime. Augustin.* *Pacate iter per provinciam facere. Caes.*

PACĀTIO, *ōnis*, *z*. (od *paco*, *are*). Zawarcie pokoju, traktat pokoju. *Front.*

PACĀTOR, *ōris*, m. (od *paco*, *are*). Jednacz pokoju, czyniący pokój, np.—*orbis. Sen.—Rheni. Claudian.—gentium. Sen.*

PACĀTŌRIUS, *a*, um, (od *paco*, *are*). Należący do pokoju, popierający pokój, spokojny, skłonny albo prędko do pokoju, pokój czyniący, np.—*judicium. Tertull.*

PACĀTUS, *a*, um, (imsl. od *paco*, *are*). Spokojny, bez wojny. *Pacatae civitates. Cic.* W pokoju będące miasta. || Ułagodzony.—*vultus. Ovid.* Twarz uspokojona. || Cichy, spokojny. *Pacata aequora. Ovid.* Ciche morza. *Pacatus arvum. Id.* Bardziej uprawiona rola. || *Provincia pacatissima. Cic.*

PACENSIS, *se*, ptuk. Z miasta *Pax Julia*. t. j. Beja w Portugalii, należący do tego miasta, np.—*conventus. Plin.—colonia. Id.* t. j. Miasto *Pax Julia* albo miasto *Forum Julii*. dziś *Frejus. Plin.*

PACHYDERMUS, *a*, um, (παχός, gruby, *dequa*, skóra). Gruboskóry.

PACHYNUS, *i*, n. i **PACHYNUS** albo **PACHYNOS**, *i*, *z*. (Πάχυνος), scil. promontorium. *Plin.* Przylądek Sycylijski, teraz *Capo-Passaro*. || W przyp. pierwsz. *Pachynum. Plin. Pachynos. Ovid.* W przyp. drug. *Pachyni. Virg.* Wolajac *Pachyne. Ovid.*

PACIDĒJANUS i **PACIDIĀNUS**, *i*, m. Znakomity szermierz. *Cic. Lucil. ap. Non.*

PACIFER, *a*, um, (od *pax* i *fero*, zamiast *pacem ferens*). Przynoszący pokój, np.—*sermo. Lucan.—oliva. Virg.—laurus. Plin.—virgo. Fal. Flacc.* || Ztąd taki zwany *Mercurys. Ovid.* *Apollo. Inscr. ap. Grut.* *Herkules. Ibid.* *Minerwa. Inscr. ap. Rejnes.*

PACIFICATIO, *ōnis*, *z*. (od *pacifico*, *are*). Dawanie pokoju, jednanie pokoju. *Cic. Gell.*

PACIFICĀTOR, *ōris*, m. (od *pacifico*, *are*). Pokoju dawca, jednacz pokoju. *Cic. Liv. Quintil.*

PACIFICĀTŌRIUS, *a*, um, (od *pacifico*, *are*). Który daje pokój, jedna pokój, jednaki, rozjemczy, należący do jednacza pokoju. *Cic.*

PACIFICATUS, *a*, um, (imsl. od *pacifico*, *are*).—*cum aliquo. Cic.* Pojednany z kim. *Pacificatum venire. Liv.* Przychodzić dla zjednania pokoju.

PACIFICE, psk. (od *pacificus*). *Augustin.* Spokojnie, łagodnie, łaskawie.

PACIFICO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, i **PACIFICOR**, *aris*, *atus sum*, *ari*, dep. (od *pax* i *facio* zamiast *facio pacem*). Czynić albo zawierać pokój, traktować o pokój. *Pacificari cum aliquo. Just.* Czynić pokój. || *Sen.* Uśmierzać spór i kłótnie. || *Catull.* Rość, łagodzić. || *Claud.* Oswoić, ulaskawić.

PACIFICUS, *a*, um. Pokój czyniący, zawierający pokój, spokojny, pokój przyjmujący, np.—*persona. Cic.—Janus. Martial.*—*Numa. Id.*

PACIO, *ōnis* zamiast *Pactio* mawiali starożytni. *Fest.*

PACIO, *is*, *ēre* zamiast *paciscor. Fest.* Ob. **PACISCOR**.

PACISCO, *is*, *ēre* zamiast *paciscor*, np. *paciscunt. Naev. ap. Non.* *Paciscit*, ut reddant. *Naev. Ibid.*

PACISCOR, *eris*, *pactus sum*, *sci*, dep. (od słowa *pacio*). Traktować, czynić o co, umawiać się, wchodzić w ugodę.—*iniquae. Plaut.* Czynić niegodziwie ugodę.—*filium alicui. Cic.—filiae nuptias cum aliquo. Just.* Zrekwować, zareczyć komu córkę.—*vitam ab hoste. Sall.* Zdrowie swe warować.—*praemium ab aliquo. Cic.* Umówić się o nagrodę z kim.—*praetium praedonibus pro capite. Id.* Układać się z rozbójnikami o wykupienie życia.—*inducias diurnum aliquot. Id.* Uczytnie rozzejm na dni kilka. || Przenośnie. *Vitamque volunt pro laude pacisci. Virg.* I chętnie dla sławy chcą poświęcić życie.

PACO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pax*). *Hirt.* Błagać, przejednać, uspokoić. || *Cic.* Uśmierzyć, ugłaskać. || Przenośnie. *Incultae pacantur vomere silvae. Hor.* Dziki lasy uprawa stają się bujniejsze.

PACTA. Ob. **PACISCOR**.

PACTICIUS albo **PACTITIUS**, *a*, um, (od *paciscor*). Umówiony na pewnych warunkach, akordowany. *Cessatio pugnae pacticia t. j. rozejm, zawieszenie broni. Gell.*

PACTILIS, *e*, ptuk. (od *pango*). *Plin.* Pleciony, wity.—*corona. Plin.* Wieniec z kwiatów.

PACTIO, *ōnis*, *z*. (od *paciscor*). Umowa, ugoda, zrekwinowy. *Ad pactiōnem accedere, venire. Cic.* Przystępować do ugody. *Pactiōnem nuptialem facere. Liv.* Zareczyć za kogo pannę. || *Sall.* Obietnica, przyrzeczenie. || *Flor.* Rozejm.—*verborum. Cic.* Formuła pewnych wyrazów.

PACTITIUS. Ob. **PACTICIUS**.

PACTŌLIS, *idis*, *z*. (Πακτολῆς). *Paktolski* t. j. w rzece niedaleko rzeki *Paktol-*

lus będący, należący do tej rzeki, np. *nymphae. Ovid.* t. j. nymfy w rzece *Paktolus*.

PACTOLUS, *i*, m. (Πακτολὸς). Rzeka w Lydii, która rodzi piasek złoty, ztąd zwana *Chrysorrhous. Plin. Ovid.*, też *Virg. Hor.*

PACTOR, *ōris*, m. (od *paciscor*). Pośrednik, stanowiący ugody, pokoju, np.—*societatis. Cic.*

PACTUM, *i*, n. (od *paciscor*). Umowa, ugoda, traktat, ugodliwy warunek. *Pacta conventa. Cic.* Artykuły, warunki ugody.—*exuere. Tac.* Zrywać poczynione warunki. *Pactis stare. Ovid.* Trzymać się ugody. *Ex pacto. C. Nep.* Podług umowy, traktatu, ugody. || *Ex*, albo *hac pacto. Ter.* Tym sposobem, na ten kształt. *Quo pacto. Cic.* Jakim sposobem? *Nulla pacto. Id.* Żadną miarą. || *Fall. Flacc.* Przymierze małżeńskie.

PACTUS, *a*, um, (imsl. od *paciscor*). Umówiony. *Pacta dies. Cic.* Dzień umówiony.—*fides. Ovid.* Słowo dane. *Pactam rem habeto. Plaut.* Miej to za wyrok. *Pactis legibus. Plaut.* Pod pewnymi warunkami. || Ten, co się umówił o co.—*salutem. Tac.* Który się umówił o swe ocalenie.—*dimitti. Plin.* Który traktował o uwolnienie.—*est duo millia. Mart.* Umówił się o dwa tysiące. || *Stat.* Który sobie zareczył pannę. *Pactus, od pango. Ovid.* Utkwiony, zasadzony, wbity.

PACUVIUS, *ii*, m. *Pakuwiusz*, poeta rzymski z Brundyzum. || *Pacunnianus*, *a*, um. *Cic.* Należący do *Pakuwiusza*.

PADAEUS, *i*, w licz. mnog. *Padaei*. Naród w Indii. *Tibull.*

PADANUS, *a*, um, (od *Padus*). Tyczący się rzeki *Po*, (*Padus*) należący do rzeki *Po*, (*Padus*) np.—*sylva. Solin.*

PADES *i. q. picea*, w języku Gallów, np. *arbor picea, quae padus Galliae vocetur. Plin.*, in *MSS quales Galliae vocentur Padi*, więc w licz. mnog. od *Padus*. t. j. drzewo żywiczne nad rzeką *Po* (*Padus*).

PADUA zamiast *Patavium. Catull.* Włoskie miasto.

PADUS, *i*, m. *Po*, wielka rzeka włoska zwana *Eridanus. Virg. Plin. Ovid.*

PADUSA, *ae*, *z*. Kanał, który się ciągnie od rzeki *Po* aż do *Rawenny. Virg. Plin. Pallad.*

PAEAN, *ānis*, m. (Παῖαν, ἄνος). *Apollo. Cic. Ovid. Colum.* || Hymn, pieśń na pochwałę *Apollina* i innych bożków, hymn, pieśń na pochwałę zwycięstwa. *Virg. Proper. Stat.* || Też *Paeon*. Wykrzyknienie, wykrzykanie, np. *dicite, io Paeon. Ovid.* t. j. hej! hej za! || *Paeonem* zamiast *paconem. Cic.*

PAEANTIADES, *PAEANTIUS*, *PAEAS*. Ob. **PAEANTIADES** ect.

PAEANTIS, *idis*, *z*. (*gemma*). Rodzaj kamienia albo drogiego kamienia. *Plin.*

PAEDAGŌGA, *ae*, *z*. Gubernantka, ochmistrzyni, przewodniczka. *Hieron.*

PAEDAGŌGATUS, *us*, m. Wódz, do-

wództwo, nauczanie, nauka, informacja. *Tertull.*

PAEDAGOGANDUS, *a, um*, (od *paedagogos*, *are*). *Pacuw*. Który ma być uczony, wychowany na pensji albo w kolegium.

PAEDAGOGIANUS, *a, um*, *i. e. qui est ex alio in pedagogio*. Który jest na pensji, np. — *puer*. *Ammian.* t. j. chłopiec będący na pensji albo w kolegium.

PAEDAGOGIUM albo **PAEDAGOGIUM**, *ii, n.* (*παῖδαγωγίον*). *Plin.* Pensja albo kolegium, gdzie pacholat niewolniczych przeznaczając do posług szlacheńskich, trzymano pod dozorem pedagoga. || Przez zamiar. *Sen.* Paziowie albo kolegium paziów.

PAEDAGOGO, *as, are*, (*παῖδαγωγός*). Przewodniczyć, uczyć, być guwernerem, nauczycielem. *Virg. Pacuw. ap. Fest.*

PAEDAGOGUS, *i, m.* (*παῖδαγωγός*). Przewodnik, guwerner, nauczyciel dzieci, nauczyciel prywatny, pedagog. *Cic.* || Stróż dzieci, czynny życia i obyczajów. || Jako przymiotnik. *Lex paedagoga*. *Paulin.* Prawo nauczycielskie. || *Plaut.* Wyraz wzgardy. Pedant, człowiek pełen szkolnych nalogów. || *Senec.* Niewolnik, jak kij, który się daje na wszystkie strony obracać.

PAEDARTHROCACE, *es, z.* (*παῖς, δὸς*, dziecię; *ἀρθρον*, staw; *κακός*, zepsuty). Choroba dziecięca, zalegająca na psuciu się kości w stawach.

PAEDEROS, *ōtis, m.* (*παῖδερος*). *Plin.* Rodzaj ametystu albo opalu, kamień drogi. || *Id.* Trzebula, roślina. || (*acanthus*). *Plin.* Trybula (*Caesefolium*). *Plin.*

PAEDICATOR, *ōris, m. i. q. paedico*, *onis. Calv. Licin. ap. Suet.*

PAEDICO, *ōnis, m.* (od *ποιδῖς*, kochanek, kochanka). Wszeteczny miłośnik, kochanek chłopców. *Catull. Martial.*

PAEDICO, *as, are*, (od *paedico*, *onis*). Wszetecznie miłować chłopców. *Martial.*

PAEDIDOSUS albo **PAEDICOSUS**.

PAEDIDUS, *a, um*, (od *paedor*). Brudny, zwalany, zbruhany, plugawy, paskudny, zły wonięjący, cuchnący, śmierdzący, np. *pedidissimi servi*. *Petron.* *Paedidus senex ac podagrosus*. *Lucil. ap. Non.* || Też *Paul. ex Festo*. *paedidos, sordidos atque obsoletos* od *παῖς παιδός*.

PAEDOR, *ōris, m.* (od *παῖς*, chłopiec, brudny chłopiec). Brud, plugastwo, nieczystota, niechlujstwo, brzydota. *Cic. Tac. Sen.*

PAEMANI, *orum, m. mn.* *Caes.* Naród w Gallii Belgickiej.

PAEMENTUM, *i, n.* zamiast *pavimentum*. *Inscr. ap. Grut.*

PAEMINOSUS, *a, um*. Brudny, zwalany, plugawy, nieczysty, nierówny, szorstki, np. — *arca*. *Farr.* Inne *Edd.* mają *perimosa*.

PAENE albo **PENE**, *psk.* Prawie, blisko, ledwie nie o mało, bez mała nie, niemal. *Cic. Caes. Ter. Ovid.* || W stop. trzec. *paenissime*. *Apul.* *Me paenissime perdidit*. *Plaut.* || Calkiem, calkowicie, np. *non paene sum deceptus*. *Plaut.* t. j. niezawysztakiem, niecalkiem.

PAENINSŪLA albo **PENINSŪLA**, *ae, z.* (zamiast *paene insula*, t. j. prawie wyspa). t. j. ziemia, kraj nie ze wszelkich stron otoczony wodą, półwysp. *Liv. Plin.*

PAENISSIME albo **PAENISSUME** (*Penissime, Penissime*). *Oh. Paene i Penitus* (*psk.*).

PAENŪLA albo **PENŪLA**, *ae, z.* (*πανόλης, γενόλης*). Gruba zwierchnia sukna, zwierchnia szata, albo część zwieszistej sukni, którą nosili Rzymianie, sukna podróżna, płaszcz podróżny, zimowa suknia, płaszcz, oponecz. || Przezwisko rzymskie, np. *Centenius Penula*. *Liv. Ob. Penula*.

PAENULARIUS, (*Penul.*), *a, um*, (od *paenula*) *i. e. ad paenulam pertinens*. Tyczący się penuli t. j. płaszcza, oponeczy, należący do płaszcza, do oponeczy, zatrudniający się tem, np. *penularium scil. tegumentum*. t. j. schowanie, futerał penuli. *Nov. ap. Non.* *Penularius scil. artifex* albo *negotiator*. Który sprzedaje, handluje płaszczami. *Inscr. ap. Murat.* Tytuł od penula tak zwany. *Lamprid.*

PAENULATUS, (*Penul.*), *a, um*, (od *paenula* imsl. od *paenula*, *are*) *i. e. instruere, induere aliquem paenula*. Penula t. j. płaszczem, oponeczą odziany, więc gotowy do podróży. *Cic. Sen.*

PAENULEUS albo **PENULEUS**, *a, um*, (od *paenula*). Przezwisko mający. *Lamprid.* t. j. od penula tak nazwany.

PAENULTIMUS albo **PENULTIMUS**, *a, um* zamist *paene ultimus*. Przedostatni, np. *paenultima scil. syllaba*. *Gell.* Przedostatnia zgłoska. Pisz się też *paene ultima*. *Auson.*

PAENURIA. Ob. **PENURIA**.

PAEON, *ōnis, m.* (*Παίων*). Miara wiersza czterozgłoskowa, gdzie trzy zgłoski krótkie, jedna długa. *Dioned.* np. *continua, celeritas*. Miara ta ma też miejsce w liczbie krasomówskiej. *Cic. Quintil.* || Też *Paean* zamiast *Pacon*. *Cic. Ob. Pacon*. || Bózek leczenia. *Homer.*

PAEONES, *um, m. mnog.* (*Παῖνες*) *Ovid.* Peonowie, Macedończycy, Illiryzcy.

PAEONIA, *ae, z.* (*παῖνια*), *scil. herba*. *Plin.* Piwonija, roślina. || (*Παῖνια*), *scil. terra*. *Id.* Kraj północny w Macedonii. || *Liv.* Część Macedonii.

PAEONICUS, *a, um*. Tyczący się miary wiersza czterozgłoskowego *Pacon*, np. — *metrum*. *Dioned.* *i. q. Paconius*.

PAEONIS, *idis, z.* (*Παῖνις*). *Ovid.* Rodem z Peonii.

PAEONIUS, *a, um*, (*παῖνιος*). Peoński, uzdrawiający, leczący, tyczący się sztuki lekarskiej, lekarski, np. *ope Paconia*. *Ovid.* t. j. za pomocą sztuki lekarskiej. *Paconium in morem*. *Virg.* t. j. trybem sztuki lekarskiej. *Paconius Draco*. *Claudian.* t. j. Eskulapjusz. *Paconii libelli*. *Famn.* t. j. książki lekarzów. — *herbae*. *Virg.* ziola lekarskie. || Peoński, w Peonii zostający, np. — *gens*. *Plin.*

PAESTANUS, *a, um*. Ob. **PAESTUM**.

PAESTUM, *i.* Miasto w Lukanii znakomite z róż. *Virg. Ovid. Proper.* || Ztąd *Peestanus*, *a, um*. Z *Peestum*, należący do miasta *Peestum*. — *sinus*. *Mela.* — *rosae*. *Ovid.* — *rura*. *Martial.* — *colonus*. *Id.* || *Paestani*. Mieszkańcy miasta *Peestum*. *Liv.*

PAETULUS, *a, um*, (zdrobn. od *paetus*, *a, um*) *i. q. paetus*, mówiący zmniejszającym sposobem, który żartuje albo delikatnie mówi, np. *Redeo ad deos, equos si non strabones at petulos arbitramur*. *Cic.* t. j. zezowaci.

PAETUS, *a, um*. Zezowaty, co zezem patrzy (*strabo*), np. — *homo*. *Plaut. Hor.* || Ztąd przezwisko rzymskiej familii, np. *Acilius Paetus*. *Liv.*

PAGANALIS, *e, ptik.* (od *paganus*). Tyczący się wsi, wiejski, sielski, np. *Paganalia scil. solennia*. *Farr.* Święta wiejskie na cześć Cerery i Ziemi.

PAGANICUS, *a, um*, (od *paganus* albo *pagus*). Tyczący się wsi, wiejski, sielski, np. — *feriae*. *Farr.* Święta wiejskie. || *Paganicum scil. peculium*, albo *paganicus scil. ager*. *Cod. Justin.* Wiejski dochód, wiejska rola. || *Pila pagania* albo *paganica scil. pila*. *Martial.* Pila napechana pierzem, w którą grali wieśniacy. || *Pogański*, np. — *incredulitas*. *Salvian.* t. j. — niedowierzanie.

PAGANITAS, *ātis, z.* (od *paganus*). Pogaństwo. *Cod. Theod.*

PAGANUS, *a, um*, (od *pagus*). Tyczący się wsi, należący do wsi, zostający na wsi, wiejski, sielski. *Pagana fercula*. *Propert.* Potrawy wiejskie. || *Paganus, i, m.* *Cic.* Wieśniak mieszkający na wsi. || *Pagani*. *Plin.* Wieśniacy, nie żołnierze. || *Cod. Justin.* Dochód wiejski. || *Przenosić*. *In litteris cultu pagano*. *Plin.* Są ludzie ucieczni w schronieniu i prywatnym życiu. || — *lex*. *Plin.* Prawo zakazujące niewiastom noszenia w drodze wtręcon i przedziwa. || *Paganus*. *Augustin.* *Tertull.* Poganin, który czcił fałszywe bogi.

PAGANUS, *i, m.* (od *pagus*). *Cic.* Wieśniak, człowiek wiejski. || *Juv.* Nie rycerz. || W czwartym wieku nazywano *pagani* poganie, gdyż pod cesarzami chrześcijańskimi, bożkowie nie byli czczeni tylko po wsiach. *Tertull. Augustin.*

PAGASA, *ae, i. PĀGASAE, arum, z. mn.* (*Παγασαί*). *Plin.* Miasto w Tessalii nadmorskie, później *Demetriyas* nazwane, gdzie okręt Argo był zbudowany. || *Pagasaeus, a, um*, (*Παγασαῖος*). *Ovid.* Tyczący się miasta *Pagazy* w Tessalii, i okrętu *Argo*. — *sinus*. *Plin.* Odnoga *Armuro*. — *puppis*. *Ovid.* Okręt *Argo*. — *Iason*. *Id.* Wódz Argonautów. || *Pagaseus* i *Pagasieus, a, um*. Ob. *Pagasaeus*.

PAGATIM, *psk.* (od *pagus*). Od wsi do wsi, od dystryktu do dystryktu, od gminu do gminu. *Liv.*

PAGELLA, *ae, z.* (zdrobn. od *pagina*) *i. q. pagina*, mówiący zmniejszającym sposobem. Stronica papieru, karta. *Cic.*

PAGES, *is, z.* *i. q. compages, compactio*. *Non.*

PAGINA, *ae, z.* (od *pango*, składam). Stronica papieru, listu albo książki, karta, albo część karty. *Compleve paginam volui*. *Plin.* Chciałem dopełnić karty. || Przez zamiar, pismo. *Valde priore pagina perturbatus*. *Cic.* Bardzo ustraszony pierwszemu pisanem. *Lasciva pagina, vita proba*. *Mars.* Wszeteczne pismo, pocziwe życie. || *Paginanam utranque facere*, przysł. *Plin.* Fortuna, które sprawuje szczęście albo nieszczęście ludziom. || *Plin.* Przestrzeń między tyczkami, po których się pną winnice. || *Pagina marmorea*. *Pallad.* Tafla marmuru.

PAGINATUS, *a, um*, (właściwie imsl. od *pagino*, *are*). Razem spojony, złączony, np. — *navis*. *Paulin.*

PAGINULA, *ae, z.* (zdrobn. od *pagina*) *i. q. pagella* albo *pagina*. Stronica papieru, karta, karteczka. *Cic.*

PAGMENTUM, *i, n.* *i. q. compactio, res compacta*. *Vitr.* Szponga, spojenie, którym deski u drzwi z sobą spajają stolarze.

PAGO, *pēpigi, pactum, gēv*, zamiast *pango* albo *paciscor* (*πάγω* albo *πῆγω*) *Auct.* ad *Her.* Ob. **PANGO**.

PAGUR. Rodzaj ryby. *Ovid.*, podobno *i. q. pagurus*.

PAGURUS, *i, m.* (*πάγουρος*). Rodzaj raka. *Plin. Pallad.*

PAGUS, *i, m.* (od *παγὰ*, źródło albo od *πάγος*, pagórek). Ztąd wielki dystrykt, gmina, gromada, ilość razem wzięta wsi, miasta, kantonu. *Caes. Tac. Principes regionum atque pagorum*. *Caes.* || Mała gmina, wieś, np. *in pagis fortisque*. *Liv.* *Pagos et compita circum*. *Virg.* || Przenosić, mieszkawiec wsi albo gminy. *Hor. Ovid.* || *Novem Pagi*. Miasto w Gallii Belgickiej. *Anton. itin.*

PALA, *ae, z.* (od *pango*, *quia in terra pangitur*, więc zamiast *paga*). Rydel nakształt motyli. || *Senec.* Łopata do pieczenia chleba. || *Cic.* Pierscieniowa głowica. || *Plin.* Drzewo Indyjskie. || *Coel. Aur.* Kość łopateczana.

PALĀBUNDUS, *a, um, i. q. palans*. Błagający się, bujający po świecie. *Tertull.*

PALĀCRA i **PALACRANA**, *ae, z.* Bryła złota (w języku Hiszpańskim) np. *invenitur in Hispania massae (auri)* zwane *palacras* albo *palacranas*. *Plin.*

PĀLAEMON, *ōnis, m.* (*Παλαίμων*). *Ovid.* Syn Atamanta Tebańczyk. || *Suet.* Grammatyk. || *Virg.* Imię pasterza. || *Palaeonius, a, um*. Należący do *Palemona*. || Pisz się też *Palaemo*.

PALAEPHATUS, *i, m.* (*Παλαίφατος*). Greeki pisarz. || Ztąd *Palaephatus, a, um*. Należący do tego pisarza. *Virg.*

PALAESTES, *ae, m.* (*παλαιστής*) *i. q. palaestra*. *Lamprid.* Zapasnik.

PĀLAESTINA, *ae, z.* albo **PALAESTINE**, *es, z.* *scil. terra*. *Plin.* Kraj w Syrii. Palestyna Idumejska, Galilejska, Samaryjska. || *Id.* Sytacene w Assyryjskiej prowincji.

PALAESTINENSIS, e. Z Palestyny, należący do Palestyny, Palestyński. *Spartian. in Sever.*

PALAESTINUS, a, um. Z Palestyny, należący do Palestyny, Palestyński, np. — *aqua*. *Ovid. t. j. Eufkrat. — gens. Sil. — liquores. Stat. t. j. balsam. || Palestini. Ovid. Mieszkańcy Palestyny. || Palaestinae deae. Ovid. t. j. Furie.*

PALAESTR, ae, z. (πάλη). *Virg. Zapasnictwo, ćwiczenie zapasnicze. || Plaut. Zapasków miejsce. || Cic. Zwinność, zręczność, jakiej nabyli ćwiczeniem ciała. || Cic. Odnosi się do gładkości i liczby wymowy, zład styl gładki i przyjemny. || Id. Ozdoba wymowy. || Id. Miejsce dysput i ćwiczeń naukowych, nakształt gimnazjum. || Id. Szkoła rycerska, gdzie sposobiono młodzież do ćwiczeń ciała. || Lactant. Bogini, córka Merkuryusza. || Skład, układ, przystojność, udatność, szykowność, wdzięk, kształt, ozdoba, ładność w mowie, np. sine nitore et palestra. Cic.*

PALAESTRICE, psk. (od *palestricus*, a, um) i. e. *more palaestrite*. Wedle prawideł szkoły zapasniczej. *Cic.*

PALAESTRICUS, a, um, (παλαεστρικός). *Cic. Zapasniczy, tyczący się zapasnictwa albo ćwiczeń ciała i umysłu. || Palaestricus absol. Id. Mistrz zapasnictwa albo szkoły. || Palaestrica, ae, z. Quint. Sztuka zapasnicza.*

PALAESTRICUS, i, m. *Quint. Mistrz zapasnictwa albo szkoły. || Ten co sposobił młodzież do ćwiczeń ciała i umysłu.*

PALAESTRITA, ae, m. (παλαεστρίτης). Jeden ze szkoły zapasniczej, zapasnik. *Cic. Quintil. Martial. Pers.*

PALAE TYROS albo **PALAE TYRUS**, (Παλαίτυρος). Tyr starożytny, miasto w Fenicii. *Plin.*

PALAM, psk. Publicznie, jawnie, przed światem, np. *non occulte sed palam. Cic. Palam ante oculos omnium esse. Cic. — mentiri. Plaut. Jawnie kłamać. — facere. Sen. Rozgłosić śmierć czyje. — res est. Plaut. Rzecz jest jawna. — hujus de morte factum est. C. Nep. Śmierć jego głośna. — luce. Virg. W dzień. — morte. Ovid. Wstępnym bojem. || W obliczu. — populo. Liv. Przed ludem. || Oczewiście, otwarcie, jawno, wiadomo, np. *palam est res. Plaut. Palam est. Ter.**

PALAMEDES, is, m. (Παλαμίδης). Jeden z bohaterów greckich przy oblężeniu Troi, który wynalazł był wedle Pliniusza cztery litery greckie θ, ξ, φ, χ. wedle innych Δ. || *Palamedus*, (Παλαμίδης). *Manil. i Palamediacus. Cassiod. i Palamedicus*, a, um. *Auson. Palamedesowy, należący do Palamedesa. Palamediaci calculi. Cassiodor. Ramiyki do grania wynalazku Palamedesa.*

PALAMEDEUS, **PALAMEDIAEUS**, **PALAMEDICUS**, a, um. Ob. **PALAMEDES**. **PALANGA**. Ob. **PHALANGA**.

PALANS, tis, r. wspólny. (od *palar*). Błakający się, tułający, biegający tam i ówdzie.

Milites palantes. Sall. Żołnierze rozblakani. Palantes polo stellae. Virg. Gwiazdy po niebie błędnie się toczące.

PALARA, ae, z. Rodzaj ptaka, np. *Dulce palara sonat, quam diebus nomine drostam. Auct. earm. de Philom.*

PALARIS, e, ptak. (od *palus*, i). *Ulp. Palowy, należący do palów. || Palaria, ium, scil. exercitia. Charis. Strzelnica, miejsce, gdzie się żołnierze w strzelaniu ćwiczyli.*

PALASEA albo **PALASEA**, ae, z. Sztuka od ogona wołowego. *Arnob.*

PALATINUS, a, um, (od *palatium*). Tyczący się góry Palacium, tam będący, należący do góry Palacium, Palatynski, np. — *mons. Liv. — collis. Ovid. t. j. góra. Palatium* albo *Palatynska góra. — Apollo. Hor. — colossus. Martial. t. j. kolosalny obraz Nerona. — ludi. Suet. t. j. igrzyska na tej górze. || Cesarzski, np. — *domus. Suet. — laurus. Ovid. t. j. wawrzyn z cesarskiego palaca.**

PALATIO, ōnis, z. (od *palo*, are). *Vitr. Bicie palów, palami utwierdzenie, tamowanie, ubijanie.*

PALATIUM, ii, n. (zamiast *Palantium*, *Pallanteum. Liv.*) Miasto w Sabinach niedaleko Reate. Jeden ze siedmiu pagórków rzymskich, gdzie niegdyś była kolebka tego miasta założona od Palanta albo od Ewandra jak niektórzy twierdzą. *Cic. Liv. Ovid. Plin. || Dziesiąta dzielnica miasta Rzymu, gdzie były niegdyś początki założonego miasta Rzymu: a ponieważ pod cesarzami od Augusta stały tam okazałe gmachy, zład domy pańskie i książęce palacami nazwano.*

PALATUA, ae, scil. *dea i. e. in ejus tutela Palatium erat. Varr. Tej bogini kapłan nazywał się flamen Palatualis. Varr. Fest.*

PALATUALIS, e, ptak. Tyczący się bogini *Palatua*, do niej należący. Ob. *Palatua*. **PALATUAR** zamiast *Palatuare* scil. *sacrificium* t. j. ofiara na górze *Palatium. Fest.*

PALATUARIS, e, ptak. Tyczący się góry *Palacium*, należący do tej góry, np. *sacrificium Palatuare. Ob. Palatuare.*

PALATUM, i, n. i **PALATUS**, i, m. *Cic. (od πάω, jem). Podniebienie. — subtile. Hor. — eruditum. Col. Gęba delikatna, pańska. — suscitare. Varr. Zaostrzyć apetyt. — exsurdare. Hor. — stepić. — non habet. Gell. — ei non sapit. Cic. Nie ma smaku. || Odnosi się do mowy. Nec stupuerunt verba palato. Ovid. Nie zamilkł. || Przenośnie. — coeli. Enn. ap. Cic. Wklęsłość nieba.*

PALATUS, a, um, (od *palo* i od *palar*). *Col. Puszczona winnica, albo groch po tyczy, natkany palami. || Liv. Rozproszony tam i ówdzie.*

PALATUS zamiast *palatum* *Enn. Ob. Palatum.*

PALE, es, z. i. q. *lucta*, (πάλη). Zapasnictwo, zapaski (wyraz grecki). *Stat. Sidon.*

PALEA, ae, z. (od πάλλω, trzęsę, ruszam). Plewa, poślad, zdzibło. *Varr. Ubi foci inopia est, stramento paleam querunt. Plin. || W liczb. mnog. np. ubi paleis immista sunt*

frumenta, vento separentur. Colum. || Grzebień u kura. Varr. Colum. || — aeris. Plin. Opilki miedziane.

PALEALIS, e, ptak. (od *palea*). Tyczący się plewy, należący do plewy, np. — *uva. Coel. Aur. t. j. jagoda chowana w plewach.*

PALEAR, aris, n. (zamiast *paleare* Ob. *Palearis*). Podgarlek wołowy, skóra wisząca pod gardłem. *Virg. Colum. Plin. || Przez zamianę gardło, wyższy żołądek wołowy. Calpurn.*

PALEARIS, e, ptak. (od *palea*). Od plewy, plewisty, z plewami zmieszany, np. — *arista. Fortunat. || Zład paleare* albo przez skrócenie *palear*. Saddle, miękka część dolnego brzucha, pampuch, kaidun, sadło wołowe. || Kurzy grzebień. *Colum.*

PALEARIUS, a, um. Tyczący się plewy, zajmujący się plewami, należący do plewy. || *Zład Palearium, rzeczown. scil. stabulum, aedificium etc. Colum. Plevnia, plewnik, schowanie na plewy; w liczb. mnog. palearia.*

PALEATUS, a, um. Opatrzony plewami albo zmieszany z plewami, np. — *lutum. Colum. Imsl. od palea, are.*

PALEO, as, are, (od *palea*). Mieszać z plewami. Ob. **PALEATUS**.

PALES, is, z. *Virg. Bogini pasterzów i trzód bydła. || Pales, is, m. Arnob. Bożek. PALILIA. Ob. PALILIS.*

PALILIS, e, ptak. (od *pales*). *Ovid. Należący do bogini Pales. || Palilia, ium. Tibull. Święta bogini Palis, które się odbywały 21 kwietnia w rocznicę założenia Rzymu.*

PALILITIUM, ii, n. (od *palitius*, a, um). *Plin. Jedna ze siedmiu Diddzownię, gwiazda nieruchoma pierwszej wielkości.*

PALITIUS, a, um. Ob. **PALITIUM**. **PALIOLOGIA** albo **PALILLOGIA**, ae, z. (πάλλω, znowu, λέγω, mówię). *Mart. Cap. Powtarzanie jednego wyrazu, postać krasomówna, np. Nos, nos, dico aperte, nos consules desumus. Cic.*

PALIMBACCHIUS, a, um. — *pes. (παλιμβαχίος). Quint. Miara wiersza trójzgłoskowa, np. iueindū.*

PALIMPISSA, ae, z. (od πάλλω, znowu, πίοσα, smola). *Plin. Smola dwa razy przetapiana.*

PALIMPSESTUS, i, m. (πάλλω, znowu, ψάω, ścieram). *Cic. Pargamin albo karta do pisania, która się daje gabką ścierać, np. in palimpsesto scribere. Cic. In palimpsesto relata. Catull.*

PALINODIA, ae, z. (παλινωδία). Śpiew przeciwny, odpiewywanie, odwoływanie czego. || *Zład palinodiam canere. Mucrob. Odwoływać to, cośmy wprzód twierdzili. || Amm. Śpiew często powtarzany. || To słowo jest greckie w Ciceronie i greckimi wyrażone gloskami i. q. retractatio.*

PALINURUS, i, m. (παλινούρος, znowu, czyli dwa razy puszczający urynek) i. q. *iterum minguens. Martial. Sternik floty Eneasza.*

Tom II.

Lucan. Przylądek Lukanii w królestwie Neapolitańskim.

PALITANS, tis, r. wspólny. (od *palito*, are). *Plaut. Często się blakający tam i ówdzie. Palitantes oves. Plaut. Błakające się owce.*

PALITOR, aris, ari, (częstotl. od *palar*, ari) i. q. *palar*. Błakać się tam i ówdzie np. *palitantes. Plaut.*

PALIURAEUS, a, um. Ob. **PALIURUS**.

PALIURUS, i, m. (παλιούρος). *Paliur* krzew, drzewo i chróst kolący. *Virg. Plin. Colum. || Zład Paliuracus, a, um. Opatrzony paliurem, drzewem i chróstem kolącym. Fulgent. || Rzeka w Cyrenaice. Ptol. || Jezioro. Id.*

PALLA, ae, z. (od *palam*, od πάλλω, trzęsę, wzruszam). Pospolicie długa, szeroka zwierzechnia suknia, zwierzechnia szata, albo zasłona, w naszym rodzaju płaszcz, mantel, saloppa, np. *circumdata palla. Hor. Palla indutus. Plaut. Longo tegmine pallac. Virg. || Suknia traiczna. Hor. Ovid. || Suknia spodnia. Auct. ad. Her. || Kortyna, zasłona. Sen. || Palla, pallium, paludamentum cet. || Miasto w Korsyce. Ptolem.*

PALLACA, ae, z. (παλλακή, z hebrajsk. pilegesch, nalożnica) i. q. *pellez*. Nalożnica, kochoanka. *Accubante aliqua pallacurum. Suet.*

PALLACANA, ae, z. i. q. *Gethyum*. Rodzaj cebuli *gethyon* zwanej. *Plin.*

PALLADIUM. Ob. **PALLADIUS**. **PALLADIUM**, i, n. *Pallad*, metal znajdujący się w minach platynowych odkryty przez *Wollastona*.

PALLADIUS, a, um, (Παλλάδιος). Tyczący się bogini *Pallas*, należący do niej, od niej pochodzący albo nazywający się, *Palladski. Palladia arbor. Sil. Drzewo oliwne. — arx. Prop. Twierdza Trojańska. — pinus. Fall. Flacc. Okręt Argo. Palladii latices. Ovid. Oliwa. || Palladium scil. simulacrum, signum. Virg. Mały posąg *Pallady*, o którym mieli Trojanie, że im z nieba był dany, przeto też go pilnie strzegli. || Kunsztowny, sztuczny, wirtuozny, misterny, foremny, zgrabny, szykowny, np. *artis Palladiae opus. Martial. — manus. Stat.**

PALLANTEUM. Ob. **PALLANTEUS**.

PALLANTEUS, a, um, (od *Pallas*, antis). Należący do *Pallas*, *Pallasowy* albo *Palladski*, np. — *moenia. Virg. t. j. miasto. Pallanteum*, gdzie *Ewander* we Włoszech mieszkał. *Mianowicie Pallanteum scil. oppidum. Liv. Miasto założone od Ewandra na górze Palatynskiej, gdzie potem był Rzym zbudowany.*

PALLANTIAS, adis, z. (Παλλαντίος). *Plin. Jezioro albo bagno w Afryce nad rzeką Trytonem, gdzie mieli mieszkać, że *Pallas* tam się rodziła. || scil. femina. t. j. *Aurora* albo *zorza poranna. Ovid.**

PALLANTIS, idis albo *idos*, z. scil. *femina* (Παλλαντίς) i. q. *Pallantias*. *Aurora* albo *zorza poranna. Ovid. || Zład Pallantis za-*

miast *dies*. Ovid. || Zowie się też piąta Minerva, córka Pallasa. Cic.

PALLANTIUS, a, um. Tyczący się Pallasa, pochodzący od Pallasa, należący do niego, Pallasowy, Pallandski, np. *Pallantius heros*. t. j. Ewander, wnuk Pallasa króla Arkadii. Ovid.

PALLAS, *ādis i ādos*. ż. *Παλλὰς*, od *πάλλω*, trzęsę włóczęnia. Cic. Pallas, czyli Minerva, bogini wojny, sztuk i t. d. || Ovid. Oliwa. || Id. Pallas zamiast Westy bogini, w której świątyni stał posąg Pallady.

PALLAS, *antis*, m. (*Παλλας αἰτός*). Syn Pandjona, ojciec piętej Minery. Cic. || Brat Egeusa, jeden z Titanów albo olbrzymów. Apollod. || Dziad Ewandra. Virg. || Wołając *Palla*. Virg. || Też *Pallan* albo *Pallas*. Prisc.

PALLATINUS zamiast *Palatinus*, np. — *mensa*. Martial. Ob. *Palatium*.

PALLATIUM. Ob. *Palatium*.

PALLENE, *es, z*. (*Παλλήνη*). Plin. Miasto w Arkadii. || Id. Miasto w Macedonii na półwyspie, gdzie olbrzymi z bogami wojnę wiodli.

PALLENSIS, e, ptak. Ob. PALENSIS.

PALLENS, *tis*, r. wspóln. (imsl. od *palleo*). Bledniejący. *Pallentes terrore puellae*. Ovid. Bledniejący od strachu dziewczęta. || Ciemny, ponury. — *phoebe*. Claud. Xiężyc zaćmiony. || Virg. Zielonawy. || Bładosć sprawujący. *Pallentes morbi*. Virg. — *curae*. Hor. Choroby, troski wybladłe.

PALLEO, *es, ui, ēre*, (od *παλύνω*, białem czynić). Blednieć, byźć bladym, np. ze strachu, z utrapienia, z choroby, np. *sudat, pallet*. Cic. — *metu*. Ovid. — *morbo*. Juvenal.

|| Też byźć bladym z kochania, np. *pallent omnis amans*. Ovid. || Ztąd *pallens*, blady, bledniejący. Virg. Szczególnie, np. *umbræ pallentes*. Virg. t. j. podziemne cienie. || Byźć w strachu, w kłopotach, np. *palluit pontum*. Hor. t. j. zląkł się morza. — *ad fulgur*. Juvenal. t. j. ułakł się błyskawicę. || Tracić przyrodzony kolor *pallet aurora*. Ovid. *Pallent herbae*. Rutil.

PALLESCO, *seis, ui, scēre*, (od *palleo*). Stawać się bladym, zbladnąć, zblednieć, zmienić się na twarzy, stać się żółtym, żółtawym, ciemno kolorowym, np. *pallescunt frondes*. Ovid. *Sanguine ex ore decedente, pallescunt*. Geil. *Pallescent super his*. Hor. t. j. zdumiewa się, zadziwia się, staje się jakby osłupiałym.

PALLIASTRUM, i, n. (od *pallium*) Apul. Płaszczysko, płaszcz niebardzo poczesny, stary, wytarty.

PALLIATIVUS, a, um, (*palliare*). Uśmierzający, łagodzący, pokrywający.

PALLIATUS, a, um, (imsl. od *pallio*, are i. e. *pallio instruire*). Odziany płaszczem, mający na sobie płaszcz, oponczę, pospolicie mówiono o Grekach, którzy nosili *pallia*. Też o filozofach greckich szczególnie, zwierzechnia grecka sukna albo *Pallium* noszona na sobie, np. *Græculus modo palliatus modo togatus*. Cic. *Græci palliati*. Plaut.

Palliatius Pythagoras. Val. Max. i. q. *Græcus* albo *philosophus*. || Ztąd *palliatus*. Suet. Greczyn. *Fabula palliata*. Varr. ap. Diomed. t. j. komedia grecka. || Przykrycie, nakrycie, schowanie, np. *Soeratis animus palliatus robore virilitatis*. Val. Max. t. j. stały, filozoficzny umysł.

PALLIDULUS, a, um, (zdrobn. od *pallidus*). Blady, mówiący zmniejszającym sposobem. *Pallidulum*. Catull. zamiast *frater meus mortuus est, abiit ad inferos*.

PALLIDUS, a, um, (od *pallor*, *palleo*). Blady, blady na wejrzeń, mający blady kolor, np. — *homo*. Hor. — *oriens* (sol). Blade wschodzące słońce. Plin. *Stellæ pallidissimæ*. Plin. || Blady ze strachu. Ovid. — *in femina*. Złośny, miłośny, zakochany. Ovid. Blady przez śmierć, np. *pallida turba*. Tibull. t. j. cienie podziemnego świata. Blady, czyniący bładem, u poetów pospolicie, np. — *mors*. Hor. — *cura*. Martial. *Pallida vina* (scil. *venenis mixta*) bibi. Proper. || Pelen siwizny, splesniały, np. *ficus fit vetustate pallidior*. Varr. || Niepozorny, niewydatny co do kształtu. Proper. Lucan.

PALLIO, *as, are*, (od *pallium*) Apul. Okryć płaszczem. || Przenosić. Ukrywać, zaciemniać.

PALLIOLATIM, psk. (od *palliolum*) np. — *amictus*. Plaut. Mając na sobie płaszcz albo płaszczyk.

PALLIOLATUS, a, um, (od *palliolum*). Mający na sobie płaszcz albo płaszczem okryty. Suet. Też mówią o kobiecie. Martial. || Opatrzony kapcią albo kapturem, np. — *tunica*. Vopisc. || Właściwie imsl. od *pallio*, are, i. q. *palliare*.

PALLIOLUM, i, n. (zdrobn. od *pallium*). Płaszcz, płaszczyk, albo zwierzechnia sukna, np. Grecka albo filozowska, np. *sub palliolo*. Caecil. ap. Cic. *Opertus palliolo*. Apul. Okrycie głowy, kapcia podróżnych, kaptur.

PALLIUM, ii, n. (od *pallius*, a, um, o-słoniony, pokryty). Zasłona, pokrycie, np. koldra, materac. Ovid. Proper. || Pokrycie umarłych, np. *arreptor pallio relexi corpora*. Apul. || Płaszcz, sukna długa zrobiona krojem greckim właściwie filozofom, albo płaszcz niewieści, (*pallium*) była sukna grecka jak *toga* sukna rzymska. Cic. || Kaptur czyli czapka welniana, którą Rzymianie nosili w czasie choroby. Petron. || Zasłona u drzwi z sukna. Prudent. *Manum intra pallium continere* przysłów. Quint. Leniwie co działa, spokojnie i bez gestów mówić. || *Tunica propior pallio est*, przysł. Plaut. Bliższa koszula niżeli kaftan, więcej nas obchodzi interes nasze, aniżeli cudze.

PALLOR, *ōris*, m. (od *palleo*). Błady kolor, bladosć pochodząca ze strachu, z choroby, z zimna. Cic. Hor. Ovid. || Bładosć rozkochanego, załotnika. — *amantium*. Hor. t. j. — kochanków. || Bładosć, mówią o królestwie śmierci. Ovid. Lucan. || Wielki strach, ucisk, np. — *pallorem incutit*. Plaut. || Ztąd *pallor* jakby osoba, bożek strachu. Liv.

Lactant. || — *auroræ*. Stat. Gdy naprzód zaranna zorza bieść się poczyną. || Pleśń, która pada na książki, na naczynia, na beczki. Vitr. || Niepozor, niewydatność, brzydki kolor albo kształt. Lucr. Ovid. — *solis*. Lucan. Zaćmienie słońca.

PALLULA, *ae, z*. (zdrobn. od *palla*) i. q. *palla*, mówiący zmniejszającym sposobem, żartobliwie albo szydersko mówią. Płaszcz, płaszczyk. Plaut.

PALMA, *ae, z*. (*παλῶν*). Cic. Dłoń, ręka od spojenia do końca palców, dłoni dołek albo wewnętrzna część ręki. *Palma percutere*. Plin. Uderzyć w policzek. || Ręka. — *compressa vel porrecta ferire*. Plaut. Dadać pięścią w gębę. || Pers. Palmowe drzewo. || Plin. Daktyl, owoc palmowego drzewa. || Virg. Palma, gałąź palmowa. || Zwycięstwo. *Palmas alicui dare, deferre*. Cic. Ustąpić komu zwycięstwa, palmy przodkowania. — *ferre*. Cic. Zwyciężyć. *Palmarum plurimum homo*. Id. Mąż waleczny, który wielokroć zwyciężył. || Virg. Pokonywacz, zwycięzca. || Varr. Winnia macica. || Catull. Pióro u wiosła, szczerza, która przerywa wody. || *Palma*, zamiast *parma*. Tibull.

PALMARIS, e, (od *palma*). Cic. Zwycięzki, należący do zwycięstwa, dany w nagrodę zwycięstwa. — *statua*. Cic. Posąg wystawiony na znak zwycięstwa. — *dea*. Apul. Zwycięstwo. || Odbierający nagrodę, przodkują. — *sententia*. Cic. Zdanie, które się utrzymało. || Varr. Dłoniowy, wielkości dłoni. || *Palmaris dea*. Apul. Zwycięstwo, którego znamie palma. || *Luci palmares*. Amm. Gaje palmowe.

PALMARIUS, a, um, i. q. *palmaris* (od *palma*). Ter. Godzien nagrody, zasługujący na nagrodę. || *Palmaria insula*. Plin. Wyspa na morzu Tyrzeńskim. || *Palmarium*. Ulp. Nagroda, która dawano rzecznikowi po wygranej sprawie. || (Od *palmus*). Dłoniowy, piędzisty.

PALMATIAS, *ae, m*. (*παλματίας*, od *πάλλω*, trzęsienie). Apul. Rodzaj trzęsienia ziemi.

PALMATUS, a, um. Liv. Palmowy, od palmy. *Palmata toga*. Liv. Szata zwycięzka, haftowana palmami, szata na tryumf. || Dłoń wyrażająca. *Palmati cervi*. Plin. Jelenie ze szerokimi rogami naksztal dłoni z palcami. || — *lapides*. Id. Ramienie naksztal dłoni.

PALMENSIS, e, ptak. — *ager*. Plin. Pięćskie pole. || — *vina*. Id. Wina przednie tak nazwane od palmy pospolu rosnącej z winną macicą. || Czyta się i *Palmesia*.

PALMENTUM zamiast *pavimentum*. Grevi.

PALMES, *itis*, m. (od *palma* zamiast *palmas*). Colum. Latorośl winna. || Stat. Winnica albo winna macica. || Lucan. Latorośl innych drzew mniejszych. || Plin. Palma, gałąź palmowa.

PALMESIUS, a, um. Ob. PALMENSIS.

PALMETUM, i, n. (od *palma*). Miejsce sadzone palmami albo daktylowym drzewem, as palmowy. Hor. Justin. Plin.

PALMEUS, a, um, (od *palma*). Z palmy, palmowy, daktylowy, np. — *tabulae*. Vitr. — *sporta*. Pallad. — *vinum*. Plin.

PALMICEUS albo PALMICIUS, a, um, (od *palma*) i. q. *palmenus*. Palmowy, daktylowy, np. — *sporta*. Sulp. Sev.

PALMIFER, a, um, (od *palma* i *fero* zamiast *ferens palmas vel palmas*. Palmorodny albo daktyle rodzący, bogaty w palmy, np. — *Thebae*. Proper. *Arabes palmiferi*. Ovid. t. j. Arabowie.

PALMIGER, a, um, (od *palma* i *gero* zamiast *gerens palmas* albo *palmas*). Noszący palmową gałązkę, np. w ręku, np. *Nemeam* — *palmigeram ipsam*. Plin.

PALMIPEDALIS, e, ptak. (od *palmipes*). Miarę mający stopy i dłoni, np. *limen altum palmipedale*. Varr. — *cardo*. Vitr. — *crassitudo*. Vitr. || in MSS i Edd. Vitr. czyta się *palmopedalis* jak *palmopes*.

PALMIPES, *ēdis*, r. wspóln. (od *palma* i *pes*). Szerokonogi, np. Gęś. Plin. || i. q. *palmipedalis* (od *palmas* i *pes*) np. *palmipede intervallo*. Plin. || Pletwonogi.

PALMIPRIMUS, a, um, np. — *vinum*. Plin. Wino z fig, figowe wino, pierwsze po winie palmowem.

PALMIRA, PALMIRENUS, a, um. Ob. PALMYRA etc.

PALMO, *as, avi, atum, are*, (od *palma*, dłoń ręki) (od *palmas*). Właściwie wycisnąć znak jak dłonią, np. — *vestigium* (scil. *sanguine*). Quintil. Ztąd *paries palmatus*. Id. || (od *palmas*). Podwiązywać winną latorośl. Colum. || Gładzić ręką, karesować. Cic. Lepsze Edd. mają *palparer*.

PALMOPES, PALMOPEDALIS. Ob. PALMIPES, PALMIPEDALIS.

PALMOSUS, a, um, (od *palma*). Pelen palm, palmorodny, obfity w palmy, np. — *Selinus*. Virg.

PALMULA, *ae, z*. (zdrobn. od *palma*). Farr. Daktyl, owoc palmowy. || Virg. Pióro u wiosła, szczerza. || Apul. zdrobn. od *palma*, mała dłoń ręki.

PALMULARIS, e, ptak. (od *palmula*). Tyczący się dłoni ręki, dłoniowy, od dłoni, np. — *frietus*. Martian. Cap.

PALMUS, i, m. (od *palma*). Dłoń ręki albo naksztal dłoni ręki, dłoń, ośm calów mająca, np. *Ad palmum decoquere*. Colum. Wywarzać do czwartej części. *Palmus major*. Varr. t. j. piędz albo dwanaście calów. *Pes quatuor palmorum*.

PALMYRA albo PALMIRA, *ae*, (*Παλμύρα*). Ptolem. Miasto w Syrii na pograniczu Arabskim. || *Palmyrenus* i *Palmirenus*, a, um. Plin. Palmirski, należący do Palmiry miasta.

PALO, *as, avi, atum, are*, (od *palus*). Colum. Nątykać winnice palami, obtykać chmiel, wielogroch, plonki młode, bić koły, podpieścić. — *vites*. Col. Podwiązywać winne macice.

PALOR, *avis, atus sum, ari*, dep. (od *παλῶμαι*, błąkam się, albo od *παλῶμαι*, błądząc). Bujać się, tulać się, ruchać, błąkać

się tam i ówde, nie bydź na jednym miejscu, np. *agmen palatur per agrum. Liv. Auxilia totis campis palabantur. Tac.* || *Imsl. Palans i Palatus, a, um.* Bujający się tam i ówde, tulający się, nie zostający na jednym miejscu, np. *vagi, palantes. Sall. Oblakani, rozproszeni. Terga dabunt palantia Teueri. Virg.* Uciekali pierzchając Trojanie. *Palantes stellae. Id.* Błakające się gwiazdy. || *Przenosić, np. animos palantes. Ovid. Errare atque viam palantes quaerere vitae. Lucr.* || *Palo* zamiast *palor. Sic nostri palare senes dicuntur. Juvenal.*

PALPABILIS, e, ptnk. (od *palpo, are*). Który się może obmacać, pomacać, dotykać się, dotykały, np. — *tenebrae. Oros.*

PALPAMEN, inis, n. (od *palpo, are*). Glaskanie, muskanie. *Prudent.*

PALPAMENTUM, i, n. (od *palpo, are*). Glaskanie, muskanie, pochlebianie, przylizywanie się, np. *aptus ad muliebria palpamenta. Ammian.*

PALPATIO, onis, z. (od *palpo, are*). Glaskanie, muskanie, pochlebianie, przylizywanie się, np. *aufer hinc palpationes. Plaut. t. j. porzuc pochlebianie.*

PALPATOR, oris, m. (od *palpo, are*). Który glaska, muska, pochlebia, który pochlebia. *Plaut.*

PALPEBRA, ae, z. (od *palpito, are*). *Isidor palpebrae a palpitacione dictae, quia semper moventur.* Powieka. *Cels.* w licz. mnog. *palpebrae.* Powieki, np. *palpebrae sunt tegumenta oculorum cet. Cic. Palpebris non coeuntibus. Plin. t. j. powieki, które się nie zamykają. || Włosy na powiekach, rzęsy oczne. Palpebrae arum. Plin.*

PALPEBRALIS, e, ptnk. (od *palpebra*). Tyczący się powiek, będący na powiekach, np. *setae. Prudent.*

PALPEBRARIS, e, ptnk. (od *palpebra*). *i. q. palpebralis.* Powiekowy, np. — *collyria. Coel. Aur. t. j. lekarstwa na powieki.*

PALPEBRATIO, onis, z. (od *palpebro, are*). Częste ruszanie, mruganie powiekami. *Coel. Aur.*

PALPEBRO, as, are, (od *palpebra*). Mrugać, ruszać często powiekami, np. *palpebrant aegrotantes. Coel. Aur.*

PALPITATIO, onis, z. (od *palpito*). Częste i prędkie ruszenie, poruszenie, np. — *oculorum. Plin. — cordis. Plin. t. j. kolatacie, stukanie, bicie serca. — partium singularum (scil. pokrajanych owadów) t. j. trzepotanie, dygotanie. Plin.*

PALPITO, as, avi, atum, are, (od *πάλλω, trzęść, ruszam*). Często i prędko ruszać się, poruszać się, drzeć, trząść się, drgać, dygotać, bić, kolatać, stukać, np. — *cor. Cic. t. j. kolatać. — lingua. Ovid. t. j. drgać. Palpitante lingua. Plin. || Przenosić, np. — ignis. Stat. — animus. Petron. || Szczególnie mówią o członkach umierającego z rany. Stat.*

PALPO, onis, m. (od *palpo, are*). Który glaszce, pochlebia, który pochlebia. *Persi.*

PALPO, as, avi, atum, are i **PALPOR, aris, atus sum, ari, dep.** (od *πῦλαος, glaskać*). Glaskać, muskać, macać, karesować. || *Przenosić. — mulieri. Plant. Pochlebiać kobiecie. — munere. Jan. Skarbić sobie kogo podarkami. || Pacu. Chodzić po omacku. || Obmacać, pomacać, dotykać się, złąd kosztować, próbować, doświadczać, np. pal-papo equonum cet. Cic.*

PALPUM, i, n. i **PALPUS, us, m.** (od *palpo, are*). Glaskanie, karesowanie, pochlebianie, np. *aliquem palpo percutere. Plaut. t. j. karesować, pochlebiać. Mihi obtrudere non potes palpum. Plaut.* Nie możesz mnie pochlebiać, t. j. pochlebstwem mnie nie oszukasz.

PALPUS, i, m. Macek, wyraz zoologiczny.

PALŪDA zamiast *paludata*, np. *paludata virago. t. j. Alekto. Enn. ap. Farr. || i. q. paludamentum. Ob. PALUDAMENTUM i PALUDATUS.*

PALUDAMENTUM, i, n. (właściwie to, czem się co zakryć, zasłonić może) jest to, jak *chlamys*. Zwierzchnie odzienie, przyodziewek, płaszcz, oponcza. || *Płaszcz kobiet. Plin. Takowego płaszcza używała Agrippina matka Nerona. Tac. || Szczególnie używany w czasie wojny, płaszcz wojskowy. || Paludamenta sunt insignia et ornamenta militaria. Farr. Dawniej takowe płaszcze nosili naczelnicy wodzowie, i prości żołnierze. Liv. || Palludamentum aureum. Aur. Viet. — purpureum. Val. Max. || Paludamentum zamiast palulamentum. Gronov. ad Liv. || (paludamentum od pallium. Foss.).*

PALUDATUS, a, um, i, e. *paludamento indutus.* Mający na sobie wieczne odzienie, (od *paludamentum*) *Virgines paludatae. Fest. in Saltas. || Szczególnie odziany płaszczem wojskowym, np. — lictores. Liv. || Paludati i. e. milites i tunicati, mówią o wodzach, jenerałach, naczelnikach, np. paludatus profectus est. Cic. t. j. w odzieniu wojskowem, w płaszczu hetmańskim. Caes. Liv. Cic. Suet. || Imsl. od paludo, are.*

PALŪDESTER, tris, tre, (od *palus, udis*) *i. q. paluster.* Blotnisty, bagnisty, np. — *il-luvies. Cassiod.*

PALŪDICOLA, ae, m. i z. (od *palus, udis i colo, i. e. incolens paludem vel ad paludem*). W błocie, w bagnisku mieszkająca, np. *zaba. || Przy błocie, przy bagnisku mieszkający, np. Sicambri. Sidon. — Raven-na. Id.*

PALŪDIFER, a, um, (od *palus, udis i fero*). Blotnisty, bagnisty, grząski, np. — *aqua. Auct. carm. de Philom.*

PALŪDIVAGUS, a, um, (od *palus, udis i vagus* zamiast *vagus s. vagans in palude*). Błakający się tam i ówde w błotach, — *alumnus. Avien.*

PALUDO, as, are. Ob. **PALUDATUS.**

PALŪDŌSUS, a, um, (od *palus, udis*). Blotnisty, bagnisty, pełen błota, bagna, np. — *humus. Ovid. — Nylas. Stat.*

PALUM, i, zamiast *palus*. Ob. **PALUS.**
PALUMBA, ae, z. *i. q. palumbes. Cels.*
Ob. PALUMBES.
PALUMBARIUS, ii, m. (od *palumba*). Rodzaj jastrzębia, który zabija gołębie *Gloss. Philox.*

PALUMBES, is, m. i z. (od *πάλλω, ruszać się, t. j. rodzaj gołębia*). Rodzaj dzikiego gołębia, gołąb leśny, truskawka, gołąb dziki, grzywacz. *Virg. Hor. Plin. || Zład nos tibi palumbem ad arcam usque adduximus, przysłów. Plaut. t. j. dadź komu okazją do działania jakiej rzeczy. Duac unum expetitis palumbem. Plaut. || zamiast amatorem. || Palumbus. Cato. Colum. Plin. Macrobus palumbos. Lucil. ap. Non. Palumba. Cels.*

PALUMBINUS, a, um, (od *palumbes albo palumbus*). Grzywacz, od grzywacza, np. — *caro. Plin. t. j. grzywacz mięso. — finium. Id. — ovum. Lamprid.*

PALUMBULUS, i, m. (zdrobn. od *palumbus albo palumbes*). Truskawczka, dziki gołąbek. || *Gołąbeczek, np. karesując kogo np. teneo te, meum palumbulum; meum passerem. Apul.*

PALUMBUS, i, m. i. q. palumbes. Ob. **PALUMBES.**

PALUS, i, m. (podobno od *pago s. pango* zamiast *pagulus πάσσαλος i. e. paxillus*). *Cic. Słup wkopany. || Vitr. Pal, sztafiet, palisada, kol ostrzy, tyż. || Veget. Rodzaj ćwiczeń wojskowych, które się nazywały palaria, gdzie żołnierze drewnianymi mieczami szermowali z palami, uprawiając się tym sposobem do boju. || Palum zamiast palus. Farr. ap. Non.*

PALUS, ūdis, z. (*παλός, z Doryek. zamiast παλός, błoto*). *Cic. Błoto, bagno, trzęsawica, kałuża. || W przyp. drug. liczby mnog. Paludum i paludium. Liv. || Przez zamianę. Mart. Trzcina w błotach rosnąca.*

PALUSCUS, a, um. — *ficus. Macro. Rodzaj figi.*

PALUSTER, tris, tre, (od *palus, udis*). Blotnisty, bagnisty, np. blotnista woda, np. *ager paluster. Liv. Locus paluster. Vitr. Junci palustres. Ovid. Palustria soil. loca. Caes. Blotniste okolice. Aqua palustris. Colum. Coelum palustre. Liv. Wilgotne powietrze. || Przenosić, lux palustris. Pers. Życie w stoku przepędzone zbrodni.*

PAMISUS, i, m. (*Πάμισος. Strabo*). Rzeka Messenija w Peloponezie. *Plin. || Rzeka w Tessalii. Plin. || Rzeka w Tracji. Ob. Panyjsus.*

PAMMACHUM, i, n. (od *πάς, wszelki, mój, bitwa*). Walka gymnastyczna, *i. q. paneratiun. Hyg. Ambros.*

PAMMENES, is, m. Mąż najwymowniej-szy Grecji. *Cic. Brut. Cic. Att.*

PAMPHAGI, orum, m. (*Παμφάγοι*, wszystko jedzący). Naród Etiopski. *Plin.*

PAMPHAGUS, i, (*παμφάγος*, wszystko pożerający). Jeden ze psów Akteona. *Ovid.*

PAMPILIUS, PAMPHYLUS, a, um. Ob. **PAMPHYLLIA.**

PAMPHYLLIA, ae, z. (*Παμφυλία*). Kraj w Azji mniejszej. *Plin. Mela. || Pamphylus, a, um.* Należący do tego kraju. — *maro. Liv. — sinus. Id. — tellus. Lucan. || Pamphylus, a, um, i. q. Pamphylus. Liv.*

PAMPINACEUS, a, um, i. q. pampineus. *Colum.*

PAMPINARIUS, a, um, (od *pampinus*). *Colum.* Winny, z liścia winnego, podobny do latorośli winnej z liściem. || *Pampinarium, scil. sarmentum. Plin.* Młoda latorośl winna z liściem, wilk w latorośli winnej.

PAMPINATIO, onis, z. (od *pampino, are*). *Colum.* Przeradzanie, obcinanie liścia u winnych macie.

PAMPINATOR, oris, m. (od *pampino, are*). Winiarz, winne liście obcinający. *Colum.*

PAMPINATUS, a, um, (imsl. od *pampino, are*). *Colum.* Obcięty z liści winnych. || *Plin.* Podobny do liści winnych.

PAMPINEUS, a, um, (od *pampinus*). *Virg.* Winny, z liścia winnego. — *odor. Prop.* Winny zapach. *Pampinea vites. Ovid.* Winorośle.

PAMPINO, as, avi, atum, are, (od *pampinus*). *Plin.* Liście winne, latorośle obrywać, obcinać, przeradzać, np. *vineas pampinare. Plin. — vites. Farr. t. j. — winne latorośle. || O drzewach, np. salix pampinatur. Colum. || Opatrzyć w wasy, w liście, uczynić nakształt wąsów. Plin.*

PAMPINOSUS, a, um, (od *pampinus*). Palen winnego liścia, np. — *vitis. Colum. — folia vitis albae. Plin.*

PAMPINUS, i, m. też *z. Col. Farr.* Winorośl, latorośl winna z liściem. || *Winna gałąź z liściem. || Plin.* Witka do podwiązania winnic. || *Liść winny, np. uva vestita pampinis. Cic. Densitas pampini. Colum. Ornatus viridi tempora pampino Liber. Hor. t. j. — Bacchus. || Pampinus w r. z. Claudian.*

PAN w przyp. drug. *Pános, m. (Πάν).* Pan, bógek pasterski, syn Merkuryusza i Penelopy. *Cic. Hyg.* Według drugich syn Jowisza. *Apollod., np. semicaper Pan. Ovid. Pan erat armenti custos. Id. || W przyp. drug. Panos. Virg. w przyp. czwart. Pana. Cic. Ovid., w przyp. czwart. liczb. mnog. Panas. Colum.*

PANACA, scil. testa. Mart. Gliniane naczynie do picia.

PANACEA, ae, z. *Lucan.* i **PANACES, is, n. Plin.** i **PANAX, acis, m. Plin.** (*πάρ, wszystko; ἀκτιόω, leczyć*). Panak, złomi-gnat, ziele od spojenia kości w ciele złama-nych rzeczono, powszechnie lekarstwo. || *Plin.* Lignistr dziki. || *Id.* Rodzaj ziela od ukąszenia węzów. || *Też roślinna, inaczej cunila bu-bula zwana. Plin.*

PANACES CERAS, (κέρας). Roślina, inaczey *Paconia. Apul. de herb.*

PANAETOLICUS, a, um, (*Πανατωλικός*). Tyczący się całej Etolii, należący do Etolii, np. — *concilium. Liv.*

PANAETOLIUS, a, um, (*Πανατωλίος*).

Tyczący się wszystkich Etolezyków, należący do Etolezyków, np. — *concilium*. *Liv.* || Ztąd *Panaetolium*. Góra w Etolii, która się rozciągała po całej Etolii. *Plin.*

PANARICIUM, Rodzaj choroby paznogi, podobno to samo co *paronychium*. Zanogica. *Apul. de herb.*

PANARIOLUM, i, n. (zdrobn. od *panarium*). Roszyk chlebowy. *Martial.*

PANARITIUM, i, n. Zanogica, zapalenie paznogi.

PANARIUM, ii, n. (*scil. vas eet.*) od *panis* właściwie ptok. *panarius*, a, um. Zatrudniający się chlebem, należący do chleba, chlebowy, np. chlebowy koszt. *Farr. Plin. Suet. Panaria. Farr.* Chlebowa skrzynia, biesagi pastusze. || Inne *Edd.* mają *pannaria* od *pannus*. t. j. podarki w chustkach, w sukniach.

PANATHENAICON, i, n. (*παναθηναϊκόν*), *scil. unguentum*. *Plin.* Rodzaj maści Atenskiej.

PANATHENAIUS, a, um. (*παναθηναϊός*). W święta Atenskie. *Panathenaea* zwykle, zdarzające się, należące do świąt Atenskich: ztąd *panathenaeus scil. liber*. Księga Isokratesa zawierająca w sobie pochwały Aten, która była odczytywana w czasie tych świąt. *Cic. In panathenaeis tu numerandus eris. Auson., scil. oratoribus*; ztąd *Panathenaea scil. solennia. Farr. ap. Serv. ad Virg.* t. j. święta albo uroczyste igryzyska, tyczące się całych Aten albo należący do Aten, Atenski.

PANAX, aëis, m. (*πάναξ*) i. q. *panaces*. Ob. *Panaces*. Rżak, krzew (*arbor ferulacea*) który służył do maści. *Plin.*

PANCARPINEUS, a, um. (od *pancarpus* i *pancarpius*) i. q. *pancarpius*. t. j. z rozmaitych złożony owoców, np. — *cibus. Farr. ap. Non.*

PANCARPIUS i PANCARPUS, a, um. (*πάγκαρπος, παγκάρπιος*). *August.* Złożony z rozmaitych rzeczy, *Panacarpiae coronae. Fest.* Wieniec plecione z rozmaitych kwiatów. || *Pancarpum*, i, *Justin.* Widowisko rozmaitych zwierząt, z którymi ludzie walczyli.

PANCHAEUS, a, um. *Virg.* Należący do Arabii szczęśliwej.

PANCHAEA, ae, z. (*Πανχαία*). *Virg.* Kraj Arabii szczęśliwej płodny w kadzidło.

PANCHAIUS, a, um. *Arnob.* i PANCHAIUS, a, um. *Virg.* Ob. PANCHAEUS.

PANCHRESTARIUS, i PANCHRESTARIUS, ii, m. (*πᾶν, wszystkie, χορηγός*, pożyteczny). *Arnob.* Paszelnik, łakotnik, co rozmaite ciasta piecze, marcepannik.

PANCHRESTUS, a, um. (*πᾶν, wszystkie*). — *medicamentum. Cic.* Lekarstwo pożyteczne na wszystkie choroby.

PANCHRUS, i, m. (*πᾶν, wszelki; χρεία, kolor*). *Plin.* Opal, kamień drogi rozmaitych kolorów.

PANCHYMAGOGUS, a, um. (*πᾶν, wszystkie; χυμός, płyn; ἄγω, wypędzam*). Wszystkie humory wypróżniający.

PANCRATIASTES, ae, m. (*πανκρατίας-στής*). *Plin.* Wysiekacz, zwycięzca w rozmaitych ćwiczeniach zapasniczych.

PANCRATICE, psk. Po szermiersku. — *valere. Plaut.* Mieć mocne zdrowie zapasnicze.

PANCRATIUM i PANCRATIUM, ii, n. (*πανκρατίον*). *Plin.* Zapaski, walka zapasnicza. || *Plin.* Podróżnik, ziele. || *Id.* Śniedek, roślina. || — *metrum. Serv.* Rodzaj miary wiersza złożonego z *trocheum* i *hypercatalectum*.

PANCREAS, tis, m. (*πᾶν, wszystkie; πᾶν, wszystko*). Gruczoł podżołądkowy, pankreatyczny.

PANCTIO, ōnis, z. (od *pango*). *Pallad.* Sadzić, szczepić drzewa.

PANDA, ae, z. (*a pane dando*). || *Farr.* Bogini pokoju. || *Przewzisko Cerery*, ponieważ dawano każdemu chleb, który wchodził do jej świątyni.

PANDANA, ae, z. *Farr.* Jedna z bram Rzymskich, która zawsze otworem stała.

PANDARUS, i, m. *Virg.* Trojanczyk, syn Alkarona, brat Bitiasa.

PANDATARIA, ae, z. *Plin.* Wyspa nad morzem Etruskiem, teraz Santa-Maria na odnodze Puzzollo.

PANDATIO, ōnis, z. *Vitr.* Uginanie, pochodzące z przewyższającego ciężaru.

PANDATUS, a, um. *Plin.* Zgięty pod ciężarem.

PANDECTER, ēris, m. (*πανδεκτήρ*). *Gell.* Wszystko zawierający, tytuł czwartej księgi *Apiciusza* o sztuce kucharskiej.

PANDECTES, ae, i PANDECTA, ae, m. (*πανδεκτής*). Księga wszystko zawierająca, o wszystkich traktująca, (od *πᾶν, wszystko*, i *δέχομαι, zawieram*). || Tytuł księgi praw *Justyniana*, która zawiera wszystkie prawa i prawników rozprawy względem ustaw i odpowiedzi.

PANDEMIA, ae, z. (*πᾶν, wszyscy, lud*). Chorobny stan epidemiczny, t. j. ludzi po prostu napastujący.

PANDEMUS, i, (*πᾶν, wszyscy*). *Ammian.* Tyczący się całego ludu. — *lues. Id.* Epidemija.

PANDICULARIS, e, ptok. *Fest.* Tyczący się dni, w które wszystkim bogom czyniono ofiary.

PANDION, ōnis, m. (*Πανδίων*). *Hygin.* Syn Erytyona króla Aten. *Pandionis populus. Lucr.* Atenczyce. || *Pandione nata. Ovid.* Słowik. || *Pandionius*, a, um. *Ovid.* Należący do Pandyna. — *phalanges. Claud.* Atenczyce. — *volucres. Sen.* Słowik i jaskółka.

PANDICULOR, āris, ātus sum, āri, dep. (od *pando*). *Plaut.* Pociągac się, pociągac członki będąc zmordowanym albo nagabany od snu.

PANDO, ās, āvi, ātum, āre. *Quint.* Zginać, nachylać. || *Pandari* i *pandare. Plin.* Uginać się od ciężaru, mówiące o drzewach.

PANDO, is, di, pensum i passum, dēre, (od *πειράω*). Otwierać co. *Horrisono strident cardine panduntur portae. Virg.* Na ha-

kach skrzypiących otwierają się bramy. — *iter. Ovid.* Otworzyć drogę. — *agros pingues. Lucr.* Orać, uprawiać tłustą ziemię. || *Zamać, łupać. — moenia. Virg.* Wylamać mury. — *rupem ferro. Liv.* Łupać żelazem skałę. || Rozciągać co, rozwijać, rozciągać. — *aciem. Tac.* Rozciągać hufce. *Rosa se pandit. Plin.* Róża się rozwija. || Przenosić *Longe lateque se pandunt. Cic.* Dostatecznie się widzieć dają. || Pokazać. *Panduntur littora regni. Val. Flacc.* Pokazują się żeglującym brzegi państwa. || Wykładać, tłumaczyć. *Omnem rerum naturam pandere dietis. Lucr.* Wykładać całe przyrodzenie. *Ordine singula pandit. Virg.* Pojedynczo rzecz każdą wyklada.

PANDORA, ae, z. (*πᾶν, wszystek, δῶρον, dar*). Pandora, niewiasta, którą bogowie uraczyli wszelkimi darami. *Hygin.*

PANDURA, ae, z. i PANDURIUS i PANDURIUM, i, n. Kobza, bandura, staroświecka lutnia czyli lira, instrument muzyczny o trzech stronach, wynaleziony przez bożka Pana.

PANDURIZO, ās, āre. *Lamprid.* Grać na bandurze.

PANDUS, a, um. (*pando, otwieram*). Nicco zgięty, nachylony, krzywy. — *boves. Ovid.* Nachylone woły. — *asellus. Id.* Wgarbiony osielek. — *rami. Id.* Uginające się pod ciężarem gałęzie. *Pandae carinae. Virg.* Zakrzywione okręty.

PANEGYRICUS, a, um. (*πανηγυρικός*, od *πανηγυρίς*, zebranie całego ludu). *scil. sermo. Cic.* Panegiryczna, pochwalna mowa.

PANEGYRIS, is, z. (*πανηγυρίς*). *Cic.* Zebranie powszechne ludu, albo jarmark pięcioletni z igryzyskiem. || Wiersze *Rlandyana* pod tytułem *panegyris*.

PANEGYRISTA, ae, m. (*πανηγυριστής*). *Sidon.* Pochwalny mówca.

PANEROS, ōtis, m. (*πανερός*). *Plin.* Płodziszcy, kamień, do płodu przydatny.

PANGAEA, orum. *Virg.* i PANGAEUS, i, n. Góra w Tracji na pograniczu Macedonii. || *Val. Flacc.* Jako przymiotnik. *Pangaea juga.*

PANGO, is, panxi, albo pēgi, i pepigi, pactum, gērē, (*πήγω*). *Liv.* Whijać, wtykać, sadzić, szczepić. — *osculum. Plaut.* Calować. — *versus. Cic.* Pisać wiersze. — *terminos. Cic.* Sytać kopce. — *filios. Tert.* Płodzić dzieci. || Od *pango, pepigi, gērē*. Umawiać się, czynić z kim pokój. — *inducias. Liv.* Czynić przymierze. || *Ovid.* Zrekwować, zaślubić pannę. || *Paxim*, zamiast *pepigerim. Plaut.*

PANGONIUS, ii, m. (*πανγώνιος*) *scil. lapis. Plin.* Kamień drogi, węglasty.

PANICEUS, a, um. (od *panis*). *Plaut.* Chlebowy. — *militēs. Id.* Chlebowi żołnierze.

PANICULA, ae, z. *Plin.* Pierzysko u prosa, trzciny, wierzchołek pierzasty, rzęsa leszczynowa, szyszka podługowata miękka i t. d. gdzie są nasiona. || *Apul.* Nabrzmia-

łość około niższego żołądka. || *Wiecha*, wyraz botaniczny.

PANICUM, i, n. *Plin. Caes. Ber.* poniekąd gatunek prosa podłego.

PANICUS, a, um. (*πανικός*). *Cic.* Sprawujący strach nagły, którego jest niewiadoma przyczyna.

PANIFICIUM, ii, n. (od *panis* i *facio*). *Farr.* Robienie chleba, piekarstwo, rzemiosło piekarskie. || *Cels.* Chleb. || *Cod. Theod.* *Panicium*.

PANION, ii, n. *Apul. Ob.* SATYRION. PANIONIUS, a, um. (*Πανιώνιος*). *Pomp. Mela.* Należący do Jonii. *Panionium*. Królestwo Jonii od wszystkich czczone.

PANIS, is, m. (*πᾶν, jem*). Chleb. — *primarius. Cic.* — *secundarius. Plin.* — *secundus. Hor.* — *przeciwany. — ater. Ter.* — *razowy. — hesternus. Cels.* — *podstarzaly. — nauticus. Plin.* Suchar. — *crusta. Plin.* Skoryuka chlebowa. — *mollia. Plin.* Miększy chleb. || *Plin.* Bochen chleba. || *Id.* Wszelka massa nakształt chleba. || W przyp. drug. liczb. mnog. *panum* i *panium. Farr.*

PANISCUS, i, m. (*πανίσκος*, od *Πάν*). *Cic.* Mały Pan, bożek leśny. *Panisci. Id.* Sylwani półbożkowie leśni.

PANNARIUS, a, um. *Stat.* Sukienny, od sukna.

PANNELLUM, ii, n. Ob. PANUCELIUM.

PANNICULA. Ob. PANICULA.

PANNICULARIUS, a, um. *Ulp.* Sukienny, tyczący się sukni. *Pannicularia, scil. bona. Id.* Więźnia ruchomość, którą z sobą do więzienia przyniosł.

PANNICULUS, i, m. (zdrobn. od *pannus*). *Juven.* Suknia z sukna cienkiego lub materyi delikatnej || *Cels.* Plat, szmata, lachmanina, sukmana. || *Mart.* Imię kuglarza albo blazna.

PANNONIA, ae, z. *scil. terra*, (*Παννονία*). *Plin.* Pannonia, dziś Węgry. || *Pannoniacus. Mart.* i *Pannonicus*, i *Pannonius*, a, um. *Tibull.* Należący do Pannonii. || *Pannonis, idis, z. Lucan.* Rodem z Pannonii. — *ursa. Id.* Niedźwiedzica pannońska.

PANNOSITAS, ātis, z. (od *pannosus*, a, um). To, co się składa z galganów, oszarpany, obdarty, łatany, zwiędły, obwisły, np. *corporis defluxio et cutis velut ruginosa vel sulcata pannositas. Coel. Aur.* t. j. właściwość ciała i skóry zwiędła i obwisła.

PANNOSUS, a, um. (od *pannus*). Z galganów się składający, galganiasty, oszarpany, obdarty, odarty, pelen galganów, np. — *homo. Cic. Juvenal.* Oszarpany, w latach, w lachmanach, nikczemną suknią odziany. — *maies. Senec.* Skóra na ciele wyschła i zmarszczona. || *Pannosa fex. Pers.* Drożdże pokryte gęstą plewka.

PANNUCEATUS, a, um. *Pompon.* i PANNUCEUS, a, um. *Plin.* i PANNUCIUS, a, um, *Pers.* Zmarszczony, *Pannucca mala. Plin.* Zwiędłe owoce. || *Pers.* W latach, w lachmanach. || *Petron.* Łatany, sztukowany.

PANNULUM. Ob. PANUCCELLIUM.

PANNULUS, i, m. *Apul.* zdrobn. od *pannus*. Szmalka, łachmaninka. || *Ammi.* Łata, uszarpiona sztuka.

PANNUS, i, m. *Hor.* (πᾶνος, z *Doryck.* πῆνος, plótno). Sukno, materya, bielizna. || *Colum.* Szmata, sukmana, powicie. || *Hor.* Suknia. || *Petron.* Łachmana. *Plin.* Płat do przykładania ran. || *Pannum*, zamiast *pannus*. *Non.*

PANNYCHISMUS, i, m. (πας, cały, νῦξ, noc). *Arnob.* Wilja, dzień każdy przed drugim, przedjutrze religijne, albo do tajemnic należące.

PANOPHAEUS, a, um. (πανομφαίος). *Ovid.* Przydomek Jowisza sławionego wszędzie.

PANOPE, es, i PANOPEA, ae, z. (Πανόπη). *Virg.* Nimfa morska, jedna z Nereid.

PANORMUS i PANORMOS, i, z. i PANORMUM, i, n. (Πανόρμος). *Mela.* Miasto w Sycylii, teraz Palermo. || *Panormitanus*, i *Panhormitanus*, a, um. *Plin.* Palermiński, należący do Palermu. || *Ptol.* Port Attycki, Epirski i Achajski.

PANSA, ae, m. (od *pansus*, a, um). *Plin.* Płaskonogi, szeroką nogę mający. || Przewisko rzymskie.

PANSUS, a, um. (imśl. od *pando*). *Vitr.* Rozciągnięty, *Pansis manibus*. *Id.* Z rozciągniętymi rękami.

PANTAGATHUS, i, m. (παντάγαθος, do-bry). *Lampr.* Ptaki dobrej wieszczby. || *Apul.* Rodzaj rośliny.

PANTAGIAS i PANTAGIES, ae, m. (Πανταγίης). *Virg.* Rzeka w Sycylii.

PANTEX, icis, m. *Mart.* Brzuch zwierzęcy, brzuch wielki, błona kiszczowa.

PANTHEON i PANTHEUM, i, n. (Πάνθεον). *scil.* templum. *Plin.* Kościół Jowisza mściwiciela w Rzymie. || *Inscr.* Imię bożka.

PANTHER, eris, m. (πῆνθηρ). *Varr.* Sieć do łowienia zwierząt. || *Auct. de Philom.* Rys, zwierzę.

PANTHERA, ae, z. *Hor.* Rys, samica.

PANTHERINUS, a, um. *Plin.* Rysowy, od rysia. *Pantherinae mensae*. *Plin.* Nakrapiane stoly. || *Plaut.* Chytry, szalbierski.

PANTHEUM. Ob. PANTHEON.

PANTICA. Ob. PANDA.

PANTICES, um, m. mn. *Fest.* Kiszki, trzewy, brzuch.

PANTOMIMA, ae, z. (Femin. od *pantominus*), i, q. *mima*. Pantomimistka, t. j. Aktorka, baletniczka, kuglarka. *Sen.*

PANTOMIMICUS, a, um. (παντομιμικός) i, q. *mimicus*. Pantomimiczny, kuglarski, np. — *ornamenta* *Sen.*

PANTOMIMUS, i, m. (παντομιμικός) i, q. *mimus*. Pantomimik, t. j. aktor, baletnik, kuglarz. *Suet.* || Pantomimiczna sztuka, t. j. sztuka teatralna, np. *duo in eodem pantomimo*. *Plin.* || Muzyk. *Petron.*

PANUCELLIUM, i, n. *Varr.* (od *panus volvo*). *Varr.* Czołnek tkacki, motowidło, wrzecio-

no do nawijania, kądziel, len, albo welna obwiniona, cewka nici, pierzysko, śpien albo szpilka czołnaka tkackiego dla cewki, wrzeciono.

PANULA, ae, z. (zdrobn. od *panus*). *Non.* Mała cewka nici.

PANUS, i, m. (od πῆνος *dor.* πᾶνος, tkanina, plótno). Cewka, nici. || *Cels.* Myszką, gruczoł szkapi, dymienica, nabrzmałość. || *Rilos* prosiyani.

PAPA, ae, m. *Varr.* Wyraz niemowląt proszących pokarmu. || Pisz się i *pappa*. || Ojciec albo starzec. || Złąd przez uszanowanie wedle Tertulliana *papas* chrześcijanie nazywali kapłanów i biskupów. || *Papież*.

PAPAE! (βαβαί, od *πατάι*). Wykrzyknik podziwiania. *Ter.* A! ach! ej! || Wykrzyknik twierdzenia i pochwalenia. *Papae! Terent.* Ach! o jak!

PAPAYER, eris, n. (od *papare*, jeść). *Plin.* Mak, roślina sen sprawująca. *Soporiferum papaver*. *Virg.* Mak, uspienie sprawujący. || Przenośnic. *Dieta quasi papavere sparsa*. *Petron.* Wytworne i przyprawne słowa. || *Objęcie formicis papaver*, przysłow. *Plaut.* Mówi się o tém, co się dzieje bardzo prędko.

PAPAYERATUS, a, um. (imśl. od *papavero*, are i. e. *instruere aliquid papavere*). *Plin.* Makowy, z makiem. || *Lucil.* Zarywający na kolor maku.

PAPAVERCULUM, i, n. (zdrobn. od *papaver*) i, q. *papaver*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Roślina i. q. *leontopodium*, też *lychnis agraria*, *pes leoninus* etc. zwana. *Apul.* de herb.

PAPAVEREUS, a, um. (od *papaver*). Z maku, makowy, np. sok makowy, opium, makowy kwiat, np. *comae*. *Ovid.* Kwiat makowy.

PAPAVERO, as, are. Przyprawiać, mieszać co z makiem, zarywać na kolor makowy. *Lucil. ap. Non.*

PAPHAGES, is, m. Król Ambracyi, który od lwicy był rozszarpany. || *Paphagēus*, a, um. *Ovid.* Należący do króla Ambracyi.

PAPHIACUS, a, um. (παφιακός). *Avien.* Tyczący się Pafos.

PAPHIE, es, z. (Παφίη). *Mart.* Venus. || — *scil.* *lactuca*. *Colum.* Rodzaj salaty.

PAPHIUS, a, um. (Πάφιος). *Plin.* Należący do Pafos miasta w Cyprze poświęconego Wenerze. || *Paphii thyrsi*. *Plin.* Łodygi salaty. || *Paphiae lampades*. *Stat.* Hesper, gwiazda Weneru.

PAPHLAGON i PAPHLAGO, onis, m. (Παφλαγών). *Avien.* Paflagonezyk. || *Paphlagonius*, a, um. *Plin.* Należący do Paflagonii. || *Paphlagonia* *scil.* terra. (Παφλαγονία). *Mela.* Paflagonia, kraj Azji mniejszej, teraz część Natolii.

PAPHOS i PAPHUS, i, z. (Πάφος) *Ovid.* Miasto Cypru, założone od Pafusa syna Pigmaliona i Wenerze poświęcone.

PAPIA, ae, z. Pawia, miasto w Lombar-dyi. || Przewisko rodziny rzymskiej.

PAPILIO, onis, m. *Ovid.* Motyl, owad skrzydlasty. || *Plin.* W powszechności latający owad. || *Lamprid.* Namiot.

PAPILIUNCULUS, i, m. *Tert.* Motylek. Zdrobn. od *papilio*.

PAPILLA, ae, z. (papula). *Colum.* Cycek, brodawka cycłowa męzka, albo niewieścia. || *Virg.* Pierś męzka albo niewieścia z cycła. || *Varr.* Cewka u rur, u beczek. || *Ser.* *Samm.* Krostka.

PAPILLATUS, a, um. *Salmas.* Naksztalt piersi mający.

PAPINIANISTA, ae, m. *Just. Pand.* Uczący się pism w prawie biegłego Papinijana.

PAPINIANUS, i, m. Sławny prawnik, uczeń Scewoli.

PAPIUS, a, um. Papiuszowy, tyczący się rodziny rzymskiej. — *lex*. *Cic.* Prawo wyganające wszystkich cudzoziemców z Rzymu. || *Suet.* Prawo na beżennych. || — tyczące się Westalek i sukcesy.

PAPO, are. Ob. PAPPO.

PAPPARIUM, ii, n. *Sen.* Pokarm, który się daje dzieciom odsadzonym od piersi.

PAPPARIUS, a, um. (od *pappa* albo *papa*). Służący pokarmu albo do jedzenia, np. *papparium*. *Sen.* Papka.

PAPPAS albo PAPAS, ae, m. *Juven.* Piastun. || Ojciec albo dziad.

PAPPO albo PAPO, as, are. (od *papa* albo *pappa*). *Pers.* Papać, jeść albo jeść prosić, wyraz dziecienny.

PAPPUS albo PAPPÖS, i, m. (πάππος). *Varr.* Dziad, starzec. || *Plin.* Pakowie, pączki drzew, roślin. || *Id.* Przymiotowe ziele.

PAPULA, ae, z. *Virg.* Krostka, guzik, gruczołek. || *Cels.* Ospiece białe, albo czerwone, odra.

PAPULO, as, are. (od *papula*). *Coel.* *Aur.* Osypać nabrzmałami krostkami, liszajami, wrzodzikami.

PAPYRACEUS, a, um. (od *papyrus*). Z papierowego drzewka albo z papierowego wiazu Egypckiego zrobiony, np. — *navis*. *Plin.*

PAPYRIFER, a, um. (od *papyrus* i *fero* i. q. *papyrus ferens*). Rodzący albo przynoszący papierowe drzewko, papierorodny, np. *Nilus*. *Ovid.* — *amnis*. *Id.* t. j. — *Nil*.

PAPYRINUS, a, um. (od *papyrus*) i. e. *ex papyro* i. e. *ad papyrus pertinens*. Należący do papieru, papierowy, np. — *stylus*. *Varr. ap. Non.*

PAPYRIUS, a, um. (od *papyrus*). Z papierowego drzewka, papierowy, np. — *campus*. *Auson.* || *Papyrius* zamiast *Papirius*. Należący do rodziny rzymskiej Papiriuszów, Papiriuszowy. *Liv.* *Plin.*

PAPYRUS, i, m. i PAPHYRUM, i, n. (πάπυρος). Drzewko papierowe, wiaz papierowy w Egypcie, który rośnie w bagnistych miejscach Egiptu. Korzeni papierowych używają zamiast drzewa, z którego robią statki wodne, odzienie, liny i powrozy. *Plin.* || Wiązanie papierowe. *Cels.* || Papier, karta do książki. *Plin.* || Odzież, suknia. *Juvenal.*

TOM II.

|| Trzewiki papierowe. *Capell.* || Knot papierowy u lampy. *Veget.* || Karta, książeczka, list. *Martial.* || Stos do spalania. *Martial.*

PAR, paris, n. *Cic.* Para czego, stado czyli para samiec z samicą. || *Hor.* Cetno. || *Par, paris*, r. wsp. Równy, podobny. — *aliqui*. *Phaedr.* Równy w sile z drugim. — *muneri*. *Cic.* — w pełnieniu powinności. *Parem neminem habet*. *Id.* Nie ma sobie równego. *Fama atque fortuna pares sunt*. *Sall.* Zawsze bowiem sława z fortuną obok chodzą. *Parem gratiam*. *Cic.* albo *par pari referre*. *Ter.* Oddadź wet za wet. *Par minime voluntati ingenium*. *Cic.* Nie odpowiada geniusz jego ambicyi. — *graeo verbum latinum*. *Cic.* Słowo łacińskie równe co do mocy słowu greckiemu. *Par ingenium nactus*. *Cic.* Znalazł sobie równego. *Ex pari vivere cum aliquo*. *Sen.* Równym być komu. *Pares in amore*. *Cic.* Równie się kochający. — *cantare*. *Virg.* Równie biegle śpiewać. *Parissimi estis*. *Plaut.* Bardzo podobni jesteście. *Paria facere cum aliquo*. *Sen.* Kwiata z mytą, już nie nie mieć do siebie. || Przyzwoty, przystojny, zgodny z słusnością. *Par est*. *Ter.* Słuszna rzecz jest. || *Par impar ludere*. *Hor.* Grać w cetno, w lichu. || W przypad. szóst. *pari i pare*. *Charis. Prisc.* || W przyp. drug. liczb. mnog. *parium*. *Plin.* || W przyp. pierwsz. *Paris*, z. zamiast *par*. *Atta ap. Prisc.*

PARABILIS, e, plnk. (od *paro*, are). Łatwy do nabycia, np. — *divitiae*. *Cic.* — *res*. *Sen.* — *Venus*. *Hor.* — *cultus corporis*. *Curt.* t. j. moda mało kosztująca.

PARABOLA, ae, z. albo PARABOLE, es, z. (παράβολη). Podobieństwo, przypowieść, *Quintil.*

PARABOLANUS, i, m. (od *parabolus*, jak *secundanus* od *secundus*) *scil.* homo. *Cod. Justin.* Człowiek ubogi pilnujący chorych w szpitalu.

PARABOLICE, psk. (od *parabolus*, *παράβολος*). Pod podobieństwem, przez podobieństwo, przez przyrównanie. *Sidon.*

PARABOLUS, i, m. (παράβολος) *scil.* homo. Śmiały, odważny człowiek. *Cassiodor.*

PARACENTERIUM, ii, n. (κίρτω, klóc). *Veget.* Igła okulisty służąca do spuszczenia katarakty chorującego.

PARACENTESIS, is, z. (παράκέντησις). Kuracja chirurgiczna, przekłócie, przedziurawienie jakiej części ciała, incyzja. *Plin.* *Veget. de re vet.*

PARACHARACTES, ae, m. z. (παράχαρκτης). *Cod. Theod.* Falszercz monety.

PARACLETUS, i, m. (Παράκλητος). Pomocnik, asystent, poradnik, który broni, ratuje, kaszowywa, nauczyciel, mistrz, pocieszyciel. *Tertull.* || Złotka przedostatnia z natury długa, używa się też krótka. *Prudent.* || Też pisze się *Paracletus*.

PARADA, ae, z. (wyraz Gallów). *Aus.* Pokrycie nawy, albo namiot rozpięty na łodzi. || Miasto w Afryce właściwej. *Auct. bell. Afr.*

PARADIASTOLE, *ēs*, *z.* (παράδιαστολή). Rozłączenie, rozróżnienie, odłączenie, postać krasomówska, np. *cum te pro astuto sapientem adpelles, pro confidente fortem, pro illiberali diligentem. Quintil.* Po łacinie zowie się *discriminatio. Rufi.*

PARADIGMA, *ātis*, *n.* (παράδειγμα). Przykład, wzór. *Tertull.*

PARADISIACUS, *a, um*, (παρὰδισιακός). Rajska, np. — *sedes. Alcim. Avit. — rosae. Venant. Fort.*

PARADISICOLA, *ae*, (od *paradisus* i *cola*). Mieszkaniec raju. *Prudent.* Mieszkaniec, obywatel nieba.

PARADISUS, *i, m.* (παράδεισος). Ogród Perskich królów; rząd raj w Biblii. *Tertull.* || Rzeka w Cilicii. *Plin.* || Miasto w Syrii. *Plin.*

PARADOXUS, *a, um*, (παράδοξος). Tytujący się opinii albo zdania. || *Paradoxum*, *i*, (παράδοξον). *Cic.* Nadpospolite rozumienie albo mniemanie jakiej rzeczy, zdanie przeciwne opinii powszechnej, nadzwyczajne mniemanie.

PARAEMASTICUS, *a, um*, (παράμαζω, zwalniać). Zwolnienie, albo umniejszeniu stopniowemu podległy.

PARAENESIS, *is*, *z.* (παράεισις). Napominanie, upomnienie, przypomnienie, przypomnienie, przepis, wzór pisma. *Fulcat. Gall.*

PARAENSIS, *is*, *z.* (παρακούω, źle słyszeć). Słuch fałszywy.

PARAETONIUM, *ii*, *n.* (Παραίτωνιον. *Strabo.*) Miasto w Egipcie. || *Paratonius*, *a, um*. *Mela.* Tytujący się miasta Paratonium. Upoetów Egipcjanin albo Afrykanin. — *urbs. Lucan.* Alexandria. — *litis. Sil.* Brzeg Afrykański. || *Paretonium*, *scil.* pigmentum. *Plin.* Rodzaj białej farby tłustej.

PARAGAUDA, *ae*, *z.* i **PARAGAUDIS**, *is*, *z.* *Cod. Theod.* Przepaska, binda, podwiązka jedwabna albo złota. || *Forise.* Suknia ozdobiona przepaską jedwabną lub złotą.

PARAGENSIS, *is*, *eos*, *z.* (παρά, źle; γένσις, smak). Smak fałszywy.

PARAGOGA verba, *n.* (παράγωγα). *Charis.* Słowa, które odmieniają nieco zakończenie i znaczenie wyrazów pierwotnych, np. *laccio, facesso, od lacerio, facio.*

PARAGOGÉ, *es*, *z.* (παράγωγή). *Diomed.* Dodanie głosek przy końcu słowa, np. *Amarier*, zamiast *amaris*. Ob. **DEDUCTIO**.

PARAGOGIA, *orum*, *n. mn.* (παράγωγή). *Cod. Justin.* Wodotoki, rurki, kanały.

PARAGOMPHOSIS, *is*, *z.* (παρά; γομφός, kłujące). Zaklinowanie niezupełne.

PARAGRAMMA, *ātis*, *n.* (παράγραμμα). *Hier.* Błąd w pisaniu.

PARAGRAPHUS, *i, m.* *Isidor.* Paragraf, przedział części mowy lub pisanja, wyraża się pospolicie tą figurą §.

PARALIPOMENA, *orum*, *n. mnog.* (τὰ παραλειπόμενα). Rzeczy opuszczone albo przemilczane. || *Paralipomenon*, przyp. drug. liczb. mnog. (παραλειπόμενον), *libri. Hier.*

Dwie księgi starego przymierza, czyli kroniki biblij, dopełnienie rzeczy opuszczonych w księgach królewskich.

PARALIUS i **PARALIOS**, *ii*, *m.* (παράλιος). *Plin.* Rodzaj wileczego mleczka morskiego, roślina.

PARALLELIPEDUM, *i, n.* (παράλληλεπίδον). Równoległoscian sześcienny.

PARALLELOGRAMUS, *a, um*, (παράλληλογράμμος). *Fron.* Równoległobok, figura, której linie są równoległe.

PARALLELOS, *Vitr.* i **PARALLĒLUS**, *a, um*, (παράλληλος). *Plin.* Równoodległy.

PARALUS, *i, m.* (ἄλς, ἁλός, morze). *Plin.* Okręt lekki, którego używali Atenczyzy w nagłych zdarzeniach dla przedszego pospiechu.

|| *Id.* Obraz malowany przez Protegelesa.

PARALYSIS, *is*, *z.* (παράλυσις). *Plin.* Paraliż, choroba.

PARALYTICUS, *a, um*. *Plin.* Paralityk. *Paralyticos restringere. Tert.* Leczyć paralityków.

PARAMESE, *ēs*, *z.* (παράμεση), *scil.* chorda. *Vitr.* Średnia struna muzyczna.

PARANATELLON, (παραντέλλον). *Serv.* Razem wychodzący.

PARANETE, *ēs*, *z.* (παράνητη), *scil.* chorda. *Vitr.* Przedostatnia struna muzyczna, która wydaje ton bardzo cienki.

PARANGARIUS, *a, um*, (od *παρά* i *γάργαρα*). *Cod. Justin.* Szarwarkowy, tytujący się szarwarku czyli roboty publicznej, praca z pamszczyzny wypadająca.

PARANITES, *ae*, *m.* *Plin.* Kamień nakształt ametystu.

PARANOIA, *ae*, *z.* (παρά; νοος, umysł). Bredzenie.

PARANYMPHUS, *i, m.* (παράννυφος). *Ven. Fort.* Dziewosłab, który oblubieniec w dom oblubienca po uczcie weselnej prowadził, albo był przytomny weselu.

PARAPEGMA, *ātis*, *n.* (παράπηγμα). *Vitr.* Tablica przybita do słupa, na której były wyrze prawa. || Tablica miedziana przybita do słupa, gdzie były rysowane figury niebieskie, wschód i zachód planet z wyrażeniem por roku. || Narzędzie astronomiczne, służące do poznawania wschodu i zachodu planet.

PARAPETASIOS, *a, um*, (od *παράπετασιος*, od *παράπεταζω*, okrywam). *Cod. Theod.* Aedificia *parapetasia. Id.* Budowy albo cębrowania w budowaniu osłaniające.

PARAPETEUMA, *ātis*, *n.* *Cod. Justin.* Asygnała na wydanie zboża.

PARAPHERNUS, *a, um*, (παράφερνος). Tytujący się dóbr przywiankowych. || *Parapherna*, *orum*, (τὰ παράφερα). *Ulp.* Dobra przywiankowie do wyprawy żony należące, dobra spadające żonie przez sukcesyją albo innym porządkiem od czasu jej zamążpójścia.

PARAPHIMOSIS, *is*, *z.* (παρά; φιμός, zaciskam, sznuruję). Choroba nadplotka, zależąca na zasznurowaniu członka męskiego za żołędzią jego.

PARAPHONIA, *ae*, *z.* (παρά; φωνή, głos). Stan głosu nienaturalny.

PARAPHORON, *i, n.* (παράφορον), *scil.* alumen. *Plin.* Rodzaj sfalszowanego halunu.

PARAPHRASIS, *is*, *z.* (παράφρασις). *Quint.* Obszerny i wolniejszy wykład rzeczy jakiej.

PARAPHRASTES, *ae*, *m.* (παράφραστής). *Hier.* Który używa obszernego wykładu rzeczy jakiej.

PARAPHROSYNE, *es*, *z.* (παρά; φρήν, umysł, rozum). Bredzenie, obłąkanie gorączkowe.

PARAPLEGIA, *ae*, *z.* (παρά; πλίσσω, nderzam). Paraliż członków niższych.

PARAPOPLEXIA, *ae*, *z.* (παρά; ἀποπληξία, apoplexia). Apoplexia niezupełna.

PARAPSIS. Ob. **PAROPSIS**.

PARARIUS, *a, um*, (od *par*) — *aes. Fest.* Podwójna plac, którą dawano jeźdźcy mającemu dwa konie. || *Pararius*, *ii*, (od *paro*, as). *Senec.* Pośrednik, jednacez.

PARASANGA i **PARASANGES**, *ae*, *z.* (παράσαγγος). *Plin.* Miła perska czyli miara zawierająca trzydzieści stajów drogi.

PARASCEVE, *ēs*, *z.* (παράσκηνη). *Tertull.* Przygotowanie. || *Id.* Wilja, dzień przed świętem, wielki piątek.

PARASIOPEPESIS, *is*, *z.* (παράσιώπησις). *Rutil.* Zamileczenie, postać krasomówska.

PARASITA, *ae*, *z.* *Hor.* Pochlebica, cudzem się żywiąca.

PARASITASTER, *tri*, *m.* *Prisei.* Podpasorzyt uczący się pochlebstwa.

PARASITATIO, *ōnis*, *z.* *Plaut.* Pasorzyctwo, nauka albo stan pasorzytów.

PARASITICUS, *a, um*. *Plaut.* Pasorzytny, pochlebny, cudzem się żywiący.

PARASITOR, *āris*, *ātus sum*, *āri*, *dep.* *Plaut.* Pochlebiać, bydz pasorzytem, cudzym się żywić.

PARASITUS, *i, m.* (παράσιτος). *Cic.* Pasorzyt, pochlebca, cudzem się żywiący. *Parasiti Apollinis. Hor. — Phaebi. Mart.* Aktorowie od migów, kuglarze teatralni. || Żartobliwie. *Ne ulmos parasitos faciat. Plaut.* Abyśm snać batogami wiązowymi nie wziął w skórę. || *Parasiti Jovis. Aug.* Bożkowie w Kapitolium stolownicy Jowisza.

PARASTADA, *ae*, *z.* i **PARASTAS**, *adis*, *z.* (παράστατης). *Vitr.* Filar, słup kamieniony lub drewniany, który z obu stron drzwi podpięra, podstawa u drzwi.

PARASTATA, *ae*, *z.* (παράστατης). *Vitr.* Filar, słup albo pilaster.

PARASTATICUS, *a, um*, (παράστατικός). *Vitr.* Filarowy, tytujący się słupa albo pilastu.

PARASTICHIS, *is*, *z.* (παράστιχης). *Suet.* Rejestr książki.

PARASYNAXIS, *is*, *z.* (παράσυναξις). *Cod. Justin.* Schadzka potajemna kacerzów.

PARATE, *psk.* (od *paratus*, *a, um*). Gotowo, z przygotowaniem, np. *ad dicendum parate venire. Cic.* *Paratus dicere. Cic.* || Zład, pilnie, troskliwie, pieczolowicie, sta-

rannie, ściśle, dokładnie, np. — *curare. Plaut.* || Gotowo, ochoczo, predko, spieszenie, rychło, np. *paratissime dicere. Plin.*

PARATIO, *ōnis*, *z.* (od *paro*, are). Zarobienie, nabycie, przygotowanie, przysposobienie, gotowość, przyrządzenie, np. *difficilis eorum rerum paratio fit. Pandect.* — regni. *Sall.* t. j. dążenie do samowładztwa.

PARATONITON, *n.* Konduktor piorunowy.

PARATRAGOEDIO, **PARATRAGOEDO**, *as*, *are*, (παράτραγοῦδω). Jakoby grać trajedyę t. j. traicznie wyrazić co słowami, np. *ut paratragediarum carnifex! Plaut.* w MSS. *paratragediat.*

PARATURA, *ae*, *z.* (od *paro*, are) i *g. apparatus*. Przygotowanie, przysposobienie, gotowość, uzbrojenie, np. — *materiarum. Tertull.* — *spectaculorum. Id.*

PARATUS, *us*, *m.* (od *paro*, are). Przygotowanie, przysposobienie, gotowość, uzbrojenie, np. — *triumphi. Ovid.* — *militum et armorum. Sall.* — *mensae. Val. Flacc.* — *funeris. Tac.* *Tyrios induta paratus. Ovid.* t. j. Tyrijska odzież, ubior, strój, wystąpienie. *Paratibus uti. Ovid.* t. j. występować ze wspaniałym strojem.

PARATUS, *a, um*, (imśl. od *paro*). Przygotowany, gotowy. — *ad annem eventum. Cic.* Gotów na wszelkie wypadki. — *omnia perpeti. Caes.* — *wszystko wytrzymać. — equitatu. Cic.* Mocny w jazde. *Paratior ab exercitu. Cacl. ad Cic.* Wojsko w lepszym stanie. *Paratissimo animo sustinere. Caes.* Utrzymać z największą odwagą. || *Res parata. Caes.* Rzecz na doręczu. || Kupiony. *Servi aere parati. Sall.* Niewolnicy za pieniądze kupieni. || *Paratum est. Cic.* Tak przyrodzenie zrządziło.

PARAVEREDUS, *i, m.* (od *παρά*, przy, blisko i *veredus*). Właściwie kon poboczny, pocztarski, expapocztowy kon. *Cod. Justin.* *Cassiodor.*

PARAZONIUM, *ii*, *n.* (παράζωνιον) *Mart.* Pas rycerski z palaszem.

PARCA, *ae*, *z.* *Ovid.* Parka. || *Parcae*, *arum*. *Hor.* Parki trzy siostry, córki Ereba i noey. Kłoto, Lachesis, Atropos. Kłoto przędzie nie życia ludzkiego. Atropos przecina. Lachesis każdemu swój los życia przeznacza.

PARCAE, *arum*. Ob. **PARCA**.

PARCE, *psk.* (od *parcus*, *a, um*). Oszczędnie, skromnie, skąpo, z oszczędnością, skąpo np. w jedzeniu. *Caes.* — *vivere. Cic.* — *victitare. Plaut.* *Parce parcum praedicat. Plaut.* || Przenośnie, oszczędnie, skąpo. — *gaudere. Phaedr.* — *ludere. Plin.* *Parcius hoc faciendum. Quintil.* *Pareissime vinum adsumere. Plin.* || Oszczędnie, skromnie t. j. nie często, np. *parcius quatit fenestras. Hor.*

PARCULOQUIUM, *ii*, *n.* (od *parce* i *loquor*). Skąpe mówienie, skromność, umiarkowanie w mowie, np. *parculouii mei perpendisti documenta. Apul.*

PARCĪMŌNIA zamiast *parsimonia*, w *Cod. MSS.* Oszczędność, pomiarkowanie. *Cic.* || Skromność, wstrzemięźliwość. *Id.*

PARCĪPRŌMUS, i, m. Ekonomik, oszczędny, nierozrzutny, sknerowaty człowiek. *Plaut.*

PARCĪTAS, atis, z. (od *parcus*, a, um) i. q. *parsimonia*. Oszczędność. *Sen. Macrob.*

PARCĪTER, psk. (od *parcus*, a, um) i. q. *parce*. *Pompon. ap. Non.* Oszczędnie, skromnie, skapo.

PARCO, *pēperi*, albo *parsi*, *parcitur*, albo *parsum*, *cēre*. Oszczędzić, skąpić, załować. — *sumptui. Cic.* Skąpić nakładu. — *operae. Id.* Szczędzić pracy. — *auribus. Id.* Oszczędzić uszu. — *valetudini. Cic.* Szanować zdrowie. *Nihil parcent promittere. Cato.* Nie żałują obietnic. || Zaprzestać. *Parcere bello. Virg.* wojny. *Parcitra credere. Ovid.* Nie wierzyć. || Przebaczyć. — *subjectis. Virg.* Przebaczać. — *vitam alicui. Gell.* Zachować życie komu. *Parcitur est Italine. Plin.* Przebaczone Włochom. || *Parcere oculis. Prop.* Odwrócić oczy. || *Virg.* Mieć wzgląd, np. — *filio. Plaut.* — *valetudini. Cic.* Mieć wzgląd na zdrowie. *Parce in feminam. Apul. t. j.* mieć wzgląd na kobietę. || *Parcui* zamiast *parsit. Naev. ap. Non.*

PARCUS, a, um, (od *parco* i *parum*). Łakomy, chciwy, sknerowaty, skapy. — *comitatu. Plin.* Którego poczet sług mały. *Parcamus. Hor.* Skapą ręką. || Oszczędny. — *opera. Plaut.* Żalujący swej pracy. — *cultor deorum. Hor.* Nie czesty bogów czciciel. — *sanguinis. Tac.* Który krwi szędzi. *Parcissimus vini. Suet.* Bardzo trzeźwy człowiek. — *honorum. Plin. j.* Nie chciwy honorów. || Słaby, mierzny, mało znaczący. — *somnus. Plin. j.* Sen krótki. *Parca tellus. Suet.* Szczępła ziemia. *Parcum vitrum. Mart.* Mały kieliszek. *Parciur ira merito. Ovid.* Mniejszego gniew niżeli wina. || *Sen.* Człowiek malej odwagi. *Optima mors, parca quae venit apta die. Proper.* t. j. w krótkim czasie, prędka, rychła śmierć.

PARDALIANCHES, is, n. (παρδαλις, ryś; ἄγγω, dusze). *Plin.* Omięg, ziele jadowne, trujące rysie.

PARDALIOS albo **PARDALIOS**, ii, m. (παρδαλιος). *Plin.* Kamień drogi, nakrapiany naksztalt skóry rysiej.

PARDALIS, is, z. (παρδαλῖς). *Plin.* Ryś, zwierzę srogie.

PARDALIUM, ii, n. scil. unguentum. *Plin.* Rodzaj maści wonnej.

PARDUS, i, m. (παρδος). *Plin.* Lampart, zwierzę.

PARAS i **PARIAS**, ae, m. (παρεῖας). *Lucan.* Rodzaj węża, który nie jest szkolliwy.

PARĒCBASIS, is, z. (παρεκβάσις). *Quint.* Zboczenie, odstępstwo od rzeczy.

PARĒCATUS, a, um, (παρεκτάτος). Który ma wzrost meżki.

PARĒDROS, i, m. (παρεδρος). *Tertull.* Podłe siedzący. *Parēdri spiritus. Id.* Mpe czartowska w sobie mający.

PARĒGORĪA, ae, z. (παρηγορία). *Apul.* Pocięcha, kojenie, łagodzenie.

PARĒGORICUS, a, um, (παρηγορικός). *Theod. Prisc.* Ból usmierzejący, łagodzący.

PARĒLCŌN, i, n. (παρέλκων). Przedłużenie słowa dodaniem zgłoski.

PARĒLĪŌN, ii, n. (παρήλιον). *Senec.* Obraz słońca za odbiciem promieni wydajacy się w obłoku.

PARĒMBŌLE, es, z. (παρεμβολή). *Inscr.* Dodawanie ozdoby.

PARĒNCHYMA, tis, n. (παρέγχυμα; παγά, ἐγγίω, wlewam). Mięszkość organiczna.

PARĒNS, tis, m. z. (pario, rodzę). *Cic.* Rodzić, ojciec, matka, albo krewny. || Przenosić. *Cic.* Założyciel, autor, wynalazca. || *Apul.* Wyraszczać. || *Hor.* Jowisz. || W przypadku drug. liczb. mn. *Parentium* i *parentum. Farr.*

PARĒNS, tis, r. wsp. (od *pareo*). Posłuszny. *Parentior exercitus. Cic.* Karniejsze wojsko.

PARĒNTĀLIS, e, ptok. (od *parens*, *parentes*). Tyczący się rodziców zmarłych, krewnych i powinowatych, tudzież należący do ofiar czynionych po zmarłych krewnych. — *dies. Ovid.* Dni pogrzebne po zmarłych rodzicach, krewnych i t. d. — *umbrae. Id.* Cienie krewnych. || *Parentalia*, ium, w liczb. mnog. Pogrzeby dziadów, ojca i matki. *Cic.* || Pogrzebne obiad. *Id.*

PARĒNTĀTĪŌ, ōnis, z. (od *parento*, *are*). *Tert.* Ostatnia pogrzebowa posługa, obchód zaduszny.

PARĒRTĀTUS, a, um, (imsl. od *parento*, *are*). *Tert.* Ofiarowany w obchodach zadusznych.

PARĒNTĒLA, ae, z. (od *parens*). Pokrewieństwo, powinowactwo, styczność, rodzinny związek. *Capitol.*

PARĒNTHĒSIS, is, z. (ἐντίθημι, włożyć, wtrącić). *Quint.* Nawias, nazwisko to daje my dwóm miesiączkowym kreskom, między które poboczna jaka myśl wtrąca się. Po łacinie *interpositio* i *interclusio*. || Umieszczenie, wtrącenie, wmiśnianie głosek, np. *religio* zamiast *religio. Charis.*

PARĒNTĪA, ae, z. i. q. *parentia*. Ob. *PARIENTIA*.

PARĒNTŌ, as, avi, atum, are, (od *parens*). *Cic.* Sprawować pogrzeb swoim rodzicom, oddać ostatnią posługę krewnym i powinowatym. || Przenosić. — *noxio sanguine injuriarum suarum.* Pomścić się swej krzywdy we krwi winnego. *Petr.*

PARĒŌ, es, ui, itum, ēre, (od *parēō*, *parēōmi*, jestem obecnym) i. q. *adpareo*. Właściwie, zjawić się, okazać się, pokazać się, być widzialnym, jawnym, widocznym, dać się widzieć, np. *ad portum paruit Hermodenes. Martial.* || Być posłusznym, słuchać, rządzić się podług czego, ściśle zachowywać, wykonywać, np. — *legibus. Cic.* — *religionibus. Id.* — *imperio. Caes.* — *necessitati. Cic.* — *consiliis alicujus. Id.* *Duris parere lupatis* (o koniach). *Virg.* t. j. być

posłuszym twardym wędzidłom. *Dicto paratur. Liv.* || Z przyp. czwart. rzeczy, np. *non parebimus omnia matri. Stat.* || Słuchać. *Parabit et obediet praecepto. Cic.* || Też o rzeczach nieżywotnych, np. *parent arva colono. Virg.* *Carina parent vento. Ovid.* *Freta parentia ventis. Tibull.* || Regulować się w czym, do woli czyjej co czynić, skłaniać się, np. — *irae plus, quam utilitati. Nep.* — *cupiditatibus. Cic.* — *gulae. Hor.* — *dolori et iracundiae. Cic.* — *necessitati. Cic.* — *promissis. Ovid.* t. j. niścić się. || Ztąd pokazać, wykonać, zapłacić, np. — *usuris. Cod. Just.* — *solutioni. Ibid.* || Być podległym. *Caes. Plin.* || Ztąd *parens* rzeczow. Poddany, np. *parentes abunde habemus. Sall.* || Być jawnym, oczywistym, być jasnym, wyraźnym, np. *abunde arbitror parere. Suet.* *Coeli cui sidera parent, i. e. perspecta sunt. Virg.*, ztąd *parent* t. j. jest jasnym szczegółnie u Jurystów. *Ulp. in Pandect. Jurisconsultus parent non parent. Petron.* Ztąd formula *si parent. Cic.* || *Parens* jako ptok. Posłuszny, uległy, np. *parentiores exercitus. Cic.*

PARĒRGŌN, i, n. Rzecz uboczna, postronna, która nie jest koniecznie potrzebna, np. w malowidłach przydatek, uboczna ozdoba, *quae pictores parerga adpellant. Plin.* *Reliquaque parerga. Vitr.* t. j. rzeczy uboczne, niekonieczne potrzebne.

PARĒSIS, is, z. (πάρεσις). Osłabienie; paraliż nieczupelny.

PARĒHIPPU, i, m. (παρῑππος). Koń poboczny, nareczny. *Cod. Justin.*

PARĒYPATE, es, z. scil. *chorda* (παρυπάτη scil. χορδή). *Vitr.* Druga strona ze siedmiu stron liry poświęconej Merkuryuszowi. — *hypaton. C. sol ut fa. — meson F ut fa.*

PARĪA, ptok. (od *Parius*, a, um). Ob. **PAROS**.

PARĪAMBŌDES, is, (παριαμβώδης). *Dio-med.* Miara wiersza pięciozłogłowa, złożona z jednej krótkiej i długiej, z jednej krótkiej i z dwóch długich, np. *petitiones.*

PARĪAMBUS, i, (παριαμβος). *Biomed.* Miara wiersza pięciozłogłowa, złożona z jednej długiej i czterech krótkich, np. *contincium.*

PARĪANUS, a, um. Należący do miasta *Parium* w Azji mniejszej. *Cic.*

PARĪAS, Ob. **PARĒAS**.

PARĪATĪŌ, ōnis, z. (od *pario*, *are*). Porównanie. || Cała, dokładna zapłata. *Seaeu. in Pandect.*

PARĪATOR, ōris, m. (od *pario*, *are*). Który dokładnie kwituje, płaci. *Paul. in Pand.*

PARĪATORĪA, ae, z. (od *pario*, *are*) i. q. *pariatio*, np. przenosić *pariatio plenaria passionum omnium non erit, nisi cet. Augustin.*

PARĪCANI, ōrum. Naród w Azji do Persów należący. *Plin. Paricanii. Herodot.*

PARĪCI *quaestores. Fest.* Kwestorowie albo sędziowie spraw kryminalnych w Rzymie, lecz poprawniej się pisze *paricidi.* *Quaestores paricidi* zamiast *paricidii. Fest.*

PARICIDA. Ob. **PARRICIDA**.

PARIENTĪA, ae, z. (od *pareo*). Posłuszeństwo. *Tac. Cod. Justin. Cassiodor.* Inni czytają *patientia* też *parentia*.

PARĪES, ētis, m. (od *paro*, *are*). *Cic.* Ściana, mur. — *caecus. Virg.* Ślepa ściana. — *arctetarius, eratitius. Vitr.* Ściana kraciana. — *medianus, intergerinus. Vitr.* Ściana przeznaczone. — *fornaceus. Vitr.* Lepianka. — *formicans, interpersivus. Id.* Ściana z framugami. *Intra parietes. Cic.* W domu prywatnie. || *In caducum parietem inclinare, przysł.* *Spart.* Słabo się na czym wspierać. || *Utrosque parietes linere, przysł.* *Petr.* Siadać na dwóch stołkach. || *Sun paries. Plaut.* Jestem pośrednikiem.

PARĪETĀLIS, e, ptok. (od *paries*) i. q. *parietarius*. Ścienny, od ściany, np. — *herba. Martial. Empir.*

PARĪETĀRIUS, a, um, (od *paries*). Tyczący się ściany, zatrudniający się ścianą, należący do ściany, tam się znajdujący, będący. *Structor parietarius. Jul. Firm.* || Ztąd *parietaria* scil. *herba. Apul. de herb.* Pomurnik, ziele, pomurne ziele. || Tak zwany cesarz Trajanus. *Aur. Vict. Ammian.*

PARĪETINUS (albo *Parietinus*), a, um, (od *paries*). Tyczący się ściany albo muru, np. — *forma. Tertull.* t. j. kształt ściany. *Herba parietina. Ammian.*, i. q. *parietarii*. Pomurne ziele. || Ztąd *Parietinae* scil. *ruinae* albo *reliquiae*. Ruiny albo szczątki ścian albo muru. *Cic.* || *Parietina*. Miasto w Mauritanii Tingitańskiej. *Anton. Itin.*

PARĪLIA. Ob. **PARĪLIS**.

PARĪLICIUS, a, um. Ob. **PALILICIUS**.

PARĪLIS, e, ptok. (od *par*) i. q. *par*. Równy drugiemu w czym, jednokształtny, podobostajny, podobny, co do formy równy, np. — *actas. Ovid.* — *baccas. Ovid.* t. j. perły — *vox. Id.* *Parili ratione. Lucr.* Równym sposobem.

PARĪLITAS, atis, z. (od *par*). Równość, podobieństwo, np. — *virtutum. Gell.* — *amoris. Apul.*

PARĪLITER, psk. (od *parilis*) i. q. *pariter*. Równie, podobnie. *Charis.*

PARĪLITIUS, a, um, i. q. *Palilicius*. Ob. **PALILICIUS**.

PARĪŌ, is, *pēperi*, *partum* i *paritum*, *rēre*, (z hebrajsk. bara, utworzyć albo od parach, wydać owoc). Rodzić, płod na świat wydawać. *Optima matrum terra parit. Ovid.* Cna matka ziemia sporzy. — *ova. Cic.* Znosić jajka. — *vermiculos. Lucr.* Płodzić robactwo. || — *verba. Cic.* Tworzyć słowa. || Nabawić, być przyczyną. || — *pacem. Id.* Sprawić pokój. — *alicui somnum. Tibull.* Sprawić sen komu. — *sibi lethum manu. Virg.* Zadać śmierć sobie samemu. || Dostać, nabyć. — *gratiam sibi apud aliquem. Liv.* Zjednać sobie łaskę u kogo. *Amici officio et fide pariuntur. Sall.* Uczynność i wierność przyjaciół nam jedna. — *sibi honores. Hor.* Skarbić honory. || *Parii*, zamiast *peperi. Cato.* *Parire*, zamiast *parere. Eun.*

PARIO, *as, avi, atum, are*, (od *par*). Równem czynić, zupełnie, dostatecznie zapłacić, wyliczyć pieniądze. — *alicui. Ulpi. in Pandect.* || *Pariari* albo *pariare*, *seil. sc.* Bydź równym, np. *pariari Deo. Tertull.* t. j. równać się. *Pariant inter se Christus et Adam. Tertull.*

PARIS, *idis, m.* (*Παρις*). Syn Trojański-go króla i Hekuby. *Virg. Ovid. Hygin. Apollod.* || *Judicium Paridis. Virg.* || Autor. *Suet. Pantomimik. Id.*

PARISIACUS, *a, um*. Paryżki, należący do Paryża. *Venant. Fort.*

PARISIUS, *orum*, (*Παρισιος. Strabo.*) Narod w Galii Celtyckiej nad Sekwaną w okolicy Paryża. *Caes. Plin.* Ztąd tego narodu miasto *Lutetia Parisiorum. Caes.*, albo *Lutetia* zwana. *Id.* || Zowie się też *Parisium, Παρισιον. Zosim.* || Ztąd *Parisiacus, a, um*. Należący do Paryża, tyczący się Paryża, Paryżki, np. — *arces. Venant. Fort.* — *naulac. Inscr. ap. Murat.*

PARISON albo **PARISON**, *i, n.* (od *παίσιον*), przedostatnia długa i krótka). Równość, podobieństwo w mowie. *Martian. Cap. Quintil.*

PARITAS, *atis, z.* (od *par*). Równość, podobieństwo. *Arnob.*

PARITER, *psk.* (od *par*). Równie, jednostajnie, równym sposobem, właśnie co, np. — *pariter dolemus. Pariter uti his decuit. Ter.* t. j. równym sposobem. || Też *z et, ac, atque* albo *que, ut, t. j.* jak, jako. *Vultu pariter atque animo varius. Sall. Pariter ac si hostes adessent. Sall.* t. j. równie, jak gdyby etc. || Razem, pospolu, wspólnie, zarówno, np. *studia cum aetate crescent. Cic. Pariter cum sensu vita amittitur. Cic.* || Także, podobnie, też, również. *Ter. Ovid.* || Wszystkie, wszyscy w obec, wszyscy wespół, razem, np. *pariter lucent in equis. Virg.*

PARITO, *as, are*, (częstotli. od *paro, are*) *i. q. paro*. Przygotować, przysposobić, przyrządzić, przyprawić. || Gotować się, sposobić się, z tryb. bezokol. albo *ut, np. quo nunc ire paritas? Plaut. Paritas, ut minus auferas. Id.*

PARITOR, *oris, m.* (od *pareo*). Który się pokazuje, zjawia, który na rozkaz dla zasłony stawa obecnie, sługa, żołnierz od straży łokowej. *Aur. Viet.*

PARITUDO, *inis, z.* (od *pario*). Porodzenie, wydanie płodu na świat. *Solin.*, gdzie inni czytają *partitudo*.

PARIS, *a, um*, (od *Paros*). *Plin.* Należący do wyspy Paros. — *lapis. Virg. Marmur biały. || Parii, orum. Liv.* Mieszkancy wyspy Paros.

PARMA, *ae, z.* (*πάριον*). Rodzaj krótszej, okrągłej tarczy, puklerza lekkiej infanterii i jazdy. *Liv. Virg.* || Też gladiatorów. *Martial.* || Też Amazonki, np. *parma Amazonica*, (inaczej *pelta*). *Plin.* || Tarcza Pallady albo jej posagu. *Parmaque ferens, hastamque tremantem. Virg.* || *Parmai* zamiast *par-*

mae. Lucr. || Kłapa, kłapka miecha kowalskiego albo mieszk kuchennego. *Auson.* || Miasto we Włoszech. *Liv. Plin. Mela. Martial.* || *Parmensis, e.* Z *Pariny*, niedaleko *Pariny*, *Parmenzyk*, należący do *Pariny*. *Cic. Hor.* || *Parmenses*, mieszkańcy *Pariny*. *Cic. || Parmanus, a, um, i. q. Parmensis. Varr.* || *Palma*, tarcza zamiast *parmae*. *Ob. Palma.*

PARMANUS, *a, um, t. j.* z *Pariny*. *Ob.*

PARMA, *ae, z.* (*παρμα*). Właściwie, wiersz na podobieństwo drugiego napisany, odpowiedź strony, replika. *Auson. Ped.*

PAROECIA, *ae, z.* (*παροικία*) *i. q. paro-*

chia. Okolica, dyeczcza. *Augustin.* || *Parafija. Sidor.*

PAROEMIA, *ae, z.* (*παροιμία*). Przysłowie. *Charis.*

PAROMOEON, *i, n.* (*παρομοιον*). Postać, gdzie wiele się słów podobnych wyraża, np. *Machina multa minax minatur maxima muris. Diomed. Rutil.*

PAROMOLOGIA, *ae, z.* (*παρομολογία*). Postać krasomówska, gdzie mówca czyniąc wyznaczenie, silniej nastaje na swego przeciwnika.

PARONOMASIA, *ae, z.* (*παρονομασία*) *i. q. agnominatio*. Nazwanie, zamiana słów przez aluzję, postać krasomówska. *Rutil. Martian. Cap.*

PARONYCHIUM, *ii, n.* i **PARONYCHIA**, *ae, z.* (*παρονυχία*). *Plin.* Zanokeica. || *Id.* Ruta skalna, ziele.

PARONYMA VERBA, (*παρόνυμα*). *Dion-med.* Słowo pochodne, np. *Equus, eques, doctus, doctus.*

PAROPSIS albo **PARAPSIS**, *idis, z.* (*παροψις*). Misa. *Martial. Juvenal. Petron.*

PAROPTUS, *a, um*, (od *παρῖ* i *ὀπτῶν*, piekie). Pieczony, np. — *pullus. Apic.*

PARORCHIDIUM, *i, n.* (*παρῶν ὄρχις*, jądro). Położenie jądra niewłaściwe.

PAROS albo **PARUS**, *i, z.* (*Πάρος*). Wyspa na morzu Egejskim, jedna z wysp Cykladzkich, gdzie się znajduje sławny marmur. *Virg. Plin. Mela.* || Ztąd *Parus, a, um*. Tyczący się Paros, należący do Paros. — *marmor. Hor. Ovid. Petron. Parus lapis. Virg.* t. j. marmur. *Iambi Parii. Hor. i. e. Archilochii.* || *Parii*. Mieszkancy wyspy *Paros. Liv. Nep. Plin.*

PAROTIS, *idis, z.* (*παρωτίς*). *Plin.* Wrzód poduszny, nabrzmiałe około uszu. *Cels.* || Gruzeł ślinowy przed uchem położony.

PAROXYSMUS, *i, m.* (*παρά*, wiele; *ὄξύς*, ostry). Paroxyzm, napad chorobny.

PARRA, *ae, z.* *Plin.* Rodzaj ptaka zlej wroźby, albo puszczyk, ptak. || Przezwiśko rzymskie. *Varr.*

PARRHASIA, *ae*, albo **PARRHASIE**, *es, z.* (*scil. urbs, Παρρῆσια s. Παρρῆσιον scil. πόλις*). Miasto w Arkadii. *Plin.* || Też Arkadya zwana *Parrhasia* (*scil. terra, regio*). *Serv. ad Virg.*

PARRHASIS, *idis, z.* (*Παρρῆσις*). Z *Parhazii*, należący do *Parhazii*, *Parhazijski* albo

dyeczcza. Hieron.

PARRŌCHUS, *i, m.* (*πάρχοχος*). Który podawa, dostarcza, dawca, np. potraw, napojów. || Ten, który dostarcza rzeczy potrzebnych jadącym w interesie publicznym, i czyni potrzebną posługę w dostarczaniu siana, drzewa, soli. *Cic. Hor.* || Oberżysta, austernik, komisarz, liverant. || Traktyer-nik, gospodarz domu. || Ztąd *Parochi in Ecclesia nunc dicuntur, qui curam animarum suscipiunt*, t. j. *Plebani*.

PARŌDIA, *ae, z.* (*παρῳδία*). Właściwie, wiersz na podobieństwo drugiego napisany, odpowiedź strony, replika. *Auson. Ped.*

PAROECIA, *ae, z.* (*παροικία*) *i. q. paro-*

chia. Okolica, dyeczcza. *Augustin.* || *Parafija. Sidor.*

PAROEMIA, *ae, z.* (*παροιμία*). Przysłowie. *Charis.*

PAROMOEON, *i, n.* (*παρομοιον*). Postać, gdzie wiele się słów podobnych wyraża, np. *Machina multa minax minatur maxima muris. Diomed. Rutil.*

PAROMOLOGIA, *ae, z.* (*παρομολογία*). Postać krasomówska, gdzie mówca czyniąc wyznaczenie, silniej nastaje na swego przeciwnika.

PARONOMASIA, *ae, z.* (*παρονομασία*) *i. q. agnominatio*. Nazwanie, zamiana słów przez aluzję, postać krasomówska. *Rutil. Martian. Cap.*

PARONYCHIUM, *ii, n.* i **PARONYCHIA**, *ae, z.* (*παρονυχία*). *Plin.* Zanokeica. || *Id.* Ruta skalna, ziele.

PARONYMA VERBA, (*παρόνυμα*). *Dion-med.* Słowo pochodne, np. *Equus, eques, doctus, doctus.*

PAROPSIS albo **PARAPSIS**, *idis, z.* (*παροψις*). Misa. *Martial. Juvenal. Petron.*

PAROPTUS, *a, um*, (od *παρῖ* i *ὀπτῶν*, piekie). Pieczony, np. — *pullus. Apic.*

PARORCHIDIUM, *i, n.* (*παρῶν ὄρχις*, jądro). Położenie jądra niewłaściwe.

PAROS albo **PARUS**, *i, z.* (*Πάρος*). Wyspa na morzu Egejskim, jedna z wysp Cykladzkich, gdzie się znajduje sławny marmur. *Virg. Plin. Mela.* || Ztąd *Parus, a, um*. Tyczący się Paros, należący do Paros. — *marmor. Hor. Ovid. Petron. Parus lapis. Virg.* t. j. marmur. *Iambi Parii. Hor. i. e. Archilochii.* || *Parii*. Mieszkancy wyspy *Paros. Liv. Nep. Plin.*

PAROTIS, *idis, z.* (*παρωτίς*). *Plin.* Wrzód poduszny, nabrzmiałe około uszu. *Cels.* || Gruzeł ślinowy przed uchem położony.

PAROXYSMUS, *i, m.* (*παρά*, wiele; *ὄξύς*, ostry). Paroxyzm, napad chorobny.

PARRA, *ae, z.* *Plin.* Rodzaj ptaka zlej wroźby, albo puszczyk, ptak. || Przezwiśko rzymskie. *Varr.*

PARRHASIA, *ae*, albo **PARRHASIE**, *es, z.* (*scil. urbs, Παρρῆσια s. Παρρῆσιον scil. πόλις*). Miasto w Arkadii. *Plin.* || Też Arkadya zwana *Parrhasia* (*scil. terra, regio*). *Serv. ad Virg.*

PARRHASIS, *idis, z.* (*Παρρῆσις*). Z *Parhazii*, należący do *Parhazii*, *Parhazijski* albo

dyeczcza. Hieron.

Arkadijski, np. — *Ursa. Ovid.*, albo *Aretos. Id. i. e. ura major* albo *Callisto. || Parrhasis, rzeczow. Ovid. i. e. Callisto.*

PARRHASIUS, *a, um*, (*Παρρῆσιος*). *Ovid.* Arkadyjski, tyczący się miasta Arkadyi. — *rex. Sil. Ewanger. — axis. Sen. n.* Biegun północny. *Parrhasia dea. Ovid.* Karmenta. || *Plin.* Sławny malarz Efezki. || Też tyczący się gór Palatium, gdzie Rzym był zbudowany, Palatyński, albo cesarski, np. — *domus. Martial. — aula. Id.*

PARRHESIASTES, *ae, m.* (*παρρησιαστής*). Szczery, otwarty mówca Demochares. *Sen.*

PARRICIDA albo **PARICIDA**, *ae, m. i. z.* (od *parens* albo *parentes* i *caedo*). *Cic.* Ojco-bójca. || *Pall.* Zabójca powinowatych. || *Fest.* Mężobójca. || Słowo zelżywe, złośliwe, zło-czynca, lotr, niecnota, nieczłowiek. *Cic. Sall.* || *Parricida* jako ptak, np. *parricida nece. Arnob.*

PARRICIDATUS, *us, m.* (od *parricida*). Ojco-bójstwo. *Coel. ap. Quintil.*

PARRICIDIALIS albo **PARRICIDALIS**, *e, ptak.* (od *parricidium*). Ojco-bójski, mężobójski, morderczy, bezbożny, np. — *seclus. Justin. — venenum. Id. — discordia. Justin. — manus. Prudent. — bellum. Hor. t. j.* do-mowa wojna.

PARRICIDIALITER, *psk.* (od *parricidia-lis*). Morderczym, rozbojniczym sposobem. *Lamprid.*

PARRICIDIUM, *ii, n.* (od *parricida*). Ojco-bójstwo, zabójstwo matki lub krewnego. — *fraternum. Cic.* Bratobójstwo. || Mężobójstwo. || *Cic.* Spisek przeciwko ojczyźnie. *Parricidium. Suet.* Tak nazwany piętnasty dzień Marca dekretem senatu, w którym dniu zabitym został Cezar.

PARS, *tis, z.* (podobno od *par*, równy). Część. *Naturae partes. Phaedr.* Części przyrodzenia. *Copiarum partes. Sall.* Części wojska. || *Pars. Cic.* Gatunek. || *Magna, bona, multa pars. Cic.* Wielka, znaczna część. || *Pars i partes. Petron.* Porecy. *Apul.* Szczatki uczy. || *Pars*, zamiast przysłówka *partim. Pars in frusta secant. Virg.* Częścią na sztuki kraja. || *Parte*, zamiast *partim. Poma, quae candida, parte rubent. Ovid.* Jabłka częścią białe, częścią czerwone. || *Pro parte. Cic.* Podług proporcji, słusznego udziału. || *Ex parte. Id.* Z jednej strony, częścią. || *Ex aliqua, ex magna parte. Cic.* Po części, po wielkiej części. || *Multis partibus. Id.* Wiele. || *In parte. Quint.* Częścią, po części. || *Pro mea, tua parte. Cic.* Z mojej i twojej strony, wedle sił moich i twoich. || *Magnam partem*, nakształt przysłówka. *Cic.* Po wielkiej części. || *In aliquam partem. Id.* Na jaką stronę. *In eam partem potius peccant. Id.* Z tej strony raczej wykraczają. || *Per partes. Colum.* Na części, częściami, wedle części. || *In omnes partes. Cic.* Do wszystkiego, zgola. || *Venire in partem. Id.* Stać się uczestnikiem. || *Partem facere. Caj. Pandect.* Dzielić. || *Partes. Quint.*

Strony prawujące się. || *Cic.* Spiski, fakeye. *In duas partes discedunt Numidae. Sall.* Na dwie się fakeye dzielą Numidowie. *Ducere aliquem in partes. Tac.* Wciągać kogo do spisku. || *Partes. Cic.* Role, które grają aktorowie na scenie. || *Przenosić. Partes. Cic.* Urząd, powinność, obowiązek. *Tuae sunt partes. Id.* Twoja jest powinność. *Partes mihi impositae. Id.* Włożony na mnie obowiązek. *Transactis meis partibus. Id.* Spelniony moje powinności. || *Ad partes. Ovid.* Do wypełnienia swoich powinności. || W materii naukowej *partes. Petron.* Lekeye całodziennic, które się dają do nauczania uczniom. || *Partes. Cic.* Miejsce, okolica, kraj. *Orientis partes. Id.* Kraj wschodni. || *Parti.* zamiast *parte. Lucret.* || *Partum.* zamiast *partium. Caes.*

PARSIMONIA, ae, ż. Ob. **PARCIMONIA.**

PARTHENI albo **PARTHINI, orum, m.** (*Παρθενῶν. Polyb.*) Naród w Illyrii na pograniczu Dalmacji. *Plin. Mela. Steph. Byz.*

PARTHENIA, ae, ż. (*Παρθενία. Plin.*) Wyspa Samos.

PARTHENIAE, arum, m. (*Παρθενία. Justin.*) Parteniejczykowie spłodzeni z córek Sparty i założyciele Tarentu.

PARTHENIANUS, a, um. Partenijuszowy, należący do Parteniusza, np. — *toga Martialis.*

PARTHENIAS, ae, m. (*Παρθενίας. Rzeki* w Elis. *Strabo.*) || Też rzeka w Azii. *Plin.* || Niesłubne dziecię. || Też Wirgiliusz tak zwany. *Serv. ad Virg.*

PARTHENICE, es, ż. (*Παρθενική. scil. βοτάνη, ziele. Catull.*) Rodzaj ziela. i. q. *parthenium, np. — alba. Catull.*

PARTHENICUM, i, scil. oppidum. *Anton. itine.* Miasto w Sycylii.

PARTHENION, ii. Ziele, i. q. *artemisia. Apul. Bylica. ziele.* || Miasto w Tracji. *Plin.*

PARTHENIS, idis, ż. (*Παρθενίς. Roślina, i. q. artemisia. Plin.*

PARTHENIUS, a, um, (*παρθένιος. Parnicki.* || *Virg.* Należący do góry Partenius w Arkadyi. || Rzeki w Arkadii, Paflagonii i w Samos. || — *mas. Plin.* Wrotycz, roślina.

PARTHENOPE, es, ż. (*Παρθενόπη. Plin.*) Jedna z Syren, z kąd wziął nazwisko Partenopy Neapol. || *Partenopeus, a, um. Ovid.* Neapolitański.

PARTHENOPOLIS, is, ż. (*Παρθενόπολις. Miasto w niższej Mezji nad Czarnym morzem. Eutrop. Plin.* || Miasto w Bitynii. *Plin.*

PARTHIA, ae, ż. (*Παρθία. Ptolem.*) Kraj w Azji, teraz prowincja Perska.

PARTHICUS, a, um, (od *Parthia*). Tyczący się Partów, z Partii, należący do Partii, Partijski, np. *equitatus. Hor.* — *regnum. Plin.* — *gens. Mela.*

PARTHIENE, es, ż. (*Παρθηνή. Steph. Byz.*) i. q. *Parthia.* Kraj w Azii. *Curt.*

PARTHINI, orum. Naród w Macedonii. *Justin.*

PARTHUS, a, um. Partijski, np. — *eques. Ovid.* — *signa. Id.* t. j. chorągwie. — *sagittae. Ovid.* || *Parthus, rzeczw. Part. Hor. Virg. Ovid.*

PARTIARIUS, a, um, (od *pars*). *Cato.* Arendę po polowie z kim trzymający. || *Partiaria res. Apul.* Rzecz, której wielu jest uczestników. || *Partiario, scil. jure. Cato.* Prawem dzielczym.

PARTIATIM, psk. (od *pars*). Częścią, częściami, sztukami. *Coel. Aur.*

PARTIBILIS, e, ptak. (od *partior*). Dzielnny, rozdzielny, podzielnny, np. *qui animam partibilem putant. Claud. Mam.*

PARTICEPS, ipis, r. społ. (od *pars* i *capio, i. e. partem capiens*). Uczestnik, spółnik, dzielący co z kim, towarzyszy. — *pudoris. Cic.* Mający ambicję. — *belli. Id.* Uczestnik wojny. — *fortunarum. Id.* Towarzysz szczęścia. — *conjuratōis. Id.* Uczestnik spisku. *Participem rei facere. Id.* Uczestnikiem czego. *Quos sui consilii participes habeat. Caes.* Których miał uczestnikami swych zamiarów. || *Particeps, rzeczw. Współczestnik, współnik, kamrat, kompanista, np. particeps meus. Ter. Praedam participes petunt. Plaut. Inter participes dividere. Id.*

PARTICIPALIS, e, ptak. (od *particeps*) np. — *verbum, i. e. participium. Farr.* Słowa które się czasami przypadają.

PARTICIPATIO, ōnis, ż. (od *participo, are*). Społeczność, uczestnictwo, np. — *imperii. Spartian.* — *boni. Augustin.*

PARTICIPATUS, us, m. (od *participo, are*) i. q. *participatio. Spartian.*

PARTICIPATUS, a, um, (imsl. od *participo, are*). Który został uczestnikiem. *Participato cum fratre regno. Justin.*

PARTICIPIALIS, e, ptak. (od *participium*) np. — *verbum. Quintil. Prisci. i. e. participium.* || Też, *participialia gerundia i supina. Prisci.* *participialia nomina t. j. pochodzące a participiis, np. amans, negligens. Charis. t. j. imiesłowowy, do imiesłowu należący.*

PARTICIPIALITER, psk. (od *participialis*). Nakształt imiesłowu, sposobem imiesłowu, np. *torrens participialiter pro exrens. Fest.*

PARTICIPIMUM, ii, n. (od *particeps*). *Quint.* Imiesłów, wyraz nowy, znaczący w grammatyce tę część mowy, która ma własność już imienia, już słowa. || *Cod. Just.* Uczestnictwo.

PARTICIPO, as, avi, atum, are, (od *particeps*). Uczynić uczestnikiem, np. — *aliquem consilii sui. Plaut.* || Też z przypad. trzec. rzeczy zamiast przyp. drugiego, np. — *aliquem sermoni suo. Plaut.* — *aliquem prandio. Apul.* || Też bez nazwania rzeczy, np. *nos esse factos ad participandum alium ab alio. Cic. t. j. byż jeden drugiemu uczestnikiem* || *Udzielić, użyć, zwierzać się czego, dzielić się, podzielić się z kim, np. laudes cum Caesone. Liv.* — *cum fratre*

regno. Justin. || *Dadź cząstkę, część, do nieść, uwiadomić, awizować, np. neque participant nos. Plaut.* || *Mieć uczestnictwo, stać się uczestnikiem, np. — pestem. Cic.* — *luerum, — damnum. Ulpi. in Pandect.*

PARTICULA, ae, ż. (zdrobn. od *pars*). Mała część, sztuczka, kasek, troszka, odrobina, np. — *coeli. Cic.* — *arenae. Hor.* *Particula literarum tuarum. Brut. in Cic.* *Sine ulla particula iustitiae vivere. Cic.* || *Particula u Grammat. pomocnik. Gell.*

PARTICULARIS, e, ptak. (od *particula*). Tyczący się części, należący do części, częściowy, np. — *propositio, w loice. Apul.* — *publicatio. Cod. Justin.*

PARTICULARITER, psk. (od *particularis*). Częściami, partykularnie, osobno, poszczególnie. *Sive universaliter, sive particulariter. Augustin.* || *Ztąd w loice np. universalis (propositio) dedicatiua potest particulariter converti np. omnis homo animal, poszczególnie. Quidam animal homo. Apul.*

PARTICULATIM, psk. (od *particula*). Częściami, pojedynczo, po części, sztukami, kawalkami, np. — *narrare. Auet. ad Her.* *Pecuniam particulatim receipt. Scaev. in Pandect.* || *Osobno, szczególnie. Farr.*

PARTICULATIO, ōnis, ż. (od *particula*). Dzielenie, podzielenie, rozdzielanie, mała część, rozszarpanie, rozdrobienie. *Martian. Cap.*

PARTICULO, as, are, (od *particula*). Na sztuki, na kawalki dzielić, dzielić na małe części, rozszarpać, rozdrobić. || *Ztąd Particulatio. Ob. Particulatio.*

PARTICULO, ōnis, m. (od *particula*). Uczestnik, współnik, należący do czego, współnik, kamrat, kompanista. *Pompon. || Imię właściwe (Nomen prop.) Phaedr.*

PARTILIS, e, ptak. (zamiast *partibilis* od *partior*). To, co się daje dzielić, dzielny, rozdzielny, podzielnny. *Augustin. Claud. Mam. Ammian.*

PARTILITER, psk. (od *partilis*). Częściami, sztukami. *Arnob. Augustin.*

PARTIM, psk. w przyp. czwart. (od *pars*). Częścią, po części. — *amicorum. Cic.* Część z moich przyjaciół. — *hominum. Gell.* Wielu z ludzi. — *id nostri argentarii faciunt. Plaut.* Większa część naszych bankierów tak czyni.

PARTIO, ōnis, ż. (od *pario, peperit etc.*) Porodzenie, urodzenie, np. o ludziach. *Plaut. Gell.* || Też o kurach, np. *hae enim (gallinae) ad partionem sunt aptiores. Farr. t. j. do noszenia jaj.*

PARTIO, is, iwi, itum, ire, (od *pars*) i. q. *partior.* Dzielić, podzielić, np. — *praedam cum illis. Plaut.* — *bona inter eos. Id.* || *Ztąd partitus, a, um.* Podzielony, np. *membra partita. Cic.* || *Przenosić, np. — caritatem in liberos. Phaedr.* — *gaudia cum aliquo. Lucil. ap. Non.* || *Podzielić, rozdzielić, wydzielić, np. partitis sententiis. Cic. i. e. distinctis. t. j. jasnie wyraziwszy.* || *Zrównać się, np. vos inter vos partite. Plaut.*

Tom II.

PARTIOR, iris, itus sum, iri, dep. (od *pars* i. q. *partio*). Dzielić, podzielić, rozdzielić, np. — *genus in species. Cic.* — *aliquid in membra. Id.* — *praedam in socios. Virg.* — *curas cum aliquo. Id.* — *copias inter se. Liv.* || *Oddzielić, podzielić, wydzielić, np. partitis sententiis. Cic.* || *Uczestnikiem uczynić, np. — aliquem in suspicionem sceleris. Enn.*

PARTITE, psk. (od imsl. *partitus, a, um*). Rozdzielnie, odrębnie, np. — *dicere. Cic.*

PARTITIM, psk. (od *partitus, a, um*). Kapanina, po części, częściami, pojedynczo, po części, kawalkami, sztukami, oddzielnie, szczegółowie, np. *partiti i singula quaeque nobilitant; hunc forma decens, hunc robur in armis hunc pietas etc. Claudian.*

PARTITIO, ōnis, ż. (od *partior*). Dzielanie, podzielenie, dział, podział, rozkład, oddzielenie, oddział, np. — *praedae. Cic.* — *artium. Id.* *Partitione uti. Cic.* || *Partitionem distribuere. Cic. t. j. uczynić podział, rozkład.*

PARTITO, psk. (od *partitus, a, um*). Częściami, rozdzielnie. *Ulpi. in Pandect.*

PARTITOR, ōris, m. (od *partio* albo *partior*) i. q. *divisor.* Dzielca, podzielnik, który częściami dzieli. *Cic.*

PARTITUDO, ōnis, ż. (od *pario*). Rodzenie, porodzenie. *Plaut. Cod. Theod.*

PARTITUS, a, um, (imsl. od *partio*). Podzielony, rozdzielony. *Cic.*

PARTOR, ōris, m. (od *pario*). Nabywca, który co nabywa, który co bierze, odbiera, dostaje. *Plaut.*

PARTUALIS, e, ptak. (od *partus*). Tyczący się porodzenia, należący do porodzenia, np. *partualis sanguinis fluxus. Tertull.*

PATULA, ae, ż. — *dea* (od *pario* albo *partus*). Bogini porodzenia. *Tertull.*

PARTUMEIUS, a, um. Porodzony, narodzony. *Hor.* Inni czytają *Pactumeius* t. j. imię właściwe.

PARTURA, ae, ż. Rodzenie, porodzenie. *Farr. Edd. Gesn. i Schnejder.* mają *partitura.*

PARTURIO, is, iwi i ii, itum, ire, (*considerativum* od *pario* i *supin. partum*) Cheić rodzić, porodzić, stękać w porodzeniu, holec i stękać jak rodząca, np. o ludziach. *Ter. Ovid.* || O zwierzętach, np. *canis parturiens. Phaedr.* || Też *Mons parturiebat. Id.* || *Ztąd przysłowie. Parturiunt montes nascetur ridiculus mus. Hor.* t. j. ludzie wiele obiecują, a bardzo mało dają. || Też o kurach, które jaja noszą. *Farr.* || *Przenosić, mieć co na myśli, snuć co, knować co, np. ira parturit minas. Ovid. Quod diu parturit animus vester, pariat. Liv.* || *Przenosić, trościć się, frasować się, kłopotać się. Cic.* *Apul.* || *Parturio* zamiast *pario.* Rodzę, np. *Germania parturit fetus. Hor.* t. j. rodzi, wydaje płód na świat. || Też o kurach np. nosić jaja. *Farr.* || — *annis nomina. Claudian.* Rodzić konsulów, których imiona zapisywano w dziennikach pamiętnych. *Parturit*

est in sacris libi genus rotundi. Paul. ex. Festo.

PASTILLUS, *i*, m. (zdrobn. od *panis*). *Pastillus forma panis parvi. Fest. t. j.* nakształt małego chleba. Właściwie bochenek okrągły, zład kulką, kołaczek do jedzenia. *Plin.* || Konfekt aptekarski. || Pismo: *Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum. Hor.* Rufilla czuć pismem, a Gorgoniusz trąci koźlem.

PASTINACA, *ae*, *z*. (*pastus*, pokarm). *Plin.* Pasternak, korzeń roślinny. || *Id.* Ryba morska.

PASTINATIO, *ōnis*, *z*. (od *pastino*, *are*). *Colum.* Rycie motyka ogroda, kopanie winnic. || Uprawa roli motyka.

PASTINATOR, *ōris*, m. (od *pastino*, *are*). *Colum.* Gracownik, kopacz.

PASTINATUS, *us*, m. (od *pastino*, *are*) *i. q. pastinatio. Plin.*

PASTITATUS, *a*, um, (imsł. od *pastino*, *are*). *Col.* Uprawny, wskopany motyka. || *Pastinatum, scil. solum. Id.* Rola sprawiona motyka.

PASTINO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pastinum*). Ryc, kopać, wskopać, uprawiać ziemię motyka, np. — *agrum. Colum.* — *vineas. Plin.* — *solum. Id.* Zład *solum pastinatum. Colum.*

PASTINUM, *i*, n. (πῆσσω, zamiast πῆγω, wbijam), *scil. instrumentum. Colum.* Motyka o dwóch żelaznych zębach, narzędzie do kopania ziemi. || *Pall.* Uprawianie roli. || *Id.* Rola uprawna motyka.

PASTIO, *ōnis*, *z*. (od *pasco*). *Farr.* Paszenie, pastwisko, pasza.

PASTOPHORI, *orum*, (παστοφόρος od παστος, różnowzora zasłona i φέρω, niosę, noszę, *i. q. ferentes s. portantes velum variegatum t. j.* noszący różnowzore zasłony). Było to bardzo święte kolegium Egypckich kapłanów. *Apul.*

PASTOPHORIUM, *ii*, n. (παστοφόριον) *i. e. thalamus in quo habitat praepositus templi. Hieron.* t. j. miejsce, gdzie mieszka przełożony kościoła.

PASTOR, *ōris*, m. (od *pasco*). Pasterz, który strzeże bydła, pastuch, stróż trzody. *Cic. Farr. Caes. Hor.* Stróż kur. *Colum.* Stróż gołębi. *Farr.* Szczególnie pasterz owiec. *Apul.* Wolopas. *Juvenal.* || Przenosić *pastor populi* albo *populorum. Quintil.* t. j. regent, król. || *Pastorum dux geminus. Ovid.* t. j. Romulus i Remus. *Pastor Phrygius. Virg.* t. j. Paris.

PASTORALIS, *e*, ptnk. (od *pastor*). Tycający się pasterza, należący do pasterza, pasterski, pastuszy. — *canis. Colum.* — *juvenis. Ovid.* — *baculum. Sil.* — *habitus. Liv.* — *scientia. Colum.*

PASTORALITER, psk. (od *pastoralis*). Po pastersku, pasterskim sposobem. *Fenant. Fort.*

PASTORICIUS albo **PASTORITIUS**, *a*, um, (od *pastor*) *i. q. pastoralis*, np. *fistula.*

Cic. Pasterska szalamaja. — *vita. Farr.* Życie pasterskie. — *sodalitas. Cic.* — *canes. Apul.*

PASTORIUS, *a*, um, (od *pastor*) *i. q. pastoralis. Pastorski*, np. — *pellis. Ovid.* Pasterski kożuch. — *habitus. Hor.*

PASTURA, *ae*, *z*. (od *pasco*) *i. q. pastio. Pallad.* Pastwisko.

PASTUS, *us*, m. (od *pasco*). Pasza, pasienie, miejsce, gdzie się bydło pasie. *Virg. Lucan.* || Pasza, np. *pecudes pastu optinae. Gell.* || Żywność, pożywienie bydła, np. *anquirunt pastum. Cic.* || Pożywienie ludzkie. *Cic. Lucr. Plin.* || Zład przenosić, pożywienie, np. — *animarum. Cic.*

PASTUS, *a*, um, (imsł. od *pasco*). Karmiony. — *grex. Ovid.* Pasiona trzoda. — *gramine. Ovid.* Karmiony trawą. — *cadavere vultur. Sil.* Sęp żyjący trupem. || — *inbrabus amnis. Stat.* Rzeka wezbrana deszczem. — *stetu macror. Sil.* Smutek łzami karmiony. || *Ovid.* Zjedziony, ogłodany.

PATAGIARIUS, *ii*, m. *scil. negotiator, artifex. Plaut.* Ten, co sprzedawał albo robił wylogi, krezy do szat haftowane złotem.

PATAGIATUS, *a*, um, *i. e. patagio praeditus*, np. — *vestis. Fest.* Suknia haftowana złotem.

PATAGIUM, *ii*, n. *Fest.* Wylogi, krezy haftowane złotem, które Rzymianki zdobyły swe szaty.

PATAGUS, *i*, m. (παταγός). *Fest.* Choroba, która zostawia plamy na ciele. || Rodzaj apoplexy.

PATALIS, *e*, ptnk. (od *pateo*). Właściwie otwarty, szeroki; zład *bos patalis. Plaut.* Wół, który ma rozłożyste rogi.

PATARA, *orum. Liv. Mela.* albo **PATARA**, *ae*, *z*. *Serv. ad Virg.* Miasto w Lycii. || *Patareus. Ovid.* || *Pataranus, a*, um, *Cic.* Należący do miasta Patary. || *Patareis, idos. Avien.* Rodem z miasta Patary. || *Patareus, ei. Hor.* Patarski Apollo. || *Patarani.* Mieszkańcy tego miasta. *Cic.*

PATAVINITAS, *atis*, *z*. Rodzaj mowy w Padua. *Quintil.*

PATAVINUS, *a*, um. Należący do Padu, z Padui. — *tunica. Martial.* — *volumina. Sidor.* Pisma historyczne Liwiusza. || Zład *Patavini.* Mieszkańcy Padui. *Cic. Liv. Plin.*

PATAVIUM, *i*, n. Padua, miasto we Włoszech. *Plin. Mela. Suet.*, też *Virg.* Miejsce urodzenia, ojczyzna dziejopisarza Liwiusza. || Miasto w Bitynii. *Ptolem.*

PATEFACIO, *eis*, *eci*, *actum*, *cere*, (hier. od *Patefio, actus sum*, od *pateo i facio*). Otwierać, otworzyć, otwartem uczynić, np. — *portas. Liv.* — *oculos alicui. Plin.* — *aures assentatoribus. Cic.* Nastawiać uszu pochlebcom. — *fontem. Liv.* Otworzyć źródło. || Przenosić. Odkryć, wyjawiać. — *verum. Cic.* Odkryć prawdę. — *aliquid. Id.* Wyjawiać co. || Oświecić. *Lux radiis latum patefecerat orbem. Ovid.* Słońce promieniami świat oświeciło.

PATEFACTIO, *ōnis*, *z*. (od *patefacio*). Otworzenie, odkrycie, objawienie, nwiadomienie, obwieszczenie, np. — *rerum. Cic.*

PATEFACTUS, *a*, um, (imsł. od *patefacio*). *Virg.* Otwarty. || *Ovid.* Odkryty, przekonywany. || *Cic.* Wyjawiony, pokazany.

PATEFIO, *is*, *factus sum*, *fiēri. Cic.* Otwierać się, odkrywać się. *Sin patefit. Terent.* Jeśli się to wyjawia. *Patefieri. Sall.* Na jaw wychodzić.

PATELLA, *ae*, *z*. Podobno zdrobn. od *patera* albo *patina. Cic.* Misa mała używana do ofiar. || *Hor.* Naczynie do warzenia gliniane lub miedziane. || Misa płaska, talerz. || *Cels.* Czaszka na kolenie. || *Plin.* Choroba drzew oliwnych czyli zapalenie. || Bogini odkrycia, objawiania rzeczy. *Arnob.*

PATELLANA. Ob. **PATELLA**.

PATELLARIUS, *a*, um, (od *patella*). Misy, od misy. — *diu. Plaut.* Bożkowie domowi, którym ofiarowano potrawy ze stołu.

PATEŃA, *ae*, *z*. *i. q. patina. Colum.* Misa płaska.

PATENS, *tis*, r. wspóln. (imsł. od *pateo*). *Cic.* Otwarty. — *puteus. Hor.* Odkryta studnia. — *locus. Caes.* Otwarte miejsce. — *ex omni parte coelum. Cic.* Widzialne ze wszech stron niebo. — *lux. Ovid.* Jasne światło. — *humerus. Ovid.* Obnażone ramie. || Przeszronny, szeroki. — *campus. Virg.* Płaszczyna. — *pelagus. Virg.* Szerokie morze. *Patentia cornua. Ovid.* Rozrosłe rogi. — *quatuor digitos. Caes.* Szeroki na cztery palce. || Wystawiony. — *vulneri equus. Liv.* Wystawiony koń na razy.

PATENTER, psk. (od imsl. *patens* od *pateo*). Otwarcie, publicznie, jawnie, przed światem, oczewiście, np. *patentius. Cic.*

PATEO, *ēs*, *tui*, *terē*, n. (πατέω, otwieram). Otworem stać, być otwartym. *Fenestras patent. Plin.* Otworzone są okna. *Nobis aditus patuit. Cic.* Wstęp mieliśmy.

|| *Cic.* Bydź wystawionem, narażonem na co. || Rozciągać się. *Patet plantities millia passuum tria. Caes.* Płaszczyna rozciąga się na trzy tysiące kroków. *Quaque patet domitis romana potentia terris. Ovid.* Gdziekolwiek zasięgi rzymskiej siły znaki. || Bydź szkodliwym. *Patet longis morbis senectus. Cels.* Starość podlega długim chorobom. || Bydź łatwem do nabycia. *Honores ei patent. C. Nep.* Honory są mu łatwe do nabycia. || Bydź w mocy czyje. *Patuit et temporibus, et fortunae meae. Cic.* Było w mocy czasu i fortuny mojej. || Bydź jawnem, rzeczywistym. *Patet illos deceptos. Cic.* Jawna rzecz, że są oszukani. — *hoc omnibus ad videndum. Id.* Rzeczywiście widzą to wszyscy. *Patent praestigia. Plaut.* Jawne są szalbierstwa. || *Patens*, używa się jako ptnk., np. *patentior via. Liv.* Loka *patentiora. Caes.* *Vallis patentior. Liv.* *Pelagus patens. Virg.* *Dolium patentissimi oris. Colum.* t. j. bardzo szeroki mający otwór.

PATER, *tris*, m. (πατήρ). Ojciec, rodzic. || Dziad, przodek. *Eloquentia patrum nostro-*

rum. Cic. Wymowa przodków naszych. *Patres nostri. Id.* Przodkowie nasi. || *Patres. Ovid.* Rodzice, ojciec i matka. || Imię uszanowania. Zład *patres. Liv.* Senatorowie, ich zaś potomkowie *patricii*, różnili się od gminu. || *Patres conscripti. Cic.* Senatorowie rzymscy, którzy z rycerskiego stanu przybrani do rady senatu, dopełniali liczby senatorów. || Afekt ojcowski. *Indue mente patrem. Claud.* Miej afekt ojcowski. || *Id.* Podobienstwo ojca. *Quantus in ore pater radiat. Claud.* Co za podobienstwo twarzy do ojca. || Służę bożkom większym i mniejszym. *Lemnius pater. Virg.* Wulkan. || *Patres.* Twórcy, sprawcy, założyciele, bądź bożkowie, bądź ludzie. *Divum pater. Virg.* Jowisz. — *verum. Id.* Bachus. — *aequoreus. Colum.* Ocean. *Pater. Luc.* Epikur, sprawca nowej sekty filozofskiej. *Pater. Virg.* Eneas, założyciel narodu rzymskiego. || *Pater patriae.* Cześć godną nazwisko tych, którzy się przyczynili do ocalenia, uszczęśliwienia i potęgi ojczyzny, jakimi byli, Cyceron, J. Cezar, Oktawian August. || *Paterfamilias i paterfamiliae. Cic.* Głowa rodziny, pan, gospodarz domu. || *Paterfamilias. Id.* Prostack, nieuczony. || Wliczb. mnog. *Patresfamilias. Cic.* Rodzice mający dzieci. || Odnosi się do zwierząt. *Virg.* *paterque gregis. Ovid.* Koziel. || — *esuritionum. Catull.* Bardzo ubogi człowiek. || — *coenae. Hor.* Biesiadnik, co ucztę sprawował.

PATERA, *ae*, *z*. (od *pateo*). Naczynie do picia, naczynie do ofiar, czasza, filiżanka, czara, czarika, czasza do ofiar. *Cic. Hor. Ovid. Plin.* *Hic regina gravem gemmis aureoque poposcit impletique mero pateram. Virg.* t. j. kazala czarę napelnić winem. — *laticis. Virg.* t. j. czasza wina.

PATERCULUS, *i*, m. Imię Wellejusza Paterkula.

PATERFAMILIAS. Ob. **PATER** i **FAMILIA**.

PATERNITAS, *atis*, *z*. (od *paternus*, *a*, um). Ojcowstwo, ojcowskie postępowanie. *Augustin.*

PATERINUS, *a*, um, zamiast *paterinus* (od *pater*). Ojcowski, należący do ojca, pochodzący od ojca, tycający się ojca. np. — *horti. Cic.* — *odium. Nep.* — *bona. Cic.* — *regnum. Virg.* *Ira paterna i. e. in patrem. Liv.* || Ojczysty, np. — *terra. Ovid.* — *ripa. Hor.* || *Casus paternus i. e. gentis*, inaczej *patrius* zwany. *Prisci.* t. j. przypadek drugi.

PATESCO, *scis*, *tui*, *scēre*, (od *pateo*). *Virg.* Stać otworem, otwierać się. || Rozszerzyć się. *Patescit campus. Liv.* Szerzy się płaszczyna. || Jawnem bydź. *Patescunt insidiae. Virg.* Zasadki są jawne. || Piszę się *i patisco. Senec.*

PATETAE, *arum*, *z*. mnog. (od πατήρ, ὅς, ὅς, deptyny). *Plin.* Rodzaj daktylów, które przez zbyt soków same pękają.

PATHETICE, psk. (od *patheticus*, *a*, um). Patetycznie, pełen ognia, gorliwości i na-

miętności, t. j. z poruszeniem, z afektami, np. *utrumque Virgilius bene pathetice tractavit. Macrob.*

PATHETICUS, a, um, (παθητικός). Patetyczny, pełen afektów, np. — *oratio. Macrob.*

PATHICUS, a, um, (παθικός, od πάσχω, cierpieć). Nieczysty, wszeteczny, sprosny. *Pathici Othonis speculum. Juv.* Zwierciadło wszetecznego Otona. *Pathicissimi libelli. Mart.* Bardzo wszeteczne książki.

PATIBILIS, e, ptuk. (od patior). To, co się może cierpieć, znośny, do znoszenia, np. — *dolor. Cic.* || Czuly, np. — *natura. Cic.* || Cierpiący, bierny, dolegliwy, np. *alterum actum, alterum patibile. Lactant.*

PATIBULATUS, a, um, i. e. patibulo instructus albo adligatus. Na szubienicy powieszony. *Plaut.* (imsl. od patibulo, are).

PATIBULO, as, are. Wieszać na szubienicy. *Plaut.*

PATIBULUM, i, n. *Sall.* i **PATIBULUS**, i, m. *Lucil.* (od patior). Szubienica. || *Plaut.* Drzewo rosocbate, gdzie wkładano szyję niewolników, chcąc ich karać. || *Plin.* Drabina z podporą do obcinania drzew. || *Non.* Zapora do zamykania drzwi.

PATIENS, tis, r. współ. (imsl. od patior). *Cic.* Cierpliwy. || Znoszący, cierpiący. — *opum, pericli. Virg.* — *laboris. Cic.* Pracowity, nie nieknaący, wytrzymały w pracy, w niebezpieczeństwie. — *belli. Sall.* Zdolny do noszenia broni. — *omnis incommodi. Col.* Zahartowany na wszelkie niewygody. — *inediae. Sall.* Na głód otwardniały. — *veri. Sen.* Znoszący cierpliwie prawdę. — *manum ceruus. Virg.* Ugłaskany jeleni. — *aratri taurus. Ovid.* Wół powolny do jarzma. *Patiens sessoris equus. Suet.* Kon dający się dosiadać. — *vomeris tellus. Virg.* Ziemia do orania łatwa. — *navium fluvius. Plin. j.* Rzeka spławna. — *vetustatis. Plin.* Trwały. || *Ovid.* Nie podległy zepsuciu.

PATIENTER, psk. (od patiens). Cierpliwie, znośnie, np. — *ferre. Cic.* — *adipere. Cic.* *Patientius ferre potentiam alicujus. Cic.* *Patientissime. Val. Max.*

PATIENTIA, ae, z. (od patiens) z przyp. drug. przedmiotu. Znoszenie, ucierpienie, zniesienie, np. — *famis et frigoris. Cic.* — *turpitudinis. Id.* || Znoszenie fatygi, trudów, pracy. *Nep.* || Spokojsność, dobra wola, przedstawianie na swój, wstrzemięźliwość, skromność, umiarkowanie, zadowolenie, np. *plurima (signa) patientiae atque abstinentiae. Nep.* || Egoizowanie, ustępowanie, względność, pobbazanie komu, np. *sed maritum non sine aliqua reprehensione, amor uxoris retardabat. Plin.* || Stalość. *Cic.* || W ogólności cierpliwość, np. — *animi et corporis. Cic.* *Patientiam alicujus tentare. Cic.* — *rumpere. Suet.* *Abuti alicujus patientia. Cic.* t. j. nadużywać czyjej cierpliwości. || Posłuszeństwo, powolność, np. *Britanniam veteri patientiae restituit. Tac.*

PATINA, ae, z. Misa, miska, półmisek, rondel, panew, patelnia, rynka, skowroda. *Cic. Ter. Hor. Plin. Fictiles patinae. Colum. Aerea patina. Pallad.* || Kopan, kopanka, niecka. *Veget.* || Słowo pochodzące od *pateo*.

PATINARIUS, a, um, (od patina) i. e. ad patinam pertinens. Należący do misy, półmiska, np. *struices patinarius concinnat. Plaut.* t. j. układa stopy potraw z półmisek, t. j. hojnie fraktuje. *Piscis patinarius. Plaut.* t. j. półmisek ryby. || *Patinarius scil. homo. Suet.* t. j. żarłok.

PATIO, is, ere, zamiast *patior*, np. *docerit a magistratibus privatisque patiunt. Cic. e legg. XII Tab.* *Populus patitur; tu patins modo. Naev. ap. Diomed.*

PATIOR, eris, passus sum, pati, dep. (od παθῆν, cierpieć). Cierpieć, cierpliwie znoś, wycierpieć, np. — *servitute. Cic.* — *supplicium. Caes.* — *extrema. Virg. t. j.* — *śmierć. — mortem. Ovid.* — *famem. Id.* || Cierpieć t. j. wytrzymywać, wytrwać. — *dolores. Cic.* — *militiam. Liv.* — *quidvis. Hor.* — *fortias. Liv.* || Z tryb. bezokol., np. *patior durare laborem. Virg. np. hunc patiemur fieri miserum. Ter.* || Zład *facile pati. Cic.* Bydź spokojnym, kontentować się, łatwo przestawać na czem, bydź dowolnym, zaspokojonym. *Indigne pati. Cic.* — *aegre pati. Ter.* || Przetrwac, wycierpieć, znieść, przebydź. — *saccula. Ovid.* || Wytrwać, wytrzymać, znoś, do końca. *Pati nequeo. Plaut.* Wytrwać, wytrzymać nie mogę. || Czynieć, robić, działać, czynności domowe odbywać. *Cic.* || Pozwalać, zezwolić, dopuścić, np. *non patiar. Cic.* *Negavit, se passuram. Nep. t. j.* nie dopuści, nie zezwoli. *Non possum pati, quin cet. Ter. t. j.* nie zezwalam, nie dopuszczam. || Łączyć się, spółkować, np. *pati aliquem, np. patiuntur i. e. vaccae. Colum.* || *Patiens* używa się jako ptuk. Znoszący, wytrzymujący, dźwigający, noszący, z następ. przyp. drug., np. *amnis navium patiens. Liv. Plin.* Żeglowna, spławna, spustna rzeka. *Tellus patiens vomeris. Virg.* *Patientior servituti. Plin.* || *Patiens.* Twardy, hartowny, np. — *aratum. Ovid.*

PATISCO, scis, scēre, i. q. *Patesco.* Ob. **PATESCO.**

PATMOS albo **PATMUS**, m. (Πάτμος). Wyspa na Egipskim morzu jedna ze Sporadów. *Plin. Strabo.*

PATOR, oris, m. (od pateo). Otwor, np. — *vulneris. Apul.* — *aedium. Id.* — *narium. Scrib. Larg.*

PATRAE, arum, (Πάτρα). Miasto w Achaii, wyspa Dulichium. *Cic. Liv. Mela.* || Zład *Patrensis, e.* Z Patry, niedaleko Patry, należący do Patry, Patrijsky. *Cic. Gell.*

PATRASTER, stri, m. (od pater). Ojczym. *Inscr. ap. Murat.*

PATRATIO, ōnis, z. (od patro, are). Sprawienie, sporządzenie, ułatwienie, sprawa, wykonanie, uskutecznienie, np. — *pacis.*

Vellej. || i. q. *concubitus. Theod. Prise.* t. j. działyne cielesne, nieporządne.

PATRATOR, oris, m. Który wykonywa, sprawuje, załatwia, uskutecznia, np. — *neis. Tac.* — *amoris. Avien.*

PATRATUS, a, um, (imsl. od patro, are). Uczyniony, wykonany. *Patris consiliis. Sall.* Zrobiwszy swoje. *Patratum bellum. Tac.* Skończona wojna. *Patratae caedes. Tac.* Popelnione zabójstwo. *Pater patratu. Liv.* Ten, którego obierał legat rzymski do czynienia przymierza i wypowiadania wojny, zład też nazwany *pater patratu* wedle Festa, że powinien był mieć ojca w życiu.

PATRENSIS, e. *Cic.* Należący do miasta Patras. || *Patrenses. Id.* Mieszkańcy tego miasta.

PATRIA, ae, z. Ojczyzna, kraj ojczysty. || *Przenosić. Ovid.* Zrzódło, początek. || Przez zamianę. *Liv.* Rzeczpospolita, lub obywatele składający rzeczpospolitą. || *Virg.* Królestwo. || *Serv.* Wioska, dziedzina.

PATRIARCHA i **PATRIARCHES**, ae, m. (πατριάρχης). *Tertull.* Patryarcha, przodek ojców, albo pierwszy ojciec rodu ludzkiego. || W kościele tak nazwani celniej biskupi: Alexandryjski, Antyochenski, Konstantynopolitański, Jerozolimski. || *Id.* Przenosić. Pierwszy kacerze. || *Patriarchus, a, um. Justinian. in Novell.* Patryarchalny.

PATRICALIS, e, np. *herba patricalis.* Roślina inacej *heraclea, sideritis, pubtalmos, erista gallinacea* zwana. *Apul. de herb.* Rodzaj barszczu, ziele.

PATRICE, psk. (od patricus, a, um). Po ojcowski, ojcowskim sposobem. *Plaut.* Turnebijusz objaśnia *patricie i. e. patriciorum et nobilium in morem.* Szlachetnie, szlachetnym trybem.

PATRICIATUS, us, m. *Suet.* Patrycyuszostwo, godność patrycyusza. || *Cassiodor.* Dostojność patrycyuszowska Konstantyna wielkiego.

PATRICIDA, ae, m. (od pater i caedo). Ojcoobójca, np. *patricida, matricida, sororicida. Cic.*

PATRICIENSIS, e. Ob. **PATRICIUS**, a, um.

PATRICIOLUS, (zdrobn. od patricius) i. q. *patricius. Prise.*

PATRICIUS, (Patritius), a, um, (od pater i. e. ad patres pertinens) t. j. do ojców i senatorów, do panów radnych należący, patrycyuszowy, tyczący się patrycyuszów, należący do patrycyuszów, szlachetny. — *sanguis. Pers.* Krew patrycyuszów. — *gens. Juven.* Ród patrycyuszów. || *Patricii, orum. Liv.* Patrycyuszowie ród pierwszych senatorów rzymskich, którzy przez Romulusa lub innych byli ustanowieni. || Patrycyuszowie czasem się różnili od senatorów, ponieważ nie wszyscy wedle Tacyty patrycyuszowie byli senatorami, albo często też z gminu brano na senatorów. || Patrycyuszowie równie jak senatorowie jedni byli *majorum gentium*, którzy ród swój wiedli od pierwszych sena-

torów, których Romulus mianował; *minorum gentium*, którzy przez senatorów lub przybranych senatorów mianowani byli. || *Exire a patriciis. Cic.* Stać się gminnym. || Różni byli od pierwszych, patrycyuszowie mianowani przez Konstantyna wielkiego.

PATRICUS, a, um, (od pater) i. q. *patricius*, np. — *casus i. e. genitivus. Farr.* Inni czytają *patricius*. — *casus. Gell.* Przypadek drugi.

PATRIE, psk. (od patricus, a, um). Po ojcowski, np. — *monere. Quintil.*

PATRIMES i **MATRIMES** zamiast *Patrima* i *Matrima. Plaut. ex Festo.* || Też *patrima* i *matrima* w liczb. mnog. zamiast *patrimi* i *matrimi*, np. *patrima* i *matrima* dicuntur, quibus patres ac matres adhuc supersunt. *Fest. t. j.* ci, których rodzice jeszcze żyją.

PATRIMONIĀLIS, e, ptuk. (od patrimonium). Tyczący się majątności, substancji albo dóbr dziedzicznych, należący do tego, np. — *monus. Ulpi. in Pandect.* — *fundus. Cod. Just.*

PATRIMONIOLUM, i, n. (zdrobn. od patrimonium) i. e. parvum patrimonium. *Hieron.* Małe dziedzictwo.

PATRIMONIUM, ū, n. (od pater). Ojowska majątność, substancja albo dobra dziedziczne, w ogólności majątność, ojcowska, dziedzictwo po ojcu, spadek ojcowski, macierzyzna. || *Przenosić. — paterni nominis. Id.* Dziedzictwo ojczystego imienia.

PATRIMUS, a, um, (od pater). Mający jeszcze ojca w życiu, np. — *puer. Cic. Liv. Tac.* *Virgo patrima et matrima. Gell.*

PATRISSO, as, are, (od pater albo z greckiego πατρίσσω i. e. patrisco). Podobnym się stawac swojemu ojcu, wrozić się w swego ojca albo naśladować swego ojca. *Ter. Plaut. Apul. Hor.*

PATRIUS albo **PATRICIUS**, a, um. Ob. **PATRICIUS**.

PATRITUS, a, um, (od pater). Ojcowski, np. — *sedes. Arnob.* *Patrito et avito more. Farr. ap. Non.* *Patrita et avita philosophia. Cic.*

PATRIUS, a, um, (od pater) i. q. *pater-nus*. Ojcowski, od ojca. *Patrius fundus, et lar. Hor.* Ojcowizna, majątek po ojcu. *Patris res. Cic.* Spadek po ojcu. || — *casus. Gell.* Przypadek drugi. *Patrium est. Ter.* Obowiązkem jest ojca. || Ojczysty, tyczący się ojczysty. — *nomen. Quint.* Imię ojczyste. — *tellus. Fall. Flacc.* Ziemia ojczysta. — *mos. Cic.* Zwyczaj ojczysty.

PATRO, as, avi, atum, are, (od pater albo πατήρ, czynić). Zbroić co. — *facinus. Liv.* Dopuścić się zbrodni. || Sprawić co, wykonać, uczynić. — *jussa. Tac.* Wykonać rozkazy. || — *jurandum. Liv.* Czynieć przymierze. || — *bellum. Sall. Tac.* Konać wojnę. || — *pacem. Liv.* Uczynić pokój. || — *promissa. Cic.* Dotrzymać obietnicy, w znaczeniu wszeteczny i. e. *concumbere*, np. *patrant ocello i. e. lascivo. Pers.*

PATROCINIUM, *ii*, n. (od *patronus* zamiast *patronocinium*). Obrona, opieka, protekcja, którą wedle Festa patrycyuszowie powinni byli dawać swoim klientom, będącym ze stanu gminnego. || *Cic.* Obrona sądowna winowajców.

PATROCINOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, dep. (od *patronus*, jak *lenocinor*, *latrocinor* od *leno*, *latro* zamiast *patronocinor*). Bronić, opiekować się, mieć kogo w swojej obronie. — *alicui. Ter. Quintil. Ulp. in Pandect. — sibi. Plin. — crimini. Quintil.*

PATRONA, *ae*, *z.* (od *patronus*). Obrońniczka, opiekunka, protektorka. *Ter. Cic.* Ztąd też *ut vocem mihi commodos patronam. Martial.* || Też tak zwany język patrona. || Obrońniczka t. j. pani, która wolnością darowała niewolnika. *Plin.*, tak zwani pan albo pani *Patronus* i *Patrona*.

PATRONALIS, *e*, ptnk. (od *patronus*). Tyczący się opiekuna, należący do opiekuna, opiekunski. *Marcell. in Pandect.*

PATRONATUS, *us*, m. (od *patronus*). Patronstwo, godność albo dostojenstwo patrona, albo obrońcy, protektora, np. względem wyzwolenców; ztąd *jus patronatus. Hermog. in Pandect.* t. j. prawo jakie ma obrońca względem swego wyzwolenca. *Libenter suscipiat Collegi nostri patronatum. Inscr. ap. Murat.* t. j. przyjmuje obronę, opiekę, protekcję, zasłonę.

PATRONUS, *i*, m. (od *pater*). Protektor, obrońca. || *Patroni. Liv.* Patrycyuszowie czyli senatorowie, którzy bronili gminu. || *Patroni. Cic.* Ci, co prowincji i obcych narodów uległych Rzymianom bronili w senacie rzymskim. || *Aseon.* Rzecznik, adwokat. || Przenośnie. *Cic.* Wszelki obrońca. || Obrońca względem wyzwolenca. || Pan, który darował wolnością niewolnika. *Cic. Hor. Tac.* || Też jako przymiotnik, np. *ut vocem mihi commodos patronam. Martial.*

PATRONYMICUS, *a, um*, (πατρωνυμικός, imię noszący ojca). Rodowy. — *nomen. Prise.* Imię ojcowskie, np. *Anchisiades*, t. j. syn Anchizesa.

PATROUS, *a, um*. Ob. **PATRIUS**.

PATRUELIS, *e*, ptnk. (od *patruus*). *Ovid.* Stryjowski, wujowski, tyczący się dzieci dwóch braci lub sióstr. || *Patruelis, is*, m. *z.* *Cic.* Stryjezny brat albo siostra, które się rodzą z dwóch braci. — *soror. Pers.* Stryjezna siostra. — *cognatione. Cic.* Powinowaty po ojcu.

PATRUUS, *a, um*, (od *pater*). *Hor.* Stryjowski, należący do stryja. || Zartobliwie. *Patruus mi patruissime. Plaut.* Stryj mój najukochańszy. || *Patruus, i*, m. *Cic.* Stryj, wuj, brat ojca, matki. || *Id.* Surowy, jak zwykli być stryjowie na synów swojego brata. || *Patruus magnus, major, maximus. Fest.* Brat dziada, brat pradiada, brat prapradziada.

PATULICANS. Ob. **PASTILICANS**.

PATULCIUS, *ii*, m. (od *patulo*, otwieram). *Ovid.* Janus bożek, ponieważ kościół

jego był otwarty w czasie wojny. || *Inscr. Jowisz, Juno.*

PATULUS, *a, um*, (od *pateo*). Otwarty, otworem stojący. — *fenestra. Ovid. — canistra. Id. — os. Ovid. — aures. Hor. — nares. Virg. || Szeroki, rozległy, rozłożysty, np. — rami. Cic. t. j. rozłożyste galezie. — mundus. Lucr. — quereus. Ovid. — latitudo. Tac. Orbis patulus. Hor.* Otwarty, przestronny, szeroki, otworem stojący, pospolity. || *Boves patuli. Serv. ad Virg. t. j.* woły, które mają rozłożyste rogi.

PAVA, *ae*, *z.* (od *pavus* albo *pavo*). Pawica, samica pawia. *Auson.*

PAUCIES albo **PAUCIENS**, psk. (od *paucus*, *a, um*). Rzadko, bardzo rzadko. *Titinn. ap. Fest.*, też *Coel. Aur.*

PAUCILOQUIUM, *ii*, n. (od *paucus*, *a, um* i *loquor*) Małomówność, krótkomówność, np. *multiloquium, pauciloquium. Plaut.*

PAUCITAS, *atis*, *z.* (od *paucus*, *a, um*). Trocha, małość, małość, chudoba, mala liczba, mala ilość, mala kwota, np. — *oratorium. Cic. — portum. Caes. — militum. Id. — hostium. Nep. || Też bez przyp. drug. Ad paucitatem redactus est (Darius) Curt.*

PAUCULUS, *a, um*, (zdrobn. od *paucus*, *a, um*). *Cic.* Bardzo mało. || Ztąd w liczbie mnog. *Pauculi, ae, z.* *Terent.* Bardzo mało, nie wiele. *Post dies admodum pauculos. Apul. Post pauculum tempus. Id.*

PAUCUS, *a, um*, w liczbie mnog. **PAUCI**, *ae, a*, (od παῦρος, mało). Szczupły, niemnogi, nieliczny, niewielki, mało, rzadki, trocha, troszka, odrobina. *Pauca disseruit. Tac.* Krótko rozprawił. *Paucis diebus. Cic.* Po niewielu dniach. || *Pauci. Phaedr.* Mało ludzi. || *Pauca. Terent.* Krótko względem mowy. *Ausculat paucis. Id.* Posłuchaj krótko. *Paucis te, volo. Id.* Chcę, abyś mi krótko mówił. || *Pauci. Cic.* Dobrzy. *Paucorum judicium. Id.* Sąd dobrych. || *Paucum*, zamiast *paucorum. Enn. || Paucibus* zamiast *paucis* (w r. żeń.) *Gell. ap. Charis.*

PAVEFACIO, *acis, eei, actum, cere*, (Biern. *Pavefio, is, actus sum, fieri*) (od *paveo* i *facio* i. e. *facio ut aliquid paveat*). Przeleknać, ustraszyć, strachem nabawić kogo, bardzo zastraszyć. || *Pavefactus, a, um. Ovid. Sen.* Przeleknięty, ustraszony.

PAVENS, *tis, r.* wspóln. (imsl. od *paveo*). *Sall.* Lekliwy, bojaźliwy.

PAVEO, *es, pavi, ere*, (od φοβέσθαι, lękać się albo z lębrajsk. pachad, uląkać się albo od *pavor* i. q. *percussio*). Bardzo bać się, lękać się. *Pavere aliquid. Ter.* Lękać się czego. — *dicere. Cic.* Bać się mówić. *Pavescere prodigia. Sil.* Uleknąć się zjawisk. — *omni strepitu. Sall.* Za najmniejszym chrzęstem drzeć. || Drzeć, trząść się, być poruszonym.

PAVERA, *um*, n. mnog. (od *pavio*) *Fruimenta dicebant antiqui, quae de vagina non bene exibat. Paul. ex Festo.* Zboże ciężko wysypujące się z kłosa.

PAVESCO, *seis, seere*, (od *paveo*). Ustraszyc się, zacząć się lękać, obawiać, stać się lekliwym, bojaźliwym, zleknać się, przeleknać się, np. — *ad tactum. Colum. — ad nocturnas imagines. Plin. — sensim. Gell. || Też z następ. przypad. czwart., np. względem czego. — bellum. Tac. t. j. względem.*

PAVIBUNDUS, *a, um*, (od *paveo*) i. q. *pavens*. Niespokojny, lekliwy, trwożliwy, straszny, straszliwy, bojący się, np. *pavibundus trepidationes imitatur. Arnob.*

PAVICULA, *ae, z.* (od *pavio*). Narzędzie do równania czego, szlaga, baba, wbijaczka. *Colum.*

PAVIDE, psk. (od *pavidus*). Lekliwie, bojaźliwie. — *fugere. Liv. — dicere. Quintil.*

PAVIDUS, *a, um*, (od *paveo*). Lekliwy, bojaźliwy, pełen bojaźni, drżący, np. *pavidus castris se tenebat. Liv. — miles. Tac. — matres. Virg. || Niesmiały, bojaźliwy, lekliwy, np. — lepus. Hor. — aves. Ovid. || Ustraszony. Pavidus e somno mulier. Liv. t. j. Lukrecja. || Też z przyp. drug. np. *miles nandi pavidus. Tac. — leti. Sen. t. j. — śmierci. — maris. Lucan. || Niespokojny, lekliwy, trośliwy, szkrupulatny, trwożliwy. — religio. Lucr. — lucus. Stat. || Pavidum*, psk. Lekliwie, bojaźliwie, np. *Et pavidum blandita dixit. Ovid.**

PAVIMENTARIUS, *a, um*, (od *pavimentum*). Należący do bruku, zajmujący się brukiem. || Ztąd *pavimentarius scil. artifex. Brukarz, brukujący kamieniami drogę. Inscr. ap. Murat.*

PAVIMENTATUS, *a, um*. Ob. **PAVIMENTO**.

PAVIMENTO, *as, avi, atum, are*, (od *pavimentum*). Brukować, brukiem opatrzyć, np. *porticus pavimentata. Cic. || Bruk robić. Pavimentandum. Plin.*

PAVIMENTUM, *i, n.* (od *pavio*, bić, ubijać drogę). Bruk, pawiment, tło kamienne albo marmurowe, np. *pavimentum sacere. Cic. Farr. — struere. Cato., też Hor. Juvenal. Vitr. || Astrych, czyli nalepa z wapna, z gipsu i potłuczonych kamieni. Pavimenta Poenica marmore Numidico constrata significat. Cato.*

PAVIO, *is, ivi, itum, ire*, (od παῖω, bić, ubijać). Ubijać ziemię dla zrównowania, np. — *terram. Cic. — arenam. Lucr. — pavimentum. Cato. || Bić, ubijać, równować. Farr. Plin.*

PAVITATIO, *onis, z.* (od *pavio*, are). Wstrząśnienie, zatrząśnienie, zachwianie, wzruszenie, zadrżenie, np. ziemi. *Apul. de mundo.*

PAVITENSIS, *e*, ptnk. (od *pavio*). Dychołownie ubity, np. — *vestis. Isidor.* Inni piszą *levidensis. Pavitensis contraria levidensi, quod graviter pressa atque calcata sit. t. j.* mocno ubita, udeptana suknia.

PAVITO, *as, are*, (częstoł. od *paveo*). Drzeć ze strachu, bać się, bardzo się lękać. *Virg. Val. Flacc. Pavitante gressu. Sen. t. j.* lekliwym krokiem, np. *pueri in tenebris*

Tom II.

pavitant. Luer. || Drzeć od zimna, chorować, mieć febrę albo bydź chorym. Terent.

PAVITUS, *a, um*, (imsl. od *pavio*). Ubity, udeptany. *Farr.*

PAULATIM albo **PAULLATIM**, psk. (od *paulum*). Pomalu, powoli, nieznacznie, np. — *consuere transire Rhenum. Caes. — discedere ex castris. Id. t. j.* pomalu, nieznacznie. || *Malo, rzeczow. np. aquae paulatim addito. Cato. || Po jednemu, pojedynczo, oddzielnie, częściami, po części, np. — discedere. Caes. t. j.* pojedynczo, częściami.

PAULIAE (*olivae*). Ob. **PHAULIUS**, *a, um*.

PAULISPER albo **PAULLISPER**, psk. (od *paulum*). Chwilka, momentek, mało, w krótkim czasie, np. — *czekać. Ter. — intermittere proelium. Caes. || Trochę, nieco czasu, na moment, też dum, donec. Cic.*

PAULO albo **PAULLO** w przyp. szóst. od *Paulum* (albo od *paulus*, *a, um*). Trochę, nieco, krótko, moment. — *amplius. — minus. Cic.* Trochę więcej, trochę mniej. — *mox. Plin.* Wkrótce potem. — *ante. Cic.* Dopiero tylko, niedawno, mało co przed tem. — *post. Cic.* Mało co potem. — *antecedere. Caes.* Trochę uprzedzić.

PAULULATIM, psk. (od *paululum*) i. q. *paulatim*. Pomalu, zwolna, powoli, z lekka. *Apul.*

PAULULO albo **PAULLULO**, psk. (od *paululus*, *a, um*). *Lucil. ad Cic.* Nieco. — *deterius. Cic.* Trochę gorzej.

PAULULUM albo **PAULLULUM**, psk. (od *paululus*, *a, um*). Trochę, nieco, mało.

PAULULUS albo **PAULLULUS**, *a, um*, (zdrobn. od *paulus*, *a, um*). Małuchny, bardzo mało. *Paulula pecunia. Plaut.* Mała sumka pieniędzy. — *via. Liv.* Bardzo krótka droga. *Paululi homines. Liv.* Małuchni ludzie. *Paululum hoc. Cic.* Mała rzecz, fraszka. *Paululo redimere. Terent.* Wykupić za rzecz bardzo małą. || Jako psk. *Malo, np. tum paululo erat contenta. Ter. || Też paululum* jako psk. Trochę, mało, np. — *respirare. Cic. — ad se redire. Ter. || Mały, szczupły. — spatium. Ter. — via. Liv.*

PAULUM albo **PAULLUM**, psk. (od *paulus*, *a, um*). Bardzo mało, np. — *supplicii. Ter. t. j.* bardzo mała kara.

PAULUS albo **PAULLUS**, *a, um*, (zamiast *pauculus* albo *parvulus*). Mały, np. — *sumtus, np. paulo sumtu. Ter.* Z małym kosztem. || *Rzeczow., mala rzecz, fraszka, np. de paulo paululum tibi dabo. Plaut. Paulum deficit. Caes.* Mało czego niedostawało.

|| *Paulo* ze stop., np. *paulo melior. Cic. Paulo plus. Ter. t. j.* nieco, mało więcej. *Paulo magis. Cic. || Szczególnie mówiąc o czasie, przy ante, post., np. paulo ante. Cic.* Nieco przed, wkrótce. *Post paulo. Liv. t. j.* po niejakiem czasie, wkrótce potem. || *Mały, np. — momentum. Ter., ztąd paulum. t. j.* fraszka.

PAVO, *onis, m.* (Grec. τὰς) Paw, ptak domowy. *Cic. Farr. Colum. Plin. Cauda*

pavonis. Lucr. Maseulus pavo. Colum. Feminae pavones. Colum. Pawice. || Też zwana Junonia avis. Ovid. || Pavus zamiast pavo. Arnob. || Pavo. Taczk. Ob. Pabo.

PAVONACEUS, *a, um*, pawia, od pawia, podobny do pawia, pstry, różnego koloru. *Plin.*

PAVONINUS, *a, um*, (od *pavo*). Pawi, od pawia, np. — *ovum. Farr. Colum. Pulli pavonini. Colum. t. j. pawie piskleta albo pawienta. — muscaria. Martial. Wachlarz z piór pawich. Lectus pavoninus. Id. Łóżko z cytrynowego drzewa wodnoworzyste jak pióro pawie.*

PAVONIUS, *a, um, i. q. pavoninus*, np. — *ova. Ob. Pavonius.*

PAVOR, *ōris*, *m.* (od *pauco*, drżać, hydż w strachu). Drżenie, np. — *saera*, ztąd bicie serca z wielkiej radości, z żądzy sławy. *Virg. Sil. ||* Tęsknota, niespokojność, wielkie przestraszenie, przejętnienie, wielki strach, lękanie się, bojaźń. *Cic. Virg. Pavore attonitus. Pavor omnes occupavit. Liv. Strach wszystkich ogarnął. Pavorem alicui adferre. Plin. — injicere. Liv. — incutere. Id. Sprawić strach komu, zastraszyć kogo. — lenire. Sil. — deponere. Ovid. ||* Łożyć bojaźń. || Strach religijny. *Sill. ||* Bożek strachu. *Liv. ||* Pisze się też *pavos* (jak *honos, arbor* etc.) *Pacuv. ap. Cic.*

PAUPER, *ēris*, *r. wespół*. (podobno od *paulum*, mało, *quia habet paulum* albo zamiast *pauciper*, od *pauca*, *a, um*). Ubogi, nędzny, biedny, mizerny, mówiące o ludziach i o rzeczach, np. — *homo. Cic. Ter. — femina. Ter. Sisne ex pauperrimo dives factus. Cic. Meo sum pauper in aere. Hor. — domus. Virg. — ager. Tibull. Carmen vena pauperrimo fluit. Ovid. t. j. wiersz ma nędzną wenę. Pauper eloquentia. Quintil. t. j. mizerna wymowa. Exemplis pauperior. Apul. ||* Z przyp. drug., np. *pauper aquae. Hor. — argenti. Id. Pauperrimus honorum. Hor. Paupera zamiast pauper. Plaut. ||* Też *pauperum* w *r. nijakim*, np. *est natura caput carnibus pauperum et nervosum. Coel. Aur. || Pauperorum. Petron. Inne Edd. mają pauperum.*

PAUPERATUS, *a, am*, (imsl. od *pauper*, *are*). Zubożony. *Jun. Firm.*

PAUPERCULUS, *a, um*, (zdrobn. od *pauper*). Ubogi, ubożuchny, nędzny, biedny, np. — *anus. Ter. — res. Plaut.*

PAUPERIES, *ei*, *z.* (od *pauper*). Ubóstwo, chudoba, golizna. *Ter. Hor. Virg. Suet. Tac. ||* Utrata, strata albo szkoda, np. *pauperiem facere. Ulp. in Pandect. Uczynić stratę, szkodę.*

PAUPERIUS, *psk.*, stop. drug. (od *pauper*). Ubożuchniej, nędzniej, mizerniej. *Tertull.*

PAUPERO, *as, avi, atum, ere*, (od *pauper*). Uczynić ubogim, biednym, nędznym, zubożyć. *Plaut. || Aliquem aliqua re. Zubożyć kogo w czym, odrzeć, zrabować, złupić. Plaut. Hor.*

PAUPERTAS, *ātis, z.* (od *pauper*). Ubóstwo, chudoba, golizna, t. j. brak bogactw. *Cic. Tibull. Sen. Val. Max. ||* Niedostatek, bieda, potrzeba, np. *cum propter paupertatem sues pasceret. Cic. t. j. z biedy, z potrzeby. ||* Ubóstwo przenośnie, np. — *sermonis. Quintil. ||* Wliczb. mnog. *paupertates illorum temporum. Farr. ap. Non.*

PAUPERTATULA, *ae, z.* (zdrobn. od *paupertas*). Ubóstwo, mówiące zmniejszającym sposobem. *Hieron.*

PAUPERTINUS, *a, um*, (od *pauper*) *i. q. pauper*. Ubogi, nędzny, biedny, mizerny, np. *sunt paupertina. Farr. ap. Non. Homo paupertinus. Gell. — coenula. Apul. — ingenium. Symmach.*

PAUSA, *ae, z.* (παῦσις). Pauza, przestaniek, odpoczynek, koniec, np. — *vita. Lucr. t. j. śmierć. Pausam facere fremendi. Enn. ap. Farr. Pausam facere luctui. Apul. ||* Pausa edere. *Spartian. t. j. czynić pauzy w śpiewaniu w czasie ofiar bogini Izis.*

PAUSABILIS, *e, ptuk.* (od *pauso*, *are*). Przystawający, czasem odpoczywający. *Coel. Aur.*

PAUSARIUS, *a, um*, (od *pausa*). Tyczący się pauzy, przestanku, zajmujący się pauzą, należący do pauzy, do przestanku. || Ztąd *Pausarius* rzeczow. Dyrektor rudelników, komenderujący niemi. *Sen. || Pausarii. Kapłani bogini Izis. Inscr. ap. Salmas.*

PAUSATE. *Ob. PAUSATUS, a, um.*

PAUSATIO, *ōnis, z.* (od *pauso*, *are*). Pauza, przestaniek. *Hieron.*

PAUSATUS, *a, um*, (imsl. od *pauso*, *are*). *Arnob. Odpoczywający, przystawający. Pausate. Id. Odpoczywając. || Veget. Który odpoczał.*

PAUSEA albo **PAUSIA**, *ae, z.* (olea, oliwa) (od *pavio* a *pavendo i. e. tundendo. Isidor*). Rodzaj oliwy i oliwnego drzewa. *Farr. Virg. Plin. Właściwie olea albo oliva albo bacca, np. olivae pausiae. Colum. ||* Pisze się też *Posea. Cato. Colum.*

PAUSIAS, *ae, m.* (Παυσίας). *Plin. Sławny malarz. Pausiacus, a, um. Hor. Pauzyaszowy, tyczący się sławnego malarza.*

PAUSILLULUM, zamiast *pauillulum*. Bardzo mało. *Plaut.*

PAUSO, *as, avi, atum, are. Plaut. Przestawać, odpoczywać, czynić pauzę.*

PAUSUS, *i, m.* (od *pausa*). Bożek odpoczynku i pokoju. *Arnob.*

PAVUS. *Ob. PAVO.*

PAUXILLATIM, *psk.* (od *pauillum*) *i. q. paulatim*. Pomalu, powoli, nieznacznie. *Plaut.*

PAUXILLISPER, *psk.* (od *pauillum*) *i. q. paulisper*. Wkrótce, w krótkim czasie. *Plaut.*

PAUXILLO. *Ob. PAUXILLUS.*

PAUXILLULO. *Ob. PAUXILLULUS.*

PAUXILLUM, *i. Ob. PAUXILLILUS.*

PAUXILLULUS, *a, um*, (zdrobn. od *pauillus*) *i. q. paululus*. Mały, np. *pauillulus admonitiones. Plaut. ||* Ztąd *Pauillulum*.

Nieco, trochę, mało, np. *reliquum pauillulum numerum. Ter. Mała pozostałość pieniędzy. ||* Ztąd *pauillulum*, *psk. t. j. trochę, nieco, mało. Plaut. ||* Mały, np. — *fames. Plaut. — pisces. Id. ||* Ztąd *pauillulum. Plaut. Mała rzecz, fraszka.*

PAUXILLUS, *a, um*, (zdrobn. od *paulus*) *i. q. paulus* albo *paululus*. Mały; ztąd *pauillum* rzeczow. t. j. trochę, mało. *Pauillum* *psk.* Mało, nieco, trochę, np. — *contentus. Plaut. ||* Mały, np. — *res. Plaut. t. j. małe rzeczy, fraszki. — semina. Lucr.*

PAX, *pacis, z.* (od *pacio*, *paciscor*, *pango*, *pactum* etc.) Właściwie, układ, komplanacja, zgoda, umowa, kontrakt, pokój, traktat pokoju. *Pacem orare. Virg. Prosić o pokój. — agitare. Sall. Bydż w pokoju. Pace. Liv. W czasie pokoju. Paces et bella. Hor. Pokój i wojna. || Ovid. Bogini pokoju. || Milczenie. — sit rebus. Cic. Mierz, daj pokój. — abi. Plaut. Dość mówić, przez ztąd. ||* Cisza, spokojność. *Paces ventorum. Lucr. Uspokojenie wiatrów. — bona. Ter. Czas pomyślny. ||* Względ, łaska. *Pacem deum expetere. Virg. Prosić sobie o łaskę bogów. ||* Pozwolenie. *Pace tua. Prop. — quod fiat tua. Ter. Za pozwoleniem twojem. — tua dixisse velim. Plin. Niech mi się godzi powiedzieć. ||* Przebaczenie. — *deum dixerim. Liv. Z przebaczeniem bogów powiem. Pacem petere. Cic. — rogare. Ovid. Prosić przebaczenia. Pax castrensis. Gell. — sequestra. Virg. Rózejm, przymierze. || — Julia. Ptol. Miasto w Luzytanii. — Augusta miasto w Hiszpanii, teraz Badajokos.*

PAXAE, *arum, z. mn.* (Πάξοι). *Polib.* Dwie wyspy niedaleko Korfu.

PAXILLUS, *i, m.* (od *pango*, wbijam, albo *πάσσαλος*). *Colum.* Kolek, lon żelazny do osi, precik do zatykania koł w wozu, paliki do wbijania w ziemię. || Przenośnie. *Hacresim novo paxillo suspendisse. Farr. Wprowadzić nowe kacerstwo.*

PE

PECCAMEN, *inis, n.* (od *pecco*, *are*). Uchybienie, błąd, grzech. *Prudent. np. peccamina crebra. Id.*

PECCANS, *tis, r. wespół*. (imsl. od *pecco*, *are*). Zły, szkodliwy. *Coel. Aur. ||* Winny, wykraczający. *Sen.*

PECCANTER, *psk.* (od *peccans*). Złe, szkodliwie. *Coel. Aur. — aliquid definire. Id.*

PECCANTIA, *ae, z.* (od imsl. *peccans*) *i. q. peccatio. Tertull.*

PECCATELA, *ae, z.* (od *pecco*, *are*) *i. q. peccantia. Tertull.*

PECCATIO, *ōnis, z.* (od *pecco*, *are*) *i. q. peccatum. Gell.*

PECCATOR, *ōris, m.* (od *pecco*, *are*). Wykraczający, grzesznik. *Lactant. Tertull.*

PECCATORIUS, *a, um*, (od *pecco*, *are*). Tyczący się wykroczenia albo grzechu, grzeszny. *Tertull.*

PECCATRIX, *icis, z.* (od *pecco*, *are*) *i. e. quae peccat*. Która grzeszy, grzesząca, np. — *gens. Tertull. Prudent.*

PECCATUM, *i, n.* (od *pecco*, *are*). Wykroczenie przeciwko powinności, wino, występki, grzech. *Cic.*

PECCATUS, *us, m.* (od *pecco*, *are*). Błąd, np. *in manifesto peccatu tenebatur. Cic.*

PECCO, *as, avi, atum, are*, (podobno z hebrajsk. bagad, przestąpił). *Cic.* Wykroczyć, przewinąć, zgrzeszyć. — *in aliquem. Ter. Skrzywdzić kogo. — unam syllabam. Plaut. Złazić w jednej zgłosce. — in publica commoda. Hor. Szkodzić społeczeństwu. — plura, in hanc rem. Cic. Wiele w tym złazić. — in eam partem. Cic. Wykraczać w czym. Culpa peccavi mea. Plaut. Moja to wina. Peccat mihi, si quid peccat. Ter. Jeśli wykracza, moja to wina. || Peccatur, nieosob. Cic. Wykracza się. Multa peccantur. Cic. Wiele wykraczają. Quidquid peccatur. Cic. W czym się tylko wykracza. || Przenośnie. Vina peccatura. Pall. Wina, które się zepsują. || Rozrzucać, pomieszać porządek. Peccat unus annulus. Mart. Zmieszał się jeden kędziorek.*

PECHYAGRA, *ae, z.* (πῆχυς, łokieć; ἄγρα, z łokcia ból). Artrytyzm łokciowy.

PECORALIS, *e, ptuk.* (od *pecus*, *ōris*). Tyczący się bydła, należący do bydła, np. aestimatio pecoralis mulctae. Fest.

PECOROSUS, *a, um*, (od *pecus*, *ōris*). Pelen bydła, bogaty w bydło, np. — *okolica. Stat.*

PECTEN, *inis, m.* (od *pecto*). *Ovid.* Grzebień do czesania, grzepla do czesania włosów, grzeplownik co wiele czechrze. || *Mart. Ploch, narzędzie tkackie. ||* Col. Grabie ogrodnicze. || *Brona. ||* Functi pectine digiti. *Ovid.* Palec na krzyż złożone. || *Plin.* Słojowatość drzew. || *Stat.* Rodzaj krzyżowego tancerza. || *Virg. Smyczek. ||* Val. Flacc. Lira. *Ovid. ||* Slimak morski, szary pław wodny. — *Veneris. Plin.* Czechrzyca, ziele. || *Juv.* Lono w ciele pod brzuchem. || — *dentium. Prud.* Rząd zębów. || *Pieśń, piosnka, śpiew, wiersz, pacyza, np. alterno pectine. Ovid. t. j. hexameter i pentameter po sobie następujący, elegija.*

PECTINA, *ae, z.* podobno *i. q. pecten*. Szczotka, grzepla farbierska. *Inscr. ap. Spont.*

PECTINARIS, *e, ptuk.* albo **PECTINARIUS**, *a, um i. e. ad pectines pertinens*. Tyczący się grzebienia, np. sermo pectinari. *Inscr. ap. Fabret. ||* Od *pecten*. t. j. tyczący się grzepli, szczotki drocianej do czesania włosów. *Ibid.*

PECTINATIM, *psk.* (od *pecten*). Naksztalt grzebienia, grzebieniowym sposobem, np. *pectinatim divisa. Plin. t. j. naksztalt grzebienia. Pectinatim disposita. Vitr. t. j. ułożone naksztalt grzebienia, jak zęby u pily.*

PECTINATUS, *a, um*, (imsl. od *pectino*). *Apul. Czesany. || Plin. Bronowany. || Pecti-*

natum tectum. *Paul. ex Festo.* Dach niedwoisty, na obie strony schodzący.

PECTINO, *as, avi, atum, are*, (od *pecten*). Czesać, greplować, czechrąć albo czechrąć, np. — *jubam. Apul. t. j.* czechrąć grzywę. || Przenosić, broniować, włożyć, zabronować, np. — *segetem. Plin.*

PECTITUS, *a, um*, (imśl. od *pecto*). Czesany, czechrany, np. — *lana. Colum.* || Dobrze wyrobiony, okopany, obsypany, np. — *tellus. Colum.*

PECTO, *is, pexi, pexui* albo *pectivi, pexum i pectitum, ere*, (od *πείνω*, czechręć). || *Hor.* Czesać. || — *lanam. Col.* Greplować welucę. || — *linum. Plin.* Czesać len. || — *terram. Colum.* Bronować. || Przenosić. — *pugnisi. Plaut. t. j.* obie gęby. — *aliquem fustis. Id. t. j.* obie kogo, wyrzypać, wybić kijem.

PECTORALIS, *e, ptak.* (od *pectus*). Tyczący się piersi, należący do piersi, piersiowy, np. — *os. Cels.* Kość piersiowa. *Cinctum pectorale. Apul.* Piersiowa przepaska. *Tunicula pectoralis. Ammian.* Piersiowy kaftanik. || Ztąd *pectoralia scil. arma* albo *integumenta. Farr. Plin.* Karacena, pancerz, zbroja.

PECTOROSUS, *a, um*, (od *pectus*). Mocne albo wyniosłe piersi mający, piersisty, mówią o ludziach i zwierzętach. *Colum. Plin.*

PECTUNCULUS, *i, m.* (zdrobn. od *pecten*) *i. q. pecten*, mówiąc zmniejszającym sposobem, mały grzebień, grzebień. || Ztąd *slimaczek morski, skorupiasty, muszelka. Plin.*

PECTUS, *oris, n. (orizos)*. Piers, część ciała między szyją, bokami i brzuchem. *Tallesque effundit pectore questus. Virg.* Tak z piersi dobywając rozwoździ swe żale. || *Cic.* Serec, dusza, ztąd miłość, przywiązanie. — *intimam. Sen.* Uprzejmość sereca. || *Pectus amicitiae. Mart.* Przyjaciół. || *Hor.* Dowcip, rozsadek, pamięć, myśl. *Referas mihi pectore enuclea. Id.* Opowiedz mi z pamięci wszystko. || *Sen.* Sumienie. || Męstwo, odwaga. *Opus mihi pectore firmo. Virg.* Trzeba dzielnej odwagi. || Siedlisko wieszczby. *Incaluitque deo, quem clausum pectore habebat. Ovid.* Rozżarzony bóztwem wieszczem, które ukrywał w serecu.

PECTUSCULUM, *i, n.* (zdrobn. od *pectus*). Małe piersi, mówiąc zmniejszającym sposobem, przymilajac się komu. *Hieron.*

PECU, *u, n.* (od *pecus*). Bydło, trzoda bydła, np. — *squammosum. Plaut. t. j.* ryby. *Pecua. Farr.* Bydło. *Pecua ruri pascere. Plaut.* || *Pecuda* zamiast *pecua. Cic.*; ztąd *pecudalis, e. Ob. Pecualis.*

PECUALIS, *e, ptak.* (od *pecu*). Należący do bydła, tyczący się bydła, np. — *animal. Sedul. t. j.* zwierzę, bydło.

PECUARIUS, *a, um*, (od *pecu* albo *pecus*). Tyczący się bydła, należący do bydła, zajmujący się bydłem, trzodowy, od trzody bydła, np. *res pecuaria. Cic. Q. Pecuaris scil. res. Farr. Greges pecuarii. Farr.*

Trzody bydła. || *Pecuaris res, i pecuaris absol. Cic.* Trzody, bydło. || *Pecuaris. Farr.* Sztuka pasienia bydła. || *Pecuaris, orum. Virg.* Trzody bydła. || *Pecuaris. Cic.* Który ma bydło. || *Ascon.* Arendarz bydła.

PECUASCO, *scis, ere*, (od *pecu* albo *pecus*). Paść, albo wyganiać bydło na paszę. *Inser. ap. Gruter.*

PECUDA zamiast *pecua. Ob. PECU.*

PECUDALIS, *e, ptak.* (od *pecus, udis*) *i. q. pecualis*, tyczący się bydła, należący do bydła, nazwany od bydła, np. — *nomen. Martian. Cap.*

PECUDIFERO, *a, um*, (od *pecus, udis* *i. q. ferens pecudem* albo *pecudes*) np. przezwisko Sylwana, który się opiekował bydłem, np. *Sylvano pecudifero cet. Inser. ap. Murat.*

PECUINUS, *a, um*, (od *pecu* albo *pecus*). Bydłęcy, od bydła, do bydła należący, np. — *ossa. Apul. Daps pecuina assaria. Cato.* || Bydłęcy, np. — *animus. Apul.*

PECULATOR, *oris, m.* (od *peculor, ari*). *Cic.* Zdzieraś, łupieżca, złodziej dóbr krajowych, ten, który rzecz publiczną albo koronną okradł.

PECULATORIUS, *a, um*, zamiast *peculiaris*. Należący do własnego nabycia, np. — *oves. Farr., si lectio certa.*

PECULATUS, *us, m.* (od *peculor, ari*). *Cic.* Kradzież skarbu publicznego, zdzierstwo, łupieżstwo publiczne. *Peculatum facere. Cic. t. j.* okradac skarbu publicznego. *Peculatus damari. Cic. t. j.* bydz potępionym o kradzież publicznego skarbu. — *adversari. Auct. ad Her. t. j.* bydz oskarżonym o kradzież publicznego skarbu.

PECULIARIS, *e, ptak.* (od *peculium*). Własny, tyczący się czyjej własności. — *aedes. Pandect.* Dom własny. — *vinum. Ulpi.* Wino samym tylko niewolnikom do picia służące. || — *causa. Pandect.* Sprawa o własność czyje. || *Peculiaris. Suet.* Rzecz prywatna albo własność czyja. || — *servus. Inser.* Niewolnik, który miał swoje własność. || *Cic.* Szczególny, osobisty, właściwy. || *Justin.* Znakiemity, celniejszy.

PECULIARITER, *psk.* (od *peculiaris*). Własnym, właściwym, osobliwym sposobem, np. — *aliquid parare. Paul. in Pandect.* || Osobliwie, szczególnie. *Plin.* — *fovere aliquem. Quintil.* || W stop. drug. *Peculiaris. Plin.*

PECULIARIUS, *a, um*, (od *peculiaris*). Tyczący się własności czyjej. *Ulpi. in Pandect.*

PECULIATUS, *a, um*, (imśl. od *peculio*). *Ulp.* Który co zebrał przez oszczędność. || *Asin. Poll. ad Cic.* Pieniężny.

PECULIO, *as, avi, atum, are*, (od *peculium*). *Plaut.* Odkradzić kogo własnością. || *Id.* Wyzuc kogo z czyjej własności. || *i. q. mentula instructus. Auct. Priap.*

PECULIOLUM, *i, n.* (zdrobn. od *peculium*) *i. q. peculium. Quint.* Majętnostka. *Ob. PECULIUM.*

PECULIOSUS, *a, um*, (od *peculium*). Wiele mający własności, dostatni przez swoje oszczędność, np. mówiąc o niewolniku. *Peculiosum esse decet servum et probum. Plaut.*

PECULIUM, *ii, n.* (od *pecunia* albo od *pecus*). W ogólności, majątność, substancja. || Własność czyja, własna rzecz, wyrodek, własna majątność, którą może kto rozrządzać. || Karbona, skrzynka, szkatuła, szkatulka z pieniędzmi. *Plaut.* || Pieniądze, np. *pecunia servorum. Cic.* Własność albo pieniądze niewolników. || Męzki członek. *Petron.* || Przenośność, np. *epistola sine peculio. Sen. t. j.* list bez podarku.

PECULOR, *aris, atus sum, ari*, (od *peculium*). To, co do społeczności albo do publicznego skarbu należy, z tego garnąć do siebie, ujać, zmykać pieniądze, okradac skarbu publicznego, np. — *republicam. Flor. t. j.* okradac, okradz.

PECUNIA, *ae, z.* (od *pecus*). Właściwie, majątek, fortuna, substancja, np. *in alienam pecuniam invadere. Cic.* || Pieniądze złote, srebrne, miedziane. — *praesens, numerata. Cic.* Pieniądze gotowe. — *conducta. Juven.* Wzięte na provizyę. — *quaestiosa. Plin.* Na procent dane. — *otiosa. Id.* Pieniądze leżące bez korzyści. *Pecuniam facere. Sall.* Bić monetę. *Cic.* Zhogacić się w pieniądzu. — *occupata. Plin.* — nie leżące. *Uxorem cum dote, fidemque, et amicos, et genus, et formam regina pecunia donat. Hor.* Pieniądze, ta to królowa, i żonę posażną, i wiare, i przyjaściół, i ród szlachetny i kształt piękny nadaje. || *Pecuniae.* Bogactwa, dostatki, sprzęty. *Ad maximas pecunias venire. Cic.* Przyjść do bardzo wielkich bogactw. || *Arnob.* Bogini pieniędzy.

PECUNIALIS, *e, ptak.* (od *pecunia*). Tyczący się pieniędzy, należący do pieniędzy, np. — *quaestus. Coel. Aur.*

PECUNIARIE, *psk.* (od *pecuniarius, a, um*). Używany sposobem w materii pieniężnej, tycząc się pieniędzy, np. — *agere. Ulpi. in Pandect.*

PECUNIARIUS, *e, ptak.* (od *pecunia*). Tyczący się pieniędzy, należący do pieniędzy, pieniężny, np. — *damnatio. Macer. in Pandect. t. j.* kara pieniężna, strof pieniężny.

PECUNIARITER, *Ob. PECUNIARIE.*

PECUNIARIUS, *a, um*, (od *pecunia*). Tyczący się pieniędzy, składający się z pieniędzy, zatrudniający się pieniędźmi, należący do pieniędzy, pieniężny, np. strof pieniężny. — *lis. Quintil.* — *poena. Ulpi. in Pandect. t. j.* kara pieniężna. — *condemnatio. Ulpi. in Pandect. Res pecuniaria. Cic.* Rzecz pieniężna. *Infamia rei pecuniariae. Cic.* Brak pieniędzy. *Praemia rei pecuniariae. Caes.* Nagrody pieniężne.

PECUNIOLA, *ae, z.* (zdrobn. od *pecunia*) *i. q. parva pecunia.* Mały pieniądz. || Ztąd przezwisko, np. *P. Aurelius Pecuniola. Val. Max.*

PECUNIOSUS, *a, um*, (od *pecunia*). Właściwie pelen pieniędzy, wiele mający pienię-

dzy, bogaty, np. — *homo. Cic. Nep. Pecuniosior. Suet. Pecuniosissimus homo. Cic.* || Który albo która czyni bogatym, np. — *ars. Martial.*

PECUS, *oris, n.* (od *πείνω*, strzygę albo *πείνος*). Bydło, stado, trzoda. || *Plin.* Owca. || *Plin.* Wszelki rodzaj zwierząt domowych. — *niveum. Virg. Owca. — caprigenum. Virg.* Trzoda koz. — *aligerum. Ptaki. — lanigerum. Ovid. Owce. — squamosum. Plaut. — aquaticum. Col. Ryby. — equinum. Id.* Konia stado. — *volatile. Id.* Ptactwo. || Glupi, głupiec. — *urbicum. Plaut.* Głupi miejscy, tłum, motloch. || Też *pecu*, w liczb. mnog. *pecua i pecuda. Ob. Pecui.* || Też w przyp. trzec. *pecui. Lucil. ap. Gell.*

PECUS, *us, m.* zamiast *pecus, oris*, albo *udis*. Bydło, np. w przyp. trzec. *pecui. Lucil. ap. Gell.* || Też *pecubus, balantibus. Lucr., od pecu.*

PECUS, *udis, z.* (od *πείνω*, strzygę albo *πείνος*, welua. *Ob. Pecus, oris*). *Cic.* Wszelkie bydło pasące się. — *balans. Juv. Owca, baran. Pecudes terrestres. Plaut.* Zwierzęta ziemne. — *neptuni. Plaut. — squamigerac. Lucr. Ryby. — barbigerac. Lucr. Kozy. Pecuda zamiast pecudes. Cat. Glupi, głupiec. Pecus aurea. Bydło złote. Pecudis consilio uti. Cic. Użyć rady głupiego. || Pecuda. Ob. Pecui.*

PECUSCULUM, *i, n.* (zdrobn. od *pecus*) *i. q. pecus*, mówiąc zmniejszającym sposobem, albo zamiast *parvum pecus*. Małe bydło, bydlatko, np. *Christus ad haec: foveam si forte pecuscula vestra inciderint. Juven. 11. Matth.*

PEDA, *ae, z.* (od *pes*). Stopa, ślad, trop. *Fest.*

PEDALIS, *e, ptak.* (od *pes*). Tyczący się stopy, należący do stopy, stopowy, mający miarę stopy, np. *pedalis scil. solea. Petron.* Pantofel. || Zawierający w sobie miarę stopy, stopa wielka, gruba, szeroka, długa, np. *sol pedalis. Cic. Trabs pedalis in latitudine. Caes. t. j.* na stopę szeroka belka, też *pedalis altitudo. Plin. — crassitudo. Id. — longitudo. Colum. — spatium. Id.*

PEDAMEN, *inis, n.* (od *pedo, are*) *i. q. pedamentum. Colum.* Podpora, tycz, pał, po którym się pnie wino.

PEDANEUS, *a, um*, (od *pes*). Miarę stopy zawierający w sobie, np. — *rudus. Pallad. — ramulus. Solin.* || *Pedaneus judex. Ulpi. in Pandect. t. j.* sędzia, który sądził mniejsze sprawy.

PEDANUS, *a, um*. Należący do miasta *Pedum* we Włoszech. *Hor.*

PEDARIUS, *a, um*, (od *pes*). Tyczący się nog. || *Pedarii Senatores. Gell.* Tak nazwani Senatorowie, którzy nie mieli krzesła senatorskiego, i pieszą chodzili do Kuryi. Wedle zaś *Festa*, Senatorowie, którzy nie mając swojego zdania, szli za zdaniem innych, ztąd też mówiło się, *ire in sententiam pedibus*. Wedle *Gelliusa*, rycerz rzymski, który nie będąc senatorem, miał prawo chodzić do

kuryi, nie żeby sam dawał zdanie, lecz iżby szedł za zdaniem senatorów. || Slepó przestawajacy na czyjśm zdaniu.

PEOATIM, psk. (od *pes*). Stepia, noga za nogą, pomału, zwolna. *Plin.*

PEDATIO, *ōnis*, ż. (od *pedo*, *are*). Podwiązywanie winnych latorośli. *Colum.*

PEDATURA, *ae*, ż. (od *pedo*, *are*). Miara podzielona na stopy, albo stopowa. *Veget. de re milit.*

PEDATUS, *us*, m. (od *pedo*, *are*). Zbliżenie się, podstąpienie, wkroczenie. *Plaut.* || *Pedato* zamiast *pedatu*, *tertio pedato nobis bellum fucere*. *Plaut.* t. j. za trzecią razą.

PEDATUS, *a*, um, (imsl. od *pedo*, *are*). Nawiazany, podwiązany. *Colum.* || Mający nogi. *Male pedatus*. *Suet.* Krzywonogi.

PEDEMA, *ātis*, n. (*πῆδημα*). *Juven.* Taniec, skakanie.

PEDEPLANA, *orum*, (*loca*) (od *pes* i *planus*, *a*, um). Miejsce ludowy równe z ziemią, parter. *Cod. Theod.*

PEDEPRESSIM, psk. (od *pes* i *pressim*). Noga za nogą, pomału, powoli. *Non.*

PEDES, *itis*, m. (od *pes*). *Virg.* Idący pieszo. || *Cic.* Pieszy żołnierz. || *Pedites*. *Liv.* Piechota. || *Peditum expeditiones*. *Fellej.* Wyprawy lądowe.

PEDESTER, *tris*, *tre*, (od *pes*, albo *pedes*, *itis*). Pieszo idący, pieszy żołnierz. — *pugna*. *Virg.* Bitwa pieszych. — *acies*. *Tac.* *Pedestres copiae*. *Cic.* Piesze wojsko. || *Pedestres absol.* *Justin.* Piechota || — *auspicia*. *Fest.* Wieszczy z lisów, wilków i koni. || Lądowy. *Pedestres, navalesque pugnae*. *Cic.* Lądowe i morskie bitwy. — *itineraria*. *Caes.* Drogi lądem. — *transitus*. *Plin.* Przejście w brod. || Przenośnie. — *oratio*. *Quint.* Proza. || W powszechności styl prosty, zwyczajny, nie górny. *Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri*. *Hor.* I tragicik żale swoje pospolicym stylem często wynurza.

PEDESTEM, psk. (od *pes* i *tento*). Noga za nogą, krok za krokiem, powoli, nieśkwapliwie. *Pacuv. ap. Cic.* || Przenośnie, pomału, zwolna, powoli, np. — *dicere*. *Cic.* — *legere*. *Id.* — *agere*. *Ter.*

PEDICA, *ae*, ż. (od *pes*). *Virg.* Sidło, sieć, pęto na nogi, dyba. || Przenośnie. *Amoris pedices*. *Apul.* Sidła miłości.

PEDICELLUS, *i*, m. (zdrobn. od *pediculus*). Wszka, gnida. *Petron.*

PEDICINUS, *i*, m. (od *pes*). *Cato.* Czop, zarzeczanie drewna do wiazania, drewno, gdzie się wprawuje spod szruby tlokarskiej.

PEDICOSUS, *a*, um. Wszawy, pelen wszy. *Titim. ap. Fest.*

PEDICULARIS, *e*, ptak. (od *pediculus*). Wszawy, np. *pediculari morbo laborans*. *Serv. ad Virg.* Chorujący na wszawość. || — *herba*. *Colum.* Gnidosz, ziele.

PEDICULARIUS, *a*, um, (od *pediculus*). Tyczący się wszy, należący do wszy, wszawy, np. — *herba*. *Scrib. Larg.* Gnidosz, wszawiec, ziele.

PEDICULI, *orum*, m. mn. *Plin.* Naród włoski w Apulii.

PEDICULOSUS, *a*, um, (od *pediculus*). Wszawy, pelen wszy, np. — *mentum*. *Martial.*

PEDICULUS, *i*, (od *pes*) i. q. *pes*. Mała noga, nóżka, podporka, podstawek. || *Colum.* Szypulka, ogonek liscia, albo kwiata. || *Cels.* Wesz, owad. || *Pediculi terrae*. *Plin.* Chrzaszce, owady ziemne.

PEDILUVIUM, *i*, n. (*pes*, *lavo*). Rapiel na nogi.

PEDIOLUS, *i*, m. (zdrobn. od *pes*) t. j. mała noga, nóżka. *Afran. ap. Non.* Iuni czytają *petiolo*.

PEDIS, *is*, m. i. ż. (od *pedes* i. q. *pes* albo *pediculus*). Wesz. *Plaut. ap. Non.*

PEDISEQUUS, (*Pedissequus*), *a*, um, (od *pes* i *sequor*). Idący za kim, postępujący za kim; zład rzeczow. *pedisequus* i *pedisequa*. Niewolnik albo niewolnica, służąca idąca za panem, lokaj, sługus, służebna, służąca, pokojowa; w r. męzk. *Cic. Nep. Colum.* w r. ż. *Plaut.* || Zład przenośnie, np. *juris scientiam eloquentiae, tanquam pedisequam adjunxisti*. *Cic.*

PEDITATUS, *us*, m. (od *pedes*, *itis*). Piechota, infanterya. *Cic. Caes. Nep.*

PEDITUM, *i*. Ob. PEDO, *ere*.

PEDO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pes*). Opatrzony w nogi; zład *pedatus*, *a*, um. Mający nogi, np. *male pedatus*. *Suet.* t. j. złe mający nogi. || Podwiązywać winne macice, natykać winnice, np. — *vineam*. *Colum.*; zład *vineam pedata*. *Colum.* Nawiazana, podwiązana winnica.

PEDO, *is*, *pēpēdi*, *peditum*, *ēre*, (od *pēgōw*, pierdzieć) i. e. *crepitum ventris emitere*. Puszcząc z żołądka wiatry, pierdzieć. *Hor. Martial.* || Zład imsl. *peditus*, *a*, um, zład *peditum*, *i*, n. i. e. *crepitus ventris*. Puszczanie wiatrow z żołądka, pierdzenie. *Catull.*

PEDO, *ōnis*, m. (od *pes*). Właściwie mający szerokie nogi. || Przezwiśko rzymskie, np. *C. Pedro Albinovanus*. Poeta. || Adwokat. *Juvenal.* || Oficer (*praefectus*). *Tac.*

PEDUCLUS, *i*, zamiast *pediculus* in *Cod. MSS. Petron.* Ob. *Pedicellus*.

PEDULIS, *e*, ptak. (od *pes*). Tyczący się nogi, należący do nogi, np. — *fasciae*. *Ulp. in Pandect.*, zład *pedule* rzeczow. i. q. *fascia pedulis*. *Corn. Frento.* t. j. obwiązło, rzemysł u trzewika.

PEDUM, *i*, n. (podobno od *pes*. *Serv. ad Virg. quia pedes pastorum fulcit*. *Foss.*) Pastusza laska. *Virg. Fest.* || Miasto w Lacium. *Liv.* || Zład *Pedanus*, *a*, um. Należący do tego miasta, np. — *regio*. *Hor.* t. j. okolica miasta Pedanum, zład *Pedanum scil. praedium*. *Cic.* t. j. wiejska posiadłość. || *Pedani*. Mieszkańcy miasta Pedanum. *Liv. Plin.*

PEDUNCULARIA herba, i. q. *pedicularia*. Gnidosz, wszawiec, ziele. *Marell. Empir.*

PEDUNCULUS, zamiast *pediculus*. *Plin.* Ob. *Pediculus*.

PEDUSCULUS, i. e. *parvus pes*, (zdrobn. od *pes*). Mała noga, nóżka. *Plin.*

PEGANON, i, n. (*πῆγανον*). Ruta ogrodowa. *Apul. de herb.* || *Peganon orinon*, ruta montana. *Ibid.*

PEGASEIUS, *a*, um, (*Πηγαῖος*). Tyczący się Pegaza konia, należący do Pegaza, Pegazowy, poetycki, np. *melos Pegaseium cantare*. *Pers.*

PEGASEUS, *a*, um, (*Πηγάσιος* właściwie *Pegaseus* z przedostatnią zgłoską długą). Tyczący się Pegaza (tak zwanego konia Muz), należący do Pegaza, Pegazowy. *Proper. Non si Pegaseo ferar volatu*. *Catull.* — *stagnum*. *Plin.* Jezioro w Ionii. *Fontes Pegasei*. *Id.*

PEGASIANUS, *a*, um. Tyczący się Pagazusa, należący do Pagazusa, pochodzący od Pagazusa, Pagazusowy, t. j. imię właściwe człowiekowi. *Justinian. Institut.*

PEGASIS, *idis*, ż. (*Πηγάσις*). *Mart.* Tyczący się Pegaza, konia skrzydlastego. || *Pegasisides*, um. *Propert.* Muzy hipokrenskie. || *Pegasis*. *Ovid.* Nimfa córka źródła hipokrenskiego.

PEGASUS i PEGASOS, i, m. (*Πηγάσος* od *πηγή*, źródło, źródło). Pegaz, kon skrzydlasty, za którego uderzeniem kopyta wytrysnął źródło hipokrenski. *Apollod.* || Zład *qui celerrimos nuntios seu potius Pegasus* (zamiast *ejusmodi homines*) *habeat*. *Cic.* || *Pegasus*. *Hygin.* Konstellacja. || Jurysta i *praefectus urbi* za czasów Wespazjana. *Pompon. in Pandect.*

PEGE, *es*, ż. (*πηγή*) i. e. *fons*. t. j. źródło. *Proper.*

PEGMA, *ātis*, n. (*πῆγμα*). Machina z wielu deszczek spojona. *Illa tua pegmata*. *Cic.* Owe twoje szafy, półki do składania książek. || *Pegmata*. *Sen.* Machiny teatralne, cyrków igrzysk, które się podnosiły i spuszczały, wystawiając rozmaite widowiska. || *Prudent.* Spojenie, złożenie.

PEGMARIS, *e*, ptak. (od *pegma*). Tyczący się tych machin, np. — *gladiatores*. *Suet.* t. j. gladiatorowie, czyli wysiekacze na tych machinach.

PEJERATUS, *a*, um, (imsl. od *pejero*, *are*). Zgwałcony krzywoprzysięstwem. *Hor.* PEJERO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (zamiast *perjuro*). Krzywo, fałszywie przysięgać, zlać przysięgę, np. *ubi semel quis pejeraverit, ei credi postea non oportet*. *Cic.* || Zład *jus pejeratum*. *Hor.* t. j. krzywoprzysięstwo. || *Perjero* zamiast *pejero*. *Plaut.* Też *perjurare*. *Cic. Hor.*

PEJOR, m. ż. *ōris*, n. *jus*, (od *malus*). *Cic.* Gorszy. *Pejore loco res non potest esse*. *Ter.* Nie może rzecz bytć w gorszym stanie. *In pejor ruere*. *Virg.* Wpadać w gorsze. || *Hor.* Silniej, bardziej szkodliwie.

PEJORO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pejor*). Gorszyć, gorszeć czynić, pogorszyć, np. — *statum suum*. *Paul. Sentent.* || Pogorszyć się, stawać się gorszym, np. *morbus pejorans*. *Coel. Aur.*

PEJUS, psk. (od *malus*). *Cic.* Gorzej, bardziej. — *neminem odisse*. *Cic.* Nikogo nie nawidzieć bardziej, jak.

PELAGIA, *ae*, ż. (*πελαγία*). *Plin.* Pław morski ostroskorupy, szarlatny.

PELAGIUS, *a*, um, (*πελαγικός*) i. q. *pelagius*. Morski, z morza, np. — *piscis*. *Colum.* Morskie ryby.

PELAGIUS, *a*, um, (*πελάγιος*) i. q. *marinus*. Tyczący się morza, będący w morzu, należący do morza, morski albo jeziorny, np. morska ryba, np. *pelagios greges piscium*. *Farr.* Morskie ryby. || Też *pelagii pisces volucres*. *Petron.* — *cursor*. *Phaedr.* — *conchae*. *Plin.* — *polypos*. *Id.* — *ostrea*. *Id.* Ornata *phaleris palagis*. t. j. perły, korale. *Petron.* || Zład *Pelagia* (*scil. concha*). Slimak purpurowy, żółwik morski. Też *pelagium* (*scil. conchylium* albo *medicamentum*). *Plin.* Kolor purpurowy.

PELAGUS, i, n. (*τὸ πέλαγος*). Morze, jeziorno. *Pacuv. ap. Cic. Virg. Hor. Ovid. Plin. Tac.* || Rzeka. *Virg.* || *Pelagē* w liczb. mnog. (*πελάγη*). *Luer.*

PELAMIS, *idis* i PELAMYS, *ydis*, ż. (*πηλαμῖς* i *πηλαμῖς* od *πηλός*, błoto, ponieważ w błoście przebywa, np. *Pelamys genus piscis dictum, quod in luto moretur quod Graece dicitur πηλός*. *Plin.* Tunezyk, ryba morska.

PELASGI, *orum*, (*Πελαγοὶ*). *Mela.* Naród Peloponezki Arkadom sąsiedzki. || *Virg.* Grekowie. || *Plin.* Naród Tessalii, Etrurii i Lacium. || *Pelagium*, zamiast *Pelagorum*. *Stat.*

PELASGIA, *ae*, ż. (*Πελαγία*). Peloponez czyli Argia. *Plin.* || Tessalija. *Id.* || Wyspa Lezbos. *Plin.*

PELASGIAS, *adis*, (*Πελασγίης*). *Ovid.* i PELASGICUS, *a*, um, *Plin.* Peloponezki. || Greci. *Ovid.*

PELASGIS, *idis*, ż. (*Πελαγίς*). Arkadya grecka. *Plin.* || Lezbos. *Id.*

PELASGIUS, *a*, um, *Plin.* i PELASGUS, *a*, um, *Virg.* Arkadyjski, tyczący się Arkadyi, Peloponezki. || *Virg.* Greci. || — *laurus*. *Plin.* Wawrzyn grecki. || Król Argów, syn Jowisza i Nioby.

PELE, *es* albo PELA, *ae*, ż. Wyspa na morzu Egipskim. *Plin.*

PELECĀNUS albo PELĪCĀNUS, i, m. (*Πελεκάνος*). Pelikan, ptak. *Hieron.*

PELECINON, i, n. (od *πελεκός*, siekiera) *scil. horologium*. Rodzaj zegaru nakształt siekiery. *Fitr.*

PELECINOS i PELECĪNUS, i, (*πελεκίνος*). Siekiernica ziele, które rośnie w zbożu. *Plin.*

PELENDON, *onis*, w liczb. mnog. *Pelendones*, um. *Plin. Inscr. ap. Grut.* Naród w Hiszpanii Tarrakonskiej.

PELESTINI, *orum*, m. mn. *Plin.* Naród włoski w Umbryi.

PELETHRONIA, *ae*, ż. *scil. herba*. *Apul.* Centurzya większa, roślina.

PELETHRONII, *orum*. Przewisko Lapi-
tów, naród Tessalski na górze Pelius. *Virg.*
PELETHRONIUS, *a, um*. *Servi*. Tyczą-
cy się okolic Tessalii. || *Pelethronium, scil.*
oppidum. *Id.* Miasto Tessalii, gdzie mie-
szkali Lapirowie.

PELEUS, *ei i eos, m.* (*Πηλεύς*). *Ovid.*
Król albo książę Tessalii, syn Eaka, ojciec
Achillea. || *Syn* Neptuna. *Hygin.*

PELIA, *ae, z.* Ob. PELIAS.
PELIACUS, *a, um*. (*Πηλιάκος*). *Ovid.*
Tyczący się góry Pelios. — *carina*. *Val.*
Flacc. Okręt Argo. || *Sen.* Należący do Pe-
leusa.

PELIAS, *ae, i PELIA, ae, m.* (*Πηλιάς*).
Ovid. Król Tessalii, syn Neptuna, brat
Esona.

PELIAS, *adis, z.* (*Πηλιάς*). *Ovid.* Tyczą-
cy się Peleusa. — *hasta*. *Id.* Włócznia Achil-
lesa syna Peleusa. || *Val. Flacc.* Należący do
góry Pelios.

PELICANUS. Ob. PELECANUS.
PELIDES, *ae, m.* (*Πηλίδης*). Syn Peleu-
sa t. j. Achilles. *Virg. Ovid.*

PÉLIGNI, *orum*. (*Πηλίωνοι*). *Strabo.* Na-
ród w Apurcym, teraz Abruzzo w królestwie
Neapolitańskim. *Liv. Plin.*

PELIGNUS, *a, um*. *Ovid.* Należący do
Pelignów mieszkanców w Apurcym, np. —
gens. *Ovid.* — *frigora*. *Hor.* Anus Peligna.
Hor. t. j. czarownica.

PELINAeus mons. (*Πηλιναιον ὄρος*). Wy-
soka góra na wyspie Chios. *Strabo. Plin.*

PÉLION, *ii, n.* (*Πήλιον*). *Virg.* i PÉLIOS,
ii, m. *Plin.* Góra w Tessalii. || *Pelium i Pe-*
lion. *Step. Byz.* Miasto w Tessalii, w Illiryi.

PÉLIUS, *a, um*. Tyczący się góry Pelion,
należący do góry Pelion, będący na górze
Pelion, np. — *nemus*. *Auct. ad Her.* || *Peli-*
um, rzeczowa. Góra i las. *Pelium. Cic.*

PELLA, *ae, i PELLE, es, z.* *Plin.* Mia-
sto w Macedonii, rezydencja niegdyś Ale-
xandra wielkiego. || *Pellaeus, a, um*. Tyczą-
cy się miasta Pelli. — *gladius*. *Lucan.* Miecz
Macedoński. || *Alexandryjski*. *Pellaeae arces.*
— *muri*. *Id.* Alexandrya, miasto w Egipcie. —
gula. *Mart.* Obżarstwo mieszkanców Ale-
xandryjskich. || *Egiptyski*. *Pallaea domus*. *Lu-*
can. Dom Ptolemeusza Króla Egiptu. — *puer.*
Id. Ptolemeusz.

PELLACIA, *ae, z.* (od *pellax*) i. q. *falla-*
cia. Oszukaństwo, szalbierstwo, chytrosć,
zdrada. *Virg.* — *ponti*. *Lucan.* || Kurewstwo,
niepowściągliwość, lubieżność. *Arnob.*

PELLARIUS, *a, um*. (od *pellis*) scil. *arti-*
fex. *Firm.* Rzemieślnik od futer.

PELLAX, *acis, r.* wspólnie. (od *pellis*).
Szalbierz, oszukaniec, podstępny, sprawny
w fałszywych, np. — *Ulysses*. *Virg.* — *homo*.
Arnob. — *Jupiter*. *Ibid.*

PELLE, *es*. Ob. PELLA.

PELLEATUS, *a, um*. (od *pellis*) i. q. *pel-*
litus. Odziany futrem. *Paulin.* *Not.* Właści-
wie imsl. od *peleo, are*.

PELLECEBRAE. Ob. PERLECEBRA.

PELLECTIO, *onis, z.* (od *pellego* zamiast
perlego). Przeczytywanie, odczytywanie li-
stów. *Cic.*

PELLECTUS, *a, um*. (imsl. od *pellego*
zamiast *perlego*). Przeczytany, odczytany.
Cic. || *Od pellis*.

PELLEGO, *is, ere*, zamiast *perlego*. Prze-
czytać, odczytać. *Plaut.*

PELLEX, *icis, z.* (właściwie, która przy-
wabia, przyludza, do siebie przyciąga od
παλλω). Należnica, kochanka, metresa,
uboczną żona. *Gell. Paul. in Pandect.* || *Mal-*
zonka, żona czyja zgwałcona przez drugie-
go. *Ovid.* || — *filiae mater*. *Cic.* Matka do
nierządu prowadząca swą córkę. || *Cic.* Druga
żona czyja, po rozwodzie pierwszej. || *Suet.*
Niewieście, zniewieściany człowiek. || *Prze-*
nośnie. *Pellices i. e. vaccae armentis, quia*
tauri amore captae sunt. *Ovid.* || *Przenośnie*,
żartobliwie, np. *pellex culcita facta mea*
est. *Martial.* t. j. wezwłowie albo wezwło-
wek, łożo, łóżko.

PELLICATIO, *onis, z.* (od *pellis*). Lu-
dzenie, wabienie. *Fest.* Inni czytają *pellu-*
culatio.

PELLICATOR, *oris, m.* (od *pellis* też
od *pellis, are*) i. e. *qui pellicat ad fraudem*.
Który oszukuje, zdradza. *Paul. ex Festo*.

PELLICATUS, *us, m.* (od *pellex* albo od
pellis, are i. e. *pellicem esse, se gerere pro*
pellice etc.) Należnictwo, cudzołóstwo. *Cic.*

PELLICEO zamiast *pellis* mawiali sta-
rożytni. *Charis i Diomed.*

PELLICEUS, *a, um*. Ob. PELLICIUS.
PELLICIO albo PERLICIO, *is, exi, cetum*,
ere, (od *per i lacio*). Wabić, nęcić, łudzić,
do siebie ciągnąć, pociągać. — *animus ado-*
lescentis. *Cic.* — *mulierem ad se*. *Id.* — *popu-*
lum in servitutum. *Liv.* — *in anorem*. *Suet.*
— *ad deditonem*. *Tac.* — *in fraudem*. *Lucr.*
— *militem donis*. *Tac.* — *rem ab aliquo*. *Co-*
lum. t. j. wyludzić co od kogo. || *Na swoje*
stronę pociągać. *Nep.* || *Pellieu* zamiast *pel-*
lexi, np. *pellieuit*. *Liv. ap. Priscian.* *Charis,*
Diomed. || *Też pelliceo* mawiali starożytni
zamiast *pellis*.

PELLICIUS albo PELLICEUS, *a, um*,
(od *pellis*). Skórzany, ze skóry, np. — *stra-*
gula. *Paul. in Pandect.* — *tunica*. *Pallad.* —
sella. *Lamprid.*

PELLICULA, *ae, z.* (zdrobn. od *pellis*).
Skóra, mówiąc zmniejszającym sposobem
skórka, skóreczka, np. *haedina*. *Cic.* — *ca-*
prina. *Plin.* — *agrina*. *Id.* — *canina*. *Plin.*
Aurum furtivae pelliculae. t. j. złote runo
Fryxa. *Juvenal.* Złąd *pelliculam curare*. *Hor.*
t. j. piastować ciało, dogadzać sobie, weza-
sować, wygodać czynić. Złąd *in pellicula*
tenere tua. *Martial.* t. j. zostawać w swoim
stanie, w swojej professii. || Złąd przenośnie.
Pelliculam veterem retineas. *Pers.* t. j. za-
chowaj stary zwyczaj i prawe przyrodzenie.

PELLICULATIO, *onis, z.* Wabienie, np.
pelliculatio Cato a *pellendo* dixit.
Paul. ex Festo. *Pelliculationem pro indu-*
tionem a pelliciendo, quod inducendo est,

dixit Cato in ea oratione etc., gdzie podo-
bno czyta *pellicationem* t. j. *pellicatio* i. q.
inductio, illectatio.

PELLICULO, *as, avi, atum, are*, (od
pellicula). Skórą pokryć, obłożyć, oprawić
co w skórę, np. — *vas*. *Colum.* — *opercula*.
Id. — *fideliam*. *Colum.*

PELLICUS, *a, um*, (od *pellis*) zamiast
pellicula. Skórzany, np. *pellicum galerum*,
quia fiebat e pelle. *Fest.* Skórzany kapelus.

PELLIGER, *a, um*, (od *pellis* i *gero*, za-
miast *gerens pellem vel pelles*). Noszący skó-
rę, np. *Pelligeri Clodovaei gente potenti*.
Venant. Fort. || Inni czytają *belligeri*.

PELLIO, *onis, m.* (od *pellis*). Rzemieś-
nik od futra. *Plaut. Lamprid.* Inni
wołą czytać *poliones a poliendo* i. e. *qui ar-*
ma poliunt.

PELLIO, *is, iui, itum, ire*, (od *pellis*).
Pokryć co skórą albo futrem. || Złąd *Pelli-*
tus, a, um. Ob. *Pellitus*.

PELLION, *ii*. Roślina, inaczej *victoriola*,
daphnoides zwana. *Apul. de herb.*

PELLIONARIUS, *ii*, (od *pellis*) i. q. *pel-*
lio. *Inscr. ap. Spont.*

PELLIS, *is, z.* (podobno od *vellus*, *ve-*
lum i *velo, are*, od *πελλός*, kora). Skóra,
futro. *Pelles perficere*. *Plin.* Wyrabiać skó-
ry. || *Pellem alicui detrudere*. *Hor.* Odkryć
czyje wady. *In propria pelle quiescere*.
Hor. Przeszawać na swoim. || *Namiot*. *Sub*
pellibus. *Cic.* Pod namiotami.

PELLITUS, *a, um*, (od *pellis*, imsl. od
Pellio, ire). Okryty skórą, skórą odziany,
np. — *Sardi*. *Liv.* — *Getae*. *Oves pellitae*.
Farr. Hor.

PELLO, *as, avi, atum, are*, (z hebrajsk.
Palal, prosił, błagał) i. q. *loqui*, złąd ad-
pellare, compellare etc.

PELLO, *lis, pepuli, pulsum, ere*, (od
πεπύλω, pedzę, odpędzam, wypędzam). *Cic.*
Wypędzić, oddalić, rozprościć. — *hostes*
primo concursu. *Caes.* Rozprościć nieprzy-
jaciół za pierwszym natarciem. — *possessio-*
nibus. *Cic.* Wypędzić z posiadłości. — *in exi-*
lium. *Id.* Wywołać z kraju. — *morbos*. *Ovid.*
Leczyć choroby. — *sitim*. *Hor.* Gasić pragnie-
nie. — *vino curas*. *Hor.* Rozpędzać winem
troski. — *metum*. *Cic.* Oddalić bojaźń. — *la-*
crymis. *Virg.* Zaprzestać płakać. — *morem*.
Ovid. Spieszyć się. || *Bić, uderzyć*. — *hu-*
num pedibus. *Catull.* Tupać, bić w ziemię
nogami. — *fores*. *Ter.* Kolatać do drzwi. —
lyran. *Ovid.* Grać na lirze. || — *animus non*
medicari cura. *Liv.* Poruszyć kogo mocno.
Pepulit aures vox meas. *Sen. p.* Obił się
głos o moje uszy. || *Przenośnie*, trafić, spo-
tkać, stać się, np. *nulla me pepulit instigis*
injuria. *Cic.* t. j. nie stała mi się żadna wiel-
ka krzywda. || *Przeszkodzić, zawadzić komu*,
zawściagać, wzbronić, np. *introitu malo-*
rum medicamentorum. *Plin.* || Imsl. *pulsus*,
a, um. || Czas przeszł. *pulsi* zamiast *pepuli*,
złąd *pulserat*. *Ammian.*

PELLONIA, *ae, z.* (*dea*) (od *pellio*) i. e.

potens pellendorum hostium. Bogini odga-
niająca nieprzyjaciół. *Arnob.*

PELLOS, (*πελλός*). Czarny, ciemny, mó-
wiąc o kolorach. Tak zwany rodzaj czarnej
czapli. *Plin.*

PELLUCENS i PERLUCENS, *tis, r.*
wspólnie. (imsl. od *pelluceo*). Przezroczysty.
Cic. Liv. Plin.

PELLUCEO albo PERLUCEO, *ees, xi*,
eere, (od *per i luceo*). Świecić przez co, prze-
bijając, przenikać, poświecać, przeblyskiwać,
np. *lux perlucens*. *Liv.* — *color*. *Plin.* || Złąd
przenosić. Świecić przez co, przeświecać,
bydź widzialnym, jawnym, oczywistym, np.
pellucet ex eis virtutibus. *Cic.* *Mores pellu-*
cent ex voce. *Quintil.* || Bydź światłem, prze-
zroczystym, świecić się. *A methysti pellu-*
cent omnes violaceo colore. *Plin.* || Złąd *per-*
lucens, np. — *amictus*. *Ovid.* t. j. suknia prze-
zroczysta. — *aether*. *Cic.* Przezroczyste po-
wietrze. — *saxum*. *Plin.* || Złąd przenosić,
jasny, wyraźny, zrozumiały, np. — *oratio*.
Cic.

PELLUCIDITAS, (*Perluc.*), *atis, z.* (od
pellucidus). Przezroczystość, np. — *vitri*.
Vitr. Przezroczystość szkła.

PELLUCIDULUS, *a, um*, (zdrobn. od
pellucidus, a, um). Przezroczysty, mówiąc
zmniejszającym sposobem, np. — *lapis*. *Ca-*
tull. t. j. perła.

PELLUCIDUS albo PERLUCIDUS, *a*,
um, (od *pelluceo* albo od *per i lucidus*). Prze-
zroczysty, np. — *membrana*. *Cic.* *Deos indu-*
xit perlucidos. *Cic.* — *sons*. *Ovid.* *Fides per-*
lucidior vitro. *Hor.* || Złąd *homo perlucidus*.
Sen. Który ma na sobie przezroczystą suknię.
|| *Bardzo jasny*, np. — *stella*. *Cic.*

PELLULA, *ae, z.* i. q. *pellicula*. Skórka,
skóreczka, np. — *pulvinus vel a plumis vel*
a pellulis. *Farr.*

PELLUVIAE, (od *pes i tuo scil. lavo*) za-
miast *pedetuvia* albo *pedetuae*. Miednica do
moczenia albo do mycia nóg, np. *pelluviae*,
quibus pedes lavantur, ut malluviae, quibus
manus. *Fest.*

PELOPEA albo PELOPIA. Ob. PELO-
PEUS.

PELOPEIA, *ae*. Ob. PELOPEUS, *a, um*.
PELOPEIAS, *adis*. (*Πελοπείας*) i PELO-
PEIS, *idis, z.* (*Πελοπείης*). Tyczący się Pe-
lopsa albo Peloponezu, należący do Pelopsa
albo do Peloponezu, Pelopski, Peloponezki,
np. *Pelopeides Mycenae*. *Ovid.* t. j. w Pe-
loponezie. *Pelopeides scil. feminae*, *mulie-*
res. *Stat.* t. j. niewiasty Argiwickie.

PELOPEIUS, *a, um*, (*Πελοπείος*). Tyczą-
cy się Pelopsa, należący do niego, Pelopski,
Peloponezki, np. *Pelopeius Atreus*. *Ovid.*
t. j. syn Pelopsa. — *regna*. *Stat.* t. j. Pelopo-
nez. — *sedes*. *Sen.* t. j. Korynt.

PELOPEUS, *a, um*, (*Πελοπείος*) i. q. *Pe-*
lopeius, np. *Pelopeus Agamemnon*. *Proper.*
t. j. wnuk Pelopsa. — *domus*. *Id.* t. j. rodzina
Pelopsa. — *Orestes*. *Lucan.* t. j. syn Agame-
muona. — *phalanx*. *Stat.* t. j. wojsko greckie.

—*moenia*. *Virg.* t. j. miasto Argos albo Achaija albo Peloponez.

PELOPIDAE, *arum*, m. (*Πελοπίδαι*). *Cic.* Potomkowie Pelopsa.

PELOPIUS, *a, um*, (*Πελοπίος*) i. q. *Pelops*. Ob. PELOPEUS.

PELOPONNENSIS, *e*, ptak. Peloponezki, np. *Peloponnesus*. Mieszkańcy Peloponezu. *Justin.*

PELOPONNESIACUS, *a, um*, (*Πελοποννησιακός*). Peloponezki, np. — *bellum*. *Cic.* t. j. Peloponezka wojna między Atenami i Lacedemonczykami 27. lat trwająca.

PELOPONNESIUS, *a, um*, (*Πελοποννήσιος*). Peloponezki, np. — *civitates*. *Cic.* — *bellum*. *Nep.* Peloponezka wojna. || *Peloponnesii*. *Farr.* Mieszkańcy Peloponezu.

PELOPONNESUS, albo PELOPONNESOS, *i, z*, (*Πελοπόννησος*). Właściwie wyspa Pelops, Peloponez, dziś Morea. Wielki półwysep grecki, między Jonickim i Egiejskim morzem, który się łączy z właściwą Grecją, razem przez Roryntskie międzymorze, gdzie jest Achaija, Argolis, Arkadya, Elis, Messenija i Lakonika. *Cic. Liv. Plin.* || *Peloponnesos*. *Farr. Mela.*

PELOPS, *ōpis*, m. (*Πέλοψ*). *Hygin.* Syn Tantala, króla Frygii. || *Pelops genitor*. *Hor.* t. j. Tantalus. || Król Lacedemonski. *Liv.*

PELORIAS, *adis*, *z*. *Ovid.* Ob. PELORUS.

PELORIS, *idis*, *z*. (*Πελορίς*). *Strabo.* Należący do góry Peloru. || *Peloris scil. concha*. *Hor.* Koncha gładka.

PELORITANUS, *a, um*. *Solin.* Należący do przykładu Peloru.

PELORUS i PELOROS, *i, m*. (*Πελορός*). *Plin.* Góra i przykład w Sycylii, teraz Capo di Faro.

PELTA, *ae*, *z*. (*πέλτη*). *Virg.* Rodzaj malej tarczy obłaczystej, której używali Trakowie i Amazonki. *Ovid. Plin.* || Złąd *pelta lunata*. *Virg. Sen.*

PELTASTES albo PELTASTA, *ae*, m. (*πελταστής*). *Liv.* Żołnierz macedoński uzbrojony małą obłaczystą tarczą.

PELTATUS, *a, um*, (właściwie imsl. od *pelta*, *ae*, i. e. *pelta instruere aliquem*) i. e. *pelta armatus*. Uzbrojony małą tarczą, np. — *Amazon*. *Martial.* — *cōhors*. *Claudian.*

PELTIGER, *a, um*, (od *pelta* i *gero*) i. e. *peltam gerens*, *pelta armatus*, np. — *puel-lae*. *Stat.* t. j. Amazonki.

PELVIMETRUM, *i, n*. (*pelvis*; *μέτρον*, miara). Narzędzie położnicze do mierzenia miednicy kobiecej.

PELVIS, *is*, *z*. (od *pedes*, *lavo*) Miednica do mycia nóg. || Naczynie do wody. *Plin.*

PELUSIACUS, *a, um*. *Virg.* i PELUSIANUS, *a, um*. *Plin.* Peluzijski, należący do miasta Peluzjum w Egipcie.

PELUSIOTA i PELUSIOTES, *ae*, m. *Gell.* Rodem z Peluzjum.

PELUSIUM, *ū, n*. (*Πελοούσιον*). *Plin.* Miasto w Egipcie, teraz Damietta. || *Pelusiotes*

i *Pelusiota*, *ae*, m. Z Peluzjum, np. *Pelusiotes*. Mieszkańcy Peluzjum. *Hieron.* || *Pelusiota*. Mieszkańcy Peluzjum. *Gell.*

PEMINOSUS, *a, um*. Ob. PAEMINOSUS.

PENNA, *ātis*, n. (*πέμμα* i. e. *omne quod coquitur vel coctum est*). Ciasta, ciastka, różne z maki upieczone przysmaki, ciasta, ciasteczka, albo w tym gatunku, np. — *pennis*, *penna*. *Farr. ap. Non.*

PEMPHIGUS, *i, m*. (*πέμφιξ*). Choroba bąblista skóry.

PENARIUS, *a, um*, (od *penus*). *Cic.* Śpiżarnia, do śpiżarni należący. || Też *Penuarius*, *a, um*, — *horreum*, *cella*. *Ulp.* Skład wszelkiej żywności.

PENAS, *ātis* albo PENATIS, *e*, tak, jak *Cujas*, *ātis* i *Cujatis*, *e*, etc. (od *penus* albo *penitus*). Bóg domowy, w liczbie mnogiej bógowie domowi. *Dii penates*. *Cic. Ter. Virg.* *Penates scil. dii*. *Cic.* Bógowie obrońcy, bógowie opiekunicy. *Penates patrii*. *Liv.* Ojczyści bógowie. *Liv. Patrios celebrare penates*. *Tibull.* || Bógowie domu, t. j. dom.

Nostris succedere penatibus hospes. *Virg.* t. j. wstąpi goście do naszego domu. || *Parvi penates*. *Ovid.* t. j. mały dom, małe mieszkanie. || Mieszkanie bogów, t. j. kościół, np. *tuos supplex penates advenio*. *Stat.*

PENATIGER, *a, um*, (od *penates* i *gero* zamiast *gerens penates*). Noszący opiekunych bogów, np. — *Aeneas*. *Ovid.*

PENATOR, *ōris*, m. i. e. *qui penus gestat*. *Fest.* Szafarz, markietant.

PENDENS, *tis*, r. współ. (imsl. od *pendeo*, *ere*). Wiszący, zawieszisty. — *scopulus*. *Virg.* Zawieszista skala. — *vinum*. *Cato.* Wino grona wiszące. — *oleum*. *Cat.* Oliwki jeszcze na drzewie. *Pendentes circum ubera pueri*. *Virg.* Dzieci wiszące u piersi i ssące mleko. *Pendentia brachia*. *Tibull.* Zwiesiste ramiona. || *Pendentes causae ex aeternitate*. *Cic.* Przyczyny od wieczności zawisłe. || *Pendens animus*. *Sen.* Umysł wątpliwy, niepewny. *Pendentia fata*. *Plin.* Śmierć grożąca.

PENDEO, *es*, *pēpendi*, *pensum*, *ēre*, n. (od *pendo* i *penno* zamiast *panno*). Wisieć u czego, bydź zawieszonym, wisieć na dół z góry, np. *sagittae pendent ab humero*. *Cic.* t. j. wiszą z ramienia strzały. *Pendere in arbore* albo *ex arbore*. *Cic.* — *de alicujus collo*. *Ovid.* t. j. wisieć u szyi czyjej. || Wisieć t. j. bujać, latać, wahać się, np. *capellae pendent de rupe*. *Virg.* *Pendere pennis*. *Ovid.* t. j. latać. || Przenosić, ab *ore alicujus pendere*. *Ovid.* t. j. pilnie słuchać. || Bujać, krążyć po powietrzu. *Martial.* || Zależeć, zawiśnięć od czego. — *ex arbitrio alterius*. *Liv.* Zależać od czyjej woli. — *in sententiis civium*. *Cic.* Polegać na zdaniu obywateli. || Wahać się, wątpić. *Pendet animus tibi*. *Terent.* Wątpisz. *Pendebat adhuc belli fortuna*. *Ovid.* Wojenne się wahało szczęście. || Przerywać. *Pendent opera*. *Virg.* Zawieszona robota. || *Plin.* Ważyć, zaważyć to albo owo. || *Phaed.* Wystawiać co na sprzedaż.

PENDIGO, *inis*, *z*. (od *pendeo*). *Veget. de re veter.* Wewnętrzna choroba bydła. || *Arnob.* Skrytość płonnych bogów.

PENDIX, *icis*, np. (*servus*) a *pendice cecidi*. *Inscr. ap. Grut.* i. q. *pendigo*. Rozmai-ty sprzęt, narzędzie, skrzynka, skrzyneczka z cedrowego drzewa.

PENDO, *is*, *pēpendi*, *pensum*, *ēre*, (od *pendeo*). *Pendo* i. q. *facio ut aliquid pendat*. Właściwie dopuścić, aby co wisiało z góry na dół. || Złąd ważyć, odważyć, zważyć, np. *verbum unumquodque statera auriaria*. *Farr. ap. Non.* || Przenosić, rozważyć, uważać, zważyć, np. — *res non verba*. *Cic.* — *rem levi conjectura*. *Id.* Sądzić o rzeczach z płochego domniemania. Złąd cenić, szacować, np. — *magni*. *Ter. Hor.* — *parvi*. *Ter.* — *floci*. *Id.* — *plurimi*. *Plaut.* — *minori*. *Id.* — *nihili*. *Ter.* t. j. mieć za nic. || Zapłacić albo płacić. — *pecuniam alicui*. *Cic.* — *vectigal*. *Id.* — *stipendium*. *Liv.* — *tritum*. *Tac.* || Cierpieć, znośić na co kto zasłużył, np. *poenas*, np. *tergo*. *Ter.* Znieść kary, też z następ. przyp. drug., np. *temeritatis maximas poenas pendo*. *Cic.* — *supplicium*. *Liv.* — *ignominiam*. *Id.*

PENDULUS, *a, um*, (od *pendeo*). *Hor.* Wiszący, zawisły, zawieszisty. *Pendula vestigia*. *Claud.* Lekkie kroki. — *loca*. *Col.* Pocho- dziste miejsca. || Przenosić. — *spe dubiae horae*. *Hor.* Trochęliwy o przyszłość niepe-wną.

PENE, psk. Ob. PAENE.

PENEIS, PENEIUS. Ob. PENEUS.

PENELOPE, *es* i PENELOPA, *ae*, *z*. (*Πηνελόπη*). *Ovid.* Córka Ikara, żona Uli- ssa. || *Sponsi Penelopae*. *Hor.* Niewieściany- chy. || Przenosić. *Mart.* Czysta niewiasta. || *Sabin.* Jedna z Syren. || *Penelopeus*, *a, um*. *Ovid.* Należący do Penelopy. || *Penelopea*, *absol.* *Auct. Priap.* Penelopa.

PENĒLOPEIA albo PENELOPEA, *ae*, *z*. (*Πηνελόπεια*. *Homer*) i. q. *Penelope*. *Auct. Priap.*

PENĒLOPS, *ōpis*, m. (*πηνελωψ*). Ptak, np. *aves*, *quos melaeagrides et penelops vocat*. *Plin.*

PENES, przyimek rządzący przyp. czwart. *Przy*, u, w. — *reges*. *Just.* W mocy królów. — *te est*. *Ovid.* Zależy od ciebie. — *te culpa est*. *Ter.* Tyś winien. — *auctores erit fides*. *Plin.* Przy autorach zostanie wiara. — *te es?* *Hor.* Czy jesteś przy zdrowiu rozumie. || Oznacza czasem miejsce. — *vos psalteria est*. *Ter.* Śpiewaczka jest u was. || — *incuriam virorum*, *feminarumque*. *Tac.* Mianowicie niedbałość mężczyzn i niewiast.

PENETRABILIS, *e*, ptak. (od *penetro*, *are*). Przenikliwy, przenikliwy, to, co się przeniknąć może, np. — *corpus*. *Ovid. Sen.* || Przenikający, np. — *frigus*. *Virg.* — *telum*. *Id.* — *fulmen*. *Ovid.* — *querimonia*. *Gell.*

PENETRAL zamiast *Penetrare*. Ob. PENETRALIS.

PENETRALE. Ob. PENETRALIS.

PENETRÁLIS, *e*, ptak. (od *penetro*, *are*). Przenikający, np. — *frigus*. *Lucr.* *Multo penetratior ignis fulmineus*. *Id.* || Wewnętrzny, wewnątrz domu będący, np. — *focus*. *Cic.* *Focis penetrabilibus* i. e. *in interioribus partibus domorum*. *Virg.* t. j. w wewnętrznych częściach domów. — *tecta*. *Virg.* — *adyta*. *Id.* *Dii penetrales* i. q. *penates*. *Sen.* || Wewnętrzna część miejsca. Złąd *penetrare*. Wewnętrzna część miejsca, np. kościół, domu, wewnętrzna część pokoju, izby, np. — *urbis*. *Liv.* *Penetralia regionum*. *Virg.* || *Penetrare scil. signum*. Tajemny, skryty, sekretny obraz, posąg, np. *penetrare parentum* t. j. obraz Minerwy. *Sil.* || Tajemność, skrytość, tajemnica, sekret, np. — *loci*. *Quintil.* — *sapientiae*. *Id.* || *Penetrat* zamiast *penetrare*. *Proper.* *Macro.*, jak *capital*, *vectigal* etc.

PENETRÁLITER, psk. (od *penetralis*). Wewnętrznie, przenikliwie, przenikającym sposobem, np. *penetratiter ulcera mordent*. *Venant. Fort.*

PENETRATIO, *ōnis*, *z*. (od *penetro*, *are*). Przenikanie. *Apul.*

PENETRATOR, *ōris*, m. (od *penetro*, *are*). Który się wciska, włacza, np. — *domus alienae*. *Augustin.* — *operti*. *Prudent.*

PENETRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *penitus*). *Cic.* Przeniknąć, wkładać się, wchodzić, wgramolić się, przebywać. — *in locum*. *Cic.* Weisnąć się dokąd. — *se in fugam*. *Plaut.* Uciekać. — *se in locum*. *Gell.* Skryć się. — *pedem*. *Plaut.* Wchodzić. || — *ad sensum alicujus*. *Cic.* Pojąć myśl czyjej. || *Tac.* Szczypać słowy, przycinać. *Quint.* Dojeżdżać, dochodzić dokąd.

PENEUS albo PĒNEOS, *i, m*. (*Πηνειός*). *Ovid.* Rzeka w Tessalii. || *Hygin.* Bóg. *Peneis*, *idis*, *z*. *Ovid.* Należący do tej rzeki. || *Penius*, *a, um*. *Id.* Tyczący się rzeki w Tessalii.

PENICILLUM, *i, n*. albo PENICILLUS, *i, m*. (zdrobn. od *penis* i *cauda*). Właściwie, mały ogon, ogonek, złąd pęczek, snopek, garstka. Pędzel malarzski. || *Cels.* Flejtuch, mech z płótna skrobanego do rany. || *Colum.* Szmata do ocierania czego. || Podługowata gąbka. *Plin.* || Przenosić. *Pingere penicillo*. *Cic.* Pisać pięknym stylem.

PENICULAMENTUM, *i, n*. (od *penicula*, *are*, od *peniculus*). Ogón w sukni, t. j. brzeg, szlak, kraj szaty, koniec, poła sukni. *Enn.* *ap. Non.* *Lucil.* || Ogón zwierzęcia. *Arnob.*

PENICULO, *as*, *are*, (od *peniculus*). Robić sidda z włosów koniekiego ogona. *Arnob.*

PENICULUS, *i, m*. (zdrobn. od *penis*, ogón). Właściwie ogonek zwierząt, którego starożytni używali do ocierania czego. || Złąd narzędzie do ścierania stółów, do czyszczenia sukni, szczotka. *Plaut.* || Podługowata gąbka. *Ter.* || Malarzski pędzelek. *Plin.*

PENIDIUM, *i, n*. Cukier topiony je- czmienny.

PENINSULA. Ob. PAENINSULA.

PĒNIS, *is*, m. (podobno a *pendendo*) i. q. *cauda*. Ogon, np. *Penem antiqui codam (caudam) vocabant, caudam antiqui penem vocabant. Fest.*; zład *penis bubulus. Nev. ap. Fest.* t. j. wolowy ogon. || Wstydlawy członek mężski. *Cic. Ventre, pene bona patria laceraverat. Sall. t. j. roztrwonil majętność przez kurewstwo, też Hor. Juvenal.*

PENISSIME albo **PAENISSIME**. Ob. *Pacne* i *Penitus*, psk.

PENITE, psk. (od *penitus*, a, um). Wewnętrznie, wewnątrz. *Catull. || Penitissime. Sidon. || Penitissime od penitus*, psk.

PENITUS, a, um, (od *penus*, *penetro*). Wewnętrzny, skryty, głęboki, wewnątrz będący, np. *ex penitis faucibus. Plaut. T. głębi paszczęki. Pars penitior. Apul. Część skryta. Penitissimo pectore abscondere. Plaut. Chować w kryjówkach serca. Ex Barbaria penitissima. Plaut. t. j. z najgłębszej Barbarii, de Gracorum penitissimis hanc historiam eruit Maro. Macrobi. || Zład *Penita, orum*. Wnętrze, wewnętrzność, wnętrze okolicy (scil. loci). *Martian. Cap.**

PENITUS, a, um, (od *penis*, ogon). Właściwie (imsl. od *penio*, ire i. e. *cauda instruire*). Opatrzyc ogonem, opatrzony w ogon, np. — *ossa. Plaut. t. j. ogonowe kości.*

PENITUS, psk. (od *penus*). Właściwie, wewnętrznie, całkiem wewnętrznie, tajemnie, skrycie. *Extra penitusque. Sever. Inklusum penitus in venis. Cic. || Zład głęboko, np. saxum penitus excisum. Cic. t. j. skała głęboko wykuta. Argentum penitus abditum. Cic. || W stop. drug. penitus. Cels. || Ścisłe, dokładnie, np. penitus perspicere. Cic. albo intelligere. Id. Penitus nosse. Id. — videre. Cic. t. j. dostatecznie. || Serdecznie, z sercem, np. penitus te rogo. Cic. Dilectam penitus Jovi. Hor. || Całkiem, całkowicie, zupełnie, do szczytu, np. se penitus perdiderunt. Cic. || Daleko, odlegle, np. penitus repostas gentes. Virg. Penitus divisos orbe Britannos. Virg. || W stop. trzeci. Penissime. t. j. całkiem, do szczytu, do czysta, np. — perturbare consilia alicujus. Plaut.*

PENNA, ae, z. i. q. *pinna*, (od *πεννός*, ptak). Ptasze pióro, np. *pennarum caules. Plin. Sine pennis volare. Plaut. Aves pullos pennis fovent. Cic. || Skrzydło ptaków, pszczół. In sylvas pennis ablata refugit. Virg. Pennis fugacem Pegason. Ovid. || Penna zamiast *pennae*, mówiące o skrzydłach *Kupidyna. Ovid. || Zład przenośnie, pennas mihi inciderant. Cic. t. j. podcięto mi skrzydła. Me decisis humilem pennis dimisere. Hor. || Latanie, lot, lecenie, np. felicibus edita pennis. Propert. t. j. szczęśliwą wieszczką. || Penna zamiast *avis*, np. *omina pennae. Virg. t. j. wieszczby latających ptaków. || Przenośnie, strzala. Ovid. || Pisarskie pióro. Isidor.***

PENNATULUS, a, um, (zdrobn. od *pennatus*, a, um). Skrzydłasty, skrzydlaty, szczególnie mówiące zmniejszającym sposobem, np. *Mercurius in calvitio pennatulus. Tertull. t. j. skrzydłastym kapeluszem pokryty. PENNATUS*, a, um. Opatrzony w pióra, w skrzydła, skrzydłasty, np. *Zephyrus. Lucr. Pennati equi, quos pegasos vocant. Plin. — spicula. Sen. — ferrum. Plin. t. j. strzala. || Pennatus*, a, um, imsl. od *Penno*, are, opatrzyc w skrzydła.

PENNESCO, scis, ere, (od *penna*). Pierza nabywać, zaczynać mieć pierze albo skrzydła, np. *pulli aquilae adulta aetate pennescunt. Cassiod.*

PENNIFER, a, um, (od *penna* i *fero*, zamiast *gerens pennam vel pennas*). Skrzydłasty, pierzasty, w pierzu będący. *Sidon.*

PENNIGER, a, um, (od *penna* i *gero*, zamiast *gerens pennam vel pennas*) i. q. *pennatus*. Opatrzony w pióra, skrzydłasty, skrzydlaty, np. — *genus animantium. Cic. — rex opium. Plin.*

PENNINUS, a, um. Tyczący się okolic Alpów. *Penninški, np. — Alpes. Tac. — mons. Sen. — juga. Tac. Alpium fores (fauces) Poeninus zamiast Penninus. Plin. || Piszcie też Poeninus. || Penninus*, bożek. *Liv.*

PENNIPES, edis, r. wspóln. (od *penna* i *pes*). *Catull. Pióronogi, pierze lub skrzydła u nóg mający. || Id. Przechwisko Perseusza.*

PENNIPOTENS, tis, r. wspóln. (od *penna* i *potens*). Potężny, mocny w skrzydła, skrzydłaty, np. *corpora pennipotentum (scil. animantium) t. j. ptak. Lucr.*

PENNO, as, are, (od *penna*). Opatrzyc w pióra albo w skrzydła, piórami albo skrzydłami opatrzyc, dodać skrzydeł, oskrzydlić. *Zład pennatus, a, um. Ob. Pennatus.*

PENNULA, ae, z. (zdrobn. od *penna*). Piórko, albo skrzydełko, mówiące zmniejszającym sposobem. *Cic. Isidor.*

PENNUS, a, um, scil. *securis*. Zład *bipennis*. Siekiera. Starożytni nazywali ostrzy. || Rzymskie przechwisko. *Liv.*

PENSABILIS, e, ptak. (od *penso*, are). Nagrodzony, wynagrodzony, np. — *damnum. Ammian. t. j. — szkoda.*

PENSATIO, ōnis, z. (od *penso*, are). Waznienie, odważenie, zważenie, wymierzenie, środwaga; zład nagroda, wynagrodzenie, np. — *bonorum. Petron. Ulpi. || Rozważenie, rozważa, uwaga, rozmyśl. Si hoc pensatio ne moderata fiat et cauta. Ammian.*

PENSATOR, ōris, m. (od *penso*, are). Waznik, który co waży, odważa, np. — *milium stipendiiorum. Plin.*

PENSE, psk. (od *pensus*, a, um) i. q. *pensum*. Ścisłe, dokładnie, pilnie, usilnie, np. *pensius tractare. Symmach.*

PENSICULATE, psk. (od *pensiculus*, a, um) i. q. *pensum*. Bacznie, rozważnie, ściśle, dokładnie, np. — *scribere. Gell.*

PENSICULO, as, are, (od *pendo* *supin-pensum*). Ważyć, rozważać, zważać, np. — *scripta. Apul. — dictum. Id.*

PENSILIS, e, ptak. (od *pendeo*). Wiszący, zawieszony. || — *fabrica. Colum. Budowa na sklepkach albo filarach. — homo. Plaut. Wisie-*

*lec. — uva. Hor. Grono winne wiszące. — hortus. Plin. Wyszaczy opród. — urbs. Plin. Miasto na sklepieniach zbudowane. Pensile horologium. Vitr. Zegar wiszący. || Farr. Owoco, które wieszają do suszenia. — horreum. Col. Gumno. Pensilia vehicula. Plin. Kolaski na resorach. — phalarum. Plin. Rzędy na konia, np. — *lychnuchus. Plin. Restim, qui me faciam pensilem. Plaut. t. j. powrót, na którym zawisnę. || Unoszący się nad czem, wiszący, np. — urbs. Plin. Vechetur pensilibus plumis. Juvenal. t. j. lektyki, w których były miękkie posłania.**

PENSIM, psk. (od *pensus*, a, um). Rozważnie, ściśle, dokładnie, np. — *scribere. Gell.*

PENSIO, ōnis, z. (od *pendo*). Odważenie, zważenie, zład waga, gwiht, szalki. *Vitr. || Placa, termin opłaty, np. primam pensio-nem exigere ab aliquo. Cic. Pensio altera. Id. || Zartobliwie np. *tertia pensio. Cic. t. j. śmierć trzeciego męża żony. || Zład czynsz, pobór, podatek, np. pensionibus inducta lex. Aur. Viet. || Komorne, najem. — aedium privatatum. Suet. t. j. najem prywatnych domów, komorne. — urbanorum adificiorum. Ulpi. in Pandect. || Myto, zapłata, pensya, nagroda. Paul. in Pandect. || Prowizya, procent, np. *triens pensio. Lamprid. t. j. trzykrotny procent albo lichwa.***

PENSITATIO, ōnis, z. (od *pensito*, are) i. q. *pensio, pensatio*. Waznienie, odważenie; zład zapłata. *Aeson. in Cic. || Nagroda, wynagrodzenie, odzyskanie, przywrócenie, np. — temporis praeteriti. Plin. || Koszt, nakład, wydatek, expens. Sulp. Sever.*

PENSITATOR, ōris, m. (od *pensito*, are). Wazący, waznik, który waży, który rozważa, uważa, np. *verborum pensitatores subtilissimi. Gell. t. j. którzy ściśle, dokładnie rozważają słowa.*

PENSITATUS, a, um, (imsl. od *pensito*, are). Ścisłe, dokładnie rozważający.

PENSITO, as, avi, atum, are, (częstotl. od *penso*, are) i. q. *pendo*. Ważyć, odważać, np. — *aqua lance. Plin. — równą szalą. || Gell. Porównywać. || Rozważać, roztrząsać. — de aliqua re. Gell. Namyslać się o czem. || Cic. Placić roczną daninę, pobór i t. d. Praedia quae pensitant. Cic. Czysz od lenności, od gruntów. || Plin. Nagrodzić.*

PENSIUNCULA, ae, z. (zdrobn. od *pensio*) i. q. *pensio*. Pensyjka, mała placca, mówiące zmniejszającym sposobem, np. — *fenoris. Colum. t. j. mała zapłata.*

PENSO, as, avi, atum, are, (częstotl. od *pendo*) i. q. *pensito* albo *pendo*. Ważyć, odważać, zważać, np. — *aurum. Liv. || Przenośnie, cenić, ważyć, szacować. — ex factis amicis. Liv. Cenić z postępków przyjaciół. || Roztrząsać, rozważać. — animi consulta. Curt. Ważyć zamiary. || Nagradzać. — maleficia benefactis. Liv. — dobrem za złe. — maiore laetitia. Plin. Placić smutkiem za radość. — *prolationis injuriam liberalitate.**

Front. Hojnością nagradzać dawną poczynione szkody. — nec pudorem. Ovid. Smiercią naprawić wstyd sobie wydarty. || — vicem. Plin. Zastąpić miejsce. || — iter. Lucr. Skrócić drogę.

PENSOR, ōris, m. (od *pendo*). Waznik, który co waży, odważa. *Augustin.*

PENSUM, i, n. (od *pendo*). *Plaut. Robota dzienna. || Virg. Przędza, kądziel, len albo welna u przęśnicy. — trahere. Ovid. Przędz. Pensa Parcarum. Ovid. Przędza Park. || Funkeya zwyczajna. — ad suum se revocare. Cic. Zacząć swoje powinność. — absolvere. Farr. Skończyć robotę dzienną. || Pensa affixa. Tibull. Prządka.*

PENSURA, ae, z. (od *pendo*). Waznienie, odważenie, zważenie. *Farr.*

PENSUS, a, um, (imsl. od *pendo*). *Ovid. Wazony. || Ulp. Roztrząsany. || Id. Zaplacany. || Szacowany. Nihil pensi habere, ducere. Sall. Za nie mieć, ważyć. Quibus si quidquam unquam pensi fuisset. Id. Ktorzyby kiedy kęs baczania i rozsądku mieli.*

PENTACHORDUS, a, um, (πεντάχορδος). *Mart. Cap. Pieciostronny, pięciotonowy, pięć tonów mający.*

PENTADACTYLON, i, Roślina, i. q. *pentapetes, pentaphyllon etc. Apul. de herb. Pieciolistnik, ziele.*

PENTADACTYLUS, a, um, (πεντάδακτυλος). Pieciopalcowy, np. — *cochlea. Plin. Ślimak morski.*

PENTADÖROS i **PENTADÖRON**, i, n. (πεντάδορος). *Plin. Cegła na pięć piędzi szereka.*

PENTAEDRA, tis, u. (πέντε, pięć; ἔδρα, miejsce). Piecioscian.

PENTAEETERICUS, a, um, (πενταετηρικός). Piecioletni, np. — *certamen. Inscr. ap. Grut.*

PENTAGÖNUS i **PENTAGONIUS**, a, um, (πεντάγωνος). *Auct. de limit. Pieciokątny. || Apul. Pieciolistnik, ziele, i. q. pentaphyllon.*

PENTAGYNIA, ae, z. (πέντε, γυνή, słupki). Pieciosłupkowy rząd roślin; wyraz botaniczny.

PENTAMETER, a, um, (πεντάμετρος), scil. *versus. Quint. Wiersz pięciomiarowy, pentameter, np. pentameter heroicus. Diomed. Pentameter elegum. Id.*

PENTANDRIA, ae, z. (πέντε; ἀνδρός, pretek). Piecioprecikowa roślin klasa, wyraz botaniczny.

PENTAPETES, is, n. (πενταπέτης) i. q. *pentaphyllon*. Pieciolistnik, roślina. *Plin. Apul. de herb.*

PENTAPHARMACUM, i, n. (πενταφάρμακον). *Spart. Lekarstwo z pięciu rzeczy złożone.*

PENTAPHYLLON, i, n. (πεντάφυλλον). *Plin. Pieciolistnik, roślina, i. q. pentapetes.*

PENTAPOLIS, is, z. (πεντάπολις). *Plin. Kraja Cyrenejska, gdzie było pięć miast: Arsynoa, Apollonia, Berenika, Cyrena i Ptolemaida. || Solin. Palestyna. || Pentapolitanus, a, um. Plin. Tyczący się Cyrenaiki.*

PENTAPROTIA, *ae*, *z*. (*πενταπρωτία*). Kollegium z pięciu przelożonych złożone. *Cod. Just.*

PENTAPTOTON, *i*, (*πεντάπυτον*) *scil.* *nomen*. Imię rzeczowne mające pięć przy-
padeków. *Diomed. Priscian.*

PENTAS, *adis*, *z*. (*πέντας*). *Mart. Capell.* Liczba pięciioraka.

PENTASEMUS, *i*, *m*. (*πεντάσημος*). *scil.* *pes. Mart. Cap.* Miarą była dawana pięciogłoskowa.

PENTASPASTOS albo **PENTASPASTON**, *i*, (*πεντάσπαστος*) *scil. machina. Vitr.* Winda, klub od pięciu kół do dźwigania ciężarów.

PENTASPHAERUM FOLIUM, (od *πεντε*, pięć, i *σφαῖρα*, kula). Rodzaj towarów, albo wonnych rzeczy, albo jedna z pięciu wonnych roślin, która była dawana zamiast daniny. *Marcian. in Pandect.*

PENTASTICHOS, *i*, (*πεντάστιχος*). *Treb. Poll.* Złożony z pięciu szeregów kolumn, np.—*particus. Id.*

PENTATRUCHUS, *i*, *m*. albo **PENTATEUCHUM**, *i*, *n*. (*πεντάτευχος*). *Tert.* Pięć ksiąg Mojżesza.

PENTATHLUM, *i*, *n*. (*πένθαθλον*). Pięciokrotny rodzaj szermierstwa młodych zapasników, mianowicie *discus, cursus, saltus, lueta, jaculatio. Paul. ex Festo.* || Też *Pentathlus, Pentathlos*, (*πένταθλος*) *qui vocatur Encrinomenos. Plin.* Wyborny posąg np. *Apollina.*

PENTATHLUS albo **PENTATHLOS**. *Ob.* wyżej.

PENTATOMON, *i*, (*πεντάτομον*). Roślina, *i. q. pentaphylon. Apul. de herb.*

PENTECOSTE, *es*, *z*. (*πεντηκοστή*) *scil.* *dies albo ἡμέρα*). Właściwie pięćdziesiąty dzień po wielkiej nocy; ztąd zielone świątki. *Tertull.*

PENTELICUS MONS, (*Πεντηλικὸν ὄρος*). *Strabo.* Góra niedaleko Attyki. || *Pentelicus*, *a, um. Cic.* Należący do tej góry, *Pentelicki*, np. *Hermes tui Pentelici. Cic. t. j.* z marmuru góry *Pentelickiej.*

PENTELORIS, *e*, *ptnk.* (od *πέντε*, pięć i *lorum*, rzemień, pas). Właściwie pięciorzemieenny, mający pięć rzemienn; ztąd pięć stref mający, pięciostrefowy, np.—*vestes. Vopisc.*

PENTERIS, *is*, *z*. (*πεντήρης* okręt). Gale-
ra od pięciu rzędów wiosel. *Hirt.*

PENTETHRONICUS, *a, um.* Wyraz utworzony przez *Plautą*, gdzie chępliwy żołnierz oznacza odległe królestwo.

PENTHEMIMERIS, *is i idis*, *z*. (*πενθημιμερίς*). *Quint.* Półpięciorka średniówka wiersza, gdzie się sens zamyka, np. *Arma, virumque cano.*

PENTHESILEA, *ae*, *z*. (*Πενθησίλεια*). *Hygin.* Królowa Amazonek, córka *Marsa.*

PENTOROBON, *i*, *n*. (*πεντόροβον*). *Plin.* Piwonija, roślina.

PENU. *Ob. PENUS.*

PENUARIUS, *a, um. Ob. PENARIUS.*

PENULA i **PAENULA**, *ae*, *z*. (*φαινולה*). *Cic.* Oponcza, płaszcz okrągły i krótki z grubszego sukna. || *Ulp.* Suknia pospolita mężczyzna i niewiast. || *Penulam alieni scindere*, przysł. *Cic.* Bardzo chcieć u siebie zatrzymać gości. || *Farr.* Gunia, pokrycie.

PENULARIUS i **PAENUL**, *a, um.* *Non.* Tyczący się płaszcza, oponczy. || *Penularius, scil. artifex. Inscr.* Krawiec, co robi płaszcze.

PENULATUS i **PAENUL**, *a, um. Cic.* Płaszczem, oponczą okryty.

PENULEUS i **PAENUL**, *a, um. Lamprid.* Płaszczowy, od płaszcza, oponczowy.

PENULTIMUS, *a, um.* (*pene*). *Gell.* Przedostatni.

PENURIA i **PAENURIA**, *ae*, *z*. (*penui quod minus sit*). *Cic.* Niedostatek, potrzeba, brak czego.

PENUS, *us*, albo *i*, *m. z. PENUM*, *i*, *n.* i **PENUS**, *oris*, *n.* (od *penitus*). *Cic.* Spizarnia, prowizja czyli skład żywności. || *Colum.* Pokarmy i ich przyprawy, jako sól, miód, olej, ocet. || *Fest.* Miejsce tajemne w świątyni *Westy.*

PEPARETHIUS, *a, um. Plin.* Tyczący się *Peparetu* wyspy na morzu Egejskim.

PEPLION, *ii*, *n.* (*πέπλιον*). *Plin.* Kurza noga, ziele.

PEPLIS, *idis*, *z.* i **PEPLOS**, *i*, *z.* (*πέπλις*). *Plin.* Beblek, rodzaj maku, który ma w sobie sok podobny do mleka.

PEPLUM, *i*, *n.* i **PEPLUS**, *i*, *m.* (*πέπλος*). *Virg.* Suknia zwierzchnia wełniana, szeroka nakształt płaszcza, którym Grecy zwykli przyodziewać *Minerwę* i *Junonę*. || *Claud.* Wszelka wspaniała suknia, którą nosili szlachetne niewiasty i mężczyźni. || *Manil.* Suknia szeroka. || *Seren.* Oczna choroba, nakształt katarakty.

PEPO, *onis*, *m.* (*πέπων*, od *πέπω*, warzę). *Plin.* Melon, owoc.

PEPTICUS, *a, um.* (od *πέπω*, trawię). *Plin.* Służący trawieniu. *Pepticae medicinae. Id.* Lekarstwa służące do strawności.

PER, przyimek, który rządzi przypad. czwart. (*περί* albo *παρά*). *Przez. — omnia. Cic.* Przez wszystko. — *ignes. Hor.* Przez ogień. — *tempus. Virg.* Przez czas. || Kładzie się zamiast przedimka *in*. — *terga. Sall.* Z tyłu. — *vias. Plaut.* W drodze. — *domos. Liv.* Do domów. — *tenebras. Tac.* W ciemnościach. *Per tempus advenis. Terent.* W czas przychodzisz. || Zamiast *inter. Via secta per ambos conos. Virg.* Przecięta droga między dwiema pasami. || Odnosi się do osób, i zna-
czy za staraniem albo pośrednictwem czy-
jém. *Per vos. Cic.* Za pomocą waszą. || *Per se, per te. Id.* Przez się, przez ciebie. || *Per me, per te stat, licet. Cic.* Od ciebie, ode mnie zależy, godzi się. || Odnosi się do czasu. *Per hos dies. Cic.* Temi dniami. *Per noctem cernuntur sidera. Plin.* W nocy dają się widzieć gwiazdy. — *inducias. Liv.* W czasie rozejmu. — *somnum. Suet.* Podczas snu. || Często oznacza narzędzie, sposób, przyczynę,

dla której się co dzieje. *Non dubitavi id a te per litteras petere. Cic.* Nie wątpię o to cię prosić listownie. *Depulsus per invidiam tribunatu. Id.* Przez zawiść zwalony z try-
bunatu. || *Per otium. Cic.* W czasie wolnym od publicznych zatrudnień, albo podczas po-
koju. *Per occasionem. Id.* Za zdarzeniem. || *Per naturam, aetatem, legem, valetudinem. Cic.* Gdy przyrodzenie, wiek, prawo, zdro-
wie pozwala, albo jest po temu. || — *ordinem. Quint.* Porządkiem, z porządku. || — *officium, potestatem. Tac.* Z powinności, z władzy. || — *vinum. Plaut.* Wpijanstwie, z pijanstwa. *Per. Pod pozorem. Aliquem per fidem fallere. Cic.* Oszukać kogo pod pozorem kredy-
tu. || Zamiast *propter. Per metum. Plaut.* Dla bojaźni. — *hoc. Plin.* Dla tego. || Często się używa w zaklinaniach i przysięgach. *Per dexteram te istam oro. Cic.* Zaklinam cię na tę prawicę. *Sed propera per deos. Id.* Lecz kwap się dla bogów. || Często kroć pięknie się przekłada. *Per ego te deos oro. Terent.* Zaklinam cię na bogi. || Czasem się kładzie po przypadku, np. *Transtra per, et remos. Virg.* || W złożonych wyrazach rzecz zwię-
ksza, np. *peramante, pervelle, perfacilis.* Niekiedy zmniejsza albo przeciwną rzecz zna-
czy, np. *perjurus, perfidus.* Czasem zna-
czy ciąg rzeczy jakiej, np. *Perorare, peragere. Per quam. Bardzo zwiększa. Per quam breviter perstruxi. Cic.* Jak najkró-
cej w mowie dotknąłem.

PERA, *ae*, *z*. (*πήρα*). *Mart.* Wóz, torba, biesagi, kaleta.

PERABSRUDUS, *a, um.* (od *per* i *absur-*
dus, a, um). Bardzo niedorzeczny, nieprzy-
zwoity, zdrożny, nieforemny, bardzo głupi,
nierozumny. *Cic.*, np. *per etenim absurdum est. Paul. in Pandect.*

PERACCOMMODATUS, albo **PERAD-**
COMMOTATUS, *a, um.* (od *per* i *adcom-*
motatus albo *accommodatus, a, um*). Bardzo
wygodny, sposobny, zręczny, bardzo dobrze
położony, dobre położenie mający, np. *per*
fore accommodatum tibi. Cic.

PERACEO, *es, ui, ere*, (od *per* i *aceo*).
Ob. PERACESCO.

PERACER, *eris, ere*, (od *per* i *acer*). Bar-
dzo ostry, tęgi, mocny, np.—*aetum in pe-*
ctore. Plaut. t. j. gniew, żółć. — *judicium. Cic.*

PERACERBUS, *a, um.* (od *per* i *acer-*
bus). Bardzo gorzkawy, cierpki, przykry,
np. *uva peracerba gustatu. Cic.* || Bardzo
gniewliwy, obraźliwy, urażliwy, bardzo za-
łośny, bolesny, np. *Mihi quidem illud etiam*
peracerbum fuit, quod etc. Plin.

PERACESCO, *seis, cui, seere*, (od *per*
i *aceo*). Właściwie bardzo kwaśnić, cal-
kiem stawać się kwaśnym. || Ztąd przenośnie,
gryźć, kasać, *t. j.* gniewać, rozgniewać,
rozdrażnić, urazić, np. *Hoc, hoc est, quod*
peracescit, hoc est demum, quod pererucior.
Plaut. || Stać się gniewliwym, np. *pectus per-*
acuit. Plaut.

PERACTIO, *onis*, *z*. (od *perago*). Doko-
nanie, dokończenie, wypracowanie, np.—
aetatis. Cic. t. j. dokonanie wieku.

PERACTUS, *a, um.* (imsl. od *perago*).
Dokonany, skończony. — *consulatus. Cic.*
Konsulostwo skończone. *Peracta vita. Ovid.*
Dokonane życie. *Vires peractae. Stat.* Sko-
latane siły.

PERACUO, *is, ui, utum, ere*, (od *per* i
acu). Bardzo zaostriżyć, albo kończyćm
uczynić, np. *eum (surculum) peracuito. Cato.*

PERACUTE, *psk.* (od *peracutus, a, um*).
Bardzo ostro, bardzo przenikliwie, dowci-
pnie, roztropnie, bystro, subtelnie, np.—
moveri. Cic. t. j.—myśleć, zastanawiać się.

PERACUTUS, *a, um, ptnk.* (od *per* i *acu-*
tus, a, um). Bardzo ostry, np.—*fulx. Mar-*
tial. t. j.—kosa. || Przenośnie, bardzo prze-
nikliwy, dowcipny, roztropny, bardzo by-
stry, subtelny, np.—*homo. Cic.*—*oratio. Id.*
|| Bardzo głośny, dobitny, np.—*vox. Cic.*

PERADCOMMOTATUS, *a, um. Ob. PER-
ACCOMMODATUS.*

PERADOLESCENS, *tis, r. wspóln.* (od *per*
i *adolescens*). Bardzo młody, np.—*homo. Cic.*

PERADOLESCENTULUS, *a, um.* (od
peradolescens). Bardzo młodziuchny, mło-
dziutki. *Nep.*

PERADPOSITUS, *a, um. Ob. PERAP-
POSITUS.*

PERADTENTE, **PERADTENTUS**, *a, um.*
Ob. PARATENTE etc.

PERAEA, *ae*, *z*. (*περαία, scil. γῆ*). *Liv.*
Kraj w Azji, w Karii. || *Plin.* Okolice Pale-
styny za Jordanem. || Miasto w Akolis. *Liv.*

PERAEDIFICATUS, *a, um.* (imsl. od
peraedifico, are). Wygotować, skończyć bu-
dować, zbudować, np.—*domum. Colum.*

PERAEQUATIO, *onis*, *z*. (od *peraequo*,
are). Zupelne, dokładne, doskonałe zrów-
nianie, np.—*similitudinum. Tertull.*—*tem-*
porum. Solin.

PERAEQUATOR, *oris*, *m.* (od *peraequo*,
are). Który dokładnie, doskonale czyni zrów-
nianie np. w poborach, doskonały poborca.
Cod. Just.—*census provinciae. Inscr. ap.*
Grut. Poborca prowincji.

PERAEQUATUS, *a, um.* (imsl. od *perae-*
quo, are). Dokładnie zrównany. *Vitr.*

PERAEQUE, *psk.* (od *peraequus* albo od
per i *aeque*). Dokładnie, doskonale równie,
dokładnym, równym sposobem. *Cic. Varr.*
Nep. || Bardzo słusznie sprawiedliwie. *Farr.*

PERAEQUO, *as, avi, atum, are*, (od *per*
i *aequo, are* albo od *peraequus*). Dokładnie
równem czynić, np.—*partes. Vitr.*—*iter.*
Id.—*annum lunari computatione. Solin.* ||
Ztąd, *stirpes intra biennium peraequant*
septenos cunulos. Colum. t. j. napelnily, do-
kładnie uczynily równem.

PERAEQUUS, *a, um.* (od *per* i *aequus*).
Dokładnie, doskonale równy, np. *peraequa*
proportione. Cic.

PERAESTIMO, *as, avi, atum, are*, (od *per i aestimo*) zamiast *aestimo*. *Cod. Theod.* Cenić, szacować.

PERAEUS, *a, um*, (*Περαιός* od *πέραν*, *i. e. trans, ultra*). Z tamtej strony, za, ztąd *Peraea*, np. w Palestynie z tamtej strony Jordanu. *Plin. Joseph.* gdzie stołeczne miasto *Gadara*.

PERAGITO, *as, avi, atum, are*, (od *per i ago*). *Sen.* Bardzo pobudzać, poruszać, poganiać. || *Cic.* Konczyć, dokonywać *Peragere concilium*. *Caes.* Odprawić radę. *Vixi, et quem dederat cursum fortuna peregi.* *Virg.* Zylam, i jaki dał wyrok bieg życia, dokonałam. — *propositum*. *C. Nep.* Wykonać zamiar. — *officium*. *Juven.* Spełnić powinność. || — *cibum*. *Plin.* Trawić pokarm. || — *reum*. *Liv.* Oskarżać winowajcę. || *Apul.* *Ictos*. Potępić winowajcę. || — *accusationem*. *Plin.* Wszystkiego uczynić, co należy do oskarżenia. || — *indicium*. *Liv.* Dowodzić, pokazać. || — *causas*. *Petron.* Prawować się. || — *responsa*. *Sen.* Wykonywać wyroki bogów. || *Peragere*. *Liv.* Przepisywać co. || Doścignąć. *Peragit freta caerulea remo.* *Ovid.* Błękitne przepłynął morze. *Sol peregit signa.* *Id.* Po zodyaku słońce odprawiło drogie. || Przebiec. *Latus ense peregit.* *Ovid.* Przeszył bok mieczem. || Zabić. *Externa paragi dextra.* *Sil.* Zginać od obcej ręki. || — *vices*. *Ovid.* Zastępować miejsce. || — *otia*. *Ovid.* Próżnować. || — *noctem*. *Id.* Uprawiać ustawicznie rolę. || *Peragere*, zamiast *pergere*. *Pers.*

PERAGRANTER, psk. (od *peragro*) *i. e. peragrande*. Przewędrując. *Ammian.*

PERAGRATIO, *ōnis, Ź.* (od *peragro*). Przewędrowanie, np. — *itinerum*. *Cic.*

PERAGRATRIX, *icis, Ź.* (od *peragro*). Wędrująca, która wędruje. *Marlian. Cap.*

PERAGRATUS, *a, um*, (imsl. od *peragro*, *are*). Zwędrowany, przewędrowany, który wędrował, przewędrował. *Fell.*

PERAGRO, *as, avi, atum, are*, (od *per i ager*, zamiast *ire per agrum vel agros*). Wędrować, przewędrować, zwiedzać, schodzić dalekie kraje. — *totum orbem victoriis*. *Cic.* Zwiedzić zwycięstwem świat cały. || *Plin.* Zwiedzać morze. || — *mente*. *Cic.* Przebiegać myślą. — *latebras suspicionum*. *Cic.* Odkryć wszelkie powody do podejrzenia. — *per animos hominum*. *Cic.* Przeniknąć skrytość umysłów ludzkich.

PERALBUS, *a, um*, (d *per i albus*). Bardzo biały, np. — *equus*. *Apul.* — *avis*. *Id.*

PERALTUS, *a, um*, (od *per i altus*). Bardzo wysoki, np. *peralta*. *Enn.* np. *Macrob.*

PERAMANS, *tis, r. wśpół.* (od *per i amans*). Bardzo kochający, np. — *nostris*. *Cic.*

PERAMANTER, psk. (od *peramans*). Bardzo miłe, serdecznie, np. — *observare aliquem*. *Cic.*

PERAMBULATUS, *a, um*, (imsl. od *perambulo*). Zwędrowany. *Sidon.*

PERAMBULO, *as, avi, atum, are*, (od *per i ambulo*). Przechadzać się, przejść się, spacerować, zwiedzić, tam i ówdzie chodzić, np. — *aedes*. *Plaut.* — *rura*. *Hor.* — *terras multas*. *Farr.* || Przenosić, *frigus perambulat artus*. *Ovid.* Krzepną od zimna członki. *Medicus aegrotos perambulat.* *Sen.* Lekarz chorych nawiedza. *Recte, nec ne crocum floresque perambulet Attae Fabula, si dubitem, etc.* *Hor.* Jeżeli podam w wątpliwość, czy komedia *Atty* może się utrzymać na naszym teatrze, szafranem i kwiatami posypamy.

PERAMO, *as, are*, (od *per i amo*). Bardzo kochać, miłować, np. *Amicus peramatur*. *Cic.*

PERAMOENUS, *a, um*, (od *per i amoenus*). Bardzo przyjemny, miły, np. — *aestas*. *Tac.*

PERAMPLUS, *a, um*, (od *per i amplus*). Bardzo obszerny, przestronny, szeroki, bardzo wielki, np. — *simulacrum*. *Cic.*

PERAMPUTO, *as, avi, atum, are*, (od *per i amputo*). Zupelnie odciąć, np. *Ut totum peramputandum sit*. *Colum.*

PERANCEPS, *ipitis, r. wśpół.* (od *per i anceps*) *i. e. valde anceps*, t. j. bardzo wątpliwy. — *labor*. *Ammian.*

PERANGUSTE, psk. (od *perangustus*). Bardzo ciasno, np. — *refereire*. *Cic.*

PERANGUSTUS, *a, um*, (od *per i angustus*). Bardzo ciasny, bardzo wązki, szczupły, np. — *fretum*. *Cic.* — *aditus*, *Caes.* — *via*. *Liv.*

PERANNA. Ob. **PFRENNIA**.

PERANNO, *as, avi, atum, are*, (od *per i anno* albo od *annus*). Żyć przez cały rok, np. *puella non perannavit*. *Suet.*

PERANTIQUUS, *a, um*, (od *per i antiquus*). Bardzo dawny, stary, starożytny, np. *Sacrarium a majoribus traditum peranti-quum*. *Cic.*

PERAPPŌSITUS, (trafniej *Peradpositus*), *a, um*, (od *per i adpositus s. appositus*). Bardzo stosowny, foremny, przydatny, bardzo przyzwoity. — *alicui*. — *nobis*. *Cic.*

PERARATUS, *a, um*, (od *peraro*). Napisan. *Cic.*

PERARDEO, *es, si, ēre*, albo **PERARDESCO**, *eis, arsi, scēre*, (od *per i ardeo* albo *ardesco*). Bardzo gorzeć, palić, przepalić. *Paulin. Nol.*

PERARDŪUS, *a, um*, (od *per i arduus*). Bardzo górny, subtelny, bardzo ciężki do uczynienia czego, np. *perarduum est demonstrare*. *Cic.*

PERARESCO, *scis, rui, scēre*, (od *per i aresco*). Stać się dobrze suchym, oschłym, np. *quoad herba perarescat*. *Farr.* *Si trunci pars solis adflatu peraruit*. *Colum.*

PERARGŪTUS, *a, um*, (od *per i argutus*). Bardzo przenikliwy, dowcipny, bardzo bystrego rozumu, np. *Afranius poeta, homo perargutus*. *Cic.* || Bardzo dzwoniący, brzęczący, bardzo brzmiający, huczący, rozchodzący się, bardzo jasno brzęczący, np. — *tintinnabulum*. *Apul.*

PERARIDUS, *a, um*, (od *per i aridus*). Bardzo suchy, oschły, np. *frondem peraridam*. *Cato.* — *solum*. *Colum.* — *foenum*. *Id.*

PERARMATUS, *a, um*, (imsl. od *perarmo*, *are*). Dobrze uzbrojony, np. — *exercitus*. *Curt.*

PERARMO, *as, avi, atum, are*, (od *per i armo*, *are*). Dobrze, dostatecznie uzbroić kogo, np. *Hujus manum potentem gladius perarmat anceps*. *Prudent.*

PERARO, *as, avi, atum, are*, (od *per i aro*, *are*). Właściwie, orać, przorać, brodzić. || Przenosić, brodzić, brozdy robić, np. *peraravit rugis ora*. *Ovid.* Twarz brodzić marszczkami. — *pontum*. *Sen. p.* Zeglować. — *auris carmina*. *Stat.* Pisać wiersze głoskami złotemi.

PERASPER, *a, um*, (od *per i asper*). Bardzo szorstki, twardy, np. — *corpus*. *Cels.*

PERASTUTULUS, *a, um*, (od *per i astutus*). Bardzo chytry, albo-nieco chytry, np. — *mulier*. *Apul.*

PERATICUM (*bdellium*). Gatunek żywicy *bdellium* albo *gummy*. *Iuni* zowią *peraticum* (*πεγατιών* *i. e. ἐκ πεγαίων γῆς*, z dalekich granic ziemi przychodzące. *Plin.*

PERATIM, psk. (od *pera*). Tłomokami, torbami, tajstrami, np. — *ductare*. *Plaut.* t. j. oszukiwać, szalbierować, wykradać komu workami pieniądze.

PERATTENTE, (trafniej *peradtente*), psk. (od *peradtentus s. perattentus*). Bardzo pilnie, baczenie, rozważnie, np. — *audire*. *Cic.*

PERATTENTUS, (trafniej *PERADTENTUS*, *a, um*, (od *per i adtentus* (*att.*)). Bardzo pilny, baczący, rozważny, np. — *animus*. *Cic.*

PERAUDIENDUS, *a, um*, (imsl. od *per i audiendus*, *a, um*). Który ma być bardzo albo całkiem słuchany, np. *auribus peraudienda haec sunt*. *Plaut.*

PERBACCHOR, *aris, atus sum, ari*, (od *per i bacchor*). Hulać, zhytkować, deboszować, birbantować, albo przechulać, np. — *multos dies in villa*. *Cic.* — *domos*. *Claudian.*

PERBASIO, *as, are*, (od *per i basio*, *are*). Bardzo całować. *Circumcunctum perbasiamus*. *Petron.*

PERBEATUS, *a, um*, (od *per i beatus*). Bardzo szczęśliwy. *Perbeati fuisse illi videntur, qui etc.* *Cic.*

PERBELLE, psk. (od *perbellus*, *a, um*, albo od *per i belle*). Bardzo przednie, pięknie, ładnie, bardzo kształtnie, bardzo dobrze, np. — *simulare*. *Cic.* — *facere*. *Id.*

PERBENE, psk. (od *per i bene*). Bardzo doładnie, bardzo dobrze, np. *perbene latine loqui putabatur*. *Cic.*

PERBENEMERITUS, *a, um*, (od *per i benemeritus*). Bardzo dobrze zasłużony. *Inscr. ap. Murat.* *In Christo perbene meritis*. *Ibid.*

PERBENEVOLUS, *a, um*, (od *per i benivolus*). Bardzo życzliwy, przyjazny, dobrochętny, łaskawy. — *alicui*. *Cic.*

PERBENIGNE, psk. (od *perbenignus* albo od *per i benigne*). Bardzo dobrotliwie, łaskawie, np. — *amas*. *Ter.* — *facis*. *Id.* || *Per mihi benigne est*. *Cic. Q.*

PEBIBESIA, *ae, Ź.* (od *perbibere*). Kraj, gdzie wiele pija, słowo utworzone przez *Plaut.* np. *Peredium et Peribesia*. *Plaut.*

PERBIBO, *is, bibi, bibitum, ēre*, (od *per i bibo*). Właściwie bardzo albo całkiem pić; ztąd wyssać, wycieczyć, np. *lassitudo medullam perbibit*. *Plaut.* || Przenosić, napić się, wsiąknąć, np. *terra lacrymas perbibit*. *Ovid.* || Ztąd o duszy, np. — *liberalia studia*. *Sen.* — *animo*. *Id.* t. j. wrazić w umysł.

PERBITO, *is, ēre*, (od *per i bito*) *i. q. pereco*. Do szczytu zginać, przepaść, np. — *cruciatu*. *Plaut. Enn.* || Iść doład, np. — *malis cruciatu*. *Plaut.* t. j. iść na szubienicę. || Też *Perbito*, *as, are*, np. *ne fame perbitet*. *Liv. Andron.* np. *Non*.

PERBLANDE, psk. (od *perblandus*). Bardzo łagodnomównie, pieściotliwie, bardzo pooblebnie, np. — *salutare*. *Macrob.*

PERBLANDUS, *a, um*, (od *per i blandus*). Bardzo łagodnomówny, pieściotliwy, bardzo przyjemny, ujmujący, powabny, np. — *successor*. *Cic. Q.* — *oratio*. *Liv.*

PERBONUS, *a, um*, (od *per i bonus*). Bardzo dobry. — *ager*. *Cic.* — *prandium*. *Plaut.* — *aestas*. *Id.* *Res perbono loco erat*. *Cic.*

PERBREVIS, *e, ptnk.* (od *per i brevis*). Bardzo krótki, np. — *orator* (*Crassus*). *Cic.* — *iter*. *Auct. Consol.* — *tempus*. *Ovid.* *Per brevis tempore*. *Cic.* || *Per mihi brevis*. *Cic.* zamiast *perbrevis mihi*. || Mówiąc o trwałości, trwaniu, np. — *aevum*. *Liv.* t. j. wiek bardzo krótki.

PERBREVITER, psk. (od *perbrevis*). Bardzo krótko, np. mówić, np. — *exponere*. *Cic.* — *adtingere*. *Cic.* t. j. bardzo krótko wyłożyć, dotknąć.

PERCA, *ae, Ź.* (*περκα*). *Plin.* Okuń morski albo rzeczny, ryba.

PERCAEDO, *cedis, cecidi, caesum, ēre*, (od *per i caedo*) *i. q. valde vel plane caedo*. Bardzo albo do szczytu rozgromić, pobić, np. — *exercitum*. *Flor.* *Terga hostium percaecidit*. *Id.*

PERCALEFACIO, (**PERCALFACIO**), *is, cci, actum*, (*Biern. Percalfacio* (*percalfio*) *is, actus sum, fieri*, (od *per i calefacio* etc.)) Bardzo palić, rozpalić, gorącym albo wrzącym czynić, np. *percalefaciendo*. *Vitr.* *Omnia percalefacta*. *Lucr.* *Percalfacto cubiculo*. *Val. Max.*

PERCALEFACTUS i **PERCALFACTUS**, *a, um*, (od *percalefactio* i *percalfactio*). Bardzo rozgrzany, rozżarzony. *Lucr.*

PERCALEFIO. Ob. **PERCALEFACIO**.

PERCALEO, *es, ui, ēre*, (od *per i caleo*) *i. e. valde vel plane caleo*. Bardzo się rozgniewać. *Percaluit*. *Lucr.* *Ovid.*

PERCALESCO, *scis, ui, scēre*, (od *per i caleo*). Bardzo stawać się gorącym, wrzącym, rozpalonym, ognistym, bardzo się palić, piec, rozpalać, np. *percaluit*. *Lucr. Ovid.*

PERCALLEO, *es, ui, ēre*, (od *per i calleo*) i. *e. valde calleo*. Bardzo stwardnąć, odrętwieć. *Percallueris*. *Cic. Percalluerat*. *Id. Percalluisti*. *Gell. Ob. Percallesco*.

PERCALLESKO, *scis, ui, scēre*, (od *per i calleo* albo od *per i callesco*). Bardzo odrętwieć, stwardnieć albo stawać się bardzo twardym, stwardnieć, stawać się nieczulym, niecierpliwym, np. *civilitas patientia percalluerat*. *Cic. ||* Dobrze rozumieć, nauczyć się czego, np. — *utrum verum*. *Cic. Disciplinas Stoicas et dialecticas percalluerat*. *Gell.*

PERCANDEFACIO, *is, feci, factum, facere*, (Biern. *percandefio*) (od *per i emdefacio*). Bardzo zgrzać, rozgrzać, rozpalić, zapalić, np. *ignis percandefacit terram*. *Vitr.*

PERCANDIDUS, *a, um*, (od *per i candidus*). Bardzo biały, ostry, jasny, np. — *compositio*. *Cels. — gemma*. *Solin.*

PERCANTATRIX. *Ob. PRAECANTATRIX.*

PERCARUS, *a, um*, (od *per i carus*). Bardzo drogi, bardzo kosztowny. *Ter. ||* Wielkiej wartości, ceny, waloru. *||* Bardzo miły, np. *unus regi percarus*. *Justin.*

PERCAUTUS, *a, um*, (od *per i cautus*). Bardzo przeczorny, ostróżny, baczny, np. *delectus in familiaritatibus, percautus et diligens*. *Cic.*

PERCEDO, *is, cessi, cessum, ēre*, (od *per i cedo*) *Ex corrupta lectione*. *Non.*, ztąd *percessus*, *a, um*.

PERCELEBRATUS, *a, um*, (imsl. od *percelebro*). Bardzo sławiony. *Plin.*

PERCELEBER, *ēbris, ēbre*, (od *per i celebro*). Bardzo słynący, bardzo sławny, np. — *gloria*. *Plin. — templum*. *Mela.*

PERCELEBRO, *as, avi, atum, are*, (od *per i celebro*). Bardzo często uczęszczać gdzie, nawiedzać. *||* Bardzo często co czynić. — *mala*. *Arnob. ||* Często o czym mówić, często mieć co w uszach, np. *versus percelebrantur*. *||* Często sławić. *||* Ztąd *percelebratus*, *a, um*. Bardzo znajomy, znany, np. — *res*. *Cic.*

PERCELER, *is, e, ptnk.* (od *per i celer*). Bardzo prędki, np. *cujus perceleri interitu eet*. *Cic.*

PERCELERITER, *psk.* (od *perceler*). Bardzo szybko, bardzo rychło, wkrótce, wrychle, bardzo szybko, skoro. *Cic.*

PERCELLO, *is, cūli*, (rzadko *cūsi*), *cūsum, ūlērē*, (od nieużyw. *cello, κέλλω*, wzruszam). Bardzo wzruszać, ruszać z miejsca, obalać, wywracać, uderzać o ziemię. *Perculit me prope*. *Plaut.* Prawie mię rzucił o ziemię. *||* Często się używa w czasie przeszłym. *Quo trūdis, perculeris jam tu me*. *Terent.* Kedy popychasz? już mię rzucił o ziemię. *||* Uderzyć. *Cuspide perculit*. *Ovid.* Grottem uderzył. *||* Przenosić. *Cic.* Obalać,

rujnować, niszczyć, gubić. *Mancipii unius audacia, ni mature subventum foret, discoridis armisque civilibus rempublicam perculisset*. *Tac.* Zuchwały jednego niewolnika postępek mało rzeczpospolitą o rozruch i w domową nie przyprowadził wojny. *||* Przerazić, w zadumienie wprawić, przestraszyć. *Hac te vox non perculit?* *Cic.* Czy cię ten głos nie przeraził? *Admiracione percellere*. *Flor.* Wprawić w zadumienie. *||* Trapić, karać. *Civitates atrocibus edictis percellere*. *Tac.* Miasto srogimi wyrokami trapić. *||* Perculit, zamiast *perculus fuit*. *Flor. ||* Perculsi, zamiast *perculi*. *Amnian. ||* Perculsi zamiast *perculi*. *Amnian. Perculit* zamiast *perculus est*, np. *hic dolo perculit*. *Flor.*

PERCENSEO, *es, ui, ēre*, (od *per i censeo*). Wyliczać co, np. *percensere promerita numerando*. *Cic. t. j.* wyliczać, wyrachować. — *cladem adeptam*. *Liv. ||* Przeglądać. — *numerus legionum*. *Tac. ||* Ztąd po kolei mianować, np. — *gentes*. *Liv. ||* Przypatrywać się czemu, przyglądać się. *Farr. ||* Przebiegać, przeglądać, przejeżdżać, przewodzić, np. — *Thessaliam*. *Liv. — signa*. *Ovid. — orbem*. *Id.*

PERCEPTIO, *ōnis, ū*, (od *percipio*). Zbieranie, przyjmowanie, np. — *frugum*. *Cic. t. j.* zbieranie owoców ziemi. — *fructuum*. *Id. ||* Wyczerpiecie się, pojęcie, znajomość, biegłość, wiadomość, nauka, umiejętność, np. — *animi*. *Cic. Tua perceptione lactabere*. *Auct. ad Her. t. j.* cieszyć się z twojej znajomości, biegłości.

PERCEPTOR, *ōris, m.* (od *percipio*). Odbierca, przyimeca, odbierający, który bierze, odbiera, dostaje, który używa, zażywa, który naucza się, pojmując, np. — *sapientiae tuae*. *Augustin.*

PERCEPTUS, *a, um*, (imsl. od *percipio*). *Ovid.* Wzięty, zebrany, wzięty przed podziałem. *||* Zrozumiany, skosztowany. *Sibi pro percipio, liquet*. *Gell.* Jasno pojmuję, ze. *Percipio voluptas*. *Ovid.* Skosztowana rokosz.

PERCERPO, *is, cerpsi, cerptum, pēre*, (od *per i carpo*). *Gell.* Zbierać, zrywać, szczypać owoce.

PERCIDO, *is, cidi, te cēidi, cīsum, dēre*, (od *per i caedo*). Rozrąbać, porąbać na sztuki, porozcinać, stłuc, rozbić, pogruchotać, np. — *os alieni*. *Plaut. t. j.* obić komu głowę. *||* *Percēidi*. *Flor.*, np. *exercitum percēdidit*. *Id. t. j.* pobił wojsko.

PERCIEO i **PERCIO**, *is, iui i ii, itum, (itum) ēre i ire*, (od *per i cicio* albo *cio*). Wzruszyć, wzniecać, pobudzić, poduszczyć, podburzyć, w poruszenie wprawić, np. — *se*. *Lucr. — aures*. *Id. ||* Przenosić, rozgniewać kogo, zwaśnić, rozdrażnić, oburzyć kogo. *Plaut. Liv. Sen. ||* Nazywać, mianować kogo czym, np. — *aliquem impudicum*. *Plaut.*

PERCINGO, *is, iuxi, inctum, gēre*, (od *per i cingo*) i. *q. cingo*. Otoczyć, opasać, okolić. *Colum.* Inni czytają *praecingere*.

PERCIO. *Ob. PERCIEO.*

PERCIPIO, *is, ēpi, eptum, ēre*, (od *per i capio*) i. *q. capio*. Przejąć, przeniknąć, ogarnąć. *Horror membra percipit*. *Plaut.* Strach przejmuję członki. *Aera percipit ardor solis*. *Lucr.* Powietrze przejęte skwarem słońca. *||* Brać w się, wsiąknąć. *Percipere colorem*. *Plin.* Wsiąknąć farbę. *||* Zbierać. — *fructus*. *Cic.* Zbierać owoce. *||* Brać, otrzymać, dostąpić. — *praemia*. *Caes.* Otrzymać nagrody. — *hac conditione*. *Petron.* Brać z tym warunkiem. *||* Czuć, pojmować. — *oculis*. *Cic.* Widzieć. — *auribus*. *Id.* Słyszeć. — *animo*. *Id.* Czuć, doświadczać. — *luctus*. *Id.* Smuć się. *||* Rozumieć, pojmować. *Aliquid percipere*. *Cic.* Pojąć co. — *philosophiam*. — *praecepta artis*. *Id.* Nauczyć się filozofii, prawideł sztuki. — *nomina*. *Id.* Umieć imiona na pamięć. — *remedia oculis*. *Plin.* Znać z doświadczenia lekarstwa. *||* *Percipisset*, zamiast *percipisset*. *Pacuv.*

PERCIS, *idis, ū*, (περκίς) i. *q. perca*. *Ob. PERCA.*

PERCISUS, *a, um*, (od *percido*). *Mart.* Bardzo zбитy, stłuczony.

PERCITATUS, *a, um*, (imsl. od *percito*). Wzruszony, wzniecony. *Acc. ap. Non.*

PERCITO, *as, avi, atum, are*, (od *per i cito*, *are*). Wzruszyć, wzniecić, pobudzić. *Acc. ap. Non.*

PERCITUS, *a, um*, (imsl. od *percito*). *Lucr.* Poruszony, pobudzony, rozgniewany. — *ira*. *Plaut.* Uniesiony gniewem. — *incredibili re*. *Terent.* Bardzo poruszony rzeczą niepodobną do wiary. — *dolore*. *Sen. p.* Przejęty żalem. *Percitum ingenium*. *Liv.* Charakter porywczy, impetyczny.

PERCIVILIS, *e, ptnk.* (od *per i civilis*). Bardzo ludzki, przystępny, np. *exstat et sermo ejus in senatu percivilis*. *Suet.*

PERCLAMO, *as, avi, atum, are*, (od *per i clamo*) i. *e. valde clamo*. Bardzo krzyczeć, np. *quod sunt perclamanda*. *Plaut.*

PERCLAREO, *es, ui, ēre*, (od *per i clareo*) i. *e. valde clareo*. *Symmach.* Bardzo jaśnieć, być bardzo jawnym, rzeczywiście.

PERCLARESCO, *is, rui, scēre*, (od *per i clareo* albo od *per i claresco*). Stawać się bardzo jasnym, świetnym, stawać się bardzo sławnym, bardzo jaśnieć, np. *perclaruit*. *Symmach.*

PERCLAUDO, *is, ēre*, (od *per i claudo*). Zamykać, zamknąć, umocnić, utwierdzić. *Vitr.*

PERCNOPTERUS, *i, m.* (περνόπτερος, czarony; περνός, skrzydło). *Plin.* Rodzaj orla, którego skrzydła są czarne.

PERCNOŚ, *i, m.* (περνός). *Plin.* Orzeł mniejszy czarny.

PERCOARCTO albo **PERCOARTO**, *as, are*, (od *per i coarcto*) i. *q. coarctare*, np. *percoarctabimus*. *Colum.*

PERCOCTUS, *a, um*, (imsl. od *percoquo*) *Lucr.* Dobrze albo bardzo wywarzony, spiekły. *||* *Plin.* Dostaly, dojrzaly.

PERCOGNITUS, *a, um*, (imsl. od *percognosco*). Dobrze poznany. *||* *Ptnk.* od *per i*

cognitus, *a, um*. Bardzo sławny, znakomity. *Plin.*

PERCOGNOSCO, *scis, ēre*, (od *per i cognosco*). Doskonale poznawać, np. *utrosque percognovi utrobidem*. *Plaut.*

PERCOLAPHO albo **PERCOLAPO**, *as, are*, (od *per i colaphus* albo *colaphiza*). Bardzo policzować, bić pięścią w głowę. *Petron.*

PERCOLATIO, *ōnis, ū*, (od *percolo*, *are*). Przecedzenie. *Vitr.*

PERCOLATUS, *a, um*, (od *percolo*). *Plin.* Przecedzony.

PERCOLO, *as, avi, atum, are*, (od *per i colo*, *are*). Przecodzić, przez cedzawkę przepuścić. *||* Przenosić. *Lucr.* Często przepuszczać co przez co. *Percolare cibos, et potiones*. *Senec.* Jeszć, pić, trawić.

PERCOLO, *is, ūlūi, ultum*, (od *per i colo*, *ere*). Właściwie obrobić, wypracować albo wykończyć, dokończyć, np. — *inchanta*. *Plin. ||* Czczyć, szanować albo bardzo uzczyć, szanować, np. — *patrem*. *Plin. — conjugem liberosque*. *Tac.*, np. — *aliquem praefectura*. *Tac. ||* Zdobic. — *aliquid eloquentia*. *Tac.*

PERCOMIS, *e, ptnk.* (od *per i comis*). Bardzo przyjazny, miły, wdzięczny, bardzo uczynny, usługowy, grzeczny, ludzki, np. *Scaevola, qui peritissimus juris, idemque percomis est habitus*. *Cic.*

PERCOMMODO, *psk.* (od *percommodus*). Bardzo wygodnie, zrzecznie, raźnie, bardzo stosownie, foremnie, przydatnie, bardzo sposobnie, w czas, bardzo dobrze, np. — *audidit*. *Cic. — eedit*. *Id. — factum est*. *Cic.*

PERCOMMODUS, *a, um*, (od *per i commodus*). Bardzo wygodny, zrzeczny, stosowny, foremny, bardzo przydatny, bardzo sposobny. *Liv.*

PERCONTATIO albo **PERCUNCTATIO**, *ōnis, ū*, (od *percontor* albo *percunctor*). Pytanie, zapytanie, kwestya, wywiadywanie się, badanie się, szpiegowanie. *Cic. ||* Zapytanie, postać krasomowska, np. *percunctatio*. *Cic.*

PERCONTATOR albo **PERCUNCTATOR**, *ōris, m.* (od *percontor* albo *percunctor*). Pytacz, wywiadywacz, który co śledzi, bada. *Plaut. Hor.*

PERCONTO, *as, are*, i. *q. percontor*. Pytać, wywiadywać się, śledzić, badać. *Apul.*

PERCONTOR albo **PERCUNCTOR**, *aris, atus sum, ari*, (od *per i contor* albo *enector*). Pytać się kogo o co, wywiadywać się, badać, śledzić, dochodzić. — *aliquem*. *Plaut.* Wywiadywać się o kim. — *alicuius aevum*. *Hor.* — o latach czyich. *Percontatum ire ad portum*. *Ter.* Iść dowiedzieć się do portu. *||* Przenosić, np. — *aurem suam*. *Gell. t. j.* poradzić się swojego neha.

PERCONTUMAX, *ācis, r.* współ. (od *per i contumax*). Bardzo zawzięty, uparty, uporczywy, zacięty, krnąbrny, bardzo nieposłuszny, zuchwały. *Terent.*

PERCOPIOSE, *psk.* (od *percopiosus*) i. *q. valde copiose*. Bardzo obficie, hojnie, do-

statecznie, suto, sownie, bardzo gromadnie, rzęście. *Sidon.*

PERCOPIOSUS, *a, um*, (od *per* i *copiosus*). Bardzo obfity, hojny, dostateczny, suto, obszerny, rozwlekły, obfity w słowa, bogaty, np. *percopiosus fuisti de iis, quae de me scripsisti. Plin.*

PERCOQUO, *is, xi, etum, quere*, (od *per* i *coquo*). Przetwarzać t. j. miękko zgotować, np. — *carum. Plin.* || Ztąd *mora percoquit uvas. Ovid.* t. j. jagody czyni dojrzalszymi. *Percoquit fructus. Sen.* || — *humorem. Lucr.* t. j. zagrzewa, rozgrzewa, czyni gorącym, wrzącym. || Jakoby gotować, warzyć albo czarnawem czynić przez upał słońca, np. *saccula virum percocta. Lucr.* t. j. czarni.

PERCOTE, *es, z.* (*Περκώτης*) Miasto w Troas na pograniczu Myzji. *Plin.* || Ztąd *Percoctus*, *a, um*, (*Περκώσιος*). Perkotijski, Perkozijski. *Val. Max.*

PERCRASSUS, *a, um*, (od *per* i *crassus*). Bardzo gruby. *Cels.*

PERCREBESCO, *seis, brui, crebrescere*, (od *per* i *crebreco*). Cie. Rozgłosić się, gruchnąć jak wieść, stać się głośnym. *Percrebuit fama omnium sermone. Cic.* Wieść gruchnęła. || Stać się bardzo głośnym, albo wszędzie rozgłoszonem, rozsianem. || Pisze się też *percrebesco, is, lui*.

PERCREPO, *as, ut, itum, are*, (od *per* i *crepo*). Bardzo zabrzmić, huczeć, rozchodzić się, rozlegać się albo szumieć, szeleścić, np. *lucus percrepat vocibus. Cic.* t. j. gaj szeleści. || Wydaje od czego szum, szelest, np. *percrepa pugnam. Lucil. ap. Non.* t. j. śpiewaj, nuc.

PERCRESCO, *seis, scere*, (od *per* i *creco*) t. j. *valde crescere* albo *crecere*. Bardzo rosnać albo rosnąć, np. *vis quaestionum percrecere debet. Quintil.*

PERCRIBRATUS, *a, um*, (imśl. od *percribro, are*). Przesiewany. *Res percribratae. Scrib. Larg.*

PERCRIBRO, *as, are*, (od *per* i *cribro, are*). Przesiewać. *Scrib. Larg.*

PERCRUCIO, *as, avi, atum, are*, (od *per* i *crucio*). Bardzo męczyć, trapić, dręczyć, martwić, bardzo dokuczać komu. || Ztąd *percrucior. Plaut.* t. j. tęskno mi, trapię się, bardzo niespokojny jestem.

PERCRUDUS, *a, um*, (od *per* i *crudus*). Cały surowy, np. — *corium. Vitr.* || Cały niedojrzały, np. — *pruna. Colum.*

PERCUDO, *is, di, sum, ere*, (od *per* i *cudo, ere*). Przebić, przebić, przedziobać, przeciąć, przepełnić, przeszyć, np. — *ovum. Colum.* t. j. przedziobać jaje.

PERCULSUS, *us, m.* (od *percello*). Nieszczęśliwe wstrząśnienie, zachwianie, wzruszenie, uderzenie, np. *navigia intestino percussu desidunt. Tertull.*

PERCULSUS, *a, um*, (imśl. od *percello*). Bardzo uderzony, obalony. || Przenosić. — *timore. Cic.* Bardzo przelękły. — *improvisa interrogatione. Tac.* Zmieszany tak niespodzianem pytaniem. *Magno laudum percult-*

sus amore. Virg. Przenikniony żywa chwała żądzą. — *casu. Id.* Przerażony przypadkiem. || Razonny, uderzony. — *plaga. C. Nep.* Rationny. || *Tac.* Zrujnowany, ogolony, zniszczony.

PERCULTOR, *oris, m.* (od *percolo, ere*). Filny ezeiel, wielbiel, uwielbiacz, np. — *doctorem. Aur. Vict.*

PERCULTUS, *a, um*, (imśl. od *percolo, ere*). Ob. **PERCOLO**.

PERCUNCTOR, PERCUNCTATIO *et. Ob. PERCONTOR.*

PERCUPIDE, *psk.* (od *percupidus*) i. e. *valde cupide*. Bardzo pożądlivie, chciwie, bardzo z wielką żądzą, pożądlivoscia, np. *blaterare est stulte et percupide loqui. Fest.*

PERCUPIDUS, *a, um*, (od *per* i *cupidus*). Bardzo pożądlivy, chciwy. || Bardzo przychylny, skłonny, ochotny, np. — *alienus, np. cognovi Hortensium percupidum tui. Cic.*

PERCUPPIO, *is, iui, itum, ere*, (od *per* i *cupio*). Bardzo żywić, bardzo chętnie, o-chołnie chcieć. *Plaut.*

PERCURATUS, *a, um*, (imśl. od *percu-ro, are*). Doskonale uleczony, np. *percurato vulnere. Liv.* t. j. uleczony ranę.

PERCURIOSUS, *a, um*, (od *per* i *curiosus*). Bardzo pilny, troskliwy, staranny w szpiegowaniu, w badaniu, w dociekanii jakiej rzeczy, bardzo ciekawy, dworny. *Cic.*

PERCURO, *as, avi, atum, are*, (od *per* i *curo, are*). Zupelnie, dokładnie uzdrawiać, uleczyć, kurować, albo uzdrowić, uleczyć, np. — *vulnus. Liv.* — *strumas. Plin.* || Przenosić, np. — *mentem aegram. Sen.*

PERCURRO, *is, eucurri i curri, cursum, ere*, (od *per* i *curro*). Przebiegać, przebiegać, przejsz, przechodzić, przedk ujsz, uchodzić, albo przejeżdżać, mówiąc o ludziach i o rzeczach, np. — *agrum. Caes.* — *omnes conventus. Hirt.* — *pectine telas. Virg.* t. j. tkac. — *pollice chordas. Ovid.* t. j. grać na stronach. *Percurrens luna fenestras. Propert.* — *per mare et terras. Lucr.* || Ztąd bier-
nie, *percurritur. Pallad. Plin.* || *Percurrens tempora nodo. Val. Flacc.* t. j. otaczając skronie. || Ztąd przenosić. *Amplissimos honores percurrevit. Suet.* t. j. w krótkim czasie znakomitych honorów dostąpił. || *Percurrit. Cic.* Krótko w mowie napomknąć. || Odnosi się do umysłu, i znaczy rozważać, przebiegać myślą. *Aerius tentasse domos, animoque rotundum percurrens polum. Hor.* Coś powietrzne zwiedził domy i myślą przebiegł niebo. || *Veloci percurrens oculo. Id.* Bystrym przebiegać wzrokiem. || *Bier. Bre-*

uitate percurretur. Cic. Do końca się w mowie krótko przebiega.

PERCURSATIO, *onis, z.* (od *percurro*). Przebieganie, przejeżdżanie, np. — *Italiae. Cic.* Przejeżdżanie tam i owdzie. *Id.*

PERCURSIO, *onis, z.* (od *percurro*). Przebieganie, eialem, myślą, t. j. rozmyślanie, rozważanie, np. *propter animi multarum rerum brevi tempore percursionem. Cic.* ||

Postać krasomówska, gdzie mówca krótko przebiega rozmaite rzeczy. *Id.*

PERCURSO, *as, avi, atum, are*, (od *percurro*). Przebiegać, przebiegać, przejsz, zwiedzać, np. — *ripas. Plin.* || Tam i owdzie biegać, grassować. — *finibus nostris. Liv.*

PERCURSOR, *oris, m.* Przebiegacz, kitor przebiega, np. — *viae. Lactant.*

PERCURSUS, *a, um*, (imśl. od *percurro*). Cie. Przebieżony, wspomniany, napomknęty.

PERCURSU, *us, m.* Ob. **PERCURSIO**.

PERCUSSA, *ae, z.* i. e. *ictus*. Uderzenie. *Coel. Aurel.*

PERCUSSIO, *onis, z.* (od *percutio*). Uderzenie, bicie, np. — *capitis. Cic.* t. j. głowy. — *digitorum. Cic.* t. j. klaskanie, trzaskanie palców, szcutek. || Takt czyli rozmiar czasu w miarach i liczbach krasomówskich. *Sunt quaedam latentes sermonis percussiones, quasi alieni pedes. Cic.* Jest ukryty mowy takt czyli liczba nakształt miary wiersza. || *Quint.* Giest, który naśladuje miary wierszów.

PERCUSSOR, *oris, m.* (od *percutio*). Ktor bije, uderza, rani, np. *leo vulneratus percussorem novit. Plin.* || Morderca, zbójca, zabójca, bandyta, lotr, rozbojnik. *Cic. Suet.*

PERCUSSURA, *ae, z.* (od *percutio*). Bicie, uderzenie, raz, zamach, pchnięcie, przebiecie. *Veget. de re vet.* || Przenosić, trąd, np. *Haec est lex leprae et percussurae. Fulgat. Levit.* t. j. okoliczności albo przysody trądu.

PERCUSSUS, *a, um*, (imśl. od *percutio*). Cie. Bity, raniiony, uderzony. || Przenosić. — *amore. Hor.* Miłosć zraniony.

PERCUSSUS, *us, m.* (od *percutio*). Bicie, uderzenie, pchnięcie, raz. — *venarum. Plin.* t. j. bicie pulsu jakoby znak śmierci. || Też klócie, zakłócie, np. *contra scorpionis percussum. Apul. de herb.* Przeciw ukąszenia skorpionia.

PERCUTIO, *is, ussi, ussum, tere*, (od *per* i *quatio*). Bardzo uderzać, bić, zabijać, razić, kolatać. *Janua est plena percutienda manu. Tibull.* Do drzwi bardzo kolatać potrzeba. *Fulmine percussit. Cic.* Zabił piorunem. *Lyram plectro percutere eburno. Albinov.* Grać na lirze smyczkiem z kości słoniowej. — *lucis nitore oculos. Senec.* Razić blaskiem oczy. *Tridente terram percussit. Ovid.* W ziemię trójzębem chrząsnął. — *stricto acutoque articulo. Petron.* Dadz szcudlek. || — *foedus. Justin.* Czynić przymierze. || — *venam. Senec.* Upaść krwi || — *fossam. Plin.* Zrobić przekop. — *nummum. Suet.* Kuć pieniądze albo dadz sztepel na pieniądzech. || — *se flore Liberi. Plaut.* Upić się. || — *palpo. Id.* Klaskać, karesować kogo, pochlebiać. || — *aliquem. Id.* Odrwić, oszukać, oszwać. || *Suet.* Wyzuć z dóbr i majątku. || *Cic.* Trapić, martwić, dręczyć czem umysł, serce. || *Percusti* zamiast *percussisti. Hor.*

PERDAGATUS, *a, um*. Ob. **PERDAGO**. **PERDAGO**, *as, are, i. q. indagare*. Wertować, np. *philosophorum, prout potui, voluminibus perdagatis. Claudian. Mam. t. j.* przewertowawszy filozoficzne księgi.

PERDECORUS, *a, um*, (od *per* i *decorus*). Bardzo przystojny, ładny, piękny, bardzo szykowny, trafny, bardzo śliczny, nadobny. *Plin.*

PERDELEO, *es, evi, etum, ere*, (od *per* i *deleo*). Do szcetu zgładzić, wygładzić, wytrącić, np. *interfice omnes, ut perdeantur. Tertull.*

PERDELIRUS, *a, um*, (od *per* i *delirus*). Bardzo głupi, bardzo nierozumny, szalony, np. *quod facit hic idem, perdelirum esse videtur. Lucr.*

PERDENSUS, *a, um*, (od *per* i *densus*). Bardzo gęsty, np. — *humus. Colum.*

PERDEO, *is, ire*, zamiast *Pereo*, np. *perdeam. Plaut.*

PERDEPSO, *is, ui, psere*, (od *per* i *depsio*). Bardzo gnieść, męcić, w znaczeniu wszetecznem, np. *uxorem alienus. Catull.* t. j. zgwałcić żonę czyje.

PERDICALIS, *e, ptak.* Kuropatwi, do kuropatwy należący, np. — *herba. Apul.* Rodzaj rośliny. Też *Perdicium* zwane. *Plin.* Kuropatwie ziele. || Zowie się też *parthenium, helxine etc. Plin.*

PERDICUM, *ii, n.* (*περδικιον*). Ob. **PERDICALIS**.

PERDICO, *is, xi, etum, cere*, (od *per* i *dico*). Mówić albo zupełnie, dokładnie wy-
nurzyć, wymówić, powiedzieć, np. *vix haec perdixerat cet. Alcim. Av.*

PERDIFFICILIS, *e, ptak.* (od *per* i *difficilis*). Bardzo trudny, ciężki, np. — *quaestio. Cic.* *Quae perdifficilia sunt. Liv.* *Navigatio perdifficilis. Cic.*

PERDIFFICILITER, *psk.* (od *perdifficilis*). Bardzo trudno, ciężko, np. — *quaerunt. Cic.*

PERDIFFICULTER, *psk.* (od *perdifficilis* i. q. *perdifficiliter*). Bardzo trudno, ciężko. *Cic.*

PERDIGNUS, *a, um*, (od *per* i *dignus*). Bardzo godny, np. *homo perdignus amicitia. Cic.*

PERDILIGENS, *tis, r. wspol.* (od *per* i *diligens*). Bardzo pilny, pieczołowity, troskliwy, staranny, np. — *homo. Cic.*

PERDILIGENTER, *psk.* (od *per* i *diligens*). Bardzo pilnie, pieczołowicie, troskliwe, starannie, bardzo dokładnie, np. — *scribere epistolam. Cic.* — *complecti memoriam rerum. Cic.*

PERDISCO, *is, didici, scere*, (od *per* i *disco*). Zupelnie, doskonale się czego uczyć, całkiem się uczyć, dobrze uczyć się albo uczyć, np. *litum jura perdiscere. Cic.*

PERDISERTE, *psk.* (od *per* i *diserte*). Bardzo wymownie, rozmownie, bardzo jasnie, wyrażnie, zrozumiale. *Cic.*

PERDITE, *psk.* (od *perditus, a, um*). Właściwie niemając żadnej nadziei; ztąd najgorzej, np. *se gerere. Cic.* || *Desperacko,*

w najwyższym stopniu, np. — *amare. Ter.* t. j. śmiertelnie kochać. — *conari. Quintil.* t. j. usiłować.

PERDITIM, psk. (od *perditus*, a, um) i. q. *perdite*. — *amare aliquam. Afr. ap. Charis.*

PERDITIŌ, ōnis, ż. (od *perdo*). Popsucie, skażenie, zguba. *Aleim. Av.*

PERDITOR, ōris, m. (od *perdo*). Zagubca, skażca, skaziciel, do szczeru niszczytel, np. — *dignitatis. Cic.*

PERDITRIX, icis, ż. (od *perdo*). Skazicielka, niszczytelka, która niszczy do szczeru, np. *post luxuriam castitatis perditricem. Tertull.*

PERDITUS, a, um, (imśl. od *perdo*). Stracony, zgubiony. — *maerore. Id.* Pograżony w smutku. — *fame. Id.* Umierający z głodu. *Perditae opes. Id.* Zmarnowane dobra. || Rozspaczony, zgubiony. *Perditus sum. Plaut.*

Już po mnie. || Podupadły, zrujnowany na majątku. — *aere alieno. Cic.* Obareczony długami, falit, bankrut. || Skażony, zły, występny. — *adolescent. Cic.* Rozpustny młodzieniec. *Perditus his hominibus nihil est. Id.* Nie masz bardziej skażonego nad tych ludzi. ||

Plaut. Szalenie rozkochany. || Słaby, bezsilny. — *dolor. Quint.* Słaby żal. — *amor. Catull.* Bezsilna miłość. *Consilia dissoluta atque perditia. Cic.* Rozspaczane zamiary.

PERDIU, psk. (od *per i diu*). Bardzo długo, bardzo w długim czasie, np. *perdiu nihil eram auditurus. Cic.*

PERDIVES, itis, (od *per i dives*). Bardzo bogaty, np. *amici regis perdivites sunt. Cic.*

PERDIUS, a, um, (od *per i dies*). Który w dzień czuwa, w dzień czuwający. *Gell. Apul.*

PERDIUTURNUS, a, um, (od *per i diuturnus*). Bardzo długotrwały, np. — *bellum. Cic.*

PERDIX, icis, m. i ż. (pędoż). Kuropatwa, ptak, np. *pieta perdix. Martial.* *Garula ramosa prospexit ab ilice perdix et plausit pennis. Ovid.* || *Perdices. Plin.* w przyp. drug. liczb. mnog. *perdicum.*

PERDO, is, idi, itum, ere, (od *per i do* i. e. *facio* albo od *pędoż*, wywrać, pustoszyć). W ogólności *facere, ut aliquid pereat*. Gubić, niszczyć, pustoszyć, rujnować. *Dii te perdant. Terent.* Niech cię bogowie skarżą. *Genus mortale sub undis perdere. Ovid.* Wytopić wodami ród ludzki. *Qui seque, rem publicam obstinatis animis, perditum irent. Sall.* Którzy upornie na swojej i rzeczypospolitej zgubę gonili. || *Terent.* Tracić, marnotrawić. || Przenosić. — *tempus. Ovid.* Naprawdę czas tracić. — *mortem. Stat.* Umierać bez zmysłu albo haniebnie. || Kazić, psuć obyczaje. *Cur perdis adolescentem? Terent.* Czemu kazisz obyczaje młodzieńca? || Ponościć szkodę, stratę. — *libertatem. Cic.* Stracić wolność. — *oculos. Id.* — *manum. Plin.* Stracić oczy, rękę. — *operam et oleum. Cic.* Nadaremnie pracować. — *causam. Id.* — *litem. Id.*

|| Przegrać sprawę, proces. — *fugam. Mart.*

Stracić drogę ucieczki. || *Perduim*, zamiast *perdam*. || Też *perduunt* zamiast *perdunt*. *Plaut.* *Perduo* zamiast *perdo*.

PERDOCEO, es, cui, ctum, ere, (od *per i doceo*). Uczyć, t. j. nauczać, informować, lekce dawać, np. — *aliquem. Ovid.* *Perdocuit me saltare. Apul.* || Wuczyć, przyzwyczaić, ukształcić, wyćwiczyć, np. — *aliquem. Plaut.* || Uczyć czego, rozprawiać, opowiadać, np. — *utile mortales. Ovid.* || Ogłosić eo, obwieścić, dać widzieć, pokazać, wskazać, np. — *stultitiam suam. Quintil.*

PERDOCTE, psk. (od *perdoctus*, a, um). Bardzo wycieczony sposobem, bardzo biegle, umiejętnie, np. — *cuncta callere. Plaut.*

PERDOCTUS, a, um, (od *per i doctus*). Bardzo uczony, bardzo sposobny, biegły, zdatny, też bardzo mądry, roztropny. *Stat.* || Imśl. od *perdoceo*.

PERDOLATUS, a, um, (imśl. od *perdolo*, are). *Fitr.* Doskonale polerowany, heblowany.

PERDOLĒO, es, ūi, itum, ere, (od *per i doleo*). Boleć, np. *tandem perdoluit scil. tibi albo ei. Ter.* Czuć, uczuć boleść, smucić się, martwić się. *Caes.* || Od *perdolesco*. Ob. *Perdolesco*.

PERDOLĒSCO, scis, lui, scēre, (od *per i dolesco*). Boleć albo czuć, uczuć boleść. *Nec perdolescit. Acc. ap. Non.* *Perdoluunt. Caes.*

PERDOLĒO, as, avi, atum, are, (od *per i doleo*, are). Dobrze ocieszać, okrzesać, obrażać, np. drzewo, dobrze obić, podkować, albo bić, ciąć niemiłosiernie. *Fitr. Arnob.*

PERDOMINOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *per i dominor*). Panować albo zupełnie panować, np. — *annum. Claudian.*

PERDOMITOR, ōris, m. Uskramiacz, który uskramia, np. — *mortis. Prudent.*

PERDOMITUS, a, um, (imśl. od *perdomo*, are). Uskromiony. *Liv.*

PERDOMO, as, ūi, itum, are, (od *per i domo*, are). Hamować, poskromić, uskromić, oglaskać, okrócić, usmierzyć, ujarzmić, podbić, pognębić, np. — *Latium. Liv.* — *gentes. Fellex.* || Ztąd *perdomitus*, a, um, np. — *Apulia. Liv.* — *Falisci. Ovid.* *Perdomita saxo Ceres. Stat.* t. j. chleb z maki.

PERDORMISCO, scis, scēre, (od *per i dormisco*). Spać, spać przez długi czas, długo, np. — *usque ad lucem. Plaut.* t. j. spać aż do świtu.

PERDUAXINT zamiast *perduant* albo *perdant* od *perduo* zamiast *perdo*, np. *Dii te deaeque omnes perduaxint cum isto omine. Plaut.*

PERDŪCO, cis, xi, ctum, cēre, (od *per i duco*). Wiedź, prowadzić dokąd osobę, albo rzecz jaką, albo nieść, przynosić, też prowadzić, np. — *aliquem Roman. Liv.* — *legionem in Allogobras. Caes.* — *bovem ad stabula. Virg.* || Prowadzić, doprowadzić co dokąd. — *aquam. Plin.* Prowadzić kanał. || Przeciagać. || Przepędzić. — *noctes. Prop.* — *nocy.* || Przywodzić, pociagać. — *in suam sen-*

tentiam. Cic. — na swoje zdanie. || Przywiedź, wynosić. — *ad honores. Cic.* — do honorów. || Dokonać. — *ad exitum. Id.* Rzecz doprowadzić do końca. — *ulcera ad cicatricem. Plin.* Goić wrzody. || Namaścić. — *corpus. Virg.* — wonnościami ciało. || *Pandect.* Zmazać, skasować. || *Perduce*, zamiast *perduc.* *Seren.*

PERDUCTIŌ, ōnis, ż. (od *perduco*). Przeprowadzenie, noszenie, przeniesienie, np. — *aquarum. Fitr.* t. j. przeprowadzenie wód.

PERDUCTO, as, are, (częstotl. od *perduco*). Przeprowadzić dokąd, np. do domu, np. *vin', quod perducet (te). Plaut.*

PERDUCTOR, ōris, m. (od *perduco*). Który kogo przeprowadza do domu. *Plaut.* || Ruśian, nastroczyciel nierządu, kurwi gospodarz. *Cic. Lactant.*

PERDUCTUS, a, um, (imśl. od *perduco*). *Caes.* Przyprawiony. || *Petron.* Przywieziony do czego. *Ovid.* || Przywiezioną nierządnicą. || *Ulp.* Wymazany, skasowany. || *Ser. Sam.* Namazany, mówią o lekarstwie.

|| *Scrib. Larg.* Pity, mówią o wodzie.

PERDUDUM, (od *per i dudum*). Bardzo dawno, np. *Fidi edepol hominem haud perdudum. Plaut.*

PERDUELLIŌ, ōnis, ż. (od *perduellis*) t. j. publiczny nieprzyjaciół, wrog, przeciwnik, ztąd *perduelliones* zamiast *perduelles*. *Auct. ad Her. Cic.* || Obraża majestatu przeciwko ojezyźnie, monarsze lub wyższym urzędnikom. || *Liv.* Męzobójstwo.

PERDUELLIS, e, (zamiast *Perbellis* od *per i bellum*, starożytni mawiali *duellum* zamiast *bellum*). *Cic.* Publiczny nieprzyjaciół, z którym jest wojna, albo który prowadzi wojnę. *Plaut. Liv.* || Zdrajca ojezyzny, zbrodniczy stanu. *Id.*

PERDUELLUM, i, n. (od *per i duellum* zamiast *bellum*). Wojna. *Acc. ap. Non.*

PERDUIM, **PERDUIT**, **PERDUINT** zamiast *perdam*, *perdas* cet. Ob. **PERDO**.

PERDULCIS, e, ptnk. (od *per i dulcis*) i. e. *valde dulcis*. Bardzo słodki, np. *perdulcissimus. Inscr. ap. Rejn.*

PERDURATUS, a, um, (imśl. od *perduro*, are). Zatwardziały. *Sen.*

PERDURO, as, avi, atum, are, (od *per i duro*). Twardym zrobić, hartować, np. — *plantas. Prudent.* Ztąd *quidquid imbecillum in animo nec perduratum est cet. Sen.* || *scil. se.* Hartować, twardym się robić. || Trwać, np. — *in aevum longum. Ovid.* *Non perdurasse in senectute. Sen.* t. j. nie przetrwać.

PERDURUS, a, um, (od *per i durus*). Bardzo twardy, np. — *interpretatio. Papin.* *in Pandect.*

PEREDIA, ae, ż. *Plaut.* Wyraz utworzony przez Plauta, który oznacza krainę, gdzie wiele jedzą. || *Fest.* Obżarstwo.

PERĒDO, is, edi, ctum, dēre, (od *per i edo*, edi cet.) Przetrwać, strawić, przejeść, wytrawić, pozrzeć, zniszczyć, np. — *cibum. Plaut.* *Lacrymae peredere genas. Cic.* *Quos durus amor crudeli tate peredit. Virg.*

PERĒDO, is, didi, ditum, dēre, (od *per i edo* i. q. *edo*. Wydawać. *Sidon.*

PEREFFLO, as, avi, atum, are, (od *per i efflo*, are). Całkiem wycionąć, wyciewać, oddać ducha, oddychać, albo wycionąć, np. — *animam virilem. Apul.* — mówiąc o umierającym.

PEREFFLUŌ, is, ere, n. (od *per i effluo*). Wyciekać, upływać, znikać upływem, np. *oportet observare nos ea, quae audivimus, ne fortasse pereffluamus. Fulgat. Hebr.*

PEREGER, egris, (od *per i ager*). Cudzoziemiec, wędrownik, pielgrzym, np. *si pereger factus sit. Ulpi.* *Susceptor peregrum. Venant. Fort.*

PEREGERE, dicebatur *expergefacer.* *Fest. Scalig.* czyta *pergere*.

PEREGRE, psk. (od *pereger*). *Cic.* Daleko w obcej krainie. — *abire. Plin.* Wyjechać do obcych krajów. — *redire. Ter.* Powrócić z wędrowki. — *allatus. Cic.* Z obcego przywieziony kraju. || Przenosić. *Dum peregre est animus sine corpore velox. Hor.* Kiedy duch jego daleko od ciała wybujał. || Też *perregri. Naev. ap. Charis.* *Peregre et domi. Plaut.* *Peregrinacandus. Prudent.*

PERĒGREGIUS, a, um, (od *per i egregius*). Bardzo wyborny, znamienity, przedni, wyśmienity, np. *peregregram tragoe-diarum. Apul.*

PERĒGRI. Ob. **PEREGRE**.

PERĒGRINABUNDUS, a, um, (od *peregrinor*) i. q. *peregrinans*. Wojażujący, wędrujący. *Liv.*

PERĒGRINATIŌ, ōnis, ż. (od *peregrinor*). *Cic.* Wędrowanie, wędrowka, zwiedzanie obcych krajów, pielgrzymka.

PERĒGRINATOR, ōris, m. (od *peregrinor*). *Cic.* Wojażer, wędrownik, pielgrzym.

PERĒGRINITAS, atis, ż. (od *peregrinus*). Stan, kondycja cudzoziemca, który jest *peregrinus*, nie obywatel miasta, albo kraju, np. *reus peregrinitatis. Suet.* Który nie będąc Rzymianinem, miał się za obywatela rzymskiego. || Wymowa, pronuncjacja albo dyalekt np. — *Peregrinorum* t. j. cudzoziemców. *Quintil.*

PERĒGRINOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *peregrinus*). Bydź cudzym, obcym, cudzoziemskim, zagranicznym, daleką odprawić drogę, bydź oddalonym od ojezyzny, wojażować, np. *haec studia nobiscum peregrinantur. Cic.* t. j. z nami wojażują, podróżują. *Philosophia Romae peregrinari videbatur. Cic.* || Ztąd przenosić, *vestrae peregrinantur aures. Cic.* t. j. są obce t. j. nieświadczone uszy. *Peregrini in aliena civitate videre. Cic.* t. j. bydź nieznanym. *Non in nostra urbe peregrinantes. Cic.* — *naves. Plin.* Zeglować. || Podróżować, wojażować, np. *animus late longeque peregrinatur. Cic.*

PERĒGRINUS, a, um, (od *peregre* albo *pereger*). Cudzy, obcy, cudzoziemski, zagraniczny, np. — *divitiae. Hor.* — *mulier. Id.* t. j. Helena. — *columnae. Ovid.* — *amnes. Id.*

—arbores. *Plin.* —merces. *Id.* *Peregrino labore fessus. Catull.* Zwątlone siły wędrowka. || *Peregrina sacra. Fest.* Obce bóstwa. || —scil. homo. *Plaut.* albo *Peregrinus absol.* Przychodzień, cudzoziemiec, wędrujący po cudzych krajach. || *Cic.* Nieświadom. || *Id.* Nie obywatel rzymski. || *Ulp.* Ten, któremu broniono ognia i wody. || —ager. *Fest.* Pole ni rzymskie, ni obce. || —aves. *Plin.* Przelotne ptaki.

PERELEGANS, *tis*, r. wspóln. (od *per i elegans*). Właściwie, bardzo gustowny, smakowny, ztąd bardzo subtelny, delikatny, bardzo kształtny, trafny, foremny, bardzo piękny, ładny, np. —*oratio. Cic.* —*genus. Id.* —*ingenium. Vellej.*

PERELEGANTER, psk. (od *perelegans*). Bardzo subtelnie, delikatnie, bardzo pięknie, ładnie, np. —*dicere. Cic.*

PERELIXO, *as, are*. Dobrze co warzyć. *Apic.* Inni czytają *perlaxabis*.

PERELOQUENS, *tis*, r. wspóln. (od *per i eloquens*). Bardzo wymowny, np. —*C. Lentulus. Cic.*

PEREMNIS, *e*, ptak. (od *per i annis*). Tyczący się przejścia rzeki, należący do tego, np. *auspiciu perenne. Fest.* t. j. pewny rodzaj wieszczby w przeprawie rzeki. || Też *auspiciu perennia. Cic.* Inni czytają *perennia*.

PEREMNITAS, *atis*. Ob. **PERENNITAS**.

PEREMO zamiast *perimo*. Ob. **PERIMO**.

PEREMTALIS, (**PEREMPTALIS**), *e*, ptak. (od *peremptus, a, um*). Służący do zniszczenia, zniweczenia czego, należący do tego, np. —*fulmina. Sen. Fest.*

PEREMTIO albo **PEREMPTIO**, *onis*, *z*. (od *perimo*). Zniszczenie, zniweczenie, w niwecz obrócenie, zabójstwo. *Augustin.*

PEREMTOR albo **PEREMPTOR**, *oris*, m. (od *perimo*). Ten, co niszczy, w niwecz obraca, zabijak, zabójca, morderca. *Sen. Apul.*

PEREMTORIE, (**PEREMPT.**), psk. Ob. **PEREMTORIUS**.

PEREMTORIUS, (**PEREMPT.**), *a, um*, (od *perimo*). Niszczący, w niwecz obracający, zabijający, np. —*venenum. Apul.* —*spiculum. Tertull.* || —*edictum. Ulp.* in *Pandect.* t. j. nieuchronny, stanowczy, decydujący. || Ztąd psk. *peremptorie* u nowych jurystów i. e. *ita ut tota disceptatio perimatur.* t. j. proces, który się konczy stanowczym sposobem.

PEREMTRIX albo **PEREMPTRIX**, *icis*, *z*. (od *perimo*). Która niweczy, w niwecz obraca, zabijaczka, która zabija, np. —*sensum. Tertull.* de *anim.*

PERENTUS albo **PEREMPTUS**, *a, um*, (imśl. od *perimo*). Zniszczony, zniweczony, w niwecz obrócony, np. —*macie. Liv.* t. j. zchudły. || Zabity, zamordowany. *Virg.*

PERENDIE, psk. (od *per ante i dies. Isidor.* *peremta die. Charis.*) Pojutrze, pozajutrze. *Cic. Plaut.*

PERENDINATIO, *onis*, *z*. (od *perendino, are*). Odwlekanie, odkładanie na pojutrze, na pozajutrze. *Martian. Cap.*

PERENDINO, *as, are*. Odwlekać, odkładać na pojutrze, na pozajutrze.

PERENDINUS, *a, um*, (od *perendino*). Pojutrzny, pozajutrzny, np. —*dies. Cic.* *Caes.* *Crastinavel perendino Domini passio. Augustin.* || Ztąd in *perendinum. Plaut.* scil. diem albo —*tempus.* t. j. na dzień albo na czas pojutrzny, pozajutrzny. || Ztąd diem *perendini* zamiast diem *perendinum. Gell.* Podobno *perendini* w przyp. drug. scil. *temporis.*

PERENNA, *Anna Perenna. Ovid.* Ob. **ANNA**.

PERENNIS, *e*, ptak. (od *per i annus*). Właściwie, cały rok trwający, zostający, będący, trwały, ustawiczny. —*sons. Cic.* Zródło nigdy niezatamowane. *Perennes aquae. Cic.* Żywe wody. —*stellae. Plin.* Stałe gwiazdy. —*aves. Plin.* Nieodmienne ptaki. *Perenne vinum. Col.* Wino do konserwy. || *Perennis loquacitas. Cic.* Ustawiczna świegotliwość. —*fortuna. Prop.* Trwała fortuna. *Exegi monumentum aere perennius. Hor.* Skończyłem dzieło wiekiem niepożyte. || *Perennia, scil. sacra. Cic.* Obrzędy roczne, które się odprawiały po wzięciu godła. || *Perenne, psk. Colum.* W ciągu roku. || *Perennis* zamiast *perennis*.

PERENNISERVUS, *i*, m. Wieczny niewolnik bez nadziei odzyskania wolności. *Plaut.*, jakoby żelźwe słowo.

PERENNITAS, (**PERENNITAS**), *atis*, *z*. (od *perennis*). Ciągłe trwanie, trwałość, doggonność jakiej rzeczy, rok, wiele lat, ustawiczna, ciągła trwałość, trwałość, ustawiczność, np. —*fontium. Cic.* t. j. ciek ustawiczny zdrojów. —*frumentorum. Colum.* Trwałość zboża. *Cibus perennitatis. Plaut.* t. j. ustawiczny, ciągły pokarm. || Ztąd *perennitas*. Tytuł cesarski *perennitas vestra* zamiast *Tu. Symmach. Ruf.*

PERENNITER, (**PERENNITER**), psk. (od *perennis*). Bezustannie, bez przestanku, ciągle, ustawicznie, zawsze, zawsze, np. *arbor frondens perenniter. Augustin.* *Quiete perenniter frui. Cod. Just.*

PERENNO, *as, avi, atum, are*, (od *peremo, are* albo od *per i annus, are*). Trwać rok cały, np. *puella non perennavit. Suet.* t. j. nie przeżyła roku. Inne Edycje maja *Perannavit*. || Wiele lat albo trwać długo, trwać, byź trwałem, np. *arte perennat amor. Ovid.* *Semina diutius perennant. Colum.* || Długo chłować, ztąd *vinu nota valet perennari. Colum.*

PERENTICIDA, *ae*, m. zamiast *pericida*, (od *pera i caedo*). Rzeźmieszcze, słowo żartobliwie utworzone przez *Plaut.* *Patrem faciam perenticidam. Plaut.*

PEREO, *is, ii*, rzadko *ivi, itum, ire*, (od *per i eo*). *Cic.* Ginać. —*rubigine. Hor.* Rdzawieć. —*funditus. Ter.* Bez powstania zginąć. —*lustris. Lucr.* Psuć się rozpustą. —*somno. Plaut.* Bydź snem zmorzonym. || Tracić. —

animo ab animo. Plaut. Nie mieć sereca, odwagi. *Perii. Plaut. Ter.* Zginałem, już po mnie. *Sed periisse semel satis est? Virg.* Ale dosyć raz zginąć. || Umierać. —*morbo. Mart.* —*z choroby.* —*ab aliquo Ovid.* Zginąć od kogo. *Periam si. Ter.* Bodaj mię, jeśli, forma przysięgi. *Pereat male Lesbia. Hor.* Bodajby zginęła Lesbija! || Zalenie się rozkochać. —*mulierem. Plaut.* —*rozkochać się w niewieście.*

PEREQUITO, *as, avi, atum, are*, (od *per i equito*). Przejeżdżać, np. —*inter duas acies. Cic.* —*aciem. Liv.* *Puer maria perequitans scil.* siedzący na delfinie. *Plin.* || Tam i ówdzie jeżdżąc albo jeżdżąc, np. —*per omnes partes. Caes.* t. j. w ogólności około, w kolo. *Cum ex via longe perequisset. Liv.*

PERERRO, *as, avi, atum, are*, (od *per i erro*). Błądzić, błąkać się, przebieść, przebiegać, przelecieć, np. —*orbem. Colum.* —*forum. Hor.* —*freta longa. Ovid.* —*saltus et fontes. Val. Flacc.* —*aliquem totum luminibus. Virg.* t. j. oczyma. || Bierać, np. *arva pererrantur. Ovid.* *Pererrato ponto. Virg.*

PERERUDITUS, *a, um*, (od *per i eruditus, a, um*). Bardzo uczony, np. —*homo. Cic.*

PERESUS, *a, um*, (imśl. od *peredo*). *Virg.* Zjedzony, ogłodany. || —*languoribus. Catull.* Wyniszczony trudami.

PEREXCRUCIO, *as, avi, atum, are*, (od *per i exerceo*) i. e. *valde exerceo*. Bardzo dręczyć. *Plaut. Edd. Gronov. Taubm.* etc. ma *nisi probę exerceiavero*.

PEREXIGUE, psk. (od *perexiguus, a, um*). Bardzo mało, bardzo skapo, np. —*praehere. Cic.*

PEREXIGUUS, *a, um*, (od *per i exiguus*). Bardzo mały, np. —*semen. Cic.* —*dies. Cic.* Dzień bardzo krótki. || Bardzo szczupły, nie mnogi, nieliczny, np. *frumentum perexiguum erat. Caes.* *Argento perexiguo utebantur. Liv.*

PEREXILIS, *e*, (od *per i exilis*). Bardzo chudy, chuderlawy, np. —*vinca. Colum.*

PEREXOPTATUS, *a, um*. Bardzo pożądany, np. *per, inquit, magister optime, exoptatus mihi nunc venis. Gell.*

PEREXPEDITUS, *a, um*, (od *per i expeditus, a, um*). Bardzo łatwy, lekki, snadny, bardzo swobodny, wolny, mowiec o trudności, przykrości, np. *Sed haec quidem est perfacilis et perexpedita defensio. Cic.*

PEREXSICATUS, *a, um*. Bardzo wysuszony. *Arnob.* Imśl. od *perexsiccato, are*.

PEREXSICCICO, *as, are*. Calkiem osuszyć, wysuszyć, albo osuszyć. *Arnob.*

PERFABRICO, *as, are*, (od *per i fabri-co*). Właściwie, zręcznie, biegle ociosać, obrobić drzewo. || Ztąd przenośnie, odrwieć, oszukać, oszważyć. —*aliquem. Plaut.*

PERFACETE, psk. (od *perfactus*). Bardzo dowcipnie, np. —*dicta. Cic.*

PERFACETUS, *a, um*, (od *per i factus*). Bardzo dowcipny, np. —*homo. Cic.* *Aliquid perfectum dicere. Cic.*

PERFACILE, psk. (od *per i facile*). Bardzo łatwo, lekko, snadnie. *Cic. Plaut.* *Perfacile patior. Acc. ap. Non.*

PERFACILIS, *e*, ptak. (od *per i facilis*). Bardzo łatwy, lekki, snadny, np. *cognitu perfacilis disciplina. Cic.* *Perfacile factu esse, conata perficere. Caes.* || Bardzo uczynny, usłużny, grzeczny, ludzki, bardzo wdzięczny, podobający się, przyjemny, miły, luby, np. —*in audiendo. Cic.*

PERFACUL zamiast *perfacile*, mawiali starożytni. *Paul. ex Festo.*

PERFACUNDUS, *a, um*, (od *per i facundus*). Bardzo wymowny, np. —*homo. Justin. Apul.*

PERFAMILIARIS, *e*, ptak. (od *per i familiaris*). Bardzo poufale w obchodzeniu się, w obejściu się z kim, np. —*alicui. Cic. Q.* || Też *familiaris* rzeczow. Bardzo poufale przyjaźni, np. —*Epicuri. Cic.* —*meus. Id.* || *Platoni per fuit familiaris. Gell.*, zamiast *perfamiliaris fuit*.

PERFATUS, *a, um*, (od *per i factus*). Bardzo głupi, np. *Hec quam perfatus sunt tibi, Roma, togae. Martial.* Inne Edycje maja *Eheu quam fatuae cet.*

PERFECTE, psk. (od *perfectus, a, um*). Calkowicie, zupełnie, dokładnie, kompletnie, doskonale, np. —*eruditus. Cic.* *Perfected mustum deferbuit. Colum.* t. j. zupełnie, doskonale. || *Perfectius. Apul.* *Perfectissime. Gell.*

PERFECTIO, *onis*, *z*. (od *perficio*). Dokonanie, dokończenie, wypracowanie, wydoskonalenie, doskonałość, osiągnięcie doskonałości, np. —*optimi. Cic.* t. j. najlepszej doskonałości. *Tantum abes a perfectione maximorum operum. Cic.* t. j. tak dalekim jesteś od doskonałości dzieł arcy wielkich.

PERFECTISSIMATUS, *us, m*. (od *perfectissimus*). Godność, dostojność, wielobność, poważność. *Dignitas perfectissimi. Imp. Constant. Cod. Theod. Cod. Just.*

PERFECTOR, *oris*, m. (od *perficio*). Wykonawca, dokończyciel, który wydoskonala, udoskonala, np. —*dicendi. Cic.* —*voluptatum. Ter.*

PERFECTRIX, *icis*, *z*. (od *perficio*). Wykonawczka, dokończycielka. *Corn. Nep. Lactant.*

PERFECTUS, *us, m*. (od *perficio*) i. q. *perfectio*. Dokonanie, dokończenie, wypracowanie, wydoskonalenie, doskonałość, osiągnięcie doskonałości, np. *habere perfectus elegantes. Vitru.* t. j. mieć rzeczy doskonałe skonczone.

PERFECTUS, *a, um*, (imśl. od *perficio*). Doskonały, dokończony, zupełny. || Biegly, uczony. —*litteris graecis. Cic.* Uczony w literaturze greckiej. || —*actas. Pandect.* Zaczęty rok dwudziesty piąty. || *Ad perfectum. Lactant.* Doskonałe, zupełnie. || *Perfectus. Ovid.* Przepędzony, mówią o czasie.

PERFECUNDUS albo **PERFOECUNDUS**, *a, um*, (od *per* i *fecundus*). Bardzo płodny, urodzajny, żyzny, np. — *terra. Mela.*

PERFERENS, *tis, r. współ*. (imśl. od *perfero*). Cierpiący, wytrzymujący. *Cic.*

PERFERENTIA, *ae, z.* (od *perfero*). Znoszenie, wycierpienie, np. — *malorum. Lactant.*

PERFERO, *fers, tūli, lātum, ferre*, (od *per* i *fero*). *Cic.* Niesić co do miejsca, do mety. — *ictum. Virg.* Trafić do celu. — *fructum. Colum.* Donosić plód do dojrzałości. — *ventrem. Id.* — *partum. Plin.* Nosić do czasu.

— *personam Sen.* Udać osobę. || Dostąpić, otrzymać. — *legem. Cic.* Sprawić iżby prawo zostało przyjęte. || Donosić. — *alicui nuncium rei. Cic.* Donieść co komu. *Perfertur fama ad me. Id.* Dochodzi mnie wieść, słyszę. || *Caes.* Czuć, cierpieć, doświadczać, wytrwać. || *Liv.* Gwałtem co porwać, unosić. || — *se. Virg.* Iść. — *legationem pro aliquo. Suet.* Sprawować poselstwo za kogo.

PERFERVEO, *is, factus sum, fieri*. Bardzo stać się gorącym, bardzo się rozgrzewać, np. *Terra, quae sole perferve ita fit. Farr.*, zamiast *ita perfervefit*. || Czyn. *Perfervefacio* (od *perferveo* i *facio* albo od *per* i *fervefacio*).

PERFERVEO, *es, ere*, (od *per* i *ferveo*). Bardzo być gorącym, bardzo się warzyć, kipieć. *Mela.*

PERFERVIDUS, *a, um*, (od *per* i *fervidus*, *a, um*). Bardzo gorący, bardzo palący, np. — *aestas. Colum.*

PERFERUS, *a, um*, (od *per* i *ferus*). Bardzo dziki, np. — *boves. Farr.*

PERFICA, *ae, z.* (od *perficio*) i. e. *deu rerum obscenarum, quibus perficiendis praecurat albo dea, quae concubitus perficit. Arnob.* t. j. bogini wszeteczeństwa.

PERFICE, *psk.* (od *perficus*, *a, um*) i. q. *perfece*. Doskonałe. *Luer.*

PERFICIO, *is, eci, ectum, cere*, (od *per* i *facio*). Właściwie, robiąc co długo, do skutku przywieść, przeprowadzić, uskutecznić, dokazać, sprostać jakiej rzeczy, zrobić co, wypracować, wydokonać, skończyć, np. — *multa. Cic.* *Absolvi aliquid et perfici. Id.* *Ad perficiendum hortatus sum. Cic.* t. j. popelnąć zbrodnię. — *conata, cogitata, opus. Cic.* Wykonać zamiary, zamysły, dzieło. — *cibus ambulatione. Plin.* Trawić pokarmy przechadzką. || Przenosić. Wykształcić, wyuczyć. — *annos. Hor.* Żyć, przepędzać lata. || Wykonać, spełnić. — *promissa. Terent.* Dotrzymać obietnicy. — *jussa. Val. Flacc.* Wykonać rozkazy. || Dokazać, otrzymać. *Perfice hoc precibus. Ter.* Dokaż tego prośbami. *Dando et pollicitando perficere. Sall.* Dathiem i obietnicą co na kim wykłekać.

PERFICUS, *a, um*, (od *perficio*). Wykonczony, dokonczony, wykonany, uskuteczniony, np. *perfica natura. Luer.*

PERFIDE, *psk.* (od *perfidus*, *a, um*). Wiarałomnie, niewiernie, zdradziecko. *Gell.*

PERFIDELIS, *e, ptak.* (od *per* i *fidelis*). Bardzo poczciwy, rzetelny, bardzo wierny. *Cic.*

PERFIDENS, *tis, r. współ*. (imśl. od *perfidio* albo od *per* i *fido*). Bardzo ufający, pełną nadzieję mający, bardzo sobie zaufany, np. — *pugnandi arte. Anr. Viet. Sibique perfidentes. Cic.* Sobie bardzo ufający.

PERFIDIA, *ae, z.* (od *perfidus*, *a, um*). Niewierność, zdrada, wiarałomstwo, nierzetelność, niesłowność, niepoczciwość. *Cic. Nep. Ovid.*

PERFIDIOSUS, *a, um*, (od *perfidia*). Wiarałomny, niewierny, zdradliwy, nierzetelny, niesłowny, niepoczciwy, np. *perfidiosum et nefarium est, fidem frangere. Cic.* — *homo. Cic. Tac.* *Homo perfidiosissimus. Cic.*

PERFIDUS, *a, um*, (od *per* i *fides*) i. e. *per fidem fallens*. Nierzetelny, niesłowny, niewierny, wiarałomny, zły wiary, zdradziecki, przeniewierczy, np. — *amicus. Cic.* *Omnes, aliud agentes aliud simulates, perfidi, improbi sunt. Cic.* || Z przyp. drug., np. *perfida pacti gens. Sil.* || Też o rzeczach, np. — *freta. Id.* — *via. Proper.* — *nox. Sen.* Przeniewierza śmierć albo zabójstwo. — *arma. Ovid.* — *verba. Id.* *Perfidum glacie lumen. Flor.* Przenosić, *perfida vappa cadit. Martial.* t. j. złe albo szkodliwe wino. || *Perfidum*, *psk.* zamiast *perfide*, np. — *ridens. Hor.*

PERFIGO, *gis, xi, xum, gere*, (od *per* i *figo*). Przebić, przeszyć, przebić na wyłot. || Przenosić, *desiderio perfixus. Luer.*

PERFINIO, *is, ire*, (od *per* i *finio*). Skończyć, zakończyć, ukończyć, np. — *dimidium partem. Luer.*

PERFIXUS, *a, um*, (imśl. od *perfigo*). Przebity, przeszyty. *Luer.*

PERFLABILIS, *e, ptak.* (od *perflo*, *are*). Który się daje przewiewać wiatrom, powiewny, powiewający. *Cic.* — *locus. Apul.* || Przewiewający, np. — *aer. Pallad.*

PERFLAGITOSUS, *a, um*, (od *per* i *flagitosus*). Bardzo szkodny, sprosny, haniebny, szpetny, bardzo występny, psotliwy, niecnotliwy, nie dobrego, np. *num tibi perturpe aut perflagitosum esse videatur? Cic.*

PERFLAGRO, *as, avi, atum, are*, (od *per* i *flagro*). Spalić się, zgorzeć, albo spalić. *Martian. Cap.*

PERFLAMEN, *inis, n.* (od *perflo*, *are*). Przewiewanie, wiatr. *Sine divino Domini perflamine cet. Prudent.*

PERFLATILIS, *e, ptak.* (od *perflo*, *are*). Ob. **PERFLABILIS**.

PERFLATUS, *us, m.* (od *perflo*, *are*). Wiatr. Przewiewanie, powietrze albo wiatr wiejący. *Perflatum aestivum habere, et hibernium solem. Colum.* Mieć letnie powietrze, a słone zimowe. *Perflatus admittere. Plin.* Wietrzyć. — *libere capere. Colum. I.*

perflatu esse. Plin. Bydź wystawionem na wiatr, powietrze.

PERFLEO, *es, eui, etum, ere*, (od *per* i *fleo*). Bardzo oplakiwać, oplakać albo plakać. || Placzem przepędzić. || Ztąd *perflatus*, *a, um*, od *perfleo*. Bardzo oplakany. *Visu perflato. Apul.* t. j. mający oczy bardzo oplakane.

PERFLETUS, *a, um*. Ob. **PERFLEO**.

PERFLEXUS, *a, um*. Ob. **PERFLUO** na końcu.

PERFLO, *as, avi, atum, are*, (od *per* i *flo*). Przewiać, przewiewać, przewionąć, przedmuchnąć, np. — *terras. Virg.* *Cum venti nubila perflant. Luer.* || Wiać, dmuchać. *Favonius perflat. Colum.* *Perflantibus procellis. Plin.*

PERFLUCTUO, *as, avi, atum, are*, (od *per* i *fluctuo*). Przechodzić, przebiegać, przenikać, przepływać. *Luer.*

PERFLUO, *is, xi, etum, ere*, (od *per* i *fluo*). Przepływać, przepływać, płynąć przez co, przepływać, np. *vina per colum perflue. Luer.* || Przenosić. *Hac atque illac perfluo. Ter.* t. j. nie mogę w sekrecie utrzymać. || Płynąć, np. *annus in mare perfluent. Plin.* Rzeka wpadająca do morza. || Przenosić, kapać, sączyć się, płynąć, np. — *sudore. Apul.* || Jakoby płynąć, płynąć. *Apul.* *Perfluebat amictus. Id.* Suknia się wlekała po ziemi. || *Perfluxus*, *a, um*, np. *seclus mente et cogitatione perfluxum. Quintil.* Inni czytają *perfluxum*.

PERFLUUS, *a, um*, (od *perfluo*). Płynący, płynny, ciekący, || Przenosić, np. — *incessus. Apul.* t. j. miękki, zniecierliwiony chod.

PERFLUXUS, *a, um*, (imśl. od *perfluo*). Bardzo znikomy, marny, upłynny. *Quintil.*

PERFOCO, *as, are*, (od *per* i *fauces*) i. q. *suffoco*. Zadusić, udusić, zadławić. *Paul. in Pandect.* Inne Edd. mają *praefocet*.

PERFODIO, *is, odi, ossum, dēre*, (od *per* i *fodio*). Przekopać, np. — *parietem. Cic.* — *montem. Farr.* *Terga (terrae) rastris. Colum.* || Przebić, przeszyć, np. — *pectus. Plin.* — *latus mucrone. Lucan.* *Perfossi gladiis eadunt. Gell.* || Kopać, ztąd kopać co, przekopać, np. — *fretum. Liv.*

PERFOECUNDUS, *a, um*. Ob. **PERFECUNDUS**.

PERFORACULUM, *i, n.* (od *perforo*). Świder pospolity, świder stolarski. *Arnob.*

PERFORATUS, *a, um*, (imśl. od *perforo*). *Cic.* Przewiercony, przedziurawiony.

PERFORE, zamiast *fore*. — *adcommodatum tibi scio. Cic.* Wiem, że to ci będzie bardzo przyjemne.

PERFORMIDATUS, *a, um*. Bardzo straszny, straszliwy. Imśl. od *performido*.

PERFORMIDO, *as, are*. Bardzo bać się. — *aliquid. Ztąd performidatus, a, um*. Ob. *Performidatus*.

PERFORMIDULOSUS, *a, um*, (od *per* i *formidolosus*). Bardzo bojaźliwy, np. — *natura performidolosus. Anr. Viet.*

PERFORMO, *as, are*, (od *per* i *formo*). Przekształcić, przeformować, np. *ad malum performantur. Tertull.* Inni czytają *praeformantur*.

PERFORO, *as, avi, atum, are*, (od *per* i *foro*, *are*). Przedziurawić, przewiercić, np. — *dolium. Liv.* — *navem. Virg.* — *solum paxillo. Colum.* — *pectora uno ictu. Ovid.*

Przebić, przeszyć piersi. — *latus ense. Ovid.* Przebić bok mieczem. || Też *perforatus, a, um*; ztąd *animus perforatus. Sen.* t. j. jakoby przebity, przeszyty. || Ztąd przenosić. *Stabianum praedium perforasti. Cic.* t. j. przebudowałeś, przestawileś. || Dziurawić, przedziurawić, przekopać, w ogólności czynić co. || *Perque forare. Luer.*

PERFORTITER, *psk.* (od *per* i *fortiter*). Bardzo mężnie, bardzo odważnie, bardzo śmiało. *Ficit perfortiter. Ter.*

PERFOSSOR, *oris, m.* (od *perfodio*). Podkopnik, co się podkopuje, np. — *parietum. Plaut.* t. j. podkopnik domu, złodziej.

PERFOSSUS, *a, um*, (imśl. od *perfodio*). Przekopany, przedziurawiony. *Perfossae naves. Plin.* Przedziurawione okręta.

PERFOVEO, *es, ovi, otum, ere*, (od *per* i *foveo*) i. q. *foveo* albo *penitus foveo*. *Perfovet aegros. Sedul.* t. j. leczyć, kurować.

PERFRACTUS, *a, um*, (imśl. od *perfringo*). *Virg.* Przelamany, stłuczony, zdruzgotany.

PERFREMO, *is, ui, ere*, (od *per* i *fremo*). Rozchodzić się, rozlegać się, wypuszczać głos, szumieć, szeleścić, np. *sicut in cunctis rostris perfremunt delphini. Acc. op. Cic.*

PERFREQUENS, *tis, r. współ*. (od *per* i *frequens*) i. e. *valde frequens*. Bardzo ludny, np. — *emporium. Liv.* t. j. — bardzo ludny, zaludniony rynek, miejsce do handlu.

PERFRETO, *as, are*, (od *per* i *fretum*). Żeglować, przepływać się na okręcie tam, np. *infer hanc vadosa classem perfretasse. Solin.*

PERFRICATUS, *a, um*, (imśl. od *perfrico*, *are*). Dobrze nacierany. *Vitr.*

PERFRICO, *as, cui, etum, (etum), care*, (od *per* i *frico*, *are*). Trzeć, rozcierać, zwołać na drapać, skrobać, nacierać co czym, np. *caput unguento. — totum faciem fuligine. Petron.* *Totum corpus perfricare ex oleo. Cels.*

Cervicium dolores perfricantur butiro. Plin. || *Perfricare caput. Cic.* t. j. nie wiedzieć co czynić albo jak począć. || *Perfricare frontem, faciem, os. Cic.* t. j. stracić wstyd. *Cum perfricuit frontem posuitque pudorem. Martial.*

PERFRICTIO, *onis, z.* (od *perfrigescio*). Przeziębienie, zaziębienie np. części jakiej ciała. *Lumborum perfriktiones. Plin.* *Tussi in perfriktione fricari convenit. Plin.* || Od *perfrico*. Tarcie, nacieranie. *Plin.*

PERFRICTUS, *a, um*, (imśl. od *perfrico*). Nacierany. *Perfrictae frontis homo. Mart.* Bezwestydny człowiek.

PERFRIGEFACIO, *is, eci, actum, cere*, (od *per* i *frigefacio* albo od *frigeo* i *facio*). Przeziębnić, zaziębnić, zimnem uczynić, np.

—cor. Plaut. t. j. przestraszyć się, przeleknąć się.

PERFRIGERATUS, a, um, (imsl. od *perfrigo*). Oziębiony, ochłodzony. *Scrib. Larg.*

PERFRIGERO, as, are, (od *per* i *frigo*). Oziębić, zimnem uczynić, ostudzić, ochłodzić, stać się chłodnym. *Plin. Ed. Hard.* ma *refrigerare*.

PERFRIGESCO, se, is, xi, scēre, (od *per* i *frigesco*). Stać się zimnem, przeziębować. *Cels. Plin. Scrib. Larg.*

PERFRIGIDUS, a, um, (od *per* i *frigidus*). Bardzo zimny, np. —tempestas. *Cic. Vini non perfrigidum potio. Cels.*

PERFRINGO, is, ēgi, actum, ēre, (od *per* i *frango*). Przelamać, przelamywać, t. j. stłuc, złamać, polamać, roztrzaskać, np. *saxum perfractum. Cic. —nucem. Plin. —muros. Tac. —ossa. Sen.* Złamać rękę, nogę. *Ter.* || Przenosić, stłuc, złamać, t. j. w niwecz obrócić, zniweczyć, np. —*decreta senatus. Cic. —iudicia. Id. —leges. Cic. —omnia repagula juris. Cic. t. j. —wszystkie zapory prawa.* || Przelamać, przelamywać t. j. siłą, mocą, np. —*hostium phalangem. Caes.* || Przenosić, —*animos. Cic. t. j. —wymową pokonywać umysły. Haec (eloquentia) modo perfringit, modo irrepit in sensus. Cic.*

PERFRIO, as, are, (od *per* i *frio*, are). Rozetrzeć, rozcierać, kruszyć, drobić na kawałki, np. —*baccas myrti. Colum.*

PERFRIVOLUS, a, um, (od *per* i *frivolus*). Niekładny, niegodny, niegodziwy, bardzo ładacz, nie wart, bardzo zły, np. *haec video esse perfrivolus. Vopisc.*

PERFRUCTIO, ōnis, ō, (od *perfruo*) i. q. *perfruitio*. Używanie, zażywanie, t. j. zadosyć uczynienie, ukontentowanie, zadowolenie, zwyczaj, użytek, delektacja, ucieśnienie, np. —*summi et veri boni. Augustin.*

PERFRUITIO, ōnis, ō, (od *perfruo*) i. q. *perfructio*. Używanie, zażywanie, delektacja, ucieśnienie, np. *non sine perfruitione. Augustin.*

PERFRUOR, ēris, itus sum, frui, dep. (od *perfruitio*). Używać, zażywać, kosztować czego, z ukontentowaniem, z rokoszą używać czego, z przyp. szóst. np. —*laetitia. Cic. His rebus pascor, his delector, his perfruo. Cic. —auctoritate. —gloria. —laude. Id. —vita modica. Cic. Suavitate ingenii tui perfruar. Cic. Amoenitate summa perfructus est. Cic. || Też z przyp. czwart. np. praemia vitae perfructus est. *Luer.* || Zład imsl. *Perfructus*, a, um, np. *ad perfructus voluptates. Cic.* || Czynieć, sporządzić, sprawić, np. —*mandatis. Ovid.* || Czas przeszły *Perfructus. Cic. Luer.**

PERFUGA, ae, m. (od *perfugio*). Zbieg, wojskowy dezenter. *Cic. Caes. Nep.* || Przenosić zbieg, dezenter, który dezenteruje z partii czyjej, np. *qui in initio proditer fuit, deinde perfuga. Cic.*

PERFUGIO, gis, ūgi, ugitum, gere, (od *per* i *fugio*). Uciekać dokąd, szukać schronienia, ratunku u kogo, np. —*Corinthum. Nep. —ad Porsennam. Liv. —ad tribunal. Tac.* || Przenosić, —*ad fati necessitatem. Gell.* || Jako dezenter uciekający do kogo, np. —*ad Caesarem. Caes. —in castra Caesaris. Auct. bell. Afr.*

PERFUGIUM, ii, n. (od *perfugio*). Uciekanie, albo ucieczka, schronienie, przytułek, np. *quo perfugio fuerant usi. Caes. Perfugio uti. Cic. t. j. użyć wykretn. Perfugia amonae. Cic. t. j. Rzymianie tak nazywali Kampañskie pole.*

PERFULCIO, cis, si, tum, ēire, (od *per* i *fuleo*). Wspierać, podierać, opierać, podprzeć, np. —*senatum. Lucan.*

PERFULGIDUS, a, um, (od *per* i *fulgidus*). Bardzo błyszczący, lśkający się. *Martian. Cap.*

PERFULGURIO, as, are, (od *per* i *fulguro*, are). Błyskać, lśkać się, błyszczeć się, np. *multaque latus perfulgurat ense. Stat. Ed. Gronov.* ma *praeifulgurat*.

PERFUNCTIO, ōnis, ō, (od *perfungor*). Sprawienie, sporządzenie, ułatwienie, zarządzanie, zawiadowanie, wytrwanie, np. —*laborum. Cic. —honorum. Cic. t. j. sprawowanie.*

PERFUNCTORIE, psk. (od *perfuntorius*, a, um, od *perfungor*). Niedbale, opieszale, np. —*rem agere. Augustin. Officium non perfuntorie implere. Papian. in Pandect.*

PERFUNCTUS, a, um, (imsl. od *perfungor*). —*honoribus. Cic.* Który sprawował urząd. —*laboribus. Id.* Dokonałszy pracy. —*fato. Gell.* —*zycia. —coena. Apul.* Po odprawionej uczcie. —*praemia. Luer.* Otrzymałszy nagrody. —*molestia. Sen.* Pozbywszy się przykrości.

PERFUNDO, dis, ūdi, ūsum, dēre, (od *per* i *fundo*). Polewać, oblać, zlać, polać, albo pokropić, odwilżyć, zmoczyć, zrosić, np. —*pecus fluvius. Virg. —aliquem lacrymis. Ovid. —piscem olivo. Hor. Annium ubertas perfundit Italiam. Sudor perfudit ossa et artus. Virg. || Też perfundi. Stać się pokropionem, odwilżonym, albo się pokropić, zrosić. *perfundi nardo. Hor. Juvenis oleo perfusa. Virg. Panis perfusus aqua frigida. Suet. || Wlewać co w co. Colum. || Oblewać mówiąc o rzeczach. || —alicui oculum. Ulp. Wybić komu oczy. || Senec. Odkryć, osłonić. *Nube perfundere caput. Id. Mgla zakryć głowę. || Napelnić. Cubiculum plurimo sol eperfunditur. Plin.* Izba pełnem oświeconą słońcem. —*animum. Cic.* Napelnić umysł. *Voluptas jucunditate perfunditur. Id.* Roskosz przyjemnością się napelnia. *Perfundi rubore. Petron.* Zarumienić się. —*gaudio. Liv. —timore. Cic.* Bydź przejętym radością, bojaźnią. || *Perfundi studiis Senec.* Po wierzchu się nauczyć. || *Perfunde aliquem iudicio. Cic.* Wyznać komu przykrość w zapoznaniu do sądu. || i. q. *fundere.***

Lać, nalewać, sypać, wysypać albo sypać dokąd, lać dokąd, np. —*sextarios musti in vas. Colum.*

PERFUNGOR, gēris, functus sum, fungi, dep. (od *per* i *fungor*). Sprawić, zalać, odbywać, sprawować, czynić, działać, zawiadować, zarządzać, np. —*honoribus. Cic. —rebus amplissimis. Cic. —munere et gravi opere. Id. || Wytrwać, wytrzymać, np. —laboribus. Cic. —molestia. Cic. Periculis perfunctus. Cic., albo vita perfunctus. *Luer. t. j. umarł. || Z a, np. sues perfunctas esse a febri. Farr. || Używać, zażywać, kosztować czego, np. —bonis omnibus. Sulp. in Cic. —epulis. Ovid.**

PERFURO, is, ēre, (od *per* i *furo*). Wściekać się, szaleć, albo bardzo szaleć, np. *Nec minor Euryali caedes: incensus et ipse perfurit. Virg.*

PERFUSE, psk. (od *perfusus*, a, um) i. e. *adfluenter, copiose.* Obficie, np. *perfusae atque abunde sparsa vasa. Sisen. ap. Non. Lipsisius* czyta *profuse*.

PERFUSIO, ōnis, ō, (od *perfundo*). Polewanie, oblanie, pokropienie, odwilżenie, np. —*corporis. Cels. —malarum. Plin.*

PERFUSORIE, psk. (od *perfusorius*, a, um). Pomieszanie, zawile, ciemno, niedokładnie, niejasno, niezrozumiale, np. —*dicere. Scaev. in Pandect.*

PERFUSORIVS, a, um, (od *perfundo*). To, co służy do lekkiego pokropienia, zmoczenia, odwilżenia. Zład przenosić, niegruntowny, niedokładny, powierzchowny, np. —*voluptas. Sen. Adsertio perfusoria. Suet.*

PERFUSUS, a, um, (imsl. od *perfundo*). Polany, pokropiony, —*lacrymis. Ovid.* Złany łzami, —*sanguine. Liv.* Krwawo obłany. || Ozdobiony, —*ostro. Virg. —purpura. —dulcedine. Cic.* Napelniony radością, —*metu. Liv.* Przejęty strachem. || *Perfusa furo gloria. Ovid.* Fałszywa chwala.

PERGA, ae, ō, (i. *Πέργη*). Strabo. Miasto w Pamfilii, gdzie czczono Dyanę. || *Pergaeus*, a, um, (*Πέργαιος*). *Mela.* Należący do miasta Perga.

PERGAMA, orum. Ob. PERGAMUS.

PERGAMENUS, a, um, (*Περγαμνός*). Należący do miasta Pergamum albo Pergamus w Myzji albo w Azji właściwej, Pergamanski, np. —*naves. Nep. —ager. Liv. —charta. Isidor.* Papier z pergaminu, t. j. parjamin.

PERGAMENS, a, um. Tyczący się miasta Pergamum albo Troi, należący do tego miasta, Pergamski albo Trojański, np. —*arces. Virg. —ruinae. Id. —gens. Virg. —vates. Proper. t. j. Cassandra. || Rzymski, np. Sanguine Pergameo. Sil. t. j. Rzymianin pochodzący od Trojanów. || Tyczący się miasta Pergamus, należący do tego miasta, Pergamski, np. —*deus. Martial. t. j. Eskulapiusz.**

PERGAMIS, idis, ō, Miasto w Epirze. *Farr.*

PERGAMUS, i, albo PERGAMOS, i, ō, PERGAMUM, i, n. *Liv. Plin.* Twierdza

Troi tak nazwana od wyniosłego miejsca. || Troja. *Plin.* Miasto Troady albo Misji, niegdys stolica królów Attalskich. || *Id.* Miasto w Krecie.

PERGAUDEO, es, gavisus sum, dēre, (od *per* i *gaudeo*). Bardzo się cieszyć. *Cic. Q.*

PERGEUS, a, um. Ob. PERGA.

PERGIGNO, nis, ēre, (od *per* i *gigno*) i. q. *gigno, progigno.* Płodzić, rodzić, mnożyć, wydawać, spłodzić, zrodzić, np. *Qualis Eurotae pergignunt flumina myrtus. Catull.*

PERGLISCO, se, is, ēre, (od *per* i *glisco*). Bardzo wzrastać, przynależać się, przybywać, np. w tłustość, w otyłość, np. *gallina prima luna saginari coepta, vigesima pergliscit. Colum.*

PERGNARUS, a, um, (od *per* i *gnarus*). Bardzo świadomy, biegły, bardzo bywały, doświadczony. *Apul. Hi locorum pergnari. Sall.*

PERGO, gis, perrexi, perrectum, gere, (od *per* i *rego*, więc zamiast *perrigo* albo od *perago*). Iść, postępować, odprawiać drogę. *Cic. —np. in Macedoniam, in Agros romanos. Liv. Perge tu necum comes. Sen.* Iść ze mną jako towarzyszu. —*ad castra. Caes.* Iść do obozu. *Ceterum, qua pergebat. Sall.* Zatem, kiedy jedno kroku swój obrócił. || Przenosić. *Pergamus ergo ad reliqua. Cic.* Postapmy więc dalej. || Biern. nieosob. *Ad plebem pergitur. Coecil. Id.* do pospólstwa. || Z tryb. bezok. *Ire perreximus. Cic.* Poszliśmy. || *Iter conficere pergas. Cic.* Kończ drogę. || *Pergin'*, wyraz komiczny. *Pergin', secelestu mecum perplexe loqui? Terent.* Ty jeszcze nieznasz nieznaj nieprzestajesz mi mówić? *Pergin' arguitur? Plaut.* Ty jeszcze świegociesz? || Z domysł. tryb. bezokolicz. *Perge Pomponi, de Caesare. Cic.* Mów Pomponiuszu o Cezarze. *Pergite Pierides. Virg.* Nuż Pierdy, wyraz zachęcający. || *Pergere iter. Hirt.* Odprawiać drogę. || Imsl. *perrectus*, a, um, np. *perrectis oculis. Apul.* zamiast *experrectis*.

PERGRACILIS, e, plnk. (od *per* i *gracilis*). Bardzo wysmukły, smagły, gibki, np. *longiore caule sed pergracili. Plin.*

PERGRAECOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *per* i *graeor*, ari). Żyć sposobem greckim, hojnie używać, bankietować, biesiadować, godować, pić, hulać. *Plaut.*

PERGRANDESCO, se, is, scēre, (od *per* i *grandesco*). Bardzo stawać się wielkiem, rozrastać się, albo stawać się wielkiem, np. *fruges prohibet pergrandescere. Acc. ap. Non.*

PERGRANDIS, e, ptak. (od *per* i *grandis*). Bardzo, nader wielki, —*genma. Cic. —lucrum. Plaut.* || *Pergrandis natu. Liv.* Bardzo, nader stary, albo podeszły w leciech, stary, sędziwy.

PERGRAPHICUS, a, um, (od *per* i *graphicus*). Bardzo subtelny, trefny, figlarny, np. *sycophanta. Plaut.* Ob. *Graphicus*.

PERGRATUS, a, um, (od *per* i *gratus*). Bardzo przyjemny, miły, luby, pożądany,

np.—*literae*. *Cic. Nobis ista sunt pergrata, perque jucunda*. *Cic.* || Ztąd *pergratum*. To, co jest bardzo przyjemnem, miłym, wielkie upodobanie, dogodność, np. *pergratum mihi feceris*. *Cic.* || Też, *per mihi*, *per inquam*, *gratum feceris*. *Cic.* || Bardzo wdzięczny, dziękujący.

PERGRAVIS, e, ptuk. (od *per i gravis*). Bardzo ciężki; ztąd bardzo ważny, bardzo wielki. *Pergravia esse*. *Ter.* || Bardzo ważny, od wielkiej wagi, np.—*oratio*. *Cic.—testis*. *Id.*

PERGRAVITER, psk. (od *pergravis*). Bardzo ciężko. || Bardzo popędliwie, zawzięcie, bardzo, nader, mocno, np.—*offensus*. *Cic.*

PERGULA, ae, ż. (od *pergo*, *sic autem dicta, quia extra murum porrigatur*). *Plin.* Galeria, ganek ze szczytu domowego wypuszczoney. || *Ulp.* Kram, budka przy domie. || *Colum.* Chłodnik, albo altana winna. || *Suet.* Szkoła matematyczna. || *Aus.* Chalupa z poszyciem. || *Plant.* Dom nierządny.

PERGULANUS, a, um, (od *pergula*). Do chłodnika należący. *Colum.—vitis*. *Id.* Winna latorośl przydatna do zrobienia chłodnika.

PERHAURIO, ris, si, stum, ire, (od *per i haurio*) i. e. *exhaurio*. Wyczerpać, wyczerpnąć, wypróżnić, spełnić, polknąć, polykać, pochłonać, np.—*calicem*. *Apul.* t. j. wypić, wyprowadzić kielich. *Lapis mille perhaustis ignibus instaurat vires*. *Sever. in Aetna*.

PERHERCLE, zamiast *hercle*. *Gell.* Zaiście. *Per mirandam hercle*. *Id.*

PERHIBEŌ, es, ūi, itum, hēre, (od *per i habeo*). Dadać.—*operam reip.* *Gell.* Służyć rzeczypospolitej.—*honorem alieni*. *Plin.* Czynić komu honor.—*testimonium*. *Plin.* Dadać świadectwo. || *Plin.* Przypisać. || Mówić, twierdzić, głosić.—*aliquem vatem optimum*. *Cic.* Głosić kogo za najlepszego wieszczka.—*aliquem claro nomine*. *Id.* Sławić z imienia. || —*se*. *Quint.* Ofiarować się. || —*aliquem*. *Cic.* Stawić kogo przed kim. || —*verba*. *Plaut.* Używać słów. *Ut perhibent*. *Cic.* Jak powiadają. || *Perhibendus est*. *Id.* Godzien wspomnienia.

PERHYEMO, **PERHYEMO**, as, are, (od *per i hyemo*, *are*). Przeziwiać, np. *sulcos vacuos perhyemare patiemur*. *Colum.*

PERHILUM, i, n. (od *per i hilum*). Bardzo trochę, bardzo mało. *Lucr.*

PERHONESTUS, a, um, (od *per i honestus*) i. e. *valde honestus*. Bardzo ucieiwy. *Arnob.*

PERHONORIFICE, psk. (od *perhonorificus*). Bardzo ucieiwy, chlubny, zaszczytny, czyniący chlubę, zaszczyt, np.—*consulatio*. *Cic.—discessus*. *Id.* || Wielki honor, część, zaszczyt, chluba okazujący, bardzo honorowy, np. *ejus collega in me perhonorificus*. *Cic.*

PERHONORIFICUS, a, um, (od *per i honorificus*). Bardzo ucieiwy, chlubny, zaszczytny, czyniący chlubę, zaszczyt, np.—*consulatio*. *Cic.—discessus*. *Id.* || Wielki honor, część, zaszczyt, chluba okazujący, bardzo honorowy, np. *ejus collega in me perhonorificus*. *Cic.*

PERHORRĒŌ, es, ūi, ēre, (od *per i horreo*) i. q. *perhorresco*.

PERHORRESCO, scis, rūi, scēre, (od *per i horresco*). Wzdryganie się albo wielkie wzdryganie się, strach poczuć, doznać, np. *corpore totū perhorresco*. || Ztąd z przyp. czwart. Wzdrygać się czego, zdumieć się, strachem być zdjętym, przelknąć się, zatrwożyć się, mocno bać się, obawiać się. *Dissolutionem naturae tam valde perhorrescere*. *Cic.* || Zadrzeć, zatrząść się, np. *aquor perhorruit*. *Ovid. clamor perhorruit Aetnae*. *Ovid.*

PERHORRIDUS, a, um, (od *per i horridus*). Pelen dreszczu, wzdrygnięcia, straszny, albo bardzo szorstki, przykry, np. *stagna perhorrida situ*. *Liv.*

PERHOSPITALIS, e, ptuk. (od *per i hospitalis*). Bardzo gościnny, np.—*domus*. *Cic.* Inni czytają lepiej *hospitalis*.

PERHOSPITUS, a, um, (od *per i hospitatus*, a, um). Bardzo gościnny. *Tibull.*

PERHUMANITER, psk. (od *perhumanus*) i. q. *valde humaniter*. Bardzo miłe, grzeczne, ludzkie, np.—*scribere ad aliquem*. *Cic.*

PERHUMANUS, a, um, (od *per i humanus*, a, um). Bardzo ludzki, przystępny, przyjacielski, bardzo grzeczny, np.—*sermo*. *Cic.—epistola*. *Id.*

PERHYEMO. Ob. **PERHYEMO**.

PERIAMBUS, i, m. (*περιαμβος*). *Quint.* Miara wiersza ze dwóch krótkich zgłosek złożona, np. *Dēū*.

PERIANDER, dri, m. (*Περικλῆδης*). *Gell.* Król Koryntski.

PERIANTHUM, i, n. (*περίανθος*, w około, *ἄνθος*, kwiat). Okwiat; wyraz botaniczny.

PERIBŌETOS, (*περίβωτος*; *βωτός*, krzyż). || *Plin.* Sławny, słynący.

PERICARDIUM, i, n. (*περίκαρδια*, serce). Osierdzie, błona sercowa.

PERICARPIUM, i, n. (*περίκαρπος*, owoc). Błona ziarnowa; wyraz botaniczny.

PERICARPUM, i, n. (*περίκαρπον*). Gatunek rośliny cebulkowej, np. *pericarpum bulbi genus est*. *Plin.*

PERICHONDRUM, i, n. (*περίχονδρος*, chrząstka). Błona chrząstki niestawowe okrywająca.

PERICLES, is i i, m. (*Περικλῆς*). Sławny mówca i rzadca Aten, syn Xantypa, uczeń szkoły Anaxagoresa. *Cic. Nep. Plin. Gell.* || W przyp. drugim. *Periclis*. *Nep. Pericli*. *Cic.* W przyp. czwart. *Periclem*. *Quintil.* Inaczej *Periclem*. Wołając *Pericle*. *Cic.*

PERICLITABUNDUS, a, um, i. q. *periclitans*. Probujący, doświadczający, czyniący próbę, doświadczanie, np.—*aciem sagittae*. *Apul.* t. j. doświadczający ostrza strzały. *Voluntatem meam periclitabundus*. *Id.* np.—*sui*. *Id.* t. j. który czyni próbę z siebie.

PERICLITATIO, ōnis, ż. (od *periclitator*). Probowanie, doświadczanie, np. *longinquum temporis usu et periclitatione*. *Cic.*

PERICLITATUS, a, um, (imśl. od *periclitator*). Który doświadczal, probował. *Hirt.*

|| Biernie, doświadczony, probowany. *Cic.*

PERICLITOR, aris, atus sum, ari, dep. (zamiast *periculator* od *periculum*). Czynić próbę, probować, doświadczać, kusić się o co, np.—*omnia*. *Cic. Q. Fortunam belli tentare et periclitari*. *Cic.* — *animum alicujus*. *Plaut.* — *fidem alicujus*. *Solin.* — *tormenta ac tela*. *Sisenn. ap. Non.* || Biernie. *Periclitandae vires ingenii*. *Cic.* || Też biernie.

PERICLITATUS, a, um, np. *periclitatus moribus amicorum*. *Cic.* || Bez przyp. czwart. np.—*in re aliqua*. *Cic.* || Rzykować.—*aliquid*. *Cic.* Rzykować w ogólności, np. swoje życie, np.—*vita*. *Liv.—rebus suis*. *Liv.* — *fama ingenii*. *Liv.—causa*. *Quintil.* || Znajdować się albo bywać w niebezpieczeństwie, w obawie, rzykować co, np. *periclitanti succurrere*. *Suet.* *Ex canis rabiosi morsibus periclitantes*. *Plin.—causa*. *Quintil.* — *veneno*. *Justin.* Też z przyp. szóst. drug. z tryb. bezokol. np.—*exitu iudicii*. *Quintil.* — *capitis*. *Apul.* t. j. bywać w niebezpieczeństwie życia. || Przenosić, np. *ut res proponatur, verba non periclitentur*. *Quintil.* t. j. nie są w obawie objawienia sekretu sprawy albo processu.

PERICLYMĒNUS i **PERICLYMĒNOS**, i, (*περικλυμένος*). Powój wonny, roślina. *Plin.*, zowie się też *Clymenus*. || Syn Neleusa, brat Nestora, jeden z Argonautów. *Hygin. Apollod.*

PERICŌPE, es, ż. (*περικοπή*). Odeinek, uciek, sztuka jakiej całosci, np. *junctam et sibi cohaerentem pericopen dividere nolui*. *Hieron.*

PERICRANIUM, i, n. (*περίκρανιον*, czaszka). Błona przykostna czaszki.

PERICULOR, aris, ari, dep. (od *periculum*) i. q. *periclitator*, np. *periculatus sum in ea oratione*. *Fest.*

PERICULŌSE, psk. (od *periculosus*, a, um). Niebezpiecznie, z niebezpieczeństwem, z ryzyką, niebezpiecznym sposobem, np.—*emere*. *Sall.—dicere*. *Cic.—aegrotare*. *Id.* — *facere*. *Cic.—navigare*. *Id.* — *periculosius navigare*. *Hirt.* *Periculosissime facere*. *Sen.*

PERICULŌSUS, a, um, (od *periculum*). Pelen niebezpieczeństwa, niebezpieczny, z niebezpieczeństwem, z ryzyką sprzymierzony, np.—*bellum*. *Cic.—vulnus*. *Id.* — *iter*. *Cic.—curatio (morbi)*. *Cic.—regnum*. *Justin.* *Opus plenum periculosae aleae*. *Hor.* *Periculosior*. *Sen.* *Locus periculosissimus*. *Cic.* || Też z przyp. trzeci, np. *periculosum libertati esse*. *Liv.* || *In me pericalosus*. *Cic.* t. j. niebezpieczny dla mnie.

PERICULUM, i, n. (od *περίκω*, doświadczam). Doświadczenie, proba. *Fac periculum in litteris*. *Terent.* Doświadczaj zdolności do nauk. || Niebezpieczeństwo. *Adire periculum capitis*. *Cic.* Narażać się na niebezpieczeństwo utraty życia. *Insidere in periculum*. *C. Nep.* Wpaść w niebezpieczeństwo.

Esse, versari in periculo. *Cic.* Bydź w niebezpieczeństwie. || *Esse periculo*, zamiast *in periculo*. *C. Nep.* || *Periculo*, zamiast *cum periculo*. *Attic. ad Cic.* || *Periculo meo*, *tuo*. *Cic.* Ze szkodą moją, twoją. || *Bono periculo*. *Apul.* Bezpiecznie. *Periculum est*. *Cic.* Jest niebezpieczeństwo. || *Nullum est periculum*. *Plaut.* Niewatpliwa jest rzecz. || *Cic.* Pozew, oskarżenie, proces. || *Choroba*. *In acutis periculis*. *Plin.* W jadowitych chorobach. || *Arnob.* Ruina, upadek. || *C. Nep.* Xiążeczka zawierająca wyrok potępiający. || *Periculum* przez skrócenie u poetów, zamiast *periculum*.

PERIDŌNEUS, a, um, (od *per i idoneus*). Bardzo stosowny, przydatny, przyzwolity, np.—*adrem*. — *ad furta belli*. *Sall.—alicui*. *Sall.—alicui rei*. *Caes.—consiliis suis*. *Tac.* t. j.—do swoich zamiarów.

PERIEGESIS, is, ż. (*περιήγησις*). *Avien.* Opisanie świata, albo kuli ziemnowodnej.

PERIERGIA, ae, ż. (*περιεργία*). *Quint.* Zbyteczne staranie, troskliwość, pilność.

PERIERO zamiast *pejero*. Ob. **PEJERO**.

PERIGNARUS, a, um, (od *per i ignarus*). Bardzo nieświadom, niewiedzący, bardzo nieświadomy, nie biegły, niebływały, frye, np.—*locorum*. *Sallust. Ed. Cort. perignarus*.

PERILEUCOS, i, m. (od *περί i λευκός*, biały). *Plin.* Kamień drogi, który otacza białą siatką.

PERILLUSTRIS, e, ptuk. (od *per i illustris*). Bardzo jasny, świecący, światły, pelen światła. || Ztąd bardzo jasny, wyraźny, zrozumiały, widzialny, jawny, widoczny. *Nep.* || Bardzo okazały, znaczny, będący w wielkiej okazałości, np. *ibi morati biduum, perillustres fuimus*. *Cic.*

PERIMACHIA, ae, ż. (*περιμαχία*). Napasć, napastowanie, uderzenie, atak, natarcie. *Sidon.*

PERIMBECILLUS, a, um, (od *per i imbecillus*). Bardzo słaby, np.—*infans*. *Cic.* *Collum anserum perimbecillum*. *Farr.*

PERIMEDE, es, ż. (*Περικμήδη*). Sławna czarownica. *Theocr. Idyll.* || Ztąd *Perimedeus*, a, um. Czarodziejski, np. *Non Perimedeus gramina cocta manu*. *Propert.* || Córka Oneusa. *Apollod.* || Siostra Amfitryona. *Id.*

PERIMETROS, i, (*περίμετρος* scil. *linea* albo *γρομμή*). Koło, obwód, objętość, okrag. *Vitr. Front.*

PERIMO, is, ēmi, emtum, ēre, (od *per i emo*). Wziąć, brać, właściwie całkiem precz wziąć, zabrać precz, zniweczyć, w niwec obrócić, np.—*sensum*. *Cic.* *Luna peremta est*. *Cic.* t. j. zniknął księżyc. || Zniweczyć, hamować, niedopuszczać, np.—*reditum*. *Cic.—consilium*. *Cic.—sententiam*. *Plin.* || Przerywać, przerywać, np.—*ludos*. *Cic.—satum*. *Plin.* || Do szczytu zniszczyć, zepsuć, zburzyć, spustoszyć, np.—*simulacra deorum*. *Cic.* t. j. rozbić, roztrącić.—*causam*. *Cic.—conceptum abortu*. *Plin.* || *Peremo* zamiast *perimo*. *Cato. ap. Fest.*

PERIMPEDITUS, *a, um*, (od *per* i *impeditus*) *i. e. valde impeditus*. Trudnościami, przeszkodą, zawadą bardzo opatrzony, zawiślany, zawily, pomieszany, zagmatwany, bezdrożny, nie do przejścia będący, np. — *locus: Auct. bell. Afr.*

PERINAEUM, *i, n.* (περί; ναεῖν, przebywać, mieszkac). Międzykroki; wyraz anatomiczny.

PERINCERTUS, *a, um*, (od *per* i *incertus*). Bardzo niepewny. *Sall. ap. Gell.*

PERINCOMMODO, *psk.* (od *per* i *incommodus*). Bardzo niedogodnie, niewygodnie, niewczesnie, przykro, niezręcznie. *Cic.*

PERINCOMMODUS, *a, um*, (od *per* i *incommodus*). Bardzo niedogodny, bardzo niewygodny, niewczesny, przykry, niezręczny. — *alicui. Liv.*

PERINCONSEQUENS, *tis, r. wspóln.* Niedorzeczny, nieprzystający, zdrożny, nieskładny, głupi, np. *per autem, inquit, inconsequens. Gell. t. j.* bardzo niedorzeczny.

PERINDE, *psk.* (od *per* i *inde*). Równie, podobnie, na ten kształt, sposób. *Operosa et perinde fructuosa ars. Cic.* Sztuka równie trudna, jak pożyteczna. *Perinde armatus. Quint.* Równie zbrojny. *Perinde ac, atque, ut, ac si, quasi, tanquam, prout, quam. Caes.* Równie jak, jakby. *Perinde ut. Eutrop.* Jednak. *Perinde quam. Suet.* Tyle. *Iusjurandum perinde aestimandum, quam si Jovem fessisset. Tac.* Ze krzywoprzysięstwo równej jest wagi, jakby się samego Jowisza tykało. *Nec perinde periculum aut metus, quam pudor ac dedecus obstupescerant. Id.* Nie tak bojaźń i niebezpieczeństwo, jako wstyd i hańba w niemotę wprawiała. || Wiele, bardzo. *Ne mortuo perinde affectus est. Suet.* Nie wiele śmierć jego obeszła. || *Proinde*, zamiast *perinde. Inscr.*

PERINDIGEO, *es, ui, gēre*, (od *per* i *indigeo*). Bardzo potrzebować, bardzo być potrzebnym, np. *indigeamus, sed non perindigeamus. Tertull.*

PERINDIGNE, *psk.* Bardzo niegodziwie, niegodnie, niedostojnie. || Bardzo nieprzystojnie, nieprzystojnie, nieforemnie. || Bardzo niechętnie, gniewnie, zawzięcie, np. *ferre. Suet.*

PERINDIGNUS, *a, um*, (od *per* i *indignus*). Bardzo niegodziwy, niegodny. *Sidon.*

PERINDULGENS, *tis, t. wspóln.* (od *per* i *indulgens*). Bardzo łagodny, pobłażający, bardzo delikatny, czuły, uprzejmy, miły, np. — *in patrem. Cic.*

PERINFAMIS, *e, ptnk.* (od *per* i *infamis*). Bardzo osławiony, okrzykany, np. *amore libertine perinfamis. Suet.*

PERINFIRMUS, *a, um*, (od *per* i *infirmus*). Bardzo słaby, bardzo warty, np. *sunt et perinfirma, quae dicebantur. Cic.* Si quis perinfirmus est. *Cels.*

PERINGENIOSUS, *a, um*, (od *per* i *ingeniosus*). Bardzo dowcipny, pełen dowcipu, bardzo przenikliwy, roztropny, bystrego rozu-
mnia, np. — *homo. Cic.*

PERINGRATUS, *a, um*, (od *per* i *ingratus*). Bardzo nieprzyjemny, bardzo niechętny, przykry. || Bardzo niewdzięczny, np. *peringratus est. Sen.*

PERINIQUUS, *a, um*, (od *per* i *iniquus*). Bardzo nierówny. || Bardzo niesłuszny. *Cic.* || Bardzo niechętny, gniewny, zawzięty, np. *periniquo patibatur animo. Cic.*

PERINJURIUS, *a, um*, (od *per* i *injurius*, *a, um*). Bardzo niesprawiedliwy, co czyni wielką krzywdę. *Cato. ap. Prisc.*

PERINSIGNIS, *e, ptnk.* (od *per* i *insignis*). Bardzo osobliwy, szczególny, bardzo znamienity, bardzo znaczny, np. — *corporis pravitates. Cic.*

PERINTEGER, *gra, grum*, (od *per* i *integer*) *i. e. valde integer*. Bardzo należyty, doskonały, słuszny, np. *qui incorruptus et integer dicebatur. Gell.*

PERINTHIUS, *a, um*. Ob. **PERINTHUS**.

PERINTHUS albo **PERINTHOS**, *i, z.* (Περinthos). *Plin.* Miasto w Tracji, teraz Heraklea. || *Perinthius*, *a, um*. Peryntski, należący do Peryntu. *Menander fecit Andriam et Perinthiam. Terent.* Menander napisał komedię, gdzie wprowadza niewiastę z Andryi i Peryntu. || Miasto w Syrii. *Appian.*

PERINVISUS, *a, um*, (od *per* i *invisus*, *a, um*). Bardzo nienawistny, np. — *diis. Cic. ap. Ascon.*

PERINVITUS, *a, um*, (od *per* i *invitus*, *a, um*). Bardzo niechętny, bardzo nierad. *Cic. Liv.*

PERINUNDO, *as, are*, (od *per* i *inundo*). Zalać, zalewać, zatopić. *Aleim. Av.*

PERINUNGO, *gis, ēre*, (od *per* i *inungo*). Calkiem omazać, pomazać, posmarować, np. — *oves vino et oleo. Varr.* Dawniejsze *Edd.* mają *perungunt* zamiast *perinungunt*.

PERIOCHA, *ae, z.* (περιοχή). Krótka treść, osnowa, argument, np. księgi, np. *Ausoniusz periochas in Homeri Iliadem et Odysseam* napisał.

PERIODEUTA, *ae, m.* (περιοδευτής). Ktoś, kto obchodzi, przechadza się w kółko, np. wizytując, oglądając, dozorca, dogladacz, inspektor, wizytator, np. w kościelnych rzeczach. *Cod. Justin.* Piszę się też to słowo po grecku. *Modest. in Pandect. Sophistae, Rhetores, Medici, qui periodeutai i. e. circulatorum vocantur.*

PERIODICUS, *a, um*, (περιοδικός). Per-
yodyczny, to co pewnych czasów powraca, np. — *febris. Plin.*

PERIODUS, *i, z.* (περίοδος). Manowice, obwód, obchód, obłaz, podróowanie, wojażowanie. *Hieron.*, lecz po grecku. || *Peri-
od*, czyli okres krasomówski. *Cic. Quintil.*

|| *Fest.* Okres czterech igrzysk Pityjskich, Istmijjskich, Nemejskich i Olimpijskich. *Vincere periodum. Id.* Być zwycięzcą na czterech igrzyskach. || Piszę się też *Perihodus, perihodos. Fest.*

PERIOECI, *orum*, (περιόικοι). Mieszkańcy pod tą samą strefą na okolo zostający.

PERIOR, *itus sum*. Ob. **PERITUS**.

PERIOSTENUM, *i, n.* (περί; ὀστέον, kość). Błona przykostna.

PERIPATETICUS, *a, um*, (περιπατητικός). Perypatetyczny, czyli należący do szkoły Arystotelesa. || *Peripatetici, scil. philosophi. Cic.* Perypatetycy, naśladowcy Arystotelesa, którzy się przechadzając w Liceum uczyli się i dysputowali.

PERIPETASMA, *ātis, n.* (περιπέτασμα). Pokrycie np. ścian, stolów, podłóg, obicie, opona, szpalera, kobierzec, np. *Attalica peripetasmata. Cic.*

PERIPHERIA, *ae, z.* (περιφέρεια). Obwód, okrag kół, peryferya. *Martian. Cap.*

PERIPHRASIS, *is*, (περίφρασις). Opisanie, okolowanie, np. wielą słowami. *Suet. Quintil. Gell.*

PERIPLEUMONIA i **PERIPLEUMONICUS**. Ob. **PERIPNEUMONIA**.

PERIPLUS, *i, m.* (περίπλους). Żeglowność, zwiedzenie morza, ztąd księga o żeglowaniu po morzu, np. *Xenophon in Periplus. Plin.*

PERIPNEUMONIA, *ae, z.* (περί; πνευμον, płuca). Zapalenie płuc.

PERIPNEUMONIA, *ae, z.* (περιπνευμονία). Płucna choroba, dychawica, suchoty. *Coel. Aur.* || Ztąd *Peripneumonius*, *a, um*, (περιπνευμονικός). Mający płucną chorobę, dychawiczy; ztąd *peripneumonici homines*. Dychawicznicy. *Plin.* || *Peripleumonius. Vag.*

PERIPSEMA, *ātis, n.* (περίψημα). Nieczystość, plugastwo, nieczystota, sprosność. *Tertull. de pudicit.*

PERIPTERUS, *a, um*, (περίπτερος). Do kół skrzydła mający; ztąd — *aedes. Vitr.* t. j. dom słupami otoczony.

PERIRATUS, *a, um*, (od *per* i *iratus*). Bardzo rozgniewany, np. — *alicuius. Cic.*

PERISCCELIS, *idis, z.* (i. e. circa erus) *scil. fascia (περισκέλις)*. Podwiązka na gołonie, podwiązka do pancerza. *Hor. Petron.*

PERISCCELUM, *ii, n.* (scil. vinculum) *i. q. periscelis, (περισκέλιον)*. *Tertull.*

PERISCH, (Περίσχοι). Mieszkańcy obu-
dwóch pasów zimnych, którym słone nie zachodzi, ale się ciągle kręci nad poziomem, a zatem ich cień obraca się wokoło, i dla tego nazwano ich Wkłocieni.

PERISSEMA i **PERITTEVMA**, *ātis, n.* (περίσσεμα i περίττευμα). *Cod. Justin.* Oblitosz, dostatek. || *J. Capit.* Podarki, które cesarze dawali ludowi.

PERISSOCHORĒGIA, *ae, z.* (περισσοχορηγία) *i. q. perissevma. Cod. Theod.*

PERISSOLOGIA, *ae, z.* (περισσολογία). *Serv.* Wielomówność, wada grammatyczna.

PERISTASIS, *is, z.* (περίστασις). *Petron.* Okoliczność jakiej rzeczy, powód, racja.

PERISTERĒON, *ōnis*, i **PERISTEROS**, *i, z.* (od *peristegē*, gołab), *scil. herba. Plin.*

Roszyzeczko, gołębie ziele.

PERISTOLE, *es, z.* (περί; στέλλω, ścisnąć). Ruch falowy, ruch robaczkowy.

PERISTOMA, *ātis, n.* (περί; στόμα, usta). Kółotworze; wyraz botaniczny.

PERISTROMA, *ātis, n.* (περιστρώμα). *Plaut.* Obicie, opona, kortyna, np. *Peristromata. Plaut.*

PERISTROPHE, *es, z.* (περιστροφή). Obrócenie, przekręcenie na swoją stronę pozycji, czyli założenia przeciwnika. *Martian. Cap.*

PERISTYLĪUM, *ii, n.* *scil. aedificium* albo *spatium* i **PERISTYLUM**, *i, n.* (περίστυλον). *Vitr.* Filarowanie okolo miejsca, czyli plac w kółko osadzony słupami. || *Peristylum. Cic. Varr.*

PERISTYLUM, *i, n.* (scil. aedificium). Ob. **PERISTYLĪUM**.

PERITE, *psk.* (od *peritus*, *a, um*). Zgrabnie, szykownie, biegle, umiejętnie, z umiejętnością, z zdatnością, z zręcznością, np. — *dicere. Cic.* — *disserere. Gell.* *Peritissime legere. Plin. Peritius. Sen.*

PERITHOUS. Ob. **PERITHOUS**.

PERITIA, *ae, z.* (od *peritus*). Wiadomość, znajomość, biegłość, znajomość np. jakiej rzeczy, umiejętność, przebiegłość, zręczność, np. — *locorum. Sall.* — *futurorum. Suet.* — *legum. Tac.* — *castra metandi. Plin.*

PERITO, *as, are*, (częstotl. od *pereo*) *i. q. pereo*. Ginąć, zginąć, do szczytu zginąć. *Plaut. Lucr.*

PERITONAEUM, *i, n.* (περιτόναιον). *Coel. Aur.* Kaldun albo błona, która okrywa kiszki. || Błona wodna brzuchowa.

PERITUS, *a, um*, (właściwie imsl. od *perior*). Biegly, bywały, doświadczony, mający znajomość, zręczny, świadomy. *Homo peritissimus. Cic.* *Peritissimi duces. Caes.* — *dicendi. Quintil.* *Peritiores rei militaris. Caes.*

Z przym. szóst., np. — *jure. Lucil.* — *scientia bellandi. Auct. bell. Afr.* || Z tryb. bezokol. — *cantare. Virg.* — *obsequi. Tac.* || Z ad t. j. względem, np. — *ad usum et disciplinam. Cic.* || Z przym. czwart. — *arma virumque peritus. Auson.* || Zgrabny, szykowny, sposobny, umiętny w rzeczach, np. *peritus fabulis. Auson.*

PERJUCUNDE, *psk.* (od *perjucundus*). Przyjemnie, mile, wdzięcznie, z wielkiem ukontentowaniem, z uciechą, np. — *in re versari. Cic.*

PERJUCUNDUS, *a, um*, (od *per* i *jucundus*, *a, um*). Bardzo przyjemny, miły, wdzięczny, bardzo dogodny, np. — *literae. Cic.* — *disputatio. Id.* *Nobis ista sunt pergrata perque jucunda. Cic.*

PERJURATIUNCULA, *ae, z.* (zdrobn. od *perjuratio*). Krzywoprzysięstwo. *Plaut.*

PERJURIOSUS, *a, um*, (od *perjurium*). Falszywie przysięgający. *Plaut.*

PERJURIUM, *ii, n.* (od *perjurus* albo *perjuro*). Krzywoprzysięstwo, np. *quaerere latebra perjurio. Cic.* || U poetów krzywoprzysięzca, np. *Graja perjurio. Sil.* t. j. Macedońskie wojsko walczące przeciw Rzymianom.

PERJÜRO, *as, avi, atum, are*, (od *per i juro*). Krzywoprzysięgać. *Cic. Plin. Hor.* || Ztąd bier. *deos perjuros*. *Ovid* || Kłamać, łgać, z prawdą się minać, np. *optime hercle perjuras*. *Plaut.* || Też *Pejero* i *Perjero*.

PERJÜRUS, *a, um*, (od *per i juro*). Krzywoprzysiężny, krzywoprzysięzca. *Perjurio rem hoc homine si quis viderit*. *Plaut.* Jesli kiedy widziano większego nadeń krzywoprzysiężcę. *Perjurissimus leno*. *Cic.* Bardzo krzywoprzysiężny rufian. || *Plaut.* Kłameca.

PERIUS, *ii, m.* Jeden z pięćdziesięciu synów Egiptusa. *Hygin.*

PERIXYOMENOS, (*περιξύμενος*). *Plin.* Przezvisko posagu, który wyraża człowieka ocierającego się.

PERIZOMA, *ätis, n.* (od *περί*, około i *ζώνη*, opasać). *Isidor. i. q. succinctorium*. Fartuch, szora, zapona. Pierwsi ludzie używali tej przepaski dla pokrycia wstydlwego członka z liści drzewa jakiego.

PERLABOR, *ëris, lapsus sum, labi*, (od *per i labor*). Przechodzić przez co albo chodzić przedko, przeniknąć się, przesmyknąć się, przedrzeć się, przecinać się, np. — *per acies oculorum*. *Lucr.* — *undas rotis*. *Virg.* t. j. przedko jechać. — *orbem solis*. *Lucr.* || Iść dokąd, przechodzić przez co, przedrzeć się. *Cic. Ad nos vix tenuis famae perlabitur aura*. *Virg.* Zaledwie nas dochodzi lekki ogłos wieści.

PERLAETUS, *a, um*, (od *per i laetus*, *a, um*). Bardzo wesoly, radosny, np. — *supplicatio*. *Liv.*

PERLAPSUS, *a, um*, (imsl. od *perlabor*). *Cic.* Który przeniknął. — *ad imos animi recessus*. *Stat.* — najskrytsze tajniki serca.

PERLATE, *psk.* (od *perlatus*, *a, um*). Bardzo szeroko. || Daleko, obszernie, przestronnie, np. — *patere*. *Cic.* t. j. ciągnąć się, rozszerzać się, sięgać.

PERLATEO, *es, üi, ëre, n.* (od *per i lateo*). Zawsze ukrytym, skrytym, zatajonem zostawać. *Ovid.*

PERLATIO, *önis, ž.* (od *perfero*). Przemieszenie, donoszenie, zanieśienie tam, dokąd. *Hygin.* || Znoszenie, zanieśienie, wycierpienie, ucierpienie. *Lactant.*

PERLATOR, *öris, m.* (od *perfero*). Przynosiiciel, który co przynosi, np. listy. *Amilian.* || Który co cierpi, znosi. *Augustin.*

PERLATRIS, *icis, ž.* (od *perfero*). Przynosiicielka, która co przynosi, np. *perlatrices querelorum*. *Ennod.*

PERLATUS, *a, um*, (imsl. od *perfero*). Przyniesiony. *Virg.*

PERLAUDABILIS, *e, ptuk.* (od *per i laudabilis*). Bardzo godny, albo godzien pochwały, chwalebny, np. — *forma*. *Dyctis. Cret.*

PERLAVO, *as, are*, (od *per i lavo*). Przemyc, całkiem, doskonale myć, kąpać. *Tertull.*

PERLAXO, *as, are*. Ob. *PERELIXO*.

PERLECEBRA albo **PELLECEBRA**, *ae, ž.* (od *perlicio s. pellicio*). Nęta, powab,

ponęta, pokusa, albo przywabicielka, która przynęca, przyludza, która zwodzi, balamuci, mówiąc o kurwach, np. *perlecebrae adolescentum exitum*. *Plaut.*

PERLECTIO albo **PELLECTIO**, *önis*. Ob. **PELLECTIO**.

PERLECTO, *as, avi, atum, are, i. q.* prolectare. Pociagać, wabić, ludzić, nęcić. *Cic.*

PERLECTUS, *a, um*, (imsl. od *perlego*). Przeczytany do końca. *Caes.*

PERLEGO, *is, ëgi, ectum, gere*, (od *per i lego, ëre*). Przeczytać, np. książkę. *Cic. Sen. np. list. Caes. Perlectis tabellis (i. e. literis) rescribat multa jubeto*. *Ovid.* || Ztąd przejść, przechodzić, przebiegać, przeglądać t. j. częściami, szczegółami przypatrzeć, rozważać, przypatrywać się czemu, np. — *omnia oculis*. *Virg.* || Weiaż czytać, przeczytać, np. *leges perlege*. *Plaut.* || *Pellego* zamiast *perlego*. Ob. *Pellego*.

PERLEPIDE, *psk.* (od *perlepidus*). Bardzo kształtnie, szkowicie, zreczenie, trafnie, foremnie, np. bardzo delikatnie, pięknie, ładnie, np. — *narrare*. *Plaut.*

PERLEPIDUS albo **PELLEPIDUS**, *a, um*, (od *per i lepidus, a, um*). Bardzo kształtny, szkowity, zreczny, trafny, np. *Euge perlepide Charine cet.* *Plaut.*

PERLEVIS, *e, ptuk.* (od *per i levis*). Bardzo łatwy, lekki, snadny, bardzo lichy, np. *perlevi fortunae momento*. *Cic.* t. j. za lada zmianą losu.

PERLEVITER, *psk.* (od *per i leviter*). Bardzo lekko, łatwo, snadnie, np. — *commotus*. *Cic. Q.*

PERLIBENS albo **PERLUBENS**, *r. współ.* (od *per i libet*). Bardzo chętny.

PERLIBENTER albo **PERLUBENTER**, *psk.* (od *per i libenter s. lubenter*). Bardzo rad, chętny, ochotnie, z wielką chęcią, z ochotą, z wielkim ukontentowaniem, np. *tecum perlibenter loquor*. *Cic.*

PERLIBERALIS, *e, ptuk.* (od *per i liberalis*). Bardzo szlachetny, uczciwy, wspaniały sposób uczucia albo myślenia. *Terent.*

PERLIBERALITER, *psk.* (od *per i liberalis*). Szlachetnie, wybornie, uczciwie, wspaniale. || Ztąd bardzo dobrotliwie, łaskawie, np. *hoc loco multa perliberaliter (scil. dixit mihi)*. *Cic.* || Hojnie, szczerze, szczerobliwie, datnie. *Cic.*

PERLIBET albo **PERLUBET**. Ob. **PERLUBET**.

PERLIBRATIO, *önis, ž.* (od *perlibro, are*). Odważenie, rozważenie, zważenie, wymierzenie środwaga, np. — wody, niwelacja. *Vitr.*

PERLIBRATUS, *a, um*, (imsl. od *perlibro, are*). Odważony, zrównany wedle środwagi. *Vitr.*

PERLIBRO, *as, avi, atum, are*, (od *per i libro, are*). Odważyć, zrównać, równem uczynić. *Colum. Sen.* || Ztąd *perlibratus*, *a, um*. Równo uczyniony, zrównany, np. *permensum et perlibratum opus*. *Colum.* || Prze-

nośnie, ważyć się t. j. kolibać się, kołysać się, wahać się, rzucac, motać, ciskać, szmergać, np. — *hastam*. *Sil.* — *jaculum*. *Id.* — *bipennem*. *Id.*

PERLICIO. Ob. **PELLICIO**.

PERLIGO, *as, avi, atum, are*, (od *per i ligo, are*). Bardzo wiązać. *Plaut.*

PERLIMO, *as, are*, (od *per i limo, are*). Właściwie pilować, ztąd ostrzyć, zaostrzyć, jasnem uczynić, np. — *oculorum speciem*. *Vitr.*

PERLINIO, *nis, üvi, itum, ire*, (od *per i linio, ire*). Pomazać, posmarować. *Colum.*

PERLINO, *nis, üvi* albo *lini, linum, üre*, (od *per i lino, ere*). Pomazać, posmarować, albo całkiem pomazać, posmarować, np. — *aliquid pice*. *Colum.* — *capillos unguine*. *Apul.*

PERLIPPIDUS, *a, um*, (od *per i lippus*). Bardzo ciękawy, sażący się, plynący, np. *os salivum et perlippidum*. *Plin.*

PERLIQUIDUS, *a, um*, (od *per i liquidus*). Bardzo plynny, ciękły, bardzo czysty, jasny, np. *si, quod descendit, est perliquidum*. *Cels.*

PERLITERATUS, albo **PERLITTERATUS**, *a, um*, (od *per i literatus, a, um*). Bardzo uczony, np. — *homo*. *Cic. ap. Hieron.*

PERLITO, *as, avi, atum, are*, (od *per i lito, are*). *Liv.* Doskonale, szczęśliwie ofiarować bogom, ofiarą błażać bogów. || *Nico-sob. Primisque hostiis perlitatum est*. *Id.* Pierwszemi ofiarami uproszono bogów.

PERLITTERATUS. Ob. **PERLITERATUS**.

PERLITUS, *a, um*, (imsl. od *perlino*). Zmazany, zbroczony. — *crudelitate sanguinis*. *Cic.* — krwi okrucieństwem.

PERLONGE, *psk.* (od *perlongus, a, um*). Bardzo długo, bardzo obszernie, przestronnie, bardzo szeroko, np. *perlonge est*. *Ter.*

PERLONGINQUUS, *a, um*, (od *per i longinquus*). Bardzo obszerny, daleki, odległy, bardzo długo trwający, długi, długotrwały, np. *haud perlonginquum esse*. *Plaut.*

PERLONGUS, *a, um*, (od *per i longus*). Bardzo długi, np. — *via*. *Cic.* — *tempus*. *Arnob.* || Bardzo długo trwający, bardzo długotrwały, np. *perlongum est*. *Plaut.*

PERLUBENS, *tis, r. współ.* (imsl. od *perlubet*). Rad, chętny, ochotny, np. *me perlubente adliss est*. *Cic. Q.* t. j. z mojem ukontentowaniem, zadowoleniem.

PERLUBENTER. Ob. **PERLIBENTER**.

PERLUBET, *üt, (od per i lubet)*. Bardzo lubić, bardzo podobać się, chcieć, np. *perlubet scire*. *Plaut.* t. j. bardzo chcieć wiedzieć. — *colloqui*. *Id.*

PERLUCEO, **PERLUCIDUS**, **PERLUCIDITAS** *cet.* Ob. **PELLUCEO**, **PELLUCIDUS** *cet.*

PERLUCTUOSUS, *a, um*, (od *per i luctuosus*). Pelen żaloby, żalu, bardzo żałosny, płaczliwy, np. — *funus*. *Cic. Q.*

PERLUDO, *dis, si, sum, ðere*, (od *per i ludo, ere*). Grać gdzie albo grając przebie-

gać, przejeżdżać, np. — *Circum*. *Manil.* t. j. grać w całym cyrku. *Arenosis perludere campis*. *Prop.*

PERLUMINO, *as, are*, (od *per i lumino*). Bardzo świecić, przyswiecać, całkiem jasnym czynić, np. — *carnem caecam*. *Tertull.* *de carne Christi*.

PERLUO, *is, üi, ütum, ëre*, (od *per i luo*). Myć, płókać, kąpać, odwilżyć, zmoczyć, np. — *vasa aqua*. *Colum.* — *manus unda fontana*. *Ovid.* || Ztąd bier. *perlui*. Myć się, kąpać się, np. *aqua dulci perlui*. *Plin.* *Gelida cum perluor unda*. *Hor.* t. j. kąpie się. || Ztąd *perlutus*, *a, um*, np. *sudore perlutus*. *Apul.* t. j. zlaný potem. *Os vino perluitur*. *Colum.* t. j. zmywa się.

PERLUSORIUS, *a, um*, (od *perludo*). Grający, do grania służący, np. — *judicium*. *Ulp. in Pandect.* t. j. przez znowę na oszukiwanie.

PERLUSTRO, *as, avi, atum, are*, (od *per i lusto, are*). Przejść, przechodzić, przewedrować, chodźć przez, wskrós, np. — *agros*. *Liv.* || Przypatrywać się czemu, przyglądać się, dochodzić, badać, rozpoznac, np. — *omnia oculis*. *Liv.* — *aliquid animo*. *Cic.* || Czyścić, chędożyć, świecić, poświęcić. *Colum.* || Szukać, np. — *oculis*. *Liv.* **PERLUTUS**, *a, um*, (imsl. od *perluo*). Przemyty, myty, kąpany. *Colum.*

PERMACEO, *es, ëre*, (od *per i maceo*). Bydź bardzo chudym, chuderlawym, suchym. || Bydź bardzo słabym, mdłym, wątłym, np. *paries permaceret*. *Enn. ap. Fest.*

PERMACER, *ära, ärum*. Bardzo chudy, np. — *caro*. *Cels.* — *creta*. *Plin.*

PERMACERO, *as, are*, (od *per i macero*). Wmoczyć, zamoczyć, macerować, przemoczyć, np. — *calculos*. *Vitr.*

PERMADEFACIO, *cis, cëi, actum, cëre*, (od *per i maderfacio*). Przemoknąć całkiem, albo wszystkie, np. *amor in pectus permadefecit cor meum*. *Plaut.*

PERMADEO, *es, üi, ëre*, (od *per i mader*). Ob. **PERMADESCO**.

PERMADESCO, *scis, düi, scëre*, (od *per i maderesco*). Stawać się całkiem mokrym albo wilgotnym, stawać się pokropionym, odwilżonym. *Prud.* *Si focum permaduit*. *Colum.* *Terra inöribus permaduerit*. *Id.* || Zwolnieć, rozwolnieć, osłabić, stać się miękkim, znie-wieścić, np. *delicis permaduumus*. *Sen.* *Fugite enervatam felicitatem, qua animi permadescunt*. *Senec.* Chronić się zbytecznej roskoszy, która umysły niewieści.

PERMAGNUS, *a, um*, (od *per i magnus*). Bardzo wielki, np. — *numerus*. *Caes.* — *hereditas*. *Cic.* *Permagni refert*. *Ter.* Wiele na tém zależy. *Permagna res tua agitur*. *Cic.* Chodzi tu o twój bardzo ważny interes. *Permagno vendere*. *Id.* Bardzo drogo przedać. || np. *per enim magni aestimo*. *Cic.* || Też *Permaximus*, *a, um*. Ob. *Permaximus*.

PERMALE, *psk.* (od *per i male*). Bardzo złe albo bardzo złym sposobem, np. — *pugnare*. *Cic.*

PERMANENTER, psk. (od imsl. *permano*, *are*). Przez, wskrós pływając, ciekąc, wskrós przenikając, (mówiąc o magnesach). *Lucr.*

PERMANASCO, *scis*, *scēre*, (od *permano*). Wpływać tam wciąż, ciągle. || Ztąd przenosić, przyjsz, przychodzić dokąd albo przechodzić, wcinąć się, np. — *ad aliquem*. *Plaut.*

PERMĀNEO, *es*, *nsi*, *nsum*, *ēre*, (od *per i maneo*). Zostawać, szczególnie zostawać z trwałością albo przez czas długi, zostać, trwać, przetrwać, np. — *in officio*. *Caes.* Trwać w obowiązku. — *in proposito*, *susceptoque consilio*. *Cic.* Trwać w postanowieniu, w przedsięwzięciu. — *in amicitia*. *Hirt.* — w przyjaźni. || Też w przyp. pierw., np. *illud permanet firmum*. *Cic.* || Też z przyp. drug., np. *virtus permanet tenoris sui*. *Sen.* || Z przyp. czwart. czasu, np. *saecula permaneat*. *Cinna ap. Suet.* t. j. sto lat przetrwać.

PERMĀNO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *per i maneo*, *are*). Przenikać, przechodzić przez co, np. *anima permanat per membra*. *Lucr.* *Permanat odor*. *Lucr.* Rozchodzi się zapach. || *Amor usque in pectus permanavit*. *Plaut.* Miłość przeniknęła serce. || Rozgłaszać. *Ne ad patrem hoc permanet*. *Terent.* Żeby się o tym ojciec nie dowiedział. *Permanare palam*. *Plaut.* t. j. znanem zostać.

PERMANSIO, *ōnis*, *z*. (od *permaneo*). Zostawanie, trwanie, np. na jakim miejscu. || Też o rzeczy, np. — *in una sententia*. *Cic.*

PERMARINUS, *a*, *um*, (od *per i mare*). Tyczący się morza, należący do morza, morski, np. *lares permarini*. *Liv.* Bózkowie morsey albo okrętowi.

PERMATURASCO, *scis*, *avi*, *i*. *q.* *permaturesco*. Ob. **PERMATURO**.

PERMATURESCO, *scis*, *ui*, *scēre*, (od *permaturo* albo od *per i matureasco*). Zupełnie dojrzewać, stawać się dojrzalszym, np. *pomum permaturuit*. *Ovid.* || *Permaturesco* i. *q.* *maturesco*.

PERMATURO, *as*, *avi*, *atum*, *are*. Dojrzalszym czynić. || Zupełnie, doskonale stawać się dojrzalszym, np. *cum permaturavit*. *Hygin.*

PERMATURUS, *a*, *um*, (od *per i maturus*). Calkiem dojrzalszy. *Colum.* — *pira aut mala*. *Cels.* t. j. gruszek albo jabłek.

PERMAXIME, psk. (od *per i maxime*) i. *q.* *maxime*. Najwięcej, najbardziej, np. *astrum caveto permaxime*. *Cato.* *Cruciabar permaxime*. *Apul.*

PERMAXIMUS, *a*, *um*, (od *permaxime*). Bardzo wielki, największy. *Sall.*

PERMEABILIS, *e*, *ptnk.* (od *permeo*, *are*). Którędy przejść można, przechodzi, łatwy do przejścia, chodzisty, przechodni, np. *latitudo vix est plaustro permeabilis*. *Solin.*

PERMEATOR, *ōris*, *m.* (od *permeo*, *are*). Przenikacz, który przenika, przechodzi, np. *spiritus permeator universitatis*. *Tertull.*

PERMEATUS, *a*, *um*, (imsl. od *permeo*, *are*). *Ann.* Przejechać. *Permeato amne*. *Id.* Przeplynawszy rzekę.

PERMEDIOCRIS, *e*, *ptnk.* (od *per i mediocris*). Bardzo mierny, np. *permediocres motus*. *Cic.*

PERMEDITATE, psk. (od *permeditatus*, *a*, *um*) i. *e.* *valde meditare*. Bardzo rozważnie, rozmyślnie. *Plaut.*

PERMEDITATUS, *a*, *um*, (imsl. od *permeditor* albo od *per i meditatus*, *a*, *um*). Dobrze, dostatecznie wyczerpany i przygotowany, np. *eam permeditatum meis dolis astutisque mittam*. *Plaut.*

PERMENSIO, *ōnis*, *z*. (od *permetior*). Wymiar, wymierzenie, np. — *terrae*. *Marti.*

PERMENSUS, *a*, *um*, (imsl. od *permetior*). *Colum.* Dobrze rozmierzony. *Permeno defunctus tempore lucis*. *Tibul.* Przeżywszy umarł. — *classibus aequor*. *Virg.* Który przepłynął morze. — *durum iter*. *Stat.* Który odprawił przykrą drogę.

PERMEO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *per i meo*, *are*). Przejść, przechodzić, przebrnąć, przedrzeć się, przecisnąć się, prze-wędrować, przejeżdżać, przebywać. — *maria*. *Ovid.* Przepłynąć morze. — *saltus*. *Tac.* Przebywać lasy. || *Colum.* Idź, postępować. || Też bier. nieosob., np. *iter permeatur*. *Aur. Viet.*

PERMEREO, *es*, *ui*, *itum*, *ēre*, (od *per i meo*, *are*). Służyć, zasłużyć, zarobić na co. *scil. stipendia*. *Stat.* t. j. służyć w wojsku.

PERMESSIS, **PERMESSIUS**. Ob. **PERMESSUS**.

PERMESSUS, *i*, *m.* (*Περμεστος*). *Virg.* Rzeka w Beocyi płynąca z Helikonu, poświęcona Muzom. || *Permessus*, *a*, *um*. *Claud.* i *Permessis*, *idis*, *z*. *Mart.* *Permessis*, należący do rzeki *Permessu*. *Quid tibi cum Permesside lympba?* *Mart.* Co tobie do permejskiej wody.

PERMETIOR, *iris*, *mensum sum*, *ire*, *dep.* (od *per i metior*). Mierzyć, przemierzyć, np. — *magnitudinem solis*. *Cic.* || Przenosić, idź, jechać, wędrować, np. — *viam*. *Plaut.* — *aequor*. *Virg.* — *oras Italiae*. *Sen.* || *Permensus*, *a*, *um*, bier. Ob. *Permensus*, *a*, *um*.

PERMETUENS, *tis*, *r.* *wpół.* (imsl. od *permetuo*). Bardzo bojący się. *Virg.*

PERMETUO, *is*, *ere*, (od *per i metuo*). Bardzo się lękać, bać się, np. *penas Danaum permetuens*. *Virg.*

PERMILITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *per i milito*, *are*). Służyć w wojsku, np. *si tribunus in cohortibus permilitavit*. *Ulp.* in *Pandect.*

PERMINGO, *gis*, *inxi*, *ictum*, *gere*, (od *per i mingo*). Oszczać, np. — *aliquem*. *Hor.*

PERMINIMUS, *a*, *um*, (od *per i minimus*, *a*, *um*). Bardzo mały, najmniejszy. *Juven.*

PERMINUTUS, *a*, *um*, (od *per i minutus*, *a*, *um*). Bardzo mały, np. *bona corporis perexigua et perminuta*. *Cic.* *Iane Edd.* mają minuta.

PERMIRABILIS, *e*, *ptnk.* (od *per i mirabilis*). Bardzo dziwny, bardzo cudowny. *Augustin.*

PERMIRANDUS, *a*, *um*, (od *per i mirandus*). Bardzo dziwny, bardzo cudowny, np. *per hercle rem mirandam dicit*. *Gell.*

PERMIRUS, *a*, *um*, (od *per i mirus*, *a*, *um*). Bardzo dziwny, bardzo cudowny, np. *mihi permirus videatur*. *Cic.* || Też *per mihi mirum cet.* *Cic.*

PERMISCO, *es*, *seui*, *stum*, albo *xtum*, *scēre*, (od *per i misceo*). Pomieszać jedno z drugim, zmieszać, pomieszać, zmixturować, np. — *eruoem generi cum eruoem soceri*. *Ovid.* *Cum suis permixti*. *Caes.* || Przenosić, — *divina et humana iura*. *Caes.* || *Permiscere ensem alicui*. *Sil.* Przebić kogo mieczem. || Zawikłać, mieszać, pomieszać, do nieporządku przyprowadzić, np. — *Graeciam*. *Cic.* — *omnia*. *Id.* — *divina et humana*. *Sall.* || Napelnić, nabawić czczeniem. *Apul.* — *omnia timore*. *Flor.* t. j. wszystko nabawić bojaźnią.

PERMISSIO, *ōnis*, *z*. (od *permitto*). Puszczanie, poddanie, ustąpienie, zostawienie. *Liv.* || Ztąd u krasomówców, np. *Permissio est, cum ostendimus in dicendo, nos aliquem rem totam tradere et concedere alienis voluntati*. *Auct. ad Her.* też *Quintil.* || Niezaprzeczenie, pozwolenie, przypuszczenie, np. — *mansionis tuae*. *Cic.* *Q.*

PERMISSOR, *ōris*, *m.* (od *permitto*). Pozwalacz, który co pozwala, np. — *mali*. *Tertull.*

PERMISSUS, *us*, *m.* (od *permitto*). Zezwolenie, pozwolenie, np. *permissu magistratus*. *Cic.* *Permissu legis*. *Id.* *Permissu dictatoris*. *Liv.* t. j. za pozwoleniem dyktatora. || Też przyp. czwart., np. *extra permisum praetoris*. *Ulp.* in *Pandect.*

PERMISSUS, *a*, *um*, (imsl. od *permitto*). Pozwolony, zostawiony do woli czyjej. *Hac licentia permissa*. *Cic.* Dawszy pozwolenie. *Permissum*. *Hor.* Rzecz pozwolona, pozwolenie. || Wzruszony, pobudzony. *Saevo permissa profundo carbasa*. *Val. Flacc.* Srogą burzą morza wzdeptę żagle. || — *aries*. *Paul.* *ex Fest.* Przez wiele lat niestrzyżony baran.

PERMISTE. Ob. **PERMISTE**.

PERMISTIM. Ob. **PERMISTIM**.

PERMISTIO, *ōnis*. Ob. **PERMISTIO**.

PERMISTUS, *a*, *um*. Ob. **PERMISTUS**.

PERMITIS, *e*, *ptnk.* (od *per i mitis*). Bardzo łagodny, np. *ovoc. Sorba non permitia*. *Colum.* Jarzębiny jagody niedojrzałe.

PERMITTO, *tis*, *isti*, *issum*, *tēre*, (od *per i mitto*). *Colum.* Posłać, wyprawić dokąd. || *Id.* Przypuszczać stadnika. || Puszcząć, poganiać. — *equos*. *Liv.* — konie. *Incautus se in hostem permittere*. *Hirt.* Nieostrożnie zapuścić się na nieprzyjaciela. || Rzucać, miotać, ciskać. — *saxum in hostem*. *Ovid.* Rzucać na nieprzyjaciela kamień. *Immanem scopulorum medias permisit in undas*. *Ovid.* Ogromną skałę wrzucił do morza. || Pozwolić, dopuścić. *Si conjectare permittitur*. *Plin.*

Jeśli się domniemywać godzi. *Alicui permittere*. *Cic.* Pozwolić komu. || Biera. *Ut tuto transire permittatur*. *Senec.* Iżby bezpiecznie przejść wolno było. || Dadaż, darować, przebaczyć co komu. || *Permitto aliquid iracundiae tuae*. *Cic.* Przebaczam cokolwiek gniewowi twojemu. *Rogum permittere flammae*. *Virg.* Dadaż na spalenie. || Dadaż co do woli czyjej. — *alicui omnia*. *Cic.* Pozwolić czynić co zechce. *Licentiam alicui permittere agendarum rerum*. *Sall.* Dadaż komu w sprawowaniu interesów pełnomocną władzę. || — *sibi*. *Quint.* Przywłaszczyc sobie władzę. || — *habenas equo*. *Senec.* Popuścić wędzidła koniowi. — *vela ventis*. *Tibull.* Poddadź wiatrom żagle. || — *se*. *Caes.* Poddadź się. *Permittentibus respondit*. *Liv.* Poddawajacym się na dyskrety odpowiedział.

PERMIXTE albo **PERMISTE**, psk. (od *permixtus* albo *permistus*, *a*, *um*). Pomieszane, zmieszane z czczeniem. *Cic.*

PERMIXTIM albo **PERMISTIM**, psk. (od *permixtus* albo *permistus*, *a*, *um*). Pomieszanie, zmieszanie z czczeniem. *Prudent.* *Justinian.*

PERMIXTIO albo **PERMISTIO**, *ōnis*, *z*. (od *permisceo*). Zmieszanie, pomieszanie, ztąd rzecz zmieszana, mieszanina, np. *reliquias permixtionis fundens*. *Cic.* || Też *mixtura*. *Pallad.* || Nielad, zamieszanie, np. — *reipublicae*. *Aur. Viet.*

PERMIXTUS albo **PERMISTUS**, *a*, *um*, (imsl. od *permisceo*). Pomieszany, zmieszany. *Cic.* *Plin.* Ob. *Permisceco*.

PERMODESTUS, *a*, *um*, (od *per i modestus*). Bardzo umiarkowany w postępowaniu, bardzo skromny, np. — *homo*. *Cic.* *Verba edicti fuere pauca, et sensu permodesto*. *Tac.* Rzecz edyktu była krótka i skromna.

PERMODICE, psk. (od *permodicus*). Bardzo miernie, bardzo mało, np. — *findere truncum scalpello*. *Colum.*

PERMODICUS, *a*, *um*, (od *per i modicus*). Bardzo mierny t. j. bardzo mały, np. — *locus*. *Suet.* — *res familiaris*. *Id.*

PERMOESTUS albo **PERMAESTUS**, *a*, *um*, (od *per i moestus*). Bardzo strapiiony, smutny, bardzo żałosny, np. *cum permoestus ab urbe rediret*. *Paulin.* *Petrocor.*

PERMOLESTE, psk. (od *permoolestus*). Bardzo przykro, z wielką przykrością, z wielką niechęcią, np. — *ferre aliquid*. *Cic.* t. j. znosić, zniesić, wycierpieć.

PERMOLESTUS, *a*, *um*, (od *per i molestus*). Bardzo przykry, np. *atque hi non sunt permolesti*. *Cic.*

PERMOLLIS, *e*, *ptnk.* (od *per i mollis*). Bardzo miękki, bardzo łagodny, bardzo miły, słodki, np. do słuchania, np. *quod etiam in carminibus est permolle*. *Quintil.*

PERMOLO, *is*, *ui*, *itum*, *ēre*, (od *per i molo*, *ere*). Rozemleć, zmleć drobno, prze-folować, utłuc wstępnie, potłuc, np. — *grana piperis*. *Seren.* *Samm.* || Ztąd — *uxores alienas*. *Hor.* t. j. zamiast concumbere, albo rozpustnie, lubieżnie dotykać się, macać.

PERMONSTRO, *as, are*, (od *per* i *monstro*, *are*). Pokazać, wyraźnie wskazać, ukazać, np. *eripuisse hostium manus, permonstrantes. Ammian.*

PERMOTIO, *ōnis, Ź*. (od *permovere*). Ruśnienie, poruszenie, wzniecenie, wzruszenie, pobudzenie, np. — *mentis. Cic.* || Natężenie. — *animi. Cic.* t. j. powód, okazy, pobudka duszy, *permotionis causa (scil. animi albo mentis) aguntur. Cic.* t. j. w duszy afekt.

PERMOTUS, *a, um*, (imsl. od *permovere*). Bardzo wzruszony. — *ventis. Lucr.* — wiatrami. — *lacrymis. Suet.* Bardzo poruszony łzami. *Cum virtute viri tum gratia permotus. Sall.* Zaświecony już to mężstwem jego, już wziętością. || — *mente. Cic.* Pomieszany na umyśle.

PERMOVEO, *es, movi, motum, mōve*, (od *per* i *moveo*) i. q. *moveo*. Wzruszyć, pobudzić, poduszczyć, wzruszyć, podnieść, podźwignąć, wprawić w ruch, np. — *terram sarritione. Colum.* t. j. — gracowaniem. *Mare permotum. Lucr.* || Ztąd odnosi się do duszy, wzruszyć, poruszyć, np. *permoveri animo. Caes.* t. j. byż poruszonym. *Permoveor. Cic.* Wzruszam się. *Permotus lacrymis. Stat.* t. j. wzruszony łzami. || Wzruszyć, wzniecić, poduszczyć, sprawić, zrzucić, byż przyczyną, powodem, np. *quo minus invidiam i. e. ad invidiam permoverent scil. commilitones. Tac.*

PERMULCEO, *es, si, sum i ctum, cōre*, (od *per* i *mulceo*) i. q. *mulceo*. Głaskać, pogłaskać, muskać. *Languida permulceus medicata lumina virga. Ovid.* Mżące czarowną laską, zamuskając oczy. || Przenosić. Karesować, przymiłać się, koić, leczyć. — *aves. Cic.* Leczyć uszy. — *sensus voluptate. Cic.* Leczyć zmysł rozkoszą. — *animos. Luc.* — *iras. Liv.* Koić umysły, gniewy.

PERMULCTUS, *a, um*. Ob. **PERMULCEO**.

PERMULSIO, *ōnis, Ź*. (od *permulceo*). Głaskanie, muskanie, np. — *manuum. Non.*

PERMULSUS, *a, um*, (imsl. od *permulceo*). Głaskany. *Cic.*

PERMULTO, **PERMULTUM**. Ob. **PERMULCTUS**.

PERMULTUS, *a, um*, (od *per* i *multus*). Bardzo mnogi, bardzo liczny, wieloliczny, np. *imitatores permulti. Cic.* *Habet permultas partes. Farr.* *Permuli viri. Cic.* *Per multa* w licz. mnog. Bardzo wiele, np. *per multa fecit. Hor.* || Ztąd *Permultum* rzeczow. *Cic.* Bardzo wiele, bardzo wielka ilość. || Ztąd *Permulto*. Wiele, siła, dużo, albo ob- szernie, szeroko, np. ze stop. drug. np. *permulto clariora. Cic.* t. j. rzeczy bardziej jasne. || Też *permultum*, psk. *scil. ad* względem czego t. j. wiele, np. *permultum interest, utrum cet. Cic.* t. j. bardzo wiele na tém zależy.

PERMUNDUS, *a, um*, (od *per* i *mundus*, *a, um*). Bardzo czysty, chędogi. || Ochędo-

żny, ochlujny, np. — *volucris. Farr.*, np. mówiące o gołębiach.

PERMUNIO, *is, iui, itum, ire*, (od *per* i *munio*). Zupelnie umocnić, utwierdzić, obwarować, np. — *munimenta. Liv.* || Obwarować, np. — *castra. Liv.* — *urbem. Justin.* — *opportuna locorum. Tac.*

PERMUNITUS, *a, um*, (imsl. od *permunio*). *Liv.* Dobrze obronny, warowny, oszańcowany.

PERMUTATIO, *ōnis, Ź*. (od *permuto*). Odmiana. — *verum. Cic.* Rewolucja. || *Cic.* Frymark, zamiana czegoś, handel. || — *pecunia. Id.* Dawanie komu pieniędzy przez wexel. || *Auct. ad Herenn.* Mowa, która co innego słowy, a co innego myślą wskazuje.

PERMUTATUS, *a, um*, (imsl. od *permuto*, *are*). *Luer.* Odmieniony. || *Plin.* Nabyty, kupiony.

PERMUTO, *as, avi, atum, are*, (od *per* i *muto*, *are*). Odmienić albo zupełnie odmienić. — *sententiam. Cic.* Odmienić zdanie. *Numidae dicti Nomades a permutoandis pabulis. Plin.* Numidzi, tak nazwany naród pasterski dla częstej odmiany pastwisk. — *statum reipublicae. Cic.* Zamieszać rzeczpospolitą. || *Plin.* Frymarczyć, handlować. || *Id.* Nabywać, kupować. *Talenti auri permutare. Plin.* Za złote talenta kupować. || *Pecuniam permutare. Cic.* Dawać komu pieniądze przez wexel. || *Plin.* Obracać, przewracać.

PERNA, *ae, Ź*. (πέρνα). *Enn.* Goleń u człowieka. || *Hor.* Szylnia. || *Plaut.* Glupiec. || *Plin.* Rodzaj konchy morskiej.

PERNAVIGATUS, *a, um*, (imsl. od *pernavigo*, *are*). *Plin.* Przejechany, przepłyniony.

PERNAVIGO, *as, avi, atum, are*, (od *per* i *navigo*). Przepłynąć, np. *pars pernavigata est. Plin.*

PERNECESSARIUS, *a, um*, (od *per* i *necessarius*). Bardzo potrzebny, bardzo konieczny, bardzo naglący, bardzo gwałtowny, bardzo pilny, np. — *tempus. Cic.* || Poufały przyjaciel, powinowaty, np. — *homo. Cic.* || Też rzeczow., np. *paterno amico ac necessario. Cic.* *Perneccarios meos. Cic.* t. j. moich wielkich przyjaciół albo klientów.

PERNECO, *as, avi, atum, are*, (od *per* i *neco*). Zabić, zamordować. *Auson. Sil. Diabulum perneceavit. Augustin.*

PERNEGO, *as, avi, atum, are*, (od *per* i *nego*). Calkiem wypierać się czegoś, zaprzeczać co, np. *negas? Ly. pernego ino. Plaut.* *Pernegabo. Plaut.* *Pernegare non jussi. Martial.* || Calkiem odeprzeć, odpor uczynić, np. *Catonis populus romanus consulatum pernegavit. Sen.*

PERNEO, *es, ēvi, ētum, nēre*, (od *per* i *neo*). Prząść, albo sprząść, doprząść, odprząść, np. przesuwanie o Parkach. *Sidon.*

PERNICIABILIS, *e, ptnk.* (od *perniciēs*). Podpadający zepsucia, skazie, skazitelny, zgnębny, zgnębie przynoszący, szkodliwy, np. *id perniciabile res. Tac.*

PERNICIABILIS, *e, ptnk.* (od *perniciēs*) i. q. *perniciabilis*. Podpadający skazie, skazitelny, śmiertelny, zgnębie przynoszący, np. — *morbus. Liv.* — *odium. Plin.* — *discidium. Lucr.*

PERNICIēs, *ēi, Ź*. (od *perneco*). Zepsucie, skażenie, zgnęba, zgnienie, zgnęba, upadek, ruina, nieszczęście, bieda, np. *Populi romani. Cic.* *Res illis perniciēi fuit. Nep.* *Perniciēm alicui moliri. Cic.*, albo — *parare. Phaedr.* *In perniciēm incurvere. Cic.* *Perniciēm depellere a patria. Id.* *Esse perniciēi. Nep.* Byż przyczyną zguby. *Perniciēm afferre. Plin.* *Smierć zadadź. || Zgnęba, człowieka szkodliwy, zgnębny człowiek, np. illam perniciēm extinxit i. e. Clodium. Cic.* || Tak zwani kurewnicy *perniciēs. Plaut.* *Perniciēs communis adolescentium. Plaut.* Powszechna zguba młodzieży.

PERNICIōSE, *psk.* (od *perniciōsus*) Szkodliwy, zgnębny, szkodliwym sposobem, np. *sic vitis perniciōse luxuriat. Plin.* *Perniciōsius de republica mereri. Cic.* Silniej pracować na zgubę rzeczypospolitej. || *Perniciōsissime. Augustin.*

PERNICIōSUS, *a, um*, (od *perniciēs*). Zgnębny, szkodliwy, np. — *consilia. Cic.* — *leges. Caes.* — *scripta. Ovid.* *Morbi animi sunt perniciōsiores quam corporis. Cic.* *Perniciōsissimum fore videbat. Nep.*

PERNICITAS, *ātis, Ź*. (od *pernix*). Prędkość, pośpiech, chybkosć, szybkość. *Cic.* *Caes. Plaut.* — *vivacissima. Gell.* — *pedum. Liv.* — *equorum. Tac.*

PERNICITER, *psk.* (od *pernix*). Prędko, szybko, z pośpiechem, np. — *adprehendere manu aliquem. Plaut.* — *equo desilire. Liv.*, też *Catull. Plin.* || w stop. drug. *pernicius. Plin.* *Tortaque ruunt pernicius hasta. Claudian.* *de raptu Proserp.*

PERNIGER, *gra, grum*, (od *per* i *niger*). Bardzo czarny, np. *oculi pernigri. Plaut.*

PERNIMIUS, *a, um*, (od *per* i *nimius*, *a, um*). Bardzo wielki. *Pernimium sentiret onus. Paulin. Petrocor.* || Ztąd w rodz. nijak. *Pernimium* jako psk. Bardzo wiele, np. *Pernimium interest inter vos. Ter.* t. j. bardzo wiele. *Interpretatio pernimium severa est. Papinian. in Pandect.*

PERNIO, *ōnis, m.* (od *perna* albo πέρνα, pięta). Pewna choroba nóg, bąbel od mrozu, odmrożenie, np. *perniōibus non olivae amurca utitur. Plin.*

PERNITEO, *es, ui, ēre*, (od *per* i *niteo*). Bardzo błyszczeć, świecić się, jaśnieć, np. *Est lacus, quo perfusa corpora quasi uncta permitent. Mela.*

PERNIUNCULUS, *ī, m.* (zdrobn. od *pernio*) i. q. *pernio*, mówiące zmniejszającym sposobem. *Plin.*

PERNIX, *icis, r. współ.* (od *per* i *nitor*, *usihuję*). *Virg.* Prędko, rączy, chyży. — *manibus. Plaut.* Dziarskie ręce mający. *Pernicior vento. Stat.* Prędszy od wiatru. *Perniciōsissimae quadrigae. Colum.* Zaprząg czterech bardzo rączych koni. || Z tryb. bezokol. *Sub-*

limis, cupidusque, et amata relinquere pernix. Hor. Dumnie o sobie trzyma, pełen chciwości, a czego gorąco zapagnie, prędko porzuca. || Stały, stateczny, trwały, wytrzymały, np. — *bos. Virg.*

PERNOBILIS, *e, ptnk.* (od *per* i *nobilis*). Który jest bardzo szlachetnego rodu. || Bardzo sławny, słynny, głośny, np. — *epigramma. Cic.*

PERNOCTO, *as, avi, atum, are*, (od *per* i *nox*). Noc gdzie strawić, przenoćować, np. — *ad ostium carceris. Cic.* *Pernoctant venatores in nive. Id.* — *in foro. Cic.*

PERNONIDES, *ae, Ź*. *Laridum pernonidem. Plaut.* t. j. słonina do szynki. *Pernonides* zamiast *perna*.

PERNOSCO, *seis, ōvi, ōtum, scēre*, (od *per* i *nosco*). Doskonałe znać, przeznaczyć, nauczyć się, np. — *hominum mores ex oculis, vultu cet. Cic.* || Ztąd *pernovi. Plaut.* t. j. dokładnie poznałem. *Pernovit probe. Plaut.* *Non satis me pernosti. Ter.* t. j. nie dosyć mnie poznales. || Ztąd, widzieć, oglądać, obaczyć, dochodzić, badać, rozpoznawać, np. *pernosceite furtum. Ter.*

PERNOTESCO, *sis, tui, scēre*, (od *per* i *notesco*). Stać się znajomym, wiadomym, znanym, np. *culpa pernotuit. Quintil.* || *Pernotuit nicosob. t. j.* stało się wiadomym, np. *ubi pernotuit Caesarem esse cet. Tac.*

PERNOTUS, *a, um*, (imsl. od *per* i *notus*, *a, um*). Bardzo znajomy, wiadomy, znany, np. — *alicui. Curt.* *Marathon Persica clade pernotus. Mela.*

PERNOVI, *nosse, tui*, t. j. poznałem albo dokładnie poznałem. Ob. *Pernosco*.

PERNOX, *ocis, r. współ.* (od *per* i *nox*). Przez noc, przez całą noc, np. *luna pernox erat. Liv.* *Ego pernox et perdia cet. Apul.* t. j. w nocy i w dzień.

PERNOXIUS, *a, um*, (od *per* i *noxius*, *a, um*). Bardzo szkodliwy. *Mela.*

PERNUMERO, *as, avi, atum, are*, (od *per* i *numero*, *are*). Wyplacić, wyliczyć, zaliczyć, policzyć, rachować, np. — *pecuniam. Liv.* t. j. rachować pieniądze. — *argentum. Plaut.*

PERO, *ōnis, m.* *Virg.* Kurpie chłopskie, albo rodzaj obuwia wiejskiego z surowego rzemienia. || *Perones. Vitr.* Trzosi, sakwy.

PEROBSCURUS, *a, um*, (od *per* i *obscurus*). Bardzo ciemny, np. — *quaestio. Cic.* — *sum. Liv.*

PERODI, *isti, isse*, (od *per* i *odi*). Nienawidzieć albo bardzo nienawidzieć, np. — *culpam. Manil.* || Imsl. *perosus, a, um*. Który nienawidzi, albo bardzo nienawidzi, np. *lucem. Virg.* *Rex arma perosus. Ovid.* *Perosus exitium. Id.* || Nienawidziany. *Juvene.* *Perosius. Tertull.* *Perosus veritas. Id.*

PERODIōSUS, *a, um*, (od *per* i *odiosus*). Bardzo nienawistny. *Cic.*

PEROFFICIōSE, *psk.* (od *perofficiosus*, *a, um*). Bardzo usłużnie, uczynnie, grzecznie, ludzko, np. — *aliquem observare. Cic.*

PEROLEO, *es, ūi* albo *ēvi, litum, ēre*, (od *per i oleo*). Pachnąć, wonieć, euchać, śmierdzieć, np. *perolent cadavera. Lucr.* || Rósć, rosnać, wzrastać, np. *perolesse* zamiast *perolevisse. Lucil. ap. Prisci.*

PERONATUS, *a, um*, (od *perco*) t. j. karpie noszący. *Pers.*

PERONE, *es, ūi* (περόνη, zaczepka). Kość sprychowa.

PEROPACUS, *a, um*, (od *per i opacus*, *a, um*). Bardzo cienisty, np. — *spelunca. Lactant.*

PEROPORTUNE, *psk.* (od *peroportunus*) Bardzo w czas, bardzo dogodnie, bardzo stosownie, właściwie, w przyzwoitym czasie, np. *venire. Cic.* — *fortuna te obtulit. Cic. Cecidit peroportune. Id. — literae. Liv.*

PEROPORTUNUS, *a, um*, (od *per i oportunus*) Bardzo dogodny, bardzo stosowny, dobre położenie mający, albo bardzo sposobny, np. — *deversorium. Cic.*

PEROPTATUS, *a, um*, (od *per i optatus*, *a, um*). Bardzo pożądaný. || Ztąd *Peroptato* w przp. szóst. *Cic. t. j.* bardzo pożądaný, pożądanym sposobem.

PEROPUS, nieprzypad. (od *per i opus*). Bardzo potrzeba. *Sed nunc peropus est loqui. Ter.*

PERORATIO, *ōnis, ūi*. (od *peroro*, *are*). Zamknięcie mowy, inaczej *epilogus*, konkluzja, np. *extat ejus peroratio, qui epilogus dicitur. Cic.* || Mowa, spojenie mowy. || Szczególnie *peroracya*, gdzie się wyrażają afekta, któremi się powoduje sędzia albo słuchacz.

PERORIGA albo PRORIGA, *ae, m.* (auriga). *Farr.* Koniuch stadny, który przypuszcza do klacz stadnika.

PERORNATUS, *a, um*, *ptok.* (od *per i ornatus*, *a, um*). Bardzo ozdobny, np. *Crasus in dicendo perornatus. Cic.*

PERORNO, *as, avi, atum, are*, (od *per i orno*, *are*). Bardzo albo ustawicznie zdobić, stroić, upiększać. *Tac. Paulin. Nol.*

PERORO, *as, avi, atum, are*, (od *per i oro*, *are*). Właściwie kończyć mowę, albo mówić na końcu; ztąd mówić, wszystko pilnie co mówić, np. *breviter peroratum esse potuit. Liv.* — *in aliquem. Suet.*, np. *causam perorare contra oratores. Cic. Narratione perorata i. e. finita. Auct. ad Her.* || Konczyć, skończyć, np. *perorata. Cic. t. j.* są rzeczy skończone.

PERORSI, *orum*, (Περόρσοι). Naród w wewnętrznej Libii na pograniczu Mauritanii. *Plin. Ptolem.*

PEROSCULOR, *aris, ari*, (od *per i osculor*). Całować albo bardzo całować. *Martial.*

PEROSUS, *a, um*, (imsl. od *perodi*) *Virg. Liv.* Który bardzo nienawidzi. *Lucemque perosi. Virg.* Którym było nienawistne życie. || Biern. *Ter.* Bardzo zienawidziany, niecierpiący.

PERPACATUS, *a, um*, (imsl. od *perpaco*, *are*). Spokojny. *Liv.*

PERPACO, *as, avi, atum, are*, (od *per i paco*, *are*) i. q. *paco*. Czynić spokojnem,

uspokoić. *Aur. Vict. Necdum omnia perpaca erant. Liv.*

PERPALLIDUS, *a, um*, (od *per i pallidus*). Bardzo blady, np. — *color. Cels.*

PERPARCE, *psk.* (od *per i parce*). Bardzo skąpo, bardzo oszczędnie, bardzo skromnie. *Ter.*

PERPARUM, *psk.* (od *per i parum*). Bardzo mało. *Cic.*

PERPARVULUS, *a, um*, (od *per i parvulus*). Bardzo mały, malutki, np. — *sigilla. Cic. — scrupuli. Solin.*

PERPARVUS, *a, um*, (od *per i parvus*). Bardzo mały, np. — *Insula. Plin. — civitas. Cic. — culpa. Id.* || *Perparvum*. Bardzo mało. *Cic.*

PERPASCO, *seis, avi, astum, scēre*, (od *per i pascō*) i. q. *pascō*. Paść, żywić, karmić, np. *pecus ab eo, quod perpascat. Farr.* || Też biern., (albo dep.) np. *utpote iniquales (fluvius) volvens perpaseitur agros. Sever.* t. j. płynąć, przepływając, wytrawia, pożera, niszczy pola.

PERPASTINO, *as, are*, (od *per i pastino*, *are*) i. q. *valde pastino*. Bardzo ryć, kopać, uprawiać ziemię motyką, np. *non perpastinantes usum divitiarum. Tertull. i. e. evelere. t. j.* wyrwać, wykorzeniać. Inni czytają *repastinantes*.

PERPASTUS, *a, um*, (imsl. od *perpascō*). Bardzo tuczony. *Phaedr.*

PERPAUCULUS, *a, um*, (od *per i pauculus*). Bardzo mały, np. *deduxitque in Academiam perpauculis passibus. Cic.*

PERPAUCUS, *a, um*, (od *per i paucus*). Bardzo mały, np. *perpaucorum hominum. Ter. — exempla. Lucr. Perpaucos. Liv.* || Ztąd *perpaucula*. Bardzo mało, bardzo mało czego, np. — *dicere. Cic. — mutare. Id. — loqui. Hor.* || *Perpaucissimis agricolis. Colum.* t. j. bardzo mało, bardzo niewiele.

PERPĀVFACIO, *cis, ēre*, (od *per i p̄vefacio*). Bardzo straszyć kogo albo strachem nabawić. — *pectora. Plaut.*

PERPAULULUS, *a, um*, (od *per i paululus*). Bardzo mały. || Ztąd *Perpaululum*, rzeczow. Bardzo mało czego, np. — *loci. Cic.*

PERPAULUS, *a, um*, (od *per i paulus*, *a, um*). Bardzo mały; ztąd *perpaulum*, rzeczow. Bardzo mało czego. *Cic.* Jako *psk.* np. *declinare perpaulum. Cic.* Nicco uchylić się.

PERPAUPER, *ēris*, (od *per i pauper*). Bardzo ubogi. *Cic.*

PERPAUXILLUS, *a, um*, (od *per i pauxillus*). Bardzo mały, niewielki. || *Perpauillum*, rzeczow. *Plaut. Si perpauillum potes contentus esse. Id.* Jeśli możesz przestawać na male.

PERPECTO, *is, ēre*, (od *per i pecto*) i. q. *pecto*; ztąd *perpexsus*, *a, um*. Ob. *PERPEXUS*.

PERPĒDIO, *is, īre*, (od *per i pes* jak *impedio*, *expedio* etc.) i. q. *impedio*. Przeszkodzić. *Acc. ap. Non.*

PERPELLO, *is, ūli, pulsus, llēre*, (od *per i pello*). Pchnąć, popychać, trącić, np. *aliqua re perpellitur. Nigid. ap. Non. Alii perpellit pedem. Enn. ap. Isidor.* || Ruchać, ruszyć, wzruszyć, poruszyć, np. — *aliquem. Cic.* || Odepchnąć, odpychać, odpędzić, odegnąć, np. — *animum. Plaut. t. j.* zwyciężyć, pokonać || Wmówić, przekonać mocą, siłą, np. — *metu urbem ad deditonem. Liv. t. j.* zmusić miasto do poddania się. — *collegam. Sall.*

PERPENDICULARIS, *e, i* PERPENDICULARIUS, *a, um*, (od *perpendicularum*). Perpendykularny, prostopadły, pionowy, *Frontin.*

PERPENDICULATOR, *ōris, m.* (od *perpendicularum*). *Aurel. Vict.* Ciesla albo malarz, który linią prostopadłą używa.

PERPENDICULATUS, *a, um*, (imsl. od *perpendicularum*, *are*) *Mart. Cap.* Spuszczony do linii prostopadłej, do pionu.

PERPENDICULUM, *i, n.* scil. *instrumentum*; (od *perpendo*) Perpendykal, pion, ołowianka. *Ad perpendicularum esse. Cic. Ad perpendicularum columnas exigere. Cic.* || Przenosić. *Ad perpendicularum. Auson.* Pion, kula ołowiana lub z jakiegokolwiek kruszcu, zawieszona na nici, dla znalezienia prostopadłości. || Przenosić. *Ad perpendicularum. Auson.* Podług prawideł zdrowego rozumu i cnoty.

PERPENDO, *dis, di, sum, dēre*, (od *per i pendo*). Ważyć, odważać, na szali zrównać, np. — *in librili. Gell.* || Przenosić, zważyć, rozważyć t. j. dochodzić, badać, rozpoznać, np. — *momenta officiorum. Cic. — aliquid ad disciplinae praecepta. Cic. Hoc non arte aliqua perpenditur. Cic.*; ztąd *perpensum habere* zamiast *perpendere*. t. j. rozważyć, dochodzić. *Colum. Homo ex animis perpensive iudicii. Arnob. t. j.* pilny, dokładny, akuratywny. || Też *perpenso iudicio statuendum est. Martian. in Pandect. t. j.* dołącznie potrzeba stanowić.

PERPENZA, *ae, ūi*. Roślina inaczej *Bacchar* zwana. Oblapa wonna, ziele. *Plin. Inne Edd. maja perpressam* zamiast *perpensam*.

PERPENSATIO, *ōnis, ūi*. (od *perpenso*, *are*). Rozważenie, zważenie, rozważa, rozsądzenie, rozsądek, — np. *honorum atque officiorum. Gell.*

PERPENSE, *psk.* (od *perpensus*, *a, um*). Rozważnie, uważnie, z rozważą, z uwagą, np. *perpensius cogitare. Ammian. Perpensius eligere. Id.*

PERPENSO, *as, are*, (częstotl. od *perpendo*) i. q. *perpendo*. Rozważyć, uważać, zważyć. *Grat. Cynege. Ammian.*

PERPENSUS, *a, um*, (imsl. od *perpendo*). Rozważany, badany. *Colum.*

PERPERAM, *psk.* Złe, nie dobrze, niedoręcznie, nie tak jak być powinien, np. — *facere. Cic. Q. — iudicare. Cic. — loqui. Plaut. — pronuntiare. Plin.* || Nie dobrze, t. j. fałszywie, np. *perperam dixit. Ter.*

t. j. fałszywie mówił. || *Perperam* przyp. czwart. od *Perperus*, *a, um*, scil. *partem*, albo *viam*, albo *rationem*, więc złym sposobem.

PERPERE, *psk.* (od *perperus*, *a, um*). i. q. *perperam*.

PERPERITUDO, *ōnis, ūi*. (od *perperus*, *a, um*). Złe przyrodzenie, zdrożność, niedorzeczne postępowanie, nieuwaga, nierozsądek, niebaczność. *Acc. ap. Non.*

PERPERUS, *a, um*, (περπερός). Nienależyty, nieprzystojny, nieprzyzwoity, niedoleżny, ulomny, błędny, np. *perperos populares. Acc. ap. Non. Nihil perperum. Propse. Oves perperae. Plaut.* || Ztąd *perperam*, scil. albo *partem* albo *rationem*. t. j. nieprawym, niesprawiedliwym sposobem t. j. nie prawą drogą. Ob. *Perperam*.

PERPES, *ētis, r.* wspóln. i. q. *perpetuus*. *Plaut.* Ustawiczny, bezprzerwy, cały. *Nocte perpeti alea ludere. Plaut.* Całą noc grać w kostki. || Ustawiczny. *Fox cohibita silentio perpeti. Flor.* Głos wiecznym milczeniem przzerwany. *Opera perpes. Pacuv. ap. Fest.* Ustawiczna praca.

PERPESSICIUS albo PERPESSITIUS, *a, um*, (od *perpersus*, *a, um*). Cierpliwy, wytrwały, wytrwały, np. *Socrates perpersicius senex. Sen.*

PERPESSIO, *ōnis, ūi*. (od *perpetior*). Wytrzymanie, wytrwałość, ucierpienie, zniesienie jakiej rzeczy. — *dolorum. Cic. — laborum. Id. Patientia et perpersio et tolerantia. Sen.*

PERPESSITIUS, *a, um*. Ob. *PERPESSICIUS*.

PERPESSUS, *a, um*. (imsl. od *perpetior*). *Virg.* Który wiele cierpiał, wytrzymał.

PERPESSUS, *us, m.* (od *perpetior*). Ucierpienie, zniesienie, znoszenie; np. *dolor difficilis perpersu. Cic.* *Perpersu aspera. Id. t. j.* rzeczy przykre do zniesienia.

PERPETIM, *psk.* Trwale, ustawicznie, ciągle, nieprzerwanym pasmem. *Apul.*

PERPETIOR, *eris, persus sum, pēti, dep.* (od *per i patior*). Stale, statecznie, cierpliwie znosić, zniesić, wycierpieć, cierpieć, dotrwać, przetrwać, wytrwać, np. *neque pati neque perpeti. Enn. ap. Cic. Censent me posse perpeti. Ter. Omnes facile perpetior. Cic.* || W ogólności cierpliwie znosić, cierpieć, wycierpieć, wytrzymać, wytrwać, np. *omnia mihi perpatienda esse dico. Cic. — poenas. Val. Flacc. Perpeti dolorem. Cic. Dolor difficilis perpersu. Cic.* || Z następn. tryb. bezokół, np. *perpetiar memorare tamen. Ovid. t. j.* muszę etc. || Też orzeczech nieżywoitnych, np. *gracilitas mea perpeti posset. Plin.*

PERPETRABILIS, *e, ptok.* (od *perpetro*). Podobny do zrobienia, to, co czynić można, możebny, pozwolony, np. *nubere in Domino perpetrabile est. Tertull.*

PERPETRATIO, *ōnis, ūi*. (od *perpetro*, *are*). Przeprowadzenie do skutku, skutecznienie, wykonanie, sprawienie, sporządzenie.

dzenie, grzech uczynkowy, dopuszczenie się grzechu. *Tertull.* — *mal.* *Augustin.*

PERPETRATOR, *ōris*, m. (od *perpetro*). Który co przyprowadza do skutku, uskutecznia, wykonywa, popełnia, np. — *peccati.* *Augustin.* — *caedis infaustae.* *Sidon.*

PERPETRATUS, *a*, um, (imśl. od *perpetro*, are). Uczyniony, wykonany. *Pace nondum perpetrata.* *Liv.* Nie uczyniwszy jeszcze pokoju.

PERPETRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *per* i *patro*, are). Uskutecznić, wykonać, sprawić, sporządzić, zbroić, popełnić, dopuścić się czego, szczególnie w czasie przeszłym dokon. np. *postquam opus meum omne perpetravi.* *Plaut.* *Perpetrare promissa.* *Tac.* Wykonać obietnice. *Perpetratum facinus.* *Justin.* Popelniona zbrodnia. || Obchodzić, obejść, święcić. *Rebus divinis rite perpetratis.* *Liv.* || Z tryb. bezokol. np. *nisi id efficere perpetrat.* *Plaut.*

PERPETUALIS, *e*, ptik. (od *perpetuus*) i. q. *perpetuus*. Wieczny, wiekuisty, np. *perpetua praecepta.* *Quintil.*

PERPETUARIUS, *a*, um, (od *perpetuus*). Trwały, ustawiczny, stateczny, stały, ciągle trwały, np. *multo.* *Sen.* || Ztąd *perpetuarius.* *Cod.* *Justin.* t. j. pacheiarz, scit. redemptor.

PERPETUATUS, *a*, um. Ob. PERPETUO, are.

PERPETUITAS, *ātis*, ż. (od *perpetuus*). To, co nie jest przerwanem, uszkodzonem, ciągle trwanie, związek, styczność, ciąg rzeczy, konnexya, np. — *vitalis.* *Cic.* — *temporis.* *Cic.* — *orationis.* *Id.* — *verborum.* *Cic.* — *parietis.* *Quintil.* t. j. ciąg ścian. *Opacae perpetuitates.* *Vitr.* t. j. miejsca bez przerwy cieniaste.

PERPETUITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotl. od *perpetuo*, are). Ciągłe trwałem uczynić, np. *perpetuitassint* (i. e. *perpetuitaverint*) *libertatem.* *Enn.* np. *Non. Inni* czytają *perpetuassint* i. e. *perpetuaverint*.

PERPETUO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *perpetuus*, *a*, um). Uczynić co ciągle nieprzerwanem, trwałem, np. — *verba.* *Cic.* — *judicium potestatem.* *Cic.* *Dii te perpetuent.* *Lamprid.* Formuła krzykliwej pochwały dla cesarzów. || Ztąd *perpetuatus*, *a*, um, np. — *salus.* *Arat.* in *Act.* *Ap.*

PERPETUO, psk. (od *perpetuum*). *Terent.* Wiecznie, ustawicznie, stale, bez przerwy. *Mihi perpetuo patria tellure caendum est.* *Ovid.* Mam być nazawsze ojczystej pozbawiony ziemi.

PERPETUOUS, *a*, um, (od *per* i *peto*, idę). *Cic.* Ustawiczny, ciągły, cały, nieprzerwany. — *febris.* *Plin.* Ustawiczna gorączka. — *trabes.* *Caes.* Całe belki, z jednej sztuki złożone. — *mensae.* *Virg.* Długie stoły. *Vescitur Aeneas, simul et trojana juvenis perpetui tergo bovis.* *Virg.* Eneas i Trojanie cały grzbiet wolu jedzą. || — *historia.* *Cic.* Ciągła bez przerwy historia. || *Cic.* Wieczny, wiekuisty, trwały. *Perpetua*

amicitia. *Cic.* Wieczna przyjaźń. || *Perpetuum*, psk. *Stat.* Wiecznie. || *In perpetuum.* *Cic.* *In perpetuum modum.* *Plaut.* Nazawsze. || *Perpetuus.* *Cic.* Powszechny. — *Ius.* *Id.* Powszechnie prawo. || *Perpetua fulmina.* *Senec.* Znaczenie piorunów na całe życie. || W stop. drug. *Perpetuor.* *Cato.* W trzec. *Perpetuissimus.* *Id.* || *Perpetuus.* *modus.* *Diomed.* t. j. u gramatyków tryb bezokoliczny.

PERPEXUS, *a*, um, (imśl. od *perpeco*). Zaczęśany albo dobrze zaczęśany, np. — *barba.* *Jul. Firm.*

PERPICTUS, *a*, um, i. q. *pictus*. Malowany albo dokładnie malowany, np. *Lilia perpietasque pilas.* *Ovid.*

PERPLACEO, *es*, *ui*, *itum*, *perplacere*, (od *per* i *placeo*). Bardzo podobać się, np. *mihi perplacet.* *Cic.* *Imo perplacet.* *Plaut.*

PERPLANUS, *a*, um, (od *per* i *planus*, *a*, um). Bardzo jasny, wyraźny, zrozumiały, np. — *expositio.* *Diomed.*

PERPLECTO, *tis*, *ere*, (od *per* i *plecto*). Przeplatać, przepleść. || Ztąd *perplexus*, *a*, um. Ob. *Perplexus*.

PERPLEXABILIS, *e*, ptik. (od *perplexo*). Zawikłany, zawily, ciemny, np. — *verbum.* *Plaut.* t. j. niezrozumiane słowo.

PERPLEXABILITER, psk. (od *perplexabilis*). Zawikłanie, ciemno, zawikłanym sposobem, np. — *perpavescere.* *Plaut.*

PERPLEXE, psk. (od *perplexus*, *a*, um). Zawikłanie, zawile, zawikłanym sposobem, nie wyraźnie, nie jasno, ciemno, skrycie, np. — *loqui.* *Ter.* — *indicare.* *Liv.* *Perplexius errat.* *Prudent.*

PERPLEXIM, psk. (od *perplexus*, *a*, um). i. q. *perplexo*. Zawikłany, zawilym sposobem, np. — *oratione lacessere.* *Plaut.* — *scribere alicui.* *Cass. Hemina.* *ap. Non.*

PERPLEXIO, *ōnis*, ż. (od *perplexo*). Przeplatanie; ztąd zamieszanie, zawikłanie, nieład, zamęt, ciemność, ciemnota, dwuznaczność, niewyrozumiałość, nie jasność w mowie albo w postępowaniu. *Latro declam.* in *Catil.*

PERPLEXITAS, *ātis*, ż. (od *perplexus*, *a*, um). Nieład, zamieszanie, zawikłanie, zamęt, ciemność, niezrozumiałość, np. *His ob perplexitatem nimiam aegerrime lectis.* *Amnian.*

PERPLEXOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, *dep.* (od *perplexus*, (imśl. od *perplecto*). Czynić nieład, zamieszanie, zawikłanie, np. *at scio, quo vos soleatis pacto perplexarier.* *Plaut.*

PERPLEXUS, *a*, um, (imśl. od *perplecto*). Zmieszany, pomieszany, poplątany, zmącony, zagmatwany, np. *iter perplexum sylvae.* *Virg.* — *figurae.* *Lucr.* — *errores.* *Stat.* || Przenośnie, zawikłany, zawily, zagmatwany, t. j. niezrozumiany, ciężki do zglebienia, dwuwykładny, ciemny, np. — *sermone.* *Liv.* — *responsum.* *Liv.* — *legatio.* *Id.* *Perplexius carmen.* *Liv.* *Perplexior ratio.* *Plin.*

PERPLICATUS, *a*, um, (imśl. od *perplicare*, are). Zawily. *Lucr.*

PERPLICO, *as*, *avim*, *atum*, *are*, (od *per* i *plico*, are). Zawikłać, uwikłać, zaplątać. || Ztąd *perplicatus*, *a*, um. Zawikłany, zawily, zagmatwany, np. *hamatis inter se perque plicatis*, zamiast *perplicatisque.* *Lucr.*

PERPLORO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *per* i *ploro*). Plakać albo bardzo plakać. *Inser. ap. Grut.*

PERPLUO, *uis*, *ui*, (uv), *ere*, (od *per* i *pluo*). Deszcz przecieka, przecieka do środka, wewnątrz, np. *perpluat tigna.* *Plaut.* *Cum coenaculum perplueret.* *Quintil.* t. j. przeciekała sala biesiadna; ztąd *patera perpluit* zamiast *pertusa est.* *Fest.* t. j. dziurawa czara, czasza przecieka. || Przenośnie, *Benefacta benefactis perlegito*, ne *perpluat.* *Plaut.* *Mihi amor in pectus perpluit meum.* *Plaut.* || *Perpluo* zamiast *pluo*. *Tibull.* *Zamiast pluant* (*copiose decidant*) *poma.* || Wybiec, wybiegać, wyciekać, np. *haec atque illae perpluo.* *Ter.*

PERPLURES, (od *per* i *plures*). Bardzo wiele, siła, dużo. — *reditus.* *Plin.*

PERPLURIMUS, *a*, um, (od *per* i *plurimus*). Bardzo wiele, np. *perplurimum refert.* *Plin.*

PERPOL zamiast *per Pollucem*. Przez *Polluxa*, przysięga, np. *per pol saepe peccas.* *Plaut.* t. j. zaiste, zamiast *pol persaepe peccas.* *Ter.* *per pol quam paucus est.* *Ter.* zamiast *pol perquam.*

PERPOLIO, *olis*, *ivi*, *itum*, *ire*, (od *per* i *polio*, *ire*). Polerować, gładzić, głancować, gładziem czynić, pilować, np. — *aurum.* *Plin.* || Przenośnie, polerować, wypolerować, okrzesać, wykształcić, wygładzić, np. *pismo.* — *opus.* *Cic.* *Aliquid perpolire et absolvere.* *Id.*

PERPOLITE, psk. (od *perpolitus*, *a*, um). Polerowanym, wykształconym sposobem. *Auct. ad Her.*

PERPOLITIO, *ōnis*, ż. (od *perpolio*). Polerowanie, wypolerowanie, okrzesać, wykształcenie, np. — *verborum.* *Auct. ad Her.*

PERPOLITUS, *a*, um, (imśl. od *perpolio*, *ire*). Wypolerowany, wykształcony, wygładzony, np. *in dicendo perpolitum homines.* *Cic.* || *oratio.* *Cic.*

PERPOPULATUS, *a*, um, (imśl. od *perpopulo*). Calkiem splondrowany. *Liv.*

PERPOPULOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, *dep.* (od *per* i *populo*). Calkiem splondrować, zrabować, złupić, spustoszyć, zburzyć, zniszczyć, wyludnić, ogolocić kraj z ludzi, np. — *Italiam.* *Liv.* — *omnia loca.* *Id.* — *agrum.* *Liv.*

PERPORTO, *as*, *are*, (od *per* i *porto*). Przywozić co dokąd, np. *naves praedas perportantes.* *Liv.*

PERPOTATIO, *ōnis*, ż. (od *perpoto*, are). Picie, pijanstwo, opilstwo, pijatyka. *Cic.* *Plin.*

PERPOTIOR, *iris*, *itus sum*, *iri*, *dep.*

(od *per* i od słowa *potior*) i. q. *potior*. Mieć, używać, zażywać, np. — *pace.* *Justinian.* t. j. używać pokoju. — *beneficiis.* *Id.* — *beneficiis.* *Id.*

PERPOTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *per* i *poto*, are). Pic, upijać się, pić, pic, biesiadować, hulać. *Cic.* || Pic, wypić, wypijać, np. — *laticem absinthii.* *Lucr.*

PERPREMO, *is*, *ere*, (od *per* i *premo*) zamiast *PERPRIMO*. Ob. *Perprimo*.

PERPRESSA, *ae*, ż. Roślina inaczey *bacchar* zwana. *Plin.*

PERPRIMO albo *PERPREMO*, *is*, *essi*, *essum*, (od *per* i *premo*). Ścisnąć, cisnąć, ucisnąć albo bardzo ścisnąć, np. — *cubile.* *Hor.* || Dokuczać, dać się we znaki komu. *Ovid.* || Przecisnąć, przeciskać, np. plyn jaki przez chustę. *Sen.*

PERPHOPERE, psk. (od *perpraperus*, *a*, um). Bardzo śpiesznie, bardzo prędko, np. — *quid agam?* *Plaut.*

PERPROPINQUUS, *a*, um, (od *per* i *propinquus*). Bardzo bliski, powinowaty. *Acc.* *ap. Cic.*

PERPROSPER, *a*, um, (od *per* i *prae*, *sper*). Bardzo szczęśliwy, np. — *validudo.* *Suet.*

PERPRURISCO, *is*, *ivi*, *scere*, (od *per* i *prurio*). Bardzo chcieć, pragnąć czego, stawać się zapalonem. *Apul.*

PERPUDESCO, *cis*, *scere*, (od *per* i *pu*, *desco*). Wstydzic się, np. *Perpudescit.* *Nep.* t. j. wstydzic się.

PERPUGNAX, *acis*, r. wspóln. (od *per* i *pugnax*). Bardzo waleczny, spreczny, spór wiodący. *Cic.* *Augustin.*

PERPULCHER, *ehra*, *ehrum* (od *per* i *pulcher*). Bardzo piękny, np. *perpulehra dona.* *Ter.*

PERPUNCTUS, *a*, um, (imśl. od *perpungo*). Bardzo przekłóty. *Coel.* *Aur.*

PERPUNGO, *gis*, *xi*, *ctum*, *gere*, (od *per* i *pungo*). Przebić albo przekłóć, np. *perpuncti sentiunt.* *Coel.* *Aur.*

PERPURGO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *per* i *purgo*). Czyścić, chędożyć, czystem czynić, np. — *se.* *Cic.* — *ae-grum.* *Cels.* *perpurgatis ulceribus.* *Cels.* || Przenośnie, *perpurgatis auribus* i. e. *diligenter auscultamus.* *Plaut.* t. j. pilnie słuchamy. || Wykonać, uskutecznić, wypełnić, np. — *locum.* *Cic.* — *rationes.* *Id.*

PERPURUS, *a*, um, (od *per* i *purus*). Bardzo czysty, np. — *lana.* *Farr.* *Inni* czytają *purpurea*.

PERPUSILLUS, *a*, um, (od *per* i *pusillus*). Bardzo mały. || *Perpusillum.* Bardzo mało, np. *perpusillum rogabo.* *Cic.*

PERPUTO, *as*, *are*, (od *per* i *puto*). Objaśnić, wyjaśnić, wytłumaczyć, powiadać, opowiadać, zaznajomić, ogłosić, np. — *argumentum alicui.* *Plaut.*

PERQUAM, psk. Bardzo albo bardzo do-brze, np. *perquam flebiliter lamentat.* *Cic.*, też. *Ter.* *Plin.* *Perquam paucillo minores.*

Lucr. || Też z następ. stop. trzec., np. *lucetum perquam sapidissimum. Apul.*

PERQUIESCO, *seis, ēvi, etum, scere*, (od *per i quiesco*). Spoczywać albo wypoczywać, np. — *totam noctem. Apul.*

PERQUIRITATUS, *a, um*, (od *perquiro*) i. q. *perquisitus*. Wyszukiwany, wybrany, np. — *opusculum. Claudian. Mam.*

PERQUIRO, *ris, sivi, situm, rēre*, (od *per i quaero*). Wyszukać, szperać, wyszperać, albo wywiadywać się, dochodzić czego, badać się, np. — *vasa. Cic. — res. Id. — vias. Caes. Aduent. perquirunt quid causae sit. Plaut.* || Dochodzić, badać, rozpoznawać, np. — *cognitionem rei. Cic.*

PERQUISITE, *psk.* (od *perquisitus, a, um*, imsl. od *perquiro*). Właściwie z pilnym wywiadywaniem się, badaniem się, szpiegowaniem albo dochodzeniem, przetrząsaniem; złąd ściśle, dokładnie, np. *conquisitius conscribere. Cic.*

PERQUISITOR, *ōris, m.* (od *perquiro*). Wyszukiwacz, szperacz albo wywiadywacz, który dochodzi czego albo szpieguje. np. — *auctionum. Plaut.*

PERQUISITUS, *a, um*, imsl. (od *perquiro*). Pilnie szukany, badany, szperany. *Plin.*

PERRARO, *psk.* (od *perrarus, a, um*). Bardzo rzadko. *Cic.*

PERRARUS, *a, um*, (od *per i rarus*). *Plin.* Bardzo rzadki. *Perrarum est ut. Plin. j.* Bardzo się rzadko trafia, że.

PERRECONDITUS, *a, um*, (od *per i recondo*). Bardzo skryty, bardzo tajemny, tajny, np. — *ratio consuetudinis meae. Cic.*

PERRECTURUS, PERRECTUS. Ob. **PERGO**.

PERREPO, *is, psi, ptum, ēre*, (od *per i repo*). Przeleść, przelazieć, przeczolgać się, przeleść, przelazieć po czym, np. — *tellurem genibus. Tibull.* || Przelazieć dokąd, np. — *ad praesepia. Colum.*

PERREPTO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *perrepo*). Przelazieć, przeczolgać się, np. — *per plateas. Plaut. — oppidum. Ter.* || Okolo, w kolo przelazieć, przeczolgać się, np. *in omnibus latebris. Plaut.* || Przelazieć dokąd, np. *perreptavi usque omne oppidum. Ter.*

PERHAEBIA albo **PERAEBIA**, *ae, z.* (*Ἰσθαῖα*). Okolica Tessalii, między Pelasgią, Dorydą i Epirem. || *Perrhaebus, a, um. Ovid.* Należący do okolicy Tessalii. || *Perrhaebi, orum. Propert.* Naród Macedoński na pograniczu Tessalii.

PERRIDICULE, *psk.* (od *perridiculus, a, um*). Bardzo śmiesznie. *Cic.*

PERRIDICULUS, *a, um*, (od *per i ridi culus*). Bardzo śmieszny, np. *doctrina perridicula. Cic.*

PERRŌDO, *is, si, sum, dēre*, (od *per i rodo*). Przegrzyć, przebejcować. *Cels. Plin.*

PERROGATIO, *ōnis, z.* (od *perrogo*) i. q. *rogatio. Inscr. ap. Maffei.*

PERRŌGITO, *as, are*, (częstotl. od *per*

rogo). Do końca wypytać albo w ogólności wypytać, albo pytać, pytać się, np. — *advenas. Pacuv. ap. Priscian.*

PERROGO, *as, avi, atum, are*, (od *per i rogo*). Do końca wypytać, albo pytać, pytać się, np. — *sententias. Liv. Tac. Suet.* || — *legem i. q. perferre. Val. Max.* Bil, propozycja, projekt do prawa, aby było przyjęte od ludu.

PERRUMPO, *is, ūpi, ūptum, ōre*, (od *per i rumpo*). Przelamać, przelamywać t. j. złamać, połamać, rozerwać, rozwiać. — *rates. Caes. — costum. Cels. — aerem. Cic. — limina bipenni. Virg. t. j. łamać progi. — cuneos hostium. Liv.* || Przenosić, — *leges. Cic.* Zniweczyć prawa. || Przedzierać się przez co, np. — *per castra hostium ad Capuam. Liv.* *Perrupit Acheronta Hercules labor i. e. Hercules. Hor. t. j. — przedarł się Herkules do samych piekieł.* || Przenosić, — *periculum. Cic. — servitium. Sen. — quaestiones. Cic. t. j. unikał niebezpieczeństwa etc. Ne quo affectu perumpetur (Tiberius) i. e. permoveretur. Tac. Omnes difficultates perumpere i. e. vincere. Plin.* || Weisnąć się albo wcisnąć się dokąd, np. — *in urbem. Liv. — in vestibulum. — in arces. Sil.*

PERRUPTUS, *a, um*, (imsl. od *perumpo*). *Sil.* Przelamany, przerwany. *Perruptae rastris radices herbarum. Colum.* Przecięte motyką korzenie trawy. || Wstępny bojem zlamany. *Uno impetu perumpit hostem redigunt in aperta, caeduntque. Tac.* Jednym pędem zlamawszy nieprzyjaciela, i na otwarte go pola wyparłszy siekli.

PERSA, *ae, m.* (*Πέρσης*). *Cic.* Pers, mieszkaniec Persyi. || Jedna z komedyi Plauta. || *Nimfa.*

PERSAEPE, *psk.* (od *per i saepe*). Bardzo często. *Cic. Hor.*

PERSAEPOLIS, *is, z.* Stoleczne miasto w Persyi. *Plin.* || Pisz się też *Persopolis. Curt.*

PERSAEVUS, *a, um*, (od *per i saevus, a, um*). Bardzo szalony, wściekły, np. — *flumen. Mella.*

PERSALSE, *psk.* (od *persalsus, a, um*). Bardzo słony, solony. || Złąd bardzo dowcipny, np. — *gratias egit. Cic. Q.*

PERSALSUS, *a, um*, (od *per i salsus, a, um*). Bardzo słony. || Bardzo dowcipny, np. *persalsum illud est eet. Cic.*

PERSALUTATIO, *ōnis, z.* (od *persaluto*). Często powitanie, pozdrowienie. *Cic.*

PERSALUTO, *as, avi, atum, are*, (od *per i saluto, are*). Często witać, pozdrawiać, np. *nos quotidie persalutat. Cic. Persalutatus est. Curt.*

PERSANATUS, *a, um*, (imsl. od *persano, are*). *Sen.* Zupelnie wyleczony, uzdrowiony.

PERSANCTE, *psk.* (od *per i sancte*). Bardzo świętobliwie, np. przysięgać. *Ter. Suet.*

PERSANO, *as, avi, atum, are*, (od *per i sano*). Zupelnie, doskonale uzdrowić, u-

leczyć, np. *vomicas rumpere, purgare, persanare. Plin.* *Persanata non sunt, przenieś. Sen.*

PERSANUS, *a, um*, (od *per i sanus*). Zupelnie zdrowy. *Cato.*

PERSAPIENS, *tis, r. współ.* (od *per i sapiens*). Bardzo mądry. *Cic.*

PERSAPIENTER, *psk.* (od *persapiens*). Bardzo mądrze. *Cic.*

PERSCIENS, *tis, r. współ.* (od *perscio*). Dostatecznie wiedzący albo dobrze znający. *Lamprid.*

PERSCIENTER, *psk.* (od *persciens*). Bardzo mądrze, roztropnie. *Cic.*

PERSCINDO, *dis, idi, issum, dēre*, (od *per i scindo*). Pokrajać, porznąć, rozplatać, rozerwać, rozedrzeć, rozszarpać, np. — *nubem. Lucr. Vento omnia perscindente. Liv.*

|| Złąd *perscissus, a, um, np. — carbasa. Lucr.*

PERSCIO, *is, ūvi, itum, ūre*, (od *per i scio*). Dostatecznie wiedzieć albo dobrze znać, np. *animum persciens. Lamprid.*

PERSCISCO, *eis, scere*. Dowiedzieć się czego, pojnować, wyrozniwiać, np. — *causam tumultus. Dictys Cret.*

PERSCISSUS, *a, um*. Ob. **PERSCINDO**.

PERSCITUS, *a, um*, (od *per i scitus*). Bardzo kształtny, zręczny, foremny, zwykły, bardzo delikatny, subtelny, piękny, ładny. *Per mihi scitum videtur cet. Cic.*

PERSCRIBO, *bis, psi, ptum, bēre*, (od *per i scribo*). Przenieść co na papier, pisać co, wygotować pismo, napisać, pismem co wyrazić, spisać, spisywać, naznaczyć, zapisać, zanotować, np. — *Senatus consultum. Cic. Caes. t. j. spisać, spisywać. Perscribit in literis, hostes discessisse. Caes. t. j. pisać albo melduje. — rationes. Cic. t. j. wygotować, sporządzić, zrobić rachunki. — lēteras. Id. t. j. pisać litery, głoski, ezionki. Perscriptum in monumentis. Cic. t. j. napisać. || Też wypisać głoskami, całkiem wypisać. *Versum puris verbis. Hor. t. j. zrobić wiersze, wygotować. || Wpisać, napisać, zanotować np. w księdze rachunkowej, np. — nomen. Cic. || Pisać, napisać, np. — res populi romani. Liv. || Napisać, pismem co meldować, np. fac ut omnia ad me perscribas. Cic. t. j. napisz do mnie o wszystkim. || Posyłać pismo do kogo, np. — orationem ad aliquem. Cic. || Przepisać, przekopijować, np. *litteras ad senatum tibi infra perscripsi. Vatin. in Cic. || Pismem co assygnować, np. — alieni aliquid. Ter. Argentum iis perscripsi quibus debui. Ter. t. j. dałem assygnatę na zapłacenie długu, albo zapłała przez assygnacya komu, np. falsis perscriptionibus. Cic. || Odznaczyć, odrysować, np. — plantium castelli. Sall.***

PERSCRUTO, *as, avi, atum, are*, i. q. *perscrutor*. Dochodzić, badać, rozpoznawać, poszukiwać, wizytować, np. — *aliquem. Plaut.*

PERSCRUTOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *per i scrutor*). Dochodzić, badać, rozpoznawać, zgłębiać, przenikać, przetrząsać, wizytować. || Przenosić, np. — *naturam criminum. Cic. — sententiam scriptoris. Id.*

PERSCULPO, *is, psi, ptum, pēre*, (od *per i sculpo*). Wyryć, sztychować, dłubać, rytować, np. *lapis persculptus. Corrip.*

PERSĒA, *ae, z.* (*περσέα*). *Plin.* Drzewo, które tylko w Egipcie rodzi owoc naksztalt gruszek, kwiaty zaś wydaje wszędzie.

PERSĒCO, *as, cui, etum, care*, (od *per i seco*). Przerznąć, przekrajać albo przekroić, pokrajać, porznąć, np. — *naturas rerum. Cic. || Przenosić, do szczytu uprzętnąć, ułatwić, uchylić, doprowadzić do końca, np. perseca. Cic. t. j. uprzętnij to, co jest na zawadzie.*

PERSECTOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *perseco*) i. q. *persequi*. Ściagać, prześladować, np. *persectari primordia. Lucr.* Inni czytają *persecutori*.

PERSECUTIO i **PERSEQUUTIO**, *ōnis, z.* *Cic.* Dochodzenie sądowe, postępek prawny. || *Tertull.* Ściganie, prześladowanie. || Dalszy ciąg, kontynuaeya, ciąg jakiej materii. *Ulp. in Pandect.*

PERSECUTOR (*Persequutor*), *oris, m.* (od *persequor*). Prześladowca, np. — *flagitiorum. Capitol.* || Skarżyciel. *Macer in Pandect.* || Odprowadzający, towarzyszy, kompan, zamiast *prosecutor*, np. — *auri persecutores. Cod. Just.*

PERSECUTORIUS (*Persequut.*), *a, um*, (od *persequor*) i. e. *ad persecutionem pertinens*. Należący do eskorty, do konwoju, np. *persecutoria scil. epistola. Cod. Just.* t. j. pismo należące do konwoju, do eskorty.

instrumenta, wezle, assygnacye. || Przekaz albo assygnacya do zapłacenia długu.

PERSCRIPTOR, *ōris, m.* (od *perscribo*). Który co pisze, spisuje, zapisuje, wypisuje, pisarz, np. — *fenerationis. Cic.*

PERSCRIPTURA, *ae, z.* (od *perscribo*). i. q. *perscriptio*. Spisywanie, pismiczny skład, forma, ustawa, np. *cum testamenti faciunt perscripturam, adicere etc. Ulp. in Pandect.*

PERSCRIPTUS, *a, um*, (imsl. od *perscribo*). *Cic.* Napisany, wpisany. || *Suet.* Całkiem napisany.

PERSCRUTATIO, *ōnis, z.* (od *perscrutor*). Śledztwo, poszukiwanie, przetrząsanie, badanie, szukanie, np. — *profundi. Sen.*

PERSCRUTATOR, *ōris, m.* (od *perscrutor*). *Veget.* Szperacz, badacz, sędzia, komisarz na roztrząsanie sprawy jakiej wysadzony.

PERSCRUTATUS, *a, um*, (imsl. od *perscrutor*). Szperany, śledzony, roztrząsany. *Ammian.*

PERSCRUTO, *as, avi, atum, are*, i. q. *perscrutor*. Dochodzić, badać, rozpoznawać, poszukiwać, wizytować, np. — *aliquem. Plaut.*

PERSCRUTOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *per i scrutor*). Dochodzić, badać, rozpoznawać, zgłębiać, przenikać, przetrząsać, wizytować. || Przenosić, np. — *naturam criminum. Cic. — sententiam scriptoris. Id.*

PERSCULPO, *is, psi, ptum, pēre*, (od *per i sculpo*). Wyryć, sztychować, dłubać, rytować, np. *lapis persculptus. Corrip.*

PERSĒA, *ae, z.* (*περσέα*). *Plin.* Drzewo, które tylko w Egipcie rodzi owoc naksztalt gruszek, kwiaty zaś wydaje wszędzie.

PERSĒCO, *as, cui, etum, care*, (od *per i seco*). Przerznąć, przekrajać albo przekroić, pokrajać, porznąć, np. — *naturas rerum. Cic. || Przenosić, do szczytu uprzętnąć, ułatwić, uchylić, doprowadzić do końca, np. perseca. Cic. t. j. uprzętnij to, co jest na zawadzie.*

PERSECTOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *perseco*) i. q. *persequi*. Ściagać, prześladować, np. *persectari primordia. Lucr.* Inni czytają *persecutori*.

PERSECUTIO i **PERSEQUUTIO**, *ōnis, z.* *Cic.* Dochodzenie sądowe, postępek prawny. || *Tertull.* Ściganie, prześladowanie. || Dalszy ciąg, kontynuaeya, ciąg jakiej materii. *Ulp. in Pandect.*

PERSECUTOR (*Persequutor*), *oris, m.* (od *persequor*). Prześladowca, np. — *flagitiorum. Capitol.* || Skarżyciel. *Macer in Pandect.* || Odprowadzający, towarzyszy, kompan, zamiast *prosecutor*, np. — *auri persecutores. Cod. Just.*

PERSECUTORIUS (*Persequut.*), *a, um*, (od *persequor*) i. e. *ad persecutionem pertinens*. Należący do eskorty, do konwoju, np. *persecutoria scil. epistola. Cod. Just.* t. j. pismo należące do konwoju, do eskorty.

PERSECUTRIX, *icis*, *z.* (od *persequor*). Prześladowniczka, która prześladowa kogo. *Augustin.*

PERSECUTUS albo **PERSEQUUTUS**, *a*, *um*, (imsl. od *persequor*). Ścigany, prześladowany. *Auct. ad Her.*

PERSEDEO, *es*, *ēdi*, *essum*, *ēre*, (od *per* i *sedeo*). Długo do końca siedzieć, przesiedzieć, zostawać. — *in equo*. *Liv.* Zawsze bydz na koniu. *Multis annis apud philosophum*. *Sen.* Zostawać przez wiele lat u filozofa na nauce. *Persedit humor aquai*. *Luer.* Wślekła wilgoć.

PERSEGNIS, *e*, *ptnk.* (od *per* i *segnis*). Bardzo mdły, opieszły, bardzo gnusny, leniwy, np. — *proclium*. *Liv.*

PERSEIS, *idis*, *z.* (*Περσής*). scil. *filia* albo *femina*. Córka Persy i Astery, t. j. Hekata. || *Ovid.* Tytuł poematu. || *Herbae Perseides*. *Ovid.* Czarodziejskie ziola. || *Hygin.* Nimfa Oceanu córka. || *scil. urbs*. *Liv.* Miasto w Macedonii i Peonii tak nazwane przez Filipa króla Macedońskiego na cześć syna Perseusza.

PERSEIUS, *a*, *um*. (*Περσῆϊος*). Należący do Persy. *Proles Persia Salis*. *Val. Flacc.* Aetes, brat Hekaty.

PERSENECO, *scis*, *ūt*, *scēre*, (od *per* i *senesco*). Zastarzeć, zestarzeć się, bydz starcym, np. *privatus cum uxore persenuit*. *Eutrop.*

PERSENEC, *sēnis*, *r.* *współ.* (od *per* i *senex*). Bardzo stary. *Suet.*

PERSENILIS, *e*, *ptnk.* (od *per* i *senilis*). Bardzo stary, np. — *actas*. *Fulgat. Josuae.*

PERSENTIO, *tis*, *si*, *sum*, *īre*, (od *per* i *sentio*) *i. q.* *sentio*. Czuć, uczuć, poczuć, np. — *curas*. *Virg.*

PERSENTISCO, *scis*, *scēre*, (od *per* i *sentisco*). Czuć, uczuć. *Luer.* || Miarkować, przeczuwać, uważać, postrzegać, wypatrywać. *Ter.*

PERSEPHONE, *es*, *z.* (*Περσεφόνη*). Wyraz grecki, t. j. Prozerpina. *Ovid. Stat.* || Przenosić, śmierć, np. *Persephone pulat fores*. *Ovid.* t. j. śmierć kolace do drzwi. *Persephone nigram denunciat horam*. *Tibull.*

PERSEPHONIUM albo **PERSEPHONION**, *i*, *n.* (*περσεφόνιον*). *Apul.* Mak dziki, roślina.

PERSEPOLIS. Ob. **PERSAEPOLIS**.

PERSEQUAX, *acis*, *r.* *współ.* (od *per* i *sequax*). Bardzo prześladowający, zapależywy w prześladowaniu, np. — *ales*. *Apul.*

PERSEQUENS, *tis*, *r.* *współ.* *Plaut.* Ścigający. — *flagiti*. *Plaut.* Kochający występki. *Persequentissimus injuriarum*. *Ad Her.* Bardzo mściwy.

PERSEQUOR, *eris*, *cūtus* albo *quntus sum*, *qui*, *deponens*. *Cic.* Ścigać, gonić, dla ulowienia kogo. — *navibus*. *Cic.* Ścigać okrętami. *Cursim persequi aliquem*. *Petron.* W pogoni ścigać kogo. *Festigit persequi*. *Cic.* Iść w ślady. || Prześladować, trapić. — *bello*. *Gell.* Trapić wojną. — *feras*. *Ovid.* Tropić zwierze. || Mścić się. — *injurias*. *Sall.*

Krzywd dochodzić. — *poenas eorum*. *Cic.* Mścić się ich kary. || *Senec.* Nienawidzić, brzydzić się. || Czynić, wykonywać. *Persequi imperium patris*. *Plaut.* Wykonać rozkaz ojca. || Kończyć. — *incepta*. *Liv.* — rzezy zaczęte. || Wykładać co usty, lub pismem. *Versibus persectus*. *Cic.* Wyłożył wierszami. *Persequi aliquid scriptura*. *Id.* Wyłożyć co pismem. || *Cic.* Żądać, pragnąć. || Ćwiczyć się w czem. *Persequi artes*. *Cic.* W sztukach się doskonalić. || Pozywać, powoływać do sądu. *Persequi lite ac iudicio*. *Cic.* Pozywać procesem i sądem. *Ius sum persequi*. *Id.* Prawnie dochodzić swoich pretensyj. || *Persequi vitam*. *Cic.* Przedsięwziąć sposób życia. || — *promissa*. *Plaut.* Domagać się obietnic. || — *viām*. *Terent.* Trzymać się drogi. || *Mortem inedia persequi*. *Petron.* Głodem śmierć sobie zadać. || *Persequi*, *hiern*, np. *se praecipitavit, ne persequeretur*. *Hygin.*

PERSERO, *ris*, *ēvi*, *itum*, *rere*, (od *per* i *sero*, *sevi* etc.). Snać, sadzić, flancować, albo pełno do końca snać, flancować. *Siden.*

PERSERO, *ris*, *ruī*, *rtum*, *ēre*, (od *per* i *sero*, *ui* etc.). Przetknąć, przetykać, przepechnąć, np. *resticulus per ficos, quas edimus*. *pererunt*. *Farr.*

PERSERVIO, *is*, *īre*, (od *per* i *servio*). Służyć albo powszechnie służyć, np. — *aliqui*. *Vopise.*

PERSERVO, *as*, *are*, (od *per* i *servo*). Otrzymać, zatrzymać, zachować. *Tertull.*

PERSES, *ae*, *m.* (*Περσής*). *Plin.* Syn Perseusza. || *Hygin.* Syn słońca i Persy Nimfy. || *Liv.* Przezvisko króla Macedońskiego. || Jako przymiotnik. *Fir Perses*. *Quint.* Mąż perski.

PERSEVERABILIS, *e*, *ptnk.* (od *persevero*, *are*). Staly, stateczny, trwały, np. — *tenacitas*. *Coel. Aur.*

PERSEVERANS, *tis*, *r.* *współ.* (imsl. od *persevero*). Staly, stateczny, trwały, wytrzymaly, np. *Valerius perseverantior fuit*. *Liv.* *Studium perseverantissimum*. *Colum.* *Pietas perseverantissima*. *Augustin.*

PERSEVERANTER, *psk.* (od *persevero*). Stale, statecznie, trwale, np. — *tueri*. *Liv.* *Perseverantius saevire*. *Liv.* *Perseverantissime aliquem diligere*. *Plin.*

PERSEVERANTIA, *ae*, *z.* (od *persevero*). Stałość, dotrwałość, wytrzymalność, trwałość, np. *perseverantia stabilis*. *Cic.* *Labor et perseverantia*. *Caes.* *Perseverantia belli*. *Justin.* t. j. długość wojny.

PERSEVERATIO, *onis*, *z.* (od *persevero*). Ciagle trwanie, trwałość, dozgonność, np. *cognovimus te, aeterna perseveratio*. (*i. e. Deus*). *Apul.*

PERSEVERO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *per* i *severo*). Trwać statecznie, przetrwać, wytrwać, nie przestawać, zostawać, dalej postępować, kontynuować co, np. — *in sententia*. *Cic.* *Caes.* — *in bello*. *Liv.* — *in vitiis*. *Cic.* — *in errore*. *Id.* Też bez in. — *bellis continuis*. *Justin.* || Też z nastp. przyp.

czwart. z tryb. bezokol., np. *perseveraret se esse Orestem*. *Cic.* || Z tryb. bezokol., np. — *bellare*. *Nep.* — *facere*. *Cic.* *Q.* — *urgere*. *Liv.* — *dare*. *Martial.* || Z przypad. czwart. np. — *aliquid*. *Cic.* t. j. nie przestawać w czem.

PERSEVERUS, *a*, *um*, (od *per* i *severo*). Bardzo surowy, ostry, cierpliwy, ponury. || Bardzo srog, nieczyty, np. — *imprium*. *Tac.*

PERSEUS, *ēi*, *i* *ēos*, *m.* (*Περσεύς*). *Hygin.* Syn Jowisza z Akrysy córki króla Argiwów. || *Liv.* Syn Filipa króla Macedońskiego. || *Hygin.* Konstellaeya.

PERSEUS, *a*, *um*. (*Περσεύς*). *Propert.* Tyczący się Perseusza. || *Perski*. *Babylon Persea*. *Lucan.* *Perski Babilon*.

PERSIA, *ae*, *z.* i **PERSIS**, *idis* (*Περσία*). *Plin.* Królestwo w Azji.

PERSIANUS, *a*, *um*, *Lact.* Tyczący się Persiusza poety. *Apul.* *Perski*, należący do Persy. *Aquae Persianae*. *Apul.* t. j. wody perskie które leczą choroby.

PERSIBE, *i. e.* *peracite*. Bardzo przenikliwie, dowcipnie, subtelnie, np. *persibe perite*. *Farr.*

PERSIBUS, *a*, *um*. Bardzo mądry, rostrony, bardzo przenikliwy, dowcipny. *Plaut.* || *i. q.* *valde callidus, valde auctus*.

PERSICCATUS, *a*, *um*, (imsl. od słowa *persico* *are*). Cały wysuszony. *Apic.*

PERSICCUS, *a*, *um*, (od *per* i *siccus*). Cały suchy, bardzo oschły, np. — *oculi*. *Cels.* *Tempus non persicium*. *Fest.*

PERSICE, *psk.* (od *Persicus*, *a*, *um*). Po Persku, perskim językiem, np. — *loqui*. *Quintil.*

PERSICUS, *a*, *um*. (*Περσικός*). *Plin.* *Perski*, należący do Persy. — *adparatus*. *Hor.* Pyszne, wspaniale, kosztowne przygotowanie uczy. || *Persica malus* albo *arbor*. *Macro.* Małe drzewko cytrynowe nakształt migdałowego. || *Persicus*, *i*, *z.* *Pallad.* Gruszka, drzewo. || — *malum*. *Plin.* Brzoskwinia, owoc. || *Persicus portus*. *Plaut.* Podobno port Eubejski, gdzie stała flota Persów. || *Persicus*. *Cic.* Należący do Perseusza króla Macedońskiego.

PERSIDEO, *es*, *ēdi*, *essum*, *dēre*, (od *per* i *sideo*) *i. q.* *persedeo*. Długo siedzieć albo zostać gdzie długo. *Plin.* Częściej się pisze *persedeo*.

PERSIDICUS, *a*, *um*, *i. q.* *Persicus*. *Perski*. *Fet. Epigr. ap. Panvin.*

PERSIDO, *dis*, *ēdi*, *essum*, (od *per* i *sido*, *ere*). Wechodzić, wstępować, przenikać, np. *persederit humor aquai*. *Luer.* *Frigidus imber altius ad vivum persedit*. *Virg.*

PERSIGNO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *per* i *signo*, *are*). Zakonotować, napisać, naznaczyć, np. — *sacra*. *Liv.* || Oznaczyć, naznaczyć, np. — *corpus notis*. *Mela.*

PERSILLUM, *i*, *n.* *Fest.* Naczynie z masścią zabobonną u Rzymian, którą smarowali broń swoje idąc na wojnę.

PERSIMILIS, *e*, *ptnk.* (od *per* i *similis*). Bardzo podobny, np. *statua persimilis*. *Cic.*

PERSIMPLEX, *icis*, *r.* *współ.* (od *per* i *simplex*). Bardzo prosty, bardzo bezkunsztowny, np. — *victus*. *Tac.*

PERSIS, *idis* albo *idos*, *z.* (*Περσής*). *Ovid.* *Perski*. *Persis*, scil. *femina*. *Claud.* *Persyanka*. — *scil. terra, regio*. *Lucan.* *Persya*, królestwo.

PERSISTO, *tis*, *stili*, *tēre*, (od *per* i *sisto*). Trwale stać, przetrwać, zostawać, np. — *a mane usque ad horam decimam*. *Auct. bell. Afr.* || Zostać, trwać. np. *in eadem impudentia persistas*. *Liv.*

PERSITES, *ae*, *z.* Roślina, gatunek *thymlus*. *Apul. de herb.*

PERSIUS, *a*, *um*. *Cic.* Tyczący się famillii Persiusza. || *Persius*, *ii*. *Id.* Persiusz, obywatel rzymski. || Persiusz, poeta, satyryk.

PERSOLATA albo **PERSOLLATA**, *ae*. Pewny rodzaj rośliny, inaczej *areion* zwanej. *Łopian*, ziele. *Plin.*

PERSOLENNIS albo **PERSOLEMNIS**, *e*, *ptnk.* (od *per* i *solemnis* *s. solemnus*) *i. e.* *valde solennis*. Bardzo uroczysty. *Suet.*

PERSOLIDO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *per* i *solido*, *are*). Tegiem czynić, zteżyć, np. *sicco, quos asper hiatu persolidat Boecias*. *Stat.* t. j. zmarłem czyni.

PERSOLLA, *ae*, *z.* (zdrob. od *persona* zamiast *personula*). Mała maska, maseczka, larwa, wyraz zelżywy. *Plaut.* t. j. straszidło, potwora.

PERSOLATA albo **PERSOLLATA**, *ae*, *z.* *Łopian*, ziele. *Plin.*

PERSOLVO, *vis*, *olvi*, *olutum*, *vēre*, (od *per* i *solvo*) *i. q.* *solvo*. *Cic.* Płacić co, zapłacić, skwitować. — *pecuniam alicui*. *Tac.* Zapłacić komu pieniądze. || Oddadź co kto komu winien. *Pretium militiae persolvere*. *Caes.* Należność żołdu wypłacić. *Hanc tibi meliorem animam pro morte Daretis persolve*. *Virg.* Tę lepszą, niż Daretę duszę, na cześć twoję świąc. *Grates persolvere dignas non opis est nostrae*. *Id.* Nie możemy dać równego wdzięczności dowodu. || — *paenas*. *Phaedr.* Przyplacić karę. — *fraudes*. *Claud.* Odebrać karę za zdrady. || — *honorem diis*. *Virg.* Dziękować przez ofiary bogom. || — *vota*. *Cic.* Wypełnić śluby. — *justa*. *Senec.* Wyświadczyć, uczynić, mianowicie ostatnią posługę, pogrzeb. — *promissa*. *Cic.* W obietnicach się uiścić. *A vobis ei persolvere*. *Planc.* Zapłacić mi przez was albo z waszej kieszeni. || — *epistolae*. *Cic.* Odpisać na list. || — *quaestionem*, *dubium*. *Cic.* Thumaczyć, wykladać rzeczy wątpliwe, rozwiązać zagadkę.

PERSOLUS, *a*, *um*, (od *per* i *solus*, *a*, *um*). Cały sam, sam jeden, sam tylko, np. — *oculus*. *Plaut.*

PERSOLUTA, *ae*, *z.* Pewny rodzaj ziela w Egypcie. *Plin.*

PERSOLUTUS, *a*, *um*, (imsl. od *persolvo*). Zapłacony. Ob. **PERSOLVO**.

PERSONA, *ae*, *z.* (od *persono*, *are*). *Gell.*

Maska, larwa której aktorowie teatralni używali okrywając sobie całą głowę. || *Mart. Prudent.* Osoba drewniana, gliniana. || *Lucr.* Posąg, obraz ludzi, zwierząt. || Przenośnie. *Persona. Liv.* Osoba do udawania kogo. || *Terent.* Aktor teatralny, kuglarz. *Muta persona. Id.* Osoba do udawania na migach. || *Cic.* Stan, kondycja, urząd osoby w życiu cywilnym zostającej. *Persona gravis, severa. Cic.* Urząd konsulowski. — *accusatoris. Id.* Oskarżyciel. — *gravissima. Id.* Filozof. || *Cic.* Człowiek, który przybiera na się jaką osobę. || *Suet.* Człowiek. || *Farr. Quint.* Osoba grammatyczna.

PERSONACIA, *ae.* Roślina i. q. *personata. Apul. de herb.*

PERSONALIS, *e, ptmk.* (od *persona*). Osobisty, tyżący się samej osoby, należący do osoby, np. — *beneficium. Paul. in Pandect.* — *usus aquae. Ibid.* — *actio, i. e. actio in rem. Ulpian. in Pandect. t. j.* proces osobisty. || *Ztąd verbum personale. Charis. t. j.* to, co ma trzy osoby.

PERSONALITER, *psk.* (od *personalis*). Osobiście, np. znać, wiedzieć t. j. dokładnie, np. *etiamsi personaliter ignoramus. Arnob.* || Personalnie u Grammatyków z osobami, np. — *dicere. Gell.*

PERSONATA, *ae, z.* Roślina. *Colum. Quidam Echion personatam vocent. Plin.* Rodzaj łopianu, łopian pospolity, zowie się też *personata. Apul. de herb.*

PERSONATUS, *a, um.* (od słowa *persono, are i. e. induere aliquem personam etc.*) Mający na sobie maskę, ułarwiony, maskowany, np. — *Roscii. Cic. Nero personatus (in scena) Suet. Personatus pater. Hor. t. j.* mający maskę w komedii. || *Personata fabula. Fest.* Sztuka udawana przez aktorów lub kuglarzów na teatrze. || Przenośnie. *Personatus. Cic.* Falszywy, oszukujący, zdradliwy, podstępny. || *Personata felicitas. Senec.* Udawane, nie prawdziwe szczęście.

PERSONO, *as, ui, itum, are*, (od *per i sono, are*). Rozlegać się, odgłos wydawać, brzmieć, dzwignąć, dzwonić, odglosem napelniać, np. — *aures vocibus. Cic.* Przyzwyczajając uszy do brzmienia. — *aurem alicui. Hor.* Krzyżać komu nad uchem. — *locum latratu. Virg.* Napelniać miejsce szczekaniem. — *cithara. Virg.* Grać na liwie. *Totam per urbem personat. Val. Flacc.* Wrzeszczy po całym mieście, radząc, zachęcając. || *Personavi, zamiast personui. Apul.*

PERSONO, *as, are*, (od *persona*). Opatrzyć maską. || *Ztąd personatus, a, um.* Ob. *Personatus.*

PERSONUS, *a, um.* (od *persono, are*). Brzmiący, huczający, rozchodzący się, rozlegający się, np. *virgulta persona cantu. Petron.*

PERSORBEO, *es, ere*, (od *per i sorbeo*). Łykać, łyknąć, wsiąkać, np. *spongia persorbens. Plin.*

PERSPECTE, *psk.* (od *perspectus, a, um*).

Rozsądnie, przenikliwie, rozumnie, bacznie, np. *ut docte et perspicte sapit! Plaut.*

PERSPECTIO, *onis, z.* (od *perspicio*). Rozsadek, przenikliwość w jakiej rzeczy, np. — *verum. Lactant. Perspectionem sibi vindicat veritatis. Augustin.*

PERSPECTO, *as, are*, (częstotl. od *perspicio*) i. q. *perspicio*. Obaczyć, oglądać, obejrzeć, w ogólności, oglądać się, obejrzeć się. *Plaut.* || Przypatrywać się, przysglądać się komu, patrzeć na co, np. — *certamen. Suet.*

PERSPECTOR, *oris, m.* (od *perspicio*). Przeglądacz, który zaziera, zagląda, np. *mentis perspector Jesus. Juven.* Inni czytają *prospector*.

PERSPECTUS, *a, um.* (imsl. od *perspicio*). Dobrze poznany. *Perspectum habeo. Cic.* Znam dobrze. *Perspectissima voluntas. Cic.* Doświadczona życzliwość.

PERSPECULOR, *aris, ari, dep.* (od *per i speculor*). Widzieć, patrzeć, oglądać, obaczyć albo dać baczność, haczenie, np. *de vallo perspeculatur. Auct. bell. Afr.*

PERSPERGO, *gis, si, sum, gere*, (od *per i spergo*). Pokrapiać, popryskać, poprząszyć, posypać, odwilżyć, zmoczyć, zrosić, np. — *ligna amurea. Cato. Orationem tanquam sale perspergere. Cic. t. j.* posypać.

PERSPICABILIS, *e, ptmk.* (od *perspicio ari*) i. q. *conspicuous*. To, co się daje widzieć, łatwy do widzenia, np. *urbis perspicabilis. Ammian. też. Augustin.*

PERSPICACE, *psk.* (od *perspicax*) i. q. *perspicaciter*. Rozumnie, bardzo bacznie, roztropnie, np. *quam perspicace. Afran. ap. Non.* Inni czytają *perspicate*.

PERSPICACIA, *ae, z.* (od *perspicax*) i. q. *perspicacitas. Cic.*

PERSPICACITAS, *atis, z.* (od *perspicax*). Rozsadek, światło, przenikliwość, przenikliwy rozum, dobre haczenie, bystrość, np. *tanta est perspicacitate. Cic.*

PERSPICACITER, *psk.* (od *perspicax*). Przenikliwie, np. — *inquirere. Ammian.*

PERSPICATE. Ob. **PERSPICACE**.

PERSPICAX, *aeis, r. współ.* (od *perspicio*). Rozumny, rozsądny, baczny, przezorny, przenikliwy, bystrooki. *Cic. Ter.* — *ad aliquid. Ter. Homo perspicacior Lynceo. Apul.*

PERSPICIBILIS, *e, ptmk.* (od *perspicio*). Widzialny, jawny, widoczny, oczywisty, jasny, np. *solis splendor perspicibilis. Vitr.*

PERSPICIENTIA, *ae, z.* Rozsadek, światło, przenikliwość. *Cic.*

PERSPICIO, *is, ei, ectum, ere*, (od *per i specio*). Przeglądać, przysglądać. *Sepes instar muri, quo ne perspicere quidem posset. Caes.* Plot nakształt ściany przez który się przejrzeć nie można było. Wglądać, pilnie uważać, widzieć, co się odnosi również do oczu jak i do duszy. *Domum tuam omnem perspexi, et vehementer probavi. Cic.* Pilniem obejrzał dom twój i pochwaliłem bardzo. — *fidem. Caes.* Doświadczyć wiary. *Ut*

perspicere posses. Cic. Iżbyś poznał. *Non satis perspicio. Id.* Niedosć pojmuję.

PERSPICUE, *psk.* (od *perspicuus, a, um*). Jawnie, widocznie, oczywiście, otwarcie, np. *perspicue falsa. Cic.* *Homines loquebantur perspicue. Cic.* || Jasnie, wyraźnie, zrozumiale. *Plin.*

PERSPICUITAS, *atis, z.* (od *perspicuus, a, um*). Przezroczystość, jasność, klarowność, np. — *vitrea. Plin.* || Widzialność, naoczność, oczywistość, jasność, wyraźność. *Cic. Quintil.*

PERSPICUUS, *a, um.* (od *perspicio*). Przezroczysty, jasny, np. — *aqua. Ovid. Plin.* — *calix. Plin.* — *gemma. Martial.* — *nix. Stat. t. j.* kryształ. || Jawny, oczywisty, naoczny, wyraźny, rzetelny, widzalny, widoczny, np. — *mors. Cic. Perspicua consilia. Cic.*

PERSPIRATIO, *onis, z.* Przeddech.

PERSPIRO, *as, are*, (od *per i spiro, are*). Oddychać, odetchnąć, brać w się powietrze. || Wiać, powiewać, wiatr robić, dmuchać, albo ustawicznie wiać. np. — *ventus. Plin.*

PERSTERNO, *nis, stravi, stratum, sternere*, (od *per i sterno*) i. q. *sterno*. Calkiem brukować, np. — *viam. Liv. t. j.* brukować drogę. *Cum fuerit perstratum. Vitr.*

PERSTIMULO, *as, are*, (od *per i stimulo, are*). Pobudzać, pociągać, nęcić, podniecać, poduszczać, drażnić, np. — *pravis sermonibus tumidos spiritus. Tac.*

PERSTINO, *as, are, i. q. praestinare i. e. emere.* Kupować, np. — *viginti drachmis pisces perstinavi. Apul. Inn. Edd.* mają *praestinare*.

PERSTO, *as, iti, atum, are*, (od *per i sto*). *Cic.* Trwać statecznie, zostawać. *Talia perstabat memorans fixusque manebat. Virg.* Tak mówiąc niewzruszonym był duszy. *Persta. Hor.* Trwaj. || Nieosob. *Pervicit, ut in decreto perstaretur. Liv.* Dokazał, iżby trwano w wyroku. || *Ovid.* Trwać mówiąc o czasie.

PERSTRATUS, *a, um.* (imsl. od *persterno*). Calki brukowany. *Perstrata via. Liv.* Droga cala brukowana.

PERSTRENUO, *psk.* (od *perstrenuus, a, um*). Bardzo czynnie, sprawnie, bardzo żywo, bardzo prędko, rychło, np. *abi perstrenue. Ter.*

PERSTREPO, *is, ui, itum, ere*, (od *per i strepo*). Szumieć, szeleścić, szeleść, szmer, czynić, hałasować, wrzasku narobić, np. *turbas salutantum perstrepat aedes. Claudian. t. j.* hałasuje. || Bardzo hałasować, huczeć, brzmieć, np. *perstrepat. Ter. t. j.* czynią hałas.

PERSTRICITIO, *onis, z.* (od *perstringo*) zamiast *perfrictio. Feget. de re vet.* Przecieranie.

PERSTRICITUS, *a, um.* (imsl. od *perstringo*). *Plin.* Zmarzły, od mrozu skrzepły.

PERSTRINGO, *is, inxi, ictum, gere*, (od *per i stringo*). Związać, przywiązać, uwiązać, np. — *vites. Cato. t. j.* wiune łą-

tarosie. || Przenośnie, np. *horror perstringit. Liv.* Strach przeraża. || Przebiegać rażą, brodzając. — *solum aratro. Cic.* Brozdzic ziemie. *Flamma perstrinxit cadens. Senec.* Piorun opalił. *Femur perstrinxit Achatae. Virg.* Drasnął uda Achata. — *asperioribus facietis. Cic.* Uszczypliwiemi żartami dotykać. || *Cic.* Krótko mówić, napomykać. || — *oculos. Plin.* Razić oczy zbyt czynnym światłem. || — *aciem gladii. Plin.* Stępieć ostrze miecza. — *aures. Hor.* Ogluszyć. || *Praestringo*, zamiast *perstringo. Cod. MS.*

PERSTRUCTUS, *a, um.* (imsl. od *perstruo*). Zbudowany, wybudowany. *Vitr.*

PERSTRUO, *is, xi, ctum, ere*, (od *per i struo*). Zbudować, wybudować, erygować, fundować, wystawić. np. — *parietem. Vitr.*

PERSTUDIOSE, *psk.* (od *perstudiosus, a, um*). Bardzo gorliwie, żarliwie, bardzo cheiwie, np. — *audire. Cic.*

PERSTUDIOSUS, *a, um.* (od *per i studiosus, a, um*). Bardzo gorliwy, żarliwy, bardzo cheiwy, bardzo skłonny, ochotny do czego, np. — *graccarum literarum. Cic.* — *musicorum. Id.*

PERSUADEO, *es, si, sum, dēre*, (od *per i suadeo*). *Cic.* Namawiać, przekonywać. *Hoc velim tibi penitus persuadens. Cic.* Cheiałbym, żebym się o tym zupełnie przekonał. || Wprowadzić, pociągać. *Persuadeor. Cic.* Daję się namówić, wabić. *Pesuit nox, amor, vinum, adolescentia. Terent.* Pociągnęła noc, miłość, pijatyka, młodość. || *Biern. nicosob. Sibi persuaderi. Caes.* Dadz się przekonać. || *Terent.* Radzić, albo bardzo radzić.

PERSUASIBILIS, *e, ptmk.* (od *persuadeo*). Namówiony, przekonujący, np. *persuasibilia. Quintil. Argumenta persuasibilia. Id.*

PERSUASIBILITER, *psk.* (od *persuasibilis*). Namawiając, dowodząc, dowodzącym sposobem, np. — *dicere. Quintil.*

PERSUASIO, *onis, z.* (od *persuadeo*). Przekonanie, przeswiadczenie, namowa, przegadanie, np. *dicere adposite ad persuasionem. Cic.* || Zdanie, mniemanie, np. *arrogans persuasio de se. Quintil.* — *nationum. Id. t. j.* mniemanie narodów.

PERSUASORIUS, *a, um.* (od *persuadeo*) i. e. *ad persuadendum pertinens.* Namówny, który ma moc namówienia, należący do przekonania. np. *persuasoriis adsertionibus. Suet.*

PERSUAATRIX, *icis, z.* (od *persuadeo*). Namawiaczka, która namawia. *Plant.*

PERSUASUS, *us, m.* (od *persuadeo*) i. q. *persuasio*. Przekonanie, namowa. *Cic. Quintil.*

PERSUASUSUS, *a, um.* (imsl. od *persuadeo*). Przekonany, np. — *persuasum mihi est de tua fide. Cic.* — *de re. Id.* *Persuasissimum mihi est. Cic. t. j.* bardzo przekonany jestem. || — *mori. Justin.* Determinowany umrzeć. || *Homo persuasus. Auct. ad He-*

rem. Który ma co za rzecz pewną, który co postanowił.

PERSUAVITER, psk. (od *persuavis*). Bardzo przyjemnie, mile, wdzięcznie. *Augustin*.

PERSUBTILIS, e, ptak. (od *per i subtilis*). Bardzo subtelny, delikatny, nie gruby, np. *animus esse persubtilem cet. Lucr.* || O mowie, bardzo piękna, np. — *oratio. Cic.*

PERSULCATUS, a, um, (imsl. od *persuleo, are*). Przeorany. *Claudian*.

PERSULCO, as, avi, atum, are, (od *per i sulco, are*). Przeorywać, brodzić, brodzić robić, np. — *agrum.* || Przenosić, przeorywać, np. *rugis persulcata genas. Claudian.* *Maria persulcantes. Apul.*

PERSULTATOR, ōis, m. (od *persulto*). Przeskakiwacz, który co przeskakiwa, np. — *litoris Bajani. Symmach.*

PERSULTO, as, avi, atum, are, (od *per i salto*). *Lucr.* Skakać, poskakiwać. — *pabula. Lucr.* Skakać, hasać po pastwiskach. — *levis equis. Sil.* Hasać na rączych koniach. || Biegać, napadać. — *in agro hostili. Liv.* Robić wycieczki, puszczać zagony na ziemię nieprzyjacielską. || *Aliquid persultare. Prudent.* t. j. dumnie co rozkazywać. || *Zabrmieć, huczeć, rozlegać się, gruchać, np. vox persultat. Prudent.* || Rozkazywać, np. *haec persultanti. Id.*

PERTABEO, es, ūi, (od *per i tabeo*) i. q. *tabeo*. Bardzo schnąć, niszczyć. np. *perlabuit. Sever.* Ob. *Pertabesco*.

PERTABESCO, seīs, ūi, scēre, (od *per i tabesco*). Pomalu strawionem, zniszczonem stawać się albo przemijać, zniknąć, np. *lapis pertabuit igni. Sever Aetn.*

PERTAEDEO, es, ūi, sum, ēre, (od *per i taedeo*) i. q. *taedeo*. Być przykrém sobie w czém, nudnem, poczuć, doznać jakiej ekliwości, brzydzić się czém, np. *cum jam omnes verbis defatigati pertaeduissent. Gell.* — *ignaviā. Suet.* || *Pertisum* zamiast *pertasum. Cic.*

PERTAEDESCO, seīs, dui, scēre, (od *per i taedesco*). Poczuć, doznać jakiej ekliwości, brzydzić się czém, np. *nolite multum dare, ne pertaedesceat. Cato.*

PERTAESUS, a, um, (imsl. od *pertaedeo*). *Lenitudinis eorum pertaesā. Tac.* Sprzykrzywszy sobie w ich opieszałości. || *Pertisus*, zamiast *pertaesus. Paul. ex Festo.*

PERTANGO, gis, ēre, (od *per i tango*). Dotykać, dotknąć t. j. polewać, polać, np. *pullum assatis et suo sibi jure pertanges. Apic.*

PERTĒGO, gis, xi, etum, gēre, (od *per i tego*). Kryć, pokryć, np. dach, dom, np. — *villam. Plaut.* || Przenosić, — *beneficia benefactis, ne perpluant. Plaut.*

PERTEMERARIUS, a, um, (od *per i temerarius*). Bardzo nieuczynny, nierozsądny, niebaczny, zbyt śmiały, odważny, np. *cum perabsurdum sit perquemerarium. Cod. Just.*

PERTENDO, is, di, sum, (tum), dēre, (od

per i tendo). Właściwie, rozciągać, wyciągać, rozpościerać, rozszerzać, rozpiąć: *ztd — scilicet se albo gressus. Isē dokąd, np. — Romam. Liv. — castra. Hirt.* || Należać się, forsować się, wysilać się; *ztd* dokazać czego, dopiąć, na swojem postawić, doprowadzić do skutku, twierdzić, zapewniać, np. *non licere ut coeperam, hoc pertendere. Ter. Se innocentem se esse pertendat. Quintil.* t. j. twierdzi, dowodzi. || Wytrzymać w czém, wytrwać, dotrwać, np. — *in re. Farr.* || Zrównać, porównać, np. *omnia acerbissima diligentia pertendere. Cic.* t. j. porównać.

PERTENTATUS, a, um, (imsl. od *per tento, are*). *Vitr.* Bardzo probowany. || Wybadany. *Quem accitum, et diversis sermonibus pertentatum. Tac.* Przyzwawszy go do siebie i różnemi pytaniami wybadawszy. || *Apul.* Nabawiony, zmordowany.

PERTENTO, as, avi, atum, are, (od *per i tento*). Dobrze doświadczać, próbować, badać. *Allatis pugionibus dubus, cum utrumque pertentasset. Tac.* Razawszy przynieść dwa pugiwały sprobował obu. || *Cic.* Rozważyć, baczyc. *Sed tu perspicere rem, et pertenta. Id.* Uważaj na to i miej baczność. || *Wzruszyć. Latonae tectum pertentant gaudia pectus. Virg.* W cieliem sercu Latony rozplywa się radość.

PERTĒNUIS, e, ptak. (od *per i tenuis*). Bardzo mały, bardzo cienki, subtelny, np. — *sabulum. Plin.* || Przenosić, bardzo mały, bardzo blahy, szespy, bardzo słaby, mdły, walty, np. — *spēs. Cic. — discernen. Id. — suspicio. Cic. — argumentum. Id.*

PERTEPIDUS, a, um, (od *per i tepidus, a, um*). Bardzo letni, wolny, ciepławy. np. — *aqua. Vopisc.*

PERTEREBRATUS, a, um, (imsl. od *per terebro*). Przewiercony. *Vitr.*

PERTEREBRO, as, avi, atum, are, (od *per i terebro*). Przewiercić, np. *columnam. Cic. Lapis perterebratur. Vitr. Aures perterebratas anfractibus. Arnob.*

PERTERGEO, es, si, sum, tergēre, (od *per i tergeo*). Ocierać co, ścierać, zetrzeć, otrzeć, obetrzeć, np. — *mensam. Hor. Vasa spongia pertergere. Colum. — oculos. Lucr.*

PERTERO, ris, trivi, tritum, terēre, (od *per i tero*). Rozgnieść, gniesć, rozetrzeć, rozcierać, rozmiadzić, utłuc w stępie, potłuc, np. — *baccam. Colum. Uva pertrita. Id.* || Zużyć, zużywać, przez używanie popsuć, np. *pertritus, a, um.* Zużyty, pospolity, powszedni, np. — *questio. Sen. Scio pertritus jam hoc esse. Sen. t. j. wiem że to jest pospolitem.*

PERTEREFACIO, eis, feci, factum, facere, (od *pertereo i facio*). Zastraszyc, zatrwożyć, strachem nabawić, np. — *aliquem. Ter.*

PERTEREFACUS, a, um, (imsl. od *per terefacio*). Zastraszony. *Cic.*

PERTERRĒO, es, ūi, itum, ēre, (od *per*

i terreo). Zastraszyc, zatrwożyć, strachem nabawić kogo, np. — *aliquem. Ter. Caes. PERTERRICREPUS, a, um, (od pertereo i erepo). Straszliwie grzmiący, np. — sonitus. (o grzmotach) Lucr.*

PERTERRITO, as, are, (od *per i terro*) i. q. *perterreo*. Zastraszyc kogo. *Avien.*

PERTERRITUS, a, um, (imsl. od *pertereo*). Zastraszony, strachem nabawiony, np. — *conscientia malefieri. Cic. — timore. Nep. — ab aedibus. Cic.* Odstraszon od domu.

PERTEXO, is, xii, atum, ēre, (od *per i texo*). Przetkać, przerabiać, np. kwiaty, w ogólnosci wetkać, wpleść. || Przenosić, rozmaitemi rzeczami co opatrzyć, ozdobić, przyozdobić, wystroić, okrasić, np. — *cellam Cereis. Vitr. t. j. ozdobić albo zbudować. || Do końca co doprowadzić up. w mowie, np. totum locum pertractare pertexit. || Zdziałać, wygotować, sporządzić, np. per texe, quod exorsus es. Cic. — inceptum dietis. Lucr. Cellam Cereis. Vitr. t. j. wygotuj, sporządź, wybuduj.*

PERTEXTUS, a, um, (imsl. od *pertexo*). Cały tkany, np. *byssu tenui pertexta. Apul.*

PERTICA, ae, z. (od *pertigo* zamiast *pertingo. Foss.*) *Varr.* Drag, żerdź. || *Colum.* Tycz, albo gałąź do podparcia drzewa. || *Propert.* Pręt mierniczy. || *Front.* Pole przeznaczone na osadę. || *Non una pertica tractare. Plin. t. j. nie jednostajnym sposobem.*

PERTICALIS, e, ptak. (od *pertica*). Tyczny, dragowy, przydatny do tyczy, np. — *salix. Colum. Plin.*

PERTICATUS, a, um, (imsl. od *pertico, are i. e. instruere aliquid pertica*). Opatrzony tyczą, dragiem, albo podparty tyczą, np. *frons. Martial.*

PERTIMEFACIO, eis, ēci, actum, ēere, (od *pertimeo i facio*). *Brut. in Cic.* Bardzo przestraszyć. || *Bier. Pertinefio, factus sum.* || Bardzo bydz ustraszonym.

PERTIMEFACTUS, a, um, (imsl. od *pertimefacio*). Bardzo przestraszony. *Brut. in Cic.*

PERTIMEO, es, ūi, ēre, (od *per i timeo*) i. q. *timeo*. Bardzo się lękać, bać się, np. *pusillitas animi pertimentis, ne cet. Lactant.* || *Ztd pertimui, pertimueri cet.*

PERTIMESCO, seīs, mui, scēre, (od *pertimeo*). Lękać się, bać się, bydz w strachu, nieco się lękać; z przyp. czwart., np. *religionem non pertimescebas. Cic. Pertimescere potentiam. Id. Fames esset pertimescenda. Caes. || Z de np. — de capite et fortunis suis. Cic. t. j. lękać się względem czego || Z ne, np. pertimuerunt, ne descisceret. Nep. || Absolute, np. ubi pertimuerunt. Tac.*

PERTINACIA, ae, z. (od *pertinax*). *Cic.* Upór, uporczywość, zaciętość, krnąbrność. *Pertinaciam alienius vineers. Tac.* Zwyciężyć czyj upor. *Liv.* Stalość. || *Cic.* Bogini.

PERTINACITER, psk. (od *pertinax*). Właściwie, stale, nieporuszenie, np. *Pertinacissime retinere. Plin. t. j. bardzo stale, trwale. || Z naturczywą cierpliwością, zawzięcie,*

uporczywie, krnąbrnie, nieodstępnie, nieprzestannie w dobrém i w złém, np. — *retinere Sall. Pertinacissime se praestare propugnatorem. Suet.* || Trwale, gruntownie, np. *pertinacissime durare. Quintil. Pertinacissime studiis liberalibus deditus. Suet.* Bardzo stale oddany naukom.

PERTINAX, acis, r. współ. (od *per i tenax*). Staly, trwały, przyklejony, przylepiony, np. *digitus male pertinax. Hor. t. j. który nie trzyma się mocno. || Cic.* Uporny, krnąbrny, zacięty. || *Liv.* Staly, niewzruszony. || *Plaut.* Skapy, chełwy, lakomy. || Trwały, gruntowny, zacięty, np. — *certamen. Liv. t. j. walka. — status. Gell.* Turma *pertinacior in repugnando. Liv.*

PERTINENS, tis, r. współ. (imsl. od *pertineo*). Należący do czego, stosowny. *Scrutati maxime pertinentia. Plin.* Badali rzeczy najbardziej stosownych.

PERTINENTER, psk. (od *pertinens*, imsl. od *pertineo*). Należąc do czego, stosownie, np. — *ad causam. Tertull. Pertinentissime ad hanc parabolam. Tertull. Pertinentius. Id.*

PERTINEO, es, tinui, ēre, (od *teneo i per*). Właściwie mocno trzymać, utrzymać albo się utrzymać w czém; *ztd* ciągnąć się, rozciągać się, rozszerzać się do jakiego miejsca, sięgać, isdz, zachodzić, rozszerzyć się, rozprzestrzeniać albo dosięgać, np. *arteria aspera ad pulmones usque pertinet. Cic. t. j. dosięga. Omnes rivos, qui ad mare pertinebant. Caes. t. j. rzeki które sięgały morza; ztd res, quae in tantum prudentiam pertineret. Cic. t. j. które wpływ miały, należały. || Przenosić. Siegać, dosięgać, np. caritas patriae per omnes ordines pertinebat. Liv. Cum ad vos nihil pertineat. Cic. t. j. gdy ta wam nie służy. || Przenosić, należeć, tyczyć się, mieć wpływ. Nihil ad mortuos pertinet. Cic. Quod ad populum pertinet. Cic.*

PERTINGO, gis, ēre, (od *per i tango*) i. q. *pertineo*. Rozciągać się, sięgać. *Cic. Caes. Liv. Plin.* || Dochodzić, dosięgać. — *oculos. Lucr.* Dosięgać oczu. — *ab oculis ad cerebrum. Plin.* Z oczu przechodzić do mozgu.

PERTISUM zamiast *perthasum*. Ob. *PERTAEDEO*.

PERTOLĒRO, as, are, (od *per i tolero, are*). Cierpliwie znosić, zniesić, wycierpieć, cierpieć, np. — *tormenta aetatis. Lucr.*

PERTONO, as, ūi, are, (od *per i tono, are*). Grzmieć, np. *quando vox illa pertonuit. Hieron. Pertonare gloriam Christi. Ambros.*

PERTORQUEO, es, si, tum, ēre, (od *per i torqueo*). Przekreć, wykreć. *Lucr.*

PERTRACTATE, psk. (od *pertracto, a, um*, (imsl. od *pertracto, are*). Łatwo, lekko, snadnie, albo źle, ładajako, niekczemnie, np. *non pertractata facta est fabula. Plaut. t. j. — komedia, si lectio certa.*

PERTRACTATIO (Pertrect.), ōis, z. (od *pertracto, are*). Omacanie, omacywanie, traktowanie, ulatwanie. *Gell.* || Zaprzatnie-

nie, zatrudnienie, zajęcie się czem, np. *pertractatio poetarum*. *Cic.* — *reipublicae*. *Id.*

PERTRACTATUS (*Pertract.*) *a, um*, (imsl. od *pertracto, are*), Omacany, omacywany. *Petron.* || Przenosić zaprzatniony, zatrudniony. *Cic.*

PERTRACTO albo **PERTRECTO**, *as, avi, atum, are*, (od *per i tracto, are*). Obmacać, pomacać, dotykać się, macać rękami. *Cic.* — *alicui caput*. *Justin.* || Przenosić traktować co, robić co, chodzić koło czego, np. *mentem omni cogitatione pertractans*. *Cic.* t. j. uczyć się czego, myśleć o czem. *Philosophiam*. *Cic.* || *Res humanas pertractatas habere* zamiast *pertractasse*. *Cic.* t. j. nauczyć się.

PERTRACTUS, *us, m.* (od *pertraho*). Odwłoka, przewłoka, trwałość, trwanie, przeciąg, np. *quidam pertractum quendam in saeculo postulant*. *Textull.*

PERTRACTUS, *a, um*, (imsl. od *pertraho*). *Tac.* Gwałtem przyciągniouy.

PERTRAHO, *is, xi, ctum, hère*, (od *per i traho*). Ciągnąć, wlec, prowadzić dokąd, włoczyć, wlec gwałtem, prowadzić, np. *visus ad Lelium pertrahitur*. *Liv.* — *aliquem in castra*. *Id.* — *ratem ad ripam*. *Liv.* — *aliquem intra moenia*. *Caes.* || Przedłużyć, przeciągnąć, odwłaczać, np. — *vitam*. *Plin.* || Ciągnąć, prowadzić, np. — *navem*. *Liv.* || Wyciągnąć, dobyć, np. — *virus*. *Scrib. Lary.*

PERTRANSEO, *es, ire*, (od *per i trans eo*). Przejść, przechodzić. *Plin.* || Mimo iść, np. — *mors*. *Sen.*

PERTRANSLUCIDUS, *a, um*, (od *per i translucidus, a, um*). Przezroczysty albo bardzo przezroczysty, np. — *charta*. *Plin.*

PERTRECTO, *as, are*. Ob. **PERTRACTO**.

PERTREPIDUS, *a, um*, (od *per i trepidus*). Bardzo drżący albo lekliwy albo pośpieszny, skwapliwy, np. *senatus pertrepidus*. *Capitolin.*

PERTRIBUO, *is, ui, utum, ère*, (od *per i tribuo*). Dać, np. *testimonium pertribuere* *ci*. *Plin.* || *Pertribuere* zamiast *tribuere*.

PERTRICOSUS, *a, um*, (od *per i tricosus, a, um*). Bardzo zawikłany, zawily, zagmatwany albo zaprzatniony, zajęty, zatrudniony, zabawny, np. — *res*. *Martial.* t. j. rzecz zawikłana.

PERTRISTIS, *e, ptuk*, (od *per i tristis*). Bardzo smutny, np. — *carmen*. *Cic.* || Bardzo ciemny albo cierpki, ponury, np. — *patruus*. *Cic.*

PERTRITUS, *a, um*, (imsl. od *pertero*). Bardzo wytarty, używany, pospolity. *Sen.*

PERTRUX, *ucis, r. wśpół*, (od *per i trux*) i. e. *valde trux*. Bardzo straszny, np. *pertruxis bestiae*. *Apul.*

PERTUMIDUS, *a, um*, (od *per i tumidus*). Bardzo napuchły, bardzo wyniosły, wygórowany, bardzo pełny. *Apul.*

PERTUMULTUOSE, *psk.* (od *pertumultuosus, a, um*). Z wielkim hałasem, bardzo wrzaskliwie, np. — *nuntiare*. *Cic.*

PERTUNDA (*dea*) i. e. *quae in primo concubitu nataram feminae pertundere dicitur*. *Arnob. Augustin.*

PERTUNDO, *dis, tūdi, tūsum, dère*, (od *per i tundo*). Przebić, przewiercić, przedziurawić. *Nonne vides guttas in saxa cadentes longo in spatio pertundere saxa*. *Lucr.* Czy nie widzisz, jako krople wody długim spadaniem dziurawią skały?

PERTURBATE, *psk.* (od *perturbatus, a, um*). Zmąconym sposobem, pomieszany, poplątany, skonfundowanym sposobem, nie porządknie bez ładu bez szyku, np. — *diceret*. *Cic.*

PERTURBATIO, *ōnis, z.* (od *perturbo*). Nielad, konfuzya, zamieszanie, mieszanina, zamęt, nieporządek, nielad, zaburzenie, np. — *animorum et rerum*. *Cic.* — *exercitus*. *Caes.* — *rationalis atque ordinis*. *Cic.*; złąd — *coeli*. *Cic.* t. j. pochmurze, posępne niebo, powietrze. || Odmiana, przemiana w złem znaczeniu, np. — *fortuna et sermonis*. *Cic.*

|| Nieporządek, nielad, nierząd, konfuzya, zamieszanie duszy, affektów, np. w gniewie w zatruwieniu, w żalu, w zasmuceniu. *Animi perturbationes*. *Cic.* t. j. affekta. *Perturbatio*. *Id.* t. j. affekt. *Perturbatione incitatus*. *Cic.*

PERTURBATOR, *ōris, m.* (od *perturbo*). Warchol, który klóci, niespokoi, wicherzyciel, burzyciel, szalawila, szalaplut, burda, zawierucha, np. *ecclesiarum*. *Sulp. Sev. hist. sacr.*

PERTURBATRIX, *icis, z.* (od *perturbo*). Wicherzycielka, burzycielka, np. — *harum rerum omnium*. *Cic.*

PERTURBIDUS, *a, um*, (od *per i turbidus*). Bardzo niespokojny, burzliwy, pełen niepokoju, np. — *civitas*. *Vopisc.*

PERTURBATUS, *a, um*, (imsl. od *perturbo, are*). Bardzo niespokojny, burzliwy, np. *perturbata seditioibus civitas*. *Cic.* Kraj bardzo zaburzony rokoszem.

PERTURBO, *as, avi, atum, are*, (od *per i turbo, are*). Konfundować, zawikłać, mieszać, poplątać, przyprowadzić do nieladu do nieporządku, np. — *ordines*. *Caes.* t. j. szyki wojska. — *aciem*. *Sall.* — *provinciam*. *Cic.* || Przenosić, zawikłać, mieszać, np. — *animum*. *Cic.* — *aliquem*. *Id.* *Perturbatissimum genus tempestatis*. *Sen.* || Zakłócić, niespokoić, np. *perturbavi incommodo*. *Caes.*

|| Przeszkadzać, mieszać, psować, skrzywdzić, uszkodzić, np. — *conditiones pacationesque*. *Cic.* || Mieszać, zmieszać co z czem. *Pallad.* || Wypchnąć. *Ovid.*

PERTURPIS, *e, ptuk*, (od *per i turpis*). Bardzo szkaradny, sprosny, haniebny, szpetny, sromotny, bardzo brzydki, plugawy. *Num tibi perturpe esse videatur*. *Cic.*

PERTUSURA, *ae, z.* (od *pertundo*). Przepchnięcie, przebiecie, przewiercenie, przedziurawienie, np. *pertusurae locus patiens*. *Coel. Aur.*

PERTUSUS, *a, um*, (imsl. od *pertundo*). Przewiercony, przedziurawiony. || *In pertu-*

sum dolium quippiam congerere, przysł. *Plaut.* Nadaremnie pracować, czas tracić.

PERVADO, *dis, si, sum, dère*, (od *per i vado, ere*). Przejść, przechodzić, przeźrzeć się, przecisnąć się, przeniknąć z *per i bez per*, np. — *per loca*. *Liv.* *Cohors usque ad vallum pervasit*. *Liv.* *Venerum cunctos artus pervasit*. *Tac.* || Iść albo iść dokąd, np. — *ad castra*. *Liv.* — *usque ad vallum*. *Id.* *Pervadit domum*. *Apul.* t. j. idzie do domu.

PERVAGABILIS, *e, ptuk*, (od *pervagor, ari*) i. q. *pervagans*. Tulający się, przebiegający, np. *cymbula pervagabilis*. *Sidon.*

PERVAGATUS, *a, um*, (imsl. od *pervagor*). Sławny, słynący. *Cic.* || Rzecz rozslawiona, rozgłoszona. *Id.*

PERVAGOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *per i vagor, ari*). Przebież, przebiegać, zjeździć, schodzić, przebież, przelecieć, przewędrować albo biegać, wędrować, np. — *domos*. *Liv.* — *regionem*. *Plin.* — *omnibus in locis*. *Caes.* || Rozkrzewiać się, rozsiewać wieści, np. *ad ultimas terras pervagatum est*. *Cic.* t. j. stało się głośnem. || Złąd bardzo stawiać się głośnem, słynnem, wiadomem, pospolitem, np. *de pervagatis rebus*. *Cic.* — *declamatio*. *Id.* || Stać się pospolitem, powszechnem, zwyczajnem, np. *ne honor nimium pervagetur*. *Cic.* || Złąd *pervagatus, a, um*. Bardzo pospolity, powszechny, zwyczajny, np. *pervagatio pars*. *Cic.* *Pervagatissimus versus*. *Cic.*

PERVAGUS, *a, um*, (od *pervagor, ari*). Błąkający się, bujający po świecie, np. — *puer*. *Ovid.*

PERVALEO, *es, ui, ère*, (od *per i valeo*). Bardzo przemagać, bardzo być mocnem, silnem, np. *usque adeo vis pervaleat ejus*. *Lucr.*

PERVALIDUS, *a, um*, (od *per i validus*). Bardzo mocny, silny, np. — *agmina*. *Amian.* — *urbem*. *Liv.*

PERVARI, *psk.* (od *pervarius, a, um*). Bardzo wieloletnie, wielorako, rozlicznie, rozmaicie, różnie, np. *pervarie narrantur*. *Cic.*

PERVARIUS, *a, um*, (od *per i varius, a, um*). Bardzo wieloletni, bardzo wieloraki, rozliczni, rozmaity, różny. *Apul.*

PERVASTATUS, *a, um*, (imsl. od *pervasto, are*). Spustoszony, zburzony, zniszczony. *Tac.*

PERVASTO, *as, avi, atum, are*, (od *per i vasto, are*). Spustoszyć, zburzyć, zniszczyć, wytepić, np. — *fines*. *Liv.* *Italia pervastata*. *Tac.*

PERVASUS, *a, um*, (imsl. od *pervado*). Ob. **PERVADO**.

PERUBIQUE, *psk.* (od *per i ubique*). Wszędzie, wszędy, np. *perubique orbis*. *Tertull.*, gdzie przyp. *drug. orbis* zamiast *in orbe*, równie jak *ubique itinerum*. *Apul.*

Ubiqueque gentium i terrarum. *Cic.*

PERVECTOR, *ōris, m.* (od *perveho*). Od-

dawca, kuryer, posłaniec z listami. np. *apicium*. *Symmach.*

PERVECTUS, *a, um*, (imsl. od *perveho*). Ob. **PERVEHO**.

PERVEHO, *is, cxi, ectum, ere*, (od *per i veho*). Przenieść, przenosić co albo przeprowadzić, przewieźć albo przejechać, przejeżdżać koniem, wozem, okrętem z jednego miejsca na drugie, np. — *oceanum*. *Tac.* || Wieść co dokąd, przewozić, np. — *virgines et sacra*. *Liv.* || Szczególnie *pervehi*. Jechać dokąd albo płynąć, przypływać, np. — *in portum*. *Cic.* || Przenosić, dojeżdżać, dochodzić, np. *ad exitus optatos*. *Cic.* t. j. — do pożądanego końca, celu. || *Pervehi* w ogólności. Iść pieszko. *Sil.* || Nosić, nieść, np. *equus mollior pervehat*. *Apul.*

PERVELLO, *ellis, elli, ellere*, (od *per i vello*). Skubać, wyrwać, targać, rwać, obrywać, np. — *pilos*. *Ascon.* — *aurem alicui*. *Phaedr.* — *Alicui aurem*. *Fal. Max.* — t. j. przypominać co komu. — *aurem sibi*. *Sen.*

Przypominać sobie. || Przenosić, skubać, wyrwać t. j. pobudzać, pociągać, nęcić, drażnić. — *sломachum*. *Hor.* Zaostriżyć apetyt. — *jus civile*. *Cic.* Uszczypliwie ganić prawo cywilne.

PERVENIO, *nis, eni, entum, ire*, (od *per i venio*). Przychodzić, do zamierzonego miejsca, dopiąć, dosięgnąć. *Clamor ad aures pervenit*. *Virg.* Krzyk obil się o uszy. *Nando in tutum pervenerunt*. *C. Nep.* Pływając dosięgli miejsce bezpiecznych. || *Sine me pervenire, quo volo*. *Terent.* Pozwól mi mówić, com przedsięwziął. || Trafić się. *In tantam claritudinem brevi pervenerat*. *Sall.*

Rychło w taką się wbił sławę. *Pervenit haereditas ad filiam*. *Cic.* Dziedzictwo dostało się córce. — *in odium alicuius*. *C. Nep.* Stać się nienawistnym komu. — *in senatum*. *Sall.* Zostać senatorem. — *in scripta alicuius*. *Cic.* Otrzymać, aby kto o nas pisał. || Dopiąć pewnego kresu życia. — *ad septuagesimum annum*. *Cic.* Dojeżdż lat siedemdziesiąt. || — *ad aliquem*. *Plaut.* Znajomić się z kim. — *ad aures*. — *ad oculos hominum*. *Id.* Bydź słyszany, widziany. || — *in discordiam*. *Pandect.* Przyjść do niezgody. || Biern. nieosob.

Raro ad manus pervenitur. *Cic.* Rzadko rąk dochodzi. || *Pervenibo*, zamiast *perveniam*. *Pomp. apud Non.*

PERVENOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *per i venor, ari*). Przegnać, przegonić, przepędzić, przejechać. || Złąd przenosić *defessus sum urbem totam pervenarier*. *Plaut.* t. j. zmordowałem się przebiegając całe miasto.

PERVENTIO, *ōnis, z.* (od *pervenio*). Przyjście, przystęp, przybycie, dostąpienie. *Augustin. Martian. Cap.*

PERVENTOR, *ōris, m.* (od *pervenio*). Kto-ry dokąd albo do czego przystępuje, np. *vulgo perventores adpellantur, qui potentium quorumlibet tanquam inadaccessibiles animos, per convenientium personarum inter-*

positionem, ambitionis arte pertingunt. *Augustin.*

PERVENUSTUS, *a, um*, (od *per i venustus*). Bardzo kształtny, ładny, foremny, np.—*homo. Sidor.*

PERVERRO, *is, ěre*, (od *per i verro*). Odmieść, wychędożyć szczytką. *Virg. Ed. Heyn. ma praevertit.*

PERVERSE albo **PERVORSE**, *psk.* (od *perversus* albo *pervorsus*). Właściwie, obalonym, wywróconym sposobem, ztąd przewrotnie, naopak, opacznie, źle, nie dobrze. *Suet. Perverse vides. Plaut. Erras perversa. Id. Perverse dicere. Cic.—interpretari. Plaut. Calliditas stulta perversa imitator prudentiam. Cic. Perversius cogere. Tertull. Perversissime suspicantur. Hieron.*

PERVERSIBILIS, *e, ptak.* (od *pervertito* i *e, qui perverti potest*). Przewrotny, który się przewrócić może, np. *cave benignus esse perversibilis. Prudent.*

PERVERSIO, *onis, ż.* (od *pervertito*). Obrócenie, przekroczenie, wykręcanie, przewracanie, np.—*verborum. Auct. ad Her.—Evangeliorum. Tertull.*

PERVERSITAS, *atis, ż.* (od *perversus, a, um*). To, co jest wywróconem, przekroczeniem. || Przenośnie, przewrotność, opaczność, albo źle, nie dobre przyrodzenie, przymiot, przewrotne postępowanie, np.—*hominum. Cic.—opinionum. Id.—morum. Suet.—diligentia. Quintil.*

PERVERSUS albo **PERVORSUS**, *a, um*, (imsl. od *pervertito*). Przewrotny, przekroczoney. *Perversissimi oculi. Cic.* Oczy bardzo zezowate. *Perversae rupes. Liv.* Niedostępne skały. || *Perversus dies. Plaut.* Dzień nieszczęśliwy. *Perversus quid? Cic.* Cóż przeciwniejszego wszelkiej sprawiedliwości? || *Cic. Zly, przewrotny, zazdrośny.*

PERVERTO albo **PERVORTO**, *is, ti, sum, tere*, (od *per i verto*). Właściwie, przewrócić, obrócić, wywrócić, ztąd obalić, wywrócić, burzyć, np.—*ollas. Plaut.—turrim ballista. Plaut.—arbusta.—tectum. Cic.* || Niszczyć do szczytu, psuć, czynić nieszczęśliwem, np.—*mores. Nep.—civitatem. Id.—aliquem. Cic.* || Przenośnie, gwałcić, łamać, np.—*jura divina et humana. Cic.*

PERVESPERI, *psk.* (od *per i vesperi*). Bardzo późno, nie rychło w wieczór. *Cic.*

PERVESTIGATIO, *onis, ż.* (od *pervestigo*). Wyszledzenie, wybadanie, wyszperanie, dochodzenie, badanie, przetrząsanie, np.—*scientiae. Cic.*

PERVESTIGATOR, *oris, m.* (od *pervestigo*). Badacz, szperacz, rozpoznawacz. np. *bibliothecae divinae diligentissimus pervestigator. Hieron.*

PERVESTIGATUS, *a, um*, (imsl. od *pervestigo*). Pilnie badany, szukany, śledzony. *Cic.*

PERVESTIGO, *as, avi, atum, are*, (od *per i vestigo*). Śladować kogo, śladem szukać, iść w tropy za kim, mówiąc o my-

śliwych psach. *Cic.* || Przenośnie, śledzić, badać, dochodzić, rozpoznawać. *Plaut. Cic.*

PERVETUS, *oris, r. współ.* (od *per i vetus*). Bardzo stary, dawny, trwały co do przeciągu czasu, np.—*amicitia. Cic.—opidum. Id.—epistola. Cic. Q. Signum pervetus lignum. Cic. t. j.—drewniany posąg.—vinum. Cels. t. j. bardzo stare wino.*

PERVETUSTUS, *a, um*, (od *per i vetustus, a, um*). Bardzo stary, np.—*verba. Cic.*

PERVIAM, *psk.* (jak *obviam*) zamiast *per viam*. Przechodziło, dostępne, np. *qui angulos aedium mihi perviam facitis. Plaut. t. j. wy któryś czynicie dostępnymi wszystkie kąty domu.*

PERVICACIA, *ae, ż.* (od *pervicax*). Stałość, dotrwałość, wytrzymałość, cierpliwa dotrwałość, upor, zaciętość, krnąbrność, zawziętość, np. *pervicacia tua et superbia coegit me loqui. Cic.* || Stałość, stateczność. —*in hostem. Tac.*

PERVICACITER, *psk.* (od *pervicax*). Stałe, dotrwałe, sztywnie, krzepko, mocno, tego, krnąbrnie, zawzięcie, zaciętym sposobem, np.—*perstare. Ulp. in Pandect. Pervicacius causam belli quaerere. Liv. Pervicacius resistere. Tac.*

PERVICAX, *acis, r. współ.* (od *pervinco*, zamiast *pervincax*). Krzepki, mocny, tęgi, stały, dotrwały, krnąbrny, zawzięty, zacięty, np.—*animus. Ter.—virtus. Liv.—adversatio. Tac.—audacia. Apul. Mulier pervicax. Id. Pervicator ira. Curt. Pervicacissimi Aequi. Hor.* || Też z przyp. drug. *Pervicax recti. t. j. stały w dobrém.—irae. Tac. t. j. zacięty w gniewie.* || *Pervicax acies oculorum. Sen.* Wzrok mocny.—*contra flatum. Plin.* Mocno się opierający wiatrom.

PERVICIACUM, *i, n.* Miasto w Niderlandach (*Adanticorum*) *Antonin. itin.* dziś *Perweys* w Brabancji.

PERVICTUS, *a, um*, (imsl. od *pervinco*). Zupelnie pokonany. *Seren.*

PERVICUS, *a, um*, (od *pervinco*). Stały, stateczny, trwały, zawzięty, uparty, krnąbrny. *Acc. ap. Non.*

PERVIDEO, *des, isi, isum, ěre*, (od *per i video*). Właściwie przenikać, wskroś przenikać, przejrzeć, przegłądać, przecierać, patrzeć przez co, przepatrywać. || Ztąd, oglądać co, przypatrywać się czemu, np. *sol, qui pervidet omnia. Ovid. t. j. słońce, które przeciera wszystko.* || Przenośnie, przypatrywać się czemu, uważać, przysglądać się, zapatrywać się na co, np. *mens oculis pervidet suis. Ovid.* || Przysglądać się czemu, dochodzić, badać, rozpoznawać, np.—*aliquid penitus. Cic.* || Zająrzeć, zaglądać, patrzeć, np. *non pervidet. Colum. t. j. nie zagląda, nie patrzy. Qui hoc non perviderit. Cic. t. j. nie przeniknął, nie przejrzał.*

PERVIGEO, *es, ui, ěre*, (od *per i vigeo*). Bydź bardzo żywem, czerstwem, hożem, jarém, bardzo się popisać, celować, bydź w wielkiem znaczeniu, powadze, np.—*opibus. Tac. t. j. opływać w dostatki.*

PERVIGIL, *is, r. współ.* (od *per i vigil*). Bardzo albo zawždy czujny, czuwający, strzegący, pilnujący, nieśpiący, np.—*angus. Ovid. Alii pervigiles et insomnes. Plin. t. j. czuwający, nieśpiący.* || *Pervigilis* w przyp. pierwsz., zamiast *pervigil. Apul.*

PERVIGILATIO, *onis, ż.* (od *pervigilo, are*). Ustawiczne czuwanie, strzeżenie, np. *nocturnas pervigilationes. Cic.*

PERVIGILATUS, *a, um*, (imsl. od *pervigilo, are*). *Pervigilato mero nox. Ovid.* Noc przepędzona na pijaństwie.

PERVIGILIA, *ae, ż.* (od *pervigil*). Czuwanie w nocy. *Justin.*

PERVIGILIUM, *ii, n.* (od *pervigil*). Czuwanie, przez całą noc niespanie. *Plin. Justin.* || Szczególnie religijne czuwanie nocne, służba bogów w czasie nocnym. *Plin. Suet. Pervigilium agere. Suet.—indicere. Id.—celebrare. Tac. t. j. czynić, nakazywać ofiary nocne bogom.* || *Pervigilium Veneris.* Wiersz *Katullusa.* || *Pervigilium* jako ptak. *scil. tempus, (od pervigilus, a, um).*

PERVIGILO, *as, avi, atum, are*, (od *per i vigil*). Całą noc czuwać, np. *orat, ut eam noctem pervigilet. Cic. Dies noctesque pervigilando in armis. Liv. Tecum longos pervigilare dies. Pervigilare Veneri. Plaut. t. j. czynić nocne ofiary Wenerze.* || Czuć nie śpiąc przez całą noc; ztąd *nox pervigilata in mero. Ovid. t. j. noc zużyta na pijaństwie.—ad luminis ignes. Virg. t. j. czuwać nie śpiąc przez całą noc przy ognia. Pervigilantque caues. Ovid.*

PERVILIS, *e, ptak.* (od *per i vilis*). Bardzo blahy, lichy, nizekzemny, podły, np.—*annonae. Liv.—t. j. tania cena zboża.* || Bardzo tani, np.—*annonae.*

PERVINCA. *Ob. VINCA PERVINCA.*

PERVINCO, *eis, ici, ietum, ěre*, (od *per i vinco*). Z przyp. czwart. osoby albo rzeczy, zwyciężyć, przezwyciężyć, pokonać, zwalczyć, znękać, przelamać, pożyć, przemodź, np. przenośnie.—*pavorem. Sen.* Bez przyp. czwart. np.—*aliquem re, np. ne nos pervincamur perfidia. Plin.* || Dowieść, dokazać, dopiąć, wzruszyć, poruszyć mocą, gwałtem, np. *rationibus Rhodios pervincerat, ut retinerent. Liv.* || Przenośnie, zwyciężyć, wygrać, np. *restitit et pervicit Cato. Cic.* || Mocą, siłą co pokonać, np. *pervicerunt remis, ut tenerent terram. Liv.* || Zwyciężyć słowami w dyspacie, np. *neque pervincere potuit, ut. Liv.* || *Aliquid pervincere dictis. Luer. t. j. dokazać, dowieść, dowodzić, udowodnić.*

PERVIRENS, *tis, r. współ.* (imsl. od *pervireo*). Ustawicznie zieleniejący się. *Plin.*

PERVIREO, *es, ěre*, (od *per i vireo*). Ustawicznie, trwale zielenić się, zielenieć, np. *pervirens. t. j. trwale zieleniejący się.* np. *fronde nunquam defluente pervirens stabili perenni vividum lignum coma. Paulin. Nol.*

PERVIRIDIS, *e, ptak.* (od *per i viridis*).

Bardzo zielony, np.—*color. Plin.—campus. Mela.*

PERVISO, *is, ěre*, (od *per i viso*) i. *q. pervideo.* Oglądać co, obejrzać co, przypatrywać się czemu, obejrzać co, przypatrywać się, przysglądać się, widzieć, patrzeć. *Manil.*

PERVIVO, *is, ixi, ietum, ěre*, (od *per i vivo, ere*). Żyć, żyć aż po, aż do, np. *pervixi usque adhuc. Acc. ap. Non.—ad summam aetatem. Plaut.*

PERVIUS, *a, um*, (od *per i via*). Przez co, którego się chodzi, którego chodzić można, drożny, drożysty, chodzysty, przechodni, np.—*aedes. Ter.—angiportum. Id.—saltus. Liv.—amnis. Tac. t. j. brodzista rzeka. Transitiones perviae. Cic.* || Z przyp. trzec. *Moles non pervia ponto. Val. Flacc. Freta puppibus pervia. Id.* || *Annulos pervius cassusque i. e. cavus non solidus. Fab. Piet. ap. Gell.* || Ztąd *Perviam*. Przechod, przejście. *Tac.* || Przenośnie. *Nihil in penatibus suis venale (esse), aut ambitioni pervium. Tac.* Ze nie nie będzie miała wstępu do niego ambieya, ani sprawiedliwość przedajna. || To co czyni przejście, przesywający, np.—*ensis. Sil.*

PERULA, *ae, ż.* (zdrobn. od *pera*) i. *q. pera*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Mała torba, kaleta. *Apul.*

PERUNCTIO, *onis, ż.* (od *perungo*). Pomazanie, posmarowanie, np. olejem. *Plin.*

PERUNCTUS, *a, um*, (imsl. od *perungo*). Pomazany, posmarowany, np. *facibus ora peruncti. Hor.* Lagrem posmarowane twarze.

PERUNGO, *gis, nxi, nctum, ěre*, (od *per i ungo*). Namaścić, maszcą natrzeć, namażać, smarować, mazać, np. czym omaszać, balsamować, np.—*corpora oleo.—vulnera. Plin.—ora manu. Ovid. t. j. splugawić, splamić, powalać.*

PERVOLATICUS, *a, um*, (od *pervolo* albo *od per i volaticus*). Oblatujący, latający w koło, płochy, niestały, niestateczny, ulotny, np. *vis vaga et pervolatice. Tertull.*

PERVOLGO, *are. Ob. PERVOLGO.*

PERVOLITANTIA, *ae, ż.* (od *pervolito*). Oblatywanie, latanie w koło, kolibanie się, kolysanie się, obracanie się, np.—*mundi circa terram. Vitr. t. j. krążenie.*

PERVOLITO, *as, are*, (częstotl. od *pervolo, are*) i. *q. pervolare.* Przelecieć, przelatywać, albo latać do kola, np.—*loca. Virg.—tectum. Val. Flacc.—per dissepta. Luer.*

PERVÖLO, *as, avi, atum, are*, (od *per i volo, are*). Przelecieć, przelatywać, oblatywać, oblecieć, latać gdzie w koło, np. *aedes pervolat hirundo. Virg. Corvus aerium pervolat iter. Ovid. Rumor, ut est velox, agitat pervolat alis. Id. t. j. wieść leci rączmi skrzydłami.* || Biegać, jechać. *Cic. Luer. Totam pervolat urbem. Juvenal. t. j. przebiega, biega na okolo miasta.* || Lecieć albo lecieć dokąd—*in domum suam. Cic.*

cie, upadek, zatrącenie, np.—*civitatib. Cic. Sine peste maloque. Lucr. Belli evadere pestem. Virg. Depellere pestem. Virg. t. j. śmierć. Oppetere pestem. Plaut. t. j. umrzeć. Pestem alicui importare. Cic.—machinari. Id. t. j. zadać śmierć komu.—*minitari. Liv. t. j. grozić śmiercią.—effugere. Cic. Unikując śmierci. Servatue a peste carinae. Virg. t. j.—od pożaru od ognia. || Przenośnie, zguba, zgubna rzecz albo osoba, która jest powszechnie szkodliwa. Cic. Pestis sum adolescentium. Ter. t. j. jestem zgubą. || Z przyp. drug., np. quaedam pestes hominum. Cic. t. j. szkodliwi, zgubę przynoszący ludzie.**

PESURI albo PESURES. Narod w Lutylii. Plin.

PETA, ae, ż. (dea) i. e. quae rebus petendis praestit. Bogini prośb. Arnob. || Petita. Przenoiswo rzymskie. Farr. || Miasto w Etypii. Plin.

PETALUM, ii, n. (πέταλον). Wyraz pieszczoty, np. tu mihi stacte, tu rosa, tu petalum. Plaut. Maść albo olejek nardowy.

PETALUM, i, n. (πέταλον, blaszka). Liść kwiatowy; wyraz botaniczny.

PETAMINARIUS, ii, m. (πεταμινος, latający po powietrzu). Ekwilibrysta, równoważnik. Firm.

PETASATUS, a, um, (od petaso, are). Mający kapelusz podróżny. Suet.

PETASIO, onis, m. i. q. petaso. Szynka. Farr.

PETASO, onis, m. (πετασών) Szynka. Martial.

PETASUNCULUS, i, m. (zdrobn. od petaso). Mała szynka, szyneczka. Juvenal. (zdrobn. od petasus) i. q. petasus. Mówiąc zniższającym sposobem, mały kapelusz, kapeluszyk podróżny, np. Mercurysza. Arnob.

PETASUS, i, m. (πετασός). Kapelusz podróżny. Plaut. Kapelusz którego używał Mercurysza. Plaut. Imię konia. Calpurn.

PETAURISTA, ae, m. (πεταουριστής). Który przez machinę Petaurum wylatywał w powietrze i na dół się spuszczał. Farr. ap. Non.

PETAURISTARIUS, ii, m. (od petaurista). Firmic.

PETAURUM, i, n. (πέταυρον). Pewna machina albo narzędzie, przez które wylatują w powietrze i spuszcza się na dół. Juvenal. Manil. Martial.

PETAX, acis, r. wspóln. (od peto). Który rad łapie, chwytą, napiera się czego, stara się usilnie, pożądlwy, pragnący, chciwy. Fulgent.

PETECHIA, ae, ż. PETICULA, ae, ż. Petecije; wyrzut skórny w postaci plamek, drobnych sinawych.

PETELIA albo PETILIA, ae, ż. (Πετλία). Liv. Miasto Brucyów przez Filokteta założone. || Petelinus, a, um. Val. Max. Należący do tego miasta.—lucus. Liv. Gaj niedaleko Rzymu.

PETESSO albo PETISSO, is, ere, (od peto) i. q. peto. Usilować, napierać się czego, starać się pilnie o co, np.—*laudem. Cic.—pugnam. Lucr. || Petessunt. Lucr. || Petissere zamiast petere. Fest.*

PETIGINOSUS, a, um, (od petigo). Pelen liszajów albo wyrzutów, wysypek. Theod. Prisc.

PETIGO, inis, ż. (od słowa petere) i. q. impetigo. Lyszaj, wyrzut, wysypka między skórą. Cato.

PETILUM, ii, n. Róża dzika, roślina. Plin.

PETILLUS, a, um. Cienki albo chudy, chuderlawy, np.—*labra. Plaut. Cruribus petilis. Lucil.*

PETIMEN, inis, n. (od petigo albo od peto, ere). Wrzód, wrzedzienica, sadno, przetarcie skóry bydłowej na grzbiecie. Petimina in humeris jumentorum. Fest.

PETIOLUS, i, m. (zdrobn. od pes). Mała noga, nożka, udko, udzik, np. jagnięcia. Cels. || Szypulka, ogonek u owoców, np.—*olivae. Colum.*

PETISIUS, a, um. Petizyjski, np.—*mal. Plin. Rodzaj małych jabłek bardzo przyjemnego smaku.*

PETISSO. Ob. PETESSO.

PETITIO, onis, ż. (od peto). Wpadnięcie, uderzenie na miasto, rzucenie się na kogo; ztąd napasć, napastowanie na kogo, porwanie się, targowanie się na co, sztych, pchnięcie, przebiecie, bicie, uderzenie, raz, zamach, rzut, rzucanie, ciśnienie, np. petitiones tuas effugi. Cic. || Ztąd przenośnie o sądowej mowie, napasć, napastowanie słowami na kogo. Cic. || Ządanie, pragnienie, chęć; ztąd prośba, usilność, usilowanie, dążność w czym, pretensya, upominanie się, np. petitioni tuae negare. Ter. || Ubieganie się, zabieg, np.—*consulatus. Caes.—pontificatus. Sall.—magistratus. Val. Max.—honorum. Suet.—regni. Just. || Sądowa pretensya, uroszczenie, roszczenie prawa do czego z przyp. drug., np.—*hereditatis. Ulpi. in Pandect.—pecuniae. Quintil.**

PETITOR, oris, m. (od peto). Front. Prosićiel, który prosi o co. || Hor. Zabiegacz, kandydat dostojności albo czego innego zabiegający. || Cic. Prokurator powodnej strony. || Przenośnie. Famae petitor. Lucan. Cheiwy sławy.

PETITORIUS, a, um, (od peto). Tyczący się ządania, pragnienia, chęci, sądownie roszcący pretensye, np. iudicium petitorium. Caj. in Pandect. || Tyczący się prośb, np. artes petitorias exercere. Mamert. Czynić zabiegi przez prośby.

PETITRIX, icis, ż. (od peto). Która wpada na kogo, uderza na kogo, rzuca się na kogo; ztąd, która żąda czego, pragnie, wymaga, sądownie, prawnie czyni pretensye, uroszczenia; np. contra petitrice pronunciat. Paul. in Pandect. || Zabiegaczka, która usilnie czego zabiega. Quintil.

PETITURIO, is, ire, (częstotl. od peto).

Bardzo prosić albo zabiegać czego usilnie, np. video hominem valde petiturire. Cic.

PETITUS, us, m. (od peto) i. q. petitio. || Ztąd ządanie, pragnienie, żądza, np. petitum omnium. Gell. Servi petitum tuo adsunt. Apul.

PETITUS, a, um, (imsl. od peto). Ovid. Proszony. || Hor. Napastowany. || Dobyty.—*ima latere. Hor.—z pod piersi.—ex veteri memoria. Tac. Wzięty ze starożytnej pamięci. || Ovid. Dążony dokąd. || Petitem, i. Catull. Prośba.*

PETO, is, iui i ii, itum, ere, (od πέθω, żądać, pragnąć). Prosić, żądać, pragnąć, domagać się.—*per litteras. Cic. Prosić przez list.—pacem. Caes. Prosić o pokój. Curtio petiti. Cic. Prosiłem za Kurcuszem. Petito, ut intrare urbem liceret. Justin. Gdy prosił o pozwolenie wejścia do miasta. || Petere. Cic. Zabiegać honorów, godności. || Id. Domagać się sądownie, albo prawem kogo pościagać. || Wymagać. Quantum res petet. Cic. Ile rzecz wymagać będzie. || Sall. Usilnie żądać, pragnąć czego.—*aliquem ad supplicium. Quint. Domagać się czyjej kary. || Gotować co.—praesidium firmissimum. Cic. Gotować bardzo mocno zalogę. || fugam. Caes. Szukać sposobu albo miejsca ucieczki.—salutem fuga. C. Nep. Szukać ucieczką ocalenia. || Brać co ztąd, prowadzić.—*suppirium alte. Plaut. Głęboko vzdychać.—cibum. Terent. Dostawać pokarmu.—a Graecis. Cic. Brać od Greków.—poenas ab aliquo. Sall. Ukarać kogo. || Napastować, nastawać na kogo.—*cornu. Virg. Bośdz.—pedibus. Lucr. Wierząc. Cujus latius mero ille petebat? Cic. Do czyjego boku ów miecz zmierzał?—fraude insidiis. Liv. Czynić zdrady, zasadzki.—bello urbem. Virg. Nękać wojną miasto.—*collum amplexu. Coel. ap. Quint. Uściskać kogo. Trojanos, haec monstra petunt. Virg. Do Trojanów te potwory należą. || Jechać, dążyć dokąd. Classis petere altum visa est. Liv. Flota zdawała się na głębią wypływać. Per prata volutus, purior electro campum petit amnis. Virg. Przez łąki tocząca się rzeka, czystsza nad bursztyn wypływa na pole.—*aliquem. Virg. Nawiedzić kogo. || iter, viam. Cic. Odprawić drogę. || aliquid aliquo. Plin. Iść do wzięcia czego.******

PETORITUM, albo PETORRITUM, i, n. (od πέτομαι, przedko latać, biegać). Rodzaj wozu. Hor. Plin. Auson. Wóz Gallów.

PETOSIRIS, is, m. Sławny matematyk i Astrolog Egipski. Plin. Firm.

PETRA, ae, ż. (πέτρα). Skala, opoka. Plin. Opoka, skala. || Plaut. Kamień. || Fest. Grota Jowisza. || Plin. Jedno z miast na skalach założone.

PETRAEUS, a, um, (πετρεός). Kamienisty, opoczysty, skalisty, rosnący na skale, np.—*brassica. Plin. || Należący do miasta Petra. Plin. || Ztąd Arabia petraea w części Arabii. Plin. || Petraea. Miasto w Sycylii. Id.*

PETRENSIS, e, ptak. (od Petra). Skalny, znajdujący się na skale, np.—*piscis. Coel. Aur. || Na skale albo niedaleko skały, np. Petrenses. Solin. Mieszkańcy.*

PETREUS, a, um, np.—*pedes. Augustin. Jest tym albo owym sposobem od petra, skala albo od Apostola Piotra albo od obydwu.*

PETRICOSUS, a, um. Skalisty, opoczysty, kamienisty, pelen kamieni. Martial.

PETRINUS, a, um. Z miasta Petra w Sycylii. Ztąd Petrii. Cic. Mieszkańcy.

PETRINUS, a, um. (πέτρινος). Kamienisty. Tertull.—*cultellus. Laetant.*

PETRITES, ae, m. Plin. Rodzaj wina, które rośnie blisko Petry, w Arabii opoczystej.

PETRO, onis, m. Plaut. Baran albo skop. || Fest. Góral, co na skalnych górach mieszka.

PETROLEUM, i, n. (πέτρεα, kamień; έλαιον, olej). Olej skalny.

PETROMYZON, tis, m. (πέτρεα, kamień, skala; μυζων, ssę, liżę). Minog.

PETROSELINUM, albo PETROSÉLINON, i, n. (πέτρεα, skala; σέλινον, pietruszka). Plin. Opich, pietruszka dzika, ziele.

PETRÓSUS, a, um, (od petra). Pelen skał, kamieni, skalisty, kamienisty, np.—*loca. Petrosa scil. loca. Plin.*

PETULANS, tis, r. wspóln. od starego słowa petulo od peto). Swawolny, rozpustny, psotny, lekkomyślny, płochy, niestateczny, niewstydlwy, bezczelny, zuchwały, złośliwy, nieczystliwy, np.—*homo. Cic.—genus dicendi. Cic. Petulantius convitium. Arnob. Petulantissimus. Petron.—genus jocandi. Cic. || Swawolny, psotny, np.—animalia. Gell.—*pictura. Plin. || Jurny. Cic.**

PETULANTER, psk. (od petulans). Swawolnie, rozpustnie, psotliwie, niewstydlwie, bezczelnie, zuchwale, złośliwie, np.—*vivere. Cic.—invehi in aliquem. Id. Petulantius jactari convitium. Cic. Petulantis, sime. Id.*

PETULANTIA, ae, ż. (od petulans). Swawola, rozpusta, psota, lekkomyślność, płochosć, szkoda, szwank, nadwerczenie, bezczelność, zuchwalstwo, rozwozłość, radość z cudzej krzywdy, złośliwość. Cic. Gell. || Przenośnie o rzeczach nieżywotnych.—*ramorum. Plin. t. j. zbyteczne krzewienie się gałęzi. || Nieuwaga, niedbalstwo, niebaczność, trzpiotalswo, głupstwo, np. petulantia mea me animi miseram habet. Plaut. || Też o zwierzętach, np. cornuti (capri) perniciosi sunt propter petulantiam. Colum.—*morbi. Gell. Nagabanie choroby.**

PETULCUS, a, um, (od peto). Virg. Bodliwy, który rad bodzie. Petulci haeduli. Virg. Rozielki trykliwe.

PEUCE, es, ż. (πεύκη). Plin. Drzewo żywiczne. || Id. Rodzaj jagody egipskiej. || Id. Wyspa na Dunaju. || Valer. Flacc. Nimfa sarmacka.

PEUCEDANUM albo PEUCEDANON, i,

ż. (πευκέδανον). *Plin.* Gorycz, roślina albo wieprzynie, ziele.

PEUCETIUS, *a, um.* *Ovid.* Należący do Peucecyi we Włoszech, teraz *Terra di Bari*.

PEUMENE, *es, z.* (πευμένη). *Plin.* Rodzaj piany srebrnej, albo glejty.

PEXATUS, *a, um, i. e.* pexa veste indutus, (od pexus, *a, um*). Gęsta, dychtowna szata odziany. *Martial.*

PEXITAS, *ātis, z.* (od pexus, *a, um*). Gęstość, szczelność, dychtowność. *Plin.*

PEXUS, *a, um,* (imsl. od pecto). Który ma zaczesane włosy, np. pexaque barba juvat. *Martial.* Pexus pinguisue doctor. etc. *Quintil.* || Pexa vestis. *Hor.* Nowa suknia nie wytarta. Pexum folium. *Colum.* Liść kosmaty. || Pisce się też Pexus. *Inscr. ap. Grut.*

PEZICAE, *arum,* (πεζικαί). *Plin.* Grzyby bez korzonków, kustrzeczki albo pieczarki między mchem rosnące.

PH.

PHACIA, *ac, z.* (φακία). Rodzaj piegi. *Cels.*

PHACOS, *i.* Roślina, *i. q.* eleisphacos albo salvia etc. Szalwija. *Apul. de herb.*

PHAEACIA, *ac, z.* (Φακία), scil. insula, albo terra. *Plin.* Wyspa na morzu Ionijskim, niegdyś Koreyra, teraz Korfu.

PHAEACIS, *idis, z.* (Φακίς). *Ovid.* Rodem z Feacyi.

PHAEACIUS, *a, um.* (φακίσιος). *Tibull.* i PHAEACUS, *a, um.* *Propert.* Należący do wyspy Feacyi.

PHAEAX, *ācis, m.* (φαίαξ). Tyczący się wyspy Feacyi. *Phaeaces. Ovid.* Mieszkaniec tej wyspy.

PHAEASIA, *ac, z.* *Plin.* Wyspa na morzu Egipskim.

PHAEASIANUS, *a, um.* *Juven.* Tyczący się dawnych ozdób czyli obuwia bogów.

PHAEASIATUS, *a, um.* *Sen.* Obowiązek noszący greckie.

PHAEASIUM, *ii, n.* *Sen.* (φακίστιον). Trzewiki białe greckie, które obowiązek posągom bożków dawano.

PHAEADRA, *ac, z.* (Φαῖδρα). *Serv.* Córka Minosa króla Kretańskiego.

PHAEOMENA, *arum, n. m.* (φανόμενα). *Lact.* Zjawienia nadzwyczajne, najbardziej używają tego wyrazu w Astronomii, względem osłabliwych i nieprzewidywanych w powietrzu lub na niebie zjawisk.

PHAEON, *ōnis, m.* (φαῖων). *Aus.* Gwiazda Saturnusa.

PHAESTIAS, *adis, z.* (Φαιστίας). *Plin.* Rodem z Festu, miasta Krety.

PHAESTIUS, *a, um.* *Ovid.* Należący do Festu miasta Krety.

PHAESTUS, *i,* albo PHAESTUM, *i, n.* *Plin.* Miasto Krety.

PHAETHON, *ōtis, m.* (Φαιθων). Syn słońca i Klimeny. || *Phaethontis gutta. Mart.* Bursztyn. || *Virg.* Słońce. || *Val. Flacc.* Kółko jutrzeńki.

PHAETHONTĒUS, *a, um.* (φαιθόντιος). *Ovid.* Tyczący się syna słońca. — favilla. *Stat.* Piorun. — umbra. *Mart.* Cień topoli.

PHAETHONTIAS, *adis, z.* (φαιθοντίας). *Phaethontides feminae, puellae. Virg.* Trzy dziewczęce Hellady: Faetusa, Lampeya i Lampedusa, córki słońca i Klimeny.

PHAETHONTIS, *idis, z.* (φαιθοντίς). *Virg.* Ród swój wiodący od syna słońca i Klimeny.

PHAETHONTIUS, *a, um.* (φαιθόντιος). *Stat.* Należący do syna słońca i Klimeny. || *Sil.* Słoneczny.

PHAETHUSA, *ac, z.* (Φαιθουσα). *Ovid.* Córka słońca i Klimeny.

PHAGEDAENA, *ac, z.* (φάγω, jem, ἄδην, obficie). *Plin.* Psi głód, apetyt, łaknienie zbytne. || *Colum.* Pszczół choroba. || *Przenośnie.* *Plin.* Rak, wrzód ciała wyjadający.

PHAGEDAENICUS, *a, um.* *Plin.* Kancerowaty.

PHAGER i PHAGRUS, *gri, m.* *Plin.* Ob. PAGRUS.

PHAGO, *ōnis, m.* Ob. HELLUO.

PHALACHROCORAX, *ācis, m.* (φαλακρός, łysy; κόραξ, kruk). *Plin.* Kruk wodny, ptak.

PHALANGA i PALANGA, *ac, z.* (φάλαγξ). *Farr.* Wał, wałek, słup okrągły. || *Vitr.* Drag tragarzski. || *Plin.* Kij, żerdź.

PHALANGARIUS, *a, um.* *Vitr.* Tyczący się dragów tragarzskich. || *Phalangarii, scil. milites. Lamprid.* Pulk piechoty ze 30,000 złożony.

PHALANGITAE, *arum, m. m.* *Liv.* Żołnierze z pulku piechoty Macedońskiej ze 16,000 złożonego.

PHALANGITES, *ac, m.* (φαλαγγίτης). *Plin.* Kosatki, roślina. || Żołnierz od pulku Macedońskiego.

PHALANGIUM, *ii, n.* i PHALANGION, *ii, n.* *Plin.* Tarantula, krzeczek, pajak ziemny, jadowny we Włoszech. || Rodzaj rośliny.

PHALANX, *gis, z.* (φάλαγξ). *Liv.* Półk Macedoński z najwaleczniejszych żołnierzy, nakształt rzymskiego legionu od 8, 16, 20, albo 24 tysięcy złożony. || *Virg.* Pulk w powszechności. || *Prudent.* Mnóstwo czego. || *Phalangem facere. Caes.* Scieśniać szyki wojska. || *Virg.* Flota. *Et jam Argiva phalanx instructis navibus ibat a Tenedo.* Id. Już od Tenedu flota Grecka płynęła wшыku.

PHALARICA, *ac, z.* Ob. FALARICA.

PHALARIS, *idis, m.* (φάλαρις). *Cic.* Tyran Agrygentynów w Sycylii, sławny z okrucieństwa i z narzędzia woli miedzianego, do którego kazał ludzi sadzać na spalenie, i sam też obmierzył okrutnik podobną śmiercią zginął. || *Plin.* Ostrzyca, roślina. || *Farr.* Łyska, rodzaj kokoszek wodnych. || W przyp. czwart. *Phalarim*, zamiast *Phalaridem. Claud.*

PHALERAEE, *arum, z.* mnog. (τά φάλαρα). *Liv.* Rzędy konskie ozdobne i kosztowne. — pulcherrime factae. *Cic.* Rzędy bardzo pięknie zrobione. || *Id.* Drogie noszenie. || *Id.* Nagrody walecznych żołnierzy. || *Prze-*

nośnie. Pozor, udawanie. *Ad populum phalaras. Pers.* Szukaj dudków gdzie indziej, praw drugim androny. || *Mart. Cap.* Ozdoba stylu.

PHALERATUS, *a, um.* Ozdobiony rzędem. — equus. *Liv.* Kół strojny, zbrojny. *Phalerati cursores. Petron.* Tragarze lektyki. || *Przenośnie.* — dicta. *Terent.* Piękne, lecz zdradliwe słowa.

PHALEREUS, *a, um.* (φαλέριος). *C. Nep.* Falerejski, tyczący się portu Faleru w Atenach, nie daleko Pireum. || Ztąd *Phalereus Demetrius.* Filozof i dozorca Alexandryjskiej biblioteki.

PHALERIS. Ob. PHALARIS.

PHALERO, *as, arc.* Ambros. Zdobić, stroić.

PHALERUM, *i, n.* (φαλέρον), i PHALERA, *ac, z.* *Plin.* Port Atenski.

PHALISCUS, *a, um.* Ob. FALISCUS.

PHALLICUS, *a, um.* (φαλλικός). Tyczący się Pryapa bożka. || *carmina.* Wiersze na cześć Pryapa.

PHALLOVITROBOLUS, *i, n.* i PHALLOVITROBOLUS, *i, m.* *Capitol.* Naczynie szklane, mające kształt wszechczyny, czyli zrobione nakształt Pryapa.

PHALLUS, *i, m.* (φαλλός). *Aug.* Obrzędy wszechczyny na cześć Bachusa.

PHANAE, *arum.* *Liv.* Przylądek i góra w Chios. || *Phanaeus, a, um.* — rex. *Virg.* Góra na przylądku Chios słynąca niegdyś przewybornem winem. || Wyspa blisko Efezu.

PHANAGORIA, *ac, z.* (Φαναγορία). *Strabo.* Miasto w Azji nad morzem Czarnym.

PHANEROSIS, *is, z.* (φανέρωσις). *Tert.* Objawienie, tytuł księgi Walentyna.

PHANTASIA, *ac, z.* (φαντασία). *Cic.* Wyobraźnia czyli obraz rzeczy w duszy zawartych. || *Senec.* U krasomówców imaginacja czyli wyobraźnia. || *Phantasia non homo. Petron.* Wyraz obelgi: jakby posąg nie człowieka, albo samochwał, człowiek próżny.

PHANTASMA, *ātis, n.* (φάντασμα). *Plin.* Mara, obluda, urojenie czyli wyobraźnia fałszywa, którą mieć zwykli ludzie we śnie będący.

PHANTASOS, *i, m.* (φάντασος). *Ovid.* Syn bożka snu.

PHANON, *ōnis, m.* (Φανων). *Ovid.* Rochańek Saffymotwórki.

PHARAE, *arum,* (Φαρά). *Plin.* Przewziśko wielu miast w Krecie. || *Pharacus, a, um.* Id. Należący do tych miast.

PHARETRA, *ac, z.* (φαρέτρα). *Virg.* Sajak, koleczan. *Illa pharetram fert humero.* Id. Ona niesie koleczan na barkach. *Pharetram solvere. Ovid.* Dobywać strzał ze sajak.

PHARETRATUS, *a, um.* *Virg.* Ubrojony w sajak. — Camilla. Id. Koleczan nosząca Ramilla. — puer. *Ovid.* Rupidyń. — virgo. Id. Dyana.

PHARERTIGER, *a, um.* *Sil.* Noszący sajak.

PHARIA, *ac, z.* *Plin.* Wyspa i miasto na morzu Illiryskim.

PHARIACUS, *a, um.* *Apul.* Faryjski, Egipski.

PHARIAS, *ac, m.* *Lucan.* Rodzaj węża, który ogonem brodzi.

PHARICON, i PHARICUM, *i, n.* (φαρικόν). scil. φάρμακον. *Plin.* Rodzaj trucizny tak nazwanej od Faryka wynalazcy.

PHARISAEUS, *a, um.* (Φαρισαῖος). *Sedul.* Faryzejski, tyczący się faryzeusza. || *Farisaeus, i, m.* *Tertull.* Faryzeusz, jeden ze sekty żydowskiej, popisujący się z obłudną pobożnością.

PHARISAEICUS, *a, um.* (φαρισαῖκος). *Hier.* Faryzejski, od Faryzeusza.

PHARITAE, *arum, mn.* *Hier.* Mieszkańcy wyspy Faros.

PHARIUS, *a, um.* (Φάριος). *Lucan.* Należący do Faru, Egipski. — piscis. *Ovid.* Krokodyl. *Pharia juvenca. Ovid.* Io. — conjux. *Mart.* Kleopatra. — unda. *Lucan.* Nil. *Pharium scelus. Lucan.* Zabójstwo Pompejusza.

PHARMACEUTRIA, *ac, z.* (φαρμακεία). *Virg.* Czarownica, truciicielka, tytuł pasterki Wirgiliusza.

PHARMACOGNOSIA, *ac, z.* (φάρμακον, lekarstwo; γινώσκω, poznaję). Część nauki lekarskiej, zajmująca się opisaniem charakterów fizycznych i chemicznych lekarstw.

PHARMACOLOGIA, *ac, z.* (φάρμακον, lekarstwo; λόγος, mowa). Część nauki lekarskiej zajmująca się opisaniem skutków lekarstw; czyli tak nazwana materia medycyna.

PHARMACOPOEUS, *i, m.* (φάρμακον, lekarz; ποιέω, robię). Apteekarz.

PHARMACOPOLA, *ac, m.* (φαρμακοποιός). *Cic.* *Hor.* Lekarz jarmarczny, olekarz noszący olejki na sprzedaż, handlarz lekarstw, szarlatan.

PHARMACUM, *ci, n.* (φάρμακον). *Ca-jus Pandect.* Lekarstwo albo trucizna.

PHARMACUS, *i, m.* (φάρμακος), czarnoksiężnik. *Petron.* Lotr, niecnota. || *Serv.* Człowiek, który podczas powszechniej zarazy był zabijany na ofiarę błagalną przez Marsylińczyków.

PHARNACEON, *i, n.* (φανράκιον). scil. genus panacis. *Plin.* Rodzaj panaku czyli złomignatu ziela wynalezionej przez Farnasa króla Azji.

PHARNACES, *is, m.* *Cic.* Król Pontu, syn Mitydatesa.

PHARNACES, *um, m. m.* *Plin.* Naród w Etypii.

PHAROS, i PHARUS, *i, z.* (Φάρος). *Me-la.* Wyspa blisko Egiptu i miasto połączone z Alexandryą mostem, gdzie jest sławna latarnia wieża przez Ptolemeusza Filadelfa zbudowana. || *Id.* Wyspa we Włoszech. || *Strabo.* Wyspa w Illiryi. || *Lucan.* Egipt.

PHARSALIA, *ac, z.* *Ovid.* *Tac.* Okolice farsalska i miasto.

PHARSALICUS, i **PHARSALIUS**, *a*, um. *Cic. Liv.* Farsalski, tyżący się okolic farsalskich i miasta.

PHARSALOS, i **PHARSALUS**, *i*, ż. *Lucan.* Miasto w Tessalii sławne bitwą, gdzie Pompejus był porażony przez Cezara.

PHAROS. Ob. **PHAROS**.

PHARUSII, *orum*, m. mn. *Mela.* Naród w Libii.

PHARYNX, *gis*, m. (*φαρυγξ*, gardło). Gardziel.

PHASAELIS, *idis*, ż. *Plin.* Miasto w Judei.

PHASCOLA, *orum*. (*τὰ φάσκολα*). *Fest.* Kalety.

PHASELINUS, *a*, um. *Plin.* Należący do miasta Fazelidy w Judei. — *oleum*. *Id.* Olej fazeliński z lilii.

PHASELIS, *idis*, ż. (*Φασηλῖς*). *Strabo.* *Cic.* Miasto w Licyi na pograniczu Pamfilii, niegdyś siedlisko rozbojników morskich. || *Plin.* Miasto z doliną w Judei.

PHASELUS, i **FASELUS**, *i*, m. (*φάσηλος*). *Cic.* Rodzaj małego okrętu. || *Juven.* Gliniana łódź albo czółno. *Virg. Colum.* Fazola, rodzaj bobu.

PHASEOLUS i **FAEOLUS**, *i*, m. *Colum.* Fazola, rodzaj jarzyny czyli bobu.

PHASGANION, *ii*, n. (*φασγάσιον*). *Plin.* Mieczyk, ziele.

PHASIACUS, *a*, um. (*Φασιακός*). *Ovid.* Tyżący się rzeki Fazydy w Kolchach, fazyjski, kolchicki. — *conjux*. *Senec.* Medea. *Ales Phasiacis petita Colchis.* *Petron.* Bażant, ptak.

PHASIANARIUS, *a*, um. (od *phasiana*, scil. *avis*). *Paul. Pandect.* Bażantowy, tyżący się bażantów. || *scil. homo* albo *pastor*. *Id.* Doglądacz bażantów.

PHASIANINUS, *a*, um. (od *phasiana avis*). *Pallad.* Bażantowy. — *ova*. *Id.* Bażantowe jaja.

PHASIANUS, *a*, um. (od *Phasis*). *Plin.* Należący do Fazydy rzeki. — *scil. aves*. *Id.* Bażanty. || *Phasianus*, *i*, scil. *ales*. *Pallad.* Bażant, ptak. || W bajkach. Itys syn Tereusza przekształcony w bażanta.

PHASIAS, *adis*, ż. (*Φασιῆς*). *Ovid.* Tyżący się Fazydy rzeki, fazyjska, kolchicka. — *puella*. *Ovid.* Medea córka Etey króla Kolchów.

PHASIOLOS, *i*, m. (*φασιολός*). *Plin.* Łyszczycza, ziele, którego liść podobny do annyzu, sposobem zaś fazoli pnie się po tyczy.

PHASIS, *is*, i *idis*, albo *idos*, m. (*Φάσις*). *Plin.* Rzeka w Kolchidzie, wpada do morza Czarnego. — *ales*. *Stat.* Bażant ptak. || Jako przymiot. *Phasis*, *idis*, ż. Tyżący się rzeki Fazydy, albo Kolchów. — *volucres*. *Mart.* Bażanty. — *femina*. *Ovid.* Medea, córka króla Kolchów.

PHASMA, *atis*, n. (*Φάσμα*). *Plin.* Mara, urojenie, strachy nocne, cma, zamiast *Phantasma*. || Tytuł komedii Menandra. || *Juven.* Tytuł komedii na migach, niejakiego Kattula.

PHATNAE, *arum*, ż. (*Φάτναι*). *Plin.* Wyraz grecki oznaczający żłoby czyli dwie gwiazdy w znaku raka.

PHAULUS, *a*, um. (*φάυλος*). (od *φάυλος*, nikiemny). — *oliva*. *Plin.* Rodzaj wielkiej niesoczystej, nikiemnej oliwki.

PHELLANDRION, *ii*, n. (*φελλάνδριον*). *Plin.* Przelomikamień, tasznik, giersz, roślinina.

PHELLOS, *i*, m. (*φελλός*). *Vitr.* Korek, rodzaj drzewa. || *Id.* Część zegara wodnego z korkowego drzewa.

PHELLUS albo **PHELLOS**, *i*, m. *Plin.* Miasto Licyi.

PHEMIUS, *ii*, m. *Ovid.* Lutuista, nauczyciel Homera. || *Hygin.* Jeden z gachów Heleny.

PHEMONÖE, *es*, ż. (*Φημονόη*). *Plin.* Znamienita wieszczka, córka Apollina.

PHENEOS, albo **PHENEUS**, *i*, ż. i **PHENEUM**, *i*, n. *Strabo.* *Callim.* Miasto w Arkadii. || *Pheneatae*, *arum*. *Cic.* Mieszkańcy tego miasta.

PHENGITES, *ae*, m. (*φενγίτης*). *scil. lapis*. *Plin.* Kamień twardy jak marmur, biały i przezroczysty.

PHENION, *ii*, n. *Plin.* Zawilec, ziele.

PHEOS, albo **PHLEOS**, *i*, n. *Plin.* Charakter wielki, roślina ciernista.

PHERAEE, *arum*, ż. (*Φεραί*). *Plin.* Miasto w Tessalii, w Beocyi, w Lakonice, w Achaïi. || *Pheraeus*, *a*, um. *Plin.* Należący do miasta Fery w Tessalii. *Pheraeus*. *Id.* Jazon, Tessalezyk. — *Alexander*. *Cic.* Tyran Tessalski. || — *conjux*. *Senec.* Admetus, król Tessalii. — *duces*. *Stat.* Wodzowie tessalscy. — *campi*. *Val. Flacc.* Pola tessalskie. || *Phaeraci*, *orum*. Mieszkańcy Fery miasta w Tessalii.

HERECLUS, *i*, m. (*Φήρεκλος*). *Ovid.* Budowniczy, który zbudował był okręty Parysowi do porwania Heleny. || *Phereclaus*, *a*, um. *Id.* Tyżący się Fereklesa architekta.

HERECYADAE, *arum*, m. *Sil.* Mieszkańcy Puteolów.

HERÉCYDES, *is*, m. (*Φερεικύδης*). Sławny filozof na wyspie Scyros, szkoły Pittakusa, nauczyciel Pitagoresa, który pierwszy uczył nieśmiertelności duszy wedle Cyrona. || *Phērecydeus*, *a*, um. *Cic.* Tyżący się filozofa Ferecydesa.

PHETRUM, *ii*, n. (*φράτριον*). *Inser.* Miejsce, gdzie się jednego cechu albo bractwa schodzili dla czynienia ofiar.

PHIALA, *ae*, ż. (*φιάλη*). *Mart.* Rodzaj naczynia złotego lub z innego kruszcza do picia, filiżanka, kubek.

PHIDIAS, *ae*, m. (*Φειδίας*). *Cic.* Sławny snycerz Atenski. || *Phidiacus*, *a*, um. *Mart.* Fidyaszowy, tyżący się Fidyasza snycerza.

PHIDIPPIDES, *ae*, m. (*φειδιππίδης*). *C.* *Nep.* Goniec, posłaniec, kurier.

PHIDITIA, *orum*. (*φειδίτια*, od *φείδομαι*, oszczędzam). *scil. convivii*. *Cic.* Oszczędne uczyt u Lacedaemonczyków.

PHILA, *ae*, ż. *Liv.* Miasto w Macedonii

nad rzeką Enipeus. || *Plin.* Wyspa ku brzegom Francuzkim, na morzu Śródziemnym.

PHILADELPHIA, *ae*, ż. (*Φιλαδέλφια*, miłość braterska). *Plin.* Miasto w Arabii opozystej. || *Ptolem.* — w Cylicyi. — w Lidy.

PHILANTHROPÍA, *ae*, ż. (*φιλάνθρωπία*). *Ulp.* Ludzkość, miłość ku ludziom. || W lepszych wydaniach pisze się *philanthropii*, t. j. z podarku ludzkości.

PHILANTHROPOS, *i*, ż. (*φιλάνθρωπος*). *Plin.* Ostrzyca, ziele. Ob. **APARINE**.

PHILEMA, *atis*, m. (*φιλημα*). *Lucr.* Całowanie.

PHILETAERIA, *ae*, ż. (*φιλεταιρία*). Wiele roślin. *Plin.*

PHILETAS, *ae*, m. (*Φιλήτας*). *Prop.* Poeta grecki wierszów elegijnych, ostry naganiacz poetów, nauczyciel Ptolemeusza Filadelfa. || *Philetæus*, *a*, um. *Id.* Tyżący się Filety rymopisa.

PHILIPPENSIS, *e*. *Plin.* Tyżący się miasta Filippów. — *Brutus*. *Val. Max.* Brutus, który zginął w boju przy Filippach.

PHILIPPEUS, *a*, um. *Prop.* Należący do Filippa króla Macedońskiego. — *nummus*. *Plaut.* Pieniądz pod sztemplem Filippa króla. — *aurum*. *Id.* Złoto z którego bito monetę Filippa króla. || — *campi*. *Manil.* Pole blisko miasta Filippów, gdzie walczone przeciwko Brutusowi i Kassyszowi.

PHILIPPI, *orum*, m. Miasto Macedonii na pograniczu Tracji, tak nazwane od Filippa ojca Alexandra wielkiego, wstawione walką Oktawiana i Antoniusza przeciwko Brutusowi i Kassyszowi, którzy tam byli pokonani.

PHILIPPIANUS, *a*, um. *Inser.* Tyżący się Filippów. — *cohortes*. *Ibid.* Roty rzymskie walczące pod Filippami.

PHILIPPICUS, *a*, um. Filipowy, do Filippa króla Macedonii należący. *Philippicum aurum*. *Plin.* Minery złote Filippa. *Philippicae orationes*. *Cic.* Mowy Demostenesa przeciwko Filippowi. *Juv.* — Cyrona przeciw Antoniuszowi. || *Plin.* Tyżący się Filippów miasta w Macedonii. || — *campi*. *Flor.* Farsalia.

PHILIPPIUS, *a*, um. Ob. **PHILIPPICUS**.

PHILIPPÓPOLIS, *is*, ż. (*Φιλιππόπολις*). *Liv.* Miasto w Tracji nad rzeką Hebrus. || *Id.* — w Tessalii.

PHILIPPUS, *i*, n. (*Φίλιππος*). Filipp król Macedoński, syn Aminty, ojciec Alexandra wielkiego. || *Liv.* Ojciec Perseusza, który z Rzymianami wojnę toczył. || Przez zamiar. *Philippi*. *Hor.* Pieniądze Filippa króla Macedońskiego.

PHILISTAEA, *ae*, ż. (*terra*). *Hier.* Palestyna.

PHILLYRIDES. Ob. **PHILYRIDES**.

PHILOCALIA, *ae*, ż. (*φιλοκαλία*). *Aug.* Miłość oświecenia, czystość w odzieniu, w sprzętach, w mieszkaniu i t. p.

PHILOCHARES, *is*, n. (*φιλοχάρης*). *Plin.* Ob. **MARRUBIUM**.

PHILOCLES, *is*, m. (*Φιλοκλῆς*). *Plin.* Marlarz Egipski.

PHILOCTETA, i **PHILOCTETES**, *ae*, m. (*Φιλοκτήτης*). *Ovid.* Towarzysz Herkulesa. || *Philoctetæus*, i *Philoctetæus*, *a*, um. *Cic.* Tyżący się Filokteta towarzysza Herkulesa.

PHILOGRAECUS, *i*, m. (od *φίλος*, przyjaciel, i *Graecus*). *Varr.* Przyjaciel mowy Greekiej.

PHILOLOGÍA, *ae*, ż. (*φιλολογία*). *Cic.* Nauka trudniąca się szczególnie językami i literaturą czyli nadobniami naukami. || *Senec.* Wielomówność (od *φίλος*, przyjaciel, *lógos*, mowa).

PHILOLOGUS, *i*, m. (*φιλόλογος*). *Cic.* Filolog, najwięcej się literaturą czyli nadobniami naukami i językami bawiący. || Jako przymiot. *Philologis rebus*. *Vitruv.*

PHILOMELA, *ae*, ż. (*Φιλομήλη*). *Ovid.* Córka Pandjona króla Aten. || *Serv.* Progne. || *Virg.* Słowik ptaszek.

PHILOMUSUS, *i*, m. (*φιλόμουσος*). *Mart.* Przyjaciel Muz.

PHILONIS, *a*, um. (*φιλώνιος*). *scil. farmaeum*. *Seren.* *Samon.* Rodzaj lekarstwa.

PHILOPAES, *aedis*, m. (*φιλόπαις*, miłośnik chłopców). Rodzaj ziela. Ob. **MARRUBIUM**.

PHILOPATOR, *oris*, m. (*φιλοπάτωρ*, miłośnik ojca). *Justin.* Przeczysko Ptolemeusza w Egipcie.

PHILOSARCA, *ae*, m. (*φιλόσαρκος*, od *φίλος*, przyjaciel i *σάρξ*, mięso. *Hieron.* Lubiący mięso.

PHILOSOPHASTER, *stri*, m. (od *philosophus*). *Aug.* Mniemany filozof.

PHILOSOPHIA, *ae*, ż. (*φιλοσοφία*, miłość mądrości). *Cic.* Filozofia.

PHILOSOPHICE, *psk.* (od *philosophicus*). *Lactant.* Filozoficznie. — *vivere*. *Id.* Żyć po filozofsku.

PHILOSOPHICUS, *a*, um. (*φιλοσοφικός*). *Cic.* Filozoficzny, tyżący się filozofii. — *scriptiones*. *Id.* Filozofskie pisma.

PHILOSOPHOR, *aris*, *atus* sum, *ari*, dep. (*φιλοσοφῶ*). *Cic.* Filozofować, rozprawać o filozofii, uczyć się filozofii.

PHILOSOPHUS, *i*. Ob. *Philosophus*, *a*, um.

PHILOSOPHUS, *a*, um. (*φιλόσοφος*). *Paen.* *ap. Gell.* Filozoficzny, filozofski. || — *scil. homo*. *Cic.* Filozof, miłośnik mądrości.

PHILOTECHNUS, *a*, um. (*φιλοτέχνης*). *Vitr.* Kochający kunszt.

PHILOXENUS, *i*, m. (*Φιλόξενος*). *Plin.* Sławny malarz z Eretryi.

PHILTRUM, *i*, n. (*φίλτρον*). *Ovid.* Trunek miłosńczy.

PHILURA, *ae*, ż. (*φίλυρα*). *Plin.* Skórka, która się znajduje pod pierwszą korą drzewną, mianowicie w lipach, której używano do pisanja. || *Id.* Karta, papier cienki. || *Hygin.* Nimfa, córka Oceanu.

PHILUS, *i*, m. (*φίλος*). *Petron.* Kochanek, przyjaciel.

PHILYRA, *ae*, ż. Ob. **PHILURA**.

PHILYRINUS, *a*, *um*. *Serv.* Zrobiony ze skórki drzewnej. *Ob.* **PHILURA**.

PHIMOSIS, *is*, *z*. (*φίμος*, wędzidło). Choroba zależąca na zasznurowaniu nadpiętki nad zółdzą członka męskiego.

PHIMUS, *i*, *m*. (*φίμος*). *Hor.* Kostkowa puszcza do grania w kostki.

PHINEUS, *i* **PHINEIUS**, *a*, *um*. *Virg.* Tyczący się Fineusza. *Phineas cecidere manu.* *Ovid.* Zginęli od ręki Cefeusza. — *aves.* *Id.* Harpije.

PHINEUS, *ei*, *i* *ēos*. (*Φινεύς*). *Hygin.* Syn, albo wnuk Agenora i Kassiopei. Wieszelek Apollina, król Arkadyi, wedle innych Tracii, albo Paflagonii. || *Phineus.* *Mart.* Slepca. || *Ovid.* Brat Cefeusza, przekształcony w kamień.

PHINIDES, *ae*, *m*. (*Φινίδης*). *Ovid.* Syn Fineusza.

PHISON, *m*. *Alcim.* Jedna ze czterech rzek ziemskiego raju.

PHLEBOTOMIA, *ae*, *z*. (*φλεβοτομία*). *Coel. Aur.* Krewi puszczenie.

PHLEBOTOMICE, *es*, *z*. (*φλεβοτομική*). *Coel. Aur.* Puszczenie krwi.

PHLEBOTOMO, *as*, *are*. *Veget.* Krew puszczać.

PHLEBOTOMUM, *i*, *n*. Puszczać.

PHLEBOTOMUS, *i*, *m*. (*φλεβοτομικός*). *Coel. Aur.* Puszczenie krwi. || *Veget.* Puszczać, lancet.

PHLEGETHON, *ontis*, *m*. (*Φλεγέθων*). *Stat.* Rzeka piekiel płynąca ogniem. || *Serv.* Ogień wszystko pożerający. || *Phlegēthontēs*, *a*, *um*. *Claud.* i *Phlegēthontis*, *idis*, *z*. *Ovid.* Flegetonski, tyczący się rzeki piekiel.

PHLEGMA, *i* **FLEGMMA**, *ātis*, *n*. (*φλέγμα*). *Pallad.* Flegma, gęsta od ciała zwierzęcego odchodząca ślina, wilgoć, wodnistosc we krwi.

PHLEGMONE, *ēs*, *z*. (*φλέγμαονή*). *Cels.* Zapalenie ciała z wrzodem albo z puchliną.

PHLEGON, *ontis*, *m*. (*φλέγων*, palający). *Ovid.* Jeden ze czterech koni słonecznych.

PHLEGONTIS, *idis*, *z*. (*φλεγόντις*). *scil.* gemma. *Plin.* Plomyl, drogi kamień.

PHLEGRA, *ae*, *z*. zamiast *Phlegrya* (*φλέγρυα*, palający) przez skrócenie *Phlegra*, *scil.* terra, (*γη*). *Stat.* Okolica czyli dolina około miasta niegdyś Flegry w Macedonii.

poźniej Pallen, gdzie olbrzymi walcząc z bogami, piorunami z nieba zesłanymi pokonani byli. || *Phlegraeus*, *a*, *um*. (*φλέγραγιος*). *Ovid.* Flegrejski, tyczący się Flegry. — *proelia.* *Stat.* Walki domowe, nakształt olbrzymów z bogami. || — *campi.* *Plin.* Wulkany niedaleko Puteolów i bagnisk Acherazyi we Włoszech. — *vertex.* *Sil.* Plomien buchający z wierzchołka Wezuwiusza.

PHLOGINOS, *i*, *m*. (*φλόγιος*). *Plin.* Kamień drogi płomienistego koloru.

PHLOGITES, *ae*, *m*. *Solin.* i **PHLOGITIS**, *idis*, *z*. *Plin.* Kamień kosztowny, z którego zdaje się płomień wybuchać.

PHLOMIS, *idis*, *z*. (*φλομής*). *Plin.* Dziewanna, roślina.

PHLOMOS, *i*, *m*. (*φλόμος*). *Plin.* Ob. **PHLOMIS**.

PHLOX, *ōgis*, *z*. (*φλόξ*, płomień). *Plin.* Fioletek płomienistego koloru.

PHOBETOR, *ōris*, *m*. (*φοβήτωρ*, przestraszający). *Ovid.* Syn Morfeusza, snu bożka.

PHOCA, *ae*, *i* **PHOCE**, *es*, *z*. (*φοκή*). *Plin.* Ciele morskie. || *Ovid.* Wnuk Cefizy przez Apollina przeistoczony w ciele morskie. || *Plin.* Wyspa nie daleko Krety.

PHOCAEA, *ae*, *z*. (*Φοκαία*). *Mela.* *Plin.* Miasto Ionii na pograniczu Eolii, osada Ateńska z portem, tak nazwana dla wielości w tamtych stronach ciał morskich. || *Liv.* Osada Marsylii z Focci pochodząca.

PHOCEENSIS, *e*. (*Φωκαιεύς*). *Plin.* Należący do Focci miasta, tyczący się osady Marsylii.

PHOCAEUS, *a*, *um*. *Hor.* Foccejski, należący do Focci. || *Phocaci*, *orum*. *Id.* Mieszkańcy miasta Focci w Ionii.

PHOCAICUS, *a*, *um*. (*φωκαϊκός*). *Ovid.* Tyczący się miasta Focci w Ionii. || *Sil.* Należący do Marsylii, której mieszkańcy z Focci pochodzą. || *Ovid.* Arkadyjski. || *Id.* Focydski, Parnaski.

PHOCAIS, *idis*, *z*. (*Φωκαίς*). *Lucan.* Focyski, Marsylijski. *Hospita Phocais.* *Sil.* Marsylija. — *juventus.* *Lucan.* Młodzież Marsylijska.

PHOCENSIS, *e*. *Justin.* Należący do Focidy. || *Id.* Tyczący się Focci miasta w Ionii, Marsylijski.

PHOCEUS, *a*, *um*. (*Φωκεύς*). *Ovid.* Należący do Focidy krainy Achaii między Beocya i Etolia.

PHOCIS, *idis*, *z*. (*Φωκίς*). *Ovid.* *Mela.* Królestwo Achaii między Beocya i Etolia, gdzie miasto Delfy, Parnas, Helikon góry, zdroj kastalski i Cefizus rzeka. || *Gell.* Focca, miasto Ionii, używa się jako przymiotnik i rzeczownik. || *Lucan.* Marsylija. || *scil.* arbor. *Plin.* Gruszka drzewo.

PHOCUS, *ei*, *m*. (*Φώκος*). *Ovid.* Syn Ealka, brat Peleusza.

PHOEBAS, *adis*, *z*. (*φοιβάς*). *Lucan.* Wieszelek Apollina, czyli Pitya.

PHOEBE, *es*, *z*. (*Φοίβη*). *Virg.* Siostra Febusa, księżyc, Diana. || *Ovid.* Córka Ledy.

PHOEBRIUS, i **PHOEBEUS**, *a*, *um*. (*φοιβήριος*, *φοιβεύς*). *Ovid.* Tyczący się Feba. — *ictus.* *Id.* Promienie, upały. — *juvenis.* *Virg.* — *anguis.* *Id.* Eskulapiusz. — *ales.* *Stat.* Kruk. — *murus.* *Lucan.* Mur Trojański.

PHOEBEUM, *i*, *n*. (*φοιβέιον*). *Liv.* Kościół Febusa nie daleko Sparty.

PHOEBIGENA, *ae*, *m*. (od *Phoebus* i *gigno*). *Virg.* Syn Febusa Eskulapiusz.

PHOEBUS, *i*, *m*. (*Φοίβος*). *Maerob.* Apollo. || *Hor.* Słońce.

PHOENICE, *es*, *z*. (*Φοινίκη*). *Plin.* Fenicya, kraj Syryjski nadmorski. || *Id.* Wy-

sepka na morzu Egipskim, inaczej nazwana Ios, druga Tenedos. || *Liv.* Miasto Epiru.

PHOENICEA, *ae*, *z*. (*φοινίκη*). *Plin.* Owiesek, czyli płonny owies.

PHOENICES, *cum*. (*Φοίνικες*). *Lucan.* Fenicyanie, którzy wiele miast założyli, byli pierwszymi wynalazcami liter, sztuki zeglarskiej i nauki gwiazdarskiej, tudzież pierwszą założyciele handlu.

PHOENICEUS i **POENICEUS**, *a*, *um*. (*φοινικεύς*). *Gell.* Cisawy, czerwono brunatny. || Często się kładzie *phoeniceus* zamiast *puniceus*. *Phoeniceum corium.* *Plaut.* Grzbiet smagany niewolnika.

PHOENICIA, *ae*, *z*. *scil.* terra (od *Phoeniceus*, *a*, *um*). *Cic.* Fenicya, kraj Syryjski nad morzem.

PHOENICITIS, *idis*, *z*. *scil.* gemma i **PHOENICITES**, *ae*, *m*. *scil.* lapis. *Plin.* Kamień kosztowny nakształt daktyla.

PHOENICIUS, *a*, *um*. *Plin.* Fenicki, tyczący się Fenicyi. || *Phoenicium corium*, zamiast *puniceum*. *Plaut.*

PHOENICOBALANUS, *i*, (*φοινικοβάλανος*). *Plin.* Daktyl palmowy Egipski, który upaja tych co go jedzą.

PHENICOPTERUS, *i*, *m*. (*φοινικοπτερος*). *Plin.* Czerwonak, ptak wodny cudzoziemski, nakształt dzikiej gęsi o wysokich nogach, a białe czerwonym pierzu.

PHOENICURUS, *i*, *m*. (*φοινικουργος*). *Plin.* Mały ptak, który ma ogon czerwony latem tylko a nie zimą, zowią go także *erithaeus*.

PHOENISSUS, *a*, *um*. Fenicki, należący do Fenicyi. — *Dido.* *Virg.* Dydon. *Moenia Phoenissa.* *Sil.* Kartagina. — *cohors.* *Stat.* Hufiec Tebański. || *Phoenissae.* Tytuł tragedii Seneki na wzór Eurypidesa.

PHOENIX, *icis*, *m*. (*Φοίνιξ*). *Plin.* Fenicki, tyczący się Fenicyi. || *Sil.* Kartagińczyk, biorący swój ród od Fenicianów. || Syn Agenora, wnuk Belusa, król Syrii za czasów Danausa króla Argiów. || Syn Amynora, towarzysz Achillesa na wojnie Trojańskiej. || *Plin.* Rzeka Tessalii. || *Id.* Ptak bajeczny w Arabii. || *Plin.* Wiatr wschodnio południowy.

PHOLOE, *es*, *z*. (*φολών*). *Stat.* Góra w Arkadyi. || *Lucan.* Góra Tessalii, gdzie Herkules pozabijał Centaurów. || *Pholoeticus*, *a*, *um*. Tyczący się góry Tessalskiej. — *monstra.* *Sidon.* Centaury.

PHOLUS, *i*, *m*. (*Φόλος*). *Lucan.* Jeden z Centaurów, syn Ixyona z Nuby, który przyjął na gospodę Herkulesa idącego walczyć przeciwko Centauirom.

PHONASCUS, *i*, *m*. (*φωνασκός*). *Suet.* *Quint.* Mistrz deklamacyi. || *Apul.* Zaczynający śpiewać przed drugimi.

PHORMIUM, *i*, *n*. (*φορμύς*, kosz). Roślina z familii lilijowej, z której w Nowej Holandyi wyrabiają płótno.

PHOSPHAS, *tis*, *m*. Fosforan, wyraz chemiczny znaczący sól złożoną z zasady i kwasu fosforycznego.

PHOSPHORUS, *i*, *m*. (*Φωσφόρος*). *Cic.*

Jutrzenka, czyli gwiazda zaranna. || *Phosphoreus*, *a*, *um*. *Prudent.* Należący do jutrzeńki.

PHOTOPHOBIA, *ae*, *z*. (*φῶς*, światło; *φόβος*, bojaźń). Niemożność znoszenia światła; wstręt do światła.

PHRAGMITES, *is*, *m*. (*φραγμίτες*). *scil.* calamus. *Plin.* Rodzaj trzciny cienkiej, którego korzeń starty pomocny na wywinienie członka.

PHRASIS, *is*, *z*. (*φράσις*, od *φράζω*, mówić). *Quint.* Frazja, sposób mówienia, styl, wymowa, rodzaj ozdobny mówienia.

PHRENESIS, *is*, *z*. (*φρένησις*). *Senec.* Szaleństwo, wściekłość.

PHRENETICUS, *a*, *um*. (*φρενητικός*). *Cic.* Szalony, wściekły, szalenie.

PHRENION, *i*. *Plin.* Zawilec, ziele, rodzaj maku.

PHRENITICUS, *a*, *um*. (*φρενητικός*). *Cels.* Ob. **PHRENETICUS**.

PHRENITIS, *is*, *z*. (*φρενίτις*). *Cels.* Ob. **PHRENESIS**.

PHRENITIS, *dis*, *z*. (*φρήν*, umysł, rozum). Zapalenie mózgu lub błon mózgowych.

PHRENITIZO, *as*, *are*. (*φρενιτίζω*). *Coel. Aur.* Cierpieć szaleństwo.

PHRYXUS, *i*, *ect*. Ob. **PHRYXUS** *ect*.

PHRYGES, *um*. Frygijczykowie. Ob. **PHRYX**.

PHRYGIA, *ae*, *z*. (*Φρυγία* *scil.* γῆ). *scil.* terra. *Plin.* Kraj w Azji mniejszej. Frygijska dwójka większa i mniejsza. || *Arrian.* Miasto w Tracii.

PHRYGIANUS, *a*, *um*. *Plin.* Frygijski, zrobiony sposobem frygijskim. — *vestes.* *Id.* Haftowane suknie.

PHRYGICUS, *a*, *um*. (*φρυγικός*). *Val. Max.* Frygijski, tyczący się Frygii.

PHRYGIO, *ōnis*, *m*. *Plaut.* Haftarz, co haftuje.

PHRYGIŌNIUS, *a*, *um*. *Plin.* Haftowany.

PHRYGIUS, *a*, *um*. (*Φρύγιος*). *Cic.* Frygijski, tyczący się mianowicie Frygii mniejszej, Trojański. — *venator.* *Stat.* Ganimedes. — *pastor.* *Virg.* Paris. — *tyrannus.* *Id.* Eneasza. — *hymenae.* *Id.* Ślubne związki Eneasza z Lawiniją. — *minister.* *Val. Flacc.* Ganimedes, podczaszy Jowisza. — *maritus.* *Propert.* Pelops, syn Tantala króla Frygii. — *anni.* *Stat.* Lata Pryama. — *Minerva.* *Ovid.* Posag Pallady chowany w Troi. — *magister.* *Lucan.* Palinurus admirał floty Eneasza. — *Senex.* *Senec.* Tantalus król Frygii. — *vates.* *Ovid.* Helenus, król Epiru. — *aes.* *Lucan.* Cymbały grające na cześć Cybele. || — *modi.* *Quint. Tibull.* Rodzaj silnej i pobudzającej muzyki, podczas ofiar Cybele, która słuchaczów w szaleństwo wprowadzała. || — *marmor.* *Tibull.* Nakrapiany marmur bardzo kosztowny. — *lapis.* *Plin.* Kamień Frygijski przydatny do farbowania sukien. || — *vestes.* *Virg.* Haftowane szaty. *Fert picturatas auri subtemine vestes*, et *Phrygiam*

Ascanio chlamydem. Id. Daje złotym haftem Askaniuszowi ozdobione szaty i płaszcz Frygijski. || *Phrygiae, arum. Virg.* Frygijskie niewiasty. || — *Phrygia. Plaut.* Imię służebnej czyli niewolnicy. || *Phrygius, ii. Liv.* Rzeka we Frygii.

PHRYNION, ii, n. (φρύνιον). Plin. Żyleniec, ziele.

PHRYNOS, i, m. (φρύνος). Plin. Żaba w cierniach żyjąca.

PHRYX, ygis, (Φρύξ). Phaedr. Frygijski, rodem z Frygii. — *pius. Ovid.* Bogobojny Eneasza. — *ager. Eutrop.* Frygijskie pole. — *puer. Mart.* Ganimedes. || *Phryx. Marti.* Kapłan Cybele. *Da sternere corpus semiviri Phrygis. Virg.* Pozwól zabić niewieściucha Eneasza. || *Plin.* Rzeka we Frygii mniejszej. || *Phrygies.* Naród Frygijski.

PHRYXEUS. Ob. PHRIXUS.

PHRYXIANUS. Ob. PHRYGIANUS.

PHRYXONIS, idis, z. Phryxonides nymphae. Colum. Nimfy, pierwsze pszczół karmicielki.

PHRYXUS, i PHRIXUS, i, m. (Φρύξος). Hygin. Syn Atamana i Nefeli, brat Hellusa, który złote runo Jowiszowi i Marsowi w Kolchidzie poświęcił. *Phixi littora. Stat.* Brzegi Hellespontu. *Semita Phryxi. Id.* Hellespont. || *Phryxus, a, um.* Frygijski, tycejący się Fryksa. *Stagna Phryxae sororis. Ovid.* Hellespont. — *mare. Senec.* Morze Egipskie. *Vellus Phryxeum. Ovid.* Złote runo.

PHTHIA, ae, z. (Φθία). Ptol. Port w Marmoryce. Miasto w Tessalii, ojczyzna Achyllesa. || *Phthiotis, idis, z. scil. terra. Plin.* Kraina Grecyi niedaleko Tessalii albo część południowej Tessalii. || *Phthias, adis, z. (Φθιάς). scil. femina. Ovid.* Ftijka, niewiasta Ftijka. || *Phthiata, ae, i Phthiotes, ae, m. (Φθιάτης). Plin.* Ftijczyk, ze Ftii rodem. || *Phthiotae, arum. Id.* Mieszkańcy Ftii. || *Phtiotis, idis, z. (Φθιώτις). scil. terra. Mela.* Kraina Tessalii. || *Phthioticus, a, um. (Φθιωτικός). Liv.* Należący do Ftii, Tessalski. || *Phthius, a, um. (Φθίος). Virg.* Ftijski, Tessalski. *Phthius vir. Propert.* Achilles. — *rex. Ovid.* Pelusz, ojciec Achillesa.

PHTIRIASIS, is, z. (Φθειρίασις). Plin. Choroba wszawa. || *Cels.* Płodzenie się wsty w rzęsach powiek.

PHTIRÓPHAGUS, i, m. (φθειροφάγος), od φθίω, wesz; φάγω, jem). Mela. Plin. Wszarz, naród Sarmacki, niechlujny nad morzem Czarnym.

PHTIRÓPHOROS, i. (φθειροφόρος), małe jąderka rodzący). Plin. Rodzaj sosny, która rodzi pinele czyli limbowe orzeszki.

PHTISICUS, a, um. (φθισικός). Vitr. Na suchoty chorujący.

PHTHISIS, is, z. (φθίσις). Plin. Suchoty, choroba.

PHTHISCO, seis, scēre. Sidon. Zaczynać chorować na suchoty.

PHTHUS, a, um. Ob. PHTHIA.

PHTHONGUS, i, m. (φθόγγος). Vitr. Ton głosu.

PHTHORUS, a, um. (φθόρος). Plin. Szkodzący, psujący. — *vinum. Id.* Wino poronienie sprawujące.

PHU, n. nieprzyp. Plin. Narda Kretejska albo baldryan, ziele.

PHUL. Plaut. i PHY. Terent. Wykrzyknik, który oznacza si!

PHYCIS, is, z. (φύκίς). Plin. Ryba podczas wiosny rozmaitego koloru, w innej zaś porze roku biała.

PHYCOS, i, n. (φύκος). Plin. Drzewko morskie.

PHYLACA, ae, z. (φυλάκη). Plaut. Więzienie, miejsce do strzeżenia niewolników.

PHYLACISTA, ae, m. (φυλακιστής). Plaut. Stróż więzienia. || *Przenośnic. Id.* Natrętny wierzyciel pilnujący progów swojego dłużnika.

PHYLACTERIUM, ii, n. (φυλακτήριον). Hieron. Pargamin u żydów, na którym są pisane przykazania Bożkie, które zwykli nosić na czole. || *Marcell.* Noszenie od czarów.

PHYLARCHUS, i, m. (φύλαρχος, ἄρχων, pierwszy). Cic. Trybun, albo naczelnik ludu.

PHYLLEIS, idis, z. (Φύλλης). Ovid. Miasto w Tessalii. || *Phyllejus, a, um. Id.* Tycejący się miasta w Tessalii. — *mater. Ovid.* Laodamia.

PHYLLIS, idis, i idos, z. Hygin. Córka Likurga króla Tracji. || *Virg. Mor.* Dziewczyna. || *Pallad.* Drzewo migdałowe.

PHYLLON, i, n. (φύλλον). Plin. Ziele rosnące po skalistych górach. || Cierń biały, bodlak, roślina.

PHYMA, atis, n. (φύμα). Cels. Szyszka biała, guz, nabrzmiałeś nakształt szyski.

PHYNON, onis, m. (φύνων). Cels. Lekarstwo albo maść na oczy.

PHYRAMA, atis, n. (φύραμα). Plin. Rodzaj drzewa, z którego płynie żywica.

PHYSETER, eris, m. (φυσήτης). Plin. Sikawka, wielka ryba morska.

PHYSICA, ae, i PHYSICE, es, z. (φυσική), scil. ars, scientia. Cic. Fizyka czyli nauka przyrodzenia, własności i skutki ciał wykładająca.

PHYSICE, psk. Cic. Fizycznie, sposobem fizycznym, naturalnie.

PHYSICULATUS, a, um. Mart. Cap. Badany podług praw fizycznych.

PHYSICUS, a, um. (φυσικός). Cic. Fizyczny, naturalny, tycejący się przyrodzenia. || *Physicus, i, m. Id.* Fizyk, uczony w nauce rzeczy przyrodzonych, naturalista.

PHYSIOGNOMON, onis, m. (φυσιογνώμων, od φύσις, przyrodzenie; γινώσκω, poznaję). Cic. Fizjonomista, z twarzy przyrodzenie i skłonności poznawający.

PHYSIOLOGIA, ae, z. (φυσιολογία). Cic. Fizjologia, nauka o powinnościach i czynnościach wszystkich części i członków w ciele ludzkim zdrowym zawartych.

PHYSIS, is, z. (φύσις). Plin. Przyrodze-

nie. || *Physes. Id.* Drogie kamienie nie mające swojego nazwiska.

PHYSOMETRA, ae, z. (φύσσα, wiatr; μήτρα, macica). Zbrzękłość powietrzna macicy.

PHYTEVMA, atis, n. (φύτευμα). Plin. Zerwa, roślina, miłośnicze ziele.

PHYTOTOMIA, ae, z. (φύτον, roślina; τέμνειν, rozcinam). Anatomija roślinna.

PI

PIABILIS, e, ptuk. (od pio, are). Który się daje przebaczyć, przebaczný, przebaczący, łatwy do pojednania się np. przez ofiary, np. — fulmen. Ovid.

PIACULARIS, re, ptuk. (od piaculum). Oczyszczalny, oczyszczaniu służący, mający moc oczyszczenia, błagalny. Piacularia sacrificia. Liv. Oczyszczalne ofiary. — *porta. Fest.* Brama, gdzie czyniono ofiary błagalne.

PIACULARITER, psk. (od piacularis). Grzesznym, winnym, występnyim sposobem, np. — negare. Tertull. Inni czytają peculiariter.

PIACULO, as, are, (od piaculum). Przejednać, ubłagać bożka, przez ofiary, albo ofiarami oczyścić, np. Mars, te hisce suovetaurilibus piaculo. Cat.

PIACULUM, i, n. (od piare). Cic. Oczyszczenie, błaganie, ofiara błagalna. *Piaculum hostia caedi. Liv.* Zabijając bydlę, czynić ofiarę błagalną || *Przenośnic. Graviapiacula exegit. Liv.* Wymagał kary zamiast błagalnej ofiary. || *Przez zamianę. Rzecz, która się zamiast oczyszczalnej ofiary używa. Due nigras pecudes, ea prima piacula sunt. Virg.* Prowadź dwoje czarnych bydląt, te niech będą zamiast ofiary błagalnej. || *Virg.* Szkarada, zbrodnia, która ma być ofiarą oczyszczenia. *Salutus piaculo. Tac.* Oczyściwszy się ze wszelkiej szkarady. — *sine piaculo. Liv.* Bez winy i obowiązku oczyszczenia się. || *Plin.* Zła wieść lub godło, które potrzebuje oczyszczenia. || *Piaculum, przez skrócenie, zamiast piaculum. Prudent.*

PIAMEN, inis, n. (od pio, are) i. q. piamentum. Srodek pojednania, ublagania bogów, Ovid.

PIAMENTUM, i, n. (od pio, are) i. q. piamen, piaculum. To, czem się jedną albo błagają bogowie albo srodek ublagania przez ofiary bogów. Plin. Sen.

PIATIO, onis, z. (od pio, are). Błaganie bogów albo oczyszczanie przez ofiary, srodek ublagania albo oczyszczenia. Plin.

PIATRIX, icis, z. (od pio, are). Która jedną, błaga bogów, np. przez ofiary, Plaut. Fest.

PICA, ae, z. (podobno od πίττα). Plin. Sroka. || *Id.* Inny rodzaj sroki, podbrzusze białe a grzbiet czarny mającej z długim ogonem. *Ovid. Martial. Pers.* || *i. q. Sphinx. Doris phicas vocant. Fest.* t. j. dla podobieństwa nóg do sfinxa. || *Pica* u lekarzów niepomiarowany apetyt ciężarnych. || *Pica. Przechwisko rzymskie. Varr.*

PICARIUS, a, um, (od pix). Tycejący się smoly, należący do smoly, trudniący się smolą, smolany. || Ztąd picaria scil. officina. Cic. Piec smolany do topienia smoly. || *Też picarium. Ulp. in Pandect.*

PICATUS, a, um, (imsl. od pico). Plin. Smolony, smolny. — *vinum. Plin.* Smolone wino. || *Id.* Wino z przyrodzenia smolne, którego winne jagody miały smaki i zapach smoly.

PICEA, ae, z. (scil. arbor, od piceus, a, um). Plin. Świerk, świerczyna, drzewo smolne.

PICEASTER, tré, m. (od picea). Plin. Świerk drzewo, z którego płynie żywica.

PICEATUS, a, um, (imsl. od piceo, are, i. e. instruere rem picea zamiast pice. Pomazany posmarowany smolą. || Przenośnic, np. manus. Martial. t. j. złodziejski.

PICENIANUS, a, um, i. q. Picenus, np. — consularis. Inscr. ap. Grut.

PICENS, tis, r. wespół, i. q. Picenus, a, um. Tycejący się okolic Picenkich we Włoszech, należący do tych okolic, Picencki, np. — ager. Cic. — populus. Liv. Picentes. Cic. Mieszkańcy.

PICENTIA, ae, z. Plin. Miasto Włoskie nad morzem Etryjskim. *Picentini i Picentes. Sil.* Mieszkańcy tego miasta i okolic.

PICENTINUS, a, um, Plin. Picencki, należący do miasta Picencii. || *Id.* Picencki, należący do okolic Picenkich. *Picentina Ceres. Plin.* Chleb Picencki.

PICENUM, i, n. Caes. Plin. Kraina włoska nad odnogą Wenecką, teraz część Marchyi Ankońskiej i Abruzzo. || *Picenus, a, um. Plin.* Picencki, należący do Picenum. — *olive. Id.* Picenkie oliwki bardzo przyjemne w potrawach.

PICEUS, a, um, (od pix). Ze smoly złożony, pełen smoly. Picea scil. arbor. Smolne drzewo. Plin. || Czarnosmolny, np. — nubes. Ovid. — caligo. Virg. — imber piceus crassusque. Plin.

PICINUS, a, um, zamiast piceus. Czarnosmolny, np. — uva. Plin. Oleum picinum. Plin. Ze smoly olej.

PICO, as, avi, alium, are, (od pix). Nasmolici, smolą nasmarować, np. — dolia. Suet. — partes tegularum. Vitr. — parietes. Plin. || Też picatus, a, um. Colum. — dolia. Id. Nasmolone beczki. — vas. Colum.

PICRIDIAE, arum, z. Gorkza salata, i. q. picros. Augustin.

PICRIS, idis, z. scil. herba (πικρίς scil. βοτάνη t. j. roślina) t. j. gorkza roślina. Plin. || Rodzaj gorkkiej salaty. Plin. || Zowie się też lactuca sylvatica. Apul. de herb.

PICROMEL, lis, n. (πικρός, gorkzi; μέλι, miód). Pikromel; substancja żywiczna znajdująca się w zółci.

PICROTOXINUM, i, n. πικρός, gorkzi; τοξικόν trucizna). Pierwiastek jadowity trutki rybkiej (grana montispermii ereculi).

PICTACIUM. Ob. PITTACIUM.

PICTAVI, orum, i. q. Pictones. Naród

w Gallii Akwitańskiej. *Venant. Fort.*, dziś zowie się *Poitou*.

PICTAVICUS, *a*, *um*. *Auson.* Tyczący się mieszkańców w Gallii Akwitańskiej, teraz *Poitou*.

PICTILIS, *e*. *ptnk.* (od *pictus*, *a*, *um*). Malowany, haftowany, pstry, różnego koloru, np. — *balteus. Apul.*

PICTONES, *um*. (*Πικτορες. Strabo*) i. q. *Pictavi. Plin. Lucan.*

PICTONICUS, *a*, *um*. *Auson.* Tyczący się mieszkańców Gallii Akwitańskiej, teraz *Poitou*.

PICTOR, *ōris*, *m*. (od *pingo*). Malarz. *Cic. Hor. Plin.* || Przewisko rzymskiej famillii *Fabijuszów. Cic. Plin.*

PICTORIUS, *a*, *um*. (od *pictor* albo *pingo*). Tyczący się malarza, należący do malarza, np. *licentia pictoria. Tertull. Pictoriae operae. Julian. in Pandect.*

PICTURA, *ae*, *z*. (od *pingo*). Malowanie, malowidło. np. *ars picturae. Cic.* Kunszt malarstwa. || Przez zamianę. *Cic.* Malowidło, obraz. — *textilis. Id.* Szpaler, obicie, opona.

PICTURATUS, *a*, *um*. (imsl. od *pictura*, *ae*). Malowany, rozmaitemi kolorami ozdobiony. || — *ager floribus. Stat.* Pole upstrzone kwiatami. *Picturatae vestes. Virg.* Haftowane szaty. *Picturatum opus metallis. Claud.* Blachmalowa robota, blachmałem demeszkowana.

PICTUS, *a*, *um*. (imsl. od *pingo*). *Cic.* Malowany, haftowany. — *acu chlamis. Virg.* Iglą haftowany płaszcz. || *Lysia, nihil potest esse pictius. Cic.* Nie ozdobięjszego nad styl *Lizyasa. Picti reges. Marti.* Królowie odziani haftowaną suknią. || *Picta toga.* Toga konsulów, imperatorów i pretorów.

PICULA, *ae*, *z*. (zdrob. od *piv*). Trochę smolki, smolka, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Apul. Veget.*

PICUMNUS, *i*, *m*. *Varr.* Bożek małżeństw. || *Hygin.* Ptak poświęcony Marsowi.

PICUS, *i*, *m*. (wedle *Foss.* od *πεῖκος*, szczypiec). *Plin.* Dzieciol, ptaszek, który dluha drzewo, bardzo używany w wieszczech. || *Ovid.* Król Aborygenów, syn Saturna, ojciec Fauna, biegły w wieszczech.

PIC, *psk.* (od *pius*, *a*, *um*). Według powinności, powinnie, zgodnie z powinnością względem Boga, przodków, ojczyzny, dzieci, małżonków, zład pobożnie, uprzejmie, wedle powinności, jak przystało na dzieci, na ojca, po ojcowsku, czule, uprzejmie, tkliwie, mile, np. *pie colere deos. Cic. Memoriam nostri pie conservare. Id.* || *Piissime ferre. Sen.*

PIENS zamiast *pius. Inscr. ap. Murat. Pientes. Inscr. Pientissimus. Inscr. ap. Grut.*

PIERES, *um*. (*Πιερες*). *Plin.* Naród w Macedonii.

PIERIA, *ae*, *z*. *scil. regio* albo *terra. (Περία).* *Plin.* Kraj w Macedonii na pograniczu Dardanii. || *Id.* Kraj w Syrii, między Cylicją i Fenicyą. || *Hor.* Imię właściwe niewiasty.

PIERICUS, *a*, *am*. (*Πιερίος*). *Plin.* Należący do Pieryi w Macedonii.

PIERIDES, *um*. Ob. **PIERIS**.

PIERIS, *idis*, i *idos*, *z*. (*Πιερίς*). *Ovid.* Jedna z dziewięciu córek Pierusa Macedona, albo Tessala z Ewippy. || *Id.* Jedna z Muz. *Pierides. Virg. Id.* Muzy, tak nazwane od Pieryi, krainy Macedońskiej, albo od góry Tessalskiej na pograniczu Macedonii, albo od Pieryusza syna Apollina.

PIERIS, *idis*, i *idos*, *scil. terra. Plin.* Kraj w Macedonii.

PIERIUS, *a*, *um*. (*Πιερίος*). *Ovid.* Tyczący się Pieryi krainy w Macedonii albo góry Tessalskiej albo do Pieryd Muz i nauk należący. *Pierii modi. Hor.* Tańce, skoki. — *dies. Stat.* Dni poświęcone naukom. — *frons. Mart. Poeta.* — *tuba. Id.* Wiersz bohaterki. — *corona. Id.* Wieniec. — *grex. Id.* Grono Muz, wieszczków. || — *jugum. Phaedr.* Góra w Tessalii.

PIERUS albo **PIEROS**, *i*, *m*. (*Πιέρος*). *Ovid.* Macedon albo Tessalus, który z Ewippy spłodził dziewięć córek Pierydami nazwanych. || *Plin.* Góra w Tessalii, w Beocyi. || Miejsce poświęcone Muzom.

PIETAS, *ātis*, *z*. (od *pius*, *a*, *um*). To co jest religijnęm podług powinności, zgodne z powinnością postępowanie, obejście się względem Boga albo względem innych świętych związek, względem Boga pobożność, sprawiedliwość, poczciwość, rzetelność, powinne postępowanie względem Boga, np. *pietas est iustitia adversus deos. Cic.* *Pietas erga deos. Id.* || Też sumiennosc, rzetelność. *Liv. Virg.* || Uszanowanie, respekt, miłość, przywiązanie, wdzięczność względem rodziców, przodków, krewnych, przyjaciół, dobroczyńców, tudzież względem ojczyzny. *Pietas in patria maxima est. Cic.* — *in parentes. Id.* || Czule, uprzejme, mile postępowanie, obejście się, wdzięczność, dziękczynność. *Cic. Nep.* || Sprawiedliwość, która karze występki, cnoty nagradza, np. *si qua est cuncta pietas. Virg.* || Łagodność, łaskawość, cichość, dobroć, dobroćliwość, łaska, łaskawe postępowanie, miłosierdzie, liłość, zmiłowanie się. *Suet. Marcian. in Pandect.* *Si qua pietas (Jovis) antiqua labores respicit humanos. Virg.* || Sprawiedliwość, rzetelność, sumiennosc, np. — *quatuor tribunorum. Liv.* *Pietas. Bogini. Liv. Plin.* || *Pietas Julia. Plin.* Miasto w Istrii, rzymska osada niegdyś od Kolechów założona.

PIETATILULTRIX, *icis*, *z*. (zamiast *pietatis cultrix*, i. e. *pietatem colens*, np. *Ciconia grata, peregrina, hospita, pietatit cultrix. Petron.*

PIGENDUS, *a*, *um*. Ob. **PIGEO**.

PIGEO, *es*, *ui*, *itum*, *gere*, (od *piger* albo od *πιγός*, gorzki. *Foss.*) Osobiście czuć przykrość, zmartwienie, markotność. *Pudere quam pigere praestat. Non se id pigere. Ter.*, zamiast *ejus rei*. || Zład *pigendus*, *a*, *um*. np. *verba pigenda. Propert.* *Rex pigens tristisque. t. j.* zmartwiony, marko-

tny, zniechęcony, niechętny, strapiiony, smutny. *Apul.* || Pospolicie nicosobiście. *Piget, uit i itum est.* Sprzykrzyż, żalować, tęsknić, zniechęcić, zmartwienie, przykrości nabać, np. *me piget laboris. Piget me. Plaut.* || Sprawić, zrządzić przykrość, zmartwienie albo żalować, np. *nos pigeat. Ter.* *Negue se id pigere. Ter.* || Sprawić wstyd, sromotę, np. *fateri pigebat. Liv.*

PIGER, *gra*, *grum*, (w stop. drug. *grior* w stop. trzec. *gerrimus*). *Cic.* Gnuśny, leniwy, nieochoczy, powoli idący. — *ad paenas. Ovid.* Nieskory do karania. — *vultus. Mart.* Twarz ponura. — *humor. Col.* Gęsta wodniśność. *Pigra palus. Ovid.* Bagno stojące. — *moles. Claud.* Niezgrabna masa. *Pigriora remedia. Col.* Lekarstwa bardzo długie. *Pigerrimus Arar. Sil.* Saona, której bieg bardzo leniwy. || Nie predki. *Pigra gratia. Ovid.* Łaska, na którą długo czekać potrzeba. *Pigrum bellum. Ovid.* Wojna długo trwająca. || *Hor.* Czyniacy leniwym. — *frigus. Ad Her.* Zimno, które sprawuje zdrętwienie. || *Pigrissimus*, zamiast *pigerrimus. Tertull.*

PIGET, **PIGITUM**. Ob. **PIGEO**.

PIGMENTARIUS, *a*, *um*, (od *pigmentum*). Tyczący się farb, maści rozmaitych, olejków, należący do tego, np. *institor pigmentarius. Scribon. Larg.*, też *pigmentarius. Cic. scil. institor* albo *mercator*. Który handluje farbami, maściami. *Jul. Firmic.*

PIGMENTATUS, *a*, *um*, (imsl. od *pigmento*, *ae*, i. e. *pigmento abducere*). Malowany, farbowany, barwiony. *Prudent.*

PIGMENTUM, *i*, *n*. (od *pingo*). *Cic.* Barwiczka, piekrydło. || *Plaut.* Farba malarzka. || *Firm.* Sok roślinny do lekarstw wchodzący. || Przenośnie. *Pigmenta ovationis. Cic.* Ozdoby stylu. || *Cic.* Ozdoba próżna, kłamliwa, zwyrodnia.

PIGNERATICIUS, (*Pigneratit.*) albo **PIGNORATICIUS**, *a*, *um*. (od *pignero*). *Ulp. Pandect.* Zastawny, tyczący się zastawy. — *fundus. Pand.* Nieruchoma majątnosc w zastaw albo w hipotekę dana. *Pignoratitia*, albo *pigneratitia actio. Ulp.* To, co się stanowi względem zastawy lub hipoteki. — *creditor. Id.* Wierzyciel, który pożyczka pieniądze na zastaw, zastawnik. — *judicium. Id.* Sąd o zastaw albo hipotece.

PIGNERATIO (*Pignoratit.*) *ōnis*, *z*. (od *pignero* s. *pignoro*, *ae*). Zastawa, zastawienie. *Cap. in Pandect.*

PIGNERATOR albo **PIGNORATOR**, *ōris*, *m*. (od *pignero* s. *pignoro*, *ae*). Zastawnik, który bierze zastaw. *Cic.*

PIGNERATUS albo **PIGNORATUS**, *a*, *um*. *Ulp.* Zastawiony, zastawny. || Przenośnie. *Pigneratos habere animos. Liv.* Mieć w zastawie albo hipotece czyje umysły.

PIGNERO i **PIGNORO**, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pignus*). *Suet.* Dadać co komu w zastaw albo zastawić co u kogo. || *Apul.* Zobowiązać kogo sobie dobrodziejstw.

PIGNEROR albo **PIGNOROR**, *aris*, *atus*, *sum*, *ari*, *dep.* (od *pignus*). Brać co w za-

staw, ubezpieczyć się zastawą. *Cic.* || Obowiązać sobie kogo. *Apul.*

PIGNERATICIUS albo **PIGNORATICIUS**, *a*, *um*. Ob. **Pigneratitius**.

PIGNORATIO, **PIGNORATOR**, Ob. **PIGNERATIO** etc.

PIGNORISCAPIO, *ōnis*, *z*. (od *pignus* i *capio*). *Cato. ap. Gell.* Branie w zastaw, w sekwestr.

PIGNOSA, zamiast *pignora*, jak np. *Valerii*, zamiast *Valerii. Fest.* albo *Pignesa*, zamiast *pignera. Foss.*

PIGNUS, *ōris* i *ēris*, *n*. (od *pago* albo *pango*). *Cic.* Zastawa, która się daje komu. — *liberare. Pompon. Ict.* Oddawszy wierzycielowi pieniądze wziąć swą zastawę. — *vocis habere. Ovid.* Mieć dane słowo od kogo. *Pignori dare.* — *ponere. Plaut.* — *oponere. Ter.* — *obligare. Ulp.* Dadać w zastaw, zastawić co. || Stawka, pieniądze we grze złożone, zakład, zakładanie się z kim o co. — *dare cum aliquo. Plaut.* Złożyć się z kim o co. *Pignore cum aliquo contendere. Catull.* — *certare. Virg.* Złożyć się o co. || Znak, upominek, dowód. — *amoris. Sil.* Dowód miłości. || *Front.* Zakładnik, człowiek w zakład dany. || *Pignora. Propert.* Synowie i bratanci, jako węzeł małżeńskiej miłości. *Adscita pignora. Stat.* Synowie przybrani. || *Plin.* Rodzice, bracia, żona, powinowaci. || *Pallad.* Latarośle szczepione.

PIGRE, *psk.* (od *piger*, *gra*, *grum*). Leniwy, opieszale, gnuśny, powolnie, nie rychło, opornie. np. *pigrius haesere paludibus undae. Lucan.*

PIGREDO, *inis*, *z*. (od *piger*) i. q. *pigritia*. Markotność, opieszłość, lenistwo, gnuśność, np. *pigredo immittit soporem. Fulgat. Proverb.*

PIGREO, *es*, *ēre*, (od *piger*). Bydź leniwym, opieszale, gnuśnym, np. — *sufferre laborem. Enn. ap. Non.* *Mali pigrent. Acc. ibid.*

PIGRESO, *scis*, *ēre*, (od *pigreo* albo od *piger*). Stawać się leniwym, opieszale, gnuśnym albo powolnym, nie rychłym, opornym. *Plin. Martian. Cap.*

PIGRITIA, *ae*, *z*. i **PIGRITIES**, *ei*, *z*. (od *piger*). Lenistwo, opieszłość, ociężałość, markotność, np. *Pigritiam definiunt metum consequentis laboris. Cic.* *Pigritia militandi. Liv.* *Lentae pigritiae. Martial.* *Ingenua pigritia. Martial.* i. e. *honestum otium. Id.* || Przenośnie *pigritia stomachi. t. j.* słabość żołądka. *Sen.*

PIGRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *piger*). Bydź leniwym, opieszale, albo powolnym, zmuśnym, nierychłym. *Pigraris* zamiast *pigraveris. Lucr.* *Melius est pigrasse; nam properasse est nefas. Acc. ap. Non.*

PIGROR, *aris*, *atus* *sum*, *ari*, *dep.* (od *piger*). Bydź leniwym, opieszale, albo powolnym, nierychłym, np. *tu scribere ne pigrere. Cic.* *Pigraris* zamiast *pigraveris. Lucr.*

PIGROR, *ōris*, *m*. (od *piger*) i. q. *pigritia*. *Lucil. ap. Non.*

PIGŪS, a, um, (od *pigeo*). Markotny, kwaśny, niechętny, opieszły. *Prise*.

PILA, ae, z. (od *piso* i *pinso*). *Plin.* Moździerz, naczynie miedziane, kamienne albo drewniane do tłuczenia czego. *Vitr.* Filar murowany cegłą albo kamieniem, słup. *Virg.* Ocembrowanie albo ogrodzenie w wodzie około miejsca, w którym murują albo budują, tama.

PILA, ae, z. (od *πάλλα* albo *πόλλα*, *pi-lla*). *Cic.* Pila do grania. *Pila ludere*. *Hor.* Grać w pilę. *Pila mea est*, przysł. *Plaut.* Moja wygrana, w mojej to jest mocy. *Mart.* Nadęta pila wielka, w której jest pęcherz wołowy. *Vitr.* Galka, kula. *Plin.* Rlebek. *Stat.* Kula włędła, napuszczona smołą zewnątrz, którą zapalano dla jej roztrząskania. *Enn.* Kula wodnoziemna. *Col.* Ziemia, z którą przesadzają drzewa. *Prop.* Galka do wotowania. *Fest.* Lalka wielka drewniana ruchoma, lalka. *Pilai*, zamiast *pilae*. *Lucret.*

PILANUS, i, m. (od *pilum*) i. q. *Triarius*. *Ovid.* *Farr.* Spisnik, żołnierz przedni pociskowy.

PILARIS, e, ptak. (od *pila*). Tyczący się pily, do pily należący, pilny, np. gra w pilkę, np. *pilaris lusio*. *Stat.*

PILARIUS, a, um, (od *pila*). Który się trudni pilą, należący do pily, np. artysta pily; ztąd *pilarius scil. praestigiator*. *Quintil.* Kuglarz, który pokazuje sztuki z pilki.

PILATES. Rodzaj kamienia. *Cato.* *Lapis candidior quam pilates*. *Fest.*

PILATIM, psk. (od *pila*, słup). Słupami, od słupa do słupa, np. — *aedificia agere*. *Vitr.* (od *pilatus*, a, um). np. — *exercitum ducere*. *Serv. ad Virg.* Kolumnami prowadzić wojsko albo gestami szpikami.

PILATRIX, icis, z. (od *pilo*, are). Złodziejka, np. — *palli*. *Titinn. ap. Non.*

PILATUS, a, um, (pilonum). *Virg.* Żołnierz pociskowy albo w spisie zbrojny, (*pilōw*, ścisłam). Gesty, ustawiony w kolumnę. *Ann.* Zrabowany, okradziony. *od pilis*. *Pilata* *redit*. *Mart.* Łysa powraca.

PILATUS, a, um, (od *pilatus*). *Liv.* Czapkę mający na głowie. *Pileati fratres*. *Catull.* Kaster i Pollax. *— servi*. *Gell.* Nie-wolnicy, których przedawano mających na głowie czapki.

PILENTUM, i, n. Rodzaj wozu, w którym jeździli rzymskie damy. *Liv. Virg. Hor.* Karetka, kocz; ztąd *pilenta mollia*. *Virg.*

PILEO, as, are, i. e. *pileo* instruere cet. Wkładając na głowę czapkę; ztąd *pileatus*, a, um.

PILĒOLUS, i, m. i PILĒOLUM, i, n. (zdrobn. od *pilus*). Mały kapelus, kapeluszek, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Hor. Hieron.*

PILEUS, i, m. i PILEUM, i, n. (od *πῆλος*) i. e. a lana coactilis. Pilśn, tkanka z welny. Pokrycie głowy pilśnią t. j. kapelus, np. *pileum quem habuit deripuit*. *Plaut.* Czapka. *Ad pileum servos vocare*. *Liv.* Dada

wolność niewolnikom, gdyż u Rzymian czapka była znakiem wolności. *Totis pilea sarcinis redemi*. *Mart.* Kupić wolność sprzedawczy wszystko. *U Rzymian* czapki były z welny gęsto zbitej. *Pileum meum*. *Plaut.* Nazwisko przyjaciela i przyjaźni. *Lamprid.* Czepek przyrodzony, z jakim się rodzą na świat dzieci.

PILICRĒPUS, i, m. (od *pilo* i *crepo* zamiast *crepans pila vel pilis*). Właściwie grający w pilę, pilarz, pilkarz, co gra w pilę. *Sen.*

PİLO, as, avi, atum, are, (od *pilus*, włosy). Obrastać włosami, np. *corpus pilare coepit*. *Afran. ap. Non.* *Pilat*, *pilos habere incipit*. *Fest.* t. j. poczyna mieć włosy. *Liniec*, tracić włosy, albo włosów pozbawić. — *aliquem*, np. — *uxores*. *Martial.* — *nates*. *Id.*

PİLO, as, avi, atum, are, (od *πῆλός*, zgęszczam). Czynić gęstym, natkać, napychać, wpakować, upakować. *Kraść*, plondrować, rabować, złupić, np. — *castra*. *Annian.* — *villas*. *Id.* *Wtykać*, wbić co w co, np. — *hastam*. *Serv. ad Virg.* *— i. q. pilo (pilis) instruere*; ztąd *pilatus* i. e. *pilis instructus*. *Ob. Pilatus*.

PİLOSUS, a, um, (od *pilus*, włosy). Pełen włosów, włosami okryty, kosmaty, zarosły, np. — *genae*. *Cic.* — *colonus*. *Martial.* *Ursus pilosior*. *Prisep.* *— O roślinach*, np. *folia pilosiora*. *Plin.*

PİLŪLA, ae, z. (zdrobn. od *pila*, pilka; kula). Mała kula, kuleczka, np. *nascuntur pilulae nubicibus non absimiles*. *Plin.* *Ztąd* szczególnie, pigulka. *Plin.*

PİLUM, i, n. (od *piso* albo *pinso*). (*πῆλός*, tłuć co). *Cato.* Tłuć do moździerza. — *rudarium*. *Plaut.* Taran brukarski, do ubijania bruku. *Cic.* Spis, rohatyna, pocisk żołnierszy rzymskich. *Veget.* Imię każdej pociskowej rot, która była częścią polku. *Pilum primum ducere*. *Caes.* Prowadzić pierwszą rotę. *Pilum alicui injicere*. *Plaut.* Tamować, przeszkadzać komu.

PİLUMNUS, i, m. (od *pilum*, od *pistillum* i *pinso*). Bożek małżeństw. *Varr. ap. Non.* *Bożek mlęwa*. *Serv. ad Virg.* *Pilumni*. *Fest.* t. j. Rzymianie.

PİLUS, i, m. (od *pilum*). Kompania triaryów tak zwani *Pilani*. *Ztąd* *Primum pilus*. *Sall.* t. j. pierwsza kompania żołnierszy, ztąd *primum pilum ducere*. *Caes.* t. j. prowadzić pierwszą kompanię triaryów. *Assignare alicui primum pilum*. *Liv.*

PİLUS, i, m. (od *πῆλον*, pióro, puch). Włosy na głowie albo na ciele. *Caude pilos equinae vello*. *Hor.* *Aspera crura pilis*. *Ovid.* *Przenosić pilus*, fraszka, bagatela, mała rzecz, np. *Ego enim ne pilo quidem minus me amabo*. *Cic.* Q. t. j. najmniej mnie będę kochał.

PİMPLA, ae, z. *Zródło* albo góra w Macedonii Muzom poświęcona. *Oholica* w Focydzie niedaleko Parnasu. *Pimpla*, ae, z. i *Pimplis*, idis i *idos*, z. Miasto, góra i

zródło w Macedonii. *Stat. Auson.* Muza. *Pimpleus*, a, um. (*Πῆμπελος*). *Catull.* Tyczący się miasta Pimpli, góry, zródła w Macedonii, należący do Muz. *Pimplias*, adis, z. *Ob. PIMPLEIS*.

PİNA, z. zamiast *Pinna*. Rodzaj muszli. *Cic.*

PİNACŌTHĒCA, ae, z. i PİNACŌTHĒCE, es, (od *pinax*, *pinax* i *θήκη*, teka) z. *πινακοθήκη*. Galeria obrazów. *Varr. Vitr. Plin.*

PİNASTELLUS, i, i. q. *peucedanos* (*peucedanum*) a *Graecis* dicitur *peucedanos*. *Ob. Peucedanos*. *Latini pinastellum vocarunt*. *Apul. de herb.*

PİNASTER, tri, m. (od *pinus*). Rodzaj dzikiej sosny albo w ogólności dzika sosna. *Pinaster nihil aliud est, quam pinus sylvestris mira altitudine*. *Plin.*

PİNAX, ācis, (*πινᾶξ*, obraz, malowany obraz) i. q. *tabula*. Obraz, np. — *Cebetis*. *Xiączeczka* filozofa Tebańskiego, opisująca obraz przyrodzenia ludzkiego i sposób życia. *Tytuł* inszego pisma Gramatyka Aureliusza *Opiliusza*. *Suet.*

PİNCERNA, ae, m. (od *πίνω*, piję i *κέρων*, *κράννυμι*, mieszam). *Ascon.* Podczasz, urzędnik książęcego dworu.

PİNDARĒUS, (*Πινδαρεός*) PİNDARĒUS, a, um, i. q. *Pindaricus*. Pindarowy, np. — *chelys*. *Martian. Cap.*

PİNDARĪCUS, a, um, (*Πινδαρικός*). Tyczący się Pindara, należący do Pindara, pochodzący od Pindara, Pindarowy, np. — *lyra*. *Ovid.* — *Camenae*. *Hor.* *Pindarici fontis qui non expalluit haustus*. *Hor.* *Pindaricum metrum* i. e. *constans trimetro brachycatalecto*. *Serv.*

PİNDARUS, i, m. Bardzo szczytny, wyniosły poeta liryczny Tebańczyk. *Hor. Quintil.*

PİNDĀSUS, i, m. Góra w Myzji. *Plin.* PİNDENISSUS, i, z. albo PİNDENIS-SUM. Miasto w Cilicji. *Cic.*

PİNDUS albo PİNDOS, i, m. (*Πῖνδος*). *Plin.* Góra bardzo wysoka w Tessalii. *Rzeka* i miasto w Dorydzie. *Plin.*

PİNEA. *Ob. PINEUS*.

PİNETUM, i, n. (od *pinus*). Bór, las sosnowy. *Ovid. Plin.*

PİNĒUS, a, um, (od *pinus*). Od sosny, sosnowy, np. — *sylva*. *Virg.* — *claustra*. *Id.* — *corona*. *Plin.* — *juga montis*. *Val. Flac.* — *ardor*. *Virg.* t. j. ogień z sosnowego drzewa. *Pinea nux*. *Plin.* t. j. szyszka sosnowa; ztąd *pineam serere*. *Colum.* t. j. siać sosnę.

PİNGO, gis, nxi, etum, gēre, (od *πίνω*, obraz, malowany obraz). Malować, odmalować, wymalować, np. farbami jak malarz, np. — *simulacrum Helenae*. *Cic.* — *hominis speciem*. *Id.* *Et in mensa pingere castra mero*. *Tibull.* t. j. odznaczyć, odmalować. — *tabulam*. *Cic.*; ztąd *tabula picta*. *Cic.* t. j. obraz, malowidło. *Zdobić*, stroić, krasić, np. — *verba*. *Cic.* *Natura vario*

pinxit distinguens lumine formas (siderum). *Cic.* *Iglą* malować t. j. haftować, wyszywać, np. *pingebat acu*. *Ovid.* *Toga picta*. *Liv.* t. j. haftowana toga. *Pictus*, a, um. *Pstry*, różnego koloru, ustrojony, przyozdobiony. *Pictae velucres*. *Virg.* — *arma*. *Id.* t. j. broń złotem albo srebrem przyozdobiona. *Pictum orationis genus*. *Cic.* *Ztąd* w stop. drug. *pictior*, np. *Lysia nihil potest esse pictius*. *Cic.*

PİNGUEDİNĒUS, a, um, (od *pinguedo*). Pełen tłustości, składający się z tłustości, tłusty, np. — *liquor*. *Plin.*

PİNGUEDO, inis, z. (od *pinguis*). Tłustość, sadło. *Plin. Pallad. Sidon.*

PİNGUEFACIO, cis, ēci, actum, facere, (*Biern.* *Pinguefacio, fis, actus sum, fieri*) (od *pinguis* i *facio*). Tłustem czynić. *Pinguefacit*. *Plin.* *Pinguefactus* est. *Tertull.*

PİNGUESCO, seis, scēre, (od *pinguis*). Tłuszczyć, stawać się tłustym, np. *armentum pinguescit*. *Colum.* *Vinum vetustate pinguescere*. *Plin.*

PİNGUETUDO. *Ob. PINGUITUDO*.

PİNGUĀRIUS, a, um, (od *pinguis* albo *pingue* albo *pinguia*). Tyczący się tłustości, trudniący się tłustością, należący do tłustości, np. *pinguiarius scil. homo*. Który rad tłusto jada, ochotnik do tłustości, np. *carnarius sum pinguiarius non sum*. *Martial.* t. j. ochotny do mięsa, nie zaś do tłustości.

PİNGUIS, e, ptak. (od *πινεῖς*, tłusty). Tłusty, spasy, wypasły, tłusty, karmny, pulchny, np. — *Theban*. *Cic.* *Me pinguem vises*. *Hor.* — *laridum*. *Id.* *Pinguem facere gallinam*. *Colum.* *Pinguior agnus*. *Plaut.* *Pinguissimus haedulus*. *Juvenal.* *Ztąd* *pingue*. Tłustość, sadło. *Virg.* *O innych* też rzeczach, np. — *ager*. *Colum.* t. j. tłusta rola, płodna, urodzajna, żyzna. — *solum*. *Virg.* *Colum.* *Pinguior campus*. *Hor.*

— *stabula apum*. *Virg.* Tłuste ule, pełne miodu. *ficus*. *Varr. Cels.* t. j. figa mięsta, soczysta. — *merum*. *Hor.* — albo *vinum*. *Cels.* Tłuste wino. *Zhrudzony*, zbrukany, zwalany, np. *pinguia crura luto*. *Juvenal.* t. j. zwalane nogi w błocie. *Gruby*, mięszczy, np. — *folium*. *Plin.* *Saliva pinguis*. *Sen.* t. j. gesta ślina. — *toga*. *Suet.* t. j. gruba toga.

Pinguissima coma. *Suet.* t. j. bardzo włos gęsty albo wiele włosów mający. *Nieforemnny*, niekształtny, niezgrabny, nieladny, nieokrzesany, np. — *ingenium*. *Ovid.* *Poetae pingue quiddam sonantes*. *Cic.* t. j. poeci nieforemnie śpiewający. *Donatus munere pingui*. *Hor.* *O słowach*, np. *verba pinguiora*. *Quintil.* t. j. nadęte słowa. *O smaku*, słaby, mdły, np. — *sapor*. *Plin.* t. j. nie szczypiący smak. *Agamus pingui Minerva, ut ajunt*. *Cic.* i. e. *non subtiliter*. *Spokojny*, łagodny, błogi, bezpieczny, np. — *otium*. *Plin.* — *quies*. *Ovid.* — *somnus*. *Id.* t. j. łagodny, słodki sen. — *amor*. *Ovid.*

PİNGUITER, psk. (od *pinguis*). Tłusto, z tłustością. *Solum pinguitur densum*. *Co-*

lum. || Przenośnie, np. *pinguius succurrere*. Paul. in Pandect. t. j. obficie, hojnie, dostatecznie.

PINGUITIA, ae, ż. (od *pinguis*). Tłustość. *Arnob.*

PINGUITIES, ei, ż. (od *pinguis*). Tłustość. *Apul.*

PINGUITUDO, inis, ż. (od *pinguis*). Tłustość, np. wieprza. *Varr. Pinguītudo in vitulo marino*. Plin. — olei. Colum. — terrae. Id. — palmitis. Pallad. || Niezgrabność, nieforemność, np. w mowie. *Quintil.*

PINGUIUSCULUS, a, um, (zdrobn. od *pinguior* od *pinguis*). Nieco tłusty, gruby, mięszczy, np. *corpora pinguiuscula atque co tarta*. Solin.

PINIFER, a, um, (od *pinus* i *fero* zamiast *ferens pinum* albo *pinus*). Sosnorodny, rodzący sosnę, np. góra. *Virg. Stat.*

PINIGER, a, um, (od *pinus* i *gero*) i. q. *Pinifer*. Sosnorodny, rodzący sosnę, np. — *caput Fawni*. Ovid. *Pinigeri agri*. Stat.

PINNA, ae, ż. i. q. *penna*. Wszelkie pióro ptasze. || *Vitr.* Federpusz z pierza ptaka. || Pletwa, u ryby pióro, albo to, czem się ryba albo ptak wodny rusza. || *Caes.* Blanki na murach. || *Cels.* Flejtuchy do rany. || *Vitr.* Podnożek organowy. || *Plin.* Pław morski gładkoskorupy. || Rodzaj ostrzyg. || *Pinnac rotarum*. *Vitr.* Łopatki w kole myślni.

PINNACULUM, i, n. (od *pinna* albo od słowa *pinno*, are). *Tert.* Blanki na murach, szczyt, wierzchołek.

PINNATUS, a, um, (imsl. od *pinna*, are i. e. *aliquid pinnis instruere*) i. q. *pennatus*. Skrzydłasty, mający skrzydła, pierzasty, mający pletwy, pióra, któremi się ryba rusza. *Pinnata cauda*. *Cic.* Ogon pierzasty. — *folia*. Plin. Pierzyste liście. *Pinnato gradu*. Gell. Szybkim krokiem. — *fulgor*. Plin. Chyże światła błyskanie.

PINNENSIS, e, ptak. *Val. Max.* Tyczący się miasta Pinny Westynów we Włoszech. || *Pinnenses*, ium. Plin. Mieszkańcy tego miasta.

PINNICILLUS, i, m. albo PINNĪCILLUM, i, n. i. q. *penicillus*. Pędzel, ocieradło, wichec. Pallad.

PINNIGER, a, um, (od *pinna* i *gero*). *Acc. ap. Cic.* Skrzydłasty, skrzydła mający. *Pinniger amor*. *Lucr.* Kupidyn.

PINNIPOTENS, tis, r. wspóln. i. q. *Pennipotens*. *Donat.*

PINNIRAPUS, i, m. (od *penna* i *rapio*). Który z Samnitą szermierzem walcząc zrywał mu pióro z hełmu. *Juvenal.*

PINNOPHYLAX, aeis, m. Plin. i PINNOTHERES, ae, m. *Cic.* (Pina, pukiel, garbek w każdym ślimaku; *φύλαξ*, stróż; *θηρῶν*, zachowuje). Rodzaj małej rybki, która żyje ze ślimakiem w skorupie, rybka podobna do raka.

PINNULA, ae, ż. (zdrobn. od *pinna*). Plin. Piórko. || *Plin.* Mała pletwa. || Id. Mała rybka.

PINSATIO, onis, ż. (od *pinso*, are). Tłuczenie, potłuczenie, stłuczenie. *Vitr.*

PINSITO, as, are, (częstotl. od *pinso*) i. q. *pinso*. Otlukać. *Qui potentam pinsitant*. *Plaut.*

PINSITUS, a, um, (imsl. od *pinso*, is). Tłuczony. *Vitr.*

PINSO, as, are, i. q. *pinso*, ere. Ob. PINSO, ere.

PINSO, is, pinsi i pinsui, pinsum, pinsitum i pistum, sere (od *πιτσω*, tłużyć). *Varr.* Tłuc co w stepie, otlukać, w proch zetrzeć. *Pinsero flagro*. *Plaut.* Bić kogo, chłostać. *Quem nulla a tergo ciconia pinsit*. *Pers.* Z którego żaden nie szydzi. || *Pin-sibant* zamiast *pinsebant*. *Enni.* || *Pinso*, are, np. ut in pistrino pinsetur. *Varr. Ed. Schneider.* ma pinsatur.

PINSOR, oris, m. (od *pinso*) i. q. *pistor*. Stepkarz, stepnik, który w stepie robi, młynarz, piekarz. *Varr. ap. Non.* Inni czytają *pistorem*.

PINSUS, PINSITUS, a, um, (imsl. od *pinso*). Tłuczony. *Vitr.*

PINUS, us, i, ż. (*pinus*, sosna). *Virg.* Sosna, drzewo. || Okręt. — *cava*. *Val. Flacc.* Rodzaj długiej nawy. || Przez zamianę. *Virg.* Pochodnia. || *Virg.* Rodzaj rośliny.

PİO, as, avi, atum, are. (od *pius*, a, um). *Cic.* Oczyszczając, błagać co ofiarami. — *busta*. Ovid. Błagać dusze, cienie. || — *damna*. Ovid. Naprawić szkody. || Cześć — *thure aras*. *Prop.* Palić na ołtarzach kadzidło || Oczyszczyć. — *morte culpam*. *Virg.* Zgładzić winę śmiercią. || *Fest.* Szalonego uzdrowić. || *Plaut.* Pobożnie cześć. || *Naev.* Kochać.

PIONIAE, arum, (*Πιονίαι*). Miasto w Myzji. Plin. Pausan. || *Pionitae*, arum. Plin. Mieszkańcy tego miasta.

PİPATIO, onis, ż. (od *pipo*, are). Krzyk płaczliwy językiem Osków. *Fest.*

PİPATUS, us, m. (od *pipo*, are). Pisk kurczą albo innych ptasząt, np. — *pulloorum*. *Varr.*

PİPER, eris, n. (od *πέπερι*, pieprz). Pieprz. *Hor. Martial. Plin. Cels.* || Przenośnie, ostrość, uszczypliwość w mowie, np. *aliquid piperis te mordeat*. *Hieron.*

PİPERATUS, a, um. Z pieprzem, zapieprzony, np. — *acetum*. Colum. — *vinum*. Plin. — *garum*. *Petron.* || Ztąd *Piperatum* rzeczony. *Cels.* t. j. przyprawa z pieprzem. || Przenośnie. *Piperata facundia*. *Sidon.* t. j. ostra, surowa wymowa. || Imsl. od *Pipero*, are, pieprzyć.

PİPERITIS, idis, ż. scil. herba. (*πιπέρτις*, tyczący się pieprzu, należący do pieprzu, pieprzowy, pieprzowy smak albo zapach mający, scil. *βρωτάνη* t. j. ziele). Pieprzyca, roślina, mająca smak pieprzu albo inbier. Plin.

PİPERO, as, are, (od *piper*). Pieprzyć. Ob. PİPERATUS, a, um.

PİPILO, as, avi, atum, are, (od *pipio*). Piszczec, wrzeszczec jako ptastwo. np. o wróblach. *Ad solam dominam pipilabat* (*passer*). *Catull.*

PİPINNA, ae, i. e. *parva mentula*, np. *vocat pipinam*. *Martial.*

PİPIO, as, are, i. q. *pipio*, ire. Piszczec, wrzeszczec jako ptastwo domowe; ztąd jęcząc, skwierczec, np. *Infantes pipiantes*. *Tertull.* *Imbres pipiavit Achamoth*, i. e. *pipians, quasi flens effudit*. Id.

PİPIO, is, ire, (słowo wzięte od głosu pisklat). Piszczec, wrzeszczec jako małe ptaszczę. Colum. *Pessimus at passer tristitia flendo pipit*. *Auct. carm. de Philom.*

PİPIO, onis, m. (od *pipio*, ire). Właściwie piszczący, wrzeszczący młody ptaszek, np. gołąbek. *Lamprid.*

PİPO, as, are, (i. q. *pipire* albo *pipiare*). Piszczec, wrzeszczec, np. *equi hiniunt, gallina pipat*. *Varr. ap. Non.* np. *accipiter pipat*. *Auct. carm. de Philom.*

PİPULUM, i, n. albo PİPULUS, i, m. właściwie (od *pipa*). Pisk, wrzask, jęk, skwierk, albo krzyk załośny, płaczliwy, hałas, wrzawa, zeliżywość, obelga. *Plaut.*

PİRACIUM, ii, n. (od *pirum* scil. *vinum*). Gruszczyk, napój z gruszek albo wino z gruszek. *Hieron.* Inni czytają *piraticum*.

PİRAEUS, a, um. albo PİRAEUS, i, i PİRAEUM, i, n. Sławny port Ateński. || *Piraeus*, a, um. Ovid. (*πειραιεύς*). Tyczący się Ateńskiego portu. *Piraeus*, ei, i eos. Pirejski, należący do portu Ateńskiego. *Cic.*

PİRATA, ae, m. (*πειρατής*). Morski rozbójnik, korsarz. *Cic. Lucan.*

PİRATAE, arum. Imię właściwe narodu w Indii. Plin.

PİRATICUM. Ob. PİRACIUM.

PİRATICUS, a, um. (*πειρατικός*). Tyczący się rozbójników morskich, należący do rozbójników morskich, rozbójniczy, korsarski, np. — *statio*. Plin. — *bellum*. *Cic.* || *Piratica* scil. *ars* albo *res*. Rozbojnictwo, rzemiosło korsarskie, np. *piraticam facere*. *Cic.* albo — *exereere*. *Justin.* t. j. rozbijać na morzu.

PİRENE, es, ż. (*Πειρίνη*). *Strabo.* Zdroj poświęcony muzom w Koryncie. || Córka Acheleusza w zdroj przeistoczona. *Stat.*

PİRENIS, idis, ż. (*Πειρινίς*). Ovid. Tycząca się zdroju w Koryncie.

PİRITHOUS albo PİRITHOUS, i, m. (*Πειρίθους*). Syn Ixiona, król Lapidów, przyjaciel Tezeusza. Ovid. *Apollod. Hygin.*

PİRPIT, (wyraz Osków) zamiast *quidquid*. *Fest.*

PİRUM, i, n. Gruszka. *Plaut. Hor. Varr. Plin.* || Gruszczyk, wino albo ocet. *Pallad.* || *Pirum tortum*. Miasto w Norikum. *Tob. Peutling.*

PİRUS, i, ż. Gruszka, drzewo. *Virg. Plin.*

PİSA, ae, ż. (*Ιλσα*). *Virg. Ovid.* Miasto Peloponezu w Elidzie. || *Pisae*, arum. *Liv.* Miasto w Etrurii.

PİSAEUS, a, um. (*Ιλισαεύς*). Ovid. Należący do miasta Pizy w Elidzie. || *Pisze* się też *Pisaeus*, a, um.

PİSANUS, a, um. *Liv.* Pizański, tyczący

cy się miasta w Etrurii. || *Pisani*. *Liv. Plin.* Mieszkańcy tego miasta.

PİSATİO, onis, ż. (od *piso*, are). Tłuczenie, udeptanie. *Sen.*

PİSAURENSIS, e. Ob. PİSAURUM.

PİSAURUM, i, n. Miasto w Umbrii. *Cic. Caes. Plin.* || Ztąd *Pisaurensis*, e. Należący do miasta Pizaurum. *Cic.*

PİSCARIUS, a, um, (od *piscis*). Tyczący się ryby, należący do ryby, np. — *copia*. *Plaut.* — *hamulus*. Id. t. j. wędka. — *forum*. Id. Rybne jatkę, albo rybny rynek. || *Piscaria*, ae, scil. *res*. *Ulp.* Rybołówstwo.

PİSCATIO, onis, ż. (od *piscis*). Łowienie ryb. *Ulp.* in Pandect.

PİSCATOR, oris, m. (od *piscor*). Rybak, rybołów. *Cic. Ter.*

PİSCATORIUS, a, um, (od *piscator* albo *piscor*). Tyczący się ryb, należący do ryb, rybny, rybi, np. — *navis*. *Caes.* t. j. czółno rybackie. — *casa*. *Petron.* — *forum*. *Liv.* Rybny rynek. — *arundo*. *Plin.* t. j. wędka. || *Piscatorium aes*. *Fest.* t. j. pieniądz który się płaci za rybę.

PİSCATRIX, icis, ż. (od *piscor*). Plin. Rybaczka co rybę łowi. || Id. Rodzaj żaby łowiącej ryby.

PİSCATURA, ae, ż. (od *piscor*) i. q. *piscatio*. Łowienie ryb. *Tertull.*

PİSCATUS, us, m. (od *piscor*). Łowienie ryb, rybołówstwo. Plin. || Ryba. np. *piscatum sibi parare*. *Plaut.* t. j. przygotować sobie rybę. || *Piscati* w przyp. drug. zamiast *piscatus*. *Pompon. ap. Non.*

PİSCENAE, arum, m. mn. Plin. Miasto w Gallii Narbońskiej, teraz Pizenas.

PİSCICULUS, i, m. (zdrobn. od *piscis*). Rybka, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Varr. Pisciculi parvi*. *Cic. Pisciculi*. — *minuti*. *Ter.* || *Pisciculus*. Plin. Przechwisko rzymskie.

PİSCINA, ae, ż. (scil. *agua* od *Piscinus*, a, um, od *piscis*). *Cic.* Sadržawka rybna, rybnik, sadzawka bez ryb. || *Colum.* Sadržawka dla bydła. || *Plin.* Rumusowa skrzynia do wody zimnej na kąpiel. || *Tac.* Studnia do dżdżowej wody. || *Plin.* Słazy na rzekach.

PİSCINĀLIS, e, ptak. (od *piscina*). Sadržawkowy, należący do sadzawki. *Piscinales cellae*. *Pallad.* Rumusowe skrzynie do wody zimnej na kąpiel.

PİSCINARIUS, a, um, (od *piscina*) i. q. *piscinalis*. *Cic.* Sadržawkowy. — *scil. homo*. Id. Sadržawnik, dozorca sadzawek, ten co karmi ryby w sadzawce, jakimi byli panowie rzymscy Hortensiusz, Lukullusz.

PİSCINENSIS, e, ptak. (od *piscina*) i. q. *piscinalis*, np. — *res*. *Lucil. ap. Fest.*

PİSCINELLA i PİSCINULA, ae, ż. (zdrobn. od *piscina*) t. j. mała sadzaweczka. *Varr.*

PİSCIS, is, m. (*ἰχθύς*). Ryba. *Cic. Hor. Plaut. Plin. Pisis femina*. Ovid. || Konstelacja. Ovid.

PİSCOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *piscis*). Łowić ryby. np. — *ante hortulos*.

Cic.—hamo. Suet. t. j. wędą. *Piscari reti aurato. Id. Piscari in aere. Plaut.* przysłów. t. j. nadaremnie pracować.

PISCOSUS, a, um, (od *piscis*). Pelen ryb, rybak, ryb sila. np.—*amnis. Ovid.* Rybna rzeka, — *scopuli. Virg.*

PISCULENTUS, a, um, (od *piscis*) i. q. *piscosus*. Pelen ryb, np.—*loca. Plaut. Promontorium pisculentissimum. Solin.* || *Pisculentum scil. medicamentum. Apul.* t. j. lekarstwo z ryb.

PISIDA, ae, m. (*Πισιδης*). Cic. Pizytczyk, z Pisydyi rodem. || *Pisidae, arum. Plin.* Mieszkańcy Pizydyi krainy w Azji blisko Pamfilii.

PISIDIA, ae, z. (*Πισidia*). Liv. Górzyńska kraina w Azji między Pamfiliją, Licją, Karyą, Lidją i wielką Frygiją.

PISINUS, i, m. (od *pusio*). Chłopiec, chłopczyk, małe dziecko, np. *manduces Priamum, Priamique pusinnos. Laevo ap. Scholiast. Pers.* || *Pisinna. Martial.* t. j. dziewczynka.

PISITO, as, are. Wydawać głos jak szpak, np. *sturnus tunc pisitat ore. Auct. earm. de Philom.*

PISO, as, are, i. q. *pinso*. Tłuc, utłuc, np. *ut in pistrino pisetur. Farr. Ed. Schneider*, ma *pinsatur*.

PISO, is, si. Ob. *Piso* i. q. *pinso*. Tłuc, utłuc. *Cato. Plin.*

PISO, onis, m. Moździerz, stępa. *Marcell. Empir.* || Przewisko rzymskie. Cic. *Caes. Hor.*

PISSASPHALTUS albo PISSASPHALTOS, i, m. (*πίσσα*, smoła; *ἄσφαλτος*, klej). *Plin.* Smoła klejowata.

PISELAEON, i, n. (*ἔλαιον*, olej). *Plin.* Olej robiony z żywicy cedrowej, smoła rzadka.

PISSINUS, a, um, (*πίσινος* od *πίσσα*, smoła). Smolny, ze smoly, np.—*oleum. Plin.* Olej ze smoly.

PISSOCEROS, i, m. (*πισσοκέρας* od *πίσσα*, smoła i *κερας*, wosk). Pierzga, ulicznik, materya do smoly i wosku podobna, którą pszczoły ul wewnątrz oblepiają. *Plin.*

PISTACIA, ae, z. Kłokocina, drzewo. *Pallad.*

PISTACIUM albo PISTACEUM, i, n. (*πιστάκιον*). *Plin.* Kłokocina, owoc.

PISTANA, ae, z. *Plin.* Uszyca, ziele. Ob. SAGITTA.

PISTIA, ae, z. Przewisko Dyany. *Inscr. ap. Rejnes.*

PISTICUS, a, um, (*πιστικός*) i. q. *sincerus*. Szczerzy, prawdziwy, niefałszywy, np. *libram unguenti nardi pistici pretiosi. Fulgat. Johann.*

PISTILLUM, i, n. albo PISTILLUS, i, m. (od *pinso*). Tłuk stępowy albo moździerzowy. *Plaut. Plin.*

PISTO, as, are, (częstotl. od *pinso*). Tłuc, utłuc, ztluc w stępie, w moździerz. *Fecget. de re vet.*

PISTOLOCHIA, ae, z. (*πιστός*, wierny, *λοχός*, położnica). *Plin.* Słaz wielki leśny,

kokornak, ziele którego używają w położach.

PISTOR, oris, m. (od *pinso*). Tłukacz, który tłucze w moździerz, w stępie, szczególnie który tłucze zboże w moździerz, mianowicie ręczny młynarz. *Farr. ap. Non. Pistores eos tantum, qui far pinsebant, nominatos. Plin.* || *Piekarz. Cic. Farr. Suet.* || Też Jowisz zwany *Pistor. Ovid.*

PISTORICUS, a, um, i. q. *pistorius*, np. *operas pistoricus locabat. Ulpi. in Pandect.*

PISTORIENSIS, e, ptnk. Pistoryjski, należący do miasta Pistorium w Etrurii, np.—*ager. Sall.* || *Milites Pistoriensis. Plaut.*, żartobli. t. j. biegli w sztuce piekarskiej.

PISTORIUM, ii, n. Miasto w Etrurii. *Plin.*, dziś *Pistoia*.

PISTORIUS, a, um, (od *pistor*). Tyczący się piekarza, należący do piekarza, np.—*opus. Cels. Plin.* t. j. ciasta, ciastka. || *Forum pistorium. Avel. Viet.* Plac publiczny czyli targowisko na górze Awentyńskiej w Rzymie.

PISTRIGER, a, um, (od *Pistris* albo *Pistris* i *gero*)—*Triton. Sidon.* i. e. *pistris* vehens.

PISTRILLA, ae, z. (zdrobn. od *pistrina* i *pistrinum*). Młyn stępowy, stępornia. *Ter.*

PISTRINA, ae, z. (scil. officina) i. e. *pistrinum*, (od *pinso*). *Plin. Lucil.* Miejsce, gdzie w stępiech tłuczono zboże na chleb. || *Plin.* Piekarnia, albo piekarnia.

PISTRINALIS, e, ptnk. (od *pistrinum*). *Colum.* Należący do miejsca, gdzie w stępiech tłuczono zboże.—*sues. Id.* Młyńskie świnie.

PISTRINARIUS, a, um, (od *pistrinum*). Tyczący się stępowego mlyna, należący do tego, tym się trudniący, np. *pistrinarius scil. homo. Ulpi. in Pandect.* Stępowy młynarz.

PISTRINENSIS, e, ptnk., i. q. *pistrinalis*.—*jumenta. Suet.*

PISTRINUM, i, n. (od *pinso* scil. *aedificium*). Cic. Stępa, moździerz albo miejsce u starych Rzymian przed wynalezieniem młynów, gdzie tłuczono zboże. *Exercere pistrinum. Suet.* Bydź młynarzem albo piekarzem. || *Przenosić. Cic.* Trudne miejsce, ciężka praca. || Do tego rodzaju młynów posyłano niewolników za karę, np. *te in pistrinum dedam. Ter. Hominem pistrino dignum. Conjicere in pistrinum Ulpi. in Pandect.* || *Pistrinus, a, um*, zamiast *pisterinus* scil. *aedificium*. Młyn. || scil. *artificium*. Młynarskie rzemiosło.

PISTRINUS, a, um, od *Pistris*. Ob. *Pistrinum*.

PISTRIS. Ob. PISTRIX.

PISTRIX, icis, z. (od *pinso*). *Plin.* Niewiasta która w stępie tłukła zboże na chleb albo piekarka. || *Hor.* Ryba morska długa a szczupła. || *Cic. in Arat.* Konstellacya.

PISTURA, ae, z. (od *pinso*). *Plin.* Otlakanie w stępie zboża na chleb.

PISTUS, a, um, (imsl. od *pinso*). Tłuczony w stępie. *Plin.*

PISUM, i, n. (*πίσων*). *Colum. Groch*, jaryzna.

PITHECIUM, ii, n. zdrobn. (*πιθηκος*). Malpeczka, mała malpa. || *Apul.* Rodzaj rośliny. Ob. *Cynocephalon*.

PITHECUSA, ae, albo PITHECUSAE, arum, z. (od *πιθος*, beczka). *Plin.* Wyspa na morzu Tyrreńskim niedaleko Rymy; tak nazwana od fabryk beczek.

PITHEUS, ei, i. eos, i. PITHUS, i, i. PITHIAS, ae, m. (od *πιθος*, beczka). *Plin.* Kula napowietrzna ognista, naksztalt beczki.

PITHIAS. Ob. PITHEUS.

PITHO, us, z. (*Πειθώ*) i. q. *Suada, Suadela* bogini. *Martian. Cap.* || Córka Oceanu i Tetydy. *Hesiod.* || Jedna z Gracji. *Pausan.*

PITISSO. Ob. PYTISSO.

PITTACIUM, ii, n. (*Πιττάκιον*). *Petron.* Karteczka przyklejona do czego dla pamięci. || *Glossa.* Karteczka albo książeczka dla pamięci. || *Cels.* Plaster lekarski. || *Lamprid.* Kartka, afisz.

PITTACUS albo PITTACOS, i, m. (*Πιττακος*). Filozof z Mityleny. *Cic. Juvenal.*

PITUINUS, a, um. (*πιτινός*). Od sosny, sosnowy, np. sosnowe drzewo, sosnowa żywica, np.—*resina. Veget. de re vet.*

PITUITA, ae, z. (od *πιτυώ*, pluć). Cic. Ślina, flegma, smark. || *Colum.* Pypec, choroba na końcu języka u ptaków. || *Plin.* Płynienie wilgoci z drzewa, choroba.

PITUITARIUS, a, um, (od *pituita*). Tyczący się flegmy, szlamowatości, należący do flegmy, szlamowatości, np. *pituitaria scil. herba. Plin.*, inaczej *astaphis agria* zwana.

PITUITOSUS, a, um, (od *pituita*). Pelen flegmy, szlamowatości, np.—*homo. Cic.*

PITYINUS, a, um, (od *πίτυς*, sosna). *Marc. Empir.* Sosnowy.

PITYIS, idos, z. (*πιτύς*). *Plin.* Szyszka sosnowa.

PITYOCAMPA, ae, z. i PITYOCAMPE, es, z. (*πιτυόκαμπη*). *Plin.* Robak sosnowy.

PIUS, a, um. Cic. Który miluje, szanuje rodziców, przodków, krewnych, ojczyznę, laskawy, litujący się. *Pii metus. Ovid.* Trokliwość żony względem życia męża. *Pia sarcina nati. Id.* Anchizes niesiony na barkach przez Eneasza.—*bellum. Liv.*

Sil. Wojna za ojczyznę lub za sprzymierzeńców podjęta. || Pobożny, religijny, częściej wyrządzający bogom. || *Ztąd pii poetae. Catull.* Poetowie nadchceni wieszczym duchem. *Pii. Ovid.* Cienie czyli Elizejskie dusze. || *Claud.* Łagodny, laskawy, miłosierny. || *Hor.* Miły przyjemny, uprzejmy. || *Pia et aeterna pax sit. Cic.* Formuła przymierza.

|| *Pium est. Ovid.* Rzecz pobożna i miła bogom. || *Cato.* Sprawiedliwy, niewinny.

PIX, picis, z. (*πίσσα*). *Caes.* Smoła, żywica. || *Lucr.* Rodzaj tortur z roztopionej smoly. *Plynnia. Virg.*

PL

PLACABILIS, e, ptnk. (od *placo*, are). Łatwy do ulagodzenia, do uspokojenia, do ublagania, przebaczný, przebaczący, chętny do zgody, łatwy do pojednania się, np.—*animus. Cic. Se inimicis placabilem praeberet. Auct. ad Her. Ingenium placabile ad justas preces. Liv. Omnia placabiliora. Cic.*

Placabilis ara Dianae. Virg. || Służący do ulagodzenia, do uspokojenia, do ublagania, łatwo przebaczący, np. *te ipsum purgare ipsis coram placabilis est. Ter.* Łatwiej go przejednasz, uniewinniając się przed nim. *Placabiliores hostiae. Laetant.*

PLACABILITAS, atis, z. (od *placabilis*). Łagodność, ublagalność, chęć do zgody, np. *nil enim laudabilis placabilitate atque clementia. Cic.*

PLACABILITER, psk. (od *placabilis*). Łagodnie, uspokojonym, łagodzącym sposobem. *Gell.*

PLACAMEN, inis, n. (od *placo*, are) i. q. *placamentum*. Uspokojenia, ulagodzenia, usmierzienia środków, sposób pojednania, ublagania, uspokojenia. *Liv.*

PLACAMENTUM, i, n. (od *placo*, are) i. q. *placamen. Plin. Tac.*

PLACATE, psk. (od *placatus*, a, um). Spokojnie, łagodnie, laskawie, cicho, np. *omnia humana ferre placate et moderate. Cic. Placatus ferre. Id.*

PLACATIO, onis, z. (od *placo*, are). Uspokojenie, ulagodzenie, usmierzienie, pojednanie, ublaganie, np.—*deorum. Cic.—animi. Id.*

PLACATORIUS, a, um, (od *placo*, are). Łagodzący, błagający, przeblagający, do ulagodzenia, do przeblagania służący, np.—*hostia. Tertull.*

PLACATRIX, icis, z. (od *placo*, are). Która łagodzi, błaga, np. *Ecclesia placatrix Dei. Salvan.*

PLACATUS, a, um, ior, issimus, (imsl. od *placo*). Cic. Ublagany, ulagodzony. *Placatiores dii. Plin.* Zycielsi bogowie. || *Cichy, spokojny. Placatae res. Cic.* Stan spokojności. *Placatissima quies. Cic.* Głęboka zaciśca.

PLACENS, tis, r. współ. (imsl. od *placo*). *Hor.* Podobający się, miły, przyjemny.

PLACENTA, ae, z. (*πλάς*, *αἶμα*, skorynka). *Hor.* Placek przasný z sera i z miodu robiony. || *Mart.* Placek do ofiar. || Miejsce niewieście; częściej jaja płodowego.

PLACENTIA, ae, z. (od *placo*). Uczynność, usługowość, grzeczność, ludzkość, uprzejmość. *Apul.* || Miasto we Włoszech i w Galii Cispańskie. *Liv. Plin.*, teraz *Placenza*.

PLACENTINUS, a, um. Z Placencji, należący do Placencji, Placentyński, np.—*turma. Liv.—municipium. Cic.* || *Ztąd Placentini. Liv.* Mieszkańcy Placencji. || *Milites Placentini. Plaut.* Dwuwykładny wy-

raz Plauta: albo mieszkańcy Placencji albo chęciwi pszennych placków.

PLACEO, es, ut, itum, eere, (od placeo). Podobać się, bydz uczynnym, usłusznym, grzecznym, ludzkim, uprzejmym, ujmującym, wdzięcznym, podobającym się. — *alicui*. Cie. Podobać się komu. *Neque illi, quicquam hominum satis placebat*. Sall. Zaden mu człowiek nie przypadał do gustu. *Sua cuique satis placebant*. Id. Na swoim rad każdy przestawał. || *Placet ne? Terent*. Wyraz strofującego, albo pytającego się. || *Felle placere alicui*. Cie. Chcieć zawdzięczyć komu. || — *sibi*. Cie. Pysnić się, chęlcie się. || *Placet, ebat, erit, placitum est*. Cie. Tak się zdaje, takie było zdanie, tak rozumiano. || *Caes*. Tycze się rady, namysłu, edyktów senatu.

PLACIBILIS, e, ptnk. (od placeo). Podobający się, który się podobać może, uczynny, usłuszny, grzeczny, ludzki, uprzejmy. *Tertull*.

PLACIDE, psk. (od placidus, a, um). Łagodnie, cicho, spokojnie, np. *placide ire suspensio gradu*. Ter. t. j. cicho. *Placide ferre dolorem*. Cie. *Placidius plebem tractare*. Sall. — *loqui*. Cie. — *objurgare*. Gell. *Placidissime respondit*. *Augustin*.

PLACIDITAS, atis, z. (od placidus, a, um). *Farr*. Cichość, łagodność, spokojuć.

PLACIDULUS, a, um, (zdrobn. od placidus, a, um). i. q. placidus, mówiąc zmniejszającym sposobem. Łagodny, cichy, spokojny, np. — *cuius*. *Auson*.

PLACIDUS, a, um, (od placeo). Łagodny, cichy, spokojny, np. — *homo*. Ter. — *senatus*. Cie. — *oratio*. Id. — *mors*. *Firg*. t. j. spokojna śmierć. *Civitas placidior*. Liv. — *coelum*. Sil. *Unda placidissima Thybridis*. Ovid. — *somnus*. Id. t. j. sen spokojny, albo — *quies*. *Firg*. — *mare*. *Plin*. Spokojne morze.

PLACITIS, idis, z. scil. eadmis. (πλάξ, skorynka). *Plin*. Rodzaj tucyi albo niedokwas zynku.

PLACITO, as, are, (częstotl. od placeo). Podobać się często. *Plaut*.

PLACO, as, avi, atum, are, (właściwie facio, ut aliquid placeat etc.) Ułagodzić, uspokoić, błagać, łagodnością zjednać, pojednać, przebłagać, uspokoić, np. — *animum*. Cie. — *aliquem*. Id. — *divinum nomen precibus*. Cie. — *aliquem beneficiis*. Liv. — *invidiam*. Hor. — *parentes*. Cie. || Też. — *aliquem alicui*. Ter. || Przenośnie. — *aequor*. Ovid. *Ventrem iratum esca placare*. Hor.

PLACOR, oris, m. (od placeo) i. q. placencia. Podobanie, upodobanie. *Fulgat*. *Siracid*.

PLAETORIUS, a, um. Pochodzący z rodziny rzymskiej. Cie. np. *lex Plaetoria*. *Farr*. Prawo Platoryusza, które przepisuje dwóch lektorów dla Pretora miejskiego.

PLAGA, ae, z. (πλάγη). Bicie, uderzenie, raz, plaga, chłosta, albo ciecie, zamach, pchnięcie, np. *plagas pati*. Ter., albo — *per-*

ferre. Cie. — *ferre*. *Firg*. Cierpieć raz, uderzenia, ciosy. *Plagas infligere*, — *infigere*. Cie. Zadać razy. || Szczególnie uderzenie, raz, cios t. j. sama rana, np. *plagas vulnerari*. Nep. t. j. bydz ranionem. *Plagam addeperere*. Cie. — *infligere*. Id. albo — *ingerere*. *Apul*, albo *inferre*. *Plin*. Zadać ranę. *Potentibus plagis*. *Apul*. i. e. *vulneribus*. *Plagam gravem facere*. Cie. Zadać ciężką ranę. *Plagam curare*. Cels. Leczyć ranę. — *suere*. Id. Zaszyć ranę. *Levis plaga*. Cels. Lekka rana. || Ztąd przenośnie, uderzenie, raz, cios, rana, np. *plaga est injecta petitioni tuae*. Cie. t. j. wielka zawada, tama. *Plagam addeperere*. Cie. t. j. bydz nie-szczęśliwym. *Percussus plaga non socubuit*. Nep. t. j. uderzony nie-szczęściem. *Levior est plaga ab amico*. Cie. t. j. lekka u-trata.

PLAGA, ae, z. (od πλάξ, ακός, szeroka tablica, płaszczyna). *Firg*. Strona, kraina, klimat, przestrzeń ziemi. — *solifera*. Sen. Wschód. — *servida*. Sen. p. Strefa gorąca. — *lactea*. Stat. Droga mleczna. — *aeria*. *Firg*. Kraj powietrzny. — *marmorata*. Stat. Droga sadzona marmurem. || *Farr*. Kobierzec, opona, koldra. || *Plagae*, arum. *Firg*. Rodzaj sieci na zwierząt, albo oka w sieci. *Tendere plagas*. Cie. Zaciągac sieci. || Przenośnie. *Se in plagas conjicere*. *Plaut*. Wpaść w samolówki. || *Pacuv*. Strefa do sukni przyszyta. || *Plaga in armis*. Liv. Szwadron.

PLAGIARIUS, ii, m. scil. homo. (właściwie ptnk.) Który niecska ludzi, katuje, rakuarz, przeciwnik, odrzyskora, tyran, trapićiel, dręczyciel ludu. *Leinius plagarius* zwany. Cie. Q. || Szczególnie, który niewolników, albo wolnych ludzi zaprzedał. *Ulp*. in *Pandect*. || Uczony złodziej, który kradnie cudze pisma i przywlaszcza jak swoje. *Martial*. *Plagarius*.

PLAGIATOR, oris, m. (od plago, are) i. q. plagarius. *Tertull*.

PLAGIGER, a, um, (od plaga i gero zamiast plagas gerens). Smaganiec, smagany niewolnik, np. *plagigera genera hominum*. *Plaut*.

PLAGIGERULUS, a, um, (od plaga i gerulus zamiast gerulus plagarium) i. q. plagiger. *Plaut*.

PLAGIOSIPPUS, i, m. Zmyślony wyraz, t. j. ten, który smaga. *Auet*. ad *Her* si lectio certa.

PLAGIPATIDA, ae, m. (od plaga i potior zamiast patiens plagarium). Cierpiący smaganie. *Plaut*.

PLAGIUM, ii, n. (podobno scil. furtum). *Ulp*. in *Pandect*. Ludokradztwo, czyli kradzież człowieka wolnego, lub niewolnika, którego kto trzyma u siebie, przedać, daruje. || *Scil*. rete. Sieć myśliwska, sidło łowcze. *Grati*. in *Cyneq*.

PLAGO, as, avi, atum, are. Smagać, siec, bić. *Augustin*.

PLAGOSUS, a, um. Hor. Morderca, któ-

ry rad bije, smaga. || *Apul*. Pełny ran, ranny od smagania.

PLAGULA, ae, z. (zdrobn. od plaga). *Plin*. Prześcieradło, koldra, lózkowa zasłona, firanki. || *Farr*. Pola u sukni. || *Plin*. Arkus papieru. || *Ulp*. Podwika, kwef, zasłona kobierca.

PLAGUSIA, ae, z. (πλάγιος, ukośny). *Plaut*. Pław morski, ostroskorupy.

PLANNABATRUM, i, n. *Plin*. Plug o dwóch kołach, wynalazku Gallów. || Pisz się też *planaratum*.

PLANARIA, ae. Ob. PLANARIUS.

PLANARIUS, a, um, (od planus, a, um). Równy, niepochyły, np. — *conflictus*. *Amian*. — *interpellatio*. *Cod*. *Justi*. || Ztąd *Planaria* scil. insula. *Plin*. Wyspa na morzu Etruskiem.

PLANCA, ae, z. (od plancus, a, um). Ob. PLANCUS.

PLANCTUS, us, m. (od plango). Bicie, uderzenie, trzepiotanie, np. skrzydlami. *Fal*. *Flac*. *Petron*. || Ztąd bicie w piersi, na znak wielkiego żalu, albo żaloby, np. *ad crebri verbera planctus*. Sen. *Gemitus ac planctus*. Tac. *Puppis luctus planctusque ferebant*. *Lucan*. t. j. skwirczenie, skwirk, żal, żaloba.

PLANCUS, a, um, (od planus, a, um). zamiast *Planicus*. Płaski, równy; ztąd podobno *Planca* scil. tabula. Bal, tarcica, dyl, deska. || Przewisko rodziny rzymskiej. *Plin*. np. *Munatius Planus*.

PLANE, psk. (od planus, a, um). Równie; ztąd przenośnie, płasko, prosto, równo, bez obwodu, bez krążenia w mowie we właściwym znaczeniu, np. *plane et latine loquuntur*. Cie. || Jasnie, wyraźnie, zrozumiale, np. *plane et dilucide*. Cie. *Planus atque apertius dicere*. Cie. *Planissimeque explicare*. Id. || Calkowicie, zupełnie, doszczętnie, np. *plane bene fecisti*. Cie. t. j. zupełnie dobrze. *Plane moleste tuli*. Cie. — *cognoscere*. Cie. — *efficere*. Id. — *scire*. Ter. || Ztąd w odpowiedziach: *plane*, rzeczywiscie, istotnie, prawdziwie, i owszem, tak, tak jest, juźci, np. *plane ita est*. *Plaut*. *Planissime*. *Plaut*. || Lecz, ale, zaś. *Plane si mihi proponas etc*. *Ulp*. in *Pandect*.

PLANES, etis, m. (πλάνης, błędzący). *Gell*. *Planeta*.

PLANETA albo PLANETES, ae, m. (πλανήτης). *Gell*. *Planeta*.

PLANETARIUS, ii, m. (od planeta) i. e. *Astrologus*. *Augustin*. *Astrolog*.

PLANETICUS, a, um, (πλανητικός). Planetowy albo błędzący, np. — *sidera*. *Sidon*. t. j. gwiazdy.

PLANGO, gis, uxi, nctum, gēre (właściwie zamiast *planum ago*, t. j. prosto, równo czynić przez bicie np. ziemi, też od *plaga* zamiast *plago*. *Foss*.) Bie uderzać, (słowo prawie poetyczne). *Fluctus plangentes saxa*. *Lucr*. Waly morskie uderzające o skały. || Przenośnie. *Alex fugiens placabile planxerit omen*. *Stat*. Ptak bijąc po powietrzu

skrzydlami wydał godło. || *Placząc i narzekając* biec piersi, twarz. — *pectora palnis*. Ovid. Bieć piersi na znak wielkiego żalu. || — *aliquem* albo *aliquid*. *Tibull*. Plakać, lamentować po kim bijąc sobie piersi.

PLANGOR, oris, m. (od plango). Bicie, uderzenie z halasem, z szcelsem. np. *undae leni resonant clangore*. *Catull*. *Sonitus plangoris*. Ovid. || Szczególnie, bicie, uderzenie w piersi na znak wielkiego żalu, żal, żaloba, żalowanie, skwirczenie, skwirk, np. *plangore et lamentatione complere forum*. Cie. *Plangorem dare*. Ovid. i. e. *facere*.

PLANGUNCULA, ae, z. (zdrobn. od πλάνγών, obraz z wosku). Woskowa lalka, lalka. Cie.

PLANIOQUUS, a, um, (od plane i loquor, zamiast *plane loquens*). Prosto albo po prostu mówiący albo też jasno, wyraźnie, zrozumiale mówiący. *Plaut*.

PLANIPEDIUS, a, um. Ob. PLANIPES.

PLANIPES, edis, scil. histrio. (od planus, a, um). Rodzaj aktora, pantomimik albo balletny tancerz. *Juvenal*. *Gell*. *Macrob*. || *Planipes*. Bosonogi dla lekkiego tańcowania; ztąd *planipedius*, a, um. np. — *comedia i. e. humilis*. *Donat*.

PLANITAS, atis, z. (od planus, a, um). Równina, płaszczyna; ztąd — *sententiarum*. *Auctor*. *dialogo*, de *Orat*. t. j. jasność, wyraźność.

PLANITIA, ae, z. (od planus, a, um) i. q. *planities*. Równina, płaszczyna, prosta płaszczyna, płask, strych. np. *erat inter oppidum et collem planitia*. *Caes*. *Partem planitiae*. Liv.

PLANITIES, ei, z. (od planus, a, um) i. q. *planitia*. Równina, płaszczyna, prosta płaszczyna, płask, strych, np. — *agri*. Cie. — *regionum*. Id. *Planities inter montes*. Sall.

PLANITUDO, inis, z. (od planus, a, um) i. q. *planitas*, *planities*. Równina, płaszczyna, płask, strych. *Colum*.

PLANITUS, psk. (od planus, a, um). Równą drogą. *Tertull*. np. — *adire*. Id.

PLANO, as, are, (od planus, a, um). Równować, równem czynić, np. — *vias*. *Coripp*.

PLANTA, ae, z. Młoda latorość do szczepienia. Cie. Latorość do szczepienia, krzew. || *Plin*. Drzewo, roślina. || *Juven*. Wszelka roślina. || *Fest*. Nasienie oliwek. || — *pedis*. *Plin*. Stopa nożna, noga. *Volantem asssequitur planta*. Sil. Leczącego dościga w biegu. *Quadrupedem planta fodiens*. Id. Zwierając konia ostrogami. || *Supra plantam*, przysł. *Fal*. *Max*. Toż samo co *ultra crepidam*.

PLANTAGO, inis, z. (od planta i ago). Babka, ziele. *Plin*.

PLANTARIS, e, ptnk. (od planta). Tyczący się stopy nogi, należący do stopy nogi, np. — *alae*. *Stat*. t. j. mówiąc o Merkuryszu. || Tyczący się młodzięży roślinnej (*plantas*) należący do tego. || Ztąd *plantaria*.

Szkola drzew albo młodzież roślinna, albo młode drzewka, np. *viva plantaria*. *Virg.* *Plantaria instituere*. *Plin.* Złożyć szkoły drzew. || Przenośność *plantaria vellant*. *Pers.* t. j. włosy.

PLANTARIUS, a, um, (od *planta*). *Plin.* Szczepny, szczepowy, od szczepów. || *Plantarium*. *Id.* Płonnik, szkola na drzewka. || *Plantaria*. *Id.* Rośliny, szczepy.

PLANTATIO, ōnis, ż. (od *planto*, *are*). Sadzenie, szczypanie, flancowanie, sianie. *Plin.*

PLANTATOR, ōris, m. (od *planto*, *are*). Który szczepi, sadi, flancuje, zasiewa. *Augustin.*

PLANTIGER, a, um, (od *planta* i *gero*). Latorośl, latorośl rodzący. || Młoderóżki, gałązki mający, np. *siliqua*, *plantigera imis partibus*. *Plin.*

PLANTIO, as, are, (od *planta*). Szczypanie, sadić, flancować. *Pallad.* || Też młode drzewa sadić, przesadzać. *Plin.*

PLANUS, i, m. (πλάνος). Właściwie włozy, tulać, urwaniec, szczególnie tam i ówdzie włozy się. *Petron.* || Szalbiarz, oszust, zwodziec. *Quintil.*

PLANUS, a, um, (od πλῆξ, *axos*, szeroka tablica). *Cic.* Równy, gładki, nieporęczysty, nie wydany. *Aequus et planus locus*. *Cic.* Równy i gładki miejsce. *Plano litore naves constituere*. *Caes.* Na równym brzegu osadzić okręty. *Plano pede instituuntur*. *Vitr.* Stawia się na jedno piętro. || *Planum*. *Justin.* Równina. *Per planum ire*. *Ovid.* Iść płaszczyna. || *De plano*. *Ulp.* *Pand.* Nie z wyniosłego miejsca. || *E plano*. *Set.* Bez formy sądowej, nie z trybunału. || Przenośnie. *De plano*. *Lucr.* Łatwo, bez pracy. || *Planus*. *Plant.* Jasny, wyrozumiany, do pojęcia łatwy. *Planum est*. *Plant.* Rzecz jest jasna. || *Planum facere*. *Cic.* Wyjaśnić, stawić komu przed oczy. *Planior probatio*. *Quintil.* *Ratio doctissimo cuique planissima*. *Id.* t. j. jasny, wyraźny, zrozumiały.

PLASMA, ātis, n. (πλάσσω kształcić). Formierska robota albo garncarska. || *Prud.* Czek ulepiony z gliny, stworzenie. || *Aug.* Zmysłanie, wymysł. || *Quint.* Trunek ze słodkich rzeczy złożony dla wycwierku, łamania i strzępienia głosu.

PLASMATIO, ōnis, ż. (od *plasma*, *are*). Kształt ciała, utwor, stworzenie, ukształcenie. *Hieron.*

PLASMATOR, ōris, m. (od *plasma*, *are*). Kształcieciel, który kształci co z gliny, np. — *hominis*. *Tertull.*

PLASMO, as, avi, atum, are, (od *plasma*). *Prudent.* Odrabiać, kształcić co z gliny, np. *illa terra virgo ex qua homo tunc primum plasmatus est*. *Tertull.*

PLASSO, as, are, (πλάσσω) i. q. *plasma*. *Apic.*

PLASTES, ae, m. (πλαστής). Formierz, garncarz, który co robi z gliny, z gipsu. *Fellej.* *Plin.* W liczb. mnog. *Plastae*.

PLASTICA, Ob. PLASTICE.

PLASTICATOR, ōris, m. (od *plasticus*, a, um). *J. Firm.* Formierz, garncarz, który co robi z gliny.

PLASTICE, es, ż. albo PLASTICA, ae, ż. scil. ars, (πλαστική scil. τέχνη). *Plin.* Formierstwo, formierska nauka, sztuka robienia posagów lub czego innego z gipsu, z gliny.

PLASTICUS, a, um, (πλαστικός). *Vitr.* Formierski, od formierza, garncarski. || *Plasticus*, scil. artifex. *J. Firm.* Formierz, garncarz.

PLATAEAE, arum, ż. mnog. (Πλαταιαί). *Strabo*. *Ptolem.* Miasto w Beocji. || *Plataeensis*, e. *C. Nep.* i *Plataeae*, a, um. *Vitr.* Platejski, tycejący się Platei miasta w Beocji.

PLATALEA, ae, ż. *Cic.* Pelikan, ptak. PLATANINUS, a, um, i. e. ex platano. Jaworowy, z jaworu, np. — *folia*. *Colum.*

PLATANISTA, ae. Wielka ryba w Gauges. *Plin.*

PLATANON, ōnis, n. (πλατάνων) i. e. locus platani consitus. *Vitr.* Jaworowy gaj.

PLATANUS, i, ż. (πλατάνος). *Virg.* Jawor cudzoziemski albo platan, drzewo. — *caelebs*. *Hor.* Jawor płonny, nie płodny.

PLATEA, ae, ż. (πλατεία). scil. via. *Tarent.* Wielka ulica w mieście. || *Lamprid.* Dziedziniec. || scil. insula. *Steph. Byz.* Wyspa blisko Afryki. || *Plin.* Niedaleko Krety.

Plateae. *Id.* Dwie wyspy blisko Troady. || *Plin.* Pelikan, ptak.

PLATEA, ae, ż. Pelikan, ptak. *Plin.* PLATESSA, ae, ż. Rodzaj ryby, plaska ryba. *Auson.*

PLATICE, es, ż. Ogólna, pospolita, skrócona nauka, instrukcja, ogólny rys. *Jul. Firm.*

PLATICE, psk. Ogólnie, pospolicie. *Jul. Firm.*

PLATICUS, a, um. Ogólny, skrócony, np. — *dispositio*. *Jul. Firm.*

PLATINUM, i, n. (plata hiszp. srebro). Platyna.

PLATO albo PLATON, ōnis, m. (Πλάτων). Filozof Ateński, szkoły Sokratesa, tak nazwany od szerokich barków i piersi. *Platonicus*, a, um. (Πλατωνικός). *Plin.* Platonski, tycejący się Platona.

PLATYCEROS, ōtis, (πλατυκέρος). *Plin.* Szerokie rogi mający.

PLATYCORIASIS, is, ż. (od πλατύς, szeroki, κόρη, żrzenia). *Veget.* Rozszerzanie zbyteczne żrzenia, choroba.

PLATYPHTHALMOS, i, m. (πλατύφθαλμος). szerokie oczy mający. *Plin.* Kamień ze lśniącej się piany, który rozszerza oczy.

PLATYPHYLLOS i — ON, i, n. (πλατύφυλλος, szeroki liść mający). *Plin.* Skoczek, roślina.

PLAUDO, is, si, sum, dēre. Klaskać, trzaskać, np. — *alis*. *Virg.* t. j. skrzydłami. — *pennis*. *Ovid.* || Szczególnie klaskać rękami, np. na teatrze, np. — *alicui*. *Cic.* Klaskać komu. || *Plaudite*. *Ter.* Slovo, które ozna-

cza koniec sztuki na teatrze; ztąd *plaudite* t. j. koniec. || — *versibus alicujus*. *Ovid.*, też — *in aliquem*. *Minuc. Fel.* || Przenośnie, np. *diis hominibusque plaudentibus*. *Cic. Q.* || Klaskać czem. — *pectora manu*. *Ovid.* || Plodo zamiast *Plaudo*. *Varr. ap. Non.*

PLAUSIBILIS, e, ptuk. (od *plaudo*). Godny oklasków, pochwały, np. — *nomen*. *Cic.* — *oratio*. *Sen. Quintil.* *Huic plausibilia non sunt*. *Cic.* || Z oklaskami przyjęty, pochwalony, np. *dignus (eras) quem plausibilibus Roma foveret ulnis*. *Sidon.*

PLAUSIBILITER, psk. (od *plausibilis*). Z oklaskiem, z pochwałą. *Sidon.*

PLAUSILIS, e, ptuk. (od *plaudo*) i. q. *plausibilis*. Godny pochwały. *Sidon.* Inni czytają *plausibilibus* zamiast *plausilibus*, np. *Ed. Sirmund.*

PLAUSITO, as, are, (częstotl. od *plaudo*) i. q. *plaudo*. Gruchać jak grzywacz albo jak gołąb leśny. *Plausit arborea de fronte palumbes*. *Auct. carm. de Philom.*

PLAUSOR, ōris, m. (od *plaudo*). *Hor.* Klaskacz, co na widowiskach klaszcze rękami na znak wesolości. || *Plosor*, zamiast *plausor*. *Sidon.*

PLAUSTRARATUM. Ob. PLANARATUM. PLAUSTRARIUS, a, um, (od *plaustrum*). Tycejący się wozu, należący do wozu, wozowy. || Ztąd *Plaustrarius* scil. artifex. Stelmach, co robi woz. *Lamprid.* || — scil. recitor. Stangret, woźnica. *Ulp. in Pandect.*

PLAUSTRUM, i, n. (scil. vehiculum). Wóz, bryka, wóz ładowny do wożenia zboża, drzewa, ciężarów albo pospolita kolasa. *Cic. Plant. Hor. Ovid.* || Wóz na niebie, konstellacya. *Ovid.*, inaczej *septentrio* zwany. || *Plastrum* zamiast *plaustrum*. *Cato. Cic. Hor. Colum.*

PLAUSUS, a, um, (imsl. od *plaudo*). Klaskany, trzaskany z szelestem. *Virg. Val. Flac.*

PLAUSUS, us, m. (od *plaudo*). Bicie, nderzenie z trzaskiem. *Plausumque exterrita pennis dat tecto ingentem*. *Virg.* Nagle strwożona gołębia oklask nad dachem ogromny wydaje. || *Cic.* Klaskanie rękami na znak radości lub powinszowania. *Plausus quaerere*. *Cic.* Szukać oklasków. — *ferre*. *Hor.* Otrzymać oklaski. *Ingenti sonuerunt omnia plausu*. *Virg.* Wielki oklask wszędzie się rozszerzył. || *Plausus*. *Flor.* U Cylijezyków był znak pokornie proszących. || *Suet.* Rodzący sztuki niejakijs. || *Plosus*, zamiast *plausus*. *Enn. ap. Macrob.*

PLAUTIANUS, a, um. Ob. PLAUTIUS. PLAUTINUS, a, um. Ob. PLAUTUS.

PLAUTIUS albo PLOTIUS, a, um. Przewidzisko familii rzymskiej. Plautowy, Plocyuszowy. *Cic.*

PLAUTUS albo PLOTUS, i, m. *Fest.* Ogar, gonczy blapouchy. || *Id.* Człowiek równych nog. || Plautus poeta, komik. || Ztąd *Plautinus*, a, um. Tycejący się Plauta, należący do Plauta, Plautowy, np. — *pater*. *Cic.*

t. j. występujący w komedii Plauta. — *sales*. *Hor.* — *sermo*. *Quintil.* — *prosapia*. *Minuc. Fel.* || W stop. trzec. *Plautinissimus*, np. — *versus*. *Gell.* t. j. bardzo Plautusowe wiersze, do Plautusa należące.

PLEBECULA, ae, ż. (zdrola. od *plebs*). Gmin, pospółstwo, mówiąc zmniejszającym sposobem albo prawdziwie mówiąc niższy gmin, pospółstwo. *Cic. Hor. Pers.*

PLEBEISCITUM albo trafniej PLEBEI SCITUM, i, n. i. e. scitum plebei s. plebis albo plebiscitum. *Cic. Ob. Plebiscitum.*

PLEBEJUS, a, um, (od *plebs*). Miejski, obywatelski, nieszlachecki, np. — *familia*. *Cic. t. j.* miejska familija, nieszlachecka. || Tycejący się gminu, pospółstwa, gminny, pospółty mieszczanski, np. — *sermo*. *Cic.* — *vinum*, np. *inter plebeja (vina) i. e. vulgaria*. *Plin.* t. j. pospolite wina. — *charta*. *Plin.* t. j. pospolity papier. — *gemma*. *Id.* — *cruditio*. *Gell.* — *philosophi*. *Cic.* Plebei sanguinis pulli. *Colum.*

PLEBES, Ob. PLEBS.

PLEBICOLA, ae, m. (od *plebs* albo *plebs* i *colo* zamiast *colens plebem*). Czciiciel pospółstwa. *Cic.*

PLEBIS, is, zamiast *plebs*. *Inscr. ap. Grut.* PLEBISCITUM, i, n. *Cic.* Wielkierz, czyli co lud pospolity z przyzwoleniem zwierzchności postanowi, pospółstwa ustawa.

PLEBITAS, ātis, ż. (od *plebs*). Stan gminy. *Cato. ap. Non.*

PLEBS, plebis, ż. (πλήθος mnóstwo). *Cic.* Część ludu rzymskiego, różniące się od senatorów i patrycjuszów, gmin, pospółstwo. || *Sall.* Tudzież w tym znaczeniu zawiera się i stan rycerski. || *Populus* czasem się kładzie zamiast *plebs* w tym znaczeniu, gdy się mówi *Senatus populusque romanus*. *Liv.* || *Plebs*. *Hor.* Często oznacza trzeci stan ludu rzymskiego, wyjąwszy stan rycerski i senatorów. || *Mart.* Czasem się *populus*, zamiast *plebs* kładzie. || *Cic.* W powszechności *plebs*, znaczy stan ludzi niekzemnych, ubogich, gawiedz, pospółstwo. || *Plebs urbana*. *Liv.* Była to gromada ludzi próżniaków, żebraków, niespokojnych i facyonistów, ustawicznie się snujących po rynku. || Przenośnie. *Ovid.* Zgromadzenie niekzemne, podłe. || *Colum.* Rój pszczół.

PLECTIBILIS, e, ptuk. (od *plecto*). Kary godny, podpadający karze. *Sidon.* *Cod. Theod.*

PLECTILIS, e, ptuk. (od *plecto*). Pleciony, np. — *corona*. *Plant.* *Sylogismi plectiles*. *Prudent.* t. j. zawikłane syllogizmy.

PLECTO, is, xi i xui, xum, etēre, (od πλέω, wiąże, plotę). Pleść, spletać, — *crines*. *Fulgat. Judic.* — *flores*. *Catull.* || Nagiać, nagiąć. *Plaedr.* || Karać, np. — *aliquem capite*. *Cod. Just.* || Pospolicie biern., np. *plectar pendens*. *Ter. Jure plectimur*. *Cic. Plector*. *Ovid.* *Tergo plecti*. *Hor.* Bydź chłostanym. *Capitis poena plecti*. *Pandect.* || Ganić, przyganiać, np. *cavit, ne qua in re jure plectetur*. *Nep.*

PLECTRIPOTENS, *tis*, r. społ. (od *plectrum* i *potens*). Mocny, silny, potężny w smyczek t. j. mocny, potężny w lyrycznej poezji. *Sidon*.

PLECTRUM, *i*, n. (πλήρωμα, bije). *Cic.* Smyczek, brząkać do lutni. || *Tibull.* Lira, lutnia, wiersz. || *Sil.* Stę okretu, albo najwyższa część sternu. || *Plectrum linguae, et faucium.* *Prudent.* Język.

PLEIAS, (πληϊάς) i **PLEIAS**, albo **PLIAS**, *adis*, ż. (*Πλειάς*), *scil. stella.* *Virg.* Jedna z Plejad, gwiazda. || *Plejades*, *dum.* *Ovid.* Siedm córek Atlanta z Plejony Nimfy: Elektra, Halcyna, Celena, Maja, Asterope, Tajgeta, Meropa. || Plejady tak podobno nazwane (od πλέω, żegluję), ponieważ ze wschodem swoim wskazują czas przydatny do żegluga. || *Hygin.* Łacinnicy zowią *Fergiliæ*, że się podczas wiosny ukazują. || *Val. Place.* Baby, czyli dżdżownice, konstellacya, za której wschodem wiatr południowy burze i nawalnice wzrusza.

PLEMMYRIUM, *ii*, (*i. e. undosum*) *scil. promontorium* (Πλημμύριον). Sytylijski przylądek nie daleko Syrakuz. *Virg.*

PLENE, *psk.* (od *plenus*, a, um). Pełno. — *infundere.* *Plin.* || Ztąd całkowicie, zupełnie, dokładnie, doskonale, obszerne, rozwekle, np. *plene vitare.* *Cic.* Q. t. j. całkowitem unikać. — *praestare.* *Hor.* *Plenus aequo laudare.* *Id.* t. j. nad słusność. *Plenus facere aliquid.* *Ovid.* *Plenissime facere.* *Plin.*

PLENITIUM, *ii*, n. (*scil. tempus*). Pełnia księżycowa. *Colum.* *Plin.* || Właściwie jest ptak. *Plenitunus*, a, um, od *plenus*, a, um, i *luna*.

PLENITAS, *atis*, ż. (od *plenus*, a, um) i. q. *plenitudo*. Obfitość, pełność, dostatek t. j. to, czego jest wiele, np. — *nubis.* *Vitr.* — *humoris.* *Id.* || Ztąd grubość, miąższość, np. — *corporis.* *Vitr.* || Obfitość, zasobność, mnożstwo, mnogość, wielość, np. *humoris.* *Vitr.*

PLENITUDO, *inis*, ż. (od *plenus*, a, um). Obfitość, pełność. || Ztąd całkowitość, zupełność, całość, dokładność, np. — *syllabae.* *Auct. ad Her.* || Grubość, miąższość, np. sztaby, pręta. *Colum.* || Ciało np. człowieka albo zwierza, np. *homo crescit ad plenitudinem.* *Plin.*

PLENUS, a, um. (πλήρης). Pełen, napel-niony, rzadzi przypad. drug. i szóst., lecz częściej się kładzie z przyp. drug. *Plena domus argenti.* *Cic.* Pełen dom srebra. *Plenus sum expectatione.* *Id.* Pełen jestem oczekiwania i nadziei. — *vinum, somni plenus.* *Varr.* Snem i winem rozmarzony. *Plena ventis vela.* *Ovid.* Pełne wiatry żagliw. *Felis subit ostia plenis.* *Virg.* Pełnemi żaglami przypływa do portu. || *In plenum dici potest.* *Plin.* Powszechnie, ogólnie, albo w treści mówić się może. || *Susplena.* *Cic.* Prośna świnia. *Bos plena fetu.* *Colum.* Krowa cielna. || Gruby. *Sureulus plenior.* *Colum.* Grubsza latorośl. *Coeli plenior natura.* *Cic.* Przyrodzenie powietrza grubsze. || Tłusty,

otyły, cielisty. *Fulpecula pleno corpore.* *Hor.* Liszka tłusta. || *Nasycony, syty.* *Plenus eras minimo.* *Ovid.* Nasycał się małą rzeczą. *Pleniores cibi.* *Cels.* Posilniejsze pokarmy. || — *vinum.* *Cels.* Substancjalne wino. || Bogaty, dostatni. *Nobiles urbes atque plenae.* *Cic.* Szlachetne i bogate miasta. || *Ovid.* Liczny, gromadny. || *Stat.* Obciążony, obareczony. *Plenissima praeda.* *Liv.* Bardzo obciążony łupem. || *Cic.* Cały, zupełny. — *annus.* *Cic.* Rok zupełny, dostateczny. || Doskonały, sprawiedliwy. *Perfecta et plena sententia.* *Cic.* Doskonały i sprawiedliwy wyrok. — *numerus.* *Id.* Doskonała liczba. || Odnosi się do wieku. *Jam plenis, nubilis annis.* *Virg.* Już zdolna do zamężcia. — *annis, honoribus.* *Stat.* Doszedł starości, honorów. || *Pleno aratro sulcare.* *Colum.* Całym plugiem głęboko brodzić. || *Pleno gradu.* *Sall.* Ręczym krokiem, w cwał. || — *manu.* *Tibull.* Całą ręką. || Przenosić. *Cic.* Hojnie, obficie, rzęsiście, całą garścią. || — *vertice.* *Ovid.* Całym wierzchołkiem. || *Pleno ore vesci.* *Plin.* Jeść chciwie, pełną gębą. || — *vox.* *Quint.* Głos wielki, wyraźny, brzmiały. || — *litterae.* *Cic.* Brzmiały głoski. || — *verba.* *Ovid.* Wyraży wiele znaczące. || — *epistola.* *Cic.* Długi list. — *oratio.* *Cic.* Ozdobna i pełna mowa, albo styl. — *orator.* *Id.* Ozdobny i pełny krasomówca. || *Deo plenus.* *Lucan.* Natchniony bóstwem. || — *inimicorum.* *Cic.* Wiele nieprzyjaciół mający. — *consilii.* *Id.* Pełen rady. — *negotii.* *Cic.* Bardzo zatrudniony. — *fidei.* *Liv.* Bardzo wierny. — *ingenii.* *Cic.* Bardzo dowcipny. — *laboris.* *Id.* Bardzo pracowity. || — *Ict.* Słuszny, sprawiedliwy, prawny. || *In plenum.* *Plin.* Ogólnie, w treści, pokrótce.

PLEO, *i. e. impleo*, np. *Plentur antiqui etiam sine praepositionibus dicebant.* *Fest.* || Ztąd *pletus*, a, um, np. *pleti.* *Lucr.*

PLEONASMUS (OS), *i*, m. (πλεονασμός). Obfitość, zbytek, dostatek, nadmiar słów. *Quintil.* Łacińskiemi pisze się głoskami *pleonasmos.* *Martian.* *Cap.*

PLERI, *ae*, u. Ob. **PLERUS**, a, um. **PLERIMUS**, a, um, i. q. *plurimus*, np. *e plerimo cibo uti.* *Gell.*

PLERIQUE, Ob. **PLERUSQUE**. **PLEROMA**, *atis*, n. (πλήρωμα). Obfitość, pełność, dostatek. *Tertull.*

PLEROPICUS, a, um. Służący do za-pelnienia, np. — *terminus.* *Frontin.* **PLERUMQUE**. Ob. **PLERUSQUE**.

PLERUS, a, um, zamiast *Plerusque*, np. *pars plera.* *Pacuv.* ap. *Fest.* || Ztąd *plures in plera sunt.* *Cic.* i. e. in *plures* administraciones muneris, t. j. w wielu administracyjnych urzędach. *Pleros perdidit.* *Pacuv.* ap. *Prisc.* t. j. wielu stracił. || *Plerum* zamiast *plerumque*, *psk.*, np. *fieri solet plerum.* *Pacuv.*

PLERUSQUE, *aque, unque.* Po albo z większej części poniekąd, największa część. || *Plerique, aque, unque.* *Pleraque boves.* *Liv.* Wiele krów. *Plerosque Belgas.* *Caes.*

Wielu Belgów. *Plerasque naves.* *Id.* Z wielu okrętów. || *Pleraque.* *Gell.* (greczyzna). W wielu rzeczach. || *Pleraque.* *Lucr.* Wszystko. || *Plerique omnes.* *Terent.* (piękna greczyzna). Wielu, prawie wszyscy, albo większą część. || *Plerumque noctis.* *Sall.* Większą część nocy. || *Plerumque*, *psk.* *Cic.* Po większej części, najczęściej, prawie. || *Plerumque.* *Quint.* Czasem, niekiedy.

PLESSIMETRUM, *i*, n. (πλήσσω, uderzam; μέτρον miara). Plessymetr; narzędzie służące do poznania dźwięku odbitego w chorobach piersiowych i innych, wynalezione przez *Piorry*.

PLETHORA, *ae*, ż. (πληθώρα, obfitość). Obfitość, zbytek, dostatek krwi w ciele; ztąd *Plethoricus*, a, um. Mający zbytek krwi. || Pełność humorów.

PLETURA, *ae*, ż. (od *pleo*). Obfitość, pełność, dostatek, wypelnienie. np. — *suū.* *Paulin.*

PLETUS, a, um. *Lucr.* Napel-niony, pełny. **PLEUMOSII** albo **PLEUMOXII**, *orum*. Naród w Gallii Belgickiej. *Caes.*

PLEURICUS, a, um, (πλευρικός). Boku- wy, od boków, np. — *termini.* *Frontin.* **PLEURISIS** zamiast *pleuritis.* *Prudent.*

PLEURITICUS, a, um, (πλευριτικός). Cierpiący boleń boków. *Plin.*

PLEURITIS, *idis*, ż. (πλευρίτις) i. q. *lateralis.* Tyczący się boków. *Vitr.* ostre boleń boków z kłóciem, ustawiczną gorączką, kaszlem, i częstym płwaniem. || *Pleuritides.* *Id.* Rejestra u organ.

PLEURON, *onis*, ż. (Πλευρόν). *Plin.* Miasto w Eolii. || *Pleuronius*, a, um. *Ovid.* Należący do tego miasta.

PLEXUS, a, um, (imsl. od *plecto*). Wpleciony, *Lucr.*

PLEXUS, *us*, m. (od *plecto*). Plecianka, napięcie, zgięcie, krzywizna, krzywość. *Manil.*

PLIAS, *adis*, w liczb. mnog. **PLIADES**, Ob. **PLEJAS**.

PLICA, *ae*, ż. (πλέκω, skręcać). Koltun. **PLICATILIS**, *e*, *ptnk.* (od *plico*, are). Składany, który się składać może, faldowany, marszczony, np. — *crista (cupae).* *Plin.* — *navis.* *Plin.* Okręt skórzany, który się składa i rozkłada.

PLICATURA, *ae*, ż. (od *plico*, are). Faldowanie, złożenie, zmarszczenie albo razem zwijanie, np. *stragulae vestis plicaturas.* *Plin.*

PLICATUS, a, um, (imsl. od *plico*, are). Złożony, zmarszczony. *Lucr.*

PLICO, *as*, *avi*, i *ui*, *atum* (*itum*), *are*. (od πλέκω, plotę). Faldować, marszczyć, razem złożyć, zmarszczyć albo składać, zwijać, np. — *chartam.* *Martial.* — *se in suamembra.* *Virg.* t. j. zwijać się mówiąc o węzu. *Nodis corpus plicat.* *Sen.*

PLIGORIUS albo **PLEGORIUS**, a, um, (od *plegius* albo *pligius* i. e. *fidejussor*). Oslaniający, broniący, np. — *lineae.* *Glossar.* Linije środkowe między dwoma bokami.

Tom II.

PLINIĀNUS, a, um. Plinijuszowy, tyczący się Plinijusza, należący do Plinijusza, np. — *cerasa.* *Plin.*

PLINIUS, a, um. Tyczący się familii Plinijusza. || *Plinius secundus.* Historyk naturalny, żył za Nerona i Wespazjana cesarzów. || *C. Plinius Caecilius.* Siestreniec Plinijusza drugiego, sławny z listów i dzieł panegirycznych na pochwałę Trajana.

PLINTHIS, *idis*, ż. (πλινθίς). Czworoboka cegła albo *scil. figura*, to co ma podobny kształt, czworobok. || W architekturze i. q. *Plinthus.* Tablica, tala. *Vitr.* || W mie-rzeniu roli i. q. *Plinthus.* *Hygin.*

PLINTHIUM, *ii*, n. (πλινθιον). Czworoboczna cegła. || Ztąd czworoboczna wydrążona figura, czyli kompas. *Vitr.*

PLINTHUS, *i*, m. (πλινθος). Czworoboczna cegła, to co ma podobną figurę, czworobok. || W architekturze wielki płaski człon między stoleokrywami, pospolicie zwany tablicą. *Vitr.* || W wymiarze gruntu figura podobna do czworobocznej cegły sto morgów zawierająca. *Hygin.*

PLISIMA, *i. e. plurima.* *Fest.* Ob. **PLUSIMUS**.

PLISTOLŌCHIA, *ae*, ż. (πλειστός, roz-liezny, λωχός, brzemienca). *Plin.* Słaz wielki leśny, roślina. Ob. **PISTOLOCHIA**.

PLISTOLYCIA, *ae*, ż. Roślina, i. q. *althaea.* *Plin.*

PLISTONICES, *ae*, n. (πλειστονική). *Gell.* Zwycięzca wielu, tak nazwany Apion Grammatyk.

PLŌCE, *es*, ż. (πλοκή, połączenie). *Quint.* Powtarzanie wyrazu rozmaite znaczenie mającego, postać krasomówska, np. *Simia est simia.* || *Mart. Capell.* W muzyce połączenie rozmaitych tonów.

PLŌDO, *ere.* Ob. **PLAUDO**. **PLORABILIS**, *e*, *ptnk.* (od *ploro*, are). Oplakany, płaczu godny, żalony, płaczliwy. *Pers.* *Claudian.*

PLORABUNDUS, a, um, (od *ploro*, are) i. q. *plorans.* Płaczący. *Plaut.*

PLORATIO, *onis*, ż. (od *ploro*, are). Płacz, płakanie. *Augustin.*

PLORATOR, *oris*, m. (od *ploro*, are). Płaczek, co często i lada o co płacze, skwierczek, np. *Si quis plorator collo tibi vernula pendet etc.* *Martial.*

PLORATUS, *us*, m. (od *ploro*, are). Płacz, płakanie, skwierczenie, np. *virginalem ploratum edere.* *Cic.* || Przenosić, płakanie, sok ciekący z drzewa. *Plin.*

PLORATUS, a, um, (imsl. od *ploro*, are) Plakany.

PLORO, *as*, *avi*, *atum*, *are.* *Cic.* Rzewno płakać kogo, lzy wylewać. || *Sen.* Krzyzczyć żalostnie, z płaczem. *Plaut.* Żalować kogo albo czego. || *Jubeo te plorare.* *Hor.* Żle tobie żyć. || *Fest.* Wolać na kogo, krzyzczyć.

PLOSOR. Ob. **PLAUSOR**. **PLOSTELUM**, *i*, n. (zdrobn. od *plastrum* albo *plaustrum*) i. q. *plastrum* s.

plostrum. Mówiące zmniejszającym sposobem mały wóz, wozek. *Farr. Hor. Augustin.*

PLOSTRARIUS, *a, um*, (od *plostrum s. plastrum*). Wozowy, dotyczący się wozem, należący do wozu, trudniący się wozem. np. — *asinus. Cato.* — *jugum. Id.* [Ztąd *plostrarius scil. auriga*. Woznica. *Ulp. in Pandect.* Ob. **PLAUSTRARIUS**, *a, um*.

PLOSTRUM. Ob. **PLAUSTRUM**.

PLOSUS, *us*. Ob. **PLAUSUS**, *us*.

PLOTAE, *arum*, (*Ilotaē*), pływające scil. *νῆες*, wyspy). Wyspy *Strophades* na Ionijskim morzu między *Zucynthus* i *Peloponnesem*. *Mela. Plin. Hygin.*

PLOXEMUM, **PLOXENUS**, albo **PLOXIMUS**, i **PLOXEMUS**, *i, m*. (wyraz Gallów). *Quint.* Skrzynka, kufer, paka wozowa.

PLUMACEOLUS, *i, m*. Wiązka szarpaii. **PLUIT**. Ob. **PLUO**.

PLUMA, *ae, z*. Puch, w ogólności miękkie albo subtelne pióro, albo pióro gdy się mówi o miękkich i subtelnych piórach, np. o piórach gołębic. *Cic. Mollis plumis (Cyni).* *Virg.* Puch łabędzi. *In plumis delituisse Jovem. Ovid.* t. j. krył się Jowisz pod postacią łabędzia. [Ztąd *pluma facilius moventur. Cic.* t. j. ludzkie lekkomyślni, którzy za lada zmianą, jak puch unoszą się. *Homo levior quam pluma. Plaut. Fehi pensilibus plumis. Juvenal.* t. j. lektyka wyścielana miękkim puchem. [Przenosić; Mech na brodzie. *Hor.* [Plumae. *Stat.* Pancerze w łuszkach, albo in *pluman. Virg.*

PLUMARIUS, *a, um*, (od *pluma*). Pierzany, pierzasty, robiony z pierza w ogólności dotyczący się pierza, trudniący się pierzem, należący do pierza. [Tęczy się haftu, haftowania, trudniący się haftem np. *plumarius scil. homo. Farr. ap. Non. Vulgat. Exod.* Haftarz, który co igła haftuje. — *ars. Hieron.* t. j. sztuka haftowania.

PLUMATILIS, *e, ptik*. (od *pluma*). Pierzany, pierzem sadzony, z piór robiony, haftowany. *Plaut.*

PLUMATUS, *a, um*, (imśl. od *plumo, are*). *Cic.* Okryty pierzem, w pierze ubrany. [Justin. Sadzony pierzem albo w łuszkach jako pancerz. [Haftowany. — *auro. Lucan.* — złotem.

PLUMBAGO, *inis, z*. (od *plumbum*). To, co jest podobnym do ołowiu. [Ołowiany kruszec. *Plin.*, inaezję *motyldaena* zwana. [Rdest pehlany, ziele. *Plin.* [Ołowiany kolor w drogich kamieniach. *Plin.*

PLUMBARIUS, *a, um*, (od *plumbum*). Tęczy się ołowiu, należący do ołowiu, ołowiany, od ołowiu, np. fabryka ołowiana, np. — *officina. Plin.* t. j. huta ołowiana. *Plumbaria metalla. Plin.* Ołowiane kopalnie. [Ztąd *plumbarius artifex. Vitr.* Ołownik, który około ołowiu robi.

PLUMBATURA, *ae, z*. (od *plumbo, are*). Ołowiem spajanie, lutowanie. *Paul. in Pandect.*

PLUMBATUS, *a, um*, (imśl. od *plumbo, are*). *Plin.* Ołowiany, ołowiem sadzony,

plumbowany. [Plumbata, scil. *glans, pila. Veget.* Ołowianka, kula ołowiana dla ćwiczeń żołnierskich. [Prudent. Basatyk, bież z uwiązaniem na końcu ołowiem. [Tertull. Lutowany, ołowiem spajany.

PLUMBĒUS, *a, um*, (od *plumbum*). *Cic.* Ołowiany, od ołowiu. *Plumbeum vas. Plin.* Ołowiane naczynie. *Plumbea absol. Mart.* Naczynia z ołowiu. [Ictus *plumbei. Prudent.* Razy bieżów z uwiązaniem na końcu ołowiem. [— *nummus. Plaut.* Pieniądz bez żadnej wartości. [— *vina. Mart.* Wino ciemnego koloru, nikczemne. [— *mala. Id.* Nikczemne jabłka. [— *arma. Cic.* Broń tępa, nieostrą. [— *auster. Hor.* Wilgotny, ciężkość sprawujący wiatr południowy. [Przenosić. *Plumbeus. Cic.* Głupi, tępy. *In physicis plumbeus sumus. Id.* W przyrodzonych rzeczach nieświadomi jesteśmy. [— *ira. Plaut.* Gniew bardzo ciężki, długi. [— *carmina. Auson.* Złe wiersze. [Plumbea absol. *Sparti.* Ołowianka, kula ołowiana.

PLUMBO, *as, avi, atum, are*, (od *plumbum*). Ołowiem zalać, piątnować ołowiem, t. j. ołowiem lutować, np. — *modiolos. Cato.* *Scepyum plumbo plumbare. Paul. in Pandect.* *Manus plumbatae. Tertull.* t. j. złutowane ręce.

PLUMBOSUS, *a, um*, (od *plumbum*). Pełen ołowiu, zmieszany z ołowiem, np. *motyldaena. Plin.* *Plumbosissima faex. Plin.*

PLUMBUM, *i, n*. Ołow. *Plin.* — *nigrum. Id.* — *cadidum. Id.* Cyna. *Plumbum album. Caes.* Też cyna. *Plumbo vincere dolia. Cato.* Ołowiem zalać beczki, albo wycynować, cyną oblać. [Przenosić ołow, to co jest zrobione z ołowiu, np. ołowiana kula, ołowianka. *Ovid. Virg.* [Rura ołowiana wodna. *Stat.* [Servus *a plumbo. Inscr.* Rurmistrz, około rur wodnych chodzący. [Terga *bovum plumbo insito. Virg.* Grzbiety wołów zbite razem z ołowiem. [Plumbum. *Plin.* Skaza w oku.

PLUMESCO, *is, cēre*, (od *pluma*). Pierze puszczać, zacząć obrastać pierzem, mówić o ptakach, np. *plumescit (scil. pullus avis in ovo). Plin.*

PLUMĒUS, *a, um*, (od *pluma*). *Cic.* Pierzany, pierzysty, puchowy. — *nives. Arnob.* Śniegi jak puch lekkie. — *cutis. Apul.* Delikatna skóra. [Prud. Haftowany.

PLUMĠGER, *a, um*, (od *pluma* i *gero* zamiast *gerens plumas*). Pierzysty, noszący pierze, szczególnie noszący puch, miękkie delikatne pierze, np. — *anser. Plin.* — *series. Prudent.* t. j. skrzydła.

PLUMĠPES, *edis, r*. współ. (od *pluma* i *pes*). Który ma nogi pierzyste, np. *plumipedes volatilesque. Catull.*

PLUMO, *as, avi, atum, are*, (od *plumo*). Okryć pierzem, opierzyć, w pierze opatrzyć, napierzyć, np. — *se in avem. Apul.* t. j. przemienić się, obrócić się w ptaka; ztąd scil. — *se. Gell.* Stać się latającym. [Haftować, wyszywać. *Vopisc.*, ztąd *pars auro plumata*

ta. Lucan. t. j. haftowana złotem. [Loricata *plumata. Justin.* t. j. pancerz łuszczyasty.

PLUMOSUS, *a, um*, (od *pluma*). Pełen piór, pierza, puchu albo okryty pierzem, np. — *aucupium. Propert.* — *folia. Plin.* t. j. welną okryte, welniste liście.

PLUMULA, *ae, z*. (zdrobn. od *pluma*). Małe pierze albo pióro, piórko. *Colum.*

PLUO, *is, pluī i pluvi, ēre*, (od *βλῶω*, wytryskam, płynę). Padać, deszcz pada, np. *pluit. Pada deszcz, np. pluet hodie. Plaut.* Deszcz dziś będzie padał. *Multum pluverat. Id.* Bardzo deszcz padał. *Dum pluit. Virg.* [Caelum *pluit. Arnob.* Pada deszcz. *Lacte et sanguine pluisse. Plin.* [Przenosić o rzeczach, np. *tantum glandis pluit. Virg.* *Pluunt saxa. Stat.* Padają kamienie. [Bierne. *pluitur et ningitur. Apul.* Deszcz i śnieg pada, zamiast *pluit et ningit.* [Pisze się też *pluvit* zamiast *pluit* w czasie przeszł. dokonan.

PLUOR, *ōris, m*. (od *pluo*). Deszcz. *Laber. ap. Non.*

PLURALIS, *e, ptik*. (od *plus* albo *plures*). Mnogi, dotyczący się liczby mnogiej, należący do liczby mnogiej albo odnoszący się do liczby mnogiej np. *pluralis elocutio t. j. in plurali. Ulp. in Pandect.* — *numerus. u Gramatyków.* t. j. liczba mnoga. *Quintil.* Ztąd nomen *plurale t. j. w licz. mnogiej. Plurale scil. nomen. Id.*

PLURALITAS, *ātis, z*. (od *pluralis*) i. e. *numerus pluralis.* To jest liczba mnoga. *Charis.*

PLŪRĀLITER, *psk.* (od *pluralis*) t. j. w liczbie mnogiej, mnogo, w mnodze. np. — *dicere. Quintil. Sen.* — *adpellare. Quintil.*

PLŪRĀTIVUS, *a, um*, (od *plus* albo *plures*) i. q. *pluralis.* Mnogi, np. — *numerus. u Gramatyków.* Liczba mnoga, np. *mille, millia. Gell. Arnob.* [Ztąd *plurativum scil. verbum* albo *nomen.* Słowo albo imię w licz. mnogiej. np. *plurativum est vos. Gell.*

PLURES. Ob. **PLUS**.

PLŪVĠES, *psk.* (od *plus*). Wielekroć, wiele razy, albo często. *Caes.*

PLŪRĠFĀRIAM, *psk.* Na wielu miejscach albo stronach. *Suet. in Cod. MS.* ma *plurifaria* od ptnika *plurifarius, a, um. Gell.* Wieloraki sposobem, wieloraki rodzajem, np. *mons plurifariam nominatus. Solin.* [Właściwie jest ptik. (*plurifarius, a, um.* Wieloraki, jak *bifarius* et.) scil. *partem.*

PLŪRĠFĀRIUS, *a, um*. Ob. **PLURIFARIAM**.

PLŪRĠFORMIS, *e, ptik*. (od *plures* i *formae* zamiast *plures formas habens*). Wielokształtny, wiele kształtów mający. [Wieloraki, np. — *modus. Apul.*

PLŪRĠLĀTERUS, *a, um*, (od *plura* i *latera*, zamiast *habens plura latera*). Wieloboczny, mający wiele boków. *Frontin.*

PLŪRĠMUS, *a, um*, (od *plus, pluris*). Który ma bardzo wiele. — *in orbe toto legor. Ovid.* Moje wiersze wszędzie bardzo wielu mają czytelników. — *labor. Hor.* Bardzo wiel-

ka praca. *Plurima luna. Mart.* Pełnia księżyca. *Plurima salute aliquem impertire. Ter.* Tyśiące zasylać pozdrowień, ukłonów. *Plurimi aliquid facere. Cic.* Bardzo co cenić, szanować. [Plurimum, *psk. Cic.* Bardzo wiele, najczęściej, pospolicie. *Plurimum, quantum. Flor.* Do podziwienia, bardzo wiele.

PLURIVOCUS, *a, um*, (od *plus* i *voco*). Wiele znaczeń, wykładów, tłumaczeń mający, np. *queritur, quid sit genus, quid forma, quid aequivocum, quid plurivocum. Martian. Cap.*

PLUS, *pluris, n*. (od *multus*). *Cic.* Więcej, nadto, więcej niż, więcej czego, bardziej, dłużej. — *dimidio. Cic.* — *media parte. Ovid.* Więcej niż połowa. *Paulo plus. Cic.* Więcej nieco. *Pluris aestimare, habere, facere, putare. Cic.* Więcej ważyć, cenić, szanować. — *est eloquentia. Cic.* Szacowniejsza wymowa. — *fuit Annibale virtute nemo. Cic.* Zaden nie przeszedł Annibala w męztwie. — *nunc est ager. Cic.* Dopiero jest ziemia w większej cenie. — *aedificamus. Col.* Z większym kosztem buduję. *Multo plus. Cic.* Daleko więcej. *Ne te plura moventur. Luer.* Iżby cię długo w zawieszeniu nie trzymał. [Pluria, zamiast *plura. Luer.* *Plurum*, zamiast *plurium Jul. Modest.* *Plure*, zamiast *pluris. Plaut.* [Plures. *Plaut.* Umarli.

PLUSCŪLUS, *a, um*, (zdrobn. od *plus*). *Cic.* Trochę więcej, nieco więcej. *Plusculu supellectile opus est. Terent.* Trochę więcej trzeba ruchomości. [Plusculum, *i. Colum.* Trochę więcej. [Plusculum, *psk. Plaut.* Nieco więcej.

PLUSIMUS, *a, um*, mawiali starożytni zamiast *plurimus. Farr.* [Też *plisimus. Ob. Plisima.*

PLŪTEĀLIS, *e*, (od *pluteus*) i. e. *ad pluteum pertinens.* Do maszyny wojennej należący, np. *plutealia sigilla. Edd.* mają papolice *plutealia, np. Edd. Ernest.*

PLUTEUM, *i, a. i PLUTEUS, i, m.* *Caes.* Daszek do szturm, było przed czasami niejakie naczynie wojenne z rękawicami uplecione i skórąi powleczone, pod którym żołnierze do szturm chodzili, pawężny rynsztunek, może się nazywać szopa wojenna albo parapetem. [Vitr. Przegroda, balasy, szranki. [Pers. Pulpit. [Juv. Szafa, albo międzyfilarz na łążki. [Suet. Krawadź łążka, albo łążkowa deska. [Ulp. Lisztwa przybita do ścian dla ozdoby.

PLUTO albo **PLUTON**, *ōnis, m.* (*Πλούτων*). *Hygin.* Bógzek piekieł. [Plutonius, *a, um. Hor.* Plutonowy, od Plutona. *Domus exilis Plutonia. Id.* Piekła. [Plutonia, scil. *loca. Cic.* Miejsce w Azji zarażone złem powietrzem, jakby droga tamtędy do piekieł.

PLŪTOR, *ōris, m*. (od *pluo*). Sprawca deszczu, który deszcz zrzadza. *Augustin.*

PLŪTUS, *i. m.* (*πλοῦτος*). Bogactwo, ztąd osoba i bóstwo, bógzek bogactw. *Phaedr.*

PLŪVĠA, *ae, z*. (scil. *aqua*). Deżdż, np. — *ingens. Virg.* — *impendens. Id.* Deżdż gro-

żący. — *grandis*. *Martial*. *Tenuis pluviae*. *Virg.* || Właściwie *pluvia*. ptnk. od *pluvius*, *a*, um, scil. *aqua*.

PLUVIALIS, *e*, ptnk. (od *pluvia*). Tyczący się dżdżu, należący do dżdżu, dżdżysty, słotny, np. — *dies*. *Colum*. — *aqua*. *Id.* Dżdżowa woda. *Fungi pluviales*. *Ovid*. Rosć za pomocą dżdżu. — *imber*. *Tac.* — *auster*. *Virg.* t. j. dżdż przynoszący.

PLUVIATICUS, *a*, um, (od *pluvia*) i. *q.* *pluvialis*, np. — *aqua*. *Marcell*. *Empir*. Dżdżowa woda.

PLUVIATILIS, *e*, ptnk. (od *pluvia* i. *q.* *pluvialis*, np. — *aqua*. *Colum*. *Cels*.

PLUVIOSUS, *a*, um, (od *pluvia*). Pelen dżdżu, dżdżawy, np. — *hyems*. *Plin*.

PLUVIUS, *a*, um, (od *pluo*). Tyczący się dżdżu, sprawujący dżdż, należący do dżdżu, dżdżysty, słotny, np. — *ventus*. *Hor.* t. j. wiatr dżdżysty. *Rores pluvii*. *Hor.* t. j. dżdż. — *dies*. *Colum*. — *tempestates*. *Cato*. — *Jupiter*. *Tibull*. t. j. dżdż. — *Aqua pluvia*. *Cic.* Dżdżowa woda.

PN

PNEUMONIA, *ae*, *z*. (πνεύμων, płuce). Zapalenie płuc.

PNEUMOTHORAX, *cis*, m. (πνεύμα, gaz; θώραξ, piersi). Rozdęcie powietrzne piersi wewnętrznej.

PNEUMATICUS, *a*, um, (πνευματικός). Tyczący się powietrza albo wiatru, należący do powietrza albo wiatru, dymalny, nadymaniem albo zamknięciem powietrzem ruchany. *Pneumatica organa*. *Plin*. *Pompy* albo piszczałki w organach, maszyny dymalne. *Res pneumatica*. *Vitr*. t. j. pierwiastek podobny do powietrza.

PNEUMATOMACHI, *orum*. (Πνευματομαχοί). *Cod. Justin*. Macedonianie, kacerze nie wyznawający bóstwa Ducha świętego.

PNIGIUS, *ei* i *eos*, m. (πνιγίς, od πνίγω, tłumić). *Vitr*. Rodzaj kapturka, który w maszynach hydraulicznych tłumi wchodzące powietrze.

PNIGITIS, *idis*, *z*. scil. *terra*. (πνιγίτις). *Plin*. Rodzaj ziemi klejowatej w Eretryi.

PO

PŌCILLATOR, *ōris*, m. (od *poecillum* albo od *poecillo*, are). Podczaszy, nalewacz Jowisza. *Apul*.

PŌCILLUM, *i*, n. (zdrobn. od *poeculum*) i. *q.* *poeculum*. Mówiąc zmniejszającym sposobem naczynie do picia, np. kubeczek, krużyk, np. — *ficile*. *Cato*. — *argenteum*. *Suet*. — *mulsi*. *Liv*. — *vinu*. *Plin*.

PŌCULENTUS, *a*, um, (od *poeculum* albo od *potus*). Należący do picia, to, co się można, dobry do picia, zdatny do picia. *Gell*. || Należący do picia, np. *argentum poculentum*. *Inscr. ap. Grut*. t. j. srebrne naczynie do picia.

PŌCULUM, *i*, n. (od *potus* albo od *pōo* zamiast *pīro*, pić). *Cic.* Kubek, naczynie do picia. || *Virg.* Napój, trunek — *alicui da-*

re, infundere. *Cic.* Dadź, nalać do picia. *Ad poecula venire*. *Virg.* Przychodzić pić. *Desiderii poculum*. *Hor.* Trunek miłośniczy. *Prae poculis nescientes*. *Flor.* Dla pijaństwa nie wiedzący. || Rzęsistsze picie podczas uczty. *In ipsis tuis poculis*. *Cic.* Podczas rzęsistego picia na uczcie. || *Cic.* Trucizna. *Poculum* przez skrócenie, zamiast *poeculum*. *Arnob*.

PŌDAGER, *āgrī*, m. (ποδαγρός). Podagryk, podagrę cierpiący. *Enn. ap. Prisc. Claudian*.

PŌDAGRA, *ae*, *z*. (ποδάγρα). Podagra, choroba. *Cic. Ovid. Plin. Catull*. || W licz. mnog. *podagras*. *Cels*.

PODAGRICUS, *a*, um, (od *podagra*). Mający podagrę, podagryczny. *Cels. Sen. Plin*.

PODAGROSUS, *a*, um, (od *podagra*). Mający podagrę, podagryk, np. — *homo*. *Plaut. Lucil. ap. Non. Podagrosis pedibus esse*. *Plaut*.

PŌDERES albo PŌDERIS, *is*, *z*. (ποδήρης). *Tertull*. Sztana czyli długa suknia kapłańska.

PŌDEX, *icis*, m. (od *pedo* albo od *pedo*, ere). Odbyt, otwór w zadzie, pośladek. *Hor. Juvenal*.

PODICUS, *a*, um, (od ποῦς, podōs, noga, stopa) i. *e.* *ad pedes carminis pertinens*. Należący do miary wiersza. *Martian. Cap.*

PŌDISMATUS, *a*, um, (od *podismus*). Rozmierzony na stopy. *Frontin*. || Właściwie jmsl. od *podismo*, are.

PŌDISMUS, *i*, m. (ποδισμός, od ποδίζω, rozmierzam na stopy). *Front*. Rozmierzanie ziem na stopy.

PŌDIUM, *ii*, n. (ποδίων, od ποῦς, podōs, noga). *Juven. Suet*. Balkon albo galeria cyrku lub amfiteatru, celniejszej miejsc orkiestry, gdzie podczas widowisk cesarze, konsulowie i pretorowie mieli swoje łóżka. || *Plin. Vitr*. Wszelka wydatność domu czyli balkon albo galeria.

POEANTIADES, *ae*, m. *Ovid*. Syn Poanta Filoktetes.

POEANTIUS, *a*, um. *Ovid*. Tyczący się Poanta. — *proles*. *Id.* Filoktetes.

POEAS, *antis*, m. (Ποῆας). *Ovid*. Tesalezyk, ojciec Filoktetes.

PŌECILE, *es*, *z*. (ποικίλη, scil. στέγη). *Plin*. Galeria ozdobiona malowidłem w Atenach, gdzie o filozofii rozprawiali stoicy. || *Id.* Galeria w Elidzie.

PŌEMA, *ātis*, n. (ποίημα). Wiersz, poema, poezja, np. *poema facere*. *Cic.* — *componere*. *Cic. Q.* albo — *condere*. *Cic.* — *pangere*. *Hor.* albo — *scribere*. *Id.* — *extrudere*. *Petron*. t. j. zdzielać, wygotować, zrobić, napisać wiersz, poemat. *Poema festivum*. *Cic.* — *egregium*. *Cic.* *Si poema loquens pictura est, pictura tacitum poema est*. *Auct. ad Her.* || Mały wiersz, poema, poezja, np. *Katallusa* wiersze tak zwane. *Cic.* || Przypad. trzec. albo szósty w licz. mnog. *poematibus*.

Plaut. Varr. Cic. Też *poematibus*. *Auct. ad Her.*

POEMATĪUM, *ii*, n. (ποιημάτων). Mały wiersz, małe poema. *Plin. Auson*.

POENA, *ae*, *z*. (ποινή). Właściwie, wynagrodzenie, oddanie, odpłata, satysfakcja np. w złej sprawie, w złem działaniu, np. *ab aliquo petere poenas sui doloris*. *Cic.* || Kara, kaźń, chłosta, pokuta. — *falsarum et corruptarum litterarum*. *Cic.* Kara na fałszerzów pism. *Poenarum satis dedi*. *Hor.* — *exhaustum est*. *Virg.* Dosyć mię ukarano, odpokutowałem. *Poenas ab aliquo expetere, petere, repetere, sumere*. *Cic.* — *poscere, repossere, recipere*. *Virg.* — *exigere*. *Ovid.* — *in aliquem capere*. *Curt.* Karać, ukarać kogo. — *dare, dependere, expendere, pendere, persolvere*. *Cic.* — *exsolvere*. *Catull.* — *luere*. *Hor.* — *solvere*. *Ovid.* — *reddere alicui*. *Sall.* Bydź karaniem od kogo. — *aestimata, pecuniaria*. *Fest.* Kara pieniężna. — *capitis*. *Cic.* Kara śmierci. || *Poenae*. *Val. Flacc.* *Stat. Furijs*. || *Ovid.* *Trud.* *praca*. || *Virg.* Nagroda pracy albo krzywdy.

POENALIS, *e*, ptnk. (od *poena*). Tyczący się kary, karaniu służący. — *tenebrae*. *Solin.* Ciemności, do których za karę wtręcano. — *opera*. *Plin.* Praca wyznaczona za karę. *Poenalia claustra*. *Solin.* Więzienie.

POENALITER, *psk.* (od *poenalis*). Kara, karaniem, np. — *interire*. *Ammian*.

POENARIUS, *a*, um, (od *poena*) i. *q.* *poenalis*, np. — *actio*. *Quintil*.

POENI, *orum*. Ob. POENUS.

POENICE, *psk.* (od *Poenicus*, *a*, um). Kartagińskim sposobem, po kartagińsku, np. — *scribere*. *Varr.* Pisać po Kartagińsku. || Pisać się też *Punice*.

POENICEUS, *a*, um. Ob. PHOENICEUS.

POENICUS, *a*, um, (od *Poenus*). Kartagiński, np. — *lingua*. *Varr.* — *bellum*. *Nep.* — *vestimentum*. *Varr.* || *Poenicii*. *Varr.* Kartagińczyk. || Często używa się *Punicus*, *a*, um.

POENINUS. Ob. PENNINUS.

POENIO, *is*, *ire*, (od *poena*) zamiast *puno*. Karać, strofować, karać, gromić. *Gell. Poeniendum*. *Cic.*

POENITENDUS, *a*, um. (imsl. od *poeniteo*). *Liv.* Godny żalu, po czym żalować potrzeba. *Haud poenitendus magister*. *Liv.* Nauceciel, którego nie żał było brać lekce.

POENITENS, *tis*, r. wspóln. *Cic.* Który żałuje.

POENITENTER, *psk.* (od *poeniteo*). Żałem, z skruchą, żalując czego, za co, grzechów się kając. *Minuc. Fel.*

POENITENTIA, *ae*, *z*. (od *poeniteo*). Żal, skrucha, kaganie się. *Liv. Phaedr. Sen. Suet. Tac.* *Agere poenitentiam rei alicuius*. *Curt. Petron*. || *Cyeron* nie używał tego wyrazu.

|| Gdy jest mowa o żalu za grzechy u chrześcijan, *Lektaneyusz* wolał użyć wyrazu *resipiscencia*, aniżeli *poenitentia*. Mimo to jednak *poenitentia* w tem się używa znaczeniu, wedle *Tertulliana*, *Augustyna* i *Hieronima*.

POENITEO, *ut, ere*, (od *poena*). Żalować

czego, albo za co, bydź boleśnym, żalownym, żalować czego, żalować kogo. *Poenitere quod possit nihil, facere sapientis est*. *Cic.* Do mądrego należy tak czynić, iżby tego nie żalował. || *Poenitet*, nieosob. *Is probus est, quem non poenitet*. *Plaut.* Ten cnotliwy, który jest z dobrej woli i statecznie pocziwy. *Me haec conditio nunc non poenitet*. *Plaut.* Chętnie przystaję na ten warunek. || Nie podobać się, mierzić do siebie, wstydzic się. *Poenituit vidisse deam*. *Stat.* Nie podobalo się, że widział boginią. || *Gardzić*, mało co ważyć. *Me haud poenitet*. *Plaut.* Nie gardzę tem. || *Poenitet*. Zdać się rzecz mala. *An poenitebat flagiti?* *Terent.* Czy się ei występek za małą rzecz zdawał.

POENITIO zamiast *punitio*. *Gell*.

POENITUDO, *inis*, *z*. (od *poenitet*) i. *q.* *poenitentia*. *Pacuv. ap. Non*.

POENITURUS, *a*, um, (od *poeniteo*). Który ma żalować.

POENITUS, *a*, um, i. *q.* *Punitus*. Ob. POENIO.

POENULUS, *i*, (zdrobn. od *Poenus*) i. *q.* *Poenus*. Kartagińczyk. Komedia *Plauta*.

POENUS, *a*, um. Kartagiński (właściwie Fenicki, pochodzący od Fenicyanów, np. — *leo*. *Virg.* — *columnae*. *Propert.* — *ostium*. *Id.* || *Poenus*. *Plaut.* Chytry, zdradliwy, przewrotny.

POENUS, *i*, m. *Virg.* Kartagińczyk. || *Poenum*. zamiast *Poenorum*. *Sil*.

POESIS, *is*, *z*. (ποίησις). Poezja, t. j. poetyka, sztuka rymotwórcza. *Quintil.*, np. *Anacreontis tota poesis est amatoria*. *Cic.* t. j. poezja miłośna. *Ut pictura poesis etc.* *Hor.*

POESNIS zamiast *poenis* mawiali starożytni, jak *Casmenae* zamiast *Camenae*. *Fest*.

POETA, *ae*, m. (ποιητής). Poeta, wierszopis. *Cic. Hor. Quintil.* || Przez zamianę *Hommer*, *Virgiliusz*. np. *ut Homerus poeta, urbs Roma est*. *Quintil. Justin*. || Zgrabny, szykowny, w zrobieniu czego. np. *Tu poeta es ad eam rem unicus*. *Plaut*.

POETICA, *ae*, *z*. i POETICE, *es*, *z*. scil. *ars*. (ποιητική, scil. τέχνη). *Cic.* Poetyka, sztuka pisania wierszów. || *Poeticen*. *Nep. a Poetice*. *Plin*.

PŌETICE, *psk.* (od *poeticus*, *a*, um). Po poetycku, poetyckim sposobem, np. — *loqui*. *Cic. Petron. Quintil*.

PŌETICUS, *a*, um, (ποιητικός). *Cic.* Poetycki, tyczący się poety. — *diu*. *Cic.* Bogowie wedle wymysłu poetów. — *virtus* (*Homeri*) *Quintil*. t. j. poetycki talent. — *spiritus*. *Id.* — *libertas*. *Id.* — *numerus*. *Cic.* || *Poetica*, *orum*. Poetyckie rzeczy, poezje, wiersze. *Quintil*.

PŌETILLA, *ae*, m. (zdrobn. od *poeta*). Poeta, mówiąc zmniejszającym sposobem, poeci, wierszoklet, rymoklet. *Plaut*.

PŌETOR, *aris, ari*, dep. (od *poeta*). Bydź poetą albo pisać wiersze. *Enn. ap. Prisc. Auson*.

PŌETRIA, *ae*, *z*. (ποίητρια). Poetka, rympisiska. *Ovid*. np.—*fabulae*. *Cic*.

POETRIS, *idis* albo *idos*. *z*. Poetka, rympisiska. *Pers*.

PŌGŌNIAS, *ae*, *m*. (πογωνίας, od πῶγων, broda). *Plin*. Rodzaj brodatego ko mety.

PŌGNIASIS, *is*, *z*. (πῶγων, broda). Broda włosista u kobiet.

POL, *psk*. (od *Pollux*). *t. j.* na Polluxa! Prawdziwie, zaprawdę, przysięga mężczyzna i kobiet. *Plaut*. *Ter*. *Hor*. np. *certe pol*. *Ter*. *Sane pol*. *Id*. *Pol profecto*. *Plaut*. *Per pol saepe*. *Id*. *per pol scitus*. *Ter*. Inaczej *saepe*, *scitus*.

POLA, *ae*, *z*. (Πόλα). *Strabo*. Miasto w Istrii. || *Polaticus*, *a*, *um*. *Mela*. Należący do miasta w Istrii.

POLEA, *ae*, *z*. Gnoj żrzebięcia, osła. *Plin*.

PŌLĒMO albo **PŌLĒMON**, *ōnis*, *m*. (Πολέμων). Filozof Ateńczyk, szkoły Sokratesa, mistrz Zenona. || Król Pontu. || *Polemonius*, *a*, *um*. *Suet*. Polemoński, dotyczący się Polemona. || *Polemonius*, *a*, *um*. *Cic*. Należący do Polemona. || *Polemoniacus*, *a*, *um*. *Eutrop*. Polemoński, od Polemona.

PŌLĒMŌNIA, *ae*, *scil*. *herba* (od *Polemonius*, *a*, *um*). Wielosil, roślina czyli kozia ruta, ziele, inaczej *philaetria* zwana. *Plin*.

POLEMONIACUS, *a*, *um*. Ob. **POLEMO**. **POLENTA**, *ae*, *z*. *scil*. *farina*. *Plin*. *Polenta* *t. j.* gryz z jęczmiennej maki przypiekanej albo prażonej, nikczemny pokarm ludzi ubogich. || *Polenta*, *orum*. *Macrob*. Rodzaj napoju z jęczmiennej maki.

POLENTARIUS, *a*, *um*. (od *polenta*) *i. e.* *ad polentam pertinens*. Mączny, z jęczmiennej maki, np.—*crepitus*. *Plaut*. *i. e.* *polenta ortus*.

POLET zamiast *pollet* mawiali starożytni. *Fest*.

POLIA, *ae*, *z*. (*i. e.* *cana*, *πολιά* *scil*. *λίθος s. gemma*). Siwiosnka, kamień drogi. *Plin*.

POLIA, *ae*, *z*. (πῶλεια). Stado koni, stadnina. *Ulp*. in *Pandect*.

POLIAS, *adis*, *z*. (Πολιάς). Przewizsko Pallady, np. *Poliadis in fano*. *Arnob*.

POLIATER, *i*, *m*. (πόλις miasto; *ιατρός*, lekarz). Lekarz miejski.

POLIMEN, *inis*, *n*. (od *polio*, *ire*). Glanc jakiej rzeczy albo strój, ochłodstwo, np. *polimena baltei*. *Apul*. *Polimina*. *Arnob*. Jądra w zwierząt.

POLIMENTUM, *i*, *n*. (od *polio*, *ire*) *i. q.* *polimen*. *Polimenta porcina*. *Plaut*. Jądra wieprzowe.

POLINDRUM, *i*, *n*. Korzenia przyprawa kucharska. *Plaut*.

PŌLIO, *is*, *ivi*, *itum*, *ire*. Polerować, głodzić, pilować, czynić świecącym się, lśnić, czynić gładkim, np.—*marmora*. *Plin*. — *arma*. *Stat*. Polerować marmury, broni. || — *lina*. *Plin*. Prać bieliznę. || *Hoc*

politum est. *Plaut*. Ta jest rzecz dokonana. || — *vestes*. *Plin*. Czyścić, ochłodzić suknie, jako czyści pracz, farbierz, blecharz.

|| — *agros*. *Enn*. ap. *Non*. Bronować, wloczyć, wyrabiać ziemię. || Przenosić. *Ignarus faciundae ac poliendae orationis*. *Cic*. Nieświadom napisania i wygłoszenia mowy. — *carmina*. *Ovid*. Poprawiać wiersze. *Mores frugalitatis lege poliat*. *Petron*. Obyczaje niech prawem oszczędności poprawia. || *Polibam*, zamiast *poliebam*. *Virg*.

POLIO, *ōnis*, *m*. (od *polio*, *ire*). Polerownik, gładziciel, który poleruje co, gładzi. — *armorum*. *Tarrunt*. in *Pandect*. Inni czytają *peliones* albo *pollitores*.

POLION albo **POLIUM**, *ii*, *n*. (πολιον). *Plin*. Rodzaj rośliny mocnego zapachu, służący do opędzenia molów od sukien.

POLITE, *psk*. (od *politus*, *a*, *um*). *Cic*. Ozdobnie, gładko, pięknie, doskonale. *Ornate politice dicere*. *Cic*. Ozdobnie i gładko mówić. || *Politus* *limare*. *Cic*. *Politissime*. *Auct*. ad *Her*. Niektóre *Edd*. *pospolite* mają *perpolitissime*.

POLITIA, *ae*, *z*. (πολιτεία). *Cic*. *Politya*, rozrządzenie wewnętrzne bezpieczeństwa, spokojności, wygody miast lub krajów. || Tytuł dzieła Platona o rzeczypospolitej.

POLITICE, *es*, *z*. *scil*. *ars*. (πολιτική, *scil*. *τέχνη*). *Apul*. Sztuka rozrządzenia wewnętrznego bezpieczeństwa, spokojności, wygody miast lub kraju. || *Politice Orgas*. Okolica w Mysii, inaczej *regio Aphrodisias* zwana. *Plin*.

POLITICUS, *a*, *um*. (πολιτικός). *Cic*. *Tyczący się wewnętrznego rozrządzenia miasta lub kraju, należący do tego, trudniący się tym*, np.—*libri*. *Coel*. in *Cic*. — *philosophi*. *Cic*.

POLITIO, *ōnis*, *z*. (od *polio*, *ire*). *Vitr*. Polerowanie, glancowanie. *Expediri politiones*. *Id*. Tynkować. — *speculum* *Id*. Polerować zwierciadło. || — *agri*. *Cato*. Ostatnia i pilna uprawa roli.

POLITOR, *ōris*, *m*. (od *polio*, *ire*). *Jul*. *Firm*. Polerownik, co poleruje. || — *agri*. *Cato*. Oraz, który pilnie uprawia rolę.

POLITULUS, *a*, *um*, (zdrobn. od *politus*, *a*, *um*. *i. q.* *politus*). Polerowany, mowiąc zniższającym sposobem, albo delikatnym, ezulym, pieskliwym sposobem, np. *opus est huc limatulo et politulo tuo iudicio*. *Cic*.

POLITURA, *ae*, *z*. (od *polio*, *ire*). Polerowanie, glancowanie, polor, oglada, obrobienie, wypracowanie, np.—*chartae*. *Plin*. — *pavimentū*. *Vitr*. — marmurowej posadzki. *Plin*. — drogi kamieni, np. *achates politura pinguescit*. *Plin*.

POLITUS, *a*, *um*, *ior*, *issimus*, (imsl. od *polio*). *Cic*. Polerowany, glancowany, gładki. || — *ager*. *Farr*. Dobrze uprawiona rola. *Polita domus*. *Phaed*. Dom ozdobiony. || *Politus omnibus virtutibus*. *Farr*. Okraszony wszelkimi cnotami. || Odnosi się do dowci-

pu i stylu. *Politior elegantia*. *Cic*. Styl gładzi. *Omni liberali doctrina politissimus*. *Cic*. Mąż bardzo ćwiczony w wyzwolonych naukach.

POLLA, *ae*, *z*. zamiast *Paula* (jak *olla* zamiast *aula*). Rzymska familija pochodząca z kobiet. *Cic*. *Martial*.

POLLEN, *inis*, *n*. i **POLLIS**, *inis*, *z*. *m*. (od *paulus*). *Terent*. *Plin*. Bardzo delikatna mąka od stępy albo pył, czyli omieliny maki od stępy. || — *thuris*. *Colum*. Radzidło bardzo cienko tłuczone.

POLLENS, *tis*, *r*. *współ*. (imsl. od *polleo*, *ere*). *Virg*. Potężny, wiele mogący. — *opibus*. *Lucr*. Bardzo dostatni. — *exantare*. *Lucan*. Potężny w czarach.

POLLETER, *psk*. (od *polleo*). Mocno, możnie, silnie, potężnie, np. *caesaque reddit pollutius Hydra*. *Claudian*.

POLLENTIA, *ae*, *z*. (od *polleo*). Moc, możność, siła, potęga. *Plaut*. || *Potior polentia*. *Plaut*. Moc, siła ciała. || *Bogini*. *Liv*. || Pisz się też *Pollentia*.

POLLEO, *es*, *ere*, (od *πολύς* albo *πολῶς*, *mnogi*, *liczny*). Modz co, przemodz, władać, modz dokazać, zdołać, modz sprawić, ułatwić, uskutecznić działanie, mieć moc, siłę, bydź mocnym, mówiąc o osobach i rzeczach. *Ubi plurimum pollet oratio*. *Cic*. *Ad fidem faciendam plus pollet oratio*. *Cic*. *Terra marique pollens*. *Liv*. *Pollens*. *Plaut*. Mocny, silny, potężny. *Mens pollentior*. *Tertull*. *Ingenia pollentissima*. *Solin*. || *Poplacc*, *ważyć*, *znaczyć*, *znaczyć* mieć. *Pollere plurimum*. *Plin*. *Genus pollens*. *Plaut*. || Wiele posiadać, mieć, dzierżyć, np. *utensilibus pollemus adfatim*. *Apul*. *t. j.* — wiele posiadamy.

POLLEX, *icis*, *m*. (od *polleo* *scil*. *quia pollet inter digitos ceteros*). *Cic*. Palec wielki u ręki, u nogi. *Pollicem premere*. *Plin*. Sprzyjać. — *vertere*. *Juv*. Niesprzyjać. *Pollice utroque laudare*. *Hor*. Chwalić bez granic. || — *infestus*. *Quint*. Palec potępiający, skazujący na co. || Przez zamianę. *Ovid*. *Reka*. — *docto flumina sollicitare*. — *habili praetentare*, *tentare*. *Ovid*. — *movere chordas*. *Id*. Biegle grać na instrumencie. || — *pedis*. *Plin*. Palec wielki u nogi. || *Col*. Różga winna podcięta krótko nad pierwszym odrostkiem. || *Plin*. Kolanek latorośli winnej. || *Cic*. Imię Pacholka. || Imię niewolnika. *Cic*.

POLLICARIS, *e*, *ptnk*. (od *pollex*). Gruby na palec, np.—*amplitudo*. *Plin*. — *latitudo*. *Id*. Szeroki na palec — *crassitudo*. *Id*. Mięszszy na palec.

POLLICEO, *es*, *ere* i **POLLICEOR**, *ēris*, *itus* *sum*, *eri*, *dep*. (od *liceor*). Obiecywać, przyrzekać, zapewnić co komu. — *aliquid de aliquo*. *Cic*. — ze strony czyjej. — *maria*, *montesque*. *Sall*. Obiecywać złote góry. — *operam suam*. *Cic*. Ofiarować swoje usługi. || *Bier*. *Tantum ei auri pollicetur*. *Ulp*. Ty le mu obiecano złota.

POLLICITATIO, *ōnis*, *z*. (od *pollicitor*). Obietnica, przyrzeczenie, słowo dane. *Ter*.

Caes. *Asin*. *Poll*. *Plin*. *Illorum pollicitationibus accensus*. *Sall*. Ich obietnicami poduszony.

POLLICITATOR, *ōris*, *m*. (od *pollicitor*). Obiecownik, co obiecuje, przyrzeka, daje słowo. *Tertull*.

POLLICITATRIX, *icis*, *z*. (od *pollicitor*). Która obiecuje, przyrzeka, daje słowo. *Tertull*.

POLLICITOR, *āris*, *atus* *sum*, *ari*, *dep*. (częstotl. od *polliceor*) *i. q.* *polliceor*. Wiele albo często obiecywać, przyrzekać, dawać słowo, np.—*aliquid*. *Plaut*. *Ter*. *Ulp*. in *Pandect*.

POLLICITUS, *a*, *um*, (imsl. od *polliceor*). *Caes*. Który co obiecał. || *Bier*. Obiecany. *Fidem pollicitam dictis addere*. *Ovid*. Dancę dotrzymać wiary. *Ad id bellum operae pollicitae*. *Vell*. Obiecańskie posiłki na wojnę. || *Pollicitum*, *i*, *n*. *Colum*. Obietnica, rzecz obiecana.

POLLINARIUS, *a*, *um*, (od *pollen*). *Plaut*. Mączny, dotyczący się delikatnej maki od stępy. *Pollinarium cribrum*. *Plaut*. Pytel, sito gęste.

POLLINCTOR, *ōris*, *m*. (od *pollingo*). *Plaut*. Który trupa myje, namaszcza i na stos gotuje. || *Sidon*. Grubarz, kopacz grobowy.

POLLINCTORIUS, *a*, *um*, (od *pollincto* albo *pollingo*) *i. e.* *ad pollinctorem pertinens*. Należący do grubarza albo do tego, który namaszcza umarłych. *Plaut*.

POLLINCTURA, *ae*, *z*. (od *pollingo*) *i. e.* *uactio et curatio cadaveris*. Namaszczenie albo chowanie trupa. *Plaut*.

POLLINCTUS, *a*, *um*, (imsl. od *pollingo*). Namaszczone, przygotowany do chowania trupów. *Ammian*.

POLLINGO, *gis*, *axi*, *ctum*. Myć, namaszczać zmarłego do pogrzebu albo na stos. *Qui cum pollinxerat*. *Plaut*.

POLLIO, *ōnis*, *m*. Przewizsko rzymskie, np. *Asinius Pollio*. Sławny mówca rzymski, przyjaciel Augusta. *Hor*. *Virg*.

POLLIS, *inis*, *z*. Ob. **POLLEN**.

POLLABRUM albo **POLÜBRUM**, *i*, *n*. (od *luo*, myję albo od *polluo*, umyć albo od *polluo*, plugawie, plamie). Miednica, np.—*argenteum*. *Non*. *Pollabrum*, *peluvium vas, quod nos pelvim vocamus*. *Paul*. *ex Festo*. *t. j.* miednica. Inni piszą *polubrum*.

POLLŪCEO, *es*, *xi*, *ctum*, *cēre*, *n*. (od *pellucere*, *quia in eo sacrificii genere, quod pollutum dicebatur, lumina admodum lucebant*). Świecić się bardzo, lśnić się. || *Plaut*. Ofiarować, czynić ofiary bogom. || *Cato*. Część ofiar danych bogom, dawać do zjedzenia ludowi. || *Fest*. Skupować rzeczy na ofiarę bogom.

POLLŪCES, *is*, *m*. zamiast *Pollux*. *t. j.* *Pollux*. *Plaut*.

POLLŪCIBILIS, *e*, *ptnk*. (od *polluceo*). Wspaniały, świetny, przepyszny, okazały, wyborny, np.—*coena*. *Macrob*. *t. j.* — bie-

siada. *Pollucibilem victum utriusque elementis. Symmach.* t. j. wybory pokarm z morza i z ziemi.

POLLUCIBILITAS, *ātis*, ż. (od *pollucibilis*). Wspaniałość, świetność, okazałość. *Pollucibilitas i. q. humilitas. Fulgent.*

POLLUCIBILITER, psk. (od *pollucibilis*). Wspaniale, świetnie, okazale, kosztownie, np. bankietować, biesiadować, np. *obsonare pollucibiliter. Plaut. Bibile, praegraciamini pollucibiliter. Plaut.*

POLLUCTE, psk. (od *polluctus*, a, um). Wspaniale, świetnie, okazale, z kosztem, z nakładem, z wydatkiem. *Plaut. ap. Fest.*

POLLUCTUM, i, n. (od *pollucteo*). *Cassiod.* Ofiara albo uczta, którą sprawiano Jowiszowi, Herkulesowi, i t. p. *Plaut.* Część ofiary pozostałej od bogów, którą dawano do zjedzenia ludowi.

POLLUCTURA, ae, ż. (od *pollucteo*). Wspaniała, kosztowna biesiada. *Plaut.*

POLLUCTUS, a, um, (od *pollucteo*). Świeżość, okazałość częstowania, podejmowania. *Plaut.* Żartobliwość. — *virgis servus. Id.* Nie wolnik smagany różgami. *Plaut.* Wszystkim dany, mówiąc o pozostałych ofiarach od bogów. *Arnob.* Napojony opiniją.

POLLULUS, a, um, Maluchny. Ob. **PO-LULUS**.

POLLUO, is, ūi, ūtum, ěre, (zamiast *perluo*, myję, obmywam). Splugawić, splamić, powalać, spluskać, pokalać, nieczystem uczynić, zmazać, zbrukać, np. — *ora cruore. Ovid.* — *ore dapes. Virg.* *Pollucuntasanie*, — *odore*, — *contactu. Tac.* *Tez pollutus*, a, um, np. *polluta mensa cruore. Sil.* *Żtąd przenośnie*, splugawić, splamić, naruszyć, skrzywdzić, hańbić, lżyć, bezczcić, np. *caerimonias stupro. Cic.* — *deorum hominumque jura scelere inexplabili. Cic.* *Avaritia polluit, vastat omnia. Sall.* *Gwałcić. Proper. Femina polluta. Liv.* t. j. zgwałcona. — *jejunia. Nigid.* t. j. — naruszyć. *Amor pollutus. Virg.* t. j. zgwałcona. *Żtąd pollutus*, a, um, Splugawiony, splamiony, powalany czym, występnym, psotliwym, szkodziwym, np. — *licentia. Sall.* — *femina. Liv.* t. j. nieczysta, lubieżna. *Pollutior senectus. Sil.* *Dives pollutissimus. Apul.* t. j. występny, szkodliwy.

POLLUTIO, *ōnis*, ż. (od *polluo*). Splugawienie, zwalanie, pokalanie, np. *aqua omni labe pollutionis aliena. Pallad.*

POLLUTUS, a, um, Ob. **POLLUO** na końcu.

POLLUX, *ūcis*, m. (*Πολυδῆκης*, przero-bione na imię Pollux). Syn Tyndara i Ledi, brat Kastora, Heleny i Klitemnestry. *Cic. Hygin.* *Apollo.* *Żtąd aliquid facere de Pol-luce Castorem. Martial.* i. e. *de pugile equi-tem.* *Plaut.* *Pollux uterque.* t. j. Kastor i Pollux. *Hor.* *Żtąd pierwszy.* *liczb.* pojedynczej *Polluces* zamiast *Pollux.* *Plaut.* *Żtąd Julius Pol-lux.* *Lexikograf* drugiego wieku po naro-dzeniu Chrystusa.

PŌLŌSE, psk. (od *polosus*, a, um, od *polus*) i. e. *per polos.* Od bieguna do bie-guna, albo przez bieguna. *Martian. Cap.*

POLTEIO zamiast *ulteriore. Fest.*

POLUBRUM, Ob. **POLLUBRUM**.

POLVINAR, **POLVIS**. Ob. **PULVINAR**, **PULVIS**.

POLULUS, a, um, zamiast *paululus*, np. — *labellum. Cato.* *Żtąd się też pollulus.* **POLUS**, i, m. (*πόλος*). *Cic.* Biegun, os niebieska albo punkt, koło którego świat się obraca. — *arcticus*. — arktyczny, ku półno-cnej osi leżący. — *antarcticus*. — antarktyczny czyli południowy. *Virg.* Niebo. — *signifer.* *Lucan.* Zodyak. *Virg.* Gwiazda na pół-nocnym biegunie. *Żtąd* znakomity aktor tragi-czny. *Gell.*

POLUSCA, ae, ż. *Liv.* Miasto w Lacy-um. *Żtąd* *Poluscani. Plin.* Mieszkańcy tego miasta.

POLYACANTHOS, i, ż. (*πολύς*, mnogi; *ἄκανθα*, jeżynek). *Plin.* Rodzaj ciernia.

POLYADELPHIA, ae, ż. (*πολύς*; wiele; *ἀδελφός* brat). Klasa roślin ośmiasta, czyli wielogwiazkowa według układu Linneusza.

POLYANDRIA, ae, ż. (*πολύς*; *ἀνὴρ*, *ἀνδρὸς*, mąż). *Tert.* Mnóstwo ludzi. *Żtąd* klasa roślin trzynasta, czyli wielopięciokowa, wed-lug układu Linneusza.

POLYANDRION, ii, n. (*πολύανδριον*). *Arnob.* Grob albo cmentarz, gdzie grzebio-no umarłych.

POLYANTHEMUM, i, n. (*πολύανθεμον*). *Plin.* Jaskier, roślina albo ranunkul, kwiat.

POLYCARPOS, i, m. (*πολύκαρπος*). *Apul.* Sporyż wielki, roślina, albo rdest, ziele.

POLYCHOLIA, ae, ż. (*πολύς*; *χολή*, żółć). Obfitość żółci.

POLYCHRONIUS, a, um. (*πολυχρόνιος*). *J. Firm.* Długotrwały, długowieczny.

POLYCNEMON, *ōnis*, ż. (*πολύκνημον*). *Plin.* Lebiotka, ziele.

POLYDIPSIA, ae, ż. (*πολύς*; *δίψα*, pra-gnienie). Zbyteczne pragnienie.

POLYGALA, ae, ż. (*πολύγαλον*). *Plin.* Mlecznica, ziele.

POLYGALIA, ae, ż. (*πολύς*; *γάλα*, mle-ko). Zbyteczna sekrecja mleka.

POLYGAMIA, ae, ż. (*πολύς*; *γάμος*, mal-żeństwo). Klasa roślin dwudziesta trzecia, czyli pomieszano-płciowa, według układu Linneusza.

POLYGONATON, i, n. (*πολύγονατον*). *Plin.* Kokoryczka, sporyż wielki, ziele.

POLYGONIUM. Ob. **POLYGONOS**.

POLYGOINIUS, a, um. (*πολύγωνίος*). *Vitr.* Wielokątny, wiele kątów mający.

POLYGONOIDES, is, ż. (*πολυγωνοειδής*). *Plin.* Barwinek, roślina.

POLYGONUS i **POLYGONUS**, i, ż. (*πο-λύγωνος*). *Plin.* Rdest, roślina.

POLYGRAMMOS, i, scil. *gemma. Plin.* Jaspis, kamień wiele mający linii.

POLYGNAECON, i, n. (*γυνή*, *γυναῖκος*, niewiasta). *Plin.* Fraucymer, pomieszkanie wielu razem kobiet.

POLYGYNIA, ae, ż. (*πολύς*; *γυνή*, samica). Rząd roślin wielosłupkowy.

POLYHISTOR, *ōris*, r. wśpół. (od *πολύ*, wiele; *ἱστορία*, umiejętność, biegły). *Suet.* Mąż w wielu umiejętnościach biegły, uczony.

POLYHYMNIA, ae, ż. (*Πολυμνία*). *Ovid.* *Hor.* Jedna z dziewięciu Muz, należąca do śpiewów.

POLYMACHAEROPLACIDES, ae, m. Wyraz utworzony przez *Plaut*a dla wyrażenia samochwały, żołnierza zbrojnego mieczem.

POLYMITARIUS. Ob. **POLYMITUS**.

POLYMITUS, a, um. (*πολύμιτος*, od *πολύς*, mnogi; *μίτος*, nieć). *Plin.* Wzorzysty, z wielu nieć tkany. *Żtąd* Haftowany.

POLYMNIA, ae, ż. *Hor.* i **POLYMNIA**, ae, ż. *Virg.* Jedna z dziewięciu Muz.

POLYMYXOS, i, m. (*πολύμυξος*). *Mart.* Lampa albo świeca z wielu knotów.

POLYNEURON, i, n. (*πολύνευρον*). *Apul.* Rodzaj rośliny z wielu włókien złożony.

POLYONYMOS, i, ż. (*πολύωνυμος*). *Apul.* Pomurnik, roślina.

POLYPHAGUS, a, um. (*πολύφαγος*). *Suet.* Żarłok, obżerca.

POLYPHARMACIA, ae, ż. (*πολύς*; *φάρμακον*) lekarstwo).

POLYPHEMUS, — *Ēmos*, i, m. (*Πολύφημος*). *Virg.* Cyklop, syn Neptuna.

POLYPLUSIUS, a, um. (*πολύπλοιστος*, wielce bogaty). *Plaut.* Bardzo bogaty.

POLYPODIUM — *ION*, ii, n. (*πολύποδιον*). *Plin.* Paprotka, ziele.

POLYPOSUS, a, um. *Mart.* Nozdrzy cho-robe albo wrzód w nosie mający.

POLYPTOTON, i, n. (*πολύπτωτον*). *Quint.* Postać krasomówska, gdzie wyraz jeden w rozmaitych się kładzie przypadkach, np. *Littora littoribus, arma armis. Virg.*

POLYPTYCHUS, a, um. (*πολύπτυχος*). *Veg.* *Żtąd* się wielu ksiąg rachunko-wych albo rejestrów.

POLYPUS, i, m. i *ōdis*, (*πολύπους*, wielo-nożny). *Plin.* Polip, wielonoż, ryba mor-ska. *Żtąd* Nozdrzy choroba albo wrzód w nosie. *Żtąd* przenośnie. *Plaut.* Wydzieracz, drapieżca, porywacz.

POLYRRHIZOS, i, (*πολύρριζος*). *Plin.* Wiele korzeni mający.

POLYSEMUS, a, um. (*πολύσημος*). Wielo-znacznym, spory. *Serv. ad Virg.*

POLYSIGMA, *ātis*, n. Gdzie głoska s. często się w mowie powtarza, np. *Polysigma ubi litera S crebrius geminatur, np. So-sia in solario soleas sarciebat suas. Mar-tian. Cap.* jest to wada mowy.

POLYSPASTOS, i, ż. (*πολύσπαστος*). *Vir-trup.* Machina z wielu klubów i powrozów złożona dla dźwigania ciężarów.

POLYSYNDETON, i, i **POLYSYNTHETON**, i, n. (*πολύσυνδετον*). Postać wyrazów przez dodatnią albo przez spojnik. np. *Tec-tumque, laetumque, amicumque. Virg.*

POLYTHRIX, *icis*, ż. (*πολύθριξ*) i **PO-LYTRICHON**, i, n. (*πολύτριχον*). *Plin.* Plon-

nik, roślina, rzęsa skalna, włos Wenery, roślina. *Żtąd* Włosopad, kamień drogi.

POLYXENA, ae, i **POLYXENE**, es, ż. (*Πολυξένη*). Córka Pryama i Hekuby. *Żtąd* *Polyxenus*, a, um. *Catull.* Tyczący się Poli-xeny.

POLYXO, us, ż. (*Πολυξώ*). *Val. Flacc.* Wieszczka Apollina w Lemnie.

POLYZONOS, i, (*πολύζωνος*) scil. *gem-ma.* Rodzaj czarnego drogiego kamienia, któ-ry ma wiele smug, np. *Polyzonos nigra mul-tis zonis candicat. Plin.*

POMARIUS. Ob. **POMARIUS**.

POMARIUS, a, um, (od *pomum* albo *po-mus*). Tyczący się owoców albo drzew owo-cowych, trudniący się owocami, należący do owoców, handlujący owocami. *Żtąd* *Poma-rium*, ii. *Cato.* Sad owocowy, np. *seminarium pomarium. Id.* *Żtąd* *pomarius*, rze-czow. (scil. *homo* albo *negotiator*). *Hor.* Handlarz owoców, owocowy przekupiec. *Żtąd* *Pomarium*, rzeczow. Owocowy ogród. *Cic. Farr.* *Żtąd* Skład na owoce. *Farr. Plin.*

POMERIDIANUS i **POSTMERIDIANUS**, a, um, (od *post* i *meridianus*). *Cic.* Od-wieczorny, przypołudniowy. *Pomeridianum tempus. Cic.* Odwieczorne, czas odwieczor-ny, czas południowy, przypołudnie.

POMERIUM. Ob. **POMOERIUM**.

POMETIA, ae, ż. *Plin.* Miasto w Lacy-um. *Żtąd* *Pometinus*, a, um. *Liv.* Należący do miasta Pomecium. *Żtąd* *Pometi*, *orum. Virg.* Mieszkańcy tego miasta.

POMETUM, i, n. (od *pomus*). Owoco-wy ogród. *Pallad.*

POMIFER, a, um, (od *pomum* i *fero*). Owocny, owocodajny, przynoszący owoce, np. *pomifer autumnus. Hor.* — *annus. Id.* — *arbor. Plin.* — *ramus. Sen.* — *Sylvanus. Inscr. ap. Murat.*

POMOERIUM, ii, n. (scil. *spatium*) od *post* i *murus* s. *mōeris*, właściwie od *post-moerium*). Podmurze, między murze, miej-sce, gdzie ani mieszkac, ani orać nie godzi-ło się. *Liv. Farr.* *Pomoerium intrare. Cic.* *Żtąd* przenośnie, *et eo melius fecisse quos-dam, qui minore pomoerio finierunt. Farr.* t. j. którzy przestawali na ciasnych grani-cach. *Żtąd* *Pomoerium* zamiast *postmoerium*.

POMONA, ae, ż. (scil. *dea*, od *pomonus*, a, um, od *pomum*). Pomona t. j. bogini o-woców. *Non cessit his pomona. Plin.* t. j. drzewa owocowe albo owoce.

POMONAL. Ob. **POMONALIS**.

POMONALIS, e, ptak. (od *Pomona*). Ty-czący się Pomony bogini, należący do niej, Pomonowy. — *flamen. Farr.* t. j. kapłan Po-mony. *Żtąd* *Pomonale* (zamiast *Pomonale* jak *capital* etc.) scil. *templum*. t. j. kościół Po-mony. *Fest.*

POMOSUS, a, um, (od *pomum*). Pelen owoców, owocny, np. — *hortus. Tibull.* — *arva. Proper.* *Pomosa corona. Proper.* Wie-niec uwity z gałęzi pełnych owoców.

POMPA, ae, ż. (*πομπή*). *Cic.* Pompa, okazałość w weselach, pogrzebach, uroczy-

atych religijnych obrzędach, igrzyskach, modłach publicznych i tryumfach. — *funeris*. C. Nep. Pompa pogrzebowa. *Solennes pompae*. Virg. Okazałości uroczyste. *Pompa Indica*. Marti. Tryumf Bachusa. || Obrzędy uroczyste igrzysk Cyreńskich. || Cie. Poczet, orszak, komitywa. || Odnosi się do wielości rzeczy. *Quid sibi vult ista pecunia pompa?* Senec. Poca ta wielość pieniędzy? *Cujus haec ventri portatur pompa?* Macrob. Co za ilość przysmaków i kosztownych potraw? || Przenośnie, powierzchowna wspaniałość, przepych, okazałość, pompa, okrasa, parada, wspaniałość np. w mowie, np. — *rethorica*. Cie. — *genus orationis*. Cie.

POMPABILIS, e, ptak. (od *pompa*, are). Trebell. Świetny, okazały, wspaniały, naksztalt pompy.

POMPALIS, e, ptak. (od *pompa*). Wspaniały, świetny, okazały, np. — *vultus*. Cypitol.

POMPALITAS, atis, ż. (od *pompalis*). Wspaniałość, przepych, okazałość, pompa np. jakiej rzeczy. Priscian.

POMPALITER, psk. (od *pompalis*). Wspaniale, przepyszenie, okazałe, z pompą, z paradą. Trebell. Poll.

POMPATICUS, a, um. (od *pompa*). Wspaniały, okazały, pompatyczny, np. — *femina*. Tertull. Apul.

POMPATUS, a, um. (imsl. od *pompo*, are) i. q. *pompaticus*.

POMPEJANUS, a, um. (od *Pompejus*). Cie. Pompejuszowy, tycający się Pompejusza. || *Pompejanum*, i, n. Wieś Cicerona. || *Pompejani*, orum. Caes. Żołnierze Pompejusza. || *Liv*. Miasto w Kampanii.

POMPEJUS, a, um. (od *Pompejus*). Cie. Tycający się familii Pompejusza.

POMPELON, onis, ż. (*Πομπήλον*). Strabo. Miasto w Hiszpanii Tarrakonskiej. || *Pompeionensis*, e. Plin. Tycający się Pompelony miasta w Hiszpanii Tarrakonskiej.

POMPHOLYX, ygis, albo ygos, ż. (*Πομφόλυξ*, yos, właściwie *bullā*, quia *bullarum modo fornicibus officinarum adglutinator*). Sada kruszcowa, która się czepia sklepień piecowych w fabrykach, gdzie wyrabiają kruszec. Plin.

POMPILIUS, a, um. Tycający się familii Pompilijusza. || Rzecow. Żnakomity Numa Pompilijusz, drugi król Rzymski. Hor. || Ptak. Pompilijuszowy, np. *Pompilius sanguis*. Hor. Pochodzący od Pompilijusza.

POMPILUS albo POMPILOS, i, m. (*Πομπίλος*). Ryba morska, inaczej *Nautilus*. Plin. Przynawek, ryba, która zawsze towarzyszy okrętom.

POMPO, as, avi, atum, are. (od *pompa*). Czynić co z okazałością, z pompą. Sedul. || Ztąd *Pompatus*, a, um. Okazały, wspaniały, np. *pompator suggestus*. Tertull.

POMPONIANUS, a, um. Pomponijuszowy, tycający się Pomponijusza, należący do Pomponijusza, np. — *versus*. Gell. — *pira*. Plin.

POMPONIUS, a, um. Jeden z rzymskiej familii. || Ptak. Pomponijuszowy. || Rzecow. *Pomponius Atticus*.

POMPOSE, psk. (od *pomposus*, a, um). Wspaniale, okazałe, np. — *scribere aliquid*. Sidon.

POMPŌSUS, a, um. (od *pompa*). Wspaniały, okazały, np. — *incessus*. Sidon.

POMUM, i, n. (od *potus*. Farr.) Owoc, owoc drzewa, np. wiśnie, Plin., figi. Id., daktyle. Plin., morwa. Ovid., orzechy. Plin. Ztąd *poma*. Owoc. Virg. Hor. Ovid. Trulle. Martial. Wiune jagody. Paul. in *Pandect*.

POMUS, i, ż. Owocowe drzewo. Tibull. Plin. || Owoc drzewa. np. figa, Cato. ap. Plin.

PONDĒRABILIS, e, ptak. (od *pondero*, are). To, co się ważyć może, np. *omnia corpora sunt ponderabilia et mensurabilia*. Claud. Mam.

PONDĒRALIS, e, ptak. (od *pondus*) i. e. ad *pondus* (*pondera*) *pertinens*. Służący, należący do ważenia. || *Ponderale scil. aedificium*. Inscr. ap. Rejnes. Waznica, miejsce, dom do ważenia.

PONDĒRANS, tis, r. współ. (imsl. od *pondero*) ior, n. ius. Wążący, mający wagę. Sidon.

PONDĒRARIUS, a, um. (od *pondus*). Trudniący się wagami, wążący, należący do wag. *Ponderarium scil. aedificium* t. j. miejsce gdzie się waży np. towary. Inscr. ap. Grut. || Ztąd *Ponderarius scil. homo*. Waznik, który co waży.

PONDĒRATIO, onis, ż. (od *pondero*, are). Waga, ważenie, odważenie. Vitr.

PONDĒRATOR, oris, m. (od *pondero*, are). Waznik, który co waży. Cod. Just. Cod. Theod.

PONDĒRATUS, a, um. (imsl. od *pondero*, are). Wazony, roztrząsany. Sidon.

PONDĒRTAS, atis, ż. (od *pondus*). Waga. np. — *hominis*. Acc. ap. Non.

PONDĒRO, as, avi, atum, are. (od *pondus*). Ważyć, odważać na szali, np. — *grammum*. Plin. — *pugnōs*. Plaut. || Przenośnie. Ważyć, odważać, t. j. rozważyć, uważać, zważyć, rozsądzić, rozecznać. np. — *verborum delectum aurium iudicio*. Cie. — *fidem ex fortuna*. Id. — *consilia eventis* zamiast *eventis*. Cie. Zważyć rzeczy, w miarę ich wypadków. || *Ponderatus*, a, um. Odważony; ztąd ścisły, dokładny, np. *sententia adfectu ponderatione prolata*. Sidon.

PONDĒRŌSUS, a, um. (od *pondus*). Bardzo ciężki, wiele wagi mający, np. — *compedes*. Plaut. — *frumentum*. Farr. Panem facit *ponderosior*. Plin. t. j. ciężkim. *Nulum frumentum ponderosius est*. Plin. *Lapis ponderosissimus*. Plin. || Przenośnie. — *vox*. Val. Max. t. j. słowo wielkiej wagi. — *epistola*. Cie.

PONDICŪLUM, i, n. (zdrobn. od *pondus*) i. q. *pondusculum*. Claud. Mam.

PONDO, (od *pendo*). Cie. Funct rzymski od 12 uncj. || *Plant*. Waga, ciężar.

PONDUS, eris, n. (od *pendo*, ere). Waga, ciężar. *Magni ponderis saxa*. Caes. Wielkiej ciężkości kamienie. *Aeris magnum pondus*. Id. Wielka summa pieniędzy. *Cum parvo argenti pondere*. Sall. Z niewielkim trzosem pieniędzy. *Gemit sub pondere cymba*. Virg. Jęka łódź pod ciężarem. *Pondera sunt onus ventris*. Marti. Płód w żywocie. || Cie. Raz, uderzenie, ścieranie się. || Farr. Ilość, mnóstwo rzeczy liczebnych. || Nickiedy rzecz ciężka bierze się za *pondus*. *Pondera citri*. Marti. Stoly z cytrynowego drzewa. *Athenae lubrica massae pondera*. Stat. Tarcza. || *Pondera*. Liv. Wagi, które się używają do ważenia czego. || Funct. *Argenti pondera quinque*. Marti. Pięć funtów srebra. || Przenośnie. Moc, powaga, kredyt. *Habere pondus apud aliquem*. Cie. *Esse magni ponderis*. Id. Wiele ważyć u kogo, mieć kredyt, zaufanie. *Laerymae pondera vocis habent*. Ovid. Lzy wymowne. *Nugis addere pondus*. Hor. Fraszkom ważności nadawać. || Troška, frasunek, kłopot. — *rerum*. Stat. Pieczolowitość rządu. *Quo pondus animi verget?* Senec. Dokąd zmierzka troška umysłu? || Stalość. *Nulla diu femina pondus habet*. Propert. Nadna kobieta stalości nie ma. *Nostri reverentia ponderis*. absol. Stat. Stalość wyroku i chęci jest mi na wstręcie.

PONDUSCŪLUM, i, n. (zdrobn. od *pondus*) i. q. *pondus*. Mówiąc zmniejszającym sposobem, mała waga, mały ciężar, np. — *saxi*. Colum. — *lapilli*. Plin.

PONE, psk. rzadzi przyp. czwart. albo bez przypad. Po, pozad, za kim. — *castra ire*. Plaut. Idź za obozem. — *nos recede*. Plaut. Idź za nami. — *versus*, albo *vorsus*. Cato. Pozad ku jakiemu miejsce.

PONEVERSUS, PONEVERSUS albo PONEVORSUS cet. Ob. PONE i VERTO.

PONO, nis, posui (też *posivi*), positum, nēre (od *ponō*, pracuję, robię, albo z hebrajsk. banah, wybudował). Rlaść co gdzie albo na kogo, położyć, postawić. *Millia passuum tria*, ab eorum castris castra ponit. Caes. Na trzy tysiące kroków od ich obozu, obozem się położył. — *praesidium*. Id. Postawić załogę. *Legio tuenda orae maritimae posita*. Id. Pułk dla strzeżenia brzegu morskiego postawiony. — *insidius contra aliquem*. Cie. Poczynić zasadzkę przeciwko komu. — *aliquid sub aspectu*. Id. Postawić co przed oczyma. — *coronam in caput*. Gell. Włożyć koronę na głowę. *In te positum est*, ut. Cie. W twojej to jest mocy, ażeby. — *aliquem in gratiam apud alium*. Id. Przywieść kogo do czyjej łaski. || Siał, sadzić. *Pone ordine vites*. Virg. Sadź porządkiem winne latorośle. || Stawić, budować. *Posuitque inmania templa*. Virg. I pobudował ogromne kościoły. || Wystawić co komu. — *statuam*. Cie. Postawić posąg. — *tropaeum*. C. Nep. — trofea, zwyciężkie znaki. — *aras*. Virg.

— oltarze. || Zrobić, ukształcić. *Nunc hominem ponere*, *nunc deum*. Hor. Czy chciał ludzką malować, czy też bożką postać. || *Ponere*. Cato. Stawić potrawy na stół. || *Ovid*. Zaczesać, trefić włosy na głowie. || — *freta*. Hor. Uspokoić morze. || — *ianicam*. Cie. Zdjąć suknią. — *arma*. Caes. Bron złożyć. — *barbam*. Suet. Ogolić brodę. — *curas*. Liv. Pozbyć się trosk. — *inimicitias*. Coel. ad Cie. Złożyć nieprzyjaźń. — *ferocia corda*. Virg. — *dzikie serca*. — *vitam*. Cie. Życia dokonać. *Cum venti posuere*. Virg. Gdy uciechły wiatry. — *tirocinium*. Justin. Wyjść z pierwiastkowej nauki. || — *proelia*. Sil. Zaprzestać bitwy. *Frustrataque littora ponunt*. Id. Przestają patrzeć na brzegi, z kąd wyglądali pomocy. || Zrzucić co na dół. *Bruma ter posuit nives*. Senec. Trzy już przeszły zimy. || Virg. Położyć co w zastaw. || Nadadź co komu. *Rebus novis nova ponenda nomina*. Cie. Rzecow. nowym nowe nadadź imiona. || Postawić co przed kim. — *alicui quaestiuentiam*. Cie. Zadadź komu małe pytanie. *Invitat pretiis animos, et praemia ponit*. Virg. Zachęca nagrodą umysły i stawi upominki. || — *pecuniam*. Hor. Dawać na lichwę pieniądze. || Zakładać co na cześć. *Spem salutis in virtute ponere*. Caes. Cała nadzieję ocalenia na męztwie położyć. || Sądzić, rozumieć, rachować co w rzędzie. *Quae ego in beneficii loco non pono*. Cie. Nie rachuję ja tego w rzędzie dobrodziejstwa. || Przeczyć, czas przepędzić. *Unum tecum diem libentius posuerim*. Cie. Chciałbym chętnie dzień z tobą przepędzić. || Dadź. — *oscula*. Propert. Cailować, dawać pocałowanie. || Przyłożyć pracy, usilności. *Totas nos in contemplandis rebus ponemus*. Cie. Całami silami przyłożymy się do zgłębnienia rzeczy. || Mówić, wysłowić, napisać. *Hoc ipsum elegantius poni, meliusque posuit*. Cie. Toż samo gładziej się wysłowić i lepiej mogło. *Pone Tigellinum*. Juven. Powiedz, albo napisz co przeciwko Tigellinowi. || Twierdzić, stanowić, mieć za rzecz pewną. *Positum est igitur*. Cie. Rzecz jest więc pewna. || *Pone*. Terent. Dajmy, niech tak będzie. || Narażać. — *caput*. Plaut. — *życie*. || Stanowić. *Festos laetosque ritus ponere*. Tac. Stanowić święta i wesole obrzędy. || — *rationem*. Colum. Zliczyć, zrachować. || *Posit*, zamiast *posuit*. Inscr. || *Posivi*, zamiast *posui*. Plaut.

PONS, tis, m. (od *pendeo* albo od *ponō*, przejść). Most *Pontem in flumine facere*. Caes. Postawić most na rzece. *Pontem inficere*. Tac. Most zarzucić. *Ponte transmissio*. Suet. Most przeszedłszy. *Pontem rumpere*. Tac. Zarzucić most. — *recidere*. Curt. — *interrumpere*. Cie. Przeciąć, przerwać most. || Tac. Droga drzewem usłana na miejscach bagnistych. || Pokład mostu okrętowy. *Socias de puppibus, altis pontibus exponit*. Virg. Towarzysów z wysokich okrętów przez pokłady mostu przeprowia. || *Pontes*. Mosty wieżowe. *Turris errat vasto suspectu, et pontibus altis*. Virg. Ogromnego widoku szła wie-

za ogromnemi połączona mostami. || *Veget.* Pietro czyli pokład więzy drewniany do szturmowania murów. *Pontes et scalas inferre propugnaculis.* Tac. Mosty i drabiny przystawiając do okopów. *Multae pontibus stratae, super quas tormenta veherentur.* Tac. Na wielu statkach zbudowane mosty, dla przewiezienia strzelby. || *Pontesque et propugnacula jungunt.* Virg. Łączy mosty i szance, dla łatwiejszego przechodu do odłączonych części muru. || W Rzymie podczas sejmu robiono tymczasowe mosty, kiedy lud mający wotować przechodził. || — *roboreus.* Ovid. Most drewniany. — *saxeus.* Lucan. Most kamienny. — *versatilis.* Id. Wzvodny most. || *Pons Argenteus.* Lepid. Okolica nad rzeką Argent w Prowancyi. — *Campanus.* Plin. Okolica w Kampanii nad rzeką Sawo. *Pontes.* Trebell. Okolica albo miasto w Gallii Belgickiej. — *Isis.* Anton. Itiner. Okolica w Norryku.

PONTICŪLUS, i, m. (zdrobn. od *pons*). Mostek. Cic. Catull. Suet.

PONTICUS, a, um. (*Ποντικός*). Ovid. Pontycki, należący do Pontu Euxian. || — *nucis.* Plin. — *mures.* Plin. Gronostaje, zwierzątka. || — *serpens.* Juven. Wąż strzegący złotego runa. || *Pontici fauces freti.* Senec. Bosfor Traki. || *Radix Pontica.* Cels. Rapontyk.

PONTIFEX, fies, m. Pontifex. Pontifexes był to rodzaj kapłanów. Liv. Cic. Hor. (od *pontem facio* albo od *possum facere*). Cic. Urzędnik poświęcony, kapłan, mistrz religii. || *Pontifex Maximus.* Arcykapłan czyli przelożony nad innymi mistrzami religii. || W początkach czterech tylko było tego rodzaju kapłanów czyli mistrzów religii. || Zład *Pontificum collegium.* Najwyższa religijna władza, do której należały ofiary i obrzędy równie publiczne jak i prywatne, mianem to władzę za wyrocznią w rzeczach dotyczących się religii, do niej należało stanowienie i wykonanie praw religijnych. || *Sidon.* Biskup u Chrześcian.

PONTIFICIUS, e, ptuk. (od *pontifex*). Tyczący się Pontifex albo Pontifices, należący do nich, Pontificki, np. — *insignia.* Liv. — *auctoritas.* Cic. — *sacrum.* Ovid. — *honor.* Id. — *ludi.* Suet. t. j. igryzyska od nich ustanowione. — *comitia.* Aulon.

PONTIFICATUS, us, m. (od *pontifex*). Urząd, godność Pontifexa albo Pontificum, Pontifikat. Cic. Fell. Tac.

PONTIFICIUS, a, um. (od *pontifex*). Pontificki, t. j. tyczący się Pontifexa albo Pontifexów, należący do nich, pochodzący od nich, np. — *libri.* Cic. — *ius.* Id. — *pes pontificius* i. q. spondens. Diomed. || Zład *Pontificum*, rzeczow. scil. munus albo — *ius.* Moc, władza Pontifexa w rzeczach religijnych, wolna władza działania czego w ogólności, np. — *fructu.* Cod. Theod. *Pontificum negotium.* Gell. *Unius pontificum Christi est dare animis salutem.* Arnob.

PONTILIS, e, ptuk. i. e. ad pontem pertizens. Mostowy, do mostu należący, np. stratus pontilis scil. emineat. Veget. t. j. chlew bydlęcy, gdzie jest wydajna brukowana posadzka. In strato pontili collocetur. Ibid.

PONTINUS albo **POMTINUS** (*Pomptinus*), a, um. Tyczący się miejsc Pontyńskich w Lacjum czyli Kampanii rzymskiej. — *palus.* Plin. Błota Pontyńskie. || *Pontina* albo *Pomptina* tribus. Liv. Pokolenie wieśniaków tak nazwane od bagnisk Pontyńskich, albo od Poncyi, miasta Wolsków.

PONTO, ōnis, m. (od *pons*). Rodzaj mostu przedkiego na czołnach, np. *pontones*, quod est genus navium Gallicarum. Caes. t. j. rodzaj transportowych okrętów. || Od *pons*. Ponton, np. ad flumen, in quo pontonibus trajicitur. Paul. in Pandect. Aulon.

PONTUS, i, m. (*πόντος*). Hor. Morze. || Plin. Przez zamianę. Pont euxyński. || Hor. Królestwo Azji mniejszej, między Bitynią i Paflagoniją. || Cic. Królestwo pograniczne Pontu.

POPA, ae, m. (i. e. sacrificus, victimarius, popa, aruspex). Pop pogański czyli ofiarnik, który zabijał na ofiarę hydłeta. — *venter.* Pers. Zarłok, degadzający swojemu brzuchowi. *Succinctus poparum habitu.* Suet. Popa Lacinus. Cic.

POPANUM, i, n. Rodzaj ofiarnego ciasta albo placka. Juvenal.

POPELLUS, i, m. (zdrobn. od *populus*). Lud, naród, mówiące zmniejszającym sposobem. Pospółstwo, gmin. Hor. Pers.

POPINA, ae, z. (od *popa* albo od *πέπω*, warze). scil. taberna. Garkuchnia, miejsce, gdzie się przysmak i delikatne potrawy do jedzenia przedają. *Bibitur, estur quasi in popina.* Plaut. Pije się, je się, jakby w garkuchni. || *Popinus*, a, um. Mart. Garkuchenny, od garkuchni. || Przez zamianę. Przysmak, delikatna potrawa. *Nobis popinam inhalasces.* Cic. Ożońalbys nas potrawami z garkuchni.

POPINĀLIS, e, ptuk. (od *popina*). Tyczący się garkuchni, należący do garkuchni, garkuchniany, np. — *deliciae.* Colum. t. j. delikatne potrawy. — *juvenis locuples, sed luxuria popinalis.* Apul. t. j. lakotniś.

POPINARIUS, a, um. (od *popina*) i. q. *popinalis*. Tyczący się garkuchni, trudniący się garkuchnią, należący do garkuchni. || *Popinari*, rzeczow. Garkuchnik. Lampr. Jul. Firm.

POPINĀTOR, ōris, m. (od *popino*, are). Który rad, chętnie chodzi do garkuchni, upżarłok, obżereca, rozpustnik. Macroh.

POPINO, ōnis, m. (od *popina*). Zarłok, obżereca, rozpustnik. Farr. ap. Non. Hor. Suet.

POPINOR, aris, ari, dep. (od *popina*). Pilnować garkuchni, przeżerać, zbytować, marnotrawić. Trebell. Poll.

POPLES, itis, m. (od *post* i *plico*, quod post genu plicetur et curvetur. Foss.) Podkolanek, zakolałek, mówiące o ludziach i zwierzętach. || Przez zamianę kolano. Liv. Colum. Plin. *Poplites* genibus imponere. Plin.

Kolana na kolana zakładać. *Poplite subdens i. e. genu.* Virg. || W przyp. pierwsz. liczb. pojed. *poplite.* Lucan.

POPOLUS zamiast *populus*. Fab. Piet. ap. Gell.

POPULICITUS, psk. zamiast *publice*. Enn. Publicznie.

POPULICUS, a, um. Enn. Ob. PUBLICUS.

POPULUS, i, zamiast *populus*. Plaut.

POPPAEANUS, a, um. Tyczący się Popei żony Nerona. *Poppaeanus pinguis.* Juv. Wonne olejki wynalazku Popei.

POPPAEUS, a, um. Przezwisko rodziny rzymskiej, np. *Poppaeus Sabinus.* Suet.

POPPYMA, ātis, n. Juv. i **POPPYSMUS**, i, m. Plin. (*πόπυσμα*). Klask, klaskanie, glaskanie, ciokanie, gwizdanie. || i. q. *sibilus* in re obscena, np. *fatui poppismata.* cummi. Mart.

POPPYSMUS, i, m. Ob. **POPPISMA**.

POPPYZON, tis, (od *ποπύζω*, glaszecze). Plin. Glaszający konia.

POPULĀBILIS, e, ptuk. (od *populo* s. *populus*). To, co się spustoszyć, zniszczyć może, skaziteln, zniszczeniu uległy. Ovid.

POPULABUNDUS, a, um. (od *populo* s. *populus*) i. q. *populans*. Pustoszący, niszczący. Liv. Non. ap. Gell.

POPULĀRIS, e, ptuk. (od *populus*). Cic. Gminy, od gminu. — *leges.* Cic. Prawa z ustawy gminu. *Civitas popularis.* Plin. Gminowładztwo. *Popularis consessus.* Cic. in fragm. Miejsce, gdzie zwykły był gmin siadać podczas widowisk. — *sal.* Cato. Sol popolita. || Cic. Spółmieszkaniec miasta, spółosadnik, spółgminny. *O mi popularis, salve.* Plaut. Witam cię kollego. *Res indicabat populares esse.* Sall. Rzecz wskazywała, że byli towarzysze. || — *carmen.* Senec. Wiersz właściwy, uroczysty całemu ludowi. || Mówi się o zwierzętach i roślinach. *Populares silvae.* Plin. Lasy jednej okolicy. *Ramus popularis olivae.* Ovid. Gałąź swojskiej oliwki. — *flumina.* Id. Rzeki tegoż kraju. || Jednej kondycji i stanu. *Popularis Geta.* Terent. Gieta taki niewolnik, jaki ja. || Człowiek jednego związku. *Populares conjurationis.* Sall. Sprzysięgli, spiskowi. *Nostri populares.* Senec. Z naszej sekty stoików. || Cic. Uganiający się za faworem gminu, naskakujący ludowi. *Animus vere popularis.* Id. Charakter człowieka prawdziwie sprzyjający gminowi. || Cic. Gminowi miły, przyjemny. || *Popularia sacra.* Fest. Ofiary czynione przez wszystkich, nie zaś przez szczególne rodziny. || *Popularia.* dum. Suet. Siedzenie dla gminu na teatrze. || *Aura popularis.* Cic. Fawor gminu, którego zabiegali ci, którzy sprzyjali pospółstwu. || *Popularia agere.* Laber. Fraszkami się hawić. || *Populares.* Capitol. Gmin miasta, mieszczaństwo. || *Popularis*, zamiast *popularis.* Enn. ap. Gell.

POPULĀRITAS, ātis, z. (od *popularis*). Rodactwo, ziomkostwo, np. et si quid o-

pus est, quae die atque impera popularitatis causa. Plaut. || Inklinacja, skłonność do ludu, popularność, fawor ludu. Suet. Tac.

POPULARITER, psk. (od *popularis*). Sposobem ludu, pospółstwa, pospolicie, zwyczajnym, pospolitym sposobem, popularnie, np. — *loqui.* Cic. — *scribere.* Id. || Zadowolnieniem, z przychyleniem się ludu, buntownie na stronę ludu, np. — *concitare conciones.* Cic. — *agere.* Id. *Multa populariter (dixit) Cic.*

POPULĀTIM, psk. (od *populus*). Od ludu do ludu, wszędzie, wszędy, np. *placuit populatim omnibus.* Pompon. ap. Non. *Omnem servos perdere populatim.* Cato.

POPULATIO, ōnis, z. (od *populus* albo *populo*, are). Spustoszenie, rabowanie, łupież, np. na wojnie, np. *facere populationem.* Liv. *Hostem populationibus prohibere.* Caes. Nie dajd plondrować nieprzyjacielowi. || Lup, zdobywcz. *Fejentes, pleni populationum.* Liv. Wejntowie obarczeni zdobywcą. || *Populationes voluerum.* Colum. Szkoły, które czynią w winnicach ptaki. || Przenośnie. — *morum.* Plin. Skazanie obyczajów. || Naród albo zgromadzenie ludu, np. *flebat populatio praesens.* Sedul. Carm.

POPULATOR, ōris, m. (od *populus* albo *populo*, are). Pustoszyciel, rabuś, łupieżca, np. — *agrum.* Liv. — *Trojae.* Ovid. || Też o zwierzętach, np. *glandis populator aper.* Martial. || Przenośnie, np. *Sirius populator agri.* Val. Flacc. *Luxus populator opum.* Claudian.

POPULĀTRIX, icis, z. (od *populus* albo *populo*, are). Pustoszycielka, np. — *profundi Sieuli.* Stat. t. j. Seylla. *Apis populatrix.* Hymetti. Martial.

POPULĀTUS, us, m. (od *populus* albo *populo*, are) i. q. *populatio*. Spustoszenie, rabowanie, łupież. Lucan. Claudian.

POPULĀTUS, a, um. (imsl. od *populus*). Który spustoszył, splondrował. || Biern. Spustoszony, splondrowany. Ob. *Populus*.

POPULĒTUM, i, n. (od *populus*, topologia). Miejsce topolem zarosłe albo las topolowy. Plin.

POPULĒUS, a, um. (od *populus*, topologia). Tyczący się topoli, należący do topoli, składający się z topoli, topolowy, np. las topolowy, różeczka, latorośl topolowa, np. — *umbra.* Virg. — *frondes.* Id. — *sylvia.* Sen. — *corona.* Hor. t. j. topolowy wieniec.

POPULĒFER, a, um. (od *populus* i *fero* zamiast *ferens* *populum vel populos*). Rodzący topolowe drzewo, np. — *Padus.* Ovid.

POPULIFUGIUS, a, um. (od *populus* i *fuga* albo *fugio*). Tyczący się ucieczki ludu, należący do niej. || Zład *Populifugia*, orum scil. solennia albo sacra. Farr. Święta na cześć ucieczki ludu na pamiątkę dnia, którego Gallowie opuścili Rzym.

POPULISCITUM albo **POPULISCITUM**, i, n. Ustawa, postanowienie narodu. Nep. Inne Edd. mają *plebiscitum*. || *Scitum populi.* Liv.

PÖPÜLITO, as, are, częstotl. (od *populo* albo *populus*) i. q. *populus*. Pustoszyć, rabować, plondrować. *Papir. Just. in Pandect.*

PÖPULNĖUS, a, um, (od *populus*), topola, właściwie zamiast *populineus* i. q. *populeus*. Od drzewa topolowego, topolowy, np.—*frons. Cato.*—*seab. Colum.*

PÖPULNUS, a, um, i. q. *populneus* (przez skrócenie). Topolowy, od topola. *Plaut.*

PÖPULO, as, avi, atum, are i **PÖPULOR**, aris, atus sum, ari, dep. (od *populus*, naród). Pustoszyć, rabować, plondrować, psuć, do szczytu niszczyć, mówiąc o ludziach i rzeczach, np. *agros populabatur. Cic.*—*arva ferro et igni. Lucan.* *Omnia igni ferroque populatus. Hor.* *Urbem romanam morbo populari, biern. Liv.* *Formam populabatur actas. Ovid.* || Przenosić, psuć, szkodzić, rujnować. *Virg.* || Złupić, wydrzeć, wyrwać. *Sen.*

PÖPULONIA, ae, z. scil. *dea. Aug.* Przewisko Junony. || *Mela.* Miasto w Etrurii.

PÖPULOR, Ob. **PÖPULO**.

PÖPULÖSITAS, atis, z. (od *populosus*). Mnóstwo, tłum, gromada, np.—*deorum. Arnob.*—*luminum (i. e. oculorum) Fulgent.*—*hominum. Sidon.*

PÖPULÖSUS, a, um, (od *populus*, naród). Ludny, liczny, gromadny, pełen ludu, np.—*familia. Apul. t. j. niewolaicy.*—*placeta. Id.* *Globus populosior. Veget. de re milit. Insula populosissima. Solin.*

PÖPULUS, i, m. (od *populus*, mnogi). Cic. Gromada ludu jednego miasta, okolicy albo kraju. || *Fest.* Wszystkie stany ludu. || *Mart.* Gmin, pospólstwo. || *C. Nep.* Lud miejski, mieszczenie. || *Ire, exire, mittere in populos. Lucil.* Wydadz co na świat.—*in saecula. Claud.* Podadź potomności. || Przez zamiane. *Liv.* Kraj, okolica. || *Lucan.* Wszelkie mnóstwo, gromada. || *In tanto populo. Justin.* W takiej liczbie synów. || *Colum.* Rój pszczoł. || Hość rzeczy jakiej. *Spicarium populus. Pallad.* Mnóstwo kłosów. || *Populus i poplus*, zamiast *populus. Plaut.*

PÖPULUS, i, z. Topola, topolowe drzewo.—*nigra, montana, Lybica. Plin.* Osina, osieczyna, topola czarna. || *Virg.* Drzewo to poświęcone Herkulesowi.

PÖR zamiast *puer*, i. e. *servus*, np. *Marci. Lucipor. cet. i. e. servus Marci. cet. Prisc.* || Też *pura* zamiast *puera i. e. serva. Inscr. ap. Rejnes.*

PÖRCA, ae, z. (od *porcus*). Świnia, dzika świnia, maciora. *Cato. Pallad.* || W ogólności świnia, maciora, np. *caesa jungabant foedera porca. Virg.*—*avida. Hor.* || *Colum.* Brozda między zagonami albo rowy dla ścieku wody. || *Colum.* Zagon pola od 30 stop długości i 180 szerokości. || *Varr.* Skiba roli wyniesiona nad brozdy.

PÖRCARIUS, a, um, Tyczący się świni, trudniący się niemi, należący do świni, np.—*vulva. Plin.* || Zład *porcarius*, rzeczow. scil. *pastor.* Świniarz, swinopas. *Jul. Firm.*

PÖRCASTRUM, i, n. Portulaka, roślina. *Latini portulacum vocarunt. Aput. de herb.* **PÖRCELLINUS**, a, um, (od *porcellus*). Prosięcy, od prosięcia, np.—*glandulae. Aput. — caro. Theod. Prisc.*

PÖRCELLIO, onis, m. Skórek, stonog, prusak, tarakan. *Coel. Aur.*

PÖRCELLUS, i, m. (zdrobn. od *porcellus*). Świnia, prosię, prosiątko. || Chowane, ogłaskane prosię. *Varr. Suet. Plin.* || Dziki prosię. *Phaedr.*

PÖRCEO, es, ere, (od *porro arceo*). Wstrzymać, hamować, powściągać, np. *porcet. Enn. ap. Non. Porcent. Lucil.* || Czas przeszły dokon. *porxi.*

PÖRCETRA, ae, z. (od *porca*). Maciora która się raz oprosiła. *Meliss. ap. Gell.*

PÖRCILACA, ae, z. Portulaka, roślina. *Plin.* || Też zowie się *portulaca. Varr. ap. Non. Plin.*

PÖRCINARIUS, a, um, (od *porcinus*). Tyczący się świni, trudniący się świnią, należący do świni scil. *negotiator. Plaut.* Świn przekupień.

PÖRCINUS, a, um, (od *porcus*). Świni, od świni młodych, np. rzeźnik, np. *swinie mięso. np.—caro. też porcina scil. caro. Plin.* *Fox porcina. Sen.* || *Porcina.* Przewłoko rzymskie. *Cic.* || *Porcinum caput*, inaczej *cuneus* zwany. Szyk wojska. *Veget. de re milit.*

PÖRCIUS, a, um, Tyczący się rodziny rzymskiej Porcyusza. || *lex. Liv.* Prawo Porcyusza, które zakazywało smagania różgami.

PÖRCÜLA, ae, z. (zdrobn. od *porca*) i. q. *porca.* Świnia, maciora. *Plaut.*

PÖRCULATIO, onis, z. (od *porculus*). Wychowanie, odchow młodych świni, przyplodek, przychowek świni. *Varr.*

PÖRCULATOR, oris, m. (od *porculus*). Który wychowuje młode świni. *Colum.*

PÖRCULETUM, i, n. (zdrobn. od *porculula*). *Plin.* Grządką, leszka, mała lecha w ogrodzie.

PÖRCÜLUS, i, m. (zdrobn. od *porcus*). *Plaut.* Prosię, prosiak.—*marinus. Plin.* Świnia morska, ryba, która ma pysk do świni podobny. || *Cato.* Windowy goźdz.

PÖRCUS, i, m. (od *porcus*, wieprz). *Cic.* Wieprz domowy—*marinus. Plin.* Wieprz morski. ||—*Trojanus. Petron.* Prosię nadziewane, którego znaczenie wzięte od konia Trojańskiego. *Porci sacres. Plaut.* Wieprze do zabicia na ofiarę bożkom domowym. || *Hor.* Człowiek tłusty, otyły, wyraz obelgi. || *Fest.* Chorągiew wojskowa z rzędu piąta. || *Porci caput. Veget.* Szyk wojska nakształt klina. || *Plin.* Ryba morska. || i. q. *pudendum malicbre. Varr.* Inne *Edd.* mają *porcam* zamiast *porcum.*

PÖRDACA, *Ammian.* Imię właściwe człowieka.

PÖRGO, gis, gère zamiast *porrigo*, np. *pocula porgite. Virg.* *Dextram porgens. Cic.* *Porgebat ensem. Sil.* *Porxit* zamiast *porre-*

xit. Stat. || *Porgo* zamiast *pergo*, jak *vorto* zamiast *verto. Lucr.*

PÖRRHYRĖTICUS, a, um, *Suet.* Purpurowy, albo porfirowy. *Porphyreticum marmor. Id.* Porfir, rodzaj marmuru.

PÖRRHYRIO, i **PÖRRHYRION**, onis, m. (od *porphyrio*). *Plin.* Czerwonak, czyli czerwony, ptak.

PÖRRHYRION, onis, m. (od *porphyrio*). *Hor.* Jeden z olbrzymów. || *Martian.* Stangret Nerona. || *Hygin.* Syn Noe i Ereba. || *Tłumacz Horacyusza starszy* od *Charizyusza grammatyka. Charis.* || Pisz się też *Porphyris.*

PÖRRHYRITES, ae, m. scil. *lapis*, (od *porphyris*). *Plin.* Porfir, rodzaj marmuru.

PÖRRHYRITIS, idis, z. (od *porphyritis*). *Plin.* Purpurowy kolor.—*ficus. Id.* Figa purpurowego koloru.

PÖRRACEUS, a, um, (od *porrum*). Czosnkowy, łuczowy albo porowy, np.—*folia. Plin.* || Nakształt czosnku, czosnkowy kolor, np.—*color. Plin.* Podobny do koloru czosnku albo do porów. *Id.*

PÖRRECTE, psk. (od *porrectus*, a, um). Rozpięty, wyprężony sposobem, rozłożysto, rozszerzonym, rozpostartym sposobem, obszernie, przestronnie, szeroko, np. *sego porrectus panso. Ammian.* *Porrectus ire. Id.*

PÖRRECTIO, onis, z. (od *porrigo*). Rozciąg, rozpostrzenienie, np.—*digitorum.*—*brachii. Auet. ad Hor.* || Podawanie, dodawanie, dawanie.

PÖRRECTUS, a, um, (imsl. od *porrigo*). Wzdłuż rozciągnięty, rozszerzony. *Porrectis manibus. Cic.* Zrozciągniętymi rękami. *Porrecta littora. Ovid.* Rozciągle brzegi. *Multa porrectum extendit arena. Virg.* Na gestym piasku niezwygłego rozciągnął.—*coma. Plin.* Włos długi. *Porrecta equum peditumque multitudo. Hirt.* Szyk jazdy i pieszych długi. *Paeninsula ad formam gladii in transversum porrecta. Plin.* Półwyspa nakształt miecza w poprzek leżąca.—*linguae. Plin.* Wysunięte języki. *Viae latitudo in porrectum. Caj. Pand.* Szerokość wprost drogi. || *Porrecta camporum. Min. Fel.* Rozciągłość płaszczyzn. ||—*frons. Plaut.* Czoło wesole. *Ego te porrectiore fronte volo mecum loqui. Id.* Chcę, abyś z wypogodzonym czołem ze mną mówił. ||—*fama. Hor.* Sława daleko słynąca. ||—*syllaba. Quint.* Przedłużona zgłoszka. || *Porrectus. Ovid.* Ofiarowany, dany.—*pocula. Hor.* Podane kubki.

PÖRRECTUS, a, um, (imsl. od *porrectio*). Ofiarowany, dany na ofiarę. *Inter caesa et porrecta. Cic.* (wyraz ofiarny). Między zabijaniem ofiary i rzuceniem trzewów w ogień, przysłowio: wnet, zaraz.

PÖRRICIAE, arum, scil. *partes hostiae* (od *porrectio*). To, co ofiarowano bogom. *Arnob. Solin.*

PÖRRICIO, is, eci albo eci, ectum, ere, zamiast *porrigo*, podaję, dostarczam, daję, albo *projicere. Porriciam pro porr ja-*

eiam, wydaję, np. *seges frumentum porricit. Varr.* t. j. daje, szczególnie dawać bogom ofiary, ofiarować, np. *exta in mare porricit. Liv.*, zamiast *projicit. Exta porriciam. Plaut.* Ofiaruję trzewy bogom. || Zład *inter caesa et porrecta. Cic.* przysł. t. j. w nieswoim czasie.

PÖRRIGINÖSUS, a, um, (od *porrigo*, onis). Mający otręby na głowie, parszywy. *Plin.* np.—*caput. Id.*

PÖRRIGO, onis, z. (od *porrum*). *Cels.* Otręby albo parch na głowie, choroba. || *Scrib. Larg.* Parch po całym ciele również u ludzi jak i u zwierząt.

PÖRRIGO, is, rēxi, rectum, gère, (od *porro* i *rego*). Rozprzestrzeniać, rozciągać.—*manum.* Wyciągać rękę.—*membra. Id.* Rozciągać członki. *Brunales porrigere horras. Ovid.* Ozimych przysparzać godzin.—*aciem. Hirt.* Rozciągać szyk wojska. *Per tota novem cui jugera corpus porrigitur. Virg.* Którego ciała na dziewięć się staj rozciąga. || Kładz na ziemi.—*in herbis. Ovid.*—*na trawie. Val. Flacc.* Rzucić o ziemię. || *Cels.* Przewlekać, odkładać. || *Cic.* Dawać, ofiarować co komu. *Lucem ingenii et consilii sui porrigere. Cic.* Udzielać swiata, dowcipu i rady drugim.—*vegetigalia. Hor.* Płacić podatki. *Porrigit hora. Id.* Udziela godzina. ||—*dextram. Plin.* Podać rękę na znak przyjaźni, zaufania albo dania pomocy. ||—*manum. Nep.* Sciągnąć rękę do wzięcia czego.

PÖRRINA, ae, z. (scil. *seges* albo *res*). Gromada zasianego czosnku, łuczku albo porów, np. *quotannis porrinam inserito. Cato.* || *Psk. porrinus, a, um, od porrum.*

PÖRRO, psk. (od *porro*). Opadał przed sobą, przed oczyma.—*habitare. Plaut.* Mieszkać o podal. *Inscius que sunt ea flumina porro. Virg.* Nieświadom owych rzek o podal przed sobą. || Potem, napotem, na czas przyszły. *Quid agam, porro inteligas. Terent.* Co pocznę, potem zrozumiesz. *Hinc maxima porro accepit Roma, et patrium servavit honorem. Virg.* Od nich po długim czasie wziął Rzym moźny i zachował nadziadów obrządek. || Odnosi się do czasu przeszłego. *Qui se porro pueros a senibus audisse dicebant. Cic.* Którzy mówili, że przedtem dziećmi jeszcze będąc słyszeli od starych. || *Cic.* Używa się jako spójnik oznaczający ciąg miejsca, czasu, szyku, rzeczy po sobie następujących, zaufania spójniki, lecz, zaś. || *Porro loqui, dicere. Plaut.* Postępować w mowie, kończyć mówienie. || Wyraz zachęcający, pobudzający. *Nunc porro expergiscere. Terent.* Nuż więc ocknij się. || *Porro Quirites. Laber. ap. Macrobi.* Formuła pomocy prosiąca. *Ratujcie obywateli rzymscy.* || Kładzie się czasem zamiast spójników, adeo, jam, autem. *Adeo me ignavum putas? adeo porro ingratus? Terent.* Czy jestem tak dalece gnuśny, albo niewdzięczny?

PORRUM, *i*, *n*. i **PORRUS**, *i*, *m*. Lucek, pora, roślina ogrodowa. *Plin.*

PORTA, *ae*, *z*. (od *porto*). Brama miasta albo twierdzy. *Frangere portas*. *Ovid.* Łamać bramy. *Extra portam*. *Plaut.* Za bramą. *Ad portas venire*. *Cic.* Przyjść do bram. *Ab decumana porta castra munita*. *Caes.* Od wielkiej bramy tylnej straży obozu oszańcowany. *Pedem porta effere*. *Cic.* Wyjść z miasta. *It portis delecta juvenis*. *Virg.* Wychodzi z bram miasta wybor młodzieży. *Porta itineri longissima*, przysł. *Varr.* Dłuższe przygotowanie do podróży, aniżeli sama droga. *Wschód, wejście*. *Venti velut agmine facto, qua data porta ruunt*. *Virg.* Przez dany otwór wiatry lecą tłumem. *Belli refringere portas*. *Id.* Otwierać drzwi kościoła Janusa. *Maul.* Ciąsnina morza. *Plin.* Wąwóz. *Virg.* Powietrze. *solis*. *Maerob.* Dwa zwrótniki słońca czyli koła, za które słońce dalej ku północy i południowi nie przechodzi. *jeccoris*. *Plin.* Żyła największa wątroby. *Portae*. *Lucr.* Droga, sposób. *Porta Augusta*. *Ptol.* Miasto w Hiszpanii Tarrakonskiej.

PORTABILIS, *e*, *ptnk.* (od *porto*, *are*). To, co się daje nosić, nośny, nositelny. *Sidon.* *Onus portabilis*. *Augustin.*

PORTATIO, *onis*, *z*. (od *porto*, *are*). Nośnienie, dostawienie dokąd, np. — *armorum*. *Sall.* też *Vitr.*

PORTATORIUS, *a*, *um*, (od *porto*, *are*). Służący do noszenia, np. — *scella*. *Coel. Aur.*

PORTATUS, *a*, *um*, (imsl. od *porto*, *are*). Noszony, przyniesiony. *Plin.*

PORTATUS, *us*, *m*. (od *porto*, *are*). Nośnienie. *Plin.*

PORTENDO, *is*, *di*, *tum*, *dere* (zamiast *porro tendo*). Wskazywać, przepowiadać przyszłość. — *alicui periculum*. *Cic.* Przepowiadać komu niebezpieczeństwo. — *bellum*. *Virg.* Obwieszczać wojnę. *Sall.* Przepowiadać przyszłość z pewnością.

PORTENSIS, *e*, *ptnk.* zamiast *portuensis*. *Inser. ap. Grut.* Ob. **PORTUENSIS**.

PORTENTIFER, *a*, *um*, (od *portentum* i *fero* zamiast *ferens portentum vel portenta*). Przynoszący z sobą straszdyła, potwory, poczwary, albo sprawujący rzeczy rzadkie, dziwne, osobliwsze, np. — *venena*. *Ovid.*

PORTENTIFICUS, *a*, *um*, (od *portentum* i *facio*). Niezwycajny, niezwykły, cudowny, dziwny, nienaturalny, rzadki, osobliwszy, np. — *opera*. *Lactant.* — *virtutes*. *Id.* — *animalium figurae*. *Id.*

PORTENTOSUS, *a*, *um*, (od *portentum*). Nadzwyczajny, nienaturalny, rzadki, osobliwszy, albo nadprzyrodzony. *Cic.* *Oratio portentosissima*. *Sen.* — *ingenia*. *Plin.* *Portentosissimum opus*. *Plin.* t. j. labirynty.

PORTENTUM, *i*, *n*. Wieszcz, proroczek doniesienie, ogłoszenie, znak, znamię, prognostyk, nadzwyczajne, rzadkie, osobliwe objawienie, pokazanie się, zjawisko, np. w przyrodzeniu albo na świecie, rzadkiego

co, osobliwszego, np. *ex quo illa ostenta, monstra, portenta dicuntur*. *Cic.* *Alii portenta atque prodigia nuntiabant*. *Sal.* też. *Virg.* t. j. to, co jest rzeczą rzadką, nadzwyczajną, nienaturalną, nadzwyczajne, rzadkie zdarzenie, traf, przygoda albo zjawisko, np. rzadka, osobliwsza fikcja, zmyślenie, materia, robota, nienaturalna rzecz, np. — *poetarum et pictorum*. *Cic.* *Portentum atque monstrum*. *Id.* Rzadkie, osobliwsze zwierze, albo potwora, straszdyło, poczwara, np. *portenta subegit*. *Hor.* *Homium pecudumque portenta*. *Cic.* *Id.* Zład przenośnie potwora mówią o ludziach, np. *Gabinus et Piso duo reip. portenta*. *Cic.* też — *Antonius*. *Id.* *Portentum* zamiast *portentorum*. *Pacuv. ap. Cic.*

PORTHMEUS, *ei* i *eos*, *m*. (πορθμεύς). Przewoźnik, który przewozi przez rzekę albo morze, Charon. *Juvenal.* *Navita porthmeus*. *Petron.* t. j. Charon.

PORTHMOS, *i*, *m*. (πορθημός). *Plin.* Ciąsnina morza. *Id.* Miasto Eubei.

PORTICATIO, *onis*, *z*. (od *porticus*, właściwie od *portico*, *are* i. e. *instruere locum porticem vel porticibus*). Rzad, porządek, szereg, kolej galeryi albo porządek filarowy chodników portyki. *Maerob.* in *Pandect.*

PORTICULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *porticus*) i. e. *parva porticus*. Mała galeryja, galeryjka albo pokryty chodnik. *Cic.*

PORTICUS, *us*, *z*. (od *πόρος*, przejście). Portyk, chodnik, ciennik, ganek, krużganek przedsieniowy, nakryty między słupami, galeryja odkryta wsparta na kolumnach. *Id.* Przez zamianę. *Cic.* Cwiczenie Stoików, którzy w portykach zwykli rozprawiać. *Id.* *Namiot*. *Caes.* Budowa na skrzydłach odkryta. *Id.* W przyp. drug. liczb. *porticum*. *Vitr.* *Suet.* *Namiot*. *Cic.* *Zasłona dachu, daszek, przeddaszek nad oknami, naddrzwiami*. *Colum.*

PORTIO, *onis*, *z*. (od *pars* zamiast *partio*). *Cic.* Część, część całej rzeczy podzielną. — *magna portio*. *Plin.* Wielka część ludzi. *Id.* Należność. *Pro rata portione*. *Tac.* Podług swej części. *Id.* *Proporeya*. — *rerum*. *Cic.* — *rezy*. — *eadem ad decem homines servabitur*. *Curt.* Zachowa się też sama proporeya do dziesięciu osób. *Ad suam quisque portionem*. *Plin.* Każdy w proporeya swej zdatności. *Pro virili portione*. *Tac.* Podług sił.

PORTIONALIS, *e*, *ptnk.* (od *portio*) i. q. *particularis*. Tyczący się części, zawierający część w sobie, częściowy, np. — *jejunium*. *Tertull.*

PORTISCULUS, *i*, *m*. (od *pertica* albo od *portus*). Młot albo narzędzie dozorca rudelników, którym wybija takt dla robienia na galerach rudlem. *Enn.* *ap. Non.* *Pulsus portisculi*. *Laber.* *Sub portisculum*. *Cato.* *ap. Fest.* *Id.* Zład przenośnie, np. *ad loquendum atque ad tacendum tute habes portisculum*. *Plaut.* t. j. masz kierunek, dyrekcyę. *Id.* Też sam dozorca rudelników.

PORTITANS, *tis*, *r*. współ. (imsl. od *portito*, *are*). Często noszący. *Gell.*

PORTITO, *as*, *are*, (częstotl. od *porto*, *are*). Nosić, np. *crumenam portitans*. *Gell.*

PORTITOR, *oris*, *m*. Sluga celny, celnik, który przetrząsa towary. *Cic.* *Plaut.* *Id.* Bierze znaczenie od *portus*, równie in *portum ilor*. *Id.* Od *porto*. Przewoźnik, który przewozi czołum. *Sen.* — *frumenti*. *Cod. Just.* *Id.* Tak zwany Charon *portitor*. *Virg. Prop.* *Id.* Na lądzie furman. *Id.* *Portitor Ursae*. *Konstellacya Bootes* albo *Arctophylax*. *Stat.* *Id.* Od *porto*. *Tragarz*, np. *portitor Helles*. *Martial.* t. j. baran. — *corvus Eliae Prudent.* *Portitor apicum*. *Sidon.* Który roznosi listy. *Nuntiator muneris et portitor*. *Arnob.*

PORTIUNCULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *portio*). Mała część, cząstka, sztuczka. *Plin.* — *aedium*. *Ulpi.* in *Pandect.*

PORTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (φορτος, ciężar). Niesć co, przenosić, przewozić. — *in arca*. *Hor.* — w skrzyni. — *alicui fallaciam*. *Terent.* Rnąć zdradę komu. — *jurgium*. *Id.* Wszczynąć zwady. — *auxilium*. *Stat.* Dążyć ratunek.

PORTORIUM, *ii*, *n*. (scil. *vectigal*). *Cic.* Przewoźne, zapłata od przewozu morza, rzek, jezior. *Id.* *Clo*, myto, mostowe, rzeczne, groblowe. — *circumvectio*. *Cic.* Myto od fury. *Id.* *Portorium*, *a*, *um*. Przewozowy, do opłaty za przewóz należący, np. *Charon expetens portorium*. *Apul.* t. j. przewozowe, myto za przewóz.

PORTUENSIS, *e*, *ptnk.* (od *portus*). Tyczący się portu, należący do portu, szczególnie do portu blisko Tybru. *Cod. Theod.*

PORTULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *portus*). Mała brama, bramka, fortki. *Liv.*

PORTULACA, *ae*, *z*. *Portulaka*, roślina. *Varr. ap. Non.* *Pallad.* *Plin.*

PORTUNALIS albo **PORTUNALIS**, *e*, *ptnk.* Tyczący się bożka Portunus (*Portunus*) należący do niego, *Portunus*owy, *Portunus*owy. *Id.* *Zład Portunalia* scil. *solenia* albo *sacra*. *Varr.* t. j. święta na cześć tego bożka. *Flamen Portunalis*. *Fest.* Kapłan tego bożka.

PORTUNUS albo **PORTUNUS**, *i*, *m*. (właściwie *ptnk.* *portunus*, *a*, *um*, scil. *deus*). *Cic.* *Ovid.* *Fest.* Bożek portów, tenże sam, co *Palemon*. *Id.* Bożek kluczów domowych. *Id.* *Inser.* Imię Janusa bożka drzwi domu. *Id.* *Virg.* Imię Neptuna.

PORTUOSUS, *a*, *um*, (od *portus*). Pelen portów, w porcie opatrzone, np. — *mare*. *Cic.* — *flumen*. *Plin.* *Pars Numidiae portuosior*. *Sall.* *Samothrae portuosissima omnium*. *Plin.* *Navigatio longa, hyemalis et minime portuosa*. *Cic.*

PORTUS, *us*, *m*. (od *porto*, niosć, albo *πόρος*, przejście). Port morski. *In portum venire*. *Cic.* Przyplłynąć do portu. *Portum tenere*. *Id.* Trzymać się portu. *E portu solve*. *Id.* — *profecti*, *naves educere, exire*. *Caes.* Wypłynąć z portu. *Portum occupare*. *Hor.* Port zająć. — *petere*. *Cic.* Płynąć do

portu. — *linquere*. *Virg.* Opuścić port. *Id.* Odnosi się czasem do przewoźników i cła od przewozowego. *In portu operas dare*. *Cic.* Trudnić się w odbieraniu cła od przewozowego. *Id.* Ujście rzek. *Per septem portus in maris exit aquas*. *Id.* Siedmią korytami wpada do morza. *Id.* Przenośnie. Schronienie, ucieczka, miejsce bezpieczne. *Philosophiae portus*. *Cic.* Schronienie Filozofii. *Nationum portus erat senatus*. *Id.* Schronieniem ludu był senat. *Res est in portu*. *Plaut.* Rzecz bezpieczna. *Id.* *In portu navigare*. *Terent.* Bydź w miejscu bezpiecznym. *Id.* *Impingere in portu*. *Quint.* Wykraczać w początkach dzieła. *Id.* *Fest.* *Dom.* *Id.* *Ulpi.* Magazyn czyli skład na towary. *Id.* W przyp. trzec. liczb. mn. *Portibus* i *portibus*. *Id.* — *Delphini*. *Plin.* Port i miasto w Ligurii. — *Hannibalis*. *Mela.* Port i miasto w Łuzytanii. — *Ulyssis*. *Id.* Port i miasto w Sycylii. — *Magnus*. *Plin.* Miasto i port w Maurytanii Czaryczńskiej. — *Augusti*. *Ptol.* Ostya. *Id.* *Porti* w przyp. drug. za zamiast *portus*. *Turpil. ap. Non.* w przyp. szóst. liczb. mnog. *portibus* i *portibus*.

PORUS, *i*, *m*. (Πόρος). Król Indijski. *Curt. Claudian.* *Id.* (Πόρος). Kamień dziarski. *Plin.*

PÖS, zamiast *potens* albo *pons*. *Varr.* **POSCA**, *ae*, *z*. (od *πόσ*, piję). Kwaśne wino albo ocet zmieszany z wodą. *Plaut.* *Plin.* *Cels.* *Suet.* *Pusca*. *Veget.* *dere vet.* *Id.* Jeden z familii rzymskiej. *Liv.*

POSCINUMIUS albo **POSCINUMMIUS**, *a*, *um*, (od *posco* i *numus*). Upominający się pieniędzy, np. *basiola meretricum poscinumia*. *Apul.*

POSCO, *scis*, *pöposci*, *cütum*, *scäre*, (od *pos* zamiast *potis*). Żądać czego, prosić, domagać się, upominać się. — *filium uxorem sibi*. *Plaut.* Prosić o córkę w małżeństwo. *Non indebita poscere*. *Virg.* O należne prosić. — *aspiciendum*. *Cic.* Prosić co pokazać. — *aliquem in praelia, incertamina*. *Id.* Wyzwać kogo do boju, na harc. — *poenis*. *Cic.* Przepijać do kogo. *Id.* *aliquem*. *Id.* Domagać się kary za zbrodnię. — *veniam deos*. *Virg.* — *peccatis*. *Hor.* Prosić bogów o przebaczenie winy. — *aliquem praetium*. *Cic.* Domagać się od kogo zapłaty. *Id.* *Ter.* Stanowią cenę do przedania. *Id.* *Plaut.* Zdrożyć. *Id.* *Virg.* Wzywać, błagać. *Id.* — *aliquem*. *Cic.* Żądać głowy czyjej. *Id.* *Badac.* *Fenendi poscere causas*. *Virg.* Przyjścia powodów badać. *Id.* Wolać na pomoc, up. — *numina*. *Ovid.* *Id.* *Peposci* zamiast *poposci*. *Valer. ap. Gell.*

POSEA albo **POSIA** zamiast *Pausea*. Ob. **PAUSEA**.

POSIDIUM, *ii*, *n*. (Ποσίδιον). *Strabo.* Przylądek w Epirze. *Id.* *Ptol.* Miasto na wyspie Rarpatus.

PÖSITIO, *onis*, *z*. (od *pono*). *Plin.* Położenie, posada. — *castrorum*. *Front.* Położenie obozu. *Id.* *Colum.* Sadzenie, zakładanie. *Id.* *Sen.* Rzecz do mówienia wzięta, materia, o której traktujemy. *Id.* *Quint.* Fundament, na którym się dowody wspierają. *Id.*

Id. Zniżenie głosu, mówiąc o rytmach. || **Quint.** Imion końcowe odmiany. || — *syllabae.* **Quint.** Pozytywa zgłoski, która odmienia iloczasy. || *Positiones rei.* **Quint.** Okoliczności. || *Przenośnie.* *In quacumque positione mentis sum.* **Senec.** Jakakolwiek mam myśl albo uczucie.

PŌSĪTIVUS, a, um, (od *pono*). **Gell.** Który się kładzie. || — *nomina Grammat.* Imiona rzeczowne pierwszego stopnia, np. *fortis, doctus*, od których pochodzi drugi i trzeci stopień. || — *nomen.* **Macrob.** Imię rzeczowne.

PŌSĪTOR, ōris, m. (od *pono*). Złożyciel, fundator, np. — *templorum.* **Ovid.** Positoris nomen. **Id.**

PŌSĪTURA, ae, Ź. (od *pono*) i. q. *positio.* Postawienie, uregulowanie, położenie, posada, np. — *corporum.* **Luer.** — *verborum.* **Gell.** — *lingui.* **Id.** || *Interpunkcja.* **Diomed.**

PŌSĪTUS, us, m. (od *pono*) i. q. *positio.* Położenie, posada, np. — *urbis.* **Ovid.** — *regionis.* **Tac.** — *capillorum.* **Ovid.** — *siderum.* **Tac.**

PŌSĪTUS, a, um, (imsl. od *pono*). Położony, — *ante oculos.* **Cic.** Wystawiony przed oczy, — *in auribus omnium.* **Id.** To, co wszyscy słyszą. || Złożony. *Posita urbs.* **Virg.** Złożone miasto. || Sadzony. — *semina.* **Virg.** Sadzone nasiona. || Zastawiony. — *mensa.* **Ovid.** — *stól.* || *Positus pignori.* **Plaut.** Zastawiony, położony w zastaw. — *in fuenore.* **Hor.** Dany na lichwę. || *Virg.* Umarły. *Positum corpus.* **Luer.** Pogrzebione ciało. || Ustanowiony. — *super armamentarium.* **Curt.** Dórzca arsenału. *Positum id in more est.* **Caes.** Weszło to we zwyczaj. || Złożony. *Positis omnium aliarum rerum curis.* **Liv.** Wszystkie inne starania na stronę uchyliwszy. || Zasadzony, ugruntowany. *Posita in virtute felicitas.* **Cic.** Szczęście zasadzone na cnotę. — *in vi potentia.* **Id.** Władza na przemocy oparta. || Pięknie się wyraża *posita.* **Hor.** Mówiąc o rzeczach, które są z nieba spadłe i leżą na ziemi, jako śniegi, rosa. || *Positum primum sit.* **Cic.** Dajmy, niech tak będzie. || *Postus*, zamiast *positus.* **Luer.**

POSŌLOGIA, ae, Ź. (πρόλογος, ilość; λόγος, mowa). Nauka o dozach lekarstw.

POSSESSIO, ōnis, Ź. (od *posideo*). **Cic.** Posiadanie albo prawo posiadania czego. || **Cic.** Dzierżawa, majątność, rzecz nieruchomości, którą kto dzierży. || *Przenośnie.* *Prudentiae doctrinaeque possessio.* **Cic.** Rostropność i nauki posiadanie.

POSSESSIUNCŪLA, ae, Ź. (zdrobn. od *possessio*). Mała majątność, majątnostka, mała dzierżawa. **Cic.**

POSSESSIVUS, a, um, (od *posideo* albo *possessio*). **Quint.** Dzierżawczy. — *nomina.* Imiona dzierżawcze, np. *Ciceronianus, Pompejanus.* || **Prisc.** To, co ma przymiot rzeczy dzierżawczych, np. *Romanus, Latinus*, tudzież *ferreus, aureus.* || — *pronomina.* **Quint.** Zaimki dzierżawcze, np. *meus,*

tuus, suus, noster, vester. || — *casus.* **Prisc.** Przypadek drugi.

POSSESSOR, ōris, m. (od *posideo*). Dzierżawca, posiadający co, np. *roli, gruntu.* np. — *bonorum.* **Cic.** *Q.* — *regni possessor inertis.* **Lucan.** t. j. *Pluton.* || *Przenośnie.* *Aquilo possessor Italici litoris.* **Petrone.**

POSSESSORIUS, a, um, (od *posideo*). Tyczący się dzierżawcy, należący do dzierżawcy, dzierżawczy, np. — *actio.* **Tryphon.** in *Pandect.*

POSSESSUS, us, m. (od *posideo*). Dzierżenie, posiadanie, np. *plurimis rebus possessu careo usu fruor.* **Apul.**

POSSESUS, a, um, (imsl. od *posideo* od *posido*). Posiadany, dzierżawiony. **Ovid.**

POSSESTRIX, icis, Ź. (od *posideo*). Dzierżycielka, która co dzierży. **Afran.** ap. **Non.**

POSSIBILIS, e, ptnk. (od *possum*). Możliwy, podobny, co byż może, podobny do zrobienia, co czynić można, np. *possibile est jus Deo.* **Sedul.** *Conditiones, si possibiles sunt, existere potuerunt.* **Pandect.** *divarotōr quod nostri possibile nominant.* **Quintil.**

POSSIBILITAS, atis, Ź. (od *possibilis*). Siła, władza, moc czynienia czego, możność, podobieństwo, możebność, np. *Christum sine ullis adminiculis rerum, omnia illa, quae fecit numinis possibilitate fecisse.* **Arnob.** *Fandi possibilitas.* **Mart.** **Cap.**

POSSĪDEO, ēdi, ēssum, dēre, (od *pos*, który może i *sedeo*, siedzę). Posiadać, dzierżyć, mieć posiadanie. — *bona ex edicto.* **Cic.** Posiadać dobra z edyktu. || — *publice.* **Cic.** Konfiskować. — *pro emptore, donato, legato, dote, etc.* **Cod.** Posiadać tytułem nabywania, darowizny, odkazania, posagu i t. p. || *Przenośnie.* Mieć, trzymać, posiadać. — *totum hominem.* **Cic.** Opanować całkiem czyją osobę. — *nomen.* **Plaut.** Mieć imię. — *hujus sacculi mores.* **Id.** Mieć obyczaje stosowne do tego wieku. — *plus fidei, quam artis.* **Cic.** Mieć więcej wiary, aniżeli wykretności chytrkości. || — *Oblegać, opanować.* *Ferro septus, possidet sedes sacras.* **Cic.** Otoczony żelazem oblega świątynię. || *Aer omne necesse est, possidat inane.* **Luer.** Potrzeba, ażeby powietrze wszelką człość napełniło.

POSSĪDO, is, ēdi, ēssum, dēre, (od *posideo*) i. q. *posideo.* Brać w posiadanie, w dzierżawę, opanować co, zająć, aresztować, np. *humor ultima possedit.* **Ovid.** *Quem quisque locum possidet.* **Luer.** *Possidere praeturan.* **Cic.** — *bona.* **Cic.**

POSSUM, pōtes, pōtest, pōtūi, posse, (od *potis sum*). Modz, mieć moc, byż w stanie. **Non possum, quin.** **Cic.** Nie mogę, iżby. *Quam possum maxima voce dico.* **Cic.** Mówię najgłośniej ile mogę. *Possunt quia posse videntur.* **Virg.** Mogą, że modz się zdają. **Non potest.** **Ter.** To byż nie może. **Potest.** **Cic.** Stać się może. *Ut potest.* **Id.** Ile można, wedle przemoży. || Mieć władzę, moc, powagę, kredyt. — *plurimum gratia*

apud aliquem. **Caes.** Wiele modz, ważyć u kogo. — *plurimum ad morsus serpentum.* **Cic.** Wiele pomagac od ukąszenia węzów. || Byż zdrowym. *Possunt oculi, potest caput, latera, pulmones, possunt omnia.* **Cic.** Oczy, głowa, piersi są zdrowe. || Wyraz groźby, albo zagnienia. *Possunt scire quid veneris?* **Plaut.** Wiem po coś przyszedł? || *Potessim, zamiast possim.* **Plaut.** || *Potesse zamiast posse.* **Ter.** **Luer.** **Plaut.** *potessit zamiast possit.* **Plaut.** *też potissit.* **Diomed.** *potesset zamiast posset.* **Lucil.** ap. **Non.** *też possiem, possies, possiet zamiast possim cet.* **Plaut.** **Cic.** || **Bier.** *Potestur i possitur zamiast potest i possit, np. expleri potestur.* **Luer.** *transferrī possitur.* **Cato.** || *Też possuntur.* **Diomed.** *też potis sunt zamiast possunt, i potis sum albo potissum zamiast possum.* **Plaut.** **Ob.** *Potis, też poteste, potesto, potestate, possunt.* **Charis.** || **Imsl.** *potens.* **Ob.** *Potens.*

POST, (od pōtōo, z tyłu) przedimek, rząd. przp. czwart., który oznacza porządek czasu, miejsca lub jakiej innej rzeczy. Po. *Aliquot post menses.* **Cic.** Po kilku miesiącach. *Post omnia.* **Id.** Po wszystkim. *Post annum.* **C. Nep.** Po roku. — *hominum memoriam.* **Cic.** Ile ludzka pamięć zasięgnąć może. *Post paulum.* **Plin.** Mało co potem. || *Post id, post illa.* **Plaut.** Wyraz komieczny, potem. || Często się jako przysłówek kładzie bez przypadku albo z przyp. szóst. *Multis post annis.* **Cic.** Po wielu latach. *Paucis diebus post.* **Plaut.** Wkrótce, po niewielu dniach. || Łączy się z innymi przysłówkami. *Post paulo.* **Liv.** Wkrótce. *Multo post.* **Cic.** Daleko później. || Kładzie się dla pełności mowy, np. *Post deinde.* **Terent.** *post inde.* **Luer.** || Za nie, nizko. *Invidia atque superbia post fuere.* **Sall.** Nienawiść i pycha za nie miana była. || Z tyłu, po zad. *Post equitem sedet etra cura.* **Hor.** Za jeźdźcem siedzi czarna troska. || *Post enim cet.* **Cic.** *Postve ea.* **Id.** t. j. albowiem potem, *postque ea.* **Liv.** t. j. i potem, *hunc post.* **Cic.**

POSTANTE, (od post i ante, jak exante, inante). Potem, np. *postante conventionem habet.* **Varr.** t. j. na potem.

POSTAUTUMNALIS, e, ptnk. (od *post i autumnalis*). Pojesienny, po jesieni przypadający, po pierwszej jesieni następujący, np. — *pira.* **Plin.**

POSTEA zamiast *post ea* jak *psk.* Potem. **Cic.** **Caes.** np. *fertilissima inoculatio, postea complastratio.* **Plin.** || *Też — brevi, wkrótce potem, np. brevi postea est mortuus.* **Cic.** *też — loci.* **Sall.** t. j. przy, podle czego nadmiernie się używa. *Też i quam, np. posteaquam.* **Cic.** t. j. potem, zatem, gdy. *Postea vero quam.* **Cic.** **Nep.** **Sall.** || *Postea.* t. j. dalej, zatem, potem, więcej, np. *quid tum postea?* **Ter.** t. j. coż dalej? || *Pisze się też post ea, np. postque ea.* **Liv.** || *Postea deinde albo deinde postea, jak post deinde.* **Cels.**

POSTEAQUAM, właściwie postea quam. Potem, zatem, gdy. **Ob.** **POSTEA.**

POSTEO (albo **POST EO**) *ire,* (od *post i eo, ire*). Iśćz potem, np. — *aliquem.* **Sidon.** Iśćz za kim.

POSTER, a, um. **Ob.** **POSTERUS.** **POSTERGANEUS, a, um,** (od *post i tergum*). Który jest za grzbietem, z tyłu, np. *ab sole posterganeus habebitur.* **Arnob.** t. j. który ma z tyłu słońce.

POSTERI, ōrum. **Ob.** **POSTERUS.** **POSTERIOR, m. Ź.** *ōris, n. ius,* (od *posterus, a, um*). **Cic.** Niższy, który jest drugiego rzędu, miejsca, czasu. — *actate.* **Cic.** Młodszy. || Mniej ceniany. — *illi suis commodis patriae salus.* **Cic.** Wygody własne są mu miłsze, aniżeli ocalenie ojczyzny. *Posterius et nequius isto nihil.* **Cic.** Nie późniejszego i gorszego nadeń. || *Posterius,* **psk.** **Plaut.** Potem.

POSTERITAS, atis, Ź. (od *posterus, a, um*). **Cic.** Potomność, potomni ludzie. *Ad memoriam posteritatis.* **Quint.** Dla potomności. *In posteritatem.* **Just.** Napotem. || Czas przyszły. *Posteritatis otio consulere.* **Cic.** Zapewnić sobie spoczynek na starość. || Ostatni place, niższe, ostatnie miejsce, np. *posteritatem mendacitū deputare.* **Tertull.**

POSTERIUS, ptnk., psk. **Ob.** **POSTERIOR** albo **POSTERUS.**

POSTERO, as, avi, atum, are, (od *posterus, a, um*). Czynić co poźno, nie rychło, spóźnić się, zapóźnić się, opóźnić się. *Pal-lad.* *Posteravit scil. olea.* **Id.**

POSTERULUS, a, um, (zdrobn. od *posterus*) i. q. *posterus*, np. *posterula scil. via.* **Amian.** t. j. droga poboczna, manowice, droga postronna.

POSTERUS albo **POSTER, a, um,** (od *post*). W stop. drug. **Posterior**, w stop. trzeci. **Postremus** i **Postumus.** W stop. pierwsz. **Posterius** albo **Poster.** W stop. drugim. **Posterior, posterius.** **Cic.** Który idzie, następuje potem, przyszły. *Haec non in posteris, sed in primis continuo peccata sunt.* **Cic.** Te nie na potem, lecz zaraz są wykroczenia. || Nazajutrzny, do jutra należący, następujący. *Postera.* **Cic.** albo *postero die.* **Tac.** *Nazajutrz.* — *vita.* **Suet.** Pasma życia. || **Posteri, ōrum.** **Cic.** Potomkowie. *Usque ego postera crescam laude reccus.* **Hor.** Zawsze w świeżej potomnych wieków będę chwale. || *Posteri dies.* **Non.** Dni nieszczęśliwe. || **Mart.** **Cap.** Niższy, podlegszy. || **Posterus**, zamiast *posterorum.* **Tac.**

POSTFACTUS albo **POST FACTUS, a, um.** To, co się potem działo, zdarzyło, przytrafiło się. **Gell.** || *Zład postfactum.* To, co się potem przytrafiło. **Paul.** in *Pandect.*

POSTFERO, ers, tūli, latum, ferre, (od *post i fero*). Kłaść co po czym, pozad kłaść co, niżej co kłaść, uposledzać, za nie mieć sobie co, pogardzać czym, niedbać, np. — *opes suas libertati plebis.* **Liv.** Przekładać wolność ludu nad swoje dostatki.

POSTFUTURUS, a, um. **Ob.** **POSTSUM.** **POSTGENITUS** albo **POST GENITUS, a, um.** Potem narodzony. *Postgeniti* albo

Post geniti. Hor. t. j. potomkowie, potomstwo.

POSTHABEO, *es, ūi, ūtum, bēre*, (od *post* i *habeo*). Kłaść co po czem, za nie mieć sobie co, niedbać, np. *omnes posthabui mihi res. Ter. — seria ludo. Virg. t. j. przekładać igraszkę nad rzeczy poważne. Posthabitus haberetur. Tac. Za nie był miany.*

POSTHAC, *psk. zamiast post haec. Po- tēm, na potēm, po tym czasie. Plaut. Suet. || Potēm, następnie. Plaut. Ter. Hor. Post haec. Za czem. Cic. Colum.*

POSTHINC albo **POST HINC**. Potēm, na potēm, na tēm miejscu, ztąd, albo potēm z tego miejsca, np. *Post hinc ad naves graditur. Virg. Post hinc digressus. Id.*

POSTHIS, *dis, ū. (πῶσθη, nadpletek). Zapalenie nadpletku.*

POSTHOC albo **trafniej POSTHOC i. e. postea. Potēm. Hor.**

POSTHUMIUS. Ob. **POSTUMIUS**.

POSTHUMUS. Ob. **POSTUMUS**.

POSTIBI, (od *post ibi*). Potēm, na potēm, na tēm miejscu. *Plaut.*

POSTICA, Ob. **POSTICUS**.

POSTICĀPO, *as, are*, (od *post* i *capio*). Potēm brać co, odbierać, albo używać, zażywać, kosztować czego. *Claudius. Mam.*

POSTICULA, *ae, ū. scil. janua (od posticulus, a, um. Zdrobn. od posticus, a, um). i. q. postica. Tylne drzwi albo drzwiczki mówiące zmniejszającym sposobem. Apul.*

POSTICULUM, *i, n. scil. aedificium (od posticulus, a, um, zdrobn. od posticus). Tyl- na budowla, tylny dom, domek. Plaut.*

POSTICULUS, *a, um, zdrobn. od posticus) i. q. posticus, mówiące zmniejszającym sposobem. || Ztąd posticula scil. janua i posticulum scil. aedificium. t. j. tylne drzwi, tylna budowla.*

POSTICUS. Ob. **POSTICUS**.

POSTICUS, *a, um, (od post, jak anticus od ante). To, co jest tylnie, tylny. Postica pars aedium. Suet. Tylne części domu. — sanna. Pers. Szyderstwo z tyłu czynione. — pars mundi. Plin. Północna część świata. Posticis pedibus insistere. Solin. Stać na tylnych nogach. || Posticum, i. Suet. Tylne części domu albo drzwi tylne. Atria servanem postico felle clientem. Hor. Tylne drzwi przed pilnującym wejścia domu twojego klientem, wyknij się. || Posticum. Lucil. Prewet. || Farr. Zadek, posładek.*

POSTIDEA, zamiast *postea*. Potēm. *Plaut.*

POSTILENA, *ae, ū. (od post) scil. funis. Rzemień podogonowy, podogonie u koni. Plaut.*

POSTILLA albo **POST ILLA** zamiast *postea*. Potēm. *Ter.*

POSTIS, *is, m. (od παροιστός, podwoje). Podwoje np. drzwi kościoła, domu. Cic. Hor. Ovid. ztąd postem tenere. Cic. Liv. Strzedz podwojów. || Przenośnie, drzwi, np. reserare postes. Sen. Poste recluso. Lucan. || Przenośnie. Postes, Lucr. t. j. oczy. || W przyp. szóst. posti. Ovid.*

POSTLIMINIUM, *ii, n. zamiast post i liminium (od post i limen). Powrót, powrócenie do domu, do dawnego stanu, do dawnego prawa, przynależności, przywileju; ztąd początkowy ptak. scil. jus, np. ei nullum esse postliminium. Cic. t. j. niema prawa powrócenia do swego domu, do dawnego prawa, przynależności, też ei esse postliminium. Cic. Postliminium est jus amissae rei recipiendae ab extraneo. Paul. in Pandect. Vis postliminii. Cic. Postliminium habere. Pompon. || Postliminio scil. jure. t. j. przez powrót, powrócenie, np. postliminio redire. Cic., albo reverti. Pompon. in Pandect. t. j. przez powrót nazad powrócić. || Ztąd w ogólności postliminio zamiast znówu, na nowo, nazad, np. — in forum reducere. Apul. t. j. znówu, nazad prowadzić. Corpus istud postliminio mortis animare. Apul. t. j. ożywić, przywrócić do życia. || Przenośnie, postliminium. Powrót, powrócenie np. — pacis. Rutil. — pacis ecclesiasticae. Tertull.*

POSTMERIDIANUS. Ob. **POMERIDIANUS**.

POSTMODO, *psk. (od post i modo). Potēm, zamiast post albo postea. Potēm, na potēm, zaraz, wkrótce. Liv. Proper. Ovid.*

POSTMODUM, *psk. (od post i modus) i. q. postmodo. Potēm, na potēm. Ter. Liv.*

POSTOMIS, *idis, ū. (ἐπιστομῆς). Lucil. Kaganiec koński, nągłehk, narzędzie na gębę, aby nie kasał. || Przenośnie mówiące o opojach, którym jakoby z nozdrzu wisiały kufle, np. trulleus postomis de naribus pendet. Lucil. ap. Non.*

POSTPARTOR, *oris, m. (właściwie post partor, od pario). Następca, który ma po kim posiadać majątek, potomek, np. unde anteparta demus postpartoribus. Plaut.*

POSTPONO, *nis, posui, positum, nēre, (od post i pono). Kłaść co po czem, niżej co kłaść, postponować, uposledzać, nie mieć sobie co, pogardzać czem, niedbać, np. — omnia. Caes. Cic. — aliquid alicui. Ovid. Id postponi potest. Plin. || Też postpositus, a, um, np. omnibus rebus postpositis. Caes.*

POSTPRINCIPIA, *orum, n. (od post i principia) zamiast post principia. To, co następuje po początku, późniejsze, albo dalszy ciąg, postępowanie, albo wyjście, wychodzenie, np. ut quisque rem advenit suam, sic et procedunt post principia. Pers. też Farr. Gell.*

POSTPUTO, *as, avi, atum, are, (od post i puto, are). Kłaść co po czem, niżej co kłaść, uposledzać, pogardzać czem, niedbać, mniej ważyć, cenić, np. te postputasse omnes res praec parente. Ter.*

POSTQUAM albo **POST QUAM**, *spoj. Potēm, zatem, gdy, niż, niżeli, kiedy, np. eo postquam pervenit, arma poposeit. Caes. Postquam id video, nescio etc. Ter. || Poniemaz, że, gdyż, np. postquam sensit. Ter. Postquam inanis sum. Plaut. Postquam video. Ter.*

POSTREMITAS, *atis, ū. (od postremus, a, um). Ostatek, ostateczność, koniec. np. in terram desinat tam ima, quam summa postremitas. Macro.*

POSTREMO, **POSTREMUM**, *psk. Ob. POSTREMUS, a, um.*

POSTREMUS, *a, um, (od posterus). Cic. Ostatni, końcowy. — in fuga. Cic. Ostatni w ucieczce. Non esse in postremis. Cic. Nie bydz z rzędu ostatnich. Postrema in comedia. Plaut. Na końcu komedyi. In postremo libro. Justin. Na końcu książki. Postremum munus. Catull. Ostatnia posługa, pogrzeb. || Postremo i postremum, psk. Caes. Naostatni, nakoniec. || Postremus. Cic. Podły, nizekzemny. || Postremior, postremissimus. C. Graech. apud. Gell.*

POSTRIDIE, *psk., zamiast postero die. Nazajutrz, np. postridie mane. Cic. Prima luce postridie. Caes. Venit postridie. Ter. || Z przyp. czwart. Postridie ludos Apollinares. Cic. || Z przyp. drug. Postridie ejus diei. Caes. || Postriduo. Plaut., od Postriduum scil. tempus.*

POSTRIDUANUS (*Postridianus*), *a, um, (od postriduum). Nazajutrzny, zajutrzny, np. — dies. Macro.*

POSTRIDUO, Ob. **POSTRIDUUM**.

POSTRIDUUM, *i, n. scil. tempus. (od postridie albo od posterus i dies). Nazajutrz, np. postriduo natus sum, quam Jupiter natus est. Plaut. || Właściwie ptak., postriduus, a, um.*

POSTSCENIUM, *ii, n. scil. spatium (od post i scena). Miejsce teatru z tyłu sceny, gdzie autorowie grali role, których spektatorowie nie mogli widzieć. || Ztąd przenośnie. Postscenia vitae. Lucr. Skryte czyny życia. Jest właściwie ptak., postscenius, a, um.*

POSTSCRIBO, *bis, psi, ptum, bēre, (od post i scribo). Podpisać tuż przy tēm, podle, obok albo pod tēm, między tēm, np. Tiberii nomen suo postscripserat. Tac.*

POSTSIGNANI (*milites*) (od *postisignum*). Tylne straże żołnierzy. *Ammian.*

POSTSUM, *es, fui, esse, (albo Post sum ect). Bydz po tēm, albo w tyle, na tyle, np. postfuturus, a, um. t. j. który ma bydz po tēm, przyszy, następny, np. postfuturi scil. homines. Sall. || Pozad, poslednio następować, uposledzonym bydz, w tyle, na zad, na wstecz bydz, np. ubi periculum advenit invidia atque superbia postfuere. Sall.*

POSTTERGANEUS, *a, um. Ob. POSTER- GANEUS.*

POSTVENIO, *is, ire, (od post i venio). Potēm przysjdz, następować, Graeci πρὸς ἑαυτὸν vocant; nunc postveniente. Plin.*

POSTVERTA albo **POSTVORTA**, *ae, ū. (den). Bogini blizkiego narodzenia, (od post i verito). Ovid. || Postvorta. Imie. Macro.*

POSTULARIUS, *a, um. Żadany, proszony, domagający się, napierający się, np. — fulmina. Fest. t. j. pioruny domagające się ofiar dla niedopełnienia słuha.*

POSTULATICIUS albo **POSTULATITIUS**,

a, um, (od postulo, are). Z pragnieniem żądany albo wymagany, np. — gladiatores. Sen.

POSTULATIO, *onis, ū. (od postulo, are). Pretensya, upominanie się, prosba, żądanie, należytość, należność, dług, w ogólności żądanie, pragnienie, żądanie prawne, np. — ignoscendi. Cic. t. j. prosba: — aequa et honesta. Cic. Alieujus postulationi concedere. Cic. — resistere. Cic. Q. || Pretensya, upominanie się, żądanie, należytość jakiego bóstwa od człowieka, żądanie, pragnienie, wola bóstwa, co się tyczy ofiar. Postulationes decretae Jovi. Cic. Nakazane ofiary Jowiszowi, jakich sam żądał. || Suet. Suplika rzeczników. || Plaut. Oskarżenie, żaloba na kogo podana.*

POSTULATITIUS (*Postulaticius*), *a, um. Ob. POSTULATICIUS.*

POSTULATOR, *oris, m. (od postulo, are). Prosićiel, który usilnie, prosi, żąda, domaga się czego. || Skarżyciel, powód, np. przed sądem. Suet.*

POSTULATRIX, *icis, ū. (od postulo, are). Która usilnie prosi, żąda, domaga się czego. Tertull.*

POSTULATUM, *i, n. (od postulo, are). Żądanie, prosba. Postulata facere. Corn. Nep. Zadość czynić żądaniu.*

POSTULATUS, *us, m. (od postulo, are). Pretensya, upominanie się, prosba, podanie supliki, np. — matris. Liv. t. j. — przed sądem.*

POSTULATUS, *a, um, (od postulo, are). Flor. Żadany, proszony. || Plin. Oskarżony. — repetundarum albo repetundis ab aliquo. Terent. Oskarżony od kogo o kradzież skarbu publicznego. — de ambitu. Cic. — o zabieganie urzędów. Imsl. od postulo.*

POSTULIO, *onis, ū. Ob. POSTULATIO.*

POSTULO, *as, avi, atum, are, (podobno od posco zamiast posticulo. Sup. poscitum, przez skrót. postum). Żądać, pożądać, pragnąć, wymagać czego, życzyć sobie, chcieć, mieć chęć, napierać się, domagać się, żądać czego u kogo, prosić, pretendować, żądać czego, napierać się czego, np. — aliquid ab aliquo. Cic. Abs te postulo atque oro. Ter. Veniam postulavit. Suet. Do sane, si postulas. Cic. || Też o rzeczach nieżywotnych, żądać, pragnąć, wymagać, np. cum tempus necessitasque postulat. Cic. Ut amicitia nostra postulat. Cic. Nunc hic dies alios mores postulat. Terent. || Ztąd Postulatum, rzeczow. i Postulata. Żądania, domagania się. Cic. Postulata facere noliuit. Nep. || Postulare aliquid zamiast ab aliquo. Cic. Non postulatus i. e. licet ab eo non postulatum fuerit. Cic. Q. || Pytać się, dopytywać się, badać się czego, wywiadywać się, dochodzić czego, poszukiwać czego, śledzić, wypytywać się, np. — de foedere. Cic. — de colloquio. Caes. || Usilować, ubiegać się, starać się, uwziąć się. Ter. Plaut. Nep. || Skarżyć, żalić się, utyskiwać. Plaut. Ulp. in Pandect. || Zaskarżyć, obżalować, sądownie oskarżyć kogo. — aliquid np. Gabinium. Cic.*

Q. — aliquem de pecuniis repetundis. Cic. Tac. Plin. || Votum postulare. Apul. Uczynić ślub. || Wzywać, wyzywać, zapraszać do czego. Cic. Q.

POSTUMATUS, *us, m.* (od *postumus, a, um*). jest przeciwna strona, mówiąc o *principatus* (t. j. pierwszeństwo, prym). Ostanie miejsce, najniższy plac, *np. sunt, qui nec principatum Bytho defendant sed postumatum. Tert.*

POSTUMO, *as, are*, (od *postumus, a, um*). Bydź ostatnim, na ostatnim miejscu, *np. — alicui. Tertull.*

POSTUMUS, *a, um*, (od *post i humus*). Ob.

POSTHUMUS.

POSTUS, *a, um. Luer.* zamiast *positus*.

POSTVORTA, *ae, z. Maer.* Bogini przyszłości. *Farr.* Którą wzywano wtenczas, gdy się narodziło niemowlę.

POSTVOTA, *ae, z. Serv.* Przewisko Wener, bogini. *Hanc Itali Postvotam dicunt. Serv. ad Virg.*

POSTUS, *a, um*, zamiast *positus*. Ob.

POTABILIS, *e, ptak.* (od *poto, are*). Pijalny, dobry do picia, zdolny do picia, pity, co można pić, *np. — fons. Auson. — medicamina. Coel. Aur.*

POTACULUM, *i, n.* (od *poto, are*) i. q. *potatio*. Pijanstwo, opilstwo, pijatyka, upijanie się, lykanie, birbanterya. *Tertull.*

POTAMANTIS, *idis, z.* (od *ποταμός*, rzeka). Rodzaj rośliny rosnącej nad rzeką *Indus*, też *thalasseye* zwanej. *Plin.*

POTAMOGETON albo **PETAMOGITON**, *ōnis, z.* (*Ποταμογέτων*, *ovog*, blizki rzeki). Rdzenna, roślina wodna. *Plin.*

POTASSIUM, *i, n.* Potass; zasada metaliczna potażu.

POTATIO, *ōnis, z.* (od *poto, are*). Picie albo pijanstwo, opilstwo. *Plaut. Sen. Quintil.*

POTATOR, *ōris, m.* (od *poto, are*). Pijający, pijak, pijanica, opoj. *Plaut.*

POTATORIUS, *a, um*, (od *poto, are*). Tyczący się picia, służący do picia, *np. — vas. Plin. Valer.* Naczynie do picia.

POTATUS, *us, m.* (od *poto, are*). Picie.

Sen. Apul.

POTATUS, *a, um*, (imśl. od *poto, are*). Pity. *Plin.*

POTE, *i, e. potest. Ter. Cic.* zamiast *potest. Quam pote. Apul.* Ile bydz może. *Pote est. Catull.* Stać się może.

POTENS, *tis, r. wśpół.* (od *potis, e i ens*, imśl. od *sum*). Który może, ma siły, potężny. — *suū. Liv.* Pan nad sobą samym. — *mentis. Sen.* Który jest przy zdrowym rozumie. — *voti. Ovid.* Dopelniający ślubu. — *maris. Terent.* Neptun, bożek morza. — *Cypri. Hor.* Bogini Cypru, Wenera. — *frugum. Ovid.* Cerebra, bogini żniwa. — *uteri Diva. Ovid.* Junona Lucyńska, bogini porodu. — *nemorum virgo. Stat.* Dyana, bogini lasów. — *deorum. Plin. i.* Samowładny Jowisz. — *regni. Liv.* Mógłcy władzą państwem.

— *imperii. Liv.* Który tak rozkazuje, że mu są posłuszni. || Mający powagę, kredyt. || — *maxime in res bellicas fortuna. Liv.* Nad wszystko szczęście, które ma wpływ do wojny. || Dzielny, skuteczny. — *herba. Virg.* Ziele skuteczne. || — *corporis. Curt.* Mocny, silny. — *forma. Catull.* Rzadkiej piękności. — *nobilitate. Ovid.* Znakiem szlachetności. || — *in amore. Catull.* Szczęśliwy w kochaniu. || — *jussi. Ovid.* Który wykonał rozkazy. || Mający, dobrze się mający, możny, bogaty. *Virg. Tert.* || Panujący, rządcza, władca, *np. potentes rerum suarum et urbis. Liv.*

POTENTATOR, *ōris, m.* (od *potens* od *potento, are. i. e. potentem esse*). Potentat, mocarz, panujący, *np. beatus et solus potentator. etc. Tertull.*

POTENTATUS, *us, m.* (od *potens*). Moc, siła, władza, potęga, zwierzchnictwo, zwierzchność, zwierzchnia władza. *Liv. Caes. Lactant. Papin. in Pandect.*

POTENTER, *psk.* (od *potens*). Mocno, silnie, potężnie, krzepko, skutecznie, dzielnie, czynnie. *Dicere potenter ad efficiendum aliquid. Quintil. — defendere. Val. Max. Potentius. Hor. Potentissime dicere. Quintil.* || Według, podług sił, możliwości, *np. cui lecta potenter erit res cet. Hor.*

POTENTIA, *ae, z.* (od *potens*). Moc, siła, władza. — *morbi. Ovid.* Moc choroby. — *armorum. Liv.* Siła oręża. || Siła, moc, skuteczność lekarstw. — *herbarum. Plin.* Skuteczność ziół. || Zdolność. *Vir supra humanam potentiam. Justin.* Mąż nad ludzką zdolność, i pojęcie. || Przemocność, kredyt, powaga. *Esse in magna potentia. Cic.* Bydź bardzo przemożnym. — *nobilitatis. Sall.* Przemocność szlachecka. || Władza, panowanie. *Singularis potentia. C. Nep.* Jedynowładztwo. || *Nulla potentia longa est. Ovid.* Żadne szczęście nie jest długo trwałe. || *Plin.* Miasto w Ligurii, teraz *Potenza*. || *Id. — w Lukanii, dziś Potenza.* || *Ztąd Potentini. Id.* Mieszkańcy tego miasta.

POTENTIALITER, *psk.* (od *potentialis*). Moego, silnie. *Sidon.*

POTENTINUS, *a, um.* Potenticki, tyczący się miasta Potencya w Włoszech. *Plin. Front.*

POTERION, *ii, n.* (*Ποτήριον*, Dioscor.). Zylaniec, roślina. *Plin.*

POTERIUM, *ii, n.* (*ποτήριον*) i. q. *potulum*. Naczynie do picia, kubek. *Plaut.*

POTESSE zamiast *posse*, **POTESSEM** zamiast *possem* *cet. Ob. POSSUM.*

POTESTAS, *ātis, z.* (od *possum*). *Cic.* Moc, władza, wolność, możliwość czynienia czego. *Ius potestatemque habere faciendi aliquid. Cic.* Mieć prawo i moc działania czego. || *Facere potestatem. Cic.* Pozwolić. *Fieri potestatem oportere. Id.* Trzeba mieć pozwolenie. || *Potestatem sui facere. Cic.* Pozwolić przystępu do siebie, dać audyencyą komu. || *Est mihi potestas, est in meo potestate. Cic.* Mogę, jest to w mojej mocy. ||

Esse in potestate alicujus. Cic. Bydź posłusznym, ulegać komu. || *Hoc est potestatis meae, tuae, etc. Liv.* Jest to w mojej, w twojej mocy. || *Potestas mea, tua etc. Terent.* Mogę, możesz, masz moc. || *Habere familiam in potestate. Liv.* Pan który trzyma swych niewolników w niewoli, nie dając im wolności. || Niekiedy się odnosi do umysłu i władzy duszy. *Exire de potestate. Cic.* Nie bydz przy zdrowym rozumie, albo się zbyt mocno unieść namiętnością. || Prawo, panowanie, władza, bądź publiczna, bądź prywatna. *Redigere in potestatem. C. Nep.* Podbić pod panowanie czyje. *Esse in alicujus potestate. Quint.* Bydź pod czyją władzą. || Władza, powaga urzędu. — *praetoria. Cic.* Władza pretorska. || Urząd, mianowicie cywilny. *Potestates. Cic.* Urzędy. *In conciliis ducum, potestatumque. Plin.* W radzie wodzów i urzędników. || W rzeczach nieżywych, przyrodzenie, moc, siła. *Potestates colorum. Vitr.* Moc kolorów. *Potestates vimque herbarum demonstrare. Plin.* Pokazać moc i skuteczność ziół. *Pecuniarum potestas. Caj. Pand.* Walor pieniędzy. || Moc, przemoc, gwałt, siła względem kogo, *np. per potestatem auferre i compilare. Cic.* t. j. gwałtem. || *Hygin.* Córka Pallady i Styxu.

POTESTATIVUS, *a, um*, (od *potestas*). Mający moc, władzę albo zawierający, *np. — principatus. Tertull.*

POTESTUR, *Ob. POSSUM.*

POTHOS, *i, m.* (*πόθος*, żądza). *Plin.* Kwiat letni, z rodzaju hyacyntów albo jasmínu.

POTICA, *ae, z.* (*dea*). Bogini napoju dzieci, inaczej *Potina* zwana. *Donat. ad Terent.*

POTIENS, *Ob. POTIOR.*

POTILIS, *e, ptak.* (od *potus*). Służący piciu, należący do picia, *np. — nidus. Farr.* Naczynie do picia. *Raptus potilis cet. Coel. Aur.* t. j. sposobem pijącego prędko pochłaniać.

POTIN, zamiast *potisne*, *np. potin' est t. j. potes, możesz? albo nie możesz? np. potin' es mihi verum dicere? Ter. Potin' es tu homo facinus facere strenuum? Plaut. ap. Gell.* || Zamiast *potisne est t. j. potest, np. potin' ut desinas? Ter.* Możesz przestać. *Potin' ut taceas? Plaut.* Możesz milczeć?

POTINA, *ae, z.* (*dea*) (od *potus*). Bogini napoju dzieci, też *Potica* zwana. *Farr. ap. Non.*

POTIO, *ōnis, z.* (od *poto, are*). Picie, napój, trunk. *In media potione. Cic.* Multa potio. *Cels. Cibo et potione completi. Cic.* || Trunek lekarski. *Plaut. Cels. Plin.* || Trunek czarodziejski, miłosny. *Hor.*

POTIO, *is, iui, itum, ire*, (od *potis*). Ob.

POTIOR, *iris, itus sum.*

POTIONATUS, *a, um*, (imśl. od *potio, are*). *Suet.* Napawany. — *ab uxore avaritia quidem medicamento, sed quod in furorem vertit. Id.* Napawany przez żonę miłośni-

czym wprawdzie trunkiem, lecz to go nabiawilo szaleństwem.

POTIONO, *as, avi, atum, are*, (od *potio, ōnis*). Napawać albo dawać trunk do picia, *np. — jumentum. Veget.* Dawać w chorobie trunku lekarski albo lekarski napój.

POTIOR, *ris, itus sum, potiri*, (od *potio*). Stać się panem, nabydź, dostąpić czego. *Potendi spe inflammati. Cic.* Palający nadzieją dostąpienia. || Z przyp. szóst. *Imperio potiri. Caes.* Dostąpić władzy. *Juvenes qui caede potiti. Stat.* Młodź, która się dopuściła mordu. || Z przyp. drug. *Urbis potiri. Sall.* Opanować miasto. *Potitus eorum. Vellej.* Wziąwszy ich w niewolę. || Z przyp. czwart. *Summam imperii potiri. C. Nep.* Dojść do najwyższej władzy panowania. || Trzymać, używać, mieć w posiadaniu. *Foluptatibus abunde potitur. Cic.* Roskoszy po dostatku używa. *Potiri gaudia. Terent.* Opiływać w radość. || *Potiri rerum. Cic.* Otrzymać najwyższą władzę. || *Potitur monte. Ovid.* Stawa u szczytu góry. || *Potiri. Ovid.* Posiadać miłość, albo bydz szczęśliwym w nadziei miłości. || *Potiri. Lucr.* Wpadać w nieśczęście. *Mortis letique potitus. Id.* Umarł. || *Ztąd. Potitus hostium. Plaut.* Wpaść w ręce nieprzyjaciół, stać się niewolnikiem. || W niektórych osobach i czasach, mianowicie u poetów do trzeciej formy należy. *Potēris, poteremur. Colum. Poteretur. Suet.* || *Potens, entis. Cic.* || *Potendus i undus, a, um. Caes.*

POTIOR, *m. z. oris, n. ius* w stopniow. drug. (od *potis*). *Cic.* Lepszy, znakomitszy, starszy, mocniejszy. *Fama potior. Cic.* Większa sława. *Vetustate necessitudinis potior. Id.* Dawnym związkiem przyjaźni bardziej połączony. *Quibus divitiae bono, honestoque potiores erant. Sall.* U których bogactwa enocie i przystojności przodek brały. *Succus potior. Plin.* Sok pożyteczniejszy w lekarstwie. *Nulla potior. Farr.* Żadna pierwszej, bardziej. || *Potior. Cic.* Powaga, władza, kredytem celniejszy. || W stop. trz. *Potissimus. Cic.* Najlepszy, najznakomitszy, szczególny. *Potissimus. Sall.* Ze wszystkich najcelniejszy.

POTIS i **POTE**, *te, ptak.* (od słowa *sum, possum*). Prawie, wyraz poetycki, żąd potior, *potissimus* pochodzi. Mógłcy, który może. *Nec potis est cerni. Lucr.* Ani może bydz widzianem. *Qui potis est? inquis. Catull.* Jako to bydz może?

POTISSIME albo **POTISSIMUM**, *psk.* (w stop. trzec. od *potis* albo *potius*). *Cic.* Nade wszystko, szczególnie, najbardziej.

POTISSUM albo **POTIS SUM**. Ob. **POS-SUM.**

POTITIUS, *a, um.* Nazwanie familii. || *Ptnk. Poticijski, np. gens Potitia. Liv.* || *Potitii. Liv.* Kapłani Herkulesa.

POTITO, *as, are*, (częstośl. od *poto, are*). Pic, często pić. *Plaut.*

POTITUS, *a, um*, (imśl. od *potior* albo *potio*). *Cum potitus aperto. Virg.* Gdy się

w pole otwarte dostał. — *mortem per vim.* Gell. Który sobie śmierć zadał.

POTIUNCULA, *ae*, *z*. (zdrobna. od *potio*). Trunek, trunek, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Suet. Petron.*

POTIUS, *comparat. psk.* (właściwie *Neutr.* od *potior, potis*). Raczej, bardziej, i owszem, daleko więcej, przedniej, wyborniej, wysmieniej, milej, albo więcej, np. *rem potius ipsam dic. Ter. Magnus homo vel potius summus et singularis vir. Cic. Quae stio potius est, non juris. Ulp. in Pandect.* || *Quam potius zamiast potius quam. Virg.* || *W stop. trzec. Potissime. Cic. Neutr. Potissimum od Potissimus, a, um, często też zamiast potissime. t. j. najgłówniejszym, najcenniejszym sposobem. Cic. Caes. Sall.*

POTO, *as, avi, atum* i *potum* przez skróć., *are*, (od *potō* zamiast *piwō*, pić). Pić. *Aquam potaturus manu hausit. Suet.* Mający się napić wody garścią zacerpnął. || *Przenosić. — longa obliuia. Virg.* Pić zapomnienia wiecznego napojem. || *Terent.* Upijać się. *Bibunt imo potant. Senec.* Piją, owszem upijają się. || *Przenosić. Wsiękać. Potantia vellera. Hor.* Wsiękająca wełna. *Festis sudorem potat. Lucr.* Suknią pot przejmując. || *Potare flumen. Poetic.* Mówi się o tych co miewskają nad rzeką.

POTOR, *ōris, m.* (od *poto* zamiast *potator*). Pijący, który pije, np. — *aqueae. Hor. Rhodani potor. Hor. t. j. mieszkaniec Rodanu.* || Pijak, który wiele pije, opoj, ecchowy pijak, wiertny pijak, np. *acres potores. Hor. t. j. Matin. Proper.*

POTORIUS, *a, um*, (od *poto* albo *potor*). Pijalny, należący do picia, np. naczynie do picia, kielich do picia, np. — *vasa. Plin. — cantharus. Arnob. — argentum. Pompon. in Pandect. t. j. srebrne naczynie do picia.*

POTRIX, *icis, z*. (od *poto* zamiast *potatrix*). Pijaczka, wiertna pijaczka. *Phaedr.*

POTUA, *ae, z*. (dea) i. q. *Potina*. Bogini napoju dzieci. *Arnob.*

POTULANUS, *a, um*, np. — *vinum*. Rodzaj włoskiego wina. *Plin.*

POTULENTUS, *a, um*, (od *potus*). To, co jest do picia, dobry do picia, zdalny do picia. || *Złat potulenta w liczb. mnog.* Napoje, trunki, napitki. *Esculentis et poculentis. Cic. Potulentus. Suet. Apul. t. j. pijany.*

POTURA, *ae, z*. (od *poto*). *Farr.* Napój. **POTUS**, *a, um*, (imsl. od *poto*). Który pik — *bene. Cic.* Który pil dobrze. || *Biernie. Hor. Ovid.* Napity, upity. — *anns. Hor.* Napita baba. *Quo plus sunt potae, plus sitiantur aquae. Ovid.* Im więcej kto pije wody, tym więcej pragnie.

POTUS, *us, m.* (od *poto*). *Cic.* Picie, napój. *Potui aqua idonea. Colum.* Woda przydatna do picia. — *esse. Tac.* Służyć za napój. — *dare medicamentum. Cels.* W napój dać lekarstwo. || *Plin.* Pijatyka. || *Id. Uryna.*

PRAE, *przym.* (od *pro*, przed). rządzi przyp. szóst. Przed, wprzód, pierwiej. *Abi prae, jam ego sequor. Plaut.* Idź wprzód ja pójde potem. *Prae se agens armentum. Liv.* Przed sobą pędząc trzodę. *Prae se flumen habet. Colum.* Ma rzekę przed sobą. || *Prae ceteris. Cic.* Nad innymi. || *Prae se ferre, agere. Id.* Publicznie pokazywać się, popisywać się. *Animum altum et erectum prae se gerebat. Mart.* Z umysłu wyniosłego i dumnego się chęłpil. || *Prae manu, albo manibus. Plaut.* Do rąk, w ręce, nadoreczu, napręde. || Często oznacza przyzywanie dla zwiększenia rzeczy. *Prae lassitudine. Plaut.* Od pracy, od zmordowania. *Prae laetitia, lacrymae praesiliunt mihi. Id.* Od radości lzy mi się leja. *Nec loqui prae moerore potui. Cic.* Dla smutku nie mogłem mówić. *Prae metu. Liv.* Dla bojaźni. || *Prae ut, prae quam, prae quod. Plaut. Terent.* Wyrazy przez komików używane. || *Zamiast Praeter. Prae ceteris flagitiis. Apul.* Prócz innych występów. || W złączeniu wyrazów moc oznacza, np. *praedico*, przepowiadam, *praemoneo*, przestrzegam, *praematurus*, zawczesny; często zwiększa, np. *praecellus, praecelurus, praevalidus*. etc. Bardzo wysoce, wysmienity, potężny.

PRAEACUO, *is, ut, utum, ere*, (od *prae* i *acuō*). Na przodku, na czele zaostrić, na przodku ostrym uczynić, albo zaostrić. *Praeacuto. Cato. Praeacutis cacuminibus. Caes.*

PRAEACUTE, *psk.* (od *praeacutus, a, um*). Na przodku ostro albo bardzo ostro. || Wykretnie, przebiegle, obrotnie, szfucownie, subtelnie, przenikliwie, dowiepnie, roztropnie, np. *praeacuta vobis reperisse videbimini. Apul.*

PRAEACUTUS, *a, um*, (imsl. od *praeacutus*). Na przodku zaostriżony, ostry, albo bardzo ostry. *Caes.*

PRAEALTE, *psk.* (od *praealtus, a, um*). Bardzo wysoko. || *Też* bardzo głęboko, np. — *defigere. Veget. de re milit.*

PRAEALTUS, *a, um*, (od *prae* i *altus, a, um*). Bardzo wysoki, np. — *rupes. Liv. t. j. — skały. — volatus avium. Plin. t. j. — lot ptaków.* || Bardzo głęboki, np. — *flumen. Liv. — mare. Plin. — paludes. Tac. Praecellissimus puteus. Apul.* Bardzo głęboka studnia.

PRAEAMBULO, *as, are*, (od *prae* i *ambulo*). Idź pierwsz, przodem albo przodem, poprzednio, wprzód. *Martian. Cap.*

PRAEAMBULUS, *a, um*, (od *praeambulo*). Pierwej albo przodem, przodem idący, poprzednik, przodek, przodkujący, wódz, dowódca, naczelnik, np. *matre praebambula. Martian. Cap.*

PRAEAMBITUS, *a, um*. Przedtem, pierwsz, wprzód usłyszany, np. — *custodire. Ulp. in Pandect.* Imsl. od *praeaudire*.

PRAEBEO, *es, ui, utum, ere*, zamiast *prachibeo*. Ofiarować, podawać, prezento-

wać, dostarczać, udzielać. — *cibum de manu. Colum.* Dawać z rąk pokarm. — *jugulum. Senec.* — *cervicem. Petron.* Poddadź kark. — *aures i aurem. Plin.* Słuchać, nastawić uszu. — *honorem alicui. Plin.* Cześć komu wyrządzić. — *operam reipublicae. Liv.* Przysłużyć się krajowi. — *auxilium. Plin.* Ratować. — *occasione. Id.* — *materiali seditionis. Liv.* Dążyć powód do buntu. — *exemplum. Sall.* Dążyć przykład. — *jusjurandum. Plin.* Wykonać przysięgę. — *gaudium et metum. Liv.* Sprawić radość i bojaźń. *Scuto prebere sonitum. Liv.* Chrzęsnąć tarczą. || *Hor.* Udzielać rzeczy potrzebnych do życia pod pewną miarą. || — *speciem. Caes.* Udać. || — *ludos. Terent.* Dążyć powód do śmiechu. || — *vicem. Plin.* Zastępować czyje miejsce. || — *usum. Plin.* Bydż pożytecznym. || — *se. Sall.* Dążyć się, pokazywać się, stawać się. *Nutricem se infantibus praebuit. Justin.* Stała się karmicielką dla niemowląt. — *se legibus. Senec.* Poddadź się prawom. — *se dignum suis maioribus. Cic.* Stać się godnym swych przodków. || *Z tryb. bezokolicz. Praebuit ipsa rapi. Ovid.* Dobrowolnie się do porwania ofiarowała.

PRAEBIA, *orum, i. e. remedia amuleta. Praebia a praebendo, ut sit tutum, quod sint remedia in collo pueris. Varr.* Noszenie od trucizny albo czarów. (*Praebia a prohibendo. Scalig.*)

PRAEBIBO, *bis, bi, ere*, (od *prae* i *bi*). Przed tem, pierwsz, wprzód pić, złat przepijać, pić do kogo, np. — *venenum alicui. Cic.* — *cantharum. Apul.* Dabimus aquam praebibendam. *Coel. Aur.*

PRAEBITIO, *ōnis, z*. (od *praebeo*). Ofiarowanie, danie, udzielanie czego komu, np. *mea erat praebitio scil. coenae. Varr. ap. Non. Olei frumentique praebitiones. Caes.*

PRAEBITOR, *ōris, m.* (od *praebeo*). *Cic.* Dawca, udzielać, szafarz strawni, gospodarz gościnny, urzędowy. — *scil. pecuniae. Cic. t. j. rozdawca, wypłacający, wypłatnik.*

PRAEBITUS, *a, um, i* **PRAEBITA**, *ōrum*, (imsl. od *praebeo*). *Sall.* Dany, udzielony, darmo, dobrowolnie i rzęsiście dany. || *Praebita, orum. Suet.* Rzeczy dane do utrzymania życia.

PRAECADENS, *tis, r. wspóln. i. q. proci-* dens. Na przód upadający, np. — *podex. Coel. Aur.* (imsl. od *praecado*, od *prae* i *cado*).

PRAECALEFACTUS albo **PRAECALFACTUS**, *a, um*. Pierwej albo bardzo zagrzan. *Scrib. Larg. Coel. Aur.* Imsl. od *praecalefacto*.

PRAECALIDUS, *a, um*, (od *prae* i *calidus*). Bardzo zagrzany albo gorący, np. — *potio. Tac. — sanguis. Prudent.*

PRAECALVUS, *a, um*, (od *prae* i *calvus*). Z przodu łysy, albo bardzo łysy, np. — *caput. Suet.*

PRAECANO, *nis, nēre*, (od *prae* i *cano*). Pierwej śpiewać, przyspiewywać. || *Przepowiadać, prorokować, wieścić. Tertull. ||*

Przez czary oddalić, odczarować, znieść, zniweczyć. *Plin.*

PRAECANTATIO, *ōnis, z*. (od *praeantio*). Zaczarowanie, oczarowanie, urok. *Quintil. Augustin.*

PRAECANTATOR, *ōris, m.* (od *praeantio*). Czarownik. *Augustin.*

PRAECANTATRIX, *icis, z*. (od *praeantio*). Czarownica. *Plaut.*

PRAECANTATUS, *a, um*, (imsl. od *praeantio, are*). Oczarowany. *Petron.*

PRAECANTO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *canto, are*). Przepowiadać, prorokować. *Lucil. ap. Non.* || *Zaczarować, oczarować, omamić. Petron.*

PRAECANTRIX, *icis, z*. (od *praeantio*). Czarownica, np. *quod faciunt pleraque, ut adhibeant praecantrices, nec medico ostendant. Varr. ap. Non.*

PRAECANUS, *a, um*, (od *prae* i *canus, a, um*). Bardzo siwy albo przed czasem siwy, np. — *homo. Hor.*

PRAECARPO, *is, ere*, (od *prae* i *carpo*). zamiast *praeerpo*. *Macrob. Ob. Praecepso.*

PRAECARUS, *a, um*, (od *prae* i *carus*). Bardzo miły. *Ter.*

PRAECAVEO, *es, cavi, cautum, vōre*, (od *prae* i *caveo*). *Ter.* Bydż ostróznym, strzedz się, przestrzegać. — *alicui ab ira multitudinis. Liv.* Zastonić kogo od gniewu pospólstwa. — *ab insidiis. Liv.* — od zasadzek. || *Bier. Quae difficillime praecaventur. Cic.* To, czego się trudno ustrzedz. || *Nicosob. Satis undique praecautum est. Liv.* Dosyć zewsząd poczyniono ostróżności.

PRAECAUTIO, *ōnis, z*. (od *praeaveo*). Ostróżność, baczność, np. — *passionis avertendae. Coel. Aur.*

PRAECAUTUS, *a, um*, (imsl. od *praeaveo*). *Colum.* Ostróznym, baczny. *Praecautum est a me. Cic.* Uczyńlem ostróżność. *Praecauto opus est. Plaut.* Trzeba się mieć na ostróżności.

PRAECEDENS, *tis, r. wspóln.* (od *praecedo*). Poprzedzający. *Plin.*

PRAECEDO, *dis, essi, essum, ere*, (od *prae* i *cedo*). Pierwej, poprzednio, wprzód albo pójść przed kim, przed kim idź, przodkować mówiąc o ludziach, o zwierzętach, o rzeczach nieżywotnych. *Precedente vini abstinentia. Plin.* *Fama praecessit ad aures. Ovid.* — *agmen. Virg.* — *custodes. Justin.* || *Złat, przodem idź, przodkować, poprzedzić, przenosić t. j. celować, przechodzić, przewyższać, np. — aliquem aliqua re. Caes. — aliquem aetate. Quintil.* — *też — aliquem. Plin. — titulos. Stat. — aliquem in re. Plin.* || *Też* z przyp. trzec., np. *vestrae fortunae meis praecedunt. Plaut.*

PRAECELER, *is, e, ptnk.* (od *prae* i *celer*). Bardzo prędki, szybki, śpieszny, np. — *fuga. Plin. Praeceleres viri. Stat.*

PRAECELERO, *as, are*, (od *prae* i *celero*). Naprzd śpieszyć się, pośpieszyć się, kwapić się, śpiesznie idź przodem, uprzedzić, bardzo śpieszyć się. *Stat. — aliquem,*

np.—*ducem*. Stat. t. j. dogonić, doścignąć, zdążyć, dopędzić, t. j. spiesznie wyjść przeciw komu, albo poprzedzić, wyprzedzić.

PRAECELLENS, *tis*, r. wspóln. (od *prae-cello*). Ciec. Bardzo przedni, wyborny, wysmienity.

PRAECELLENTIA, *ae*, ż. (od *prae-cel-lens*). Wyborność, wysmienitość. *Tertull.*

PRAECELLEŃ, *es*, *ere*, zamiast *prae-cello*. *Plaut.*

PRAECELLO, *is*, *ere*, (od *prae* i od słowa *cello* i. e. *moveo* cet.). Właściwie, wybiegać albo wystawać. || Popisać się, celować, przodkować, przewyższać, np.—*arte*. *Suet.*—*forma, factis, eloquentia, dignitate*. *Claudian.* Urodą, czynami, wymową i godnością celować. || Z przyp. trzec. Panować.—*genti*. *Tac.*—nad ludem.

PRAECELSUS, *a*, *um*, (od *prae* i *celsus*). Bardzo wysoki, bardzo wyniosły, szczytny, np.—*locus*. *Cic.*—*rupes*. *Virg.* || Przenosić.—*fortuna*. *Stat.*

PRAECENTIO, *ōnis*, ż. (od *prae-cino*). Ciec. *Gell.* Śpiewanie przed ofiarami lub bitwą. || Przegrawek, próbka gry przed samem głównem graniem.

PRAECENTOR, *ōris*, m. (od *prae-cino*). Kantor, precentor, przedśpiewak, dyrektor muzyki. *Apul.* *Augustin.*

PRAECENTORIUS, *a*, *um*, (od *prae-cino*). Do śpiewania albo do grania na instrumentach albo do dętych instrumentów należący, np.—*arundines*. *Solin.*

PRAECENTRIX. Ob. **PRAECANTRIX**.

PRAECEPTS, *ipitis*, r. wspóln. (od *prae* i *caput*). Prędko spadający na lew, na szyć. *Praeceptum* dare. *Ter.*—*agere, dejicere*. *Cic.*—*perturbare*. *Ad Her.*—*adigere, deturbare, mittere, projicere, ruere*. *Virg.*—*jacere*. *Tac.* Na szyć, na lew zepchnąć, zrzucić, potracić. || To, co bardzo prędko się u nosi albo dzieje.—*amnis*. *Ovid.* Bystra rzeka.—*procella*. *Stat.* Chyża burza.—*ventus*. *Ovid.* Wiatr bardzo prędko.—*nox*. *Id.* Noc bardzo krótka. || *Dies*, *nox* *praeceptus*. *Liv.* Dzień, noc, która się ma ku zachodowi.—*senectus*. *Auct. epist. ad Octav.* Starość blizka śmierci. || *Praeceptus palmitis*. *Colum.* Boczne wiance latorośle, które się szczepia do starych winnic. || Odnosi się do umysłu i znaczący niebaczny, nierozumny, porywczy, ślepy, zapędny. *In omnibus consiliis praeceptus*. *Cic.* We wszystkich zamiarach nierozumny. *Animus ad flagitia praeceptus*. *Tac.* Umysł do zbrodni pochopny.—*audacia*. *Val. Max.* Ślepa zuchwałość. || Przepaścisty.—*via*. *Cic.*—*mons*. *Plin.*—*fossae*. *Ovid.* Przepaścista droga, góra, przekopy. || Przenosić. *In tam praecepti tempore ferret opem*. *Ovid.* W tak krytycznym czasie dał ratunek. || *Praeceptus absoli Fellegj*. Przepaść, miejsce przepaściste. || Przenosić. *Dare in praeceptus*. *Liv.* O wielkie niebezpieczeństwo przyprawić. *Ab inimicis praeceptus agor*. *Sall.* Nieprzyjacielem na wszystkie nieszczęścia potracza. || Należał przysłówka. *Praeceptus in*

exilium acti. *Ammian.* Nagle wywołani z kraju. || *Praeceptus, cipis*, zamiast *praeceptus, ipitis*, jak *ancipes*, zamiast *anceps*. *Plaut.* || W przyp. pierwsz. *Praeceptus*, w drug., *prae-cipis*, w trzec., *praecepti*, w czwart. *praeceptem* cet. *Plaut.* *Praecepte casu*. *Enn. ap. Prise.*

PRAECEPTIO, *ōnis*, ż. (od *prae-cipio*). Wprzód branie czego albo wprzód odebranie, wzięcie jakiej rzeczy, np.—*bonorum*. *Papin. in Pandect.* Złąd per *praeceptionem*. *Paul. in Pandect.* || Nauka, informacja, przepis, rozkaz, np.—*recti*. *Cic.*—*Stoicorum*. *Id.*—*argumentorum*. *Cic.*—*cautionum*. *Id.* || Rozkaz, edykt, mandat cesarski. *Cod. Just.* || Pomysł, pojęcie, wyobrażenie. *Cic.*

PRAECEPTIVE, psk. (od *praeceptivus*, *a*, *um*). Wprzód biorąc, przypisując, rozkazując, np. *praeceptive, non promissive*. *Tertull.*

PRAECEPTIVUS, *a*, *um*, (od *prae-cipio*). Zawierający w sobie przepis, rozkaz; np.—*pars philosophiae*. *Sen.* *Praeceptivo modo dicens*. *Tertull.* t. j. mówiąc rozkazującym sposobem.

PRAECEPTO, *as*, *are*, (częstotl. (od *prae-cipio* i. e. *saepe prae-cipio*. *Fest.* Często rozkazywać. || i. q. *prae-cipio*.

PRAECEPTOR, *ōris*, m. (od *prae-cipio*). Uprowadzający, który naprzód przedsięwzięć co, np.—*servitium operum*. *Paulin.* *Nol.* || Który rozkazuje. *Gell.* || Nauczyciel, mistrz, np.—*tuus*. *Plaut.*—*Apellis*. *Plin.*—*philosophiae*. *Nep.*—*rhetoricae*. *Suet.*—*vivendi atque dicendi*. *Cic.*

PRAECEPTORIUS, *a*, *um*, (od *prae-cipio*). Poprzedni, uprzedni, naprzód biorący co np.—*epistola*. *Plin.*, lepiej jednak *praecursoria*.

PRAECEPTRIX, *icis*, ż. (od *prae-cipio*). Nauczycielka, mistrzyni. *Cic.* *Vitr.*

PRAECEPTUM, i, n. (od *prae-cipio*). Nauka, prawidło, np.—*dicendi*. *Cic.* Prawidło wymowy. || Rozkaz.

PRAECEPTUS, *a*, *um*, (imśl. od *prae-cipio*). *Sall.* Wprzód wzięty, opanowany.—*mons*. *Id.* Góra pierwszej opanowana. || *Praecepta*. *Plin.* Rzeczy pierwszej powiedziane. || *Cic.* Rozkazany.

PRAECEPTO, *is*, *psi*, *ptum*, *pēre*, (od *prae* i *carpo*). *Plin.* Przed czasem zrywać. || *Stat.* Szczypać, obrywać. || *Prae-carpo*, zamiast *prae-carpo*. *Macrob.*

PRAECEPTUS, *a*, *um*. *Plin.* (imśl. od *prae-carpo*). Wprzód obrywany, kosztowany.

PRAECERTATIO, *ōnis*, ż. (od *prae-certo*, *are*). Zapaska, ubieganie się, emulacja, spór, np. *mihi tecum praecertatio non est*. *Auct. ad Her.*

PRAECESSOR, *ōris*, m. (od *prae-cedo*). Poprzednik, przodkujący, wódz, dowódca, naczelnik. *Tertull.* *Hieron.*

PRAECIA, *ae*, m. (od *prae-cio* i. q. *prae-co*). *Apul.* Krzykacz czyli wózny, który był wysyłany od Flaminów dla oznajmienia rze-

mieślnikom, aby się podczas ofiar wstrzymali od pracy.

PRAECIANUS, *a*, *um*. np.—*vinum*. *Plin.* Rodzaj wina u Greków, który mieli z odnoży Adryatyckiej. || *Praecianum pirum*. *Macrob.* Rodzaj gruszek.

PRAECIDANEUS, *a*, *um*, (od *prae* i *caedo*). Wprzód zabity i ofiarowany na ofiarę.—*porca*. *Cato*. *Farr.*—*hostiae*. *Gell.* Bydła dniem przed ofiarą zabijane. *Praecidaneae seriae*. *Gell.* Wigilje świąt uroczystych.

PRAECIDARIUS, *a*, *um*, i. q. *praecidaneus*, np.—*porca*. *Mar. Viet.* Też—*genus hostiae*. *Fest.*

PRAECIDO, *dis*, *isi*, *isum*, *dere*, (od *prae* i *caedo*). Właściwie z przodu oberznąć, urznąć, obrzuwać, w powszeczności urznąć, np.—*linguam alicui*. *Plaut.*, przenosić. *Plaut.* niemym uczynić.—*ancoras*. *Cic.*—*manus alicui*. *Hirt.*—*caput*. *Liv.*—*ures*, *nasum*, *labia*. *Justin.*—*capillos*. *Petron.*—*fistulas*, *quibus aqua suppeditatur*. *Cic.* t. j. przeciąć. *Pennae praecidae non erescunt*. *Plin.* || Przenosić, krótko co powiedzieć, wyrazić, skrócić, krótko zebrać, np. *brevi praecidam*. *Cic.*—*iter*. *Plin.*—*sermone* i *praecidere absol.* *Plaut.* t. j. stracić mowę. || Przeczyć, odmawiać. *Sine ulla exceptione praecidere*. *Cic.* Bez wyłączenia przeczyć. ||—*sinum maris*. *Quint.* Prosto żeglować od jednego wybrzeża do drugiego. || *Plaut.* Bardzo bić, tłuć kogo.

PRAECINCTIO, *ōnis*, ż. (od *prae-cingo*). Właściwie opasanie, pas. || *Vitr.* Podział stopniów amfiteatru w okrag, czyli stopień dwakroć nad inne wyższy i szerszy. || *Id.* Miejsce zakryzione teatru.

PRAECINCTORIUS, *a*, *um*, (od *prae-cingo*). Służący do opasania, np. *funes*. *Vitr.* || Złąd *prae-cinctorium*, rzeczow. *Augustin.* Partuch, przepaska.

PRAECINCTURA, *ae*, ż. (od *prae-cingo*). Opasanie. *Macrob.*

PRAECINCTUS, *a*, *um*, (imśl. od *prae-cingo*). Przed, około, albo dobrze opasany. *Tellus praecincta circumfluo mari*. *Plin.* Ziemia opasana morzem. || *Hor.* Podkaszany. || *Pulero praecinctus portu*. *Gell.* Pięknym opatrzony portem.

PRAECINCTUS, *us*, m. (od *prae-cingo*). Opasanie. *Farr. ap. Non.* || Ubranie się w szaty, odziewanie. *Macrob.*

PRAECINGO, *gis*, *uxi*, *netum*, *gere*, (od *prae* i *cingo*). Opasać, opasywać, przypasać, np.—*ilia cultro*. *Grat.* Cynek; złąd *prae-cingi*. Przepasać się albo opasać się. np.—*strophio*. *Cic.* *ap. Non.*—*ense*. *Ovid.* || Okolic, otoczyć, opasać co. np.—*fontem vallo*. *Propert.*—*tempora vinculo*. *Sen.* *Gens praecingitur mari*. *Plin.* *Praecincti flore capilli*. *Ovid.* Uwienzione włosy kwiatami. *Tellus praecincta circumfluo mari*. *Plin.*—*parietes*. *Plin.* t. j. powleczone ścianami. || Opatrzony czym, np. *Brundisium portu praecinctum*. *Enn. ap. Gell.*

PRAECINO, *nīs*, *ciui*, *centum*, *nere*,

(od *prae* i *cano*). Śpiewać przed kim, zaśpiewać komu, przodkować w śpiewaniu albo zagrać komu na instrumentach albo grać na trąbie, trąbić komu, dąć, nadywać, grać, np.—*alicui tibiis*. *Hor.*—*cithara*. *Gell.*—*gemitum*. *Stat.* || Zrobić muzykę. || Złąd przodkować, wieścić, przepowiadać, wprzód donieść, dać znać, uwiadomić, np. *deos aliquid praecinnere*. *Cic.*—*futura*. *Plin.*—*responsa*, i. e. *dare responsa de futuris*. *Plin.* || Czarować, przepowiadać czarodziejską formą. *Tibull.*

PRAECIPES, **PRAECIPEM**. Ob. **PRAE-CEPS**.

PRAECIPITO, *pis*, *ēpi*, *eptum*, *cipere*, (od *prae* i *capio*). Zawczasu, pierwszej brać co, uprzedzić.—*iter*. *Liv.* *Longius spatium fuga*. *Id.* *Aliquantulum viae praeciperat rex*. *Liv.* *Si lac praeciperit aestus*. *Virg.* Gdy się mleko w wymionach od zhytniego spieczę upala. || *Virg.* Opanować. || Przeczuwać, przewidywać. ||—*animo cuncta*. *Virg.*—wszystko.—*cogitatione futura*. *Cic.*—przyszłość.—*animo victoriam*. *Caes.* Cieszyć się przed czasem ze zwycięstwa. || *Suet.* Uczyć, dawać prawidła, byż nauczycielem. || *C. Nep.* Radzić, upominać. || *Sall.* Przykazywać. *Praecepit*, *necisob*. *Plin.* Rozkazuje się. || *Praecepit* zamiast *praecepit*. *Cato.*

PRAECIPITANS, *tis*, r. wspóln. (od *prae-cipito*, *are*). Ciec. Upadający, blizki upadku.—*sol*. *Plin.* Zachodzące słońce. || Bystry, prędko.—*amnis*. *Cic.* Bystra rzeka.

PRAECIPITANTER, psk. (od *prae-cipito*). Zrzucający, upadający, spadający na lew, na szyć, nagle, raptownie, z nagła, porywczo, spiesznie, skwapliwie, popędliwie, prędko, nieuważnie, nierozumnie. *Lueret.*

PRAECIPITANTIA, *ae*, ż. (od *prae-cipito*). Rzucanie, spadanie, runienie z czego. *Gell.*

PRAECIPITATIO, *ōnis*, ż. (od *prae-cipito*). Zrzucanie, spadnięcie, runienie z czego. *Vitr.* *Apul.*

PRAECIPITATUS, *a*, *um*, (imśl. od *prae-cipito*). Zrzucony, strącony, zepchnięty na lew, np. *in tanta mala praecipitatus*. *Sall.* Na taką przepaść nędzy i ucisków potraczony. *Praecepitatus aetas*. *Mart. ad Cic.* Wiek zbliżony do starości.—*nox*. *Ovid.* Noc ku świtanu zbliżona.—*pars palmitis*. *Col.* Wzrostek z korzenia wychodzący nachylony.

PRAECIPITIUM, i, n. (od *prae-cipere*). Spadziście przykra, urwisko, bardzo pochyłe, spadziście miejsce, np. *propellere in praecipitium*. *Suet.* || Przenosić per *praecipitium* *labantur*. *Laet.* || Zrzucanie, spadanie, runienie z czego. *Plin.* *Lactant.*

PRAECIPITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *prae-cipere*). Zrzucać, zrzucić, zrzucić się, spadać na lew, strącać, np.—*se a tecto*. *Sen.*—*se de montibus altis ad terram*. *Luer.*—*se in mare*. *Hirt.*—*se de turri*. *Liv.*—*se in fossas*. *Caes.* *Praecepitatur aquis* zamiast *in aquis*. *Ovid.*—*truncas rupes*. *Stat.*—*zsta-*

ki potrzebnych skal. || — *palmitum*. *Col.* Nachylać wyrostki drzew. || — *ex alto dignitatis gradu*. *Cic.* Zepchnąć z wysokiego stopnia godności. — *mentem*. *Virg.* Pomieszać umysł. — *ad dementia*. *Caes.* Wprawić w szaleństwo. || Przyspieszać, kwapić się. — *moras*. *Virg.* Przyspieszać. — *fata*. *Lucan.* — śmierć. || Bystro płynąć. *Præcipit Nilus*. *Cic.* Nil bystro płynie. || Uchodźcie, bydź na schyłku. — *hiems*. *Caes.* Zima ma się ku końcowi. — *nox*. *Virg.* Schodzi noc. || *Præcipitare aegrum*. *Cels.* Wprawić w niebezpieczeństwo chorego. || *Plaut.* Częstość. od *præcipio*. Rozkazywać.

PRAECIPUE, psk. (od *præcipuus*, a, um). Osobliwie, szczególnie, np. — *florere*. *Cic.* — *diligere*. *Nep.* też *Caes.* *Virg.* *Hor.*

PRAECIPUUS, a, um, (od *præcipio* i. e. ante capio). *Cic.* Właściwy, osobisty. — *dolor*. *Cic.* Żal osobisty. *Præcipuum id iustus est*. *Cic.* Jemu to jest rzeczą właściwą. *Præcipuum rem habere præter alios*. *Ter.* Mieć co nad innych, jaką rzeczą celować innych. || Szczególny. *Præcipua calculo remedia*. *Plin.* Lekarstwo skuteczne na kamień. || Znakomity, szczególny, wyborny. — *in eloquentia*. *Quint.* Znakomity krasomówca. *Præcipuus caritate*. *Tac.* Szczególny miłością.

PRAECISE, psk. (od *præcisus*, a, um). Właściwie obcinając; zład krótko, krótkimi słowy, np. mówić, np. *se id præcise dicitur*. *Cic.* || Po prostu bez umowy, bez kondycji, bez warunków, np. — *cavere*. *Ulp.* *in Pandect.* — *negare*. *Cic.* t. j. — po prostu.

PRAECISIO, ónis, z. (od *præcido*). Obcinanie, ucięcie, np. — *genitalium*. *Apul.* || Urznięcie, np. — *ignorum*. *Vitr.* To, co się urzyna, obcina. *Id.* || Skrócenie w mowie, udawane przemilczenie, inaczej *Aposiopesis* zwana. *Cic.* *Auct.* ad *Her.* *Ed.* *Ernest.* *ma percursorio*. *Ed.* *Ernest.*

PRAECISURA, ae, z. (od *præcido*). Odcięcie, to, co jest odcięte, ucinie, talerzyk krajany, np. *asparagorum præcisuræ*. *Apic.* — *agrorum*. *Frontin.*

PRAECISUS, a, um, (imśl. od *præcido*). *Cic.* Obcięty. *Præcisæ pennæ non erescunt*. *Plin.* Obcięte skrzydła nie odrastają. || Przepaścista. *Iter utrinque præcisum*. *Sall.* Droga z obu stron przepaścista. || *Lampr.* Rzeźbiony, walczony. || *Quint.* Krótki, mówiący o stylu. || *Cic.* Odjęty, zmniejszony. || *Pand.* Twardy, przykry. || *Præcisum absol.* *Non.* Podrobki mięsa.

PRAECLAMITATOR, óris, m. (od *præclamito*, częstotl. od *præclamo*, jakoby *præclamito*, are) i. q. *Præcia*. *Fest.* Krzykacz, woźny, który szedł przed kapłanem Jowisza, ostrzegając lud iżby się wstrzymał przed ofiarami od pracy.

PRAECLAMO, as, are, (od *præ i clamo*). Wprzód krzyżeć albo wolać. *Paul.* *in Pandect.*

PRAECLARE, psk. (od *præclarus*, a, um). Bardzo jasnie, bardzo wyraźnie, zrozumia-

le. — *intelligo*. *Cic.* Rozumiem bardzo dobrze. || *Cic.* Z wielkim zaszczytem, z pochwałą. || Bardzo dobrze. — *actum est nobiscum*. *Cic.* Najlepiej się działo z nami. || Wyśmienicie, bardzo pożytecznie. — *mederi*. *Plin.* Wyśmienicie leczyć. || *Præclare*. *Cic.* Przewziwie, cudnie, chwaleć co.

PRAECLARITER, psk. (od *præclarus*, a, um). i. q. *præclare*. *Quadrig. ap. Non.*

PRAECLARUS, a, um, (od *præ i clarus*). Bardzo jasny, np. — *lux*. *Lucr.* — *sol*. *Id.* — *jaspis*. *Juvenal.* || Przenośnie nadobny, piękny. — *ad aspectum locus*. *Cic.* Bardzo piękny widok. || Zaeny, świetny, szlachetny. — *eloquentiae ac fidei*. *Tac.* Dziejopis znakomity z wymowy i prawdy. — *fama*. *Sall.* Sława głośna. || Bogaty. *Præclara res*. *Hor.* Dostatnia majtność. || Sławny, słynący. *Gens bello præclara*. *Virg.* Sławny naród w boju. || Bardzo dobry, wysmienity. — *in vulneribus herba*. *Plin.* Bardzo dobra roślina na rany. || *Præclarior tua laus est*. *Plin.* *Præclarissima patria*. *Hirt.*

PRAECLAVIUM, ii, n. (od *præ i clavus*). Suknia mająca purpurowe strefy. || *Ptnk.* (od *Præclavus*, a, um). *scil.* ornamentum.

PRAECLUDO, is, si, sum, dère, (od *præ i claudo* s. cludo). Zamykać co przed kim. — *portas*. *Caes.* Zamknąć przed kim bramy. Zatamować, przeszkodzić. — *spiritum*. *Plin.* Zatamować oddech. — *per fugium*. *Lucr.* Przeszkodzić ucieczkę. — *maritimus cursus*. *Cic.* Niezeglównam nieznicić. — *sibi curiam*. *Cic.* Zamknąć wstęp do senatu. || *Suet.* Wyłączyć.

PRAECLUEO, es, ère, (od *præ i clueo*). Bardzo bydź słynącym, sławnym *Terentian.* *Maur.* np. — *pntestas*. *Prudent.*

PRAECLUES, e, ptnk. (od *præ i cluis*). Bardzo słynny, sławny, np. *liberi præclues*. *Martian.* *Cap.*, *præcluis libris*. *Id.*

PRAECLUSIO, ónis, z. (od *præcludo*). Zamknięcie, zamknięcie, zawal, zatarasowanie, zaparcie, np. — *aquarum*. *Vitr.* Zatarasowanie wody u zegarów wodnych.

PRAECLUSOR, óris, m. (od *præcludo*). Ten, co tamuje, zamyka, np. — *legis*. *Tertull.* i. e. non admittens quemquam ad intellectum legis. *Tertull.*

PRAECLUSUS, a, um, (imśl. od *præcludo*). Zamknięty. — *aditus*. *Cic.* — wstęp. — *fauces pulvere*. *Sil.* Zatkane usta pyłem.

PRAECO, ónis, m. (od *præ i cieo*. *Foss.*) Woźny. *Præconis voci* albo *sub præcone*, *bona civium subicere*. *Cic.* Przez woźnego obwolać na przedaź dobra obywatelskie. || *Liv.* Woźny stawał przed urzędnikiem, winowajców do sądu pozywał, milezenie nakazywał, sędziów wyroki ogłaszał. || *Farr.* Na schadzki i sejmy lud zgromadzał. || *Suet.* Do woźnego należało lud na igrzysko zapraszać, zwycięzców ogłaszać, i głośno ich pochwalać. || Zład przenośnie. *Cic.* Opowiadacz, panegirysta, pochwalny mówca. || *Plaut.* Woźnego powinnością było nakazywać milczenie w teatrach. || *Id.* Wzywano też woźnych do śledzenia rzeczy straconych. || *Fest.*

Woźny ogłaszał pogrzeby i na one lud zbierał. || Przenośnie woźny, herold, opowiadacz, chwaleca, pochwalacz, który chwali, zaleca, np. — *virtutis*. *Cic.*

PRAECOCTUS, a, um, (imśl. od *præcoquo*). *Plin.* Wywarzony, bardzo warzony. || *Coel.* *Aur.* Wprzód warzony.

PRAECOGITATIO, ónis, z. (od *præcogito*). Pierwej, poprzednio, wprzód zastanawianie się, namysł, uwaga, naradzenie się. *Tertull.*

PRAECOGITATUS, a, um, (imśl. od *præcogito*). Pierwej przemysłony.

PRAECOGITO, as, are, (od *præ i cogito*). Pierwej wziąć na rozważę, rozważyć co, albo rozmyślać, pierwej rozbiierać co, np. — *facinus*. *Liv.* — *plura*. *Quintil.*

PRAECOGNITIO, ónis, z. (od *præcognosco*). Znajomość, biegłość, wiadomość poprzednicza. *Boeth.* *de consol. phil.*

PRAECOGNITUS, a, um, (imśl. od *præcognosco*). Wprzód poznany, przewidziany. *Cic.*

PRAECOGNOSCO, scis, òvi, itum, scère, (od *præ i cognosco*). Pierwej doświadczyć, doznac, dowiedzieć się czego, np. *præcognitq adventu*. *Planc.* *in Cic.*

PRAECOLO, is, còlui, cultum, ère, (od *præ i colo*, ère). Pierwej obrobić, obrabiać, wypracować, np. *habitus præculti*. *Cic.* || Zład *præcultus*, a, um. Ozdobny albo bardzo ozdobny, np. *genus eloquentiae plenum et perculum senibus non convenit*. *Quintil.* || Pierwej czczony, szanowany albo szczególnie szanowany, czczony. *Tac.*

PRAECOMMODO, as, are, (od *præ i commodo*, are). Pierwej, wprzód pożytecznie albo pożytecznie, albo z przyjemnością, z ludzkością dać co komu. *Cod. Just.*

PRAECOMMOVEO, es, ère, (od *præ i commoveo*). Przedtem, pierwej albo osobliwie, szczególnie poruszyć. *Sen.*

PRAECOMPO, is, sùt, situm, nère, (od *præ i compono*). Wprzód w porządek ułożyć, np. *os præcompositum*. *Ovid.*

PRAECOMPOSITUS, a, um, (imśl. od *præcompono*). Wprzód ułożony, przygotowany. *Ovid.*

PRAECONANS, tis, r. wespół. *Mart.* *Cap.* Sprawujący powinność woźnego.

PRAECONCINNO, as, avi, atum, are, (od *præ i concinno*). Wprzód przygotować, przysposobić, przyrządzić albo należyć, przyzwoić co zrobić. *Apul.*

PRAECONCIPIO, is, èpi, èptum, père, (od *præ i concipio*). Wprzód dostać, otrzymać, np. *præconceptus spiritus*. *Plin.*

PRAECONDIO, is, ire, (od *præ i condio*). Wprzód korzeniami zaprawić. np. — *leporum*. *Apic.*

PRAECONINUS, a, um, (od *præcon*) i. e. ad *præconem pertinens*. Tyczący się woźnego, należący do woźnego. *Ob.* *Præcon.*

PRAECONIUM, ii, n. *scil.* munus. *Cic.* Urząd, powinność, i głos woźnego. *Tibi præconium deferam*. *Cic.* Poruczę ci staranie pu-

blicznej przedaży. || Przenośnie. *Cic.* Ogłoszenie, obwieszczenie. *Nostra per immensas ibunt præconia gentes*. *Ovid.* Nasze pójda odgłosy przez nieprzeliczone narody. || *Cic.* Pochwała, ogłoszenie pochwalne. *Multum Homeri præconio Achilles hasta nobilitata est*. *Plin.* Wielce Homera pochwałą dziżył Achillesa wslawiony. || Jako przymiotnik. *In præconio quaestu*. *Cic.*

PRAECONIUS, a, um, (od *præcon*). Tyczący się woźnego, należący do woźnego, woźny. *Ob.* *Præconium*.

PRAECONOR, aris, ari, (od *præcon*). Sprawować urząd woźnego. *Præconans fama*. *Martian.* *Cap.*

PRAECONSUMO, is, si, tum, (od *præ i consumo*) i. e. ante consumo. Pierwej przetrawić, strawić, przejść, np. *vires*. *Ovid.* — *tempus*. *Id.*

PRAECONSUMPTUS, a, um, (imśl. od *præconsumo*). Wprzód strawiony, zniszczony. *Ovid.*

PRAECONTRECTO, as, avi, atum, are, (od *præ i contrecto*). Wprzód obmacać, pomacać, dotykać się, macać, np. — *videndo*. *Ovid.* t. j. — patrzeć na co.

PRAECOX, is, e, ptnk. *Ob.* **PRECOX**.

PRAECOQUO, is, coxi, coctum, quère, (od *præ i coquo*). Wprzód warzyć. *Plin.* *Coel.* *Aur.* || Bardzo gotować, warzyć, np. *præcocta uva alba*. *Plin.* t. j. jagoda zważona od słońca.

PRAECOQUUS, a, um. *Ob.* **PRAECOX**.

PRAECORDIA, órum, (od *præ i cor*). *Plin.* Błona wewnętrzna poprzeczna, osierdzie. || *Cic.* Wnętrzości. || Przez zamięć. *Plin.* Serce, płuca, piersi. *Præcordia mentis*. *Id.* Siedlisko duszy. || *Juven.* Siedlisko uczucia i afektów. — *aperire*. *Hor.* Odkryć sposób myślenia. — *mutare*. *Prop.* Odmienić postanowienie. *Redd in præcordia virtus*. *Virg.* Powraca sercu męstwo. *Stolidæ præcordia mentis*. *Ovid.* t. j. głupi sposób myślenia, zamiast *stolida mens*.

PRAECORRUMPO, pis, ùpi, ùptum, ère, (od *præ i corrumpo*). Wprzód psuć, zepsuć, skazić, zwiędzić, zawieść, zawód nieznicić, np. — *aliquem donis*. *Ovid.* t. j. przekupić, przenajęć kogo. || Zład *præcorruptus*, a, um. *Ovid.*

PRAECOX, ócis, albo *òquis*, i **PROECÓQUIS**, e, i **PRAECOQUUS**, a, um. (od *præ i coquo*). *Plin.* Ranny, zawczesny, przedczasem dojrzały. *Fites præcoquis fructus*. *Colum.* Winnice zawczesnego owocu. || *Præcocia loca*. Miejsca, gdzie wcześniej owoc dojrzewa. || Przenośnie. Wszystko, co się dzieje przed czasem. — *fuga*. *Lucil.* Zawczesna ucieczka. — *audacia*. *Senec.* Dziecinna zuchwałość. *Ingeniorum præcox genus*. *Quint.* Zawczesny rodzaj dowcipów.

PRAECRASSUS, a, um, (od *præ i crassus*). Bardzo gruby, mięszszy, np. — *cortex*. *Plin.*

PRAECRUDUS, a, um, (od *præ i erudus*). Bardzo surowy, niedojrzały. *Colum.*

PRAECULCO, *as, are*, (od *prae* i *culco*, *are*). Wcześniej, albo bardzo eo wrażyć. *Tertull.*

PRAECULTUS, *a, um*. Ob. **PRAECOLO**.
PRAECUPIDUS, *a, um*, (od *prae* i *cupido*). Bardzo chciwy, łakomy, np. — *alicujus rei. Suet.*

PRAECURO, *as, are*, (od *prae* i *curo*). Wprzód chodzić koło czego, starać się o co, np. — *corpus. Coel. Aur.* — *res suas. Tertull.*

PRAECURRO, *is, cucurri* i *curri, cursum, rre*, (od *prae* i *curro*). Wprzód biegać, pierwiej biegać, wybiegać na przód, wysłać kogo. *Propere praecurrit, nuntians me venisse. Terent.* Predko wybiegł naprzód, oznajmując, że przychodzi. || Przenosić. *Isocratem actate praecurrit. Cic.* I-sokratesa wiekiem uprzedza. || Przekładować, celować. — *nobilitate. C. Nep.* — szlachetnością. || *Praecurrentia. Cic.* Rzeczy poprzedzające.

PRAECURSIO, *ōnis, Ź*, (od *praecurro*). *Cic.* Wyściganie, uprzedzanie. || *Plin.* U-tarczka. || *Cic.* Przyczyna uprzednia i pierwiej pobudzająca.

PRAECURSOR, *ōnis, m.* (od *praecurro*). Przesłaniec, poprzednik, szczególnie na wojnie przesłaniec t. j. noszący chorągiew, sztandar. || Szpieg. *Lactant.* || Przenosić, np. *flos praecursor indolis bonae. Nazar. in Pa-neg.* t. j. przodkiem idący, przodkujący.

PRAECURSORIUS, *a, um*, (od *praecurro*). Wybiegający naprzód, uprzedzający. *Plin. Epistola quasi praecursoria. Id.*

PRAECURSUS, *a, um*, (imsl. od *praecurro*). Który wprzód wybiegał, uprzedzał. *Am-mian.*

PRAECURSUS, *us, m.* (od *praecurro*) i. *q. praecursio*. Ob. **PRAECURSIO**.

PRAECUTIO, *is, ussi, ussum, tēre*, (od *prae* i *quatio*). Kolatać, ruchać, machać, kolysać, motać, np. — *taedas. Ovid.* || Ugo-dzić, uderzyć, trącić na przódzie, np. *lar-go strepitu praecussis januis. Apul.* || i. *q. percutere*. Machać, kolysać, motać, np. — *faeces taedas. Proper.*

PRAEDA, *ae, Ź*. *Lup.* zdobycz nieprzy-jacielska. *Ex fortunis alicujus praeda capere. Cic.* Zbogacić się dobrami czyjemi. || *Phaed.* *Lup.* zdobycz myśliwska. || *Ovid.* Zwierzyna. || *Hor.* Korzyść, zysk. || *Phaed.* Znalezione czego.

PRAEDABUNDUS, *a, um*, (od *praedor*) i. *q. praedans*. Czyniący łupy, plondrujący. *Liv. Sall.*

PRAEDAMNATIO, *ōnis, Ź*, (od *praedam-no*). Poprzedzający wyrok potępienia. *Tertull.*

PRAEDAMNATUS, *a, um*, (imsl. od *praedamno, are*). Wprzód potępiony.

PRAEDAMNO albo **PRAEDEMNO**, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *damno*). Zaw-czasu potępić. *Suet. Lactant.* || Przenosić — *spem. Liv.* Wcześniej porzucić nadzieję, t. j. ganić, potępić nadzieję.

PRAEDATIO, *ōnis, Ź*, (od *praedor*). Łupienie, plondrowanie. *Tac. Vell. Lactant.*
PREDATITIUS albo **PRAEDATICIUS**, *a, um*. Pochodzący z łupu. *Gell.*

PRAEDATOR, *ōnis, m.* (od *praedor*). *Cic.* Łupieżca, plondrownik. || *Ovid.* Łowczy. || *Tibull.* Zysku, zdobyczy, pieniędzy chciwy. || — *Jupiter. Serv.* Jowisz, któremu należała część zdobyczy. Przenosić. — *corp-oris. Petron.* Gwałcieciel niewiast.

PRAEDATORIUS, *a, um*, (od *praedor*). *Liv.* Łupieżny, drapieżny, rozbojniczy. *Prae-datoriae naves. Liv.* Morskich rozbojników okręty. — *manus. Sall.* Zbojcka chłasta.

PRAEDATRIX, *icis, Ź*, (od *praedor*). *Stat.* Rozbojniczka, która rozbiła, plondruje. || Drapieżna, np. — *bestia. Ammian.*

PRAEDATUS, *us, m.* (od *praedor*) i. *q. praedatio*. Łupienie, plondrowanie. *Liv.*
PRAEDATUS, *a, um*, (imsl. od *praedor*). *Tac.* Który rozbiła, łupi. *Plaut.* Zbogaco-ny łupami. || *Bier. Plaut.* Złupiony.

PRAEDATUS, *a, um*. Który uczynił zdo-bycz. || Zdobyczą opatrzoney. *Plaut.* || Maja-cy zdobycz. *Fopisc.* Ob. *Praedo* i *Praedor*.

PRAEDATUS, *a, um*, (imsl. od *praedo*, *dedi* etc. albo od *do*). Wprzód dany. *Coel. Aur.*

PRAEDECCESSOR, *ōnis, m.* (od *prae* i *decessor*). Poprzednik, przodkujący, ante-cessor. np. w urzędzie. *Symmach.*

PRAEDELASSO, *as, are*, (od *prae* i *de-lasso, are*). Wprzód zmordować, znużyć, zmęczyć. *Ovid.*

PRAEDELIGATIO, *ōnis, Ź*, (od *praede-lego*). *Cod. Theod.* Kommissya do rozsa-żdenia czego sędziemu zlecona.

PRAEDEMNO, *as, are*. Ob. **PRAEDAM-NO**.

PRAEDENSATUS, *a, um*, (imsl. od *praeden-sato, are*) i. *q. praedensus*. Bardzo gęsty. *Plin.*

PRAEDENSO, *as, are*. Bardzo zgęścić. *Plin.*

PRAEDENSUS, *a, um*, (od *prae* i *den-sus*). Bardzo gęsty, dychtowny, np. — *ter-ra. Plin.* *Farrago praedensa seritur. Id.*

PRAEDESIGNO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *designo, are*) i. *e. ante designo*. Wprzód przeznaczyć, np. *et mittit praedesignatum vobis Christum. Tertull.*

PRAEDES, *iūm, m. m.* (od *prae*). *Cic.* Dobra zastawne, rękojmia.

PRAEDESTINATIO, *ōnis, Ź*, (od *praede-stino, are*). Naznaczenie wprzód, przeznaczenie. *Boeth. de consol. philos.* Tytuł księ-gi s. Augustyna *de praedestinatione sanctorum*.

PRAEDESTINO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *destino, are*). Wprzód co przeznaczyć, postanowić, np. — *triumphos. Liv.*

PRAEDEXTER, *a, um*, (od *prae* i *dexter*). Bardzo zgrabny, szykowny, umiętny, zręczny. *Grat. Cyneq.*

PRAEDIATOR, *ōnis, m.* (od *praedium*).

Cic. Biegły prawnik w prawie rękojemskim, folwarkowem.

PRAEDIATORIUS, *a, um*, (od *praedia-tor*). *Cic.* Tyczący się biegłego prawnika, w prawie rękojemskim lub folwarkowem. np. — *lex. Suet.*

PRAEDIATUS, *a, um*, (imsl. od *praedio, are*, i. *e. instruere aliquem praedio vel praediis*). *Apul.* Majetny, wiele dóbr mający. || *Gloss.* Który swoje majątność oddał w sekwestr dla nieopłaty podatków.

PRAEDICABILIS, *e, ptnk.* (od *praedico, are*). Chwalny, godny publicznej pochwały, chwalebny, chlubny, sławny, np. *est in vita praedicabile aliquid. Cic.*

PRAEDICATIO, *ōnis, Ź*. Publiczne, jaw-ne mówienie przed światem, albo uwiadomienie, obwieszczenie, np. — *Societatis. Cic.* || Chwalenie się, chępczenie się, chwalenie, chwalebna, chępliwosć, np. — *beneficiorum. Cic.*, też *Plin.* *Nec vania est praedicatio Caesaris. Flor.*

PRAEDICATIVUS, *a, um*, (od *praedico, are*). Mówiący, ogłaszający, obwieszczający, twierdzący, np. *propositio praedicativa* w logice. *Apul. i. e. categorica.* || Też — *sylogismus. Martian. Cap.*

PRAEDICATOR, *ōnis, m.* (od *praedico, are*). Ten, co publicznie, jawnie przed światem uwiadoma, obwieszcza, ogłasza, np. wykrzykacz, wykrzykiwacz, opowiadacz, tak zwany *Mercurius*. || Szczególnie na po-chwałę, który sławi, chwali, np. — *benefi-cii. Cic.* *Te ipso praedicatore et teste. Cic.* || Obwieściiciel przez kazania, kaznodzieja, np. *Christus praemisera digniores praedi-catores. Tertull.*

PRAEDICATORIUS, *a, um*, (od *praedi-co, are*). Tyczący się pochwał, chwalenia, należący do tego, trudniący się tem, np. — *verba. Salvian.*

PRAEDICATRIX, *icis, Ź*, (od *praedico, are*). Uwiadomicielka, która co obwieszcza, np. — *periculatorum. Tertull.*

PRAEDICO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *dico, are*). Właściwie wprzód co mówić. *Cic.* O rzeczy jakiej często i publicznie mó-wić, głosić, opowiadać, jako czynią herol-dowie. || *Terent.* Mówić, wysłuchiwać co publi-cznie. || Sławić, wychwalać, wynosić kogo. — *de se ipso gloriosius. Cic.* Chępcić się. || *Tertull.* Przepowiadać.

PREDICO, *cis, xi, ctum, cere*, (od *prae* i *dico, cere*). Wprzód co mówić, zapowia-dać. *De quo praediximus. Vell.* Oczem ma-ło co przed tem mówiliśmy. || *Cic.* Przepo-wiadać, prorokować. || *Id.* Serio napominać, mawiać, oznajmiać. || — *diem accusatori-bus. Tac.* Rok podać, czyli dzień rozprawy sądowej oskarżycielom naznaczyć.

PRAEDICTUS, *a, um*, (imsl. od *praedi-co, cis*). Wprzód powiedziany. || *Fal. Flacc.* Ostrzeżony, wskazany. || *Cic.* Przepowiedziany. || *Suet.* Umówiony, postano-wiony. || *Praedictum, i, n.* *Cic.* Przepowie-dzenie, prognostyk. || *Liv.* Edykt, rozkaz.

PRAEDIFFICILIS, *e, ptnk.* (od *prae* i *difficilis*). Bardzo trudny. *Tertull.*

PRAEDIOLUM, *i, n.* (zdrobn. od *praed-ium*). *Cic.* Folwareczek, wiosieczka.

PRAEDIRUS, *a, um*, (od *prae* i *dirus, a, um*). Bardzo straszny, bardzo brzydki, ha-niebny, ohydny, np. *facta dictu visuque praedira. Ammian.*

PRAEDISCO, *is, didici, scere*, (od *prae* i *disco*). Wprzód uczyć się. *Cic. Ventos praediscere. Virg.*

PRAEDISPONO, *nis, sui, situm, ponē-re*, (od *prae* i *dispono*). Wprzód rozporzą-dzić. *Liv.*

PRAEDISPOSITUS, *a, um*, (imsl. od *praedis-pono*). Wprzód rozporządzony. np. *praedispositi nuntii. Liv.*

PRAEDITUS, *a, um*, (od *prae* i *datus*). Obdarzony, ozdobiony. — *singulari virtute. Cic.* Obdarzony rzadką enotą. — *doctrina. Id.* — nauką. — *ea spe, ut. Id.* Mający nadzieję, że. — *actate. Id.* Podżyły. — *culpa. Lucr.* Winien. — *amentia. Id.* Szalony, głupi.

PRAEDIUM, *i, n.* (od *prae* i *aedis*). Fol-wark, wioska, dziedzina. *Praedia rustica. Cic.* Majetność wiejska. — *urbana. Cic.* Dom miejski. — *optimo jure. Cic.* Dziedzictwo wol-ne. — *dotalia. Cic.* — posagowe. — *bona. Asc. Ped.* Rękojmia dobra.

PRAEDIVES, *itis, r. współ.* (od *prae* i *dives*). Bardzo bogaty, np. — *homo. Liv. Tac. Plin.*

PRAEDIVINATIO, *ōnis, Ź*, (od *praedivi-no*). Przepowiedzenie, wróżenie, wieszczce-nie. *Plin.*

PRAEDIVINO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *divino, are*). Przepowiadać, wieszczyć, wróżyć, np. — *futura. Varr.*, też. *Plaut. Plin.*

PRAEDIVINUS, *a, um*, (od *prae* i *divi-nus*). Boski, boży, albo wieszcz, np. — *som-nium. Plin.*

PRAEDO, *ōnis, m.* (od *praeda*). Plondro-wnik, łupieżca, rabuś, rozbojnik, zbójca, łotr, na morzu i lądzie, np. — *urbis. Cic. maritimus. Nep.* t. j. korsarz. || Niesprawie-dliwy nabywca rzeczy jakiej. *Cacs.* || Nie-słuszny posiadacz czyjego dziedzictwa. *Ulp. in Pandect.* || Trzmiel, trąd, truteń. *Col-um.*

PRAEDO, *as, avi, atum, are*, (od *praeda*) i. *q. praedor*. Łupić, plondrować. || Ztąd *praedatus*, *a, um*. *Plaut. Fopisc.*

PRAEDOCO, *es, cui, ctum, ere*, (od *prae* i *doceo*). Wprzód nauczyć, wskazać, uwiadomić. *Prudent.*

PRAEDOCTUS, *a, um*, (imsl. od *praedoco*). Wprzód nauczony, ostrzeżony. *Sall.*

PRAEDONIUS, *a, um*, (od *praedo, onis*). Łupieżny, drapieżny, rozbojniczy. np. *ver-sari more praedonio. Ulp. in Pandect.*

PRAEDONULUS, *i, m.* (zdrobniale od *praedo*) i. *q. praedo*. *Cato. ap. Fest.*

PRAEDOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *praeda*). Rozbijac na lądzie, na morzu, łupić, plondrować. *Cic.* || Upolować, ulowić, —

pisces calamo. Propert. Łowić ryby wędą. || Przenosić. *Flamma praedatur. Sen.* Ogień pożera, niszczy.

PRAEDŌTIUNT, i. e. *praecoptant. Paul. ex Festo.*

PRAEDŪCO, *cis, xi, etum, cēre*, (od *prae i duco*). *Plin.* Obwódzić co murem, walem, przekopem. — *a loco murum. Caes.* Prowadzić mur do jakiego miejsca. — *fossum castris. Tib.* Otoczyć oboz przekopem. — *lineas itineri. Plin.* Oznaczyć linijami drogę.

PRAEDUCTŌRIUS, *a, um*, (od *praeduco*). Służący do kierowania czem albo kim, np. — *lorum. Cato.*

PRAEDUCTUS, *a, um*, (imsl. od *praeduco*). *Praeducta obsessis fossa. Sen.* Przekop zrobiony przed oblężeniami.

PRAEDULCIS, *e, ptuk*, (od *prae i dulcis*). Bardzo słodki. *Lucr.* || *Praedulce*, psk. *Stat.* Bardzo słodko.

PRAEDURATUS, *a, um*, (imsl. od *praeduro, are*). *Plin.* Wprzód, albo bardzo stwardniały.

PRAEDŪRO, *as, are*, (od *prae i duro, are*). *Prudent.* Bardzo zatwardzać.

PRAEDŪRUS, *a, um*, (od *prae i durus*). *Plin.* Bardzo twardy. || Przenosić. Silny, krzepki. — *viridus. Virg.* Bardzo silny. — *labor. Val. Flacc.* Bardzo trudna praca. — *oris. Quint.* Bezczelny.

PRAEEMINENS albo **PRAEEMINENS**, *tis, r. wspóln.* (od *prae i eminus*). *Ulp. in Pandect.* Wydatny. — *oculi. Id.* Wydatne oczy. *Prudent.* Celujący.

PRAEEMINENTIA, *ae, z.* (od *praecemineo*). Pierwszeństwo, prym, wyborność, zaszczyt, wybór, np. *quantum ad negotii praeceminentiam spectat. Claudian. Mam.*

PRAEEMINEO albo **PRAEEMINEO**, *es, ui, ēre*, (od *prae i emineo* albo *mineo*). Celować, wystawać, górować. *Praeceminentes oculos habere. Ulp. in Pandect.* || Przenosić, np. — *aliquem. Tac.* t. j. celować. — *ceteros. Id.* t. j. celować innych.

PRAEEO, *is, iui i ii, itum, ire*, (od *prae i eo*). *Cic.* Wprzód iść, uprzedzać. — *famam sui. Tac.* Uprzedzić swoje sławę. || Mówić wprzód. — *verbis. Plaut.* — *verba alicui. Liv.* Dyktować formę ślubu albo przysięgi. — *de scripto. Plin.* Dyktować z karty. — *alicui de officio iudicis. Gell.* Uczyć kogo powinności sędziego. || — *castris. Liv.* Przywozić obozem. || Postanowić, przepisać, nakazać, np. *omnia ut Decemviri praerent, facta. Liv.* t. j. to, co nakazali. || *Praeire* właściwie są dwa słowa i *prae*, t. j. iść wprzód *Ter.*

PRAEEXERCITAMENTUM, *i, n.* (od *praexercito, are*, albo od *prae i exercitamentum*). To, co służy ćwiczeniu, wprawie, praktyce, poprzednicze ćwiczenie, wprawa, przygotowanie się, przegrawek. *Priscian.*

PRAEFACILIS, *e, ptuk*, (od *prae i facilis*). Bardzo łatwy. *Plaut.*

PRAEFAMEN, *inis, n.* (od *praefor*) i. q.

praefacio. Przedmowa, prolog, wstęp, np. listu, mowy. *Symmach.*

PRAEFAMINO i **PRAEFANDUS**. Obacz **PRAEFARIS**.

PRAEFARIS, *fatur, fatus sum, fari, dep.* (od *prae i for*). *Cic.* Przemawiać, wprzód co mówić. *Præfatus divos solio rex infit ab alto. Virg.* Tak wzywając bogi, król z tronu mówić zaczyna. *Præfatur arrogantius. Gell.* Przemawia zuchwalej. *Lyricos modos præfando novare. Auson.* Odczytać liryczne wiersze. || — *aliquem. Plin.* Uczyć pierwej z imienia albo z powagi. || — *honorem. Cic.* Uczyć czyje uszy, iżby się nie obraził mową. || — *veniam. Apul.* Prosić przebaczenia. || Przepowiadać, prorokować. *Talia præfantes Parcae. Catull.* Tak wieszczą Parki. || *Præfamino*, w tryb. rozkaz. zamiast *præfator. Præfamino Jovem. Cato.* Wzwyj pierwej Jowisza. || *Præfato*, od *præfator. Id.* Naprzód wzywaj.

PRAEFATIO, *ōnis, z.* (od *praefor*). To, co się wprzód mówi, wstęp do czego. — *sacerorum profanos areet. Liv.* Przed rozpoczęciem obrzędów religijnych usuwano osób do tych obrzędów nienależących. || *Plin.* Wstęp albo przemowa do dzieła. || Początek mowy. *Quintil. Martial. Cap. in Pandect.*

PRAEFATIUNCULA, *ae, z. i. e. brevis præfatio.* Krótka przedmowa, wstęp. *Hieron.*

PRAEFATUS, *a, um*, (imsl. od *praefor*). *Paul. Pand.* Wprzód powiedziany, przerzeczony, namieniony. || *Auson.* Przytoczony, wprzód powiedziany. || Naznaczony. *Præfatum tempus. Sen.* Czas przeznaczony.

PRAEFATUS, *us, m.* (od *praefor*). Przepowiedzenie. *Symmach.*

PRAEFECTIANUS, *a, um*. Tyczący się przełożonego nad prowincją, należący do niego. *Ammian. Cod. Just.*

PRAEFECTIO, *ōnis, z.* (od *praeficio*). Przedstawienie, przełożenie, zamówienie, obstarłowanie. *Martian. Cap.*

PRAEFECTORIUS, *a, um*. Tyczący się prefekta, np. *vir praefectorius. Ulp. in Pandect.* Który był prefektem. || *Præfectorius, ii. Sidon.*

PRAEFECTURA, *ae, z.* (od *praefectus* albo od *praeficio*). Przełożenie, gubernatorstwo, godność i urząd przełożonego. || Przenosić. *Plin.* Przełożenie nad prowincją, albo włodarstwo nad wioską. || *Id.* Rządzenie miastem albo prowincją. || Zarządzanie, zawiadowanie, zarząd prowincją albo miastem. || Dystrykt, cyrkul, okolica. *Egyptus dividitur in praefecturas. Plin.*

PRAEFECTUS, *i, m.* (od *praeficio*). Przełożony nad czem urzędnik. — *morum. C. Nep.* — *moribus. Cic.* Poprawiać obyczajów. — *villae. Farr.* Włodarz. || — *regis. C. Nep.* Jeneral. || — *equitum. Hirt.* Jeneral od jazdy. || — *militum. Caes.* Pulkownik. — *cohortis. Id.* Kapitan. || — *legionis. Tac.* Trybun woj-skowy. || — *classis. Liv.* Admiral. — *navium. Liv.* Kapitan okrętowy. || — *castrorum. Fe-*

get. Marszałek obozowy. || — *fabrum. C. Nep.* Przełożony machin wojennych. || — *remigum. Tac.* Kapitan majtków czyli wiosłar-zów. || — *praetorii i praetorii. Suet.* Kapitan stra-ży boku cesarskiej. || Poźniejszych czasów *Præfectus Praetorio*, zastępował miejsce Im-peratora w zarządzaniu części państwa. || — *vigilum i vigilibus. Suet.* Przełożony nad strażą nocną po miastach, ze względu po-żarów, złodziei, i niepokojów nocnych. || — *urbis i urbi. Suet.* Gubernator miasta. || — *aerarii i aerario. Tac.* Podskarbi. || — *annonae. Id.* Prowijantowy. || — *Aegypti. Suet.* Prokonsul czyli Gubernator Egiptu. || *Præfectus. Suet.* Wpowszechności wszelki urzędnik. || *Præfectus, a, um.* (od *prae i factus*). *Coel. Aur.* Wprzód uczyniony.

PRAEFECTUS, *a, um, ptuk.* (od *prae i factus, a, um*). Ob. **PRAEFICIO**.

PRAEFECUNDUS, (*Præfecundus*) (od *prae i fecundus*). Bardzo żyzny, płodny, np. *omnia autem celerius senescunt præfecunda. Plin.*

PRAEFERICULUM, *i, n.* (od *praefero*) (*vas*). Naczynie do ofiar. *Fest.*

PRAEFERMENTO, *as, are*, (od *prae i fermento, are i. e. ante fermentare. Plin.* Wprzód kwasieć, rozczynić.

PRAEFERO, *rs, tili, latum, ferre*, (od *prae i fero*). *Cic.* Nosić co przed kim publicznie. — *facem alicui. Cic.* Niesć przed kim pochodnię. || — *ad libidinem. Cic.* Pobudzać do nierządu. — *lumen menti. Cic.* Oświecić.

— *alicui facem ad iram. Cic.* Dążyć do pocho-p do gniewu. — *omen duplicis imperii. Just.* Wskazać godło dwojakiego państwa. || Poha-zać po sobie. — *amore. Ovid.* — miłość. || Przenosić się nad kogo, albo co nad co prze-kladać. *Iuventus urbanum otium ingrato la-bori præfulerat. Sall.* Młodzież bardziej miejską swobodę, niż ekliwą pracę i wiejskie utrudzenie ulubiła. || — *causam. Non.* Przy-taczać przyczynę. || — *diem. Liv.* Uprzedzić.

|| — *opem. Stat.* Dążyć pomoc.

PRAEFEROX, *ōcis, r. wspóln.* (od *prae i ferox*). Bardzo mężny, odważny, śmiały, bar-dzo beczelny, zuchwały, dziki. *Liv. Suet.*

PRAEFERRATUS, *a, um*, (od *prae i fer-ratus, a, um*). Okuty, opatrzone żelazem. np. — *pilum. Plin.* — *modius. Cato. Plaut.*

PRAEFERTILIS, *e, ptuk*, (od *prae i fer-tilis*). Bardzo płodny, urodzajny, żyzny. np. — *germen. Prudent.* — *terra. Alim. Avit.*

PRAEFERVIDUS, *a, um*, (od *prae i fer-vidus*). Bardzo gorący, wrzący, palający, rozpalony, np. — *regio. Colum.* || Ztąd prze-nośnie, *ira præfervida. Liv.* Gniew bardzo palający.

PRAEFESTINATIM, psk. (od *praefesti-natus, a, um*). Bardzo śpiesznie, pilnie, na-gle, skwapliwie albo bardzo zawczasie. *Si-senn. ap. Non.*

PRAEFESTINATUS, *a, um*, (imsl. od *praefesti-natus, are*). Bardzo śpieszny, nagły, skwa-pliwy.

PRAEFESTINO, *as, avi, atum, are*, (od

Tom II.

prae i festino). Bardzo śpieszyć się, kwa-pić się, bydzć pśpiesznym, nagłym, skwa-pliwym, np. *praeclouit. Plaut.* — *deficere. Liv.*

PRAEFICA, *ae, z.* (od *praeficio*) scil. *fe-mina. Plaut.* Placzką, narzekalnicą, która na pogrzebie najęta plakała. *Farr.*

PRAEFICIO, *is, feci, factum, cēre*, (od *prae i facio*). Postanowić, przełożyć kogo na urząd, dążyć zwierzchność komu. — *du-cem populo. Cic.* Dążyć naczelnika ludowi. — *imperatorem bello. Id.* Dążyć wodza na wojnę.

PRAEFIDENS, *tis, r. wspóln.* (od *praefi-do*). Bardzo ufający. *Cic.*

PRAEFIDENTER, psk. (od *praefidens* imsl. od *prae-fido*). *Bardzo ufający, np. praefiden-tius eucurrerunt. Augustin.*

PRAEFIDO, *dis, sus sum, dēre*, (od *prae i fido*). Bardzo ufać, np. — *sibi. Cic.*

PRAEFIGO, *gis, xi, xum, gēre*, (od *prae i figo*). Wbić co w co, wtknąć, opatrzyć co czem, np. — *arma puppibus. Virg.* Uzb-roić okręty. — *capita in hastis. Virg.* Powty-kać głowy na włócznicę. || Zamknąć. *Præfi-gi prospectus omnes coegit. Plin.* Kazał wszy-stkie pozamykać okna. *Præfigunt capistra oribus haedorum. Virg.* Zamykają pyski ko-złów kagańce. || Oczarować, omamić. *Quin-till.*

PRAEFIGURATIO, *ōnis, z.* (od *praefigu-ro*). Wizerunek, kształt, figura, wyobraże-nie, np. — *futurorum. Augustin.*

PRAEFIGURO, *as, avi, atum, are*, (od *prae i figuro*). Wprzód co kształcić, rys-ować, wyrażać. *Lactant. Tertull.*

PRAEFINIO, *is, iui i ii, itum, ire*, (od *prae i finio*). *Cic.* Przepisać co, naznaczyć, określić, stanowić. — *sumptum ex censibus. Cic.* Urządzić nakład wedle dochodu.

PRAEFINITIO, *ōnis, z.* (od *praefinio*). Opisanie, zakreślenie czasu, np. — *tempo-ris. Julian. in Pandect.* — *annorum. Marcian.*

PRAEFINITUS, *a, um*, (imsl. od *praefi-nio*). Określony, umówiony, wyznaczony. *Ad praefinitum tempus. Suet.* Do zamierzo-nego czasu. || *Præfinito*, psk. *Terent.* Okre-słonym sposobem, albo w zamierzonym cza-sie.

PRAEFISCINE albo **PRAEFISCINI**, psk. (od *prae i fuscum*). Nie chwaleć się, nie chęłpić się, w dobry czas, bez zazdrości. *Plaut.*

PRAEFIXUS, *a, um*, (imsl. od *praefigo*). *Caput praefixum hastae. Suet.* Głowa ut-kwiona na włócznię. || *Ferro praefixum robur acuto. Virg.* Koniec włóczni okuty żelazem. || Zamknięty. — *fenestras. Pand.* Zamknięte okna. || *Tibull.* Przeszyty włócznią.

PRAEFLEO, *es, evi, etum, ēre*, (od *prae i fleo*). Pierwej, wprzód plakać. || Ztąd *prae-fletus, a, um*. Pierwej plakany. *Apul.*

PRAEFLORE, *a, um*, (imsl. od *prae-flo-ro, are*). Przed czasem kwiat zerwany. *Plin.* || Przenosić, uszczuplony, zmniejszo-

ny, np. *gloriam victoriae praefloratam esse. Liv.*

PRAEFLORĒO, *es, ēre*, (od *prae* i *floro*). Pierwej, wprzód kwitnąć. *Plin.*

PRAEFLORO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *floro*). Przed czasem zrywać kwiat, albo w ogólności pozabawić, ogolocić z kwiatu. || Ztąd przenośnie zmniejszyć, uszczuplić. *Gell.* Szpecić, plagować. *Apul.*

PRAEFLUO, *uis, xi, xum, ēre*, (od *prae* i *fluo*). Pierwej płynąć albo mimo płynąć, np. *infima valle praefluit Tiberis. Liv.* Z przyp. czwart. *Anfidus regna Daunii praefluit. Hor.* też. *Plin.* — *castra. Tac.*

PRAEFLUUS, *a, um*, (od *prae* i *fluo*). Mimo płynący, np. — *amnis. Plin.*

PRAEFOCABILIS, *e, ptak.* (od *prae* i *foco*, *are*). Duszący, sprawujący duszenie, np. — *spiratio. Coel. Aurel.* — *loca. Id.* — *sensus. Id.*

PRAEFOCATIO, *ōnis, Ź.* (od *prae* i *foco*, *are*). Zaduszenie. *Scrib. Larg. Coel. Aur.*

PRAEFOCATUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *foco*, *are*). Uduśniony. *Calpurn.*

PRAEFOCO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *faux*). Zaduśić, uduścić, zadławić albo nadowić, uduścić, np. — *viam animae. Ovid.* — *partum. Paul. in Pandect.* *Messis praefocata. Calpurn.*

PRAEFOCIDIO, *dis, ōdi, ossum, dēre*, (od *prae* i *fodio*). Przekopać, wprzód co kopnąć. — *portas. Virg.* Kopać dół od bram. *Quod jam praefoderat aurum. Ovid.* Zło to, które zakopując ukrył.

PRAEFOECUNDUS, *Ob. PRAEFECUNDUS.*

PRAEFOR, *aris, atus sum, avi.* Obacz **PRAEFARIS.**

PRAEFORMATOR, *ōris, m.* (od *prae* i *formo*). Ten, co pierwej poleruje, kształci, wykształca, ćwiczy, prostuje, ułatwia, przygotowuje. *Tertull.*

PRAEFORMATUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *formo*). Pierwej polerowany, wykształcony. *Quintil.*

PRAEFORMIDO, *as, are*, (od *prae* i *formido*, *are*). Pierwej bać się, obawiać się. *Quintil.*

PRAEFORMO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *formo*, *are*). Pierwej polerować, kształcić, wykształcać, ćwiczyć, prostować, wyuczyć, wyćwiczyć, np. — *aliquem dictis. Sil.* — *aliquem ad malum. Tertull.* || Pierwej kształtować, formować t. j. wymyślić, wymyśli ułożyć, np. — *materiam. Quintil.* || Pierwej wykształcić, np. *literas infantibus. Quintil.* t. j. — głośki.

PRAEFORTIS, *e, ptak.* (od *prae* i *fortis*). Bardzo mężny, waleczny, bardzo mocny. *Tertull.*

PRAEFOTUS, *a, um*, (imśl. Ob. **PRAEFOVEO**).

PRAEFOVĒO, *es, ōvi, ōtum, ēre*, (od *prae* i *foveo*). Pierwej grzać, zagrzzać, naparzyć, napażać, np. *praefotis partibus aqua marina vel aceto salso. Coel. Aur.*

PRAEFRACTE, *psk.* (od *prae* i *fractus*, *a, um*). Stale, statecznie, ustawicznie, nie ustępując, nie ulegając, srogo, ostro, twarde, surowie, niełitościwie, np. — *defendere. Cic. Praefractus. Val. Max.*

PRAEFRACTUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *fringo*). Złamany. || *Cic.* Krnąbrny, uporny. || Styl twardy, przykry. || *Praefractor iustitia, Val. Max.* Surowsza sprawiedliwość. *Ob. Praefringo.*

PRAEFRIGIDUS, *a, um*, (od *prae* i *frigidus*). Bardzo zimny, np. — *auster. Ovid.* — *unda. Justin.* — *aqua. Cels.*

PRAEFRINGO, *gis, ēgi, actum, gēre*, (od *prae* i *frango*). Na przodku, na czele albo w górze, nłamać, przylamać, odlamać, w ogólności nłamać, połamać, skruszyć, np. — *kastas. Liv.* — *cornu galae. Id.* — *primam aciem. Justin.* || Ztąd *prae fractus*, *a, um*. Ułamany, przelamany, np. — *rostrum navis. Caes.* — przed okrętu. || *Perfracto* zamiast *prae fracto*. — *pinus. Ovid.* || *Praefractus*. Twardy, niezgięty, nieporuszony, nieubłagany, nieużyty, nieuległy, surowy, ostry. *Cic.* || Przenośnie w mowie twardy, przykry. *Cic.*

PRAEFUGIO, *is, ugi, ugitum, gēre*, (od *prae* i *fugio*). Pierwej, wprzód uciekać. *Tertull.*

PRAEFULCIO, *is, si, tum, cēre*, (od *prae* i *fulcio*). Podeprzeć, podpieścić co. || Przenośnie — *aliquem negotiis. Plaut.* t. j. uczynić domu gospodarzem. *Miseriis praefuleior. Id.* Otacza mnie zewsząd nędza.

PRAEFULGEO, *es, si, gēre, n.* (od *prae* i *fulgeo*). Świecić, przyswiecać, świecić się z pomiędzy albo bardzo świecić, bardzo lśnić się, połyskać, np. *pellis leonis praefulgens dentibus aureis. Virg. Geminio sole praefulget dies. Sen.* || Przenośnie, np. *consulari decore praefulgens. Tac.* || Bardzo świecić, lśnić się, błyszczyć. *Imagines splendore praefulgeant. Auct. ad Her.*

PRAEFULGIDUS, *a, um*, (od *prae* i *fulgidus*, *a, um*). Bardzo błyszczący albo połyskujący, np. — *nubes. Juven.*

PRAEFULGURO, *as, are*, (od *prae* i *fulguro*). Błyskać się z pomiędzy, z pod, połyskać, np. *multoque latus praefulgurat ense. Stat.*

PRAEFULTUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *fulcio*). Podparty. *Prudent.*

PRAEFUNDO, *is, fidi, fusum, dēre*, (od *prae* i *fundo*, *ere*). Pierwej lać, nalewać albo sypać, wysypać, bardzo lać, nalewać, sypać. *Auctor. rei agrar. ap. Goes.*

PRAEFURNIUM, *ii, n.* (od *prae* i *furnus*). Czeluść, ujęcie u pieca. *Cato. Vitr.* || Właściwie ptak, *praefurnius*, *a, um, scilicet*. Tęczy się czeluści u pieca, t. j. dziura albo foramen.

PRAEFURO, *is, ēre*, (od *prae* i *furo*). Pierwej albo bardzo wściekać się, szaleć. *Stat.*

PRAEFUSCUS, *a, um*, (od *prae* i *fuscus*, *a, um*). Bardzo ciemnego koloru, ciemno kolorowy albo śniady, czarny. *Manil.*

PRAEGLIDUS, *a, um*, (od *prae* i *gelidus*, *a, um*). Bardzo zimny. — *locus. Liv.* *Frigora praegelida. Colum.* — *hyems. Plin.* — *rius. Sil.*

PRAEGERMINO, *as, are*, (od *prae* i *germino*, *are*). *Plin.* Przed innemi pąkowie puszczać, wcześniej się krzewić.

PRAEGERO, *is, essi, estum, gēre*, (od *prae* i *gero*). Niesć co pierwej. — *speculum dominae. Apul.* Niesć zwierciadło przed panią. || Pierwej, poprzednio, wprzód co czynić, np. *praegesta, orum. Coel. Aur.*

PRAEGESTIO, *is, ire*, (od *prae* i *gestio*) i. e. *valde gestio*. Bydź bardzo pożądanym, pragnącym, chciwym, np. — *videre. Cic.* — *ludere. Hor.*

PRAEGESTUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *gero*). Wprzód uczyniony. *Coel. Aur.*

PRAEGIGNO, *is, ēre*, (od *prae* i *gigno*). Płodzić, mnożyć, rodzić, wydawać wprzód, np. *quia nolebam ex me morem praegigni malum. Plaut.* t. j. nie chciałem złego zwyczaju naprzód wprowadzać.

PRAEGLORIOSUS, *a, um*, (od *prae* i *gloriosus*) i. e. *valde gloriosus*. Bardzo sławny, słynący. *Praegloriosissimus poetarum. Inscr. ap. Grut.*

PRAEGNANS, *tis, r. wspóln.* (od *prae* i *geno* s. *gigno* zamiast *praegenerans*). Brzemienista, ciężarna, przy nadzici będąca, ciążna, prośna, kotna, np. — *uxor. Cic.* *Aliquam facere praegnantem. Juvenal.* — *sus. Farr.* — *ovis. Id.* || — *arbor. Plin.* Drzewo wkrótce mające rozkwitnąć. *Praegnantia folia. Plin.* Liście bliżkie rozpuknięcia. || *Pelay.* *Praegnans succo herba. Plin.* Roślina pełna soku. || *Nabrzeziały. — cucurbita. Colum.* Pękata dynia. || *Praegnas, atis. Cic. in MSS.*

PRAEGNAS, *atis, Ob. PRAEGNANS.*

PRAEGNATIO, *ōnis, Ź.* (od słowa *prae* i *gno*, *are*, zapłodnić). Brzemienność, ciążność, zapłodnienie, upłodnienie. *Apul.* || Też o zwierzętach. *Farr.* || O rzeczach nieżywotnych, np. roślina, np. *praegnantia pariunt poma aut spicam etc. Farr.* || Przenośnie *naturarum omnium praegnatio*, mówią o Bogu. *Apul.*

PRAEGNATUS, *us, m.* (jak *praegnatio* od *prae* i *gno*, *are*) i. q. *praegnatio*. Zapłodnienie, upłodnienie, ciążność, brzemienność. *Tertull.*

PRAEGNAVITER, *psk.* (od *prae* i *naviter*) i. e. *valde naviter* (*naviter*). Bardzo pilnie, np. *indica praegnaviter. Plaut.*

PRAEGNAX, *acis*, (od *prae* i *gno*, *are* jak *prae* i *gno*) i. q. *praegnans*. np. *quod divitiae semper praegnaces sint. Fulgent.*

PRAEGRACILIS, *e, ptak.* (od *prae* i *gracilis*). Bardzo cienki, np. — *proceritas. Tac.* Wzrost bardzo cienki.

PRAEGRADO, *as, are*, (od *prae* i *grado*, *are* albo od *gradus* albo *gradior*). Wprzód iść. *Pacuv. ap. Non.*

PRAEGRANDIS, *e, ptak.* (od *prae* i *grandis*). Bardzo wielki, nadzwyczajnie wielki, np. — *gradus. Pacuv.* — *arbores. Plin.* — o-

culi. Suet. — *aures. Plin.* || Bardzo stary. *Praegrandis senex. Pers. i. e. Aristophanes.*

PRAEGRĀVATUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *gravo*). Zbyt obciążony, przeladowany.

PRAEGRĀVIDUS, *a, um*, (od *prae* i *gravidus*, *a, um*). Bardzo ciężki, np. — *moles. Stat.*

PRAEGRĀVIS, *e, ptak.* (od *prae* i *gravis*). Bardzo ciężki, np. — *onus. Ovid.* — *caput. Plin.* || Ztąd przenośnie, bardzo ciężki, uciążliwy, np. — *servitium. Plin.* — *greges pavonum. Farr.* t. j. bardzo kosztowne, bardzo drogie.

PRAEGRĀVO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *gravo*, *are*). Bardzo obciążać, obciążać, trudność zadać, trudnić, cisnąć, uciskać, inkomodować, np. — *aliquem. Liv.* *Corpus onustum praegravat. Hor.* || Przechodzić, przewyższać. — *artes infra se positas. Hor.* Niższych od siebie w zdolności przewyższać. || *Plin.* Przeważać.

PRAEGREDIOR, *eris, essus sum, grēdi, dep.* (od *prae* i *gradior*). *Cic.* Iść przed kim, wprzód postępować, uprzedzać kogo. || *Sall.* Przewyższyc, przechodzić kogo w czym.

PRAEGRESSIO, *ōnis, Ź.* (od *prae* i *gredior*) i. q. *praegressus*. Iście przodkiem, przodkowanie, np. — *causae. Cic.*

PRAEGRESSUS, *us, m.* (od *prae* i *gredior*) i. q. *praegressio*. Iście przodkiem, np. *praegressus carum (causarum) et quasi antecessiones. Cic.*

PRAEGRESSUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *gredior*). Który szedł przodem. *Tac.*

PRAEGUBERNANS, *tis, r. wspóln.* (imśl. od *prae* i *guberno*). Ob. **PRAEGUBERNO**.

PRAEGUBERNO, *as, are*, (od *prae* i *guberno*, *are*). Sterować naprzód, kierować, rządzić, albo obracać, zwracać, np. okrętem. || *Sidon.* Naprzód kierować, zwracać, np. okręt.

PRAEGUSTĀTOR, *ōris, m.* (od *prae* i *gusto*, *are*). Pierwej kosztujący potrawy i napoje u stołu książąt, kredencierz. *Suet. Inscr. ap. Grut.* || Ztąd przenośnie *praegustatori libidinum tuarum* (lubieżności). *Cic.* też *Lactant.*

PRAEGUSTATUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *gusto*, *are*). Wprzód kosztowany. *Plin.*

PRAEGUSTO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *gusto*, *are*). Pierwej kosztować, np. — *cibos. Ovid.* *Praegustatos cibos sumente. Plin.* — *puerula. Juvenal.* || Ztąd *praegustans* i. e. *praegustator. Plin.* || Ztąd brać co pierwej t. j. jeść albo pić. np. *medicamina Pontica regis (Mithridatis) i. e. antidota. Juvenal.* t. j. brać lekarstwo na truciznę.

PRAEGYPSO, *as, are*, (od *prae* i *gypso*, *are*). Wprzód nagypсовать, np. — *os vasculi. Coel. Aur.*

PRAEHIBEŌ, *es, ūi, ūtum, ēre*, (od *prae* i *habeo*). Dawać co wiele, właściwie, przytrzymywać, zatrzymywać, powściągnąć. || Ztąd podawać, dostarczać, podawać, np. — *alicui cibum. Plaut.* — *operam alicui atque*

hospitium. Plaut. || Ztąd — *verba. t. j.* mówić, np. *ut verba perhibes. Plaut. t. j.* jak mówisz.

PRAEJACEO, *es, ūi, cēre*, (od *prae* i *jaceo*). Położyć co przed albo bydź położonem. *Campus, qui castra praejacet. Tac. t. j.* plac, który jest przed obozem.

PRAEJACIO, *cis, ōci, actum, ēre*, (od *prae* i *jacio*). Porzucić co przed kim, rzucić przed kim, np. *praejaciuntur in gyrum moles. Colum.* || Naprzód się posuwać, pomykać, naprzód postępować, albo naprzód co wydobyć, wyjąć, wydawać, np. — *probra. Diet. Cret.*

PRAEINFUNDO, *dis, ūdi, ūsum, ēre*, (od *prae* i *infundo*). Wprzód co wylać, albo wysypać, np. — *mulsum. Aur. Acut.*

PRAEINNUO, *is, nēre*, (od *prae* i *innuo*). Wprzód co napomknąć. *Farr.*

PRAEJUDICATIO, *ōnis, ū*, (od *prae* i *judico*). Osądzenie przed dekretem. *Quintil.*

PRAEJUDICATUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *judico*). Wprzód osadzony. *Præjudicata opinio. Cic.* Przesąd, uprzedzenie. || *Vir præjudicatissimus. Sidon.* Mąż powszechnie ceniony z dowcipu.

PRAEJUDICIALIS, *e, ptak*, (od *prae* i *judicium*). *Cod. Theod.* Tyczący się uprzedniego sądu albo wyroku. — *actiones. Cod. Justin.* Sprawy gdzie się kwestye wątpliwe rozstrzygają.

PRAEJUDICIUM, *ii, n.* (od *prae* i *judicium*). *Cic.* Sąd albo wyrok aczajony przed czasem, osądzenie przed dekretem. || *Przenośnie. Caes.* Przesąd, uprzedzenie. || *Senec. Ulp.* Uszczerbek, strata, szkoda. || *Ict.* Kwestya sprzeczna czyli wątpliwa, o którą spór idzie. *Præjudicium datur. Ulp. Pandect.* Pierwej się kwestya o którą chodzi spór rozstrzyga, i stanowi, potem się sprawa sądzi wedle słuszości. || *Dochodzenie, badanie, przetrząsanie, indagacya, inkwizycyja. Ulp. in Pandect.*

PRAEJUDICO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *judico, are*). *Cic.* Wprzód sądzić, sąd uprzedzić. *De iis censores præjudicant. Id.* Censorowie niech sądzą pierwej, aniżeli się sprawa wytoczy do należytych sędziów. || *Ulp.* Szkodzić, uszczerbek czynić.

PRAEJURATIO, *ōnis, ū*, (od *prae* i *juratio, are*). Wyrzekam się czego pod przysięgą, np. *præiurationes facere. Fest. t. j.* wyrzekać się czego pod przysięgą.

PRAEJUVO, *is, ūvi, ūtum, are*, (od *prae* i *juvo*). Wprzód pomagać. — *aliquem. Tac.*

PRAELABOR, *eris, psus sum, labi, dep.* Predko mimo ruszać się, poruszać się, mimo sunąć się, mknąć się, płynąć, lecieć, wylewać, biegnąć, np. *piscis praelabitur ante. Cic.* *Praelabitur amnis. Lucan.* || Naprzód lecieć, płynąć albo naprzód ruszać się, poruszać się. *Praelabitur ante. Cic.*

PRAELAMBO, *bis, bi, ēre*, (od *prae* i *lambo*). Na przodku, z przodku lizać, leptać. *Mus praelambit omne. Hor.* *Praelambens fluvius. Prudent.*

PRAELARGUS, *a, um*, (od *prae* i *larvus*). Bardzo szeroki, obfity, hojny, np. — *dapes. Juven.* *Pulmo animae praelargus. Pers.*

PRAELASSO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *lasso, are*). Wprzód się zmordować, zużyć, zmęczyć. || Ztąd *praelassatus, a, um*. Zmordowany, np. *praelassatos facile superavit. Frontin. Strateg.*

PRAELATIO, *ōnis, ū*, (od *prae* i *fero*). Ustąpienie miejsca komu. || *Pierwszeństwo, prym. Val. Max.* *Meretur ab aliis praelationem. Tertull. t. j.* zasługuje na pierwszeństwo.

PRAELATOR, *ōris, m.* (od *prae* i *fero*). Który daje komu pierwszeństwo, prym. *Tertull.*

PRAELATUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *fero*). *Virg.* Wyżej ceniony, ważony. || Wprzód uniesiony. — *equo. Tac.* Przez bystrego konia uniesiony. || *Praelatus dies, i. e.* *praeceptus. Ulp. in Pandect.*

PRAELAVO, *is, ēre*, (od *prae* i *lavo*). Wprzód myć, płókać, kapać, np. *os ejus prae lavitur. Apul.*

PRAELAUTUS, *a, um*, (od *prae* i *lautus*). Bardzo wspaniały, okazały, bardzo piękny, grzeczny, modny, np. — *homo. Suet.*

PRAELAXO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *laxo, are*). Wprzód rozwolnić albo ulżyć, sfolgować, ułatwić, t. j. ulżyć sobie, na stolce iść. || Ztąd *praelaxatus, a, um. Coel. Aur.* Wprzód rozwolniony, ulżony.

PRAELECTIO, *ōnis, ū*, (od *prae* i *lego, ēre*). Prelekcyja, przeczytywanie, tłumaczenie lekcyi w szkole. *Quintil.*

PRAELECTOR, *ōris, m.* Nauczyciel, który daje lekcye uczniom. *Gell.*

PRAELECTUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *lego, ēre*). *Apul.* Wprzód wybrany. || Przeczytany i wykładany od nauczyciela.

PRAELEGO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *lego, are*). Przed czasem odkazać komu testamentem majątność. *Papian. in Pandect.* *Obligatio praelegata i. e.* *imposita. Pompon. in Pandect.*

PRAELEGO, *is, ōgi, ōctum, gēre*, (od *prae* i *lego, ēre*). Wprzód czytać np. nauczyciel w szkole, np. — *auctores. Quintil.* || Wybierać, obierać, brakować, np. *praelectus hircus. Apul.* || Mimo żeglować, płynąć, np. — *Campaniam. Tac.*

PRAELIBATIO, *ōnis, ū*, (od *prae* i *libo, are*). Wprzód kosztowanie czego. *Paul. ex Fest. Tertull.* || Ztąd zmniejszenie, ubytek, np. — *sententiae. Id.*

PRAELIBER, *a, um*, (od *prae* i *liber*). Zapelnie, całkiem wolny. *Prudent.*

PRAELIBO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *libo, are*). Wprzód kosztować co, np. — *nectar. Stat.* || Ztąd przenośnie, — *pectora vultu. Stat. t. j.* obejrzać, przypatrzeć się.

PRAELICENTER, *psk*, (od *prae* i *licenter*). Wolnie, bardzo wolnie, bardzo śmiało, odważnie. *Gell.* *Praelicenter disponens. Ammian.*

PRAELIDO, *is, ēre*, (od *prae* i *laedo*). np. *Circum vel medium turbac. Manil. i. e.* *praestringere, percurrere.* Inni czytają *percludere*, inni *praecludere*.

PRAELIGAMEN, *inis, n.* (od *prae* i *ligo, are*). To, co się na przodku przewiązuje, zamiast amuletów, t. j. noszenie od czarów. *Marc. Empir.*

PRAELIGANĒUS, *a, um*, (od *prae* i *ligo*). *Cato.* Wprzód zebrany. *Praeliganeum vinum. Cato.* Wino z jagód dojrzałych wprzód zebranych, wino złego gatunku.

PRAELIGATUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *ligo, are*). *Cic.* Zawiązany, obowiązany, przewiązany. || *Praeligatum pectus. Plaut.* Usi dłone, oczarowane serce.

PRAELIGO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *ligo, are*). Na przodku przewiązać albo w ogólności przewiązać, np. *sarmenta cornibus boum. Liv. — os. Cic.* — *vulnera. Plin.* || Wiązać, związać, np. — *linum. Plin.* || Pokryć, np. — *capita vestibus. Petron.*

PRAELINO, *nis, lēvi, litum, nēre*, (od *prae* i *lino*). Pomazać, posmarować, z przodu namazać, natarbować, powlec, np. — *vilas tectorio. Gell.* też *Cato.* || Barwieżkować. *Gell.*

PRAELITUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *lino*). *tectorio. Gell.* Z przodu oblepiony, otynkowany.

PRAELIUM, **PRAELIOR** etc. Ob. **PROELIUM**.

PRAELŌCO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *loco, are*). Wprzód co kładź, albo kładź, np. *sensus in sola facie praeŏcati sunt. Augustin.* *Præŏcare spondeum. Martian. Cap.*

PRAELŌCŪTIO, *ōnis, ū*, (od *prae* i *loquor*). Przemowa, wstęp, początek mowy. *Sen. Augustin.*

PRAELŌCŪTUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *loquor*). *Cic.* Który wprzód powiedział albo począł co mówić.

PRAELONGO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *longo*). Bardzo przedłużać, przeciągać, bardzo długiem uczynić, np. *praelongavit pedum crura. Plin.*

PRAELONGUS, *a, um*, (od *prae* i *longus*). Bardzo długi, np. — *gladius. Liv. — hasta. Id. — cornua. Lucr. — cauda. Plin. — gracilitas. Id. — homo. Quintil. — sermo. Id.*

PRAELOQUOR, *eris, locutus sum* albo *loquutus sum, loqui, dep.* (od *prae* i *loquor*). *Plaut.* Wprzód co mówić, przemawiać. *Praeloqui. Plin.* Uczynić przemowę. || Mówić co, czynić przemowę. *Plin.*

PRAELŪCEO, *es, xi, cēre*, (od *prae* i *lucēo*). Przyswiecać, świecić komu, np. *facies praeluxere. Martialis. Servus praelucens. Suet.* || *Przenośnie. Amicilia spe bona praelucet in posterum. Cic. t. j.* przyjaźń niech czyni dobrą otuchę na przyszłość. || *Jasno świecić. Hor.* || Bardzo lśnić się. *Martialis.*

PRAELUCIDUS, *a, am*, (od *prae* i *lucido*). Wybornie, szczególnie świecący, bardzo jasny, np. — *candor circuli. Plin.*

PRAELŪDIUM, *ii, n.* (od *prae* i *ludo*). Prze-

gawek, próba przed zaczęciem czego. *Cic. Praeludium illud et portentum L. Antonius. Id.*

PRAELŪDO, *dis, si, sum, dēre*, (od *prae* i *ludo*). Przegrawać albo grać pierwej, albo grać przed głównem graniem, np. czynić co pierwej, próbować, ztąd przenośnie, przegrawać t. j. czynić próbę, doświadczenie. *Hor. Plin. Tragoediis praecludere. Gell. t. j.* czynić próbę. || *Proludo* zamiast *praeludo. Virg. Ovid.*

PRAELUM. Ob. **PRELUM**.

PRAELUMBO, *as, are*, (od *prae* i *lumbo*). Wybić komu krzyż, np. *coeptum unumquemque praelumbare fustibus. Naeu. ap. Non.*

PRAELUMINATUS, *a, um*, (imśl. od *prae* i *lumbo*). Przyswiecający komu. *Tertull.*

PRAELŪMINO, *as, are*, (od *prae* i *lumbo*, *are*). Przyswiecać, przyswiecać komu. || *Objasnić, wyjaśnić, wytłumaczyć, np. parabola a commentatore evangelii praeluminata. Tertull.*

PRAELUSIO, *ōnis, ū*, (od *prae* i *ludo*). *Præludium*, pierwszy początek, wstęp. *Plin. I bi prælusio, hic pugna committitur. Eumen.* **PRAELUSTRIS**, *e, ptak*, (od *prae* i *lux* albo od *lustris, are*). Oświecający, objaśniający, jasnym czyniący, tyczący się światła. ztąd bardzo okazały, zacny, wysoki, wyniosły, przedni. *Ovid.*

PRAEMACERO, *as, are*, (od *prae* i *macero*). Pierwej macerować, moczyć. *Scrib. Larg.*

PRAEMĀLĒDICO, *is, xi, etum, cēre*, (od *prae* i *maledico*). Wprzód liżyć, lianbić, szkalować albo kłąć, przeklinać, np. — *aliquem. Tertull.*

PRAEMĀLO, *vis, vult, lūi, malle*, (od *prae* i *malo*). Raczej chcieć, pragnąć. *Apul.*

PRAEMANDO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *mando, are*). Wprzód zalecić, polecić, zalecać komu co, albo obstałować, zamówić, zalać. *Cic. Plaut.*

PRAEMANDO, *dis, di, sum, dēre*, (od *prae* i *mando, ēre*). Przezuwać. || *Przenośnie, — aliquid alicui. Gell. t. j.* pilniej, dokładniej tłumaczyć co komu.

PRAEMĀTŪRE, *psk*, (od *prae* i *maturos*). Weześnie, zawześnie, np. *quia praematuræ vita cares. Plaut.* *Praematurus agis. Papinian. in Pandect.*

PRAEMĀTŪRUS, *a, um*, (od *prae* i *maturos*). Weześnie, zawześnie, bardzo weześnie, np. — *fructus. Colum.* || *Weześnie, np. — denuntiatio. Planc. in Cic. — hyems. Tac. — mors. Plin. — honores. Tac.*

PRAEMĒDICATUS, *a, um*, (od *prae* i *medicatus, a, um*). *i. e.* *medicamentis instructus*. Wprzód lekarstwami opatrzony albo czarami, np. — *Aesculides. Ovid.* *Antidoto praemeditatus. Tertull.*

PRAEMĒDITATIO, *ōnis, ū*, (od *prae* i *meditor*). Wprzód uważanie, np. — *maiorum. Cic.*

PRAEMĒDITĀTORIUM, *ii, n.* (od *prae* i

meditor). Przygotowanie, przysposobienie. *Tertull.*

PRAEMĒDĪTĀTUS, *a, um*, (imsl. od *prae-meditor*). Wprzód uważany. *Quintil.*

PRAEMĒDĪTOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *prae* i *meditor*). Wprzód rozważać, uważać, rozmyślać. *Cic. Lucr.*

PRAEMĒNSUS, *a, um*, (imsl. od *prae-metior*). Wprzód przemierzony. *Tibull.*

PRAEMERCĀTUS, *a, um*, (imsl. od *prae-mercor*). Wprzód kupiony. *Plaut.*

PRAEMERCOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *prae* i *mercor*). *Plin.* Wprzód co kupować. || *Plaut.* Kupować przed innym. *Hoc illi praemereatus sum. Plaut.* Przebiłem mu kupno. || — *aliquid. Plin.* Zdrożyć, jeden drugiemu w kupowaniu przeszkadzać.

PRAEMĒSSUS, *i, n.* (od *prae* i *meto, ere*). *Fest.* Prażmo, prażone kłosy niedojrzałe, pierwiastek żniwa, który ofiarowano Ceresze.

PRAEMĒTĀTUS, *a, um*, (od *prae* i *metor*). *Solin.* Który wprzód przemierzyl. || *Mart. Cap.* Wprzód przemierzony.

PRAEMĒTIOR, *iris, mensum sum, iri, dep.* (od *prae* i *metior*). Wprzód przemierzyć. *Tibull.*

PRAEMĒTIUM, *ii, n.* i. e. *quod praelibationis causa ante praemetitur. Paul. ex Festo.*

PRAEMĒTO, *is, messui, messum, tēre*, (od *prae* i *meto*). Wprzód żąć, dla ofiarowania Ceresze pierwiastków z kłosów. *Fest.*

PRAEMĒTOR, *aris, atus sum, atum, ari, dep.* (od *prae* i *metor*). Wprzód mierzyć, albo mierzyć, rozmierzać, np. *Alexandriam praemetatum Dinoeratem. Solin.* Biern. *Praemetatus, a, um, np. itinera praemetata. Martian. Cap.*

PRAEMĒTUENTER, *psk.* (od *praemetuens* imsl. od *praemetuo* i. e. *ante metuendo, caute*). Wprzód się lękając, ostrożnie, bacznie. *Lucr.*

PRAEMĒTUO, *is, ui, ēre*, (od *prae* i *metuo*). *Lucr.* Wprzód się lękać. *Caesar praemetuens suis. Caes.* Cezar naprzód lękając się swoich. *Ovis praemetuens doli. Phaedr.* Owca wprzód bojąc się zdrady.

PRAEMĒTOR, *ōris, m.* (od *praemior*). Nocny lupieżca. *Naev.* || Nagrodziciel, który nagradza.

PRAEMĒTRIX, *icis, Ź.* (od *praemior*). Nagrodzicielka. — *bonorum. Ammian.*

PRAEMĒICO, *as, are*, (od *prae* i *mico, are*). Bardzo błyszczyć, szklnić się, lśnić się, migać się, albo wprzód błyszczyć, szklnić się. *Lucerna clavo lumine praemicans. Apul.* *Fulgura praemicare. Minuc. Fel.*

PRAEMĒGRO, *as, are*, (od *prae* i *migro, are*). Wprzód wyprowadzić się, wynieść się z kąd. *Plin.*

PRAEMĒNEO, *Ob. PRAEMĒNEO.*

PRAEMĒNISTER, *stri, m.* (od *prae* i *minister*). Sluga, posługacz, usługujący, służący bogom, jakim był Merkuryusz. Rzymianie nazywali *praeministros*, pacholąt i

dziewcząt szlachetnych służących kapłanom Jowisza. *Macro. Praeministri opus. Tertull.*

PRAEMĒNISTRA, *ae, Ź.* (od *prae* i *ministra*). Służąca, służebna. — *Dianae. Macro.*

PRAEMĒNISTRO, *as, are*, (od *prae* i *ministro, are*). Służyć komu. — *alicui. Apul.* — *magistratibus. Gell.*, mówiąc o Liktorach. *Cui praeministratur. Tertull.* || Podawać, dostarczać, dawać, wręczyć, np. — *fabulas. Tertull.*

PRAEMĒNOR, *aris, atus sum, ari*, (od *prae* i *minor, ari*). Wprzód albo bardzo grozić, albo grozić, np. *grande praeminatur scil. mihi. Apul.*

PRAEMĒOR, *atus sum, ari*, (od *praemium*). Czynieć zysk. *Suet.*

PRAEMĒOSUS, *a, um*, (od *praemium* i. e. *pecuniosus*). Bardzo pieniężny, np. *imprudens praemiosam i. e. pecuniam. Fest.* Nagradzający.

PRAEMĒISCO, *es, scire, stum i mixtum, scēre*, (od *prae* i *misceo*). Wprzód mieszać, pomieszać, np. *praemixta olera. Apic.*

PRAEMĒISSUS, *a, um*, (imsl. od *praemitto* i. q. *ante missus. Cic.* || Wprzód powiedziany. *Suet.* || *Oleique ac vini praemissa. Plin.* t. j. pierwiastki oliwy i wina.

PRAEMĒISTUS albo **PRAEMĒIXTUS**, *a, um*, (imsl. od *praemisceo*). Wprzód zmieszany. *Apic.*

PRAEMĒITIS, *e, ptnk.* (od *prae* i *mitis*). Bardzo łagodny, bardzo łaskawy, powolny, np. — *asina. Juven.* || Bardzo łagodny, np. owoc wina.

PRAEMĒITTO, *tis, si, issum, tēre*, (od *prae* i *mitto*). Wprzód, albo pierwszej posłać, wysłać, wyprawić, np. — *legiones in Hispaniam. Caes.* — *Legatum cum cohortibus ad flumen. Sall.* — *Nuntium alicui. Plaut.* — *litteras alicui. Cic.* *Aliquem Acherontem prius. Plaut.* t. j. posłać kogo na tamten świat, zabić. || Przenosić, np. — *vocem. Suet.* t. j. pierwszej mówić, powiedzieć. — *cogitationes. Sen.* t. j. pierwszej myśleć. || Przed kim postawić, położyć co. *Plin.*

PRAEMĒIUM, *ii, n.* (od *prae* i *emo*). *Naev.* Pieniądz. || *Lucr.* Zysk, korzyść. || *Tibull.* Korzyść ze zdobyczy, łup, zdobycz. || Zapłata, nagroda za pracę, posługę i przemysł. *Praemius commoveri. Cic.* Powodować się nagrodą. *Praemio donare aliquem. Id.* Nagrodzić kogo. — *afficere. Quint.* — *augere. Tac.* Nagrodą uraczyć, obdarzyć. — *inducere. Sall.* — *illicere. Id.* — *invitare. Cic.* Nagrodą wprowadzić, przynęcić, zachęcić. *Praemium consequi. Caes.* Otrzymać nagrodę. || *Praemio legis. Cic.* Łaską prawa. || Przez ironię. *Cape praemia facti. Ovid.* Przypląć twego występku. || Dzieło bohaterkie, rycerska sprawa, rycerstwo, np. *te magna inter praemia duces. Virg.* t. j. wielkie rycerskie sprawy.

PRAEMĒXTUS, *a, um*. *Ob. PRAEMĒISCO.*

PRAEMĒDĒROR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *prae* i *moderor*). *Gell.* Wprzód miarkować kroki, w takt za dźwiękiem lutni postępować.

PRAEMĒDĒLOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *prae* i *modulor*). Pierwej wymierzyć, zmierzyć, np. takt. || *Ztąd — cogitationem gestu. Quintil.*

PRAEMĒDUM, *psk.* (od *prae* i *modus*) i. e. *supra modum. Liv. ap. Gell.* Nadmiar, nadmiar.

PRAEMĒOENIO, *is, ire*, zamiast *praemunia. Gell.*

PRAEMĒOLESTIA, *ae, Ź.* (od *prae* i *olestia*). Wczesne zasmucenie, smutek, inaczey bojaźń, obawa, strach zwany. *Cic.*

PRAEMĒOLIOR, *iris, itus sum, iri, dep.* (od *prae* i *molior*). Wprzód przygotować, przysposobić co, albo podbudować co, np. — *res. Liv.*

PRAEMĒOLLIO, *is, iui, itum, ire*, (od *prae* i *mollio*). Pierwej miękkim czynić, np. ziemię. — *suleum. Quintil.* || *Ztąd* przenosić czynić co łagodnym, miłym, np. — *mentes iudicium. Quintil.*

PRAEMĒOLLIS, *e, ptnk.* (od *prae* i *molli*). Bardzo miękki, np. — *ova. Plin.* — *involutum membranae. Id.*

PRAEMĒOLLITUS, *a, um*, (imsl. od *praemollio*). *Quint.* Wprzód zmiekkzony. || Przenosić. *Id.* Ułagodzony, ogłaskany.

PRAEMĒONEO, *es, ui, itum, nēre*, (od *prae* i *monéo*). *Cic.* Wprzód przestrzegać, upominać. || *Plin.* Przepowiadać, rokować.

PRAEMĒONITIO, *ōnis, Ź.* (od *praemoneo*). Przestrzeganie, przestroga. *Tertull.*

PRAEMĒONITOR, *ōris, m.* (od *praemoneo*). Przestrzegacz, który wprzód przestrzega, ostrzegający, monitor. *Apul.*

PRAEMĒONITORIS, *a, um*, (od *praemoneo*). Służący do przestrzegania, należący do tego, np. — *edictum (Pauli) Tertull.*

PRAEMĒONITUS, *us, m.* (od *praemoneo*) i. q. *praemonitio*. Przedmowa, poprzednicze uwiadomienie, przestroga poprzednia, proroctwo, zastrzeżenie, np. — *deorum. Ovid.*

PRAEMĒONITUS, *a, um*, (imsl. od *praemoneo*). *Plin.* Przestrzeżony. || *Praemonitum absol. Gell.* Przestroga.

PRAEMĒONSTRATIO, *ōnis, Ź.* (od *praemonstro, are*). Poprzednie pokazanie, wskazanie, ukazanie; *Figura et praemonstrationes. Lactant.*

PRAEMĒONSTRATOR, *ōris, m.* (od *praemonstro, are*). Który wprzód co pokazuje, ukazuje, np. — *Chremes. Ter.*

PRAEMĒONSTRATUS, *a, um*, (imsl. od *praemonstro, are*). Rokowany, przepowiedziany. *Plin.*

PRAEMĒONSTRO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *monstro, are*). Wprzód co pokazać, ukazać, np. *praemonstra docte, praecipe cet. Plaut.* || Przepowiadać, prorożkować, np. *deos populo Romano magnum aliquid praemonstrare. Cic.*

PRAEMĒORĒO, *es, di, sum, dēre*, (od *prae* i *mordeo*). Wprzód kąsać, gryźć, albo w ogólności kąsać, np. — *aliquem. Plaut.* — *linguam. Lucan.* *Carcere praemorso. Id.*

|| Przenosić, — *aliquid ex aliquo. Juven.* Ująć co z czego, precz odjąć. || Czas przeszły. *praemorsi, ztąd praemorsisset. Plaut. ap. Gell.*

PRAEMĒORDICUS, *a, um*, (od *prae* i *mordicus*) i. e. *qui ante mordetur*. Który się pierwszej kąsa, jada, mówiąc o roślinach, których delikatniejsze części np. szparagów zwykły się jadać. *Hieron.*

PRAEMĒORIOR, *eris, itus sum, praemori, (od prae i morior)*. Wprzód umrzeć, umierać, albo umrzeć przed czasem, też w ogólności umierać, albo odumierać, np. *ego praemorior primoque in aeo. Ovid.* *Praemurimur. Quintil.* t. j. umieramy. || Obumierać przenosić, np. *visus praemoritur, auditus, incessus, dentes. Plin.* t. j. — wzrok, słuch.

Pudor praemortuus. Liv. *Vires praemortuae. Quintil.* t. j. ustawiające siły.

PRAEMĒORSUS, *a, um*, (od *praemordeo*). *Ob. PRAEMORDEO.*

PRAEMĒORTUUS, *a, um*, (imsl. od *praemorior*). Wprzód, albo już umarły. *Praemortuum corpus. Sen.* Martwe ciało. || *Praemortui pudoris homo. Liv.* Człowiek bez wstydu.

PRAEMĒOTUS, *a, um*. *Ob. PRAEMOVEO.*

PRAEMĒOVEO, *ves, ōvi, ōtum, ēre*, (od *prae* i *moveo*). Wprzód poruszyć. *Coel. Aur.* || *Tez praemotus, a, um.* *Praemotis consilium dabinus. Coel. Aur.*

PRAEMĒULCEO, *ces, si, sum, cēre*, (od *prae* i *mulceo*). Wystrychnąć, np. włosy. *Apul. Hor.*

PRAEMĒUNIO, *nis, iui, itum, ire*, (od *prae* i *munio*). *Caes.* Obwarować, utwierdzić, umocnić. || Przenosić. *Cic.* Zabić zlemu albo niebezpieczeństw.

PRAEMĒUNITIO, *ōnis, Ź.* (od *praemunio*). Ostrożność, zapobieżenie muru, przedzaniecie. || *Ztąd* przenosić, ostrożność, zapobieżenie w mowie, np. — *orationis. Cic. Quintil.*

PRAEMĒUNITUS, *a, um*, (imsl. od *praemunio*). *Tac.* Obwarowany, wzmocniony. *Legio agresti fossa praemunita. Tac.* Półk rowem ubezpieczony. || *Cic.* Przygotowany, ubezpieczony w mowie.

PRAENARRO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *narro*). Wprzód powiadać, opowiadać, pierwszej mówić, np. — *rem. Ter.*

PRAENĀTO, *as, are*, (od *prae* i *nato, are*). Pływać przed kim, przodem pływac, pierwszej pływac albo plynąć, np. *vada praenatans demonstrat. Plin.* || Mimo pływac, plynąć. *Virg. Plin.*

PRAENĀVIGATIO, *ōnis, Ź.* (od *praenavigo*). Mimo żeglowanie, np. — *Atlantis. Plin.* || Żeglowanie wprzód, pierwszej.

PRAENĀVIGO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *navigo*). Mimo żeglować, np. — *litus.*

Val. Max. || Biern. *prae-navigari. Plin.* || Zeglować wprzód, pierwaj.

PRAENECTO, *ctis, xui, xum, etēre*, (od *prae* i *necto*). Dierzgać, wiązać co z przodku, np. *os prae-nexum. Solin.*

PRAENESTE, *is, m.* Miasto w Lacjum. *Virg. Hor. Plin.*

PRAENESTINUS, *a, um.* *Cic.* Prenestyński, tyżący się Prenesty miasta w Lacjum. — *moenia sacra deae. Ovid.* Mury bogini Fortuny. — *bractea. Plin.* Pozłacane blachy. || *Praenestini, orum. Plaut.* Mieszkańcy Prenesty.

PRAENEXUS, *a, um*, (imsl. od *prae-necto*). *Solin.* Przewiązany z przodu. *Praenexum os. Id.* Zamknięta gęba.

PRAENIMIS, *psk.* (od *prae* i *nimis*). Zbyt, nazbyt, za nadto, bardzo, nader, np. *nam nescio quid hoc prae-nimis plebejum est. Gell.*

PRAENITEO, *es, ui, tēre*, (od *prae* i *niteo*). Z za, z pomiędzy świecić, przyswiecać, albo błyszczeć, świecić się, jaśnieć. *Plin.* || Przenosić. *Virtus Catonis prae-nitens. Vell.* || Też z przyp. trzec. Celować, przechodzić, przewyższać, albo popisać się, np. *eur tibi prae-nitens junior. Hor.* *Unius facies (i. e. pulchra) prae-nitens omnibus. Sen.* t. j. pięknością przewyższa wszystkich.

PRAENOBILIS, *e, ptok.* (od *prae* i *nobilis*). Bardzo albo wybornie, wymienienie sławny, słynny, głośny. *Praenobilior ingenio, quam consulatu. Apul.*

PRAENOMEN, *inis, n.* (od *prae* i *nomen*). *Liv.* Przedimie, krótkie jako kładzie przed imieniem rodowym, jako *Cajus, Marcus, Titus, Publius, Quintus, etc.* || *Praenomina*, nazywają się też nazwiska przed imionami położone, np. *praenomen Imperatoris. Suet.*

PRAENOMINO, *as, are*, (od *prae-nomen*). Nazywać, dawać przezwiśko. np. *Numerios praenominabat. Varr. ap. Non.*

PRAENOSCO, *seis, ovi, otum, scēre*, (od *prae* i *nosco*). Wprzód znać, wiedzieć, do-wiedzieć się czego wprzód, np. — *fata rerum. Sil.* *omina deum. Id.* || Ztąd *prae-nosce* zamiast *prae-novisse*. t. j. wprzód wie-dzieć. *Nos prae-noscimus. Plaut.* *Futura prae-noscere. Cic.*

PRAENOTATUS, *a, um*, (imsl. od *prae-noto, are*). *Apul.* Wprzód znaczone, echo-wany, tytułowany.

PRAENOTIO, *ōnis, z.* (od *prae-nosco*). Prze-znanie, uprzednie poznanie jakiej rzeczy; ztąd — *deorum. Cic.*

PRAENOTO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *noto, are*). Wprzód pomiarkować, uważać, postrzegać, naznaczyć, oznaczyć albo w o-gólności pomiarkować, naznaczyć np. gło-skami, np. — *librum literis. Apul.* || Ztąd da-dz tytuł, np. — *librum. Augustin.* t. j. da-dz tytuł książce. || Przedtę, pierwaj, wprzód pomiarkować, postrzegać, np. — *adventum Christi. Tertull.* || Zakonnotować, zapisać, naznaczyć, np. — *fabellam. Apul.*

PRAENUBILUS, *a, um*, (od *prae* i *nubi-*

lus, a, um). Bardzo pochmurny, bardzo po-sepny, nie wesoly, bardzo ciemny, np. — *luc-us. Ovid.* t. j. las, gaj.

PRAENUM, *i, n. i. e. instrumentum a-culeis ferreis instructum ad pectendum li-num.* Grzebień żelazny do czesania lnu. || Ztąd przenosić np. *tenta-verat et Domitia-nus praenum Neronis i. e. crudelitatem in vexandis Christianis. Tertull.* t. j. okrucień-stwa Nerona.

PRAENUNCIA, *PRAENUNCIATIVUS*, *PRAENUNCIATRIX, PRAENUNCIO, PRAE-NUNCIUS*. Ob. *PRAENUNTIA*, *Praenunt.* etc.

PRAENUNCŪPO, *as, are*, (od *prae* i *nun-cupo*). Wprzód nazywać. *Prudent.*

PRAENUNTIA albo *PRAENUNCIA*. Ob. *PRAENUNTIIUS*.

PRAENUNTIATIO, *PRAENUNCIATIO*, *ōnis, z.* (od *prae-nuntio, are*). Przepowiedze-nie, przepowiadanie, np. — *admonitionum et praenuntiationum. Tertull.*

PRAENUNTIATIVUS (albo *Praenunc.*), *a, um*, (od *prae-nuntio, are*). Przepowia-dający, przepowiadania moc mający, — np. — *ignes. Plin.*

PRAENUNTIATRIX, (*Praenunc.*), *icis, z.* (od *prae-nuntio, are*). Przepowiadaczka, która co przepowiada. *Prudent.*

PRAENUNTIO albo *PRAENUNCIO*, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *nuntio, are*). Wprzód zwiastować, opowiadać, zapowia-dać, oznajmować albo oznajmić, donieść, opowiedzieć, opiewać, meldować, wprzód ogłosić, obwieścić, oznajmić albo wprzód ukazać, donieść, zawiadomić, np. — *futu-ra. Cic.* — *adventum. Auct. bell. Afric.* *Prae-nuntia hanc venturam. Ter.* || Przepowia-dać, prorokować. *Plin.*

PRAENUNTIIUS albo *PPAENUNCIUS*, *a, um*, (od *prae* i *nuntius*). Wprzód zwiasto-wany, opowiadany, zapowiedziany, oznaj-miony. || Ztąd rzeczow. *Praenuntius*. Wprzód oznajmiaz, przepowiadacz, opiewacz jakiej rzeczy, np. *Zephyrus praenuntius Veneris. Lucr.* *Ales praenuntius lucis. Ovid.* t. j. kogut. *Stellae praenuntiae calamitatum. Cic.* Gwiazdy rokujące klęski.

PRAEOBTURO, *as, are*, (od *prae* i *ob-turo, are*). Wprzód zapchać, zatkać, zaty-kać, zatulić, albo zatkać, zapchać, np. — *foramina narium. Vitr.*

PRAEOCCIDO, *is, di, casum, dēre*, (od *prae* i *occido*). Wprzód zachodzić np. gwia-zdy, planety, słońce, księżyc, np. *Canis oc-cidit, cui praecoecidere Caniculae necesse est. Plin.*

PRAEOCCUPATIO, *ōnis, z.* (od *prae-oc-cupo*). Wprzód osadzenie, obciążenie, zaje-cie jakiego miejsca. *Nep.* || Zabiecenie, po-stać krasomówska. Ob. *Prolepsis*. || *Emphra-gma, supplēgma*, t. j. zatkanie, zatwardze-nie, obstrukcja, zamulanie u zwierząt. *Ve-get. de re vet.*

PRAEOCCUPATUS, *a, um*, (imsl. od *prae-oc-cupo*). *Caes.* Ubieżony, wprzód zajęty. ||

Liv. Upprzedzony. || — *ulceribus. Colum.* O-wrzedziały, wrzodami osypany.

PRAEOCCUPO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *occupo, are*). Wprzód opanować, u-bieżyć, upprzedzić, wprzód zająć miejsce, o-sobę albo rzecz, posiedzieć, np. — *loca. Liv.* — *salutem. Nep.* — *socios. Liv.* || Przenosić, — *animos timor praecoecupaverat. Caes.* — *gratiam ad plebem. Liv.*

PRAEOPIMUS, *a, um*, (od *prae* i *opi-mus, a, um*). Bardzo tłusty, np. — *vitulus. Tertull.*

PRAEOPTO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *opto*). *Liv.* Woleć, jedno więcej chcieć niż drugie, przekładać, przenosić co nad co, o-bierać. *Praeoptarent scutum manu emitte-re. Caes.* Obraliaby raczej nie mieć w rękach tarczy.

PRAEORDINATUS, *a, um*, (imsl. od *prae-ordino, are*). Wprzód uporządkowany, uło-żony. *Coel. Aur.*

PRAEORDINO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *ordino, are*). Wprzód uporządkować co, układać. *Coel. Aur.*

PRAEOSTENDO, *dis, di, sum, dēre*, (od *prae* i *ostendo*). Wprzód pokazać, wskazać, np. *praeostensa sacrificia. Tertull.* *Praeosten-sum sabbatum. Id.*

PRAEPALPO (OR), *are i ari*, (od *prae* i *palpo, are* albo *palpor, ari*). Wprzód gła-skać, np. *mollis manu ante praepalpans. Pau-lin. Nol.*

PRAEPANDO, *dis, dēre*, (od *prae* i *pan-do, ere*). Pierwej albo wprzód otwierać, roz-twierać albo w ogólności otwierać, rozsze-rzyć, rozpostrzeć, pokazać, ukazać, np. — *ortus temporis hiberni. Cic.* — *lumina men-tis alienius. Lucr.*

PRAEPARATIO, *ōnis, z.* (od *prae-paro, are*). Przygotowanie do czego, przysposo-bienie, przyrządzenie, np. *praeparationem diligentem adhibere. Cic.* — *subita. Mart.* — *belli. Vellej.* || Postać krasomówska, np. *cum reus dicitur robustus, armatus contra infir-mos inermes, securos. Quintil.*

PRAEPARATO, *Ablat.* Ob. *PRAEPARO*. *PRAEPARATOR*, *ōris, m.* (od *prae-paro, are*). Przygotowywacz, przyrządzić, któ-ry co przygotowuje, np. — *viarum* (mówiąc o s. Janie Chrzcicielu). *Tertull.*

PRAEPARATORIUS, *a, um*, (od *prae-paro, are*). Służący do przygotowania, należą-cy do tego, np. — *interdictum. Ulp. in Pan-dect.*

PRAEPARATURA, *ae, z.* (od *prae-paro, are*). Przygotowanie, przysposobienie, przy-rządzenie. np. — *viarum. Tertull.*

PRAEPARATUS, *a, um*, (imsl. od *prae-paro, are*). *Cic.* Wprzód przygotowany. || *Prae-parato*, *psk. Quint.* Z przygotowaniem.

PRAEPARATUS, *us, m.* (od *prae-paro, are*) i *q. praeparatio*. Przygotowanie, przy-zposobienie, np. — *Caesaris. Vellej.* — *rei ru-sticae. Gell.*

PRAEPARGUS, *a, um*, (od *prae* i *par-*

cus). Bardzo oszczędny, skromny, bardzo ską-py, np. — *opes. Plin.*

PRAEPARO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *paro*). Przygotować, wprzód przygotować albo przysposobić, przyrządzić, np. — *ani-mos ad sapientiam. Cic. ap. Non.* — *se ad proelia. Sall.* *Bene praeparatum pectus. Hor.* *Praeparatae aures. Cic.* || Przysposobić, przy-rządzić, np. — *lanam. Plin.* t. j. — *welne do farbowania.* || *Imsl. praeparatus, a, um*; ztąd *Praeparatum* rzeczow. Przygotowanie; ztąd *Praeparato*, *ablat.* Z przygotowaniem, np. — *facere. Quintil.* *Ex ante praeparato. Liv.* i *ex praeparato. Senec.* t. j. z przygotowa-niem.

PRAEPARVUS, *a, um*, (od *prae* i *par-vus*). Bardzo mały. *Juvene.*

PRAEPATOR, *ōris, assus sum, ati.* Szcze-gólnie albo bardzo cierpieć. *Coel. Aur.*

PRAEPEDIMENTUM, *i, n.* (od *prae-pe-dio*). Przyszkoła, zawada, tama, np. *ne fal-laciae praepedimentum obijciunt. Plaut.*

PRAEPEDIO, *is, iui, itum, dire*, (od *prae* i *pes*). Właściwie o nogach. Zawikłać, uwi-kląć, zaplatać, uwięzić, uwikłać, usidlić albo związać, krepować, np. *praepeditus latera ferro fortis. Plaut.* t. j. skrepowany mocnym żelazem. *Praepeditis equis. Tac.* U-wiązawszy konie np. do żłobów. || Przeno-sić, — *sine modo se praeda. Liv.* Bardzo się przeładować łupem. || W ogólności, przesko-dzić, zawadzić komu, hamować, zatrzymać, powściągać, np. — *sonos. Ovid.* *Timor praepedit dicta linguae. Plaut.* *Timor praepedit verba. Id.*

PRAEPEDITUS, *a, um*, (imsl. od *prae-pedio ferro*). *Plaut.* Skrepowany kajdana-mi. || Wplątany, uwikłany. — *morbo. Cic.* Zło-żony chorobą.

PRAEPENDEO, *es, di, sum, dēre*, (od *prae* i *pendeo*). Wisić przed czem, wisić naprzód, wisić na dół z góry, np. *barba praependet, Martial.* *Lacinia praependens. Apul.*

PRAEPES, *ōtis, r. współ.* (od *prae* i *pe-to*). Latający, prędkie, chyże. *Dedalus praepetibus pennis ausus se credere coelo. Virg.* Pierwszy Dedal, który śmiał rączemi pióry wynieść się pod niebo. — *ferrum. Macrob.* Latające żelazo. || Skrzydlasty. *Succubuit tel-lis praepetis ipse dei. Ovid.* Zginął od poci-sków kupidyna. || Ptak mocny w lataniu. — *Jovis. Ovid.* Orzeł. *Praepetis umbra. Val. Flacc.* Cień jastrzębia. || — *Medusaeus. Ovid.* Persesz latający na Pegazie. || Wyraz wieszczbiarski. *Praepetes aves. Hygin.* Ptaki pomyślnie wróżące. || *Gell.* *Praepetes.* Miejsca pomyślane, kędy ptaki latają.

PRAEPETO, *is, tēre, i. e. ante ire.* Wprzód iść, upprzedzać. *Fest.*

PRAEPIGNERATUS, *a, um*, (imsl. od slo-wa *praepignero, are*, od *prae* i *pignus*). Wprzód zastawiony, dany na zastaw albo w zastaw. *Amnig.*

PRAEPILATUS, *a, um*, (imsl. od *prae-*

pilo i praepilo. Ob. PRAEPÍLO i PRAEPILO.

PRAEPÍLO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *pila*, *pila* do grania). Z przodu opatrzyć pilą. || Złąd. *Praepilata missilia*. *Liv.* Tepe niezastrzone pociski, przydatne do ćwiczeń żołnierskich; złąd *declamationes, quibus ad pugnam forensensem velut praepilatis missilibus, exerceri solebantur*. *Quintil.*

PRAEPINGUIS, *e, ptnk.* (od *prae* i *pinguis*). Bardzo tłusty, np. — *sus*. *Plin.* — *u-bertas*. *Id.* — *solum*. *Virg.* || Przenosić — *vox*. *Quintil.* t. j. bardzo tegi, mocny głos.

PRAEPOLIO, *is, ire*, (od *prae* i *polio*). Wprzód polerować. *Quintil.*

PRAEPOLLEO, *es, ere*, (od *prae* i *polleo*). Przemagać, bydz potężnym, mocnym, np. *Phoenices, qui mari praepollebant*. *Tac.* || *Praepollens*. Przemoczny, bardzo bogaty, np. — *divitiis*. *Liv.* — *virtute*. *Id.* — *decore*. *Apul.* t. j. bardzo piękny. *Fis oculorum praepollentior*. *Augustin.*

PRAEPONDERATUS, *a, um*, (imsl. od *praepondero, are*). Przeważony, bardzo ciężarem ciśniony. *Solin.*

PRAEPONDERO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *pondero, are*). Przeważać, mieć więcej ciężaru, w ogólności z góry na dół osiadać, opadać, chylić, nachylić, np. *ne portionum aequitate turbata mundus praeponderet*. *Sen.* *Praeponderans sarcina*. *Apul.* || Mający wielką wagę, gwiłt. *Stat.* || Biern. *Praeponderari honestate*. *Cic.* t. j. więcej bydz cenionym.

PRAEPONO, *is, sui, situm, nēre*, (od *prae* i *pono*). Przełożyć, przedstawić co komu, np. *hoc proposui*. *Cic.* *Pauca proponam* (scribendo). *Cic.* — *ultima primis*. *Hor.* || *Praeposta* zamiast *praeposita* i. e. *ante dicta*. *Lucr.* || *Praeposita* *causae*, i. e. *antecedentes*. *Cic.* || Przełożyć kogo nad cēm, dać komendę, np. — *aliquem provinciae*. *Cic.* — *bello*. *Id.* t. j. dać komendę. — *navibus*. *Cic.* — *aliquem negotio*. *Id.* || Przekładać, więcej cenić, szacować, np. *salutem reipubl. vitae suae praeposuit*. *Cic.* Przełożył ocalenie kraju nad życie swoje.

PRAEPORTO, *as, are*, (od *prae* i *porto*). Nieść cō przed sobą, np. *prae se scorpis infestus praeportans acumen*. *Cic.* — *te-la*. *Lucr.* *Praeportat pectoris iras*. *Catull.*

PRAEPOSITIO, *onis, z.* (od *praepono*). Przedstawienie, przełożenie jakiej rzeczy. || Prawo rozkazujące. *Ulp.* in *Pandect.* || *Cic.* Przyimek, wyraz nowy, ta część mowy, która się kładzie przy imieniu, żeby mu dopomagała do wyrażenia okoliczności jakiej.

PRAEPOSITIVUS, *a, um*, (od *praepono*). Przekładalny, który się przekłada, przekładaniu służący, należący do przekładania, np. *conjunctio praepositiva*. *Diomed.* — *vocalis*. *Prisc.*

PRAEPOSITURA, *ae, z.* (od *praepono*). Przełożenie, urząd, godność przełożonego, np. — *horreorum*. *Cod. Justin.*

PRAEPOSITUS, *a, um*, (imsl. od *prae-*

pono). *Lucr.* Wprzód położony. || *Cic.* Przełożony, naczelnny. — *toti officio maritimo*. *Caes.* *Admiral.* — *bello*. *Cic.* Przełożony nad wojskiem, do prowadzenia wojny. — *familiae*. *Amm.* Ochłistrz. || *Cic.* Więcej ważony, ceniony. || *Praepositus, i. Cic.* Przełożony. — *rerum curae caesaris*. *Plin.* Prokurator cesarski. || *Praepostus*, zamiast *praepositus*. *Lucr.* || *Praeposita, orum*, inaczej *producta*. *Cic.* t. j. przednie, wyborne rzeczy.

PRAEPOSSUM, *potes, potui, posse*, (od *prae* i *possum*). Bardzo wiele przemagać, szczególną mieć moc, przemoc, siłę, prze-możność, np. *postquam Macedones praepo-tuere*. *Tacit.*

PRAEPOSTERE, *psk.* (od *praeposterus, a, um*). Przewróconym, przewrótnym sposobem, opak, przewróconym porządkiem, np. *primas praepostere, reliquas ordine red-dere literas*. *Cic.* — *agere cum aliquo*. *Cic.*

PRAEPOSTERITAS, *atis, z.* (od *praepo-sterus, a, um*). *Arnob.* Na wspak przewrócony porządek.

PRAEPOSTERO, *as, are*, (od *praeposte-rus, a, um*). Przewrócić, wywrócić porządek, np. — *ordinem*. *Pseudo-Quintil.* *Declam.*

PRAEPOSTERUS, *a, um*, (od *prae* i *pos-terus*). Przewrócony, na wspak położony, nieporządkny, niewczesny. — *ordo*. *Lucr.* Wywrócony porządek. — *ut erat semper*. *Cic.* Jak zawsze czynił opacznie. — *legibus natu-rae*. *Ovid.* Przeciwny prawom przyrodzenia. *Homines praeposteri*. *Sall.* Ludzie przewrótni. *Praepostera consilia*. *Cic.* Niewczesne rady. — *ficus*. *Plin.* Niewczesne figi.

PRAEPOTENS, *tis, r. współ.* (od *prae* i *potens*). Bardzo wiele mogący, przemoczny, — np. *rerum omnium*. *Cic.* Wszystko mogący. — *opibus*. *Plin.* Zamożny. — *gratae men-tis affectus*. *Val. Max.* Przemagające uczu-cie wdzięczności. || *Praepotentes*. *Plin.* Wielcy, przemocni. || W stop. drug. *Praepoten-tior*. *Salvian.*

PRAEPOTENTIA, *ae, z.* (od *praepotens*). Przemocność, szczególna siła, władza, po-tega, np. — *Dei*. *Tertull.* — *regum*. *Apul.*

PRAEPOTO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *potō, are*). *Coel. Aur.* Wprzód pić, prze-pijać do kogo. *Praepotandus est aegrotus iis*. *Coel.* Przed innemi dać pić choremu.

PRAEPROPERANTER, *psk.* (od *prae* i *properanter*). Bardzo skwapliwie, bardzo przedko, śpiesznie. *Lucr.*

PRAEPROPERE, *psk.* (od *praeproperus, a, um*). Bardzo pośpiesznie, bardzo skwa-pliwie, bardzo przedko, np. — *festinans*. *Liv.* — *agere*. *Id.*

PRAEPROPERUS, *a, um*, (od *prae* i *pro-perus, a, um*). Skwapliwy, porywczy, za-przedki, za śpieszny, skory, np. — *festinatio*. *Cic.* — *ingenium*. *Liv.* — *celeritas*. *Id.* — *a-mor*. *Val. Max.* || Bardzo śpieszny, bardzo przedki, np. — *nisus*. *Sil.* t. j. — usilowanie.

PRAEPULCHER, *chra, chrum*, (od *prae* i *pulcher*). Bardzo piękny. *Juven.*

PRAEPURGO, *as, are*, (od *prae* i *purgo*

are). Wprzód oczyścić albo oczyścić. *Coel. Aur.*

PRAEPŪTIATIO, *ōnis, z.* (od *praeputio, are*). Zachowanie obrzezka. *Tertull.*

PRAEPŪTIATUS, *a, um*, (imsl. od *praepu-tio, are*). Nieobrzezany, np. *Christus sacer-dotii praeputiati pontifex*. *Tertull.*

PRAEPŪTIO, *as, avi, atum, are*, (od *praepu-tium, i. e.* *instruere aliquem praeputio*. Nieobrzezać. Ob. *Praeputius, a, um*.

PRAEPŪTIUM, *ii, n.* (od *prae* i *puto, a-re, t. j.* *obrzynąć*). Obrzerek. *Juvenal.* *Praeputia ponere*. *Id.* Dadz się obrzezować.

PRAEQUAM albo PRAE QUAM. W poró-wnaniu więcej niż, np. *parva est praequam eet*. *Plaut.*

PRAEQUEROR, *eris, estus sum, eri, dep.* (od *prae* i *queror*). Wprzód się żalić, skar-żyć, np. *multa praequor*. *Ovid.*

PRAERADIO, *as, are*, (od *prae* i *radio, are*). Wprzód promienić się, promienie rzu-cać, wprzód błyszczeć, szklić się. *Ovid.*

PRAERADO, *is, si, sum, dēre*, (od *prae* i *rado*). Wprzód skrobać, oskrobać, np. *praeradio oblique*. *Cato.* || Wprzód ogolić, np. *capilli praerasi*. *Coel. Aur.*

PRAERANCIDUS, *a, um*, (od *prae* i *ran-cidus*). Bardzo śmierzający. *Gell.*

PRAERAPIDUS, *a, um*, (od *prae* i *rapi-dus*). Bardzo przedki, bardzo szybki, skory, np. — *celeritas*. *Sen.* — *annis*. *Id.* || Złąd bar-dzo przedki, bardzo porywczy, popędliwy, np. — *juvenis*. *Sil.*

PRAERASUS, *a, um*, (imsl. od *praera-do*). *Coel. Aur.* Wprzód ogolony. || *Paulin.* Z przodu ogolony.

PRAEREPTOR, *ōris, m.* (od *praeripio*). Wydzieraz, który wydziera. *Hieron.*

PRAEREPTUS, *a, um*, (imsl. od *praeri-pio*). *Cic.* Przed czasem wydarty. *Innatu-ra morte praereptus*. *Aur. Vict.* Wydarty przez śmierć zawczesną.

PRAERIGEO, *es, ui, ēre*, (od *prae* i *ri-geo*). Wprzód stężyć, zmartwieć, zdretnieć, np. *praeriguisse*. *Tac.*

PRAERIGESCO, *scis, qui, scēre*, (od *prae* i *rigesco*). Wprzód stężyć, zmartwieć, zdretnieć, np. *ita praeriguisse manus*. *Tac.*

PRAERIGIDUS, *a, um*, (od *prae* i *rigi-dus*). Bardzo stęzły, zdretniały, np. — *mens*. *Quintil.*

PRAERIPIA, *orum*, (od *prae* i *ripa*) *scil.* *loca*. Miejsca nad brzegiem, np. *praeripia fluminis*. *Apul.*

PRAERIPIO, *pis, ui, ēre*, (od *prae* i *rapio*). *Plaut.* Wprzód odejmować, odbie-rać, wydzierać co komu. — *collegis popula-rem gratiam*. *Cic.* Odcja swym kollegom fa-wor ludu. || Uprowadzać, ubiegać kogo. — *con-silia hostium*. *Cic.* — zamiary nieprzyjaciół. || *Ovid.* Gwałtem co komu wydzierać. || — *se*. *Ulp.* Zmknąć, wysłiznąć się. || *Praerep-sit*, zamiast *praeripuit*. *Inscr.*

PRAEROBORATUS, *a, um*, (imsl. od *praeroboro, are*). Wprzód wzmocniony. *Coel. Aur.*

PRAERODO, *dis, si, sum, dēre*, (od *prae* i *rodo, ere*). Wprzód ogryźć, ogryzać, albo ogryźć, np. — *digitos*. *Plaut.* — *teneros ad-huc pampinos*. *Colum.* *de arbor.* *Fulpes ma-rinae hamos praerodunt*. *Plin.* *Praerosam dentibus linguam in tyranni os exspuit*. *Id.*

PRAEROGATIO, *ōnis, z.* (od *praerogo*). Poprzednie pytanie, podział, podzielenie, wy-miar, ndzielenie, nzyczenie, dawanie, np. — *annonae*. *Fulgent.*

PRAEROGATIVARIUS, *a, um*. Który za-służył na prerogative. *Cassiodor.* *Symmach.*

PRAEROGATIVUS, *a, um*, (od *praero-go*). *Cic.* Który się przed innemi prosi albo pyta, np. *Tribus*, albo *centuria praerogativa*, i *praerogativa absol.* Która pierwsza przed innemi do wotowania podczas sejmu była prozona albo wzywana. || *Omen praerogativum*. *Cic.* Godło, które brano z gło-sów centuryi najpierwej wotującej. || *Praerogativa*. *Id.* Głosy, kreski przez centurye najpierwej wotujące dane. || Przenosić. *Cic.* Zdanie albo czyn tego, który nam co do-brego ma wyświadczyć. || *Ulp.* Przodek, po-waga, przywilej nad inne komu dany.

PRAEROGATOR, *ōris, m.* (od *praerogo*) i. e. *dispensator*. *Gloss.*, unde et *dispensatores dicti praerogatores*, *Scholias.* ad *Pers.* gdzie inni prorogator czytają.

PRAEROGATUS, *a, um*, (imsl. od *praero-go, are*). *Cic.* Wprzód proszony. *Comitia tota comitis fuerint praerogata*. *Id.* Sejm przywilejem moc miały wotowania najpierwej. — *lex*. *Cod. Theod.* Prawo dawno usta-nowione.

PRAEROGO, *as, avi, atum, are*, (od *prae* i *rogo*). Wprzód prosić o co, wprzód pytać, wypytywać się, np. — *sententias*. *Suet.* || Wnieść propozycyę, projekt, wniosek, np. *lex prorogata*. *Cod. Theod.* || Wprzód pla-cić, przez nadział płacić, np. — *expensas*. *Cod. Justin.* np. *pensionem integram praerogavit*. *Ulp.* in *Pandect.* || Podzielić, roz-dzielić, rozdawać, udzielić, użyzyć, dać. *Fulgent.*

PRAEROSUS, *a, um*. Ob. PRAERODO.

PRAERUMPO, *pis, ūpi, ūptum, pēre*, (od *prae* i *rumpo*). Wprzód co przylamać, odlamać, albo oderwać, zerwać, w ogólności, odlamać, zerwać, np. — *retinacula*. *Ovid.* — *funes*. *Caes.* — *saxum*. *Cic.* — *jugum*. *Id.*

PRAERUPTA, *psk.* (od *praeruptus, a, um*). Spadzisto, przepaścisto, przykro, ostro, spadzisto, stoczysto, prostopadłe urwisto, np. *mens praerupte altus*. *Plin.*

PRAERUPTUS, *a, um*, (imsl. od *praerumpo*). Spadzisty, przepaścisty, prostopa-dłe urwisty, np. *praeruptior collis*. *Colum.* Nieco przepaścisty pagórek. *Praeruptissima urbis pars*. *Caes.* Bardzo przepaścista część miasta. *Praeruptus imber*. *Ulewa*. || Przeno-sić. *Praeruptus animo*. *Tac.* Charakter gwałtowny, popędliwy, zawzięty.

PRAERUTILUS, *a, um*, (od *prae* i *rati-*

lus, a, um). Bardzo czerwony, rumiany, bardzo czerwony, np.—*lux. Tertull.*

PRAES, *aedis*, m. (od *praesto*, ręczyć na co, warować). *Cic.* Rękojmnia, ręczytel w materii pieniężnej. *Prædem esse pro aliquo. Cic.* Ręczyć za kogo. *Prædes dare. Id.* Dążyć rękojemstwo.—*fieri. Id.* Stać się rękojmnią.

PRAESAPIO, *ire*. Ob. **PRAESEPIO**.

PRAESAGATUS, a, um, i. e. *praesagiendo formatus*. (imsl. od *praesago*, *are*). Rokowany, przepowiedziany. *Hieron.*

PRAESAGIO, *gis*, *itum*, *ire*, (od *prae i sagio*). Wprzód miarkować, przeczuwać co, uważać, czuć, poczuć, uczuwać, np. *animus praesagit mihi mali. Ter.*—*futurum. Cic.*—*aliquid in futurum. Cels.* || Wprzód powiadać co, prorokować, ukazać, donieść, oznajmić co, np. *galli praesagivere victoriam. Plin.* Luna tempestatem praesagiet. *Id.* Animus mihi praesagibat. *Plaut.* || Ukazać, donieść, dać znać, odkryć, objawić. *Lucr.* || Też *Praesagior*, dep., np. *animus plus praesagitur mali. Plaut.*

PRAESAGITIO, *ōnis*, *z*. (od *praesagio*). Czucie, prognostyk, przeczuwanie, prorocstwo. *Inest igitur in animis praesagitis extrinsecus injecta. Cic.*—*divina. Id.*

PRAESAGIUM, *ii*, n. (od *praesagio*). Czucie, przecucie, przeczuwanie, prorocstwo, np. *tempestatis futurae praesagium. Colum.*—*vatum. Ovid.* *Praesagia lunae. Plin.* t. j. oznajmienia księżycza.

PRAESAGO, *as*, *are*. Ob. **PRAESAGATUS**.

PRAESAGUS, a, um, (od *praesagio* albo od *prae i sagus*, a, um). Przeczuwający, prorokujący, przeczucie mający, ukazujący, donoszący, np. *mens praesaga mali. Virg.*—*verba. Ovid.*—*astra. Stat.*—*vates. Sil.*

PRAESANASCO, *scis*, *navi*, *scēre*, (od *praesano*, *are*). Ob. **PRAESANO**.

PRAESANATUS, a, um, (imsl. od *praesano*). Wprzód uleczoney, np. *praesanatum vulvus. Plin.* || Przed czasem uleczoney, np. *cicatrices, quae praesanavere. Plin.*

PRAESANO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *prae i sano*). Wprzód uleczyć albo wprzód być uleczoneym. *Plin.*

PRAESAUCIO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *prae i saucio*, *are*). Wprzód ranić, okaleczyć, np. *vires praesauclatae. Coel. Aur.*

PRAESCATEO, *es*, *ūi*, *ēre*, (od *prae i scateo*). Bardzo obfitować, być pełnym, np. *librum doctrinis praescentem. Gell. Ed. Longol.* ma praestantem.

PRAESCIENTIA, *ae*, *z*. (od *praescio*). Przejrzenie, przewidzenie boskie.—*Dei. Tertull. Augustin.* Tuumque velle est ante praescientias. *Martian. Cap.*

PRAESCINDO, *dis*, *idi*, *issum*, *dēre*, (od *prae i scindo*). Wprzód co uciąć, odciać, pokrajać, porzązać, dzielić, rozdzielić, rozłazić, np.—*sedes. Vitr.*

PRAESCIO, *is*, *vi*, *itum*, *ire*, (od *prae i scio*). Wprzód wiedzieć, np. *oportuit praescisse. Terent.* Eum haec praescisse. *Suet.* ||

Zład *Praescitum*, np.—*animi. Plin.* Prorocstwo, przeczuwanie. *Praescita oraculorum. Id.*

PRAESCISCO, *scis*, *ivi*, *itum*, (od *prae i scisco*). Wprzód doświadczyć co, wprzód dowiedzieć się czego albo wprzód wiedzieć. np. *praesciscere volebant. Liv.* Oportuit me praescisse. *Ter.* || *Praescitum*—Prorocstwo. Ob. **PRAESCIO**.

PRAESCITIO, *ōnis*, *z*. (od *praescio*). Przewidzenie, przeczuwanie, prorocstwo, np. *numine praescitionum auctore. Ammian.*

PRAESCITUM. Ob. **PRAESCIO**.

PRAESCIVS, a, um, (od *prae i scivus*, a, um, albo od *praescio*, *ire*). Który przewiduje, wprzód widzi. *Vates praescia venturi. Virg.* Wieszczka, która wie przyszłość.—*periculatorum. Tac.* Który zgadł co by było. *Facere aliquem praescivum rei cuiuspiam. Id.* Przepowiedzieć co komu. || Z prz. czwart. *Praescivus futura. Donat.* Przewidujący rzeczy przyszłe.

PRAESCRIBO, *bis*, *psi*, *ptum*, *bēre*, (od *prae i scribo*). *Cic.* Wprzód, albo, pierwiej pisać, na czele co pisać, wpisać, zanotować. *Pagina, quae sibi praescripsit nomen Varri. Virg.* Karta wielkiem Warra uczona imieniem. || Przenosić. *Tac.* Przytaczać, kłaść przyczynę. || *Terent.* Przypisać, stanowić, graniczyć. || Rozkazywać, rozrządzać, pismem, bądź usty. *Cum ei praescriptum esset. Cic.* Gdy mu przykazano.—*jura civibus. Id.* Przypisać prawa obywatelom. || *Mss.* Pilnie i gładko pisać. || *Pracscribere alicui. Quint.* (wyraz prawny). Wyjać kogo z czego, wyłączyć. || *Tibull.* Dyktować ucząc kogo.

PRAESCRIPŦIO, *ōnis*, *z*. (od *praescribo*). *Cic.* Napis, tytuł. || *Id.* Prawidło, ustawa, prawo, zalecanie. || *Id.* Opisanie, ograniczenie. || *Quint.* Wyłączenie wrzeczach prawnych. || *Paul. in Pand.* Dawność, używanie prawa czyli przedawnienie. || Przenosić. *Reduc te ab istis praescriptionibus philosophorum. Senec.* Uwolnij się od tych niekzemnych wykretów filozofskich. || Pisanie. || *i. q. perscriptio.* Spisywanie, pismienne układanie, spisanie, specyfikacja, spis. *Tuac praescriptiones. Cic.*

PRAESCRPTIVE, psk. (od *praescriptivus*, a, um). Przepisanym sposobem, wedle ustaw. *Tertull.*

PRAESCRPTIVUS, a, um, (od *praescribo*) i. e. *ad perscriptionem s. exceptionem pertinens.* Wyłączny, należący do wyłączenia. *Sulpic. Viet.*

PRAESCRPTUS, *us*, m. (od *praescribo*). Przepis, rozkaz. *Tertull.*

PRAESCRPTUS, a, um, (imsl. od *praescribo*). *Gell.* Wprzód, na czele, za napis, za tytuł napisany. || *Propert.* Przypisany, określony. || *Praescriptis verbis agere. Ict.* Pownemi i opisanemi słowy rzecz mieć. || *Praescriptum absol. Cic.* Przepis, prawo, ustawa, prawidło. *Ex praescripto civilis. Cic.* Wedle ustaw miasta. *Intra praescriptum. Hor.* W określonych granicach. || *Praescripta cal-*

cis. Lucr. Szranki zawodu, meta. || *Praescriptus*, zamiast *scriptus*.

PRAESECA, *ae*, *z*. i. q. *brassica*. Kapusta. *Varr.*

PRAESECATUS, a, um, (imsl. od *praesece*). Ob. **PRAESECO**.

PRAESECO, *as*, *cui*, *catum*, i. etum *care*, (od *prae i seco*). Wprzód co uciąć, albo w ogólności oberznąć, urzązać, np.—*partem. Ovid.* też *Varr. Vitr.*

PRAESECTUS, a, um, (imsl. od *praesece*). Wprzód albo z przodu ucięty. np.—*radix. Plin.* || Zład *praesectum decies non castigavit ad unguem. Hor.*

PRAESEGMENT, *inis*, n. (od *praesece*). Ucinę, obrzeżek, np. goździa. *Plaut. Apul.*

PRAESEMİNATIO, *ōnis*, *z*. (od *praesemino*). Wprzód sianie, flancowanie. || Płod żywota. *Vitr.*

PRAESEMİNATUS, a, um, (imsl. od *praesemino*). Wprzód siany, flancowany. *Lactant.*

PRAESEMINO, *as*, *are*, (od *prae i semino*). Wprzód siać, flancować, sadzić. || *Majora sibi praeseminans. Ammian.* Większe rzeczy przedsiębiorąc.

PRAESENS, *tis*, r. wspóln. (od *praesum*). *Cic.* Obecny, przytomny. *Quo praesente. Cic.* W obecności którego. *Non quia ades praesens. Terent.* Ze nie jesteś obecny. || *Praesentia verba. Gell.* Wyrazy używane. || *In praesens tempus*, albo *in praesens. Hor.* *Ad praesens tempus*, i *ad praesens. Justin.* *Praesenti tempore*, i *in praesenti. Ovid.* W obecnym czasie. || *In rem praesentem. Cic.* O tém miejscu, o którym spór zachodzi. || *In re praesenti. Plaut.* W tém miejscu, albo w tej rzeczy. || *Praesens. Ict.* Szczery.—*obligatio. Ulp.* Obowiązek bez warunków, zaraz obowiązujący. || *Praesenti die dari. Ulp.* Zaraz dług ma być zapłacony.—*pecunia. Cic.* Pieniądze albo dług, który się zaraz płaci. || *Praesens. Cic.* To, co się zaraz dzieje. || *Pomocny, dzielny, skuteczny. — auxiliū. Cic.* Dzielny ratunek.—*remedium. Plin.* Skuteczne lekarstwo. || *Silny, stały, odważny. — animus. Id.* Odważny umysł. || *ingenio. Plin.* Przenikliwy dowcip. || *Praesens. Hor.* Potężny, mówiący o bóztwie. || *Laskawy, przyjazny, opiekuńczy. Tu dea, tu praesens nostro succurre labori. Virg.* Ty bogini, ty laskawa racz nas w utrapieniu ratować.

PRAESENSIO, *ōnis*, *z*. (od *praesentio*). Przeczuwanie, rokowanie, prorocstwo, np.—*verum futurarum. Cic.* || Czucie, przecucie jakiej rzeczy. *Cic.*

PRAESENSUS, a, um, (imsl. od *praesentio*). Przejrzały, rokowany. *Cic.*

PRAESENTALIS, e, ptnk. (od *praesens*). Przytomny, obecny, terażniejszy, np.—*milites. Cod. Justin.* *Praesentalibus domesticis. Ibid.*

PRAESENTANEE, psk. (od *praesentaneus*). Przytomnie, obecnie, teraz. *Theod. Prisc.*

PRAESENTANEEUS, a, um, (od *praesens*).

Przytomny, obecny, terażniejszy. || To, co prędko i skutecznie działa, np.—*venenum. Plin.* *Praesentanea contra cicutam. Id.* || Zład *Praesentaneum scil. medicamentum. Plin.*

PRAESENTARIUS, a, um, (od *praesens*). Przytomny, obecny, terażniejszy, np.—*malum. Plaut.*—*argentum. Id.*—*aurum. Id.* t. j. gotowe pieniądze.

PRAESENTIA, *ae*, *z*. (od *praesens*). Przytomność, obecność, tymczasowość. np.—*alicujus. Cic.* *Praesentiam sui facere. Herogen. in Pandect.* t. j. stawieć się, stanąć, przedstawiać się, znaleźć się. *Urget praesentia Turni. Virg.* t. j. obecność Turnusa. || W liczb. mnog. np. *deorum praesentiae declarant. Cic.* *In praesens tempus. Liv.* || Jawność, oczywistość albo skuteczność, działalnność, skutek, działanie. *Ovid.*

PRAESENTIO, *tis*, *sens*, *sensum*, *tire*, (od *prae i sentio*). *Cic.* Wprzód co przeczuwać, rokować, przewidywać.—*animo. Ovid.* Mieć przecucie. *Praesentire aliquid, et praedicere. Plin.* Rokować co i przepowiadać. || *Biern. nicosob. Praesensum est. Liv.* Rokowano. || *Praesentisse*, zamiast *praesensisse. Pacat.*

PRAESENTISCO, *scis*, *scēre*, (od *prae i sentisco* albo od *praesentio*). Zaczynać co przeczuwać, przewidywać, rokować, np. *ne tu id praesentisceres. Terent.* *Edd.* pospolicie mają *praesentisceres*.

PRAESENTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *praesens*). Obecną czynić, stawieć, wystawieć, przedstawieć, pokazać, ukazać, prezentować, np.—*se alicui. Apul.* Prezentować się komu.—*caput alicui. Aur. Victor.* t. j. prezentować głowę komu.

PRAESEPELIO, *pelis*, *pelivi*, *pultum*, *pelire*, (od *prae i sepelio*). Wprzód pogrześć kogo, np. *praesepeultus. Quintil. Ammian.* Pogrzebiony.

PRAESEPE albo **PRAESEPEIS**, *is*, *z*. też **PRAESEPIA**, *ae*, *z*. i **PRAESEPE**, *is*, n. i **PRAESEPIUM**, *ii*, n. (od *prae i sepe* albo *sepio*). Złob, np. *bonas praesepeis (praesepe) Cato. Alta praesepeia. Colum.* *In praesepeis. Varr.* *Adcedit ad praesepe. Phaedr.* || Zład przenosić albo żartobliwie. *Parasitus recipere se huc ad praesepim suam. Plaut.* *Seurra vagus, non qui certum praesepe teneret i. e. mensam. Hor.* *In praesepibus. Virg.* || Stajnia, obora, chlew. *Varr. Cato.* || Przenosić. *Intra praesepis (praesepes meas) Plaut.* t. j. dom. || Mieszkanie. *Virg.* || *Praesepia i. q. Phatne.* Dwie male gwiazdy w konstellacji raka. *Plin.* Ob. *Asellus* i *Phatne*.

PRAESEPIO, (*Praesapio*), *pis*, *psi*, *ptum*, *pire*, (od *prae i sepio* albo *sapio*). Z przodu opłocie, z przodu plotem ogrodzić, zagrodzić. np.—*aditum trabibus. Caes.*

PRAESEPIEIS, **PRAESEPIUM**. Ob. **PRAESEPE**.

PRAESEPŦUS, a, um, (imsl. od *praesepio*). Z przodu plotem ogrodzony. *Omnis aditu praesepto. Caes.*

PRAESEPULTUS, *a, um*, (imśl. od *prae-sepelio*). Wprzód pogrzebiony. *Quintil.*

PRAESERATUS, *a, um*, (imśl. od *prae-sero, are*). Wprzód przecięty. *Apul.*

PRAESERO, *is, ivi, satum, rere*, (od *prae i sero*). Wprzód siać, zasiewać. *Paulin. Nol.*

PRAESERTIM, *psk.* (od *prae i sero, t. j.* wprzód szykować, układać). Osobliwie, szczególnie, zwłaszcza. *Cic. Nep. Caes.*

PRAESERVIO, *is, ivi, itum, ire*, (od *prae i servio*). Służyć np. jak niewolnik—*alicui*. *Plaut.* || Przenosić, np. *verbum praeserviens. Gell.*

PRAESERVO, *as, are*, (od *prae i servo*). Wprzód zachować, albo zachować. np.—*vitalis consuetudinem. Coel. Aur.*

PRAESES, *idis, m. i ż.* (od *praesideo*). *Cic.* Przełożony nad kim, nad czym, rządząca.—*belli. Virg.* Bopini wojny.—*juventutis. Cic.* Merkuryusz, bóg młodzieństwa.—*rerum. Ovid.* Mający najwyższą władzę. || *Cic.* Stróż, patron, obrońca. *Praesides dii. Sen.* Opiekunicy bogowie, jakimi są: Jowisz, Junona, Minerwa. *Phoebus veri praeses. Senec.* Apollo potwierdziciel prawdy. || Jako przymiotnik. *Praebere locum praesidem. Plaut.* Dążyć miejsce schronienia. || *Praeses. Plaut.* Stróż boku.

PRAESICCATUS, *a, um*, (imśl. od *praesiceo, are*). Wprzód suszony. *Apul.*

PRAESICCO, *as, avi, atum, are*, (od *prae i sicco, are*). Wprzód suszyć, np. *succus praesiccatus. Apul.*

PRAESICCUS, *a, um*, (od *prae i sicco*). Bardzo suchy, np.—*ulcera. Prudent.*

PRAESIDALIS, albo **PRAESIDIALIS**, *e*, *ptuk.* (od *praeses*). Tyczący się starosty, landwojta, należący do niego, pochodzący od niego, np.—*ius. Trebell. Poll.*—*judicium. Cod. Justin.*—*vir. Ammian.* t. j. landwojt.

PRAESIDIARIUS, *a, um*. Ob. **PRAESIDIARIUS**.

PRAESIDATUS, *us, m.* (od *praeses*) i. e. *munus praesidis*. Urząd landwojta. *Popisc. Aur. Vict.* || *Praesidatus* zamiast prowincya. *Modest. in Pandect.* || Urząd obrońcy, protektora. *Arnob.*

PRAESIDENS, *tis, r. wspóln.* (imśl. od *praesideo*). Przysiadający. *Tac.*

PRAESIDEO, *es, sedi, sessum, dore*, (od *prae i sideo*). Przysiadować, pierwsze miejsce zasiadać. *Cic.*—*ludis. Suet.* Urządzać igrzyskami. || Opiekować się, dbać o całość czego.—*imperio. Cic.* Opiekować się państwem.—*urbi. Liv.* Strzedz miasta.—*litora. Tac.* Strzedz brzegów. || Rządzić, mieć zwierzchność.—*exercitum. Tac.* Przywodzić wojskiem. || Złąd *praesidens i. q. praeses*, np. *sevitia praesidentium. Tac.* też *Tertull.*

PRAESIDERO, *as, are*, (od *prae i sideo*) *Praesiderare dicitur cum maturis hiberna tempestas movetur, quasi ante sideris tempus. Paul. ex Festo.* t. j. wcześniej nastawać, mówiące o porze roku.

PRAESIDIALIS. Ob. **PRAESIDALIS**.

PRAESIDIARIUS, *a, um*, (od *praesidium*). *Liv.* Garnizonowy, tyczący się załogi, albo straży. || Przenosić.—*malleoli. Colum.* Latorosłe winne do sadzenia w ziemię, zostawione. || Od *Praeses*. Landwojtowski, tyczący się landwojta, należący do niego, np.—*toga. Spartian.* Sukuia landwojta.

PRAESIDIATUS. Ob. **PRAESIDATUS**.

PRAESIDIUM, *ii, n.* (od *praesideo*). *Caes.* Garnizon, załoga, osada twierdzy, miasta.—*agitare alicui. Tac.* Bydź gdzie na załodze twierdzy. || *Cic.* Twierdza, miejsce warowne. *Praesidio decedere. Liv.* Opuszczać swe stanowisko. || Straż, pomoc.—*nocturnum palatii. Cic.* Patrole nocne palacu. *Praesidio impeditis esse. Caes.* Strzedz ciężarów wojennych. *Praesidiis firmare. Sall.* Mocnymi wartami osadzić.—*equitum dimittere. Terent.* Odesłać pod konwojem jezdnych. || Przenosić. Pomoc, wsparcie, obrona, ratunek. *Neque illi in amieis satis praesidii est. Sall.* Ani w przyjaciółach dostatecznej dla siebie nie widzi obrony.—*in pecunia magnam est. Cic.* Pieniądze są wielką pomocą. *Praesidium. Praesidio esse alicui. Cic.* Pomagać komu. *Praesidium naturae et doctrinae. Cic.* Pomoc przyrodzenia i nauki. || *Plin.* Skuteczne lekarstwo.

PRAESIGNATOR, *oris, m.* (od *praesigno, are*). Poborca, który stanowił, ile każdy miał płacić podatku z dziedzictwa, np. *praesignator hereditatis. Inscr. ap. Fabret.*

PRAESIGNIFICATIO, *onis, ż.* (od *praesignifico*). Znak, znaczenie, figura. *Lactant.*

PRAESIGNIFICO, *as, avi, atum, are*, (od *prae i significo*). Wprzód co ukazać, donieść, dać znać. *Cic.*

PRAESIGNIS, *e, ptuk.* (od *prae i signum*). Celniejszy, wyższy, znakomitszy od innych. *Praesignis facie fuit. Ovid. Marcellum praesignem vertice. Stat.*

PRAESIGNO, *as, avi, atum, are*, (od *prae i signo, are*). Wprzód naznaczyć, nacechować, oznaczyć, znamienić, np.—*incipientes feruntur ter jejuna saliva. Plin.*

PRAESILIO, *is, lui, sultum, lire*, (od *prae i salio*). Wskoczyć, np. *lacrymae mihi praesiliunt. Plaut.* || Pierwej albo wprzód skakać.

PRAESILIO, *is, päre*, (od *prae i sapio*). Wprzód być mądrym, roztropnym, przewidzieć, albo wprzód co wiedzieć. *Fest.*

PRAESÖLIDUS, *a, um*, (od *prae i solidus*). Bardzo mocny, bardzo krzepki, stały. *Praesolidum Simonem dignum cognomine Petrum. Juven.*

PRAESÖNO, *as, ui, itum, are*, (od *prae i sono, are*). Wprzód grzmieć, rozlegać się, ogłaszać wydawać, np. *hinc ubi praesonit solenni tibia cantu etc. Ovid.* || *Praesonit se chelyn. Calpurn.* Lepszy głos wydadzą niżeli lutnia.

PRAESPARGO albo **PRAESPERGO** i. e. *ante spargo cet.* Ob. **PRAESPERGO**.

PRAESPECULATUS, *a, um*. Ob. **PRAESPECULOR**.

PRAESPECULOR, *aris, atus sum, ari*, (od *prae i speculor, ari*). Wprzód dowiadywać się, badać, szukać, np. *praespeculata utilitate. Ammian.*, biern.

PRAESPERGO, *gis, si, sum, gere*, (od *prae i spergo*). Wprzód pruszyć, sypać, nasypać, rozsypać. *Lucret.* Inni piszą *praespargo*.

PRAESPERO, *as, avi, atum, are*, (od *prae i spero*). Wprzód ufać, spodziewać się, mieć nadzieję, np. *praesperare in Christum. Tertull.*

PRAESTABILIS, *e, ptuk.* (od *praesto, are*). Przedni, wyborny, wysmieniony, znamienity, zaeny, np.—*virtus. Cic. Res magnitudine praestabiles. Cic. Homo lingua atque facundia praestabilis. Gell.* Cui quanto fuerat *praestabilis cet. Ter. t. j.* zbawieniejszy, zdrowszy. np. *Calchas praestabilis ariolari i. e. praestans ariolus. Apul.*

PRAESTANA, *ae, ż.* (*Dea*). Bogini przewyższająca, za pomocą której w czym kto celował. *Arnob.*

PRAESTANS, *tis, r. wspóln.* (imśl. od *praesto, are*). Zaeny, znakomity, wyborny, celujący—*labor. Lucr.* Skuteczna praca.—*fides. Cic.* Rzadka wiara.—*odium. Ovid.* Nieublagana nienawiść.—*animi virtute. Virg.* Celujący mężem.—*corpore. Virg.*—*forma. Ovid.* Wydatny urodą, ciałem.—*valetudine. Cic.* Człowiek czerstwego zdrowia.—*doctrina. Cic.* Znakomity umiętnością.—*omnibus ingenio. Cic.* Celujący wszystkich dowcipem. || *Plin.* Dzielný, skuteczny, mówiące o lekarstwach.

PRAESTANTER, *psk.* (od *praestans*). Przedać, wybornie, wysmienicie. *Plin.*

PRAESTANTIA, *ae, ż.* (od *praestans*). Celność, wyższość, zaenność, wybor. np. *praestantia animantium. Cic.*—*dignitatis, virtutis. Cic.* || Dzielnność, skuteczność, mówiące o lekarstwach, np. *valueribus sanandis tanta praestantia est. Plin.*

PRAESTAT, *stabat, stitit, stare, nieosob.* (od *praesto, are*). Służy, lepiej jest, jest rzeczą korzystną.—*tacere quam loqui. Cic.* Raczęj milczeć, niżeli mówić. *Praestat componere fluctus. Virg.* Muszę szturm usmierzyć.

PRAESTATIO, *onis, ż.* (od *praesto, are*). Czynienie, pełnienie, wykonanie pod jakim warunkiem ciężącym, ewikery, poroka, rekojmia. *Paul. in Pandect.* || Zapłacenie, np.—*vestigalis. Ulpi. in Pandect.* Zapłacenie podatku.—*dotis. Modest. Ibid.*—*posagu. Heredes onerare legatorem praestatione. Paul. Ibid.*

PRAESTATOR, *oris, m.* (od *praesto, are*). Warownik, isciecie, ewiktor, wykonywacz t. j. dawca. *Frontin.*

PRAESTAURIO, *as, are*, (od *prae i stau-ro, are*) i. e. *praestruo, subministro.* Dążyć co, przygotować, np. *praestaurare materiam dieanti. Diomed.* t. j. przygotować materya do mówienia.

PRAESTERGA. *Plaut.* gdzie są te słowa: *Haec cum ego e foro revortor, facile offendam parata, vorsa zamiast versa, praesterga, strata, lautaque omnia uti sint, nam mihi hodie natalis dies est. t. j.* oczyszczono zamiast *praetersa, si lectio certa.* Gronowiusz czyta *pertersa.* Inni inaczej.

PRAESTERNO, *nis, stravi, stratum, nere*, (od *prae i sterno*). Nasypać, posypać piaskiem. np.—*altaria. Stat.*—*folia. Plaut.* || Uścielać, prześcielać. *Apul.* || Przenosić, nagotować, przygotować, np. *illud peto praesternas, id quod cet. Plin.*

PRAESTES, *itis, m. i ż.* (od *praesto*) i. q. *praeses*. Zastojnik, przełożony, zwierzchnik, naczelnik, np. *lures praestiles. Ovid.* Bożkowie publiczni, stróże miast i okolic. || *Capitol.* Przydomek Jowisza.

PRAESTIGIA, *ae, i* pospolicie w liczbn. mnog. **PRAESTIGIAE**, *arum, ż.* (od *praestringo*, np. *oculos*). Mamidło, blask fałszywy, mara, balamuctwo, omamienie. || Przenosić, mamidło, np.—*verborum. Cic.* || Czary, cuda, rzeczy dziwne do omamienia. *Cic.* || Oszukanie, szalbierstwo, impostura. *Patent praestigia. Cic.* Jawne są szalbierstwa. *Non per praestigias. Id.* Nie skrycie, nie przez szalbierstwo. || —*nubium. Apul.* Pozorne zjawiska w obłokach.

PRAESTIGIATOR, *oris, m.* (od *praestigia*). Kuglarz, figlarz, balamut, impostor, matacz, szalbierz. *Plaut. Sen. Apul.*

PRAESTIGIATRIX, *icis, ż.* (od *praestigia*). Kuglarka, figlarka, szalbierka. np.—*mulier multo maxima est. Plaut.*

PRAESTIGIOSUS, *a, um*, (od *praestigia*). Pelen omamienia, kuglarzski, szalbierski, np. *genus cum fucatur, fit praestigiosum. Gell.* też *Arnob.*

PRAESTINATUS, *a, um*, (imśl. od *praestino*). *Apul.* Kupiony.

PRAESTINGUO, *is, xi, etum, guere*, (od *prae i stinguo*). Zgaścić, ugasić, wygasić, przyćmić, zaćmić, np. *stellas praestinxit. Lucr.* Inni czytają *praestringere*.

PRAESTINO, *as, are*, (od *prae i stano*). Kupić, zakupić co, wytargować.—*piscis. Plaut.* *Aliquid viginti denariis. Apul.*

PRAESTITES. Ob. **PRAESTES**.

PRAESTITOR, *oris, m.* (od *praesto, are*). Dawca, który co daje, udziela czego. *Apul.*, np. *praestitor omnium bonorum. Id.*

PRAESTITIO, *uis, ui, utum, uere*, (od *prae i statuo*). *Cic.* Wprzód co naznaczyć, przepisać, postanowić.—*alicui tempus quamdiu dicit. Cic.* Wprzód naznaczyć czas komu, ile ma mówić. *Tibi est dies praestituta. Ter.*

PRAESTITUS, *a, um*, (imśl. od *praesto*). Dany, udzielony. *Paulin. Nol.*

PRAESTITUTUS, *a, um*, (imśl. od *praestituo*). *Cic.* Postanowiony, naznaczony, przepisany.—*dies. Cic.* Dzień naznaczony.

PRAESTO, *as, stiti, stitum, albo statum, are*, (od *prae i sto*). Stać przed kim. *Dum prima praestant acies. Lucan.* Gdy pierw-

sze szyki stoją przed nimi pod bronią. || Przekładować, przewyższać, celować. — *ingenio alium. Quint.* Celować drugiego dowcipem. *Suos inter aequales longe prestatit. Cic.* Swój między rówieśnikami daleko przeszedł. || *Praestat. Cic.* Lepiej jest, pożyteczniej. || Wykonać, uczynić. *Juunda et honesta tibi praestabo. Cic.* Uczynię ci rzeczy przyjemne i uczciwe. — *bellum. Liv.* Wykonać wojnę. || Zachować, dopełnić, dotrzymać. — *fidem. Cic.* — słowa danego, wiary. || Pochwalać. — *factum. Cic.* Czyn pochwalić. || Strzedz, chować. — *memoriam, benevolentiamque. Id.* Chować pamięć i wdzięczność za dobrodziejstwo. || Ręczyć, być rękojmią. — *id nemo potest. Cic.* Nikt za to ręczyć nie może. *De me praestare possim. Id.* Ręczyć mogę za siebie. || — *alicui damnum, noxam, periculum. Cic.* Ręczyć za szkodę, niebezpieczeństwo. || — *se. Cic.* Pokazywać się, dążyć się widzieć. *Praesta te constantem. Ovid.* Pokaż się być stałym. || — *aliquem. Cic.* Sprawić albo zabezpieczyć, aby kto nie czynił czego, mimo naszę chęć. || Wyrządzić, pokazać, ofiarować co ze stałością i jednoznacznością umysłu. — *honorem debitum patri. Cic.* Okazywać cześć należną ojcowi. — *obsequium. Senec.* Ofiarować wierne usługi. — *senatus sententiam. Cic.* Wynurzyć stałe przed senatem zdanie. || — *terga hosti. Tac.* Uciekać przed nieprzyjacielem. || *Ficem alicujus rei praestare. Sall.* Zastąpić miejsce czyje. — *vicem. Phaedr.* Wykonać, wypełnić, zrobić. || *Re praestare. Mare. ad Cic.* Uczynkiem pokazywać. || Bier. *Praestatur. Phaedr.* Staje się. *Praestari. Cic.* Ręczyć się. || *Praestatu iri, i praestitu iri, zamiast praestatum albo praestitum iri.*

PRAESTO, psk. albo imię rzeczowne, które się nie przypadkuje i łączy ze słowem *sum*. Bydź obecnym, gotowym. *Sed ubi est frater? praesto adest. Terent.* Lecz gdzie jest brat, oto jest obecnym. *Domus praesto apud me esse ajunt. Cic.* Mówią, że jest w domu moim. || Przychodzić, ukazywać się. *Hirundines aestivo tempore praesto sunt. Auct. ad Herenn.* Jaskółki latem się ukazują. || Rátować, pomagać. *Praesto multis esse. Cic.* Rátować wielu. *Adsim praesto. Id.* Jestem ku pomocy. || Kładzie się bez słowa *sum*, które jest domysłne. *Eccum praesto militem. Plant.* || *Praestus* zamiast *praesto*, np. *praestus fui. Inscr. ap. Grut.*

PRAESTOLO, as, are. Ob. **PRAESTOLOR**. **PRAESTOLOR**, aris, atus sum, ari, dep. (od *praesto*). Czekać, być obecnym. *Adventum cum navibus praestolans. Caes.* Na przybycie z okrętami czekając. || *Praestolari. Donat. ad Terent.* Bydź posłusznym.

PRAESTRANGULO, as, are, (od *prae i stringo*). Zaduś, udusić, zadławić, np. *ne anxium oratorem praestrangulat. Quintil.*

PRAESTRENUO, psk. (od *prae i strenue*). Bardzo żywo, rzekho, bardzo czynnie, albo

prędko, rychło, np. *abi praestrenue ac fortes aperi. Ter. t. j.* idź prędko, rychło.

PRAESTRICTIO, ōnis, ŷ. (od *prae i stringo*). Zaciąganie, zasznurowanie. *Tertull.* Inni czytają *praestriccio*.

PRAESTRICTUS, a, um, (imsl. od *prae i stringo*). *Ovid.* Bardzo ściśnięty — *gelu. Plin.* Zmarzły. || *Oculi nimio splendore praestricti. Senec.* Oczy zbyt jasnym światłem rażone. || *Praestricti palatii januis. Ammian.* Wymknąwszy się przez pobliskie drzwi pałacu.

PRAESTRINGO, gis, inxi, ictum, gēre, (od *prae i stringo*). Zaciagać, zasłonić, zasznurować, zawiązać, obwiązać. np. — *faucem laqueo. Ovid.* Uduśić powrozem. || *Opasać. — tempora sertis. Stat.* Więzić skronie kwiatami. || — *oculos albo oculorum acies. Cic.* Razić zbyt jasnym światłem oczy. || — *aciem ferri. Plin.* Tępić żelazo. || — *nitorem eboris. Plin.* Przyciemnić blask kości słoniowej. || — *vites. Id.* Obcinać niepotrzebne gałązki winnicy albo oczka. || *Ammian.* Brzęgu się trzymać, okolo brzegu żeglować.

PRAESTRUCTIM, psk. (od *praestructus, as, um*). Z przygotowaniem, z ostrożnością. np. *multa dicendum fuit, ut ad hominem praestructum perveniretur. Tertull.*

PRAESTRUCTIO, ōnis, ŷ. (od *praestruo*). Ostrożność, zapobieżenie, przygotowanie, gotowość poprzednicza, np. — *evangelii. Tertull. — sensus. Id.*

PRAESTRUCTURA, ae, ŷ. (od *praestruo*) i. q. *praestructio*, np. — *evangelii. Tertull.* **PRAESTRUCTUS**, a, um, (imsl. od *praestruo*). Przygotowany, gotowy. *Suet.*

PRAESTRUO, is, xi, ctum, ēre, (od *prae i struo*). Na przodzie zabudować, wprzód co budować. *Colum.* || Zapierać, zamykać. *Ovid. aditum.* — Zamknąć przejście. || Przenosić. Przygotować, uczynić pierwsi fundament. *Fraus fidem in parvis sibi praestruit, ut cum operae pretium sit, cum mercede magno fallat. Liv.* Zdrada w małych rzeczach sobie jedna rzetelność, aby gdy tego potrzeba będzie z wielkim dla siebie oszukała obławem.

PRAESTUPIDUS, a, um, (od *prae i stupidus*). Bardzo głupi, bardzo nieczuły, np. — *cor. Juvenec.*

PRAESTUS zamiast **PRAESTO**, psk. Ob. **PRAESTO** psk.

PRAESUDO, as, avi, atum, are, (od *prae i sudo*). Wprzód pocić się, znoić się, np. *aer praesudat solibus. Claudian.* Pocić się. *Stat.*

PRAESUL, ūlis, m. i ŷ. (od *praesilio*). Który wprzód skacze albo tańczy, wprzód skaczący, przodkowy tancerz, marszałek tańeczny, tańecznik pierwszy, przedtancerz, np. z niewolników, np. *praesulem sibi non placuisse ludis. Cic.* || Pierwszy kapłan, wieszczek i mistrz Salijski czyli Marsa, który z tarczą w rękach, zwykły był chodząc na czele innych po mieście skakać. || Zastojnik,

przełożony, zwierzchnik, naczelnik, przełożona. np. — *fori. Sidon. — agri. Pallad.*

PRAESULUS, a, um, (od *prae i salsus, a, um*). Przesolony, bardzo słony, np. — *adepts. Colum.*

PRAESULTATOR, ōris, m. (od *praesulto i. q. praesul*). Marszałek tańeczny, który rej wiedzie w tańcu. *Liv.*

PRAESULTO, as, avi, atum, are, (od *prae i salto*). Wprzód skakać, np. — *signis. Liv. t. j.* — przed chorągiewami.

PRAESULTOR, ōris, m. (od *praesilio*) i. q. *praesultator. Lactant. Val. Max.* Marszałek tańeczny.

PRAESUM, es, fui, esse, (od *prae i sum*). Mieć zwierzchność, zawindować, przywozдить komu. — *rebus regis. C. Nep.* Bydź pierwszym ministrem. — *statuis faciendis. Cic. — sacris. Id. — aedibus. Pompon.* Bydź edylem czyli budowniczym. *At chartis nec fala nocent, nec saecula praesunt. Marti.* Lecz dziełom pisany ani losy szkodzą, ani wieki trwałością przechodzą. || *Pompon. Paul.* Mieć władzę w pozywaniu do sądu i przypuszczeniu do procesu. || *Pracesse rei alieni. Cic.* Bydź sprawcą rzeczy jakiej. — *alicui facultati, albo artificio. Cic.* Bydź na czele jakiego kunsztu. || Bronić, bydź zalogą. *Praesunt moenibus urbis. Ovid.* Bronią murów miasta.

PRAESUMO, is, msi, ntum, (mptum), mēre, (od *prae i sumo*). Wprzód brać co, uprzedzać w braniu. *Neve domi praesumas dapes. Ovid.* Nie nie jedz w domu przed zaproszoną ucztą. *Praesumendo remedia, munierat corpus. Tac.* Biorąc lekarstwa uzbroila siebie przeciwko jadom. *Arma parate animis, et spe praesumite bellum. Virg.* Myślą i chęcią bądźcie gotowi do boju. || Przewidzieć. *Fortunam utriusque praesumere. Tac.* Przyszłe obu losy myślą uprzedzić. || Śmieć co przedsiębrać. — *Italiam transire. Rufi.* Odważyć się przejść Włochy. || Bez przyczyny żądać, mieć nadzieję, czekać. || *Justin.* Mniemać, wierzyć, domniemawać się. *Fulgo praesumitur. Ulpi.* Powszechnie sądzi.

PRAESUMTE, (Presumpt), psk. (od *praesumtus, a, um*). Śmiało, odważnie, zuchwale. *Fopise.*

PRAESUMTIO (Praesumptio), ōnis, ŷ. (od *praesumo*). *Cic.* To, co wprzód się bierze, wedle dyalektyków pierwsze założenie syllogizmu czyli major, pierwszy termin. || *Plin.* Uprzedzenie, mniemanie, wiara, domysł we względzie rzeczy przyszłych. *Toties praesumptio proficit, quoties concurret cum veritate. Ulpi.* Tyle domysł pomaga, ile się zgadza z prawdą. || *Quint.* Zabiezenie, postać krasomówska, która uprzedza dowody przeciwnika. || *Sulpic. Sever.* Odwaga, zaufanie, zbyt wielka nadzieja. || *Apul.* Upór, krnąbrność. || *Id.* Fałszywa religija, zabobon. || *Tertull.* Błąd, przesąd, fałszywe zdanie.

PRAESUMTIOSE, (Praesumpt), psk. (od

praesumtiosus). Śmiało, odważnie, zuchwale, np. — *loqui. Sidon.*

PRAESUMTIOSUS, (Praesumpt), a, um, (od *praesumtio*). Pelen śmiałości, odwagi, zuchwalstwa. *Sidon.*

PRAESUMTOR, (Praesumptor), ōris, m. (od *praesumo*). Bardzo śmiały, zuchwały człowiek. *Tertull. Cod. Theod.*

PRAESUMTORIE, psk. (od *praesumtorius, a, um*). Bardzo śmiało, zuchwale, np. — *eloqui aliquid. Tertull.*

PRAESUMTUOSE, psk. (od *praesumtuosus, a, um*) i. q. *praesumtorie. Sidon.*

PRAESUMTUOSUS, (Praesumpt), a, um, (od *praesumtio* jak *vultuosus* od *vultus*). Pelen śmiałości, odwagi, zuchwalstwa. *Salvian.*, też *Sidon.*

PRAESUMTUS albo **PRAESUMPTUS**, a, um, (imsl. od *praesumo*). Uprzedzony, wprzód wzięty. — *remedium. Plin.* Lekarstwo pierwszej wzięte od trucziny — *opinio. Quint.* Powszechny przesąd, fałszywe mniemanie. || *Praesumptum est. Ulpi. Pandect.* Domysł, podejrzenie, przesąd skąd powzięty. || *Praesumptum habere. Tac.* Mieć jakby za rzecz pewną.

PRAESÜO, is, ūi, ūtum, ēre, (od *prae i suo, ere*). Wprzód do z przodu co szyć, zszywać. || Ztąd zasłonić, zakryć, np. — *surculos coriis. Plin.* *Praesuta foliis hasta. Ovid. t. j.* pokryta.

PRAESURGO, gis, rēxi, rectum, gēre, (od *prae i surgo*) i. e. *ante surgere*. Pierwej powstać. *Avien.*

PRAESUTUS, a, um, (imsl. od *praesuo*). Wprzód zszyty, pokryty. *Ovid.*

PRAETACTUS, a, um, (imsl. od *praetango*). *Coel. Aur.* Wprzód dotknięty, zarażony chorobą.

PRAETANGO, gis, tetigi, tactum, ēre, (od *prae i tango*). Wprzód dotykać, dotknąć. *Coel. Aur.* || Wprzód napastować, napasć, napadać, np. *praetacta nervositas. Coel. Aur.* *Praetacta membra. Id.*

PRAETECTUS, a, um, (imsl. od *praetego*). Wprzód okryty. *Coel. Aur.*

PRAETEGO, gis, ēxi, ectum, ēre, (od *prae i tego*). Wprzód okryć, osłonić, w ogólności pokryć, np. — *caput aere cavo. Propert.* *Praetecto capite. Coel. Aur.*

PRAETENDO, dis, di, tum, (od *prae i tendo, ēre*). *Plin.* Stawić co przed, zasłaniać. — *retia. Plin.* Zastawiać sieci. — *sepe segeti. Virg.* Ogrodzić pole zasiane. || *Praetendi.* Leżeć naprzeciwko. *Belicae praetenditur Lusitania. Plin.* Luzytania leży naprzeciwko Betyki. || Nicieć co przed sobą. *Pacificaeque manurum praetendit olivae. Virg.* Niosł różeczkę oliwną, jako znak pokoju. || Przenosić. *Nec conjugis unquam praetendit laedas. Virg.* Nigdy ślubów małżeńskich nie szukał. || Przytaczać przyczyny, szukać pretekstu, zdołować co fałszywie, pieknać, fałszować w mowie. *Ignorantia praetendi non potest. Quint.* Niewiedomość nie może służyć za wymówkę. *Haece a se factitari pra-*

tendebat. Tac. Który na usprawiedliwienie zbrodni pozorne przyczyny dawał. — *causam belli*. Flor. Dawać przyczyny do wojny.

PRAETENER, a, um, (od *prae* i *tener*). Bardzo delikatny, subtelny, cienki. np. — *vitis*. Plin. t. j. — winna macica. *Herba praetenera*. Id.

PRAETENTATUS, us, m. (od *praetento*). Uprzednia próba, doświadczenie. Plin.

PRAETENTATUS, a, um, (imsl. od *praetento*, are). Wprzód probowany, doświadczony. Cic.

PRAETENTO, as, avi, atum, are, (od *prae* i *tento*). Plin. Wprzód próbować, doświadczać. — *iter*. Tibull. Iść po omacku. *Praetentat buculo hominis orbus*. Ovid. Słapy maca przed sobą kijem. — *pollice chordas*. Ovid. Palcem brząkać po strunach. || Przenosić. In *ingressu parcius, et modestius praetentanda est iudicis misericordia*. Quint. Skromnie i powoli na wstępie trzeba doświadczać sędziego litości. || Osłonić, okryć. *Praetentat pallia laeva*. Claud. Lewą ręką osłania siebie płaszczem.

PRAETENTURA, ae, z. (od *praetendo*). Straż wojskowa na granicach prowincji, kordon. Ammian.

PRAETENTUS, a, um, (imsl. od *praetendo*). Wprzód postawiony, osłoniiony. — *aquis*. Claud. Oblany wodą. *Praetenta foribus vela*. Suet. Zaslony u drzwi. || Owid. Przeciwno wymierzony jako pocisk. || Wybujaly, mówiące o gałkach winnie. || Naprzeciwko leżący. *Littus praetentum*. Liv. Brzeg naprzeciwko leżący. *Legio praetenta Britannis*. Claud. Palk na czatach przeciwko Brytanom.

PRAETENUS, e, ptnk. (od *prae* i *tenuis*). Bardzo wazki, cienki, albo szczupły. np. — *folium*. Plin. *Allium capite praetenui*. Id. — *pons*. Plin. || Ztąd przenosić, mdły, wafly, np. — *spiritus*. Quintil.

PRAETESCO, as, ui, ere, (od *prae* i *tesco*). Bydź letniem, wolnym, ciepawem. || Przenosić. *Si tuus praetepuisset amor*. Ovid. || Od *praetepesco*, pui. Bydź, stawać się letniem, wolnym, ciepawem.

PRAETEPESCO, scis, pui. Ob. PRAETESCO.

PRAETER, przedimek ze słów. poruszenie oznacz. który rządzi przyp. czwart. (od *prae*). Przed, przy, koło, blisko. — *moenia*. Liv. Około murów. — *ripam ire*. Id. Iść około brzegu. — *oculos*. Cic. Przed oczyma. — *ora suorum*. Tac. W obecności swoich. || Oprócz, nad, przeciwko. — *naturam*. Cic. Przeciwno przyrodzeniu. — *opinionem*. C. Nep. Nad mniemanie. — *consuetudinem*. Id. Nadzwyczaj, albo przeciwko zwyczajowi. — *rem loqui*. Ad Herenn. Mówić nie do rzeczy. || Służy do wyłączenia. *Omnibus sententiis praeter unam*. Cic. Wszystkich zdaniem wyjąwszy jednego. || Zamiast *praeterquam*. *Praeter rerum capitalium condemnatis*. Sall. Oprócz skazanych na karę za wielkie zbrodnie. *Praeter haec*. Terent. Nadto, więcej

jeszcze. || *Praeter i praeter quam*. Cic. Więcej, aniżeli, bardziej. *Unus praeter ceteros adjuvisti*. Id. Więcej nad innych pomogłeś. *Praeter cetera studere*. Terent. Bardziej nad inne usiłować. || *Praeter propter*. Gell. Mniej więcej, około. *Praeter, propter vivere*. Id. Nie stale wieszć życie, chcieć raz tego, drugiego raz owego.

PRAETERAGO, agis, egi, actum, gere, (od *prae* i *ago*). Mimo pędzić, gonić, gnać, np. — *equum*. Hor.

PRAETERBITO, is, ere, (od *prae* i *bito*, idę). Mimo iść, chodźć, np. — *aedes*. Plaut. || Też bez przyp. czwart. np. *at ne inter vias praeterbitamus, metuo*. Plaut.

PRAETERCURRO, curris, cucurri albo curri, cursum, rere, (od *prae* i *curro*). Mimo biegać, np. *equis praetercurrentibus*. Veget. *de re milit.* || Ztąd *praetercursa Chalcidona*. Ammian. t. j. przejechałszy, przeszedłszy.

PRAETERDUCO, eis, xi, etum, cere, (od *prae* i *duco*). Mimo wieść, wozic, prowadzić, np. *quasi postpam praeterducere*. Plaut.

PRAETEREA albo PRAETER EA, (od *prae* i *ea*). Oprócz tego, nadto, do tego, mimo tego, mimo to, bez tego. Cic. *Ter. Sall.* || Nadal, na potem, w dalszym czasie, potem, np. *neque illum praeterea vidit*. Virg. t. j. dalej, zatem, potem.

PRAETEREO, is, ui i ii, itum, ire, (od *prae* i *eo*). Mimo, pomimo iść, chodźć, mówić o miejscu i osobach. — *aliquem*. Plaut. Minąć kogo. || Przechodzić, uchodzić. *Praeterit aestas*. Virg. Uchodzi lato. || — *hoc me*. Cic. Nie wiem. *Non me praeterit*. Cic. Wiem dobrze. || Zaniadać, nie pamiętać. — *dignos*. Cic. Zapominać tych, którzy są godni. — *fratris filium*. Cic. Nie pamiętać w testamentcie na swego synowca, wyłączyć go od następstwa. *Praeteriri suffragiis*. Cic. Nie mieć w wolowaniu głosów. || Zamilknąć. *Ut hoc praeteream*. Cic. Nie mówię nie o tym. || Uciekać, unikać. *Nescis quid mali praeterris*. Tac. Nie wiesz jakiegoś uniknąć niebezpieczeństwa. || Przewyższyć, zwyciężyć. *Nunc hos, nunc praeterit illos*. Virg. Raz tych, i znowu innych na swym koniu wyprzedza. || Przechodzić. — *actate*. Cic. Bydź starszym. — *annos animo*. Ovid. Mieć odwagę nad lata.

PRAETEREQUITO, as, are, (od *prae* i *equito*, are). Mimo jechać. Liv.

PRAETEREUNTER, psk. (od *prae* i *eo*). Mimo idąc, np. — *loqui*. Augustin.

PRAETERFERO, tuli, latum, ferre, (od *prae* i *fero*). Mimo nosić, nieść, mimo biegać, jechać, latać, iść, jeździć. Liv. *Fox praeterlata*. Lucr. t. j. głos przeleciał mimo.

PRAETERFLUO, is, xi, xum, ere, (od *prae* i *fluo*). Mimo płynąć, np. *aqua, quae praeterfluit*. Farr. *Praeterfluit flumen*. Sall. || Przenosić. *Non sinere voluptatem praeter*

teritam praeterfluere. Cic. Nie dopuścić aby przeszła upłynęła rokosz.

PRETERGREDIOR, eris, gressus sum, di, dep. (od *prae* i *gradior*). Mimo iść, chodźć — *castra*. Cic. — *finis*. Tac. *Ubi praeteregressi ea sunt*. Liv. || Przenosić, przewyższać, celować, przechodzić kogo w czym, np. — *alios*. Sall.

PRAETERHAC albo PRAETER HAC psk. zamiast *prae* *haec* i. e. *praeterea*. Prócz tego, nadto więcej. *Praeterhac mihi non facies morum*. Plaut.

PRAETERINQUIRO, is, sivi, situm, ere, (od *prae* i *inquiro*). Więcej, dalej dowiadywać się czego, szperać, badać co, dochodzić, dociekać, np. *statuit in negotium praeterinquiri*. Ammian.

PRAETERITIO, onis, z. (od *praetereo*). Cod. Just. Niepamięć, opuszczenie, zaniebanie krewnego w testamentcie. *Auct. ad Herenn.* Przemileczenie, postać krasomówska, gdzie krasomówca udaje, że nie chce mówić, gdy tymczasem wiele mówi.

PRAETERITUS, a, um, (imsl. od *praetereo*). Cic. Przeszły, upłyniony. *Omnia praeteritis referat si Jupiter annos*. Virg. Oby mi Jowisz przeszłe powrócił lata. || — *tempus*. Quint. Czas przeszły, wyraz grammatyczny. || *Praeterita, orum*. Cic. Rzeczy przeszłe. || *Praeteritus*. Terent. Zaniadany, opuszczony. || *Praeterita*. Hier. Miejsca opuszczone w piśmie świętym. || *Praeteriti*. Cic. Kandydaci, którzy nie dostąpili urzędów, albo ludzie opuszczeni przez testament. || *Praeteriti senatores*. Fest. Senatorowie z senatu wyrzuceni.

PRAETERLABOR, eris, lapsus sum, labi, dep. (od *prae* i *labor*, *lapsus* sum etc.) Mimo płynąć, lecieć, biegać. *Pelago praeterlabare necesse est*. Virg. Trzeba morze przepłynąć. || Przenosić. Cic. Przemijać, zapominać czego.

PRAETERLAMBO, is, ere, (od *prae* i *lambo*). Liżać, ciekac, płynąć. Ammian.

PRAETERLATUS, a, um, (imsl. od *praeterefero*). Lner. Uniesiony dalej. Wprzód, albo dalej uniesiony, uwieziony.

PRAETERLUO, nis, ere, (od *prae* i *luo*). Mimo płynąć. Apul.

PRAETERMEO, as, are, (od *prae* i *meo*, are). Mimo iść. Lucr. || Z następn. przyp. czwart. np. *quos praetermeat Ister*. Ammian.

PRAETERMISSIO, onis, z. (od *prae* i *mitto*). Mimo puszczenie, zaniebanie. np. — *aeditatis*. Cic. Nieosiągnięcie urzędu E-dila.

PRAETERMISSUS, a, um, (imsl. od *praetemitto*). Cic. Opuszczony, zaniadany, zapomniany. *Officii praetermissi reprehensio*. Id. Strofowanie względem zaniebania powinności.

PRAETERMITTO, is, misi, missum, tere, (od *prae* i *mitto*). Zaniadać, opuścić. — *nullum diem*. Cic. Nie opuścić dnia żadnego. — *voluptates*. Id. Gardzić rokosza-

mi. || Opuszczać co w pisanu albo zamilczeć. || Terent. Poblązać, przebaczać, przez szpary patrzeć. || Stat. Dalej albo mimo płynąć.

PRAETERMONSTRO, as, are, (od *prae* i *monstro*). Dalej pokazywać. Gell.

PRAETERNAVIGATIO, onis, z. (od *prae* i *ternavigo*). Mimo żeglowanie. Plin.

PRAETERNAVIGO, as, avi, atum, are, (od *prae* i *navigo*). Mimo albo blisko żeglować. Suet.

PRAETERO, ris, tripi, tritum, rere, (od *prae* i *tero*). Przecierać co albo bardzo co zeierać. Plin.

PRAETERPROPTER. Ob. PRAETER.

PRATERQUAM albo właściwie PRAETER QUAM, psk. Cic. Oprócz, prócz, wyjąwszy. — *quod*. Terent. Prócz. || Cic. Cels. Nad.

PRAETERRADO, is, si, sum, dere, (od *prae* i *rado*). Mimo dotykać, drasnąć. np. *vax praeterradit fauces*. Lucr.

PRAETERRUO, is, ere, (od *prae* i *ruo*). Mimo paść, upaść, powalić się, ranać, pograżyć, np. *fluvio praeterruenti*. Apul.

PRAETERSUM, es, fui, esse, (od *prae* i *sum*). Bydź za, po za, mimo, bydź po za obwodem, nie bydź przy tém, podle czego, np. — *rebus*. Tertull.

PRAETERVECTIO, onis, z. (od *prae* i *veho*). Mimo jeżdżenie, żeglowanie. Cic.

PRAETERVECTUS, a, um. Ob. PRAETERVEHO.

PRAETERVEHO, his, xi, etum, hère, (od *prae* i *veho*). Mimo, pomimo jechać koniem, wozem, okrętem. Pospolicie także *Praeterehor*, eris, etus sum, vehi. Jechać wozem, okrętem. *Vivo praeterehor ostia saxo Pantagiae*. Virg. Ujście Pantagii żywym sławnie głazem żeglując pomijam. || *Praeterevens absol.* Liv. Przejżdżając, albo gdy przejeżdżał. || Przenosić. *Scopulos praeterectu videtur oratio mea*. Cic. Zda się, że przebiegl i wynuszczył rzeczy trudne. — *aliquid silentio*. Id. Pokryć co w mowie milczeniem.

PRAETERVERTO, tis, si, sum, tere, (od *prae* i *verto*). Mimo iść albo przechodzić. || Wprzód iść, np. — *salem*. Plin.

PRAETERVOLO, as, are, (od *prae* i *volo*, are). Mimo lecieć, wprzód lecieć, przelecieć. *Praetervolans aquila*. Suet. Przelatując orzeł. *Fugit eos et praetervolat numerus*. Cic. Pomija ich liczba harmonijna stylu.

PRAETESTATUS, a, um. Ob. PRAETESTOR.

PRAETESTOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *prae* i *testor*). Wprzód świadczyć, zaświadczyć, przyswiadczyć, twierdzić, np. *praetesta viam vitae*. Tertull.

PRAETEXO, xis, xui, xtum, ere, (od *prae* i *texo*). Wprzód tkac, osnować. || Przenosić. — *auctorum nomina*. Plin. Wyliczyć poczet autorów. *Natura praetextuit*. Cic. Ustanowiło przyrodzenie. || Pokryć, osłonić. *Littora curvae praetextunt puppes*. Virg. Krzywe brzegi okrywają nawy. *Utraque na-*

tionēs Rheno praetextuntur. Tac. Oba te narody mieszczą wzdłuż Renu. || Przenosić. Barwić, kolorować, przytaczać wy-mówki. *Conjugium vocat, hoc praetextit no-mine culpam. Virg.* Slabem zowie, tém wi-nę imieniem zasłania. || Zmyślać, pokrywać, szukać wyników, pretexts. *Libertas et spe-ciosa nomina praetextuntur. Tac.* Wolnością was i innymi pozorami ludzą.

PRAETEXTA, *ae, Ź.* (od *praetextus, a, um*). *Cic.* Toga, czyli suknia bramowana szarlatem, którą nosili młodzieńcy znakomi-ci w Rzymie do lat siedemnastu, urzędnicy wyżsi, senatorowie i kapłani w dniach uro-czystych też samę odzież na siebie brali, by-ła z materii białej od dołu purpurą lamowa-na. — *palla. Fest.* Suknia żałobna. — *cessit faebus maritis. Prop.* Suknia młodzieńska zamieniła się na szatę weselną, t. j. ożenił się młodzien przed siedemnastu laty. || *Prae-textae anni. Plin.* Lata młodzieńskie. || *Prae-texta.* Rodzaj sztuki teatralnej, podobnej do tragedji, gdzie na scenie traktowano o in-teressach publicznych, królówie rzymscy i urzędnicy byli aktorami takiej sceny. || *Zkąd Praetextata* nazywała się sztuka, która by-ła przeciwna tej, którą nazywano *togata*.

PRAETEXTATUS, *a, um.* Mający na so-bie szatę bramowaną (*toga praetexta*) *Suet.* || — *sermo. Fest.* *Praetextata verba. Suet.* Rozmowy wszechne, rozpustne. — *aetas. Gell.* *Praetextati anni. Plin.* Młodzieństwo, wieli młodzieńscy do lat siedemnastu. — *mo-res. Juv.* Obyczaje bezwstydne, wszechne. || *Praetextatus, i. Macrobr.* Pacholę z fa-milii Papiruszów.

PRAETEXTUM, *i, n.* Ozdoba, chwala, okrasa, pretext, pozor, pokrywa. *Ob. Prae-texto.*

PRAETEXTUS, *a, um.* (imśl. od *praetexto*). *Sil.* Bramowany, lamowany. || *Prop.* Suknia szarlatną odziany. || *Okryty. — litto-ra velis. Ovid.* Brzegi okryte żaglami. || Ozdobiony. *Praetextum Augusto nomine tem-plum. Ovid.* Kościół ozdobiony dla Augusta. || *Praetexta. Hor.* Sztuka teatralna.

PRAETEXTUS, *us, m.* (od *praetexto*). Pre-text, pokrywa. *Ad praetextum mutatae vo-luntatis. Suet.* Dla dania pozorowi swej nie-stalej chęci. || Pozor, podobieństwo, np. *ma-jore praetextu. Tac.* *Praetextu senatus. Id.* t. j. pod pozorem senatu.

PRAETIMEO, *es, Źi, ere.* (od *prae i ti-meo*). Wprzód bać się, lękać się, byź w bo-jaźni, np. *sibi praetimet. Plant.* *Nihil est mihius quam praetimere. Sen.*

PRAETIMESCO, *scis, mihi, scēre.* (od *prae i timeo*). Wprzód lękać się, bać się. np. *praetimsisse velit. Tibull.*

PRAETIMIDUS, *a, um.* (od *prae i timi-dus*). Bardzo lekliwy, bojaźliwy. *Tertull.*

PRAETINCTUS, *a, um.* (imśl. od *prae-tingo*). Omoczony, wmożony, zanurzony. *Ovid.*

PRAETINGO, *gis, nxi, netum, gēre.* (od *prae i tingo*). Wprzód omoczyć, wmożyc,

zanurzyć, wprzód odwilżyć, pokropić, np. *se-mina praetincta veneno. Ovid.* *Aqua in qua fuerit candens ferrum praetinctum. Coel. Aur.*

PRAETONDEO, *es, ēre.* (od *prae i ton-deo*). Wprzód ogolić, ostrzyż, np. — *co-mas. Apul.*

PRAETOR, *ōris, m.* podobno zamiast *preitor* (od *praeo*, wprzód idę). Właściwie który wprzód albo naprzód idzie; ztąd wodz, dowódzca, przewodnik, naczelnik, na cze-le będący, głowa, zwierzchnik, przełożony, starszy, zastojnik. || *Ztąd Dyktator praetor maximus* niegdys zwany. *Liv.* || *Też niegdys Konsul zwany praetor. Liv.* || *Ztąd praetor aerarii. Tac.* t. j. zwierzchnik, naczelnik banku. || *W stanie wojskowym, Komenderu-jący, Jeneral. Praetor maximus. Liv. i. e. dictator. Praetores* zwani t. j. wodzowie, jeneralowie, naczelnicy, hetmani, np. *praetor Atheniensium. Nep. Liv. Cic.* || *W stanie cywilnym. Zwierzchnik, przełożony, star-szy, naczelnik, dyrektor, głowa, zastojnik. np. praetor aerarii. Tac.* || *Praetor.* Burmistrz, szoltys, lantwojt. *Cic.*

PRAETORIANUS, *a, um.* (od *praetorium*). *Cic.* Tyczący się pretora albo rotę pretor-skiej. *Praetoriana comitia. Liv.* Sejm na wybranie pretorów. || Pretorski. *Praetoriani milites. Plin.* Straż bokuwa pretorska, żoł-nierze przedniejsi. *Praetoriana castra. Suet.* Oboz pretorski albo miejsce w Rzymie gdzie pretor mieszkał.

PRAETORICIUS albo **PRAETORITIUS**, *a, um.* (od *praetor*). Tyczący się pretora, pochodzący od niego, należący do pretora, pretorski, np. — *corona. Martial.* t. j. wie-niec od pretora otrzymany w czasie igryszk.

PRAETORIUM, *ii, n.* (od *praetorius, a, um*). *Cic.* Sądowa sala, gdzie pretor sądził. || *Liv.* Namiot pretorski. || *Id.* Rada wojen-na. || *Plin.* Straż pretorska. || *Juv.* Pałac pre-torski. || *Praetorium Suet.* Dom, pałac ozdo-bny, piękny na wsi.

PRAETORIUS, *a, um.* (od *praetor*). *Cic.* Pretorski, do pretora należący. — *vir. Cic.* Ten, co był pretorem. *Praetoria cohors. Id.* Straż pretorska. — *navis. Liv.* Okręt im-peratora. — *porta. Fest.* Brama obozowa, kędy szli na nieprzyjaciela.

PRAETORQUEO, *es, si, tum, quēre.* (od *prae i torqueo*). Naprzód kręcić, obracać al-bo przekręcić, obrócić. — *collum. Plant.* *Ca-pite praetorto. Colum.*

PRAETORRIDUS, *a, um.* (od *prae i tor-ridus*). Bardzo gorący, hardzo suchy. np. — *aestas. Calpurn.* Bardzo gorące lato.

PRAETORTUS, *a, um.* (imśl. od *prae-torqueo*). Bardzo przekręcony. *Colum.*

PRAETRACATUS, *us.* (od *prae i trac-tatus, us*) i. e. *tractatus ante factus.* Po-przednie traktowanie, rozprawa, poprzedni-cza informacja, przemowa. *Tertull.*

PRAETREPIDO, *as, are.* (od *prae i tre-pido, are*). Bardzo drzeć, trząść się, bar-dzo byź pośpieszonym, skwapliwym, np. *mens praetrepidans. Catull.*

PRAETREPIDUS, *a, um.* (od *prae i tre-pidus*). Bardzo drzący, trząsący się, bardzo pośpieszony, skwapliwy, kolatający, stukają-cy, np. *lactari praetrepidum cor. Persi.* || Bardzo drzący, bardzo lekliwy, trwożliwy, np. — *homo. Suet.*

PRAETRICOSUS, *a, um.* Bardzo zawi-klany, zawily, zagmatwany, pracowity, tru-dny, zmudny, mozolny, np. — *res. Martial.* Gdzie inni czytają *pertriosa* albo *petricosa*.

PRAETRUNCUS, *as, avi, atum, are.* (od *prae i trunco, are*). Z przodu ścigać, obciąć, obeinać, ścinać, uciąć albo w ogólności ob-ciąć, urznąć, np. — *linguam alicui. Plaut.* — *collos (zamiast colla). Id.*

PRAETUMIDUS, *a, um.* (od *prae i tumi-dus*). Bardzo napuchły, w górę podniesio-ny, nadęty, dumny, np. — *furor. Claudian.* — *mentis jactatio. Juven.*

PRAETURA, *ae, Ź.* (od *praetor*). Pretor-stwo, urząd pretorski, t. j. godność pre-to-ra. *Abdicare se praetura. Cic.* t. j. złożyć pretorstwo. *In praetura. Liv.*

PRAETUTIANUS, *a, um.* *Plin.* Tyczący się mieszkańców Pieńskich we Włoszech. — *ager. Id.* Pole Pieńskie.

PRAEVALENTIA, *ae, Ź.* (od *praevalleo*). Osobliwa, szczególna siła, władza, moc, przemożność, przemoc, przewaga. *Paul. in Pandect.*

PRAEVALEO, *es, Źi, ēre.* (od *prae i va-leo*). Osobliwie, szczególnie przemagać, prze-wyszać, celować. — *arcu. Stat.* Celować in-nych w strzelaniu z luku. || *Ważyć. Praeva-let virtute sapientia. Plin.* Więcej waży ma-drość niżli siła. || Bardzo pomagać, byź sku-tecznym. — *contra serpentium ictus. Plin.* Byź bardzo skutecznym od ukąszenia ga-dów.

PRAEVALESCO, *scis, scēre.* (od *praeva-leo* albo od *prae i valeo*). Bardzo stawać się mocnym, np. — *arbor. Colum.*

PRAEVALIDE, *psk.* (od *praevalidus, a, um*). Bardzo mocno, silnie. *Plin.*

PRAEVALIDUS, *a, um.* (od *prae i va-lidus, a, um*). Osobliwie, szczególnie mo-cny, wiele przemagający, np. — *juvenis. Liv.* t. j. bardzo mocny, silny, — *manus. Ovid.* — *ramus. Suet.* — *cohors. Tac.* — *urbes. Liv.* || *Ztąd — terra. Virg.* t. j. żyzna ziemia.

PRAEVALLO, *as, avi, atum, are.* (od *prae i vallo, are*). Oszancować, okopać. — *pon-tem. Hirt.*

PRAEVARICATIO, *ōnis, Ź.* (od *praeva-ricor*). *Cic.* Porozumienie się ze stroną prze-ciwną, zмова, wydanie sprawy, oszukiwanie. || Przepięcie prawa.

PRAEVARICATOR, *ōris, m.* (od *praeva-ricor*). *Cic.* Prokurator zмовny, oszukują-cy tych, których się podjął był bronić, po-rozumiewając się ze stroną przeciwną, na oszukiwanie tego, który w nim położył zaufa-nie. || Przepięcie prawa, słusności. *Prae-varicatores a praeterygrediendo sunt vocati. Fest.*

PRAEVARICATRIX, *icis, Ź.* (od *praeva-ricor*). Grzesznica. *Augustin.*

PRAEVARICO, *as, are.* zamiast *Praeva-ricor. Augustin.*

PRAEVARICOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *prae i varico, are*). *Fest.* Krzywo cho-dzić, przepięć linią prostą. || *Ztąd prze-nośnie. Cic.* Wydawać sprawę strony swo-jej, porozumiewać się ze stroną przeciwną — *accusatori. Id.* Mieć porozumienie z oskar-życielem. || *Augustin.* Przepięć prawo, u-stawę.

PRAEVARUS, *a, um.* (od *prae i varus, a, um*). Właściwie bardzo ukośny, albo krzy-wy, kręty. || *Ztąd nieforemny, nieregularny, bardzo zły, nie dobry, np. quid enim tam praevaram? Cic.* *Venarum pulsus praeva-ros. Apul.*

PRAEVECTUS, *a, um.* *Ob. PRAEVEHO.*

PRAEVEHO, *is, xi, ctum, hēre.* (od *prae i veho*). Wprzód, naprzód, przodem, albo pierwszej wiedzy, wozic, prowadzić, nieść, na ramionach, koniem, wozem, okrętem. || *Ztąd wprzód, naprzód, pierwszej jechać, je-ździć, latać, płynąć, np. equites praevecti. Liv.* *Praevectus ad exercitum. Tac.* t. j. któ-ry naprzód przyjechał. || *Ztąd praevecti* biern. mimo jechać, latać, płynąć. *Rhenus Germa-niam praevectitur. Tac.* t. j. Ren płynię mi-mo Niemiec. || *Przenosić. Impetu quodam et flumine. Plin.* Szybko i prędko gruchnąć, rozgłoszić się.

PRAEVELLO, *is, velli i vulsi, vulsum, llēre.* (od *prae i vello*). Wprzód, pierwszej wyrwać, porwać, wydrzeć albo w ogóln-ości wyrwać, np. *aliqua parte praevulserat. Laber. ap. Diomed. Tertull.*

PRAEVELO, *as, are.* (od *prae i velo, a-re*). Wprzód co zasłonić albo pokryć. np. — *pudorem. Claudian.* — *annem domibus. Id.*

PRAEVELOX, *ōcis, r. współ.* (od *prae i velox*). Bardzo prędki, szybki, skory, ra-czy, np. — *camelus. Plin.* — *memoria. Quintil.*

PRAEVENIO, *is, ēni, entum, nire.* (od *prae i venio. Liv.* Wprzód przychodzić, u-przedzić, zając. *Talia agentem mors prae-venit. Suet.* Gdy to przedsiębrał, śmierć za-skoczyła. || Biern. *Nisi morte praeventus fuisset. Justin.* Chybaby go śmierć uprzedziła. || *Potest praeveniri a patre. Ulp.* Może byź oskarżony przez ojca. || *Nisi praeventur Agrippina. Tac.* Chybaby pierwszej zamor-dowano Agryppinę.

PRAEVENTOR, *ōris, m.* (od *praevenio*). Naprzód idący, np. *praeventores.* Rodzaj żoł-nierzy. *Amnian.*

PRAEVENTUS, *us, m.* (od *praevenio*). To, co poprzedza, wyprzeda, wyprzedze-nie. np. — *mortis. Tertull.*

PRAEVENTUS, *a, um.* (imśl. od *praeve-nio*). Poprzedzony, np. — *morte. Just.* t. j. — śmiercią. *Praeventa gratia. Tac.* Poprzedzona łaską.

PRAEVERBIUM, *ii, n.* (od *prae i verbum*). Przedmów, który się kładzie przed słowem. *Farr.*

PRAEVERNO, *as, are*, (od *prae* i *verna-*
re). Wcześniej dojrzewać, wydawać owoce,
np. *praeveniat. Plin.* t. j. wcześniej dojrzewa.

PRAEVERRO, *is, ēre*, (od *prae* i *verro*).
Wprzód wymieniać, zamiatać, zamieść, np.
— *vias veste. Ovid.* — *silices cauda. Virg.*

PRAEVERTO albo **PRAEVORTO**, *tis, ti,*
sum, *tere* też *Prævortor, eris, sus sum, præ-*
vortū, (od *prae* i *verto*). *Cic.* Ważyć więcej,
przekładać co nad co. || Uprzedzać, wyseigać
kogo w biegu. *Cursuque pedum præverte-*
re ventos. Virg. I szybkością nóg, wiatry
przebiegać. || Wprzód zająć, opanować. *Præ-*
vertunt me fata. Ovid. Są mi na wstręcie
losy. *Vivo tentat prævertere amore. Virg.*
Stara się żywym rozżarzyć zapalem miłości.

|| *Seren.* Strzedz się, chronić się. || Wiele
modz, przewyższać. *Herilis prævertit me-*
tus. Plaut. Pańska bojaźń przemaga. || Ba-
wić się, przechodzić z jednej rzeczy do dru-
giej, i zawsze się prawie słowo kładzie bier-
nie. *Prævertamur illuc. Hor.* Mówny o tēm.
Prævertor ad ea quæ. Plaut. Powracam
do tych rzeczy, które. || Wprzód iść, uprze-
dzać. *Pulere prævortar viros. Plaut.* Pię-
knie zabieję temu, aby to nie przyszło do
skutku, co ułożyli. || *Præverti foras. Plaut.*
Wyszedł za drzwi, uciec.

PRAEVETITUS, *a, um*, (imśl. od *præ-*
velto, are). *Sil.* Wprzód zakazany, albo bar-
dzo surowie zakazany.

PRAEVETO, *as, tui, titum, tare*, (od *præ-*
velto, are). Wprzód zakazać. *Sil.*

PRAEVEXATUS, *a, um*. Ob. **PRAEVE-**
XO, *are*.

PRAEVEXO, *as, avi, atum, are*, (od *prae*
i *vexo, are*). Wprzód albo bardzo męczyć,
dreczyć, trapić, dokuczać komu, albo źle
czynić komu, źle traktować kogo albo nad-
werczyć, zwałić kogo, np. — *vires, vexatae.*
Coel. Aur. Aeger viribus vexatus. Id.

PRAEVIDEŌ, *es, idi, isum, dēre*, (od
prae i *video*). *Cic.* Wprzód co widzieć. —
futura. Cic. Przewidzieć rzeczy przyszłe. ||
Val. Flacc. Widzieć co z daleka. || *C. Nep.*
Zaradzić, obmyślić.

PRAEVINCIO, *eis, nxi, netum, eire*, (od
prae i *vincio*). Wprzód co wiązać, przewia-
zać, albo w ogólności wiązać. np. *laqueo*
prævinculae. Gell.

PRAEVINCTUS, *a, um*, (imśl. od *prae-*
vincio). Wprzód albo bardzo związany, np.
— *ferinis voluptatibus. Gell.* Zwierzęmi
usidlony rozkoszami.

PRAEVIRIDIS, *e, ptuk*, (od *prae* i *vir-*
idis). Bardzo zielony, np. *colore præviridi.*
Frontin. Inni czytają *perviridi*.

PRAEVIRIDO, *as, are*. Bardzo zielenić
się. || Przenosić, bardzo bydź żywym, czer-
stwym, jarym. *Laber. ap. Macrob.*

PRAEVISUS, *a, um*, (imśl. od *prævideo*).
Ovid. Wprzód widziany. || *Suet.* Przewi-
dziany.

PRAEVITIATUS, *a, um*, (imśl. od *prae-*
vitio, are). Wprzód skażony, zepsuty. *Coel.*
Aur.

PRAEVITIO, *as, avi, atum, are*, (od *prae*
i *vitio, are*). Wprzód zepsuć, skażyć, zni-
szczyć, np. *senes morbo prævitiati. Coel.*
Aur.

PRAEVIVUS, *a, um*, (od *prae* i *viva*). Przo-
kiem idący. *Cic. Ovid. Lux cui prævivus est*
sol. Auson. Nunc prævivus anteit. Ovid. —
turba. Id.

PRAEULCERATUS, *a, um*. Ob. **PRAE-**
ULCERO.

PRAEULCERO, *as, avi, atum, are*, (od
prae i *ulcero, are*). Wprzód jątrzyć się, na-
brzmieć, nabierać się mówiąc o wrzodach,
wrzód czynić, np. *loca præulcerata. Coel.*
Aur.

PRAEUMBRO, *as, are*, (od *prae* i *um-*
bro, are). Dawać cięć, przyćmić, zaćmić. ||
Przenosić, np. *præumbrans imperatoris fa-*
stigium. Tac.

PRAEUNCTUS, *a, um*, (imśl. od *præun-*
go). Wprzód namaszczony, nasmarowany.
Coel. Aur.

PRAEUNGO, *gis, nxi, netum, gēre*, (od
prae i *ungo*). Wprzód namaścić, maścią na-
trzeć, namażać, smarować albo zwałić, sple-
nić, np. — *vulbus. Theod. Prisc.* Smarować
ranę. *Digitus præunctus adipe anserino.*
Coel. Aur.

PRAEVOLO, *velle*, (od *prae* i *volo, vel-*
le) i. e. *ante volo*. Ob. **PRAEVOLO**, *are*.

PRAEURO, *ris, ussi, ustum, urēre*, (od
prae i *uro*). Wprzód albo bardzo opalić co,
np. *hasta præusta. Liv. Sudes præustae.*
Caes. Virg.

PRAEUSTUS, *a, um*, (imśl. od *præuro*).
Liv. Wprzód, bardzo, albo z przodu opa-
lony. *Præusta nive membra. Plin.* Członki
od mrozu skrzeple.

PRAEUT albo **PRAE UT**, *psk.* W poró-
wnaniu, względem. — *alia dicam, hoc nihil*
est. Plaut. Nie to nie jest w porównaniu te-
go, co powiem.

PRAGMATĪCĀRIUS, *ii, scil. scriba*. Pi-
sarz, który układał w porządek pragmaty-
czne sankcje. *Cod. Justin.* (od *pragmatica*
sanctio). Ob. **Pragmaticus**.

PRAGMATĪCUS, *a, um*, (*πραγματικός η,*
ov). *Cic.* Tyczący się interesów cywilnych
i prawnych. || — *homines. Cic.* Ludzie bie-
gli w interesach świata, świadomi zwyczaj-
ów ludzi. || *Quint.* Tłumacze praw. || *Ulp.*
Adwokaci. || *Pragmatica, orum. Gell.* Dzieło
pisane Akcyjusa. || *Pragmatica, sanctio* albo
jussio. Cod. Theod. Prawo czyli ustawa
cesarzów we względzie interesów cywilnych,
wyrok, edykt cesarski.

PRAMNIUS, *a, um*, (*Πραμνιος*). *Plin.*
Pramnijski. — *vinum. Id.* Bardzo dobre wi-
no ze Smirny. || *Id.* Kamień drogi ciemnego
koloru.

PRANDĒŌ, *es, di*, (*pransus sum*) *dēre*,
(od *prandeo*). Przed *Coena* albo przed głó-
wnym jedzeniem jeść, śniadać, jeść śniada-
nie, jeść przed południem, obiadować. np.
sed prandimus in Arcano. Cic. Prandi in

navi. Plaut. Prandebat ad sacietatem. Suet.
— *olus. Hor.*

PRANDICULUM, *i, n*, (zdrobna. od *pran-*
dium). Małe śniadanie, śniadanko, mały o-
biad, obiadek, np. *prandicula antiqui di-*
cebant, quæ nunc jentacula. Fest.

PRANDIUM, *ii, n*, (podobno od *πραϊνός*,
porany albo od *prandius, a, um, scil. edu-*
lium albo *aliquid scil. cibi etc.*) Śniadanie,
obiad, chleb rany, przedpołudniowe jedze-
nie, jedzenie rane, t. j. przed *coena*, np.
chleb, ser, ryba, pieczyście. *Prandiorum ad-*
paratus. Cic. Ad prandium vocare. Plaut. —
comedere. Id. — *prandere. Plaut.*

PRANSITO, *as, are*, (częstotl. od *pran-*
deo). Jeść śniadanie albo w ogólności jeść,
obiadować. np. — *potentam. Plaut.*

PRANSOR, *oris, m*, (od *prandeo*). Ten
co w południe obiad jada, obiadownik, gość
zaproszony na obiad albo na śniadanie. *Plaut.*
Feran. ap. Macrob.

PRANSORIUS, *a, um*, (od *prandeo*). Ty-
czący się obiadu, śniadania, należący do o-
biadu, do śniadania, obiadowy, śniadani-
owy, np. *candelabrum pransorium* zamiast
humile. Quintil.

PRANSUS, *a, um*, (imśl. od *prandeo*).
Cic. Który już obiadował, śniadał. *Pransus*
et paratus, przysł. Non. Któremu do przed-
sięwzięcia czego na niezmieć nie zbywa. ||
Pransus, potus, przysł. Cic. Nie sposobny
do czynienia czego.

PRAPEDILON, *i, n. Apul.* Ob. **LEON-**
TOPODION.

PRASIA, *ae*. Ob. **PRASIAE**.

PRASIAE, *arum*. Okolice w Attice. *Liv.*
Zwana też *Prasia*. || Miasto w Peloponezie
z portem. *Strabo.*

PRASII, *orum*. Mieszkańcy miasta Pra-
zas w Krecie. || Narod w Indii. *Plin.* || Ztąd
Prasianus, a, um. Plin. Należący do tego
narodu w Indii, np. — *gens Prasiana. Id.*
t. j. naród *Prasii* w Indii.

PRASINATUS, *a, um*, (właściwie imśl. od
prasino, are i. e. *indueret aliquem veste pra-*
sina). Mający na sobie suknią czosnakową
zieloną, np. — *ostiarius. Petron.*

PRASINUS, *a, um*, (*πράσινος* od *πράσινος*,
luzek roślina). Luzkowo zielony, np. —
color. Plin. — *pila. Petron.* — *flabellum. Mar-*
tial. || Ztąd *prasina factio. Suet.* Partya lu-
zekowo zielona w Cirku; ztąd należący do
tej partii, np. *prasinus agitator* (t. j. stan-
get) *Suet. Prasinus scil. agitator* albo *au-*
rigna. Martial.

PRASION albo **PRASIUM**, *ii, n*, (*πράσιον*).
Plin. Rodzaj zielonej lebiodki, roślina.

PRASIUS, *a, um*, (*πράσιος*). Czosnakowy
kolor, czosnakowo zielony. || Ztąd *Prasius*
rzeczow. *scil. lapis. Plin.* Drogi kamień czo-
snakowego koloru. || Gatunek rośliny zwanej
Origano. Plin.

PRASOIDES, *is, (πρασιόειδής)*. Luzkowy
kolor, luzkowo zielony. || Ztąd (*lapis topa-*
zicus). Rodzaj topazu. *Plin.*

PRASON, *i, n*, (*πράσον*). Pewny krzak,
krzew morski. *Plin.*

PRATENSIS, *e, ptuk*, (od *pratium*). Łą-
czny, tyczący się łąki, należący do łąki, np.
— *fungus. Hor.* — *foenum. Colum.* — *flores.*
Plin. Łączne kwiaty.

PRATULUM, *i, n*, (zdrobna. od *pratium*).
Łąka, mówiąc zmniejszającym sposobem,
mała łąka, łączka. *Cic. Arnob.*

PRATUM, *i, n*, Łąka, sianożęć. *Cic. Ca-*
to. Colum. np. — *viride. Ovid. Prata flori-*
da et gemmea. Plin. Łąki różnowzrose, kwie-
ciste. — *mollia. Virg.* Łąki miękkie. — *arida.*
Id. — *suche. uda. Id.* — *wilgotne. — recen-*
tia rivis. Virg. — *odświeżone strumykami. —*
novis coloribus rubent. Id. Łąki świeżemi
lśnią się kolorami. — *irrigare. Cic.* Odwil-
żyć łąki. — *secare. Plin.* Łąki kosić. || Jarzy-
na. *Prato condita. Plaut.* Potrawy przygo-
towane jarzyną. || *Neptunia prata. Cic.* t. j.
morze.

PRAVE, *psk.* (od *pravus, a, um*). *Cic.*
Złe, niedorzeczny, opacznie. *Prave sectum*
stomacheris ob unguem. Hor. Bardzobyś się
gniewał, gdyby kto choć pazurem zadrasnął.
Ferba prave detorta. Tac. Słowa złośliwie
wywrócone. — *versus facti. Hor.* Wiersze złe
napisane. *Cur nescire, pudens prave, quam*
discere malo? Hor. Czemu złym ogarniony
wstydem, w niewiedomości raczej zostawać,
niż nauczyć się wole?

PRAVICORDIUS, *a, um*, (od *pravus, a,*
um, i cor). Mający złe serce. *Augustin.*

PRAVITAS, *atis, z*, (od *pravus, a, um*).
Krzywość, krzywość, nierówność, nieregular-
ność, nieforemność. np. — *membrorum.*
Cic. Corporis pravitates. Cic. || Przenosić,
nieregularność, nieforemność, przewrotność,
opaczność, np. — *oris. Cic.* scil. w wymo-
wie, t. j. nieprzystojność, nieprzystojność
w mowie. || — *ominis. Gell.* Złe godło. || *Prav-*
itas consulum. Liv. Złe postępowanie, spra-
wowanie się, obchodzenie się. — *animi. Cic.*
Q. t. j. przewrotność, bezbożność, też —
mentis. Cic. — *consilii. Tac.* — *hominis. Sall.*

PRAVUS, *a, um*, (od *πράβος*, i. e. *trans-*
gressus scil. modum, lineam, regulam, etc.)
Krzywy, nieprosty, nieforemny, nieregular-
ny, np. — *membra. Cic.* — *talus. Hor.* — *ju-*
menta. Caes. || Nieregularny, nieszykowny,
nie dobry, zły, ładajaki, nieczemny, bezbo-
żny, np. *acumulatio. Tac.* — *ingenium. Sall.*
Bellua prava i. e. stulta. Hor. || Prawny.
Krzywość; ztąd *pravum elapsi artus. Tac.*
|| *Pravus nihil esse possit. Homo pravis-*
simus. Vellej.

PRAXIDICUM, *i, n*. Pismo, dzieło pi-
smienne Akcyjusa. *Plin.*

PRAXIS, *is, z*, (*πράξις*). Doświadczenie,
działanie, np. *tamen habuit praxim. Petron.*
Cicero pisał to słowo greckimi głoskami.

PRAXITELES, *is, m*, (*Πραξιτέλης*). Zn-
komity snycerz grecki. || *Praxitelius* i *Prax-*
itelius, a, um. Cic. Tyczący się Praxyte-
lesa snycerza greckiego.

PRĒCĀBUNDUS, *a, um, i. q. praecans*. Proszący. *Pacat. in Panegy.*

PRĒCANS, *tis. r. wśpół. (imsl. od precor)*. Proszący, np. — *dextra. Virg.*

PRĒCARIO, *psk. (od precarius, a, um)*. Prosząc, proszącym sposobem. *Precario quippiam concedere. Ulp. — dare. Liv.* Pożyczonym sposobem udzielić co komu, dać.

PRĒCARIUM. Ob. **PRĒCARIUS**.

PRĒCARIUS, *a, um, (od precor)*. *Cic.*

Uproszony przez prośby. — *vita. Tac.* Uproszony życie. *Precarium animam inter infensos trahere. Id.* Między zawziętymi wieszczy wyproszony żywot. || Pożyczony. — *forma. Ovid.* Rształt pożyczony, obcy. — *imperium. Tac.* Pożyczona władza. || *Precarium*, rzecz. To, co się przez prośbę otrzymuje, np. *precarium est, quod precibus potenti utendum conceditur. Ulp. in Pandect.* || *Precarium scil. templum.* Modlitewnia, kaplica. *Petron.*

PRĒCATIO, *ōnis, Ź. (od precor)*. Prośba, modły do bogów, modlitwa, np. *precatione uti. Cic.* *Precationem facere. Liv.* *Precationem admississe deos. Liv.* || Pewna formuła słów czarnoksiężskich. *Plin.*

PRĒCATIUNCULA, *ae, Ź. (zdrobn. od precatio)*. Mała prośba, prośbeczka. *Gloss. Philox.*

PRĒCATIVUS, *psk. (od precativus, a, um)*. Przez prośbę, prosząc za pomocą prośby. *Ulpian.*

PRĒCATIVUS, *a, um, (od precor)*. Zawierający w sobie prośbę, proszący. np. — *pax, np. pacem precativam poscere. Ammian.* *Modo precativo. t. j. prosząc. Ulpian.*

PRĒCATOR, *ōris, m. (od precor)*. *Terent.* Przyczynca, który się wstawia za drugim.

PRĒCATORĪUS, *a, um, (od precor)*. Tyczący się prośby. || Tyczący się przyczynienia się za kim, np. — *ars. Donat. ad Terent.* t. j. sztuka przyczynienia się za kim. || Tyczący się modłów, należący do modłów.

PRĒCATUS, *us, m. (od precor) i. q. precatio*. Prośba, modły.

PRĒCATUS, *a, um, (imsl. od precor)*. *Cic.* Który prosił. || *Juv.* Proszony.

PRĒCES, *um. Ob. PREX.*

PRĒCIANI, *orum.* Naród w Gallii Akwitańskiej. *Caes.*

PRĒCIANUS, *a, um.* Rodzaj gruszki, np. *pirum. Macrobb.*

PRĒCIUM, **RRECIOSUS** etc. Ob. **PRĒTIUM**, etc.

PRĒCIUS albo **PRĒTIUS**, *a, um. Virg.* Tyczący się rodzaju wina albo winnie. *Preciae, scil. vites. Virg. Colum.* Skorożrzale winnice.

PRĒCO, *are. Ob. PRECOR* na końcu.

PRECOR, *aris, atus sum, ari, dep. (od prex, eis)*. Prosić, żebrzeć. — *ab aliquo. Cic.* Prosić od kogo. — *ad deos. Liv.* Zasyłać modły do bogów. — *veniam alicui. Propert.* Prosić przebaczenia komu. — *alicui bene. Quint.* Dobrze życzyć komu. — *alicui.*

Plaut. Złorzeczyć. — *dira. Tibull.* Przeklinać. || Pięknie się kładzie, jak *opinor* i *quae-su. Parce precor fesso. Ovid.* Przepuścić, prosić zmordowanemu. *Ossa quietu, precor, tuta requiescite in urna. Id.* Proszę, niech kości bezpiecznie spoczną w urnie. || *Praeco*, zamiast *precor. Prisci.*

PREHENDO albo przez skróć. **PRENDO**, *dis, di, sum, dēre, (od pre-hendo* zamiast *prae-hendo)*. Chwytać, porwać, imać kogo, zdybać. — *aliquem auriculis. Plaut.* Chwytać kogo za uszy. — *manu. Cic.* Uściskać kogo. — *dexteram. Plaut.* Ująć za rękę. — *rete. Id.* Łowić co siecią. — *furem. Petron.* Chwytać złodzieja. — *Prendito virginem. Senec.* Pojmij żonę. *Prendere arcem. Virg.* Opasować zamek. *Prenderint altum. Senec.* Wypłynęli na głębią morza. || *Prehendere aliquem. Terent.* Zatrzymać kogo dla pomówienia. || *Przenosić. Prehendere. Cic.* Pojąć, zrozumieć co. || — *aliquem mendacii. Plaut.* Zdybać kogo na kłamstwie. — *manifesti furti. Id.* — na jawne złodziejstwo. || *Prehendere. Pallad.* Przyjmować się, rościć, mówić o nasionach zasianych.

PREHENSIO albo **PRENSIO**, *ōnis, Ź. (od prehendo)*. *Farr.* Imanie, chwytanie. || *Caes.* Rodzaj maszyny do dźwigania ciężarów t. j. winda.

PREHENSO albo **PRENSO**, *as, avi, atum, are, (częstotl. od prehendo)*. *Hor.* Brać często. — *genua. Tibull.* Uściskać kolana. || *Tac.* Zabiegać, naskakiwać, pochlebiać, w dostawianiu honorów, urzędów. || *Przenosić. Ad consilium prensandum tempus opus esse. Liv.* Do zarządzenia trzeba czasu.

PREHENSUS albo **PRENSUS**, *a, um, (imsl. od prehendo)*. *Ovid.* Schwytyany, zdybany. — *furti manifesti, furto manifesto. Gell.* Zdybany na jawne złodziejstwo.

PRELUM, *i, n. (od premo)*. *Virg.* Prasa winniczna albo oliwna, narzędzie do wyściskania jagód. || *Virg.* Prasa albo szruba budownicza.

PREMA, *ae, Ź. (dea)*. Bogini małżeństw i. e. *dea quaedam conjugii, faciens, ut ne virgo se commoveat, quando a sponso premitur. Augustin.*

PREMO, *is, pressi, pressum, mēre. Virg.* Tłoczyć, deptać. — *Caseum. Col.* Tworzyć ser. — *vestigia patris, patruque. Tac.* Naśladować ojca i stryja. — *suleum. Virg.* Brodzić, brody robić. || *Ścisnąć. — fauces. Cic.* Dusić. — *habenas. Cic.* Mieć kogo na wodzy. — *alas. Cic.* Klaskać skrzydłami. — *fragna. Ovid.* Znać wędzidła. — *littus. Hor.* Zeglować koło brzegu. — *lac. Virg.* Robić twarog. — *ensem. Sil.* Jąć się miecza. — *fronde cinem. Virg.* Uwieńczyć skronie liściem zielonym. *Canitiem galea premit. Virg.* Siwizną przylbicą pokrywa, t. j. zawsze jest wboju. — *oculos alieni. Virg.* Zamknąć oczy komu. — *Quint.* Omamić, osłupić. || *Virg.* Spuścić, zniżyć. — *pollicem. Plin.* Sprząjać, potakiwać komu. || — *opuscula. Hor.* Krytykować dziełka. — *famam. Tac.* Ująć sławy. ||

Zamykać co w sobie, zawierać. *Opes gravis arca premit. Mart.* Skrzynia pełna dostatków. || Ładować. — *merce ratem. Tibull.* — traść towarami. || Siedzieć albo leżeć. — *ri-pas amnis. Sen.* Leżeć na brzegu. — *humum. Ovid.* Połedz na placu bitwy. || — *cervum in retia. Virg.* Wpędzać jelenia do sieci. — *ab aedibus. Farr.* Wypędzić z domu. — *hostes. Caes.* Ścisnąć nieprzyjaciół. — *obsidione. Id.* Oblegać. || — *propositum. Ovid.* Popierać swego zamiaru. || Wstrzymać. — *sanguinem. Tac.* Tamować krew. — *gradum. Val. Flacc.* — *vestigia. Virg.* Kroki wstrzymać. || — *iram. Tac.* Gniew hamować. — *voem. Virg.* Głos tłoczyć, cicho mówić albo milczeć. — *cursum ingenii. Cic.* Wstrzymać gicniszu zapęd. — *vulgi sermones. Tac.* Uśmierzyć szemrania gminu. *Premat placida aequora pontus. Virg.* Nieme leżą morza. || Zatrzymać. — *ore. Virg.* Zatrzymać w milczeniu. || Chować, kryć. — *nonum in annum. Hor.* Nie wydawać na świat przez lat dziewięć. — *altum corde dolore. Virg.* Tłumić wzdychanie. || *Plin.* Sadzić w ziemię gałązki. || Obcinać, obrzynać. — *vitem falce. Hor.* Obcinać winnicę. || *Cic.* Mówić krótko. || Ciemiężyć, uciskać. — *urbem servitio. Virg.* Trzymać miasto w niewoli. — *crimen. Quint.* Do-wodami przekonywać oskarżonego. — *causam testibus. Cic.* Przekonywać świadkami. || Bydź przeciwnym, prześladować. *Numina nulla premunt. Virg.* Nie prześladowa bogowie. || Fundować się, sadzić się na czym. — *aliquid. Plin.* Opierać się na jakiej rzeczy. || Pięknie się kładzie *premere*, w rzeczach które celują, są lepsze. *Facta premant annos. Ovid.* Czynny by twe były nad twe lata. || — *acu. Val. Flacc.* Haftować, wyszywać. || *Premi calore. Virg.* Cierpieć upał. — *aere alieno. Cic.* Zadłużyć się. — *angustius. Cic.* Bydź w ciasnotach. — *re frumentaria. Caes.* Cierpieć niedostatek żywności.

PRENDO, *ere. Ob. PREHENDO.*

PRENSATIO, *ōnis, Ź. (od premo, are)*. Ujęcie, uchwycenie, prośba w zabieganiu dostojenstwa. *Cic.*

PRENSITO, *as, are, (częstotl. od premo, are)*. Ujmować, chwytac. *Sidon.*

PRENSO, *are. Ob. PREHENSUS.*

PRENSUS, *a, um. Ob. PREHENSUS.*

PRESBYTER, *i, m. (πρεσβύτερος) i. q. senior*. Starzec, podeszły w latach człowiek. *Tertull.* || Dla honoru kapłan w chrześcijańskim kościele, np. *qui est episcopus; deince presbyter cet. Tertull. Rufin. Prudent. Sidon.*

PRESBYTERATUS, *us, m. (od presbyter) i. e. munus presbyteri*. Kapłanski urząd. *Hieron.*

PRESBYTUS, *a, um. PRESBYOPS, is, m. (πρεσβὺς starzec)*. Dalekowidzący.

PRĒSSE, *psk. (od pressus, a, um)*. Ścisniętym, przyściśniętym sposobem, ścisnąć, wazko albo krótko, np. co obiecać, np. *vites pressius putare. Pallad. np. presse loqui. Cic.*

Krótko mówić. Ścisłe, krótko, np. — *dicere. Cic. Quintil.* || Ztąd bez piekrydła, bez wytworów; też — *dicere. Cic.* || Ścisłe, dokładnie, akuracie, np. *pressius agamus. Cic.* Akuratniej działajmy. *Pressius disserere. Gell.*

PRESSIM, *psk. (od pressus, a, um)*. Ścisłając, cisnąć albo uściskając się. np. — *deosculari. Apul.* || Ztąd ścisłe, ciasno, gęsto. *Id.* || Ścisłe, dokładnie, krótko.

PRESSIO, *ōnis, Ź. (od premo)*. Tłoczenie, ściskanie, z góry na dół ciśnienie, ścisnienie, ściskanie, np. *cacuminis. Vitr.* || Podwalina, przycięs, po grecku *hypomochlion* zwana. *Vitr.* Drag do podważenia dźwigałny.

PRESSO, *as, are, (częstotl. od premo) i. q. premo*. Ścisnąć, ścisnąć, np. — *vomicam. Plaut.* — *ubera manibus. Ovid.* t. j. doić. — *cineres ad pectora. Id.* — *ora dentibus. Lucr.* — *ubera palmis. Virg.* t. j. doić. || Powściągać, hamować, mówić o koniach. *Stat.*

PRESSOR, *ōris, m. (od premo)*. Ciemiężyć, uciskać, prześladowca, myśliwy, co ścisja zwierza. *Isidor.*

PRESSORIUS, *a, um, (od premo)*. Tłokarski, służący do tłoczenia, należący do tłoczenia, np. — *vasa. Colum.* t. j. naczynia do tłoczenia wina. || Ztąd *praessorum scil. instrumentum*. Prasa do sukni. *Ammian. Exprimere in pressorio. Plin.*

PRESSULE, *psk. (od pressulus, a, um)*. Przyciskając, przytulając, przyciskając się, np. — *osculari. Apul.* *Venus osculis hiantibus pressule saviata cet. Vestis adhaerens pressule. Apul.* t. j. ciasno, wazko leżące sukna na kim.

PRESSULUS, *a, um, (zdrobn. od pressus, a, um)*. Nieco trochę ścisnięty, np. *pressula rotunditas. Apul.*

PRESSURA, *ae, Ź. (od premo)*. Prasowanie, tłoczenie. *Colum.* || *Pallad.* Wytłoczenie jedno, drugie, trzecie wina, oliwy. || *Luc.* Sok wytłoczony. || *Colum.* Ciężar ułożony na coś włożony. || *Front.* Fontanna. *Coel. Aur.* Letarg. || *Przenosić, ucisk, utrapienie, dolegliwość, uciężnienie, nędza. Lactant. Tertull.*

PRESSUS, *us, m. (od premo)*. Ciśnienie. — *ponderum. Cic.* Ciśnienie ciężarów. *Oris pressus ac sono. Id.* Ścisnięciem ust i niepełnym głosem.

PRESSUS, *a, um, (imsl. od premo)*. Tłoczony. — *pede. Hor.* Deptany nogą. — *vina. Id.* Tłoczone wina. || Ścisłany. — *lac. Virg.* Zsiadłe mleko. — *ense. Lucan.* Z dobytym mieczem. || Uściskany. — *oscula iungere. Marti.* Łącząc z uściskiem całowanie. || Uściśnięty, obciążony. *Pressus membra mero. Propert.* Członki rozmarzone winem. — *gravitate soporis. Ovid.* Ciężkim snem uśpiony. — *onere armorum. Caes.* Obciążony ciężarem broni. || Obciążony. *Omnibus in morem tonsa coma pressa corona. Virg.* Wszystkich obciążonym wieniec otoczone włosy. || Spuszczony. *Et cubito remanet pressa. Hor.* Zostanie przy stolach wsparci na łokciu. — *ore vinas scrutari. Senec.* Śledzić drogą węchem. || *Whi-*

ty. *Presso exercere solum sub vomere. Virg.* Uprawiać rolę głęboką zapuszczonym lemieszem. — *hasta. Virg.* Włócznia głęboko utkwiona. — *articulo. Senec.* Silną ręką. — *Spiciti. Sulpicius pressus pugnat habenis. Virg.* Koń tu i ówdzie kręcąc spiętym cugłom się zuchwala. — *Zamknięty. Dixit, pressoque obmutuit ore. Virg.* Rzeka, i zamknął usta. — *Ukryty, schowany. — tacito sub corde dolor. Stat.* Żal w sercu ukryty. — *Ovid.* Zakryty, osłonięty. — *Piętnowany. Littera pressa articulo tremante. Ovid.* Głoska wyrażona drżącą ręką. — *gradu. Liv.* Powolnym, lecz mocnym krokiem. — *gressu. Ovid.* Ślad wślad ścigając. — *Wpędzony. Pressique in retia cervi. Ovid.* Wepchnięty w sieci jelenie. — *Zatonięty. Pars magna vivorum gurgite pressa. Ovid.* Wielka część ludzi pogrążona w nurtach. — *Niger pressus color. Pallad.* Czarna, wy kolor z odmianą koloru białego. Odnosi się do umysłu. Strapiiony. *Acipiti formidine pressus. Virg.* Nagła bojaźnią przerażony. — *Krótki, lakoniczny. — stilus. Plin.* Styl krótki, acikowy. — *verbum. Gell.* Wyraz rzecz samą rzeczywiście oznaczający. — *Pressior cautela. Apul.* Pilniejsza ostrożność.

PRESTER, eris, m. (πρηστηρ). Właściwie palący, palający; ztąd wicher albo wiatr ognisty spadający z góry nakształt kolumny. *Luer. Plin.* Rodzaj węża Afrykańskiego, którego ukąszenie sprawuje nieugaszone pragnienie.

PRETIO, as, are, (od pretium). Takować, szacować, pewną oznaczyć, stanowić wartość. *Cassiodor.*

PRETIOSE, psk. (od pretiosus, a, um). Kosztownie, szacownie, drogo, z wielkim kosztem, np. *vasa pretiose caelata. Cic.* Regem hand pretiosius sepultum esse, quam si esset e plebe. *Curt.* Kosztownie t. j. wspinał, przepysznie, okazałe.

PRETIOSITAS, atis, z. (od pretiosus). Kosztowność, np. — *annuli. Capito. ap. Macrobius.* też *Apul.*

PRETIOSUS, a, um, (od pretium). *Cic.* Drogi, kosztowny. — *equus. Cic.* Koń kosztowny. — *emptor. Hor.* Który za wielką cenę kupuje. *Pretiosa operaria. Plaut.* Droga najemnica. — *Wyborny, wysmienity. — sapor. Col.* Smak wysmienity. — *vinitor. Id.* Winiarz słynący ze swojego rzemiosła. *Pretiosior suppellex. Plin.* Res pretiosissimae. *Cic.* Pretio pretioso emere aliquid zamiast magno. *Plaut.*

PRETIUM, ii, n. (od πρῶν albo πρῶν, sprzedaje). — *alicui rei imponere. Quint.* — *constituere. — statuere mercedem. — enumerare. Cic.* Rzeczy jakiej naznaczyć, stanowić cenę, towar ocenić, oszacować. *De pretio convenire. Cic.* Zgodzić się na cenę. *Vendere aliquid pretio suo. Plaut.* Sprzedać co według swej ceny. *Parare sibi pretio aliquid. Id.* Kupić co. *Jacent pretia praediorum. Cic.* Leżą odlogiem grunta, które się na nie nie przysłały. *Pretio permutare aliquid. Plin.*

Przedać za gotowe pieniądze. Urbem pretio posuit. Virg. Miasto za pieniądze kupił. — *In pretio esse. Plin.* Mieć walor, cenę. — *Magnum, parvi pretii esse. Terent.* Mieć wielką albo małą cenę. — *facere. Plaut.* Stanowić cenę, wskazując za jaką chce co sprzedać. — *Pretium. Plaut.* Placa, nagroda za pracę. — *To, co się podle za pieniądze kupuje. Fecit leges pretio atque refecit. Virg.* Za pieniądze prawa i pisał i mazał. — *Upominek. Palmae pretium victoribus. Virg.* Palmy upominek zwycięzcom. — *pro benefactis. Plaut.* W upominku wdzięczność za dobrodziejstwo. — *Terent.* Myto nierządnic. — *Rara, chłosta. Pretia ignaviae. Plaut.* Kary gnuśności. — *Pretium curae albo operae. Plin.* Nagroda przemysłu, pracy. — *Operae pretium est. Liv.* Godna, pożyteczna rzecz jest aby się zatrudnić. — *Przez zamianę. Pretium. Ovid.* Złoto, pieniądze, bogactwo.

PREX, preces, z. (od precor). Prośba, prośzenie. *Nunc te oro per precem. Plaut.* Zaklinam cię teraz przez prośbę. *Multa precem prosequi aliquem. Hor.* Usilnie kogo prosić. — *Omnibus precibus petere contendit. Caes.* Wszelkimi prośbami zebrzeć usiłował. *Preces ferre. Val. Place.* Prosić, zanosić prośby. — *spernere. Ovid.* Gardzić prośbami. — *audire. Cic.* Usłuchać prośb. *Precibus flecti. Virg.* — *frangi. Id.* — *vinci. Senec.* — *adduci. C. Nep.* Dać się uprosić, nakłonić się przez prośby. — *Prece, przez zamianę, opieką, pomocą. — Pollucis. Catull.* Za pomocą Polluxa. — *Preces. Przekleństwa, złorzeczeństwa. Misit Thyestes preces. Hor.* Wywarł Tyestes przekleństwa.

PRIAMEIS, idis, z. (Πριάμης). *Ovid.* Córka Pryama.

PRIAMEIUS, a, um. (Πριάμειος). *Virg.* Tyczący się Pryama. — *hospes. Ovid.* Parys, syn Pryama. — *conjux. Id.* Hekuba. — *heros. Auct. pauc.* ad Pison. Hektor.

PRIAMIDES, ae, m. (Πριάμίδης). *Virg.* Syn, albo wnuk Pryama.

PRIAMUS, i, m. (Πριάμος). *Hygin.* Syn Laomedonta, król Trojański.

PRIAPEIUS, a, um. (Πριάπειος). Pryapowy, tyczący się Pryapa. — *Priapeja, scilicet carmina. Diomed.* Wiersze wszechne.

PRIAPISCUS, i, m. (πριαπισκος). Storeczek samcowy, storeczek wązko liści, trzylistnik wloczący się. *Apul. de herb.*

PRIAPISMUS, i, m. (πριαπισμός). *Coel. Aur.* Jurność, rodzaj choroby wszechnej u mężczyzn.

PRIAPUS albo PRIAPOS, i, m. (Πριάπος). Syn Bachusa i Wenery albo Merkuryusza i Adonisa, bóstwo ogrodów. — *Catull.* Wyraz obelgi na człowieka wszechnego. — *Plin.* Miasto w Mizyi.

PRIDEM, psk. (od πρῶν, pierwiej). *Cic.* Wprzód, mało co przed tem, niedawno. — *Justin.* Bardzo w krótkim czasie. — *Quam pridem. Cic.* Wprzód nieco. — *Non pridem. Plin.* Mało co przed tem, niedawno.

PRIDIANUS, a, um, (od pridie). Suet.

Przededniowy, wczorajszy, mówiąc o pokarmach. — pluvia. Plin. Wczorajszy deszcz.

PRIDIE, psk. (zamiast priori die albo od prior i dies). *Cic.* Dzień przed tem. — *insidiarum. Tac.* Dniem przed zasadzkami. — *calendas. Cic.* Dzień ostatni miesiąca. — *Marcell. in Pandect.* Pridie quam. Wprzód aniżeli.

PRIENE, es, z. (Πριήνη). Miasto nadmorskie w Jonii, sławne urodzeniem Bijanta. *Cic. Plin. Auson.* — *Prienaenus, a, um.* (Πριηνάιος). Prienejski, należący do miasta Priene, np. — *Bias. Sidon.*

PRIENENSIS, se, i. q. Prienaenus, np. — *scammonium. Plin.* Ztąd Prienenses. Mieszkający. *Val. Max.*

PRIMAEVITAS, atis, z. *Inser. ap. Grut.* Pierwsze lata młodości, sam kwiat młodości.

PRIMAEVUS, a, um, (od primus i aevum, zamiast primi aevi albo primo aevo). W pierwszych latach będący, młody, młodociany, młodzienny, np. *primaeus Helenor. Virg.* — *Helix. Val. Max.* — *natus. Catull.* Juvenis primaevo flore. *Virg.*

PRIMANUS, a, um, (od primus, a, um). Jeden od pierwszego półku. — *scilicet miles. Tac.* Zolnierz od pierwszego półku.

PRIMARIUS, a, um, (od primus, a, um). To co jest pierwszym w swoim rodzaju, najcenniejszy, najgłówniejszy, najzaśniejszy, najprzedniejszą, najwyborniejszą, np. — *conditio. Plaut.* — *adolescens. Sulp. in Cic.* Vir primarius populi. *Cic. Ea, quae primario loco sunt. Cic.*

PRIMAS, atis, albo primatis, e, (od primus, a, um) i. q. primarius. Najcenniejszy, najprzewyższający, albo jeden z najcenniejszych, najzaśniejszych, np. *femina primatem. Apul.*

PRIMATES, um, um. Rząd pierwszy zwierząt ssących, do którego należy człowiek.

PRIMATUS, us, m. (od primus albo primas). Pierwsze miejsce, posada, pierwszy plac, pierwszeństwo, przodek. *Farr. Primatum obtinere apud regem. Plin.*

PRIME, psk. (od primus, a, um). Osobliwość, szczególnie, celnie, wybornie, wysmienicie. *Naev. ap. Charis.*

PRIMICERATUS, us, m. (od primicerius). Jeden z pierwszego miejsca, posady. *Cod. Justin.*

PRIMICERUS, ii, m. Właściwie qui primus est in cera i. e. tabula cerata, który jest pierwszym na tablicy woskowej. Pierwszy urzędnik, pierwszego miejsca, posady, pierwszy urzędnik między urzędnikami krajowymi, np. — *protectorum. Ammian.* Dowódca straży albo drabantów. — *notarius. Cod. Theod.* t. j. kanclerz albo pierwszy sekretarz. — *sacri cubiculi. Ibid.* t. j. ober kanclerz. — *mensurum. Cod. Justin.* — *fabricae. Ibid.*

PRIMIGENIUS, a, um, (od primus i gigno s. gigno). Początkowy, pierwiastkowy, pierwotny, niemający ztąd inąd początku,

np. — *femina. Farr.*; ztąd *Phryges primigenii i. e. autochthonae. Apul.* *Primigenia rerum i. e. naturae. Ammian.* — *Verba primigenia. Farr.* Słowa pierwotne. — *Fortuna. Cic. t. j.* Bogini szczęścia.

PRIMIGENUS, a, um, (od primus gigno i. q. primigenius). Początkowy, pierwiastkowy, pierwotny, np. — *dies maris. Lucr.* — *mens. Avien.*

PRIMIPARA, ae, z. (od primus albo primum i pario). Pierwiastka, pierwsza w czem będąca, jako w wydaniu plodu, mówiąc o ludziach. — *O zwierzętach, np. o owcach, np. primiparis (ovibus) minores fetus. Plin.* O swiniaach, np. *primiparae suis. Id.*

PRIMIPILARIS, e, ptak. (od primus albo primus pilus). Należący do pierwszej kompanii. — *Ztąd primipilaris scilicet centurio. Kapitan pierwszej kompanii. Suet. Quintil. Tac.* — *Pisze się też primopilaris. Inser. ap. Grut.* — *Ztąd przenośnie, np. Te primipilarem spiritualia castra venerantur. Sidon.*

PRIMIPILARIUS, ii, m. (od primipilus albo primus pilus) scilicet centurio, i. q. primipilaris. *Sen. Spartian.*

PRIMIPILATUS, us, m. (od primipilus albo primus pilus). Miejsce albo posada kapitana pierwszej kompanii. *Cod. Justin.*

PRIMIPILUS albo PRIMOPILUS, i, m. zamiast primus pilus. Pierwszy kapitan kompanii. *Caes.*

PRIMIPOTENS, tis, r. wspólny. (od primus i potens). Pierwszy w potęgę, w moc, np. — *Deus. Apul.*

PRIMISCRINIUS, ii, m. i. e. primus in ordine senioriorum s. seniorum. t. j. pierwszy kolegi albo ekspedycji. *Cod. Justin.*

PRIMITER, psk. (od primus, a, um). Pierwej, naprzód, wprzód. *Pompon. ap. Non.*

PRIMITIAE, Ob. PRIMITIUS.

PRIMITIUS, a, um, (od primus, a, um). Pierwszy, pierwiastkowy w swoim rodzaju. — *Ztąd primitiae scilicet partes. Pierwiastki w swoim rodzaju, np. owoce, np. frugum primitiae. Plin.* Pierwiastki owoców. *Primitias dare Cereri. Ovid.* Dawać pierwiastki Czerze. — *armorum. Stat.* Pierwiastki wojny. — *operum. Id.* — *dział. — vitis. Colum.* Pierwiastki latorośli winnej.

PRIMITIVUS, a, um, (od primus, a, um, albo od primitus). Pierwszy albo pierwiastkowy w swoim rodzaju, np. — *flores. Colum.* t. j. pierwsze kwiaty. — *anni. Id.* Ztąd *verba primitiva.* Słowa pierwotne, np. *facio. Priscian.*

PRIMITU albo PRIMITU* zamiast primitus. Ob. PRIMITUS.

PRIMITUS, psk. (od primus, a, um). *Farr.* Pierwej, naprzód, wprzód. *Primitis cum exit vitis. Id.* Naprzód gdy odrasta latorośl.

PRIMNESIUS, palus. Fest. Pal, do którego lina żeglarska przywiązuje się, (od πρῶν, tył okrętu).

PRIMO, psk. Ob. PRIMUS, PRIOR.

PRIMOGENITALIS, e, ptuk. (od *primogenitus*) i. q. *primogenitus*. *Tertull.*

PRIMOGENITUS, a, um. Właściwie *primogenitus* dwa słowa. Pierworodny, starszy, up. — *filius*. *Lactant.* — *Deus*. *Id.* — *vitulus*. *Pallad.*

PRIMOPILARIS, **PRIMOPILUS**. Ob. **PRIMIPILARIS** i **PRIMIPILUS**.

PRIMOPLASTUS, a, um, zamiast *protoplastus*, od *primus* albo *primo* i *πλαστός* i. e. *figo*, *formatus*, od *πλασσω* i. e. *figo*, *formo*. Pierwsze dzieło, pierwszy stworzony człowiek. np. *ne gens periret primoplasti*. (i. e. *protoplastis*. *Adami*) *ex germine*. *Prudent.*

PRIMORDIALIS, e, ptuk. (od *primordium*). Początkowy, dotyczący się początków, pierwiastkowy, np. — *lex*. *Tertull.* *Ammian.*

PRIMORDIALITER, psk. (od *primordialis*). Początkowie, pierwiastkowie. *Claudian.*

PRIMORDIUM, ii, n. (od *primus*, a, um i *ordior*). *Liv.* Początek czego, źródło. *A primordio urbis*. *Prisci.* Od założenia miasta. *Primordia rerum*. *Cic.* Początki rzeczy, *Prima* zamiast *primordia*. *Luer.*

PRIMORDIUS, a, um, (od *primo* i *ordior*). Pierwiastkowy, np. — *semen*. *Colum.*

PRIMORIS, e, ptuk. (od *prior* albo *primus*). Pierwszy. *Primoribus annis*. *Sil.* Pierwszych lat. *Primore aspectu*. *Gell.* Na pierwsze wejście. || *Primores dentes*. *Plin.* Przednie zęby. || *Primores*. *Hor.* Starszyzna, pierwsi panowie. — *venti*. *Gell.* Kardynałowie. || *Primores*. *Tac.* Senatorowie, ludzie ze stanu rycerskiego. || Koniec rzeczy jakiej. *Nasi primoris acumen*. *Luer.* Koniec nosa. *Sumere digitulis primoribus*. *Plaut.* Brać koncem palczyków. || *Primoribus labris*. *Cic.* Kosztować co koncem języka, albo się do tykać usty. || *Dimittere inter primores*. *Curt.* Potykać się z tymi, którzy są w pierwszym sztyku. || *Primoribus labris*. *Plaut.* Na koniec języka.

PRIMOTICUS, a, um, (od *primus*, a, um). Rany, wczesny mówiący o owocach. *Apic.*

PRIMOTINUS, a, um, (od *primus*, a, um). Wczesny. *Prisci.*

PRIMULUM. Ob. **PRIMULUS**.

PRIMULUS, a, um, (zdrobna. od *primus*, a, um) i. q. *primus*. (wyraz komiczny). Pierwszy. *Primulo diluculo*. *Plaut.* Bardzo rano, na brzask. || *Primulum*, psk. *Terent.* Naprzód, najpierwej.

PRIMUM. Ob. **PRIMUS**, a, um.

PRIMUS, a, um, (od *πρῶτος*, wprzód), w stop. drug. *prior*. Pierwszy, odnosi się do porządku, miejsca i czasu. — *rescisco omnia*. *Terent.* Pierwszy dowiaduję się o wszystkim. *Ut quisque primus venerat*. *Caes.* Jako kto pierwszy przyszedł. *Primi ex philosophis*. *Cic.* Pierwsi z filozofów. *Superis hic mihi primus erit*. *Ovid.* Pierwszy mi będzie po bogach. || *Prima virorum*. *Luer.* Znakomici mężowie. || Pierwsza albo przednia część rzeczy jakiej. *In prima provincia*. *Cic.* Na wstę-

pie prowincyi. — *digitus*. *Catull.* Koniec palca. *Prima nocte*. *Petron.* Na początku nocy. *Primo mane*. *Id.* Na świtanie. — *dentes*. *Plin.* Przednie zęby. || — *sol*. *Virg.* Wschód słońca. || — *luna*. *Plin.* Now księżyc. || Często się łączy z *quisque*, i nadaje mocy wyrazom. Pierwszy, celniejszy we względzie stanu, kondycyi. *Primi*. *Caes.* Szlachetniejsi. || Szczególny, wiele ceniony. — *cura*. *Plin.* Szczególne staranie. || *In primis*. *Cic.* Nadewszystko, szczególnie. || *Prinae partes*. *Terent.* Celniejsze części sztuki teatralnej przez aktorów udawane na scenie. || *Primas agere*, *ferre*, *dare*, *deferre*, etc. *Cic.* Pierwsze miejsce trzymać, urząd, godność sprawować. || *Prima*. *Virg.* Początki, pierwiastki. || *Primus*, zamiast *primum*. *Sil.* Naprzód, nadewszystko. || *Prima*, psk. *Virg.* Najpierwej. || *A primo*. *Plaut.* Od pierwszego czasu, z początku. || *In primo*. *Sall.* Na pierwszym miejscu, przed innymi. || *Primum*, psk. *Cic.* Naprzód. || *Adage* się *omnium*: dla dania mocy wyrazom. *Primum omnium opera danda est*. *Cic.* Nadewszystko przyłożyć starania potrzeba.

PRINCEPS, ipis, (od *primus* i *capio* zamiast *qui primus aliquid capit* albo *primum locum capiens* etc.) Pierwszy. *Ad omnia pericula princeps*. *Cic.* Na wszystkie niebezpieczeństwa pierwszy. *Princeps in proelium ibat*. *Liv.* Pierwszy stawał do boju. *Princeps ex omnibus*. *Cic.* Pierwszy ze wszystkich. || Sprawa, herszt, autor, wynalazca rzeczy jakiej. *Princeps ad suscipiendum et ad ingrediendum*. *Cic.* Sprawa do przedsięwzięcia i do działania. *Zeno princeps Stoicorum*. *Id.* Zenon głowa Stoików. || Pierwszy, celujący w czem. *Longe omnium gravitate princeps*. *Plato*. *Cic.* Celniejszy nad innych powaga Platon. *Princeps loco genitus*. *Plin.* W znakomitym miejscu urodzony. || — *juventutis*. *Cic.* Młodzian szlachetnością, wyzwolonemi sztukami i piękną nadzieją celujący innych. || Za cesarzów zostało to imię dla całej synonim, zład *principes*. *Tac.* *Senec.* Xiążęta. || — *senatus*. *Liv.* Który pierwszy przez cenzorów był wybrany na senatora, i pierwszy dawał wyroki, mąż z przeciwności, kredytu i zasług znakomity. || *Principes*, scil. *militis*. *Feget.* Wybor silnych żołnierzy i ciężkich zbroi, którzy w drugim lub trzecim sztyku po kopijnikach stawali. *Octavianum principem ducere*. *Cic.* Ośmy sztyk wojska z wybranych żołnierzy prowadzić. || August otrzymawszy najwyższą władzę pod imieniem *principis* rządził rzeszapolitą, unikając nienawistnych imion *regis*, *dictatoris*, *domini*. Zład *Princeps*, później nazywano tego, przy którym była najwyższa władza. || *Tac.* *Senec.* || *Princeps*. *Farr.* Starszy, przełożony, pierwszy urzędnik. || *Phaedr.* Imię właściwe trebacza.

PRINCIPALIS, e, (od *princeps*). *Cic.* Pierwszy, szczególnie, początkowy, pierwiastkowy. *De cultura agri praecipere, principale fuit*. *Plin.* W wyrabianiu roli szczególne

było staranie. *Principalis studio*. *Gell.* Ze szczególną pilnością. — *verba*. *Id.* Słowa pierwotne. || — *porta*. *Fest.* Brama, kędy wybor żołnierzy przechodził. || Xiążęcy, królewski. — *matrimonium*. *Tac.* Malżeństwo królów. — *curae*. — *copiae*. *Plin.* Kłopoty, dostatki xiążąt i królów.

PRINCIPALITAS, atis, i. (od *principalis*). Przodek, pierwszy plac, miejsce, pierwszeństwo. *Macrob.* || Początek, pierwiastek.

PRINCIPALITER, psk. (od *principalis*). *Ascon.* *Ped.* Osobliwie, szczególnie. || *Senec.* Po królewsku, jak przystało na króla.

PRINCIPATUS, us, m. (od *princeps* albo od *principiorum*). Pierwsza posada, pierwszy plac, pierwszeństwo, prim, pierwsza powaga, władza, panowanie. *Principatum belli ferre*. *Cic.* Przywodzić wojsku na wojnie. *Nero toto principatu suo hostis generis humani*. *Plin.* Neron przez całe swe panowanie nieprzyjacieli rodu ludzkiego. || Pierwsze miejsce, przodkowanie, pierwszeństwo. — *rei tenere*. *Cic.* Przodkować, celować w czem. — *rei dare*. *Plin.* Przekładać, szacować co więcej. || Główne dzieło, główna część jakiej rzeczy, wybor, wysmienność, np. *naturam habere in se aliquid principatum*. *Cic.* || Początek, pochodzenie, źródło, np. *an ab aliquo temporis principatu ortus est*. *Cic.*

PRINCIPALIS, e, ptuk. (od *principium*). Początkowy, pierwiastkowy, pierwotny, np. — *tempus*. *Luer.*

PRINCIPIUM, ii, n. (od *princeps* i. e. *primus*). Początek, pierwiastek, źródło. *Ex principio oriuntur omnia*. *Cic.* Z pierwiastku wszystko się rodzi. || Pierwszy początek sztuk, umiejętności. *Bene et diligenter principia ponantur*. *Cic.* Niech dobrze i pilnie zasady początków będą położone. || Założyciel, głowa, początek rodu, rodziny. *Belus avorum principium*. *Sil.* Belus początek przodków. — *dicendi*. *Cic.* Wstęp mowy. || *Principio, a principio, in principio*. *Cic.* Naprzód, na pierwszym miejscu, z początku. *Principio atque*. *Plaut.* Skoro, gdy. || *Principium*, zamiast *principio*, albo *a principio*. *Cato*. || *Ducere principium ab aliquo*. *Cic.* Pochodzić, ród wieść od kogo. || — *capessere*. *Tac.* Zacząć. || *Principia, orum*. *Liv.* Miejsce w obozie, gdzie stały namioty legatów i trybunów wojskowych. || *Principia*. *Liv.* Sztyki wojska, które w pierwszych rzędach albo na czele wojska przeciwko nieprzyjacielowi stawały. || *Principium*. *Liv.* Kurya albo trybus, mająca przywilej najpierwej wolowania. || Poźniejszych wieków *principia*. *Feget.* Żołnierze uprzywilejowani. || *Principium*, zamiast *principatus*. *Tertull.*

PRINCIPOR, aris, aris, dep. (od *princeps*) i. q. *sum princeps*. Zład władac, panować, np. *principari in nationes*. *Lactant.* *Sanguis in nostro corpore plus ceteris humoribus principatur*. *Augustin.*

PRIOR, aris, w stop. trzeci. *primus*, w stop. drug. *Prior*, *prius*, (od *πρῶτος*, wprzód, pierwszy). Pierwszy, który jeden drugiego uprze-

dza czasem, miejscem lub cześćmi. *Prior loco*. *Cic.* Naprzód, na pierwszym miejscu. *Anno priore*. *Cassi.* *ad Cic.* Przeszłego roku. — *aestate*. *Cic.* Przeszłego lata. *Prioribus comitiis*. *Id.* Przeszłych sejmów. *Prioribus annis*. *Ovid.* Przeszłych lat. *Mustum prioris vini*. *Plin.* Moszcz przeszłorocznego wina. *Numero priores*. *Sall.* Przewyższający liczbą. || Celujący w czem. *Prior sententia*. *Cic.* Celniejsze zdanie. *Prior alius*. *Gell.* Celniejszy nad innych. || Przedni. *Canities homini semper a priori parte capitis*. *Plin.* Siwizna u człowieka zawsze najpierwej z przodu głowy. || *Priores*. *Phaedr.* Przodkowie nasi. *Mores priorem*. *Ovid.* Obyczajem przodków. || *Prior*. Lepszy, znakomitszy. *Bellante prior*. *Hor.* Lepszy w boju. *Color prior rosae*. *Id.* Kolor piękniejszy od róży. *Actate et sapientia prior*. *Sall.* Wiekiem i mądrością znakomitszy. || *Val.* *Flac.* Rzecz większej wagi, bardziej potrzebna.

PRIORATUS, us, m. (od *prior* albo od *priore*, *are*). Pierwsze miejsce, pierwsza posada, pierwszeństwo. *Tertull.*

PRIORSUS i **PRIORSUM**, psk. (zamiast *prius* i *priusum*). Wprzód, z przedniej strony. *Claudian.* *Mamert.*

PRIS, e, psk. (od *prior*, *pridem*). Pierwszym, poprzedzającym sposobem.

PRISCE, psk. (od *priscus*, a, um). Dawnym, starym sposobem, np. — *agere*. t. j. prosta, równa droga, bez ceremonii. *Cic.*

PRISCUS, a, um, (od *pris* albo od *prior*). *Cic.* Dawny, staroświecki, przed czasy będaący. — *forma reipublicae*. *Fellej.* Dawny kształt rządu rzeszypolitej. *Ferborum prisca vetustas*. *Ovid.* Starodawne wyrazy. — *Tarquinius*. *Fest.* Tarkwiniusz stary. *Prisca fides facto, sed fama perennis*. *Virg.* Stare podanie, lecz wsparte wieczną pamięcią. || *Prisci*. *Ovid.* Przodkowie. || *Priscus*. *Catull.* Surowy człowiek, jakimi byli ludzie staroświecy. || *To, co było mało co przed tem*. *Quid si prisca redit Venus?* *Hor.* Cóż, gdy znowu powróci Wenera?

PRISMA, atis, n. (*πρίσμα*). Pewna figura geometryczna, np. *Item prisma, id est sectio, quae instar schematis est*. *Martian.* *Cap.*

PRISTA, ae, m. (*πρίστης* od *πρίω*, piluję). Tracz, który piluje drzewo, rzeźbiarz, snycerz, np. jako posagi i grupy. *fecit* (*Myron*) *et pristat et Satyrum admiranter tibi*. *Plin.*

PRISTINUS, a, um, (od *pris* od *πρίω*, pierwszy albo też od *prior*). Mało co przed tem, przed niewielu dniami, miesiącami, laty. — *dignitas*. *Cic.* Dawna godność. *In pristinum statum redire*. *Caes.* Do dawnego stanu powrócić. *Super pristinum*. *Suet.* Prócz tego, o cześć wyżej mówił. || Wzoraższy, niedawno przeszły. *Pristini diei*. *Caes.* Wzoraższego dnia. Dawny, stary. *In pristinum statum restituere*. *C. Nep.* Do dawnego stanu powrócić. || Też mawiali starożytni die

pristini zamiast *die pristino* i. e. *pridie* albo *die priore*. *Gell.*

PRISTINUS, *a, um*, (od *pristis*). Wieloryb (*Pristis* albo *Pristis* zwany), tyczący się, należący do wieloryba. || *Zład sidus pristinum Colum.* Konstellacja wielorybem zwana.

PRISTIS i **PRISTIX**. Wieloryb. *Ob. PRISTRIS.*

PRIVATIM, *psk.* (od *privatus, a, um*). *Cic.* Prywatnie, nie publicznie. *Fidem colere tam privatim quam publice. Gell.* Bydź rzetelnym tak dla szczególnych osób, jak i dla kraju. || *Plin.* Szczególnie. || *Appellatio privatum sibi assignata. Quint.* Wyraz właściwie nazwany. || Prywatnie, domowym sposobem, np. *privatum se tenuit. Liv.* t. j. zostawał w domowym pożyciu.

PRIVATIO, *ōnis, Ź.* (od *privo, are*). Pozbawienie, ogolnienie z czego, uwolnienie, oswobodzenie. np.—*doloris. Cic.*—*culpa.* *Gell.*

PRIVATIVUS, *a, um*, (od *privo, are*). Mający moc, siłę pozbawienia, ogolnienia z czego.

PRIVATO, *psk.* Prywatnie, osobno. *Liv. Ob. PRIVATUS.*

PRIVATUS, *a, um*, (imsl. od *privo, are*). Prywatny, osobisty, właściwy.—*census. Hor.* Dochód prywatny. *Privata vita. Luc.* Prywatne życie.—*servitus. Plaut.* Prywatna niewola. *Privati iudices. Tac.* Sędziowie niżsi. *In privato. Liv.* W osobistości. *Ad privatum. Liv.* Na osobisty użytek. *Ex privato. Liv.* Własnym kosztem. || *Lucr.* Wyjęty z czego, wolny. || *Cic.* Pozbawiony, ogolony.—*lumine. Ovid.* Pozbawiony wzroku.

PRIVERAS *mulieres*, mawiali zamiast *privatas. Fest.*

PRIVERNUM, *i, n.* Miasto w Lacium, teraz *Piperno*. || *Privernas, ātis. Cic.* Tyczący się miasta Prywernu. || *Privernatus, um. Liv.* Mieszkańcy tego miasta.

PRIVERNUS, *i, m.* *Virg.* Imię mężkie.

PRIVIGNUS, *i, m.* i **PRIVIGNA**, *ae, Ź.* scil. *filii, filia (ex priori viro genitus).* *Cic.* Pasierb, pasierbica, syn albo córka od pierwszego męża, albo męża od pierwszej żony. || *Privignus, a, um.*—*proles. Colum.* Plody ziemi za pomocą przemysłu ludzkiego wydane, albo na innej ziemi zrodzone, przeniesione na naszą ziemię.

PRIVILEGIARIUS, *ii, m.* (od *privilegium*). Uprzywilejowany, mający przywilej. *Ulp. in Pandect.*

PRIVILEGIUM, *ii, n.* (od *Privus, a, um*, i *lex* zawierający w sobie wiele, *privilegius, a, um, scil. jus.* Prawo, przywilej). *Cic.* Prawo prywatne albo ustawa postanowiona przeciwko prywatnemu. || *Plin.* Przywilej, wolność, wyzwolenie z czego, łaska jaka od monarchy dana. || Uwolnienie, oswobodzenie, pierwszeństwo, prim, zaszczyt, szczególne prawo, np. *civitates habent privilegium. Trajan. in Plin.* *Quaedam privilegia*

parentibus data. Suet. Privilegio munitus. Ulp. in Pandect.

PRIVO, *as, avi, atum, are*, (od *privus* i. e. *privum facere*, właściwie samotnym, pojedynczym uczynić). Odjąć, pozbawić, ogolnić.—*oculis. Cic.* Wylupić oczy.—*aliquem vita, communi luce. Id.* Pozbawić kogo życia. || *Cic.* Wyzwolić, wyjąć kogo od czego.

PRIUS, *psk.* Pierwej. *Ob. PRIOR.* **PRIUSQUAM**, *są dwa słowa, prius quam.* Wprzód, pierwaj, niżeli. *Ob. PRIOR.*

PRIVUS, *a, um*, (*privus, piluje*). *Plin.* Każdy z osobna. *In dies privus. Lucr.* Każdego dnia. || *Hor.* Prywatny, osobisty, własny. || *Id.* Szczególny, osobliwy. || Ogolony, pozbawiony.—*rationis. Apul.* Pozbawiony rozumu.

PRO! albo **PROH!** Wykrzyknik. *Ach! o! i! Pro dii immortales! Cic.* *Ach bogowie nieśmiertelni. Et mea pro! nullo pondere verba cadunt. Ovid.* I moje słowa żadnej wagi nie mają. *Pro inversi mores! Cic.* O przewrótnie obyczajów!

PRO, przedimek, (*prō, przed*), rządzi przyp. szóst. Przed, odnosi się do miejsca. *Pro muro. Liv. Pro vallo. Liv.* Przed murem, przed okopem.—*castris copias producere. Caes.* Wyprowadzić wojsko przed oboz. *Pro portis castrorum. Id.* Przed bramami obozu. || *Z miejsca. Cic.* z którego się co dzieje. *Pro suggestu pronunciare. Caes.* Z wyższego mówić miejsca. *Stabat pro littore classis. Tac.* Stała na brzegu flota. || *Wedle. Pro facultatibus. C. Nep.* Według możności.—*suus opibus. Cic.* Według dóbr albo sił swoich.—*dignitate. Id.* Według godności. || *Pro eo, z następni ac, atque, quasi, quod, quantum.* Tak, iż, jakby, ile. || *Pro eo quod. Liv.* Ponieważ, albo dla tego, że. || *Prout, i pro eo ut. Cic.* Wedle, ile. *Prout cuiusque ingenium erat. Liv.* Według dowcipu każdego. || *Pro. Dla, za. Pro vectura solvere. Cic.* Płacić za przewóz. *Pro ejus eximia suavitate. Id.* Dla jego wybornej łagodności. || *Zamiast Pro praetore, pro consule. Cic.* Na miejsce pretora, konsula. || *Jakby, nakształt. Cato qui mihi unus est pro centum millibus. Cic.* *Katon, który mi jeden waży tyle, ile sto tysięcy mężów. Esse pro hoste. Liv.* Mieć się za nieprzyjaciela.—*herede. Ulp. Pand.*—za dziedzica.—*possessore. Id.*—za dzierżawcę.—*emptore. Id.*—za kupca. || Na obronę czyj, za kim. *Orationes pro Archia, pro Ligario.* Mowy za Archiaszem, za Ligaryuszem. *Cuncta pro hostibus erant. Tac.* Wszystko służyło na obronę nieprzyjaciół. || Porównanie. *Proclium atrocius, quam pro numero pugnantium fuit. Liv.* Bardziej zacięta bitwa, aniżeli ilość wynosiła walecznych. || W słowach złożonych znaczy *ante*, np. *procedo, progredior, etc.*

PROAEDIFICIO, *as, avi, atum, are*, (od *pro* i *aedifico*). Naprzód budować, stawiać. *Proaedificatum. Fest.* To, co z prywatnego miejsca występuje na publiczne.

PROAGGÖRUS, *i, m.* (*προάγορος*, który co mówi przed innemi). *Cic.* Przewizsko urzędnika najwyższego w Syeulii.

PROAMITA, *ae*, (od *pro* i *amita*). Siostra pradziada. *Pompon. in Pandect.*

PROAPODOSIS, *is*, (*προαπόδοσις*). *Mart. Cap.* Postać krasomówska, gdzie ostatnia część kresu odpowiada pierwszej.

PROARCHE, *es, Ź.* (*προαρχή*). *Tertull.* Początek wszech rzeczy i pierwiastków, czyli jedna z wieczności Walentinijana.

PROARNA, *ōrum, n. mn.* (*Πρόαρνα*). *Steph. Byzant.* Miasto w Tessalii. || *Proarna, ae, Ź. Liv.* Miasto tamże.

PROAUCTOR, *ōris, m.* (od *pro* i *auctor*). *Suet.* Przodek czyj, mówiący o rodzie familii.

PROAVIA, *ae, Ź.* (od *pro* i *avia*). *Suet.* Prababka, matka dziada albo babki.

PROAVITUS, *a, um*, (od *pro* i *avitus*). *Ovid.* Pradziadowski, tyczący się pradziada, albo przodków. np.—*regna. Id.—rura. Stat.—potentia. Sil.—medicamina. Id.*

PROAVUNCULUS, *i, m.* (od *pro* i *avunculus*). Brat prababy. *Caj. in Pandect.*

PROAVUS, *i, m.* (od *pro* i *avus*). *Caj. in Pandect.* Pradziad, ojciec dziada albo babki. || *Cic.* Prapradziad, ojciec pradziada, albo prababki. || Ktokolwiek z przodków. *At nostri proavi Plautinos et numeros, et laudavere sales. Hor.* Lecz nasi przodkowie chwalili i wiersze Plauta i jego dowcipne żarty.

PROBA, *ae, Ź.* (od *probo, are*). Proba, doświadczenie. *Ammian. Cod. Just.*

PROBABILIS, *e*, (od *probo, are*). Wiarygodny, wierzytelny, podobny do prawdy, wiaropodobny, np.—*ratio. Cic.*—*conjectura. Id.* *Causa probabilis. Cic.* || Chwalebny, godny pochwały, służący pochwałę, wziętości, przyjemny, miły, wdzięczny, ujęjmy, ujmujący, zdalny, sposobny, np.—*orator. Cic.* *Orator probabilior. Id.*

PROBABILITAS, *ātis, Ź.* (od *probabilis*). Wiarygodność, prawdopodobieństwo, podobieństwo do prawdy, wiarygodność, wierzytelność, np. *nostros animos probabilitate percussit. Cic.*

PROBABILITER, *psk.* (od *probabilis*). Z podobieństwem do prawdy, wiarygodnie, wierzytelnie, prawdopodobnym sposobem, z pochwałą, z wziętością, z upodobaniem, np.—*dicere. Cic.*—*rem exponere. Cic.* *Probabilis accusare. Id.* || Chwalebnie, z zadowoleniem, np.—*gerere consulatum. Felj.*

PROBAMENTUM, *i, n.* (od *probo, are*). Doświadczenie, proba. *Cod. Theod.*

PROBATA, *ōrum, n. mn.* (*πρόβητα*). *Plin.* Stado bydła, mianowicie stado owiec.

PROBATIO, *ōnis, Ź.* (od *probo, are*). Pochwalenie, approbowanie, zezwolenie na co, przyjęcie, uchwała, np. *ob probationem premium datum. Cic.* || Dowód, świadectwo.—*firma. Cic.*—*potentissima. Id.* *Probationem petere. Cic.* || Doświadczenie, dochodzenie, badanie, przetrząsanie, np.—*athletarum. Cic.*

PROBATIVUS, *a, um*, (od *probo, are*). Tyczący się dowodów, np.—*quaestiones. Quintil.*

PROBATOR, *ōris, m.* (od *probo, are*). Pochwalacz, który pochwała, np.—*facti. Cic. Ovid. Apul.* || Który co dowodzi, okazuje.

PROBATORIUS, *a, um*, (od *probo, are*). *Cod. Theod.* Tyczący się dowodów. || *Probatoria absol. Ibid.* Listy świadeczne.

PROBATUS, *a, um*, (imsl. od *probo, are*). Doświadczony, roztrząsany, badany. *Hominibus probati. Cic.* Ludzie doświadczeni. *Fortes in Marte viros, animique probatos. Claud.* Mężów znanych z mężstwa w boju. || *Probatum est. Sil.* Podobano się, przyjęto. || *Probatus. Ovid.* Pokazany, dowodami stwierdzony, rzeczywisty. || *Pand.* Roztrząsany, badany, i za dobre uznany. *Mensuras publice probatas vini. Ibid.* Miary publicznie sprawdzone wina.

PROBE, *psk.* (od *probus, a, um*). Dobrze, grzecznie, bardzo dobrze.—*curare aliquid. Cic.* Dobrze co sprawować. *Satis scite et probe. Plaut.* Dosyć umiejętnie i grzecznie. *Illud probe judicas. Cic.* Dobrze o tym sądzisz.—*dicis. Id.* Mówisz grzecznie. || Bardzo, mocno, silnie, wyrazi komicznie.—*percutere aliquem. Plaut.* Mocno uderzyć kogo.—*decipere. Id.* Bardzo oszukać. *Tui similis est probe. Terent.* Bardzo do ciebie podobny. || W odpowiedziach znaczy pochwałę, oklaski. *Probe, probissime. Terent.* Bravo, bardzo dobrze.

PROBEAT, *Lucr.* zamiast *prohibeat*.

PROBITAS, *ātis, Ź.* (od *probus, a, um*). Przymiot, właściwość jakiej dobrej rzeczy; złąd o ludziach, sprawiedliwość, rzetelność, poczciwość, prawosć, sumienność, np.—*alicuius. Cic. Tac. Quintil.*

PROBITER, *psk.* (od *probus, a, um*) zamiast *probe. Farr. ap. Non.*

PROBLEMA, *ātis, n.* (*πρόβλημα*). Problema, zagadnienie. *Suet. Aristotelis problemata physica. Gell.*

PROBO, *as, avi, atum, are*, (od *probus, a, um*). Chwalić co, pochwałać, zalecać. *Non probantur in vulgus. Cic.* Gmin nie pochwała. *Probari tibi libros gaudeo. Cic.* Cieszę się, że twe dzieła tobie się podobają. *Probare aedes. Plaut.* Pochwalić dom, że dobrze zbudowany. || Podobać się, zalecać się komu.—*se civibus. Cic.* Podobać się społeczeństwu.—*se. Cic.* Zalecić się, dać się poznać. || Pięknie udawać, uchodzić za kogo.—*se pro virgine. Ter.* Mieć się za pannę. || Dowodzić czego, pokazywać, probować.—*Causam. Cic.* Popierać dowodami sprawę.—*se memorem alicui observantia. Cic.* Uszanowaniem dowodzić komu swojej wdzięczności. || Doświadczać, probować, roztrząsać.—*animos. Ovid.* Badać umysłów.—*denarios. Plin.* Probować pieniędzy. || *Plin.* Czynie wielokrotnie doświadczenie. || Szacować, cenić. *Fulgus amicitias utilitate probat. Ovid.* Pospółstwo ceni przyjaźń w miarę pożytków.

PROBŌLE, es, ż. (προβολή). Wydanie, wypuszczenie, np. — angelorum. Tertull. — veritatis. Id.

PROBOSCIS, idis, ż. (προβοσκίς). Własciwie wydatna część ciała nozdrza u zwierząt, ryjek, ryjka, którym się owad wpija, albo pysk u zwierząt, ryj, morda. Farr. ap. Non. || Trąba u słonia. Hor. Plin.

PROBRACHYS, (scil. pes) yos, (προβραχὺς). Pięciogłoskowa miara wiersza złożona z jednej krótkiej i czterech długich zgłoszek, np. redundaverunt. Diomed.

PROBRŌSE, psk. (od probrosus, a, um). Zelżywie, haniebnie, ohydnie, zelżywym, haniebnym sposobem, np. prostituere aliquam. Sen. — obicere alieni aliquid. Gell.

PROBRŌSITAS, atis, ż. (od probrosus, a, um). Zelżywość, obelga, hanba, sromota, haniebnosć, szkaradność, sprośność, np. — morum. Salviat.

PROBRŌSUS, a, um, (od probrium). Pelen zelżywości, obelgi, hanby, sromoty, wstydu. || Zład zelżywy, obelżywy, haniebnny, sromoty, np. — crimen. Cic. — natura. Suet. — carmina. Tac. — sermones. Gell. Nihil probrosius duco. Plin. || Sromoty, haniebnny, np. probrosus vita. Tac. Homo probrosissimus. Mamertin.

PROBRUM, i, n. (od προπερόμενον, to, co się komu wymiata na oczy). Obelżywy występki, czyn haniebnny. || Cic. Kazirodztwo, nierząd, i t. d. Probrī arguere, accusare. Plaut. — insinulare. Cic. Oskarżyć o nierząd, o cudzołóstwo. || Wstyd, albo niecnota, obelżywość. Probro ducere. Plaut. Za obelgę poczytać. — esse. Cic. — haberi. Sall. Bydż zelżonym. || Lżenie, lżanie zelżywe. Probra jacere in aliquem. Liv. Lżyć, miotać obelgi na kogo. || Probra, jako przymiot. Gell. Rzeczy obelżywe.

PROBUS, a, um, (od prohibeo). Cic. Dobry, pociągły, cnotliwy. — moribus. Plin. Człowiek dobrych obyczajów. Proba oratio. Cic. Mowa pełna pociągłości. || Uzczywy, wstydlivy. — mulier. Terent. Uzczywa niewiasta. Os probum. Sall. Skromna postać. || Biegly, doskonały. — artifex. Plaut. — rzemieślnik. || Walczny, męzny, rzeski. — hic homo est. Plaut. Ten mąż walczny. || Dobry, bez fałszu. Probum argentum. Liv. Czyste srebro. || Plin. Mocny, krzepki, siadły. || Zdatny. Ad istas res probus. Plaut. Do tych rzeczy sposobny.

PROCÁCIA, ae, ż. (od procax) i. q. procacitas. Pożądliwość, echiwość, bezczelność, zuchwalstwo. Auson.

PROCÁCITAS, atis, ż. (od procax). Zuchwalstwo, bezczelność, zuchwałość, niewstyd albo bezwstydność, niewstydlivosc w pretensjach, w upominaniu się, w żądaniu, swawola, rozpusta, np. czlowieka. Cic. Nep. Colum. Procacitatis et petulantiae certamen erat. Tac. Zuchwalstwo i swawola szły na wyścigi. || Też procacitas mówiąc o zwierzętach. Colum.

PROCACITER, psk. (od procax). Niewsty-

dlivie, bezczelnie, zuchwale, np. procaciter orto sermoni finem imponere. Curt. Procacissime illudere. Id. Procacius stipendium flagitare. Liv. Zuchwalej wymagać żołda.

PROCALARE zamiast provocare. Fest. **PROCAPIS**, tis, ż. (od caput) i. e. progenies, quae ex uno capite procedit. Paul. ex Festo. Pokolenie, plemię, które od jednego pochodzi.

PROCAS i **PROCA**, ae, m. (πρόκας). Virg. Król Albanów.

PROCATIO, ōnis, ż. (od proco, are). Pretensya, upominanie się, prosba, żądanie wstąpienia się o pannę, ubieganie się o pannę, konkurencyja, załoty, np. — matris. Apul.

PROCAX, ācis, r. wspol. (od proco, are). Bardzo żądny, pożądliwy, echiwy wczem, niewstydlivy, bezczelny, zuchwały w żądzy, w domaganiu się, np. mea amica est procax. Ter. Meretrices procaciores. Plaut. || Zład w ogólnosci bezczelny, zuchwały, swawolny, rozpustny, lekkomyślny, płochy, np. in lacessendo. Cic. — sermo. Sall. — locutio. Catull. — libertas. Paedr. — scripta. Tac. Procax moribus. Id. Nequitiae procaciores. Martial. — puella. Ovid. Procacissima ingenia. Tac. || Przenośnie, np. austri procaces. Virg. t. j. południowe wiatry gwałtowne.

PROCEDO, is, essi, essum, dēre, (od pro albo porro i cedo, idę). Wprzód idź, postępować przed kim. — a portu. Cic. Oddać się od portu. Longius procedendum existimabat. Caes. Zdawało mu się dalej się zapuścić. — ad forum. Plaut. Wychodzić na rynek. — ad pascua. Plin. — na pastwiska. || Postępować w orszaku, z pompą. Procedit funus. Terent. Prowadzą umarłego z pompą. || Rozciągać, szerzyć się. Lydia super Ionia procedit. Plin. Lidya występuje za Ionią. || Przenośnie. Felo subducto gravior procedere vultu. Propert. Chcę poważną uprząść sobie postać. Dies processit. Virg. Dzień upłynął. Eo vecordiae processit. Sall. Do tego szaleństwa przyszło. || Ważyć, mieć miejsce. Binae singulis procedunt. Farr. Stoją dwie za jedną z każdych. || Justin. Pochodzić, wypływać zład. || Trafiać się. Num quid processit ad forum hodie novi? Plaut. Czy się trafiło co nowego na rynku? || Powodzić się źle albo dobrze. Omnia prospere procedunt. Cic. Wszystko się dobrze powodzi. || Szczęścić się. Processit hodie pulere. Plaut. Dziś się pięknie poszczęściło. || Wychodzić. — castris. Virg. Wychodzić z obozu. — extra munitiones. Caes. — za okopy. || Ukazywać się. Processit Caesaris astrum. Cic. Zajaśniała Cezara gwiazda. || Rość. Procedunt radices. Farr. Rosną korzenie.

PROCELEUSMATICUS, (pes) i, m. (πρόκελευσματικός). Diomed. Miara wiersza ze czterech zgłoszek krótkich złożona, up. aritē.

PROCELLA, ae, ż. (od procello). Szturm, wiatr z deszczem, albo bez deszczu. Stridens Aquilone procella velum adversa ferit. Virg. Ryczący Akwilonem szturm bije

w żagiel. Aequora rapta procellis. Lucan. Wody uniesione szturmem. || Ovid. Wiatr gwałtowny. || Przenośnie. Natarczywość walczących, mianowicie jazdy. Procella equestri hostem circumfundere. Liv. Natrzeć z jazdą na nieprzyjaciela. Legiones equestri procella, mox peditum vi fundere. Tac. Półki jeźdźną nawala, toż pieszą potęgę rozgromić. || Flor. Kłeska, przegrana bitwy. || C. Nep. Burza, zamieszanie, nieszczęście. Frangimur, heu! fatis, inquit, ferimurque procella. Virg. Ach rzecze, los przemaga, i nieszczęście nas trapi! || Eloquentiae procella. Quint. Wiersz Homera. || Rokosz, bunt. — excitare. Liv. Bunt wzniecić.

PROCELLO, is, ēre, (od pro i cello). Rzucić o ziemię, powalić co, wywrócić, np. procellunt se et procumbunt dimidiati. Plaut. — mensam. Propert. Gdzie inne Edd. maja propellis zamiast procellis.

PROCELLOSE, psk. (od procellosus, a, um). Burzliwie, ze szturmem, np. genus humanum procellose tumidum. Augustin.

PROCELLOsus, a, um, (od procella). Pelen szturm, np. — ver. Liv. — coeli status. Colum. — mare. Sen. || Burzliwy, gwałtowny, wicherzasty, t. j. wzruszający burzę, np. — ventus. Liv. — notus. Ovid.

PROCER, ēris, m. (od πρότερος pierwszy). Pierwszy. Fuit procer, qui latronibus insidiaretur. Juven. Był pierwszy do ścigania lotrów. Proceres. Cic. Pierwsi, przedniejsi mężowie. Proceres Pergamum. Plaut. Celniejsi mężowie greccy, najwaleczniejsi, którzy się zamknęli byli w koniu Trojańskim. Unus e proceribus. Plin. Jeden z pierwszych, z przedniejszych panów. || Przenośnie. Proceres artis ejus. Plin. Pierwsi w sztuce lekarskiej. — sapientiae. Id. — medrey. — gulae. Id. — żarłocy. || Farr. Balki, albo krokosztynny drewniane ze ścian wypuszczone.

PROCRE, psk. (od procerus, a, um). Długo, np. procerius projectum brachium. Cic. t. j. dłużej.

PROCERES, um. Ob. PROCER.

PROCERITAS, atis, ż. (od procerus, a, um). Długość. — collorum. Cic. Długość żurawich szyj. — aurium. Plin. — uszu. — pedum. Cic. Miara wierszów gdzie się wiele zgłoszek przedłuża. || Wysokość, wielkość. — corporis. Plin. Wysokość postaci ciała. — Dux Gallorum, vasta proceritate. Gell. Wódz Gallów ogromnego wzrostu. — arborum. Cic. Wyniosłość albo wielkość drzew.

PROCRITUDO, itis, ż. (od procerus, a, um) i. q. proceritas. Solin.

PROCERULUS, a, um, (zdrobni. od procerus, a, um). Nieco, trochę długi, np. — magnus. Apul.

PROCERUS, a, um, (od προγῆς, wydany, albo od cera, wosk). Długi. Sues procerro corpore. Farr. Świnie długie. Aves procerro rostro. Cic. Ptaki z długim dziobem. Boves cornibus proceris. Colum. Woly z długimi rogami. Procerior numerus. Cic. Przydłuższa miara wiersza. || Wysoki, wyniosły,

mówiąc o wzroście. — membra. Tac. Rozłożyste członki. — corpus. Plin. Wysoki wzrost ciała. Procerissimae populi. Cic. Najwyższe topole. — sylvae. Plin. Wysokie lasy.

PROCESSIO, ōnis, ż. (od procedo) i. q. processus. Wychodzenie, dalsze posuwanie się, postępowanie, dalsze maszerowanie, np. armii. Cic. Veget. de re milit.

PROCESSUS, us, m. (od procedo). Iście na przód, postępowanie dalej, dalszy ciąg, postępowanie, postępek. Cic. Virg. || Cels. Wydatność kości głowic. || Postępek. — officiorum. Sen. Postępek w urzędach. — dicendi. Cic. — wymowy. — litteris. Suet. — w naukach. || Senec. Powodzenie, szczęśliwy wypadek. || Zniknięcie, przejście, przemijanie, np. — diem ac noctem. Prudent.

PROCESSUS, a, um, (inisl. od procedo). Który dalej postąpił. Caesar processus a suis castris millia passuum quinque. Hirt. Iuni lepiej czytają progressus. In processu aetate. Scrib. t. j. w podeszłym wieku.

PROCESTRIA dicuntur, quo proceditur in muro, procestria extra portam, procestria, quae sunt ante castra, etiam qui non habent castra, propugnacula, quibus pro castris utuntur, aedificant. Paul. ex Festo. t. j. szanice, przedszańce przed obozem albo bez obozu.

PROCHOS AGRIOS, (πρόχος αγριος). Łomikamień, roślina, saxifraga zwana. Apul. de herb.

PROCHYTA, ae, i. **PROCHYTE**, es, ż. (Προχύτη). Plin. Wyspa na morzu Tyrzeńskim.

PROCIDENS, tis, r. wspol. (inisl. od proeido). Upadający. Plin.

PROCIDENTIA, ae, ż. (od praecido). Plin. Upadnienie, zajątrzenie, otoki, wypadłość wnętrzości, albo gdy część ciała upada ze swych miejsc naturalnych.

PROCIDO, dīs, īdi, dēre, (od pro i cado). Liv. Upadać na ziemię. — praiceps. Liv. Spadać na leń. — ad pedes. Hor. Upadać do nóg. || Występować ze swojego miejsca. Procidunt oculi. Cels. Występują oczy ze swoich dołków.

PROCIDUUS, a, um, (od procido). Upadający. Prociduae aedes. Plin. Dom upadający. — membrum. Id. Członek występujący ze swojego miejsca.

PROCIEO, es, īvi, ītum, ēre, (od pro i cieo). Żądać czego od kogo, prosić, domagać się, np. matrem prociunt venerunt. Liv. Prociunt testamentum dicebatur, veluti prociunt, provocatum, id est, irritum ac ruptum. Paul. ex Festo. t. j. wymagany testament nieważny.

PROCINCTUALIS, e, ptnk. (od procinctus, us). Należący do wyruszenia wojska, np. — ornatus. Cassiodor. t. j. rynsztunek, wojenna wyprawa.

PROCINCTUS, a, um, (inisl. od procingo). Fest. Gotowy. Procincta classis. Gell. Uzbrowione wojsko. — miles. Id. Żołnierz gotowy do boju.

PROINCINCTUS, *us*, *m.* (od *procingo*). *Cic.* Wyprawa żołnierska do boju, czas zbliżony bitwy. *Esse in procinctu. Tac.* Bydź gotowym do boju. *Tendere ad procinctum. Plin.* In procinctum ire. *Salut.* Idź na nieprzyjaciela. *Hacc in procinctu carmina facta leges. Ovid.* Te naprędce zrobione przeczytasz wiersze. *Clementiam in procinctu habere. Senec.* Mieć otwartą i gotową łaskawość. *In procinctu factum testamentum. Fest.* Testament przez żołnierza uczyniony przed bitwą. *Procinctus Angelorum. Prudent.* Wojsko gotowe aniołów.

PROINGO, *gis*, *nxi*, *netum*, *gere*, (od *pro i cingo*). Opasać, opasywać, gurtować, oporządzać, przygotować, uszykować, uzbroid, od *precinctus*, *a*, *um*, opasany. *||* Ztąd przygotować, uszykować wojsko do bitwy, *np. — classis. Gell.* *||* Testamentum procinctum zamiast in procinctu. *Justinian.*

PROICITO, *as*, *are*, (od *pro i cito*, *are*) *i. e. provocare i. e. saepe prolicere, provocitare. Paul. ex Festo.* *t. j.* wyzywać.

PROICITUM, *OB. PROCICIO.*

PROCLAMATIO, *onis*, *z.* (od *proclamo*, *are*). *Quint.* Wrzask, krzyk, krzyczenie. *||* — *ad libertatem. Ulp.* Głos tego, który z niewoli na wolność uciekając się do sędziego, wychodzi.

PROCLAMATOR, *oris*, *m.* (od *proclamo*). *Cic.* Krzykacz, który krzyczy broniąc czyjej sprawy, adwokat, prokurator.

PROCLAMO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pro i clamo*). *Liv.* Wolać głośno, bardzo krzyczeć, wrzeszczeć. *||* *Cic.* Krzyczeć u sądu. *||* *Proclamare ad albo in libertatem. Laber in Pandect.* Wolnym siebie uczynić za pomocą sędziego.

PROCLINATIO, *onis*, *z.* (od *proclino*, *are*). *Vitr.* Nachylenie, pochodzistość, stoczystość.

PROCLINATUS, *a*, *um*, (imsl. od *proclino*). *Vitr.* Pochodzisty, stoczysty. *||* *Proclinata res. Cic.* Interes w złym stanie.

PROCLINO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pro i clino*, *are*). Skłonić, naklonić, schylić, nachylić co, albo nagiąć, zgnać, nagiąć, *np. — mare in litora. Ovid.* *||* Ztąd *proclinar*. *Colum.* Naklonić się, zehylić się. *||* *Przenosić res proclinata. Caes. ad Cic. t. j.* interes w złym stanie.

PROCLIVIS, *e*, *ptnk.* (od *pro i clivus*). *Liv.* Nachylony, pochodzisty, stoczysty. — *impetus undarum. Lucr.* Impet spadzisty wody. *||* *Przenosić. Jam proclivi senectute. A. pul.* Za zbliżeniem starości do śmierci. *||* *Claud.* Który przechodzi przez spadziste miejsce. *||* *Latwy. Quibus erat proclive transire flumen. Caes.* Którym było łatwo przepłynąć rzekę. *Procliva ante ponuntur laboriosis. Cic.* Rzeczy łatwe przekładają się na trudne. *||* *Esse in proclivi. Terent.* Bydź łatwym. *||* Skłonny do czego. *Ad morbum proclivior. Cic.* Bardziej skłonny do choroby. — *secleri. Sil.* Pochopny do zbrodni. *||* *Pro-*

clive, zamiast *proclivi. Gell.* *||* *Proclive*, psk. zamiast *procliviter. Lucr.*

PROCLIVITAS, *atis*, *z.* (od *proclivis*). Spadzistość, pochyłość, stoczystość, *np. góry. Auct. bell. Afr.* *||* Skłonność do czego, *np. do choroby, np. aliorum ad alios morbos proclivitas. Cic.* — *ad sum quodque genus. Id. t. j.* skłonność, afekt.

PROCLIVITER, psk. (od *proclivis*). Pochyło, spadzisto, stoczysto, z góry na dół. *||* Łatwo, łatwym sposobem, *np. facile et procliviter persuasit. Gell.* *Proclivius currit oratio. Cic.* Łabi verba proclivius. *Id.*

PROCLIVUM, *ii*, *n.* (od *proclivis*). Pochodzistość, spadzistość, pochyłość, stoczystość. *Frontin. Strateg.*

PROCLIVUS, *a*, *um*. *OB. PROCLIVIS.*

PROCLUDO, *dis*, *si*, *sum*, *dere*, (od *pro i claudo*). Zamykać, zamknąć, *np. curabit autem, ut fetus proprios cum unaquaque (matre) procludat. Pallad.*

PROCNE albo **PROGNE**, *es*, *z.* (Πρόγνη). Córka Pandijona, króla Aten, siostra Filomeli, żona Tereusa, króla Tracji. *Ovid. Hygin.* *||* Jaskółka. *Virg. Ovid.*

PROCO, *as*, *are* i **PROCOR**, *aris*, *ari*, (od *procor*). Ządać czego od kogo, prosić, domagać się, napierać się czego od kogo, pożądać, *np. a procando procacitas nominata est. Cic. ap. Non. Procure dictum. Farr.* *||* *Procar*. *Fest.* Zalecać się, zkad *procacitas* i *procaces meretrices. Cic.* Pochodzi od ustawicznego proszenia i domagania się.

PROCOETON, *onis*, *m.* (Προκοίτων). Przedpokój. *Plin. Farr.*, lecz po grecku.

PROCOMION, (UM) (Προκομίον). Włosy na przedzie głowy, *np. sub ipso procomio. Veget.* Inne Edd. mają *protocomia*.

PROCONNESUS, i **PROCONNESOS**, *i*, *z.* (Προκόννησος). Mela. Wyspa Propontydy, teraz Marmora. *||* *Proconnesius*, *a*, *um*. *Plin.* Tytający się tej wyspy.

PROCONSUL, *ulis*, *m.* (od *pro i consul*). Prokonsul, zastępca konsula, urzędnik, którego posyłano do rządzenia prowincji z władzą konsulowską. *Cic.* *||* Też *Proconsules. Caes.* *||* *Proveconsulibus* zamiast *proconsulibus* albo *proconsulibus. Tac.*

PROCONSULARIS, *e*, *ptnk.* (od *proconsul*). Prokonsulowski albo prokonsularski, *np. — imperium. Gell. Tac. Vir proconsularis* albo *proconsularis scil. vir. t. j.* prokonsul. *Tac. Imago proconsularis. Liv.* tak zwany *tribunatus militum*.

PROCONSULATUS, *us*, *m.* (od *proconsul*). Urząd, godność prokonsula, vicekonsulat, prokonsulat. *Tacit. Plin. Proconsulatus* zamiast *propretura. Suet.*

PROCOR, *OB. PROCO.*

PROCRASTINATIO, *onis*, *z.* (od *procrastino*, *are*). Odwłoka, odkładanie do jutra, odłożenie czego, zawieszenie, odroczenie, *np. plerisque in rebus gerendis tarditas et procrastinatio odiosa est. Cic.*

PROCRASTINO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pro i crastinus* scil. dies zamiast *differre in*

crastinum). Odkładać co do jutra, odwlekać, przewlekać, *np. rem differre quotidie ac procrastinare. Cic.* *||* Też w ogólności odkładać, przewlekać, *np. res non procrastinatur. Cic.* *Quae procrastinata sunt ab eo. Gell.*

PROCRAXE zamiast *procraxisse. Lucr. i. e. clamasse.* (od *procraxo*).

PROCREATIO, *onis*, *z.* (od *procreo*). Spłodzenie, rodzenie, płodzenie, wydanie płodu, *np. — liberorum. Cic.* — *hominum. Id.* *||* Też płod żywota (*fetus*). *Vitr.* Porodzenie, wydanie na świat.

PROCREATOR, *oris*, *m.* (od *procreo*). Stworzyciel, *np. — mundi. Cic.* *||* Ztąd który płodzi, ojciec; ztąd *procreatores. Cic. t. j.* rodzice.

PROCREATRIX, *icis*, *z.* (od *procreo*). Która rodzi, matka, *np. — artium. Cic.*

PROCREATUS, *a*, *um*, (imsl. od *procreo*). *Cic.* Zrodzony, spłodzony.

PROCREO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pro i creco*, *are*). Wydawać płod na świat, rodzić, płodzić, *np. — fetus. Cic. t. j.* urodzić, porodzić, wydać na świat. — *liberos ex tribus uxoris. Nep. t. j.* spłodzić. *||* Sprawić, zrządzić, byź przyczyną, powodem, *np. id procreat usum. Lucr.* — *alicui periculum. Cic.* Nabawić kogo niebezpieczeństwem.

PROCRESCO, *scis*, *scere*, (od *pro i ereo*). Rość, rosnać, wyrastać, powstać, pochodzić, wynikać, począć się. *Lucr.* *||* Wzrastać, stawać się wielkiem. *Lucr.*

PROCTITIS, *dis*, *z.* (Πρωκτός, otwór stolcowy). Zapalenie otworu stolcowego.

PROCUBITOR, *oris*, *m.* (od *procubo*, *are*). Stróż, strażnik, wartownik, utrzymujący straż. *Procuratores dicuntur, qui noctu custodire causa ante castra exebant. Fest.*

PROCUBO, *as*, *ui*, *itum*, *are*, (od *pro i cubo*, *are*). Leżeć na przodku, z przodku, leżeć, rozlegać się, *np. Gracivus procubat in antro. Claudian.* *Ubi saxea procubat umbra* zamiast *sit. Virg. pro i. q. ante.* *||* Czas przeszł. *procubui*, *np. procubuit. Ovid.*

PROCUDO, *dis*, *di*, *sum*, *ere*, (od *pro i cudo*, *ere*). *Lucr.* Rując ostrzyć, zaostrzyć co. *Ira procudit enses. Hor.* Gniew ostrzy miecze. *Durum procudit arator vomeris dentem. Virg.* Twardy żab rolnik zaostrza lemmas. *||* *Przenosić. — linguam. Cic.* Cwiczyć w wysławianiu język. *Legendo et scribendo vitam procudit. Farr.* Czytając i pisząc przedłużaj życie. *||* Ruć, bić. — *nummos.* Bić pieniądze. *Allegorycznie. Licuit semperque licebit signatum praesente nota procedere nomen. Hor.* Wolno było i będzie zawsze, cechą terażniejszą oznaczone wprowadzić imię. *Procudam hodie hic multos dolos. Plant.* Knuć dziś będę wiele zdraj i zażyję sztuk mnogich. *||* *Lucr.* Rodzić, płodzić, tworzyć.

PROCUL, psk. (od *porro i oculus*; *procul est quasi procul ab oculis. Serv. ad Virg.*) Opodal, zdaleka. *Procul tela conjicere. Caes.* Zdaleka miotać pociski. *Procul, quid narrent,*

attende. Cic. Opodal słuchać co mówią. — *adstare. Ovid.* Stać z daleka. *Proculo, procul este profani. Virg.* Precz, precz nie poświęćcie. *||* Z innemi pomocnikami *hinc, inde, alicunde, longe. Procul hinc. Terent.* Daleko ztąd. *Tu istine procul dicito. Plant.* Mów ztąd o podał. *||* Z przedimkiem *a*, *ab*. — *a castris. Caes.* Daleko od obozu. — *a terra. Cic.* — od ziemi. *||* *Przenosić. Procul ab omni metu. Cic.* Zgola się nie lekając. — *ab ira, ab odio. Id.* Bez gniewu, bez nienawiści. *||* *Procul urbe. Ovid.* Opodal miasta. — *maris. Liv.* — morza. — *castris. Tac.* — obozu. *||* — *negotii. Hor.* Daleki od zatrudnień. *Procul dubio. Suet.* Bez wątpienia, zapewne. *||* *Non procul est, quia. Sil.* Mało co nie dostaje, ażeby. *||* Niekiedy adnosi się do czasu. *Durare procul. Stat.* Trwać długo. *||* We względzie ceny i szacunku. *Aes procul a Corinthio. Plin.* Miedź podlejsza od Koryntskiej.

PROCULCATIO, *onis*, *z.* (od *proculco*, *are*). Przydeptanie, strącanie, zdeptanie, rozdeptanie. *Plin.* *||* Ztąd *przenosić, np. regni. Sen. t. j.* zniszczenie, spustoszenie.

PROCULCATOR, *oris*, *m.* (od *proculco*). Który depec, przydepta, *np. proculcatores. Ammian.* Ci, którzy w armii będący wychodzą na przód śledząc kroki nieprzyjacielskie.

PROCULCATUS, *a*, *um*, (imsl. od *proculco*). Podeptany, strącony. *Plin.* *||* *Przenosić proculcata verba. Gell. t. j.* pospolite, używane słowa.

PROCULCO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pro i calco*). Przydeptać, strącać, zdeptać, rozdeptać, *np. — segetes. Ovid.* — *virum pedibus. Id.* — *solum. Colum.*

PROCULINANT *promittunt, ait* significare *Antistius de jure pontificali libro nono. Fest.*

PROCULUS, *i*, *m.* Jeden z senatorów rzymskich. *Cic. Liv.* *||* Jurysta. *Pompon. in Pandect.* *||* Gramatyk Antonina filozofa. *Capitolin.* *||* *Proculum inter cognomina cum dicunt qui natus est patria peregrinante a patria procul. Paul. ex Festo.*

PROCUMBO, *is*, *cubui*, *cubitum*, *bere*, (od *pro i cubo*). Nachylać się, nagiąć się. *Procumbunt dimidiati. Plant.* Leżą do połowy schyleni na stołach. *||* *Procumbere ad pedes. Caes.* Upaść do nóg. — *genibus. Ovid.* — do kolan. — *templis. Tibull.* Padać na twarz w kościołach. — *genu. Ovid.* Rlekać. *||* *Przenosić. — in voluptates. Fellej.* Oplýwać w roskoszy. *||* Leżeć. *Procubuit, seramque dedit per membra quietem. Virg.* Złożył ciało, i późnym zamknął snem powieki. *||* Upadać na łeb, runąć. *Emoti procumbunt cardine postes. Virg.* Wyparte ze swych zawias runęły podwoje. — *in caput. Ovid.* Upadł na głowę. *||* Poledz, zginać. *Procubuit moriens. Virg.* Poległ. *||* — *in aliquem. Mart.* Napaść na kogo dla zgębienia.

PROCUPIDO, *inis*, *m.* (od *pro i cupido*). Wprzód, pierwiej powzięta żądza, pożądliwość, chęć, miłość. *Minne. Fel.*

PRŌCŪRĀTIO, ōnis, ż. (od *procuro*). Postaranie, starunek, staranność, albo zarządzanie, zawiadowanie, zarząd jakiej rzeczy, np. *procuratio annonae*. *Cic.* — *templi*. *Farr.* — *provinciae*. *Plin.* — *ministerii*. *Liv.* || Zwłaszcza, szczególnie pilnowanie służby bogów, oczyszczenie przez ofiary błagalne, np. *prodigii*. *Liv.* *Cic.* *Tac.* || Usiłowanie, staranie się, np. — *gratiae recipiendae*. *Gell.*

PRŌCŪRĀTIUNCULA, ae, ż. (zdrobn. od *procuratio*) i. q. *procuratio*, mówiąc zmniejszającym sposobem, małe staranie, starunek, staranność. *Sen.*

PRŌCŪRĀTOR, ōris, m. (od *procuro*, *are*). *Farr.* Prokurator, administrator, rządca, właściwie ten, który zastępuje miejsce prokuratora. || *Ulp.* *Pandect.* Plenipotens, sprawca interesów sobie poruczonych. || *Petr.* Faktory, agent, który zdawał rachunek z poruczonych sobie pieniędzy. || — *regni*. *Caes.* Rejent, namiestnik. || — *ludi*. *Tac.* Sprawca igrzysk. || *Procuratores provinciarum*. *Tac.* Pohorcy, których powinnością było odbierać podatki, czynić w prowincji pobory, urzędnik rachunkowy, rachmistrz, kassyer, dyrektor finansów, np. jakim był Pilat w Judei. — *ludi*. *Tac.* *Plin.* *Suet.*

PRŌCŪRĀTORIUS, a, um, (od *procuro*, *are*). Tyczący się agentostwa, urzędu agenta, np. *procuratorio nomine condemnatus*. *Ulp.* in *Pandect.* t. j. imieniem agenta albo mandataryusza. *Agere procuratorio nomine*. *Cic.*

PRŌCŪRĀTRIX, icis, ż. (od *procuro*, *are*). Która się stara, czyni staranie około czego, np. — *alienus*. *Cic.*

PRŌCŪRO, as, avi, atum, are, (od *pro* i *curro*, *are*). *Cic.* Sprawować, rzadzić, zawiadować, mieć staranie. *Nutrices infantes pueros procurant*. *Plaut.* Karmicielki niech około niemowląt mają staranie. *Laeti bene gestis corpora rebus procurate viri*. *Virg.* Weseli mężowie po pięknych czynach dajcie odpoczynek ciału. || — *arbores*. *Cato*. *Pallad.* Starownie chodzić około drzew, albo je uprawiać. || *Sil.* Starać się, trudnić się, chodzić około czego. || Rządzić, sprawować powierzone sobie interesa. — *rationes*. *Cic.* Utrzymywać czyje rachunki. || *Plin.* Bydź prokuratorem, sprawować urząd prokuratora. || Wyraz ofiary, czynić oczyszczenia, we względzie godła, zjawisk, piorunów i t. p. — *signa*, quae a diis hominibusque protenduntur. *Cic.* Czynić oczyszczenia ofiarne z godła, które są od bogów albo ludzi wskazywane. || — *sacra*. *C. Nep.* Czynić ofiary błagalne.

PRŌCŪRRO, is, cucurri i curri, cursum, rēre, (od *pro* i *curro*). Wprzód albo dokąd biegać, wybiegać — *in aciem*. *Caes.* Wybiegać do boju. *Aries frequenter in pugnam procurrit*. *Colum.* Baran wybiega często do potyczki. || — *in jus*. *Hor.* Biegać do sądu. || *Procurrere*. *Virg.* *Plin.* Wybiegać, jako wybiega dach, rola, tram. || Przenosić, wybiegać naprzód, np. *ut productus studio ul-*

tra facile procurras. *Auct. ad Her.* t. j. dalej, więcej biegać, wybiegać.

PRŌCŪRSATIO, ōnis, ż. (od *procurso*, *are*) i. q. *procuratio*. Bieganie, wybieganie naprzód, np. — *Namidarum*. *Liv.* || Atak, harcowanie, ucieranie się. *Liv.*

PRŌCŪRSATOR, ōris, m. (od *procurso*, *are*). Przesłaniec, poprzednik. || Ztąd *Procuratores*. *Liv.* Wojskowi przesłańcy, albo przesłańcy do furazowania.

PRŌCŪRSIO, ōnis, ż. (od *procurro*, *ere*) i. q. *procuratio*, *procursus*. Bieganie, wybieganie naprzód, np. mówcy, np. *Procuratio opportuna, brevis, moderata, rara, conveniens etiam ambulatio quaedam etc.* *Quintil.* || Wyboczenie, dygressja w mowie. *Quintil.*

PRŌCŪRSO, as, are, (częstotl. od *procurro*, *ere*). Biegać, wybiegać naprzód, np. w harcowaniu, harcować, ucierać się. *Liv.* *Plin.*

PRŌCŪRSORIUS, a, um, (od *procurro*, *are*). Wprzód, naprzód biegający, np. — *index*. *Ammian.*

PRŌCŪRSUS, us, m. (od *procurro*, *ere*) i. q. *procuratio*. Wybieganie na przód, bieganie, np. — *pueri*. *Stat.* — *atomorum*. *Luer.* || Ztąd szczególnie wybieganie na przód, np. w potyczce. *Liv.* || Wybieganie, przenoszenie t. j. wydatność, np. *angulosus*. *Plin.* || Uciekanie; ztąd dalszy ciąg, postępowanie, postępek, np. — *virtutis*. *Val. Max.*

PRŌCŪRVO, as, are, (od *pro* i *curvo*, *are*). Nakrzywić, krzywić, nagiąć, naginać, schylić, np. — *aliquem*. *Stat.* *Pomiferique simul procurvant brachiarum*. *Auct. Carm. de Genesi*. t. j. nachylają owocorodne gałęzie.

PRŌCŪRVUS, a, um, (od *pro* i *curvus*). Nakrzywiony, krzywy, np. — *falx*. *Virg.* — *litora*. *Id.*

PRŌCŪS, i, m. (od *proco* albo *procor*). Konkurent, zalotnik, starający się o pannę. *Virg.* *Hor.* *Ovid.* || Przysłowie. np. *hos procos loripedes*. *Plaut.* t. j. tych zalotników krzywonogich.

PRŌCYON, ōnis, m. (*πρόκυων* od *πρό*, przed, i *κύων*, pies). Gwiazda, konstellacya pierwszej wielkości, po łacinie *Ante canis* albo *Ante canem* zwana, która wschód kanikuły uprzedza. *Cic.* *Hor.* *Colum.* *Plin.*

PRŌDACTUS, a, um, (imsl. od *prodigo*). *Tert.* Rozproszony, zmarnowany.

PRŌDEAMBULO, as, are. Przechadzać się, spacerować za domem. *Terent.*

PRŌDEO zamiast *Proeo*, is, ivi albo ii, itum, ire, (od *pro* i *eo*). *Cic.* Występować ztąd, wychodzić, wychodzić przeciwko komu, zachodzić komu drogę. — *in hostem*. *Caes.* Wychodzić na nieprzyjaciela. — *ex portu*. *Caes.* Wychodzić z portu. — *obviam alicui*. *Cic.* Spotykać kogo. — *utero matris*. *Ovid.* Wyjść z żywota matki. || *Farr.* Rodzić się, wyrastać z niem. || Wydawać się, bydź wydatnym. — *in angulos*. *Plin.* — nakształt kątów. || Dadać się widzieć, pokazywać się. *Ju-*

piler certo prodit in tragoedia. *Plaut.* Jowisz gra rolę w tragedji. || Iść, wychodzić. *Ex urbe ad mare prodire*. *Plaut.* Wyjść z miasta do morza. || Przenosić. *Est quodam prodire tenus, si non datur ultra*. *Hor.* Dójść do pewnego stopnia, gdy dalej nie można. *Prodeuntibus annis*. *Petr.* Za postępem wieku. || Biern. nieosob. *Ne ad extremum prodeatur*. *Cic.* Iżby się nie wychodziło na koniec. || *Prodiēt*, zamiast *prodibunt*. *Lactant.*

PRODESSE. Ob. **PROSUM**.

PRODICO, eis, xi, ctum, dicēre, (od *pro* i *dico*). Przepowiadać, oznajmiać, ogłaszać. *Ne nisi producta die quis accusetur*. *Cic.* Żaden niech nie będzie skarżony, chyba za ogłoszeniem dnia. || — *diem*. *Liv.* Odołożyć sądy do drugiego dnia.

PRŌDICTĀTOR, ōris, m. (od *pro* i *dictator*). Vicedyktator, namiestnik dyktatora. *Liv.*

PRŌDICTIO, ōnis, ż. (od *prodico*). Zwłoka, przewłoka, dilaacya. *Fest.*

PRŌDICTUS, a, um, (imsl. od *prodico*). *Gell.* Dzień naznaczony od sądu.

PRŌDIGĀLITAS, ātis, ż. (od *prodigalis* i. q. *prodigus*). Rozrzutność, marnotrawstwo. *Auct. Declam.* albo *Porc. Latr.*

PRŌDIGE, psk. (od *prodigus*, a, um). Marnotrawnie, rozrzutnie, np. — *vivere*. *Cic.* — *spargere*. *Sen.* — *uti aliqua re*. *Sen.*

PRŌDIGENTIA, ae, ż. (od imsl. *prodigens* albo od *prodigo*). Rozrzutność, marnotrawstwo. *Tac.*

PRŌDIGĀLIS, e, ptnk. (od *prodigium*). Nienaturalny, przeciwko przyrodzeniu, cudownie, dziwny, cudacki, np. — *res*. *Ammian.* — *signa*. *Prudent.* — *caput*. *Claudian.* *Jupiter prodigialis*. *Plaut.* Jowisz odwracający nieszczęścia zwiastowane przez gościa.

PRŌDIGĀLITER, psk. (od *prodigialis*). Nienaturalnie, przeciwko przyrodzeniu, cudownie, nienaturalnym sposobem, np. *Qui variare cupit rem prodigialiter unam*, *Delphinum sylvis adponit etc.* *Hor.*

PRŌDIGĀTOR, ōris, m. (od *prodigium*). Wieszczek który tłumaczył godło. *Fest.*

PRŌDIGIOSE, psk. (od *prodigiosus*, a, um). Cudownie, dziwnie, nienaturalnie, cudacko. *Plin.* *Salvian.*

PRŌDIGIŌSUS, a, um, (od *prodigium*). Nienaturalny, cudowny, cudacki, niezmierny, ogromny, okropny, straszny, np. — *atria Curcis*. *Ovid.* — *mendacia*. *Id.* — *cura Venetis*. *Ovid.* — *corpus*. *Quintil.* *defectus solis*. *Plin.* — *pretium unguenti*. *Id.* *Nihil prodigiosius*. *Trebell.*

PRŌDIGITAS, ātis, ż. (od *prodigus*, a, um). Marnotrawstwo, rozrzutność. *Lucil.* ap. *Non.*

PRŌDIGIUM, ii, n. i. q. *ostentum*, *portentum*, *monstrum*, od *prodico* zamiast *praedico*, mówię pierwej. Wieszczce proroctwie, doniesienie, ogłoszenie, albo znak, znamie, prognostyk, z których co się przepowiedzia-

ło, np. *prodigiorum coelestium perita*. *Liv.* *Prodigium divinitus factum*. *Quintil.* *Adcipere aliquid in prodigium*. *Tac.* || Nienaturalna rzecz, przeciwko przyrodzeniu w rzeczy i w człowieku; ztąd nienaturalny przypadek, zdarzenie albo rzecz, np. *multa prodigia ejus vim declarant*. *Cic.* || *Prodigium* zamiast *prodigiorum*. *Pacuv.* ap. *Cic.*

PRŌDIGO, gis, ēgi, actum, gēre, zamiast *prodago* od *pro* i *ago*). Pędzić, gnać na przód, przeganiać, przepędzać, pędzić dokąd, np. bydło, np. *sues in limites lutosos*. *Farr.* *Pullos equorum in pabulum*. *Id.* || Rozprościć, przetrwonić, przemarnować, np. — *sum*. *Plaut.* — *aliena bona*. *Sall.* || Strawić, przejeść. *Modest.* in *Pandect.* || Imsl. *productus*, a, um, rozproszony, np. — *substantia Dei*. *Tertull.* — *sopor*. *Id.* i. e. *discussus*, t. j. — rozproszony.

PRŌDIGUS, a, um, (od *prodigo*). *Cic.* Rozrzutny, szafujący bardzo, marnotrawny. — *vitae*. *Stat.* *Desperat*, gardzący życiem. — *nocendi*. *Stat.* *Bardzo mściwy*. || *Hor.* *Bujny*, żyzny. || Przenosić, np. *in honoribus decernendis tanquam prodigus*. *Cic.* *Lingua tam prodiga*. *Gell.* || Z przypadek. *Id.* — *peculii*. *Plaut.* — *aeris*. *Hor.* t. j. rozrzutny. — *luxus vitae*. *Gell.*

PRŌDIGUUS, a, um, (od *prodigo*). Marnotrawny, to, co się zjada, pożera, np. — *Hostiae* i. e. *quae consumuntur*. *Veran.* ap. *Fest.*

PRŌDINUNT i. e. *prodeunt*. Ob. **PRODEO**.

PRŌDITIŌ, ōnis, ż. (od *prodo*). Wyjawienie sekretu. — *arcanorum*. *Plin.* Wyjawienie rzeczy tajemnych. || *Zdrada*. *Quem falsa sub proditiōne Pelasgi demiseri neei*. *Virg.* Którego obwinionego o fałszywą zdradę wydali Grecy na śmierć. || *Cato*. Odkładanie na inny dzień. || Od *prodeo*. *Sidon.* Wyjście.

PRŌDITOR, ōris, m. (od *prodo*). *Cic.* Zdrajca, który zdradza. || *Hor.* Wyjawiacz, który wyjawia sekret, tajemnicę.

PRŌDITRIX, icis, ż. (od *prodo*). *Lactant.* Zdradzieliśka, która zdradza. || *Prudent.* Wyjawiaczka sekretu.

PRŌDITUS, a, um, (imsl. od *prodo*). Wydany, zdradzony. *Hosti prodita senatus auctoritas*. *Sall.* Nieprzyjacielowi wydana zdradziecko powaga senatu. — *consul*. *Cic.* Zdradzony konsul. || Ogłoszony, objawiony. *Virg.* *virtutes litteris proditae*. *Cic.* Mężów cnoty ogłoszone wydaniem na świat pismem. *Prodita dies*. *Id.* Dzień wprzód naznaczony. || Narodzony. *Quid puer admisit tam paucis proditus horis?* *Ovid.* Co zawiłło niemowlę na krótki czas zrodzone? || Wydatny. *Extra prodita*. *Luer.* Dachy domów wyniesione krzywo. || Rozkrzewiony. *Proditum a Tantalō, et Pelope regnum*. *Cic.* Rozkrzewione panowanie przez Tantalę i Pelopsa.

PRŌDIUS, (od *prodeo* zamiast *interius* albo *propius*, bliżej, np. *adcedit produs*, atque introit domum. *Farr.* ap. *Non.*

PRŌDO, *dis, idi, itum, dēre*, (od *pro i do*) *facere ut aliquid prodeat*. Wychodzić, wynieść, objawić, rozgłaszać, mówiąc o rzeczach skrytych. *Alto suspiria prodis pectore. Ovid.* Z głębi serca wydajesz westchnienia. *Difficile est erimen, non prodere vultu. Ovid.* Trudno jest nie wydać zbrodni na twarzy. || Objawić sekret, tajemnicę. — *conscios. Cic.* Wyjawiać współzestników, winowajców. — *arcanum. Juven.* Objawić sekret. || Stanowić, obierać, mianować bez wotowania. — *Flaminem. Cic.* Mianować Flaminia czyli kapłana Jowisza. — *interregem. Id.* Mianować bez króla, króla miejsce zastępującego. || Podawać co potomności, pisać, nauczać. *Memoriae prodere. C. Nep.* Podać pismem pamięci. — *famae. Sil.* Podać sławie. || — *memoria. Caes.* Podać w potomnej pamięci. || Zdradzić. *Is me prodidit. Cic.* Ten mnie zdradził. *Per simulationem amicitiae nefarie prodere. Id.* Pod pozorem przyjaźni niegodziwie zdradzić. — *patriam. Id.* Zdradzić ojczyznę. || Stracić, opuścić co. *Statuit omnem cruciatum perferre, quam aut officium prodat, aut fidem. Cic.* Postanowił wszystkiej meki wytrwać, aniżeli ubliżyć swej powinności, albo nie dotrzymać danego słowa. || *Nulla tuos curus fuga sequis equorum prodidit. Virg.* Nie bieg twych koni winien opieszały. || O rzeczach nieżywych. *Prodit ictus. Sil.* Chybia postrzał. *Occubuit elypei transfixo proditus aere. Id.* Poległ zdradzony przebicem na wylot tarczy. || *Cic.* Podawać co potomności. — *genus alto a sanguine Teueri. Virg.* Wydać plemię ze starożytnej krwi Trojanów. || Przewlekać, odkładać. — *diem. Lucil.* Dzień odkładać. || — *exemplum. Fellex.* Daj przykład. || *Prodit* zamiast *porro dedit. Fest.*; też zamiast *prodat*.

PRŌDOCEO, *es, ēre*, (od *pro i doceo*). *Hor.* Mówić co publicznie, albo wprzód uczyć.

PRODRŌMUS, *i, m.* (πρόδρομος). Rtóry wprzód bieży, przesłaniec, poprzednik, posel poprzedniczy, np. — *Pompejanus. Cic.* || Ztąd zwani *prodromi*. Pewne wiatry północne. *Plin.* || Rodzaj fig skorozrzałych. *Plin.*

PRŌDUCŌ, *cis, xi, ctum, cōre*, (od *pro i duco*). *Farr.* Przewlekać, odkładać. — *longius sermonem. Cic.* Przedłużyć nieco mowę. — *vario sermone convivium ad multam noctem. Id.* Przeciagnąć ucztę w rozmowie do późnej nocy. — *rem in hiemem. Caes.* Odkładać interes do zimy. — *alicui vitam. Plaut.* Przedłużyć komu życie. — *malum moram. Ter.* Opoźnić złe. — *falsa spe. Id.* Łudzić próżną nadzieją. — *diem. Id.* Dzień przepędzić. || Rozciągać, dłużyć co uczynić. — *pelles. Mart.* Rozciągać skóry. — *incude argentum. Juv.* Rozciągać na kowadło srebro. || Przedłużyć. — *syllabam. Quint.* Przedłużyć zgłoskę. || Wyprowadzić. — *aliquem e latebris. Petron.* Wyprowadzić kogo z kryjówek. — *aciem. Just.* — wojsko z obozu. — *in scenam. Suet.* Pokazać na scenie. — *in conspectu po-*

puli. Cic. — przed obliczem ludu. — *testes. Id.* Stawić świadków. || *Juv.* Obwieścić, ogłosić. || Prowadzić. — *funus. Virg. Lucan.* — umarłego. || Wystawić co na sprzedaż. || *Juv.* Zniewazyć. || *Plaut.* Wychować, wychodować. || Wynosić. — *ad aliquam dignitatem. Cic.* Wynieść kogo do godności. || Rodzić. — *liberos. Non.* — dzieci. || *Plin.* Pobudzić, zachęcić do czego. || — *exemplum. Juv.* Daj przykład. || *Cels.* Płodzić.

PRŌDUCTE, *psk.* (od *productus, a, um*). Długo, z przedłużeniem. — *dicatur. Cic.* Wymawia się z przedłużeniem głoski. *Syllaba productius latiusque paulo pronuntiatur. Gell.*

PRŌDUCTĪŌ, *ōnis, ŷ.* (od *produco*). Wprzód wypuszczenie, wydanie, wydobyć, przynoszenie. || Wabienie. || Nauka, informacja, kształt ciała, skład twarzy. || Rozciągać, rozciągnąć, np. — *temporis. Cic.* — *verbi. Id.* Wymawianie przedłużone zgłoski, np. *productione longius. Cic.* *Voces productione mutatae. Quintil.*

PRODUCTUS, *a, um*, (imśl. od *produco*). Długi, przedłużony. — *producta syllaba. Cic.* Długa zgłoska. *Productior dies. Sen.* Dzień przydłuższy. || *Productissimum vitis flagellum. Colum.* Bardzo długie wyrostki latorośli winnej. || *Cic.* Wyniesiony na godność. || Postawiony. — *coram. Cic.* — w obliczu. || *Sen.* Wydany na świat.

PRŌDUUMVIR, *i*, (od *pro i duumvir*) *i. e. qui est pro duumviro. Vise Duumvir* (jak *Proconsul, Prodictator cet*) *Inser. ap. Spont.*

PRODUX, *ucis, id*, *quod ex alio producitur, idem ac tradux. Tertull. de carne Christi.*

PROEBIA. Ob. **PRAEBIA**.
PROEGUMENUS, *a, um*, (προηγούμενος, uprzedzam). Poprzedzający, usposabiający.
PROELIARIS, (*Prael.*) np. *dies proeliales. Maerob.* Ob. **PRAELIARIS**.

PROELIARIS albo **PRAELIARIS**, *e*, ptak. (od *proelium*). Tyczący się bitwy, należący do bitwy, np. — *pugna. Plaut.* — *dies. Fest. Maerob.*

PROELIALIS, (*Prael.*) zamiast *proelialis*, np. *proelialis acies. Apul.* t. j. sfornowany do bitwy — *dea. t. j.* bogini wojny tak zwana Minerwa. *Id.*

PROELIATOR, *Praeliator, ōris, m.* (od *proclior, ari*). Wojownik, bojownik, fechtarz, szermierz. *Tac. Justin.*

PROELĪŌ albo **PRAELĪŌ**, *as, are* zamiast *proclior*, np. *procliant. Enn. ap. Non.* || Ztąd *procliatum fuit. Justin.* || Też *arma, quibus procliat*, biern. *Fest.*

PROELIOR (*Praelior*), *aris, atus sum, ari, dep.* (od *proclium*). Utrzymywać bitwę, potyczkę, walkę, fechtować, potykać się z kim. np. w bitwie. *Cic. Caes. Apes inter se, tanquam civilibus bellis, et cum alteris, quasi cum exteris gentibus procliantur. Colum.* || Ztąd przenosić *acriter procliatum sum.*

Cic. t. j. słowami jak mówca. || Też biern. *Proclior.*

PROELĪUM albo **PRAELĪUM**, *ii, n.* Bitwa, potyczka, walka, batalija, utarczka, np. *proelium committere. Nep. Cic.* Stoczyć bitwę. — *eum aliquo. Caes.* — *facere. Cic.* — *agere. Liv.*, albo — *gerere. Liv.* — *inire. Liv.* Zacząć bitwę. — *serere. Tac.* Bić się, potykać się. *Proelio dimicare. Cic.* Waleczyć. — *redintegrare. Caes.* Odnowić bitwę. — *pugnare. Auct. bell. Afr.* Waleczyć, potykać się. *Proelis secundis usus erat. Cic.* Szczególnie potykał się. *Proelium sedare, — dirimere. Liv.* Przestać waleczyć, przerwać bitwę. || *Proelium male pugnatum. Sall.*, zamiast *factum*. || Przenosić, boje, walki, potyczki, np. *proelia te mea causa sustinere. Cic.* *Ventorum proelia. Virg.* Scieranie się wiatrów. *Proelia gerere mente. Ovid.* || Też o laskaniu i pragnieniu żartobliwie, np. *proelium committere. Plaut.* || *Proelia* zamiast *procliantes. Proper.* t. j. walczący.

PROETIDES, *um, z. mnog.* (Προετίδες). *Virg.* Córki Proetusa, króla Argijskiego, które mniemały, że się przeistoczyły w krowy.

PROFANATIO, *ōnis, ŷ.* (od *profano, are*). Zgwałcenie, znieważenie, skażenie. *Plin. Tertull.*

PROFANATOR, *ōris, m.* (od *profano, are*). Znieważca, skaziciel, gwałciciel, profanujący. *Prudent.*

PROFANE, *psk.* (od *profanus, a, um*). Zgwałconym, znieważonym sposobem, bezbożnie. *Lactant.*

PROFANITAS, *ātis, ŷ.* (od *profanus*). Nieświętobliwość, np. *superiorum profanitas. Tertull. i. e. veteres auctores profani s. gentiles.*

PROFANO, *as, avi, atum, are*, (od *profanus* albo od *pro i fanus*). *Cato.* Poświęcić, ofiarować co bogom. || *Liv.* Profanować, gwałcić, plugawić rzeczy poświęcone. — *sacrum. Ovid.* Sprofanować, świętość zgwałcić. — *pudorem. Curt.* — wstydz. || Pisać się też *prophanare*, lecz bez fundamentu.

PROFANUS, *a, um*, (od *pro i fanus, a, um*). *Farr.* To, co jest złęczone z miejscem poświęconem. || *Fest.* Nie poświęcony. — *aurum. Id.* Nie poświęcone złoto. || *Farr.* Poświęcony, ofiarowany bogom. || W powszechności. Doczesny, światowy, nie poświęcony. *Publica privatis secerare, sacra profanis. Hor.* Sprawy publiczne rozróżniać od domowych, rzeczy bogom poświęcone od świeckich. *Miscere sacra, profanis, przysł. Id.* Godziwość z niegodziwością mieszać. || *Profanus homo.* Laik, nieprzypuszczony do tajemnic świętych. *Proculo, procul estote profani. Virg.* Precz ztąd nie poświęceni. — *vulgus. Gell.* Nieukowie, nie mający uczestnictwa z Muzami. || Bezbożny. — *mens. Ovid.* Bezbożny umysł. || *Plin.* Tyczący się zbrodni. || *Ovid.* Wrożący co złego.

PROFARIS, *fatus sum, ari, dep.* (od *pro i furis*). Mówić, wysłować. *Virg.* || *Lucret.*

Przepowiadać. || *Profari*, zamiast *profari. Prudent.*

PROFATUM, *i, n.* (od *profor*). Wyrok, zdanie, maxyma. *Farr.*

PROFATUS, *us, m.* (od *profor*). Wymówienie, wymawianie, wyrzeczenie, wysłowanie, mówienie. *Stat.* — *vocis. Sen.* *Dictu profatuque ipso tetrae. Gell.*

PROFECTICIUS albo **PROFECTITIUS**, *a, um*, (od *proficeo*). Pochodzący od kogo, np. *Profecticia dos est, quae a patre vel parente profecta est. Ulpi. in Pandect.* t. j. posag pochodzący od ojca.

PROFECTIO, *ōnis, ŷ.* (od *proficeo*). Odejście preez, wyjechanie, odjechanie, odjazd, np. *nil tamen de protectione cogitavi. Cic. Caes. Profectio in Hispaniam. Cic.* || Przenosić *profectio pecuniae inquiratur. Cic. t. j.* przyjsie, przychod, zkad przychodzą pieniądze.

PROFECTO, *psk.* (zamiast *profecto*). Zaisie, zapewne, bez wątplenia, rzeczywiście, istotnie, prawdziwie, np. *profecto, ut faceres. Plaut. Nunc quidem profecto Romae es. Cic.* || *Profecto edepol. Plaut.*

PROFECTUS, *us, m.* (od *proficio*). Postępek, postęp, korzyść, pożytek, np. *profectus in literis. Quintil. Sine profectu. Ovid. t. j.* bez korzyści, bez postępu.

PROFECTUS, *us, m.* (od *proficeo*). Jechanie, odjechanie. *Apul.* || Wyniknienie, początek, zarod. *Liv.* || *Profectus, us*, od *proficio*.

PROFECTUS, *a, um*, (imśl. od *proficeo*). *Caes.* Rtóry wyjechał. || Przenosić. *Omnes ab Aristotele profecti. Cic.* Wszysey uczniowie Arystotelesa.

PROFERO, *fers, tūli, lātum, ferre*, (od *pro i fero*). Dobywać, dostawać co zkad, wynosić. — *linguam. Plaut.* Wynieść język. *pecuniam ex arca. Cic.* Dostać pieniędzy ze skrzyni. — *caput e stagno. Phaed.* Wsunąć głowę z bagna. || Stawić, pokazać. — *testes. Cic.* Stawić świadków. — *in oculis gaudium Plin.* Pokazywać z oczu radość. || — *gradum, pedem. Plaut.* Postępować. || Wynieść. — *arma ex oppido. Caes.* — oręż za miasto. || Wyjawiać, obwieścić, rozgłosić. — *in medium. Cic.* Obwieścić. — *in lucem. Cic.* Wydać na świat. || Przywodzić, przytaczać. — *exempla. Cic.* — przykłady. — *legem. Cic.* — prawo. || *Cic.* Opowiadać, mówić. || *Quint.* Skazać, ferować dekretem. Odkładać, przewlekać. — *beatam vitam usque ad rogam. Cic.* Bydź szczęśliwym aż do grobowej deski. || Zwiększyć. — *imperium. Cic.* Rozszerzyć, pomknąć granice państwa. — *se. Plin. j.* Rodzić, krzewić się, rosnać. || — *dolum. Plaut.* Używać zdrady. || — *lineam. Plin.* Przeciagnąć kreskę.

PROFESSIO, *ōnis, ŷ.* (od *profiteor*). *Cic.* Wyznanie, czyli pokazanie tych rzeczy, które kto dzierży, wyznanie swoich dochodów. || *Id.* Rejestr, księga rachunkowa dochodów. || Sztuka, kunszt, powołanie, professya w jakiej kto się ćwiczy. — *magiae artis. Curt.*

Morze Sykulskie, Ionskie. || Przenośnie. *In profundum miseriarum abjectus. Val. Max.* W przepaści nędzy pograżony. || *Profundum. Manil. Nicho.* || *Plant. Brzuch. Profundus.* Wielki, nieograniczony, niepomiarkowany. — *avaritia. Sall.* Nieograniczone łakomstwo. — *gula. Apul.* Wielkie żarłoczwo. — *labor. Id.* Wielka praca. || Skryty, niewiadomy, ciemny. *Secreta et profunda ars. Quint.* Skryta sztuka wróżenia. Przenośnie. *Immensusque ruit profundo Pindarus ore. Hor.* Płynięcie pechu rzeczy i wyrazów głębokim Pindar potokiem. *Securitas multa et profunda. Cell.* Ostatnie ospalstwo, niedbalosć. || — *merum. Stat.* Zbyteczne pijaństwo.

PROFUSE, psk. (od *profusus, a, um*). Właściwie rozlanym, wylanym sposobem. || Ztąd niepomiarkowanie, zbyteczanie, np. — *tendere in castra. Liv.* — *aedes extructae. Suet.* Bardzo kosztowne domy. *Profusissime festas dies celebrare. Suet.* Z wielkim nakładem obchodzić święta. || Skwapliwie. — *tendere in castra. Liv.* Dążyć do obozu. *Profusus quaestui deditus. Sall.* Nieco cheiwy, łakomy na zysk.

PROFUSIO, *ōnis, Ź.* (od *profundo*). Wylanie, wylanie, np. — *sanguinis. Cels.* — *alvi. Id. t. j.* biegunka. || Przenośnie wylanie t. j. zbyteczny wydatek, rozchód, expens, np. *suntium. Vitr.* t. j. marnotrawstwo, np. *nimia profusio. Plin.* — *divitiarum et pecuniarum. Suet.*

PROFUSOR, *ōris, m.* (od *profundo*). i. e. *qui profudit.* || Ztąd marnotrawca, utratnik, np. *dispensatore bonitatis non profusorem. Tertull.*

PROFUSUS, *a, um, (imsl. od profundo)*. *Ovid.* Wylany, rozlany. || *Profusi e castris. Val. Flacc.* Hurmem wysypani z obozu. || Niepomiarkowany. *Profusa hilaritas. Cic.* Zbyteczna wesołość. *Profusior cauda. Pall.* Przydłuższy ogon. || Bardzo kosztowny, marnotrawny. — *sui, alieni appetens. Sall.* Swojego rozrzutny, cudzego cheiwy. — *nepos. Cic.* Rozpustnik. *Profusae epulae. Id.* Bardzo kosztowne uczy. || *Lucr.* Leżący na ziemi. || *Plin.* Zrodzony, który pochodzi z kład.

PROGEMMO, *as, avi, atum, are, (od pro i gemmo, are)*. *Colum.* Poczynać pakowie, wyrostki puszczać.

PROGENER, *ēri, m.* (od *pro i gener*). Wnuczek, małżonek, np. *compressit conjugationem progeneri sui i. e. mariti neptis suae. Suet.* || *Socer magnus alio progener, dicitur uxoris meae avus, ego illius sum progener. Fest.*

PROGENERATIO, *ōnis, Ź.* (od *progener*, *are*) i. q. *generatio*. Spłodzenie, rodzenie, płodzenie, np. — *mularum. Plin.* — *juvenitorum. Id.*

PROGENERO, *as, are, (od pro i genero, are)* i. q. *genero*. Płodzić, spłodzić, mnożyć, rodzić, wydawać, *nec imbellem feroces progenerant aquilae columbae. Hor.* — *fetus (o pszczołach). Plin.* *Qui et iis (bu-*

bus) progenerantur, inter se similes vituli. Farr. || Też o rzeczach nieżywotnych.

PROGENIES, *ēi, Ź.* (od *pro i geno albo gigno*). *Colum.* Potomek, plemię, pokolenie. || *Ovid. Syn.* córka, dziecię. || *Colum.* Szczenięta. — *vineae. Id.* Latorośl winna do sadzenia i rozmnożenia. || *Ovid.* Płód dowcipu.

PROGENITOR, *ōris, m.* (od *pro i gigno*). Dziad, pradziad. *Nep. Ovid.*

PROGENITUS, *a, um, (imsl. od pro i gigno)*. Zrodzony, wydany na świat. *Claudian.*

PROGERMINO, *as, are, (od pro i germino)*. Pakowie, wyrostki puszczać, np. *antequam siveulus progerminet. Colum.*

PROGERO, *ris, essi, estum, gerere, (od pro i gero)*. Niesć, nosić, przynieść, wynosić. *Plin. Colum.* || Nosić co przed kim, np. — *notum. Apul.* — *divinae effigies. Id.*

PROGESTO, *as, are, i. q. progero.* (od *pro i gesto, are* albo częstotl. od *progero*). Nosić, przynosić. *Apul.*

PROGIGNO, *nis, gēni, gēnitum, gnere, (od pro i gigno)* i. q. *gigno*. Rodzić, wydawać płód na świat, np. *te saepe progignere ferac. Ovid.* || Przenośnie, przyczynić, sprawić co, np. *novos rerum motus. Lucr.*

PROGNARE, psk. (od *prognarus, a, um*) (od *pro i gnarus, i. e. aperte. Fest.* Otwarcie, publicznie.

PROGNARITER, psk. (od *prognarus, a, um* od *pro i gnarus*). Żywo, rzęsko, rzęsko, dziarsko, prędko, rychło, np. *indicia prognariter. Plaut.* Mów żywo, prędko. || Też zamiast *fortiter, strenue. Enn. ap. Non.* *Prognariter armis certando. Ibid.*

PROGNATIO, *ōnis, Ź.* (od *prognatus, a, um*). Narodzenie, urodzenie, np. *oppidum Calydon Diomedis Tydeique prognatione notissimum. Martian. Cap.*

PROGNATUS, *a, um, (od pro i natus* albo *imsl. od prognascor, natus sum)* i. q. *nascor* i. q. *natus*. Urodzony, wynikły, pochodzący od kogo, zrodzony. || Z rodziców, np. *Davo prognatus patre. Plaut.* t. j. urodzony z ojca. || Ztąd *prognatus*, dziecię. *Prognati. Plaut.* Dzieci. || Potomek, pochodzący, następca, np. *ipsi erant ex Cimbris prognati. Caes.*

PROGNAVITER, psk. Ob. **PROGNARITER**.

PROGNE, *es, Ź.* (*Πρόγνη*). *Virg.* Córka Pandjona, króla Aten, żona Tereusza, króla Traków.

PROGNOSTICUM albo **PROGNOSTICON**, *i, n.* (*προγνώστικον*, mający moc przepowiadania). *Cic.* Znak, godło rzeczy przyszłej, wieszczenie.

PROGRAMMA, *ātis, n.* (*πρόγραμμα*). *Fulcat. Cod. Justin.* Pismo publiczne czytane od wszystkich, ztąd edykt, rozkaz królewski.

PROGRAXE albo **PROCRAXE**, zamiast *procraxisse. Lucr.* i. e. *clamasse* (od *procraxo*, krzyzcze).

PROGREDO, *ire. Ob. PROGREDIOR.*

PROGRĒDIOR, *ēris, gressus sum, di, dep.* (od *pro i gredio*). Wprzód iść, albo dalej postępować. — *magnis itineribus. Caes.* Spieszonym iść pochodem. — *obviam. Liv.* Spotykać. || Przenośnie. — *in virtute. Cic.* Postępować w cnocie. *Progredientibus aetatibus. Id.* Postępując w lata. *Quatenus amor in amicitia progredi debeat. Id.* Póki miłość w przyjaźni być powinna. || *Progredi* zamiast *progredi. Plaut.* *Progredi* zamiast *progredere* albo *progredire*. Iść. *Nov. ap. Non.*

PROGRESSIO, *ōnis, Ź.* (od *progredior*) i. q. *progressus*. Iście naprzód, postępowanie dalej. || Ztąd przenośnie, dalszy ciąg, postępowanie, postęp, rośnięcie, wzrost, np. — *principiorum. Cic.* — *rei militaris. Cic.* *Progressum facere ad virtutem.* || Postać krasomówca. *Cic.* Postąpienie, postępowanie. *Cic.* || Iście przodkiem, przodkowanie.

PROGRESSOR, *ōris, m.* (od *progredior*). Który postępuje, postępujący. *Augustin.*

PROGRESSUS, *us, m.* (od *progredior*) i. q. *progressio*. Iście przed kim, przodkowanie, np. — *causarum. Cic.* || Wychodzenie, dobywanie się, postępowanie, wygórwanie. np. — *stellarum. Cic.* *Progressus praeceps. Cic.* Arcerę alikomu *progressu. Id.* || Ztąd przenośnie, postępowanie, t. j. przybywanie, przynależenie, przystanie, postępek, np. — *actatus. Cic.* *Tantum progressum fecit (in literis). Nep.* *Primo progressu. Cic.* t. j. za pierwszym postępkem.

PROGRESSUS, *a, um, (imsl. od progredior)*. Który dalej postąpił, np. — *viam multorum dierum. Cic.* Który odprawił wielodniową drogę.

PROGUBERNATOR, *ōris, m.* (od *pro i gubernator*). Vice steruik, np. *qui progubernator (pro gubernatore) prope evertit. Caecil. ap. Non.*

PROGYMNASTES, *ae, m.* (*προγυμναστής*). *Senec.* Który się przed drugim ćwiczy, przodkuje w ćwiczeniu. *Al. Edit.* *Progymnastios.*

PROH, wykrzyk. Ach, o! i! niestety! *Proh dii immortales! Terent.* Ach bogowie nieśmiertelni! — *inversi mores! Cic.* O przeciwne obyczaje!

PROHIBEO, *es, Źi, itum, bere, (od pro* albo *porro i habeo)*. Hamować, nie dopuszczać, przeszkadzać. *Prohibere et obstar.* *Lucr.* Przeszkadzać i bydlz na wstręcie. *Hocstem rapinis prohibere. Caes.* Przeszkadzać nieprzyjacielowi brać zdobyczy. *Prohibendus erit bos potione per triduum. Colum.* Nie trzeba dawać pić wolowi przez trzy dni. || — *comitia. Cato.* Chorować na kaduk, zktad *comitalis morbus.* || — *se ab injuria. Caes.* Wstrzymać się od krzywdy. || Kładzie się z pomocnikami *ne i ut* w tryb. łącząc. *Obsecro, parentes ne meos mihi prohibeat. Plaut.* Proszę, abys mi nie był na wstręcie do poznania moich krewnych. || Bronić. *Prohibete rem publicam. Cic.* Broncie rzeczypospolitej. || Hamować, karcieć, zawściągać. — *omnes ejus motus, conatusque. Cic.* Zawściągać wszystkie jego poruszenia i zamiary. || Zakazywać.

Nemo hic prohibet. Plaut. Nikt tu nie zakazuje. *Lex prohibens. Cic.* Prawo zakazujące. || *Dii prohibent. Terent.* Niech bogowie odwrócą, strzegą, bronią tego! *Dii prohibete minas! Virg.* Bogowie odwróćcie te groźby. || *Prohibesco, is, it, (zamiast prohibeo)* albo *prohibuerim. Cato.* || *Probeo*, przez skrócenie zamiast *prohibeo. Fest.*

PROHIBITIO, *ōnis, Ź.* (od *prohibeo*). Powściągnięcie, powściąganie, zatrzymanie, wstrzymanie, przeszkodzenie, przeszkoda, zawada, np. *quoniam illa non poena sed prohibitio sceleris fuit. Quintil.* *Ulp. in Pandect.*

PROHIBITOR, *ōris, m.* (od *prohibeo*). Który powściąga, wstrzymuje, przeszkadza, np. — *vultudinum pessimarum. Arnob. Ammian. Apul.*

PROHIBITORIUS, *a, um, (od prohibeo)*. Powściągający, wstrzymujący, przeszkadzający, tyżący się powściągnięcia, wstrzymania, np. — *avis. Plin.* — *interdictum. Ulp. in Pandect.* — *edictum. Paul. Ibid.*

PROHIBITUS, *a, um, (imsl. od prohibeo)*. *Cic.* Zakazany, zabroniony. *Prohibita absol. Sen.* Zakazane rzeczy.

PROHINC, psk. (od *pro i hinc*) i. q. *proinde*, Ztąd, przeto, więc, zatem. *Apul.*

PROJECTE, psk. (od *projectus, a, um*). Lekceważąc, pogardzając, niedbając. *Tertull.*

PROJECTICIUS albo **PROJECTITIUS**, *a, um, (od projectio)*. Wystawiony, wysadzony, np. — *naka. Plaut.* — *Palladius. Ammian.*

PROJECTILE, *is, m.* (od *pro, jacere*). Ciało wyrzucone jakakolwiek siłą.

PROJECTIO, *ōnis, Ź.* (od *projectio*). Pociąganie, np. — *brachii. Cic.* t. j. wyciąganie ramienia. || *Projectio. i. q. projectura. Ulp. in Pandect.*

PROJECTITIUS, *a, um.* Ob. **PROJECTICIUS**.

PROJECTO, *as, are, (częstotl. od projectio)*. Zarzucać, wytykać co komu, np. — *probris. Plaut.* Lżyć kogo.

PROJECTORIUS, *a, um, (od projectio)*. Wypróżniający, służący do wypróżnienia w lekarstwach, np. *herba projectoriae virtutis. Aemil. Macer.* — *vis. Theod. Prisc.*

PROJECTURA, *ae, Ź.* (od *projectio*). Wydatność kornezów, gęmsów w architekturze. *Vitr.*, np. — *spirarum. Id.* — *cymatii. Vitr.*

PROJECTUS, *us, m.* (od *projectio*). *Plin.* Wypustek, wydatność jakiego domu albo budowy jakiej. np. — *corporis. Lucr.* — *frondis. Plin.*

PROJECTUS, *a, um, (imsl. od projectio)*. Wprzód albo daleko rzucony. *Putesebant ibi cadavera projecta. Farr.* Gniły tam porzucone trupy. *Projectum odoraris cibum. Hor.* Wąchasz porzuconą strawę, mówiąc o psie. || Upadający, leżący. *Projectae ad pedes suorum. Leżące u nóg swoich. Viridi projectus in antro. Virg.* W zielonej leżący grocie. || Porzucony, zaniedbany, opuszczony. *Puella*

projecta. *Plaut.* Wyrzucona dziewczyna. || Wylany. *Septem projectus in amnes Nilus. Val. Max.* Na siedm koryst Nil rozlany. || Odegnany. *Romanos projectos persequuntur. Non.* Odpartych Rzymian ściga. || *Virg.* Jako rozbił na morzu, wyrzucony. || Złożony, zrzucony. *Projecta veste. Petron.* Zrzuciwszy z siebie suknię. *Projecto pudore. Ovid.* Złożywszy wstyd na stronę. || Wydany, wbiegły, wypuszczony. *Insula a septentrione in meridiem projecta. Plin.* Wyspa od północy ku południowi rozciągała. || Przenosić nieumiarkowany, niepomahowany. *Projectissima ad libidinem gens. Tac.* Narod bardzo lubieżny. — *ad verba. Gell.* Wielki świątek. || Podły, wzgardzony. — *consularia imperium. Liv.* Spodłona konsulów władza. *Vitellii vultus projectus. Tac.* Witelliusa twarz podła i wzgardzona. || — *sacra. Fest.* Ofiary czynione wśród piorunów i błyskawic.

PROIĆIO, is, jeci, jectum, cēre, (od *pro* i *jacio*). Wprzód albo daleko co rzucić, odrzucić. — *aliquid in ignem. Caes.* Rzucić co w ogień. *In medium geminos immani pondere caestus projecit. Virg.* W poszedz zgromadzenia dwa ogromne wyrzucił kłuszenie. — *tela manu. Id.* Miotać pociski. — *arma. Caes.* Broń złożyć. || Przenosić. — *se. Cic.* Niebacznie opuścić miasto i uciekać. — *se in iudicium. Id.* Chciwie i niebacznie się w sądy wdawać. — *se in mulieres fletus. Liv.* Rzucić się do niewieściech płaczów. || Wyganiać. *Proiecit ab urbe. Ovid.* Wygnał z miasta. || Opuścić, zaniechadź, porzucić. *Iussit parvam proieci. Plaut.* Kazał niemowlę porzucić. *Lucemque perosi projecere animas. Virg.* Wzgardziwszy życiem, sami ono odjęli sobie. — *spem salutis. Plin.* Ponięchali nadziei ocalenia. *Proiecit ampullas et sesquipedalia verba. Hor.* Zaniechał napuszonej mowy i słów sążnistych. || Leżeć na czem. *Stratoque graves projecerat artus. Val. Flacc.* Ciężkie złożył na poście leżenki. || Czynić wydatnem. — *tectum. Cic.* Wydać albo wypuścić ku jakiej stronie budowę. || Wylewać. *Infleza fontem, qui proiecit urna. Manil.* Wodnik konstellacya, który z urny wylewa źródło. — *verba. Senec.* Wysłowić. || Przewlekać, odkładać. — *ultra quinquennium. Tac.* Za pięciu lat przeciąg odkładać. || — *aliquem. Caes.* Opuścić kogo. || *Tac.* Wywlekać z kraju. || — *dies. Stat.* Odjąć sobie życie. || *Proiecere. Non.* Nawiasem co wzmiarkować.

PROIN, psk. (zamiast *proinde* przez skrócenie) i. q. *proinde*. Przeto, więc, dla tego. *Proin tu fac. Terent.* Dla tego ty czyn. Ob. *Proinde*.

PROINDE, psk. (od *pro* i *inde*). Przeto, więc, dla tego, *Proinde fac. Cic.* Czyn więc, *Proinde si quid in nobis animi est. Caes.* Jeśli więc mamy cokolwiek uczucia. || Czasem się kładzie zamiast *perinde*. Równie. *Proinde secunda adversaque. Justin.* Równie rzeczy pomyslnie jak i przeciwnie. || Z pomocnikami

ac, quasi, atque, ut. Proinde quasi praetura et consulatus. Sall. Równie jakby praetura i konsulatstwo.

PROLABOR, ēris, psus sum, labi, dep. (od *pro* albo *porro* i *labor, lapsus sum*). Snać się, mknąć na przód, dalej, biegać, ruszać się, mknąć wciąż, biegać, ruszać się. *Cic.* Padać na co. — *in caput. Liv.* Spasnąć na lew. || Przenosić. Postępować powoli, nieznać. *Eo sunt prolapsi mores ut. Sen.* Do tego stopnia skażenia przyszły obyczaje, iż. || *Cic.* W mowie daleko zbacać. *Me longius prolapsus esse. Cic.* Bardzo zboczyłem z przedsięwziętej materii. || Wymknąć się z czem. *Prolapsus verbum. Cic.* Wypadło słowo. || Upadać z kąd. — *ex equo. Liv.* Szwankować z konia. — *ex arbore. Plin.* Spasnąć z drzewa. || Przenosić. Zbłądzić, dążyć się uwieścić, szukać. — *cupiditate. Cic.* Uwieszyć się chciwością.

PROLAESIO, ōnis, z. (od *prolaedo*). Nadpsucie, nadwężenie, uraz. Ob. *Prolapsio*. **PROLAPSIO, ōnis, z.** (od *prolabor*). Upadnienie, upadek, potknięcie się, poslizgnięcie się, usterk, np. *ingredi sine casu aut prolapsione. Cic.* Inne *Codd.* mają *Prolapsione*, t. j. nadpsucie, nadwężenie. || Wpadnięcie, upadek, zapadnięcie, zapadnięcie, ruina, np. — *aedificiorum. Suet.*

PROLAPSUS, a, um, (imśl. od *prolabor*). *Propert.* Który się potknął, upadł. || — *ad iurgia. Tac.* Który wszczął waśnie. *Prolapsa est huc libido. Cic.* Do tego stopnia skażenia doszła rozpusta. || *Prolapsus verbum. Cic.* Wyraz, który się wymknął. || Upadły. *Prolapsa Pergana. Virg.* Upadła twierdza Troi.

PROLĀTATIO, ōnis, z. (od *prolato, are*) i. q. *prolatio, i. e. dilatio.* Przewłoka, odkładanie, np. *omnem prolationem. Tac.*

PROLATIO, ōnis, z. (od *profero*). Powieść, opowiadanie, relacya, namienienie, wzmianka, wspominka, np. *exemplorum. Cic.* || Wymawianie, wyrzeczenie, np. — *nominum. Liv.* || Rozszerzenie, rozpostarcie, np. — *finium. Liv.* — granic. || Odwlekanie, odwlekanie, np. — *iudicii. Cic.* — *rerum. Id.* t. j. feriję. *Prolatio dici. Caes.* || Przedłużenie, zwłoka, np. — *temporum perditorum. Cic.*

PROLĀTO, as, avi, atum, are, (od *prolato* *sup.* od słowa *profero*). Rozszerzać, rozciągać, pomykać. — *imperium. Quint.* Rozszerzać granice państwa. || Przeciągać, przedłużać. — *vitam. Tac.* — życie. || Przewlekać, zwlekać. — *dies. Sall.* Dzień ode dnia przewlekać.

PROLĀTUS, us, m. (od *profero*) i. q. *prolatio*. Wypuszczenie słowa, zdobycie się na słowa, np. *facillimo prolato. Tertull.*

PROLATUS, a, um, (imśl. od *profero*). Przyniesiony, pokazany. — *tabulis. Cic.* Pokazawszy tablice. || Mówiony, wysłowiony. *Non est opus prolato. Terent.* Nie trzeba mówić. *Multa sunt a te prolata. Cic.* Wiele przytoczyłeś z historyi. || Przed sobą noszo-

ny, osłonięny. — *aere. Fest.* Osłonięny tarca. || Obwieszczony, ogłoszony. *Rebus prolatis. Cic.* Ogłosiwszy rzeczy. || *Tac.* Przewleczony, odłożony. || Ztąd *res prolatae. Cic.* Wyraz prawny, gdy się sądy i sprawy zawierają do czasu.

PROLECTATUS, a, um, (imśl. od *prolecto, are*). Wabiony, nęcący. *Mart. Cap.*

PROLECTIBILIS, e, ptnk. (od *prolicio*). Wabiący, który ma moc wabienia, np. *nemo est, qui prolectibilibus careat oculis i. e. illecebris. Sidon.*

PROLECTO, as, avi, atum, are, (częstotl. od *prolicio*). Wabić, ludzić, nęcić, np. *prolectans gaudium. Apul.* || Przywabić, przyludzić, przynęcić, rozweselić, kontentować, np. — *aliquem spe largitionis. Cic.* Wabić, pociągać, drażnić. *Praeda animos prolectat puellares. Ovid.* t. j. wabi, pociąga, drażni.

PROLEGĀTUS, i, m. (od *pro* i *legatus*). Vicelegat. *Inser. ap. Grut.*

PROLEGOMENA, orum, mn. (od *pro* i *lego*, na-przód; *lēyo*, mówię). Przedmowa.

PROLEPSIS, is, z. (*πρόληψις*). Postać grammatyczna, gdzie wprzód liczba wyrazów odnosi się do słowa, później zaś opisują się osoby, np. *Interea reges. — Latinus vehitur il Turnus cet. Virg.* || *Diomed.* Postać, gdzie się wyraża wprzód to, co się później trafo. || Postać krasomówska. Ob. *Anticipatio*.

PROLES, is, z. (od *pro* i *oleseo*, rość, rosnać, wzrastać). Potomstwo, dzieci. — *militem. Hor.* Potomstwo żołnierzy. *Felix prole parens. Virg.* Szczęśliwy z potomstwa rodzic. *Produceere prolem. Lucr.* Płodzić potomstwo. || Jeden potomek. *Silvius, Albanum nomen, tua postuma proles. Virg.* Sylwiusz w Albie zwany, twe pozgonne plemie. — *fulminis improbi. Senec.* *Bachus. Bacchi rustica proles. Tibull.* *Prap.* || Przez zamianę. *Wojsko. Equitum peditumque proles. Cic.* Jazdy i piechoty wojsko. || Naród, ludzie. *Ausonia proles. Virg.* Naród Ausoński. *Ferrea proles. Cic.* Żelaznego wieku ludzie. || Zwierzęce plemie. *Alia ex alia proles. Virg.* Jeden z drugiego ród zwierzęcy. || We względzie roślin. *Prolem tardae nascentis olivae. Virg.* Oliwki późno owoc rodzącego drzewa. || *Arnob.* Jądra u samców. || Przypad. drug. liczb. mnog. *prolum. Martian. Cap.*

PROLETĀNEUS, a, um, (od *proles*) i. q. *proletarius. Fest.*

PROLETARIUS, a, um, (od *proles*). Trudniący się dziećmi, należący do dzieci. || Ztąd *proletarius scil. civis* albo *homo. Proletarii scil. cives* albo *homines*, zwani ubodzy mieszkający rzymcy w szóstej klasie będący. *Fest. Gell.* || Też *Proletanci* zwani. || *Proletarius, a, um.* Pospolity, blahy, lichy, np. — *sermo. Plaut.*

PROLEVO, as, are, (od *pro* i *levo, are*). Wywlec, wywleczyc, np. *haec te peccatorum fluctibus mersum proleabit. Tertull.*

PROLIBO, as, avi, atum, are, (od *pro* i

libo, are) i. q. *libo*. Ofiarować bogom, np. — *vina diis. Plin.*

PROLICEO albo **PROLIQUEO**, (od *pro* i *liqueo*) *cui, ēre, i. e. emanare, effluere. Gloss.* Wypływać.

PROLICIO, cis, ēre, (od *pro* i *lacio*). Przynęcić, przyludzić albo nęcić, ludzić, pobudzać, wabić, pociągać, np. *ejus (vini) amos zomiasit amor cupidam me hue prolicit. Plaut.* — *aliquem ad spem. Tac.*

PROLIMEN, inis, n. (od *pro* i *limen*). Miejsce przed progiem drzwi. *Hieron.*

PROLIQUATUS, a, um. To co się staje płynnem, ztąd płynny, ciekły, płynący, np. *radii nostri mediis oculis proliquati. Apul.* Imśl. od *proliquo, are*.

PROLIQUEO. Ob. **PROLICEO.**

PROLIQUO, as, are, (od *pro* i *liquo, are*). Czynić płynnem, ciekłym. Ob. *Proliquatus*.

PROLITAS, ātis, z. (od *proles*) i. q. *proles*, np. *generosa prolitas. Apul.*

PROLIXE, psk. (od *prolixus, a, um*). Właściwie długo, ztąd obficie, hojnie, dostatecznie, np. — *promittere. Cic.* — *facere. Id.* *Prolixe profuseque laudare. Gell.* *Arbor prolixie foliata. Apul.* t. j. drzewo mające wiele liści. *Prolixius fabulari. Gell.* — *ridere. Id.* t. j. bardzo śmiać się. *Prolixius addepi. Ter.* t. j. hojniej traktuje. || Uczynnie, usłużnie, grzecznie, ludzko, uprzejmie. *Apul.* || Długo, np. *arbor prolixie foliata. Apul.*

PROLIXITAS, ātis, z. (od *prolixus, a, um*). Długość, np. — *terrae. Apul.* *Colubra prolixitatis immensae. Arnob.* — *literarum. Symmach.* t. j. obszerność, rozciągłość, rozwlekłość, długa perora, relacya, mowa. — *temporis. Ulpi. in Pandect.*

PROLIXITUDO, inis, z. (od *prolixus*) i. q. *prolixitas. Paew. ap. Non.*

PROLIXO, as, are, (od *prolixus, a, um*). Długiem co czynić, rozciągać, przedłużać, np. — *aciem ferramenti. Colum.*

PROLIXUS, a, um, (podobno od *pro* i *laxus*). Długi, np. — *capillus. Ter.* — *cauda. Farr.* — *arbor. Id.* — *ramus. Suet.* — *barba. Virg.* *Homo prolixae aetatis. Callistr.* in *Pandect.* t. j. podeszły w latach, stary. *Prolixior temporis spatium. Paul.* in *Pandect.* *Prolixior tractatus. Ulpi.* in *Pandect.* || Ztąd, rozciągać, rozwlekać, obszerny w mowie, np. *non sim prolixus. Macrobi.* *Prolixius. Gell.* t. j. obszerniej. || Uczynny, usłużny, grzeczny, uprzejmy, chętny, ochetny, np. — *natura. Cic.* — *animus. Id.* *Prolixior in Pompejum. Cic.* || Pomyślny, szczęśliwy, dobry, np. *rebus secundis atque prolixis. Cato. ap. Gell.* *Cetera spero prolixa esse. Cic.* || Obfity, hojny, dostatni. *Gell.* || Mocny, silny, np. — *ictus. Lucr.* || *Prolixum* jako psk., np. *prolixum ejulat. Apul.* i. e. *vehementer, valde*.

PROLOCUTOR, ōris. Ob. **PROLOQUUTOR.**

PROLOGIUM, ii, n. (od *πρόλογος*). Prze-

mowa, początek mowy, prolog. *Pacuv. ap. Fest. Prologium, principium, proloquium. Pacuv.*

PROLOGUS, *i*, m. (*πρόλογος*). *Terent.* Początek, prolog komedii. || *Spart.* Rodzaj przysłówia. || *Terent.* Aktor mówiący prolog na scenie.

PROLONGO, *as, are*, (od *pro* i *longus*, *a, um*). *Sen.* Przedłużać, odkładać, zwlekać, przeciągać. np. — *diem mortis. Sen. — tempus. Plin.*

PROLOQUUM, *ii*, n. (od *proloquor*). *O. kres*, twierdzenie, zdanie, tema, po grecku *ἀξίωμα* — *disjunctivum. Gell.* || Też używa się zamiast *prologium. Fest.* || Inaczej *Farr. profatum. Cic.* *pranuntiatum* nazywa.

PROLOQUOR, *eris, cūtus* albo *quītus sum, loqui*, (od *pro* i *loquor*) *i. q. loquor.* Wynurzyć, wymówić, wypowiedzieć, wy-mawiać, wyrzec, wysłowić, wyrazić, albo mówić, np. — *verbum. Ter. — cogitata. Id. Nequeo satis proloqui. Ter.* Nie mogę dość mówić. — *apud aliquem. Plaut. Id. apud vos proloquar. Plaut. Pudet proloqui. Cic.* || Mówić co naprzód, uczynić przemowę, np. *omitto proloqui. Ter.*

PROLOQUUTOR, albo **PROLOCUTOR**, *ōris*, m. (od *proloquor*). Który mówi, rzecznik albo adwokat. *Quintil.*

PROLUBIDO, *uis, Ź*, (od *pro* i *lubido*). *i. q. probubium. Farr. ap. Non.* *Prolubium* et *prolubidum* mediei ab eo, quod lubeat. *Id.* Chuć, namietność, lubość.

PROLUBIUM, *ii*, n. (od *pro* i *lubet s. libet*). Skwapliwy, porywczy apetyt, skwapliwe, porywece podobanie, upodobanie. *Ter.* || *Inklinaçya*, chęć, skłonność z upodobania, np. *muliebne ingenium, probubium. Acc. ap. Non. Facere in probubio est. Nov. Ibid.* || Ukontentowanie, uciecha, słodycz, rokosz, np. *majus in ista victoria mihi probubium est. Gell.*

PROLUCEO, *es, ēre*, (od *pro* i *luceo*). Wprzód, naprzód świecić, np. *sena per diem sena per noctem signa prolucent. Sen.*

PROLUDIUM, *ii*. Ob. **PRÆLUDIUM**.

PROLUDO, *dis, si, sum, dēre*, (od *pro* i *ludo*). *Cic.* Wprzód się ćwiczyć, próbować sił w ćwiczeniu ciała. — *ad pugnam. Virg.* Czynić utarczki przed bitwą. || — *jurgia. Juv.* Zacząć od sporów, poswarków. || *Senec.* Sposobić, torować drogę do czego. || Używa się też *praeludo*. *Stare Edd.* mają *praeluserat*.

PROLUGEO, *ges, ēre*, (od *pro* i *lugeo*). Osobliwie, szczególnie płakać, dłużej płakać. *Fest.*, *prolugere dicuntur, qui solito diutius llyent.*

PROLUO, *uis, ui, ūtum, ēre*, (od *pro* i *luo*). Wymyć, wypłókać, np. — *cloacam. Plaut.*, zamiast — *ventrem*. || Zartobliwie zamiast pić, upijać się, pijac, lykać. || *Spla-*kać, zmyć, zmywać, np. *tempestus nives proluat. Caes. sylvas Eridanus proluat. Virg. Imber proluat. Id. Proluere terram. Colum.* || Złąd przenośnie, wydać, rozsławiać, prze-

marnować, np. — *pecuniam. Gell.* || Pokropić, zmoczyć, zrosić, myć, umywać, prać, np. — *manus in rore. Ovid. Crur proluat pectora. Stat.* || Pić. *Labra fonte prolui Ca-*ballino. *Pers. t. j.* pitem z Hipokreńskiego zdroju. *Pleno se proluit auro. Virg. t. j.* wypił z kubka. || Uczynić pływającym, ciekłym, np. — *ventrem*, np. *pruinosa herba pēndi ventrem proluit. Colum. t. j.* sprawuje biegunkę. || Zalać, zalewać, zatopić, np. *pro-*lutas esse regiones. *Apul. t. j.* zalane, zatopione kraje.

PROLUSIO, *ōnis, Ź*, (od *proludo*). Przegrawek, utarczka, probowanie sił fizycznych w ćwiczeniu. || *Cic.* Wstęp do mowy.

PROLUSORIUS, *a, um*, (od *proludo*). Ukartowany, ułożony, umówiony, np. — *judicium. Ulpi. in Pandect.* Inne *Edd.* mają lepiej *perlusorius*.

PROLUSO, *a, um*, (imsl. od *proluo*). *Apul.* Dobrze zmoczony, myty. *Multa prolutus vappa nauta. Hor.* Flis opiwszy się wiskiemi, Ob. *Proluo*.

PROLUVIES, *ei, Ź*, (od *proluo*). Powódź, rozlew, wylew. *Cic. Q. Lucr.* || Złąd — *alvi. Lucr. Colum. — ventris. Virg.* Plugawstwo, nieczystota kiszek, wewnętrzności, ekskrementa.

PROLUVIO, *ōnis, Ź*, (od *proluo*) *i. q. proluvies*. Powódź, rozlew, wylew, np. *prolu-*vione easdem strages dederunt. *Apul. t. j.* powódzie też same zrzadziły kleski.

PROLUVIOSUS, *a, um*, (od *proluo*) albo *proludio*. Pelen powodzi, rozlewu, wylewu, np. — *pestis. Fab. Lucull. ap. Ful-*gent.

PROLUVIUM, *ii*, n. Upodobanie, inklinacja, chęć, skłonność. Ob. *Prolubium*, zamiast *prolubium libidinis suscitaveram. A-*pul. || Marnotrawstwo, rozrzutność. Ob. *Pro-*lubium.

PROLYTAE, *arum, (πρόλυται).* *Justin.* Uczniowie, którzy ukonczywszy rok czwartą kursu prawa, mogli trudne zadania rozwiązywać prawne.

PROMAGISTER, *tri*, m. Vice-naaczelnik, vice-dyrektor. *Inser. ap. Grut. Pro magistro. Cic.*

PROMAGISTRATUS, *us*, m. (od *pro* i *magistratus*) *i. e. qui est vicemagistratus. Inser. ap. Grut.*

PROMATERTERA, *ae, Ź*, (od *pro* i *matertera*) *i. e. soror proaviae*. Siostra prababki. *Caj. in Pandect. i Paul. Ibid.*

PROMELLERE, *i. e. litem promovere. Fest.* (od *pro* i *μῆλιν*, *i. e. cunctari*, mō-rari zatem *promello*, *i. q. procrastino*. Przewlekać, odkładać proces.

PROMENERVARE zamiast *monere*, np. *promenervat i. e. monet*, upomina, in *car-*mine *Saliari. Fest.*

PROMERCALIS, *e, ptnk*, (od *promerçium* albo od *pro* i *merx*). Właściwie zbywający, sprzedający. *Promerçale aurum. Suet.* Złoto do zbycia. || *Promerçium vestium officinas exercere. Id.* Przedawać rupieci.

PROMERÇIUM, *ii*, n. Handel, kupie-ctwo. *Ulpi. in Pandect.*

PROMEREO, *es, ui, itum, rēre*, i **PROMEREOR**, *eris, itus sum, rēri*, dep. (od *pro* i *mereo* albo *mereor*). Zasużyć na co z dobrej i ze złej strony. *Haud promeruit, quamobrem vitio vorteres. Plaut.* Nie zasłużył na to, abyś mu miał za złe. *Tu promeritus de me. Id.* Dobrześ mi się zasłużył. || Z przysłówk. *bene*, albo *male. Quando bene promeruit. Terent.* Kiedy się dobrze zasłużył. || *Promereri aliquem*, albo *aliquid. Cic.* Jednać sobie dobrodziejstw. *Promerendi amoris studium. Suet.* Chęć zasłużenia na miłość.

PROMERITO, psk. *Fest.* Osobliwie, najbardziej, zasługując nad innych.

PROMERITUS, *a, um*, (imsl. od *promeror*). *Virg.* Który się zasłużył. || *Plaut.* Za słuszony. || *Promeritum*, *i*, n. *Cic.* Zasługa, dobroczynność. || *Plaut.* Zły postępek, wy-rządzona krzywda.

PROMETHEUS, *ei, i, eos*, m. (*Προμηθεύς*). *Hygin.* Syn Japeta i Klimenty. || Przez zamięcie. *Juvenal.* Garncearz.

PROMETHEUS, *a, um*, (*Προμηθεύς*). Ty-czący się Prometeusza, należący do niego, Prometeuszowy, np. — *lutum. Martial. — cre-*ta. *Colum. — rupes. Martial. — juga. Prop-*ert. t. j. Kaukaz.

PROMETHIDES, *ae, m*, (*Προμηθεΐδης*). *Ovid.* Deukalion, syn Prometeusza.

PROMICO, *as, are*, (od *pro* i *mico*, *are*). Wskakiwać, np. *promicant molles plumu-*lae. *Apul. t. j.* rosną, wzrastają. *Lacrymis promicantibus. Id.* || *Longe promicanda o-*ratio est. *Naeu. ap. Non. t. j.* rozciągnąć, powiększyć.

PROMINENTER, psk. (od *prominens*, (imsl. od *promineo*). Wydatnie wybiegając, ster-cząc. *Coel. Aur.*

PROMINENS, *tis, r*, współ. (imsl. od *promineo*). Wydatny, wybiegający, sterczący, np. *prominentes oculi. Plin.*

PROMINENTIA, *ae, Ź*, (od *promineo*). Wydatność, wybieganie, sterczenie, wyda-tne miejsce, np. przykład. *Vitr.*

PROMINEO, *es, ui, ēre*, (od *pro* i *mi-*neo albo od *pro* i *emineo*). Wybiegać, wy-stępować, sterczeć, byż wydatnem z ho-ku, ze strony albo ku górze, na wierzchu, np. ze strony *prominet in altum. Liv. — in* pontum. *Ovid. Prominent dentes. Plin. —*ursus unguis. *Id. Prominet rostrum. Ovid.* *Signorum figurae prominentes. Vitr.* || Ster-czeć ku górze, np. — *ore. Hor. Collis promi-*nens. *Liv. Prominentia montium. Tac. t. j.* wierzch gór, przykład. || Przenośnie, roz-ciągnać się, rozszerzać się, np. *maxima pars ejus (gloriae) in memoriam ac posteritatem promineat. Liv.*

PROMINO, *as, are*, (od *pro* i *mino*, *are*). Wypędzić, odpędzić precz albo wypędzić, np. *hyldo*, np. — *jumenta ad lacum bibendi causa. Apul.*

PROMINULUS, *a, um*, (od *promineo*).

Troche wydatny, wystawny, sterczący, wi-szący, np. — *mammas. Solin. — venter. Ca-*pitol. — *portica. Plin.*

PROMISCAM, psk. (od *promiscus*, *a, um*) *i. q. promiscue*. Spólnie, pospół. *Plaut. Farr. ap. Non.*

PROMISCE, psk. (od *promiscus*, *a, um*) *i. q. promiscue*. Spólnie, pospół, bez róż-nicy, np. *indistincte atque promisce adno-*tabam. *Gell. — largiri. Id. — dicere. Gell.* Tego też słowa *promisce* używali. *Cato. Sall.*

PROMISCEO, *es, ēre*, (od *pro* i *misceo*) *i. q. permisceo*. Zmieszać, pomieszać, mie-szać. *Macrobi.* Inne *Edd.* mają *permisceri*.

PROMISCUE, psk. (od *promiscus*, *a, um*). Właściwie zmieszany sposobem, złąd spólnie, pospół, bez różnicy, np. *promi-*scue urbs aedificari coepta. *Liv. — haurire* ex fonte. *Cic. Promiscue et communiter stul-tis et sapientibus a natura datum. Cic. t. j.* bez różnicy.

PROMISCUS, *a, um*, (od *promisceo*) za-miast *Promiscuus. Gell. Opinionis tam pro-*miscue errores. *Id.* || Złąd *promiscam scil-*partem i psk. *Promisce*.

PROMISCUUS, *a, um*, (od *promisceo*). Właściwie zmieszany, pomieszany, bez róż-nicy, współny. *Conglobatur promiscua mul-*titudo. *Tac.* Kupiły się zmieszane gromady, t. j. senatorów i gminu. — *conubia. Liv.* Małżeństwa gminu i senatorów. — *jus. —*spectaculum. *Tac.* Bez różnicy do prawa, i na widowiska przypuszczeni. || Wspólny, po-wszeczny. *Promiscuis copiis juvare militem. Tac.* Każdego żołnierza w powszechnie po-trzeby opatrzyć. || — *nomen. Ob. Epicoenum.*

PROMISSIO, *ōnis, Ź*, (od *promitto*). U-pewnienie, zapewnienie, warowanie, ubez-pieczenie; złąd obietnica, przyrzeczenie, da-nie słowa, np. — *auxilii. Cic. — provinciae. Cic.*

PROMISSIVE, psk. (od *promissivus*, *a, um*). Obiecuje co, przyrzekając. *Tertull.*

PROMISSIVUS, *a, um*, (od *promitto*). Obiecujący, przyrzekający, np. — *Modus. Diomed. t. j.* czas przyszły trybu oznajmu-jącego, np. *dabo cet.*

PROMISSOR, *ōris*, m. (od *promitto*). O-biecownik, który co obiecuje. *Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu? Hor.* Cóż ten obiecownik godnego nam powie?

PROMISSUS, *us*, m. (od *promitto*). O-bietnica, przyrzeczenie, dane słowo, np. *pro-*missu vitae. *Manil.*

PROMISSUS, *a, um*, (imsl. od *promitto*). Długi. *Promissa barba. Cor. Nep.* Zapuszczo-na broda. — *capillus*. Długie zapuszczone wło-sy. || *Lucr.* Przesłany. — *canum vis. Id.* Przesłana gromada psów. || Obiecany, ugodzony. — *fides. Virg.* Dane słowo. — *dies. Id.* Dzień obiecany. || *Promissum*, *i*, i *Promissa*, *orum. Cic.* Obietnica, ugoda, słowo dane. — *facer-*e, *servare, exigere. Id.* Czynić obietnicę, zachować, domagać się obietnicy. *Promi-*sis manere. *Virg. — stare. Cic.* Dotrzymać obietnicy, danego słowa.

PROMITOR, *ōris*, m. (od *promo*, *ere*). Bóztwo wiejskie w gospodarstwie. *Fab. Piet. ap. Serv. ad Virg. Jak Oecator, Sarritor, Messor, Conditor. etc. Ibid.*

PROMITTO, *is*, *mihi*, *missum*, *ttēre*, (od *pro* i *mitto*). Przed, albo daleko rzucać, miotać, ciskać. — *tela. Caes.* Miotać pociski. *Ram. longius promittere. Plin.* Dopuścić rość wzdłuż galeziom. *Arbor se promittit. Id.* Drzewo bujne w owoc się rozrasta. || — *barbam, capillum. Liv.* Zapuścić brodę, włosy. || Obiecywać, ręczyć, godzić się, czynić warunek. — *donum. Plaut.* Obiecywać podarek. — *vadimonium. Cic.* Ręczyć za kogo. — *damni infecti. Id.* Warować całość. *Ad coenam mihi promitte. Phaedr.* Przyrzekaj przyjść na ucztę. || — *sibi omnia. Lucan.* Pochlebiać sobie, że wszystko mieć będzie. || Twierdzić. *Tu promittebas mihi. Plaut.* Ty twierdziłeś przede mną. || — *se talem. Senec.* Czynieć otuchę, albo pokazywać po sobie, że będzie takim. || Wskazywać, przepowiadać. *Stella vindemiae maturitatem promittens. Plin.* Gwiazda wskazująca dojrzałość winnic. || Słubować. — *donum. Petron.* Dar słubować. || *Plin.* Licytować, kupować za cenę sprzedaży. || — *ultorem. Virg.* Grozić zemstą. || *Promisti*, przez skrócenie, zamiast *promissisti. Catull.* *Promisse*, zamiast *promississe. Id.*

PROMO, *is*, *prompsi* i *msi*, *mptum* i *mtum*, *mēre*, (od *pro* i *emo*). Dobywać co skąd, brać, dostawać. — *pecuniam ex erario. Cic.* Brać pieniądze ze skarbu. *Vina promens dolio. Hor.* Wino biorąc z beczki. *Lactique cavo se robore promunt. Virg.* Z wydrążonego dębu występują ochocho. *Vites promunt. Colum.* Winne macice rosną. *Sol diem promit. Hor.* Słońce dzień czyni. || Wydać, wyjawiać, odkryć. — *consilia. Cic.* Odkryć zamiary. — *justitiam. Plin.* Czynieć sprawiedliwość. *Nunc illas promite vires. Virg.* Teraz doładacie sił waszych. || Mówić, wysławić, wyklądać. — *omnia. Plaut.* Wszystko powiedzieć. — *clienti jura. Hor.* Klientowi tłumaczyć prawa. — *suam sententiam. Petron.* Zdanie swe odkryć.

PROMONEO, *es*, *ere*, (od *pro* i *moneo*). Pierwej przypominać, wspominać o czym, albo przypominać, np. *ibi te igitur videbo et promonebo. Cic. Edd. Plantini, Ernesti* mają *promovebo*.

PROMONSTR, *i. e. prodigia. Fest.*

PROMONTORIUM, *ii*, n. (od *pro* i *mons*, albo od *promineo*). Przylądek, czyli część góry wpadająca w morze. — *Minervae. Ovid.* Przylądek we Włoszech niedaleko Kapri. — *Mercurii. Mela.* Przylądek blisko Afryki i Syeili. — *Apollinis. Plin.* Przylądek blisko okolic Sardynii. || *Liv.* Wszelka wydatność góry, mianowicie mówiąc o górach wśród Alpów. || *Promuntorium. In opt. Codic.*

PROMOTIO, *ōnis*, *z*. (od *promoveo*). Posunięcie dalej, pomykanie. || Ztąd *promotio*, podwyższenie, awans. *Solidae promotiones.*

Lamprid. Zwyczajne stopnie i awanse wojskowe.

PROMOTOR, *ōris*, m. (od *promotus*). *Ammian.* Który się pomyka, promowuje od kogo do wyższych stopniów.

PROMOTUS, *a*, *um*, (od *promoveo*). Wprzód pomkniony, wypuszczony. *Promoti contra validi asseres. Tac.* Wypuszczone z przeciwnych dział ogromne dyle. — *nocte. Apul.* W noc poźną. || Przenosić. *Lucan.* Wniesiony do wyższego stopnia godności.

PROMOTUS, *us*, m. i. q. *promotio. Tertull.* Ob. **PROMOTIO**.

PROMOVEO, *es*, *movi*, *motum*, *vēre*, (od *pro* i *moveo*). Pomykać, posuwać dalej. — *saxa vectibus. Caes.* — skały dragami. — *pedem e trielinio. Phaedr.* Wyjść z sali jadalnej. — *scalas. Tac.* Przystawiać drabiny.

|| Rozszerzyć. — *imperium. Ovid.* Rozprzestrzenie państwa. || — *aliquem. Plin.* Wnieść kogo do stopnia godności. || Pomagać, bydz pożytecznym. *Abibo hinc, quando promoveo parum. Terent.* Pójdę ztąd, kiedy mało jestem pożytecznym. — *in studio. Gell.* Czynieć postępek w nauce. || Odkładać, przewlekać. — *nuptias. Terent.* Odkładać wesele. || Przenosić. Dostać, wydobyć. *Simul calentis inverecundus deus arcana promorat loco. Hor.* Skoro mózg bezwstydnym bōżek Bachus zagrzal mi gorącym trunkiem, wydobył na jaw tajemnice duszy.

PROMPTARIUM Ob. **PROMPTUARIUS**.

PROMPT albo **PROMTE**, *psk.* (od *promptus* albo *promptus*, *a*, *um*). *Tac.* Prędko, rychło, chętnie, ochotnie. *Ipsi adero promptissime. Plin. j.* Bardzo ochotnie ratować go będę. np. — *operam dare. Tac.* — *subire necem. Id.* — *distribuire. Val. Max.* *Promptius eloqui. Tac.* || Łatwo, lekko, lekce, np. *promptius expediam. Juvenal.* t. j. łatwiej. *Promptissime subministrare. Val. Max.* t. j. najłatwiej. || Chętnie, ochocho. *Promptissime adero. Plin.* t. j. najchętniej.

PROMTIM (*Promptim*), *psk.* (od *promptus* albo *promptus*, *a*, *um*) i. q. *prompte. Tertull.* Ob. **Prompte**.

PROMTO (*Prompto*), *as*, *are*, (częstotli. od *promo*, *ere*) i. q. *promo*. Wybierać, wyjąc, wydobyć, brać, dostawać, albo dawać, np. — *thesaurus Jovis. Plaut.*

PROMTUARIUS (*Promptuarius*), *a*, *um*, (od *promptus*, *us*). *Plaut.* Schowalny, do schowania należący, szafarniany, spiżarny. || *Promptuarium* i *promptarium. Absol. Apul.* Spiżarnia, szafa schowalna, rozechodowa.

PROMTULUS (*Promptulus*), *a*, *um*, (zdr. od *promptus*, *a*, *um*) i. q. *promptus*, *a*, *um*, mówiąc zmniejszającym sposobem, gotów, gotowy, ochocho, zręczny, prędko, szybki, skory, np. — *ad loquendum. Hieron.*

PROMTUS, **PROMPTUS**, *a*, *um*, (imsl. od *promo* *promsi* etc.) Dobyty, wzięty, branny. — *vagina pugio. Tac.* Z pochew dobyt pugiinal. || Przenosić. Odkryty, wystawiony, otwarty. *Prompta loca. Lucr.* Otwarte miejsca. — *mocnia oppugnant. Liv.* Mury

wystawione do szturmu. || Rzeczywisty, jawny. — *pericula. Cic.* Jawne niebezpieczeństwa. *Magisque ingenium in promptu habere. Sall.* Rozsadek swój i zdanie jawne otwierać. || Gotowy, nadreżcu będący. — *fides. Cic.* Chętna rzetelność. *Quod cuique promptum, arma, equos, aurum offerentes. Tac.* Bron, konie, pieniądze, co kto mógł, z ochotą ofiarując. || Prędko, rzeski. *Facilis est prompta defensio. Cic.* Łatwa i prędko obrona. || *Promptum est. Ovid.* Łatwo jest. *Haud promptum fuerit. Tac.* Nie łatwo było. || *Homo promptus. Cic.* Rzeski, gotowy, czynny w działaniu. — *manu. Sall.* Skory do boju. *Lingua quam manu promptior. Id.* Językiem szermować zdolniejszy niżli o-reżem. — *in pavore. Tac.* Do bojaźni pochopny. *Veritatis exhibendae promptissimus. Gell.* Bardzo skory do wynurzenia prawdy.

|| Z przyp. trzec. — *seditioni. Tac.* Skory do buntu. *Cuiusque flagitio. Id.* Gotowy na wszelką zbrodnię. || Bitny, waleczny. *Armatis occurrunt promptissimi. Tac.* Zbrojnym zabiegają waleczni. || Celujący rozsądkiem i stałością. *Fellem rempublicam in periculis a promptissimo quoque defendi. Sall.* Zyczylbym, aby rzeczpospolita każdy z rozsądku i stałości słynący bronil.

PROMTUS (*Promptus*), *us*, m. (od *promo*, *promsi* etc.) Odkrycie, objawienie, wyjawienie, widzialność, np. *in promptu. Cic.* t. j. widzialny. Kładzie się w przyp. szóst. ze słowami *sum*, *habeo*, i z przedimkiem *in*. Naprędee, nadreżcu. *Ea dicam, quae mihi sunt in promptu. Liv.* Powiem, co mam na myśli. *In promptu serinia habet. Ovid.* Ma na doręcu, zład się brać i czytać może. *In promptu cognita. Lucr.* To, zład się łatwo poznać może.

PROMULCEO, *es*, *ere*, (od *pro* i *mulceo*). Wprzód głaskać, karesować. *Apul.*

PROMULCUS, *i. q. remulcus. Fest.* *Promulco* agi dicitur navis, cum scaphae ducitur fune.

PROMULGATIO, *ōnis*, *z*. (od *promulgo*, *are*). *Cic.* Obwieszczenie, ogłoszenie, mówią o prawach.

PROMULGATUS, *a*, *um*, (imsl. od *promulgo*, *are*). *Cic.* Obwieszczone, ogłoszone.

PROMULGO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *vulgo*, *are*). *Cic.* Obwołać, ogłosić, obwieścić, mówią o prawach. || *Plin.* Ogłosić rzecz jaką.

PROMULSIDARIS, *e*, *ptak*, albo **PROMULSIDARIUS**, *a*, *um*, *scil. vas. Ulpi. in Pandect.* Naczynie, w którym dawano przed wieczerzą albo przed ucztą antypast lub przy smak suchy do jedzenia. || *Promulsidaria.* Naczynia do picia albo do jedzenia. *Ulpi. in Pandect.*

PROMULSIS, *idis*, *z*. (od *pro* i *mulsum*). Pierwsze danie, antypast, który się dawał przed biesiadą. *Cic.* || Przenosić, np. *in promulsis libidinis militabit. Petron.* || Naczynie. *Tertull.*

PROMULSUS, *a*, *um*. Ob. **PROMULCEO**.

TOM II.

PROMULUS, *a*, *um*. Nieco wydatny, np. — *lutra. Martian. Capell.* Wargi nieco wydatne.

PROMUNTORIUM Ob. **PROMONTORIUM**.

PROMUS, *a*, *um*, (od *promo*, *ere*). *Plaut.* Wprzód dany, dobyt. || *Promus, i. Id.* Sza-farz. *Prodigus promus. Id.* Rozrzutny szafarz. — *librorum. Apul.* Dozorca ksiąg. || Odnosić do innych rzeczy. *Ego meo sum promus pectori. Plaut.* Jestem stróżem mojego serca. *Fructum promum vendere. Colum.* Chowanie przedawać owoce. Lecz inni bydz sądzą pomum.

PROMUSCIS, *idis*, *z*. zamiast *Proboscis*. Słoniowa trąba. *Plin.*

PROMUTUUS, *a*, *um*, (od *pro* i *mutuus*) i. q. *mutuus*. Pożyczony, kredytowany, np. *ut citigal promutum imperabatur. Caes.* || Ztąd *promutuum*. Pożyczka, kredyt. *Scæv. in Pandect.*

PRONAEA, *ae*, *z*. *Auson.* Mała rzeka w Gallii Belgickiej.

PRONAEUS albo **PRONAUS**, *i*, m. albo **PRONAON** (*UM*), *i*, n. (*πρόναος* albo *πρόναον*). Człoto kościoła, kruchta, babiniec, przysionek kościoła. *Vitr.*

PRONATO, *as*, *are*, (od *pro* i *nato*, *are*). Wsplynać, popłynąć, np. — *Delphines. Hygin.*

PRONATUS, *a*, *um*, (imsl. od *prono*, *are*). Zamiast *prognatus. Tertull.*

PRONAUS, **PRONAUM**. Ob. **PRONAEUS**.

PRONE, *psk.* (od *pronus*, *a*, *um*). Przychylnie, skłonne, do czego ochotnie, podległe, np. *pronus inclinatus ad aliquid. Ammian.*

PRONECTO, *is*, *necti*, *nexum*, *ctēre*, (od *pro* i *necto*). Ciągłem, raz wraz, albo dalej dzierzgać, wiązać. || Ztąd przedłużać, przeciągnąć, np. — *seriem aevi. Stat.*

PRONEPOS, *ōtis*, m. (od *pro* albo *porro* i *nepos*). Syn wnuka albo wnuczki, prawnuk. *Cic. Ovid. Caj. in Pandect.* || Ostatnie zgłoski *Ovid.* krótkie kładzie, długie *Sidon.*

PRONEPTIS, *is*, *z*. (od *pro* albo *porro* i *neptis*). Prawnuczka t. j. córka wnuka albo wnuczki. *Pers. Suet. Caj. in Pandect.*

PRONIS, *e*, *ptak*, zamiast *Pronus*, *a*, *um*. *Farr. ap. Non.*

PRONITAS, *atis*, *z*. (od *pronus*, *a*, *um*). Nachylenie, nachlonienie, chętność, skłonność, np. *nescio qua iniquitate et ad malum pronitate naturae, eloquentia se retro tulerit. Sen. t. j.* nachyleniem, skłonnością, pochopem.

PRONO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pronus*). Naprzód nachylić, zchylić. *Sidon.* || Od *pro* i *no*. Wsplynać.

PRONOEIA, *ae*, *z*. (*Πρόνοια*) i. e. *Providentia*, *Prudentia. Cic.* Opatrzność, roztropność.

PRONOMEN, *inis*, n. (od *pro* i *nomen*). Zaimek u grammatyków, że się kładzie za imię, np. — *ego cet. Farr. Quintil.*

PRONOMINÁLIS, e, ptak. (od *pronomēn*).
Tyczący się zaimka, należący do zaimka,
zaimkowy, od zaimka, np. — *constructio*.
Priscian.

PRONOMINATIO, *ōnis*, ż. (od *pro* i *nominatio* albo od *pronomino*, are). Inaczej
Antoniniasia zwana, zamiast *Nominis pro-*
prii inne słowo się kładzie, np. *Africani*
nepos zamiast *Gracchus cet. Auct. ad He-*
renn.

PRONUBA, ae, ż. Ob. **PRONUBUS**, a,
um.

PRONUBANS, *tis*, r. wspólny. *Hier.* Dzie-
wosłęb, tyczący się dziewczosłeba.

PRONUBO, as, are, (od *pronubus*, a,
um) i. e. *pronubam esse*. Bydź rajcielem,
swałem, rajcielką, swałą, opiekunką, np.
pronubante nobis moestitia. Hieron.

PRONUBUS, a, um, (od *pro* i *nubo*). *Fest*.
Varr. Godowy, weselny, dziewczosłebi, ty-
czący się dziewczosłeba. || *Pronuba. Virg. Ju-*
nona, bogini wesela. || *Ovid.* Jedną z *Furyj*.
|| *Claud.* Tyczący się w powszechności we-
sel, godów.

PRONUMERO, as, are, (od *pro* i *nume-*
ro, are). Wyliczyć, odliczyć komu co, np.
— *versiculos pro morarum mercede. Sidon*.

PRONUNTIABILIS (*Pronunciabilis*), e,
ptak. (od *pronuntio*, are). To, co się daje
wymówić, wyrzec, wysłować, wyrazić, np.
— *oratio. Apul*.

PRONUNTIATIO (*Pronunciatio*), *ōnis*, ż.
(od *pronuntio*, are). *Caes.* Ogłoszenie, ob-
wołanie, rozkaz. || *Cic.* Wyrok, maxyma,
zadanie. || *Paul. Pandect.* Mowa. || *Mart. Pan-*
dect. Wyrok sędziów. || *Cic.* Wysłowienie,
akeya czyli gość krasomówski.

PRONUNTIATIVUS albo **PRONUNCIAT-**
TIVUS, a, um, (od *pronuntio*, are). Oznaj-
mujący, np. — *Modus. Diomed.* t. j. tryb o-
znajmujący.

PRONUNTIATOR (*Pronunciator*), *ōris*, m.
(od *pronuntio*, are). Oznajmiciel. np. — *re-*
rum gestarum. Cic. Opowiadaacz, narrator.
|| Który wymawia, wysłować, wyraża.

PRONUNTIATUM albo **PRONUNCIAT-**
TUM, i, n. Twierdzenie, zdanie, tema, ma-
xyma. *Varr.* || Złożenie, propozycja mowy.
Cic.

PRONUNTIATUS **PRONUNCIATUS**, us,
m. (od *pronuntio*, are). Wysłowienie, wy-
mówienie. *Gell*.

PRONUNTIATUS albo **PRONUNCIATUS**,
a, um, (imsł. od *pronuntio*, are). *Cic.* Wy-
słowny. || *Suet.* Publicznie osądzony, ogło-
szony, potępiony albo uwolniony. || *Curt.*
Odwieszczony, ogłoszony.

PRONUNTIO albo **PRONUNCIO**, as, a-
vi, atum, are, (od *pro* i *nuntio*, are). *Plin.*
Wysłować. || Opowiadać, mówić, deklamow-
wać. — *uno spiritu multos versus. Cic.* Mówić
wiele wierszów bez oddechu z pamięci.
|| Ztąd odnosi się do aktorów, którzy de-
klamowali na scenie. *Pronuntiant sapienter,*
apte, decenter. Plin. Deklamują mądrze, sto-
sownie, przystojnie. || Do heroldów. *Prae-*

cones victorum nomina magna voce pronun-
tiant. Cic. Heroldowie imiona zwycięzców
wielkim obwieszczają głosem. || Do sędziego.
Palam de sella pronuntiat. Cic. Sędzia pu-
blicznie z krzesła daje wyrok. || Stanowić,
mianować. — *praetores. Liv.* Mianować pre-
torów. || Ogłosić, obwieścić. *Duces tota a-*
cie pronuntiarum iusserunt. Caes. Wodzowie
po całym wojsku ogłosili kazali. || W głos co
mówić, opowiadać. *Sincere pronuntiare ali-*
quid. Caes. Szezerze co mówić. || Wskazać,
dadać znać, objawić. — *emptori damnum. Cic.*
Objawić kupującemu szkodę. || Uroczyście
przysięgać, obiecywać co komu. — *militi pra-*
mia. Liv. Obiecywać żołnierzowi nagrodę.
Pronuntiasse, divisisse. Cic. Ze przysięgi,
i że obiecał rozdzielić pieniądze chcąc prze-
kupić wotowanie.

PRONUPER, psk. (od *pro* i *nuper*). O-
niedawno, niedawno, mało co przedtym. *Plant.*
PRONURUS, us, m. (od *pro* albo *porro*
i *nurus*). Wnuka żona zawsze odnosi się do
świekry. *Ovid. Modest. in Pandect.*

PRONUS, a, um, (od *progreto*, nachy-
lam się). *Cic.* Nachylony, nakrzywiony, zgję-
ty. *Puerum imponere equo pronum in ven-*
tre, postea sedentem. Varr. Pacholę sad-
zać na koń, naprzód sehlonego brzuchem
ku koniowi, potem prosto go sadzać. *Pron-*
us in verbera telo admonuit bijugos. Virg.
Sehlony, gdy konie swe sili włócznią do
biegu. *Urbs prona in paludes. Liv.* Miasto
nachylone ku bagnom. — *via. Ovid.* Spadzi-
sta droga. *Cautes in praeruptum prona. Sil.*
Skala ku przepaści sehlona. *Crateres pron-*
i. Stat. Wywrócone puławy. || Położony,
obrócony. *Campestris loca Aquiloni prona.*
Colum. Równiny na północ leżące. *Campus*
ad solem pronus. Id. Pole wystawione na
słońcu. || Spadzisty. — *amnis. Virg.* Rzeka
przez spadziste miejsce płynąca. *Per pronum*
ire. Senec. Iść przez spadziste miejsce. ||
Sidon. pronum. Prop. Gwiazda, która się ma
ku zachodowi. — *dies. Stat.* Dzień na sehl-
ku. || *Proni menses. Hor.* Prędko upływają-
ce miesiące. || Przenosić. Skłonny, pocho-
pny do czego. — *in obsequium. Hor.* Skłon-
ny do usług. — *ad poeticam. Senec.* Pochop-
ny do wierszów. — *in omnia mala. Flor.*
Pochopny do złego. — *calori. Stat.* Skłon-
ny do guiewu. *Prona pericula mortis. Lu-*
cian. Blizkie śmierci. *Id. pronus ad fidem.*
Liv. Łatwiej temu wierzyć. || Sprzyjający,
chętny. *Prona in eum aula Neronis. Tac.*
Dwór przychylny Neronowi ku niemu. *Pronis*
auribus accipere aliquid. Tac. Chętnie słu-
chać czego. *Prono deo. Id.* Za pomocą bo-
ga. || Łatwy, nie mający przeszkód. *Omnia*
prona victoribus. Tac. Wszystkie rzeczy po-
myśle zwycięzcom. *Pronum ad honores i-*
ter. Plin. Łatwa do honorów droga. || *Pro-*
num est. Lucan. Łatwo.

PROOECONOMIA, ae, ż. (*προοικονομία*).
Serv. ad Virg. Przygotowanie rzeczy przy-
szłej i rozłożenie, plan materii.

PROOEMIOR, aris, atus sum, avi, dep.

(od *prooemium*). Czynić wstęp do mowy.
Plin. Sidon.

PROOEMIUM, ū, n. (*προομιον*). Prze-
mowa, wstęp, np. mowy. *Cic. Quintil.* ||
Exordium. Quintil. || Początek jakiej rzeczy,
np. — *rixae. Juvenal.*

PROPAGATIO, *ōnis*, ż. (od *propago*, a-
re). Rozkrzewienie, szaczenie, rozmnoże-
nie np. winnej maciey. np. — *vitium. Cic.*
Colum. Paul. in Pandect. || Przenosić, roz-
krzewienie np. rodu, rodzaju. — *nominis. Cic.*
t. j. imienia w familii. || Przenosić rozsze-
rzenie, np. — *finium. — imperii nostri. Cic.* —
vitae. Id.

PROPAGATOR, *ōris*, m. (od *propago*,
are). *Cic.* Rozszerzacz, który co rozszerza,
rozprzestrzenia. || *Apul.* Przydomek Jowisza,
który rozszerza granice państwa.

PROPAGATUS, a, um, (imsł. od *propa-*
go, are). *Colum.* Rozkrzewiony. || Rozmno-
żony, rozszerzony. *Propagati fines. Gell.*
Rozszerzone granice.

PROPAGES, is, ż. (od *propago*, are) i.
q. *propago*. Wnna latorośl. *Paul. ex Festo.*
|| Przenosić potomek, plemię, np. — *sau-*
guinis. Pacuv. ap. Non. — *stirpis adoptivae.*
Auson.

PROPAGINATUS, a, um. *Tertull.* Ob.
PROPAGATUS.

PROPAGMEN, *inis*, n. *Enn.* Ob. **PRO-**
PAGATIO.

PROPAGO, as, avi, atum, are, (od *pro*
albo *porro* i *pago* s. *pango*). Rozwodzić wi-
norośl, sadzić w ziemi latorośl winne. —
vites in sulcos. Col. Sadzić latorośl, krze-
wić winne maciee. || Przenosić. Rozprze-
strzeniać, rozszerzać, pomykać. — *urbis ter-*
minos. Tac. — granice miasta. — *laudem ali-*
cuius ad sempiternam memoriam. Cic. Unie-
śmiertelnie czyj chwale. — *posteritati mo-*
numentis annulum. Cic. Zostawić w dzie-
jach co potomności. || Krzewić. — *animan-*
tium genus. Lucr. Rozkrzewić ród zwierzę-
cy. || Wiecznym co uczynić. — *stirpem. Cic.*
Uwiecznić pokolenie. || Przedłużyć. — *vitam.*
Cic. — życie. — *ferino victu. Cic.* Żyć zwie-
rzyną. — *imperium alicui. Suet.* Przedłużyć
panowanie komu.

PROPAGO, *inis*, ż. (od *propago*, are) i.
q. *propages*.

PROPALA, ae, m. (*προπολής*) i. q. *pro-*
pala. Varr. Przekupien, handlarz, przekup-
stwem się trudniący.

PROPALAM, psk. (od *pro* i *palam*) i. q.
palam. Jawnie, publicznie. — *dicere. Liv.*
Jawnie mówić. *Ne hoc fiat propalam. Plaut.*
Iżby to nie było jawne. *Propalam est. Te-*
rent. Jawną jest rzecz. || Oczywiście, o-
twarcie, np. *tinco, ne hoc tandem propa-*
lam fiat nimis. Plaut. t. j. bardzo oczywi-
ście.

PROPALATUS, a, um, (imsł. od *propa-*
la, are). Jawnie, publiczny. *Oros.*

PROPALO, as, avi, atum, are, (od *pro*
i *palam*) i. e. *palam facere*. Jawnem, oczy-
wistym uczynić. *Sidon.* *Propalata et publi-*

ca veritas. Oros. t. j. jawna, rzeczywista
prawda.

PROPANDO, *dis*, *andi*, *ansum*, i *assum*,
dere, (od *pro* i *pando*). Rozszerzyć co, roz-
przestrzeniać, np. *propassis pennis. Apul.*
t. j. z rozszerzonymi skrzydłami.

PROPANSUS, a, um, (imsł. od *propan-*
do). Rozszerzony, rozprzestrzeniony. *Apul.*

PROPASSUS, a, um, (imsł. od *propan-*
do). Rozszerzony, rozprzestrzeniony, np. —
propassae pennae. Apul.

PROPATOR, *ōris*, m. (*προπάτωρ*). Po-
wszechny ojciec, pierwszy ojciec, np. *Chri-*
stum autem missum ab illo propatore, qui est
Bythos. Tertull. i. e. *qui est in profundo.*

PROPATRUUS, i, m. (od *pro* i *patrus*)
Frater proavi mei. Brat pradziada mojego.
Caj. in Pandect.

PROPATULUS, a, um, (od *pro* i *patu-*
lus). *Cic.* Otwarty, widoczny, jawny. *In*
propatulo. Col. Pod gołym niebem. || Publi-
cznie, jawnie. *Pudicitiam in propatulo ha-*
bere. Sall. Wstyd na przedzą wystawić.

PROPE, psk. (od *πρὸ ποδῶν* albo od *pro*
i *pes* i. q. *ante pedes*). W stop. drug. *pro-*
prius, w trzec. *proxime*. Blisko, przy, o-
bok. *Prope hostium castra. Cues.* Blisko o-
bozu nieprzyjaciół. — *me. Cic.* Przy mnie. —
seditionem ventum est. Tac. Prawie do bun-
tu przyszło. || Często się kładzie bez przy-
padku. *Volebam prope alicubi esse. Cic.* Chcia-
łem bym gdzie blisko. *Quis hic loquitur pro-*
pe? Plaut. Kto tu blisko mówi? || Z przed-
miłkiem a, albo ab. *Prope a meis aedibus.*
Cic. Nie daleko mojego domu. || *Prope est*
cum. Terent. Już już czas się zbliża, gdy.

|| Kładzie się zamiast *ferme, quasi, paene,*
propemodum. Prope desperatis his rebus. Cic.
Prawie zrozpaczywszy w tych rzeczach. *Pro-*
pe jam ut pro uxore haberet. Terent. Pra-
wie już miał za żonę. || Zamiast *omnino, ad-*
modum. Stultique prope omnes. Hor. Lgła
wszyscy głupi. || *Prope est ut aliquid*
fiat. Iet. Wyraz prawny twierdzenia. Idzie
zatem, że tak bydz powinien. || Stop. drug.
od *proxime, proximus. Mantuanus Maro?*
nonne apertius proximius ait. Minuc. Fel.
t. j. ściślej, dokładniej, wiarogodniej.

PROPECTO, *tis*, *ere*. Czesać, wyczesać,
rozczesać. Ob. **PROPEXUS**.

PROPEDIEM, psk. (właściwie *prope diem*).
W rychle, wkrótce, wnet, jak najprędzej,
jak najwczesniej, np. *ergo, ut spero, pro-*
pediem te videbo. Cic. t. j. w rychle cię zo-
baczę, też *Plaut. Sall.* || Piszę się też *pro-*
pe diem. Sall.

PROPELLO, is, *puli*, *pulsum*, *tere*, (od
pro i *pello*). *Cic.* Popychać, poganiać. —
navem remis. Cic. Popychać okręt wiosłami. ||
Odpędzić. — *hostem a castris. Liv.* Odgnać
nieprzyjaciela od obozu. *Ubi pericula virtu-*
te propulerant. Sall. Gdy wszelkie niebez-
pieczeństwa mężstwem swym odpłoszyli. ||
Sen. Wywrócić. || *Tac.* Pobudzić, zachęcić.
|| Rzucić co, miotać. || *hastam. Sil.* Miotać
dziryt.

PROPEMODO, psk. (od *prope* i *modo* albo *modus*). Prawie, blisko, ledwie nie, o mało, bez mała nie, niemal. *Plaut. Liv.*

PROPEMODUM, psk. (od *prope* i *modus* zamiast *prope modum*) i. q. prawie, blisko, ledwie nie, o mało, bez mała nie, niemal. *Cic. Plaut.* || *Utriusque est propemodum comparanda. Cic. t. j. równym, jednorównym sposobem.* || Pisać się też *prope modum*.

PROPEMPTICUS, a, um, (προπεμπτικός). Stat. Wiersz pomyślnych życzeń jadącemu w daleką podróż, jaki jest wiersz Horacego do Wirgiliusza i Meceusa. *Sidon.*

PROPENSUS, tis, r. wspóln. (imsl. od *propendeo*). *Colum.* Wszący. *Propendentes aures. Id.* Wszące uszy.

PROPENDEO, des, di, sum, dēre, (od *pro* i *pendo*). Zwieszonem być, wisieć na dół z góry, wisieć na przód, np. *lanx propendet. Cic. t. j. wisi szala uwagi.* *Propendentes aures (canis). Colum.* Herba *propendens. Plin.* || Imsl. *propensus, a, um.* Wszący, np. — *labrum. Solin.* || Złąd przenośnie. Przychyliły, skłonny, ochotny, np. — *animus. Cic. Liv.* — *favor. Ovid.* *Propensus ad misericordiam. Cic.* *Propensus ad alteram partem. Id.* Z przyp. trzeci. *Propensior fuisse Alexandro videbatur. Justin.* || *Propensus. Cic.* Ciężki. *Plaut. Propensior. Id.* Cięższy. *Propensius. Cic.* Ciężej.

PROPENDO, dis, ōre. Zwieszonem być, wisieć na dół z góry. || *Propendo* zamiast *propendeo. Plaut.*

PROPENDULUS, a, um, (od *propendeo*). Wszący na przód albo wszący z góry nadół, np. — *crines. Apul.*

PROPENSE, psk. (od *propensus, a, um*). Wszący na dół z góry. || Chętnie, ochotnie, przychylnie, skłonnie. *Cic. Propensius facere. Liv.* *Propensius laudandus est. Apul.* t. j. chętniej, albo więcej.

PROPENSIO, ōnis, ō. (od *propendeo*). Zwieszanie na dół z góry. || Inklinacja, skłonność, przychylność. *Cic.*

PROPENSUS, a, um, (imsl. od *propendeo*). Ob. **PROPENDEO**.

PROPERABILIS, e, ptuk. (od *propere*). Śpieszny, prędki, chyży, np. — *calor. Tertull.*

PROPERANS, tis, r. wspóln. (od *propere, are*). Śpieszny, prędki, chyży. *Haece properantes scripsimus. Cic.* Tośmy prędko pisali. *Properante pede. Catull.* Chyżym krokiem. — *lingua legere. Ovid.* Prędko czytać. — *oculo legere. Ovid.* Czytać przebiegając oczyma.

PROPERANTER, psk. (od *propere, are*). Śpieszno, prędko. *Lucr. Tac. Ovid.* *Properantissime. Cod. Justin.*

PROPERANTIA, ae, ō. (od *propere, are*). Pośpieszność, pośpiech, skwapliwość. *Justin. Tac.*

PROPERATIM, psk. (od *properatus, a, um*). Pośpiesznie, skwapliwie. *Caecil. ap. Non.*

PROPERATIO, ōnis, ō. (od *propere, are*). Pośpiech, pośpieszność, skwapliwość. *Cic. Q.*

PROPERATO, psk. (od *propere, are*). Ob. **PROPERE**.

PROPERATUS, a, um, (imsl. od *propere, are*). Śpieszny, prędki, skwapliwy. — *mors. Ovid.* Śmierć skwapliwa. — *meta curibus. Marti.* Meta prędko przebieżana. || *Properata opus est. Cic.* Potrzeba śpieszyć.

PROPERE, psk. (od *propere, a, um*). Prędko, śpiesznie, pośpiesznie, skwapliwie, np. — *egredi. Nep. Liv. Virg. Plaut. Ter. Propere esse. Plaut. t. j. śpieszyć się, kwapić się.* — *convolvere. Liv.* — *currere. Plaut. Elogium propere celeriter. Id.*

PROPERIPES, edis, (od *propere* i *pes* zamiast *propere pede s. habens pedem properum vel properos pedes*). Prędkonogi, prędki, śpieszny, pośpieszny. *Catull.*

PROPERITER, psk. (od *propere, a, um*) i. q. *propere*. Prędko, śpiesznie, pośpiesznie. *Pacuv. ap. Non. Apul.*

PROPERO, as, avi, atum, are, (od *propere, a, um*). Śpieszyć się, kwapić się. — *ventis remisque in patriam. Cic.* Kwapić się za pomocą żagli i wiosł do ojczyzny. — *in campum. Cic.* Śpieszyć się na pole marsowe. *Serius aut citius sedem properamus ad unam Ovid.* Poźniej, raczej do kresu jednego gonimy. *Properantem in fata. Lucan.* Kwapiącego się do śmierci. || Często się tryb bezokol. domyśla. *Indignaque pecunia heredi properat. Hor.* Gotuje niegodnemu spadek potomkowi. *Et pulcrum properat per vulnera mortem. Virg.* I chwalebna przyspiesza sobie śmierć ranami. || *Properare. Mart.* Iść prędko. || *Biern. Cui properabant. Hor.* Komu się gotowały skwapliwie.

PROPERUS, a, um, (od *prope*). Śpieszny, prędki, skwapliwy. — *irac. Tac.* Pochozny do gniewu. *Oblatae occasiois propera. Tac.* Rada, że się jej do wykonania sposobna zdarzyła chwila. *Ille spe ac iuventae properus. Id.* Ten nadzieją i laty powychy.

PROPE, edis, m. scil. funis (od *pro* i *pes*). Lina, powroz spadek żaglu podwiązujący. *Turpil. ap. Isidor.*

PROPETRO, as, are, (od *pro* i *petro, are*) i. q. *mandare, quod perficiatur. Fest.*

PROPEXUS, a, um. Z góry na dół zaczęsany, np. — *barba. Virg.* — *crines. Aec. ap. Serv.* *Propexaque mento canities. Stat.* || Imsl. od *propecto*. Na przód albo z góry na dół zaczęsać.

PROPHANUS, PROPHANO etc. Ob. **PROFANUS** etc.

PROPHETA, ae, albo **PROPHETES**, ae, m. (προφήτης). Fest. Arzykapłan świątyni, tłumacz boskich wyroków. || *Apul.* Czarnoksiężnik Egipski, który mieszał religiję ze sztuką lekarską. || *Lactant.* Uchrześcijań prorok, mąż świątobliwy, który będąc natchniony od Boga przepowiadał przyjście Messyasa.

PROPHETĀLIS, e, ptuk. (od *propheta*). Prorocki, od proroka, np. — *os. Hieron.* — *spiritus. Id.*

PROPHETĀTUS, a, um, (imsl. od *propheta, are*). Przepowiedziany, prorokowany. *Tertull.*

PROPHETĀ, ae, ō. (προφήτης). Prorocstwo, prorokowanie. *Tertull.*

PROPHETĀLIS, e, ptuk. (od *propheta*). Tyczący się prorocstwa, prorocki, np. — *patrocinium. Tertull.*

PROPHETICE, psk. (od *propheticus, a, um*). Prorokując, prorockim sposobem, np. — *dictum est. Tertull.*

PROPHETICUS, a, um, (προφητικός). Prorocki, np. — *os Prudent.* *Moyses propheticus, non poeticus pastor. Tertull.* *Prophetiae literae docent. Lactant.*

PROPHETIS, idis, ō. (προφήτης). Prorokini. *Tertull.*

PROPHETIZO, as, are, (προφητίζω). Prorokować. *Fulgat. Math.*

PROPHETO, as, avi, atum, are, (προφητεύω). Prorokować, przepowiadać. *Tertull. Prudent.*

PROPILO, as, are. Ob. **PRAEPILO**.

PROPINATIO, ōnis, ō. (od *propino, are*). *Senec. Petron.* Przepijanie do kogo, zachęcanie do picia, albo picie czyjego zdrowia. || *Gell.* Pijatyka.

PROPINATOR, ōris, m. (od *propino, are*) i. e. *qui propinat. Ovid.* Który przepija do kogo, albo pije zdrowie czyje. Pospolicie *Edd.* mają *procurator*.

PROPINO, as, avi, atum, are, (προπίνω). *Cic.* Pić do kogo, pić zdrowie czyje. *Propino tibi salutem plenis faucibus. Plaut.* Pije zdrowie twoje pełnymi ustami. || *Marti.* Daj pić komu. || Czasem się odnosi do pokarmów. *Partem edendum propinans. Capitol.* Część do jedzenia dając. || Daj lekarstwo komu. *Radicem asparagi cum vino dulci propinans. Plin.* Korzeń szparagu z winem słodkiem dając. || Przenośnie. *Hunc comedendum et deridendum vobis propino. Terent.* Tego oddaję w ręce i w moc waszą.

PROPINQUE, psk. (od *propinquus, a, um*). Blisko, w bliskości, np. *jam propinque miles tibi adest. Plaut.* *Adest propinque. Id.*

PROPINQUITAS, atis, ō. (od *propinquus, a, um*). Bliskość jakiego miejsca, osoby, rzeczy, np. — *loci. Cic.* — *hostium. Caes.* Złąd ex *propinquitate pugnare. Caes. t. j.* w bliskości. *Propinquitates fluminum. Id.* || Pokrewieństwo, powinowactwo albo szwagierstwo. *Cic. Plaut. Nep. Suet. Tac.* || Poufałość, przyjaźń. *Plaut.*

PROPINQUO, as, avi, atum, are, (od *propinquus, a, um*). Zbliżać się. *Propinquat Paucum dies. Virg.* Dzień się zbliża *Parak.* || Przyśpieszyć. — *angurium. Virg.* — *wieszczyć.* — *mortem. Sil.* Grozić blizkim zgonem.

PROPINQUUS, a, um, (od *prope*). *Cic.* Blizki miejscem, czasem, niedaleki. *In pro-*

pinquo mors est. Cels. Śmierć niedaleka. *Propinquus exilium orare. Ovid.* Prosić o bliższe wygnanie. || Przenośnie. *Cic.* Powinowaty, krewny. *Propinqui sceptri munera. Senec.* Spokrewnieni z królem. || *Id.* Podobny, zbliżony podobieństwem. || Złąd przenośnie, np. *propinquiora inter se verba. Varr.* *Propinquiores casus. Id.*

PROPIO, as, are, (od *prope*). Zbliżać się, np. *nec domibus nostris propiant mala. Paulin. Nol.*

PROPIOR, wstop. trzeci. *Proximus* w stop. drugi. *Propior*, m. ō. or, n. ius, (od *prope*). Bliższy, bardziej zbliżony, np. — *portus. Virg.* *Propiora (scil. loca) tenere. Id.* *Ab igne propior stabit. Sen.* *Cunctatio propior constantiae est. Tac.* Powolność do statku bardziej się zbliża. *Quod tamen vitium propius virtutem erat. Sall.* Ta atoli przywara bliżej się enoty osadziła. — *patriae fuga. Ovid.* Miejsce wygnania niedalekie od ojczyzny. || Odnosi się do czasu. Świeży, niedawny. *Veniunt ad propiora. Cic.* Przychodzą do świeżych czasów. || Bardziej powinowaty, krewny. *Gratu propior sanguinis. Ovid.* Stopniem pokrewieństwa bardziej zbliżony. || Bardziej podobny. *Fero est propius. Liv.* Więcej zbliżony do prawdy. — *est fides. Id.* — do wiary. *Similitudine morum propiores. Tac.* Podobieństwem obyczajów bardziej do siebie zbliżeni. || Bardziej ściśły, polączony, poufalszy. — *societas. Cic.* Bardziej poufale towarzystwo. — *dolor. Liv.* Złąd bardziej serdeczny. *Tunica propior pallio est. Plaut.* Suknia bliższa, aniżeli płaszcz. || *Cic.* Bardziej stosowny, przyzwolity. *Super similitudinem oris, propior ad fallendam fides. Tac.* Prócz podobieństwa twarzy, większą czyniło wiare. || W stop. drugi. *proximior. Sen.* *Pandect.* || Wielki, wyborny, wyśmienity, np. *proxima humanitas. Claudian.*

PROPIIABILIS, e, ptuk. (od *propitio, are*). Przebaczný, przebaczący, chętny do zgody, łatwy do pojednania się, łatwy w przebaczeniu, np. *huic est animus propitiabilis. Enn. ap. Non.*

PROPIIATIO, ōnis, ō. (od *propitio, are*). Pojednanie, ublaganie, oczyszczenie z grzechów, uspokojenie, ulagodzenie, uśmierzenie. *Macrob. Sen.*

PROPIIATUS, a, um, (imsl. od *propitio, are*). Ubлагany, pojednany. *Prudent.*

PROPIPIO, as, avi, atum, are, (od *propitius, a, um*). Ubлагać, przejednać, laskawym, miłościwym uczynić, np. — *Fenerem. Plaut.* — *Junonem. Tac.* — *manes. Suet.*

PROPIIUS, a, um, (od *prope, quia, qui propinqui sunt, auxilium ferre possunt. Gell.* od *proprius*). Miłościwy, laskawy, przebaczący, np. — *di. Cic.* — *custodes. Nep.* — *aures. Sen.* *Aliquem propitium facere. Plaut.* — *reddere. Id.* Uczynić kogo laskawym.

PROPIUS, psk. (od *prope*). Nieco bliżej.

—*spectare aliquid*. *Hor.* Blżej na co patrzeć. || Z przyp. czwart. *Propius urbem*. *Cic.* Blżej miasta. || Z przyp. trzec. *Propius stabulis armenta tenere*. *Virg.* Blżej chlewnów trzymać trzody. || Z przyp. szóst. i przedimki. *a*, albo *ab*. — *ab urbe*. *Plin.* Blżej miasta. || *Prope est factum*, *ut*, *cet.* *Cic.* Mało, że nie. || Przenośnie. *Quod tamen vitium propius virtutem erat*. *Sall.* Występek zdawał się być podobnym do cnoty. *Parce pio generi*, *et propius res aspice nostras*. *Virg.* Ocal naród pobożny, i stan nasz poznaj zbliżka.

PROPLASMA, *itis*, *n.* (πρόπλασμα). Wizerunek, model, forma garncarska, formierska. *Plin.*

PROPNIĞEON albo **PROPNIĞEUM**, *i*, *n.* (πρόπνιγον). Miejsce, izba w łazienkach do pocenia się, pocielnica. *Plin. Vitr.*

PROPOETIDES, *um*, *z. mn.* *Ovid.* Dziewczęta Cypryjskie przeistoczone od Wenery w kamienie.

PROPOLA, *ae*, *m.* (προπόλης). Który czem handluje, sprzedawca, np. — *pistor*. *Cic. Propolae, lintones, calceolarij etc.* *Plaut. Ad propolam*, *Farr.*

PROPOLIS, *is*, *z.* (πρόπολις). *Farr.* Pierzga, ulicznik, materya do smoly i wosku podobna, którą pszczoły ul wewnątrz oblepiają.

PROPOLIS, *dis*, *z.* (πρό; πόλις, miasto). Substancya tłusta pachnąca, którą pszczoły pokrywają woszczyną, czyli zgonina.

PROPOMA, *itis*, *n.* (πρόπομα). *Pall.* Antypast do picia, przed jedzeniem trunku, który się składał z pieniężnego się miodu, wina, piolunu i róży.

PROPONO, *nis*, *sui*, *situm*, *nere*, (od *pro* i *pono*). Stawić co przed oczyma, w obec. — *aliquid vende*. *Cic.* Wystawić co na sprzedaż. *Geminum pugnae proponit honorem*. *Virg.* Dwie nagrody walczącym wytyka. — *columna*, *Propert.* Zawiesić na kolumnie kartę. || Przenośnie. *Aliquid sibi proponere*. *Cic.* Wystawić co sobie na myśl. — *aliquem sibi ad imitandum*. *Id.* Mieć kogo sobie do naśladowania. || Ogłosić, obwieścić. *Lex in publicum proponitur*. *Cic.* Prawo się publiczności ogłasza. — *magna praemia alieni*. *Id.* Obiecywać wielkie komu nagrody. || *Sicceis omnia dura deus proposuit*. *Hor.* Najwięcej bied na trzeźwych wyrok naśląd bożki. || Stanowić, zakreślić co sobie. *Propositum est mihi hoc facere*. *Cic.* Postanowiłem to uczynić. || *Cic.* Wskazać, napomknąć co kto ma mówić. || *Proposui*. *Colum.* Wprzód powiedziałem. || Wysłowić, wyłożyć, pokazać. *Voluntatem senatus proponere*. *Caes.* Objawić wolę senatu. || Ofiarować co, dawać. — *conditionem*. *Caes.* Ofiarować warunki. || Podadź materya do dysputy. — *quaestionem*. *C.* *Nep.* Zadadź pytanie. || Twierdzić, utrzymywać. *Sicut plerique proponunt*. *Cels.* Jako wielu twierdzi. || *Plin.* Postawić co na stół. *Mamert.* Wkładać co na kogo, zobowiązać.

PROPONTIACUS, *a*, *um*. Należący do

Propontu, tyczący się Propontu, Propontski, np. — *ora*. *Ovid.* — *aqua*. *Propert.*

PROPONTIS, *idis* i *idos*, *z.* (Προποντις scil. λίμνη, bagno). *Plin.* Odnoga morza Śródziemnego między Helespontem i Tracją, teraz *Mar di Marmora*. Właściwie tyczący się *Ponto Euxino*, Propontit, dziś *Mar di Marmora* między Helespontem i Traackim Bosforem. *Liv. Catull. Plin. Mela Ovid. Tac.*

PROPORRO, *psk.* (od *pro* i *porro*) *i. q. porro*. Dalej, zatem, potem, obszerniej, więcej. *Luer.*

PROPORTIO, *onis*, *z.* (od *pro* i *portio*). Proporcya, symetria, równość, podobieństwo, stosunek, analogija, podobieństwo. *Cic. Farr. in Quintil.*

PROPORTIONALIS, *e*, *ptak.* (od *proportio*). Tyczący się proporcji, należący do proporcji, proporcjonalny, np. — *corpus*. *Jul. Firm.*

PROPORTIONATUS, *a*, *um*, (imsl. od *proportiono*, *are*). Proporcjonalny, proporcjonowany, np. — *corpus*. *Jul. Firm.*

PROPOSITIO, *onis*, *z.* (od *propono*). *Cic.* Propozycja, założenie albo grunt rzeczy, o której kto ma mówić. || *Quint.* W rozumowaniu krasomówskim, major czyli pierwsza część syllogizmu. || *Id.* Wszelka mowa twierdząca albo przecząca. || *Cic.* Wystawienie czego, pokazanie. || — *animi*. *Triphonin.* Chęć, postanowienie.

PROPOSITUS, *a*, *um*, (imsl. od *propono*). Wystawiony, pokazany, jawny. *Quod propositum est*. *Cic.* Co jest pokazano. — *exemplar*. *Id.* Wystawiony wizerunek, model. || Obiecany, ofiarowany. — *merces*. *Cic.* Obiecana nagroda. — *gloria*. *Id.* Przyszczona chwala. || Wystawiony, narażony. *Omni-bus telis fortunae proposita est vita nostra*. *Cic.* Życie nasze na wszelkie pociśki fortuny jest narażone. || Przełożony, — *bello*. *Liv.* Przełożony nad wojną. || Przedsięwzięty, postanowiony. — *sententia*. *Cic.* Postanowiony wyrok. *In proposito consilio permanere*. *Id.* Trwać w przedsięwziętym zamiarze. *Unum illud propositum habere*. *Hirti.* To jedno mieć w zamiarze. || *Propositum*, *i*, *n.* *Caes.* Zdanie, wyrok, zamiar. *Nulla re deterri a proposito potest*. *Cic.* Nieżem go odstraszyć od przedsięwzięcia nie można. *Propositi lenax*. *Ovid.* Stały w postanowieniu. — *victor*. *Hor.* Wykonawca zamiarów. || Cel, zamiar, dążenie. *Facere propositum*. *Senec.* Zamierzyć cel sobie. || To, co kto sobie zamierzył mówić. *A proposito declinare aliquantulum*. *Cic.* Od zamierzonej materyi nieco zboczyć. — *aberrare*. *Id.* Zbłądzić od założenia mowy. *Quod non proposito conduceat*. *Hor.* Co nie służy do rzeczy. || Powołanie, professya życia. *Proposito sanctissimus*. *Fellej.* Z powołania życia najświętszy. || *Propositum*. *Cic.* Zadanie nieograniczone czyli thesis.

PROPRAEFFECTUS, *i*, *m.* (od *pro* i *prae-fectus*) *i. e.* *vices agens praefecti*. *Inser. ap. Murat.* Miejsce zastępujący przełożonego.

PROPRAEOTOR, *oris*, *m.* (od *pro* i *prae-tor*). Propretor albo vicepretor, landwojt, przełożony w prowincji. *Cic. Liv.* || Dwojaki był rodzaj propretorów: pierwszy, który po pretorstwie rządził prowincją, drugi, gdy nie będąc pretorem, miał sobie władzę poleconą pretorską.

PROPRIASSIT, zamiast *proprium fecerit*. *Paul. ex Festo.*

PROPRIATIM, *psk.* (od *proprio*, *are*) *i. q. proprie*. Właściwie. *Arnob.* || Też *Proprium*. *Luer. Ed. Creech.*

PROPRIE, *psk.* (od *proprius*, *a*, *um*). Właśnie, właściwie, osobno, osobliwie, szczególnie. *Cic.* || Właściwie, ściśle, dokładnie, np. — *dicere*. *Cic. Quintil.* t. j. dokładnie mówić. *Proprieque dicti Ilyrii*. *Plin.* t. j. właściwie zwani. || Szczególnie, osobliwie, np. *id est proprie tuum*. *Cic. Proprie sibi pacisci*. *Liv.*

PROPRIETARIUS, *a*, *um*, (od *proprietas*). Własnościaty, właściciel jakiej rzeczy. *Ulp. in Pandect*, np. — *res*. *Paul. in Pandect.* Rzecz należąca do właściciela.

PROPRIETAS, *atis*, *z.* (od *proprius*, *a*, *um*). Właściwa moc, siła albo własność, przymiot, jakość, np. — *rei*. *Cic.* — *terrae coelique*. *Liv.* Przyrodzenie klimatu. — *morborum*. *Cels.* Własność chorób. || — *verborum*. *Quint.* Ścisły związek wyrazów, i stosowne znaczenie z rzeczą. || *Just.* Własność albo prawo własności. *Proprietatis dominus*. *Ulp.* Właściciel rzeczy jakiej. || *Ulp.* Dzie-dzictwo. — *mentis*. *Non.* Używanie zdrowego rozumu.

PROPRIO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *proprius*, *a*, *um*). Przywłaszyć, własnem uczynić. *Coel. Aur.* || Zład *propriassit i. e. propriaverit*. *Paul. ex Festo.*

PROPRITIM, *psk.* (od *proprius*, *a*, *um*) *i. q. proprie*. Właściwie. *Luer.*

PROPRIUS, *a*, *um*, (od *prope*). Właściwy, własny, osobliwy, szczególny. *Propria est fortunae varietas*. *Cic.* Niestalość jest właściwym przymiotem fortuny. *Proprius viribus bella gerere*. *Liv.* Własnymi siłami wiesdz wojnę. *Quoniam in propria non pelle quiescem*. *Hor.* Ponieważ w cudzą przybrałbym się skórę. || *Proprium absol.* *Phaedr.* Własność, rzecz własna. || Stosowny. *remedia*. *Larg.* Lekarstwa stosowne. || Stały, długi, wieczny. *Nihil in vita proprium*. *Lucil.* Nic stałego w życiu. *Munera non propria*. *C.* *Nep.* Niestale upominki. || Prawny, pewny, wrodzony, bardzo stosowny. *Res proprio suo vocabulo nominare*. *Cic.* Rzecz bardzo stosownym imieniem nazywać. || W stop. drug. *Proprior*. *Senec.*

PROPTER, przedimek rząd. przyp. czwar. (od *prope*). Blisko, podle, przy, u. — *viam*. *Plaut.* Przy drodze. — *aquae rivum*. *Luer.* Przy strumieniu. || Bez przypadku. *Duo filii propter cubantes*. *Cic.* Dwaj synowie obok leżący. || Często znaczy przyczynę, albo cel dla którego się co dzieje. *Amicitia propter se expetenda*. *Cic.* Przyjaźń z siebie pożą-

dana. *Pavere legibus propter metum*. *Cic.* Słuchać praw dla bojaźni. || *Propter hoc, propter quod*. *Farr.* Przeto, dla tego. || (*Sacrificium*) *propter viam est*. *Fest.* Ofiara czyniona z powodu podróży Herkulesa. || Czasem się *propter* po swoim przypadku kładzie. *Translata dehinc castra hostem propter*. *Tac.* Pomkniono oboz bliżej ku nieprzyjacielowi.

PROPTEREA, *psk.* właściwie *propter ea* (od *propter*). *Cic.* Przeto, dla tego, dla tej przyczyny. — *quod*. *Terent.* Dla tego że — *ut*. *Cic.* Przeto, ażchy.

PROPUDIANUS, *a*, *um*, (od *propudium*) *i. e.* *ad propudium pertinens*. Tyczący się sromoty, bezwstydu. — *porcus*. *Fest.* Ofiara czyniona z wieprza na znak oczyszczenia w familii Klandyji.

PROPUDIOSUS, *a*, *um*, (od *propudium*). Pelen sromoty, hanby, wstydu, sromotny, haniebny, np. — *uxor*. *Gell.* — *facinus*. *Arnob.* — *mulier*. *Apul.* *Ancilla propudiosissima*. *Sidon.*

PROPUDIUM, *ii*, *n.* (od *pro* albo *porro* i *pudet*). Sromotny, haniebny uczynek, np. kurewstwo, np. *propudii me insinulat*. *Plaut.* || Wyraz zelżywy, sromotny człowiek, haniebny, beczenny.

PROPUGNACULUM, *i*, *n.* (od *propugno*). Miejsce albo rzecz obwarowana przeciw nieprzyjaciolom, np. mur, bastion, baszta, flota, miasto, góra, obrona, wał, twierdza, przedmurze, warownia, fortyfikacya, okopy, np. — *moenium*. *Tac.* — *murorum*. *Id.* *Propugnacula navium*. t. j. okręta opatrzone wieżami. *Hor.* *Propugnacula aequoris*. t. j. tany naprzeciw falom morskim. *Stat.* || Przenośnie, obrona, wał, twierdza, przedmurze, np. — *tyrannidis*. *Nep.* — *tranquillitatis*. *Cic.* *Propugnaculo uti*. *Liv.* *Purgare sese et fortissimo propugnaculo uti, quod nihil literarum ad quemquam attulisset*. *Liv.* t. j. użyć najmocniejszej obrony, dowodu, świadectwa.

PROPUGNATIO, *onis*, *z.* (od *propugno*). Bronienie, obrona miejsca. *Val. Max.* || Przenośnie, obrona, np. — *dignitatis*. *Cic.*

PROPUGNATOR, *oris*, *m.* (od *propugno*). Obroneca który broni od nieprzyjaciol placu albo broniący kogo. || Przenośnie, obroneca, np. — *fortunarum mearum*. *Cic.* *Senatus propugnator*. *Cic.* t. j. Milo. || Tytuł Jowisza i Marsa. *Inser. ap. Grut.*

PROPUGNATRIX, *icis*, *z.* (od *propugno*) *i. e.* *quae propugnat*. Obronicielka, która broni. *Fragment. ap. Fabret.*

PROPUGNO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pro* i *pugno* zamiast *pugno pro homine vel re etc.*) Waleczyć w obronie czyjej, bronić kogo albo czego. || Przenośnie. — *pro aequitate*. *Cic.* Waleczyć za słusność. — *commoda patriae*. *Id.* Bronić interessu ojczyzny. || Z przyp. czwart. *Omibus aeratae propugnat pectore crates*. *Stat.* Wszystkich pierśsi miedź uzbraja. || *Propugnare alieni*. *Apul.* Waleczyć za kogo. || Przenośnie. — *nugis*. *Hor.*

PROPULSATIO, *ōnis*, *z.* (od *propulso*). Odgonienie, rozpedzenie, odpędzenie, powściągnięcie, hamowanie, odwrócenie, odalenie, np. — *periculi*. *Cic.* — *criminis*. *Gell.*

PROPULSATOR, *ōris*, m. (od *propulso*). Odganiaacz, który odgania, odpędza, powściąga, który powściąga, hamuje. *Val. Max.* *Valetudinum pessimarum propulsator*. *Arnob.*

PROPULSO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotl. od *propello*) *i. q. propello*. Odganiać, rozpedzić, odgonić, odpędzić, odpychać, odwrócić, oddalić, usunąć, właściwie i przenośnie, np. — *hostem*. *Caes.* — *bellum a moenibus*. *Liv.* — *frigus et famem*. *Cic.* — *morbos exquisitis remediis*. *Colum.* — *periculum*. *Liv.*

PROPULSOR, *ōris*, m. (od *propello*) *i. e. qui propellit*. Poganiaacz, który pogania, np. — *cornigeri pecoris*. *Venant. Fort.* t. j. poganiaacz wółw, wolołpas.

PROPULSUS, *a*, *um*, (imsl. od *propello*). Odpędzony, odegnany. *Propulsi oculi*. *Plin.* Wypukłe oczy.

PROPULSUS, *us*, m. (od *propello*). Wy-pędzenie, odpędzenie, wygonienie, odepchnięcie, popchnięcie, starcie, np. — *venti*. *Sen.*

PROPYLAEON albo **PROPYLAEUM**, *i.* n. (*προπύλαιον*). *Plin.* Miejsce przede drzwiami albo przed bramą, przysionek, portyk około kościoła Pallas w zamku Atenskim. np. *Charites in propylaeo Atheniensium, quas Socrates fecit*. *Plin.* t. j. posągi w portyku Atenyjskich.

PROQUAESTOR, *ōris*, m. (od *pro* i *quaestor*). Prokwestor albo Vicekwestor, nadzwyczajny kwestor albo namiestnik kwestora. *Cic.*

PROQUAM albo **PRO QUAM**, (dwa słowa *pro* i *quam*) psk. Potem, za tem, gdy, że, aby, żeby. *Luer.*

PROQUIRITATUS, *a*, *um*, (imsl. od *proquirito*). *Sidon.* Obwołany, ogłoszony przed ludem.

PROQUIRITO, *as*, *are*, (od *pro* i *quirito*, *are*). Publicznie krzyżeć, wrzeszczeć, wołać, albo wykrzykać, wykrzykiwać, zgłosić, np. *epistolam saepe aperiens proquirabat*. *Apul.* t. j. wołał, ogłaszał. — *legem*. *Sidon.*

PRORA, *ae*, *z.* (*πρόρα*). Przód okrętu. *Proram obvertere pelago*. *Virg.* *Proras a litore vertere*. *Lucan.* Idź pod żagle. *Pro-ra et pupis*, przyst. Czołose, z czego się składa. || *Ovid.* *Virg.* Okręt, nawa.

PROREPO, *pis*, *psi*, *ptum*, *pere*, (od *pro* i *repo*). Czołgać się, czołgając się wylazić, wychodzić, wypływać, wyrastać, mówić o ludziach, zwierzętach i o roślinach, też o żywotnych tworach, np. *cochleae non prorepunt e cavis terrae*. *Plin.* *Cum pro-reperunt primis animata terris*. *Hor.* Kiedy ludzie nakształt zwierząt z pierwszej wyszli ziemi. *Prorepunt balsama ligno*. *Claudi.* Płyną balsamy z drzewa. || Szczególnie o roślinach, np. *quameunque in partem pro-*

repserint radices. *Colum.* *Humor lente pro-repit*. *Id.* t. j. powoli wychodzi, wypływa.

PRORĒTA, *ae*, m. (*πρωράτης*). Sternik, który steru pilnuje i rudlem galere kieruje. *Plaut.*

PROREUS, (dwuzgłoskowy) *ēi* i *ēos*, m. *i. q. prorēta*. *Ovid.*

PRORIGA, *ae*, m. Koniuch, stadny parobek. Ob. **PERORIGA**.

PRORIPIO, *pis*, *ipui*, *eptum*, *pere*, (od *pro* i *ripio*). Silnie, nagle co, lub kogo porywać. *Repente hominem proripi jubet*. *Cic.* Znała kaze porwać człowieka. || *Proripere se*. *Cic.* Nagle i przedko uciekać zjad. *Proripuit se custodibus*. *Tac.* Wykradł się z pod straż. — *se e manibus sacrificantium*. *Liv.* Wy-słiznąć się z rąk ofiarników. || Przenośnie. *Quod adulterium, quae libido non se proripiet?* *Cic.* Cudzołstwo i lubieżność, na co się nie odważy? || Też bez *se*, np. *quo proripis?* *Virg.* — *pedes scil. suos*. *Ovid.* t. j. uciekać.

PRORITO, *as*, *are*, (od *pro* i słowa *rito*, *are*). Na przód wabić, pociągać, nęcić, drażnić, pobudzać. *Plin.* || Wzbudzać, podniecać, poduszczać do czego, np. *quem spes aliqua proritat*. *Sen.* — *stomachum variate ciborum*. *Scrib. Larg.* *Aliquem ad furias*. *Arnob.* — *praemiis*. *Id.*

PROROGATIO, *ōnis*, *z.* (od *prorogo*). Przedłużenie, przeciągnięcie, zwłoka czasu, rzeczy, przewłoka, odwłoka, np. — *diei*. *Cic.* — *imperii*. *Liv.* t. j. komendy, wodza, dowództwa. || — *legis*. *Cic.* t. j. dalsza rozcią-głość prawa. — *imperii*. *Liv.* t. j. powiększenie państwa.

PROROGATIVUS, *a*, *um*, (od *prorogo*). Tyczący się przewłoki, albo cierpiący prze-włokę, np. — *fulmina*. *Sen.*

PROROGATOR, *ōris*, m. (od *prorogo*). Odkładacz, dojutrek, który czas odkłada, np. — *tritice*. — *vinu et olei*. *Cassiod.*

PROROGATUS, *a*, *um*, (imsl. od *prorogo*). Ob. **PROROGO**.

PROROGO, *as*, *avi*, *atum*, *are*. Nowa uchwała pospółstwa albo prawem co prze-ciągnąć, przedłużyć. *Illud enitere, ne quid nobis temporis prorogetur*. *Cic.* Wszelkiego doloż starania, aby nam czasu nie przedłu-żono. *Ne provincia nobis prorogetur*. *Id.* Aby nam prowincyi rzady nadal nie były przed-lużone. || Przenośnie. Przewlekać, odkla-dać. *Pauca tibi ad solvendum prorogatis diebus*. *Cic.* Malo ci dawszy przewłoki na zapłacenie. — *moras in hiemem*. *Plin.* Odkla-dać na zimę. || Długo zachować. — *folia lac-tucarum*. *Plin.* Długo chować liść salaty. || *Ulp.* Łożyć, wydawać pieniądze na co. || Ogłosić, obwieścić, np. — *jussionem*. *Cod. Justin.* — *sententiam*. *Ibid.*

PRORSUM, psk. *i. q. prorsus* (zamiast *proversum*). Naprzód, dalej, np. *cursarum prorsum*. *Ter.* t. j. wzad i wprzód, zjad prosto, np. — *ire*. *Plaut.* *Eas prorsum in na-vem*. *Plaut.* t. j. prosto. || Całkiem, zupeł-

nie. np. *prorsum nihil intelligo*. *Ter.* *Prorsum irritatus*. *Gell.* t. j. całkiem, zupełnie.

PRORSUS, psk. (zamiast *proversus*) *i. q. prorsum*. Naprzód, dalej, np. — *cedere*. *Plaut.* Idź dalej. || Prosto, np. *prorsus Athenas abi-bi*. *Plaut.* || Całkiem, zupełnie, np. — *pe-rii*. *Ter.* t. j. całkiem zginałem. || Zapewne, prawdziwie, niewątpliwie, bez wahania się. *Cic.* Tak, tak, bez wątpliwości. *Plin.* *Gell.* || W ogólności albo krótko, jednym słowem. *Cic.* *Ter.*

PRORSUS, *a*, *um*, (zamiast *proversus* albo *porro versus*). *Ter.* Wciąż prosty. *Prorsa facundia*. *Apul.* Proza i wierszem. || *Prorsi limites*. *Fest.* Pół granice obrócone na wschód. || *Prorsa dea*. *Farr.* Bogini pro-stego porożenia niemowląt. || *Prorso trami-te*. *Flav.* Prostą ścieżką.

PRORUMPO, *is*, *rupi*, *ruptum*, *pere*, (od *pro* i *rumpo*). Idąc łamać co, wylamać. *Venas prorupit vulnus*. *Stat.* Żyły przerwała rana. || Zimpetem wychodzić, wypadać, wpa-dać na co albo na kogo. *Medius densos pro-rumpit in hostes*. *Virg.* Rzucił się w pośród nieprzyjaciół. *Subitus prorupit cruor*. *Stat.* Krew nagle wytryska. *Lacrymae prorumpunt*. *Plin.* Łzy się toczą. || Przenośnie. *In secle-ra simul ac dedecora prorupit*. *Tac.* Cały się wylał na wszelkie sromoty i zbrodnie, *Saevitia, libidine, raptu, in externos mo-res proruperant*. *Id.* Na wszelkie się rozpu-sły, dzierstwa i barbarzyńskie obyczaje roz-pasali. || Wychodzić. *Tiberinus in mare pro-rumpit*. *Virg.* Tyber w morze wpada. || — *se*. *Gell.* Uciekać. || Wybuchnąć. *Atram pro-rumpit ad aethera nubem*. *Virg.* Czarny wy-rzucił na powietrze obłok.

PRORUO, *is*, *ui*, *utum*, *ere*, (od *pro* i *ruo*). Obalać, wywracać. — *columnam*. *Hor.* Słup obalić. || Upadać. — *in caput*. *Val. Flacc.* Spaść na leń. || Wypadać. — *in hostem*. *Curt.* Uderzyć na nieprzyjaciela. || — *se*. *Terent.* Wy-chodzić, wypadać za drzwi.

PRORUPTIO, *ōnis*, *z.* (od *prorumpo*). Do-bywanie się, wybuchanie, wylamanie się z pomiędzy czego, wyskoczenie, wypadanie, wypychanie. — np. — *hostium*. *Aur. Vict.* t. j. wypadnięcie, wypadanie nieprzyjaciół. — *undarum interfuentis oceani*. *Martian. Cap.*

PRORUPTOR, *ōris*, m. (od *prorumpo*). Który się dobywa, wylamuje z pomiędzy czego, który wyskakuje, wypada. np. *pro-ruptore alii jumenta intercipiunt*. *Amian.*

PRORUPTUS, *a*, *um*, (imsl. od *prorumpo*). Zepsuty, zrujnowany. *Proruptae munitiones*. *Caes.* Zrujnowane szance. || Z impe-tem wypadający. *Perfudit toto proruptus cor-pore sudor*. *Virg.* Strumieniami pot całego oblał. — *Fesuvius*. *Val. Flacc.* Buchający o-gniem Wezuwiusz. || Przenośnie. *Prorupta audacia*. *Cic.* Zuchwała odwaga.

PRORUTUS, *a*, *um*, (imsl. od *proruo*). *Liv.* Obalony, wyrwcony.

PROSA, *ae*, *z.* (od *prosus*, *a*, *um*). *Quint.* Proza, mowa nie wiązana. *Prosaee eloquen-tiae decus*. *Fellej.* Ozdoba krasomówskiej

wymowy. || *Prosa oratio*. *Gell.* Zamiast *pro-sa absol.* || *Prosa dea*. *Ob. Prosus*.

PROSAICUS, *a*, *um*, (od *prosa oratio*). Prozaiczny, złożony z niewiązanej mowy, np. *Prosaico quoties direxit scripta relatu*. *Venant. Fort.*

PROSAPIA, *ae*, *z.* (od *pro* i *sipare* *Pro-sapia, progenies, i. e. porro sparsis et qua-si jactis liberis; quia sipare significat ja-cere et disjicere*. *Steph.*, zjad *prosapia*) *i. q. familia, genus, stirps*. Rod, rodzaj, po-kolenie, plemię, szczepek, albo familija, np. pochodząca z jakiego plemienia, szczepek, np. *de Coclitum prosapia*. *Plaut.* — *vetus*. *Sall.* *Suet. Justin.* || Też starożytne słowo, np. *et eorum, ut utamur veteri verbo, prosapia*. *Quintil.* — *vetus*. *Apul. majorum*. *Id.* || Pi-sze się też *prosapias*. *Prudent.*

PROSAPIES, *ei*, *z.* *i. q. prosapia*. Ob. **PROSAPIA**.

PROSAPODOSIS, *is*, *z.* (*προσαπόδοσις*, wyraz grecki). *Quint.* Postać krasomowska, gdzie się dają przyczyny na każde zadanie.

PROSARIUS, *a*, *um*, (od *prosa*. Ob. *Pro-sus*, *a*, *um*). Prozaiczny, nie rymowy, nie wierszem pisany, np. — *opus*. *Sidon.* — *lo-quendi genus*. *Id.* || *Ars prosaria*. *Inser. ap. Grut.* Sztuka gładzenia kutneru na sukni; od *prosa*. *Gloss.* *i. e. pexa tunica*.

PROSATUS, *a*, *um*, (imsl. od *prosero*, *evi* *et*). *Anson.* Zrodzony, który pochodzi, ród swój wie dzie od kogo.

PROSCENIUM, *ii*, n. (*προσκήνιον* albo też *scil. spatium*, od *proscenius*, *a*, *um*, od *pro* i *scena*). Miejsce przed sceną t. j. mię-dzy sceną i orkiestrą plac dla aktorów. *Plaut.* *Liv. Virg. Vitr. Suet.* || Cały teatr albo bu-dowa teatru, np. *Pompejana dabunt quan-tos proscenii plausus*. *Claudian.*

PROSCHOLUS, *i*, m. (*πρόσχυλος*) *i. e. subdoctor*. Podnauczytel, nauczyciel niższy. *Anson. Professor.*

PROSCINDO, *is*, *scidi*, *scissum*, *dere*, (od *pro* i *scindo*). Rąbać, ścinać. — *quereum*. *Luer.* Ściąć dąb. — *piscem*. *Apul.* Rozpłatać rybę. || — *terram*. *Plin.* Orać ziemię, uprawiać rolę. || Przenośnie. — *aequor*. *Catull.* Zeglować. — *celeseres notos*. *Claudi* Latać po powietrzu. || — *aliquem*. *Ovid.* Łzyć kogo, szkalować.

PROSCISSIO, *ōnis*, *z.* (od *proscindo*). Rą-banie, krajanie. || Zjad oranie, uprawianie nowizny albo pierwsze oranie. *Colum.*

PROSCISSUS, *a*, *um*, (imsl. od *proscin-do*). *Colum.* Orany, uprawiany. || *Proscissum*. *Id.* Poorana ziemia. || Przenośnie. *Proscis-sum vulnere pectus*. *Stat.* Zranione serce. || — *convitiis*. *Plin.* Zelżony.

PROS RIBO, *is*, *psi*, *ptum*, *bere*, (od *pro* i *scribo*). Obwieścić, ogłosić co pismem. — *leges*. *Tac.* Ogłosić prawa. || *Ulp.* Pau-dect. Licytować, wystawiać co na sprzedaż. || *Cic.* Konfiskować, zabierać co na szarb. || *Id.* Wywoływać obywateli z kraju, kon-fiskując im dobra.

PROSCRIPTIO, *ōnis*, *z.* (od *proscribo*).

Cie. Wystawianie czego na sprzedaż. || *Id.* Konfiskowanie, zabranie dóbr do skarbu. || Wywołanie z kraju z konfiskatą majątku.

PROSCRIPTOR, *ōris*, m. (od *proscribo*) i. q. qui proscrit. *Plin.* Który wystawia dobra na sprzedaż, konfiskuje majątek.

PROSCRIPTIO, *is*, *ire*. (*Desiderativ.* s. *meditativ.* (od *proscribo* i. e. *volo* (*cupio*) *proscribere*. Chcieć, pragnąć, zamyslać, ogłosić co pismem albo konfiskować, zabierać komu majątek, to słowo uczesne ma objaśnienie, np. *Hoc turpe Cnaeus Pompejus noster biennio ante cogitavit: ita sullularit animus ejus et proscripturū diu.* *Cic.*

PROSCRIPTUS, *a*, *um*, (imsl. od *proscribo*). *Cic.* Ogłoszony pismem. || *Id.* Wystawiony na sprzedaż. || *Id.* Skazany na śmierć i na utratę dóbr. || *Id.* Przenośnie. — *pudoris dignitas.* *Petr.* Godność wstydu zhańbiona.

PROSECO albo PROSICO, *ās*, *eūi*, *secum*, *āre*, (od *pro* i *seco*). *Liv.* Rąbać część ofiar na spalanie. || *Apul.* Obcinać co. || *Plin.* Orać nowizny.

PROSECRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pro* i *sacro*, *are*). *Lactant.* Ofiarować, czynić bogom ofiary.

PROSECTA. Ob. PROSECO.

PROSECTIO, *ōnis*, *z*. (od *proseco*) zamiast *sectio*. *Salvian.* Ob. SECTIO.

PROSECTOR, *ōris*, m. (od *proseco*). Chirurg, anatomik, prozektor, który rżnie, kraje. *Tertull.*

PROSECTUS, *us*, m. (od *proseco*). Cięcie, rąbanie, porąbanie na sztuki, cios, raz, uderzenie, np. — *gladiatorum.* *Apul.* Kąsanie, ukąszenie, np. — *dentium.* *Apul.*

PROSECTUS, *a*, *um*, (imsl. od *proseco*). Pocięty, porąbany. *Val. Flacc.*

PROSECTIO albo PROSEQUUTIO, *ōnis*, *z*. (od *prosequor*). Odprowadzenie, przeprowadzenie, asystencya, orszak, eskorta, konwoj. *Cod. Theod.*

PROSECUTOR albo PROSEQUUTOR, *ōris*, m. (od *prosequor*). *Cod. Theod.* Odprowadzający, towarzyszący, kompan, asystent, towarzyszący, przystaw, który dla straży towarzyszy komu. || *Cassiod.* Który co przeprowadza. *Prosecutores frumentorum.* *Id.* Którzy przewożą nawą zboże z jednego miejsca na drugie. || *Ten.* co dochodzi swoich pretenzji. || *Sidon.* Przeprowadziciel, który z urzędu przeprowadza kogo.

PROSECUTORIUS, *a*, *um*, (od *prosequor*). Tyczący się odprowadzenia, przeprowadzenia, asystencyi, orszaku, np. *prosecutoria scil. epistola.* *Cod. Justin.* Pismo tyczące się przeprowadzenia. Inni czytają *persecutoria*.

PROSECUTUS albo PROSEQUUTUS, *a*, *um*, (imsl. od *prosequor*; *porro aut ultra secutus*). Który prowadzi, przeprowadza, asystuje komu, np. *prosequutam multitudinem dimisit.* *Justin.* || Wszłuce wojennej którzy postępują dalej, np. *multa millia passuum prosecuti.* *Caes.* || Przenośnie, mówić, przemawiać do kogo, np. *Rhemus oratione*

prosecutus. *Caes.* || *Prosecutus absol.* Który skończył mówić. || Pięknie się używa z przyp. szóst. np. *omnibus laudibus prosecutus.* *Hirt.* || Odnosi się też do hojności i darów, np. *omnes circa se largissime prosecutus.* *Suet.* t. j. udarował bardzo hojnie.

PROSEDA, *ae*, *z*. (od *pro* i *sedeo*). Nie-rządnicia siedząca przeddrzwiami. *Prosedas meretrices Plantus adpellat, quod ante stabula sedeant, eadem et prostibula.* *Fest.*

PROSEDAMUM, *i*, *n*. i. q. *pigritia equorum in coitu.* Niesposobność koni do płodzenia. *Plin.*

PROSEILEMENITAE, *arum*. Pewny naród w Galacji. *Ptolem.*

PROSELENOS, *i*. Przezwisko niewiasty. *Petr.*

PROSELENUS, *i*, (πρωσέλντος). *Servi.* Starszy od siostry. Tak się przezywali Arkadyjczycy.

PROSELYTUS, *i*, m. (πρωσέλντος). *Tertull.* Przybysz, ten, który z pogan przyjął był wiarę żydowską, albo który z żydami pospół mieszkał. || Nowonawrócony w starym zakonie, równie jak i w pierwiastkowym chrześcijaństwie.

PROSEMINO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pro* i *semino*). Rozsiewać, rozmnażać, np. — *ostreas.* *Cic. ap. Non.* || Ztąd przenośnie, np. *familiae proseminatae sunt.* *Cic.* t. j. powstałe.

PROSENTIO, *tis*, *si*, *sum*, *ire*, (od *pro* i *sentio*). Pierwej miarkować, obaczyć, postrzegać, uważać, wypatrywać, np. *si pro-senserit miles.* *Plaut.*

PROSEQUIUM, *ii*, *n*. a *prosequendo.* *Fest.* Prowadzenie poczesne czyli honorowe (od *prosequor*).

PROSEQUOR, *ēris*, *eūtus*, albo *quītus sum*, *qui*, *dep.* (od *pro* i *sequor*). Prowadzić kogo poczesnie czyli honorowie, w pociecie, w orszaku. — *exsequias, funus.* *Cic.* Prowadzić umarłego. — *decedentem domo.* *Liv.* Odprowadzać kogo do domu. — *rus.* *Plaut.* Iść za kim na wieś. || Przenośnie. *Improbium factum dicto prosecutus.* *Colum.* Złoczywszy z niegodziwym postępkiem obelżył wyrazi. || Mówić, rozprawiać, traktować, pisać o czym. *Non prosequor longius.* *Cic.* Nie będę mówił dłużej. *Honorificis verbis prosequi aliquem.* *Id.* Ze czcią i szanowaniem mówić o kim. *Uno libello memoriam prosequi.* *Plin.* Jedną książeczką pamięci pisać. || Kończyć mówę. *Prosequitur pavitans, et flectit pectore satur.* *Kirg.* Drżący chytrym głosem tak dalej mówi. || To słowo rozmaicie się używa podług przyp. szóst., z któremi się łączy. Zdobić, uraczyć, obdarzyć. *Præterita veneratione prosequi.* *Cic.* Przeszłe rzeczy szanować. — *lucrymis.* *Id.* Oplakiwać kogo. — *votis.* *Id.* Życzyć co komu. — *beneficiis ac liberalitate.* *Id.* Dobrodziejstw i hojnością uraczać kogo. — *omnibus officiis.* *Cic.* Wszelkie czynić usługi. || Hojnie udarować. *Omnes circa se largissime prosecutus.* *Sueton.* Wszystkich około sie-

bie bardzo hojnie obdarzył. || Ściagać, przestawiać. *Neque longius fugientes prosequi poterant.* *Caes.* Ani mogli dalej uciekających ściagać. — *contumeliosis vocibus.* *Id.* Lżyć obelżywymi słowami.

PROSERO, *ris*, *sevi*, *satum*, *rere*, (od *pro* i *sero*, *sevi* etc.) Rodzić, płod wydawać, wydawać plony, np. — *segetem.* *Lucan.* || Przenośnie wydawać, np. — *artes.* *Grat. Cynege.* || Ztąd *Prosatus*, *a*, *um.* Wynikły, wychodzący od kogo, spłodzony, zrodzony. *Apul. Auson. Prudent.*

PROSERO, *ris*, *sevi*, *satum*, *rere*, (od *pro* i *sero*, *sevi* etc.) Wyciągać, rozciągać, np. *proserit hydra caput.* *Avien.* *Proserit Rhodanus in Celtas etc.* *Sil.* || Przenośnie, *artes proserere.* *Grat. in Cynege.*, też *proserere linguam.* *Plant.* pospolicie *Edd.* mają *proferre*.

PROSERPINA, *ae*, *z*. (Gr. *Ἡερσεφώνη*). (od *proserpo*). Córka Jowisza i Cerery, żona Plutona, bogini piekieł. *Cic. Virg. Hor.*

PROSERPINACA, *ae*, *z*. Roślina inaczej zwana *Polygonum*. Sporyż wielki, roślina. *Plin. Apul. de herb.*

PROSERPINALIS, *e*, *ptuk*. (i. e. *ad Proserpinam pertinens*). Należący do Prozerpiny, np. — *herba.* *Marcell. Empir.* Zmijowiec inaczej *Dracontion* zwany u Greków.

PROSERPO, *pis*, *psi*, *ptum*, *pere*, (od *pro* i *serpo*). Człgać się, lazić, wlec się, plazać się, pelzać o ludziach i zwierzętach, np. — *in lucem.* *Apul.* O żmii. *Serpit leniter visaque bestia.* *Id.* Ztąd *bestia proserpens.* *Plaut.* t. j. wąż czolgający się. || Przenośnie, np. *malis proserpentibus occurrere.* *Amian.* t. j. zabiegać szerczącemu się złemu.

PROSEUCHA, *ae*, *z*. (πρωσυχή) właściwie modlitwa, miejsce do modlitwy, dom modlitwy, synagoga, szkoła, bożnica żydowska. *Juvenal.* || *Proseucha.* *Inscr. ap. Grat.*

PROSEFERARI, *i*. e. *impetrari*, np. *proseferatur pax.* *Lucil. ap. Non.*, *silectio certa.*

PROSICIAE, *arum*, *scil. partes*. t. j. części ofiar. *Aruob. Cum prosicias intulerint.* *Solin.*, gdzie drudzy czytają *porricias*. || Właściwie ptak. *Proseicus a*, *um*, od *proseco* albo *proscico*.

PROSICIES, *ei*, *z*. (od *proscico* s. *proseco*). Część ofiar, która była ofiarowana. *Farr. ap. Non.*

PROSICIUM, *ii*, *n*. i. q. *prosicies.* *Fest.* Jest właściwie przymiotnik. Ob. *Prosiciae*.

PROSICO, *as*, *are*. Ob. PROSECO.

PROSIGNANUS, *i*, m. (od *pro* i *signum*). *Prosignani, scil. milites.* *Frontin.* Żołnierze w drugim sztyku stojący po przedproponikach.

PROSILIO, *is*, *lii*, *lii*, *lii*, *sultum* *ire*, (od *pro* i *salio*). Wypadać, wyskakiwać, — *strato.* *Val. Flacc.* Wyskoczyć z pościeli. — *in praelium.* *Just.* Wypadać na nieprzyjaciela do boju. Wytryskać. *Prosilit venis eror.* *Sen. p.* Krew z żył wytryska. || Przenośnie. Wyrastać, szerzyć się, krzewić się. —

in altitudinem. *Colum.* Wyrastać w górę. — *in flagellum.* *Id.* Wyrastać w gałęzie. || W czasie przyszłym *prosilibo* albo *prosiliam.* *Quintil.*

PROSIMURIUM, zamiast *promocrium.* *Fest.*

PROSISTO, *tis*, *ere*, (od *pro* i *sisto*). Wystąpić z pomiędzy czego, dobywać się, ztąd celować, wystawać, górować, np. — *folia.* *np. foliis prosistentibus.* *Apul.*

PROSITUS, *a*, *um*, (od *pro* i *situs*, *a*, *um*) i. e. *propositus*, np. *prositita, proposita.* *Paul. ex Festo.*

PROSLAMBANOMENOS, *i*, *n*. (πρωσλαβανόμενος, przybrany). *Vitruv.* Jeden z tonów muzycznych odpowiadający głosowi *A* re.

PROSOCER, *eri*, m. (od *pro* i *socer*). Dziad żony czyjej. *Ovid.* || Dziad żony czyjej albo dziad męża czyjej. *Ulp. in Pandect.*

PROSOCRUS, *us*, *z*. (od *pro* i *socrus*). Babka żony czyjej. *Modestin. in Pandect.*

PROSODIA, *ae*, *z*. (πρωσώδια). *Farr. ap. Gell.* Prozodya czyli notnia tak po naszemu nazwana, albo iloczasy.

PROSODIACUS, *a*, *um*, (πρωσώδιαχος). Prozodijski, tyczący się prozodii czyli notni, iloczasu, np. — *metrum.* *Mar. Victor. Gramm. Prosodiaci numeri.* *Mart. Cap.*

PROSONOMASIA, *ae*, *z*. (πρωσωνομασία). Postać krasomówna, która wydaje podobieństwo wyrazów, np. *Deligere oportet quem velis diligere.* np. *amantes i amentes.* || Inaczej *agnominatio* zwana. Ob. *Agnominatio*.

PROSOPALGIA, *ae*, *z*. (πρωσώπων, twarz; ἄλγος, ból). Ból twarzy nerwowy.

PROSOPIS, *idis*, *z*. (Πρωσώπις). *Apul.* Lopian, ziele. || *Steph. Byzant.* Miasto w Egipcie.

PROSOPITES, *ae*, *z*. (Πρωσώπιτης). *Plin.* Dystrykt w Egipcie przy Delcie. || *Apul.* Lopian, ziele.

PROSOPON, *i*, *n*. (πρόσωπον). *Apul.* Mak biały albo czarny, mak dziki. Inni *mecona agrion* zowią. *Apul. de herb.*

PROSOPOPOEIA, *ae*, *z*. (πρωσώποποιεία). *Quint.* Postać krasomówna zmyśloną osobę wprowadzającą. || Cała mowa złożona z podobnej postaci, czego piękne przykłady mamy w Liwiuszu. || *Prosopopeicus, a*, *um*. *J. Firmic.* Tyczący się tej krasomówniej postaci.

PROSPARALEPIS, *is*, *z*. (πρωσπαράληψος. Postać, figura) i. q. *paragogie.* *Charis.*

PROSPECTE, *psk*. (od *prospectus*, *a*, *um*). Przejrzanie, ostróżnie, bacznie, opatrnie, przewidując, uważnie, rozsądnie. *Tertull. Prospectissime adhibebit bono.* *Augustin.*

PROSPECTIVUS, *a*, *um*, (od *prospectus* albo od *prospicio*). Tyczący się prospektu, należący do prospektu, np. — *fenestras.* *Cod. Justin.*

PROSPECTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotli. od *prospicio*). *Liv.* Wyglądać z domu, z okna, wyglądać kogo. || Patrzeć, widzieć co zdala, poglądać. — *pontum.* *Ovid.* Patrzeć

na morze. || Mieć widok. *Prospectat villa Siculum mare. Phaed.* Dom wiejski ma widok na morze Syeilijskie. || Przenosić. Upatrywać, przeglądać, przejrzeć co. || Czekać na co. *Diem de die prospectans. Liv.* Dzień o dzień wyglądając.

PROSPECTOR, *ōris*, m. (od *prospicio*). Który ma pieczę, staranie, staranność, troskliwość, pieczołowitość, opatrny, przeczorny, np. *Deus humanarum necessitatum prospector. Tertull.*

PROSPECTUS, *us*, m. (od *prospicio*). Widok, prospekt, np. na pole. *Prospectum eripiens oculis. Virg.* Oczom odbierając widok. *Prospectum petere. Catull.* Patrzeć na co zdaleka. *Lugubris prospectus. Tac.* Widok żalobny. || Miejsce wyniosłe i otwarte do patrzenia na dalekie przedmioty. *Prospectum in urbe agrumque capere. Liv.* Obracać miejsce z kądy można było widzieć miasto i pole. *O praeclarum prospectum! Cic.* O cudny z tego miejsca prospekt! || Światło domu. || Przenosić. *Gell.* Wzgląd, baczność, uwaga. || *Tertull.* Opatrzność.

PROSPECTUS, *a, um*, (imsl. od *prospicio*). *Plin.* Widziany, postrzeżony zdaleka. || *Liv.* Przewidywany, przejrzany.

PROSPECULOR, *āris, atus sum, ari, dep.* (od *pro i speculari*). Wypiegiwać, wypatrywać, iść, wysłać na podsłuchy, na zwady, wywiadywać się, zasięgać języka, np. *Socium prospectatum ad locum castris capiendum mittunt. Liv.* || Patrzeć, wypatrywać co, czatować, np. — *adventum regis e muris. Liv.* || Patrzeć z góry na dół albo patrzeć dokąd, np. *de vallo. Auct. bell. Afr.*

PROSPER i **PROSPERUS**, *a, um*, (od *pro i speres i. e. spes*). Szczęśliwy, zyczliwy, pomyślny, przyjazny, pożądaný. — *exitus. Cic.* Szczęśliwy skutek. — *res, fortuna. Cic.* Pomyślność. — *valetudo. Suet.* Dobre zdrowie. — *religio. Virg.* Szczęśliwe godło. — *nomina. Plin.* Pomyślne wieszczby. — *belli. Lucan.* Powodzenie wojny. — *fama. Tac.* Gła, nieskazana sława. *Prosperina indoles. Eutrop.* Bardzo szczęśliwy przymiot.

PROSPERATUS, *a, um*, (imsl. od *prospero, are*). *Tertull.* Szczęśliwy. || — *Deus. Prudent.* Łaskawe bóstwo.

PROSPERE, psk. (od *prosper* albo *prosperus, a, um*). Szczęśliwie, zyczliwie, pomyślnie, np. *omnia profluenter, prospere. Cic.* *Prospere eveniunt res. Id.* *Res eventura prosperius. Gell.* *Aves, quae prosperius evolvant. Id.* t. j. z lepszą wieszczbą. *Prosperime pugnare. Plin.*

PROSPERGŌ, *gis, si, sum, gēre*, (od *pro i spargo*). Poprząść, obsypać, posypać, np. — *aliquem flore. Apul.* *Aqua simulacrum prosperum est. Tac.*

PROSPERITAS, *ātis, ŷ*, (od *prosper* albo *prosperus, a, um*). Szczęście, szczęśliwość, pomyślność, np. — *vita. Cic.* — *valetudinis. Nep.* — *rerum honestarum. Ammian.* — *ventorum. Apul.*

PROSPERITER, psk. (od *prosper* albo

prosperus, a, um). Szczęśliwie, pomyślnie. *Enn. ap. Prisci.*

PROSPERO, *as, avi, atum, are*, (od *prosper* albo *prosperus, a, um*). O rzeczach, uszczęśliwić, szczęśliwem uczynić. *Liv.* np. *ut consilia sua reip. prosperarent. Tac.* t. j. aby zamiary jego dążyły na uszczęśliwienie kraju. || *Ztąd prosperatus, a, um.* Uszczęśliwiony, szczęśliwy, pomyślny, np. — *felicitas. Tertull.* || O ludziach, uszczęśliwić, szczęśliwym uczynić. — *alicui. np. amico meo. Plaut.* || *Hanc tibi veniam prospero. Plaut.* zamiast *largior*. || *O Bogu, np. — Deum. Prudent.* t. j. pojednać, ubłagać.

PROSPERSUS, *a, um*, (imsl. od *prospergo*). *Tac.* Posypyany, pokropiony.

PROSPERUS, *a, um*. Ob. **PROSPER**.

PROSPEX, *icis, m.* (od *prospicio*). Który przewidywa, przewidujący, np. *in eventibus prospiciem. Tertull.*

PROSPICIENTER, psk. (od *prospicio*). Przechodnie, ostrożnie, bacznie, uważnie, rozsądnie, pieczołowicie, starannie, np. — *animadvertere. Gell.*

PROSPICIENTIA, *ae, ŷ*, (od *prospicio*). Przechodność, ostrożność, baczność, rozrządek, uwaga, pieczołowitość, staranność. *Cic.* || Spójżenie, rzucenie okiem, rzut oka. *Tertull.*

PROSPICIO, *eis, ŷxi, ŷctum, cēre*, (od *pro i specio*). Widzieć co, patrzeć, zdaleka na co, oglądać. — *a tergo. Ovid.* Patrzeć z tyłu. — *ex specula. Cic.* — ze strażnicy. — *ab rupe. Virg.* — ze skały. || Mieć prospekt, widok. — *Tuscum mare. Phaedr.* Ma prospekt na Tuskie morze. *Amaenissimas villas prospiciunt. Plin.* Ma widok na bardzo piękne wioski. || Przenosić odnosi się do umysłu. *Turpe est prospicienti senectutem, ex commentario sapere. Senec.* Szpetną jest rzeczą myślącemu o starości, być tylko z komentarzów mądrym. || Przechowywać, przewidywać. *Prospexi tempestatem futuram. Cic.* Przewidywałem przyszłą burzę. *Prospicere conjectura. Id.* Przewidywać na domysł. || Zaradzić, zabezpieczyć czemu. *Prospicite patriae. Cic.* Zaradźcie ojeżyźnić. — *saluti alienigenis. Caes.* Zaradzić ocaleniu czyjemu. — *rei frumentariae. Id.* — żywności. — *stultitiae. Terent.* Zabezpieczyć głupstwu. || Z przyp. ezwart. — *habitationem. Petron.* Obmyślić mieszkanie. — *sedem senectutis. Liv.* — siedzibę starości. — *Phaedr.* Strzedz się, być ostrożnym. || — *Farr.* Przeglądać, rozważać. || Oglądać się — *in crastinum diem. Plaut.* Oglądać się na jutro. — *oculis. Id.* Patrzeć.

PROSPICUE, psk. (od *prospicius, a, um*). Przechodnie, ostrożnie, bacznie, uważnie, troskliwie, pieczołowicie, starannie. *Apul.* **PROSPICUS**, *a, um*, (od *prospicio*). Staranny, dbały, pieczołowity, np. *sibi prospici ac despici. Naev. ap. Non.*

PROSPICIUS, *a, um*, (od *prospicio*). To, co się daje widzieć z daleka, wysoki, np. — *turris. Stat.* || Staranny, dbały, pieczołowity. *Apul.*

PROSPIRO, *as, avi, atum, are*, (od *pro i spiro, are*). Zewnątrz, naprzód wiać, powiewać, dąć, dmuchać, nadymać, albo zapach, wonia wydawać. *Apul.*

PROSPISSE, psk. Bardzo powolnie, nie rychło, pomalu. *Plaut.*

PROSTANS, *tis, r.* współ. (od *pro i sto*). *Lucret.* Przedstojący, wydający. || *Juven.* Ten, który siebie wystawia na nierząd.

PROSTAS, *adis, ŷ*, (πρὸστας). Przedni albo przodkowy budynek, wchod, wejście domu, sien. *Vitr.*

PROSTASIA, *ae, ŷ*, (προστασία). Pierwszy urząd, albo pierwszy plac, np. *munus prostasiae. Cod. Justin.* Inni czytają *protostasia*.

PROSTATA, *ae, ŷ*, (προῖστημι, przekładam). Grzezoł prostatyczny.

PROSTERNO, *is, strāvi, strātum, rnēre*, (od *pro i sterno*). *Plaut.* Pierwej co ślać, uścielać. || Przenosić. — *virtutibus campum. Plin.* Otwierać, sposobieć męztwu pole. || Obalić, rzucić co albo kogo o ziemię. *Corruit arbor, et multam prostravit pondere silvam. Ovid.* Upadło drzewo, i wiele drzew swym ciężarem obaliło na ziemię. — *ad pedes. Cic.* Upaść do nóg — *hostem. Id.* Rozgromić nieprzyjaciela. || Przenosić. Rujnować, niszczyć. — *omnia cupiditate. Cic.* Wszystko niszczy przez chciwość. — *mores civitatis. Plin.* Kazić obyczaje miasta. *Se ipsum prosternere. Cic.* Zpodleć. || *Suet.* Nierządu patrzyć, wydadz się na sromotę. || Też imsl. *prostratus, a, um. Cic.* || *Prostrasse* zamiast *prostravisse. Ovid.*

PROSTHESIS, *is, ŷ*, (πρόθεσις), i **PROTHESIS**, *is, ŷ*, (πρόθεσις). *Diomed.* Dodatnia, postać, przez którą do wyrazu jakiego na początku albo we środku dodaje się głoska lub zgłoska, np. *gnatus* zamiast *natus. Charis. Serv. ad Virg.*

PROSTIBILIS, *e, ptuk*, (od *prosto, are*) *scil. femina. Plaut.* Nierządnicą.

PROSTIBULA, *ae, ŷ*, (*scil. femina*). *Plaut.* Nierządnicą.

PROSTIBULUM, *i, n.* (*scil. scortum*) od *prosto i. q. prostibula*. Wszetecznicą, nierządnicą, kurwa. || *Bordel, dom wszeteczny. Isidor.* (*scil. stabulum*).

PROSTITUO, *is, tui, tutum, ere*, (od *pro i statuo*). Wystawiać siebie na nierząd. *Se se toto corpore prostituere. Catull.* Całego siebie wystawić na sromotę i nierząd. *Formam prostituit ut vendas. Petron.* Wystawiasz urodę na sprzedaż. || Ogłosić. — *famam. Cato. ap. Gell.* Oslawić. || Przenosić. *Vocem prostituere foro. Ovid.* Zaprzedać głos pieniaczowi. || — *in limine inferorum. Arnob.* Postawić przed progami piekieł.

PROSTITUTIO, *ōnis, ŷ*, (od *prostituō*). Przystawienie, postawienie, np. — *imaginum. Tertull.* || Nierząd, wystawienie siebie na nierząd na sprzedaż, np. — *corporum venalium. Arnob.*

PROSTITUTOR, *ōris, m.* (od *prostituō*).

Nierządnik, patrzący nierządu, np. *lenones et prostituteutes. Tertull.*

PROSTITUTUS, *a, um*, (imsl. od *prostituō*). *Marti.* Wystawiony na nierząd. *Prostituti sermones. Sidon.* Wszeteczne rozmowy.

PROSTO, *as, iti, atum, are*, (od *pro i sto*). *Plaut.* Stać przed albo w obliczu, jako stoją ci, którzy co mają na sprzedaż, albo się innym ofiarują na usługi. *Prostare. Hor.* Mówi się o rzeczach wystawionych na sprzedaż. || *Senec.* Nierządu patrzeć, wystawiać siebie na nierząd. || Przenosić. *Illud amicitiae quondam venerabile numen prostat. Ovid.* To niegdyś szanowne przyjaźni bóstwo na frymark się wystawia. || Bydź wydatnym.

PROSTOMIS. Ob. **POSTOMIS**.

PROSTRATIO, *ōnis, ŷ*, (od *prosterno*). Rzucenie o ziemię, powalenie czego, wywrócenie, precypitacja, strącenie, np. — *disciplinac. Tertull.*

PROSTRATOR, *ōris, m.* (od *prosterno*). Porażiciel, pogromiciel, np. — *hostium. Jul. Firm.*

PROSTRATUS, *a, um*, (imsl. od *prosterno*). Obalony, rzucony o ziemię. *Prostrati ad pedes. Cic.* Leżący u nóg. *Simulacrum prostratum. Plin.* Obalony posąg. || *Prostratus. Suet.* Wydany na nierząd. || Przenosić. *Afflicta et prostrata virtus. Cic.* Strapiona i znękana cnota. || *Pes prostratus. Frontin.* Wymierzona długość miarą szerokości.

PROSTYLOS, (πρόστυλος). Dom z przodku mający słupy, np. — *aedes. Vitr.*

PROSTYPUS, (πρόστυπος). *Plin.* Płasko-rzeźba snycerowana albo na gipsie wybijana.

PROSUBIGO, *is, ŷgi, actum, ere*, (od *pro i subigo*). Wprzód albo bardzo deptać. — *pede terram. Virg.* Tupać nogą. — *fulmina. Val. Flacc.* Kuć pioruny.

PROSUM, *des, dest, fui, desse*, (od *pro i sum*). Pomagać, służyć, być pożytecznym. — *ad concordiam. Liv.* Służyć do zgody. — *nec sibi, nec alteri. Cic.* Nie być pożytecznym ani sobie, ani drugiemu. — *ad tormina. Plin.* Pomagać na kolki. *Prodest? Ovid.* Na co się to przyda?

PROSUMIA, *ae, ŷ*. *Caecil. ap. Non.* Łódź szpiegierska.

PROSUMNUS, *i, m.* *Arnob.* Bezwstydy niejakich gach Bachusa.

PROSUMO, *is, msi, mtum, mēre*, (od *pro* albo *porro i sumo*) i. q. *sumo, insumo*. Szafować czem,łożyć co, obrócić na co, wydadz, rozdawać. *Plaut.*

PROSUS, *a, um*. Ob. **PRORSUS**, *a, um*.

PROSYMNA, *ae*, albo **PROSYMNE**, *es, ŷ*, (Προσύμηνη). *Stat.* Królestwo i miasto Argolickie, gdzie czczono Junonę. *Strabo i Pausan.*

PROTAGION, *ii, n.* *scil. vinum*. Rodzaj dobrego wina. *Plin.* i. e. *primariae virtutis. Harduin.* (πρωτάγιον).

PROTAGORAS, *ae, m.* (Πρωταγόρας). Fi-

Iozof i sofista Atenski, rodem z Tracji. || *Protagorius*, a, um. *Gell.* Tyczący się tego filozofa.

PROTARCHUS, i, m. Chirurg, cyrulik, ran lekarz. *Cels.*

PROTASIS, is, ż. (πρότασις). Złożenie czyli zdanie do dysputy. || *Gell.* Pierwsza część syllogizmu. || *Donat.* Pierwsza część okresu sztuki teatralnej. || *Protatius*, a, um. (πρωτάτιος). *Donat.* Tyczący się pierwszej części sztuki teatralnej. — *persona*. *Id.* Osoba, która się tylko raz wprowadzała na początek komedii, w innych zaś częściach jej nieużywano, jak Sozja w Andryi Terencyusza.

PROTEA, ae, ż. *Apul.* Porost, alio mech błotny, inaezej *alga palustris* zwana.

PROTECTIO, ōnis, ż. (od *protego*). Przykrycie, osłona, zasłona, obrona, protekcyja, opieka, np. — *fidei*. *Tertull.*, też *Quintil.* || Pokrycie galerii, balkon. *Pandect.*

PROTECTOR, ōris, m. (od *protego*). Który okrywa, zakrywa. || Złąd przenośnie, obrońca, protektor, np. *legum et paternarum institutorum protectores*. *Tertull.* || Drahan, stróż boku, albo jeden z gwardii. *Spartian. Ammian. Lactant. Cod. Justin.*

PROTECTORIUS, a, um. (od *protector* albo od *protego*). Tyczący się drahaba albo jednego z gwardii, należący do niego, np. — *dignitas*. *Cod. Justin.*

PROTECTUS, us, m. (od *protego*) i. q. *protectum*. Obdach, przydaszek. *Seacv. in Pandect.*

PROTECTUS, a, um. (imsl. od *protego*). Osłonięty, okryty. *Tempora protecta capillo*. *Ovid.* Czolo osłonięte włosami. — *porticus*. *Colum.* Zasłonięte przysionki. || *Protectum*. *Scenol. Pand.* Obdach. *Protecta vinearum*. *Plin.* Chłodziaki, altany winne. || Przenośnie. *Protectus*. Broniony. *Protektor omni ratione sapientia*. *Cic.* Mądrość bezpieczniejsza nad wszystko.

PROTEGO, gis, xi, etum, gēre, (od *pro i tego*). Zasłonić, zakryć. — *naves a vento*. *Caes.* Osłonić od wiatru okręty. || *Cic.* Wydawać albo wypuszczać dach w budowaniu. || Przenośnie. Bronić, zasłaniać. || *Quint.* Kolorować, zdobić słowy co pięknie, kryć, tać. || Oddalać, nie dopuszczać. — *hiemes*. *Stat.* Bronić od zimy.

PROTEINUM, i, n. (πρωτεῖν, *Proteusz*). *Proteina*; pierwiastek organiczny zwierzęcy otrzymany przez rozkład białka albo włókna zwierzęcego.

PROTELO, as, avi, atum, are, (od *τῆ-λη*, daleko). Wyganiać, wypędzać. *Protelare*. *Fest.* Daleko odgnać. *Ne te iratus suis saevitidis dictis protelat*. *Terent.* Aby ciebie rozniewany swojemu surowemu słowy precz nie odpędził. || *Ulp.* Odwlekać, odkładać. — *litem*. *Cod. Justin.* Odkładać proces. *Omni invidia protelandis consultatio-nibus dilapsa erat*. *Sall.* Wszelkaby nienawisć przeciwnymi radami rozchwiała się. || Prowadzić, pociągać. — *in portum divinae*

clementiae. *Tertull.* Doprowadzić do portu bożkiej łaskawości.

PROTELUM, i, n. (od *protelo*, are). *Fet. Gloss.* Ciąg, przegon w oraniu, ciąg albo pasmo proste w oraniu. || Mianowicie kładzie się w przyp. szóst. liczb. pojedyn. i znaczy ciągle, bez przerwy. *Sed protelo trini boves unum aratrum ducent*. *Cato.* Lecząc ciągle trzech wołów jednym plugiem orać będą. || Przenośnie. *Protelo stimulator fulgere fulgur*. *Lucret.* Ciągłym pasmem błyska, czyli następnie bez przerwy błysk po błysku.

PROTENDO, is, di, sum, dēre, (od *pro i tendo*). Wyciągać co przed. *Protendo ad genua manus*. *Petron.* Wyciągam do kolan ręce. *Brachia in mare protendens*. *Ovid.* Wyciągając ramiona ku morzu. *Fortiter protendere cervicem*. *Tac.* Mężnie karku nadstawić. || *Gell.* Przedłożyć iloczaz zgłoski. || — *comitia*. *Cic.* Odkładać sejmy. Lecząc inni byż mienią *protudere*.

PROTENSIO, ōnis, ż. (od *protendo*). Wy-ciąganie. || Złąd i. q. *protasis*. *Apul.* Ob. **PROTASIS**.

PROTENTO, as, are, (od *pro i tento*, are). Probować, doświadczać, np. *protenta manu*. *Avien.*

PROTENTUS, a, um. (od *protendo*). Wy-ciągnięty przed. *Eques protentis hastis perfringit, quod obvium et validum erat*. *Tac.* Jazda złożonemi kopijami, plac sobie gdzie najsilniejsze szyki, łamiąc je torowała.

PROTENUS albo **PROTINUS**, (od *pro* albo *porro* i *tenus*). *Cic.* Ustawicznie, ciągle, bez przerwy. *Haec loca vi quondam, et vasta convulsa ruina dissiluisse ferunt, cum protinus utraque tellus una foret*. *Virg.* Jak wieść niesie te miejsca straszna wstrząsająca siła, na pół się rozpadły, jedną wprzód bywszy ziemią. || Odnosi się do czasu. *Tractato lacerato protinus hasta fugit*. *Virg.* Przeszywszy udo, wnet się pociśk wymknął. || Odnosi się do porządku, gdy jedna rzecz po drugiej następuje. *Protinus ut moneam*. *Hor.* Abym cię napomniał. || *Ulp.* Do osoby, gdy kto przez się co czyni. || Zaraz, wnet. *Hostes protinus ad flumen contenderunt*. *Caes.* Nieprzyjacieli zaraz ku rzecze dążyli. || Po a, albo ab, ut, eum, quam. Zaraz po *Protinus a portu*. *Plin.* Zaraz do portu. *Protinus ab adeptione*. *Fellej.* — zaraz po przypodobieniu. || *Protinus ac, atque*. *Solin.* Zaraz, gdy. || *Non protinus*. *Quintil.* Nie zaraz. || *Protinus*. *Cic.* Przed, wprzód. || Daleko. *Capellas protinus aeger ago*. *Virg.* Niechętnie kozy daleko pędzę.

PROTERMINO, as, avi, atum, are, (od *pro i termino*, are). Przedłożyć, przeciagnąć, powiększyć, rozprzestrzeniać, rozszerzyć, np. — *finis*. *Apul.* — *metas possessionis in Rhodanum*. *Sidon.*

PROTERO, ris, trivi, tritum, terēre, (od *pro i tero*). Depać nogami. — *agmina currū*. *Virg.* Ścierać wozem szyki nieprzyjaciół. — *hostes*. *Stat.* Rozgromić nieprzyjaciół. — *lima januam*. *Plaut.* Przepilnować drzwi

pila. || *Cic.* Gardzić, pobić, zwyciężyć, pokonać, np. *Poenos Marte altero*. *Hor.* *Protrita hostium acie*. *Tac.* || Zniweczyć, np. *ver proterit aestas*. *Hor.* || Też *protritus*, a, um, np. — *frumentum*. *Liv.* — *arbores*. *Tac.*

PROTEREO, es, rui, ritum, rēre, (od *pro i terreo*). *Terent.* Straszyc, strasząc wy-ganiać. — *latrones*. *Apul.* Płoszyć rozbójni-ków.

PROTERRITUS, a, um. (imsl. od *pro-terreo*). *Plaut.* Odstraszony, strasząc wy-pędzony.

PROTERVE, psk. (od *protervus*, a, um). Bezwstydnie, smrotnie, bez wstydlivosti, śmiało, odważnie. || W dobrém rozumieniu, np. — *loqui*. *Plaut.* t. j. szczerze, śmiało. || W złém rozumieniu, bezwstydnie, niewstydliwie, bezczelnie, zuchwale. *Plaut. Ter. Ovid. Proterve iracundus*. *Ter. Protervis-sime*. *Augustin.*

PROTERVIA, ae, ż. (od *protervus*, a, um) i. q. *protervitas*. Bezwstydnosc, niewstydlivosc; złąd bezczelność, zuchwałość, swawola, rozpusta. *Auson.* np. — *procorum*. *Id.*

PROTERVIO, is, ire, (od *protervus*). Byż bezwstydnym, psu oczy przedać, byż niewstydlivym, bezczelnym, zuchwalym, byż swawolnym, rozpustnym, psotnym, np. *dictio non — protervit*. *Tertull.*

PROTERVITAS, atis, ż. (od *protervus*). Bezwstydnosc, niewstydlivosc, bezczelność, zuchwałość, swawola, rozpusta, śmiałość, odwaga, np. *nisi coarcteo protervitate*. *Pauc.* ap. *Non.* też. *Cic. Ter. Urit grata protervitas*. *Hor.*

PROTERVITER, psk. (od *protervus*) i. q. *proterve*. Bezwstydnie, niewstydliwie, bezczelnie, śmiało, odważnie, swawolnie, rozpustnie. *Eian.* ap. *Non.*

PROTERVUS, a, um. (od *pro i tervus* albo od *protero*, is, qui omnes vel omnia proterit vel proterere possit vel itur. *Donat. ad Ter.*) W ogólnosci bezwstydn, niewstydlivy, bezczelny, zuchwały, śmiały, odważny, hardy, swywolny, rozpustny, mówiący o ludziach i o rzeczach. np. — *vidua*. *Cic.* — *homo*. *Cic. Protervo animo*. *Plaut. Proterva fronte*. *Ovid.* — *Musa*. *Id.* — *lingua*. *Ovid. Sal protervum*. *Martial.* t. j. uszczypliwe żarty. — *dictum aut factum*. *Cic.* — *venti*. *Hor. Meretrix protervior*. *Justin.*

PROTESILAODAMIA, ae, ż. Tytuł tragedii Liwiusza Andronika. *Gell.*

PROTESTO. Ob. **PROTESTOR**.

PROTESTOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *pro i testor*) i. q. *testor*. Świadczyć, zaświadczyć, przyswiadczyć, t. j. publicznie, jawnie, przed światem pokazywać, dowieść, dowodzić, okazać. *Macrob. Justin.* || Świadczyć t. j. jawnie, publicznie mówić, zamiast proferit. *Paul. in Pandect. Protestantur, pietatis gratia id se facere*. *Ulp. in Pandect.* || Protestować się, oświadczać się przeciwko czemu. *Quintil.* || *Protesto*, are. *Prisci.*

PROTEUS, ei, i eos, m. (*Πρωτεύς*). *Hy-*

gin. Syn Oceanu i Tetydy, bożek morski. || *Hor.* Człowiek niestały, odmienny.

PROTHEOREMA, atis, n. (*προθεώρημα*). Uważanie, rozważanie, uwaga. *Martian. Cap.*

PROTHESIS. Ob. **PROSTHESIS**.

PROTHYME, psk. (*προθύμως*). *Plaut.* Ochotnie, chętnie.

PROTHYMA, ae, ż. (*προθυμία*). *Plaut.* Chęć, ochota.

PROTHYRIS, idis, ż. (*προθύρις*). *Vitruv.* Kroksztyny drewniane albo kamienne ze ścian wypuszczone albo przysadzone do bialek.

PROTHYRUM, i, n. (*πρόθυρον*). *Vitruv.* Portyera, zasłona drzwi z sukna, albo z innej materji; słup albo pal przed domem dla odwrotu wozów. Ob. *Diathyrum*.

PROTINAM (albo *Protēnam*), psk. i. q. *protenus* albo *protinus*. Dalej, ciągiem, raz wraz, ciągle, nieprzerwanie. np. *me illico protinam dedi*. *Plaut.* t. j. ciągle szedłem.

PROTINIS albo **PROTENIS** zamiast *protinus*, np. *tunc protinis recta domum digredimur*. *Afran.* ap. *Non.*

PROTINUS, psk. Ob. **PROTENUS**.

PROTOCOLLUM, i, n. (*πρωτόκολλον*, od *πρῶτος*, pierwszy, *κόλλα*, klej). *Gloss.* Protokół, księga, w której tranzakcyje i prawne wyroki sądowe wpisują się.

PROTOCOLIUM, ii, n. (*πρωτοκόμιον*). *Feget.* Pierwszy włos, albo miejsce, gdzie się włos zaczyna.

PROTOGENES, is, m. (*Πρωτογένης*). Sławny malarz Rodyjczyk.

PROTOLLO, is, sustuli, sublātum, llēre, (od *pro i tollo*). *Plaut.* Podnosić, wyciągać, ściągnać rękę, pomykać. || *Id.* Odkładać, przewlekać.

PROTOMAGISTER, i, m. (od *πρῶτος*, pierwszy i *magister*) i. e. *primus magister*. *Inser.* ap. *Grut.*

PROTOMEDIA, ae, ż. (*πρωτομηδία*). Rodzaj rośliny. *Plin.*

PROTOMYSTA, ae, m. (*Πρωτομύστης*). *Sidon.* Arcykapłan.

PROTONO, as, are, (od *pro i tono*, are). *Val. Flacc.* Grzmieć.

PROTOPLASTUS, a, um. (*πρωτόπλαστος*). Pierwszy ukształcony. || Złąd *Protoplasti* scil. homines. Pierwsi ludzie (Adam i Ewa). *Tertull.* || *Protoplastum* zamiast *protoplastorum*. *Aleim. Avit.*

PROTOPRAXIA, ae, ż. (*πρωτοπραξία*). *Plin.* j. Pierwsze prawo wierzyciela przed innemi domaganiami się długu.

PROTOSSEDEO, es, ēre, wyraz obcy z greckiego, (od *πρῶτος*, pierwszy i *sedeo*). *Tertull.* Siedzieć na pierwszym miejscu.

PROTOSTASIA, ae, ż. (*πρωτοστάσια*). *Cod. Theod.* Pierwsza stacya, stanowisko.

PROTOTOMUS, a, um. (*πρωτότομος*). Pierwszy do odcięcia. — *caules*. *Colum.* Wyrostki, które się naprzód ucinają od rośliny. *Prototomi rudes*. *Mart.* Podeszory albo wyrostki z glebów jarmuszu lub kapusty.

PROTOTYPIA, ae, ż. (*πρωτοτυπία*, wy-

raz grecki). *Cod. Theod.* Urząd trudniejszy się taksa, względem nowo zaciętych.

PROTRACTIO, *ōnis*, ż. (od *protraho*). Przedłużenie, przeciągnięcie, zwłoka, ciąg, przeciąg. *Macrobo.*

PROTRACTUS, *a*, *um*, (od *protraho*). *Val. Max.* Wywleczony, wydobyty. || *Val. Max.* Odkryty. || — *ad paupertatem*. *Plaut.* Przywiedziony do ubóstwa.

PROTRAHO, *is*, *trahi*, *tractum*, *hēre*, (od *pro* i *traho*). Wywleczyc, wyciągać, wydobyć. — *capillo in viam*. *Plaut.* Wywlekać za włosy na drogę. || Objawic, odkryć. — *in lucem*. *Luer.* Wyświetlić. || Odkładać, przewlekać, zwlekać. — *epulas ad medium noctem*. *Suet.* Przeciągać ucztę do północy. || *Val. Max.* Rozszerzać co słowy, zwiększać. || *Ulp.* Rozciągać, rozprzesztrzeniać. || *Protaxis*, zamiast *protraxistis*. *Sil.*

PROTREPTICUS, *a*, *um*, (προτρεπτικός). *Auson.* Tyczący się napomnienia, nauczania. *Trepticum* albo *protrepticum*, *scil.* *scriptum*. *Trebell. Poll.* Traktat, księga, wiersz napomnienia i nauki zawierający.

PROTRIMENTUM, *i*, *n*. (od *protero*). *Apul.* Drobiazka, siekanina, przyprawa potraw. np. *in protrimetis sapidissime decotum*. *Apul.*

PROTRITUS, *a*, *um*. (imsl. od *protero*). *Liv.* Podeptany, stary. *Protrita acies*. *Tac.* Rozgromione wojsko. || Przenośnie. Pospolity, zwyczajny. *Fulgo protrita legere*. *Gell.* Często używane, znajome i pospolite rzeczy czytać.

PROTRŌPUM, *i*, *n*. *scil.* *mustum* albo *vinum*, (od προτροπος οἶνος). *Plin.* Wino bez tloczenia z jagód ciekące, treść wina, samotreść, wino słodkie.

PROTRŪDO, *is*, *si*, *sum*, *dēre*, (od *pro* i *trudo*). Naprzd albo dalej popychać. — *foras*. *Phaed.* Wypychać za drzwi. || *Cic.* Odkładać, przewlekać.

PROTUBERO, *as*, *avi*, *atum*, *are*. *Solin.* Wyrastać nakształt guza. || *Id.* Formować się na owoc.

PROTUMIDUS, *a*, *um*, (od *pro* i *tumidus*). Z przodu nadęty, nabrzmiały albo garbaty, np. *luna*, seu *corniculata* seu *dividua* seu *protumida* sit. *Apul.* Inni czytają *per-tumida*.

PROTURBATUS, *a*, *um*, (od *proturbo*). *Tacit.* Wgnany, wyrzucony, wypchnięty.

PROTURBO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pro* albo *porro* i *turbo*, *are*). *Luer.* Wypchnąć, wygnąć, wyrzucić. *Telis missilibusque saxis proturbare hostes*. *Liv.* Pociśkami i z procy kamieniami odegnąć nieprzyjaciół. || Obalić, wyrzucić. — *silvas*. *Ovid.* Obalać lasy. || Wydawać. — *pectore murmur*. *Sil.* Szemrać. || Bardzo zatrwożyć. *Nuntius rei novitate proturbat*. *Val. Flacc.* Posłaniec nowością rzeczy bardzo trwoży. || *Proturbatus conviciis*. *Tac.* Zelżony.

PROTUTELA, *ae*, *z*. (od *pro* i *tutela*). Vice-opieka, vice-opiekunstwo. *Ulp. in Pandect.*

PROTUTOR, *ōris*, *m*. (od *pro* i *tutor*). Vice-opiekun. *Ulp. in Pandect.*

PROTYPUS, *a*, *um*, (πρότυπος). Pierwio ukształcony, zformowany. || *Zład Prototypum*. *Plin.* Pierwszy exemplarz, model, wzornik.

PROTYRUM, *i*, *n*. Rodzaj wina na wy-spie Lezbos. *Vitruv.*

PROVECTIBILIS, *e*, *ptnk.* (od *proveho*). Który może postępować na lepsze, np. — *ingenio*. *Fulgent.*

PROVECTIO, *ōnis*, *z*. (od *proveho*) *i*, *q*. *provectus*. Podzwignienie, poparcie, promocyja, podwyższenie, np. — *dignitatis*. *Lactant.*

PROVECTUS, *us*, *m*. (od *proveho*) *i*, *q*. *provectio*. Wywyższenie. *Honestiorum pro- vectu*. *Viet.* Wyniesieniem na stopnie wyższe nieczywych. || — *agri*. *Pall.* Korzyść z roli. *Provectu aetatis*. *Sidon.* Za postępem wieku.

PROVECTUS, *a*, *um*, (imsl. od *proveho*). Dalej uwieczony, uniesiony. — *equo*. *Liv.* — na koniu. || *Provecta nox*. *Tac.* Noc późna. || — *annis*. *Liv.* *Provecta aetate homo*. *Cic.* Stary, letni, podeszły w latach. *Pro- vectus e gregario ad summa militiae*. *Tac.* Zsoldaka wyniesiony na wysoki stopień. *Per altercationes ad continuas et infestas ora- tiones proveci sunt*. *Id.* Od lekkich sprze- czek przyszło do żwawych mów i nieprze- wanych. — *eo usque corruptionis*. *Id.* Przy- szło do tego stopnia skażenia. *Bellum lon- gius provectum*. *Id.* Wojna dłużej przecią- gniona.

PROVEGEO, *ges*, *ēre*, (od *pro* i *vegeo*). Dalej, ciągiem ruszyć, np. — *gradum*. *Pacuv. ap. Non.*

PROVEHO, *his*, *xi*, *etum*, *hēre*, (od *pro* i *veho*). Wprzd albo dalej wywozić nawa, wozem, koniem. *Provehi portu*. *Virg.* Wypłynąć z portu. — *in altum*. *Cic.* Popłynąć na głębię. — *ad optatos exitus*. *Id.* Przyjść do zamierzonego kresu. *Provehere vitam in periculum*. *Id.* Narazić życie na niebezpie- czeństwo. *Ulterius ira me provexit*. *Prop.* Za daleko mnie gniew uniosł. *Provehi ad*, albo *in maledicta*. *Liv.* Złorzeczyć komu. || Wynieść kogo na co. — *in consultatus*. *Fell.* — na konsulat. *Provehor amore*. *Cic.* U- noszę się miłością. — *orationem*. *Id.* Prze- dłużyć mowę.

PROVENDO, *is*, *didi*, *ditum*, *dēre*, (od *pro* i *vendo*). *Afran.* Przedadź. np. *is pro- venditur*. *Afran. ap. Donat.*

PROVENIO, *is*, *veni*, *ventum*, *nire*, *n*. (od *pro* i *venio*). Wychodzić zjad, pokazy- wać się. — *in scenam*. *Plaut.* Ukazać się na scenie. || *Ovid.* Poehodzić, rodzić się. || *Plin.* Rość, krzewić się. || *Cic.* Trafiac się. || Po- wodzić się. *Aedepolprovenit nequiter*. *Plaut.* Złe się powiodło. || *Tac.* Szczęścić się.

PROVENTO, *as*, *are*, (częstotl. od *pro- venio*) *i*, *q*. *provenio*, np. *proventabant o- ratores*. *Nacv. ap. Cic.* Inne *Edd.* mają *pro- veniebant*.

PROVENTUS, *a*, *um*. Ob. **PROVENIO**. **PROVENTUS**, *us*, *m*. (od *provenio*). *Virg.* Urodzaj, owoc, dochód, żniwo. *Uberi vi- nearum proventus*. *Suet.* Obfitym winnicz- borem. || Obfitość, dostatek. || Przenośnie. — *clarorum virorum*. *Justin.* Liczny poczet zna- mienitych mężów. || *Caes.* Szczęśliwe powo- dzenie. || *Apul.* Zdarzenie. || *Id.* Korzyść, po- żytek.

PROVERBIALIS, *e*, *ptnk.* (od *proverbium*). Przysłowny, przysłowiowy, przypowieśny, np. — *versus*. *Gell.*

PROVERBIALITER, *psk.* (od *proverbia- lis*). Przysłownym sposobem, przypowieś- nym. *Amnian. Donat. ad Terent.*

PROVERBIUM, *ii*, *n*. (od *pro* i *verbum*). Przysłowie, przypowieść. — *sermone tritum*. *Cic.* Używane przysłowie. *Proverbi loco di- ci solet*. *Proverbium in consuetudinem ve- nit*. *Id.* *In proverbium cessit*. *Plin.* *In pro- verbio est*. *Cic.* Jest to przysłowie, przypo- wieść, poszło to w przysłowie. *Proverbio veteri*. *Cic.* Wedle starego przysłowia. *i*, *q*. *praepositio*. Ob. *Praeverbium*.

PROVERSUS, *a*, *um*, (imsl. od *prover- to*). Przed, pierwcy zwrócony.

PROVERTO albo **PROVORTO**, *tis*, *ti*, *sum*, *tēre*, (od *pro* albo *porro* i *verto* albo *vorto*). Przed albo pierwcy zwrócić. *Plaut.*

PROVIDE, *psk.* (od *providus*, *a*, *um*). Przewornie, ostróżnie, bacznie, opatrnie, przewidując, np. — *eligere*. *Plin.*

PROVIDENS, *tis*, *r*. *współ.* (imsl. od *pro- video*). Przeworny, ostróżny, baczny, opa- trzny, przewidujący. *Cic.* *Providentissimus*. *Id.* *Homo providentissimus*. *Plin.* *Cautus et pro- videns*. *Scipio*. *Liv.*

PROVIDENTER, *psk.* (od *provideo*). Prze- zornie, ostróżnie, bacznie, opatrnie, z o- patrnością. *Sall. Plin.* *Providentissime*. *Cic.*

PROVIDENTIA, *ae*, *z*. (od *provideo*). Prze- widzenie, przewidywanie, przeworność, o- stróżność, np. *providentia anticipat*. *Sen.* *Providentia est, per quam futurum aliquid videtur, ante quam factum est*. *Cic.* || Opa- trność boska, piecze, staranie, pieczolowi- tość, np. *deorum providentia mundum ad- ministrari*. *Cic.* — *filiorum suorum*. *Pompon. in Pandect.*

PROVIDEO, *es*, *idi*, *isum*, *dēre*, (od *pro* albo *porro* i *video*). Wprzd, daleko co wi- dzieć, przewidzieć rzeczy przyszłe, przezu- wać, rokować. *Non solum videre verum et- iam providere, quid futurum sit*. *Cic.* Nie tylko widzieć, ale przewidzieć co ma nast- pić. || Przewidując zabezpiecz czemu, zaradzić. *Actum de te est, nisi provides*. *Cic.* Zginiesz bez powstania, jeśli nie zaradzisz sobie. || Opatrzyc się na przyszłość. — *rei frumenta- riae*, albo *rem frumentariam*. *Caes.* Opa- trzyć się w żywność. *Multum in posterum providere*. *Cic.* Wiele dobru potanności za- radzić.

PROVIDUS, *a*, *um*, (od *provideo*). *Cic.* Opatrzny, starowny.

PROVINCIA, *ae*, *z*. (od *provinco*). *Paul.*

Tom II.

ex Festo. Kraj zawojowany przez Rzymian tak nazwany, że naród rzymski *provincit h. e. antea vicit*, albo *procul vicit*. Właściwie nazywano prowincjami kraje leżące za Wło- chami, jakimi były część Gallii Narbońskiej, część Afryki niegdys Kartagińskiej, Mace- donii, Hiszpanii, Bitynii, Syeylii, Sardynii i t. p. *Victus ex proelio profugit in provin- ciam*. *Sall.* Zwycięzony uciekł do Afryki Kar- tagińskiej. || *In provinciae formam redigere*. Prawa i urzędy odjąć pokonanym narodom, a poddając je pod prawa i rządy rzymskie holdownikami uczynić. || *Provinciae consula- res*. *Cic.* Prowincye, które były rządzone przez konsulów. — *praetoriae*. *Id.* — przez pretorów. *Provinciam alicui tradere*. *Cic.* Naznaczyć następcę do rządzenia przez kon- sulów. — *Provinciam consulari imperio ob- tinere*. *Cic.* Otrzymać prowincję z władzą konsulowską. — *prorogare*. *Id.* Przedłużyć komu rządy nad prowincją. || Przenośnie, spra- wa, interes, funkcyja. *O Geta provinciam cepisti duram*. *Plaut.* O Gieto przyjąłeś na się ciężki interes. *Hanc tibi impero provin- ciam*. *Cic.* Poruczam ci ten interes. *Provin- ciam suscipere*. *Id.* Wziąć na się obowiązek.

PROVINCIALIS, *e*, *ptnk.* (od *provincia*). *Cic.* Prowincjonalny, od prowincyi. — *scien- tia*. *Cic.* Talent rządzenia prowincją. — *mo- lestia*. *Cic.* Trud, który wynika z rządze- nia prowincją. *Provinciales*. *Cic.* Narody zawojowane przez Rzymian.

PROVINCIALITIM, *psk.* (od *provincia*). Po prowincii, od prowincii do prowincii. np. *ex militariibus copiis legiones et auxilia pro- vincialium distribuit*. *Suet.*

PROVINGO, *cis*, *vici*, *victum*, *cēre*, (od *pro* i *vinco*) *i*, *e*. *ante vincere*. *i*, *q*. *vincere*. *Paul. ex Festo*. Wprzd zwyciężyć, albo zwyciężyć.

PROVINDĒMIA, *ae*, *z*. *scil.* *stella* (od *pro* i *vidētia*). *Vitr.* Bardzo jasna gwiaz- da na prawem ramieniu panny. || Właściwie *ptnk.* *provindemius a*, *um*, *scil.* *stella*.

PROVISIO, *ōnis*, *z*. (od *provideo*). Prze- widywanie, przewidywanie, np. — *animi*. *Cic.* || *Zład* zapobieżenie, przeszkodzenie, np. — *vitiolum*. *Cic.* || Ostróżność, baczność, np. *longa animi provisione fugiendum*. *Cic.* || Piecza, staranie, troskliwość, pieczolowi- tość okolo czego, np. — *posterit temporis*. *Cic.* — *annonaria*. *Trebell. Poll. t. j.* — żywności.

PROVISO, *is*, *si*, *sum*, *ēre*, (od *pro* i *vi- so*, *ere*). *Terent.* Widzieć, obaczyć, nawie- dzić. || *Plaut.* Iść spotykać kogo.

PROVISOR, *ōris*, *m*. (od *provideo*). Który co przewiduje; zład zapobiega, stara się, troszczy się, np. *utilium tardus provisor*. *Hor. t. j.* który nie jest troskliwym, czu- łym.

PROVISUS, *us*, *m*. (od *provideo*) *i*, *q*. *pro- visio*. Przewidywanie, przewidywanie, np. — *periculi*. *Tac.* || *Zład*, piecza, staranie, tro- skliwość, pieczolowitość, opatrność, np. — *rei frumentariae*. *Tac.* — *deum*. *Id.*

PROVISUS, *a, um*, (imsl. od *provideo*). *Cic.* Przewidywany. || *Colum.* Opatrzony, dostarczony. || *Proviso absol. Tac.* Wprzód się opatrzywszy.

PROVIVISCO, *seis, vixi, scire*, (od *pro* i *vivisco*). Ożyć, albo odżyć. *Provivisse reor. Tac.*

PROVIVO, *is, xi, etum*, (od *pro* i *vivo*). Żyć precz, ciągle żyć, dłużej żyć. *Tac.*

PROVOCABILIS, *e, ptik.* (od *provoco*). To, co się łatwo przywołać może; ztąd to co się łatwo wzruszyć może. *np.* — *motus. Coel. Aur.*

PROVOCABULUM, *i*, (od *pro* i *vocabulum*). *Farr.* Zaimek, *np.* *quisque hic, haec. i. q. pronomen.*

PROVOCATICIUS albo **PROVOCATIVIUS**, *a, um*, (od *provoco, are*). Który pierwszej wywabia, przynęca, pociąga, nęci, *np.* — *bonitas Dei. Tertull.*

PROVOCATIO, *ōnis, Ź.* (od *provoco*). Wywołanie z pomiedzy, *np.* do walenia, wyzywanie, *np.* *ex provocatione hostem interemit. Fell. Ex provocatione dimicare. Plin.*

|| Zapożwanie, apellacya, *np.* *poena sine provocatione. Cic. Provocationi cedere. Liv. Provocationem interponere. Modest. in Pandect. t. j. apellować. Ad populum provocatio esto. Cic. t. j. apellacya.*

PROVOCATIVIUS, *a, um*. Ob. **PROVOCATICIUS**.

PROVOCATIVUS, *a, um*, (od *provoco*). Naprzód wywabiający, przynęcający, nęcący. *Tertull.*

PROVOCATOR, *ōris, m.* (od *provoco*). Który wywołuje, *np.* do walki. || Ztąd wyzywacz do walenia. *Justin. Gell.* || Ztąd szczególny rodzaj gladiatorów. *Cic.*

PROVOCATORIUS, *a, um*, (od *provoco*). Tyczący się wyzywania, należący do tego, *np.* — *dona. Gell. t. j. nagrody żołnierskie za wyzywanie nieprzyjaciela do boju.*

PROVOCATRIX, *icis, Ź.* (od *provoco*). Która wywołuje, wyzywa, wywabia, przynęca, nęci, *np.* *provocatrix improbitas. Lac-tant.*

PROVOCATUS, *a, um*, (imsl. od *provoco, are*). *Cic.* Wyzwany, drażniony. — *pedibus. Plaut.* Wyzwany do biegu. || *Id.* Zaproszony. || *Notum provocatumque est. Plin.* Rzecz doświadczona, znajoma.

PROVOCO, *as, avi, atum, are*, (od *pro* i *voco, are*). Wabić kogo, wyzywać z domu. || Wyzywać. *Provocare ad pugnam. Cic.* Wyzywać do boju. || — *sponsione. Fal. Max.* Zakładać się o co. || Przenosić. Wiedzą spór o co, emulować. *Elegio Graecos quoque provocamus. Quint.* W elegii z Grekami nawet spór o pierwszeństwo wiedziem. *Pictura naturam ipsam provocare. Plin.* Sztuką malowania spór wiedzy ze samem przyrodzeniem.

|| Drażnić, nagabac, gniewać. — *aliquem maledictis. Felley.* Złorzeczyć komu. — *injuria. Plin.* Wyrządzać krzywdę. || Wyludzić, wyprosić co od kogo. — *quippiam ab aliquo. Horat.* Wyklekać co od kogo. || *Cic.* Apel-

lować do innego sądu, jako czyni przeciwnik, oskarżyciel.

PROVOLGO, *are*. Ob. **PROVULGO**.

PROVOLGO, *as, avi, atum, are*, (od *pro* i *volo, are*). *Plin.* Wprzód, albo daleko lub wysoko wylecieć. || Przenosić. Prędko wybiegać. *Omnibus copiis provolaverunt. Caes.* Z całym wojskiem wypadli. || *Tabulata provolantia. Aseon.* Piętra wypuszczone z budowy.

PROVOLVO, *is, vi, volutum, vère*, (od *pro* i *volvo*). Toczyć się, tarzać się albo kulać, tacać, wciąż toczyć, tarzać, kulać, *np.* — *aliquem in mediam viam. Ter. t. j. tarzać, kulać. — secum armis. Liv.* || Przenosić, *np.* *provolutus effususque in iram. Gell.*

— *se alicui ad pedes. Liv.* Upadł komu do nóg. *Provolutus genibus alicujus Justin.* Upadłszy do kolan czyich. || Ztąd przenosić, *np.* *fortunis provolvi. Tac.* Stać się nieszcześliwym.

PROVOLUTUS, *a, um*. Ob. **PROVOLVO**.

PROVOMO, *is, ui, itum, mēre*, (od *pro* i *vomo*). Wyzionąć, wyluchać, wydawać, wyrzucać z siebie, *np.* *vortex venti provomit vim procellae. Luer.*

PROVORSUM fulgur appellatur, quod ignorat noctu an interdiu sit factum. *Fest. t. j. błyskawica.*

PROURGEO, *es, ēre*, (od *pro* i *urgeo*). Odepchnąć, popchnąć, popychać. *Prourgeo* zamiast *provideo*.

PROUT, właściwie *pro ut*. Jako, według. — *res postulat. Cic.* Jako rzecz wymaga, wedle potrzeby. || Gdy się kładzie po prout, *ita*, znaczy: tyle, ile.

PROVULGATUS, *a, um*, (imsl. od *provulgo*). Rozgłoszony. *Suet.*

PROVULGO albo **PROVOLGO**, *as, avi, atum, are*, (od *pro* i *vulgo, are*). Ogłosić, obwieścić, jawnem, publicznie uczynić, *np.* *conjuratibus provulgatis. Suet. Provulgari literas. Apul. Operam provulgat. Sidoron.*

PROX, zamiast *proba* (bona) vox. *Fest. Prox, bona vox. Id.*

PROXENETA, *ae, m.* (πρόξενος). *Mart.* Jednacz kupca, litkupnik, przekupien, mekler.

PROXENETICUM, *i, n.* (seil. praemium) πρόξεντικόν seil. ἀγώνιον albo γέρας. Nagroda meklera. *Ulp. in Pandect.*

PROXIMATUS, *us, m.* (od *proximus*). *Cod. Theod.* Godność prawie referendarska, mistrz królewski od suplik.

PROXIME albo **PROXUME**, *psk.* (od *prope*). Blisko. — *hostium castra. Caes.* Blisko obozu nieprzyjaciół. *Exercitum habere quam proxime hostem. Cic.* Mieć wojsko bardzo blisko nieprzyjaciela. || Przenosić. Nakształt, bardzo podobnie. — *morem romanum. Liv.* Nakształt zwyczajów rzymskiego. || — *atque. Cic.* Podobnie jak. || *Quint.* Stosownie, do rzeczy. || Odnosi się do czasu przeszłego niedawno dokonanego. *Civitates, quae proxime bellum fecerant. Caes.* Miasta, które nie-

dawno wojnę toczyły. || *Plin.* Wskazuje czas przyszły, który ma zaraz nastąpić. || Odnosi się do porządku czasu i rzeczy. — *solis occasum. Pallad.* Za zblizeniem zachodu słońca. *Proxime deos, homines hominibus maxime utiles esse possunt. Cic.* Po bogach, ludzie ludziom mogą być arey pożyteczni. || Znaczyć przmiot i własność. *Proxime valent cetera lauri genera. Plin.* Wielce słuszą inne rodzaje wawrzynu. || W stop. drug. *proximus. Minuc. Felix.*

PROXIMITAS, *ātis, Ź.* *Ovid.* Bliskość. || Przenosić. *Id.* Podobieństwo. || *Quint.* Powinowactwo, pokrewieństwo.

PROXIMO, *as, are, n.* *Cic.* Zbliżać się, stawać się bliżkiem. *Equi capiti proximat. Aquarii dextra. Cic.* Wodnik zbliża się do głowy końskiej.

PROXIMO, *psk.* Ob. **PROXIME**.

PROXIMUS albo **PROXIMUS**, *a, um*, (od *propior*). Bardzo blizki, zbliżony. *Belgae proximi sunt Germanis. Caes.* Belgowie bardzo blizcy Niemcom. *Proximum iter per Alpes. Id.* Najblizsza droga przez Alpy. || *Proximus ab aliquo. Liv.* Bardzo blizko następujący po kim. || Rządzi przyp. czwart. *Proximus Pompejum sedebam. Cic.* Bardzo blizko siedziałem Pompejusza. || *Proximum est, ut. Cic.* Chodzi więc, iżby. || *Vicinus proximus. Plaut.* Sąsied bardzo blizko mieszkaający. || Odnosi się do rzeczy, które są bardzo blizkie z powodu czasu albo przeszłego lub przyszłego. *Se proxima nocte, castra moturum. Caes.* Że za przyjściem bliskiej nocy miał ruszyć obozem. *In annum proximum transferre. Cic.* Odłożyć na rok przyszły. || Do porządku. *Me habet proximum. Cic.* Ma mnie jednego z najbliższych.

|| Przenosić. Podobny. *Ficta voluptatis causa sunt proxima veris. Hor.* Rzecz dla uciechy zmyślona niech będzie podobna do prawdy. || Krewny, powinowaty, poufaly. — *propinquitate. C. Nep.* Krewny. — *cognatione. Cic.* Powinowaty. — *egomet mihi. Terent.* Milszy sobie samemu, niżeli drugim. || Zbliżony w czem komu. *Aetate proximus. C. Nep.* Równienny. *Proximus est huic dignitati ordo equester. Cic.* Zbliżony do tej godności stan rycerski. || *Proximus absol. Fulgat. Math.* Blizni. || Mniej oddalony niżli drudzy. *Proximos illi tamen occupavit Pallas honores. Hor.* Cześć jednak pierwsza Pallady po Jowiszu. || Latwy, rzeczywisty, na doręczu będący. *Ut proximo utar argumento. Quint.* Iżbym rzeczywistego użył dowodu.

PRUDENS, *tis, r. współ.* (właściwie imsl. zamiast *providens*). *Cic.* Rostropny, baczny, w wielu rzeczach biegły, mądry. *Orator prudens et providus. Cic.* Biegły mówca i baczny. *Vir natura peracutus et prudens. Id.* Mąż z przyrodzenia bardzo bystry i przezorany. *Hoc ejus fuit prudentissimum consilium. C. Nep.* Ta jego była bardzo mądra rada. || Biegły, uczony, ćwiczony w czem. — *rei militaris. Nep.* Ćwiczony w sztuce wojennej. *Milites belli prudentes. Sall.* Żoł-

nierze wprawieni do boju. *Doli prudentes. Tac.* Świadom zdrady. *Juris prudentes. Ulp. Pandect.* Biegli w prawie, doskonali prawnicy. || *Prudens. Hor.* Dobrowolny, umysłny. || Pięknie się łączy ze słowem *sciens*. *Prudens, sciens, vivus, vidensque pereo. Terent.* Umysłny, świadom, żywy i widzący ginę.

PRUDENTER zamiast *providenter*, *psk.* (od *prudens*). Przeczornie, ostróżnie, bacznie, opatrnie, przewidując, mądrze, roztropnie, *np.* — *facere. Cic.* || Mądrze, roztropnie, zgrabnie, szykownie, biegle, *np.* *prudenterissime defendere. Cic. Prudentius. Cic.*

PRUDENTIA, *ae, Ź.* (od *prudens*) (zamiast *providentia*). Przeczorność, baczność, opatrność. — *futurorum. Cic.* — na przyszłość || Mądrość, roztropność. — *rerum. Id.* Doświadczenie. — *in judicando. Id.* Rozsądek w sądzeniu. || Umiejętność, biegłość. — *rei militaris. C. Nep.* — w sztuce wojennej. || Znajomość, biegłość, wiadomość, nauka, umiejtność, jurisprudence. *Cic. Juvenal. — juris civilis. Cic.*

PRUDENTIUS, *ii, m.* Aureliusz Prudentysz Rlemens, rodem z Hiszpanii, znanie nity poeta chrześciański, żył w połowie wieku IV.

PRUGNUM, *i. e. Privignum. Paul. ex Festo.*

PRUNA, *ae, Ź.* (a *perurendo* *np.* *pruna dicta, quod fruges ac virgulta perurat*). *Cic.* Szron, rosa mrozem skrzepła. || *Virg.* Śnieg, zimno, lód. || Przez zamianę. *Id.* Zima.

PRUNOSUS, *a, um*, (od *pruna*). Szronisty, pełen szronu, *np.* — *nox. Ovid.* — *equi Noctis. Id.* axis *Aurora*e prunosus zamiast *matutinus*. — *herba. Ovid.*

PRUNA, *ae, Ź.* (od πύρ, ogień). *Virg.* Żarzewie, węgle żywe, żarzyste. *Hor. Plin.*

PRUNITIUS, (*Prunicus*), *a, um*, (od *pruna*). Tyczący się żarzewia. *Ovid.*

PRUNUM, *i, n.* (od *prunus*). Śliwa zwyczajna, pospolita. *Ovid.* || Szczególnie gatunek śliwy, *np.* *pruna cerina. Plin.*, *pruna cerea. Virg.* — *cercola. Colum.*

PRUNUS, *i, Ź.* (od προυνή, śliwa). Śliwa, drzewo. *Plin. Prunus sylvestris. Colum.*

PRUPERGASIA, *ae, Ź.* (πρὸς περυσία) i. e. *parascève, praemunitio*. Postać krasomówska. *Rufinian.*

PRURIGINOSUS, *a, um*, (od *prurigo*). Pelen świerzbiączki, świerzbienia. *Caj. in Pandect.*

PRURIGO, *inis, Ź.* (od *prurio*). Świerzb, świerzbiecie, choroba skóra. *np.* — *cutis. Plin.* — *in capite. Id. Cels.* || Przenosić, świerzb, świerzbiecie t. j. wielka żądza, pożądliwość, chęć. *Martial.* || Farch, parchy albo świerzb, świerzbiączka. *Colum.*

PRURIO, *ris, iui, itum, ire*, (od *peruro*). *Cels.* Świerzbieć, świerzbieć. || Przenosić. *Marti.* Chcieć, pragnąć czego. — *in pugnam. Mart.* Chcieć bić się. || *Prurire. Catull.* Bydź nagabanym od lubieżności.

PRURITIVUS, *a, um*, (od *prurio*). Spra-

wujący świerzbienie. — *uleera*. *Plin.* Świerzbienie wrzody.

PRURITUS, *us*, *m.* (od *prurio*). Świerzb, świerzbienie, np. *pruritus facere*. *Plin.*, albo — *adferre*. *Id.* Sprawić świerzbienie.

PRUSA, *ae*, *z.* Podwójne miasto na górze Olympus. *Plin. Ptolem.* || *Prusensis*, *e.* Należący do miasta Pruza. *Prusenses*. *Plin.* Mieszkańcy miasta Pruza.

PRUSIACUS, *a*, *um*. *Liv.* Tyczący się Prusasy króla Bitynii.

PRUSIADES, *ae*, *m.* *i. q.* *Prusias*. *Farr. ap. Non.* Prusasz król Bitynii.

PRUSIAS, *ae*, *m.* *Liv.* Król Bitynii.

PRYMNESIUS, *a*, *um*, (*πρυμνήσιος*), należący do tyłu okrętu. — *palus*, *Paul.* *ex Fest.* Pał, do którego okręt przywiązują.

PRYTANES i **PRYTANIS**, *is*, *m.* (*πρύτανις*). *Senec.* Przelozony, rzadca, najwyższy urzędnik w Atenach. || *Liv.* Wysoki urzędnik u Rodyjczyków.

PRYTANEUM, *i*, *n.* (*πρυτανειον*). *Cic.* Miejsce w twierdzy Ateńskiej, gdzie urzędnicy najwyżsi sprawowali sądy, albo gdzie zasłużeni publicznym kosztem byli żywni. || W innych też miastach były podobne miejsca, jako w Cyzyku, w Syrakuzach i t. d.

PS

PSALLŌ, *is*, *li*, *li*, *li*, (*ψάλλω*). *Gell.* Grać na instrumencie. || *Suet.* Śpiewać przy lutni.

PSALLOCITHARISTA, *ae*, *m.* *Suet.* Lutnistą, grającą na lutni.

PSALMA, *ātis*, *n.* (*ψάλλμα*). *Aug.* Granie na lutni, śpiewanie połączone z lutnią.

PSALMICEN, *inis*, *m.* (od *psalmus* i *cano*). *Sidon.* Śpiewający psalmy, śpiewak kościelny.

PSALMISTA, *ae*, *m.* (*ψαλμιστής*). *Hier.* Psalmista, który pisał psalmy i śpiewał.

PSALMOGRAPHUS, *i*, *m.* (*ψαλμογράφος*). *Sidon.* Ob. **PSALMISTA**.

PSALMUS, *i*, *m.* (*ψαλμός*). *Tertull.* Dźwięk lutni albo arfy, połączony ze śpiewem. Hymn albo śpiew Dawida.

PSALTERIUM. Ob. **PSALTERIUS**.

PSALTERIUS, *a*, *um*, (*ψαλτήριος*), *scil.* instrumentum. *Quintil.* Tyczący się śpiewu na arfie lub lutni. || — *scil.* *carmen*. *Farr. ap. Non.* Wiersz zlorzczający czyli paszkwil, który się śpiewał przy lutni. || *Psalterium absol.* *Hieron.* Księga psalmów Dawida.

PSALTES, *ae*, *m.* (*ψάλτης*). *Quint.* Lutnistą, który grał na lutni.

PSALTRIA, *ae*, *z.* (*ψάλτριά*). *Terent.* Śpiewaczka, albo grająca na lutni.

PSALTRIUM, zamiast *Psalterium*. *Cic.*

PSARONIUS, *scil.* *lapis*, (od *psaros*, rozmaity). *Plin.* Kamień drogi rozmaitego koloru.

PECAS, *adis*, *z.* (*ψεκάς*). Kropla. || *Juven.* Niewolnica, która włosy swej pani nakrapiała wonnym olejkiem. *Pescade natus*. *Coel. ad Cic.* Urodzony z niewolnicy. || *Inscr.* Mężczyzna zdobiający czyje włosy.

PSEGMA, (*ψήγμα*), zamiast *Spegma*. *Plin.* **PSEPHISMA**, *ātis*, *n.* (*ψήφισμα*). *Cic.* Uchwala pospolstwa, wyrok, postanowienie, dekret.

PSEPHOPACTES, *ae*, *m.* (*ψήφοπακτης*). *Jul. Firm.* Grający w kalkuły.

PSETTA i **PSITTA**, *ae*, *z.* (*ψίττα*). *Plin.* Ryba jeżycasta morską, nakształt języka.

PSEUDANCHUSA, *ae*, *z.* (*ψευδαγχουσα*). *Plin.* Nie prawdziwy ezerwieniec, roślina.

PSEUDAPOSTOLUS, *i*, *m.* (*ψευδαποστόλος*). *Tertull.* Falszywy apostoł.

PSEUDARTHROSIS, *is*, *z.* (*ψευδής*, fałszywy; *arthron* staw). Falszywy staw.

PSEUDENEDRUS, *i*, *m.* (*ψευδένεδρος*). *J. Firm.* Zmysłony zasadnik.

PSEUDISODOMOS, *i*, (*ψευδισόδομος*). *Vitr.* Struktura budowy nie równa.

PSEUDOBUNION, *is*, *n.* (*ψευδοβούνιον*). *Plin.* Nieprawdziwa rzepa.

PSEUDOCALIDUS, *a*, *um*. *Marc. Empir.* Zmysłający ciepło.

PSEUDOCATO, *ōnis*, *m.* (*Ψευδοκάτων*). *Cic.* Falszywy katon, fałszywy naśladowca Katona.

PSEUDŌCHRISTUS, *i*, *m.* (*Ψευδόχριστος*). *Tertull.* Antychryst.

PSEUDOCYPERUS, *i*, *m.* (*ψευδοκύπερος*). *Plin.* Cyprys dziki.

PSEUDODECIMIANA pira. *Plin.* Podobne do wielkich gruszek.

PSEUDODIACONUS, *i*, *m.* (*ψευδοδιάκονος*). *Hieron.* Falszywy dyakon.

PSEUDODICTAMNUM, *i*, *n.* (*ψευδοδικταμνον*). *Plin.* Nie prawdziwy dyktan ziele.

PSEUDODIPTEROS, *i*, (*ψευδοδιπτερος*). *Vitr.* Nie mający dwóch skrzydeł filarów.

PSEUDŌEPISCOPUS, *i*, *m.* (*ψευδοεπίσκοπος*). *Cyprian.* Falszywy biskup.

PSEUDOFILAVUS, *a*, *um*. *Marc. Empir.* Człowiek żółty.

PSEUDOLIQUIDUS, *a*, *um*. *Marc. Empir.* Podobny do płynu.

PSEUDOLUS, *i*, *m.* Imię niewolnika, o szusta, tytuł komedyi Plauta.

PSEUDOMENOS, *i*, *m.* (*ψευδομένος*). *Cic.* Klamliwy, chytry, podstępny, szalbierski, albo fałszywy syllogizm.

PSEUDONARDUS, *i*, *z.* (*ψευδόναρδος*). *Plin.* Nard fałszywy, roślina.

PSEUDOPATUM, *i*, *n.* (*ψεύδος*, kłamstwo, i *πάτω*, deper). *Cod. Justin.* Falszywa podłoga, tło, pawiment.

PSEUDOPERIPTERUS, *a*, *um*, (*ψευδοπερίπτερος*). *Vitr.* Falszywe skrzydła w budowie mający.

PSEUDOPORTICUS, *i*, *z.* *Plin.* Falszywa galeria.

PSEUDOPROPHETA, *ae*, *m.* (*ψευδοπροφήτης*). *Tertull.* Falszywy prorok.

PSEUDOPROPHETIA, *ae*, *z.* (*ψευδοπροφητεία*). *Tertull.* Falszywe proroctwo.

PSEUDOPROPHETICUS, *a*, *um*, (*ψευδοπροφητικός*). *Tertull.* Falszywo proroctwo.

PSEUDOPROPHETIS, *idis*, *z.* (*ψευδοπροφήτης*). *Tertull.* Falszywa prorokini.

PSEUDŌSELINUM, *is*, *n.* (*ψευδοσέλινον*). *Apul.* Pieciornik, pięciolistnik, roślina.

PSEUDOSMARGDUS, *i*, *m.* (*ψευδοσμάργδος*). *Plin.* Szmaragd fałszywy.

PSEUDOSPHEX, *ōcis*, *z.* (od *σφήξ*). *Plin.* Rodzaj osy, owad.

PSEUDOTHYRUM, *i*, *n.* (*ψευδοθύρον*). *Cic.* Falszywe drzewo.

PSEUDOURBANUS, *a*, *um*. — *aedificia*. *Vitr.* Budowy wiejskie z piękności i wygod podobne do miejskich.

PSILA, *ae*, *z.* (od *ψιλος*, ogolony). *Lucil.* Suknia albo kobierzec z jednej strony kosmaty.

PSILOCITHARISTA, *ae*, *m.* *z.* *Suet.* Lutnistą, grającą na lutni.

PSILOTHRUM, *i*, *n.* (*ψιλοθρον*). *Mart.* Maść służąca do wyrwania włosów. || *Plin.* Przystęp biały, roślina.

PSIMMYTHIUM, *i*, *n.* (*ψιμμήθιον*). *Plin.* Blejwas.

PSITHIA. Ob. **PSYTHIA**.

PSITTA. Ob. **PSETTA**.

PSITTACINUS, *a*, *um*, (od *psittacus*). *Scrib. Larg.* Papuzasty, podobny do koloru papugi.

PSITTACUS, *i*, *m.* (*ψίττακος*). *Stat.* Papuga, ptak Indyjski.

PSOADICUS, *a*, *um*, (*ψοαδικός*). *Coel. Aur.* Chorujący na nerki.

PSOAS, *ae*, *n.* (*ψόας*, lędźwie). *Muskul* zginający udo.

PSOPHIS, *idis*, *z.* *Plin.* Miasto w Arkadii. || *Psophidius*, *a*, *um*. *Id.* Należący do tego miasta.

PSORA, *ae*, *z.* (*ψώρα*). *Plin.* Świerzb, świerzbiączka choroba, gatunek liszaja.

PSORANTHEMIS, *idis*, *z.* (*ψορανθεμής*). *Apul.* Gatunek, rozmarynn, roślina.

PSORIASIS, *is*, *z.* (*ψορία*, drapież). *Luszczawka*, choroba skórna luszczowa.

PSORICUS, *a*, *um*, (*ψορικός*). *Cels.* Tyczący się świerzbu.

PSYCHE, *es*, *z.* (*ψυχή*, dusza). *Psyche* książeczka dla swojej urody zamilowana przez Kupidyna.

PSYCHICUS, *a*, *um*, (*ψυχικός*). *Tertull.* Zwierzęcy, cielsny.

PSYCHOMACHIA, *ae*, *z.* (*ψυχομαχία*). *Prudent.* Walka duszy.

PSYCHOMANTEUM, *i*, *n.* i **PSYCHOMANTIUM**, *is*, *n.* (*ψυχομαντεϊον*). *Cic.* Miejsce, żąd wywołano cienie zapytujące się o stanie zmarłych.

PSYCHOTROPHON, *i*, *n.* (*ψυχότροφον*). *Plin.* Bukiewca, roślina.

PSYCHROLUTA. **PSYCHROLUTES**, *ae*, *z.* (*ψυχρολούτης*). *Sen.* Kąpiący się w zimnej wodzie.

PSYDRACIA, *ae*, *z.* (*ψυδράχια*, pryszczy). *Pryszczy wodny*.

PSYLLI, *ōrum*, *mn.* (*ψύλλοι*). *Naród* Libijski tak nazwany od Psyllusa króla, który miał wrodzony jad węzowy.

PSYLLION, *is*, *m.* (*ψύλλον*). *Plin.* Psi len, ziele na pchły.

PSYTHIA, i **PSITHIA**, *ae*, *z.* (*ψυθία*). *Plin.* Rodzaj winnicy obcej albo Włoskiej, z której rozniki były w wielkim szacunku.

PSYTHIUS, i **PSITHIUS**, *a*, *um*, (*ψυθιος*). *Plin.* Należący do tego rodzaju winnicy.

PT

PTE. Przyrostek zgłoskowy, który nie ma przez się żadnego znaczenia, lecz nadaje mocy wyrazom. *Suoapte pondere*. *Cic.* Własnymże ciężarem.

PTERIS, *idis*, *z.* (*πτερίς*). *Plin.* Gatunek paproci tak nazwanej od liścia podobnego do skrzydeł, zgasiewka, ziele.

PTERNIX, *icis*, *z.* (*πτερνίξ*). *Plin.* Karaczochu lądowy.

PTEROMA, *ātis*, *z.* (*πτερώμα*). *Vitr.* i **PTERON**, *i*, *n.* *Plin.* (*πτερόν*, skrzydło). *Plin.* Skrzydło budowy z kolumn albo ze ścian złożone.

PTEROPHŌROS, *i*, *m.* (*πτεροφόρος*). *Plin.* Kraina przy górach Rylskich, gdzie śnieg spada nakształt skrzydeł. || *Pterophorites*, *arum*. *Mela.* Mieszkańcy tej krainy.

PTEROTOS, i **PTEROTUS**, *a*, *um*. (*πτεροτός*). *Plin.* Skrzydlasty.

PTERYGIUM, *is*, *n.* (*πτερύγιον*). *Plin.* Blonka na oku choroba. || *Cels.* Paznogi zarosła, rozpadlina palca przy paznociu.

PTERYGOMA, *ātis*, *n.* (*πτερύγωμα*). *Vitr.* Machina nakształt skrzydeł, które się barki w podniesieniu człowieka utrzymywały.

PTISANA, *ae*, *z.* (*πτισάνη*). *Plin.* Płynna woda z jęczmienia albo z owsa warzonego. || *Cels.* Jęczmień.

PTISANARIUM, *is*, *n.* *Hor.* Dekokt, albo masę robioną z jęczmienia.

PTŌCHIUM, i **PTŌCHEUM**, *i*, *n.* (*πτωχέιον*). **PTOCHOTROPHIUM**, i **PTOCHOTROPHIUM**, *i*, *n.* (*πτωχοτρόφειον*). *Cod. Justin.* Szpital ubogich.

PTOCHOTROPHUS, *i*, *m.* (*πτωχοτρόφος*). *Cod. Justin.* Który żywi ubogich.

PTOLEMAEUS, i **PTOLEMAEIUS**. Ob. **PTOLEMAEUS**.

PTOLEMAEUS, *i*, *m.* (*Πτολεμαῖος*). Pierwszy król Egipski po śmierci Alexandra wielkiego, który z prostego żołdaka do najwyższej godności był wyniesiony przez Alexandra wielkiego.

PTŌLEMAIS, *idis*, i *idos*, *z.* (*Πτολεμαῖς*). *Lucan.* Ptolemeusza córka, albo wnuczka. || *Auson.* Egipska. || *Plin.* Imiona miast w Cyrenaice, w Tebaidzie, w Fenycji.

PTYALISMUS, *i*, *m.* (*πτύαλον*, ślina). Ślinienie.

PTYAS, *adis*, *z.* (*πτιάς*). *Plin.* Plwaczek żmija, która swym jadem zaraża oczy człowieka.

PU

PUBEDA, *ae*, *m.* (od *pubes*). Młodzieniec, dorosły, pełnoletni. *Martian.* *Cap.*

PUBENS, *tis*, *r.* współ. (od *pubeo*). *Claud.* Młodzieniec. || *Przenosić*. *Virg.* Młodzieniec

mchem zarastający. *Id.* Krzewiący się, rosnący, mówiący o roślinach.

PUBEO, *es, ui, ere*, (od *pubes*). Bydź dorosłym, pełnoletnim. *Pandect. Pubentes fratres. Claudian. Pubentes anni. Auson.* Dorosłe lata. || Przenosić, rość, krzewić się o roślinach i kwiatach, np. *pubentes herbae. Virg. Pubentes frondes. Auson. Pubentia graminia. Id. Pubentes rosae. Stat.*

PUBER, *Ob. PUBES.*

PUBERTAS, *atis, z*. (od *puber* albo *pubes*). Męskość, wiek dorosły, lata zgodne do żenienia, do zamężcia, młodzieństwo, wiek młodzieński, chłopca czternastoletniego, dziewczyny dwunastoletniej. || Dostołość. — *uuae. Plin.* — jagody. || *Val. Max.* Młodzież. || *Tac.* Sposobność rodzenia.

PUBES, albo **PUBER**, *eris, ptnk. Fest.* Młodzieniec, który zarasta. || *Puberes. Caes.* Młodzież zdolna do noszenia broni. || *Sall.* Wychodzący z dzieciństwa, dorastający młodzian. || Odnosi się do roślin. *Puberibus caulibus foliis. Virg.* Kosmata lodyga. || *Pubis*, zamiast *pubes. Caes.*

PUBESCO, *seis, bui, scēre*, (od *pubeo* albo *pubes*). *Cic.* Zarastać, wyrastać z lat dzieciennych, dorastać lat młodzieńskich. || *Colum.* Odnosi się do ziół i roślin, dorastać, dojrzewać. || *Pubescentibus radiis. Claud.* W pełnym świetle promieni.

PUBIDA, zamiast *pubeda. Martian. Cap.* *Ob. PUBEDA.*

PUBIS, *is*, zamiast *Pubes. Ob. PUBES.*

PUBLICANUS, *a, um*, (od *publicum*). Arendarz, dzierżawca, pachciarz jeneralny, arendarz rzymski (*vectigalium*) używający dóbr publicznych. *Ulpin. in Pandect. Publicanus, i. Cic.* Najmacz, arendarz, zakupnik dóbr pospolicich, który pobory albo inne dochody narodowe lub monarsze arendował, był częstokroć ze stanu rzyckiego. || *Muliercula publicana. Cic.* Arendarka dóbr lub dochodów pospolicich. || Tudzież jedni nazywali się arendarzy. *Pecuarii* albo *scriptorarii*, drudzy *decumani*, *portitores*. *Ob.* Na swoim miejscu.

PUBLICATIO, *onis, z*. (od *publico, are*). To, co się publikuje, wiadomem czyni, obwieszczenie. || Złąd konfiskata dóbr, zabieranie na skarb. *Cic. np. — bonorum. Cic.*

PUBLICATOR, *oris, m*. (od *publico, are*). Ogłosiciel, który co publicznie ogłasza, obwieszcza, wiadomem czyni, np. — *occuli. Sidon.* || Który ogłasza konfiskatę.

PUBLICATRIX, *icis, z*. (od *publico, are*). Ogłosicielka, która co ogłasza, wiadomem czyni. *Arnob.* || Która ogłasza konfiskatę. *Arnob.*

PUBLICATUS, *a, um*, (imsl. od *publico, are*). *C. Nep.* Konfiskowany, na skarb zabrany. || *Plin.* Rozgłoszony, obwołany. || *Suet.* Publiczny, otwarty. || *Tac.* Nierządny.

PUBLICICE, *psk.* (od *publicus, a, um*). Pospolitem imieniem, z urzędu. — *custos. Ter.* Urzędownie straż postawiona. — *agere gratias. Cic.* Imieniem publiczności dziękować.

|| Publicznym kosztem. — *dare sumptus. Plin. J.* Dostarczać publicznym kosztem. || Jawnie, publicznie. — *illac itur. Ulp.* Publicznie tamtędy się chodzi. || *Liv.* Pospolicie, bez wyłączenia.

PUBLICITUS, *psk.* (od *publicus, a, um*) i. *q. publice. Ter. Plaut. Ob. Publice.*

PUBLICICIUS, *a, um*. Jeden z familii rzymskiej. *Ovid.*

PUBLICO, *as, avi, atum, are*, (od *publicus, a, um*) i. *e. rem facere publicum*. Konfiskować. — *bona. Cic.* — dobra. — *sylvas. Vict.* Złączyć lasy z ekonomiją królewską. || Pokazać, wydadz co na świat, dadz się poznać. — *fortunam suam. Sen.* Czynić uczestnikiem swych dóbr. — *bibliothecas. Suet.* Otworzyć publiczności biblioteki. — *forum. Suet.* Uczynić targ wolny. — *se. Suet.* Czynić z siebie widowisko. — *corpus. Plaut.* Nierządu patrzyć. || Rozgłosić, obwieścić. — *reticenda. Just.* Rozgłosić tajemnicę. — *librum. Plin.* Wydadz na świat dzieło.

PUBLICOLA, *ae, m.* zamiast *Populicola. Liv.* Pospółstwa obrońca. || Imię Walerjusza Poblkoli.

PUBLICUS, *a, um*, zamiast *populicus* od *populus*, kraj, rząd, stan). Publiczny, rządowy, krajowy, pospolity, powszechny, tycający się publiczności. || *Publica iudicia, et causa publica. Ulp.* Sady i sprawy tycające się rzeczypospolitej. || *Publica sacra. Fest.* Ofiary, które się odprawiały publicznym kosztem. || *Publicum, i publica. Cic.* Dochody, albo pobory rzeczypospolitej, albo miejsce i rzecz z której wybierano pobory. || Przenosić. *Salutatio publica. Senec.* Myto odzwierne w przypuszczeniu kogo do progów pańskich. || *Publicum. C. Nep.* Skarb publiczny. || *Publicus. Juven.* Sługa publiczny. || *Caesar.* Urzędnik publiczny. || *Publicum. Cic.* Miejsce publiczne. *Lectica per publicum vehi. Id.* Bydź niesionym w lektyce przez publiczne miejsca. *In aliquem animadvertere in publico. Liv.* Strofować kogo publicznie. || *Publicus.* Powszechny, zwycajny. — *favor. Ovid.* Względ powszechny. — *verba. Id.* Używane wyrazy, jakimi są komplementa i ceremonije. || *Ovid.* Gminny, pospolity.

PUBLIPOR, *i. e. Publi puer*, np. wliczb. mnog. *Publipores. Quintill.* || Też *Publipor* imię (*nomen proprium*) człowieka. *Sall. ap. Prisci.*

PUCINUM, *i, n.* (*Πούκινον*). *Plin.* Miasło i twierdza Karnów nad morzem Adryatykiem między Akwileą i Tergestem. || *Pucinus, a, um. Id.* Należący do tego miasta.

PUEFACIO, *cis, eci, actum, ere*, (od *pudeo* i *facio*). Wstydlwym czynić. || *Biern. Pudefio, fis, actus sum, fieri.* Stać się wstydlwym. *Gell.*

PUEFACTUS, *a, um*, (imsl. od *pudeficio*). *Gell.* Zawstydzony.

PUDENDUS, *a, um*, (imsl. od *pudeo*). Wstydlwy, sromotny, zawstydzający. *Pudenda luera. Ovid.* Haniebne zyski. || *Auson.*

Wstydlwy członek meżki. || *Pudendum. Sili.* Wykrzyk. Groza wspomnieć.

PUDENS, *tis, r. współ.* (imsl. od *pudeo*). Wstydlwy, który się łatwo wstydzi. *Et pudens, et probus filius. Cic.* Wstydlwy i pociągawy syn.

PUDENTER, *psk.* (od *pudens* imsl. od *pudeo*). Wstydlwie, ze wstydem, obyczajnie, skromnie, np. — *adpellare. Cic. Q. — mentiri. Afran. ap. Charis. — sumere. Hor. Pudensius. Gell. Pudentissime. Cic.*

PUDEO, *es, ui, itum, dēre*. Wstydzić się, np. *pudeo. Plaut.* Wstydzę się. *Pudent taciens. Gell. Pudet illum. Ter. Pudendo. Cic.* Wstydzając się. || Złąd pudens. Wstydlwy, skromny, np. — *homo. Cic. Risus pudens. Auct. ad Her. Pudenda dicta. Quintil. Pudenda corporis. Minue. Fel. t. j. zadek. Pudenda seil. membra. Augustin. t. j. wstydlwe członki.*

PUESCO, *seis, scēre*, (od *pudeo*). Wstydzić się, (słowo nieosobiste) np. *quos pudescit impudicitiae. Minue. Fel.*

PUEDET, *Ob. PUDEO.*

PUDIBILIS, *e, ptnk.* (od *pudeo*) i. *q. pudendus*. Godny, wart wstydu, np. — *membra. Lamprid.*

PUDIBUNDUS, *a, um*, (od *pudeo*) i. *q. pudens*. Wstydzający się, wstydlwy, np. *pudibunda celat ora. Ovid. Pudibunda matrona. Hor. — vir. Justinian. i. q. pudendus*. Godny, wart wstydu, szkaradny, sprośny, haniebny, np. — *sales. Auct. Paneg. in Pison. i. Czerwony, rumiany, np. — dies. Stat.*

PUDICE, *psk.* (od *pudicus, a, um*). Wstydlwie, ze wstydem; złąd uczciwie, przystojnie, powściągliwie, skromnie, np. *ingenium bene et pudice doctum. Ter. — vitam agere. Id. — verba facere. Plaut. Pudicius facit illi. Plaut. i. W stop. drug. pudicitius zamiast pudicus, np. — versus. Apul. Lecz Edit. Elmenh. ma pudicus.*

PUDICITIA, *ae, z*. (od *pudicus, a, um*). Wstydl, wstydlwość, powściągliwość, skromność. *Cic. Plaut. Sall. Ovid. Pudicitiam alienus expugnare. Cic. — alienam spoliare. Id. — imminuere. Plaut. — adgredi. Petron. — amittere. Tac. Pudicitiae parcere. Cic. Matrona spectatae pudicitiae. Liv. i. Bogini wstydu. Liv.*

PUDICUS, *a, um*, (od *pudeo* albo *pudor* zamiast *pudoricus*). Wstydlwy, np. *pudicum neminem esse. Plaut. Est pudica. Id. i. Uczciwy, np. — oratio. Petron. i. Skromny, powściągliwy, np. — homo. Cic. — domus. Id. Penelope pudica. Hor. — mores. Ovid. Pudicissima femina. Plin. i. Pudicibus zamiast pudicis. *Gell. ap. Charis.**

PUDOR, *oris, m.* (od *pudeo*). *Cic.* Bojaźń niesławny, obelgi, bojaźń słusznaj nagać, za którą wstydl chodzi, wstydl. || *Sit pudor. Marti.* Sposób zalecania czego. || *Pudor alienus rei. Cic.* Respekt, bojaźń w jakiej rzeczy, iżby złąd nie miał jakiej niesławny. || *Cic.* Skromność, umiarkowanie duszy. || Przez zamianę. *Ovid.* Obelga wstydl

sprawujaca. || *Marti.* Cześć, uszanowanie, respekt. || *Plin.* Honor, sława, dobra opinia. || *Pro pudor! Petron.* Wykrzyknik oznaczający rzecz haniebną. || *Claud.* Rumianosc skóry. || Czystosc, niepokalanosc, niewinność, powściągliwość, skromność, wstydlwość, np. *oblita pudoris. Ovid.* || Sromota, hańba, wstydl, np. *ne tibi pudori essem. Liv.*

PUDORICOLOR, *oris, r. współ.* (od *pudor* i *color*). Mający rumiany kolor, czerwony, np. — *aurora. Laev. ap. Gell.*

PUELLA, *ae, z. femin.* (od *puellus*, zaimem zdrobn. od *puera*). Dziwezcę, dziewczeczka, dziewczyna, np. *pueri inuptaque puellae. Virg.* || Jedna z młodych kobiet, tak zwana Fedra *puella Cressa. Ovid.* Też Antiope *puella* zwana. *Propert. Medea puella Phasias. Ovid.* Omlare, *puella Lyda. Ovid.* Helena żona Menelausa, *puella Graia. Id.* Młode kobiety: *viduae cessate puellae. Ovid.*

PUELLARIS, *e, ptnk.* (od *puella*). *Ovid.* Dziewezcę, dziewezcę, tycający się dziewezczyzny.

PUELLARTER, *psk.* (od *puellaris*). Dziewezczyzny sposobem, np. — *aliquid nescire. Plin.*

PUELLARIUS, *a, um. Ob. PUELLARIS.*

PUELLASCO, *seis, ere*, (od *puella*). Stawać się dziewezczyzną, stawac się kobietą. *Varr. ap. Non.*

PUELLATORIUS, *a, um*, (od *puella*). *Solin.* Dziewezcę, tycający się dziewezcę. *Puellatoriae tibiae. Solin.* Piszczałki nasładujące głosu dziewezcę.

PUELLITOR, *aris, avi*, (od *puella*). Bawic się jak dzieci, igrać. *Laber ap. Non.*

PUELLULA, *ae, z.* (zdrobn. od *puella*). Dziewezcza, dziewezcynka, mówiac zmniejszającym sposobem. *Ter. Catull.*

PUELLUS, *i, m.* (zdrobn. od *puer*). Chłopczyk. *Luer. Gell. Suet.*

PUER, *eri, m.* Niemowlę, dziecię, chłopiec. || *Puer. Paul. Pand.* Czasem znaczyło dziewezcę. *Cereris Proserpina puer. Naev.* Cerery córka. *Infantium puerorum incunabula. Cic.* Niemowląt kolebka. *Laudator temporis acti se puero. Hor.* Czasy za swej młodości chwali. *A puero, a pueris. Cic.* Z dzieciństwa, z lat młodzieńskich. || Syn maly. *Tuque puerque tuis. Virg.* Ty Wenery i Kupidyn syn twój. *Plorare pueros. Hor.* Oplakiwać synów. || *Ovid.* Rawaler, bezzenny. || *Puer. Cic.* Chłopiec, któremu przeszło lat 15. *Puer egregius cet. Id.* Oktawiusz Cezar. || Znaczy czerstwość ciała, otwartość duszy, niewinność obyczajów. *Sancte puer. Virg. in Calic.* Oktawiusz August. || *Puer. Terent.* Znaczy czasem lekka naganę. || *Puer. Cic.* Niewolnik, sluga, lokaj. || *Pueri regii. Liv.* Paziowie królów Macedonskich.

PUERA, *ae, z. (femin. od puer) i. q. puella.* dziewezcynka. *Varr. ap. Non. Liv.* Też Swetoniusz powiada *quod antiqui etiam puellas pueros, sicut et pueros puellas dietarent.*

PUERASCO, *seis, ere*, (od *puer*). Stawać się chłopcem albo młodziencem, mło-

dzieniaszkim. *Suet.* || Przenosić, odmłodnić. *Auson.*

PUERCULUS, *i*, m. (zdrobn. od *puer*). Chłopczek, chłopczyk, chłopczyzna, młodzieniaszek. *Arnob.*

PUERIGENUS, *a*, um, (od *puer* i *genus* gigno) i. e. *serviens gerendis s. gignendis pueris*. *Fulgent.*

PUERILIS, *e*, ptak. (od *puer*). Tyczący się chłopców, dzieci, należący do chłopców, do dzieci, dziecienny. — *aetas*. *Cic.* Dzieciństwo, wiek dziecienny. || Przenosić, głupi, płochy, niebaczny, próżny. *Puerile est. Terent.* Rzecz głupia. — *sententia*. *Id.* Płochę zdanie.

PUERILITAS, *atis*, *z*. (od *puerilis*). Chłopięctwo, wiek chłopięcy, pacholęcy, wiek dziecienny. *Varr. Annos puerilitatis egressus. Val. Max.* Który wyszedł z dzieciennego wieku. || Dziecinny albo chłopięcy sposób postępowania. *Non pueritia in vobis sed puerilitas remanet. Sen.*

PUERILITER, psk. (od *puerilis*). Dziecinnie, obyczajem dzieciennym, chłopięcym, np. — *ludere. Phaedr.* — *blandiri. Liv.* || Po dziecinnyemu t. j. głupie, błazeńsko, np. — *facere. Cic.* — *cupere. Tac.* — *stultus. Plaut.*

PUERITIA, *ae*, *z*. (od *puer*). Dzieciństwo, wiek dziecienny, młodość, wiek młody, np. *in pueritia. Cic.* W dzieciństwie, w wieku młodym, chłopięcym. *A pueritia. Cic.* Od dzieciństwa, od młodości. || Też o zwierzętach młodych. *Colum.* || *Pueritia* zamiast *pueritia* przez skrócenie. *Hor.* || Przenosić, czystość, niewinność, prostota dziecienna. *Varr. ap. Non.*

PUERTIES, *ei*, *z*. zamiast *pueritia*. *Auson.* Ob. **PUERTIA**.

PUERPERA, *ae*, *z*. scil. *femina* (od *puer* i *pario*). *Terent.* Położnica, niewiasta w położu będąca, albo która świeżo zległa położ. || Jako przymiot. *Verba puerpera. Ovid.*

PUERPERIUM, *ii*, n. (od *puerpera*). *Plaut.* Półg, boleści położu, czas położu, albo leżenie matki po położu. || *Tacit.* Plód, potomstwo. *Numerus puerperii. Gell.* Bliźnięta.

PUERTIA zamiast *pueritia*, np. *memor actae non alio rege pueritiae. Hor.*

PUERULUS, *i*, m. (zdrobn. od *puer*). Mały chłopiec albo niewolnik, mówiące zmniejszającym sposobem, albo szydersko albo z przekąsem. *Cic.*

PUERUS, *i*, m. zamiast *puer*. Chłopiec, niewolnik. *Plaut.*

PUGA albo **PYGA**, *ae*, *z*. (πυγή). Zadek, pośladek. Też w licz. mnog. *Pugae. Nov. ap. Non.*

PUGIL, *ilis*, m. (podobno od *pugnus*). *Cic.* Kulacznik, pięściarz, który się u Rzymian pięściami w rękawicach rzemieennych ołowiem lub żelazem dla wagi przekładanych tłuł, szermierz, wysiekacz. || *Val. Flacc.* Sławny był kulacznik Pollux syn Ledy. || *Os pugilis. Asin. Gell.* Człowiek gotowy na wszelkie obelgi.

PUGILATIO, *onis*, *z*. (od *pugilo*, *are*). Potykanie się kulaczników (*pugilum*). *Cic.* **PUGILATOR**, *oris*, m. (od *pugilo*, *are*) i. q. *pugil. Arnob.* Kulacznik, który opatrzonemu w rękawice rzemieenne kulakami walczy.

PUGILATORIUS, *a*, um, (od *pugilo*, *are*). Tyczący się kulacznika albo pięściarza, należący do kulacznika albo pięściarza. *Plaut.* **PUGILATUS**, (*Pugillatus*), *us*, m. (od *pugilo*, *are*). *Plaut.* Szermierstwo, potykanie się w kulaki. *Pugillatu me exerceo. Plaut.* Szermuję jako szermierz, biję pięścią.

PUGILICE, psk. (od *pugileus*, *a*, um). *Plaut.* Szermiersko, bijąc pięścią. np. *quid herilis filius? valet? pugilice atque athletice (valet). Plaut.*

PUGILLAR, *aris*, n. Tablica do pisania. Ob. **PUGILLARIS**.

PUGILLARIS, *e*, ptak. (od *pugnus* albo *pugillus*, pięść). Pięściowy, od pięści, — *testiculos. Juvenal.* Większych garściowych tabliczek. || *Pugillares, ium, scil. libelli* albo *codicilli. Suet. Plin.* Tabliczki drewniane lub z innej materii robione, które napuszczano woskiem do pisania. Wedle Marcyalisa cytrynowe, z kości słoniowej i pergaminowe były tabliczki. || *Pugillar* zamiast *pugillare* scil. *scriptum, i. q. pugillares*. Tablica do pisania, np. *bipatens pugillar. Auson.* || W licz. mnog. *pugillaria. Catull.*

PUGILLARIUS, *a*, um, (od *pugillares*). Który się trudni robieniem do pisania tablic, należący do tego. || Ztąd *pugillarius scil. artifex*. Rzemieślnik do pisania tablic. *Inser. ap. Murator.*

PUGILLO, **PUGILLOR**. Ob. **PUGILO**.

PUGILLUS, *i*, m. (zdrobn. od *pugnus*). Mała pięść, pięść. *Cato. Plin. Minimi mensura pugilli. Prudent.* Najmniejsza miara garstki. || *Pugillus. Asin. ap. Charis.* Wiele tabliczek do pisania w jedno złożonych. || *Pugillos et pugilla. Salmas.* Rękawice szermierskie.

PUGILO albo **PUGILLO**, *as*, *avi*, *atum*, *are*, **PUGILOR** albo **PUGILLOR**, *aris*, *atus sum*, *ari*, *dep.* (od *pugillus* albo *pugil*). *Apul.* Szermować jako szermierz, kulacznik, walczyć pięścią, kulaczkami. *Pugiles saeculis, non veritate pugillantes. Trebell. Poll.* Szermierze nie twardymi rękawicami, lecz miękkimi walczyć. || Ztąd przenosić, walczyć nogami albo uderzyć, tłuć nogami, np. *equus pugillatur ungulis in me. Apul.*

PUGIO, *onis*, *z*. (od *pugno*, ztąd *Festus* powiada: *pugio dictus est, quod eo punitum pugnatur*). Rodzaj krótkiej szpady, miecza, sztyletu, pugińalu. *Cic. Martial. Pugione veste tectum expedire. Sall. Se strictis pugionibus peti. Suet. Aliquem pugione percutere. Sulpic. in Cic.* albo — *fodere. Tac.* Przebić pugińalem, albo — *ferire. Mart.* || *Pugio. Suet.* Tytuł pamiętnika Kaliguli, gdzie ludzi na straconie przez siepaczów potajemnie był skazał. || *Id.* Znak imperatorskiej władzy i prawa na życie lub śmierć obywateli.

lów. || *Tac.* Noszenie na znak wojskowej godności, jako trybunów i centuryonów. || Przenosić, o *plumbeum pugione*! *Cic.* O słaby dowódzić.

PUGIUNCULUS, *i*, m. (zdrobn. od *pugio*). Pugań, mówiące zmniejszającym sposobem mały pugań. *Cic. Ascon.*

PUGNA, *ae*, *z*. (podobno od *pugnus*). Bitwa, walka, potyczka. — *equestris. Cic.* — jazdy. — *pedestris. Virg.* — piechoty. — *mal. Sall.* Nieszcześliwa bitwa. *Res ad pugnam veniebat. Cic.* Przyszło do walki. — *navalis. Caes.* Bitwa morska. — *singularis. Maer.* Pojedynek, potyczka, pojedynkowa. — *doctissimum virorum. Cic.* Przeglądanie się uczonych, rozpieranie, dysputacja. — *forensis. Quint.* Spór sądowy. || *Pugna. Plaut.* Zdrada, szalbierstwo. || Wykret, obrót, fortel, chytry zamach, np. *aliquid pugnae edidit. Plaut.* || Hałas, zgiełk, armider, wrzask, np. *dabit aliquam pugnam denuo. Ter.*

PUGNACITAS, *atis*, *z*. (od *pugnax*). Bitność, zapal, moc, siła, natchnienie walki. *Plin.* || Przenosić, np. — *argumentorum. Quintil.* t. j. moc, siła dowodów.

PUGNACTER, psk. (od *pugnax*). Bitnie, walecznie, żwawie, popędliwie, zapaleczwie w bitwie, np. — *certare. Cic.* — *dicere. Quintil.* *Pugnacissime defendere. Cic.* *Pugnatius dicere. Quintil.*

PUGNACULUM, *i*, n. (od *pugno*, *are*). *Plaut.* Twierdza, baszta, wał, szaniec, zjazd się zwykli bronić. np. *deturbabo illum de pugnaculis. Plaut.*

PUGNANS, *tis*, r. wspóln. (od *pugno*). *Caes.* Walczący, potykający się. *Acerrime pugnant. Sall.* Dziarsko się potykający. || *Prop.* Uporny, knąbrny. || Przeciwny. *Pugnantes sententiae. Plin.* Zdania sprzeczne. *Pugnantis loqui. Cic.* Mówić rzeczy sprzeczne.

PUGNATOR, *oris*, m. (od *pugno*, *are*). *Liv.* Walcznik, wojownik, który walczy. *Gallus gallinaceus pugnator. Plin.* t. j. wojownik kogut.

PUGNATORIUS, *a*, um, (od *pugno*, *are*). Tyczący się walki, należący do walki, np. — *arma. Suet.* || Przenosić, np. — *mucro* (w wymowie) np. *Deerat illi oratorium robur et ille pugnatorius mucro. Suet.*

PUGNATRIX, *icis*, *z*. (od *pugno*, *are*). Walczna, bitna, np. — *natio. Ammianus.* Walczny, bitny naród.

PUGNATUS, *a*, um. (imsl. od *pugno*). Walczony. *Pugnata summa contentione pugna. Cic.* Walczący w zaciełej bitwie.

PUGNAX, *acis*, r. wspóln. (od *pugno*, *are*). *Cic.* Walczny, bitny. — *gens. Tac.* Walczny naród. || Uporny, knąbrny. — *in vitis. Coel. ad Cic.* — w występach. || Gwałtowny, silny. — *exordium. Cic.* Wstęp mowy silny. *Pugnator ventus. Sen.* Wiatr nieco gwałtowny. || Swarliwy, zwadliwy. || Przeciwny, sprzeczny. — *aqua igni. Ovid.* — ogień wodzie. || Sprzeciwiający się. *Oleae pugnae contra humorem. Plin.* Oleje niedopuszczające wilgoci. || *Pugnacia musta. Id.* Moszcz bardzo mocny. || *Pugnacissimus quisque. Tac.* *Oratio pugnator. Cic.*

PUGNEUS, *a*, um, (od *pugnus*). Złożony z pięści, pięściowy, od pięści, np. — *mergae. Plaut.* t. j. zamiast uderzenia pięścią.

PUGNICULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *pugna*) i. e. *levis pugna*. Mała, lekka potyczka. *Cato.*

PUGNITUS, psk. (od *pugnus*). Pięściami. *Se malit pugnitus pessundari. Caecil. ap. Non.*

PUGNO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pugna* albo *pugnus*, walczyć, bić się pięścią). Fechtować, potykać się z kim, walczyć, bojować, bronić się, zwodzić bitwę. *Eminus lapidibus pugnare. Sall.* Zdala kamieniami walczyć. *Fortissime pugnare. C. Nep.* Bardzo mężnie walczyć. — *pro commodis patriae. Cic.* Walczyć dla dobra ojczyzny. — *ex equo. Id.* Walczyć z konia. || Z przyp. czwart. — *pugnam, proclium, bellum. Magnum pugnativum pugnam. Teren.* Wielką stoczyłszy bitwę. || Z przyp. trzec. Sprzeciwiać się, bydź upornym. *Noli pugnare duobus. Catull.* Nie sprzeciwiaj się dwóm. *Pressis pugnat habentis (equus). Virg.* Koni się cugłom sprzeciwia. *Pugnantis te loqui non vides? Cic.* Czy nie widzisz, jako sprzecznie mówisz? || Usilować, przedsiębrać. *Pugnat exsuere vincula. Ovid.* Usiłuje zrzucić więzy. || *Non pugnare. Cic.* Niedbać, nie pracować około czego. || *Pugnare, pugnam dare. Plaut.* (wyraz komieczny). Sztuki zażyć, o-szukać, podejść, zdradzić.

PUGNUS, *i*, m. (πυγός, miąższy, gruby). Pięść, raz pięściowy. *Pugnus aliquem contundere, pectere, onerare, obtundere. Plaut.* — *caedere. Hor.* Bić kogo, pięścią. — *impingere. Plaut.* Dążyć pięścią w gębę. || *Pugnus. Hor.* Raz pięściowy szermierski. || *Cato.* Miara czyli garść czego.

PULCELLUS albo **PULCELLUS**, *a*, um, (zdrobn. od *puleher*). *Cic.* Piękniuchny. || *Pulchellus. Id.* P. Klaudyusz albo dla nazwiska *Pulcher*, albo dla twarzy podobnej niewieście.

PULCHER, *ehra*, *ehrum* albo **FULCER**, *era*, *erum*, *cherior*, *cherrimus*, (od *πολύζατος*, wiele przyjemności mający). Piękny, hoży, urodziwy, nadobny. *Quo pulchrior alter non fuit Aeneadem. Virg.* Najpiękniejszy z rycerstwa Trojańskiego młodzień. *Pulchri hort. Ovid.* Piękne ogrody. — *color. Lucr.* Piękny kolor. || Dobry w każdym rodzaju. *Pulcherrimum exemplum. Caes.* Bardzo dobry przykład. *Pulcherrima classis. Sallust.* Bardzo dobra flota. — *consilia. Virg.* Dobre rady. *Potestatum pulcherrime. Gell.* Najlepszy z poetów. *Pulcherrimum aetum. Cato.* Bardzo dobry ocet. || Miły, przyjemny. *Pulchra pro libertate. Virg.* Za miłą wolność. || Drogie, kosztowne. *Pulcherrima praemia. Virg.* Bardzo kosztowne nagrody. *Virtus, fama, deus, divina, humanaque pulchris divitiis parent. Horat.* Cnota, sława, zaszczyty, bogkie i ludzkie rzeczy podlegają kosztu.

townym bogactwom. || Światły, szlachetny. *Nascetur pulera Trojanus origine Caesar. Virg.* Powstanie Cezar ze światłej krwi Trojanów. || Szczęśliwy, pomyślny. *Pulcherri-mus exitus. Flor.* Bardzo szczęśliwy wypadek. || Chwalebny, chwaly godny. *Pulchra mors. Virg.* Śmierć chludna. *Pulcherrimus irae. Sil.* Chlubny dla słusznego gniewu, który powziął. || Mężny, waleczny. *Satus Hercule pulero pulchre Aventinus. Virg.* Walecznego ojca Herkulesa i syn Awentynus waleczny. || *Pulcrum est. Virg.* Rzecz chludna, godna zaszczytu. *Pulcrumque mori succurrit in armis. Id.* I rzecz chludna z bronią dokonać żywota.

PULCHRALIS albo **PULCRALIS**, e, ptak. (od *pulcher*). Piękny, np. *pulchralia i. e. bellaria. Cato ap. Fest.*

PULCHRE albo **PULCRE**, psk. (*ius, erime*) (od *pulcher, chra, chrum*). Pięknie, świetnie, wybornie, znamienicie, wysmienicie, przednie, np. — *valere. Martial.* Mieć się dobrze. — *aliquid facere. C. Nep.* Dobrze co zrobić. — *intelligo. Phaedr.* Dobrze rozumiem. *Pulere degere aevum. Luer.* Wiek pięknie przeżyć. *Pulere asseverat. Cic.* Umiętnie, dowcipnie i mocno twierdzi. || *Plant.* Hojnie, obficie. || Bardzo, zupełnie. *Pulere occidi. Plant.* Zginąłem bez powstania. *Pulere os sublevis patri. Plant.* Dobrze podszedł, oszukał ojca. || Wykrzyknik oklasków i pochwały. *Pulere. Terent.* Dobrze, brawo. || *Pulere est mihi. Cic.* Wszystko mi gmyśli idzie. || *Pulere esse. Plant.* Żyć dobrze, dogadzać sobie.

PULCHRESCO (*Puler.*), scis, scēre, (od *pulcher*). Pięknieć, stawać się pięknym. *Seren. Sammon. Quidquid pulchrescit visu. Augustin.*

PULCHRITAS, (*Puler.*), ātis, ż. (od *pulcher*) i. q. *pulchritudo*. Piękność. *Caecil. ap. Non.*

PULCHRITUDO (*Pulcrit.*), inis, ż. (od *pulcher*). Piękność, nadobność, wybornosć, wysmienitosć, zanosć, ciała albo innej rzeczy. np. — *corporis. Cic.* — *colorum. Id.* — *orationis. Petron.* — *oratoris perfecti. Cic.* — *virtutis. Id.* — *operis. Plin.*

PULEGIUM, ii, albo **PULEJUM**, i, n. (od *pulex*). *Plin.* Polej ziele.

PULEJATUS, a, um, (od *pulejum*; właściwie imsl. od słowa *pulejo, are, i. e. instruere vel condire aliquid pulejo*). Przyprawić polejem tak zwanym ziele. || Zjad *pulejatum*, rzeczow. scil. vinum. Polejowe wino. *Lamprid.* Posca *pulejata. Veget. de re vet.*

PULEX, icis, m. (*pūla* od *pulus* zamiast *pullus, czarny*). Pchła, owad, który trapi ludzi i psów. *Plant. Plin. Cels. Martial. Pallad. Colum.* Pchła niszcząca jarzyny. *Colum.* || Przezwiśko rzymskie. *Liv.*

PULICOSUS, a, um, (od *pulex*). Pchliasty, pełen pcheł, np. — *canis. Colum.*

PULLARIUS, a, um, Tyczący się młodych zwierząt, trudniący się nimi, należą-

cy do nich np. do żrzebiąt. *Veget. de re vet.* || Szczególnie tyczący się młodych płasząt albo kureząt, np. *Pullarius. Cic.* Który z karmienia kureząt czynił wieszczby. || Tyczący się małych dzieci, trudniący się nimi, należący do nich, np. złodziej dzieci, np. — *feles. Auson.* Zwodzica dzieci, młodzieży. || *Pullarium Plantus dixit manum dextram. Paul. ex Festo.*

PULLASTRA scil. *gallina. Farr.* Młoda kokosz: od *pullaster, a, um. Subjicias ova potius vetulis gallinis quam pullastris. Farr.*

PULLATIO, ōnis, ż. (od *pullo, are*). Wysłiedzenie, wylegnienie. np. *bona pullatio. Colum. t. j. dobre wylegnienie kureząt.*

PULLATUS, a, um, Czarną suknią odziany, np. w żalobie. *Juvenal.* || Właściwie imsl. od *pullo, are*, czynić czarnem, odziewać, przyodziewać czarną suknią.

PULLEJACEUS, a, um, mawiał cesarz August zamiast *pullus. Czarny. Suet.*

PULLESCO, scis, ēre, i. q. *pullulasco. Ob. PULLULASCO.*

PULLICENUS, i, m. Młody ptak, kureczkę. np. *ex ovis et pullicenis alerent. Lamprid.*

PULLICES. Ob. **PULLITIES**.

PULLIGO, inis, ż. (od *pullus, a, um*). Czarny kolor jakiej rzeczy, np. — *velleris* albo *ovis. Plin.*

PULLINUS, a, um, (od *pullus*). Żrzebięcy. *Pullini dentes. Plin.* Żęby trzonowe, pierwsze po klach u koni.

PULLIPREMA, ae, ż. albo **PULLIPREMO**, ōnis, m. (od *pullus i premo*). Samolotnik, Sodomczyk. *Auson.* || *Pulliprema Scallig* objaśnia, *puerorum plagiarum.*

PULLITIES (*Pullicies*), ei, ż. (od *pullus*). *Colum.* Gniazdo płasze, kurze wylęgle lub nie wylęgle.

PULLITRA, ae. Ob. **PULLASTRA**.

PULLO, as, are, (od *pullus*) i. q. *pullulo*. Wyrastać, wypuszczać, wydobywać się, np. *vernanti gramine sylva pullat. Calpurn.* || Też wysiedzieć, wylegnąć; zjad *Pullatio*. Ob. *Pullatio*. || Odziewać czarną suknią.

PULLULASCO, scis, ēre, (od *pullulo, are*). Właściwie stawać się młodym; zjad wyrastać, wypuszczać, wydobywać się, np. *ex palmit vitis pullulascit. Colum.*

PULLULO, as, avi, atum, are, (od *pullulus*) i. q. *pullo*. Wyrastać, wypuszczać, wydobywać się, np. *pullulat ab radice densissima sylva. Virg.* || Zjad przenosić, np. *pullulare incipiebat luxuria. Nep. t. j. pocięła się szerzyć.* || Płodzić, rodzić, mnożyć, wydawać. *Apul.*

PULLULUS, a, um, (zdrobn. od *pullus*). Młody. || Zjad *pullulus*, rzeczow. Młode zwierzę, chłopaczek, młodzieniaszek, kureczkę, różeczka, gałązka, latorośl; zjad karesując, np. *bellus pullulus. Apul.*, zamiast ulubieniec, ulubione kureczkę, gołąbek, młoda różeczka, odrośl, latorośl. *Plin.* || Od *pullus*, czarny, trochę czarny, czarnawy, np. — *terra. Colum.*

PULLUS, i. Młode zwierzę. Ob. **PUL-LUS**, a, um.

PULLUS, a, um, zamiast *puellus* albo *puerulus* albo od *πῦλος, i. e. pullus*. *Pullus. Virg.* Żrzebie. — *asinum. Plin.* Oślątko. || Najczęściej się odnosi do ptastwa. — *anseris. Plin.* Gąsie. — *columbini. Cic.* Gołębięta. — *gallinae. Liv.* Kureczka — *hirundinum. Plin.* Jaskółcze pisklęta. — *apum. Id.* Młode roje pszczoł. || *Pullus, i. Hor.* Kureczkę. || Przenosić. *Pullus milvinus. Cic. Quint.* Zdziera człowieka. || Czasem się odnosi do człowieka. *Meus pullus. Fest.* Mój kochany chłopiec. || *Meus pullus. Plant.* Moje oczko, moje serce, wyraz pieczyoty, mówiąc o chłopcu. || Przewiśko familii rzymskiej. || *Pulli. Cato.* Wyrastki, gałęzie drzewa. || *Pullus, a, um, (od πῦλος).* *Farr.* Czarna-wy, śniady. — *hostia. Tibull.* Ofiara śniadego koloru. — *cervix. Ovid.* Śniada szyja. — *stamina. Id.* Nieszczęśliwa osnowa życia. || — *vestis. Calpur.* Żalobna suknia. || *Non possum togam praetextam sperare, cum exordium pullum videam, przysł. Quintil.* Nie mogę sobie tuszyć o szczęśliwym powodzeniu moich zamiarów, gdy mam niepomysłne początki. || *Pullus. Farr. ap. Non.* Czysty. || *Pulla terra. Cato.* Ziemia cienka, subtelną.

PULMENTARIS, e, ptak. (od *pulmentum*). Polewczany, służący do jarzyny, do drugiego dania, do ostatniej potrawy, należący do tego. np. — *cibus. Plin.*

PULMENTARIUM, ii, n. (od *pulmentum*) i. q. *pulmentum*. Wszystko to, co się je z chlebem, *cum pulle*, jarzyna, drugie danie albo ostatnia potrawa, np. legumina, mięso etc., potrawa albo rosół z mięsem, z jarzyną, z mąką, z solą i z masłem przyprawy, który starożytni jadal z chlebem. *Qui pulmentaria coquit. Juven.* Kucharz. || *Colum.* Jadlo ptastwa. || Przez zamianę, wszelki pokarm, albo suchy przysmak. *Tu pulmentaria quaere sudando. Hor.* Ty przysmaków szukaj w zapoceniu się. || Też *pulmentarius*, a, um, ptak, np. — *ferculum*, albo *aliquid etc.*

PULMENTUM, i, n. (od *puls* właściwie, *quod cum pulle editur*) i. q. *pulmentarium. Plant.* Polewka z mąką albo z jarzyną warzona, rodzaj podlejszej potrawy. || *Apul.* Rosół, polewka mięsna albo jarzynna, którą jadal z chlebem. || *Hor.* Wszelka potrawa, przysmak.

PULMO, ōnis, m. (od *πνεῦμον, i. e. pulmo*). *Cic. Cels. Ovid. Plin.* Płuca składające się z żył krwistych i nerwów, między którymi są naczyńia powietrzne. || *Plin.* Rodzaj ryby morskiej.

PULMONACEUS, a, um, (od *pulmo*). Tyczący się płuc, należący do płuc, zdrowy na płuca, np. — *radicula, quam consiliginem vocant. Veget. de re vet. t. j. korzeń płucnika, quam alij pulmonariam vocant. Id.*

PULMONARIUS, a, um, (od *pulmo*). Tyczący się płuc, należący do płuc, tén się

zajmujący, np. płucnik, ziele, chorujący na płuca chorobę, np. — *ovis. Colum. Sues pulmonariae sunt. Id.*

PULMONEUS, a, um, (od *pulmo*). Tyczący się płuc, należący do płuc, np. *pulmoneum vomitum vomere. Plant.* Charchanie z płuc pochodzące. || *Plucom* podobny. *Pulmonae pedes. Plant.* Leniwy albo słaby na nogi. *Pulmonca mala. Plin.* Wielkie jabłko, czeze wewnątrz.

PULMUNCULUS, i, m. (zdrobn. od *pulmo*). Właściwie małe płuca. || *Solin. Pulmunculi.* Narosty na nogach wielbłądów, które im przeszkadzają chodzić.

PULPA, ae, ż. (od *puls*). *Cato.* Mięsiśta część u zwierząt bez kości i tłustości, dobra do jedzenia. || *Scrib. Larg.* Mięsiśtość drzewa, owocu. || *Plin.* Drzeń, mlecz w drzewach, ziołach niektórych. — *arboris. Id. Biel.* || *Pulpa sensu obscuro. Cic. de scorto et ejus partibus obscurois, natibus cet.*

PULPAMEN, inis, u. (od *pulpamentum*) i. q. *pulpamentum*. Mięso do jedzenia albo drugie danie z chlebem. *Liv.*

PULPAMENTUM, i, n. i. q. *pulpamen*. Część mięsista u zwierząt np. mówiąc o rybach. *cetera parte plenius pulpamentis sale adservantur. Plin.* || Zjad łakotki, przysmaczki, smaczne kaski, np. *nimis vellem aliquid pulpamenti. Plant. t. j. bardzobym chciał cokolwiek z przysmaczków. Cibile terra, pulpamentum fames; lacte, caseo, carne vescor. Cic.* || To, co się jada z chlebem np. jarzyna, legumina, mięso.

PULPITO, as, are, (od *pulpitum*). Tarceami co pokładać, dyłować. *Sidon.*

PULPITUM, i, n. *Pulpit*, katedra. *Hor. Suet.* Miejsce wyniesione, z którego mówią do ludu. || Część teatru, gdzie aktorowie grali swą rolę. *Juvenal.*

PULPO, as, are, (od *pulpa*). Krzyczec jak sep. *Auct. carn. de Philom.* || (Od *pulpa*). Jeść mięso.

PULPOSUS, a, um, (od *pulpa*). Mięsiasty, pełen mięsa. *Apul.*

PULS, tis, ż. (*πόλος i. e. puls*). Papka, kleik, famała, breja, gąszcz klejkowaty, marmolada, polewka z mąką albo z jarzyną warzona, która zastępowała miejsce chleba. *Plin.* || Potrawa z wody, z maki, z miodu, z jajec i ze sera złożona. || Jadlo ptastwa używanego do wieszczby. *Plin. Colum.*

PULSABULUM, i, n. (od *pulso, are*) i. e. *per quod pulsamus; instrumentum serviens pulsando*. Narzędzie do grania na strunach, np. smyczek, brząkadło do arfy. *Apul.*

PULSATIO, ōnis, ż. (od *pulso, are*). *Liv.* Bicie, uderzenie czego o co, kołatanie. — *scutorum. Liv.* Chrzest tarczy. — *ostii. Plant.* Kołatanie do drzwi. — *pudoris. Plant.* Zgwałcenie niewiasty.

PULSATOR, ōris, m. (od *pulso, are*). Gracz na instrumencie. *Citharae pulsator. Apollo. Fal. Flacc.* Apollo grający na lutni.

PULSATUS, a, um, (imsl. od *pulso*). *Cic.* Bity, tłuczony, kołatany. *Pulsata digitis ti-*

bia. Lucr. Flet, na którym grają. *Pulsatum aequor remige. Ovid.* Morze, po którym rudelnicy prółi wiosłami. *Plin.* Zdeptany. — *equis campus. Ovid.* Pole zdeptane od koni. *Pl.* Przenośnie. — *tumultu pectora. Petron.* Skłopotane serce.

PULSIM, psk. (od *pulsus*, *a*, *um*). Popychające, trącające, tlakac, bijac. *Nigid. ap. Non.*

PULSIO, *ōnis*, *z.* (od *pello*). Pchanie, pchnięcie, uderzenie, raz, tłuczenie, odpechnięcie, odpychanie. *Arnob.*

PULSO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotl. od *pello*) i. *q. pello*. Popychać, odepchnąć, odpychać, dawać razy, kولاتać, bić, tłuc. *Cic. np. alta sidera. Virg.* Bić głową gwiazdy. — *saxis. Val. Flacc.* Bić kamieniami. — *ictuerebro. Lucr.* Bić często. — *ostium. Plaut.* Kولاتać do drzwi. — *pede tellurem. Hor.* Skakac. *Pl.* Brząkać na strunach. — *lyram. Virg.* — *citharam. Ovid.* Grać na lirze. — *pectine eburno. Virg.* Słoniowym trącać cytrę grzebieniem. *Pl.* Dzwonić. *Pl.* Rozpedzić. — *nubem. Val. Flacc.* — obłoki. *Pl.* Przenośnie. Dręczyć, kłopotac. — *pectus. Plaut.* — serce. *Pl.* Skarżyć, pozywać kogo. *Pl.* — *rumoribus urbes. Petron.* Napelnić nowinami miasto. *Pl.* Ohrazić, okaleczyć, skrzywdzić, naruszyć, *np. pulsatos infecto foedere divos. Virg.* *Pl.* Tupac, tupać nogą. *Pl.* Wzruszyć, poruszyć, zakłócić, rozdrażnić, niespokoić, *np. quae te vecordia pulsant. Ovid.* *Corda pavor pulsant. Virg.* *Pl.* Winować, obwiniać, posadzać. *np. — superos invidia. Stat.*

PULSUOSUS, *a*, *um*, (od *pulsus*, *us*) i. *e. pulsibus plenus*. Pelen drgania, mówiac o boleści, *np. — dolor. Coel. Aur.*

PULSUS, *us*, *m.* (od *pello*). Pchanie, popychanie, tłuczenie, też bicie. — *pedum. Virg.* Tapanie nóg. — *terrae. Ammian.* Trzęsienie ziemi. — *arteriarum. Plin.* Bicie pulsu. — *lyrae. Ovid.* Granie na lirze.

PULSUS, *a*, *um*, (imśl. od *pello*). Bity, tłuczony, kولاتany. *Pulsaventi arbor. Lucr.* Drzewo kولاتane wiatrami. *Pl.* Grany. *Pulsi in fidibus nervi. Cic.* Przebierane palcami stróny liry. *Pl.* Wygnany. — *regno. Virg.* — z państwa. — *amor corde. Virg.* — miłość z serca. *Nec gloria cessit pulsa metu. Virg.* Nie wygasała chęć sławy przed strachem. *Pl.* *Pulsus. Petron.* Ten, któremu w czem odmówiono.

PULTARIUS, *a*, *um*, (od *puls*). Tyczący się papki, (puls) kleiku, brei, tym się zajmujący, należący do tego. *Pl.* *Ztąd Pultarius rzeczowy. (scil. urceus)* garnek, *pultarium scil. nas.* Naczynie, w którym się warzy papka albo kleik, breja. *Plin. Colum.* *Pl.* Naczynie gliniane, w którym chowano winne jagody. *Colum.*

PULTATIO, *ōnis*, *z.* (od *pulto*, *are*) zamiast *pulsatio*. Pukanie, kولاتanie, *np. do drzwi, np. quid tibi ad hasce accessio est? Plaut.* Czemu kولاتasz do drzwi.

PULTICULA, *ae*, *z.* (zdrobn. od *puls*) i.

q. puls. Papka, kleik, breja, szczególnie mówiac zmniejszającym sposobem. *Colum. Plin. Arnob.*

PULTIFAGUS, *a*, *um*. Ob. **PULTIPHAGUS**.

PULTIFICUS, *a*, *um*, (od *puls* i *facio*). Zrobiony z papki, *np. — far. Auson.*

PULTIPHAGONIDES, *ae*, *m.* i. *q. pultifagus*. Który jada papkę, polewkę, t. j. Kartaginczyk. *Cato.*

PULTIPHAGUS, *a*, *um*, (od *puls* i *phagō*, jem). Który jada papkę. *Plaut. t. j. Kartaginczyk. Pl.* *Pisze się też i Pultifagus. Ed. Gronov.*

PULTO, *as*, *arc*, (częstotl. od *pello*) i. *q. pulso*. Zakولاتać, zastukać, popychać, uderzyć, *np. — fores. Ter. — ostium. Id. — januam. Plaut.* *Pectus digitis pulsant. Plaut.*

PULVER, *ēris*, *m.* i. *q. pulvis*. Proch, pył, kurzawa, kurz. *Apul. de herb. Ob. PULVIS.*

PULVERATICUS, *a*, *um*, (od *pulvis*). *Cod. Theod.* Tyczący się nagrody za pracę. — *donum, pecunia. Ibid.* Dar albo pieniadze komu przed zaecciem pracy dane, trynggeld.

PULVERATIO, *ōnis*, *z.* (od *pulvero*, *are*). *Colum. Virg.* Scieranie na proch bryły ziemi, piaskowanie, którym się winne gro-na piaskują, czyli w piasku albo prochu walają, dla ochrony od upałów i mgły.

PULVEREUS, *a*, *um*, (od *pulvis*). Złożony z prochu, z pyłu, z kurzawy, *np. — nubes. Virg.* Tuman. — *turbo. Claudian.* — *Val. Max.* Tuman kurzawy. *Pl.* *Val. Flacc.* Wzniciający kurzawę. *Pl.* *Ovid.* Pelen kurzawy. — *aequor. Stat.* Plac bitwy.

PULVERO, *as*, *are*, (od *pulvis*). Okurzyć się, zająć kurzem, kurzem posypać. *np. — se. Plin.* Szczególnie winne latorośle i winne jagody osypać kurzem. — *uvas. Plin. Colum.* *Pl.* Suszyć na proch. *np. — herbas. Calpurn. — vineas. Colum.* *Pl.* Wzruszyć, wznieść kurz, byż pelaym kurzu, *np. nolo hoc pulveret. Plaut. ap. Gell.*

PULVERULENTUS, *a*, *um*, (od *pulvis*). Pelen kurzu, okurzony, zakurzony, pyłem zaszyły, *np. — via. — aestas. Virg. — homo. Propert. — fuga. Virg.* Pelen kurzawy ucieczka. *Pl.* Przenośnie, okurzony, t. j. z pracą, z fatygą złaczony, *np. praemia militiae pulverulenta sequi. Ovid.*

PULVILLUS, *i*, *m.* (zdrobn. od *pulvinus*, zamiast *pulvinulus*) i. *q. pulvinus*. Poduszka, mówiac zmniejszającym sposobem mała poduszka, poduszczecka. *Hor. Apul.*

PULVINAR (albo *Polvinar*), *aris*, *n.* (zamiast *pulvinare scil. stragulum*) i. *q. pulvinus*. Poduszka, poduszka pod głowę, wez-glowie albo wez-glowek, *np. caput inclinare super pulvinar. Petron.* *Pl.* Łóżko, łoże albo sofa; też do siedzenia. *Ovid.* Nowsze *Edd.* mają *pulvinum*. *Pl.* Miejsce pokryte poduszkami, wez-glowiem; złąd kanapa, sofa, ławka stolowa, na których starożytni w czasie biesiad leżeli, *np. in summo pulvinari locatus. Apul.* *Pl.* Łożnica, *np. — geniale. Ca-*

tull. t. j. weselna. Pl. *Ovid.* Łożnica cesarzów małżeńską. *Pl.* *Cic.* Łoże w świątyniach, na których stawiono posagi bogom z potrawami. *Pl.* *Apul.* Łoże jadalne. *Pl.* *Też pulvinarium. Ob. Pulvinarium.*

PULVINARIS, *e*, *ptnk.* (od *pulvinus*) i. *e. ad pulvinum pertinens*. Tyczący się poduszki, materacu, należący do tego. *Petron. Pl.* *Ztąd pulvinare* (przez skrócenie *pulvinar*), *scil. stragulum*. Sofa, łoże. *Ob. Pulvinar.*

PULVINARIUM, *ii*, *n.* (od *pulvinarius*, *a*, *um*) zamiast *pulvinar*. Sofa w świątyniach, na których stawiono posagi bogom z potrawami. *Pl.* i. *q. Navale*, t. j. miejsce spoczynku okrętów, port, arsenał okrętów. *Pl.* Przenośnie i żartobliwie, *Ibo intro ut subducam navim* (zamiast *uxorem meam*) *rursus in pulvinarium* (i. *e. domum*). *Plaut. Pl.* W liczb. mnog. *pulvinaria*.

PULVINARIUS, *a*, *um*, (od *pulvinus*). Tyczący się sofy potraw (szczególnie bogów), należący do tego. *Prudent. Pl.* *Ztąd Pulvinarium* zamiast *pulvinar*. *Liv. Pl.* *Pulvinarium* przenośnie, spoczynek okrętów. *Ob. Pulvinarium.*

PULVINATUS, *a*, *um*, (od *pulvino*, *are*). *Plin.* Nakształt poduszki, okrągławy, wydłuty, brzezysty. *Capitula pulvinata. Vitr.* Wydatne nagłówki kolumn.

PULVINENSIS, *e*, *ptnk.* (od *pulvinus* s. *pulvinar*, i. *e. habens pulvinar*, *np. — Bellona. Inscr. ap. Grut.* Bogini Bellona, która miała swe łoże w świątyni.

PULVINO, *as*, *are*, (od *pulvinus*). Ob. **PULVINATUS**.

PULVINULUS, *i*, *m.* (zdrobn. od *pulvinus*). Poduszka, wez-glowek. *Sall. Catull. Plin. Nep. Pl.* *Inacej poduszka do siedzenia. Cic. Plaut.* Poduszka do leżenia. *Cic. Nep. Martial.*; *złąd de pulvino surgat etc.*, zamiast *sedili. Juvenal. Pl.* *Pulvinus*, *a*, *um*, *ptnk.* mówiac o kurzu, o piasku, *scil. locus. Plin.* Ława z darnu w ogrodzie. *Plin.* Grzęda, zagon ogrodowy. *Pl.* *Farr.* Ziemia podniesiona między dwiema brozdami. *Pl.* *Serv.* Piasek syrti, brodowina. *Pl.* *Vitr.* Tama, grobla. *Pl.* Legary do spuszczenia beczek w piwnice.

PULVIS (*Polvis*), *ēris*, *m.* (od *pulver*). Proch, pył, kurzawa, kurz, *np. multus in calcis pulvis. Cic. t. j. kurz, pył. Fumantes pulvere campos. Virg.* *Turpi pulvere. Ovid.* *Polvis fulva. Enn. ap. Non.* *Pulverem sedare. Phaedr.* Opylić. — *movere. Quint.* Pył wznieść. — *excutere. Ovid.* Z kurzu otrząść. *Pl.* Przez zamianę. Plac, pole ćwiczeń, potyczki. *Exercetur equis, domitantque in pulvere currus. Virg.* Ujeżdżają konie i tamują w zawodzie wozy. *Pl.* *Hor.* Praca, trud, zmordowanie. *Pl.* *In suo pulvere. Ovid.* W swojej sztuce, w której kto celuje. *Pl.* Przez zamianę. *Virg.* Pogoda. *Pl.* — *eruditus. Cic.* Umiejętność matematyczna, pył, na którym matematycy rysowali figury. *Pl.* *Prop.* Ziemia w powszechności. *Pl.* *Martian.* Głina. *Pl.* Ziemia kruszcowa. — *crudus. Persi.* Miner. — *coc-*

tus. Stat. Wapno. *Pl.* *Pulvis* w przyp. drug. zamiast *pulveris. Catull.*

PULVISCULUS, *i*, *m.* (zdrobn. od *pulvis*). Mały proch, proszek, pył, kurz. *Pl.* *Cum pulvisculo rem auferre, przysł. Plaut.* Wszytko zabrac, nie nie zostawić. *Pl.* *Apul.* Proszek do czyszczenia zębów. *Pl.* *Pulvisculum*, *i*, *n.* *np. pulvisculum nescio quod. Hieron.*

PUMEX, *icis*, *m.* (od *spuma*). Pumex, żużel kamienna, kamień dziurkowany z piany morskiej. *Pumice aequatus. Catull. — politus. Ovid.* Polerowany kamieniem z piany morskiej. *Aquam a pumice postulare. przysł. Plaut.* Chcieć niepodobnych rzeczy. *Pl.* *Pumex cavus. Prop. — latebrosus. Virg.* Skala lochowata. *Pl.* *To słowo pochodzi od spuma*, zatem jakoby *spumex. Pumex vocatur eo, quod spumae densitate concretus fiat, et est aridus. Isidor. Orig.*

PUMICEUS, *a*, *um*, (od *pumex*). Pumexowy, z pumexu, należący do kamienia z piany morskiej, *np. — oculi. Plaut.* Oczy które nie mogą płakać. — *antrum. Stat. — fontes. Martial. i. e. e. pumice manantes.*

PUMICO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *pumex*). *Mart.* Gładzić, polerować kamieniem z piany morskiej. — *dentem. Catull.* Czyścić zęby. **PUMICOSUS**, *a*, *um*, (od *pumex*). *Plin.* Pelen kamienia z piany morskiej. *Pl.* *Vitruv.* Podobny do kamienia z piany morskiej.

PUMILO, *ōnis*, *m.* (od *pumilus*). Karzeł, pigmejszyk. *Sen. Martial.* też karlica niewiasta, też o zwierzętach i kurach, *np. est et pumilionum genus (in gallinis) Plin.* *Pl.* *Też pumiliones aves. Colum.*

PUMILIS, *e*, *ptnk.* Mały jak karzeł. *Gloss. Pl.* *Ztąd pumilior. Apul.* Mniejszy, trochę karłowaty. (od *pumilus*). Ob. *Pumilus*.

PUMILUS. Ob. **PUMILUS**.

PUMILO, *ōnis*, *i. q. pumilus*. Karzeł, pigmejszyk, *np. — ordo pumilorum. Stat.*

PUMILUS, *i*, *m.* (od *πυμῖλος, pygmaeus*). Karzeł, mały człowiek, *np. pumilos. Suet.* *Pl.* *W stop. drug. pumilior, np. maritum quovis puero pumiliorem. Apul.*

PUNCTA, *ae*, *z.* (*scil. plaga*) (od *pungo*). *Veget.* Pchnięcie, raz sztychowy albo rana, *np. puncta mortalis est. Veget. de re milit.*

PUNCTARIOLUS, *a*, *um*. Sztychowy, lek-kim sztychem raniony, *np. punctariolas (scil. pugnas) leves pugnas appellat. Cato. t. j. lekkie potyczki.*

PUNCTATIM, psk. (od *punctum*). W je-dnym punkcie, krótko, *np. — redigere. Claudian. Man.*

PUNCTATORIOLUS, *a*, *um*, (od *puncto*, *are*). *Fresn. Glossar.* *Pl.* *Ztąd punctatorius* i zdrobn. *punctatoriolas*, *a*, *um*) i. *q. punctariolus*. Ob. *Punctariolus*.

PUNCTILLUM, *i*, *n.* (zdrobn. od *punctum*). Kropka, punkcik. *Solin.*

PUNCTIM, psk. (od *pungo* albo *punctus*, *a*, *um*). Sztychem, razem sztychowym, *np. attackować, np. punctim magis, quam cae-*

sim petere hostem. Liv. t. j. raczej raniąc aniżeli siękając atakować nieprzyjaciela.

PUNCTIO, *ōnis*, *z.* (od *pungo*). *Cels.* Klócie w ciele, ból. || *Plin.* Klócie czem ostrzem, sztych, pchnięcie.

PUNCTIUNCULA, *ae*, *z.* *Sen.* (zdrobn. od *punctio*). Małe klócie.

PUNCTULUM, *i*, *n.* (zdrobn. od *punctum*). *Apul.* Lekki sztych, pchnienie, klócie. || *Id.* Krótki moment, chwila.

PUNCTUM, *i*, *n.* (od *pungo*). *Plin.* Kropka, punkt. || Sztych, klócie. || *Plin.* Ostrze. || *Mart.* Sztych igły. || *Cic.* Punkt matematyczny. || *Luer.* Punkt czasu, chwila. || *Cic.* Punkt rzeczy, mowy, treść, artykuł. || *Cels.* Klócie w ciele, ból. || *Auson.* Punkt, wyraz grammatyczny. || *Wotum*, kreska. *Omne tulit punctum. Hor.* Ma wszystkich pochwały za sobą. *Puncta suffragiorum non tulit septem.* Nie miał siedmiu kresk. || *Mart.* As, czyli na kostkach oko. || *Suet.* Rzucenie kostek. || *—temporis. Cic.* Moment. || *Puncto temporis. Cic.* Wzmgnięciu oka.

PUNCTURA, *ae*, *z.* (od *pungo*) *i. q.* punctio. Klócie, sztych, raz mieczowy. *Plin.* np. — *teli. Jul. Firm.* *Puncturis in cute punctis. Veget. de re milit.*

PUNCTUS, *us*, *m.* (od *pungo*). Klócie, bodzenie, np. ciernia. *Apul.* — *nervorum. Scribon. Larg.* || Punkt. np. — *mundi. Plin.*

PUNCTUS, *a*, *um*, (od *pungo*). Klóty, sztychowy. *Punctum acu. Cic.* Wyszywany igła.

PUNGO, *gis*, *pupugi*, *punctum*, *gere* (od *xerō*, kołę albo od *πῦγος*, wbijam). Klóć, przebić, uszczknąć, kąsać, np. — *neminem. Cic.* — *malas acu. Petron.* || *Przeniknąć*, np. — *corpus. Lucr.* || *Tkliwie*, dotkliwie dotykać, dotknąć, np. — *sensum. Lucr.* *Pungere me manu coepit. Petron.* || *Przenosić*, klóć albo gryźć, kąsać. *t. j.* skrzywdzić, zmartwić, byźdź nieprzyjemnem, niemilem, przykrém, np. *pungit me rursus quod scribis. Cic. Epistola ita me pupugit. Id.* || *Pupugi* zamiast *pupugi* w czasie przeszł. *Atla. ap. Gell.*

PUNICANS, *tis*, *r.* *współ. Apul.* Ob. PUNICEUS.

PUNICANUS, *a*, *um*, (od *Punicus*). Kartagiński, kartagińskim sposobem zrobiony, np. *lectuli Punicani. Cic.* *t. j.* łoże drewniane kartagińskim sposobem zrobione.

PUNICE, *psk.* (od *punicus*, *a*, *um*). Po kartagińsku, kartagińskim sposobem, kartagińskim językiem, np. — *mówić*, odpowiadać. *Plaut. Apul.* || *Pisze się też Poenice. Ob. Poenice.*

PUNICEUS, *a*, *um*, (*ποινίκεος*) *i. q.* Poeniceus, *punicus*. Fenicki albo kartagiński, np. — *dux. Ovid.* — *pomum. Id.* Granatowe jabłko. || *Mający czerwony kolor. Virg. Fict tibi punicum corium. Plaut. t. j.* będziesz miał od chłosty grzbiet czerwony. || *Purpurowy*, szarłatny, np. *chlamys. Ovid.* || *Pisze się też Poeniceus, Phoeniceus. Ob. Phoeniceus.*

PUNICUS, *as*, *are*, (od *punicus*, *a*, *um*). Czerwienieć, byźdź czerwonym. || *Zład Punicus. Czerwony, czerwony. Apul.*

PUNICUM, *i*, (*oppidum* albo *castrum*). Miasto i twierdza w Etrurii. *Tab. Penting.* || Miasto w Mezii. *Ibid.*

PUNICUS, *a*, *um*, właściwie Fenicki, zamiast *Poenicus, Phoeniceus*. Kartagiński, Punicki, Fenicki. *Cic. Virg. Plin. Ovid. Punicafides. Sall.* Punicka wiara, niewierność, wiarołomstwo. — *poma. Ovid.* — *mala. Mart.* Granatowe jabłko. || *Pisze się też Poeniceus. Ob. Poeniceus.*

PUNIO, *is*, *ivi* *i* *ii*, *itum*, *ire*, (zamiast *poenio* od *poena*). Karać, ukarać, np. *prohibenda in puniendo ira est. Cic.* *Punire sotes. Id.* — *aliquem supplicio. Cic.* — *aliquem tergo et capite. Liv.* Karać śmiercią. || *Mścić się*, pomścić się, np. — *necem. Cic.* || *Mówią też Poenio i Poenior. Ob. Poenio.*

PUNIOR, *ōris*, *m.* w stop. drug. *Plaut.* Bieglejszy w języku punickim.

PUNITIO, *ōnis*, *z.* (od *punio*). Kara, karanie. *Val. Max.* || *Zemsta.* || *Też pisze się Poenitio. Gell.*

PUNITOR, *ōris*, *m.* (od *punio*). Karzący, który karze. *Val. Max.* || *Mściciel.* np. — *dolaris sui. Cic.* — *cladis. Val. Max.*

PUNITUS, *a*, *um*, (imsl. od *punio*). *Cic.* Karany.

PUNUS, *a*, *um*, zamiast *Poenus*. Kartagiński, kartagińczyk. || *W stop. drug. Punior. Plaut. t. j.* bieglejszy w języku kartagińskim.

PUPA, *ae*, *z.* (od *pupus* albo *pubes*) *i. q.* puella. Dziewczyna. *Pupam se dicit. Martialis. Pupa et pusilla. Hor.*

PUPILLA, *ae*, *z.* (zdrobn. od *pupa*). Właściwie dziecko niewieściego rodu, sierota, dziewczę będące pod opieką czyją. *Cic.* || *Żrzenica oka. Lucr. Binas pupillas in singulis oculis habebant. Plin.*

PUPILLARIS, *e*, *ptuk.* (od *pupillus*). *Liv.* Sierocy, od sieroty, tyżący się sieroty. — *substitutus. Ulp.* Substytut sierocki.

PUPILLARITER, *psk.* (od *pupillaris*). *Cod. Justin.* Sierocym sposobem, np. — *substituere. Ibid.*

PUPILLO, *as*, *avi*, *atum*, *are. Auct. Phil.* Krzyżec jak paw.

PUPILLUS, *i*, *m.* (zdrobn. od *pupulus* albo *pupus*). Właściwie dziecko męskiego rodu, chłopiec, chłopiętko, sierota, który jest w opiece czyjej, lat prawych niedoszły. *Cic. Hor. Juvenal.*, szczególnie *Pompon. in Pandect.*

PUPPA, *ae*, *i. q.* Pupa. Ob. PUPA.

PUPPIS, *is*, *z.* Tył okrętu, np. *navem convertentem ad puppim. Cic. Hor. Ovid. Virg.* || *Przez zamianę okręt, np. stant litore puppes. Virg.* || *Przenosić*, np. *sedebamus in puppi. Cic. t. j.* rządziłszy.

PUPULA, *ae*, *z.* (zdrobn. od *pupa*) *i. q.* pupilla. Dziewczka, np. *mea pupula. A pul.* || *Mała żrzenica oka. Cic.*

PŪPULUS, *i*, *m.* (zdrobn. od *pupus*). Chłopczek, chłopczyk, chłopczyzna. *Catull.*

PŪPUS, *i*, *m.* (od *puer*, *pubes* etc.) Chłopiec, chłopiętko, dzieciątko. *Varr. ap. Non.* Słowo pieszczotliwe, serduszek. *Suet.*

PURE, *psk.* (od *purus*, *a*, *um*). *Plaut.* Czysto, chędogo. || *Hor.* Bez przymieszania. || *Nienagannie. — acta aetas. Cic.* Nieskażenie przepędzone życie. || *Wytownie. — loqui. Cic.* Czysto mówić. || *Hor.* Szczerze. || *Ulp.* Bez restrykcyj, bez kłauzury. || *Naturalnie*, np. *purissime descriptis. Gell.* || *Purine* zamiast *purissime. Fest.*

PURIFICATIO, *eis*, *ēci*, *actum*, *cēre*, (od *purus* *i* *facio*). Czyścić, chędogożyć. *Non.*

PURGABILIS, *e*, *ptuk.* (od *purgo*, *are*). Łatwy do oczyszczenia. *Plin.*

PURGAMEN, *inis*, *n.* (od *purgo*, *are*) *i. q.* purgamentum. *Ovid.* Gnoj, plugawstwo, smięcie. — *oris. Sen.* Plwociny. || *Purgamenta servorum. Curt.* Chalastra. — *urbis. Cic.* Chalastra miejska.

PURGAMENTUM, *i*, *n.* (od *purgo*, *are*) *i. q.* purgamen. Ob. PURGAMEN.

PURGATE, *psk.* (od *purgatus*, *a*, *um*). Czysto, np. *dicitur purgate. Non.*

PURGATIO, *ōnis*, *z.* (od *purgo*, *are*). *Plin.* Czyszczenie, chędogożenie. — *cloacatum. Plin.* — *rynstoków.* || *Lekarstwo czyszczące. — alvi. Cic.* Purgans. || *Cic.* Wymówka, uniewinnienie, usprawiedliwienie. || *Plin.* Oczyszczenie religijne.

PURGATIVUS, *a*, *um*, (od *purgo*, *are*). *Coel. Aur.* Czyszczący, mający moc czyszczenia. — *medicamentum. Id.* Lekarstwo czyszczące.

PURGATOR, *ōris*, *m.* (od *purgo*, *are*). Chędogożyciel, umiatacz. — *cloacatum. J. Firm.* Chędogożyciel rynstoków. — *ferarum. Apul.* Oczyszciciel żywotworów, Herkules.

PURGATORIUS, *a*, *um*, (od *purgo*, *are*). Czyszczący, oczyszczeniu służący. *t. j.* mający moc oczyszczenia. np. — *virtus. Macrob.* — *medicamentum. Symmach.*

PURGATRIX, *icis*, *z.* (od *purgo*, *are*). Czyszcząca, która czyści, chędogoży, np. — *aqua. Tertull. de bapt.*

PURGATUS, *a*, *um*, (imsl. od *purgo*, *are*). Chędogożony, czyszczony. — *aether. Sil.* Pogodnie niebo. || *Plin.* Oczyszczony we względzie religii. || *Cic.* Uniewinniony, usprawiedliwiony.

PURGATUS, *us*, *m.* (od *purgo*, *are*) *i. q.* purgatio. Czyszczenie, chędogożenie. *Cic.*

PURGITO, *as*, *are*, (częstotl. od *purgo*). Czyścić, chędogożyć. *Plaut. ap. Non.* || *Ekshuzować*, wymawiać, składać się czem, np. *non mihi homines placeant, qui, quando male fecerunt, purgant (scil. se). Plaut.*

PURGO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, zamiast *purigo* (od *purus* *ago*). Czyścić, chędogożyć, szlamować. — *locum a stercore. Cato.* Oczyszczać miejsce od gnoju. — *ungues cultello. Hor.* Obrzywać paznokcie. || *Cato.* Obierać, czyścić, oliwki, gruszki, jagody. — *pisees. Terent.* Sprawować ryby. || — *aliquid. Pallad.*

Oczyścić co, uprzątnąć z czego. || Często się odnosi do lekarstw. *Qui purgor bilem sub verni temporis horam. Hor.* Który lekarstwem żółć moję na wiosnę przeczyszczam. *Succus purgat cicatrices. Plin.* Sok czyści rany. || *Przenosić. — rationem. Suet.* Okazać albo sprawdzić rachunek. — *pectora dictis. Lucr.* Usprawiedliwić się. || *Ovid.* Czynić oczyszczenie religijne. || — *se. Plaut.* Uniewinniać się. || — *factum. Liv.* Wymawiać się, uniewinniać siebie z jakiego czynu, bronić. || *Liv.* Zbijając oskarżyciela dowody. *Adolescentem crimine civilis belli purgavit. Tac.* Uwolnił młodzieńca od winy podniesionej wojny.

PURIFICATIO, *ōnis*, *z.* (od *purifico*, *are*). Oczyszczenie religijne. *Plin. Martialis.*

PURIFICATUS, *a*, *um*, (imsl. od *purifico*, *are*). *Plin. j.* Oczyszczony.

PURIFICO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *purus* *i* *facio* zamiast *purum facio*) *i. q.* purgo. Czyścić ciało albo duszę fizycznie albo moralnie. Czyścić, chędogożyć co. *Plin.* — *agrum. Gell.* — *regnum. Justin.* || Oczyszczyć albo przez obrzęd oczyścić, np. — *se. Sueton.* *Quod ille infamavit, tu purifica. Lamprid.*

PURIFICUS, *a*, *um*, (od *purifico*). Czyszczący, który czyści, np. — *Jupiter. Claudian.* *Purifici roris perfusione. Lact. i. e. baptismo.*

PURIME, zamiast *purissime. Fest.*

PURITAS, *ātis*, *z.* (od *purus*, *a*, *um*). Czystość, ochędostwo, np. *simplex puritas. Macrob.* — *vivendi. Capitol.* — *ingenii. Hieron.* || *Od pus* zamiast *purulentia*. Ropistość, ropienie. *Coel. Aur.*

PURITER, *psk.* (od *purus*, *a*, *um*) *i. q.* pure. Czysto, chędogo, np. — *lavare dentes. Catull.* — *aquam transfundere in dolium. Cato.* — *vitam agere. Catull.* — *facere aliquid. Cato.*

PURITIA, *ae*, *z.* Czystość, ochędostwo, ochłujność. *Varr. ap. Non.*, zamiast *pueritia*. Ob. *Pueritia*.

PŪRO, *as*, *are*, (od *purus*, *a*, *um*). Czyścić, chędogożyć. *Varro ad Plaut.*

PURPURA, *ae*, *z.* (*πορφύρα*). *Plin.* Purpura, szarłatnik, koncha morska, z której mamy farbę purpurową. || *Cic.* Kolor szarłatny czyli purpurowy. || *Plin.* Szarłatna materia, jedwab, sukno. || *Hor.* Szarłatna szata. || *Przez zamianę. Suet.* Urząd, ponieważ cesarze i wyżsi urzędnicy nosili suknią szarłatną. *Purpuram sumere. Trebell. Poll.* Zostać tyranem. || *Adorare* albo *contingere purpuram. Ammian.* Przystąpić do cesarza i uczcić go. || *Lucan.* Marmur porfirowy. || *Purpura. Ovid.* Szarłatne włosy Nizusa. || *Purpurae. Sidon.* Ozdoby architektury. || *Plaut.* Oznaczają rzecz drogą, która jest w równej wartości ze złotem.

PURPURANS, *tis*, *r.* *współ.* (imsl. od *purpura*, *are*). *Prudent.* Zarywający na szarłat. || *We łrwi brozący.*

PURPURARIUS, *a*, *um*, (od *purpura*). Tyżący się purpury, trudniący się purpu-

ra, np. — officina. *Plin.* — taberna. *Papin. in Pandect.* — ars. *Inscr. ap. Grut. Purpurarius scil. tinctor albo negotiator. Ibid.* Farbiarz albo handlarz. || Zład *insulæ purpurariæ. Plin.* Wyspy niedaleko Afryki i Mauritanii, dziś wyspy *Madera* i *Porto Sancto*.

PURPURASCO, *scis, ère*, (od *purpuro*, are). Stawać się purpurowym, szarłatnym, np. *mare remis purpurascit. Cic. ap. Non.*

PURPURATORIUS, *a, um*, (od *purpuratus*). Tyczący się wysokich urzędników, należący do nich, np. — *habitus purpuratorius. Sidon.* t. j. tyczący się tych, którzy nosili szarłatną suknię.

PURPURATUS, *a, um*, (imsl. od *purpuro*, are). *Plaut.* Szarłatna suknia odziany. || *Purpurati. Cic.* Urzędnicy otaczający królów i mający względy u nich.

PURPUREO, *onis*. Ob. PURPUREUS na końcu.

PURPUREUS, *a, um*, (od *purpura. Gr. πορφύρεος*). Purpurowy, szarłatny, koloru purpurowego, szarłatnego, fioletowy, czerwony, czerwony, np. — *vestis. Suet.* Szarłatna suknia. *Purpuream vomit ille animam. Virg.* Szarłatną on zionie duszę. *Purpureæ genæ. Ovid.* Rumiane na twarzy jagody. — *torus. Marti.* Łoże zasłane szarłatem. *Purpureus areus. Propert.* Tęcza na niebie. || *Purpureus. Horat.* Odziany szatą szarłatną. *Purpureus pennis. Virg.* Noszący szarłatne na szyszaku pióra. || Poetycznie. Czyste, piękne, nadobne. *Purpurei olores. Hor.* Piękne labędzie. *Purpureus vultus. Stat.* Nadobne oblicze. *Lumine vestit purpureo. Virg.* Pięknym oświeca światłem. *Purpurei orbes. Val. Flacc.* Piękne oczy. — *Ver purpureum. Colum.* Piękna wiosna z różnowzorych kwiatów. || *Purpurei, zmiast purpurea. Lucret.* || *Purpureo, onis.* Przezwiśko rzymskie. *Liv.*

PURPURISSATUS, *a, um*, (od *purpurissum*). Koloru *Purpurissum* farbowany, czerwonym farbowany, np. — *buccæ. Plaut.* — *genæ. Apul.* || *Fasti purpurissati. Sidon.* t. j. noszący purpurę konsulowska. || Właściwie imsl. od *purpurisso, are*.

PURPURISSE, *as, are*, (od *purpurissum*) i. e. *purpurisso instruere.* Ob. PURPURIS-SATUS.

PURPURISSUM, *i, n.* (πορφύρεον, szarłatny). Rodzaj szarłatnej farby służącej do malowania, też róż, barwiczka, rumieni-dło, farba którą sobie kobiety lice malują. *Plaut. Tertull.* || *Pinki, purpurissus, a, um, scil. pigmentum, color.*

PURPURITICUS, *a, um*, (πορφυριτικός) i. q. *porphyreticus.* Porfirowy, z porfiru, np. *columnis purpuriticis. Inscr. ap. Grut.*

PURPUREO, *as, avi, atum, are*, (od *purpura*). Purpurować, spurpurować, purpurowym kolorem albo szarłatnym czynić, np. *quæ frondes purpurat auro. Colum.* *Spiritus Evorum virides cum purpurat undas. Furi. ap. Gell.* || Zład *Purpuratus*, rzeczow. Jeden z wysokich urzędników królewskich, minister, generał. *Cic. Liv.* || Przenośnie, u-

czynić pięknym, zdobić, stroić jakoby spurpurować. *Apul.* || Bydź farbowanym purpu-rą, szarłatem albo bydź ozdobić. *Arnob.*

PURULENTATIO, *onis, z.* (od *purulentus*, are, i. e. *purulentum esse od purulentus* pochodzi). Ropienie się, jatrzenie się. *Coel. Aur.*

PURULENTE, *psk.* (od *purulentus, a, um*). Pełno ropy, otoku, materii np. *ossibus purulente limosis. Plin.*

PURULENTIA, *ae, z.* (od *purulentus*). Ropa, otok, materya albo mnóstwo ropy, otoku, materii. || Przenośnie, np. *has purulentias civitatis, quis eliciet. Tertull.*

PURULENTUS, *a, um*, (od *pus*). Pełen ropy, otoku, materii, ropiejący, jatrzący się, ropisty, np. — *sputum. Cels.* — *aures. Plin.* — *excreationes. Id.* || Zład *purulenta*. Rzecz ropista, ropa, np. *purulenta exspuere. Plin.*

PURUS, *a, um*, (podobno z hebrajsk. bar, czysty i barar, oczyścić). Czysty, chędogi, niesplugawiony — *vasa. Colum.* Chędogie naczynia. — *fons. Propert.* Czyste źródło. *Purissima mella. Virg.* Bardzo czyste miody. — *aer. Plin.* Czyste powietrze. — *vitrum. Marti.* Szkło przezroczyste. — *acces. Plant.* Dom chędogi, umieciony. — *terra. Cic.* Ziemia z cierni i kamieni oczyszczona. — *coelum. Tibull.* Pogodne niebo. *Hasta pura. Propert.* Włócznia bez żelaza. — *vestis. Virg.* Czysta, niesplamiona suknia. — *argentum. Juvenal.* Czyste, nie robione srebro. — *genæ. Senec.* Niezarosłe policzki. — *campus. Liv.* Niezarosłe, otwarte pole. *Loca in urbe pura. Farr.* Place w mieście otwarte. — *chartæ. Ulpi.* Niepisane karty. || Przenośnie. *Animus purus. Cic.* Umysł niezmieszany, spokojny. — *manus. Senec.* Niemieście ręce. — *duellum. Liv.* Wojna z nieprzyjacielem. *Puræ manus. Lucret.* Niezbroczone krwią ręce. *Vita et pectore puro. Horat.* Nieskażonych obyczajów i życia. *Quis tibi purior? Cic.* Kto nad cie bardziej szczerzy? || Czysty, skromny, wstydlivy, uczciwy. *Purum torum. Tibull.* Czyste łoże. || *Purum genus dicendi. Cic.* Czysty, prosty i naturalny rodzaj stylu. || *Pura. Iet.* Rzeczy bez wyjątku i warunków.

PUS, *uris, n.* (od πύος, ropa). Ropa, otok, materya. *Cels. Plin.* || *Inne Codd. MSS. puris* zamiast *putris. Nep.* W licz. mnog. *pura*, np. *pura exscreantibus. Plin.* || Przenośnie, człowiek bezbożny, np. *Rupili pus atque venenum. Hor.*

PUSA, *ae, z.* (od *pusus*). Dzieweczka. *Pompon. ap. Farr.*

PUSCA. Ob. POSCA.

PUSILLA, *ae, z.* (od *pusillus*). Dzieweczka. *Hor.*

PUSILLANIMIS, *e, ptik.* (od *pusillus i animus*). Serca malego, bojaźliwy, lękliwy, np. *pusillanimes consolari. Tertull. Sidon.*

PUSILLITAS, *atis, z.* (od *pusillus*). Małość, malenność, np. — *intelligentiæ. Lac-tant.* też *Tertull.*

PUSILLULUS, *a, um*, (zdrobn. od *pus-*

sillus). Bardzo mały, np. *pueri pusilluli. Farr. ap. Non.*

PUSILLUS, *a, um*, (zdrobn. od *pusus*). Mały, niewielki, mówiący o czym, albo o kim, np. — *epistola. Cic.* *Villula valde pusilla. Id.* — *homo. Juvenal.* — *testis. Cic.* Zład *pusillo altior. Plin.* t. j. trochę wyższy. || Zład *pusillum* psk. np. — *discedere a vero. Quintil. Pusilla. Hor.* Dzieweczka. || Przenośnie, blahy, lichy, mały, nieczemny, zły, np. — *ingenium. Martial.* — *res. Quintil. Sententia pusillæ et pueriles. Sen.* — *homo. Fatin.*

Podły, nieczemny człowiek. *Pusillum est. Martial.* t. j. fraszka.

PUSIO, *onis, m.* (od *pusus*). Mały chłopczyk, chłopaczek. *Cic. Arnob.*

PUSIOLA, *ae, z.* (zdrobn. od *pusa*). Mała dziewczynka, dziewczeczka. *Prudent.*

PUSTULA, *ae, z.* (od *pus*). Pęcherzyk, pryszczel, np. na skórze. *Cels. Tibull. Plin.* || Skaza na czem. *Vitr.*

PUSTULATIO, *onis, z.* (od *pustulo, are*). Wyrzucanie, obłitość krosty, pryszczelów. *Coel. Aur.*

PUSTULATUS, *a, um*. Pełen pęcherzyków; zład — *argentum. Suet.* t. j. czyste srebro, bardzo dobre srebro. Właściwie imsl. od *pustulo, are*.

PUSTULESCO, *scis, ère*, (od *pustula*). Krostawieć, krostawym zostawać, np. *quo superficiei cutis pustulescat. Coel. Aur.*

PUSTULO, *as, avi, atum, are*, (od *pustula*). Czynić pęcherze, pryszczele. *Tertull.* || Zład *pustulari*. Bydź nabawionem pęcherzami. *Coel. Aur.*

PUSTULOSUS, *a, um*, (od *pustula*). Pełen pęcherzów, np. *locus corporis. Cels.*

PUSULA, *ae, z.* (zamiast *pustula*) i. q. *pustula*. Pęcherz, pęcherzyk, krostka, pryszczel, np. na palcu, na ciele. *Plin. Martial. Sen. Pustulas reprimere. Plin.* || Piekliwy ogień, róża, choroba. *Colum.*

PUSULATUS, *a, um, i. q.* *pustulatus*, np. — *argentum. Alfen. in Pandect.* t. j. czyste, bardzo dobre srebro. Właściwie imsl. od *Pusulo*.

PUSULO, *as, are, i. q.* *pustulo*; zład *pustulatus, a, um*. Ob. *Pusulatus*.

PUSULOSUS, *a, um*, (od *pusula*) i. q. *pustulosus*. Pełen pęcherzów albo blizn. *Colum.*

PUSUS, *i, m.* Chłopiec, chłopaczek. *Pompon. ap. Farr. Lucr.*

PUTA, *ae, z.* (deu). Bogini obcinania drzew. (od *puto, are*). *Arnob.*

PUTA, *ae, z.* (zamiast *pusa*). Dziewczynka, dziewczeczka. *Hor.*

PUTA, psk. To jest, na przykład, np. *si ille, puta, consul factus fuerit. Pompon. in Pandect.*

PUTAMEN, *inis, n.* (od *puto*). Skorupa, skorupka, lupina orzechowa. *Cic. Plaut. Plin.* || Też inne skorupy, łuski, np. — *fabæ. Petron.* — *mali punici. Plin.* — *testudinum. Id.* — *oni. Plin.* Skorupa od jaja. — *cochleæ. Plin.* Skorupa ślimaka morskiego.

PUTA, psk. To jest, na przykład, np. *si ille, puta, consul factus fuerit. Pompon. in Pandect.*

PUTAMEN, *inis, n.* (od *puto*). Skorupa, skorupka, lupina orzechowa. *Cic. Plaut. Plin.* || Też inne skorupy, łuski, np. — *fabæ. Petron.* — *mali punici. Plin.* — *testudinum. Id.* — *oni. Plin.* Skorupa od jaja. — *cochleæ. Plin.* Skorupa ślimaka morskiego.

PUTA, psk. To jest, na przykład, np. *si ille, puta, consul factus fuerit. Pompon. in Pandect.*

PUTAMEN, *inis, n.* (od *puto*). Skorupa, skorupka, lupina orzechowa. *Cic. Plaut. Plin.* || Też inne skorupy, łuski, np. — *fabæ. Petron.* — *mali punici. Plin.* — *testudinum. Id.* — *oni. Plin.* Skorupa od jaja. — *cochleæ. Plin.* Skorupa ślimaka morskiego.

PUTA, psk. To jest, na przykład, np. *si ille, puta, consul factus fuerit. Pompon. in Pandect.*

PUTAMEN, *inis, n.* (od *puto*). Skorupa, skorupka, lupina orzechowa. *Cic. Plaut. Plin.* || Też inne skorupy, łuski, np. — *fabæ. Petron.* — *mali punici. Plin.* — *testudinum. Id.* — *oni. Plin.* Skorupa od jaja. — *cochleæ. Plin.* Skorupa ślimaka morskiego.

PUTA, psk. To jest, na przykład, np. *si ille, puta, consul factus fuerit. Pompon. in Pandect.*

PUTAMEN, *inis, n.* (od *puto*). Skorupa, skorupka, lupina orzechowa. *Cic. Plaut. Plin.* || Też inne skorupy, łuski, np. — *fabæ. Petron.* — *mali punici. Plin.* — *testudinum. Id.* — *oni. Plin.* Skorupa od jaja. — *cochleæ. Plin.* Skorupa ślimaka morskiego.

PUTA, psk. To jest, na przykład, np. *si ille, puta, consul factus fuerit. Pompon. in Pandect.*

PUTAMEN, *inis, n.* (od *puto*). Skorupa, skorupka, lupina orzechowa. *Cic. Plaut. Plin.* || Też inne skorupy, łuski, np. — *fabæ. Petron.* — *mali punici. Plin.* — *testudinum. Id.* — *oni. Plin.* Skorupa od jaja. — *cochleæ. Plin.* Skorupa ślimaka morskiego.

PUTA, psk. To jest, na przykład, np. *si ille, puta, consul factus fuerit. Pompon. in Pandect.*

PUTAMEN, *inis, n.* (od *puto*). Skorupa, skorupka, lupina orzechowa. *Cic. Plaut. Plin.* || Też inne skorupy, łuski, np. — *fabæ. Petron.* — *mali punici. Plin.* — *testudinum. Id.* — *oni. Plin.* Skorupa od jaja. — *cochleæ. Plin.* Skorupa ślimaka morskiego.

PUTATIO, *onis, z.* (od *puto, are*). Właściwie czyszczenie, chędożenie, zład obcinanie, okrzyszowanie np. drzew. np. — *arborum ac vitium. Plin.* *Putationem facere scil. vinearum. Id.* || Liczba, rachunek, rachuba. *Macrob.* || Szacowanie, ważenie albo zdanie, mniemanie, np. — *personæ. Paul. in Pandect.*

PUTATIVE, psk. (od *putativus, a, um*). Porozumianym sposobem, porozumiewając, np. *veritate non putative confitemur. Hieron.*

PUTATIVUS, *a, um*, (od *puto, are*). Porozumiany, np. — *habitus, actus. Tertull.*

PUTATOR, *oris, m.* (od *puto, are*). Obcinacz, który obcina niepotrzebne gałęzie. *Farr. Plin. Colum.* — *vitis. Ovid.* t. j. — winnej latorośli.

PUTATORIUS, *a, um*, (od *puto, are*). Należący do obcinania drzewa, np. — *falx. Pallad.*

PUTATUS, *a, um*, (imsl. od *puto, are*). Fest. Obcięty. || *Putatum aurum. Titin. ap. Non.* Czyszczone złoto. *Putata lana. Id.* Czyszczona wełna. || — *ratio. Id.* Sprawdzony rachunek.

PUTEAL, *alis, n.* zamiast *pateale scil. operculum*. Wieko studzienne, nakrycie na studnią. *Cic. Ob. PUTEALIS.*

PUTEALIS, *e, ptik.* (od *puteus*). Tyczący się studni, należący do studni, studzienny, np. studzienna woda, studzienne wieko, np. — *unda. Colum.* *Ovid.* t. j. studzienna woda. — *lymphæ. Lucr.* — *fons. Colum.* t. j. studzienna woda. || Zład *puteale* rzeczow. *Cic.* Studzienne wieko. — *puteal Libonis. Hor.* Miejsce w Rzymie, gdzie się schadza-li lichwiarze dla brania lichwy.

PUTEANUS, *a, um*, (od *puteus*) i. q. *putealis*. Tyczący się studni, należący do studni, będący w studni, np. — *aqua. Colum.* *Plin.* t. j. studzienna woda.

PUTEARIUS, *a, um*, (od *puteus*). Tyczący się studni, trudniący się studnią, należący do studni. || Zład *putearius*, rzeczow. *scil. vir* albo *fossor. Plin.* Studziennik, co studnie kopie.

PUTEFACTIO, *eis, eci, actum*, (od *puto i facio*) i. q. Uczyńić ażeli co śmierdziało. || Bier. *Puteño, is, actus sum, fieri.* Stać się, bydź smrodliwym. Ob. *Putefactus*.

PUTEFACTUS, *a, um*, (od *puteo*) zamiast *putrefactus*. Zgnily, śmierdzący. np. *et veste et omni putrefactus corpore. Prudent.*

PUTEŃ, *es, ui, ère*, (od πύθω, śmierdzieć). Śmierdzieć, np. — *mero. Hor.* || Czas przesz. *puturit. Hor.* || Bydź leniwym, gnuśnym, ospałym (zamiast *putreo*) np. *hæc tigna humide putent. Plaut.*

PUTEOLANUS, *a, um*. *Cic.* Tyczący się Puteolów. || *Puteolani, orum. Id.* Mieszkańcy Puteolów. || *Puteolanus pulvis. Plin.* Ziemia Puteolów złożona z haluciu, kleju i z siarki.

PUTEOLI, *orum*, (*Ποιτολῶν*). *Mela.* Miasto w Kampanii, dziś Pozzuolo w królestwie Neapolitańskim.

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

PUTER, *patris, patre*, (od *puto*). Zgni-

ły, spróchniały, obrócony w zgniliznę, np. mięso, drzewo, np. *palus puter*. *Farr. Ut-cus putre*. *Cels.* — *vomicae*. *Juvenal.* t. j. pełne ropy, otoku. || Miałki, kruchy, miękki, np. — *solum*. *Virg.* t. j. krusza ziemia. — *terra*. *Colum.* — *gleba*. *Virg.* — *arena*. *Stat.* — *cineres*. *Id.* *Animam exsputare puterem i. e. senilem*. *Propert.* || *Mammae putres*. *Hor.* t. j. — bezsilne, wątłe. *Putres oculi*. *Hor.* t. j. — mdłe, zużone. || *Puter* używa się rzadko.

PUTESCO i PŪTISCO, *seis, ūi, ēre*, (od *puteo*). Gnić, przegnić, próchnieć, np. *olea putescet*. *Cato.* *Solent putescere semina*. *Farr.* *Ne putisceret*. *Cic.* *Aqua, quae tarde putescit*. *Cels.*

PŪTEUS, *i, n.* zamiast *puteus*. Studnia. *Putal i. e. quo puteum operitur*. *Pompon. in Pandect.*

PŪTEUS, *i, m.* (od *potus* albo *πότος*, picie). Studnia. *Cic.* *Virg.* *Hor.* *Plin.* *Putrum fodere*. *Plaut.* albo — *effodere*. *Colum.* Kopać, wykopać studnię. || Dół, loch, wą-dół, np. *puteum demittere*. *Plin.* Zrobić dół, wykopać. *Puteos agere*. *Id.* || Szyba, pieczu-ra, kopalnia, np. *nonni in puteis reperi-tur argentum*. *Plin.* t. j. w kopalniach. || Miejsce, ciemnica, wzięcie niewolników. *Plaut.* || *Puteum, i, n.* *Farr. ap. Non.* || *Conji-cere aliquid in puteum*. przysł. *Petron.* Po-znać, odrzucić co, uczynić nieużywanym.

PUTICULI, *orum* albo **PUTICULAE**, *a-rum*. Groby dawnych Rzymian za bramą Ex-kwilińską. *Fest. Farr.*

PŪTIDE, *psk.* (od *putidus, a, um*). Śmier-dzący, złąd przenośnie, brzydko, ekliwie, ob-rzydliwie, nieprzyjemnie, przykro, wytwor-nie, wykwinicie. np. — *dicere*. *Cic.* — *loqui*. *Sen.* *Putidius literas exprimere*. *Cic.* Wy-tworniej wysłowić głoski.

PŪTIDIUSCULUS, *a, um*, (zdrobn. od *putidior*). Trochę śmierdzący. Złąd, nieco brzydki, ekliwy, nieprzyjemny, przykry, szczególnie nieco wytworny, wykwinaty w mowie. *Cic.*

PŪTIDŪLUS, *a, um*, (zdrobn. od *puti-dus*). Trochę śmierdzący; złąd nieco brzyd-ki, ekliwy, nieprzyjemny w postępowaniu albo w mowie, wytworny, wykwinaty, np. — *femina*. *Martial.* — *homo*. *Capital.*

PŪTIDUS, *a, um*, (od *puteo*). Zgnily, śmierdzący, np. — *caro*. *Cic.* — *fungus*. *Plaut.* — *vae*. *Farr. ap. Non.* — *ulcera*. *Cato*; złąd *cerebrum putidius*. *Hor.* t. j. trochę mózg skażony. *Femina putida longo aevo*. *Hor.* t. j. śmierdząca. || Nieprzyjemny, przykry, brzydki, ekliwy, obrzydły, wytworny, wy-kwinaty, np. — *homo*. *Plaut.* — *femina lon-go aevo*. *Hor.* *Jactatio putidissima*. *Petron.* t. j. bardzo obrzydła.

PŪTILLA, *ae, ūi*, (od *putillus*). Dzięw-czyzna, np. *Putam et Putillam*. *Hor.* Inni czytają *pusillam*.

PŪTILLUS, *i, m.* (zdrobn. od *pusus*, za-miast *pusillus*). Chłopczyk. *Plaut.*

PŪTIS zamiast *putris, e*, ptak. Zgnily, spróchniały, śmierdzący. *Lucr.*

PŪTISCO, *is, scēre, n.* Ob. **PUTESCO**.

PŪTO, *as, avi, atum, are*, (od *χόττειν* zamiast *χόττειν*, krajać). Obcinać niepotrze-bne gałęzie, okrzosywać, przerzedzać. — *vi-tem*. *Virg.* Obcinać winną macię. || Czyścić, chędożyć. — *lanam*. *Non.* — *welae*. || — *ra-tiones*. *Plaut.* Okazać, sprawdzić rachunki kwitami. || Przenosić. *Plures praesidium in eo pu-tabant*. *Sall.* Wielu obronę swą w nim po-kladało. — *rem*. *Terent.* Rozważać co. — *rec-te*. *Id.* Dobrze sądzić. — *rationem secum*. *Plaut.* Rozmyślać. *Tristi eum corde puta-bant*. *Virg.* Rozmyślali w smutku. — *cum a-liquo argumentis*. *Plaut.* Spór wieść z kim o co, dysputować. — *neminem prae se*. *Cic.* Niezaczować nikogo tyle, ile siebie. — *ma-gni*. *Plaut.* Wiele sobie ważyć. || *Putes, pu-tares*. *Ovid.* Wierzyłbyś, mówiłbyś. || *Pu-to*. *Propert.* Jak sądzę, mniemam. || *Ut pu-to*. *Suet.* Jak się mi zdaje. || *Putat*. *Pompon.* Naprzykład.

PŪTOR, *ōris, m.* (od *puto*). Zgnilizna, smród, fetor, np. — *nidoris foetidi*. *Apul.* też. *Cato*. *Farr.* *Arnob.*

PŪTRAMEN, *inis, n.* (od *puter, putris, etc.* albo od *putro, are*). Zgnilizna, smród, fetor. *Cyprian.*

PŪTREDO, *inis, ūi*, (od *putreo*). Zgnili-zna, np. — *vulnerum*. *Apul.* — *viscerum*. *Pru-dent.*

PŪTRĚFACIO, *eis, ēei, actum, cēre*, (od *putreo i facio*). (Biern. *Putrefio, is, actus sum, fieri*). Gnoić, czynić zgnilem, stawiać się zgnilem, np. — *tectum imbrius*. *Liv.* — *semina deposita*. *Colum.* || Też *putrefactus, a, um*, zgnojony, zgnily, np. *putrefacta per imbres*. *Lucr.* || Miękkim albo kruchem co czynić, np. *ardentia saxa infuso aceto pu-trefaciunt*. *Liv.*

PŪTRĚFIO, *putrefactus sum etc.* Ob. **PŪ-TREFACIO**.

PŪTREO, *es, ūi, ēre*, (od *puter, tris, tre*). Bydź zgnilem, spróchniałem, obrócić się w zgniliznę, bydź miękkim, kruchem, np. *corpus annis et aetate putret*. *Paew. ap. Non.* *Tigna humore putret*. *Plaut.* || *Ve-nerem putret*. *Pers.* t. j. wszeteczny, ku-rewnik.

PŪTRESO, *seis, ūi, scēre*, (od *putreo* albo *puter, putris, putre*). Stać się zgni-lim, gnić, próchnieć, spleśnieć. *Cic.* *Hor.* *Plin.* *Cels.* *Colum.*

PŪTRICAVUS, *a, um*, (od *puter, tris, tre i cavus, a, um*). Zgnily, spróchniały, np. *Putricava*. *Lucr.*

PŪTRIDUS, *a, um*, (od *putreo* albo *pu-tror*) i. q. *putris*. Pelen zgnilizny, spróchniały, spleśniały, np. — *dens*. *Cic.* || Kruchy, miękki. *Plin.* *Catull.*

PUTRIS, e. Ob. **PUTER**.

PŪTROR, *ōris, m.* (od *putreo*). Zgnilość, zgnilizna. *Lucr.* *Ne putrore corpus dissol-veretur*. *Arnob.*

PŪTRŪOSUS, *a, um*, (od *putror*). Pe-len zgnilizny, np. — *ulcus*. *Coel. Aur.*

PŪTUS, *a, um*, (zamiast *putatus*, oczy-szczony, jak *potus, a, um*, zamiast *potatus, lautus* zamiast *lavatus, sanctus* zamiast *sancitus cel.* np. *argenti vascula puti*. *Ju-venal.* *puti* zamiast *puti*) i. q. *purus*. Czy-sty, np. *putare* zamiast *purum facere*, złąd starożytni *putum, putum* nazywali; złąd *pu-tator, quod arbores puras facit*. *Farr.* *Putus* starożytni mawiali zamiast *purus*. Złąd *putatae vites et arbores*. *Paul. ex Festo*. t. j. obcięte oczyszczone latorośle i drzewa. || Ja-sny, np. *sole exorto puto propellunt pecus*. *Farr.* t. j. po jasnym wschodzie słońca. || Bezkształtowy, naturalny, szczerzy, rzetel-ny, albo jasny, wyraźny np. *meus putissi-mus*. *Cic.* || Czysty, niezmieszany, szczerzy, sam, np. *purus putus*, np. *hecatombe pu-ra et puta*. *Farr. ap. Non.* Złąd *purus pu-tus* t. j. czysty, sam, sam jeden tyłka, np. *purus putus hic sycophanta est*. *Plaut.* t. j. prawdziwy, czysty oszezerca. *Purus putus est ipse*. *Plaut.* t. j. prawdziwy, istny, on to sam, nie kto inny.

PŪTUS, *i, m.* zamiast *purus, i. q. pusio*. Chłopczyk, chłopaczek. *Virg.*

PUXIS, *idis, ūi*, zamiast *pyxis*. *Scrib. Larg.*

PY

PYCŃITIS, *idis, ūi*, (πυκνίτις od πικνός, gęsty, ani adstringendi). Roślina, i. q. *ver-bascum*. Kwiatnica, dziewanna, przyszczeniec, ziele. *Apul. de herb.*

PYCŃOCOMON, *i, n.* (πυκνόκομον). *Plin.* Rodzaj rośliny.

PYCŃOSTYLOS, *i, n.* (πυκνόστυλος). *Vitr.* Budynek na filarach, pod którym chodzić można.

PYCTA, *ae, m.* i **PYCTES**, *ae, m.* (πύκ-της). *Plin.* Ob. **PUGIL**.

PYCTALIS, *e*, (od *pyeta*). *Serv.* Szer-miarski.

PYCTOMACHARIUS, *ii, m.* (od πύκτο-μαχάριος, szermujący). *J. Firm.* Ob. **PYCTA**.

PYGA, *ae, ūi*, (πύγη). *Hor.* Zadek, po-sładek.

PYGARGUS, *i, m.* (πύγαργος). *Plin.* O-rzel z białym ogonem. || *Id.* Rodzaj sarny.

PYGMAEUS, *a, um*, (πυγμαῖος). *Ju-venal.* Pigmejski, karłowaty, łokciowy. || *Pi-gmei, orum*. *Plin.* Naród Indyjski karłowaty. || *Id.* Naród Tracji. || *Id.* Naród Karyi.

PYGMALION, *ōnis, m.* (Πυγμαλίων). Wauk Agenora. || Brat Dydony króla Tyru i Sydo-ny, syn Bela. || *Pygmalioneus, a, um*. *Sil.* Tyczący się Pigmaliona, Sydoński, Fenicki, Kartagiński.

PYLADES, *ae, i, is, m.* (Πυλάδης). Syn króla Strofiasa, przyjaciel Oresta. || *Ovid.* Wierny przyjaciel. || *Pykladēs, a, um*. *Cic.* Tyczący się Piladesa. — *amicitia*. *Id.* Przy-jaźń Piladesa.

PYLAE, *arum*, (od πύλη, brama). *Cic.* Forta, brama. || Złąd się nazywa wiele miast. || *Liv.* Dwie wyspy w Arabii.

PYLAICUS, *a, um*. — *conventus*. *Liv.* Ze-branie Greków, które się zwykło było od-prowadzać w Termopylach.

PYLIIUS, *a, um*. *Ovid.* Należący do Pi-lów, Nestorowy. || *Pilii, orum*. *Mela.* Mie-szkający Pilos.

PYLORUS, *i — OS, i, m.* (πυλὸρός). *Plin.* Odźwierny, stróż bramy. || *Id.* Miasto Ere-ty. Przezwisło trzech miast w Peloponezie, miasto w Arkadii i Elidzie, które Nestora swoim obywatelem nazywały.

PYOGENIA, *ae, ūi*, (πύον, ropa; γεννάω, rodzić). Teoria formowania się ropy.

PYRA, *ae, ūi*, (πύρ). *Virg.* Ogień stosu albo stos do palenia.

PYRACMON, *ōnis, m.* (od πῦρ, ogień, ἄκμων, kowadło). *Virg.* Jeden z Cyklopów Wulkana.

PYRALIS, *idis, ūi*, (πυρᾶλις). *Plin.* O-guik, robak, owad skrzydłasty, czworono-żny żyjący w ogniu.

PYRAMIDATUS, *a, um*, (od *pyramido*, are). *Cic.* Piramidalny, kształt piramidy ma-jący.

PYRAMIS, *idis, ūi*, (πυραμῖς). *Cic.* Pira-mida. || Takowe gmachy są w Egipcie przy Memfis.

PYRAMUS, *i, m.* *Mela.* Rzeka w Cyli-cyi.

PYRAUSTA, *ae, m.* *Plin.* Ob. **PYRA-LIS, idis**.

PYREN, *ēnis, ūi*, (πυρήν). *Plin.* Kamień drogi, tak nazwany od jądra oliwki.

PYRENAEUS, *Liv.* i **PYRENAICUS**, *a, um*. *Anson.* Pirenejski, tyczący się gór Pi-renejskich.

PYRENE, *ēs, ūi*, (Πυρήνη). Jedna z có-rek Danausa. || *Sil.* Hiszpania.

PYRETHRUM, *i, n.* (πύρεθρον). *Plin.* Zę-bownik roślina.

PYRETOLOGIA, *ae, ūi*, (πυρετός, gorącz-kowy; λόγος, mowa). Nauka o gorączkach.

PYRGIS, *orum, mn.* *Plin.* Miasto w Etruryi.

PYRGIS, is. *Apul.* Psi język, ziele.

PYRGOS, *i — GUS, i, m.* *Hor.* Kostka, wa puszka. || *Plin.* Miasto w Arkadii.

PYRIO, *as, are*. *Petron.* Ogrzewać.

PYRIPHLEGETHON, *ōntis, m.* (πῦρ, o-gień; φλέγω, palić). *Tertull.* Palenie ognia.

PYRITES, *ae, m.* *scil. lapis*. *Plin.* Krze-mień, iskrzyk, kamień. || *Id.* Markazyta ka-mień krusze w sobie mający.

PYRITIS, *is, ūi*, (πυρίτις). *Plin.* Kamień drogi, czarny, za potarciem palący się.

PYROBOLARI, *orum, m. mn.* (πῦρ, o-gień, βάλλω, rzucam). *J. Firm.* Żołnierze, którzy mieli ogniste pociski.

PYROCORAX, *acis, m.* Ob. **PYRRHO-CORAX**.

PYROIS, *entis, m.* *Col.* Gwiazda Marsa, jedna z siedmiu planet. || *Ovid.* Jeden z ko-ni słonecznych.

PYROMETRUM, *i, n.* (πῦρ, ogień; μέ-τρον, miara). Narzędzie do mierzenia stopnia ognia.

PYROPACILOUS, *i, m.* *lapis*. (πυροποι-

κίλος). *Plin.* Kamień drogi, mający żyłki o-
gniste.

PYRÖPUS, *i*, m. (*πυρρός*). *Ovid.* Kar-
bunkul, kamień drogi, albo rubin. || *Plin.*
Rodzaj mieszaniny kruszców.

PYRRHIAS, *ādis*, ż. (*Πυρραίς*). *Ovid.*
Rodem z miasta Pirry, w Leshos.

PYRRHICHA, *ae*, i **PYRRHICHE**, *es*, ż.
scil. saltatoria. *Plin.* Skoki rycerskie, których
używała młodzież Lacedaemońska dla ćwiczenia
ciała.

PYRRHICHARIUS, *a*, um. Tyczący się
skoków. *Pyrrhicharii*. *Ulp.* Którzy uzbroje-
ni skakali.

PYRRHICHIUS, *a*, um. (*πυρρικός*). *pes.*
Quintil. Miara wiersza dwuzgłoskowa, zło-
zona ze dwóch krótkich zgłosek.

PYRRHOCORAX, *ācis*, m. (*πυρροκόραξ*).
Plin. Kruk lisawy cudzoziemski.

PYRRHO, *ōnis*, m. Filozof z Elidy, syn
Filostarcha. || *Pyrrhonii*. Uczniowie Pirrona,
Sceptycy, którzy wątpili o wszystkim. *Cic.*

PYSMA, *ātis*, n. (*πύσμα* od *πύθω*, py-
tam). *Mart. Cap.* Zdanie, pytanie.

PYTHAGORAEUS, *a*, um. Pitagoresowy,
od Pitagoresa.

PYTHAGORAS, *ae*, m. (*Πυθαγόρας*). Fi-
lozof ze Samos, żył przed Sokratesem. *Py-
thagorae littera*. *Auson.* Głoska Y.

PYTHAGOREUS, *a*, um. (*Πυθαγόρειος*).
Hor. Pitagoresowy.

PYTHAGORICUS, *a*, um. Ob. **PYTHA-
GOREUS**.

PYTHAGORISSO, *as*, are. (*πυθαγορίσω*).
Apul. Naśladować Pitagoresa.

PYTHAULA, *ae*, m. i **PYTHAULES**, *ae*,
m. (*πυθαύλης*). *Hygin.* Fletnista, grający na
fletni ku czci Apollina Pityjskiego.

PYTHIA, *ae*, ż. (*Πυθία*). *Cic.* Wróżka
czyli kapłanka Apollina Delfickiego.

PYTHIA, *ōrum*, n. mn. *Ovid.* Igrzyska
poświęcone Pityjskie, na cześć Apollina, zwy-
cięzcy Pitona.

PYTHICUS, *a*, um. (*Πυθικός*). *Val. Max.*
Apollinowy, Delficki. — *oraculum*. *Liv.* Wy-
roczenia Delficka.

PYTHION, *ii*, n. (*Πυθίων*). *Plin.* Rodzaj
cebulowatej rośliny.

PYTHIUS, *a*, um. (*Πυθιος*). *Farr.* Pi-
tyjski, Delficki. — *incola*. *Hor.* Apollo. —
oraculum. *Cic.* Wyroczenia Delficka.

PYTHO, *us*, ż. (*Πυθώ*). Miasto greckie
Delfy tak nazwane, że Apollo tam był czczo-
ny pod postacią węża.

PYTHON, *ōnis*, m. (*Πυθών*). *Ovid.* Wąż
który przez Apollina był zabity.

PYTHONICUS, *a*, um. (*πυθωνικός*). *Ter-
tull.* Tyczący się Apollina.

PYTHONION, *ii*, n. *Apul.* Wężownik,
ziele.

PYTHONISSA, *ae*, ż. (*Πυθωνισσα*). *Fulg.*
Parulip. Wróżka.

PYTISMA, *ātis*, n. (*πύτισμα*). *Juvenal.*
Plwociny.

PYTISSO, *as*, are. (*πυτίσω*). *Terent.* Wy-
plwać trochę skosztowanego wina.

PYXACANTHUS, i — **ANTHOS**, i, m. (*πύ-
ξος*, bukszan; *άνθος*, ciernie). *Plin.* Ro-
dzaj ościatego drzewka, które jest podobne
do bukszpanu.

PYXIDATUS, *a*, um. (*od pyxis*). *Plin.*
Zrobiony nakształt puszki, słojuwaty, za-
wraiony.

PYXIDICULA, *ae*, ż. (zdrobn. *od pyxis*).
Cels. Puszeczka, słoiczek.

PYXINUS, *a*, um, *scil. collyrium*. *Cels.*
Rodzaj maści na oczy.

PYXIS, *idis*, ż. (*πύξις*). *Quintil.* Puszka
z bukszpanu robiona do chowania wonnych
olejków. || *Juv.* Trucizna. || *Marti.* Słoik po-
mady.

Q.

Q. W skróceniach znaczy imię *Quintus*,
np. *Q. Caecilius Metellus*; *que*, spójnik, np.
S. P. Q. R. i. e. Senatus populusque Rom.;
*volui H. S. Q. Cic. i. e. Sestert. quingen-
tis millibus*.

QOEPPE, i **COEPPE**, zamiast *quippe*.
Pandect.

QUA, jest przyp. szóst. *od qui, quae, quod*
jako psk., *scil. parte, ratione albo via*. *Cic.*
Kiedy, któredy. || Znaczą miejsce czyli stro-
nę, gdzie co leży. *Qua ad meridiem vergit*.
Nep. Ku południowej stronie nachylone. ||
Zkąd, z jakiego miejsca. *Qua gressum ex-
tuleram*. *Virg.* Zkąd wyszedłem. || Gdziekol-
wiek. *Licet vagari, qua velit*. *Cic.* Wolno
się włóczyć gdzie chce. || Jakim sposobem.
Qua facere id possis. *Virg.* Jako to uczynić
możesz. || Ile. *Qua romanis cohaerent rebus*
Liv. Ile ma związku z interessem rzymskim.
|| Często się powtarza. *Qua mares, qua fe-
minae*. *Plaut.* Już mężczyźni, już niewia-
sty.

QUACUNQUE, (*od quicunque*) *scil. par-
te*. *Cic.* Którędykolwiek, jakkolwiek dro-
gą, stroną. || *Plin.* Z jakiegokolwiek strony.
|| Gdziekolwiek. *Quacunque vacat spatium*.
Lucret. Gdziekolwiek miejsce jest próżne.

QUADANTENUS albo właściwie **QUA-
DAMTENUS**, są dwa słowa, *quadam tennis*,
sil. parte. Poniekąd, po części, zkąd przez
rozdzielenie używa *Hor.* *Est quadam pro-
dire tennis*.

QUADI, *orum*, m. (*Κουάδοι*). Kwadowie
naród Niemiecki. *Tac.* *Eutrop.*

QUADRA, *ae*, ż. (*od quadrus, a, um*).
Virg. Talerz czworograniasty, stół. *Aliena*
vivere quadra. *Juv.* Żyć cudzym kosztem.
|| Czwarła część jakiej rzeczy. — *placentae*,
panis, *casei*. *Mart.* Czwarła część placaka,
kęs chleba, siera. || *Vitr.* Tablica na kapiteli
albo na makiwicy słupowej.

QUADRAGENARIUS, *a*, um. (*od quadra-
genti*). *Arnob.* Cztęrdziestoletni. || *Vitruv.*
Cztęrdziesiąty, cztęrdzieści cali mający. *Do-
lulum quadragenarium*. *Cato*. t. j. beczka od
cztęrdzieści *Congiis*.

QUADRAGENI, *ae*, a, (*od quadraginta*).
Zawierający w sobie cztęrdzieści, np. *co-
lunnae singulae Sestert. quadragenis milli-*

bus. *Cic.* *Pyramides complures quadra-
genarum ulnarum*. *Plin.* || Cztęrdzieści, liczba
kardinalna. *Colum.*

QUADRAGESIMUS, *a*, um. (*od quadra-
ginta*). Cztęrdziesiąty, np. — *pars*. *Cato*. *Plin.*
Nono et quadagesimo anno. *Farr.* || Ztąd
quadagesima summae scil. pars. *Suet.* t. j.
cztęrdziesiąta część.

QUADRAGES, psk. (*od quadraginta*).
Cztęrdzieści kroć, cztęrdzieści razy. *Qua-
drages quater accusatus*. *Aur. Viet.*

QUADRAGINTA, ptmk. *numeralis* (*od qua-
tuor i ginta*). Cztęrdzieści. *Cic.* *Catull.* *Qua-
draginta quatuor*. *Plaut.*

QUADRANGULATUS, *a*, um. Czwo-
rokątny, czworograniasty, np. — *turris*. *Ter-
tull.* Jest właściwie imsl. *od quadrangulo*,
are.

QUADRANGULO, *as*, are, (*od quadrang-
ulus*). Czynieć cztęry kąty; zkąd *quadrang-
ulatus*.

QUADRANGULUS, *a*, um. (*od quatuor*
i *angulus*). Czworokątny, czworograniasty,
np. — *figura*. *Plin.* — *caulis*. *Id.*

QUADRANS, *tis*, r. *scil. r. współ*. (*imsl. od qua-
dro*). *Plin.* Pieniądz wartości czwarłej czę-
ści assa rzymskiego t. j. trzy denary. — *mi-
hi nullus est in arca*. *Mart.* Nie mam ani
kwartańnika, t. j. ani trzech pieniązków. ||
Czwierć, czwarła część czego. — *operae*. *Co-
lum.* Czwarła część pracy albo dnia. *Haec*
ex quadrante. *Ulp.* Dziedzić na czwar-
tej części. *Quadrantis pondere*. *Plin.* Czwar-
ta część wagi, t. j. ćwierć funta. || Kwar-
ta, miara. — *vinu*. *Cels.* Miara do wina trzy
garńce wynosząca. — *pedis*. *Gell.* Trzy pię-
dzi. || *Quadrans diei*. *Plin.* Sześć godzin dnia.

QUADRANTAL, *ālis*, n. (zamiast *qua-
drantale*) *scil. vas*. *Plaut.* Rodzaj miary kwa-
dratowej zawierającej ośm garney. || *Gell.*
Kostka figura kubiczna.

QUADRANTALIS, *ae*, (*od quadrans*). *Plin.*
Czwartą część zawierający, ćwierciowy,
kwartowy. || Ztąd *quadrantale*, kostka figu-
ra kubiczna. *Gell.*

QUADRANTARIUS, *a*, um. (*od quadrans*).
Właściwie tyczący się czwarłej części rze-
czy jakiej, trudniący się tē, należący do
tego. || Czwarła część, np. *res quadrantaria*
zwana. *Sen.* Łaźnia publiczna, za którą pla-
cono błaży pieniążek; zkąd zwana *Clodia*
mulier quadrantaria. *Cic.* albo *Clytemne-
stra*. *Quintil.* t. j. nierządnicą.

QUADRARIUS, *a*, um, np. — *vasa*. *Cato*.
Czworograniaste naczynia.

QUADRATARIUS, *a*, um. (*od quadra-
tum* *saxum* albo *quadratus lapis*). Należą-
cy do kwadratowych kamieni (*lapidibus* al-
bo *saxis quadratis*) trudniący się tē. || Ztąd
rzeczowy. *quadratarius*. Kamiennik, który o-
krzossuje kamienie. *Sidon.* *Cod. Theod.*

QUADRATE, psk. (*od quadratus, a, um*).
Czworogrannie, czworobocznie, np. *terna*
quadrata. *Manil.*

QUADRATIM, psk. (*od quadratus, a, um*)
i. q. *quadrata*. *Charis.*

QUADRATIO, *ōnis*, ż. (*od quadro, are*).
Czworogranna, czworoboczna figura, np. *li-
nea quae quadrationis angulos tangat*. *Vi-
truv.*

QUADRATURA, *ae*, ż. (*od quadro, a-
re*). Figura albo rzecz czworogranna, np. —
circuli. *Apul.* || Ztąd czworobok, czworogran,
kwadrat, np. — *vitrea*. *Vopise.*

QUADRATUS, *a*, um. (*imsl. od quadro*,
are). *Cic.* Czworograniasty. || Siadły, krepły,
karłowaty, zawiązły. — *bos*. *Colum.* Siadły,
krepły wół. — *canis*. *Id.* Pies krepły. *Quadra-
ta statura*. *Suet.* *Quadratum corpus*. *Cels.*
Wzrost mierny. *Quadratae litterae*. *Petron.*
Głoski początkowe większe. *Quadratum ag-
men*. *Tib.* Huf w czworosian uszykowa-
ny. *Quadrata agmine incedere*. *Sall.* W po-
rządnym szyku postępować. — *saxum*. *Plin.*
Kamień ciosany. || *Quadrata compositio*. *Quin-
til.* Styl równy, gładki.

QUADRICEPSOS zamiast *quadriceps* (jak
bicepsos). Czworogłosowy. *Farr.* || Też *quar-
ticepsos*. *Id.*

QUADRIDENS, *tis*, r. *scil. r. współ*. (*od quatuor*
i *dens*). Czworozęby, cztęry zęby mają-
cy, np. *rastris quadridentes*. *Cato*.

QUADRIENNIALIS, *e*, ptmk. (*od quadri-
ennis*). Cztęroletni, np. — *agon*. *Modest.* in
Pandect.

QUADRIENNIS, *e*, ptmk. (*od quatuor* i
annus). Cztęroletni, cztęry lata mający, np.
— *homo*. *Aur. Viet.* *Fix quadriennis requies*.
Hor.

QUADRIENNIIUM, *ii*, n. *scil. spatium*.
Przeciąg albo czas cztęrech lat. *Cic.* *Quad-
riennio ante mortem*. *Cic.* *Quadriennio post*.
Cic. Po cztęrech latach. || Właściwie ptmk.
quadriennius, a, um. Cztęroletni *scil. spa-
tium*, *od quadriennis*.

QUADRIFARIUS, *a*, um. Cztęroletni *scil. spa-
tium*, *od quadriennis*.

QUADRIFERIS, *scil. navis*. Okręt od cztę-
rech rzędów wiosł. *Inser. ap. Murat.*

QUADRIFARIAM, psk. Czworako, na
czworo, czworakim sposobem t. j. na cztę-
ry części, np. — *dividere*. *Liv.* *Suet.* Wła-
ściwie przyp. czwart. (*scil. partem*) *od Qua-
drifarius, a, um*. Poczworony, czworaki,
czworonasóbny. *Paul.* in *Pandect.* Też *qua-
drifariter*. *Ibid.*

QUADRIFARITER, psk. Czworako, po-
czwornie, czworakim sposobem, np. *Proa-
vus, qui quadrifariter intelligitur*. *Paul.* in
Pandect.

QUADRIFIDUS, *a*, um. (*od quatuor* al-
bo *quater i findo*). *Virg.* Który jest na cztę-
ry części podzielony albo na tyleż dzielić się
mogący. *Quadrifida quercus*. *Virg.* Dąb
czworoszczepny. || Przenosić. *Quadrifidus*
Phoebe labor. *Claud.* Bieg słoneca podzię-
lony na cztęry pory roku.

QUADRIFINALIS, *e*, ptmk. (*od quadrifi-
nium* albo *od quatuor i fines*). We cztęrech
miejscach graniczący, cztęćma granicami o-
znaczony, np. — *arca*. *Innocent.*

QUADRIFINIUM, *ii*, n. (*scil. spatium*)
(*od quatuor i finis*) t. j. miejsce, gdzie są
cztęry granice. *Isidor.* *Innocent.*

QUADRIFLUVIUM, *ii*, *n.* (scil. *spatium* od *quatuor* i *fluvius*). Płynący na cztery części. || Zład przenośnie, np. *ima* (*abies i. e. pars abietis ima*) *quadrifluis disparatur i. e. in quatuor partes secundum fluvios seu cursus venarum*. *Vitr.* t. j. jedlina na cztery części rozszczępiona wedle słojowatości.

QUADRIFLUUS, *a, um*, (od *quatuor* albo *quater* i *fluo*). Czterma korytami płynący, np. — *annis*. *Prudent.*

QUADRIFORIS, *e*, *ptnk.* (od *quatuor* i *foris*). Cztery wejścia, drzwi albo cztery otwory mający, np. *vespae nidos faciunt fere quadrifores*. *Plin.*

QUADRIFRONS, *lis*, *r. wspóln.* (od *quatuor* i *frons*). Cztery czoła mający, np. — *Janus*. *Augustin. Serv. ad Virg.*

QUADRIGA (zamiast *quadriga*), *ae, z.* zład w licz. mnog. *quadrigae* zamiast *quadrigae* (scil. *res, equae cet.*) *Colum. Virg.* Cug poczwórny, czwórka koni, albo wóz czworokonnny. || *Suet.* Odnosi się i do innych bydląt. || Odnosi się do słonea i wieżyca. *Aurora quadrigis jam medium trajecerat axem. Virg.* Już odbyła jutrzeńską drogi swej połowę. || Prędkość jazdy. *Quadrigis Jovis. Plaut.* Chyżemi konmi Jowisza. || Przenośnie. *Farr.* Czworaka liczba. || *Quadrigae scitiles. Plin.* Ozdoby na wierzcholku Kapitolum. || Przenośnie, *quadrigae meae decurrunt. Petron.* t. j. moja radość, pociecha, wesele, mięty, skoneczyły się. *Ivarum effunde quadrigas. Enn. ap. Ser. Navius atque quadrigis petimus bene vivere. Hor.*

QUADRIGALIS, *e*, *ptnk.* (od *quadriga*) *i. e. ad quadrigas pertinens*. Do czworokonnego wozu należący, np. *equi quadrigales. Fest.*

QUADRIGAMUS, *i*, (od *quatuor* albo *quater* i *gamos*, gody małżeńskie *gamus*, żenię się). Czworonieniec, który się cztery razy żenił. *Hieron.*

QUADRIGARIUS, *a, um*, (od *quadriga*). Wozniczy, do woznicy należący. — *habitus*. *Suet.* Stangreckie odzienie. — *familia. Gruter.* Niewolnicy chodzący około koni Cyrceńskich. || *scil. auriga. Farr.* Stangret czterema konmi wiozący. || Historyk łaciński.

QUADRIGATUS, *a, um*, (imsl. od *quadriga*, *are i. e. instruere vel insignire rem quadriga*) np. *numus. Liv. Plin.* Pieniądz na którym poczwórny wóz jest wyrażony.

QUADRIGEMINUS, *a, um*, (od *quatuor* albo *quater* i *geminus*). Poczwórny, czworaki, czworonasobny. *Comitula quadragemina. Plin.* Poczwórne rożki.

QUADRIGENI. Ob. **QUADRINGENI**.

QUADRIGULA, *ae, z.* (zdrobn. od *quadriga*) *i. e. quadriga*, mówiąc zmniejszającym sposobem, t. j. cztery konie zaprzężone do wozu. *Plin.*

QUADRIGUGIS, *e*, *ptnk.* (od *quatuor* i *jugum*) *i. q. quadrigugus*. Poczwórny, czworokonnny, czterokonnny, np. — *equi. Virg. Ovid.* t. j. razem zaprzężone konie. — *currus. Apul.*

QUADRIGUGUS, *a, um*, (od *quatuor* i *jugum*) *i. q. quadrigugus*. Poczwórny, czworokonnny, czterokonnny, np. *equi quadrigugi. Ovid.*, albo *quadrigugi scil. equi. Ovid.* t. j. poczwórne konie. — *currus. Virg.* Wóz poczwórny. || Zład certamen *quadrigugum, i. e. quod sit quadrigis. Stat.* t. j. czterokonnny.

QUADRILATERUS, *a, um*, (od *quatuor* i *latus, eris*). Czworoboczny, *Frontin. Quidquid quadrilaterum est, tignitior vocatur. Martian. Cap.* — *figura. Isidor.*

QUADRILIBRIS, *e*, *ptnk.* (od *quatuor* i *libra*). Czterofuntowy, np. — *aula* (*i. e. ol-la garnek*). *Plaut.*

QUADRIMANIS, *e*, *ptnk.* *i. q. quadrimanus*, np. *quadripedes et quadrimanes*. Inni czytają *quadrumanes*. || Też *quadrimanus, a, um*.

QUADRIMANUS, *a, um*, (od *quatuor* i *manus*). Czwororeki, mający cztery ręce. *Jul. Obseq.* || Też *quadrimanis*. Ob. wyżej.

QUADRIMATUS, *us, m.* (od *quadrimus, a, um*). Wiek czteroletni, np. *ultra quadrimatum. Plin.* *Quadrimatum agere. Colum.* Mieć cztery lata.

QUADRIMESTRIS, *e*, *ptnk.* (od *quatuor* i *mensis*). Czteromiesięczny, np. *consulatum gessit quadrimestrem. Suet.* t. j. sprawował urząd konsula cztery miesiące.

QUADRIMULUS, *a, um*, (zdrobn. od *quadrimus*) *i. q. quadrimus*, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. — *puella. Plaut.* — *puer. Id.*

QUADRIMUS, *a, um*, (od *quatuor*). Czteroletni, wiek czteroletni, np. — *infantem natum esse, quadrimo* (scil. *puero albo homini*) *parem. Liv. De quadrimo Catone. Cic.* — *bos. Farr. Tauri quadrimi. Plin.* — *merum. Hor.* t. j. czteroletnie wino. — *vilis. Colum.* t. j. — winna galazka.

QUADRINGENARIUS, *a, um*, (od *quadringeni*). Czteroseśny, zawierający w sobie liczbę czterysta, np. — *cohortes. Cic.* Kohorty składające się ze czterechset ludzi.

QUADRINGENI, *ae, a*, (od *quadringenti*). Czteryście. *Suet.* || *Quadringeni* zamiast *quadringeni*, np. *trecentis et quadringenis milibus. Farr.*

QUADRINGENTENI, *ae, a*, (od *quadringenti*) *i. q. quadringeni*. Czteryście, np. *quadringentena millia numerum. Plin.*

QUADRINGENTESIMUS, *a, um*, (od *quadringenti*). Czteroseśny, np. — *annus. Liv. Plin.*

QUADRINGENTI, *ae, a*, (od *quatuor* albo *quater* i *centum*). Czteryście. *Cic. Quadringentis millibus empti. Martialis. Plin. Juvenalis.*

QUADRINGENTIES, *psk.* (od *quadringenti*). Czteryście kroć, czterysta razy. *Cic.*

QUADRINUS, *a, um*, (od *quatuor*). Czwór, poczwórny. *Trinis aut quadris diebus. Plin.* *Febris quadringi circuitus. Plin.* t. j. Febra czwartaczka. *Quadringi cardines. Arnob.*

QUADRIPARTIOR, *ioris, iori*. Czwarto-wać, na czworo dzielić. Ob. **QUADRIPARTITUS**.

QUADRIPARTITIO, *onis, z.* (od *quadripartitus, a, um*). Na czworo dzielenie. *Farr.*

QUADRIPARTITO, *psk.* (od *quadripartitus, a, um*). Na cztery części dzielący. *Colum.*

QUADRIPARTITUS, *a, um*, (imsl. od *quadripartior*). Na cztery części podzielony, np. — *distributio. Cic.*, albo — *divisio. Id.* *Commutationes temporum quadripartitae. Cic.* t. j. poczwórne, czworakie. *Ratio quadripartita. Quintil.* || Pisze się też *quadripertitus, a, um*. || Zład *Quadripartito* w przyp. szóst. Czworako. *Colum.*

QUADRIPERTITUS, *i. q. quadripartitus. Quintil.* Ob. **QUADRIPARTITUS**.

QUADRIPES albo **QUADRIPEDANS** w *MSS.* zamiast *Quadrupes*. Czworonogi. *Heyn. ad Virg.*

QUADRIPPLICATUS, *a, um*, (zamiast *quadruplicatus*) *i. q. quadripartitus*. W niektórych *Codd. Farr.* gdzie inni *Quadripertitus* czytają.

QUADRIREMIS, *e*, *ptnk.* (od *quatuor* i *remus*). Czterowiosłowy. || Zład *quadrirēmis*, rzeczow. *scil. navis*. Okręt mający cztery rzędy wiosel. *Cic. Liv. Caes. Plin.*

QUADRISEMUS, *a, um*, (od *quatuor* i *semis, znak*). Cztery znaki mający, t. j. cztery zgłoski zawierający. *Martian. Cap.*

QUADRISOMUS, *a, um*, (od *quatuor* i *osmia, ciało*) *i. e. quatuor corpora continens*; zład *quadrisomum scil. sepulcrum. Inscr. ap. Rejnes.* t. j. cztery ciała zawierający w sobie, mówiąc o grobach.

QUADRIVIUM, *ii, n.* (scil. *spatium*). Miejsce publiczne, gdzie się cztery drogi krzyżują, *Juvenal. Catull.* Właściwie *ptnk. quadriuius, a, um*. || Przenośnie *i. e. quatuor artes mathematicae. Boeth. Arithm.* || Pisze się *quadrivium*.

QUADRIVIUS, *a, um*, (od *quatuor* i *via*). Tyczący się krzyżowych dróg, należący do nich, opiekujący się temi drogami, np. *dii bivii, trivii, quadriuii. Inscr. ap. Grut.* || Zład bożkowie krzyżowych dróg *quadrivium scil. spatium*. Ob. wyżej.

QUADRO, *as, avi, atum, are*, (od *quadrus, a, um*). Czyna. Czworograniastem, czworogrannem czynić, np. *abies atque populus ad unguem quadratur. Colum.* || Zład przenośnie, doprowadzić eo do należytego porządku, wydoskonalic, np. — *orationem. Cic.*, *Quae pars quadret acervum, i. e. perficiat, absolvat. Hor.* || Zład *per quadrata*, sztykownie, należyte, np. — *dolare materiam. Colum.* || Imsl. *quadratus, a, um*. Czworograniasty, czworogranny, np. *turris. Lucr.* — *caulis. Plin.* — *basis. Farr. Anguli quadrati i. e. recti. Plin.* — *ager. Colum.* Kwadratowe pole. || Zład *Quadratum*. Kwadrat. *Cic. Hor.* || *In quadratum. Plin.* Na część czworogranną, np. *astronomiczną albo astrologiczną. Quadrata vestis.* — *pallium. Pe-*

tron. t. j. czworograniasty. — *numerus. Gell.* Kwadratowa liczba. — *versus. Gell.* — *corpus. Cels.* || Imsl. *Quadrans* używa się jako rzeczow. (scil. *numerus albo numus*) i zowie się czwarta część jakiej rzeczy, ćwierć, ćwiartka. || W prowizyach, w procentach czwarta część od sta, np. *computari quadrantes usuras. Seae. in Pandect.* t. j. czwarty procent. || W wagach czwarta część od funta, np. *quadrans radice tusae. Plin.*

QUADRULA, *ae, z.* (zdrobn. od *quadra*) *i. e. parva quadra*, np. od pewnego drogiego kamienia. *Nunc bractearum nunc pulveris habet quadrulas. Solin.*

QUADRU. Ob. **QUADRUS**.

QUADRUPEDANS, *tis, r. wspóln.* Na czterech nogach chodzący, galopujący, czworonożny, np. — *canterius. Plaut.* — *equus. Plin.* np. *equo juxta quadripedante. Id.* t. j. koń chodzący, galopujący. || Zład koń, mówiąc o koniu, *Quadrupedante putrem sonitu quatit ungula campum. Virg.* || Imsl. od *quadripedo, are*, t. j. galopować, np. *equus, sonitus cet.*

QUADRUPEDATIM, *psk.* (od słowa *quadripedo, are*). Sposobem czworonożnych zwierząt. *Choris.*

QUADRUPEDIUS, *a, um, i. q. quadripes, quadripedus. Jul. Valer.*

QUADRUPEDUS, *a, um*, (od *quadripes*). Czworonożny, np. *quadripedus gradus. Ammian.* t. j. czworonożny.

QUADRUPES, *edis, r. wspóln.* (od *quatuor* i *pes*). Czworonożny, o zwierzętach; zład galopujący. *Gell. Quadrupedi cursu. Apul.* t. j. galopując, koń biegnący, galopujący. || *Quadrupes*, rzeczow. Czworonożny zwierzę, bydlę. *Cic. Plin. Pennatum quadrupes. Plin.* Zwierzę latające. || Koń, jelen, osiel, np. *saucius quadrupes. Virg. scil. cervus. Quadrupes malum. Plin.* Krokodyl.

QUADRUPLARIS, *e*, *ptnk.* (od *quadriplus*) zamiast *quadriplus*. Poczwórny, np. — *numerus. Macro.*

QUADRUPULATOR, *oris, m.* (od *quadriplo, are*). *Cic.* Oskarżyciel, który brał czwartą część dóbr oskarżonego. — *beneficiorum. Sen.* Który za wyświadczone komu dobrodziejstwa wiele wymagał. || *Apul.* Ten, co w czworonasób rozmnaża. || *Sidon.* Arendarz zyskujący w czworonasób.

QUADRUPLEX, *icis, r. wspóln.* (od *quatuor* i *plico, are*). Poczwórny, czworaki, czworonasobny, np. — *ordo. Liv. Pecunia quadruplex. Plaut.* — *ratio similium. Quintil.* || *Quadruplex* zamiast *quatuor*, np. *quadruplices stellae. Cic.*

QUADRUPPLICATIO, *onis, z.* (od *quadriplico, are*). Czworkowanie, przyczynianie w czworonasób, np. — *numeri. Martian. Cap.* || Kwadruplika w processach. *Ulp. in Pandect.*

QUADRUPPLICATO, *psk.* We czworonasób. *Plin.*

QUADRUPLICO, *as, avi, atum, are*, (od *quadriplico, are*). Czworkować, w czworonasób

przyczynić, np. — *numerum*. *Paul. in Pandect. Mercurius quadruplicavit rem meam. Plaut. t. j. w czwórnaśb przyczynił mi majątku i zbiorów moich.*

QUADRUPPLICATUM, i, n. Pomnożenie we czwórnaśb. || Ztąd *Quadruplicato*, psk. Pomnażając w czwórnaśb, np. *emis quadruplicato vineis. Plin.*

QUADRUPLO, as, avi, atum, are, (od *quadruplus*) i. q. *quadruplico*. W czwórnaśb przyczynić, np. *Quadruplicabitur omne. Ulp. in Pandect. Numerus quadruplatus. Paul. Ibid.*

QUADRUPLO, aris, atus sum, ari, dep. (od *quadruplus*, *quadruplicator*). Bydź oszustem, szalbierzem, oszukańcem, np. *neque quadruplaris me volo. Plaut.*

QUADRUPLOS, a, um, (od *quatuor*). Poczwórny, czworaki, czwórnaśbny, np. — *strena. Suet. — pretium. Apul. Condemnari quadrupli. Cato. — in quadruplum. Ulp. in Pandect. Bydź skazanym na opłatę czwórnaśbna.*

QUADRURBS, is, z. (od *quatuor* i *urbs*). *Fest.* Tak nazwane Ateny przez Akcizusa ze czterech miast złożone, z Braurony, Eleuzy, Pireum i Sunium.

QUADRUS, a, um, (od *quatuor*). Czworograniasty, czworogranny, np. — *terminus. Auct. de limit. ap. Goes. — possessio. Ibid.* || Ztąd rzeczownie *quadra* i *quadrum*. *Quadra scil. res. Czworograniasta rzecz, czworobok, np. quadrae. Vitr. i. e. plinthe: qui locus gradibus in quadram formatus est. Fest., ztąd stół jadalny. Farr. Virg. Quadras zamiast mensas. Virg. || Ztąd aliena vivere quadra. Juvenal. t. j. żyć z cudzego stołu jak pasorzyt. || Czworograniasty kawaleczek np. — *panis. Sen. — casei. Martial. Quadra sectae placentiae. Id. Et mihi divi duo fundetur munere quadra. Hor. t. j. kawaleczek chleba albo ciasta, ciasteczka. || Quadrum scil. negotium albo aliquid. Czworobok, kwadrat. np. dolantur in quadrum. Colum. t. j. zrobić czworobok. || Ztąd *in quadrum redigere* przysł. t. j. ułożyć co w należyty porządek, np. — *sententias. Cic.***

QUADRUVIUM. Ob. **QUADRIVIVM**.

QUADRUUS, a, um, (od *quatuor* albo *quadrus*). Czworograniasty, czworogranny albo poczwórny, czworaki, czwórnaśbny, np. *errabam riguis per quadrua compita in hortis, i. e. per semitas in quadrum dispositas. Auson. Quadrua vis animal etc. Prudent.*

QUAERITO, as, are, (częstotl. od *quaero*). Szukać, usiłować, ubiegać się. — *aliquem. Ter. Plaut. — medicum. Plaut. Sum defessus quaeritando. Id. — aliquid. np. — ignem. Plaut. — malam rem. Plaut. — victum. Ter. t. j. nabydź, zapracować. || Pytać się, badać, poszukiwać czego, śledzić, chcieć wiedzieć. — *aliquid. Ter. Plaut.**

QUAERO, queris, sivi, situm, ěre. Szukać. — *eseam. Phaedr.* Szukać żywności. *Te ipsam quarebam. Ter.* Ciebie szukał. || Pę-

knąć się mówi *quaerere*, którzy napróżno szukają czego. *Quaerit vestigia muri. Lucan.* Szuka nadaremnie śladów miasta. || *Rem quaerere* albo *quaerere. Cic.* Pomnożyć gospodarkę, albo szukać z niej zysków. || Znaleźć, nabydź, dostać. *Quidquid quaesierat, ventri donabat avaro. Horat.* Na co napadł, to wszystko łakomemu brzuchowi poświęcał. || Z tryb. bezokol. znaczy usiłować, żądać, pragnąć. *Exagere quaerit. Phaedr.* Zwiększyć pragnie. || Pytać się, badać. — *aliquid per tormenta. Suet.* — przez tortury. — *de morte alicujus. Cic.* Pytać się o śmierci czyjej. || Zadawać kwestye. *Natura fieret laudabile carmen, an arte, quaesitum est. Hor.* Pytano się, czy zachwalone wiersze były tworem przyrodzenia, czy kunsztu? || Pytać się, wywiadywać się. *Quaesivit a medicis, quemadmodum se haberet. C. Nep.* Pytał się u lekarzy, jakby się miał. *De te ipso quaero. Cic.* O tobie się pytam. || *Si quaeris. Cic.* Jeśli chcesz wiedzieć. || *Noli quaerere, albo quid quaeris? Cic.* Nie pytaj się, dosyć tego, co powiem, formuła mówienia, gdy kto ma powiedzieć rzecz nad mniemaanie większą.

QUAESITIO, ōnis, z. (od *quaero*). Szukanie, poszukiwanie, wynajdowanie, np. — *Cupidinis. Apul. Vide sis, ne in quaestione sis. Plaut.* || Dochodzenie, badanie, przetrząsanie. *Tac.*

QUAESITOR, ōris, m. (od *quaero*). Który szuka czego, szukacz, poszukiwacz np. w górach kopalnych. *Pacat. in panegir.* || Który dochodzi, zwiędza, bada, przetrząsa, sędzia urzędowy, inkwizytor, np. — *crimen. Liv.* Tak zwany Minos *quaesitor. Virg. t. j. sędzia. Tres quaesitores. Sall.* || Szczególnie zwany Pretor. *Cic.* || Też badacz, który bada jakiej rzeczy. *Gell. mówiąc o Sceptikach.*

QUAESITURA, ae, z. (od *quaero*) zamiast *Quaestura*, np. *quaesitum peteret. Tac. Edit. Ernest. ma quaesturam.*

QUAESITUS, a, um, (imsł. od *quaero*). *Virg.* Szukany, badany. *Tellus quaesita per undas. Virg.* Ład szukany po morzu. *Mors quaesita. Tac.* Śmierć nienaturalna. — *verba. Id.* Wyszukane wyrazy. *Quaesitissimi honores. Id.* Nadzwyczajne honory. *Quaesitissimae poenae. Id.* Bardzo wymyślne kary. || Szukając nabyty. *Attentus quaesitis. Hor.* Skąpy i na to, co zebrał baczy. *Quaesita reponunt. Virg.* Uzbierane dostatkli składają. || *Quaesitum absol. Ovid.* Pytanie.

QUAESITUS, us, m. (od *quaero*). Szukanie, poszukiwanie, badanie, śledzenie, wywiadywanie się. *Plin. Admoneor rei, quam semper quaesitu dignam putavi. Macrobr.*

QUAESO, is, ivi, i ii. || Pytam. || Proszę, błagam. — *deos. Terent.* Proszę bogów. — *a vobis, ut mihi detis hanc veniam. Cic.* Proszę was, iżbyście mi przebaczyli. || *Quaeso obtestorque. Id.* Proszę i zaklinam. || *Quaeso*, bardzo często się kładzie zamiast *opinor, amabo, cet.*, i jest wyraz przymilenia się. *Tu,*

quaeso, crebro ad me scribe. Cic. Proszę cie często do mnie pisać. *Ubinam est, quaeso? Terent.* Gdzie jest proszę? || Czas przeszły *quaesi* zamiast *quaesivi. Prisci.*

QUAESTICULUS, i, m. (zdrobn. od *quaestus*, us) i. q. *quaestus*. Zysk, profit, mowiąc zmniejszającym sposobem, mały zysk, mały profit. *Cic. Apul.*

QUAESTIO, ōnis, z. (od *quaero*) zamiast *quaesitio*. Szukanie, poszukiwanie, np. *in quaestione esse. Plaut.* albo *quaestioni esse. Id. Quaestioni, in quaestione ne mihi sit ille. Plaut.* Iżbym go nie szukał. || Pytanie, wątpliwość. *Quaestioni est. Cic. In quaestione versatur. Id. — est. Plin.* Zachodzi pytanie, kwestya, wątpliwość. || *Cic.* Rzecz do mówienia wzięta, materya, punkt mowy. || Sprawa sądowa, inkwizycja. *Quaestionem de re habere. Cic.* Pytać się, badać się. — *de eade. Id.* Śledzenie o zabójstwie. || Męka, tortura. *Quaestionem de aliquo habere. Cic.* Przez tortury pytać się czego od kogo. || *Quaestiones perpetuae. Cic.* Zapytania kryminalne. || *Judex quaestionis. Id.* Namiestnik pretora w sądach.

QUAESTIONARIUS, a, um, (od *quaestio*). Tyczący się dochodzenia, badania, przetrząsania, trudniący się tem, należący do tego. || Ztąd *quaestionarius scil. homo. Męczytel, katownik, inkwizytor, kat, mistrz. Hieron. Cod. Theod.*

QUAESTIUNCULA, ae, z. (zdrobn. od *quaestio*) i. q. *quaestio*. Mówiac zmniejszającym sposobem i. q. *parva quaestio*. Małe pytanie. *Cic. His propositis quaestiunculae multae nascuntur. Id.*

QUAESTOR, ōris, m. (od *quaero*) zamiast *quaesitor (contract)*. Szukacz, który szuka, poszukiwa. *Plaut.* || *Cic.* Sędzia spraw kryminalnych. || — *urbanus, aerarii. Farr.* Kwestor, podskarbi rzymski. || — *militaris. Cic.* Podskarbi wojskowy przy imperatorach i konsulach. || — *provincialis. Cic.* Podskarbi prowincyi przy prokonsulach i przy propretorach. || — *principis. Urzędnik cesarski. Ulp. in Pandect.*

QUAESTORICIUS albo **QUAESTORIUS**, a, um, (od *quaestor*) i. q. *questorius*, np. — *vir. Inscr. ap. Fabret. t. j. który był kwestorem.*

QUAESTORIUS, a, um, (od *quaestor*). Tyczący się kwestora, należący do kwestora, pochodzący od kwestora, kwestorski, np. — *officium. Cic. — scelus. Cic. — legatus. Cicero. — scelus. Id. — scribae. Suet.* Pomoenicy kwestora. — *homo. Cic.* Który był kwestorem. || — *porta. Liv.* Brama w obozie, kędy kwestor wojskowy przejeżdżał. — *forum. Id.* Plac w obozie, gdzie rozdawano żywność żołnierzom. || — *agri. Auct. rei agrariae.* Pola zdobyte na nieprzyjaciela, które kwestorem z publicznego targu kazano przedawać.

QUAESTUARIUS, a, um, (od *quaestus*, us). Zyskowy, najemny. *Quaestuarium scil. mulier. Senec.* Nierządnicza. — *mancipia. Ulp.*

pi. in Pandect. Quaestuarinae mulieres. Ibid. t. j. nierządnicze.

QUAESTUOSE, psk. (od *quaestuosus*, a, um). Zyskownie, korzystnie, z profitem. *Quaestuosus. Plin. Quaestuosissima. Sen.*

QUAESTUOSUS, a, um, (od *quaestus*). Pożyteczny, zyskowy, korzystny, przynoszący zysk, profit, np. — *mercatura. Cic. — ager. Cato. Plin. Res quaestuosissima. Cic. Insula quaestuosissima margaritis. Plin. Hoc multo est quaestuosius. Cic.* || Zyskowy, t. j. służący swoimi zyskom, korzyści, np. — *homo. Cic. — milites. Tac.*

QUAESTURA, ae, z. (od *quaestor*). Urząd kwestora, kwestura, godność kwestora. *Cic. Quaesturam gerere. Suet.* || Przenosić, kassa kwestora, np. *translator quaesturae. Cic.* Ten, który zagmatwa, przekrada kasę. *Ob. Translator.*

QUAESTUS, us, m. (od *quaero*) zamiast *quaesitus* właściwie, szukanie; ztąd zarobienie, nabycie, np. przez handel, np. — *pecuniae. Caes. t. j. wypożyczka, pożyczanie, branie lichwy, korzystanie z pieniędzy. O pes quaestus facillior. Lactant. t. j. łatwe do zarobienia, do nabycia, zamiast quaesitu.* || Profit, zysk, korzyść. *Cic. Medici, qui quaestui serviunt. Cels. Quaestui deditum esse. Sall.* || Przenosić, profit, zysk, pożytek, korzyść. *Nep. Cic. Ut quaestui habeant male loqui. Plaut.* || *Pecuniam in quaestum relinquare. Cic. t. j. dać pieniądze na prowisę, na lichwę.* || Sprawowanie interesów, handel, professya, rzemiosło; co przynosi pożytek, korzyść, np. professya pasorzyta, darmojada. *Plaut. Occupare omnes quaestus. Cic.* Bawić się wszelkim rzemiosłem, professya. || Szczególnie rzemiosło nierządu, wszeteczeństwa, np. *quaestum corpore facere. Plaut. Kurwiarstwem się bawić.* || W przyp. drag. *quaestus. Virg. in Nov. ap. Non. || Też quaesti zamiast quaestus. Plaut. Ter.*

QUALIBET albo **QUALUBET**, przypadek szóst. r. zens. (od *quilibet*). scil. parte. *Plaut.* Którędykolwiek. || Jakimkolwiek sposobem. *Qualubet esse notus optas? Catull.* Jakimkolwiek sposobem chcesz być znany? || Pi-sze się też *qua libet* albo *qua libet*, właściwie są dwa słowa.

QUALIS, e, plnk. (podobno od *qua*, jak, albo *quam*, jako, i *alis*, up. *regalis*). Jaki, jakiego rodzaju, — *qualis est istorum oratio qui? Cic.* Jaka jest ich mowa, którzy? *Qualem nosti is talis est. Id.* Jest on takim, jakiegoś poznał? *Qualis i quale*, zamiast *qualiter* u poetów. || *Qualia, absol. Cic.* Rzeczy odznaczające się przymiotem. || *Qualis, qualis. Ulp.* Jakikolwiek. || *Qualis. Cic. t. j. mający naturę, właściwość, przyrodzenie.* || *Qualisqualis, i. q. qualiscunque. Pandect.* || *Qualis* zamiast *ut talis. np. fuit talis, quales si omnes etc. Cic.*

QUALISCUNQUE, *lecunque*, (od *qualis* i *cunque*). Jaki taki, jakikolwiek np. natura, właściwość, przyrodzenie, np. *qualescunque viri fuerint, talem civitatem fuisse.*

Cic. || Locis qualiscunque. Cic. Qualescunque tolerare. Tac. || Qualiscunque właściwie są dwa słowa qualis i cunque, np. quale id cunque est. Cic. Qualis enim cunque est. Id.

QUALISLIBET, lelibet, (od qualis i libet) i. q. qualiscunque. Jakikolwiek. Cic.

QUALISNAM, QUALENAM, zamiast qualis nam, (od qualis i nam). Jaki, np. facile intellectu, qualisnam aduersatio futura esset. Apul.

QUALIQUALIS. Ob. QUALIS.

QUALITAS, atis, ż. (od qualis). Jakość, własność, przymiot, przyrodzenie, kształt jakiej rzeczy. Cic. || Klima, położenie jakiego kraju. || W liczb. mnog. qualitates. Cic.

QUALITER, psk. (od qualis). Culum. Jako, jak, jakim sposobem. || Plin. Naksztalt. || W porównaniach znaczy jakby. || Qualiter, qualiter. Ulpi. Jakikolwiek, jakimkolwiek sposobem. || Qualiterqualiter i. e. qualitercunque. Qualiterqualiter. Ulpi. in Pandect. || Qualiter zamiast qualiterqualiter. Pandect.

QUALITERCUNQUE, psk. (od qualiscunque). Jakimkolwiek sposobem, np. qualitercunque obruas. Culum.

QUALITERQUALITER. Ob. QUALITER.

QUALUM, i, n. Culum. i QUALUS, i, m. Virg. (od zulažos, kosz). Kosz, kosz do cedzenia, cedziworek, kosz chlebowy, vimineus. Culum. Kosz pleciony. Qualum et culcem portare. Ulpi. in Pandect.

QUAM, psk. (ad quam, scil. rationem). Jak, ile. — facete! Plaut. Jak żartobliwie. — quam audax est, si tam prudens esset. Cic. Gdyby ty był roztropny, ile śmiały. Quam multa. Id. Jak wiele. || Zestop. trzeci. Quam quisque pessime fecit, tam maxime tutus est. Sall. Im kto najgorzej zbroił, tym bezpieczniejszy. || Bez przyszłowa tam. Homo non, quam isti sunt, gloriosus. Liv. Ten człowiek nie jest tak chępliwy jak tamci. || Quam possum. Val. Max. Ile mogę. || Ze słowem possum, i ze stop. trzeci. Quam maxima possum voce dico. Cic. Jak mogę największym głosem mówię. || Rładzie się po stop. drugi. Non mehercule quidquam libentius facio, quam ad te scribo. Cic. Nie dla mnie nie jest przyjemniejszem, jak gdy do ciebie piszę. || Ze stop. drugi. domysł. Paecem, quam bellum probabam. Tac. Bardziej za pokojem byłem, aniżeli za wojną. || Pieknie łączy dwa stop. drugie. Non aerius, quam pertinacior impetus Romanorum. Liv. Nie mniej natęczywy, jak uporny impet Rzymian. || Rładzie się po aequae, contra, secus, alius, aliter, supra. Ne aliter quam ego velim. Cic. Nie inaczej jak ja chcę. Ultra, quam satis est. Id. Więcej, niż dosyć. || Bardzo wiele. Per quam velim scire. Plin. Chcę bardzo wiedzieć. Quam illius loci cogitatio delectat. Cic. Wiele bawi myśl tego miejsca. Admodum quam saevus est. Plaut. Bardzo jest surowy. || Zamiast quam si. Catull. Zamiast nisi. Tertull. || Zamiast quam, quam-

de. Lucr. || Quam zamiast quantum przez skrócenie. Foss.

QUAMDE zamiast quam. Lucr. Jakoby, jak gdyby. || i. q. quando. Fest. Starożytni pisali quamde zamiast quando.

QUAMDIU albo QUANDIU, właściwie dwa słowa quam diu psk. Jak długo, póki, długo, jak długi czas, np. quamdiu potuit, tenuit. Caes. Póki mógł, milczał. || Culum. Tymczasem, gdy. || Quamdiu id factum est. Plaut. Długoż to było.

QUAMDUDUM, właściwie i trafniej QUAM DUDUM. Jak długo. Ob. DUDUM.

QUAMLIBET albo QUAMLUBET, psk. (od quam jak i libet (libet)). Jak chcesz, jak się upodoba. || Właściwie quam libet. t. j. jak się upodoba, ile się upodoba, ile chcesz. Quam libet. Plin. Quamlibet lambe otio. Phaedr. t. j. pij ile się upodoba. || Tak bardzo albo jeszcze tak bardzo. Ovid. || — parum. Quintil. Jakikolwiek mało. || Acz, choć. Solin., zamiast quamvis.

QUAMOBREM, właściwie i trafniej QUAM OB REM. Czemu, dla czego, dla jakiej przyczyny, np. quam ob rem. Cic. Nam quam ob rem. Plaut. Quam ob rem abierit, causam vides. Ter. || Quam ob rem zamiast propter quem. Ter. || Zamiast hanc ob rem. Cic. Dla tego albo przeto, więc, zatem, np. quamobrem, quoniam etc. Cic.

QUAMPLURES, a, (od quam i plures) albo trafniej QUAM PLURES. Nie mało, bardzo wiele, np. sed curiosi hic sunt quam plures mali. Plaut. || Też w stop. trzeci. Quamplurimus, a, um, albo Quamplurim. Bardzo wiele, np. — colles. Caes. — radices. Plin. Quam plurimum brassicae. Cato. Quam plurimo vendere. Cic.

QUAMPLURIMUS, a, um. Ob. wyżej.

QUAMPRIDEM, psk. (od quam i pridem) albo trafniej QUAM PRIDEM. Jak dawno. Cic. Ob. Pridem.

QUAMPRIMUM albo trafniej QUAMPRI-MUM, psk. (od quam i primum). Wrychle, wkrótce, wnet, jak najprędzej, np. — perferre literas. Cic. — reverti. Caes. Ut quam primum possis, redeas. Plaut. Jak możesz najprędzej powracaj.

QUAMQUAM albo QUANQUAM. Chociaż, lubo, choć, acz, aczkolwiek. Cic. Ter. Plaut. Sall. || Quamquam używa się z trybem łączącym i oznajmującym. Liv. Ulpi. in Pandect. np. quamquam multa documenta daret. Suet. || Lecz, jednak, przecię, wszelako. Quamquam, quid loquit. Cic. Quamquam quicum loquor? Id. Quamquam o! Virg.

QUAMVIS, psk., właściwie quamvis. Ile chcesz, bardzo wiele, np. — factus. Cic. Bardzo żartobliwy. || Chociaż. Res quamvis reipublicae calamitosae, attamen magnae. Cic. Rzeczy choć szkodliwe dla rzeczypospolitej, jednak wielkie. || Z tryb. łączącym. Quae quamvis sint fructuosae etc. Farr. Te rzeczy acz są korzystne. || Z tryb. oznajmuj. Erat inter eos dignitate regia, quamvis ce-rebat nomine. Nep. Był godności królewskiej,

lubo nie miał imienia. || Quamvis używa się z tamen ze słowem nadmiernem, np. quamvis tamen oderat illum etc. Ovid.

QUANAM przyp. szóst. od quisnam scil. parte albo ratione. Kedy, którędy, jakim sposobem, np. quamnam transirent. Liv.

QUANDIU. Ob. QUAMDIU.

QUANDO, psk. Kiedy, gdy, skoro. Orus, quando ego te aspiciam? Hor. O wsi! kiedy cię oglądać będę. Tum, quando legatos Tyrum misimus. Cic. Wtenczas, gdy posłów wysłaliśmy do Tyru. Quando esurio. Plaut. Skoro laknę. || Z przyp. drug. gentium. Quando gentium? Plaut. Kiedy? || Czy wždy, kiedy, z pomoc. num, ne, si. Num quando amici novi veteribus sint anteponendi. Cic. Czy wždy, kiedy nowych przyjaciół mamy przekładać nad starych. || Często się kładzie jako spójnik przyczynę dający. Quando ita tibi libet. Plaut. Ponieważ tobie tak się podoba.

QUANDOCUNQUE, psk. Cic. Kiedykolwiek, któregokolwiek czasu. || Hor. Kiedykolwiek, wždy, kiedy.

QUANDOLIBET, psk. (od quando i libet). Kiedykolwiek, w jakimkolwiek czasie. Lactant.

QUANDOCUNQUE, psk. zamiast quancocunque. Cic. Kiedykolwiek, kiedy, tedy. || Cels. Podczas, niekiedy. || Hor. Wtenczas, gdy. || Naostatek, wreszcie. Quoad quancocunque veniat. Cic. Kiedyż wreszcie przyjdzie. || Quancocunque zamiast quando. Hor.

QUANDOCUIDEM albo trafniej QUANDO QUIDEM, psk. (od quando i quidem) i. q. quando. Ponieważ, gdyż. Cic. Ter. Liv. Virg. Quancocquidem tu istos oratores. Cic. t. j. ponieważ.

QUANQUAM. Ob. QUAMQUAM.

QUANTILLUS, a, um, (zdrobn. od quantulus albo quantus) i. q. quantulus. Jak wielki, ili, iluczki; żąd pospolicie, jak mały? np. — filiae. Plaut. Quantae e quantillis factae sunt. Plaut. Z maluczkich jak wielkie urosły.

QUANTISPER, psk. (od quantus, a, um i quantum, jak wiele?). Jak długo, jak dawno, t. j. przez jak długi czas? Caecil. ap. Non. Quantisper sat habes. Pompon.

QUANTITAS, atis, ż. (od quantus, a, um). Mnóstwo, mnogość, wielość, ilość, liczba, kwota, iloczys, np. — humoris. Plin. — levitatis. Id. || Hość summa, np. pieniędzy. Ulpi. in Pandect. || Cena, wartość, waga. Paul. in Pandect. || W loice np. quantitas propositionis. Jest moc, siła i zdanie propozycji, które są albo uniwersalne albo partikularne, np. ut quaedam animalia non spirant. Apul.

QUANTO. Ob. QUANTUS, a, um.

QUANTOCIUS, psk. zamiast quanto ocus). Jak najrychlej, jak najprędzej, lepiej. Mamerti. Lactant.

QUANTOPERE, psk. (od quanto opere). Jak bardzo, np. quantopere expetenda esset. Cic. Quantopere delector. Cic. || Używa się

też zamiast quanto opere, np. quanto opere gaudeant. Cic. || Też quantoque opere laborarem. Cic.

QUANTULUS, a, um, (zdrobn. od quantus, a, um) i. q. quantillus. Jak wielki, mówiące zmniejszającym sposobem. Jak mały, jak blady albo szczupły, np. quantulus sol nobis videtur! Cic. Quantula sint hominum corpuseula. Juvenal. || Quantulum, i, n. Jak wiele, jak siło, jak duzo, mówiące zmniejszającym sposobem o małych rzeczach, np. quantulum iudicare possemus. Cic. t. j. jak wiele, ile. Nescio, quantulum adulerit. Plaut. Jak wiele, t. j. trochę. || Zład quantulum. Jak wiele, t. j. trochę. Apul.

QUANTULUSCUNQUE, acunque, umcunque, albo QUANTULUS CUNQUE etc. (od quantulus i cunque). Chociaż bardzo mały, mówiące zmniejszającym sposobem o małych rzeczach, np. de hac mea, quantuluscunque est, scientia. Cic. || Zład quantulum cunque. Jak mało, np. quantulumcunque aquae vel ciborum iust. Culum.

QUANTULUSLIBET, alibet, umlibet, (od quantulus, a, um i libet). Jakikolwiek mały, szczupły. Ulpi. in Pandect.

QUANTUSQUISQUE, quaeque, quodque, (od quantulus, a, um i quisque, quaeque etc.) i. q. quantuluscunque. Chociaż bardzo mały, szczupły. Gell.

QUANTUM. Ob. QUANTUS, a, um.

QUANTUMVIS, zamiast quantum vis. Ile chcesz, wiele, bardzo. Quantumvis licet excellas. Cic. Chociaż bardzo celujesz. || Hor. Chociaż.

QUANTUS, a, um, (podobno od quam) zamiast quam magnus. Jako wielki, jaki. — in dicendo! Cic. O jaki wymówny! Quanta spe decidi! Ter. Z jak wielkiej nadziei wypadłem. Quanta sit, ostendit. Cic. Pokazala swa wielkość. || Ili, tyli. — maximum poterat illi honos habitus est. Liv. Czynili mu honory takie, na jak największe zdobył się mogli. Quanta mea sapientia est. Plaut. Tyle, ile mogę sądzić. || Jakikolwiek wielki. — haec mea paupertas est. Ter. Jakikolwiek moja chudoba. || Też quantus quantus, zamiast quantuluscunque. Ter. || Quantus zamiast quot. Jak wiele, np. quanta millia. Propert. Quantum argentum. Liv. Jak wiele pieniędzy. Quanta pecunia. Cic., albo absol. quantum. Ile, jak wiele. Quantum audio. Ter. Quantum sentio. Cic. Quantum potest scil. fieri. Cic. Jak wiele może. || Zład quantum quantum t. j. ile, jak wiele, np. quantum quantum ad eum erit delatum. Plaut. || Quantum z przyp. drug. ut. quantum est deorum. Ter. || Przyp. szóst. quanto z dołączonym magis w stop. drugi, np. quanto magis. Cic. Quanto diutius abest, magis cupio tanto. Ter. || Quantum zamiast quanto magis. Liv.

QUANTUSCUNQUE, acunque, umcunque, (od quantus, a, um i cunque). Cic. Ili, tyli, jakikolwiek wielki. || Quantuscunque scil. pretii. Sen. Jakiejkolwiek ceny.

QUANTUSLIBET, *atibet, umlibet*, (od *quantus, a, um i libet*) i. *q. quantusvis*. Ili, tyli, niech będzie wielki, jaki chce. *Ovid. Colum.* || *Quantumlibet. Liv.* Tyle ile się podobą.

QUANTUSQUANTUS albo właściwie **QUANTUS QUANTUS**, *a, um, i. q. quantuscunque. Ob. QUANTUS.*

QUANTUSVIS, *avis, unvis*, (od *quantus, a, um i vis od volo*) i. *q. quantuslibet*. Ili, tyli, jaki chce, np. *quantusvis, magnas etiam copias sustineri posse. Caes. Esto quantumvis. Lucr.* || Ztąd *quantumvis*. Tak wiele, ile chcesz, np. *quantumvis fiducia et spiritus cupias. Nazar. in Paneg. Quantumvis licet excellas. Cie.* || Wielki, np. *videtur esse quantumvis pretii. Ter.* || Bardzo, np. *quantumvis facundus. Suet.* || Lubo, chociaż, np. *quantumvis rusticus. Hor.* || Szczególnie *Quantumvis*, psk.

QUAPROPTER albo **QUA PROPTER**, zamiast *quae propter* (jak *antehae, posthae*, zamiast *ante haec, post haec scil. tempora*, negotia). || Czemu, dla czego, pytając. *Ter. Quid e t. quapropter nobis malum minitmini?* *Plaut.* || Dla tego, przeto. — *vos moneo uti forti animo sitis. Cie.* Przeto was upominam, iżbyście odważnego serca byli. || Są właściwie dwa słowa, np. *quae me propter eet. Ter.* zamiast *quapropter me eet.*

QUAQUA, przyp. szóst. od *quisque scil. parte*. Gdziekolwiek, którędykolwiek, np. *quaqua incedit. Plaut. Quaqua tangit. Id. Quaqua versus. Cie.* Zewsząd, ze wszelkich stron. *Edit. Ernest.* — *ma quoquoversus.*

QUAQUAM, psk. (od *quisquam, scil. parte*). *Lucret.* Z jakiegokolwiek strony.

QUAQUE, psk. (od *quisque, scil. parte*). Gdziekolwiek. *Manil.* || i. *q. quaquaversus.*

QUARCUM, QUARTZUM, i. n. Kware; kamień rodzaju krzemienowego.

QUARE albo właściwie **QUA RE**. *Cie.* Czemu, dla czego. || *Terent.* Jakim sposobem. || *Nescio quare.* Nie wiem przyczyny. || Często się kładzie zamiast spójnika, przeto, dla tego.

QUARIATES, *ium*. Naród w Gallii Narbńskiej. *Plin.*

QUARTADECIMANUS albo **QUARTADECIMANUS**, *a, um, (od quartadecima s. quartadecima scil. classis, legio)*. Czternastej klasy, rzędu, półku. *Tac. Quartadecimani*, np. *Edit. Ernest.* Żołnierze czternastego półku, legionu.

QUARTANA, *ae, scil. febris. Ob. QUARTANUS.*

QUARTANARIUS, *a, um, (od quartanus, a, um)*. Czwarta część wynosząca, należąca do czwartej części, np. — *tabula, i. e. quarta pars iugeris. Pallad.*

QUARTANUS, *a, um, (od quartus, a, um. Febris quartana. Cie.* Czwartaczka, czwartodzienna febra. *Hor. Plin. Cels.* || Czwartej klasy, legionu; ztąd *quartani, scil. milites. Tac. Inscr. ap. Grut.* Żołnierze czwartego półku.

QUARTARIUS, *ii, m. (od quartus, a, um)*. Czwierć albo czwarta część miary, np. — *sulphuris. Cato. — salis. Colum. — farris. Plin.* || O ludziach *Quartarios adpellabant antiqui, muliones, mercenarios, quod quartam partem quaestus capiebant. Fest.*

QUARTATIO, *nis, z. Rozdzielenie na cztery części; wyraz metallurgiczny.*

QUARTATO. *Ob. QUARTO, are.*

QUARTE. *Ob. QUARTUS.*

QUARTICEPSOS. *Ob. QUADRICEPSOS.*

QUARTO, *as, avi, atum, are, (od quartus, a, um). Cato. ap. Servi.* Dzielić na cztery części, brać czwartą część. || *Plawić kruszec.*

QUARTO. *Ob. QUARTUS, a, um.*

QUARTOCERIUS, *a, um, (od quartus i cera)*. Jeden z czwartej rangi. *Cod. Justin.* || Też *Prinicerius, Secundocerus, Tertiocerus.*

QUARTUM, psk. (od *quartus, a, um*). Czwarty raz. *T. Quintio quartum consule. Liv.* Za T. Kwineysza czwarty raz konsula.

QUARTUS, *a, um, (od quatuor)*. Czwarty, imię liczebne z porządku. *Quarta pars copiarum. Caes.* Czwarta część wojska. — *puter. Virg.* Pradziad. *Febris quartis diebus recurrens. Gell.* Czwartaczka febra. || *Quarta absol. scil. pars, (wyraz prawny, znaczy czwartą część jakiej rzeczy, np. quarta hereditatis, agnotarium, cet.* || *Quarto. Ovid.* Na czwartym miejscu albo czterykroć.

|| *Quarto praetorem fieri. Furr. ap. Gell.* Na czwartym miejscu mianować pretora.

QUARTUSDECIMUS, albo **QUARTUS DECIMUS**. Czternasty.

QUASI, zamiast *quamsi, quam si*, psk. Jakby, jakby. *Ex transverso cedit, quasi cancer solet. Plaut.* Wzad chodzi jako rak. *Adsimulabo, quasi nunc exeam. Terent.* Udawać będę, jakbym ternz wychodził. || *Quasi i quasi vero. Terent.* Jakby. || *Naksztalt. Quasi pueri. Plaut.* Naksztalt dzieci. || *Kolo, rzkomo, prawie. — talenta ad quindecim coegi. Terent.* Zebrałem kolo piętnastu talentów.

QUASILLARIUS, *a, um, (od quasillus)* scil. *ancilla*. Właściwie trudniący się koszem z przędzy, należący do kosza z przędzy, mający kosz z przędzy. || *Ztąd quasillaria, scil. ancilla. Petron.* Służebna, prądka całodzienne.

QUASILLUS, *i, m. albo QUASILLUM, i, n. (zdrobn. od qualus). Cato. Cie.* Koszyk, gdzie prądki składały swój len i wrzcioną.

QUASSABILIS, *e, ptuk. (od quasso, are)*. Który stać się może wstrząśnionym, łatwy do wstrząśnienia, np. — *munimen. Lucian.*

QUASSATIO, *onis, z. (od quasso, are)*. Wstrząśnienie, np. — *głowy. Liv., albo zachwianie, wzruszenie, np. ciała, albo skołatanie. Macrob. — cymbalorum. Arnob. t. j. — bicie, bicie razem.*

QUASSATURA, *ae, z. (od quasso, are)*

i. *q. quassatio*. Wstrząśnienie, zachwianie, wzruszenie. *Plin. Valer.* || Skołatanie członków. *Fegret. de re vet.*

QUASSATUS, *a, um, (imsl. od quasso, are)*. Wstrząśniony, zachwiany, wzruszony, skołatany, np. — *ventis Virg.* — wiatrami. *Quassatos muros reficere. Liv.* Naprawić skołatane mury. || *Przenosić. Quassata respublica. Cie.* Stan kraju skołatany. || *Zlamany. Quassata arundo. Petron.* Zlamana trzcina.

QUASSIA, *ae, z. (Quassi)*. Lekarstwo gorzkie pospolite, kwasy zwaue.

QUASSO, *as, avi, atum, are, (częstotl. od quatio)*. Często wstrząsać, wzruszać, zachwiać, np. — *caput. Plaut. Virg.* — *chlamydem. Plaut. Equus saepe jubam quassans. Enn. ap. Macrob.* — *facem. Petron.* — *hastam. Virg.* — *pinum. Id.* — *galeam. Val. Flacc.* *Membra quassantur metu. Sen.* *Horridus quassat tremor. Id.* || Roztrzącać, rozbić, pogruchotać na kawalki, stłuc, złamać, polamać, potłuc, pokruszyć, zrobić dziurę; otwór, np. *domus quassata. Ovid. Classis quassata. Virg. t. j. podziurawiona flota. Alvei navium quassati. Liv.* *Arundo quassata. Petron.* *Quassatus tempora scil. mero. Sil. t. j. pijany, zamglony, zamroczony.*

QUASSIA, *a, um, (imsl. od quatio)*. Skołatany, zwalony. *Quassas rates reficere. Hor.* Naprawiać skołatane statki. *Quassae faeces. Ovid.* Trzaski drzew żywicznych. || *Quassa vox. Curt.* Głos zwalony.

QUASSUS, *us, m. (od quatio)*. Wstrząśnienie, wzruszenie, zachwianie. *Pacuv. ap. Cie.*

QUATĒFACIO, *eis, eei, etum, eere, (od quatio i facio)*. Wstrząsać, zachwiać, wzruszać, odmiennym, chwycającym się uczynić, np. *quatefecit Antonium. Cie.*

QUATENUS, psk., właściwie *qua tenus scil. parte. Cie.* Póki, do jakiego kresu, końca, czasu. — *tuto possent. Liv.* Póki mogą być bezpieczni. || *Ile, z której strony, co się tyczy. — de religione dicebat. Cie.* To, co mówił o religii. || *Uipi. Aby, ażeby. Ponieważ. Quatenus nobis denegatur diu vivere. Plin.* Ponieważ nam zabroniono żyć długo. || *Lactant. Jak.* || *Znajduje się też quatinus (jak Protinus i Protenus) cet.*

QUATER, psk. (od *quatuor*). Cztery razy, czterokroć, np. *singulae non plus quater in anno pariunt. Furr.*, niektórzy *quater* zamiast *quater* czytają. *Toto non quater anno posces. Hor.* *Quater substitit. Virg.* *Quater deni. Ovid.* Czterdzieści. *Ter et quater. Hor.* Albo *ter quaterque. Virg.* przysł. do trzech albo do czterech razy, trzy albo cztery razy, albo zamiast często, albo bardzo, albo bardzo dobrze, np. *O mihi felicem terque quaterque diem! Tibull.*, też *o terque quaterque beati. Virg.* || *Quatercenties. Vit.* Czteryście razy. || *Quaterdeni. Ovid.* Czterdzieści.

QUATERDECIES, psk. *Ob. QUATER.*

QUATERNARIUS, *a, um, (od quaterni)*. Czworaki, poczwórny, np. — *scrobs. Colum.*

i. *e. quoquo versus pedum quatuor*. — *numerus. Plin.* Liczba czworaka.

QUATERNI, *ae, a, słowo liczb. podzielne (od quatuor albo quater, właściwie quaterni przez skróć. quaterni)*. Cztery po czterech. np. *saepē tribus lectis, videas coenare quaternos. Hor.* *Quaternum pedum spatia. Colum.* || W ogólności cztery. *Manil. Auson. Plin., też Caes.* *Quaternae cohortes ex quinta legione. Caes.* || Przyp. drug. *quaternum* zamiast *quaternorum*, np. — *pedum. Colum.* — *jugerum. Plin.*

QUATERNIO, *onis, m. (od quaterni) i. q. numerus quaternarius*. Liczba czworaka, np. *sic rursus quaternioni duos adijciendo. Martian. Cap.*

QUATINUS. *Ob. QUATENUS.*

QUATIO, *tis, quassi, quassum, tere* (podobno *a sono plagarum, od eudo. Foss.*) Trząść, chwiać, zachwiać, poruszyć, np. — *alas. Virg.* — *hastam. Petron.* — *scuta. Tac.* — *verbera (i. e. flagella) Virg.* — *caput. Ovid.* *Ventus quatit aquas. Id.* *Horror membra quatit. Virg.* || *Przenosić, poruszyć, wzruszyć, przerazić, np. — animum. Gell.* *ingenium. Tac.* — *mentem. Hor.* || *Męczyć, dręczyć, trapić, np. — oppida bello. Virg.* *Cursu quater equum. Virg. t. j. zmordować, znużyć, zmęczyć konia.* || *Bić, poganiać np. — quadrupedum (i. e. equorum) putrem cursu quatit ungula campum. Virg.* || *Stłuc, potłuc, pokruszyć, np. moenia ariste. Liv.* — *muros. Id.* || *Ztąd imsl. quassus, a, um, np. quassae naves. Liv.* Podziurawione okręty. *Muri quassi. Liv.* *Dolia quassa sarcire. Plin.* || *Przenosić, zlamany, np. — vox. Curt.* || *Zrzucony. — domus. Sen.* — *fides imperii. Sen.* || *Czas przeszły. quassi.*

QUADRIDUANUS, *a, um, (od quadri-duum)*. Człorodniowy, cztery dni mający. np. *quadriduus mortuus. Hieron.*

QUADRIDUUM, *i, n. (scil. spatium)*. Czas czterodniowy, cztery dni mający, *Cie. np. quadriduū navigatione. Plin.* Zegluga w przeciągu czterech dni.

QUATRIO, *onis, m. (od quatuor)*. Czworaka liczba. *Isidor.*

QUATUOR albo **QUATTUOR**, psk. Cztery. *Cie. Virg.* *Quatuor quadraginta. Plaut.* Cztery i czterdzieści.

QUATUORDECIES, psk. (od *quatuordecim*). Czternaście razy. np. — *centena. Plin.*

QUATUORDECIM, psk. (od *quatuor i decem*). Czternaście. — *dies. Colum.* — *anni. Hor.* — *partes. Plin.*

QUATUORSIGNANI, *orum, (od quatuor i signum)*. Tak zwany naród w Gallii Akwitańskiej. *Plin.*

QUATUORVIRALIS albo **QUATTUORVIRALIS**, *e, ptuk. (od quatuor i vir)*. Należący do czterech mężów. *Inscr. ap. Grut.*

QUATUORVIR. *Ob. QUATUORVIRI.*

QUATUORVIRATUS, *us, m. (od quatuorvir)*. Tak zwany urząd, t. j. urząd czterech mężów. *Asin. Poll. in Cie.* Urząd burmistrza w pewnym mieście.

QUATUORVIRI, orum, (właściwie od *quatuor viri*) t. j. czterech mężów, urząd czterech mężów, czterech panów, czterech komissarzy np. do pilnowania dróg, ulic, gościnieców. *Pandect. Inscr. ap. Grut.* || Też tak zwani *municipii* albo *coloniis* po naszymu burmistrze. *Quatuorviri. Cic.*

QUATUS zamiast *cyathus*. *Cod. Lugd. Pallad.*

QUAXO, as, are, zamiast *coaxare*. *Fest. Quaxare ranæ dicuntur, cum vocem emittunt.*

QUÊ, spojń. (podobno od *zai, i*). I. Zawsze się kładzie jak te greckie, np. *teque hortor i. e. et hortor: eoque magis. Ego arma contra deos patrios, arasque et focos tuli. Cic.* Broń podniosłem przeciwko ojczystem bogom i ołtarzom i domom. || *Virg.* Albo, czy. || *Cic.* Czasem się kładzie zamiast *quia*. || *Tudziez* zamiast *etiam, quoque. Tac.*

QUEI, zamiast *cui*. *Inscr. ap. Murat.* || Zład w liczb. mnog. *queis, quis i. e. quibus.*

QUÊMADMÔDUM, trafniej **QUEM ADMÔDUM**, psk. (*ad quem modum*). *Cic.* Jako, jakby, jakim sposobem. || *Plaut.* Pytając się, jak. || Zamiast *sicut. Pergratum mihi feceris si quemadmodum soles est. Cic.* Bardzo przyjemną mi rzecz uczynisz, jeżeli jak zwykłeś i t. d.

QUÊO, is, ivi i ii, itum, ire. Cic. Modz, bydz zdolnym do czynienia czego. || *Biern. Quid, queantur, quita est. Lucret. Terent.* || *Quii*, zamiast *quivi. Prisci.*

QUERCERUS, a, um. Ob. QUERQUE-RUS.

QUERCETUM, i, n. (od *quercus*). Miejsce zarosłe dębina, las dębowy. *Farr. Hor. Claudian.* || Pisze się też *querquetum. Fest.*

QUERCUS, a, um. (od *quercus*). Od dębu, dębowy, np. dębowe drzewo. — *corona. Tac.* t. j. dębowy wieniec.

QUERCICUS, a, um. (od *quercus*). Od dębu, dębowy, np. — *corona. Suet. Ed. Ernest.* ma *querna*.

QUERCUS, us, tei i, z. Dąb, dębowe drzewo. *Cic. Virg. Ovid. Plin.* || Dąb był poświęconym drzewem Jowisza. *Virg. Phaed.* || Okręt. *Val. Flacc.* Drzewce. || *Sil.* Wrab w lesie. || *Juven.* Zoladz. || *Id.* Wieniec z liści dębowych. || Też *quercus, i, np. Quercorum. Cic. Cinis querci. Pallad.*

QUERELA, ae, z. (od *queror*). *Cic.* Uskarżanie się, narzekanie, żaloba, lament. *Desine meque tuis incendere teque querelis. Virg.* Przesztan i mnie i siebie jatrzyć przez swe zale. || *Cic.* Narzekanie, uskarżanie się przyjacielskie. || *Stat.* Pieśń mamek, którą usypiają dzieci. || Odnosi się do zwierząt. *Discessu mugire boves, atque omne querelis impleri nemus. Virg.* Odechodzące zaryczały woły i po całym gaju wydały odgłos. *Ceropiae, querelae. Marti.* Śpiewanie słowików. || *Luer.* Głos fletu. || *Senec.* Bolesć choroby. || *Justin.* Żaloba połączona z oskarżeniem. || *Querelae. Ict.* Robi skargowe, czy-

li sądy spraw muijszych, np. o nieprawnych testamentach. || *Petro.* Spór sądowy we wzglę-dzie szkół poniesionych.

QUERÊLO albo **QUERELOR, aris, ari,** (od *querela*) i. q. *queror*, np. *querelantem. Serv. ad Virg.*

QUERIBUNDUS, a, um. (od *queror*) i. q. *querens*. Uskarżający się, lamentujący, np. — *vox. Cic. — senectus. Sil. Totos lustrat queribunda penates. Val. Flacc.*

QUERIMONIA, ae, z. (od *queror*) i. q. *querela*. Skarga, żaloba, narzekanie, ncia-zliwość, przykrość, trudy. *Hor. Justa patriae querimonia. Cic.* Sprawiedliwe narzekania ojezyny. — *crimini, i. e. de crimine. Cic.* *Querimonia militaria. Colum.* *Nulla unquam inter eos querimonia intercessit. Nep.*

QUERITOR, aris, ari, albo też **QUERITO, as, are,** (częstotł. od *queror*) i. q. *queror*. Narzekać, skarżyć, żalić się, utyski-wać, np. *flentes queritantesque, qui aderant. Tac.*

QUERNEUS, a, um. (zamiast *quercineus* od *quercus*). Z dębu, dębowy, np. dębowe drzewo, dębowe liście etc., np. — *frons. Cato.* Dębowy gałąz. — *frutex. Colum.* — *coro-na. Suet.* Dębowy wieniec. *Ed. Ernest.* ma *quercia*.

QUERNUS, a, um. (zamiast *quercinus* od *quercus*). Z dębu albo od dębu, dębowy, np. dębowe drzewo, dębowe liście etc., np. — *frons. Cato.* — *frutex. Colum.* — *glans. Virg.* — *vimen. Virg.* — *stipes. Ovid.* — *coro-na. Ovid.* t. j. wieniec.

QUEROR, rēris, quēstus sum, quēri, depon. *Cic.* Uskarżać się, narzekać, żalić się. — *alieni rem* albo *de re. Cic.* Uskarżać się przed kim na co. — *multa. Cic.* Moeno się żalić. — *suum fatum. Caes.* Los swój oplakiwać. — *sensim. Phaed.* Narzekać w miarę. || *Virg. Hor. Ovid.* Wydawać głos żalo-sny, mówiąc o zwierzętach albo instrumen-tach muzycznych.

QUERQUEDULA, ae, z. Rodzaj kaczki, cyranki. *Farr. Colum.*

QUERQUERUS albo **QUERCERUS, a, um.** (podobno od *quaxaxatō*, drze). *Fest.* Zi-mną drzączkę sprawujący. *Querquera febris. Gell.* Zimnica z ograszka. || *Querquerum ab-sol. Apul.* Zimnica febra.

QUERQUETULANUS, a, um. (od *quer-quetum* zamiast *quercetum*). *Fest.* Należący do dębowych lasów. *Querquetulanae nymphae querceto praesidentes. Fest.* Nymfy dę-bowych lasów. — *mons. Tac.* *Querquetula-nae (i. e. virginēs)* t. j. nymfy dębowych lasów. *Fest.* — *porta. Plin.* Jedna z bram rzymskich.

QUERQUETULANI. Mieszkańcy w La-cium. *Plin.*

QUERQUETULARIUS, a, um, i. q. *Quer-quetulanus*, np. *portu. Fest.* t. j. brama rzymska.

QUERQUETUM. Ob. QUERCETUM.

QUERULUS, a, um. (od *queror*). Cze-sto się żalący, skarżący, pełen skarg. np. —

homo. Hor. Querulus essem. Ovid. — *dolor. Id.* — *libelli rusticorum. Plin.* t. j. supliki. || Żalośny, płaczliwy, np. — *ulularus. Ovid. vox. Id.* — *sonus. Propert.* || Zład żalośny, mówiąc o zwierzętach i rzeczach t. j. wyda-wający żalośny głos, dzwoniący, brząkają-cy, świerczący, brzęczący, łagodnie, słodko rozchodzący się, rozlegający się głos, np. — *tibia. Hor.* — *tuba. Prop.* — *chordae. Ovid.* — *cicadae. Virg. Querulus voluerum nidus. Ovid.*

QUES zamiast *qui* (w liczb. mnog.) *Enn. ap. Farr. Pacuv. ap. Charis. Ob. Qui.* || *quescunque* zamiast *quicunque. Cato ap. Charis i Quesdam* zamiast *quidam. Acc. ap. Pri-sei.*

QUESTUS, us, m. (od *queror*). *Cic.* La-ment, żaloba, narzekanie. || *Val. Flacc.* Skar-ga. || Odnosi się do głosu zwierząt. *Moestis late loca questibus implet. Virg.* Żalośnem śpiewaniem słowika las się rozlega.

QUASTUS, a, um. Ob. QUEROR.

QUI, quae, quod. Który, która, które, za-imiek względny; przyp. drug. *cujus, trzec. cui, czwarty quem, quam, quod. ect.* W liczb. mnog. przyp. pierw. *qui i quae.* drugi *quo-rum i quarum* trzeci *quibus i quaeis.* czwart. *quos, quas, quae.* || W przyp. szóst. liczb. pojed. zamiast *quo, qua,* kładzie się *qui* z do-daniem spojń. *cum. Quicum res tibi est. Te-rent.* Z kim masz interes. || Czasem się kładzie przedimek przed zaimkiem względnym, np. *Cum quo, cum qua. Liv.* || *Qui* czasem się kładzie zamiast *quomodo.* || *Quicum,* za-miast *quibuscum. Plaut.* || *Ex quo. Juven.* Jak dawno, od jakiego czasu. || *Quojus i quoi,* zamiast *cujus, cui.* || *Quaeis i quibus. Ob. Ques.* || Gdy są dwa rzeczowniki różnego rodza-ju, zaimiek względny często się zgadza z rzeczownikiem następnym. *Est locus in carce-re, quod Tullianum appellatur. Sall.* Jest miejsce w więzieniu, które się Tulliuszowem zowie. || Często się też zgadza z poprzedza-jącym. *Cedere illo, quod canieulam appella-vimus. Plin.* Ta gwiazdka, którą nazwaliśmy kanikula. || Niekiedy się zgadza z wyrazem domyslnym. *Quae multa sunt. Cic. h. e. tem-pora. Arcus ubi aspicitur, mortalibus quae perhibetur. Prisci. h. e. Fris.* || Często się odnosi do znaczeń wyrazów. *Abundantia earum rerum, quae primamortales ducunt. Sall.* Dostatek tych rzeczy, które ludzie za naj-pierwsze bydz sadzą. || *Qui* na początku po-łożone, znaczą ten, który. || Położony z po-moc. *ne* znaczą pytanie. *Qui ne putetis? Hor.* Wy to jesteście, którzy mniemacie? || Bez po-moc. *ne* znaczą też pytanie. *Quae cupit? Plaut.* Iwąpiasz że ona chce, czego najbardziej pra-gnie? || *Qui,* zamiast *utpote qui,* albo *ut qui,* *Cic.* Ponieważ, albo jako którzy. || Zamiast *quis* albo *qualis. Qui vir fuerit, considerabis. Cic.* Jaki to był mąż, rozważysz. *Nescio qui senex modo venit. Terent.* Nie wiem jaki to starzec teraz przyszedł. || Łączy się z pierw-szemi i drugimi osobami. || Czasem się kładzie po słowie. || *Qui,* zamiast *quae. Plaut.*

|| Zamiast *quantī. Qui datur. Plaut.* Za ja-kią się cenę przedaje. || *Qui* czasem się zanad-to kładzie. *Qui te Jupiter, dique omnes per-duint. Plaut.* Niech cię Jowisz i wszyscy bo-gowie skarzają. Inni zaś sądzą *qui* w tem miej-scu położone zamiast *ut* albo *utinam.* || *Qui* jako przypad. szóst. kładzie się zamiast *qua-re. In tanta paupertate decessit, ut qui effe-retur, vix reliquerit. Nep.* W takim ubo-Ństwie umarł, iż ledwo miał za co bydz po-grzebionym. || *Qui? Cic.* Jaki, jakim sposo-bem? || *Terent.* Czemu, dla czego, poeo. *Qui non? Id.* Dla czego nie. || *Quidum? Terent.* Dla czego więc? || Zład. *Qui isthaec tibi in-cidit suspicio? Terent.* Zład ci to podejrze-nie? || *Quid* zamiast *ad quid,* np. *quid non mortalia pectora cogis, Auri sacra fames. Virg.,* zamiast *ad quid.* || *Quid* zamiast *ali-quid. Cic.* coś, też może pono, np. *si quid. Liv. Virg.* || *Quis* zamiast *uter. Liv.,* też zamiast *utrum. Liv.* || *Quis* zamiast *quomo-do,* np. *quis vocatur. Plaut. i. e. quomodo vocatur. Quid tibi visa Chios. Hor.,* *quid* zamiast *quomodo.* || *Qui* zamiast *si quis. Liv.* || *Quis, qui,* zamiast *aliquis. Cic.*

QUIA, psk. przyczynę dający. *Cic.* Bo, ponieważ, że. || *Quianam i quia nam. Virg.* Czemu, dla czego, po co. || *Quia ne? Plaut.* Czy że ponieważ. || *Quia,* zamiast *quod. Plaut.* || *Quia enim,* zamiast *quia. Plaut.*

QUIANAM, QUIANE. Ob. QUIA.

QUICQUAM albo **QUIDQUAM. Ob. QUIS-QUAM.**

QUICQUE albo **QUIDQUE. Ob. QUIS-QUE.**

QUICQUID albo **QUIDQUID. Ob. QUIS-QUIS.**

QUICUM, i. e. quocum cet. Ob. QUI.

QUICUNQUE, Quaecunque, Quodeunque (albo *Quicumque, Quaecunque cet*) od *qui, quae, quod i cunque (cunque)* zamiast *omnis qui, omne quod,* przyp. drug. *cujuscun-que,* przyp. trzec. *cuiuscunque.* || *Quodeunque,* czasem się kładzie dla wyrażenia mocy jakiej rzeczy. *Hoc, quodeunque vides. Propert.* Wszystko co widzisz. || *Quicumque ab-sol. Cic.* Wszelki, np. *quicumque is est, ei me cet. Cic.* || Też kładzie się z *omnis, om-ne, omnia,* np. *omnia quaecunque loquimur. Cic.* Wszelkie to co mówimy. || *Quicumque* zamiast *qualiscunque,* np. *quaecunque mens fuit. Cic. Nos primi, quicumque eramus. Cic.*

QUID? n. (od *quis*). przyp. drug. *cujus, trzec. cui? Co, coć, co zacc, co za. Quid attinet haec dicere? Cic.* Co za potrzeba to mówić? — *rei tibi cum illa est? Ter.* Co masz do niej? — *est cur vereatur? Cic.* Czego się lękają? — *tibi vis? Ter.* Co chcesz mówić? — *multis? Ter.* — *multa. Cic.* Coż więcej. || Za-miast *praeterea. Jam vero. Cic.* Już zaś. || Często znaczą przyczynę, cel i kładzie się zamiast *cur. Quid est, quod tu alios accuses? Cic.* Czemu ty innych oskarżasz? *Laetus est nescio quid. Terent.* Nie wiem dla czego wesoly. || Wyrz naglający. *Quid enim aliud dicam? Cic.* Coż mam więcej powiedzieć? ||

Po pomoenikach *num, si, ne*, znaczy *coś*. *Harum rerum num quid dixit patri. Terent.* Z tego wszystkiego, czy coś powiedział ojcu? || Zamiast *quantum. Quod praeterca caelati argenti? quid pictarum tabularum? cet.* *Cic.* Ile robionego srebra, ile malowidel? || Zamiast *quale. Quid videtur hoc tibi mancipium? Terent.* Jaki jest ten niewolnik? || *Quidni? Cic.* Czemu nie? wyraz mocno twierdzący. || Zamiast *quomodo? Wyraz podziwiania z ironiją. Quid ni. Cic.* Jakóż? cóż?

QUIDEM, Quaedam, Quodam i Quidam, (od *qui, quae, quod*). Pewny, pewna, pewne, jeden, jedna, jedno, kto, ktoś, mówią o jakiej osobie albo rzeczy, np. *quidam ex advocatis. Cic. t. j. pewny. Quidam ex collegis. Cic. quodam tempore. Cic. t. j. w pewnym czasie. || Niektóry, niektóra, niektóre, t. j. mierny, średni. np. quaedam forma. Ovid. || W licz. mnog. quidam, quaedam, niektórzy, np. quosdam dies. Cic. — quæstiones. Liv. Quidam homines. Colum. || Quiddam i quoddam, ptak. np. quoddam tempus. Cic. || Quiddam, rzeczow. Coś pewnego, albo coś, cokolwiek, np. quiddam divinum. Cic. Quiddam inanimatum. Cic. || Też z przyp. drug. np. quiddam mali. Cic.*

QUIDEM, spojnik. Pewnie, zaiste, wprawdzie. *Tantum doleo, ac mirifice quidem. Cic.* Tyle ubolewam i zaiste dziwnie. *Spero quidem, et volo. Plaut.* Spodziewam się zaiste, i chcę. || Zamiast *ne*, wyraz bardzo przeczący. *Ne obsidibus quidem datis pacem redimere potuisse. Caes.* Ani przez zakładników można było dostać pokoju. || Kładzie się rozmaicie zawsze jednak z mocą twierdzenia i często się kładzie zamiast *autem*, albo *vero*. *Sedem quidem stabilem non habebit. Cic.* Nie będzie zaś miał stałego siedliska. || Zamiast *saltem. Hoc quidem tempore. Cic.* W tym przynajmniej czasie. || Zamiast *etiam. Plaut.* || Służy czasem do spojenia i do rozłożenia mowy.

QUIDNAM, Ob. QUISNAM.

QUIDNI, Ob. QUI.

QUIDIAM, QUIDQUAM, Ob. QUISPIAM, QUISQUAM.

QUIDQUID, Ob. QUISQUIS.

QUIES, etis, ż. (od *quiesco*, chcę leżeć). Spoczynek, odpocznienie, wczas. — *senectutis. Cic.* Odpocznienie starości. *Ad quietem se conferre. Suet.* Udać się na spoczynek. || Przez zamianę. *Lucret.* Miejsce spoczynku. || Przenośnie. *Diuturna quies. Sall.* Długi pokój. *Lenis quies materiae. Plin.* Złota równa i gładka bukszpanu. || *Sen. Quies se tradere. Cic.* Zasnąć. *In quiete. Id.* We śnie. || *Virg.* Śmierć. || *Id.* Letarg. || *Quies, etis. Naevi.* Jako przemiottnik. np. *mentem quietem Naev. ap. Prisci.* t. j. spokojny. || *Quies* jako osoba, bogini. *Stat.*, która miała kościół niedaleko Rzymu. *Liv.*

QUIESCENCIA, ae, ż. (od *quiesco*). Spoczynek. *Jul. Firm.*

QUIESCO, seis, evi, etum, scere, (od *quies*). Odpocząć, odpoczywać, spoczywać,

spocząć, być spokojnym, być nieczynnym, opieszałym co się tyczy ciała albo duszy, np. *nec potest quiescere. Cic. Ut quiescant porro, moneo. Terent.* Radzę iżyć się uspokoi. || Dopuścić. *Quiescat res adduci ad interregnum. Cic.* Niech pozwoli doprowadzić rzecz do bezkrólewia. || Nie dbać. *Quiescas caetera. Plaut.* Nie troszcz się o inne rzeczy. || Zaniechać. *Quiesce hanc rem modo petere. Plaut.* Zaprzestań tego prosić. || Milczeć. *Jamque quiescebant voces hominum eunumque. Ovid.* Już umilkły głosy ludzi i psów. || *Quiescere somno. Curt.* Spać. || *Ossa quiescant. Ovid.* Niech spoczywają kości umarłych. || Odnosi się do rzeczy nieżywych i znaczy leżeć, stać, nie ruszać się. *Quiescit flamma. Virg.* Ustaje płomień. — *ventus. Plin.* Wiatr się ucisza. || Czynnici. *Senec.* Uspokoić. || *Quieti t. j. umarli np. Mittite, si sentire datur post fata (i. e. mortem) quietis. Nemesian.*

QUIETALUS, i, mawiali starożytni zamiast *Orcus. Fest. Quietulus (in MSS. Quietalis) Quietalis ab antiquis dicebatur Orcus.*

QUIETATOR, oris, (od *quieto*, are) i. e. quietem adferens. Przynoszący pokój. *Dioeleti. ap. Mediobarb.*

QUIETE, psk. (od *quietus, a, um*). Spokojnie. np. — *vivere. Cic. Quietus tranquilliusque bellare. Liv. Quietissime. Caes.*

QUIETO, as, are, (od *quietus*). Uspokoić, spokojnie uczynić. *Prisci.*

QUIETORIUM, ii, n. (od *quietus, a, um*). Grob, gdzie spoczywają umarli. *Inscr. ap. Grut.*

QUIETUS, a, um, (imśl. od *quiesco*). Spokojny. — *per Antonium nunquam fui. Cic.* Nigdy nie miał od Antoniusza pokoju. *Quietum fuisse per hostem. Liv.* Spokojnie stał nieprzyjacieli. *Queta urbs. Virg.* Spokojne miasto. || Słodki, łagodny. *Homo quietissimus. Vell.* Bardzo łagodny człowiek. || Bez troski, bez bojaźni. *De isthoc quietus esto. Ter.* Wtém bądź spokojnym. || Cichy, pogodny. *Quietus aequor. Hor.* Spokojniejsze morze. *Quietum aer. Virg.* Ciche powietrze. || *Quieti. Nemes.* Umarli.

QUILIBET, quaelibet, quodlibet, quidlibet, przyp. drug. *cujuslibet, trzeci cuiuslibet. Cic.* Razdy, każda, każde, którykolwiek, którakolwiek, którekolwiek, ktokolwiek. *Ar-ti cuiuslibet idoneus. Hor.* Zdolny do której-kolwiek sztuki. *Neque enim ei cum quolibet hoste res fuit. Plin.* Nie z ładajakim nieprzy-jacielem miał do czynienia. || Też kładzie się unus. np. *quilibet mus. Liv.* || *Neutr.* rze-czow., np. *quidlibet audendi fuit aequa po-testas. Hor.*, *quidlibet (i. e. qualibet veste) indutus. Id.* || *Quilibet, quaelibet etc.* za-miast *vulgaris, levis*, np. — *injuria. Pau-dect.* || *Quilibet, quaelibet* zamiast *qui libet, quae libet etc.* || *Quolibet* (właściwie przyp-trzeci). Gdzie się podoba. *Luer.*

QUIMA zamiast *Cyma* w *Codd. MSS. Pal-lad.*

QUIMATUS, us, m. (od *quimus, a, um*).

Czas pięcioletni, jak *bimus, a, um* dwuletni, podobnie *quimus, a, um*. Pięcioletni, np. *robur boum in quinquatu. Plin.* Inne *Codd.* mają *quinquennatu*.

QUIN, psk. i spoj. (od *qui ne*). Czemu nie. — *die quid est? Terent.* Czemu nie mó-wisz co jest? || *Non quin. Cic.* Wždy, nie. || *Quin tamen. Tac.* Ale jednak. || *Neque a-best suspicio quin mortem sibi ipse conscie-rit. Cic. Nep.* Nie wątpię, że sam sobie ży-cie odebrał. *Non possum quin exclamem. Cic.* Nie mogę przenieść na siebie, iżbym nie za-wolał. || *Nemo est quin. Cic.* Nie ma ktoży. || I owszem, ba. — *etiam necesse erit. Cic.* Owszem potrzeba będzie. || *Quin tamen. Lu-cret.* Niemniej jednak. || Zaiste, bez wątpie-nia. *Quin tu recte dicis. Plaut.* Zaiste do-brze mówisz. || Czasem się kładzie zamiast *nisi. Cato. ap. Gell.* || *Quin* zamiast *quam* (scil. *picturam*) albo zamiast *quas res non cet.*, zamiast *qui non cet.* || Rzeczywiście, istotnie, prawdziwie. *Plaut. Liv.* || Raczę, bardziej, i owszem. *Quin apud civis cet. Liv.* || *Attamen* zamiast *quin tamen. Macrob.*

QUINAM, i. q. quisnam. Ob. QUISNAM.

QUINARIUS, a, um, (od *quini, ae, a*). Liczbę pięciu zawierający, albo z pięciu skła-dający się, należący do liczby pięciu, np. — *numerus. Macrob. Fistula quinaria. Plin.* — *numus. Varr. t. j. półdenara.*

QUINCENTI, ae, a, zamiast *quingenti*, mawiali starożytni. *Fest.*

QUINCUNX, e, ptak. (od *quincunx*) i. e. *quincuncem continens, ad quincuncem spectans.* || Pięć całów mający. *Plin.* Tyczą-cy się figury szachowniczej. — *ordinum ra-tio. Plin.* Sposób układania w szachownicę.

QUINCUNX, uncis, m. (od *quincunx* i *uncia*). Rzecz nakształt szachownicy zrobiona, szachownicze drzew rozsadzanie. *Directi in quincuncem ordines. Cic.* Drzewa w szachow-nicę sadzone. || *Hor.* Pięć uncjy. || *Vitr.* Pięć części monety, czyli asa rzymskiego. *Quincunces usurae. Scaev. Iet.* Prowizja po pięć od sta. || *Cic.* Kostka, figura kwadra-towa na wszystkie strony, kostka w robocie sadzonej. || — *hereditatis. Plin.* Pięć części dziedzictwa na dwanaście podzielone. || *Mart.* Miara u Rzymian, zawierająca w sobie dwa-dziesięć kieliszków, służyła do różnego ga-tunku płynów.

QUINCUPEDAL, alis, (zamiast *quincupedale, scil. aliquid albo instrumentum. Pret* mierniczy, laska pomiarów z pięciu stop zło-żona. *Martial.*

QUINCUPEDALIS, e, ptak. (od *quincup* i *pes*). Pięciostopowy, pięć stop zawierają-ey. || Złąd *quincupedale* (albo przez skróć. *quincupedal*) scil. *instrumentum. Ob. Quin-cupedal.*

QUINCUPLEX, icis, (od *quincup* i *plio-co, are*). Pięcio-przedziałowy, albo pięć prze-działów mający albo komórek, np. — *Tolo-sa. Auson. t. j. miasto z pięciu dzielnic zło-żone. — ceru. Martial.* W napisach *Quincuplex* zamiast *scil. pugillares.*

Tom II.

QUINDÉCIES, psk. num. (od *quindecim*). Piętnaście razy. np. *antiqua sestert. quin-decies pecunia. Cic. Dicere quindecies pote-ram. Martial.*

QUINDÉCIM, ptak. indeclin. numer. (od *quingue i decem*). Piętnaście. *Caes. Plaut. Hor. Martial.* || Złąd *Quindecim viri. Ob. Quindecimvir.*

QUINDÉCIMVIR, i, m. (od *quindecim i vir*). Jeden tak zwany z piętnastu mężów, piętnasty komissarz, urząd jednego z piętnastu mężów. *Quindecimviri Sibyllini* albo *Quindecimviri t. j. urzędnicy piętnastu mężów w zarządzeniu ksiąg Sibylskich. Tac.* || *Quindecimviri agris dividendis* albo *dandis. Plin. t. j. piętnastu komissarzów do roz-dzielenia gruntów. || Quindecim Diana preces virorum. Hor.*

QUINDÉCIMVIRALIS, e, ptak. (od *quin-decimvir*) i. e. *ad Quindecimvirov perti-nens.* Należący do piętnastu mężów, np. — *sacerdotium. Tac.*

QUINDÉCIMVIRATUS, us, m. (od *quin-decimvir*). Urząd, godność *Quindecimviri* albo *Quindecimvirovum*. Urząd piętnastu mężów. *Lamprid.*

QUINDÉCIMVIRI, Ob. QUINDECIMVIR. **QUINDECIMUS, a, um**, (od *quindecim*). Piętnasty. *Marcell. Emp.*

QUINDENI, ae, a. Ob. QUINIDENI.

QUINGENARIUS, a, um, (od *quingeni, ae, a*). Pięćdziesiąty, składający się z pię-dziesięciu, np. — *cohortes. Curt. — thorax. Plin.* Pięćdziesiąt funtów ważący — *lanx. Plin.*

QUINGENI, ae, a, numeral. distribut. (od *quingenti, ae, a*). Pięćset, np. *quinge-nos denarios dat veteranis. Cic. tez. Suet. Curt. Duo millia quingeni. Colum.*

QUINGENTARIUS, a, um, (od *quingen-ti, ae, a*). Z pięciuset złożony. — *cohors. Fe-get. de re milit.*

QUINGENTESIMUS, a, um, (od *quingenti, ae, a*). Pięćsetny, np. *prope quin-gentesimo anno. Cic. Urbs anno quingente-simo quinto. Plin.*

QUINGENTI, ae, a, (od *quingue i cen-tum*). Pięćset. *Plaut. Hor. Suet.* || W przy-pad. drug. *orum i um*, np. *quingentorum millium. Justin. Quingentum millium ver-borum. Varr.*

QUINGENTIES, psk. (od *quingenti, ae, a*). Pięćset razy. *Cic. Vitr. Suet. Quingen-ties mille. Vitr.*

QUINI, ae, a, ptak. numeral. distrib. (od *quingue*). Po pięć. *Fossae quinos pedes al-tae. Caes.* Rowy po pięć stop głębokie. || *Ovid. Pięć. || Quinum* zamiast *quinqurum pe-dum. Colum.* || Pięć, np. *quina nomina prin-cipum. Liv. Quina armenta redibant ei. Virg.* || Przyp. drug. *Quinum* zamiast *quinqurum*.

QUINIDENI, albo QUINI DENI albo przez skróć. **QUINDENI, ae, a.** Po piętnaście, li-czba podzielna. np. *quinadena jugera. Liv. Quinadena sestertia. Suet.* || W ogólności pię-

tnaście, np. *quindenis hastis transigi solent*. *Plaut.*

QUINIMO albo QUINIMMO. Ob. QUIN. QUINIO, *ōnis*, m. (od *quini*, ae, a). Pieciorka, popiętna liczba, np. — *filiorum*. *Ter-tull.* — *voluminum*. *Id.* || Pięć w grze kostek. *Isidor.*

QUINIVICENI albo QUINI VICENI, ae, a. Dwadzieścia pięć, liczba podzielną. *Militibus quiniVICENI denarii dati*. *Liv.*

QUINQUAGENARIUS, a, um, (od *quingeni*, ae, a). Piędziesiątny, piędziesiąt zawierający, np. — *grex acquarum*. — *dolium*. *Cato*, i. e. *capiens quinquaginta quadrantalium vel congios*.

QUINQUAGENI, ae, a, (od *quingenta*). Piędziesiąt, np. *arbores quinquagenum* zamiast *quingagenorum*. *Plin.* || W ogólnosci piędziesiąt. *Martial.* *Maul.*

QUINQUAGESIES, psk. zamiast *quingages*. Piędziesiąt razy. *Plaut.*

QUINQUAGESIMUS, a, um, (od *quingenta*). Piędziesiąty, np. *quingagesimo uno raptus anno*. *Plin.* || Ztąd *quingagesima* scil. *pars*. *Cic.* Piędziesiąta część.

QUINQUAGIES, psk. (od *quingenta*). Piędziesiąt razy. *Cels.* *Quingages centena millia*. *Plin.*

QUINQUAGINTA (πεντήκοντα). Piędziesiąt. *Quingaginta intus famulae*. *Virg.* *Quingaginta quinque*. *Nep.*

QUINQUATRIA, um albo orum (scil. *solennia*) i. q. *quingatus*. *Sueton.* Ob. *Quingatus*.

QUINQUATRUS, um, (od *quinque*). *Ovid.* Święta bogini Pallady, które trwały przez pięć dni, po 15 dniu marca, też *Farr.* *Cic.* *Suet.* || Często też *quingatribus*. *Plaut.* *Cic.* *Juvenal.* || *Quingatres*, ium. *Charis.* *Prisci.*

QUINQUE, ptak. nieprzypad. (πέντε, pięć). Pięć, np. — *formae*. *Cic.* — *zonae*. *Virg.* *Quinque et viginti*. *Nep.*

QUINQUEFOLIUS, a, um, (od *quinque* i *folium* i. e. *habens quinque folia*). Mający pięć liści, pięcioliściowy, np. — *rosa*. *Plin.* || *Quingefolium*, rzeczw. Roślina pięcioliściowa. *Plin.* *Cels.*

QUINQUEGENTANI. *Eutrop.* Naród w Afryce z pięciu narodów złożony, (od *quinque* i *gens*). || Pisze się też *Quingegentanus*, np. *Quingegentanae nationes*. *Aurel. Viet.*

QUINQUEGENUS, a, um, (od *quinque* i *genus*). Składający się z pięciu gatunków, pięciorodzajowy, np. — *nux*. *Auson.*

QUINQUELIBRALIS, e, ptak. (od *quinque* i *libra*). Pięciofuntowy, np. — *pondus*. *Colum.*

QUINQUELIBRIS, e, ptak. (od *quinque* i *libra*). Pięciofuntowy, np. — *patra*. *Vopise.*

QUINQUEMESTRIS, e, ptak. (od *quinque* i *mensis*). Od pięciu miesięcy, pięciomiesięczny, np. — *pulli*. *Farr.* t. j. — *kurczęta*. *Agni quingemestres*. *Plin.*

QUINQUENNALICIUS albo QUINQUENNALITIUS, a, um, (od *quingennalis*) i. e. *ad quingennales (magistratus) pertinens*. Do pięcioletnich urzędów należący. || Ztąd *Quingennalicius* i. e. *functus quingennalitate s. munere quingennalis*. *Inser. ap. Grut.* Który sprawił pięcioletni urząd. || Ztąd *quingennalicia potestas*. *Ibid.* t. j. pięcioletnia władza.

QUINQUENNALIS, e, ptak. (od *quingennis* albo też od *quingennium*). Pięcioletni, który się dzieje co pięć lat, np. — *vota*. *Liv.* || *Quingennalia*, um. *Tac.* Igrzyska co pięć lat odprawiane. || *Quingennalis absol.* *Spart.* Urząd na osadach.

QUINQUENNALITAS, atis, i. (od *quingennalis*). Urząd municypalny, który trwał przez pięć lat. *Inser. ap. Grut.* Ob. *Quingennalis*.

QUINQUENNALITIUS. Ob. QUINQUENNALICIUS.

QUINQUENNATUS, us, m. (od *quingennis*). Czas pięcioletni. *Plin.*

QUINQUENNIS, e, ptak. (od *quinque* i *annus*). Pięcioletni, od pięciu lat, np. — *filia*. *Plaut.* — *vinum*. *Hor.* — *ovis*. *Colum.* — *olea*. *Hor.*

QUINQUENNUM, ii, n. (od *quingennis*) scil. *tempus, spatium*. Czas pięcioletni. *Cic.* *In quingennium*. *Tac.* *Ultra quingennium*. *Id.* *Duo quingennia*. *Ovid.* Dziesięć lat. || Właściwie ptak., od *quingennius*, a, um. Pięcioletni scil. *spatium* albo *tempus*. || Ztąd *quingennia*, i. e. *quingennalia*. *Stat.*

QUINQUEPARTITUS albo QUINQUEPERTITUS, a, um, (od *quinque* i *partitus*, a, um, albo imsl. od *quingepartior*, iri). Na pięć części podzielony, pięcioczęściowy, np. *quingepartita argumentatio*. *Cic.* || Ztąd *quingepartito*, przyp. szóst. Na pięć części, pięciorzysto, w pięciory. np. *foliis incisis per ambitum quingepartito*. *Plin.*

QUINQUEPEDALIS, e, ptak. (od *quinque* i *pedalis* albo *pes*). Pięciostopy, od pięciu stop, np. — *terminus*. *Hygin* de limit.

QUINQUEPLICO. Ob. QUINQUEPLICO.

QUINQUEPRIMI albo QUINQUE PRIMI. Jedni z przedniejszych, celniejszych, znakomitszych miasta w zwierzchnictwie. *Cic.*

QUINQUEREMIS, e, ptak. (od *quinque* i *remis*). Pięciowiosłowy, okręt od pięciu rzędów wiosł, np. *quingere mis navis*. *Liv.* *Plin.*

QUINQUERTIO, ōnis, m. (od *quingertium* i od *quinque artes*). Szermierz ćwiczący się w pięciu rodzajach igrzysk. *Liv.* *Andron.*

QUINQUERTIUM, ii, n. (od *quinque artes*, podobno ptak. *quingertius*, a, um, scil. *certamen* etc.) Pięć ćwiczeń w igrzyskach szermierskich; krag czyli tarcza, którym się w ciskanu ćwiczano, gonitwy, skakanie, zapasnictwo.

QUINQUESSIS, is, m. (od *quinque* i *as*,

podobno ptak. scil. *numus*) t. j. pięć assów. *Apul.*

QUINQUEVIR, i, m. (od *quinque* i *vir*). Jeden z pięciu urzędników rzymskich albo mężów albo komissarzów, np. pięciu komissarzów do podzielenia roli. *Cic.* *Liv.* || Urząd albo zwierzchnictwo nad cżem. *Pompon. in Pandect.*

QUINQUEVIRATUS, us, m. (od *quingevir*). Urząd albo godność pięciu mężów albo komissarzów, np. *quingeviratum addeperere*. *Cic.*

QUINQUIES, psk. (od *quinque*). Pięć razy. *Cic.* *Plin.* *Colum.*

QUINQUIPLICO, as, are, (od *quinque* i *plico*, are). Pięć kroć pomnażać. — *magistratus*. *Tac.* W pięciornasób pomnożyć urzędy.

QUINQUO, as, are. *Charis.* Oczyszczając, czynić oczyszczenie piątego dnia. *Quingatrus a quingando*, i. e. *lustrando*, quod eo die arma ancilia lustrari sint solita.

QUINTADECIMANUS (miles). Żołnierz piętnastego półku. *Tac.*

QUINTANUS, a, um, (od *quintus*, a, um). *Plin.* Popiętny, pięciorki, na piątym miejscu albo piątego dnia przypadający. *Quintana porta*. *Fest.* Targowisko przed obozem hetmana rzymskiego, gdzie markietani przedawali żywność. || *Quintani milites*. *Tac.* Żołnierze piątego pułku. || *Quintanae nonae*. *Farr.* Nony przypadające na piątym dniu w niektórych miesiącach.

QUINTARIUS, a, um, (od *quintus*, a, um). *Fibr.* Pięć zawierający. — *numerus*. *Id.* Pięciolichbowy. || *Hygin*. Piąty, mówiący o podziale gruntów.

QUINTICEPSOS, i. e. *quinticeps*. *Farr.*

QUINTILIANUS, albo QUINCTILIANUS, a, um. Tyczący się Kwintyliana. || *Quintilianus*, i. M. Fabiusz Kwintylianus sławny krasomówca, Hiszpan, który krasomówstwa uczył w Rzymie, i wiele dzieł w materii krasomówskiej nam zostawił.

QUINTILIS albo QUINCTILIS, m. (od *quintus*, a, um) scil. *mensis*. *Farr.* Lipiec, piąty miesiąc, rachując od marca, od którego Rzymianie rok poczynali. || Jest właściwie ptak. *Quintilis*, e, t. j. piąty. *Suet.* Imię Juliusza Cezara. *Suet.*

QUINTIPOR, i. e. *puer Quinti*. *Farr. ap. Non.* Niewolnik i sługa Kwintusa.

QUINTO, QUINTUM. Ob. QUINTUS.

QUINTUPLEX zamiast *quinguplex*. *Vopise.*

QUINTUPICO, as, are. Ob. QUINQUIPICO.

QUINTUS, a, um, (od *quinque*). Piąty, imię liczbowe porządku, np. — *locus*. *Cic.* *Quinto mense*. *Liv.* || Ztąd *quinto*. *Liv.* i *quintum*. *Id.* Piąty raz. || *Quintus*. Przewisko rzymskie. *Liv.* *Cic.*

QUINTUSDECIMUS albo QUINTUS DECIMUS, a, um. Piętnasty, np. — *locus*. *Cic.* — *castra*. *Liv.* *Quinto decimo Calend. Dec.* *Colum.* *Quintadecima luna*. *Id.*

QUINUS, a, um. Ob. QUINI.

QUIPPE, słowo służące do dowodu, świadectwa. Owszem, pewnie, zapewne, jużciowszem, tak, tak jest, mianowicie, zwłaszcza, to jest, np. *te restituiss quippe*. *Cic.* *Quippe vides*. *Cic.* t. j. owszem widzisz. || Bo, albowiem, bowiem, ponieważ, że, gdyż. *Quippe homo jam grandior*. *Ter.* *Quippe toties jam fusi fugatique*. *Liv.* || Też ironicznie, np. *quippe vector satis?* *Virg.* Jaż to ulegnę losowi? || Często się kładzie *quippe* enim, np. *quippe videmus enim*. *Lucr.* || Często *quippe cum etc.* *Cic.* *Nep.* || Też *quippe qui etc.* *Cic.* Owszem, pewnie. *Quippe homo cet.* *Ter.* t. j. tak jest, mianowicie. || *Quippe qui, quae, quod*. *Cic.* Ponieważ, bowiem, który, która, które. || *Quippe*, zamiast *utpote*. *Cic.* Jako. || *Virg.* Jużci, zapewne, niewątpliwie. || — *ut*. *Justin.* Zapewne.

QUIPIAM. Ob. QUISIAM.

QUIPINI, psk. (od *quippe* i *ne*). Czemu nie? wyraz twierdzenia u komików, np. *me quid tu? quipini?* *Plaut.* Czemu nie?

QUIQUE. Ob. QUISQUE.

QUIQUI w liczb. pojedyn. i mnog. Ob. QUISQUI.

QUIRIANUS, a, um, np. — *mala*. *Cato.* Rodzaj owoców. || Też *Quiriniana*. *Cato.* *Farr.*

QUIRINALIS, e, ptak. Kwirynalny, Romulusowy, (od *Quirinus*) i. e. *Romulus* tak zwany, od niego pochodzący, np. — *lituus*. *Virg.* — *flamen*. *Farr.* t. j. kapłan Romulusa. — *jugum*. *Ovid.* albo — *collis*. *Farr.* Góra Kwirynalna, jedna z gór rzymskich, na której Romulus miał kościół, teraz *Montecavallo*. — *porta*. *Fest.* Brama rzymska, która prowadzi do góry Kwirynalskiej. || *Quirinalia* scil. *solennia*. *Cic.* Święta na cześć Romulusa 12 lutego.

QUIRINUS, a, um, ptak. *Romulus*. *Liv.* *Virg.* *Ovid.*, wzięte od słowa Samnickiego *Quiris* t. j. władcza. || Ztąd *populus Quirini*. *Hor.* t. j. Rzymianie: *Urbs Quirini*. *Ovid.* t. j. Rzym. *Gemini Quirini*. *Juvenal.* t. j. Romulus i Remus. || Też Janus tak zwany. *Macrob. Suet.* || Cesarz Augustus, np. *Victorisque arma Quirini*. *Virg.* || Też *Quirinus*, a, um, ptak. t. j. rzymski, miejski, mianowicie tyczący się miasta Rzymu. *Quirinus deus*. t. j. Janus. || *Quirinus* zamiast *Quirinalis*, np. — *collis*. *Ovid.* *Quirina* scil. *tribus*. *Cic.* *Q.*

QUIRIS, itis, (od *Cures*). Właściwie jeden z miasta Rures w Sabiniach, należący do niego, Kurijski, np. *prisci Quirites*. *Virg.* *Feteres illi Sabini Quirites atavique Romani*. *Colum.* || Mieszczanicy Rzymu. *Liv.* || *Quiris*. Rzymianin, mieszczanin, obywatel rzymski, np. *dona Quiritis*. *Hor.* Też *Romani more Quiritis* i. e. *civis Romani*. *Lucan.* || Ztąd *milites* i *Quirites*. *Liv.* || *Jus Quiritium*. Prawo rzymskie. *Justin.* *Suet.* || Przenośnie, np. *parvos Quirites*, mówiąc o pszczołach. *Virg.*

QUIRITATIO, ōnis, i. (od *quiritio*, are albo *quiritio*, ari). Krzyk żałosny, płaczliwy. *Liv.*

QUIRITATUS, *us*, *m.* (od *quirito*, *are* albo *quiritor*, *ari*). Krzyk żalowny, płacziwy, np. — *infantium*. *Plin. Fal. Max.*

QUIRITES, *tum*, *m. mn.* (*Cures*), miasto Sabińskie). Przewodnik Rzymian, mianowicie tych, którzy mieszkali w Rzymie. *Quiritium jus*. *Ulp.* Prawo rzymskie.

QUIRITO, *as*, *are*, i **QUIRITOR**, *aris*, *ari*, *dep.* (od *Quirites*, *implorare fidem Quiritium*). Krzyżać żalownie, płacziwie, krzyżać, wrzeszczeć. np. *vox quiritantium*. *Liv.* || Narzekać, żalić się, utyskiwać. *Cic. Plin. Apul.*

QUIRITO, *as*, *are*. *Auct. Phil.* Krzekać jak świnia, jak kiernoz.

QUIS, *quae*, *quod* i *quid*, przyp. drug. *ejus*, trzeci *eui*. Kto, który, jaki, jaka. *Quis potentior?* *Cic.* Któż możniejszy. *Qua gratia*. *Plaut.* Z jakiego powodu? — *de re*. *Plaut.* Dla jakiej przyczyny? — *ratione*? *Ter.* Jak? jakim sposobem? || *Si quis*, *qua*, *quid*. *Cic.* Jeśli kto, która, jaka rzecz. || *Quis* zamiast *aliquis* etc.

QUISNAM i **Quinam**, *Quaenam*, *Quodnam* i *Quidnam*, przyp. drug. *eiusnam*, trzeci *euiam*. *Cic.* Który? ktoś? *Quinam modo?* *Plin.* Jakim sposobem? *Quinam homo?* *Plaut.* *Quidnam id est?* *Plaut.*

QUISPIAM, *quaequam*, *quodpiam* albo *quidpiam*, przyp. drug. *eiuspiam*, trzeci *euiquam*. *Cic.* Któs, którą, któryś, którąś. || *Quispiam* zamiast *quidpiam*, też *quippiam*.

QUISQUAM, *quaequam*, *quodquam* albo *quidquam*, przyp. drug. *eiusquam*, trzeci *euiquam*. *Cic.* Kto. || — *unus*. *Liv.* Żaden. *Neque quisquam nostrum*. *Plaut.* Żaden z nas.

QUISQUE, *quaeque*, *quodque* albo *quidque*, przyp. drug. *eiusque*, trzeci *euique*. *Cic.* Każdy, każda, każde. — *suos patitur manes*. *Virg.* Każdy ma swego moła co go gryzie. — *dierum*. *Hor.* Każdego dnia. — *doctissimus*. *Cic.* Najuczniejszy. — *vident*. *Plaut.* Każdy widzi. *Quantum quisque valeat*. *Cic.* Ile każdy waży. *Quinto quoque die*. *Liv.* Co piątę dni. *Primo quoque die*. *Cic.* Pierwszego dnia. || *Ovid.* Oba. || *Plaut.* Którą, który.

QUISQUILIAE, *arum*, *z. mn.* *Cic.* (*quisquis*). *Fest.* Kawałki, żdźbła, odrobiny padające z drzewa. || Śmieci. || *Galgany* które się wyrzucają na ulicę. || *Gawiedź*, *chalastra*, *motloch*. || *Apul.* Niekczemne rybki. || *Quisquiliam*, *u*, *n*. *Petron.*; zład *quisquilia*, np. *cetera quisquilia omnia*. *Petron.* t. j. fraszki, bagatele, małe rzeczy.

QUISQUIS, *quaeque*, *quidquid* i *quicquid*. Którą, który, który, jaki taki. *Quisquis ille est*. *Cic.* Którą, który on jest. *Quisquis honos*. *Virg.* Jaka taka cześć. — *erit vitae color*. *Horat.* Jakikolwiek stan życia. || *Quidquid absol.* *Liv.* Ile. *Quidquid amas*. *Catull.* Ile kochasz. || Czasem się kładzie zamiast *quisque*. *Cic.* Każdy, wszelki. || *Quiqui*, zamiast *quisquis*.

QUITUS, *a*, *um*, (od *quico*). Który mógł.

Non quita est in tenebris nasci. *Terent.* Nie można było jej poznać w ciemnościach.

QUIVIS, *quaevis*, *quodvis* albo *quidvis*, przyp. drug. *eiusvis*, trzeci *euivis*. Każdy, którą, który, który. || Pięknie się kładzie ze słowem *unus* i znaczy wzgardę. *Non quivis unus e populo*. *Cic.* Nie z pospolitych ludzi. *Quaevis alia mora*. *Plaut.* Zgola inna przewłoka. *Quidvis mihi sat est*. *Plaut.* Na malej rzeczy przestaje. || *Quidvis anni*. *Cato.* W każdej porze roku.

QUINISCUNQUE, *quaeviscunque*, *quodviscunque*. *Luer.* Jakikolwiek. *Quoniscunque loco*. *Mart.* Gdzie chce, na jakimkolwiek miejscu.

QUO, *psk.* Dokąd, gdzie. *Quo gentium fugiam?* *Plaut.* Dokąd się schronię. — *coepisti*, *illuc redi*. *Terent.* Złaz zacząłeś, tam powróć. || — *amentiae progressi sitis*. *Liv.* Do jakiego stopnia szaleństwa przysłisć! || Za kogo, z kim. — *ille nubet?* *Plaut.* Za kogoż one pójdą za mąż? || Do jakiego miejsca. *Si quo erat longius prodeundum*. *Caes.* Jeśli by trzeba było postępować dalej.

QUO, *spójn.* *Ter.* Aby, dla tego. *Quo aqua pluviae delabatur, sulcant fossas*. *Varr.* Kopia rowy, aby woda dżdżowa upływała. || *Quo mihi*, *quo tibi*. *Cic.* Na co się to mnie i tobie przyda. — *mihi fortunae, si non permititur uti?* *Hor.* Co po bogactwach, jeśli ich użyć nie wolno? || Dla czego. — *magis mirari soleo*. *Plin. j.* Dla czego bardziej się dziwię. *Non eo dico, quo mihi veniat in dubium fides tua*. *Cic.* Nie przeto mówię, że bym wątpił o twojej wierności. || *Quo evenient haec blanda dicta*. *Plaut.* Na co wyjdą te pochlebne wyrazy. || Im. — *plus prodest*. *Cic.* Im więcej pomaga. — *minus ingenio possum*. *Cic.* Im mniej mogę dowcipem.

QUOAD, *psk.* (od *quo* i *ad* zamiast *ad quo*). *Cic.* Póki, aż, dokąd, ile, długo. — *eius fieri potest*. *Cic.* Ile bydz może. — *vixit*. *Suet.* Póki żył.

QUOADUSQUE albo **QUOAD USQUE**, *psk.* Aż, póki. *Suet.*

QUOCIRCA, *spójn.* (od *quo* i *circa*, zamiast *circa quod*) i. q. *quare*, *quamobrem*. Czemu, dla czego, np. *quocirca nihil esse tam detestabile, quam voluptatem*. *Cic.* też *Varr. Virg. Hor.*

QUOCUNQUE, *psk.* (od *quo* i *cunque*). *Cic.* Dokądkolwiek, wszędzie, gdziekolwiek. np. *quocunque venerat*. *Cic.* — *requirunt*. *Id.* *Quo nos cunque feret melior fortuna*. *Hor.* *Quo res cunque cadent*. || Właściwie są dwa słowa.

QUOD, *zaimek*, *n.* (od *qui*). Co, która rzecz, ile, jak wiele, o co kogo prosić, pytać. — *militum habent*. *Cic.* Heby mieli żołnierzy. — *fit boni*. *Cic.* Co się robi dobrego. — *me accusat, sum extra noxam*. *Terent.* Nie jestem w tem winien, o co mnie oskarża. — *quidem in te fuit*. *Id.* He mogłeś. — *nunquam fere*. *Cic.* Co się nigdy prawie nie zdarza. — *cum ita sit*. *Cic.* Co gdy tak jest. *Quod*,

spójn. *Cic.* Że, jeśli. *Feeisti mihi pergratum, quod*. *Cic.* Najprzyjemniejszą mi rzecz uczyniłeś, że. *Illud nequeo praeterire quod*. *Cic.* Nie mogę zamilczeć żeby. || Dla czego. *In viam quod te des nihil est*. *Cic.* Nie ma do jechania przyczyny. || *Ter.* Chociaż. || Od owego czasu. *Tertius est dies, quod*. *Plin. j.* Trzy dni odtąd, jako.

QUODAMMODO albo *trafniej QUODAM MODO*, *psk.* (od *quidam* i *modus*). Poniekąd, niejako. *Cic. Nep.* *Quodam tamen modo*. *Quintil.*

QUOI, zamiast *cui*. *Ob.* *QUI* na końcu. **QUOIAS**, *ātis*, albo **QUOIATIS**, *e*, zamiast *Cuias* albo *Cuiatis*, *e*, np. *rogitat, unde sit, cuiatis* (*scil. sit*) *captane an surrepta sit*. *Plaut.*

QUOIS zamiast *quibus*. *Cic.*

QUOIUS, przyp. drug. zamiast *eius*. *Ob.* *Qui*. || *Ptnk.* *quouis*, *a*, *um*, zamiast *eius*, *a*, *um*, np. *quouiam vocem exaudio?* zamiast *eius vocem* etc. *Plaut.* || *Quouiusmodi*, zamiast *eiusmodi*. *Plaut.*

QUOLIBET, *psk.* (od *quo* i *libet*). Gdzie chce. *Luer. Ovid.* || Jest właściwie przyp. trzeci. od *Quilibet*.

QUOM zamiast *Quum*. *Plaut.*

QUOMINUS albo *trafniej QUO MINUS*. *Ob.* *QUI* i *MINUS*.

QUOMODO albo *trafniej QUO MODO* (od *quis* i *modus*). *Cic.* Jako, jakim sposobem. || *Quomodo?* *Cic.* Jak? wyraz pytania. || *Quomodo*. *Id.* O jak, wyraz podziwienia. || *Quomodo* zamiast *quoque modo*. *Cic.* || Zpolaczonym *nam*, np. *quomodonom de nostris versibus Caesar?* *Cic. Q.*

QUOMODOCUNQUE, *psk.* (od *quomodo* i *cunque*) i. e. *quocunque modo*. Jakikolwiek, jakimkolwiek sposobem. np. *quomodocunque dicitur*. *Cic.* || Jakikolwiek. *Plaut.*

QUOMODOLIBET, *psk.* (od *quomodo* i *libet*). Jakimkolwiek sposobem podoba się. *Quomodolibet vixerint*. *Augustin.*

QUOMODONAM, *psk.* (od *quomodo* i *nam*). Jak, jako. *Cic. Q. Ob.* **QUOMODO**.

QUONAM, *psk.* (od *quo* i *nam*). Gdzie, dokąd, którędy. *Cic.*

QUONDAM, *psk.* zamiast *quodam tempore*. *Cic.* Kiedyś, przed tem, niegdyś, za czasem. || *Hor. Suet.* Niekiedy, podczas, odnosząc się do czasu przyszłego i przeszłego.

QUONIAM, zamiast *quom* (i. e. *quum*, *cum* i *iam*). *Cic.* Że, bo, ponieważ. || Zamiast *postquam*. *Plaut.* || Kiedy, jeśli, gdy. *Paul. in Pandect.*

QUOPIAM, *psk.* *Plaut.* i **QUOQUAM**, *psk.* *Cic.* Dokądkolwiek, gdzie, w którąkolwiek stronę.

QUOQUAM, *psk.* i. q. *quopiam*. *Ter. Nep. Liv. Luer.*

QUOQUE, *spójn.*, który się kładzie po słowie. I, też, również. || Przez pełność mowy łączy się z *etiam*. *Ego quoque etiam timida sum*. *Terent.* Ja też lekliwa jestem. || Kładzie się zamiast *quidem*. *Gell.* || *Quoque* zamiast *quo*. *Ovid. Liv.*

QUOQUO, *psk.* Dokądkolwiek, gdziekolwiek, np. *quoquo se verterint*. *Cic.* || Z przyp. drug. np. — *terrarum*. *Ter.* — *gentium*. *Plaut.* || Właściwie jest przyp. trzeci. od *quisquis*.

QUOQUOMODO, *psk.* *Cic.* Jakikolwiek sposobem. — *se res habeat*. *Cic.* Jakikolwiek by się rzecz miała.

QUOQUOVERSUM albo **QUOQUOVERSUM** albo **QUOQUOVORSUM** albo **QUOQUOVORSUM**, *psk.* (od *quoquo* i *versus* albo *versum* albo *vorsum*). Zewsząd, na wszystkie strony. *Cic. Caes. Colum.* || *Quoquovorsum*. *Cato.*

QUORSUS i **QUORSUM**, *psk.* zamiast *quo versus* (*versum*). *Ter.* Dokąd, gdzie, w jaką stronę. || Przenosić. Na jaki koniec. *Quorsum haec tendant quae loquor*. *Plaut.* Do czego to zmierzają, co mówię.

QUOT, *nieprzyp.* Jak wiele. *Tot quot*. *Cic.* Tyle ile. || *Plaut.* Ile. || *Quotquot*. t. j. jak wiele.

QUOTANNIS, *psk.* Co rok. *Cic.*

QUOTCUNQUE, *psk.* (od *quot* i *cunque*). Ile, wiele. *Cic.*

QUOTENI, *ae*, *a*, (od *quot*) i. q. *quot*. Jak wiele. *Cic.*

QUOTENNIS, *e*, *ptnk.* (od *quot* i *annus*). Wieloletni, ile lat mający, np. *vel quotentenne vinum sit, nosse dicere*. *Augustin.*

QUOTIDIANUS albo **COTIDIANUS**, *a*, *um*, (od *quotidie* albo *cotidie*). Codzienny. *Quotidianus febris*. Codzienna fabra. || *Pospolicie*, *zwyyczajny*. — *forma*. *Ter.* Nicosobliwa piękność. — *verba*. *Cic.* Słowa zwyyczajne. || *Quotidianus*, *psk.* *Cic.* Codzienn. || *Quotidianus*. *Plaut.* Codzienn się pewną robotą trudniący.

QUOTIDIE albo **COTIDIE**, *psk.* (od *quot* i *dies*, toż samo zamiast *quot dies* albo *quot diebus*). Codziennie. *Cic. Terent.* np. *Quotidie breviores lictices ad te mitto*. *Cic.* || Codzienn, conoe. *Ecce iterum juvenis, ecce jam quotidianie venit*. *Quintil.*

QUOTIDIO albo **COTIDIO**, *psk.* Codzienn. Przyp. szóst. od *quotidius*, *a*, *um*, t. j. co dzień, *scil. tempore*. *Q. Caep. ap. Charis.*

QUOTIES albo **QUOTIENS**, *psk.* (od *quot*). Jak często? jak wiele razy. *Cic. Virg. Terent.* || *Quoties*. *Tac. Cato. ap. Gell.*

QUOTIESCUNQUE, *psk.* (od *quoties* i *cunque*). Ilekróć, ile razy. *Cic. Nep. Colum.* Niekóre dawne *Edd.* *quotiescunque* i *Cod. Goes.* *quotiesque* mają.

QUOTIESQUE i. e. *quotiescunque*. *Colum. Ob.* **QUOTIESCUNQUE**.

QUOTLIBET, (od *quot* i *libet*). *Hygin.* Ilekróć się podoba.

QUOTQUOT, *ptnk.* nieprzyp. (jest podwójne *quot* i. q. *quocunque*). Jak wiele. *Cic. Hor. Catull.* — *erunt*. *Cic.* t. j. jak wiele. || *Quotquot annis*. *Alfen. ap. Gell.*, zamiast *singulis annis*. *Quotquot mensibus*. *Varr. j. g.* *singulis mensibus*.

QUOTUMUS, *a*, *um*, (od *quotus*) i. q. *quotus*. *Ob.* *Quotus*.

QUOTUS, *a*, *um*, (od *quot*). Jakiej li-

ezby, w jakim porządku? *Die quotus es?* Mart. Powiedz, który jesteś z porządku? *Quota hora est?* Hor. Która godzina? || *Quotus*, zamiast *quantus*. Lucet. Jak wiele.

QUOTUSCUNQUE, *acunque, uncunque*, (od *quotus, a, um* i *cunque*). Ovid. Jakikolwiek z liczby jakiej. *Quotaunque pars. Tibull.* Jakikolwiek część, choćby najmniejsza.

QUOTUSQUISQUE albo trafniej **QUOTUS QUISQUE, QUOTA QUAEQUE, QUTUM QUODQUE**, są dwa słowa. Jak wiele. Ob. **QUOTUS**.

QUOVIS, psk. (od *quovis*). Dokądkolwiek, gdziekolwiek. *Abeant quovis gentium. Ter.* Niech idzie gdzie chce.

QUOVISCUNQUE, psk. *Martial.* Gdziekolwiek, wszędzie, gdzie się podoba.

QUOUSQUE, psk. (od *quo* i *usque*). *Cic.* Póki, jak długo, do jakiego czasu.

QUUM. Ob. **CUM**.

R.

R. i. e. Romanus, np. *pop. Rom. R. R. i. e. rationum relatarum. Fest.* Starożytni S. używali zamiast R. np. *arbo, honos cet.*, też *vapos, elamos, lases i. e. laves. Quintil.* Też *plusima* zamiast *plurima*, *asena* zamiast *arena*, *fusiis* zamiast *furiis* pisał Pompon. in *Pandect.*

RABDOMANCIA, *ae, z.* (z *ῥάβδος*, różga; *μαγεία* odgadywanie). Wieszczbiarstwo za pomocą różżek.

RABIDE, psk. (od *rabidus, a, um*). Szalonym sposobem, wściekliwie, z wściekłością, zjadłym, zapalczywym sposobem. *Cic.* || *Rabidus. Augustin.*

RABIDUS, *a, um*, (od *rabies*). Szalony, wściekły, zjadły, zapalczywy, np. — *canis. Plin.* — *lupa. Ovid.* — *ferac. Suet.* || Przenosić, szalony, wściekły, zapalczywy, wgniewie, w żądzę, w okrucieństwo, w srogość, np. — *fames. Virg.* — *sitis. Sen.* — *lingua. Proper.* — *ira. Ovid.* — *furor. Catull.* — *arma Sil.* — *ventus. Ovid.* — *mores. Id.*

RABIES, *ei, z.* Szaleństwo, wściekłość, zażartość, zjadłość, o zwierzętach. *Colum.* In *rabie* aguntur *canes. Plin.* t. j. wściekają się psy. *Statque canum rabies i. e. canes rabidi. Ovid.* || Przenosić, wielki zapęd, popędliwość, zapalczywość, gniew, np. — *animi. Cic.* — *ventorum. Ovid.* — *pelagi. Val. Flacc.* — *coeli marisque. Virg.* — *canis. Hor.* || O ludziach, zapęd, np. *Archilochum rabies armavit iumbo. Hor.* || Szczególnie wielka zażartość, gniew, głód, pożądliwość, chciwość, np. — *animi. Cic.* — *ventris. Virg.* t. j. głód srogi, łaknienie. — *belli. Id.* || *Rabies* przyp. drug. zamiast *rabiei. Lucr.* || *Rabies. Val. Flacc.* t. j. nieodstępny towarzysz Marsa.

RABIO, *ere*. Ob. **RABO**.

RABIOSE, psk. (od *rabiosus, a, um*). Szalonym sposobem, wściekliwie, z wściekłością.

RABIOSULUS, *a, um*, (zdrobn. od *ra-*

RACH

biosus, a, um). Trochę szalony, wściekły, zjadły. — *literae. Cic.*

RABIOSUS, *a, um*, (od *rabies*). Szalony, wściekły, np. — *canis. Plin.* też. *Hor. Scrib. Larg.* — *homo. Plant.* *Fugio rabiosi tempora signi. Hor.* t. j. kanikuly. || Przenosić, szalony, jakoby szalony, wściekły, zażarty, zjadły, np. — *fortitudo. Cic.* — *jurgia. Sen.* — *vox. Petron.*

RABO albo **RABIO**, *is, ere*. Szaleć, wściekać się, srożyć się, np. *oculis rabere visa est ardentibus. Cic.* *Contra micant et lingua rabit, latratque loquendo. Farr.*

RABO zamiast *arrhabo*. Ob. **ARRHABO**.

RABULA, *ae, m.* (podobno od *rabies* albo od *rava vox. Fest.*) Zły adwokat, *Cic.* który krzyczy, hałasuje, rabulista. *Cic. Quintil. Rabularum grex. Farr. ap. Non.*

RABULANUS, *a, um, np.* — *pix. Plin.* Rodzaj smoly.

RABULATIO, *onis, z.* (od *rabula* albo od *rabulo, are i. e. sum rabula, ago rabulam etc.*) Próznomówność, gadanina, świegotanie, albo krzyk, wrzask złego adwokata, np. *forensis rabulationis. Martian. Cap.*

RABULATUS, *us, m.* (od *rabulo, are i. q. rabulatio, us, nullo potuere rabulatu. Martian. Cap.*

RABUSCULUS, *a, um, np.* *vitis* albo *uva. Plin.* (podobno od *rauis, a, um*, trochę szary, szarawy, ciemny).

RACEMARIUS, *ii, m.* (od *racemus scil. pampinus* albo *palmes. Colum.* Niepłodna latorośl winna).

RACEMATIO, *onis, z.* (od *racemor, ari*). Pozostałe zbieranie jagod winnych po winobranii. *Tertull.*

RACEMATUS, *a, um*, (imsl. od *racemo, are, i. e. praeditum esse racemis*). Groniasty, pełen gron jagodowych. *Plin.*

RACEMIFER, *a, um*, (od *racemus i. ferro i. e. racemos ferens*). Rodzący grona winne, np. — *uva. Ovid.*, albo noszący winne jagody, np. — *Bacchus. Ovid.*, też *Bacche racemiferus hedera redimit capillos. Id.*

RACEMOR, *aris, ari, dep.* (od *racemus*). Ostanki wina zbierać po winobranii pozostałe. || Zjadł przenosić, żniwować po kim, zbierać po kim, np. *si quid racemari licet. Farr.*

RACEMOSUS, *a, um*, (od *racemus*). Pełen szypulek winogronowych jagod, gron, albo nakształt gron, np. *uva racemosissima. Plin.* *Flos racemosus olivae modo. Id.*

RACEMUS, *i, m.* (od *ῥαχίς, ἄγος*, jądło). Właściwie szypulka winogronowa albo jagoda, grono, albo część grona. *Plin.* || Zjadł winne grono albo jagoda, np. *et lentis uva racemis. Virg.* — *tumidi. Id.* *Lucentes sole racemi. Sil.* || *Racemi. Ovid.* Jagody, jagody winne. || Moszcz, brzezka winna albo wino. *Ovid.* || Owoc nakształt jagody. *Id.*

RACHIALGIA, *ae, z.* (z *ῥαχίς*, grzbiet pacierzowy; *ἄλγος*, ból). Ból nerwowy grzbietu pacierzowego.

RADI

RACHITIS, *dis, z.* (z *ῥάχτις*). Choroba angielska.

RADIANS, *tis, r. współ.* (imsl. od *radio, are*). *Cic.* Promienisty. *Radiantis imagine lunae. Virg.* Obrazem promienistego księżycy. — *arma. Id.* Broń błyszcząca. || Przenosić. *Radians juvena. Val. Flacc.* Hoże grono młodzi.

RADIATILIS, *e, ptnk.* (od *radio, are*). Promienisty, np. *sulphurea sub luce micans radiatilis umbra. Venant. Fort.*

RADIATIO, *onis, z.* (od *radio, are*). Wypuszczenie promieni, jasność, np. — *marmoris. Plin.* *Radiatio lucis. Arnob.*

RADIATUS, *a, um*, (imsl. od *radio, are*). Promienisty, mający promienie. *Radiatum caput. Plin.* j. Promienista głowa. *Radiatum insigne dei. Lucet.* Słońce. || Zrobiony nakształt promieni. *Radiata capitula. Plin.* Promieniste wierzchołki roślin. — *rota. Farr.* Koło otoczone promieniami. || *Radiatus. Lucan.* Odbity promieniem słonecznym.

RADICATUS, *a, um*, (imsl. od *radice, are*). *Colum.* Korzeniasty, mający korzenie. || Przenosić. *Sidon.* Wkorzoniiony.

RADICESCO, *is, scere*, (od *radix*). Korzenieć się, puszczać korzenie, np. *vitis ex corpore radicescat. Sen.*

RADICITUS, psk. (od *radix*). Z korzeniem albo do korzenia, np. drzewa, flance, np. — *effodere. Cato.* *Plerumque radicitus intereunt. Colum.* t. j. z korzeniem albo calkiem. *Suet. Catull. Plin.* *Rosam radicitus concidere. Farr.* t. j. z korzeniem, albo calkiem. || Przenosić, z gruntu, do szczytu, calkiem. — *religionem extrahere ex animis hominum. Cic.*

RADICOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *radix*). Korzenieć się, puszczać korzenie, wkorzeniać się, np. o drzewach i flancech, np. *mergi mox facile radicanur. Colum.* *Frumenta multis radicanur fibris. Plin.* || Zjadł *radicatus, a, um, np.* — *semen. Colum.* || Przenosić, wkorzoniiony, np. *fixum est radicatumque pectoribus humanis. Sidon.*

RADICOSUS, *a, um*, (od *radix*). Pełen korzeni, wiele mający korzeni, np. *radicosa brachia hederarum. Plin.*

RADICULA, *ae, z.* (zdrobn. od *radix*). Mały korzeń, korzonek, np. drzewa albo flancey. *Cic. Colum.* || Pewny rodzaj rośliny, mydlenik, ziele. *Plin.*, inaczej *herba lanaria* albo *struthion* zwana. || Rodzaj malej rzodkwi, albo radisy, radiski. *Cels. Colum.* || Roślina i. q. *consiligo* albo *pulmonacea herba vel radix. Feget.*

RADIO, *as, avi, atum, are*, (od *radius*). Od *radius*. Sprychami opatrzyć, np. *rota radiata. Farr.* t. j. koło opatrzone sprychami. || Od *radius*, promień. Czynn. opatrzyć promieniami, rozpromienić, wypuścić promienie. *Prop.* || Promienić się, promienie rzucić, wypuszczać, np. *seuta et galeae gemmis radientur et auro. Ovid.* *Templa marmore nitent et auro radiuntur. Auct. dialog.*

RALL

de orat. || Zjadł *radiatus, a, um*. Promienisty albo promieniami opatrzoney. *Orbis radiatus solis. Acc. ap. Cic.* — *caput. Plin.* *Lumen radiatum orbis. Enn. ap. Cic.* t. j. słońce. || Rzucić z siebie promienie, błyszczyć, szklnić się, migać się, np. *unda radiabat imagine lunae. Ovid.* *Miles radiabat in armis. Prop.* || Ubóstwionych cesarzów malowano z promieniami; zjadł *Radiabant tempora nati. Sil.* || Przenosić, np. *placidi radiant in casside vultus. Claudian.*; zjadł *radians, promienisty, np.* — *luna. Virg.* *Radiantia lumina solis. Ovid.* — *aureum. Id.* || Przenosić, np. *rosea radiante juvena. Val. Flacc.*

RADIOLUS, *i, m.* (zdrobn. od *radius*). Właściwie mała laska, kij, pret. Zjadł promyk słońca. *Ammi.* || Rodzaj podługowatej oliwki. || Ziele podobne do paproci. *Apul.*

RADIOSUS, *a, um*, (od *radius*). Pełen promieni, promienisty, np. — *sol. Plaut.*

RADIUS, *ii, m.* (z *ῥάβδος*). Pret, którego miernicy używają do mierzenia. || Strychulec, deszczka lub walek, którym zboże strychują mierząc. || *Cels.* Kość ramienna idąca od barków do łokcia. || *Cic.* Promień światła. || *Gell.* Blask oczu. || *Virg. Ovid.* Szpica u koła. *Radius rotarum districti pendent. Virg.* Wiszą wpleceni między sprychy koła. || *Cic.* Promień koła. || *Plin.* Ostrość na ogonierbych. || *Ovid.* Plocha, narzędzie tkackie, do natłoczenia i tężenia, czyli przybijanie pasm postawy. || *Plin.* Ostroga u kura. || *Colum.* Rodzaj długiej oliwki. || *Radius virilis. Coel. Aur. i. e. mentula.* || Kość sprychowa.

RADIX, *icis, z.* (od *ῥίζα*, korzeń albo od *ῥάδις*, gałąź). Korzeń. *Radices agere. Cic.* Puszczać korzenie. || *Col.* Rzodkiew. — *dulcis. Cels.* *Lukrecya.* || *Radices montis. Caes.* Podgórze. || Zródło, początek. — *verbi. Cic.* Zródłosłów. *Radice Apollinis ortus. Plin.* Ród swój wiodący od Apollina. || Przenosić. *Is radieibus, cet. Cic.* Tą przewagą dostatków. || Szczególnie rzodkiew tak zwana. *Colum.*

RADO, *is, si, sum, dēre. Colum.* Skrobać, gładzić, czyścić. || Odjąć co komu. — *aliquem fastis. Tac.* Wymazać kogo z ksiąg publicznych. || — *aures. Quint.* Obrażać uszy. || *Marti.* Dotknieniem co razić. || *Golić. caput. Suet.* — *glōwe. iter liquidum. Virg.* Lotem płynne obiegać kraje. || Zarzywać brzegu, ocierać się o brzeg. *Proxima raduntur littora terrae. Virg.* Bliskie ziemi ocierają kraje.

RADULA, *ae, z.* (od *rado*). Skrobaczka, pilnik. *Colum.*

RADULANUS, *a, um*. Ob. **RABULANUS**. **RAETIA, RAETICUS, RAETI**. Ob. **RHAETIA cet.**

RAIA, *ae, z.* *Plin.* Płaszczka, ryba morską.

RALLA, *ae, z.* *Non.* Rodzaj sukni od rzadkiego tkania. || *Liv.* Imię familii rzymskiej.

RALLUM, *i*, n. zamiast *radillum*. *Plin.* Rozica, styk, nasad plugowy. Inne *Edd.* ma ją rulla.

RALLUS, *a*, um, podobno zamiast *rarus*, np. — *vestis*. *Plaut.* t. j. cienka, subtelna, rzadka suknia.

RAMALE, *is*, n. (od *ramus*). Gałąź, różeczka, gałązka, np. *ramalia arida*. *Ovid.* t. j. gałęzie na spalenie, też. *Tac. Sen.*

RAMEN, *inis*, n. (zamiast *ramentum*) *i*. *q. rasura*, *scobs*. Opilki, strużyna, trocina, oskrobiny, heblowiny. *Marcell. Empir.*

RAMENTA, *ae*, zamiast *ramentum*. *Plaut.* **RAMENTOSUS**, *a*, um, (od *ramentum*) *i*. *e. plenus* *ramentorum*. Pelen opilków, trocin, oskrobina. *Coel. Aur.*

RAMENTUM, *i*, n. (zamiast *radimentum* od *rado*). Opilki, strużyna, trocina, oskrobiny, heblowiny. np. — *ferri*. *Lucr.* — *eboris*. *Plin.* — *auri*. *Id. Salis* *ramenta*. *Plin.* — *eupressi*. *Plin.* || *Ramenta*. *Plaut.* Fraszki, bagatele.

RAMEUS, *a*, um, (od *ramus*). Gałęziowy, od gałęzi, np. — *fragmenta*. *Virg.* t. j. łom gałęzi na spalenie.

RAMEX, *icis*, m. (od *ramus*). *Colum.* Gałąź długa, drag. || *Cels.* Rodzaj kily. || *Ramices*. *Farr. ap. Non.* Żyłki piersiowe.

RAMICOSUS, *a*, um, (od *ramex*). Kłopotliwy, mający kłó, chorujący na kłó. *Plin.*

RAMNES i **RAMNENSES**, *ium*. Tak zwani z trzech centurii Romulusa jeźdźcy (*equitum*). *Liv.* (inni zowią *Titenses*, *Luceres*). || Jeźdźcy. *Hor.* || To nazwanie pochodzi od Romulusa. *Liv.*

RAMOSUS, *a*, um, (od *ramus*). Rosochaty, gałęzisty, pelen gałęzi, np. *ramosa cervi cornua*. *Virg.* || Przenośnie, jakoby wiele mający gałęzi. — *nubila*. *Lucr.* *Error deducit trepidas ramosa in compita mentes*. *Pers.* t. j. niepewny umysł jakoby na rozstaniu dróg błędzący.

RAMULOSUS, *a*, um, (od *ramulus*). Pelen małych gałęzi, gałązek, np. *folia ramulosa ulmo et cytiso*. *Plin.*

RAMULUS, *i*, m. (zdrobn. od *ramus*). Mała gałązka, różeczka, np. *ambulant ramulum in oculum recidisse*. *Cic.* — *laureae*. *Val. Max.*, też. *Colum.*

RAMUS, *i*, m. (od *ῥαμνος*). *Cic.* Gałąź. || *Virg.* Drzewo. || *Virg.* Liść zielony z gałęzią. || *Prop.* Rij. || *Sen.* Odnoga rzeczna. — *montis*. *Plin.* Odnoga góry. *Rami arborum*. *Cic.* *Rami cornuum*. *Plin.* Rosocha, odnoga u drzew, u rogów. || *Claud.* Radzi dło. || *Pers.* Linija familii. || *Ramus i. q. mentula*. *Naev. ap. Non.* || Przenośnie, np. *ramos miseriarum amputare*. *Cic.* || Część gór, np. *Caucasi ramus*. *Plin.* Gałąź Kaukazu. || *Rami*. *Virg.* Owocowe drzewa.

RAMUSCULUS, *i*, m. (zdrobn. od *ramus*). Mała gałąź, gałązka, różeczka. *Plin.* np. *doctrina tua Origenis ramusculus est*. *Hieron.*

RANA, *ae*, *z*. (ab sua voce dicta). Żaba wodna i ziemna. *Farr. Plin. Ovid. Suet. Inflat se tanquam rana*, przysł. *Petron.* Na-

dyma się jak żaba. || Żaba zielona, żaba drzewna, np. *rana parva arborem scandens*. *Plin.*; żłąd *prognostica ranarum*. *Cic.* *Cantatus carmine ranas*. *Martial.* t. j. wojna żab z myszami. || Przenośnie, zły człowiek, ładaco. np. *qui fuit rana nunc est rex*. *Petron.* || Języka przyrośnięcie u wół, choroba. *Colum.* || Ryba morska. *Plin.*

RANCEO, *es*, *ere*, (zamiast *raceo*, gniję). Bydź zgnilem, śmierdzącym. || Żłąd *rancens*. Zgnily, śmierdzący. *Lucr. Suet.*

RANCESCO, *scis*, *scere*, (od *ranceo*). Sta wać się zgnilem, śmierdzącym. *Arnob.*

RANCIDE, *psk.* (od *rancidus*, *a*, um). Zgorzkniałym sposobem, oszły, ztęchły, śmierdzącym. || Przenośnie, brzydko, obrzydliwie, ekliwy. *Gell.*

RANCIDULUS, *a*, um, (zdrobn. od *rancidus*). Zgorzkniały, oszły, ztęchły, śmierdzący, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. *opsonia*. *Juvenal.* || Przenośnie, brzydko, obrzydliwy, ekliwy, np. *rancidulum quidquam locutus*. *Pers.* *Qui sic rancidulo loquitur ore*. *Martial.*

RANCIDUS, *a*, um, (od *ranceo*). Zgorzkniały, oszły, ztęchły, śmierdzący, szczególnie tłustość albo mięso, np. — *aper*. *Hor.* — *cadavera*. *Lucr.* || Przenośnie, brzydko, obrzydliwy, ekliwy, np. — *adspectus*. *Plin.* — *senex*. *Apul.* — *cantilenae*. *Prudent.*

RANCO, *as*, *are*. Krzyżać jak tygris, np. *Tigrides indomitae rancant, rugiuntque leones*. *Auct. Carm. de Philom.*

RANCOR, *oris*, m. (od *ranceo*). Zgorzknienie, rzecz oszły, ztęchła, śmierdząca, np. tłustości, mięsa, śmierdzący smak albo wonia, zapach. *Pallad.* || Przenośnie, zastarzała nienawiść, zażartość, chrapka, np. *veteri rancore deposito*. *Hieron.*

RANULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *rana*). Mała żaba, żabka. *Apul.* || Języka przyrośnięcie u wół, choroba inaczej *rana* zwana. *Veget. de re vet.*

RANUNCULUS, *i*, m. (zdrobn. od *rana*). Mała żabka, żaba, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Cic.* || Roślina inaczej *batrachion* albo *batrachium* zwana. *Plin.* t. j. podobno jaskier, żabinek, ziele.

RAPA, *ae*, *z*. (od *ῥάπτος*). *Colum.* Rzepa, roślina. *Scrib. Larg.*

RAPACIA, *orum* (zamiast *rapicia* scil. *folia* etc.). Roślina, liść, albo nac rzepna. *Plin.*

RAPACIDA, *ae*, zamiast *rapax*. Rozbojnik, zbójca, łotr, łupieżca, rabuś, porywacz. *Plaut.*

RAPACITAS, *atis*, *z*. (od *rapax*). Chciwość łupiestwa, łupu, chciwość rabunku, łotrówskie postępowanie, sprawowanie się. *Cic. Justin.* *Fur notae rapacitatis*. *Martial.*

RAPAX, *acis*, *r*. wspóln. (od *rapio*). Rozbojniczy, rozbojecki, łupieski, drapieżny, chciwy łupu, rozboju, rozbojnik, zbójca, łotr, rabuś, np. *Fos rapaces, vos praedones*. *Plaut.* *Bestiae rapaces*. *Plin.* *Rapaces aves*. *Plin.* Drapieżne ptaki. || — *dentes*. *Veget.* Zęby tna ce. || *Tibull.* Ten, który podarłki lubi. || Rto-

ry porywa, unosi z sobą. *Rapaces fluvii*. *Lucret.* Bystre rzeki. — *mors*. *Tibull.* Śmierć nagle porywająca. — *ingenium*. *Senec.* Bystry dowcip. || *Tac.* Przewisko dwudziestego pierwszego pólku.

RAPHANIA, *ae*, *z*. (*ῥάφανος*, rzodkiew). Choroba kurczowa, pochodząca z nadużycia głównicy żytniej.

RAPHANINUS, *a*, um, (od *raphanus*, *ῥάφανος*). Rzodkwianny, od rzodkwi, np. — *oleum*. *Plin.*

RAPHANITIS, *idis*, *z*. (*ῥάφανιτις*), *scil. iris*. *Plin.* Kosaciec lilijowy, rodzaj mieczyka, ziele.

RAPHANOS AGRIA, (*ῥάφανος ἄγρια*) *i*. *e. raphanus sylvestris*, inaczej *apios ischas* zwana. Rzodkiew dzika. *Plin.*

RAPHANUS, *i*, m. (*ῥάφανος*). Rzodkiew. *sativus*. *Plin.* — *agrestis*. *Pallad.* Rzodkiew dzika.

RAPHE, *es*, *z*. (*ῥάπτω*, zszywam). Szew worka jądrowego; wyraz anatomiczny.

RAPICIUS, *a*, um, (od *rapa vel rapum*). Tytający się rzepy, należący do rzepy, rzepny, np. — *semen*. *Cato.*

RAPIDE, *psk.* (od *rapidus*, *a*, um). Raptownie, bystro, prędko, szybko, nagle, np. *fluvius rapide dilapsus*. *Cic.* *Iter conficere rapide*. *Suet.* *Eo rapidius venit*. *Tac.*

RAPIDITAS, *atis*, *z*. (od *rapidus*, *a*, um). Prędkość, szybkość, bystrość. np. — *fluminis*. *Cues.*

RAPIDULUS, *a*, um, (zdrobn. od *rapidus*) *i*. *q. rapidus*. Mówiąc zmniejszającym sposobem. *Martian. Cap.*

RAPIDUS, *a*, um, (od *rapio*). Szarpający, rwący, bystry, np. — *leo*. *Lucr.* — *canes Seyllae*. *Id.* *Rapidus in urbem vectus est*. *Tac.* Jak najprędzej kazał się wędzić do miasta. *Rapidum aequor*. *Val. Flacc.* Bystre morze. || Porywczy, prędko, impetyczny, silny, gwałtowny. — *aestus*. *Virg.* Zhyteczny upał. — *ventus*. *Virg.* Wiatr gwałtowny. || *Rapida oratio*. *Cic.* Płynna, prędko mowa obfitością wyrażen i prędkim liczb spadkiem.

|| Żwawy, popędliwy, zapaleczywy, zawzięty, mocny, srog, tęgi, np. — *flamma, ignis, sol*. || *Rapidissimus*. *Caes.* *Rapidior*. *Curt.*

RAPINA, *ae*, *z*. (od *rapio*). Łup, drapieżstwo, grabież, łupiestwo, zdzierstwo, rozboj, rabowanie, łupież, np. *Caes. Mart.* *Rapinas fieri*. *Cic.* — *saere*. *Auct. bell. Afr.* || *Ovid.* Porwanie kogo. || *Mart.* Przedarowanie. || *Sever.* Przeniesienie gdzie rzeczy skradzionych. || Prędkość w przeniesieniu gdzie indziej rzeczy skradzionych. *Sever. ad Virg.*

RAPINA, *ae*, *z*. (od *rapa*) podobno *scil. terra* (od *rapinus*, *a*, um). Rzepisko, gdzie rzepy sieją, rzepne pole, rzepna okolica, rzepna rola. *Colum.* || Też rzepa, np. *rapinam serito*. *Cato.*

RAPINATOR, *oris*, m. (od *rapina* albo *rapino*, *ae*, *i*. *e. facio rapinam, rapio*) *i*. *q. raptor*. Rozbojnik, zbójca, łotr, łupieżca, rabuś. *Lucil. ap. Non.*

RAPIO, *is*, *pui*, *ptam*, *ere*, (*ῥάπτω*). *Cic.*

Tom II.

Wydzierać, unosić, porywać co gwałtem. — *res*. *Virg.* Zdzierać, łupić co. — *urbem*. *Virg.* Zrabować miasto. || Włóczyć kogo za nogi. — *ad mortem*. *Cic.* Włóć kogo na śmierć. — *in jus*. *Hor.* Włóć do sądu. — *gressus*. *Lucan.* Kwapić się. — *campum*. *Stat.* Przebiegać pole. || Odjąć. — *vocem animamque*. *Virg.* Odjąć życie. || Chwytać się. — *occasione*. *Hor.* — *zrečności*. — *flammam*. *Ovid.* Zapalić się. — *letum*. *Lucan.* Zgon przyspieszyć. || — *in deteriore partem*. *Terent.* Tłuma czyć na złą stronę. — *ad se*. *Phaed.* Chwytać, zagarnąć. — *in se victoriam*. *Liv.* Wydrzeć komu chlubę zwycięstwa. || — *in invdiam*. *Cic.* Nienawistnym uczynić. — *in odium*. *Ad Her.* Ściągnąć nienawiść na kogo. || *Rapi de luce*. *Stat.* Bydź porwanym ze światła. || — *in errorem*. *Cic.* Bydź w błąd wprowadzonym. — *cupiditate*. *Cic.* Unosić się chciwością. || *Rapsi*, zamiast *rapui*. *Cic.*

RAPISTRUM, *i*, n. (od *rapum s. rapa*). Rzepa dzika, rzepnica, ziele, np. *olus rapistri*. *Colum.*

RAPTO, *onis*, m. (od *rapio*). *Farr. Non.* Ob. **RAPTOR**.

RAPTUM, *psk.* (od *rapitus*, *a*, um). Rabując, zdzierając, łupiąc. || Porywco, prędko, chwytliwie, np. *vino raptim hausto*. *Liv.* *Semen raptim avium fame devoratum*. *Plin.* || Prędko, szybko, pośpiesznie, np. — *rem agere*. *Cic.* *Exercitus raptim ductus*. *Liv.* — *cibum capere*. *Liv.* *Haec scripsit raptim*. *Cic.*

RAPTIO, *onis*, *z*. (od *rapio*). Rabowanie, łupienie, rozchwytywanie. *Terent. Auson.*

RAPTITO, *as*, *are*, (częstotl. od *raptio*) *i*. *q. raptare*, jak *dico*, *dictus*, *dictito* *facit*, *gero*, *gestus*, *gestito*, *veho*, *vectus*, *velito*. *Gell.*

RAPTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotl. od *rapio*, mianowicie od *supin.* *raptum*) *i*. *q. rapio*. Rabować, zdzierać, łupić, np. — *African.* *Tac.* *Raptare inter se*. *Id.* — *pabula campis*. *Sil.* || Włóć, ciągnąć, porywać. *Solis equorum athere raptavit toto*. *Lucr.* — *aliquem manu*. *Stat.* *Uxor mea raptata ad tabulam*, *i*. *e. ducta*. *Cic.* || Przenośnie porywać, unosić, np. *me amor raptat*. *Plaut.* t. j. rozdrażnia, niespokoi, głowę mnie zaprzęta; też *raptet corda pavor*. *Val. Flacc.* t. j. niespokoi. || Przenośnie, prędko unieść, porwać, np. — *legiones huc atque illuc*. *Auct. bell. Afr.* || Łupić kogo, zburzać, łżyć, szkłować, winować, obwiniać, posądzać, np. *invicem raptant pro moechis*. *Plaut.* t. j. obwiniają siebie nawzajem.

RAPTOR, *oris*, m. (od *rapio*). Rto-ry co gwałtem porywa, wydiera, porywacz, drapieżca, napastnik, wydzieracz. — *thalami*. *Sen. p.* Porywacz żony. || — *libertatis*. *Fell.* Wydzierea wolności. — *spiritus*. *Val. Max.* Zbójca. || *Mart.* Łowczy. || *Magnes raptor ferri*. *Aug.* *Magnes pociągający żelazo*.

RAPTORIUS, *a*, um, (od *rapio*). Służący do wywleczenia, porwania, oderwania, zabrania, np. — *machamentum*. *Coel. Aur.*

RAPTUS, *us*, m. (od *rapio*). *Coel. Aur.*

Porywanie gwałtem, włóczenie czego. || *Tac.* Drapieżstwo, rozbójstwo, jawne złodziejstwo. || *Cic.* Porwanie cudzej żony, albo panny. || **RAPTUS**, *a, um*, (imsl. od *rapio*). *Cic.* Siła, gwałtem porwany. *Raptus ad littora vertere praedas. Virg.* Zabierać z brzegów zdobycze. *Sublime rapti. Tac.* Porwani w górę. || Pędko brany. *Rapta Ceres. Fal. Placc.* Pokarm skwapliwie brany. || *Raptum absol.* Rzecz porwana. *Ztąd raptio, ex, de raptio vivere. Virg.* Żyć zdobyczą. *Mori raptio. Senec.* Jąć się tego, co by służyło do odebrania sobie życia. || *Raptus. Ovid.* Porwany miłością. || *Raptus.* Porwany przez zawziętą albo gwałtowną śmierć. *Ab ubere raptus abstulit atra dies. Virg.* Niemowląt porwanych od piersi matki śmiercią wtłacza do grobu. || Włóczyony. *Hectore raptio. Ovid.* Włóczywszy Hektora po ziemi. || Przenośnię. *Caceo raptus amore furit. Ovid.* Ślepa porwany miłością szaleje. || *Stat.* Lutipony. || **RAPULUM**, *i, n*, (od *rapum*). Mała rzepa, rzepka albo radisa, albo kozłek salatkowy. || *Hor.*

RAPUM, *i, n*, (jak *rapa* od *rapis*, rzepa). Rzepa. *Colum. Plin. Martial. Suet.* || Też *rapa, ae, z. Colum. Scrib. Larg.*

RARE, psk. (od *rarus, a, um*). Cienko, subtelnie, rzadko, niegęsto albo niegromadnie, np. siac, flancować. *Colum.* || Też *rarrissime* np. *disserere. Id.* albo — *ponere. Id.* || Nieczęsto, rzadko, np. *rare capitul. Plaut.* || *Rarius. Cic.* || *Rare* zamiast *raro*.

RAREFACIO, *eis, ēre, actum, ēre*. (Bier. *rarefio, actus sum, fieri* (od *facio i rarus, a, um* albo *rare*). Rozrzadzić, rzadszemu uczynić, gęstości ująć, np. — *terram, np. sol rarefecit terram. Lucr.*

RAREFACTUS, *a, um*, (imsl. od *rarefio*). Rozrzadzony. *Lucr.*

RAREFIO, *is, actus sum, fieri. Lucr.* Rza-dzić, rzadzić, rzadszym się stawiać.

RARENTER, psk. (od *rarus, a, um* albo od słowa *rareo i. e. sum rarus, ztąd rarens i ztąd rarer*). Rzadko, nie często. *Enn. ap. Non. Gell. Liv. Andron.* || Czasem, niekiedy, np. *data rarerter bibere. Cato.*

RARESCO, *seis, ēre*, (od *rarus*). *Colum.* Rzedzić, poczynąć być rzadkiem, stawiać się rzadkiem. || Przenosić. *Rarescit nox. Claud.* Noc się rozjaśniała. || Umniejszać się, ubywać. *Rarescit miles. Sil.* Przeradzają się szaki wojska. *Colles paulatim rarescunt. Tac.* Pagórki powoli rzadziejają. — *sonitus. Prop.* Nieznacznie dźwięk niknie. || Stawać się cienkim, subtelnie, rzadkiem, nie być gęstym, np. *lanac rarescunt in senectute. Plin.*

RARIPILUS, *a, um*, (od *rarus i pilus*). Cienki, rzadki włos, t. j. mało mający włosów, np. *pecus raripilus. Colum.*

RARITAS, *ātis, z*, (od *rarus*). To, co nie jest gęstym, mialkość, rozlazistość, rzadkość, nie gęstość, dziurkowatość. *Plin. Vitr.* — *nubium. Apul.* — *dentium. Quintil.* || *Trocha*, mialość, np. — *remanentium. Suet. Ma-*

qua raritas. Plin. t. j. wielka rzadkość, ciekawość, osobliwość. — *figurarum. Quintil.* **RARITUDO**, *inis, z*, (od *rarus*) i. q. *raritas*, np. — *terrae. Colum.* t. j. mialkość, pulchność, rozlazistość.

RARO, psk. (od *rarus*). *Cic.* Rzadko, nie często. || *Id.* Wždy, niekiedy, czasem.

RARUS, *a, um*, (od *agatōs*, rzadki, nie gęsty). Rzadki, nie gęsty, rzadko sadzony. *Rara acies. Virg.* Szyk rzadki. — *umbra. Virg.* Cień słaby. — *tunica. Ovid.* Przezroczyta suknia. *Rarum eribrum. Ovid.* Niegęsty przetak. *Rarior aer. Ovid.* Nieco rzadkie powietrze. — *sylva. Tac.* Las nie gęsty. || Niezwy- czajny, osobliwy. — *inventu. Plin.* Trudny do znalezienia. — *in potu. Plin.* Rzadko pi- jący. — *egressu. Tac.* Rzadko wychodzący. *Rarus animus est ad. Sall.* Nie wielu chę- tnych do. || Wyhorny, zaumienity. *Rarissima conjux. Stat.* Zona osobliwszych przymio- tów. || *Hor.* Rzadko który. || *Raro scil. tem- pore.* Rzadko, niekiedy, np. *prodest raro. Cic. Hor. Perquam raro. Plin.* || Czasem, niekiedy. *Cic.* || W stop. drug. *rarius i wtrecz.*, *rarissime.* || *Rarum* zamiast *raro* *Paul. in Pandect.*

RASAMEN, *inis, n*, (od *rado, ere*) zamiast *rasura, i. q. raditur vel rasum est.* Skro- biny, które za skrobaniem odchodzą, np. *pas- tae. Marc. Empir.* t. j. oskrobiny, tablicz- ki, tafelki.

RASILIS, *e, ptuk*, (od *rado*). *Virg.* Co się daje skrobać, gładzić, polerować. || Skro- bany, gładzony, polerowany. — *foris. Catull.* Drzwi polerowane. *Rasile argentum. Fellej.* Polerowane srebro. || — *seopuli. Prudent.* Go- le skały. || *Zowia rasilis a deraso cortice, up- rasile buxum. Virg.*

RASIS, *is, z*, Gatunek surowej smoly, *gen- us crudae picis*, jak powiada Kolumella, która ztarta na proch mieszala się z winem.

RASITO, *as, are*, (często od *rado*). Czę- sto skrobać, gładkiem czynić, golić, np. — *faciem. Suet.* — *barbam. Gell.*

RASOR, *ōris, m*, (od *rado*) zamiast *fidi- ceen*. Skrzypek, który jakoby skrobał po stru- nach. *Fest.*

RASTELLUS, *i, m*, (zdrobn. od *raster* albo *rastrum*) i. q. *rastrum*. Narzędzie z zę- bami do rycia, do kopania ziemi, do grzeba- nia ziemi, motyka, graca, grabie, np. *ra- stello humum effodit. Suet.* — *stipulam ra- stellis eradi. Farr. Ligneis rastellis. Colum.* || Też *rastellum* jak *rastrum*, w liczb. mnog. *rastris i rastra.*

RASTER albo **RASTRUS**, *i, m*, (od *ra- do*) i. q. *rastrum*. Motyka. Wliczb. mnog. *rastris. Ter. Virg. Ovid.*

RASTRARIUS, *a, um*, (od *rastrum*). Tru- dniący się motyką albo gracą, należący do tego. || Ztąd podobno i. q. *agrum colens*, np. *rastraria, scil. femina. Caecil. ap. Non.* t. j. wieśniaczka, co grabiami grabi, słowo zel- żywe.

RASTRUM, *i, n*, podobno scil. *instru- mentum*, (od *rado* jak *rostrum* od *rado*).

Narzędzie opatrzone żelazniami albo drewnia- nymi zębami, do kopania, do grzebania zie- mi, motyka, graca, grabie. *Colum. Sen. Plin.* || W liczb. mnog. *rastris, orum. Virg. Ovid.* np. *rastris terram rinor. Virg.* t. j. grabię rolę zasianą. || Też w liczb. mnog. *rastra. Cels. ap. Non.*

RASURA, *ae, z*, (od *rado*). Skrobanie, struganie, drapanie, wycieranie, graciewa- nie, robienie gładkiem. *Colum.* || Oskrobi- ny, wiory, wiorki, strużyny, np. *rasurae eboris. Veget.*

RASUS, *us, m*, (od *rado*). Skrobanie, stru- ganie, drapanie, np. *ab rasu rastelli dicti. Farr.*

RASUS, *a, um*, (imsl. od *rado*). *Virg.* Skrobany, polerowany, gładzony. || *Juv.* O- golony. || — *lima. Mart.* Poprawiony. || *Ra- sis libat in antithetis. Persi.* Sztuką kraso- mówską wypracowane.

RATAE, *arum*. Miasto w Britanii. *Anto- ni. Itiner.* podobno i. q. *Rage. Ptolem.*

RATARIUS, *a, um*, (od *ratis*). Który się trudni *ratis*us, t. j. pławieniem, spuszcza- niem co woda, należący do tego, np. *ratari- a scil. navis.* Pewny rodzaj statku tak zwa- nego. *Gell.* t. j. tratwa, flisówka, pływ, mo- stek pływający.

RATIARIUS, *a, um*, (od *ratis*). Tyczący się tratwy, trudniący się tratwami, należą- cy do nich. || Ztąd *ratiarius*, rzeczow. scil. *vir* albo *negotiator. Paul. in Pandect.* t. j. traftarz, flis, albo handlujący tratwami.

RATIASTUM albo **RHATIASTUM**, *i, n*. Miasto w Gallii i w Akwitani (w prowincji *Pictonium*). *Ptolem.*

RATIHABITIO, *ōnis, z*, (od *rati habeo*). Ratyfikacja, przyjęcie, uchwała, approba- cja, pochwalenie, za dobre mienie, potwier- dzenie, zezwolenie. *Julian. in Pandect.* || Też używa się *rati enim habitio. Ulpi. in Pandect.* Są dwa słowa.

RATIO, *ōnis, z*, (podobno od słowa *reor*). Rozum, umysł, pojęcie, rozsądek, cel- niejsza władza duszy. *Ratio non est. Cic.* Nie ma rozumu, rozsądku. *Rationis parti- ceps. Id.* Rozumny, rozsądny. *Cum ratione insanire. Terent.* Połączyć rozum i rozsądek ze szaleństwem. *Mens et ratio, et consilium in senibus est. Cic.* Rozsądek i rozum mają starzy. *Obedire consilio rationique. Id.* Bydź posłusznym rozsądkowi i rozumowi. || *Ra- tio non est. Cic.* Nie zgodnie z rozumem, głupie. || *Ratione facere. Cic.* Rozsądnie, dobrze, słusznie czynić. || Rozumowanie, roz- prawianie dla wybadania prawdy. || *Zamiar, przedsięwzięcie. Quid tuae rationes postu- lent? Sall.* Czego twoje przedsięwzięcie za- pędy wyciągają. *Ratio est tua, ut. Cic.* Twój jest zamiar, ażeby. || Przyczyna. *Rationes subijcere. Cic.* Przytaczać przyczyny. *Ra- tionem dic. Gell.* Powiedz przyczynę. || *Ra- tio*, u retorów znaczny proces z obroną. || Ro- dzaj, przyrodoznictwo, stan, kondycja. *Diocen- di ratio. Cic.* Rodzaj stylu. *Nunc alia ra-*

tio est. Id. Teraz inny stan rzeczy. || Myśl, zdanie. *In cam rationem pro suo quisque sensu loqueretur. Cic.* Około tego zdania, każdy wedle swojego rozumienia mówił. || Porządek, rozkład. *Ratio totius belli. Cic.* Plan całej wojny. || Droga, sposób, jaki kto przedsięwzięcie w działaniu. *Ineunda nobis ratio, quemadmodum, cet.* Przedsięwzięmy sobie sposób, jak. *Mala ratione rem facere. Hor.* Złą drogą postępować sobie. *Solis et lunae ratio.* Zwyczajny ruch słońca i księży- ca. || Rzecz, interes, handel, związek. *Quae ratio tibi cum eo interesset? Cic.* Jaki masz z nim stosunek? || *Cic.* Kwestya, dy- sputa, rozprawa. || Sztuka, umiejętność. *Na- vigii ratio. Lucet.* Sztuka żeglowania. || Nauka, ćwiczenie. *Cynicorum ratio. Cic.* Nauka Cyników. || Porównanie, podobień- stwo. *Ad nostrorum annuum rationem. Cic.* Na podobieństwo naszych dziejów rocznych. || Porządek, sposób, metod. *In omnibus quae ratione docentur, cet. Cic.* We wszystkich, co się wedle porządku uczy i t. d. || Wiel- kość, ilość. *Pro ratione pecuniae. Cic.* Po- dług ilości pieniędzy. || Najczęściej. *Rachu- nek, kalkuł. Putatur ratio cum argentario. Plaut.* Czyni się rachunek z wekslarzem. *Rationes confectae et consolidatae. Cic.* Ra- chunki sprawdzone i stwierdzone. *Inire, sub- ducere rationes. Hor.* Rachować, sprawdzić rachunki. — *reddere. Cic.* Zdawać rachunek. — *repetere. Id.* Domagać się rachunku. — *conferre. Id.* Znosić rachunki. || *Rationem cum orco habere. Farr.* — *ponere. Colum.* Bydź w ustawie z niebezpieczeństwem ży- cia, w jakim zostają mieszkańcy krajów nie- zdrowych. || *Ratio constat.* Rzeczywisty ra- chunek przychodu i rozchodu. || Przenosić. *Przechna dla czego się co dzieje. Id.* *Servus a rationibus. Inscr.* Rachmistrz. || *Ista ratio maxima est. Plaut.* Jest bardzo wielka li- czba. || *Ratio* ze słowami *habeo, duco*, ma rozmaite znaczenie. *Non habere commodi ra- tionem. Cic.* Nie mieć względu na wygodę. — *salutis et dignitatis. Id.* Mieć wzgląd na ocenienie i godność. *Rationem habere cum Musis. Id.* Obećować z muzami. *Habeo ra- tionem. Id.* Myśleć o tem, mam wzgląd. || *Cic. Ratio*, przez zamianę. Dzieło mądre, sztucznie, dowiepinie zrobione.

RATIOCINABILITER, psk. (od *ratioci- nabilis*). Rozumnie, rozsądnie, rozumnym, rozsądnym sposobem, zwyczajem, np. *ergo rationabiliter signavit. Macrobi.*

RATIOCINATIO, *ōnis, z*, (od *ratiocinor*). *Cic.* Rozumowanie, sylogizm. || Postać kras- mówska. *Ob. Dialogismus.* || *Fitr.* Plan, abrys, model ze wszech miar proporcjonal- ny budowy. || Dowód, dowodzenie przez ko- go, np. *et in syllogismo tota ratio cinatio ab eo est, qui intendit. Quintil.*

RATIOCINATIVUS, *a, um*, (od *ratioci- nor*). Zamykający, zawierający, wnioskują- cy, dowodny, dowody mający, na rozumo- waniu gruntujący się, np. — *genus. Cic.* — *quaestio. Quintil.* || — *conjunctiones. Diomed.*

Spójniki, których używamy w rozumowaniu, np. *ergo, igitur*.

RATIOCINATOR, *ōris*, m. (od *ratiocinor*). Kalkulator, rachownik, np. — *diligens*. *Colum. Hilarum ratiocinatorem*. *Cic.* || Przenosić, np. — *officiorum*. *Cic.* t. j. dostrzegacz powinności.

RATIOCINATUS, *a, um*, (imsl. od *ratiocinor*). Wyrachowany, obrachowany. *Vitr.*

RATIOCINIUM, *ii*, n. (od *ratio*, jak *latrocinium*, *tirocinium* od *latro*, *tiro*). Wyrachowanie, obrachowanie, porachunek, obliczenie, wyliczenie. *Colum.*

RATIOCINOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, dep. (od *ratiocinūm* albo też od *ratio*, tak, jak *latrocinor* od *latro*). Wyrachować, obrachować, porachować, obliczyć, wyliczyć, np. *de pecunia ratiocinari sordidum est*. *Cic.* || Rozumować, dowodzić, wnioskować, czynić wnioski, np. *si recte ratiocinabimur*. *Cic.* || Rozbierać co, rozważyć, rozpoznawać, zastanowić się nad czym, rozmyślać, dumać, przemysliwać, kalkulować, brać pod kredkę, obrachować. *Plaut. Auct. ad Her.* || Probować, doświadczać. *Apul.*

RATIONABILIS, *e*, ptnk. (od *ratio*). Rozumny, rozsądny, obdarzony rozumem. *Sen. Quintil. Anima rationalis*. *Apul. Rationalibus esse videtur etc.* *Pompon. in Pandect.*

RATIONABILITAS, *ātis*, *z*. (od *rationalis*). Rozum, rozsądek, zdrowy rozum, zdrowy rozsądek, rozumność. *Apul.*

RATIONABILITER, psk. (od *rationalis*). Rozumniem, rozsądnie, rozumnym, rozsądnym sposobem. *Apul.*

RATIONALIS, *e*, ptnk. (od *ratio*). Tyczący się liczb, rachunku, rachuby, należący do rachunku; ztąd *rationalis*, rzeczowy, *scilicet vir albo homo*. Przewodnik rachunku, podskarbi, skarbnik, szczegółnie cesarski w prowincji podskarbi, kassyer. *Lamprid. Capit. Obdarzony rozumem, np. omnia animalia rationalia sunt, aut irrationalia*. *Sen.* || Tyczący się rozumu, rozsądku, należący do rozumu, pochodzący z rozumu, np. *philosophia albo pars philosophiae rationalis*. *Sen. Quintil. Apul. Cels.* || *Rationalis* zamiast *rationalis*, np. — *causa*. *Auct. ad Her.*

RATIONALITAS, *ātis*, *z*. (od *rationalis*). Rozum, rozsądek, rozumność, t. j. użytek, zażywanie rozumu. *Apul.*

RATIONALITER, psk. (od *rationalis*). Rozumniem, rozsądnie, rozumnym, rozsądnym sposobem. *Sen. Tertull.*

RATIONARIUS, *a, um*, (od *ratio*). Rachunkowy, tyczący się rachunków. || Ztąd *rationalarius*, rzeczowy. Który sporządza rachunki. *Modesti. in Pandect.* || *Rationarium*, rzeczowy. *scilicet scriptum*. Księga rachunkowa, żurnal, np. — *imperii*. *Suet.*

RATIS, *is*, *z*. (od *ratio*, plynę). *Plin.* Trafła — *scirpea*. *Plaut.* Plywaczka, narzędzie ze sitowia, na którym się uczą pływać. || Okręt. *Rates quassas reficere*. *Hor.* Napra-

wiać zepsute okręty. || *Ratem omnem servare*, przysł. *Plaut.* W dobrym stanie mieć gospodarkę. || W przyp. drug. liczb. mn. *Ratium*. *Lucan.*

RATITUS, *a, um*, (od *ratis*, właściwie imsl. od nieużyw. słowa *ratto*, *ire i. e. rate vel ratibus instruere*, opatrzyć w trafty, w barki). Pieniądz u Rzymian, na którym była trafta albo barka wybita. *Plin. Ratium quadrante dictum*. *Varr.* t. j. pieniądz noszący znak trafty albo barki.

RATIUNCULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *ratio*) i. q. *ratio*, mówiące zmniejszającym sposobem. Mały rachunek, rachuneczek albo rachunek, np. *subdixi ratiunculam*. *Plaut. Erat ei de ratiuncula apud me reliquum paucillulum numorum*. *Ter.* t. j. zostawał umnie rachunek z malej resztki pieniędzy. || Przyczyna, racja, powód, pobudka, mówiące zmniejszającym sposobem, np. *leves ratiunculae*. *Cic. Concludunt ratiunculis*. *Id. Huic sententiae ratiunculas suggerunt*. *Cic.* || Wniosek, syllogizm, mówiące zmniejszającym sposobem. *Concludunt ratiunculas*. *Cic.* t. j. czynią wnioski.

RATO, psk. (od *ratus*, *a, um*). Zapewne. Ob. *REOR*.

RATUS, *a, um*, (imsl. od *reor*). Przekonany. || Mniemany, rozumiany. *Consul optimum factu ratus*. *Sall.* Konsul za bardzo pożyteczną rzecz uczynić osadził. *Nos abiisse rati*. *Virg.* Rozumiejąc, żeśmy już uszli. || Pewny, stały, nieodmienny. *Motus siderum constantes et rati*. *Cic.* Ruch planet stały i pewny. || *Rata pars* albo *portio*. *Caes.* Pewna i naznaczona część w dzieleniu wedle proporcji. || *Rata absol.* *Liv.* Zamiast *rata pars*. || Mocny, stały. *Beneficia rata et certa*. *Cic.* Dobrodziejstwa stałe i pewne. *Ratae preces*. *Ovid.* Wysłuchane prośby. *Nimis ratum in dicendo iudicium*. *Senec.* Zbyt sąd surowy. || — *homo*. *Enn. ap. Fest.* Człowiek pewny, stały. || *Ratum habere, ducere, facere*. *Cic.* Pochwalić, potwierdzić, za pewną rzecz sądzić. || *Ratum mihi est*. *Cic.* Pochwalam, potwierdzam. *Atque haec Turno rata vita maneret?* *Virg.* Gdybyż żył Turnus?

RAVASTELLUS, i. q. *gravastellus*. Ob. *GRAVASTELLUS*.

RAUCA, *ae*, *z*. Rodzaj ziemnego robaka, który korzenie drzew psuje. *Plin.* Inni czytają *erucac*.

RAUCEDO, *inis*, *z*. (od *raucus*, *a, um*). Chrapowatość głosu, chryпка, chrypliwość, chryпка, np. *raucedo est amputatio vocis*. *Isidor.*

RAUCIDULUS, *a, um*, (zdrobn. od *raucus* albo od *raueidus*, *a, um*, i. q. *raucus*). Trochę chrapliwy, ochrypiały, chrypkę mający. *Hieron.*

RAUCIO, *eis*, *si*, *sum*, (od *raucus*, *a, um*). Ochrapieć, bydz chrapliwym, np. *raucuro*. *Lucil. ap. Prisci.*

RAUCISONUS, *a, um*, (od *raucus* i *sonus*).

aus). Ochrapiały, chrapliwo brzmiący, rozlegający się. *Lucr. — bombus*. *Catull.*

RAUCITAS, *ātis*, *z*. (od *raucus*, *a, um*). Chrapowatość głosu, chryпка, chrypliwość, chrapliwość, np. *człowieka*. *Cels. Plin.* np. *in tussi et raucitibus*. *Plin.*

RAUCUS, *a, um*, (podobno od *ravus* zamiast *ravicus* przez kócenie). Chrapliwy, ochrypiały, chrypkę mający, chrapliwie mówiący, brzmiący, huczący, rozchodzący się, rozlegający się, dzwoniący mówiący o głosie ludzi i zwierząt, np. *rogitando raucus sum factus*. *Plaut. Fauces raueae*. *Lucr. Fox ranaum rauea*. *Ovid. — cicada*. *Virg. Rauea picarum garulitas*. *Ovid.* Świegotanie srok chrapliwie. *Raucus frenitius*. *Val. Flacc.* Zmieszane wielu głosy. *Folueres raueae*. *Virg.* Ptaki wydające pienie. || Przenosić i żartobliwie. *Ipsae rumor jam raucus*. *Cic.* Wieść zmordowana i ustawająca. || Odnosi się do rzeczy nieżywotnych, które nie jasny albo głuchy głos wydają. *Raueo cornu flare*. *Propert.* Wchrapliwy rog trąbić. *Rauei postes*. *Id.* Drzwi skrzypiące. *Telum raueo aere repulsum*. *Virg.* Pocisk odbity o miedź chrapliwa, t. j. o tarczę. || *Raucum i rauea*, psk. *Ovid.* Chrapliwie. || *Raucior*. *Serv. ad Virg.*

RAUDUS albo **RODUS** albo **RUDUS**, *ēris*, n. *Raudus vel Rudus Rodus vel raudus significat rem rudem et imperfectam, nam saxum quoque raudus adpellant poetae, ut Attius in Menalipp.* Właściwie miedź albo miedzi moneta, moneta miedziana, np. *olim aera raudera dicebantur*. *Val. Max.* *Cum rudera milites jacebant*. *Liv.* t. j. sztuki miedzi albo miedzi moneta miedziana. || *Rodus* ma *Fest. Varr.*

RAUDUSCULA albo **RAUDUSCULANA** porta, (od *raudus*). *Varr.* Brama miedziana w Rzymie.

RAUDUSCULUM, *i*, n. (zdrobn. od *raudus*, podobno *scilicet aes*) Mała sztuczka miedzi albo miedź, stęplowana, lita, wybita, albo niestęplowana, niebita. || Cokolwiek pieniędzy albo mała sumka, np. *nam de raudusculo, quod scribis etc.* *Cic.* || Pisze się też *Rodusculum* i *Rudusculum*.

RAVENNA, *ae*, *z*. *Plin. Mel.* Miasto we Włoszech. || *Ravennas, ātis*, r. wspólny. *Plin.* Tyczący się Rawenny. || *Ravennates*, um. *Iuser.* Mieszkańcy Rawenny. || *Ravennatensis*, e. *Ibid.* Należący do Rawenny.

RAVI, *orum*. Naród w Arabii. *Plin.*

RAVIDUS, *a, um*, (od *ravus*, *a, um*). Szary, płowy, rasy, ciemny, np. *ravidi vel nigantes oculi* (*gallinaceorum*). *Colum.*

RAVILLUS, *a, um*, (zdrobn. od *ravus*, *a, um*). Podobno szary, albo ciemny, np. *ravillae feminae*. *Fest.* t. j. szare albo ciemne oczy mające. *Ravillae a ravis oculis*. *Fest.*

RAVIO, *is*, *ire*, (od *ravus*, *a, um* albo od *ravis*). Mówić chrapliwym głosem, np. *negotio et negando ravio*. *Plaut.*

RAVIS, *is*, *z*. *Plaut.* Chrapka, chrapliwość, ochrapienie głosu, gardła, np. *usque*

ad ravim poseam. *Plaut. Boando purgant ravim*. *Apul.*

RAVISTELLUS zamiast **GRAVISTELLUS**. *Plaut.* Ob. **GRAVISTELLUS**.

RAURACI, *orum*. Raurakowie, naród w Gallii i w Gallii Belgickiej, nad Renem, niedaleko Basilei. *Caes.* || Też *Raurici*. *Plin.* Miasto zwane *colonia Rauriaca*. *Plin.* || *Rauricum*. *Plin.* i *Augusta Rauricorum*. *Ptolem.*

RAURIACA, RAURICI, RAURICUM. Ob. **RAURACI**.

RAUSURUS jest od *Raucio*.

RAVULUS, *a, um*, (zdrobn. od *ravus*, *a, um*) i. q. *ravus*, mówiące zmniejszającym sposobem. Siwy, szary, siwawy, szarawy, szaraczkowy, ciemnego koloru. || Chrapliwy, ochrypiały, np. — *choraula*. *Sidon.*

RAVUS, *a, um*, (jest powinowate z *raucus*, *ravis* etc.) Siwy, szary albo siwawy, szarawy, ciemnego koloru, płowy, np. — *oculi*. *Varr. Plin. Lupa rava*. *Hor.* || Chrapliwy, ochrypiały, chrypkę mający, np. — *vox*. *Fest.* — *cantus*. *Sidon.*

RAVUSCULUS. Ob. **RABUSCULUS**.

RE

RE. Jeden z przedimków z siebie nie znaczących, lecz w złączeniach ze słowami ma rozmaite znaczenie, znaczą nazad branie jakiej rzeczy, np. *reposco*. Niekiedy znaczą działanie, np. *recognosco*. Czasem wzajemność, np. *redamo*. Czasem przeciwko, np. *relietor*, *repugno*. Czasem znowu, często, np. *reputo*. Czasem nanowo, np. *renovo*. Niekiedy, ztąd, np. *removeo*. Czasem powrót do dawnego stanu, np. *repuerasco*. Niekiedy, zbyt, nadto, np. *redundo*. Czasem o podał, np. *repositus*. Czasem w przeciwnym znaczeniu od słów pierwotnych, np. *relego*, *recludo*. Czasem nie nie zmienia znaczenia swoich słów pierwotnych, np. *repraesento*.

REA, *ae*, *z*. Mówi się o niewieście, która jest winna, oskarżona. *Cic.* Ob. **REUS**.

REABSORBEO, *es*, *ere*, (od *re* i *absorbeo*). Znowu pochłaniać. *Augustin.* Inni czytają *resorbeo*.

REACCENDO albo **READCENDO**, *dis*, *ere*, (od *re* i *adendo*) i. q. *redaccendo*. Znowu zapalić. Jedni czytają *reaccensus*. *Hieron.* drudzy *readcensus*.

REACTIO, *nis*, *z*. Oddziaływanie.

READOPTO, *as*, *are*. Ob. **REDADOPTO**. **READSUMO**, *ere*. Ob. **REASSUMO**.

READUNATIO, *ōnis*, *z*. (od *readuno*, *a* re). Znowu zgodzenie się, pojednanie się, np. *de recorporatione et redunatione*. *Tertull.* w starych *Edd.* *redanatione* czytają.

REAEDIFICO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re* i *aedifico*). *Cic.* Przebudować, znowu co budować, poprawić, wystawić co nanowo.

REAPSE, psk. zamiast *re ipsa*. *Cic.* Rzeczą samą, w rzeczy samej. || Też przekładając, np. *dum re non si tamen apse*. *Lucr.*

REASSUMO albo **trafinie READSUMO**, *ere*, (od *re* i *adsumo*). Znowu co przyjąć,

przyjmować, np. — *nomen*. *Plin. Edd. Cort. Gesu.* mają *resumit*.

REATE, *is, n. Plin.* Miasto we Włoszech. || *Reatinus, a, um. Farr.* Należący do miasta Reate. || *Reatini, ōrum. Liv.* Mieszkańcy miasta Reate.

REATUS, *us, m.* (od *reus*). Stan rzeczy, czyli czasu, w którym obwiniony, nie jest ani uwolniony ani potępiony, oskarżenie, obżalowanie, np. *in reatu esse. Modest. in Pandect.* Bydź oskarżonym. || Wina, obwinienie, pomówienie, obmowa, zarzut, wyrzut, np. *eur justae ultionis reatum istum sustineam?* *Apul.* || Odcież, ubior albo kształt oskarżonej, obżalowanej, np. *mulier reatu miraque tristitia deformis. Apul.*

REBAPTIZO, *as, avi, atum, are*, (od *re i baptizo*). Znowu ochrzcić. *Cod. Justin. Augustin.*

REBELLATIO, *ōnis, ſ.* (od *rebellō, are*). Odnawienie wojny szczególnie w przewyciężonym narodzie. *Tac. Val. Max.*

REBELLATRIX, *icis, ſ.* (od *rebellō, are*). Która odnawia wojnę, albo często odnawia, szczególnie w przewyciężonej prowincji, np. — *provincia. Liv. — Germania. Ovid.*

REBELLIO, *ōnis, ſ.* (od *rebellis* albo *rebellō, are*). Odnawienie, ponowienie wojny, np. w przewyciężonym narodzie, np. *rebellionem facere. Caes. t. j.* odnawiać wojnę, szczególnie w przewyciężonym narodzie. *Parari rebellionem. Tac. t. j.* gotować się do odnowienia wojny. || Odpadnięcie, bunt, rebellijsa, np. — *Germaniae. Suet. Tac.*

REBELLIO, *ōnis, m.* (od *rebellis* albo *rebellō, are*). Wojna znowu odnowiona, buntownik, rokoszanin. *Trebell. Poll.*

REBELLIS, *e, ptok.* (od *rebellō* albo *od re i bellum*). Znowu odnawiająca się wojna szczególnie względem przewyciężonego narodu, buntowniczy, np. *Gallumque rebellem. Virg. — motus. Claudian.* || Przenośnie, np. *Inferet arma tibi saeva rebellis Amor. Ovid.*

REBELLUM, *ii, n.* (od *rebellis* albo *rebellō i. q. rebellio*). Odnawienie wojny. *Liv.*

REBELLO, *as, avi, atum, are*, (od *re i bello, are*). Znowu zacząć wojnę, odnowić wojnę, szczególnie przez przewyciężony naród, odpadać, odstępować, buntować się, wznawiać wojnę, szczególnie mówiąc o narodach podbitych, np. *si plures rebellare cōpissent. Hirt. Barbaros ad rebellandum excitare. Liv.* || Przenośnie, buntować się, bunt podnieść, np. — *pudor. Sen.* || Znowu dobywać się, wybuchnąć, wyłamać się z pomiędzy czego, np. *credunt, rebellare vitia, quae curaverunt. Plin. t. j.* znowu powstają, znowu powstają.

REBITO, *is, ēre*, (od *re i bito i. q. redeo*). Idź nazad, powracać, znowu idź, przychodzić. *Plaut.*

REBOO, *as, are*, (od *re i boo, are*). Nazad rozlegać się, głos wydawać, brzmieć, dzwieżeć, znowu głos z siebie wydawać

(echo), np. *nec citharis reboat laqueata aurataque tecta. Lucr. Reboat sylvae et Olympus. Virg.* Brzmia echem lasy i Olympus. *Reboat fragor. Claudian.* || Rozlegać się, głos wydawać, brzmieć, np. *hinc rupti reboat poli. Sil. Tuba reboat bomburaucum. Lucr.* Trąba wydaje głos chrapliwy.

REBULLIO, *is, ſi, itum*, (od *re i bullio*). Warzyć, parować, z pomiędzy parować, wyparować, np. *vinum rebullire. Apul.* || Parować, wypychać, wypchnąć, wyrzucić, np. — *spiritum. Apul.*

RECALCITRO, *as, avi, atum, are*, (od *re i calcitro*). Wierżgnąć, odwierżnąć, nazad odbić, np. mówiąc o koniu. || Ztąd przenośnie, np. *Cui (Caesari) male si palpere, recalcitrat undique tutus. Hor. t. j.* da uczuć swój gniew.

RECALCO, *as, are*, (od *re i caleo, are*). Znowu, nanowo deptać albo wnieść, wstąpić, np. — *humum. Colum. — vestigia priora. Apul. t. j.* znowu idź temiż śladami.

RECALEFACIO, i. RECALFACIO, *cis, ēci, actum, ēre*, (Bier. *Recalefio* albo *Recalfio, actus sum, fieri*) (od *re i calefacio s. calfacio*). Znowu zagrząć, np. *telum sanguine recalfecit. Ovid. Recalefacto corpore. Scrib. Larg.* Znowu zagrzawszy ciało. || Przenośnie, np. *recalface mentem. Ovid.*

RECALEO, *es, ui, ēre*, (od *re i caleo*). Znowu bydź zagrożen albo bydź zagrożenem, np. *recalent nostro Tiberina fluenta sanguine. Virg.* || Przenośnie, np. *recalebant in auribus ejus parentis effata. Ammian.* || Czas dokona. *recaluerē.*

RECALESCO, *scis, ſi, scēre*, (od *re i caleo* albo *recaleo*). Znowu stać się rozgrzanem, np. *cineres Thessalici incendii (i. e. proelii) recaluerē. Hor. Cum motu recalescunt. Cic.* || Przenośnie, np. *tepida recalescere mentem. Ovid.* || Rozgrzać się, stać się rozgrzanem, np. *cum motu recalescere. Cic.*

RECALFACIO, RECALFIO. Ob. RECALEFACIO.

RECALVASTER, *tri, m.* (od *recalvus*). Częściami łysy, np. przód głowy, przednia część głowy, np. *malis comatum, quam recalvaster. Recalvaster et mundus est. Fulgat. Levit.*

RECALVATIO, *ōnis, ſ.* (od *recalvus* albo *od recalvo, are i. e. recalvum facere etc.*) Łysina, albo z przodu łysina. *Fulgat. Levit.*

RECALVUS, *a, um*, (od *re i calvus*). Łysy, pleszowaty, bez włosów na głowie, częściami albo z przodu łysy, np. *recalvum senem. Plaut.*

RECANDEO, *es, ſi, ēre*, (od *re i candeo i. q. candeo*). Znowu bieleć, stawać się białem. *Pers. Ob. Recandesco.*

RECANDESCO, *scis, ſi, scēre*, (od *re i candeo*). Znowu stawać się białem, albo stawać się białem, np. *pereussa recanduit unda. Ovid.* || Znowu gorącym, rozpalonem, żarzystem się stawać, albo gorącym, rozpalonem stawać się, np. *tellus recanduit ae-*

stu. *Ovid.* || Ztąd przenośnie, np. *recanduit ira. Ovid. t. j.* gniew stał się rozżarzonym.

RECANO, *is, ēre*, (od *re i cano i. q. recino*). Śpiewać albo znowu śpiewać. *Plin.* || Znowu czarować, mówić o wężach. *Plin.*

RECANTATUS, *a, um*, (imśl. od *recanto, are*). *Ovid.* Odczarowany. || *Hor.* Odwoływany. *Recantatis opprobriis. Hor.* Po odwołaniu obelg.

RECANTO, *as, are*, (od *re i canto*). Znowu śpiewać, znowu rozlegać się, odgłos wydawać, brzmieć, np. *recantat Echo. Martialis.* || Znowu czarować, uchylić, usunąć co przez czarodziejstwo, np. — *curas. Ovid.* || Odwołać, cofnąć swoje zdanie albo słowo, np. — *opprobria. Hor. t. j.* odwołać to, co mówił, pisał potwarliwie.

RECAPITULO, *as, are*, (od *re i capitulum*). To, co mówił albo pisał krótko sumować. *Tertull. Augustin.*

RECAUTUM, *i, n.* (od *recaveo*). *Cod. Justin.* Cyrograf isców od dłużnika podpisy i jemu oddany, kwit, pismo własnej ręki.

RECAVUS, *a, um*, (od *re i cavus, a, um*). Wydrążony, czczy, próżny wewnątrz, obłaczysty, np. — *palatum. Prudent. — speculum. Id. — laquearia. Paulin. Nol.*

RECEDO, *is, cessi, cessum, dēre*, (od *re i cedo*). Odstąpić, nazad idź, powracać, odchodzić, oddalić się. — *Roman. Sall.* Powrócić do Rzymu. — *loco. Cic.* Z miejsca o dejsz. — *ex acie. Liv.* Z placu bitwy ustąpić. — *ab aliquo. Cic.* Oddalić się od kogo.

|| Zeglującym zdają się ustępować miejsca, od których się oddalają sami. *Provehimur portu, terraeque urbesque recedunt. Virg.* Wypływamy z portu, nikną z oczu i ziemi i miasta. || Mówi się o miejscach skrytych i oddalonych od nas. *Domus arboribusque oblecta recessit. Virg.* Dom był osłonięty drzewami. *Littora in portum recedunt. Senec.* Brzegi wchodzące do portu. || Oddalić co od czego, oddzielić. *Truncis cervix abscissa recessit. Lucan.* Kark od kadłuba odpadł. *Caput e nostra citius cervice recedet. Ovid.* Prędej głowa od karku naszego odpadnie. || Przenośnie. *In ventos vita recessit. Virg.* Znikło życie w powietrzu. — *a charitate patriae. C. Nep.* Gasić w sobie miłość ojczyzny. — *ab armis. Cic.* Broń złożyć. — *a vita. Plin.* Życia dokonać. — *a consuetudine. Cic.* Odstępować od dawnych zwyczajów. — *alege. Id.* Łamać prawo. — *ab officio. Id.* Nie pełnić powinności. — *de statu suae dignitatis. Id.* Nie umieć utrzymać swojej powagi. || Imśl. *recessus, a, um*, ptok. Oddalony, daleki, odległy; ztąd scena recessus. *Vitr. t. j.* — nieco oddalona. || *Recesset* zamiast *recessisset. Plaut.* *Recesse* zamiast *recessisse.*

RECELLO, *is, cellui, llēre*, (od *re i cello*). *Lucr.* Nachylać co, zniżać, wzad cofać, np. *terra retro recellit. Lucr. t. j.* — nazad się nagina, nakłania, albo się rucha, porusza. || Czynn. Nazad naginać, np. — *nares. Apul. — totum corporis pondus. Id.*

RECENS, *tis, r. wśpół. ptok.* (od *re i can-*

deo). Świeży, nowy, teraźniejszy. — *ab illorum aetate. Cic.* Żyjący wkrótce po nich. — *a partu pullus. Farr.* Zrzebić świeżo urodzone. — *a vulnere Dido. Virg.* Dydonie nie otarta ze świeżej posoki. *Recens caede locus. Virg.* Miejsce zakrwawione przez świeżę zaboje. — *maritus. Plin. j.* Nowożeńiec. *Recenti re. Plaut.* Zaświeża. *Recentiore memoria. Cic.* Zaświeżej pamięci. *Recentiores. Plin.* Nowożytni, teraźniejsi pisarze. — *litterae. Cic.* List świeżej daty. || *Lucr.* Woda ciekąca. || — *sol. Pers.* Wschodzące słońce. || *Recens. Caes. Sili.* jedyny, mocny, niespracowany. || — *locus. Virg.* Miejsce gdzie się co nie dawno stało. || — *in dolore. Tac.* Który nie dawno żałować zaczął. || *In recenti. Modest. Pand.* Świeżo, nie dawno. || *Recens, psk. Lucr.* Świeżo. *Roma recens condita. Suet.* Rzym świeżo założony. || *E-pistola recentissima. Cic.*

RECENSEO, *es, ſi, situm i sum, ēre*, (od *re i censeo*). Liczyć, rachować, przeglądać. — *exercitum. Liv.* Uczynić popis wojska. || Powiadać, wyliczać, przytaczać. — *gesta fortia. Ovid.* Opowiadać rycerskie czyny. || *Gell.* Przeglądać, poprawić. || *Stat.* Rozważać, roztrząsać. || Imśl. czasu przeszłego biern. *Recensus i Recensitus.*

RECENSIO, *ōnis, ſ.* (od *recenseo*). Przeglądanie, dochodzenie, badanie, przetrząsanie, popis, lustracja, np. *Cenzorów. Cic. Suet.*

RECENSITIO, *ōnis, ſ.* (od *recenseo i. q. recensio*). Przeglądanie, popis, lustracja, np. *recensitione servorum facta. Ulpi. in Pandect.*

RECENSITUS, *a, um*, (imśl. od *recenseo*). Przeglądany, badany, roztrząsany, popisany, lustrowany. *Caes. Suet.*

RECENSUS, *us, m.* (od *recenseo i. q. recensio*). Przeglądanie, dochodzenie, badanie, popis, lustracja, np. *populi recensum egit. Suet. Vitae recens. Tertull.*

RECENSUS, *a, um*, (imśl. od *recenseo*). Przeglądany, badany, roztrząsany, popisany, lustrowany, np. *recenso senatu. Suet.*

RECENTER, *psk.* (od *recens*). Świeżo, np. — *captus. Pallad. Recenter lecta poma. Id. Res recentissimae gestae. Justin.*

RECENTO, *as, are*, (od *recens*). Odnawiać, ponawiać. *Matti. ap. Gell.*

RECENTORICUS AGER. Pewne pole albo rola w Sycylii, należąca do narodu rzymskiego. *Cic.*

RECEPTACULUM, *i, n.* (od *recepto, are*). Schowanie, miejsce do przechowania, schronienie, przytułek, ucieczka, magazyn, np. — *cibi. Cic. t. j.* schowanie, z przypad. trzec., np. — *mercibus. Liv. t. j.* na towary, t. j. magazyn. *Subterranei specus suffugium hyemi et receptaculum frugibus. Tac.* || Miejsce pobytu, bytności, bawienie, przemierzanie, przebywanie, nora, kryjówka, rejtarda, odwrót, np. — *hostium. Liv. — fugae. Id. Insula receptaculum perfugarum. Tac.*

RECEPTATIO, *ōnis, ſ.* (od *recepto, are*).

Odebranie nazad, odbieranie, przyjęcie, np. — *spiritus. Ammian.* Gdzie inne *Codd.* mają *pro reciprocatione.*

RECEPTATOR, *ōris*, m. (od *recepto*, *are*). Który bierze, przyjmuje, przyjmować, przechowywać rzeczy kradzionych mówiąc o ludziach, np. złodzieiów, rozbojników, rabusiów, np. *furibus, raptoribus, receptatoribus. Paul.* in *Pandect.* t. j. przechowywacz, złodzieje co kradną. || Też o rzeczach nieżywotnych, np. *ille latronum occultator et receptator locus. Cic. Rhenus receptator hostium atque defensor. Flor.*

RECEPTIBILIS, *e*, ptok. (od *recipio*). To, co się przyjąć może, np. *scientia est receptibilis. Augustin.*

RECEPTICIUS albo **RECEPTITIUS**, *a*, um, (od *recipio*). Zowie się w prawie, zachowany, wymówiony sobie, zawarowany, wybrany, wymówiony, np. w sprzedaży, w kontrakcie, np. — *servus. Cato ap. Gell.* || To co jest obiecane, przyrzeczone, np. — *dos. Caj.* in *Pandect.* t. j. posag przy śmierci żony, zaręczony przez kogo w imieniu męża. || Złąd *actio receptitia. Cod. Justin.* Umowa kontraktowym sposobem zawarta.

RECEPTIO, *ōnis*, ż. (od *recipio*). Przyjęcie nazad. || Wyjęcie, kondycya, warunek. *Plaut.*

RECEPTITIUS, *a*, um. Ob. **RECEPTICIUS**.

RECEPTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotl. od *recipio*) i. q. *recipio*. Przyjmować kogo do siebie, dąć schronienie. *Recepto me aliquo. Plaut.* Słaniać się gdzie, przytułam się. || *Lucan.* Kryć, przechowywać. || Wyrwać co z trudnością. *Hastancie receptat ossibus huerentem. Virg.* Ciężko wyrwa włócznia z kości. || *Multa litus se vultu receptat. Persi.* Brzeg kształci odnoże.

RECEPTOR, *ōris*, m. (od *recipio*). Przyjmacz, przechowywacz, tający, jak to złodziei co kradnie, np. *praedarum. Tac.* — *furum. Ulp.* in *Pandect.* || Odbierający na powrót, dostający nazad, np. — *Orientis. Fopisc.*

RECEPTORIUS, *a*, um, (od *recipio*). Służący do schronienia, do utajenia, należący do tego, np. — *locus. Tertull.* || Złąd *receptorium*, rzeczow. *Sidon.* t. j. pobyt, bytność, gospoda, stanowisko.

RECEPTRIX, *icis*, ż. (od *recipio*). Przechowywaczka, która przechowywała. *Apul. de mundo.* || W złem rozumieniu, przechowywaczka, złodziejka, co kradnie, np. *praedarum ac furtorum receptrix. Cic.*

RECEPTUM, *i*, n. (od *recipio*). Obietnica. *Cic.*

RECEPTUS, *a*, um, (imsl. od *recipio*). Przyjęty. — *ensis pectore. Sen.* Miecz utopiony w piersiach. — *ad deos. Liv.* Policzony między bogi. || — *in fidei. Hirt.* Wzięty w obronę. — *in gratiam. Cic.* Przypuszczony do łaski. *Recepti rei. Tac.* Jawni przestępcy. *Receptae preces. Stat.* Wysłuchane

prośby. || **Przyrzeczony.** *Receptum officium persolvere. Cic.* Przyrzeczoną spełnić powinność. || Wzięty. *Reception est usu. Quint.* Weszło w obyczaj. || Znowu odzyskany. *Recepta libertas. Cic.* Odzyskana wolność.

RECEPTUS, *us*, m. (od *recipio*). Ustęp, odwrót, w tył cofanie się wojska. *Receptui signum dare. Liv.* Trafić na odwrót. || Przenosić. *Canere receptui. Cic.* Upamiętać się, zapomnieć kłopotu. *Cane Musa receptus. Ovid.* Zaprzestań Muzo. || *Caes.* Ucieczka, schronienie, miejsce schronienia. *Receptus suos vestiunt. Solin.* Uścielają swe gniazda. || — *maris. Eumen.* Wzbieranie morza. || *Receptus spiritus. Quintil.* Oddychanie.

RECESSIM, *psk.* (od *recedo*). Ustupając, idąc nazad, nawstecz, w tył, np. *recessim cedam. Plaut.*

RECESSIO, *ōnis*, ż. (od *recedo*) i. q. *recessus*. Ustępowanie, iście nazad, np. *recessionibus venti. Vitr.*

RECESSUS, *a*, um, (od *recedo*). *Vitr.* Zagłębiony, oddalony.

RECESSUS, *us*, m. (od *recedo*). Odejsie, nazad, ustąpienie, oddalenie. — *maris. Cic.* Ustąpienie morza. *Recessus canere. Treb. Poll.* Trafić na odwrót. || — *a pestiferis. Cic.* Oddalenie od zarażonych. || Oddalone miejsce. — *speluncae similis. Ovid.* Miejsce do jaskini podobne. *Equi recessus Danai. Petron.* Brzech Trojańskiego konia. || *Cic.* Osobność, ustronie. || Przenosić. *In animis tanti recessus. Cic.* Skrytości serca. *Quo plus recessus sumunt. Val. Max.* Im więcej mają spoczynku. || *Recessui canere. Trebell. Poll.* Trafić na odwrót. || — *proflus piscinae. Colum.* Upust. || Część oddalonego, odległego miejsca, ką, np. *recessus speluncae similis. Ovid.* || Odnoża morska, wybrzeże, zatoka morska. *Plin.* || *Domus in multos ducta recessus. Quintil.* t. j. oddalone miejsce, apartament. || Siedlisko, posada, przybytek, np. *marmoreo superi sedere recessu. Ovid.* || Spoczynek, spokojny czas, albo czas wolny. *Val. Max.*

RECHAMUS, *i*, m. i. q. *trochlea.* Winda albo kluba. *Vitr.*

RECHARMIDO, *as*, *are*. Zartobliwie słowo utworzone przez Plauta znaczy bydlę złodziejem, np. *Recharmidem me esse nego. Plaut.*

RECIDIVATUS, *us*, m. (od *recidivus*). Odnowienie, powrót do dawnego stanu, np. — *carnis. Tertull.*

RECIDIVUS, *a*, um, (od *recido*). *Cels.* Odnawiający się, powracający. *Recidiva febris. Plin.* — *morbus. Cels.* Wracająca się febra, choroba. *Recidiva Pergana querevere. Virg.* Szukać nowych osad Troi. || w *MSS.* *recidivus.*

RECIDO, *is*, *idi*, *casum*, *dere*, (od *re i caedo*). Odpadać w co, wpadać w chorobę, recydywy dostać. — *in morbum graviolem. Liv.* Odpad w cięższą chorobę || Znowu wpadać, przychodzić. — *ad nihilum. Cic.* — *in casum. Colum.* Wniwecz się obrócić. *Recidunt haec*

eodem. — *Liv.* Wracają się rzeczy do pierwszego stanu.

RECIDO, *is*, *idi*, *casum*, *dere*, (od *re i caedo*). Obcinać, obrzynać. — *barbam. Ovid.* Ostrzyż brode. *ungues. Plin.* Obrzynać paznokcie. || Przenosić. — *ornamenta ambitiosa. Hor.* Odjąć ozdoby wytworne. *Priseum ad morem recidere. Tac.* Przekształcić na dawny obyczaj.

RECINCTUS, *a*, um, (od *recingo*). *Virg.* Rozpasany. || *Val. Flacc.* Przepasany, podkaszany.

RECINGO, *is*, *uxi*, *ctum*, *gere*, (od *re i cingo*). Odpasać, rozpaszać, np. *tunicas. Ovid.* Złąd *vestis recincta. Virg.* — *zona. Ovid.* *Recingi ferrum. Stat.* Odpasać miecz. || Opasać, opasywać, np. *vestis recincta. Val. Flacc.*

RECINIATUS. Ob. **RICINIATUS**.

RECINIUM albo **RECINUS**. Ob. **RICINIUM**.

RECINO, *is* i *nui*, *centum*, *nere*, (od *re i cano*). Znowu albo często śpiewać. || *Hor.* Rozlegać się jak echo. || *Apul.* Odwoływać co.

RECIPERO, *us*, *are*, zamiast *recupero*. Znowu odebrać. *Cic. Apul.* Ob. *Recupero*.

RECIPIO, *pis*, *ēpi*, *eptum*, *pere*, (od *re i capio*). Znowu co brać. *Recipiant arma. Liv.* Niech znowu broni wezmą. — *animam. Terent.* — *animum a pavore. Liv.* Znowu nabrać serca, odwagi. || Odzyskać. — *res suas. Cic.* — *swoje rzeczy.* || Wziąć, opanować || Wyrwać. — *ensem. Virg.* Wyrwać miecz z piersi. || *Recipere se. Cic.* Powrócić na dawne miejsce. *Recipe te ad nos. Id.* Powrót do nas. || Ustępować, czynić odwrót. *Eo se recipere coeperunt. Caes.* Tam ustępować zaczęli. *Rursus se ad signa recipientes. Id.* Znowu się wracając do chorągwi. || Często się kładzie bez zaimków *se, te, nos, za-* zawsze atoli z domysłami. *Celerius recipiens. Caes.* Prędko się wzad cofać potrzeba. || Przenosić. *Ad ingenium vetus verutum te recipis tuum. Plaut.* Powracasz do dawnego swojego charakteru ehytrości. *Se recipere in principem. Plin.* Uprząść sobie postawę panską. || Wziąć, brać co. *Urbe, tecto, mensa, lare recipere. Liv.* Przyjąć do miasta, do domu, do stołu, do gospody. *Corpus lecto. Phaedr.* Położyć się na łóżku. — *aliquem splendide. Auct.* ad *Herenn.* Wspaniale podejmować kogo. || *Recipere hoc et illud. Scrib. Larg.* Mieszać lekarstwa; złąd podobno urosł wyraz lekarski *recipe*. || — *ferrum. Cic.* Razano zwyciężonym szermierzom wziąć swój miecz. || *Senec.* Zamykać co w sobie, zawierać. || Przyjąć, przypuścić. *Cunctationem res non recipit. Liv.* Rzecz nie cierpi zwłoki. || Wyrwać, oswobodzić, uwolnić. *Ilum ego per flammam, et mille sequentia tela eripui his humeris. Virg.* Jam ogniem i tysiącem otoczony grotów, temi go wyrwał ramiony. || Wyjąć, wyłaczyć, warować co sobie. *Potestulum hoc recepit, cum acdes vendidit.*

Plaut. Dom przedawczy, warował sobie tylko male mieszkanie. || *Ulp.* Dadz komu schronienie. || Przyjąć co na siebie. — *causam. Cic.* Przyjąć czyje do bronicia sprawę. || Obiecywać, przyrzekać. *Omnia ei petenti recepti. Planc. ad Cic.* Przyrzekłem wszy stko prosiaczemu. *Mihi diligentissime se defensorum receperat. Cic.* Przyrzekł mnie bardzo pilnie bronić. || *Ad albo in me recipio. Terent.* Uręczam, biorę to na siebie. || — *fidem. Cic.* Przyrzekać. || — *in se periculum. Ulp.* Narażać się na niebezpieczeństwo. || — *nomen alienius. Cic.* Liczyć kogo w rzędzie dłużników. || *Recepto* zamiast *recepto. Catull.*

RECIPROCATIO, *ōnis*, ż. (od *reciproco*, *are*). Odejsie nazad, cofnięcie się, iście na powrót, powrót na tę samą drogę, np. mówiąc o kozach. *Plin.* — *aestus. Id.* *Errantium siderum. Gell.* — *talionum. Gell. i. e.* *poena talionis vicissim inflata.*

RECIPROCATUS, *us*, m. (od *reciproco*, *are*). i. q. *reciprocatio. Augustin.* *Prudent.*

RECIPROCATUS, *a*, um, (imsl. od *reciproco*). *Arnob.* Odwrotny, nazad oddany. *Auras per anhelitum reciprocatus redunt. Id.* Powietrze przez oddech wypuszczają nazad.

RECIPROCE, *psk.* (od *reciprocus*, *a*, um). Wracając nazad. *Farr.*

RECIPROCICORNIS, *e*, ptok. Mający rogi nazad zgięte, np. *reciprocicornem i. e. arietem. Labe. ap. Tertull.*

RECIPROCO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *recipio* albo *procare*, inaczej *Festus*; *reciprocare pro ultro citroque poscere, uti sunt antiqui etc.* podobno od *recipero*, i. e. *recipio*, zatem *redeo*). Znowu powracać na tę samą drogę, wracać, wzad ustępować. *Reciprocatur aestus. Sil.* Wylewa i odlewa morze. — *animam. Liv.* Oddychać. *Spiritus reciprocatur. Gell.* *Pluca*, które oddychają powietrzem. *Telum manu reciprocans. Id.* Rzucając i na powrót zwracając pocisk. *Id adversum aestum reciprocari. Liv.* Gwoli pływać i odpływać. || Ustępować. *Aestus maris reciprocatur. Plin.* Ustępować, jako zwykło morze. || Biern. *Ista reciprocantur. Cic.* Te rzeczy są wzgledne. || — *serram. Tertull.* Wzajemnie piłę ciągnąć. || Przenosić, powtarzać, powtarzać mówiąc o proctwie. *Cic.*

RECIPROCUS, *a*, um, (od *reciproco*, *are*). *Farr.* Odwrotny, wzad się obracający. — *amnis. Plin.* Rzeka, która wylewa i odlewa. *Reciprocus voces. Plin.* Echo. || *Sen. p.* Względny, wzajemny. — *pronomina. Prisci.* Zaimki względne. *Reciproci versus. Diom.* Wiersze odwrotne, które się na odwrót czytają. *Reciproca argumenta. Gell.* Odwrotne dowody.

RECISAMENTUM, *i*, n. (od *recido* albo *recisus*). To, co jest obcięciem, mała sztuczka, okrawek, uciniek, kasek, troszka, resztki, okrawki. *Plin.*

RECISIO, *ōnis*, *z.* (od *recido*, odcinam). Obcinanie drzew, kwiatów, okrzyszanie, np. *omnis rosa recisione proficit. Plin.*

RECISUS, *a, um*, (imsl. od *recido*). Odcięty. — *ense. Lucan.* — mieczem. — *manu recisi. Petron.* Rzeźniony. || *Recisae nationes. Cic.* Zniszczone narody. *Recisa a stirpe vitia. Claud.* Wykorzenione występki. — *fulgor. Stat.* Światło zmniejszone. || Krótki. *Tempus recisus. Callistrat.* Czas krótszy. — *opus. Vellej.* Skrócone dzieło.

RECITATIO, *ōnis*, *z.* (od *recito*, *are*). Głosne czytanie, wciąż czytanie, przeczytanie, np. — *literarum. Cic. legis. Auct. ad Her.*

RECITATOR, *ōris*, *m.* (od *recito*, *are*). *Cic.* Czytelnik, który czyta głośno. || Właściwie ten, który czytał a sadu supliki, świadek i t. p. *Hor. Plin. Sen.*

RECITATUS, *a, um*, (imsl. od *recito*, *are*). *Cic.* Głośno czytany, wysłowny. — *haeres testamento. Plin.* Testamentem mianowany dziedzic.

RECITO, *as, avi, atum, are*, (od *re i cito*, *are*). Głośno co czytać. — *de tubulis, ex codice. Cic.* Czytać co z tablic, z kodeksu. || *Quintil.* Mówić z pamięci, wysłownie, deklamować. || *Ovid.* Czytać przed kim swe dzieła.

RECLAMATIO, *ōnis*, *z.* (od *reclamo*). *Cic.* Krzyk powtórzony. || *Apul.* Krzyk nie pochwalny, przeciwny, reklamacja.

RECLAMITO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *reclamo*), *i. q. reclamo*. Krzyżeć względem czego, sprzeciwiać się, np. *reclamat istiusmodi suspitionibus ipsa natura. Cic.*

RECLAMO, *as, avi, atum, are*, (od *re i clamo*). Krzyżeć przeciw temu, sprzeciwiać się komu słowami, opierać się, protestować się przeciw komu. — *alicui pro reo. Plin. j.* Powstawać przeciw komu za oskarżonym. *Reclamatum est ejus orationi ab omnibus. Cic.* Wszyscy powstali przeciw jego mowie. || U poetów, obijać się, jako głos. *Reclamant plangoribus arva. Stat.* Narzekania rozlegają się po polach. || *Phaedr.* Wykrzykać. || *Paul. Pandect.* Obwołać. || *Fal. Flacc.* Znowu wzywać. *Canenti mutus ager domino reclamat. Stat. t. j.* odpowiada, daje echo.

RECLANGO, *is, ēre*, (od *re i clango*). Zabrznieć, huczeć, rozchodzić się, rozlegać się, odgłos wydawać, brzmieć, dzwieżeć. *Ammian.*

RECLINATORIUM, *ii, n.* Podpora grzbiotu, głowy na łóżach, krzesłach i katedrach. *Isidor.*

RECLINATUS, *a, um*. Ob. **RECLINIS**. **RECLINIS**, *e, ptuk.* (od *reclino*). Wzad nachylony, nawspak zgity, skrzywiony. *Tac. Sen. Pallad.* || Leżący na wspak. — *stratis. Fal. Flacc.* Leżący na łóżku.

RECLINO, *as, avi, atum, are*, (od *re i clino*). *Caes.* Nachylać, zginać. — *caput, humeros. Cic.* — głowę, ramiona. — *onus im-*

perii in aliquem. Sen. Zwalić ciężar rządu na kogo. *Nullum a labore me reclinat otium. Hor.* Zadnej nie mam ulgi w pracy. || *Stat.* Wywracać co na grzbiec.

RECLINUS, *a, um*, (od *reclino*). Zamiast *reclinis. Vopise.*

RECLIVIS, *e, ptuk.* (od *re i clivus*). Pochyły, spadzisty, schodzisty, ukośny, np. *campus ad solem reclivis. Pallad.* Pole pochyłe ku słońcu.

RECLUDO, *dis, si, sum, ēre*, (od *re i claudos, s. cludo*). Otworzyć, otwierać kluczem, odemknąć, otworzyć, np. — *portas. Propert.* — drzwi. *Tum latebras animae pectus mucrone recludit. Virg.* Tedy, gdzie duch mieszka, pierś przebił żelazem. — *humum. Tac.* Odkopać ziemię. — *ensem. Virg.* Dobyć z pochew miecza. || Przenosić. — *oculla. Stat.* Odkryć skrytości. — *operta. Hor.* Wyjawić sekret. || *Stat. Justin.* Zamykać.

RECLUSUS, *a, um*, (imsl. od *recludo*). *Hor.* Otworzony. || *Ammian.* Zamknięty.

RECOCTUS, *a, um*, (imsl. od *recoquo*). *Plin.* Znowu albo bardzo przewarzony. *Recocta lana. Sen.* Wielekroć farbowana wlna. || Przenosić. — *senex. Catull.* Stary wyga. — *scriba. Hor.* Wykretny pisarz. *Anus recocta vino. Petron.* Staruszka dobrze spojona.

RECOL O, *as, are*, (od *re i coeno, are*). Znowu karmić, żywić, stolować. *Macrob.*

RECOGITATIO, *ōnis*, *z.* (od *recoquito*). Rozważanie, rozważa, uwaga, rozmyślanie. *Tertull.* Inni czytają *irrecogitatio*.

RECOGITATUS, *us, m.* (od *recoquito*). Rozmyślanie, np. *Deus ipse recogitatus cordis in populo praevenit. Tertull.*

RECOGITO, *as, are*, (od *re i cogito*). Znowu rozważać, zastanawiać się nad czym, np. — *de nominibus. Cic. Q.* || Ztąd rozważyć, uważać, zważyć, np. *eum recogito. Plaut.* też *recogitans. Colum.*

RECOGNITIO, *ōnis*, *z.* (od *recognosco*). Rozwaga, uwaga, naradzenie się, zastanowienie się, np. — *seclerum suorum. Cic.* || Ogłędanie, dochodzenie, badanie, przetrząsanie, np. — *Postumii. Liv.* — *equitum. Suet.* t. j. przegląd jazdy, popis, rewija.

RECOGNITUS, *a, um*, (imsl. od *recognosco*). *Cic.* Przeglądany.

RECOGNOSCO, *seis, ōvi, ūtum, scēre*, (od *re i cognosco*). Znowu co poznać, zrozumieć, rozważyć. *Mirificum erga me tuum amore recognovi. Cic.* Poznałem dziwne twe ku mnie przywiązanie. || *Cic.* Przypominać co sobie. || Przeglądać. — *equitum turmae. Suet.* — szwadrony jazdy. || *Cic.* Odczytać, przejrzeć, poprawić.

RECOGO, *gis, cōgi, cōactum, gēre*, (od *re i cogo*) i *e. rursus cogo*, np. *cineres in corpore posse recogni. Paulin. Nol.*

RECOLLECTUS, *a, um*, (imsl. od *recollo*). Znowu zebrany albo razem zebrany. *Cic.*

RECOLLIGO (albo *Reconligo*), *gis, ēgi, ectum, ligēre*, (od *re i colligo*). Znowu zbieram albo zbieram, razem zbieram, zebrać pospolu, brać razem, np. *sparsos recolligit ignes. Lucan.* *Parvulum recolligit. Justin.* Niemowlę, które wprzód był odrzucił, znowu do siebie przygarnia. *Recollecto gladio. Id.* Miecz odzyskawszy. || Przenosić. *Animum alicuius recolligere. Cic.* Pojednać czyj umysł. — *se. Id.* Zreflektować się. — *primos annos. Ovid.* Odmłodnić.

RECOLLOCO (*Reccalloco*), *as, are*, (od *re i colloco*). Znowu położyć np. *aeग्रum lecto. Coel. Aur.*

RECOLO, *as, avi, atum, are*, (od *re i colo, are*). Znowu przedzielić, aby się gaszcz. został, np. — *oleum per linteum duplex. Scrib. Larg.*

RECOLO, *lis, cōli, cultum, lēre*, (od *re i colo, ni etc.*). Znowu uprawiać rolę. — *agros. Fal. Flacc.* Przecierać pole. || Przenosić. — *ingenium. Plin.* Polerować dowcip. || Oduwać. — *artes. Cic.* Wskazywać sztuki. — *studia. Cic.* Znowu ćwiczyć się w naukach. — *avitum decus. Tac.* Starożytne wskazywać zaszczyty. || Przypominać, rozważać, powtarzać. || *Phaedr.* Znowu gdzie mieszkać.

RECOMMINISCOR, *ōris, sci, dep.* (od *re i comminiscor*). Znowu przypominać co sobie, np. *litteris i. e. ex literis. Plaut.*

RECOMPINGO, *gis, ēre*, (od *re i compingo*). Znowu co razem złączyć, np. — *os ad os. Tertull.*

RECOMPONO, *nis, posui, posūm, nēre*, (od *re i compono*). Znowu co razem złożyć, uporządkować, do porządku przyprowadzić, np. *pone recompositas in statione comas. Ovid.* — *lapides. — Ulpi. in Pandect.* — *fracturam. Feget.*

RECOMPOSITUS, *a, um*, (imsl. od *recompono*). Znowu złożony. *Ovid.*

RECONCILIATIO, *ōnis*, *z.* (od *reconcilio*). Znowu pogodzenie się, pojednanie, np. — *concordiae. Cic.* — *gratiae. Id.* t. j. znowu przywrócenie do zgody, do łaski. || Ztąd ułaglenie, uspokojenie zwaśnianych, oczyszczenie z grzechów, np. *reconciliationes gratiarum. Cic.* || Pogodzenie, przebłaganie, np. *simulare reconciliationem. Suet.* || Sposób wabienia, pociąganie do przyjaźni. *Suet.*

RECONCILIATOR, *ōris, m.* (od *reconcilio*). Który znowu się zgadza, jedna się, np. — *pacis. Liv.* t. j. jednacza, pogodziec, rozjemca, rozjemca pokoju.

RECONCILIATUS, *a, um*, (imsl. od *reconcilio, are*). Pojednany. *Reconciliatione gratia, voluntas. Cic.* Jednanie. — *pax. C. Nep.* Przywrócony pokój. || *Farr.* Odzyskany, przywrócony, jako siły, zdrowie.

RECONCILIO, *as, avi, atum, are*, (od *re i concilio, are*). Przywrócić do łaski, do zgody, pojednać, pogodzić. — *militum animos imperatori. Liv.* Pogodzić żołnierzy z wodzem. — *gratiam. Cic.* Przywrócić do łaski. — *pacem. Liv.* Zrobić pokój. || Odprowadzić. — *filium domum. Plaut.* — syna do domu ojcowskiego. || Przenosić, przywró-

cić, naprawić, przywrócić do dawnego bytu, zdrowiem uczynić, np. *reconciliatione apes. Farr.* — *articulum. Apul.* t. j. gibkim, giętkim uczynić.

RECONCINNO, *as, avi, atum, are*, (od *re i concinno*). Znowu co zrobić, naprawić, zrobić nową suknią, np. *spinther novum. Plaut.* *Reconcinnato mendacio, fallens maritum. Apul.* t. j. sztucznie skłamawszy oszukującego męża. || Znowu co robić lepszym, reparaować, np. suknią, dom. *Reliqua reconcinno. Cic. Q.* t. j. ulepszam, reparauję. ||

Niektóre *Cadd.* mają *reconcilio*.

RECONCLUDO, *dis, ēre*, (od *re i concludo*). Zamykać, zamknąć, np. — *aliquem in monumento. Tertull.*

RECONDITUS, *a, um*, (imsl. od *recondo*). Schowany, zamknięty. || Przenosić. Skryty, tajemny. *Reconditi saltus. Catull.* Gęste lasy. *Recondita natura. Cic.* Skryte przyrodzenie. *In recondito habere. Plin.* Mieć co w skrytym zamkniętym.

RECONDO, *is, didi, ditum, dēre*, (od *re i cando*). Znowu co chować. — *gladium in vaginam. Cic.* Schować miecz do pochwy. *Eusem tumida in pulmone recondit. Virg.* Topi miecz w piersiach. || Przenosić. *Quos fama obscura recondit. Virg.* Których pamięć ukrywa imiona. *Verba, vultus in crumenae detorqueus, recondit. Tac.* Układał sobie zmysłową postać. || *Plin.* Chować umarłego. || Znowu co wybudować. || *Propert.* Wydać co, wylać.

RECONDUCO, *as, xi, ctum, cēre*, (od *re i conduco*), i *e. rursus conduco*. Znowu najać, zgodzić, aredować, dzierzawić, przynająć. *Reconduxisse videbitur. Ulpi. in Pandect.* || Przedsiębrać co, albo przyjać na się, objąć się, podjąć się czego, np. do hudo-

wania, do postarania się. *Plin.* || Nazad prowadzić, przewieść, np. — *copias civitatum. Quintil.*

RECONDUCTUS, *a, um*, (imsl. od *reconduco*). *Plin.* Znowu najety. || *Fest.* Odbywany.

RECONFLO, *as, are*, (od *re i conflo*). *Luer.* Znowu co wzniecić, wznowić. || *Id.* Przenosić. Wskrzesić.

RECONLIGO, *ere*. Ob. **RECOLLIGO**. **RECONLOCO**, *are*. Ob. **RECOLLOCO**.

RECONSIGNO, *as, are*, (od *re i consigno*). Znowu naznaczyć, konotować, zaznaczyć. *Tertull.*

RECONSUESCO, *seis, ēre*, (od *re i consuesco*). Stać się zwyczajnym, pospolitym, używanym, zwykłym, potoczny, np. *gloria autem reconsuevit. Tertull. de cult. fem.*

RECOQUO, *is, xi, ctum, quēre*, (od *re i coquo*). Znowu co nowego przygotować, przysposobić, przyrządzić, przyprowadzić, gotując, warząc, topiąc, roztopiając, np. — *patrios enses. Virg.* Ojczyste przetapiać miecze. || Przenosić. *Dare se recoquendum. Quintil.* Dadać się przekształcić. || *Anus recocta vino, zartobl. Petron.* t. j. pijana. || Przenosić. *Tullius se Moloni Rhodi velut recoquendum dedit. Quintil.* t. j. do prze-

kształcenia siebie oddał. || *Scriba recoetus*. Hor. t. j. niedziak, mizerak, pospolity, nowo upieczony pisarz.

RECORDABILIS, e, pluk. (od *recordor*). Pamiętny. *Claudian. Augustin.*

RECORDATIO, ōnis, ż. (od *recordor*). Cie. Przypomnienie, pamięć. — *subit. Plin.* j. Przypominam sobie. || *Recordatio memoriae* (i. e. *temporis*). Cie.

RECORDATIVUS, a, um, (od *recordor*). i. e. ad recordationem pertinens. np. *species verborum. Martian. Cap.* jest plus quam perfectum u Grammat.

RECORDATUS, us, m, (od *recordor*). Przypomnienie, wspomnienie, pamięć, pamiętka. *Tertull.*

RECORDATUS, a, um, (imsl. od *recordor*). *Ovid.* Który pamięta. || *Biern. Sidon.* Pamiętny.

RECORDO, as, are, (od re i cor zamiast in cor i. e. in animum redigere). Przypominać, wspominać o czem, brać w pamięć, np. *recordabunt Galli priorem libertatem. Tac.* || Ztąd *recordatus*, a, um, bier. *Sidon.*

RECORDOR, aris, atus sum, ari, dep. (od re i cor, zamiast in cor, in animum sum redigere). Przypominać sobie, albo przypominając sobie, wspominać na przeszłe rzeczy, przypominąć sobie co, przywołać sobie do pamięci, np. — *rem*, — *rei*, — *de re*. Cie. Przypominać, pamiętać. || *Farr.* Właściwie, znowu co rozważać, myśleć o czem.

RECORPORATIO, ōnis, ż. (od *recorporo*). Znowu się obleczenie w ciału. *Tertull.* np. *recorporatio et readunatio ossium. Id.* || Przywrócenie ciała do dawnego stanu. *Coel. Aur.*

RECORPORATIVUS, a, um, (od *recorporo*). Służący do przywrócenia pierwszego stanu ciała, np. — *virtus. Coel. Aur.* — *ad iutoria. Id.* — *cucurbitae. Id.*

RECORPORO, as, are, (od re i *corpo* — *are*). Znowu opatrzyć ciałem, np. — *animam. Tertull.* || Przyprowadzić ciało do dawnego stanu przez otworzenie kanału, *desiccandi virtus et re corporandi. Coel. Aur.*

RECORRECTUS, a, um, (imsl. od *recorro*). Znowu naprawiony, albo naprawiony. *Tertull.*

RECORRIGO, gis, exi, ectum, gēre, (od re i *corrigo*). Znowu naprawić, polepszyć, albo naprawić, np. — *animum. Sen. Videamus ad quam regulam sint re correcti. Tertull.*

RECRASINO, as, avi, atum, are, (od re i *crastinus*, a, um). Odwlekać, odkładać od rana do rana, od dnia do dnia, przewlekać. *Colum. Plin.*

RECREATIO, ōnis, ż. (od *recreo*). Przywrócenie zdrowia, posilenie, posiłek, ochłoda, ochłodzenie, pokrzepienie, orzeźwienie, np. zdrowia, np. *ab aegritudine recreationi efficax in cibo. Plin.*

RECREATOR, ōris, m, (od *recreo*). Przywrócić, odrodzić, posilać, orzeźwiać,

ciel, pokrzepiać, np. *somnus recreator corporum. Tertull. Inscr. ap. Grut.*

RECREATUS, a, um, (imsl. od *recreo*). Posilony, ochłodzony, pokrzepiony, np. — *a ex morbo. Cie.* Przywrócony do zdrowia. || *Cie.* Zasilony męstwem, odwagą.

RECREMENTUM, i, n, (od re i *cerno*). To, co odchodzi od jakiej rzeczy, np. od metali, resztki, okrawki, trociny, śmiecie, wyrzutki, niepotrzebne rzeczy, np. — *plumbi. Cels.* t. j. okrawki. — *farris. Plin.* Obsiewiny, resztki, plewa. || *Recrementa. Gell.* t. j. ekskrementa.

RECREO, as, avi, atum, are, (od re i *creo*). Właściwie nowem co uczynić, znowu co tworzyć, odnowić, przywrócić. || *Cie.* Znowu mianować, obierać urzędnika. || Posilać, pokrzepić, orzeźwić. *Recreari ex morbo. Cie.* Przychodzić do zdrowia. — *voculam. Id.* Głos pokrzepić. — *aciem. Plin.* Wzrok wzmocnić. || — *mentem. Cie.* Zasilić umysł. || — *inopiam. Justin.* Wespierać, pomagać. || *Recreari i. q. crescere. Lucr.*

RECREPO, as, are, (od re i *crepo*). Znowu rozlegać się, brzmieć albo rozlegać się, brzmieć, zabrzmić, huczeć, rozchodzić się, np. *tympaum remugit, cymbala recrepant. Catull.*

RECRESCO, seis, ōvi, etum, scēre, (od re i *creo*). Znowu rość, rosnąć, znowu odrastać, np. *nec praecisa ossa revescunt. Plin.* Luna quater orbe reeravit. *Ovid.* Dentem recrestere. *Plin.* Terra aucta reerescit. *Lucr.*

RECRETUS, a, um, (imsl. od *recreo*). Znowu odrosły. *Paulin. Nol.*

RECRUDESCO, seis, ōvi, etum, scēre. Właściwie stać się niedowarzonem, surowem, mówić o ranach, znowu otworzyć, odnowić. || Ztąd przenośnie. *Cie. quae consanuisse videbantur, recrudescunt.* || Odnowiać się, poczynąć się, np. — *seditione. Liv.* — *pugna. Id.* *Recruduit soporatus dolor. Curt.* t. j. odnowił się.

RECTA, ae, ż. *Fest.* Rodzaj tkaney sukni mekkiej.

RECTA, prosta droga, scilicet via, jest przyp. szóst. Ob. *Rectus in Rego.*

RECTE, psk. (od *rectus*, a, um). Prosto, prosto linią albo drogą, nie krzywo. *Satyr. recte currentes. Plin.* Satyrowie w prostej biegną postawie. || Przenośnie. Dobrze, rozumnie, w czas. *Recte et sapienter facere. Plaut.* Dobrze i mądrze czynić. *Tuac litterae recte sperare jubent. Cie.* Twój list dobrze mi tuszy każę. *Vis vivere recte? Hor.* Jeśli chcesz żyć dobrze? *Recte admones. Cie.* Dobrze upominasz. || Bezpiecznie. *Recte in praesentia domi esse potestis. Cie.* Bezpiecznie dopiero zostać możecie w domu. || Pożytecznie, zyskownie. *Otia recte ponere. Hor.* Czas wolny pożyteczniełożyć. *Recte ego mihi vidissem. Terent.* Rzecz pożyteczną to mi się bydz zdalo. || Słusznie, sprawiedliwie. *Rectius occupat nomen beati, qui. Hor.* Ten szczęśliwszy, który. || Szezerze,

otwarcie. — *loqui. Phaedr.* Szezerze mówić. — *narrare res suas. Plaut.* Szezerze opowiadać swoje przygody. || Poprostu, bez sztuki. *Quid recte dici potest. Quintil.* To, co się poprostu mówić może. || Ostrożnie, pilnie, bacznie. — *asservare aliquem. Plaut.* Pilnie strzedz kogo. — *videro. Id.* Bacznie rozważyć. || Pomyślnie, gwoi, szczęśliwie. — *procedere. Hor.* Szezerliwie prowadzić się. || Bardzo, wiele. *Ille est oneratus recte. Plaut.* On jest bardzo obciążony. — *ferax. Cato.* Bardzo żywny. || Cierpliwie, spokojnym umysłem. — *ferre molestias. Terent.* Znosić cierpliwie przykrości. || Szezerze, hojnie. *Ego te hodie faxo recte acceptum. Plaut.* Hojnie cię dzisiaj podejmować będę. || *Farr.* Zupnie, doskonale. Odnosi się do zdrowia. *Salvus sum recte. Plaut.* Mam się dobrze, zdrow jestem. || *Recte.* w odpowiedziach u komików, znaczy dobrze się dzieje, albo brawo, dobrze. || Gdy się zamleza bez krzywdy na pytanie czyje, kładzie się często u komików *recte*, zamiast *nil. Quid tu istie? Syr. recte. Terent.* Co tu czynisz? nie. || *Recte facitis. Terent.* Formuła dziękczynienia. || *Nec recte. Zle. Recte,* zamiast *recta. Apul.* Prosta droga.

RECTIO, ōnis, ż. (od *rego*). Rząd, rządzenie, zawiadywanie czem, np. *reipublicae. Cie.*

RECTITUDO, ōnis, ż. (od *rectus*, a, um). Równość, podobieństwo, proste przyrodzenie. *Aggen. in Front.* Prawda, sprawiedliwość, np. — *nominum. Justinian.* in *Novell.*

RECTO, przyp. szóst. zamiast *recta. Papi. in Pandect.* Ob. *Rectus*, a, um.

RECTOR, ōris, m, (od *rego*). Jeden z tych co steruje, dozoruje, rządzi, kieruje, rządzca, panujący, pan, władca, król, np. *navium rectores. Cie.* Sternicy, rządcy, też *rector scil. navis. Ovid.* Sternik. *Rector ratis. Ovid.* Sternik; też — *elephantis. Cie.* — *equi. Suet.* — *reipublicae. Cie.* tak zwany Dyktator, *rector reipublicae. Liv.* *Rectores scil. bonum et aratorum. Plin.* t. j. rolnicy, którzy kierują plugiem i wolami. — *Olympi. Ovid.* albo — *superum. Id.* albo *deum. Ovid.* t. j. Jowisz rządzca, panujący. król. — *pelagi. Ovid.* albo — *maris. Id.* t. j. Neptun. *Dolopum rector, t. j. król. Thebarum. Hor.* *Aeolus rector. Val. Flacc.* Eol rządzca wiatrami, król wiatrów. *Phoebe lucis rector. Sen.* t. j. słońce. *Cappadociae rector. Suet.* t. j. landwojt, gubernator. *Animus incorruptus, aeternus rector humani generis. Sall.* t. j. dusza rządzicielka rodu ludzkiego.

RECTRIX, icis, ż. (od *rego*). Rządzicielka, która rządzi, np. *artes ministrae sunt, sapientia domina rectrixque est. Sen.* *Italia rectrix mundi altera. Plin.*

RECTURA, ae, ż. (od *rego*) i. q. *rectitudo. Frontin.* de colon.

RECTUS, a, um, (imsl. od *rego*). Prosty, w prostej linii będący, niekrzywy, *Curvo dignoscere rectum. Hor.* Co krzywe a

co proste rozeznac. *Recto flumine. Virg.* Prostym nurtem rzeki. *Recto mucrone gladium tenens. Lucan.* Sztylek miecza wprost zmierzając na nieprzyjaciela. || *Rectum intestinum. Cels.* Prosta kiszka w niższej części żołądka. || *Rectum aes. Juvenal.* Trąba. || — *funis. Id.* Natężony powróż. || *In rectum. Ovid.* Prosta ścieżka. || *Rectis oculis aspicere. Ovid.* Prosto nie zezem patrzeć. || *Suet.* Śmiałem, nie zmrużonem okiem poglądać. *Loqui recta facie. Juvenal.* Śmiało mówić. || *Rectus sonus, recta vox. Quintil.* Głos nie strzępiony, bez trelów. || *Recta via. Senec.* Tak nazwana droga w Rzymie, która od bramy Kapeny prowadziła do bramy Marsa. || *Recta coena. Suet.* Hojna uczta, którą zwykli byli dawać bogatszym swoim klientom. || Przenośnie *rectus.* Dobry, piękny. — *figura. Propert.* Kształt piękny. *Recta consilia aegrotis darc. Terent.* Piękne rady dawać chorym. || Zgodny, słuszny, przyzwolony. *Ad recta tendere. Plin.* Dążyć do słuszności. || Mocny, stały, poważny. *Vir rectus et sanctus. Plin.* Mąż stały i nieskazany. || Zdrowy, czerstwy, pięknej postawy. *Puella candida et recta. Hor.* Hoża dziewczyna i zdrowa. || Rządzący, zdrowo o rzeczach sądzący. — *auditor. Plin.* Rządzący słuchacz. — *ingenia. Id.* Pelen rozsądku dowcip. || Zdolny, sposobny. — *indoles. Senec.* Zdolny przymiot. || Prosty, naturalny, nie wytworny. *Quae sunt recta laudantur. Cie.* Rzeczy naturalne są godne pochwały. || *Recta oratio. Quintil.* Mowa naturalna bez postaci. || *Rectum est. Cie.* Rzecz jest słuszną. || *Rectum. absol. Cie.* Rzecz jest dobra, uczciwa, sprawiedliwa. || *Rectus casus. Farr.* Przypadek pierwszy, wyraz grammatyczny. || *Coma rector. Ob. Rego.*

RECUBITUS, us, m, (od *recumbo*). Upadnięcie na ziemię, np. — *baculi. Plin.*

RECUBO, as, ui, itum, are, (od re i *cubo*). Leżeć grzbietem albo w ogólności leżeć, np. spoczywając, np. *in hortis recubans molliter. Cie.* *Sub arbore. Ovid.* *Tityre tu patulae recubans sub tegmine fagi. Virg.* *Recubare toro. Tibull.* np. *sus solo recubans. Virg.* || *Recubo* i *recumbo*, *recubo*, leżeć, *recumbo*, położyć się.

RECUDO, is, di, sum, dēre, (od re i *cudo*). *Farr.* Znowu kuć, przekuć. *Ut hi solent, qui vetera natalla recidunt. Farr.*

RECULA albo **RESCULA**, ae, ż. (zdrob. od *res*). i. e. *res parva.* Mała rzecz, mały pożytek, korzyść, zysk, mały majątek, fortuna, np. *si quid imperes pro copia, pro recula. Plaut.*

RECULTUS, a, um, (imsl. od *recolo*). np. — *humus. Ovid.* Znowu uprawiona ziemia.

RECUMBO, is, cubui, cubitum, bēre, n, (od re i *cumbo*). Leżeć, spoczywać. || O rzeczach nieżywothnych. *Jugera jugo recumbunt. Marti.* Morgi na górze leżą. *Recumbunt campo nebulae. Virg.* Mgły opadają na pola. || Upadać. *In humeros cervix*

collapsa recubuit. Virg. Na barki głowa spada. || *Phaedr. Plin.* Siadać do stołu. || Nachylać się, skłaniać się. *Cervix humero recumbit. Ovid.* Nachyla się głowa ku barkom. **RECUPERATIO** albo **RECUPERATIO**, *ōnis*, *z*. (od *recupero*). Odzyskanie, np. *recuperatio libertatis. Cic.* *Recuperatio urbi-um. Justin.*

RECUPERATIVUS, *a*, *um*, (od *recupero*). Który się odzyskać może, np. — *status. Frontin.*

RECUPERATOR albo **RECUPERATOR**, *ōris*, *m*. (od *recupero*). *Cic.* Komisarz albo sędzia zesłany od pretora na odzyskanie rzeczy lub summ obywatelskich. || *Liv.* Sędzia wysłany od imperatora do roztrząsania sporów wojskowych. || *Tac.* Oswobodziciel miasta.

RECUPERATORIUS, (*Recip.*), *a*, *um*, *ptuk*. (od *recupero* albo od *recupero*). Ty-czący się sędziów albo komissarzów, nale-żący do nich; np. — *judicium. Cic. Suet. Plin.*

RECUPERATUS albo **RECUPERATUS**, *a*, *um*, (imsl. od *recupero*). Odzyskany. *Cic.*

RECUPERO albo **RECUPERO**, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *recipio*). Odzyskać, na po-wrót albo nazad dostać, znowu dostać, o-debrać, też znowu zyskać, uzyskać, np. — *villam suam ab aliquo. Cic.* — *rem suam iudicio. Id.* — *jus suum aliqua ratione.* — *pacem. Sall.* — *veterem gloriam belli. Caes.* — *fortunam et dignitatem. Cic.* — *libertatem. Id.* — *sanitatem. Justin.* — *vires cibo somna-que. Tac.* || Przenosić, se *recuperare* (*recipere*). *Farr.* t. j. Znowu przyjść do sie-bie, poprawić się, znowu ożywić się, po-krzepić się, też *recuperari* albo *recuperari*. || Znowu wystarać się czego, nabyć, zaro-bić, zapracować, znowu zyskać, pozyskać, zjednać, np. *recuperare voluntatem ejus non potui. Cic.* || *Reciperare*, używa *Liv. Cic. Justin. Vitr.* || Mają niektóre *Codd.* *reciperas* od słowa pochodzącego *recipio*.

RECUPPIO, *is*, *ivi*, *itum*, *ire*, (od *re i cupio*). i. q. *cupio*. Żądać, pragnąć, np. *ut recipias. Plaut.* Inne *Edd.* mają *te cupias*, nie zaś *recupias*.

RECURO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i curo*). Znowu uzdrawiać, uzdrowić, ule-czyć, albo uzdrawić, uleczyć, np. *me re-curavi. Catull.* — *corpora laniata. Apul.* — *plagas. Id.* || Pilnować, dostrzegać, opatry-wać, troskliwie, pieczołowicie obrobić, wy-pracować, np. — *chartam. Plin.*

RECURRO, *cucurri i curri, cursum, rēre*, (od *re i curo*). Znowu albo w zad bie-gać, biegnąc powracać. *Sol versis recurret equis. Ovid.* Słońce na swym rydwanie wstecz się cofa. || Powracać. *Naturam expelles furca tamen usque recurret. Hor.* Chociażbyś widłami wypędzał naturę, za-wsze ona jednak powróci. || Odnosi się do pamięci. — *memoriae. Plin.* Przechodzić na pamięć. || *Quintil.* Udać się do kogo. || *Mart.* Biegać. || *Fersus recurrentes. Sidon.* Wiersze, które się na wspaki czytają.

RECURSIO, *ōnis*, *z*. (od *recorro*). Na-zad biegnięcie, cofanie się, powrócenie, po-wrót, wsteczny obrót wojska. *Martian. Cap.*

RECURSITO, *as*, *are*, (częstotl. od *re-cursio*). Nazad biegać, nazad iść. *Martian. Cap.*

RECURSO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotl. od *recorro*). Często wracać się. — *huc et huc. Sen.* Biegać tam i sam. || Powracać. — *cura. Virg.* Wraca się troska. — *hoc animo. Tac.* Przychodzi mi to na myśl.

RECURSUS, *us*, *m*. (od *recorro*). W zad biegnięcie, ucieczka, np. pieszo, koniem, *Virg.* np. wody. *Ovid.* — *Macandri. Plin.* || Powrót, przejście nazad, wsteczny obrót, np. *ut recursus pateret. Liv.* *Facilis ad bo-nam valetudinem recursus. Cels.* — *annuus. Plin.* — *itinerum. Id.* t. j. obrót labiryntu.

RECURVATUS, *a*, *um*, (imsl. od *recurvo*). Zakrzywiony, zgięty. *Ovid.*

RECURVO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re-curvus* albo od *re i curvo*, *are*). Wtył albo nazad nakrzywić, nagiąć, wtył zakrzywić, np. — *colla equi. Ovid.* *Radix humi recurva-tur. Colum.* || Też *recurvatus*, *a*, *um*, np. — *mucro. Cels.* — *os pectinis. Cels.*

RECURVUS, *a*, *um*, (od *re i curvus*). Wtył zakrzywiony, zgięty, np. — *cornu. Ovid.* *Cornuque recurvo intendit vocem. Virg.* t. j. krzywy rog albo trąba pasterska. *Rostrium recurvum. Claudian.*

RECUSABILIS, *e*, *ptuk*. (od *recuso*). To, co może stać się nieprzyzwolonem, odmó-wionem. *Tertull.*

RECUSANS, *tis*, *r*, *współ*. (imsl. od *re-cuso*, *are*). Odnawiający, niechętny. *Cic.*

RECUSATIO, *ōnis*, *z*. (od *recuso*). Wzbra-nianie się, ociąganie się, opór, wzbronie-nie, odmówienie, odmowa, niedopuszcze-nie, np. — *disputationis. Cic.* *Sine recusa-tione. Id.* || Żąd przenosić, — *stomachi. Petron.* t. j. obmierzłość, chliwość. || Zarzut, sprzeczną odpowiedź, wniosek, np. *aliud accusatio, aliud recusatio. Cic.*

RECUSO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i causa* albo od *re i causor*, *avi*, albo od *cau-so*, *are*). *Cic.* Odmówić co komu, nie chieć przyjąć, zbraniać się. — *uxorem. Hor.* Nie chieć żenić się. || *Cic.* Nieposłusznym być. — *vincula. Virg.* Nie cierpieć więzów. || *Cels.* Przeczyć. || — *mendacium. Tertull.* Zbijać kłamstwo.

RECUSSUS, *us*, *m*. (od *recutio*). Wzad odbijanie, odbicie czego o siebie. *Plin.*

RECUSSUS, *a*, *um*, (imsl. od *recutio*). *Val. Flacc.* Odbity. || Wzruszony. || — *sonno. Apul.* Nagłym obudzony szturmem.

RECUTIO, *is*, *ussi*, *ussum*, *tēre*, (od *re i quatio*). Nazad odbijać, np. — *jugum Chri-sti. Augustin.* || Zachwiać, wstrząsnąć, po-ruszyć, np. *recusso utero. Virg.* — *nox. Si-don.* || Przestraszyć, np. *sonno recussus. A-pul.* t. j. snem przestraszony.

RECUTITUS, *a*, *um*, (od *re i cutis* albo od *recutio*, i. e. *cutem retrahere* s. *retrahere* tra-

ho albo *cute privo* etc). Ochrzczany, np. *re-cutitū Judaei. Martial.* *Recutitus est. Pe-tron.* t. j. ochrzczany. || Żąd *recutita sab-bata. Pers. i. e. sabbata Judaeorum.* || Prze-nośnie, gładki, goli, nagi, np. *colla recu-tita mulae. Martial.*

REDA, *ae*, *z*. zamiast *rheda. Laber in Pandect.*

REDABSOLVO, *is*, *vi*, *solutum*, *ēre*, (od *re i absolvo*), i. q. *solvere vel absolvo. Plaut.* Uwolnić, wyzwolić.

REDACCENDO (*Reade.*), *is*, *di*, *sum*, *dēre*, (zamiast *reaccendo*, od *re i accendo*). Znowu zapalić, pozar rozniecić. *Tertull.*

REDACTUS, *us*, *m*. (od *redigo*, *egi* etc). Przychod, intrata, prowent, dochód, zbiór, plon, reprodukcja, pobieranie podatków. *Seaevol. in Pandect.*

REDACTUS, *a*, *um*, (imsl. od *redigo*). Przeprowadzony, zniewolony. — *in servitu-tem. Caes.* Przywiedziony do niewoli. — *sub imperium. Plin.* Poddany. — *ad irritum. Liv.* Wniwecz obrócony. || *Redactum aes a capti-vis. Liv.* Pieniądze zebrane z przędzy jeń-ców.

REDADOPTO albo **READOPTO**, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i adopto*). Znowu przyjąć, przyjmować, przybrać, np. dzie-cię, np. *filiū dato in adoptionem denuo re-dadoptavit. Modestin. in Pandect.*

REDADUNATIO, *ōnis*, *z*. Ob. **R ADU-NATIO**.

REDAMBULO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i ambulo*). Iść nazad, np. *bene ambula et redambula. Plaut.* t. j. idź i wracaj nazad.

REDAMO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i amo*). Znowu milować, naudwrót mi-lować, np. *amare et redamare. Cic.*

REDAMTRUO albo **REDAMPTRUO**, *as*, *are*, (od *Amtruo* albo *Redentruo*). Ob. **AMPTRUO**.

REDANIMATIO, *ōnis*, *z*. (od *redanimo*). Ożywienie, powrócenie duszy do ciała. *Tertull.* *de resurr.*

REDANIMATUS, *a*, *um*, (imsl. od *re-danimo*, *are*). Wskrzeszony. *Tertull.*

REDANIMO, *as*, *are*, (od *re i animo*, *are*). Znowu ożywić, wskrzesić. *Tertull.*

REDARATOR, *ōris*, *m*. (od *re i aro*, *are*). Bożek ziemi, gruntu. *Serv. ad Virg.* Inni czytają *Reparatorem*.

REDARDESCO, *seis*, *ēre*, (od *re i ar-desco*). Znowu się palić, zapalić, np. *flam-ma redardescit. Ovid.* Inne *Edd.* mają *re-caudescit*.

REDARGUO, *uis*, *ui*, *utum*, (od *re i ar-guo*). Kontrowersować, odpiarać, zaprze-czyć, odpor dać, przekonać, np. *oratio, quae neque redargui neque convinci potest. Cic.* — *famosos libellos. Suet.* t. j. odpor-dać paszkwilom. || Też — *aliquem*, np. *re-dargue me, si mentior. Cic.* || Ganić, przy-ganiać, naganiać, np. — *inconstantiam tu-am. Cic.* — *tyrannidem. Nep.* || Dokazać, do-wieść, dowodzić, udowodnić, wykazać,

wskazać, ukazać, np. *tyrannidem redar-guere Nep.* t. j. ukazać, że jest prawdziwie tyran. *In hoc redarguo inconstantiam tuam, i. e. doceo te esse inconstantem. Cic.* t. j. dowodzę, ukazuję.

REDARMO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i armo*, *are*). Znowu uzbroić się, np. *manus redarmatae sunt. Dict. Cret. de bello.*

REDASPICO, *as*, *are*, (od *re i auspi-co*, *are*). Znowu powrócić. *Plaut.* *Redas-picandum esse in catenis. Id.* Podobno zar-tobliwie używa *exauspicavi* (zamiast *exi*) *ex vinculis*.

REDDIBO zamiast *reddam. Plaut.* Ob. **REDDO** na koncu.

REDDITIO, *ōnis*, *z*. (od *reddo*). Odda-nie, wrócenie czego komu. || Drugie zало-żenie, druga zasada okresu albo przypowieści. *Quintil. Auson.*, inaczej *Apodosis* zwana. || Danie, dawanie, np. — *rationis. Augustin.* t. j. dawanie, przytoczenie przyczyny, racji.

REDDITIVUS, *a*, *um*, (od *reddo* i. e. *ad redditionem pertinens*), np. *pars reddi-tiva, i. q. redditio*. Drugie zалоżenie, dru-ga zasada. *Diomed. i particulae redditivae.* t. j. partikule służące drugiemu zалоżeniu albo zasadzie, jako to *talis, ita, sic* etc. *Prisci.*

REDDITOR, *ōris*, *m*. (od *reddo*). Od-dawca, który znowu oddaje, płacący dłu-gi, np. — *debitum fisci. Augustin.*

REDDITUS, *a*, *um*, (od *reddo*). Odda-ny, wrócony. *Reddita vota Jovi. Ovid.* Uiszczone śluby Jowiszowi. *Fel redditum. Plin.* Złot wyrzucona przez wómit.

REDDO, *is*, *didi*, *ditum*, *dēre*, (od *re i do*). Oddać co kto komu winien, wrócić. — *amissa. Liv.* Wrócić zgubione rzeczy. — *beneficium. Terent.* Za dobrodziejstwo za-wdzięczyć. — *obsides. Caes.* Oddać zakła-dników. *Pro vita vitam reddere. Id.* Za ży-cie życiem przypłacić. || Dadać, udzielić. — *rationem. Plaut.* Zdać rachunek, sprawić się przed kim. — *honorem. Cic.* Uzczyć ko-go. — *testimonium. Quint.* Dadać świadectwo. — *corpus humi. Propert.* Pogrześć ciało. — *vitam. Ovid.* Życia dokonać. — *ultimum spi-ritum. Vellej.* Wyznaczyć ostatni oddech. || *Plaut.* Znowu odłożyć. || Wydać, wyrzu-cić, wypuścić co z siebie. *Alvus reddit quo-tidie. Cels.* Żołądek trawi codzień. || Wyda-wać. — *sonum. Plin.* Wydać głos. || Opo-wiadać. *Suis reddemus locis. Plin.* Opowie-my na swoim miejscu. || Powtarzać, mówić rzeczy słyszane. — *carmen. Hor.* Czytać wier-sze. || Odpowiadać, mówiąc o cehu. || *Cic.* Przekładać z jednego języka na drugi. || Wy-rażać, udawać co na podobieństwo. — *vul-tus, habitusque. Senec.* Udać twarz i po-stawę. *Odorem croci saporemque reddit. Plin.* Smak i zapach wydaje podobny do szafranu. || *Cic.* Oplacić, zawdzięczyć. || *Reddere vota. Justin.* Uczynić śluby. || — *nomen alicui. Ovid.* Mianować po imieniu kogo. || — *poetas. Sallust.* Oddać karę za zbrodnie. || *Reddere. Terent.* Rodzić, mówiąc

o roli. || *Reddere*. Uczynić, wykonać co. *Dictum ac factum reddidi*. Terent. Wnet wykonałem. || *Lucil*. Zrobić co. || *Lucr*. Dada, udzielić. || *Reddibo*, zamiast *reddam*. Plaut. Wyraz komiezy, *reddibitur* zamiast *reddetur*. Plaut.

REDEMPTIO albo **REDEMPTIO**, *ōnis*, *z*. (od *redimo*) *i. e. actio redimendi*. Odkupienie, odkup, np.—*judicii*. Cie. t. j. przekupienie, przekupstwo, przedarowanie. || Ztąd wykupienie, okup, np. *captivis redemptio negabatur*. Liv. t. j. okupienie, wykupienie.—*puellae*. Val. Max.—*sacramenti*. Hor. Okup od służby wojskowej. || Dzierżawa, аренда, np. *temeritate redemptiois*. Cie.

REDEMPTIO albo **REDEMPTIO**, *as*, *are*, (częstotl. od *redimo*) *i. q. redimo*. Odkupić, wykupić, np.—*malefacta beneficiis*. Cato ap. Fest. t. j. za złe dobrem nagradzać, dobrze komu czynić.

REDEMTIO albo **REDEMTIO**, *as*, *are*, (częstotl. od *redimo*) *i. q. redimo*. Wykupić, odkupić, opłacić. Tac.

REDEMTOR albo **REDEMTOR**, *ōris*, *m*. (od *redimo*) *i. e. qui redimit*. Kupiec, który wykupuje, odkupuje, który pewną sumę pieniędzy za co bierze na siebie. || Ztąd kupiec, np.—*frumenti*. Liv.—*litium* albo *causarum*, np.—*causarum*. Ulpi. in *Pandect*. t. j. który na siebie kupuje proces, też—*calumniorum*. Cod. Justin. || Który odkupuje, wykupuje, uwalnia. || Ztąd odkupiciel tak zwany Chrystus. Prudent. Hieron. Augustin. || Szezególnie, który dla pieniędzy, dla profitu podejmuje się czego, przedsięwzięcia. Cie. *Vitr*. Plin. Ulpi. in *Pandect*. np.—*tutela*. Capitolii. Plin.—*cloaciarum*. Id. || Arendarz, dzierżawca, np.—*vectigalium*. Papin. in *Pandect*.—*pontis*. Labe in *Pandect*. t. j. dzierżawca mostowego.

REDEMTRIX albo **REDEMTRIX**, *icis*, *z*. (od *redimo*) *i. e. quae redimit*. Odkupicielka. Prudent.

REDEMTURA albo **REDEMTURA**, *ae*, *z*. (od *redimo*). Podejmowanie się czego, podjęcie, objęcie dzierżawy, np. *qui redempturis auxissent patrimonium*. Liv. t. j. arendarz. || Najem, najęcie się co zrobić komu.

REDEMTUS albo **REDEMTUS**, *a*, *um*, (imsl. od *redimo*). Farr. To, co się najmuje dla zysku. || Plaut. Wykupiony. || *nul-la virtute a vitiis*. Juv. Człowiek, którego żadna cnota nie nagradza wykroczenia. || Just. Kupiony.

REDEO, *is*, *ivi* i *ii*, *itum*, *ire*, (od *re* i *eo*). Odechodzić, wracać się. *Ut primum e provincia rediit*. Cie. Skoro z prowincji powrócił. *Peregre rediens*. Terent. W dalekie strony odchodząc.—*domum*. Caes. Powrócić do domu. *Redire in amicitiam alienius*. Liv. Znowu zaprzyjaźnić się z kim. || *viam*. Cie. Powrócić. || Bier. nieosob. *Redeundum est mihi*. Plaut. Trzeba mi powrócić. || Wracać się w pewnym czasie. *Redeuntibus annis*. Virg. Za powrotem lat. *Redeuntia secula*.

Marti. Wracające się wieki. || *Redire*. C. Nep. Mieć dochód z czego. || Terent. Spadać na kogo, mówiące o dziedzictwie. || Cie. Powracać w mowie do zamierzonej matery. || *Redire ad pauca*. Terent. Mówić w treści. || *ad se*. Id. Przyjść do przytomności. || *ad se, ad mores suos, ad ingenium*. Cie. Powrócić do swoich obyczajów, nalogów, charakteru. || *in viam*. Id. Poprawić się. || *in gratiam cum aliquo*. Caes. Pojednać się. || *in memoriam*. Cie. Nie zapominać, powtarzać co sobie dla pamięci. || *animo*. Plin. Przypominać sobie. || Jąć się, przychodzić do czego. *Ad gladios redierunt*. Caes. Jeśli się mieczów. *Mors redit*. Sil. Śmierć przychodzi. || Bydź przywiedzionym. *Adeon rem rediisse*. Terent. Czy do tego przyszło. || *Redies, rediet*, zamiast *redibis*. MSS. || *Redeam*, zamiast *redibo*. Plaut. też *redies* zamiast *redibis*. Apul. Rediet. Fulgat Jerem. Rediet zamiast *redibit*. Pallad.

REDHIBEO, *es*, *ut*, *itum*, *bere*, (od *re* i *habeo*). Wrócić kupno. Ulpi. in *Pandect*. powiada, *redhibere est facere, ut rursus habeat venditor, quod habuerit et, quia redendo id fiebat, ideo redhibitio est adpelata, quasi redditiō; ztąd nazywa się wnet, zaraz odebrać nazad, wnet, zaraz dać nazad. || Odebrać nazad, np. *dixit se redhibere, si non placeat*. Plaut. t. j. odebrać nazad, znowu odebrać. || Znowu oddać, oddać nazad, np. *nobis istas redhibere haud licebat*. Plaut. t. j. tego nam nazad odbierać nie godziło się. || W ogólności oddać nazad, np.—*marcupium* albo *argentum*. Plaut. t. j. w kupowaniu czego. || Noniusz czyta *reddibo* i *e. reddam*. || *sumptus*. Cod. Just. t. j. wrócić koszt processu.*

REDHIBITIO, *ōnis*, *z*. (od *redhibeo*). Branie nazad, dawanie nazad, wracanie kupna. Ulpi. in *Pandect*. || Branie nazad, np.—*mancipii*. Quintil. też *Esse in causa redhibitionis*. Gell.

REDHIBITORIUS, *a*, *um*, (od *redhibeo*). Tyczący się brania nazad albo oddawania nazad w kupowaniu, np.—*actio*. Ulpi. in *Pandect*.—*exceptio*. Pompon. Ibid.—*judicium*. Caj. Ibid.

REDHIBITUS, *a*, *um*, (od *redhibeo*). Wrócony nazad, oddany nazad. Gell.

REDHOSTIO, *is*, *ire*, (od *re* i *hostio*). Oddać wzajemnie, wywierać się, odpowiedzieć. Fest. powiada *Redhostire* (est) *referre gratiam*.—*nam et hostire pro aequare posuerunt* etc.

REDICO, *cis*, *ere*, (od *re* i *dico*). Wzajemnie mówić, powtórnie mówić. Sidon.

REDICULA, *ae*. Ob. **RIDICULA**.

REDICULUS, *i*, (scil. *deus*) (od *redeo*. Fest.) Bóstwo, któremu Rzymianie przypisywali cuda, które Annibala zmusiło do oddalenia się z Rzymu.

REDIGO, *is*, *egi*, *actum*, *gere*, (od *re* i *ago*). Znowu albo wzad pędzić, odprowadzać.—*equos*. Lucr. Odprowadzić koni.—*boves*. Ovid. Odganiać woły. || Przepędzić,

odegnać.—*hostem in castra*. Liv. Odegnać nieprzyjaciela od obozu. || Justin. Wywołać z kraju. || Przymusić.—*ad inopiam*. Terent. Przywiesić do ubóstwa.—*sub ditionem*. Liv. Pod panowanie podbić. || Jakimkolwiek sposobem co przyprowadzić.—*in gratiam*. Terent. Pogodzić.—*ad nihilum*. Lucr. W niwecz obrócić.—*ecitricies ad planum*. Plin. Zagoić blizny. || *aliquid ad verum*. Senec. Badać prawdy. || *in ordinem*. Auct. ad Herenn. Ułożyć w porządek. || *in numerum*. Quint. Liczyć w poczet. || *in versum*. Id. Wiersz zrobić. || Ulpi. Zbierać, gromadzić, kupić. || *pecuniam*. Hor. Zbierać pieniądze albo spieniężyć. || Obrócić co na co, przeznaczyć.—*prae dam in fiscum*. Tac. Z wyprzedanych łupów pieniądze wnieść do skarbu. || W niwecz obrócić, zniweczyć, np.—*ad nihilum*. Liv. t. j. w niwecz obrócić.—*rem maximam ad minimum*. Lactant. —*provincias in solitudinem*. Id. || Uczynić, np.—*facilia ex difficillimis*. Caes. Omnia in pecuniā redigere. Quintil. t. j. w przedawaniu wszystko spieniężyć.

REDIMICULUM, *i*, *n*. (od *redimio*). Cie. Przepaska albo tkanica, strój głowy albo szyi u kobiet. *Redimicula mitrac*. Virg. Uczępów wstęgi. || Przenosić. Plaut. Sieć, powroz. || Fest. Łańcuszek niewieści dla ozdoby.

REDIMIO, *is*, *ivi*, *itum*, *ire*, (od *amicio*). Cie. Przepasać, otaczać, wieńczyć, zdobić.—*tintinnabulis*. Suet. Otoczyć w koło dzwonekami. np.—*sertis*. Cie.—*mitra capillos*. Ovid.—*tempora vitta*. Virg.—*caput atque humeros coronis*. Lucret. Łoca redimita sylvis. Catull.

REDIMITUS, *a*, *um*, (imsl. od *redimo*). Cie. Przewiązany, przepasany, ozdobiony w koło.—*tempora lauro*. Virg. Uwieńczone skronie laurem. || Otoczony. *Redimita silvis loca*. Catull. Otoczone lasem miejscami.

REDIMITUS, *us*, *m*. (od *redimio*). Solin. Przewiązanie, zawicie, wieńczenie.

REDIMO, *is*, *emi*, *entum*, albo *emptum*, *mere*, (od *re* i *emo*). Właściwie nazad albo na odwrót odbierać, np. za pieniądze. Znowu kupować, odkupić.—*frumentum*. Quintil. Odkupić zboże. || Marti. Kupić. || Wykupić z niewoli, od kary.—*e servitute captos*. Cie. Wykupić z niewoli jęńców. || *corpus*. Ovid. Pozbyć się choroby. || *malum*. Cie. Chronić, unikać złego kupnem lub przemyślem. || *eulpam*, *scelus*. Ovid. Przypłacić za winę, za występki. || *aliquid*. Cie. Nabydź, dostać, kupić. || Nająć się komu.—*opus faciendum*. Cie. Nająć się ogółem co zrobić. || *litem*. Cie. Kupić proces, podjąć się swym kosztem dochodzić czego wedle uczynionej z kim umowy.

REDINDUO, *is*, *ui*, *itum*, *ere*, (od *re* i *induo*). Znowu się ubrać, oblec, obłożyć, wziąć inne suknie, przebrać się. Tertull.

REDINDUTUS, *a*, *um*, (imsl. od *redinduo*). Znowu ubrany, obłożony. Tertull.

REDINUNT, *i*, *e*. *redeunt*, powracają,

np. *redinunt in patriam*. Enn. ap. Fest. jak *prodiunt* zamiast *prodeunt*. Enn. ap. Fest. Ob. PRODEO.

REDINTEGRASCO. Ob. **REDINTEGRO**. **REDINTEGRATIO**, *ōnis*, *z*. (od *redintegro*, *are*). Uzupełnienie, dopełnienie, komplet. || Odnowienie, nazad przywrócenie, np. *sanguis detur, ut corpori et viribus redintegratio subrogetur*. Arnob. *Anantium irae amoris redintegratio est*. Terent. *Integratio membrorum*. Tertull. t. j. przywrócenie nazad, odzyskanie zdrowia. || Powtarzanie, np.—*verbi*. Auct. ad Her.

REDINTEGRATOR, *ōris*, *m*. (od *redintegro*, *are*). Który dopełnia, ocala, uzupełnia; ztąd odnawiać, który odnawia, np.—*operum publicorum*. Inscr. ap. Grut.—*virum*. Tertull. t. j. odnawiać sił.

REDINTEGRATUS, *a*, *um*, (imiesłów od *redintegro*, *are*). Dopełniony, uzupełniony. Caes. || Odnowiony, np. *redintegrato animo*. Liv. t. j. nabrawszy serca, odwagi.

REDINTEGRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re* i *integro*, *are*, zatem zamiast *reintegro*). Właściwie, dopełnić, ocalić, uzupełnić, kompletować, albo znowu dopełnić, uzupełnić, znowu przywrócić, naprawić, np.—*demutatas copias*. Caes.—*verba*. Auct. ad Her. t. j. powtórzyć słowa. || Ztąd odnowić albo znowu odnowić, znowu odświeżyć, np.—*memoriam auditoris*. Cie. t. j. jakoby odświeżyć pamięć, odnowić.—*lactitium*. Plin.—*vires*. Caes.—*animam*. Liv.—*flatum*. Apul. || Odnówić się, np. *iterum jucunditas in herba redintegravit*. Farr. || Znowu powtórzyć, powtarzać, np.—*verbum*. Auct. ad Her.—*clamorem*. Liv.—*proclium*. Liv. || Znowu przywrócić do nowego bytu, znowu naprawić, ożywić, orzeźwić, pokrzepić, np.—*columbas*. Farr.—*animos legentium*. Tac. *Jucunditas in herba redintegravit*. Farr. || Niekiedy czytają *reintegrare*, np. *venas fontium arentes reintegrent*. Sen.

REDINVENIO, *nis*, *ire*, (od *re* i *invenio*). Znaleźć co znowu, np.—*coronam auream*. Tertull.

REDIPISCOR, *ēris*, *eptus sum*, *redipisci*, *dep*. (od *re* i *opiscor*). Znowu osiągnąć, dostąpić, nabydź, otrzymać, dostać, dopiąć. Plaut.

REDISCO, *seis*, *gress*, (od *re* i *disco*). Znowu się uczyć, np. *gressu meditando rediscit*. Venant. Fortu.

REDITIO, *ōnis*, *z*. (od *redeo*) *i. q. reditus*. Powrót, powrocie, np. *celeritas reditionis*. Cie.—*spes reditionis*. Farr. ap. Non. *Domum reditio*. Caes. t. j. powrót do domu.

REDITUS, *us*, *m*. (od *redeo*) *i. q. reditio*. Powrót, powrocie, np.—*domum*. Cie. t. j.—do domu.—*Romam*. Cie.—*in Asiam*. Nep.—*in coelum*. Cie. *Noster itus, reditus, inessus*. Cie. *Reditu intercludi*. Caes. *Reditum in civitatem habere*. Hirt. t. j. powrócić. || Ztąd *reditus in gratiam* komu *inimicis*. Cie. t. j. pojednanie zwaśnionych. ||

Reditus. *Cic.*, zamiast *facultas redeundi*. || W liczb. pojed. i mnog. *Reditus*. Przychód, intrata, prowent, np. *pecunie reditus*. *Nep. Populi reditus*. *Ovid.* || Ztąd *in reditu esse*. *Plin.* t. j. to, co czyni dochód albo daje intratę.

REDIVIA, REDIVIOSUS. *Ob. REDUVIO, REDUVIOSUS.*

REDIVIVUS albo **REDIVIVUS**, *i, i. q. rici-*
nus. Kleszcz, owad, np. *redivii* albo *redivi*. *Colum.* Kleszcze, owady. Niektóre stare *Edd.* mają *ricini*.

REDIVIVUS, *a, um*, (od *re i vivus*). Znowu żyjący, znowu żywy, zmartwychwstały, np. — *Christus*. *Prudent.* *Redivivus numus*. *Juvenal.* || *Redivivus*. *Fest.* Który jest ze starego odnowiony. — *lapis*. *Cic.* t. j. stary kamień, który jeszcze jeden raz służy do użycia.

REDO, *ōnis*, *m.* Rodzaj ryby, np. *Et nullo spinage nociturus acumine redo*. *Auson.*

REDOLEO, *es, ut, ēre*, (od *re i oleo*). Pachnąć, wonieć, cuchnąć, trącić, dążyć się czuć, wydawać z siebie wonię, np. *redolentia mala*. *Ovid.* t. j. pachnące owoce. *Redolent medicamina*. *Ovid.* — *vinum*. *Cic.* *Ne quem redoleat foetorem*. *Colum.* Z przyp. szóst. *Redolentque thymo fragrantia mella*. *Virg.* t. j. tchną przyjemną cząbry miodu wonią. *Mons flore redolens*. *Val. Max.* ||

|| Przenośnie, np. *ex illius orationibus Athenae redolere videntur*. *Cic.* || Z przyp. czwart. np. *redolere antiquitatem*. *Cic.* || *Redolet mihi*. *Capitol.* Pachnie mi.

REDOMITUS, *a, um*. Uskromiony, pohamowany, np. *improbi ac perditii cives, redomiti atque victi*. *Cic. Ed. Ernest.* ma *edomiti*.

REDOMO, *as, ui, itum, are*, (od *re i domo, are*). Znowu uskromić, pohamować albo uskromić, np. *redomiti*. *Cic.*

REDONATOR, *ōris*, *m.* (od *redono*). Który co komu znowu daruje, nadaje, np. — *libertatis*. *Inscr. ap. Grut.*

REDONO, *as, avi, atum, are*, (od *re i dono, are*). Znowu darować, nadadź, np. — *Marti nepotem*. *Hor.* || Znowu obdarzyć, obdarować, udarować, np. *quis te redonavit diis patriis*. *Hor.*

REDOPTO, *as, are*, (od *re i opto, are*). Znowu żyć komu albo wzajemnie żyć. *Tertull.*

REDORDIOR, *iris, sus sum, diri*, *dep.* (od *re i ordior*). Znowu co zacząć, np. w tkanin, np. *telus redordiri rursusque texere*. *Plin.*

REDORMIO, *is, iui, itum, ire*, (od *re i dormio*). Znowu zasnąć. *Plin.* *Redormire*. *Cels.*

REDORMITATIO, *ōnis*, *z.* (od *redormito, are* albo *od re i dormito, are*). Znowu zasypianie, spanie, np. *in redormitione vana esse visa*. *Plin.* Inne stare *Edd.* mają *redormitione*.

REDORMITIO, *ōnis*, *z.* (od *redormio*).

Znowu sypianie, spanie. *Plin.* *Ob. Redormitatio.*

REDORNO, *as, are*, (od *re i orno*). Znowu krasić, zdobić, np. *redornantur et specula lunae*. *Tertull.* Inni czytają *reornantur*.

REDUCO, *eis, xi, etum, ēre*, (od *re i duco*). Odprowadzić, na prawą drogę znowu naprowadzić, nazad albo znowu przynieść, przywrócić, odnieść, wrócić, mówić o ludziach, zwierzętach i rzeczach, właściwie i przenośnie. np. *puellam sectari ducere et reducere*. *Ter.* t. j. prowadzić i odprowadzić do szkoły. *Mercurius, qui animas ducere et reducere solet*. (scil. *in Orcum*). *Petrone*. *Reducam te, ubi fuisti*. *Plant.* t. j. odprowadzę cię. — *copias a munitionibus*. *Caes.* — *aliquem ad villam*. *Cic.* — *aliquem domum*. *Plant.* — *aliquem de exilio*. *Cic.* — *febrim*. *Hor.* t. j. powraca febra. — *hyemem*. *Id.* — *somnum*. *Hor.* — *noctem*. *Id.* — *aliquem in gratiam*. *Ter.* t. j. powrócić kogo do łaski. — *aliquem ad officium*. *Nep.* — *aliquid in memoriam*. *Ter.* t. j. przypomnieć co sobie. — *aliquem in memoriam rei*. *Plin.* t. j. przypominać, wspomnieć o czém, — *uxorem*. *Ter.* Znowu pojednać się z żoną. || Przywrócić, odnowić, np. — *morem*. *Plin.* — *legem*. *Tac.* || Przyrowadzić, przywieźć do czego, np. — *in formam*. *Ovid.* t. j. dać kształt. np. — *corpus ad maciem*. *Plin.* t. j. schudzić, chudym uczynić. || Powściągnąć, wstrzymać, cofnąć. — *caleculum*. *Cic.* — *pessulum*. *Apul.* — *gladium*. *Gell.* — *passus*. *Val. Flacc.* — *aliquem a morte*. *Virg.* — *hastam*. *Virg.* — *se*. *Ovid.* Powściągnąć się; ztąd — *liberalitatem*. *Sen.* t. j. okiełnić, ograniczyć, ścieśnić. || Oddalić, uchylić, usunąć; ztąd *reductus*, *a, um*, oddalony, uchylony, usunięty, np. *virtus est medium utrimque reductum*. *Hor.*

Fallis reducta. *Virg.* Ztąd wmałowidło, np. *alia eminentiora* (wydatniejsze) *alia reductiora*. *Quintil.* t. j. ciemniejsze nie tak wydatne. || Odstawić co na swoje miejsce, usunąć, kłaść co po czém, niżej co kłaść. *Cic.*; ztąd *reductus*. *Id.* t. j. rzecz niżej położona. || Pierwsze zgłoski są krótkie, też długie, np. *Reducit, Redducat Venus? aut reductum (redductum) Dedalea tellus etc.* *Lucr.*, *reducere* albo *redducere*. *Id.* *Ed. Creech.*, podwaja głoskę *d*: *redducunt, redducere*.

REDUCTIO, *ōnis*, *z.* (od *reduco*). Odprowadzenie, przywrócenie, powrócenie, odzyskanie, np. — *regis*. *Cic.* || Cofnięcie, wrócenie się nazad. *Vitr.*

REDUCTO, *as, are*, (częstotl. *od reduco*) *i. q. reduco*. Odprowadzać, przywracać, np. — *exercitum*. *Auet. Viet.*

REDUCTOR, *ōris*, *m.* (od *reduco*). Który odprowadza, przywraca, np. — *plebis*. *Liv.* *Literarum jam senescentium reductor ac reformator*. *Plin.*

REDUCTUS, *a, um*, (imsl. *od reduco*). Odprowadzony, przywrócony, np. — *in gratiam*. *Cic.* Pojednany. || *Virg.* Cofnięty. ||

REDUNDANS, *tis*, *r. współ.* (imsl. *od redundo, are*). Obfity, zbyteczny, nadmier-
ny. — *orator*. *Id.* Rozciągliwy krasomówca. || *Plin.* Pokarmem lub napojem przeładowany.

REDUNDANTER, *psk.* (od *redundo*). Wylewając, przelewając, wzbierając jako wody w rzekach, obficie, zbytecznie, nadmier-
nie np. *immodice et redundanter dictum*. *Plin.* t. j. obficie, nadmierne.

REDUNDANTIA, *ae*, *z.* (od *redundo, are*). Właściwie mówiąc o obfitości wody np. rzek. || Ztąd przenośnie, przelewanie, wzbieranie się, t. j. obfitość, zbytek, nadmiar, np. w wyśłowieniu, np. *illa (mea) pro Roscio juvenilis redundantia etc.* *Cic.* || Wylanie się, przełanie się, wzebranie, jakoby opadnięcie morza, i odlew morza, i wzebranie, powódź, wzbior wód. *Ventus est aeris flucus unda cum incerta motus redundantia*. *Vitr.*

REDUNDATIO, *ōnis*, *z.* (od *redundo, are*). Właściwie cofanie się, wzad odstepanie albo wylewanie rzek, wody, wsteczny pęd morski, ztąd — *stomachi*. *Plin.* t. j. zwi-
żanie na żołądku. || Przenośnie, mówiąc o biegu planet, które jakoby wstecznym napływem powietrza, wzad się cofają. *Vitr.*

REDUNDATUS, *a, um*, (imsl. *od redundo*). Wzebrany. *Ovid.*

REDUNDO, *as, avi, atum, are*, (od *re i undo, are*). Cofać się wzad, odstepować albo wylewać, albo wylewać z koryta, z brzegów, wylewać się jako rzeka, morze, np. *mare neque redundat neque effunditur*. *Cic.* *Redundat lacus*. *Cic.* Wylewa jezioro. *Nilus campis redundat*. *Lucr.* Nil zalewa pola. || Przenośnie. Obfitować. — *armis*. *Tac.* W bron obfitować. — *optimorum civium multitudine*. *Cic.* Mieć podostatku najlepszych mężów. || Bardzo broczyć. — *sanguine*. *Cic.* — *ve krwi*. || — *in alio ad aliquem*. *Cic.* Spadać co na kogo. *Redundat in amicos infamia*. *Id.* Niesława spada na przyjaciół.

REDUPLICO, *as, avi, atum, are*, (od *re i duplico, are*). Znowu podwoić, np. *et quae amiserat reduplicata possedit*. *Tertull.*

REDURESCO, *seis, seere, n.* (od *re i dureco*). Znowu twardzieć, znowu stawać się twardym, np. *ferrum cum molle et candens est, si refrigeretur tinctum frigida (aqua) redurecit*. *Vitr.*

Samotny. *Reducta vallis*. *Hor.* Ustronna dolina. *Ob. Reduco.*

REDULCERATUS, *a, um*. *Ob. Redulcero.*

REDULCERO, *as, avi, atum, are*, (od *re i ulceo, are*). Znowu rozwrzodzić, znowu uczynić ranę, rozdrapać, odnowić ranę. *Colum.* || Przenośnie, — *dolorem*. t. j. odnowić, np. *redulcerato prorsus dolore*. *Apul.*

REDUNCUS, *a, um*, (od *re i uncus, a, um*). Zakrzywiony, nakrzywiony. *Plin.*, w *MSS.* *retroca*. || Zakrzywiony nakształt dzio-
ba, np. *pennis rostroque redunco*. *Ovid.* zamiast *aduncus*.

REDUNDANS, *tis*, *r. współ.* (imsl. *od redundo, are*). Obfity, zbyteczny, nadmier-
ny. — *orator*. *Id.* Rozciągliwy krasomówca. || *Plin.* Pokarmem lub napojem przeładowany.

REDUNDANTER, *psk.* (od *redundo*). Wylewając, przelewając, wzbierając jako wody w rzekach, obficie, zbytecznie, nadmier-
nie np. *immodice et redundanter dictum*. *Plin.* t. j. obficie, nadmierne.

REDUNDANTIA, *ae*, *z.* (od *redundo, are*). Właściwie mówiąc o obfitości wody np. rzek. || Ztąd przenośnie, przelewanie, wzbieranie się, t. j. obfitość, zbytek, nadmiar, np. w wyśłowieniu, np. *illa (mea) pro Roscio juvenilis redundantia etc.* *Cic.* || Wylanie się, przełanie się, wzebranie, jakoby opadnięcie morza, i odlew morza, i wzebranie, powódź, wzbior wód. *Ventus est aeris flucus unda cum incerta motus redundantia*. *Vitr.*

REDUNDATIO, *ōnis*, *z.* (od *redundo, are*). Właściwie cofanie się, wzad odstepanie albo wylewanie rzek, wody, wsteczny pęd morski, ztąd — *stomachi*. *Plin.* t. j. zwi-
żanie na żołądku. || Przenośnie, mówiąc o biegu planet, które jakoby wstecznym napływem powietrza, wzad się cofają. *Vitr.*

REDUNDATUS, *a, um*, (imsl. *od redundo*). Wzebrany. *Ovid.*

REDUNDO, *as, avi, atum, are*, (od *re i undo, are*). Cofać się wzad, odstepować albo wylewać, albo wylewać z koryta, z brzegów, wylewać się jako rzeka, morze, np. *mare neque redundat neque effunditur*. *Cic.* *Redundat lacus*. *Cic.* Wylewa jezioro. *Nilus campis redundat*. *Lucr.* Nil zalewa pola. || Przenośnie. Obfitować. — *armis*. *Tac.* W bron obfitować. — *optimorum civium multitudine*. *Cic.* Mieć podostatku najlepszych mężów. || Bardzo broczyć. — *sanguine*. *Cic.* — *ve krwi*. || — *in alio ad aliquem*. *Cic.* Spadać co na kogo. *Redundat in amicos infamia*. *Id.* Niesława spada na przyjaciół.

REDUPLICO, *as, avi, atum, are*, (od *re i duplico, are*). Znowu podwoić, np. *et quae amiserat reduplicata possedit*. *Tertull.*

REDURESCO, *seis, seere, n.* (od *re i dureco*). Znowu twardzieć, znowu stawać się twardym, np. *ferrum cum molle et candens est, si refrigeretur tinctum frigida (aqua) redurecit*. *Vitr.*

REDUVIA albo (jak ma *Festus*) **REDIVIA**, *ae*, *z.* (podobno scil. *pars*, niektórzy prowadzą *od reluo i. e. resolvo*, od *lūo*, *i. e. solvo*. *Redivium quidam, alii reluvium adpelant, cum circa unguis cutis se resolvit, quia luere (lūere) est solvere*, zatem *reduvia* właściwie zamiast *reluvia* *Fest.*) *Cic.* Zanoklica. || Rozpadlina palca przy paznociu, zadarcie. || *Reduvium eurare, cum capiti mendendum est, przysł.* *Cic.* Myśleć o fraszkach, gdy chodzi o życie. || *Reduviae escarum*. *Solin.* Reszty, szczątki, odrobiny jadła krodyla. *Reduviae conchyliorum*. *Id.* || Słowozelżywe mówiące o złym niewolniku. np. *lassitudo conseryum, rediviae flagri*. *Titinn.* *ap. Fest.* t. j. niewolnik bity wielokroć, że się współwinnolnicy mordują.

REDUVIOSUS albo (jak *Fest.*) **REDIVIOSUS**, *a, um*, (od *reduvia s. redivia*) t. j. pelen rozpadlin palec przy paznociu, pelen zanokcie. || Przenośnie np. *seabra in legendo redivosaque offendens, i. e. aspera, hiantia*. *Laev. ap. Fest.*

REDUX, *ucis*, *r. współ.* (od *reduco*). Odprowadzający, na prawą drogę znowu naprowadzający, nazad powracający albo przynoszący tak zwany np. — *Jupiter*. *Ovid.* — *Fortuna*. *Martial.* || Powracający z wygnania, z niewoli, z wojny, zdaleka. *Reducem me esse voluistis?* *Cic.* Żadaliście mnie oglądać powracającego z wygnania. || Powracający z każdego. *Reduces ad agmen*. *Plin.* Do trzód powracający. *Reducesque choreae*. *Mart.* Komitywa, poczet, grono odprowadzające. || *Ovid.* Który odprowadza.

REEXINATIO, *is, ire*, (od *re i exinatio*). Wypróżnić, spełnić, wypróżnić, próżnem uczynić, np. — *in cacabum*. *Apic.* t. j. wypróżnić albo wysypać tam w co.

REFABRICO, *as, are*, (od *re i fabrico*). Znowu pobudować, odbudować, np. — *balneum*. *Cod. Justin.*

REFACIO, *is, eci, factum, ēre*, (od *re i facio*) zamiast *reficio*. Poprawić co, np. *refaciamus iter scil. amoris*. *Propert. i. e. consuetudinem amoris reparamus*. Inne *Edd.* mają *repetamus*.

REFECTIO, *ōnis*, *z.* (od *reficio*). Przerobienie jakiej rzeczy, przywrócenie, wrócenie, poprawa, poprawienie, reparacja, np. — *Capitolii*. *Suet.* — *viae publicae*. *Ulp. in Pandect.* || *Refectionis* zamiast *refectionis*. *Ibid.* || Wytchnienie, odetchnienie, odpocznienie, posilenie, pokrzepienie, orzeźwienie. *Plin. Quintil.* || Też posilenie, pokrzepienie pacjenta, np. *tamen etiam febre liberatus vix refectioni valebit*. *Cels.*

REFECTOR, *ōris*, *m.* (od *reficio*). Który co znowu robi, przywrócić, odrodzić, który co naprawia, poprawia, np. — *colossi*. *Suet.* *Refector pectinatum*. *Inscr. ap. Spont.*

REFECTUS, *a, um*, (imsl. *od reficio*). *Cic.* Naprawiony. || *Hor.* Uleczony. || Posilony. || Ożywiony. — *animus militum*. *Liv.* Męstwo ożywione w żołnierzach. *Refecta fi-*

des. Tac. Przywrócony kredyt. || — *ex venditionibus pecunia. Pomp. Ict.* Pieniądze zebrane z sprzedaży.

REFECTUS, *us*, *m.* (od *refectio*) *i. q. refectio*. Wytnienie, odpocznienie, odpoczynek, posilenie, posiłek, pokrzepienie. *Plin. Apul.*

REFELLO, *is*, *elli*, *ellere*, (od *re i fallo*). Kontrowersować, odpiarać, refutować, zbijać, zaprzeczać, odpor dawać, np. — *aliquem. Cic. Suet. Tu me refelleras. Cic. — aliquid. Id. Refellere et redarguere mendacium. — concipia. Suet. — crimen ferro. Virg.*

REFERCIO, *is*, *fersi*, *fertum*, (zamiast *referetum*), *cire* (od *re i furcio*). Natkać, napechać, dobrze napelnić, nasypać, np. — *clauacas corporibus. Cic. — aerarium. Ovid. Cass. ap. Fulcat. — horrea. Plin. || Ztąd przenośnie, natkać, napechać, napelnić. — aures sermonibus. Cic. — libros fabulis. Cic. — aliquid opibus et donis. Sil. || Natkać, napechać. Omnia libris refererunt zamiast in libros. Cic.*

REFERIO, *is*, *ire*, (od *re i ferio*). Nawzajem bić, odbijać, na odwrót odbijać, bić, np. — *aliquem. Plaut. Sen. || Bić nazad, rykoszować, odskoczyć, odbijać, np. speculi referitur imagine Phoebeus. Ovid. t. j. na odwrót odbija od zwierciadła słońce. Referitur vocibus Echo. Auson. t. j. odbija głos, echo.*

REFERIVUS, *a*, *um*. Ob. **REFRIVUS**.

REFERO, *is*, *tuili*, *latur*, *ferre*, (*Anom.*) (od *re i fero*). Odnieść, odwieźć, odprowadzić, — *pedem. Caes. Wzad się cofać. — vasa. Plaut. Odnieść naczynia. Referebat concitatus annis. Stat. Unosiła bystra rzeka. || — manus ad ora. Petron. Rękę do ust przykładając. Manum ad caput referens. Tac. Gdy się już za rękojeść ujął. || — caput. Tac. Odnieść ściętą głowę temu, który przyniósł rozkaz. || Wstecz unosić, mówić o zeglujących. || Benignitatis fines introrsus referre. Senec. Ścieśniać granice łaskawości. || — se. Caes. Schronić się. || Otrzymać, dostąpić. — *decus. Tac. Otrzymać zaszczyt. || Oddać, wrócić. O mihi praeteritos referat si Jupiter annos. Virg. Oby mi powrócił przeszłe Jowisz lata. — ense vaginae. Sil. Włożyć miecz do pochwy. || Odpowiadać. Illorum defensionem referre. Cic. Na ich obronę odpowiedzieć. || Zbijać co przeciwko komu. || Ovid. Oddać wet za wet. || Udawać, naśladować. — *os vultumque. Plin. Twarz udawać. || Womitować. Cum sanguine mixta vina refert moriens. Virg. Konający krew z winem pomieszaną leje. || Znowu co zacząć. — bella. Sil. Wszczęnąć wojny. — morem. Virg. Odnówić zwyczaj. || Rozlegać się, mówić o głosie. Falidi incedibus ictus referunt. Virg. Bite kowadła okropny jęk roznoszą. || Obracać. — *aspectum. Cic. — oculos. Id. — wzrok, oczy. — animum ad studia. Cic. Oddać się naukom. || Uprowadzić. — diem predictum. Fest. — dzień naznaczony. || Liczyć. — numerum. Virg. Rachować. || — aliquem****

in deorum numero. Cic. Umieścić kogo w poczet bogów. || Cic. Zrejestrować, przepisać. || — rationes. Cic. Zdać rachunek. || Mówić, opowiadać. Referes ergo haec. Virg. To więc opowiesz. || Przypominać. Refer tecum. Ovid. Przypomnij sobie. || — ad aliquem. Cic. Przekładać co komu dla zaradzenia się. || — ad senatum. Cic. Radząc się przekładać co senatowi. || Odnosić co do czego, zmierzać, obracać. Consilia in melius referet. Virg. Zmieni myśl na lepsze. — in claritatem ejus referre. Tac. Przypisać jego godności. || Plaut. Należać. Quae ad rem referunt. Id. To, co się tyczy rzeczy. || — opem. Pacuv. Ratować. || — in acceptum. Cic. Bydź obowiązującym.

REFERT (nieosob.) *ebat*, *tulit*, (od *refero*). Wiele na tém zależy, tyczy się, pożyteczno jest, pomaga. Sed quanti id refert? Cic. Lecz jak wiele na tém zależy? Mea, tua, sua, nostra, vestra refert. Do mnie, do ciebie, do niego, do nas, do was należy. Ob. *Refero*.

REFERTUS, *a*, *um*, (częstotl. ptak. od *referio*). Z przyp. drug. albo szóst., też bez przyp. Cały natkały, dobrze pełny albo pełny (tak, jak jest plenus) np. insula referta divitiis. Cic. domitilia regis omnibus rebus referta. Id. Urbem hominum refertissimam. Cic. Refertissimum theatrum. Cic. Q. || Przenośnie, pełny, t. j. bogaty, obfity, obfitujący, opatrzoney bogactwami. np. vita referta bonis. Cic. Invidis referta sunt omnia. Cic. || Też kładzie się z *de*, np. de epilosis referti essent libri. Cic. Agri referti. Tac. Domus referta. Sen.

REFERVENS, *tis*, *r. wspóln.* (imsl. od *referveo*). *Plin.* Znowu, albo bardzo gorący. || Przenośnie. Gwałtowny, okropny. — *salsum crimen. Cic. Okropna potwarz.*

REFERVĒO, *es*, *vi* albo *bui*, *ēre*, (od *re i ferreo*). Szumieć, huczeć, albo helkotać, kipieć, wrzeć, burzyć się, bydź rozgrzanym, rozpalonym, albo w zgórę, wysoko szumieć, huczeć, wzgórę rozgrzewać, helkotać, kipieć, warzyć, gotować. np. sartago refervens. *Plin. || Ztąd przenośnie — crimen refervens. Cic. t. j. jakoby kipiący, szumiący, helkocący, warzący albo popędliwy, zawzięty, srog. Cic. || Oratio refervens albo referbuerat. Cic.*

REFERVESCO, *sci*, *vi* albo *bui*, *scēre*, (od *referveo* albo od *re i ferresco*). Szumieć, huczeć, helkotać, kipieć, wrzeć, burzyć się, rozgrzewać się, bardzo się rozgrzewać, rozpalać, np. sanguis refervescere videretur. Cic. || Przystać szumieć, huczeć, helkotać, kipieć, wrzeć, przestać grzać się, tracić gorąco, przeziębienie się, np. et quasi referbuerat oratio. Cic. Inne Edd. mają referbuerat.

REFESTINO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i festino*, *are*). Znowu albo nazad spieszyć się, np. qui a tenebris refestinat ad lucem suam. *Paulin. ad Augustin.*

REFIBULO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i*

in deorum numero. Cic. Umieścić kogo w poczet bogów. || Cic. Zrejestrować, przepisać. || — rationes. Cic. Zdać rachunek. || Mówić, opowiadać. Referes ergo haec. Virg. To więc opowiesz. || Przypominać. Refer tecum. Ovid. Przypomnij sobie. || — ad aliquem. Cic. Przekładać co komu dla zaradzenia się. || — ad senatum. Cic. Radząc się przekładać co senatowi. || Odnosić co do czego, zmierzać, obracać. Consilia in melius referet. Virg. Zmieni myśl na lepsze. — in claritatem ejus referre. Tac. Przypisać jego godności. || Plaut. Należać. Quae ad rem referunt. Id. To, co się tyczy rzeczy. || — opem. Pacuv. Ratować. || — in acceptum. Cic. Bydź obowiązującym.

REFERT (nieosob.) *ebat*, *tulit*, (od *refero*). Wiele na tém zależy, tyczy się, pożyteczno jest, pomaga. Sed quanti id refert? Cic. Lecz jak wiele na tém zależy? Mea, tua, sua, nostra, vestra refert. Do mnie, do ciebie, do niego, do nas, do was należy. Ob. *Refero*.

REFERTUS, *a*, *um*, (częstotl. ptak. od *referio*). Z przyp. drug. albo szóst., też bez przyp. Cały natkały, dobrze pełny albo pełny (tak, jak jest plenus) np. insula referta divitiis. Cic. domitilia regis omnibus rebus referta. Id. Urbem hominum refertissimam. Cic. Refertissimum theatrum. Cic. Q. || Przenośnie, pełny, t. j. bogaty, obfity, obfitujący, opatrzoney bogactwami. np. vita referta bonis. Cic. Invidis referta sunt omnia. Cic. || Też kładzie się z *de*, np. de epilosis referti essent libri. Cic. Agri referti. Tac. Domus referta. Sen.

REFERVENS, *tis*, *r. wspóln.* (imsl. od *referveo*). *Plin.* Znowu, albo bardzo gorący. || Przenośnie. Gwałtowny, okropny. — *salsum crimen. Cic. Okropna potwarz.*

REFERVĒO, *es*, *vi* albo *bui*, *ēre*, (od *re i ferreo*). Szumieć, huczeć, albo helkotać, kipieć, wrzeć, burzyć się, bydź rozgrzanym, rozpalonym, albo w zgórę, wysoko szumieć, huczeć, wzgórę rozgrzewać, helkotać, kipieć, warzyć, gotować. np. sartago refervens. *Plin. || Ztąd przenośnie — crimen refervens. Cic. t. j. jakoby kipiący, szumiący, helkocący, warzący albo popędliwy, zawzięty, srog. Cic. || Oratio refervens albo referbuerat. Cic.*

REFERVESCO, *sci*, *vi* albo *bui*, *scēre*, (od *referveo* albo od *re i ferresco*). Szumieć, huczeć, helkotać, kipieć, wrzeć, burzyć się, rozgrzewać się, bardzo się rozgrzewać, rozpalać, np. sanguis refervescere videretur. Cic. || Przystać szumieć, huczeć, helkotać, kipieć, wrzeć, przestać grzać się, tracić gorąco, przeziębienie się, np. et quasi referbuerat oratio. Cic. Inne Edd. mają referbuerat.

REFESTINO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i festino*, *are*). Znowu albo nazad spieszyć się, np. qui a tenebris refestinat ad lucem suam. *Paulin. ad Augustin.*

REFIBULO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i*

fibulo, *are*). Odpiąć, rozpiąć, np. — *penem. Martial.*

REFICIO, *cis*, *eci*, *ectum*, *reficere*, (od *re i facio*). Znowu co robić, odbudować. — *urbium moenia disiecta. C. Nep. Odbudować zrujnowane mury miasta. || Naprawić, przerobić. Mox reficit rates quassas. Hor. Wnet naprawuje statki popsute. — muros, classem, portasque. Caes. Naprawić mury, flotę, bramy. || Przenośnie. — *aliquem consulem, tribunum. Cic. Przedłużyć urząd konsula, trybuna, mianując go na rok następny. || Wzmagać, zasilać. — milites. Hirt. Zasiłić żołnierzy. Reficiendi spes est. Cic. Jest nadzieja przywrócenia zdrowia. || Odnosi się do umysłu. Reficit et recreat mentem meum. Cic. Zasila i pokrzepia mój umysł. — in proelia. Virg. Zachęcać do boju. — herbas. Ovid. Ożywić trawy. || Nagrodzić co sobie, zyskać. Reficitur ei tantum ex possessionibus. Cic. Tyle ma dochodu ze swych dzierżaw. || Reficere zamiast facere używa się, i. e. conciliare, parare, stać się cierpliwym.**

REFICTIO, *ōnis*, *z.* (od *refingo* albo od *reficio* zamiast *refectio*) *i. q. refectio*. Przywrócenie, poprawa, poprawienie, np. — *viae publicae. Ulpi. in Pandect. clauacarum refectio et purgatio. Ibid.*

REFIGO, *gis*, *xi*, *xum*, *gere*, (od *re i figo*). Rozwolnić, rozwalniać, rozwiązać to co jest spiętym, oderwać, oderzeć, odrywać, rozrywać, np. — *tabulas. Cic. — signa templis. Hor. Cluspeo refixo scil. de pariete. Hor. Spolia hostium refigere. Plin. — dentes. Cels. t. j. wyrwać zęby. || Ztąd kassować, znosić, np. — *leges. Cic. — aera alienigenis i. e. leges. Cic. Vicina refigit iurgia. Hor. i. e. tollit zamiast refugit. t. j. unika sąsiednich sporów, zwad. || Wpakować, upakować, zapakować, obwinąć, sprzątać, zbierać, np. nostra refigere. Curius in Cic. Edd. Ernest. mają defigere. || Utwierdzić, umocnić, przymocować, utrwalić, np. et cerea regna refigunt. Virg. Lepsze Edd. np. Heyn. mają refingunt.**

REFIGURO, *as*, *are*, (od *re i figuro*, *are*). Polerować, kształtować, ćwiczyć. *Fulgat. Sapient.*

REFINGO, *gis*, *xi*, *ctum*, *gere*, (od *re i figo*). Znowu kształcić, znowu robić, znowu przywrócić, naprawić, np. eera regna refingunt. *Virg. Inne Edd. mają refingunt. || Zmyslać, udawać. Apul.*

REFIRMATUS, *a*, *um*, (imsl. od *refirmo*). Umocniony, utwierdzony, np. limes est refirmatus. *Sext. Ruf.*

REFORMO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i formo*, *are*). Umocnić, utwierdzić. *Sext. Ruf.*

REFIXUS, *a*, *um*, (imsl. od *refigo*). Zdjęty, odjęty, np. refixum corpus. *Justin. t. j. zdjęte ciało z krzyża. Clupeum de poste refixum. Virg. || Claudian. Wydarty.*

REFLABILIS, *e*, *ptak.* (od *reflo*). To, co łatwo paruje, transpiruje; ztąd to co ewaporuje, obraca się w parę, wywaporuje, wy-

wietrza, ulatuje, np. *cibus facile reflabilis. Coel. Aur.*

REFLABRI VENTI, *np. qui (venti) directo spirant reflabri, reciproci etc. Apul. de mundo i. e. recurrentes, reflantes, t. j. wiatry na wstecz wiejące.*

REFLAGITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i flagito*). Znowu żądać czego od kogo, domagać się, np. *persequamur eam et reflagitemus. Catull.*

REFLANS, *tis*, *r. wspóln.* (imsl. od *reflo*, *are*). Przeciwnie wiejący. *Cic.*

REFLATIO, *ōnis*, *z.* (od *reflo*). Wydymanie, wydmuchanie. || Ekshalacja, albo para, spowietrzenie, wywietrzenie, zwietrzałość. *Coel. Aur.*

REFLATUS, *us*, *m.* (od *reflo*). Przeciwnie wianie, wiatr przeciwny, np. — *fortuna. Cic. Niepomysłność losu. || Przeciwny wiatr, np. naves delatas Uticam reflatu hoc. Cic.*

REFLATUS, *a*, *um*, (imsl. od *reflo*). Pełen przeciwnych wiatrów, nadęty wiatrami. *Apul. || Wyparowany. Coel. Aur.*

REFLECTO, *tis*, *xi*, *xum*, *ctere*, (od *re i flecto*). Nazad schylić, nagiąć, np. — *caudam. Plin. — cervicem. Ovid. — caput. Catull. — visus. Val. Max. t. j. odwrócić wzrok. || Ztąd reflecti. Plin. Zginać się. || Przenośnie, obracać, zwracać, nakłaniać, kierować, ulagodzić, uspokoić, wzruszyć, pobudzić, skłonić do czego, poruszyć, wzruszyć, np. — *mentes. Cic. — animum. Id. — aliquem. Ter. || Obrócić nazad, zwrócić, np. — animum. Virg. — mentem ad urbem. Mamert., ztąd — *pedem albo — cursum. Val. Max., albo — gressum. Sen. t. j. powracać, iść nazad. || Ukłęcić, przekłęcić, obrócić, powrócić, wrócić, np. twierdzenie, zdanie, tema. Apul. np. omne justum honestum, nullum honestum turpe nullum igitur justum turpe. etc. Martian. Cap.***

REFLEXIM, *psk.* (od *reflexus*, *a*, *um*). Nawstecz, nazad, w tył zginając, nachylając, zakrzywiając, ztąd obracając, przewracając sposobem. nap. twierdzenie, zdanie, tema. *Apul. Martian. Cap. np. sed si reflexim inferas quoddam igitur utile justum. Apul.*

REFLEXIO, *ōnis*, *z.* (od *reflecto*). Zgięcie, zginanie nawstecz, nazad, w tył, np. — *cervicis. Macrob. || Ztąd powrócenie, np. twierdzenia, zdania, zamknięcia. Apul. Mart. Cap.*

REFLEXUS, *us*, *m.* (od *reflecto*). Zgięcie, zginanie nazad, w tył, np. — *oculi. Apul. t. j. odnoga morska, wybrzeże morskie.*

REFLEXUS, *a*, *um*, (imsl. od *reflecto*). Nachylony, zgięty, np. — *capillus. Martian. Cap. Trefiony włos. Reflexa cervix. Sen. Zgarbiony.*

REFLO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i flo*). W tył wiać, powiewać albo dać, nadymać, np. *reflantibus ventis. Cic. t. j. powiewem przeciwnych wiatrów. || Lucet. Wiać. || Apul. Wiejąc nadymać. || Lamprid. Oddymać,*

wietrza, ulatuje, np. *cibus facile reflabilis. Coel. Aur.*

REFLABRI VENTI, *np. qui (venti) directo spirant reflabri, reciproci etc. Apul. de mundo i. e. recurrentes, reflantes, t. j. wiatry na wstecz wiejące.*

REFLAGITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i flagito*). Znowu żądać czego od kogo, domagać się, np. *persequamur eam et reflagitemus. Catull.*

REFLANS, *tis*, *r. wspóln.* (imsl. od *reflo*, *are*). Przeciwnie wiejący. *Cic.*

REFLATIO, *ōnis*, *z.* (od *reflo*). Wydymanie, wydmuchanie. || Ekshalacja, albo para, spowietrzenie, wywietrzenie, zwietrzałość. *Coel. Aur.*

REFLATUS, *us*, *m.* (od *reflo*). Przeciwnie wianie, wiatr przeciwny, np. — *fortuna. Cic. Niepomysłność losu. || Przeciwny wiatr, np. naves delatas Uticam reflatu hoc. Cic.*

REFLATUS, *a*, *um*, (imsl. od *reflo*). Pełen przeciwnych wiatrów, nadęty wiatrami. *Apul. || Wyparowany. Coel. Aur.*

REFLECTO, *tis*, *xi*, *xum*, *ctere*, (od *re i flecto*). Nazad schylić, nagiąć, np. — *caudam. Plin. — cervicem. Ovid. — caput. Catull. — visus. Val. Max. t. j. odwrócić wzrok. || Ztąd reflecti. Plin. Zginać się. || Przenośnie, obracać, zwracać, nakłaniać, kierować, ulagodzić, uspokoić, wzruszyć, pobudzić, skłonić do czego, poruszyć, wzruszyć, np. — *mentes. Cic. — animum. Id. — aliquem. Ter. || Obrócić nazad, zwrócić, np. — animum. Virg. — mentem ad urbem. Mamert., ztąd — *pedem albo — cursum. Val. Max., albo — gressum. Sen. t. j. powracać, iść nazad. || Ukłęcić, przekłęcić, obrócić, powrócić, wrócić, np. twierdzenie, zdanie, tema. Apul. np. omne justum honestum, nullum honestum turpe nullum igitur justum turpe. etc. Martian. Cap.***

REFLEXIM, *psk.* (od *reflexus*, *a*, *um*). Nawstecz, nazad, w tył zginając, nachylając, zakrzywiając, ztąd obracając, przewracając sposobem. nap. twierdzenie, zdanie, tema. *Apul. Martian. Cap. np. sed si reflexim inferas quoddam igitur utile justum. Apul.*

REFLEXIO, *ōnis*, *z.* (od *reflecto*). Zgięcie, zginanie nawstecz, nazad, w tył, np. — *cervicis. Macrob. || Ztąd powrócenie, np. twierdzenia, zdania, zamknięcia. Apul. Mart. Cap.*

REFLEXUS, *us*, *m.* (od *reflecto*). Zgięcie, zginanie nazad, w tył, np. — *oculi. Apul. t. j. odnoga morska, wybrzeże morskie.*

REFLEXUS, *a*, *um*, (imsl. od *reflecto*). Nachylony, zgięty, np. — *capillus. Martian. Cap. Trefiony włos. Reflexa cervix. Sen. Zgarbiony.*

REFLO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i flo*). W tył wiać, powiewać albo dać, nadymać, np. *reflantibus ventis. Cic. t. j. powiewem przeciwnych wiatrów. || Lucet. Wiać. || Apul. Wiejąc nadymać. || Lamprid. Oddymać,*

mówiąc o wietrze. Nadymać. np. — *follem. Lamprid. t. j.* — miech.

REFLOREO, es, *ui, ere*, (od *re i flore*). Znowu kwitnąć. Ob. REFLORESCO.

REFLORESCO, scis, *ui, ere*, (od *re i floresco*). Znowu kwitnąć, znowu zaczynać kwitnąć. *Plin.* || Przenosić, np. *ceu prima reflorescentia iuventa. Sil. t. j.* odmłodniający się pierwszy wiek młodzieńczy.

REFLUO, is, *fluxi, fluxum, ere*, (od *re i fluo*). Nazad płynąć, cofać się. *Refluit exteritus amnis. Virg.* Cofa się do góry strwożona rzeka. *Nilus refluit campis. Virg. t. j.* cofający się Tyber stanął w swoim korycie.

REFLUUS, a, um, (od *refluo*). *Plin.* Nazad płynący, cofający się. *Refluum mare. Id.* Wzad się cofające morze.

REFOCILLO, as, *avi, atum, are*, (od *re i focillo, are*). *Sen.* Posilić, pokrzepić. np. — *lugentem. Sen. Ipse aegre refocillatus. Plin.*

REFODIO, dis, *odi, ossum, dēre*, (od *re i fodio*). Wykopać, odkopać, wyrwać, wygrzebać, np. — *inferos. Plin.* — *solum quam altissime. Plin.* *Radices refossos comburere. Colum.*

REFORMATIO, *ōnis, z.* (od *reformo*). Przekształcenie, przekształcenie. *Apul.*

REFORMATOR, *ōris, m.* (od *reformo, are*). Odnawiacz, przekształciciel, np. *litterarum senescientium reductor ac reformator. Plin.*

REFORMATUS, us, m. (od *reformo, are*) i. q. *reformatio. Tertull.*

REFORMATUS, a, um, (imsl. od *reformo, are*). *Ovid.* Przekształcony, przekształcony. || *Respublica optimis legibus reformat. Inscr.* Stan rządu odnowiony ustawami mądremi.

REFORMIDATIO, *ōnis, z.* (od *reformido, are*). Banie się, obawianie się, bojaźń, obawa. *Cic.*

REFORMIDO, as, *avi, atum, are*, (od *re i formido, are*). Bać się, obawiać się albo wzdrzygać się, lękać się czego. — *aliquid np. — bellum. Cic. Horrent dolorem et reformidant. Cic. — amaritudinem studiorum. Quintil. Mens reformidat tempus illud. Ovid. t. j.* przypomina sobie ze wzdręgnięciem się, ze strachem. || Też z tryb. bezok. np. — *dicere. Cic.* || Przenosić. *Reformidant insuetum lumina solem. Ovid. Vites ferrum reformidant. Virg.*

REFORMO, as, *avi, atum, are*, (od *re i formo, are*). Nowym kształtem przerobić, w nowy kształt opatrzyć, przemienić, przekształtować, odmienić, przestoczyć, przeobrazić na inny kształt, nowy kształt dawać albo przywrócić dawny. *Ovid. Hunc reformavit ad homines. Apul. Magis artibus reformare. Id. — claudorum pedes. Luctant.* || Przenosić, odmienić, reformować, naprawić, polepszyć, do lepszego stanu przyprowadzić, np. — *mores depravatos. Plin.* — *ruinas patriae in pristinum habitum. Val.*

Max. — sententias in pejus. Ulpi. in Pandect. — perditam disciplinam. Eumen. || Polerować, kształtować, kształcić, kształtować, np. *in speciem Veneris pulchre reformat. Apul.*

REFOSSUS, a, um, (od *refodio*). *Plin.* Odkopany.

REFOTUS, a, um, (imsl. od *refoveo*). Znowu posilony, pokrzepiony. *Apul.*

REFOVEO, es, *ovi, otum, ere*, (od *re i foveo*). Znowu ogrzać, rozgrzać, ogrzewać, znowu ożywić, uczynić, zasilić, pokrzepić, np. — *pectora. Ovid. — membra torpentia quiete. Sil. — animum. Gell. — lassitudinem. Apul. — vires. Stat. — oculos. Plin. — ignes. Ovid. — studia prope extincta. Plin. Transluet pictura simulacra refovente (i. e. vivum speciem praebente). Plin.*

REFRACTARIOLUS, a, um, (zdrobn. od *refractorius*). Trochę uporny. np. *judiciale dicendi genus. Cic.*

REFRACTARIUS, a, um, podobno od *refractus*, a, um, (imsl. od *refringo, quasi aptus ad refringendum quidquid obstat*). Zawzięty, uparty, uporczywy, zacięty, krnąbrny, twardego karbu. *Refractarius magistratum ac regum. Sen.*

REFRACTUS, a, um, (imsl. od *refringo*). *Plin.* Złamany, *Refractis pudoris et reverentiae claustris. Plin.* Zgwałciwszy zapory wstydu i uszanowania. || *Stat. Pokonany. REFRAENO, REFRAENATIO, Ob. REFRENO etc.*

REFRAGATIO, *ōnis, z.* (od *refragor*). Sprzeciwienie się, opieranie się, porywanie się przeciw komu, miotanie się przeciw komu. *Augustin. Symmach.*

REFRAGATOR, *ōris, m.* (od *refragor*). Przeciwnik, który się sprzeciwia, opiera się, porywa się przeciw komu, miota się przeciw komu. *Aseon. ad Cic.*

REFRAGO, as, *are*, zamiast *suffragari. Sisenn. ap. Non., si lectio certa.*

REFRAGOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *suffragari*). Sprzeciwiać się, opierać się, porywać się, miotać się przeciw komu, byż przeszkadzającym. np. — *alicui. Cic. Illa lex petitioni tuae refragata est. Cic.* || Ztąd przenosić, np. *is, cui non refragatur ingenium. Quintil. Si materia non refragatur. Plin. — gloriae suae. Curt. Quoniam haec (lactuca) maxime refragatur Veneri. Plin. t. j.* — opiera się, sprzeciwia się.

REFRAENATIO, (*Refraenat.*), *ōnis, z.* (od *refreno s. refraeno*). Pohamowanie, poskromienie, np. — *doloris. Sen.*

REFRENATUS, (*Refraen.*), a, um, (imsl. od *refreno albo refraeno, are*). Pohamowany, poskromiony. *Lucr.*

REFRENO (*Refraeno*), as, *avi, atum, are*, (od *re i freno s. fraeno, are*). Właściwie uzda albo uzdeczką wstrzymać, hamować, powściągać, np. — *equos. Curt.* || W ogólnosci ułkroć, uskromić, pohamować, wstrzymać, powściągać, np. — *impetum. Cic. — conscientia scelus refrenat. Cic. — iuventu*

tem. Cic. — cursum dicendi. Quintil. — libidines. Cic. — fluvios. Lucr. — aquas. Ovid. Religione refrenatus. Lucr.

REFREQUENTO, as, *avi, atum, are*, (od *re i frequento*) i. e. *denuo frequento*. Znowu załudnić. *Suet. Lecz pospolicie Edd. ma- ja frequentavit.*

REFRICO, as, *ui, atum, are*, (od *re i frico*). Znowu trzeć, znowu drapać, skrobać, np. *id refricato, denuo. Cato.* || Przenosić, np. — *vultus. Cic. — cicatrice. Id. t. j.* ranę rozdrapać, odnawiać ranę. || Odnosić, znowu wzruszyć, drażnić, wzniecić, np. — *desiderium ac dolorem. Cic. — memoriam pulcherrimi facti. Cic. — amorem. Ovid. — lamentationes. Apul.* || *Cerebro refricat lippitudo. Cic. t. j.* często odnawia się. Znowu wzruszać, drażnić, pobudzać, w poruszeniu, w niespokojności zostawać, np. — *animum memoria. Cic. — scil. me. Cic. t. j.* niespokoi, inkommoduje.

REFRIGERATIO, *ōnis, z.* (od *refrigero*). Ochłoda, ochłodzenie, studzenie, np. *refrigeratio aestate. Cic. Colum.* || Użenie, folga, ulga, np. *refrigerationem sentire. Veget. de re vet. t. j.* czuć ulgę w chorobie.

REFRIGERATORIUS, a, um, (od *refrigero*). Ochładzający, służący do ochłody, należący do tego, np. — *vis. Plin.*

REFRIGERATRIX, *icis, z.* (od *refrigero*). Chłodząca, która chłodzi, mająca moc chłodzenia, np. — *natura. np. est quidam natura omnibus (lactueis) refrigeratrix. Plin.*

REFRIGERATUS, a, um, (imsl. od *refrigero*). Ochłodzony. *Cic.* || Przenosić. *Refrigeratus Plancus ab Antonio. Vell. Baezac Plankus, że się mu Antoniusz oziębłym był pokazał.*

REFRIGERIUM, *ii, n.* (od *refrigero*). Ochłoda, ochłodzenie, ztąd użenie, folga, ulga, posilek, posilenie, pociecha. *Tertull. Oros. Ille (dixit in Evangelio) refrigerii guttam ardens petebat. Salvian. contra avarit.*

REFRIGERO, as, *avi, atum, are*, (od *re i frigero, are*). Wyzuć, pozbawić ciepła albo gorąca, uczynić zimnym albo chłodnym, chłodzić, ochłodzić, np. *ignis refrigeratur. Cic. Decocta aqua refrigeratur. Plin.* || Ztąd *refrigeratus, a, um, np. — membra. Cic. — oleum. Plin. — panis. Id. — aer vespertinus. Farr.* || Zmniejszać gorąco w cieple, chłodzić, np. mówiąc o pokarmach, lekarstwach, np. *refrigerant olera, ut intubus et lactula, coriandrum, cucumis. Cels. Vinum novum refrigerare. Farr. ap. Gell.* || Przenosić, pozbawić ognia, gorliwości, nie byż zapalczewym, poręczym; ztąd *refrigerari. P.* pusić, zwolnić, folgować, np. *accusatio refrigerata. Cic. Refrigeratur sermo. Cic.* || Pozbawić ognia, t. j. folgować, uśmierzyć się, np. *testis urbane dicto refrigerandus. Quintil. t. j.* świadka przywieść do miłczenia. || *Refrigerari alicui. Tertull.* Byż komu na pomocy, pomagać komu. || Uśmierzyć, ulżyć, ułagodzić, dać ulżenie, folgę. Co-

tum. Pallad. Colocynthis recentes podagras refrigerat. Plin. t. j. chłodzi, uśmierza, łagodzi.

REFRIGESCENTIA, ae, *z.* (od *refrigesco*) i. q. *refrigeratio. Tertull.*

REFRIGESCO, scis, *frixi, scēre, n.* (od *re i frigesco*). Tracić ogień, ciepło, ciepłość, przeziębienie się, zaziębienie się, zimnem albo chłodnem stać się. *Refrigescit enim cunctando etc. Lucr. — ager. Colum. — vinum. Cato. Cor vulnere laesum refrigit. Ovid.* || Przenosić, stracić zapal, np. *refriferit res. Ter. t. j.* stracić żywotę, zasnąć, usnąć, t. j. stać się nieczynnym. *Vercor ne hasta Caesaris refriferit. Cic.* || *Refrigit* zamiast *refrigit. Veget.*

REFRIGO, is, *gēre*, (od *re i frigo* zamiast *frigo, torreo*). Smażyć, przepiekać co w masle. *Fest.*

REFRINGO, is, *egi, actum, gēre*, (od *re i fringo*). *Caes.* Wylamać, odbijać zamki, drzwi. — *claustra. Cic.* Wylamać zapory. — *carcerem. Cic.* Odbić więzienie. — *aditus. Val. Flacc.* Wstęp sobie przebojem uczynić. — *unguim mucronem. Plin.* Stępić ostrze pazurów. — *vires fluminis. Caes.* Zwyciężyć impet rzeki. *Refringitur in solem radius. Plin.* Promień odbija się ku słońcu. || — *verba. Stat.* Szepłunić, zająkać się. — *vim fortunae. Liv.* Osłabić cios fortuny. — *gloriam. Cic.* Zmniejszyć chwałę. — *opes. Prop.* Zrujnować dostatki.

REFRIVUS, a, um, (od *refero*), *scil. faba. Fest.* Bob, z którego czyniono ofiarę, z powodu urodzajów ziemi. *Id quod in sacrificiis publicis, cum puls fabata diis datur, nominatur refriva. Cinci.*

REFRONDESCO, scis, *ēre*, (od *re i frondesco*). Znowu się zaliścić, liściem się zamać, np. *sponde refrondescit per brachia roseida palmes. Sidon.*

REFUGA, ae, m. i *z.* (od *refugio*). Zbieg, który ucieka, np. *refugae ex opere metalli in metallum dantur. Ulpi. in Pandect. Tertull.*

REFUGIO, *gis, ūgi, ūgitum, gēre*, (od *re i fugio*). Nazad uciekać, np. — *Roman. Liv. — Syracusas. Cic. — in castra. Hirt.* *Refugere ordine. Liv. — per devios tramites. Suet. Mille fugit refugitque vias. Virg.* || Przenosić, ustąpić nazad, odwrócić się nazad, np. *vites a caulibus refugere dicuntur. Cic.* || Jakoby nazad uciekać, mówiąc o miejscach, t. j. oddalać się, byż oddalonem, usunąć się, np. *refugitque ab litore templum. Virg.* || Trochę uciekać, np. — *impetum ac tela alicujus. Cic.* || Ujść, uchodzić, uniknąć, ztąd przenosić, byż znajomym, np. *memoriam alicujus. Colum.* || Przenosić, unikać czego, bać się, obawiać się, np. *refugit ministeria. Virg. — periculum. Asin. Poll. — iudicem. Cic.* || Z tryb. bezok. np. — *transire. Ovid. Polyhymnia refugit tendere barbiton. Hor.* || Uciekać, uciekać dokąd, np. — *oppido capto. Caes. — ad urbem. Liv.*

REFUGIUM, *ii*, *n.* (od *refugio*). Ucieczka, schronienie, przytułek, *np. sylvae tutius dedere refugium. Liv. Refugium populi erat senatus. Cic. Ne quod refugium cuiquam esset. Suet. Refugium alicui prae-stare. Ulp. in Pandect.* || Miejsce schronienia, skrycia się, *np. w domu, np. refugia aperire. Ulp. in Pandect.*

REFUGUS, *a, um*, (od *refugio*). Uciekający nazad, *np. refugit in castra. Tac.* || Przenośnie, nazad ustępujący, *np. — unda. Ovid. — umbra. Val. Flacc. — fluctus. Lucan. — Nilus. Plin. Refugae. Prudent. t. j. na wstecz idące.*

REFUGENTIA, *ae, z.* (od *refulgeo*). Łuna, blask odbijający, światłość odbita, blask, połysk, *np. — lacunarium. Apul.*

REFULGEO, *es, ulsi, gere*, (od *re i fulgeo*). Właściwie na wstecz błyskać, lśnić się, błyszczyć się; ztąd przenośnie łunę blask odbijać, odbijać światłość, błyszczyć, szklnić się, *np. armis refulgentibus. Liv. Z błyszczącą, lśkającą się bronią. Nubes refulget. Virg. Saepes refulget aqua. Ovid. Luce refulsit humus. Ovid. Rosea cervicis refulsit. Virg. Stella refulsit. Hor. t. j. ukazała się gwiazda. Ubi aestas refulsit. Pallad. t. j. skoro się pokazało, przyszło lato.* || Ztąd przenośnie, błyszczyć się z pomiędzy czego, pokazać się, wydawać się przednim, wybornym, *np. Splendidaque a docto fama refulget avo. Propert. Refulsit spes liberorum parentibus. Vell. t. j. błysnęła nadzieja.*

REFULGESCO, *scis, fulsi, scire*, (od *refulgeo* *Inchoativ.* albo *od re i fulgeo*). Błyskać, lśnić się, szklnić się, migać się *t. j. zaczynać błyszczyć, szklnić się, np. stella refulsit. Hor. Aestas refulsit. Pallad.*

REFUNDO, *dis, udi, usum, dere*, (od *re i fundo, ere*). *Cic.* Wylewać co, wylewać z brzegów jako rzeka, zbierać. — *undas. Ovid.* Wzbierać wody. || *Plin.* Odlewać. || *Ulp.* Oddać endze, pożyczone, oddać dobrodziejstwo, odwzajemnić. || Zwać, przypisać. — *culpam in aliquem. Spart.* Składać winę na kogo. || *Claud.* Przemarnować. || *Refundo* zamiast *fundo*. Lać, nalewać, *np. — aequor in aequor. Ovid.* Ztąd przenośnie, dług zapłacić. Ztąd *refundi. t. j. rzeka wpada w morze.* || Roztopiać, rozpuszczać, *np. luna glaciem refundit. Plin.*

REFUSE, *psk.* (od *refusus, a, um*). Wylewając, rozlewając, *np. refusus egesta humus. Colum. t. j. sypho, mialko.*

REFUSIO, *onis, z.* (od *refundo*). Wylanie, wylew, *np. — imbris. Macrobr.*

REFUSORIVS, *a, um*, (od *refundo*). Oddawający, wracający nazad, *np. — literae. Sidon. t. j. listy w których oddaje co wzajemnie, wywiązuje się, odpowiada.*

REFUSUS, *a, um*, (imsl. od *refundo*). *Virg.* Wylany, odlany. || *Campi refusi. Sil.* Rozległe pola.

REFUTATIO, *onis, z.* (od *refuto, are*). Odparcie dowodne, zbijanie, refutacja, *np.*

— *adcausationis. Cic. — maledictorum. Quintil. Refutatione dissolvi. Id.*

REFUTATOR, *oris, m.* (od *refuto, are*). Zbijacz, który zbija, odpiera, zaprzecza. *Arnob.*

REFUTATORIUS, *a, um*, (od *refuto, are*). Tyczący się odparcia, zbijania, refutacji, należący do tego, *np. preces. Cod. Just.*

REFUTATUS, *us, m.* (od *refuto, are*). Odparcie dowodne, zbijanie. *Lucr.*

REUTATUS, *a, um*, (imsl. od *refuto, are*). Odpowiedziany na zarzut, zbity do wód. *Cic.*

REFUTO, *as, avi, atum, are*, (od *re i futo, are*). Zbijać czyj dowód. — *testes. Cic.* Zbijać świadków. — *testibus. Id.* Świadcami zbijać przeciwnie twierdzenie. || Nie przypuszczać, przeczyć. — *honores. Capitol.* Nie przypuszczać honorów. || *Cic.* Nie pochwałać, ganić. || Powściągać, hamować. — *conatum. Cic.* Zawściągać usiłowanie. || *Fors dicta refutet. Virg.* Oby to godło odwróciło bogowie.

REGALIOLUS albo **REGAVIOLUS**, *i, m.* (*regaliolus* od *regalis* i *regaviolus*, od *rex avium*) Bardzo mały ptaszek, myszy królik, śnieżny królik, złotnik, strzyż. *Suet. || Regaviolus. Gloss. Philox.*

REGALIS, *e, ptak.* (od *rex*). Królewski, tyczący się króla, albo zwyczajny, zwykły królowi, *np. — ornatus. Cic. — animus. Liv. — sententia. Cic. — luxus. Virg. t. j. — wspinałość, przepych, okazałość — cultus. Hor.* || Królewski, xiążęcy, pański. *Impendia regalia. Plin.* || W stop. drug. *regalior, np. sum regum rex regalior, mówił pasorzyt. Plaut. || Królewski, należący do króla, np. — potestas. Cic. Nomen regale i. e. regis. Cic. Ira regalis, i. e. regis. Ovid. Sen. — solum. Liv. — sceptum. Ovid. — virgo. Ovid.* Królewska księżniczka. — *unguentum. Plin.* Tak zwana maść królewska. || *Regales, rzeczow. Ammian.* Królewskie osoby. || Tyczący się króla, należący do króla, postępujący jako król, *np. — carmen. Ovid. — scriptum. Id. || Regalia fulmina i. e. quorum vi tangitur vel comitum vel principalia urbis liberae loca. Sen.*

REGALITER, *psk.* (od *regalis*). Po królewsku, królewskim sposobem, *np. — conficere sacrificium. Liv.*

REGAVIOLUS. Ob. **REGALIOLUS**.

REGELATUS, *a, um*, (imsl. od *regelo, are*). Rozpuszczony od mrozu, rozmrożony. *Colum. Martial.*

REGELO, *as, avi, atum, are*, (od *re i gelo, are*). Ogrzewać, rozgrzewać, uwolnić od zimna, rozmrozić. *np. succine regelata manu. Martial. || Regolare* zamiast *regeleri*. Roztając, rozmarznąć, rozpuszczać, *np. vites regulare sinuntur. Colum. || Ochłodzić, orzeźwić, ostudzić, przewietrzyć, np. — granaria. Varr.*

REGEMO, *is, mui, mitum, mere*, (od *re i gemo*). Wydawać z siebie westchnienie, wzdychanie, jęki, wzdychać, jęczeć. || Prze-

nośnie. *Tunc regemunt pigrique lacus ut staeque paludes. Stat.*

REGENERATIO, *onis, z.* (od *regenero*). Odrodzenie, nowe rodzenie. *Augustin.*

REGENERO, *as, avi, atum, are*, (od *re i genero*). Odrodzić, znowu rodzić, albo odświeżać, albo odnowić, *np. signa quaedam nevosque et cicatrices regenerari. Plin.* || Przez urodzenie stać się podobnym, *np. — avum. Plin.*

REGERMINATIO, *onis, z.* (od *regermino*). Znowu puszczenie pąkowie, pochodzenie z pąk, odrastanie. *Plin.*

REGERMINO, *as, avi, atum, are*, (od *re i germino*). Znowu puszczać pąkowie, pochodzić z pąk, znowu wyrastać, odrastać. *Plin.*

REGERO, *ris, gessi, gestum, rere*, (od *re i gero*). Oddać co komu, odnieść. || *Col.* Kupić, w kupie zbierać. || *Quint.* Wpisać w rejestr. || Odbijać. — *radios. Plin.* Promienie. || Zarzucić co komu. — *injuriam. Sen.* Oddać krzywdę za krzywdę. — *crimen alicui. Sen.* Zwalić występki na kogo. — *culpam in aliquem. Plin. j.* Obwinić kogo. — *invidiam in aliquem. Quint.* Składać nienawiść na kogo.

REGESTUS, *a, um*, (imsl. od *regero*). *Ovid.* Znowu odniesiony. || *Senec.* Nazad obrocony, spadły. || *Colum.* Odkopany. || *Senec.* Skupiony, zgromadzony. || *Regestum absol. Colum.* Ziemia wskopana. || *Regesta, orum. Vopise.* Rzeczy wpisane w rejestra.

REGIA, *ae, z.* (od *regius, a, um*). Miasto we Włoszech. *Ptolem.* || Zamek, twierdza. || Dwór, pałac królewski. || *Hor.* Miasto, gdzie król mieszka. || *Liv.* Namiot królewski. || *Val. Flacc.* Stajnia trzody. || *Petr.* Stan i kondycja dworzan. || — *theatri. Vitruv.* Część celniejsza teatru.

REGIBILIS, *e*, (od *rego*). Powolny, giętki, łatwy do powodowania. *Ammian.*

REGIE, *psk.* (od *regius, a, um*). Królewsko, po królewsku, królewskim sposobem. *Varr. Cic. Plaut.* || Despotycznie, tyrańsko, *np. si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie factum esse dicerent. Cic.*

REGIENSIS, *e, z* Region. Ob. **REGIUM**.

REGIFICE, *psk.* (od *regificus, a, um*). Królewski, *np. — luxus. Virg. Stant tori paratu regifico. Val. Flacc.*

REGIFUGIUM, *ii, n.* (od *rex i fuga* albo *fugio* albo *a regis fuga*, właściwie ptak, *regifugus, a, um, scil. solenne* albo *festum*. Królewska uroczystość albo święto. *Ovid.* Święto obchodzone w Rzymie co rok 6 marea, na pamiątkę wypędzenia Tarquiniuszów. || *Fest.* Dzień w którym król czynił ofiary Salijskie.

REGIGNO, *is, ere* (od *re i gigno*). Znowu płodzić, rodzić, mnożyć, znowu wydawać, znowu przywrócić, *np. — membra. Lucr.*

REGILLUS, *a, um*, (zdrobn. od *regius, a, um*). Królewski, *np. — inducula. Plaut.* Królewska szata. *Regilla scil. tunica. Fest.*

Tom II.

|| *Regillum, i*, albo *Regillus, i*, (*Ῥήγυλλος. Step. Byz.*) Miasto we Włoszech, w Sabiniach, gdzie jest *lacus Regillus. Liv.* || Ztąd *Regillensis, e, np. Regillenses. Liv.* i *Regillanus, a, um*. Pochodzący od miasta Regillum. *Suet. || Regillus lacus. Liv.* Jezioro we Włoszech.

REGIMEN, *inis, n.* (od *rego*). *Liv.* Rząd, rządzenie. || *Ovid.* Ster okrętu. || *Petron.* Sztuka rządu. *Val. Max.* Rządzący. *Regimen eruentum. Stat.* Tyranstwo.

REGIMENTUM, *i, n.* (od *rego*) zamiast *regimen. Aur. Arcad. Charis in Pandect. i Ammian.* Ob. *Regimen*.

REGINA, *ae, z.* (*Ῥήγινά*). Miasto w Hiszpanii Betickiej. *Plin. Ptolem.*

REGINA, *ae, z.* (od *rex*). *Cic.* Królowa rządząca państwem albo żona królewska. || *Hor.* Bogini. || *Val. Flacc.* Córka królewska. || *Plaut.* Pani można, bogata. || Właściwie jest ptak, *reginus, a, um*. Królewski, *scil. femina, uxor, filia*; ztąd też *regnum* zamiast *regnum, scil. imperium*.

REGIO, *onis, z.* (od *rego*). Właściwie rząd, porządek, szyk, kole, szereg, linia do prostowania prostej linii, *np. oppidi murus recta regione 1,200 passus aberat. Caes. Non recta regione iter instituit. Liv. t. j. nie w prostej linii. Sylva recta regione. Caes. t. j. las w prostej linii; ztąd nota excedo regione viarum. Virg. np. mówią o prostej ulicy.* || W prostej linii, *np. e regione moveatur. Cic.* || W prost względem czego, z przyp. drug. trzeci, albo bez przyp., *np. e regione oppidi. Caes. E regione turris. Id. E regione solis. Cic. Tez regione. Liv.* || Linia, która graniczy, linia graniczna. || Ztąd *e regione* przenośnie, obrocony, przewrócony, wspaczny. *Hieron.* || Przenośnie, *np. de recta regione deflexerit. Cic.* || W liczby mnog. *regiones. Caes.* Granice, szranki, *np. se regionibus officii continere. Cic. t. j. zstawać w granicach powinności. De recta regione deflexerit. Cic. t. j. z prostej wystąpił granicy.* || Droga, tor, zawód, gościniec. *Lunae regio. Cic. t. j. droga. Excedo nota regione viarum. Virg. t. j. ustępuję z wiadomego gościnca.* || Okolica, *np. in ejusmodi regione et provincia. Cic. Pars regionis. Id. Regio vespertina. Hor. t. j. wieczorna okolica.* || Część miasta dzielnicą, *np. Rzym był podzielony na cztery regiones t. j. na części miasta albo na dzielnice, mianowicie Suborana, Esquilina, Collina i Palatina.* August podzielił miasto na czternaście *regiones. Suet. Tac.* || Między cesarskimi urzędami był urząd, *np. homo, vir a regionibus. Inscr. ap. Murat.* Podobno dozorca, inspektor tych *regionum urbis*. Kwartalny.

REGIONALIS, *e, ptak.* (od *regio*). Tyczący się okolicy, prowincji, krainy, kraju, należący do tego, *np. — concilium. Augustin.*

REGIONALITER, *psk.* (od *regio*) i. q. *regionatim. Apul. de mundo.*

REGIONATIM, *psk.* (od *regio*) i. e. *per*

70

singulas regiones. Od prowincji do prowincji, od kraju do kraju. *Liv. Suet.*

REGIUM albo **REGIUM LEPIDI** (od *Lepidus Flaminius consul*). Miasto we Włoszech in *Gallia Cispadana*, dziś *Reggio*. *Cic.* Zowie się też *Regium Lepidum*. *Tac.* Ztąd *Regiusis*, e, z *Regium*, należący do tego miasta, *Regijski*. *Regienses*. *Cic.* Mieszkańcy tego miasta. *Regium* w *Tracii*. *Procop.* Pisz się też *Rhegium*, miasto we Włoszech.

REGIUS, a, um, (od *rex*). Królewski, należący do króla, tyżący się króla, pochodzący od króla, np. — *potestas*. *Cic.* — *virgo*. *Ovid.* Królewska księżniczka. — *domus*. *Sall.* *exercitus*. *Liv.* — *ales*. *Ovid.* t. j. — orzeł. *Też regius*, a, um. Królewski, przenośnie, wspaniały, przepyszny, okazały. — *alca*. *Plin.* — *pira*. *Colum.* — *moles*. *Hor.* Ztąd *regia* scil. *sedes* albo *domus*. Królewskie mieszkanie, rezydencya, dwór, zamek. *Cic.* *Liv.* *Caes.* *Ovid.* Wspaniała część sceny teatru. *Vitr.* *Suet.* *Regii*. *Nep.* Słudzy królewscy. *Regiae*. *Colum.* Rzeczy większe albo cenniejsze.

REGLESCIT zamiast *Reglescit*, (od *re i glisco*) t. j. rozpala się, rozżarza się, wzrasta, mówiąc o boleści. *Plaut. ap. Fest.*

REGLUTINATUS, a, um, (imsl. od *reglutino*, are). Odkleić, rozkleić. *Martian. Cap.*

REGLUTINO, as, avi, atum, are, (od *re i glutino*, are). Odkleić, rozkleić, rozwolnić. *Catull.* Znowu razem spoić, złączyć, np. *plaga rursus coibit et reglutinabitur*. *Prudent.*

REGLUTINOSUS, a, um, (od *re i glutin*). Pelen kleju, klejowaty. *Plin.*

REGNATOR, oris, m. (od *regno*, are). Król, panujący, rządzący, np. — *olympi*. *Virg.* t. j. Jowisz, też *denm*. *Id.* — *freti*. t. j. *Nepot.* *Sen.* Przenośnie, król, np. *regnator lyricae cohortis*. *Pindare. Stat.* Pan, właściciel, np. — *agelli*. *Martial.*

REGNATRIX, icis, ż. (od *regno*, are). Królowa, albo z władzą królewską rządząca albo mająca zwierzchnictwo, zwierzchność, np. — *domus*. *Tac.* t. j. cesarski dom, t. j. rodzina panująca Augusta w Rzymie.

REGNATUS, a, um, (imsl. od *regno*, are). *Plin.* Panowany, rządzony. *Regnata* *Lycurgo terra*. *Ovid.* Kraj, gdzie panował *Likurg*. — *femina gens*. *Plin.* Kraj rządzony przez kobiety.

REGNICOLA, ae, m. i ż. (od *regnum i colo*, ere). Mieszkaniec kraju, obywatel. *Augustin.*

REGNUM, as, avi, atum, are, (od *regnum*). Królować, panować, rządzić, władać, być królem. *Cic.* — *in populo*. *Tac.* Panować nad ludem. — *per urbes graias*. *Virg.* — nad miastami greckimi. *Biern.* *In gentibus*, quae regnantur. *Tac.* W narodach, które się rządzą. *Nicosob. Terentios regnabitur annos*. *Virg.* Trzysta lat będzie panował. *Przenośnie.* *Regnare*. Móc wiele, mieć przemoc, przewagę. *Fivo et regno*. *Hor.* Swobodnie

żyć sobie jak król. *Na złą stronę, ciemnieżyć*, tyrancko panować nad kim, ponieważ *rex, regnum, regnare* są to nienawistne wyrazy w wolnej rzeczypospolitej. — *omnibus oppidis*. *Cic.* Rządzić z władzą królewską wszystkimi miastami. *Pieknie się odnosi do rzeczy nieżywotnych.* *Regnat ebrietas*. *Ovid.* Panuje pijanstwo. — *per viscera ardor edendi*. *Id.* Głód pożera wnętrzności. — *fraus in aula*. *Senec.* Zdrada na dworze panuje. *Pecunia regnat*. *Petron.* *Humor regnavit in arvis*. *Luer.* *Morbus regnans*. *Grat.* *Cyng.* *Zephyrus regnat per arva*. *Claudian.*

REGNUM, i, n. (scil. *imperium*) (od *rex*). Królewska godność, dostojństwo, królewski rząd, rządzić, sprawowanie rządów, królestwo, np. *regnum adpetere*. *Cic.* — *occupare*. *Cic.* — *obtinere*. *Caes.* — *alicui deferre*. *Id.* — *adipisci*. *Nep.* — *stabilire*. *Plaut.* *Pellere aliquem regno*. *Liv.* *Sub regno esse*. *Cic.* Być pod królem. *Regna humida*. *Virg.* — *uidosa*. *Sil.* Morze. — *invia vivis*. *Virg.* — *tristia*. *Hor.* — *pallida*. *Lucan.* — *inferna*. *Sen.* — *viduata lumine*. *Sil.* Piekło. *Godność królewska*. — *vinu sortiri*. *Hor.* Obierać losem króla biesiady. *Władza, panowanie.* *Regnumne hic tu possides?* *Terent.* Czy jesteś tu panem. — *judiciorum*. *Cic.* Powaga w sądownictwie. *Id.* Dziedzina, majątność. *Stat.* *Regna*, zamiast *regibus*. *Id.* *Regna* zamiast *reges*, np. *regna ventant*. *Stat.* *Regnum* jako ptak. scil. *imperium*, podobno przez skrót. *reginus*, a, um. Królewski. *Regina* scil. *femina*. Królowa. *Kaplaństwo* *Diana* niedaleko *Aricii* zwana też *regnum* albo *regna*. *Ovid.* *Regnum* miasto w *Brytannii*. *Antonin. itiner.*

REGO, gis, rexi, rectum, gere, (od *re i ago vel quasi recta aut recte ago*). Właściwie prosto ryczować albo ryczować, prostować, równać, nastawiać, kierować, szykować, sprostować, prostem czynić, np. — *tela per auras*. *Virg.* *Ego illum habebam rectum ad ingenium bonum; nunc pravus factus est cet.* zamiast *rexissem eum cet.* *Plaut.* *Też jako ptak.* *Rectus*, a, um, prosty, t. j. niekrzywy, np. — *linea*. *Caes.* *Curvo dignoscere rectum*. *Hor.* *Recto itinere ad Iberim contendunt*. *Caes.* t. j. dają prostą drogę. *Te recto flumine ducam*. *Virg.* *Recto limite*, i. e. *via*. *Ovid.* *Rectum aes*. *Juvenal.* t. j. trąba. *Via rectissima*. *Quintil.* *Rectius erus*. *Hor.* *Recta via*. *Plaut.* t. j. prosta droga. *Przenośnie*, *recta via narrare*. *Ter.* — *reputare rem*. *Id.* *Agere in rectum*. *Ovid.* *Recto* zamiast *recta*. Prosta droga. *Papin.* in *Pandect.* *Rectis oculis*. *Cic.* Prostemi oczyma. *Casus recti* u *Grammat.* *Quintil.* t. j. przypadek pierwszy. *Coma rector*. *Sen.* t. j. nie kędzierzawe włosy, nie trefione. *Ztąd — tunica*. *Plin.* t. j. suknia prosta, bez ozdób. — *oratio*. *Quintil.* Mowa bez figur, naturalna. *Commentarii Caesaris sunt recti*. *Cic.* t. j. proste, bez ozdób. *Foremny, regularny, dobry, porządku*, scil. *coena*. *Suet.* t. j.

dobra, porządna biesiada. *Mądry, roztropny*, np. — *consilium*. *Ter.* — *natura*. *Hor.* *Rectum*. Prawość, cnota, np. *recti pravique partes*. *Cic.* *Ryczować, regulować, prostować*, np. — *finis*. *Cic.* *Obracać, zwracać, nakłaniać, kierować, styrować*, np. *końcem, cugłem, okrętem*, np. — *habenas*. *Ovid.* — *ratem*. *Id.* — *clavum*. *Virg.* — *pueri scribentis manum*. *Quintil.* *Animus regit corpus*. *Cic.* *Przenośnie, rządzić, panować, władać, kierować*, np. — *motus animi*. *Cic.* — *juvenem*. *Id.* — *imperium*. *Virg.* — *imperio populos*. *Id.* — *dictis animos*. *Virg.* — *exercitum*. *Tac.* — *disciplinam domesticam*. *Ztąd regens*. Rejent, książę. *Claudian.* *Prowadzić, przewodniczyć, kierować, pomagać, ratować, ku dobremu bydz pomocą, naprawić, polepszyć*, np. — *errantem*. *Caes.* — *hesitantem*. *Plin.*

REGRADATIO, onis, ż. (od *regrado*, are). Upośledzenie, wyłączenie, we względzie honoru, godności, rangi. *Cod. Theod.*

REGRADATUS, a, um. Upośledzony we względzie rangi, albo porządku, rzędu, szczyku, np. — *menses*. *Solin.* Jest imsl. od *regredo*, are.

REGREDIOR, eris, essus sum, regredi, dep. (od *re i gradior*). W zad pomykać, ustępować, wracać się, iść nazad. *Cic.* *Caes.* *Liv.* *Plaut.* *Inde regressus*. *Justin.* — *in castra*. *Liv.* — *ad principia*. *Plin.* *Nunc deum in memoriam regredior*. *Plaut.* t. j. teraz przypominam sobie.

REGREDO, is, ere, (od *re i gradus*). W zad się cofać, np. — *gradum*. *Enn.* *Non.* Iść nazad.

REGRESSIO, onis, ż. (od *regredior*). Powrót, powrócenie, bieg wsteczny, cofanie się, np. *regressionem naturae*. *Apul.* Przyspieszyć cofanie się. *Pewne powtarzanie tegoż samego słowa w mowie jako postać mowy, inaczej Epanodos* zwane. *Quintil.*

REGRESSUS, a, um. Ob. **REGREDIOR**.

REGRESSUS, us, m. (od *regredior*) i. q. *regressio*. Powrót, powracanie, bieg wsteczny, cofanie się. *Cic.* *Ovid.* *Apul.* *Przenośnie*, np. — *ab ira*. *Liv.* — *ad poenitendum*. *Tac.* — *ad veniam*. *Id.* *Neque habet fortuna regressum*. *Virg.* *Regres w processie i w innych rzeczach*, np. *ad principem*. *Tac.* t. j. ostatnia ucieczka, schronienie, przytułek. *Nullum habebis regressum*. *Pompon.* in *Pandect.* t. j. żadnej nie będziesz miał ucieczki. — *ad veniam*. *Plin.*

REGULA, ae, ż. (podobno od *rego*). Właściwie równa sztuka drzewa albo kij równy do zrównania czego. *Caes.* *Colum.* *Plin.* *Linija, sznur pomiaru, prawidło do zrównywania czego*, np. *non egeremus perpendicularis, non normis, non regulis*. *Cic.* *Ad regulam et libellam*. *Plin.* *Ad regulam et lineam*. *Vitr.* *Ztąd przenośnie, sznur do pomiaru, albo reguła, prawidło*, np. *lex est juris et injuria regula*. *Cic.* *Habere regulam, qua vera et falsa judicentur*. *Id.* też. *Hor.* *Martial.* *Pewny rodzaj rośliny, ina-*

czej *Basilica* zwanej. *Apul.* *de herb.* *Regula* jako ptak, scil. *pertica cet.* Ob. *Regulus* na końcu.

REGULARIS, e, ptak. (od *regula*). Foremny, regularny, zgodny z prawidłem. *Aes. regularis*. *Id.* Miedź, która się daje ciągnąć.

REGULARITER, psk. (od *regularis*). Foremnie, regularnie, wedle prawideł. *Ulp.* in *Pandect.* *Macrobr.*

REGULATIM, psk. (od *regulatus*, a, um, od *regulo*, are, albo od *regula*). Foremnie, regularnie. *Diomed.* *Veget.* *de re vet.*

REGULO, as, are, (od *regula*). Regulować, urządzać, prostować, np. *regulantur vel diriguntur eorum virtutes*. *Coel. Aur.*

REGULUS, i, m. (zdrobn. od *rex*). Królewski książę, młody książę, syn króla. *Liv.* albo jeden z królewskiej rodziny. *Liv.* *Mały król albo książę*. *Liv.* *Suet.* *Tac.* *Bardzo mały ptaszek, mży królik*. *Auct. carm. de Philon.* *Przezwoisko rzymskie*. *Cic.* *Metat* czysty, wyraz chemiczny. *Regulus* jako ptak. scil. *homo* albo *filius*; ztąd też *regula*, scil. *pertica cet.* Ob. *Regula*.

REGUSTATUS, a, um, (od *regusto*). *Pers.* Znowu kosztowany.

REGUSTO, as, avi, atum, are, (od *re i gusto*, are). Znowu smakować, kosztować, np. — *bilem*. *Sen.* *Przenośnie*, np. *crebro regusto tuas literas*. *Cic.* t. j. zamiast znowu czytam twoje listy. *Smakować, jeść*. *Sen.* *Pers.*

REGYRO, as, avi, atum, are, (od *re i gyro*, are). Wokoło się kręcić, obracać, toczyć. *Ztąd przenośnie*. *Bellum in Hispania regyavit*. *Hor.* Znowu się wojna toczyła w Hiszpanii. *Ventus granaria regyare possit*. *Varr.* *Ed. Gesn. et Schneid.* *ma regelare*.

REHALO, as, avi, atum, are, (od *re i halo*, are). Nazad dmuchać, chuchać, albo parować, parę wypuszczać, kurzyć się albo parować, wycziewać, np. *terra humorem tota rehalat*. *Luer.*

REICIO, reieis, reiecit, reice, reicere, zamiast *rejicio*, *rejicis* etc. Ob. *Rejicio* na końcu.

REICULUS, a, um. Ob. **REJICULUS**.

REJECTANEUS, a, um, (od *rejicio*). Odrzućny, niegodny, to co nie warto schowania, tylko wyrzucenia, wyrzutkowy, np. *illa autem, egestatem, morbum, dolorem, non adpello mala, sed si libet rejectanea*. *Cic.*

REJECTATIO, onis, ż. (od *reiecit*, are) i. q. *rejectio*. Wyrzucenie nazad, np. *aclerona vomitione terra terram evomit*. *Solin.*

REJECTIO, onis, ż. (od *rejicio*). Wyrzucanie, np. — *sanguinis*. *Plin.* t. j. wypłwanie, spluwanie krwi. *Ztąd rejectio in alium*. *Cic.* t. j. to, co na drugiego obraca w mowie. *Ztąd przenośnie, wyrzucenie nazad, odrzucenie*, np. — *civilitatis*. *Cic.* — *judicium*. *Id.* t. j. odrzucenie parcyalnych sędziów. *Excitere quid quid dicitur velut rejectione facta ad optimum pervenire*. *Quintil.* *Ztąd*

odrzuć, wada, przywara, np. — *eruditum. Plin.*

REJECTO, *as, are*, (częstotl. od *rejicio*) i. q. *rejicio*. Często wyrzucać nazad, albo wyrzucać, odgonić, odpędzić, np. *clamoreque montes ieti rejectant voces ad sidera mundi. Lucr.* || Wyrzucać, spluwać, np. *erudorem ore rejectantem. Virg.* t. j. spluwając krew.

REJECTUS, *a, um*, (imsl. od *rejicio*). Odrzucony. || *Liv.* Odegany, odpawiony.

REJECTUS, *us, m.* (od *rejicio*) i. q. *rejectio*. Odrzuć, womit. *Cels.* || Stek okretu. *Hygin.*

REJICIO, *icis, jectum, ere*, (od *re i jacio*). *Caes.* Wyrzucać, ciskać, miotać. || Odepierać. — *audaciam. Cic.* Odepierać zuchwalność. — *hostem. Cic.* Odpędzić nieprzyjaciela. || Odganiać, odpędzać. — *capellas a flumine. Virg.* Odganiać kozy od rzeki. || Odrzucać eo od siebie, nie przyjąć. — *de corpore vestem. Ovid.* Zrzucić z siebie suknię. || *Rejicit se in eum flens. Ter.* Rzuciła się na niego z płaczem. *Rejicitur in publicum janua. Plin.* Drzwi się otwierają. || Wyrzucać eo. — *sanguinem. Plin.* Krew z ust wyrzucać. || Odrzucić. — *aliquem. Terent.* — kogo od siebie. || Odmawiać, wstąpić czynić. || Odbijać od siebie eo, kogo. *Rejicit me ventus. Plin.* Odbija mnie wiatr. || Odkładać, przewlekać eo. — *in januarium. Cic.* — do stycznia. *Rejicere ad tergum manus. Cic.* Zakładać w tył ręce. || — *membra fatigata. Curt.* Położyć się na czem.

REJICULUS, *a, um*, (od *rejicio*). To, eo służy do odrzucenia, odrzuty, niegodny, niewart schowania, niezdolny, niegodny, zły, nikiżenny, np. o bydłach. *Farr. Rejiculae scilicet feminae. Oves rejiculae. Farr.* t. j. marcowe owce, odrzutki. || Też o innych rzeczach, np. *dies rejiculi. Martialis.* || Pisz się też *rejiculus, a, um*.

REINCIPIO, *incipis, ere*, (od *re i incipio*). Znowu zacząć. *Inscr. ap. Grut.*

REINTEGRO, *as, are*, zamiaszt *redintegro, are. Ob. Redintegro.*

REINVITO, *as, are*, (od *re i invito, a-re*). Znowu albo zaprosić, tajemnie zapraszać, wezwać, np. *ne forte et ipsi reinvent. Fulg. Lucan.*

REITERATIO, *onis, z.* (od *reitero*). Powtarzanie, np. — *crebra. Quintil.*

REITERO, *as, are*, (od *re i itero, are*). Znowu powtarzać, np. *ferinos mugitus reiterans. Apul.*

RELABOR, *bēris, psus sum, relabi, dep.* (od *re i labor*). Predkim, szybkim sposobem iść nazad, albo przechodzić, nazad sunąć się, mknąć się, opuścić, ominąć eo. np. *prensorudente relabi. Ovid.* *In sinus nostros relabere. Ovid.* t. j. sunąć się, mknąć się. np. *nunc in Aristippi furim praeepta relabor. Hor.* t. j. powracam. || Płynąć nazad, np. *relabi rivos montibus, zamiaszt in montibus. Mor. Relabentes undae. Claudian.* || Zlego-

wać, płynąć nazad, np. *flecte ratem, versoque relabere velo. Ovid.*

RELAMBO, *is, ere*, (od *re i lambo*). Znowu liźać, obliźać, np. *canis vomitum suum relambit. Sedul.*

RELANGUEO, *es, qui, quere*, (od *re i languo*). Znowu bydlę słabym. || Słabym bydlę, osłabnąć, stracić siły.

RELANGUESCO, *seis, qui, scere*, (od *re i languesco* albo od *relanguo*, tak zwane *Inchoativ.*) Znowu stawać się słabym, znowu zmordować, zmęczyć, znudzić, strudzić, osłabić, np. *venti languescunt. Sen.* || Ztąd przenośnie, znowu osłabić t. j. poniechać, zaniechać, opuścić, np. *ardor relanguit. Ovid.* || Osłabnąć, stawać się słabym, np. *moribunda relanguit. Ovid.* *Venti relanguescunt. Sen.* || Ztąd przenośnie *animos relanguescere. Caes.* t. j. zwolnić, rozwinąć, osłabić, stać się słabym, mdłym, wadliwym. *Ut impetus relanguescat regis. Liv.* *Relanguisse se dicit. Cic.*

RELATIO, *onis, z.* (od *refero*) i. e. *actio referendi*. Odnoszenie, przywrócenie. *Cebra relatio. Quintil.* t. j. częste omoczenie pióra. || Wzajemność, oddanie, nagroda, wynagrodzenie, np. — *gratiae. Sen.* || — *crimen. Cic. Ulpi.* in *Pandect.* t. j. zwalenie zbrodni na kogo. || — *jurisjurandi. Ulpi.* in *Pandect.* Przeniesienie przysięgi na przeciw przeciwnika. || Postać krasomówna. *Cic.* || Powieść, opowiadanie, relacja, przytoczenie, sprawa jakiej rzeczy, np. — *rerum gestarum. Justin.* — *dietorum. Quintil.* — *meritorum. Id.* — *causarum. Id.* || Perora, relacja, mowa, rozprawa, np. w senacie. *Cic. Liv. Tac. Suet.* *Relationem incipere. Tac.* || Względ, stosunek, proporcja, związek z czem, np. *relatione facta non ad id, quod etc. Paul.* in *Pandect.* *Ex relatione ad aliquid. Quintil.* || Przypisanie, wciagnienie do księgi, do rachunku, do archiwum.

RELATIVE, *psk.* (od *relativus, a, um*). Odnosnie, względnie, z odniesieniem się, stosunkowo, odnośnie, np. względem mówienia o czem. *Augustin. de Trinit.*

RELATIVUS, *a, um*, (od *relatus, a, um* od *refero*). Odnosny, względny, stosunkowy, mający stosunek, względ, np. *honos omnis relativi est ad alterum genus. Arnob.* — *Adpellatio scilicet domini et servi. Augustin.* *Omnia relativa his, ad quae referuntur, vice mutua respondent etc. Mart. Cap.* || Ztąd *pronominum relativa* u *Grammat. Priscian.* t. j. względne.

RELATOR, *oris, m.* (od *refero*) i. e. *qui refert*. Który co naucza, wskazuje co, opowiada, narrator, np. — *omnis enim debet sine vano nuntius esse. Prop.* t. j. powiadać. || Który peroruje, mówi, rozprawia w senacie. *Cic.* || Który co przypisuje, wciaga, wpiśnywać do księgi, do archiwum.

RELATUS, *us, m.* (od *refero*) i. q. *relatio*. Przytoczenie czego, przywód, powieść, opowiadanie, relacja, np. *neque enim relatu virtutum opus est. Tac.* || Perora, mowa, roz-

prawa. || Przypisanie, np. w księgę, w archiwum.

RELATUS, *a, um*, (imsl. od *refero*). Opowiedziany. || *Relata classis. Virg.* Odprowadzona flota. || — *consuetudo. Cic.* Powrócony zwyczaj. || — *in tabulis publicas. Cic.* Wpisany w rejestra publiczne. || *Id.* Przytoczony. || — *causa. Cic.* Sprawa, o której uwiadomiono.

RELAVO, *as, avi, atum, are*, (od *re i lavo*). Znowu myć, znowu kąpać, albo myć, wymyć, kąpać, wykąpać. *Lucr.*

RELAXATIO, *onis, z.* (od *relaxo, are*). Rozszerzenie, rozpostarcie. || Ztąd ulżenie, sfolgowanie, ułatwienie, np. — *animi. Cic.* t. j. wytchnienie, odetchnienie, wypoczynek. — *doloris. Cic.* || Rozwolnienie.

RELAXATOR, *oris, m.* (od *relaxo, are*). Który co rozprzestrzenia, rozszerza, rozciąga. || Ztąd, który co otwiera, albo rozwalnia, rozwiązuje, np. — *fluentium. Coel. Aur.* || Ulżyciel, który ulżywa, ułatwia. || Który zwalnia, rozwalnia, osłabia.

RELAXO, *as, avi, atum, are*, (od *re i laxo*). Popuszczać czego, spuszczać co ściśniętego, rozwiązywać, rozciągać, rozszerzać. — *album. Cic.* Rozwolnić żołądek. — *fontibus ora. Ovid.* Otworzyć źródła. — *vincula. Ovid.* Rozwiązać węzły. — *campum. Sil.* Rozszerzyć pole. — *arcum. Sen. p.* Łuk popuścić. — *densa. Virg.* Rozrzedzić. || — *animum. Cic.* Odpocząć. — *tristitiam. Cic.* Przerwać smutek. — *se occupationem. Id.* Uwolnić się od zatrudnień. || — *aliquid a contentione. Id.* Spuścić co z nateżenia, nie tyle usilować. || *Relaxat dolor. Id.* Ustaje na chwilę boleść. || *Id.* Popuszczać komu wódze, rozpuszczać kogo, poblażać. — *mores. Claud.* Rozwolnić obyczaje. || *Relaxari vinculis corporis. Umrzeć.*

RELAXUS, *a, um*, (od *re i laxus, a, um*). Rozprzestrzeniony, rozszerzony, pulchny, syplki, miękki, miękki, np. — *humus. Colum.* *Ed. Schnejd.* ma *relaxata*.

RELECTUS, *a, um*, (imsl. od *relego*). Owid. Odczytany. || *Ovid.* Znowu zebrany.

RELEGATIO, *onis, z.* (od *relego, are*). Posłanie, wysłanie, odprawienie precz. || Wysyłanie, wywołanie, wypędzenie, wygnanie, np. za karę. *Relegatio atque amandatio adpellabitur. Cic.* *Relegatio insulae* zamiast *in insulam. Paul. Sentent.* || Zapisanie posagu testamentem, np. — *dotis. Ulpi.* in *Pandect.*

RELEGO, *as, avi, atum, are*, (od *re i lego, are*). Odsyłać nazad, posłać precz, wysłać, wyprawić, odprawić, odesłać precz, oddalić, sprzątnąć, uprzątnąć, uchylić, usunąć, np. szczególnie z miasta, z kraju, np. — *Catonem in Cyprum. Cic.* *A republica relegare i. e. removere.* Usunąć. *Cic.* || Posłać na wygnanie, np. — *filium ab hominibus. Cic.* — *aliquem in exilium. Liv.* — *aliquem in decem annos. Tac.* || Przenośnie, wygnąć, wywołać t. j. usunąć, uchylić, np. — *bella. Lucan.* *Relegati a ceteris. Caes.* ||

Odsyłać dokąd, np. *ad auctores relegabo. Plin.* || Przypisać co komu, zwalić winę na kogo, np. — *culpam in hominem. Quintil.* — *Invidiam in auctorem. Felleg.* || *Relegare* zamiast *delegare*. || Zapisać w testamentie, np. — *dotem. Ulpi.* in *Pandect.*

RELEGO (*Religo*) *gis, egi, ectum, gere*, (od *re i lego, ere*). Wracać się, iść nazad, nazad powrócić, np. — *vias. Fal. Flacc.* — *campos. Id.* — *litora. Virg.* *Spatia retro religens. Sen.* Zeglujący nazad. — *cursum. Prudent.* Wracać, cofać się. || Znowu, nanowo czytać, odczytać, np. książkę. *Hor. Scripta relecta movent. Ovid.* || Czytać, np. *de nostris releges libellis. Martialis.* || *Relego* zamiast *praelego*. || Ścisłe, dokładnie rozmyślić, rozważyć, ogarnąć myślą, np. *ex relegendum. Cic.* *Sunt dicti religiosi, ex relegendum. Cic.* *Religenter esse oportet. Id.* Ztąd pochodzi *religio*. || Idący nazad, powracający, np. *abies (i. e. hasta) docilis relegi. Fal. Flacc.* *Luna ora relegens. Stat.*

RELENTESCO, *seis, scere*, (od *re i lento, are*). Znowu powolnić, nierychło stawać się, tracić ogień, poniechać, zaniechać, opuścić, np. *neve relentescat saepe repulsus amor. Ovid.* t. j. tracić ogień.

RELEVAMEN, *inis, n.* (od *relevo, are*). Ulżenie, sfolgowanie, ulga, ułatwienie, np. *facilis relevamine partus. Prisci.*

RELEVO, *as, avi, atum, are*, (od *re i levo, are*). Znowu ulżyć, ulżywać, sfolgować albo zmniejszyć, mniejszym uczynić, np. — *epistolam. famem. Ovid.* — *sitim. Id.* — *aestum. Ovid.* — *morbum. Cic.* || Posilić, pokrzepić, np. — *pectora mero. Ovid.* Ztąd *relevare*. Przyjść do siebie, poprawić się, *non est in medico semper, releverit ut aeger. Ovid.* || *Relevare i. q. integrum restituere. Modestini.* in *Pandect.* || Uwolnić, od ciężaru, np. *relevare cura et metu. Cic.* || Podnieść, podnosić, wynieść w górę, np. — *membra a terra. Ovid.*

RELICINUS, *a, um*, (od *re i licinus i. e. sursum versus reflexus*). Który ma na głowie z tyłu wstecz wiszące włosy, kędzierzawy, np. *coma relicinus et barba squalidus. Apul.* || *Frons relicina. Id.* Łyse czoło mający. || Naprzód wiszący, albo szorstki, najezony.

RELICTIO, *onis, z.* (od *relinquo*). W tyle zostawienie, opuszczenie, rzucenie, odstąpienie, np. — *consulis. Cic.* — *argentum vi. Vitr.*

RELICTUS, *us, m.* (od *relinquo*). Zostawienie, opuszczenie, uposzczenie, pogarda, zaniedbanie, np. *labor virilis exercendique corporis studium relictum sit. Gell.*

RELICTUS, *a, um*, (imsl. od *relinquo*). Porzucony, zostawiony. *Relictae praesidio castris cohortes. Caes.* Zostawione rotty dla straży obozu. || Opuszczony. *Relicta repetere. Hor.* Powtarzać rzeczy opuszczone. || *Virg.* Zaniedbany. — *sedes. Id.* Opuszczone siedliska. || *Relictis rebus operam dare. Plaut.*

Ponieważ innych do jednej się rzeczy przykładać.

RELIDO, *is, si, sum, ēre*, (od *re i lacerare*). Odeprzeć, odhic, wstecz odhic albo bić. np. — *frontem. Prudent. Alapis non vixat palma relisis. Id. Apoth.*

RELIGAMEN, *inis, n.* (od *re i religo, are*). Związek, związka, wstęga, np. *croceum. Prudent.*

RELIGATIO, *ōnis, Ź.* (od *re i religo, are*). Uwiązanie, przywiązanie, albo związanie, o-prawa, np. — *adminiculorum, vitium, samentorumque. Cic. Przewiązanie winnych macie, latorośli.*

RELIGATUS, *a, um*, (imśl. od *re i religo, are*). *Cic. Przywiązany. || — somno. Claud. Snem zmorzony.*

RELIGENS, *tis, r. wśpół.* (od *re i religo, are*). Pobożny. *Gell.*

RELIGIO, *ōnis, Ź.* (od *re i religo, are*, albo od *re i religo, are*). Bojaźń, uszanowanie, cześć, świętość, pobożność, względem Boga. *|| Religio fani. Cic. — templorum. Tac. Świętość, majestat kościołów. || Cic. Szczególna cześć albo obrządek bożki. Solemnnes religiones polluere. Cic. — violare. Id. — spernere. Tac. Uroczyste obrzędy plugawic, gwałcić, gardzić niemii. || Zabobon. Portenti religio. Justin. Zabobonne zjawisko. || Terent. Szkrupul, bojaźń obraży bogów. || Alieni religionem injicere. Cic. Wrzucić komu szkrupul. — afferre. Id. — zadać. Res illa in religionem populo venit. Cic. Lud to ma za szkrupul. || Religio est. Plin. Uszanowanie winne bogom. || Religiones. Cic. Szkrupule, które bojaźń zadają. || Religio. Cic. Wiara, prawda, nieskazalność. Sum admiratus religionem tuam. Id. Dziwiłem się twojej rzetelności. — testimoniorum. Id. Wiara świadectw. || Przenośnie. Cic. Szkrupulna pilność, staranie. || Punktualność w pełnieniu powinności. || Cic. Uszanowanie, miłość, przywiązanie. || Obowiązek ku świętemu rzeczom. Cic. || Bożkość, bożstwo, świętość. Festae religiones. Cic. || Wątpliwość, trudność. || Grzech, winna, np. religione exsolvere. Liv. || Obowiązek, np. aliquem religione obstringere. Cic. Zobowiązać kogo. || Przysięga, jurament, np. servare religionem. Nep. Dochować przysięgi. || Proroctwo, wyrocznia, np. dixit religio. Virg. t. j. wyrocznia.*

RELIGIOSE, *psk.* (od *religiosus, a, um*). Świętobliwie, religijnie czcić, np. templum religiosissime colebant. Cic. Nateralem Virgiliu religiosius, quam suum colebant. Plin. Poeticen religiosissime veneror. Id. || Sumienie, religijnie, świętobliwie, ściśle, dokładnie, punktualnie, np. — testimonium dicere. Cic. — commendare. Id. Religiosius rem rusticam colere. Colum.

RELIGIOSITAS, *atis, Ź.* (od *religiosus, a, um*). Sumienność, bojaźń Boga, np. quae cum religiositate, id est ostentat copulatur. Apul. Tertull.

RELIGIOSUS, *a, um*, (od *religio*). Święty co do służby, co do miejsca, np. — locus.

Cic. — altaria. Id. — templum. Cic. Quicquid religiosissimum in templis erat. Cic. || Bogobojny, pobożny, pelen religii. Cic. || Pelen szkrupulów sumienia, wątpliwości, trudności, szkrupulatny. Cic. Plin. np. — homines. Cic. || Ztąd sumienność, religijny. np. homines religiosi. Cic. Religiosissimi mortuorum. Sall. t. j. bardzo bogobojni. || Przenośnie, punktualny, ściśle, dokładny, np. aures Atticorum scil. in audiendis orationibus. || — dies. Cic. Liv. t. j. rocznica, dzień obchodowy. || Zabobonny, guślarski, bigot. Gell.

RELIGO, *as, avi, atum, are*, (od *re i religo, are*). Związać. — comam. Hor. Przywiązać włosy. — manus post terga. Suet. Związać w tył ręce. — classem ab aggere. Virg. Przywiązać linami flotę. || — bona religionibus. Cic. Obrócić dobra ku czi religii. || Odwiązać. — funem. Catull. — powroz.

RELINO, *nis, lēvi, litum, nēre*, (od *re i lino, ere*). Otworzyć, odkorkować, odszpuntować, np. butelki, np. reveli dolia omnia. Ter. t. j. wszystkie wino rozdać do picia. Mella relinere. Virg. Podbierać miody.

RELINQUO, *quis, liqui, licium, quere*, (od *re i linquo, ere*). Zostawić, porzucić. — paululum frumenti. Caes. Zostawić nieco zboża. Praetere ac relinquere. Cic. Opuścić i zostawić. Nec precibus nostris relinquit locum. Id. Ani się daje uprosić. || Postquam pavor ossa reliquit. Virg. Skorom z trwogi ochłonał. || Nicosob. Relinquitur. Cic. Zostaje. || Relinquere. Cic. Zostawić co testamentem. || Zostawić, opuścić to, czego nie powianimy. — jus suum. Cic. Nie bronić swego prawa. || Relinquit. Nep. Nie bydy ratowanym. || animam. Terent. Życia dokonać. || Relinquere. Ovid. Odjeżdżać, odechodzić.

RELINQUATIO, *ōnis, Ź.* (od *re i liquor, a, us sum*). Zostanie na liczbie, została długa reszta do zapłacenia. Paul. in Pandect. || Ztąd przenośnie, — aetatis. Tertull. t. j. reszta wieku. — temporum. Id.

RELINQUATOR, *ōris, m.* (od *re i liquor, a, ri*). Który jest winien reszty długów, np. — superioris anni. Paul. in Pandect.

RELINQUATRIX, *icis, Ź.* (od *re i liquor, a, ri*). Która jest winna reszty długu, zawiniona, winna. || Przenośnie, — delictorum. Tertull.

RELIQUIA, *ae, Ź.* Ob. **RELIQUIAE**.

RELIQUIAE, *arum, Ź.* (podobno scil. partes albo res od reliquius, a, um, pozostały). Ostatki, szczątki, reszta, pozostałe rzeczy. — cibi. Cic. Reszty pokarmu. — vini. Phaedr. Winne drożdże. — limae. Plin. Opilki. — exercitus. Hirt. Szczątki wojska. || Popioły spalonych trupów. Reliquias et ossa parentis condere terra. Virg. Pogrzać popioły i kości rodzica. || Phaedr. To, co pozostało z uczy. || — cibi. Cic. t. j. ekskrementa. || Reliquiae absol. scil. cibi albo ciborum. Sen. Reszty pokarmów.

RELINQUO, *as, are. Ob. RELINQUOR.*

RELINQUOR, *aris, atus sum, ari, dep.* Zostać na liczbie długu, mieć reszty długu,

np. *debitores, qui ex administratione reliquantur. Ulpi. in Pandect. Quis se reliquit* zamiast *quibus. Ibid.*

RELIQUUS, *a, um*, zamiast *relictus, a, um* (właściwie zamiast *relictus* albo *relinquens* od *relinquo*). Pozostały, który pozostał, część pozostała. Reliqua pars hiemis. Caes. Część pozostała zimy. — aedificia. Id. Pozostałe budowy. || Reliquus est. Cic. Pozostał. || Reliquum est. Id. Zostaje. || Reliquum habeo. Cic. Mam jeszcze, pozostaje mi. || Reliquum facere. Nep. Zostawić, opuścić. || In reliquum. Na przyszłość. In reliquum tempus. Cic. Na czas przyszły. || Quadrereliquum est, de reliquo. Cic. Naostatek, co się tyczy reszty. || Reliquum. Plaut. Z reszty. || Et reliqua. Fopise. I tam dalej. || Reliqua, orum. Cic. Części pozostałe długu. || Reliqua trahere. Pandect. Zostawić części długu. || Reliqua habere. Paul. Pand. Bydy dłużnym. || Reliqua corporis. Aur. Viet. Popioły, szczątki ciała. || Ztąd reliquum, reliqua, de reliquo.

RELISUS, *a, um*, (imśl. od *re i lido*). Prudent. Uderzony, tracony.

RELLIGIO, RELIGIOSUS, *a, um etc.* Ob. **RELIGIO** etc.

RELOCO, *as, avi, atum, are*, (od *re i loco, are*). Znowu za umówioną zapłatę komu oddać, nająć, zgodzić, wydzierżawić, puścić co w arandę, albo wynająć komu. Ulpi. in Pandect.

RELOQUOR, *ēris, cūsus sum, qui*, (od *re i loquor*). Znowu mówić, odpowiadać. Farr.

RELUCĒO, *ces, luxi, cēre*, (od *re i luceo*). Znowu świecić, przyswiecać, albo jaśnieć, wydawać jasność albo świecić, bydy jasnym, błyszczeć, szklnić się, np. stella relucet. Cic. Flammæ relucet. Plin. Barba relucet. Virg. Fulgore reluxit domus Ovid. — solis imago. Id. || Przenośnie, np. Caesariana aequitas reluxit. Val. Max. t. j. ukazała się, wydała się.

RELUCESCO, *scis, luxi, scēre* (Inchoat. od *re i luceo* albo od *re i luceo*). Znowu stawać się jasnym, jaśnieć, wydawać światło, świecić, np. solis imago reluxit. Ovid. Barba reluxit. Virg.

RELUCTATIO. Ob. **ERUCTATIO**.

RELUCTATUS, *a, um*, (imśl. od *re i lucto*). Który się sprzeciwił. Quintil.

RELUCTO, *as, are*, zamiast *relictor*, (od *re i lucto*). Opierać się, sprzeciwić się, np. faucibus Cerberi reluctabat. Apul. Pectus et venter reluctabat. Id.

RELUCTOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *re i lucto*). Opierać się, sprzeciwiać się, bojować, walczyć przeciw komu, pasować się, np. hostis reluctans. Ovid. Dracones reluctantes. Hor. || Przenośnie, sprzeciwiać się, młotać się przeciw komu, np. ore reluctanti. Ovid. — alicui. Martial. Dia sum reluctatus. Quintil.

RELUDO, *dis, si, sum, ēre*, (od *re i ludo, ere*). Na odwrót igrać, żartować, nasmie-

wać się, np. — adversus jocos alienus. Sen. Sibique ipse reludat. Manil.

RELUMINO, *as, are*, (od *re i lumino*). Znowu oświecić, znowu jaśnieniem uczynić, np. — caecos. t. j. widzącym uczynić. Tertull. Paulin. Nol.

RELŪO, *is, ēre*, (od *re i luo*). Znowu wykupić albo odkupić zastawę, fant. Coccil. ap. Fest.

REMACRESCO, *scis, erui, scēre*, (od *re i macresco*). Znowu stawać się chudym, chuderlawym, chudnieć. Suet.

REMALEDICO, *cis, xi, etum, cēre*, (od *re i maledico*). Wzajemnie zlorzeczyc. Suet.

REMANCĪPO, *as, avi, atum, are*, (od *re i maneo, are*). Odprzedać, wrócić kupno. Fest.

REMANDO, *as, avi, atum, are*, (od *re i mando, are*). Znowu co, albo wzajemnie rozkazać. Eutrop. || Znowu co zalecić, polecić.

REMANDO, *dis, di, sum, ēre*, (od *re i mando, ere*). Znowu żuć, żwać, np. Ponticci mures simili modo remandunt. Plin. Scripta et lecta saepius revolvendi et quasi eundem cibum remandendi. Quintil.

REMANEO, *es, ansī, ansum, ēre*, (od *re i maneo*). Znowu zostać, albo zostać, pozostać na jednym miejscu, mówiąc o ludziach, zwierzętach i rzeczach, np. — domi. Caes. Remanere se apud eum velle. Id. Ferrum quo in corpore remanserat. Nep. Żelazo, które zostało w ciele. || Trwać, przetrwać. Memoria remanet. Sall. Trwa pamięć. — ira. Petron. — gniew. Id. quod remansit in mente. Farr. To, co trwało w umyśle.

REMANO, *as, avi, atum, are*, (od *re i mano, are*). Nazad płynąć. Lucret. || Płynąć; np. — retro. Lucr.

REMANŚIO, *ōnis, Ź.* (od *re i maneo*). Zostawanie w tyle, albo zostanie na jednym miejscu. Cic.

REMANŚOR, *ōris, m.* (od *re i maneo*). Zostawanie w tyle. || Pandect. Zolnierz który się opoznia przybył na czas wyznaczony wedle danego sobie urlopu. || Inscr. Zolnierz pozostawiony w domu za pozwoleniem hetmana.

REMANŢ zamiast *repetunt. Fest.*

REMEABILIS, *e, ptnk.* (od *re i maneo, are*). Powracający nazad, np. — saxum Sisyphi. Stat. Animam in corpora remeabilem adfirmant. Tertull.

REMEACULUM, *i, n.* (od *re i maneo, are*). Powrót, bieg wsteczny, cofanie się. Apul.

REMEATUS, *us, m.* (od *re i maneo, are*). Powrót, wsteczny obrót, pozwolenie dane do powrotu, np. remeatum dare exsuli. Marci. in Pandect.

REMEDĀBĪLIS, *e, ptnk.* (od *re i maneo, are*). Uleczony, do uleczenia, uleczysty, np. et levi cura remediabiles. Sen.

REMEDĀLIS, *e, ptnk.* (od *re i maneo, are*). Mający moc uzdrowienia, uleczenia, zagojenia, np. — vis. Macrob.

REMEDĀTIO, *ōnis, Ź.* (od *re i maneo, are*). Uzdrowienie, uleczenie, zagojenie, np. quod signum est remediatiois. Scrib. Larg.

REMEDIATOR, ōris, m. (od *remedio*, *are*). Który uzdrawia, leczy, goi, np. — *valetudinum*. *Tertull.*

REMEDIATUS, a, um, (imśl. od *remedio*, *are*). Uzdrawiony, uleczoney, zagojony. *Scrib. Larg.*

REMEDIUM, as, avi, atum, are, (od *remedium*). Uzdrawiać, leczyć, kurować, zagoić, np. — *capitis dolorem*. *Scrib. Larg.* — *aliquem*. *Id.* *Viros facilius mulieribus remediari*. *Id.* *A demonibus remediati sunt*. *Tertull.*

REMEDIOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *remedium*). Uzdrawiać, leczyć, kurować, zagoić, np. *herba quinquifolium contrita*, mure remediatur. *Apul.* de herb. — *alieu* np. *febricitanti*. *Id.* *Hieron.*

REMEDITOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *re* i *meditor*) i. e. *denuo meditari*. Znowu myśleć o czymś, myśleć, dumać, przypomnieć sobie co, przypominać sobie, np. *si remeditari possem*. *Sen.*

REMEDIUM, ii, n. (od *re* i *medeor*). Lekarstwo, środki lekarskie względem leczenia chorób, środek leczenia, uzdrowienia. *Cels.* *Luer.* np. *Quis tuis venenis remedia invenit*. *Cic.* *Remedium alicui adhibere*. *Plin.* t. j. użyć środka leczenia. *Morborem remedia*. *Id.* *Remedio est*. *Plin.* Jest lekarstwem. || Przenosić, środek, sposób, pomoc, np. *remedium timoris*. *Liv.* — *injuriae*. *Cic.* — *ad dolorem tolerandum*. *Cic.*

REMELIGNES i *remorare* a *remorando*, wyraz tak nazwany przez Plauta, (od *remello* i *od re* i *μελλω*, namyślać się, przewlekać).

REMENINI, isse, (od *re* i *memini*). *Tertull.* Znowu przypominać sobie. np. *ne rememineritis priorem*. *Id.*

REMEMORO, as, avi, atum, are, (od *re* i *memoro*, *are*). Znowu wspomnieć, wzmiarkować, namienić, wzmiarkę czynić, powiadać, opowiadać, rozpowiadać. Albo **REMÉMOROR**, aris, ari, dep. Przypominać sobie o czymś, np. *Rememoramini*, mówił Anioł przy grobie Jezusa niewiastom, *quae locutus est vobis in Galilaea etc.* *Tertull.* e *Luce* gdzie *Fulgat* ma *recordamini*.

REMENSUS, a, um, (imśl. od *remetior*). Który znowu mierzył. *Sua vina remensus*. *Marti.* Tą miarą oddając wino. || Biern. *Pelago remenso improvisi aderunt*. *Virg.* Przepłynąwszy morze nagle przybędą.

REMEO, as, avi, atum, are, (od *re* i *meo*, *are*). Powrócić, nazad przyjszć mówiąc o ludziach, zwierzętach i rzeczach, np. — *aer*. *Cic.* *Gaudia non remeant, sed fugitiva volant*. *Martial.* — *navis*. *Tac.* — *dies*. *Tibull.* || Też z przyp. czwart. np. — *urbes patrias* zamiast *ad*, in. *Virg.* — *castra* zamiast *in castra*. *Apul.*

REMERGO, gis, ere, (od *re* i *mergo*, *ere*). Znowu się omoczyć, wmoczyć, zanurzyć, znowu się pogrążyć, zatopić. *Augustin.*

REMETIOR, tiris, mensus sum, tiri, dep. (od *re* i *metior*). Znowu mierzyć, mierzyć na odwrót, np. — *astra rite*. *Virg.* t. j. znowu

obserwować, dostrzegać, uważać. || Ztąd *jechać*, *isnąć* nazad, *powracać*, np. — *iter*. *Stat.* t. j. *jechać* nazad. — *milite et ducenta stadia*. *Plin.* || Też biern. np. *remenso pelago*. *Virg.* *Remenso mari*. *Id.* || Znowu rozmyślić, rozważyć, np. — *dicta*. *Sen.* || Powtórzyć, powtarzać, znowu powiadać, opowiadać, np. — *fabulam*. *Apul.* || Wyrzucić co z siebie, np. — *aliquid vomitu*, np. — *vinum omne*. *Sen.* t. j. *womitować*, *bluć*, *zrzucić*. np. *quidquid biberint vomitu remetientur*. *Sen.*, też przez urynek. *Martial.* || Znowu mierzyć t. j. mierzyć z przeciwniej strony, np. — *frumentum pecunia*. *Quintil.* t. j. *tyle pieniędzy odliczyć*, ile jest zboża.

REMEX, igit, m. (od *remigo*). Rudelnik, wiosłowy, wiosłowy niewolnik. *Cic.* *Caes.* *Nep.* || Też używa się *remex* zamiast liczby mnog. *remiges*. *Virg.* *Ovid.* *Tac.*

REMI albo **RHEMI**, orum, (*Ῥῆμι*. *Strabo* i *Ptolem.*) Narod w Gallii Belgickiej w okolicy, gdzie dziś miasto *Reims*. *Caes.* *Plin.*, tego narodu główne miasto zowie się *Durocororum*. *Caes.*

REMIGATIO, ōnis, z. (od *remigo*). Wiosłem robieńie, np. *vehementior quidem remigatio*. *Cic.*

REMIGIUM, ii, n. (od *remigo*). Wiosło, styl, rudel. np. *remigio veloque quantum poteris festina*. *Plaut.* przysł. t. j. *wszelkimi siłami*. *Nudum remigio latus*. *Hor.*, też często. *Virg.* *Tac.* || Przenosić skrzydła u ptaków, np. *dextram radens remigio* (*Cygnus*). *Avien.* in *Arat.* *Remigia pinnarum indefessa*. *Apul.* mówiąc o orle. Często mówiąc o *Kupidy*nie *remigio plumae*. *Apul.* *Volat ille per arca remigio alarum*. *Virg.* t. j. *Mercury*sz. || Wiosłem robieńie. *Plaut.* *Plin.* *Findite remigio, navita dixit, aquas*. *Ovid.* t. j. *wiosłami*. Zamiast *aptatque remigium* (i. e. *remos*). || Rudelnik, wiosłowy, wiosłowy niewolnik. || *Liv.* *Virg.* || *Meo remigio remigero*. *Plaut.* przysł. t. j. *chcę, nie chcę*, *muszą* mię niewolnicy słuchać.

REMIGO, as, avi, atum, are, (zamiast *remum ago* przez skróć.) Wiosłami robić, wiosłować, np. *paululum remigare*. *Cic.* *Powoli wiosłami robić*. || Przenosić z przyp. czwart., np. *missamque Padum qui remigat alnum* (i. e. *navem*). *Claudian.* || O ptakach, np. *pennis remigare*. *Quintil.*

REMIGRO, as, avi, atum, are, (od *re* i *migro*). *Cic.* Znowu się wracać, powrócić na swoje miejsce. — *Romam*. *Cic.* Powrócić do Rzymu. || — *ad argumentum*. *Plaut.* Powrócić do treści mowy. — *ad justitiam*. *Cic.* do słuszności. *Remigrat animus mihi*. *Plaut.* *Nabieram serca*, odwagi.

REMILLUM dicitur quasi *repandum*. *Fest.*

REMINSCENTIA, ae, z. (od *reminscor*). Namyślenie, namysł, przypomnienie, przypomnienie, wspomnienie. *Arnob.* *Tertull.*

REMINSICO, scis, ere, zamiast *reminscor* mawiali starożytni. *Prisci.*

REMINSOR, sceris, sci, dep. (od *re* i *meminscor* albo *miniscor* jak *comminscor*). Przy-

pominać sobie, wspominać na przeszłe rzeczy, przypomnieć sobie co, np. *reminscens*. *Nep.* *Reminscendum recognoscere*. *Cic.* || Ztąd używa się razem z *recordari*, np. *reminsci et recordari*. *Cic.* || Też z przyp. drug. albo czwart., np. — *veteris sanae*. *Nep.* — *amicos*. *Ovid.* — *dulces Argos*. *Virg.* || Rozważyć co, rozmyślać, uważać, zważyć, np. *ea potius reminscere*. *Sulpit.* *ad Cic.* || Wymyślić, zmyślić, wynaleźć, objąć co myślą. *Nep.* *Apul.*

REMIPES, edis, r. współ. (od *remus* i *pes*). Który robi nogami jak wiosłami, np. *kaczka*, np. *anates remipedes*. *Auson.*

REMISCEO, ces, scui, stum albo xtum, seere, (od *re* i *misceo*). Znowu zmieszać, pomieszać, np. *animus naturae suae remiscebitur*. *Sen.* || Zmieszać, pomieszać, np. — *falsa veris*. *Hor.* *Venenum remixtum cibo*. *Sen.*

REMISSA, ae, z. (od *remissus*, a, um). Odpuszczenie, darowanie, przebaczenie, np. — *peccatorum*. *Tertull.* *Cyprian.*

REMISSARIUS, a, um, (od *remitto*). *Caeto*. Spustny, spuszcisty, mówią o napiętych i naciąganych rzeczach, łatwy do spuszczenia. — *velis*. *Id.* Sprzężysty wrzeciędz u drzewi.

REMISSE, psk. (od *remissus*, a, um). Właściwie spuszczać co na dół, spuszczać albo łagodnie, łaskawie, spokojnie, powolnie, t. j. nie popędliwie, nie zapalczywie, np. mówić albo utrzymywać, twierdzić, dowodzić, np. *quam leniter, quam remisse*! *Remissus disputare*. *Cic.* t. j. *łagodnie*, *spokojnie*, *powolnie*. || Wypogodzonym umysłem, zabawnie, wesoło, żartobliwie, np. *remisse quid vel serio agentem*. *Sen.* || Niedbale, opieszale, łagodnie, przyjemnie, słodko. *Colum.*

REMISIBILIS, e, plnk. (od *remitto*). To, co się może odpuścić, ustąpić, darować, przebaczać, do przebaczenia, przebaczyć, np. — *delicta*. *Tertull.* || Łagodny, łaskawy, przyjemny, powolny, np. — *digestio*. *Coel.* *Aur.*

REMISSIO, ōnis, z. (od *remitto*) i. e. *actio remittendi*. Spuszczenie, przystępnosć, nakłonienie, spuszczenie na dół, np. — *superciliorum*. *Cic.* || Folga, folgowanie, zmniejszenie, np. — *lavoris*. *Farr.* t. j. *zmniejszenie pracy*. — *poenae*. *Cic.* — *morbi*. *Id.* — *febris*. *Suet.* — *doloris*. *Scrib. Larg.* — *vocis*. *Cic.* t. j. *zmniejszenie głosu*. || Odpuszczenie, darowanie, przebaczenie, remissa, np. *remissionem colonus petere non aude*. *Colum.* || Przerwanie jakiej rzeczy, np. *remissio animi*. *Cic.* Wytchnienie, odetchnienie. *Tempora curarum, remissionumque divisa*. *Tac.* || Spokojuś, cichość, łagodność, np. *remissio animi in injuria*. *ect.* *Cic.* || Łagodność, przyjemność, powolność, np. *judex ad severitatem, tum ad remissionem animi est contorquendus*. *Cic.*

REMISSIVUS, a, um, (od *remitto*). Folgujący, uśmierający, zwalnający, łagodny, powolny, lekki, mówiąc o lekarstwach, np.

relaxare tumentia rebus congruis ac remissivis. *Coel.* *Aur.* || *Adverbia remissiva* i. e. *remissionem quandam et lenitatem continentia et indicantia*, t. j. przysłówki jakoby leniwe np. *pedetentim, paulatim, sensim*. *Prisci.*

REMISSUS, a, um, (imśl. od *remitto*). Znowu albo nazad odesłany. *Legiones remissae*. *Hirt.* *Odesłane pulki*. || Wyrzucony. *E molli pulmone sanguis remissus*. *Ovid.* Z delikatnych płuc krew wyrzucona. || Opuszczony, słaby, nienaczony. — *lora*. *Ovid.* *Popuszczone lejce*. *Fudit sonipes cervicem remissa*. *Val. Flacc.* *Idzie koń spuszcwszy głowę*. *Ferre remissus ager*. *Ovid.* *Za nadejściem wiosny rola uwolniona od lodów*. || *Remissus*. *Petron.* *Uwolniony z więzów*. || *Cantus remissior*. *Cic.* *Głos nieco cichy*. || *Mons Tarpejus remissus*. *Propert.* *Niedbale strzeżona góra Tarpejska*. || *Remissior carbunculus*. *Plin.* *Węglik mniej palący się*. || *Gausny, ospaly, niedbaly*. — *in labore*. *Nep.* *Niedbaly w pracy*. *Remisso animo esse*. *Caes.* *Bydź opieszalym*. || *Odnosi się do stylu, który jest miły, łagodny*. || *Łagodny, miły, przyjemny*. *Sum remissior*. *Cic.* *Jestem nieco łagodniejszy*. *Remissus et mitis*. *Plin.* *Powolny i łagodny*. *Remisso vultu*. *Val. Max.* *Łagodną twarzą*. *Remissi joci*. *Ovid.* *Przyjemne żarty*. — *opus*. *Id.* *Ploche, żartobliwe, śmieszne dzieło*. || *Cic.* *Spokojny, nieczem nieporuszony*. || *Remissus*. *Cic.* *Pozwolony, darowany, dany*. — *poena*. *Plin.* *Darowana kara*.

REMISTUS, a, um. *Sen.* (imśl. od *remisceo*). Pomieszany, zmieszany.

REMITTO, tis, misi, missum, mittere, (od *re* i *mitto* t. j. *pozwolić isść*). Znowu albo nazad odsyłać. — *obsides*. *Caes.* *Odesłać zakładników*. *In suu remittit hiberna*. *Caes.* *Na swoje odsyła zimowiska*. || *Rozwolnić, popuścić, osłabić*. — *brachia*. *Virg.* *Spuścić ramiona*. — *aures*. *Plin.* *Opuścić uszy*. || *Wydawać, rodzić*. *Remisit terra*. *Grat.* *Wydala plon ziemia*. || *Posyłać*. || *Uwolnić*. — *exercitum*. *Fest.* *Rozpuścić wojsko*. || *Cic.* *Złożyć co*. || *Przenosić*. *Pozwolić, darować, przebaczyć*. — *supplicium*. *Cic.* *Darować karę*. || *Caes.* *Oddać to, co kto komu winien*. — *pecuniam*. *Id.* *Oddać pieniądze*. — *multam*. *Cic.* — *poenam*. *Liv.* *Przypłacić karą pieniężną albo cielesną*. *Remisit Tiberius adroganti moderationem*. *Tac.* *Przeciwić się Tyberyusz zaprzestał*. || *Cic.* *Oddać, wrócić co komu*. *Aedes alicui remittere*. *Plaut.* *Wrócić dom kupcowi, odebrawszy od niego pieniądze*. || *Ovid* *Odkładać, przewlekać*. || *Przebaczyć*. — *injuria*. *Sall.* — *uraze*. || *Niedbale, opieszale co czynić*. *Remittas quaerere*. *Hor.* *Nie pytaj*. *Remittere ardorem pugnae*. *Liv.* *Oslabić zapal bitwy*. || *Remittere se*. *Nep.* — *animum*. *Cic.* *Przerwać myśl, odpocząć*. || *Remittere se i remittere absol.* *Cic.* *Ustawiać, polepszać się, mówiąc o chorobie*. || *Remittere ad alium*. *Tac.* *Odnieść się do woli czyjej*. || *Claud.* *Pozwolić*.

REMIAGUS, a, um, (od *remus* i *vagor*,

ari). Ruszany, popychany wiosłami, np. okret, np. *nautae remigam movent celocem*. *Varr. ap. Non.*

REMOLIOR, *iris, ius sum, iri*, dep. (od *re i molior*). Poruszyć, wzruszyć, dźwignąć, odechnąć, odrząć, np. — *pondera terrae*. *Ovid.* — *claustra ferrea*. *Stat.* || Znowu wzruszyć, obrobić, obrabiać, np. *terra remoliri debet*. *Colum.* || Biern. *Iterum instaurata capessens arma remolitur*. *Sil.* t. j. znowu rozpoczyna wojnę. *Imsl. remolitus, a, um*. Znowu przedsiębrany.

REMOLITUS, *a, um*, (imsl. od *remolior*). *Sen. p.* Znowu zrobinony, nanowo wybudowany, wzniesiony.

REMOLLESCO, *seis, ere*, (od *re i mollesco*). Znowu stawać się miękkim, albo stawać się miękkim, np. *cera remollescit sole*. *Ovid.* || Zład przenośnie, stać się zmięczonym, użytym, np. — *precibus*. *Id.* || Stać się miękkim, zniewiesić, zniewiesić.

REMOLLIO, *lis, ius, itum, ire*, (od *re i mollio*). Znowu miękkim czynić, albo czynić miękkim, np. *grana humore remollita*. *Apul. de herb.*, miękkim czynić, np. — *aratus*. *Ovid.* || Zmięczyć, odmięczyć, t. j. odjąć twardość, srogość duszy, np. *eo se in hibitum ac remollitum*. *Suet.*

REMONEO, *es, ere*, (od *re i moneo*). Znowu przypomnieć, wspomnieć o czym, np. *haec tibi identidem remonebam*. *Apul.*

REMORA, *ae, z*, (od *re i mora*). Odwłoka, przewłoka, zwłoka, przeszkoda, zawada, tama, np. *remora si sit*. *Plaut. Remoram facere alicui rei*. *Plaut.* || Rzecz która czyni odwłokę, przeszkodę, zawadę. *Cels.* || Trzymogawek, ryba morska. *Plin.*

REMORAMEN, *inis, n*, (od *remoror*). Wstrzymywanie, zatrzymywanie, przeszkodzenie, zawada, tama, np. *remoraminaque ipsa nocebant*. *Ovid.*

REMORATUS, *a, um*, (imsl. od *remoror*). Zatrzymywany. *Ovid.*

REMORBESCO, *seis, scere*, (od *re i morbus* właściwie od *re i morbesco*). Znowu stawać się chorym, np. *remorbescat, zamiast in morbum recidat*. *Enn. ap. Fest.*

REMORDEO, *des, di, sum, dore*, (od *re i mordeo*). Znowu kąsać, gryźć, np. — *aliquem*. *Hor.* || Zład przenośnie, znowu gryźć, t. j. znowu nanowo niespokoić, np. *peccata remordent*. *Lucr.*, albo też niespokoić, np. *libertatis desiderium remordet animos*. *Liv.* *Quando haec te cura remordet*. *Virg.*

REMORIS, *e, ptok*, (od *remora* albo *remoror*). Zatrzymujący, tamujący, przeszkadzający, np. *aves remores in auspicio i. e. quae acturum aliquid remorari compellunt*. *Fest.* || Powolny, nierychły, np. — *Remus*. *Aur. Vict.*, t. j. opieszale, a tarditate starożytni nazywali *Remores*.

REMOROR, *aris, atus sum, ari*, dep. (od *remora* albo od *re i moror*) i. q. *moror*. Zatrzymywać, tamować, przeszkadzać, zwlekać, odkładać, odwlecząć, opóźniać, hamo-

wać, powściągać, np. — *aliquem*. *Cic. Plaut.* *Quamvis te longae remorentur fata senectae, i. e. mortem tuam differant*. *Proper.* *Ab negotiis cum nunquam voluptas remorata est*. *Sall.* *Remorandus est gradus*. *Plaut.* || Zatrzymać się, (seil. se) zwlekać, odkładać, opóźniać się, mitrzyć, np. — *in concilio*. *Lucr.* *Quid tam diu intus remoratur*. *Plaut.* *Perge, ne remorare*. *Catull.* t. j. idź niehamując się.

REMOTE, *psk*, (od *remotus, a, um*). Oddalonym, odległym, dalekim sposobem. || Zład *remotus*. *Cic. Remotissime*. *Augustin.*

REMOTIO, *onis, z*, (od *removeo*). Oddalenie, odległość, dalekość, sprzątnienie, wprowadzenie, pozbycie się czego, np. — *tutoris*. *Ulp. in Pandect.* — *crimini*. *Cic. t. j.* odparcie, zbijanie zarzutu o występki.

REMOTUS, *a, um*, (imsl. od *removeo*). Właściwie oddalony, odległy, daleki, np. *locus ab arbitris remotus*. *Cic.* *Civitas procul a conspectu remota*. *Cic.* *Mihi longe remoto*. *Ovid.* *Patria sumus remoti*. *Id.* *Antrum remotius*. *Ovid.* *Apulia ab impetu belli remotissima*. *Cic.* || Przenośnie, oddalony, odległy, daleki, nie niemający do czynienia, nie będący w związku, niedotkliwy, niedotykalny, nieużywany, np. *scientia remota a iustitia*. *Cic.* *A culpa remotus*. *Id.* t. j. który nie ma żadnej winy. *A forensi strepitu remotissimus*. *Cic.* *A vulgari scientia remotiora*. *Cic.* || Niechętny, nieprzyjazy, nieżyczliwy, nie przychylny, np. — *ab inani laude et sermonibus vulgi*. *Cic.* || Od rzutny, niegodny, to, co niewarto schowania, np. *remota u Stoików i. q. rejecla*. *Cic.*

REMOVEO, *es, ovi, otum, ere*, (od *re i moveo*). Nazad, na powrót ruszyć, poruszyć, pozbyć się, oddalić co od siebie, posunąć, pomykać, pchać, popychać, w ogólności, oddalić, uchylić, odesłać, usunąć, odprawić, pozbyć się kogo, np. — *pecora*. *Caes.* — *praesidia ex locis*. *Cic.* — *aliquid ex oratione*. *Cic.* — *suspitionem a se*. *Cic.* — *aliquid ab oculis*. *Cic.* — *aliquem a vita*, np. *quos natura a vita removit*. *Lucr.* t. j. którzy poumierali. || Oddalić, usunąć, np. — *aliquem quaestura*. *Suet.* — *aliquem ab exercitu*. *Auct. bell. Afr.* *Removere infantem*. *Plin.* *Odłaczyć od piersi*. || Z przyp. szóst., seil. a, ab. np. — *aliquem ministerio*. *Ovid.* — *aliquem tutela*. *Ulp. in Pandect.* || Zład se *remove*. Oddalić się, np. — *a conspectu*. *Auct. bell. Afr.* — *se a negotiis publicis*. *Cic.* *Q. — se a suspitione alicuius rei*. *Cic.* *Remoto joco*. *Cic.* Bez żartu.

REMUGIO, *gis, ire*, (od *re i mugio*). *Ovid.* *Odryknąć, ozwać się rykiem*. — *ad verba*. *Plin.* *Mrucząc komu odpowiadać*. || Rozlegać się z szelestem. *Remugit ventis nemus*. *Hor.* *Szumi las od wiatru*. — *antro*. *Virg.* *Straszne z jaskini wydawać odgłosy*. *Remugit coelum*. *Virg.* *Grzmi niebo*.

REMULCEO, *es, si, sum, ere*, (od *re i muleco*). Nazad glaskać, muskać, pogladzić, nagiąć, nazad nagiąć, zgnać, zginać, np.

caudamque remulceus subiecit (lupus) patantem utero, sylvasque petivit. *Virg.* || Glaskać, np. — *aures equi*. *Apul.* || Przenośnie, glaskać, t. j. ulagodzić, uspokoić, udochruchać, np. — *minus cordaque stimulat*. *Stat.* || Ucieszyć, rozweselić, np. *remulcere animos audientum*. *Apul.*

REMULCO, *as, are*, (ὀμολκω, i. e. ὀμολκω, powrozami ciągnąć, albo od *remulceum*). Ciągnąć liną np. okręt. *Sisenna ap. Non.* Właściwie używa się *remulcare trahit*. || Zład też *remulco trahit* albo *remulco retrahit*.

REMULCUM, *i, n*, albo **REMULCUS**, *i, m*, (ὀμολκω, powrozami ciągnąć). Liną, powroz do ciągnięcia okrętu, np. *navem remulco trahere*. *Liv. Caes. Hist. Anson.* *Remulceum i. e. funis, qua deligata navis trahitur vice remi*. *Isidor. Orig.*

REMULSUS, *a, um*, Ob. **REMULCEO**.

REMULUS, *i, m*, z krótkim *Re*. Imię, np. *Król w Albie*. *Liv. Ovid.* || i. q. *Remus*. np. *Remuli alumnos i. e. Romanos, populum Rom.* *Sulpic. in Satyra*. || Z długim *Re*. Wiosło, rudel, mówiące zmniejszającym sposobem, małe wiosło, mały rudel, np. *Remulis sensim celox ab oppido processerat*. *Titinn. ap. Non.*

REMUNDO, *as, are*, (od *re i mundo, a*). Znowu czyścić, znowu chędożyć, oczyścić, np. — *monumentum*. *Inscr. ap. Maffey.* *in Musa Veron.*

REMUNERATIO, *onis, z*, (od *remuneror* albo *remunero*). Nagroda, wynagrodzenie, oddanie, np. *benevolentiae*. *Cic.*

REMUNERATOR, *oris, m*, (od *remunero* albo *remunero*). Nagrodziciel, odplaciciel, oddawca, np. *a Deo remuneratore*. *Tertull.*

REMUNERO, *as, are*, (zamiast *remunero*). Nagrodzić, zawdzięczyć, np. *hoc te officio remunerent*. *Cic. Q. Necesse est, sic remuneret*. *Quintil.* || Zład biern. *remuneratur*. *Tertull.* *Ut remuneretur divina indulgentia*. *Miquo. Fel.*

REMUNEROR, *aris, atus sum, ari*, dep. (od *re i munero*, od *munus*). Nagrodzić, zawdzięczyć, znowu obdarzyć, np. *remunerari aliquem simillimo munere*. *Cic.* *Remuneratur praemio*. *Caes.*

REMURIA albo **REMORIA**, *ae*. Miejsce na górze Awentynskiej od Romulusa nazwane. *Fest.*, albo imię Remusa założyciela miasta Rzymu (seil. urbis). *Aur. Vict.* || Zład *Remurinus, a, um*, np. — *ager quia possessus est a Remo*. *Fest.*

REMURINUS, *a, um*, Ob. **REMURIA**.

REMURMORO, *as, avi, atum, are*, (od *re i murmuro, are*). Nazad szemrać, mruczeć albo szemrać, mruczeć, np. — *unda*. *Virg. Stat.* t. j. mruczeć woda. || Też z przyp. czwart. np. *carmina remurmurat echo*. *Calpurn.*

REMUS, *i, m*, (podobno od ῥεμυς, wiosło). Wiosło, rudel, np. *pulsu remorum*. *Cic.* *Maris unda cum est pulsa remis purpurascit*. *Cic.* *Ducere remos*. *Ovid.*, albo — *in-*

pellere. *Virg.* t. j. wiosłami robić, wiosłować. Też *remis navem incitare*. *Caes.* — *promovere*. *Virg.* — *propellere*. *Cic.*, albo — *pellere*. *Sil.* *Remis insurgere*. *Virg.* t. j. wiosłami robić, wiosłować, silnie wiosłami robić. *Ad motum fretum remis*. *Ovid.*

REMUS, *i, m*. Brat Romulusa pierwszy król w Rzymie. *Liv.* || Też *Remus* zamiast *Romulus*, np. *Remi nepotes*. *Catull.* t. j. Rzymianie.

REMUTO, *as, avi, atum, are*, (od *re i muto*). Znowu odmienić albo odmienić, np. *formam orationis esse remutandam*. *Auct. dialog. de Orat.* (w Tacicie).

REN, *renis, m*, (od *renis*. *Isidor.* albo od ῥεω, płynąć, *quod serosus humor per renes decurrit*. *Foss.*) Nerka. Wliczb. mnog. *Re-nes*. Nerki. *Cic. Plin.* np. *laborare ex renibus*. *Cic.* Mieć cierpienie nerek.

RENALIS, *e, ptok*, (od *ren*). Tyczący się nerek, należący do nerek, nerkowy, np. — *passio*. *Coel. Aur.*

RENASCOR, *eris, natus sum, nasei*, dep. (od *re i nascor*). Znowu rość, rosnać, rodzić się, np. *renascitur malum*. *Cic.* Znowu złe wzrasta. *Renascitur sol*. *Stat.* Słońce znowu wstaje.

RENARRO, *as, are*, (od *re i narro*). Znowu opowiadać, np. — *fata*. *Virg.* albo opowiadać. *Ovid.* || Opowiadać, np. — *facta*. *Ovid.* *Stat.*

RENASCOR, *eris, natus sum, nasei*, dep. (od *re i nascor*). Znowu rość, rosnać, rodzić się, np. *renascitur malum*. *Cic.* Znowu złe wzrasta. *Renascitur sol*. *Stat.* Słońce znowu wstaje.

RENATO, *as, are*, Ob. **RENO**.

RENATUS, *a, um*, (imsl. od *renascor*). *Plin.* *Odrodzony, odnowiony*. || *Renatum bellum*. *Cic.* *Odnawiona wojna*. || *Renatus*, (od *reno, are*. *Aug.*) Znowu przypłyniony.

RENAVIGO, *as, avi, atum, are*, (od *re i navigo*). Znowu zgłowiąć, zgłowiąć nazad. *Cic. Plin. Sen.*

RENECTO, *is, ere*, (od *re i necto*). Znowu dzierżyć, wiązać, zadzierżgać. || *Dzierżgać*. *Anien. in Avat.*

RENEO, *es, evi, etum, ere*, (od *re i ueo*). Przać nazad, odprzać, np. *fitu reneri*. *Ovid.* *Inni czytają renenda*.

RENES, *um, m*, mnog. *Nerki*. *Renum a renae*. *Plin.* *Kamień nerkowy, choroba*. *Renibus laborare*. *Cic.* *Cierpieć ból nerek*. || *Nemesi*. *Lędzwie*.

RENICULUS, *i, m*, (zdrobn. od *ren*). Nerka, mówiące zmniejszającym sposobem, nerczka. *Marc. Empir.*

RENIDENTIA, *ae, z*, (od *renideo*). Śmiech, śmianie się, rozśmianie się, albo uśmiechanie się, uśmiech, np. *infantum renidentias*. *Tertull.*

RENIDEO, *es, ere*, (od *re i nideo* albo od *niteo*). Jaśnieć, świecić się, lśnić się. *Non ebur, neque aureum mea renidet in domo lacunar*. *Hor.* *Nie kość słoniowa ani strop w moim domu lśni się złoty*. *Przenośnie*. *Jam sola in illo renidet salus*. *Claud.* *Jedyna na-*

dzieja w nim ocalenia błyska. || Uśmiechać się. *Renidet usqueaque. Catull.* Wszędzie się uśmiecha. *Vultu salum renidens. Tac.* Obludnie się uśmiechając. || Przenosić. *Renidet oratio. Quinti.* Zdaje się uśmiechać mowa. || Cieszyć się, wesołość się. *Et adjectis praedam torquibus renidet. Hor.* A ze zdobytch łupów i drobnych łańcużków na szyi cieszy się. || Czas przeszł. *renidit.* *Gloss. vet.*

RENDESCO, *seis, ēre*, (od *renideo*). Stać się błyszczącym, jasniejącym, błyszczeć, szklić się, np. *Aere renidescit tellus. Lucr.*

RENISUS albo **RENIXUS**, *us, m.* (od *renitor*). Opór, odpor, wstret. *Cels.*

RENISUS albo **RENIXUS**, *a, um*, (ob. **RENTOR**).

RENITEO, *es, ēre*, (od *re i niteo*). Wydawać połysk albo łunę, blask, światło albo błyszczeć, szklić się, świecić się, jasnieć. *Plin. Nitor fulgurat vel placidus renitet. Apul. Ed. Oud. ma renidet.*

RENTOR, *ōris, nūsus* albo *nixus sum, ti, dep.* (od *re i nitor*). Opierać się, sprzeciwiać się komu, odpor dąć, np. *illi renitentes. Liv. Alter motus alteri renititur. Plin. Cels.*

RENIXUS, *us, m.* (ob. **RENISUS**).

RENIXUS, *a, um*, (imsl. od *renitor*). Ob. **RENTOR**.

RENO, *as, avi, atum, are*, (od *re i no, are*). Płynąć nazad. *Hor. — per Stygias aquas. Auct. Consol. Renato stagno. Augustin.* || *Renare* zamiast *nare*. Płynąć, np. *saxa renarint vadis* zamiast *e vadis. Hor.*

RENODATUS, *a, um*, (imsl. od *renodo*, *are*). *Fal. Flacc.* Mający włosy z tyłu związane.

RENODIS, *e, pluk.* (od *re i nodus*). Z tyłu zadzierzany, związany, albo związany, np. — *capillus. Capitol.*

RENODO, *as, avi, atum, are*, (od *re i nodo, are*). Z tyłu dzierżyć, albo dzierżyć, wiązać, np. — *comam longam. Hor. t. j.* wiązać z tyłu włosy.

RENORMO, *as, avi, atum, are*, (od *re i normo, are*) i. e. *ad normam rursus exigere* t. j. do prawidła przywieść, np. *ager renormatus i. e. ad normam rursus exactus. Frontin. de colon.*

RENOSCO, *seis, ēre*, (od *re i nosco*). Znowu poznawać, rozpoznawać. *Paulin. Nol.* || Znowu uczyć się poznawać.

RENOVAMEN, *inis, n.* (od *renovo, are*). Odnawienie, ponowienie, odmiana, przemiana, zmiana, np. *in hoc renovamine mansit. Ovid.*

RENOVATIO, *ōnis, Ź.* (od *renovo, are*). Odnawienie, np. — *mundi. Cic. — tēnoris. Id. — singulorum annorum. Cic. i. e. anatomicum.* || Powtarzanie, nowe przedsięwzięcie jakiej rzeczy, np. — *doctrinae. Cic.*

RENOVATIVUS, *a, um*, (od *renovo, are*) i. e. *renovans, ad renovationem pertinens, renovationi serviens.* Odnawiający, należą-

cy do odnowienia, służący odnowieniu, np. *renovativum fulgur vocatur, cum ex aliquo fulgure functio s. significatio fieri coepit, si factum est simile fulguri, quod idem significet. Fest. t. j.* piorun toż samo znaczący.

RENÓVATOR, *ōris, m.* (od *re i novo, are*). Odnawiacz, który co odnawia, np. — *operum publicorum. Inscr. ap. Fabret. t. j.* — robot publicznych.

RENÓVATUS, *a, um*, (imsl. od *renovo, are*). *Cic.* Odnawiony. *Renovatum templum. Cic. — kościół. Renovatus ager. Ovid.* Przerwana rola.

RENÓVELLO, *as, are*, (od *re i novello, are*). Znowu odnowić, znowu nowem uczynić, np. — *vineam. Colum.*

RENOVO, *as, avi, atum, are*, (od *re i novo, are*). Odnawiać, znowu powtórzyć, przywrócić, np. — *templum. Cic. — proclium. Caes. — bellum. Id. — cursum. Caes. — vulnera. Ovid. — luctum. Id. — veterem iram. Tac. — dextrās. Id. t. j.* przyjaźń, przyjaźnielność. — *memorian. Cic. t. j.* — pamięć.

— *agrum. Ovid. t. j.* orać jakoby nową ziemię czynić. *Renovata senectus. Ovid.* Odmłodziła starość. || Znowu orzeźwić, pokrzepić, odświeżyć, obudzić, ocucić, np. — *animam. Auct. bell. Afr. — animos equitum i. e. judicium. Cic.* || Znowu powtarzać słowami, np. *renovabo id, quod dixi. Cic.* || Odnawiać, do porządku przywieść. *Liv.* || Odmienić, np. — *tabulas testamenti. Petron.* || Odmłodzić, odmładzać, np. *senectus renovata. Ovid.*

RENŪBO, *is, psi, ptum, bēre*, (od *re i nubo*). Znowu się żenić, np. *nam etsi non delinquas renubendo, carnis tamen etc. Tertull.*

RENŪDO, *as, avi, atum, are*, (od *re i nudo, are*). Odkryć, obnażyć, ogolocić, gołym uczynić, np. — *brachia. Apul.* || Też z przyp. szóst., np. *laciniis (i. e. vestibus) cunctibus renundata puella. Apul.* || Odkrywać, odkryć, otworzyć, np. — *tectum. — parietes. Arnob. Coronam renundavit i. e. ostendit. Mart. Cap.*

RENŪDUS, *a, um*, (od *re i nudus*). Z tyłu goły, obnażony, albo w ogólności goły, np. *feminae renudae. Tertull.*

RENŪMERO, *as, avi, atum, are*, (od *re i numero, are*). Znowu liczyć, odliczyć, zaliczyć komu pieniądze. — *dotem uxori. Id.* Zaliczyć posag żenie. || *Caes.* Liczyć, wyliczyć. || i. q. *numerare.*

RENUNTIATIO (**RENUNCIATIO**), *ōnis, Ź.* (od *renuntio, are*). Obwieszczenie, oznajmienie, rapport. *Cic.* || Wypowiedzenie jakiej rzeczy, np. *distrahitur societatis renuntiatione. Ulpi. in Pandect.* || *Renuntiatio dicitur recusatio ejus rei, quae in pactum et promissionem venerat. Ascon. in Cic. t. j.* zrzucenie kontraktu.

RENUNTIATOR, *ōris, m.* (od *renuntio, are*). Uwiadomiciel, który obwieszcza, glosiciel, opowiadacz, wysłedziciel, odkrywca,

— *alicujus rei, ap. dispositionis infernae. Tertull. — erroris sui. Id.*

RENUNTIATUS, *a, um*, (imsl. od *renuntio, are*). Mianowany, obwieszczony, ogłoszony. *Cic.*

RENUNTIO (**RENUNCIO**), *as, avi, atum, are*, (od *re i nuntio, are*). Obwieścić, ogłosić, oznajmić. — *alicui futurum renuntiare. Ter.* Oznajmić komu co się ma przytrafić. — *consulem. Cic.* Mianować konsulem. *Renuntiat in illis tribus. Cic.* Ogłoszono, że jest jeden ze trzech. || *Cic.* Opowiadać. — *legationem. Liv.* Opowiadać co się działo przy poselstwie. || Zrywać kontrakt. — *conductio-nem. Asc. Ped. — arendy. — emptio-nem. Cic. — kupna. — ad coenam. Sen.* Wymawiać się od uczy. — *alicui. Plaut.* Odmawiać komu. || Opuścić. — *Stoicis. Cic. — Stoików. — civilibus officiis. Quint.* Złożyć z siebie urząd. || Rozbrać czynić. — *amicitiam. Tac.* Zerwać związek przyjaźni. || — *repudium. Terent.* Rozwieść się.

RENUNTIUS, *a, um*, (od *re i nuntius*). Donoszący co komu, meldujący, oznajmujący, raportujący, czyniący relację, zwiastujący, opowiadający. || Ztąd *renuntius*, rzecz-czow. Donosić, który co komu donosi, glosiciel, opowiadacz, uwiadomiacz, np. *nuntii, renuntii, raptores panis et peni. Plaut.*

RENUO, *uis, ui, utum, ēre*, (od *re i nuo*). Właściwie skiniemien przeczyć, zaprzeczyć, negować albo niechwalić, ganić, trząść głową na co, np. *oculo renuente. Ovid.* || Ztąd zakazać, zabronić, np. *quo tu renuis, jubet alter. Hor. Renuit, negat atque (zamiast atque negat) Sabell. Deo renuente. Ovid.* Mimo woli Boga. *Renuit. Tac.* Zaprzeczył, nie chwalił trząśnąc głową. || Odmówić, uciekać, np. — *convivium. Cic.*

RENUTO, *as, are*, (od *re i nuto, are*, albo też częstotl. od *renuo*) i. q. *renuo*. Wstrząśnięciem głowy albo skiniemien dać do zrozumienia, byż przeciwnym, naprzeciw temu, przeczyć, nieżądać, niechcieć, odeprzeć, opierać się, np. *stimulacra renuntiant scil. transire etc. Lucr. też. Prudent.* || Wypierać się czego, zaprzeczać co, np. *si quis corpus sentire renutat. Lucr.*

RENUTRIO, *is, ire*, (od *re i nutrio*). Znowu żywić, karmić, żyzić, znowu żywić, wyżywić, np. *quem ex rusticis receptum domi renutrinus. Paulin. Nol.*

RENUTUS, *us, m.* (od *renuo*). Wzbranianie, odmówienie, odmowa, wstrząśnięciem głowy, odbicie. *Plin.*

REOR, *rēris, ratus sum, reri*, (od *ῥέω, mó-wię*). Właściwie, liczyć, rachować (ztąd *ratio*), liczbą, rachunek, rachuba; ztąd *Ratus*, *a, um, biern.*, rachowany, policzony, np. — *pars. t. j.* część proporcjonalna, np. *pro rata parte. Cic. Caes.*, albo *secundum ratam partem. Vitr.*, albo *pro rata. Liv. scil. parte. Capitol. t. j.* podług proporcji, proporcjonalnie. || Też *pro rata portione. Plin.*, też *rata parte, ratione. Cic.* || Nieodmienny, stały, mocny, trwały, ważny, popłatny, np.

rata esse non possunt. Cic. Censoriae subscriptiones in perpetuum ratae. Cic. t. j. nieodmienne, trwałe, ważne. *Ebrietas spes jubet esse ratae. Hor. Rata dona, rata libertas esset. Liv.* || Ztąd *ratum habere aliquid. Cic.*, albo *ducere. Liv. t. j.* mieć rzecz ważną, popłatną. *Ratum facere. Cic. t. j.* utwierdzić, umoćnić. *Aliquid mihi ratum est. Cic. t. j.* uchwalony, przyjęty przezemnie. || Pewny, niezawodny, niewątpliwy, np. — *conclusio. Cic.* || Ztąd *Rato*, w przyp. zśóst. Nieodmienne, trwałe, statecznie. || Ztąd *rato habere. Tertull. t. j.* utwierdzić, umoćnić.

|| W stop. trzec. *multa beneficia ratissima atque gratissima. Cic.* || *Cavere de rato, i. e. cavere se ratum habiturum. Paul. in Pandect.* || Ztąd *Rati habitio* albo *Ratihabitio*. || Wierzyć, uwierzyć, sądzić, rozumieć, mnić-mać, trzymać, używa się w ogólności. *Reor. Hor. Sen., reare. Virg., rere. Hor. Virg.* albo *reris. Virg., rerin'* zamiast *verisne. Plaut., retur. Stat., remur. Cic., remini. Arnob., rentur. Liv. Plaut., rebar. Liv., rebare. Virg., rebitur. Plaut., rebor. Sen., reantur. Plaut., est ratus. Cic. Nos abiisse rati, et vento periisse Mycenae. Virg.; ztąd *ut reor. Petron.* Jak wierzę, sądzę. || *Reor*, zamiast *ut reor*, np. *nam reor, nullis possit esse jucundior. Cic.* || Też zamiast *uŹać*, spodziewać się, mieć nadzieję, np. *ut potius reor. Virg.* || *Rebar* jest poetyck. lecz *rebar* też *non rebatur. Cic., rebare, rebantur. Id.* || Też *Quintilianus* nazywa to *Verbum verbum horridum, reor; tolerabile autumno.**

REORNO, *are*, znowu zdobić. Ob. **REDORNO**.

RÉPAGES, *um, i. e. repagula. Fest.*

RÉPAGULUM, *i, n.* Zapora, zaporka np. u drzwi, drag, sztaba, rygiel. (w liczbie pojedynczej rzadko się używa). *Cic. Plaut. Ovid. Apul. Lucan.* || Ztąd przenośnie, np. *repagula juris et officii perfringere. Cic. t. j.* zlamąć zapory.

RÉPANDIROSTRUS, *a, um*, (od *repan-dus, a, um* i *rostrum i. e. habens rostrum repandum*). Mający dziób zakrzywiony w górę, np. *Nerei pecus. Pacuv. ap. Quintil. t. j.* *Delfiny.*

RÉPANDO, *is, ēre*, (od *re i pando*). Znowu otworzyć, znowu otwierać albo otwierać, otworzyć, np. — *fores. Apul.*

RÉPANDUS, *a, um*, (od *re i pandus, a, um*). Zakrzywiony ku górze, mówią o grzbiecie i pysku delfina, np. *truncusque repandus in undas desiluit. Ovid. — dorsum (delfini) Plin.; ztąd pecus rostrum repandum. Lucil. ap. Non. || Ztąd repandirostrum. Pacuv. ap. Quintil. I o innych rzeczach, np. — cervix (hominis). Plin. Juno cum calecolis repandis. Cic.*

RÉPANGO, *gis, panxi* albo *pēgi, pactum, gēre*, (od *re i pango*) rursus *pango, i. q. pango*. Wsadzić, wsiać, załancować np. drzewko. *Colum.*

RÉPARABILIS, *e, pluk.* (od *reparo*). Naprawny, który się naprawić może, albo na-

grodzić, wynagrodzić, np. — *damnum*. Ovid. — *puclitia*. Id. — *res*. Sen. || Który się może znowu powtórzyć, np. — *echo*. Pers.

REPERATIO, *ōnis*, *z*. (od *reparo*, *are*). Naprawienie, odnowienie, np. — *vitae*. Prudent. || *i. q.* *paratio*. Zarobienie, nabycie, np. — *regni*. Sall. Pospolicie inne Edd. mają *paratio*.

REPARATOR, *ōris*, *m.* (od *reparo*, *are*). Naprawca, który co naprawia, odnawia, który co odnawia, np. — *acvi*. Stat. || Złąd bóstwo kraju, np. *Reparatorem*. Serv. ad Virg. || Nabywca, który obmyśla co komu.

REPARATUS, *a, um*, (imsl. od *reparo*). Naprawiony, odnowiony. — *exercitus*. Just. Wojsko nowozacieczne. *Reparatum bellum*. Petr. Odnowiona wojna. || Hor. Frymareczony, zamieniony.

REPARCO, *cis*, *si*, *ere*, (od *re i parco*, *ere*). Oszczędzać, ochraniać, byź oszczędym, np. *saviis* (*suaviis*). Plaut. t. j. byź oszczędym w pocałowaniach. || Nie byź oszczędym, złąd *reparo facere*. Lucr. t. j. nie jestem oszczędny w działaniu.

REPARIO, *are*. Ob. REPATIO.

REPARO, *as, avi, atum, are*, (od *re i pario*, *are*). Znowu nabydź, odzyskać. *Reparare quod amisit*. Plin. Odzyskać co stracił. || Hor. Frymareczyć, znowu kupować. *Jussit alius reparari boves*. Pand. Razal, aby inne były kupione woły. — *exercitum*, *classem*. Liv. Wystawić wojsko, flotę. — *proellum, bellum*. Hirt. Wznowić potyczkę, wojnę. — *novas vires*. Lucan. Odzyskać nowe siły. || Ovid. Wzmocnić, pokrzepić siły. || Odnowić, poprawić. — *aedificia*. Plin. Poprawić budowy. || Nanowo tworzyć, rodzić. *Solum reparat herbas*. Senec. Ziemia tworzy ziola. || — *oras*. Hor. Warować brzeg, porty, twierdze, mury.

REPARTURIO, *is, ire*, (od *re i parturio*). Znowu chcieć rodzić. || Znowu rodzić, np. *teque reparturiens melius, quam corporis alio*. Alcim. Avit. przenosić.

REPASCO, *scis, scere*, (od *re i pascō*). Znowu karmić albo karmić, np. *impedia, quibus possim divitem pauper repascere*. Paulin. Nol.

REPASTINATIO, *ōnis, z*. (od *repastino*, *are*). Znowu ociosanie, obcinanie, obsypanie, skopanie, przekopanie. Cic. Colum. || Przenosić *i. q.* *coercitio, amputatio inutilium*. Tertull.

REPASTINATUS, *a, um*. Ob. REPASTINO.

REPASTINO, *as, avi, atum, are*, (od *re i pastio*, *are*). Znowu ociosać, znowu obciąć, znowu skopać, przekopać, np. rolę, winnicę, albo zamiast (*pastinare*) obcinać, skopać, przekopać, pole, winnicę. Z przyp. czwart. np. — *agrum*. Plin.; złąd *vineae repastinatae*. Colum. *Repastinatum scil. solum*. Colum. t. j. wyrobiona ziemia. || Przenosić, np. — *ungues*. Tertull. t. j. oczyścić paznogie. *Repastinare vitis modo vitam actate renovata i. e. instaurata*. Id.

REPATRIO, *as, avi, atum, are*, (od *re i patria*). Znowu wraca się do ojczyzny, np. *intacti repatriaverint*. Solin. || Złąd powrócić, np. *ad Pelusium repatriemus*. Solin.

REPECTO, *tis, xi* albo *xui, xum, clere*, (od *re i pecto*). Znowu cesać albo cesać, np. — *jubas*. Stat. t. j. — grzywy. *In liquidos fontes se barba repectit*. Claudium. || Złąd *replexus, a, um, np. — coma*. Ovid.

REPEDABILIS, *e*, ptnk. Który ustępuje nazad, cofa się. *Venant. Vict.*

REPEDO, *as, avi, atum, are*, np. *si prius ingratae mortalitatis commoda repedita recenseam*. Martian. Cap. Grociusz woli czytać *repudiata*, albo *repetita*.

REPEDO, *as, avi, atum, are*, (od *re i pecto*, *are i. e. ire*, albo od *re i pes*). Właściwie cofać się, iść nazad, np. *redisse ac repedasse*, ut *Roman vitet gladiatoribus*. Lucil. ap. Non. *Roman repedabam*. Id. *Ad propriam domum repedit*. Juven. t. j. powraca. || Z przyp. czwart., np. *repedit a vestibulo gradum*. Pacuv. ap. Fest. || *Repedare* właściwie, wracać się nazad.

REPELLO, *is, puli, pulsum, ere*, (od *re i pello*, *ere*). Odpychać, odganiać, odbijać od siebie co, kogo. — *vim vi*. Cic. Odpychać siłę siłą. — *contumeliam*. Id. Usunąć obelgę. — *arte famem*. Ovid. Życie utrzymać rzemiosłem. — *servitute civibus*. Cic. Bronić od niewoli obywateli. — *segitium*. Tac. Odrzucić gnuśność. — *connubia*. Virg. Gardzić małżeństwem. || Plaut. Zmusić kogo do czego. || — *aras*. Ovid. Burzyć ołtarze. || — *sanguinem*. Plin. Krew toczyć.

REPENDO, *is, di, sum, ere*, (od *re i pendō*). Ważyć, odważać, w równej wadze co oddać. || Placić. — *pondus argenti*. Plin. Placić wagą srebra. — *cum duplo argenti*. Plin. Placić w dwójnasób. — *caput auro*. Val. Max. Oplacać głowę wagą złota. || Nagradzać, oddać dobrodziejstwo, miłość, oddać wet za wet. — *sceleribus paenas*. Sen. Karać występki według wartości. — *vices*. Prop. Oddać wet za wet. — *grates*. Virg. Zawdzięczyć. — *ingenio damna formae*. Ovid. Nagradzać dowcipem uposledzenie natury. — *pomis aristas*. Sil. Rodzić owoce, jeśli nie rodzi zboże. || Claud. Rozważać, roztrząsać.

REPENS, *tis, r*. współ. (imsl. od *repo*). Czolgający się. *Repentes per humum sermone*. Hor. Styl płaski, niski. Ob. REPO.

REPENS, *tis*, (imsl. od *repo*) ptnk. Nagły, raptowny, niespodziany, prędki, szybki (podobno właściwie imsl. od *gērw*, *i. e. vergo, propendo*), np. *repens adventus*. Cic. t. j. nagle, niespodziewane przybycie. — *clades*. Liv. — *bellum*. Liv. — *sonus*. Sen. || Złąd *repente scil. tempore*. Cic. t. j. nagle, niespodzianie, też *Caes. Plaut. Virg.* || *De repente* zamiast *de repente tempore*. || Też *pleonas. subito*, np. *ita abripuit repente sese subito*. Plaut. t. j. nagle, *repente celeriterque*. Caes., *repente e vestigio*. Cic., *cunctisque repente improvisus ait*, Virg. t. j. na-

gle, niespodziewanie. || *Repens* zamiast *repente*, np. *Janus repens obtulit eet*. Ovid.

REPENSATRIX, *icis, z*. (od *repens*, *are*). Nagrodzicielka, która nagradza. *Martian. Cap.*

REPENSO, *as, are*, (od *re i penso* albo od *rependo* częstotl.) Placić, nagradzać. — *merita meritis*. Sen. Zawdzięczyć za przysługę przysługą. — *in commodum*. Colum. Nagrodzić szkodę.

REPENSUS, *a, um*, (imsl. od *rependo*). Odważony. — *auro*. Hor. Okupiony złotem.

REPENTER, psk. Nagle, raptownie, niespodziewanie, prędko, szybko. Cic. Ob. Repens.

REPENTINALITER, psk. (od ptnika *repentinalis*, od *repens* albo *repente*) *i. q.* *repente*. Fulgent.

REPENTINE, psk. (od *repentinus, a, um*). Nagle, raptownie, niespodziewanie, np. *qui repentine advenierint*. Lactant. Inne Edd. mają *repentino*.

REPENTINO. Ob. REPENTINUS.

REPENTINUS, *a, um*, (od *repens*, *nagły*). Nagły, raptowny, niespodziewany, np. — *amor*. Cis. — *vis*. Id. — *adventus*. Caes. — *periculum*. Id. — *mors*. Cic. — *bonum*. Ter. — *tumultus*. Ovid., *exercitus repentinus et tumultuarius*. Liv. t. j. prędki, rychły, szybki. || — *homo*. Cic. t. j. człowiek fortunny, który się nagle wyniosł. || Złąd *repentino scil. tempore*. Cic. Quintil. t. j. nagle, raptownie.

REPERCUSSIBILIS, *e*, ptnk. (od *repercutio*). To, co nazad staje się odbitą albo co się może rykoszować, nazad odbić, odskoczyć, np. — *usus*. Coel. Aur. — *sphaera*. Id.

REPERCUSSIO, *ōnis, z*. (od *repercutio*). Odbijanie, odbicie, odskakiwanie, np. — *siderrum*. Sen. t. j. odbicie światła, blasku, luno planet, luna, blask odbijający, światłość odbita.

REPERCUSSUS, *us, m.* (od *repercutio*) *i. q.* *repercussio*. Odbijanie nazad, odbicie, odskakiwanie, np. — *dźwięku, głosu, światła i innych rzeczy*, np. — *colis*. Plin. *Repercussus maris*. Plin. Odlew morza. — *galearum*. Hor. t. j. odbicie blasku, przyłbic, szyszaków. *Quo plenior et gravior vox repercutit intumescat*. Tac.

REPERCUSSUS, *a, um*, (od *repercutio*). Odbity. *Repercussae clamoribus valles*. Liv. Rozlegające się wrzaskiem doliny. *Montis anfractu repercutiunt voces*. Tac. Od gór zakrętnych głos odbity.

REPERCUTIO, *tis, ussi, ussum, ere*, (od *re i percutio*). Odbijać od siebie co, kogo, odbijać na kogo pociśki, strzały, odskakiwać, np. — *aciem oculorum*. Sen. Przerazić oczy odbijaniem promieni słonecznych. — *pilam*. Sen. Odbijać pilę. || Przenosić. — *fascinationes*. Plin. Odczarować. — *dictu alienjus*. Quint. Słowa czyje obrócić na tegoż samego.

REPETIO, *is, pēri, pertum, ire*, (od *re*

i pario). Należeć. — *parentes*. Terent. Należeć rodziców. — *causas*. Caes. Wynależeć przyczyny, wymówki. *Ego in hac re nihil reperio*. Terent. Ja w tej rzeczy nie widzę.

|| Dostrzegać, poznawać, przekonywać się. *Reperiuntur falsi*. Plaut. Dostrzeżono, że są przyjaciele fałszywi. || Wymyślić, wynależeć. — *commodias*. Plaut. Wymyślić komedye. || *Reperibo*, zamiast *reperiam*. Plaut. || *Reperibitur*. Plaut. || W stop. trzec. od *reperitus, a, um, np. per me licet fuerit reperitissimum*. Apul. Nicktórzy piszą *repperit*.

REPERTO, *as, are*, zamiast *reperio* albo zamiast *reparo*. Farr., gdzie zamiast *reperias* w Cod. Victor. *reperitas*. Scalig. *reperites*. *i. e. repares*.

REPERTOR, *ōris, m.* (od *reperio*). Wynalazca, który co wynajduje. — *medicinas*. Virg. Eskulapiusz. — *hominum verumque*. Id. Jowisz. — *vitis*. Ovid. Baachus. — *sectae*. Apul. Mistrz sekty. *Repertores legum*. Quintil. — *flagitii*. Tac. — *perfidiae*. Sall.

REPERTORIUS, *a, um*, (od *reperio*). Służący do wynalezienia, tycający się wynalezienia. Złąd *repertorium, scil. scriptum*. Ulp. Pandect. Rejestr, inwentarz, poczet rzeczy spisanych.

REPERTRIX, *icis, z*. (od *reperio*). Wynalezicielka, która co wynajduje, np. *paupertas omnium artium repertrix*. Apul.

REPERTUS, *us, m.* (od *reperio*). Znalezienie, np. — *filiae*. Apul. || Wynalezienie, wynalazek, np. — *artis*. Apul. Solerti *reperitu*. Id.

REPERTUS, *a, um*, (imsl. od *reperio*). Caes. Znaleziony. || Ovid. Znowu znaleziony. || Virg. Doświadczony. || Plin. Wymysłony. || *Repertum, i, n.* Lucr. Wynalazek, rzecz wynaleziona.

REPENTIA, *ae, z*. (od *repeto*). Arnob. Przypominanie sobie rzeczy zapomnianych, pamięć, władza pamięci.

REPETITIO, *ōnis, z*. (od *repeto*) *i. e. actio repetendi*. Cic. Powtarzanie. || Quint. Postać krasomówska, która powtarza kilkakrotnie ten sam wyraz. || Apul. Powtórne domaganie się czego. || *Habere repetitionem i. e. jus repetendi*. Ulp. in Pandect. t. j. prawo żądania, pretensii, upominania się. || Odejsie nazad, cofnięcie się. || Powtórne uchwycenie, njęcie. Apul.

REPETITOR, *ōris, m.* (od *repeto*). Wyciągacz, który się domaga czego po kim, który żąda, ma pretensje, upomina się czego, np. — *nuptae*. Ovid.

REPETITUS, *a, um*, (imsl. od *repeto*). Domagany, znowu proszony. || — *per arma*. Ovid. Odzyskany orężem. || Ovid. Znowu zaczęty. || — *alte ex alto*. Cic. Z dala zasięgnięty. || *Repetita dies*. Ulp. Data wcześniej położona. || Powtórzony.

REPETO, *tis, iui i i, itum, ere*, (od *re i peto*). Caes. Znowu albo powtórnie prosić. || Domagać się, upominać się, dochodzić swego. — *res*. Farr. Domagać się swych rzeczy. — *promissa*. Cic. — obietnic. *Non repe-*

to abs te. Terent. Nie domagam się od ciebie. || — *aliquem*. Cic. Kazać przyszedź komu. *Vos qui maxime me repetitis*. Id. Wy coście tak bardzo żądali, ażeby przyszedł. || — *poenas*. Cic. Domagać się czyjej kary. || Powtarzać. *Repetens suspiria dictis*. Ovid. Słowy powtarzając jęki. || Odbijać co komu, jako jence, łupy, odbijać komu, który mię uderzył. || — *calceibus*. Senec. Odwierzgnąć. — *toxico*. Suet. Znowu próbować trucizny na kogo. || *Repetere*. Cels. Powracać, mówiąc o chorobach. || — *reum*. Suet. Znowu kogo do sądu pociągając, oskarżać. || — *locum*. Liv. Powracać dokąd. — *domum*. Ovid. Powracać do domu. || *Repetere*. Ovid. Znowu zacząć rzecz przerwana. — *solemnia*. Tac. Powracać do zwykłych uroczystości. *Urbe egressus repetendis auspiciis, mox ovens introit*. Id. Wyjechawszy z miasta dla objęcia zostawionego nad wojskiem rzędu, wrócił się do niego z tryumfem. || Cic. Przypominać co sobie, na myśl przywołać. — *praecepta*. Id. Przypominać sobie prawidła. || Znowu co zacząć. — *domus originem*. Virg. Z początku zacząć wywodzić ród domu. *Acapite repetere*. Cic. Zacząć co z początku. — *fabulas ab ultima antiquitate*. Id. Zasięgać bajek od najdawniejszej starożytności. || *Ztąd repetitus*, a, um. Nazad powrócony, np. *somno repetito*. Cic. *Consuetudo majorum repetita*. Cic.

REPETUNDAE, arum, zamiast *repetendae*, (od *repeto*), scil. *pecuniae* albo *res*. Picniadze albo rzeczy do odzyskania, które były wzięte przez zdzierstwo i wyderki. *Repetundarum accusare*. Cic. Oskarżyć o publiczne zdzierstwo skarbu. *Postulare repetundis*. Tac. Zapazwać o zdzierstwo urzędowe.

REPLEX, a, um, (imsl. od *repecto*). Znowu czesany, albo czesany. Ovid.

REPIGNERO, REPIGNORO, as, are, (od *re i pigro*). Wykupić fant, zastaw. *Ulp. in Pandect. Fest. in Reluere*.

REPIGRITOR, m. z. *oris*, n. *ius*, (jest z *piger* i z *repiro*) i. e. *aliquantum piger*. Trochę leniwy, ospały, gnuśny, np. *ne totis noctibus repigritor paululum simularet anomalum*. Martian. Cap.

REPIGRO, as, avi, atum, are, (od *re i pigro*, are). Hamować, zatamować, powściągnąć, wstrzymać, zatrzymać, np. — *impetum bestiarum*. Apul. — *setum*. Id.

REPINGO, is, gere, (od *re i pingo*). Fen. Fort. Znowu malować.

REPLAUDO, dis, ere, (od *re i plaudo*). Odbijać, nawzajem uderzyć, albo bić, uderzyć, np. — *frontem*. Apul., *equestri celeritate, quadrupedi cursu solum replaudens*. Id.

REPLETO, tis, xi, xum, ere, (od *re i plecto*). Nazad, w tył plesć, upleść, w zad nagiąć, schylić, np. *ztąd replexus*, a, um, np. *cauda repleta*. Plin. Elzev. ma *reflexa*.

REPLEO, es, evi, etum, ere, (od *re i pleo*). Właściwie, znowu napelniać, wypełnić, np. — *domos exhaustas*. Cic. — *scrobis terra*. Virg. || *Ztąd dopelniać, ocalić, uzupełnić, kompletować, znowu pełnić, kompletnie*

uczynić, nagrodzić, zastąpić, np. — *exercitum*. Liv., *repletur ex lege, quod sententiae iudicis deest*. Ulp. in Pandect. — *vulnera*. Plin. t. j. w bliznę się zbierać. || Znowu przywrócić, naprawić, posilić, ożywić, orzeźwić, np. — *vires et pectora*. Stat. — *exercitum frumento et pecore*. Caes. || Pełnem uczynić, napelniać, np. — *corpora carne*. Ovid. — *lagenam vino*. Martial. — *animos oculoque spectaculis*. Felleg. *Urbem replere*, t. j. ozdobić. Stat. || Brzemienną albo płodną uczynić, np. *virgo repleta*. Justin. — *equas*. Martial. || Zgromadzić, na kupę zebrać, kupić, np. — *undas*. Lucr. || Zarazić mówiąc o chorobach, np. *vi morbi repletos secum traherent*. Liv. t. j. zarażonych chorobą. || *Replesti* zamiast *replevisisti*. Stat., *repleat* zamiast *repleverat*. Lucr.

REPLETIO, onis, z. (od *repleo*). Wypełnienie, uzupełnienie, dopełnienie, komplet. Cod. Justin.

REPLETUS, a, um, (imsl. od *repleo*). Napelniony, pelny. || *Capit*. Nadełniony od Boga. || *Cels*. Cielisty, siła ciała mający. — *epulis*. Claud. Natkany jadłem. || — *vita*. Lucan. Syt życia.

REPLEXUS, a, um, (imsl. od *replecto*). Odgięty, np. — *cauda*. Plin.

REPLICABILIS, e, ptak. (od *replio*, are) Serv. ad Virg. i. q. *reductus*. Odgięty, daleki, odległy. *Dividit secunda in sinus reductos i. e. replicabiles*.

REPLICATIO, onis, z. (od *replio*). Cic. Zagięcie, faldowanie, marszenie w kolo. || Ohrót planet. || Ulp. Odpór, replika i jurystów na exeepece. *Julian. in Pandect*. || — *numeri*. Mart. Cap. Zredukowanie, zmniejszenie liczby mnożonej.

REPLICATUS, a, um, (od *replio*). Plin. Zakrzywiony, zgity. *Replicatus intus*. Plin. Brzezysty. || Arn. Przyozdobiony majem, wyraz architektoniczny. || — *numerus*. Capell. Zredukowana liczba.

REPLICO, as, cui i cavi, catum, care, (od *re i plico*, are). Plin. Marszyć, faldować, zagiać, zakrzywić. || Sen. Odbijać się jako promienie. || Sen. Znowu zatkać. *Replicari in rugas*. Sen. Czolo zmarszczyć, zasepić. || — *vestigium suum*. Apul. Znowu tąż samą drogą powracać. || Wykładać, tłumaczyć. || — *memoriam temporum*. Cic. Wykładać dzieje czasów. || Apul. Rozważać, myśla przebiegać.

REPLICATUS, a, um, zamiast *replicatus*. Stat. od *replio*.

REPLUM, i, n. (od *repleo*). Vitruv. Rama, w którą się okna albo insze rzeczy zwykły oprawiać, brzeg zawrąbiony. || Gzemys na murze, na kapiteli słupowej. || Słup, słupiec, jako jest podwoj. Ob. *Replum*. || Turnebujusz czyta *peplum s. operimentum*.

REPLUMBO, as, are, (od *re i plumbo*, are). Odlutować co. Sen. || *Ztąd Replumbatus*, a, um, imsl. od *replumbo*. Odlutowany. Ulp. in Pandect.

REPLUMIS, e, ptak. (od *re i pluma*).

Pierzem znowu obrosły, np. — *corpus*. Paulin. Nol.

REPLUO, is, ere, (od *re i pluo*). Znowu padać, mówiąc o deszczu. np. *coclo repluunt (siphones)*. Sen.

REPO, pis, psi, ptum, pere, (od *egro*). Pelzać, czolgać się po ziemi, mówiąc o płazach. || Przenosić się mówiąc o roślinach i ich korzeniach. || O wodach, które ledwo płyną. *Aqua, quae pigro lapsu repit*. Colum. Woda, która ledwo płynie. || Cic. Nep. Czolgać się, pelznąć, mówiąc o człowieku rakiem chodzącym. — *in purpuris*. Quint. Bydź od niemowlęstwa hodowanym w rokoszach. || Mówiąc o drodze. *Millia tum pransi tria repimus*. Hor. Zjadłszy obiad pniemy się w górę trzy mile. || *Repere*. Lucan. Posuwać się, mówiąc o drewnianych wieżach. || *Paeuv*. Mówiąc o statkach pływających. || *Repere flumen*. Arnob. Płynąć po rzece. || Stat. Knuć, zasadzki czynić. || Enn. ap. Servi. Powoli chodzić.

REPOLIO, is, ivi, itum, ire, (od *re i polio*). Znowu czyścić, wyczyścić, albo wymieść, wymiatać, chędożyć, np. — *frumenta*. Colum.

REPENDERO, as, are, (od *re i pondere*). Znowu ważyć, z przeciwnej strony ważyć, oddać wzajemnie, wywiązać się, nagrodzić, zapłacić, odplacić, dać co w nagrodę, np. — *alicui gloriam*. Sidon. *Velle me tibi reponderare*. Id. t. j. nagrodzić, odplacić.

REPONO, is, sui, situm, ere, (od *re i pono*). Znowu co postawić, położyć, składać. — *insigne regium*. Cic. Składać koronę królewską. *Fina reponite mensis*. Virg. Postawcie wino na stół. — *coenam*. Mart. Znowu na stole postawić potrawy. — *capillum*. Quint. Poprawić włosy. || *Reponere crura*. Virg. Mieć giętkie nogi. || Przenosić. *Fabula, quae posci vult, et spectata reponi*. Horat. Jeżeli chcą sztukie teatralną widzieć powtórzoną. *Neu dicta reponere paterna*. Persi. Często nie powtarzaj słów ojcowskich. || Do dawnego stanu powrócić. *Sic nos in sceptris reponis?* Virg. I tak nas berła przywracasz? || Cic. Zastąpić czyje miejsce. || Naprawić, odbudować. *Ruptos vetustate pontes reponere*. Tac. Popsute starością mosty naprawić. || Chować co. — *scripta in aliquod tempus*. Quintil. Chować pisma do niejakiego czasu. — *odium*. Tac. Kryć nienawiść. || Składać. — *iram*. Manil. Gniew złożyć. — *brachia*. Val. Flacc. Spocząć. — *arma*. Quintil. Broń złożyć. || — *fugam*. Stat. Przestać biegać. || *Sam Julem arbusta reponunt*. Virg. Już drzewa obcięte nie potrzebują kosi. || — *pontum*. Val. Flacc. Uspokoić morze. || Wrócić, oddać co komu. — *nummos*. Plaut. Wrócić pieniądze. || Cic. Oddadź wet zawet. || — *injuriam, scelus*. Senec. Oddać krzywdę za krzywdę, zbrodnią za zbrodnią. Kłaść co. *Ligna super foco large reponens*. Hor. Kładąc do komina drew po dostatk. *Sensibus haec imis reponas*. Virg. Wraż to sobie

Tom II.

głęboko w umysł. || *Reposui* zamiast *reposui*, np. *si reposui remum*. Plaut. || *Reposus*, a, um, zamiast *repositus*, a, um. Hor. Virg.

REPORRIGO, is, exi, ectum, gere, (od *re i porrigo*). Znowu co podawać, np. *phialam reporigere*. Petron.

REPORTATUS, a, um, (imsl. od *repor*). Odniesiony, odwieziony. Cic.

REPORTO, as, avi, atum, are, (od *re i porto*). Nazad odnieść, odwieść, znowu zanieść co. — *exercitum Britannia*. Cic. Nazad prowadzić wojsko do Brytanii. — *se ad aliquid*. Hirt. Powrócić do kogo. — *pedem ex hoste*. Virg. Uchodź z pośród nieprzyjaciół. || Virg. Otrzymać odpowiedź. || Przenosić. Otrzymać, nabydź. — *victoriam*. Cic. Otrzymać zwycięstwo. — *laudem*. Cic. Dostąpić chwały. || Catull. Odprowadzić. || Oddadź. — *commodatum*. Liv. — rzecz pożyczoną.

REPOSCO, is, pōposci, poscitum, scēre, (od *re i posco*). Cic. Znowu się upominać, domagać rzeczy należnej. — *aliquem simulacrum*. Cic. Upominać się u kogo o posag. — *responsa*. Virg. Domagać się odpowiedzi. || Wymagać. — *paenas ab aliquo*. Catull. Karać, mścić się. — *aliquem ad paenas*. Virg. Domagać się kary czyjej. *Amissamque mea virtutem voce reposito*. Ovid. Świeżo wypłniałe meztwo krzeszę słowy.

REPOSCO, onis, m. (od *reposito*, ere). Amm. Przybry, ustawicznie upominacz domagający się pieniędzy od dłużnika.

REPOSITIO, onis, z. (od *repono*) i. e. *actus reponendi*. Odłożenie na stronę, odkładanie, nazad położenie. Pallad.

REPOSITOR albo REPOSTOR, oris, m. (od *repono*). Przywróciiciel, odrodziiciel, np. *templorum sanete repositor*. Ovid.

REPOSITORIUS, a, um, (od *repono*). *Repositorium* i *repositorum*, scil. *vas, instrumentum*. Plin. Narzędzie czyli kolo do naczyń stołowych. || *Ztąd Repositorium*, absol. Id. Szafa na srebro stołowe, służba stołowa, skład, schowanie naczyń stołowych. || *Ztąd repositorium* rzeczowy. t. j. miejsce albo izba, gdzie się różne rzeczy chowają, np. *gabinet*. In *repositorio* zamiast *repositorio*. Capitol.

REPOSITUS, a, um, (imsl. od *repono*). Znowu położony, a, um, (imsl. od *repono*). Schowany. *Repositum Caecubum ad festas dapes*. Id. Schowane wino Cekubskie na uroczyste uczy. || Przenosić. *Manet alta mente repositum iudicium Paridis*. Virg. Jeszcze wyrok Parysa tkwi w żywej pamięci. || *Repositus tellure*. Virg. Pogrzebiony. || Virg. Złożony. || Przywrócony, odnowiony, poprawiony. *Reposita templa*. Tac. Odbudowane kościoły. || Położony, umieszczony. In *te reposita respublica*. Cic. W tobie złożone szczęście rzeczypospolitej. || Oddalony, odległy. *Terras tentare repositus*. Virg. Dalekie zwiedzać kraje.

REPOSTOR, oris, m. zamiast *repositor*

i. q. *repositor*. Przywrócić, który co przywraca, odrodzić. *Ovid. Fest.*

REPOSTORIUM. Ob. REPOSITORIUS. REPOSTUS. Ob. REPOSITUS.

REPOTATIO, *ōnis*, ż. (od *reposito*, are). *Farr.* Poprawiny, mówią o picie, gdy nazajutrz lepiej sobie poprawiają powtórne picie, znowu picie, jeszcze drugi raz picie.

REPOTIA, *ōrum*, n. (od *re i potio*). Poprawiny, uczta u pana młodego nazajutrz po weselu, powtórne picie, np. *hic ad convivii repotia et vespertinus comissator adveniat. Apul. np. ille repotia, natales aliosve diurnum festos celebret. Hor.* || Posiedzenie, kompanija, traktament kolejni.

REPOTIALIS, e, płk. (od *repotia*). Należący do poprawin czyli do uczty pana młodego nazajutrz po weselu, np. — *liber. Pacuv. ap. Fest.* t. j. dziecko narodzone zaraz po weselu.

REPRESENTĀNEUS, a, um, (od *re i praesentaneus*). Przytomny, obecny, terażniejszy, np. — *potestas. Tertull.*

REPRESENTATIO, *ōnis*, ż. (od *repraesento*). Przytomność, obecność, to, co się stawia przed oczy, wyobrażenie, obraz, wizerunek, wystawienie, wystawa, reprezentacja, np. *plus est evidentia, vel, ut alii dicunt, representatio, quam perspicuitas. Quintil. t. j. wyobrażenie, obraz, wizerunek, też Cie. Tertull.* || Ztąd przenośnie. *Paulus felicissimi patris representatio. Val. Max. t. j. obraz, abrys, wzór, wizerunek, przykład.* || Placenie za gotowe pieniądze, gotówka, np. *de representatione videbis. Cie. Representatione emere. Cie. t. j. kupować za gotowe pieniądze. Representatio fideicommissi. Marcell. in Pandect. t. j. sprawienie, ułatwienie, oddanie, wręczenie, placenie gotowizna.*

REPRESENTĀTOR, *ōris*, (od *repraesento*, are). Który wyraża czyje osobę, reprezentator, np. *filius representator patris. Tertull.*

REPRESENTO, *as, avi, atum, are*, (od *re i praesento*, are). Pokazywać, wyrażać, stawiać co przed oczy. — *faciem veri maris. Colum.* Wystawić obraz prawdziwego morza. — *cerasum. Plin.* Bydź podobnym do wisi. — *virtutem moreque Catonis. Horat.* Wyrażać cnotę i obyczaje Katona. — *virtutes alieque. Apul.* Naśladować cnotę czyich. — *vicem. Plin.* Zastępować miejsce. || Reprezentować. *Colum.* Wyrażać, naśladować, mówiąc o malarzach i snycerzach. || — *aliquid. Senec.* Wnet, natychmiast co uczynić, wyświadczyć. — *in se pacnas facinoris. Phaed.* Wnet karać siebie za swoje przestępstwa. — *diem promissorum. Cie.* Uprzeć czas albo termin zapłaty. — *supplicia. Curt.* Przyspieszyć kary. — *judicia. Quint.* Przed sądem sądzić. — *emptae rei pretium. Cie.* Kupić za gotowe pieniądze. — *pecuniam. Ulpi.* Placić gotowizną. — *mercedem. Suet.* Wnet zapłacić wyto.

REPRESENTO, *as, avi, atum, are*, (od *re i praesento*, are). Pokazywać, wyrażać, stawiać co przed oczy. — *faciem veri maris. Colum.* Wystawić obraz prawdziwego morza. — *cerasum. Plin.* Bydź podobnym do wisi. — *virtutem moreque Catonis. Horat.* Wyrażać cnotę i obyczaje Katona. — *virtutes alieque. Apul.* Naśladować cnotę czyich. — *vicem. Plin.* Zastępować miejsce. || Reprezentować. *Colum.* Wyrażać, naśladować, mówiąc o malarzach i snycerzach. || — *aliquid. Senec.* Wnet, natychmiast co uczynić, wyświadczyć. — *in se pacnas facinoris. Phaed.* Wnet karać siebie za swoje przestępstwa. — *diem promissorum. Cie.* Uprzeć czas albo termin zapłaty. — *supplicia. Curt.* Przyspieszyć kary. — *judicia. Quint.* Przed sądem sądzić. — *emptae rei pretium. Cie.* Kupić za gotowe pieniądze. — *pecuniam. Ulpi.* Placić gotowizną. — *mercedem. Suet.* Wnet zapłacić wyto.

REPRESENTO, *as, avi, atum, are*, (od *re i praesento*, are). Pokazywać, wyrażać, stawiać co przed oczy. — *faciem veri maris. Colum.* Wystawić obraz prawdziwego morza. — *cerasum. Plin.* Bydź podobnym do wisi. — *virtutem moreque Catonis. Horat.* Wyrażać cnotę i obyczaje Katona. — *virtutes alieque. Apul.* Naśladować cnotę czyich. — *vicem. Plin.* Zastępować miejsce. || Reprezentować. *Colum.* Wyrażać, naśladować, mówiąc o malarzach i snycerzach. || — *aliquid. Senec.* Wnet, natychmiast co uczynić, wyświadczyć. — *in se pacnas facinoris. Phaed.* Wnet karać siebie za swoje przestępstwa. — *diem promissorum. Cie.* Uprzeć czas albo termin zapłaty. — *supplicia. Curt.* Przyspieszyć kary. — *judicia. Quint.* Przed sądem sądzić. — *emptae rei pretium. Cie.* Kupić za gotowe pieniądze. — *pecuniam. Ulpi.* Placić gotowizną. — *mercedem. Suet.* Wnet zapłacić wyto.

REPRESENTO, *as, avi, atum, are*, (od *re i praesento*, are). Pokazywać, wyrażać, stawiać co przed oczy. — *faciem veri maris. Colum.* Wystawić obraz prawdziwego morza. — *cerasum. Plin.* Bydź podobnym do wisi. — *virtutem moreque Catonis. Horat.* Wyrażać cnotę i obyczaje Katona. — *virtutes alieque. Apul.* Naśladować cnotę czyich. — *vicem. Plin.* Zastępować miejsce. || Reprezentować. *Colum.* Wyrażać, naśladować, mówiąc o malarzach i snycerzach. || — *aliquid. Senec.* Wnet, natychmiast co uczynić, wyświadczyć. — *in se pacnas facinoris. Phaed.* Wnet karać siebie za swoje przestępstwa. — *diem promissorum. Cie.* Uprzeć czas albo termin zapłaty. — *supplicia. Curt.* Przyspieszyć kary. — *judicia. Quint.* Przed sądem sądzić. — *emptae rei pretium. Cie.* Kupić za gotowe pieniądze. — *pecuniam. Ulpi.* Placić gotowizną. — *mercedem. Suet.* Wnet zapłacić wyto.

REPRESENTO, *as, avi, atum, are*, (od *re i praesento*, are). Pokazywać, wyrażać, stawiać co przed oczy. — *faciem veri maris. Colum.* Wystawić obraz prawdziwego morza. — *cerasum. Plin.* Bydź podobnym do wisi. — *virtutem moreque Catonis. Horat.* Wyrażać cnotę i obyczaje Katona. — *virtutes alieque. Apul.* Naśladować cnotę czyich. — *vicem. Plin.* Zastępować miejsce. || Reprezentować. *Colum.* Wyrażać, naśladować, mówiąc o malarzach i snycerzach. || — *aliquid. Senec.* Wnet, natychmiast co uczynić, wyświadczyć. — *in se pacnas facinoris. Phaed.* Wnet karać siebie za swoje przestępstwa. — *diem promissorum. Cie.* Uprzeć czas albo termin zapłaty. — *supplicia. Curt.* Przyspieszyć kary. — *judicia. Quint.* Przed sądem sądzić. — *emptae rei pretium. Cie.* Kupić za gotowe pieniądze. — *pecuniam. Ulpi.* Placić gotowizną. — *mercedem. Suet.* Wnet zapłacić wyto.

i. *praesto*, are). Znowu warować, zaręczyć, znowu użyć, udzielić, wyświadczyć, albo udzielić, np. *fideicommissum esse representandum. Ulpi. in Pandect.*

REPREHENDO (*Reprendo*), *dis, di, sum, ēre*, (od *re i prehendō*). Właściwie wstecz, albo z tyłu ująć kogo np. za rękę, chwycić, jąć się czego, imać, uchwycić, np. — *aliquem pallio. Plaut. t. j. za płaszcz. — aliquem manu. Liv. t. j. — za rękę. || Też powściągnąć, wstrzymać, cofnąć, albo wstrzymać, zatrzymać, np. — aliquem pallio, manu. Plaut. Liv. || Przenosić. Revocat me virtus vel potius reprehendit manu. Cie. t. j. wstrzymuje mnie. — ab exitio aliquem. Lucr. t. j. wstrzymać od zguby. — cursus vestros. Proper. t. j. hamować, zatrzymać. || Ztąd przenośnie, np. me reprehendi. Ter. t. j. zatrzymałem się. || Odpierać uwagi, uwagami dowodzić, przekonywać, np. quem quomodo reprehenderent. Cie. || Ganić, przysądzać, np. — aliquem communi vituperatione. Cie. — peccantem. Colum. — aliquem de re. Cie. || Karać, strofować, ograniczyć, np. hoc genus pecuniae. Cie. || Polepszyć, naprawić, znowu lepszym uczynić, np. — temeritatem suam. Cie. t. j. ganić. || Reprendo zamiast reprehendo. Lucr. Hor. Ovid.*

REPREHENSIO, *ōnis*, ż. (od *reprehendo*). Wstecz albo z tyłu ujęcie kogo, albo czego, imanie, chwytanie, uchwycenie. Ztąd przenośnie, powściągnięcie, hamowanie, np. sine reprehensione np. mówić. Cie. t. j. bez pohamowania, albo bez ograniczenia. || Nagana, przysądza, obwinienie, powinienie, pomowa, np. in varias reprehensiones incurere. Cie. || Też. reprehensio. Cie. t. j. postać krasomówska. Ob. Correctio.

REPREHENSIO, *ōnis*, ż. (od *reprehendo*). Wstecz albo z tyłu ujęcie kogo, albo czego, imanie, chwytanie, uchwycenie. Ztąd przenośnie, powściągnięcie, hamowanie, np. sine reprehensione np. mówić. Cie. t. j. bez pohamowania, albo bez ograniczenia. || Nagana, przysądza, obwinienie, powinienie, pomowa, np. in varias reprehensiones incurere. Cie. || Też. reprehensio. Cie. t. j. postać krasomówska. Ob. Correctio.

REPREHENSIO, *ōnis*, ż. (od *reprehendo*). Wstecz albo z tyłu ujęcie kogo, albo czego, imanie, chwytanie, uchwycenie. Ztąd przenośnie, powściągnięcie, hamowanie, np. sine reprehensione np. mówić. Cie. t. j. bez pohamowania, albo bez ograniczenia. || Nagana, przysądza, obwinienie, powinienie, pomowa, np. in varias reprehensiones incurere. Cie. || Też. reprehensio. Cie. t. j. postać krasomówska. Ob. Correctio.

REPREHENSOR, *ōris*, m. (od *reprehendo*). Ganić, naganiacz, przysądza. Cie. Ovid. || Poprawca, naprawiciel, odmieniacz, np. — comitorum. Cie.

REPREHENSUS, a, um, (imsl. od *reprehendo*). Ujęty, uchwycony, np. — ex fuga. Curt. t. j. pojmany, zchwytany. || Strofowany, ganiący. Hor.

REPREHENDO, *ere*. Ob. REPREHENDO.

REPRESSE, psk. (od *repressus*, a, um). Gell. Powściągliwie. Repressus peccare. Id. Powściągliwiej wykraczać. — agere. Id. — działać.

REPRESSOR, *ōris*, m. (od *reprimō*). Który zatrzymuje, hamuje, powściąga, powściągać, np. caedis quotidianae. Cie.

REPRESSUS, a, um, (imsl. od *reprimō*). Powściągnięty, hamowany, zatrzymany. Repressi impetus. Cie. Wstrzymane zapędy. — fontes. Stat. Osuszone źródła. — milites. Just. Wstrzymani od ucieczki żołnierze.

REPRIMO, *mis, pressi, pressum, ēre*, (od

re i premo). Cie. Powściągać, hamować, ustramić, ujmować. — dextram. Virg. Wstrzymać rękę. — fletum. Cie. Ułulić. — pedem. Virg. Wzad ustępować. — redundantem fluvium. Cie. Zwrócić do swego łoża wezbrana rzekę. — impetus hostium. Id. Hamować zapędy nieprzyjaciół. — iter. Id. — cursum. Caes. Opoznać drogę. — bella nascentia. Cie. Tłumić wzrastające wojny. || — iracundiam. Terent. Gniew hamować. || Plin. Cels. Wstrzymać, mieć moc wciągającą, mówiąc o lekarstwach. || Też z tryb. bezokol., np. audere repressit. Enn. ap. Fest., gdzie aude re używa się zamiast rzeczownika.

REPROBATIO, *ōnis*, ż. (od *reprobo*, are). Odrzucenie, potępienie, np. quia nec electio sine reprobatione. Tertull.

REPROBATRIX, *icis*, ż. (od *reprobo*, are). Odrzucicielka, która odrzuca, potępia. Tertull.

REPROBATUS, a, um, (imsl. od *reprobo*). Odrzucony, potępiony, nie pochwany. Scaev. in Pandect.

REPROBO, *as, avi, atum, are*, (od *re i reprobo*, are). Odrzucić, potępić, niechwalić, nieaprobować, ganić, np. quod ipsa natura reprobat. Cie. — monetam. Paul. Sentent. diis reprobantibus. Quintil.

REPROBUS, a, um, (od *re i probus*, a, um). Odrzucony, potępiony, nie dobry, niezdatny, niesposobny, np. — pecunia. Ulpi. in Pandect. t. j. niedobra moneta, też — nummi. Ibid.

REPROMISSIO, *ōnis*, ż. (od *repromitto*). Cie. Obietnica wzajemna, ugoda, umowa, kontrakt.

REPROMITTO, *is, isti, issum, ēre*, (od *re i promitto*). Cie. Wzajemnie obiecywać, obowiązać się. || Cie. Suet. Obiecywać, przyrzekać.

REPROPTIO, *as, are*, (od *re i propitio*, are). Znowu ulgodzić, uspokoić, błagać, znowu pojednać, przejednać, przebłagać, znowu łaskawym uczynić; ztąd repropitiari. Stać się łaskawym, dać się ubłagać, np. Tu exaudies in coelo at repropitiaberis. Vulgat. Reg.

REPTABUNDUS, a, um, (od *repto*, are) i. q. reptans. Czolgający się, lazający, wleczący się. Ille effusus in voluptates, reptabundus semper atque ebrius. Sen.

REPTATIO, *ōnis*, ż. (od *repto*, are). Czolganie się, lazenie, np. malego dziecięcia. Quintil.

REPTATUS, *us*, m. (od *repto*, are). Czolganie się, lazenie, np. ślimak. Tertull., też mówiąc o roślinach winnej maciey. Plin.

REPTATUS, a, um, (imsl. od *repto*, are). Ob. REPTO.

REPTILIS, e, płk. (od *repto*). Czolgający się, który się może czolgać, plazający się po ziemi, np. reptiles cochleae. Sidon.

REPTO, *as, avi, atum, are*, i. q. repo. (częstotl. od *repto*). Czolgać się, mówiąc o ludziach, zwierzętach i roślinach, np. chamaelion humi reptans. Gell., anguis reptans.

vit. Claudian., per vada reptabat. Id. || Wlec się, czolgać się, lazić, np. sylvas inter reptare salubres (dicam?). Hor., pecudes reptant. Lucr. || Z przyp. czwart., pelzać po czym, czolgać się, lazić; ztąd biem. np. ager reptans scil. ab angue. Stat. || Reptabat Asian. Tac.

REPUBESCO, *scis, ere*, (od *re i pubesco*). Colum. Odmładzać się, stawać się młodym. || Id. Odzyskać swą pierwszą siłę, żyźność.

REPUDIATIO, *ōnis*, ż. (od *repudio*, are). Odrzucenie, wzgardzenie, znieważenie, np. mihi simulatio pro repudiatione erit. Cie. — supplicium. Cie. — fideicommissi. Cod. Just.

REPUDIATOR, *ōris*, m. (od *repudio*, are). Gardziel, który wzgardza, znieważa, np. repudiator creatoris. Tertull.

REPUDIATUS, a, um, (od *repudio*). Cie. Odrzucony, wzgardzony, nie przyjęty.

REPUDIO, *as, avi, atum, are*, (od *re i pudet* albo *od re i pudet*). Właściwie odepchnąć, odrzucić, odbić nazad. || Ztąd przenośnie, odepchnąć, odrzucić, wzgardzić, lekce sobie co ważyć, np. — consilium. Ter. — vota et preces. Cie. — beneficium. Plaut. — honores. Plin. — hereditatem. Papin. in Pandect. Legatum a se repudiare. Ibid. || Odrzucić, uchylić, usunąć, np. — consilium senatus a republ. Cie. Miles repudiatur. Plaut. || O rozwodzie małżonków. — uxorem. Suet. — sponsam priorem. Id. Eundem maritum repudiavit. Quintil. — sponsam. Suet. t. j. rozwodził się, wzgardził, odrzucił żonę, albo rozwiodła się, wzgardziła żoną mężem, odprawił żonę, uwołał, dał odprawę żonie.

REPUDIÖSUS, a, um, (od *repudium*). Odrzuć, niegodny, to, co niewarto schowania, tylko wyrzucenia, wyrzutowy, np. — nuptiae. Plaut.

REPUDIUM, *ii*, n. (od *pudet me*, wstydzę się albo żaluję czego). Właściwie, odepchnięcie, odrzucenie, odbicie, odparcie, wypowiedzenie, rozwód. Ter. Rozwód. — uxori remittere. Suet. — dicere. Tac. — scribere. Tertull. Daż rozwód żenie. Repudium inter uxorem et virum nullum intercessit. Fall. t. j. rozwód między mężem a żoną. Viro atque uxore mores invicem aduersantibus causam repudii dedisse utrumque, pronuntiatum est. Papin. in Pandect. || Formula, która służyła mężowi przy rozwodzie: tuas res tibi habeto albo tuas res tibi agito. Cuj. in Pandect.

REPUDIÖSUS, a, um, (od *repudium*). Odrzuć, niegodny, to, co niewarto schowania, tylko wyrzucenia, wyrzutowy, np. — nuptiae. Plaut.

REPUDIUM, *ii*, n. (od *pudet me*, wstydzę się albo żaluję czego). Właściwie, odepchnięcie, odrzucenie, odbicie, odparcie, wypowiedzenie, rozwód. Ter. Rozwód. — uxori remittere. Suet. — dicere. Tac. — scribere. Tertull. Daż rozwód żenie. Repudium inter uxorem et virum nullum intercessit. Fall. t. j. rozwód między mężem a żoną. Viro atque uxore mores invicem aduersantibus causam repudii dedisse utrumque, pronuntiatum est. Papin. in Pandect. || Formula, która służyła mężowi przy rozwodzie: tuas res tibi habeto albo tuas res tibi agito. Cuj. in Pandect.

REPUPERASCO, *scis, ere*, (od *re i puperasco*). Znowu stawać się chłopcem, znowu stawać się młodym, np. ex hac aetate (senili) repuerascere. Cie. Ed. Ernest ma repueriscere. || Przenośnie, znowu stawać się dziecięciem, zdziecinieć, wracać się do dzieciństwa, np. ajunt senem rursus repuerascere. Plaut.; albo stać się młodym, chłopcem, np. Laetium cum Scipione repuerascere esse solitos. Cie.

REPUGNANTER, psk. (od *repugnans* (imsl. od *repugno*). Zaprzeczając, spierając się, sprzeciwiając się, powstając przeciw komu, np. *allem patienter accipere, non repugnanter. Cic.*

REPUGNANTIA, ae, ż. (od *repugno*). Właściwie walezenie, bojowanie, passowanie się, np. *illa domina omnium hanc dedit repugnantiam apibus. Plin.* t. j. żądło, kołec, hadzicie. || Przenośnie, spor, kłótnia, sprzeczka, zwada, gdzie dwie rzeczy są sprzeczne, w sporze będące, np. — *rum. Cic.*, *concordia naturae et repugnantia. Plin.*

REPUGNATIO, ōnis, ż. (od *repugno, are*) i. q. *repugnantia*. Zaprzeczanie, spieranie się, sprzeczność, sprzeciwienie się. *Apul.*

REPUGNATORIUS, a, um, (od *repugno*). Wależący albo obronnie służący, t. j. rzeczy albo machiny dotyczące ręki obrony w czasie wojny. *Vitr.*

REPUGNAX. Ob. **PERPUGNAX**.

REPUGNO, as, avi, atum, are, (od *re i pugno, are*). Potykać się z kim, albo walczyć, bojować przeciw komu, np. na wojnie, np. *nostris primo fortiter repugnare. Caes.* || O rzeczach, sprzeczać się, sprzeciwiać się, być sprzecznym, np. *haec inter se repugnant. Cic.* || Sprzeciwiać się, powstać przeciw komu, być sprzeciwym, np. *Consules neque concedebant, neque repugnabant. Cic.* — *amori. Ovid.* || Z przypadek — *aliquid*. Zaprzeczanie czemuś, zbijanie co, np. *diversitas est nobis repugnanda. Tertull.*

REPULLESCO, seīs, ēre, (od *re i pullesco, od pullus* pochodzący). Znowu rozwijać się, znowu puszczać pąkowicie, odrastanie, wyrostki puszczać, np. *ut (stirpes) frondibus repullescant. Colum.* Inne Edd. mają *repullescant*.

REPULLULESCO. Ob. **REPULLESCO**. **REPULLULO**, as, are, (od *re i pullulo, are*) i. q. *repullesco*. Znowu rozwijać się, znowu puszczać pąkowicie, wypuszczać odrastki, znowu wschodzić, odrastać, odradzać się. *Plin.*

REPULSA, ae, ż. (od *repello*). *Cic.* Odnowa, odrzucenie, zaprzeczenie, mianowicie w dopięciu honorów. *Repulsam ferre. Cic.* — *pati*. Nie otrzymać. *Vota repulsae secuta. Ovid.* Zyczenia pewne skutku. *Sine repulsa. Ovid.* Bez wstrętu, bez odmowy. *Repulsam alieni afferre. Cic.* Wstręt komu czynić. || W zabiegach, w usilowaniu, odprawa, odmówienie, nie przyjęcie prośby, odrzucenie, wypędzenie. || *Repulsa* imsl. od *repello*.

REPULSANS, tis, r. współ. (imsl. od *repulso, are*). *Lucr.* Odbijający się, wydawający echo.

REPULSIO, ōnis, ż. (od *repello*) i. q. *repulsus*. Odgonienie, rozpędzenie, odparcie dowodów, np. zarzutów, zbijanie czyich dowodów. *Cael. Aur.*

REPULSO, as, avi, atum, are, (częstoł. od *repello*). Odgonić albo odbić, np. *colles collibus verba repulsantes. Lucr.* t. j. echo, głos odbity.

REPULSORIUS, a, um, (od *repello*). Tyczący się odgonienia, odsiecz, odsieczny, np. — *cohortes. Ammian.*

REPULSUS, us, m. (od *repello*) i. q. *repulsio*. Odgonienie, odbijanie, odbicie, np. — *dentium. Plin.* — *scopulorum. Cic.* *Scopulorum saepe repulsu. Suet.* *Raucos umbonum repulsus. Claudian.* t. j. chrapliwy szczeł puklerzów, t. j. huk, puk. || Lo światło, np. *crebro repulsu rejectae reddunt (effigiae) speculorum ex aequore visum. Lucr.* t. j. odbijanie światła.

REPULSUS, a, um, (imsl. od *repello*). *Caes.* Odpędzony, odegnany, odbity jako pocisk od tarczy. *Repulsus ille veritatis viribus. Phaedr.* Frzekonany. || — *a vera ratione. Lucr.* Oblakany na rozumie. || *Cic.* Ten, który w zabieganiu nie otrzymał dostojności. || *Aera repulsa. Tibull.* Tareze, które się starły z sobą.

REPUMICATIO, ōnis, ż. (od *re i pumico, are*). *Plin.* Polerowanie, gladzenie pumexem. || *Id.* Obcinanie, obrznięcie lato-rośli niepotrzebnych na drzewie.

REPUNGO, is, pupugi albo *punxi, punctum, ēre*, (od *re i pingo*). Znowu kłóć, kłosać, uszczelnić. || Ztąd przenośnie, od-sztynąć, nawzajem sztychem raz zadać, znowu krzywdzić, zmartwić, urazić kogo, np. *illorum animos leviter repungere. Cic.*

REPURGATUS, a, um, (imsl. od *repurgo*). *Ovid.* Znowu czyszczony.

REPURGUM, ii, n. (od *repurgo*). Znowu czyszczenie, oczyszczenie. *Cod. Just. Cod. Theod.*

REPURGO, as, avi, atum, are, (od *re i purgo*). Znowu oczyścić, albo oczyścić, ochę dożyć, oczyścić, np. — *iter. Liv.* Oczyścić, wychodzić drogę. — *hortum. Curt.* — *vulnera. Plin.* — *aurum. Flor.* || Wypogodzić, pogodzić uczynić, np. *repurgato coclo. Ovid.* t. j. po wypogodzeniu nieba, albo gdy się wypogodziło niebo. || Dla oczyszczenia czego sprzątnąć, uprzątnąć, np. *non repurgatis interaneis. Plin.* *Repurgat suis aquis. Ovid.* t. j. uprząta, czyści swymi wodami.

REPUDIATIO, ōnis, ż. (od *reputo, are*). Rachunek, rachuba, rachowanie, obrachowanie, wyrachowanie, np. *reputaciones inter eos facere. Caj. in Pandect.* || Rozważenie, rozważa, uwaga, np. — *morum. Tac.* — *utendi consilii. Gell.*

REPUTESCO, seīs, ēre, (od *re i putesco*). Znowu stawać się śmierdzącym, albo stawać się śmierdzącym. *Tertull.*

REPUTO, as, avi, atum, are, (od *re i puto, are*). Rachować, wyrachować, zracho-wać, np. — *annos. Plin.* — *tempora. Tac.* *sumtus litis et viaticae. Ulp. in Pandect.* — *alimenta. Ibid.* || Ztąd policzyć, porachować co komu, np. — *aliquid alicui. Papin. in Pandect.* || Rozważyć co, zważyć, zastano-

wić się nad czym, rozważyć, ogarnąć myślą, np. *multa secum reputans de immoderata civium licentia. Nep.* *Reputate cum animis vestris. Sall.* też. *Plant. Ter. Tac.*

REQUIES, ētis, i ēi, ż. (od *re i quies*). Spoczynek, odpoczynek, wytchnienie, wczas, folga, pokrzepienie, np. — *requies curarum. Cic.* *Curas requiete relaxa. Cic.* *Nec mora, nec requies. Virg.* *Requies pedum seil. in saltando. Hor.* *Ad requiem animi et corporis. Cic.* || *Requie* zamiast *requiei. Sall.*

REQUIESCO, is, ēvi, ētum, seēre, n. (od *re i quiesco*). *Cic.* Spocząć, odpocząć. — *humo. Ovid.* Leżeć na ziemi. — *a turba rerum. Ovid.* Spocząć od nawalu interesów. — *in aliquo. Cic.* Polegać na kim. — *in lectione poetarum. Quint.* Zasilać się czytaniem poetów. || Ustawiać. *Requiescent similitates consilio amicorum. Cic.* Ustają kłótnie za radą przyjaciół. || *Propert.* Nie żyć. || *Virg.* Leżeć odłogiem. || *Requiescent flumina curus. Virg.* Wstrzymały bieg rzeki. || Ztąd *requiescit, a, um.* Który odpoczął, np. — *miles. Liv.* — *animus. Sen.* — *ager. Ovid.*, *terra requiescit. Colum.* || To, co nie jest nowym, świeżym, np. *caseus. Colum.* — *ovum. Id.*

REQUIETIO, ōnis, ż. (od *requiesco*). Spoczynek, odpoczynek. *Hieron.*

REQUIETORIUM, ii, (od *requiesco*). Grob, miejsce odpoczynienia. *Inscr. ap. Grut.* || Ztąd ptak. *requietorius, a, um.*

REQUIETUS, a, um. Ob. **REQUIESCO**.

REQUIRITO, as, are, (częstoł. od *requiro*). *Plant.* Szperać, dowiadywać się, wy-pytwać się czego, np. — *res novas. Plant.*

REQUIRO, is, sivi, situm, vēre, (od *re i quaero*). Znowu szukać. || Dowiadywać się, wypytwać się. || Żądać, pragnąć czego. — *in aliquo prudentiam. Cic.* Chcieć po kim większej roztropności. *Virtus nullam requirit voluptatem. Id.* Cnota żadnej nie pragnie rokoszy. — *ab, ex aliquo. Id.* Wywiadywać się od kogo. || Potrzebować czego, po kim wymagać. *Requiruntur animi multae virtutes. Cic.* Wiele mieć potrzeba przymio-tów duszy. || *Cajus in Pandect.* Badać, śle-dzić, roztrząsać.

REQUISITIO, ōnis, ż. (od *requiro*) i. e. *actus requirendi*. Badanie, przetrząsanie, dochodzenie, śledzenie, np. — *historiae antiquioris. Gell.*

REQUISITUS, a, um, (imsl. od *requiro*). Potrzeba, t. j. użycie, sfolgowanie, ulga, np. *ad requisita naturae. Sall. fragm.* t. j. potrzeba, użycie. *Ad requisita respondere. Quintil.* t. j. dla biedy, dla ucisku.

REROGO, as, are, (od *re i rogo*). Znowu czego prosić, np. *quidvis roga, rero-ga. Ale pospolicie mają Edd. Gronov. Taubm.* *quid vis rogare? roga.*

RES, ēi, ż. (od *ῥήσις*, i. e. *dictum, dictio. Scalig.*) Rzecz, sprawa, np. *quid hoc rei est? Terent.* Co to jest? *Res autem est haec. Cic.* Tak się rzecz ma. *Res ipsa lo-*

quitur. Id. Sama rzecz świadczy. — *militaris. Id.* Sztuka wojenna. — *navalis. Id.* Marynarka. — *judiciaria. Id.* Sądownictwo. — *frumentaria. Id.* Żywność. — *pecuaria et rustica. Id.* Gospodarstwo wiejskie. — *divina. Cato.* Ofiara. — *uxoria. Terent.* Małżeń-stwo. — *voluptatum. Plant.* Roskoszy. — *ci-bi. Phaedr.* Pokarm, jadło. || Skutek. *Clamorem res est secuta. Liv.* Za krzykiem skutek nastąpił. *Incepto opus est: cetera res expedit. Sall.* Tylko zacząć potrzeba, resztę skutek ułatwi. || *Res. Sallust.* Dzieła, czyny. || Doświadczenie, praktyka, używanie. *Res aliquid apportat novi. Terent.* Doświadczenie uczy czego nowego. || Tycze się oznaczenia prawdy. *Rem fabulare. Plant.* Mówisz prawdę, mówisz jak jest w rzeczy. *Ipsam rem modo locutus. Terent.* Mówił te-raz bez ogródki. || Rzecz w rozumieniu sprze-czonym ze słowami. *Non enim vocabulorum opifecim, sed rerum inquisitorem, decet esse. Cic.* Nie twórzycielem bowiem wyrazów, lecz badaczem rzeczy bydl przystoi. || Wy-padek, skutek. *Re tibi praestabo. Cic.* W skutku się tobie uiszcę. *Res indicabit. Terent.* Skutek pokaże. || Przyczyna. *Ob eam rem. Plant.* Dla tego. *Atque haec re nequeunt. Lucret.* I dla tego nie mogą. || Cel, koniec. *Cui rei? Plant.* Na jaki koniec. || Spór, sprawa, proces sądowy. *De rebus ab isto cognitis, judicatisque dicere desistamus. Cic.* O proces-sach przezeń zrozumianych i osadzonych mówić zaprzestamy. || Tryb, sposób. *Qui-buscumque rebus possim tueri. Cic.* Jakim kolwiek sposobem mógłbym bronić. || Do-wód. *Res ad faciendum fidem appositae. Quint.* Dowody do przekonania zdolne. || *Res, i res familiaris. Cic.* Pieniądże, do-statki, dochody, dobra, dziedzictwo, mająt-ność. *Rem bonis et honestis rationibus augere. Cic.* Uzczywym sposobem pomnażać mająt-ność. || *Res. Liv.* Publiczne dostatki, dobra, byt narodów, stan królestwa. *Res Asiae. Virg.* Dostatki Azji. *Res sine discordia translatae. Tac.* Najwyższa władza bez rosterku od jednego do drugiego przenie-siona została. || Stan, kondycja fortuny. *Ma-la res. Sall.* Nieszczęście. *Res saluae, in-tegrae.* Szczęście. — *perturbatae, versae.* Losy przeciwnie. || *His rebus. Cic.* W tym rzeczy stanie. *Bonis florentibus rebus.* Gdy wszystko się gwoli dzieje. *Dubius ne defi-ce rebus. Virg.* W wątpliwym nie upadaj razie. *Rebus salvis. Cic.* Za czasów wolnej rzeczypospolitej. || *In malam rem. Terent.* Na szubienicę. || *Res tuas tibi habe. Petron.* Formuła rozvodu. || *Res. Sil.* Sztuka wojen-na. *Periculo suo rem facere. Hirt.* Narażać się na niebezpieczeństwo. || Interes, związek, stosunek handlowy. *Res composita est. Terent.* Uczyniony jest kontrakt. *Rem habere cum exercitu. Cic.* Mieć do czynienia z woj-skiem. || Pożytek, korzyść. *Quae in rem tuam sint. Terent.* To, co się tycze twojego pożytku. *Id frustra, an ob rem faciam. Sall.* Nadaremnie czy pożytecznie co czynię. || *A-*

licui rei esse. Terent. Bydź pożytecznym, przydatnym do czego. || *E, ex re esse. Terent.* Ze jest rzecz korzystna, pożyteczna. || *Pro re. Sall.* Wedle sposobności. || *Pro i e re nata. Cic.* W czas, w porę, według zdarzenia. *Nunc ipsa res vocat. Virg.* Tę porę zdarzają nieba. *E re nata consilium capere. Apul.* Zaradza się według zdarzenia. *Ab re. Liv.* Od wypadku, od zdarzenia. *Plaut.* Nie w czas, niedorzeczy. *Id.* Na szkodę. *Ab re. Terent.* To co się tyczy gospodarstwa. || *Res* czasem się kładzie zamiast zaimka względniego. *Illasce oves, qua de re agitur. Farr.* O owych to owcach o których mowa. || Czasem się kładzie *res* zamiast *is, ea, id. Farr.* || Argument, dowód, np. *res ad faciendam fidem adpositae. Quintil.* t. j. dowody. || Pożytek, profit, korzyść, zysk, interes, np. *ad rem avidior. Ter.* || Złąd *summa rerum. Liv.* t. j. główny interes. || Też dobro, pomysłność, calość, szczęście całego państwa, kraju, np. — *populi Romani. Liv.* || Złąd *respublica*, np. *republicam bene gerere. Cic.* || Wypadek, skutek, koniec rzeczy, np. *res indicabit. Ter.* t. j. pokaże skutek. || Proces, np. *de rebus ab ipso cognitis. Cic.* || Skład, stan, kształt, przyrodzenie, np. *salvis rebus. Cic.* || *Res.* Czynny albo dzieła wojenne, czynny waleczny. *Cic. Nep.* *Rem administrare ita. Cic.* mówiąc o administracji wojennej. || Przedsighać co. *Rem facere, np. non ausus periculo suo rem (t. j. obłężenia) facere. Auct. ad Her.* t. j. nie odważył się czynić obłężenia z własnym niebezpieczeństwem. || *Res, i. q. co, coś, cokolwiek, trochę. Liv.*

RESACRO, as, avi, atum, are, (od *re i sacro, are*). Uwolnić od przeklęstwa, np. *uidem illi Eumolpidae sacerdotes rursus resacrare sunt coacti, qui eum devoverant. Nep.* Inne Edd. mają *resecerant. Ob. Resecro.*

RESAEVIO, is, ire, (od *re i saevio*). Znowu burzyć się, wściekać się, srożyć się, np. *ne mota resaeuiat ira. Ovid.*

RESALUTATIO, ōnis, ō, (od *resaluto*). Wzajemne witanie, znowu pozdrowienie, wzajemny komplement. *Suet.*

RESALUTATUS, a, um, (imśl. od *resaluto*). Znowu, wzajemnie witany, pozdrowiony. *Cic.*

RESALUTO, as, avi, atum, are, (od *re i saluto*). Znowu witać, pozdrawiać, wzajemny komplement czynić, np. — *aliquem. Sen., neminem esse resalutatum. Cic.* — *aliquem suo nomine. Martial.* — *aliquem dominum, regemque. Martial.* t. j. mianować, nazywać. — *seruum. Id.* t. j. tytułować niewolnika panem.

RESANESCO, se, is, ōnis, seere, (od *re i sanesco*). Stawać się zdrowym, znowu wyzdrowieć. || Przenosić, nunc *timor omnis abest, animisque resanuit error. Ovid.* też *Lactant.*

RESANO, as, avi, atum, are, (od *re i sano, are*). Znowu zdrowym uczynić, zno-

wu uleczyć kogo, np. — *impios. Lactant. Ea dem vitia resanari. Martian. Cap.*

RESARCIO, eis, sarsi, sartum, ire, (od *re i sarcio*). Znowu naprawić, znowu polatać, znowu przywrócić do dawnego stanu, np. — *vestem. Ter.* — *tecta. Liv.* || Przenosić, znowu nagrodzić, wetować, odwetować, znowu dopełnić, np. — *damnatum. Suet.* t. j. nagrodzić szkodę. *In meis damnis resarciendis. Cic.* t. j. w nagrodzeniu szkód moich. — *quaestum. Colum.*

RESARRIO (Resario), is, ire. Znowu graczyć, przeorywać, np. — *campos. Plin.*

RESCINDO, dis, idi, issum, dēre, (od *re i scindo*). Przerząć, przeciąć co. — *pontem. Caes.* Most przeciąć. — *artus. Sen.* Przecinać członki. — *vitem. Colum.* Podciąć winnicę. — *terram. Id.* Przecorać. — *ciatricem. Petron.* Otworzyć ranę. || Przenosić. Znosić, kasować. — *pactionem. Cic.* Zrywać kontrakt, umowę. — *iudicium. Id.* Sąd skasować. — *voluntates mortuorum. Id.* Niszczyć testamenta. — *aera militi. Front.* Złód odjąć. || *Rescinditur gratia. Horat.* Zgoda się zrywa.

RESCIO, is, iui, itum, ire, (od *re i scio*). *Cic.* i **RESCISCO, is, seere, n.** (od *re i scisco*). *Terent.* Znowu się wywiadywać. *Quod si rescierit. Id.* Jeśli się znowu dowie.

RESCISCO. Ob. RESCIO.

RESCISSIO, ōnis, ō, (od *rescindio*). *Ulp.* in *Pandect.* Kasowanie, zniszczenie, zerwanie kontraktu, umowy, np. — *emtionis. Ibid.* || Czyta się też *rescisio* albo *rescisio*. **RESCISSORIUS, a, um,** (od *rescindio*). Niweczący, kasujący, tyczący się zniweczenia, kasowania, należący do tego, np. — *actio. Ulp.* in *Pandect.* || Też *rescissor* scilicet *actio. Cels.* *Ibid.*

RESCISSUS, a, um, (imśl. od *rescindio*). Odcięty. *Rescissavitis. Colum.* Podcięta winnica. — *vulnera. Plin.* j. Znowu otwarte rany. || — *merces. Suet.* Odjęte myto. *Rescisum testamentum. Scaevol.* *Ici.* Skasowany testament.

RESCRIBO, is, scripsi, scriptum, bere, (od *re i scribo*). Znowu pisać. — *commentarios. Suet.* — *kommentaryusze. — actiones. Plin.* Poprawić to co wprzód mówił. — *milites. Liv.* Znowu zaciągnąć żołnierzy. || Odpisać. — *epistolam. Cic.* List odpisać. — *ad aliquem. Cic.* — *alicui. Id.* — *ad epistolam. Cic.* — *litteris alienis. Id.* Odpisać, odpowiedzieć na list komu. || Odpisać na pisma, dzieła pisać. — *veteribus orationibus. Quintil.* Odpisać przeciwko starożytnym mówom. || *Argentum mihi iube rescribi. Terent.* Każ mi dług zapłacić w terminie. *Quod tu nunquam rescribere possis. Horat.* Dług, którego ty nigdy nie będziesz mógł zapłacić. *Ad equum rescribere (militis). Caes.* Piechotę na jazdę przerobić. || Pisać. *Cantus fuisse rescriptos vocum sonis. Cic.* Na śpiewy były napisane noty.

RESCRIPTIO, ōnis, ō, (od *rescribo*). Od-

pisanie nawzajem, pisanie, odpowiedź, reskrypt, np. *hac rescriptione. Julian.* in *Pandect.* *Remittunt negotia per rescriptiones. Callistr.* *Ibid.* t. j. przez reskrypty panujących.

RESCRIPTUS, a, um, (imśl. od *rescribo*). *Cic.* Odpisany. || *Plin.* j. Przepisany, poprawiony. || *Rescriptum, i, n.* *Pandect.* Odpis, reskrypt.

RESCULA, ae. Ob. RECULA.

RESCULPO, is, ere, (od *re i sculpo*). Właściwie nanowić rycie dłotem, wyrzywać, dłubać, kształcić. || Przenosić, znowu przywrócić do dawnego bytu, odnowić, np. — *erimen. Tertull.* *Praenotata est linea, quam nostram recto vita rescultat pede. Prudent.* t. j. naśladować, wyrażać.

RESECATIO, ōnis, ō, (od *reseco*) i. q. *resectio.* Urznięcie, obrzynywanie, np. *dum peccato auferre euperent, ipsi in peccatorum resecatione peccarent. Salvian.*

RESECATUS, a, um. Ob. RESECTUS.

RESECO, as, eui, etum i catum, care, (od *re i seco*). Urzynać, obcinać, obciąć, np. — *truncos. Virg.* — *partem de tergore. Ovid.* — *capillos. Id.* — *collum. Sen.* — *extremam partem unguis usque ad vivum. Colum.* t. j. urzynać aż do mięsa, do żywego. || Też imśl. *resectus, a, um.* Urznięty, np. — *lingua. Cic.* — *pulpebrae. Id.* — *barba. Ovid.* || *Resecatus, a, um,* np. *aegra corpora, rescata aliqua sui, parte, sanantur. Eumen.* || Złąd przenosić, oberznąć, ukroić, hamować, powściągać, oddalić, uprzatnąć, np. — *libidinem. Cic.* || Skrócić, ukrócić. np. *Sapias, vina liques, et spatio brevi (scilicet vitae) i. e. quia vita brevis est, spem longam reseces. Hor.* || *Resecatus, a, um,* złąd *resecator*, surowszy, ścisły, dokładniejszy, np. *iudicio resecator in operibus elaboratis. Apul.* lecz *Ed. Ald.* ma *restric-tior* zamiast *resecator*.

RESECRO albo RESACRO, as, avi, atum, are, (od *re i sacro, are*). Przeciwnie czynić prośby, odpraszać się, np. *te obsecro resecroque, quod dudum obsecraueram. Plaut.* t. j. proszę, znowu proszę. || Uwolnić od przeklęstwa. *Nep.* Inne Edd. mają *resacrare. Ob. Resacro.*

RESECTIO, ōnis, ō, (od *reseco*). Obcinanie, np. — *vitis. Colum.* — *arundineti. Id.*

RESECTUS, a, um. Ob. RESECO.

RESECTUS, a, um, (imśl. od *resequor*). *Ovid.* Który szedł za kim. || *Echo resecuta. Id.* Echo, które odpowiedziało.

RESEDA, ae, ō, Roślina, od *resedo*, znowu uśmierzam, upakajam, scilicet zapalenie, inflamacja, opuchlina, nabrzmienie. *Qui curant (morbos) addunt haec verba: Reseda morbos reseda. Plin.*

RESEDO, as, avi, atum, are, (od *re i sedo, are*). Znowu powściągać, hamować, np. — *morbos. Reseda, morbos reseda etc.* niektórzy mawiali, rośliną *reseda* kurować, leczć. *Plin.*

RESEGMEN, inis, n. (zamiast *resegmen*

od *reseco*). Uciełek, okrawek, obrzezek, ostrzyżek, np. *usque ad resegmina unguium Plin.* t. j. paznogi. *Resegmina papyri. Id.*

RESEMINO, as, are, (od *re i semino, are*). Znowu siać, zasiewać, znowu rodzić, wydawać, np. *ales (i. e. Phoenix) se reseminat. Ovid.* t. j. odradza się.

RESEQUOR, eris, cultus albo quitus sum, *qui, dep.* (od *re i sequor*). Odpowinąć, odparę, np. — *aliquem dictis. Ovid.*, też *his (scilicet dictis verbis) est resecuta rogantem. Id.* t. j. temiż odparła słowy. || Też *nostras echo resecuta quaerelas. Auson.*

RESERATUS, us, m. (od *resero, are*). Otworzenie, otwarcie, np. *in voluminibus ipsius operisque reseratur. Sidor.*

RESERATUS, a, um, (imśl. od *resero, are*). Otworzony, otwarty, np. *reseratae valvae. Ovid.* t. j. otworzone podwoje. *Reserata dies. Val. Flacc.* i. e. orta.

RESERO, as, avi, atum, are, (od *re i sero, are*). Otworzyć, otwierać, np. — *portas hosti. Ovid.* — *januam. Id.* — *limina. Virg.* — *domos. Plin.* || Złąd przenosić, otworzyć, np. — *Italiam gentibus. Cic.* — *ora. Plin.* t. j. — *usta, gębe. — fauces. Sen.* — *sedes aeternas. Virg.* || Odkryć, np. — *oracula. Ovid.* — *secreta. Val. Flacc.* || Zacząć, np. — *annum. Ovid.* || Złąd *emittere reseratur dies. Val. Flacc.* i. e. orta.

RESERO, ris, seui, satum, vere, (od *re i sero, seui etc.*) Znowu siać, sadzić, flankować, np. — *segetes. Plin.* || Znowu flankować, — *vineta. Colum.* || Posiać, zasiać pole, zaflankować, np. — *agrum. Farr.* t. j. zasiać pole.

RESERVO, as, avi, atum, are, (od *re i servo, are*). Chować co, zachować na czas przyszły, mieć co w zapasie. — *quaesita. Ovid.* Zachować żywność. — *sibiscientiam. Cic.* Sobie umiejętność zachować. — *se ad maiora. Virg.* Zachować się na większe rzeczy. *Praesenti sermoni caetera reservantur. Cic.* Powiemy resztę na przyszłej rozmowie. || Utrzymać, ocalić, ochronić, t. j. wyratować, uratować, wybawić, np. *reservare partum. Martial.* — *consulem ex periculis. Cic.*

RESIDES, idis, r. współ. (od *resideo*). *Farr.* Woda stojąca, zgnila. || Przenosić. Próznujący, gnuśny, zależały. *Praevertere amore jam pridem resides animos. Virg.* Rozżarzać zapalem miłości odwykłe serce i odrętwiałe zmysły. *Resides anni. Claudian.* Lata na próżnowaniu strawione. — *nervi. Id.* Spuszczono stróny, głucha lira.

RESEX, evis, m. (od *reseco*). *Colum.* Lastorośl zostawiona przy obcinaniu.

RESIBILO, as, are, (od *re i sibilō, are*). Znowu szeptać, ksykać, sapać, syczeć, świsnąć, gwizdać, świstać, grać na piszczałce, albo i. q. *sibilare, świstać, ksykać, gwizdać. Sidor.*

RESIDEO, es, sedi, sessum, dēre, (od *re i sedeo*). Siadać po staniu albo przyszedłszy zjad, usiadać. — *humo. Ovid.* — na ziemi. — *in solio. Cic.* — na tronie. — *in clunes.*

Plin. — na posładkach. *Resideamus, si placet. Cic.* Siadamy, jeśli się podoba. || *Zostać, mieszkac, przebywać gdzie. Residet in corpore nullus sensus. Cic.* Ciało nie ma żadnego uczucia. || *Bydź, zostawać. — in te culpa. Cic.* W tobie jest wina. — *in ea re periculum. Id.* W tym jest niebezpieczeństwo. — *spes in virtute tua. Cic.* Cała nadzieja jest w twoim męstwie. *Residere in odiis. Plaut.* Bydź w nienawiści u wszystkich. || *Próżnować. — esuriales ferias. Plaut.* Nie mieć co jeść, pościć. || *Uchodzić, ustępować, jako ściana, mur. || Koić. Resident irae. Liv.* Ustają gniewy. || *Resido* zamiast *resideo. Cic.*

RESIDIA, ae, zamiasz desidia. Plaut. in Codd. MSS. Camerar.
RESIDO, dis, sedi, sidi, sessum, dēre, (od re i sido). Znowu siadać. || *Plin.* Usiadać na drzewie, na gałęzi. || *Ustępować, u chodzić, ulegać się, jako ściana albo wykopana ziemia. Residunt montes. Cic.* Osiadają góry. || *Upadać eo na dół. Quod resedit. Plin.* To, co opadło na dół, osad. || *Zostawać. Donec tres unciae e toto residant. Plin.* Nie zostaje ze wszystkiego nad trzy uncje. || *Ustawać. Tumida ex ira tum corda residunt. Virg.* Ochłonił zaraz umysł gniewem wzdęty. *Sam residunt cruribus asperae pelles. Hor.* Już twarda skóra otacza gołenice.

RESIDUUM, Ob. RESIDUUS, a, um.
RESIDUUS, a, um, (od residueo). Właściwie to, co pozostaje, ostatni, pozostały. *Residua et vetus simulatio. Liv.* Pozostała i dawna nieszczerłość. — *bellum. Suet.* Ostatki wojny. *Ob residuas bellorum iras. Liv.* Dla pozostałych wojny gniewów. *Pecunia residua. Cic.* Pozostałe pieniądze. || — *Residuum, i, n.* Reszta, ostatek. — *cibarium. Suet.* Reszta pokarmów. *Curator residuorum. Id.* Opiekun pozostałych rzeczy. *Lex Julia residuorum, i. e. de residuis. Martiam. in Pandect.* || *Zamiasz reses. Acc. ap. Fest.*

RESIGNACULUM, i, n. (od resigno). Odpieczetowanie, rozpieczętowanie. *Tertull.*
RESIGNATRIX, icis, z. (od resigno). Która otwiera pieczęć, rozpieczętuje, np. — *arboris. Tertull.* Tak zwana Ewa.

RESIGNATUS, a, um, (imsl. od resigno). *Cic.* Odpieczetowany, otworzony. || *Resignatum aes. Fest.* Ujęcie placu żołnierzom dla ich niekarność, których trybunowie zapisywali w swoich rejestrach.

RESIGNO, as, avi, atum, are, (od re i signo, are). Otwierać, odpieczetować. — *litteras. Cic.* List odpieczetować. — *testamentum. Hor.* Otworzyć testament. — *luminamorte. Virg.* Otwierać oczy, które śmierć zamknęła. || *Oslabić, rozwiązać. — omnem tabularum fidem. Cic.* Odkuć wszelką pewność tytułom. || *Odkryć, wyjawiać. — fata venientia. Ovid.* Odkryć przyszłe wyroki. || *Oddadź, przywrócić. — fortunae quae dedit. Hor.* Oddadź fortunie to, co kto wziął od niej.

RESILIO, is, silii i sili, sultum, live, (od re i salio). *Ovid.* Odskakiwać, znowu

się odbić, odskoczyć. *Quoties uleus resiliuit. Cels.* Ilećroć wrzód wyrzuci ropę, otok. || *Liv.* Wzad ustępować. || *Lucr.* Znowu skoczyć. || — *a conditione. Asc. Ped.* Zrywać umowę, kontrakt. *Resiliendum ab iis, quae non recipiuntur. Quintil.*

RESIMUS, a, um, (od re i simus, a, um). *Colum.* Zakrzywiony w górę. *Resimae naves. Ovid.* Plaskonosy. || *Resinum rostrum. Plin.* Dziób zakrzywiony w górę.

RESINA, ae, z. (zgrtyr, od res, płynę). *Plin.* Żywica, klejkość soku roślinnego. *Ca-to. Martial.*

RESINACEUS, a, um, (od resina). Żywiczny, do żywicy podobny, np. — *semen. Plin.*

RESINÁLIS, e, ptuk. (od resina). Żywiczny. *Coel. Aur.*

RESINÁTUS, a, um, (od resina). Żywicą opatrzone, jest właściwie imsl. od *resino, are.* || *Żywicą pomazany, posmarowany, np. — juvenis. Juvenal. t. j. gładki.* || *Zmieszany z żywicą, np. — vinum. Martial. Plin. Cels.*

RESINO, as, are, (od resina). Żywicą pomazać, posmarować. *Ob. Resinatus.*

RESINOSUS, a, um, (od resina). Pelen żywicy, żywiczny, smolny, np. — *laudanum. Plin.* — *odor. Id.* — *fructus terebinthi, odore jucundior, tactu resinosis. Plin.* *Bruttia est pinguisima et resinosisima. Plin.*

RESINULA, ae, z. (zdrobn. od resina). Smola, żywica, mówiąc zmniejszającym sposobem, trochę żywicy. *Arnob.*

RESIPIO, is, ivi i ii, też ii, ēre, (od re i sapio). *Plin.* Mieć smak ostry. — *amaritudinem. Colum.* Bydź bardzo gorzkim. || — *Trącić czcēm. — picem. Plin.* Trącić smolą. || *Cic.* || *Czas przeszł. pivi albo pii albo pui.* *Ob. Resipisco.*

RESIPISCENS, tis, r. współ. (imsl. od resipisco). *Suet.* Który przychodzi do siebie, upamiętywa się.

RESIPISCENTIA, ae, z. (od resipisco). *Lactant.* Żal za grzechy, pokuta.

RESIPISCO, seis, sipii, też sipivi, sipii i sipi, ēre, (od resipio). *Plaut.* Przychodzić do siebie, do przytomności. || *Petron.* Powrócić do zdrowia. || *Terent.* Odetchnąć, nabrać serca. || *Cic.* Upamiętać się, żałować.

RESISTENS, tis, r. współ. (imsl. od resisto). Zastanawiający się. || — *oratio. Quint.* Mowa niepłynna. || *Opierający się. Rursus resistentes hostes in fugam dederunt. Caes.* Znowu opierający się nieprzyjaciele z placu uciekli.

RESISTO, is, restiti, restitum, tēre, (od re i sisto). *Cic.* Zastanawiać się, zostawać. — *ad fores. Ovid.* Stać u drzwi. — *in media voce. Virg.* Zająkac się w mowie. || *Plaut.* Trwać. *Solus firmus restitit.* Sam tylko wier-nym przetrwał. || *Opierać się, sprzeciwiać się. — ventis. Ovid.* Opierać się wiatrom. — *hostibus. Cic.* Stawić czoło nieprzyjaciolom. — *defensionis. Cic.* Zbić obronę słowną lub

pisaną. *Resistitur. Plin.* Zaradza się. || *Też kładzie się z ne, np. restitit, ne statua poneretur. Nep.*

RESOLUBILIS, e, ptuk. (od resolvo). *Prudent.* Który się rozwiązać może, łatwy do rozwiązania.

RESOLVO, is, vi, solūtum, vēre, (od re i solvo). Rozwiązać, rozszpilic. — *cinctas vestes. Ovid.* Rozpuścić suknie. — *equos. Ovid.* Wypręgać koni. || — *epistolam. Cic.* List rozpieczetować. || *Uwolnić, wypuścić. — aliquem. Colum.* Uwolnić kogo z kajdan. || *Hor.* Niewinnym, wolnym kogo osadzić. ||

Otwierać. — jugulum. Ovid. Przeciąć gardło. — *venas. Tac.* Przeciąć żyły. — *vulnera. Stat.* Odnosić rany. — *faucis in verba. Virg.* Mówić. || *Rozwiązać. — litem lite. Hor.* Roz-wiązać spór sporem. — *dicta. Quint.* Zbi-jać dowody. || *Roztopić. — margaritas. Plin.* Rozpuszczać perły. — *nivem. Ovid.* Śnieg roztopić. — *nummos. Lampr.* Przetapiać pie-niądze dla dania nowego stępla. — *humum. Colum.* Bronować ziemię. — *muros ariete. Sil.* Tłuc mury taranem. — *armorum tegmi-na. Virg.* Złamać sklep tarczany ciężkimi glazami. || *Rozproszyć, rozpedzić. — tenebras. Virg.* — *ciemności. — euras. Virg.* — *troski.*

|| — *judices. Cic.* Ułagodzić sędziów. || *Zwie-szczać, osłabić. — vires. Virg.* — *sily. — ho-minem. Sen.* Niewieściuchem uczynić. || *Gwał-cić. — jura pudoris. Virg.* — *prawa wstydu.* || *Kasować. — emptioem. Ulp.* — *kupno.* || *Wykładać, tłumaczyć. — vocabulum grae-cum in voces latinas. Gell.* Tłumaczyć sło-wo greckie na język łaciński. || *Wyjawić, od-kryć. — sacra iura. Virg.* — *zaprzysię-żony schret. — fraudes. Sil.* Odkryć zdradę. || *Placić. — argentum. Plaut.* — *pieniądz.*

RESOLUTE, psk. (od resolutus, a, um). *Wolnie, swobodnie. Resolutius decachina-ri. Tertull.*

RESOLUTIO, onis, z. (od resolvo). Roz-wiązanie. — *lari. Gell.* Rozwiązanie rzemie-nia. || *Rozwolnienie. — stomachi. Cels.* Bie-gunka. — *nervorum. Id.* Paraliż. || *Przeno-snie. — sophismatis. Gell.* Rozwiązanie wy-kreślarskich dowodów. — *venditionis. Ulp.* U-znanie przedaży za nieważną.

RESOLUTUS, a, um, (imsl. od resolvo). Rozwiązany. *Resolutio crine. Ovid.* Z roz-puszczeniem włosami. *Resolutae Alpes. Lu-can.* Śniegi roztopione Alpów. — *igne cereae. Plin.* Wosk roztopiony w ogniu. || *Podzielo-ny, rozłożony. — in sua initia. Fell.* Roz-łożony na swe pierwiastki. — *in potum. Plin.* Rozpuszczony, zrobiony za napój. || *Osla-biony, zniewieściany. — voluptate. Ovid.* Znie-wieściany rokosz. *Resoluta somno brachia. Val. Flacc.* Oslabione snem barki. || — *gan-dia. Sil.* Zbyteczna radość. || — *transactio. Ulp.* Zerwana ugoda.

RESONABILIS, e, ptuk. (od resono, a-re). *Ovid.* Rozlegający się. — *echo. Id.* Roz-legający się echo.

RESONANTIA, ae, z. (od resono, are). *Vitr.* Rozleganie się głosu.

Tom II.

RESONO, as, avi, i ui, atum, are, (od sono, are). Brzmieć, rozlegać się, wydawać głos. *Resonat magnis plangoribus aether. Virg.* Powietrze się napelnia przeciągłymi jękami. || *Resonare lucos. Id.* Głosem napelniać gaje. || *Przenosić. Gloria virtuti resonat. Cic.* Sława jest echem cnoty. || *Też resono, np. resonit. Pacuv. ap. Non. Resonunt. Enn. ap. Prisci.*

RESONUS, a, um, (od resono, are). Zno-wu brzmiać, rozlegający się. *Ovid., np. — voces. Ovid. — valles. Lucan.* || *Rozlegający się, odbijający, luezący. Val. Flacc.*

RESOPIO, is, ire, (od re i sopio). Uspić kogo, usypiać kogo. *Fulgent.*

RESORBEO, es, bui, i psi, ptum, ēre, (od re i sorbeo). Znowu polykać, wychylać, albo ciągnąć, pić z ukontentowaniem, chły-pać, żłopać, np. — *fluctus. Ovid. Scelopon-drae resorbent hamum. Plin. t. j. polykają.* || *Jakoby polykać, np. — spiritum. Quintil.* — *fletum virtus saepe resorbet. Sen., też — lacrymas. Stat. t. j. koić łzy.* || *Resorbui, resorpsi, resorptum.*

RESPECTO, as, avi, atum, are, (czę-stość. od respicio albo od re i specto, are). *Cic.* Poglądać na co, w zad się oglądać. — *obliquo lumine. Stat.* Zezem na kogo poglą-dać. || *Przenosić. Mieć wzgląd, pieczę. Si qua pios respectant numina. Virg.* Jeśli się bogowie opiekują cnotą. || *Czekać na co, o-czekiwać, np. funera respectans i. e. expec-tans mortem suam. Lucr.* — *anorem meum. Catull.* || *Zwrócić oczy na kogo, mieć wzgląd, np. me respectant matres. Stat. Respectans ad tribunal. Liv.*

RESPECTUS, us, m. (od respicio). Wej-rzenie, oglądanie się w zad. — *sine respectu. Liv.* Bez oglądania się w zad. || *Wzrok, wi-dok. Respectu terrere. Plaut.* Zastraszyć wzrokiem. *Respectus miserabilis. Liv.* Wi-dok godny politowania. || — *sui. Sen.* Uwa-ga nad sobą samym. *Respectu hujus fabulae. Phaed.* Ze względu tej bajki. || *Przeno-snie. Oglądanie się na co, na kogo, respekt, cześć, poszanowanie, wzgląd. Respectum ha-bere ad aliquem. Cic.* Mieć respekt ku ko-mu. *Respectu mei. Ovid.* Przez wzgląd na mnie. || *Cic.* Ucieczka, schronienie, przytu-lek, np. *respectum pulcherrimum adimit. Cic.* *Si nullus alius sit, quam ad Romanos, res-pectus. Liv.*

RESPECTUS, a, um, (imsl. od respicio). *Ob. RESPICIO.*

RESPERGO, is, si, sum, gēre, (od re i spargo). Pryskać, bryzgać nazad; ztąd pruszyć, sypać, np. — *radicem. Pallad. t. j. roz-szerzyć, rozposieierać.* || *Obryzgać, pobryz-gać, popryskać, spluskać, np. — oculos. Cic.* — *se sanguine. Liv.* — *rogum vino. Plin.* — *aliquid aquis. Ovid.* *Manus respersae san-guine. Cic.* || *Jakoby popryskać; ztąd prze-nośnię. Cum primum aurora respersit lu-mine terras. t. j. skoro posypie, popruszy, napelni. Nulla nube respersus Titan. (i. e. sol.) Sen., t. j. słońce mgłą nie pokryte. ||*

— *aliquem infamia. Quintil.* — *probro. Tac.* t. j. splamnić, zwałać, pokalać.

RESPERGO, *inis*, *z.* (od *respergo*). Pokrapianie, np. *marmora respergine tincta. Prudent.*

RESPIRATIO, *ōnis*, *z.* (od *respergo*). Pokrapianie. *Cic.*

RESPERSUS, *us*, *m.* (od *respergo*) i. q. *respersio*. Pokrapianie. *Plin.*

RESPERSUS, *a*, *um*, (imsl. od *respergo*). Pokropiony. — *sanguine. Cic.* Skrwawiony, krwią zbroczony. — *guttis. Plin.* Upstrzony, nakrapiany.

RESPICIO, *is*, *pexi*, *pectum*, *cere*, (od *re i specio*). *Cic.* W tył patrzeć, oglądać się. *Habet hoc vitium omnis ambitio: non respicit. Senec.* Ma tę wadę ambicja, że nigdy w tył nie patrzy, t. j. nie patrzy na niższych od siebie. || Patrzeć. — *tecto. Cic.* — na dom.

|| Odnosi się do umysłu. *Respiciens an vera soror. Val. Flacc.* Pilnie bacząc, czyby była prawdziwą siostrą. *Mox deos respexere. Tac.* Wnet o bogach myśleli. || Rozważać. — *spatium praeteriti temporis. Cic.* Rozważać czas przeszły. || Mieć wzgląd na co.

Non te respicis. Terent. Nie masz względu na siebie. *Respicere actatem tuam. Id.* Mieć wzgląd na swój wiek. || Mieć pieczę, staranie o kim. *Dū nos respiciunt. Terent.* Bogowie mają nas w swej pieczy. *Nec, qui eam respiciat quisquam est. Id.* Niema, kto-by o niej miał staranie. || Ztąd, *Fortuna respiciens. Cic.* Łaskawa, sprzyjająca fortuna.

|| Ściągać się, należeć. *Ad hunc summa imperii respiciebat. Caes.* Do niego najwyższa należała władza. || *Respexim, is, it*, zamiast *respexerim*, wyraz komiczny u Plauta.

RESPIRACULUM, *i*, *n.* (od *respiro*). Kanał oddechowy, rura oddechowa, krtan, albo oddychanie. *Claudian. Mamert.*

RESPIRAMEN, *inis*, *n.* (od *respiro*) i. q. *respiramentum*. Kanał oddechowy, oddychanie, np. *respiramen eripiunt. Ovid.*

RESPIRAMENTUM, *i*, *n.* (od *respiro*) i. q. *respiramen*. Oddychanie. || Przenośnie, wytchnienie, odetchnienie, odpocznienie. *Augustin.*

RESPIRATIO, *ōnis*, *z.* (od *respiro*). Właściwie oddychanie nazad, albo wyczewanie, oddychanie. *Cic. Quintil.* || Ekshalacja, para, spowietrzenie, np. — *aquarum. Cic.* || Odetchnienie, odpoczynek, np. *sine respiratione pugnare. Liv.* t. j. bez odpoczynku.

RESPIRATUS, *us*, *m.* (od *respiro*). *Cic.* Oddech, oddychanie. || *Id.* Przystanek w mówieniu. || Pary wydawanie. — *aquarum. Cic.* Wapór wychodzący z wody.

RESPIRATUS, *us*, (od *respiro*) i. q. *respiratus*. Oddech, oddychanie. *Cic.*

RESPIRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *re i spiro, are*). Właściwie oddychać, wypuszczać z siebie oddech. *Cic.* || Znowu oddychać, np. *sine respirare me. Plaut.*, albo *sine respirare. Id.* t. j. pozwolić mi odetchnąć, albo znowu oddychać. *Non respirasse in hauriendo (i. e. bibendo) neque exspuisse. Plin.* ||

Wyziewać, np. *Nesis respirat aëram lignum. Stat.* || O dętych instrumentach, zabrzmić, huczeć, rozchodząc się, rozlegać się, brzmieć. *Calpurn.* || Znowu oddychać, znowu odetchnąć od wielkiego biegania. *Plaut. Pers.* || Przenośnie jakoby oddychać, wytchnąć, przetchnąć, ogólnie znowu odetchnąć, np. z bojaźni, ze strachu, z biedy, z nieszcześcia, np. *spatium respirandi dubat. Liv.* *Respirare a metu. Cic.* *Armis positis civitas respiravit. Cic.* *Respiratae a continuis cladibus. Liv.* *Animi respirant ac reficiuntur. Quintil.* || Spuścić, odstąpić, zmniejszyć, np. *cupiditas atque avaritia respirasset. Cic. Q. Oppugnationis respiravit. Cic.*

RESPLENDENTIA, *ae*, *z.* (od *resplendo*). Światło, blask, luna, połysk, jasność, glanc, np. — *veritatis. Augustin.*

RESPLENDO, *is*, *di*, *sum*, *dere*, (od *re i splendo*). Wydawać światło, blask, połysk, np. *resplendet fragmina. Virg.* *Omne resplendet fretum. Sen.* || Ztąd przenośnie, np. *resplendet gloria Martis. Claudian.* || Świecić się, słuć się, jaśnieć, np. *quae sidera resplendent. Manil.*

RESPONDEO, *es*, *di*, *sum*, *ere*, (od *re i spondeo*). Wzajemnie przyrzekać, obiecać, przyrzec, wzajemnie zapewnić, upewnić, dać słowo, zaręczyć, np. *At ego tuum tibi advenisse filium, respondeo. Plaut.* t. j. wzajemnie zapewniam, zaręczam. || Też przyrzekać, obiecać, zapewnić. *Papian. in Pandect.* || Odpowiadać u sądu, ręczyć za kogo. *Plaut.* || Odpowiadać komu na co. *Cic. — criminibus. Id.* Zbijać oskarżenia. *Satis responsum est, nicosob. Id.* Dosyć odpowiedziano. || *Cic.* Dawać wyroki. || Stawić się. — *ad diem. Cic.* — na dzień wyznaczony. || — *ad nomina. Liv.* Odzywać się. || Zadosyć czynić. — *optatis. Cic.* Dogodzić życzeniom. — *ad spem. Liv.* Uisnąć nadzieję. — *ex voluntate. Sen.* Dziać się według woli. — *nominibus. Sen.* Płacić dług. || Stosować się, zgadzać się, odpowiadać. — *ad normam. Plin.* Zgadzać się z prawidłem.

|| Pomagać, mieć dobry skutek. *Si medicina non responderit. Cels.* Jeśli lekarstwo nie pomoże. || Rozlegać się, odbijać. *Respondent saxa voci. Cic.* Skąły rozlegają się odgłosem. || Bydź podobnym, naśladować. — *laudibus. Graecorum. Cic.* Zrównać chwale Greków. — *patri. Cic.* Bydź podobnym ojcu. || — *par pari. Plaut.* Oddadź wet za wet. ||

Leżeć na przeciwno. *Respondet Gnosia telus. Virg.* Naprzeciwko leży wyspa Kretejska. || O roślinach, to, co rodzi, wydaje z siebie, np. *vitis, nisi praepingui solo, non respondet. Colum.* t. j. nie rodzi; też o kruszczach w kopalni, np. *plenius responsura fodiendi. Sen.* t. j. daje więcej. || Zgadzać się z czem, okazywać się w istocie, ziścić się. *Cels.* || Należeć do czego, służyć, bydź potrzebnym na co. *Ulp. in Pandect.*

RESPONSIO, *ōnis*, *z.* (od *respondeo*). Odpowiedź. *Plaut. Gell.*; ztąd *sibi ipsi responsio*, t. j. sam sobie odpowiedzią w mówić. *Cic.*

RESPONSITO, *as*, *are*, (częstotl. od *responso, are*). Odpowiadać, dąć odpowiedź, albo dać rezolucję u jurystów. *Cic. — de iure. Gell. Ulp. in Pandect.*

RESPONSIVE, *psk.* (od *responsivus, a, um*). Odpowiadając, odpowiadającym sposobem, np. *huc usque interrogative pronunciatum est; et contra responsive, Omnes recte jecti sunt. Ascon. Pedan.*

RESPONSO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotl. od *respondeo*) i. q. *respondeo*. Odpowiadać — *alicui*, np. *pro me responsa tibi. Plaut.* *Ne quisquam respondet. Plaut.* || Ztąd przenośnie, rozlegać się, odgłos wydawać, np. *ripae responsant. Virg.*; też *responsant sylvae. Val. Flacc.* || Sprzeciwiać się, powstać przeciw komu, np. — *alicui. Plaut.* — *fortunae superbiae. Id.* || Też podobać, potrafić, np. *cupidinibus. Hor.* || Odpowiadać, zgadzać się, stosować, przypadać, dogodnym bydź, np. *ne gallina malum (i. e. male) respondet dura palato. Hor.*

RESPONSOR, *ōris*, *m.* (od *respondeo*). Odpowiadacz albo który daje odpowiedź, rezolucję. *Plaut.* || Rękojmnia. *Hor.* || Jurysta, który odpowiada za klientów.

RESPONSUM, *i*, *n.* (od *respondeo*). Odpowiedź. *Responsa decorum. Virg.* Wyroki bogów. — *jurisconsultorum. Cic.* Wyroki jurystów.

RESPONSUS, *us*, *m.* (od *respondeo*) i. q. *responsio*. Odpowiedź, np. *verbi obligatio contrahitur ex interrogatione et responsu. Caj. in Pandect.* *Quam breviter responsu. Cic.* || Równość, zgoda, harmonia, propoza, symetria budowy. *Vitr.* || *Ad responsum* albo *Adresponsum*, t. j. osoba, rodzaj komisarza. *Cod. Just.*

REPUBLICA albo trafniej **RES PUBLICA**, *reipublicae* (od *res i publicus, a, um*). Rzeczpospolita i publiczna obywatelów wspólne żyjących. || Sposób rządzenia rzeczpospolitej, administracja. *Rempublicam administrare. Cic.* Rządzić rzeczpospolitą. — *gerere. Id.* Sprawować rzeczpospolitą. — *tueri. Id.* Bronić rzeczpospolitą. — *conservare. Id.* Zachować rzeczpospolitą. *De republica bene mereri. Id.* Dobrze się zasłużyć rzeczpospolitej. *Hoc est e republica. Id.* To przystało rzeczpospolitej. *Omne rempublicam senatus populoque R. permittere. Caes.* Całą rzeczpospolitą poruczyć w rządy senatowi i ludowi rzymskiemu. *Reipublicae peritus. Nep.* Polityk, republikańin, statysta. || Czasem się do rzeczpospolitej odnosi władza wojskowa. *Republica egregie gesta, tum militum opera. Liv.* Wyśmienicie sprawowana rzeczpospolita, już staraniem wodza, już żołnierzy. || *Magna reipublici gratia*, zamiast *magnae reipublicae cet. Plaut.*

RESPUENS, *tis*, *r.* współ. (od *respuo*). *Gell.* Ze wzgardą odrzucający, brzydzący się czem. — *communium vocum. Id.* Brzydzący się pospolitemi wyrazami. — *securim. Plin.* Rzecz, której się nie imie siekiera.

RESPUO, *uis*, *ui*, *utum*, *ere*, (od *re i spuo*). Planąć wyrzucać, odrzucać, odmijać, nie przypuszczając. *Saucius cum sanguine, scil. equus frenos respuit. Stat.* Koń ranny ze krwią wyrzucił wędzidło. *Tegulae curiosius piceantur, ut ab se respiciant liquorem. Vitruv.* Dachówki niech się dobrze nasmolą, aby nie przeciekały. *Omne respiciens pulvis. Plin.* Niezrącony, niemogący się ranić. *Speculum aerem repereusum respuit. Id.* Zwierciadło powietrze odbija. || Przenośnie. Odrzucać, gardzić, brzydzić się, nie chcieć. — *munera. Liv.* Nie przyjąć darów. *Poetae, quos et praesens, et postera respuit aetas. Horat.* Poetów, których wiek obecny i przyszły mieć będzie w pogardzie. — *imperium. Colum.* Nie chcieć bydź posłusznym. || *Respiciens* z przyp. drug., np. *vocum communium respiciens nimis et fastidiosus. Gell.*

RESTAGNATIO, *ōnis*, *z.* (od *restagno*). Odstąpienie, w zad ustąpienie, albo wylanie wód z brzegów, wezbranie wody, wylanie, wylew, np. — *Euphratis. Plin.* — *Oceani. Id.* — *alvi. Plin.*

RESTAGNO, *as*, *are*, (od *re i stagno, are*). Wezbrać, wylewać, wystąpić z brzegów, mówiąc o wodach, wybiegać, wylewać się, np. — *mare. Ovid.* — *flumen. Lucan.* — *ineus. Liv.* *Restagnantibus aquis. Plin.* — *ostium amnis. Liv.* *Restagnant arva palude. Sil.*

RESTAURATIO, *ōnis*, *z.* (od *restauo*). Odnowienie, odnawianie, restauracja, przywrócenie, np. — *servitutis. Julian. in Pandect.*

RESTAURATOR, *ōris*, *m.* (od *restauo*). Odnowiciel, który co odnawia. *Inser. ap. Spont.*

RESTAURATUS, *a, um*, (imsl. od *restauo, are*). Odnowiony, przywrócony. *Ulp. in Pandect.*

RESTAURO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od starego słowa *stauo, are*, albo od *stavōs*, pal). Znowu przywrócić, np. — *theatrum. Tac.* — *aedem vetustate ditapsam. Id.* *In pristinum statum restaurare. Ulp. in Pandect.* || Odnówić, znowu zacząć, np. — *bellum. Justin.* — *veterem obligationem. Papian. in Pandect.*

RESTIARIUS, *a, um*, (od *restis*). Tyczący się powrozów, trudniący się powrozami, należący do powrozów. || Ztąd *restarius scil. opifex. Fronto.* Powroznik.

RESTIBILIO, *is, ire*, (od *restibilis*). Znowu przywrócić. *Pacuv. ap. Fest.* *Nam Teuerum regi sapsa (i. e. se ipsa) res restibilia.*

RESTIBILIS, *e, ptik.* (podobno od *restitutio* zamiast *restituibilis*. *Farr.* powiada: *ager restibilis, qui restituitur et seritur quotquot annis*). Właściwie, który jest znowu przywrócony, np. — *platani. Plin.* || To, co przywraca się co rok, albo odnawia się, np. — *ager. Farr. Colum.* t. j. roczna rola, rocznie zasiewana. || Też *restibile scil. solum. Colum.* — *vinetum. Colum.* — *vinea. Id.* t. j. winnica znowu wskopana.

RESTICŪLA, ae, ż. (zdrobn. od *restis*). Mały powróż, powrozek, sznur. *Varr. Ca. to. Ammian.*

RESTICULUS, i, m. (zdrobn. od *restis*) zamiast *resticula*. Powrozek, np. *si amphora ex resticulo suspensa decidisset. Ulp. in Pandect.*

RESTILLO, as, avi, atum, are, (od *re i stillo, are*). Nazad kapać, ciec, sączyć się, albo znów kapać, ciec, np. przenośnie, *quae (literae) mihi quiddam quasi animulae restillarunt. Cic.* || Ciec, płynąć, np. *et ad proprium restitit vena metallum. Prudent.*

RESTINCTIO, ōnis, ż. (od *restringo*). Gaszenie, np. ognia. || Ztąd gaszenie pragnienia. *Cic.*

RESTINCTUS, a, um, (imśl. od *restringo*). Zgaszony. || Przenośnie. *Restincta bella. Cic.* Uśmierzone wojny. — *sitis. Cic.* Ugaszone pragnienie.

RESTINGUO, is, xxi, netum, quēre, (od *re i stinguo*). Gasić, zgasić, np. świecę, ogień, pałający się dom, wapno, np. — *ignem. Cic. Lucr. Ovid. — incendium. Liv. — lucernam. Plin. Carbo restinctus. Id. — aggerem (ardentem) albo zamiast ignem aggeris. Caes.* || Przenośnie przytłumić, zgasić, pohamować, ulagodzić, mitygować, uśmierzyć, np. — *sitim rivo. Virg. — mentes auditorum inflammatae. Cic. — odium. Cic. — pocula ardentis Falerni praetereunte lymphae restinguere. Hor. t. j. pomieszać z wodą.* || W ogólności, zgładzić, wygładzić, do szczytu zniszczyć. *Ter. Animos hominum sensusque restinguui. Cic. — vim Veneris. Plin. — odium. Cic. — morbum. Plin. — venena. Id.*

RESTIO, ōnis, m. (od *restis*). *Suet.* Powróznik, rzemieślnik od powrozów. || *Front. Ten.* co sprzedaje powrozy. || *Plaut.* Szubienicznik, wyraz żartobliwy. || Jeden z mimików, tak zwany Laberiusz mimik. *Gell.*

RESTIPULATIO, ōnis, ż. (od *restipulo*). Pretensya, upominanie się, żądanie względem obywatela, przyrzeczenia, danego słowa. *Cic.*

RESTIPULOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *re i stipulo*). Upominać się, żądać, mieć pretensya względem obywatela, przyrzeczenia. *Cic. Val. Max. Apul.*

RESTIS, is, ż. (od *rete* albo z hebrajsk. *rescheth. i. e. rete* albo od *gura* żo, ciągnę). Powróż, lina. *Restim in saltatione ductare. Terent.* Za ręce lub za sznur się wzięwszy skakać w kolo, jak zwykli robić dziewczęta i chłopcy. || *Restes alliorum. Plin.* Liście od czosnku. || *Ad restim res rediit, prysl. Terent.* Przyszło do rozpacz, że się obwieścić potrzeba. || *Colubra restem non parit, prysl. Prudent.* Nie różnią się dzieci od rodziców. || W przypadku czwart. i szóst., *restim i restem, resti i reste.*

RESTITO, as, avi, atum, are, (częstotl. od *resto* albo *resisto*). *Terent.* Często się zastanawiać, nie chcieć iść, ociągać się, np. *exi foras sceste! at etiam restitas. Id. Liv.*

|| Sprzeciwiać się, np. *restitantes consules. Liv.* || Zwlekać, mitrzyć się. *Ter. Plin.*

RESTITRIX, icis, ż. (od *resto* albo *resisto*). *Plaut.* Zastanawiająca się, na jednym miejscu będąca.

RESTITUO, is, ūi, ūtum, uēre, (od *re i statuo*). Znowu co postawić. — *statuam. Cic.* Znowu postawić posag. || Naprawić, przebudować. — *muros. Nep.* Odbudować mury. || Przywrócić do dawnego stanu. — *turbatas comas. Ovid.* Poprawić rozkulane włosy. — *extinctum. Id.* Wskrzesić. — *provinciam in antiquum statum. Cic.* Przywrócić prowincyę do dawnego stanu. — *vires. Val. Flacc.* Pokrzepić siły. — *rursus in gratiam. Terent.* Powrócić do łaski. — *aciem. Liv.* Znowu uszykować zmieszane wojsko. — *proclium. Id.* Odnowić bitwę. — *cunctando rem. Virg.* Zwłoka dźwignąć potęgę Rzymian. || *Restituere. Cic.* Do tego stanu rzeczy przywrócić, w jakim piewej były, wyraz uroczysty pretorów. || Przysądzić co komu. — *apibus fructum. Phaedr.* Przypisać owoc pracy pszczołom. || Z wygnania do ojczyzny przywrócić. *In patriam restitutus. Nep.* Z wygnania do ojczyzny powrócony. || Poprawić, uzdrowić. — *visum. Plin.* Wzrok uleczyć. — *mentes commotas. Id.* Uleczyć szaleństwo. — *adolescentem. Terent.* Poprawić młodzieńca. || — *aliquem a limine mortis. Catull.* Wyrwać kogo od śmierci. || Oddać, wrócić co komu. — *fraudata. Caes.* Wrócić komu rzeczy szalbierstwem wydarte. — *animum. Cic.* Dodać sereca, odwagi. — *gratiam. Id.* Zawdzięczyć. || Budować. — *muros Atheniensium. Nep.* Wystawić mury Ateńskie. || *Libertatem. Ulp. Pandect.* Przywrócić wolność.

RESTITUTIO, ōnis, ż. (od *restitu*). Przywrócenie na swoje miejsce, przywrócenie, np. — *domus. Suet. t. j.* wybudowanie domu; też *restitutio in integrum. Ulp. in Pandect. — urbis in melius. Justin. — fortunae pristinae. Suet.* || Przywrócenie, przywołanie, np. z wygnania. *Cic.* || Odnowienie, np. — *lunae. Arnob.* || Oddanie podatku. *Pandect. np. restitutionem facere. Ibid.* Uczynić resztę.

RESTITUTOR, ōnis, m. (od *restitu*). Przywróciiciel, który co komu przywraca. — *templorum. Liv.* — kościołów. — *salutis meae. Cic.* Przywróciiciel mojego ocalenia. — *reipublicae. Eum.* Zbawca rzeczypospolitej.

RESTITUTORIUS, a, um, (od *restitu*). Tyczący się przywrócenia, np. — *judicium. Pandect. i restitutorium scil. iudicium, np. restitutorio agendo. Ibid. — interdictum. Ibid.*

RESTITUTRIX, icis, ż. (od *restitu*). Przywróciicielka, która co przywraca. *Apul.*

RESTITUTUS, a, um, (imśl. od *restitu*). Przywrócony, naprawiony. *Restituta domus. Fell.* Dom odbudowany. || — *alicui. Catull.* Przejeżdżany.

RESTO, as, stiti, stitum, stare, (od *re i sto*). Stawać, zastanawiać się. || Opierać się, sprzeciwiać się. — *audacibus. Cic.* Nastawic

ezola zuchwalym. || *Restare. Lucr.* Trwać, być statecznym. *Amor restat. Propert.* Statecznie trwa miłość. || Zhywać, zostawać. *Restabat aliud nihil, nisi. Terent.* Nie zostawało więcej, tylko. *Restat hoc mihi. Virg.* Zostaje to dla mnie.

RESTRICTE, psk. (od *restrictus, a, um*). Właściwie z tyłu związanym sposobem; ztąd ściśle, ciasno, skapo, oszczędnie, skromnie, np. *parce et restricte facere. Cic. Restrictissime facere, scil. ganić, przyganiać, np. rebus praetereuntibus restrictius uti. Augustin.* || Ściśle, dokładnie, punktualnie, np. *praecepto. Cic.*

RESTRICTIM, psk. (od *restrictus, a, um*) i. q. *restrictie*, np. *restrictim cogitata, atque omnibus rationibus. Afran. ap. Non.*

RESTRICITIO, ōnis, ż. (od *restringo*). Z tyłu związanie, albo związanie. || Ograniczenie, okrzestienie, ściśnienie, np. — *epularium. Augustin.*

RESTRICITUS, a, um, (imśl. od *restringo*). || *Hor.* Związany, ściśniony. || Przenośnie. *Plin.* Ograniczony. || *Cic.* Łakomy, cheiwy, skąpy. || *Tac.* Surowy, srog. || *Apul.* Otwarty. || *Ob. Restrigo.*

RESTRIGO, as, are, (od *re i strigo, are*) t. j. nie odpościć, nie wytehnąć w pracy. *Sen. Sealign.* czyta *restriga. Iane Edd.* mają *respira.*

RESTRINGO, is, xxi, trictum, gēre, (od *re i stringo*). *Plin.* Mocno co ścisnąć, wiązać. — *ad terga manus. Id.* Mocno w tył związać ręce. || Przenośnie. Ścisnąć *sumptus. Plin.* Oszczędzać nakłady. || *Plaut.* Rozwalać, otwierać. || Ograniczyć, hamować, powściągać, skąpym czynić. — *delicias. Plin. — animos iratos. Auct. Paneg.* || Ztąd *restrictus, a, um, ptki.* Ograniczony. *Plin.* || Ściśle, dokładny, oszczędny, skromny, skąpy, np. *restrictus et tenax. Cic. Restrictior ex alieno. Cic. Restrictissimae regulae. Cod. Just.* || *Restrictus, a, um, ptki.* Krótki, np. *togae neque restrictae neque fusae. Suet. t. j.* ani krótkie, ani długie. *Digitos (pedum) restrictiores habebat. Suet.* || — *altus. Seren. t. j.* zatkany, zamulany żołądek.

RESTRUCTUS, a, um, (imśl. od *restruo*). Znowu odbudowany. *Tertull.*

RESTRUO, is, xi, etum, ēre, (od *re i struo*). Znowu budować, znowu stawić, np. — *aras. Tertull. — statuas. Id.* || Przywrócić, naprawić. — *fidem. Tertull.*

RESUDO, as, are, (od *re i sudo, are*). Znowu albo na nowo potnieć. || Potnieć, np. *ne modico quidem resudet humore. Curt. Prudent.*

RESULCO, as, are, (od *re i sulco, are*). Znowu, nanowo brodzić. || Ztąd przenośnie, np. *manus resuleans vulnera diruet. Prudent. t. j.* ranę rozdrapać, odnawiać ranę.

RESULTO, as, are, (częstotl. od *resilio*). W tył odskakiwać. *Tela resultant irrita. Virg.* Napróżno odskakują pociski. || *Resultare. Id.* Odbijać się, mówić o głosie. *Focis resultat imago. Virg.* Odbija echo. *Collesque cla-*

more resultant. Id. Dźwięk się po górach rozchodzi. || *Pronuntiatio resultant. Quintil.* Wysłowienie z rozmaitym odmianną głosu.

RESUMO, is, msi npsi, ntum mptum, ēre, (od *re i sumo*). Znowu, na nowo brać co, przyjąć, przyjmować, podjąć się czego, np. — *tabellas. Ovid. — pennas. Id. — librum resumere in manus. Quintil. — arma. Tac. — ingenium scelerum. Claudian. — animum. Suet. t. j.* nabierać umysłu. || Ztąd odmiennie, nowe kładz suknie. *Plin.*, bawie się czem, trudnić się, np. *resumit curas. Plin.* || Odnowić, znowu przywrócić co. — *arma. Tac. t. j.* wojnę. || Znowu przywrócić, np. — *vires. Ovid. — somnum. Suet. — animum (i. e. vitam). Suet.* || Posilić, pokrzepić, o-rzeźwić. — *agrum. Coel. Aur.*

RESUMTIO albo **RESUMPTIO**, ōnis, ż. (od *resumo*). Odebranie nazad, odbieranie. || Dostanie, dostawanie. || Przywrócenie, o-rzeźwienie, pokrzepienie. *Coel. Aur.*

RESUMTIVUS albo **RESUMPTIVUS**, a, um, (od *resumo*). Wytehnienia, o-rzeźwienia, albo pokrzepienia służący, np. — *odamentis. Coel. Aur.*

RESUMTORIUS, (*Resumpt.*), a, um, (od *resumo*) zamiast *resumtivus*, np. *adjutoria resumtoria. Coel. Aur.*

RESUMTUS albo **RESUMPTUS**, a, um, (imśl. od *resumo*). *Tac.* Znowu wzięty, na-
byty. *Resumptae pennae. Ovid.* Odrosłe pióra. || *Resumptus aeger. Coel. Aur.* Pokrzepiony chory.

RESUO, is, ūi, ūtum, ēre, (od *re i suo, ere*). Rozpruć, rozparać szatę, np. *tunica resuta. Suet.*

RESUPINATUS, a, um, (imśl. od *resupino, are*). Na wznak obrócony albo położony. || *Cels.* Zakrzywiony.

RESUPINO, as, avi, atum, are, (od *re i supino, are*). Na tył nagiąć, nachylić, obrócić. — *corpus. Sen. — colla. Plin. — nares plana manu. Quintil. — caput. Plin.* || Ukręcić, przekręcić, obrócić, wywrócić, nakrzywić, nagiąć, np. — *valvas. Proper. Resupinatus. Nakrzywiony, nagięty, np. — os. Cels.* || Zniszczyć, wyniszczyć, np. — *rem. Ace. ap. Non.* || Pyszny, dumny, hardy czynić. *Sen.*

RESUPINUS, a, um, (od *re i supinus, a, um*). Na wznak leżący albo w tył zgity, nachylony. *Carruque haeret resupinus inani. Virg.* Na wznak leży na wozie. || Przenośnie. *Ovid.* Dumny, mający zadartą głowę. || *Quint.* Zniecierpliwiony. || *Paul. Pandect.* Ospały, leniwy.

RESURGO, gis, surrexi, surrectum, gēre, (od *re i surgo*). *Tac.* Powstać, znowu do dawnego stanu powrócić. || *Plin.* Znowu wstąpić, odrastać. || *Laet. Ozyć*, powrócić do życia, np. — *ab inferis. Id.*

RESURRECTIO, ōnis, ż. (od *re i surgo*). Powstanie ze śmierci, zmartwychwstanie. *Laetant. Tertull.*

RESUSCITATIO, ōnis, ż. (od *re i susci-*

to). Wskrzeszenie, powrót do życia. *Ter-tull.*

RESUSCITATOR, *ōris*, m. (od *resuscito*). Wskrzesiciel umarłych. *Tertull.*

RESUSCITO, *as, avi, atum, are*. *Ovid.* (od *re i suscito*). *Ovid.* Wskrzesić, wznieść, odnowić. — *iram*. *Ovid.* Gniew wzbudzić. || *Prud.* Wskrzesić umarłego.

RESUTUS, *a, um*, (imsl. od *re i suo*). *Suet.* Rozpróty, rozszyć.

RETAE, *arum*, *z. mn.* (od *rete*). *Gell.* Karpy w rzecze, w stawie, w sadzawce kłodziny, karczce, łomy, o które się sieć, albo czelno zawadza.

RETALIO, *as, are*, (od *re i talio*). *Gell.* Oddać wet za wet. *Retaliari*. *Gell.* Bydź uległym wetowemu prawu.

RETARDATIO, *ōnis*, *z.* (od *retardo, a-re*). Odwłoka, opóźnianie, zwłoka, zwleknięcie. *Cic. Vitr.*

RETARDATUS, *a, um*. Ob. **RETARDO**.

RETARDO, *as, avi, atum, are*, (od *re i tardo, are*). Wstrzymać, zatrzymać, hamować, powściągać, zwlekać, odkładać, opóźniać, przeszkadzać, zawadzać, tamować, np. — *aliquem in persequendi studio*. *Cic.* || Z przyp. czwart. np. *boves fortiter retinere ac retardare*. *Colum.* t. j. hamować, powściągać. || Ztąd *retardari*, t. j. zatrzymywać się, hamować się, np. *stellarum motus tum incitantur, tum retardantur*. *Cic.*; też *retardare* scil. se. np. — *in cursu*. *Cic.* || Ztąd *retardatus*, *a, um*, opóźniony, wstrzymany, tamowany, np. — *consuetudo*. *Cic. Suet.* — *impetūs hostium*. *Cic.* — *auxilium*. *Id.* t. j. opóźniony.

RETAXO, *as, avi, atum, are*, (od *re i taxo, are*). Ganić, przysądzać, naganiać, znówu ganić, np. — *aliquem*. *Suet.*

RETE, *is, n.* (*Foss.* z hebrajsk. resheth, sieć). Sieć na ryby, na ptaki, np. *rete jacere*. *Plaut.*, albo *jactare*. *Cels.* in *Pandect.* t. j. zarzucać sieć albo zapuścić, scil. do wody. *Retia ponere cervis*. *Virg.* *Quasi rete texunt*. *Cic.* *Ubi demisi retem* zamiast *rete atque hamum*. *Plaut.* *Retia praetendunt*. *Plin.* — *pandere*. *Id.* — *tendere*. *Ter.* Zaciągnąć sieci. || Przenosić, *tendis retia militi*. *Prop.* t. j. zastawiasz mi sieci. *Retibus (amoris) exire*. *Lucr.* t. j. wywikłać się z sieci miłości. *Nectere aliquid retia*. *Lucil.* ap. *Prisc.* Gotować sieci na kogo. || *Tez retis, is*, w przyp. czwart. *retem*. *Farr.* *Plaut.* *Pand.* w przyp. szóst. *reti* albo *rete*. *Farr.* *Ovid.* *Colum.* *Plin.* || W przyp. pierwsz. *retis*. *Prisc.* *Tez retia, ae*, zamiast *rete*, np. *retiam*. *Plaut.*

RETECTUS, *a, um*, (imsl. od *retego*). Odkryty, odsłonięty. *Jam sole infuso, jam rebus luce relectis*. *Virg.* Już, gdy słońce wzeszło, gdy wszystko swym oświeciło promieniem. — *ensis*. *Lucan.* Miecz dobyt. || *Retectis vestibus*. *Plin.* Podkaszawy suknią. || *Suet.* Okryty, osłonięty. *Retectis pedibus*. *Id.* Okrywszy nogi.

RETEGO, *is, texti, tectum, gere*, (od *re i tego*). *Ovid.* Odkryć, odsłonić. — *vultum*.

Lucan. — *twarz.* — *orbem radiis*. *Virg.* Oświecić świat promieniami. — *serenia*. *Juv.* Otwierać szkatuły. — *consilium*. *Hor.* Wyja-wić zamysł. || *Pallad.* Znowu co zakryć.

RETENDO, *is, di, sum, dēre*, (od *re i tendo, ere*). *Ovid.* Spuszczać co natężone-go, jako luk, powróż. || Ztąd imsl. *areus re-tentus*. *Ovid.*, *retensus*. *Phaedr.* *Studia re-tentq.* *Cic.*

RETENSUS, *a, um*, (od *retendo*). Spu-szczony jako luk. *Phaedr.*

RETENTATOR, *ōris*, m. *Cassiod.* Zatrzy-macz, który zatrzymuje cudzą majątność.

RETENTATRIX, *icis, z.* *Macrob.* Zatrzy-maczka, która zatrzymuje.

RETENTIO, *ōnis, z.* (od *retineo*). Zatrzy-manie, wstrzymanie, np. — *pecuniae*. *Cic.* — *aurigae*. *Id.* || Zatrzymywanie, np. *judicium*. *Asc. Ped.* — *societatis*. *Laetant.* — *veteris disciplinae*. *Tertull.* || Warunki, wyjęcie czego, np. *in quibus possessor retentionem habuit*. *Paul.* in *Pandect.* || Od *retendo*, spu-szczenie tego, co jest natężonym, np. luku.

RETENTO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *retineo*) i. q. *retineo*. Wstrzymać, np. *cur me retentas?* *Plaut.* — *agmen*. *Liv.* — *equos*. *Ovid.* — *frena*. *Id.* — *aliquem veste*. *Nemes.* — *vires regni i. e. exercitum*. *Lucan.* || Ztąd wstrzymać, ocalić, ochronić, np. — *sensus vitasque*. *Cic.* || Zatrzymać, zachować, np. — *studium*. *Ovid.* || Od *tento*. Znowu probować, doświadczać, np. — *verba intermissa*. *Ovid.* — *filia lyrae*. *Id.* — *viam leti*. *Ovid.* — *arma*. *Lucan.* — *memoriam*. *Sen.*; ztąd *sae-pe retentatis precibus frustra*. *Ovid.* || Też z tryb. bezokol. np. *retentans infringere vestes*. *Ovid.*

RETENTOR, *ōris*, m. (od *retineo*). Za-trzymywacz, który co zatrzymuje. *Apul.*

RETENTUS, *a, um*, (imsl. od *retendo*). *Ovid.* Spuszczony jako luk, powróż. || od *retineo*. Zatrzymany. || *Mart.* Wzięty w zakład. || *Cic.* Zachowany.

RETENTUS, *us, m.* (od *retineo*) i. q. *retentio*. Wstrzymywanie, zatrzymanie, zachowanie. *Claudian.*

RETERGEO albo **RETERGO**, *es, si, sum, gere*, (od *re i tergeo* albo *tergo*). Ocierać co, ścierać, zetrzeć, oczyścić, ochłodzić, wyczyścić, np. *reterit fossas*. *Amian.*

RETERO, *ris, trivi, tritum, trerere*, (od *re i tero*). Trzeć, rozcierać, znowu trzeć, rozcierać, czyścić. *Reteri*. *Colum.* *Edd.* *Er-nest i Schuid.* mają *repurgari*. *Retritum rutabulum*. *Naev.* ap. *Fest.* Ob. *Rutabulum*.

RETEXO, *xis, xui* też *xi, xtum, ere*, (od *re i texo*). *Cic.* Rozrabiać, rozplatać co lka-nego. — *telam Penelopes*. *Cic.* Rozrabiać swą robotę nakształt Penelopy. || Przenosić. *Lucret.* *Psuc.* niszczyć, rujnować. || Poprawić. — *quaeque scriptorum*. *Horat.* Poprawiać nie-kóre rzeczy pisarzy. — *se ipsum*. *Mati.* ad *Cic.* Poprawić siebie samego. || — *orbem lu-nae*. *Ovid.* Uhywać, mówić o księżycu. || Przenosić. *Virg.* Powtórzyć co, odnowić.

|| Opowiadać, wykladać. *Longo secum ser-*

mone retexunt. *Claud.* Długo rozprawiają z sobą. || Czas dokon., *retexui*, np. *retexue-ris*. *Cic.*, *retexuit*. *Ovid.*, *reteximus*. *Au-son.*, *retexi*, *retexit*, używa się rzadko. *Ma-nil.* np. *qui leges potius posuit, quam jura retexit*.

RETEXTUS, *a, um*, (od *relexa*). *Ovid.* Rozpleciony.

RETIA, *ae, z.* zamiast *rete* mawiali sta-rożytni, np. *Plaut. Prisci*.

RETIARIUS, *a, um*, (od *rete*). Siecio-wy, od sieci. || *Retiarius*, scil. *gladiator*. Siat-nik, u Rzymian zapasnik, który się uzbrajał siecią na łowienie przeciwnika. || *Con-tra retiarium ferula*, przysł. *Marti*. Powsta-je mucha na lwa. || — scil. *artifex, opifex, negotiator*. *Gruter.* Siatnik, co sieci robi albo sprzedaje.

RETICENTER, psk. (od *reticeo*). Milcząc, milczącym sposobem, np. *et tamen reticen-ter*. *Cic.*

RETICENTIA, *ae, z.* (od *reticeo*). Mil-czenie, zostawienie co w zamilczeniu, to, o czym się nie mówi, np. — *posterorum*. *Cic.* || Postać krasomówska, inaczej *Aposiopesis* zwana. *Cic.* *Ἀποσιώπησις, quam idem Ci-cero reticentiam, Cels. optinentiam, nonnulli interruptionem adpellant etc.*

RETICEO, *es, ui, cere*, (od *re i taceo*). *Cic.* Zamilczeć, milcząc tać co. — *de priva-tis injuriis*. *Cic.* Zamilczeć krzywd prywa-tych. — *dolores*. *Prop.* Kryć żal w sobie. || *Lyra, quae reticet*. *Claud.* Lira, która nie gra.

RETICESCO, *seis, tieui, scere*, (częstotl. od *reticeo*). Milczec, zacząć milczec.

RETICULATIM, psk. (od *reticulum*). Na-kształt sieci. *Veget.* *Ed. Gesner.* ma *regu-latim*.

RETICULATUS, *a, um*. Zrobiony nakształt sieci, siatkowy, siateczany, np. — *fenestra Farr.* — *conchae*. *Plin.* — *structura (parietum)*. *Plin.* *Genus structurae reticulatum*. *Vitr.* || Jest właściwie imsl. od *reticula*, *are*.

RETICULO, *as, are*, (od *reticulum*). O-patrzeć sieciami albo nakształt sieci, robić nakształt sieci. || Ztąd *reticulatus*, *a, um*. Ob. *Reticulatus*.

RETICULUM, *i, n.* (zdrobn. od *rete*). Sieć, siateczka, mówiąc znniejszającym spo-sobem, to, co jest nakształt sieci, siateczka z małemi oczkami, np. *reticulum plenum ro-sae*. *Cic.* || *Hor.* Worek siatkowy. || *Plin.* Siatka do stroju niewiast. || *Juven.* Kweł, kornet niewieści. || Kratki przed oknami. || Pytlík, sito, rzeszoto. — *aerum*. *Fest.* Kratka ółtarzowa. || *Tez reticulus, i, m.* np. *re-ticuli e nervis sunt*. *Farr.* *Reticulus den-sus*. *Plin.* || *Reticulus, a, um*, właściwie ptak, np. — *paries, aliquid* albo *instru-mentum*.

RETICULUS, *i, z*, zamiast *reticulum*. Ob. **RETICULUM**.

RETINA, *ae, z.* (od *rete*). Błona oka siat-kowa.

RETINACULUM, *i, n.* (od *retineo*). *Ca-to*. To, co służy do zatrzymania czego, le-

war wozowy, którego furmani używają do dzwigania wozów w złej przygodzie. || *Hor.* Uzdziennia do przywiązania mulów do zło-bu. || *Virg.* Leje. || *Retinacula unca*. *Stat.* Haki. || Uwiązek, lina. || Przenosić. — *vitae*. *Plin.* To co przywiązuje do życia. || *Reti-naelum*, zamiast *retinaculum*. *Prudent.*

RETINAX, *cis, r.* współ. (od *retineo*). *Symn.* Który ma moc zatrzymania.

RETINENTIA, *ae, z.* (od *retineo*). Za-trzymanie; ztąd zatrzymanie w pamięci, pa-miętanie, np. — *rerum*. *Lucr.* *Ed. Creech* ma *repetentia*.

RETINEO, *ēs, ui, tentum, nēre*, (od *re i teneo*). *Plaut.* Trzymać aby nie odszedł, nie uciekł, trzymać kogo z tyłu, trzymać na wodzy, w kluzie. *Quid me retines?* *Id.* Czemu mnie trzymasz? *Retinendus est*. *Cic.* Trzeba go zatrzymać na ucztę. || Przenosić. *Labantem disciplinam retinere*. *Spartii.* U-padającą zatrzymać karność. || Trzymać. — *arcum*. *Cic.* Trzymać luk. || *Lucret.* Mieć, posiadać. || Siedzieć. — *se domi*. *Nep.* Nie wychodzić z domu. || Strzedz, chować. — *ali-quem amicum*. *Horat.* Zachować sobie przy-jaciela. — *memoriam*. *Cic.* Zachować pamięć. — *jus suum*. *Id.* Bronić swego prawa. || Za-wsciagać, wstrzymywać, hamować. — *ali-quem in officio*. *Cic.* Trzymać kogo w po-winności. — *in fide*. *Liv.* — w wierności. || *Cic.* Cieszyć, bawić. || *Gell.* Pamiętać. || *Sall.* Więzić kogo. || *Retinens* z przyp. drug. np. — *juris equestris*. *Cic.* — *sui juris digni-tatisque*. *Cic. Q.*

RETINGO, *is, xui, netum, gere*, (od *re i tango*). *Cato*. Znowu się dotykać. (od *re i tingo*). *Stat.* Znowu farbować. — *ferrum*. *Id.* Zbroczyć we krwi żelazo.

RETINNO, *is, ire*, (od *re i tinno*). Brzmieć, rozlegać się, mówić o głosie, np. *nec pu-tant se habere villam, si non multis voca-bulis retineant Graecis etc.* *Farr.* (i. e. *re-sonet scil. villa*) zamiast *retineant*.

RETIOLUM, *i, n.* (zdrobn. od *rete*) i. q. *reticulum*. Siatka, siateczka albo sieć. *Apul.* *Augustin.* *Felut retiolum, quod colligat co-mas*. *Serv.* ad *Virg.*

RETIS, *is*, zamiast *rete*. Ob. **RETE**.

RETO, *as, are*. *Gell.* Ślamować rzekę, karpy z rzeki dobywać.

RETONDEO, *des, di, sum, dēre*, (od *re i tondeo*). Znowu ogolić, ostrzyż, albo ogo-lić, ostrzyż, np. włosy, brodę. || Ztąd trawę pokosić, zżynać, zżąć, np. — *segetes*. *Plin.*

RETONO, *as, are*, (od *re i tono*). Grzmieć z tyłu, znowu grzmieć, rozlegać się, odzy-wać się, brzmieć, grzmieć, odgłos wyda-wać, np. *loca mugienti fremitu retonent*. *Catull.*

RETONSUS, *a, um*, (imsl. od *retondeo*). Znowu ogolony, ostrzyżony; ztąd pokosz-ony, żęty. *Plin.*

RETORPESCO, *seis, ere*, (od *re i torpe-sco*). Znowu stężeć, znowu zmartwieć, zdre-twieć, drętwieć, stać się nieużytecznym, nieczu-łym, twardym, albo stężeć, zmartwieć, zdre-

twieć, stać się nieczułym, np. *pristini sensus retorpescent. Tertull. adv. Gnost.*

RETORQUEO, es, si, tum, quere, (od re i torqueo). Odkreślić, odwrócić nazad, albo zwracać, zwrócić, w tył nagiąć, nagiąć, zgiąć, też odwrócić, zgiąć, skrzywić, zwrócić, np. — *agmen ad dextram. Caes. — oculos ad urbem. Cic. — caput in sua terga. Ovid. t. j. zwiąć głowę na grzbiet, mówiąc o wężu, retorquere aquas. Ovid. t. j. zwrócić rzekę. — erinem. Martial. Redzierzawić włosy. — animum ad praeterita. Sen. t. j. myśleć o przeszłości. Mentem lactata retorsit. Virg. t. j. Junona splonęła z gniewu. || Zwrócić nazad, np. — *hostes. Hor. Retortae litore undae (fluminis) Id. — argumentum. Apul. t. j. obrócić dowód na przeciwnika — crimen in aliquem. Ulp. in Pandect. — scelus (i. e. eadem) in auctorem. Justin. || — viam. Claudian. t. j. powracać nazad.**

RETORREO, es, torruī, tostum, ēre, (od re i torreo). Znowu przypiekać, smażyć, rumienić albo suszyć, uprzyć, albo przypiekać, suszyć, np. *fructus retostus furnis. Plin.*

RETORRESCO, seīs, ēre, (częstotl. od retorreo). Znowu usychać, schnąć, stawać się zeschłym, np. — *sata. Colum. — stirpis. Id. Superior pars seminis retorrescebat. Id.*

RETORRIDE, psk. (od retorrīdus, a, um). Sucho, zagorzale, np. *retorrīde nata demonstrant terram frigidam. Plin.*

RETORRĪDUS, a, um, (od retorreo). Suchy, zeschły, np. — *prata. Farr. — planta. Colum. — semina vitium. Id. || Suchy, zeschły od słońca. Colum. || Zmarszczony, skurczony. Phaedr. Zmarszczony, skurczony, chudy. — vultu. Lamprid. Ponury, surowy, nieucyty.*

RETORTUS, a, um, (od retorqueo). Wzad związany, skrepowany. *Retorta tergo brachia. Horat. W tył skrepowane ręce. || Przenośnie. — syllabae. Dioned. Ostatnie zgłoski przydechowe, np. hic, haec, hoc.*

RETOSTUS, a, um, (imsl. od retorreo). Znowu przypieczony. *Plin.*

RETRACTANS, tis, r. współ. (od retracto). *Colum. Uporny, nieposłuszny, krnąbrny. RETRACTATIO, ōnis, ŷ. (od retracto). Odwoływanie jakiej rzeczy, np. myśli, zdania, mniemania, pisma; ztąd zwane retractationes dwie księgi s. Augustina t. j. rewizye, poprawy. || Wzbranianie się, ociąganie się, opór, np. sine retractatione. Cic. t. j. bez oporu.*

RETRACTATOR, ōnis, m. (od retracto). Który się czego wzbrania, np. *retractatores huius officii. Tertull.*

RETRACTATUS, us, m. (od retracto) i. q. retractatio. Rozmyślanie, rozważanie, np. — *doctrinarum. Tertull. || Wątpliwość, zastanowienie się, namysł, uwaga, wzbranianie się, ociąganie się, opór. Tertull. || Odwoływanie czego pismem, usty.*

RETRACTIO, ōnis, ŷ. (od retraho). Wtór. Miejsce i szerokość między stopniami wscho-

dów. || Zmniejszenie. — *dierum. Macrob. Ubywanie dni. || Arnob. Ujmowanie, odciąganie.*

RETRACTO, as, avi, atum, are, (od re i tracto). Znowu się brać, jać, dotknąć czego. *Ferrumque retractat. Virg. I znowu się jał żelaza. || Odnowić, poprawić. Pedamenta post putationem retractanda sunt. Colum. Odnowić tyeze potrzeba po okrzestaniu winnic. || Znowu przeglądać, rozpoznawać, przypominać co sobie. Retractare et relegere aliquid. Cic. Przypomnieć i odeztać co sobie. — *disciplinam artis oratoriae. Eumen. Znowu się zając ćwiczeniem sztuki krasomówskiej. || Przejrzeć, odeztać dla poprawienia czego. Fabulae a Plauto retractatae et expolitae sunt. Gell. Komedyę przez Plauta przejrzałe i poprawione są. || Ganić, nie pochławać. Retractandi gratia. Gell. Dla nagany. || Liv. Odmawiać, zbraniać się. || Cic. Namyslać się, niechętnie postępować. || Pisz się też Retrectare.**

RETRACTUS, a, um, (od retraho). *Plin. W tył ciągnięty, goniony. || Sal. Dościgniony w ucieczce. || Oddalony, ustronny. Retractius cubiculum. Plin. Nieco oddalona stajnia. — introrsus oculi. Senec. Wpadłe oczy.*

RETRACTUS, us, m. (od retraho). Powściągnięcie, wstrzymanie, cofnięcie. *Tertull.*

RETRADO, dis, didi, ditum, ēre, (od re i trado). Znowu oddać, powrócić, np. *ut si per vim res tradita est retradatur. Ulp. in Pandect. Pompon. Ibid.*

RETRAHŌ, is, xi, ctum, hēre, (od re i traho). Wzad albo w przeciwną stronę ciągnąć. *Quid tu me retrahis? Plaut. Czemu mię w tył ciągniesz? — pedem. Virg. Wzad krok cofać. || Retrahi. Caes. Bydź schwytanym w ucieczce i odprowadzonym tąż samą drogą ucieczki. || Tac. Znowu ciągnąć kogo dokąd. || Cic. Odciągać kogo od czego. — a studio. Terent. — od nauk. || Nep. Wyrwać kąd kogo, uwolnić, oswobodzić. || Plin. Przywrócić. || Cic. Obracać co na co. || — se. Horat. Wymknąć się. || — verba. Senec. Przerywać mowę za nadejściem czyjśm. || — vires ingenii. Senec. Hamować siły dowcipu. || — noctes. Manil. Skracać noce. || Naciągać. Nocturnae quietis imaginem ad spem haud dubiam retraxit. Tac. Nocne marzenia do pewnej otuchy naciągnął. Extrahere zamiast trahere. Tac. — in odium iudicis. Cic. t. j. znienawidzianym, nienawistnym uczynić.*

RETRANSEŌ, is, ire, (od re i transeo) i. q. denuo transire. *Innocent.*

RETRANSITIO, ōnis, ŷ. (od transeo albo od re i transitio). Powtórzone przejście, mówiąc o zaimkach, sui, sibi, se. *Prisci.*

RETRECTO. Ob. RETRACTO.

RETRIBUŌ, uis, ui, itum, ēre, (od re i tribuo). Nazad oddać, powrócić co komu, np. — *pecuniam adeptam. Liv. Potes omne, ut adeperas retribuere. Apul. || Ztąd dadz co, np. — fructum, quem meruerunt. Cic. — testimonium alicui. Plin. || Znowu dać. Lu-*

cret; ztąd vicem alienius. Lactant. Oddać, nagrodzić, wetować, zapłacić. || Znowu wydzielić, podzielić, np. — pecuniam. Liv.

RETRIBUTIO, ōnis, ŷ. (od retribuŏ). To, co się nazad daje, nazad dawanie, wydzielanie, podzielenie. || Wzajemne oddanie, nagrodzenie, nagroda, wynagrodzenie, odpłata w dobrém i złém znaczeniu, np. — *vitae aeternae. Tertull. — contumeliae. Lactant. Et fiat tibi retributio. Vulgat. Lucae.*

RETRIBUTOR, ōnis, m. (od retribuŏ). Wzajemny oddawca nagród, zapłaty. *Tertull. Salvian.*

RETRIBUTUS, a, um, (imsl. od retribuŏ). Wzajemnie albo nazad oddany, nagrodzony. *Paulin. Nol.*

RETRICES, um, ŷ. mn. (ὀρεσθῶν, ściek wód). *Fest. Kanaly za Rzymem, którym wprowadzano wody do polewania łąk i ogrodów. || i. q. rivi.*

RETRIMENTUM, i, n. (od retero). Resztki, okrawki, trociny albo szczątki pozostałe, odrobiny, odchody jakich rzeczy, wytłoczyny od oliwek. *Farr. — od kruszcu, np. — plumbi. Cels. Też ekskrementa, np. retrimentum cibi. Farr. t. j. ekskrementa. Urina est retrimentum potus. Macrob.*

RETRITURO, as, are, (od re i trituro, are). Znowu młócić, bić, tłuc albo młócić, tłuc. *Augustin.*

RETRITUS, a, um, (imsl. od retero). Znowu starły. *Naev.*

RETRO, psk. Na wstecz, nazad, w tył, w zad, na powrót, w tyle albo za, po za, na pytanie gdzie albo dokąd, np. *est mihi ultimis conclave aedibus quoddam retro. Ter. t. j. w tyle. Quid retro et a tergo fiet. Cic. t. j. z tyłu. || Ztąd przewrotnym sposobem, na opak, np. qui, ut ita dicam, retro vivunt. Sen. t. j. żyją przewrotnym sposobem, np. w jedzeniu, w spaniu, dzień z nocy, noc z dnia czynią. || Opaki, naprzeciw, przeciwnie, zaś, znowu, wzajemnie, przeciwnie, z przeciwną stroną, np. retro multi sunt gradus. Quintil. t. j. na przeciw, przeciwnie, nazad. || Przed tēm, pierwszej, poprzednio, co do czasu, np. non tamen irritum, quodcumque retro est, efficit. Hor. t. j. przed tēm, pierwszej. Hebrei retro, qui nunc Judaei. Tertull. || Na pytanie dokąd? w tył albo nazad, np. retro inhibere navem. Liv. Fugit retro. Hor. t. j. nazad, ferre pedem retro. Ovid. dare lintea retro. Virg. t. j. nazad żeglować, retro respicere. Cic. || Przenośnie, np. sententia versa retro. Virg. i. e. in contrarium albo mutata. Eloquentia se retro tulerit. Sen. i. e. lapsa sit, a pristino nitore recesserit. t. j. upadła, od dawnej odstała światłości. || Nazad, nawzajem, np. retro dare i. e. reddere t. j. nazad oddać. Marcell. in Pandect. || Używa się retro przy respicere, redire, gredi et., gdzie niektóre są zbyteczne, nadmierne, np. retro. Cic., retro redire. Liv., retro remittere. Id. retro referre pedem. Virg., retro reddere. Auct. bell. Afr. || Retro właściwie od reite-*

ro albo od iterum, podobno od reiterus, a, um, ztąd retro (scil. loco) przyp. trzec. albo szóst., ztąd a retro. *Inscr. ap. Grut.*

RETROAGO albo trafniej **RETRO AGO**, gis, ēgi, actum, agere, (od retro i ago). Odpędzić, odgonić, odstraszyć, np. — *capillos. Quint. t. j. posuwać w tył włosy. || Przenośnie. np. iram saepe misericordia retro egit. Sen. i. e. a proposito revocavit. || Ztąd przewrócić, wywrócić, odmienić, np. — ordinem. Quintil. — expositionem. Id.*

RETROCEDO albo **RETRO CEDO**, is, ēre, (od retro i cedo). Idź nazad, albo ustąpić, ustępować. *Liv., są dwa słowa właściwie, np. retro perjuriam cedit. Hor.*

RETROCESSUS, us, m. (od retrocedo). Powrót, bieg wsteczny, wsteczne chodzenie. *Apul.*

RETROCITUS, a, um. Właściwie są dwa słowa retro citus. Nazad, w tył zakrzywiony, np. — *cornua. Lucr.*

RETRODO albo **RETRO DO**, as, dedi, datum, arc, (od retro i do). Nazad dawać. *Martian. in Pandect.*

RETRODUCO albo **RETRO DUCO**, cis, xi, ctum, ēre, (od retro i duco). Nazad prowadzić, odprowadzać, np. *necesse erat rursus retrouducere. Vitr.*

RETROEO albo **RETRO EO**, is, ire, (od retro i eo). Nazad idź, wracać się. *Sen. Stellaeque retroire incipiunt. Plin.*

RETROFLECTO albo **RETRO FLECTO**, tis, xi, ctum, etēre. Wzad zakrzywiać, nagiąć. *Petron.*

RETROGRADATIO, ōnis, ŷ. (od retrogrado, are). Na wstecz ustępowanie albo iście-nazad, np. *retrogradatione sui viciniae solis adnotus. Martian. Cap. Retrogradatio stellarum. Isidor.*

RETROGRADIŌR albo trafniej **RETRO GRADIŌR**, eris, essus sum, gradi. Na wstecz albo nazad idź, wracać się. *Plin. Retroque graditur. Id.*

RETROGRADIS, e, ptnk. (od retrogradior). Na wstecz albo nazad idący, np. *retrogradi fuga domo facesso. Apul.*

RETROGRADO, as, are, (od retrogradus albo retrogradis). Na wstecz albo nazad idący. *Martian. Cap.*

RETROGRADUS, a, um, (od retrogradior). Na wstecz albo nazad idący, np. o planetach, np. *Mercurii sidus retrogradum. Plin. — Jupiter. Sen. — Saturnus. Sidon. || Carmen retrogradum (grande) i. e. reciprocum, recurrens. Augustin.*

RETROGRESSUS, us, m. (od retrogradior). Na wstecz albo w zad ustępowanie. *Macrob.*

RETROLĒGO albo trafniej **RETRO LEGO**, is, legi, lectum, ēre. Na wstecz albo nazad idź, płynąć, żeglować. *Litora retro lego. Quintil.*

RETROPENDULUS, a, um, (od retro i pendulus). Na wstecz albo wzad wiszący, np. włosy, np. *erinium globulos retropendulos. Apul.*

RETRORSUM albo **RETRORSUS**, psk. Ob. **RETRORSUS**, a, um.

RETRORSUS, a, um, zamiast *retro ver-* *sus*, (*dorsus*). Nazad obrócony, zwrócony, np. — *manus. Plin. Retrorsa scil. femina respiciens substitit. Apul. || Retrorsus*, psk., np. *me retrorsus celeri gradu in stabulum recipio. Apul. ||* Przenosić, mówiąc o czasie przeszłym albo dawnym; ztąd *retrorsior* w stop. drug., zamiast *antiquior. Tertull. ||* Ztąd *retrorsus* albo *retrorsum* jako psk. Nawstecz, nazad, np. *retrorsum vela dare. Hor. t. j. nawstecz zwrócić żagle. Rejec-tae retrorsum Hannibalis minae. Id. ||* Też pleonasm, np. *cavere retrorsum redeunt. Plin. ||* Wsteczny, obrócony, przewrócony, wspa-czny. *Cic. Quaedam argumenta retrorsus idem valent. Quintil. ||* Nazad, na wstecz, nanowo, np. *ac si retrorsus homo mihi venisset. Afric. in Pandect.*

RETROSIOR, *oris*. Ob. **RETRORSUS**, a, um.

RETROSPICIO, *is, exi, ectum, ere*, (od *retro i specio*). Na wstecz albo nazad patrzeć, np. *lunae orbem sol retrospiciens. Vitr.*

RETROVERSIM, psk. (od *retroversus*, a, um). Nazad obróconym sposobem, np. *radii retroversim cedentes. Claudian.*

RETROVERSUS i **RETROVERSUS**, psk. (od imsl. **RETROVERSUS**, a, um). Ob. **RETROVERTO**.

RETROVERTO albo **RETRO VERTO**, *is, ti, sum, tere*, (od *retro i verto*). Wzad obracać. || Ztąd imsl. *Retroversus*, a, um. W koło skręcony, obrócony, nawstecz, nazad skręcony. *Ovid. Argumentum retroversum. Luc-tant. ||* Też *versus retro*, np. *sententia ver-sa retro. Virg. i. e. mutata. ||* Ztąd *retrover-sus i retroversum* jako psk. Z tyłu, za, po za. *Plaut. Petron.*

RETRUDO, *dis, si, sum, dère*, (od *re i trudo*). Wzad popychać, potraczać. *Plaut. Cic.*

RETRUSUS, a, um, (imsl. od *retrudo*). Wzad popchnięty, oddalony, uchylony. *Haec sunt in media philosophia retrusa, atque ab-dita. Cic. Te są rzeczy w materii filozofii subtelne i skryte.*

RETUNDO, *dis, tūdi, tūsum, dère*, (od *re i tundo*). Odbijać miecz, sztych, tępić. *Jugulis retundere ferrum. Lucan. Na kar-kach tępić żelazo. ||* Przenosić. Hamować, zawściągać, karczyć. — *linguam. Liv. Hamo-wać język. — iram. Prudent. — gniew. — su-perbiam. Phaedr. Zawściągać pychę. — ser-mones. Liv. Razać milcząc.*

RETUNSUS, a, um, (imsl. od *retundo*). Tępy, odbity. *Plaut.*

RETURO, *as, are*. Otwierać, otworzyć, np. *svrdorum auriculas returare. Arnob. Re-turant aures. Farr. ap. Non.*

RETUSUS, a, um, (imsl. od *retundo*). Właściwie tępy, np. *ferrum retusum. Virg. t. j. tepe żelazo, miecz, tela retusa. Ovid., ingenium retusum. Cic. t. j. tępy dowcip, acumen retusius. Hieron. ||* Ztąd ciemny, o

światle, np. *stella crine retuso. Claudian. t. j. ciemne promienie gwiazdy. ||* Osłabia-ly, osłabiony, zwątlony, np. *res retusa. Sil. ||* Ztąd nieużyty, nieczuły, twardy, np. *cor retusum. Plaut. Servi plagis retusi. Id. ||* W niwecz obrócony, zniweczony. *Liv.*

REUNCTOR, *oris*, m. *Plin.* Ten, co sma-ruje, przykładu powierzchne lekarstwo.

REUNCUS, a, um. Ob. **REDUNCUS**.

REUS, i, m. albo **REA**, *ae, z*, (od *res*). Winowajca, obwiniony, winien. || *Cic. Stro-na odporna. — ambitus. Id. Obwiniony o za-bieganie urzędu. Reum agere. — arguere. — deferre. — facere. Id. — postulare. Plin. j. Skarżyć, obwiniać. — peragere. Plin. i. Skaz-zać. ||* Odpowiadający za co. — *suae stationis tutandae. Liv. Odpowiadający za obronę swe-go stanowiska. — voti. Virg. Obowiązany słu-bem. ||* Rękojmia. — *satis dandi. Ulp. Który się stał rękojmą. — satis accipiendi. Id. Ma-jący rękojmą. — credendi. Pand. Dłużnik, wierzyciel. — debendi. Pand. Pożycznik.*

REVALESCO, *scis, lūi, scēre*, (od *re i valesco*). Znowu przychodzić do zdrowia, stawać się zdrowym, powstać z choroby. *Ovid. Apul. ||* Przenosić znowu się popra-wić, pokrzepić. *Tac. ||* Znowu nabydź, otrzy-mać, dopiąć, dostać, np. ut *diplomata Otho-nis revalescent. Tac.*

REVANESCO, *scis, nūi, scēre*, (od *re i vanesco*). Znowu zniszczyć, zniknąć, zginać, np. *revanuit ardor. Ovid. Ed. Burman, ma relanquit.*

REVECTUS, a, um, (imsl. od *reveho*). Odwiedzony. *Plin.*

REVEHO, *is, xi, etum, ere*, (od *re i ve-ho*). Znowu albo nazad wieźć, odwiedzić. || *Reveh. Liv. Bydź odwiezionym wozem, ko-niem, nawa. Eques romanus curru trium-phali revectus est. Rycerz rzymski na wo-zie tryumfalnym odwieziony. ||* *Revectus. Od-niesiony, otrzymany, zdobyty. Major praeda revecta. Liv. Większe łupy zdobyte. ||* *Val. Flacc. Wiesdź. ||* Przenosić. *Ad supe-riorem aetatem revecti sumus. Cic. Powró-ciliśmy w mowie do przeszłych wieków.*

REVELATIO, *ōnis, z*, (od *revelo, are*). Odkrycie, odsłonięcie, objawienie, objaś-nienie, np. — *pudendorum. Arnob. ||* Przenosić, odkrycie, objawienie, wyjawienie. *Tertull. Augustin.*

REVELATOR, *ōris*, m. (od *revelo, are*). Odkrywca, odsłaniać, wyjawiać, który wykrywa, objawia co. *Tertull.*

REVELATORIUS, a, um, (od *revelo, are*). Odkrywający, wyjawiający, należący do odkrycia, np. *si qua honesta, sancta, re-velatoria sunt. Tertull.*

REVELLO, *is, velli, vulsi, vulsum, ere*, (od *re i vello*). Odejmuwać, wydzierać, gwał-tem co wyrwać. — *tela de corpore alienjus. Cic. Wyrwać pocisk z ciała czyjego. — ar-borum tellure. Ovid. Wyrwać drzewo z zie-mi. ||* *Revellere signa. Sil. Ruszyć z wojskiem ||* *Ryc, kopać. Veterem curvo dente revellit humum. Ovid. Odłogiem leżącą ziemię krzy-*

wym zębem pluga porze. — *cineres. Virg. Odkopać popioły. ||* *Ovid. Wydrzeć, odjac. ||* *Cic. Wylamać drzwi, gwałtem otworzyć. ||* Przenosić. *Morte revelli. Ovid. Bydź roz-lączonym śmiercią. — ex omni memoria. Cic. Wygładzić całkiem z pamięci. ||* Czas dokon. *revelli. Cic. Ovid., revulsi, np. revulsi. Ovid.*

REVELO, *as, avi, atum, are*, (od *re i velo, are*). Odkryć, odsłonić, objaśnić, np. — *caput. Arnob. — frontem. Tac. ||* Ztąd *reve-latus*, a, um, np. — *os. Ovid. — pectus. Flor. Obnażone piersi. ||* Przenosić, odkryć, obja-wić, np. *tempus omnia revelat, a Deo revelatum est. Id., detectae ac revelatae frau-des. Apul.*

REVENDO, *dis, dūdi, ditum, ere*, (od *re i vendo*). Znowu co przedać. *Ulp. in Pan-dect.*

REVENEO, *is, ivi i ii, itum, ire*, (od *re i veneo*). Znowu stawać się sprzedanym, np. *si fundus revenisset. Nartin. in Pandect.*

REVENIO, *is, vēni, ventum, ire*, (od *re i venio*). Znowu przychodzić, powracać, np. — *domum. Cic., też — lacem zamiast domum. Apul. — in urbem. Tac. Ex inimicitia reve-ni in gratiam. Plaut. ||* Biern. np. *inter eos rursus, si revertum in gratiam est. Plaut.*

REVENTUS, *us, m.* (od *revenio*). Powrót. *Maerob.*

REVERA albo trafniej **REVERA**. Zapraw-dę, zaiste, w rzeczy samej, rzeczywiście, istotnie, prawdziwie, np. *et re vera confir-mata amicitia. Cic., też Pompon. in Pan-dect.*

REVERBERO, *as, avi, atum, are*, (od *re i verbero, are*). Nazad bić, odbić, odtra-cić, np. miecz, sztych, pocisk, strzałę. — *saxa. Sen. Splendorem reverberant. Apul. ||* Ztąd przenosić, np. *sapiens fortunae iram reverberabit et ante se franget. Sen.*

REVERECUNDITER, psk. (od *re i vere-cunditer* albo od *verecundus*, a, um). Uzc-icwie, czolobitnie, z uszanowaniem, z bacz-niem. *Enn. ap. Prisc.*

REVERENDUS, a, um, (od *revereor*). Czei godny, wielcebnny. *Ovid.*

REVERENS, *tis, r. społ.* (od *revereor*). *Cic. Bojacy się. ||* Szanujący. — *parentum suorum. Apul. — swych rodziców. ||* *Tac. Pelen uszanowania. ||* *Prop. Skromny, wsty-dliwy. ||* *Flor. Który wraza uszanowanie re-ligijae.*

REVERTER, psk. (od *revereor*, od imsl. *reverens*). Uczciwie, czolobitnie, z u-szanowaniem, bacznie, z baczaniem, np. — *amicos colere. Plin. — aliquem adire. Id. Re-verentius. Tac. Reverentissime adloqui. Ve-teres caerimonias reverentissime colere. Id.*

REVERTENTIA, *ae, z*, (od *revereor*). *Cic. Wstyd i bojażn z uszanowaniem złaczona. ||* *Ovid. Bogini rzymska, córka czei i majesta-tu. ||* Przez zamianę. *Plin. Czei godna oso-ba. ||* *Juven. Ostróżność względem niższych i dzieci. ||* *Quintil. Wzgląd, staranie, pieczo-łowitość. ||* Sposób. *Nulla est reverentia dan-*

di. Ovid. Nie masz sposobu dania. || Bojażn, ociąganie się. *Magnitudo rei peperit reve-rentiam. Colum. Wielkość rzeczy rodzi ho-jażn. ||* Szacunek, poważenie. *Ibi studiorum summa reverentia. Plin. Tam wielki szacu-nek nauk.*

REVEREOR, *ēris, ritus sum, rēri, dep.* (od *re i vereor*). *Cic. Czczyć, szanować, o-bawiać się. — ut parentem. Plin. j. Czczyć jak ojca. ||* *Plin. j. Mieć wzgląd, przeba-czać. ||* Starożytni mawiali *revereor. Prisc.*

REVERGO, *is, gere*, (od *re i vergo*). *Claud. Obracać. — in commoda aliorum. Id. — na korzystać innych.*

REVERRO, *is, ri, sum, rēre*, (od *re i verro*). *Plaut. Rozpraszać. Reverram hoc, quod converri modo. Id. Rozproszyć to, com zebrał.*

REVERSIO albo **REVERSIO**, *ōnis, z*, (od *reverso s. revertor*). *Cic. Wracanie się, po-wrót. ||* *Quintil. Przewrócenie, postać kraso-mówska. ||* Ztąd w ogólności *reversionem* (*re-versionem*) *facere. Plaut. Powrócić, wrócić się, nazad powrócić.*

REVERSO, *as, are*, (od *re i verso, are*, albo częstotl. od *reverso*). Nazad powrócić, albo ukreć, przekreć, obrócić, np. *versa et reversa in tergum et in latera. Augustin.*

REVERSUS, a, um. Ob. **REVERTO**.

REVERTICULUM, i, (od *reverso s. re-vertor*) i. q. *reversio*. Powrót, wracanie się, np. *solis annua reverticula. Apul.*

REVERTO albo **REVORTO**, *is, ti, sum, tere*, (od *re i verto*). Wracać się, powracać. — *domum. Cic. — do domu. ||* Przenosić. — *ad propositum. Id. Wracać się do przedsię-wziętej materii. — ad pristinum animum. Id. — do pierwszych wyobrażeń. — ad sanitatem. Caes. Powrócić do zdrowia. — in gratiam. Liv. Pojednać się. Revertere adversa. Cic. Znowu przechodzić koleje nieszczęść. Ite-rumque ad tarda reverti corpora. Virg. Po drugi raz ciężkie brać ciała brzemie. ||* Ztąd *revertor* albo *revortor, ēris, sus sum, reverti.*

REVESTIO, *is, vi, itum, ire*, (od *re i vestio*). Znowu odziewać, np. — *despectum sua luce. Tertull., revestitos eadem substan-tia. Tertull.*

REVIBRATIO, *ōnis, z*, (od *revibro*). Łu-na, blask odbijający, np. *cam lunam, solis lumine adepto, lucere revibratione. Hygin. Astron.*

REVIBRATUS, *us*, (od *revibro*) i. q. *re-vibratio. Martian. Cap.*

REVIBRO, *as, avi, atum, are*, (od *re i vibro, are*). Odbijać się jako promień sło-neczny, odkoszyć, np. *corpus radios revibrare. Martian. Cap. t. j. odbijać blask, lu-nę. ||* Dawać łunę, blask, np. *coeli contex-tio ejusdem lucis fulgoribus revibravit. Mar-tian. Cap.*

REVICTIO, *ōnis, z*, (od *revinco*). Odpar-cie dowodne, np. zarzutów, zbijanie, prze-konanie, np. — *propositionis. Apul.*

REVICTUS, a, um, (imsl. od *revinco*). *Luer. Zwyciężony. ||* *Liv. Przekonany. ||* *Tac.*

Odkryty.—*in maleficio*. Gell. Schwytany na gorącym uczynku.

REVIDEO, *es, idi, isum, dēre*, (od *re i video*). Znowu widzieć albo nawiedzić kogo, np. *revidebo ad heram*. Plaut. t. j. idź do domu.

REVIGESCO, *seis, gūi, gescēre*, (od *re i vigeo*). Znowu czerstwieć, żywym, czerstwym stawać się. Juven.

REVILESCO, *is, scēre, n.* (od *re i vile*). Sen. Podlec, stawać się podłym.

REVINCIBILIS, *e, ptnk.* (od *revinco*). Łatwy do przekonania. Tertull.

REVINCIO, *eis, inxi, inctum, cēre*, (od *re i vincio*). Caes. Przewiązać, mocno co wiązać.—*latus ense*. Proper. Przypasać miecz do boku. || Przenosić.—*aliquem sibi*. Claud.

Zniejolić kogo sobie. || Colum. Rozwiązać. REVINCO, *is, vici, victum, cēre*, (od *re i vinco*). Przekonać, zwyciężyć. || Zbić czyj dowód.—*crimen rebus*. Liv. Uniewinnić się dowodami. || *Revineo* zamiast *vinco*. Zwyciężyć, pokonać, np. *catervae revictae*. Hor.

REVINCTUS, *a, um, (imsl. od revincio)*. Związany, przywiązany. *Manus post terga*. Virg. W tył związane ręce. || Przenosić. *Revincti latices in glaciem*. Claud. Zamarzły wody.

REVIREO, *es, ūi, ēre*, (od *re i vireo*). Znowu zielenieć, np. *arboribus revirentibus*. Albinovan.

REVIRESCENS, *tis, r. współ.* (od *reviresco*). Albinov. Znowu zieleniejący, odmładzający się.

REVIRESCO, *seis, ūi, scēre, (inchoativ. od revireo)*. Znowu zielenieć się, stawać się znowu zielonym, np. *revirescere sylvas*. Ovid. *Revirescit terra*. Colum.—*parentem*. Ovid. t. j. odmłodnieć, stawać się młodym.

REVISERATIO, *ōnis, ū.* (od *revisero, are*). Przywrócenie ciała. Tertull. *de resurr. carn.*

REVISIO, *ōnis, ū.* (od *revideo*). Znowu widzenie, znowu zobaczenie. Claudian. Sidon.

REVISITO, *as, are*, (od *re i visito*) i *q. reviso*. Znowu odwiedzić, znowu widzieć, np.—*urbem*. Plin.

REVISO, *is, si, sum, scēre*, (od *re i viso, ere*). Odwiedzić, nawiedzić, znowu przyjsz do odwiedzenia kogo, np. *ad me revisas*. Plaut. *Revis ad me*. Gell. *Revis nos aliquando*. Cic. t. j. odwiedź nas kiedy. *Damos revisabant*. Liv. t. j. przychodzili do domu.—*sedes suas*. Virg. || Ztąd przenosić. *Fortuna te revisit*. Virg. t. j. nawiedziło szczęście.

REVIVIFICO, *as, are*, (od *re i vivifico, are*). Znowu ożywić, przywrócić do życia. || Ztąd *revivificatus, a, um*. Tertull. Ożywiony, przywrócony do życia.

REVIVISCENS, *tis, r. współ.* (od *revivisco*). Powracający do życia, odradzający się. Cic.

REVIVISCO, *seis, vixi, victum, scēre*, (od *re i vivisco*). Cic. Odradzić się, ożyć, byż powróconym do życia. || Przenosić.

Ożyć, przychodzić do siebie.—*a metu*. Cic. Przyjsz do siebie od strachu.

REVIVO, *is, vixi, etum, vēre*, (od *re i vivo*). Paulin. Ożyć.

REVOCABILIS, *e, ptnk.* (od *revoco*). Ovid. Odzwony, który się może odwołać. || *Revocabile damnum*. Claud. Szkoda, która się nagrodzić może. *Colos Parcarum non revocabiles*. Sen. t. j. nieodmienne wrzeciona Parek., *fatorum nulli revocabile carmen*. Prop. Inne Edd. mają *revolubile stamen*.

REVOCAMEN, *inis, n.* (od *revoco*). Odwołanie. Ovid. || Ztąd zatrzymanie, powściągnięcie, Ovid.

REVOCATIO, *ōnis, ū.* (od *revoco*). Odwołanie, np. *a bello*. Cic. *Revocationem dandum ait*. i. e. *jus revocandi*. Ulpi. in *Paudect*. t. j. praw przywoływania. *Revocatio* zamiast *vocatio*. *Paudect*. *Revocatione lunae a sole*. Vitr. || Wolanie, odezwa z przeciwnej strony, na odwrót, postać krasomówska. Cic.

REVOCATOR, *ōris, m.* (od *revoco*). Przywoływacz, który przywoływa nazad, np.—*animarum*. Quintil. t. j. który przywoływa do życia.

REVOCATORIUS, *a, um*, (od *revoco*). Przywołujący nazad, tyżący się przywołania nazad, należący do tego, np. *revocatoria, scil. epistola*. Cod. Just. Pismo cesarskie powołujące nazad. || Powściągający, wstrzymujący, tyżący się powściągnięcia, wstrzymania, należący do tego, np.—*em-plastrum*. Theod. Prisci.

REVOCATUS, *a, um*, (od *revoco*). Cic. Znowu przywołany.—*a morte*. Virg. Przywrócony do życia.

REVOCO, *as, avi, atum, are*, (od *re i voco*). Nazad przywołać, wrócić kogo ztąd. *Me revocas*. Plaut. Mnie przywoływasz.—*ferculum*. Plin. Kazać znowu podać potrawę. || Petron. Znowu wołać, odwołać. || Kolejno wołać.—*ad coenam*. Cic. Kolejno spraszać na ucztę. || Przenosić.—*oculos*. Ovid. Znowu obracać oczy na kogo.—*vitem*. Cic. Obeinać niepotrzebne gałęzie winnej maciey. || —*frena*. Senec. Wstrzymać wędzidłem konie. || Odciągnąć, oddalić.—*a cupiditate*. —*a seclere*. Cic. Odciągnąć kogo od echiwości, od zbrodni.—*mentem a sensibus*. Cic. Wynieść umysł nad zmysły. || Przyprować. *Se revocare ad pristina studia*. Cic. Poświęcić się dawnym naukom. *Ad suam potentiam revocans*. Cic. Wszystko odnosząc do swojej potęgi. || Znowu co zacząć, przedsiębrać.—*studia intermissa*, albo *se ad studia*. Cic. Znowu zacząć przerwane nauki. || Sil. Odnówić, poprawić. || *Revocare memoriam*. Senec. Przypominać, odnowić pamiętkę. || Senec. Odwoływać fałsz, kłamstwo. || Horat. Wskrzesić, ożywić, przywieść do używania. || *Revocare se ad se*. Cic. Wchodzić w siebie samego, zastanawiać się nad sobą. || —*se ad aliquid*. Cic. Gotować się do czego. || *Revocare*. Plin. Kazać powtarzać czytanie.

REVŌLO, *as, avi, atum, are*, (od *re i volo, are*). Nazad lecieć, np. ptak. Cic. Virg. || Przenosić lecieć nazad, t. j. szybko, prędko, powrócić nazad, np.—*telum*. Ovid.—*homo*. Fellej.

REVOLSUS, *a, um*. Ob. REVULSUS.

REVOLUBILIS, *e, ptnk.* (od *revolvo*). Ovid. Obrótny, łatwy do obracania, który się może obracać, np.—*pundus i. e. saxum* (Sisifusa). Ovid. *Fatorum revolubile stamen*. Propert. t. j. nie Parek, t. j. odmienna. Inne Edd. mają *revocabile carmen*.

REVOLVO, *is, volvi, volūtum, ēre*, (od *re i volvo*). Znowu albo nazad co toczyć. *Ventus aestum retro revolvit*. Senec. Wiatr fale nazad toczy. || *Revolvi*. Plin. Toczyć się, mówiąc o planetach, latach, czasie. || Przez zamianę. Liv. Czytać. || Horat. Znowu czytać, wertować książki. || Przenosić. Ovid. Rozmyślać, rozważać z sobą.—*curas*. Sen. Oddać się troskom. || *Revolvi*. Cic. Wracać się. || —*iter*. Virg. Znowu odprawiać drogę. *Rursusque perplexum iter omne revolvens fallacis sylvae*. Id. Znowu wsteczną drogę po błędnym odprawując lesie. || —*fila*. Senec. Znowu prząść zacząć. || Virg. Opowiadać co. || Zamiast *volvo*. Toczyć, obracać, walegować.

REVOLUTIO, *ōnis, ū.* (od *revolvo*). Toczyenie się, odwołanie się nazad, na powrót, zwijanie, obwinienie, powrót np. duszy do innego ciała, np. *aut post multas itidem per diversa corpora revolutiones*. etc. Augustin.

REVOLUTUS, *a, um*, (od *revolvo*). Znowu obrocony.—*equo*. Virg. Zrzucony z konia. || *Revoluta secula*. Ovid. Przeszłe, upływaone wieki. *Revolutus ad vitia*. Tac. Który powrócił do swych wad. || Gell. Rozwinięty, wywiązany.

REVOMO, *is, ūi, itum, ēre*, (od *re i vomo*). Womitować, wyrzucać co z siebie, np.—*fluctus*. Virg.—*plumam*. Plin. || Ztąd przenosić, plwać, pluć, wyrzucać co z siebie, np. *revomit sursum*. Lucr., mówiąc o wodzie, o drzewie, np. *Charybdis vorat revomitque carinas*. Ovid.

REVERSO, albo REVERSIO, *ōnis*. Ob. REVERSIO.

REVORTO, *ēre*. Ob. REVERTO.

REVULSIO, *ōnis, ū.* (od *revello*). Oderwanie, wyrwanie, urwanie, rozrywanie, np. *kawalka papieru*, np. *unius schedae revulsione plures infestante paginas*. Plin.

REVULSUS, albo REVOLSUS, *a, um*. Ob. REVELLO.

REX, *regis, m.* (od *rego*). Cic. Król, najwyższy władca kraju, narodu lub miasta. *Deum pater, atque hominum rex*. Virg. Jowisz.—*aquarum*. Ovid. Neptun.—*tertie sortis*. Senec. Pluton. *Antiqui rex magne populi*. Marš. Saturnusie. || Terent. Król Persów. || Reges. Caes. Synowie i powinowaci królewscy. || C. Nep. Najwyższy urzędnik w Laedemonii, z imienia razej, antizeli z władzy znakomity. || *Rex causarum*. Ascon.

Hortensiusz, który słył sądowniczą wymową. || *Rex sacrorum i rex sacrificulus*, albo *sacrificus*. Cic. Kapłan u Rzymian, który czynił ofiary samym tylko królom przyzwoite. || Virg. Pan, władca. || Horat. Mistrz, rządca, dozorca. || —*mensae*. Macrob.—*viat*. Horat. Biesiadnik, czyli król biesiady. || Reges. Horat. Bogaci, możni, szczęśliwi, jakimi zwykli nazywać królów. *Rex eris, ajunt, si recte facies*. Horat. Szczęśliwym będziesz, powiadają, jeśli dobrze uczynisz. || Rex. Plaut. Mecenaz, dobroczyńca, opiekun klientów i pasorzytów. || Odnosi się do zwierząt. *Rex ferarum*. Phaedr. Lew.—*armenti*. Stat. Byk. || W rzeczach nieżywołnych. *Fluviorum rex Eridanus*. Virg. Król rzek Erydan. || Rex. Suet. Przeczisko rodziny rzymskiej. || Regerum. Cn. Gell. Wyrzaz nieuczynany w przyp. drug. liczb. mnog., zamiast *regum*.

RH

RHA, *ae, m.* (Pā). Mela. Wolga, rzeka w Sarmacji Europejskiej. Ptolem. Annian.

Roślinny korzeń. Annian. || Inaczej zwany *Rha ponticum*. Cels.

RHABDOS, *i, ū.* (ῥάβδος, różga, laska). Apul. W meteorach podługowaty nakształt różgi obłoczek.

RHACINUS, *i, m.* Ovid. Rodzaj ryby morskiej.

RHACOMA, *ae, ū.* Plin. Rapontyk, korzeń który rośnie w Poncie. || Podobno i *q. rha Ponticum*.

RHADAMANTHUS albo RHADAMANTHOS, *i, m.* (Ῥαδάμανθυς. Homer. Strabo. Apollod). Syn Jowisza i Europy, brat Minosa i Sarpedona, prawodawca Kretański, król Licyi, który dla swej sprawiedliwości sędzią piekiel przez poetów nazwany. Plin. Ovid. || W przypad. czwart. *Rhadamantem*. Plaut. || W przyp. pierwsz. *Rhadamas* albo *Rhadamantes*.

RHAETI, RHETI, albo RAETI, *orum*, (Pautoi). Plin. Mieszkańcy Reeyi, pogranicznicy Norykom i Windelikom.

RHAETIA albo RHETIA albo RAETIA, *ae, ū.* (Pautia). Plin. Suet. Tac. Kraj między żródłami Dunaju, Rennu i Lechu, dziś część kraju Gryzonów i Tyrolu. || *Rhaeticus, a, um*. Plin. Tyżący się Reeyi, np.—*arma*. Ovid.—*bellum*. Suet.—*Alpes*. Tac.—*vinum*. Suet.—*appida*. Plin. || *Rhaetus, (Racetus, Retus), a, um*. Reticki. Hor.

RHAGADES, *um, ū.* m. i RHAGADIA, *orum, n.* mnog. (od ῥαγὰς, szczepanie). Plin. Popadanie nóg, rąk od mrozu.

RHAGAS, *dis, ū.* (ῥήσσω, przerywam). Wrzód żwężony długi.

RHAGION, *ii, n.* (ῥάγιον). Właściwie mała jagoda, np. winna jagoda. || Ztąd dla podobieństwa pajak, gatunek falangiów (*phalangiorum*). Plin.

RHAMNENSES, *um, m. mn.* Liv. RHAMNES i RAMNES, *um, m. mnog.* Druga ze

trzech centurij jeźdźców. || *Horat.* Jeźdźcy tak nazwani od Romulusa.

RHAMNOS albo **RHAMNUS**, *i*, *z*. (*ῥαμνος*). *Plin.* Rodzaj białego ciernia czyli jeżyny.

RHAMNUS, *untis*, *z*. *Plin.* Miasteczko w Attyce. || *Id.* Miasto i port Krety.

RHAMNUS, *i*, *m*. Szaklak, wyraz botaniczny.

RHAMNUSIS, *idis*, *z*. *Ovid.* Bogini Nemezys, czczona w Ramnuncie.

RHAMNUSIUS, *a*, *um*. *Terent.* Tyczący się Ramnuntu. *Rhamnusia virgo* i *Rhamnusia*, *absol.* *Catull.* Nemesis, bogini gniewu.

RHAPÉION, *ii*, *n*. (*ῥαπήιον*). *Plin.* Lwia stopa, roślina, inaczej *Leontopetalon* zwana.

RHAPISMA, *ātis*, *n*. (*ῥαπίσμα*). *Cod.* *Justin.* Uderzenie różgą albo laską.

RHAPSODIA, *ae*, *z*. (*ῥαψωδία*). Rapsodya tak zwana książka Homera Ilijady i Odissei, np. pierwsza i druga książka, np. *Nep. Versum Homeri ex secunda rhapsodia*, *scil.* *Iliadis*.

RHEA też **RHĒA**, *ae*, *z*. (*Ῥηά* też *Ῥεία*, też *Ῥήη*. *Collim.*) Bogini, inaczej Cybele też Obs zwana, córka Uranusa i ziemi, siostra Titana, żona Saturnusa. *Apollod.* Matka bogów. *Ovid. Anson.* || Miasto w Azji. *Ptolem.*

RHETAE, *arum*, *z*. *mnog.* (*ῥήται*, od *ῥήσσω*, rozrywam). *Apul.* Trzęsienie ziemi.

RHEDA, *ae*, *z*. Wóz podróżny, kocz, karetka, np. *cum veheretur in rheda*. *Cic.* || Słowo to wzięte od Gallów. *Caes.* || Pisze się też *Reda*. *Laber. in Pandect.*

RHEDARIUS, *a*, *um*, (od *rheda*). *Farr.* Wozowij, należący do woza. || *Redarius*, *scil.* *auriga*. *Cic.* Woznica. || *scil.* *artifex*. *Capitol.* Stelmach.

RHEDONES albo **REDONES**, *um*, (*Ῥήδωνες*. *Ptolem.*) Naród w Gallii Celtickiej. *Caes. Plin.*

RHEGIENSIS, *e*, *ptnk.* *i. q.* *Regiensis*, albo *Rheginus*, np. *Rhegienses*. Mieszkańcy. *Inscr. ap. Grut.*

RHEGINUS, *a*, *um*. Ob. **REGIUM**.

RHEGIUM albo **RHĒGION**, *i*, *n*. (*Ῥήγιον*). Miasto Reggio we Włoszech. *Cic. Mela. Plin.* || Ztąd *Rheginus*, *a*, *um*. Należący do tego miasta, np. — *litora*. *Sil.* — *ager*. *Cic.* || *Regini* zamiast *Rhegini*. *Cic.*

RHEMI albo **REMI**, *orum*. Naród w Galii. Ob. **REMI**.

RHENANUS, *a*, *um*, (od *Rhenus*). Tyczący się Renu, należący do Renu, Renński. *Martial.*

RHENO, *ōnis*, *m*. (*ῥηνός*, skóra). *Caes.* Kożuch, szuba, której używał naród Germanów.

RHENUS, *i*, *m*. (*Ῥήνος*. *Strabo*). Ren, znakomita rzeka, która przedziela Francję od Niemiec. *Caes. Virg. Ovid. Mela. Plin.* || Mieszkaniec nad Renem, np. — *rebellis*. *Stat.* || Używa się też jako ptak, np. *flumen Rhenum*. *Hor.* || Granica między Galliją i Niemcami. *Caes.* || *Rhenus* *i. e.* *imago Rheni*, np. *ingentes locat Rhenos*. *Pers. scil.* do

tryumfów. || Mala rzeka we Włoszech *Reno* zwana. *Plin.*

RHETOR, *ōris*, *m*. (*ῥήτωρ* od *ῥέω*, mówię). Mówca, np. *oratio rhetorum*. *Cic. Rhetorum campus*. *Cic. Rhetor Atticus*. *Nep.* || Nauczyciel znakomity wymowy, krasomówstwa. *Cic.*

RHĒTORICA, *ae*, *z*. *Cic.* i **RHĒTORICE**, *ēs*, *z*. (*ῥήτορικη*, *scil.* *τέχνη*). *Quint.* Retoryka, czyli sztuka dobrego mówienia.

RHĒTORICE, *psk.* (od *rhetoricus*, *a*, *um*). *Cic.* Po krasomówsku, krasomówskim sposobem.

RHĒTORICO, *as*, *are*, *i. q.* *rhetoricor*. Mówić sposobem krasomówskim, np. *quando rhetoriceasti, responde, quod te rogo*. *Nov. ap. Non.*

RHĒTORICOR, *aris*, *ari*, (od *rhetoricus*, *a*, *um*, (od *ῥήτορεω*). Mówić sposobem krasomówskim. *Tertull.*

RHĒTORICOTEROS, *i*, (w stop. drug., od *ῥήτορις*). Wymówniejszy (*ῥήτορικώτερος*) np. *Crassum habeo generum, ne rhetoriceotero* (zamiast *rethoricoteros*) *tu sis*. *Lucil. ap. Cic.*

RHĒTORICUS, *a*, *um*, (*ῥήτορις*). Tyczący się krasomówskiej sztuki, np. — *ars*. *Cic. Quintil.* t. j. sztuka wymowy, np. *Rhetorice est bene dicendi scientia*. *Quintil.*, *rhetorice axerece*. *Id.*, *libri rhetorici*. *Cic.* — *doctores*. *Id.* || Też *rhetoricus* *scil.* *liber*. *Quintil.* || *Rhetorica*, *orum*. *Quintil.* t. j. retoryka. || W stop. drug. *rhetoricoteros*. *Lucil. ap. Cic.*

RHĒTORISCUS, *i*, *m*. (zdrobn. od *rhetor*, *ῥήτωρ*, zatem *ῥήτορισκος*) t. j. mówca, mówiąc zmniejszającym sposobem, mały, lichy mówca, np. *heus inquit, tu rhetorisce*. *Gell.*

RHĒTORISSO, *as*, *are*, (*ῥήτοριζω*). Mówić jak mówca. *Pompon. ap. Non.*

RHĒTRA, *ae*, *z*. (*ῥήτρα*). Słowo, wyrok, prawo, np. *rhetrae Lycurgi*. *Ammian.* t. j. prawo Lykurga.

RHEUM, *i*, *n*. Rubarbary; lekarstwo zwalniające.

RHEUMA, *ātis*, *n*. (*ῥέυμα*). Katar, reumatyzm. *Hieron.*

RHEUMATICUS, *a*, *um*, (*ῥευματικός*). Mający fluxyę, reumatyzm, katar, reumatyczny, katarowy. *Plin.*

RHEUMATISMUS, *i*, *m*. (*ῥευματισμός*). Fluxyę, reumatyzm, katar, np. *rheumatismos cohibere*. *Plin.* — *sanare*. *Id.*, *rheumatismo laborare*. *Plin.*

RHĒXIA, *ae*, *z*. Czerwieniec, roślina, inaczej *Onochiles* też *anchusa* zwana. *Plin.*

RHINA, *ae*, *z*. (*ῥίνη*, właściwie *i. q.* *lima*). Raszpła, ryba morska, inaczej *squatulus* zwana, np. *Rhina, quam squatulum vocamus*. *Plin.*

RHĒNION, *ii*, (*ῥήνη*). *Cels.* Oczne lekarstwo, masć na oczy.

RHĒNOCEROS, *ōtis*, *m*. (*ῥηνόκερος* od *ῥην*, nos i *κέρας*, rog). Nosorożec, zwierzę wielkości słonia, z jednym rogiem. *Plin. Solin.*

|| Ztąd *Rhinocerotus me putabis i. e. videbitur tibi e naso rhinocerotis factus esse*. *Martial.* || Też przysłowie albo obelżywe słowo, np. *rhinocerotis nasum habere*. *Martial.* t. j. bydź wielkim szydercą. || Przenośnie *Lucil. ap. Non.* Ob. *Branchus*.

RHĒNOCEROTICUS, *a*, *um*, (*ῥηνόκερωτός*). Należący do nosorożca, nosorożcowy. || Ztąd przenośnie, np. *si rugato Cato tertius labello narem rhinoceroticeam minetur*. *Sidon.* t. j. szyderstwo.

RHĒNOCOLURA, *ae*, *z*. i *orum*, *n*. (*ῥηνόκολουρα*. *Strabo*). Miasto w Egypcie na granicy Palestyny. *Liv. Plin.* || Też *Rinocorura*. *Diodor.*

RHĒNOPLASTICE, *es*, *n*. (*ῥην, nos; πλασσω*, kształcę). Sztuczne dorabianie nosa.

RHINTON, *ōnis*, *m*. *Cic.* Poeta komedyny z Tarentu. || *Farr.* Człowiek podły, nikczemny.

RHINTHONICUS, *a*, *um*. *Donat.* Tyczący się poety Ryntona.

RHIPAEUS albo **RHIPHAEUS**, też **RIPHAeus** i **RIPAEUS**, *a*, *um*, (*Ῥίπαιος*). Tyczący się gór Rifejskich w Seifii, Rifejski. *Mela. Plin.* *Rhipaci montes*. *Mela*. albo *Riphaei montes*. *Plin.* *Rhipaeus Eurys*. *Virg.* *Riphaea grando*. *Stat.* *Riphaea nix*. *Sen.* *Riphaea bruma*. *Colum.* || *Riphaees*, *um*. Mieszkańcy gór Rifejskich. *Mela.*

RHIUM albo **RHION**, *ii*, (*Ῥίον*). Przylądek w Achai. *Liv.* || Przylądek wyspy Korsiki. *Ptolem.*

RHIZIAS, *ae*, *m*. (*ῥίζιας*). *Plin.* Sok korzenia benzoanu.

RHIZOTOMUMENA, *orum*, (*ῥιζοτομούμενα*). *Plin.* To, co się tycze lekarstw robionych z posiekanych korzeni roślin.

RHIZOTOMOS, *i*, (*ῥιζοτόμος*). *i. e.* *sector radicum*. Siekacz korzeni. || Rodzaj kosaceu, roślina. *Plin.*

RHO. Głoska *R* u Greków, np. *ut Demosthenem scribit Phalerus, cum rho dicere nequiret, exercitatione fecisse, ut etc.* *Cic.*

RHOA, *ae*, *z*. (*ῥοά*). *Plin.* Rodzaj maku dzikiego.

RHODANICUS, *a*, *um*. *Inscr.* i **RHODANITIS**, *idis*, *z*. *Sidon.* Tyczący się Rodanu, od Rodanu.

RHODANUS, *i*, *m*. *Caes.* Rodan, rzeka w Gallii. *Rodanique potior*. *Horat.* Mieszkaniec Gallii. || *Rhodanitis*, *idis*, *z*. Należący do Rodanu, Rodański, np. — *urbes*. *Sidon.*

RHODIACUS, *a*, *um*, i **RHODIENSIS**, *e*. Rodijski, tyczący się Rodu. *Gell.*

RHODIENSIS, *e*. *Gell.* Rodijski, tyczący się Rodu. *Rodienses*, *ium*. *Id.* Mieszkańcy Rodu.

RHODINUS, *a*, *um*, (*ῥοδινός*). *Plin.* Różany. — *unguentum*. *Id.* Maść różana.

RHODITES, *ae*, *m*. (*ῥοδίτης*) *scil.* *lapis* albo *Rhoditis*, *idis* *scil.* *gemma*. Kamień drogi różowego koloru. *Plin.*

RHODIUM, *i*, *n*. (*ῥόδον*, róża). Rod;

metal nowy znajdujący w kruszcu platynowym.

RHODIUS, *a*, *um*, (*Ῥόδιος*). Tyczący się miasta albo wyspy Rodu. *Rhodium mare*. *Plin.* Rodijskie morze. — *opus*. *Mart.* Rodijski kolos. — *dicendi genus*. *Cic.* Styl Rodijski, który miał poprawność attycką i wytworność azyatycką. || *Rhodii*, *orum*. *Cic.* Mieszkańcy wyspy albo miasta Rodu.

RHODODAPHNE, *ae*, *z*. (*ῥοδοδάφνη*). Plochowiec, krzewina, laurowa róża. *Plin. Pal-lad.*

RHODODENDROS, *i*, też **RHODODENDRON**, *i*, *n*. *i. q.* *Rododaphne*. Laurowa róża. *Plin.*

RHODOMELI, nieprzyp. (*ῥοδόμηλι*). *Pal-lad.* Różany miód pszczoły.

RHODOPE, *ēs*, *z*. (*Ῥοδόπη*). *Ovid.* Góra Tracka. || *Hygin.* Przezwiśko Nimfy.

RHODOPELUS, *a*, *um*. *Ovid.* i **RHODOPUS**, *a*, *um*, (*Ῥοδοπέλιος*). *Lucan.* Rodopejski, tyczący się góry Rodopejskiej, *Trac-ki*. — *heros*. — *vates*. *Ovid.* Orfeusz. *Rhodopeja conjux*. *Stat.* Progne, żona Tereusza króla Tracyi. — *regna*. *Sil.* Tracya.

RHODORA, *ae*, *z*. (wyraz Gallów). *Plin.* Rodzaj rośliny.

RHODOS albo **RHODUS**, *i*, *m*. (*Ῥόδος*). *Plin.* Rod, wyspa i miasto w Azji mniejszej.

RHOEAS, *adis*, albo **RHOEA**, *ae*, *z*. (*Ῥοείας*). *Plin.* Rodzaj dzikiego maku.

RHOETEUS i **RHOETEUS**, *a*, *um*, (*Ῥοετείος*). *Virg.* Należący do przylądka i miasta Troady.

RHOETEUM, *i*, *n*. (*Ῥοετείον*). *Plin.* Przylądek i miasto Troady.

RHOICUS, *a*, *um*. *Plin.* Tyczący się garbarskiej rośliny czyli borówki.

RHOITES, *ae*, (*ῥοίται*, granatowe jabłko). *Plin.* Wino z granatowych jabłek.

RHOMBOIDES, *is*, *r*. *współ.* (*ῥομβοειδής*). *Front.* Figura, która nie jest ani prostoboczna, ani prostokątna.

RHOMBUS, *i*, *m*. (*ῥόμβος*). *Front.* Kwadrat podłużny, który ma boki równe, kąty ukośne. || *Ovid.* Wrzeciono, wijadło. || *Propert.* Rodzaj koła w działaniach czarnoksięż-kich. || *Mart.* Plaszczyzna, ryba morska. || Ob. **TROCHUS**.

RHOMPHAEA albo **ROMPHAEA**, *ae*, *z*. (*ῥομφαία*) też **RUMPIA**, *ae*, *z*. Miecz długi albo rohatyna, pocisk, dziryt. *Isidor. A-scon. Ped.* *Humerum ejus romphaea traje-cit*. *Cic.* *Sic Geticas ultrix feriat romphaea catervas*. *Claudian.* || *Romphaea* bez *h* uży-wa *Liv.*

RHOMPHAEALIS, *e*, *ptnk.* Tyczący się długiego miecza albo rohatyny, należący do niej. *Prudent.*

RHONCHISONUS, *a*, *um*, (od *rhonchus* i *sono*, *are*). Chrapiący, fukliwy. *Sidon.*

RHONCHISSO, *as*, *are*, (*ῥονχίζω*). Chra-pieć, fukać, sarkać, dąsać się. *Plaut.*

RHONCHO, **RONCHO**, *as*, *are*, (od *rhonchus*). Chrapieć, fukać, sarkać. *Sidon.*

RHONCHUS, **RONCHUS**, *i*, *m*. (*ῥόνχος*).

Chrapanie, np. śpiąc. *Martial.* || Ciche skrzeczenie żab. *Apul.* || Szyderstwo, np. *majores nunquam rhonchi. Martial. nec rhonchos metum malignorum. Id.*

RHOPALON, i, n. (ῥόπαλον). Właściwie maczuga, przez podobieństwo korzeni, roślina grzebién zwany. *Plin.* inaczej też *Nymphaea. Plin. Apul.*

RHOSIACUS, a, um. *Cic.* i RHOSIUS, a, um. *Plin.* Tyczący się miasta Rosos w Syrii.

RHOSOS albo RHOSUS, RHOSUS, i, ż. (ῥώσος). Miasto w Syrii. *Strabo. Plin.*

ROXOLANI, órum. *Plin.* Naród w Sarmacji Europejskiej albo Scytyi nad Meotyckim jeziorem. || Zowią się też *Rhoxolani (Roxolani). Spartian. Ptolem.* i *Strabo.*

RHUNCUS, i, m. Jeden z olbrzymów. *Naeu. ap. Prisci.*

RHUS, rhōis, m. i ż. (ῥοῦς). *Plin.* Garbarkie drzewo, borówki czerwone. || Sumak; roślina jadowita. || W przyp. drug. *rhus*, np. *rhus Syriaci. Scrib. Larg.*, też *roris*, np. *roris Syriaci. Colum.* W przypad. czwart. *rhum. Plin.* || Zjadł *Rhoicus, a, um (ῥοῖκος)*, np. — *folia. Plin.*

RHYPAROGRAPHUS, (OS), i, (ῥυπαρόγραφος maluje). *Plin.* Malarz lichy, plugawy, paskudny.

RHYPODES, is, n. (ῥυπόδες), scil. emplastrum). *Cels.* Rodzaj nieczemnego plastru.

RHYTHMICUS, a, um, (ῥυθμικός). Rytmowy, tyczący się rytmu, np. *rhythmi. Cic. Quintil. scil. artifices.* t. j. w mowie albo w śpiewaniu zachowujący proporcję, takt albo zachowujący miarę, liczbę, zjadł *rhythmica ars.*

RHYTHMICE, es, ż. (ῥυθμική), scil. τέχνη). *Mart. Capel.* Rytmika, sztuka rytmu, np. *Rhythmice est ars omnis in numeris, quae numeros quosdam propriae conversionis adiciat etc. Martian. Cap.*

RHYTHMIZOMENON, i, (ῥυθμιζόμενον) i. e. quod ad numeros vel rhythmum redigitur. To, co się stosuje do liczb i rytmów, np. *Interest tamen inter rhythmum et rhythmizomenon: quippe rhythmizomenon est materia numerorum. Martian. Cap.*

RHYTHMOIDIS, is, (ῥυθμοειδής) t. j. podobny do rytmu albo do liczb, np. *verba, quae rhythmoides, id est, similia numeris judicantur. Martian. Cap.*

RHYTHMUS, i, m. (ῥυθμός, rytm). *Vitr.* Proporcja ruchu, takt — *venarum. Vitr.* Bicie regularne pulsu. || *Mart. Cap.* Harmonia muzyczna. || *Quint.* Rym, gładkość mowy, zgodne konczenie, wiersz rymowy.

RHYTIUM, ii, n. *Mart.* i RHYTION, i, n. *Athen.* (ῥυτίον, od ῥέω, leje). Rodzaj naczynia do picia zakrzywionego naksztalt rogu.

R

RIBES, is, ż. Porzeczka.

RICA, ae, ż. *Farr.* Welon, którym sobie okrywały głowy kapłanki mające czynić

ofiary. || *Fest.* Rodzaj sukni kwadratowej lamowanej, której kapłanki używały podczas ofiar zamiast płaszczyka. || *Caes.* Podwika niewieścia, której czasem używali mężczyźni.

RICINIATUS, a, um, (od *ricinium*). *Arnob.* Odziany kwadratową suknią czyli togą, którą nosiły niewiasty. (*Riciniatus*, imsl. od *ricinio*, are, i. e. induere s. instruere ricinio) i. e. *ricinio indutus*, np. — *Jupiter. Arnob. Riciniati mimi. Paul. ex Festo.*

RICINIUM albo RECINIUM, RICINUS albo RECINUS, i, m. (podobno od *rica*). Suknia niewieścia, w ogólności pokrycie niewieście, kapa, kapiszon, welon, kwef, podwika. *Farr. ap. Non. Cic.* || *Ricinus* albo *Recinus*, właściwie ptak; zjadł *mitra ricina Farr. ap. Non. Ricinium seu palliolum seminatum breve. Fest.* Mały płaszczyk.

RICINUS, i, m. *Plin.* Kleszcz, owad. || *Nemesi. Mol.* || *Plin.* Kleszczowina, drzewko. || *Id.* Owoc morwowy.

RICTO, as, are, (częstotl. od *ringor*). *Spart.* Często otwierać gębę, wyszczerzać zęby, krzyczeć jak lampart.

RICTUM, i, n. i. q. *rietus*, (od *ringor*). *Cic. Lucr.* Rozdziew, rozdzwianie gęby. *Risu diducere rictum. Hor.* Wysztydzeniem śmiech wzbudzić — *ad conspectum coenae. Juven.* Bardzo łaknąć pokarmów. || Odnosi się do zwierząt. Paszczka otworzona albo rozdziew paszczki. *Rictus lupi fulminei. Ovid.* Rozdziewy wilka piorunujące.

RICTUS, us, m. i. q. *riectum*. Rozdziew, rozdzwianie gęby, np. *risu diducere rictum. Hor.* *Ad conspectum coenae diducere rictum. Juvenal.* || O zwierzętach np. *rictus Cerberi. Ovid.* t. j. rozdzwianie pysku, paszczki.

RICULA, ae, ż. i. e. *parva rica. Turpil. ap. Non.* (zdrobn. od *rica*). Mały welon niewieści.

RIDEO, es, si, sum, dēre, (od *μεδῶν*, śmieję się). Śmiać się. *Et salsos rident removem pectore fluctus. Virg.* I śmieję się, gdy słone z piersi wyrzucił balwany. *Ridentem dicere verum quid vetat? Horat.* Cóż zabrania, żęby śmiechem nie powiedzieć prawdy? || Zartować. *Mors Puteolano risisse me satis. Cic.* Obyczajem Puteolanów dosyć nasmieli się ze mnie. || *Ridere aliquid* albo *aliquem. Cic.* Śmiać się z czego, wyśmiewać.

|| *Satis est rideri, quam derideri. Petron.* Lepiej jest śmiech wzbudzać żartami, niżeli byż wyszydzonym. || — *vitia. Tac.* Zartować z występków. || — *alieni. Plaut.* Śmiechem pośmiewać komu, przymilać się. || Przenosić. Sprzyjać. *Vultu ridet fortuna sereno. Ovid.* Wesoła twarzą uśmiecha się szczęście, t. j. sprzyja. || Byż przyjemnym, miłym. *Ridet argento domus. Horat.* Lśni się dom srebrzem. *Florumque coloribus almus ridet ager. Ovid.* Różnowzórą barwą kwiatów żyć się uprzyjemnia pole. *Ille terrarum mihi praeter omnes angulus ridet. Horat.* Ten przed innymi lubię kącić świata. ||

Rido, ēre, tak zwykli byli starożytni mawiać. *Diomed.*

RIDIBUNDUS, a, um, (od *rideo*) i. q. *ridens*. Śmiejący się. *Gell.* Też *ridibunda. Id. i Plaut.*

RIDICA, ae, ż. Tycze do podpierania winnic. *Cato. Farr. Colum. Plin.*

RIDICULA, ae, ż. (zdrobn. od *ridica*) i. q. *parva ridica*. Kolek, gwóźdź drewniany, np. *ridiculis. Sen. Ed. Gronov.* ma *rediculis.*

RIDICULARIS, e, ptnk. (od *ridiculus*). Śmieszny, uciśny, śmiechu godny, np. *ridicularia* w lech. mnog. *Plaut.*

RIDICULARIUS, a, um, (od *ridiculus*). *Plaut.* Który śmiech wzbudza. || *Ridicularia*, im. *Plaut.* Zarty, śmiechy, — *homo. Gell.* t. j. żartobliwy.

RIDICULE, psk. (od *ridiculus, a, um*). Śmiesznie, śmiesznym sposobem na złą i na dobrą stronę, np. *non modo acute, sed etiam ridicule ac facete. Cic.* *Ridicule rogatus. Plaut.* *Ridicule magis hoc dictum, quam vere aestimo. Phaedr.*

RIDICULOSUS, a, um, (od *ridiculus*). Śmieszny, godny śmiechu, pełen śmiechu, np. *tam ridiculosa negotia defensuri. Arnob.* *Parasitus ridiculosissimus. Plaut.* t. j. bardzo żartobliwy. *Ridiculosus. Hieron.* t. j. godny śmiechu. *Ridiculosa scribere. Id. i. e. contentu digna, t. j. godne wzgardy.*

RIDICULUS, a, um, (od *rideo*). *Cic.* Śmieszny, śmiechu godny. || *Ridiculum est. Terent.* Rzecz jest śmieszna. || *Ridiculum, i, n. Plaut.* Zart, śmieszność. || *Ridiculus, i, Plaut.* Śmieszek, żartownik, błazen. || *Ridiculo i pro ridiculo esse. Terent.* Byż i grzykiem śmiechu.

RIDO, śmieję się. Ob. RIDEO.

RIEN. Ob. RENES.

RIGATIO, ónis, ż. (od *rigo, are*). Moczenie, polewanie ogrodu, pokropienie, popryskanie, oblewanie, np. ogórków, dini, kawonów. *Colum.* też młodych drzew. *Pallad.*

RIGATOR, óris, m. (od *rigo, are*). Pokropiciel, który pokrapia. *Tertull.* np. o *fletum rigatorem! Id.*

RIGATUS, a, um, (imsl. od *rigo, are*). Pokropiony, polany. *Lucan.*

RIGENS, tis, r. wspóln. (od *rigeo*). *Liv.* Skrzepły od zimna. — *bruma. Lucan.* Ostrazima. — *terrae pars. Tibull.* Zimna strefa. || Przenosić. Twardy. — *unguis. Ovid.* Pazar twardy. — *corpus. Quint.* Ciało twarde. *Rigentes oculi. Ovid.* W slup idące oczy. — *lorica. Virg.* Twardy pancerz. — *auro vestes. Id.* Szaty haftowane złotem. || *Rigens malis. Sen.* Stwardniały na przeciwności.

RIGEO, es, gū, gēre, n. (od *ρύγω*). *Cic.* Krzepnąć, dretwieć, twardnąć od zimna. *Partes terrae frigore rigent. Cic.* Części ziemi krzepną od zimna. *Riget horridus december. Mart.* Grudzień krzepnie od zimna. || *Gla-cie riget horrida barba. Virg.* Krzepnie od zimna broda. || Przenosić. Byż twardym, skrzepłym, niegiętkim. *Gelido comae terro-*

re rigebant. Ovid. Od zimnego strachu najeżyły się włosy. *Riget superba Tantalus luctu parens. Senec.* Niobe przeistoczyła się w kamień. *Riget ardua cervix. Ovid.* Kark twardnieje. || *Sine frondibus arbor nuda riget. Ovid.* Stoi drzewo obnażone z gałęzi. || *Rigere. Marti.* Gausnąć, byż ospałym. || — *ex auro. Sil.* Byż haftowanym złotem.

RIGESCO, seis, gūi, scēre, (częstotl. od *rigeo*). Zaczynać krzepnąć, twardnąć od zimna. *Rigescunt aquae in grandines. Ovid.* W grad krzepnąć zaczynają wody. || *Id.* Twardnieć, stawać się twardym. || Przenosić. *Nunquam corrupta rigescunt saecula. Claud.* Nigdy zepsute wieki nie wdziewają na się męskiej surowości.

RIGIDE, psk. (od *rigidus, a, um*). Mocno, sztywnie, krzepko, twarde, niegiętkim, nieporuszoną sposobem, np. *teetorium rigide obsoletum. Vitr.* || Prosto, w prostej linii, np. *rigide pilam mittere. Sen.* || Ostro, surowie, ściśle, np. *submovere omnes mulieres ab arte aliqua. Ovid.* *Dissolutam disciplinam prae fractius et rigidius adstringere. Val. Max.* t. j. ostro, surowie, ściśle.

RIGIDITAS, atis, ż. (od *rigidus, a, um*). Sztywność, krzepkość, twardość, hart, np. drzewa. *Vitr.*

RIGIDO, as, are, (od *rigidus, a, um*). Sztywnym, twardym, niegiętkim czynić, np. *virtus recta est; flexuram non recipit, rigidari quidem amplius intendi non potest. Sen. Ed. Gronov.* ma *rigida est.*

RIGIDUS, a, um, (od *rigeo*). Mocny, sztywny, niegiętki, hartowny, np. mówiące o zimnie, np. *tellurem Borea rigidam movere. Virg.* — *aqua. Ovid.*; zjadł *rigida pruni. Lucr.* *Rigidum permanet frigus ad ossa. Id.* || Też o innych rzeczach, np. — *silex. Ovid.* — *ferrum. Id.* — *ensis. Virg.* — *cervix. Suet.* — *mentula. Martial.*; zjadł nazwany *Priapus deus rigidus. Auct. Priap.* || Stęzaly, stwardziały, prosto stojący, sztywny, np. — *columnae. Ovid.* — *capilli. Id.* — *querens. Virg.* || Przenosić, nieporuszony, np. — *innocentia. Liv.* — *vultus. Ovid.* — *mens. Id.* || Niekształtny, niegrabny, prosty, gruby, nieobyczajny, np. — *mores. Ovid.* *Signa rigidiora. Cic.* *Stoliditas rigidissima. Arnob.* || Surowy, ostry, np. — *censor. Ovid.* — *sententia. Plin.* — *senex. Ovid.* || Cierpliwy, znosny, np. — *fossor. Martial.* || Dziśki, okrutny, np. — *ferae. Ovid.* — *ensis, — ferrum. Virg.* — *Mars. Ovid.*

RIGO, as, avi, atum, are, (od *riuum ago*). Kropić ziemię wodą dla żyzności, pokrapiać co, odwilżać. *Fluvius rigat campos. Plin.* Rzeka skrapia pola. || *Rigare aquam. Liv.* Sprowadzać wody dla zwilżenia czego. *Om-nibus membris vitalem sanguinem rigant. Plin.* We wszystkie członki żywotną krew przelewają. || Przenosić. *Uberibus gravidis natos vitali rore rigabat. Cic.* Z pełnych piersi żywotną rosą karmiła dzieci. || Wyrą-
zem poetów. *Rigare fletibus ora. Ovid.* Skra-
piać łzami lice. — *oculos uberi fletu. Id.* —

oczy rzesistemi łzami. || *Lux solis mare ac terras coelumque rigat. Lucret.* Promień słońca oświeca morze, ziemię i niebo.

RIGOR, *ōris*, m. (*ῥῑγος*). Siła, moc i ostryść zimna. — *hiemis. Justin.* Ostrość zimy. — *piger. Lucret.* Zimno bardzo ostre. || Skrzepłość, zdrętwienie ciała. *Sedare rigores. Plin.* Uśmierzać odrętwiałość ciała. || Nacężenie żył. *Rigorem cervicis mollire. Plin.* Karku żył nacężenie miękzyć. || Twardość, nieugiętość. — *ferri. Virg.* Twardość żelaza. || *Rigor aquae. Ulp.* Naturalny bieg rzeki. || *Rigor. Fronti.* Prostość granicy. || Przenośność. Stałość, surowość. — *animi. Tac.* Stałość umysłu. — *disciplinae militaris. Id.* Karność żołnierska. || *Ovid.* Niedbalosć około siebie, niechłujstwo. || *Plin.* Nieprzyjemność malowideł. || *Rigor accentus. Quintil.* Jednostajność akcentu czyli przygłosu w wy-mawianiu.

RIGORO, *as, avi, atum, are*, (od *rigor, oris*). Sztynnym, mocnym, krzepkim, twar-dym, tegiłem czynić, prostym, równym, pod-partem czynić. *Plin.* || Ztąd *rigoratus, a, um, Id.*

RIGOROSUS, *a, um*, (od *rigor, oris*). Sztynny, mocny, krzepki, ostry, surowy, nieużyty, srogi, twardy. *Sen.*

RIGUUS, *a, um*, (od *ri-go, are*). *Plin.* Mokry, wilgotny. || *Riguum absol. Id.* Miejsce odwilżone wodą. || *Riguus. Virg.* Woda kanałami sprawadzona. || Przez zamianę. *Plu-rimo lacte rigua bos est. Solin.* Krowa, która wiele mleka daje. || *Riguum i riguus absol. Plin.* Woda skrapiająca.

RĪMA, *ae, Ź*. (*ῥῑμμα*, od *ῥῑσσω*, rozry-wam). Rozpadlina, szpara, rysa, dziura. *Per angustam rimam. Horat.* Przez ciasną dziurę. || *Agere, ducere, facere rimas. Cic.* Padać się, rysować się, dziurawić. || *Rimae. Plin.* Rozpadliny w ciele, jakie się dają widzieć na ustach, rękach i nogach. || Przenośnie. *Fortuna rimam faciente. Ovid.* Gdy fortuna grozi upadkiem. || *Rimam aliquam reperire. Plaut.* Znaleźć drogę, sposób. || *Plenus rimarum. Terent.* Który nie utaić nie może, niedotrzymujący sekretu. || *Explere rimas. Cic.* Zatkać dziury. || *Igneae rima.* Rys błyskawicy. *Igneae rima micans percussit lumine nimbus. Virg.* Ognisty rys szybkim na chmurach przebiega połotem. || *i. q. cunius. Juvenal.*

RIMABUNDUS, *a, um*, (od *rimor*) i *e. rimans*. np. Uważający, rozważający, zastanawiający się nad czem, rozmyślający, np. *dum haec identidem rimabundus eximie de-lector etc. Apul.*

RIMATIM, psk. (od *rima*). Przez dziurę, przez rys, przez szparę, np. na co patrzeć. *Martian. Cup.*

RIMATOR, *ōris*, m. (od *rimor*) i *q. qui rimatur*. Badacz, który bada co, dochodzi, docieka czego, np. *Farro ille Romanus multiformibus emittens disciplinis, et in vetustatis indagazione rimator. Arnob.* t. j. badacz.

RĪMO, *as, are*, zamiast *rimor*; ztąd *ri-matus, a, um*, biern. *Sidon.* Badany.

RIMOR, *aris, atus sum, ari, dep.* Właściwie robić rozpadliny, szpary, szczeliny; ztąd gmerać, ryc, rozkopywać, np. — *rastris terram. Virg.* t. j. ryc, kopać, motyką, gracą wzruszyć. *Humum pilis rimabantur. Tac.* t. j. ziemię włóczniami koląc szperali wszędzie. *Fultur viscera rimatur epulis. Virg.* Sep wnętrzości dzioba. || Dochodzić, badać, poszukiwać, rozważać, zastanawiać się nad czem, np. *sed tamen id quoque rimatur, quantum potest natura. Cic.* — *oculis coeli plagas. Varr. ap. Non.* || Szukać, np. — *telum. Virg.* — *fustem. Apul.* — *clatis naribus auras. Ovid.* t. j. dochodzić wchłom.

RIMOSUS, *a, um*, (od *rima*). Pelen rozpadlin, szpar, szczelina albo mający szpary, szczeliny, np. — *cymba. Virg.* — *vasa. Juvenal.* — *aedificium. Colum.* — *fores. Prop.* *Rimosior passus. Gell.* || Przenośnie *auris rimosa. Hor.* t. j. ucho, które nie niezatrzymuje, ani tai.

RIMULA, *ae, Ź*. (zdrobn. od *rima*). Mała rozpadlina, szpara, szczelina. *Cels.* *Per exiguas cavernarum rimulas. Lactant.*

RINGOR, *eris, rictus sum, ringi, dep.* (od *ῥῑγος*, nozdrze albo od *rictus*). Właściwie szeroko rozdziawiać gębę, wyszczerzać zęby, np. *ridens ringitur. Acc. ap. Non.* t. j. śmiejąc się wyszczerza zęby; ztąd *rictum* otwieranie ust, paszczęki. Ob. *Rictum i Rictus*. || Ztąd bydz niechętnym, guiewnym, zawziętym, bydz tetrycznym, przykrym, nudnym. *Terent.* *Sen.* *Ringitur otiosa virtus. Sidon.* || Marszczyć się, np. *radices supra terram aere frigidiore ringuntur. Varr.* Inne Edd. mają *stringuntur* albo *cinguntur*.

RIPA, *ae, Ź*. (od *rupes*). Właściwie brzeg rzeki, brzeg morza, np. *ripa fluminis. Caes.* *Festra ripa vos sequar. Plaut.* — *dextra. Ovid.* — *sinistra. Hor.* — *declivis. Ovid.* — *umbrosa. Hor.* — *abruptissima. Plin.* *Ripa maris. Colum. Sen. Apul.* || Przenośnie, np. *ripis superat mihi pectus laetitia meum. Plaut.* || *Ripa. Ovid.* Koryto rzeki. || *Ripa, t. j.* brzeg morski w ciasnych miejscach morza. *Colum.* || *Alta Ripa.* Podwójne miasto nad brzegiem Renu, dziś *Altrip. Not. Imper.*

RIPAEUS. Ob. **RHIPAEUS**.

RIPARIENSIS, *e, ptnk.* (od *riparius* albo od *ripa*). Pobrzeżny, tyczący się brzegu rzeki. — *militis. Vopisc.* Żołnierze strzegący brzegu Dunaju, który był pograniczem u Rzymian.

RIPARIUS, *a, um*, (od *ripa*). *Plin.* Przy-rzeczny, na przyrzeczu mieszkający. — *hirundo. Id.* Na przyrzeczu gnieżdżąca się jaskółka.

RIPENSIS, *e, ptnk.* (od *ripa*). *Amnian.* Pobrzeżny, blisko brzegu leżący.

RİPEUS albo **RİPHEUS**, *a, um*. Rifej-ski, np. — *montes. Enn. ap. Varr.*

RİPHEUS, *Źi, i, Źos*, m. Centaur. *Ovid.*

RİPULA, *ae, Ź*. (zdrobn. od *ripa*). Mały brzeg, brzeżek. *Cic.*

RISCUS, *i, m.* (*ῥῑσκος*). Skrzynia do scho-wania sukien, kufer, kommoda, matelzak, tlomok. *Ter.* || Toaletta kobiet. *Ulp.* in *Pandeet.*

RISIBILIS, *e, ptnk.* (od *rideo*). Który śmiać się może, śmieszny, zdanny do śmiechu, np. *Et quemadmodum, omnis homo risibilis est, ita omne risibile homo est. Mar-tian. Cap.*

RİSİLOQUİUM, *ii, n.* (od *risus i loquor*). Mowa pomieszana ze śmiechem. *Tertull.*

RİSİO, *ōnis, Ź*. (od *rideo*). Śmiech. *Plaut.*

RİSİTO, *as, are*, (częstotl. od *rideo*). Śmiać się często. *Naeu. ap. Non.*

RİSOR, *ōris, m.* (od *rideo*). Śmieszek, tre-fnis, żartownis, wyśmiewacz, naśmiewca, szyderca. *Hor. Risores mulierum. Jul. Firm.*

RİSUS, *us, m.* (od *rideo*). Śmiech, śmia-nie się, *factus est. Cic.* — *coortus est. C. Nep.* Śmiech wszczął się. *Risum captare. Cic.* Rozśmieszyć. — *edere. Id.* Śmiać się. — *sibi exultare. Id.* Zmusić siebie do śmiechu. — *tollere. Hor.* Rozśmiać się głośno. — *alieni concitare. — movere. Cic.* — *facere. Cacl. ad Cic.* — *elicere. Juven.* Śmieszyć ko-go, rozśmieszyć. — *discutere. Petr.* Śmiech przerywać. *Risu solvi. Hor.* Zdychać, pe-kać się od śmiechu. *Risum tenere. Cic.* *Ri-su admoderari. Plaut.* Wstrzymać się od śmiechu. *Risum dare alieni. Hor.* Dadać komu powód do śmiechu. — *de se tradere. Maer.* — *mereri. Quint.* Na pośmiech się poddać. *Risu excipere. Quint.* Wyśmiać. *Esse risui. Cic.* Bydz pośmiewiskiem. || *Risus, us. Apul.* Bożek śmiechu.

RİTE, jest właściwie przyp. szóst. od przyp. pierwsz. *ris* albo *ritis* (i. e. *ritus*) psk. Obrzędnie, wedle obrzędów, należycie. *Ri-te perfectis sacris. Varr.* Po odprawieniu wedle obrzędów ofiar. — *deos colere. Cic.* Na-leżycie czcić bogów. || Wedle zwyczaj. *Te-lystes rite adfuerant. Auct. Ad Her.* Świad-kowie wedle zwyczaj. byli obecni. || Dobrze, porządnie. *Rebus jam rite paratis. Virg.* Dobrze przygotowany rzeczy. || Szczęśli-wie, pomyślnie. *Rite venerim. Plaut.* Szczę-sliwie przybyłem.

RİTUALIS, *e, ptnk.* (od *ritus*). Tyczący się obrzędów. *Rituales libri. Cic.* Obrzędo-we księgi, traktujące o obrzędach religij-nych.

RİTUALİTER, psk. (od *ritualis*). *Am-mian.* Obrzędnie, należycie zachowując obrzędy.

RİTUS, *us, m.* Obrząd, ceremonija w rze-czach religijnych. *Cic. Virg. Ovid. Gracco ritu sacra non Romano facere. Varr. Nisi profanos ritus exuissent. Tac.* t. j. obrzędy Egypckie i żydowskie. || Ztąd zwyczaj, oby-czaj, maniera, moda, np. *ritu Cyclo-pum. Ovid.* *ritu nuptiarum. Pandect.* *legitimi ritus. Gell.* || Gust, sposób, np. *latronum ri-tu. Cic.* *Mulierum ritu altercantes. Liv.* *Flu-minis ritu. Hor.* *Statuarum ritu. Petron.* || Przyp. drug. *ritus* zamiast *ritus. Varr. ap. Non.*

RİVĀLĪCIUS albo **RİVĀLĪTIUS**, *a, um*, (od *rivalis*). Tyczący się spółrunków. — *lex. Fest.* Prawo dla spółwodników wodę z drugim spółwodzących.

RİVALIS, *e, ptnk.* (od *rivus*). *Colum.* Spółrunk, spółwodnik, wodę z drugim spół-wiodący. || Przenośnie. *Plaut.* Spółzaletnik, rywal, spółny miłośnik, konkurent. || *Riva-les. Ulp.* Spółrunkie, spółwodniey, wodę z drugim spółwodzący.

RİVALITAS, *atis, Ź*. (od *rivalis*). *Cic.* E-mulacya, zawistna miłość, konkurencyja, za-wisć między zalotnikami. || Też zawistna mi-łość między dwiema rywalkami. *Apul.*

RİVALITIUS. Ob. **RİVALICIUS**.

RİVATIM, psk. (od *rivus*). Strumieniem, kanałami, np. *rivatim aquae de Ponto flu-unt. Macrobi.*

RİVĪFINALIS, *e, ptnk.* (od *rivus i fina-lis*). *Sicul. Flacc.* Tyczący się granic oble-wających wodami.

RİVINUS, *i, m.* (od *rivus*) zamiast *riva-lis*. Współbiegający, rywal, konkurent, spółzalotnik, współmiłośnik. *Plaut.*

RİVO, *as, are*, (od *rivus*). Sprowadzać, puszczać ztąd wodę, np. — *fontes in atria. Paulin. Nol.*

RİVULUS, *i, m.* (zdrobn. od *rivus*). Po-tok, strumyk, rzeczka, np. *tardi ingenii est rivus rivulus consecrari, fontes rerum non videre. Cic.*

RİVUS, *i, m.* (od *ῥῑvo*, płynę). *Cic.* Stru-mień, rzeczka, źródło, woda z rzeki pro-wadzona. *Aqua per pronum trepidat cum mur-mure rivum. Horat.* Woda, która pochyłym korytem, w szemrzącym strumyku spada. || *Pandect.* Rurmus albo kanał, kędy woda płynie. || Woda naturalnie płynąca, mniejsza od rzeki. *Rivi pluvialis aquae. Ovid.* Dżdżo-we potoki. || *E rivo flumen facere, przyst.* *Ovid.* Rzecz małą bardzo rozszerzać. || *Ri-vus.* Płyn, humor, wilgotność. *Munectat la-crimarum rivus. Ovid.* Skrapia rzesistemi łzami. — *argenti et auri. Lucret.* *Sanguinis vomens rivus. Virg.* || Ztąd przenośnie, np. *rivus fortunae. Hor.* t. j. potok szczęścia, *rivi ignium. Plin.* *Tenuis facundiae rivus. Lactant.*

RİXA, *ae, Ź*. (od *rixor s. rixo*). Swar, zwada, kłótnia, waśn, np. *rixae ac prope proclium fuit. Liv.* In *rixam ire. Quintil.* Kłócić się, wadzić się. *Rixam contrahere. Vellej.* — *facere. Petron.* — *excitare. Catull.* t. j. wszczynać zwadę, *rixae calida. Hor.* || Przenośnie kłótnia, zwada, walka, np. *Academiae nostrae cum Zenone magna ri-xa est. Cic.*

RİXATOR, *ōris*, m. (od *rixor s. rixo*). Warchol, kłótnik, swarliwy. *Quintil.* || *Ri-xator* zamiast *rixator. Hor.*

RİXO, *are, i. q. rixor. Varr. ap. Non.*

RİXOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *ri-xa*). Kłócić się, wadzić się, spór wieszać o co, np. — *cum aliquo de amicitia. Cic.* *Mul-to cum sanguine rixantes. Lucret.* — *aliquid* zamiast *propter aliquid. Id.* || Przenośnie

waleczyć, spór wieść, np. *inter se rixantur cupiditas et timor. Sen. Rami arborum inter se rixantes. Plin. t. j. krzyżujące się w rozrastaniu gałęzi. Herbae rixantur. Farr. Ziola suche w zbieraniu kruszą się. Si lectio certa: Consonantes asperiores in commissura verborum rixantur. Quintil.*

RIXOSUS, *a, um*, (od *rixā*). Kłótlivy, swarliwy, zwadliwy, np. — *aves. Colum.*

RO

ROB i **ROOB** indecl. Powidło; wyraz aptekarski.

ROBEUS, *a, um*, zamiast *Rubeus*, np. *colore potissimum nigro dein robeo. Farr. Ed. Schneijder. ma rubeo.*

ROBIGALIS albo **RUBIGALIS**, *e*, ptak. Tyczący się bożka Robigus. *Farr. Plin. Paul. ex Festo. Robigalia scil. solennia. Farr. Paul. ex Festo. Święta na cześć bożka Robigus, które obchodzono 26 marca dla odpedzenia rdzy ze zboża.*

ROBIGINO i **RUBIGINO**, *as, are*. Rdzawiec, np. *ut gladius usu splendescit, situ rubiginat, ita vox in vagina silentii cet. Apul.*

ROBIGINOSUS (*Rubiginosus*), *a, um*, (od *rubigo*). Zardzewiały, np. — *strigilis. Plaut. t. telum sanguine rubiginosum. Apul. || Przenośnie, rubiginosis cuncta dentibus rodit. Martialis. t. j. zazdrośny, zazdrościwy, złośliwy.*

ROBIGO albo **RUBIGO**, *inis, Ź*. (od *robis* albo od *ruber, rufus*). Ob. **RUBIGO**.

ROBIGUS, *i, m*. (od *robigo*, rdza w zbożu). *Robigus* bożek, którego Rzymianie czcili, aby zachował zboże od rdzy. *Farr. Paul. ex Festo.*

ROBIUS, *a, um*, zamiast *robeus* (*rubeus*). *Inser. ap. Grut. np. robeus (boves). Colum.*

ROBORARIUM, *ii, n*. (od *robur*) scil. *stabulum. Scip. Afr. ap. Gell. Zwierzyńiec krolikowy, murem albo rowem ohwiedziony, zagroda, miejsce parkanem ogrodzone.*

ROBORASCO, *scis, scēre*. (od *roboro, are*). Stawać się mocnym, np. — *ramus. Naeu. ap. Non.*

ROBORATUS, *a, um*. *Plin. Zmocniony, pokrzepiony.*

ROBOREUS, *a, um*, (od *robur*). *Colum. Dębowy, mocny. Roborea materies. Id. Drzewo dębowe.*

ROBORO, *as, avi, atum, are*, (od *robur*). Mocno czynić, wzmoocnić, umocnić, utwierdzić, np. — *artus. Lucr. — vitem. Plin. — equum cibo. Colum.*

ROBOROSUS, *a, um*, (od *robur, cho-roba*). Cierpiący szyi kołowatość, np. — *passio. Feget. de re vet.*

ROBUR, *ōris, n*. (*robis, czerwony*). *Cic. Dąb bardzo twardy. || — lethale. Sil. Włócznia. || — sacrum. Virg. Koń Trojański. — curvum. Stat. Łódź. || Mart. Kij, maczuga, którą karano przestępców. || Rłoda do sadzenia ludzi. || Twardość, moc, krzepkość. Solidae suo stant robore vires. Virg. W samej*

sile wieku. *Robur accusationis. Cic. Moc oskarżenia. — verborum. Quint. — wyrazów. || Vir incredibili animi robore. Cic. Mąż niepospolitej stałości. || Robore natus. Stat. Dziki, okrutny, niełudzki. || Feget. Kołowatość szyi, mówią o chorobach bydła. || Robos i robus, zamiast robur, jak labos i honos, zamiast labor i honor.*

ROBURNEUS, *a, um*, (od *robur*). Dębowy, od dębu, np. — *fruges. Colum. t. j. dębowy.*

ROBUS zamiast *rufus*, czerwony, rumiany. *Fest. || Zamiast robur. Ob. Robur na koncu.*

ROBUSTARIUS, *a, um*, (od *robustus, a, um*). *Inser. ap. Don. Tyczący się dębu albo twardego drzewa. Robustarii, scil. artifices. Ibid. Rzemieślnicy robiący co z dębu albo z twardego drzewa.*

ROBUSTE, *psk.* (od *robustus, a, um*). Mocno, krzepko, np. *fecunda malis suis natio ita raptim adolevit, robusteque recreata est, ut. etc. Nazar. in Panegyri. || Stop. drug. robustius. Augustin.*

ROBUSTEUS, *a, um*, (od *robur*) i. e. *ex robore. Vitr. Dębowy, z dębu, albo z twardego drzewa.*

ROBUSTUS, *a, um*, (od *robur, robus*). Dębowy albo z twardego drzewa, np. — *materia. Farr. Colum. — stipites. Liv. — fores. Hor. — plaustra. Id. — repagula. Ovid. — carcer. Plaut. || Mocny, krzepki, np. cornua ad ineursum robusta. Plin. Solum robustissimum. Colum. t. j. bardzo mocna ziemia. Quo majus quodque animal, eo robustior ex eo cibus est. Cels. || Szczególnie o sile ciała, np. postquam robustior est factus. Nep. — corpus. Suet. — animus. Cic. Fox robusta. Plin. Malum sit robustius. Cic. Carmen robustum, i. e. grande, grandiloquum. Pers.*

RODO, *dis, si, sum, ēre*, (z *rodō, gry-zę*). Gryźć co. — *vitē. Ovid. Ogryźć, ogłodać latorośl winną. Ferrum rubigine roditur. Id. Rdza gryzie żelazo. || Rodere absentem. Horat. Obmawiać kogo. — dentem, dentē. Mart. Odgryźć się komu, zębami się mu odjąć. — rabiosa silentia. Persi. Mruczeć sobie.*

RODUSCULUM. Ob. **RAUDUSCULUM**.

ROGALIS, *e*, ptak. (od *rogus*). Tyczący się stosu, należący do stosu, zostający, będący w stosie, stosowny, np. *flammas rogales. Ovid. t. j. stosowe płomienie.*

ROGAMENTUM, *i, n*. (od *rogo*). Pytanie, np. *rogamentum proponere. Apul.*

ROGANS, *tis, r*. współ. (od *rogo, are*). *Cic. Proszący, który prosi.*

ROGATIO, *ōnis, Ź*. (od *rogo, are*). *Cic. Prośba, suplika. || Id. Pytanie, postać krasomówska. || Gell. Prawo do postanowienia albo przyjęcia za uchwałę ludu rzymskiego. || Fest. Przywilej różniący się od prawa, który się tylko ściąga do partykularnych osób, lecz często się za jedno bierze. Rogationem ferre ad populum. Cic. Podadź pra-*

wo ludowi do potwierdzenia, albo uchwałę przed ludem przelożyć. — *accipere. Id. Przyjąć prawo. — per vim perferre. Id. Przemocą dokazać, aby prawo było przyjęte.*

ROGATIUNCULA, *ae, Ź*. (zdrobn. od *rogatio*). Krótkie pytanie, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. *rogatiuncula delectatus. Cic. || Ztąd rogatiuncula zamiast lex. Bil, ustawa, postanowienie, urządzenie, np. ex una rogatiuncula. Cic.*

ROGATOR, *ōris, m*. (od *rogo, are*). *Cic. Pytacz, który się pyta. || Marti. Zebrak, ubogi. — comitiūm. Cic. Ten, co przewoźniczy zgromadzeniu sejmowemu. || — legum. Lucil. Ten, co podaje ludowi projekt do prawa. || — scaenae. Inser. Sluga teatralny.*

ROGATUS, *us, m*. (od *rogo, are*). Prośba, suplika, np. *ejus rogatu. Cic. t. j. za jego prośbą. Cogor rogatu eorum. Cic. t. j. zmuszony jestem ich prośbą. || Pytanie, np. ad rogatum respondere. Cic.*

ROGITATIO, *ōnis, Ź*. (od *rogito*) i. q. *rogatio*. Pytanie, naradzenie względem praw. || Ztąd zamiast *lex*. Prawo, bil, ustawa, np. *rogationes plurimas propter vos populus scivit. Plaut. || Prośba.*

ROGITO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *rogo*) i. q. *rogo*. Często pytać się, wywiadywać się. *Multi super Priamo rogitant, super Hectore multa. Virg. Joż o Pryama znoua o Hektora pyta. || Pytać. Rogitavit me ubi fuerim. Terent. Pytał mię, gdzie był. || Rogitas? Terent. Wyraz komiczny, oznaczający tego, który wie albo wiedzieć powinien, a jednak się pyta. || Rogito, zamiast *rogo*. Terent. Usilnie proszę.*

ROGO, *as, avi, atum, are*, (od *ῥοῖσθαι, pragne*). Pytać, wywiadywać się. *Die quod rogo. Terent. Powiedz o eo cie proszę. || Rogare. Ulpi. Przyrzekać, rezezyć za kogo. || Rogas? et jam rogas? Terent. Wyraz przysięgany temu, który się pyta o to, o czym wie albo wiedzieć powinien. || Rogas? Cic. O eo pytasz? || — aliquem sententiam. Cic. Pytać się o zdanie czyje. || — legem. Id. Proponować do potwierdzenia prawo. || — magistratum. Liv. Prosić o wybor urzędnika. || — milites sacramenta. Liv. Powołać albo zobowiązać do przysięgi żołnierzy. || Rogare. Cic. Prosić, zaklinać. || Precario rogare. Id. Wnadzieci otrzymania czego, prosić kogo. || Malo emere, quam rogare, przysł. Cic. Włóć kupić, aniżeli prosić.*

ROGUM, *i, n*. albo **ROGUS**, *i, m*. *Cic. Stos drew, na którym palono umarłych, zgłiszczę, plac żegania umarłych, miejsce ze stosiem pogrzebowym.*

ROGUS, *i, m*. i. q. *rogum*. Stos do palenia, np. *in rogum illatus est. Cic. Rogum ascendere. Plin. Rogum exstruere. Cic. || Rogus zamiast mortuus, sepultus. Prop. || Rogum zamiast rogus. Afran. ap. Non.*

ROMA, *ae, Ź*. (*Ῥώμη, sila*). Rzym miasto we Włoszech, np. *Scilicet et rerum facta est pulcherrima Roma, septemque una sibi muro circumdedit arces. Virg. t. j. mia-*

sto złożone z siedmiu gór czyli pagórków. || Ztąd tak nazwany Rzym *arx septicolis. Prudent.*

ROMANE, *psk.* (od *Romanus, a, um*). Po rzymsku, rzymskim sposobem, np. — *dicere. Gell.*

ROMANENSIS. Ob. **ROMANIENSIS**.

ROMANICUS, *a, um*, (od *Romanus*). Rzymski, w Rzymie zrobiony, np. — *aratra. Cato. — juga. Id.*

ROMANIENSIS, *e*, ptak. (od *Romanus*). Rzymski, np. — *sal. Cato. || Też Romanensis, np. — pistor. Inser. ap. Grut.*

ROMANITAS, *atis, Ź*. (od *Romanus, a, um*). Obyczaje i ustawy rzymskie. *Tertull.*

ROMANULUS, *a, um*, (zdrobn. od *Romanus, a, um*) i. q. *Romanus*, np. *porta Romanula. Farr. t. j. brama rzymska ku górze Patałińskiej i. q. porta Romana.*

ROMANUS, *a, um*, (od *Roma*). Tyczący się Rzymu, należący do Rzymu, zostający, będący w Rzymie, albo Rzymskie państwo, rzymski, np. — *populus. Cic. — Hor. Liv. — homo. Cic. — lingua. Plin. t. j. język łaciński. Urbs romana zamiast Rzym. Liv. Ovid. — porta. Fest. — bellum. Liv. Romano more. Cic. || Ztąd Romani. Liv. Caes. Virg. Rzymianie. Romanus sedendo vincit, przysł. Farr. Aluzya do Fabiusa Kunkatora, który siedząc Annibala pogromił, albo, więcej znaczący rada w domu, aniżeli siła za domem.*

ROMILIUS, *a, um*, np. — *tribus* tak zwana *Tribus* rzymskiego narodu. *Cic. Farr. Inser. ap. Grut. || Też Romulia. Paul. ex Fest. powiada; Romulia tribus dicta, quod ex eo agro censebatur, quem Romulus cepit ex Fejentibus.*

ROMPHAEA. Ob. **RHOMPHAEA**.

ROMULA, *ae*. Ob. **ROMULUS**.

ROMULARIS, *e*, ptak. (od *Romulus*). Tyczący się Romulusa, należący do Romulusa, nazwany od niego, Romulusowy, np. *ficus Romularis, albo Ruminalis* zwana. *Liv. || Rzymski, np. — populus. Sidon.*

ROMULENSIS, *se*, ptak. (od *Romulus*). Rzymski. || Ztąd — *Hispalis* w Hiszpanii *Colonia Romulensis* nazywała się. *Plin. || Też Romula. Ob. Romulus, a, um, i Romulca. Inser. ap. Grut.*

ROMULEUS, *a, um*, (od *Romulus*). Tyczący się Romulusa, należący do niego, pochodzący od niego, Romulusowy, Rzymski, np. *ensis Romuleus. Ovid. t. j. miecz Romulusa. Casa Romulea. Petron. t. j. Romulusa chalupa. — urbs. Ovid. t. j. Rzym. || Romulea. Liv. Miasto we Włoszech.*

ROMULIA tribus. *Fest. Ob. ROMILIUS. || Też Romulia. Miasto w Hirpinach. Steph. Byzant., inaczej Romulea zwana.*

ROMULIDES, *ae, m*. (od *Romulus*). Potomek Romulusa, albo Rzymianin. || Ztąd *Romulidae*. Rzymianie. *Virg. || Romulidarum. Synnach.*

ROMULUS, *i, m*. (*Ῥωμύλος*). *Liv. Virg. Syn Illi czyli Rei Sylvii, brat Remusa, za-*

łożyciel Rzymu. || *In MSS. Romulus.* || *Romulus Sylvius. Liv.* Ról Alby.

ROMULUS, *a, um*, zamiast *Romuleus*. Właściwie Romulusowy, należący do Romulusa, dotyczący się Romulusa, pochodzący od niego, Rzymski, np. — *tellus. Virg.* — *gens. Hor. Colonia Romulea. Inscr. ap. Grut.*

RONCHUS, *i, i* **RONCHO**, *are. Ob.* **RHONCHUS** i **RHONCHO**.

RORALIS, *e, ptuk.* (od *ros*). Rosisty, naksztalt rosy, np. *virgaque rorales laurea misit aquas. Ovid.*

RORANS, *tis, r. wspóln.* (od *roro, are*). *Cic.* Rosisty, kroplisty. — *juvenis. Manil.* Wodnik na niebie. *Rorantes herbae. Manil.* Trawy rosiste. — *sanguine capilli. Ovid.* Włosy krwią uroszone. *Rorantia fontibus antra. Ovid.* Grotty, w których ze źródeł wytryskuje woda. *Ter spumam elisam et rorantia vidimus astra. Virg.* Trzykroć pianą widzi my zroszone niebiosa. || *Rorantes responsiones. Maer.* Skape odpowiedzi.

RORARIUS, *a, um*, (od *ros*). *Rorarii, scil. milites. Liv.* Żołnierze pociskowi, procarze, żołnierze lekko uzbrojeni. || — *vinum. Paul. ex Fest.* Wino, które dawano żołnierzom lekko uzbrojonym.

RORATIO, *ōnis, Ź.* (od *roro, are*). Rosy padanie, rosa. *Apul.* || Choroba winnej macicy. *Plin.*

RORATUS, *a, um*, (od *roro, are*). Spadający naksztalt rosy. *Rorata pruina. Ovid.* Szron, rosa mrozem skrzepła.

RORESCO, *scis, ěre*, (od *ros*). Stawać się rosą, rosic się. || Przenosić zaczynać rozpuszczać się w rosę. *Resolutaque tellus in liquidas rorescit aquas. Ovid.* Ziemia rozpuszczona w płynną się przeistacza wodę.

RORIDUS, *a, um*, (od *ros*) zamiast *rosidus*. Zroszony, zwilżony, mokry, np. *rorida antra* zamiast *rosida antra. Apul.*

RORIFER, *a, um*, (od *ros* i *fero*). *Lucr.* Rośliny, rosę przynoszące, np. *ubi roriferis terram nox obruit umbris. Lucr.* — *aura Zephyri. Sen.*

RORIFLUUS, *a, um*, (od *ros* i *fluo*). Rosę przynoszący, np. *rorifluam sectemur carmine lunam. Vetis Poeta in Catalect.*

RORIGER, *a, um*, (od *ros* i *gero*). Rosę przynoszący. *i. q. rorifer. Fulgent.*

RORO, *as, avi, atum, are*, (od *ros*). Rosić, puszczać rosę, albo padać jak rosa, np. *rorat. Colum.* Rosa pada. *Ante rorat, quam pluit. Farr.* || Rosą skropić, zrosić, odwilżyć, zmoczyć, np. — *ora lacrymis. Lucr. Ovid.* — *saxa cruore. Sil.* || Bydź zroszonym, skropionym, np. *rorant pennae. Ovid. Capilli rorantes. Id. Rorantia astra. Virg.* || Kapać, cieć, sączyć się, kroplami padać, np. *ante rorat, quam pluit. Farr.* np. *lacrymae rorantes. Lucr. Per eutem roraverint sanguinis guttae. Apul.*

RORULENTUS, *a, um*, (od *ros*). Rosisty, np. — *vites. Colum.* — *baccae. Id.* — *uva. Plin.*

ROS, *rōris, m.* (od *ῥόσος*). *Cic.* Rosa.

|| Woda. — *marinus. Hor.* — morska. — *liquidus. Ovid.* Woda przezroczysta. *Rores pluvii. Hor.* Wody dżdżowe. || Łza. *Rorem stilare. Hor.* Łzę ronić. || *Ros vitalis. Cic.* Mleko posilne. — *arabius. Ovid.* — *syrius. Tib.* Olejek nardowy. *Sanguineis stillavit roribus arbor. Lucan.* Sączyły się z drzewa krople krwi. || *Macrob.* Bożek, syn powietrza i księżycy.

ROSA, *ae, Ź.* (od *ῥόδον, róża*). Róża, znakomity kwiat. *Cic. Plin. Flores rosae, rosarum. Hor.* Starożytni robili z róż wieniec, napychali poduszki różami. *Rosa* zamiast liczb. mnog. *rosae, np. pulvinus rosa sarcutus. Cic. Reticulum plenum rosae. Id. t. j. pelen róż.* || Też *in rosa. Z różami, np. potare in rosa. Cic. t. j. z różami. Redimitus rosa. Cic.* Uwieniony różami. || Ztąd przenosić. *Fivere in aeterna rosa. Martial. t. j. prowadzić życie przyjemne, miłe, wesołe.* || W ogólności różę są obrazem wdzięku, przyjemności, słodyczy, łagodności, uprzejmości, np. *quidquid calcaverit, rosa fiat. Pers. Fluxere rosae. Claudian. t. j. przyjemności, słodycze.* || *Rosa*, zamiast czerwony jak róża, różowy. *Rubeant labra rosis. Martial. Plena rosarum atria. Ovid.* || Słowo przy-milenia się, np. *mea rosa. Moja róża. Plaut.* || Różowa maść albo różowy olejek, np. *instillare paululum rosae vel lactis. Cels.* || || Krzak różowy. *Plin.* || Różowy czas, maj miesiące. *Inscr. ap. Grut.*

ROSACEUS, *a, um*, (od *rosa*). Z róży albo od róży, różowy, różany wianek, różana maść, np. — *corona. Plin.* — *ceratum. Id.* ztąd *rosaceum oleum. Plin.* Różowy olejek. *Flos rosaceus. Plin.* Różowa krew.

ROSALIS, *e, ptuk.* (od *rosa*). Z róży, należący do róży. — *aescae. Inscr. ap. Murat.* t. j. pokarmy z róży, które noszono na grobowce w miesiącu maju. || *Rosalia absol. I-bid.* Posypywanie grobowców różą.

ROSANS, *tis, r. wspóln.* (imsl. od *roso, are*). Czerwony jak róża, różowy. *Poeta in Catalect.*

ROSARIUS, *a, um*, (od *rosa*). Złożony z róży, np. — *venenum. Apul.* || *Rosarium*, rzecz. *Colum.* Miejsce różami sadzone, różany ogród. *Ovid.*

ROSATUS, *a, um*, (imsl. od *roso, are*). Opatrzony różami, przyprawiony różą, np. — *oleum. Seren. Samm.* || *Rosatium*, rzeczow. scil. *vinum.* Różowe wino. *Lamprid. Pallad.*

ROSCIJANUS, *a, um*. Tyczący się Roscijnusa, do niego należący, Roscijnuszowy, np. — *imitatio. Cic. t. j. naśladowanie Roscijnusa aktora.*

ROSCIDUS, *a, um*, (od *ros*). *Farr.* Rosisty, pelen rosy. || — *locus. Propert.* Mokre, zwilżone miejsce. || *Rosidus*, zamiast *roscidus. Colum.*

ROSCIUS, *a, um*. Przechwisko rodziny rzymskiej. || Ptuk. np. *Lex Roscia (Othonis)*. Prawo ustanowione względem miejsc i siedzenia na teatrze. *Cic. Hor. Tac. Plin.* || *L.*

Roscius. Komediant (*Comoedus*), jeden z największych komików aktor. *Cic.*

ROSETUM, *i, n.* (od *rosa*). Miejsce sadzone różami, różowy ogródek. *Virg. Institure roseta. Pallad.*

ROSEUS, *a, um*, (od *ros*). *Fest. Ob.* **ROSCIDUS**. || *Rosea. Plin.* Rodzaj bardzo wielkich konopi.

ROSEUS, *a, um*, (od *rosa*). Różowy kolor mający. — *nitro. Plin.* Jasność różowa. *Roseae genae. Virg.* Różowe jagody na twarzy. — *labra. Mart.* Różowe usta. — *honor. Val. Flacc.* Uroda godna podziwienia. — *ephebus. Marti.* Nadobny młodzieniec. || Różany, podobny do róży. *Rosea dea. Ovid.* Jun-trzenka. || Różowy, z róży. — *vinculum. Senec.* Różowy wieniec. — *flores. Claud.* Różę.

ROSIDUS, *a, um*, (od *ros*) i *q. roscidus*. Rosisty, pelen rosy, np. — *solum. Colum.* — *qualitas coeli. Id. Ed. Schnejd.* ma *roscidus*.

ROSINA HERBA. Rodzaj rośliny. *Veget. de re vet.*

ROSIO, *ōnis, Ź.* (od *rodo*). *Cels.* Gryzienie w żołądku, ból ostry wewnątrz. *Plin.*

ROSMARINUS i **ROSMARINUM**, (albo *Ros marinus*), *i, n.* Rozmaryn, roślina na podobieństwo drzewka, tak nazwana, że zwyczajnie rośnie przy morzu, jakby róża morska. *Plin. Colum.* || Też *marinus ros. Hor.* np. *marino rore. Id. Ros maris. Ovid.*

ROSO, *as, avi, atum, are*, (od *rosa*). Bydź różowym albo różowo-czerwonym. || Ztąd *rosans. Ob. Rosans.* || Przyprawiony różami, np. *rosatum oleum i — vinum. Ob. Rosatus, a, um.*

ROSTELLUM, *i, n.* (zdrobn. od *rostrum*). Dziób, dzióbek, nos, nosek, pyszczek. *Colum. Plin.*

ROSTRA. Ob. ROSTRUM.

ROSTRALIS, *e, ptuk.* (od *rostrum*). Tyczący się dzioba, nosa, pysku ptasiego, należący do dzioba. || Miejsce w Rzymie do tak nazwanych *Rostra* tyczący się, należący do rostrów, zostający, będący na rostrach, rostrowy, np. *dignum poema, quod apicibus perennandum auratis tabula rostralis adipeperat aut etiam Capitolina. Sidon.* t. j. godnym jest, co wyryto na miedzi, aby umieścić na rostrach albo w Kapitoliu, między publicznymi pamiątkami tablicę.

ROSTRANS, *tis, r. wspóln.* *Ob. ROSTRO, are.*

ROSTRATUS, *a, um*, (imsl. od *rostrum, are*). Mający dziób kończasty, nosaty. *Rostratae falcis. Colum.* Sierpy albo krzywe kosi. || — *naves. Cic.* Dzioby u sztab okrętowych. || *Rostratus vectis. Plin.* Rodzaj krzywego lemicza. || — *corona. Plin.* Wieniec okrętowy, który dawano temu, co wygrał bitwę morską. || — *columna. Suet.* Filar ozdoby szczytem okrętowym. || *i. q. navalis. Virg.*

ROSTRO, *as, are*, (od *rostrum*). *Plin.* Rłuc, dziobać. *Rostrante vomere. Plin.* Gdy emiesz prłł ziemię.

ROSTRUM, *i, n.* (od *rodo scil. instrumentum* albo *aliquid*). Właściwie, narzędzie do gryzienia czego. Dziób ptaszy, pysk, nos ptaszy i innych zwierząt. *Aduncitas rostrorum. Cic.* Zakrzywienie dziobów. *Sus rostro si humi A litteram impressit. Id.* Jeśli świnia swym pyskiem na ziemi głoskę A wyrzeje. — *lupi. Plin.* Pysk wilczy. — *apum. Id.* Ząb pszczoły. || Dla podobieństwa mówią się o innych rzeczach. *Falcis rostrum. Plin.* Krzywość kosi. *Insulae rostrum. Id.* Kończystość wyspy. || — *navis. Plin.* Przodek kończysty okrętu. || *Rostra. Cic.* Rostra czyli miejsce wyższe w rynku, na których magistraty sądziły sprawy, stanowiły prawa, mówcy zaś mówili do zgromadzonego ludu; imię to wzięto od sztab albo przodków okrętowych, któremi je Rzymianie zabrawszy nawy Ancyatom ozdobili. *Ascendere in rostra. Liv.* Wstąpić na mównicę. *Comitia edicere e rostris. Farr.* Sejm zapowiedzieć z wyższego miejsca. || Przez zamianę. *Campum et rostra movere. Lucan.* Lud poruszyć podczas zebrania i sejmu. *Tenere rostra. Id.* Przewodzić nad zgromadzonym ludem. *Rostra, forumque optare. Id.* Zadać pokoj. || *Rostrum, Nemaviae. Ant. itiner.* Miasto w Windelicy.

ROSULA, *ae, Ź.* (zdrobn. od *rosa*). *Inscr.* Mała róża. || *Ibid.* Imię niewiasty.

ROSULENTUS, *a, um*, (od *rosa*). Pelen róż, zasadzony różami, np. — *prata. Prudent.* || Różowy, np. — *splendor. Martian. Cap.*

ROSUS, *a, um*, (imsl. od *rodo, ere*). *Martial.* Ogryziony, ogłodzony.

ROTA, *ae, Ź.* (od *ῥότῶν*, chżyzo się toczyć). Koło wozowe albo garnańskie. *Pro rota me uti licet. Plaut.* Wolno mi użyć naksztalt wozowego koła. *Rotarum radii. Ovid.* Spręchy, spice czyli promienie u koła. *Rotarum vestigia. Id.* Koleje od koła. || Wóz. *Si rota defuerit, tu pede carpe viam. Ovid.* Jeśli zabraknie wozu, idź pieszo. || *Rota solis. Lucet.* Tarcza słońca. || *Phoebe rota. Senec.* Wóz słońca. || *Propert.* Okrag koła. || — *anni. Senec.* Bieg kołowy roku. || *Cic.* Rodzaj tortury, gdzie złoczyńców wpłatanio w spręchy koła, naksztalt mniemanej kary Ixyona w pieklach. || *Rota fortunae. Cic.* Niestalość fortuny. *Haec in amore rota est. Plaut.* Ta jest niestalość miłości. || *Imparibus rotis. Ovid.* Nierównym wymiarem wiersza, mówiąc o elegii. || *Plin.* Rodzaj ryby morskiej. || *Rotas. Farr.* Rodzaj koz w Samotracji. Inni czytają *platycerotas*.

ROTABILIS, *e, ptuk.* (od *roto, are*). Który się może obracać w koło, okragły, kolisty, okólny, np. — *flexus. Ammian.* || Wóz mogący się toczyć, torowany, utorowany, bity gościniec, np. *viam rotabilem. Inscr. ap. Grut.*

ROTALIS, *e, ptuk.* (od *rota*). Opatrzony w koła, np. — *carpentum. Capitolin. in Ma-crin.*

ROTATILIS, *e, ptuk.* (od *roto, are*). Który

ry się toczy kołem, okragły, kolisty, np. *gyrus. Sidon.*

ROTATIM, psk. (od *rota*). Okragłym, kolistym sposobem np. tańcować. *Apul.* || *Rotatim et volubiler dicere i. e. per trochaeos loqui. Diomed., trochaus* jest od *τρίχων*, *τρίχων* i. e. *rota*.

ROTATIO, *ōnis*, ż. (od *roto, are*). Skręcenie na okolo, obracanie w kolo, ruch kołowy, obrót koła, np.—*circini. Vitr.*

ROTATOR, *ōris*, m. (od *roto, are*). Rtóry toczy, obraca w kolo, np. *Bassaridum rotator Evan. Stat.* t. j. który okręca w kolo *Bachantek.*

ROTATUS, *us*, m. (od *roto, are*). Obracanie w kolo. *Auxon.*

ROTO, *as, avi, atum, are*, (od *rota*). *Ovid.* Kolić, obracać co w kolo.—*flammam. Lucr.*—*fumum. Hor.* Toczyć płomienie, kłęby dymu.—*telum. Stat.*—*ensem. Virg.* Wywijając mieczem, włócznią.—*orbis sanguineos. Val. Flacc.* Toczyć jaskrawe oczy. *Pav. rotat caudae pinnas. Colum.* Paw roztacza ogon. || *Rotari. Id.* Toczyć się w kolo. || *Virg.* Toczyć się ruchem kołowym.

ROTULA, *ae, z.* (zdrobn. od *rota*). Kolo, mówiąc zmniejszającym sposobem male kolo, kółko. *Plaut. Colum. Plin.*

ROTUNDA, *ae, z.* (*scil. res*) i. q. *turunda. Scrib. Larg.*

ROTUNDATIO, *ōnis*, ż. (od *rotundo, are*). Obracanie, toczenie w kolo, uformowanie się w kolo, zrobienie koła, kolo, np. *in rotundatione et in longitudine. Vitr.* t. j. zaokrąglenie, zakolenie. *Linea rotundationis. Vitr.* albo *rotunditas. Id.* t. j. linia kołowa, obwód, okrag, kolo.

ROTUNDATUS, *a, um*, (od *rotundo*). *Fel. lej.* Zaokrąglony, okragło zrobiony. || *Przenośnie. Elegos rotundatos elucubrare. Sidon.* Gładko i pięknie elegijne wypracować wiersze.

RÖTUNDE, psk. (od *rotundus, a, um*). Okragło, np. *ut in orbem quam rotundissime formetur. Colum. de arbor.* || Ztąd przenośnie u krasomówców, okragło, gładko, pięknie, np. *a te quidem apte ac rotunde habeo enim a rhetoribus. Cic.*

ROTUNDIFOLIUS, *a, um*, (od *rotundus, a, um* i *folium*, zamiast *habens rotunda folia*). Mający okragłe liście, okragłoliści, np.—*herba. Apul. de herb.*

ROTUNDITAS, *ātis*, ż. (od *rotundus, a, um*). Okragłość, kształt okragły, np. *gemma rotunditatis absolutae. Plin., folia circinatae rotunditatis. Id.* t. j. liście okragłe, *apes in rotunditatem compactiles. Plin.* || Ztąd przenośnie.—*verborum. Macrob.* t. j. zwykowne spojeenie, wiązanie słów.

RÖTUNDO, *as, avi, atum, are*, (od *rotundus, a, um*). Zaokrąglic, okragło co czynić, dadz kształt okragły, toczyć jak tokarz.—*ad volubilitatem. Cic.* Zaokrąglic rzecz jaką, aby we wszystkich kierunkach obracać ją można było. || *Przenośnie. Mille talenta rotundantur. Horat.* Trzeba dopełnić

tyśiąca talentów. *Citos iambos, elegos acutos ac rotundatos elucubrare i. e. apte et pulchre componere. Sidon.*

RÖTUNDULUS, *a, um*, (zdrobn. od *rotundus*). Okragły, mówiąc zmniejszającym sposobem albo o malej jakiej rzeczy, okragłuchny. || Ztąd *rotundula, ae*, rzeczown. *scil. res*, np. kulka, makaron, łazanki. *Apul. de herb.*

RÖTUNDUS, *a, um*, (od *rota*). Kulisty, okragły zewsząd, okragły w płask, jako misa, talerz, kolo. *Rotundiores buccae. Hor.* Okraglejsze perły. *Ova rotundissima. Col.* Jaja doskonale okragłe. || *Teres atque rotundus. Hor.* Siadły, zwiezły. || *Rotundus orator. Cic.* Harmonijny krasomówca. *Rotunda constructio. Cic.* Okres okragły, harmoniczny. *Rotundo ore loqui. Hor.* Mówić gładko, pięknie, kształtnie. || *Rotunda toga. Quintil.* Równomiernie okrywająca toga. || *Rotunda, ae. Fest.* Kościół okragły bogini Westy. || *Przenoiszko rzymskie. Plin.* || *Rotunda* rzeczown. i. q. *turunda. Scrib. Larg.*

ROXOLANI, *orum*, Ob. **RHOXOLANI**.

RU

RÜBĒDO, *inis*, ż. (od *rubeo*). Czerwoność, czerwony kolor. *Firmic.*

RÜBĒFACIO, *acis, ēci, actum, ēre* (biern. *Rubefio, is, actus sum, rubefieri*). Czerwienieć, czerwoneć czynić, np. *rubescit sanguine sētas. Ovid. Aurora rubescerat ora sororum. Sil. Multo rubefacta crure. Ovid.*

RÜBĒFACTUS, *a, um*, (imsl. od *rubefacio*). Zarumieniony. *Ovid.*

RÜBĒLLIANUS, *a, um*, (od *rubellus*). Czerwonawy. || Ztąd—*vitis. Colum.* Rodzaj winnej macicy, której drzewo jest czerwone. Zowią się też *rubellae. Plin.*

RÜBĒLLIO, *ōnis*, m. (od *rubellus, a, um*). Czerwonawa ryba, wzdręka, ryba morska. *Plin. Apic.* też zowie się *erythrinus*.

RÜBĒLLULUS, *a, um*, (zdrobn. od *rubellus*). Trochę czerwony. *Martian. Cap.*

RÜBĒLLUS, *a, um*, (zdrobn. od *ruber*). Trochę czerwony, czerwony, np. *vinum Fejentanum rubellum. Martial. Pers. Plin.*

RÜBENS, *tis, r. współ.* (od *rubeo*). *Virg.* Czerwony. ||—*sole arista. Catull.* Kłosy zarumienione od słońca. || *Przenośnie. Tibull.* Wstydzający się.

RÜBEO, *es, ūi, bēre, n.* (od *ruber*). Czerwienieć się, bydz czerwonym, np. o krwi, farbach, ogniu, etc., np. *pona, quae candida parte, parte rubent. Ovid.* *Omne rubere corpus. Lucr.* *Rubet ille flagellis. Juvenal.* || Ztąd *rubens*. Czerwony, np. *sole rubens. Virg.* || *Przenośnie, wstydzic się, mieć wstyd, np. rupeo. Cic. t. j. wstydzę się; też rubens, np.—as. np. ore rubente. Tibull.*

RÜBER, *rūbra, rubrum*, (*Voss.* od *ἐρυθρός*, czerwony). Czerwony, np.—*flamma. Ovid.*—*sanguis. Hor.* *Sal ruber Memphi circa Oxum. Plin.* *Pannos erore rubros. Hor.* *rubra Canicula. Hor.* t. j. palęca, gorąca,

color ex rubro subniger. Cels. t. j. czarna-wy z czerwonym zmieszany, *nitrum ruberrimum. Cels.* || *Mare rubrum. Mela.* || *Saxa rubra. Cic. Liv.* t. j. miejsce w Etrurii. || *Rubrae leges. Juvenal.* t. j. prawa z czerwonymi tytułami. *rubrica. Rubrus* zamiast *ruber. Solin.*

RÜBESCO, *seis, būi, seēre*, (od *rubeo*). Stawać się czerwonym, czerwienieć się, np. krew, np. *saxa ruberunt sanguine vatis. Ovid.*, *rosa paulatim rubescens dehiscit. Plin.* *Rubescit radii mare. Virg.* t. j. czerwieni się morze od promieni. || Stawać się czerwonym, czerwienieć, mówiąc o wstydlwości albo afektach, np. *rubere genae, totuque recanduit ore. Ovid.* t. j. całą twarzą spłonał od wstydu.

RÜBĒTA, *ae, z.* (od *rubus*) *scil. rana*. Rodzaj jadownej żaby, czyli żaba przebywająca w ciernisku. *Juvenal. Prop. Plin.* *Rana rubeta. Plin.* Jadowna żaba. || *Rubetus, a, um*, t. j. żyjący w ciernisku, *scil. rana*.

RÜBĒTUM, *i, n.* (od *rubus*). Miejsce zarosłe jeżyną, krzakiem jeżynowym. *Ovid. Calpurn.*

RÜBĒUS, *a, um*, (od *ruber*). Czerwony, np.—*color, np. coloris rubei. Pallad.* też *colore rupeo. Varr.* też *coloris robei.* || Od *rubus*. Jeżynowy, z jeżyny, np. *rupea texatur fiscina virga. Virg.*

RÜBĒA, *ae, z.* (*scil. herba* od *rubius, a, um*, zamiast *rubus*). Roślina do farbowania, czerwony kolor, kropka, reta, marzanna. *Plin.*

RÜBĒICO albo **RÜBĒICON**, *ōnis*, m. Rze-ka we Włoszech, w Gallii z tej strony Padu. *Cic. Caes. Suet. Lucan.*

RÜBĒCUNDULUS, *a, um*, (zdrobn. od *rubicundus*) i. q. *rubicundus*, mówiąc zmniejszającym sposobem, trochę, nieco czerwony, rumiany. *Juvenal.*

RÜBĒCUNDUS, *a, um*, (od *rupeo*) i. q. *rubens*. Czerwony, np.—*Priapus. Ovid.* *matrona rubicunda. Id.* t. j. czerwona albo zapalona od słońca, też—*Africa. Claudian.* *Rubicundior habitus Cometae. Sen.* ||—*Ceres*, (t. j. zboże) *rubicunda. Virg.* t. j. czerwona, żółtawa.

RÜBĒDUS, *a, um*, (od *rubor*). Czerwony, też dobrze czerwony, np.—*facies (hominis). Suet.*—*panis. Plaut.* t. j. upieczony i czerwony od ognia.

RÜBĒIGO, **RÜBĒIGALIS**, **RÜBĒIGINO**, **RÜBĒIGINOSUS**, **RÜBĒIGUS** *cet.* Ob. **ROBIGO** *cet.*

RÜBĒIGO albo **ROBIGO**, *inis*, ż. (od *ruber*). *Virg.* Rdza żelazna. *Rubigine scabra teritur muero. Propert.* Rdza gryzie żelazo. || *Przenośnie. longa torpet ingenium. Ovid.* Od długiej nieczynności rdzawieje umysł. || *Rubigo pectoris. Prudent.* Występkę, którą szpecą duszę. || *Plin.* Rdza w zbożu, choroba. || *Ovid.* Bogini broniąca od rdzy w zbożu.

RÜBOR, *ōris*, m. (od *rupeo*). *Plin.* Czerwoność, rumianość.—*ardens. Lucan.* Żywa

rumianość.—*dilutus.* Czerwoność blada. || Rumianość na twarzy.—*alius est irae, alius verecundiae. Plin.* Inna czerwoność pochodząca z gniewu, inna ze wstydu. || *Wstyd.—virgineus. Virg.* Wstyd paniński. *Rubori mihi est. Tac.* Wstydzę się. *Ruborem alicui imponere. Mart.* Zawstydzic kogo. *Rubore digna verba. Ovid.* Słowa wstydu godne.

RÜBĒNSIS LACUS. Jezioro w Gallii Narbońskiej. *Plin.*

RÜBĒICA, *ae, z.* *scil. terra*, (od *rubricus, a, um*). *Plin.* Ziemia czerwona, albo glina. || *Vitruv.* Gлина, z której robią cegły. || Przez zamianę, napis czyli tytuł tego, co się w prawach niżej pisanych zawiera. *Ad rubricas se transferre. Quintil.* Do napisów i tytułów praw udawać się. || *Barwiczka. Rubrica delibutus. Auct. ad Herenn.* Barwiczkowy.

RÜBĒICATUS, *a, um*, (imsl. od *rubricus, are*). Czerwona glina malowana, farbowana. *Auct. Priap. Pelles arietum rubricatas. Vulgat. Exod.*, *aliquot libra rubricata* (zamiast *libros rubricatos i. e. titulo miniato insignitos*). *Petron.* || *Rubricatum, i.* Miasto w Hiszpanii Tarrakońskiej. *Ptolem.*

RÜBĒICO, *as, are*, (od *rubricus*). Czerwonym czynić albo malować. || Ztąd *rubricatus, a, um*. Ob. *Rubricatus, a, um*.

RÜBĒICÖSUS, *a, um*, (od *rubrica*). Pełen czerwonej ziemi, złożony z czerwonej ziemi, czerwony, np.—*ager. Cato.*—*terra. Id.—solum. Colum. Plin.*

RÜBĒICUS, *a, um*, (od *ruber*). Czerwony, np.—*terra. Colum.* Ob. *Rubrica*.

RÜBRUS, *a, um*, zamiast *ruber. Solin.* Ob. **RÜBER** przy końcu.

RÜBUM, *i, n.* Jeżyna. Ob. **RÜBUS** przy końcu.

RÜBUS, *i, m.* (podobno od *ruber, rupeo*). Krzak jeżynowy. *Plin.* *Rubus asper. Virg.* *Horrentesque rubos. Virg.* *Mordaces rubi. Ovid.* || Też w r. ż. np. *spinifera in rubo. Prudent.* || Jeżynowe owoce. *Liv. Proper.*

RÜCTÄMEN, *inis*, n. (od *ructo s. ructor*). Odrzyganie, rzyganie, np. *carnis et immodicae spurco ructamine crudos. Prudent.*

RÜCTATRIX, *icis, z.* (od *ructo s. ructor*). Rzygliwa, która rzyga. || Rzygająca; ztąd *menta (mentha). Martial.* t. j. odrzyganie sprawująca.

RÜCTO, *as, avi, atum, are*, i **RÜCTOR**, *aris, atus sum, ari, dep.* (podobno od *rugio* zamiast *rugito, rugitor (contracte)*). Rzygać, wydawać rzyganie. *Pergin' ructare in os mihi. Plaut.* Porzuć mi rzygać pod nos. || *Przenośnie. Wydawać, wypuszczać. Dum sublimis versus ructatur. Horat.* Gdy nadejść swe wiersze rozgłasza. || *Ructans. Sidon.* Zawse w uszach mając. || Też *Ructuo*, np. *bibentes uicium Verbum, unde impleri ructuant laudes. Augustin.*

RÜCTOR, *ari*. Ob. **RÜCTO**.

RÜCTUO, *as, are*, (od *ructus*) zamiast

ructo, np.—laudes. *Augustin.* Ob. RUCTO przy końcu.

RUCTUOSUS, a, um, (od ructus). Pelen odrzygania, rzygania, np. *spiritus ructuosos geminare. Coel. ap. Quintil.*

RUCTUS, us, m. Cie. Rzyganie. *Ructus gravis herba. Plin.* Ziele, które sprawuje rzyganie smrodliwie, np. *exhalas acidos ex pectore ructus. Lucil. ap. Non.* ructus gignere. *Plin.*, albo *movere. Id.*—ciere. *Id.* albo *facere. Plin.* t. j. sprawować rzyganie.

RUDEATUS, a, um, i. q. rudectus, a, um, (od rudus). Chudy, suchy, mówiące o ziemi, np. *loca rudeata arenosaque. Cato.* i. q. rudectus.

RUDECTUS, a, um, (od rudus). Właściwie pelen gruzu, obalin, zwalin, wymiotu, śmieci; ztąd mówiące o ziemi chudej, suchej, np.—terra. *Cato.*—locus. *Id.* Loca rudeata arenosaque. *Cato. Ed. Schnejd.* ma rudeata.

RUDENS, tis, m. i. z. Lina okrętowa albo żaglowa. *Insequitur clamorque virum, stridorque rudentum. Virg.* Powstał krzyk meżów ze skrzyżem lin żaglowych. || *Excutere, laxare, immittere, expedire rudentes. Virg.* Rozpuścić żagle. || *Rudens.* Tytuł komedyi Plauta. || Przez zamianę. *Val. Flacc.* Okręt, żagle, żegluga. || *Rudentium*, zamiast rudentum. *Vitr. ap. Plin.* Powroz, lina zwycięzajna. || *Rudens. Virg.* Ryczący. || r. z. *Plaut.* np. *hanc rudentem.*

RUDENTISIBILUS, i, m. (od rudens i sibilo). Pacu. Skrzyp lin żaglowych. || *Rudentum sibilus. Pacuv.*

RUDERA, um. Ob. RUDUS.

RUDERARIUS, a, um, (od rudus). Gruzowy, tyczący się gruzów, rozwalin, śmieci, np.—cribrum. *Apul.* Sito albo krata drociana do przesiewania gruzów, rozwalin.

RUDERATIO, ōnis, z. (od rudero, are). *Vitr.* Polepa gruba ścian, albo ściana wapnem grubo polepioną, gruzem nabijanie, tynkowanie.

RUDERATUS, a, um, (od rudero). *Plin.* Polepiony grubo wapnem.

RUDERO, as, avi, atum, are, (od rudus). *Plin.* Polepiać grubo wapnem ściany, tynkować, gruzem tło nabijać.

RUDETUM, i, n. *Cato.* Rozwaliny, miejsc pełne gruzu.

RUDIAE, arum. *Mela.* Miasto w Kalabrii, ojczyzna poety Enniusza. || *Rudinus, a, um. Auson.* Tyczący się tego miasta.

RUDIARIUS, a, um, (od rudis, rzeczow.) Tyczący się palcatą albo laski szermierskiej. *Rudiarii. Suet.* Szermierze wysłużeni, którzy mieli w darze palcat szermierski. || *Fest.* Rodzaj krawców wojskowych.

RUDICULA, ae, z. (zdrobn. od rudis). *Colum.* Kopystka, narzędzie do mieszania warzonych rzeczy.

RUDICULUS albo RUDICULUM, i, n. Rodzaj naczynia. i. q. *persillum. Persillum dicebatur vas quoddam picatum, in quo erat*

unguentum, unde arma Quirini ungebantur. *Paul. ex Festo.* Ob. *Persillum.*

RUDIMENTUM, i, n. (od rudis albo od słowa rudio, iui, itum). Pierwszy początek sztuki albo umiejętności jakiej. *Rudimentum primum puerilis regni. Liv.* Pierwsze lata dzieciinne. *Dura rudimenta belli. Virg.* Przykre początki wojny. || *Rudimenta ponere, deponere. Liv.* Przestać być nieukiem, stawać się nieczyszczym. *Imbutus rudimentis militiae. Fellex.*, prima rudimenta rhetorices. *Quintil.*—dicendi. *Id.*, prima pueritiae rudimenta. *Justin.*

RUDINUS, a, um. Ob. RUDIAE.

RUDIS, is, z. (rzeczownik) (podobno od ῥυῖδος, różga, palcat). Gruba, nieokrzesana laska, palcat, którego używali szermierze na znak wysługi szermierskiej. *Ad rudem compellere. Auct. epist. ad Octav.* Zmusić kogo aby znowu szermierzem został. *Rudibus batuere. Suet.* Fechtować.—concurrere. *Liv.* Szermować. || Przenośnie. *Rudem dare, donare. Horat.* Uwolnić od powinności.—mereri. *Mart.* Uwolnić się od pracy albo od obowiązków. *Rude donari albo rudem accipere. Juven.* Bydź uwolnionym od obowiązku, od powinności. || *Rudis. Plin.* Kopystka do mieszania rzeczy warzonych.

RUDITAS, atis, z. (od rudis ptak.) Surowość, niepolerowość, barbarzyństwo, nieobyczajność, dzikość, ciemność, ztąd niezgrabność, niewiadomość, np.—literatoris. *Apul. Flor.*

RUDITUS, us, m. Ryczenie, ryk, np. o sła. *Apul.*

RUDIUS, a, um. Ob. RUDIAE.

RUDO, is, rudi i rudivi, ruditum, (factum est a sono, mówi Voss.) Ryczeć, krzyzczeć, hałasować, np. mówiące o lwach. *Virg.* o jeleniach. *Id.* o niedźwiedziach. *Claudian.* o ludziach. *Virg.* *Hic rudet e rostris. Lucil. ap. Varr.* || Też o niezwyrodnym rzeczach, np. *proram rudentem. Virg.* || Szczególnie o osłach. *Ovid. Pers.* || Czas dokon. *rudivi. Apul.*, *ruditi. Ovid.*

RUDOR, ōris, m. (od rudo). Ryczenie, ryk mocny, huk, puk, szmer, szelest. *Apul.*

RUDUS, ōris, n. *Plin.* Gruz rozwalin.—novum. *Plin.* Astrzech czyli drobne ułamki cegieł, kamieni, lub stwardniałego wapna, które odpada od budowy. || Piasek gruby, potłuczone kamienie, lub cegły. *Rudus inducere, injicere, solidare, densare, fistulare. Cato. Vitr. Pallad.* Tynkować, ukrzepić, klepać, ubijać ziemię gruzem. || *Rudus pingue. Colum.* Nawoz do zagnojenia ziemi. || *Rudus*, zamiast *raudus. Liv.* Miedź w masie nierobiona albo pieniądz.

RUDUSCULA PORTA. Ob. RAUDUS.

RUDUSCULUM, i, n. (od raudus). *Fest.* Miedź w massie, niewyroboiona.

RUFER, fra, frum, zamiast *ruber, bra, brum.*

RUFESCO, scis, ěre, (od rufus). Stawać się czerwonym albo czerwonym, np. *merula ex nigro rufescit. Plin.*

RUFUS, ū, m. i. q. *chama.* Ostrowidz, zwier. *Plin.*

RUFO, as, are, (od rufus, a, um). Czynie czerwonym albo czerwonym, np.—capillum. *Plin.*

RUFULUS, a, um, (zdrobn. od rufus, a, um) i. q. rufus, mówiąc zmniejszającym sposobem, trochę czerwony, czerwony, np.—radix. *Plin.*—homo. *Plaut.* t. j. czerwono-głowy t. j. mający czerwone włosy. || *Rufuli*, tak zwani *Tribuni militum* (naczelnicy infanterii) też zwani *Comitatus*, t. j. naczelnicy zgromadzeń ludu. *Liv.*

RUFUS, a, um. Czerwony, czerwony, np.—armenta. *Vitr.*, sputum nixtum rufum quodam sanguine. *Cels.*—color. *Gell.* || Żółty, żółtawy, czerwono-żółty, np.—ostrea. *Plin.*, sal rufus. *Plin.*, radix rufior. *Plin.* Czerwono włosy, czerwono-głowy, mający czerwone włosy na głowie, np. rufus quidam. *Plaut.*

RUGA, ae, z. (od ῥυῖω, ciągnę). Marśk, niegładkość, zmarszczenie skóry. *Te rugae turpant et capitis nives. Horat.* Szpecą ci marszczki i siwizna głowy. || *Horat.* Starość. || *Ovid.* Smutek, ponurość, posępność. || Surowość. *Ruga vitae severae. Propert.* Surowość życia. *Rugas cogere. Ovid.* Stawać się surowym. || *Arctare aliquid in rugas. Plin.* Marszczyć co. || Przez wisko rzymskie. *Inser. ap. Murat. M. Aelius Ruga.*

RUGII, orum, m. Północny naród Niemiec w okolicach dzisiejszej wyspy Rugen. *Tac.*, którego miasto zwane *Rugium. Ptolem.*

RUGINOSUS, a, um, (od ruga) i. q. rugosus. *Coel. Aur.*

RUGIO, is, iui, itum, ěre, (factum est a sono powiada Voss.) Ryczeć, np. Lwy, np. ut agni bolant, porcelli grununt, ursi saeviunt, leones rugiunt, Spartani, in Geta. || Też tigridae indomitae raucant, rugiuntque leones. *Auct. carn. de Philom.*

RUGITUS, us, m. (od rugio). Ryczenie, ryk, np. lwów. *Vopisc.* || Ztąd warczenie, burezenie, kurezenie w kiskach, we wnętrznościach, w żołądku. *Coel. Aur. Hieron.*

RUGO, as, avi, atum, are, (od ruga). Marszczyć, np.—frontem. *Augustin.* t. j.—czoło. || Ztąd *rugatus, a, um.* Zmarszczony. *Plin.* || Marszczyć się, np. *pallium rugat, scil. se. Plaut. Gell.*

RUGOSITAS, atis, z. (od rugosus). Zmarszczenie, pomarszczenie, to, co jest zmarszczonym, marszczki, np. *frons moeroris rugositate contracta. Tertull.*

RUGOSUS, a, um, (od rugo). Pelen marszczków, albo faldów, zmarszczony, pomarszczony, faldzisty, faldowaty, np. *genae. Ovid.*—cortex. *Id.*—piper. *Pers.*—sanna. *Ovid.* t. j. wykrzywianie gęby.—*seneeta. Tibull.*—pruna. *Martial.*

RUDUS, a, um, chropawy, niegładki. *Plin.*

RUINA, ae, z. (od ruo). Spadnięcie.—gradinis. *Lucret.*—gradu.—nucum. *Marti.*—

Opadanie orzechów.—*aquarum. Coel. Aur.* Kapanie wody. || Obalenie, zagłada, upadek. *Tecla disjecta non leni ruina. Hor.* Rozwalone domy z niemalym upadkiem. || *Dare, facere ruinam. Ruinam trahere. Virg.* Upadać, rujnować się. || *Dare ruinam. Id.* Obalać, rujnować. *Ruinam dant sonitu ingenti. Virg.* Z wielkim szelekiem oręza zadają, kleskę. || *Val. Flacc.* Pogrom wojska. || *Smierć. Ille dies utranque ducet ruinam. Horat.* Ow dzień obu nam uczyni zgon życia. || *Plin.* Rzecz, która upada. *Impavidum ferient ruinae. Horat.* Pod walącym się śmiało legnie światem. || *Ruina coeli. Virg.* Grzmoty, pioruny. || *Mart.* Gwałtowny impet napadający na co. || *Cic.* Kleska, nieszczęście. || Napaść, napastowanie, atak. *Hor. Martial. Val. Flacc.*, np. *primique ruinam dant sonitu ingenti etc. Virg.*

RUINOSUS, a, um, (od ruina). Upadkiem grożący, chylący się do upadku, np. *aedes. Cic.*—parietes. *Sen.* || To, co upadło, runęło, np.—domus. *Ovid.*

RULLA zamiast rallum. *Plin. Ed. Elzev.* Ob. RALLUM.

RUMA, ae, z. RUMIS, is, z. i RUMEN ūis, n. (od ῥύμα upływ). *Varr.* Piersi niewieście, czy w zwierząt, wymię. || *Pomp.* Gardziel u ptactwa, wole. || *Fest.* Wyższy żołądek u zwierząt, którym przeżuwa jada.

RUMBOTINUS. Ob. RUMPOTINUS.

RUMEN, inis. Ob. RUMA.

RUMENTUM i. e. interruptio, obruptio. *Fest.* Przerywanie, mianowicie in Auguralibus. t. j. w wieszczbach. *Id.*

RUMEX, icis, m. z. Szczaw, ziele kwasowate. *Plaut. Plin.* || Rodzaj pocisku. *Gell.* Tum spara, tum rumices portantur. *Lucil. ap. Fest.*

RUMIA, ae, albo RUMINA, ae, z. (scil. dea) (od ruma albo rumen). Bogini dzieci przy piersiach będących, np. *disae Rumiae sacellum. Varr.*

RUMIFERO, as, are, (od rumor i fero). Ob. RUMIFICO.

RUMIFICO, as, are, (od rumor i facio zamiast facio rumore). Rozgłaszać, rozgłosić wieści; ztąd między sobą mówić, powiadać, opowiadać, rozpowiadać, wiadomości czynić, chwalić, sławić, np. *quam omnes Thebani rumicant probam. Plaut.* t. j. chwala, sławia. || *Nonius* czyta *rumiferant.*

RUMIGERATIO, ōnis, z. (od rumigero). Uwiadomienie, obwieszczenie. *Lamprid.*

RUMIGERO, as, avi, atum, are, (od rumor i gero zamiast rumore gerere, rozgłosić) i. q. divulgare. Przed publicznością obwieścić, wiadomości czynić. *Fest.*

RUMIGERULUS, a, um, (od rumor i gerulus). Nowiniarz, nowinami trudniący się. *Hieron.* też *Ammian.*

RUMIGO, as, are, (od ruma i ago zamiast ago in rumam). Odżuwać, zamiast

rumino albo jeść, np. *jam tertium qualum* (t. j. trzeci kosh chleba) *rumigam. Apul.*

RUMINA. Ob. **RUMIA** i **Ruminus**; lecz **RUMINA.** Ob. **RUMINUS.**

RUMINALIS, e, ptak. (od *rumen*). Odzuwający, który odzuwa, np. — *hostia. Plin.* || *Ruminalis ficus. Liv.,* albo *Ruminalis arbor. Tac.* || Też *Rumina ficus. Ovid. t. j.* figowe drzewo, pod którym wilezyca karmila Romulusa i Rema.

RUMINATIO, ōnis, ż. (od *rumino*). Odzuwanie, odzucie, np. *quibus neque dentes utrinque nec ruminatio hic conficiuntur cibi etc. Plin.* || *Ruminatio dicta est a rumina etc. Sev. ad Virg.* || Powrót, wsteczny obrót, albo powtarzanie, np. — *hyemis. Plin.* || Rozmyślanie, rozważanie jakiej rzeczy, np. *quotidiana. Cic.* || Zgięcie, zgnanie, krzywizna, krzywość, np. — *corticis intra nucleos. Plin.*

RUMINATOR, ōris, m. (od *rumino*). Który odzuwa, odzuwający. *Arnob.*

RUMINO, as, are, i **RUMINOR,** aris, atus sum, ari, dep. (od *rumen*). Odzuwać, odzwać tak jak czynią niektóre zwierzęta, np. o wółach, *ruminat herbas. Ovid. Colum.* || Ztąd przenośnie, rozmyślać, rozważać, np. *ruminare antiquitates. Farr. ap. Non.* — *earmina. Symmach.*

RUMINUS, a, um, (od *ruma*). Ssący, ztąd *Rumina dea, t. j.* bogini ssących dzieci. *Farr. ap. Non.* || Ztąd karmiący tak zwany Jowisz. *Augustin.*

RUMINUS, a, um, zamiast *Ruminalis*, np. *Rumina ficus. Ovid. t. j.* figowe drzewo, inaczej *Romula* zwana, pod którym drzewem Romulus i Remus byli karmieni.

RUMIS, Ob. **RUMA.**

RUMITO, as, are, i. q. *rumigero. Naev. ap. Fest.*

RUMO, are, zamiast *rumino. Fest.*

RUMO albo **RUMON,** ōnis, m. Tak zwany dawniej Tiber, rzeka. *Serv. ad Virg.*

RUMOR, ōris, m. (od *ŕūo, ŕūvō, ŕūvō*, płynę i *ŕūvā*, płynienie). Właściwie, huk, puk, szmer, szelest, rozruch, wrzawa, szum, rumot, mruczenie, powiew wiatru, np. *secundorumore. Cic. Virg. t. j.* szczęśliwym wiatrem, np. żaglami, inaczej z powodzeniem. *Hor. Tac.* || O wodzie, np. *amoena fluenta subter labentis tacito rumore Mossellae. Claudian. n. t. j.* z cichym szmerem, mruczeniem. || O ludziach, rozruch, wrzawa, hałas, zgiełk, armider. *Claudian, np. rumor populi. Plaut. Ter. Farr. rumores. Cic.* || Mowy, głosy ludu, krzyk, hałas o co, wieść, np. *rumores adferebantur. Caes. Multa rumor fugebat. Caes. Rumor serpit. Cic. t. j.* wieść się szerzy; też — *manat per compita. Hor.* albo — *volitat per oppida. Claudian. Rumoris nescio quid adflaverat i. e. ortum erat. Cic.* || Wogólności mowa, namowa, zachęta, słowa, np. *variis acunt rumoribus iras (militum). Virg.*

RUMPIA, ae, zamiast *rhomphaea. Val. Flacc. Gell. Ob. RHOMPHAEA.*

RUMPO, pis, *rūpi rūptum, ēre*, (właściwie od *rupō*). Rwać co, łamać, na trzaski zdruzgotać. — *vincula carceris. Cic.* Potargać więzy. *Incita vis venti rumpit nubem. Lucet.* Gwałtowna siła wiatru rozdziera obłok. — *obstantia claustra. Horat.* Łamać na zawadzie będące zapory. — *funem. Virg.* Zrywać powróż, linę okrętową. || *Rumpitur coelum.* Grzmi niebo. || *Rumpere Plin.* Zmardować na śmierć. || *Pekac se. Rumpitur vesica. Cic.* Peką się pęcherz. || *Rumpere se i rumpi. Plin.* Ginać, zdychać. — *invidia. Virg.* Pekac się od zawiści. || *Rumpere se i rumpi. Virg.* Gwałtownie wypadać z kądk. *Tantus se nubibus imber ruperat. Id.* Wielki deszcz z obłoków się lunął. *Amnes rumpuntur fontibus. Id.* Rzeki wypadają ze swych źródeł. || *Oslabić. — membrum. Cato.* Skaleczyć członek. *Rumpere lumina fletu. Val. Flacc.* Psuć oczy od płaczu. || *Ovid.* Mordując zabijać. || — *tauri colla securi. Id.* Uciąć wołu głowę. || *Rumpi. Veget.* Bydź zmordowanym od pracy. || *Rumpere membra libidinibus. Propert.* Oslabić, wysilić siebie rozpustą. || *Wpadać. — media agmina. Virg.* Wpaść wpośród szyków wojska. — *Alpes. Sil.* Przez Alpy drogę sobie zrobić. || *Przenosić. Łamać, gwałcić, w niewiez obrócić. — vitam. Sil.* Umierać. — *fidem. Virg.* Gwałcić wiarę. — *leges. Lucan.* Łamać prawa. — *testamentum. Cic.* Skasować testament. — *patientiam. Suet.* Tracić cierpliwość. || *Przerzywać co, zaprzestać czynić. Rumpere, Pallas sacra vetat. Virg.* Przerzywać obrzędów Pallada broni świętych. *Rumpe jam fletus. Senec.* Zaprzestań płakać. — *iter inceptum. Ovid.* Przerwać przedsięwziętą drogę. — *reditum alieni. Hor.* Tamować powrót komu. || *Val. Flacc.* Rozłączyć. — *plexus. Id.* Rozrywać ńcisaki. || — *silentium. Virg.* Zacząć mówić. — *vocem. Id.* Zacząć przemawiać. || *Rumpere moras. Virg.* Nie ociągać się. — *iter, cursum. Val. Flacc.* Kwapić się. || *Rupi i rumpi invidia. Cic.* Gryźć się przez zawiść. || *fontem. Ovid.* Otworzyć źródło. || *Rupit i rupsit, zamiast ruperit. Fest.*

RUMPOTINĒTUM, i, n. (od *rumpotinus*, i. e. *locus arboribus rumpotinis consitus. Colum.* Miejsce osadzone małemi drzewami dla podparcia winnic; winnica albo winne macieje podparte drzewkami.

RUMPOTINUS albo **RUMBOTINUS,** a, um, (i. e. *rumpus tenens. Colum.* Tyczący się drzewek podpierających winnice albo winne macieje. || *Rumpotinus populus* albo *opulus. Plin.* Topola włoska.

RUMPUS, i, m. (od *rumpo, quia avulsus est ab arbore, ut alio traducatur, unde et tradux dicitur. Farr.* Rodzaj tyczący albo pała ze czterech gatunków drzewa, które mi się podpierają winnice lub drzewa.

RUMUSCULUS, i, m. (zdrob. od *rumor*) i. e. *rumor.* Wieść ludu, mówiące zmniejszającym sposobem, np. *rumusculos hominum imperitorum aucupari. Cic. t. j.* bawić

się gadkami pospółstwa. *Rumusculos populares aucupans. Cic.*

RUNA, ae, ż. (od *ruo*). Rohatyna, rodzaj włóczni, pocisku. *Cic.*

RUNATUS, a, um, (od *runa*). Uzbromiony włócznią, pociskiem. *Fest.*

RUNCA, ae, ż., zamiast *runcina* mawiali starożytni. || *Zamiast runcatio. Codd. MSS. Colum.* Narzędzie żelazne, służące do wypielenia.

RUNCATIO, ōnis, ż. (od *runco, are. Plin.* Plewidło, pelenie, pelcie. || *Colum.* Trawa która się pelciem wyrwa. || *Zamiast herbae, quae runcantur, np. faba seceratur a cetera runcatione. Colum.*

RUNCATOR, ōris, m. (od *runco, are. Colum.* Plewiarz, ten co plewi lub piele.

RUNCINA, ae, ż. (od *ŕūvōv, hebel*). Hebel do heblowania. *Farr. Plin. Tertull.* || *dea Runcina. Augustin.* Bogini zboża, od *runcare, gracować.*

RUNCINO, as, are, (od *runcina*). Heblować, zheblować, np. *ramum. Arnob. np. deus ligneus dolatur, runcinatur. Minuc. Felix.* Też *Farr.* || To słowo pochodzi od *ŕūvōv*.

RUNCO, ōnis, m. (od *runco, are*). Narzędzie do gracowania. *Pallad.*

RUNCO, as, are, (podobno od *ruo*). Pleć, plewić, wyplewić, np. — *spinas. Cato.* — *segetes. Farr. Colum.* — *siliginem, far, triticum, semen, hordeum, ocatu, sarvito, runcato. Plin.* *Faba runcari non gessit, quoniam evincit herbas. Plin. t. j.* bob niepotrzebnie plewidła. || *Skubać, wyrwać, np. — penem. Pers.* || — *frumenta. Augustin.,* zamiast kosić.

RUO, is, rūt, rūtum albo rūtum, ūre, (od *ŕūvō*, ciągnę). Obalać, wywracać, rujnować. *Immanem Teueri molem volvuntque ruuntque. Virg.* Wielkie z gór ogromy obalają Trojanie. || *Pograżać. Venti vis ingentesque ruit naves. Lucet.* Siła wiatru ogromne zatapia okręty. || *Wyrzucać, gwałtownie miotać. Ruit atram ad coelum picea crassus caligine nubem. Virg.* Miota pod niebiosą smolne kłęby dymu. || *Wykopac co z ziemi. — arenam. Lucet.* Wymiatąć piasek, mówiąc o wietrze. — *aeris acervos. Horat.* Skarb odkopać. || *Nijakie. Upadać gwałtownie z loskotem, Ruit alto a culmine Troja. Virg.* Troja z górnych szczytów upada. *Vis consilii expert mole ruit sua. Horat.* Potęga bez rady swym ogromem upada. || *Zginać na wojnie. Ruebant victores. Virg.* Ginełi zwycięzcy. || *Ruere coelum. Virg.* Grzmieć albo błyskać, albo gdy pada deszcz nawałny. || *Quidsi coelum ruat?* przysł. *Terent.* Mówi się o tych, którzy się lekają wszystkiego i przez próżną bojaźń nie działać nie chcą. || *Ruere in pejus. Virg.* Iść na gorsze, ztąd *ruentia. Tac.* Losy przeciwnie. || *Iść śmiało, rzucić się, napadać na kogo. — ad urbem infesto agmine. Liv.* Wpadać po nieprzyjacielsku do miasta. — *ad interitum. Cic.* Lecieć ślepo na zgubę. —

in fugam. Liv. Uciekać. || *Wydawać. — voces. Virg.* — *głosy. || Zakroczyć. — nox. Virg.* Prędko noc nadchodzi. || *Sol ruit. Val. Flacc.* Zapada słońce. || *Ruere se. Apul.* Prędko z góry spadać. || *Niebachnie co czynić, ślepym unosić się popędem, opacznie działać, błędzić. Ego bonus viros sequar, etiamsi ruent. Cic.* Pójdę za dobrymi mężami, choćby zbłądzili. *Vide sis, ne quid imprudens ruas? Terent.* Patrz abys w czem nie zbłądził? || *Bier. nieosob. Ruitur.*

RUPES, is, ż. (od *rumpo, quasi locus praeruptus*). Przepaściasta i niedostępna część ziemi albo skalistej góry, skała. *Pendentes rupe capellas pascere. Ovid.* Paść owce wiszące na skałe. *Ardua rupes. Ovid.* Przykra skała. || *Skala wysoka, ostra w wodzie. Undisonae rupes. Stat.* Wodobrzmiące skały. || *Virg.* Jaskinia, grota. *Caveae rupes. Virg.* Lochowate jaskinie.

RUPES, is, r. wspol. (od *rupes*). Podobno twardy, ostry, surowy ze sposobu życia, wiejski człowiek, wieśniak, chłop, np. *veteres nostri non usque eo rupices et agrestes fuerunt. Gell. Apud rupicem et sylvicolam eruditus. Pallad., — homo. Lucil. t. j.* chłop, wieśniak.

RUPICAPRA, ae, ż. (od *rupes i capra*). Roza dzika. *Plin.*

RUPICO, ōnis, m. (od *rupes*) i. q. *rupes.* Chłop, wieśniak, np. *ex rupiconibus, baljulis, tabernariis cet. Apul.*

RUPINA, ae, ż. (od *rupes*). *Apul.* Skała, brzeg ostry albo przepaściasty skały, albo miejsce najezone skalami.

RUPITIAS in duodecim (tabulis) significat damnum dederis. *Fest. t. j.* poniesiesz szkodę.

RUPTA, ae, Ob. **RUPTURA.**

RUPTIM, psk. (od *reptus, a, um*), zamiast *raptim*. Prędko, szybko w pospiechu, np. *his de causis aguntur omnia ruptim. Caes. Inne. Edd. maja raptim.*

RUPTIO, ōnis, ż. (od *rumpo*). Złamanie, uszkodzenie, skaleczenie, zepsucie. *Ulp. in Pandect.*

RUPTOR, ōris, m. (od *rumpo*). Który rozrywa, rozdziera. || Ztąd przenośnie, który niszczy, niweczy, np. — *foederis. Liv. Hor. Tac.*

RUPTURA, ae, ż. i. q. *ruptio*. Rozdarcie, rozszarpanie, uszkodzenie, skaleczenie. *Gell.*

RUPTUS, a, um, (od *rumpo*). Rozzerwany. *Ruptae catenae. Horat.* Stargane kajdany. — *obices. Virg.* Rozzerwane tamy. — *vetustate pontes. Tacit.* Zerwane przez starość mosty. || *Rupta. Cels.* Złamane członki. || *Ruptus. Phaedr.* Rozpukły. || *Gwałtownie roztworzony. Vidimus undantem ruptis fornacibus Aethnam. Virg.* Po roztwarciu czeleści, widzieliśmy buchającą ogniem Etnę. || *Ruptum coelum. Id.* Niebo pełne grzmotów i błyskawic. || *Ruptus turbo. Virg.* Gwałtownie wypadający wichur. || *Przenosić. Rupta testamenta. Tac.* Skasowany testament. — *taciturnitas. Id.* Przerwane milcze-

nie.—*singultu verba*. Ovid. Słowa przerywane łkaniem.—*fides*. Liv. Zgwałcona wiara.—*leges*. Lucan. Złamane prawa.

RURALIS, e, ptak. (od *rus*). Tyczący się wsi, pola, roli, należący do tego, wiejski, np.—*negotia*. Auson.—*opus*. Macro.—*officia*. Jul. Firm.

RURALITER, psk. (od *ruralis*, e). Po wiejsku, wiejskim sposobem, np. *nece dum fundatis aedificiis ruraliter*. Cassiodor.

RURATIO, *ōnis*, ż. (od *ruro*, are). Wiejskie życie, gospodarstwo wiejskie, ekonomija, np. *ruratio omnis in sareulo et surculo*. Apul. Flor.

RURISCO, *seis*, *ēre*, (od *rus*). Stawać się wiejskim, np. *ruriscant frondes*. Enn. ap. Charis. Wszakże czytają *ruriscant*, podobno trafniej.

RURESTRIS, e, ptak. (od *rus*). Tyczący się wsi, pola, należący do wsi, wiejski, np.—*arva*. Apul.—*campi*. Id.—*vocabulum*. Id. opus. Paul. in Pandect. Cod. Justin. t. j. robota wiejska, robota, praca około roli.

RURICOLA, ae, m. i ż. (od *rus* i *colo*). Zostający albo będący na wsi, mieszkający na wsi, tyczący się wsi, albo do rolnictwa należący, do wsi, do uprawy roli, wiejski, np. lud wiejski, np. *deus ruricola*. Ovid. t. j. Priap. Ceres *ruricola*. Ovid., *Aratrum ruricola*. Id., *boves ruricolae*. Id. || Ztąd *ruricolae*. Wiesniacy, chłopci. Colum. || *Ruriculum* (zamiast *ruricolarum*) *lites*. Nemes.

RURICOLARIS, e, ptak. (od *ruricola*). Tyczący się rolnictwa, gospodarstwa, uprawy roli, wiejski. Venant. Fort.

RURIGENA, ae, m. i ż. (od *rus* i *gigno*, zamiast *ruri genitus rusticus*). Na wsi zrodzony, || Ztąd *rurigenae*. Ovid. t. j. wieśniacy, chłopci.

RURINA, ae, scil. dea, (od *rus*), ż. Bogini roli. Augustin. Inni czytają *Rusina*.

RURO, as, are, i *Ruror*, aris, ari, (od *rus*). Być na wsi, pacować na wsi, np. *dum ruri rurant homines*. Plaut., *dum in agro studiosius ruror*. Furr. ap. Non.

RURSUS i **RURSUM**, psk., przez skrócenie zamiast *reversus* albo *reversum* (*reversus*, *reversum*). Nawstecz, nazad, wtył. Furr. Virg.

RUS, *ruris*, n. (od *ῥοῦρα*, rola, ziemia). Wies, rola, las, pastwisko. *Ego rus ibo, atque ibi manebo*. Terent. Pójść na wies i tam zostać. *Laudare ruris amoeni rivos*. Horat. Chwalić wsi pięknej strumyki. *Ruris opaci umbrac*. Virg. Wsi cieniejszej lasy. || W przyp. szóst. *ruri* i *rure*, z tą różnicą, że gdy będzie dodany przymiotnik, mówi się *rure* nie *ruri*, ponieważ *ruri* często się kładzie zamiast przysłówka, np. *vesperi, nocte, diu*. *Ex meo rure hoc capio commodi*. Terent. Z mojej wsi tę mam korzyść. || Tuzdzież kładzie się *ruri*, gdy jest poruszenie z miejsca na miejsce. *Rure huc advenit*. Terent. Ze wsi tu przybył; czasem się też kładzie w podobnym zdarzeniu i *ruri*. Plaut. || W wyrazach oznaczających nieporu-

szenie zawsze mówią *ruri* Plautus i Terencjusz, zaś Horat. Ovid. Liv. Rure. || Przenosić. Rus. Catull. Wieśniacy i grube obyczaje, mowa niekształtna i prosta. || W liczb. mnog. oprócz *rura*, nie ma więcej przypadków.

RUSCARIUS, a, um, (od *ruscum*). Tyczący się mirtu dzikiego albo iglicy włoskiej, trudniący się tem, należący do tego, np. *ruscariac falces*. Cato. Kosy przydatne do koszenia iglic.

RUSCO, as, are, i. e. *runcare*, zamiast *rustare*. Tertull. Ob. RUNCO.

RUSCULUM, i, n. (zdrobn. od *rus*) i. q. *rus*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Majetnostka, wioska, wioseczka, np. *cocnam dabat amicis suis sub urbe in rusculo*. Gell. t. j. dawał biesiadę w wiosieczce.

RUSCUM, i, n. albo **RUSCUS**, i, ż. Iglica włoska, rodzaj mirtu dzikiego. Virg. Plin. Colum. || *Rustum*, np. *Rustum ex rubus*. Fest.

RUSINA. Ob. RURINA.

RUSOR, *ōris*, m. (zamiast *rursor*). Bózek Pluton. Furr. ap. Augustin.

RUSPO, as, are, i. q. *ruspari*. Tertull. Ob. RUSPOR.

RUSPOR, aris, ari, dep. Szukać, badać, poszukiwać czegoś, śledzić, pytać się pilnie, wywiadywać się, szperać, np. *ju-be nunc ruspari Phrygas*. Acc. ap. Non. *Ego ibo, ut latebras ruspari rimer*. Fet. poeta ap. Fest. (też od *ruspo*, are). Si ventrem rusparer. Apul.

RUSSATUS, a, um, (imsl. od słowa *russo*, are, i. e. *facere rissum*, *russe vestire inducere etc.*). Czerwono farbowany. || Ztąd czerwona suknią odziany. Tertull. || Jedna z partii stangretów na Cirku mająca na sobie czerwone suknie; ztąd zwana *factio russata*, np. *agitator* (i. e. *auriga*) *factionis russatae*. Inscr. ap. Rejnes. || Ztąd *auriga russatus*. Plin.

RUSSEOLUS, a, um, (zdrobn. od *russeus*) i. q. *russeus*, mówiąc zmniejszającym sposobem albo *russulus*. Trochę czerwony, czerwony, np.—*sanies*. Prudent.

RUSSEUS, a, um, (od *russus*). Czerwony, czerwony, np.—*fasciola*. Apul.—*tunica*. Petron.—*Colores* (equi), np. *russus*. Pallad. || Ztąd *factio russea* i. q. *russata*. Inscr. ap. Sirmond.

RUSULUS, a, um, (zdrobn. od *rusus*, a, um). Czerwony, mówiąc zmniejszającym sposobem, albo mówiąc o małych rzeczach, np. *russulis fasciulis*. Capitolin., *tunicas russulas*. Valerian. in *Vopise*.

RUSSUS, a, um, (od *ruscum*). Czerwony, np.—*gingiva*. Catull.—*tunica*. Valerian. ap. Trebell.—*velum*. Lucr.—*color*. Czerwony kolor. Gell.

RUSTARIUS. Ob. RUSCARIUS.

RUSTICANUS, a, um, (od *rusticus*) i. q. *rusticus*. Tyczący się wsi, pola, roli, dworu albo majetności, należący do tego, zostający, będący na wsi, wiejski, wie-

śniaczy, od wioski, od dworu, np.—*vita*. Cie. Życie wiejskie.—*homo*. Cie. Wieśniak, albo chłop. || *Rusticana*. Miasto w Luzitanii.

RUSTICARIUS. Ob. RUSCARIUS.

RUSTICATIM, psk. (od *rusticus*), zamiast *rustice*. Wiejsko, po wiejsku, grubo, nieobyczajnie, np. *ego rusticatim tangam*, *urbanatim nescio*. Pompon. ap. Non.

RUSTICATIO, *ōnis*, ż. (od *rusticor*, ari). Bytność, siedlisko, bawienie, przemieszkiwanie, przebywanie na wsi, albo w wiejskiej posiadłości, wiejskie życie. Cie. || Gospodarstwo wiejskie, ekonomija, np. *in rusticatione antiquissima est ratio pascendi*. Colum.

RUSTICATUS, us, (od *rusticor*, ari), i. q. *rusticatio*. Cie.

RUSTICE, psk. (od *rusticus*, a, um). Po wiejsku, wiejskim sposobem, po chlopsku, chlopskim sposobem, np. *loqui rustice*. Cie. Gell. *Rideri possit, eo quod Rustitius tonso toga defluit, et male latus in pede calcaneus haeret*. Hor. || Ztąd po chlopsku t. j. niekształtnie, niegrzecznie, grubiańsko, np. *urgente sane rustice*. Cie. *facere rustice*. Cie. t. j. niegrzecznie, grubiańsko.

RUSTICELLUS, a, um, (zdrobn. od *rusticulus* i. q. *rusticulus*), mówiąc zmniejszającym sposobem. Trochę wiejski, chlopski. Furr. ap. Plin.

RUSTICITAS, *ātis*, ż. (od *rusticus*). Cie. Wieśniactwo, chlopskie postępowanie, ten wyraz również ze złej jak i z dobrej się stro-nie bierze. Z dobrej. *Multum rusticitatis antiquae retinet*. Plin. Wiele ma w sobie staro-wiejskiej prostoty, sprawiedliwości i po-wagi. || Ze złej strony. Grubość, niechluj-stwo, nieobyczajność względem siebie i dru-gich. *Rusticitatem excutere*. Ovid. Polero-wanym, grzeczniejszym się stawać. || Ovid. Wstyd bojaźliwy i niedorzeczny. || Pallad. Wieśniacy, chłopci. || Callistr. Niemieję-tność ludzi wiejskich.

RUSTICOR, aris, ari, dep. (od *rusticus*). Cie. Mieszkac na wsi. || Colum. Pracować jako rolnik, chodzić około roli. || Sidon. Mówić i pisać stylem grubym, jak wieśniak.

RUSTICULUS, a, um, (zdrobn. od *rusticus*, a, um) i. q. *rusticus*, mówiąc zar-tobliwym albo sztyderskim sposobem, albo zamiast *rusticus*. Ztąd wiejski, na wsi zo-stający, będący, mówiąc zmniejszającym sposobem, żartując, np. *rusticulus scil. ho-mo*. Cie. Wieśniak, chłop. *Rusticula scil. gallina*. Plin. t. j. głuszc, i. q. *perdris*. Kuropatwa. || Chlopski, niegrzeczny, gru-biański, niemanierny, np. *libellus*. Mar-tial.—*nomen*. Auson.

RUSTICUS, a, um, (od *rus*). Wiejski, tyczący się wsi, roli. *Rustica praedia*. Cie. Folwarki.—*carcer*. Juvenal. Więzienie wiejskie.—*hortus*. Plin. Wiejski ogród. *Rustica Saturno regna tenente*. Ovid. Za złotego wieku, gdzie ludzie nie znając miast wie-dli życie wiejskie.—*numina*. Id. Nimfy. ||

Restica gallina. Furr. Dzika kokosz. || —*sermo*. Gell. Mowa, której używają wie-sniacy, albo mowa obca czyli barbarzyń-ska. || *Rusticus*, scil. homo. Ovid. Wie-sniak. || Przenosić. Gruby, prosty, niepo-lerowany. *Homines rustici*. Cie. Wieśniacy, ludzie prości. *Rusticus es*. Virg. Głu-pim jesteś. || Ovid. Przysłuch, niezdolny. || Zbyt wzdłużliwy, lekliwy. *Fuge rustice pud-dor*. Ovid. Precz stąd niewczesny wstydzie. || Id. Człowiek bez serca, bez miłości. || Wyraz obelgi. || Prosty, czysty, niewytwor-ny. *Titulus rusticior*. Senec. Niewytorny tytuł.

RUSTO, as, are, (od *rustum* i. e. *rubus*) i. e. *runcare*, *rustare* zamiast *runcare*. Ter-tull. Ob. RUNCO, are.

RUSTUM, od *rubus*. Fest. Ob. RUSCUM.

RUSUM, zamiast *russum*. Ob. RURSUS.

RUTA, ae, ż. (od *ῥῦτη*). Plin. Ogrodo-wa roślina. Ovid. Cels. Colum.

RUTA CAESA, *ōrum*, n. mn. (od *ruo* i *caedo*). Cie. Rzeczy ruchome, sprzety.

RUTABRI, *ōrum*, (od *ruo*). Żelazne nar-zzędzie do kopania ziemi, np. *Rastris, qui-bus dentalibus penitus eradunt terram at-que erunt: a quo et rutabri dicti*. Furr.

RUTABULUM, i, n. (od *ruo*, narzędzie do ruszania, do grzebania). Narzędzie do ruszania, do grzebania przy ogniu, np. *Rutabulum est, quo rustici, in prorvendo igne panis coquendi gratia utuntur*. Fest. ztąd *forpices, rutabulum, foculos*. Cato. || Kopytka, lyżka do mieszania warzonych rzeczy, np. *rutabulum lignum*. Colum. || i. q. *penis*. Naev. ap. Fest. Suet.

RUTACEUS, a, um, (od *ruta*). Ruciany, z ruty ziela robiony, np. *oleum*. Plin.

RUTANI, *ōrum*, i. q. *Ruteni*. Ptolem. Ob. RUTENI.

RUTARIUS, a, um, pelen gruzu, rozwa-lin, np.—*clinus etc.* Inscr. ap. Fabret. (niektórzy objaśniają) *multa ruta seu rude-ra sunt*.

RUTATUS, a, um, (od *ruta*). Opatrzony rutą, z rutą przyprawiony albo z ruty zro-biony, np.—*mustum*. Plin. t. j. z ruty zro-biony—*lacerti*. Martial. t. j. rutą pokryty. || Podobno jest imsl. od *ruto*, are, opatrzyć, pokryć zrobić co z rutą.

RUTELLUM, i, n (zdrobn. od *rutrum*) i. e. *parvum rutrum*. Strychulec, np. *fru-mentarius est modium secum atque rutel-lum unum adfert*. Lucil. ap. Non. || Też szufla, łopata.

RUTHENI albo **Rutēni**, *ōrum*, (Povny-vo). Narod w Galii Akwitańskiej. Caes. Plin., którego narodu miasto zwane *Sege-dunum*.

RUTILANS, *tis*, r. wspóln. (od *rutilo*). Lśniący się, błyszczący jak złoto. *Rutilan-tes crinibus alae*. Claud. Posilki Gierma-nów z rusmi włosami.

RUTILATUS, a, um, (imsl. od *rutilo*, are). Czerwony, czerwony, np.—*lucis*. Liv.

RUTILESCO, *seis*, *ēre*, (od *rutilus*, a,

um). Stawać się czerwonym albo czerwonym, żółcieć, lisowacieć, np. — *lepores liquescente nive in Alpibus annis omnibus*. Plin. — *Sacra fulgura cur rutillescant*. Martian. Cap.

RUTILO, *as, avi, atum, are*, (od *rutilus, a, um*). Czynieć czerwonym albo czerwonym albo złoto-żółtym, np. — *capillos*. Plin. — *comam*. Suet. *Comae rutilatae* (Galorum). Liv. — *rutilatus crinis*. Tac. || Być czerwonym albo czerwonym, złotożółtym, lśnić się, błyszczeć jako złoto, np. *arma rutilare vident*. Virg. — *vellera*. Val. Flacc. *auroram rutilare procul cerno*. Acc. ap. Farr. || Też *rutilans*, np. *rutilantes erinibus alae* (Germanorum). Claudian. — *arma*. Tac. — *color*. Plin. — *rutilantior auro*. Venant. Fortun.

RUTILUS, *a, um*, (od *ἐρυθρός*, czerwony). Czerwony, czerwony, złotożółty, np. — *ignis*. Virg. — *flammae*. Ovid. — *crur*. Id. — *pellis*. t. j. złota skóra. Val. Flacc. — *juba leonis*. Catull. — *fontes*. Claudian. t. j. złotorodny Paktoł. — *caput*. Plaut. t. j. czerwony, czerwonołosy. || Szklący się, polyskujący, błyszczący, np. *thorax*. Val. Flacc. — *columnae*. Claudian. || *Rutilus* przezwisko rzymskie. Liv.

RUTO, *are*, Ob. **RUTATUS**.

RUTRUM, *i, n.* (od *rua*). Farr. Graca, motyka, rydel. || Vitr. Kielnia mularska, deszczka na dragu do mieszania wapna. || Szuffla, strychulec.

RUTURA, *ae, z.* Zamieszanie, nieład, konfuzja, zawiłanie. Farr. ap. Non. || Rzeka w Ligurii (dziś *Vintimiglia*). Plin. || Imię jednego z wysiekaczów. Hor.

RUTUBIS. Port w Mauritanii Tiugitańskiej. Plin.

RUTULA, *ae, z.* (zdrobn. od *ruta*). Mała ruta, ziele, mówiące zmniejszającym sposobem, albo troszka ruty. Cic.

RUTULUS, *i, i. q. repagulum*. Zaporka. Calpurn.

RUTULUS, *a, um*. Rzeczow. Rutulezyk, np. *Tros Rutulusve fuat*. Virg. || *Rutuli*. Liv. Virg. Plin. Niedgdy włoski naród w Lacium. *Rutalus audax*. Virg. t. j. Turnus. || *Rutuli*. Sil. Mieszkańcy Saguntu w Hiszpanii. || Rutulski, tyczący się Rutulów, należący do nich, np. — *sanguis*. Virg., *rex Rutulus*, t. j. Turnus. Virg.

RUTUPIAE, *arum*. Port i miasto w Anglii w Kent. Ptolem. || Ztąd *Rutupinus*, *a, um*. Należący do tego portu i miasta w Britanii, tam zostający, będący, np. — *ager*. Auson. — *litora*. Lucan. — *fundus*. Juvenal.

RUTUS, *a, um*, Ob. **RUO**; *ruta caesa*. Ob. **RUO**.

S

S. albo **Sext**. Przezwisko t. j. *Sextus*. S. C. *Senatus consultum*. S. P. Q. R. t. j. *Senatus populusque Romanus*.

SABA, *ae, z.* Port po za Egiptem *in terra Trigolodytica*, przy Arabskiej odnodze;

też miasto w Etiopii. Ob. *Cellarii notit. Orb.*; też miasto Meroë tak zwane. *Joseph. Antiq.* || Szczególnie miasto w szczęśliwej Arabii, *Sabaer* zwane. *Diodor. Sic. i Ptolem.*, zowie się też *Sabae*. *Steph. Byzant. Plin.* Kraina (*regio thurifera*) *Sabae*. || Ztąd *Sabaicus, a, um*. Należący do tej krainy, Sabejski albo Sabijski, Arabski, mianowicie ze szczęśliwej Arabii, np. — *thus*. Virg. — *odor*. Colum. — *albo* — *nubes, i. e. vapores thuris incensi*. Stat. *Cumululus Sabaeus*. Claudian. t. j. stos z gałęzi drzew woniących — *myrtha*. Sen. || Ztąd *Sabaei*. Mieszkańcy. Virg. Plin. — *terra*. Ovid. Ziemia szczęśliwej Arabii. || *Arac Sabaeae*. Miejsce w Medii. Ptolem.

SABAEI, *orum*. Ob. **SABA**.

SABAIA albo **SABAIA**, *ae, z.* (wyraz obcy). *Ammian.* Trunek z jęczmienia albo z jakiegokolwiek zboża, którego używali ubodzy Illiryjczycy.

SABAIRIUS, *a, um*. *Amm.* Który robił trunk z jęczmienia, albo onego używał.

SABANUM, *i, n.* (*σαβανον*). Marc. Emp. Prześcieradło, albo piótno do ocierania wychodząc z kąpeli.

SABAOTH albo **ZABAOTH**, *Hebr. Zebaoth, Gr. σαβαωθ*. Prudent. Wojsko, zaścępy.

SABATA i **SABBATA**, *orum*. Plin. Miasto nad jeziorem w Ligurii, teraz Sawona. || *Sabatus, a, um*. Id. Tyczący się tego miasta albo jeziora. *Sabatia vada*. Plin. Miasto Ligurii nadmorskie. || *Sabatium*, (zamiast *orum*).

SABATE, *es, z.* Miasto i jezioro w Etrurii. Tab. Peutling. || *Sabatinus, a, um*. Liv. Należący do tego miasta albo jeziora, np. — *ager*. Colum. — *tribus*. Liv. Fest. — *lacus*. Frontin. || *Sabatini, orum*. Mieszkańcy w Kampanii. || *Sabatius, a, um, i. q. Sabatinus*. np. — *stagna*. Sil.

SABAZIA albo **SABADIA**, *orum* scil. *sacra*. Cic. Święta na cześć Bachusa trzeciogo, który królował w Azji. || *Sabadia*. Arnob.

SABAZIUS albo **SABADIUS** i **SABACIUS**, *i, (Sabázios)*. Cic. Przezwisko Bachusa trzeciego. || *Inser.* Przezwisko Jowisza u Kreteńczyków.

SABBATARIUS, *a, um*, (od *sabbatum*). Tyczący się soboty, należący do soboty, zajmujący się sobotą, sobotni, np. — *luxus*. Sidoron. || Ztąd *Sabbatarius* rzeczow., scil. *homo*. Który obchodzi, święci sobotę, t. j. żyd. *Martial.*

SABBATISMUS, *i, m.* (*σαββατισμός*). Obserwowanie soboty. Augustin.

SABBATIZO, *as, are*, (*σαββατιζω*). Obserwować sobotę. Tertull.

SABBATUM, *i, n.* (*σαββατον*). Plin. Fest. Sobota siódmy dzień każdego tygodnia. || *Tricesima sabbata*. Horat. Pierwszy dzień każdego miesiąca, albo raczej wielka sobota wielkiejnoey. || *Sabbata*. Juven. Święta jakiegokolwiek żydowskie. Ovid. Pers. Suet.

SABELLI, *orum*. Ob. **SABELLUS**.

SABELLICUS, *a, um*, (od *Sabellus*). Sabellicki, t. j. Samnicki, np. — *sus*. Virg., *brassica Sabellica* albo *genus brassicae Sabellium* t. j. gatunek Sabellickiej kapusty, t. j. kapusta kędzierzawa albo sawojka kapusta. Plin. Colum. || Sabiński.

SABELLUS, *a, um*, (zdrobn. od *Sabinus*). Samnicki, właściwie maly Sabińczyk, młody Sabińczyk, Samnicki, np. — *ager*. Liv. — *veru*. Virg. — *anus*. Hor. — *pubes*. Virg. — *mensa*. Juvenal. || Ztąd *Sabelli*, t. j. Samnici. Plin. || Sabiński, np. *Marsos pubemque Sabellam*. Virg. || *Sabellus*. Hor. t. j. maly Sabińczyk.

SABINA, *ae, z.* Plin. Sawina roślina, czyli krzewina dwojakiego rodzaju, jeden podobny do tamaryszku, drugi do cyprysu, ztąd niektórzy zowią Kretejskim cyprysem.

SABINE, *psk.* (od *Sabinus, a, um*). Po Sabińsku, Sabińskim językiem, obyczajem Sabińskim. Farr.

SABINI, *orum*. Ob. **SABINUS**.

SABINIANUS, *a, um*. Pochodzący od Sabinus albo nazwany od niego, należący do niego, Sabiński. Ulpi. in *Pandect.*

SABINUS, *a, um*, (od *Sabini, orum*). Tyczący się Sabinów, należący do Sabinów, Sabiński, np. — *ager*. Cic. — *exercitus*. Liv. — *castra*. Id. — *lingua*. Farr. — *bacca*. Juvenal. t. j. oliwa. — *gens*. Ovid. t. j. naród Sabiński. || Ztąd *Sabinus* i *Sabina*, rzeczow. Sabińczyk, Sabinka. *Sabini, orum*. Sabino-wie, naród niedaleko Lacium. Liv. Cic. Plin.

SABIS, *is, m.* *Caes.* Rzeka w Gallii Belgickiej, teraz Sambre.

SABUCUS i. q. *Sambucus*. Ob. **SAMBU-CUS**.

SABULETUM, *i, n.* (od *sabulum*). Plin. Piaskownia, gdzie piasek kopią, ziemia piaszczysta, np. *nascitur in sabuletis*. Plin. t. j. na miejscach piaszczystych.

SABULO, *onis, m.*, i. q. *sabulum*. Piasek, np. *sabulo humidus*. Colum. — *albus*, — *rubicundus*. Farr. — *jejunus*. Colum. || Instrument muzyczny. *Macrob.*

SABULOSUS, *a, um*, (od *sabulum*). Pelen piasku, piaszczysty, np. — *terra*. Plin. — *lutum*. Vitr. || Ztąd *sabulosa*. Piaszczyste miejsce, np. *herba nascens sabulosis apricis*. Plin. t. j. na piaszczystych miejscach.

SABULUM, *i, n.* i. q. *sabulo*. Piasek, np. — *album*, — *nigrum*, — *rubrum*, — *infecundum* est. Plin. || Narzędzie albo smyczek muzyczny. *Apul.*

SABURRA albo **SABURA**, *ae, z.* (od *sabulum, sabulo*). Plin. Gruby, okrętowy piasek, balast. *Saburra* navem *gravare*. Liv. Ładować piaskiem okręt. || Nieczystość żółdkowa.

SABURALIS, *e, ptok.* (od *saburra*). Składający się z piasku. *Vitr.*

SABURRATUS, *a, um*, (imst. od *saburro, are*). Ładowany balastem. Plin. || Przenosić, nasyczyć. *Plaut.*

SABURRO, *as, avi, atum, are*, (od *saburra*).

Tom II.

burra). Piaskiem albo balastem ładować. Plin. || Przenosić, nasycić, napelnić, np. *ubi saburratae sumus*. *Plaut.*

SACAE, *arum, n. mn.* Plin. Naród w Azji scytyjski nad morzem Kaspijskim.

SACAL, *i. e. electrum* u Egypcyanów. Plin.

SACCARIUS, *a, um*, (od *saccus*). *Quintil.* Miecchowy, tyczący się miechów. — *scil. homo*. *Paul. Pandect.* Tragarz, który nosi miechy. || *Saccariam facere*. *Apul.* Bydź przekupniem miechów.

SACCATUS, *a, um*, (od *sacco*). Plin. Cedzony. — *humor*. *Lucret.* Uryna, która przechodzi przez kanał urynowy.

SACCELLATIO, *onis, z.* (od *sacculus*, od *sacello, are*). *Veget.* Przykładanie do chorego członka ogrzanych woreczków, np. *saccellationibus caput vaporare*. *Veget.* *de re vet.*, *saccellationibus ex furfuribus imponere*. Id.

SACCELLUS, *i, m.* (zdrobn. od *sacculus*). Woreczek, poduszeczka z ziół do przykładania na chore części ciała. *Cels. Veget. de re vet.* || Woreczek na pieniądze. *Petron.*

SACCUS, *a, um*, (od *saccus*). Wór zrobiony z grubego płótna, np. — *tunica*. *Hieron.* — *cingulum*. Id.

SACCHARUM albo **SACCHARON**, *i, n.* (*σάκχαρ*). Plin. Cukier ze trzciny cukrowej. *Lucan. Sen. Isidor.*

SACCIBUCIS, *e, ptok.* (od *saccus* i *bucca*). *Arnob.* Wielkogęby, mający gębę jak wór szeroka.

SACCINEUS, *a, um*. Ob. **SACCEUS**.

SACCIPERIUM, *ii, n.* (od *saccus* i *pera*). Tajstra, torba, np. *marsupium in sacciperio*. *Plaut. Farr. ap. Non.*

SACCO, *as, avi, atum, are*, (od *sacco, are*). Przecedzić, np. *linteo saccare*. Plin. *Anserum adeps saccatus lineis saccis*. Plin. || Ztąd *saccatus humor corporis*. *Luer.* t. j. uryna.

SACCULARIUS, *a, um*, (od *sacculus*). Tyczący się mieszka, należący do mieszka, trudniący się mieszkaniem, mieszkowy, od mieszka. || *Saccularii*. *Ascon. Ped. ad Cic.* t. j. rzemieślnicy.

SACCULUS, *i, m.* (zdrobn. od *saccus*). Woreczek pieniężny. *Juvenal. Martial. Ulpi. in Pandect. Apul.* || Woreczek na zboże, np. *sacculis et utribus vacuis*. *Apul.* || Worek skórzany na wino. Cic.

SACCUS, *i, m.* (od *σάκκος* i z hebrajsk. *sak*). Cic. Wór, miech. *Saccos imperare civitatibus*. Cic. Nakazać z miasta pewną ilość worów. — *vinarius*. Plin. Wór do cedzenia wina. — *nivarius*. *Mart.* Wór pelen śniegu dla ochłodzenia wody. || *Saccus*. *Hor.* Worek pieniężny. || *Plaut.* Torba żebracza. || *Hieron.* Włosienica.

SACELLUM, *i, n.* (zdrobn. od *sacrum*). Miejsce poświęcone bogom, kaplica. Cic. *Virg. Proper. Ovid. Juvenal.*

SACER, *sacra, sacerum*, (podobno od *ἅγιος*, święty, poświęcony). Święty, poświę-

cony, religijny, dotyczący się bogów. *Signa sacra*. Cic. Znaki święte. — *aedes*. Id. Kościoły. — *silentium*. Horat. Milczenie religijne pełne uszanowania. — *vates*. Id. Wieszczek. — *amantes*. Propert. Pod opieką będący Wenery bogini. *Insula deorum sacra*. Cic. Wyspa poświęcona bogom. || *Sacrum est*. Plin. Rzecz jest święta. || *In sacro esse*. Plin. Mieć za rzecz świętą. || *Sacra vitis*. Horat. Wino używane do ofiar. || *Sacra via*. Droga w Rzymie prowadząca od Amfiteatru przez rynek Cesarza do Kapitolium, albo wedle Festy miejsce, gdzie Romulus zawarł był przymierze z Tacyuszem. || *Sacer mons*. Liv. Góra poświęcona Jowiszowi, gdzie lud rzymski był się schronił przed zemstą patrycyuszów. || *Sacerrimus*, w stop. trzec. *Farr.* || *Sacrum*, i, n. i *Sacra*, orum. Horat. Ofiary, obrzędy, część i znaki bogów. *Sacrum accendere*. Phaedr. Zapalić ogień ofiarny, albo czynić bogom ofiary. || *Sacra*. Ovid. *Marti*. Wiersze, albo zapal boski, którym poetowie byli przejęci. || *Mart*. Poehlebstwo dla cesarzów. || *Sacer*. Fest. Przekłety. *Quid non mortalia pectora cogis auri sacra fames*. Virg. Do czego nie przywodziś przekłętą chuci zysku. || *Sacrum*. Val. Flacc. To, co jest straszne w religii albo w opinii. *Arma sacra metu*. Id. Bron straszną przez bojaźń. || *Sacer morbus*. Plin. Kaduk, choroba. || *Sacra*. To, co jest wielkiem. *Ossacrum*. Coel. Aur. Kość krzyżowa. || *Sacer*. Justin. Zakazany. || Starożytni mawiali *sacer*, *saceris*, *sacres*; ztąd *saceres porci*. *Farr.* *Plaut.* *Fest.*, który mówi *sacrum porcum dici ait Ferrius*. || *Mons sacer*. Góra w Ponce. *Arrian.* || Też zwany przykładem w Luzytanii, dziś *promontorium sacrum*. *Cabo de St. Vincente*. Plin. || Też *Mons sacer*. Colum. || Też *promontorium sacrum* (*ἱερά ἀκρόα*) w Lycii. *Ptolem.* *Strabo*. t. j. przykład.

SACERDOS, *ōtis*, m. i. z. (od *sacer*). Kapłan, np. wieszczek, Augur, Pontifex, też Kapłanka, np. *Sacerdotes populi Romani*. Cic. t. j. kapłani. *Sacerdotes Cereris*. Cic. Kapłanki; też *Fontes sacerdos*. Cic. Westalka. *Festae sacerdos i. e. Vestalis*. Ovid. *Tumuloque sacerdos additur Anchisae*. Virg. t. j. kapłan duszy Anchizesa. *Phoebe Triviaeque sacerdos*. Kapłanka tak zwana Sibylla. *Virg.* || Ztąd przenośnie, szydersko, z przekasem, tak zwany Kłodiusz. Cic. || Ptnk. np. *regina sacerdos*. Virg. tak zwana Księżniczka Rea, która była Westalką. || Przewizsko rzymskie, np. *C. Sacerdos*, który był Propretorem w Sicilii. Cic.

SACERDOTALIS, e, ptnk. (od *sacerdos*). Kapłanski, np. — *ludi*. Plin. t. j. igrzyska, które wydawane były przez kapłanów przy odziedzieniu ich urzędów. — *nomen*. *Macrob.*

SACERDOTISSA, ae, z. (od *sacerdos*). Kapłanka, np. *Flaminicas sacerdotissas Dialis* (*Diales*). *Massur*. *Sabin*. ap. *Gell.*

SACERDOTIUM, ii, n. (od *sacerdos*). Kapłańska godność, kapłański urząd, dostojność kapłańska, kapłanki; ztąd *Augur*, *pon-*

tifex, *flamen*, westalka, np. *Virgo Vestalis sanctissimo sacerdotio praedita*. Cic. *Sacerdotium iure*. Id. t. j. zostaje kapłanem. *In sacerdotium venire*. Id. t. j. przysięść do kapłaństwa. *Sacerdotiis praeesse*. Cic.

SACERDOTULA, ae, z. (zdrobn. od *sacerdos*). Kapłanka, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Farr.* *Fest.*

SACERSANCTUS, a, um, (od *sacer* i *sanctus*) zamiast *Sacrosanctus*. *Tertull.* Ob. **SACROSANCTUS**.

SACES, ae, też **SACA**, ae, m. w liezb. mnog. *Sacae*. Narod w Azii. *Plin.* *Curt.* || W liezb. pojed. *Saces*. *Claudiam*.

SACOMA, *ātis*, n. (*σάκωμα*, *Doric*. *σάκωα*). *Fitruv.* Gwicht, równość wagi.

SACONDIOS, ii, m. *Plin.* Kamień drogi, zarywający na kolor hyacyncu.

SACOPENIUM, ii, n. (*σακώπηνον*). *Plin.* Sok ze trzeźniej rośliny i sama roślina, zktąd sok płynie, używany od bólu piersi.

SACOS, ob. **SACONDIOS**.

SACRAMENTUM, i, n. (od *sacro*, *are*). *Farr.* Rzecz święta albo poświęcona, zakład pieniężny złożony od stron spór z sobą wiodących w reku areykapłana. || *Fest.* Koc na sądach, pieniężna kara o niesłuszne strony zapozwanie. || Cic. Proces, spór sądowy. || Przysięga, jako rzecz święta. — *perfidum dicere*. Horat. Krzywoprzysięga. — *detrectare*, *exsuere*. Tac. Łamać przysięgę. — *accipere*. Front. Przysięgę wierności uczynić. *Sacramento obligare*. Cic. — *adigere*. *Caes.* — *rogare*. *Quintil.* Zobowiązać kogo przysięgą. *Sacramento solutus miles*. Liv. Zolnierz od przysięgi uwolniony, odprawiony. || *Inest multis animalibus tacitum ac naturale sacramentum*. *Apul.* Mają zwierzęta przyrodzoną z sobą zgodę i towarzysztwo. || *Tertull.* Tajemnica, rzecz święta, sakrament, znak rzeczywisty świętości tajemnej czyli ukrytej.

SACRANI, orum. Ob. **SACRANUS**.

SACRANUS, a, um, np. *Sacrae acies*. *Virg.* Wojsko Turnusa złożone ze Sakranów. *Sacran*. Narod laciński, o którym byż mienią, że z Reatów pochodzą, dla tego nazwani *Sacran*, że byli poświęceni matce bogów.

SACRARIUM. Ob. **SACRARIUS**.

SACRARIUS, a, um, (od *sacrum* albo *sacra*, orum). Należący do rzeczy poświęconych. — *scil.* *custos*. *Inser.* Dozorca rzeczy poświęconych, zakrystyan. || *Sacrarium*, ii, n. Ovid. Miejsce, gdzie się chowały rzeczy poświęcone. || Cic. Kaplica. || *Mart.* Kościół, wnętrza część świątyni. || Przenośnie. — *seclerum*. Cic. Schronienie zbrodni. || Znak niebieski. || Apartament, gabinet albo komnata cesarska, np. *in sacratio imperialis oraculi*. *Auson.*

SACRATIO, *ōnis*, z. (od *sacro*, *are*). Poświęcenie. *Virg.* *Macrob.* — *jurisjurandi*. *Fest.*

SACRATOR, *ōris*, m. (od *sacro*, *are*). Poświęciiciel, np. — *justitiae*. *Augustin.*

SACRATUS, a, um, (imśl. od *sacro*, *are*). *Virg.* Święty, poświęcony. *Sacratum opus*

alicui. Ovid. Dzieło poświęcone komu. *Sacrae leges*. Liv. Prawa, których gwałciiciel był poświęcony bogom piekielnym; w obzernem rozumieniu *sacrae leges*. Prawa ważniejsze i świętsze.

SACRAVIENSIS. Mieszkaniec ulicy *Sacra via* w Rzymie. *Fest.* (od *sacra via*) np. *juvencundus aurifer de Sacra via*. *Inser.* ap. *Grut.*

SACRES, ium. Ob. **SACER**.

SACRICOLA, ae, m. i. z. (od *sacrum* albo *sacra* i *colo*) i. e. *sacra colens* albo *faciens*. Kapłan albo ofiarny kapłan, ofiarnik, kapłanka, ofiarnica, służąca bogom, pilnująca ofiary, np. *turbae sacricularum immixtus*. Tac. *Reges sacricolae*. *Prudent.* t. j. ofiarnicy.

SACRIFER, a, um, (od *sacrum* albo *sacra* i *fero*) zamiast *sacra ferens*. Poświęcone rzeczy noszący, np. — *vates*. Ovid. || Noszący ofiary.

SACRIFICÁLIS, e, ptnk. (od *sacrificium*). Tyczący się ofiar, należący do ofiar, ofiarny, ofiarom służący, np. *adparatus*. Tac. — *epulae*. *Apul.* — *ministra*. *Tertull.* || Używa się też *sacrificialis*.

SACRIFICATIO, *ōnis*, z. (od *sacrifico*, *are*). Ofiara, ofiarowanie, np. *itaque in ea dea, quae est rerum custos intulmarum, et precatio et sacrificatio extrema est*. Cic.

SACRIFICATOR, *ōris*, m. (od *sacrifico*, *are*). Który ofiaruje. *Tertull.*

SACRIFICATUS, us, m. (od *sacrifico*, *are*). Ofiara, ofiarowanie, np. *nullum pecus sacrificatum habemus*. *Apul.*

SACRIFICATUS, a, um, (od *sacrifico*, *are*). *Plin.* Ofiarowany, na ofiarę dany, zabity.

SACRIFICIUM, ii, n. (od *sacrifico* albo od *sacrum* i *facio*). Ofiara, rzecz bogom ofiarowana, np. *sacrificium facere*. Cic. t. j. ofiarować. *Sacrificium violare, quod fit pro salute populi*. Cic. *Sacrificia publica et privata procurare*. *Caes.* || *Sacrifici*, zamiast *sacrificii*. Ovid.

SACRIFICO albo **SACRUFICO**, as, avi, atum, are, (od *sacrum* i *facio*, zamiast *sacrum* albo *sacra facio*). Ofiarować, czyścić ofiarę, *absolute* t. j. bez przyp. czwart., np. — *apud aram*. *Nep.*, *nec sacrificantium, nec precantium deos*. Liv. || Ztąd bier. nieosob. np. *sacrificatur*, t. j. ofiaruje się. *Plin.* || Też *sacrificare aliquid*, też — *alicui aliquid* albo — *alicui aliqua re* albo — *alicui*, np. — *diis*. *Farr.* *Sacrificio* (*sacrificio*) *ego tibi*. *Plaut.* — *suem*. Ovid. — *agnum*. *Plaut.* — *thuris granum*. *Plaut.* — *Cereri*. *Fest.* — *Oreo*. *Plaut.* || Ztąd *sacrificatus*, a, um, np. — *animalia*. *Plin.* || *Sacrificus*, are zamiast *sacrificio*. *Plaut.* *Sacrificabantur viduae*. *Farr.* ap. *Non.* || *Sacrificus* zamiast *sacrificus*. Ztąd *Sacrificati* zwani. *Cyprian.* *Epist.*

SACRIFICULUS, a, um, (zdrobn. od *sacrificus*) i. q. *sacrificus*. Ofiarujący, ofiary czyniący, np. *rex sacrificulus*. Liv. t. j. zastępujący urząd kapłana. || Ztąd rzeczow. *sacrificulus*. Ofiarnik, ofiarny kapłan. Liv., *inter sacrificulos*. *Suet.*

SACRIFICUS, a, um, (od *sacrifico* albo od *sacrum* i *facio*). Ofiarujący, np. *rex sacrificus*. Liv. i. q. *rex sacrificulus*. || Tyczący się ofiar, należący do ofiar, np. — *ritus*. Ovid. — *dies*. Id. t. j. dni ofiarne, w których odprawiali się ofiary. — *securis*. Ovid. — *ara*. Val. Flacc. — *vestis*. Sil. os *sacrificum*. Ovid. t. j. język, mowa ofiarującego, albo kapłana.

SACRILEGE, psk. (od *sacrilegus*, a, um). Niezbożnie, niegodziwie, niezbożnym, niegodziwym sposobem.

SACRILEGIUM, ii, n. (od *sacrilegus*). Świątokradztwo, kradzież rzeczy świętych, np. *fur onustus sacrilegio*. *Phaedr.* *Sacrilegium facere*. *Quintil.*, albo — *admittere*. Id., albo — *committere*. *Justin.* — *perpetrare*. Id. *Sacrilegium prohibere*. Liv. || Nadwężenie religii, irreligija, bezbożność, np. *dumtaxat aliquem sacrilegii*. *Nep.* Potępić kogo o bezbożność. || Zgwałcenie praw religijnych. *Nep.*

SACRILEGUS, a, um, (od *sacrum* i *lego*). Cic. Świątokradzki. || *Tibull.* Bezbożny, gwałciiciel rzeczy świętych. || *Lupicena* kościołów, hańbiiciel, gwałciiciel kościołów, *lupicena* świętych rzeczy, np. *sacrilego poeta est*. Cic. *Gracci sacrilegi*. Cic. *Sacrilegissime*. *Plaut.* *Bellum sacrilegum*. Cic. t. j. *lupicena* obrazów świętych. || W ogólności bezbożny, niegodziwy, np. *et sacrilega manu, produxit, arbor in nepotum perniciem*. *Hor.* *Artes meretricium sacrilegae*. Ovid. || Szelma, łajdak, hultaj, bezbożny, kurwiarz, złodziej, galeźnik, wisielec, np. *quid ais, sacrilega*. Ter. t. j. kurwa. *Sacrilegus nuptiarum*, słowo żelzywe t. j. eudzolożnik. *Cod. Justin.* *Cod. Theod.*

SACRIMA, ae, z. Moszcz, wino młode, brezka ofiarowane Bachusowi. *Sacrima adpellant mustum, quod Libero sacrificant*. *Fest.* || Ztąd *Sacrimus*, a, um. || *Sacrimum* zamiast *sacerrimum*.

SACRIPORTUS, us, m. *Farr.* Dzielnica miasta Rzymu. || Liv. Miasto nadmorskie, na wybrzeżu Tarentyńskim.

SACRIS, e, Ob. **SACER**.

SACRIUM. *Plin.* Ob. **SUCCINUM**.

SACRIVOCES zamiast *sacribuces* ma *Ed.* *Harald.* in *Arnob.* Inni *sacribuces* czytają. *Sacribuces, haec est vetus lectio*. Ob. *Sacribuces*.

SACRO, as, avi, atum, are. *Plin.* Czyścić ofiary, ofiarować bogom. — *viros*. *Virg.* Mianować kapłanów, mówiąc o piętnastu mężach należących do ksiąg Sybilskich. — *foedus*. Liv. Czynieć przez ofiary i przysięgę przymierze. || Przenośnie. — *nemus aeterno cinerum honore*. *Mart.* Poświęcić gaj, wybudowawszy w nim grobowiec. *Sacrare*. *Horat.* Uniesmiertelnić. || — *votum*. *Virg.* Poświęcić bogom kościół, który kto ślubował. *Vivit eloquentia Catonis, sacra scriptis omnis generis*. Liv.

SACROSANCTUS, a, um, (od *sacro* i *sanctus*). Cic. Nienaruszony, niezgwałcony, bez-

pieczny, święty. || *Tribuni plebis sacrosancti*. Liv. Trybunowie gminni, których bez bardzo wielkiej winy nie wolno było obrażać. || Przenosić. To, czego zgwałcić nie wolno było. *Sacrosanctae possessiones*. Cic. Niezgwałciste dzierżawy. || W ogólności, święty, poświęcony, szanowny, czeigodny, np. — *memoria alienius*. Plin. — *ecclesia*. Cod. Justin. De sacrosanctis ecclesiis. Ibid.

SACRIFICIO, Ob. SACRIFICIO.
SACRUM, i, n. (od *sacer*). Cic. Rzecz święta, tycząca się religii. || *Virg.* Ofiara. || *Stata sacra*. Ovid. Święta w ciągu roku pewnych dni obchodzone. || — *nuptialia*. Quintil. Uroczystości małżeństw. || *Inter sacrum et saxum stare*, przysł. Plant. Bydź między młotem a kowadłem, zostawać w niebezpieczeństwie. || *Sine saceris hereditas*, przysł. Fest. Dostać czego bez kłopotu, jak mięsa bez kości, róży bez ciernia. || *Aliter haec sacra non constant*, przysł. Auson. Złe konieczne, bez czego się obejść nie można. Scil. os. Kość krzyżowa.

SADUCAEUS, ei, m. w liezb. mnog. *Sad-ducaci, orum*, (od *Sadducaeus*). Tertull. Racerze żydowscy, którzy przeczyli nieśmiertelności dusz i bytności aniołów.

SAECULUM, Ob. SAECULUM.

SAECULARIS (*Secularis*), e, ptnk. (od *saeculum*). Tyczący się sto lat (*saeculum*) było sto lat, stoletni, np. — *ludi*, t. j. stoletnie igrzyska. Val. Max., zawierające w sobie sto lat. Hor. in Carm. saecul. Suet. || Ztąd *carmen saeculare*. t. j. stoletni. || U kościelnych pisarzy znaczy doczesny, świecki, światowy, pogański, np. — *literae*. Tertull. — *studia*. Sedul. — *historia*. Sidon. *Feminae quaedam saeculares*. i. e. Dido et Lucretia. Tertull. *A conversatione saeculari recedere ac sanctimoniale vitam vivere*. Cod. Justin. t. j. żyć w klasztorze.

SAECULUM albo **SECLUM**, (też **SAECULUM**, **SECLUM**), i, n. (od *sequor*). Cic. Wiek, stoletni czasu przeciąg. || *Servi*. Czasu przeciąg 30letni. || *Virg.* Bardzo długi przeciąg czasu. *Per saecula*. Id. Przez czas długi. || Cic. Przez zamianę. Ludzie w jakim wieku żyjący, obyczaj tego wieku. *Saeculum*. Tac. Strój, moda. *Saeculum aureum*, *argenteum*. Mart. *Virg.* Wiek złoty, srebrny, tak nazwany od obyczajów. || *Scripturum saecula priorum*. Lucret. Starożytni pisarze. *Vitalia saecula*. Id. Zwierzęta. || *Prudent*. Świat, życie doczesne. || Tertull. Życie pogan, pogaństwo. || *Saeculum* albo *seclum* zamiast *saeculum*. *Virg.* Lucr.

SAEPE, psk. (z hebrajsk. *shepeth*, ohłistość, w innych od *saepes* alboshepes, plot, parkan). Cic. Caes. Ter. Liv. Często, częstokroć. *Saepe elamitans, liberum se esse*. Caes. Często wołając za swoją wolnością. || Dla ozdoby z przyp. szóst. *Saepenumero*. Cic. Częstokroć. || *Bene saepe*. Gell. Dobrze często. || *Saepius*, zamiast *saepe*. *Virg.* *Saepissime*, w stop. trzec. *Nep.* *Saepior*, wyraz starożytny.

SAEPENUMERO, Ob. SAEPE.

SAEPES, is. Ob. SEPE.

SAEPICULE, psk. (zdrob. od *saepe*). Często, trochę często. *Apul.* też *Plant.* *Saepiscule*. Prisci.

SAEPPIO, ire cet. Ob. SEPIO.

SAEPIS, e. Często. *Saepior* mawiali starożytni. Prisci, też *Saepissimus*, a, um, np. *saepissimum discordiam*. Cato. ap. Prisc. **SAEPIUSCULE**, Ob. SAEPICULE.

SAETA, ae. Ob. SETA.

SAETIGER, **SAETOSUS**, a, um. Ob. SETIGER etc.

SAEVE, psk. (od *saevus*, a, um). Okrutnie, srogo, groźnie, szalenie, wściekle, żarcie, popędliwie, zapalczywie, np. — *consulere in captivos*. Hor. — *multa facit*. Suet. *Agere saevius*. Colum. *Saevius igne micant*. Ovid. t. j. zapalczywiej. *Aestate saevissime eandem*. Colum. t. j. bardzo wściekle, żarcie. *Saevissime coercere aliquem*. Suet.

SAEVIDICTUM, i, n. (od *saevus* i *dictum*). Gniewliwe, złośliwe słowo, np. *Ne te iratus suis saevidictis protelet*. Terent.

SAEVIDICUS, a, um, (od *saevus*, a, um i *dico*). Który gniewliwie, złośliwie mówi, np. *Ne te suis saevideis dictis protelet*. Ter.

SAEVIO, vis, iui albo ii, itum, ire, (od *saevus*). Bestwić się, burzyć się, wściekać się, szaleństwa dokazywać, szaleć, srożyć się, sierznić się, okrutnie, srogo, albo gniewliwie, złośliwie postępować, bydź popędliwym, zapalczywym, burzyć się, srożyć, dąsać się, np. — *in tergum*. Liv. — *in obsides*. Id. — *in suos hostili odio*. Justin. — *in se*. Ulpi. in Pandect. — *in aliquem flagellis*. Juvenal. — *in pecuniam et famam multorum*. Tac. *Animis saevire*. *Virg.* t. j. bydź gniewnym, gniewliwym, leniter saevire. *Plant.* *Saepit canum latratus in auras*. *Virg.* *Mare saeviebat fluctibus*. Sall. — *fluvius*. Hor. *Morbus saeviens*. Gell. — *Insania belli*. *Virg.* — *oratio*. Gell. — *teñ himitus*. Sil. t. j. burzy się, huczy, szumi. || Ztąd, krzyczeń, wrzeszczeć, ryczeć, beczeć, np. *agni balant, porcelli gruniant, ursi saeviunt, leones rugiunt*. *Spartian.* in Geta. *Ursi saevire*. *Virg.* || Ztąd przenosić, np. *saevi stridoribus arbor*. Sil. t. j. huczy. || Gniewliwie, srogo, walecznie postępować, np. *belliger Mars tibi saevit in armis, saevit et ipsa Venus*. *Martial.* || Bydź rozniewanym, np. *ah! ne saevi tantopere*. Ter.

SAEVIS, e, zamiast *saevus*, a, um, np. *suppliciorum saevium repertor*. Ammian.

SAEVITAS, atis, z. (od *saevus*, a, um). Okrucieństwo, srogość, tyranstwo, surowość, szaleństwo, zawziętość, zapalczywość. *Prudent.* *Firm.* *Apul.*

SAEVITER, psk. (od *saevus*, a, um) i. q. *saevae*. Okrutnie, srogo, tyrancko, surowie, zapalczywie. *Plant.* *Saevius, saevissime*. Ob. *Saeve*.

SAEVITIA, ae, z. (od *saevus*, a, um). *Plant.*

Srogość, okrucieństwo, nieludzkość. — *ingenit.* Suet. Srogość charakteru. — *belli*. *Salust.* Okrucieństwo wojny. — *reprimere*. Suet. Hamować okrucieństwo. || Orzeczech nieżywo-
vitia. *Saevitia hiemis*. Plin. Srogość zimy. — *maris*. *Fellej*. Burza, nawalność morską. || Niepomiarowane uczucie. *Amoris saevitiam labore temperare*. Colum. Jurność powściągać pracą, mówić o stadniku. || *Saevitia annonae*. Tac. Karystya, niedostatek żywności.

SAEVITIES, ei, z. (od *saevus*, a, um) i. q. *saevitia*. Tac. — *canis*. *Apul.*

SAEVITUDO, inis, z. (od *saevus*, a, um) i. q. *saevitia*. *Plant.* ap. Non. np. *vincla, virgae mole saevitudo mala fit pejor*. Id.

SAEVUS, a, um, (od *sevus*). Srogi, okrutny, nieludzki. *Saeva uxor*. Terent. Bardzo gniewliwa, przykra żona. *Saevus manibus*. Tibull. Rece okrutne do bicia. *Saevus est*. *Plant.* Jest gniewliwy. — *verba*. Horat. Uszczypliwe słowa. || O zwierzętach. — *lupi*. Tibull. Okrutni wilej. *Saeva canum rabies*. *Propert.* Sroga psów wścieklizna. || O rzeczech nieżywo-
vitia. *Saeva mensae*. Tibull. Okrutne stoly, gdzie się ludzkim mięsem karmia. — *ignes*. Ovid. Pioruny. *Saevum gelu*. *Virg.* Srogi mróz. *Saevus odor vini*. Stat. Wino zapalające do okrucieństwa. || O wiatrach i morzu. *Saeva hiems*. Val. Flac. Czas zimowy, podczas którego morze się burzy i niebezpiecznym się staje. — *ventus*. Cic. Wiatr srogi, gwałtowny. — *metallum*. Marti. Okrutne zelazo. *Saeva Tac.* Losy przeciwnie. — *joci*. Horat. Uszczypliwe żarty. || O zhytecznych uczuciach. — *ira*. *Propert.* Gniew zapalczywy. — *amor*. *Virg.* Sroga, zhyteczna miłość. — *fletus*. *Propert.* Płacz gorzki. — *querelae*. *Virg.* Przekleństwa. || Mężny, waleczny. *Maternis saevus in armis*. *Virg.* Waleczny w męskiej zbroi. || Straszny, potężny. — *tridens*. *Virg.* Potężny trójząb. *Saeva falx*. Tibull. Straszna kosa. || *Saevum*, psk. Stat. Srogo, nieludzko. || *Saevus*, zamiast *saevus*. Amm.

SAGA, ae, z. (od *sagus*, a, um). Cic. Czarownica. || Hier. Wieszcza. || Non. Rufianka, nastrożycielka nierzędu.

SAGACITAS, atis, z. (od *sagax*). Moc, siła do wietrzenia, uczucia, węchu przez czucie, czulość, siła śladu, tropu, szlaku, np. — *narium*. np. *Canum vero tam incredibilis ad investigandum sagacitas narium*. Cic. t. j. węch, trop psów, t. j. ostry węch, wiatr zalatywający. — *canum*. Plin. || Czucie, np. *sagacitas sensuum*. Sen. || Przenikliwość, bystrość dowcipu, chytryść, przebiegłość, frantowstwo, wynalazek, wymysł, fortel, chytry obrót, zdolność, sposobność, pojętność do czego, roztropność, mądrość, np. *qua est iste sagacitate in his rebus*. Cic. *Erat en sagacitate, ut decipi non posset*. *Nep.* *Sagacitate consilii adseutius est*. Val. Max.

SAGACITER, psk. (od *sagax*). Ostro szczególnie mówiąc o węchu, np. — *canes si advenientem sagaciter odorantur*. Colum. Ful-

tures sagacius odorantur. Plin. *Cum sagaciter fuerit intuitus, cuius ingenium gaudet cet.* Quintil. *Sagacius explorare*. Plin. *Odorari sagacissime*. Cic. || Przenosić, chytrze, przebiegle, subtelnie, sztucznie, obrótne, wykretnie, mądrze, roztropnie, ściśle, dokładnie, np. *sagaciter pervestigare*. Cic. — *perspicere naturam alienius*. Suet. t. j. ściśle, dokładnie.

SAGANA, ae, z. i. q. *saga*. Czarownica. Prisci. Petron.

SAGAPENUM albo **SAGAPINON**, i, i. q. *Sacopenium*. Ob. SACOPENIUM.

SAGARICUS, a, um, (od *sagum*). Ulpi. Sajanowy, tyczący się płaszcza żołnierskiego.

SAGARIUS, a, um, (od *sagum*). Tyczący się odzieży, ubioru *sagum*, trudniący się tą odzieżą, ubiorem, należący do tej odzieży, ubioru, sagowy, np. — *negotiator*. Handlujący tą odzieżą, ubiorem. *Inscr.* ap. *Grut.* || Ztąd *sagarius scil. negotiator*, albo *artifex*. *Inscr.* ap. *Grut.* t. j. który handluje tą odzieżą, albo krawiec.

SAGATUS, a, um, (od *sagum*). Opatrzony odzieżą *Sagum* albo mający na sobie ten ubior, przyodziewek. Cic. *Martial.* || Z gestej wełny zrobiony, np. *cucullis sagatis*. Colum. — *cucullus*. Id. t. j. kapiszon. || *Sagatus*, a, um, właściwie imsl. od *sago*, are, i. e. instruere, vestire.

SAGAX, acis, r. wespół. (od *sagio*). Śledzący, tropiący co węchem, albo postrzegający, wypatrywający, szczególnie mówiąc o węchu, np. — *canis*. Cic. t. j. psi ślad, trop. *Sagax nasum habet* (scil. illa anus) — *catulus*. Ovid. *venandique sagax virtus*. Id. *nare sagaci* (canes) *captant auras*. Sen. *canibusque sagacior anser*. Ovid. || O smaku, np. *palatum in gustu sagacissimum*. Plin. || O rozumie, dowcipie, śledzący, szlakujący, tropiący, uważający, postrzegający, chytry, przebiegły, frant, mądry, roztropny, przenikliwy, dowcipny, czlowiek bystrego rozumu, np. *ingenia sagaciora*. Justin. — *homo*. Cic. — *mens*. Id. *Sagax ad pericula perspicenda*. Planc. in Cic. *Sagaci ratione quacere aliquid*. Lucr. *Sagacissimus ad suspicandum*. Cic. || Z przyp. drug. np. — *rerum*. Hor. *Sagacissimum prodigiorum*. Justin. || Z trybem bezokol. np. *sagax videre*. Ovid.

SAGDA, ae, z. Drogi kamień, koloru czosnkowego. Plin. Solin. Isidor.

SAGENA, ae, z. (*σαγήνη*). Manil. Matnia, niewod, rodzaj sieci. || Ulpi. in Pandect. przez *σαγήνη*, *everriculum* objaśnia.

SAGESTRE, is, n. Lucil. Roe, materac, odzież żołnierska.

SAGINA, ae, z. (*sagina* tak, jak *sagina*, jest podobno od *σαγήνηος*, i. e. *refertus oneratus, constipatus* od *σάτος* s. *σάσσω*, i. e. *onero, constipo, refertio*). Karmienie, wypas, tuczenie, opas bydła, paszenie, pasza dla wykarmienia bydła, ptactwa, np. — *anserum*. Farr. Colum. || Karmienie, tuczenie, to czym się tuczy bydło, pokarm. Farr. || O ludziach, żywności, żywieniu, np. *ad re-*

gem in saginam se coniecit. Plaut. t. j. na karmienie. Dies noctesque estur, bibitur, sagina plena est. Id. || Tuczono zwierzę, np. saginum caedite. Plaut. || Tłustość, otyłość z tuczenia pochodząca, np. saginam corporis ex nimia luxuria contraxit. Justin. — ventris. Id. t. j. otyłość brzucha. || Wogółności paszenie, pasza, pokarm, np. — ferarum. Suet., stomachum laxare saginis. Juvenal., minuere saginam. Nemes. t. j. uszczuplić karmu, paszy. — gladiatoria. Tac. t. j. pokarm posilny, jakiego używali szermierze. || Przenośnie, — dicendi. Quintil. t. j. obfitość, pełność mowy.

SAGINARIUS, a, um, (od sagina). Należący do karmienia, wypasu, trudniący się karmieniem, służący do tego; ztąd *saginarium scil. stabulum*. Karmnik, chlew do karmienia bydła, np. *includunt in saginario. Farr. t. j. miejsce gdzie się tuczy bydło.*

SAGINATIO, ōnis, Ź. (od sagino, are). Karmienie, tuczenie dla utuczenia, np. *świn, np. pinguescunt sues saginatione orsa. Plin.*

SAGINATUS, a, um, (imsł. od sagino, are). Farr. Karmiony, tuczony. || Tac. Zbogacony.

SAGINO, as, avi, atum, are, (od sagina). Paść, karmić, tuczyć, tłustić, czynić, np. — boves. Farr. — pullos columbinos. Id. — sues. Plin. — porcum. Proper. *Ad saginandum eligunt pullos. Farr. || Karmić, dawać jeść, np. — convivas. Plin. Exquisitis saginari epulis. Plin. || Przenośnie, paść, karmić, nasycić, np. — sanguine reipublicae. Cie.*

SAGIO, is, ire, (od sagus, a, um). Śledzić, tropić, szlakować, dochodzić albo wieść, czuć, przeczuwać, wachać albo postrzegać, uważać, wypatrywać, albo węchem dochodzić, np. *Sagire enim sentire acute est. Sagire futura, ante sentire. Cie.*

SAGITTA, ae, Ź. (od sagi, bron). Cie. Strzała, belt. || Veget. Lancet, puszcza dło cyrlickie. || Col. Latoroś winna. || Plin. Uszyca, roślina. || Plin. Strzała, konstellacya. || Przewisko rzymskie. Tac.

SAGITTARIUS, a, um, (od sagitta). Plin. Strzałowy, do strzał należący. — *calamus. Plin.* Trzcina przydatna do robienia strzał. || *Caes.* Strzelec łuczny, żołnierz walezący strzałami. || *Sagittarius, scil. artifex. Pand.* Rzemieślnik strzał. || *Cie.* Strzelec niebieski, konstellacya.

SAGITATUS, a, um, (od sagitto). Coel. Aur. Przeszyty strzałą. || Przenośnie. Plaut. Belikiem Kupidyna raniony.

SAGITTIFER, a, um, (od sagitta i fero). Avien. Noszący strzały. *Sagittifera pecus. Claudii.* Jeź. || *Virg.* W strzelaniu strzał biegły. || *Manil.* Strzelec niebieski, konstellacya.

SAGITTIGER, a, um, (od sagitta i gero, zamiast *gerens sagittam vel sagittas*) i. q. *sagittifer, np. sagittiger. t. j. strzelec, konstellacya. Avien.*

SAGITTIPOTENS, tis, r. współ. (od sa-

gitta i potens). Potężny w strzały; ztąd strzelec, konstellacya. *Cie. in Arat.*

SAGITTO, as, avi, atum, are. Miotać strzały, strzelać strzałami. *Curt. Justin. || Przeszyć strzałą, np. — aliquem; ztąd sagittatus, a, um. Opatrzony strzałami; ztąd przenośnie, saviu (calowanie, calus) sagittata. t. j. jakoby strzałą ranić, np. saviis sagittatis percussus. Plaut.*

SAGITTULA, ae, Ź. (zdrobn. od sagitta). Mówiąc zmniejszającym sposobem, żartobliwie albo wzgardliwie powiedziane. Strzałka, strzałeczka. *Apul.*

SAGMA, ae, Ź. i atis, n. (zō ságya). Siodło, juki, torby, które się kładą na konia juczne, albo na osła. *Veget. de re vet.; też sagmarium vel sellarum. Id. Sagma super quo sederit, immundum erit. Vulgat. Levit. Sagma a stratu sagorum vocatur; unde et caballus sagmarius, mula sagmaria. Isidor. Orig.*

SAGMARIUS, a, um, (od sagma). Tyczący się siodła, juków, torb, które się kładą na konia, należący do tego, trudniący się tēm, np. — equus. *Lamprid. t. j. noszący siodła, juki, torby. || Sagmarii. Veget. de re mili.* Inni bydy mienia homines, drudzy rozumieją equi.

SAGMEN, inis, n. podobno zamiast sancimen od sancio. Fest. powiada: *Sagmina vocantur verbenae i. e. herbae purae, quia ex loco sancto arcebantur a consule etc.* Koszyczka, roślina. *Liv. Plin.*

SAGOCHLAMYS, ydis, Ź. (od sagum i chlamys). Rodzaj nieczarnej odzieży, podobno wojskowy płaszcz. *Val. ap. Trebell. Poll.*

SAGRA, ae, Ź. (Σάγρ). Cie. Rzeka wielkiej Grecji, która przedzielała Lokrów od Krotoniatów. *Plin.*

SAGU, indecl. Sago, gatunek krochmalu w postaci krup, wyrabiany z rdzenia palmy zwanej *Sagus farinaria.*

SAGULATUS, a, um, (imsł. od słowa nie- używ. sagulo, are i. e. sagulo instruere vel induere) i. e. sagulo indutus. Mający na sobie sagulum t. j. płaszcz żołnierski, np. *sagulatis comitibus ac detectis commilitonum armis. Suet.*

SAGULUM, i, n. (zdrobn. od sagum) i. q. sagum. Rodzaj grubego odzienia, przyodziewku albo zwierzechnia odzież, albo płaszcz używany do jazdy, do wojny, maly sajan, czyli płaszczki żołnierski. *Liv. || Używano takowego płaszcza zamiast żagli, np. et simul captas lintres sagulis versicoloribus haud indecore pro velis juvabantur. Tac. || Też płaszczki albo grube sukno.*

SAGUM, i, n. Odzież, przyodziewek, gruby płaszcz, wojskowy płaszcz. Ob. Sagus, a, um.

SAGUNTIA, ae. Miasto w Hiszpanii Tarraconskiej. *Plin.* Też zwana *Seguntia. Liv., też Segontia. Anton. itiner.*

SAGUNTINUS, a, um. Ob. SAGUNTUS. SAGUNTUS albo SAGUNTOS, i, Ź. i SA-

GUNTUM, i, n. Liv. Miasto Hiszpańskie za Iberą rzeką nad morzem założone przez Herkulesa. || *Saguntinus, a, um. Id.* Należący do Saguntu. || *Saguntini, orum. Id.* Mieszkańcy Saguntu.

SAGUS, i, zamiast sagum. Ob. Sagus, a, um.

SAGUS, a, um, (ztąd sagum, wojskowy płaszcz od ságyos i. e. sagum, słowo Gallów. Isidor. vestitus (albo pannus) vestis i vestimentum (albo pallium). Grube odzienie, odzież, przyodziewek, pospolicie sagus, a, um. Odzienie, albo płaszcz z welny do jeźdzenia, albo do wojny używany. Gruba odzież albo płaszcz. || Ztąd odzież niewolników. Cat. W liczb. mnog. saga i pojedyn. sagum. Colum. np. sagis evolutis. Ulpi. in Pandect. t. j. z kapiszonami od płaszców. || Też pospolita odzież, szczególnie używana od Gallów. Tac. Odzienie żołnierskie. Caes. Sajan, czyli odzież żołnierska, szeroka ku górze spięta, z grubego i kosematego sukna zrobiona naksztalt płaszcza, np. *saga sumere, ad saga ire, in sagis esse. Cie. t. j. iść się broni, mieć się do oręża, stanąć pod bronią. || Sagum tak zwane tegumen omnibus (Germanis). Farr. Tac. || W r. nijak. sagum, też sagus i saga, np. sagas caerulas. Enn. ap. Prisci. || Pokrycie, albo pokrycie łózka, materac, gunia, deka dla pokrycia bydła, np. sagis cooperies. Veget. de re vet. || Też sagum, rzeczow. to, co jest grubym, gęstym, np. gruba welna. Farr. Veget.*

SAGUS, a, um. Śledzący, tropiący, szlakujący albo postrzegający, uważający, wypatrywający, wietrzający, przeczuwający, spodziewający się, zatem prorokujący, przepowiadający, np. — *aves. Stat. Saga anus. Cie. t. j. wieszczka, prorokini. || Madra, roztropna kobieta. Hor. Colum. Ovid. || Kuplerka, rajfurka, swacha, np. non ago hoc per sagam. Turpil. ap. Non. Sagae praecepta rapaces desere. Tibull.*

SAL, salis, m. i n. zamiast sale, w liczb. mnog. sales, r. m. (od sals, sól). Sól, np. cui (sui vel porco), ne putisceret, animam pro sale datam dicit esse. Cie., sal montanum. Colum., sale aliquid adspargere. Plin., caseum parco sale contingere. Virg. multos modios simul edendos esse ut amicitiae munus expletum sit. Cie., sal fossicium, maritimum. Farr. || Ztąd sól, przenośnie, dowcip, np. w mowie, w żartach, np. *Caesar leporem quendam et salem consecutus est. Cie., sale nigro delectari. Hor. t. j. mieć upodobanie w gryzącym, kasaającym, przyprawiającym dowcipie. Quidquid loquitur sal merum est. Afran. ap. Prisci., literae humanitatis sparsae sale. Cie., in me venenatos sales suos effudit. Sen. || Rozum, mądrość, roztropność, chytrłość, fortel, wykręt, np. qui habet salem, quod est in te. Ter., nulla in tam magno est corpore mica salis. Catull. || Kształt, maniera, grzeczność, przystojność, subtelność, delikatność, dowcip, rozum, smak, gust, np. tectum plus salis,*

quam suntus habebat. Nep. || Przyrodzona ostrość i suchość, ztąd pochodzą głód i pragnienie. Plin. || Morska woda, morze, np. stant sale Tyrrheno classes. Virg. t. j. na Tyrzeńskim morzu. Campos salis aere secabant. Virg. t. j. plaszczysty morza, t. j. morze. || Starożytni w przyp. pierwsz. mawiali sale, np. sale sorditum. Farr. ap. Non. Spumat sale rate pulsum. Enn. ap. Prisci., też sale tak, jak capitale i capital. || Salis zamiast salibus. Fabian. ap. Charis.

SALACCABIA, ōrum, n. liczb. mnog. (od sals, sól i caccabus s. caccabus). Solone potrawy w garnkach zgotowane. *Apic.*

SALACIA, ae, Ź. (podobno od salum i cieo). Bogini morska. *Cie. Apul. Inacej Amphitrite albo Tethys. Serv. ad Virg.* Też zwana *Wenus Salacia. Augustin. || Woda albo morze. Fest. || Miasto Luzytanii. Plin.*

SALACITAS, atis, Ź. (od salax). Chęć, chętność, skłonność do spółkowania, łączenie się w parze, jurność, lubieżność, np. — *posseris. Plin.*

SALACON albo SÁLACO, ōnis, m. (σαλάκων). Podły, niekczemy, blahy, hardy, wyniosły, uporny, zuchwały, w okolicznościach nędzy, mizerii, chępliwý człowiek, np. *co-gnosti meam causam et istius Salaconis iniquitatem. Cie.*

SALAMANDRA, ae, Ź. (σαλαμάνδρα). Plin. Salamandra, rodzaj jaszczurki ogniowej, o której mniemano, że miała dzielność gaszenia ognia. *Martial.*

SALAMINA, Ob. SALAMIS.

SALAMINIACUS, a, um. Tyczący się wyspy Salamin, należący do tej wyspy, z Salamin, albo blisko Salamin, Salamiński, np. — *mare. Lucan. — tropaea. Sil.*

SALAMINIUS, a, um, i. q. Salaminia-cus. Tyczący się wyspy Salamin, należący do tej wyspy, z Salamin, albo blisko Salamin, Salamiński, np. — *tropaeum. Cie. — victoria. Nep. — fretum. Justin. Teveer. Salaminus. Hor. t. j. z Salamin. || Salaminii. Cie. Mieszkańcy Salamin. Salaminiae insulae. Plin.*

SALAMIS albo SÁLAMIN, inis, Ź. i SALAMINA, ae, Ź. (Σαλαμίς). Strabo. Wyspa i miasto nad odnogą Saronico przy Attyce. || *Plin.* Miasto w Cyprze. || *Apollod.* Córką Asopusa, matka Cychreusa.

SALANGANA, ae, Ź. Nazwienie jaskółki jadającej, *hirundo esculenta*, której gniazda używają się za pokarm.

SALAPIA, ae, Ź. (Σαλαπία). Strabo. Miasto w Apulii nad rzeką Aufidus. || *Salapinius. Lucan. i Salapitanus, a, um. Liv.* Tyczący się miasta Salapii. || *Salapitani. Liv.* Mieszkańcy tego miasta.

SALAPITTA, ae, Ź. Uderzenie w policzek, raz policzkowy. *Arnob.*

SALAPUTUM, ii, (od salio i putus zamiast pusis i. e. puer, putillus etc. a salace puta i. e. mentula; puta od πύσση i. e. mentula. Catull. mówiąc o słynnym mówcy Kalwusie który wprawiał w podziwienie,

salaputium disertum nazwał, słowo obelżywe na widok małego wzrostu człowieka, w decime. człowieczka i Kalwas który był małym; ztąd powiada Seneka *imponi se supra cippum jussit, erat enim parvulus statura*.

SALAR, aris, m. (od *salio*). Pstrag, ryba. *Sidon. Purpureisque salar stellatus corpora guttis. Auson.*

SALARIA via. Ob. SALARIUS, a, um.

SALARIANUS, a, um, np. — *castanea*, tak zwany rodzaj kasztanu. *Plin.*

SALARIARIUS, ii, m. (od *salarium*) i. e. *cui salarium solvitur*. Ten, któremu się płaci jurgielt, np. *nisi si salarius fuit. Ulp. in Pandect.*

SALARIENSIS, e. Ob. SALARIA.

SALARIUS, a, um, (od sal). *Liv.* Solny, należący do soli. || *Salaria via. Plin.* Droga z Rzymu do Sabinów wiodąca. || *Salarius, ii. Marti.* Solonych rzeczy przekupień. || *Salarium, ii, n. Plin.* Zold, jurgielt, płaca. || *Suet.* Podarek, nagroda. || *Ordynaria*, traktament, pensja, zold, wyżywienie, wsparcie, np. *annua salaria. Suet. Salaria Tribunorum militarium. Plin. Salarium alieni constituitur. Scaev. in Pandect.*

SALAX, aëis, r. wespół. (od *salio*, skacze). Ztąd o zwierzętach, jurny, lubieżny do spółkowania, łączenia się w parze, skaczący dla upłodnienia, łączący się w parze, np. — *aries. Ovid. — gallus. Farr. Salatoria animalia. Lactant., gallinaceos mares salacissimos. Colum., salacissimus Jupiter. Sen.* || Przenośnie, który czyni jurnym, lubieżnym, np. — *eruca. Ovid. — bulbi. Martialis; ztąd herba salax, i. e. eruca. Ovid.*

SALE, i. q. sal. Ob. SAL na końcu.

SALEBRA, ae, z. (*a saliendo; salebrae a saltu dictae. Non.*) Chropowatość, chropowatość, nierówność, miejsce rowiste, gruzlaste, nierówne, ciężkie do przebycia, np. *qui queritur salebras. Hor., eubabimus, ne salebris sollicitentur (apes) Colum., demonstrant astra salebras. Proper.* || Przenośnie, chropowatość, ostrość, szorstkość, niegładkość, np. w mowie, w stylu, np. *Herodotus sine ullis salebris fluit cet. Cic., oratio haeret in salebra. Cic., nunquam in tantas salebras incidisset. Cic. t. j. w takie przykrości, trudności, przeszkody, zawady, sęki. Tristitia salebra succus. Val. Max. t. j. przykrym przypadkiem, przysgodą. Senile guttur salebris spiritus praegravit. Id. t. j. przez mocne zachwianie, wstrząśnienie, tchnienia, oddech.*

SALEBRATIM, psk. (od *salebra*). Chropawo, chropowato, nierówno. *Sidon.*

SALEBRATUS, a, um, (imsl. od salebro, are i. e. instruere rem salebris). Opatrzony grudą, chropowatością, chropawy, chropowaty, nierówny, rowisty, gruzlasty, np. *fluvius salebratis saxorum obicibus. Sidon.* I ani czytają *salebratim*. *Ob. Salebratim.*

SALEBRITAS, atis, z. (od *salebra*). Chropawość, chropowatość, nierówność miejsca,

drogi, np. *saxum procerum et inadcessa salebritate lubricum. Apul.*

SALEBRUSUS, a, um, (od salebra). Pełen grudy, chropowatości albo kamieni, chropawy, nierówny, np. — droga. *Apul.* || Przenośnie, np. — *oratio. Quintil. t. j. mowa chropawa, nierówna. Salebrosus Sanctra* (pewny skribent). *Martial. Asperitas philosophiae et salebrosissimas regulas stylum truxit. Sidon.*

SALENTINI albo SALLENTINI, orum, (Σαλεντῖνοι. Strabo). Narod we Włoszech w Kalabrii nad Tarentyńską odnogą morską. *Mela. Liv. Plin.* podobno od miasta *Salentia* pochodzący. *Steph. Byz. np. urbs in Salentinis. Liv., missus in Salentinos. Id.* || Ztąd *Salentinus, a, um.* Należący do tego narodu, Salentiniński, np. — *campi. Virg. — litora. Sil. — promontorium. Plin.*

SALEP, indecl. Salap, korzeń niektórych roślin storczykowych, zawierający klej obfity.

SALERNITANUS, a, um. Ob. SALERNUM.

SALERNUM, i, n. Włoskie miasto nad morzem Etruskiem w Picentinach, dziś *Salerno. Plin. Auct. ad Heren. Liv. Hor.* || Ztąd *Salernitanus, a, um.* Tyczący się Salernum, należący do Salernum, z Salernum, Salernitański, np. — *latebra. Plin. — regio. Val. Max.*

SALGAMA, orum (σάλγμα od ἅλς, sól). Smażone, przyprawiane rzeczy, konfitury, np. owoce, jabłka, gruszki, figi, np. *vasa idonea salgami praeparari. Colum., exentis ad usum salgami. Id.* || Ztąd *Salgamaris, a, um.* Należący do tego, trudniący się tym; ztąd *Salgamaris*, rzeczow. Ten co robi konfitury albo sprzedaje, np. *sicut consueverunt salgamaris. Colum.*

SALI, orum, m. Plin. Rodzaj ptaków bardzo płodnych. *Ob. Salus.*

SALIARIS, e, ptak. (od *Salii* rodzaj kapłana). Saliarski, tyczący się kapłanów Marsa strzegących tarczy. *Saliare Numae carmen laudare. Horat.* Chwalić pieśń Saliarską Numy. || *Saliare epulae. Fest.* Rzęsiste uczty Saliarskie.

SALIATUS, us, m. (od *Salus* t. j. kapłan). Urząd albo godność Salijskiego kapłana, np. *in saliatu omen adecept imperii. Capitol.*

SALICASTRUM, i, n. (od *salix* i *salicaster, a, um, seil. genus vitis*). Rodzaj dzikiej winnej macicy w wierzbini rosnącej (*genus vitis albo labruscae*) (*in salictis*) rosnącej. *Plin.*

SALICETUM. Ob. SALICTUM.

SALICTARIUS, a, um, (od salictum). Wierzbowy. — *lupus. Plin.* Chmiel rosnący w wierzbini. || *seil. homo, albo servus. Cato.* Ten, co wierzbami galeziami podwiązuje winnice.

SALICTETUM, i, n. (od *salis*) zamiast *Salictum*, np. *idem de salicteto dicendum est. Pandect.*

SALICTUM, i, n. (zamiast *Salicetum*) (od *salix*). Miejsce pełne wierzby, albo wierzbą sadzone, wierzbowy krzak. *Cic. Liv. Plaut. Virg. Ovid.*

SALIENS, tis, r. wespół. (imsl. od *salio*). *Virg.* Skaczący. — *vena. Ovid. — pectus. Puls bijący, serce bijące. — mica. Hor. — sal. Tib. Sól trzeszcząca. — aqua. Plin.* Wytryskująca woda. || *Salientes. Cic.* Runie słapy, cewki u rur, kędy woda wytryska. || *Vitr.* Wytryskująca fontanna.

SALIFODINA, ae, z. (od *sal* i *fodina* zamiast *salis fodina*). *Vitr.* Solna góra, gdzie sól kopią.

SALIGNEUS, i, przez skróć. *Salignus, a, um,* (zamiast *Saligineus*, albo zamiast *Salicineus* (od *salix*). Z wierzby t. j. z wierzbowego drzewa albo wierzbowy, np. wierzbowe drzewo, wierzbowy liść albo wierzbowy, np. *saligna clava. Colum., saligneus squalus. Id., saligneas virgas. Ulp. in Pandect., saligno fuste. Hor., saligneas crates. Virg., saligna crates. Petron. t. j. kosz, verubus salignis. Ovid.*

SALII, orum, m. mn. (od *salio*). *Farr.* Kapłani Marsa u Rzymian, ustanowieni przez Numę, którzy tarcz strzegli, pewnych dui one nosząc i skacząc biegali po mieście. || (*Σάλιοι*). *Zosim.* Narod w Niemczech.

SALILLUM, i, n. (zdrobn. od *salinum*) i. q. *salinum*. Solniczka, naczynie do soli. *Catull.* || Ztąd przenośnie, np. *verum nos homunculi salillum animae cum amisimus etc. Plaut.*

SALINA, ae, z. (*seil. officina od salinus, a, um*) albo *salinae, arum. Cic.* Miejsce, gdzie się sól przetrabia, albo żupy solne. || *Salinae. Cic.* Żarty dowcipne. || *Salinae. Frontin.* Miejsce tak nazwane w Rzymie przy bramie troistej.

SALINACIDUS, a, um. Ob. SALMACIDUS.

SALINAE, arum. Ob. SALINA.

SALINARIUS, a, um, (od salinae). *Vitr.* Solny, tyczący się fabryk solnych. *Aeneas salinariae. Id.* Rowy na brzegach morskich do wpuszczania wody morskiej, z której sól warzą.

SALINATOR, oris, m. (od *salinae*, właściwie od słowa *salino, are*, od *salina i. e. salinas exerceo, salum praeparo etc.*) *Enn. ap. Serv.* Solnik, żupnik koło soli chodzący, przekupień soli. || *Liv.* Przewizko Rzymianina. || Przewizko rodziny rzymskiej, np. *M. Livius Salinator. Liv.*

SALINUM, i, n. (od *salinus, a, um*) *seil. vas.* Naczynie do soli, solniczka, solnica do stołu albo do ofiar. || *Vivitur parvo bene, cui paterum splendor in mensa tenui salinum. Horat.* Żyje ten wesół, któremu spadek po ojcu w szczupłym łnie się domu. || *Salinus, i, m. Farr.* || Mówi się też *Salinus*, w rodzaju, np. *dicuntur enim patellae, salini, acetabula, catini, patenae. Farr. ap. Non.*

SALINUS, a, um, (od sal). Tyczący się soli, należący do soli, złożony z soli. || Ztąd

salinae seil. officinae. Ob. Salina. || *Salinum seil. vas. Ob. Salinum. Salinus seil. urceus. Cinci. t. j. nalewka, naczynie do nalewania.*

SALIO, is, iui i ii, itum, ire, (od sal). Solić, np. *pernas sallire. (Gesn. inni salire), Farr., oleas caduces sallire. Cato., salluntur pisces. Cels., salita oliva. Pallad.* || Pisze się też *sallio*, też *salo* albo *sallo, ere. Ob. Sallo.*

SALIO, is, salivi albo salii i salui, saltum, ire, (od ἅλλομαι, skacze). Skakać, np. — *de muro. Liv., tez — saxo* zamiast *de saxo. Plaut. — super vallum. Liv., — in puteum. Plaut., — in malum cruciatum (i. e. in crucem). Plaut., — in aquas. Ovid., saliendo se exercere. Plaut.* || Też o zwierzętach, np. *aves, ambulant alique, ut cornices; saliant aliae, ut passeret cet. Plin.* || Też o rzeczach nieżywnych, np. *multa in teetis saliens grando. Virg. — aqua. Lucr. t. j. woda wyskakująca w górę, e terra arbusta salirent. Id.* || Ztąd *saliens seil. canalis. t. j. rurą w górę wyskakująca woda, fontana, wdotrysk. Wliczb. mnog. salientes. Vitr.; ztąd aquae salientes. Frontin. t. j. akwedukty. || Skakać, t. j. prędko się ruszać, drzeć, trząść się, np. jako puls, np. *salient tentatae pollice venae. Ovid., pectora trepidant salientia motu. Ovid., salientia viscera. Id.* || Skakać, wskakiwać, wskoczyć, mówiąc o parzeniu się, łączeniu się w parze zwierząt. *Farr.* || Biernie, *laeta salitur ovis. Ovid.**

SALISATIO, onis, z. (od *salis*). Skakanie t. j. prędkość, poruszenie, drganie, trzesienie, np. — *cordis. Marc. Empir.* || Pisze się też *Salissatio*.

SALISATOR, (Salissat), oris, m. (od *saliso s. salisso, are*). *Isidor.* Tak nazwany ten, który gdy uczuje drganie w jakiegokolwiek części członka, ztąd sobie na przyszłość, pomyślność albo niepomyślność rokuje.

SALISO albo SALISSO, as, are, i. q. salio, ire; ztąd *salisatio, salisator.*

SALISUBSULUS, i, m. (od *Salus* i *subsilio*, zamiast *Salus subsiliens*) i. q. *Salus, Salier, kapłan.* *Catull.* Kapłan Marsa skaczący podczas uroczystych igrzysk.

SALITIO, onis, z. (od *salio*, skacze). Skakanie, np. — *equorum, t. j. prędkie skakanie na koń. Veget. de re milit.*

SALITOR, oris, m. Gloss. Przekupień nasolanych rzeczy. || *Ob. Salisator.*

SALITURA, ae, z. (od *salio*, solę). Solenie, przyprawa ze soli, np. — *musti. Colum.*

SALITUS, a, um, (od salio). *Cels.* Solony, rosolowy, nasalany.

SALIVA, ae, z. (*σάλια, ślina*). Ślina. *A te abest saliva. Catull.* Nigdy nie plujesz. *Salivam ciere, facere. Plin. — movere. Senec.* Bardzo chceć czego, mieć skomę, polykać ślinę. || *Saliva Mercurialis. Persi.* Cheiwość zysku. || *Arcanae salivae. Propert.* Czarnodziejstwo. || *Plin.* Zwierząt sok albo ślina.

|| Przez zamianę. Smak. *Sua cuique vino saliva*. Plin. Smak każdego wina. *Quidquid ad salivam facit*. Petron. To, co jest do smaku.

SALIVARIUS, a, um, (od saliva). Plin. Śliniasty, podobny do śliny. *Salivarius lentor*. Id. Wilgotność klejowata.

SALIVATIO, ōnis, z. (od saliva, are). Coel. Aur. Ślinienie, płynie śliny.

SALIVATUM, i, n. Plin. Lekarstwo, napój, dekokt dany była na sprowadzenie śliny. Colum. Pallad., np.—*farinae hordeaceae*. Colum.

SALIUNCA, ae, z. Plin. Lawenda, albo narda, roślina. || Rodzaj dzikiej nardy. Serib. Larg. *Salinca nardus Celtica*. t. j. dzika narda. (Valeriana Celtica). Linn.

SALIVO, as, are, (od saliva). Plin. Ślinić, ślinę puszczać, pienieć się. || Leczyć. — *medicamine*. Colum. Dadz na ślinienie.

SALIVOSUS, a, um, (od saliva). Śliniasty, pełen śliny albo podobny do śliny, np. *labia*. Apul.—*homo*. Coel. Aur., np. *ut salivosis aquis redis*. Virg. Catal.—*humor*. Plin.

SALIUS, ii, m. (od Salio). Właściwie skaczący, który skacze, (od salio, skaczę). Kapłan służący bogom. || W licz. mnog. *Salii*. Saliowie tak zwani skaczący kapłani Marsa. Cic. *Farr. Virg.* Ich naczelnik nazywał się *magister Saliorum*. Val. Max. też *praesul*. Przełożony tancerów (skoczek *saltator*), w ogólności *magister*, też *vates* i *μῦθος* zwany. *Capitol. Fuit in eo sacerdotio* (i. e. in *Saliatu*), *et praesul et vates et magister*, np. *in morem Salium* zamiast *Saliorum*. Hor. t. j. sposobem Salioów. || Podobny kapłan Herkulesa. Virg. Marsa. *Maerob.* || Ztąd *Salius*, a, um. Salijski, np. *in morem Salium*. Hor. t. j. zwyciężając Salijczyków kapłanów Marsa. || *Salium* zamiast *Saliorum*. *Virgines Saliae*. Fest. *Salios virgines*. *Cineius ait esse conductitias, quae ad Salios adhibeantur*. || Ptak. *Salius sacerdos* t. j. kapłan Marsa albo Herkulesa.

SALIX, icis, z. (podobno od *ἐλκη*), wierzba, inni od *salio*, quia *salit* i. e. *celeriter surgit s. crescit* np. *salicem idem* (Verrius) *virgulti genus, non arboris, dicit*. *Salix dicta, quod celeriter saliat hoc est celeriter crescit*. Isidor. Orig. Serv. ad Virg.) Wierzba, wierzbowe drzewo. *Farr. Cato. Colum. Virg. Ovid. Plin.* || Ztąd wierzbowy różga, różeczka, pręt. *Prudent. Impacta quoties corpus attigerat salix ect.*

SALLENTINI, SALLENTINUS. Ob. SALLENTINI.

SALLIO, SALLITUS. Ob. SALIO.

SALLO, albo SALO, is, *salli, salsum, ěre*, i. q. *salio* albo *sallio* (od sal). Solić, w tryb. hezokol. np. *salĕre*. *Farr.*, albo *sallĕre*. *Lucil. ap. Prisci. Mortuos sallunt*. *Farr. Sallerent*. *Sall.* || Ztąd imsl. *Salsurus*, a, um. *Numm. ap. Diomed.* || Ztąd imsl. *salsus*, a, um. Posolony, np. *salsissimus sal, qui siccissimus*. Plin., *jus salsissimum*. Serib.

Larg. *Salsioribus cibis uti*. Plin. *Caseus salus*. Colum., *herba salso gustu*. Plin., *terra salsa*. Virg. || *Salsum*, i, n. To, co jest posolone, w licz. mnog. *salsas*, t. j. posolone rzeczy, np. *salsae fruges*. Virg. || Przenośnie, słonawy, solny, np. *sudor salsus*. Virg.—*laeymae*. Lucr. *Salsae guttae lacrymarum*. Acc. ap. Non.—*sanguinem ap. Maerob.* || Przenośnie, posolony, smaczny, smakowity, np. *neque salsum, neque suave esse potest quidquam*. Plaut. || Ztąd przenośnie, dowcipny, przenikliwy, roztropny w mowie, np. *homo salsus*. Cic., *salsissimus*. Id., *salsiores*. Cic. *Radicula oporteat esse salsa*. Quintil. || Przystojny, ohyezajny, grzeczny, przyjemny, t. j. miły, luby, np. *hoc ipsum salsum illi et venustum videbatur*. Cic. *Negotia salsa*. Cic. t. j. rzeczy foremne. || *Salsum*. Rzeka w Hiszpanii. *Auct. bell. Hisp.*

SALLUSTIANUS (Salust.), a, um. Sallustyszowy t. j. tycający się Sallustysza, należący do niego, od niego pochodzący, zwany, np.—*horti*. Tac. Plin. t. j. do niego niegdys należące.—*brevitas*. Quintil. t. j. Sallustysza krępsa krótki sposób pisania, *illud Sallustianum* (scil. *dietum*) i. e. *Sallustii*. Gell. *lectio*. Gell. t. j. czytanie Sallustysza. || Ztąd *Sallustianus*. Naśladowca Sallustysza. Sen. || *Aes Sallustianum*. Kopalinia miedzi Sallustysza. Plin. Tac.

SALLUSTIUS, (Salustius), a, um. Tac. Tycający się rodziny rzymskiej Sallustyszów. || *Sallustius*, ii. Sallustysz krępsus znakomity historyk rzymski.

SALMACIDUS, a, um. Słonokwaśny, o raz zasolony, np.—*agua*. Plin. *Fluvius salmacidis* (scilicet *aquis*). Hor.

SALMO, ōnis, m. (od salio, Foss.) Łosoś, pstrąg. Auson. Plin.

SALMONEUS, i i eos, m. (Σαλμωνεύς). Syn Eola, brat Sysyfa, król Elidy. Virg. Hyg. Claudian. Apollod.

SALMONIS, idis, z. (Σαλμωνίς). Tycający się Salmonusza, należący do niego; ztąd scil. *femina* albo *filia*. t. j. córka Salmonusza. Proper. Ovid. Hyg.

SAL NITRUM. Ob. NITRUM.

SALO albo SALLO, ěre. Solić. Ob. SALLO.

SALÖMON, ōnis, m. (Σαλωμών ap. LXX. interpr.) Sławny król żydowski. Juven. Prudent. || Też *Solomon*. (Σολομών. Matth. VI.) *Lactant.* || Ztąd pochodzi *Salomoniacus*, a, um. *Lactant. Prudent.* Tycający się Salomona, pochodzący od Salomona, Salomonowy. || Czyta się też *Salomonius*.

SALOPYGIUM albo SALOPUGIUM. Ob. SALAPUTIUM.

SALOR, ōris, m. (od salum). Kolor wody morskiej, zielony kolor. *Martian. Cap. Cod. MS.*, ma *salore* zamiast *salo*.

SALPA, ae, z. (σάλπη). Plin. Wilk morski, ryba.

SALPIA i SALPINUS. Ob. SALAPIA.

SALPICTA, SALPINCTA, SALPISTA,

ae, m. (σάλπιγξ). *Fopisc. J. Firm.* Trębacz, np. *salpictas*. Trębaczów. *Fopisc.*

SALPINX, ingis, z. (σάλπιγξ). Servi. Trąba.

SALPUGA i SOLIPUGA, ae, z. Plin. Rodzaj jadownej mrówki.

SALSAMEN, ius, n. i. q. *salsamentum*, np. *pulpamenta non assa, non salsamina etc.* Arnob. Ob. *Salsamentum*.

SALSAMENTARIUS, a, um, (od *salsamentum*). Colum. Solony, tycający się ryb solonych. ||—*scil. homo, negotiator*. *Auct. ad Herenn.* Który soli ryby, albo przekupień ryb solonych.

SALSAMENTUM, i, n. (od słowa *salso*, are i. e. *salsum reddere, sale condire, salsitudine instruere etc.*) Właściwie to, co służy do nasolenia, albo do marynowania, albo to, co jest solonem, marynowanem; ztąd *sos*, *rosol* z ryb, np. *de vino aut salsamento putas loqui*. Cic. || Nasolona albo marynowana ryba, np. *salsamenta fac maceventur*. Terent. t. j. patrz, aby dobrze były nasolone ryby. *Salsamenta in piscinas conjiciebat*. *Farr. Salsamenta reficere*. Plin.

SALSARIUS, a, um, (od sal albo *salsus*, a, um). Solą albo soleniem ryb trudniący się, np. *negotians salarius*. *Inscr. ap. Grut.* Przekupień ryb solonych.

SALSE, psk. (od *salsus*, a, um). Z solą, soląc. || Ztąd przenośnie, dowcipnie, roztropnie, subtelnie w mowie albo w żartach, np. *salse dicere*. Cic. Quintil., *salse dicere in aliquid*. Quintil., *salsius dicere*. Id., *salsissime dicere*. Cic.

SALSEDO, inis, z. (od *salsus*, a, um). Słonosc, t. j. słony smak, słona istota, słona jaka rzecz. *Pallad.*

SALSILAGO, inis, z. (od *salsus*, a, um). Słonosc, słona istota, np. *ciceris natura est gigni cum salsilagine*. Plin.

SALSIPOSENS, tis, r. wspóln. (od *salsus*, a, um i *potens*). Pan, władca morza t. j. Neptun. *Plaut.*

SALSITUDO, inis, z. (od *salsus*, a, um). Słonosc, słona istota, słona własność, przymiot, np. *corporis*. Plin.

SALSUGO, inis, z. (od *salsus*, a, um). Słonosc, słona istota, słona rzecz, słona własność, przymiot, słony owoc, słona woda. Plin. *Vitr. Salsugo terrae*. t. j. halna. Plin.

SALSULUS, a, um, (zdrobn. od *salsus*, a, um) i. q. *salsus*. Solony, posolony, zasolony, mówiący zmniejszającym sposobem, albo zamiast *salsus*; ztąd *salsulae* (scil. *aquae*) źródło w Gallii Narbońskiej. *Mela. Anton. itin.*

SALSURA, ae, z. (od *sallo*, ěre). Soleń, marynowanie, słony sos, rosol, np.—*carnis suillae*. Colum. *Corpus suis, quod in salsa est*. *Farr. Pabula salsurae*. Colum. t. j. marynowane ryby. || Ztąd przenośnie, quia ita animae meae *salsura* evenit. *Plaut.* t. j. technienie mojej duszy.

SALSUS, a, um, (imsl. od *sallo*). Słony, solony. *Herba salso gustu*. Plin. Ziele

słonego smaku.—*mare*. Id. Słone morze. ||—*sudor*. Virg. Pot słony.—*lacrymae*. Enn.

Lzy słone. *Salsa rubigo*. Virg. Rdza słona. || Przenośnie Zartobliwy, przyjemny, dowcipny. *Homo facetus atque salsus*. Cic. Człowiek zartobliwy i dowcipny. *Ridicula et salsa*. Id. Rzeczy śmieszne i przyjemne.

SALTABUNDUS, a, um, (od *salto*) i. q. *saltans*. Tańczący, skaczący, np. *saltabundi autem canebant*. Gell.

SALTATIM, psk. (od *salto*, are). Skacząc, tańcząc, np. *saltatim currentes*. Gell. Edd. Gronov. mają *saltuatim*.

SALTATIO, ōnis, z. (od *salto*, are). Taniec, tańcowanie, skakanie z ucieczności, z uciechy, pilka, balon, np. *multarum delictorum comes est extrema saltatio*. Cic. || Taniec Rzymian. *Suet. Maerob.*; ztąd *et saltatio frequenter sine voce intelligitur*. Quintil.

SALTATIUNCULA, ae, z. (zdrobn. od *saltatio*) i. q. *saltatio*, mówiący zmniejszającym sposobem, mały taniec, taneczek, dziecięce skakanie. *Fopisc.*

SALTATOR, ōris, m. (od *salto*, are). Cic. Skoczek, tanecznik. || Quint. Mielnik czyli kuglarz na migach.

SALTATORIE, psk. (od *saltatorius*, a, um). Skacząc, tańcząc, np. *procurrere*. Apul.

SALTATÖRIUS, a, um, (od *salto*, are). Należący do tańca, tycający się tańca, np.—*orbis*, t. j. taniec w okrąg; ztąd *orbem saltatorium versare*. Cic., albo *vertere*. Arnob. t. j. tańcować w kolo, kołowy czynić taniec.—*ludus*. Scip. *Afric. ap. Maerob.* t. j. szkoła tancerów.

SALTATRÍCULA, ae, z. (zdrobn. od *saltatrix*). Tancznica, pantomimistka, mówiący zmniejszającym sposobem. Gell.

SALTATRIX, icis, z. (od *salto*, are). Tancznica. Cic. balletniczka, aktorka, pantomimistka. *Maerob.*

SALTATUS, us, m. (od *salto*, are). Taniec. Liv. Ovid. Sen. *Lactant.*

SALTEM, psk. Przynajmniej, aby, jednak, wszelako, wszakże, przecie, np. *eripe mihi hunc dolorem, aut minue saltem*. Cic., też *Plaut. Terent.* || Inaczej, albo, np. *quis ego sum saltem, si non zim Sosia?* Plaut. || Nawet, np. *illud vix saltem praecipendum videtur, ne turbidus sermo eet*. Quintil.; ztąd *non saltem*. Nawet nie, albo ani jednego razu; zatem zamiast *ne quidem*, np. *non posum saltem eet*. Plin. || Pisze się też *saltim*. Auson. || Priscianus powiada: *ut a parte partim, a statu statim, a viro viritim*.

SALTICUS, a, um, (od *saltus*, skakanie). Skaczący, tańczący, np. *puella*. Tertull.

SALTIM zamiast *saltem*. Auson.

SALTITO, as, are, (częstotl. od *salto*). Tańczyć, często tańczyć, np. *saltitaret et cantaret, prius saltatorios verteret eet*. Arnob. Quintil.

SALTO, as, avi, atum, are, (częstotl. od *salio*). Cic. Skakać, tańczyć. *Saltare e-*

leganter. Sall. Pięknie tańczyć. — *pastorem. Hor.* Udać się skaczącego pasterza. — *fabulam. Macrob.* Grać rolę komedii na migach. || Przenosić. *Sallat incidens particulas. Cic.* Ma styl nie w harmonijnych okresach, lecz w uciunkowych.

SALTUARIS, *e*, ptak. (od *saltus*, skakanie). Skaczący, taneczący, np. *saltuaries insulae. Plin.* Małe, pływające wyspy.

SALTUARIUS, *a*, um. (od *saltus*, las, gaj). Tyczący się lasu, boru, gaju, pastwiska, trudniący się tem, należący do tego. || Ztąd *saltuarius*, rzeczow. *seil. homo albo servus. Pompon. in Pandectis*, t. j. gajownik, leśniczy, pilnujący gaju, dąbrowy, albo stróż roli, wsi.

SALTUATIM, psk. (od *saltus*, skakanie). Skacząc, skaczącym sposobem, np. — *curre. Gell. Ed. Gronov. ma saltatim*. || Ztąd przenosić, — *scribere. Siscen. ap. Gell.* t. j. skacząc, nie trzymając się porządku i materii w pisaniu.

SALTUENSIS, *e*, ptak. (od *saltus*). Tyczący się gaju albo pastwiska, należący do tego, trudniący się tem, gajowy, np. — *coloni. Cod. Justin. — fundi. Ibid. — feuda. Ibid.*

SALTUOSUS, *a*, um. (od *saltus*, gaj, las). Pelen lasu, gajów, zarosły dąbrową, lasem, gajami, lesisty, lesny, borowy, gaisty, np. *locus saltuosus. Sall. Liv. Tac. — convall. Plin. — regio. Nep.*

SALTUS, *us*, m. (od *salto*, skacząc). Skok, skakanie. *Nec saltu uteretur, sed consilio, ratione, sententia. Cic.* Nie skoków używał, lecz rady, rozumu i zdania. *Cum alacribus saltu certare. Sall.* Z rzeszkami poskokiem waleczyć. *Corpora saltu ad terram mittere. Virg.* Skoczyć z góry na ziemię. || *Ovid.* Skakanie teatralne albo kuglarzkie. || *Saltus (αἰλος)*. Gaj, las, dąbrowa. *Saltibus in vacuis pascent. Virg.* Po pustych dąbrowach paszą. || *Cic.* Wiew, folwark, grunt pełen pastwisk. || *Farr.* Pewny tryb dziedzictwa. || *Aestivi saltus, hiberni. Justin.* Pastwiska letnie i zimowe. || Czasem się nie różni od lasów i gajów. *Silvas saltusque peragrat. Virg.* Po lasach i dąbrowach wędruje. || Nie kiedy się za jedno bierze. *Saltus et lustra ferarum. Virg.* Lasy i łożyska zwierząt. *Saltus brevis. Ovid.* Las krótki. || *Uno in saltu apras duos capere, przysl. Plaut.* Jednym bankietem dwoje wesel odprawić. || Przenosić. *Saltus damni. Plaut.* Zart bardzo szkodliwy. || Też przenosić o innych rzeczach. *Plaut.* || Przyp. drugi *salti* zamiast *saltus*, np. *in salti faucibus. Acc. ap. Non.*

SALVATELLA, *ae*, *z*. (od *salvo*). Żyła na grzbiecie ręki położona, z której dawni lekarze puszczać krew w niektórych chorobach zalecali.

SALVATIO, *ōnis*, *z*. (od *salvo*, *are*). Wyratowanie, wybawienie, zachowanie, np. *Dominus fortitudo plebis suae et protector salvationum Christi sui est. Vulgat. Psalm.*

SALVATOR, *ōris*, m. (od *salvo*, *are*).

Zbawiciel, który zbawia, ratuje, zachowuje, odkupiciel, wybawiciel. *Tertull. Lactant.*

SALUBER, *bris*, *bre*, też **SALUBRIS**, *e*, ptak. m. i *z*. (od *salus*). Zdrowy, zdrowiu pomagający albo pożyteczny, zbawien-ny, zbawczy, np. *salubris annus*, np. *salubrisne an pestilens annus. Cic. Locus saluber. Farr., Ager salubrior. Farr. Saluberrimum acetum. Plin. Salubris aura. Ovid.* t. j. zdrowe powietrze. *Ovid.* || W ogólności, zbawienny, pożyteczny, dobry, np. *di-xi sententiam saluberrimam. Cic., exempla salubria. Gell.* || Zdrowy, t. j. nie chory, np. *corpora salubria. Tac. ut salubri sint corpore (pecora). Colum.* || Dobra właściwość, istota, przyrodość, dobry, zdatny, sposobny, zdolny, np. *principem salubrem magis, quam ambitiosum. Suet., quidquid est salsum aut salubre in orationibus. Cic.*

SALUBRITAS, *ātis*, *z*. (od *saluber*, *bris*, *bre*). Zdrowa właściwość, istota, przyrodość, zdrowy stan, np. powietrza, wody, ciała, np. — *loci. Cic. — aquarum. Tac. — coeli. Plin. — nemorum. Id. haec tantum remedia salubritatem faciunt. Colum.* t. j. zdrowie. || Ztąd przenosić, np. *salubritas atticae dictionis. Cic. t. j. dobra właściwość mowy.* || W licz. mnog. *salubritates corporis. Gell.*

SALUBRITER, psk. (od *saluber*, *bris*, *bre*). Zdrowo, pożytecznie zdrowiu, zbawienne, zbawiennym sposobem, np. *salubrius. Cic. Hordeum hominem salubrius, quam malum triticum, pascit. Colum. Saluberrime. Plin.* || Pożytecznie, zbawienne, z pożytkiem, korzystnie, np. *bellum trahi salubriter. Liv., leges emendatne salubriter. Vellej., też salubrius emere. Plin., saluberrime reficiantur. Id.*

SALVE, psk. (od *salvus*, *a*, um). Zdrowo, będąc w dobrym stanie, w dobrém zdrowiu, np. *salvare advento? salvare accessi jubes. Plaut.* || Ztąd formula mówienia. *salve salve? Plaut. Ter. t. j. jak zdrowie, jak się masz.*

SALVEO, *es*, *ere*, (od *salvus*, *a*, um, i. q. *sion salvus*). Bydź zdrowym, mieć się dobrze; prócz czasu przysł. *salvebis*, tryb. rozkaz. *salve, salveto, salvete*, i tryb. bezokol. *salvere*, innych trybów i czasów to słowo nie ma. *Salve, salvete*. Witaj, witajcie, gdy przychodzących witamy. *Salve adolescens. Plaut.* Witaj młodzieńcze. *Jubemus te salvere. Id.* Pozdrawiamy ciebie. || Czcic i wzywać hogów. *Salve vera Jovis proles. Virg.* Witaj prawdziwy synu Jowisza. || *Petrus.* Pozdrawiać, gdy kto kicha. || *Cic.* Pozdrowienie zasylać. || W porankowym czasie mówiono *salve*. Dobry dzień; *vale* dobra noc.

SALVIA, *ae*, *z*. (podobno od *salvus*, *a*, um). Szalwija, znakomita roślina lekarska, np. *Nostri, qui nunc sunt, herbarii eteliphacon graece, latine salviā vocant, mentae similem, odoratam. Plin. Apul., alte-*

ra (tussilago) a quibusdam salvia vocatur. || Miasto w Liburnii. *Ptolem.*

SALVIATUM, i. Ob. **SALIVO** i **SALIVATUM**.

SALVIFICATOR, *ōris*, m. (od *salvifico*, *are*) i. q. *salvator. Tertull.* Inni czytają *salutificator*.

SALVIFICO, *as*, *are*, (od *salvus* i *facio*). Zbawić, przy życiu zachować, np. *pater ista memet ab hora salvifica. Sedul. Curm.*

SALVIFICUS, *a*, um. (od *salvus* i *facio*). Zbawczy, zbawienny, zbawiający, życie przynoszący, np. *Corpus Christi. Alein. Avit.*

SALVII, *orum*. Narod w Gallii. Ob. **SALUVII**.

SALUM, i, n. (od *salus* t. j. *salus*, *ja-ctatio navigii*). Morze, głębina morza. *Aegeum salum. Propert.* Morze Egejskie. — *rubrum. Senec.* Morze Czerwone. *In salo navem tenere in ancoris. Nep.* Na głębi morza trzymać okręt na kotwicach. || *Caes.* Morze, nawalność morską. || *Marti. Capell.* Kolor wody morskiej. || *Stat.* Woda rzeczna. || Przeprowadzenie przez morze, wstrząśnienie, szamotanina, chęłbanie okrętu w przepławie na morzu. *Caes.* || Balwany rzek. *Stat.*

SALVO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *salvus*, *a*, um). Zbawić, zachować przy życiu. *Plin. Salvare od salvus. Lactant. Salvare potius, quam perdere. Id. Salva animam tuam. Fulgat. Genes. Qui salvati fuerint de Israel. Ibid. Esaias. Hae ratione salvantur animalia. Veget. de re vet. t. j. są zdrowe, zachowane przy życiu.*

SALUS, *ūtis*, *z*. (od *salvus*, *a*, um). Zdrowie, życie, ocalenie. *Salutem reddere, restituere. Cic.* Przywrócić zdrowie. *Salus et incolumitas tua. Id.* Zdrowie i ocalenie twoje. *Fuga salutem petere. Nep.* Ocalić siebie ucieczką. || W przyp. szóst. *Nostrum salute socium. Plaut.* Ocaliwszy naszych sprzymierzeńców. || *Saluti esse. Plaut.* Bydź rzeczą zbawienną. || *Liv.* Bogini, córka Eskalapiusza. || *Augurium salutis. Cic.* Rodzaj orzeczyście wieszczby, proszącej hogów o ocalenie ludu. || *Plaut.* Wyraz pieczęty. || Ratunek, pomoc, ucieczka, nadzieja. *Una salus victis, nullam sperare salutem. Virg.* Jedna dla zwyciężonych nadzieja w rozpacz. || Najczęściej. Pozdrowienie. *Salute data invicem, redditaque. Liv.* Wzajemnie dawany pozdrowienie. || Ztąd na czele listu. *Salutem dicere. Cic.* Pozdrowić. || Czasem *salutem dicere*. Pożegnać co. — *foro et curiae. Cic.* Pożegnać sądownictwo i kuryę. || *Cels.* Lekarstwo, leczenie. || Pozdrowienie, witanie, powitanie, pokłon, ukłon, komplement, np. *impertire aliquem salutem albo alieni salutem. Plaut.* t. j. pozdrowić kogo, witać, salutować, kłaniać się. *Terentia impertit tibi multam salutem. Cic.* t. j. zasyła tobie wielki komplement.

SALUS, i, m. zamiast *salum*. Ob. *Salum*.

|| Rodzaj ptaka. *Plin.*

SALUSTIUS, SALUSTIANUS, *a*, um. Ob. **SALLUSTIUS etc.**

SALUTABUNDUS, *a*, um. (od *saluto*) i. q. *salutans*. Pozdrawiający, witający, np. *Jovem salutabunda surrexit. Martian. Cap.*

SALUTARIS, *e*, ptak. (od *salus*). Zdrowy, przynoszący zdrowie, zdrowiu służący. *Salutares herbae. Ovid.* Zdrowe rośliny. *Res utiles et salutare. Cic.* Rzeczy pożyteczne i zbawienne. *Cultura agrorum est salutaris. Cic.* Uprawa roli zdrowie przynosząca. || Odganiający choroby, pomocny. *Arts salutaris. Horat.* Sztuka lekarska. || *Salutaria bibere. Apul.* Pić zdrowie przyjaciel. || *Digitus salutaris. Suet.* Palec drugi wskazujący. || *Salutaris littera. Cic.* Głoska A, oznaczająca uwolnienie oskarżonego. || — *porta. Fest.* Brama rzymska, niedaleko domu ocalenia, albo miejsca powitania pretora.

SALUTARITER, psk. (od *salutaris*). Zdrowo, zbawiennie, pożytecznie, np. — *armis uti. Cic., salutariter cogitare. Plane. in Cic.*

SALUTARIUS, *a*, um. (od *salus*) i. q. *salutaris. Tertull.*

SALUTATIO, *ōnis*, *z*. (od *saluto*, *are*). Pozdrowienie, witanie, pozdrowienie, komplement, np. *communi salutatione dignum. Cic.* || Nawiedzenie, odwiedziny, wizyta, np. — *ubi defluxit. Cic.* Skoro się wizyty skonczyły. *Dare se salutationi amicorum. Cic.* Odbierać wizyty od przyjaciół. || *Gell.* Pochebstwo.

SALUTATOR, *ōris*, m. (od *saluto*, *are*). Pozdrawiacz, który pozdrawia, czyni komplementa, albo pochebia, mówiąc *salve* albo *ave. Cic. Martial.*

SALUTATORIUS, *a*, um. (od *saluto*, *are*). Tyczący się pozdrowienia, witania, pochebiania, pokłonu, ukłonu, należący do tego, np. *omnia virorum salutatoris cubilibus (zamiast cubiculis) inclusa. Plin.* t. j. izba do dania posłuchania. || *Salutatorius casus, i. e. Vocativus. Prisc.*, ponieważ przy pozdrowieniu używają tego przypadku.

SALUTATRIX, *icis*, *z*. (od *saluto*, *are*). Pozdrowicielka, która pozdrawia, czyni komplement, np. — *pica. Martial. — charta. Id. — turba. Juvenal.* t. j. tłum, który czyni ukłony, pokłony, uniożności, odwiedziny.

SALUTIFER, *a*, um. (od *salus* i *fero* zamiast *salutem ferens*). Zdrowy, zbawienny, pomyślny, szczęśliwy, zdrowie przynoszący, np. — *puer. Ovid.* Tak zwany Eskalapiusz, zbawienny, zdrowie przynoszący. — *herbae. Stat. — aquae. Martial. — spes. Apul. Ope-ram salutiferam dare. Ovid.*

SALUTIFICATOR, *ōris*, m. (od *salutifico*) i. q. *salvator. Tertull.* Zbawiciel, zbawca. Inni czytają *salvificator*.

SALUTIGER, *a*, um. (od *salus* i *gero* zamiast *salutem gerens*). i. q. *salutifer*. Zbawienny, pomyślny, szczęśliwy, zbawienie przynoszący, np. *stella Jovis salutigeri. An-son. — ortus. Prudent.* || Pozdrowienie albo komplement przynoszący, witający. *Saluti-*

geri libelli. Auson. t. j. pozdrawiające listy; ztąd *salutiger*, t. j. sluga do posyłania, posłaniec.

SALUTIGERULUS, *a, um*, (od *salus* i *gerulus* zamiast *salutis gerulus*) i. q. *salutiger*. t. j. pozdrowienie, powitanie albo komplement przynoszący, np. *pueri salutigeri. Plaut.* t. j. posłańcy, posłani z powitaniem albo z komplementem.

SALUTO, *as, avi, atum, are*, (od *salus*). Właściwie zamiast *salute aliquem imperitare*; ztąd mówić do kogo *salve* t. j. czynić swój komplement, pozdrowić, witac, salutować albo mówić do kogo *salve*, zasylać pozdrowienie, powitać. *Salutare benigne. Cic.* Łaskawie pozdrowić. *Eo me salutablandus. Plaut.* Tę pochlebniej mnie pozdrawia. — *nostris verbis. Cic.* Pozdrowić naszymi słowy. *Cur sternutamentis salutamus? Plin.* Czemu kichającego pozdrawiamy? || *Salutare nomine. Cic.* Po imieniu pozdrawiać. || Ztąd. *Salutare imperatorem. Tac.* Mianować wodza, wyraz wojskowy. || *Nawiedzić, oddać wizytę. Venit salutandi causa. Cic.* Przyszedł dla nawiedzenia. || *Juvenal.* Pochlebiać możniejszemu, jako zwykli klienci i ubożsi ludzie. — *plebem. Salt.* Pochlebstwem jednać sobie pospólstwo. || — *deos. Cic.* Czczyć bogów.

SALVUS, *a, um*, (od *salus* z hebrajsk. *schalem*). Żywy, zdrowy, cały, nienaruszony, mówiące o osobach, równie jak o rzeczach. *Gaudeo venisse salvum. Terent.* Cieszę się, żeś zdrów przybył. *Civibus salvus. Caes.* Zachowanym przy życiu obywatelom. *Salvum signum est. Plaut.* Pieczęć jest nienaruszona, cała. *Argentum salvum erit. Plaut.* Pieniądże całe będą. || Pięknie się mówi w przypad. szóst. *Salvo jure. Cic.* Bez krzywdy, bez naruszenia prawa. — *honore. Id.* Bez ułżenia cześci. — *fide. Id.* Z dobrą wiarą. — *conscientia. Sen.* Dobrem sumieniem. *Salvis auspiciis. Id.* Nienaruszwszy wieszczby. || *Salvus sum, salva res est. Terent.* Bezpieczny jestem, dobrze się mi dzieje, szczęśliwy jestem. || *Salvus sis. Terent.* Dobry dzień. *Salvus sis. Bądź witany zamiast salve. Ter. Plaut.*, właściwie bądź zdrów.

SALVYES, *um*, albo **SALVYI**, *orum*. Narod w Gallii Narbońskiej. *Plin.*

SAM zamiast *saum*, mawiali starożytni. *Fest.*, też *cam. Enn. ap. Fest.*

SAMARIA, *ae, z*. (*Σαμαρεία*). *Plin.* Kraina i miasto w Palestynie. || *Samarita* i *Samarites*, *ae, z*. (*Σαμαριτῆς*). *Tac.* Samarytania, mieszkańce ze Samaryi. || *Samaritanus. Sedul.* i *Samaritanus*, *a, um. Juvenal.* Samarytański, tyczący się Samaryi. || *Samaritis*, *idis, z*. (*Σαμαριτις*). *Juvenal.* Samarytanka, rodem ze Samaryi.

SAMAROBIVA i **SAMAROBIRGA**, *ae, z*. *Caes.* Miasto w Gallii nad Samarą rzeką, teraz Amiens.

SAMBUCA, *ae, z*. (*σαμβύκη*). *Vitr.* Harfa. || *Veget.* Szopa wojenna.

SAMBŪCĒUS, *a, um*, (od *sambucus*). Bzowy, od *bzu*, np. — *baculus. Aur. Vict.* — *arbor. Plin.* Bzowe drzewo.

SAMBŪCINA, *ae, z*. (od *sambucus* i *cano*). Harfistka, grająca na harfie. *Plaut.*

SAMBUCISTRIA, *ae, z*. (*σαμβυκιστρία*) i. q. *sambucina*. Harfistka, grająca na harfie. *Liv. Arnob. Fest.*

SAMBŪCUS albo **SABŪCUS**, *i, z*. Bzowe drzewo. *Plin. Sabucus. Seren. Samm.* || *Sambucum* albo *sabucum*. Bzowy owoc. *Scrib. Larg. Sabuco* zamiast *sambuco. Colum.* || *Sambucus. Martian. Capel.* Instrument do grania.

SAME, *es, z*. (*Σάμη*). *Mela.* Wyspa na morzu Jońskim. || *Liv.* Miasto w Cefalonii. **SAMĒRA** albo **SAMARA**, *ae, z. Colum.* Nasienie wianu.

SAMIA, *ae, z*. Ob. **SAMIUS**, *a, um*. **SAMIARIUS**, *ii*, (od *samio*, *are* albo *trafniej od samius lapis*). Polerownik, który poleruje, np. przyłbiec, hełm, szyszak. *Inser. ap. Turneb.*

SAMIATOR, *ōris, m*. (od *samio*, *are*). Który poleruje, np. hełm, szyszak, przyłbiec. *Gloss. vet.*

SAMIATUS, *a, um*, (imśl. od *samio*, *are*). *Fopisc.* Ostrzony, szlifowany samijską oselką.

SAMĪO, *as, avi, atum, are*. Białem czynić, polerować, szlifować, polerować, np. — *loricas, cataphractas. Veget. de re milit.*; ztąd *ferramenta samiatā. Avelian. ap. Fopisc.*, od *lapis Samius* zwany, którym polerują złoto.

SAMIOLUS, *a, um*, (zdrobn. od *Samius*, *a, um*) i. q. *Samius*. Gliniany, ziemny, mówiąc zmniejszającym sposobem, albo mówiąc o małym glinianym naczyniu, np. — *poterium. Plaut.* t. j. gliniany kubek.

SAMIUS, *a, um*. Tyczący się wyspy Samos, należący do tej wyspy w Samos albo z Samos, Samijski, np. — *mater. Ter.* t. j. z Samos. *Samia genitrix. Juvenal.* Junona bogini. — *terra. Liv.* Wyspa Samos. — *senex. Ovid.* Pitagoras. — *lapis. Plin.* Oselka do polerowania złota. — *creta* i *samia absol. Plin.* Głina do robienia naczyń. || *Samia. Tertull.* Rodzaj ofiarnego płacka, tak nazwany od wyspy Samos. — *testae. Tibull.* Naczynia gliniane. || *Samii, orum. Liv.* Mieszkańcy wyspy Samos. || Ztąd *Samius*, *a, um*. Samijska glina, np. *Samiae capedines. Cic.* — *catinus. Lucil.* — *testa. Tibull.* — *vasa. Plaut.*; ztąd *Samia seil. vasa. Auct. ad Her.* t. j. naczynia gliniane.

SAMNIS, *itis* albo **SAMNITIS**, *e. Z Samnium*, z okolic włoskich, niedaleko Kampanii, mieszkańce Samnitezyk zwany, np. *cerceritum Samnitum. Liv. Habitator Samnitis. Prudent.*, *ager Samnis. Liv.*

SAMNITICUS, *a, um*, (od *Samnis*). Tyczący się Samnitów, należący do Samnitów, Samnicki, np. — *bellum. Auct.*

SAMNITIS i **SAMNITES**. Ob. **SAMNIS**. **SAMNIUM**, *ii, n*. Okolice włoska, mię-

dzy Kampaniją i Hirpinami, gdzie Samnitowie (*Samnites*) mieszkali. *Liv.*, dziś *Abruzzo*.

SAMOLUS, *i*. Rodzaj rośliny, i. q. *pulsatilla*, t. j. czarne ziele, zawilec.

SAMONIUM promontorium. Przylądek w Rębie. *Strabo. Ptolem. Mela.*

SAMOS i **SAMUS**, *i, z*. (*Σάμος*). *Plin. Auson.* Wyspa na morzu Ikarskim i w części Egejskiego morza. *Cic. Hor.* || Miejsce urodzenia Pitagoresa, tak nazwanego filozofa *Samius*. || Wyspa *Samatrace* zwana od poetów *Samos*, z przydomkiem *Threicia* i. e. *Thracia. Virg. Ovid.* || Zamiast wyspa *Samus. Auson.*

SAMOSATA, *orum*, (*τα Σαμοσάτα*). Miasto w Syrii, główne miasto w Kommagenie nad Eufratem, gdzie się urodził satyrk Lucianus. *Plin.* || Też *Samosata*, *ae, z. Ammian.*

SAMOTHRACE, *es, i* SAMOTHRACA, *ae, z*. (*Σαμοθράκη*). *Plin. Mela.* Wyspa na morzu Egejskim. || Też zowie się *Samothracia. Virg. Samothracia insula. Plin.* Mieszkańcy zwani *Samothraces*.

SAMOTHRACENUS, *a, um*. Z Samotracii, Samotracki, np. *Zanclen Samothracenus, cui renati essent (dentes) post centum et quatuor annos etc. Plin.*

SAMOTHRACES. Ob. **SAMOTHRAX**. **SAMOTHRACIA**. Ob. **SAMOTHRACE** i **SAMOTHRACIUS**.

SAMOTHRACIUS, *a, um*. Należący do wyspy Samotrackiej, będący na tej wyspie albo blisko Samotracii, Samotracki, np. — *caepa. Plin.*, — *religiones. Macrobi.*, *samothracia ferrea. Macrobi.* t. j. żelazne pierścienie. *Samothracia insula. Plin.*, *seil. gemma. Plin.* t. j. drogi kamień.

SAMOTHRAX, *acis*. Tyczący się Samotracii, Samotracki, np. — *di. Farr. Macrobi.* || *Samothrax*, rzeczow. Mieszkaniec Samotracii, Samotrak. *Liv.*

SAMPSA, *ae*. Ob. **SAMSA**.

SAMPSŪCHINUS, *a, um*, (*σαμψυχινός*). *Plin.* Majeranowy, z majeranu, np. — *oleum. Plin.*

SAMPSUCHUM, *i, n*. (*σαμψυχον*). *Plin.* Majeran, roślina.

SAMSA, **SAMPSA** albo **SANSA**, *ae, z*. Mięso oliwek wyluszczone z pestek. *Colum.*

SAMUS, *i*. Ob. **SAMOS**.

SANABILIS, *e*, ptuk. (od *sano*, *are*). Który się uleczyć może, łatwy do uleczenia, uleczone, do uleczenia, uleczysty, uzdrowionym bydz mogący, zgoiśty, mówiące o ciebie albo o duszy, np. — *homo. Cic.* — *vulnus. Ovid.*, *dolor sanabilior. Cels.*, *homo sanabilior. Sen.*

SANAS, *atis*, w liczb. mnog. *Sanates*, używa się in *Legg. XII. Tab. ap. Gell.* Narod sąsiedni Rzymianom, tak nazwany, ponieważ po odpadnięciu swém od Rzymian, znowu powrócił do ich sprzymierzeństwa.

SANATES liczb. mnog. Ob. **SANAS**.

SANATIO, *ōnis, z*. (od *sano*, *are*). Zleczenie, przywrócenie zdrowia, np. — *cor-*

porum. Cic. || Ztąd uleczenie, przenosić, np. — *malorum. Cic.*

SANATOR, *ōris, m*. (od *sano*, *are*). Który uzdrowia, przyprowadza do zdrowia. *Paulin. Nol.*

SANATUS, *a, um*, (imśl. od *sano*, *are*). *Ovid.* Uzdrowiony, uleczone, do zdrowia przywrócony. || Przenosić. *Sanata discordia. Gell.* Uleczone niezgoda.

SANCAPTIS, *idis, z*. Zmyślony korzeń przez Plauta.

SANCHROMATON, *i, n*. Wężownik, ziele, inaczej *dracontea* zwana. *Apul. de herb.*

SANCIO, *is, iui*, albo *xi, citum*, albo *ctum, cire*. Stanowić co, wyraz właściwy prawodawców i praw. *Sanxit edicto. Cic.* Postanowił wyrokiem. — *lege. Plin.* Prawem. *Jure gentium sancitum est. Cic.* Postanowiono prawem narodów. || — *legem. Cic.* Postanowić prawo. || — *seelus. Id.* Karać. || — *poenam. Stat.* Prawem postanowić karę. || Potwierdzić. — *pacta. Tac.* Potwierdzić ugodę, umowy. — *foedus fulmine. Liv.* — przymerze przez piorun. || *Servi.* Ofiarować, poświęcić.

SANCTE, *psk.* (od *sanctus*, *a, um*). Święcie, obrzędnie, religijnie, pobożnie, wedle praw, ustaw, obrzędów. *Auguste sancteque venerari deos. Cic.* Obrzędnie i pobożnie czczyć bogów. *Sanctissime observare. Cic.* Bardzo pilnie i szkrupulatnie zachować. — *se gerere. Id.* Święcie i nieskazitelnie postępować. *Sanctius judicata. Cic.*

SANCTESCO, *seis, ēre*, (od *sanctus*, *a, um*). Stawać się świętym, pobożnym, stawać się należyty, doskonałym, stać się cnym, szanownym, czcigodnym, np. *per nos sanctescat genus. Aec. ap. Non.*

SANCTIFICATIO, *ōnis, z*. (od *sanctifico*, *are*). Poświęcenie, święcenie, świętobliwość. *Tertull. Sidon.*

SANCTIFICATOR, *ōris, m*. (od *sanctifico*, *are*). Poświęciciel, który poświęca. *Tertull. Augustin.*

SANCTIFICIUM, *ii, n*. (od *sanctificans*). Poświęcenie, święcenie, świętobliwość, świątnica, świątynia, święta rzecz, np. *exhibete membra vestra famula in sanctificium. Tertull.*

SANCTIFICO, *as, avi, atum, are*, (od *sanctus*, *a, um* i *facio*). Święcić, poświęcić. *Tertull.*

SANCTIFICUS, *a, um*, (od *sanctus* i *facio*). Poświęcający, np. *ergo age sanctificus adsit mihi carminis auctor Spiritus et puro etc. Juvenal.*

SANCTILOQUUS, *a, um*, (od *sancte* i *loquor*). Świątobliwie mówiący, np. — *Lucas. Prudent. Paulin. Nol.*

SANCTIMONIA, *ae, z*. (od *sanctus*, *a, um*) i. q. *sanctitas*. Świątobliwość, sumienność, sumienne czyny, postępowanie, sprawiedliwość, pobożność, rzetelność, cnota, pobożność, np. *domus clausa pudori et sanctimoniae. Cic.*, *virgo praeceae sanctimoniae. Tac.* || Też świętość, np. — *nuptiarum. Auct.*

ad Her. || Punktualność, np. *quid mihi cum ista summa sanctimonialis ac diligentia. Cic. Q. SANCIMONIALIS*, e, ptuk. (od *sanctimonia*). Święty, świętobliwy t. j. pobożny, np.—*mulier. Cod. Justin. t. j. zakonnicca, mniszka. || Też sanctimonialis scil. mulier. Augustin. —vita. Cod. Justin. t. j. będa- ca, zostająca w klasztorze, osoba zakonna, zakonnicca albo mniszka, żyjąca w klaszto- rze. Ibid.*

SANCTIMONIALITER, psk. (od *sancti- monialis*). Świętobliwie, t. j. pobożnie, np. *reliquum vitae suae tempus sanctimoniali- ter degere. Cod. Justin. t. j. w zakonie świę- tobliwie, pobożnie żyć.*

SANCTIO, *onis*, ż. (od *sancio*). Wyrok, prawo, ustawa. || Stanowienie, potwierdze- nie.—*foederis. Cic. —przymierza || —legum. Papin. Prawo, które stanowi pewną karę. Sanctio pragmatica. Cod. Justin. t. j. pra- gmatyczne prawo, postanowienie.*

SANCTITAS, *atis*, ż. (od *sanctus*, a, um). Świętobliwość, nietykalność, nieskazitel- ność, zaćność, wielbność, dostojność, np.—*regii nominis. Sall. —tribunatus. Cic. — regum. Caes. || To, co jest świętym, niez- gwałconym, świętobliwością, pobożnością. || Cic. Umiejętność czci bogów. || Id. Cześć cieniów umarłych. || Id. Poczciwość, nieska- żoność obyczajów, świętobliwość. || Tac. Czy- stość, wstrzemięźliwość. || W licz. mnog. Sanctitates. Cic.*

SANCTITUDO, *inis*, ż. (od *sanctus*, a, um) i. q. *sanctitas*, np. *sanctitudo sepul- turae. Cic. Sanctitudo Apollinis. Turpil.*

SANCTOR, *oris*, m. (zamiast *sancitor* od *sancio*). Prawodawca, który stanowi prawa, ustawy. Tac.

SANCTUARIUM, *ii*, n. (od *sanctus*, a, um). *Goes.* Świątynia, miejsce poświęcone. || —*principis. Plin.* Księgi praw i ustaw królewskich, albo gabinet tych ksiąg, gdzie się one zwykły chować.

SANCTUS, a, um, (imśl. od *sancio*). Usta- nowiony. *Legem tulit, diligentius sanctam. Liv.* Ustanowił prawo, pilne zachowanie o- nego zalecałszy. || Niezgwałcony, nienaru- szony, potwierdzony. *Sancta. Ulp.* Rzeczy ustawą stwierdzone. || *Sancta. Pand.* Mury miasta i bramy, ponieważ warowano prawi- mi aby nikt się nie ważył onych rujnować. || Ztąd. *Sancta. Cic.* Rzeczy święte, niezgwał- cone, nienaruszone, nietykane. || —*dies. Ho- rat.* Święto, które ma być obchodzone. || *Sancta. Macrob.* Kościoły, groby. || *Sanctissima vates. Virg.* Wieszczka natchniona bożstwem.—*ignes. Id.* Ognie, które się palą ofiary. || *Sancti. Virg.* Bogowie, i to, co do nich należy.—*arae. Ovid.* Święte oł- tarze. || —*jurandum. Gell.* Święta przysię- ga. || *Sancti. Val. Flacc.* Cesarze rzymscy, jako zbliżeni do bogów. || *Sancti. Virg.* Cie- nie umarłych. || Dobry, poczciwy, nieskażo- ny, sprawiedliwy. *Viri natura sancti et reli- giosi. Cic.* Mężowie z przyrodzenia pocz- ciwi i pobożni. *Sanctas manus habere. Val.*

Max. Mieć nieskażone ręce chciwością i prze- kupstwem. *Sanctus senatus. Gell.* Senat z poczciwych mężów złożony. || Wstrzemię- zliwy, czysty. *Virgines sanctae. Horat.* Czy- ste dziewice. || Przenośnie. *Sancta et gravis oratio. Quintil.* Czysty styl wymowy.

SANCUS, i, m. *Ovid.* Bożek sabiński czy- li Herkules, wyrazem sabińskim. || *Fest.* Za- miast *Deus Fidius*.

SANDALIARIS, e, ptuk. (od *sandalium*) zamiast *sandalarius*, np.—*vicius. Inscr. ap. Grut.*

SANDALIARIUS, a, um, (od *sandalium*). Tyczący się sandału, pantofla albo trzewi- ka kobiet, należący do tego, trudniący się tēm, sandałowy, np.—*vicius. Suet.* Dziel- nica w Rzymie zamieszkała przez szewców, którzy robili sandały.—*Apollo. Id.* Apollo czezuony.

SANDALIGERULUS, a, um, (od *sanda- lium* i *gerulus*, zamiast *gerulus sanda- liorum*). Noszący pantofle, sandały (*sanda- lia*), np. *sandaligerulae scil. ancillae. Plaut.* t. j. pokojowe, służące, subrethi swoich pan noszące pantofle, sandały, obuwy, trze- wiki.

SANDALIS, *idis*, ż. *scil. palma*, Ro- dzaj palmowego drzewa, rodzące owoc na- kształt pantofla (*sandalis*) podobny do san- dałów, np. *quarta auctoritas sandalidum (palmarium). Plin.*

SANDALIUM, *ii*, n. (*σανδάλιον*). *Terent.* Sandał, pantofel, patynka, rodzaj obuwia niewiast; ztąd *serva a sandaliis*, t. j. dwor- ska służebna. *Inscr. ap. Murat.*

SANDALUM, i, n. Rodzaj zboża, psze- nica, orkisz. *Plin.*

SANDAPILA, ae, ż. (zamiast *sanidapila*, od *σανίδος τοῦ πέλους* i. e. *tabula s. assis lo- culi*). Mary dla pospółstwa, dla ubogich, dla winowajców, zbrodniarzy, złoczyńców. *Martial. Juvenal. Suet.* dla pospółtych lektyka, nosidło (*lectica*).

SANDAPILARIUS, a, um, (od *sandapi- la*). Tyczący się mar, trudniący się temi, należący do tego. || Ztąd rzeczow. *sandapila- rius scil. homo*, t. j. który nosi mary, no- szący ciała zmarłych. *Sidon.*

SANDARACA albo **SANDARACHA**, ae, ż. (*σανδαράκη*). *Plin.* Sandaraka, farba czer- wonego koloru, równie używana w le- karstwach. || *Fest.* Rodzaj koloru. || *Plin.* Pszczelnik albo rojownik, ziele, którym ży- ją pszczoły przed zrobieniem miodu.

SANDARACATUS albo **SANDARACHA- TUS**, a, um (właściwie imśl. od *sandara- co*, are, i. e. *instruere aliquid sandaraca*). Z sandarakiem zmieszany, np.—*acetum. Plin.*

SANDARACINUS (*Sandarach.*), a, um, (*σανδαράκινος*). Z sandaraku, sandarakowy, mający kolor sandaraku, np.—*color. Naev. ap. Fest.*

SANDARESUS i **SANDARESOS**, i, ż. Drogi kamień Indijski. *Plin.*

SANDIX, *icis*, albo *Sandyx*, *yeis*, m, ż.

(*σάνδυξ*). Rodzaj czerwonej farby. *Virg. Proper. Plin.*

SANE, psk. (od *sanus*, a, um). Zdrowo, zdrowym sposobem. || Ztąd przenośnie, z ro- zumem, z rozsądkiem, rozumnie, rozsądnie, np. *amare sane. Plaut. Sanius baehabor. Hor. dixit sanius. Sen. sane sapio et sentio. Plaut.* || Zaprawde, zapewne, zaiste, prawdziwie, rzeczywiście, *sane vellem. Cic., sane volo. Ter.* ztąd w odpowiedziach, rze- czywiście, prawdziwie, zaiste, tak, tak, istotnie. *Terent. Farr. || Sane pol. Ter., sa- ne hercule. Cic.,* gdzie jest pleonasmus; ztąd w ustąpieniach, zawsze, zawždy, cią- gle, np. *sit hoc sane leve. Cic., sint falsa sane. Id.* || Bardzo, albo sprawiedliwie, słu- sznie, np. *aedificatos esse sane bene. Plaut., sane magna ciatrix i. e. valde magna. Auct. ad Her., res sane difficilis. Cic.* || Owsem, pewnie, zapewne, ironicznie. *Phaedr. Suet.*

SANESCO, *seis*, nui, *scēre*, (od *sanus*, a, um). Stawać się zdrowym, do zdrowia przechodzić, np. *insanientes sanescunt. Cels., ulcera*, mówią o wrzodach drzew. *Plin., cutis sanescit. Cels., vulnera. Co- lum.*

SANGARIUS, a, um. *Plin.* Sangarski, tyczący się rzeki we Frigi. — *puer. Stat. Atys.*

SANGUALIS. Ob. **SANQUALIS**.

SANGUIN, *inis*, n. i. q. *sanguis*. Krew. *Sanguen creari. Lucr., venas et sanguen et ossa. Id. Sanguen illi fervet. Petron.* || Krew, pokrewieństwo; ztąd potomek, syn, wnuk, np. *sanguen diis oriundum. Enn. ap. Lactant.*

SANGUICULUS, i, m. (zdrobn. od *sanguis*). Krew, trochę krwi, mówiąc zmniejs- szającym sposobem. *Plin.* || Jątrznica, kieszka krwawa.

SANGUILENTUS, a, um. (od *sanguis*). Krwawy, czerwony jak krew, np.—*oculi. Serib. Larg. —urina. Id.*

SANGUINALIS, e, (od *sanguis*) i. q. *sanguinarius*, np. Tyczący się krwi, należący do krwi, np.—*herba. Cels. Colum.* t. j. ziele i. q. *herba sanguinaria* inaczej *poly- gonos* zwane.

SANGUINARIUS, a, um, (od *sanguis*). Tyczący się krwi, należący do krwi, tru- dniący się krwią, np.—*herba. Plin.* Ziele krew tamujące. || *Colum.* Krwawnik, roślin- na. || Krwie prąguący, okrutny, nieludzki. —*bella. Justin.* Okrutne wojny.

SANGUINATIO, *onis*, ż. (od *sanguino*, are). Krwotok. *Coel. Aur.*

SANGUINEUS, a, um, (od *sanguis*). Złożony ze krwi, np.—*imber. Cic.* Krw- awy deszcz.—*guttae. Ovid. —pulmo. Plin.* || Krwawy, zakrwawiony, skrwawiony, np.—*caput. Ovid. —luna. Id. —manus. Id. —hu- mus. Ovid. —caedes. Id. —hasta. Stat. —bellum. Val. Flacc. —rixae. Hor.* || Rozju- szony, zjadły, np.—*Mars. Ovid. —vir. Sil. t. j. Hannibal.*

Tom II.

SANGUINO, as, are, (od *sanguis*). Ciec, zakrwawić się, krwią płynąć. *Sanguinan- tes lacertos porrigere. Quintil. Femina san- guinans. Tertull.* || Być rozjuszonym, zaja- dłym; ztąd przenośnie, *eloquentia sangui- nans. Auct. Dialog. in Oratore* (w Taciecie). || Bydź krawego koloru. *Solin.*

SANGUINOLENTUS, a, um, (od *sanguis*). Krwawy, zakrwawiony, skrwawio- ny, np.—*pectora. Ovid. —seditiones. Farr. —color. Ovid.* || Ztąd przenośnie, okrutny, srogi, groźny. *Sen.*

SANGUINOSUS, a, um, (od *sanguis*). Pelen krwi, krwisty, np.—*homo. Coel. Aur. t. j. mający wiele krwi.*

SANGUIS, *inis*, m. Krew. *Sanguinem alternum dare. Sen.* Zranić siebie nawza- jem.—*venis emittere. Plin.* Upuścić krwi. || Żyć. *Sanguine sancire faedus. Liv.* Kwią stwierdzić przymierze. || Wylewanie krwi. *Tum vero multum sanguinis fusu est. Curt.* Natenczas wiele krwi nawylewa- li. || Siła, moc.—*civilitatis. Cic.* Siła mia- sta. || Pieniądze.—*acarii. Id.* Skarb pie- niędzy. || —*orationis. Id.* Moc stylu. || Ród, pokrewieństwo. *Sanguinis auctor. Ovid.* Przodek rodu. || *Manil. Plin.* jaki.

SANGUISUGUS, a, um, (od *sanguis* i *sugo*). Ssący krew; ztąd *sanguisuga*, rze- czow., *scil. bestia*, t. j. pijawka. *Plin. Si sanguisuga epota est, acetum cum sale bi- bendum est. Cels.*

SANGUS. Ob. **SANCUS**.

SANIES, *ei*, ż. (od *sanguis*). *Cels.* Po- soka, ropa, krew zepsuta, płynąca z wrzo- dów. || *Hor.* Trucizna zwierząt jadowitych. —*oleae. Plin.* Fuz oliwny. || *Plin.* Krew farbująca purpurowym kolorem weląg.

SANIFER, a, rum, (od *sanus*, a, um, albo *sanum* albo *sanitas* zamiast *ferens sani- tatem* albo *sani aliquid etc.*) Czynnicy zdrowym, przynoszący zdrowie, np.—*virtus. Paulin. Nol.*

SANIUS, a, um, (od *sanies*). Pelen posoki, ropy, materii, np.—*partus. Plin.*

SANTAS, *atis*, ż. (od *sanus*, a, um). *Cic.* Zdrowie, stan dobry zdrowia. || Od- nosi się do umysłu, i znaczy zdrowy rozsą- dek. *Ad sanitatem convertere se. Cic.* Przyjść do rozumu. *Dum sanitas constabit. Phaedr.* Gdy będę miał zdrowy rozsądek. || *Cic.* Styl czysty, gustowny, pelen zdań i myśli || —*metri. Macrob.* Wiersz, w którym ilo- czas jest zachowany.

SANTER, psk. (od *sanus*, a, um). Zdra- wo; ztąd rozumnie, rozsądnie, np. *me odo- rare saniter. Afran. ap. Non.*

SANNA, ae, ż. (z hebrajsk. *schen*, ząb albo od *schanan*, ostrzy t. j. zęby. *Foss.*) Potarganie, przekręcanie, wykrzywianie ust, z wytrzeszczaniem zębów. *Juvenal.* Rodzaj szydzenia, nasmiwania, naigrawa- nia, szyderstwa, pośmiewiska, drwin, z przekręceniem, wykrzywieniem ust. *Pers.*

SANNIO, *onis*, m. (od *sanna*). Który przekręca, wykrzywia usta, z wyszczerza-

niem zębów na kogo. || W ogólności śmie-
szek, blazen, bufon, figlarz, głupi, war-
jat, np. *quid potest esse tam ridiculum,
quam sannio est?* Cic. *Sannio* jest imię
mężczyzny, np. niewolnika. Ter.

SANO, as, avi, alum, are, (od sanus,
a, um). Uzdrawiać, uzdrowić, uleczyć,
zdrowym czynić kurować, zagoić, np. ra-
ny, wrzody, bóleczki, bole, boleści, np.—
morbum comitalem. Plin.—*suppurationes*.
Id.—*vomicam*. Cic.—*tumorem oculorum*.
Id. || Przenosić *vulnera sanare reipubli-
cae*. Cic. || Ztąd przenosić uzdrowić t. j.
naprawić, polepszyć, np.—*discordiam*.
Liv.—*mala domestica*. Id., *ejus causa
sanari non potest*. Cic. t. j. naprawić się
nie może, t. j. nie może stać się polepszo-
ną.—*odorem albo nidorem*. Plin. t. j. na-
prawić, polepszyć.

SANQUALIS, is, z. Plin. Łomignat, o-
rzel. || Fest. Brama w Rzymie tak nazwa-
na od ptaka łomignata.

SANSA Ob. SAMSA.

SANTALUM, i, n. Drzewo sandalowe
białe i czerwone.

SANTARENSIS, e, np. *metallum, nuper
comptum in Boetica Santarensi metallo*.
Plin.

SANTERNA, ae, z. Borax, klej złotni-
czy, albo berggryna, zielen górny (*chryso-
colla*). Plin.

SANTO, onis, i SANTONUS, i, m. Lu-
can. Santoneczyk, z Santonii. || *Santones*,
um. Plin. Naród w Gallii Akwitańskiej. ||
Santonius, a, um. Tibull. Tyczący się te-
goż narodu.

SANUS, a, um, (od *saos* s. *saos* i. e. *sal-
vus, incolumis*). Zdrowy, będący zdrowym,
niechory, uzdrowiony, uleczone, ozdrowia-
ły, np.—*homo*. Cels. Zdrowy człowiek.
Citissime sanus fiet ex eo morbo. Cato. Bar-
dzo prędko do zdrowia przyjdzie z tej cho-
roby. *Vulnera ad sanum cohere*. Propert.
Rany się zgoiły. || Iet. Człowiek zdrowych
członków, nie kaleki. || *Lucan*. Zdrowy,
czysty, mówiący o powietrzu. || Często się
odnosi do umysłu, i znaczy przy zmysłach,
przy rozumie, przytomny, roztropny, zdro-
wy na rozumie. *Sanas mentis*. Cic.—*ratio-
nis*. Val. Max. Człowiek zdrowego rozu-
mu. || Przenosić. *Pars sanae et salvae rei-
publicae*. Cic. Część zdrowej i całej rze-
czypospolitej. || *Sanus ab aliqua re*. Liv.
Wolny od czego. || *Male sanus*. Cic. Głupi,
w rozum obrany. || *Sanus orator*. Cic. Do-
rzeczny mówca. *Sanum dicendi genus*. Id.
Styl dorzecznny, np. *sani oratores*. Cic. Rho-
dii *saniore*. Cic. *Sanior*. Hor. || Też *san-
nus* es, zamiast *sanus* es. Plaut.

SAPA, ae, z. (od *saos*, sok). Moszcz do
polowy warzony, którego starożytni używa-
li do picia. Ovid. Plin. Colum.

SAPAEI, orum, m. mn. Plin. Naród
Tracki, mieszkający nad morzem Czarnym.

SAPERDA, ae, z. (*σαπέρδης*). Rodzaj
niekieszemnej ryby, np. karaś. Fest. Pers. ||

Manierny, gustowny sposób. Farr. ap. Non.
Festus powiada: *saperda genus pessimi pis-
cis, sapientum etiam significat, cum ait
Varro: belli, festivi saperdae, cum sinus
putidi*. Scaliger objaśnia i. e. *insulsi, ne in
toto corpore habeamus vel micam salis*.

SAPHENA, ae, z. (*σαφής*, objaśniam).
Żyła powierzchowna golenia, z której przy
kostce wewnętrznej krew się zwyczajnie
wypuszcza.

SAPHON, onis, m. Lina, powróż okrę-
towy. Catull.

SAPIDE, psk. (od *sapidus*, a, um).
Smaczno, np. gotować, warzyć, np. *femur
sapidissime percoctum*. Apul.

SAPIDUS, a, um, (od *sapor* zamiast
saporidus albo od *sapio*). Smaczny, smak ma-
jący, dobrze smakujący, np.—*jus*. Apic.
t. j.—*polewka*. *Avis sapidior*. Id. *Tuce-
tum sapidissimum*. Apul. || Przenosić, ma-
dry, roztropny, np.—*puellae*. Alcim. Avit.

SAPIENS, tis, r. wsp. (od *sapio*). Ma-
dry, uczony, roztropny, rozsądny. *Fir-
bus et sapiens*. Horat. Mąż dobry i uczo-
ny. *Dictum sapienti sat est*. Terent. Ma-
dremu dosyć słowo powiedzieć. *Sapientior
actas*. Ovid. Wiek dojrzalszy. || *Sapientis-
sima arborum*. Plin. Morwa, drzewo, któ-
re się najpoźniej rozkwita po ukończonych
zamrozech. || *Sapiens*. Cic. Posiadający nau-
kę rzeczy ludzkich i boskich.

SAPIENTER, psk. (od *sapiens*). Mądrze,
rozsądnie, roztropnie, np.—*facere*. Cic.
Plaut. Ter.—*temporibus uti*. Nep.—*vi-
tam instituere*. Ter.—*consulere*. Justin.
Sapientius facere. Plaut., *sapientius suade-
re*. Cic. *Sapientissime facere*. Cic. || Wspa-
niały, wielkomysłny, np.—*amare hostem*.
Ovid., *insipienter factum sapienter ferre*.
Plaut.

SAPIENTIA, ae, z. (od *sapiens*). Właści-
wie smak, gust, np. *Symposion de Aenigm.*,
mówiące o szynce, *sapientia de mare nota
est*, t. j. słony smak, gust. || Mądrość, roz-
sądek, światło, przenikliwość, rozum. ||
Znajomość, biegłość, wiadomość, np.—
rerum ceterarum. Cic. || Rozum, np. *sa-
pientiae acritudo*. Plin. || Praktyczny stan,
rozum; ztąd wspaniałość, wielkomysłność,
spokojuść, cichość, łagodność, np. *plus
me tua sapientia consolatur*. Cic. || Plin. Od-
nosi się do umysłu, i znaczy zdrowy rozum,
rozsądek. || Znajomość, biegłość, roztro-
pność. *Nonnunquam temeritas cum sapien-
tia commiscetur*. Cic. Niekiedy niebaczność
z roztropnością się miesza. *Facere pro co-
pia et sapientia*. Plaut. Czynić wedle mo-
żności i roztropności. || Cic. Biegłość w ja-
kiej umiejętności. || Cic. Pomiar łagodno-
ści. || Nauka rzeczy boskich i ludzkich. *Ma-
ter omnium bonarum artium sapientia est*.
Cic. Rodzicielka wszystkich sztuk dobrych
jest nauka. || W liczb. mn. *Sapientias*. Cic.

SAPIENTIALIS, e, ptuk. (od *sapientia*).
Tyczący się mądrości, należący do mądro-
ści. Tertull.

SAPIENTIPOTENS, tis, r. wsp. (od *sa-
pientia* i *potens*). Poteżny w rozum, np.
*stolidum genus Acacidarum, bellipotentis
sunt magis, quam sapientipotentis*. Enn.
ap. Cic.

SAPINEUS, SAPPINEUS i SAPPINUS,
a, um, (i. e. e *sapino*). Z jodły, jodłowy,
np.—*nuces*. Colum. Plin., t. j. jedlinowe
szyszki też *sapinea* (pars) i. q. *sapinus*
i. e. *pars ima abietis*. Vitr. t. j. jedlinowy
odzienek. Inni czytają *sapinus* (*sappinus*).
SAPINOS, i, m. Ametist, drogi kamień.
Plin.

SAPINUS i SAPPINUS, i, z. Rodzaj jo-
dły, jedliny (*abietis*). Farr. Plin. || Jedlina,
drzewo. Cato.

SAPIO, is, ivi, i ii, albo ni, ere, (u jednych
i od *saos*, sok, albo od *saos*, mądrość).
Smakować, mieć smak, gust. Plaut. Cic.
|| Plin. Mieć zapach, pachnąć.—*croceum*.
Id. Pachnąć szafranem || Przenosić. *Sape-
re*. Persi. Bydź podobnym, naśladować. ||
Bardzo często się odnosi do umysłu, i zna-
czy rozumieć, mieć zdrowy rozum, rozsą-
dek, używanie rozumu, bydź mądrym. *Qui
cum primum sapere coepit*. Cic. Który, gdy
zaczął mieć używanie rozumu. *Ille sapit*.
Mart. On ma rozum. *Qui sibi semitam non
sapient, alteri monstrant viam*. Cic. Któ-
rzy sami nie wiedzą ścieżki, a drugiemu
pokazują drogę. || *Sapere ad aliquid*. Plaut.
Bydź biegłym w jakiej rzeczy. *In hac re
perquam exiguum sapio*. Plin. W tej rzeczy
najmniej biegły jestem.

SAPIS, is, m. Rzeka we Włoszech. Plin.,
teraz Savio.

SAPO, onis, m. Mydło, np. *prodest et
sapo*. Gallieum hoc est inventum rutilan-
dis lapillis, fit ex sebo et cinere. Plin. Se-
renn. Sann. Martial.

SAPONARIA, ae, z. Mydlnica, roślina
używana w Medycynie.

SAPOR, oris, m. (od *sapio*). Smak, gust
jakiej rzeczy, np. *pira acidulo sapore*. Plin.
Gruski nieco kwaskowatego smaku. *Asper
sapor, austerus*. Virg. Smak przykry, o-
stry.—*odoratus, jucundus*. Plin. Smak
wonny, przyjemny—*tardus*. Id. Smak, któ-
ry się ledwo czuć daje. *Oleum sapore prae-
stantissimum*. Plin. Oliwa przedniego sma-
ku. || Przenosić. *Sapore vernaculo*. Cic.
Wedle ojczystego zwyczaju, żartobliwie,
dowcipnie. *Homo sine sensu, sine sapore*.
Senec. Człowiek nieczuły, głupi. *Sermo non
publici saporis*. Petron. Nie pospolita mo-
wa. || Przez zamianę. *Lucret*. Własność na-
hycia smaku, jaka jest w podniebieniu. ||
Plin. Rzecz smak mająca. || Plin. Zapach.
|| Przezwisko królów Perskich.

SAPORATUS, a, um, (od *sapor*, wła-
ściwie od słowa *saporo*, are, -i. e. *aliquid
instruere sapore*). Opatrzony smakiem, gu-
stem, smaczny, smakowity, np.—*cibus*.
Ammian., *condita pulmenta et bene sapo-
rata*. Tertull. *Saporator sanguis*. Arnob.,

*melle saporatum et medicatis frugibus of-
fam*. Petron.

SAPORO, as, are, (od *sapor*). Opa-
trzyć smakiem, nadać smaku, smacznie
uczynić, np. *autumni qui dulcia poma sa-
porat*. Dracont. || Ztąd *Saporatus*, a, um.

SAPORUS, a, um, (od *sapor*). Smaczny,
np. *nil est dulcius ac magis saporum*. Pru-
dent.

SAPPHICUS, a, um, Ob. SAPPHO.
SAPPHIRATUS, a, um, (od *sapphirus*
albo od słowa *sapphiro*, are, i. e. *instrue-
re aliquem vel aliquid sapphiro vel sapphi-
ris*). Opatrzony szafirem albo ozdobiony.
Sidon.

SAPPHIRINUS, a, um, (*σαφειρινος*). Z sza-
firu złożony, np.—*lapis*. Plin. t. j. szafir.
SAPPHIRUS, i, z. (*σαφειρος*). Szafir,
drogi kamień. Plin.

SAPPHO, us, z. (*Σαπφώ*). Liryczna rymo-
twórka z wyspy Lesbos. Hor. Ovid. Plin.
Rodzaj jej wierszów *genus Sapphicum* zwa-
ny. || Ztąd *Sappheus*, a, um, *Σαπφειος*, ty-
czący się Sappho, należący do niej. *Sapphic-
ki*, np.—*Musa*. Catull. i. e. *Sappho*.

SAPPINEUS, a, um, Ob. SAPINEUS.
SAPPINUS, i, Ob. SAPINUS.

SAPPIUM, ii, n. Rodzaj jodły smolnej.
Plin.

SAPROS, (*σαπρος* i. e. *putidus, putri-
dus*, gnily) ptak. Zgnily, kruchy przez da-
wność, np.—*caseus*, np. *sapron* (*caseum*)
*vocat, qui cum sale et sorbis siccis e vino
tritum potusque medetur coeliaciis*. Plin. t.
j. zgnily, kruchy.

SAPSA zamiast *ipsa*. Fest. np. *res sapsa
sese ostentat*. Enn. ap. Fest., też zamiast
se ipsa, np. *nam Teucerum regi sapsa res
restituit*. Paeuv. Ibid.

SARABALLA, orum, (*seil. vestimenta*)
i. q. *Sarabara*. Hieron. Innoc.

SARABARA, ae, z. (*seil. vestis*) i SA-
RABARA, orum, (*seil. vestimenta*). Perskie
odzienie, suknia. Tertull. Isidor. Suidas.

SARACENI, orum, (*Σαρακενοι*). Naród
w Arabii skalistej. Ammian. Hieron. || Też
naród w Persii. Procop. || Też naród wszech-
światowej Arabii. Ptolem. Plin.

SARCASMUS, i, m. (*σαρκασμος*). Rodzaj
bardzo kłusającego, gryzącego, przymawia-
jącego, bardzo nieprzyjawnego szyderstwa.
Quintil.

SARCIMEN, inis, n. (od *sarcio*). Szew,
np. *tunc tenui sarcimine summas oras ejus
adaequamus*. Apul.

SARCINA, ae, z. (od *sarcio*). Ciężar,
brzemie, tlomok, plika, pęk, paka, wią-
zka, np. *sarcinae fugientium direptae*. Tac.
Tlomoki uciekających zostały zdobyte. *Sar-
cinas colligere*. Sall. Zwinąć oboz, ucie-
kać przed nieprzyjacielem. || *Sarcinae*. Phedr.
Juki na muly. || Marti. Ruchomość złożona
w skrzyni. || Przenosić. *Prolapsam effun-
dit sarcinam*. Phaedr. Płód wydaje. || Plaut.
Troska, kłopot, frasunek. || *Faetudo ob-*

teritur pabuli sarcina immodice invecit. *Apul. i. e. copia.*

SARCINALIS, e, ptuk. (od *sarcina*). Tycejący się ciężarów, tlomoków, bagażów, należący do tego, np. — *jumenta. Ammian.* t. j. juczne bydlęta.

SARCINARIUS, a, um. (od *sarcina*). Tycejący się ciężarów, tlomoków, bagażów, należący do tego, trudniący się tym np. — *jumenta. Caes.* t. j. juczne bydlęta.

SARCINATOR, oris, m. (od *sarcina*, are). Krawiec, który przyszywa i naprawia suknie. *Plaut. Ulpi. in Pandect.*

SARCINATRIX, icis, z. (od *sarcina*, are). Która przyszywa co albo naprawia, krawcowa. *Varr. ap. Non.*

SARCINATUS, a, um. (imsl. od *sarcina*, are). Opatrzony ciężarami, brzemieniem, tlomokami obciążony, np. — *homo. Plaut. Paulin. Nol.*

SARCINO, as, are, (od *sarcina*). Szyć, zszywać; ztąd *consarcino*, zszywać. || Opatrzony tlomokami albo obciążony, objęzany. || Ztąd *sarcinatus*, a, um.

SARCINOSUS, a, um. (od *sarcina*). Ciężarami, tlomokami obciążony, obciążony, obciążony, np. *lupi vastis corporibus sarcinosi*, zamiast *praediti. Apul. Sarcinosior. Auct. Priap.* Inni czytają *fascinosior*.

SARCINULA, ae, z. (zdrobn. od *sarcina*) i. g. *sarcina*. Ciężar, brzemień, tlomok, plika, tlomoczek, mówiąc zmniejszającym sposobem albo w ogólności zamiast *sarcina*. Ciężar, brzemień, tlomok, np. — *sarcinulus expedire. Catull. Petron.* t. j. należycie przygotować wszystko do drogi; razem spakować, gotować się do podróży; też — *colligere. Petron.*; ztąd *collige sarcinulas et exi. Juvenal.* t. j. pakuj majątek, chudoba, zbiory. || Też majątność, chudoba, zbiór, fortuna, np. *puellae sarcinulis impar. Juvenal.* t. j. nie tak bogaty, dostatni, jak dziewczyna.

SARCIO, is, (civi, citum) *sarsi, sartum, eire*, (od *ἀρῖον, paro, adparo* albo od *ἀρῖον i. e. compono, paro* albo od *ἀρῖον i. e. adparo, adorio* albo z Chaldejsk. *sevas i. e. adeinxit, expedivit, armavit. Foss.*) Łatać, poprawiać, zszywać, zaszyć, cyrować, ponaprawiać, przywrócić, naprawić, znówu całém uczynić, np. — *funes veteres. Cato.* — *dolia quassa. Plin.* — *pedamenta. Colum.* || Też *sartus*, a, um. — *tunica. Juvenal.* t. j. polatana, zaszyta suknia. || Przenosić, np. — *damna. Liv.* Nagrodzić szkody. — *usuram temporis. Cic.* — strać czasu. — *infamiam. Caels.* Naprawić sobie sławę. || *Sarcini*, zamiast *Sarsi. Faler. Prob.*

SARCION, ii, n. (*σαρκιον*, cialko). *Plin.* Wada w szmaragdach z przyczyny cielistego koloru.

SARCITES, ae, m. *scil. lapis*, albo **SARCITIS**, idis, z. *scil. gemma*. (od *σαρξ*, ciało, ztąd *σαρκιτης* albo *σαρκιτης scil. λίθος*). Drogi kamień zarywający na kolor wło-

wego mięsa, np. *Sarcitis. (Sarcites) bubulas carnes repraesentat. Plin.*

SARCITOR, oris, m. (od *sarcio*). Który co lata, poprawia, zszywa. *Inser. ap. Fabrett.*

SARCOCARPIUM, i, n. (*σάρξ, σαρκός*, mięso; *καρπός*, owoc). Miąższ owoców, wyraz botaniczny.

SARCOCELE, is, n. (*σάρξ; κήλη*, przepuklina). Tumor mięsny jader.

SARCOCOLLA, ae, z. (*σαρκοκόλλα* od *σάρξ*, ciało i *κόλλα* quia in vulneribus carnem glutinat). Klej ciała, rodzaj żywicy albo gumy pewnego drzewa w Persii. *Dioscor.* || Też drzewo tak nazwane *sarcolla*. || Gumma użyteczna jest malarzom i lekarzom. *Plin.* Żywica wyrabiająca się w krzewie zwanym *Penaea sarcocolla* i *muconata*.

SARCOMA, tis, n. (*σάρξ*). Narośl mięsna.

SARCOPHAGUS, a, um. (*σαρκοφάγος*). Jedzący mięso albo trawiący, np. *lapis sarcophagus. Plin.* t. j. rodzaj kamienia albo marmuru, w którym chowano umarłych dla przedszego tam ich ciał zniszczenia, krom pozostałych kości, używano do tego najczystszej kamienia pod nazwiskiem *Assius*. || Przez zamianę. *Juvenal.* Grob, grobowiec. *Plin.* || Ztąd *sarcophagus (σαρκοφάγος)* rzeczow. *scil. locus*. t. j. grób. *Macer. in Pandect. Seaeval. Ibid. Juvenal. Prudent. Inser. ap. Gruter.* || *Sarcophagum*, n. *Inser. ap. Donium.* || Też pisze się *sarcosagus*.

SARCOPTES, ae, m. (*σαρκοπτης*, od *σάρξ*, mięso, *κόπτω*, kraję). Tytuł drugiej księgi Apicyusza, który rozprawia o siekaniu mięsa i przyprawie onego.

SARCOPTES, is, n. (*σάρξ; κόπτω*, rozrzynam). Kleszcz krosty ludzkiej i zwierzęcej.

SARCOSIS, is, z. (*σάρκωσις*). *Veget.* Choroba bydląt jucznych, które gdy się napiją, wzdęcia dostają; jest to rodzaj puchliny.

SARCULATIO, onis, z. (od *sarculo*, are). Obsypywanie, gracowanie, np. ziemi. *Plin. Pallad.*

SARCULO, as, avi, atum, are, (od *sarculum*). Okopywać, gracować, np. ziemię, sianie, siew, np. — *frumenta. Pallad.* — *segetes. Id.*, nata in hortis *sarculatis. Prudent.*

SARCULUM, i, n. i **SARCULUS**, i, m. (od *sarrion s. sario*, więc zamiast *sarrionum s. sarculum etc.*) Graca ogrodnicza, motyka, którą się okopuje, gracuje ziemia, np. *sarculi vel simplices vel bicarnes. Pallad.*, *levi sarculo purgare. Plin.*, *sarculo convelluntur radices. Id.* || Też plug, np. *montane gentes sarculis arant. Plin.*

SARDA, ae, z. *scil. pelamis*. Rodzaj tunicyka ryby solonej, po naszymu sardela. *Plin.* || *scil. gemma. Plin.* Sardik, drogi kamień, znajdujący się w Sardach podobny innych w Sardinii || *scil. creta. Plin.*

Rodzaj kredy || *scil. caepa. Plin.* Rodzaj cebuli. || Jako ptuk. *Sardus, a, um.*

SARDACHATES, ae, m. (*σαρδαχάτης*). *Plin.* Rodzaj agatu, kamień drogi.

SARDANAPALIUS, a, um. Tycejący się Sardanapala, należący do niego, Sardanapolowy, np. *Sardanapalicum in morem prandere. Sidon.*

SARDANAPALUS, i, m. (*Σαρδανάπαλος*). Bardzo rozkoszny i lubieżny rozpustny ostatni król Assyrijski. *Justin. Felleg. Juvenal. Ovid. Sidon.* || Przenosić, mówiąc o człowieku rozkosznym, rozpustnym. *Martial.*

SARDARE, zamiast *intelligere. Fest.* *Quod bruti non satis sardare queunt. Id.*

SARDES, ium, z. mn. (*Σαρδεις*). *Plin.* Miasto stołeczne w Lidii.

SARDI, orum, m. mn. *Fest.* Sardowie, naród wyspy Sardynii.

SARDIANUS, a, um. *Cic.* Należący do miasta Sardów w Lidii. — *balanus*, albo *Sardiana glans. Plin.* Kasztan, owoc. || *Sardiani*, orum. *Cic.* Mieszkający Sardów.

SARDICA (*Sardice*) albo *Serdice*, ae, z. Miasto w Dacji. *Eutrop.* || Też *Sertica. Tab. Peut.*

SARDINIA, ae, z. *scil. terra. Sardynia*, znakomita wyspa niedaleko Włoch. *Cic. Plin. Mela, Martial.* || *scil. pelamis i. g. sarda.* Sardela, ryba, np. *putrem Sardiniam. Colum.*

SARDINIANUS, a, um. Z Sardynii, należący do Sardynii, Sardynski, np. in *Sardinianis tapetibus. Varr. ap. Non.*

SARDINIENSIS, e, ptuk. i. g. *Sardinianus*. Sardynski, np. *triumphus. Nep.* — *quaestura. Spartian.*

SARDINIUS, a, um. Sardynski, np. *Sardinia scil. terra. t. j. Sardinia.* || *scil. pelamis. t. j. ryba morska, tuncezyk, sardela.* Ob. *Sardinia*.

SARDIS, is, z. Ob. **SARDES**.

SARDIUS, a, um. (*Σαρδιος*). *Plin.* Należący do miasta Sardów.

SARDO, as, are, i. e. *intelligere. Naeu. ap. Fest.* Ob. *Sardare*.

SARDONICUS, a, um. *Rutil.* i **SARDONIUS**, a, um. (*Σαρδόνιος*). *Solin.* Sardynski. — *risus. Id.* Śmiech udawany. Ob. *Sardous*.

SARDONYCHATUS, a, um. (imsl. od słowa *sardonycho*, are, i. e. *instruere vel ornare aliquid sardonyche etc.*) Sardoni-kiem ozdobić, np. — *manus. Martial.*

SARDONYCHUS, i, m. zamiast *sardonyx*, np. *gemmae princeps Sardonychus. Juvenal.*

SARDONYX, ychis, m. z. (*σαρδόνυξ*). *Plin.* Sardonyk, kamień drogi. *Juvenal. Pers. Martial.*

SARDŌUS, a, um. (*Σαρδῶος*). *Ovid.* i **SARDUS**, a, um. *Plin.* Sardynski. — *caespes. Rutil.* Minerca srebrna. *Sardoa fuga. Id.* Ucieczka do Sardynii *Emiliusa Lepida. Sardous mel. Hor.* Gorzki miód. *Sardoa herba. Plin.* Sardynskie jadowne zie-

le, sprawujące śmiech serdeczny. || Tycejący się Sardów, do nich należący. Sardij-ski, np. *Sarda scil. gemma. Ob. Sarda.* || *Sarda (ereta) Sarda (caepa). Ob. Sarda.*

SARGUS, i, m. (*σάργος*). Glowacz, ryba. *Plin. Lucil. Apul.*

SARI, n. (*τῷ σάρι Theophr.*). Krzak, krzew, chróst nad brzegami Nilu. *Plin.*

SARIO, ire, Ob. **SARRIO**.

SARISSA, ae, z. (*σάρισα*). Włócznia Macedońska. *Liv. Ovid. Curt. Sarissa est hastae Macedonicae genus. Fest.*; Ztąd *Sarissophorus (σαρισσοφόρος) scil. miles. Liv.* t. j. żołnierz noszący takową włócznię.

SARISSOPHORUS, a, um, i. e. *portans sarissam. Ob. SARISSA.*

SARMADACUS, i, m. Rodzaj oszusta, szalbierza, oszukańca, filuta. *Augustin.*, np. *propter sarmadacos et sortilegos mathematicos. Schol. Horat. Sat.*

SARMATA, ae, m. (*Σαρμάτης*). Sarmata. *Lucan. Martial. Juvenal.* || W liczb. mnog. *Sarmatae*. Sarmaci t. j. naród Sarmatów w teraźniejszej Polsce, w malej Tartarii w przygraniczających ładach. *Mela. Plin.* || Ztąd pochodzi *Sarmatia*, ae, z. Sarmacya t. j. kraj Sarmacki. *Plin.* Który jest dwojaki Europejski i Azyatycki, i rozdziałający się przez Bosfor Cimmerijski i przez Meotickie jezioro i Donem rzeką. || *Sarmatice*. Po Sarmacku, Sarmackim obyczajem, np. — *loqui. Ovid.* || *Sarmaticus*, a, um. Zostający w Sarmacji, należący do Sarmacji, Sarmacki, np. — *gens. Ovid.* — *mare*, t. j. Czarne morze. *Ovid.* || *Sarmatis*, idis, z. Sarmacka, np. — *tellus.* — *ora. Id.* — *umbra. Ovid.*

SARMEN, inis, n. zamiast *sarmentum*, np. *Jam jubeto ignem et sarmen circumdari. Plaut.*

SARMENTICIUS albo **SARMENTITIUS**, a, um. (od *sarmentum*) i. e. *e sarmentis*. Z chrustu, chrostowy, latoroślny, np. — *cinis. Colum.* || *Sarmentitii. Tertull.* Chrzesciejanie przez pogan na spalenie osadzeni.

SARMENTOSUS, a, um. (od *sarmentum*). Pelen chrustu, albo mdłych, wadłych galezi. *Plin.*

SARMENTUM, i, n. zamiast *sarpimentum* od starego słowa *sarpo* i. e. *purgo. Fest.* Latorośl, gałązka, odrostek, chróst, albo cienka, subtelna różeczka, gałązka, odrost, albo winna gałązka, latorośl, w drzewach, w flanceach, w winnych macieach, która jest zielona albo sucha. || Zielona latorośl, np. *ad articulos sarmentorum*; o winnych macieach. *Inutilia sarmenta decidere. Colum.* *Ne sylvescat (vitis) sarmentis. Cic.* *Sarmenta (balsami) in merce sint. Plin.* || *Fasces sarmentorum. Liv.* t. j. faszyny. *Arida sarmenta. Id.* t. j. suchy chróst. *Sarmenti (zamiast sarmentorum) manipulos. Sil.* || Też pisze się *sarmen*. Ob. *Sarmen*.

SARONICUS, a, um. (*Σαρονικός*). — *sinus. Plin.* Odnoga saronicka na morzu E

giejskim, między Attyką i Peloponezem. || Tez port, *portus Saronicus* zwany. *Mela.*

SARPEDON, *ōnis*, (*Σαρπηδών*). Syn Jowisza z Laodamią, król Lycji, który był pomocą Priamowi, przeciw Grekom. *Apol. Hygin. Virg. Ovid.* || Syn Neptuna. *Apol. Od.* || Przyładek w Lycji. *Mela.*

SARPO, *is*, *psi*, *ptum*, *pere*, *i. e. purgare, putare*. Czyścić, obcinać, np. winne latorośle, np. — *vineas*. *Fest.* || Zład *sarptus*, *a*, *um*, *i. e. purgatus*, np. *sarpta vinea*. *Fest.* Oczyszczona winnica.

SARRA albo SARA, *ae*, *z*. Starożytne nazwanie miasta Tyrus w Fenicii. || Zład *Sarraus*, *a*, *um*. Tyryjski, kartagiński. — *ostrum*. *Virg.* Tyryjski szarlat. — *numina*. *Sil.* Kartagińscy bogowie.

SARRACENI, *orum*. Ob. SARACENI. SARRACULUM i przez skróć. SARRACULUM, *i*, *n*. (zdrobn. od *sarracum*). Wóz, mówiąc zmniejszającym sposobem, mały wóz, wozek. *Ammian.*

SARRACUM, *i*, *n*. Rodzaj wozu, albo bryka, wóz ciężarów. *Vitr. Juvenal.*

SARRANUS, *a*, *um*. *Sil.* Tyryjski, tycający się Tyru. || *Sil.* Kartagiński. || *Virg.* Szarlatny.

SARRAPIS, *is*, *m*. zamiast *Serapis*. *Serapis* bożek Egypcki. *Plaut.*

SARRASTES, *um*, (*populi*). Naród albo mieszkańcy w Kampanii nad rzeką Sarnus dziś Sarno. *Virg. Sil.*

SARRIO albo SARIO, *is*, *ivi* i *ii* i *ni*, *itum*, *ire*, (od *saio* albo *saioō*, czyszczyć, wymiatać, oczyszczam). Gracować, pleć, np. ziemię, zasiewy, trawę, np. — *segletes*. *Farr. Locus rastrois ligneis sarriendus*. *Colum. Siliginem*. *Id.* || Zład *sarrire saxum*. *Martial.* przysłow. t. j. nadaremnie pracować.

SARRITIO albo SARITIO, *ōnis*, *z*. (od *sarrig*). Gracowanie. *Colum.*

SARRITOR albo SARITOR, *ōris*, *m*. (od *sarrig*). Gracownik, który gracuje. *Colum.* || *Per sarritores occare, si quae in porcis relictas grandiores sunt glebae*. *Farr.* t. j. grube skiby ziemi w brozdach rozbić.

SARTORIUS, *a*, *um*, (od *sarrig*). Tycający się gracowania, np. — *opera*. *Colum.*

SARTITURA, *ae*, *z*. (od *sarrig*) i *q. sarrig*. Gracowanie, czas gracowania, np. — *frumentorum*. *Colum.*

SARTITUS, *a*, *um*, (od *sarrig*). Gracowany. *Colum.*

SARS, *Sartis*. Rzeka w Hiszpanii Tarra-końskiej. *Mela.*

SARSINA, *ae*, *z*. (*Sagaiva*. *Strabo*). Miasto w Umbrii, nad rzeką Sapis. *Martial. Sil.* || Zład *Sarsina*, *ātis* albo *Sarsinatis*, *e*, *z* *Sarsina* albo w Sarsinie, np. *Sarsinatis aqua est*. *Plaut.* || *Sarsinates*. Mieszkańcy Sarsina. *Plin.* || Też *Sassina*. *Inser. ap. Grut.*

SARSURA, *ae*, *z*. Naprawa, naprawienie, łatanie, *Sarsurae* zamiast *sarturae*. || Miasto w Afryce właściwej. *Auct. bell. Afr.*

SARTAGO, *inis*, *z*. *Plin.* Brytfana, naczynie żelazne kuchenne do smażenia albo pieczenia czego. || Przenośnie. — *loquendi*. *Pers.* Głupie świągotanie.

SARTE, *i. e. integre*. *Fest.* SARTIO, *ōnis*, *z*. zamiast *Sarritio*. *In Codd. MSS.* np. *Colum.*

SARTOR, *ōris*, *m*. Gracownik, zamiast *sarritor*. || Krawiec, zamiast *sarcitor*. || Zład *sator sartorque scelerum et messor*. *Plaut.*

SARTURA, *ae*, *z*. zamiast *sarritura*. Gracowanie. *Plin.* || Od *sarcio*. Naprawa, łatanie. *Colum.*

SARTUS, *a*, *um*, (imsl. od *sarcio*). Łatany, naprawiony. *Farr.* || Szczególnie mówią *sartus* et *tectus* albo *sartus tectus*. t. j. w dobrym stanie zostająca budowa, właściwie dobrze poprawiona, zpreparowana. *Sarta tecta*. *Fest.* Domy całe i nienaruszone, tak zachowane, iż gdyby się co popsulo, miały być naprawione. *Sarta tecta locare, conducere*. *Cic.* Nająć domy całe, z warunkiem ich poprawienia, gdyby się popsuly. || Przenośnie. *Sarta tecta tua praecepta habui*. *Plaut.* Punktualnie wykonałem twoje rozkazy.

SAS, *i. e. eas*. *Enn. ap. Fest.* Lepiej zamiast *suas*, *sam* zamiast *eam*; też *sum*, zamiast *eum*. *Enn. ap. Fest.*

SASON albo SASSON, *ōnis*, *m*. *Plin.* Wysepka na morzu Ionijskim.

SAT, *psk.*, zamiast *satis*. Dosyć, dość, dostatecznie, dokładnie, np. — *accusator sat bonus*. *Cic.* t. j. dobrze dostateczny; *quantum sat est*. *Cic.*; *non sat idoneus pugnae*. *Hor.*; *sat prata biberunt*. *Virg.* *sat scio*. *Ter.* || Też z przyp. drug. np. *Sat tibi sit poenae*. *Proper.* || Dosyć ile potrzeba. — *scio*. *Ter.* Wiem dostatecznie. — *habeo*. *Id.* Mam dosyć. — *quibus sat esse non queam*? *Plaut.* Którym sprostać nie mogę.

SATAGEUS, *a*, *um*, (od *satago*) i *q. satagens*. Usiłujący, mający ucisk, potrzebę, kłopotający się. *Sen.*

SATAGITO, albo SAT AGITO, *as*, *are*, (od *sat* i *agito*) i *q. satago*. Dosyć mieć do czynienia, mieć dosyć potrzeby, kłopotu, troskliwości, np. *agitas sat rerum tuarum*. *Plaut.* t. j. masz dosyć do czynienia (Albo częstotl. od *sat* i *ago*).

SATAGO, *is*, *ēgi*, *actum*, *gēre*, (właściwie *sat ago*). Dosyć czynić, usiłować, starać się, pieczołowić się, frasować się. — *rerum suarum*. *Terent.* Pilnie chodzić o kolo swych interesów. — *de vi hostium*. *Gell.* Starać się poznać siłę nieprzyjaciół. || *Plaut.* Pilnie co działać. || Mieć dosyć do czynienia, mieć potrzebę, ucisk, kłopot, troszczyć się, kłopotić się. *Jupiter satagit metu fractus*. *Arnob.* *Satis agentes rerum suarum*. *Arnob.*

SATAN, nieprzyp. i SATANAS, *ae*, *m*. (*Hebr. Satan*. *Grec. σατανᾶς*, przeciwnik). *Tertull.* Djabł, szatan, nieprzyjaciół.

SATANARIA, *ae*, *z*. scil. *herba i. e. Peucedanum*. Gorycz, roślina. *Apul. de herb.*

SATARIUS, *a*, *um*, (od *sero*, *sevi* etc.) i *q. satorius*, np. *quala sataria*. *Cato*. Ob. *Satorius*.

SATELLES, *itis*, *m*. i *z*. (z hebrajsk. *Syr.* i *e. latus*, *quia latus stipat*. *Voss.*) Halabartnik, stróż boku. *Satellites Medii et Aegyptii*. *Nep.* Stróże boku Medowie i Egipcjanie. || Przenośnie. *Satelles Orci*. *Horat.* *Charon*. *Virtutis verae custos rigidosque satelles*. *Id.* Stróż prawdziwej cnoty i surowy naśladowca. *Satellites Neptuni*. *Plaut.* Burze, wiatry, niepogody, nawalnice. || *Cic.* Sługa, narzędzie tyranii. || *Satellites*. Kiepcy niektórych planetom głównym dodane, wyraz astronomiczny. || Tak zwany *Orion satelles Diana*. *Ovid.*, też orzel zwany *satelles Jovis*. *Cic.* || Pomoćnik, dopomagacz, np. *Manlium audaciae satellitem*. *Cic.* *Satellites scelerum*. *Cic.* || Też o inszych rzeczach, np. *viribus corporis abutebatur perniciosisissimis satellitibus*. *Cic.* t. j. używał za pomocników.

SATELLITIUM, *ii*, *n*. (od *satelles*). Przykrycie, osłona, eskorta przy boku panujących. || Przenośnie, obrona, opieka, protekcyja, tarcza, np. *scripturarum satellitium quaerens*. *Augustin.* || Podobno jest ptak. scil. *ministerium*.

SATIANTER, *psk.* (od *satio*, *are* i od imsl. *satiatus*). Aż do nasycenia, aż do sytu, np. *equi satiantur pasti*. *Apul.*

SATIAS, *ātis*, *z*. (od *satis*) zamiast *sacietas*. Nasycenie, dostateczność, np. — *cibi*. *Lucr.* — *frumenti*. *Sall.* *Fessus sacietate videndi*. *Lucr.*, ad *sacietatem*. *Id.* t. j. do nasycenia, *poenis luendis dabitur satias supplicii*. *Cic.* || Zład sytość, uprzykrzenie, obrzydzenie, ekliwość, np. — *vinu*. *Liv.* *Satias tenet studiorum*. *Ter.* t. j. chęć, skłonność, ukontentowanie.

SATIATE, *psk.* (od *satiatus*, *a*, *um*). Dosyć, zadosyć. *Vitr.* *Ut eadem rursus satiateque dicantur*. *Arnob.* *Satiatissime*. *Tertull.*, *Augustin.*

SATIATUS, *a*, *um*, (imsl. od *satio*, *are*). Syty, nasycony. || — *prosperis adversisque*. *Tac.* Dosyć obojczy fortuny losów skosztował. *Nec patrum cognitionibus satiatus*. *Id.* Nie mając dosyć na sprawach tycających się w senacie. *Satiata crudelitas*. *Cic.* Nasycone okrucieństwo. || Pobielaný. — *paries materia*. *Vitr.* — wapnem ścianna. *Satiata metallo robora*. *Stat.* Wyzłaczane belki. || *z* przyp. drug. *Satiatus et aevi*, et *decoris*. *Sil.* Syty wieku i sławy.

SATICULA, *ae*, *z*. Miasto w Samnium, w Kampanii. *Fest. Serv. ad Virg.* || Zład *Saticulanus*, *a*, *um*. *Liv.* Należący do tego miasta. *Saticulani*. *Liv.* Mieszkańcy tego miasta. || *Saticulus*, *a*, *um*, i *q. Saticulanus*. *Virg.* Mieszkaniec miasta Saticulum.

SATIES, *ei*, *z*. (od *satis*) zamiast *sacietas*, np. w przyp. szóst. *Satie*. *Plin.* *Potulusque repletur ad satiem dapibus*. *Juven.*

SATIETAS, *ātis*, *z*. (od *satis*). To, co jest dosyć, nasycenie, do nasycenia, aż do sytości, dostateczność, sytość, zbytek, np. *assidua sacietate obesus exit* (*crocodilus*) *in litus*. *Plin.*, *dehiscit nimia sacietate scil. animal*. *Id.* || Sytość, uprzykrzenie, obrzydzenie, ekliwość, np. — *cibi*. *Cic.* — *amoris*. *Ter.* *Satietas provinciae me tenet*. *Cic.* *Capere satietatem alicujus hominis albo rei*. *Plaut.* t. j. bydz syty, nasyconym albo stać się uprzykrzonym, ekliwym, albo — *habere* albo *parere*. *Auct. ad Her.*, albo — *creare*, np. *taedium ac satietatem creat*. *Quintil.* t. j. sprawuje przykróść, ekliwość. *Ad satietatem*. *Suet.* ad *Plin.* albo *satiatiatem usque*. *Plaut.* *Citra satietatem*. *Plin.* t. j. bez wstrętu. || Obfitość, dostatek, mnogość, wielość. *Vitr.* || Odmiot zwierzęcy. *Solin.*

SATIN? zamiast *satisne*? *Terent.* Czy dosyć? (wyraz używany w potocznej mowie) *Satin' oculis video*. *Plaut.* Czy dosyć widzę oczyma? *Satin' recte*? *Tarent.* Czy dobrze? || Niekiedy pytając moc twierdzenia wyraża. *Satin' ille homo ludibrio nos habet*? *Plaut.* Azali ten człowiek stroi sobie z nas żarty. Rzeczywiście, prawdziwie.

SATINE, zamiast *Satisne*. *Plaut.*

SATIO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *satis*). *Colum.* Nasyć, nakarmić, natkać jadłem, równie się odnosi do pokarmu, jak i do napoju. || *Satiare animum*. *Cic.* Nasyćć umysł. — *libidines*. *Id.* Nasyćć nierządne chuci. — *odium*. *Id.* Nasyćć się nienawiścią. || *Id.* Czynić wstręt, niesmak. || *Farbować*. — *lanam*. *Plin.* — *weluc*. || *Satiatur terra stercore*. *Plin.* Ugnają się ziemia. *Largis satiantur odoribus ignes*. *Ovid.* Radzą się ołtarze obfitą wonnością. *Satiari lumine Phoebe*. *Mart.* Bydz oświeconem rześistém światłem od słońca. || Też kładzie się z przyp. drug. np. *satiata caedis dextera*. *Ovid.* *Satiatus et aevi et decoris*. *Id.*

SATIO, *ōnis*, *z*. (od *sero*, *siać*, *flancon* wać). Sianie, sadzenie, flancowanie. *Cic.* *Farr. Colum.* np. — *autumnalis*. *Colum.* — *trimestris*. *Id.* *Sationem peragere*. *Id.* || *Flanca* np. winnej macicy. *Virg. Colum.*

SATIOR w stop. drug. i SATIUS. Ob. SATIS.

SATIRA, *ae*, *z*. Satyra. Ob. SATYRA i SATUR.

SATIS, *psk.* w stop. drug. *Satior*, *Satius*, w stop. pierw. *satis*, *psk.* (od *āis*, dosyć). Dosyć, dostatecznie. *Sum avidior, plus quam satis est*, *gloriae*. *Cic.* Chciwy jestem nad miarę chwały. || *z* przyp. drug. *Satis exemplorum*. *Liv.* Dosyć przykładów. || *Satis habeo*. *Cic.* Kontent jestem, przestając na tém. || W stop. drug., *satior*, *satius*. Lepziej, lepiej, pożyteczniej, korzystniej. *Mori satius esse*. *Cic.* Lepiej jest umrzeć. *Satius est mihi*. *Plaut.* Wolę raczej. || *Satius est*. *Plaut.* Potrzeba jest. *Plus quam satis est*. *Cic.* Więcej niż potrzeba. || *De his satis*. *Cic.* Już się o tém mówiło. || Bardzo, zbytecznie, nad

miarę. *Satis audacter. Plant.* Bardzo śmiało. *Satis scio. Terent.* Wiem bardzo dobrze. || *Satis bene. Cic.* Nie bardzo dobrze, miernie. || *Satis accipere, dare, exigere, afferre, petere, praestare. Iet.* Wziąć, dać, prosić, ofiarować, oświadczyć dostateczną rekojmie. || *Satis agere.* Pilnie co działać. Ob. *Satago.*

SATISADCEPTIO, *ōnis*, ż. (od *satisad-cipio* albo *satis ad-cipio*). Przyjmowanie, odbieranie kaucji, przyjęcie, rekojmie. *Pompon. in Pandect.*

SATISADCEPTUS, *a, um*, (od *satisad-cipio*). Wzięty jako rekojmia. *Si tibi satis adceptum est. Plaut.* Jeśli masz pewną rekojmie.

SATISADCIPIO, albo trafniej **SATIS AD-CIPIO**, *is, ēre*, Właściwie, dosyć wziąć, odebrać, dostatecznie odbierać; ztąd brać rekojmie, kaucya, warować co sobie. *Cic.* || Bier. *satisadeipiuntur. Cato.* t. j. biorą się kaucye.

SATISCAVEO, *es, ēre*, (od *satis i ca-veo*). Warować co sobie. *Paul. in Pandect.*

SATISDATIO, *ōnis*, ż. (od *satisdo*). Właściwie, gdy się co dosyć daje, zaspokojenie, zadowolenie, dogodzenie potrzebom, przez opłatę, np. *solutionis verbum non proficiet, sed satisfationis. Marcian. in Pandect.* ztąd danie rekojmie, kaucji, assekuracji zapewnienia, np. *Satisfatio eodem modo adpellata est, quo satisfactio. Caj. in Pandect.* Satisfactionem offerre. *Ulp. in Pandect.* t. j. ofiarować kaucya—implere *Ibid.*, satisfationem praestare. *Ibid.* || *Satisfatio i. q. repromissio. Paul. in Pandect.*

SATISDATO, przyp. zśóst. Ob. **SATISDO**. **SATISDATOR**, *ōris*, m. (od *satisdo*). Który daje kaucya, rekojmie, zapewnienie. *Ascon. Ped. Sidon.*

SATISDATUM, *i, n.* (od *satisdo*). Rekojmieństwo, kaucya, assekuracja. *Cic.*

SATISDO, *as, ēdi, ātum, āre* albo trafniej **SATIS DO**, *dedi cet.* Właściwie dać dosyć, dostatecznie, dać kaucya, rekojmie, ręczyć, warować, dać zabezpieczenie. *Ulp. in Pandect.* ztąd w rozumieniu jurystów bezpieczeństwo, pewność, np. względem zapłaty, kaucji. *Cic.* || Ztąd *Satisdatum, i*, rzeczow. Zregulowanie kaucji, poręki, rekojmieństwa. *Ulp. in Pandect.* *Satisdato cautum debet esse ei, a quo pecunia proficereetur. Pompon. in Pandect.* ztąd *satisdato debere. Cic.* t. j. być dłużnym na mocy kaucji.

SATISFACIO, albo trafniej **SATIS FACIO**, *is, ēci, actum, ēre*. Zadosyć czynić, spełnić, iść się komu, wymierzać się, dogodzić.—*officio suo. Cic.* Spełnić swoje powinność.—*cumulate voluntati. Id.* Dostatecznie dogodzić woli.—*mandatis. Id.* Wykonać rozkazy.—*fidei. Plin. j.* Uiszczyć się. || Zapłacić. *Donec pecuniam satisfecerit. Cato.* Póki nie zapłaci.—*satisfacere naturae. Cic.* Zadosyć uczynić przyrodzeniu. || Ręczyć, dać rekojmie. || *Terent.* Uniewin-

niać się, prosić przebaczenia wyznając winę. || *Satisfacere. Marti.* Przyplacić karę. || *Cic.* Nagrodzić szkodę, krzywdę.

SATISFACTIO, *ōnis*, ż. (od *satisfacio* albo trafniej *satis facio*). Zadosyć uczynienie, zaspokojenie, zadowolenie, zaspokojenie przez zapłatę, zapłacenie, zapłata, np. *satisfactio pro solutione est. Ulp. in Pandect.* || Zaspokojenie przez wymówkę, exkuzę, ztąd wymówka, exkuza, usprawiedliwienie, np. *nec satisfactionem meam adipis. Cic.* || Zadosyć uczynienie względem krzywd, satisfakcyja, np. *satisfactionem adipere. Ulp. in Pandect.*

SATISOFFERO, *fers, ferre. Ulp.* Ofiarować rekojmie.

SATISPETO, *is, tere. Ulp.* Domagać się warunku, assekuracji.

SATIUS, *t. j.* lepiej, też raczej, bardziej. Ob. **SATIS**.

SATIVUS, *a, um*, (od *sero, sevi, satum*). Tyczący się zasiewu, należący do tego, np. siew, czas zasiewu, np. *tempus sativum. t. j.* czas zasiewu. *Plin.* || Siany, sadzony, flancowany. *Farr. ap. Gell. up. — morus. Plin.*

SATOR, *ōris*, m. (od *sero, sevi etc.*) Siewca, ogrodnik, który zasiewa, flancuje, np. — *vitis. Colum. — oleae. Plin.* *Omnium rerum, quae natura administrantur, sator et parens, educator et altor est mundus. Cic.* || Przenośnie, stwórzyciel, ojciec, sprawa, np. *coelestium sator (Jupiter). Cic.*, albo *rerum sator. Sil. Alcidae sator. Sen. t. j.* ojciec. *Sator pulcherrimus mundi*, tak zwany Janus. *Martial. Turbarum sator. Sil. t. j.* sprawca, *sator sartorque scelorum. Plaut. — litis. Liv. t. j.* sprawca.

SARTORIUS, *a, um*, (od *sero, sevi*). Tyczący się zasiewu albo flancowania, należący do tego, np. *trimodia. Colum.* || Też *Satarius, a, um*, np. *quale sataria. t. j.* siewnia, naczynie z którego siewa.

SATRAPEA, *ae*. Ob. **SATRAPIA**.

SATRAPEA, *ae*, albo *is*, też **SATRAPA**, *ae*, i **SATRAPS**, *apis, m.* (*σατράπης*). Perski landwój, gubernator, wielkorządca hasza. || Przyp. pierwsz. liczb. pojed. *Satrapes. Nep. Ter. Satrapa. Curt. Satraps. Sidon. Satrapis* w przyp. drug. *Nep.* w przyp. czwart. *Satrapen. Nep.*

SATRAPIA, albo **SATRAPEA**, *ae*, ż. (*σατράπεια*). Starostwo, landwójstwo w królestwie perskiem, wielkorządztwo, namiesnictwo, gubernia, prowincja. *Curt. Plin.*

SATRAPS. Ob. **SATRAPEA**.

SATRICULA, *ae*, zamiast *Saticula* mają niektóre dawne *Edd.* Ob. *Saticula*.

SATRICUM, *i, n.* Miasto w Lacjum. *Plin. Hor.* || Ztąd *Satricanus, a, um*. Należący do tego miasta, z tego miasta. || *Satricani. Liv.* Mieszkańcy tego miasta.

SATULLE, *psk.* (od *satullus, a, um*). Dosyć, dostatecznie, dokładnie, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Apul. Inne Edd.* mają *scitule*.

SATULLO, *as, are*, (od *satullus, a, um*). Syćcieć, nasycić, sytym uczynić, np.—*corpora. Farr. ap. Non.*

SATULLUS, *a, um*, (zdrobn. od *satur, a, um*), i. q. Nasyciony, mówiąc zmniejszającym sposobem o malej osobie, albo o zwierzęciu, np. *ut agni satulli fiant lacte. Farr.*

SATUR, *ūra, ūrum*, (od *satis* albo *sat*). Syty, syt, nasyciony, np. *tu cum satura eris. Ter., satur anseris extis. Pers., ite domum saturae capellae. Virg., conviva satur. Hor.*

|| Z przyp. drug.—*omnium rerum. Ter.—lactis agnus. Colum.* || *Satur* zamiast *cacare cupiens*, np. *ire quo saturi solent, i. e. ire cacatum. Plaut. t. j.* iść na krzesło. || Zaspokojony, zadowolniony, mający dosyć, np. *expleti atque saturi decederent. Cic., satur ac plenus rerum. Lucr.* || Obfity, płodny, urodzajny, żyzny, pełny owoców, np.—*Tarentum. Virg.—rus. Pers., praesepia satura. Virg. t. j.* żłoby pełne jada. || Przenośnie, mówiąc o wymowie, *nec satura jejune dicat. Cic. t. j.* niech nie mówi sucho o rzeczach obfitych. || O kolorach, np. *satur color. Plin. t. j.* pełny, żywy kolor, *vel lera saturo fucata colore. Virg. t. j.* pełnym, żywym farbowane kolorem. *Purpura quo saturior. Sen.* || Tłusty, tuczony, karmny.—*aves. Martial.* || Różny, rozliczny, rozmaity, np. *gestu saturo. Munil.* mówiąc o pantomimistach; ztąd z rozmaitych rzeczy złożony, np. *lanx satura. t. j.* misa pełna rozmaitych owoców ofiarowana Cererze, np. *satura est lex multis aliis legibus conferta. Fest.*

SATURA, *ae, z.* (od *satur, ūra, ūrum*). *Farr.* Półmisek pełen rozmaitych owoców. || *Fest.* Rodzaj nadziewania. || Prawo zawierające wiele rozmaitych przedmiotów. *Quasi per satum exquisitis sententiis. Sall.* Po uczynionem wypytaniu bez żadnego porządku zdania i wyroków. || Rodzaj wiersza, gdzie wiele miar zgłosek i wiele się rzeczy miesza. || *Saturae palus. Plin.* Nie daleko Cyrczejów miejsce od 30 miast.

SATURAMEN, *inis, n.* (od *satur, are*). Nasycenie, np. *inopum saturamine pasci. Paulin. Nol.*

SATURANTER, *psk.* (od *saturans* albo od *satur, are*). Z nasyceniem, dostatecznie, dokładnie, obficie, całkowicie, kompletnie. *Fulgent. Apul.*

SATURATIO, *ōnis*, ż. Nasycenie, np.—*hominum. Augustin.*

SATURATOR, *ōris*, m. Który nasycia. *Augustin.*

SATURATUS, *a, um*, (imsl. od *satur, are*). *Virg.* Nasyciony. *Saturator color. Plin.* Jaśniejszy kolor. || Przenośnie.—*honoribus. Cic.* Syt honorów.

SATUREJA, *ae, z.* i **SATUREJUM**, *i, n.* (od *satur, are, quia saturat* albo od *satur, a, um*). Czaber albo czabr, roślina, ziele. *Colum. Plin. Pallad.* Wliczb. mnog. *satureja. Ovid.*

ТОМ II.

SÄTÜRĖJANUS, *a, um, np. caballus. Hor.* Rumak, który się pasł na polach Saturejańskich w Apulii. *Saturejani fundi sunt in Apulia fertiles et equorum nobilium genitores. Schol. ad Horat.*

SATUREJUM. Ob. **SATUREJA** i **SATUREJANUS**.

SATURIO, *ōnis*, m. (od *satur*). Tak zwana komedia zatracona *Plaut. Gell.* || Pasorzyt, pasibrzech, darmojad, zwany *Saturio* w komedii *Plaut.*

SATURITAS, *ātis*, ż. (od *satur, a, um*) i. q. *satietas*. Nasycenie, np. *offers mihi saturitatem. Plaut.* || Bogini pasibrzechów. *Plaut.*, gdzie mówi: *ita me amabit sancta saturitas*. || Ztąd obfitość, dostatek, np. *saturitate copiae omnium rerum. Cic.* || O kolorach, gdy są dychotwne kolory. || *Exkrementa*, odmioły zwierzęce. *Plin.*

SATURNALIA. Ob. **SATURNALIS**.

SATURNALICIUS albo **SATURNALITIUS**, *a, um*, (od *Saturnalis* od *Saturnalia*). Tyczący się świąt Saturnusowych. *Fraudare amicum tributo saturnalitio. Mart.* Oszukać małym podarunkiem, który sobie przyjaciele nawzajem czynili podczas świąt Saturnusa.

SATURNALIS, *e*, plnk. (od *Saturnus*). Saturnusowy, tyczący się Saturnusa. || *Saturnalia, scil. festa, solennia. Macro.* Święta Saturnusa, które Rzymianie zwykli byli obchodzić w grudniu. || *Secundis, tertius saturnalibus. Cic.* Drugiego, trzeciego dnia świąt Saturnusa. || *Non semper erunt Saturnalia, przysl. Senec.* Nie zawsze szczęście służyć będzie. || Przyp. drug. *Saturnalia* zamiast *Saturnaliorum*.

SATURNALITIUS, *a, um*. Ob. **SATURNALICIUS**.

SATURNIA. Ob. **SATURNIUS**.

SATURNIGENA, *ae, m.* (od *saturnus i gigno* zamiast *genitus Saturno, genus Saturni*). Syn albo córka Saturnusa, tak zwany np. *Jowisz. Ascon. Sidon.*

SATURNINUS, *a, um*, (od *Saturnus*). Tyczący się Saturnusa, należący do niego, pochodzący od niego, Saturnusowy, np. *stella Saturnia. Cic. t. j.* planeta Saturnus.—*tractus. Claudian.* Kolo planety Saturnusa.—*stagna. Id.* Pokój złotego wieku pod Saturnusem.—*regna. Virg.* Wiek złoty Saturnusa.—*arva. Id. Lacyum.*—*tellus. Id.* Włochy, gdzie panował Saturnus.—*pater. Id.* Jowisz syn Saturnusa.—*domitor-maris. Virg.* Neptun. || —*Horat.* Wiersz niekształtny. || *Saturnius absol. Claudi.* Jowisz. || *Saturnia. Virg. Junona. Farr.* Starożytne miasto w Lacjum. *Justin.* Włochy. *Liv.* Miasto w Etrurii.

SATURNUS, *i, m.* (*Κρόνος*). Bożek czasu, syn Uranusa t. j. nieba i ziemi. *Apolod. Hygin.* Ojciec Jowisza, Plutona, Neptuna, Junony. *Apolod. Hygin.* Saturno regnante. *Virg.* Za złotego wieku, kiedy Saturnus panował. || *Saturni hostia. Plaut.* Nie-

sześcieliwy. || *Saturni dies*. *Tibull.* Sobota. || *Cic.* Jeden ze siedmiu planet.

SATURO, *as, avi, atum, are*, (od *satur*) i. q. *satio*. Syć, nasycić, uczynić syć, np. *animantia mammarum ubertate*. *Cic.* — *famem epulis*. *Claudian.* *Saturabat glebula* (i. e. *ager*) zamiast *alebat*. || Przenośnie, żywić, karmić. *Juvenal.* || Przenośnie, nasycić, t. j. zaspokoić, zadowolić, nasycić się; np. — *se sanguine civium*. *Cic.* — *amore*. *Catull.* — *crudelitatem suam odiumque*. *Cic.* || Nasycić, t. j. napelnić, np. *horrea*. *Sev. Act.* — *sola pingui fumo*. *Virg.* t. j. zapożyczyć ziemię.

SATUS, *us, m.* (od *sero, evi, ect.*) Sianie, sadzenie, flancowanie. — *vitium*. *Cic.* || Przenośnie, sianie, sadzenie, flancowanie, np. *philosophia praeprarat animos ad satus adeipiendos*. *Cic.* || Spłodzenie, rodzenie, wydanie płodu, pochodzenie, ród, pokolenie, plemię, rodzaj, np. *Hercules, Jovis satu editus*. *Cic.* *Homini puerumque satu*. *Id.*

SATUS, *a, um, (imsl. od sero, evi ect.)* *Virg.* Siany, sadzony. || Zrodzony. — *Anchisa*. *Virg.* Eneas syn Anchizesa. *Matre satus terra*. *Ovid.* Urodzony z matki ziemi. || *Sata, orum*. *Virg.* t. j. zasiane miejsca.

SATYRA, *ae, z.* (od *Satyrus* zład *satyrica poesis*). Satyryczna porcja, satyra, szyderskie wiersze, poema, jakie pisali Horacyusz, Persyusz, Juvenalis, np. *Sunt, quibus in satyra videtur nimis acer*. *Hor.* *Sat., liventem satyram nigra rubigine turbat*. *Stat.*

SATYRIASIS, *is, z.* (*σατυρίασις*) i. e. *eum nimia tentigine membrum virile erigitur*. *Coel. Aur.* t. j. wszeteczna choroba.

SATYRICUS, *a, um, (σατυρικός)* Satyrowy, tyczący się Satyrów, należący do nich, np. *genus scenae Satyricum*. *Vitr.* *signa satyrica i. e. signa satyrorum similia*. *Plin.* || Tyczący się satyry, satyryczny, np. — *carmen*. *Lactant.* t. j. wiersz szyderski albo poema. Zład *Satyriceus*, *scil. scriptor*. *Sidon.* t. j. satyryczny pisarz. || Zład *satyricum*. t. j. satyra tak zwana księga Petroniusza.

SATYRIŃON, *i, n.* (*σατυρίων*). Trzylistnik włóczący się, roślina (*satyrium repens*). *Storczyk wazkolisci, ziele*. *Plin. Coel. Aur.*

SATYRISCUS, *i, m.* (*σατυρικός*). Mały Satyr (*Satyrus*), np. *Dionysii mater somniauit, se peperisse Satyriscum*. *Cic.*

SATYROGRAPHUS, *i, m.* (*σατυρογράφος*). Satyryk, pisarz satyryczny. *Sidon.*

SATYRUS, *i, m.* (*Σάτυρος*). Rodzaj małpy. *Plin.* *Sunt et simiae, quas vocant satyros*. *Sidon.* || *Satyr* u poetów dwonożne, kozie nogi mające, satyry leśne, polne, górne, np. *capripedes Satyri*. *Luer. Hor. Ovid.*

SAUCIATIO, *ōnis, z.* (od *saucio, are*). Zranienie. *Cic.*

SAUCIATUS, *a, um, (imsl. od saucio, are)*. *Colum.* Ranny, zraniony.

SAUCIETAS, *ātis, z.* (od *saucius, a, um*).

Zranienie, nadpsucie, nadwerczenie; zład słabość, choroba. *Coel. Aur.*

SAUCIO, *as, avi, atum, are*, (od *saucius, a, um*). Ranić, zadąć ranę. *Sauciat ungue genas*. *Ovid.* Szarpie twarz pazurem. *Sauciet ut duram vomer aduncus humum*. *Id.* Zbrodzi jak krzywy lemiesz twardą ziemię. || Przenośnie. *Facta et famam sauciant*. *Plant.* I sławę i czyny czernią.

SAUCONNA, *ae, z.* *Ammian.* Rzeka w Galli Celtyckiej.

SAVILLUM, *i, n.* Rodzaj ciasta, ciasteczka. *Cato.*

SAVO, *ōnis, m.* Rzeka w Kampanii. *Plin.*, dziś *Saone*.

SAURACTE. Ob. **SORACTE**.

SAUREX zamiast *sorex* (jak *caudex, co-dex*) *Serv. ad Virg.*

SAURION, *i, n.* Gorczyca, musztarda. *Plin.*

SAURITES, *ae, m.* i **SAURITIS**, *is, scil. lapis*. (*σαυρίτης*). *Plin.* Jaszczurczy kamień drogi.

SAURIX albo **SORIX**, *icis, m.* *Mar. Victor.* Ptak nočný, poświęcony Saturnusowi.

SAUROCTŃNOS, (od *σαῦρος*, jaszczurka i *κτείνω*, zabijam). *scil. Apollo*. *Plin.* Sławny posąg Apollina zrobiony przez Praxytelesa.

SAURŃMATES albo **SAURŃMATA**, *ae, m.* (*Σαυροματῆς*). *Plin.* Sarmata. || *Saurumatae, arum*. *Ovid.* Sarmaci, (jakby polujący jaszczurki).

SAURŃMATIS, *idis, z.* (*Σαυροματῆς*). *Plin.* Sarmatka, rodem ze Sarmacji.

SÁVUS, *i, m.* *Plin.* Rzeka w Noryku, która wpada do Dunaju.

SAXANUS, *a, um*. Przydomek Herkulesa. *Inscr. ap. Grut.*

SAXATILIS, *e, ptuk.* *Colum.* i **SAXETANUS**, *a, um, (od saxum)*. *Marti*. Skalny, żyjący między skalami. || *Piscatus saxatilis*. *Plant.* Rybolowstwo między skalami. || *Saxatilia*. *Plin.* Ryby skalne, przy skalach będące.

SAXETUM, *i, n.* (od *saxum*). *Cic.* Miejsce kamieniste.

SAXEUS, *a, um, (od saxum)*. Ze skały albo skalny, z kamienia albo kamienny, np. — *scopulus*. *Ovid.* — *rupes*. *Id.* — *tecla*. *Ovid.* — *pons*. *Lucan.* *Umbra saxea*. *Virg.* t. j. cien od bliźniej skały odbijający. || Zład przenośnie, np. *saxeus ferreusque es*. *Plin.* t. j. niezczuły jesteś jak kamień.

SAXIALIS, *e, ptuk.* (od *saxum*). Ze skały albo z kamienia, skalny, kamienny, np. — *termini*. *Frontin.*

SAXIFER, *a, um, (od saxum albo saxa i fero zamiast ferens saxum vel saxa)*. Kamień, skalę noszący, np. — *habena*, (i. e. *funda*). *Fal. Flacc.*

SAXIFICUS, *a, um, (od saxum albo saxa i facio zamiast faciens saxum vel saxa)*. Który czyni kamienie, t. j. w kamienie obraca, np. — *Medusa*. *Ovid.* — *vultus Medusae*. *Id.*

SAXIFRÁGUS, *a, um, (od saxum albo saxa i frango, zamiast frangens saxa, saxumve)*. Łamiący skalę albo kamień, np. w morzu albo w cieple, np. — *undae maris*. *Cic.* || *Saxifragum absol.* *Plin.* i *Saxifraga (herba)*. *Seren.* Łomikamień, roślina pomocna na kamień.

SAXÍGENUS, *a, um, (od saxum i gigno, zamiast genitus saxo)*. Urodzony ze skały albo z kamienia. *Prudent.*

SAXÍTAS, *ātis, z.* (od *saxum*). Przyrodozienie skaliste, kamiennie, twardość skały, np. *duritia aut saxitas*. *Coel. Aur.*

SAXO, *ōnis, m.* *Eutrop. Amm.* Saxończyk. *Saxones, um.* Saxonowie, naród Niemiecki.

SAXŃSITAS, *ātis, z.* (od *saxosus, a, um*). Twardość skały, kamiennie, np. *durities si-ve saxositas*. *Coel. Aur.*

SAXOSUS, *a, um, (od saxum)*. Pelen skal, pelen kamieni, skalisty, kamienny, np. — *valles*. *Virg.* — *montes*. *Id.* — *via*. *Proper.* || Zład *Hypanis* (rzeka) *sonans saxosum i. e. sonum edens aquae decurrentis inter saxa*. *Virg.* zamiast *Hypanis decurrens inter s. per saxa*. || Też *saxosus* (jak *montosus i. montuosus*), np. — *ager*. *Sicul. Flacc.*

SAXŃLUM, *i, n.* (zdrobn. od *saxum*). Skała albo kamień, mówiące zmniejszającym sposobem, skalka, mały kamień. *Cic.*

SAXUM, *i, n.* (od *σάξω*, obciążam, ładuję). *Cic.* Kamień, opoka, skała. *Onerare aliquem saxis*. *Phaedr.* Kamienować kogo. *Saxa iucere*. *Cic.* — *mittere*. *Ovid.* Ciskać, miotać kamienie. || Skała. *Saxis fixus asperis*. *Cic.* Na chropawych utkwiony skalach. *Alto desiluit saxo*. *Ovid.* Skoczył z wysokości skały. || *Saxum*. *Horat.* Góra Tarpejska. || *Superis habitabile saxum*. *Sil.* Kapitoliom. || *Marmor*. *Non e saxo sculptus*. *Cic.* Nie z marmuru rytu. || *Saxum silex*. *Vitr.* Krzemień. || *Saxa*. *Virg.* Miejsca skaliste. || *Saxum*. *Ovid.* Mur. || *Saxum volvere*, przysł. *Terent.* Nadaremnie pracować. || *Ovid.* Człowiek twardy, nieludzki. || *Plant.* Głupi, tępy. || *Inter sacrum et saxum*, przysł. *Plant.* Bydź między młotem a kowadłem. || *Saxum*. Pewny gatunek kredy. *Plin.*

SAXUOSUS, *a, um, zamiast saxosus*. *Frontin.* Ob. *Saxosus*.

SC

SCÁBELLUM i **SCÁBILLUM**, *i, n.* (zdrobn. od *scannum* zamiast *scannellum*). Niższa ławeczka, podnożek. *Farr.* || Rodzaj pedalu. *Cic.*

SCÁBER, *ābra, ābrum, (od scabo)*. Chropawy, niegładki. *Scabri dentes*. *Suet.* Niegładkie zęby. || *Scabrum absol.* *Plin.* Chropawość. || *Scaber*. *Cato*. Parchaty. || Przenośnie. *Fersus scabri*. *Macrob.* Wiersze niegładkie, twarde, nieprzyjemne.

SCABIUS, *a, um, (od scabies)*. Świerzbowaty, świerzbowaty, parszywy, np. — *palpebrae*. *Marcell. Empir.* t. j. świerzbowate. || Zład przenośnie, — *concupiscencia*.

Tertull. t. j. — złośliwa, zjadliwa, nieformna.

SCÁBIES, *ei, z.* (od *scabo*). *Cels.* Parch, świerzb, liszaj. || *Colum.* Bolączka, choroba bydłca. || *Plin.* Gnicie kory drzewnej, choroba. || *Virg.* Chropawość, niegładkość powierzchni jakiej. || Przenośnie. — *voluptatis*. *Cic.* Powah roskoszy.

SCÁBILE, *is, n.* Ławeczka. *Cato.*

SCÁBILLARIUS, *a, um, (od scabillum)*. *Inscr.* Tyczący się ławeczek. || *Scabillarii, scil. homines*. *Ibid.* Robiący ławeczki.

SCÁBILLUM. Ob. **SCABELLUM**.

SCÁBIŃOLA, *ae, z.* (zdrobn. od *scabies*) i. q. *scabies*, mówiące zmniejszającym sposobem, np. *salvos eos facit non a peccatis, sed a scabiolis*. *Augustin.*

SCÁBIŃOSUS, *a, um, (od scabies)*. Pelen świerzbu, świerzbowaty, parszywy, parchaty, np. *namque est scabiosus et acerbile tumet*. *Pers.* t. j. mający świerzb, parszywy. *Scabiosi boves*. *Colum.* || Chropawy, niegładki, nierówny. *Plin.* || Lichy, zły, ładajaki, nędzny, mizerny, np. — *far*. *Pers.* || Gniwony, gniewliwy, rozgniewany, np. *namque est scabiosus*. *Pers.* || *Scabiosa herba*. *Dryakiew polna*.

SCABITUDO, *inis, z.* (od *scabies*) i. q. *scabies*. Świerzb, świerzbiecie. || Zład przenośnie, np. *omnem scabitudinem animo deleret sine cicatrice*. *Petron.* t. j. wszelki gniew.

SCABO, *is, bi, bere, (od σκάπτω, kopię)*. Drapać, skrobać, np. — *caput*. *Hor.* — *aures pedibus posterioribus*. *Plin.* || Drapać, oskrobać, wycierać, np. *laminas scabendo purgare*. *Plin.*

SCABRÁTUS, *a, um, (imsl. od scabo)*. Chropawy, niegładki. *Scabrata vitis*. *Colum.* Złe obciąża winna latorośl.

SCABREDO, *inis, z.* (od *scaber*) i. q. *scabritia*. Niegładkość, szorstkość, chropowatość skóry. *Hieron. Apul.*

SCABREO, *es, ere*. Chropowacieć. Ob. **SCABRES**.

SCÁBRES, *ei, z.* (od *scaber*) i. q. *scabritia*. Chropawość, niegładkość skóry. *Farr.* ap. *Non*.

SCÁBRIDUS, *a, um, (od scabies albo scaber)* i. q. *scaber*. Chropawy, przykry, szorstki, np. — *verba*. *Fennant. Fort.*

SCABRÍTIA, *ae, z.* i **SCABRÍTIES**, *ei, z.* (od *scaber*). *Plin.* Chropowaczna, miejsc chropawe, niegładkie. || *Colum.* Parch, bolączka, choroba bydłca. || Pisz się też *scabritia, scabrities*.

SCÁBRO, *as, avi, atum, are, (od scaber)*. Czynić chropawym; zład *scabratus, a, um, chropawy, niegładki, uczyniony chropawym*, np. — *vitis*. *Colum.* t. j. złe obciąża winna latorośl.

SCÁBRO, *ōnis, m.* Niechlujny człowiek, mianowicie w nieutrzymaniu ochodożnym zębów. *Ulp. in Pandect.* i. e. *is, cui os oleat*. *Ibid.*

SCÁBRŃSUS, *a, um, (od scaber)* i. q. *scaber*. Chropawy, ostry, przykry, niegład-

ki, np. *ungues scabrosos. Plin.* — *sordes. Prudent.*

SCAENA. Ob. SCENA.

SCAeva, ae, m. (od *scaevus, a, um*). Małkut, który lewej ręki za prawą używa. *Ulp. in Pandect.*

SCAeva, ae, ż. *seil. res*, od *scaevus, a, um*. Znak, znamie, prognostyk, to co ma być szczęśliwem albo nieszczęśliwym, np. — *bona. Plaut. Farr. Dobry znak, np. — canina. Plaut. Scaeva res dicitur mala, quasi sinistra etc. Paul. in Pandect.*

SCAevITAS, atis, ż. (od *scaevus, a, um*). Przewrotność umysłu, opaczność, głupstwo, głupota, np. mówiąc o ludziach, np. — *hominum male doctorum. Gell., sua scaevitate in advidia delicta ruunt. Id.* || Nieszczęśliwy wypadek, koniec, zła, fatalna natura, przyrodozenie, nieszczęście, np. *de scaevitate fortunae. Apul.*

SCAevOLA, ae, m. (zdrobn. od *saeva*, gr. *σκαῖος*). Mucyus Seewola, żołnierz rzymski nazwany małkut, że lewej ręki używał.

|| Kwincysz Mucyusz Seewola wielki jurysta i konsul. *Liv. Cic. Fellej. Pompon. in Pandect.* || Też *Scaevula. Inscr. ap. Grut.*

SCAevUS, a, um, (*σκαῖος, a, um*, i. e. *sinister, ineptus, stolidus, infans, nieszczęśliwy*) i. q. *Scaevus*, np. *porta scaeva. Plaut. Virg. Sil. t. j. brama w Troi.*

SCAevUS, a, um, i. q. *laevus*, lewy, używający lewej ręki jak prawej. Ob. *Lae-vus*. || Złąd szczęśliwy, pomyślny, fortunny, np. — *comitia. Farr.* || *Saeva*, w ogólności: znaki, prognostyki. Ob. *Saeva*. || Przewrotny, głupi, opaczny, np. *scaevus profecto et caecus animi forem. Gell., mulier scaeva. Apul.* || Nieszczęśliwy, niefortunny, np. *scaevissimo somnio redintegratur infortunium. Apul.*

SCALA, ae, ż. (*a scandendo. Isidor.*) Drabina, schody, np. — *gallinaria. Cels. t. j. grzędą na kokoszy.* || Drabiny, schody, np. *scalas muros ascendere. Caes., scalas muris admoovere. Tac. t. j. przystawić drabiny do murów.* — *adplicare moenibus. Curt.* || Złąd *scala* właściwie odrosł, wypustek, odnoga, stopień, gradus, piętro, np. *scalas habito tribus, sed altis. Martial. t. j. mieszkam na trzecim piętrze.* || *Scalae Gemoniae. Ob. Gemonius. Scalae Hannibalis.* Miejsce u Pyrenców. *Mela.*

SCALARIS, e, ptuk. (od *scala*). Tyczący się drabin, schodów, należący do nich, drabinowy, schodowy, np. — *forma. Vitr. t. j. kształt schodów albo drabiny; złąd scalaria, rzeczow. Vitr. t. j. schody drabiny.*

SCALARIS, a, um, (od *scala*). Tyczący się schodów, drabiny, należący do nich, opatrzone schodami, drabinami. *Scalarius seil. artifex. Inscr. ap. Grut.* Rzemieślnik schodów, drabin. || Złąd *scalaria* w licz. mnog. *Vitr. t. j. drabiny, schody.*

SCALDIS, is, m. Rzeka w Gallii Belgickiej, znakomita rzeka *Schelde*, np. *ad Scaldim usque fluvium. Plin. Scaide. Id.* || Złąd

Pons Scaldis. Okolica albo miasto w Gallii Belgickiej. *Anton. itiner.*

SCALENUS, a, um, (*σκαληνός*). Nierówny, np. trójkąt. *Auson.*

SCALMUS, i, m. (*σκαλμός*). Wiosłowy goźdz. *Vitr.* || Wiosło, np. *navicula duorum scalmorum. Cic.* || Czółno, np. *scalum nulum videt. Cic.*

SCALPELLO, as, are, (od *scalpellum*). Lancetem, nożykiem, albo chirurgicznym narzędziem zadrasnąć, rozedrzeć. *Veget. de re vet.*

SCALPELLUM, i, n. i SCALPELLUS, i, m. (zdrobn. od *scalprum* albo *scalper*) i. q. *scalprum* albo *scalper*, mówiące zmniejszającym sposobem. Mały, ostry do rzeźnia instrument, np. noż, szczególnie chirurgiczny do obrzynaania ciała służący, np. *cum sanae parti corporis scalpellum adhibetur. Cic. Scalpello usque ad vivum resecare. Colum.* || Puszczadło, lancet, np. *si nervum scalpellus attingit, sequetur nervorum distensio. Cels.*

SCALPER, pri, m. (*seil. culter*) (od *scalpo, i. q. scalprum*). Noż, lancet, instrument chirurgiczny, np. *scalper excisorius. Cels., scalper ad rimam agendus. Id., scalpro rodere. Cels., ad scalprum venire. Id.*

SCALPO, is, psi, ptum, ere, (od *σκάλλω*, kopię albo od *γλῆφο*, wyrzynam, dłużyć, wyrzynam). Dłubać, wyrzynać, np. obraz w marmurze, albo z marmuru, np. *apta manus est ad fingendum, ad scalpendum. Cic. t. j. z marmuru do wyrzycia obrazu, sepulcro scalpe querelam. Hor. Alexandrum in gemma. Plin., — marmora ac scyphos. Id.* || Zadrasnąć, zarznąć, np. — *ficus etc. Plin.* || Drapać, skrobać, grzebać, kopać, trzeć, rozcierać, np. — *palmam altera manu. Plin. — terram manibus. Hor.* || Bazić, pobudzić, nęcić, np. *scalpuntur intima versu. Pers.* || *Scalpere alicui nates. Pompon. ap. Non. t. j. sieć różgami.*

SCALPRATUS, a, um, t. j. *scalpro* opatrzone albo jak kończaty do rzeźnicia instrument chirurgiczny, np. — *ferramentum. Colum.* Jest właściwie imsl. od *Scalpro, are, i. e. scalpro instruere.*

SCALPRO, as, are, i. e. *scalpro instruere. Ob. SCALPRATUS.*

SCALPRUM, i, n. (*seil. instrumentum*). Ostry do rzeźnia instrument, strychulec żelazny, graea, rylec, dłubaczka. — *aduncum. Colum.* Siekacz ogrodnicy. — *acutum. Id.* Rylec snyderki. — *fabrile. Lucr.* Dłoto ciesielskie albo stolarskie. *Scalprum. Cels.* Puszczadło. — *librarium. Suet. Scyzoryk. — auctorium. Hor. Gnyp, noż szewczy. || Dłoto. || Właściwie jest pluk. od *scalper, prum; złąd scalper seil. culter, scalprum, seil. instrumentum.**

SCALPTOR, oris, m. (od *scalpo*). Snyderz, szycharz, np. który wyrzyna na kamieniu. — *gemmarum. Plin. — marmorum. Id. Scalptores et pictores. Plin.*

SCALPTORIUS, a, um, (od *scalpo*). *Mart.*

Snyderki, szycharski. || *Scalptorium, seil. instrumentum. Mart.* Narzędzie do drapania szycharskich plec.

SCALPTURA, ae, ż. (od *scalpo*). Rycie, rzeźnicie, szychowanie, np. *gemmae inutiles sculpturae. Plin. Sculptura gemmae. Suet., ad ectypas sculpturas. Plin., np. Zophori sculpturis ornati. Vitr.*

SCALPTURATUS, a, um, (imsl. od *scalpturo, are*). *Plin.* Rozmaita ozdoby rzeźbą. *Scalpturatum pavementum. Id.* Tło wytwornie sadzone.

SCALPTURIGO albo SCALPURIGO, inis, ż. (od *scalpo* albo od *scalpturio*). Drapanie, skrobanie, z wolna drapanie, skrobanie. *Solin.*

SCALPTURIO albo SCALPURIO, is, ire, (*desiderativ. od scalpo*) i. q. *scalpo*. Skrobać, drapać, np. — *ungulis. Plaut. Ed. Gronov. ma scalpurire.*

SCALPTURO, as, avi, atum, are, (od *scalptura*). Wyrzynać, snyderować dla ozdoby, np. *pavimentum scalpturatum. Plin.*

SCALPTUS, a, um. Ob. SCALPO.

SCALPURIGO. Ob. SCALPTURIGO.

SCAMANDER, dri, m. (*Σκάμανδρος*). Rzeka w Myzji, która płynie z góry Ida i do Helespontu wpada. *Hor. Mela. Catull. Zowie się też Xanthus. Homer. Iliad.* || Rzeka w Sicilii niedaleko Segesta. *Diodor. Sicul.*

SCAMANDRIA, ae, ż. Miasto w Troas, niedaleko rzeki Scamander. *Plin.*

SCAMBUS, a, um, (*σκαμβός*). Krzywy, koślawy. *Suet.*

SCAMILLUS, i, m. (zdrobn. od *scamnum* zamiast *scamellum* albo *scabellum*). Właściwie stopień, podnożek. || Złąd przenośnie, np. *scamilli impares. Vitr. t. j. podstopie, pedestaly słupów.*

SCAMMA, atis, n. (*σκάμμα*). *Coel. Aur.* Szranki czyli miejsce zawodu ogrodzone, gdzie się ćwiczyli szermierze. || Złąd w ogólności miejsce potyczki, boje, plac boju, szranki, np. *deambulatio in arenae spatio, quod adpellant scamma. Coel. Aur., de scammate et loco certaminis egrediens. Hieron. Tertull.*

SCAMMELLUM, i, n. (zdrobn. od *scamnum*) i. e. *parvum scamnum. Apul. ap. Prisc.* Ławeczka. Inni czytają *Scammellum* albo *Scamillum*.

SCAMMONIA i SCAMMONEA, ae, ż. (*σκαμμωνία, też σκαμμώνιον*). Soeznica, ziele lekarskie czyszczące. *Plin.; złąd Scammonium. Plin; albo Scammoneum. Cato. t. j. sok albo żywica.*

SCAMMONITES, ae, m. (*σκαμμωνίτης οἶνος*). Wino robione ze soku socznicy rośliny, skammonijne wino. *Plin.*

SCAMMONIUM i SCAMMONEUM. Ob. SCAMMONIA.

SCAMNATUS, a, um, (od *scamnum* imsl. od *scamno, are, i. e. instruere aliquid scamno vel scamnis*). Opatrzony ławkami, np. — *ager. Frontin. t. j. rola przeorana brozdami.*

SCAMNULUM, i, n. (zdrobn. od *scamnum*) i. e. *parvum scamnum. Diomed. Ławeczka.*

SCAMNUM, i, n. (od *scando*, np. *Warro* powiada: *quia simplici scansione scandebant in lectum non altum, scabellum in altiore scamnum*). Ławka, ława, podnożek, siedzenie. *Ovid. || Zagon. Colum. Brylla ziemi. || Colum. Opusta w oraniu podwałka. || Przenośnie. Scamna regni. Enn. ap. Cic. Tron.*

SCANDALIZATUS, a, um, (imsl. od *scandalizo, are*). Zgorszony. *Tertull.*

SCANDALIZO, as, avi, atum, are, (*σκανδαλίζω*). Gorszyć. *Angeli scandalizati in filias hominum. Tertull.*

SCANDALUM, i, n. (*σκανδαλον*). Trącenie, potrącenie, szturechnienie, kamień usterku, potknięcia. *Prudent. || Przenośnie, zgorszenie. Tertull.*

SCANDIANUS, a, um. Pochodzący od niejakiego Skandiusa, np. — *mala. Colum.* Skandiusowe owoce.

SCANDINAVIA, ae, ż. Wielka północna wyspa w Niemczech. *Plin.*

SCANDIX, icis, ż. (*σκαρίδις Theophr.*) Trebula, roślina, inaczej *Tragopogon* zwana. *Plin.*

SCANDO, is, di, sum, dere. Stapać, wstępować, wlażyć, leżeć, lazić, dążyć do góry, o ludziach, zwierzętach i o rzeczach nieczywotnych, np. — *in aggerem. Liv. — in domos superas. Ovid. — super testudinem. Tac. Scandentes in subreptum (i. e. latenter, fur-tim). Plin., solscandens ad Aquilonem. Plin., scandunt aquae in sublime. Id., sylvae scandunt in tecta. Plin. — vallum. Caes. — muros. Liv. Scandit fatalis machina (i. e. equus lignus) muros. Virg., scanditur scalis tectum. Plin. || Wstępować w górę, podnosić się, np. — *arx. Proper. Scande super titulos et avitae laudis honores. Auct. Pa-neg. || Versum scandere. Diomed. Skandować wiersz; złąd scandere qui nescit. Claudian. Epigr. — in podagram.**

SCANDULA, ae, ż. (od *scando*, quia alia aliam scandat. *Foss.*) Gont, szkudla, np. *scandulae e robore aptissimae. Plin. Colum. Vitr. Pallad.*

SCANDULACA, ae, ż. (od *scando*). Po-woj plotowy, roślina, quia super fruges scandit. *Fest.*

SCANDULARIS, e, ptuk. (od *scandula*). Złożony z gontów, gontowy, szkudlany, np. *tectum scandulare. Apul.* Dach gontowy.

SCANDULARIUS, a, um, (od *scandula*). Gontowy, z gontu, należący do gontu. || *Scandularius*, rzeczow. *seil. homo.* Który pokrywa dach gontem. *Patern. in Pandect.*

SCANSILIS, e, ptuk. (od *scando*). Gdzie można wstępować, wstępny, wstępowaniu służący, np. — *ficus. Plin.* || Złąd o stopniach, gradusach lat, o pewnym peryodzie lat, np. *scansilis annorum lex. Plin. t. j. mówiące o latach stopniami postępujących.*

SCANSIO, onis, ż. (od *scando*). Wstępo-

wanie, np. do łóżka, np. *simplici seansio-
ne scandeant in lectum non altum. Farr.* ||
Zład przenoszenie, wstępowanie, wznoszenie
tonu. *Vitr.* || Skandowanie wierszów. *Beda
de metr.*

SCANSORIVS, a, um, (od *scando*). Ty-
czący się wstępowania, należący do tego,
albo służący wstępowaniu, np. *scansorium
machinarum genus. Vitr.* t. j. machina do
wstępowania, drabina, schody.

SCANTINIUS albo SCATINIUS, a, um,
Tyczący się rodziny rzymskiej Skatinusza,
Skatinuszowy, np. — *lex* albo *Seatinia*. Pra-
wo Skatinusza ustanowione przeciwko zka-
com młodzieży. *Suet. Aulon.*

SCAPHA, ae, z. (σκάφη). Bat okrętowy,
łódź rybacka. *Cic. Liv. Sall. np. — biremis.
Hor. — piscatoria. Justin.* || Dolek łodczko-
waty ucha.

SCAPHARIUS, a, um, (od *scapha*). Ba-
towy, tyczący się bata. *Inscr. ap. Gruter.*
SCAPHE, es, z. (σκάφη). Rodzaj kompa-
su. *Vitr.*

SCAPHIUM, ii, n. (σκαφίον). *Plaut.*
Czółnek, czara, kubek czółnkowaty. || *Vitr.*
Stołcowe naczynie. || *Juv.* Motyka, rydel. ||
Vitr. Czaszka głowy.

SCAPHULA, ae, z. (zdrobn. od *scapha*).
Mały przewoźny statek, bat, bacik, czół-
no. *Veget.*

SCAPHUM, i, n. (σκάφος) i. q. *scaphium*.
Złobkowate naczynie do picia. *Vitr.*

SCAPTENSULA, ae, z. (od σκάπτειν, ko-
pać, uryć, materya). *Luer.* Ropalska srebra
w Traeyi.

SCAPTIVS, a, um. *Sil.* Tyczący się mia-
sta Skapeyi w Lacjum. — *tribus. Liv.* Try-
bus rzymska tak nazwana od miasta Skapeyi.

SCAPTENSIS, e, ptak. *Suet.* Należący
do trybus, albo miasta Skapeyi.

SCAPULA, ae, z. (od σκαπτεσθαι, byż
wydrożonem). Wyższa część grzbieta, bark.
Scapulae, arum. Cels. Barki, plecy. *Scap-
ulae gestiunt mihi. Plaut.* Swierżbi mi
grzbień, przeczuwam chłostę. || *Scapulas te-
gere. Sen.* Byleby się czym odziać. || *Farr.*
Rark zwierzęcy. *Equus scapulis latis. Id.*
Koh szerokiego karku. || Przenosić. *Scapu-
lae machinarum. Vitr.* Szezyt machin. ||
Scapula. Liv. Przewoźnik rzymskie.

SCAPULANUS, a, um. *Cic.* Należący do
Skapuli obywatela rzymskiego.

SCAPUS, i, m. (σκάπυς, wspieram się).
Colum. Łodyga. — *herbarum. Plin.* — roślin.
— *uvarum. Farr.* Ogonek gron winnych. ||
— *candelabrum. Plin.* Słupiec lichtarzów.
|| *Vitr.* Kolumna bez podstawki i makowi-
cy. || Wschoda kręconego słup. *Scapus sca-
larum. Vitr.* Wschody kręcone. || *Scapi car-
dinales. Vitr.* Zawiasowe słupce. || *Scapus
trutinae.* Szal kołowrot, u którego końców
misy wiszą. || *Lucet.* Płoch krosienna. || —
chartarum. Plin. Powna liezba złożonych
kart papieru.

SCARABAEUS albo SCARABEUS, i, m.

(σκάραβος). *Plin.* Chrzaszcz, owad. — *luca-
nus. Id.* Jelonek, owad.

SCARDIA, ae, z. Roślina, inaczey *ari-
stolochia* zwana. *Apul. de herb.*

SCARIFICATIO, ōnis. Ob. SCARIFICATIO.

SCARIFICATIO, ōnis, z. (od *scarifico*).
Colum. Pokarbowanie skóry puszczadłem do
baniek stawienia. || *Plin.* Lekkie karbowanie
kory drzewnej. || *Id.* Lekkie oranie.

SCARIFICATUS, a, um, (od *scarifico*).
Plin. Pokarbowany puszczadłem.

SCARIFICO, as, avi, atum, are, (od σκα-
ριφω, lekko ranieć). Lekko pokarbować, po-
siekać skórę puszczadłem. || — *dolorem. Plin.*
Uśmierzyć ból, krew zaskórnia puszczając.

SCARIFIO, is, factus sum, fieri, (biern.
od *scarifico*). Byż pokarbowanem, posieka-
nem. *Scrib. Larg.*

SCARITES, ae, m. i SCARITIS, idis,
(σκαρίτης), scil. lapis, gemma. *Plin.* Ka-
mien drogi zarywający na kolor przezuwa-
cza ryby.

SCARLATINA, ae, z. Szkarlatyna, cho-
roba skórną.

SCARROSUS, a, um. *Lucil.* Chropawy,
niegładki. Ob. *SQUARROSUS*.

SCARUS, i, m. (σκάρος). *Plin.* Przezu-
wacz, ryba najcenniejsza.

SCATEBRA, ae, z. (od *scateo*). Zdroj,
zdrojewisko, wytryskanie wody, np. *scate-
bris fontium. Plin.*, np. *unda scatebris tem-
perat arva. Virg.* || *Scatebra. Plin.* Rzeka
w Lacjum.

SCATEO, es, ūi, ēre, i SCATO, is, ēre,
(z chaldej. scheda, wylał; zład z hebrajsk.
schad, pierś do karmienia, albo odschataph,
wylał, wezbrał. *Voss.*) Sączący się, wytry-
skiwać, wynikać, pluszczeć, wylewać, wa-
rzyć, parować, np. *fontes scateo. Cic.* Wy-
lewają źródła. *Largissimum fontem scate-
re. Luer.* || W ogólności, wychodzić, wyla-
zić, wystąpić, np. *semina scateo foras pos-
sunt. Luer.* t. j. wylać. || Byż obłitem,
rzęsiłem, np. *caniculi scateo in Hispania.
Plin.* || Byż pełnem z przyp. szóst. np. *vi-
no scateo. Plaut.* *Arx scatenis fontibus.
Liv.* *pontem scatenem belluis. Hor.* Mo-
rze pełne dziwoworów. *Nilus scatenis pi-
scibus. Mela.* Nil pełen ryb. *ulcera scaten
vermibus. Colum.* t. j. wrzody pełne robac-
twa. *terra scaten ferarum. Luer.* *Metallis
Hispania scaten. Plin.* Hiszpania obłituje
w kruszce. || Przenosić. — *verbis. Gell.* Pleść
co ślina do ust przyniesie. *Scaten animus.
Plaut.* Pała umysł. || *Scato, ēre. Luer.* czas
przeszł. *scatui.*

SCATINIVS. Ob. SCANTINIUS.

SCATO, ēre. Ob. SCATEO.

SCATURIGINOSUS, a, um, (od *scaturigo*).
Pełen źródła, źródlisty, pełen paru-
jących wód, np. z ziemi błotnistej, bagnis-
tej. *Colum.*

SCATURIGO, mis, z. (od *scato* albo *scat-
urio*). Zdroj, źródło zład woda wytry-
ska, np. *scaturigines emicare coeperunt. Liv.*

t. j. zaczęły wytryskać; *scaturigines non sunt
perennes. Plin.*

SCATURIO, is, ire, (od *scateo*) i. q. *scat-
eo*. Sączący się, wytryskiwać, wynikać, plu-
szczeć, wylewać, np. *aqua scaturiens. Pal-
lad.* || Przenosić, np. *sanguis deficit scatu-
riens. Prudent.* *verniciuli scaturientes. Auet.*
Priap. || Byż pełnem, obłitem, np. *summi
scaturient montes. Sen.*

SCATURIX, icis, z. (od *scaturio*) i. q.
scaturigo. Farr. ap. Non. Inni czytają *scat-
urex.*

SCAUBUS, a, um, (σκαῦς, chromię). *Hor.*
Krzywonogi, kostek krzywych. || Zład prze-
zwisko wielu obywateli rzymskich, np.
M. Aemilius Scaurus znakomity mówca.
Cic.

SCAZON, ontis, m. (σκαίων, chromy).
Mart. Wiersz sześciomiarowy, którego przed-
ostatnia *iambus*, a ostatnia *spondeus*.

SCELERATE, psk. (od *sceleratus*, a, um).
Występnie, psotliwie, bezbożnie, bezbożnym
sposobem, np. *scelerate dicere. Cic.* — *face-
re. Id.*, *sceleratius. Cic.*, *sceleratissime. Id.*

SCELERATUS, a, um, (imśl. od *scelero*,
are). Występny, zbrodnią skalany, bezbo-
żny, mianowicie względem bogów, ojczy-
zny, rodziców i obywateli. — *vox. Cic.*
Głos bezbożny. — *munus. Ovid.* Podarek
przez zbrodnią nabyty. || Spługawiony, za-
rażony czyją zbrodnią. — *sedes. Virg.* Pie-
kło, siedlisko kar dla zbrodniarzów. || Przez
zamiar. Nieszczęśliwy. *Scelerata tacui.
Quintil.* Nieszczęśliwa zamilkam. || Szko-
dliwy. — *frigus. Virg.* Szkodliwie zimno. —
herba. Apul. Jadowita roślina. || *Mart.* Su-
rowy, melancholijny. || *Id.* Przykry, na-
trętny. || *Horat.* Chytry, zdradliwy. — *Pro-
teus. Id.* Zdradliwy Proteusz. || *Sceleratis-
simi serpentium. Plin.*

SCELERITAS, atis, z. (od *scelus*). Zbro-
dnia, psota, występki, bezbożność, np. —
facti. Martian. in Pandect.

SCELERO, ōnis, m. (od *scelus*). Niecno-
ta, lotr, zbrodniarz, człowiek bezbożny. *Pe-
tron.* || Też *scelero. Cic. Ed. Ernest.* *area
scelerum.*

SCELERO, as, avi, atum, are, (od *scel-
lus*). Zmazać co, spługawić zbrodnią, np.
— *manus. Virg.* — *Penates. Catull.* — *aedes.
deorum. Juvenal.* — *dextram sanguine. Stat.*

SCELEROSUS, a, um, (od *scelus*) i. q.
sceleratus. Występny, psotliwy, bezbożny,
np. — *homo. Ter.* — *mulier. Apul.* — *facta.
Luer.*

SCELERUS, a, um, (od *scelus*). Wystę-
pny, pełen zbrodni, bezbożny, np. *scelera
sinapis. Serv. ad Virg. Plaut.* zamiast *scel-
lerata*, *scelerum caput hic servus mihi cor-
rumpit filium. Plaut.* t. j. bezbożnik.

SCELESTE, psk. (od *scelustus*, a, um).
Występnie, psotliwie, niecnotliwie, bezbo-
żnie, haniebnie, obydnie, obydym sposo-
bem, np. — *faceere. Liv.*, *sceleste parta bo-
na. Plaut.* || Złotliwie. *Multo scelestius pu-
dor humanus interit. Augustin.*

SCĒLĒSTUS, a, um, (od *scelus*). Wy-
stępny, psotliwy, bezbożny, przeklęty, nie-
godziwy, obrzydliwy, haniebny, np. — *fa-
cinus. Cic.* — *res. Id.* — *manus. Liv.* — *ava-
ritia. Phaedr.* — *servitium. Sall.* — *homo.
Ter.* *facinus scelestus. Plaut.* || Bezbożny,
przeklęty, nieszczęśliwy, np. *avus scele-
stior. Plaut.*

SCĒLETUS, i, m. (σκελετός, suchy, wy-
schły). Właściwie suchy, wysuszony, chudy;
zład *scil. homo. Apul.* t. j. szkielet, kościo-
trup. *Hicine est sceletus? Id.*

SCĒLETYRBE, es, z. (σκελοτύρβη, od
σκελος, gołen, *τύρβη*, zamieszanie). *Plin.*
Choroba nog.

SCĒLIO, ōnis, m. *Petron.*, zamiast *scel-
lero*. Ob. *SCELERO, onis*.

SCĒLOTYRBE, es, z. (σκελοτύρβη, od
σκελος, gołen, *τύρβη*, zamieszanie). *Plin.*
Choroba nog.

SCĒLOTYRBE, es, z. (σκελοτύρβη, od
σκελος, gołen, *τύρβη*, zamieszanie). *Plin.*
Choroba nog.

SCĒLUS, ēris, n. (od σκολιός, krzywy).
Zbrodnia, występki, przestępstwo, psota,
bezbożność. *Devincere se scelere, se abstrin-
gere, se alligare, adstringi. Cic.* Stać się
winnym zbrodni. — *nefarium facere, susci-
pere, perficere. Id.* Dopuścić się zbrodni. —
infandum, horridum. Senec. Zbrodnia nie-
słychana, straszna. || *Cic.* Występki przeciw-
ko religii. || *Virg.* Smutne bóstwo piekieł. ||
Plin. Własność szkodliwa roślin, zwierząt i
rzeczy nieżywych. *Scelera aquarum. Id.*
Własność wód szkodliwych. || *Scelera natu-
rae. Id.* Trzęsienie ziemi, pożary, powodzi
i t. p. || Przez zamiar. *Scelus. Virg.* Kara.
|| *Plaut.* Nieszczęście. || *Terent.* Lotr, nie-
cnota, zbrodnie. *Abin' a me scelus. Plaut.*
Idź precz ode mnie lotrze. || *Scelera non
habent consilium, przysł. Quintil.* Wystę-
pek nigdy się nie radzi rozumowi. || Szelma,
hundswot, łajdak, hultaj, skórka na bity,
np. *abin' a me scelus. Plaut.* t. j. precz
hultaju.

SCENA, ae, z. (σκηνη). Właściwie, al-
tana, chłodnik, czyli zasłona od upału sło-
necznego z gałęzi drzew, bądź z przyrodo-
zenia, bądź sztuka zrobiony; gdzie młódz at-
tycka nieznająca natenczas miast, niekształ-
tne wiersze i niezgrabne komedye deklamow-
wała. Od Attyków do Rzymu i rzecz, i imię
przyszło, tak nazwana *scena*, część teatru,
gdzie komedjanci i kuglarze na migach da-
wali zabawne widowisko ludowi. Trojaki
był rodzaj sceny: scena traiczna, komieczna
i satyryczna; tudzież scena dzieliła się na
versilem i *ductilem*: *Scena versilis*, gdy na-
głe się cała scena przez machiny odmien-
iała, inną ozdob pokazując postać. — *ductilis*.
Gdy za odjęciem pokładając i ówdzie kształt
wewnętrznych ozdob teatralnych był odso-
niony. *Scenae decora alta futuris. Virg.* Py-
szne ozdoby do następnej sceny traicznej.
Scena pulpito digna. Plin. Scena samym
tylko kuglarzom służąca. *Plautus in scena
floruit. Gell.* *Plaut* słynął z dzieł swoich
komiecznych. *Populo est scenae serviendum
est. Cic.* Przysłowie tam służy, których ży-
cie i sprawy są w oczach publiczności. *Pro-*

duci in scenam. Plin. Bydź najetym za pie-
niądze do grania roli na teatrze, jako zwy-
kli komedyanci i kuglarze na migach. *Re-
duci. Id.* Przerwać na chwilę rolę sceny. ||
Przenosić. *Scena. Coel. ad Cic.* Przypra-
wa, przepych rzeczy jakiej publicznej. ||
Minore scena aliquid agere. Suet. Z nie-
wielkim przepychem co czynić. || *Scenai*, za-
miast *scenae. Lueret.* || *Scenam*, przez skró-
cenie, zamiast *sacnam. Fest.* Rodzaj noża.

SCENALIS, e, ptuk. (od *scena*) i. e. *ad
scenam pertinens, scenius*. Należący do sce-
ny, sceniczny, np. — *species. Luer.*

SCENARIUS, a, um, (od *scena*) i. q. *scen-
nicus*. Tyczący się sceny, należący do sce-
ny, trudniący się sceną, sceniczny, np. *ar-
tífices scenarii. Ammian.* t. j. aktorowie;
pietor scenarius. Inscr. ap. Murat.

SCENATICUS, a, um, (od *scena*) i. q. *scen-
nicus*. Sceniczny, np. *ut comici nitidi,
nitidi scenici. Furr. ap. Non.*

SCENATILIS, e, ptuk. (od *scena*) i. q. *scen-
nicus*. Sceniczny, np. — *modus. Furr. ap.
Non.*

SCENICE, psk. (od *scenicus*, a, um). Sce-
nicznym sposobem, scenicznie, teatralnie,
np. *scenice risum moventes. Quintil.*

SCENICUS, a, um, (od *scenicus*). Tyczący
się sceny, albo teatru, należący do sceny,
albo do teatru, sceniczny albo teatralny,
np. — *ludi. Liv. t. j.* teatralne igrzyska, np.
tragedye, komedye. — *gestus et motus. Quintil.* —
modulatio. Id.; ztąd *artífices scenici. Cic.*,
albo *scenici actores. Quintil. scenica. Cod. Just. t. j.* aktorka. — *rex. Flor. t. j.* król
teatralny t. j. zmyślony, udawany.

SCENITES albo **SCENITA**, ae, m. (Σκη-
νίτης). Narod koczujący w Arabii szcześli-
wej, np. *Nomades Scenitae. Plin. Arabes
Scenitae. Id.*

SCENOGRAPHIA, ae, ż. (od *σκηνα*, cień;
γραφω, rysuje). *Vitr.* Reprezentacja całej
budowy, model, abrys, wizerunek budowy.
Inni czytają *Sciagraphia*.

SCENSAS, mawiali starożytni, zamiast
coenas. Fest. Paul. ex Festo.

SCEPINUS, i, m. (Σκεπίνος. *Athen.*) Ro-
dzaj ryby, np. *scolopendra, smyrus, sce-
pini, strombus etc. Plin.*

SCEPTICUS, a, um, (σκηπτικός, od σκέπ-
τομαι, myśle, rozważam). *Gell.* Sceptyczny,
tyczący się filozofii sceptycznej. || Ztąd
Sceptici, orum. Id. Sceptycy, filozofowie
szkoły Pirhona.

SCEPTOS, i, m. (σκηπτός, *Apul.* Pio-
run albo wieher z impetem na ziemię spa-
dający.

SCEPTIFER, a, um, (od *sceptra* i
fero, zamiast *ferens sceptrum*). Noszący ber-
ło, np. — *manus. Ovid. — palmas. Sil.*, *scep-
triferi Jonantes. t. j.* Jowisz i Juno. *Sen.*

SCEPTIGER, a, um, (od *sceptra* i *ge-
ro*, zamiast *sceptra gerens*). Noszący ber-
ło, np. — *rex. Sil.*

SCEPTRUM, i, n. (σκηπτρον od σκήπ-
τομαι, wspierać się). Kij, laska, włócznia,

berło, którego używali królowie. *Sceptra*
hoc in silvis recisum. Virg. Włócznia ta wy-
cięta z lasu, którego za czasu Romulusa u-
żywali królowie nie jak berła, lecz jak laski
albo włóczni. || *Sceptra Augusti. Suet.*
Włócznia cesarska, albo laska z kości sło-
niowej z orłem, którą nosili cesarze i kon-
sulowie podczas tryumfów. || Przez zamia-
nę, tron, panowanie. *Sic nos in sceptris re-
ponis? Virg.* Tak nas wracasz na tron. *Pul-
sus solio sceptrisque paternis. Id.* Strącony
z tronu i wygnany z ojczystych królestw. ||
Sceptra sumere. Ovid. Czynny królów tra-
cznym wierszem opisać. || *Sceptra paedago-
gorum. Marti.* Palmatka, szkolne narzędzie,
którem żaków biją. || *Plin.* Ciernie wonne
drzewo.

SCEPTUCHUS, i, m. (σκηπτύχος) i. q.
sceptra tenens (σκηπτρον ἔχων). Który ma
berło, król, rejent, książę, np. — *Sarmat-
tarum. Tac.* Panujący.

SCHEDA albo **SCIDA**, ae, ż. (σχήδη, od
σχίζω, knać, rozdzierać). Rozdarty kawa-
łek. || Listek, karteczka papieru. *Plin.* Ztąd
w ogólności karta papieru, np. książki, list.
Cic. Martial.

SCHEDIOS, a, um, (σχεδιός). Naprędce
zrobiony, domyslny. *navis. Fest.* Statek wo-
dny, nakształt trafny naprędce zrobiony. ||
Ztąd. *Schedium opus. Id.* Dzieło niedosko-
nale, naprędce zrobione.

SCHEDULA albo **SCIDULA**, ae, ż. (zdrobn.
od *scheda* i *seida*). Karteczka papieru, mó-
wiąc zmniejszającym sposobem. *Cic. Hieron.*

SCHEMA, átis, n. i **SCHEMA**, ae, ż.
(σχῆμα). *Plaut.* Suknia, odzież. — *servilis. Id.*
Odzież niewolnicza. || *Suet.* Kształt, po-
stać, giest. || *Cic.* Ozdoba wymowy, postać
krasomówska. || *Quintil.* Postać krasomów-
ska, gdzie wyraży więcej znaczą, aniżeli
je wysłowić można. || *Schemata. Quint.* To,
co jest przeciwko prawidłom wierszów.

SCHEMATISMUS, i, m. (σχηματισμός).
Quint. Sposób postaciowy mówienia albo
pisanía.

SCHIDIAE, arum, ż. (scil. *particulae*, ka-
walki od *σχίζω* albo od *σχίζω*, szepieć).
Sztuczki, kawałki drzewa, wiory, drzazgi,
strużyny. *Vitr.*

SCHISMA, átis, n. (σχίσμα). Rozerwa-
nie, rozterk, nieporozumienie, niezgoda,
odszerpienie, schizma. || Poróżnienie,
przenosić, niezgoda, zwada, spór, rozwie-
dzenie, rozłączenie, np. *Apostolus dissen-
siones et schismata increpat. Tertull., exe-
cranda Novati schismata. Prudent.*

SCHISMATICUS, a, um, (σχισματικός).
Który się zgodzić nie może na jedno, róż-
niący się w zdaniu, mniemaniu, i. q. *dis-
sentiens*, różniący się, np. *Schismatici non
fides diversa facit, sed communionis disrup-
ta societas. Augustin.*

SCHISTOS albo **SCHISTUS**, a, um, i —
ON, (σχιστός, rozszepiony). Łupny. *Schistos
lapis. Plin.* Łupny kamień podobny do ka-
mienia krwawego. *Schistum lac. Id.* Zsia

dle mleko. || *Schistum alumen. Id.* Halon
pierzasty. *Schista caepa. Plin.* Rodzaj cę-
buli. — *ova. Id.* Jaja zalegle.

SCHOENICULUS albo **SCHOENICOLUS**,
a, um. Masę roślinną (masę z rośliny *schoe-
nus*). Omazany, osmolony tą masą; ztąd
zwana kobieta, podobno wszeteczna, *schoe-
nicolae. Farr. i. e. schoeno delibutae. Plaut.*
*Fest. Schoenicolus adpellare videtur mere-
trices Plantus propter usum unguenti schoe-
ni, quod est pessimi generis.*

SCHOENOBATES, ae, m. (σχοινοβάτης).
Tancerz na powrozie, powrozobieg. *Ju-
venal.* || Ztąd *schoenobaticus*, a, um.

SCHOENUM, i, n. i **SCHOENUS**, i, m.
(σχοίνος). *Plin.* Marzycza, roślina nakształt
sitiu służąca do przyprawy wina i do robie-
nia podniejszej maści. || *Plaut.* Powroz, lina
z siti do tancowania. || *Plin.* Miara drog u
Persów i Egipcyanów, zawierająca w sobie
cztery albo pięć mil drogi.

SCHOLA, ae, ż. (σχολή). Właściwie spo-
kojny czas, wolny czas, ztąd miejsce wza-
su do uczenia się, do dysputy, do rozpraw,
szkola, akademija, kolegium, gymnasium,
szkola wyzwolonych sztuk i nauk, gymna-
zyum. *Scholam aperire. Suet.* Otworzyć szko-
łę, wziąć na się obowiązek nauczyciela. —
dimittere. Id. Zaprzestać uczyć. — *adire. Val.
Max.* Chodzić do szkół. || Przez zamianę.
Cic. Rozprawa, nauka, która się wykłada
w szkole. || *Id.* Uczniowie i naśladowcy nauki
czyjej. *Dissiderunt hae diu scholae. Plin.*
Długo się różnili z sobą ci sektarze. || *Scho-
la. Vitr.* Galeria około łazien czyli przy-
sionek, gdzie później przychodzący czekali
na wychodzących z łazni. || *Scholae. Cod.
Theod.* Zgromadzenia czyli stany ludzi na
dworze cesarskim rozmaite urzędy piastują-
ce. || *Inscr.* Gmachy i budowy, gdzie się
urzędnicy tego rodzaju schadzali.

SCHOLARIS, e, ptuk. (od *schola*) i. e.
ad scholam pertinens. Tyczący się szkoły al-
bo kolegium, szkolny, np. szkolnej wymo-
wy, np. — *declamatio. Hieron.* — *inchoamen-
ta. Martian. Cap.* ztąd *scholares*. Szkolni
albo uczeni się. *Cod. Justin.* || Tyczący się
szkół, klass, należący do nich; ztąd *scho-
lares scil. milites*. Żołnierze straży. *Cod.
Justi. Scholare murmur. Prudent.*

SCHOLASTICUS, a, um, (σχολαστικός).
Tyczący się szkoły albo kolegium, należący
do tego, szkolny, np. szkolny dowiep, sprzecz-
ki szkolne, zwada szkolna, spór szkolny,
między stronnictwem uczonych w szkole al-
bo w kolegium, np. — *materia. Quintil. de-
clamations Scholasticae. Gell.* — *controver-
sia. Auct. dialog. de orator.* (w *Tacicie*). ||
Ztąd *scholastica, orum*, albo *scholasticus
scil. declamationes. Quintil.*; ztąd *schola-
sticus scil. homo. Quintil. t. j.* jeden ze szko-
ły t. j. uczeń, student. || Szczególnie wy-
mowny professor. || Brzydli, obrzydliwy, glu-
pi, głupiec, pedant, słowo żelźwe, np.
heus tu scholasticus. Apul. || Adwokat. *Cod.*

Justi. || Uczony. *Hieron.* || Grammatyk. *Virg.
in Catelect.*

SCHOLIASTES, ae, m. (σχολιαστής). Scho-
lijasta, wykładacz czyniący noty nad pisma-
mi starożytnymi.

SCHOLICUS, a, um, (σχολικός). Tyczący
się szkoły albo rzeczy szkolnych, szkolny,
np. *ostentabat scholica quaedam nugalia.
Gell. t. j.* szkolne fraszki.

SCHOLION, ii, n. (σχόλιον). Nota albo
krótkie wyjaśnienie. *Cic.*, lecz wyraża gree-
kiemi głoskami.

SCHYTANUM, i, n. Pewny środek przy-
mowania, podniesienia albo pomnożenia ko-
loru. *Plin.*

SCIADAEUS, ei, i, eos, m. (σκιανός). *Plin.*
Karaś morski, ryba.

SCIAENA, ae. Ob. **SCIADEUS**.

SCIAGRAPHIA albo **SCIOGRAPHIA**, ae,
ż. (σκιագραφία). *Vitr.* Abrys, model.

SCIAPODES, um, m. (σκιόποδες). *Plin.*
Rodzaj ludzi nakształt straszdyła, którzy ma-
ją wielkie nogi podczas upałów cieni sobie
robią nogami. || Czyta się też *Sciopodes. Au-
gustin. Tertull.*

SCIATICUS, a, um, zamiast *ischiadicus*,
np. *ex qua re sunt sciatici, hydropici. Fe-
get de re vet. t. j.* sciątyczny, cierpiący scia-
tykę.

SCIBILIS, e, ptuk. (od *scio*). To, co się
może wiedzieć, do wiedzenia, wiadomy, np.
*Deus non omnibus scibilis. Tertull., scien-
tia scibilis est. Martian. Cap.*

SCIDA, **SCIDULA**. Ob. **SCHEDA**.

SCIENS, tis, r. współ. (imsl. od *scio*).
Który wie. *Tibi renuntio, ut sis sciens. Te-
rent.* Oznajmuję tobie abyś wiedział. *Te
sciente faciam. Id.* Za twoją wiedzą uczy-
nie. || *Sciens, sciens prudens, sciens videns.
Cic.* Umyslnie, dobrowolnie. *Sciens, videns-
que perco. Terent.* Dobrowolnie ginę. || *Si
sciens fallo.* Formuła przekleństwa. || *Sciens.
Furr.* Biegly, uczony, doświadczony. — *lati-
nae linguae. Tac.* Cwiczony w języku łaci-
ńskim. — *citharae. Horat.* Biegly lutnista.
Quis hoc homine scientior unquam fuit? Cic.
Któż naden był cwieczniejszy w sztuce wojennej.

SCIENTER, psk. (od *sciens*, imsl. od *scio*).
Zgrabnie, sztykownie, biegle, zdatnie, zgra-
bnym, sztykownym sposobem, np. — *dicere.
Cic. Gell.* — *cantare. Nep.* — *ut aliqua re.
Cic.* *Neminem in eo genere scientius versa-
tum. Cic.* *Etruria scientissime animadver-
tit. Cic.* || Umyslnie, dobrowolnie, np. — *fal-
lere. Plin.*

SCIENTIA, ae, ż. (od *sciens*, imsl. od
scio). Wiedzenie, wiadomość, wiedza, nau-
ka, umiejętność jakiej rzeczy, znajomość,
biegłość, praktyka, np. — *regionum. Cic.* —
linguae Gallicae. Caes. — *arum. Cic.* — *ju-
ris civilis. Id.* *Habere scientiam rei. Caes.*,
tenere medicinae scientiam. Sulpic. in Cic.,
exereere scientiam. Quintil. || Wliczb. mnog.
tot artes, tantae scientiae. Cic. || *Scientia
z de t. j.* względem kogo, np. — *de omni-
bus (hominibus). Cic.*

SCIENTIOLA, *ae*, *z.* (zdrobn. od *scientia*). Wiadomość, nauka, umiejętność, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. — *artium*, np. *parvas concinnavit scientiolas artium*. *Arnob.*

SCILICET, *psk.* (zamiast *scire licet*). *Luer.* Rzeczywiście. || *Cic.* Ma moc twierdzenia, tak jest, bez wątpienia, zaiste. || W odpowiedziach, *scilicet*. *Terent.* Tak ci to jest. || *Cic.* Czasem zawiera ironiją i szyderstwo. || Ma moc wykładu, i znaczy to jest. *Tunc scilicet*. *Cic.* To jest wtenczas.

SCILLA albo **SQUILLA**, *ae*, *z.* (*σκίλλα*). Skwilla, morska cebula; lekarstwo pedzące u rynek. *Plin. Colum.* || Mały rak, muszla. *Hor. Martial.*

SCILLINUS, *a*, *um*, (od *scilla σκίλλινος*). Z cebuli morskiej, sok z cebuli morskiej, np. — *acetum*. *Plin.*

SCILLITES, *ae*, *m.* (*σκίλλιτης scil. οἶνος*). Od albo z cebuli morskiej, cebulowy, np. *vinum scillites*. *Colum.* t. j. wino robione z cebuli morskiej. || Też *acetum scillites*. *Plin.*

SCILLITICUS, *a*, *um*, (*σκίλλιτικός*) i. *q.* *scillinus*. Z cebuli morskiej, np. — *acetum*. *Colum. Pallad.*

SCIMPIDIUM, *ii*, *n.* (*σκιμπίδιον*). *Gell.* Sofa, kanapa, łóżko.

SCIN i. *e.* *scisne*. Ob. **SCIO**.

SCINCUS albo **SCINCOS**, *i*, *m.* (*σκίγγος*). *Plin.* Rodzaj krokodyli ziemnego, którego używano do rozmaitych lekarstw.

SCINDO, *is*, *scidi*, *scissum*, *dere*, (od *σχίζω*). Krajac, łupac, szepać, siekać, rozdzierać. — *crines solutos*. *Virg.* Szarpać rozczochrane włosy. — *quercum cuneis coactis*. *Virg.* Dąb klinami rozsadać. *Ferro scindere equor*. *Virg.* Rozrywam krajac ziemię. — *fluvios natatu*. *Claud.* Zegłując próc wody. — *agmen*. *Tac.* Rozrywać szyk wojska. || *Dzielić*. *Scindit se nubes*. *Virg.* Rozrywa się obłok. || *Przenosić*. — *necessitudines*. *Plin.* Zrywać związki przyjaźni lub powinowactwa. *Noctis interventa scinditur*. *Plin.* Przerywa się za nadejściem nocy. *Curae animum scindunt*. *Lueret.* Troski gryzą serce. *Scinditur incertum studia in contraria vulgus*. *Virg.* Nie pewny lud na strony przeciwne się dzieli. || *Sciseidi* zamiast *scidi* starożytni mawiali, np. *sciseidistis*. *Afran. ap. Prisel.* *Sciseiderat*. *Aec. Ibid.* Też *scidi*, ztąd *sciderat* albo *sciseiderat*. *Gell.*

SCINDULA, *ae*, *z.* Gont, szkudla, lata daehowa. *Hirt.* Ob. **SCANDULA**.

SCINFES. Ob. **CINFES**.

SCINIS. Ob. **SINIS**.

SCINTILLA, *ae*, *z.* (od *scindo*, albo od *σπινθηρ*, iskra). *Cic.* Iskra. *Scintillam sili i extingere*. *Virg.* Wykrzesić ognia. || *Przenosić*. *Plin.* Punktik nakształt iskry świecącej się w krzemieniu.

SCINTILLATIO, *onis*, *z.* (od *scintillo*, *are*). Iskrzenie, błyszczenie, miganie się, np. oczu. *Plin.*

SCINTILLO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od

scintilla). *Plin.* Iskrzyć się, błyszczeć, migać się. || *Przenosić*. *Scintillavitque erentis ira genis*. *Sil.* Iskrzył się gniew na krwawym licu.

SCINTILLULA, *ae*, *z.* (zdrobn. od *scintilla*). Iskierka, np. *virtutum quasi scintillulas*. *Cic.*

SCIO, *is*, *ivi* i *ii*, *itum*, *ire*, (*ᾔσχω*, wiem). Wiedzieć, znać. *Nec satis scio*. *Liv.* Ani dosyć wiem. *Multo prius scivi*. *Terent.* Bardzo pierwej wiedziałem. *Certo scio*. *Id.* Wiem pewnie. || *Gładzić się z pomocnikami po sobie*. *Scire equidem volo*. *Terent.* Chciałbym wiedzieć. *Nisi scissent*. *Cic.* Gdyby wiedzieli. *Quid agam scio*. *Plaut.* Wiem co czynię. || — *latine*, *graece*. *Cic.* Umieć po łacinie, po grecku. || *Bier*. *Earum rerum, quae sciuntur*. *Cic.* To, co się umie. || — *fidibus*. *Terent.* Umieć grać na lutni. || *W tryb*. *rozł.* gdy co wrażamy komu. *Semper tu scito*. *Plaut.* Wiedz ty zawsze. *Scias*. *Id.* Wiedz. *Scito, scitote, scite*. *Plaut.* Wiedziecie. || *Scires*. *Ovid.* Rozumiałbyś, poznałbyś. || — *de aliqua re*. *Cic.* Bydź biegłym, ćwiczonym w jakiej rzeczy, mieć wiadomość. || — *ex i de aliquo*. *Plaut.* Wiedzieć co od kogo. || *Quod sciam, quod scio*. *Cic.* Co wiem, com

słyszał, wyraz twierdzenia. || *Non seis*, zamiast *nescis*. *Plaut.* || *Scin'* zamiast *seis ne?* *Plaut.* || *Scin' quomodo?* *Plaut.* Groząc co komu. || *Scibam*, zamiast *sciebam* i *scibo*, zamiast *sciam*. *Terent.* *Plaut.* || Zamiast *scivisse*, gładziej się mówi *scisse*. *Liv.* || *Scin'*. Wiesz? nakształt formuły poufalego wyrażenia, sposobu mówienia, tłumaczenia się, np. *scin'*, *ut tibi res se habeat?* *Ter.*, *scin' quomodo?* *Plaut.*, *scin' me in quibus sum gaudiis?* *Terent.* || *Scire*, rzeczow., sposobem greckim, zamiast *scientia*, np. *scire tum nihil est, nisi*. *Pers.* || *Imsl.* *sciens*, który wie, wiedzący, mający wiadomość, np. *quis Pompejo scientior fuit?* *Cic.*, *scientissimus gubernator*. *Cic.*

SCIOGRAPHIA. Ob. **SCIAGRAPHIA**.

SCIOLUS, *a*, *um*, (zdrobn. od *scius*) i. *q.* *scius*, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Arnob.* Mędrak, który mało wie i umieć chępi się z nauki. || *Frontin.* *Strateg.* Umiejętny, biegły. — *nandi*. *Id.* Biegły w sztuce zeglarskiej.

SCIOPODES. Ob. **SCIAPODES**.

SCIOETHERICON, *i*, *n.* (*scil. horologium σκιοθηρικόν*, *scil. ὄργανον*) t. j. zegar słoneczny. *Plin.* || Też *sciothericon*. *Bygin.*

SCIPIADES albo **SCIPIADA**, *ae*, *m.* (*Σκιπιάδης*). Jeden z familii Scipionów, albo Scipio, np. *Scipiades*. *Luer.* || W przyp. drug. *Scipiadae*. *Hor. Proper.* || W przyp. czwart. *Scipiadas diros*. *Virg.*, też *duo fulmina belli Scipiadas*. *Virg.*

SCIPIO, *onis*, *m.* (*σκίπιον*). *Liv.* Rij, kostrur. || *Scipio eburnus*. *Val. Max.* Znamie tryumfujące. || *Colum.* Tycz, pal, po którym się pnie winnica. || *Przezvisko* rzymskie.

SCIPIONARIUS, *a*, *um*. *Varr.* Scypionowy, należący do Scypijona.

SCIROMA albo **SCIRRHOMA**, *atis*, *n.* (*σχιρρόμα, σχιρρόμα*) i. *e.* *scirrhos*. Puchnienie, nabrzmienie, puchlina, nabrzmiałość, np. *haec (herba) cum cera scirrhomata discutit*. *Plin.*

SCIRON, *onis*, *m.* (*Σκίρων, Σκίρων*). Rozbojnik, którego zabił Tezeusz. *Plin.* || *Wiatr Atenski*. *Id.*

SCIRONIUS, *a*, *um*. Tyczący się Scirona rozbojnika, zwany Scironski, od Scirona, np. — *saxa*. *Sen.* — *rupes*. *Claudian.*

SCIRPO albo **SCIRRHOS** (*Scirrhos*) albo **Scirros**, *i*, *m.* (*σχιρρός, σχιρρός*) i. *q.* *scirroma*. Puchnienie, nabrzmienie, puchlina, np. *simile quiddam in ventre gignitur, quod vocant sciron*. *Plin.*

SCIRPEUS albo **SIRPEUS**, *a*, *um*, (od *scirpus*). Sitowi albo z sitowia, np. — *ratis*. *Plaut.*, *clava scirpea*. *Nov. ap. Fest.* *Candelae e scirpo cera illitae*. *Prudent.*

SCIRPEA, rzeczow. *scil. res albo corbis*. *Cato*. t. j. kosz wozowy.

SCIRPICULUS albo **SIRPICULUS**, *a*, *um*, (od *scirpus* albo *scirpo*). Sitowi, z situ. — *scil. corbis*. *Varr.* Kosz z situ. *Sirpiculae fulees*. *Plin.* Kosy do ścinania sitowia.

SCIRPO albo **SIRPO**, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *scirpus* s. *sirpus*). Przewiązywać sitem, np. *sirpiculae vocatae a sirpando, id est ab adligando*. t. j. od przewiązania sitem. *Varr.*

SCIRPULUS, *a*, *um*, np. — *vitis*. *Plin.* Winna latorośl, też — *uva*. *Plin.*

SCIRPUS albo **SIRPUS**, *i*, *m.* (podobno od *γῆρος* i. *e.* *erates* e *viminibus*, od *γῆρ*, i. *e.* *ramus salignus*, *vimen flexile*, *erates viminea*). Sit, trzcina błotna. *Plin.* *Nodum in scirpo quaeris*. *prysl.* *Terent.* W rzeczach jasnych chcieć szukać trudności. || *Zagadka (enigma)*. *Gell.*, gdzie *enigmata scirpos* zowią.

SCIRRHOMA, **SCIRRHUS** albo **SCIRRHOS** albo **SCIRROS**. Ob. **SCIROMA**, **SCIRO**.

SCISCITATIO, *onis*, *z.* (od *sciscitor*). Badanie, wywiadywanie się, pytanie, zapytanie, szpiegowanie. *Petron.*

SCISCITATOR, *oris*, *m.* (od *sciscitor*). Badacz, wywiadywacz, szpieg. *Prudent.* *Martial.*

SCISCITATUS, *a*, *um*, (od *sciscitor*). *Petron.* Który się badał, pytał. || *Bier*. *Badany*, *pytany*.

SCISCITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, i. *q.* *sciscitor*. Pytać się o cześć, wywiadywać się, badać, np. *sciscitare prius volo*. *Plaut.*; ztąd *sciscitatus*, *a*, *um*. *Ammian.*

SCISCITOR, *aris*, *atus* *sum*, *ari*, *dep.* (od *scio* albo od *scisco*). Właściwie chętnie, ochotnie co wiedzieć, chcieć wiedzieć; ztąd pytać, badać, wywiadywać się, szpiegować, np. — *de victoria*. *Cic.* — *consilium alienus*. *Tac.* || *Doświadczać*, *probować*, np. *sciscitatus, an humeri apti essent oneri ferendo*. *Capitol.* || *Pytać*, *pytać się*, np. *timens sci-*

scitari uter Porseus esset. *Liv.* t. j. waha-ja się pytać etc.

SCISCO, *eis*, *scivi*, *scitum*, *scire*, (od *scio*) i. *q.* *scio*. Wiedzieć, dowiedzieć się czego, badać, pytać się pilnie, wypytwać, wywiadywać się, szpiegować, np. *adcurro, ut sciscam quid velit*. *Plaut.* || *Stanowić co przez wola*, np. — *legem*. *Cic.* albo — *rogationem* i. *e.* *legem*. *Cic.* t. j. uchwalić propozycją, projekt do prawa, bil, ztąd *postanowić prawo albo ustawę*. *Cic.* || *Ztąd scitum*, *rzecz*, t. j. ustawa, postanowienie, urządzenie, np. *scitum plebis est factum*. *Liv.*, *scito plebis*. *Id.*, *scitum populi*. *Liv.*, *scito legum diligenti*. *Plin.*; ztąd *populi scitum*, *plebis scitum*. || *Też scitum* i. *q.* *dogma*, t. j. teorema, dogma, reguła filozofów. *Sen.* || *Dowcipna myśl*, *pomysł*, *wyrok*, *dekret*, *sentenya*. *Plin.*

SCISCOR zamiast *scisco*. *Priscian.* || *Ptnk.* *scitus*, *a*, *um*, t. j. kształtny, szykowny, trafny, foremny, — *scil. dictum*.

SCISSILIS, *e*, *ptuki* (od *scindo*). Który się łatwo daje podrzeć, rozzerwać, rozdzierać, rozszarpać, stargać, zlamac, polamać, szepać, łupać, rozdzielić, łupny, szczepny, który się łatwo szepczy, np. *alumen scissile*. *Cels.* || *Podarty*, *rozdzarty*, np. — *palliastrum*. *Apul.* — *fasciae*. *Veget. de re vet.*

SCISSIM, *psk.* (od *scissus*, *a*, *um*). Rozdzierający, rozrywający, np. *Ecce Dei famulis scissim freta rubra dehiscunt*. *Prudent.*

SCISSIO, *onis*, *z.* (od *scindo*). Podarcie, rozzerwanie, poszarpanie, rozdzielenie, podzielenie. *Macro.*

SCISSOR, *oris*, *m.* (od *scindo*). Który rozrywa, szarpie, rozdziela; ztąd *potrawy u stołu krajaj*, *rozdziela*, po naszymu *krajacy* drugim przy stole, *rozdzierający* mięsiwa, np. *proccellit scissor, laceravit obsonium*. *Petron.*

SCISSURA, *ae*, *z.* (od *scindo*) i. *q.* *scissio*. Rozzerwanie, poszarpanie, podzielenie, np. *ad scissuram Nil.* *Plin.* || *Ztąd przenosić*, *rozerwanie*, *rozterk*, np. *scissura domesticia*. *Prudent.* || *Szpara*, *rysa*, *rozłup*, np. *pennae (sunt) insectis omnibus sine fissura*. *Plin.*

SCISSUS, *a*, *um*, (od *scindo*). Rozszepiony, rozpadły, rozpułkły, rozdzarty. *Scissa veste*. *Liv.* Rozdzarszy suknią. *Scisso gurgile rivis*. *Lucan.* Rzeka podzieliwszy się na wiele strumyków.

SCISSUS, *us*, *m.* (od *scindo*) zamiast *scissio*. Rozzerwanie, rozdarcie. || *Też scissus* *ayloqua*. *Goloss.* Odszczepienie się.

SCITAMENTUM, *i*, *n.* (od *scitus*, *a*, *um*, albo od słowa *scito*, *are*). Delikatna potrawa. || *Scitamenta*. *Plaut.* Łakocie, delikatne potrawy, *scitamenta mellita*. *Apul.* || *Przenosić*, *łakotki*, *przysmaczki*, *specjaliki*. *Gell.* t. j. ozdoby mowy naśladowanej Isokratesa.

SCITATIO, *onis*, *z.* (od *scitor*, *ari*). Badanie, wywiadywanie się, pytanie, szpiegowanie. *Ammian.*

SCITATOR, *ōris*, m. (od *scitor*, *ari*). Który bada, wywiadyuje się, szpieguje, badacz, szpieg, np. *scitatores*. *Ammian.*

SCITE, psk. (od *scitus*, *a*, *um*). *Cic.* Mądrze, umiejętnie, biegłe. — *convivium exornare*. *Sall.* Wytłumaczyć sporządzać uczenie. *Seite magis quam probe mimos acitavit.* *Tac.* Gładko bardziej niż uczenie kuglarzów udawał. — *in mentem venit*. *Terent.* Grzechy mi przyszło na myśl. || *Cic.* Sztucznie, kunsztownie.

SCITO, *as*, *are*, *i*. *q.* *scitor*. Chcieć wiedzieć, wywiadywać się, badać. *Ammian.*

SCITOR, *aris*, *atus* *sum*, *ari*, *dep.* (od *scitum* *supin.* od *scio*) zamiast *sciteator*. Właściwie chcieć wiedzieć, badać, wywiadywać się, pytać się, np. — *causam viae*. *Ovid.* — *non scitor*. *Cic.* Nie pytam się. — *aliquem de re*. *Ovid.* t. j. pytać się kogo, — *ex aliquo*. *Hor.* *Oracula scitari*. *Virg.* t. j. pytać się. *Scitari volo*. *Plant.* Chcę wiedzieć.

SCITULE, psk. (od *scitulus*, *a*, *um*) i. *q.* *scite*, mówiące zmniejszającym sposobem. Umiejętnie, biegłe, gładko, kształtnie, foremnie, pięknie, szykownie, np. *puellae scitule ministrantes*. *Apul.*

SCITULES, *a*, *um*, (zdrobn. od *scitus*, *a*, *um*) i. *q.* *scitus*, mówiące zmniejszającym sposobem. Zgrabny, szykowny. || Umiejętny, biegły, piękny, subtelny, nadobny, np. *scitula facies*. *Plant.* t. j. twarz piękna. *Ambae forma scitula atque actatula*. *Plaut.* t. j. pięknego kształtu.

SCITUM, *i*, *n.* (od *sciseo*). *Cic.* Postanowienie, rozkaz. || *Senec.* Wyrok.

SCITUS, *a*, *um*, ptak, właściwie imię od *scio* albo zamiast *sciens*). Mądry, rozsądny, roztropny, świadomy, biegły, zgrabny, szykowny, subtelny, kształtny, zręczny, np. *homo scitus et callidus*. *Plant.* — *sycophanta*. *Plaut.* — *mulier scita atque prudens*. *Gell.* — *oratoris dictum*. *Tac.* też z przyp. drug. — *scitus vadorum*. *Ovid.* t. j. biegły. *Thalia scita lyrae*. *Ovid.* też z tryb. bezokol., np. *scitusque adeundere Martem*. *Sil.* — *sermo*. *Cic.* *Scitissima oratio*. *Plaut.* Zartobliwie pytając *ecquid is homo scitus est?* *Plaut.* t. j. czy jest rozsądny, roztropny? || *Ztąd scitum est*. *Cic.* t. j. mądrze, roztropnie. || *Ztąd scitum*, rzeczow. t. j. rzecz kształtna, szykowna, piękna. || *Kształtny, piękny*. — *facies*. *Fest.* — *forma scitior*. *Lampriid.* || *Scitus*, *a*, *um* od *sciseo*. *Ob.* *Sciseo*, też od *scio*. *Ob.* *Scio*.

SCITUS, *us*, m. (od *sciseo*) i. *q.* *scitum*. Ustawa, postanowienie, urządzenie, np. *plebique scitu*. *Liv.*

SCITUS, *a*, *um*, (od *scio*). *Plant.* Uczony, biegły, dowcipny. || *Scita*. *Plant.* Rzeczy albo powiedziane, albo uczynione mądrze, rozsądnie, dowcipnie. || *Scitum dictum*. *Tac.* Mądre, dowcipne zdanie. || *Scitum est*. *Plin.* Rzecz jest dziwna i dowcipna. || *Scitum est*. *Terent.* Do mądrego należy. || *Piękny, nadobny*. — *puer*. *Terent.* Piękny chłopiec. || *Plaut.* Stosowny, doręczny, przy-

datny. || *Seitus*, (od *sciseo*). *Cic.* Postanowiony.

SCIURUS, *i*, m. (*sciurus*, właściwie czyniący cięń ogonem, od *scia*, cięń i *ōgū*, ogon). Wewiórka, wewióreczka. *Plin.*

SCIUS, *a*, *um*, (od *scio*) i. *q.* *sciens*. Wiedzący, mający znajomość, biegłość, świadomość. *Lactant.* || *Wiadomy*. *Id.*

SCLEROMA, *tis*, n. (*σκληρός*, twardy). Stwardnienie.

SCLOPUS albo SCLOPPUS, *i*, m. Kłaskanie za uderzeniem nadętych policzków, np. *nec seloppo tumidas intendis rumpere buccas*. *Pers.*

SCORINA, *ae*, *z*. (*scil.* *lima* od *scobinus*, *a*, *um* od *scobis*). Raszpla. *Farr.* *Plin.*

SCOBIS, *is*, też SCOBS, *bis*, *z*. (od *scabo*). Trociny, opilki, np. *scobis nigra*. *Cels.* — *eburnea scobis*. *Colum.* — *scobem aeris deli matam*. *Plin.* || *r. m.*, np. *scobe citreo*. *Vitr.*

SCOLECIA, *ae*, *z*. (od *σκολήξ*, robak). *Plin.* Gryszpan, albo rdza na miedzi Cypryjskiej. || *Scolecia* jest właściwie ptak, *scolecius*, *a*, *um*, (*σκολήξιος*) i. *e.* *vermicularis* *scil.* *aerugo*. *Dioscor.*

SCOLÉCION, *ii*, n. (*σκολήκιον*). *Plin.* Galasownik robak, którym się suknia karmazynowo farbują.

SCOLEX, *ecis*, m. (*σκολήξ*). *Plin.* *Ob.* SCOLECIA.

SCOLIBROCHON, *i*, n. Roślina, inaczej *Collitrichon* i *Scolopendron* zwana. Język jelenia. *Apul.* *de herb.*

SCOLIOSIS, *is*, *z*. (*σκολιός*, ukośny). Garb.

SCOLIUS, *a*, *um*, (*σκολιός*). Skrzywiony, wykrzywiony, krzywy, kręty; *ztąd carmen scoliū* (*σκολιόν*). Rodzaj śpiewu stołowego, jak drudzy mniemają siedzących w zygzak śpiewanie; *ztąd scoliū pes* i. *e.* *Amphibrachius*. *Diomed.* Miano wiersza ze zgłoski krótkiej i długiej złożona, np. *amoenus*.

SCOLÓPENDRA, *ae*, *z*. (*σκολοπένδρα*). *Plin.* Stenóg, owad o wielu nogach. || *Stenóg*, ryba morska. *Plin.*

SCOLÓPENDRIUM albo SCOLÓPENDRION (*σκολοπένδριον*). Stenogowiec, ziele śledzionowe. *Plin.* *Ob.* *Scolibrochon*.

SCOLYMOS, *i*, m. (*σκόλυμος*). *Plin.* Karczoch, osiet dziki, roślina.

SCOMBER, *bri*, m. (*σκόμβρος*). *Plin.* Wrzescienica, ryba morska, czyli tak zwana makrela. || *Ztąd Scombrarius*, *a*, *um*. Trudniący się temi rybami, należący do nich.

SCOMMA, *ātis*, n. (*σκόμμα*). *Macrob.* Przecinek, przymówka, zart uszczypliwy.

SCOPA, *ae*, *z*. (od *σκάπτω*, kopieć). Miota. *Scopis verrere*. *Petron.* Umiać miotać. || *Plin.* Pęk różg albo garsć ziela. || *Scopae*. *Pallad.* Szparagi rozrosłe w gałązki. — *almeae*. *Colum.* Gałęzie wiązowe. || *Scopas dissolvere*, przysł. *Cic.* Uczynić co niepożytecznym, mówiąc o niedorzecznej wymowie. || *Ztąd Scopae solutae*. *Id.* Ludzie niedorzeczni. || *Scopa regia*. *Plin.* Iglica, roślina.

SCOPAE. *Ob.* SCOPA.

SCOPARIUS, *a*, *um*, (od *scopa*). Należący do umiatania. — *scil.* *homo*, albo *servus*. *Ulp.* Umiać, który umiać.

SCOPAS, *ae*, m. (*Σκόπας*). *Cic.* Znany miły snyderz wyspy Paros.

SCOPES, *um*, *z*. (*σκόπες*). *Plin.* Rodzaj ptaków.

SCOPIO, *ōnis*, m. Ogonek, szypulka jagod winnych. *Colum.* *Scopiones*. *Id.* || *Scopium*, np. *de scopio*. *Cato.*

SCOPIUM albo SCOPIUS, *ii*. *Ob.* SCOPIO.

SCOPO, *as*, *are*, (od *scopa* albo *scopae*, miotać). Umiać. *Fulgat.* *Esaias.*

SCOPTULA, *orum*. — *operta*. *Cels.* Kości lopateżane.

SCOPULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *scopa*). *Cato.* Miota.

SCOPULOSUS, *a*, *um*, (od *scopulus*). Skalisty, pełen skal, pełen szkopulów, np. — *mare*. *Cic.* *Montes scopulosae rupis*. *Lucan.* — *collis*. *Sil.* — *arna*. *Id.* *Scopulosa scil. loca*. *Plin.* || *Przenośnie*, trudny, niebezpieczny. *Scopulosa loca versari*. *Cic.* Bydź w niebezpiecznym razie.

SCOPULUS, *i*, m. (*σκόπελος*). Opoka, skała wyniosła w morzu, w górach. || *Fal. Flacc.* Kamień wielki. || *Caes.* Kamienie wyniosłe w morzu albo na brzegach. || *Scopuli errantes*. *Fal. Flacc.* Dwie wyspy w Ponce. || *Scopulo immobilior*. *Ovid.* Nieporuszony jak skała. || *Escopulis natus*. *Id.* Nieużyty, nieładzi. || *Przenośnie*. *Ferrum et scopulos gestare in corde*. *Ovid.* Bydź nieużyty. *Ire ad scopulum*. *Lucret.* Dążyć do zguby. || *Pięknie* się mówi *scopulus*, to, co jest zgubą dla kogo, jako skały są zgubą okrętom. *Tribunal scopulus reorum dicebatur*. *Fal. Max.* Trybunał jest skałą, o którą się winowajcy roztrzaskają. || *Suet.* Cel do strzelań.

SCOPUS, *i*, m. *Farr.* Szypulka, ogonek u jagod winnych. Cel, do którego strzelają. || *Przenośnie*. *Cic.* || *Cel*, zamiar, konie, (z gr. *σκοπός*).

SCORBUS, *i*, m. SCORBUTUM, *i*, n. Szkorbut.

SCORDALIA, *ae*, *z*. Kłótnia, swar, poswarek, wadzenie się, zelżywość, obelga, hanba, np. *agite scordalias de medio*. *Petron.*

SCORDALUS, *i*, m. Kłótniwy, swarliwy, zwadliwy, hardy, wyniosły, uporny, kłębny, zbyt śmiały, odważny. *Sen. Petron.*

SCORDASTUS, *i*. Rodzaj drzewa. *Plin.*

SCORDILON, *i*, n. i. *q.* *scordium*. *Apul.* *de herb.*

SCORDION albo SCORDIUM, *ii*. *Ob.* SCORDIUM.

SCORDISCI, *orum*. Naród w Illyrii, albo na pograniczu Illyrii, Macedoński, Traci, Mezijski. *Liv.* || Naród w Mezii. *Ptolem.* || W Pannonii. *Plin.*

SCORDIUM albo SCORDION; *ii*, n. (*σκόδιον*). Czosnak, ozanka czosnakowa. *Plin.*

SCORDŌTIS, *is*, *z*. i. *q.* *Scordion*, *Scordium*. *Plin.*

SCŌRIA, *ae*, *z*. (*σκόρρα*). Żużel kruszcowy. *Plin.* np. — *in argento*. *Id.* — *aeris*. *Plin.* — *plumbi*. *Id.* — *ferr.* *Pallad.* || *Przenośnie*, plugawość, nieczystość, sprośność, niechlujstwo, np. *scordibus et scoria patiar tabescere talis*. *Virg.*

SCORPAENA, *ae*, *z*. (*σκόρπαινα*). Morski skorpion, niedźwiadek, ryba, która kąsa jak skorpion. *Plin.*

SCORPIACUS, *a*, *um*, (*σχορπιακός*). Tycający się skorpiona, należący do niego, skorpionowy; *scorpiacum*, rzeczow. *scil.* *medicamentum*. *Tertull.* t. j. lekarstwo od ukąszenia niedźwiadka robaka.

SCORPINACA, *ae*, *z*. Roślina, inaczej *Proserpinaca* zwana. *Apul.* *de herb.*

SCORPIO, *ōnis*, m. też SCORPIUS albo SCORPIOS, *i*, m. (*σχορπίος*, *σχορπίων*). *Plin.* Skorpion czyli niedźwiadek, owad jadowity. || *Pyg.* Niedźwiadek niebieski, konstelacja. *Plin.* Rodzaj ryby. || *Veget.* Proca wojenna. || *Hirt.* Belt, strzała, kusza ręczna. || *Isid.* Bież, narzędzie kary. || *Goes.* Kupa kamieni na znak granicy. || *Plin.* Rodzaj rośliny. || *Id.* Bodla, tarń, drzewko. *Scorpion.* *Colum.* Szypulki, ogonki.

SCORPIOCTONON, *i*, n. (od *σχορπίος* i *κτείνω*, zabijam). *Apul.* Słonecznik, roślina pomocna od ukąszenia niedźwiadka robaka.

SCORPION, *ii*, n. Rodzaj rośliny, inaczej *Thelyphonon* zwana. *Plin.*

SCORPIOS, *i*. *Ob.* SCORPIO.

SCORPIONIS, *a*, *um*. Niedźwiadkowy, tycający się skorpiona. — *eucumis*. *Plin.* Rodzaj ogórka.

SCORPITES, *ae*, m. (*lapis*) *σχορπίτης* albo SCORPITIS, *idis*, *z*. *scil.* *gemma* *σχορπίτης*. Drogi kamień, podobny do skorpiona. *Plin.*

SCORPIURUS albo SCORPIUROS, *i*, m. *σχορπίουρος*, t. j. mający ogon skorpiona albo podobny do ogona skorpiona) albo *Scorpiuron*, *i*, n. Skorpiuron roślina, gatunek rośliny *heliotropium* zwanej. Słonecznik. *Plin.* *Apul.* *de herb.* || *Też* roślina *heraclea* s. *sideritis* zwana *scorpiuros*. *Apul.* *de herb.*

SCORPIUS. *Ob.* SCORPIO.

SCORTATOR, *ōris*, m. (od *scortor*, *ari*). Rurewnik, kurwiarz, nierządnik, wszetecznik. *Hor.* *Plaut.* *Scortatorum*. *Cic.* *Ed.* *Ernest.* *ma scortorum*.

SCORTATUS, *us*, m. (od *scortor*, *ari*). Rurewstwo, nierząd, bawienie się nierządem. *Apul.*

SCORTES, *i*. *e.* *pelles testium arietinorum*, t. j. skóra jader baranich. *Fest.* *in Scorta*.

SCORTEUS, *a*, *um*, (od *scortum*). Skórzany, ze skóry, np. — *pulvinus*. *Cels.* || *Skórta* w licz. mnog. Skórzane rzeczy. *Ovid.* *Scortea*, *quae ex corio et pellibus sunt facta*. *Farr.* *ztąd Scortea* *scil.* *vestis*, t. j. sukna ze skóry, futro, kozuch, szuba. *Marzial.* || *Scortum* i. *e.* *pellicum*, *scil.* *tegu-*

mentum albo instrumentum in quo sagittae reconduntur i. q. pharetra. t. j. koleczan. || Zład scortus, a, um, przenośnie skórzany t. j. zmarszczony, chropawy, szpetny, brzydki, szkaradny, plugawy. *Apul.*

SCORTILLUM, i, n. (zdrobn. od scortum) i. q. scortum. Kurwa, wszetecznicza, nierządnicza, mówiące zmniejszającym sposobem, kurewka. *Catull.*

SCORTOR, aris, atus sum, ari, dep. (od scortum). Nierządu patrzeć, nierządem się bawić. *Terent. Plaut. Scortari est saepius meretriculam ducere. Farr.*

SCORTUM, i, n. (od σκῶτος, skóra). Skóra, np. pellem antiqui dicebant scortum. *Farr.* zład *Herulis scortum. Tertull.* t. j. skóra lwa Nemejskiego. *Scorta* adpellantur meretrices. Nierządnicze. *Cic. Ter. Plaut.* || Kurewnik. *Cic. Plaut.* || Pasorzyt, pasibrzuch.

SCOTI, ōrum, m. mn. *Claud.* Narod szkocki.

SCOTIA, ae, ż. (σκότια, cień). *Vitruv.* Rowek, żłobkowatość słupa. || *Isidor.* Kraj szkocki.

SCOTICUS, a, um. Szkocki. *Claudian.* SCOTINOS albo SCOTINUS, a, um, (σκοτεινός). Ciemny, niejasny, przezwisko albo tytuł sławnego filozofa Heraklita, który się w mowie ciemno wyrażał, np. *Heraclitus, cui cognomen Scotinon, fecit orationis obscuritas. Sen.,* też. *Cic.* || Przewisko *Scotinus. Liv.*

SCOTOMIA, ae, ż. (σκότος, ciemny). Zawrót głowy z zaciemnieniem wzroku połączony. SCOTTI albo SCOTI, ōrum. Szkotowie. Ob. SCOTUS.

SCOTUS, i, m. Szkot, mieszkaniec Szkocji. *Claudian. Scotti. Ammian.* || *Scotti. Isidor.* Narod w Irlandii.

SCRANCIA, ae, ż. *Plaut.* Wyrok obelżywy na nierządnicę, wyrzucając im szpetność twarzy, albo występki.

SCRAPTAE (mulieres). Ob. SCRANCIA.

SCREATOR, ōris, m. (od sereō, are). Charchała, który często krztusi się, np. sputator, screator sum, itidem minime mucedus. *Plaut.*

SCREATUS, us, m. (od sereō, are). Charchanie, krztuszenie się, np. inversa verba, eversae cervices, gemitus, screatus, tussis, (zamiast tusses), risus abstine. *Terent. Plaut.*

SCREO, as, avi, atum, are. Charchać, krztusić się, krzakać, kaszlać, np. tibi sereanti. *Plaut., sanguinem, qui sereatur. Plin.*

SCRIBA, ae, m. (od scribo). Ten co pisze, np. dla siebie, dla własnego ukontentowania, zwłaszcza, szczególnie pisarz magistratowy, krajowy, pisarz książęcy, protokolista, rejestrator; zład po naszymu pisarz, kopiista, aktuariusz, sekretarz albo sekretarz stanu, sekretarz rządowy, ober-sekretarz, sekretarz gabinetowy, takim był sekretarz rzymski, senatu. *Mercenarii scribae. Nep. publici.* t. j. — senatu, — konsułów. *Cic. Scriba aedilicis. Cic. — quaestorius. Plin., scriba pontificis. Liv. — Nero-*

nis (i. e. Tiberii). Hor. scriba ab epistolis. Inscr. ap. Grut. t. j. pisarz, sekretarz. *Scriba cubicularius. Ibid.* też *scriba librarius libertus ejus. Farr.* Przepisowacz książek.

SCRIBATUS, us, m. (od scriba). Urząd pisarza albo sekretarza, pisarstwo, sekretarstwo, służba pisarska, sekretariat. *Cod. Justin.* || Też *scribitus. Hermog. in Pandect.*

SCRIBILITA i SCRIBLITA, ae, ż. *Cato.* Tort, kolacz, ciasto ze sera, maki, i t. p. SCRIBITUS, us, m. i. q. scribatus. Ob. SCRIBATUS.

SCRIBILITARIUS, a, um. Trudniący się pieczeniem ciast, scriblitis, należący do tego; zład *scriblitarius seil. homo, pisto* albo *artifex*, t. j. który piecze ciasta, piekarz. *Afran. ap. Non.*

SCRIBO, bis, psi, ptum, bēre, (podobno od γράφω, pisać). Znać, rysować. — *stigmata fugitivo. Quint.* Piątnować niewolnika zbiega. || Rysować. — *formam. Hor.* Rysować plan. || — *in animo. Ter. — animo. Cic.* Wrazić w pamięć, zakreślić na umyśle. || Malować. *Scripsit Apollinem. Plin.* Odmalował Apollina. || Pisać. — *alieni salutem. Plaut.* Przez list kogo pozdrowić. — *litteras ex sermone alterius. Cic.* List pisać za dyktowaniem czyjś. — *pluribus. Cic.* Pisać długo. — *notis. Quint.* Pisać tytlami. || — *in aqua, przysl. Catull.* Nadaremnie pracować. || Pisać co prozą albo wierszem. — *annum. Ovid.* Pisać dzienniki. || — *leges. Cic.* Pisać prawa. — *militēs. Liv.* Zaciagać żołnierzy. — *supplementum legionibus. Cic.* Nakazać popis żołnierzy dla dopełnienia pulków. — *dicam alieni. Terent.* Pozwać kogo do sądu. — *heredem. Cic.* Uczynić kogo przez testament dziedzicem. — *servo libertatem. Ulp.* Uwolnić testamentem niewolnika. || — *pecuniam. Plaut.* Obowiązać się przez cyrograf lub przez bankiera zapłacić w terminie pieniądze. || — *in animo. Terent.* Głęboko wrazić w umysł. || *Scripsi, zamiast scripsisti. Plaut.* *Scripse, zamiast scripsisse. Auson.* || *Scribundus, a, um, zamiast scribendus, a, um, np. in prologis scribundis. Ter.*

SCRINIARIUS, a, um, (od scrinium). Szafa, szafka, schowanie na papiery, na książki, albo tyczący się pism, papierów, książek, należący do tego. || Zład *seriniarius, rzeczo. t. j. dozorca, doglądacz, inspektor listów, papierów, ksiąg. Inscr. ap. Grut.*

SCRINIUM, ii, n. (od γρῶν, i. e. caveria). Skrzynia drewniana do chowania papierów, ksiąg, maści etc. || Szafa, szafka, skrzyneczka, pudełko, np. na listy, na papiery. *Plin. Sall. Senec.* || Skrzynka na książki. *Hor.* || Pudełko na chowanie maści. *Plin.* || Szczególnie przy cesarzach *serinia memoriae, epistolarum, libellorum i epistolarum graccarum. Salmas. ad Lamprid. Serinia saera. Cod. Justin.*; zład *seriniorum nostrorum merita. Ibid.* || *Proximi et magistri seriniorum. Cod. Justin.* t. j. pierwsi archiwisi cesarscy, pierwsi kancelarze.

SCRIPTUM, zamiast scripulum. *Rhemn. Fann. de ponder. et mensur.*

SCRIPTILIS, e, ptuk. (od scribo). To, co się daje łatwo pisać, kreślić, np. *effigiat scriptilibus elementis. Ammian.*

SCRIPTIO, ōnis, ż. (od scribo). Pisanie, np. *impedit scriptum meum. Cic., rem tenem, nec scriptione dignam. Id.* || Pisanie dla ćwiczenia, dla wyprawy, np. *nulla res tantum ad dicendum proficit, quantum scriptio. Cic.* || Pismo, dzieła pismienne, np. *impulsi sumus ad philosophicas scriptiones. Cic.*

SCRIPTITO, as, avi, atum, are, (częstot. od scribo, are albo od scribo). Często pisać, np. *scribas vel potius scriptites. Cic.* || Pisać, pisywać, szczególnie często pisać, np. *scriptavit multas orationes. Cic., diu multumque scriptitavit. Id.*

SCRIPTO, us, are, (częstotl. od scribo) zamiast scriptito, np. *aut ego lecto aut scripto. Hor.*

SCRIPTOR, ōris, m. (od scribo). Który co pisze, autor, pisarz, np. *bonarum artium scriptores. Cic. Scripser Trojani belli. Hor.* t. j. *Homer., scriptor Satyrorum. Id.* — *scriptores tragicorum. Quintil.* — *legum. Cic.* Prawodawca, subtilis scriptor. *Cic. Scriptor comicus. Phaedr.* t. j. *Menander. Scriptores utriusque linguae, zamiast in utraque lingua. Gell.* || Też i. q. scriba albo librarius, np. *scriptor librarius. Hor.* Pisarz, przepisowacz.

SCRIPTORIUS, a, um, (od scribo). Należący do pisania, tyczący się pisania, np. — *atramentum. Cels., atramento scriptorio. Id.* — *calamus. Cels.,* po naszymu pióro do pisania. || (Od scripser). Tyczący się pisarza, autora, należący do nich.

SCRIPTULUM, i, (zdrobn. od scriptum t. j. linija. Ob. in scriptus, a, um, albo in scriptum) i. q. scriptum. W ogólności linija, linijka, mówiące zmniejszającym sposobem, np. *lusus duodecim scriptulorum, zamiast scriptorum, t. j. rodzaj szachów, warcab, triktrak (trictac) gra w szachy. || Scriptulum zamiast scripulum albo scrupulum, t. j. szkrupul, dwudziesta albo czwarta część uncii, trzecia część drachmy. Farr. ap. Charis.*

SCRIPTUM, i, n. (od scribo). Pismo, pisanie, karta. *Scripto certior esse. Ovid.* Bydź uwiadomionym pismem. || Pisanie, dzieło. — *tradere. Quint.* Pisać. || *Cic. Prawo. || Prośba. — adire aliquem. Tac.* Podać komu prośbę. || — *sese abdicare. Gell.* Złożyć urząd sekretarza. *Scriptum facere. Liv.* Bydź pisarzem. || *Scriptorum duodecim ludus. Cic.* Rodzaj gry w warcaby.

SCRIPTURA, ae, ż. (od scribo). Mart. Pisanie. || *Cic. List. || Id.* Pismo, dzieło pisane. || *Terent. Styl, sposób pisania autora. || Cic.* Dochód od pastwiska. *Scripturae magister. Id.* Przełożony kancelaryi celnej. || *Tertull. Hier.* Pismo święte. || Rysowanie, znaczenie, cechowanie, znakowanie; zład linija albo granica, np. *supercilia usque ad*

malarum (policzki) scripturam currentis. Petron.

SCRIPTURARIUS, a, um, (od scriptura). Pastewny, pasieniu służący. — *ager. Fest.* Pastewny dochód czyniące pole. — *seil. homo. Lucil.* Odbierający dochód z pastwiska. || *Scripturarius absol. Non.* Archiwista, notaryusz. || Tyczący się pisma.

SCRIPTURIO, is, ire, (desiderat. od scribo). Chcieć pisać, mieć uciechę, upodobanie w pisaniu. *Sidon.*

SCRIPTUS, us, m. (od scribo). Pisanie; zład jakoby urzędowe pisanie, służba pisarska, urząd sekretarza, np. *scriptu sese abdicasse. Piso ap. Gell.* t. j. złożyć urząd sekretarza. *Scriptum facere.* Bydź pisarzem. *Liv.,* też *scriptum quaestorium comparavit. Suet.* t. j. kupił sobie urząd pisarza kwestora.

SCRIPTUS, a, um, (imsl. od scribo). Pisany, notowany. — *haeres. Plin.* Mianowany dziedzic. — *dies. Sen.* Dzień przeznaczony. || *Mart.* Malowany. || Zład *scriptum* rzeczow. To wszystko, co jest pisane, pismo, concept, rozprawa na piśmie, np. *ex scripto nascitur controversia. Auct. ad Her. Multa contra scriptum dicere. Cic.* || *Scriptum, i. q. senatus consultum. Val. Max.* || *Scriptum, t. j. triktrak t. j. gra w szachy. || Urząd pisarza albo sekretarza, np. scriptum facere. Liv.* Bydź pisarzem albo sekretarzem. Ob. *Scriptus, us.* || *Scribus* zamiast *scriptus.*

SCRIPULARIS, e, ptuk. (od scrupulum). Szkrupulowy, wążący szkrupul. *Plin.* Czyta się *scrupularis.*

SCRIPULATIM albo SCRIPULATIM, psk. (od scrupulum albo scrupulum). Szkrupulami, po trochę, po kasku. *Plin.*

SCRIPULUM (Scriptum) albo SCRIPULUM, i, n. (od scriptum t. j. linija). Szkrupul albo najmniejsza cząstka wagi. *Rhemn. Fann. de ponder. et mensur.* Inne *Edd.* mają *scrupulum, np. sex scrupula picis. Colum. Scrupula octo medicaminis. Id., auri scrupulum. Vitr.* || Szkrupul mordu t. j. 288ma część, np. *jugeri pars minima dicitur. Farr.* || Najmniejsza część miary, np. szkrupul stopnia w astronomii, inaczej minuta zwana. *Plin.* || Zamiast *scrupulum* albo *scrupulum* też *scriptulum. Farr. ap. Charis.,* też *scriptula. Martial.* || *Scrupulos sex, t. j. sześć minut. Inscr. ap. Rejnes.* Zład od *scriptum, linija* albo od *scrupus, kamień* pochodzi.

SCROBICULUS, i, m. (zdrobn. od scrobs). Dół, mówiące zmniejszającym sposobem dół, w ogólności dół, np. *non maximis scrobiculos fodere. Colum. też Farr. Plin.*

SCROBS przez skróć. SCROBS, scrobis, m. i ż. (od σκαρῶ, kopie). Dół, jama, np. do sadzenia drzew, np. *scrobis fieri debet. Colum., facta scrobe. Id., scrobs totus. Id., exigua scrobe. Lucan., scrobibus duabus. Ovid., scrobes fodere. Plaut., albo effodere. Tac.* || Dół pogrzebowy. *Suet. Martial.*

Tac. || Przenośnie, i. q. *puddendum muliebre. Arnob.*

SCROFA albo SCROPHA, *ae, ż.* (od *sero-bis s. serobs, quia serobes facere gaudet*, albo od *σροφάος*, maciora). Stara maciora świni, która się karmi dla płodu. *Farr. Colum. Juvenal.* || Przez wisko rodziny rzymskiej, np. *Tremellius Scrofa. Farr.*

SCROFINUS, SCROPHINUS, *a, um*, (od *serofa*). Świni, od świni, świński, np. *świnię mięso, np. — stercus. Marc. Empir. — perna. Id. — fel. Plin. Stare Edd. hircinum* zamiast *serofinum* maja.

SCROFIO albo SCROPHIO, *ōnis*. Tak zwana granica roli, która się klinem dotyka, *ap. Script. rei agrar. ap. Goes.*

SCROFIPASCUS albo SCROPHIPASCUS, *a, um*, (od *serofa i pascio*). Świnopas, co pasie świni, np. *tum pistores, serophipasci, qui alunt fursure sues. Plant.*

SCROFULA albo SCROPHULA, *ae, ż.* (od *serofa*). *Veget.* Wole u gardła, gruczolę, choroba.

SCROTUM, *i, n.* (zamiast *seortum*). *Cels.* Moszna, zawierająca w sobie jądra męskie.

SCRUPEDA, *ae, m. ż.* (od *serupus i pes*). *Plant.* Który z trudnością chodzi.

SCRUPĒUS, *a, um*, (od *serupus*). Ostry, chropawy, niegładki, z kamieni złożony, np. — *spelunca. Virg. — vada. Sen. Serupea scil. loca. Stat.* || Przenośnie *difficultas serupea, i. e. ardua. Auson. — religio. Acc. ap. Farr.* t. j. religia pełna wątpliwości.

SCRUPŌSUS, *a, um*, (od *serupus*). Właściwie pełen kamieni, spadzistości, ostry, chropawy, niegładki, np. — *via. Plant. — uger. Apul. — saxa. Lucan. — specus. Acc. ap. Non.* || Ztąd przenośnie. — *ratio. Lucr.*

SCRUPULARIS, SCRUPULATIM. Ob. SCRIPULARIS, SCRIPULATIM.

SCRUPULOSE, *psk.* (od *serupulosus, a, um*). Szkrupulatnie, pilnie, troskliwie, pieczołowicie, starośnie, ściśle, dokładnie, punktualnie, np. *tenuis illa et serupulosa divisio. Quintil. serupulosius scrutari. Id. serupulosissime requirere. Colum.*

SCRUPULŌSITAS, *ātis, ż.* (od *serupulosus, a, um*). Punktualność, wielka dokładność, ściśłość, szkrupulatność. *Colum.* || Wątpliwość, trudność, kłopot, frasunek, troska. *Tertull.*

SCRUPULOSUS, *a, um*, (od *serupulus*) i. q. *seruposus*. Pełen ostrości albo kamieni, kamienisty, chropawy, niegładki, np. — *specus. Pacuv. ap. Prisc. też. Plin. Tertull.* || Ztąd przenośnie, bardzo ścisły, dokładny, punktualny, wątpliwy, pełen wątpliwości, np. — *eura. Val. Max. — inquisitio. Frontin. Fides serupulosior. Tertull.* || Wątpliwy, trudny, ciężki, np. — *disputatio. Quintil. — volumina. Plin. — res. Fest. — locus. Auson.*

SCRUPULUM, *i, n.* (od *serupulus*). *Mart.* Szkrupul. || *Farr.* Najmniejsza część łanu. || *Plin.* Najmniejsza część jakiej rzeczy.

SCRUPULUS, *i, m.* (zdrobn. od *serupus*). Właściwie ostry, chropawy kamyk, mówiąc

zmniejszającym sposobem. *Solin.* || Przenośnie, szkrupul, troskliwość, wątpliwość. *Scrupulum evellere. Cic.* Złożyć szkrupul. || *Apul.* Bojaźń. || Troskliwość, pilność, staranie. || *Gell.* Trudność. || *Inser.* Najmniejsza część rzeczy jakiej. || Najmniejsza waga. Ob. *Scrupulum.*

SCRUPUS, *i*, (powinowały z *rupes* t. j. ostrość skały). Przykrość, spadzistość, urwistość, np. *urwista skała, chropawość, ostrość, chropawy kamień, skała. Avien. Serv. ad Virg.*

SCRUTA, *orum, m. mn.* (od *σρῦν*). *Hor.* Stara odzież, rupieci. *Petron. Lucil.*

SCRUTARIUS, *a, um*, (od *scruta*). Należący do starej odzieży. || *Scrutarius absol. Gell.* Wendetarz starej odzieży. || *Scrutaria, scil. ars. Apul.* Wendeta, rzemiosło wendetarskie. || *Scrutarius, t. j. złodziej starej odzieży.*

SCRUTATIO, *ōnis, ż.* (od *serutor, ari*). Szperanie, badanie, wywiadywanie się, np. *serutationem (domus) populo praebere, t. j. pozwolić swój dom przetrząsać. Sen. Gell.*

SCRUTATOR, *ōris, m.* (od *serutor, ari*). Badacz, przetrząsacz, który bada, przetrząsa, np. *salutatoribus scrutatores adposuit. Suet. — profundi. Stat.* t. j. badacz głębokości morza, t. j. rybak, albo który polowa perły. || *Wynalazca, śledziiciel, np. — auri. Lucan.*

SCRUTATRIX, *icis, ż.* (od *serutor, ari*). Szperaczka, która szpera, bada, np. *scrutatrix Eva malorum. Alcim. Avit.*

SCRUTATUS, *a, um*, (imsl. od *serutor, ari*). *Plin.* Który szperał, badał. || *Bier. Fict.* Szperany, badany.

SCRUTILLUS, *i, m.* Maciek nadziewany. *Plant. ap. Paul. ex Festo.* (Inni piszą *scrutulus ventriculus fartus*).

SCRUTINUM, *ii, n.* (od *serutor, ari*). Badanie, szperanie, śledzenie, wizytowanie, przetrząsanie. *Apul.*

SCRUTO, *as, avi, atum, are*, zamiast *Scrutor*, mawiali starożytni. *Prisc.* ztąd bierno., np. *facinora scrutari posse. Ammian.* || *Też scrutatus, a, um, np. scrutatis libris. Id. Scrutatus omnibus latebris. Aur. Vict.* Ob. *Scrutatus, a, um.*

SCRUTOR, *ōris, atus sum, ari, dep.* (od *scruta*). Pilnie szukać, szperać, badać, śledzić. — *ignem gladio. Hor.* Zarzyć ogień mieczem. — *naribus. Phaed.* Wąchać. — *oculta saltum. Tac.* Badać leśne tajniki. — *mare. Tac.* Szperać w morzu. — *aliquem. Cic.* Macać czego w kim. — *animum. Tac.* Wyrozumiewać czyj umysł. — *causas. Plin.* Śledzić przyczyn. — *arcantum. Hor.* Chcieć przeniknąć skrytości.

SCULNA, *ae, m.* (zamiast *seculna*) i. q. *sequester*. Pojedynawcz, rozjemca, kompromisarz, sędzia polubowny, *arbitr. Gell. Macrob.*

SCULPO, *is, psi, ptum, pēre*, (od *σῦλ-ψω*, wyrzyam). Ryć, rzezać, dłubać, sycerować, sztychować, wyrzywać, np. na ka-

mieniu, na drzewie, np. — *ebur. Ovid.* t. j. posąg z kości słoniowej. *Gemmis faberrime sculptendis. Apul., e saxo sculptus. Cic., imago sculpta. Suet.* || Ztąd przenośnie, *sculptum in animo. Apul.*

SCULPONEA, *ae, ż.* (od *sculpo*). *Plant.* Kieścień, sztuka ołowiu na rzemieniu przy toporzystu uwiązana. || *Cato.* Treпки, kurpie.

SCULPONEATUS, *a, um*, (od *sculponea*). Kurpie noszący. *Farr. ap. Non.*

SCULPTILIS, *e, ptuk.* (od *sculpo*). To, co się rysować, rzeźbować, sztychować, ryć, wyryc może, np. — *opus dentis. Ovid.*, t. j. rzecz wyrzyta z kości słoniowej. *Forma in aere sculptilis. Prudent.*

SCULPTOR, *ōris, m.* (od *sculpo*). Snycerz, sztycharz, który ryje na miedzi, na kamieniu, który snyceruje albo sztychuje, np. *de pictore, sculptore fectore etc. Plin., gemmarum sculptores. Id.*

SCULPTURA, *ae, ż.* (od *sculpo*). Snycerstwo, snycerska sztuka albo rzemiosło, np. *facilitas in sculptura. Plin., praestant in sculptura. Vitr., annulus ejusdem sculpturae. Justin., — gemmae. Suet.*

SCULPTURATUS, *a, um*, (od *sculptura*, właściwie od *sculpturo, are, i. e. instruere vel ornare rem sculptura*) i. q. *sculptura praeditus vel ornatus.* Snycerski, należący do snycerza. || *Ad sculpturam pertinens, np. — ars. Fenaut. Fort.* t. j. snycerska sztuka.

SCULPTUS, *a, um*, (imsl. od *sculpo*). Ryty, sztychowany, rzynięty. || Przenośnie. — *in animo. Apul.* Na umyśle wyrzyty.

SCULTATOR, *ōris, m. i. e. speculator.* *Veget. de re vet.*

SCURRA, *ae, m.* Właściwie mieszczanin będący w mieście, np. *non placet, quem scurras laudant. Plant.* || Udatny, zalotny, przeczisko uszczypliwy, np. *scurra es. Plant. Urbani cives, quos scurras vocant. Plant.* || Bufon, śmieszek, żartowniś, figlarz, trefniś, np. *Scurram improbissimum. Cic.* || Pasożyt, pasibrzuch, np. *infido scurrae distabit amicus. Hor.* || Stróż holi, np. *occisus est per scurras. Lamprid., scurra Persicus. Trebell. Poll.*

SCURRILIS, *e, ptuk.* (od *scurra*). Szyderski, śmieszny, żartowski. — *joecus. Cic., in hoc vitium scurrile delabitur. Id., dicacitas scurrilis. Quintil.* || Trefny, żartobliwy, np. — *lusus. Val. Max.*

SCURILITAS, *ātis, ż.* (od *scurrilis*). Błażowanie, śmieszenie, żartowanie, np. *fugiat foedam et insulsum scurilitatem. Auct. dialog. de Orat. (w Taciecie).*

SCURRILITER, *psk.* (od *scurrilis*). Błażensko, śmiesznie, żartobliwie, np. — *ludere. Plin. — joculari. Justin.*

SCURROR, *ōris, atus sum, ari, dep.* (od *scurra*). Bydź śmieszny, żartobliwy, np. *scurro ego ipse mihi etc. Hor.* || Nadskakiwać, pochiebiać, przymilać się, przybliżać się, patrzeć, gdzie się z komina kurzy, np. *metues scurrantis speciem praebere, professus amicum. Hor.*

Tom II.

SCURRŪLA, *ae, ż.* (zdrobn. od *seurra*) i. q. *seurra*, mówiąc zmniejszającym sposobem, nadskakiwacz, pochiebia, przymilający się, pochiebniś. *Apul. Arnob.*

SCUTA, *ae. Ob. SCUTUM i. SCUTRA.*

SCUTALE, *is, n.* (od *seutum, szūtōs*, skóra). Skóra, rzemień, np. *triplex scutale. Liv.* || Właściwie ptak. *scutalis, e*, ze skóry, skórzany, *scil. vinculum albo lorum. Id.* || *Scutale i. q. habena.*

SCUTARIUS, *a, um*, (od *seutum*). Tyczący się tarczy, pawęż, puklerza, trudniący się tym, należący do tego, tarczowy, puklerzowy, np. robiący tarczę, pawęż, puklerz, np. *fabrica scutaria. Veget. de re milit.* t. j. fabryka puklerzów. || Ztąd *scutarius, rzeczow. scil. artifex.* pawężnik t. j. rzemieślnik tarcz, puklerzów, pawężów. || Noszący tarczę, puklerz, t. j. żołnierz, który nosi tarczę. *Ammian. Lactant.* też *Suet.* || Przez wisko rzymskie.

SCUTATOR, *ōris, m. i. q. scutatus* albo *scutatorius miles, np. scutatorii, sagittarii. Veget. de re milit.* || *Scutatores i. e. speculatores. Ed. Schwebel.* || W przyp. drug. *scutatorum. Liv.*

SCUTATUS, *a, um*, (od *seutum*). *Cic.* Uzbrojony pawęża. *Scutati omnes. Virg.* Wszyscy uzbrojeni w tarczę. || Właściwie jest imsl. od *seuto, are*. Opatrzony tarczą, puklerzem, pawężą.

SCUTELLA, *ae, ż.* (zdrobn. od *seutra*). Flaszka, gęsiorek do picia, male naczynie do jedzenia, mała misa, miseczka, np. *scutella potionis. Cic.* t. j. czasza, czaszka do picia. || *Taca. Ulpi. in Pandect.*

SCUTICA, *ae, ż.* (*σῦτος*, rzemień). *Marti.* Bież rzemienny. || Czasem mniej znaczy aniżeli bież. *Ne scutica dignum horribili sectere flagello. Horat.* Żehy na straszne chłosty nie skazał tego, który na kilka tylko plag zasłużył.

SCUTIGERŪLUS, *a, um*, (od *seutum i gerulus* od *gero*, właściwie dwa słowa *scuti gerulus i. e. seutum gerens*). Pawężnik, który nosi pawęż, puklerz, tarczę, gernek, np. — *homo. Plaut.*

SCUTILUS, *a, um*. Chudy, skórę a kości mający, np. *scutulum et macrum. Paul. ex Festo.*, podobno od *szūtōs*, skóra, *qui totus pellis vel corium est. Fest.*

SCUTO, *as, are*, (od *seutum*) i. e. *seuto* instruere. Opatrzyć w tarczę, w puklerz. Ob. *Scutatus.*

SCUTRA, *ae, ż.* (od *σῦτγα*, garnek). Rodzaj naczynia, np. misa, miska, półmisek, czasza, filiżanka. *Cato. Pers.* || *Też scuta, np. lignea. Lucil. ap. Prisc.* || *Seutra* zamiast *seutum*.

SCUTRISCUM, *i, n.* (zdrobn. od *seutra*). Naczynie, i. q. *seutra*. Misa. *Cato de re rust.*

SCUTULA, *ae, ż.* (od *szūtōs*, kij, maczuga). Wał, cylinder, podługowaty, okrągły drag albo drzewo, np. *subjectis scutulix. Caes.* || Podobno (zdrobniale od *seutra*). Mała misa, miseczka. *Martial., np. scutulas, cavaeque lances.*

Id. || Ztąd *scutula*. Czworobok, czworogran albo figura nakształt podłużnego czworoboku, (*rhombus* albo *rhomboides*), np. podłoga w szachownicy. *Vitr. Pallad.*, albo w tkaninie, np. *scutulis dividere texta. Plin.* || Ztąd podługowato kwadratowy, np. *exenta in em-plastratione scutula cortici. Plin. Formam Britanniae oblongae scutulae adsimulavere. Tac. t. j.* Britanija mająca czworobok podłużny.

SCUTULATUS, *a, um*, (od *scutula*). Figura mająca czworobok podłużny, w kratki, w kostkę robiony, np. — *rete. Sic. Plin.*, *lana scutulato textu. Id.*, *caerulea indutus scutulata. Juvenal. scil. veste.* || Ztąd od koloru, w kratki, w kostkę, np. — *equus. Pallad.* || Właściwie imsl. od *scutulo*, are *i. e. instruire vel ornare rem scutulis vel figura scutularum.*

SCUTULO, *as, are i. e. instruire vel ornare scutula vel scutulis vel figura scutulae*; ztąd *scutulatus*, *a, um*. Ob. *Scutulatus*, *a, um*.

SCUTULUM, *i, n.* (zdrobn. od *scutum*) *i. q. scutum*. Tarcza, puklerz, mówiąc zmniejszającym sposobem, puklerzyk, mała tarcza. *Cic.* || Kość ramienia, łopatką, np. *scutula aperta. Cels.*, *nostris scutula aperta* *ὀμολάτας* *Gracii nominant.* Inne *Edd.* mają *scutula*.

SCUTUM, *i, n.* (od *σχύρος*, skóra, rzemień, z którego robiono tarcze, puklerze). Tarcza długa, puklerz, szczególnie infantarii rzymskiej, przeciwnie zaś *clypeus* był okragły i mały, np. *scutum pro clypeo. Liv.* — *pedestre. Claudian.*; ztąd *scutum abijcere. Cic. t. j.* odrzucić precz. || *Cic.* Pawęza, tarcza lekka, długa. *Scuta gladiis aut hastis ferire. Liv.* Bie mieczem albo włócznią po pawęczach, znak wojskowego gniewu i żalu. — *illidere genibus. Id.* Tłuc kolanami pawęże, znak wojskowej radości. || *Scutus*, zamiast *scutum* *Turpil. senta*, zamiast *scutum. Lucil.*

SCYBALA, *ae, z.* Ekrementa twarde w kawalkach.

SCYBILITES, *ae, m.* (*οἶκος*). Rodzaj słodkiego wina w Galacji. *Plin.*

SCYLACE, *es, z.* (*Σκυλάκη*). Miasto w Azji, albo w Myzji. *Mela. Plin.* || Też *Seylla-ceon. Val. Flacc.*

SCYLLACEON albo **SCYLLACEUM**, (*Σκυλάκειον* *Ptolema.*) Miasto we Włoszech w Brucii.

SCYLLA, *ae, z.* (*Σκύλλα*). *Ovid.* Córka Nizusa króla Megary. || *Virg.* Skala na morzu Sykulijskim. || *Id.* Rodzaj ryby morskiej. || *Incidit in scyllam, cupiens vitare charybden*, przysł. Chęć uniknąć niebezpieczeństwa jednego, natrafić na drugie. || *Colum.* Rodzaj rośliny.

SCYLLAEUS, *a, um. Virg.* Tyczący się Seyli córki Forkusa, czyli skały morskiej.

SCYMNUS, *i, m.* (*σχύμνος*). *Lucr.* Lwiatko.

SCYNIFES, *um. Ob. CINIFES.*

SCYPHULUS, *i, m.* (zdrobn. od *scyphus*)

i. e. parvus scyphus. Paulin. Nol. Lampeczka, kieliszek.

SCYPHUS, *i, m.* (*σχύφος*). Naczynie do picia, którego starożytni używali do stołu; po naszymu kielich do wina, lampeczka do wina, kieliszek. *Virg. Hor. Martial. Petron.* — *aureus. Cic.* — *argenteus. Farr. ap. Gell.* — *faginus. Tibull. Capaciores adfer hue, puer, scyphos. Hor.*; ztąd *inter scyphos. Cic. t. j.* przy picie, przy kielichach do wina.

SCYREIS, *idis, z.* *Ovid. SCYRETICUS*, *a, um. Plin.* **SCYRIAS**, *adis, z.* *Ovid.* i **SCYRIUS**, *a, um. Virg.* Seyryjski, tyczący się wyspy Seyros. *Seyria pubes, Seyrius juvenis. Sen. Virg.* Żołnierze Pirrusa. *Seyria virgo. Claud. Deidamia.*

SCYROS albo **SCYRUS**, *i, z.* (*Σύρος*). Wyspa Sciro na Egejskim morzu, niedaleko Eubei z miastem Sciro. *Liv. Plin. Mela.* || *Seyreis, idis, z.* Ze Seyros, niedaleko Seyros, w Seyros, należący do Seyros, Seyryjski, np. *Seyreides scil. puellae. Stat.* || *Seyreticus, a, um.* Należący do Seyros, Seyryjski, np. — *metallum. Plin.* || *Seyrias, adis, z.* Niedaleko Seyros albo w Seyros, należący do Seyros. *Ovid.* || *Seyricus, a, um.* Seyryjski, np. *Seyricum scil. pigmentum*, t. j. rodzaj czerwonej farby. *Plin.* || *Seyrius, a, um.* (*Σύριος*). Należący do Seyros, Seyryjski. *Proper.* — *lapis. Plin.* — *juvenis. Sen. t. j.* Pyrrhus. — *pubes. Virg. t. j.* żołnierze Pyrrhusa.

SCYTALA, *ae, albo SCYTALAE, es, z.* (*σχύταλη*, rzemień, albo kij). *Gell.* Rodzaj tajemnego listu u Lakonów pisany na pergaminie albo na rzemieniu i zwijany na walecu. || *Solin.* Wąż nakrapiany.

SCYTALICUS, *a, um.* (*σχυταλικός* od *σχύταλη*). Należący do rodzaju węża. *Plin.* || Należący do rodzaju ogórków. *Theophr.*

SCYTALOSAGITTEPELLIGER, (od *scytala* albo *σχύταλη*, *sagitta* *pellis* i *gero*). Przydomek Herkulesa, noszącego maczugę, strzałę i skórę. *Tertull.*

SCYTATUM, *i, n. Plin.* Rodzaj lekarstwa. Ob. **SCHYTANUM**.

SCYTHA, *ae, albo SCYTHES, ae, m.* (*Σκύθης*). Rzeczow. Seyta, ze Seytii. *Cic. Phaedr.* || W licz. mnog. *Seythae*. Seytowie, starożytny naród Seytów, mieszkający w części Europy i w części Azji, jedni przy ujściu Donu, który wpada do morza Czarnego, inni przy Kaspijskim jeziorze, w górach Kaukazkich. *Plin. Curt. Mela. Hor.* || *Pluk.* Seytjaski, np. *pontum Seythen i. e. Euxinum. Sen. Ponthus Seytha. Stat.*

SCYTHIA, *ae, z.* (*Σκυθία*). Seytjja, kraj Seytjjski. *Ovid. Mela. Justin.*

SCYTHICE, *es, z.* Ob. **SCYTHICUS**.

SCYTHICUS, *a, um.* (*Σκυθικός*). Seytjjski albo ich kraju tyczący się, należący do Seytii, będący w Seytii, Seytjjski, np. — *arcus. Ovid.* — *pharetra. Id.* — *frigus. Ovid.* — *sagitta. Id.* — *fretum. t. j.* Pont Euxiński. *Ovid.* — *herba. Plin.* *Smaragdi Seythici. Plin.*

SCYTHIS, *idis, z.* (*Σκυθίς*). Ze Seytii albo z Seytii, należący do niej, Seytjjski, np. *Scythis scil. gemma. Drogi kamien. Martian. Cap.* || Ztąd rzeczownie. Seytjjska, kobieta Seytjjska. *scil. feminae. Ovid.*

SCYTHISSA, *ae, z. i. q. Scythis.* Ze Seytii, Seytjjska, np. *matre Scythissa natus. Phaedr.*

SCYTHOTAURI, *orum, m.* Narod w Chersonesie Tauryckim t. j. w Krimie. *Plin.*

SCYZINUS, *a, um, np. vinum Scyzinum.* Wino robione z roślin. *Plin.*

SE

SE, zaimek. Ob. *Sui.* || *Se*, zamiast *sine. Cic. in XII. Tab.* || *Se* *quomque*, zamiast *seorsum quomque. Fest.* || *Se* przedimek, połączony ze słowami znaczy rozdzielenie, np. *secedo, sejungo, separo.* || Czasem się kładzie zamiast *semis*, np. *selibra, semodius. Farr.*

SEBAGEUS (*Sevae.*), *a, um.* (od *sebum s. sebum*). Łojowy, z loju. *Apul.*

SEBALIS, (*Seval.*), *e, ptuk.* (od *sebum s. sebum*). Z loju, łojowy, np. — *sax. Ammian.*

SEBASTE, *es*, (*Σεβαστή*) *i. q. Augusta* tak zwane miasto. *Plin.* Samaria, miasto w Palestynie. || *Sebastenus, a, um. Id.* Należący do miasta Samaryi. || Ztąd *Sebasteni*. Mieszkańcy Pontus pograniczni Armenii.

SEBAZIUS albo **SEBADIUS**. Ob. **SABAZIUS**.

SEBO albo **SEVO**, *as, avi, atum, are.* (od *sebum* albo *sebum*). Łoić, ułoić, lojem smarować, np. *candelas sebare. t. j.* łoić świecę, albo nalewać lojem świecę. *Colum.*

SEBOSUS albo **SEVOSUS**, *a, um.* (od *sebum s. sebum*). Pelen loju, łojowaty, np. — *medulla. Plin.*

SEBUM albo **SEVUM**, *i, n. Loj. Colum. Pallad. Sevo pinguescent. Plin.* — *vitulinum. Id.* — *bubulum. Id.* Loj wolowy.

SEBUSIANI, *orum.* Narod w Galli w okolicach Lionu. *Cic.*

SECABILIS, *e, ptuk.* (od *seco, are*). *Lact.* Łupny, szepczący, łatwy do lupania, szepczania. *Nulleque secabile segmen. Auson.*

SECALE, *is, n.* (*scil. frumentum*). Rodzaj zboża — *detrimentum. Plin. t. j.* najgorszego.

SECAMENTUM, *i, n.* (od *seco, are*). Wańczos, klepka, np. *pauca alia secamenta. Plin.*

SECEDO, *is, cessi, cessum, dēre, n.* (od *se i cedo*). Uchodzić, ustępować na stronę, oddalać się. — *de via. Plaut.* Zboczyć z drogi. — *ab aliquo. Cic.* Oddalić się od kogo. — *in hortos. Ovid.* Udać się do ogrodów. — *ad styllum. Quint.* Jać się pisania. || *Plin.* Bydź odległy. || *Id.* Idź dokąd, np. — *huc. Plaut.* — *in abditam partem aedium. Sall.* — *in montem. Liv.*

SECCERNO, *nis, erēvi, erētum, nēre.* (od *se i cerno*). Odosobnić, odłączyć, wyłączyć, oddzielić, rozdzielić, oddalić, dzielić, prze-

dzielić, rozróżnić, uchylić, usunąć, np. *Europam ab Afris. Hor. Coelum ab aere. Ovid.* — *partem praedae. Liv.* — *arictes. Farr. Secernere. Cic. t. j.* wybierać. *Secrevit in orbes. Ovid. t. j.* rozdzielił. *improbi secerant se a bonis. Cic. t. j.* rozłączają się. || Różnić, rozróżniać, rozeznawać, rozstrząsać, np. — *blandum amicum a vero. Cic.* — *iniquum justo. Hor.* — *honestum turpi. Id.*, *me secerant populo. Hor.* || Wyznać, poznać, ogłosić. || Ztąd *secretus, a, um.* Ob. *Secretus*.

SECESPITA, *ae, z.* (od *seco, are. Serv. ad Virg.*) *Suet.* Nóż rzeźniczy, którego używano do ofiar. || *Fest.* Topór, siekiera.

SECESSIO, *onis, z.* (od *secedo*). *Cic.* Ustąpienie, oddalenie się, odchodzenie na stronę. || Rozróżnienie, rozdzielanie. *Secessionem facere. Lin.* Odstąpić od partyi czyjej. || *Secessiones i. q. narrationes. Paul. ex Festo.*

SECESSUS, *us, m.* (od *secedo*) *i. q. secessio. Plin.* Odejście, oddalenie się, ustąpienie. || — *mentis. Gell.* Zachwycenie. || *Virg.* Ustronie, osobność. || *In secessu quam in fronte beatior. Val. Max.* Szczęśliwszy w gruncie serca, niżeli z powierzchowności.

SECIUM, *ii, n. est, quod secespita secatur, libum seu placenta, quae solet necessariis sacrificiis adhiberi. Fest. i. Paul. ex Festo.* *Secium libum est, quod secespita secebatur. t. j.* rodzaj placca, który krajano nożem podczas ofiar.

SECIUS w stop. drug. Ob. **SECUS**.

SECLUDO, *dis, si, sum, dēre.* (od *se i cludo s. claudio*). *Cic.* Odłączyć, oddzielić. || Wylączyć. — *vitam corpore. Plaut.* Oddać życie. — *curas. Virg.* Rozprościć troski.

SECLUM zamiast *seclum* albo *seculum*. Ob. **SAECLUM**.

SECLUSORIUS, *a, um.* (od *secludo*). Szczególnie służący do zamknięcia, do odosobnienia, odłączenia. || Ztąd *seclusorium, ii, n.* Zamknięcie, komora, gdzie się co zamyka. *Farr. scil. stabulum* albo *aviarium*. Schowanie, miejsce do przechowywania.

SECLUSUS, *a, um.* (od *secludo*). Osobno zamknięty, odłączony, odosobniony. *In secluso. Farr.* Na osobności. — *nemus. Virg.* Ustronny gaj. — *sacra. Fest.* Tajemnice Cery.

SECO, *as, eni*, zamiast *cavi, etum, catum, care*, (od *exi, ostrze*). Siekać, krajać, rżnąć. — *pabulum. Caes.* — *pubentes herbas. Virg.* Kosić karmy, dorastające trawy. — *in frustra. Id.* Rąbać na szuki. — *marmora. Horat.* Wycinać marmury. || *Secare. Cic.* Uciąć, jako rękę, nogę w leczeniu. || Ranić. *Secari ungue. Horat.* Zadraskać się pazurami. || Drzeć. *Secat podagra. Catull.* Drzeć podagra. || Przenosić. Szczypać, szarpać, kąsać. *Secuit urbem. Persi.* Uszczypliwie szarpał miasto. || Gryźć, niszczyć. *Tineae omnia secant. Lucil.* Mól wszystko zjada. || *Secare. Plin.* Przedzielać co. *Annis urbem secans. Id.* Rzeka miasto przedziela. — *agmen. Virg.* Przerzynać szyk wojska. ||

Cic. Dzielić co na części. — *lites. Horat.* Rozstrzygnąć spory. || *Secare viam, mare, aëres. Virg.* Jechać, płynąć, łecić. — *aquora. Id.* Płynąć po morzu. || *Idź za kim. Quam quisque secat spem. Virg.* Jakakolwiek kto sobie toruje drogę do nadziei szczęścia. || *Secaturus*, zamiast *secturus. Colum.* (*Supin.*) *secatum*, ztąd przez skrót. *sectum*.

SECORDIA. Ob. **SOCORDIA.**

SECRETARIUS, *a, um*, (od *secretus, a, um*, albo *secretum*). Tyczący się miejsc tajemnych. || Ztąd. *Secretarium, ii, n. Apul.* Miejsce potajemne, tajnik. — *terrae. Apul.* Kryjówki ziem. || *Lact.* Izba radna, miejsce do sądzenia. || *Sulpit. Sever.* Miejsce w kościele lub przy kościele będące, gdzie biskup lub kapłan rozstrzygał sprawy ludzi światowych.

SECRETE, psk. (od *secretus, a, um*). Tajemnie, tajnie, potajemnie, skrycie, w tajemności. *Tertull. de orat.* || *Secretius. Sen.* **SECRETIM**, psk. (od *secretus, a, um*) *i. q. secreta. Ammian.*

SECRETIO, *ōnis, Ź.* (od *secerno*). Odłączenie, wyłączenie, odosobnienie, odstrzygnięcie, rozdzielenie. *Cic.*

SECRETO, psk. (od *secretum*). *Plaut.* Sekretnie, potajemnie. || *Osobno. In aurem aliquid secreto dicere. Cic.* Mówić z kim na osobności.

SECRETUS, *a, um*, (od *secerno*). Odosobniony, odłączony, oddalony. — *domus. Virg.* Dom na ustroniu. *Septa secreta ab aliis. Virg.* Ogrodzenie odłączone od innych. *Secreti colles. Tac.* Samotne pagórki. || *Secretus.* Zakazany, wyzuty. *Secreta cibo natura animantium. Lucret.* Przyrodzenie zwierząt pozbawione jadła. || *Secretum absol.* i *secreta, orum. Tac.* Miejsce oddalone od miasta, wieś, ustronie. *Dare secretum. Lucan.* Dadać schronienie. *Secreta Sibyllae. Virg.* Ustronie Sybilla. *Secretum petere. Phaedr.* Udać się do miejsc ustronnych dla pisanja. || *Secretum petere. Suet.* Prosić o sekretne wysłuchanie. || *Secretum. Ovid.* Bawienie się na osobności. || *Secretus. Ovid.* Potajemny, skryty. *Secretasque advocat artes. Ovid.* I czarodziejskich sztuk wzywa. *Secreta carmina. Lucan.* Księgi sybilskie. *Marti.* Ukryte nie wydane jeszcze na świat wiersze. *Secreti triumpho. Mart.* Tryumf bez pompy i okazałości. || *Secretus. Quintil.* Wyborny, znakomity. || *Secretum i secreta, orum. Petron.* Sekret, tajemnica. *Animi secreta proferre. Plin.* Najaw wydać tajemnicę duszy. || *Stomachi secreta. Val. Flacc.* Wnętrza. || *Secretiora. Tac.*

SECTA, *ae, Ź.* (od *seco* albo *sequor*). *Cic.* Sposób życia, ustawa, rodzina, szkoła, drużyna, sekta jednostajnie myśląca, i za jednym przewodnikiem idąca. *Quae tibi secta vitae placeat. Plin.* Jakich ci się sposób życia podobal. *Philosophorum secta. Cic.* Sekta filozofów. || *Liv.* Partya, falka. || *Rod, rodzaj. Apul.* || *Też* rodzaj, klasa. *Id.* *Secta* od *seco* albo *sequor*.

SECTACULUM, *i, n.* albo **SECTACULA**, *ae, Ź.* (od *sequor*). Kolej, porządek, następstwo, rząd, szereg, np. *natalium sectacula. Apul.* t. j. pokolenia, potomkowie, linie rodu, szereg pokoleń albo dziadów, nadziadów, *si lectio certa.*

SECTARIUS, *a, um.* Czystyczny, rzeźny, np. — *vervex. Plaut.* t. j. skop, baran czyszczony. Inni biorą pochodzenie od *sequor, sector, secta, Foss.* powiada: *quasi sectae princeps hoc est dux gregis.* t. j. wódz trzody.

SECTATIO, *ōnis, Ź.* (od *sector, ari*). Iść za kim, następowanie, naśladowanie, usilność, usilowanie, dążność w czem. *Tertull. np. — boni. Id.*

SECTATOR, *ōris, m.* (od *sector, ari*). *Cic.* Idący za kim, w poczcie, w komitywie. || *Cic.* Sektarz, naśladowca czyjej nauki, zwolennik czyj. || *Tac.* Sectant, stronę czyje trzymający, społecznik.

SECTILIS, *e, ptak.* (od *seco, are*). *Ovid.* Łupny, łatwy do szepienia, szepczący, krajany, pilowany, podzielony na części, np. — *ebur. Ovid.* — *laminæ. Plin.* *Pavimenta struantur sive sectilibus sive tessellis. Vitruv.* ztąd *pavimenta sectilia. Suet.* t. j. podłoga z małych sztuczek marmuru, w mozaikę robiona. — *porrum. Martial. Juvenal. Pallad.* t. j. łuzek krajany, np. — *lapis. Plin.*

SECTIO, *ōnis, Ź.* (od *seco, are*). Rzeźanie, krajanie, przerywanie, wyrzynanie, pokładanie, np. *individua corpora nec inter necione recipiunt, nec sectionibus dividuntur. Vitruv.* *sectio et partitio corporis. Cels.* || Ztąd podzielenie, rozdzielenie, np. — *prædae. Cic.* — *oppidi. Caes.* || Dostanie, nabycie przez aukcyę, np. *sectionibus compendium nauctus. Suet.* *sectionibus famosus. Tac.* || Przedaż publiczna z licytacji. *Farr.*

SECTIUS zamiast *secius. Farr. Plaut. Gell.*

SECTIVUS, *a, um*, (od *seco, are*). To co się daje łupać, szepać, krajać, np. — *porrum. Plin. Pallad.* t. j. łuzek, który się kraja.

SECTOR, *ōris, m.* (od *seco, are*). Siekacz, tracz, łupacz. — *zonarius. Plaut.* Rzeźmieszek. || *Cic.* Konfiskowanych rzeczy przkupien, podkupnik, podawca ceny. || Przenośność. *Sector favoris. Lucan.* Lud, który frymarczył głosami.

SECTOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (częstotl. od *sequor*). *Cic.* Idź, biegnij za kim, towarzyszyć. — *aratum. Tib.* Idź za plugiem. || Ściagać, polować. — *leporem. Ovid.* Sledzić zająca. || *Hor.* Zabiegać, naskakiwać, żądać, prosić. || *Lubić, bawić się czem.* — *lites. Ter.* Uganianie się za pieniactwem. || — *aliquem. Ter.* Naśladować kogo. || Troszczyć się, frasować się, gryźć się w sobie, poszukiwać, dowiadywać się, np. *mitte sectari, rosa quo locorum sera moretur. Hor.*

SECTRIX, *icis, Ź.* (od *seco*). Przekupka skonfiskowanych rzeczy, np. *proscriptionum sectrix. Plin.*

SECTURA, *ae, Ź.* (od *seco*) *i. q. sectio.*

Plin. Siekanie, rąbanie. || Miejsce rąbania. *Secturae acervariae. Caes.* Minery miedziane.

SECTUS, *a, um*, (imsl. od *seco, are*). Rznięty, krajany, rąbany. — *elephantus. Virg.* Kość słoniowa. — *dens. Mart.* Grzebień. *Sectae herbae. Hor.* Ciele trawy. *Secti orbes. Lucan.* Stoly okrągłe. *Secta marmora. Lucan.* Tablice marmurowe. || Raniący, podrapany. *Sectae genae. Ovid.* Zdrapanie policzki. — *comae. Mart.* Wydarcie włosy. || *Mart.* Rzezany, czyszczony. || Rozdzielony. *Sectus orbis. Hor.* Część świata. *Sectus flagellis. Hor.* Smagany.

SECUBATIO, *ōnis, Ź.* (od *secubo*) *i. q. secubitus.* Odosobnione leżenie, np. mówiąc o niedźwiedziach. *Secreti honore reverentur mares gravidas et in iisdem licet foveis, partitis tamen per serobes secubationibus dividuntur. Solin.*

SECUBITUS, *us, m.* (od *secubo*). Samotne leżenie, spanie, bez kompanii, bez towarzysza, bez żony. *Ovid. Catull.*

SECUBO, *as, ui, itum, (atum), are*, (od *se i eubo*). Samotne leżenie, spanie, np. na poscieli, mówiąc o żenie, która śpi bez męża. *Liv. Ovid. Suet. Tibull.* || Zostawać samotnym. *Proper.*, np. *miles depositis annos secubat armis. Id.*

SECULA, *ae, Ź.* (od *seco*) *i. q. falx.* Kos. *Farr.*

SECLUM. Ob. **SAECULUM.**

SECUM, *i. e. cum se.* Ob. **CUM** i **SUI.**

SECUNDANUS, *a, um*, (od *secundus, a, um*). Jeden z drugiej klasy albo z drugiego pułku żołnierza. *Secundanus scil. miles. t. j. żołnierz z drugiego legionu. Liv. Tac. Plin.*

SECUNDARIUS, *a, um.* Drugi z rzędu. *Cic.* Tyczący się drugiego rzędu. — *panis. Suet.* Chleb trochę podniejszy. *Secundarium vinum. Plin.* Nie najlepsze wino. || *Cic.* Drugi, bliższy.

SECUNDATUS, *us, m.* (od *secundus*). Drugi plac, miejsce, np. *alteri primatum damus, alteri secundatum. Tertull.*

SECUNDE, psk. (od *secundus, a, um*). Szczęśliwie, np. *quod haec res tam secunde processit. Cato ap. Gell.*

SECUNDICERIUS, *ii, m.* (od *secundus, a, um* i *cera*) t. j. jeden z drugiego rzędu albo stopnia. *Cod. Justin.* w napisach: jak jest *primicerius*, pierwszy w napisach, *quartocerus*, czwarty. || *Też* *secundocerus* zamiast *secundicerius*, np. *Cod. Justin.*

SECUNDO, *as, are*, (od *secundus, a, um*). Właściwie idź za kim, następować, towarzyszyć komu; ztąd sprzyjać, szczęścić, płużyć, pomagać. *Dii nostra incepta secudent. Virg.* Niech bogowie poszczęszczą naszym zamiarom. || Na dobro co obrócić. *Ut secundare visus. Virg.* Aby sny i znaki niepomysłne zmienili w szczęśliwe. || *Plaut.* Gwoli czynić, być posłusznym. || Przyzwolicie, szkodliwie co urządzić, np. *tempus ei rei secundes. Plaut.*

SECUNDO, psk. Powtórnie. *Cic.* || Na

drugim raz, drugą razą. *Hirt.* || Jest przypuszt. od *secundum*. Ob. *Secundum*.

SECUNDOCERIUS, *a, um*, (od *secundus* i *cera*). Jeden z drugiego rzędu albo stopnia, więc *i. q. secundicerius. Cod. Justin.* Ob. *Secundicerius*.

SECUNDUM, psk. i przedimek. Psk. (od *secundus, a, um*). Bliżko, przy, obok, podle. *Praecedere arborem secundum terram. Farr.* Podciąć drzewo przy samej ziemi. || Wzdłuż. *ripam. Plaut.* — *littus. Cic.* Wzdłuż brzegu. || *Secundum quietem. Cic.* We śnie. || Za, pozad. *Secundum me ite. Plaut.* Idźcie za mną. *Secundum aram aurum abscondit. Plaut.* Skrył za ołtarzem złoto. || Po, we względzie porządku. *Secundum vindemiam. Cato.* Po winobranii. — *deos. Cic.* Po bogach. || Zgodnie, stosownie, wedle. *Secundum grammaticam legem. Gell.* Wedle prawideł grammatyki. *Secundum eos se sentire. Suet.* Zgodnie z nimi rozumieć. || Gwoli. *Multa secundum causam nostram disputavit. Cic.* Wiele gwoli nam rozprawiał. || *Secundum psk. Farr. ap. Non.* Znowu, powtórnie, na drugim miejscu. || *Secundum* jest właściwie *neutrum* od *secundus, a, um*, *scil. ad. t. j.* co się tyczy drugiego, t. j. powtórnie, podrugie, potem, na potem; ztąd najbliższy, bardzo blisko, tuż, podle.

SECUNDUS, *a, um*, (od *sequor* zamiast *sequendus* przez skrót. *i. e. sequens*). Który jest pierwszy po drugim, drugi. *Si te secundo lumine offendero. Cic.* Jeśli się z tobą nazajutrz obaczę. — *heres. Horat.* Następny dziedzic. || *Secunda mensa. Cic.* Woty, desert. || *Secundae partes. Plin.* Druga w scenie osoba, która nie często gra rolę. || *Secundas agere. Horat.* Polłabzać, gwoli czynić, być posłusznym. || *Secundae, arum. Cels.* Blona, czyli łożysko, w której się dziecię rodzi. || *Secundus.* Trochę podniejszy. — *panis. Horat.* Chleb nieco podniejszy. *Haud ulli veterum virtute secundus. Virg.* Nikomu ze starożytnych nieustępujący w męstwie. || Trzymający drugie miejsce po kim. — *a rege. Hirt.* Pierwszy po królu. || *Secunda.* Rzeźby do wykonywania łatwe. — *secundo amni. Flavio. Virg.* Z wodą, podług biegu rzeki. — *vento cursum tenere. Cic.* Z wiatrem płynąć. || Przenosić. Łaskawy. *Secundis avibus. Plin.* Przyjazną wróżbą ptaków. || Pomysłny, szczęśliwy. *Mens humana modum rebus servare secundis nescia. Virg.* Człowiek, który nie umie, jak się ma zachować w szczęściu. || *Secundus. Ovid.* Przedostatni. || Przewzisko rzymskie, np. *Plinius Secundus*.

SECURE, psk. (od *securus, a, um*). Bez kłopotu, bez troski, bez starania się, wolnym będąc od kłopotu, bezpiecznie, np. — *aliquid ferre eet. Suet.* — *expectare. Plin.* *Securarius agros populari. Justin.* || Bez bojaźni, bezpiecznie, np. — *vivere. Val. Max.*

SECURICLATUS zamiast *Securiculus*, *a, um*, (od *securicla* zamiast *securicula*, właściwie imsl. od *securicla* s. *securicula*, *are, i. e. instruere aliquid* t. j. świderem z dwó-

ma ostre końcami, naksztalt ogona jaskółczego spojony albo mający kształt ogona jaskółczego, spojony, siekierowaty, np.—*cardines. Vitr.*

SECURICULA, ae, ż. (zdrobn. od *securis*) i. q. *securis*. Topór, toporek, mówiące zmniejszającym sposobem. *Plant. Martial.* || Narzędzie u pluga do wyrwania korzeni. *Plin. Colum.* || Szpona naksztalt ogona jaskółczego, też *dolabra* zwana; też *subseus*.

SECURIDACA, ae, ż. (od *securis*). Siekiernica, wytrych, ziele. *Plin.* też zwana *pelecinos pelerinos. Id.*

SECURIFER, a, um, (od *securis* i *fero*, zamiast *securim ferens*). Noszący topór albo siekiere, np.—*securiferumque Pytaemon. Ovid.*

SECURIGER, a, um, (od *securis* i *gero* zamiast *securim gerens*). Noszący siekiere, topór, np.—*puellae. Ovid. t. j.*—*Amazoni.*—*catervae. Val. Flacc.*—*dextra. Sil.*

SECURIS, is, ż. (od *seco*). Siekiera, topór, halabart. || *Securis aversa. Plin.*—*caput. Col.* Obuch.—*dolabrata. Pallad.* Oskard, narzędzie żelazne do rozwalania murów. || Przez zamianę. *Secures. Caes.* Władza ludu rzymskiego, urzędnicy rzymscy. || Przenośnie. *Securis. Cic.* Wielka szkoda. *Securim reipublicae infligere. Id.* Zadać cios śmiertelny Rzeczypospolitej.

SECURITAS, atis, ż. (od *securus*, a, um). Bezpieczeństwo, pewność, wolność od trosk, kłopotu, frasunków, obojętność, niedbalstwo. *Quintil.* || *Cic.* Bezpieczeństwo, spokojność umysłu, wolność od troski. || *Plin. j.* Zaufanie, śmiałość, niebojaźń. || *Amm.* Równocześnie, zabezpieczenie. *Securitate consequi. Ulp.* Mieć zabezpieczenie.

SECURUS, a, um, (od *se i cura*) i. e. *si ne cura*. Bezpieczny, bez kłopotu, bez troski, bez frasunku, niedbaly, niestawny, niefrasobliwy, obojętny, np.—*quies. Ovid.*—*castrens is jurisdictio secura. Tac.*—*aetas securior. Quintil.*—*securus de bello. Liv.*—*Homo securus quid terreat etc. Hor.* || Z przyp. drug., np.—*amorum. Virg.*—*securus fumae. Ovid.* || Bezpieczny, bez bojaźni, np.—*hostes securi. Liv.*—*de bello. Id.*—*urbem securis simam reddere. Spartian.*—*in Sever. Securus fui. Sen.* Nie o sobie nielekąłem się. || Hardy, zuchwały, śmiały, np.—*reus securus. Quintil.* || Wolny od kłopotu, frasunków. *Lethae ad fluminis undam securos latices et longa obliuia potant. Virg.*

SECUS substant. neutr. (jest podobno z *seus alter* powinowaty) i. q. *seus*. Rod, rodzaj mężki albo żeński, np.—*virile secus nunquam ullum habui. Plaut.* t. j. żadnego nie miałem syna, muliebre secus omne removit. *Suet.* np.—*liberorum capitum virile secus ad decem millia capta. Liv.* t. j. mężczyzn, rodzaju męskiego.

SECUS, psk. w stop. drug. *secius* (od *exag.* daleko, albo od *seco*) *secus* zamiast *aliter*. Inaczej, nie tak, np.—*id secus est. Cic.* używa się też jako ptak. np.—*sententia tua*

est secus. Plaut. t. j. zdanie twoje jest in-sze, *nemo dicit secus. Cic.* t. j. żaden się nie wyprze, niezaprzeczy, np.—*bibitur, estur, quasi in popina haud secus. Plaut.* t. j. nie-inaczej, jak; ztąd *non secus*, nie inaczej. Też *ac, atque, quam, aliter*, np.—*non secus ac sentiebam. Cic.*—*haud secus atque in mari. Sall.* t. j. nie inaczej. || *Pro bene aut secus consulto. Liv.* t. j. dobrze albo źle, niedobrze. *Beate aut secus vivere. Cic.* t. j. szczęśliwie albo nieszczęśliwie. *Ne quid secus scribere. Liv.* t. j. nie pisać co źle, *de aliquo secus dicere. Aur. Mox.* t. j. mówić źle o kim. || Właściwie, inaczej, nie tak. || Mniej, np.—*neque multo secus in iis viribus. Tac.* t. j. nie-mniej sił; rzeczow. zamiast *minus*. || Więcej, bardziej, np.—*modico secus progressus. Apul.* || *Secus, i. q. secundum.* Podle, przy, obok, blisko, np.—*nascitur (chamaelence) secus fluvios. Plin.* || W stop. drug. *Secius*, inaczej. *Plaut. Nihil secius. Plaut.* || *Secus* zamiast *minus*. Mniej, np.—*nihil secius. Ter.* t. j. nie mniej. || *Nihil secius* zamiast *nihil secius. Apul.* || Nie, np.—*quo secius. Auct. ad Her.* t. j. nie. || Zamiast *pejus*, gorzej, nie dobrze, np.—*me moror, cum hoc ego secius. Plaut.* Inni czytają *sequius, sequius*.

SECUSIANI. Ob. **SEGUSIANI**.

SECUTIO, (Sequitio), ōnis, ż. (od *sequor*). Iście za kim, następowanie, wstępowanie w czyje ślady, dążenie, jednodążność usiłowań. *Augustin. de morib.*

SECUTOR albo **SEQUUTOR**, ōris, m. (od *sequor*). Który idzie za kim, stróż. *Apul.* || Szermierz, następa po zabitym. *Apul.* || *Secutor tribuni. Inscr. ap. Grut.* t. j. pozad idący za tribunem. || Przydomek Marsa, t. j. stróż i towarzyszy. *Apul.*

SECUTORIUS, a, um, (od *sequor*). To, co idzie za czem, następuje, następujący, np.—*judicium. Caj. instit.*

SECUTULEIUS, (Sequituleius), a, um, (od *sequor*). Który idzie wszędzie za kim, biegnie za kim, np.—*mulier. Petron.* t. j. kobieta, która wszędzie szuka sobie męża.

SED, spojnik (zamiast *sed* starożytni mawiali *sedum. Charis. Isidor.*) Ale, lecz, albo gdyby, nie, ale, owszem, np.—*sed etiam. Cic.* t. j. owszem. || *Sed*, czasem się kładzie zamiast *igitur*. || Niekiedy się pięknie powtarza, przez co się wyraża moc mowy. || *Sed*, zamiast *se*, t. j. *sine*.

SEDAMEN, inis, n. (od *sedo, are*). Środek uciszenia, zaspokojenia, uśmierzenia, środek uspokojenia, pociechy, np.—*amoris. Sen.*

SEDASCO, avi, i. e. *sedari*. Ob. **SEDO**.

SEDARE, psk. (od imsl. *sedatus, a, um*). Łagodnie, łaskawie, spokojnie, cicho, powolnie, cichym sposobem, bez szemrania, mrużenia, niepopełniwie, niezapalczywie, np.—*dolorem ferre. Cic.*—*sedate placideque loqui. Cic.*—*sedate servio. Plaut.* t. j. spokojnie, cicho, bez szemrania, *sedatius procedere. Ammian.*

SEDATIO, ōnis, ż. (od *sedo, are*). Uci-szenie, zaspokojenie, uśmierzenie, powścią-ganie, miarkowanie, kojenie, uspokojenie, np.—*affektów*, np.—*sedatio perturbationum animi. Cic.*—*aegritudinis. Id.*

SEDATOR, ōris, m. (od *sedo, are*). Uśmierczacz, uskrómiel, który uśmierza, uskramia, np.—*nam si (Mars) sedator militaris insania est, eum quotidie bella non desunt? Arnob.*

SEDDA zamiast *sella*, starożytni zwykli byli mawiać. *Scaurus de orthogr. ap. Putsch.*

SEDECENNIS, e, ptak. (od *sedecim* i *annus*). Szesnaścieletni, np.—*matrona. Auson.* in *Epitaph.*, w napisach.

SEDECIES, psk. (od *sedecim*). Szesnaście razy. *Paul. in Pandect.*; też *sedecies centena millia. Plin. Ed. Harduin.* ma *sex-decies*.

SEDECIM i **SEXDECIM**, (od *sex* i *decem*). Szesnaście. *Sedecim. Terent. Liv. Ed. Drakenb. Ed. Gronov.* ma *decem et sex*. i *Paul. in Pandect. Sexdecim. Nep. Colum.*; też *decem et sex. Cic.*—*decem et sex milia. Liv.*

SEDECULA, ae, ż. (zdrobn. od *sedes*, tak jak *nubes, nubecula, dies, diecula etc.*) Siedlisko, posada, mówiąc zmniejszającym sposobem posadka, małe krzesło, krzeselko, np.—*in illa tua sedecula sedere. Cic.*—*też inni piszą sedicula, też sedicula i. e. sedile. Fest.*

SEDENS, tis, r. wspóln. (od *sedeo*). *Plin.* Siedzący.—*lactuca. Marti.* Salatką, która nie rośnie w lodgę.

SEDENTARIUS, a, um, (od *sedens* imsl. od *sedeo*). Siedzący pracujący, np.—*sutor. Plaut.* || Który siedząc co robi, albo to, co się zrobi siedząc, np.—*opera. Colum.* t. j. siedząca robota.

SEDEO, es, sēdi, sessum, dēre, (od *ēgo*—*mai*, siedzę). Siedzieć.—*equo. Mart.* Siedzieć na koniu.—*post equitem. Hor.* Siedzieć na krzyżu końskim.—*carpento. Liv.*—*na wozie. Cic.*—*pro tribunali. Plin.* Siedzieć na krześle sędziowskim. || —*ad gubernacula. Cic.* Panować, rządzić. || *Liv.* Obozem się położyć. || —*in ovis. Plin.* Siedzieć na jajach. || Próżnować.—*totos dies in villa. Cic.* Przez wszystkie dni bawić się na wsi. || *Flor.* Sadowić się. *Ultricesque sedent in limine dirae. Virg.* W progu furyc siedzą sięgające zbrodni. *Quando sedisse dabis? Sil. Ital.* Kiedyż się nam dasz usadowić? || Wrazić w pamięć.—*in animo fideliter. Sen.* Wiernie tkwić w pamięci. || Postanowić, przedsięwziąć. *Si sedet hoc animo. Virg.* Jeśliś to przedsięwziął. *Parum mihi sedet iudicium. Sen.* Jeszcze nie nie przedsięwziął. || Wbić coś w co. *Sedet in scuto telum. Flor.* Tkwi pocisk w tarczy.—*nix. Plin.* Śnieg się nie topi.—*penitus tibi morbus. Mart.* Choroba jest w tobie wko-rzeniona. || Przypadać.—*huic vestis. Quint.* Przypada mu suknia. || Ustępować, uchodzić.—*montes. Tac.* Osiadają góry. *Sedet libra.*

Tibull. Szala się nachyla. || *Sedere minae. Sil.* Uśmierzyły się pogroźki. || *Leżać. Sedet campo. Nola. Sil.* Nola leży na równi-nie. || *Duos sedentes vides. Cic.*, czytają *ridejtes* zamiast *sedentes*.

SEDEO, dis, ire, (od *se* i *eo*, tak jak *prodeo* zamiast *pro eo cet.*) Iść przy boku, podle, odłączyć się od kogo, rozejść się z so-bą; ztąd pochodzi *seditio*, t. j. rozłącze-nie, odłączenie.

SEDES, is, ż. (od *sedeo*). Siedzenie, krze-sło. || Przenośnie. Siadło, pobyt, mieszka-nie, dom. *Sedem alicui figere. Juvenal.* Osieść gdzie. *Sedes placidae. Virg.* Gro-by. || Miejsce, siedlisko. *Ossa in suam sedem compellere. Cels.* Postawić kości na swem miejscu. || Stanowisko, miejsce okopane.—*belli. Vell.* Plac wojny. || *Sedem habere. Cic.* Mieć miejsce. || *Plin.* Siedzenie w ciele ludz-kiem, pośladek. || i. q. ekskrementa, np.—*pro ut sedes ipsa est, ita varia genera morbo-rum sunt. Cels.* || W przyp. drug. liczb. mnog. *sedum. Cic.* i *sedium. Vellej.*

SEDICULA. Ob. **SEDECULA**.

SEDICULUM, i, n. (zdrobn. od *sedes* i. e. *sedile. Paul. ex Festo*).

SEDIGITUS, a, um, (od *sex* i *digitus*). Mający sześć palców, np.—*złot Volcatius Sedigitus* t. j. przezwisko, znakomitego poe-ty. *Plin. Suet. Gell.*

SEDILE, is, n. (od *sedeo*). Krzesło, sie-dzenie, ława rudelników. *Vivogue sedilia saxo. Virg.* I siedzenia z żywego glazu. || —*avium. Farr.* Siadło ptaków. || Właściwie jest ptak. (jak *ovile etc.*) *sedilis, e*, służą-cy do siedzenia scil. *aliquid albo—instru-mentum,—stabulum etc.*

SEDIMEN, inis, n. (od *sedeo* i. q. *sedimentum*). Coel. Aur. Ustoiny, męty, fuz, to, co się na dnie ustalo.

SEDIMENTUM, i, n. (od *sedeo*) i. q. *sedimen*. To, co się na dnie ustalo, osad, męty, ustoiny, fuz. *Plin.*

SEDITIO, ōnis, ż. zamiast *seitio* (od *se* i *ire* albo *sedire*, jak *reditio* od *redeo*). *Cic.* Rokosz, bunt. *Seditionem movere. Vellej.* Wzniesić bunt.—*componere. Suet.* Uśmierzyć. *Haud procul seditione res erat. Liv.* Ledwie nie przyszło do buntu. || *Terent.* Ro-sterk, niezgoda. || Przenośnie. *Seditio maris. Stat.* Nawalność morska. || Zartobliwie, np.—*seditionem facit lien* zamiast *intume-scit. Plaut.* || *Seditio*, t. j. towarzysząca po-głoska, wieść, (fama). *Ovid.*

SEDITIOSE, psk. (od *seditiosus*, a, um). Buntowniczy, buntowniczym sposobem, np.—*con-cionibus seditiose concitatis. Cic.*—*seditio-sius. Tac.*—*seditiosissime. Cic.*

SEDITIOSUS, a, um, (od *seditio*). Bun-towniczy, niespokojny, np.—*civis. Cic.*—*vo-ces militum. Tac.*—*colloquia. Id.*—*seditio-sa disserere. Tac.* t. j. rozsiewać rzeczy buntownicze. || Pelen rokoshu, buntu, pelen niepokoju, np.—*vita. Cic.*

SEDO, as, avi, atum, are, (od *sedeo* za-miast *sedere facio*). *Cic.* Uspokoić, uskro-

mieć, ulagodzić. — *sitim*. Ovid. Ugasić pragnienie. — *flammam*. Prop. Zagasić płomień. — *jejunia*. Ovid. Uśmierzyć głód. || N. Uspokoić się. || — *mala*. Cic. Ukoić nieszczęścia. — *pavorem*. Liv. Pozbyć się strachu. — *discordias*. Cic. Uśmierzyć rosterki. — *infamiam*. Cic. Zapłodzić niesławę.

SEDUCIBILIS, e, ptak. (od *seduco*). Który się zwieść może, np. *mulieres, quae habent timorem Dei, et non sunt seducibiles*. Vet. Interpr. Iren.

SEDUCO, is, duxi, ductum, cōre, (od *se i duco*). Odwozić kogo na stronę, odwozić się z kim na osobność, osobności szukać dla pomówienia o czym. || — *rem*. Sen. Odwracać co. || Rozłączyć, rozdzielić. — *castra*. Ovid. Na dwie części podzielić wojsko. || Odwrócić co od czego. — *ocellos*. Prop. — oczęta. || Tertull. Oszukać.

SEDUCTILIS, e, ptak. (od *seduco*) i. e. qui potest seduci. Który się łatwo daje oszukać, w błąd wprowadzić może. Augustin. Alcin. Avit.

SEDUCTIO, ōnis, ż. (od *seduco*). Odprowadzenie na osobność, np. *seductiones testium*. Cic. || Rozwiedzenie, rozłączenie, np. *mors est corporis animaeque seductio*. Lucant. || Zwodzenie, oszukiwanie. Tertull.

SEDUCTOR, ōris, m. (od *seduco*) i. e. qui seducit. Zwodziciel, który zwodzi. Augustin.

SEDUCTORIUS, a, um, (od *seduco*) i. e. ad seducendum pertinens. Zwodzący, który zwodzi, do zwodzenia należący. Augustin.

SEDUCTRIX, icis, ż. (od *seduco*) i. e. quae seducit. Zwodzicielka, która zwodzi. Tertull.

SEDUCTUS, us, m. (od *seduco*) i. q. seductio. Prowadzenie na ustronie, na osobność; ztąd powściągnięcie, wstrzymanie, oddalenie, uchylenie, osobność, samotność, zacisza, odludność, pustynia, np. *hominum, quorum maxime in seductu actiones sunt*. Sen. t. j. w samotności, na ustroniu, na osobności. Ed. Gronov. ma *seductum*, i.

SEDUCTUS, a, um, (imśl. od *seduco*). Liv. Odwiedzony na stronę. || Ovid. Ujęty, zmniejszony. || Odlączony. *Seducta a plurium conscientia consilia*. Liv. Zamiały, o których wie tylko mały poczet osób. || Plin. Oddalony, ustronny. || Aug. Zwiędzony.

SEDULARIUS, a, um, (od *sedes* albo od zdrobn. *sedula*). Służący do siedzenia, trujący się siedzeniem, należący do siedzenia; ztąd *sedularium*, rzeczow. Poduszka do siedzenia, siedzenie w lektynie albo w karcie, np. *rhedae et sedularia suppellectili adnumerari solent*. Paul. in Pandect. Inne Ed. czytają *seliquastra*. Krzesła, siedzenia.

SEDULE, psk. (od *sedulus*, a, um) i. q. sedulo. Skrzętnie, pilnie, uwinnie, czynnie, starannie, sprawnie, obrotnie, pracowicie, np. *semper quidem eustos sedule circumire debet alvearia*. Colum. Prudent.

SĒDULITAS, ātis, ż. (od *sedulus*, a, um). Zaprzatnienie, zatrudnienie, czynność, ztąd chęć, chętką, skłonność do czynienia czego. Cic. Ovid. Plin. || Też o mrowkach, np. *jam in opere qui labor! quae sedulitas!* Plin.

SEDULO, psk. w przyp. szóst. (od *sedulus*, a, um). Skrzętnie, pilnie, uwinnym sposobem, starannie, ochotnie. || Liv. Umyślenie, dobrowolnie. || Ter. Szczerze, serio. || Feci sedulo. Cato. Wyraz wymówki, gdy rzecz do skutku nie przyszła.

SEDULUS, a, um, (od *sedes*, siedzenie, więc właściwie, qui sedem amat, in ea libenter manet, libenter sedet etc.) Właściwie, który chętnie, z upodobaniem siedząc pracuje; ztąd, skrzętny, pilny, uwinny, czynny, staranny, sprawny, obrotny, pracowity, np. — *homo*. Cic. — *apis*. Ovid. — *nutrix*. Id. — *agricola*. Plin. — *labor*. Sen. — *cura*. Colum. — *industria*. Apul. || Ztąd *sedulum*. Zatrudnienie, czynność.

SEDUM, Isidor. Ob. Sed.

SEDUM, i, n. Colum. Rozchodnik, roślinina. || Sedum, zamiast *sedile*. Farr.

SEDUNI, ōrum, m. mn. Caes. Naród alpijski w Gallii.

SEDUSII, ōrum, m. mnog. Caes. Naród w Niemczech między Dunajem i Renem.

SEGALAUNI, ōrum, Ptolem. Naród w Gallii Narbońskiej. || i. q. Segovellauini.

SEGES, ētis, ż. (od *sero*, siew). Cic. Zboże. || Id. Zniwo, zboże na polu stojące. || Rola sprawiona zasiana, i rola sprawiona niezasiana. || In *segetem spicas ferre*, przysł. Drwa do lasu nosić. || Przenośnie. Quae *tamen inde seges?* Juvenal. Jaki ztąd owoc? Criminum *seges?* Arnob. Stek zbrodni. || Seges. Ovid. Val. Flacc. Mnóstwo, tłum ludu. || Stimulorum *seges*. Plaut. Trzecia bielizna, wyraz obelgi na niewolników. || Mnóstwo jakiej rzeczy. Ferrea *telorum seges*. Virg. Trzecia pocisków. Seges *ahenea*. Claud. Mnóstwo małych rur miedzianych w maszynie hydraulicznej. — *osculationis*. Catull. Mnóstwo pocałowania.

SEGESTA, ae, ż. Miasto w Sicilii, między Panormus i Lilybaeum. Cic. Plin., i naczaj nazwana Aegesta albo Egesta. Fest. Acesta. Virg. || Ztąd Segestanus, a, um. Segestański, z Segesti albo blisko Segesti, np. Segestani. Mieszkańcy Segesti. Plin. || Segestensis, e, i. q. Segestanus. Cic. || Miasto we Włoszech. Plin., dziś *sistri di Levante*. || Segestani. Mieszkańcy. Appian., scil. dea. Bogini zasiewu; też Segelia. Macrobi. Augustin.

SEGESTANUS i SEGESTENSIS. Ob. SEGESTA.

SEGESTE, es. Miasto w Karii. Plin.

SEGESTRE, is, n. albo SEGESTRUM, i, n. (od *seges*). Plin. Wantuch, płótno grube do pokrycia czego. || Id. Obwicie, mata. || Suet. Deka albo derha.

SEGETALIS, e, ptak. (od *seges*). Należący do zasiewu, np. — *gladiolus*. Apul. de herb.

SEGMENT, inis, n. (zamiast *secamen* od *seco*) i. q. segmentum. To, co się obrzuca, obcina, np. *unguim et capilli segmenta*. Tab. Piet. ap. Gell. || Okrawek, obrzezek, obciłek. Plin. || Nullique *secabile segmen*, i. e. atomus. Auson. t. j. proszek. || Wydrążenie, wklęsłość, np. *in parietibus nec segmen nec rima*. Vitr.

SEGMENTATUS, a, um, (od *segmentum*, imśl. od *segmento*, are, i. e. *segmentis instruere vel ornare*). Sztuczka albo rzniętemi kawałkami sadzony albo ozdobiony, np. *segmentatis cunis*. Juvenal. || Różnizory. Martial. || Plaut. Noszący suknie złożone z różnych sztuk i rozmaitych kolorów. || Sadowy, sadzona robota robiony. Segmentatum opus. Juvenal. Sadzenie albo sadzona robota. — *pavimentum*. Id. Tło wybornie sadzone. || Przenośnie, np. *paginae Salliano segmentatae auro*. Symmach. || Segmentatus *unguento*. Martial. t. j. posmarowany maścią.

SEGMENTUM, i, n. zamiast *Secamentum* (od *seco*) i. q. segmen. Plin. Okrawek, odcinek. || Sekcja, przedział. Segmenta mundi. Plin. Cztery części świata, kolo równoległe kuli ziemskiej, rozmaity klimat. || Val. Max. Strefa materyi. Aurea *segmenta*. Id. Złote noszenie. || Falbana, strefa sukni. Sidor.

SEGNESCO, seis, ēre, (od *seguis*). Stać się leniwym, opieszałym, gnuśnym, poniechać, zaniedbać, opuścić, np. *mitescunt et segnescentibus sputis*. Coel. Aur.

SEGNI, ōrum, m. mnog. Caes. Naród w Gallii belgijskiej.

SEGNIPES, ēdis, r. wspóln. (od *seguis* i *pes*). Juvenal. Który leniwie chodzi, leniwie chodzący.

SEGNIS, e, ptak. (sine igne). Cic. Leniwy, nierychły, nierazący. — *flatus*. Val. Flacc. Leniwy powiew. — *aetas*. Virg. Starość. || Nieskwapliwy. — *ad credendum*. Liv. Nielekowierny. Segnia *fata*. Lucan. Śmierć leniwym postępująca krokiem. Non *segnis occasio*. Tac. Baczny na okazje. || Leniwy, gnuśny, nieochotny. — *dies*. Sen. Segnes *anni*. Albinov. Dni, lata przepędzone nieczynnie. || Plin. Glupi, tępy. || Lucan. Nieżyźny, nieplodny. Bacchus *segnior*. Virg. || Segne zamiast *seguiter*, np. — *agere*. Amian. || Segnitor zamiast *segnior*. Ulp. in Pandect.

SEGNITAS, ātis, ż. (od *seguis*) i. q. segnitia. Acc. ap. Non., też. Cic.

SEGNITER, psk. (od *seguis*). Nieskrętnie, nieczynnie, niestaranie, opieszale, leniwie, gnuśnie, ospale, powolnie, nierychło, np. *seguiter omnia agere*. Liv., *seguis, socordiasque*. Id., *seguissime*. Casiodor. || Leniwość, powoli, np. — *urbi adsidere*. Curt. Gnuśnieć przed miastem. || Plin. Gnuśno, niedbale, nieochotnie. || — *ferre*. Tac. Bydź nieczułym. Nihil *seguis bellum parare*. Sall. Śpieszno się do boju gotować.

TOM II.

poczęli. || Non *seguiter cervicem dare*. Vell. Mężnie nadstawić karku.

SEGNITIA, ae, ż. i SEGNITIES, ēi, ż. (od *seguis*). Gnuśność, leniwość, opieszałość, nieczynność, niestaranie, opieszłość, powolność, nierychłość, np. *sine segnitia*. Cic., *castigare segnitium populi*. Liv., *segnitia solvit animum*. Quintil. || Ztąd przenośnie, *segnitium ventorum*. Colum. t. j. cisza, eichosć, spokojność, — *maris*. Tac. Cisza morza. Segnitia *verbi*. Quintil. t. j. słowo, które mało wyraża wielkość jakiej rzeczy.

SEGNITIES. Ob. SEGNITIA.

SEGOBIA. Ob. SEGOVIA.

SEGODUNUM, i, n. Ptolem. Miasto w Niemczech, teraz Wirzburg.

SEGONTIUM, ii, n. Caes. Miasto w Brytanii.

SEGOVIA albo SEGOBIA, ae, ż. Miasto w Hiszpanii Tarrakońskiej. Plin.

SEGREGATIM, psk. (od *segregatus*, a, um). Osobno, osobliwie, szczególnie, np. *segregatim numen aeternum calens*. Prudent.

SEGREGATIO, ōnis, ż. (od *segrego*). Rozdzielanie, rozłączenie, np. *somnus est segregatio spiritus*. Tertull. de anim.

SEGREGATUS, a, um, (imśl. od *segrego*). Rozdzielony, rozłączony. Cic.

SEGREGIS, e, ptak. albo SEGREGIS, ēis, (od *segrego* albo od *se i grex*). Rozdzielony, rozłączony, np. *vitam agere segregem*. Sen. t. j. prowadzić samotne życie. Segrege *regno*, i. e. *diviso*. Prudent. — *forma*. Id. t. j. różny kształt. || Quid *segregis es*. Plaut. zamiast *quid aegre est*. || Też Segregus, a, um. Auson.

SEGREGO, as, avi, atum, are, (od *se i grego*, are). Nemes. Odlączyć od trzody. || Przenośnie. Odlączyć, oddalić. — *a se suspiciones*. Plaut. Oddalić od siebie podejrzenia. — *a numero civium*. Cic. Wyłączyć z pocztu obywateli. — *se a caeteris*. Plin. Odlączyć się. || — *sermone*. Plaut. Milczeć. || Seque *gregari*. Lucr. zamiast *segregari*.

SEGREGUS, SEGREGIS. Ob. SEGREGIS.

SEGOBIA. Ob. SEGOVIA.

SEGULLUM, i, n. Plin. Ziemia na powierzchni, po której poznawają, że jest żyła złota. Segullum *tollunt*, ita *vocatur indicium*. Id.

SEGUSIANI, ōrum. Caes. Naród w Gallii celtyckiej.

SEGUSIO, ōnis, ż. Plin. i SEGUSIUM, ii. Ptolem. Miasto we Włoszech, teraz Susa w Piemontie.

SEIA, ae, (dea). Bogini zasiewów. (od *sero*, siew). Plin. Macrobi.

SEJUGATUS, a, um, (imśl. od *sejugo*). Odosobniony, odlączony. Cic.

SEJUGIS, e, ptak. (od *sex i jugum*) zamiast *sexjugis*. Sześciokonnny, postrostny, np. konie, wozy, np. *sejuges auriti in Capitolio positi* — equi albo — *currus*, np. *cur-*

rus sejuges. Apul. t. j. sześciokonne wozy. || Od se i jugum. Rozłączony, odosobniony, np. — gentes. Solin.

SELUGO, *as, avi, atum, are*, (od *se i jugo, are*). Odosobnić, odłączyć, oddzielić. || *Złat sejugatus, a, um. Odosobniony, odłączony, oddzielony. Cic.*

SELUNCTIM, *psk.* (od *sejunctus, a, um*). Odosobnionym sposobem, odłączonym, rozprzężonym. *Tibull.*

SELUNCTIO, *ōnis, z.* (od *sejungo*). Odosobnienie, rozprzężenie, odłączenie. *Cic.* || Przenośnie, rozróżnienie, zwada, spór, kłótnia, np. *a sejunctione rediisse in gratiam. Flor.*

SEJUNCTUS, *a, um*, (imsl. od *sejungo*). Odosobniony, rozprzężony, odłączony. *Cic.*

SEJUNGO, *gis, nxi, netum, gere*, (od *se i jungo*). Odosobnić, przedzielić, rozdzielić, rozłączyć, rozprządz, rozprzegać, np. *se ab aliquo. Cic. t. j. odłączyć się. — se a libertate verborum. Cic.* Oddalić się, uchylić się, usunąć się. || Różnić, rozróżniać, np. *morbum ab aegritudine. Cic.*

SELAGO, *inis, z. Plin.* Roślina podobna do sawiny, pomocna od zarazy.

SELAS, *n.* Zapalone światło powietrza, np. *Selas autem Graeci vocant incensi aeris lucem. Apul. w liczb. mnog. sela. Sen.*

SELECTIO, *ōnis, z.* (od *seligo*). Obieranie, wybieranie, np. *nulla selectione uti. Cic. si selectio nulla sit. Id.*

SELECTION, *ōris, m.* (od *seligo*). Obieracz, który obiera. *Augustin.*

SELECTUS, *a, um*, (imsl. od *seligo*). Obrany. || *Selecti. Farr.* Dwunastu celniejszych bogów, i ośm bogiń. || — *judices. Cic.* Sędziowie wybrani do sądenia spraw publicznych przez pretorów.

SELENE, *es, z.* (od *selēnē*). Rśiężyce. || *Suet.* Imię niewiasty, czyli Kleopatry.

SELENIUM, *ii, n.* (od *selēnion*). Roślina i. q. *paconia*. Piwonia. *Apul. de herb.*

SELENITES, *ae*, (lapis) albo **SELENITIS**, *idis, seil. gemma* (od *selēnitis*). Drogi kamień koloru księżycy. *Plin.*

SELENTIUM, *ii, n. Plin.* Rodzaj bluszu z większym gronem jagód.

SELENIUM, *i, n.* Selen; ciało proste lotne.

SELENOGONON, *i, n.* (od *selēnōgonon*) i. q. *Selenion. Apul. de herb.*

SELINUSIUS, *a, um, np. — triticum. Plin.* Zboże zwane *Selinusium* albo *Selinuntium*, (od *Selinus*).

SELEUCENSIS, *se*, *ptnk.* Należący do miasta Seleucis, z Seleucii, np. *Seleucenses. Plin.* Mieszkańcy miasta Seleucii w Pizydii. *Plin.*

SELEUCENUS, *a, um, i. q. Seleucensis*, np. *Seleuceni*. Mieszkańcy w Seleucia. *Capitol.*

SELEUCIA albo **SELEUCEA**, *ae, z.* (od *selēucia*). *Plin.* Miasta celniejszych w Cylieji, Mezopotamii i Syryi. || Miasto w Palestynie nad Jordanem. *Joseph. bell. Jud.*

SELEUCIANUS, *a, um. Cic.* Należący do miast albo prowincji Seleneyi.

SELEUCIS, *idis, z.* (od *selēucia*). Z Seleukus albo od miasta Seleucia, np. *Seleucis seil. regio*. Okolica w Syryi. *Strab. Ptolem. Plin. Seleucides aves. Plin.* Rodzaj ptaków na górze Razias.

SELGITICUS, *a, um. Plin.* Tyczący się Selgi miasta w Pamfilii.

SELIBRA, *ae, z.* (zamiast *Semilibra*). Pół funta. *Plin. Martial.*

SELIGO, *gis, āgi, ectum, gere*, (od *se i lego*). Wybierać, wybrać, przebierać, np. — *exempla. Cic.* || *Selecti judices*. Tak zwani sędziowie w kryminalnych rzeczach (*in causis publicis*) gdzie zasiadał Pretor miejski. *Cic. Hor. Ovid. Sen.* || *Dii selecti. Farr. ap. Augustin.* Janus, Jupiter, Saturnus, Mercurius, Apollo, Mars etc. z rządu koibit. *Tellus, Ceres, Juno, Luna, Diana* etc.

SELINOIDES, *ae, r. wspóln.* (od *selēnion*, pietruszka, *eidog*, kształt). *Plin.* Podobny do pietruszki, przymiotnik kędzierzawej kapusty naksztalt pietruszki.

SELINON albo **SELINUM**, *i, n.* (od *selēnion*) i. e. *apium. Apul. de herb.* Olszeniec, roślina, pietruszka.

SELINOPHYLLON, *i, n.* (od *selēnōphyllon*). Roślina, inaczej *callitrichon, polytrichon*, *adiantum* zwana. *Apul. de herb.*

SELINUS, *untis, z.* (od *selēnion*). Miasto w Sicilii. *Virg. Plin.* || Miasto w Cylieji. *Liv.* || Miasto w Marmarii. *Ptolem.* || Rzeka w Achaii. *Xenoph.*

SELINUNTIUS, *a, um. Plin.* i **SELINUSIUS**, *a, um. Vitr.* Należący do Selinuntum miasta i rzeki w Syeylii, Achaii i Cylieji.

SELIQUASTRUM, *i, n.* (od *sedeo. Farr. Fest.*) Rodzaj krzesła albo siedzenia. Inne *Edd.* mają *Sedularia*.

SELLA, *ae, z.* (przez skróć. zamiast *sedula* albo *sedela*, od *sedeo*). Krzesło, zedel, taboret. — *enulid. Cic.* Krzesło dyguntarskie. — *gestatoria. Suet.* Lektyka. || *Cic.* Krzesło sędziów i urzędników. || — *familiaria. Farr.* Stolec. || *Cod. Theod.* Siodło.

SELLARIA. Ob. **SELLARIUS**.

SELLARIOLUS, *a, um*, (zdrobn. od *sellarius, a, um*) i. q. *sellarius*, mówiące zmniejszającym sposobem. Tyczący się garkuchni. — *popinae. Marti.* Garkuchnie, gdzie ludzie oddani zhytkom i rozpamię, czas przepędzają.

SELLARIS, *e, ptak.* (od *sella*). Tyczący się krzesła, zedla, taboretu, stołeczka, np. — *gestato. Coel. Aur.* || Noszący siodło, siodłowy, np. *jumenta sellaria. Veget. de re vet.* Bydłota noszące siodła służące do jazdy.

SELLARIUS, *a, um*, (od *sella*). Tyczący się krzesła, siedzenia, należący do tego, trudniący się tem. || *Złat sellaria, ae.* rzeczow. t. j. pokój, gdzie są krzesła do siedzenia, stołowa izba, izba dla wizyt, dla odwiedzin. *Plin. Suet.* || *Sellarius* rzeczow.

seil. homo. Który wręcza krzesło; złąd w znaczeniu nieczystym, wszetecznym. *Tac. Suet.*

SELLISTERNIUM. Ob. **LECTISTERNIUM**.

SELLULA, *ae*, (zdrobn. od *sella*) i. q. *sella*. Zedel, taboret, taborecik, stołeczki, mówiące zmniejszającym sposobem, np. *sellula defertur in domum. Tac.*

SELLULARIUS, *a, um*, (od *sellula*) i. q. *sella*. Tyczący się krzesła, siedzenia, krzesłowy. *Sellularii quæstus. Gell.* Rzemiosło siedzące. || *Sellularii, seil. opifices. Liv.* Rzemieślnicy siedząc robiący.

SEMAXII, *orum. Ob. SARMENTICIUS.*

SEMBELLA, *ae, z.* (zamiast *Semilibella*) i. e. *dimidium libellæ. Farr.* Pół asa.

SEMEIOTICE, *es, n.* **SEMIOTICA**, *ae, z.* (od *σημειωτική*, znak). Nauka o znakach chorobach.

SEMEI, *psk.* (od *similis, Foss.* powiada, *quod una opera absolvitur, id simul et semel fit*). Jeden raz. *Et semel emissum volat irrevocabile verbum. Horat.* I raz wypuszczone słowo lata, i bydy cofnięcie nie może. || Kładzie się zamiast *primo, primum. Semel, ut emigravimus. Plaut.* Skorośmy wyszli. || Zamiast *aliquando. Si semel tuum animum aliquando intellexerit. Terent.* Gdyby kiedy poznał twój charakter duszy. || Zamiast *prorsus, omnino, penitus. Semel inducere animum. Cic.* Zupelnie postanowić na umyśle. || Raz na zawsze. *Laesa pudicitia, deperit illa semel. Ovid.* Wstyd zgwałcony, raz na zawsze ginie. || Razem. *Simul absorbere. Horat.* Razem polknąć.

SEMELE, *es, i* **SEMELEA**, *ae, z.* (od *Σεμήλη*). *Ovid.* Córka Kadmusa, króla Tebów i Hermiony, matka Bachusa. || *Macrob.* Bogini Bona, Fanna, albo Fatua. || *Złat Semelae Semeles puer. t. j. Bachus. Hor. Liber deus Semele natus. Cic. t. j. Bachus.*

SEMEI, *inis, n.* (od starożytnego słowa *seo*, sieje zamiast *sero* albo też przez skróć., zamiast *serimen* od *sero*). Nasienie, jadrko jabłek, gruszek, jadrko winnej jagody, pestka. — *terrac mandare. Col.* Zasiać ziemię. *In semen abire. Plin.* Nasienie rodzić. || Rodzaj pszenicy. || *Virg.* Obłąk albo nakezywiona do ziemi gałąz dla rozmnożenia. || Roślina z korzeniem. — *vineaticum. Col.* Roślina winna. || Latorośl do szczepienia. *Semina marina. Col.* Ryby do sadzawki wpuszczane. || Ród, plemię. *Seminis boni pecus. Farr.* Trzoda dobrego rodu. || Początek, źródło, przyczyna. — *belli. Cic.* Sprawa wojny. || — *flammae. Virg.* Iskra. || — *satus. Cat.* Wysiewek. — *trimestre. Col.* Jarka.

SEMIENSTRIS, *e, ptak.* zamiast *semeistris. Pandect.* Ob. **SEMESTRIS**.

SEMENTATIO, *ōnis, z.* (od *semento, a-re*). Sianie, siew, siew, zasiew, albo od siew. *Tertull.*

SEMENTIFER, *a, um*, (od *semen i ferre*, zamiast *ferens sementim*, albo *sementes*). Nasienny, nasienie rodzący, płodny, a-

rodzajny, żyźny w zboże, np. *sementiferamque Scriphum. Virg.*

SEMENTINUS, *a, um. Ovid.* Siewny, sianiu służący. *Sementina dies. Ovid.* Święto siewne. || *Cato.* Trwający do siewby.

SEMENTIS, *is, z.* (od *semen*). Sianie, czas siania, siew, siewba. *Semente. Ovid. Semente peracta. Col.* Po siewbie. || Nasienie zasiane. || — *malorum. Cic.* Płonnik, szkoła na drzewka. *Sementem facere. Cic.* Siać. — *adjicere. Col.* Przysiewać. || — *proserpitionis. Cic.* Spisek wywołania z kraju. || *Ovid.* Zboże na polu rosnące.

SEMENTIVUS, *a, um*, (od *sementis*). Tyczący się zasiewu, czas przypadający do zasiewu, należący do tego, siewny, sianiu służący ozimi, np. — *dies. Ovid.* albo — *feriae. Farr.* t. j. dni uroczyste zasiewu. — *triticum, — hordeum. Plin.* *Sementiva siligo. Plin. t. j. ozimina.* || Pisze się też *sementiaus*, ale lepiej *sementivus*.

SEMENTO, *as, are*, (od *sementis*). *Plin.* Wyrastać, głabić, rodzić nasienie.

SEMERMIS, **SEMERMUS**. Ob. **SEMIER-MIS**.

SEMESTRIS, *e, ptak.* (od *sex i mensis*). Od sześciu miesięcy, sześć miesięcy trwający, sześć miesięczny, np. — *regnum. Cic.* — *imperium. Caes.* — *spatium. Plin.* — *fluvius. Id.* *Semestres aves. Plin.* t. j. przelatujące ptaki. || Piętnastodzienny — *luna. Apul. t. j. pelnia.*

SEMESTRIMUM. Ob. **SEMESTRIS**.

SEMESTRIS, *a, um*, zamiast *semeistris*. Sześciomiesięczny. || Pół miesięczny; złąd *semeistris* rzeczow. *seil. tempus. t. j. półmiesiąca. Colum.* Inni *semeistrum* czytają.

SEMESUS, *a, um*, (od *seme i esus, a, um*). Na pół zjedzony, strawiony, pożarty, np. — *piscis. Hor.* — *frusta lardi. Id.* — *opsonia. Suet.* — *corpora. Petron.*, *dabit semesum leporem. Juvenal.*

SEMET. i. e. *se*. Ob. **SUI**.

SEMETER, *tra, trum*, (od *se i e. sine, i metrum*). Bezmierny, nie symetryczny, np. *ne angulus impar Argutum mutilat per dissona semetra normam. Prudent.*

SEMI, (od *semitis*). W rzeczach złożonych znaczy pół.

SEMIACERBUS, *a, um*, (od *semitis i acerbus*). Napół kwaśny, cierpki, niedojrzały, niedostający, np. — *uva. Pallad.*

SEMIADAPERTUS albo **SEMIADAPER-TUS**, *a, um*, (od *semitis i imsl. adaperatus, a, um, od aperio*). Napół otwarty, np. — *janua. Ovid.*

SEMIADOPERTULUS, *a, um*, (zdrobn. od *semiadoperatus* albo od *semitis i operatus, a, um*). Napół otwarty, np. — *oculi. Apul.*

SEMIAGRESTIS, *e, ptak.* (od *semitis i agrestis*). Napół wiejski, napół chłopski, napół dziki, nieobyczajny. *Aur. Viet.*

SEMIAMBUSTUS, *a, um*, (od *semitis i ambustus, a, um*). Napół spalony, zgorzwały, np. — *cadaver. Suet.*

SEMĪAMICTUS, *a, um*. Napół odziany, np. *scisili palliastro semiamictus. Apul.*

SEMĪAMPUTATUS, *a, um*, (od *semi* i *imsl. amputatus, a, um*, od *amputo, are*). Napół obcięty, np. — *ramuli. Apul.*

SEMĪANĪMIS, (*Seman.*) i SEMĪANĪMUS (*Seman.*), *a, um*, (od *semi* i *aninus i. e. vita*). Napół żywy, np. *oculi semianines. Enn. ap. Serv. ad Virg., corpora semianima. Liv.*

SEMĪANNUUS, *a, um*, (od *semi* i *annuus, a, um*). Półroczny, np. — *nox. Martian. Cap.*

SEMĪAPERTUS, *a, um*, (od *semi* i *imsl. apertus, a, um*, od *aperio*). Napół otwarty, np. — *porta. Liv.*

SEMĪASSUS, *a, um*, (od *semi* i *assus, a, um*). Napół upieczony, upiekły. *Enn. ap. Cic.*

SEMĪATER, *tra, trum*, (od *semi* i *ater*). Napół czarny. Ob. SEMĪATRATUS.

SEMĪATRATUS, *a, um*, (od *semi* i *atratus, a, um*). Napół t. j. nie całkiem czarno odziany, np. *liberti semiatrati. Varr. ap. Non.* Inni czytają *semiatrati*.

SEMĪAXIUS. Ob. SARMENTICIUS.

SEMĪBARBARUS, *a, um*, (od *semi* i *barbarus, a, um*). Napół barbarzyński, napół dziki, napół barbarzyńiec albo dziki człowiek. *Suet. Capitol.*

SEMĪBOS, *bōvis*, (od *semi* i *bos*). Pół wolu, pół człowieka i pół wolu, np. *semibovemque virum, semivirumque bovem, i. e. Minotaurum. Ovid. Sen.*

SEMĪCĀNALICULUS, *i, m*. (od *semi* i *canaliculus*). Pół rury, pół słupca, pół cewy, ztąd pół wydrążenia, pół włókności w słupie, złobkowanie, laskowanie włókłe albo pół rozporek triglifów. *Vitr.*

SEMĪCANUS, *a, um*, (od *semi* i *canus, a, um*). Napół siwy, np. — *comae. Apul. — cincinni. Id.*

SEMĪCAPER, *pri*, (od *semi* i *caper*). Pół kozła, przydomek Faunów i Satirów, np. — *Pan. Ovid. — Faunus. Id.*

SEMĪCINCTIUM, *ii, n*. (od *semi* i *cinctus*) (*scil. vinculum*). Pół pasa, opaska. *Apul. Isidor.*

SEMĪCIRCULARIS, *e, ptuk*. (od *semi* i *circularis*). Półkolowy, np. *semicircularis agri forma. Colum.*

SEMĪCIRCULATUS, *a, um*, (od *semi* i *imsl. circulus, a, um*). Zrobiony nakształt pół kola, np. — *ferramentum. Cels.*

SEMĪCIRCULUS, *i, m*. (od *semi* i *circulus*). Rzeczown. Pół kola, np. *in semicirculi speciem. Cels. semicirculi forma. Colum., semicirculos. Cic.* || Jako ptuk. Półkolowy, np. — *ager. Colum.*

SEMĪCLAUSUS, *a, um*, (od *semi* i *imsl. clausus, a, um*). Napół zamknięty, np. *ore semiclauso balbutiens. Apul.* || Też *semiclausus, a, um. Inscr. ap. Fabret.*

SEMĪCLUS. Ob. SEMĪCLAUSUS.

SEMĪCOCTUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *coctus, a, um*). Pół warzony, pół surowy,

np. *hordeum. Colum., grana semicocta in ollis. Plin., — aqua. Id.*

SEMĪCOMBUSTUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *combustus, a, um*). Pół spalony, np. — *faces. Prudent.*

SEMĪCONFECTUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *imsl. confectus, a, um*). Pół zrobiony, np. *caespes. Sdon.*

SEMĪCONSPICUUS, *a, um*, (od *semi* i *conspicuus, a, um*). Pół widzialny, pół widoczny, pół oczywisty, pół naoczny. *Apul.*

SEMĪCORPORALIS, *e, ptuk*. (od *semi* i *corporalis, e*) i *q. semicorporeus*. Pół cielnny, pół ciała mający. *Firmic.*

SEMĪCORPOREUS, *a, um*, (od *semi* i *corporeus, a, um*). Pół cielnny, pół ciała mający. *Firmic.*

SEMĪCREMATUS, *a, um*, (od *semi* i *imsl. crematus, a, um*). Napół spalony, np. — *membra. Ovid. — thura. Martial.*

SEMĪCRĒMUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *cremo, are*). Napół spalony, np. — *stipes. Ovid.*

SEMĪCRŪDUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *crudus, a, um*). Napół surowy, np. — *exta. Suet. Arnob. — caro. Hor. — lupini. Colum.*

SEMĪCUBITALIS, *e, ptuk*. (od *semi*, pół i *cubitalis*). Pół łokietny, pół łokcia mający, od pół łokcia, pół łokciowy, np. — *hastile. Liv.*

SEMĪCŪPA, *ae, ž*. (od *semi*, pół i *cupa*). Słowo obelżywe, szyderskie, z przekąsem. *Ammian.*

SEMĪDEUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *deus*). Przymiot. Pół boży, pół boski, rzeczown., pół bożek, pół bogini, np. *semideique, deique. Ovid. semi deae Dryades. Id., semidei Manes habitant. Lucan., saecula semideum (zamiast semideorum) ferrati nescia. Martis. t. j. wiek złoty. Rutil. Semidei heroes. Stat. t. j. Argonauci. || Wprzyp. drug. liczb. mnog. Semideum zamiast semideorum. Stat.*

SEMĪDIĒS, *ei, m*. (od *semi*, pół i *dies*). Pół dnia. *Auson.*

SEMĪDIGITALIS, *e, ptuk*. (od *semi*, pół i *digitalis*). Pół palca wielkość, który ma półpalca wielkość, np. — *foramen. Vitr.*

SEMĪDOCTUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *doctus, a, um*). Przeczak, niedouczony, nie dobrze uczony, niesposobny, niezdolny, niezręczny, np. — *discipulus. Plaut. — Grammaticus. Gell. — manus. Martial., apud doctos et semidoctos. Cic. t. j. u napół uczonych.*

SEMĪERMIS (albo *Semermis*), *e, ptuk*. i *Semermus* (albo *Semerm.*), *a, um*, (od *semi*, pół, i *arma*) t. j. niecałkiem, nie do brze, napół uzbrojony, np. *semermis turba. Liv., mille semermes. Id., magna ex parte semermes. Tac.*

SEMĪFACTUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *imsl. factus, a, um*). Napół zrobiony, np. — *opera. Tac.*

SEMĪFALARICA, *ae*. Ob. SEMĪPHALARICA.

SEMĪFASTIGIUM, *ii, n*. (od *semi*, pół i *fastigium*) i. e. *fastigium dimidiatum*. Pół szczytu, np. *semifastigia picturis ornata. Vitr.*

SEMĪFER, też SEMĪFERUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *ferus, a, um*). Napół dziki, na pół zwierzęcy, np. *Centaur, np. semiferas hominum species, np. Centauri. Lucr. Corpore semifero magno Capricornus in orbe. Cic. t. j. pół kozła i pół ryby. Semiferi etc. Claudian. t. j. Minotaury. || Napół dziki, mówiąc o ludziach, np. genus hominum semiferum. Plin. Indyanie.*

SEMĪFORMIS, *e, ptuk*. (od *semi*, pół i *forma*). Napół wykształcony, niedoskonały, nie cały kształt mający, np. *pullique semiformes (in ovis). Colum. — luna. Colum. t. j. pół księżycza.*

SEMĪFULTUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *imsl. fultus, a, um*). Napół wsparty, podparty, wsparty, np. *subsellioque semifultus etc. Martial. t. j. napół siedzący, napół stojący.*

SEMĪFUMANS, *tis*, (od *semi*, pół i *imsl. fumans*). Napół dymiący. *Sidon. || Przenosić, semifumans dignitas. Id.*

SEMĪFUNIUM, *ii, n*. (od *semi*, pół i *funis*, właściwie ptuk. *semifunius, a, um*. Pół powrozowy, *scil. vinculum. Cato. t. j. stryczek.*

SEMĪGAETŪLUS albo SEMĪGETULUS, *a, um*, (od *semi* i *Gaetulus, a, um*). Pół Getulski, napół Getulezyk. *Apul.*

SEMĪGERMANUS, *a, um*, (od *semi* i *Germanus, a, um*). Pół Niemca. — *gens. Naród napół niemiecki, np. Pannonia obsepta gentibus semigermanis. Liv.*

SEMĪGRAECE, *psk*. (od *semigræcus, a, um*). Napół po grecku, np. *S nostrum, et semigræce quod dicimus Sigma, nil erroris habet. Lucil. ap. Vell.*

SEMĪGRAECUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *Graecus, a, um*). Napół Grecki, np. — *pastores. Varr. Poetae et oratores semigræci. Suet. t. j. łacińscy i greccy pisarze, albo mówcy, napół Greccy.*

SEMĪGRĀVIS, *e, ptuk*. (od *semi*, pół i *gravis*). Napół ciężki, przyciężki, mówiąc o pijaństwie; ztąd napół pijany, napół chwycający się, np. *aut sopiti vino erant, aut semi graves potabant. Liv.*

SEMĪGRO, *as, avi, atum, are*, (od *se i migro, are*). Wyprowadzić się, wynieść się ztąd albo od kogo, np. syn od ojca, np. *reprehendistis, a patre quod semigravit. Cic.*

SEMĪHIANS, *tis, r. wspól*. (od *semi*, pół i od *imsl. hians od hio, are*). Napół otwarty, np. — *labellum. Catull. Semihiantes compressit labias. Apul.*

SEMĪHIULCUS (*Semihulus*), *a, um*, (od *semi*, pół i *hiulus, a, um*). Napół otwarty, np. — *savium. Gell. t. j. — pocałowanie.*

SEMĪHOMO, *inis, m*. (od *semi*, pół i *homo*). Pół człowieka, t. j. niecały człowiek, np. pół człowieka i pół zwierza, np. *Centaur. Ovid. tak zwany Rakus semihomo. Virg.*

Semihomo canis. Sedul. t. j. Anubis. || Polowieczny człowiek, t. j. dziki, surowy człowiek. Sil.

SEMĪHŌRA, *ae, ž*. (od *semi* i *hora*). Pół godziny. *Cic. Cels.*

SEMĪJEJUNIUM, *ii, n*. (od *semi* i *jejunium*). Pół postu. *Tertull.*

SEMĪNĀNIS albo SEMĪNĀNIS, *e, ptuk*. (od *semi* i *inanis*). Napół czczy, próżny, nie zupełnie cały. *Plin.*

SEMĪINTEGER, *gra, grum*, (od *semi* i *integer*). Napół cały, napół nieskazony, np. nieskaleczony. *Ammian.*

SEMĪJUGERUM, *i, n*. (od *semi* i *jugerum*). Pół staję, pół morgu. *Colum.*

SEMĪLĀCER, *ra, um*, (od *semi* i *lacer*). Napół podarty, rozdzarty, rozszarpany, np. *semilacerque toro tentat consurgere. Ovid.*

SEMĪLĀTER, *eris, m*. (od *semi*, pół i *later*). Pół cegły, np. *semilateres ponuntur. Vitr.*

SEMĪLAUTUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *lautus, a, um*). Napół, źle omyty, brudny, np. — *erura. Catull.*

SEMĪLIBER, *a, um*, (od *semi*, pół i *liber, a, um*). Napół wolny, swobodny, t. j. mierny, średni. *Cic. Sen.*

SEMĪLIBRA, *ae, ž*. (od *semi*, pół i *libra*). Pół funta, np. — *adipis cervini. Apul.*

SEMĪLIXA, *ae, m*. (od *semi*, pół i *lixa*). Pół markicanta. *Liv.*

SEMĪLIXŪLA, *ae*, (od *semi*, pół i *lixula*). Językiem sabskim. Pół obwarzanka, pół obartucha z mąki, z wody i z sera zrobionego. *Varr.*

SEMĪLUNATICUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *lunaticus, a, um*). Napół lunatyczny, np. *semilunatiei nascentur. Jul. Firm.*

SEMĪMADĪDUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *madidus, a, um*). Napół mokry, np. *ager exiguis nimis semimadidus. Colum.*

SEMĪMARINUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *marinus, a, um*). Napół morski. *Lucr.*

SEMĪMAS, *āris, m*. (od *semi*, pół i *mas*). Obopleciowy, hermafrodit, mieszaniec, obojęj pleci człowiek. *Liv. Ovid. || Rzezaniec, kastrat. Varr. || Też kapłanka Cybele. Ovid. || Ztąd mięski, zniewieściany. Ovid.*

SEMĪMASCULUS, *i, m*. (od *semi*, pół i *masculus*). Napół męczyzna, t. j. rzezaniec. *Firm.*

SEMĪMATŪRUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *maturus, a, um*). Napół dojrzały, np. — *hordeum. Pallad.*

SEMĪMEDUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *Medus*). Pół Meda, np. *fuit Semimedus ac Semipersa. Apul.*

SEMĪMETOPĪON albo SEMĪMETŌPIUM, *ii, n*. (od *semi*, pół i *metopa*) i. e. *dimidia metopa*. Półczworograniastość włókła. *Vitr., wyraz architektoniczny. Ob. Metopa.*

SEMĪMITRA, *ae, ž*. (od *semi*, pół i *mitra*) i. e. *dimidium mitrae*. Pół czepca, pół podwiku dla ozdoby. *Ulp. in Pandect.*

SEMĪMORTUUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *mortuus, a, um*). Napół umarły, prawie

nieżywy, np. *defessa labore membra semi-mortua lectulo jacebant. Catull. Petron.*

SEMINALIS, e, ptak. (od *semen*). Tęczy się nasienia, ziarna, należący do nasienia, do ziarna, służący nasieniu, nasienny, np. żyto na zasiew, żyto do zasiewu. *Tertull. Seminale membrum. Auct. Priap. i. e. mentula.*

SEMINANS. Ob. SEMINANS.

SEMINARIUS, a, um, (od *semen*). Cato. Nasienny, dotyczący się nasienia. *Seminarium, ii, n. Colum. Plonnik, szkoła drzewna. Przenośnie źródło, początek. — triumphorum. Cic. Źródło tryumfu. — senatus. Liv. Stan, z którego brano na senatorów. — Farr. Nasiennik. — Ecl. Seminaryum, miejsce gdzie młodzież duchowna w pobożności i nauce ćwiczenie bierze.*

SEMINATIO, ōnis, ż. (od *semino, are*). Sianie, zasiewanie, zapłodnienie, upłodnienie, spłodzenie, np. *ad seminationem, onagrū idoneus. Farr.*

SEMINATOR, ōris, m. (od *semino, are*). Siewca, który siew, który wydaje z siebie nasienie, zapładza, autor, sprawca, fundownik, np. *rerum omnium. Cic. — omnium malorum. Id. — fallaciae. Lactant.*

SEMINATUS, a, um, (imsl. od *semino, are*). Spłodzony, np. *puer. Plaut.*

SEMINEX, ēcis, albo SEMINECIS, e, (od *semi, pól i nex*). Napół żywy, napół umarły, np. *— homo. Liv. Tac. seminecesque viros. Virg. semineces artus. Ovid. seminecem vitam exhalare. Sil.*

SEMINIUM, ii, n. (od *semen*). Nasienie. *Farr. Plaut. Lucr. Rod, rodzaj zwierząt, rasa, plemię, np. in seminio legendo. Farr. t. j. w zbieraniu dobrej rasy.*

SEMINO, as, avi, atum, are, (od *semen*). Siać, zasiewać, np. *— hordeum. Colum. — triticum. Id. Też bez przyp. szóst., np. seminare convenire. Colum. Plodzić, rodzić, mnożyć, wydawać, np. puer seminat. Plaut. Przenośnie siać, rozsiewać po świecie, rozszerzać, np. — cultum Dei per totam terram. Lactant. Przenośnie, plodzić, rodzić, wydawać, np. quod non sua seminat arbor. Virg. Zapłodnić, upłodnić, np. tauri seminandis armentis idonei. Colum., zdatne do zapłodnienia.*

SEMINOSUS, a, um, (od *semen*). Pelen nasion, np. *cucurbita. Auct. Priap.*

SEMINUDUS, a, um, (od *semi i nudus, a, um*). Napół nagi, napół goły, napół obnazy, względem oreza, broni, np. *nec pedes (hostium) vagus et prope seminudus genere armorum etc. Liv.*

SEMINUMIDA, ae, m. (od *semi i Numida*). Napół Numida. *Apul.*

SEMIOBOLUS, i, m. (od *semi i obolus*). Pół obola. *Rhemu. Fann. de ponder. Ob. OBOLUS.*

SEMIORBRUTUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. obrutus, a, um*). Napół zakopany, zasypany, np. *— dolium. Apul.*

SEMIONUSTUS, a, um, (od *semi, pól i onustus, a, um*). Napół obładowany, napół obciążony, np. *— naves. Sisenn. ap. Prisci.*

SEMIORBIS, is, m. (od *semi, pól i orbis*) i. e. *dimidium orbis*. Pół kola. *Senec. Ammian.*

SEMIPEGANUS, i, m. (od *semi, pól i paganus*) i. e. *dimidius paganus*. Napół wieśniak. *Pers. Na poly laik, t. j. nie do bry poeta. Ob. Paganus.*

SEMIPEGENS, tis, r. współ. (od *semi, pól i imsl. patens od pateo*). Napół otwarty, np. *— vestibulum. Sidon.*

SEMIPEGER, tris, m. (od *semi, pól i pater*). Ojczym. *Ovid.*

SEMIPEDALIS, e, ptak. (od *semi, pól i pedalis, e*). Półstopny, pół stopy mający, (mówiąc o miarach) np. *— altitudo. Plin. — crassitudo. Id. — truncus. Plin. — pisciculus. Id. — spatium. Colum. Semipedalia. Vitr.*

SEMIPEDENEUS, a, um, (od *semi, pól i pedaneus, a, um*) i. q. *semipedalis*. Półstopny, np. *— terra. Colum.*

SEMIPERACTUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. peractus, a, um*). Napół dokonany, napół zrobiony, np. *— homo. Paulin. Nol.*

SEMIPEREMPTUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. peremptus, a, um*). Napół zniszczony, zwiwczony, np. *jugera semiperemta, i. e. semiambusta. Tertull.*

SEMIPEFFECTUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. perfectus, a, um*). Napół, t. j. nie cały wykonany, dokończony, np. *— opera. Suet. — virtutes. Apul.*

SEMIPEPERSA, ae, m. (od *semi, pól i Persa*). Pół Persa. *Apul.*

SEMIPEDES, ēdis, m. (od *semi, pól i pes*). Pół stopy względem miary. *Vitr. Plin. Pół miary wiersza. Gell. Pół nogi mający, t. j. chromy, np. crure trunco semipes. Prudent.*

SEMIPEFALARICA (Semifalarica), ae, ż. (od *semi, pól i phalarica seu falarica*). Pół falaria, t. j. pół dzidy, pocisk mniejszy od włóczni. *Gell. Ob. Falarica.*

SEMIPEPISCINA, ae, ż. (od *semi, pól i piscina*). Mały staw albo sadzawka. *Farr.*

SEMIPLACENTINUS, a, um, (od *semi, pól i Placentinus, a, um*). Pół Placentczyk, (t. j. z Placencji Placenza). Pewny rodzaj miar placentńskich. *Cic.*

SEMIPLENE, psk. (od *semiplenus, a, um*). Niedoskonałe, nie zupełnie, nie całkiem, np. *praesentia semiplene dicuntur. Sidon.*

SEMIPLENUS, a, um, (od *semi i plenus*). Napół pełny, niepełny, np. *— naves. Cic. — scrobes. Colum. — favi. Id. — vas. Pallad. Niekompletny, w niezupełnej będący liczbie, np. — legiones. Vellej. — stationes. Liv. t. j. niedokładne, niekompletne.*

SEMIPLORIA, orum. Obowią myśliwe. *Fest.*

SEMIPELLEA, ae, ż. (od *semi, pól i puella*). Pół dziewczyny, mówiąc o Sirenach. *Auson.*

SEMIPELLATUS, a, um, (od *semi, pól i pullatus, a, um*). Napół czarno przyodziany, np. *— advocati. Sidon.*

SEMIPELUSUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. pulsus, a, um*). Pół t. j. nieco bity, np. *semipulsus onere gravi. Fragment. incerti Auctor.*

SEMIPEPUTATUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. putatus, a, um*). Napół, t. j. nie do brze obcięty, np. *— vitis. Virg.*

SEMIPEPUS, is i idis, ż. (*Semipagus*). Królowa Assyrijska, sławna ze swego geniuszu, żona Ninusa. *Justin. Curt. Ovid. Mel. Semiramis, a, um. Tęczy się Semiramis, należący do niej, np. — sanguis. Ovid. turres Semiramae. Claudian. t. j. babilońskie wieże. Acu Semiramio. Martial. t. j. babilońska igła.*

SEMIPEPUS. Ob. SEMIRAMIS.

SEMIPEPUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. rarus, a, um*) i. e. *dimidia parte rarus*. Napół ogolony. *Catull. Apul.*

SEMIPEDUCTUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. reductus, a, um*). Do połowy skłoniony, nazad nachylony, np. *Venus. Ovid.*

SEMIPEFECTUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. refectus, a, um*). Napół, t. j. nie do brze naprawiony, latawy, np. *— classis. Ovid.*

SEMIPEREMEX, igis, (od *semi i remex*). *Serv. ad Virg. powiada. Seren. Semiremex Hercules.*

SEMIPEPUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. rarus, a, um*). Napół ogryziony, ogłodany, np. *— panis. Arnob.*

SEMIPEPOTUNDUS, a, um, (od *semi, pól i rotundus, a, um*). Pół okrągły, np. *subterraneo semipotundo. Apul. Zład pół okrągła sofa, ława stołowa. Id.*

SEMIPEPUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. ruptus, a, um*). Napół stłuczony, złamany, skruszony, np. *semipruptisque moenibus. Dict. Cret.*

SEMIPEPUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. rurus, a, um*). Napół obalony, zrujnowany, np. *— urbs. Liv. — murus. Id. semipertis moenibus. Dict. Cret. Stare Edd. maja semipruptis. — tecta. Liv. — vallum. Tac. — arees. Lucan. — telas. Claudian. t. j. złamane.*

SEMISS, nieprzypad., podobno zamiast *Semias* t. j. pół assa, t. j. połowa rzeczy jakiej, z greckiego *ἥμιον*, t. j. połowa, np. *redit uncia, quid fit? semis. Hor. t. j. połowa, połowica assa; zład w ogólności połowica, np. hoc est semis, in quo sunt scripula. Colum. t. j. gdzie są połowice, latitudine pedum duorum et semis. Pallad. Semis w przyp. drug. semissis. Prisci.*

SEMIPEPUS, a, um, (od *semis, pól i saucius, a, um*). Napół raniony, ranny, np. *— voluntas. Augustin.*

SEMIPEPUS, senis, (od *semi, pól i senex*). Pół starca, np. *Olepidum semisenem. Plaut. w Codd. MSS. ap. Taubmann. lecz Edd. pospolicie maja senicem i. e. senem.*

SEMIPEPUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. sepultus, a, um*). Napół pogrzebiony, nie do brze pogrzebiony, nie tak pogrzebiony, jak być powinien, np. *semisepulta virum curvis feriuntur aratris ossa. Ovid.*

SEMIPEPUS, ōnis, m. (od *semi, pól i sermo*). Napół, niezupełna, niedokładna mowa. *Hieron.*

SEMIPEPUS, a, um, (od *semi, pól i siccus, a, um*). Napół suchy. *Pallad.*

SEMIPEPUS, a, um, (od *semi, pól i sicilius, a, um*) i. e. Tęczy się drachmy albo ósmiej części uncii, np. *vinū veteris unius semis sicilius. Pallad.*

SEMIPEPUS, e, ptak., i SEMISOMNUS, a, um, (od *semi, pól i somnus*). Napół śpiący. *Cic. Liv. Plaut. Tac. Semisomnis. Cic. Semisomnus sopor, np. semisomno sopore. Coel. ap. Quintil.*

SEMIPEPUS, tis, r. współ. (od *semi, pól i imsl. sonans*). Napół brzmiący; zład *literae semisonantes. Apul. i. e. semivocales.*

SEMIPEPUS, a, um, (od *semi, pól i imsl. sopitus, a, um*). Napół uspiiony, napół śpiący. *Apul. Semisopitos. Liv. Ovid.*

SEMIPEPUS, a, um, (od *semi, pól i soporus, a, um*). Napół śpiący. *Sidon.*

SEMIPEPUS, ae, t. j. pół *spatha* t. j. szpada, mala szpada, kordelas, tasak. *Veget. de re milit.*

SEMIPEPUS, e, ptak. (od *semisiss*). Tęczy się połowy asa, albo połowicy, do połowicy należący, np. *— usurae. Modestin. in Pandect. t. j. procent pół asa od sta co miesiąc, czyli lichwa miesięczna, pół asa od sta. Id.*

SEMIPEPUS, a, um, (od *semisiss*). Tęczy się pół asa albo połowicy, trudniący się tem, należący do tego, np. *— coheres. Florentin. in Pandect. t. j. połowiczny spódziedzic.*

SEMIPEPUS, is, m. i. q. *semis* zamiast *semias*. *Farr. Pół funta czyli połowa asa. Cic. Pół asa, pieniądz miedziany. Semissis homo. Vatini. ad Cic. Człowiek ładaco. Liv. Polowa czego, np. dziedzictwa, łanu, i t. p. Semissis. Plin. Szósta lichwa od sta. Jako przymiotnik. Scav. Pand. Semissis usurae. Lichwy po sześć od sta. Semissis. Veget. Żelazo półkolowe, którego używano do piatnowania koni. Zład *Semissare. Id. Piatnować koni żelazem półkolowem.**

SEMIPEPUS, ae. Ob. SEMISSIS na końcu.

SEMIPEPUS, a, um, (od *semi, pól i supinus, a, um*). Napół, w części, za, w tyle albo w znak, tyłem zgity, skrzywiony, np. *jacui semisupina toro. Ovid. potas semisupinus aquas. Martial.*

SEMITA, ae, ż. (podobno od *semis* albo *semissis*, quasi *semisiss vias*. *Foss. Farr. od semi i iter* zamiast *semiter*; albo też od *semi i itus, a, um*, więc *semitus, a, um, scil. via*). Ścieżka, chodnik, droga, ślad, wazka, ścieśniona droga, chód, chodnik.

drożynka, np. w lesie, w gaju. *Liv. Virg.* Ścieżka, ciasna droga dla konnych albo pieszych, np. *rara per occultas lucbat semita calles. Virg.* Rzadka ścieżka przez skryte, świecila się szlaki. *Spiritus semitae. Plin.* Żywołne kanały. *Aratri semita. Claud.* Ślad, brozda w oraniu między — *lunae. Id.* Bieg księżycy. *Plaut.* Ulica, miejsce do chodzenia, ścieżka po brzegach dróg szero-
rokiach. *Propert. Senec.* Droga w powszech-
ności. *Przenosić. Quid pure tranquillet,*
honos, an dulce lucellum, an secretum iter,
et fallentis semita vitae? Horat. Co czystą
spokojność rodzi, czy dostojęństwo, czy przy-
jemne zyski, czy bez urzędów i na ustroniu
prowadzone życie? *Qui sibi semitam non*
sapiunt, alteri monstrant viam, przysl. Cic.
Sami będąc ślepymi, drugim chcą pokazy-
wać drogę.

SEMITACTUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *tactus*, *a, um*). Napół dotykany, dotknię-
ty, np. — *unguento. Martial.* Inne Edd. ma-
ją *segmentatus. Ob. Segmentatus.*

SEMITALIS, *e, ptak*, (od *semita*). Tyczą-
cy się ścieżki, zostający, będący na ścież-
ce, np. *dii*, np. *semitalibus diis. Catalect.*
Virg. Edit. Heyn. secund.

SEMITARIUS, *a, um*, (od *semita*). Ty-
czący się ścieżek, będący na ścieżkach, tru-
dniący się niemi, należący do nich, np. —
moechi. Catull. t. j. chodzący ścieżkami,
rozpuszny, swawolny.

SEMITATIM, *psk.* (od *semita*) i. e. *per*
semitas. Ścieżkami, od ścieżki do ścież-
ki. *Titinn. ap. Charis.*

SEMITATUS, *a, um*, (imsl. od *semito*, *a-*
re). Ścieżkowy, podzielony na ścieżki. *Liv.*

SEMITECTUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *imsl.*
tectus, *a, um*). Napół, nie całkiem, nie do-
brze pokryty, np. *indis scapulis aut semi-*
tectis. Sen., pallio semitectus. Martian. Cap.

SEMITO, *as, avi, atum, are*, (od *semi-*
ta). Dzielić na ścieżki, graniczyć ścieżka-
mi, np. *vineas quintanis semitari. Plin.*

SEMITONIUM, *ii, n.* (*σημιτόνιον* albo *se-*
mi, pół i *tonus*, *τόνος*). Pół tonu, też ton.
Macrob.

SEMITRACTATUS, *a, um*, (od *semi*, pół i
imsl. tractatus, *a, um*). Na pół traktowa-
ny, albo utargowany, wytargowany, zatem
nie całkiem, nie zupełnie, niedokładnie wy-
targowany albo traktowany. *Tertull.* np. —
materia. Id.

SEMITREPIDUS, *a, um*, (od *semi*, pół i
trepidus, *a, um*). Napół drżący. *Apul.*

SEMITRITUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *imsl.*
tritrus, *a, um*). Napół starty, np. — *frumen-*
ta. Colum.

SEMIVIETUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *vie-*
tus, *a, um*). Napół zwiedły, napół zwie-
dniały, flakowaty, np. — *uva. Colum.*

SEMIVIR, *i, m.* (od *semi*, pół i *vir*).
Ovid. Rzezaniec. *Id.* Pół człowieka, pół
zwierzęcia. — *bos. Ovid.* Minotaurus. *Prze-*
nośnie. Niewieściuch, bezkost, np. Paris
cum semiviro comitatu, jako ptak. Virg.

Phrygis semiviri. Id. Obelżywy wyraz. *||*
Nieczysty, wszeteczny, sprośny, inaczej *pa-*
thicus zwany, np. *ad illos semiviros. Liv.*

SEMIVIVUS, *a, um*, (od *semi*, pół i *vi-*
vus, *a, um*). Napół żyjący, napół umarły,
np. — *homo. Cic. Nep.*; złąd przenosić. —
vores. Cic. t. j. słabe, mdle, watłe głosy.

SEMIUNICA. *Ob. SEMUNCIA etc.*

SEMIVOCALIS, *e, ptak*, (od *semi*, pół i
vocalis). *Varr.* Do głosu i mowy podobny.
Semivocale signum. Feget. Trąba. *|| Semi-*
vocales litterae. Quintil. Półsamogłoski, któ-
re mają brzmienie samogłosek przed spół-
głoskami, np. *f, l, m, n, r, s, x.*

SEMIVOLUCER, *cris, ere*, (od *semi*, pół i
voluer). *Symmach.* Pół ptaka. *Semivoluc-*
eres puellae. Id. Syreny.

SEMIUSTULANDUS, *a, um*, (imsl. od *se-*
miustulo albo od *semi*, pół i *imsl. ustulan-*
dus, *a, um*, od *ustulo*, *are*). Rtóry ma byż
na pół spalony. *Suet.*

SEMIUSTULATUS, *a, um*, (imsl. od *se-*
miustulo albo od *semi*, pół i *imsl. ustulatus*,
a, um, od *ustulo*). Napół spalony, np. *Clo-*
dii cadaver. Cic. — *corpus. Prudent.*

SEMIUSTUS i **SEMUSTUS**, *a, um*, (od
semi, pół i *imsl. ustus*, *a, um*, od *uro*). Na-
pół, nie dobrze, nie całkiem spalony. *Virg.*
Ovid. Suet. Lucan. Semustus. Virg. Liv.
Suet. Semustus. Ovid. Stat. Sil.

SEMIVULSUS, *a, um*, (od *semi*, pół i
imsl. vulsus, *a, um*, od *vello*). Napół ro-
zerwany, napół rozdarty, podarty. *Martian.*
Cap.

SEMIZONARIUS, *ii, m.* *seil. artifex*, (od
semizona albo od *semi*, pół i *zona*). Rze-
mieśnik pół pasów, opaski (*semicinctia*) al-
bo który robi male pasy, np. *stropharii*
adstant, adstant semizonarii. Plaut.

SEMNION, *i, n.* (od *σημιόνος*, *η, όν*, cze-
ciogodny). Rodzaj rośliny, pawinie, nakształt
pawiego ogona. *Plin.*

SEMNONES i **SEMNONES**, *um*. Naród
w Niemczech między Elbą i Wisłą. *Tac.*
Vellej.

SEMO, *ónis, m.* (*semihomo*). *Ovid.* Pół-
hozek. *|| Semones.* Półhożkowie, jako Pryap.
Wertumnus, albo ubóstwieni ludzie.

SEMODIALIS, *e, ptak*, (od *semodius*).
Pół korca rzymskiego zawierający w sobie,
pół miary albo modius, np. — *placenta. Ca-*
to. — *olla. Marc. Empir.*

SEMODIUS, *ii, m.* zamiast *semimodius*.
Rzymski szefel albo korzec *modius. Cato.*
Colum. Juvenal. Plin.

SEMONES. *Ob. SEMO.*

SEMONIA, *ae, z. (dea)*. Bogini u Rzy-
mian, np. *apud veteres quoque qui nomi-*
nasset Salutem, Semoniam, Sciam etc. Ma-
crob.

SEMÖTE, *psk.* (od *semotus*, *a, um*). Od-
rębnie, odosobnionym, odłączonym sposo-
bem. *Marc. Empir.*

SEMÖTUS, *a, um*, (imsl. od *semoveo*).
Odrębny, odosobniony, odłączony. *Luer.*

SEMOVEO, *es, övi, ötum, övere*, (od *se*

i *moveo*). Odosobnić, odłączyć, oddalić, u-
chylić, usunąć, np. — *aliquem a liberis. Cic.*
— *voluptatem. Id. Vos semotae, nos soli.*
Terent. Locut a militibus semotus. Caes.
Semotae partes urbis. Hirt.

SEMPER, *psk.* (od *semiopere*). *Cic.* Za-
wsze, w każdym czasie. *|| Czasem się zbyt-*
kuje. Cum ruri assiduus semper vixerit. Cic.
Gdy na wsi zawsze mieszkając będzie. *|| Niekie-*
dy się kładzie nakształt przymiotnika. Sem-
per lenitas. Terent. Ustawiczna łagodność.

SEMPERFLORIUM, *ii, n.* (od *semper* i
flor). Barwinek zwyczajny, ziele, inaczej
sempervivum zwane. *Apul. de herb.*

SEMPERVIVUS. *Ob. SEMPERVIVUS.*

SEMPERVIVUS, *a, um*, (od *semper* i *vi-*
vus, *a, um*). Zawsze żyjący; złąd *sempervi-*
va herba. Apul. de herb., albo *semperviva*
rzeczow. *seil. herba. Apul. de herb. Pal-*
lad., albo *Sempervivum*, rzeczow. *Plin.*
Apul. Barwinek, roślina albo rozechodnik
pospóły, inaczej *Aizoon* zwany. *Plin.*

SEMPITERNE, *psk.* (od *sempiternus*, *a,*
um). Zawszy, zawsze, trwale, ustawicznie,
ciągle. *Pacuv. ap. Non. Claudian. de sta-*
tu animae.

SEMPITERNITAS, *ätis, z.* (od *sempiter-*
nus, *a, um*). Ustawiczne trwanie rzeczy ja-
kiej, wieczność, np. *mundus stabili sempi-*
ternitate vivendi circumvallatur. Apul. Clau-
dian. Mamert. Sempiterno w przyp. szóst.
Wiecznie, wiekuiście. *Ob. Sempiternus.*

SEMPITERNUS, *a, um*, (od *semper* i *aeter-*
nus). Wiecznie trwały, wieczny, wiekui-
sty, np. *animos esse sempiternos. Cic.* — *vine-*
la. Id. — *quies. Cic. Memoria sempiterna.*
Plaut., *tempus sempiternum. Cic.* *|| Złąd*
sempiternum psk. seil. in tempus. Plaut. t.
j. ząwzdy, ząwzse. || Też sempiterno seil.
tempore. Cato. Vitr. Solin. t. j. ząwzdy,
ząwzse.

SEMPRONIUS, *a, um*. Semproniuszo-
wy, tyczący się Semproniusza, pochodzący
od Semproniusza, np. *Senatus consultum.*
Cic. — *clades. Liv.*

SEMPRONIUS, *a, um*. Semproniuszowy,
tyczący się rodziny rzymskiej Semproniuszów.
|| — lex. Cic. Wielorakie prawo ustanowie-
ne przez Semproniusza. *Lex agraria.* U-
stawa względem podziałów gruntu. — *fru-*
mentaria. Prawo względem wymiaru dla po-
spółstwa żywności. — *militaris.* Ustawa wojs-
kowa, względem przyzwolonych lat żołnie-
rza do służby wojskowej i t. d. *|| Sempro-*
nia horrea. Fest. Szpiechlerze w Rzymie,
gdzie wedle praw Gracha strzeżono publi-
cznej żywności. *|| Forum Sempronii.* Miasto
w Umbrii. *Inscr. ap. Grut.*, dziś Fosson-
brone.

SEMUNCIA, *ae, z.* (zamiast *semiuncia*).
Pół uncii. *Farr.* Pół uncyi, w miarach i
w wagach. *|| Przenosić. Semunciar recti. Persi.*
Mała cząstka. *Semuncia. Aseon.* Mała cena.
|| Cato. Pół kulbaki.

SEMUNCIALIS, *e, ptak*, (od *semuncia*).
Tyczący się łota, łotowy, pół uncii zawie-

rający w sobie, równie w wagach jak i w mia-
rach, np. *asses semunciales. Plin. t. j. je-*
dnolotowe.

SEMUNCIARIUS, *a, um*, (od *semuncia*)
i. q. *semuncialis*. np. *semunciarium ex un-*
ciario fenus factum. Liv.

SEMURINUS, *a, um*, (od *Semurium*). Ty-
czący się Semurium. *Martial.* Inni czytają
semurinis, zamiast *se marinis*, albo *sic My-*
rinis.

SEMURIUM, *ii, n.* Pole niedaleko Rzy-
mu. *Cic.*

SEMUSTUS. *Ob. SEMIUSTUS.*

SENA, *ae, z.* Miasto w Etrurii. *Ptolem.*
Plin., dziś Siena. *|| Sil.* Miasto w Umbryi.
|| Plin. Miasto, które dziś Włosi zowią *Si-*
nigaglia. || Senensis, e. Senensis albo *Se-*
niensis colonia. Plin. Miasto w Etrurii.

SENACULUM, *i, n.* (od *senatus*). Mie-
sce, gdzie się senat zgromadzał. *Varr. Liv.*
Val. Max.

SENARIÖLUS, *a, um*, (zdrohn. od *senar-*
ius) i. q. *senarius*, mówiący zmniejszającym
sposobem. Tyczący się wierszów sześcioma-
rowych, np. *tenebam enim quosdam sena-*
riolos (seil. versus). Cic. t. j. sześcioma-
rowych wierszów.

SENARIUS, *a, um*, (od *seni*, *ae, a*).
Z sześciu rzeczy złożony, np. wiersz ze sze-
ściu miar złożony, np. *versus senarius. Quint-*
til., albo *senarius, seil. versus*, t. j. sze-
ściomiarowy wiersz i pospolicie Iambiaki.
Cic. Quintil. Numerus senarius. Macrob.
t. j. sześciokrotny, np. fistula, t. j. rura wo-
dna, której obwód ma czwartą część kola.
Frontin. de aquaeduct.

SENATOR, *öris, m.* (od *senatus* i od
senex). Senator, albo radny pan, radca w
Rzymie, t. j. członek senatu albo najwyż-
szy radca kolegialny. *Cic. Liv. Suet. Gell.*

SENATORIUS, *a, um*, (od *senator*). Ty-
czący się senatorów albo radców w Rzy-
mie, należący do nich, senatorski, np. —
ordo. Cic. t. j. stan, godność, dostoję-
stwo. — gradus. Cic. Locum senatorium in
ludis reliquit. Cic. — consensus seil. in ludis.
Id. — gravitas. Quintil.

SENATUS, *us, i, m.* Senat, stan mę-
zów, których rada rzeczpospolita była rzą-
dzona, tak nazwany a *senibus*, ponieważ
wiek stary jest najprzystojniejszy do dawania
rady. *Senatum convocare. Cic. — cogere. Id.*
Zwoływać senat. — *dimittere. Id.* Rozpuścić
senat. *Venire in senatum. Id.* Bydż senato-
rem. *Legere in senatum. Id.* Mianować se-
natora. *Legere senatum. Liv.* Czytać sena-
torów imiona, co było urzędem cenzorów.
|| Dari senatus. Nep. Dadać posłom audyen-
cyą w senacie. *|| Senatus legitimus indictus.*
Ob. Indictus. || Cic. Miejsce, czyli kurya,
gdzie się schadzali senatorowie. *|| W przyp.*
drug. Senati. Plaut. Sall. Beneficium sena-
ti. Cic., senati consulto. Id. || Też senatus
w przyp. drug., np. senatus consulta. Fann.
ap. Charis.

SENATUSCONSULTUM, albo trafniej **SE-**

NATUS CONSULTUM, i, n. Postanowienie rady, uchwała rady, urządzenie rady, magistratu, senatu, np. *tot senatus extare consulta*. *Cic.* || *Senatusconsultum* zamiast *senatus*, np. *ordinis nostri consulta*. *Cic.* t. j. postanowienia rady, uchwały rady. || Niektórzy piszą *senati consultum*. *Ob. Senatus.* || *Senatus consultum*, wyraża się większymi głoskami *S. C.*

SENECIO, *ōnis*, m. (od *senex*). Przezwiśko familii rzymskiej, np. *Claudius Senecio*. *Tac.* || *Tullius Senecio*. *Id.* || Rodzaj rośliny, inaczej *Erigeron* zwanej. Starzec, roślina, przymiotowe ziele. *Plin.* || i. q. *senex*, np. *tu senecionem istum salis est si servas anus*. *Afran. ap. Prisc.*

SENECTA, ae, ż. Starość. *Ob. SENECTUS*, a, um.

SENECTUS, a, um. (od *senex*). Stary, sędziwy, bardzo stary, podeszły w latach, np. — *membra*. *Lucr.* — *corpus*. *Sall.*; ztąd *aetas senecta*. *Plaut. Lucr.* || Ztąd *senecta* rzeczow., scil. *aetas*. t. j. starość, wiek podeszły, wielka starość, np. *in senecta*. *Terent. Farr.* t. j. w starości. *Fires ultra sortemque senectae*. *Virg.* *Senecta pigra*. *Tibull.* — *cana*. *Id.* — *tarda*. *Id.* — *curva*. *Tibull.* — *ultima*. *Petron.* — *vergens*. *Id.* *Non turpem senectam degere*. *Hor.* *Senecta*, jakoby osoba w podziemnym świecie, na polach Elizejskich. *Virg.*

SENECTUS, *ūtis*, ż. (od *senex*). *Cic.* Starość. — *praeceps*. *Curt.* Zgrzybiałość, wiek zeszły, sędziwość. *Senecta serpentum*, albo *Senectutis exuviae*. *Plin.* Wylinienie węzów na wiosnę. || *Virg.* Siwy włos. || Przenośnie. Starożytność. *Oratio plena litteratae senectutis*. *Cic.* Mowa pełna starożytnej erudyty. *Cecropia senecta*. *Claudi.* Starożytna erudyty Greców i dawnych filozofów zdania. || Jako przymiotnik, zamiast *senilis*. *Senecta aetas*. *Lucret.* Wiek stary. || Też *senecta*. *Ob. SENECTUS*, a, um.

SENESENSIS, e, ptuk. *Ob. SENA.*

SENEO, es, ui, nēre, n. (od *senex*). Bydź starym, np. *quamquam aetas senet*. *Pacuv. ap. Prisc.* *corpuseculum meum tibi, moerore senet*. *Pacuv. ap. Non.*

SENESCENS, tis, r. współ. (imsl. od *senescere*). Starzejący się. — *coma*. *Suet.* Opadające włosy. — *hiems*. *Cic.* — *luna*. *Farr.* — *mensis*. *Id.* Zima, księżyc, miesiąc na schyłku.

SENESCO, seīs, nūi, seīre, (od *senex* albo *seneo*). Starzeć się, stawać się starym. *Tempora labuntur, taciturne senescimus annis*. *Ovid.* Czas upływa, i nieznacznie starzejemy się z laty. || Od podobieństwa *senescere*. Znaczą tracić swą siłę i piękność. *Senescunt prata*. *Plin.* Tracą swą zieloność łąki. *Caseus senescit in salem*. *Id.* Sól słynie przez starość. || Chudnieć. *Agni senescunt*. *Farr.* Jagnięta chudnieją. || Zmniejszać się, ustawać. *Senescunt vires*. *Sall.* Słabieją siły. *Senescit amor*. *Ovid.* Ustaje miłość. || Gnuśnieć. — *otio*. *Liv.* Gnuśnieć w próżnowaniu. *Ne cunctando senescerent*

consilia. *Id.* Aby przewłoką w niwecz nie poszły zamiary. *Omnia movere, quam senescere malebat*. *Sall.* Wszystko wolał wzruszyć, niżeli w przewłokę puszczać. || *Senescendus*, a, um, np. — *homo*. *Farr.* t. j. mający być starym.

SENE, *senis*, m. (rzadko *senieis* w stop. drug. *senior*). Stary względem czasu, lat, o ludziach, zwierzętach i rzeczach, np. — *cervus*. *Lucr.* *Ovid.* — *canis*. *Phaedr.* — *miles*. *Ovid.* *Anni seniores*. *Ovid.*, *corpora seniora*. *Cels.* *Senes autumnii*. *Martial.* t. j. stare wino. *Senes stulti*. *Cic.* || *Senex senior*. *Cic.* Starszy. || *Senior Atticus*. *Stat.* *Fidusz*. *Senior Gargellius*. *Id.* *Epikur.* — *Thesalus*. *Id.* *Chiron*. || *Senex i senior*. *Sil.* *Gduość*, *dostojność*. || *Portus Senum*. *Plin.* Port nad Bosforem Trackim.

SENI, ae, a, (*destrubut. od sex*). Po sześć. *Senis horis*. *Liv.* Po sześć godzin. || *Sześć*. *Pueri annorum senum*. *Cic.* Dzieci sześć lat mające. || *Senum*, przyp. drug. zamiast *senorum*. *Cic.* || *Seni deni*. *Ob. Senideni.*

SENI, ae, m. ż. (od *senex*) i. q. *senex*. Niekiedy starzec albo baba. *Plaut. Pompon. ap. Non.*, np. *senica nequam*. *Pompon. Ibid.*

SENICULUS, i, m. (zdrobn. od *senex*) i. q. *senex*. Stary, mówiąc zmniejszającym sposobem staruszek, stary człowieczek, np. *demonstro seniculum in angulo sedentem*. *Apul.*

SENIDENI albo właściwie **SENI DENI**, ae, a. Szesnaście, słowo liczby podzielnej. *Liv. Tac.* || Słowo liczby nie podzielnej. || *Senum denum* zamiast *senorum denorum*.

SENIENSIS, e, ptuk. Tyczący się miasta Senia w Illyrii i w Liburnii. *Plin.*

SENILIS, e, ptuk. (od *senex*). Starcowski, od starca, do starca należący, albo tyczący się starca albo podobny do starca, np. — *prudencia*. *Cic.* — *stultitia*. *Cic.* — *statua*. *Id.* — *corpus*. *Cic.* — *rugula*. *Ovid.* — *anni*. *Id.*, *turpe senilis amor* i. e. *senis*. *Id.*

SENILITER, psk. (od *senilis*). Starcowskie, po starcowsku, sposobem starcowskim, np. — *tremere*. *Quintil.*

SENO, *ōnis*, m. (od *seni*, ae, a). Liczba od sześciu, zez na kostce albo kostka zezowa albo urzucenie zezu. *Suet. Martial. Pers.*

SENIOR. *Ob. SENEX.*

SENIPE, *ēdis*, r. współ. (od *seni*, ae, a i *pes*). Sześciomiarowy, np. wiersz, np. *senipedem stylum polibat* i. e. *versus sex pedum*, *senarios*. *Sidon.*, *spernis semipedum stylum*. *Id.*

SENIUS, a, um. (od *senex*). Stary, sędziwy, podeszły w latach, np. *senius scil. homo*. *Cic.* Starzec. || *Senium*, ii, n. scil. *tempus*. Starość i to co ją otacza, słabość. *Fessus senio*. *Tac.* Strudzony starością. *Senio oppressus*. *Gell.* Obarczony starością. || *Senium lunae*. *Plin.* Schod księżycy czyli ostatnia kwadra. || *Senium*. Spróchniałość, zgnilizna. *Seniumque repellere templis*. *Sil.* Izabieżyć spróchniałości kościołów. || *Senium*.

Sil. Starzec. || *Terent.* Wyraz obelgi na nieżytego starca. || Przez zamiar. *Plaut.* Przykrość, smutek, melancholija. || *Sil.* Gnuśność, nieczynność, opieszałość. || *Horat.* Pounność, posępność. || Starożytność. *Omne mundi senium remensum*. *Stat.* Który napisał kroniki. *Senium defendere famae*. *Claud.* Strzedz starożytną sławę, aby nie zaginęła.

SENNA, ae, i. q. *Sena*. *Ob. SENA.*

SENNA, ae, ż. *Senes*; lekarstwo laxujące.

SENOGALLIA. *Ob. SENA.*

SENONES, um. Naród w Gallii Lugduńskiej. *Plin.*

SENONICUS, a, um. Należący do Gallii Lugduńskiej. *Gell.*

SENSATUS, a, um. (od *sensus* i od słowa *sensu*, arc. i. c. *instruere sensu*). Obdarzony czuciem, uczuciem albo też obdarzony dowcipem, rozumem. || Rozumny, wyrozumienie mający, roztropny, np. — *homo*. *Jul. Firmic.* *Valgus.* *Siracid.* *Mars homines facit sensatos, callidos, astutos*. *Jul. Firmic.*

SENSIBILIS, e, ptuk. (od *sentio*). Czuly, tkliwy, dotkliwy, np. *vox est spiritus fluens et aeris ietu sensibilis auditui*. *Vitr.* *Voluptatem judicant sensibile bonum*. *Sen.* t. j. zmysłowa, zmysłna rokosz. — *Mundus*. *Apul.*

SENSIBILITAS, *ātis*, ż. (od *sensibilis*). Dotkliwość, tkliwość, drażliwość. || *Sens*, znaczenie słów. *Non.*

SENSIBILITER, psk. (od *sensibilis*). Tkliwym, dotkliwym sposobem, t. j. zmysłowie, np. — *commovere*. *Arnob.*

SENSICULUS, i, m. (zdrobn. od *sensus*). Myśl, pomysł, uwaga, wyraz, wysłowienie albo okres, zdanie, tema w mowie, mówiąc zmniejszającym sposobem, mała mniej znaczna myśl, pomysł, np. *minuti corruptique sensiculi*. *Quintil.*

SENSIFER, a, um. (od *sensus* i *fero* zamiast *ferens* s. *adferens sensum*). Przynoszący czucie, uczucie, albo sprawujący czucie, np. — *motus*. *Lucr.*

SENSIFICO, as, avi, atum, arc. (od *sensus* i *facio* zamiast *sensum facio*, *sensu officio*). Czynić, sprawować czucie, uczucie, np. *haec harmonia, potuit rupes sensificare tonis*. *Martian. Cap.*

SENSIFICUS, a, um. (od *sensus* i *facio*). Czyniący czucie, uczucie, sprawujący czucie. *Macrob.*

SENSILIS, e, ptuk. (od *sentio*) i. q. *sensibilis*. Czuly, tkliwy, dotkliwy, zmysłowy, zmysłny, np. *ex sensibilibus sensile posse creari*. *Lucr.*

SENSIM, psk. (od *sentio*). Pomału, zwolna, powoli, z lekka, nieznacznie, pokryjomu, potajemnie, cichaczem, powoli, zwolna, niepostrzeżenie, znielaczem, np. *sensim sine sensu senescit dolor*. *Cic.* t. j. powoli, nieznacznie. *Sensim et pedetentim progrediens dolor*. *Cic.* — *dissuere amicitias*. *Cic.* t. j. powoli. — *dicere*. *Id.* — *amare*. *Ovid.*

— *reprehendere*. *Nep.* t. j. pokryjomu, potajemnie, — *ridere*. *Gell.*, *gaudere sensim*, i. e. *moderate*. *Phaedr.* t. j. umiarkowanym sposobem. || Pokryjomu, potajemnie, cichaczem, np. — *reprehendere*. *Nep.* — *pavesce-re*. *Gell.* *Sensti* zamiast *sentisti*. *Terent.* *Ob. Sentio* na końcu.

SENSUALIS, e, ptuk. (od *sensuo*) i. e. *sensu praeditus*. Zmysłowy, zmysłny, cielesny, tyczący się zmysłów, czuły. *Terent.* *Prudent.* *Apul.*

SENSUALITAS, *ātis*, ż. (od *sensualis*). Czulość. *Terent.*

SENSUM, i, n. (od *sentio*). Czulość, uczucie. *Cic.*

SENSUS, a, um. (imsl. od *sentio*). Wspomniany, wzmiankowany, rzeczony, np. *ut sensum est*. *Cic.* || Ztąd w liczb. mnog. *sensa*, rzeczow. t. j. myśli, pomysły, np. *sensa mentis verbis explicat*. *Cic.* *Sensa sua dicent*. *Quintil.*

SENSUS, us, m. (od *sentio*). Zmysł, władza czucia. *Sensus interpretes rerum*. *Cic.* Zmysły są tłumaczami rzeczy. || Czucie. *Sensu cassa simulacra*. *Lucret.* Posagi pozabawione czucia. || Zdanie, mniemanie, myśl. *Sensus unus erat honorum omnium*. *Cic.* Wszystkich dobrze myślących było jednostajne mniemanie. *Ego illius sensum pulere calleo*. *Terent.* Znam dobrze jego sposób myślenia. || Afekt, wzruszenie umysłu. *Ex animi mei sensu*. *Cic.* Z afektu mojej duszy. *Percipere sensum*. *Id.* Powziąć afekt. || Rozsadek, pojęcie. *Sunt ad popularem sensum accommodata*. *Cic.* Są do pospolitego pojęcia zastosowane. || *Sensus communis*. *Quintil.* Powszechnie mniemanie. || Rozum, używanie rozumu. *Animal sensu caret*. *Ulp.* Zwierzę pozbawione rozumu. || *Ovid.* Znaczenie, rozumienie słowne. || *Quintil.* Okres pełnego zdania lub myśli.

SENTENTIALITER, psk. (od *sententia*, e, ptuk. od *sententia*) i. e. *modo sententiae*. Naksztalt zdania, sentencji. *Macrob.* *Terent.*

SENTENCIOLA, ae, ż. (zdrobn. od *sententia*). Mała sentencja, sentencjka, mała myśl, pomysł, mała przypowiadka, gadka, np. *sententioles edicti enjusdam memoriae mandavi*. *Cic.* też często *Petron.* *Quintil.*

SENTENTIOSE, psk. (od *sententiosus*, a, um). Pelnemi i obfitami myślami np. mówić, np. *sententiose dicere sine verborum ordine*, *infantia*. *Cic.* || Sentencyjne t. j. dowcipne myśłami, np. *saepe sententiose ridicula dicuntur*. *Cic.*

SENTENTIOSUS, a, um. (od *sententia*). Pelen myśli w mowie, obfity w myśli, szczególnie dowcipny, np. *genus Asiaticae dictionis sententiosum et argutum*. *Cic.* t. j. dowcipny rodzaj mówienia.

SENTICETUM, i, n. (od *sentis* albo *sentis*). Miejsce pełne cierni, cierniste, miejsce cierniem zarosłe. *Apul.* *Flor.* || Ztąd przez żart, żartem, np. *non enim es in senticeto*.

eo non sentio. *Plaut.* t. j. igraszka słów między słowami *senticetum* i *sentio*.

SENTICŌSUS, a, um, (od *sentis* albo *sentis*). Pelen cierni, ciernisty. || Ztąd przenosić, — *verba. Afran. ap. Fest.*, np. *sentiosa verba. Ibid.* t. j. słowa uszczypliwe.

SENTIFICO, as, are, (od *sentio* i *facio*) i. e. *facio, ut aliquis* albo *res sentiat*, np. *anima sentificat corpus. Claudian. Mamert. de statu animae.*

SENTII, orum. Naród w Gallii Narbońskiej. *Ptolem. Plin.*

SENTINA, ae, Ź. Stek okrętowy, grzezy, meły, ściek, np. *sentinam exhaurire. Cic.* t. j. wypompować wodę morską. || Przenosić, stek np. Jotrów, stek zbrodni, stek ludzi, np. *sentina reipublicae. Cic. Quintil.* || Miejsce, gdzie się zbiera woda w okręcie, ztąd przenosić, np. *sedebamus enim olim in puppi et clauum tenebamus, nunc autem vix est in sentina locus. Cic.* || Władająca się woda w okręcie. *Senec.* || Dziura, otwór, szpara, kędy się woda wkrada. *Gell.* || Właściwie ptak. *scil. aqua* albo *res*. Albo od *ὄρνις* i. e. *stercus*.

SENTINACULUM, i, n. (od *sentina* albo od *sentino, are*). Narzędzie do czyszczenia steku, pompa, szufla, łopata, czerpacz. *Paulin. Nol.*

SENTINAS, atis, m. Ź. *Plin.* Rodem ze Sentynu, miasta Umbryi.

SENTINATOR, ōris, m. (od *sentino, are*). Ten, co czyści steki (*sentina*). *Paulin. Nol.*

SENTINO, as, avi, atum, are, (od *sentina*). Czyścić stek w okręcie. *Paulin. Nol.* || Ztąd, i. q. *satagere. Fest.* mówi: *sentinare, satagere, dictum a sentina navis, quam quis ut aqua liberet evincere contendit.* || Przenosić, usiłować uniknąć niebezpieczeństwa.

SENTINŌSUS, a, um, (od *sentina*) t. j. pelen steku, stekowy, np. *navis. Cato. ap. Non.*

SENTINUM, i, n. (*Σεντινον*). Miasto w Umbrii. *Ptolem. i Strabo.* || Ztąd *Sentinat*, atis. Należący do miasta Sentinuum, np. — *ager. Liv.* t. j. Sentinckie pole. || *Sentinates. Plin.* Mieszkańcy miasta Sentinuum.

SENTINUS, i, m. (*deus*) (od *sentio*), i. e. *deus, qui sensus puerperio largiri putabatur.* t. j. bóg dający czucie rodzącym się dzieciom albo płodowi. *Augustin.*

SENTIO, tis, sensi, sensum, tve, (od *αισθάνομαι*, i. e. *sentio. Foss.*) *Cic.* Czuc, mieć czucie. — *suavitatem cibi. Cic.* Czuc przyjemność pokarmu. — *sonitum. Plaut.* Słyszec dźwięk. — *varios rerum odores. Lucr.* Czuc rozmaite zapachy. || Widziec. — *colorem. Lucret.* Widziec kolor. || Bydź uległym zepsuciu. *Radix celeriter cariem sentit. Plin.* Korzeń podlega sprchniałości. *Cameli rabiem sentiunt. Id.* Wielbłądy ulegają wściekłości. || Rozumiec, pojmować, wiedziec. *Sentio ipse, quid agam. Plaut.* Wiem co czynię. || *Cic.* Baczyc, postrzegac. || Probo-

wać, doświadczać. *Junonem Pelias sensit. Petron.* Doświadczył Pelias nieprzyjaźni Junony. || Sądzić, mniemać, rozumiec. *Sentire unum atque idem. Cic.* Jednostajnie mniemać. || *Catull.* Stanowic co. || *Sentire de aliquo. Cic.* Mniemać o kim. || *Sentire cum aliquo. Id.* Zgadzać się z kim. || *Pro*, albo *ab aliquo sentire. Plaut.* Trzymać się czyjej strony. || *Sentii* przez skrócenie, zamiast *sensisti. Terent.*

SENTIS, is, m. (z hebrajsk. *seneh*, s'neh, ciern). Ciern, ciernie, tarń, bodlak, ciernisko, np. *liberantur arva sentibus. Colum.* też *Plaut. Virg.* || Ztąd przenosić, zlodziej. *Plaut.* || W rodz. żeńsk., np. *sentis natae. Ovid.* || *Sentis.* Miasto. Ob. *Sentinum*.

SENTISCO, scis, scēre, (*inchoativ.* od *sentio*). Postrzegac, uważac, wypatrywać, miarkować, przeczuwać. *Lucr.*

SENTIX, icis, Ź. (od *sentis*, właściwie i. q. *sentis*). Rola cierniem zarosła; ztąd *senticosus, senticetum* i. q. *rubus*. Grecy zowią *bulos, cynōsbatos*, Włosi *sentiem* nazywają, inni *rubum etc. Apul. de herb.*

SENTOSUS, a, um, (od *sentis*). Pelen ciernia, ciernisty, np. — *via. Paulin. Nol.*

SENTUS, a, um, (od *sentis*). Ciernisty, chropawy, ostry, przykry, nierówny, niegładki, np. *loca senta sila. Virg.*, też *loca senta. Ovid.* t. j. miejsca chropawe, nierówne. *Exstirpamus enim sentos de corpore vepres. Prudent.*, *sentia rubus. Symmach.* || Ztąd *homo sentus. Terent.* t. j. chudy, chudeławy, któremu sterczą kości z ciała.

SEORSIM, psk. (od *seorsus*, uchyłony na stronę). Osobno, z osobna, np. — *ab aliquo sentire. Plaut.* t. j. nie bydź jednego zdania.

SEORSUM, SEORSUS, psk. Ob. *SEORSUS*, a, um.

SEORSUS, a, um, zamiast *seversus* albo *sevorsus*, od *se* i *versus*, (*vorsus* od *verto*). Właściwie obrócony na stronę; ztąd szczególnie, osobny, nie pospolity z drugim, np. — *vocabulum. Cato. ap. Gell.* t. j. (*apartes*) słowo, *studiis seorsis. Auson.* || Szczególnie t. j. a parte, osobny. *Natio separata seorsum. Cato. ap. Charis.*, *manum seorsum habebis. Catull.* t. j. wstrzymasz się, *seorsus odores nascuntur. Lucr.*

SEPA. Ob. **SEPS**.

SEPAR, ōris, r. współ. (od *se* i *par*). Odrębny, odosobniony, oddzielony. *Val. Flacc.*, *separe coetu. Stat.*, *sic tamen haec constare tria, ut ne separe duetu tres faciam. Prudent. in Apoth.*

SEPARABILIS, e, (od *separo, are*). Rozdzielny, odrębny, rozłączny, np. *nec separabilem a corpore esse (vim). Cic.*

SEPARATE, psk. (od imsl. *separatus*, a, um) i. q. *separatim*. Osobno, rozdzielnie, odrębnie, np. *separatius adungere. Cic.* Osobno przyłączyć.

SEPARATIM, psk. (od imsl. *separatus*, a, um) i. q. *separate*. Szczególnie a parte, t. j. odrębnie, osobno, nielacznie z drugim, np. *separatim semel, iterum eum universis.*

Cic. t. j. sam, sam jeden, sam tylko osobno, *separatim a reliquis civibus. Cic.* || *Separatim* zamiast *in abstracto*, np. *separatim dicere solemus de genere universo. Cic.* t. j. odrębnie. || W stop. drug. *separatius*. Ob. *Separate*.

SEPARATIO, ōnis, Ź. (od *spero, are*). Oddalenie, wyłączenie, oddział, rozwodzenie, rozłączenie, np. — *facti a definitione. Cic.* — *nominum idem significantium. Quintill.* — *animi et corporis in morte. Gell.*

SEPARATIVUS, a, um, (od *separo, are*). Rozwiedziony, rozłączony, oddzielony, odłączony, tyczący się odłączenia, wyłączenia, należący do tego, np. zowią się *conjunctio separativa. Diomed.*

SERATOR, ōris, m. (od *separo, are*). Oddzielnacz, który rozłącza, oddziela. *Terull.*

SERATRITRIX, icis, Ź. (od *separo, are*). Rtóra rozłącza, oddziela, np. *voluntas conjunctrix ac separatrix hujusmodi rerum. Augustin.*

SEPARATUS, us, m. (od *separo, are*) i. q. *separatio. Apul.*

SEPARATUS, a, um, (imsl. od *separo, are*). Rozłączony, osobny. *Separatum exordium. Cic.* Osobny wstęp mowy.

SÉPARO, as, avi, atum, are, (od *separ* albo od *se* i *paro*). Oddłaczyc, wyłaczyc, oddzielić, rozłaczyc, np. *consilium a reliquis. Caes.* Rozłaczyc się zdaniem od drugich. — *vera a falsis. Cic.* Rozeznać prawdę od fałszu. *Separari aequore. Ovid.* Bydź rozłączonym morzem.

SEPELIBILIS, e, ptak. (od *sepelio*). Łatwy do zagrzebania, schowania, do ukrycia, np. *facito, ut facias stultitiam tuam sepelibilem. Plaut.*

SÉPELIO, is, ivi, i ii, ultum, ire, (od *se* i *pello*). Grześć umarłego. — *in urbe. Cic.* Pogrześć w mieście. || — *se vino et epulis. Sen.* Przyćmić sobie rozum zhytkiem napoju i pokarmów. — *bellum. Cic.* Uczynić koniec wojnie. — *somnum. Plaut.* Sen odpędzić. — *dolorem. Cic.* Zal ukoić. || *Supin.*, *sepelitur, sepelitus est* zamiast *sepultus. Cato. ap. Prise.* || *Sepeli* zamiast *sepelivi. Pers.*

SÉPES, ēdis, m. Ź. (od *se* zamiast *sex* i *pes*). Sześcionożny, np. *populi sepedes. Apul.* t. j. mrowki.

SEPES albo **SAEPES**, is, Ź. (*σηπός*, owczarnia). Plot, parkan, dyłowanie. *Sepem segeti praetendere. Virg.* Ogrodzić plotem pole. *Sepes viva. Col.* Plot samorodny, z krzewia żywego pleciony. || Też *seps. Valler. Flacc. Auson.* Ob. *Seps*.

SÉPIA, ae, Ź. (*σηπία*). *Plin.* Wielonog, pław morski, tegoż gatunku co ryba kalamarmem zwana. || *Pers.* Inkaust, atrament, np. *vigra quod intus evanescat sepiā lymphā. Id.*

SÉPICULA, SAEPICULA, ae, Ź. (zdrob. od *sepes*). Plot, parkan, mówiac zmniejszającym sposobem, plotek. *Apul.*

SÉPIMEN, SAEPIMEN, ōnis, n. (od *sepio*) i. q. *sepimentum*. Ogródenie, zagrodenie, oparkanie, zamknięcie, zamknięcie, np. *colliculus sepimine consecratus etc. Apul.*

SÉPIMENTUM, SAEPIMENTUM, i, n. (od *sepio*) i. q. *sepimen*. Ogródenie, oparkanie, np. — *naturale scil. sepiis vivae. Farr.* t. j. — żywym plotem. — *militare. Id.* — *fabrile i. e. maeccria. Id.*

SÉPIO, SAPIO, pis, psi, ptum, pīre, (od *sepes s. saepes*). Opłocić, plotem ogrodzić, zagrozić, oparkanie, np. — *segetem. Colum.* — *locum stipitibus robustis. Cenotaph. Pis.* — *vallum arboribus. Liv.* || Przenosić, np. — *cogitatione. Cic.* t. j. ogarnąć myśl.

|| Otoczyć, opasać czem, zamknąć, np. — *urbem muris. Nep.* — *oppidum castris. Cic.* — *domum custodibus. Nep.* — *aliquem custodia militum. Suet.* || Zakryć, przykryć, osadzić, np. — *urbem praesidiis. Liv.* t. j. miasto zaslonić załogą. — *fauces regionis valido munimento. Curt.* *Lacrymae linguam sepiunt. Fellej.* t. j. lzy przeszkadzają mówić, *transitum sepire. Curt.* t. j. obwarować przejście. *Natura oculos membranis vestivit et sepsit. Cic.* t. j. natura obwarowała. *Memoria sepire. Cic.* t. j. ogarnąć pamięcią.

SÉPIOLA, ae, Ź. (zdrob. od *sepiā*). Ryba kalamarmem zwana, mówiac zmniejszającym sposobem. *Plaut.*

SEPLASIA, ae, Ź., podobno jest ptak. Ob. *Seplasius*.

SEPLASIARIUS. Ob. **SEPLASIUS**.

SEPLASIUS, a, um. Seplaski, tyczący się Seplazii rynku w Kapui. *Seplasia, scil. via, albo platea. Cic.* Rynek w Kapui, gdzie przedawano perfumy. — *scil. unguentum. Petron.* Maść wonna. || *Seplasiarius, a, um.* Tyczący się perfum. — *scil. negotiator. Lamprid.* Perfumownik, przekupien perfum.

SÉPONO, is, pōsi, pōsitum, nēre, (od *se* i *pono*). Odłożyć co na stronę, odłaczyc, chować. — *primitias Jovi. Ovid.* Zachować pierwsiatki dla Jowisza. — *sibi tempus ad. Cic.* Oszczędzić czas sobie. — *curas. Ovid.* Odłożyć na stronę troski. — *inurbanum lepido dicto. Hor.* Zart nie grzeczny od dowcipnie wesolego rozróżnić. — *a domo mea. Tac.* Wyłaczyc z liczby przyjaciół. || *Sepostus, a, um*, zamiast *sepositus, a, um*, np. *seposta. Sil.*

SÉPŌSITIO, ōnis, Ź. (od *sepono*). *Ulp.* in *Pandect.* Oddzielenie, wyjęcie, odłożenie. Ob. **OPPIGNERATIO**.

SÉPOSITUS, a, um, (imsl. od *sepono*). *Cic.* Oddzony na stronę, schowany. || *Mart.* Oddalony, odległy. || *Tac.* Wygnany. || *Mart.* Wyborny, kosztowny. *Nunc induc vestem sepositam. Tibull.* Włóż teraz odzienie kosztowne.

SEPOSTUS, a, um, i. q. *sepositus*. Ob. **SEPONO** na końcu.

SEPS, sepis, m. (od *σηπω*, gnoje). *Lucan.* Padalec, rodzaj gadu czolgajacego się. ||

Plin. Stonog, robak. || *Seps* zamiast *Sepes*. Ob. *SEPE*.

SEPE zamiast *seipse* mawiał *Cicero*, jak *reapse*, niemniej *sepe* i. e. *seipse*.

SEPTA, *orum*, n. mn. *Cic.* Ogrodzenie, zagroda. || *Virg.* Owczarnia. || *Mart.* Plac ogrodzony, gdzie się zgromadzał lud rzymski. || *Ulp.* Tama, grobla.

SEPTAS, *adis*, ż. (z greck. *επτας*). Siedm, liczba siedmioraka, tak starożytni mawiali. *Macrob.*

SEPTĖJUGIS, e, ptuk. (od *septem* i *jugum*). Siedmiokonnny, np. *septejuges equi*. *Inscr. ap. Grut.*

SEPTEM, ptuk. liczeb. (z greck. *επτα*, siedm, albo z hebrajsk. *sheba*, siedm). Siedm jest liczba znakomita. *Virg. Aen.*; zład *septem illi scil. sapientes*. *Cic.* też *qui septem adpellantur*. *Cic.* t. j. siedm mędrców greckich. Mówiąc o *Solonie*: *et sapientissimus fuit ex septem*. *Cic.* *Septem et septuaginta*. *Nep.* || *Septem Arae*. Miasto w *Luzytanii*. *Antonin. itiner.*

SEPTEMBER, *bris*, *bre*, (od *septem*). Wrzesniowy. *Mense septembri*. *Cic.* W miesiącu wrzesniu. || *September*, *bris*, *scil. Mensis*. *Varr.* Miesiąc wrzesień. || Zład *septembribus horis*. *Hor.* t. j. w godzinach wrzesniowych. *Calendis septembribus*. *Cic.*

SEPTEMBONA, *SEPTEM BONA*. Rodzaj rośliny. *Cato.*

SEPTEMDĖCIM albo *SEPTENDĖCIM*, ptuk. nieprzypad. (od *septem* i *decem*). Siedmnaście. *Cic. Liv.* *Si ab annis septemdecim etc.* *Liv.* t. j. w siedmnaście roku wieku. || Też mówią *decem et septem* i *septem et decem*.

SEPTEMFLOUS, a, um, (od *septem* i *fluus*). Siedmiokrotny, siedmiokrotnie płynący, siedmiostrumieniami, np. — *flumina Nili*. *Ovid.* t. j. Nil siedm ujść mający.

SEPTEMGĖMINUS, a, um, (od *septem* i *geminus*). Siedmiokrotny, np. — *Nilus*. *Virg. Catull.* — *jugum*. *Stat.*

SEPTEMMESTRIS, e, ptuk. (od *septem* i *mensis*). Siedmiomiesięczny, np. — *infans*. *Censorin.* — *partus*. *Id.*

SEPTEMNĖRVA albo *SEPTENERVA*, ae, ż. Roślina, inaczej *Plantago major* albo *Plantago lata etc.* zwana. *Apul. de herb.*

SEPTEMPĖDA, ae, ż. *Ptolem.* Miasto we *Włoszech*. || *Septempedanus*, a, um. *Plin.* Należący do tego miasta. || *Septempedani*. *Plin.* Mieszkańcy tego miasta.

SEPTEMPĖDALIS, e, ptuk. (od *septem* i *pedalis*). Siedm stop mający wielkości, np. — *statua*. *Plaut.*

SEPTEMPEDANUS. Ob. *SEPTEMPĖDA*.

SEPTEMPLEX, *icis*, r. współ. (od *septem* i *plicia* albo od *plico*, *are*, zatem właściwie *septem plicas habens* albo *septies (plicatus)*). Siedmiokrotny, siedmiokrotny, np. — *orbis*. *Virg.* — *Ister*. *Ovid.* t. j. siedm ujść mający, tak też *Nilus*. *Ovid.* — *spiritus*. *Tertull.*

SEPTEMTRIO. Ob. *SEPTEMTRIO*.

SEPTEMTVIR, i, m. (od *septem* i *vir*). *Cic.* t. j. jeden ze *Septemviris* t. j. ze siedmiu panów, komisarzy albo sędziów. Jeden ze siedmiu radnych w *Rzymie*, który zaprowadzał osady i rozdawał ziemię. *Septemviri epulones*. *Liv.* Siedmiu kapłanów, którzy mieli staranie około uczt poświęconych.

SEPTEMTVIRALIS, e, ptuk. (od *septemvir*). Tyczący się siedmiu mężów, albo komisarzy, należący do nich, np. *septemviralis*, *scil. vir*. *Plin.* t. j. jeden ze siedmiu komisarzy. *Septemviralis auctoritas*. *Cic.* t. j. powaga jednego z komisarzy.

SEPTEMTVIRATUS, us, m. (od *septemvir*). Urząd albo godność albo charakter jednego *Septemviri*, np. jeden ze siedmiu komisarzy. *Cic.*, albo jeden z *Septemviris epulonibus*. *Plin.*

SEPTEMTVIRI, *orum*. Ob. *SEPTEMTVIR*. *SEPTEMTVIRIUM*, ii. Ob. *SEPTIZONIUM*.

SEPTEMTVIRIUS, a, um, (od *septeni*, ae, a). Składający się z liczby siedm, siedmiokrotny, np. — *numerus*. *Macrob. Plin. Gell.* || Zład *versus septenarius*. *Cic. Diomed.* t. j. wiersz siedmiomiarowy. *Fistula septenaria*. *Frontin.* de *aquaeduct.* t. j. rura wodna, która ma siedm kwadransów obwodu. — *synthesis*. *Martial.* t. j. ozdoba od siedm naczyń.

SEPTEMTVIRIUM. Ob. *SEPTEMTVIRIUM*. *SEPTEMTVIRIUS*, ae, a. Ob. *SEPTEMTVIRIUS*.

SEPTEMTVIRIUS albo *SEPTUENNIS*, e, ptuk. (od *septem* i *annus*). Siedmioletni, np. — *puer*. *Plaut. Prudent.*

SEPTUENNIIUM, ii, n. (od *septennis*). Siedm lat, czas siedmioletni. *Prudent.* || Jako ptuk *scil. spatium, tempus*, od *septuennius*, a, um.

SEPTEMTRIO albo *SEPTEMTRIO*, *onis*, m. (od *septem* i *trio*). *Plin.* Biegun północny, północ. || *Cic.* Kraj północny. || Niedźwiadek, konstellacya. — *minor*. *Vitr.* Niedźwiadek, konstellacya. || *Cic.* Wiatr północny. || To słowo czasem się przekłada, np. *septem subjecta trioni*. *Vitr.*

SEPTEMTRIONALIS, e, ptuk. (od *septentrio*). Północny, na północnym kraju leżący, np. — *circulus*. *Vitr.* — *oceanus*. *Plin.* — *plaga*. *Id.* — *latus*. *Sen.* — *regio*. *Plin.* *Septentrionales populi*. *Id.* *Pars terrae septentrionalis*. *Justin.* *Septentrionalia Africae et Numidiae*. *Plin.* t. j. części północne *Afriki* i *Numidii*.

SEPTEMTRIONARIUS, a, um, (od *septentrio*) zamiast *septentrionalis*, np. — *ventus*. *Gell.* t. j. wiatr północny.

SEPTEMTVIRIUS, a, um, i w liczb. mnog. *septeni*, ae, a, (od *septem*). Siedmiokrotny albo siedm mający w podziale, np. *duo fuscus septenos habuere libros*. *Liv.*, *septena jugera*. *Colum.* || Bez podziału, np. *pueri annorum senum, septennumque denum annorum*. *Cic.* t. j. szesnastoletni i siedmastoletni.

Et aqua septenas temperat unda vias. *Prop.* t. j. woda płynie siedmio-korytami. *Septenus Ister*. *Stat.*

SEPTICEPSOS i. e. *septicaps*. *Varr.* *SEPTICIANUS*, a, um. *Mart.* Septicyuszowy, tak nazwany od miejsca albo od exlowieka. — *libra*. *Id.* Fun, który w drugiej wojnie punickiej był zredukowany do ośm uncji i pół.

SEPTICOLLIS, e, ptuk. (od *septem* i *collis*). Siedmiogórny, siedm gór mający, np. — *arx*. *Prudent.* t. j. *Rzym*.

SEPTICUS, a, um, (*σπτικος*, od *σπινω*, gnojce). *Plin.* Mający moc gnojenia. Gryzacz, (właściwie *vim putrefaciendi habens* albo *putrefaciens*). np. — *vis*. *Plin.*, *saudaracha* dos *summa septica*. *Id.*

SEPTIES, psk. (od *septem*). Siedmkroć, siedm razy. *Liv. Plin.*, np. *septies millies sestertium*. *Cic.*

SEPTIFARIAM, psk. Siedmiokrotny. *Santia ap. Non.* Właściwie jest ptuk. od *septifarius*, a, um. Siedmiokrotny, jak np. *bifariam* *scil. partem*.

SEPTIFLOUS, a, um, (od *septem* i *fluus*) i. q. *septemfluus*, inaczej *septicfluus* *Lydus*. *Petron.* lecz *teraz*. *Edd.* mają *vestifluus*.

SEPTIFOLIUM, ii, n. (od *septem* i *folium*). Siedmiolistnik, ziele, t. j. siedm liści mające, u *Greków* *heptaphyllon* (*επτάφυλλον*) zwane. *Apul.*

SEPTIFORIS, e, ptuk. (od *septem* i *foris* rzeczowy). Siedmiodziurowy, siedm dziur mający, np. — *vultus*. *Sidon.*

SEPTIFORMIS, e, ptuk. (od *septem* i *forma*). Siedmiokształtny, siedm kształtów mający, siedmiokrotny, np. — *gratin Spiritus sancti*. *Augustin.* *Spiritus sanctus ideo septiformis dicitur, propter dona, quae etc.* *Isidor.*

SEPTIMANA, ae, ż. Ob. *SEPTIMANUS*.

SEPTIMANIA, ae, ż. (terra). *Plin.* Okolica w *Gallii Narbońskiej*, teraz *Langwedok*.

SEPTIMANUS (*Septumanus*), a, um, (od *septimus*, a, um). Należący do siódmego rzędu, do klasy, do legionu, siódmy. || *Septimani*, *scil. milites*. *Plin.* Żołnierze siódmego półku. || *Septimani*. *Id.* Mieszkańcy *Gallii narbońskiej*. || *Septimanae nonae*. *Varr.* *Macrob.* Dzień siódmego marca, maja, lipca i października. || *Feturae septimanae*. *Arnob.* Piód wydany siódmego dnia miesiąca. || *Septimana*. *Cod. Theod.* Przeciąg siedmiu dni, t. j. tydzień.

SEPTIMATRUS, a, um, (od *septimus*, a, um) t. j. święto, które obchodzili *Rzymianie* na cześć *Minerwy*, siódmego dnia po piętnastym dniu *Marca*. *Varr. Paul. ex Festo.* w *Quinquatrus*. Uroczystość *Minerwy*, inaczej zwana *Quinquatrus*, która przypadała siódmego dnia *Idibus* (*Martii*).

SEPTIMESTRIS, e, ptuk. i. q. *Septemestrus*. Ob. *SEPTEMTSTRIS*.

SEPTIMO w przyp. szóst. Ob. *SEPTIMUS*.

SEPTIMONTIUS, a, um. Tyczący się sie-

dmiu gór albo siedmiogórny *Rzym*, np. *septimontium scil. sacrum*. *Varr. Fest. Tertull.* Święto, które obchodzili *Rzym* w grudniu. || — *deus*. *Tertull.* t. j. rzymskie bóstwo. || *Septimontium* zamiast *Septin*, np. *Σεπτομόντιον*. *Plutarch.*

SEPTIMUNCIALIS. Ob. *SEPTIMONTIALIS*.

SEPTIMUS, a, um, (od *septem*). Siódmy, np. — *annus*. *Hor.* — *aestas*. *Virg.* — *locus*. *Cic.* *Intra septimas Calendas* i. e. *intra septem menses*. *Martial.* || *Septimum*, psk. *Cic.* Siedmkroć. || *Septimo*. *Trebell.* Na siódmym miejscu, albo siedmkroć. || — *casus*. *Diomed.* Siódmy przypadek, wyraz grammatyczny. || *Septimum miliarium* (*miliarium*). Miejsce albo pałac na przedmieściu *Konstantinopola*, gdzie cesarz *Justinianus* nowe *Consistorium* jurii *dicundo* ufundował, np. *recitata septimo* (*scil. miliario in novo consistorio etc.* *Cod. Justin.*)

SEPTIMUSDECIMUS albo *SEPTIMUS DECIMUS*, a, um. Szesnasty. *Vitr. Colum.*

SEPTINGENARIUS, a, um, (od *septingenti*, ae, a). Składający się ze siedmiuset. *Plin.*

SEPTINGENTESIMUS, a, um, (od *septingenti*). Siedmsetny, np. — *annus*. *Liv.*

SEPTINGENTI, ae, a, (od *septem* i *centum*). Siedmset. *Liv. Plin. Martial. Enn. ap. Varr.*

SEPTINGENTIES, (od *septingenti*, ae, a). Siedmset kroć. *Plin. Lamprid.*, np. *pugnasse dicitur septingenties*. *Id.*

SEPTIO, *SAEPTIO*, *onis*, ż. (od *sepio*). Ogrodzenie, oparkanie. *Vitr.*; zład *ad septiones* (*urbis*). *Vopise.*

SEPTIPES, *edis*, r. współ. (od *septem* i *pes*). Siedmionóżny, siedm nóg mający. *Sidon.*

SEPTIZONIUS, a, um, (od *septem* i *zona*). Podobno siedm pasów albo siedm piętr mający; zład *septizonium scil. aedificium*. *Suet. Ammian.* t. j. ludowa od siedmiu pasów albo siedmiopiętrowa. *Inni* czytają *septemzodium*, np. *Waleziusz ap. Ammian.*

SEPTUAGENARIUS, a, um, (od *septuageni*, ae, a). Siedmdziesiąty, siedmdziesięcioletni, np. — *homo*. *Callistr. in Pandect.* — *fistula*. *Frontin.* de *aquaeduct.* Rura wodna mająca siedmdziesiąt calów średnicy.

SEPTUAGENI. Ob. *SEPTUAGENUS*.

SEPTUAGENIQUINI albo *SEPTUAGENI QUINI*, ae, a. Siedmdziesiąt pięć, np. *Fistula septuagenum quinum* (w przyp. drug.) *etc.* *Frontin.* de *aquaeduct.* || Też *quinum septuagenum*. *Plin.* Ob. *Septuagenus*.

SEPTUAGENUS, a, um, i często w liczb. mnog. *SEPTUAGENI*, ae, a, (od *septuaginta*). Siedmdziesiąty w podziale, siedmdziesiąt, np. *pyramides late pedum quinum septuagenum* zamiast *quinorum septuagenorum*, t. j. 75. stop. *Plin.* || Siedmdziesiąt bez podziału. *Plin.*

SEPTUAGESIES, psk. (od *septuaginta*)

zamiast *septuagies*. Siedmdziesiątkroć. *Martian. Cap.*

SEPTUAGESIMUS, *a, um*, (od *septuaginta*). Siedmdziesiąty, np.—*annus. Cic. Scipio septuagesimis castris, Tarracoenem rediit. Liv.* W siedmdziesiąt dniu pochodu, do Tarrakony powrócił. *Obiit septuagesimo et sexto aetatis anno. Suet.*

SEPTUAGES, psk. (od *septuaginta*). Siedmdziesiątkroć, siedmdziesiąt razy, np.—*septuages septeni. Colum.* || Też *septuagesies. Martian. Cap. Ob. Septuagesies.*

SEPTUAGINTA, ptok. Nieprzypadk. (od *septem* zakończenie *ginta* jest podobno podobny greck. *κорта* w *εβδομήκοντα*). Siedmdziesiąt. *Colum. Cic. Septuaginta et tres. Liv.*

SEPTUENNIS, *e*, ptok. Siedmioletni, siedm lat mający. *Ob. SEPTENNIS.*

SEPTUENNIIUM. *Ob. SEPTENNIIUM.*

SEPTUM, *i, n*, (od *sepio*). *Cic.* Plot, ogrodzenie. || *Septa. Colum.* Sadržawki. || *Septum lini. Nemesian.* Roztoczenie sieci. || *Septa. Ovid.* Dwa miejsca w Rzymie na polu Marsowem ogrodzone dylami, gdzie przed rozpoczęciem sejmku lud się zgromadzał. || *Septa. Ulp.* Tamy, groble. || — *transversum. Cels.* Blona wewnętrzna, poprzeczna, osierdzie.

SEPTUNCIALIS, *e*, ptok. (od *septunx*) *i. e. septem uncias continens*, zawierający w sobie siedm uncii, siedmuncyowy, siedm uncii mający. *Colum.*

SEPTUNX, *cis, m*, (od *septem* i *uncia*). *Liv.* Siedm uncii. || *Colum.* Pół lina. || *Mart.* Miara siedmiu kielichów wina. *Septunee multo perditus (i. e. ebrius) stertit. Martial.*

SEPTUOSE, psk. (od *ptuika septuosus, a, um*, od *septum*). Ciemno, zawikłanie, np. *ita septuose dictio abs te datur. Liv. Andron. ap. Non.*

SEPTUPLUS, *a, um*, (z greck. *επταπλάσιος*). Siedmiokrotny. *Augustin.*

SEPTUS, *a, um*, (imsl. od *sepio*). Ogródzony.—*fundus. Plaut.* Ogródzony folwark.—*nebula. Virg.* Mgłą otoczony.—*caritate suorum. Plin.*—milością swoich.—*praesidiis philosophiae. Cic.* Obwarowany filozofiją. || *Enn.* Odziany.

SEPTUSSIS i **SEXTUSSIS**, *is, m*, (od *septem* i *as*). Siedm asów, sześć asów. *Varr.*

SEPULCHRALIS, **SEPULCHRETUM**, **SEPULCHRUM**. *Ob. SEPULCRALIS, SEPULCRETUM etc.*

SEPULCRALIS, *e*, ptok. (od *sepulcrum*). Tyczący się grobu, należący do grobu, grobowy, np.—*ara. Ovid.*—*fax. Id.*—*favillae. Prudent.*—*devotiones. Apul.*

SEPULCRETUM, *i, n*, (od *sepulcrum*). Grob, grobowisko, cmentarz. *Catull.*

SEPULCRUM, *i, n*, (od *sepultum, supin. od sepelio*). *Cic.* Grob, grobowiec, nagrobek. *Sepulera legere. Id.* Czytać nagrobki. || *Przez zamianę. Ovid.* Cienie umarłych. || *Sepulcrum vetus. Plaut.* Stary grobie, tak nazywa niewolnik swego pana starego zbli-

zonego do śmierci. || *Sepulchrum. Gell.* zamiast *sepulcrum*.

SEPULTOR, *oris, m*, (od *sepelio*). *Aug.* Grubarz, kopacz grobowy. || *Tertull.* Uśmie- rzyciel, np.—*turbanum civilium. Id.*

SEPULTURA, *ae, z*, (od *sepelio*). Pogrzeb, ostatnia posługa umarłym. *Dare corpus ad sepulturam. Cic.*—*sepulturae. Suet.* Pogrześć. || *Id.* Miejsce pogrzebu, grób.

SEPULTURARIUS, *a, um*, (od *sepultura*). Tyczący się grobu, pogrzebu, należący do tego, trudniący się tem, grobowy, pogrzebny, np.—*finis. Auct. de limit. ap. Goes.*

SEPULTUS, *a, um*, (imsl. od *sepelio*). Pogrzebiony. *Sepultus sum. Terent.* Zginą- lem bez powstania. || *Przenosić. Fama sepulta. Ovid.* Stracona sława. *Invadunt urbem somno vinoque sepultam. Virg.* Wpa- dają do miasta pogrążonego snem i winem. *Sepultae vires. Senec.* Zniszczone siły.

SEQUACITAS, *atis, z*, (od *sequax*). Ła- two chodzenie za kim, postępowanie, posłu- szeństwo. *Sidon.*—*pigra. Id.*

SEQUACITER, psk. *i. e. sequendo*. I- dąc, postępując za kim. *Amob. Augustin.*

SEQUANA, *ae, z*. *Caes.* Rzeka we Fran- cyi. || *Sequanus, a, um. Plin.* Należący do Sekwany. || *Sequani, orum. Id.* Mieszkańcy Sekwany. || *Sequanicus, a, um. Marti.* Ty- czący się Sekwany.

SEQUAX, *acis, m*, (od *sequor*). *Virg.* Chętnie albo łatwo idący za kim. *Frenis ora sequacis equi. Ovid.* Pysk konia powolny wędzidlom. *Bacchi Venerisque sequacis. Manil.* Naśladowcy Bachusa i Wenery. *Fumi sequaces. Virg.* Dymy wszędzie przenika- jące.—*flammae. Id.* Ognie łatwo się zapa- lające. || *Przenosić. Curae sequaces. Lucret.* Niezbędne troski. || *Gietki. Sequax natura. Plin.* Przyrodzenie gietki. *Sequaces lanae. Marti.* Mięka wełna. || *Przenosić. Sequaces discipuli. Pacat.* Posłuszni uczniowie.

SEQUELA, (*Sequella*), *ae, z*, (od *sequor*). Nastęstwo jakiej rzeczy po sobie, konse- kwencya, to, z czego co następuje, np. *mors sequela morborum est. Lactant.*, per *sequelas quasdam necessarias. Gell.* || Ko- lej, następstwo, następowanie, np. *jumenta, quorum sequela erat equuleus. Ulpian. in Pandect.* *Sequela scil. exercitus i. e. quicun- que sequuntur exercitum. Frontin. strateg. t. j. chalastra wojskowa.*

SEQUENS, *tis, r*, współ. (od *sequor*). *Virg.* Idący za kim. || *Quint.* Przymiotnik. **SEQUENTIA**, *ae, z*, (od *sequor*). Kolej, porządek, następowanie rzeczy po sobie, rzecz z czego pochodząca. *Frontin.*

SEQUESTER, *stris, strum* i **SEQUESTER**, *stris, stre*, (od *sequor*). *Fest.* Sekwestrem co biorący, urzędowy arendo- wnik albo administrator rzeczy sporu. *Sequestro ponere, dare alieni. Plaut.* Dadaż w pokład co komu. || *Cic.* Pokładnik, pokład przyjmujący. || *Posrednik, jednacz.—paeis.*

Sil. Posrednik pokoju.—*pax. Stat.* Rozejm. || *Sequester. Cic.* Przedarownik sędziów. || *Sequestra, ae. Stat.* Posredniczka. Rzym- skie przezwisko, np. *L. Julius Sequestris. Liv.*

SEQUESTRIARIUS, *a, um*, (od *sequester*). Tyczący się złożenia pieniędzy albo złożo- ne pieniądze przy sekwestrze, trudniący się sekwestrem, należący do tego, np.—*actio. Pompon. in Pandect. t. j. skarga, žaloba.* || Też *sequestraria scil. actio. Ulp. in Pan- dect.*

SEQUESTRATIO, *onis, z*, (od *sequestro, are*). Złożenie spornych pieniędzy, sekwestr, sekwestracja. *Cod. Theod.*

SEQUESTRATOR, *oris, m*, (od *seque- stro, are*). Ten, co sekwestruje, sekwestrem co biorący. || *Ztąd przenosić, ten który prze- szkadza, zawadza, np.—officiorum. Sym- mach.*

SEQUESTRATORIUM, *i, n*, (od *seque- stro, are*). *Tert.* Miejsce, gdzie się bierze co w sekwestr, albo się składa w pokład. || Właściwie jest ptok. *sequestratorius, a, um.*

SEQUESTRATUS, *a, um*, (imsl. od *seque- stro, are*). *Macro.* Sekwestrowy, w se- kwestr wzięty, złożony w pokład, odłożony na stronę, odłączony.—*animal. Veget.* By- dło odłączone od innych.

SEQUESTRO, psk. *Ob. SEQUESTER.*

SEQUESTRO, *as, avi, atum, are*, (od *sequester*). *Macro.* Składać co u kogo jako rzecz sporną. || *Sequestrare.* Odłączyć, od- dzielić. || *Ab infamia sequestrandus. Sidon.* Który ma być odchroniony od niesławy.

SEQUIOR, *sequens*, (od *sequor*) *secius* w stop. drug. Mniejszy, gorszy, podlegszy, np. *invitus, quod sequis sit, de meis civi- bus loquor. Liv.*—*sexus sequior. Apul.* || *Sequius*, psk. zamiast *secius. Sen.* Gorzej. *Melius an sequis etc. Colum.* *Sequius co- gitare. Farr. ap. Non.* || *Inaczej, nie tak, np. quid diximus tibi sequius, quam velles? Plant.* || *Jako ptok., np. quae res cum ei sequius, ac rata fuerat etc. Apul. t. j. nie tak jak mniejał.*

SEQUOR, *eris, quitus* i *catus sum, qui, dep.* (od *sequi i. e. sequor*). *Cic.* Idź za kim, towarzyszyć komu. *Sequere me intro. Terent.* Idź za mną do domu. *Sequi aliquem ad bella. Ovid.* Idź za kim na wojnę.—*a tergo. Id.* Z tyłu. || *Sequi heredem. Horat.* To, co należy testamentem do dziedzica. || *Virg.* Biegać za kim, idź w ślady. || *Id.* Płynąć ustawicznie, jako płyną rzeki, zdro- je. || *Ustępować, ugiąć się. Oratio ita fle- xilis, ut sequatur quocunque torqueas. Cic.* Mowa tak jest gietka, iż daje się obracać na wszystkie strony. || *Bydź powolnym, po- słusznym. Nec vox aut verba sequuntur. Virg.* Głos ustaje. || *Wedle czasu, porządku i przy- czyn następować. Sequentes anno. Plin.* W na- stępnym roku. *Ubi malos praemia sequun- tur, haud facile quisque gratuito bonus est. Sall.* Gdy zli odbierają nagrody, nie łatwo kto chce być dobrym darmo. *Pueri sequi-*

tur scelus. Cic. Kara chodzi za występkiem. *Sequitur de vulnere sanguis. Virg.* Płynie krew z rany. || *Sequi viam. Ovid.* Idź drogą. || *Sequi verbum. Cic.* Trzymać się mowy i znaczenia wyrazu. || *Sequi. Idź, dążyć do- kąd. Italiam non sponte sequor. Virg.* Do Włoch niechętnie idę. || *Uganiać się za czem, bardzo szukać, chcieć, pragnąć czego. Se- qui commodum alienius. Terent.* Starac się o wygodę czyje. *Castra sequi. Lucan.* Zo- stać żołnierzem.—*rura. Ovid.* Lubić wieś. —*lites. Terent.* Bawić się pieniąctwem.—*gratiam, fidem. Caes.*—*amicitiam alienus. Nep.* Zachować łaskę, wiarę, przyjaźń czy- je. || *Naśladować. Discere a peritis, sequi optimos. Tac.* Uczyć się od biegłych, naślado- wać dobrych. || *Pochwalać. Auctoritatem et consilium tuum non sunt secuti. Cic.* Nie poszli za twoją powagą i radą.—*consuetu- dinem. Cic.* Idź za zwyczajem.—*leges. Id.* Prawa słuchać. || *Sequi aliquem auctorem. Cic.* Idź za nauką czyją. || *Rationem aliquam se- qui. Cic.* Używać jakiego sposobu. || *Sequi. Tac.* Stosować się do czego. || *Sprzysjać, trzymać się czyjej strony. Res Agamemno- nis, victorieque arma secutus. Virg.* Sprzy- jał Agamemnonowi i zwycięskiej broni. || *Seigać, prześladować.—hostem. Tac.* Seigać w pogoni nieprzyjaciela. || *Trafić się. Varii eventus sequebantur. Caes.* Różne wypadki trafiały się. || *Uganiać się za czem. Insita mortalibus natura, prope sequi, quae pi- get inchoare. Tac.* Wrodzony ludziami oby- czaj, oślep lecieć za przykładem, czego się począć nie chce. || *Wstępach mowy zna- czy następować. Sequitur, ut doceam. Cic.* Idzie za tem, ażeby pokazać. || *Sequi. Mó- wić, opowiadać co, np. sie prius Aeneas: sequitur se deinde Latinus. Virg.* t. j. mó- wi; ztąd *insequo* albo *inseco* t. j. mówię, np. *insece. t. j. mów. Liv. Andron. ap. Gell.* || *Starożytni mawiali sequo zamiast se- quor. Gell.* *Sequo et sequor consuetudine loquendi differunt.*

SEQUITIO albo **SECUTIO**, *onis. Ob. SECUTIO.*

SEQUITOR, *oris. Ob. SECUTOR.
SEQUITULEJUS, *i. Ob. SECUTULE- JUS.**

SEQUUTUS, *a, um. Ob. SEQUOR.
SER, *is, m*, (*Σῆρ*) w liczb. mnog. *Sē- res, um*, (*Σῆρες*). Serowie, jeden ze staro- żytnych narodów na koncu Azii, niedaleko Chin, albo w Chinach północnych. *Virg. Mel. Plin. Sen. Ovid.* || *Ztąd vestes sericeae* zwane. t. j. suknie jedwabne. *Ob. Sericus.**

SERA, *ae, z*, (od *σῆρα*, lanecuch, powróż albo od *scharar*, mocny, umocowany). Za- mek do zamykania, np. *pone seram. Juve- nal.* || *Ztąd seram demere. Ovid. t. j. odjąć zamek.—ponere. Juvenal.* centum duris postibus adde seras. *Ovid.* || *Zamek, klódka że- lazna. Colum.* || *Stat.* Wrzuciadż u drzwi, za- pora. *Seram exentere poste. Ovid.* Odbić zamek u drzwi. || *Serae namque dicuntur fu- stes, qui opponuntur clausis foribus. Fest.*

SERAPĒUM albo SERAPĪUM, *ii*, n. (Σεραπίων). Rościół Serapisa. *Tertull. Ammian. Lamprid.*

SERAPHIM albo SERAPHIN, liczb. mnog. *Hebr. Prudent.* Jeden z rzędu hierarchii najwyższej aniołów.

SERAPIAS, *adis*, *z.* (σεραπίας). Roślina, inaczej *Orchis* zwana, jarzmionka. *Plin.* || Też *Serapion* albo *Satyrion*. *Apul. de herb.*

SERAPICUS, *a*, um. Goday Serapisa, koczowniczy, okazały, np. — *coenae. Tertull. t. j.* okazałe biesiady.

SERAPIUM, *ii*. Ziele. Ob. SERAPIAS.

SERAPIS, *is i idis*, m. (Σεραπίς). Bóg Egipski, inaczej *Apis* i *Osiris* zwany. *Plin. Maerob. Farr. ap. Augustin.* || Też *Sarapis* (Σαράπις).

SERAPIUM. Ob. SERAPEUM.

SERARIUS, *a*, um. (od *serum*) i. e. *qui sero lactis pascitur*. Serwatkowy, który się karmi serwatka, np. — *porcus. Cato. Ob. Sectarus.*

SERBI, *orum*, m. Sarmacki, Seytijski naród w Azii. *Plin.*

SERE, psk. (od *serus*, *a*, um). Pożno, nierychło, powolnie, np. *Serius. Cic. Pozańc. Serius ocus. Hor. Serissime. Caes. Plin.* || *Sere* zamiast *Sero*. Ob. *Serus*, *a*, um.

SERENATOR, *oris*, m. (od *sereno*, *are*). Przydomek Jowisza, który rozpogadza niebo. *Apul. Inscr. ap. Gud.*

SERENE, psk. (od *serenus*). Pogodno, jasno, w stop. drug. *serenius*, np. *quanto flagrantius diligimus Deum, tanto certius sereniusque videmus. Augustin.*

SERENIFER, *a*, um. (od *serenum* i *fero*, zamiast *ferens serenum*). Przynoszący pogodę, np. — *Aquila. Avien.*

SERENITAS, *atis*, *z.* (od *serenus*, *a*, um). Pogoda, czas pogodny, pogodne powietrze, np. *coeli. Cic. — diei solisque. Auct. bell. Hisp. — autumn. Plin.* || Ztąd przenośnie, *nec nimis credere serenitati fortunae. Liv. Serenitas. Sen. t. j.* spokojność duszy. *Serenitatem meam obducas. Id. t. j.* mieszasz moje spokojność. || Tytuł książąt panujących jasnie oświecony. *Feget de re milit. Serenitati ejus dicatus. Inscr. ap. Gruter.* || Też daje się takowy tytuł cesarzom i królom. *Cod. Justin.*, np. *hoc nostrae est serenitatis censere. Thod. et Valent. Ibid.*

SERENO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *serenus*, *a*, um). Czynieć, sprawić pogodę, roz-pogodzić, np. niebo, np. — *coelum tempestatesque. Virg.* || Też *serenatus*, *a*, um. Roz-pogodzony, np. — *axis. Sil. — olympus. Id. Lux serenans. Cic.* || Ztąd przenośnie, roz-pogodzić, np. *nubila humani animi. Plin. — ora. Stat. — spem fronte. Virg. t. j.* roz-proszyc smutki i czoło swe wypogodzić. || Też *serenatus*, *a*, um, np. *Phoebo serenato i. e. placato. Sil. — vultus. Venant. Fort. t. j.* twarz wypogodzona.

SERENUS, *a*, um. (od *ἡρεός*, zamiast *ἡρεός*, suchy). Pogodny, jasny, wypogodzony, np. niebo, powietrze. *Cic.* Pogodny, niemgli-

sty. || *Virg.* Czyniący pogodę. *Ovid.* Spokojny, szczęśliwy. *Serena fronte. Cic.* Wesołym czołem. *Serena vitae tempore. Cic.* Podczas powodzenia. *Horae serena. Sil.* Przyjemne godziny. || Przydomek Jowisza. || *Plin.* Jasny, przezroczysty. || *Serenum absol. Cato.* Pogoda.

SERES. Ob. SER.

SERESCO, *seis*, *seire*, n. *Luer.* Schnąć, stawać się suchym, tracić wilgoć. || *Seresco*, (od *serum*). *Plin.* Serwateczny, w serwatce się obracający.

SERGIANUS, *a*, um. Sergiuszowy. — *olea. Cato.* Oliwki Sergiusza.

SERIA, *ae*, *z.* (od hebrajsk. *sir*, garnek albo od *σηρία*, naczynie; *vas in quo subigitur farina etc.*) Naczynie wielkie, gliniane do wina, do oliwy albo beczka, fasa. *Farr. Colum. Seriam fregit. Lamprid.*

SERICARIUS, *a*, um. (*sericum*). *Firmi.* Jedwabny, od jedwabiu. || *Sericarius*, *seil.* *negotiator*, albo *artifex. Inscr.* Przekupień jedwabiu albo jedwabnik co robi jedwab. *Inscr. ap. Fabret.*

SERICATUS, *a*, um. (od *sericum*, imsl. od *serico*, *are*) i. e. *serico aliquem instruere vel induere etc.* Odziany jedwabną suknią. *Suet.*

SERICEUS, *a*, um. (od *sericum*). Jedwabny, np. — *vexilla. Hor.*

SERICIATUM, *i*, n. Wonny korzeń, przyprawa w Arabii. *Plin.*, masę wonną. *Id.*

SERICIOLATTA, *ae*, *z.* (od *sericus*, *a*, um, i *blatta*, podobno *sericoblatta* od ptaka *sericoblattens*, *a*, um) *seil. vestis. Cod. Justin.* t. j. sukna szarlatna jedwabna.

SERICUS, *a*, um. (Σηρικός). *Plin.* Tycający się Serów narodu we wschodniej Azji. — *sagittae. Horat.* Strzały Partów. || Jedwabny. — *vestis. Plin.* Jedwabna suknia. || *Serica, orum. Propert.* Jedwabnice, jedwabne suknie. || *Sericum absol. Amm.* Jedwab, materyja jedwabna tkana w Azji wschodniej u Serów.

SERIES, *ei*, *z.* (od *sero*, *ui*, etc.) *Cic.* Następnosć, związek między rzeczami, rząd rzeczy w należytej proporcji po sobie następujących, rząd czego, porządek, poczet. || *Auson.* Porządek lat. || *Ovid.* Nastęstwo dzieci i wnuków. || W liczb. mnog. np. *series litium exereverant. Suet.*

SERIETAS, *atis*, *z.* (od *serius*, *a*, um). Surowosć, powaga, np. — *lacta. Auson. Ri-sus, serietas, dicentiales. Sidon.*

SERILLA, *orum*, mnog. (od *sero*, wiąże) i. e. *funiculi ex sparto.* Leczą *Ferrius ap. Fest.*, to słowo objaśnia *navigia Istrica ac Liburnica, quae lino ac sparto condensantur.* t. j. powrozki janowcowe, które służą do wiazania okrętów.

SERIO, psk. w przyp. szóst. Prawdziwie, seryo, bez żartu. Ob. *SERIUS.*

SERIOLA, *ae*, *z.* (zdrobn. od *seria*) i. e. *parva seria.* Beczulka. *Pers. Pallad.*

SERIPHUS, *a*, um. Należący do wyspy Serifos na morzu Egipskim, Serifski, np.

Seriphus essem. Cic. — saxum. Tac. Serif-ska skała. — *absinthium. Plin. t. j.* — piołun. || Zaby na tej wyspie są nieme, milezące. *Plin.*

SERIS, *idis*, *z.* (σείρις). Roślina endiwija, podobna, ziele podobne do sałaty. *Plin. Colum.*

SERITAS, *atis*, *z.* (od *serus*, *a*, um). Powolność, nierychłość, opóźnienie. *Symmach.*

SERIUS, psk. Ob. SERE.

SERIUS, *a*, um. (od *se i. e. sine i risus*). Poważny, ścisły, ostry, surowy, t. j. niezartabliwy, np. — *res. Cic. Plaut.*, *de rebus seriis loqui, rem seriam agere. Ter. — verba. Hor. — carmina. Plin.* || Ztąd *Serium. Plaut.* To, co jest poważnym, ostrym, surowym; ztąd *Serio. Ter. t. j.* poważnie, surowie, z powagą, z surowością. || *Seria* w liczbie mnog. Rzeczy poważne, surowe. *Hor. Sall. Ovid.*

SERMO, *onis*, m. (od *sero*, *serui* etc. t. j. razem wiąże, spajam). Rozmowa. *Sermones serere. Plaut.* Rozmawiać. || Mowa niewiązana, mowa potoczna. *In nostris sermonibus. Cic.* W naszych rozmowach potocznych. *In sermonibus Plautus pabnam poseit. Farr.* W dialogach chce mieć Plautus pierwszeństwo. *Esse in ore et sermone omnium. Cic.* Bydź w usciach wszystkich. *Diem sermone tenere. Plaut.* Dzień na rozmowie przepędzić. || Złorzeczeństwo. *Sermones iniquorum. Cic.* Złorzeczeństwa ludzi niegodziwych. *Materiam sermonibus praebere. Tac.* Dadaż pochop do złorzeczeństwa. *Et nunc inter eos tu sermo es. Propert.* Teraz ty jesteś u nich na języku. || *Auctor ad Herenn.* W sztuce krasomówskiej sposób wysłowienia w pewnym okresie, jako na wstępie mowy. || Wiersz, mianowicie satyra. || *Hor.* Księga, dzieło pisane, dzieje. *Docte sermones utriusque linguae. Horat.* Wiadom dziejów rzymskich i greckich. || *Sermo. Quintil.* Krótka mowa, prostym napisana stylem. || *Sermo. Cic.* Właściwy język każdego narodu. || *Liv.* Przechwisko rzymskie, np. *M. Marcius Sermo.*

SERMOCINANTER, psk. (od *sermocinor*). Rozmawiając, dyskurując, przez dyskurs, przez rozmowę, np. *aliquid horarum sermocinanter extrahimus. Sidon.*

SERMOCINATIO, *onis*, *z.* (od *sermocinor*). Rozmowa, dyskurs. *Gell. Apul.* || Po-stać krasomówska, gdzie się wprowadza o-soba w rozmowę. *Auct. ad Herenn. Quintil.*

SERMOCINATRIX, *icis*, *z.* (od *sermocinor*). Różni mowy z kim, gada, gwarzy, papla, święgota, baje, plecie, święgotka, np. *pars albo species dicendi sermocinatrix. Quintil.* || Ztąd rzeczowy, święgotka, bredla, plotkarka, np. — *immodica. Apul.*

SERMOCINOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, *dep.* (od *sermo*). Rozmawiać z kim, rozprawiać, święgotać, paplać, pleść, dyskutować, gadać z kim, gwarzyć, np. — *cum aliquo. Cic.* *Sermocinantes. Plin. t. j.* rozmawiający.

SERMONALIS, *e*, ptok. (od *sermo*). Złożony z rozmowy, trudniący się rozmową, rozmawiający, dyskujący, należący do rozmowy, np. *non sermonalis sed rationalis Deus. Tertull. adv. Prax.*

SERMONOR, *aris*, *ari*, *dep.* (od *sermo*) i. q. *sermocinor*. Rozmawiać, rozprawiać, święgotać, paplać, pleść, bając, dyskutować. *Gell. — rusticius, — rectius, — erebrius, lecz corruptius. Id.*

SERMUNCULUS, *i*, m. (zdrobn. od *sermo*) i. q. *sermo*. Mowa, rozmowa, mówiac zmniejszającym sposobem. *Cic. Plin.*

SERO, *as*, *are*, (od *sera*). Zamykać. *Prisc.* bez żadnego przykładu.

SERO, *ris*, *sevi*, *satum*, *serere*, (podobno z hebrajsk. *sara* siał, zasiał, albo od *σείρω*, sieję, albo od starego słowa *seo* etc.) Siać, sadzić, flancować, siać, zasiewać, np. — *frumenta. Caes. — hordea campis. Virg. — fruges. Plin. — triticum. Id.* || Ztąd *satus*, *a*, um, posiany, zasiany, np. — *messes. Virg.* || Ztąd *Satum* rzeczow., i w liczb. mnog. *sata*. Sianie, siejba, zasiewy. *Virg. Plin.* || Flancować, sadzić, np. drzewa, bobry, bu-bry, np. — *sureulos. Cic. — arborem. Hor. — arbores. Cic. Seritur arundo bulbo radice. Plin. — vinum zamiast vites. Farr.*, np. — *vinca in agro. Id. — Bacchus (i. e. vinum) satus. Ful. Flacc.* || Przysłowie: *mihi istuc nec seritur nec metitur. Plaut.* t. j. z tego niemam żadnej korzyści. || Mnożyć, rodzić, wydawać, np. ludzi, np. — *genus hominum. Cic.* || Ztąd *satus*, *a*, um, urodzony, spłodzony. *Cic. Matre satus terra. Ovid. t. j.* narodzony. *Fulsciente satum. Virg. t. j.* syn Wolscensa, *sate Pelia. Ovid. t. j.* córka Peliasa. || Przenośnie, sprawić, zrządzić, bydź przyczyną, wzruszyć, wzniecić, pobudzić, np. — *bellum in juvenili pectore. Sil. — causam discordiarum. Suet. — opinionem. Justin. t. j.* rozsiać. — *lites. Plaut. — rumores. Virg. — mores. Cic. t. j.* wprowadzać obyczaje. — *sibi causas sollicitudinum. Sen. t. j.* bydź sobie samemu sprawcą trosk. — *certamina cum aliquo. Liv.* Klócić się, wadzić się z kim. || Od *sero*, *serui*, np. *colloquia serere cum aliquo. t. j.* rozmawiać z kim, pogadać z kim. *Multa inter sese vario sermone secebant. Virg. t. j.* rozmawiali z sobą, dyskutowali. || Podjąć się czego, podejmować, przedsiębrać, np. *negotium serere. Plaut. t. j.* bydź przyczyną kłopotu, ambarasu. || *Sata* w liczb. mnog. *seil. loca. Virg.* Zasiewy, właściwie zasiane pola.

SERO, *ris*, *sevi*, *rtum*, *ere*, (podobno od *είρω*, wiąże). Wiazać co razem, łączyć, spajać, np. kwiaty i inne rzeczy. Właściwie i przenośnie, np. *fati lege rerum humanarum ordo seritur. Liv. t. j.* wyrok przeznaczenia rządzi pasmem wypadków ludzkich. *Quid seris fando moras? i. e. facis (jak nectere moras). Sen. Serere sermones alieni. Plaut.* Mówić co komu albo rozmawiać z kim, gadać. Mówić, np. — *orationes. Liv. — certamina. Liv. t. j.* klócić się. — *bella ex bellis.*

SERO, *ris*, *sevi*, *satum*, *serere*, (podobno z hebrajsk. *sara* siał, zasiał, albo od *σείρω*, sieję, albo od starego słowa *seo* etc.) Siać, sadzić, flancować, siać, zasiewać, np. — *frumenta. Caes. — hordea campis. Virg. — fruges. Plin. — triticum. Id.* || Ztąd *satus*, *a*, um, posiany, zasiany, np. — *messes. Virg.* || Ztąd *Satum* rzeczow., i w liczb. mnog. *sata*. Sianie, siejba, zasiewy. *Virg. Plin.* || Flancować, sadzić, np. drzewa, bobry, bu-bry, np. — *sureulos. Cic. — arborem. Hor. — arbores. Cic. Seritur arundo bulbo radice. Plin. — vinum zamiast vites. Farr.*, np. — *vinca in agro. Id. — Bacchus (i. e. vinum) satus. Ful. Flacc.* || Przysłowie: *mihi istuc nec seritur nec metitur. Plaut.* t. j. z tego niemam żadnej korzyści. || Mnożyć, rodzić, wydawać, np. ludzi, np. — *genus hominum. Cic.* || Ztąd *satus*, *a*, um, urodzony, spłodzony. *Cic. Matre satus terra. Ovid. t. j.* narodzony. *Fulsciente satum. Virg. t. j.* syn Wolscensa, *sate Pelia. Ovid. t. j.* córka Peliasa. || Przenośnie, sprawić, zrządzić, bydź przyczyną, wzruszyć, wzniecić, pobudzić, np. — *bellum in juvenili pectore. Sil. — causam discordiarum. Suet. — opinionem. Justin. t. j.* rozsiać. — *lites. Plaut. — rumores. Virg. — mores. Cic. t. j.* wprowadzać obyczaje. — *sibi causas sollicitudinum. Sen. t. j.* bydź sobie samemu sprawcą trosk. — *certamina cum aliquo. Liv.* Klócić się, wadzić się z kim. || Od *sero*, *serui*, np. *colloquia serere cum aliquo. t. j.* rozmawiać z kim, pogadać z kim. *Multa inter sese vario sermone secebant. Virg. t. j.* rozmawiali z sobą, dyskutowali. || Podjąć się czego, podejmować, przedsiębrać, np. *negotium serere. Plaut. t. j.* bydź przyczyną kłopotu, ambarasu. || *Sata* w liczb. mnog. *seil. loca. Virg.* Zasiewy, właściwie zasiane pola.

SERO, *ris*, *sevi*, *rtum*, *ere*, (podobno od *είρω*, wiąże). Wiazać co razem, łączyć, spajać, np. kwiaty i inne rzeczy. Właściwie i przenośnie, np. *fati lege rerum humanarum ordo seritur. Liv. t. j.* wyrok przeznaczenia rządzi pasmem wypadków ludzkich. *Quid seris fando moras? i. e. facis (jak nectere moras). Sen. Serere sermones alieni. Plaut.* Mówić co komu albo rozmawiać z kim, gadać. Mówić, np. — *orationes. Liv. — certamina. Liv. t. j.* klócić się. — *bella ex bellis.*

SERO, *ris*, *sevi*, *satum*, *serere*, (podobno z hebrajsk. *sara* siał, zasiał, albo od *σείρω*, sieję, albo od starego słowa *seo* etc.) Siać, sadzić, flancować, siać, zasiewać, np. — *frumenta. Caes. — hordea campis. Virg. — fruges. Plin. — triticum. Id.* || Ztąd *satus*, *a*, um, posiany, zasiany, np. — *messes. Virg.* || Ztąd *Satum* rzeczow., i w liczb. mnog. *sata*. Sianie, siejba, zasiewy. *Virg. Plin.* || Flancować, sadzić, np. drzewa, bobry, bu-bry, np. — *sureulos. Cic. — arborem. Hor. — arbores. Cic. Seritur arundo bulbo radice. Plin. — vinum zamiast vites. Farr.*, np. — *vinca in agro. Id. — Bacchus (i. e. vinum) satus. Ful. Flacc.* || Przysłowie: *mihi istuc nec seritur nec metitur. Plaut.* t. j. z tego niemam żadnej korzyści. || Mnożyć, rodzić, wydawać, np. ludzi, np. — *genus hominum. Cic.* || Ztąd *satus*, *a*, um, urodzony, spłodzony. *Cic. Matre satus terra. Ovid. t. j.* narodzony. *Fulsciente satum. Virg. t. j.* syn Wolscensa, *sate Pelia. Ovid. t. j.* córka Peliasa. || Przenośnie, sprawić, zrządzić, bydź przyczyną, wzruszyć, wzniecić, pobudzić, np. — *bellum in juvenili pectore. Sil. — causam discordiarum. Suet. — opinionem. Justin. t. j.* rozsiać. — *lites. Plaut. — rumores. Virg. — mores. Cic. t. j.* wprowadzać obyczaje. — *sibi causas sollicitudinum. Sen. t. j.* bydź sobie samemu sprawcą trosk. — *certamina cum aliquo. Liv.* Klócić się, wadzić się z kim. || Od *sero*, *serui*, np. *colloquia serere cum aliquo. t. j.* rozmawiać z kim, pogadać z kim. *Multa inter sese vario sermone secebant. Virg. t. j.* rozmawiali z sobą, dyskutowali. || Podjąć się czego, podejmować, przedsiębrać, np. *negotium serere. Plaut. t. j.* bydź przyczyną kłopotu, ambarasu. || *Sata* w liczb. mnog. *seil. loca. Virg.* Zasiewy, właściwie zasiane pola.

SERO, *ris*, *sevi*, *satum*, *serere*, (podobno z hebrajsk. *sara* siał, zasiał, albo od *σείρω*, sieję, albo od starego słowa *seo* etc.) Siać, sadzić, flancować, siać, zasiewać, np. — *frumenta. Caes. — hordea campis. Virg. — fruges. Plin. — triticum. Id.* || Ztąd *satus*, *a*, um, posiany, zasiany, np. — *messes. Virg.* || Ztąd *Satum* rzeczow., i w liczb. mnog. *sata*. Sianie, siejba, zasiewy. *Virg. Plin.* || Flancować, sadzić, np. drzewa, bobry, bu-bry, np. — *sureulos. Cic. — arborem. Hor. — arbores. Cic. Seritur arundo bulbo radice. Plin. — vinum zamiast vites. Farr.*, np. — *vinca in agro. Id. — Bacchus (i. e. vinum) satus. Ful. Flacc.* || Przysłowie: *mihi istuc nec seritur nec metitur. Plaut.* t. j. z tego niemam żadnej korzyści. || Mnożyć, rodzić, wydawać, np. ludzi, np. — *genus hominum. Cic.* || Ztąd *satus*, *a*, um, urodzony, spłodzony. *Cic. Matre satus terra. Ovid. t. j.* narodzony. *Fulsciente satum. Virg. t. j.* syn Wolscensa, *sate Pelia. Ovid. t. j.* córka Peliasa. || Przenośnie, sprawić, zrządzić, bydź przyczyną, wzruszyć, wzniecić, pobudzić, np. — *bellum in juvenili pectore. Sil. — causam discordiarum. Suet. — opinionem. Justin. t. j.* rozsiać. — *lites. Plaut. — rumores. Virg. — mores. Cic. t. j.* wprowadzać obyczaje. — *sibi causas sollicitudinum. Sen. t. j.* bydź sobie samemu sprawcą trosk. — *certamina cum aliquo. Liv.* Klócić się, wadzić się z kim. || Od *sero*, *serui*, np. *colloquia serere cum aliquo. t. j.* rozmawiać z kim, pogadać z kim. *Multa inter sese vario sermone secebant. Virg. t. j.* rozmawiali z sobą, dyskutowali. || Podjąć się czego, podejmować, przedsiębrać, np. *negotium serere. Plaut. t. j.* bydź przyczyną kłopotu, ambarasu. || *Sata* w liczb. mnog. *seil. loca. Virg.* Zasiewy, właściwie zasiane pola.

SERO, *ris*, *sevi*, *satum*, *serere*, (podobno z hebrajsk. *sara* siał, zasiał, albo od *σείρω*, sieję, albo od starego słowa *seo* etc.) Siać, sadzić, flancować, siać, zasiewać, np. — *frumenta. Caes. — hordea campis. Virg. — fruges. Plin. — triticum. Id.* || Ztąd *satus*, *a*, um, posiany, zasiany, np. — *messes. Virg.* || Ztąd *Satum* rzeczow., i w liczb. mnog. *sata*. Sianie, siejba, zasiewy. *Virg. Plin.* || Flancować, sadzić, np. drzewa, bobry, bu-bry, np. — *sureulos. Cic. — arborem. Hor. — arbores. Cic. Seritur arundo bulbo radice. Plin. — vinum zamiast vites. Farr.*, np. — *vinca in agro. Id. — Bacchus (i. e. vinum) satus. Ful. Flacc.* || Przysłowie: *mihi istuc nec seritur nec metitur. Plaut.* t. j. z tego niemam żadnej korzyści. || Mnożyć, rodzić, wydawać, np. ludzi, np. — *genus hominum. Cic.* || Ztąd *satus*, *a*, um, urodzony, spłodzony. *Cic. Matre satus terra. Ovid. t. j.* narodzony. *Fulsciente satum. Virg. t. j.* syn Wolscensa, *sate Pelia. Ovid. t. j.* córka Peliasa. || Przenośnie, sprawić, zrządzić, bydź przyczyną, wzruszyć, wzniecić, pobudzić, np. — *bellum in juvenili pectore. Sil. — causam discordiarum. Suet. — opinionem. Justin. t. j.* rozsiać. — *lites. Plaut. — rumores. Virg. — mores. Cic. t. j.* wprowadzać obyczaje. — *sibi causas sollicitudinum. Sen. t. j.* bydź sobie samemu sprawcą trosk. — *certamina cum aliquo. Liv.* Klócić się, wadzić się z kim. || Od *sero*, *serui*, np. *colloquia serere cum aliquo. t. j.* rozmawiać z kim, pogadać z kim. *Multa inter sese vario sermone secebant. Virg. t. j.* rozmawiali z sobą, dyskutowali. || Podjąć się czego, podejmować, przedsiębrać, np. *negotium serere. Plaut. t. j.* bydź przyczyną kłopotu, ambarasu. || *Sata* w liczb. mnog. *seil. loca. Virg.* Zasiewy, właściwie zasiane pola.

SERO, *ris*, *sevi*, *satum*, *serere*, (podobno z hebrajsk. *sara* siał, zasiał, albo od *σείρω*, sieję, albo od starego słowa *seo* etc.) Siać, sadzić, flancować, siać, zasiewać, np. — *frumenta. Caes. — hordea campis. Virg. — fruges. Plin. — triticum. Id.* || Ztąd *satus*, *a*, um, posiany, zasiany, np. — *messes. Virg.* || Ztąd *Satum* rzeczow., i w liczb. mnog. *sata*. Sianie, siejba, zasiewy. *Virg. Plin.* || Flancować, sadzić, np. drzewa, bobry, bu-bry, np. — *sureulos. Cic. — arborem. Hor. — arbores. Cic. Seritur arundo bulbo radice. Plin. — vinum zamiast vites. Farr.*, np. — *vinca in agro. Id. — Bacchus (i. e. vinum) satus. Ful. Flacc.* || Przysłowie: *mihi istuc nec seritur nec metitur. Plaut.* t. j. z tego niemam żadnej korzyści. || Mnożyć, rodzić, wydawać, np. ludzi, np. — *genus hominum. Cic.* || Ztąd *satus*, *a*, um, urodzony, spłodzony. *Cic. Matre satus terra. Ovid. t. j.* narodzony. *Fulsciente satum. Virg. t. j.* syn Wolscensa, *sate Pelia. Ovid. t. j.* córka Peliasa. || Przenośnie, sprawić, zrządzić, bydź przyczyną, wzruszyć, wzniecić, pobudzić, np. — *bellum in juvenili pectore. Sil. — causam discordiarum. Suet. — opinionem. Justin. t. j.* rozsiać. — *lites. Plaut. — rumores. Virg. — mores. Cic. t. j.* wprowadzać obyczaje. — *sibi causas sollicitudinum. Sen. t. j.* bydź sobie samemu sprawcą trosk. — *certamina cum aliquo. Liv.* Klócić się, wadzić się z kim. || Od *sero*, *serui*, np. *colloquia serere cum aliquo. t. j.* rozmawiać z kim, pogadać z kim. *Multa inter sese vario sermone secebant. Virg. t. j.* rozmawiali z sobą, dyskutowali. || Podjąć się czego, podejmować, przedsiębrać, np. *negotium serere. Plaut. t. j.* bydź przyczyną kłopotu, ambarasu. || *Sata* w liczb. mnog. *seil. loca. Virg.* Zasiewy, właściwie zasiane pola.

SERO, *ris*, *sevi*, *satum*, *serere*, (podobno z hebrajsk. *sara* siał, zasiał, albo od *σείρω*, sieję, albo od starego słowa *seo* etc.) Siać, sadzić, flancować, siać, zasiewać, np. — *frumenta. Caes. — hordea campis. Virg. — fruges. Plin. — triticum. Id.* || Ztąd *satus*, *a*, um, posiany, zasiany, np. — *messes. Virg.* || Ztąd *Satum* rzeczow., i w liczb. mnog. *sata*. Sianie, siejba, zasiewy. *Virg. Plin.* || Flancować, sadzić, np. drzewa, bobry, bu-bry, np. — *sureulos. Cic. — arborem. Hor. — arbores. Cic. Seritur arundo bulbo radice. Plin. — vinum zamiast vites. Farr.*, np. — *vinca in agro. Id. — Bacchus (i. e. vinum) satus. Ful. Flacc.* || Przysłowie: *mihi istuc nec seritur nec metitur. Plaut.* t. j. z tego niemam żadnej korzyści. || Mnożyć, rodzić, wydawać, np. ludzi, np. — *genus hominum. Cic.* || Ztąd *satus*, *a*, um, urodzony, spłodzony. *Cic. Matre satus terra. Ovid. t. j.* narodzony. *Fulsciente satum. Virg. t. j.* syn Wolscensa, *sate Pelia. Ovid. t. j.* córka Peliasa. || Przenośnie, sprawić, zrządzić, bydź przyczyną, wzruszyć, wzniecić, pobudzić, np. — *bellum in juvenili pectore. Sil. — causam discordiarum. Suet. — opinionem. Justin. t. j.* rozsiać. — *lites. Plaut. — rumores. Virg. — mores. Cic. t. j.* wprowadzać obyczaje. — *sibi causas sollicitudinum. Sen. t. j.* bydź sobie samemu sprawcą trosk.

Liv. t. j. łączyć wojnę z wojną. || *Ztąd serpens, a, um.*, razem związany, spojony, np. *loricis sertis. Nep. i. e. ex hamis ferreis inter se nexis.* || Szczególnie o kwiatach, o wienkach, np. *serta corona. Lucan.* — *flores. Apul. Rosa sertata. Id.* || *Ztąd sertata Campanica. Cato.* t. j. roślina inaczej *Melilotus* t. j. konieczyna, nostrzyk.

SERO, psk. *Cic.* Pożno. *Serius oculus. Hor.* Poźniej, rychlej. || *Cic.* W wieczor. || *W stop. drug. serius*, w trzecie. *serissime. Caes.*

SEROTINUS, a, um. (od *sero* pska). *Colum.* Pożny, nierychły. || — *loca. Plin.* Miejsca, gdzie późno dojrzewają owoce.

SERPENS, tis, r. wspóln. (imsl. od *serpo*). *Cic.* Który się czołga. *Serpentes bestiae. Cic.* Gadziny po ziemi się czołgające. || *Serpens. Id.* Wąż, gadzina. || *Idr.* Konstellacya. || *Plin.* Owad w ciele ludzkim.

SERPENTARIUS, a, um. (od *serpens*). Tyczący się węzów, trudniący się węzami, należący do nich. || *Ztąd serpentaria scil. herba.* Wężownik, zmijowiec, ziele pomocne od ukaszenia węzów, inaczej *viperina* zwane. *Apul.* de herb.

SERPENTIFER, a, um. (od *serpens* i *fero*). Rodzący węże. *Virg. Cic.*, np. *Aeginaque simul, serpentiferanque Seriphum. Ibid.* Inni czytają *Sementiferam i. e. fertilem sementis.*

SERPENTIFORMIS, e, ptak. (od *serpens* i *forma*). Mający kształt węża. *Fulgat interpret. Irenaei.*

SERPENTIGENA, ae, m. i. ż. (od *serpens* i *genus* s. *gigno* albo *genus* zamiast *serpente genitus, serpente natus*). Urodzony z węża, wężowe plemię. *Ovid.*

SERPENTIGER, a, um. Noszący węże. *Ovid.*

SERPENTINUS, a, um. (od *serpens*). Wężowy, od węża. — np. — *pectora. Ambros.* *Serpentinos natos. Augustin.* *Serpentinum genus. Justin.*

SERPENTIPES, edis. (od *serpens* i *pes*). Mający węzowe nogi, np. olbrzymi, np. *serpentipedesque Gigantes. Ovid.*

SEPERASTRUM, i, n. (od *seperaster*, *stra, strum scil. instrumentum*). Krzepkość, tęgość bindy nawiazek dzieciennych dla prostego ich chodzenia, podkolanek dla dzieci. || *Przenośnie. Seperastrum. Cic.* Prefekci, legaci, trybunowie, kwestorowie w prowincyi.

SERPILLUM. Ob. SERPYLLUM.

SERPO, is, psi, pēre, n. (zdrobn. z *serpens*). Czołgać się, pełzać. *Serpit auguis per humum. Ovid.* Wąż czołga się po ziemi. || *Leniter serpere per vada. Tibull.* Zwolna płynąć po wodzie. *Flumen tectis aquis in mare serpit. Ovid.* Rzeka skrytym nurtem do morza wpada. *Flamma serpens. Liv.* Plomien się rozchodzący. || *Serpere aerem. Lucret.* Wiać. || *Przenośnie.* Nieznacznie, skrycie postępować, szerzyć się. *Serpit hic rumor. Cic.* Nieznacznie się wieść szerzy. *Murmura serpunt plebis. Stat.* Potajemnie się szerzy szemranie pospolstwa. *Serpere humi. Horat.* Niz-

kim stylem pisać. || *Serpit* zamiast *serpserit* mawiali starożytni. *Fest.*

SERPULA, ae, ż. (zdrobn. od *serpens*) i. e. *serpens. Messala ap. Fest.* Wężyk, mały wąż. *Serpula Serpserit. Messala.*

SERPULLUM. Ob. SERPYLLUM.

SERPILLIFER, a, um. (od *serpyllum* i *fero*). Rodzący macierzankę, roślinę. *Sidon.* *SERPULLUM, SERPULLUM, SERPILLUM, i, n.* (zdrobn. z *serpens*). Macierzanka, roślina.

SERPYLELLUM. Colum. Plin. Serpyllum. Cato. Farr. Serpyllum. Virg. || *Serpyllum a serpendo putant dictum.*

SERRA, ae, ż. (pochodzi z *sono serrae*). Pila, znajome narzędzie zębate, np. *stridor serrae. Cic.*, *serra stridens. Lucr.* — *arguta. Virg. t. j.* — ostra, *serra scindere. Sen.* — *praeidere. Colum.* || *Serram cum aliquo ducere. Farr. t. j.* kłócić się, wadzić się z kim, spór wieść, właściwie jako przysłówie, kłócić się, dysputować. *Tertull.* || To, co ma podobieństwo do pily zowie się pila. *Feget. Cato ap. Fest.* || Pila, miecznik, trzczyba morska. *Plin.* || Rodzaj kolasy, której kółka są nakształt zębów pily. *Fulgat. Esaiac. Hieron.* || *Serra* tak zwana rzeka Tiber (in sacris). *Serv. ad Virg.*

SERRABILIS, e, ptak. (od *serra*). Który się może pilować, łatwy do pilowania, np. *serrabilia (sunt) ac scetilia, quae modice humida. Plin.* Inne Edd. mają *durabilia*.

SERRACULUM, i, n. Ster okrętu, drygawka. *Ulpian. in Pandect.*

SERACUM. Ob. SARRACUM.

SERRAGO, ius, ż. (od *serra*). Opilki, trocina, np. — *cornu cervini. Coel. Aur.*, np. *Infestantur (eristalla) plurimis vitis, scabro, serragine etc. Plin.*, lecz Edd. popołite *ferrumine* albo *ferrugine* mają.

SERRATIM, psk. (od *serra*). Nakształt pily, np. — *struere dentes. Vitruv.* *Folia serratim seissa. Apul. de herb.*

SERRATORIUS, a, um. (od *serro, are*). Tyczący się pily, pilowaniu służący, należący do pily, np. — *machina. Ammian.*

SERRATULA (herba) (od *serratus, a, um.*, zdrobn.) i. q. *Betonica.* Bukwica, roślina. *Plin.*

SERRATURA, ae, ż. (od *serro, are*). Pilowanie. *Pallad.*

SERRATUS, a, um. *Plin.* Narzynany, ząbkowaty nakształt pily. *Folia herbae serrata. Plin.* Liść rośliny ząbkowaty. || *Nami serrati. Tac. t. j.* zębate, zębiaste, ząbkowane pieniądże nakształt pily. || Właściwie jest imsl. od *Serra, are*.

SERRO, as, are. (od *serra*). Pilować, rozpilować, np. — *palos. Feget. de re milit.* || Zrobić nakształt pily, pilą nacechować, naznaczyć. || *Ztąd serratus, a, um.* Ob. *Serratus, a, um.*

SERRULA, ae, ż. (zdrobn. od *serra*). Mała pila, pilka, np. — *dentata. Cic.* — *manubriata. Pal. l.*, witem *serrula* desecare.

Colum. Upilować winną latorośl, *dein servula praecidendum est. Cels.*

SERTA, ae, ż. i. orum. (od *sero, wiać*). *Tibull.* Powroz. || *Sertam ducere cum aliquo. Virg.* Kłócić się z kim. || *Serta Campanica. Plin.* Rodzaj rośliny. || Właściwie jest imsl. od *sero, ui*.

SERTATUS, a, um. (od *sertum*). Uwieńczony, np. *ae regali caput majestate sertatum. Martian. Cap.* || Jest właściwie imsl. od *Serto*.

SERTO, as, are. (od *sertum*). Wienczyć, uwienczyć, np. *Glossae: sertat στεφανοῖ i. e. coronat.* Koronuje, wienczy; *ztąd imsl. Sertatus, a, um.* Ob. *Sertatus, a, um.*

SERTOR, oris, m. (od *sero*) *qui per sationem natus est. Auct. Epitom. de nomin. rat. Faler. Max. t. j.* starożytne imię, np. *Sertorem Resium, qui primus jus feriale instituit. Id. i. e. qui serit. Fest.* który powiada: *Sertorem quid putant dictum a prendendo, quia, cum cupiam adferat manum, educendi ejus gratia ex servitute in liberatorem, vocatur adsertor t. j. rękojmnia, zaręcznik.*

SERTORIĀNUS, a, um. Tyczący się Sertoriusza, należący do Sertoriusza, Sertoriuszski, np. — *duces. Cic.* — *milites. Id.* — *arma. Sen.* — *bellum. Cic.* — *tempora. Id.*

SERTORIUS, a, um. (zdrobn. z *Sertorius*). Tak zwany jeden z familii rzymskiej, Sertoriuszowy. *Sertorius*, rzeczw. Wielki generał w czasie partizanskiej wojny. *Cic. Vellej. Lucan.*

SERTULA CAMPANA. Plin. i. q. melilotos.

SERTUS, a, um. (od *sero, ui*). Wity, pleciony, uwieczony. *Sertae coronae. Lucan.* Wieniec z kwiatów. || *Serta, orum. Virg.* Kwiaty nakształt wienca.

SERVA, ae, ż. (od *servus, a, um*). Niewolnica. *Virg. Liv. Ulpian. in Pandect.*, np. *serva a veste. Inscr.*

SERVABILIS, e, ptak. (od *servo, are*). Trwały do chowania, chowaniu służący, który się może chować, np. — *uva duracina, sine ullis vasis in vite servabilis. Plin.*

SERVACULUM. Ob. SERRACULUM.

SERVANS, tis, r. wspóln. (imsl. od *servo, are*). Chowający. *Servantissimus aequi. Virg.* Surowy przestrzegacz sprawiedliwości.

SERVATIO, onis, ż. (od *servo, are*). Postrzeżenie, obserwacya, uwaga. *Plin.* || Zachowanie, chowanie, utrzymywanie.

SERVATOR, oris, m. (od *servo, are*). Dostrzegacz, obserwator, uważający, t. j. mający baczenie, bacność, pilujący, np. — *Olympi. Lucan.* || Dostrzegacz, t. j. który zachowuje co, urzędnicza, np. — *foederis. Claudian.* — *honesti. Lucan.* || Zachowawca, opatrzyciel, zbawca, wybawiciel, np. — *reipublicae. Cic.* — *capitis mei. Id.* — *hominum. Plaut.* — *salutis. Ovid.* — *mundi. Proper.* || Tytuł Jowisza, np. *templum Jovis servatoris. Plin.* *Jovi optimo maximo servatori. Inscr. ap. Grut.* || Który chowa, zachowu-

je, który ma bacność, baczenie, pilność. *Stat.*

SERVATRIX, icis, ż. (od *servo, are*). Która zachowuje, utrzymuje, zbawicielka, która ratuje, wybawia, ochrania, np. o *servatrix mea! Terent.*, *naturam servatricem esse sui. Cic.*; *ztąd* przymiotnik bogini, np. *Divae Dianae servatrici. Inscr. ap. Fabret.* || Która okrywa, zasłania, obronicielka, opiekunka, np. *Medusam servatricem pectoris. Stat.* || Dostrzegaczka, obserwatorka, uważająca, postrzegająca, np. — *convenientiae. Apul.*

SERVATUS, a, um. (od *servo, are*). *Plaut.* Zachowany, ocalony, wybawiony. || *Hor.* Pilnie strzeżony. || *Stat.* Oszczędzany, chowany. || *Ovid.* Widziany.

SERVIA, ae, ż. (od *sero*). Wieniec, np. *cum e floribus fierent sertata, a serendo serviae adpellantur. Plin.*

SERVICULUS, i, m. (zdrobn. od *servus*). Niewolnik, mały niewolnik. *Tertull.*

SERVIENTIA, ae, ż. (od *servio*). Niewola. *Plaut.*, lecz *Camerar.* czyta *servientiam* zamiast *sententiam*.

SERVILICOLA, ae, m. i. ż. (zamiast *servicola*, od *servulus* s. *servulus* i *colo*). Który czei, szanuje niewolnika. *Plaut. Ed. Gronov.* ma *servilicolas* i. e. *servilicolas*.

SERVILIS, e, ptak. (od *servus*). Tyczący się niewolnika, należący do niego albo podobny do niewolnika, niewolniczy, np. *jugum servile. Cic.* — *vestis. Id.* Niewolnicza odzież. — *bellum. Flor.* *Munus servile. Cic.* Niewolnicza powinność. — *tumultus. Caes.* Niewolnicza zgraja. *Servilis manus. Horat.* Niewolnicze wojsko. || *Servile, psk.* zamiast *serviliter. Claud.*, np. — *gemere. Id.*

SERVILITER, psk. (od *servilis, e*). Niewolniczym sposobem, np. — *facere aliquid. Cic.* t. j. postępować, czynić, traktować niewolniczym sposobem, też *Petron. Tac.*

SERVIO, is, iui i. ii, itum, ire. (od *servus*). Bydź niewolnikiem, służyć panu. *Servire servitute. Plaut.* albo — *servitute. Cic.* Bydź niewolnikiem. || *Servire. Liv.* Żyć pod tyranami. || *Cic.* Służyć pańszczyznę z gruntu i z roli. || *Przenośnie.* Służyć, przynosić korzyść komu. *Chartis serviunt calami. Plin.* Służą do papieru pióra. *Candelae luminibus, et foveribus serviunt. Id.* Pochodnie światłu i pogrzebom służą. || Służyć, bydź powolnym. — *amicis. Nep.* Służyć przyjaciółom. || *Słuhać. Senati decreto. Sall.* Słuhać wyroku senatu. || *Servire. Caes.* Poehlebiać. || Usilnie się starać, przykładacie się do czego. — *utilitati. Cic.* Starać się służyć pożytkom. — *valetudini. Cic.* Dbać o zdrowie. — *famae. Id.* Starać się o sławę. || Mieć wzgląd. — *brevitati. Cic.* Mieć wzgląd na krótkość. || Stosować się. — *tempori. Cic.* Stosować się do czasu. || *Servibas* zamiast *serviebas. Plaut.* i *servio* zamiast *serviam. Plaut.* też *servibit. Id.*

SERVITIANUS, a, um, np. — *vina.* Pewny gatunek wina we Włoszech. *Plin.*

SERVITIUM, *ii*, *n.* (od *servus*). Niewola, stan niewolniczy, niewolnicza służba, np. *ducere aliquem in servitium*. *Liv.*, *servitium alicui minari*. *Sall.* t. j. grozić komu niewolą. — *alicui imponere*. *Id.* — *demerere*. *Id.* Odstać komu niewolę. *Servitio liberatus*. *Ovid.* Uwolniony z niewoli. || Przenośnie. — *amoris*. *Ovid.* || Niewolnicy, służebni, zamiast *servi*, np. *servitia silent*. *Cic.* *Servitia concitare*. *Id.*

SERVITOR, *oris*, *m.* (od *servio*). Sluga. *Inscr. ap. Murator.*

SERVITRICIUS albo **SERVITRITIUS**, *a*, *um*, (od *servitrix*). Niewolniczy, np. *stabulum servitricium*. *Plaut.*

SERVITRIX, *icis*, *z.* (od *servio*). Służebna, niewolnica, służebnica, dziewczka, np. *Vir summe populi, stabulum servitricium*. *Plaut.*, słowo zelżywe, *si lectio certa*.

SERVITUDO, *inis*, *z.* (od *servus*). Niewola. *Liv.*

SERVITUS, *utis*, *z.* (od *servus*). Służba, niewola, stan niewolnika, czy to pod panem, czy pod tyranem. *Servitutis iugum cervicibus excutere*. *Iusti*. *Servitutem exuere*. *Liv.* Zrzucić z karków jarzmo niewoli. *Servituti adjicere*. *Liv.* Na niewolę skazać. || *Ulp.* Ciężar na roli, na gruncie, pańszczyzna, powinność. || *Cic.* Prawo na grunt cudzy, zwłaszcza sąsiedzki. || *Hor.* Mnóstwo niewolników. || *Servitutum* zamiast *servitutem*. *Pandect.*

SERUM, *i*, *n.* (podobno od *ῥῆγος*, ῥῆγος, serwatka). Wodniste w części mleko, serwatka. *Virg. Tibull. Ovid.* || Wodnistość gryząca we krwi. *Plin.* || Też sensu *abscondere*. *Catull.* || *Hoc seru* zamiast *serum*, jak *genu*, *gelu* etc.

SERVO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *ἐρύω*, ἐρύωμαι, strzeżę, zachowuję). Zbawić, ocalić, zachować. || Zachować, utrzymać, przestrzegać. — *ordines*. *Caes.* Przestrzegać szyków. — *concentum*. *Cic.* Zachować harmonię. — *cursum eundem*. *Cic.* Trzymać się jednej drogi. — *modum*. *Virg.* Zachować miarę w szczęściu. — *leges*. *Hor.* Zachować prawną. — *fidem*. *Virg.* Dotrzymać wiary. — *morem alterius*. *Phaed.* Naśladować kogo. || Pilnie patrzeć, uważać. — *sidera*. *Virg.* Przypatrywać się gwiazdom. || — *pomaria*. *Ovid.* Strzedz sadów. || *Serva*. *Terent.* Formuła nawiązania: patrz, strzeż się, miej się na baczności. || U poetów, mieszkając gdzie, pilnować czego. *Nymphae silvas et flumina servant*. *Virg.* Nimfy po lasach i rzekach mieszkały. || Zachować co na czas przyszły. — *vinum in vetustate*. *Cato.* Zachować wino na przyszłość. || Mieć, trzymać. *Aeternum servans sub pectore vulnus*. *Virg.* Wieczną w sercu zachowując ranę. || *Servasso*, *is*, *it*, zamiast *servavero*, *is*, *it*, np. *servasso*. *Plaut.*, *servassit*. *Plaut.* *Servassint* zamiast *servaverint*, np. *dii te servassint* (czas przeszły, *i. e.* *servent*). *Plaut.*

SERVOLICOLA, *ae*, *m.* zamiast *servilicola*, (od *servulus*). Który czci, szanuje

niewolników. *Plaut. Ed. Taubm.* ma *servilicola*.

SERVOLUS, *i*, *m.* zamiast *servulus*. Ob. **SERVULUS**.

SERVOS zamiast *servus*, też *servom* zamiast *servum*. Ob. **SERVUS**.

SERUS, *a*, *um*, (od *ῥῆγος*, koniec, termin, z hebrajsk. sehear bydz pozostałem). Pożny, nie rychły. *Seri anni*. *Ovid.* Podeszłe lata, starość. — *actas id.* Wiek późny. — *nepotes*. *Id.* Późni potomkowie. — *ignes*. *Propert.* Stosy na których palono ciała umarłych. || *Długi*. *Serum bellum*. *Ovid.* Długa wojna. || *Serum diei* i *serum absol.* *Liv.* Wieczór. || *Serus*. *Sall.* Napróżno działany. || *Serus*. *Virg.* Opieszaly, późno co działający. *Seri studiorum*. *Horat.* Późno uczący się. || *Sera*, psk. zamiast *sero*. *Narcissum sera comantem*. *Virg.* Narcyz późno kwitnący. || *Serv*. Wielki, nie szczęśliwy, smutny. || W stop. drug. *serius*, w trzec. *serissime*.

SERVOLA albo **SERVOLA**, *ae*, *z.* (zdrob. od *serva*). Służebniczka, niewolniczka, mówiąc zmniejszającym sposobem, albo w ogólności niewolnica. *Cic.*

SERVOLICOLA. Ob. **SERVOLICOLA**.

SERVULUS i **SERVOLUS**, *i*, *m.* (zdrob. od *servus*). Niewolnik, niewolniczek, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Cic. Ter. Plaut.* || *Servulus*. *Cic. Ter. Plin.* i *Servulus*. *Plaut.*

SERVUS (albo *Servos*), *a*, *um*, (*servi* tak zwani, *quia servati sunt* albo od *servo*). Służący, poddany, zniewolony komu. *O imitatores servum pecus!* *Horat.* O naśladowcy, bydlę niewolnicze! *Serva aqua*. *Ovid.* Woda, którą pili niewolnicy. *Non serva*. *Plin.* Nie niewolnicze. || *Serva praedia*, *servae nedes*. *Cic.* Rola, dom uległy prawu, z którego słuźono pańszczyznę. || *Servus*, *scil.* *homo*. *Cic.* Sluga, niewolnik.

SESAMA. Ob. **SESAMUM**.

SESAMINUS, *a*, *um*, (*σησαμίνος*). *Plin.* Sesamowy, ługowy. — *oleum*. *Id.* Sesamowy olejek na ból uszu.

SESAMOIDES, *is*, *n.* (*σησαμοειδής*). *Plin.* Ciemniejszy, nakształt łogowej rośliny indyjskiej.

SESAMUM, *i*, *n.* i **SESAMA**, *ae*, *z.* (*σησαμνον*, *σησαμη*). Sesam, łogownica albo ciemniejszy, ziele. *Sesamum*. *Plaut. Cels. Colum. Sesama*, *ae*. *Plin. Colum.*

SESCENARIUS, *e*, *ptnk.* Zabity siekiera albo toporem ofiarniczym na ofiarę przez arcykapłana, mówiąco o bydlętach, np. *bovis sescenarius jecur*. *Liv.* Grewiusz czyta *sescenarii* t. j. sześćset funtów, inni *sescennarii* t. j. sześćleci. *Festus* in *Scena* mówi *scena* albo *sacena* *i. e.* *dolabra pontificalis*; też *Paul. ex Festo* czyta *sacenarius* t. j. bydlę przeznaczone na ofiarę.

SESCULYSSES. Ob. **SESCULYSSES**.

SESCUNTIA, *ae*, *z.* zamiast *sequencia*. Półtora, półtory jednej dwónastej części od całkowitości, półtory unciae t. j. dwódmiej części, np. *haereditatis*. *Pandect.*, — *di-*

giti. *Frontin.* — *radicis*. *Colum.* t. j. trzy loty, też *Scrib. Larg.*

SESCUNCIALIS, *e*, *ptnk.* (od *sesuncia*). Półtory uncii (dwónastej części): złąd półtora calowy, np. — *crassitudo*. *Plin.*

SESCUNX albo **SESEQUUNX**, *eis*, *m.* *i. q.* *sesuncia*. *Plin.* Półtoje uncii, półtora cala.

SESCUPLEX i **SEQUIPLEX**, *icis*, (od *sesqui* i *plica* albo od *plicatus*, *a*, *um*). Zawierający półtora razy tyle, podzielony przez trzy połowy. *Sescuplex*. *Quintil.* *Sesquiple*, *Cic.*; złąd *miles sesquiple*. *Inscr. ap. Spon.* t. j. — biorący półtory porcji żywności.

SESCUPRICARIUS, *a*, *um*. Żołnierz, który brał dwoistą gażę i pół. *Inscr. ap. Dom.*

SESCUPUS i **SEQUIPLUS**, *a*, *um*, (od *sesqui* i *plus*, podług analogii z *decuplus*, *triplus* etc.) Zawierający półtora razy tyle. *Sescuplus*. *Censorin.* *Sesquiplus*. *Plin.*; złąd *faciunt sescuplum*. *Quintil.*

SESELIS, *is*, *z.* (*σῆσλις*). *Cic.* Zebrzyca, roślina, też. *Plin.*

SESQUI, nieprzypadk. (od *semisque* *i. e.* *et semis*). Półtora czego, np. *sesqui esse majorem*. *Cic.*, np. *sesquilibra*.

SEQUIALTER, *a*, *um*, (od *sesqui* i *alter*). Półtora, półtory. *Cic.* || Dwakroć, dwa razy. *Vitr.*

SEQUICULĒARIS, *e*, *ptnk.* (od *sesqui* i *culcaris*). Półtorokufny, zawierający półtoje kufy, np. — *dolium*. *Colum.*

SEQUICYATHUS, *i*, *m.* (od *sesqui* i *cyathus*). Półtora kieliszka (*cyathus*), np. — *melis*. *Cels.*

SEQUIDIGITALIS, *e*, *ptnk.* (od *sesqui* i *digitalis*). Szeroki na półtora palca albo cala, np. — *foramen*. *Vitr.*

SEQUIDIGITUS, *i*, *m.* (od *sesqui* i *digitus*). Półtora cala albo szerokości półtora palca. *Vitr.*

SEQUIHORA, *ae*, *z.* (od *sesqui* i *hora*). Półtoje godziny, np. *supererat sesquihora*. *Plin.*

SEQUIJUGERUM, *i*, *n.* (od *sesqui* i *jugerum*). Półtora łanu, morgu (*jugerum*). *Plin.*

SEQUILIBRA, *ae*, *z.* (od *sesqui* i *libra*). Półtora funta, np. — *roris marini*. *Colum.* — *salis*. *Cato.*

SEQUIMENSIS, *is*, *m.* (od *sesqui* i *mensis*). Półtora miesiąca, w liczb. mnog. *sesquimensibus*. *Farr.* || Też *ptnk.* Półtora miesiąca, czas półtora miesiączny. *Farr.*

SEQUIMÓDIUS, *ii*, *m.* (od *sesqui* i *modius*). Półtora korea. *Farr.* — *tritici*. *Cic.* — *lentis*. *Colum.*

SEQUIOBOLUS, *i*, *m.* (od *sesqui* i *obolus*). Półtora obolus. *Plin.*

SEQUIOCTAVUS, *a*, *um*, (od *sesqui* i *octavus*). *Cic.* Osmą część i jej połowę zawierający, np. *sesquioctavo intervallo*. *Id.*

SEQUIOPERA, *ae*, *z.* (od *sesqui* i *opera*). Półtora dniowa robota, albo półtora dzienna praca, półtoradzienna powinność,

np. *Fabae occantat sesquopera, sarriuntur sesquopera*. *Colum.*

SEQUIOPUS, *eris*, *n.* (od *sesqui* i *opus*). Półtoradzienna robota, praca, półtoradzienna powinność, np. — *conficere*. *Plaut.*

SEQUIPEDALIS, *e*, *ptnk.* (od *sesqui* i *pedalis*). Półtorastopy, np. — *latitudo*. *Vitr.* — *mensura*. *Colum.* — *altitudo*. *Id.* — *dentes*. *Catall.* — *homines*. *Plin.* || Przenośnie. — *verba*. *Hor.* t. j. słowa wielkie, napuszone, nadęte, jakic są słowa używane w tragedii.

SEQUIPEDANEUS, *a*, *um*, (od *sesqui* i *pedaneus*) *i. q.* *sesquipedalis*, np. — *cornua*. *Plin.*

SEQUIPES, *edis*, (od *sesqui* i *pes*). Półtora stopy, np. długości, szerokości, np. *sesquipedes est, quam tu longior*. *Plaut.*, *si fieres brevior sesquipedes*. *Martial.*, *genus longum sesquipedes, latum pede*. *Plin.*, *sesquipedis spatio distare*. *Pallad.*

SEQUIPLAGA, *ae*, *z.* (od *sesqui* i *plaga*). Półtorny raz, uderzenie, np. *sesquiplaga interfectum a se dicendo*. *Tac.*

SEQUIPLARIS, *e*, *ptnk.*, np. — *miles*. t. j. żołnierz biorący półtory porcji żywności. *Veget. de re milit.* || *Sesquiplares*, też *sescuplars* (od *sesquiplus* s. *sescuplus*). Ob. *Sescuplus*.

SEQUIPLARIUS, *a*, *um*, *i. q.* *sesquiplaris*. *Hygin.* Ob. *Sesquiplaris*.

SEQUIPLEX, **SEQUIPLUS**. Ob. **SESCUPLEX**, **SESCUPUS**.

SEQUISENE, *is*, *m.* (od *sesqui* i *senex*). Zgrzybiały starzec. *Farr.*

SEQUIERTIUS, *a*, *um*, (od *sesqui* i *tertius*). Zawierający trzecią część i jej połowę, półczwarta część, np. — *intervalla*. *Cic.*

SEQUIULYSSES i **SESCULYSSES**, *is*, *m.* Pół Ulysses t. j. bardzo chytry człowiek; tak zwana *Satyr* *Warrona*.

SESSIA albo **SESA COLUMNA**, *ae*, *z.* Słup w *Circo maximo*, czyli *Dea Sessia* tam będąca, bogini siewby. *Tertull.*, zatem *i. q.* *Seia* albo *Segesta*.

SESSIBULUM, *i*, *n.* (od *sedeo*). Siadło, siedzenie, krzesło, taboret, stołeczek. *Plaut. Apul.*

SESSILIS, *e*, *ptnk.* (od *sedeo*). Dobry, sposobny, zdalny, zręczny do siedzenia, np. — *tergum (equi)*. *Ovid.* || Złąd to co się łątwo stawia na czym, np. naczynie do picia, na stół mające dno szerokie, np. — *abba*. *Pers.*, też *pira sessilia*. *Plin.* t. j. gruszki mające male ogonki, || Siedzący; złąd niski, np. — *lactuca*. *Plin.* t. j. salata nisko rosnąca, i naczaj też *seden* zwana. *Martial.* t. j. salata siedząca. — *plantae*. *Pallad.*

SESSIMONIUM, *ii*, *n.* (od *sedeo*). Miejsce, na którym kto siedzi, siedzenie, np. — *deorum*. *Vitr.* t. j. siedzenie bogów w świątyni.

SESSIO, *onis*, *z.* (od *sedeo*). Siedzenie, stan siedzącego. *Cic.*, np. *ingressus, cursus, sessio*. *Cic.* *Pomeridiana sessio*. *Id.* || Złąd *sessya*, posiedzenie sądowe, pretorskie, np.

dies sessionum. Ulpian. in Pandect. || Przenośność, przewłoka, opóźnienie, bawienie, zatrzymywanie się. *Cic.*

SESSITO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *sedeo*). *Cic.* Często siadać, przesiadywać.

SESSIUNCULA, *ae, z.* (zdrobn. od *sessio*). *Cic.* Małe posiedzenie.

SESIUS, *a, um*, (od *sera*), np. *colum-nas sessias a sementationibus, messias a messibus, tutetius a tutelis fructuum sustinent.* *Tertull. Ob. Sessia i sementatio.*

SESSOR, *oris, m.* (od *sedeo*). *Hor.* Siedzący u stołu, na widokach, patrząc, jeżdżąc. *Sessorem recusare. Sen.* Nie dać się siadać. || *Nep.* Mieszkaniec

SESSORIUS, *a, um*, (od *sedeo*). Służący do siedzenia, należący do tego. || *Sessorium, ii, n.* rzeczow. Siedzenie, -yka, np. *sella bajulatoria vel quolibet sessorio.* *Coel. Aur. t. j.* krzesło, taboret, lektyka, nosidło. || Siedzenie, t. j. mieszkanie, np. — *viperac.* *Petron.*

SESSUS, *us, m.* (od *sessum*). Siedzenie, np. *locum sessui impertiunt.* *Apul.*, *sessum ducere. Plaut.* *Sessum jest supinum*, np. *sessum it.* *Cic.* *Sessum deduxit.* *Asin. Poll.*

SESTERIARIUS, *a, um*, (od *sesterius*). Trudniący się groszem albo wielą groszami sestercem zwanym, groszowy, od grosza, należący do grosza. || Mający grosz albo sesterce, np. — *gladiator. Petron.* — *homo. Id.* || Zaledwo wart grosza, lychy, ladajaki, nikczemny, np. — *homo. Petron.* — *gladiatores. Id.*

SESTERCIOLUS, *a, um*, i **SESTERCIOLUM**, *i, n.* (zdrobn. od *sestercius*, *sester-tium*) i *q. sestercius* i *sestertium*, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. *bis decies sestertium.* *Martial. t. j.* dwakroć sto tysięcy *sestertii*, to jest *sestertium* (i. e. 1000. *sestertii*).

SESTERTIUS, *a, um*, (od *semis* i *tertius*), t. j. półtrzecia, np. *sestertius, quod semis-tertius etc.* *Farr.* || *Sestertius*, *sestertium* i *sestertius numus. Farr.* Pieniądz srebrny, czwarta część denara, wazący dwa asy i pół, wartości pięć solidów. Czasem się ta moneta tak cechuje: *HS*, albo *HS*. t. j. dwa asy i pół. || W licz. mnog. *sestertium*, zamiast *sestertiorum. Cic.* || *Sestertio amplo emere. Solin.* Kupować za wielką sumę pieniędzy. || *Sestertius. Plin.* Miedziany pieniądz. || *Colum.* Mała miara. || *Suet.* Rodzaj sukni. || *Sestertia. Cic. t. j.* fraszki, drobnostki. || Też *sestertius*, *sestertius* zamiast *sestert.* *Farr.*

SESTIACUS, *a, um*, (*Σηστιακός*). Tyczący się miasta Sestos, albo należący do miasta Sestos, Sestijski, np. — *sinus. Stat.* — *pelagus. Auson.*

SESTIANUS, *a, um*. Sestynuszowy. — *ma-la. Colum.* Tak nazwane jabłka od Sestynusza.

SESTIAS, *adis, z.* (*Σηστιας*). Z Sestos, należąca do Sestos, Sestijska; *Sestias* scil.

puella albo *femina*, rzeczow. Znakomita bohaterka. *Stat.*

SETA, *ae, z.* (od *χαίτη*, grzywa). Szczególnie szczecina, szczer, sierść wieprzowa, np. *rigidis horrentia setis terga* (scil. *apri*). *Ovid.* || Szerść zwierząt, koni. *Cic.* *Seta equina. Virg.* Grzywa końska, łwia grzywa. *Id.* || Włosy na ciele ludzkim. *Ovid.* || *Marti.* Węda rybacza. || *Vitr.* Pędzel malar-ski.

SETABIS albo **SAETABIS**, *is, z.* *Plin.* Miasto w Hiszpanii Tarrakońskiej. || *Setabi-tanus* i *Saetabi*, *a, um. Inscr.* Należący do Setabis miasta w Hiszpanii. || *Setabus*, i *Saetab*, *a, um.* Tyczący się Setaby. — *suda-ria. Catull.* Chustki ze lnu Setaby.

SETACEUM, *i, n.* (*seta*). Zawłoka.

SETANIA, *ae, z.* i **SETANIUM**, *ii, n.* *Plin.* Gatunek niespłiku owoc. Rodzaj cębuli bardzo smacznej. || *Id.* Rodzaj cebulkowatej rośliny.

SETIA, *ae, z.* *Plin.* Miasto w Lacjum blisko bagnisk pontyńskich, teraz Sezza. || *Setius*, *a, um.* Tyczący się miasta Secyi. — *vinum. Plin.* Wino setyjskie jedno z najlepszych.

SETIGER, (*Saetig*), *a, um*, (od *seta* i *gero*). *Virg.* Szczeciasty, noszący szczecinę. || *Ovid.* Dzik.

SETINUS, *a, um.* Ob. *Setia*.

SETOSUS, *a, um*, (od *seta* s. *saeta*). Szczeciasty, pełen szczeci, np. — *aper. Virg.* *Aures setosae tauri. Plin.* — *pectus. Cels.* — *verbe-ra. Proper. t. j.* bicz z włosów skręcony.

SETULA albo **SAETULA**, *ae, z.* (zdrobn. od *seta*) i *q. seta*, mówiąc zmniejszającym sposobem, mała szczecina, szczer albo włos. *Arnob.*

SEU, spójnk. rozłączny. jak *sive* jak *neu*, *neve*. Albo. *Facilem esse rem seu manent, seu proficeantur. Caes.* Albo niech zostaną albo niech jada. || *Aut* zamiast *seu* albo *sive*. *Seu imber proluit, aut etc. Virg.* || *Seu* albo *sive*, np. *tollere seu ponere vult freta. Hor.* || *Seu* i, albo *Proper.* || *Seu* czasem się raz tylko kładzie. || *Seu* zamiast *vel*. *Pers.* || *Seu* ma moc łączenia i zwiększenia rzeczy. *Pandect.* || *Seu* czasem rzecz objaśnia. *Cod. Justin.*

SEVERE, psk. (od *severus*, *a, um*). Ostro, surowie, srogo, ściśle, cierpko, np. — *vindicare. Sall.* *Severius increpare. Justin.*, *aetas severissime exacta. Cic.* Życie przepędzone bardzo surowie.

SEVERIANUS, *a, um.* Sewerusowy. — *py-ra. Plin.* Tak nazwane gruszki od niejaki-go Sewerusa. || — *thermae. Sparti.* Kąpiele przez Sewerusa cesarza założone.

SEVERITAS, *atis, z.* (od *severus*, *a, um*). Ostrość, surowość, powaga. — *aurium. Plin.* Ostrość sluchu. || Przenośnie. — *unguentorum. Plin.* Nieprzyjemność olejków.

SEVERITER, psk. (od *severus*, *a, um*) i *q. severe*. Ostro, surowie, np. — *sermo-nem cum aliquo conferre. Titinn. ap. Non.* też. *Enn. Apul.*

SEVERITUDO, *inis, z.* (od *severus*, *a, um*). Ostrość, surowość, np. — *morum. A-pul.*

SEVERUS, *a, um*, (*σφηγός*). Poważny, surowy, ostry, przykry, twardy. *Quam se-verus. Terent.* O jak poważny! || Odnosi się do charakteru duszy. *Agricolae severi. Lucret.* Rolnicy twardego życia, wytrzymali w pracy. || *Cic.* Nieublagany sędzia w dawa-niu kary prawem przepisanej. || *Id.* We względzie krasomówskim surowy, poważny. || *Prop.* Okrutny, niełudzki. || *Plant.* Prawdziwy, niezmysłony. || *Horat.* Wstrzemięzli- wy, skromny. || *Cic.* Wierny, rzetelny. || Odnosi się do rzeczy niezwykłych. — *Faler-num. Horat.* Ostro smak wina Faleru. *Noctis signa severa. Lucret.* Znaki nocy pełne religijnej bojaźni. — *hiemes. Quintil.* Ostre zimy. || *Senes severiores. Catull.* || *Severissimos judices. Cic.* || Przenośnie, ostry, np. — *vinum Falerum. Hor.* || *Severus*, znakomite przezwisko rzymskie, np. Poeta *Cornelius Severus*, za czasów Augusta.

SEVINI. Ob. **SABINI**, *orum*, [od *σέβω* - *θαι*, cześć]. Sabini tak zwani od cześci religii i bogów, np. *Sabini, ut quidam existi-mavere a religione et decorum cultu Savini adpellati. Plin.*

SEVIR albo **SEXVIR**, *i, m.* Jeden z *Se-viris Sevir* (równie jak *duumviri, septem-viri, decemviri* etc. gdy jest mowa o dwu, siedmiu, dziesięciu mężach, jeden ze sześciu urzędników rzymskich, np. *sevir Augustales. Petron.* *Phoebus sevir Augustal. Inscr.* ap. *Gruter.* || *Seviri equitum Romanorum. Capitol.*

SEVIRALIS, *e, ptak.* (od *sevir*). *Jul. Cap.* Tyczący się sześciu urzędników rzymskich.

SEVIRATUS, *us, m.* (od *sevir*). Godność albo urząd jednego ze sześciu mężów. *Inscr.* ap. *Gruter.*

SEVO, *are. Ob. SEBO.*

SEVOCO, *as, avi, atum, are*, (od *se* i *vo-co*). *Cic.* Odwozić kogo na stronę dla po-mówienia sekretne. || *Sevocare se. Plaut.* Ustąpić. || Przenośnie. Odłączyć, oddalić. — *animum ab omni negotio. Cic.* Usunąć się od wszelkich interesów. || *Sevocare aliquid ad se. Cic.* Gnać co do siebie, obracać na swoje korzyść.

SEVOSUS albo **SEBOSUS**, *a, um.* Ob. **SEBOSUS**, *a, um.*

SEVUM, *ob. SEBUM.*

SEX, ptak. liczeb. (od *ἕξ*). Sześć, np. *in sex locis. Liv.* *Sex et quinquaginta. Cic.* t. j. pięćdziesiąt sześć, *decem et sex. Cic.* || *Sex, septem* zamiast *sex septemve* albo zamiast *sex aut septem. Terent. Hor.*

SEXAGENARIUS, *a, um*, (od *sexageni*). Zawierający w sobie sześćdziesiąt, np. lat, sztuk, funtów etc., np. — *fistula. Frontin.* *de aquaed.* t. j. rura wodna sześćdziesiąt cał-łów zawierająca w sobie. || — *homo. Quintil.* t. j. sześćdziesiątletni, sześćdziesiąt lat ma-jący.

SEXAGENI, *ae, a, ptak.* liczeb. podzieli.

(od *sexaginta*). Sześćdziesiąt, przy podzia-le sześćdziesiąty, np. *ordo sexagenus mili-tes habebat. Liv.* *Mausoli opus sexagenos ternos pedes. Plin.* || Sześćdziesiąt bez podziału, np. *sexagena millia modium. Cic.*; ztąd *sexageni quini* albo *Sexageni quini*, *ae, a. Ob. Sexageniquini.*

SEXAGENIQUINI albo **SEXAGENI**, (*ae, a*) *Quini ae, a*, (od *sexageni* i *quini*). Sześćdziesiąt pięć, np. — *fistula sexgenum quinum Frontin. de aquaeduct.*

SEXAGESIES, psk. (od *sexaginta*) zamiast *sexages.* *Martian. Cap. Ob. SEXAGES.*

SEXAGESIMUS, *a, um*, (od *sexaginta*). Sześćdziesiąty, np. — *dies. Flor.* — *messis. Martial. Quarto et sexagesimo anno. Cic.*; ztąd *sexagesima scil. pars*, sześćdziesiąta część, np. — *denarii. Plin.*

SEXAGESIS, tak zwana Satyra Varrona. *Non. in fragment.*

SEXAGESIES, psk. (od *sexaginta*). Sześćdziesiąt kroć, sześćdziesiąt razy, np. *sester-tium sexagesies. Cic. Caes. t. j.* sześćdzie-siątkroć sto tysięcy *sestertii*. || Też *sexage-sies. Martian. Cap.*

SEXAGINTA, ptak. nieprzypadk. (od *ἑξ* - *horta*, sześćdziesiąt, albo od *sex* i *horta*). Sześćdziesiąty, *Cic. Colum. Martial.* *Sexaginta annos natus. Ter.* *Sexaginta quatuor. Pa-ul. in Pandect.* || *Sexaginta*, zamiast bardzo wiele, np. *possum sexaginta decreta profer-re. Cic.* *Sexaginta triumphis i. e. permul-tis. Petron.*

SEXANGULATUS, *a, um*, (od *sexangu-lus* i od słowa *sexangulo*, *are*). Sześciokąt-ny, np. — *crystallus. Solin.*

SEXANGULUS, *a, um*, (od *sex* i *angulus*). Sześciokątny, np. — *cera. Ovid.* — *cellae. Plin.*, mówiąc o pszczołach. — *crystallus. Solin.*

SEXATRUS, *a, um*, (od *sex* i *atrus*, jak *triatrus, quinquatrus* etc.). *Farr.* Szósty dzień po Idus, t. j. szósty dzień miesiąca po dniu piętnastym marea, maja, czerwca, paździer-nika, *triatrus* et *sexatrus* et *septimatrus* etc. *Paul. ex Festo.*

SEXCENARIUS, *a, um*, (od *sexcenti*, *ae, a*). Sześćsetny, sześćset w sobie zawierają-cy, np. *cohortes sexcenarias. Caes.*

SEXCENI, *ae, a*, (od *sexcenti*, *ae, a*). Sześćset w podzieleniu, np. *sexcentos nu-mos. Cic.*, *sexcentas urnas. Colum.*, *sexce-ni denarii tributii. Curt.*, *sexcenta (annua). Plin.*

SEXCENTENI, *ae, a*, (od *sexcenti*, *ae, a*) i *q. sexcenti*. Sześćset, np. *malleoli sexcen-teni. Colum.*, *sexcentenos numos. Cic.*

SEXCENTESIMUS, *a, um*, (od *sexcenti*). Sześćsetny, np. *anno urbis sexcentesimo quin-quagesimo quinto. Plin.*

SEXCENTI, *ae, a*, (od *sex* i *centum*). Sześćset, np. *numos sexcentos. Plaut.*, *lun-gum pedes sexcentos. Gell.*, *sexcentum* za-miast *sexcentorum. Id.* || Bardzo wiele, licz-ba nieprzeliczona, np. *sexcenta decreta. Cic.* *Sexcenta sunt, quae memorem. Plaut.*, *sex-*

centas epistolas uno tempore adecepi. Cie. t. j. bardzo wiele listów otrzymałem.

SEXCENTIES, psk. (od *sexcenti*, *ae*, *a*). Sześćsetkroć, np. *plus sexcenties. Plaut.*, t. j. więcej niżeli sześćset. *Sexcenties vicies. Lamprid.* || Niezliczonym sposobem, bez liku albo tysiąc kroć.

SEXCENTOPLAGUS, *a*, *um*, (od *sexcenti*, *ae*, *a*, i *plaga*). Smaganiec, który sześćset plag bierze, np. *sexcentoplago nomen indetur mihi. Plaut.*

SEXDECIES. Ob. **SEDECIES**.

SEXDECIM, szesnastcie. Ob. **SEDECIM**.

SEXDEQUIMQUE albo **SEXDEQUINQUE** zamiast *sexdecimque* albo *et sexdecimque*. *sexdequimque librae. Fest. in publica ponder.* Ustarożytnych bill (*lex*).

SEXENNIS, *e*, ptuk. (od *sex* i *annus*). Sześćcioletni, sześć lat mający. *Plaut.*, np. *usque ad sexennes. Plin.* t. j. aż do lat sześciu.

SEXENNium, *ii*, *n*. (od *sexennus*). Sześć lat, np. *sexennio post Fejos captos. Cie.* też często *Plaut.* || Właściwie ptuk. *scil. tempus* albo *spatium*, od *sexennus*, *a*, *um*, sześciolateń.

SEXIES, psk. (od *sex*). Sześćkroć, np. *sexies victum. Liv.*, też często *Colum. Plin.* || Do sześćkroć, do sześciu razy, np. — *consul. Felleg.*

SEXPRIMI albo **SEXPRIMI**, *orum*. Sześciu przedniejszych mężów albo wyższych radców małego miasteczka, np. *cum chirographum imitatus est. Cie.*

SEXSIGNANI, *orum*. *Plin.* Tak nazwani Kokossaci mieszkancy Akwitani, którzy mieli sześć chorągwi załogi wojskowej.

SEXTADECIMANUS, *a*, *um*, (od *sexdecima* *scil. legio*) np. — *miles*. t. j. żołnierz szóstego pułku, np. *sextadecimanos etc. Tac.*

SEXTANUS, *a*, *um*, (od *sextus*, *a*, *um* i *e. sextus*). Szósty, np. — *limes. Auct. de limit. ap. Goes.*

SEXTANI, *orum*. Ob. **SEXTANUS**.

SEXTANS, *tis*, *m*. (od *sextus*, *a*, *um*, zamiast *sexta pars assis*, właściwie imsl. od *sexta*, *are* i *e. sum sextus etc.*) Szósta część asa, np. *sextantibus collatis in capita. Liv.*, *sextantes aeris. Plin.* || *Farr.* Szósta część asa t. j. dwie uncje, mówiące o pieniądzu, o wagach i miarach. || *Ovid.* Szósta część jakiej ilości, wielkości. || *Vitruv.* U matematyków szósta część liczby sześciu.

SEXTANTALIS, *e*, ptuk. (od *sextans*). *Plin.* Od dwóch uncji, waga dwóch uncji. || *Vitr.* Dwa uncje.

SEXTANTARIUS, *a*, *um*, (od *sextans*). *Plin.* Zawierający dwie uncje, albo ważący dwie uncje. — *asses. Id.* Asy zredukowane z dwunastu uncji na dwie podczas pierwszej wojny punickiej.

SEXTANUS, *a*, *um*, (od *sextus*, *a*, *um*). Tytuł się szóstą klasy albo pułku. || *Sex-tani, orum. Plin.* Naród w Gallii Narbońskiej, których miasto Arelate.

SEXTARIOLUS, *i*, *m*. (zdrobn. od *sextarius*). Małe naczynie zawierające w sobie miarę półkwartę, np. *Itaque licebit in sextariolo scribis. Augustus op. Suet.*

SEXTARIUS, *ii*, *m*. (od *sextus*, *a*, *um*). *Favni. de ponderi.* Miara półkwartowa, ważąca dwadzieścia uncji. || *Farr.* Miara plynów i stałych rzeczy. || *Cato.* Naczynie półkwartowe. || *Plin.* Szósta część jakiej rzeczy. || Pisz się *sextarius*.

SEXTERTIUS, **SEXTERTIUM**, zamiast *Sestert.* Ob. **SESTERTIUS**.

SEXTICEPSOS zamiast *Sexticeps. Farr.*

SEXTILIS, *e*, ptuk. (od *sextus*, *a*, *um*), *scil. mensis. Horat.* Sierpień szósty miesiąc w roku, licząc od miesiąca marca. || Jako przymiotnik *Sextili mense. Id.* || Pożniżej nazwany miesiącem *Augustus. Id.* || *Zlad Calendis Sextilibus. Liv.* t. j. w pierwszych dniach Augusta; też *Nonae Sextiles. Liv.* *Idus sextiles. Id.*

SEXTIUS, *a*, *um*. Jeden z familli rzymskiej, Sksejuszowy, np. *tabula. Cie.* *Sex-cyusa* tablica wekslowa. || *Sextiae Baiae. Plin.* Miasto w Gallii Narbońskiej, teraz Aix.

SEXTO. Ob. **SEXTUS**.

SEXTULA, *ae*, *z. scil. pars (sextulus, a, um, i. q. sextus, mówiące zmniejszającym sposobem). Farr.* Szósta część uncji. || *Colum.* Siedmieszat druga część lanu, czterysta stop zawierająca. *Sextulis ex duabus heres. Horat.* Dziedzic mający osiemset stop ziemi.

SEXTULUS, *a*, *um*, (zdrobn. od *sextus, a, um*) i. q. *sextus*, mówiące zmniejszającym sposobem albo o małych rzeczach, np. *sextula scil. pars. Ob. Sextula.*

SEXTUS, *a*, *um*, ptuk. liczeb. porządkowy, (od *sex*). Szósty, np. — *liber. Cie.* — *locus. Id.*, *sexta obsecratio. Plaut.* *Sextus ab urbe lapis. Ovid.*, *sextus casus*, u grammatyków i. e. *Ablativus*; *zlad sextum*, szósty raz, jako psk., np. *Marius sextum Consul. Cie.* || *Sexto.* w przyp. szóst. Szóstą razą. *Trebell. Poll.* || *Sextus.* Przewisko rzymskie.

SEXTUSDECIMUS albo **SEXTUS DECIMUS**, *a*, *um*. Szesnasty. *Cie. Liv. Colum.* *Sextadecima legio. Tac.*

SEXTUSSIS. Ob. **SEPTUSSIS**.

SEXVIR, **SEXVIRATUS**, **SEXVIRALIS**. Ob. **SEVIR**.

SEXVINGULUS, *a*, *um*, (od *sex* i *vingula*). Sześciopazurowy, sześć pazurów mający. || *Sexvingula. Plaut.* Nierządnicza, która trwoni gachów dostatk.

SEXUS, *us*, *m*. (od *ἕξ*, i. e. *habitus, affectio corporis vel animi*, albo od *secus* i. e. *aliter, quia aliter se habet corpus feminac ac maris*). Rod, rodzaj, płeć męzka albo żeńska, np. o ludziach, *hominum genus in sexu consideratur, virile an muliebre sit. Cie.*, *adulescens ambiguo sexu inter mare et feminam. Liv.* t. j. mieszaniec, hermafrodyt, obojej płci młodzieniec. *Sexus feminarum. Plin.* Płeć żeńska albo se-

zus muliebris. Colum., albo *sexus sequior. Apul. t. j.* płeć niewieścia, *virilis sexus. Plin.* t. j. rodzaj męzki. || O zwierzętach. *Plin.* || O drzewach, *flacach. Plin.*, np. *feminei sexus. Id.*, o orłach (*aerites*), np. *feminei sexus. Plin.*

SI

SI, spojnik warunkowy, rządzi tryb. oznajm. i łącząc. (*si*). Jeśli. || Ma moc twierdzenia. *Si qua pios respectant numina. Virg.* Jeśli na meżów enotliwych mają wzgląd bogowie. || Ma moc przeczenia. Choćby, gdyby nawet. *Redeam? non, si me obsecrer. Terent.* Nie powrócę, choćby mnie usilnie prosił. || Ma moc życzenia. Oby, bodaj. *Si nunc se nobis ille aereus arbore ramus ostendat. Virg.* Oby się nam złota ukazała różyczka. || Wątpiac, zamiast *an*, czy. *Visam, si domi est. Terent.* Obaczę, czy jest w domu. || Odnosi się do czasu. Skoro, gdy. *Herus si redierit. Terent.* Skoro pan powróci. || *Si est, ut. Plaut.* Jeśli. *Si est facturus, ut sit officium suum, faciat. Terent.* Jeśli ma czynić wedle powinności, niech czyni. || *Si ne. Plaut.* Jeśli nie. || *Si. Id.* Gdyby. *Si servus meus esses. Plaut.* Gdybyś był moim sługą. || *Si non. Plaut.* Chyba. || *Si, zamiast sive. Plaut.*, np. *si nito ambulare, si foris, si intus volent. Id.* || *Si* zamiast *sin*, np. *si diutius. Cie.*, zamiast *sin diutius etc.* || *Si* zamiast *si non. Plaut.* || *Quodsi* często zamiast *si*, np. *quodsi in vino est. Cie.* || *Zlad si quis, si quando, si ubi*, pospolicie *si ubi, si eunde* albo *si eunde*, zamiast *si aliquis, si alicubi, si alienunde est. Cie.* || Też *si quis* zamiast *is, qui, si quos* zamiast *ii (eos). Cie.*

SIAGON, *onis*, *z.* (*σιᾶγων*, szczyka). Szczyka. *Siagones, mn. Coel. Aurel.* Muszkuły szczyki.

SIAGONITAE, *arum*. Ob. **SIAGON**.

SIBE zamiast *sibi*.

SIBILATRIX, *icis*, *z.* (od *sibilo, are*). Rtóra gwizdząca, np. — *fistula (Sylvani). Martian. Cap.*

SIBILATUS, *us*, *m*. (od *sibilo, are*). Szepkanie, świshnienie, sykanie, np. *cum quodam vehementi sibilatu. Coel. Aur.*

SIBILO, *as*, *avi, atum, are*, (od *sibilus*). Ryskać, sykać, świshnać, sycać ton wydawać, np. *anguis sibilat ore. Virg.*, *tempestas sibilat. Quintil.*, *stridor rudentum sibilat. Sil.* || Ryskać, gwizdać. — *sibilat hydris. Virg.* Syceży węzami. || Przenośnie. *Sibilare aliquem. Horat.* Sztydzić, uragać się z kogo. *Ferrum igne rubens sibilat in uida. Ovid.* Żelazo rozpalone od ognia syceży w wodzie.

SIBILUM, *i*, *n*. i **SIBILUS**, *i*, *m*. (*sibillum a sono factum*). Rsyk, ksykanie, sykanie, świst, świshnienie, gwizdanie, np. piszczałka pasterska (*fistula*). || Ton sycający. *Quintil.* Świshnienie człowieka, np. *sibilo dedisset signum. Liv.*, *boves sibilo adlectari. Colum.* — *austri. Virg.* Świst południowego

wiatru. || *Sibilis e secna explodi. Cie.* Bydź wygwizdanym na teatrze. || *Sibila calamorum. Lucr.* — *effundere* albo *mittere. Ovid.* || Świst, np. — *rudentum. Coel. in Cie.* — lin żaglowych.

SIBILUS, *a*, *um*, (*a sono factum*). Sycający, świshczący, gwizdzący, np. — *ora*, albo — *colla. Virg.* t. j. sycające węże.

SIBINA albo **SIBYNA**, *ae*, *z.* (*σιβύνα*). Enni. Illiryjski dziurak nakształt łowczego pocisku.

SIBO, *onis*. *Gell.* Ob. **SIBYNA**.

SIBUS, *a*, *um*. Chytry, przebiegły, np. *sibus i. e. callidus, acutus. Paul. ex Festo.*

SIBYLLA, *ae*, *z.* (*Σιβύλλα*, od *σιός*, i. e. *ἑὸς* i *βούλη*, rada bozka). *Farr.* Sybilla dziewica prorokini. Dziesięć Sybil licznono, z których najslawniejsze były Sybille Erytrejska i Kumejska. || *Recitare folium Sibyllae. Juvenal.* Czytać wyrok bozki, prawdziwe proroctwo.

SIBYLLINUS, *a*, *um*. Sibylski albo Sibylliński t. j. należący do Sibylli, pochodzący od Sibylli, np. — *vaticinatio. Cie.* — *libri. Id. Farr. Gell. Lactant.* Sibyllińskie księgi. — *versus. Hor.* || *Sibyllina i. e. inspectio librorum Sibyllinarum propter calamitatem reip. Plin.* *Sibyllinus sacerdos. Cie.*

SIBYNA, *ae*, *z.* Ob. **SIBINA**.

SIC, psk. (od *hic* i. e. *hoc modo* zamiast *hoc scil. modo*). Tak, tym sposobem. *Sic factum est. Terent.* Tak się stało. *Sive sic, sive illo modo. Cie.* Czy to tak, czy to innym sposobem. || *Sic est. Horat.* Tak się rzecz ma. || Rozmaite ma po sobie pomoćniki. *Sic amo, ut alterum fratrem. Cie.* Tak kocham, jak drugiego brata. *Apud eum sic fui, tanquam domi meae. Cie.* Byłem u niego jak w własnym domu. || *Sic.* Wyraz twierdzenia odpowiadający. Tak jest. || Wyraz przysięgi, życzenia. *Sic te diu potens Cypru. etc. Horat.* Niech cię potężna bogini Cypru. || Wyraz wskazujący. *Sic sum, ut vides. Plaut.* Zdrow jestem jak widzisz. *Fae sic. Cie.* Tak czyn. || *Sic*, zamiast *ideo. Sic, quin foris ambulatis. Plaut.* Przeto, że chodzicie po podworzu. || *Zamiast talis. Sic sum. Terent.* Takim jestem. || Kładzie się z przysłówkami, i znaczy lekko, niedbale. *Sic satis. Terent.* Jakokolwiek. || *Sic, sic. Virg.* Tak cito, zapewne, tym sposobem. || *Sic*, zamiast *adeo, omnino, prorsus. Virg.* || Też używa się *sic*, inaczey zamiast *hoc, istud, id*, np. *sic commemoraverunt. Terent.* *Sic* zamiast *ita, hoc, id*, nadmiernie używa się. || *Sicce* zamiast *sic. Plaut.* *Sicce* albo *sicce. Terent.*

SICA, *ae*, *z.* (od *seco*). *Cie.* Pugań, sztylet, miecz krótki. || Przez zamianę. *Cie.* Potajemne zabójstwo. || *Przenośnie. Arbore et saxo apri dentium sicas exacuunt. Plin.* Na drzewie i na kamieniu ostrza swe zęby dziki.

SICAMBER albo — **BRUS**, *bra*, *brum*. Sikambrijski, Sikambrijski, np. *Sicambra (Syy.) Ovid.* t. j. Sikambrijska kobieta. || *Sicambri (Σικαμβροι. Strabo.) t. j. Sikam-*

browie, naród w Niemczech niższego Renu. *Caes. Hor. Martial. Suet.* || Piszę się też *Sigamb.*, *Sygamb.* i *Sugamb.*, np. *Sugambra cohors. Tac. Sygambra. Ovid. Sugambri. Tac. Sigambrowie.*

SICAMBRI albo SIGAMBRI, SUGAMBRI, SYGAMBRI, *orum*. Ob. SICAMBER.

SICAMBRIA, (*Sig. Syg. Sug.*), *ae*, *z*. Kraj Sikambrii. *Claudian. in Eutrop.*

SICANI, *orum*, (*Sizaroi*). Naród w Sycylii. *Dionys. Halicarn.* || Naród we Włoszech. *Virg.*

SICANIA, *ae*, *z*. (*terra Sizaria*). *Thucyd.* t. j. Sycylia. *Ovid. Plin.*

SICANIS, *idis*, *z*. Z Sycylii albo blisko Sycylii, należąca do Sycylii, Sycylijska, np. *Aetna. Ovid.*

SICANIUS, *a*, *um*. Z Sycylii, blisko Sycylii, Sycylijski, np. — *apes. Martial.* — *arenae. Ovid.* — *lacus. Virg.* — *gurgis. Sil.* — *urbes. Lucan. Sicania (scil. terra) t. j. Sycylia.*

SICANUS i SICANUS, *a*, *um*. Z Sycylii albo niedaleko Sycylii, Sycylijski, np. — *fluctus. Virg.* — *montes. Ovid.* || Ztąd *Sicani*. Sycylijszczy. *Virg. Sil.*, też *Sicani*. Naród we Włoszech. *Virg.*; ztąd *Sicanæ gentes*. Narody we Włoszech. *Id.*

SICARIUS, *a*, *um*, (od *sica*). Tyczący się sztyletu, pugińalu, tym trudniący się, należą do tego; ztąd *sicarius*, rzeczow. *scil. homo*, t. j. noszący sztylet, pugińal na zabicie kogo, cichobójca, morderca tajny, bandyta, lotr, rozbojnik. *Cic. Hor. Tac. Suet.*, np. *questionem de sicariis exereere. Suet.*

|| Ztąd formula *inter sicarios. Cic.* t. j. gdy o sędzie i o sędziu zabójstwa rzecz ma się; *judicium inter sicarios. Id.* t. j. sąd względem cichobójców; *questionem inter sicarios exereere. Cic.* t. j. czynić badanie względem cichobójców.

SICCABILIS, *e*, *ptnk.* (od *siccus*, *are*). Który może się suszyć, osuszyć, np. *siccabile humoris. Coel. Aur.*

SICCANEUS, *a*, *um*, (od *siccus*, *a*, *um*). Suchy, suchy z przyrodzenia, nie wilgotny, nie mokry, np. ziemia, grunt, ląka, np. — *pratium. Colum.* — *locus. Id.*; ztąd *siccanea scil. loca. Colum.*

SICCANUS, *a*, *um*, (od *siccus*, *a*, *um*) zamiast *siccaneus*. Suchy, np. — *ulmus. Plin.*

SICCARIUS, *a*, *um*, (od *siccus*, *a*, *um*). Tyczący się suszenia, trudniący się tem, należą do tego, np. — *canistra. Serv. ad Virg.*

SICCASCO, *seis*, *cavi*, *scere*, (od *siccus*, *a*, *um*) i. q. *siccresco*, np. *ubi pluerit et siccauerit. Cato.* t. j. tam, gdzie deszcz padał, stało się suchem.

SICCATIO, *onis*, *z*. (od *siccus*, *are*). Suszenie. *Plin.*

SICCATIVUS, *a*, *um*, (od *siccus*, *are*). Suszący, mający moc suszenia, np. — *malagma. Coel. Aur.*

SICCATORIUS, *a*, *um*, (od *siccus*, *are*). Suszący, mający moc suszenia, np. *origanum est siccatorium. Theod. Prisc.*

SICCE, *psk.* (od *siccus*, *a*, *um*). Sucho, na suchém miejscu, np. *ut bos sicce stabuletur. Colum.* || Przenośnie, *quasi sicce dicere. Cic.* t. j. mówić krótko, subtelnie, Attykiem sposobem. || *Sicce* zamiast *sic. Plaut.* Ob. *Sic* na końcu.

SICCENSIS, *e*, *ptnk.* Należący do miasta Sikka w Numidii. *Sall.*

SICCESCO, *seis*, *ere*, (od *siccus*, *a*, *um*). Schnąć, usychać, stawać się suchem. *Cels. Colum. Plin.*

SICCIFICUS, *a*, *um*, (od *siccus* i *facio*, zamiast *faciens aliquid sicum*). Czyniący suchem, suszący, mający moc suszenia, np. *vis quaedam sicifica. Macrobo.*

SICCINE zamiast *Sicne*, (od *sic* i pytając się *ne*). Tak to? pytając się, np. *siccine agis? Ter. Plaut. Proper.*

SICCITAS, *atis*, *z*. (od *siccus*, *a*, *um*). Susza, suchość, posucha, t. j. brak wilgoci, wilgotności, np. *siccitates paludum. Caes.*, *tanta est siccitas. Plin.* || Ztąd suche powietrze, susza, posucha, gdy ziemia staje się suchą, np. *siccitate eo anno plurimum laboratum. Liv.*, *in siccitatibus acutae febres oriuntur. Cels.* || Przenośnie, suchość, wyschłość, np. — *orationis. Cic.* t. j. suchość, chudość. || Schudnięcie ciała, np. — *corporis. Cic.*

SICCO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *siccus*, *a*, *um*). Suszyć, osuszyć, suchem uczynić, np. — *veller. Virg.* Suszyć welnę. — *herbas. Ovid.* — *trawy.* — *frontem sudario. Quintil.* Ocierać z potu chustką czoło. — *lacrymas cadentes. Proper.* Ocierać łzy toczące się. — *fumo. Plin.* Wędzić w dymie. || Odnosi się do lekarstw. *Fiscum siccat strumas. Plin.* Lepa z jagód jemiolowych suszy słiny gruczoły. *Corpus siccare pila. Lucil.* Ćwiczeniem gry w piłę pozbyć się wilgotnych humorów ciała. — *vulnera lymphis. Virg.* Zimną wodą krew tamować. || *Siccare paludes. Cic.* Osuszyć bagna. — *ovis ubera. Virg.* Wydoić z owicy mleko. — *calices. Horat.*

|| Też *siccatus, a*, *um*, wysuszony, wyschły, np. — *ficus. Colum.* — *herba. Plin.*, *siccata capillos i. e. habens siccatos capillos. Ovid.* || Wypić, wypijać, wypróżnić, spełnić, np. — *calices. Hor.*, *cadis siccatis. Id.*; ztąd przenośnie. *Permessida ore. Martial.* t. j. zamiast dobre napisać wiersze, właściwie wypić wody *Permessus* rzeki. *Ubera siccare. Plin.* t. j. ssać piersi.

SICCOCULUS, *a*, *um*, (od *siccus* i *oculus* zamiast *habens oculos siccos*). Suchooki, mający suche oczy, np. *nostrum genus semper siccooculum fuit. Plaut. i. e. non potuit flere. Plaut.*

SICCUS, *a*, *um*, (podobno od hebrajsk. *ziah*, suchość, suchemiejscie). Suchy, nie wilgotny. *Sicci agri. Hor.* Suche pola. — *dies. Hor.* Such. posucha. || *Siccus ensis. Stat.* Miecz krwią niezbroczony. *Siccae aquae. Mart.* Śniegi. *Siccapocula. Tib.* Prózne kielichy. — *sanguine spolia. Prop.* Nieskrwawione łupy. *In sicco. Virg.* Na lądzie. || *Sicci oculi, siccae genae,*

siccum lumen. Marti. Propert. Suche, łzami nieskropione oczy, lice. || *Siccum corpus. Plaut.* Suche ciało. || Przenośnie. *Oratores Attici sani et sicci. Cic.* Krasomówcy Attycey ucinkowi i zwięzli. || *Siccus. Plaut.* Pragnienie cierpiący. — *vox. Ovid.* Pragnieniem zeschle usta. || Przenośnie. *Siccus. Plaut.* Trzeźwy, niepijany. || *Horat.* Ubogi, niedostatni. || *Sicca luna. Propert.* Niedźdzysty księżyc. || — *panis. Sen.* Chleb suchy bez pokarmów. || — *medicamentum. Scrib. Larg.* Lekarstwo mające dzielność suszenia. || *Sicca*, miasto. Ob. *Sicca*.

SICEL podobno zamiast *siclus*, np. *sicel lupinosque. Petron. Ed. Burman.* ma *sicer*.

SICELICON, *i*, *n.* (*σικελικόν*). Ziele s. Antoniego, pleśnik, inaczej *psyllium* zwane, np. *psyllion alii cynoides etc. adpellant. Plin. Ed. Elzevir.* ma *sicelion*.

SICELIS, *idis*, *z*. (*Σικελis*). Rodem z Sycylii, Sycylijski, np. — *Musae. Virg. i. e. Theocritheae. t. j. Teokritusa z Sycylii, puellae Scilides. Ovid.* Sycylijski, dziewczęta Sycylijskie, — *nymphae. Ovid.*

SICELLA, *ae*, *i* *orum*. Miasto w Palestynie. *Joseph. antiq.*

SICERA, *ae*, *z*. (*Hebr.* *shechar*, gr. *σικερα*). *Hier. Tertull.* Użydów wszelki trunk upajający, prócz wina; napój zrobiony ze zboża, z owoców albo z miodu i daktylów.

SICILIA, *ae*, *z*. (*Σικελία*). *Plin.* Sycylia, wyspa na morzu Śródziemnym.

SICILICISSITO, *as*, *are*, (częstotl. od *sicilisso*, *are*, jak *Gracisso*, *Atticisso*, np. *hoc argumentum gracissat, tamen non atticissat, verum sicilicissat. Plaut.* t. j. mówi po Sycylijsku, Sycylijskim językiem.

SICILICULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *Sicilis*). Małe narzędzie do rżnięcia, do rzeźniania, albo do cięcia, do rąbania, mała szpada, miecz, mieczyk do grania dla dzieci, np. — *argenteola. Plaut.*

SICILICUS albo SICILICUS, *i*, *m.* (od *sicilio. Fest.* z hebrajsk. *shekel*, *siclus*). *Fann. de ponder.* Czterdziesta ósma część asa, czwarta część uneyi, dwie drachmy zawierająca. || *Plin.* Czwarta część cala. || *Sicilicus horae. Plin.* Czwarta część dwunastej części godziny, np. pięć minut. || *Colum.* Czwarta część dwunastej części lannu, np. — *jugeri. Id.* || *Sicilium* w pisaniu znaczy *Comma* u gramatyków. || *Sicilicum, i*, *n.* *Paul. ex Festo.*

SICILIENSIS, *e*, *ptnk.* (od *Sicilia*). Z Sycylii, niedaleko Sycylii, Sycylijski, np. — *ager. Cic.* — *fretum. Cic.* — *pecunia. Cic.* — *ipse. Id.* t. j. pieniądże zebrane w Sycylii przesłane do Rzymu. — *peregrinatio. Suet.*

SICILIMENTUM, *i*, *n.* (od *sicilio*). Pota, trawa poźna, jesienna, otawa, np. *sicilimenta. Cato.*

SICILIO, *is*, *ivi*, *itum*, *ire*, (od *sicilis*, więc od *seco*). Rosić potraw, otawę, siano

jesiennie, np. — *prata. Varr. Colum. Siciliri, secari. Plin.*

SICILIS, *is*, *z*. (od *seco*). Narzędzie do rżnięcia albo do rąbania, do siekania, np. miecz, szpada, palasz. *Plin.*; ztąd zdrobn. *sicilicula. Plaut.*

SICILISSO, *as*, *are* i. q. *Sicilissito. Fest.* Ob. SICILISSITO.

SICINISTA, *ae*, *m.* (*σικινιστης*). Rodzaj tancerza, tanecznika albo pantomimisty. *Gell.*

SICINNIUM, *ii*, *n.* (*σικιννις*). Rodzaj pantomimy, tanca połączonego ze śpiewem tanecznika. *Aec. ap. Gell.*

SICLUS, *i*, *m.* (*Hebr.* *Shekel*). *Hieron.* Sykiel, żydowska moneta srebrna, waząca dwie drachmy, wartości dziesięć groszy srebrnych, mówiące o zwyczajnym sykle. Sykiel zaś od świątyni, czyli poświęcony, dwakroć więcej wazył, t. j. cztery drachmy attyckie.

SICORIS, *is*, *m.* *Caes.* Rzeka w Hiszpanii Tarrakońskiej, teraz Segre.

SICUBI, zamiast *si alicubi*. Jeśli gdzie, np. *sicubi me nactus fueris cet. Cic. tez Ter. Virg. Suet.*

SICULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *sica*) i. e. *parva sica*. Mały sztylet, pugińal; ztąd przenośnie, żartobliwie, zamiast *mentula. Catull.*

SICULE, *psk.* (od *Siculus*, *a*, *um*). Po Sycylijsku, Sycylijskim językiem, np. — *loqui. Fest.*

SICULUS, *a*, *um*. *Virg.* Sycylijski, należą do Sycylii. — *pastor. Virg.* Teokryt. — *tyrannus. Ovid.* Falarys. — *juvencus. Pers.* Miedziany wół Falarysa. — *vertex. Sen. p.* Etna. — *pirata. Lucan.* Pompejusz. || *Siculi, orum. Cic.* Naród Sycylijski. || *Siculum* zamiast *Siculorum. Lucr.* || *Siculi*, naród niegdyś zamieszkały we Włoszech. *Plin.*

SICUNDE, zamiast *si alicunde*. Jeśli ztąd, np. *mihi sicunde potes, erue etc. Cic.*, *sicunde spes se ostendisset. Liv.*, *sicunde hostis adpareat. Suet.*

SICUT albo SICUTI, zamiast *sic ut* albo *uti*, *psk.* (oznaczający podobieństwo). Jak, jakby. *Si me, sicut soles, amas. Cic.* Jeśli mnie, jak zwykłeś, kochasz. *Ego, sicut alter parens. Id.* Ja jakby drugi ojciec. || Znaczy porównanie. *Sicuti mechanici. Fest.* Nakształt mechaników. || Pięknie się używa w tym sposobie wyrażenia. *Illa quamvis ridicula essent, sicut erant, etc. Cic.* Te rzeczy luboły śmieszne były, jak w rzeczy samej były. || *Sicut eram, as, at*, wyrażając stan rzeczy nagle obecny. Jak stoję. *Sicut eram, fugio sine vestibis. Ovid.* Dopiero jakom stał, uciekam obnażony ze sukni. || *Sicut*, zamiast *si quasi. Sall.* Jakby. || *Zamiast ut. Sicut adolescit. Pallad.* Gdy podra. || *Sic ut*, zamiast *adeo ut*. Tak dalece; ztąd tak jak t. j. na przykład. np. *sicut eum nuntiatum esset, quosdam sibi insidiari. Nep.* || *Sicut* zamiast *qualis*, np. *sicut est hic. Plaut.* || Jakoby, prawie, jak, np. *ex his duabus diversis sicuti familiis cet. Cic.* t. j. jakoby, jak. || Równie jak gdyby, np.

alii, sicuti jura populi defenderent cet. Sall. || Lubo, chociaż, choć, acz, np. sicut minoribus viribus, quam Massilienses pari colebant fide. Liv.

SICUTI. Ob. SICUT.

SICYON, ōnis, ż. (Σικυών). Plin. Miasto Peloponezu w Achai, ojezyzna Arata poet. Cic. Plaut. Ovid. Mela.

SICYONIUS, a, um, (Σικυόνιος). Tyczący się Syceonu miasta. || Syceonii, orum. Cic. Mieszkańcy Syceonu. || Syceonia, orum. Lucret. Obowią niewieście. Et pulchra in pedibus Syceonia rident. Id. Ipięne obowią lśnią się na nodze.

SICYOS AGRIOS, (αἰκνός ἄγριος). Apul. Dzikie górek.

SIDERALIS, e, ptuk. (od sidus). Plin. Gwiazdowy, tyczący się gwiazd. — difficultas. Id. Trudność w nauce gwiazdarskiej.

SIDERATICUS albo SIDERATITUS, a, um, od choroby Sideratio napadającej, zdrętwiały, złodowaciały, np. — jumenta, np. sideraticia jumenta dicuntur, cum venas vacuas percusserit frigus aut aestus, redditur enim stupidum animal. Veget. de re vet.

SIDERATIO, ōnis, ż. (od sideror). Plin. Uśnięcie, zagorzenie drzew, mianowicie figowienie drzewa i winnie przez wpływ kanikuly. || J. Firm. Prognostyk. || Rodzaj choroby zwierząt, zdrętwienie, osłupienie, kulanie, kulawienie. Scribon. Larg.

SIDERATITUS. Ob. SIDERATICUS.

SIDERATUS, a, um, (imsl. od sideror, ari). Zagorzały, uschły, zdrętwiały, mówiący o roślinach i bydłach. Plin.

SIDEREUS, a, um, (od sidus). Gwiazdny, gwiazdzisty, pełen gwiazd, np. — coelum. Ovid., też — arx i. e. coelum. Ovid. — canis. Ovid. Gwiazda psia, konstellaacya. — aestus. Ovid. Upał słoneczny. — colossus. Mart. Rolos słoneczny. Sidera dea. Prop. Księżyce. || Niebieski, bozki, jasny, piękny. — sanguis. Val. Flacc. Rod bozki. Sideri artus. Stat. Członki bóstwa. — orbes. Claud. Oczy błyszczące jak gwiazdy. || Sideras exerceat artes. Stat. t. j. niebieskich rzeczy tyczące się.

SIDERION, ii, n. (σίδηριον) albo Heraclion siderion. Roślina, (verbena officinalis). Koszyczko zwyczajne. Plin. Roślina, która goi rany zadane żelazem. Plin.

SIDERITES, ae, m. (σίδηριτης). Magnes kamień. Plin. scil. lapis, pospolicie. Edd. Hard. Elzevir. etc., mają sideritę od przyp. pierwsz. sideritis. Drogi kamień z rodzaju diamentów, który jak żelazo daje się polewować. Plin. scil. adamas, scil. gemma.

SIDERITESIS, i, q. heliotropium. Apul. de herb.

SIDERITIS, idis, ż. (σίδηριτης) scil. herba. (stachys recta). Czyściec prosty, roślina. || scil. gemma, drogi kamień, też od siderites zwany. Plin. || Siderites. Magnes kamień. Plin. Ob. Siderites.

SIDERÓPOECILOS, i, m. (σίδηροπέκίλος).

łos). Plin. Żelaznik, drogi kamień nakrapiany. || scil. gemma.

SIDEROR, aris, atus sum, ari, bier. (od sidus) od choroby sideratio, Martwieć, schnąć, stawać się zdrętwiałym, jako ludzie, drzewa, rośliny, bydła. Sideratis, np. hominibus etc. Plin. Veget. de re vet.

SIDICINUS, a, um. Tyczący się miasta Teanum Sidicinum w Kampanii, należący do tego miasta, Sidicyński, np. — aequora. Virg. — olivae. Plin. || Ztąd Sidicini. Cic. Mieszkańcy tego miasta.

SIDŌ, dis, sidi i sēdi, ēre (podobno od iŝo, i. e. facere sedere, sadzić). Osiadać, spuszczać się na dół, pogrążyć się, siadać. Gemina super arbore sidunt. Virg. Siadają na podwójnym drzewie, mówiące o gołębiach. Mare ita profundum, ut nullae ancorae sidunt. Plin. Morze tak głębokie, iż żadne kotwice dna nie sięgają. || Sidere. Tac. Osiadać na brodownie, jako nawy. Navis coepit sidere. Nep. Okręt zaczął się pogrążyć na dno. || Sidere. Plin. Nie pływać ale tonąć na dno, osiadać na dnie, jako męty, fuzy i t. p. || Przenosić, ustępować, upadać, przedstawiać bydlę, nikać, np. sidentia imperii fundamenta. Plin. t. j. upadają fundamenta, civitas pessum sua mole sidens. Sen., sidentia meta. Tac. i. e. desinente. || Czas przeszły sedi.

SIDŌN, ōnis i ōnis, ż. (Σιδών, ὄνος i ὄνος). Miasto w Fenicii, np. Sidona. Virg. Sidone. Sil. Lucan. Plin., dziś Saida, Scida, Sajda, Seida, Seide.

SIDŌNICUS, a, um, (Σιδωνικός) i. q. Sidonius. Sidoniski, np. leges cultusque Sidonica. Sall.

SIDŌNIS i SIDŌNIS, idis, ż. (Σιδωνίς, Σιδωνίς). Z Sidonu, należący do Sidonu, Sidoniski, np. — concha. Ovid. t. j. purpura Tyrijska. || Ztąd rzeczow. Tyrijska, niewiasta z Sidonu, np. Sidoni veeta bove. Ovid. t. j. Europa, córka Agenora króla Sidonu, też Anna, siostra Didony. Ovid.

SIDŌNIUS albo SIDŌNIUS, a, um, (Σιδώνιος i Σιδωνίος). Należący do Sidonu, Sidoniski, też zamiast Tyrijski, Fenicki, np. — equus. Virg. — hospes. Ovid. t. j. Kadmus. — moenia. Id. Miasto Sidon. || Ztąd Sidonia scil. terra. Justin. Okolica Sidonu. || Sidonii. Liv. Mieszkańcy Sidonu albo Tyrijscy. || Szczególnie purpurowy, np. Sidonio fulget in ostro. Ovid., chlamydem Sidoniam. Virg. || Kartagiński, np. — duces. Sil. — miles. Id. || Tebański, np. — turres. Stat.

SIDUS, ōris, n. (od εἶδος, kształt). Konstellaacya, znak niebieski. Ex Ariadno sidere nosse potes. Val. Flacc. Z konstellaacyi Aryadny poznać możesz. || Cic. Gwiazda, planeta. Sidera innumerabilia. Id. Nieprzeliczone gwiazdy. Radiantia nocte micabant sidera. Ovid. Błyszczące w nocy świeciły gwiazdy. || Sidera, u poetów rzeczy błyszczące, światła, lśniące się, złote, ogniste. || Planeta. Inclutatum sidus. Plin. Cien słoneca. Saturni sidus. Juvenal. Saturnus, pla-

neta. Sidus noctium. Senec. Księżyce. || Juvenal. Przez zamianę. Niebo. || Sidera tangere. Ovid. Horat. Bydź szczęśliwym, podobnym bogom. || Przenosić. O sidus Fabiae. Ovid. O ozdoba i zaszczytce Fabii. || Przez zamianę. Sidera. Stat. Czas nocny. Sideribus dubiis. Juvenal. Na brzask, gdy za wejściem jutrenki nikną gwiazdy. || Pewna pora roku. Quo sidere terras vertere conveniat. Virg. W jakiej porze roku przypada orać ziemię. || Klimat. Patrium sidus. Plin. Ojczysty klimat. || Wpływ planet na ziemię. Grave sidus. Virg. Wiatr, burza, niepogoda. || Afflari sidere. Plin. Bydź dotkniętym rodzajem choroby przez wpływ złej gwiazdy. || Sidus confectum. Plin. Niepogoda przez wpływ planety zrzadzona skończyła się. || Natale sidus. Cic. Gwiazda, pod którą się kto rodzi. || Stat. Blask kształtu, piękność. || Sideribus similes oculis. Ovid. Piękne jak gwiazdy oczy. || Suet. Wyraz pieczęty. || Ad sidera. Propert. Bardzo wysoko. || Ferre ad sidera. Virg. Bardzo wynosić kogo pochwałami. || Sidera. Senec. Bogowie, np. terret Orion deos. Id. t. j. Plejady, clara deos obtulerit dies. Sen. t. j. słonce z gwiazdami.

SIEM, sies, siet, używa często Plant. Terent. Cato., zamiast sim, sis, sit. Ob. SUM.

SIFILO, as, are, zamiast sibilo. Non. Ob. SIBILO.

SIGALION, ōnis, m. (od σιγάω, milczeć). Auson. Bozek milczenia, czyli Harpokrates.

SIGEUS, a, um. Ovid. i SIGEUS, a, um, (Σιγέος). Virg. Sygiejski, należący do przylądka Troady. || Sil. Rzymski.

SIGILLARIA, ium, n. (sigillum). Suet. Dwa dni świat połączonych ze świętem saturnusowi dla niewolników. || Uroczystość u Rzymian, podczas której przyjaciele sobie w darze posyłali łątki. || Gell. Rynek w siódmej dzielnicy rzymskiej, gdzie przedawano łątki, albo inne małe gładkie roboty.

SIGILLARIUS, scil. artifex. Inscr. Łątkarz, który robi łątki.

SIGILLARIUS, a, um. Ob. SIGILLARITUS.

SIGILLARIS, e, ptuk. (od sigillum). Gell. Obrazkowy, służący obrazkom. || Sigillaria, scil. solennia, albo festa. Ob. Sigillaria.

SIGILLARIUS albo SIGILLARIUS, a, um, (od sigillaria albo od sigillum). Święteczne obrazki (sigillaria). Tyczący się świętecznych obrazków (sigillaria), należący do nich; ztąd sigillaria scil. munera. Spartium. Podarek ze świętecznych obrazków; (od sigillum) służący do pieczętowania, należący do tego, np. annulus sigillarius. Fopise. t. j. syguet, pierścionek z pieczęcią.

SIGILLARIUS, a, um, (od sigillum) i. q. sigillaris. Tyczący się obrazu, wyobrażenia, trudniący się obrazem, np. sigillarius scil. artifex. Inscr. ap. Gruter. Robiący obrazki

albo łątki, wszelkie figurki, np. z brązu. Sigillario zamiast sigillario. || Sigillarius zamiast sigillarius. Ob. Singillarius.

SIGILLATIM, psk. Osobno, pojedynkiem, zamiast singulatim albo singillatim. Suet. Ob. Singulatim.

SIGILLATOR, ōris, m. (od sigillo, are). Łątkarz, który robi łątki albo małe figurki. Inscr. ap. Murator.

SIGILLATUS, a, um, (od sigillum). Ryt, snycerowany, mówiący o małych figurkach, obrazkach, np. scyphi. Cic. || Właściwie (imsl. od sigillo, are i. e. sigillis ornare cet.) np. nulla mina sigillatis sericis utatur. Cod. Theod.

SIGILLARIUS, a, um. Ob. SIGILLARIUS.

SIGILLIOLUM, i, n. (zdrobn. od sigillum) i. q. sigillum, mówiące zmniejszającym sposobem. Obrazeczek, mała figurka, mały posąg. Arnob.

SIGILLO, as, avi, atum, are, (od sigillum) i. e. sigillis instruere vel ornare. Ryć, snycerować. Farr.

SIGILLUM, i, n. (zdrobn. od signum). Cic. Obrazek, łątki, mały posąg. || Cic. Pieczęć.

SIGLUM, i, n. mnog. Sigla, orum, (od singula albo sigilla). Cod. Justin. Abrewiacya czyli skrócenie, pismo przedkie z tyłkami, np. S. F. B. E. t. j. si vales bene est etc. || Sigla, orum, zamiast sigilla, albo siglae, arum, np. in Pandect. Cuiac. SIGMA, ātis, n. (σῆμα). Mart. Łózko w kształcie pół koła, którego starożytni używali do stołu, na którym się mieściło siedm lub ośm osób. || Sidon. Ława półkołowa w łaźni.

SIGMOIDEUS, a, um, (σχιμοειδής; Σ, s greckie; εἶδος, kształt). Mający kształt S greckiego.

SIGNACULUM, i, n. (od signo, are). Znak, pieczęć, np. — corporis. Tertull. — frontis. Prudent. t. j. znaki krzyża. || Ztąd obraz na pieczęcie, pieczęć, np. annulus faberrimo signaculo. Apul. — sigilla impressa. Ulpian. in Pandect.

SIGNANTER, psk. (od signans, imsl. od signo, are). Naznaczonym, nacechowanym sposobem; jasno, wyraźnie, zrozumiale, np. signanter et breviter omnia indicare. Auson., signanter et propria dicere. Hieron. SIGNARIUS, a, um, (od signum). Tyczący się obrazu albo posagu, trudniący się tym; ztąd signarius artifex. Inscr. ap. Murator. t. j. snycarz.

SIGNATE, psk. (od signatus, a, um, imsl. od signo, are). Nacechowanym, oznaczonym sposobem; ztąd jasno, wyraźnie, zrozumiale, np. mówić, np. proprie et significate locuti sunt. Gell. Macrobi., signatus aliquid explicare. Ammian.

SIGNATIO, ōnis, ż. (od signo, are). Naznaczenie, oznaczenie, np. furtiva signatio. Tertull. t. j. znak krzyża świętego. Signatione determinare. Auct. dialog. (w Taciecie),

t. j. oznaczeniem; ztąd uwaga, postrzeżenie, zastanowienie, wybijanie, wyrażanie, i t. d. **SIGNATOR**, *ōris*, m. (od *signo*, *are*). Właściwie ten, który co oznacza, naznacza, znamieniuje, albo wybija, wycisła; ztąd pieczętacz testamentów. *Suet. Signatores falsos. Sall.* t. j. którzy czynią testamenta fałszywe. *Mineraz*, co pieniądze kuje. *Inscr. ap. Gruter.*

SIGNATORIUS, *a*, *um*, (od *signo*, *are*). Nacelowaniu służący, do pieczętowania służący, np. *annulus signatorius. Val. Max.* t. j. pierścioneł z pieczętką, pierścień herbowy.

SIGNATURA, *ae*, *z*. (od *signo*, *are*) i. q. *signatio*. Naznaczenie, oznaczenie. || Pieczętowanie. || Ztąd pieczęć, pieczętowanie. *Suet.*

SIGNATUS, *a*, *um*, (imsl. od *signo*, *are*). **Tibull.** Znakowany, cechowany. *Signata loca funda tangere. Id.* Trafić do celu procy. || **Cic.** Pieczętowany. || *Prop.* Zamknięty. || *Napisany*. — *fastis tempora. Ovid.* Epokhy zapisane w księgach publicznych. || *Ruty*. — *pecunia. Cic.* Biła moneta. || *Cic.* Wyrażony, oznaczony.

SIGNIFICATIO, *cis*, *ēci*, *aetum*, *cēre*, (od *signum* i *facio*, jak *lucrifacio* etc.) Ukazać, dać znać, dać co komu do zrozumienia, zamiast *significare*, np. *nutu significare. Marcian. in Pandect. Inne Edit.* mają *significare*, np. *Malcoand.*

SIGNIFER, *a*, *um*, (od *signum* i *fero*, zamiast *ferens signum* albo *signa*). Noszący znak, znamie, obraz albo obrazy, np. — *crater. Val. Flacc.* t. j. czara obrazami ozdobiona. — *orbis. Cic.* — *circulus. Vitr.* t. j. zodyak. || Noszący chorągiew, sztandar, np. na wojnie; ztąd rzeczownie *signifer*, chorągź, który nosi chorągiew, np. *signifer aquilae. Ovid.* || Przenośnie, głowa, berszt, sprawa, np. — *calamitosorum. Cic.* też. *Sall.*

SIGNIFEX, *icis*, m. (od *signum* i *facio*). Który wyrzyna figury, szczególnie który robi posągi, snycerz, rzeźbiarz, np. *egregius signifex. Apul., inter significes Phidias primus. Arnob.*

SIGNIFICABILIS, *e*, *ptnk.* (od *significo*, *are*). Znamienujący, znaczący, dający do zrozumienia, np. — *vox. Farr.*

SIGNIFICANS, *utis*, *tior*, *tissimus*, r. *współ.* (imsl. od *significo*, *are*). Wyrażając co słowami, jasny, wyraźny, zrozumiały, znaczący, dobitny, mocny, dosadny, dorozumiewający się, np. *locorum dilucida et significans descriptio. Quintil.* — *orator. Id.*, *significatissimum vocabulum. Gell.*, *significans demonstratio. Plin.*, *significantiū est. Quintil.*

SIGNIFICANTER, *psk.* (od *significans*, imsl. od *significo*, *are*). Jasnie, wyraźnie, zrozumiale, znacznie, dobitnie, mocno, dosadnie, np. — *rem indicare. Quintil.* — *dicere. Id.* — *ordinem rei proferre. Id.* *Significantius. Cic.* *Significantissime. Quintil.*

SIGNIFICANTIA, *ae*, *z*. (od *significo*, *are*). Znak, oznak, znaczenie, np. — *figura-*

ta. Tertull., significantia laborum. Quaecunque Christus passus est habuerunt figuram et significantiam magnam. Lactant. || *Moe*, dobitność słów, np. *tanta verborum significantia. Quintil.*

SIGNIFICATIO, *ōnis*, *z*. (od *significo*, *are*). Gdy kto komu daje co do zrozumienia, znak, znamie, cecha, wyjawienie, objawienie, znaczenie, wyrażenie, np. — *voluntatis. Cic.* — *rerum futurarum. Id.* *nutu et significatione appellare aliquem. Cic.* Skinieniem i daniem znaku przywoływać kogo. *Et significatione Gallorum. Caes.* I z wyrazu *Gallōw. Significatio pudoris. Cic.* Znak wstyd. || Znak chęci, dobroczynności. *Populi iudiciis atque omni significatione florere. Cic.* Słynąć dobrą opinią i przychylnością u ludu. || — *verbi. Cic.* *Moe* wyrazu, t. j. *moe*, dobitność słowa; *dare significationem artificii, literarum. Cic.*

SIGNIFICATIVUS, *a*, *um*, (od *significo*, *are*). Mający moc znaczenia, np. *res significativa. Ulpian. in Pandect.* t. j. rzecz pewna.

SIGNIFICATORIUS, *a*, *um*, (od *significo*, *are*). Mający moc znaczenia, np. — *verbum. Tertull.*

SIGNIFICATUS, *a*, *um*, (imsl. od *significo*, *are*). Pokazany, oznaczony. *Cic.*

SIGNIFICATUS, *us*, m. (od *significo*, *are*) i. q. *significatio. Plin.* Znak rzeczy mającej się przydarzyć, prognostyk. || *Gell.* *Moe*, znaczenie, rozumienie jakiego wyrazu.

SIGNIFICO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *signum* i *facio* i. e. *signum facio*). Pokazywać co po sobie, dać znać, wskazać. — *per gestum. Ovid.* Dać znać gościem. — *nutu. Id.* — *skinieniem. — deditioem. Caes.* Dać znać o poddaniu się. || Oznajmić. *Id. mihi significavit per litteras. Cic.* Uwiadomił mnie o tem listownie. || *Tibull.* Przepowiadać przyszłe przygody. — *imbrem. Plin.* — *deszcz.* || *Cic.* Znaczyć *moe* wyrazu. || *Significari. dep. Gell.*

SIGNIFICUS, *i*, m. i. q. *signifex*. Ob. **SIGNIFEX**.

SIGNILIS, *e*, *ptnk.* (od *signum*) i. q. *signatus. Martian. Cap.*

SIGNINUS, *a*, *um*, *Plin.* Signijski, należący do miasta Signii Wolsków, gdzie robiono doskonale dachówki. *Signinum opus. Colum.* Robota mularska, tło nabijane. || *Signini, orum. Plin.* Mieszkańcy miasta Signii.

SIGNITENENS, *tis*, r. *współ.* (od *signum* i *tenens*) i. e. *signa tenens*. Gwiazdzisty, gwiazdami osadzony, np. — *(bigae noctis). Enn. ap. Farr.*

SIGNO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *signum*). Znać, znać, oznaczać albo rysować, znać, znać, znać, t. j. znakiem opatrzyć, znacznem czynić, np. — *locum. Plaut.* — *moenia aratro. Ovid.* — *regionem in cortice. Virg.* — *aliquid literis. Plaut.* — *campum limite. Virg.* t. j. ograniczyć. || Też *signatus*, *a*, *um*, oznaczony, np. — *locus. Tibull.* — *cicatrix.*

Virg. || Znać, zamiast dotykać, dotknąć, np. — *humum pede. Hor.* t. j. deptać ziemię. || Nacelować, napisać, naznaczyć, namalować, np. — *carminē saxum. Ovid.* — *rem carmine. — vultus imagine. Martial.* t. j. oznaczać, odrysować, odmalować. — *aliquid animo. Ovid.* t. j. pamiętać, notować. || Pieczętować, np. *mea gemma signat. Martial.* || Przenośnie, zamykać, zawierać, np. *quinguentio lustro. Martial.* *Sacra signata i. e. clausa custodita. Farr.*, *signata iura i. e. sancita, sacrata. Lucan.* || Nazywać, mianować, np. — *tempora verna nomine suo. Martial.* — *aliquid nomine. Cic.* — *aliquid verbis. Quintil.* t. j. wyrazić, wysłowić, mówić. || Bić, kuć pieniądze, np. — *aes, argentum, aurum. Cic.*, *argentum signatum. Cic.* t. j. srebrny pieniądź, *qui primus ex auro denarium signavit. Plin.* || Ozdobić, np. — *aliquem honore. Virg.* || Uważyć, postrzegać, obserwować, zastanawiać się, np. *se signari oculis. Virg.* || Wypisać, zakonotować. *Plin.*, *signataque tempora fastis. Ovid.* || Imsl. *signatus*, np. *locutio hoc proprie signata nomine est. Cic.* t. j. nazwana, mianowana. || *Signator*, t. j. znaczniejszy, wyraźniejszy, zrozumialszy, widoczniejszy, ozezwistszy, np. *quid expressius atque signatius? Tertull.*

SIGNUM, *i*, n. (*σῆμα*), od *σῆμα*, koł; albo *ἵζρος*, ślad). *Cic.* Znak, wyrażenie, cecha. — *pecori imprimere. Virg.* Znać, znać, znać. || *Virg.* Ślad, trop. || Hasło, godło żołnierskie. — *dare militibus. Tac.* Dać hasło żołnierzom. || *Cic.* Znak po którym co poznają, znak przyszłego przypadku dziwny, który bywa na niebie, na powietrzu, na płodzie dziwnym. || *Colum.* Znak pogody, niepogody. || *Virg.* Prognostyk. || Posąg, płaskorzeźba, obraz. *Signa spirantia. Virg.* Posągi prawie ożywione. *Signis asperis impressus crater. Virg.* Ryta czara. || Sztempel, wyrażenie pieczęci. *Signis integris. Cic.* Nienaruszyszy pieczęci. || Konstellacya, znak niebieski. || *Quint.* Wiecha, znak dla przestrogi zawieszony. || *Cic.* Chorągiew, proporzec, grot, znamie wojenne. || *Larma*, bicie na trwogę, trwoga. *Aere canoro signa dare. Ovid.* Trąbą w larmę uderzyć. *Signa inferre. Caes.* Iść na nieprzyjaciela, zacząć potyczkę. *Sub signis esse. Liv.* Bydź pod bronią, stać pod chorągwią. || *Signum tollere. Cic.* Dać hasło. || *Cic.* Sygnet do pieczętowania. || Przenośnie, *volumen epistolarum, quod sub signo habeo. Cic.* t. j. razem, we spół mam zapieczętowane.

SIL, *is*, n. *Plin.* Brunatna farba, rodzaj okry, niepospolitej rudy żelaznej. *Vitr. Auson.*

SILACEUS, *a*, *um. Plin.* Należący do okry rudy żelaznej. || *Modry*, żółty.

SILANUS, *i*, m. i. e. *aqueductus. Lucr.* Rurny słup, cewka u rur wodnych, kędy woda wytryska. || Jeden z familii rzymskiej. *Liv.*

SILARUS, *i*, m. *Plin.* Rzeka w Lukanii, teraz Sele albo Selo.

SILATUM, (*scil. vinum*). Śniadanie. *Fest.* Wino zmieszane z rośliną, które starożytni pili na czczo.

SILAUS, *i*, m. *Plin.* Rodzaj opichu, ziele.

SILENA, *ae*, *z*. *Lucr.* Niewiasta płaskonosą.

SILENI, *orum. Plin.* Narod w Indii, niedaleko Indus.

SILENS, *tis*, r. *współ.* (od *sileo*). *Plin.* Milejący, który mileży. *Silentes anni. Claudi.* Pięć lat milczenia, które zachowywali uczniowie Pitagoresa. || Pusty, odludny. *Silentes luci. Virg.* Odludne gaje. || Cichy, spokojny. — *coelum. Plin.* Spokojne niebo. — *a ventis dies. Col.* Dzień bez wiatru. || — *luna. Plin.* Nów księżycy. — *unda. Val. Flacc.* Stojąca woda. — *flos. Col.* Nierozwinięty kwiat. *Silentes sureuli. Col.* Latorośle nie wypuszczające pąków. || — *leges. Lucan.* Zawieszenie sądów podczas wojny domowej. — *quercus. Lucan.* Las bez wyroczni. || *Silentia arma. Calpurn.* Czas pokoju. || *Silentes. Ovid.* — *umbræ. Virg.* Cienie umarłych. *Silentum sedes. Ovid.* Mieszkanie cieniów. *Silens nocte perpetua domus. Sen.* Mieszkanie piekła.

SILENTER, *psk.* (od *sileo*). Mileząc, mileżkiem, cichaczem, pokryjomy, np. — *prorum-pere*, mówiąc o rzekach upadających. *Ju-vene.*

SILENTIARIUS, *a*, *um.* (od *silentium*). Tyczący się milczenia. || Ztąd *Silentiarii. Cod. Justin.* Urzędnicy pałacowi cesarscy, których było powinnością utrzymywać porządek i spokojność w pałacu.

SILENTIOSUS, *a*, *um.* (od *silentium*). *Apul.* Milejący, pełen milczenia, cichy, spokojny. *Opacae noctis silentiosa secreta. Id.* Cichosć ciemnej nocy.

SILENTIUM, *ii*, n. (od *sileo*). Mileżenie, które się zachowuje w mówieniu, lub to, co jest bez trzasku i hałasu. *De illo silentium est. Cic.* Nie o nim nie mówią. *Obtinere silentium. Liv.* Zachować milczenie. — *indicare. Suet.* Milczenie nakazać. *Tenere se intra silentium. Plin.* Zachować się w milczeniu. — *rumpere. Virg.* Przerwać milczenie. — *manu poscere. Tac.* Wskazać ręką milczenie. *Silentio quippiam transire. Cic.* Milczeniem co pokryć. — *praeterire. Id.* — *praetermittere. Justin.* — *praetervehī. Cic.* Zamilczeć. || *Silentium facere. Plaut.* Milczeć, użyć milczenia. || *Silentium facere. Phaedr.* Nakazać milczenie. || *Silentia absol. Caes.* Bez trzasku, bez hałasu, mileżąc, w milczeniu. || *Per silentium*, albo *cum silentio. Terent.* Mileżkiem, mileżąc. *Pecunia silentium vendere. Ascon.* Za pieniądze milczenie przedać. || Przenośnie. Spoczynek, próżnowanie, gnuśność. *Silentium inter armatos. Liv.* Niczynność między zbrojnymi. *Vitam silentio transire. Sall.* Wieć spędzić na próżnowaniu. *Silentium praeturae. Tac.* Pretorstwo bez jurydyki. || Zapomnienie. *Pro-*

ferre aliquem e tenebris et silentio. Plin. Dobydź kogo z cieniów i zapomnienia. || *Silentium noctis. Farr.* Pierwospy. *Fasta silentia noctis. Lucan.* Głębokie nocy milczenia. *Tacitae per amica silentia lunae. Virg.* Gdy w spokojnej nocy księżyc sprzął swym blaskiem Grekom. || *Silentium. Fest.* Wieszczba bez żadnych przeszkód. || *Silentium ligni. Plin.* Drzewo twarde jako bukspan bez dźwięku.

SILENTUS, *a, um*, (od *sileo*). Cichy, spokojny, np. *loca silentia. Lucr. ap. Gell.* || *Silentia* zamiast *silentia* (od *silens*) przez skrócenie.

SILENUS, *i, m.* (Σιληνός). Piastun i nauczyciel Bachusa, który zwykł był jeździć na osie i zawsze być pijanym. *Serv. ad Virg.* || *Sileni*. Towarzysze Bachusa. *Cic.* || Przedniejsi panowie miasta Nizi Indów. || Greci dziejopis, który pisał życie Annibala. *Cic. Liv. Nep.*

SILEO, *ēs, lui, lere*, (od σιλέω, młeczeć). Młeczeć, chować młeczenie, nie mówić. *Silentur*, nieosobi. *Cic.* Młeczą, nie mówią. *Sileatur ille. Plin.* Niech młeczą o nim. || *Virg.* Uspokoić się, uciszyć się. *Siluerunt. Sen.* Uciszyli wiatry. *Silet ardens aether. Virg.* Powietrza zacięży przestworza. || Bydź nieczytanym. — *luna. Col.* Nie świeci księżyc. *Silent jura. Albini.* Sprawiedliwość bez mocy wykonania. — *leges inter arma. Cic.* Młeczą prawa w boju. || Przenośnie. *Silent Musae Varronis. Cic.* Warron nie pisze.

SILER, *ēris, n. Plin.* Bagno, drzewko, łoża, łożyna rosnąca w wodzie. — *montanum. Czarnogłów, ziele. Lucan. Ob. SILARUS.*

SILESCO, *is, ūi, scēre, n. Virg.* Zacząć młeczeć, stać się młeczającym. *Deum domus alta silescit. Virg.* Młeczą niebios. || *Ter.* Uspokoić się, uciszyć się. *Dum haec turbae silescunt. Terent.* Gdy się uspokoją rozruchy.

SILEX, *icis, m. i. z.* (od σάλεξ). Witr. Skala, krzemień, kamień. || Krzemień do krzesania ognia. *Silici scintillam exedit Achaes. Virg.* Krzesi ogień Achates z krzemienia. || Skala, opoka. *Quam si dura silex aut stet Murpesia cantes. Virg.* Stoi jak twar-da opoka, albo też Marpezu skala. || Przenośnie. Nieużytość serca. *Cor silice coneretur. Tibull.* Serce twarde jak skala. || *Pedibus silicem contere. Juvenal.* Chodzić po bruku.

SILICARIUS, *a, um*, (od *silex*). Skalisty, od skały. || *Silicarii. Fronti.* Brukarze, rzemieślnicy od bruków.

SILICERNIUM, *Ob. SILICERNIUS.*

SILICERNIUS, *a, um, silicernium, scil. convivium. Fest.* Uczta pogrzebowa. || *Arnob.* Rodzaj nadziewania. || *Terent.* Wyrz obelgi na zgrzybiałego starca.

SILICEUS, *a, um*, (od *silex*). *Cic.* Krzemienisty, skalisty. || Przenośnie. *Sen.* Twardy jak krzemień, nieużyty.

SILICIA, *ae, z.* (zamiast *siliqua*) *i. q.*

foenum graecum. Boża trawa. *Plin.*, inaczej *siliqua. Colum. Ob. Siliqua.*

SILICIUM, *i, n.* Krzemionek; metal stanowiący zasadę krzemionki.

SILICIUS, *ii, m.*, np. *lectorum silicios. Plin.*, to co znaczy niewiadomo. *Salmas.* zowie ostrokrzewem kędzierzawym.

SILICULA, *ae, z.* (zamiast *siliqua*) *zdrob.* od *siliqua*). Mały strąk, strączek, albo strąk. *Farr.*

SILIGINARIUS i **SILIGINARIUS**, *a, um.* Trudniący się mąką pszenną; ztąd *pistor siliginarius. Inscr. ap. Gruter.* *Siliginarius. Ulpian. in Pandect. scil. pistor* albo *homo. t. j.* piekarz albo handlarz.

SILIGINEUS, *a, um*, (od *siligo*) *i. e. e siligine*, np. *farina. Cato. Plin.* — *panis. Sen.*

SILIGNARIUS, zamiast *siliginarius* (przez skrócenie). *Pandect. Ob. SILIGINARIUS.*

SILIGO, *inis, z.* (σιλίγνυς). Przednia pszenica, przednia mąka pszenna. *Plin. Farr. Cels.*

SILIQUEA, *ae, z.* (od σέλικος, lupina). *Virg.* Lupina, strąk pełny albo w strączu bob, groch. || *Plin.* Strąk czczy, strączyna, łuska strąkowa. || *Hor.* Jarzyna strączysta, jako groch, bob. || *Plin. Ob. Ceraunia.* || *Plin.* Słodkie strącze. || *Colum.* Boża trawka. || *Gran, waga.*

SILIQUEASTRUM, *i, n. Plin.* Pieprzyca, ziele zwane *piperitis*.

SILIQUEATICUM, *i, n.* (pectigal). Clo, które się płaci od towarów przywiezionych na jarmark. *Cassiodor. Farr.*

SILIQUEO, *aris, ari, dep.* Strąkowacieć, strącze puszczać. *Plin.*

SILPHIUM, (*Silphion*), *ii, n. i. q. la-serpitum. Plin.* Jest właściwie słowo greckie σιλφιον. *Colum.*

SILLI, *orum, m. mnog.* (σίλλοι). *Gell.* Rodzaj wierszów u Greków nakształt satyry.

SILVA albo **SYLVA**, *ae, z.* Las naturalny, las rebusy. *Silva umbrosa. Propert.* Las cienisty. *Silvarum latebrae. Ovid.* Kryjó-wki lasów. *Solae silvae. Propert.* Same lasy. *Fatigare silvas. Val. Flacc.* Polować w lasach. || *Cic. Sad.* || Przez zamianę. *Virg.* Drzewa rosnące, drwa. || *Silva. Stat.* Jedno drzewo. || *Ferre in pectore silvam. Lucan.* Mieć wiele postrzałów w piersiach. || Przenośnie. Obfitość, dostatek, mnóstwo czego. *Omnis ubertas, quasi silva dicendi. Cic.* Wszelki dostatek, jakby materya do mówienia. || Ztąd pierwsza materya czego. || *Silvae.* Tytuł rozmaitych wierszów Stacjusza na pięć ksiąg podzielonych. || Przenośnie. *Silva comae. Juvenal.* Rozkudlane włosy. || *Sylvae frondosae, zamiast sylvae frondosae. Enn. ap. Macro-b.*

SILVANUS (*Sylv.*), *i, m.* (od *silva* albo *sylva*) *scil. deus.* Silwan, bóg lasów, pól, pastwisk, bydła. *Virg. Hor. Ovid. Marti.* *Sylvano in sylva. Cato.* || w licz. mnog. *Silvani, (Sylvani). Ovid. t. j.* leśni bożkowie. || *Silvanus, Sylvanus.* Przechwisko rzymskie. *Aur. Viet.*

SILVATICUS (*Sylv.*), *a, um*, (od *silva s. sylva*). Tyczący się lasu, należący do lasu, leśny, np. — *falx. Farr. Cato.* || Dzik rosnący w lesie, dziki, np. — *laurus. Cato.* — *pirus. Farr.* — *sus. Farr. ap. Non.* — *mus. Plin. t. j.* mysz leśna.

SILVESCO (*Sylv.*), *scis, scēre*, (od *silva s. sylva*). Leśnieć, stawać się leśnym, rosnąć w drzewa, zarastać, chwascić, dzięzić, np. *vitis ne sylvescat sarmentis. Cic.*, *nee pati vitem sylvescere. Colum. t. j.* nie dopuszczać zarastać latorośli winnej.

SILVESTER (*Sylv.*), *stris, stre*, (od *silva s. sylva*). Leśny, pelen lasu, zarosły lasem, np. *montes vestiti, atque silvestres. Cic.* Góry odziane i zarosłe lasem. || Dzik, w lesie rosnący. — *mel. Plin.* Miód leśny — *rosa. Id.* Dzika róża. — *praemia. Val. Flacc.* Zdobyte z polowania. || Mieszkający w lasach, gruby, dziki. *Silvestris Muza. Virg.* Wiersz pasterski. *Materia sylvestris. Liv. t. j.* drzewo.

SILVICOLA (*Sylv.*), *m. i. z.* (od *silva s. sylva i colo*). Zostający w lesie, mieszkawiec lasu, np. — *Faunus. Virg.* — *vir. Propert.*

SILVICULTRIX (*Sylv.*), *icis, z.* (od *silva s. sylva i colo*). Zostający w lesie, np. — *cerva. Catull.*

SILVIFRAGUS (*Sylv.*), *a, um*, (od *silva s. sylva i frango*). Las albo drzewa łamiący, np. wiatr, który łamie drzewa. *Lucr.*

SILVIGER (*Sylv.*), *a, um*, (od *silva s. sylva i gero*). Noszący lasy, leśisty, leśny, borowy, gaisty, np. — *montes. Plin. Inscr. ap. Murat.*

SILVIUS (*Sylvius*), *a, um*, (od *silva s. sylva*). Urodzony w lesie, leśny, np. syn Askaniusza tak nazwany *Sylvus. Liv. t. j.* narodzony w lesie; ztąd *Rhea Sylwia*, córka Numitora, matka Romulusa i Remusa. *Liv.*

SILUNCULUS, *i, m.* (zdrobn. od *silo* albo *silus*). Nieco płaskonosy, (*aliquantum silus*) np. *quosdam (deorum) capilones, silunculos etc. Arnob.*

SILVOSUS, (*Sylv.*), *a, um*, (od *silva s. sylva*). Pelen lasu albo drzew, leśisty, leśny, gaisty, np. — *saltus. Liv.* || Pelen drew, np. — *arbor. Vitr.* || Lesisty, podobny do lasu, jak las, np. — *multitudo. Plin.*

SILURUS, *i, m.* (σιλουργος). Rodzaj wielkiej ryby nakształt jesiotra. *Plin. Auson.* Som ryba.

SILUS, *a, um, i. q. sinus.* Płaskonosy, płaski nos mający, np. *redeo ad deos silos, flaccos, frontones etc. Cic.* || Przechwisko rzymskie, np. *M. Sergius Silus.*

SILVULA, (*Sylv.*), *ae, z.* (zdrobn. od *silva s. sylva*). Mały las, lasek, gaj, np. *in silvulis (sylvulis) tamaricum. Colum.*

SILYBUM, *i, n.* (σιλύβιον). *Plin.* Roślina nakształt lepezyey ziela.

SIMA, *ae, z. scil. pars coronidis. Vitr.* Powierzchna obłączystość esowatej figury, gżems wkleśły.

SIMATUS, *a, um*, (od *simo*). Wkleśły, mający nos wkleśły. *Sulpic. Lupere.*

SIMIA, *ae, z.* (od *simus, a, um, Serv. ad Virg.* powiada *simiae capellae, id est pressis naribus, unde simias dicimus*; inni biorą pochodzenie od σιμειόμαι, naśladować). Małpa, właściwie rodzaju żeńskiego; ztąd w ogólności małpa w rodz. żeńskim i męzkim. *Cic. Plin.* || Też *Simius, ii, m. Martial. Phaedr. Claudian. in Eutrop.* || Ztąd małpa przenośnie, t. j. wielki naśladowca, np. *Stoicorum simia. Plin., oratorum simia. Sidon. Tatianus dictus est simia temporis sui. Capitol.* || Małpa jest słowo obelżowe, równie jak i w naszym języku, t. j. podły, nikiemny, np. *vide, ut fastidit simia. Plaut. Simius iste. Hor.*

SIMILA, *ae, z.* (od σιμύδαιος). Cienka, biała pszenna mąka. *Martial. Plin.* || Bogini, np. *in ludo Simulae. Liv.* Inni czytają *Semeles albo Stimulae.*

SIMILAGO, *inis, z. i. q. simila.* Przednia mąka pszenna, np. *similago ex tritico fit laudatissima. Plin.,* też *Cato.*

SIMILIGENUS, *a, um*, (od *similis i genus* zamiast *similis generis*). Podobny rodzaj, np. *admiscere sibi similigena. Coel. Aur.*

SIMILIS, *e, ptuk.* (w stop. drug. *similior*, w stop. trzec., *simillimus*) (od σιμῶς, równy albo od liebraj. *seme i. e. simile, simulacrum*). Podobny komu, zakrawający na co, równy, np. *corpore simillimum sui. Nep.* — *oratio. Liv., similia horum. Cic.* *filii patri similis. Cic. similior mulier. Plaut., simillimus deo. Cic.* || Ztąd *veri similis. Cic.,* też *vero similis albo similis vero. Cic. Homines inter se similes, zamiast sibi. Cic., similis in speciem Junonis. Apul.* || Ztąd *simile, rzeczow. Podobienstwo, np. hoc simile. Cic., utuntur simili. Id., constat ex similibus et exemplis. Auct. ad Her.* || *Simile* est zamiast *similis est. Naev. ap. Non.* || Między *par* i *similis* zachodzi różnica, *par* znaczy tyle, *similis*, który się zbliża do czego, np. *similia magis quam paria. Liv.,* też *pares eos esse magis quam similes. Quintil.* || Mówiąc o obrazie malowanym albo rytym na miedzi, np. *Phidias sui similem speciem inclusit in clypeo Minervae. Cic.*

SIMILITAS, *atis, z.* (od *similis*) *i. q. similitudo.* Podobienstwo, np. *casdem habent inter se naturae rerum similitates. Vitr.,* *morum similitas. Caecil. ap. Non.*

SIMILITER, *psk.* (w stop. drug. *similiter*, w trzec., *simillime*) (od *similis*). Podobnie, podobnym sposobem albo zbliżonym, albo równym sposobem, np. *similiter atque uno modo dicere. Cic.,* też *similitus. Phaedr. simillime. Cic.* || *Similius* zamiast *verisimilius* t. j. bardziej wiaropodobny, bardziej wiarogodny. *Liv.*

SIMILITUDO, *inis, z.* (od *similis*). *Cic.* Podobienstwo jednej rzeczy z drugą. — *est homini cum Deo. Cic.* Czek jest obrazem Boskim. — *veri. Plin.* Podobienstwo do praw-

nawiść, skryta, nieprzyjaźń, niesnaska, chrapka, chrap, rankor, zazartość albo złośliwość, kroki nieprzyjacielskie, np. *simultates eum aliquo gerere*. Quintil. t. j. mieć z kim nieprzyjaźń, *simultates eum aliquo exereere*. Cic., — *facere*. Tac. t. j. sprawić, zrządzić, byż przyczyną nienawiści, złośliwości, *simultates nutrire*. Id. || i. q. pactum. Umowa, ugoda z kim. Hygin. || W przyp. drug. *simultatum*. Liv. Ed. Drakenb.

SIMULTER zamiast *similiter*, czyta No-niusz. Plaut. Ed. Gronov. mają *similiter*.

SIMULUS, a, um, (zdrobn. od *simus*, a, um) i. q. *simus*. Człowiek wkleśłego nosa, płaskonosy, mówiący zmniejszającym sposobem, np. *simula seil. puella*. Lucr.

SIMUS, a, um, (od *quōdō*). Plaski, płaskonosy, np. *pier sina nare*. Martial. *delphini rostrum simum*. Plin. *sculptura sima*. Vitr. || Mający nos wkleśły, plaski. Virg. Plin. || Sławny malarz Simus. || Roślina. Plin.

SIN, spojn. (si ne). Lecz jeśli, jeśli zaś. *Sin aliter, sin minus*. Cic. Jeśli zaś inaczej. || *Quod sin*. Val. Flacc. Co jeśli.

SINAE, arum, m. mn. (Σιναι). Ptolem. Naród Chinski.

SINAPI, nieprzyp. n. i SİNĀPIS, is, ż. i SINAPE, is, n. (σινάπι). Plin. Gorczyca. || *Sinape* albo *Senape*. Apic. Petron.

SINAPISMUS, i, m. (σινάπισμος). Coel. Aur. Plastr z gorczycy.

SİNAPIZO, as, avi, atum, are, (σινάπιζω i. e. *cataplasma e sinapi impono*). Przykładać plaster z gorczycy, np. — *partem corporis*. Feget. de re vet., też Coel. Aur. || Też *sinapizatus*, a, um. Feget. de re vet.

SINCERE, psk. (od *sincerus*, a, um). Zserca, serdecznie, szczerze, rzetelnie, prawdziwie, niefałszywie, np. — *loqui*. Cic. — *dicere*. Terent. Catull. — *pronunciare*. Caes., *provinciam sincere administrare*. Val. Max. t. j. sprawiedliwie, poezwie, t. j. bez chęci zysku, bez chciwości. *Sincerus*. Gell. *Sincerissime*. Augustin. || Dobrze, należyte, sprawiedliwie, słusznie, np. *sincere satini oculis obtineo utilitatem?* etc. Plaut. t. j. czy należyte widzę?

SINCERITAS, atis, ż. (od *sincerus*, a, um). Czystość, szczerzość, nieskazitelność. Plin. || Całość, nienaruszoność, całość przyrodzenia, istoty, zdrowie. Colum. *Capitis firma sinceritas*. Pallad. — *animi et corporis*. Val. Max. || Sprawiedliwość, rzetelność, poezwość, np. *vitae summa sinceritas*. Val. Max. || *Sinceritas tua* zamiast *tu*, nakształt tytułu, np. *provocare ad sinceritatem tuam negotium*. Cod. Theod., np. *Comes rei privatae, lantwojt. Ibid. Praefectus praetorio. Ibid. Magister equitum. Ibid. etc.*

SINCERITER, psk. (od *sincerus*, a, um) zamiast *sincere*, np. — *cupere aliquid*. Gell. — *loqui*. Id.

SINCERUS, a, um, zamiast *sine cera*, bez wosku, np. miod, (tak powiada Donat. ad Terent.) Cic. Czysty, niezmieszany, cały, niezepłuty, prawdziwy. *Sincera aqua*.

Plin. Woda czysta. — *voluptas*. Ovid. Czysta rokosz. *Sincerus vas*. Hor. Chędogie naczynie. — *equestre praelium*. Liv. Bitwa, gdzie się potyka sama jazda. || Przenośnie. Szczery, otwarty, niezmysłony. *Nihil est jam sanctum neque sincerum*. Cic. Nie już nie masz świętego, nie szczerzego. — *concordia*. Tac. Szczera zgoda. || Zdrowy, cały, nie-raniony. — *corpus*. Ovid. Nieranne ciało. *Sinceri porci*. Plaut. Nie parszywe wieprze. *Animi partes aut sincere aut egrae*. Gell. Części umysłu albo zdrowe, albo rażone. || Odnosi się do wymowy. *Nihil erat in ejus oratione nisi sincerum*. Cic. Wmowie jego wydawał się zdrowy rozsądek.

SINCIPUT, itis, n. zamiast *semicaput*. Juvenal. Pół głowy albo przodek głowy. || Przez zamianę. Plaut. Cała głowa z mozzgiem.

SINDA, ae. Miasto w Azii nad morzem Czarnym. Plin.

SINDI, orum. Naród nad morzem Czarnym.

SINDON, ōnis, ż. (σινδών, óros). Mart. Płótno cienkie, sukna płócienna. — *Tyria*. Id. Płótno farbowane szarlatem tyryjskim. *Non quotidiana sindon*. Id. Niepospolita sukna. || *Sindones*. Naród w Azii nad morzem Czarnym. Ob. *Sinda*.

SINE, przyimek rządzący przyp. zóśst. (*sino, is*). Bez. — *controversta*. Cic. Bez sprzeczki, np. *non sit sine periculo*. Terent., *sine re, sine spe*. Cic. *sine dubio*. Cic. t. j. bez wątplenia, *sine ulla mora*. Cic. t. j. bez zwłoki, np. *vitiis nemo sine nascitur*. Hor.

SINGA, ae, ż. Miasto w Syrii. Ptolem.

SINGAE, arum. Naród w Indii. Plin.

SINGENTIANA RADIX. Flanc, inaczej *acoros*, też *radix nautica* etc. zwana. Apul. de herb.

SINGILIO, ōnis, m. Rodzaj sukni krótkiej i prostej. Trebell. Poll.

SINGILLARIUS, a, um, zamiast *Singularius*, np. — *motus*. Tertull. — *ductus*. Id. Ob. *Singularius*.

SINGILLATIM, psk. Cic. Osobno, pojedynkiem, po jednym.

SINGILITER zamiast *Singulariter*, psk., np. *quae memorare quaeam inter se singlariter*. Lucan.

SINGULARIE, psk. (od *singularius*, a, um) i. q. *singulariter*. Cic. ap. Charis.

SINGULARIS, e, ptak. (od *singulus*, a, um). Pojedynczy, samotny, oddzielny, szczegółowy, jedyny, sam jeden. — *potentia*. Nep. Samowładztwo. *Singularitate*. Nep. Jednym osobnym. || Osobny, odludny. — *locus*. Suet. Miejsce odludne. || Właściwy, szczególny. *Sunt quaedam omnino in te singularia*. Cic. Masz rzeczy sobie właściwe. || Nadzwyczajny, znakomity, rzadki, wyborowy. — *ingenio et animo*. Cic. Odnaczający się równie przymiotami serea jak i umysłu. — *herba*. Plin. Roślina gatunkowa. *Singulare remedium*. Plin. Szczególne lekarstwo. || — *pugna*. Macro. Pojedynek. || *Singulares i singularii*,

orum. Cod. Justin. Notaryusze. || *Singulares equites*. Straż boku cesarskiego.

SINGULARITAS, atis, ż. (od *singularis*). Pojedynczość, samotność, stan pojedynczy, samotny. Tertull., np. *singularitas tunicae*. Salvian. t. j. jedyna, szczegółowa sukna. || i. q. *numerus singularis* t. j. liczba pojedyncza, np. *alia singularitate earent, ut arma, castra etc. alia pluralitate, ut garum, oleum*. Charis. || Liczba jeden. Martian. Cap.

SINGULARITER, psk. (od *singularis*, e). Po jednemu, pojedynczo, samopas, samotnie, oddzielnie, szczególnie, i. q. in *singulari*, np. *dicere*. Gell. t. j. mówić. *Pluralia singulariter efferre*. Quintil. || Osobno, szczególnie, sam jeden, sam tylko, osobno. Paulin. Nol. || Nadzwyczajnie, niezwykle, np. *kozać, milować*. Cic. || *Singulariter*. Lucr. Ed. Creech na *singulariter*.

SINGULARIUS, a, um, (od *singulus*, a, um, albo *singularis*) i. q. *singularis*. Pojedynczy, samotny, oddzielny, np. — *literae*. Gell. — *homo*. Turpil. ap. Non. || Prosty, nieskładany, niezłożony, np. — *catenae*. Plaut. || Dziwny, dziwaczny, nadzwyczajny, szczególny, np. — *velocitas*. Gell., *equites singularii*. Inscr. ap. Grut. i. q. *singulares*. Ob. *Singularis*.

SINGULATIM albo SINGILLATIM, psk. (od *singulus*, a, um). Osobno, pojedynczo, pojedynkiem, mówiące o rzeczy albo o osobie. Cic. Salt., np. *de unoquoque singillatim dicere*. Cic. *Singillatim potius quam generatim loqui*. Id.

SINGULI, ae, a. Ob. SINGULUS.

SINGULTANS. Ob. SINGULTO.

SINGULTATUS, a, um, (od *singulto*). Ovid. Ze lkaniem wydany, lkaniem przerywany.

SINGULTIM, psk. (od *singulus* albo przez skrócenie zamiast *singulatum*). Lkając, ze lkaniem w czasie płakania, np. *lamentabiles questus singultum instrepebat*. Apul. || *Singultim loqui*. Hor. Mówić przerywając ze wstydu albo z hojażni.

SINGULTIO, is, ire, (od *singultus*). Plin. Lkać, wydawać lkanie. || Przenośnie. Colum. Gdakać, kwokać jak kokosz. i. q. *palpitare*.

SINGULTO, as, avi, atum, are, n. (częstotli. od *singultio*). Virgil. Lkać, wydawać wielkie lkanie. *Singultantia verba*. Stat. Lkaniem przerywane słowa. *Truncus sanguine singultans*. Virg. Buchający tułow posoką. || Czynnica. — *animam*. Stat. Konać.

SINGULTUS, us, m. (*singulus*). Cic. Lkanie, szeczekanie. || Przenośnie. — *gallinae*. Colum. Gdakanie, kwokanie.

SINGULUS, a, um. Wliczb. mnog. *Singuli*, ae, a, (od *unicus*). Każdy z osobna, po jednemu. *In dies, in annos singulos, singulis diebus, annis*. Cic. Na każdy dzień, na każdy rok, każdego dnia, każdego roku. || *Singuli*. Sen. Sami jedni. || *Singulum vestigium*. Plaut. Ślad pojedynczy.

SINISTER, stra, strum. Lewy, po lewej stronie będący. *Aspice ad sinistram*. Plaut. Patrz na lewą stronę. || *Sinistram alicui esse*. Colum. Bydź na północ obróconym. || W stop. drug. *Sinisterior*. Ovid. Suet. || Przenośnie. Opaczny, szkodliwy, nieprzyjazy, przeciwny, nieszczęśliwy. *Pugna sinistra Cannensis*. Propert. Nieszczęśliwa bitwa przy liannach. — *fama*. Tac. Opaczna sława. || Przewrotny, złośliwy. — *fidei*. Sil. Zdrajca. — *sermo*. Plin. Obmowa. || *Sinister* w rzym-skich wieszczbach znaczyło pomyślny, szczęśliwy, u innych narodów nieszczęśliwy. || *Sinistris auspiciis*. Val. Max. Nieszczęśliwą wieszczbą. || *Sinistimus*, zamiast *sinisterimus*.

SINISTRITAS, atis, ż. (od *sinister*). Niezgrabność, głupstwo, nieforemność, nieladność, np. *quae tanta sinistras ac potius amentia*. Plin.

SINISTIMUS. Ob. SINISTER.

SINISTRE, psk. (od *sinister*). Na lewą, na niece, wspak; złąd przenośnie, złe, fatalne, nie dobrze, np. — *excipere*. Hor. — *rescribere*. Tac. *Tam sinistre constitutum est* (seil. natura). Plin.

SINISTRORSUS i SINISTRORSUM, psk. (zamiast *sinistroversus*). Na lewą, po lewej ręce, np. *sinistrorsus*. Caes. Frontin. *de aquaed. Sinistrorsum*. Hor. Suet. || i. q. *clam se movent*. t. j. potajemnie, ukradkiem.

SINISTROVERSUS, psk. (od *sinistro* albo od *sinister*, na lewą i *versus* s. *vorsus*) i. e. *sinistrorsus*, np. *dextro aut sinistro-versus ceciderunt*. Lactant. t. j. z prawej i z lewej strony.

SINO, nis, svi, situm, nēre, (od *σινέειν*, pozwoić). Dopuszczać, pozwolić, dadz wolność czynienia, np. *non feram, non patiar, non sinam*. Cic., si *sinas, dicam*. Ter., *quantum res sinit*. Liv. Ile można. *Accusare non situs est*. Cic. Niepozwolono mu oskarżać. *Ne dii siverint*. Plaut. Niech nie dopuszczą bogowie.

SINON. Plin. Rodzaj rośliny podobny do opichu.

SINOPE, es, ż. (Σινώπη. Strabo). Miasto w Paflagonii. Cic. Liv. Plin.

SINOPENSIS, e, ptak. Plin. Tyczący się Synopy miasta w Paflagonii. || *Sinopeneses*. Liv. Mieszkańcy Synopy.

SINOPEUS, ei i eos, m. (Σινώπευς). Ovid. Synopski, ze Synopy miasta Paflagonii.

SINOPICUS, a, um, (Σινώπικος). Należący do Synopy. — *minium*. Cels. Ziemia czerwona czyli glina w najlepszym gatunku ze Synopy.

SINOPIS, idis, ż. (σινώπις). Vitr. Rodzaj rubryki czyli glinki czerwonej w najlepszym gatunku ze Synopy.

SINUAMEN, inis, n. (od *sinuo*, are). Krzywizna, krzywość, nagiecie, zgicie, nachylenie kształtu, figury. Prudent. Juven. Sion.

SINUATIO, ōnis, ż. (od *sinuo*, are). Krzy-

wizna, krzywość, nagięcie, zgięcie figury. *Fulgent.*

SINUATUS, *a, um*, (imsl. od *sinuo, are*). *Tac.* Łonisty, faldowany, pogarbiiony, zachylony naksztalt faldów.

SINUSSA, *ae, z. Plin.* Miasto w Lacium, na pograniczu Kampanii. || *Sinuessanus, a, um. Cic.* Tyczący się Synuessy miasta w Kampanii.

SINUM, *i, n. i SINUS, us, m. i SINUS, i, m. Farr. ap. Non.* Naczynie do mleka albo do wina. || *Sinus, us, Plaut.*

SINUO, *as, avi, atum, are*, (od *sinus*). Krzywić, nagiąć, łomisto czynić, faldować, nagiąć, garbić. *Sinuante immensa volumine terga. Virg.* I ogromne zwijają klęby grzbietów. — *alterna volumina erurum. Id.* Idąc zginąć na przemian gołenicy. — *molles fugas. Claud.* Wężykiem zrzęcznie uciekać. || — *oceanum. Claud.* Wzburzyć ocean. || *Campus sinuatur inter colles. Tac.* Przeleża się pole między pagórkami. || *Sinuare. Cels.* Wydrążyć, wykopać.

SINUOSE, *psk.* (od *sinuosus, a, um*). Krzywo, krzywym sposobem, nakrzywionym, zgięty. || Przenosić, trudno, nie do pojęcia zawiąkanie, np. *dicere sinuosius. Gell.* t. j. ciemno, niezrozumiale.

SINUOSUS, *a, um*, (od *sinus*) *i. q. plenus sinuum.* Pełen fald, zakrzywienia, zgięcia, łomisty, koblizy, wężykowaty, kręgający się, krzywy, obłączysty. — *arcus. Ovid.* Łuk napięty. *Sinuosa vestis. Ovid.* Suknia marszczona. — *vela. Prop.* Żagle wzdęte. || Przenosić. — *narratio. Quint.* Opowiadanie w historii pełne wyhoczenia.

SINUS, *us, m.* (z hebrajsk. chozen, łono). Łono w cieple na którym co trzymamy, łono u szaty. *In sinu demittere caput. Phaedr.* Złożyć głowę na łono. *Ferre quippiam in sinu aliquid, ferre sinu laxo, przysł. Horat.* Zaniedbywać. *Opposuit sinu stricto ferro. Tac.* Nastawił piersi na miecz dobyt. *Sinu puerum gestare. Fellex.* Na łonie piastować dziecko. || *Ovid.* Żywot niewieści. || *Ovid. Propert.* Worek na pieniądze, który się zwykł nosić w zanadrzu. || *Sinum laxare, expedire. Senec.* Pragnać zysków albo podarków. || *In sinu condere. Suet.* Tać co przed kim. || *Ztąd. In sinu.* Skrycie, potajemnie. *In sinu gaudere. Cic.* Radować się w duszy. || Odnosi się do miłości i ponalości. *Mihi crede, in sinu est. Cic.* Wier mi, że jest mnie bardzo przyjazny. || *In sinu. Sil.* We wnętrznościach. *In sinu urbis sunt hostes. Sall.* Wpółśród miasta są nieprzyjaciele. || *In sinu habere. Senec. Pand.* Mieć w swoim władaniu. || *Sinus. Tac.* Miejsce skryte, kryjówka. || *Sinus. Plin.* Ucieczka, schronienie. || *Cic.* Zagięcie, zakrzywienie, obłączystość. *Sinus ossis. Cels.* Wypukłość kości. || *Sinus. Ovid.* Włosy pływające po barkach. || *Virg.* Szeroka pola u sukni, faldy. || *Ovid.* Suknia. || *Sinus retis. Plaut.* Środek sieci, matnia. || — *veli. Ovid.*

Środkowa część żagla, albo żagiel. || *Cic.* Żagla, wybrzeże, odnoga morska.

SION albo **SIUM**, *ii, n.* (*σίον*). *Plin.* Potoczni, rzeżucha wodna, ziele.

SION, *ōnis, (Σιών).* Góra w Jerozolimie, gdzie stał zamek Dawida. *Prudent.*

SIPARIUM, *ii, n. scil. velum. Cic.* Teatralna zasłona. || *Senec.* Mianowicie się odnosi do sztuk komicznych.

SIPARUM, *i, n. Lucan.* Płótno żaglowe albo żagiel. || *Choragiew, proporzec.*

SIPHON albo **SIPHONUS**, *i, z. (Σίφων).* *Mela.* Wyspa na morzu Egiejskim, teraz Sifanto. || *Siphinius, a, um. Plin.* Należący do tej wyspy. || *Siphini, orum. Id.* Mieszkańcy tej wyspy.

SIPHO albo **SIPHON**, *ōnis, m. (σίφων).* *Plin.* Lewar, narzędzie którego do przelewania czego używamy, kanał, rura do ścieku wody. || *Id.* Sihakwa, narzędzie do zalawiania pożarów. || *Cewka u rur, u beczek.*

SIPHUNCULUS, *i, m.* (zdrobn. od *sipho* s. *siphon*) *i. e. parvus sipho.* Mała rurka, zład wytryska woda. *Plin.*

SÍPO, *as, are, i. e. jacio, rzucam. Fest.* Rzucać.

SIPOLINDRUM, *i, n.* Zmyślony korzeń. *Plaut.*

SIPONTINUS, *a, um. Cic.* Tyczący się miasta Sypontu w Apulii.

SIPONTUM, *i, n. Mela.* Miasto w Apulii.

SIPUS, *utis. Ob. SIPONTUM.*

SÍPYLUS, *i, m. (Σίπυλος).* *Plin.* Góra w Lidii. || *Sipyleus, a, um, (Σιπύλειος).* Należący do góry w Lidii. — *genitrix. Stat.* Niobe.

SIQUA albo **SI QUA**. *Ob. ALIQUIS i SIQUIS.*

SIQUANDO albo **SI QUANDO**, zamiast *Si aliquando.* Jeśli kiedy. *Cic. Ter. Virg. Ovid.*

SIQUIDEM albo **SI QUIDEM**, spójnik przyczynę dający. *Cic.* Ponieważ. || *Siquidem* zamiast *si certe, si tamen, si modo.* *Ovid.*

SIQUIS albo **SIQUI**, **SIQUA**, **SIQUID**, *Siquid* albo *Si quis, si qui, Si qua, Si quid, Si quod*, zamiast *si aliquis, si aliqua, si aliquid* *cet. Cic.* Jeśli który, która, które.

Osi urnam argenti fors quae mihi monstret. Horat. O gdybym szczęściem znalazł pełną skrzynię srebra. || W przyp. szóst. licz. pojed. *Siqui i siqua. Plaut.* Jeśli jakim sposobem. || *Siquo. Cic.* Jeśli na jakim miejscu.

SIRAEUM, *i, n. (scil. vinum) (σίραιον).* *Galen. i. q. sapa.* Moszcz do polowy warzony. *Plin.*

SIRAPA, *ae, z. Colum.* Rodzaj przyprawy z oliwek, ze soli i anyzu egipskiego.

SIRCITULA, *ae, z. (uva).* *Colum.* i **SIRCICULA**, *ae, z. (uva).* *Plin.* Rodzaj winnych jagód do chowania.

SIREDON, *ōnis, z. (σιρῶν) i. q. Siren*, w liczb. mnog. *Siredones*, t. j. *Sireny. Auson. Idyll.*

SIREMPS i **SIREMPSE**, *i. q. similis*, podobny albo tenże sam, jednostajny, np. *siremps lex. Sen.*

SIREN, *ēnis, z. (Σειρήν).* *Virg. Ovid.* Syrena, bajeczna potwora morska, pół niewiasty i pół ryby. || Przenosić. *Vitanda est improba Siren. desidia. Horat.* Uciekać potrzeba przed niegodziwymi Syrenyospalstwem.

|| *Sirenes. Plin.* Szerszenie albo osy między pszczołami.

SIRENAEUS, *a, um. Hieron.* i **SIRENIUS**, *a, um, (Σειρήνιος).* *Gell.* Tyczący się Syren.

SIRENUSAE, *arum, (insulae), (Σειρήνοισαι).* *Strabo.* Trzy wyspy niedaleko Kampanii.

SIRIACUS, *a, um, (σειρακός).* *Avien.* Kanikularny, należący do psiej gwiazdy.

SIRIASIS, *is, z. (σιρίασις).* *Plin.* Zapalenie błony mózgowej, które sprawują upały kanikuly.

SIRIM, *siris cet., i. e. siverim cet. Ob. SINO.*

SIRINUS, *a, um. Plin.* Należący do miasta Syrys w Lukanii. || *Sirini.* Mieszkańcy tego miasta.

SIRIS, *is, m. (Σίρις).* *Plin.* Rzeka w Lukanii nad morzem Tarentyńskim. || Miasto w Lukanii. || *Plin.* Przechwisko Nilu w Etyopii. || *Siris* zamiast *siveris. Ob. SINO.*

SIRIUM, *ii, n. i. q. artemisia. Ob. ARTEMISIA.*

SIRIUS, *ii, m. (σειριός).* *Virg.* Psia gwiazda większa. || Jako przymiotnik. *Sirius ardor. Id.* Syryusza upał.

SIRMUM, *ii, n. (Σίρμιον).* *Ptolem.* Miasto w niższej Pannonii nad rzeką Sawą. || *Sirmiensis, e. Plin.* Tyczący się miasta Sirmii. *Sirmienses. Id.* Mieszkańcy tego miasta.

SIRPE, *is, n.* Roślina inaczey *Silphium* albo *Laserpitium* zwana. Cyrenejskie ziele. *Plaut. Solin.* || *Ztąd Sirpicus, a, um, np. — lac. Solin.*

SIRPEA, *ae, z. Farr.* Kosz wielki, plecionka do rozmaitych potrzeb służąca.

SIRPEX, *icis. Ob. IRPEX.*

SIRPICULUS, *a, um. Ob. SCIRPICULUS.*

SIRPICUS, *a, um. Ob. SIRPE.*

SIRPO, *as, avi, atum, are. Farr.* Wiazać, oplatać. || Pobijać beczkę.

SIRPUS, *i, m. Gell.* Zagadka. || *Ob. SCIRPUS.*

SIRULUGUS, *i, m. Plin.* Rodzaj dotąd nieznanego zwierza.

SIRUS, *i, m. (σειρός).* *Farr.* Ziemianka dół na jarzyny albo na zboże.

SIS, (od *sum*). Zamiast *si vis.* Jeśli się podoba. || Używa się wtenczas, gdy się co rozkazuje, mianowicie w stylu komicznym. *Tene sis, argentum. Plaut.* Masz o to, jeśli chcesz, pieniądze. *Ne sis plora. Id.* Nie chciej płakać. || W liczb. mnog. *Sultis*, zamiast *si vultis. Plaut.* || *Sis*, zamiast *suis. Enni.* || *Sis*, zamiast *sui* wedle Priscyana.

SISAPO, *ōnis, z. (Σισάπων, Strabo).* *Plin.*

SIS, (od *sum*). Zamiast *si vis.* Jeśli się podoba. || Używa się wtenczas, gdy się co rozkazuje, mianowicie w stylu komicznym. *Tene sis, argentum. Plaut.* Masz o to, jeśli chcesz, pieniądze. *Ne sis plora. Id.* Nie chciej płakać. || W liczb. mnog. *Sultis*, zamiast *si vultis. Plaut.* || *Sis*, zamiast *suis. Enni.* || *Sis*, zamiast *sui* wedle Priscyana.

SISAPO, *ōnis, z. (Σισάπων, Strabo).* *Plin.*

SIS, (od *sum*). Zamiast *si vis.* Jeśli się podoba. || Używa się wtenczas, gdy się co rozkazuje, mianowicie w stylu komicznym. *Tene sis, argentum. Plaut.* Masz o to, jeśli chcesz, pieniądze. *Ne sis plora. Id.* Nie chciej płakać. || W liczb. mnog. *Sultis*, zamiast *si vultis. Plaut.* || *Sis*, zamiast *suis. Enni.* || *Sis*, zamiast *sui* wedle Priscyana.

SISAPO, *ōnis, z. (Σισάπων, Strabo).* *Plin.*

SIS, (od *sum*). Zamiast *si vis.* Jeśli się podoba. || Używa się wtenczas, gdy się co rozkazuje, mianowicie w stylu komicznym. *Tene sis, argentum. Plaut.* Masz o to, jeśli chcesz, pieniądze. *Ne sis plora. Id.* Nie chciej płakać. || W liczb. mnog. *Sultis*, zamiast *si vultis. Plaut.* || *Sis*, zamiast *suis. Enni.* || *Sis*, zamiast *sui* wedle Priscyana.

SISAPO, *ōnis, z. (Σισάπων, Strabo).* *Plin.*

SISAPO, *ōnis, z. (Σισάπων, Strabo).* *Plin.*

SISAPO, *ōnis, z. (Σισάπων, Strabo).* *Plin.*

SISAPO, *ōnis, z. (Σισάπων, Strabo).* *Plin.*

SISAPO, *ōnis, z. (Σισάπων, Strabo).* *Plin.*

SISAPO, *ōnis, z. (Σισάπων, Strabo).* *Plin.*

Miasto w Hiszpanii betyckiej, gdzie kopano bardzo przednią minia. || *Sisaponensis, e. Plin.* Należący do miasta Sysapony.

SISARA, *ae, z. i. q. erice. Plin.* Wrzós, roślina rosnąca jak drzewo.

SISER, *ēris, n. (σίσαρον).* *Plin.* Roślina naksztalt pasternaku, kuczerka swojska, ziele. || W liczb. mnog. *Siseres. Plin.*

SISICHTHON, *ōnis, (Σισιχθών).* *Ammi.* Przydomek Neptuna, który wstrząsa ziemię.

SISON AGRION. *Apul.* Wieprzyniec, ziele.

SISPES i **SISPITA**. *Inscr.* zamiast *sospes, sospita. Fest.*

SISTENTO, *as, are*, zamiast *se ostentare*, np. *tu vero advenisti huc sustentatum. Plaut. Ob. Ostento.*

SISTO, *is, stiti, statum, stēre, (στήτω).* Zatrzymać, zastanowić co w biegu. — *gradum. Virg.* Stanać. — *aquam fluviis. Id.* Zatrzymać bieg rzeki. — *ventrem. Plin.* Wstrzymać biegunkę. || Utrzymać rzecz upadającą. — *rem. Virg.* Utrzymać stan rzeczy upadającego. — *contra. Id.* Stawić nieprzyjacielowi czoło. || Stanać na czym albo gdzie. *Sistere capite. Plaut.* Stanać na głowie. — *in tuto. Plaut.* Stanać na bezpiecznym miejscu. || Wystawić co. — *templum. Tac.* Zbudować kościół. || *Ulp.* Stawać u prawa, u sądu. — *vadimonium. Cic.* Stawić się na dzień przeznaczony u sądu. || *Manil.* Bydź, zostawać, trwać. || *Plaut.* Obracać co na drugą stronę.

SISTRATUS, *a, um.* Noszący brzękadło (*sistrum*), np. — *turba. Martial.* t. j. kapłani bogini Izis. Właściwie imsl. od *sistro, are, i. e. sistro instruere.*

SISTRUM, *stri, n. (σειστρον).* *Ovid.* Brzękadło, cymbał z miedzi, którego używali kapłani Izis podczas ofiar. || *Virg.* Ten instrument u Egipcjanów zastępował miejsce trąby.

SISURNA, *ae, z. (σιούρνα).* Grube pokrycie, materac, np. *sed ex tapete, quam vulgaris simplicitas sisurnam adpellat. Ammian.*

SISYMBRIUM, *ii, n. (σισυμβριον).* *Plin.* Miętką czerwona, z której robiono wieniec dla nowożeńców.

SISYPHEIUS, (*Σισυφείος*). *Avien.* i **SISYPHIUS**, *a, um. Propert.* Tyczący się Syzyfa. — *labores. Id.* Męczarnie Syzyfa.

SISYPHIDES, *ae, m. (Σισυφίδης).* *Ovid.* Ulysses, syn Syzyfa.

SISYPHIUS, *a, um.* Tyczący się Syzyfa, należący do niego, Syzyfuszowy, np. — *labores. Propert.* też *Ovid. Stat. Sil.*

SISYRINCHION, *ii, n. (σισυρίγγιον).* *Plin.* Śniedek roślina.

SITANIUS albo **SETANIUS**, *a, um, (σητάνιος, od σήτης, tego roku).* *Plin.* Jarz. — *tritium. Id.*

SITARCHIA albo **SITARCHIA**, *ae, z. (σιταρχία).* *Hieron.* Prowiant nagotowany do przewiezienia. || Schowanie żywności. *Fulgat. Reg.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITARCHIA. *Ob. SITARCHIA.*

SITELLA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *situla*) *i. q.* *situla*. Naczynie do wody albo naczynie losowe. *Plaut. Cic.* || Miara pewna niby kwarta. **SITHON**, *ōis*, *m.* **SITHONIS**, *idis*, *z*. i **SITHONIUS**, *a*, *um.* *Ovid.* Trak, Tracki, tyczący się Tracji. || *Sithonii*. *Horat.* Trakowie.

SITHONE, *es*, *z*. (*Σιθων*). *Plin.* Miasto w Macedonii.

SITHONIS, **SITHONIA**, **SITHONIUS**. *Ob. SITHON.*

SITIBUNDUS, *a*, *um.* (od *sitio*) *i. q.* *sitiens*. Pragnący. *Plaut.*, *np.* *pauperes et sitibundi*. *Id.*

SITICEN, *inis*, *m.* (od *situs*, *a*, *um.* *i. e.* *sepultus*). *Ob. Sino* i *od cano*). Piszczek na styku, śpiewak pogrzebowy. *Cato. ap. Gell.*

SITICULOSUS, *a*, *um.* (od *sitis* albo od zdrobn. *sitacula*). *Hor.* Suchy, zeschły, upragniony. || *Sidon*. Pragnący. || *Plin.* Pragnienie sprawujący.

SITIENS, *tis*, *r.* wspóln. (od *sitio*). Pragnienie cierpiący. || Bardzo pragnący. — *famae*. *Sil.* Cheiwy sławy. *Sitientes aures*. *Cic.* Ciekawe uszy. || Suchy, zeschły. *Sitiens annus*. *Plin.* Suche lato. — *luna*. *Plin.* Księżyca złączenie ze słońcem.

SITIENTER, *psk.* (od *sitiens*, *imsl.* od *sitio*). Pragnąc, z upragnieniem, pragnącym sposobem. || Zjadł przenośnie, pragnąc t. j. pożądliwie, cheiwie, *np.* — *expetere*. *Cic. hauriendis voluptatibus sitienter incumbere*. *Lactant.*

SITIO, *tis*, *ivi*, *itum*, *ire*, (od *sitis*). Pragnąc, mieć pragnienie, bydz upragnionym. *Quo plus sunt potae, plus sitiuntur aquae*. *Ovid.* Im więcej się pije wody, tym więcej się pragnie. || *Mediis sitiens in undis*, *przysł.* *Ovid.* Będziem mieli dostatk, lecz ich nie będziemy mogli użyć. || *Sitire*, odnosi się do roślin, pol i miejsce suchych. *Tosta sitit tellus*. *Ovid.* Spiekła schnie ziemia. *Novellae arbores minus sitiunt*. *Plin.* Młodej drzewka mniej potrzebują deszczu. || Odnosi się do umysłu i znaczy bardzo pragnąc. *Nec sitio honores, nec desidero gloriam*. *Cic.* Nie pragnę ani honorów ani sławy. — *sanguinem alicujus*. *Sence.* Pragnąc krwi czyjej.

SITIS, *is*, *z*. Pragnienie, chęć picia. *Sitim explore*. *Cic.* Ugasić pragnienie. *Siti laborare*. *Ovid.* Cierpieć pragnienie. || Przenośnie. *Virg.* Zbyteczny upał, zjad suchosć ziemi i roślin. || *Cic.* Zbyteczna żądza, chęć, pragnienie. || W przyp. szóst. *siti* zamiast *siti*. *Venant. Fortunat.*

SITISTUS, *a*, *um.* — *ova*. (*σιτιστός*). *Plin.* Jaja zalegle.

SITTES, *ae*, *m.* (*σιττης*) *i. e.* *saginat*, przenośnie *quasi saginatus*. *Plin.* Inne *Edd.* mają *Syrtilas*.

SITTOR, *ōis*, *m.* (od *sitio*). Pragnący, który pragnie; zjad przenośnie, *np.* — *sanguinis*. *Martian. Cap.* — *novitatis*. *Apul.* t. j. cheiwy.

SITIVE, *psk.* (od *sitivus*, *a*, *um*). Po dług położenia miejsca. *Tertull.*

SITONES, *um.* Narod w północnych Niemczech. *Tac.*

SITONIA, *ae*, *z*. *Ulp.* Staranie około skupowania zboża, żywności.

SITTACA, *ae*. *Ob. SITACE.*

SITTACE, *es*, *z*. *i. q.* *psittacus*. Papuga Indijska. *Plin.*

SITTYBA, *ae*, *z*. (*σιττήβα*, suknia skórzana). *Cic.* Kompatura, pargamin do wzywiania albo obwijania ksiąg.

SITULA, *ae*, *z*. (*Isidor.*, *quod sitientibus apta est ad bibendum*, zatem od *sitis*) *i. q.* *sitella*. *Cato.* Naczynie albo wiadro do czerpania wody. || *Plaut.* Losowe naczynie, zjad wyciągano losy. || *Situla* albo *sitella*. Naczynie do wina.

SITULUS, *i*, *m.* *i. q.* *situla*. *Cato. Vitr. Paul. Sentent.*

SITUS, *us*, *m.* (od *sino*). Stan miejsca, położenie, przyrodzenie. *Situs oppidorum*. *Caes.* Położenie miast. *Situm castrorum cognoscere*. *Id.* Poznać położenie obozu.

Situs partium. *Cic.* Położenie części. *Aquilonis situ*. *Id.* Miejsce obrócone na północ. *Revocare situs*. *Virg.* Przywrócić porządek, rozkład. || Kraj, okolica. *Meridianus situs*. *Plin.* Kraj południowy. Przez zaniecie. Pleśń, omszenie, zgnilość, którą sprawuje zaniedbanie albo nieużywanie jakiej rzeczy. *Volumenta ex diutino situ squalentia*. *Gell.* Księgi długim nieużywaniem pleśniały. *Detergere situm ferro*. *Sil.* Otrzeć ze rdzy żelazo. *Horrentes situ gladii*. *Stat.* Zardzewiałe miecze. || Ziemia długo nieuprawiana. *Loca senta situ*. *Virg.* Miejsca odlogiem leżące. || Przenośnie. Brud, gnój, plugawstwo, z zaniedbania, choroby albo niedostatku pochodzące. *Foeda situ macies*. *Lucret.* Twarz brzydka, chuda. || Odnosi się do umysłu niedbałego, gnuśnego. *Ingenium situ consumitur*. *Quint.* Dowcip przez próżnowanie i gnuśność niszczy. || Niepamięć potłomności. *Verborum situs*. *Senec.* Wyrazy przez dawność i nieużywanie zapomniane. *Aeternus situs*. *Propert.* Wieczna niepamięć. || *Stat.* Postynia, odludność. || To co nie jest używane. *Situ obsitae iustitia, aequitas, industria*. *Fellej* Zapomniana sprawiedliwość, słusność, przemyśl.

SITUS, *a*, *um.* (od *sino*). Położony, leżący, mówiąc o tēm, co ma stale siedlisko. *Urbes, quae in ore sitae sunt Asiae*. *Nep.* Miasta, które leżą na pograniczu Azji. *Gentes cis Rhenum sitae*. *Fellej*. Narody z tej strony Renu osiadłe. *Insulae sitae*. *Plin.* Położone wyspy. *Statuae sitae*. *Id.* Postawione posągi. *Sita est Carthago*. *Liv.* Założona jest Kartagina. || Położony. *Haece sita sunt ante oculos*. *Cic.* Położone są przed oczyma. || Zbudowany. *Sitae urbes*. *Tac.* Zbudowane miasta. || Pogrzebiony. *Hic siti sunt*. *Liv.* Tu leżą pogrzebieni. || *Situm est in nobis*. *Cic.* Zależy to od nas. *In nostra sita potestate*. *Id.* W naszej to jest mocy. || Zo-

stający w jakim położeniu. *Ubi intellexit omnes suas fortunas in extremo sitas*. *Sall.* Widząc, iż wszystko się do ostatniego chyli nieszczęścia. || *Situs est*. *Cic.* Pozwolono co komu. *Per senatus auctoritatem non est situs*. *Id.* Powaga senatu nie pozwolono mu było.

SIVE, zamiast *ve*, (*i. e.* *vel*) *si*, jak *ne-ve*, zamiast *ve ne*, spoj. rozłącz., który rzecz jedną ze dwóch, albo ze trzech stwierdza, lecz nie determinuje, zostawiając one w wątpliwości; znaczy Albo. *Sive casu sive consilio deorum*. *Caes.* Albo przypadkiem, albo wyrokiem bogów. || Czasem się kładzie po *sine*, *an*. *Tac.* || Niekiedy ma po sobie *si*. *Cic.* || Czasem się kładzie zamiast *vel si*, albo *et si*. *Postulo, sive aequum est*. *Terent.* Domagam się, jeśli jest rzeczą słuszną. || *Sive*, niekiedy ma moc wykładu. *Quintil.* || *Cic.* Czasem zwiększa myśl, zdanie. || *Sive*, w uręczeniach znaczy *si*. *Ob. Ni.*

SM

SMARAGDINEUS, *a*, *um.* (od *smaragdus*) *i. q.* *smaragdinus*. Smaragdowy, od smaragdu, *np.* — *viriditas*. *Martian. Cap.* — *postis*. *Venant. Fortunat.*

SMARAGDINUS, *a*, *um.* (*σμαράγδινος*). Smaragdowy, *np.* — *emplastrum*. *Cels.* t. j. tak zwany od zielonego koloru.

SMARAGDITES, *ae*, *m.* *scil. mons* (*Σμαράγδιτης*). Smaragdowa góra niedaleko Chalcedonii, gdzie zbierano smaragdy. *Plin.*

SMARAGDUS albo **ZMARAGDUS**, *i*, *m.* (*σμάραγδος*). Smaragd znakomity, pospolicie znany drogi kamień. *Ovid. Luer. Tibull. Stat. Plin.* || W r. żeń., *np.* *crebra smaragdo*. *Lucret.*

SMARIS, *idis*, *z*. (*σμάρις*). *Plin.* Rybka drobna morska.

SMECTICUS, *a*, *um.* (*σμηκτικός*). *Plin.* Mający dzielność ściierania i czyszczenia.

SMEGMA, *ātis*, *n.* (*σμήγμα*). *Plin.* Mydło do chędożenia i prania służące, albo lekarstwo czyszczące.

SMEGMATICUS, *a*, *um.* (*σμηγματικός*). *Plin.* Ścieraniu służący, czyszczący.

SMERDALEOS (US), *a*, *um.* (*σμερδαλέος*, *a*, *ov* *i. e.* *terribilis cet.*) Straszny na spojrzanie, *np.* — *mentula*. *Priap.*

SMILAX, *ācis*, *z*. (*σμίλαξ*). *Plin.* Cis, drzewo. || *Id.* Powoj płotowy, roślina.

SMILION, *ii*, *n.* *scil. collyrium*. Rodzaj maści na oczy. *Cels.* podobno od *σμίλιον* *i. e.* *scalpellum*, *quia scalpelli vicem praestat, tollens et purgans ulcera sordida oculorum*.

SMINTHEUS, *ēi* i *ēos*, (*Σμινθεύς*). *Ovid.* Przewisko Apollina od zniszczenia szczyrów.

SMINTHEUS, (*Σμινθεύς*). *Senec.* i *Smintius*, *a*, *um.* (*Σμινθιος*). *Arnob.* Tyczący się przewiska Apollina.

SMYRNA, *ae*, *z*. (*Σμύρνα*). *Plin.* Miasto nadmorskie w Ionii. *Smyrna et Mantua*. *Stat.* t. j. *Homer* i *Virgiliusz*.

SMYRNAEUS, *a*, *um.* (*Σμυρναῖος*). *Plin.* Tyczący się miasta Smirny. || *Lucret.* *Homero*wy.

SMYRNION albo **SMYRNium**, *ii*, *n.* (*σμύρνιον*). Mistrzownik, roślina. *Plin.*, *i.* *inaczej olus atrum* albo *hipposelinum* zwana. *Plin. Colum.*

SMYRRHIZA, *ae*, *z*. Roślina, trzechula, ziele, inaczej *Myrrhis* albo *Myrrha* zwane. *Plin.*

SMYRUS, *i*, *m.* (*σμύρος*). *Plin.* Samiec minog, ryba.

SO

SOANA, *ae*, *z*. *Ptolem.* Rzeka w Albanii, która wpada do morza Rapijskiego. || Rzeka Taprobana w Indyi.

SOBOLES albo **SUBOLES**, *is*, *z*. (*subolesco*). Ród, plemię. — *propaganda*. *Cic.* Plemię rozkrzewić potrzeba. *Robur et soboles militum interit*. *Id.* Wybor i ród żołnierzy zginął. || Plód, dzieci. *Cara deum soboles*. *Virg.* Mile dziecię bogom. || *Colum.* Latorosl zostawiona. *Soboles e radice*. *Id.* Wilk u drzew.

SOBOLESCO albo **SUBOLESCO**, *seis*, *secre*. *Liv.* Dorastać, podrasnąć, plódzić się.

SOBRIE, *psk.* (od *sobrius*, *a*, *um*). Trzeźwo, *np.* *vivere parce*, *continenter*, *severe*, *sobrie*. *Cic.* || Przenośnie, rozumnie, rozsądnie. *Plaut.*

SOBRIFACIO, *eis*, *ēci*, *actum*, *cere*. Trzeźwym czynić. || Rozumnym, rozsądnym czynić, *np.* *sobriefactus*. *Apul.*

SOBRIETAS, *ātis*, *z*. Trzeźwość, umiarkowanie w picu. *Sen. Val. Max.* || Pomiarowanie, powściągliwość w ogólnosci, — *vita*. *Ulpian.* *in Pandect.* || Rozum, rozsądek, *np.* — *consiliorum*. *Ammian.*

SOBRINA, *ae*, (od *sobrinus* zamiast *sororina*). Siostra cioteczna, wujeczna, stryjeczna. *Plaut. Tac.*

SOBRINUS, *i*, *m.* (zamiast *sororinus* od *soror*). Brat cioteczny, stryjeczny, wujeczny. *Cic. Terent.*

SOBRIO, *as*, *are*, (od *sobrius*, *a*, *um*). Wytrzeźwić, trzeźwym uczynić. *Paulin. Nol.*

SOBRIUS, *a*, *um.* (podobno od *se i. e.* *sine i. e.* *bruius*). Trzeźwy, niepijany, umiarkowany w napoju. *Nox sobria*. *Propert.* Trzeźwo noc przepędzona. *Non sobria verba*. *Marti.* Wyrazy pijanego. || — *uva*. *Plin.* Jagoda, która nie upaja. || — *vicum*. Dzielnica w Rzymie, gdzie nie było karczemu, albo miejsce tak nazwane od ofiar mlecznych czynionych Merkuryuszowi. || *Sobria rura*. *Stat.* Wieś nie zasadzona winnicą. || Przenośnie. Oszczędny, niezbytlny. *Homines frugi ac sobrii*. *Cic.* Ludzie oszczędni i skromnie żyjący. || *Id.* Czujny, baczny, roztropny. || *Terent.* Zdrowy, przytomny, przyzmysłach. || Odnosi się do dowcipu i stylu. *Dicere modestia et sobria*. *Gell.* Mówić stylem skromnym i umiarkowanym.

SOCCATUS, *a*, *um.* (od *soccus*). Lekkie obuwia albo pantofle (*soccas*) noszący. *Sen.*

Jest właściwie imsl. od *Socco*, *are*, i. e. *sociis instruere, induere*, t. j. obuć w pantofle.

SOCCEFER, *a*, *um*, (od *soccus* i *fero* zamiast *ferens soccos*). Noszący pantofle. *Sidon*.

SOCO, *are*. Ob. **SOCATUS**.

SOCULUS, *i*, *m*. (zdrobn. od *soccus*) i. q. *soccus*. Mały pantofel, trzewik, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Sen. Plin. Suet.*

SOCUS, *i*, *m*. *Cic.* Patynka, kapecie, obuwiu używane u Greków i Rzymian mianowicie przez aktorów komedycznych. || Trzewik, obuwiu do tańca używane przez komediantów. *Hor. Ovid. Plin.*

SOCER, *eri*, *m*. też **SOCERUS**, *i*, *m*. (od *ἐκγὸς*). *Plaut.* Świekier, męża ojciec, żony ojciec, teść. || *Socer magnus. Modestus. Pandect.* Żony dziad.

SOCERA, *ae*, *z*. (od *socer ἐκγὸς*) zamiast *soceris*. Świekra, matka męża lub żony, teściu. *Inscr. ap. Gruter.*

SOCERUS zamiast *socer*. *Plaut.* Ob. **SOCER**.

SOCIA. Ob. **SOCIUS**.

SOCIABILIS, *e*, (od *socio*, *are*). To, co się jednoczy, łączy, to, co się łatwo jednoczy, połączonej bydź mogący, łączny, zjednoczalny, towarzyski, snadny do stowarzyszenia. *Plin. Sociabiles fecit. Sen.* || Zgodny, jednomyślny. *Liv.*, np. — *consortio. Id.*

SOCIALIS, *e*, *ptnk.* (od *socius*). *Cic.* Związkowy, sprzymierzony. — *equitatus. Livius.* Sprzymierzona jazda. || *Sen.* Towarzyski, przyjacielski. || *Socialia annu. Ovid.* Małżeńskie lata. *Socialia sacra. Ovid.* Ochrzty małżeńskie. — *carmina. Ovid.* Wiersze weselne.

SOCIALITAS, *atis*, *z*. (od *socialis*). Społeczność, towarzystwo. *Plin.*

SOCIALTER, *psk.* (od *socialis*). Społecznym, towarzyskim sposobem. *Hor.*

SOCIATIO, *onis*, *z*. (od *socio*, *are*). Zjednoczenie, związek, połączenie, stowarzyszenie. *Martian. Cap.*

SOCIATRIX, *icis*, *z*. (od *socio*, *are*). Złaczycielka, która łączy. *Val. Flacc.*

SOCIATUS, *a*, *um*, (imsl. od *socio*, *are*). *Tac.* Złączony, stowarzyszony. *Sociata facere lecti. Ovid.* Wziętem połączonej małżeńskim. || — *labor. Id.* Spólna praca.

SOCIENNUS, *i*, *m*. (od *socius*) i. q. *socius*. Ramrad, towarzysz, np. *ibo hinc intro, atque illi socienno tuo jam intrinsecum gulam. Plaut.* || Też *sociennus* zamiast *soceris. Plaut.*

SOCIETAS, *atis*, *z*. (od *socius*). Towarzystwo, bractwo, złączenie. — *conjunctio humanae. Cic.* Towarzystwo ludzkie. — *imprium civium. Cic.* Towarzystwo złych obywateli. — *facinorum. Id.* Uczestnictwo zbrodni. — *nominum. Plin.* Podobieństwo imion. *In societatem laudem venire. Cic.* Dziełić pochwały. || *Przymierze, związek. Societatem sibi adiungere. Caes.* Uczynić przymierze. — *coire, mure, facere. Cic.* Stowa-

rzyszyć się, sprzymierzyć się. — *dirimere, dissolvere. Id.* Rozbrać z kim uczynić, wypowiedzieć przyjaźń, towarzystwo. || *Cic.* Związek, towarzystwo handlowe.

SOCIO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *socius*). Złączyć, spoić. — *carmina nervis. Ovid.* Połączyć głos z dźwiękiem instrumentu. — *juvenecis aratro. Stat.* Sprzęgać woly. || Sprzymierzyć się. *Tu nos urbe et domo socias. Virg.* Przyjmujesz nas w miasto, darzysz przyjacielskim domem. — *dextris. Sil.* Łączyć wzajemnie dłonie na znak przymierza. — *manus alieni. Id.* Podadź komu rękę. — *cubilia cum aliquo. Tibull.* Ożenić się z kim. — *sanguinem. Liv. Val. Flacc.* Połączyć się z familiją. || Stowarzyszyć. — *gaudia. Tibull.* Dzielić wesele. — *se participem in casus omnes. Tibull.* Stać się uczestnikiem fortuny. *Sociari facinoribus. Liv.* Bydź uczestnikiem zbrodni. || *Sociare cum scientia diligentiam. Liv.* Łączyć z umiejętnością pilność.

SOCIOFRAUDUS, *a*, *um*, (od *socius* i *fraus*). *Plaut.* Równy towarzysza zdrajca.

SOCIUS, *a*, *um*, (od *sequor* albo *seco*, *are*). Towarzyski, zjednoczony, spółny. *Socium templum. Ovid.* Kościół, gdzie dwa bóstwa czczono. — *linguae commercia. Ovid.* Obeowanie między dwiema osobami jednym mowicami językiem. — *dapes. Ovid.* Towarzyska biesiada. || *Socius lectus. Ovid.* Łóżko małżeńskie. — *sanguinis. Ovid.* Pokrewieństwo, braterstwo. || *Socium regnum. Stat.* Królestwo, gdzie dwaj królowie panują. || Sprzymierzony. *Socia agmina. Virg.* Sprzymierzone wojsko. *Socii jugales. Sil.* Równie zaprzężone do jednego wozu. || Równy pomaga. *Socia nocte. Cic.* Za pomocą nocy. || Przenosić. *Ad socios convertere artes. Val. Flacc.* Udać się do sztuk pomocniczych. || *Socii. Cic.* Towarzysze związkiem handlu z sobą złączeni. || *Pro socio. Pandect.* Formuła prawa, przez którą się rozumie proces pociągania do sądu tego, który towarzysza oszukał. || *Socii. Wyraz często oznaczający poufłość i dobroczynność. Virg.* || W przyp. drug. liczb. mnog. *Socium*, zamiast *sociorum. Plaut.*

SOCORDIA albo **SECORDIA**, *ae*, *z*. (od *socors*). Głupstwo, nierozum, np. *fortuna per socordiam usus non sit. Liv.* || Nieuwaga, niedbalstwo, niechaczność, np. *socordiam eorum irridere. Tac.* || *Secordia. Auct. ad Her. Sall.* || Oszalstwo, gnuśność, lenistwo. *Ter.*

SOCORDITER, *psk.* (od *socors*). Gnuśno, niedbale, leniwie, np. *socordius. Liv. Sall.*

SOCORS, *cōrdis*, *r*. współ. *Plaut.* Głupi, nierozumny. || *Ter.* Gnuśny, niedbale, opieszale. — *futuri. Tac.* — na przyszłość.

SOCRATES, *is*, też *ae*, *m*. (*Σωκράτης*). Filozof Ateński, syn Sofroniska snyderza, żył nieco przed Platonem, mistrz Platona.

SOCRATICUS, *a*, *um*, (*Σωκρατικός*). Tycający się Sokratesa, należący do niego, pochodzący od niego, Sokratesowy, np. — *charactae. Hor.* t. j. Sokratesa filozofia albo pi-

śma, dzieła pismienne. — *sermones. Id.* — *opus Socraticum. Id.* — *seil. philosophi. Cic.* *Xenophon Socraticus. Nep.* t. j. uczeń ze szkoły Sokratesa.

SOCRUALIS, *e*, *ptnk.* (od *socerus*). Świekrowy, teściowy, np. — *munificentia. Sidon.* — *hereditas. Id.*

SOCRUS, *us*, *z*. (zamiast *socera, ἐκγὸς*). *Cic.* Świekra, matka męża albo żony, teściu. || *Terent.* Babka żony albo męża. || *Socrus* zamiast *socer*, np. *a socru suo. Acc. ap. Priscian.*

SODALICIUS, *a*, *um*, **SODALICIARIUS**, *a*, *um*. Ob. **SODALITIUS** etc.

SODALIS, *e*, *ptnk.* (podobno od *Sodes*, i. e. *amicus*). *Cic.* Towarzysz obcowania albo drogi, przyjaciel. || *Cic.* Czasem się bierze na złą stronę, i znaczy współbierant, współfakcyonista. || Przenosić. *Horat.* Mówi się o rzeczach, które się razem dzieją. || Jako przymiotnik. *Turba sodalis. Ovid.* Zgraja towarzyszy. || *Sodales. Caj. Pandect.* Członki jednego zgromadzenia. || *Inscr.* Cechy rzemieślników. || *Ramrad, towarzysz w jakiej rzeczy. Sodales Augustales. Tac.* t. j. rodzaj kapłanów ku czci Augusta.

SODALITAS, *atis*, *z*. (od *sodalis*). *Cic.* Obcowanie, kompanija, przyjaźń. || *Id.* Schadzka ludzi dla rozrywki. || *Cic.* Czasem dla religijnych obrządków. || *Cech, bractwo.*

SODALITIARIUS, (*Sodalit.*), *a*, *um*, (od *sodalitium*) i. e. *ad sodalitatem pertinens*. Należący do towarzystwa, *sodalitarius seil. homo. Inscr. ap. Gruter.*

SODALITIUS albo **SODALICIUS**, *a*, *um*, (od *sodalis*). Towarzyski, przyjacielski, bracki, tycający się kompanii, towarzystwa, przyjaźni. *Jure sodalitis mihi junctus erat. Ovid.* Prawem towarzystwa był złączony ze mną. || Zład. *Sodalitium* i *sodalitium*, *ii*, *n*. *Catull.* Kompanija przyjaciół, obcowanie, przyjaźń. || *Sodalitium, seil. convivium. Auct. ad Herenn.* Uczta przyjacielska. || *Plin.* Spisek, fakeja. || *Cic.* Mianowicie fakeja w zabieganiu dostojenstw.

SODES. Proszę cię, wyraz potoczny złożony ze *si*, i *audes*; ma moc pochlebnie prośzenia i zachęcenia. *Tace, sodes. Terent.* Milez, proszę cię. *Vescere, sodes. Horat.* Jedz, proszę ciebie. *Corrige, sodes. Id.* Popraw proszę. || *Sodes. Solin.* Przyjacielu. || *Si audes. Plaut.* Proszę ciebie.

SODOMA, *ae*, *z*. **SODOMUM**, *i*, *n*. i **SODOMA**, *orum*, *n*. i **SODOMI**, *orum*, (*Σόδομα*). *Step. Byzanti.* Miasto w Palestynie. || *Sodomita, ae*, *m*. *Prudent.* Mieszkaniec Sodomy. || *Sodomitici, a*, *um*. *Hieron.* Tycający się miasta Sodomy.

SOGDIANA, *seil. regio. Curt.* Kraina w Azji nad morzem Kaspijskim. || *Sogdianus, a*, *um*. *Id.* Tycający się tej krainy. || *Sogdiani. Plin.* Mieszkańcy tego kraju. || *Sogdii. Strabo.*

SOL, *sōlis*, *m*. (od *ἥλιος*, słońce). Słońce jedno z najcenniejszych planet. *Sole medio. Phaedr.* W południe. — *supremo. Horat.*

W wieczór. *Sol praecipitans. Cic.* — *occidens. Ovid.* Zachód słońca. — *utroque. Claud.* Wschód i zachód słońca. *Sole sub ardenti. Virg.* Wupal. *Ambulare in sole. Cic.* Chodzić po słońcu. *Proferre in solem. Id.* Wystawić co na słońce. *Proceedere in solem et pulverem. Cic.* Ukazać się publiczności. || Przez zamianę. Promień, światło, upał słoneczny. *Puri soles. Marti.* Jasne słoneczne promienie. *Libyco sole perusta coma. Propert.* Przez upał libijski włosy ogorzałe. || Dzień. *Tres adeo incertos caeca caligine soles erramus pelago. Virg.* Trzy dni w mgle ciemnej błądźmy po morzu. *Bis senos soles. Sil.* Dni dwanaście. || *Rok. Bini soles. Nemesian.* Dwa lata. || *Cic.* Miejsce wystawione na słońce. || *Senec.* Obraz słońca za odbiciem promieni wydający się w obłoku. || Przenosić. To, co jest bardzo znakomite i jedyne. *Sol alter extinctus est. Cic.* Drugie słońce zgasło, mówiąc o śmierci P. atrykańskiego. || *Sole ipso est clarius, przysł. Arnobi.* Rzecz jasna i rzeczywista. || *Non dum omnium dierum sol occidit, przysł. Liv.* Nie tu jeszcze koniec wszystkich rzeczy. || *Marti. Ovid.* Apollo, Felus, bożek światła, życia, Muz, i t. p. || *Cic.* *Sol*, zamiast *Apollo*. || *Solis promontorium. Plin.* Przylądek w Maurytanii Tingitańskiej. || *Solis urbs. Mela.* Heliopol, miasto w Egipcie. || *Solis gemma. Plin.* Kamień drogi błyszczący jak gwiazda.

SOLAGO, *inis*, *z*. (od *sol*). Słonecznik, roślina, inaczey *heliotropium* zwane. *Apul. de herb.*

SOLAMEN, *inis*, *n*. (od *solor, ari*). Pocięcha, środek pocieszenia, np. — *mali. Virg.* — *hoc solamen erat. Id.* — *solamen petere. Sen.*

SOLANUM, *i*, *n*. Psianka, roślina, inaczey *Strychnos* albo *Trychnos* zwana. *Sma-gliczka. Plin.*

SOLANUS, *a*, *um*, (od *sol*). Pochodzący od wschodu, np. *ventus solanus. Vitr.* t. j. wschodni wiatr. Zowie się też *Subsolanus. Plin.*

SOLARIS, *e*, *ptnk.* (od *sol*). Należący do słońca, pochodzący od słońca, słoneczny, np. — *lumen. Ovid.* — *arcus solaris. Sen.* — *circulus solaris. Plin.* t. j. koło słoneczne, herba solaris. *Cels.* t. j. słonecznik, roślina.

SOLARIUM. Ob. **SOLARIUS**.

SOLARIUS, *a*, *um*, (od *sol*). Słoneczny, od słońca. *Horologium solarium. Plin.* Kompas, zegar słoneczny. || *Solarium, ii*, *n*. *Plaut.* Góra w mieszkaniu, poddasze, sala górna, altana. || *Solarium. Cic.* Miejsce pod rostrami na rynku w Rzymie, gdzie stał kompas, i dokąd się zwykli byli ludzie schadzać dla interesu lub dla rozrywki. || *Blech do biełenia płótna, wosku. Solarium, (od solum).* *Solarium, seil. vectigal. Ulp.* Czynsz od gruntu.

SOLATIOLUM, *i*, *n*. (zdrobn. od *solatiū*). Pocięcha, np. — *doloris. Catull.*

SOLATIUM, *ii*, *n*. (od *solor, ari*). Pocięcha, ulga, pocieszenie, to czem się cie-

szymy albo drugiego cieszym w kłopotcie. *Solatio levare aliquem. Cic. — esse alicui. Cic.* Pocięszy kogo, byż komu pociechą. || Pieknie się wyraża jako pomoc, ratunek. *Solatio annona. Cic.* Pomoc żywności. || Cena. *Solium solatium praestare. Ulp.* Zwyczajną ceną zapłacić.

SOLATOR, *ōris*, m. (od *solor*, *ari*). Pocięzyciel. *Tibull. Stat.*

SOLATUS, *a, um*, (od *solor*, *ari*). *Virg.* Pocięzony, (od *sol*). *Cels.* Zagorzał od słońca. || *Solatus*, (od *solus*). *Senec.* Opuść, zostawiony sobie. || *Solatum absol.* *Fest.* Rodzaj choroby większej od słonecznego zapalenia.

SOLDURIUS, *ū, m.* i **SOLDURII**, *ōrum*, *i. e. devoti. Caes.* Rodzaj bardzo stałych przyjaciół u Gallów.

SOLDUS. Ob. **SOLIDUS**.

SOLEA, *ae, Ź.* (od *solum*, stopa nożna). *Cic.* Sandał, trzewik bez przyszwyc, podszwa u trzewika, obuwię przewiązane rzemykiem, pantofel. *Soleas deponere. Hor.* Siadać do stołu. — *poscere. Plaut.* Chcieć wstać od stołu. *Solea lignea. Plin.* Kurpie. — *ferrea. Catull.* || Podkowi u konia. *Soleas jumentis inducere. Suet.* Podknieć koni. || *Veget.* Strzałka, róg miękki pod kopytem. || *Cic.* Pęto na nogi. || *Colum.* Tłokarnia do tłoczenia oliwy. || *Plin.* Płaszczka, ryba.

SOLĒARIUS, *a, um*, (od *solea*). Sandałowy, od sandału, pantoflowy. || *Solearius, scil. artifex. Plaut.* Szewc, co robi pantofle.

SOLĒATUS, *a, um*, (od *solea*). *Cic.* Pantofle noszący, co było znakiem u Rzymian miękkości. || *Soleatus senator. Senec.* Senator w domu siedzący. || Właściwie imsl. od *Soleo*, *are i. e. soleis induere*.

SOLENNIS albo **SOLENNIS**, albo **SOLLENNIS**, *e, ptak.* (od *solus* i *annus*). Uroczysty, świąteczny, w pewnych czasach roku przypadający. *Solemnia sacra. Sall.* Uroczyste ofiary. — *epulae. Cic.* — *ludi. Id.* — *coetus ludorum. Id.* Uroczyste uczty, i-grzyska, zgromadzenie i-grzysk. *Solemnia verba. Virg.* Wyrazy używane podczas ofiar. — *arae. Id.* Ołtarze, na których uroczyste czyniono ofiary. — *ignis. Ovid.* Ogień, który się na ołtarzach zapalał. — *circus. Id.* Cyrk uroczysty, gdzie odprawiano i-grzyska. || *Solemnē i solemnā, absol. Liv.* Uroczystość, obchód uroczysty. || *Solemnia. Virg.* Uroczysty obchód pogrzebowy. || *Solemnis. Zwykły. Romae dulce diu fuit, et solemnē, reclusa mane domo vigilare. Horat.* W Rzymie długo za rzecz miłą i zwykłą miano, czuwać i dom swój mieć rano otwarty. *Solemnis numerus testium. Ulp.* Zwyczajna liczba świadków. *Sollemne iter. Cic.* Zwykła droga. || *Solemnē absol. Cic.* Zwykłym obyczajem. || *Solemnia. Tac.* To co codziennie i ze zwyczaju publicznie się dzieje. || *Solemnē. Plin.* Religijnym zwyczajem.

|| *Insanire solemnia. Horat.* Dopuszczać się publicznego szaleństwa.

SOLEN, *ēnis*, m. (*solēis*). Muszla, koncha, skorupa, inaczej *donax*, *onyx* cet. zwana. *Plin.*

SOLENNITAS albo **SOLENNITAS**, **SOLLENNITAS**, *ātis, Ź.* (od *solennis*, *solemnis* etc.) Uroczystość, dzień uroczysty. *Gell.*, np. *per diem varias solennitates. Id.* || Formalność, to, co się zachowuje podług praw i zwyczajów. *Paul. in Pandect.*

SOLENNITER, **SOLENNITER** albo **SOLLENNITER**, *psk.* (od *solennis* albo *solemnis*, *sollemnis*). Uroczystym sposobem, uroczystość, z uroczystością, np. — *omnia peragere. Liv.*, *solenniter celebrare. Apul.* || Formalnie, według praw i zwyczaju. *Ulpian. in Pandect.*

SOLENNITUS, **SOLENNITUS**, *psk.* (od *solennis* etc.) *i. q. solenniter. Liv.* albo *Laev. ap. Non.*

SOLENS, *tis, r. wspóln.* (od *soleo*). *Plaut.* Zwykły.

SOLEO, *āre, i. e. induere aliquem soleis.* Obuć kogo w pantofle. || *Ztąd Soleatus, a, um.* Ob. *Soleatus*.

SOLEO, *es, itus sum, lere, n.* (od *solus*, *i. e. totus, quia, in quo totus sumus id facere dicimus solere*). Zwyknąć, mieć zwyczaj. *Ut solet. Cic.* Jak bywa, jak zwykło. (*Soluti*, używało się zamiast *solitus sum. Cato*). *Uti soluerat. Sall.* Jak zwykł. || *Solium*, zamiast *solent. Fest.*

SOLERS albo **SOLLERS**, *tis, r. wspóln.* (*tior. Cic.*, *tissimus*, (od *sollus*, *ars*). Dowcipny, przemyślny, zdalny, biegły. — *auditus. Plin.* Słuch ostry. — *ambagibus. Id.* Pelen przebiegłych zwrotów. || *Z tryb. bezokolicz. Saxo sollers nunc hominem ponere nunc deum. Horat.* Biegły sycerz czy chce ludzką, czy boską wyręć postać. || *Z przyp. drug. Belli sollertissimus omnium factus est. Sall.* Wszystkich w sztuce wojennej wyścięgnął. || *Przenośnie. Fundum sollertissimum. Cato.* Grunt bardzo żyzny. || *Ovid.* Chytry, złośliwy, podstępny.

SOLERTER albo **SOLLERTER**, *psk.* (od *sollers* etc.) *Cic.* Dowcipnie, przemyślnie, biegle.

SOLERTIA albo **SOLLERTIA**, *ae, Ź.* (od *sollers*, *sollers*). *Cic.* Dowcip, przemysł, biegłość. || *Cic.* Szalbierstwo, oszukaństwo, chyłtrość.

SOLIAR zamiast *soliare scil. tegumentum. Furr. ap. Non.* Poduszka, pokrycie.

SOLIARIS, *e, ptak.* (od *solium*). Wanienny, do wanny należący, tycający się wanny, np. — *cella. Spartian.*

SOLIARIUS, *a, um*, (od *solium*). Trudniący się wannami, należący do wani, np. *solarius scil. artifex. Inscr. ap. Gruter. i. e. qui solia facit.*

SOLICANUS, *a, um*, (od *solus* i *cano* zamiast *solus canens*). Który sam jeden śpiewa. *Martian. Cap.*

SOLICISMUS. Ob. **SOLECISMUS**.

SOLIDAMEN, *inis, n.* (od *solido*, *are*) *i. q. solidamentum. Venant. Fortunat.*

SOLIDAMENTUM, *i, n.* (od *solido*, *are*). *Lactant.* Moc, krzepkość. — *corporis. Id.* Kości, na których się utrzymuje ciało.

SOLIDATIO, *ōnis, Ź.* (od *solido*, *are*). *Vitr.* Wzmocnienie, utwierdzenie.

SOLIDATRIX, *icis, Ź.* (od *solido*, *are*). Utwierdzicielka, która co utwierdza, np. — *ossium. Arnob.*

SOLIDATUS, *a, um*, (od *solido*). Utwierdzony, umocowany. || *Pallad.* Twardy, ubity, udeptany. || *Claud.* Zmarzły. || *Apul.* Wzmocniony, posilony, ukrzepiony.

SOLIDE, *psk.* (od *solidus*, *a, um*). *Calum.* Gruntownie. || *Przenośnie. Terent.* Dość, dostatecznie, doskonale, bardzo.

SOLIDESCO, *seis, scēre*, (od *solidus*, *a, um*). *Vitr.* Moenieć, stawać się mocnym, nabierać mocy, stwardnieć. || *Plin.* Zrastać się.

SOLIDIPES, *edis, r. wspóln.* *Plin.* Kopyt całych, nierozdzielonych.

SOLIDITAS, *ātis, Ź.* (od *solidus*, *a, um*). *Cic.* Twardość, stałość, tęgość. || *Vitr.* Gruntowność, moc, trwałość. || *Cod.* Całość, zupełność. || *Pallad.* Grubość, mówiąc o drzewach. || *Soliditates. Vitruv.* Dachy marmurem, wapnem i piaskiem wzmocnione.

SOLIDO, *as, avi, atum, are*, (od *solidus*, *a, um*). *Virg.* Utwierdzić, umocnić, pokrzepić. || *Spoić. — ossa fracta. Plin.* Spoić złamane kości. || *Lutować. — stanno fistulas. Plin.* Zlutować cyną rurki. || *Wzmocnić. — stomachum vino. Pallad.* Pokrzepić żołądek winem. || *Solidare aliquid. Cod. Theod.* Stwierdzić co ustawa. || — *rationes. Aescop. Ped.* Zrównać rachunki.

SOLIDUS, **SOLDUS**, *a, um*, (*solus*, *cały*). *Cic.* Nie czezy, nie dęty, niedrażony. *Crateres auro solidi. Virg.* Czary zeszczerego złota. *Columna aurea solida. Cic.* Słup ze złota lity, nie dęty. || Gruntowny, mocny, stały. *Solidus paries. Virg.* Gruntowna ściana. || Cały, zupełny. — *dies. Hor.* Dzień cały. || Stały, prawdziwy, gruntowny. *Solidum gaudium. Ter.* Prawdziwe wesele. *Solida nequitia. Sen.* Wierutna zastarzała niecnota. *Solidum corpus. Cic.* Z troistego wymiaru złożony, nie płaski. || *Solidum. Tac.* Miejsce mocne, stałe, bezpieczne. *Fossa fit ad solidum. Ovid.* Przekop się robi aż do twardej ziemi. || *Solidum*, jako przysłówek. || *Apul.* Bardzo. || *Solidum. Cic.* Pewny, stwierdzony, rzeczywisty. || *Solidae rationes. Aescop.* Zrównane rachunki. || *Solidum, absol. Cic.* Calkowitość, isczizna. — *sum cuique solve-re. Id.* Zapłacić każdemu procent i kapitał.

SOLIFER, *a, um*, (od *sol* i *fero* zamiast *ferens solem*). *Senec.* Który nosi słońce, przmiotnik zodyaku i ekliptyki, kędy chodzi słońce. *Solifera plaga. Id.* Strefa gorąca.

SOLIFERREUS albo **SOLLIFERREUS**, *a, um*, (od *solus*, *cały* i *ferreus*, *żelazny*). Cały żelazny, np. *soliferreum scil. telum. Liv.* t. j. cały żelazny pocisk.

SOLIFUGA. Ob. **SOLIPUGA**.

SOLIGENA, *ae, m. i Ź.* (od *sol* i *gigno* *s. geno* zamiast *sole genitus vel genita, vel solis genus*). Dziecko słońca, ze słońca zrodzony, np. — *Aetees* tak nazwany. *Val. Flacc.* t. j. syn słońca.

SOLIOQUIUM, *ii, n.* (od *solus* i *loquor*). Rozmowa ze samym sobą. *Augustin.*

SOLINO, *as, are, i. e. consulo. Farr. ap. Fest.*

SOLIPES, *dis, m.* Żwierzę całokopytowe.

SOLIPUGA, **SOLIPUGA**, **SOLFUGA** i **SALPUGA**, *ae, Ź.* (od *sol* i *pango*). *Plin.* Mrówka jadłowita, która w upały słoneczne staje się jadłowitsza.

SOLISTERNIUM albo **SOLLISTERNIUM**, *i. e. sellisternium. Fest.* *Solla* adpellantur *sedilia, in quibus non plures singulis possint sedere, ideoque solla sternere dicuntur. t. j. sofa, siedzenie albo leżenie przy biesiadach.*

SOLISTIMUS, *a, um*, (od *solum*). *Tri-pudium solistimum. Cic.* Wieszcza pomyslna od ptaków u Rzymian, gdy za posypaniem kurom jądla z ich pyszczków upadły na ziemię ziarna. || *Fest.* Nagły upadek drzewa lub skały.

SOLITANEUS, *a, um*, (od *solus*). *Theodor. Prisc.* Samotny, odlaczony. || (od *solitus*). *Marcell. Empir.* Zwyczajny.

SOLITANUS, *a, um*. — *cochleae. Plin.* Ślimaki afrykańskie.

SOLITARIUS, *a, um*, (od *solus*, *a, um*). Samotny, sam jeden, bez towarzysza, mówiąc o rzeczach i o osobach, np. — *homo. Cic.*; *z tąd solitario modo id egit. Nazarin. pauegryr.*

SOLITAS, *ātis, Ź.* (od *solus*, *a, um*). Osobność, samotność, zacisze, ustronie, odludność. *Acc. ap. Non. Apul.*

SOLITAURILIA, *um*, zamiast *Suovetaurilia. Cato. Liv.* Ofiara bita ze trzech przedmiotów: ze świni, wolu i owcy.

SOLITE, *psk.* (od *solitus*, *a, um*, albo od *solus*). Sam, sam jeden, sam tylko osobno, np. *qui solite invit cubant. Plaut.*, *tute seis solite tibi. Plaut.*

SOLITO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *soleo*). Mieć częsty zwyczaj, np. *Scipionem Africanum solitavisse extremo — in Capitolium ventilare. Gell.*

SOLITUDO, *inis, Ź.* (od *solus*, *a, um*). To, co jest samotnym, osobnym, odludnym, osobność, samotność, zacisze, ustronie, odludność, pustynia, brak ludzi, np. — *loci. Cic.*, *solitudo ante ostium. Ter.* t. j. odludność przed drzwiami. || *Przenośnie, o-puszczenie, osierocenie, np. solitudini praesidio esse. Cic.* Bydź pomocą osieroczonemu.

SOLITUS, *a, um*, (od *soleo*). *Sall.* Który zwykł. || *Ovid.* Zwykły, zwyczajny. — *labor. Ovid.* Zwykła praca. *Practer solitum. Virg.* Nadzwyczaj. *Solito tardior. Ovid.* Nadzwyczaj leniwy.

SOLIVAGUS, *a, um*, (od *solus* i *vagus* albo *vagor*). Samotnie blakający się, np. —

bestiae. Cic. || Przenośnie, — *cognitio. Cic.* t. j. plonna umiejętności.

SOLIUM, *ii, n.* (od *sella* albo od *sedeo*). *Cic.* Tron królewski. — *eburnum. Claud.* Krzesło dygnitarckie. || Przenośnie. *Ovid.* Królestwo. || *Vitruv.* Wanaa. || *Cic.* Siedzenie dla jednego.

SOLLA. *Fest. adpellantur sedilia, in quibus non plures singulis possint sedere, t. j. pojedyncze siedzenia.*

SOLLEMNIS, SOLLEMNITAS etc. *Ob.* **SOLENNIS** etc.

SOLLERS, SOLLERTIA etc. *Ob.* **SOLLERS** etc.

SOLLICITATIO albo **SOLICITATIO**, *ōnis, ż.* (od *solicito* s. *solicito, are*). Wzniesienie, wzruszenie, nagabanie, pobudzenie; ztąd zakłócenie, rozdrażnienie, niespokojność. *Ter. Cic. Sen.*

SOLLICITATOR, SOLICITATOR, *ōris, m.* (od *solicito, are*). Który wzrusza, pobudza, nagabacz, który nagaba, rozdrażnia, niespokoi, np. — *nuptiarum alienarum. Paul. in Pandect.* || Zwodziciel, białut, np. — *servi. Ulpian. in Pandect.* — *scil. mulieris. Sen.*

SOLLICITE albo **SOLICITE**, *psk.* (od *solicitus* s. *solicitus, a, um*). *Ovid.* Pilnie, starannie, troskliwie, frasobliwie. *Sollicitus. Vici.* Najstaranniej. *Sollicitissime agere. Sen.* Bardzo pilnie starać się.

SOLLICITO albo **SOLICITO**, *as, avi, atum, are.* (od *solo* i *cito*, albo *cito*). *Lucr.* Poruszyć, z miejsca wyruszyć. — *forem. Ovid.* Drzwi otworzyć. — *feras. Ovid.* Polować zwierzę. — *humum. Tib.* Orać. — *alvum purgatione. Cels.* Brać na ściąganie. || Nagabac, kusić, walić. || *Cic.* Namawiać, pobudzać, zachęcać. — *in partes suas. Just.* Namawiać na swą stronę. — *civitates. Caes.* Zachęcać do buntu miasta. — *judicium donis. Tib.* Chcieć sąd przedarować. || *Lucan.* Gniewać, do gniewu poruszyć. || Frasować, martwić, dręczyć. *Cor sollicitant facta nefanda. Tibull.* Zbrodnie trapią sumnienie. || — *pacem. Liv.* Mieszać, zrywać pokój. || *Aegrum sollicitat stomachum. Horat.* Słaby obciąża żołądek.

SOLLICITUDO albo **SOLICITUDO**, *inis, ż.* (od *solicitus, a, um*). Kłopot, troska, troskliwość, frasunek, dolegliwość, zgryzota, pieczolowitość, np. — *animi. Cic.*, *res mihi est sollicitudini. Ter.* Sollicitudinem alicui adferre. *Cic.* Liberare aliquem sollicitudine. *Cic.* || Urząd, staranność, dozowanie. *Arad. in Pandect. Cod. Theod.*

SOLLICITUS albo **SOLICITUS**, *a, um.* (od *solicito*). *tior, tissimus.* Poruszony, wzruszony. *Sollicitum mare. Virg.* Zburzone morze. || Frasobliwy, niespokojny, stroskany. — *ex re. Ter.* — *de re. Cic.* — *in re. Quint.* — *pro re. Gell.* Frasobliwy o co. *Sollicito animo esse. Cic.* Frasować się. *Sollicita manu solvere epistolam. Ovid.* Drżąc ręką list rozpieczętować. || Kłopotliwy. *Sollicitae opes. Hor.* Kłopotliwe hogaetwa.

|| *Oratio sollicita. Sen.* Wypracowany styl mowy.

SOLLICURIO, *i, e.* in omni re curiosus. t. j. ciekawy we wszystkich rzeczach. *Liv. Andron.*

SOLLIFERREUM. *Ob.* **SOLIFERREUS. SOLLISTERNIUM. *Obacz SOLISTERNIUM.***

SOLLUS, *a, um, i, e.* totus, solidus. *Fest.* Cały; ztąd non *solla dupondi i. e.* non tota. *Lucil.* t. j. nie cała.

SOLO, *as, avi, atum, are.* (od *solus, a, um*). Niszczyć, rujnować, np. — *urbes. Stat.* — *domos. Id.*; ztąd *solatae peste domus. Sen.* || *Solutus, a, um i. e.* sole corruptus. *Ob. Solutus.*

SOLO, *ōnis, m. i. q.* *Solon. Gell. Ed. Gropov.*

SOLLOECISMUS, *i, m.* (σολοικισμός). *Quintil.* Wykroczenie przeciwko prawidłom grammatyki. || Wyras tak nazwany od *Solis* miasta Cylicy, gdzie mieszkający rodem z Aten powoli zaczęli psuć swój ojczysty język. || Przenośnie. *Sollocismus facere. Marti.* W każdej rzeczy wykaczać.

SOLLOECISTA, *ae, m.* (σολοικιστής). *Hieron.* Wykaczający przeciwko prawidłom mowy.

SOLLOECUS, *a, um.* (σολοικος). Wykaczający w mowie; ztąd *Sollocium. Gell. i. q.* *sollocismus.* Sollocyzm, czyli wykroczenie przeciw prawidłom mowy.

SOLON, *ōnis, m.* (Σόλων). *Cic.* Jeden z siedmiu mędrców greckich. || W liczb. mnog. *Solones. Pers.* || *Solo* zamiast *Solon. Gell.*

SOLOR, *avis, atus sum, avi, dep.* (z hebrajsk. *salal*, wznosić, wynosić). Cieszyć. — *aliquem amicis verbis. Ovid.* Cieszyć kogo przyjaznymi słowy. *Quamvis repulsam propinqua spes soletur. Tac.* Lubo oddalonych bliska nadzieja cieszy. || Kość, słodzić, lagodzić. — *cantu laborem. Virg.* Kość znoje prac śpiewaniem. || — *famem. Virg.* Głód nasycić.

SOLOX, *ōis, r.* współ. *Titin. ap. Fest.* Mający twardą welną.

SOLPUGA. *Ob.* **SOLIPUGA.**

SOLSEQUIUM, *ii, n.* (od *sol* i *sequor*, zamiast *sequens solem*) i. q. *heliotropium.* Słonecznik, roślina. *Apul. de herb.*

SOLSTITIALIS, *e, ptuk.* (od *solstitium*). Do przesilenia dnia albo nocy należący. — *orbis. Cic.* Kres koła na niebie. — *spina. Colum.* Głóg, który kwitnie w czasie przesilenia dnia z nocą. || *Liv.* Letni, tyjący się upałów. || *Id.* Słoneczny, tyjący się rocznego obiegu słońca.

SOLSTITIUM, *ii, n.* *scil. tempus.* (od *sol* i *sisto*, ztąd i. q. *tempus, quo sol sistit s. consistit*). *Cic.* Przesilenie dnia, gdy dnia poczyną ubywać, a nocy przybywać, przesilenie nocy, środek zimy, najdłuższa noc a najkrótszy dzień. || Przez zamianę. *Horat.* Lato. || Letni, w lecie, gorące lato, upał słoneczny. *Virg. Hor.*

SOLUBILIS, *e, ptuk.* (od *solvo, ere*). Rozwiązalny, snadny do rozwiązania, do rozla-

czenia. — *pons. Ammian. Mundus Deo soli solubilis. Minuc. Fel.* || Rozwiązujący, rozwiązujący, np. — *aer. Coel. Aur.*

SOLUM, *i, n.* (όλος, cały). *Cic.* Ziemia, powierzchnia części ziemi, grunt, fundament do budowania, dno, grunt ziemi. — *fossae. Caes.* Grunt rowu. — *natale. Ovid.* Ojczyzna. — *mutare. vertere. Cic.* Przenosić się z kraju do kraju. *Solum agri. Caes.* Grunt, pole, rola. — *viduum arboribus, purum solum. Colum.* Goliżna, gołe pole. — *siccaneum, peraridum. Id.* Piaski, piasezysty grunt, ziemia sucha. — *argillosum. Farr.* — *pingue. Virg.* Rędzina, ziemia tłusta, ilowata. *Solum aequare. Liv.* Spustoszyć. *Res soli. Plin.* Dobra nieruchome. *Sola terrarum ultimatum. Cic.* Kończyny świata. || Plac, na którym budynki ma być wystawiony. || Podłoga. — *planum. Plin.* Gładka podłoga. || — *cerale. Virg.* Placik stołowy. || Podeszwa u nog. || *Mart.* Podeszwa u obuwiu. || Powierzchność. — *aquae. Virg.* — *wody. — caeleste stellarum. Ovid.* Niebo.

SOLUM, *psk.* Tylko, jeno, szczególnie. *Cic.* Jest właściwie przypadek szósty od *solum, a, um.*

SOLUMMODO albo właściwie **SOLUM** **MODO**. Tylko jeno. *Cic. Plin. Tertull. Ulpian.*

SOLVO, *vis, solvi, solutum, vēre.* (od *lūo*, rozwiązać). Rozwiązać to, co jest związane. — *nodum. Horat.* Rozwiązać węzeł. — *frenum. Phaedr.* Popuścić wędzidła. — *juga tauris. Virg.* Wypręgać woły z jarzma. — *currus. Senec.* Wypręgać konie z wozu. — *vela. Virg.* Rozpuścić żagle. — *ergastula. Cic.* Uwolnić z więzienia więźniów. — *epistolam. Nep.* List rozpieczętować. || — *navem. Plaut.* Zeglować. — *funem. Virg.* Oderwać linę z kotwicy. || *Solvere absol. Cic.* Zeglować, pływać po morzu. *Solvere a terra. Caes.* Wyplynieć z portu. || Przenośnie. Rozwolnić. — *ventrem. Colum.* Rozwalać żołądek. || — *os. Ovid.* Otwierać usta. — *linguam ad iurgia. Ovid.* Lżyć komu, złorzeczyć. || Rozproszyć. *Noctem faces multae solvebant. Plin.* Ciemnej nocy przyswiecały pochodnie. — *pudorem. Virg.* Złożyć wstyd. || Oslabić, zniewieścić. — *vires. Quintil.* Oslabić siły. || Gnoić. *Solvuntur viscera. Virg.* Gniją trzewy. || *Solvere vitam. Propert.* Odjąć życie. || *Solvi.* Umierać. — *inedia. Prudent.* Umierać z głodu. || *Solvere. Lucan.* Rozpuścić rzeczy twarde. || *Solvere lumina in lacrymas. Lucan.* Rzewnie się rozpłakać. || Gwaleić, łamać. — *morem tradition a prioribus. Liv.* Łamać starodawny obyczaj. || Rozzerwać, rozłączyć. — *acies. Propert.* Rozzerwać szyki. — *amicos. Id.* — przyjaźń. || — *jejunium, famem. Ovid.* Jeść. || *Solvere. Cic.* Wyluszczać, tłumaczyć, wykładać. — *argumentum. — quaestionem. Quintil.* Wykladać treść, rozwiązać zagadnienie. || — *versum. Horat.* Miarę wiersza rozrobić. || *Solvere. Cic.* Dług zapłacić. — *alicui a se. Id.* Płacić co komu ze swojego. *Solvendo non*

esse. Liv. Nie byż w stanie zapłacenia. || — *poenas. Sall.* Przyplacić karą. || *Solvere injuriam. Sall.* Uwolnić się od napaści. || *Cic.* Zadowolnić, zadosyć uczynić. || *Solvi. Senec.* To, co się miłości, powinności i wierze należy. — *suprema militibus. Tac.* Oddać ostatnią posługę na wojnie poległym żołnierzom. — *fidem voti. Ovid.* — *votum. Marti.* Słub wypełnić. — *justa funeri. Cic.* Sprawić pogrzeb. — *fidem. Terent.* Dotrzymać słowa, wiary. || Uwolnić. — *aliquem legibus. Liv.* Uwolnić kogo od praw. *Solvite corde metus. Virg.* Złóżcie bojaźń. — *aliquem dementia. Horat.* Uwolnić kogo od szaleństwa.

SOLUS, *a, um, przyp. drug. ius, przyp. trzec. i.* (όλος, cały, albo *sine alio*). *Cic.* Sam jeden. — *ex omnibus. Cic.* Ze wszystkich sam jeden. *Mea solius causa. Terent.* Z mojej przyczyny. || *Pasty, odludny. Solae terrae. Terent.* *Sola loca. Sall.* Miejsca puste, pustynie.

SOLUTE, *psk.* (od *solutus, a, um*). *Cic.* Swobodnie, wolno, bez musu. || *Id.* Niedbale. || *Cic.* Łatwo, bez trudności. — *dicere. Cic.* Mówić z łatwością.

SOLUTILIS, *e, ptuk.* (od *solutus, a, um*). *Suet.* Rozjętny, rozjętny, mogący byż rozjętnem, rozbranem, rozłożonym. — *navis. Suet.* Nawa rozjętna.

SOLUTIM, *psk.* (od *solutus, a, um*) i. e. *solute.* Swobodnie, wolno. *Tertull.*

SOLUTIO, *ōnis, ż.* (od *solvo*). *Cic.* Rozwiązanie, rozwolnienie części. || *Sen.* Rozwiązanie dowodu, pytania. || *Cic.* Placenie. || *Plin.* Rozwolenie żołądka, słabość. || — *linguae. Cic.* Rozwiązanie języka.

SOLUTOR, *ōris, m.* (od *solvo*). Który rozwiązuje, rozwala; ztąd który otwiera, odkrywa, np. — *signaculi. Augustin.* || Róży plac. *Tertull.*

SOLUTUS, *a, um.* (od *solvo*). Z więzów uwolniony. — *reus. Plaut.* Wyzwolony winowajca. *Canis solutus catena. Phaedr.* Pies spuszczonej z łańcucha. — *charta. Ovid.* Rozwinięta karta. — *epistola. Nep.* List rozpieczętowany. — *volatus. Plin.* Wolny polot. — *cera. Ovid.* Wosk roztopiony. — *nives. Id.* Roztopione śniegi. || *Soluta terra. Colum.* Grunt lekki, nie płodny. || *Soluta alvus. Plin.* Rozwolniony żołądek. || Przenośnie. — *conjugium. Juvenal.* Rozłąka. — *quaestio. Gell.* Rozwiązane pytanie. || Wolny, swobodny. — *animus. Cic.* Wolny umysł. — *lege. Id.* Wolny od prawa. — *noxia. Gell.* Wolny od winy. *Animus soluta corpore. Quintil.* Dusza z więzów ciała uwolniona. || *Risus solutus. Virg.* Śmiech zhyteczny. || — *homo. Horat.* Człowiek wolny od trosk, wesoly. || *Solutus quadio vultus. Petron.* Człowiek smutny. || *Soluta oratio. Cic.* Proza. || *Numeri lege soluti. Horat.* Wiersze różnym wymiarem wedle upodobania poety pisane. || *Solutus in dicendo. Cic.* Łatwy, płynny w wysłowieniu. || *Solutus.* Oslabiony. *Somno vinoque soluti. Virg.* Zmorzni snem i winem. — *amnis,*

nevoque. Ovid. Oslabieni wiekiem. *Solutum aequor. Stat.* Spokojne morze. || *Solutus inedia. Petron.* Umorzony głodem. || Znie-
wieszciały, miękki, delikatny. — *in gestu. Cic.*
Zniewieszciały w gestach. || Niedbaly. *Solu-
tior eura esse. Liv.* Bydź nieco niedb-
łym. *Mea lenitas si cui solutior visa est.*
Cic. Moja powolność, jeżeli komu zhyte-
czną się bydydź zdawała. *Dieta factaque ejus*
solutiora. Tacit. Mowy i postępy jego z ja-
kićś niedbałstwem związane. *Secundis re-
bus solutior. Aurel. Victor.* Wszczęściu nie-
co opieszalszy. || Rozwieszły, rozpustny, nieu-
miarkowany, który się nieczem nie daje ha-
mować. *Libido solutior. Liv.* Nieco rozwie-
zła lubieżność. *Nimia fortunae indulgentia*
soluti in luxum. Tacit. Zbytecznym powo-
dzeniem szczęścia wyłani na zbytki. *Vita solu-
tior. Ful. Max.* Rozwieszlejsze życie. *Solu-
ti mores. Justin.* Rozpustne obyczaje. ||
Solutus. Cic. Zapłacony. — *debitum. Ulp.*
Dług zapłacony. || Przenośnie. *Exsequiis rite*
solutis. Virg. Ostatnią uczyniwszy posługę.
|| *In solutionem accipere. Senec.* Wziąć na ra-
chunek długu. || *Solutus. Paul. Pand.* Wie-
rzyciel, któremu jest dług zapłacony.

SOLYMA, *orum*, (*Σόλυμα, Joseph.*) Mia-
sto Jeruzalem. *Martial.*

SOLYMI, *orum*, (*Σόλυμοι*). Naród w Azii
mniejszej. || W Pisidii. *Strab. Plin.* || Mie-
szkający w Jeruzalemie. *Tac.*

SOLYMUS, *a, um*. Tyczący się miasta Je-
rozolimy, należący do tego, Jeruzolimski, ży-
dowski, np. — *leges. Juvenal.* — *cinis. Stat.*

SOMATOLOGIA, *ae, z.* (*σώμα, ciału; λό-
γος, mowa*). Nauka o ciele człowieka.

SOMNAMBULISMUS, *i, m.* (*somnus, am-
bulo*). Lunatyzm.

SOMNIALIS, *e, ptok.* (*od somnium*). Sen-
ny, tyczący się snu, należący do snu, np.
— *Hercules. Inscr. ap. Rejnes.*

SOMNIATOR, *oris, m.* (*od somnio, are*).
Sennik, któremu często co znacznego śni się,
marzyciel, drzymek, wykladacz snów, np.
— *ecce somniator venit. Fulg. Genes. Ter-
tull.*

SOMNICULÖSE, *psk.* (*od somniculosus,*
a, um). Ospale, opieszale, np. co czynić,
np. *haud somniculose hoc agendum est. Plaut.*

SOMNICULÖSUS, *a, um*, (*od somnus*
albo *od somniculus* zdrobn. *od somnus*). O-
spaly, wiele śpiący, leniwy, opieszalszy, ocię-
żalszy, np. — *senectus. Cic.* — *villicius. Colum.*
— *genus mancipiorum. Id.* || Sprawujący o-
pieszalszość. *Gell.*

SOMNIFER albo **SOMNIFERUS**, *a, um*,
(*od somnus i fero, i. e. ferens somnum*). Spa-
nie albo śpiączkę czyniący, np. *vis somnife-
ra. Plin.* || Czyniący zdrętwienie, osłupienie,
śmierć, np. — *venenum scil. serpentis.*
Ovid. — *aspis. Lucan.* || W przyp. pierwsz.
somnifer i somniferus.

SOMNIFICUS, *a, um*, (*od somnus i fa-
cio*) i. q. *somnifer*. Spanie albo śpiączkę czy-
niający, np. — *medicamentum. Plin.* || Też ga-
tanek rośliny *strychnos somnifica. Apul. de*

herb. || Czyniący zdrętwiałym, narkotyczny,
np. — *vis aspidum. Plin.*

SOMNIO, *as, avi, atum, are*, (*od som-
nium*). Śnić się, mieć sen, np. — *de aliquo.*
Cic., *hic vigilans somniat. Plaut.* *Som-
niantes. Cic.*, *in somnio somniavi. Plaut.*,
simile somnium somniavit. Id. || Przenośnie,
śnić się, jakoby śnić się, t. j. marzyć się,
nie grzechy co mówić, pleść, np. *somnias.*
Plaut., *somniabam. Cic.* — *ineptias. Colum.*

SOMNIOR, *ari, dep.*, np. *Hic aedes non*
somniatur. Petron.

SOMNİÖSUS, *a, um*, (*od somnium*, drzy-
miący, drzymliwy, pełen snu, jakoby od
somnus, *somnosus* pochodzący). Śpiący, o-
spaly. *Plin.*

SOMNIUM, *ii, n.* (*od somnus*, właści-
wie ptak. *somnius, a, um*). Sen, to co się
śni. *Per somnium*, albo *in somnis. Cic.* We
śnie. || *Terent.* Marzenie, widzenie, fanta-
zya, brednie. || *Somnium. Virg.* Sen, spanie.
|| *Somnium* w przyp. drug. zamiast *somnio-
rum. Enn. ap. Cic.*

SOMNOLENTIA, *ae, z.* (*od somnolen-
tus*). Ospalstwo, skłonność, chęć do spania.
Sidon.

SOMNOLENTUS też **SOMNULENTUS**,
a, um, (*od somnus*). Pełen snu, senny, np.
człowiek, zwierze. *Solin. Apul.*

SOMNORINUS. Ob. **SOMNURNUS**.

SOMNULENTUS. Ob. **SOMNOLENTUS**.

SOMNURNUS, *a, um*, (*od somnus*). Sen-
ny, widziany we śnie, np. *imagines somnur-
nas. Farr. ap. Non.* Luni czytają *somnori-
nus*.

SOMNUS, *i, m.* (podobno od *νύξ, sen*).
Sen, spanie. — *altus. Hor.* — *plenus. Ovid.*
Sen głęboki. *Somni benignus. Hor.* Dobrze
śpiący. *Somnum petere. Quint.* Idź spać.
capere. Cic. Spać, spoczywać. — *pectore pro-
flare. Virg.* Chrapać we śnie. — *repetere. Cic.*
Znowu zasnąć. *Somno sedare. Cic.* Zasnąć.
— *excuti. Virg.* Obudzić się ze snu. *E som-
no excitare. Cic.* Ze snu obudzić. || *In som-
nis. Cic.* We śnie, albo gdy się śni. || *Per*
somnum, per somnos. Id. Śpiąc. || *Hygin.*
Bożek, syn Ereba i Noxy. || *Ovid.* Bożek snu.
Przez zamianę. *Somnus. Sall.* Ospalstwo,
niedbałość, gausność. || *Cic.* Sen, marzenie
snu. || Przenośnie. Uspokojenie. *Somno tor-
pent aequora. Stat.* Ciszą uspięne morza. ||
Virg. Noc. || Śmierć. *Somnus ferreus. — lon-
gus. Horat.* — *frigidus. Val. Place.* — *inex-
citabilis. Senec.* Sen żelazny, długi, zimny,
sen nieprzespany. || *Servus ad somnum. Curt.*
Sluga pilnujący pana śpiącego.

SOMPHOS, *i*, (*σοφός, grzybiasty*). *Plin.*
Kolokwintyda, korb leśny, osli ogórek, ba-
nia zamorska, owoc. *Ed. Hard.* ma *spon-
gos* (σπόγγος i. e. właściwie *spongia*).
SONABILIS, *e, ptok.* (*od sono, are*).
Brzmiały albo łatwo brzmiały, np. — *sistrum.*
Ovid.

SÖNANS, *ntis, r. wspöl.* (*od sono, are*).
Brzmiały, rozlegający się, jako głos. *Nec*
mortale sonans. Virg. Głos wyższy nad śmier-

telny. *Sonantior meatus animae. Plin.* Krtań
wydająca głos mocniejszy. *Sonans aura.*
Virg. Gwizdzące powietrze. — *laurus. Virg.*
Wawrzyn trzęsający na ogniu. — *lucus. Id.*
Gaj szumiący. *Sonantes elegi. Marti.* Brzmia-
ce wiersze.

SÖNAX, *acis, r. wspöl.* (*od sono, are*).
Ovid. Bardzo brzmiały.

SONCHUS albo **SONCHOS**, *i, m.* (*σόν-
χος*). Zająca kapusta, mlecz pospolity, ro-
slina. *Plin.*

SONIPES, *edis, m.* (*od sonus i pes*). Koń
klaponogi, koń tent nogami czyniący, np.
— *turba Canopi. Grat. in Cyneq.* || Zład
rzeczów. koń. *Virg. Catull. Stat. Val. Place.*

SÖNITO, *as, are*, (częstotl. *od sono, are*)
i. q. *sono*. Huczeć, zabrzmić, rozlegać się,
np. *ciadue sonitent. Solin.*

SÖNITUS, *us, m.* (*od sono, are*). Dźwięk,
brzmienie, szelest. — *aqueae. Tibull.* Szczęst
wody. — *maris. Plin.* Szum wałów morskich.
— *olympi. Virg.* Grzmot pioruna. — *sterten-
tium. Plin.* Chrapanie śpiących. — *aurium.*
Plin. Szum uszu. — *venti. Lucr.* — wiatru.
Sonitum reddere. Ovid. Rozlegać się jako
echo.

SÖNIVUS, *a, um*, (*od sonus*). Brzmiały,
rozlegający się, wydający szelest od we-
solego skakania, np. *tripudium sonivum.*
Cic. Plin. Serv. ad Virg. Ed. Elzev. ma
sonivium.

SÖNO, *as, ui, itum, też avi, atum, are*,
(*od sonus*). Brzmieć, huczeć, szumić, pu-
kać, głos wydawać, brząkać. *Saeva sonant*
verbera. Virg. Słyszec się daje twardych ra-
zów loskot. *Toto sonnerunt aethere nimbi.*
Id. Niebiosa okropnymi wichrami huczały.
Scuta sonant. Id. Brzmiały tarcze. *Arma hor-
rendum sonuere. Id.* Bron okropnie chrzę-
sta. || Grać, śpiewać. — *plectro. Hor.* Grać
na lirze. || Znać. *Quid sonat haec vox?*
Cic. Co znać ten wyraz? || *Sonit*, zamiast
sonat. Acci. Sonere, zamiast *sonare. Lu-
cret.* || *Sonavi*, np. *sonaverunt. Tertull.* Też
sonaturum. Hor., więc *sonat* (*supin.*)
Starożytni też *Sono*, *sonis* mawiali, np. *so-
nit. Acc. ap. Non.* *sonant. Enn. ap. Non.*
np. *valvae sonant. Acc. Ibid.*, *litora sonant*
Enn. ap. Prisci., *sonere. Lucret.*

SÖNOR, *oris, m.* (*od sono*). Brzmienie,
głos, dźwięk, ton, wrzask, szum, szelest,
np. *melicis sonores. Lucr.*, *sonorem dant syl-
vae. Virg.* *Lacto cantu aut truci sonore. Tac.*,
saeva sonoribus arma. Virg., *omnes sono-
rum gradus. Cic.*

SÖNÖRE, *psk.* (*od sonorus, a, um*).
Brzmiać, rozlegający się, odgłos wydawaj-
ący, np. — *oscitare. Gell.*

SÖNÖRUS, *a, um*, (*od sonor*). Brzmiały,
rozlegający się, odgłos wydawający, np.
— *cithara. Tibull.* — *flumina. Virg.*, *ventus*
tempestatesque sonoras. Id. — *tonitru. Clau-
dian.* — *nevus. Stat.*

SÖNS, *tis, r. wspöl.* (*od σίνης, szkodli-
wy*). Kary godzin, karze podpadający, wy-
stępny, podległy karze, winowny, winny,

winowajca, zbrodniarz, złoczyńca, np. *pu-
nire sontes. Cic.*, *sontibus opitulari. Cic.*,
— *anima. Ovid.*, *animam sontem. Virg.*,
sontes stimuli. Stat. t. j. zgryzoty sumie-
nia. || Szkodliwy, np. — *morae. Stat.*, — *reos.*
Plaut.

SÖNTICUS, *a, um*, (*od sons*). *Plin.* Szko-
dliwy. *Sontica causa. Fest.* Wymówka pra-
wna słuszną, dla choroby kaduka.

SÖNUS, *i, m.* (z hebrajsk. schon, chro-
bot, loskot). Dźwięk, głos, brzmienie. — *ner-
vorum. Cic.* Dźwięk stróny. || Śpiewanie. —
inflexo crebrius spiritu variatus. Plin. Tre-
la, łamanie, strzępienie głosu. || Ton, akcent,
wymawianie. — *subrusticus. Cic.* Wymowa
gruba. *Sonis blandis adire. Cic.* Przstępować
do kogo z pochwlebnymi wyrazami. *Inanes*
sonos fundere. Ovid. Wydawać echo. || *So-
nus, us*, należący do czwart. przypadkowa-
nia, np. *sonu signorum. Siscinna. ap. Non.*

SÖPHENE, *es, scil. terra*, (*Σοφηνή*).
Kraina w Wielkiej Armenii. *Strabo. Ptolem.*
Mela. Plin.

SÖPHIA, *ae, z.* (*σοφία*). *Mart.* Madrość.

SÖPHISMA, *ätis, n* (*σοφισμα*). Paralo-
gizm, chybay wniosek, błędny, fałszywy,
mylny wniosek, sofizma. *Cic. Sen.*, np. *so-
phisma diluere. Gell.*

SÖPHISMATICUS, *a, um*, (*σοφισματι-
κός*). Paralogizmowy, mylny, fałszywy, chy-
bay co do wniosków. *Gell.*

SÖPHISTA, *ae, m.* albo **SÖPHISTES**,
ae, m. (*σοφιστής*). Sofista, naśladowca filo-
zofów, powierzchowny filozof, wykrętarz,
co ludzi fałszywymi omamiami dowodzi. || *Id.*
Krasomówca.

SÖPHISTICE, *psk.* (*od sophisticus, a,*
um). Sofistycznie, wykrętnym sposobem, np.
et legem sophistice interpretari et cavillari.
Cod. Justin.

SÖPHISTICE, *es*, albo **SÖPHISTICA**,
ae, scil. ars, z. (*σοφιστική scil. τέχνη*). So-
fistyka, sztuka wykrętarstwa, sofistyczna. *A-
pul.*

SÖPHISTICUS, *a, um*, (*σοφιστικός*). So-
fistyczny, wykrętny, tyczący się sofistów. —
res. Tiro ap. Gell. — *captio. Gell.* — *osten-
tatio. Arnob.* *Sophistica scil. ars. Apul.*

SÖPHOCLES, *is, m.* (*Σοφοκλῆς*). Aten-
czyk, książę poetów tragicznych. *Cic. Hor.*
Gell. Vellej. || W przyp. drug. *Sophocli* za-
miast *Sophoclis. Gell.* || Wolać *Sophocle!*
Cic. w przyp. czwart. *Sophoclen. Id. Edd.*
Graev. mają *Sophoclem*.

SÖPHÖCLEUS, *a, um*, (*Σοφοκλέος*). Ty-
czący się Sofoklesa, należący do niego, po-
dobny do Sofoklesa, Sofoklesowy, np. — *co-
thurnus. Virg. Ovid.* *Pangis aliquid Sopho-
cleum. Cic.*

SÖPHORITIS, *a, um*. — *vites. Colum.*
Rodzaj winnic.

SÖPHOS, *psk.* (*σοφός, wyraz grecki*).
Mart. Bardzo dobrze, wysmienienie, cudnie,
brawo.

SÖPHOS albo **SÖPHUS**, *i, m.* (*σοφός i.*

c. sapiens. Mądry, mówiący o filozofach. *Cic. Phaedr.*

SOPHRONISCUS, *i*, m. *Val. Max.* Saycecz, ojciec Sokratesa.

SOPHO, *is*, *ivi*, *i*, *ii*, *itum*, *ire*. *Liv.* Uspić. *Vellej.* Uspokoić, usmierzyć. *Sil.* Zabić. *Sopiri. Liv.* Omdlewać, być pozbawionym zmysłów.

SOPITUS, *a*, *um*, (od *sopio*). Uspiony, snem ujęty, śpiący. *Animus, sopito corpore, vigilat. Cic.* Dusza, gdy śpi ciało, czuwa. *Aut quae sopitos deludunt somnia sensus. Virg.* Albo jakie weśnie mają marzenia zmysły. *Vino et epulis sopiti. Liv.* Winem i jadłem rozmarzeni. *Leto sopitus. Lucret.* Umarły. *Liv.* Z choroby albo od uderzenia zemdlony, pozbawiony zmysłów. *Sopitus ignis. Virg.* Ogień w popiele ukryty. *Przenosić. Uspokojony, ułagodzony. — mare. Plin.* Uspokojone morze. — *armorum furor. Vellej.* Usmierzany wojenny zapal.

SOPOR, *ōris*, m. (od *sopio*). *Plin.* Sen twardy, śpiączka. *Przez zamianę. Nep.* Trunek sprawujący śpiączkę. *Poet. Sen. Complectitur, irrigat sopor. Virg.* Sen ujmując. *Carpere soporem. Id.* Spać. *Przenosić. Tac.* Lenistwo, gnusność. *Lucret.* Śmierć. *Stat.* Stangret księżycy. *Virg.* Skron, ponieważ zwykły sen najpierwej na skroni usiadać.

SOPORATUS, *a*, *um*, (imśl. od *soporo*, *are*). *Plin.* Snem ujęty, uspiony. — *dolor. Curt.* Żal przytłumiony. *Spanie sprawujący. Offa melle soporata. Virg.* Placek miodem przyprawny uspianiem sprawujący.

SOPORIFER, *a*, *um*, (od *sopor* i *fero* zamiast *ferens soporem*). Śpiączkę sprawujący, usypiający. np. — *papaver. Virg. — vis. Plin. — nox. Sil. — aula Somni. Ovid.*

SOPORO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *sopor*). Uspić, np. *si iterum soporatur. Cels.* *Też soporatus, a, um*, np. *hospis soporatus. Ovid.* t. j. śpiący, uspiony. — *ignem. Stat.* t. j. zgasić ogień, przenosić, *dolor soporatus. Curt.* *Opium mentem soporat. Scrib. Larg.* t. j. odejmuje zmysły.

SOPORUS, *a*, *um*, (od *sopor*). Pelen snu, sen, usypiający. np. — *nox. Virg. Lucan. Stat. — homo. Val. Flacc.*

SORA, *ae*, *z*. *Liv.* Miasto w Laecum. *Soranus, a, um. Plin.* Tyczący się miasta Sory. *Soranus, i, m. Servi.* Pluton bożek.

SORACTE albo **SAURACTE**, *is*, n. i **SORACTES**, *is*, m. Góra poświęcona Apollinowi w Etrurii. *Soracte, Hor. Soractis. Virg. Sauracte. Farr.*

SORACTINUS, *a*, *um*. Tyczący się góry Sorakte, będący na tej górze. np. — *lupicidinae. Vitr.*

SORACUM, *i*, n. (*σώρακος*). *Plaut.* Woz komedyański, kosz, kufer, skrzynia sprzętów teatralnych.

SORBEO, *es*, *bui*, *ptum*, *bere*, (*σώρω*). *Cic.* Polykać co rzadkiego sarkając. *Crudum ovum sorbere. Plin.* Polykać sarkające surowe jaje. *Simul flare, sorbereque haud fa-*

cile est, przysł. *Plaut.* Trudno jest dwie rzeczy razem czynić. *|| Pożerać, pochłaniać. Sorbent avidae praecordia flammae. Ovid.* Chciwe pożerają płomienie wewnętrzności. — *hostem. Stat.* Pochłonać nieprzyjaciela. *|| Przenosić. Odia non solum sorbeam, sed etiam concoquam. Cic.* Zawiści nie tylko ulegnę, lecz nawet ją spokojnie zniosę. *|| Sorpsi, sorptum* u starożytnych gramatyków. *|| Sorbo, ēre*, np. *sorberet undas. Tibull.*

SORBILIS, *as*, *ptuk*, (od *sorbeo*). Rzadki, który się łatwo sarkając polyka. *Sorbila ova. Petron.* Jaja miękko warzone.

SORBILLO, *as*, *are*, (zdrobn. od *sorbeo*). *Terent.* Polykać powoli co rzadkiego sarkając.

SORBILLUM, *i*, n. *Plaut.* Napój, polewka sama przez się osobno robiona.

SORBITIO, *ōnis*, *z*, (od *sorbeo*). Sarkanie, polykanie co rzadkiego, napój, trunek. np. — *ciutae. Pers.* *|| Rzadka potrawa do jedzenia albo do picia, np. — liquida. Cato. Phaedr.*, np. trunek, polewka, supa. *|| Tyšana, napój. Cels.*

SORBITIUM, *ii*, n. (od *sorbeo*) *i. q. sorbitio*, np. *Sorbitium mentae. Seren. Sammon.*

SORBUM, *i*, n. (*a sorbendo*). Jarzębiny jagody. *Plin. Colum.*

SORBUS, *i*, *z*, (od *sorbum*). Jarzębina, drzewo. *Colum. Plin.*

SORCTUS, *i. e. surrectus. Liv. ap. Fest.* Starożytni mawiali zamiast *surrectus sorctus*.

SORDEO, *es*, *ui*, *ēre*, n. (od *sordes*). Bydź brudnym, zwałaniem, zbrukanym, plugawym, paskudnym, bydź splugawionym, np. *num tibi sordere videor? Plaut. — oleum. Pallad.* t. j. śmierdzi olej. *Manus sordet sanguine. Acc. ap. Non.* *|| Bydź uniozonym, podłym, mieć uniozoną duszę, jakoby śmierdzić, bydź lichym, nieczemnym, np. sordere incipiunt, quae latina sunt. Gell., verba ignobilia nimis et sordentia. Id.* t. j. słowa podłe, lichy, nieczemny, *inopia sordere. Favori. ap. Gell.* *|| Bydź wzgardliwym, wzgardy godnym, nieczemnym, jakoby śmierdzić, np. adeo se suis sordere. Liv. Sordet tibi munera nostra. Virg. || Czas przeszł. sordui, np. sorduerit. Aleim. Avit.*

SORDES, *is*, *z*, i często w licz. mnog. *Sordes, ium*, *z*, (od *σαῖς s. σαῖος*, miotła czyszcze, wymiatam, albo od *σῶδα*, zmaza, splugawienie, albo od *σῶδαλος*, nieczysty, plugawy, albo od *σῶδῶς*, zgnyły. *Foss.*) Brud, plugastwo, nieczystota, sprosność, niechlujstwo, brzydotła, np. — *aurium. Cic., custodire aliquid a pulvere et sordibus. Plin.* *|| Szczególnie, żaloha, suknia żalobna, stan strapionej osoby, np. jacere in lacrymis et sordibus. Cic. || Nizkość, poniżenie, stan nieczemny, np. sordes hominis. Cic., sordes verborum. Auct. dialog. de orat. t. j. słowa nieczemne, podłe, pospolite. || Przenosić, haniebnosć, szkaradnosć, sprosność, np. mens oppleta sordibus. Cic., sordes vitae. Id.*

SORDESCO, *scis*, *scēre*, (od *sordeo*). Stać się brudnym, plugawym, paskudnym. *Plin. Gell.* *|| Stać się wzgardliwym, wzgardy godnym, nieczemnym, np. sordescere coeperis. Hor., pati sordescere agrum. Gell.* t. j. zapuścić rolę.

SORDICULA, *ae*, *z*, (zdrobn. od *sordes*). Brud, plugastwo, nieczystota, sprosność, niechlujstwo, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Marc. Empir.*

SORDIDATUS, *a*, *um*, (imśl. od *sordido*, *are*). *Cic.* Plugawy, brudny. *|| Plaut.* Szkarlek, podło ubrany. *|| Suet.* Żalobę noszący. *|| Sordidati. Liv.* Winowajcy nieczemnie odziani. *Fitellius sordidatus descendit ad rostra. Suet.* t. j. plugawie ubrany. *|| Zemśloni, zbrudzeni, powalany.*

SORDIDE, *psk.* (od *sordidus*, *a*, *um*). *Val. Max.* Sprośnię, plugawie, niechędożnie, smrodliwie. *|| nasci. Dial. de Orat.* Bydź urodzonym z podłej rodziny. — *dicere. Suet.* Mówić plugawie. — *facere. Suet.* Bydź skąpym, sknera.

SORDIDO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *sordidus*, *a*, *um*). Bardzo plugawym, brudnym, nieczystym uczynić, zbrudzić, splugawić, np. *templum cordis non fumo, sed malis cogitationibus sordidatur. Lactant., orbitarum pulvere sordidatur aer. Sidon.*

SORDIDULUS, *a*, *um*, *i. q. sordidus*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Brudny, plugawy, np. — *toga. Juvenal.* *|| Plugawy, t. j. zły, lichy, podły, nieczemny, np. — servulus. Plaut.*

SORDIDUS, *a*, *um*, (od *sordes*). *Cic.* Plugawy, brudny, niechędożny. — *pulvere. Hor.* Osypany kurzem. — *ensis. Sen. p.* Miecz zardzewiały. *Sordidum culmen. Stat.* Dach odymiony. *Sordida vestis. Virg.* Suknia brudna, podarta. *Sordidus lar villae. Mart.* Uboga chalupa. — *panis. Sen.* Chleb gruby. *Sordido loco natus. Liv.* Podłego urodzenia. *|| Haniebnny. || Skąpy, łakomy, żmindak. — cupidus. Hor.* Łakomstwo. *|| Gruby, nieokrzesany. Sordida oratio. Quint.* Grubamowa. — *verba. Gell.* Podle wyrazy. *|| — vox. Sen.* Głos chrapiący. *|| Zły, szpetny, brzydki, szkaradny, np. — amictus. Virg.* t. j. odzież brzydki kolor mająca. *Artes sordidiores. i. e. illiberales. Cic., munus sordidius. Id.* *|| Też o rzeczach, np. periculum sordidissimum. Cic.*

SORDITUDO, *inis*, *z*, (od *sordes*) *i. q. sordes*. Brud, plugastwo, nieczystota, np. *ut mihi abstergerunt omnem sorditudinem (animi mei). Plaut.*

SORDULENTUS, *a*, *um*, (od *sordes*). Pelen brudu, plugastwa, nieczystoty, brudny, plugawy, nieczysty, np. brudną noszący suknia na sobie. *Tertull.*

SOREX, *icis*, m. (od *σῶραξ*). Susel, mysz ostropysk, kretomys. *Farr. Colum. Plin. Val. Max.* *|| Ego met meo iudicio, quasi sorrex, hodie perii. Terent.* przysł. t. j. sam mojego nieszczęścia byłem sprawcą.

SORICINUS, *a*, *um*, (od *sorex*). Należący

do susła, do myszy tak zwanej ostropysk, np. *nenia soricina, i. e. soricis. Plaut.* t. j. pisk myszy nazwanej ostropysk.

SORICULATUS, *a*, *um*, np. — *vestis. Plin.* Strefisty, pelen stref.

SORITES, *ae*, m. (*scil. syllogismus*) (*σωγίτης* od *σώω*, kupa). *Cic.* Syllogizm podwójny albo potrójny, to jest, ze trzech propozycji albo z kilku syllogizmów po sobie następujących złożony. *|| Używa się też po grecku σωγίτης. Ulpian. in Pandect.*

SORIX albo **SAURIX**, *icis*, m. *Mar. Victor.* Ptak poświęcony Saturnowi przez wieszczków.

SOROR, *ōris*, *z*, (*sero*, wiąże). Siostra. *|| Sorores. Hor.* Trzy Parki, dziewięć Muz, trzy Fury. *|| Propter.* Pięćdziesiąt Danaidek. *|| Podobny. — arbores. Plin.* Drzewa sobie podobne. *|| Virg.* Wyraz pieszczoty. *Sive sibi conjux, sive futura soror. t. j. przyjaciółka, kochanka. Tibull. || Soror* zamiast *soror patris. Ovid.* Siostra stryjeczna albo cioteczna.

SORORCULA, *ae*, *z*, (zdrobn. od *soror*). Siostrzyczka, np. *germana mea sororcula. Plaut. ap. Priscian.*

SORORICIDA, *ae*, m. (od *soror* i *caedo*). Siostrobójca, np. *patricida, fratricida, sororicida. Cic.*

SORORICULATUS, *a*, *um*. Ob. **SORICULATUS**.

SORORIO, *as*, *are*, (od *soror*). Rość, rosnąć jakoby, prawie dwóch siostr bliźniąt. *Fest. || i. q. tumescere*, np. *Festus* powiada: *sororiare mammae dicuntur puellarum, cum primum tumescunt*, t. j. gdy zaczynają rosnąć piersi u dziewcząt; zład *mammae sororiantes. Plin.*

SORORIUS, *a*, *um*, (od *soror*). *Cic.* Siostrzenny, siostrzyn, od siostry, do siostry należący. *Sororia oscula. Ovid.* Czyste pocałowania. *|| — tigillum. Fest.* Dzielnica w Rzymie poświęcona Junonie. *|| Sororius, ii. Inscr.* Szwagier. *|| Siostrzynskim, siostrzennym sposobem t. j. sposobem siostr albo siostry, np. — oscula. Ovid.* t. j. siostrzennne całowanie.

SORS, *tis*, *z*, (od *σῶρος i. e. terminus, quia sors constituit terminum rei*, albo od *fors*). Los, przeznaczenie, wyrok. *|| Los, losowa kostka. — contigit me. Vellej.* Los padł na mnie. *Extra sortem. Cic.* Bez losowania. *Sortem legere. Virg. — ducere. Cic. — trahere. Suet.* Sorte ducere. *Sall. — trahere. Virg.* Los ciągnąć. *|| Sortes. Cic.* Sny, wyrocznie. *|| Id.* Przeznaczenie nieuchronne. *|| Trefunek, przypadek. Sors omnia versat. Virg.* Los wszystkim władą. *|| Stan, kondycja, rangą. Ultima sors hominum. Suet.* Ludzie najniższego stanu. *|| Iścizna. De sorte nunc venio in dubium. Terent.* Wątpię o mojej iściznie. *|| Plaut.* Kapitał. *|| Ovid.* Potomek. *Sors ego prima Saturni fui. Id.* Byłem pierwszym potomkiem Saturna. *|| Sorti*, zamiast *sorte. Virg.*

SORSUM, zamiast *seorsum. Catull.*

SORTÍCULA, ae, ż. (zdrobn. od *sors*) i. q. *sors*. Los, mówiąc zmniejszającym sposobem karteczka losowa, bilecik, np. *sorticula in urna*. Suet., *sorticula buxæ*. Inscr. ap. Gruter.

SORTIFER, a, um, (od *sors* i *fero* zamiast *ferens sortem*) i. e. *sortes ferens*. Który daje wyroki, np. — *Jupiter*. Lucan. Inne Edd. mają *sortiger*.

SORTIGER, a, um, (od *sors* i *gero*, zamiast *sortes gerens*). Ob. **SORTIFER**.

SORTILEGUS, a, um, (od *sors* i *lego*, zamiast *sortes legens*). Wroźbit, wróżek, wróżący. || *Sortilegi*. Cic. Wroźbici dla zysku. || Jako przymiotnik. *Et divina futuri sortilegis non discrepant discretum Delphis*. Horat. Azdanie nie różniło się od losowych delfickiego bożka przyszłość przepowiadających wyroczni.

SORTIO, tis, iwi, itum, ire, (od *sors*) zamiast *sortior*. Losować, obierać losem, wyciągać co losem. — *magistratum cum aliquo*. Cic. Losować się z kim o urząd. — *ad poemam*. Id. Wyciągać los na własne ukaranie. || Otrzymać losem. — *provinciam*. Cic. Z losu dostać rząd nad prowincją. — *amicum*. Hor. Dostać losem przyjaciela. — *ingenium*. Juvenal. Mieć z przyrodzenia dowcip. || Rozdawać co losem. — *domos*. Virg. Domy losem podzielić. — *inter se laborem*. Id. Podzielić się pracą. || *Sortito* (ablat.) Przez losowanie. Cic. Przez przeznaczenie. Plaut.

SORTIOR, iris, itus sum, iri, (od *sors*). Rzucać losy, losować, losy puszczać, np. *quasi sortiri quid loquere*. Cic. Num sortitur inter se, quae declinent, quae non? Cic. — *domos*. Virg. — *regnum in plebem*. Liv. || Podzielić między sobą, rozdzielić, np. *laborem sortiri*. Virg. — *periculum*. Id. — *domos*. Virg. — *regnum in plebem*. Liv. — *vicos*. Virg. || Wyszukać, dobrać, wybierać. — *fortunam*. Virg. — *matrimonium*. Justin. || Otrzymać losem, np. *peregrinam provinciam est sortitus*. Liv. — *Hispaniam*. Suet. — *amicum casu*. Hor. t. j. przypadkiem dostał przyjaciela. || *Sortitus*, a, um, bier. Ob. *Sortio*.

SORTIS, is. Los. Ob. **SORS**.

SORTITIO, ōnis, ż. (od *sortior*). Losowanie, obieranie losem, los, np. — *provinciarum*. Cic. *Sortitione in aliquem animadvertere*. Cic. t. j. przez losowanie. || *Sortitio* zamiast *sors*. Plaut.

SORTITO. Losem. Ob. **SORTIO**.

SORTITOR, ōris, m. (od *sortior*). Losownik, co losy rzuca, np. — *urnae*. Sen.

SORTITUS, us, m. (od *sortior*) i. q. *sortitio*. Losowanie, obieranie losem, np. *in sortitu est mihi*. Plaut. || *Sortitus* zamiast *sors*. Los. Stat.

SORTITUS, a, um, (od *sortior*). Cic. Który co dostał losem albo z przyrodzenia.

SORY, yos, (ōōq). Plin. Rodzaj kopalnego kruszcza. || W przyp. drug. *soreos*. Cels.

SOS, i. e. eos. Enn. ap. Fest. || Zamiast *suos*. Fest.

SOSIA, ae, m. Imię służącego w Plautusie i w Terencjuszu.

SOSIUS, a, um. Tyczący się rodziny rzymskiej. || *Sosii*, orum. Horat. Sławni niegdyś księgarze w Rzymie.

SOSPES, itis, r. współ. (ōōs). Caly, zdrowy, nienaruszony, równie się odnosi do osób jak i do rzeczy. *Juvenes sospites*. Horat. Młodzieniec, którzy zdrowo powrócili z wojny. *Sospes navis ab ignibus*. Id. Nawa ocalała od ognia. || Horat. Sześcieliwy, pomyślny. || Enn. Ten, który zachowuje, czyniący sześcieliwym. || *Sispes* zamiast *sospes*, np. *Sispitem Junonem*. Fest.

SOSPITA, ae, ż. (od *sospes*). Cic. Wybawicielka, która wybawia z niebezpieczeństwa, przydomek bogini Junony. || *Sispita* zamiast *Sospita*. Inscr. ap. Rejnes.

SOSPITALIS, e, ptuk. (od *sospes*). Zbawienność, zbawczy, który zachowuje od niebezpieczeństwa, np. *qui (homo) tibi sospitalis fuit*. Plaut. *Sol sospitalis et medicus deus*. Macrob. t. j. Apollo.

SOSPITALITAS, atis, ż. (od *sospitalis*). Zbawienność, zdrowość, zdrowie, np. *dei sospitalitatis*. Macrob. Inni czytają *Sospitalis*, i tak mają Edd. Gronov.

SOSPITAS, atis, ż. (od *sospes*). Zbawienie, błogosławieństwo, zachowanie, zdrowie, np. *auctor sospitalis*. Macrob. t. j. Apollo. *Deus moerentes erigit sospitate*. Fulgat. Iob. t. j. podnosi zbawieniem, błogosławieństwem, zdrowiem.

SOSPITATOR, ōris, m. (od *sospito*, are). Zbawca, zbawiciel, który wybawia z niebezpieczeństwa, np. *de coelo scilicet missus mihi sospitator*. Apul. Tak zwany Jezus *sospitator nostri generis*. Arnob.

SOSPITATRIX, icis, ż. (od *sospito*, are). Wybawicielka, np. — *dea*. Apul.

SOSPITO, as, are, (od *sospes*). Wyratować, uratować, wybawić, ocalić, ochronić, uszczęśliwić, np. — *aliquem*. Plaut. — *gentem*. Catull. — *regnum*. Enn. ap. Non.

SOTADES, ae, m. (Σοτάδης). Marti. Tak nazwany wszechczyny poeta kretenski. || *Sotades*. Quintil. *Sotadicus*, a, um. Plin. *Sotades*owy, tyczący się *Sotadesa* poety. — *carmen*. Quintil. — *versus*. Plin. Wiersz *Sotadesa* wszechczynnego poety. || Wiersz tegoż poety, który się czytał na wspan.

SÖTER, eris, m. (σωτήρ, od σωζω, zbawiam). Cic. Zbawca, który z niebezpieczeństwa wybawia, przydomek Jowisza.

SOTERIA, orum. Ob. **SOTERIVS**.

SOTERICUS, i, m. Senec. Nikczemny stolarz.

SOTERIVS, a, um, (σωτήριος). Tyczący się podarków albo ofiar czynionych z powodu otrzymanego zdrowia lub zachowanego od niebezpieczeństwa. || *Soteria*, seil. munera. Marti. Podarki posyłane przez przyjaciół przychodzącym do zdrowia. || Stat.

Słuby albo ofiary bogom czynione z tegoż powodu.

SOTIATES, um. Caes., albo **SOTTIATES**, um. Plin. Naród w Galli Akwitańskiej, dziś w Gascogne.

SOTIGENA, ae, ż. Przewisko Junony. *Martian*. Cap.

SÖZUSA, ae, ż. (σώζουσα, zachowująca seil. herba). Apul. Bylica, ziele.

SP

SPADICARIUS, ii, m. (od *spadix*) seil. *infector*. Firm. Który czerwono-brunatno farbuje.

SPADICUM, i, n. i. q. *spadix*. Ammian.

SPADIX, icis, m. (σπάδιξ). Palmowa różyczka ulamana z owocem. || Gell. Farba ciawia, czerwono-brunatna. || Virg. Koń ciawia. || Quint. Instrument muzyczny.

SPADO, ōnis, m. (od σπάω, wyrzynam). Juvenal. Rzeźniczek, trzebieńiec, kastrat. || *Spadones*. Caj. in Pandect. Którzy dla choroby lub dla niedożytności nie są w stanie płodzenia dzieci. || *Spadones equi*. Veget. Właszone konie. || Colum. Płonnie latorośle.

SPADONATUS, us, m. (od *spado*). Stan pozbawionego męstwa, kastrowanie, walażenie, np. *se adsignare spadonatum*. Tertull.

SPADONIUS, a, um, (od *spado*). Niepłodny. Pozbawiony męskiego członka; zjad niepłodny, np. — *laurus*. Plin. t. j. który żadnego w sobie nie zawiera nasienia.

SPAERITA, ae, (seil. *placenta*) zamiast *sphaerita*. Cato. Rodzaj ciasta z kulka.

SPAGIRIA, ae, ż. (σπάγω, wyciągam; ὕψις, zbieram). Synonim chemii.

SPARGAS tak zwana żywica smola Azjatycka, np. in Asia (pix) quae fit e picea, spagas vocatur. Plin.

SPANIUS, a, um, zamiast *Hispanus* czytają niektórzy, np. *Spanorum*. Veget. dere vet. Edd., np. *Gesn*. i *Schneid*. mają *Hispanorum*, pix Spana. Scrib. Larg.

SPARADRAPUM, i, n. Plaster klejki.

SPARGANION, ii, n. (σπαργάνιον). Wstężenie, roślinna. Plin.

SPARGO, ōnis, ż. (od *spargo*, ěre). Pryskanie, kropienie, pokrapianie, np. *elisa salis spargine me contigit irrorari*. Venant. Fort.

SPARGO, gis, si, sum, ěre, (od σπρίγω, sieję). Siał, rozrzucać, posypywać. — *nubes*. Virg. Rozrzucać orzechy. — *flores*. Id. Sypać kwiaty. — *numos*. Cic. Rozrzucać pieniądze. — *hastas*. Macrob. — *tela*. Virg. Ciskać, miotać pociski. — *pedibus spargit arenam*. Virg. Piasek kopytami grzebie. *Rhenus se spargit*. Plin. Ren się szeroko rozlewa. *Spargite me in fluctus*. Virg. Pograżcie mnie w balwanach wodnych. *Spargere effusus sine lege crines*. Senec. Rozpuścić włosy. || Puszcząć galezie, mówiąc o drzewach i roślinach. — *novas radices*. Plin. Puszcząć nowe korzenie. || Przenosić. — *animos in corpora humana*. Cic. Wlewać dusze w ciała

ludzkie. || Dzielić, rozpraszać. — *exercitum per provincias*. Tac. Rozproszyc wojsko po prowincjach. *Passim spargere se in fugam*. Liv. Rozpierzebnąć się w ucieczce. || — *flumen in sulcos*. Lucan. Podzielić rzekę na kanały. || — *metus*. Val. Flacc. Strach wszędzie rozsiewać. || *Spargitur fama*. Stat. Wieść grucha. || Horat. Trwonić. || — *oculos*. Persi. Toczyć na wsze strony oczy. || Dzielić. *Colorum genera in species multas sese spargentia*. Plin. Rodzaje kolorów na różne się gatunki dzielące. || — *aliquem*. Val. Flacc. Do rozmaitych miejsc posłać kogo. || — *aliquid*. Quint. Napomknąć co. || Zmoczyć, zrosić, skropić. *Spargitur et tellus lacrymis, sparguntur et arma*. Virg. I ziemię i oręż lzy kropiste rosą. — *corpus fluviali lymphæ*. Id. Wrzecznej się wodzie skapać. — *humum foliis*. Id. Usłać ziemię liściem. — *somnos*. Id. Sen wlewać. || Cic. Skrapiać co wodą. || Przenosić. — *lumine terras*. Virg. Siał promienie po ziemi. *Spargitur amore pectus*. Ovid. Miłością się napelnia serce. *Nox coelum sparserat astris*. Ovid. Noc upstrzyła niebo gwiazdami.

SPARSILIS, e, ptuk. (od *spargo*, ěre) i. e. *quod spargi potest*. Siewny, sianiu służący, np. *sparsilia*. Tertull.

SPARSIM, psk. (od *sparsus*, a, um). Tu i ówdzie, rzadko, nie gesto, np. *crocus diluta sparsimque defluens*. Apul. też Plin. *ex eodem libro Catonis haec sparsim commemorat*. Gell.

SPARSIO, ōnis, ż. (od *spargo*, ěre). Pruszenie, sypanie, rozsypanie, potrzaskanie, rozrzucanie, rozsianie, pryskanie, kropienie, pokrapianie, np. *de sparsionibus dicentem*, seil. *crocus* i. e. *de croco*, quod spargebatur in theatro. Sen., *dives sparsio*. Stat. i. e. *missilia sparsa in populum*. t. j. miotanie pocisków.

SPARSIVUS, a, um, (od *spargo*, ěre). Który rozsiewa się, rzuca się, miota się, np. w grze dziecinnej. — *pila*. Petron. t. j. piłka która rzuca się. Terazniejsze Edd. mają *prasinā*.

SPARSUS, a, um, (od *spargo*). Rozrzucany, tu i ówdzie rozproszony. *Sparsum senatus corpus*. Lucan. Rozproszony senat. *Sparsi capilli*. Propert. Rozczochrane włosy. || Lucan. Rozdzielony. || Sen. Rozgromiony. || Pokropiony, farbowany. — *sanguine*. Stat. Krwia skropiony. — *pulvere*. Phaed. Prochem albo kurzawą przypady. *Sparsore mulier*. Terent. Twarz niewiasty pełna płam czerwonych. *Sparsae humanitatis sale litterae*. Cic. List pełen grzeczności. || — *in ramos*. Colum. Rosochaty.

SPARTA, ae, albo **SPARTE**, es, ż. (Σπάρτη). Miasto Peloponezu w Lakonii, nad rzeką Eurotą, założone od Sparta wnuka Inacha. *Sparta*. Virg. Liv. Nep. Plin. *Sparte*. Ovid. Proper.

SPARTACUS, i, m. Znany gladiator, wysiekacz, szermierz z Rzymianami w wojnie Włoskiej. Cic. Liv. Hor.

SPARTANUS, *a, um*, (od *Sparta*). Spartanski, lakoński. — *saxum Marti*. Bardzo drogi marmur lakoński. — *discus Id.* Spartanska tarcza, która zabila Hyacyntha. *Spartana. Lucan.* Helena. — *canes Virg.* Psy lowcze. — *chlamys Juvenal.* Purpura. — *olor Marti.* Łabędź Ledy. — *Spartani, orum.* *Claudi.* Lacedemonczyce.

SPARTARIUS, *a, um*, (od *spartum*). *Plin.* Janowcowy, z janowcu. *Spartaria Carthago. Id.* Kartagina w Hiszpanii, gdzie wiele rośnie janowcu. — *Spartaria, orum.* *Id.* Miejsca obite w janowice.

SPARTEOLUS, *a, um*, (zdrobn. od *sparteus*). *Tertull.* Janowcowy, z janowcu. — *Sparteoli, orum.* *Juvenal. Scholiast.* Straże nocne ustawione przez Augusta do gaszenia pożaru, tak nazwane roty od obuwia, które nosili z janowcowego włókna, lub od janowcowych powrozów przydatnych do gaszenia ognia.

SPARTEUS, *a, um*, (od *spartum*). *Cato.* Janowcowy, z janowcu. — *Spartea absol. Colum.* Janowcowe obuwie.

SPARTI, *orum*, *m. mn.* (od *σπεῖον*, sieje). *Amni. Lactant.* Wojownicy zrodzeni z zębów węza Kadmusa. *Hygin. Farr. ap. Gell.*

SPARTIACUS, *a, um*. Spartanski, np. *Tenedos Spartiacae. Apul.*

SPARTIATES, *ae, m.* (Σπαρτιάτης). Jeden ze Sparty, Spartanski, Spartanczyk, np. *pueri Spartiatae. Cic.* *Spartiatum militum. Id.* *Spartiates Agesilaus. Cic.*

SPARTIATICUS, *a, um, i. q.* *Spartanus*, np. — *res. Plaut.*

SPARTICUS, *a, um*. Spartanski, np. *Spartica myrtus. Virg.*

SPARTOPOLIOS, *i, z.* (gemma) (σπαρτοπόλιος). Kamień drogi. *Plin.*

SPARTOR, *oris, m.* Sluga igryzysk Cyreńskich. *Inscript. ap. Gruter.*, gdzie inni czytają *strator*.

SPARTUM, *i, n.* (σπάρτον). *Plin.* Rodzaj sitowia, z którego robia powrozy albo kosze. — *Id.* Powróż ze sitowia.

SPARULUS, *i, m.* (zdrobn. od *sparus*). *Mart.* Płaszczka, ryba morska.

SPARUM, *i, n.* i często *SPARUS*, *i, m.* (σπάρω). *Farr.* Rodzaj pocisku. — *Plin.* Rodzaj ryby morskiej.

SPASMA, *ātis, n.* *Plin.* (σπάσμα) *i. q.* *spasmus.* Ob. *SPASMUS*.

SPASMUS, *i, m.* *Plin.* (σπασμός). Spazm, kurecz, choroba, konwulsja, sciskanie nerwów, np. *spasmus stomachi sedare. Plin.* t. j. usmierzyć, *spasmo vexari. Scrib. Larg.* t. j. bydz trapionym.

SPASTICUS, *a, um*, (σπαστικός). *Plin.* Skłonny do konwulsji, do spazmów, kurecz cierpiący, np. *Spastici nervi. Plin.*

SPATALE, *es, z.* (σπατάλη, rokosz). *Nymfa. Claudian.* Robieta, np. — *mammosa. Martial.* — *Zamiast deliciae, np. spatiale eviravit venerivaga vires. Farr. ap. Non.* — *Zamiast spatiale, używa się spathale.*

SPATALIUM, *ii, n.* Rodzaj maneli. *Plin.* **SPATALOCINAEUS**, *i, m.* od σπάταλος, delikatny; *zivaidos*, zniewieściany). *Petron.* Niewieściany.

SPATANGIUM, *ii, n.* (σπαταγγος). *Cod. Theod.* Jeź morski.

SPATHA, *ae, z.* (σπάθη). *Cels.* Szpateła, kopytka aptekarska do mieszania lekarstw. — *Senec.* Narzędzie tkackie do ściśnięcia nici. — *Plin.* Palmowa gałązka. — *Id.* Rodzaj drzewa służący do robienia maści. — *Veget.* Rodzaj szerokiego miecza.

SPATHALE. Ob. **SPATALE**.

SPATHALION albo **SPATHALION**, *ii, n.* (σπαθαλίον). *Mart.* Gałązka palmowa z daktylami. — *Plin.* Małe niewieście, naramienniki. — *Pisze się też Spatalium.*

SPATHE. Ob. **SPATHA**.

SPATHULA. Ob. **SPATULA**.

SPATIATOR, *ōris, m.* (od *spatio*) *i. e.* *errator. Fest. Cato. ap. Macrob.* Błąkacz, który błąka się.

SPATIOIUM, *i, n.* (zdrobn. od *spatium*) *i. e.* *parvum spatium.* Placyk, mały plac. *Pallad. Arnob.*

SPATIO, *ōris, atus sum, ari, dep.* (od *spatium*). *Cic.* Przechadzać się tam i ówdzie. — *Przenosić. Szerzyć się. Spatiantia vitis brachia. Ovid.* Rozrastające się gałęzie winnicy.

SPATIOSE, *psk.* (od *spatiosus*). *Plin.* Szeroko, obszernie, mówią o czasie albo o miejscu, np. *tu quoque, qui aestivos spatiosius exigit ignes Phoebe. cat. Propert.* t. j. w dłuższym czasie. — *Przestronnie, rozciągle, rozległe, szeroko. Plin.* — *Obszernie, wiele, np. spatiosius increvit flumen latis undis. Ovid.*

SPATIOSTITAS, *ātis, z.* (od *spatiosus*). *Przestronność, obszerność, rozciągłość, rozległość, obszar, rozwlekłość, korowody. Sidor.*

SPATIOIUS, *a, um*, (od *spatium*). *Colum. Lucan.* Szeroki, obszerny. — *Ovid.* Wielki. — *Przenosić. Zajmujący wiele miejsca. Spatiosa vox. Quint.* Słowo z wielu zgłosek złożone. — *Długi, długo trwałe. — nox. Ovid.* Noc długa.

SPATIUM, *ii, n.* (od σπάδιον). Szranki, miejsce do gonitwy, do igryzysk, zawód. *Decurso spatio. Cic.* Przebiegłszy zawód. — *Virg.* Gonitwy. — *Przenosić. Deflectere de spatio. Cic.* Zbacać z drogi. *Medium coeli spatium. Horat.* Pół nieba. *Excurso spatio. Terent.* Przepędziwszy życie. *Spatio meta novissima. Senec.* Śmierć. — *Miejsce do przechadzki. Duobus tribusve spatiis. Cic.* Dwa lub trzy kroki przeszedłszy. *Spatia academiace. Id.* Szkoła Platona. — *Miejsce. Dimidium spatium confecerat. Nep.* Pół drogi odprawil. — *Przeciąg miejsca. Fiae spatium. Ovid.* Przeciąg drogi. *Paribus spatiis. Caes.* W równej odległości. — *Wielkość, szerokość rzeczy jakiej. Nec tutus spatium est elephas. Lucan.* Ani słon dla wielkości swojej nie jest bezpieczny. *Spatium vasti corporis. Senec.* Wielkość szerokiego ciała. — *hominis.*

Plin. Wysokość człowieka. — *In spatium. Ovid.* Wdłuż. *Jacere in spatium. Sil.* Wdłuż leżeć. *Przenosić. Czas, przeciąg, długość czasu. Spatia temporis. Caes.* Przeciąg czasu. *Tempus non dabit spatium. Terent.* Czas nie dawał frysztu. *Spatio evanescere. Ovid.* Z czasem niknąć. *Longo spatio. Cic.* W długim czasie. — *Cic.* Czas, w którym się czyni miara wiersza. — *Rok. Saxagesimum vitae spatium. Plin.* Rok sześćdziesiąty życia.

SPATULA i **SPATHULA**, *ae, z.* (zdrobn. od *spatha*). — *porcina. Apic.* Łopatką wieprzowa. — *ligna. Cels.* Kopytka drewniana do mieszania lekarstw. — *Vulgat. Levit.* Różeczka palmowa. — *Roskosz, rozpusta, lubieżność, cielesność, wszeteczność, wszeteczność, np. spatula eviravit pueros. Farr. ap. Non.*

SPECA zamiast *Spica* mawiali wieśniacy. *Farr.*

SPECIÁLIS, *e, ptnk.* (od *species*). Osobliwy, szczególny, t. j. niepospolity, np. — *tempus. Quintil.* t. j. dzień, noc. — *status. Id.* — *Właściwy, np. speciale semper habuerunt. Trebell. Poll.* — *nomen cognationis. Pandect.*

SPECIALITAS, *ātis, z.* (od *specialis*). Szczególność, osobliwość, specjalność, np. *przymiotu i innych rzeczy. Tertull. Isidor.*

SPECIALITER, *psk.* (od *specialis*). Szczególnie, osobliwie. *Cels.*, np. *generaliter et specialiter adcipitur. Quintil. Colum. Ulpi. in Pandect.*

SPECIARIUS, *a, um, i. q.* *specialis*, (od *species*). Osobliwy, szczególny, niepospolity. *Caes. Inscript. ap. Fabret.*

SPECIATIM, *psk.* (od *species*). Osobliwie, szczególnie. *Cic.*

SPECIATUS, *a, um*, (od *species*, właściwie imsl. od słowa *specio*, *are*). Ukształcony, wykształcony, wyobrażony, odmalowany, mający kształt porządku, pełen kształtu. *Tertull.*

SPECIES, *ei, z.* (od *specio*). Obraz, twarz, kształt, wyobrażenie. *Humana species. Cic.* Kształt człowieka. *Eadem specie. Id.* Tęgoż kształtu. *Non tulit hanc speciem furia mente Corcebus. Virg.* Nie mógł znieść wściekły Korb takiego widoku. — *Wyobrażnia. Insidebat in ejus mente species eloquentiae. Cic.* Miał na umyśle wyobrażnię wymowy. — *Id.* Marzenie we śnie. — *Postać, uroda, piękność. Specie lepida mulier. Plaut.* Hoża niewiasta. — *Ozdoba. Praebere speciem triumpho. Liv.* Ozdobić tryumf. *Addere specie. Id.* Dodadź ozdoby. — *Podobieństwo. Speciem habere honesti. Cic.* Mieć podobieństwo uczciwości. — *Świećność, godność, wspaniałość. O species populi romani. Cic.* O świećności ludu rzymskiego. — *Znak, posąg, obraz. Sancta Jovis species. Cic.* Święty obraz Jowisza. — *Cic.* Pozor, pretext, postać. — *Specie, in speciem, per speciem. Cic.* Pod pozorem. *Per speciem auxilii. Livius.* Pod pozorem posilków. — *Prima specie. Cic.* Na pierwsze wejście. — *Lucet. Wzrok oczu.*

TOM II.

— *Gatunek. Virtutes specie dispares. Cic.* Cnoty gatunkiem różne. — *Lucet. Osobistość. Plin.* Przypadek albo stan rzeczy jakiej, lub sprawy. — *Saevol. Rzecz, materia. Publicanum specierum transvectio. Cod. Theod.* Przewóz towarów. — *annonae. Ibid.* Żywność. — *Species. Macrob.* Rzeczy przyprawne i korzenne. — *Paul. Iet.* Salarya sądowe sędziemu od sądenia. — *Specie* w przyp. drug. zamiast *speciei. Malus ap. Gell.* W przyp. drug. *Specierum*, w przyp. trzec. *Speciebus*, mawiali starożytni. *Cic. Apul.*

SPECIETAS, *ātis, z.* (od *species*) *i. q.* *specialitas. Cornet. Fronto. de different. verbor.* *Species est divisio generis, Specietas qualitat.*

SPECILLATUS, *a, um*, (zdrobn. od *specillum*, od *speculum* albo imsl. od *specillo*, *are, i. e.* *specillis s. speculis parvis instruitur*). Jakoby opatrzone w małe zwierciadła, np. — *patina argentea. Plin. Vopise.*

SPECILLO, *are.* Ob. **SPECILLATUS**, *a, um.*

SPECILLUM, *i, n.* (od *specio*). *Cic.* Instrument chirurgiczny do szukania głębokości rany. — *Farr.* Małe narzędzie do oczu. — *auricularium. Cels.* Uchodłub. — *Specillum* zdrobn. od *speculum*, ztąd *specillatus*, *a, um.* Ob. **SPECILLATUS**.

SPECIMEN, *nis, n.* (od *specio*). Właściwie to, co służy do czego, np. rodzaj, przymiot, własność. — *Proba, albo na próbę rzecz jaka dana, dowód, znak pewny czego. — sui dare. Cic.* Dadź dowód swej zasługi. — *Probowanie, doświadczanie rzeczy. — Przykład, model, obraz. — esse aliis. Cic.* Służyć za wzór innym. — *antiquitatis. Tac.* Obraz starożytności. — *Virg.* Obraz, ozdoba, znanie.

SPECIO, *as, are*, (od *species*). Przekształcić. — *Ztąd speciatum, a, um.* Ob. **SPECIATUS**.

SPECIO, *is, xi, etum.* Widzieć, np. *vos epulo postquam spexit. Enn. ap. Farr.*, *avem specere. Farr. Ibid.*, *specimen specitur. Plaut.* — *Spiciit* zamiast *specit* od *specio*; (ztąd *adspicio, conspicio*), np. *quo supercilio spicit. Plaut.*, też *spiciunt. Cato ap. Fest.*

SPECIOSE, *psk.* (od *speciosus*, *a, um*). Pięknie, wspaniale, okazałe, np. — *vehi. Plin.* — *dicere. Quintil.*, *equus speciosus instructus. Liv.*, *arma speciosius tractare. Hor.*, *aciem speciosissimum instruxit. Auct. bell. Afr.*

SPECIOSITAS, *ātis, z.* (od *speciosus*, *a, um*). Piękne na spójnienie, piękność, np. — *naturalis. Tertull.*

SPECIOSUS, *a, um*, (od *species*). Hoży, nadobny, piękny. *Speciosa mulier. Ovid.* Piękna niewiasta. *Introrsum turpem, speciosum pelle decora. Horat.* Szkaradnym jest wewnątrz, a pozorny z ozdobnej odzieży. — *Odnosi się do stylu. Speciosum dicendi genus. Quint.* Piękny rodzaj stylu. — *Świetny, dostatni, bogaty. — fortuna. Quint.* Dostatkia fortuna. — *Pozorny. — damnum. Ovid.* Pozorna strata. — *To, co się na pozór podobia. Speciosa vocabula rerum. Horat.* Ok-

zale na pozór rzeczy nazwiska. *Homo speciosissimus. Quintil., familia speciosior. Id. script. ap. Donium. Ob. SPECULARIUS.*

SPECITO, *as, are*, (częstotl. od *specio*, *ere*). *supin. spectum* zamiast *specium* i. q. *specio*, np. *me spectatum duxit. Plaut. Iunc Edd. maja spectatum.*

SPECIUM, *i. q. specillum. Pacuv. Ob. SPECILLUM.*

SPECLARIUS zamiast *Specularius. Inscript. ap. Donium. Ob. SPECULARIUS.*

SPECTABILIS, *e, ptuk.* (od *specio*, *ere*). Widoczny, który się zewsząd widzieć daje.

— *undique campus. Ovid.* Pole zewsząd odkryte. — *corpus. Id.* Widome ciało. Dziwny, godny widzenia. *Spectabilis ore. Ovid.* Dziwnie nadobny z twarzy. — *victoria. Tac.* Znamienite zwycięstwo. || *Paul. Pandect.* Tytuł honorowy, jak *illustris, clarissimus.*

SPECTABILITAS, *ātis, Ź.* (od *spectabilis*). Pewny rodzaj dostojenstwa, godności. *Cod. Theod. Ob. SPECTABILIS.*

SPECTACULUM, (*Spectaculum*), *i, n.* (od *specio*, *ere*). Widowisko publiczne, mianowicie igrzyska, walki, lwy, teatru. — *gladiatorium. Liv.* Widowisko wściekackie. *Spectacula deorum. Marti.* Widowiska godne bogów. || *Spectacula ruunt.* Upadają teatralne narzędzia. || *Calpurn.* Teatr, na którym udają teatralne sztuki. || *Cic.* Wszelki widok ku patrzeniu. *Præbere spectacula. Ovid.* Czyścić z siebie widowisko. || *Liv.* Amfiteatr, miejsce zakład patrzano na widoki, łoża, parter, galerya. || *Sil.* Widz, patrzacz. || *Okazyja, zrzeczność, pora do widzenia, do patrzenia, albo do przypatrywania się, np. spectaculum alicui præbere. Cic. — capere. Ovid.* || *Spectaculum* zamiast *spectaculum. Propert.*

SPECTAMEN, *inis, n.* (od *specio*, *ere*). To, co się może widzieć albo na co patrzeć, zatem i. q. *specimen*. Proba, doświadczenie, dowód, świadectwo, np. *specimen bono serwo. id est, qui rem herilem procurat, videt, colloquit, cogitat etc., zamiast boni servi. Plaut.* || To, na co patrzeć może; ztąd widowisko, spektakl, np. *miserum funestumque spectamen adspexit. Apul. — memorandum. Id.*

SPECTAMENTUM, *i, n.* (od *specio*, *ere*) i. q. *spectamen*. Widowisko, to, na co się patrzy. *Corn. Fronto. de different. verb.*

SPECTANDUS, *a, um,* (imsl. od *specio*, *ere*). Godny widzenia. *Hor.*

SPECTATE, *psk.* (imsl. od *spectatus, a, um*). Zanie, wspaniale, przepysznie, wybornie, znamenicie, przednie, np. *spectatissime florere. Plin., rebus spectatissime ministrat. Ammian.*

SPECTATIO, *ōnis, Ź.* (od *specio*, *ere*). *Lactant.* Patrzenie. || *Cic.* Widowisko igrzysk. || *Spectatio pecuniarum. Cic.* Proba pieniędzy. || *Przenosić. Flor.* Wzgląd, uwaga.

SPECTATIVUS, *a, um,* (od *specio*, *ere*). Tyczący się rozmyślania, uwagi, teorii, teoretyczny, np. *ut illa sit spectativae partis, haec activae. Quintil.*

SPECTATOR, *ōris, m.* (od *specio*, *ere*). Widz, patrzacz, przypatrownik. *Quasi spectatores superarum rerum. Cic.* Jakby patrzace górnych rzeczy. — *coeli siderumque. Liv.* Astrolog, astronom. || *Cic.* Widz na widowiskach. || *Znawca, sędzia, probierz. Elegans formarum spectator. Terent.* Wyborny znawca piękności.

SPECTATRIX, *icis, Ź.* (od *specio*, *ere*). Która widzi, przypatruje się. *Divum atque hominum spectatrix. Plaut. Fortuna. Posterioritas spectatrix. Amm.* Potomność, która zwykła sądzić.

SPECTATUS, *a, um,* (imsl. od *specio*, *ere*). Widziany. *Fabula, quæ posci vult, et spectata reponi. Horat.* Sztukę teatralną, jeżeli chce się, aby powtórzoną widzieć zadano. || *Znany, doświadczony. In rebus judicandis spectatus. Cic.* Człowiek w sądzie- niu rzeczy doświadczony. — *virtus. Id.* Doświadczona cnota. || *Dobry, wyborowy, znakomity. — vir. Plaut.* Mąż znakomity. || *Świe- tny, piękny, szlachetny. Spectatissima latus in monte Parnasso. Plin.* Świetny wa- wrzyn na górze Parnasu. || *Spectatus sum,* zamiast *spectavi. Varr.*

SPECTILIS albo **SPETILIS**, *e, ptuk.* (od słowa *specio*, *ere*). Ztąd *Spectile* albo *Spetile*, *Ź.* Wieprzowe podbrzusze albo słonina. *Plaut. Paul. ex Festo* powiada: *Spetile caro quaedam proprii cuiusdam habitus infra umbilicum suis.*

SPECTIO, *ōnis, Ź.* (od *specio*, *ere*). Patrzenie na co, wtenczas, gdy Angur przypatruje się wieszczom z ptaków. *Festus* po- wiada: *Spectio in auguralibus ponitur, pro adspeditione et munitio etc.* Warro powiada: *Et quod in auspiciis distributum est, qui habeant spectationem, qui non habeant, tu teo rōnie. Cic.* Dochodzenie, przetrza- szenie, rozważa, doświadczenie, proba. *Cic.*

SPECTO, *as, avi, atum, are,* (częstotl. od *specio*). *Cic.* Patrzeć, poglądać, rozwa- żać. — *siderum motus. Justin.* Przypatrywać się biegu gwiazd. || *Cic.* Bydź widzem na widowiskach. || *Dziwić się, poglądać. Quem spectat omne forum. Horat.* Na którego lud cały obrócił oczy. || *Mieć się ku, bydź obró- conym ku jakiej stronie. Spectare ad orientem. Caes.* Leżeć na wschód. || *Rozwagać, roztrząsać. Importunitatem spectate aniculae. Ter.* Patrzenie na natrętność babki. *Spectatur, nicosobiście. Plin.* Widzą, rozważa- ją. || *Sadzić. — animum alterius ex suo. Terent.* Mierzyć swym łokciem serce drugiego. || *Probować, doświadczać. — aurum. Ovid.* Probować złota. || — *hominem in dubiis rebus. Lucret.* Doświadczać człowieka w nie- szczęściu. || *Zmierzać do czego, kusić się o co. Quorsum spectat haec oratio? Cic.* Do czego zmierza ta mowa? *Nihil spectat nisi fugam. Id.* Rusi się o niecieczkę. || *Należać. Spectant ea ad religionem. Id.* To się ścia- ga do religii. || *Cic.* Mieć przyczynę. || *Cze- kać. — gloriam. Cic.* Czekać chwaly. || *Spec- tor, aris, atus sum, ari, dep. Varr.*

SPECTOR, *aris, atus sum, ari, i. q. spec- to. Ob. SPECTO.*

SPECTRUM, *i, n.* (od *specio*, *ere*). Po- stać, kształt albo obraz, który się pokazuje w oczach albo w fantazji, zjawisko, widmo, strachy nocne, mara. *Cic.*

SPECTUS, *us, m.* (od *specio*, *ere*). Wi- dzenie, patrzenie, spojrzanie, rzut oka, wej- rzenie, poglądanie, patrzenie na co, np. — *protervus. Pacuv. ap. Fest. Codd. MSS.* mają *adspectus.*

SPECULA, *ae, Ź.* (zdrobn. od *spes*). Ma- ła nadzieja, promyk nadziei. *Cic. Plaut.*

SPECULA, *ae, Ź.* (od *specio*). Strażnica, baszta. || *E specula tempestatem prospicere. Cic.* Ze strażnicy przypatrywać się burzy. || *Esse in speculis. Id.* Czuwać, bydź na stra- ży. || *Virg.* Szczyt skały, np. *specula mon- tis. Id. Leo cum specula vidit ab alta. Virg.*

SPECULABILIS, *e, ptuk.* (od *speculor*). Który daje się widzieć z daleka, widzialny, jawny, widoczny. *Stat.*

SPECULABUNDUS, *a, um,* (od *speculor*) i. q. *speculans. Suet.* Dający baczenie, pie- czę, uwagę, czatujący, np. *speculabundus substiterat. Tac.*

SPECULAMEN, *inis, n.* (od *speculor*). Patrzenie, dawanie baczenia. *Prudent.*

SPECULAR zamiast *Speculare. Tertull.* Ob. **SPECULARIS.**

SPECULARIS, *e, ptuk.* (od *speculum*). Przeczysty, przejrzysty. — *lapis. Plin.* Talk, kamień nakształt szklony, z któ- rego starożytni robili okna. || *Specularis* (od *specula*). *MSS.* Strażniczy, basztowy. || *Spe- cularia, ium i orum. Senec.* Wysokie sta- rożytne okna.

SPECULARIUS, *a, um,* (od *speculum*) i. q. *specularis*, np. *specularia, orum. Ob. Specularis.* || *Szklarz scil. artifex. Tarunt. Patern. in Pandect.* || *Ztąd collegium specu- larium* zamiast *speculariorum. Inscript. ap. Donium.*

SPECULATIO, *ōnis, Ź.* (od *speculor*). Wy- szpiegowanie, wybadanie, wyszperanie, szu- kanie, bystre dociekanie prawdy. *Ammian.* (wyraz wojskowy).

SPECULATOR, *ōris, m.* (od *speculor*). Strażnik, podstrzegacz, wyglądac, szpieg. *Mittere speculatorem. Varr.* Posłać szpiega. || *Suet.* Rurycy cesarski. || *Tac.* Stróż boku cesarskiego. || *Przenosić. Fyzik. Specula- tor venatorque naturae. Cic.* Badacz przy- rodzenia.

SPECULATORIUS, *a, um,* (od *speculor*). Szpiegierski. *Speculatoria navis. Liv.* *Specu- latorium navigium. Caes.* Lekka szpiegier- ska fregata.

SPECULATRIX, *icis, Ź.* (od *speculor*). *Cic.* Postrzegaczka, która szpieguje. || *Prze- nosi. Celsa speculatrix villa profundi. Stat.* Wieś obrócona ku morzu.

SPECULATUS, *us, m.* (od *speculor*) i. q. *speculatio*. Wybadanie, szpiegowanie, wy-

wiadywanie się, czatowanie, np. *feles oc- culto speculatu in musculos exiliunt. Plin.*

SPECULATUS, *a, um,* (od *speculum*). *Auct. vit. Horat.* Zwierciadłami ozdobio- ny. || *Imsl. od speculor. Ob. Speculor.* *Spe- culatus*, który badał, śledził.

SPECULO, *as, avi, atum, are,* (od *specu- lum*). Przejrzyć się, przeglądać się w zwier- ciadłach albo bydź opatrzonym w zwiercia- dla. || *Ztąd speculatus, a, um.*

SPECULOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *specula*). Czatować, szpiegować, bydź na straży. — *aliquem. Cic.* Szpiegować ko- go. — *consilia. Sall.* Zgłębiać czyje zamysły. — *eventum. Justin.* Czekać wypadku. — *op- portunitatem. Felleg.* Czekać zrzeczności. || *Wyjeżdżać na wzwiały. || Przypatrywać się, rozważać. — signorum obitus et ortus. Virg.* Uważać zachód i wschód planet.

SPECULUM, *i, n.* (od *specio*). *Cic.* Zwier- ciadło ze szkła, stali, srebra, cyny, i t. p. *Speculorum fulgor. Plin.* Blask zwierciadeł. || *Obraz. Quid vides? speculum tuum. Plaut.* co widzisz? twój obraz. || *Specula placere. Ovid.* Gotownia się chcieć podobać || *Lym- pharum speculum. Phedr.* Przeczysta woda, która obrazy odhija. || *Przenosić. Ut in speculis natura cernitur. Cic.* Przyrodzenie jak we zwierciadle daje się widzieć. || *Spe- culum*, zamiast *specum. Paulin. Aquil.*

SPECULUS, *a, um,* (od *specio*) i. q. *ser- vicius videndo, aptus ad videndum etc. t. j.* służący do widzenia, do patrzenia; ztąd *Spe- culum*, rzeczow. scil. *speculum*. *Zwiercia- dło. || Specula scil. arx. Strażnica. Ob. Spe- cula.*

SPECUS, *us, m. Ź. i n.* (od *σπέος*). Ja- skinia, łożysko, pieczara, grota. *Specus te- nebricosus. Varr. ap. Non.* Ciemna jaskinia. || *Piekło. Hic specus horrendum, saevi spi- raacula Ditis monstratur. Virg.* Tu się wi- dzieć daje straszna jaskinia piekiel, oddy- chająca srogiego Plutona. || *Virg.* Grota kun- sztowna. || *Frontin.* Rura, ryna, kanał pod- ziemny. *Petron.* Pieczary, uchody podziem- ne. || *Przenosić. Specus. Sil.* Niższy żołą- dek. || *Virg.* Szerokie wydrążenie. || *Specus* zamiast *cunus. Priap.* || *Też to słowo na- leży do przypadkowania drug., np. speco op- posita. Cato. ap. Prisc. Altis specis. Acc. ap. Non.*

SPEGMA, *ātis, n.* Odmiot, żużel miedzia- ny, np. *In aerariis officinis et spagma fit, jam liquato aere atque percocto. Plin. t. j.* żużel, odmiot po roztopieniu miedzi. *Codd. MSS.* mają *psagma (ψῆγμα). Hard.* woli czytać *psagma*

SPELAEUM, *i, n.* (σπηλαιον). Jaskinia. *Virg. Claudian. Prudent. Tertull.* || *Pisze się też Speleum. Inscript. ap. Gruter.* || *Zowie się też okolica niedaleko Pella w Ma- cedonii. Spelaenum. Liv.*

SPELTA, *ae, Ź.* Pszenica orkisz, np. *to- tidem speltas. Rhem. Fann. de pond. et men- sur.*

SPELUNCA, *ae*, *z*. (od *σπήλυξ*, *γος*, jaskinia). Jaskinia, grot. *Cic. Virg. Ovid. Val. Flacc.* || Miasto w Syrii. || Wiesz cesarza Tiberiusza niedaleko Tarraciny. *Plin. Tac.*
SPELUNCOSUS, *a, um*, (od *spelunca*). Pelen jaskin, próżny, czczy, pusty, dęty, dziurawy, wylotny, przebity, *ap.* — *loca. Coel. Aur.*

SPERA albo **SPHERA** zamiast *Sphaera*. *Prudent. Ob. SPHAERA.*

SPERABILIS, *e*, ptuk. (od *spero*). To, co jest w nadziei, spodziewany, mogący się spodziewać, *np. nulla salus sperabilis est. Plant.*

SPERATUS, *a, um*, (imśl. od *spero*, *are*). *Cic.* Spodziewany. || *Speratus*. Narzeczony. || *Sperata virgo. Plant.* Oblubienica zrębowana. || *Sperata. Id.* Wyraz pieszczoty, mówię o żenie.

SPERCHĒA albo **SPERCHIA**, *ae, z*. (*Σπέρχεια*). Miasto w Tessalii nad rzeką *Spercheos*. *Ptolem.*, zwana *Sperchios. Plin. i Sperchia. Liv.*

SPERCHĒIS, *idis, z*. *Ovid.* *Sperchejska*, tycząca się rzeki *Spercheos. Spercheides ripae. — undae. Id.* *Sperchejskie* brzegi, wody.

SPERCHĒOS, *i*, albo **SPERCHIUS**. **SPERCHIOS**, **SPERCHĒUS**, *i*, *m*. (*Σπέρχειος*). Rzeka w Tessalii. *Ovid. Virg. Plin. Mel. Strabo.*, która wpada do *sinum Maliacum*. || Też miasto. *Plin.*

SPERCHIONIDES, *ae, m*. *Ovid.* Mieszkaniec rzeki *Spercheos*.

SPERES, liczb. mnog. *Enni. ap. Fest.*, zamiast *spes*. Nadzieje. || *Speribus. Farr. ap. Non.* Pleni *sperum. Eum. in panegy.*

SPERGO, *is, si, sum, gēre*, zamiast *spargo* albo *conspargo*, *np. vinum velus spargito. Colum. Edd.* dawne *Gesn.* mają *conspargito*.

SPERMA, *ātis, n*. (*σπέρμα*). Nasienie człowieka, *np. qui (scil. Onan.), quia spermatum in terram effunderet, extinctus a Deo reffertur. Sulpic. Sever. Hist. sacr.*

SPERMATICUS, *a, um*, (*σπερματικός*). Tyczący się nasienia, należący do nasienia, nasienny, *np. — porci. Coel. Aur. t. j.* kanal, droga, przechod nasienny.

SPERMATOPHAGI, *orum*, (*σπερματοφάγοι*) *i. e.* *seminibus vescentes*, którzy karmią się nasieniem, tak zwany naród w Afryce. *Strabo.*

SPERNAX, *ācis, r*. *vspółl.* (od *sperno*). *Sil.* Gardziel — *mortis. Id.* Pogardziciel śmierci. || *Sidon.* Gardzący cęzm.

SPERNO, *is, sprēvi, sprētum, spernere*, (od *separo* zamiast *separāre* przez skróć. *sperno*). *Enni.* Odląć, oddzielić. || *Cic.* Wzgardzić, odrzucić. || *Spernendus*. Godny wzgardy. *Haudquaquam spernendus auctor. Liv.* Niepospolity autor. || *Sperunt* przez skrócenie zamiast *spreverunt. Prudent.* || Kładzie się z przyp. drug., *np. spreta vigoris. Sil. i. e. ratione vigoris.*

SPERO, *as, avi, atum, are*, (*Foss.* z *hebrajsk. sebar*, czekać, spodziewać się albo

od *seher i. e. spes*, nadzieja, oczekiwanie). Spodziewać się, mieć nadzieję, dorozumiewać się, domyslać się, bydź w nadziei, tuzzyć sobie, zaufać, bydź przydarzonem, *np. — bene de aliquo. Nep. t. j.* mieć dobrą nadzieję. *Tuae literae recte sperare iubent. Cic.* Twój list dobrze mi tuszy każde. *Spero fore, ut contingat id nobis. Cic.* Tuszę, że się to nam nada. || Wtrąca się w rozmowę, jak *credo, opinor. Interea fiet aliquid, spero. Terent.* Spodziewam się, że się cokolwiek przytrafi. || Często się kładzie z czasem przeszłym, i znaczy sędzę, rozumiem. *Sperabam jam defuisse adolescentiam. Terent.* Sądziłem, że już oplotła młodość. || Przez zamianę. Myślić, przedsiębrać. *Sapienter sperare. Colum.* Mądrze przedsiębrać. || Bać się, lękać się, aby się co nie przytrafiło zlego. *At sperare deos memores fandi, atque nefandi. Virg.* Leez bójcie się bogów, co wieczą cnoty, karzą zbrodnie.

SPES, *ei, z*. (od *speres i. e. spes* przez skróć.) Nadzieja, otucha, zaufanie. — *irrita. Ovid.* Płonna nadzieja. — *infinita. Cic.* — niepewna. — *me tenet. Id.* — *affulget. Liv.* Mam nadzieję. — *omnis in te sita est. Terent.* Cała nadzieja położona w tobie. *Spei bonae plenus. Caes.* Pelen dobrej nadziei. *Spem facere alicui. Cic.* Uczynić komu nadzieję. — *optimam de aliquo capere. Quint.* Najlepszą o kim powziąć nadzieję. *In spem venire, ingredi. Cic.* Poczynać, mieć nadzieję. — *secundam scribere. Tac.* Na to miejsce stawić, podać. *Ad spem libertatis erigere. Cic.* Ożywić nadzieję wolności. *Præter spem. Id.* Nad nadzieję. *Spe eximia adolescens. Id.* Młodzien pięknej nadziei. — *decepi. Sen.* *De spe decidere. Terent.* Wypaść z nadziei. *In spe esse. Cic.* Mieć otuchę. || *Spem pretio emere, przysli. Terent.* Tracić rzeczy pewne dla niepewnych. || *In spem secundam nepotes pronepotesque habuit. Tac.* W drugim dziedziców rzedzie położył wnuków z prawnukami. || *Liv.* Bogini nadziei. || *Stat.* Bojaż. || *Spes rei alienius i. e. de re, np. — emtionis. Cic. t. j.* nadzieja kupienia. || *Festras spes uritis, zamiast naves. Virg.* || *Magis tentata est triumphis spes, quam petita pertinaciter. Liv.* zamiast *petitus triumphus. Liv.* || *Speres, um* zamiast *spes.*

SPETILIS, *e*, ptuk. *Ob. Spectilis.*

SPEUSTICUS, *a, um*, (*σπειστικός* od *σπεύδω*, śpieszyć) *i. e. festinatus*. Naprędcie zrobiony, *np. — panis. Plin. t. j.* chleb naprędcie zrobiony, podplomyk.

SPHACELUS, *i, m*. (*σφάκελος*). Gangrena (twarda).

SPHACOS, *i, m*. (*σφακός*) *i. q.* *sphagnos, bryon. Plin.* || *i. q.* *eleclisphacos, np. — sylvestris. Id.* Szalwija dzika, ziele.

SPHAERA, *ae, z*. (*σφαῖρα*). *Cic.* Kula. || Opisanie ruchu planet. || *Coel. Aur.* Pila do grania. || *Spera* albo *sphera* zamiast *Sphaera. Prudent.* Inne *Edd.* *sphera* mają.

SPHAERALIS, *e*, ptuk. (od *sphaera*). Tyczący się kuli, należący do kuli, *np. — extre-*

mitas. Macrob. || Naksztalt kuli, podobny do kuli, *np. — forma. Macrob. — motus. Id.*

SPAERICUS, *a, um*, (*σφαίρικός*) *i. q.* *sphaeris, np. — motus. Macrob.*

SPHAERION, *ii, n*. (*σφαίριον*). Mała kula, kulka. *Cels.*

SPHAERISTA, *ae, m*. (*σφαίριστής*). *Sidon.* Pilarz, piłkarz, gracz w piłkę.

SPHAERISTERIUM, *ii, n*. (*σφαίριστηριον*). Miejsce do grania w piłę. *Plin. Suet.*

SPHAERITA od **SPHAERITUS**, *a, um*, (od *sphaera*). Kolacz, placek, ciasto ozdobione kulkami, opatrzone w kulki. *Cato. — scil. placenta. Id. Ed. Gesn.* ma *speritam*.

SPHAEROIDES, *is, r*. *vspółl.* (*σφαίροειδής*). *Vitruv.* Kulisty, mający kształt kuli.

SPHAEROMACHIA, *ae, z*. (*σφαίρομαχία*). *Stat.* Walka pily.

SPHAERULA, *ae, z*. (zdrobn. od *sphaera*). *Fulgat. Exod.* Mała kulka.

SPHAGNOS, *i, n*. (*σφάγνος*). *Plin.* Mech dębowy.

SPHENOIDEUS, *a, um*, (*σφήν*, klin; *εἶδος*, kształt). Rlina kształt mający.

SPHINCTER, *is, m*. (*σφιγγω*, zaciskam). Muskuł zaciskający otwór.

SPHINGA, *ae, z. i. q.* *Sphinx.* Obacz, **SPHINX**.

SPHINGION, *ii, albo SPHINGIUM, ii, n*. (*σφιγγίων*). Rodzaj małpy, inaczej *Sphinx* zwanej. *Plin.*

SPHINX, *gis, z*. (*σφιγξ*). Sfinks, poczwara u Tebanów, która miała głowę i ręce niewieście, kadłub psi, skrzydła ptasze, głos człowieka, pazury lwie, ogon smoczy. || *Sphinx. Plin.* Pieczętka sygnetowa, którą pieczętował listy i dyplomata August cesarz.

|| *Plin.* Rodzaj małpy.

SPHONDYLUS, *i, m*. (*σφόνδυλος*). Rodzaj konchy. *Colum.*, inaczej *Spandylus* (*σπονδυλος*) zwanej.

SPHRAGIS, *idis, z*. (*σφραγίς*). *Plin.* Fieczęć. || *Id.* Glinka do pieczętowania z Lemnu. || *Id.* Kamień drogi.

SPHRAGITIS, *idis, z*. (*σφραγίτης*). *Prud.* Blizna, piętno, cecha. || *scil. nota*, właściwie ptuk.

SPHYGMICUS, *a, um*, (*σφυγμικός*, puls). Pulsowy.

SPHYRAENA, *ae, z*. (*σφύραινα*). Ryba inaczej *Sudis. Plin. Ob. Sudis.*

SPICA, *ae, z*. albo **SPICUM**, *i, n*. i **SPICUS**, *i, m*. (od *σπάξω*, kłosa). Kłos, ość u kłosa. — *mutica. Farr.* Kłos bez ości. || To, co jest podobne do kłosa. — *allii. Colum.* Członek czosnku. — *clissa. Ovid.* Szafran, kwiat. || *Spicus erinalis. Marti. Capell.* Szpilka do włosów. || *Spica testacea. Vitruv.* Cegła mniejsza podługowata spieczasta, której używają do posadzki kładzionej na storcze.

|| *Cic.* Gwiazda w znaku Panny.

SPICATUS, *a, um*, (imśl. od *spico*, *are*). *Plin.* Mający kłosa. || Kłosowaty, naksztalt kłosa. *Spicatae faeces. Grat.* Pochodnie naksztalt kłosa. *Spicatum testaceum. Vitruv.* Posadzka na storcze kładzona.

SPICULUM, *i, n*. (od *spica* albo od *spico*, *are*, albo od *spicus*, *a, um*). Kłosek. || *Cic.* Żelazce strzały albo pocisku. || Przez zamianę. Włócznia, grot, pocisk. *Lenta laertis spicula contorquent. Virg.* Lekkie ciskają grot. || *Veget.* Pocisk większy z trójkątowym żelazcem. || Ostrze strzały. *Calami spicula Gnosii. Horat.* Ostrze strzał Gnosyjskich. || *Spicula. Cels.* Haczyki u żelazca strzał. || Strzała. *Curvo direxit spicula cornu. Virg.* Wymierzył strzałę z nagiętego rogu. || Przenośnie. Żądło, kończosć. *Spicula crabronum. Virg.* Żądło szerszeńców. || *Spicula. Propert.* Bełki Kupidyda. || *Spicula. Ovid.* Troski gryzące serce. || *Spiculum solis. Prudent.* Promień słońca. || *Spiculum* przez skrócenie, zamiast *spiculum. Lucret.*

SPICULUS, *a, um*, (od *spicus*, *a, um*). Zaostrzony, zrobiony naksztalt pocisku. *Ter-tull.*

SPICUM, **SPICUS**. *Ob. Spica.* || *Spicus erinalis. Martian. Cap. Ob. Acus discrimi-nalis* albo *Hasta coelibraris.*

SPILUMENE, *es, z*. (*σπιλουμένη* *i. e. maculata*) *i. e.* *sordida mulier vel anus. Plin.*

SPINA, *ae, z*. (*σπίζω*, rozciągamy). Tarn, ciernie. *Consertum tegumen spinis. Virg.* Po-

SPICEUS, *a, um*, (od *spica* albo *spicum*). Kłosiany, z kłosa, *np. — sarta. Ovid. Tibull.*

t. j. kłosiany wieniec. — *corona. Tibull. t. j.* wieniec z kłosa, — *messis. Virg. t. j.* żniwo, żęcie, sprzęt zboża. *Et coma lactenti spicae fruge tunet. Propert.*

SPICIFER, *a, um*, (od *spica* i *fero* zamiast *ferens spicam vel spicas*). Kłosorodny, który rodzi kłosa, *np. — dea. Sen. Manil. t. j.* bogini Ceres. — *Nilus. Martial.*

SPICILEGIUM, *ii, n*. (od *spica* i *lego*, podobno ptak. *spicilegius, a, um, scil. tem-pus. Farr.* Zbieranie kłosa zostawionych na polu po żęciach.

SPICIO, *ere*, zamiast *specio. Plaut. Ob. SPECIO.*

SPICULUM, zamiast *Spiculum. Lucr.*

SPICO, *as, avi, atum, are*, (od *spicus*, *a, um*, albo od *spica*). Zaostrzyć, kończatm czynić, *np. — hastilia. Grat. in Cyne-g.* || Ztąd *spicatus, a, um*. Zaostrzony, *np. — fauces. Grati.*, *spicata testacea. Vitr.* || Wypuszczając kłosa, czyniąc naksztalt kłosa, o-patrzeć w kłosa; ztąd *spicari*. Stawać się naksztalt kłosa, *np. grana spicantur. Plin.*

herbae spicatae. Id. t. j. ziola naksztalt kłosa, *chamaecissos spicata est tritici modo. Id.*

SPICULA, *ae, z. i. q.* *chamaepitys*. Powietrzne ziele. *Apul. de herb.*

SPICULATOR, *oris, m*. (od *spicula*). *Tacit.* Halabartnik, stróż boku, żołnierz uzbrojony włócznią.

SPICULATUS, *a, um*. *Ob. ACUMINATUS.*

SPICULO, *as, avi, atum, are*, (od *spiculum*). Ostrém, kończatm czynić, zaostrzyć, w ostrze opatrzyć, *np. — telum. Plin.*

Ztąd *cavida spiculata. Solin.*

SPICULUM, *i, n*. (od *spica* albo od *spico*, *are*, albo od *spicus*, *a, um*). Kłosek. || *Cic.* Żelazce strzały albo pocisku. || Przez zamianę. Włócznia, grot, pocisk. *Lenta laertis spicula contorquent. Virg.* Lekkie ciskają grot. || *Veget.* Pocisk większy z trójkątowym żelazcem. || Ostrze strzały. *Calami spicula Gnosii. Horat.* Ostrze strzał Gnosyjskich. || *Spicula. Cels.* Haczyki u żelazca strzał. || Strzała. *Curvo direxit spicula cornu. Virg.* Wymierzył strzałę z nagiętego rogu. || Przenośnie. Żądło, kończosć. *Spicula crabronum. Virg.* Żądło szerszeńców. || *Spicula. Propert.* Bełki Kupidyda. || *Spicula. Ovid.* Troski gryzące serce. || *Spiculum solis. Prudent.* Promień słońca. || *Spiculum* przez skrócenie, zamiast *spiculum. Lucret.*

SPICULUS, *a, um*, (od *spicus*, *a, um*). Zaostrzony, zrobiony naksztalt pocisku. *Ter-tull.*

SPICUM, **SPICUS**. *Ob. Spica.* || *Spicus erinalis. Martian. Cap. Ob. Acus discrimi-nalis* albo *Hasta coelibraris.*

SPILUMENE, *es, z*. (*σπιλουμένη* *i. e. maculata*) *i. e.* *sordida mulier vel anus. Plin.*

SPINA, *ae, z*. (*σπίζω*, rozciągamy). Tarn, ciernie. *Consertum tegumen spinis. Virg.* Po-

krycie koleem spięte. *Spina argentea. Petron.* Srebrna szpillka zębna. || *Spinam facere. Plin.* Szparak, który wzrasta. || *solstitialis, alba. Colum.* Głóg, bodlak. || *Cic.* Szczecina, kole u jeża. || *piscium. Cic.* Oś rybia. || *Spina. Cels.* Kość pacierzowa. — *duplex. Virg.* Szeroka kość pacierzowa. || Oś u ziół. || Przenośnie. *Evellere spinas animo. Horat.* Oczyścić umysł z chciwości i trosk. || *Spina. Subtelność. — disserendi. Cic.* Subtelność dyalektyczna.

SPINALIS, *e*, ptak. (od *spina* i. *e. ad spinam pertinuens*). Pacierzowy, do pacierzowej kości należący. — *medulla. Macrob.* Szpik pacierzowej kości.

SPINEA, (*vitis albo uva*). Rodzaj winnej maciey, inaczej *Spionia* zwanej, np. *testum fert spionia, quam quidem spineam vocant. Plin.*

SPINEOLA (*rosa*). Róża pospolita z bardzo małymi liśćmi, np. *vilissimam vero (rosam) plurimis foliis, sed minutissimis, spineolam. Plin.* Podobno od *Spineolus*, *a*, um, (zdrobn. od *spineus*, *a*, um, seil. *rosa*. t. j. ciernista róża).

SPINESCO, *seis, ere*, (od *spina*). Stawać się ciernistym albo cierniem obrastać. *Martian. Cap.*

SPINETICUS, *a*, um, np. — *ostium Padi. Plin.* Ujście rzeki Padu.

SPINETUM, *i*, n. (od *spina*). Ciernisko, miejsce pełne cierni, zarosłe cierniami. *Virg. Plin.*

SPINEUS, *a*, um, (od *spina*). Cierniowy, z ciernia zrobiony, np. — *vincula. Ovid.* — *frutices. Solin.* || *Spinea seil. vitis albo uva. Ob. Spinea.*

SPINIENSIS (*deus*) (od *spina*). Cierniowy bożek wyrwyjący ciernie, albo niedopuszczający ziemi zarastać cierniem. *Augustin.*

SPINIFER, *a*, um, (od *spina* i *fero* i. *q. ferens spinam vel spinas*). Cierniowy, ciernisty, przynoszący ciernie, np. — *cauda. Cic.* — *prunus. Pallad.* — *rubus. Prudent.*

SPINIGER, *a*, um, (od *spina* i *gero* i. *q. gerens spinam vel spinas*) i. *q. spinifer*, np. — *stirpes. Prudent.*

SPINOSULUS, *a*, um, (zdrobn. od *spinus*, *a*, um). Trochę ciernisty; ztąd przenośnie, np. *primum spinosulus noster obtulit. Hieron. seil. w dysputacji.*

SPINOSUS, *a*, um, (od *spina*). Pelen cierni, cierniowy, ciernisty, np. — *loca. Farr.* — *herbae. Ovid.* — *fructu. Plin.* — *folia. Id. Spiniosior arbor. Plin.* || Ztąd przenośnie, cierniowy, ciernisty, np. — *curae. Catull.* || Przenośnie pelen cierni, ciernisty, np. w mowie, t. j. zawily, zagmatwany, ciemny, trudny, podły, np. — *Stoicorum genus disserendi. Cic.* — *oratio. Cic.*, *dialectici spinosior multa peperere. Cic.*, *praeceptorum nodosissimae ac spinosissimae disciplinae. Augustin.*

SPINTHER, *eris*, m. (od *σπινθηρ*, iskra). *Plaut.* Manele, naramienik białogłowski. ||

Przezawisko kuglarza. *Plin. Quintil. Val. Max.*

SPINTRIA albo **SPINTHRIA**, *ae*, m. Wykalazca uciech rozpustnych, np. *monstrisque concubitus repertoires, quos spintrias adpellabat. Suet. Tac.*

SPINTURNICIUM, *ii*, n. (zdrobn. od *spinthurnix*). Plugawę zwierze albo plugawy ptak. *Plaut.* Salmaziusz rozumie i. *q. sphingion.*

SPINTURNIX, *icis*, *z*. (*σπινθηρ*, iskra). *Plin.* Waglik, ptak zlej wróżby. || *Fest.* Rodzaj szpetnego ptaka. *Spinthurnix*. i. *q. sphinx.*

SPINULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *spina*). Mały ciern, tarń. *Arnob.*

SPINUS, *i*, *z*. (od *spina*). Tarnosiłwa, drzewo. *Virg. Pallad.*

SPIONIA, *ae*, *z*. (*seil. vitis albo uva*). Rodzaj winnej latorośli, inaczej *spinea* zwanej. *Plin. Colum.* || Ztąd *spioniens*, *a*, um. Należący do tego rodzaju winnej latorośli, np. — *gustus. Colum.* t. j. wino w tym rodzaju.

SPIONICUS, *a*, um. Ob. **SPIONIA**.

SPIRA, *ae*, *z*. (*σπείρα*). Linija wężykowata nakształt konchy zakrzywiona. || *Virg.* Rłab węzowy, krag powrozowy. || *Plin.* Ozdoba włosów. || *Vitr.* Podstawa słupów. || *Cato.* Kolać, obwarzanek. || *Plin.* Sznur do czapki. || *Id.* Sęk w drzewie w linii wężykowatej.

SPIRABILIS, *e*, ptak. (od *spiro*, *are*). *Cic.* Oddychowy, oddychaniu służący. || *Plin.* Oddychający, zdolny do oddychania, np. *spirabile caeli lumen. Virg.* — *viscera. Plin.*

SPIRACULUM, *i*, n. (od *spiro*, *are*). *Virg.* Kanał oddechowy, wyziewalnia, piwnicze okno. *Pallad. Plin. Val. Flacc.* — *Ditis. Virg.*

SPIRAEA, *ae*, *z*. (*herba*) *σπειράδα. Theophrast.* Parzydło, roślina. *Plin.*

SPIRAEUM, *i*, n. (*promontorium Σπειραειον* *ἄκρον. Ptolem.*) Przylądek w Argolis. *Plin.*

SPIRAMEN, *inis*, n. (od *spiro*, *are*) i. *q. spiramentum*. Dziura dla wpuszczenia powietrza, oddechowa dziura, oddech, luft, dymuik, rura, wylot, otwór luftowy, otwór powietrzny, np. *spiramina naris amputat. Lucan.*, *spiramina terris esse. Id.*, *interclusa spiramina. Arnob.* || Chuchanie, dmuchanie, wionienie, dęcie, oddychanie, np. — *ventorum. Ammian.* *actus spiraminis. Claudian.* Oddech, oddychanie, *reficere spiramina fessis ignis, i. e. ignem paene extinctum instaurare flando. Stat.* t. j. gaszący się ożywie nanowo ogień.

SPIRAMENTUM, *i*, n. (od *spiro*, *are*). Otworzenie, otwieranie, otwarcie, kędy przechodzi powietrze, oddechowa dziura, oddech, luft, otwór luftowy, np. *spiramenta relaxat. Virg.* — *animae. Virg.* t. j. płuca, *spiramenta laxare. Plin.*, albo — *relaxare. Id.* || Chuchanie, dmuchanie, wianie, dęcie, oddychanie. *Spiramentum. Virg.* t. j. powietrze. || Przenośnie, przestrzeń, zwłoka, prze-

włoka, odwłoka, np. — *temporum. Tac.*, *si ne spiramento. Ammian.* t. j. bez odwłoki, nieodkładając. || Zapach, wonia, para, np. maści, woni, odoru. *Macrob.*

SPIRANS, *ntis*, r. wspóln. (imsl. od *spiro*, *are*). Wyziewający, technący. — *aura. Virg.* Wiatr powiewający. — *graviter. Id.* Wydawający ciężki zapach. — *exiguum. Plin.* Mało pachnący. || Oddychający, żywy, żyjący, żywemu podobny. *Exeudent alii spirantia mollius aera. Virg.* Drudzy miedź czuciem natchną rzeźbiarce. || — *exta. Id.* Drgające wewnętrznosci.

SPIRATIO, *ōnis*, *z*. (od *spiro*, *are*). Oddychanie, oddech, np. *spirationem impedit. Scrib. Larg.* || Dech, technienie, np. *odor spirationis. Id.*

SPIRATUS, *us*, m. (od *spiro*, *are*) zamiast *spiritus*. Oddychanie, dech, technienie. *Plin. Codd. MSS.* mają *spiritum*.

SPIREON. Roślina. Ob. **SPIRAEA**.

SPIRILLUM *vocari caprae barbam ait O. pilius Aurelius. Fest.* t. j. kozia broda.

SPIRITABILIS, *e*, ptak. zamiast *spiritalis. Cic.*

SPIRITALIS, *e*, ptak. (od *spiritus*). Tycający się powietrza, należący do wiatru, wielrżny, powietrzny, dymalny, nadymany, np. *genus machinarum spiritale. Vitruv.* t. j. ruszający powietrzem, machina powierzna, np. organ. || Tycający się tehu, technienia, oddechu, należący do tego, np. — *fistula. Lactant.* i. *e. arteria aspera. Spiritales partes pulmonis. Veget. de re vet. Ed. Gesner.* ma *spirituales*. || Duchowny, umysłowy, np. — *substantia. Tertull.* *Aquitio spiritualium charismatum. Id.* || Duchowny, np. *bellum spiritale adversus spiritales hostes. Tertull.* || Piszę się też *spiritualis. Veget.*, np. *gratia spiritualis. Fulgat. Pauli epist. ad Rom.*, *spiritualis homo. Ibid.*

SPIRITALITAS, *atis*, *z*. (od *spiritalis*). Duchowność, duchowieństwo, np. *in spiritalitate interpretanda. Tertull.*

SPIRITALITER, *psk.* (od *spiritus*). Duchownie, duchownym sposobem, np. *cavo spiritaliter mundat. Tertull.*, *bellum spiritaliter debellare. Id.* || Też *spiritualiter*, np. *Fulgat. I. Corinth.*

SPIRITUALIS. Ob. **SPIRITALIS**.

SPIRITUALITER. Ob. **SPIRITALITER**.

SPIRITUS, *us*, m. (od *spiro*, *are*). *Plin.* Zlekka powiewające powietrze, wietrzyk. || Oddech. *Longior spiritus. Colum.* Cięższy oddech. || *Uno spiritu. Cic.* Jednym oddechem. || *Propert.* Wzdychanie. *Spiritibus rumpere fauces. Virg.* Gwizdaniem rozdzierać usta. || *Cic.* Władza oddychania. || Wiatr, powietrze. *Fehementior spiritus. Senec.* Wiatr silniejszy. *Spiritus leviter fluens. Id.* Powietrze. *Albus cum multo spiritu redditur. Cels.* Upuszczenie przyrodzonego powietrza. || Przenośnie. Duch, dusza. *Dum spiritus hos regit artus. Virg.* Póki duch te ożywia członki. || Wielkość duszy, męstwo, odwaga. *Affere spiritus. Cic.* Dodadź męstwa. *Frac-*

tus spiritus. Liv. Upadłe męstwo. *Spiritus altos gerere. Senec.* Bydź dumnym. || *Spiritus mundi. Virg.* Dusza świata. || Szał wieszczków i poetów. *Spiritu divino tactus. Liv.* Natchniony bóstwem. *Pindarico spiritus ore sonat. Propert.* W wierszach brzmiał zapal Pindara. || *Cic.* Duch żywotny, życie. *Spiratum alieni eripere. Vellej.* Odjąć komu życie. || *Lucret.* Zapach. || *Spiritus sanctus. Auson.* Duch święty. || *Spiritus. Prisci.* Głoska H.

SPIRO, *as, avi, atum, are*, (*σπῶ, ἀσφα*, oddychać). Wiać, mówiąc o powietrzu i wietrze. *Nec Zephyros audis spirare secundos. Virg.* Ani słyszysz jak zefiry wieją pomyślnie. || Przenośnie. *Quod si tam facilis spiraret nobis. Propert.* Gdyby nam była powolna. || *Spirare. Virg.* Wydawać zapach. || *Cic.* Oddychać. || Żyć. *Spirat adhuc amor. Horat.* Jeszcze żyje miłość. || *Spirare. Martial.* Wyrażać co do żywego, jakby natchnąć życiem, mówiąc o obrazach i posagach. || Wyziewać. *Spirans Medea venenis. Val. Flacc.* Technąca Medea jadem. *Divinam spirare fidem. Lucan.* Technąć wyrocznią. || Wybuchnąć, występować. *Spiratque e pectore flamma. Ovid.* Ibach z piersi płomień. || *Spirare aliquid. Liv.* Przedsiębrać, piąć się, kuścić się o co, obiecywać sobie. — *magnum aliquid. Val. Flacc.* Rusić się o rzecz wielką. *Spirat tragicum satir. Horat.* Ma dosyć traicznego uczucia. || Szumieć, huczeć, np. *freta, ap. fervetque fretis spirantibus aequor. Virg.* t. j. szumi morze. || Wydawać ton z siebie, brzmieć, np. *literae* (t. j. głoski) *dulcius spirant. Quintil.*

SPIRULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *spira*) i. *e. parva spira*. Mały obwarzanek, np. *ut spirulas et botulos facerent. Arnob.* || Podstawa słupów, mała okrągła poduszka albo słuponóg, podstawa. *Serv. ad Virg.*

SPISSAMENTUM, *i*, n. (od *spisso*, *are*). Dychtowność, zgęstnienie, gęstość, to wszystko co jest zrobione dychtownym, gęstym. *Colum.*, np. *tum spissamento facto de arundinum foliis olivam premito. Id.* || Zatkanie, np. uszu, np. *firmiore spissamento opus est etc. Sen.*

SPISSATIO, *ōnis*, *z*. (od *spisso*, *are*). Zgęstnienie, zatkanie. *Sen.*

SPISSA, *psk.* (od *spissus*, *a*, um). Gęsto, np. *siac, flancować, stapać etc.*, np. *spissius serere sementim. Colum.* *Spisse calcare carbones. Plin.*, *spisse arare. Colum.* || Powolnie, nierychło, niesporo, np. — *pervenire. Cic.* *Nascimur spissius, quam emorimur. Farr. ap. Non.* || Często, gęsto, np. *spissius bastiare. Petron.*

SPISSESCO, *cis, scere*, (od *spissus*, *a*, um). Stawać się gęstym, np. *cavam spissescere nubem. Lucr.*, *humor spissescens. Cels.*

SPISSIGRADUS, *a*, um, (od *spisse* i *gradior*, i. *q. spisse gradiens*). Powoli chodzący, powoli postępujący, np. *homo spissigradissimus. Plaut.*

SPISSITAS, *atis*, *z*. (od *spissus*, *a*, um)

i. q. *spissitudo*. Gęstość, zgęszczenie rzeczy jakiej, np. *quereus non habens foraminum raritatem, propter spissitatem*. *Vitr. Plin.*

SPISSITUDO, *inis*, ż. (od *spissus*, *a*, *um*)
i. q. *spissitas*. Gęstość, zgęszczenie rzeczy jakiej, np. *est autem nubes spissitudo aeris crassi*. *Sen. — mellis. Scrib. Larg. — emplastri. Id.*

SPISSUS, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *spissus*, *a*, *um*). *Cels.* Zgęścić, gęstem uczynić. *Spissat corpus aquilo. Cels.* Zgęszcza pory wiatr północny. || Zsiadłem co uczynić, zapuszczać. — *lac. Plin.* — mleko. || Często co czynić, np. — *officium. Petron.*

SPISSUS, *a*, *um*, (od *σπιδός*). Gęsty, pełny. *Navis juncturis spissa. Senec.* Okręt dobrze spojony. — *coma. Horat.* Włos gęsty. *Spissis indigna theatris scripta pudet recitare. Id.* Wstyd czytać wierszy, licznego słuchaczów gromu niegodnych. *Spissae noctis umbrae. Virg.* Gęste noce cienie. — *caligo. Senec.* Mgła gęsta. *Spissior ignis. Lucan.* Natężony upał. || Przenośnie. *Exitus spissi. Cic.* Koniec mowy pełen zdań i wyrazów. — *opus. Id.* Trudne, pracowite dzieło. || Przez zamianę. *Cic.* Leniwy, opieszaly || *Pro spisso. Plaut.* Pożno. || *Spississima basia alicui impingere. Petron.* Bardzo często kogo całować.

SPITHAMA, *ae*, ż. (*σπιθαμή*). *Plin.* Pięć wielką, miara, dłoń ze 12 cali złożona.

SPITHAMAEUS, *a*, *um*, (*σπιθαμαῖος*). Wielki albo długi na pięć, np. *spithamaei Pygmaei. Plin.*

SPLANCHNICUS, *a*, *um*, (*σπλάγχνον*, trzew). Trzewowy.

SPLANCHNOPTES, *ae*, *m*. (*σπλάγχνα*, wnętrzności; *οπταω*, piek). *Plin.* Tak nazwany kucharz, sławny posag jednego ze snyderów greckich.

SPLEN, *enis*, *n*. (*σπλην*). *Plin.* Śledziona, np. *splenem pota (vitis alba) consumit. Plin. — Vitr. Colum.*

SPLENENS, *ntis*, *r*. wspólny. (od *splendo*). Lśniący się, błyszczący. — *succus. Tibull.* Barwiczka. — *fragmen. Claud.* Kryształ. || Przenośnie. *Plin.* Znakomity, szlachetny.

SPLENDEO, *es*, *ui*, *ere*, (od *σπληνός*, popiół ognisty). *Cic.* Lśnić się, świecić się, błyszczeć, polyskiwać, blask wydawać. *Splendet tremula sub lumine pontus. Virg.* Pod drżącym blaskiem lśni się morze. *Pallium face ut splendeat. Gell.* Niech płaszcz będzie czysty i chędogi. || Przenośnie. *Virtus splendet per se semper. Cic.* Cnota zawsze jasnieje przez się. *Splendore aliena invidia velle. Liv.* Chcieć słynąć rzemiosłem oszczerców. *Splendescere oratione. Cic.* Słynąć pięknym stylem wymowy.

SPLENDESCO, *scis*, *scere*, (od *splendo*). Lśnić się, świecić się, błyszczeć, np. — *vomer. Virg.* — *coelum flamma splendescit. Ovid.* — *gladius usu splendescit. Apul. Flor.* || Przenośnie, np. *mihi est tam incultum, quod non splendescat oratione. Cic.*

SPLENDICO, *as*, *are*, (częstotl. od *splendo*). Błyszczeć, świecić się, jasnieć, szklić się, lśnić się, migać się, np. — *gemmae. Apul.*

SPLENDIDE, *psk.* (od *splendidus*, *a*, *um*). Właściwie jasno z blaskiem, jasno, świetnie, ozdobnie. — *ornare convivium. Cic.* Świętą sporządzić ucztę. — *dicere. Id.* Ozdobnie mówić. — *acta vita. Id.* Świetnie przepędzone życie. *Splendidissime natus. Sen.* Zacznie urodzony. || Jasno, wyraźnie, zrozumiale, uplocuti sunt simpliciter et splendide. *Cic.*

SPLENDIDO, *as*, *are*, (od *splendidus*, *a*, *um*). Błyszącym, świetnym, jasnym czynić, np. — *dentes. Apul.*

SPLENDIDUS, *a*, *um*, (od *splendo*). Jasny, świetny, lśniący się. *Splendidissimus candor. Cic.* Bardzo jasna białosć. *Splendidum coelum. Plin.* Niebo jasne. *Splendidior vitro. Horat.* Przezroczystszy nad kryształ. *Splendida bilis. Id.* Jasna żółć. — *vox. Cic.* Głos jasny, świetny, znakomity, szlachetny. — *facta. Horat.* Szlachetne czyny. — *verba. Ovid.* Wspaniałe wyrazy. || *Nep.* Świecić, hojnie, okazale żyjący. *Splendidior dominus rei contentae. Hor.* || Jasny, wyraźny, zrozumiały, np. — *oratio. Cic.* — *vox. Id.* — *oratio dicendi. Cic.*

SPLENDIFICE, *psk.* (od *splendificus*, *a*, *um*). Błysząc, świecąc się, jasniejąc, np. *splendifice intermicans vultus. Fulgent.*

SPLENDIFICO, *as*, *are*, (od *splendificus*, zamiast *facio splendidum*). Błyszącym, świecącym się, jasniejącym czynić, np. *ambrosium splendificant diem. Martian. Cap.*

SPLENDIFICUS, *a*, *um*, (od *splendidus* albo *splendor i facio*). Jasnym, błyszczącym czynić. *Inser. ap. Fabrett.*

SPLENDOR, *oris*, *m*. (od *splendo*). To, co jest błyszczącym, jasnym, blask, jasność, glauca, połysk, np. — *coeli. Plaut.* — *flammae. Ovid.* — *aquae. Lucret.* — *auri. Auct. ad Her.* — *floris. Ovid.* Żywy kolor kwiatu. — *aquae. Lucret.* Przezroczystość wody. || Przenośnie. *Pompa, hojność, wspaniałość. — domus. Gell.* Wspaniałość domu. || Świetność, zaszczyt, chwala, ozdoba, — *nominis. Cic.* Świetność imienia. — *equestris. Id.* Zakość rycerska. || — *verborum. Id.* Ozdoba, moc wyrazów. || — *vocis. Id.* Wyrazistość, przyjemność, piękność głosu. || Jasność, wyrazność, np. — *verborum. Plin.*

SPLENDORIFER, *a*, *um*, (od *splendor* i *fero* zamiast *ferens splendorem*). Wydający jasność, np. — *lumen solis. Tertull.*

SPLENETICUS, *a*, *um*, (od *splen*). Hypokondryczny, np. *ad spleneticos. Apul.* — *splenticis proderit. Pallad. Plin. Ed. Hard.* ma *splenicus. Ob. Splenicus.*

SPLENIATUS, *a*, *um*, (od *splenium*, imsl. od słowa *spleno*, *are*, i. e. *instruere aliquid splenio*). Plastrowany, plastrem opatrzoney. *Martial.*

SPLENICUS, *a*, *um*, (*σπληνικός*). Hypokondryczny, np. *homini splenico. Plin.* — *splenicis. Id.*

SPLĒNIO, *as*, *are*, i. e. *instruere aliquid splenio*. Plastrować, plastrem co okładać. || Ztąd *spleniatus*, *a*, *um*. *Ob. Spleniatus.*

SPLENIUM albo **SPLĒNION**, *ii*, *n*. (*σπληνιον*). Śledzienia, stonogowie, ziele śledzionowe, śledzionka, inaczej zwana *chrysosplenium*. *Ob id a quibusdam splenion vocatur. Plin. Apul. de herb.* || Plastr, albo plasterki, który się przykłada. *Martial. Plin.*

SPŌDIUM, *ii*, (*σπόδιον, σποδός*). Popiół. *Plin.* || Arsenik biały, złotokost, aurypigment, tucya, miedziany żużel, odmiot, np. — *Cyprium. Plin.* *Spodium ex plumbo. Id.* też *Spodos. Plin.*

SPODOS. *Ob. SPODIUM.*

SPOLETANUS i **SPOLETINUS**, *a*, *um*. *Cic.* Spoletanski, tycejący się miasta Umbrji.

SPOLETINUM, *i*, *n*. Miasto w Hiszpanii. *Ptolem.*

SPOLETINUS, *a*, *um*. *Ob. SPOLETIUM.*

SPOLETIUM, i **SPOLETUM**, *i*, *n*. (*Σπόλιον. Strabo.*) Miasto w Umbrji. *Liv.*, dziś *Spoleto*. || *Spoletinus*, *a*, *um*. Należący do Spoletum, Spoletski, np. — *populus. Cic.* || *Spoletanus*, *a*, *um*, zamiast *Spoletinus*. *Spoletani. Liv.* Mieszkancy miasta Spoletum.

SPŌLIARIUS, *a*, *um*, (od *spolium*). Tycejący się zzuwalni. *Spoliarium, scil. stabulum. Senec.* Zzuwalnia, gdzie się zzuwają suknie, mówią mianowicie o placu wysiekaczów i szermierzów. || *Id.* Miejsce, gdzie się kto pozbawia życia lub innej rzeczy. || Gniazdo, siedlisko rozbojników, morderców. *Senec.*

SPŌLIATIO, *onis*, ż. (od *spolio*, *are*). Zrabowanie, złupienie, łupież, rabunek, grabież, np. — *sacerum. Liv.* — *consulatus. Cic.* *Spoliatioes fanorum atque oppidorum. Cic.*

SPŌLIATOR, *oris*, *m*. (od *spolio*, *are*). Rabuś, łupieżca, np. — *templorum. Liv.* — *monimentorum. Cic.* — *pupilli. Juvenal.*

SPŌLIATRIX, *icis*, ż. (od *spolio*, *are*). Łupicielka, rozbojniczka, np. — *Venus. Cic.* — *amica spoliatrix. Martial. t. j.* — *kochanka.*

SPŌLIATUS, *a*, *um*, (imsl. od *spolio*, *are*). Ogolony, obnażony, złupiony, wyzuty. *Spoliatum lumine corpus. Virg.* Pozbawiony życia. — *caput. Petron.* Ogolona głowa. *Spoliatus duce. Senec.* Bez przewoźnika.

SPŌLIO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *spolio* albo od *σπλέω*, rabuję). Obnażyć, ogolocić, złupić, odrzeć, splondrować. — *fana. Cic.* Złupić kościoty. || Wyzuć, odjąć — *vitem pampinis. Colum.* Obciąć niepotrzebne gałązki winnie. — *vita. Virg.* Odjąć życie. — *silvas arboribus. Lucan.* Spustoszyć lasy. — *urbes populis. Stat.* Ogolocić miasta z mieszkańców. — *aliquem auxilio. Cic.* Wyzuć kogo z pomocy. — *fana. Cic.* Oslawić. — *regno. Justin.* Wyzuć z królestwa.

SPŌLIUM, *ii*, *n*. (od *σπολή*, odzież, za-tem *spoliare*, alicui vestem detrhere). Skóra odarta ze zwierza. *Ovid.* || *Spolia serpen-*

tum. Ovid. Wężowe skóry. || *Cic.* Łup, zdobycz, wydarcie czego komu. || *Cepi spolia. Plaut.* — *zamiast pecuniam. Spolium mendici. Petron. t. j.* zebrackie odzienie.

SPONDA, *ae*, ż. (od *σπονδή*), przymierze, i. q. *thalamus*). Podstawa, podnoże do łóża, do kanapy łóża, łóżka, posłania, np. *sponda pedibusque salignis. Ovid. scil. lecti. t. j.* podstawa, sofa, ławka dla spoczywających albo kanapa. — *grabati. Petron.* || Łóżko, łóże, np. *sponda recumbit. Ovid.* || Krawędź, kraj łóżka, łóżkowa deska. *Isidor.* — *posterior. — interior. Caes.* || Długa ława, ławka do leżenia albo do siedzenia, sofa, łóże na spoczynek, np. *se aurea composuit sponda. Virg.* || Nosidło, tragi, nosze, mary, np. *Orciniana sponda. Martial.*

SPONDAEUS. *Ob. SPONDEUS.*

SPONDAICUS, *a*, *um*, (*σπονδαῖκος*). Spondaiczny, to jest dwie długie zgłoski mający. — *versus. Terentian. ap. Prisci.* Rym sześciomiarowy.

SPONDALIA albo podług Salmaziusza *Spondaulia*, albo wedle Tarnebusa *Spondalia*, *um*. *Cic.* Rymy, które śpiewano podczas ofiar, np. *hi, qui tibiis caneant in sacris gentium spondiales nominabantur. Isidor.*

SPONDE, *es*, i. q. *libatio. Hygin.*

SPONDEO, *es*, *spondi*, *sponsum*, *dere* (*a sponte vel sponte sua. Farr.*) (od *σπονδή*, i. e. *libatio, libamen*, ofiara z rozlanych trunków). *Cic.* Ręczyć. — *fide sua. Plin.* Ręczyć słowem honoru. || Odpowiadać za drugiego, zareczyć. *Sponsum descendere. Sen.* Isz do sądu dla dania poręki. || Obiecywać co komu, przysięgać, zareczyć. — *juramento. Plaut.* Przysięgać. — *sibi. Senec.* Obiecywać sobie. || Starożytni mawiali *spondi. Gell.* *Qui pacem sponderant. Cic. Caes.* || Też *spondi*, ztąd *sponderat. Tertull.* || Też *sponsis* zamiast *sponderis. Fest.*

SPONDEUS, *a*, *um*, (*σπονδαῖος*). Tycejący się ofiar, należący do ofiar; ztąd *spondeum* albo *spondeon* (*σπονδαῖον*) *scil. vas. t. j.* naczynie do ofiar. *Apul.* || *Spondeus scil. pes* (*σπονδαῖος ποῦς*). Miara wiersza złożona z dwóch długich zgłosek. *Cic. Hor. Quintil.* ztąd *spondeum scil. carmen. Cic. ap. Boëth.* t. j. pieśń spondaiczna.

SPONDIALIA i **SPONDIALIS**. *Ob. SPONDALIS.*

SPONDYLE, *es*, ż. (*σπονδυλή*). *Plin.* Rodzaj węza, albo robak, albo owad, który gryzie korzenie winnie.

SPONDYLUM albo **SPONDYLION**, *ii*, *n*. (*σπονδυλίον*). Flanca, podobno barszcz polski, niedźwiedzia łapa, ostrokrzew, bagno, po łacinie *ledum. Plin.* || Też *spondylum* albo *spondylium. Scrib. Larg.*

SPONDYLUS, *i*, *m*. (*σπονδυλος*). Staw, przegub, junktura, pacierz w grzbiecie albo pacierz, pacierzowa kość, np. w grzbiecie, np. *primum spondylum* (i. e. *articulus spinac scil. draconis. Plin.* — *in cervice jumentis sunt spondyli septem. Feget. de re vet.* ||

Część mięsista ostróg i muszłów. *Plin.* || Rodzaj ostróg i muszłów albo ryb morskich. *Plin. Sen. Martial.* || Pisze się też *Sphon-dylus. Colum.*

SPONGIA, *ae, 2.* (σπογγία). *Cic.* Gąbka. || *Pall.* Kamień dziurkowany z piany morskiej. || *Colum.* Korzeń szparagowy. || *Plin.* Zrostnica, roślina. || Rodzaj mechu. *Plin.* || Przezwiśko rzymskie. *Cic.*

SPONGIO, *as, are.* Ocierać co gąbką. *Apie.*

SPONGIOLA, *ae, 2.* (zdrobn. od *spon-gio*) i. *q.* *spongia*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Mały owoc gebezysty, który się formuje na róży polnej. *Plin.* || Korzeń szparagowy.

SPONGIOLUS, *i, m.* (zdrobn. od *spon-gia*). Grzybek, mała pieczarka. *Apie.*

SPONGIOSUS, *a, um.* (od *spongia*). Pełen gąbki, gebezysty, dziurkowany nakształt gąbki, np. — *pulmo. Plin. Cels.* — *panis. Plin.* — *pumex. Id.*

SPONGITES, *ae, m.* (*lapis*) albo **SPONGITIS**, *idis, scil. gemma* (σπογγίτης λίθος). Drogie kamienie nakształt gąbki. *Plin.* Gebezysty kamień. *Ed. Elzevir.* ma *spongites. Ed. Hard.* ma *spongitis.*

SPONGIZO, *as, are.* (σπογγίζω). Ocierać gąbką. *Apie.*

SPONGOS, *i, m.* (σπώγγος). *Plin.* Rodzaj dyni.

SPONGUS, *i, m.* (σπώγγος) i. *q.* *spon-gia*. Gąbka. *Tum concitus unus coegit spon-go turpi calamoque revincto impressum la-biis acidum potare saporem. Juven.*

SPONS, *tis, 2.* Wola, dążenie, chęć, samowola, upodobanie, np. *sua sponte. Ter. t. j.* dobrowolnie. *Sponte i sua, sponte facere. Caes.* Chętnie, dobrowolnie, nieprzymuszenie co czynić. *Non sponte. Virg.* Mimo chęć, niedobrowolnie, niechętnie. *Sponte. Sil.* Bez pozwolenia, wedle swego kaprysu. || *Sam. Non sua sponte, sed eorum auxilio. Cic.* Nie sam jeden, lecz za ich pomocą. *Cum sua sponte persuadere non possent, eet. Caes.* Gdy sami jedni wmówić nie mogli. || *Zprzyp. drug. Non sponte prin-cipis. Tac.* Bez rozkazu cesarza. *Sponte dei. Val. Flacc.* Z rozkazu i woli Jowisza. || *Suae spontis esse. Cels.* Bydź panem swęj woli. *Cytisus suae spontis. Colum.* Szczodrzenie, ziele samorodne. *Aqua suae spontis. Id.* Woda naturalnie płynąca. || Wprzód, naprzód, bez przykładu, nie mając przed sobą przykładu, np. *quod Ferres sua sponte instituit. Cic.* || *Zprzyp. drug., np. homo, qui suae spontis est. Cels. t. j.* który jest panem swęj woli. *Suae spontis statuere finem, i. e. suae voluntatis. Farr.*

SPONSA, *ae, 2.* Panna młoda, oblubienica, narzeczoną. *Terent.*

SPONSALIA, *Ob. SPONSALIS.*

SPONSALICIUS albo **SPONSALITIUS**, *a, um.* (od *sponsalis*). Tycejący się żaręcyn, należący do żaręcyn, żrękowiny, żaręcyn, np. *arrha. Cod. Justin.* — *donatio. Sidon.*

SPONSALIS, *e, ptuk.* (od *sponsus, spon-sa* albo też od *sponsus*). *Farr.* Żrękowiny, od żrękowin, żaręcynny. || *Sponsalia, orum i um.* *Ulp.* Żrękowiny, żaręcynny, akt żrękowania. *Mediocrium sponsalium coena. Plin.* Mierayek żaręcyn uczt. *Dies sponsaliorum. Suet.* Dzień żaręcyn. || *Cic.* Godowa uczt. || *Cod.* Podarki oblubienice. || *Sponsalis absol. Tertull.* Łóżko godowe. || *scil. — dona albo — munera.* Podarki żaręcyn, np. *praedia rustica data esse ante nuptias sponsaliorum nomine. Cod. Justin.*

SPONSALITIUS, *Ob. SPONSALICIUS.*

SPONSALIUS, *a, um.* zamiast *sponsalis*; zład *sponsalia, orum. Suet. Ob. Sponsalis.*

SPONSIO, *onis, 2.* (od *spondeo*). *Ulpian.* in *Pandeet.* Obietnica, obietcowanie, obietnica spólna, zmówna, żrękowanie. || Rękojemstwo. — *voti. Cic. Slub.* || *Liv.* Rodzaj traktatu zrobionego przez wodza, który senat mógł potwierdzić lub uniekrzemnić. || Zakład słowny. — *stat. Juvenal.* Złożmy się. *Spon-sionem vincere. Cic.* Wygrać zakład. *Spon-sionem lacerare. Id.* — *pravecere. Val. Max.* Iść w zakład, pociągac do zakładu. || *Farr.* Stawka, pieniądze do zakładu złożone. || *Communis reipublicae sponsio. Papinian.* in *Pandeet.* Prawo, jako spólny węzeł i połączenie.

SPONSIS zamiast *spononderis.*

SPONSIUNCULA, *ae, 2.* (zdrobn. od *spon-sio*) i. *q.* *sponsio*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Mały zakład. *Petron.*

SPONSO, *as, are.* (częstotl. od *supin.* *sponsum* słowa *spondeo*). Żrękować córkę, żaręczyć się, np. *quammis sponsare non prohibetur. Paul. in Pandeet.* || i. *q.* *spondeo*; zład posłubić, zaślubić, żaręczyć, np. *aliquam sponsari. Tertull.* || Też *sponsans. Paulin. Nol.*

SPONSOR, *oris, m.* (od *spondeo*). *Cic.* Rękojmia, żaręcznik. — *conjugii. Ovid.* Warownik małżeństwa. || *Sponsores. Id.* Bogowie uręcżający co wyrokiem. || Zład chrześny ojciec, chrześna matka, t. j. żaręczieiel, żaręczieielka. *Tertull.* || Mówiąc o kobietach żaręczieielka, np. *sponsor conjugii stat dea. Ovid.*

SPONSUS, *us, m.* (od *spondeo*). *Farr.* Obietnica zmówna, spólna. *Ex sponsu agere. Ulpian.* in *Pandeet.* Wieść proces o niedotrzymanie obietnicy.

SPONSUS, *a, um.* (od *spondeo*). Zaślubiony, żaręcyn, obiecany. *Sponsa est mihi. Terent.* Maie jest żaręczone. || *Sponsus, i, n. Cic.* Obietnica. || *Sponsus, i. Cic.* Przyrzeczony małżonek. || *Horat.* Rozkochny.

SPONTALIS, *e, ptuk.* (od *spons*) i. *q.* *spontaneus*, np. — *parricidium. Apul.* — *subricas. Id.*

SPONTALITER, *psk.* (od *spontalis*). Dobrowolnie, z dobrej woli, np. — *facere. Sidon.*

SPONTANEE, *psk.* (od *spontaneus*). Dobrowolnie. *Fulgat. Petr. Hieron.*

SPONTANEUS, *a, um.* (od *spons*). Dobro-

wolny, nieczmuszony, np. — *motus. Sen. — mors. Macrobi.*, *actiones spontanea voluntate suscipere. Cod. Justin.*

SPONTE, *Ob. SPONS.*

SPONTIS, *Ob. SPONS.*

SPONTIVUS, *a, um.* (od *spons*). Dobrowolny, np. *spontivo damno. Solin. Salmas.* *spontivus* zamiast *spontaneus*.

SPORADE, *um, 2.* *scil. insulae*, (Σποράδες νῆσοι). *Plin.* Sporady, tak nazwane wyspy jakby rozsiane po morzu Egipskim.

SPORADICUS, *a, um.* (σπαρτικός, rozrzucany). Sporadyczny, pojedyncze osoby napastujący.

SPORAS, *adis, 2.* (σποράς). Rozproszony, rozsiany; zład *Sporades scil. insulae* (σποράδες νῆσοι) tak nazwane wyspy na morzu Egipskim między wyspami cykladzkimi i Kretą. *Mela. Plin.* || W przyp. czwart. *Sporadas. Prisci.*

SPORTA, *ae, 2.* (od σπείω, kosz, koszyk, *sporta* autem dicta, quia exportes aliquid vel quia ex porto fit). Kosz, np. *obsonium coniectum in unam sportam. Farr. ap. Non.* || *Sporta* zamiast *sportula* i. e. quae loco coenae rectae dabatur. *Inscr. ap. Gru-ter.*

SPORTELLA, *ae, 2.* (zdrobn. od *sporta*). Mały kosz, koszyk, np. *sportellis cum obsonio distributis. Suet.*, *sportae, sportellae munus sunt receptaculum. Ascon.* in *Cic.*; zład podobno zimne danie, np. ciasta. *Cic.*

SPORTULA, *ae, 2.* (zdrobn. od *sporta*) i. *q.* *sportella*. Koszyk. *Plaut. Ascon.* in *Cic.* Kosz na ryby. *Apul.* || *Sportula. Juvenal.* || Pokarm, wieczerza, ilość pieniędzy dla zakupienia sobie wieczerzy. || *Sportula. Suet.* Mały traktament dla pospólstwa, który czynił Klandyusz cesarz. || *Sportulam furunculus captat, przysl. Tertull.* Który co sobie fałszywie przypisuje. || *Plin.* Podarek komu uczyniony. || *Cypri.* Prebenda. || Danie do stołu koszykowe. *Cod. Just.*

SPORUS, *i, m.* Młody rzeźaniec, trzebień, polubienie cesarza Nerona. *Suet.*

SPRETIO, *onis*, (od *sperno*). Wzgardzenie, znieważenie, pogarda, wzgarda, np. — *Romanorum. Liv.*

SPRETOR, *oris, m.* (od *sperno*). Pogardziciel, wzgardziciel, np. — *deorum. Ovid.* — *matronarum amplexum. Apul.*

SPRETUS, *us, m.* (od *sperno*). Wzgarda, wzgardzenie, pogardzenie, np. *insolentissimo spretu deos negligit. Apul.*, *spretui esse. Sidon.*

SPRETUS, *a, um.* (od *sperno*). *Virg.* Wzgardzony, zaniedbany, odrzucony.

SPUMA, *ae, 2.* (podobno zamiast *spuma* od *spuma*). Piana. *Spumas ejiit ignis. Ovid.* Ogień pryska pianą. *Spumas agere. Cic.* Pienić się, sięgnąć toczyć. || *Spuma argenti. Plin.* Głejta, srebrna piana. — *caustica. Martial.* Mydliny. — *salis. Plin.* t. j. piana morska. — *lactis. Id.* *Venus spuma procreata. Cic.*

SPUMABUNDUS, *a, um.* (od *spuma, a-re*) i. *q.* *spumans*. Pieniący się. *Apul.*

SPUMANS, *ntis, r.* wspóln. (imsl. od *spuma, are*). Pieniący się. || *Spumantia fraena. Virg.* Pieniący się wędzidła. || *Spumans ex ore seclis. Ad Herenn.* Techny zbrodnia. — *ensis eruore. Virg.* Miecz krwią zbroczony.

SPUMATUS, *a, um.* (od *spuma, are*). Opryskany pianą. *Cic.*

SPUMATUS, *us, m.* (od *spuma, are*). *Stat.* Pienienie, wyrzucanie piany, albo piana, np. *anguis abundat spumatu. Id.*

SPUMESCO, *seis, seere*, (od *spuma*). Pienić się, stawać się śpionionem, zaczynać się pienić, np. *si spumescant aequora remo. Ovid.*

SPUMESUS, *a, um.* (od *spuma*). Pełen piany, pienisty, np. — *torrens. Ovid.* t. j. — potok. — *amnis. Virg.* — *mulctra. Prudent.* t. j. — dojenie. — *cumulus undarum. Lucan.* — *rabies. Id.* — *aper. Martial.* || Podobny do piany, jakoby piana, np. — *sucus ficis est spumescens. Plin.*, *semine spumescit. Id.* — *color. Pallad.*

SPUMIDUS, *a, um.* (od *spuma*). Pełen piany, pienisty, podobny do piany, np. — *humor. Apul.*

SPUMIFER, *a, um.* (od *spuma* i *fero*) i. *q.* *spumam ferens* i. *q.* *spumiger*. Wyrzucający pianę, pieniący się, np. — *fons. Ovid.* — *fluctus. Stat.*, *spumifer fluvius. Ovid.*

SPUMIGENA, *ae, m.* i. *2.* (od *spuma* i *geno* s. *gigno*) i. *q.* *spuma genitus, genita*. Urodzony z piany, np. — *Cythere. Martian. Cap.*

SPUMIGER, *a, um.* (od *spuma* i *gero* i. *q.* *spumam gerens*) i. *q.* *spumifer*. Toczyący pianę, pieniący się, np. — *lupus. Manil.*, *spumigeri suis adventu. Lucr.*

SPUMO, *as, avi, atum, are.* Pieniąc, czynić, okrywać pianą. || Zład *spumatus, a, um.* Pełen piany, pieniący się, pienisty, np. — *saxa. Cic.* || Pienić się, pianę z siebie wydawać, np. *caerula spumabant. Virg.* — *amnis. Id.*, *equus spumant habentis. Lucan.* — *unda. Lucr.* — *sanguis. Virg.*, *poentu spumantia lacte. Id.* — *bilis. Cels.* || Kisać, kwaśić się, burzyć się, np. *terra respersa aceto spumat. Cels.*

SPUMOSUS, *a, um.* (od *spuma*). Pełen piany, pienisty, pieniący się, np. — *unda. Virg.* — *pulmo. Plin.* — *litora. Catull.* — *aequor. Lucan.* || Przeczośnie, nadęty, np. *nonne hoc spumoso et cortice pingui. Persi.* t. j. nadęty, mówiąc o wierszach.

SPUO, *is, ut, utum, 2.* (od πνέω, plu-ję). Plwać, naplwać, np. — *in os. Plin.* — *na twarz. — terram. Virg.* — *na ziemię.*

SPURCAMEN, *inis, n.* (od *spureo, are*). Plugawstwo, niechłujstwo, brzydota. *Prudent.*

SPURCATUS, *a, um.* (od *spureo*). *Catull.* Splugawiony.

SPURCE, *psk.* (od *spureus, a, um*). Plugawie, sprośnie. — *dicere in aliquem. Cic.* Zelzyć kogo. || Plugawie, nieczysto. *Colum.*

mówiące o świniaach. — *versari. Colum., spurce factum. Auct. ad Her. Spureius. Plin. Spureissime. Cic.*

SPURCIDICUS, a, um, (od *spureus* i *di-co*). *Plaut.* Błazen, plugawomówny, sprośny w mowie, np. — *versus. Plaut.*

SPURCIFICUS, a, um, (od *spureus* i *facio* zamiast *faciens spureum*). Plugawem albo nieczystem czyniący, np. *aliquem. Plugawem albo nieczystem czyniący, np. — Nepotinus. Plaut.*

SPURCULOQUUM, ii, n. (od *spureiloquus*, od *spuree* albo *spureus* i *loquor*). Szkaradna, szpetna, sprośna mowa. *Tertull.*

SPURCITIA, ae, i, albo **SPURCITIES, ei,** ż. (od *spureus, a, um*). Nieczystość, plugawstwo. *Colum. Plin. Apul. Spureitiae suum, i. e. finis suillus. Colum. t. j. gnoj świni, spureitias purgare alium (apum). Farr.*

SPURCO, as, avi, atum, are, (od *spureus, a, um*). Spługawić, splamieć, powalać, pokalać, zbrudzić, np. — *agnas. Paul. in Pandect., spureare vinum. Ulpian. Ibid., senectus sparcata impuris moribus. Catull.*

SPURCUS, a, um, (podobno od *se* i *purus* zamiast *sepuricus* albo od *spurius* albo od *spuo*). Brudny, plugawy, brzydki, nieczysty, np. *spureum vinum est. Fest., spurca tempestas. Cic.* Czas dżdżysty. *Spureus ager. Colum.* Suche pole. *Spureum vinum. Fest.* Sfałszowane wino. *Spureus, i. e. spurcus. Plaut. Nox. Plaut.* Noc przedziona na rozpuścić. *Podly. — gladiator. Farr. Nikezemy szermierz. Homo spurcissimae vitae. Gell.* Człowiek bardzo skażonych obyczajów. *Quid est urina spureius. Gell.*

SPURIUS, a, um, (od *σπύριος, i. e. cunus*). *Modestin. Pandect.* Bękart. *Spurii. Justin.* Lacedemonczycy, założyciele Tarentu. *Przenośnie. Versus spurii. Anson.* Wiersze nie Homerowe, które wykreślał Arystarch. *Przez wisko rzymskie. SP.* znaczy sine parte. *Spurium. Isidor.* Przyrodzenie niewieście. *Przez wisko rzymskie, np. Sp. Aelius est.*

SPUTAMEN, inis, n. Plwociny. *Prudent. Tertull. Coel. Aur.*

SPUTAMENTUM, i, n. Plwociny. *Tertull.*

SPUTATILICUS, a, um, (od *spuo*). *Cic.* Błazenski, plugawy, wyraz utworzony przez Sisenę, z którego się Ciceron naśmiewa.

SPUTATOR, oris, m. *Plaut.* Plwacz, który plwa często.

SPUTISMA, atis, n. (od *spuo, si lectio certa, u* Greków *πύσμα*). Plwanie, plucie, np. *quod poculis et sputismatis effunditur, simul atque cadit necessest. Fitr.* Inni czytają *pytismatis. Scalig.*

SPUTO, as, are, (częstotl. od *spuo* i od *supin. sputum*). *Plaut.* Często plwać. — *sanguinem. Plaut.* Plwać krwią. *Morbus, qui sputatur. Plaut. t. j. epilepsia.*

SPUTUM, i, n. (od *spuo*). Plwociny. *Coel. Aur.*

SPŪTUS, us, m. (od *spuo*). Plwanie. *Coel. Aur.*

SQ

SQUALENS, tis, r. współ. od *squaleo*. Okryty skorupa, twardy, chropawy. — *concha. Virg.* Skorupa konchy chropawa. — *auro. Virg.* Powleczone złotą blachą, albo złotem lity. *Brudny, plugawy. — pulvere. Sil.* Odlog. — *clypeus. Claudii.* Zardzewiała tarcza. — *veneno tulum. Ovid.* Pocisk zaprawiony jadem.

SQUALENTIA, ae, z. (od *squaleo*). Brud, plugawość, nieczystota. *Tertull.*

SQUALEO, es, ui, ere, (od *squama* albo *a squamarum crebritate asperitateque. Gell.*) Bydź brudnym, niechlujnym, nieczystym. *Squalent arma situ. Quintil.* Zbroja pośniedziała. *Squalent arva. Virg.* Pola odlogiem leżą. *Bardzo usychać. Squalent pulvere fauces. Lucan.* Gardziel bardzo schnie od kurzu. *Przenośnie. Bydź w żalobie. Squalabat civitas. Cic.* Miasto było w żalobie. *Lśnić się, połyskać. Tunica squalens auro. Virg.* Suknia lśniąca się od złota. *Sypać się jak mrówisko, najeżać się. — serpentibus. Ovid.* Pełnym bydź węzów. *Niektórzy piszą Squalleo.*

SQUALES, is, z. (od *squaleo*). Nieczystota, brzydkość, obrzydliwość, plugawość, brud, np. — *agri. Farr. ap. Non.*

SQUALESCO, se, scere, (od *squaleo*). Stawać się brudnym, nieczystym, plugawym. *Fl. Caper ap. Putsch.*

SQUALIDE, psk. (od *squalidus, a, um*). Brudnie, plugawie, nieczysto, bez ozdoby, bez krasy, np. *squalidius definire. Cic.*

SQUALIDITAS, atis, z. (od *squalidus, a, um*). Brud, plugawość, nieczystość; złąd przenośnie, ciemność, niezrozumiałość, np. *ne omnia confundentes squaliditate maxima rerum ordines implicemus. Ammian.*

SQUALIDUS, a, um, (od *squales* albo *squaleo*). Pelen brudu, plugawość, nieczystość, brudny, pośniedziały, niechlujny. *Moesta et squalida senectus. Plin.* Smutna i niechlujna starość. *Squalidague humanis ossibus albet humus. Ovid.* I spługawiona ziemia bieleje od kości ludzkich. *Squalidus carcer. Id.* Brzydki taras. *Przenośnie. Sed quia squalidiora sunt, adhibendus erit quidam orationis nitor. Cic.* A że styl nieco płaski, użyć potrzeba okrasz wyimowy. *Tristi mora squalidos tenuit. Tac.* Smutną przewłoką noszący winowajców postać. *Squalidum aurum. Acci. ap. Gell.* Lśniące się złoto nakształt luski. *Najeżony, chropawy. Lucr.* *Pisze się też squalidus.*

SQUALITAS, atis, z. (od *squales* albo *squaleo*) i. q. *squales. Acc. ap. Non.*

SQUALITUDO, inis, z. (od *squales* albo *squaleo*) i. q. *squalor. Acc. ap. Non.*

SQUALOR, oris, m. (od *squaleo*). *Lucret.* Chropawość. *Brud, nieochędstwo, plugawość. Squalore confectus. Plin.* Niechlujny. — *obsita vestis. Liv.* Suknia brudna.

Żaloba, smutek. *In squalorem compositus. Tac.* Obloklony na się smutną postać. *Grubość, ciemność. Squalorem rudis saeculi detergere. Quintil.* Otrześć się z ciemności grubego wieku. *Pisze się też squalor.*

SQUALUS, a, um, zamiast *squalidus*. Brudny, plugawy, niechlujny, np. *vestem squalidam et sordidam. Enn. ap. Non.*

SQUALUS, i, m. (od *squalor* i. e. *asperitas*). Tak zwana ryba morska mająca łuskę chropawą. *Farr. Plin. Ovid.*

SQUAMA, ae, z. (od *scaber, quia squamea sunt scabra*, albo od *scabo, quia scabendo auferatur. Foss.*) Łuska rybia albo węzowa. *Serpens sinuosa volumina versat, arrectisque horret squamis. Virg.* Wąż się w różne wiję strony, i łusczki najeża. *Squamis hunc fabula vestit. Claudian.* Wyśłowia wiersze o rybie. *Przez zamianę. Juvenal.* Ryba. *Przenośnie. Karacena, zbroja w łuskę zrobiona. Dupliet squama lorica fidelis et auro. Virg.* Z łuską podwójną kirs złotolity. *Squama in oculis. Plin.* Katarakta oczna. — *aeris. Id.* Mosiężna skwara. — *milli. Id.* Lupina prosianego ziarna. *Squama sermonis. Sidon.* Chropawość stylu. *Drudzy piszą squamma.*

SQUAMANS, tis, (od *squama*). *Manil.* Łusczkowaty, pelen łuszek.

SQUAMATIM, psk. (od *squama*). Łuskowato, nakształt luski. *Plin.*

SQUAMATUS, a, um, (od *squama*). Łuskowaty, okryty łuską. *Tertull.*

SQUAMEUS, a, um, (od *squama*). Pelen łuski, łuskowy, mający na sobie łuskę, np. — *anguis. Virg. — tergum (anguis) Id., squamea membrana chelydri. Ovid.* *Łusczysty, łuskowaty, jakoby mający wiele łuski, np. auro squameus. Claudian. t. j. w łuskę złoty pancierz.*

SQUAMIFER, a, um, (od *squama* i *fero*, zamiast *squamas ferens*) i. q. *squamiger*. Łuskowy, mający na sobie łuskę, pelen łuski, np. — *turba. Sen. t. j. węże. — orbis. Lucan.*

SQUAMIGER, a, um, (od *squama* i *gero* i. e. *squamas gerens*) i. q. *squamifer*. Łuskowy, mający na sobie łuskę, pelen łuski, np. — *cervix (anguis). Ovid., squamigera animalia. Plin. t. j. ryby, albo squamigeri. Lucr. t. j. ryby; też pecudes squamigerum (zamiast squamigerorum). Lucr. t. j. ryby.*

SQUAMO, as, avi, atum, are, (od *squama*). Łusczastem, łuskowatym czynić, łuską obsadzić; złąd *squamatus, a, um*, pelen łuski, np. ryba. *Tertull.* *Mieć na sobie łuskę. Manil.*

SQUAMOSUS, a, um, (od *squama*). Pelen łuski, łuskowaty, okryty łuską, np. — *draco. Virg., mówiąc o węzach. Orbis squamosos torquet anguis. Ovid. t. j. wąż łuskowate zwija kregi, squamosa pellis. Claudian., squamosum pectus. Plaut. t. j. ryby, squamoso corpore pisces. Cic.* *Przenośnie,*

łuskowaty, np. — *lingua. Lucan. t. j. chropawy, szorstki, smaragd venosi squamosique. Plin.*

SQUAMULA, ae, z. (zdobn. od *squama*). Mała łuska, łuszcza, np. *porrigo est ubi inter pilos quasi squamulae surgunt eneeque a cutae resolvuntur etc. Cels., urina secum trahens quasdam quasi squamulas. Id.*

SQUARROSUS, a, um, (od *squama. Fest.*, od *εσζάρα*, skorupa, *crusta, quae vulnere vel ulcere inducitur, parch, parchy, skorupa na jakim wrzodzie, strup, εσζάρα, po łacinie scarra, scara*). Złąd *squarrosus* albo też *scarrosus* t. j. skorupa, strupem powleczone. *Lucil.*

SQUATINA, ae, z. Raszpla, ryba morska. *Plin.*

SQUATUS, i, i. q. squatina. Plin. Ob. *SQUATINA.*

SQUIBALA, ae, z. (jak *squilla* i *scilla* etc.) i. e. *stereus, finus, quisquiliae, minutiae i. e. οξύβαλα. Veget. de re vet.* Odmiot, gnoj, śmieci.

SQUILLA, ae, z. Ob. *Scilla. Pallad.* Cébula morska, przydatna do jedzenia. *Razek morski. Affertur squillas inter murae natantes. Horat.* Wśród raczków morskich w rosale pływających, przynoszą węgorza. *Tostis marcentem squillis recreabis. Id.* Orzeźwisz omdlałego pijaka smażonemi morskiemi raczkami.

SQUINU, (οξύρρονον) ANTHOS, (ανθος, kwiat), i SQUINANTHOS, us, m. *Pallad.* Kwiat situ wonnego.

ST

ST. jest nasze st! Milez! cyt! *Terent. Plaut., też. Cic.*

STABIAE, arum. Plin. Miasto w Kampanii, niedaleko Pompei. *Stabianus, a, um. Id.* Należący do tego miasta.

STABILIMEN, inis, n. (od *stabilio*) i. q. *stabilimentum*. Środek utwierdzenia, wzmocnienia, utwierdzenie, wzmocnienie, obrońenie, fortyfikacja, np. — *regni. Cic.*

STABILIMENTUM, i, n. (od *stabilio*) i. q. *stabilimen*. Środek utwierdzenia, wzmocnienia etc., np. *haec sunt stabilimenta ventri (i. e. ventris). Plaut. — savorum. Plin. — bellorum. Val. Max.*

STABILIO, is, iui, itum, ire, (od *stabilis*). *Caes.* Utwierdzić, umocnić, podeprzeć. *Przenośnie. Stabilire rempub. Cic.* Ustalić rzeczpospolitą.

STABILIS, e, ptnk. (od *sto*). *Cic.* Mocny, gruntowny, krzepki. *Coacti ad stabile praelium. Tac.* Musieli się w kroku potykać. *Stabilia mala. Cato.* Owoc do chowania. *Pewny. — vita. Lucr.* Życie pewne. *Stabilissimus quaestus. Cato.* Najpewniejszy dochód. *Staly, nieodmienny. — amicis animus. Cic.* Staly umysł w przyjaźni. *Stabile est. Terent.* Rzecz pewna. *— pedes. Quint.* Długie zgłoski w wierszach.

STABILITAS, atis, z. (od *stabilis*). Stałość, stateczność, krzepkość, moc, trwałość,

jakiej rzeczy albo osoby, np. — *dentium*. Plin. — *pedium*. Caes. Opor piechoty. — *amicitia*. Cie. Stalość przyjaźni.

STABILITER, psk. (od *stabilis*). Mocno, stale, statecznie, trwale, gruntownie. Vitr. *stabilis fundare molem*. Suet.

STABILITOR, oris, m. (od *stabilis*). Senec. Utwierdziciel, który co wzmacnia, utwierdza, np. *Deus stator stabilitorque est*. Id.

STABILITUS, a, um, (od *stabilis*). Lucr. Utwierdzony, wzmocony. || Przenośnie. *Urbs stabilis consiliis*. Cie. Miasto ustalone radą.

STABULANS, tis, r. wspóln. (od *stabulo*). Gell. Mający swe łożysko, będący w jaskini, mieszkający gdzie.

STABULARIUS, a, um, (od *stabulum*). Tyczący się gospody. || *Stabularius, ii. Ulp.* in *Pandect.* Gospodarz dający gospodę podróżnym, przyjmujący ludzi i bydła.

STABULATIO, ōnis, ż. (od *stabulo*). Colum. Stanie na stajni bydła. *Hyberna stabulatio boum*. Id. Zimowe stanowisko wołów.

STABULO, as, avi, atum, are, (od *stabulum*). Na stajni postawić, np. *pecus alienum stabulet*. Farr. || Stać na stajni, np. *Centauri in foribus (Orci) stabulant*. Virg., *una stabulare*. Virg. t. j. stać razem na stajni.

STABULOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *stabulum*). Postawić, albo mieć gdzie swoje stanowisko, albo mieć swój połyk, schronienie, np. mówiąc o czworonożnych zwierzętach, np. *permittat iumenta apud eum stabulari*. Cuj. in *Pandect.*, *pecudes multae stabulantur in atris*. Ovid. || O rybacz. *Pisces, qui in petris stabulantur saxatiles dicti sunt*. Colum.

STABULUM, i, n. (od *sto*). Właściwie, miejsce gdzie kto stoi; ztąd stanowisko, schronienie, mieszkanie. || Chlew, stajnia, obora. Cie. *Stabula mollia*. Virg. Międko wysłane owczarnie. || Colum. Siadło domowego ptactwa, ul pszczelny, łożysko zwierząt, jama lisia, nora krolików, sadz rybi. || Gospoda, dom gościnny. — *exerere*. Ulp. Utrzymywać gospodę. || Plaut. Zamieszkać, dom nierządny. || *Stabulum*. Id. Wyraz obelgi. — *nequitiae*. Plaut. Stek zbrodni. || Justin. Chałupa pasterska. || Siadło, siedlisko, mieszkanie. *Quis huius stabulum*. Sall. Którym za łożę służyła ziemia. *Nusquam stabulum est confidentiae*. Plaut. Nigdzie zaufania znaleźć nie można. || *Martial.* Trzoda. || Miasto w Myzji albo w Troas. Plin.

STACHYS, yos, ż. (od *stachys*). Plin. Żywiczka, roślina.

STACTA, ae, ż. Plaut. i **STACTE**, es, ż. Plin. (od *stacti*). Mirowy sok albo olejek, też Colum., *myrrha stacte* i *myrrha stacta*. Scrib. Larg.

STACULA, ae, ż. i. q. *sircula*. Rodzaj winnicy. *Campani malunt sirculam vocare, alii staculam*. Plin.

STADIALIS, e, ptuk. (od *stadium*). Auct.

Gromat. ap. Goes. Stajowy od 125 kroków geometrycznych do 625 stop wynoszący.

STADIATUS, a, um, (od *stadium*). Stajowy, zawodniczy. *Stadiata porticus*. Vitr. Zapasków miejsce.

STADIO, as, are, i. e. *instruere locum stadio etc.*; ztąd *stadiatus*, a, um. Ob. *Stadiatus*.

STADIODROMUS, i, m. (od *stadiodromos*). Plin. Zawodnik, wyścigacz w zawodniczych gonitwach.

STADIUM, ii, n. (od *στάδιον* i *στάδιος*). Zawod, plac do gonitw, gdzie zapasnicy i szermierze biegali albo chodzili w zapaski; przestrzeń tego zawodu miała sześćset dwadzieścia pięć stop, czyli sto dwadzieścia pięć kroków wedle Pliniusza. || Zawod ten był założony i rozmiarzony przez Herkulesa. || Cie. Miara jakiegokolwiek przestrzeni ze sta dwadzieścia pięć stop złożona. || *Macrob. Stadius, ii, m.* Przenośnie. Auct. ad *Herenn.* Miejsce naukowej walki.

STAGIRA, orum albo **STAGIROS** albo **STAGIRUS**, i. Miasto w Macedonii, nad morzem Egipskim, między miastem Amphipolis i górą Athos, miejsce urodzenia Arystelesa. Plin. || Ztąd *Stagiritae*, ae, m. (Ztąd *stagiritis*). Rodem ze Stagiry miasta w Macedonii na pograniczu Stagijskim, np. *Aristoteles Stagiritis*. Zawie się też *Stagiritae*. Farr.

STAGIRITES, ae. Ob. **STAGIRA**.

STAGMA, atis, n. (od *στάγμα*). Prudent. Kropla, kapanie.

STAGNANS, ntis. Ob. **STAGNO**.

STAGNATILIS, e, ptuk. (od *stagnare*). Stawowy, ze stawu, gdzie jest woda stojąca, należący do stawu, będący w stawie, np. — *pisces*. Plin.

STAGNATUS, a, um, (imśl. od *stagnare*) zamiast *stagnatus*, np. *stagnatum (vas)*. Plin. Naczynie powleczone cyną; ztąd obwarowany, wzmocony. Stat. || *Bagnisty*, pełen wody stojącej. Colum.

STAGNENSIS, e, ptuk. (od *stagnare*) zamiast *stagnatilis*, np. — *pisces*. Augustin.

STAGNEUS, a, um, zamiast *stanneus*. Z cyny, cynowy, np. *in vasis stagnis*. Plaut., *in vase vitreo vel stagneo*. Feget. de re vet. || *Numos stagnos, plumbeos* et. Ulpian. in *Pandect.* — *pyxis*. Scrib. Larg.

STAGNINUS, a, um, (od *stagnare*). Podobny do wody stojącej albo z wody stojącej, np. — *color*. Frontin. de aquaeduct.

STAGNO, as, avi, atum, are, (od *stagnare*). Bydź jeziorem albo stojącą wodą, np. stawem, sadzawką, kalużą. || Plin. Wylewać z brzegów, jako rzeki zostawiając po sobie stojącą wodę. || Sall. Napelnąć miejsce stojącą wodą. || Z przesada. *Stagnantia regna sanguine*. Sil. Krwia zalane królestwa. || Zalewać stojącą wodą. — *urbis plana*. Tac. Zatopić niziny miasta. || Przenośnie. Justin. Wzmocnić, obwarować. || Feget. Napawać bydło. || *Stagno*, zamiast *stanno*. Cyną pobielć, pocynować.

STAGNOSUS, a, um, (od *stagnare*). Pełen stojącej wody, jako kaluża, np. — *loca*. Apul. de herb. Ammian.

STAGNUM, i, n. (podobno od *stare* albo od *στεγνόν* zamiast *στεγανόν*, gęsty, twardy, mocny). Farr. Kaluża, staw, woda stojąca. || Virg. Ovid. Morze. || Kanał, fossa, rów wodny. || *Stagnum* zamiast *stannum* podług innych.

STAGONIAS, ae, m. (od *σταγονίας*). Plin. Kadzidło, żywica.

STAGONITIS, itis, ż. (od *σταγονίτης*). Rodzaj żywicy spadającej kroplami.

STALAGMIAS, ae, m. (od *σταλαγμίας*). Plin. Rodzaj wtrypolu, który ciecze kroplami.

STALAGMIUM, ii, n. scil. *ornamentum*, (od *σταλαγμία*, kropla). Plin. Nausznica.

STAMEN, inis, n. (od *στήμιν*). Plin. Nić, która służy do osnowy, do nawicia tkaczom.

|| Osnowa. *Stamine intendere telas*. Ovid. Osnować, postawić osnowę. || Przedza. *Stamine torquere digitis*. Ovid. Przadsz. || — *fatalia*. Tibull. Przedza życia. — *rumpere*. Lucan. Przeciąć nić życia. *Ninio de stamine queri*. Juvenal. Uskarżać się na długość życia. || Ovid. Pajeczyna. || Claud. Suknia.

|| *Propert.* Wstążka, zwiazka. || Ovid. Struna. || Plin. Włókno.

STAMINARIUS, a, um. Tyczący się osnowy. || *Staminariae*. Gell. Przadzki, tytuł zagubionej komedyi Laberyusza.

STAMINATUS, a, um. Złożony z nici, np. *staminatus duxi*. Petron., *si lectio certa*. Inni czytają *stammatus*, drudzy *stammarias*.

STAMINEUS, a, um, (od *stamen*). Złożony z nici, pełen nici, np. *rota*. Propert. || Włókniasty, podobny do nici, np. — *vena*. Plin. t. j. żyła w drzewie.

STAMINATUS. Ob. **STAMINATUS**.

STANNEUS, a, um, (od *stannum*). Z cyny, cynowy, np. — *pyxis*. Plin. || Też *stagneus*. Ob. *Stagneus*.

STANNO albo **STAGNO**, as, are, (od *stannum*). Powlekać albo pobielć cyną. Ob. *Stagnatus* i *Stagno*.

STANNUM, i, n. (od *στάγγω*, płynę albo od *στεγνόν*, gęsty, twardy, mocny, albo od *stare*). Cyna. Plin. Suet. || Też *stannum* zamiast *stagnum*.

STANS, ntis, r. wspóln. (imśl. od *sto*). Cie. Stojący, który stoi. — *pede in uno*. Horat. W krótkim czasie. || Stąły, niewzruszony, — *Delos*. Prop. Niewzruszony Delos. || *Stantes paludes*. Horat. Zamarzłe bagna. || Wydatny. *Stantes oculi*. Ovid. Wypukłe oczy.

STAPES, edis, m. **STAPIA**, ae, ż. i **STAPEDA**, ae, ż. Strzenie, strzemiona. *Stapia*. Inscr. ap. Hieron. || Też *stapedium* i *stapha*. Gloss.

STAPHYS, idis, ż. (od *σταφίς*). Plin. Guździoz, ziele.

STAPHYLINUS albo **STAPHYLINOS**, i, m. (od *σταφύλινος*). Plin. Rodzaj pasternaku.

STAPHYLODENDRON, i, n. (od *σταφύλόδενδρον*). Plin. Rokokocina leśna, drzewo.

STAPHYLŌMA, atis, n. (od *σταφύλωμα*). Feget. Nabrzmiałość wielka oczu u bydła.

STAPIA, ae, ż. Inscr. ap. Hieron. Strzenie.

STASIS, is, ż. (od *στάω*, zostając). Zatrzymanie humorów.

STATA MATER, ż. Fest. Bogini rzymska, też sama co Westa, np. *Statue matris simulacrum in foro colebatur etc.* Fest. || Też *Statia mater*. Inscr. ap. Murator. t. j. bóstwo rzymskie.

STATANUS, a, um. — *vinum*. Plin. Wino celniejsze naksztaltu Falernu. || *Statanus* i *Statulinus*, (deus). Farr. Bózek dzieci. *Commendare deo Statulino stantes scil. pueros*. Augustin.

STATARIUS, a, um, (od *status*, us). Stojący, stały, nieporuszony. — *miles*. Liv. Żołnierz w boju nieustępujący kroku. || — *prandium*. Mamert. Stojący obiad, który się je naprzód. || — *lixa*. Pacat. Wyraz obelgi oznaczający tyrana Maxyma. — *semilixa*. Liv. Przez wzgardę tak nazwany Syfax, król Numidów. || — *comedia*. Terent. Komedia mała akei mająca. || Przenośnie. *Statarius*. Cie. Prostý, naturalny gość krasomówcy.

STATASSO, as, are. Stojącym czynić, umocnić, utwierdzić, utrwalić, np. *statassare cognominia Jovis*. Cie., *si lectio certa*.

STATER, eris, m. (od *στατήρ*). Hieron. Waga zawierająca w sobie czterech drachm. || Pieniądz wartości czterech drachm, naszej monety prawie trzy złote polskie.

STATERA, ae, ż. (od *ιστήρ*, ważyć). Vitr. Przemiana, waga. || Petron. Szala. || Przenośnie. Cie. Rozsądek, zdanie. || Stat. Jarzmo wołowe. || Plin. Misa, talerz, naczynie stołowe. || Przez zamianę. Plin. Cena rzeczy jakiej.

STATIA. Ob. **STATA**.

STATICA, ae, ż. (od *στάω*). Część fizyki układająca równowagę ciał stałych.

STATICE, es, ż. (od *στατική* scil. *βοτάνη*, ziele, od *στατικός*, mające moc powściągnięcia). Zawzięcie, ziele osiedlenia lodyg. Plin.

STATICULUM, i, n. (zdrobn. od *statua*). Plin. Mały posąg. || Tertull. Bałwan, posąg.

STATICULUS, i, m. (od *status*). Plaut. Rodzaj tańca stojącego na jednym miejscu.

Staticulos dare. Macro. Tancować sarabandę, czyli skakać tym rodzajem tańca.

STATILINUS i **STATULINUS**, (deus). Farr. ap. Non. Bózek dzieci poczynających chodzić.

STATIM albo **STATIM**, psk. (od *sto*, albo od *status*, a, um). Plaut. Stojąc, stale, nieprzerwanie. — *ex praediis bina talenta capere*. Terent. Stale co rok brać dochodu z folwarków dwa talenta. || Zaraz, wnet, natychmiast. — *ut, ac, atque, cum*. Cie. Zaraz skoro, gdy. || Pallad. Święto, teraz.

STATINA, ae, ż. Tertull. Bogini dzieci poczynających chodzić.

STATIM albo **STATIM**, psk. (od *sto*, albo od *status*, a, um). Plaut. Stojąc, stale, nieprzerwanie. — *ex praediis bina talenta capere*. Terent. Stale co rok brać dochodu z folwarków dwa talenta. || Zaraz, wnet, natychmiast. — *ut, ac, atque, cum*. Cie. Zaraz skoro, gdy. || Pallad. Święto, teraz.

STATINA, ae, ż. Tertull. Bogini dzieci poczynających chodzić.

STATINA, ae, ż. i **STATINAE**, arum,

w liczb. mnog. *Plin.* Jezioro w Kampanii, które się odkryło po trzęsieniu ziemi.

STATIO, ōnis, z. (od *sto*). Stanie, stan spoczynku. — *terrac. Manil.* Nieruchomość ziemi. — *siderum. Plin.* Stan nieruchomy gwiazd. || Stanie, stania miejsce, stacja, stanowisko, pobyt. || Położenie, stan. || *rerum. Vitr.* Stan rzeczy. || Czata, strażnica. — *militem. Caes.* Straż żołnierska. || — *vitae. Cic.* Bieg życia. || *Plin.* Przechadzka publiczna. || Miejsce publicznego zebrania. — *comitiaria. Liv.* Miejsce sejmku. *Stationes juss publice docentium. Gell.* Szkoła prawa. || *Statio navium. Virg.* Stanowisko okrętów, port. — *malefida carinis. Virg.* Stanowisko niebezpieczne okrętom, nawom, przytulek zdradliwy. || *Ulp.* Stajnia. || *Inscr.* Zmiana koni na poczcie.

STATIONĀLIS, e, ptuk. (od *statio*). *Plin.* Stojący, tycający się stania. *Stationale sidus. Id.* Planeta przez czas niejaki na ekliptyce widomy.

STATIONĀRIUS, a, um, (od *statio*). Strażniczy, na straży stojący. *Stationarii milites. Ulp.* Garnizon. || *Cod. Theod.* Pocztylion.

STATIVUS, a, um, (od *sto*, jak *cadivus*, od *cado*). Stojący, który mocno stoi. *Stativae aquae. Farr.* Wody stojące. — *feriae. Macrob.* Święta nieruchome. *Stativum praesidium. Cic.* Osada miasta, zamku, garnizon. || *Stativa absol. Liv.* Oboz, stanowisko żołnierzy. || *Stativus* zamiast *status, a, um*, postanowiony, przeznaczony, np. — *feriae. Macrob.*

STATONENSIS. Ob. STATONIA.

STATONIA, ae, z. (*Statwria*). Miasto w Etrurii. || Ztąd *Statoniensis* i *Statonensis, e. Plin.* Należący do Statonii, miasta Etrurii. || *Statones, um. Id.* Mieszkańcy tego miasta.

STATOR, ōris, m. (od *sisto* albo *sto*). *Cic.* Który ratuje, daje pomoc, albo który wzmacnia, ukrzepia. || *Id.* Przydomek Jowisza. || *Statores. Id.* Słudzy urzędników na prowincji nakształt liktorów, siepaczów. || *In carmi. Priap.* Stróż ogrodu.

STATUA, ae, z. (od *statuo*, albo też *sto*, albo *sisto*, albo odptnika *status, a, um*, scil. *imago*). *Cic.* Posąg. *Statuam alicui ponere. Nep.* Postawić komu posąg. || *Statua taeturnior, przysl. Horat.* Niemy jak posąg. || *Statuarum ritu. Petron.* Jak wryty. || *Statuai, zamiast statuae. Lucret.*

STATUARIUS, a, um, (od *statua*). *Plin.* Snycerski, tycający się posągów. || — *scil. artifex. Quintil.* Snycerz. || *Statuaria, scil. ars. Plin.* Snycerstwo, kunszt snycerski.

STATULIBER, i, m. i STATULIBERA, ae, z. właściwie *statu liber* i *statu libera*) scil. *servus* i *serva* t. j. niewolnik i niewolnica, t. j. wyzwoleniec i wyzwolenica, *qui testamento certa conditione proposita, jubetur esse liber. Fest., statuliber est, qui statutam et destinam in tempus vel in con-*

ditionem habet libertatem. Ulpian. in Pandect.

STATULINUS. Ob. STATANUS.

STATUMARIA, ae, z. Roślina i. q. *proserpinaca. Apul. de herb.*

STATUMEN, inis, n. (od *statuo*). Wszystko to co służy do podparcia. || *Colum.* Tycz, podpora. || *Vitrub.* Grunt budowy, fundament. || *Colum.* Machina do kucia koni. || *Caes.* Nawy szpaga. || *Plin.* Osnowa.

STATUMINATIO, ōnis, z. (od *statumino, are*). Podkładka, podwalina, przycięs, np. *statuminatione facta, rudus inducatur. Vitr.*

STATUMINO, as, avi, atum, are, (od *statumen*). Natykać winnice, podwiązywać, np. *eadem modo vineam statumino. Plin., tum statumatur saxo. Vitr.* t. j. zrobić podwalinę, przycięs z kamieni.

STATUNCULA, ae, z. albo **STATUNCULUM, i,** (zdrobna. od *statua*). Posążek, mały posąg. *Petron.*

STATUO, is, ūt, ūtum, ūre, (od *sto* i od *supin. statum*). Stawić, postawić, uczynić, aby co stało, np. — *navem. Plaut.* t. j. na kotwicach postawić okręt, *nec explicare quidquam nec statuere poterant. Liv.* t. j. nie postanowić nie mogli. — *statuum alicui. Plin.* Postawić posąg komu. — *moenia. Virg.* Wy-stawić mury. — *sedes. Justin.* Sadowić się. — *milites. Caes.* Stawiać żołnierzy. — *aliquem capite primum in terram. Terent.* Postawić kogo głową na ziemi. || Zasadzać. — *summum bonum non dolore. Cic.* Zasadzać szczęście na niecierpieniu boleści. || *Propert.* Wstrzymać. — *navem. Plaut.* Zarzucić kotwicę. || Przenosić. Stanowić, decydować, sądzić, mniemać, szacować. *Sie statuo et judico. Cic.* Tak rozumiem i sądzę. *Ne quid gravius in fratrem statueret. Caes.* Ażeby surowszych przeciwko bratu środków nie przedsięwziął. *Statuit expectandum classem. Id.* Postanowił czekać na flotę. || Postanowić, przepisać. — *legem. Justin.* Ustanowić prawo. — *exilium in aliquem. Tacit.* Skazać kogo na wygnanie. — *exemplum in aliquo, in aliquem. Cic.* Wystawić kogo za przykład. — *exemplum. Terent.* Dążyć przykład. — *pretium. Id.* Postanowić cenę. — *stipendium. Liv.* Zold wyznaczyć. — *modum cupidinibus. Horat.* Ograniczyć swę chuci.

STATURA, ae, z. (od *sto*, właściwie i. q. *status*). Stojenie, stanie; ztąd wzrost, statura, postać, np. człowieka, t. j. wielki wzrost stojącego człowieka, np. grubość, otłość ciała, np. *dicere, qua facie fuerit, qua statura. Cic.* — *parva. Auct. ad Her., forma et specie et statura esse adposita ad dignitatem. Id., vir praecipuae staturae. Colum.* || Też o zwierzętach, np. *Alinae vaccae sunt humilis staturae. Colum.* || Ztąd przenosić o drzewach. *Colum.*

STATUS, us, m. (od *sto*). *Cic.* Stanie, nieporuszenie. || *Cic.* Stanie na nogach. || Postawa, wzrost ciała, skład, ułożenie ciała. — *minax. Horat.* Grożąca postawa. *In statu stare. Plaut.* Mieć waleczną postawę.

Statu hostem movere. Liv. Zmusić nieprzyjaciela do odwrotu. || *Cic.* Punkt rzeczy, mowy, artykuł, zadanie, wyrazem krasomówców. || Stan, sytuacja, kondycja. — *amplus. Cic.* Stan szczęśliwy. — *rerum communium. Id.* Stan wspólny interesów. *Statum pristinum retinere. Cic.* Zachować stan swój dawny. *Mentem e suo statu dimovere. Cic.* Stracić rozum. || *Papin.* Wiek starszeństwa. || — *mundi, coeli, aëris. Cic.* Stan świata, nieba, powietrza.

STATUS, a, um, (imśl. od *sisto*). *Ulp.* Prezentowany, stawiony przed kim. || (od *sto*). *Cic.* Postanowiony, naznaczony, opisany, umówiony, pewny. — *dies. Id.* Dzień naznaczony. — *reditus. Plin.* Pewny powrót. || Regularny, peryodyczny. — *siderum cursus. Plin.* Bieg regularny planet. *Stati ventorum flatibus. Lucan.* Peryodyczne wiatry. || *Stata forma. Gell.* Mierna uroda, piękność.

STATUTIO, ōnis, z. (od *statuo*). Stawienie, postawienie, przystawienie, postanowienie, ustanowienie, np. — *liqui. Vitr.*

STATUTUS, a, um, (imśl. od *statuo*). *Farr.* Postawiony. || *Plin.* Położony. || *homo. Plaut.* Człowiek wysokiego wzrostu. || Przenosić. Postanowiony. *Statutum jam habeo quid mihi agendum sit. Cic.* Jużem postanowił co mam czynić.

STEARINUM, i, n. (στέαρ, tłuszcz). Stearyna, pierwiastek tłuszczowy zsiadły.

STEATITES, ae, m. (lapis) albo **STEATITIS, idis, z.** scil. *gemma i. e. sevo* albo *adipi similis*, podobny do joju albo do sadła, od *στῆγας*, łój, sadło, *στεινής scil. λίθος* drogi kamień lojowy. *Plin.*

STEATOMA, ātis, n. (στεάτωμα od *στῆγας*, łój, sadło). Rodzaj opuchliny, nabrzmienia lojowego. Wyrostł tłuszczowa. *Cels. Feget. de re vet.*

STEGA, ae, z. (στέγη). *Plaut.* Pokład okrętowy.

STEGNUS, a, um, (στεγνός zamiast *στεγνός*), t. j. gęsty, ściśnięty. || *febris. Plin.* Gorączki ściśkające transpiracyą.

STELA, ae, albo STELE, es, z. (στήλη). Słup, filar, kolumna, np. *stelae lapideae. Plin., eademque saxa stelas adpellans. Martian. Cap.*

STELEPHŪROS, i, z. (στελεφόρος. *Theop.*) Rodzaj rośliny, inaczey *ortyx plantago* zwanej, gatunek babki ziela. *Plin.*

STELIS, idis, z. (στέλις). Jemiola albo rodzaj jemioli. *Plin.*

STELLA, ae, z. (od *ἀστὴρ*). *Cic.* Gwiazda, planeta. || *Ovid.* Konstellacya. — *comans. Ovid.* — *crinita. Suet.* Komety. *Stellae errantes. Cic.* — *erraticae. Plin.* Komety. — *trajectio. Cic.* Wapór ognisty nakształt gwiazdy, który ulatuje i gaśnie. || *Stellae fulgentes. Lucret.* Pioruny. || *Stellae. Claudian.* Oczy. || *Terra feret stellas, przysl. Ovid.* Rzecz do wykonania niepodobna. || *Plin.* Świecący się robak. || *Id.* Gwiazdeczka w drogich kamieniach. || *Id.* Rodzaj ryby morskiej.

STELLANS, ntis, r. współ. (od *stella*)

(wyraz poetycki). Gwiazdzisty, pełen gwiazd, upstrzony gwiazdami. — *nox. Cic.* Noc gwiazdzista. || — *gemma. Ovid.* Kamień drogi. — *bullis fons. Plin.* Źródło, na powierzchni którego wznoszą się bąble. || — *fons. Mart.* Twarz pełna krostek nabrzmiałych. || *Stellantia lumina. Val. Flacc.* Oczy nakształt gwiazd jaśniejące.

STELLARIS, e, ptuk. (od *stella*). Gwiazdowy, od gwiazd, należący do gwiazd, tycający się gwiazd, np. — *essentia. Macrob.* t. j. gwiazdza istota.

STELLAS, ātis, albo STELLATIS, is, m. z. np. ager Stellatis. Cia. t. j. rola albo pole w Kampanii. || Miasto Stella w Etrurii.

STELLATINUS, a, um, np. — *tribus. Liv.* t. j. rzymska Tribus, od *Campo Stellate* tak zwana. *Fest.*

STELLATIS. Ob. STELLAS.

STELLATURA, ae, z. (od *στέλλω*, posyłam). *Spartian. Cod. Theod.* Ujmowanie należnej żywności żołnierzom przez trybunów wojskowych albo przez wodzów.

STELLATUS, a, um, (imśl. od *stello*). Gwiazdzisty, osypany gwiazdami. — *domus. Claud.* Olimp, mieszkanie bogów. || Przenosić. — *ensis. Virg.* Rękajeś miecza jaspisami sadzona. — *Argus. Ovid.* Wiele oczu mający, albo stooczny Argus.

STELLIFER, a, um, (od *stella* i *fero* i. e. *stellas ferens*). Noszący gwiazdy, gwiazdzisty, np. — *coelum. Cic.* — *polus. Sen.*

STELLIGER, a, um, (od *stella* i *gero* i. e. *stellas gerens*). Noszący gwiazdy, gwiazdzisty, np. — *viae aetheris. Farr. ap. Non.* — *olympus. Sen.*

STELLIMICANS, tis, r. współ. (od *stella* i *micare* zamiast *micans stellis*). Gwiazdzisty, lśniący się gwiazdami. *Farr. ap. Prob. ad Virg.*

STELLIO, ōnis, m. (od *stella* albo od *stello, are*). *Virg.* Krzeczek, pajak ziemny we Włoszech, nakształt nakrapianej jaszczurki. || Przenosić. *Plin.* Człowiek ładacy, szalbierz. || *Liv.* Przewisłko rzymskie.

STELLIONATUS, us, m. (od *stellio*). *Ulpian. in Pandect.* Rodzaj występku, gdy kto kogo w czym oszukał, podszedł lub zdradził.

STELLO, as, avi, atum, are, (od *stella*). Osadzić, obsadzić gwiazdami. *Plin. Symmach.* || Ztąd *stellatus, a, um*. Osadzony gwiazdami, np. — *domus. Claudian.* t. j. niebo, *stellati erines (Castoris et Pollucis). Claudian.* t. j. włosy opatrzone gwiazdami. || Przenosić jakoby gwiazdami obsadzony, np. *stellatus Argus. Ovid.* t. j. wiele oczu mający. || Bydź osadzonym gwiazdami, bydź świecącym się, np. *nox stellans. Cic.* — *Olympus. Id., coelo stellante. Lucret.*

STEMMA, ātis, n. (στέμμα, wieniec, od *στέφω*, wieniec). *Wieniec. Jul. Firm.* Wieniec z kwiatów, którym wienczyli obrazy swych przodków. *Plin. Sen.* || Jenealogija, jenealogiczne drzewo, ród jenealogiczny, je-

nealogiczny rejestr, szereg przodków, rodowód. *Sen. Suet. Juvenal. Persi. longum stemma repetit a Leda. Martial.* || Przenosić, szlachetność, cnota, np. — *argenti. Martial.* — *jejunii. Prudent.* t. j. starożytność postu.

STENA, *ōrum*, (τὰ στενά, i. e. angusta scil. loca). Wywózowy, ciasne miejsce, np. *fauces snai, stena vocant. Graeci. Liv.* t. j. ciasno przejście.

STENOCHORIA, *ae*, ż. (στενός, wązki; ζόγος, przestrzeń). Zwężenie naczyń.

STENOCORIASIS, *is*, ż. (od στενός, ciasny i κόρη, żrenica). *Veget.* Katarakta, oka zaćmienie, skalka, choroba koniska.

STENTOR, *ōris*, m. (Στέτωρ). Greczyn wedle Homera sławny z bardzo mocnego głosu, którym pięciudziesiąt przewyższał krzykaczów. || *Stentoreus*, a, um. *Macrob. Stentoris, idis. Juvenal.* Stentorowy, tycejący się Stentora.

STENTOREUS. Ob. STENTOR.

STENTORIS, *idis*. Ob. STENTOR.

STÉPHANÉPLŌCŌS i STÉPHANŌPLŌCŌS, *i*, (od στεπώνος, wieniec i πλῆθος, pło- tę). *Plin.* Tak nazwany obraz Pauzyasza malarza, który wyrażał doskonałą wienieczarkę Glicere.

STÉPHANÉPŌLIS, albo STÉPHANŌPŌLIS, *is*, n. (στεφανόπολις). *Plin.* Obraz Pauzyasza wyrażający wienieczarkę Glicere przedawającą wieniec.

STÉPHANITIS, *idis*, ż. (vitis). *στεφανίτης. Plin.* Latorośl winna spleciona nakształt wienicy.

STEPHANOMÉLIS, *itis*, ż. *Plin.* Srebrnik, ziele, roślina pomocna na zatamowanie krwi płynącej z nosa.

STEPHANOPLOCOS, STEPHANOPO- LIS. Ob. *Stephaneplocos. Stephanopolis.*

STÉPHANOS, *i*, (στεφανός, wieniec). *Stephanos Alexandri. Plin.* Rodzaj barwinku, rośliny. || *Apul.* Barwinek. || — *aphroditēs. Apul.* Miętka czérwona, roślina.

STÉPHUSA, *ae*, ż. (Στέφουσα, wieńca- ca) i. e. *mulier coronas plectens*, niewiasta, która spleta wieniec, posag *Praxiteles. Plin.*

STERCORARIUS, a, um, (od stercus). Tycejący się gnoju, trudniący się gnojem, należący do gnoju, gnojowy, od gnoju, np. — *erates. Farr. Porta stercoraria. Fest.* Gnojowa brama w Rzymie, kędy wywożono gnoje.

STERCORATIO, *ōnis*, ż. (od stercoro, a- re). Gnojenie roli, np. *tempestivum stercorationem facere. Colum.* t. j. wcześniej gnoić pole.

STERCORATUS, a, um, (od stercoro). *Colum.* Zagnojony, gnojem usłany. — *colluvies. Id.* Gnojowisko podwórza.

STERCŌREUS, a, um, (od stercus). Z gnoju, gnoisty, pełen gnoju, błotnisty, plugawy, słowo obelżywe, np. *miles meus heros, gloriosus, impudens, stercoreus, plenus perjuriū atque adulteriū. Plaut.*

STERCŌRO, *as, avi, atum, are*, (od stercus). Gnoić, gnojem zagnoić, np. — *agrum.*

Cic. Colum. Plin. — *segetem. Plin.* || Gnoj wywozić, wyrzucić, wychędożyć z gnoju, np. — *latrinas. Ulpian. in Pandect.*

STERCŌRŌSUS, a, um, (od stercus). *Colum.* Gnoisty, pełen gnoju. *Stereosissimus locus. Cato.* Bardzo zagnojone miejsce. *Stereorosa aqua. Colum.* Błotnista, nieczysta woda.

STERCULINIUM, STERCULINUM. Ob. STERQUILINIUM.

STERCULIUS, STERCŪLUS i STERCŪTIUS, a, um, (od stercus). Tycejący się gnoju, od gnoju nazwany; rząd rzeczow. *Sterculus, Sterculus* albo *Sterentius* scil. *deus. Macrob.* t. j. Saturnus, u drugich *Pikumnus*, syn Fauna czczony od Rzymian, dla tego, że pierwszy wynalazł sposób gnojenia roli. *Sterculius. Lactant. Sterculus. Prudent. Sterentius. Augustin.*

STERCUS, *ōris*, n. (od stergere albo extergere). Gnoj wszelki, gnoj bydlęcy służący do ugnojenia ziemi. *Novalia stercore saturare. Colum.* Ugnajać nowiny. *Ingerere stercus vitibus. Id.* Okładać gnojem latorośle winne. — *jacere, spargere, inavare. Id.* Rozrzucić gnoj na rolę. — *aequare. Id.* Równie uścielać rolę gnojem. || *Scrib. Larg.* Odmiot kruszen. || Gdy kto kogo obelżywym wyrazem chce nazwać *stereus*, weale nieprzystojnej użyje przenośni wedle *Cycerona.*

STERCUTIUS, STERCUTUS. Ob. STERCULIUS.

STERELITIS, *idis*, ż. Gatunek srebrnej piany, stwardniałej i na proch startej. *Plin.*

STEREŌBATA albo STEREŌBATES, *ae*, m. (στερεοβήτης) i. q. *stylobata. Vitr.* Podstawek słupów sycerskich albo filarów kamiennych.

STÉRGETHRON, *i*, n. (στεργήθρον). *Plin.* Rozchodnik wielki, ziele.

STERIGMOS, *i*, m. (στηγμός). *Apul.* Długi płomień ognisty, który się zdaje wypadać z gwiazd.

STERILEFID, *is, fieri*. Wyrażać się, stawać się nieplodnym, nieurodzajnym, np. *laenae sterilefiunt. Solin.*, drudzy czytają *steriles fiunt.*

STERILESCO, *scis, scēre*, (od sterilis). Stawać się nieplodnym, mówiąc o zwierzętach, np. o lwach. *Plin.* || Też o ludziach. *Plin.* || Owzroście zboża, np. — *fruges. Plin.*, *sterilescere amygdalos in pingui terra. Id.* || Przenosić, imnia *sterilescant gaudia vobis. Valer. Caton.*

STERILICULA, *ae*, ż. (zdrobna. od *sterilis* scil. *vulva*) i. e. *vulva porcae, quae nondum concepit. Petron.*, si lectio certa. Inni czytają *stericula* od *stera* zamiast *hystera* (ιστέρα) i. e. *vulva.*

STERILIS, *e, ptk.* (podobno od *στεῖρα*, nieplodny, który nie rodzi, zatem od *στεργός*, pozbawiam). Nieplodny, nieżyźny, nieurodzajny, mówiąc o ludziach, zwierzętach, polach, roli, o roślinach i o innych rzeczach, np. *steriles agri. Colum.* Nieplodna rola. — *senium. Id.* Nieplodna starość. *viri. Catull.*

Rzezańcy. — *aristae. Ovid.* Płonne kłosy. || Przez zamiar. *Sterile est. Plin.* Sprawuje nieplodność. — *frigus. Lucan.* — *hyems. Marti.* Nieplodność sprawująca zimno, zima. || Przenosić. — *vadium. Senec.* Mielizna bez wody. — *prospectus. Plaut.* Prospekt, zjazd nikogo widzieć nie można. *Sonitu sterilia. Lucret.* Nie mający dźwięku. *Steriles manus. Plaut.* Prózne ręce. — *epistolae. Plin.* Listy próżne, bez podarków. — *amicus. Juvenal.* Przyjaciel, który nie nie daje, albo od którego się nie spodziewać nie można. — *cathedra. Id.* Niepożyteczne uczenie. — *amor. Ovid.* Nieskuteczna miłość. — *pax. Tac.* Pokój nie nie przynoszący. — *domus. Propert.* Dom bez dzieci. — *numi. Papin. Pandect.* Pieniądze bez lichwy. || Z przyp. drug. *Steriles veri. Persi.* Dalecy od prawdy albo jej nieświadomi, np. *virtutum sterile succulum. Tac.*, *steriles plumbi lapides. Plin.* || Też z przyp. szóst., np. *sterile aut vacuum laude. Plin.* || Też *sterilus*, a, um, np. *sterila mulier. Fest.*, *sterila sonitu. Lucr.*

STERILITAS, *ātis*, ż. (od sterilis). Nieplodność, nieżyźność, nieurodzaj, np. roli, zboża, drzew, winnych latorośli, ludzi i zwierząt, np. — *agrorum. Cic.* — *arborum. Plin.* — *frugum. Vellej.* — *annonae. Colum.* — *mulierum. Plin.*, albo — *feminarum. Id.* || Przenosić, np. — *fortunae. Plin.* *Sterilitas coelestis. Plin.* Zły wpływ powietrza.

STERILUS, a, um, i. q. *sterilis*. Nieplodny, np. *sterila mulier. Fest.*

STERNAX, *acis*, r. wspóln. (od sterno). Ten, co zrzuca na ziemię. — *equus. Virg.* Koń, który zrzuca jeźdźca. || Przenosić. *Sternaces cives. Sidon.* Pokornie upadający na ziemię.

STERNO, *is, strāvi, strātum, nēre*, (στογερύω). Ślać, nakryć. — *lectum. Cic.* — *torum. Ovid.* Posłać pościel, łóżko. — *mensam. Cic.* Stół nakryć. — *equos. Liv.* Osiodłać, ubrać koni, rząd na koni włożyć. — *se somno. Virg.* Kłaść się spać. — *viam saxi. Liv.* Brukować drogę. || — *iter. Stat.* Torować drogę. || — *sternitur omne solum telis. Virg.* Ziemia bronią zasłana. || Upadać. — *humis. Horat.* Upadać na ziemię. — *ietu. Sen.* Znog zwalić jednym postrzałem. — *Sternuntur segetes. Ovid.* Padają siewby mostem. || — *crines. Stat.* Rozczochrać włosy. || Równać, gładzić. — *loenum. Cic.* Wyrównać miejsce. *Sub axe tonanti sternitur aequor. Virg.* Pod grzmiejącą osią głębie osiadają morskie. || Przenosić. *Mortalia corda stravit pavor. Virg.* Śmiertelne serca strach uhorzył. || Często się odnosi do pogromu. *Sternere caede. Virg.* — *omnia ferro. Liv.* Uścielać pogromem, ślać przed sobą wszystko żelazem. *Sternet Paoens Gallumque rebellem. Virg.* Pogromi Penów i buntownego Galla. || *Sternere se. Plin.* Kłaść się na ziemi. || *Sterni. Id.* Miejsca, które się wluź rozciągają. || *Sternere. Virg.* Uciszyć, uspokoić. — *ventos. Horat.* Uciszyć wiatry. — *aequora. Virg.* Uspokoić morze. || Przenosić. — *odia.*

Tac. Uśmierzyć zawisłość. || *Starat, strasset*, zamiast *straverat, straviasset. Farr.*

STERNUM, *i*, n. Kość mostkowa.

STERNŪMENTUM, *i*, n. (od sternuo). *Plin.* Kichanie. || Przez zamiar. *Plin.* Kichawka, kichanie sprawujące, albo lekarstwo kichające.

STERNŪO, *is, ūi, ūtum, ūēre*, (πταγνύω). *Plin.* Kichać. || Przenosić. *Ovid.* Trzeszczeć, iskrzyć się, mówiąc o lampie. || — *omen. Propert.* Kichając dadzą godło.

STERNŪTAMENTUM, *i*, n. (od sternuto, are). Kichanie, np. — *salutare. Plin.* Po zdrowiu kichającego. — *evocare. Cels.* — *movere. Plin.* Sprawić kichanie. || *Cels.* Kichawka, lekarstwo kichające, lub na kichania poruszenie.

STERNŪTATIO, *ōnis*, ż. (od sternuto, are). Kichanie, np. *crebras ei sternutationes commovebat. Apul.*, *sternutationem invitare. Scrib. Larg.*

STERNŪTO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od sternuo). Kichać albo kichać często. *Plin.* || Też *sternuat* zamiast *sternutet. Colum.*

STERQUILINIUM, *ii*, n. (od stercus). *Colum.* Gnojowisko, miejsce, gdzie gnoj kładą. || *Plaut.* Smrodzie, zlodziejcu, niecnoto, wyraz obelgi. || Też *Sterculium. Phaedr.*, *sterculinum. Ulp. in Pandect.*

STERTĒJA albo STERTERA, *ae*, ż. Podobno, która chrapa, chrapie, chrapająca, np. *tu autem stertēja, etiam num ploras? Petron.*, si lectio certa. Inni czytają *stertera*, drudzy *stercoraria* etc.

STERTO, *is, tui, tēre* (a sono stertentium effectum. Foss.) Śpiąc chrapać. — *totis praecordiis. Cic.* Śpiąc głos chrapawy od piersi wydawać, albo smaczno zasypiać. — *vigilanti naso. Juvenal.* Udać śpiącego. — *vigilans. prysk. Lucr.* Bydź leniwym, ospałym.

STESICHŌRUS, *i*, m. (Στησίχορος). Grecki poeta liryczny z Himery miasta Sycylii. || *Stesichorius*, a, um. Należący do Stesychora. — *metrum. Serv.* Wiersz Stesychora złożony ze siedmiu zgłosek, któremu brakuje jednej zgłoski.

STETHOSCOPIUM, *i*, n. (στηθός, pierś; σκῶπῶν, śledzą) Stetoskop; narzędzie wynalezione Laennekiem do śledzenia chorób piersiowych.

STHENIA, *ae*, ż. (σθένος, siła). Zbytek siły.

STIBADIUM, *ii*, n. (στιβάδιον). Półkolowe łóżko, posłanie, np. *kanapa*, stołowa ława (*lectus*) inaczej *sigma* zwana. *Plin. Martial. Sidon. Serv. ad Virg.*

STIBI. Ob. STIBIUM.

STIBIUM, *ii*, n. STIBI i STIMMI, n. (στιβί, στιμμί). *Plin.* Antymonium, półmetal bardzo kruchy, białego koloru, wewnątrz nitkowaty i promienisty, którego używają do ocznej przyprawy lub do rmmienidla.

STICA albo STICHA, *ae*, ż. Rodzaj winnej jagody, inaczej *apiana* zwanej. *Plin. Harduin.* powiada (στιγή, porządek). Łupi-

na od czosnku. *Cato*. || Muszkatela jagoda. *Plin*.

STICULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *sticca*) *scil. uva*. *Plin*. Rodzaj wianych jagód bardzo słodkich.

STIGMA, *ātis*, *n*. (*στίγμα*). *Plin*. Pryskowanie, cecha, piątno, znak. *Stigmata fugitivo scribere*. *Quintil*. Napiętnować zbiega rozpalonym żelazem. || Przenosić. *Marti*. Oslawienie, paszkwil. || *Stigmata*. *Id*. Po czynione kresy na twarzy przez nieumiejętnego balwierza. || *Veget*. Piątna przypalane na rękach i ramionach nowozaciecznym żołnierzom. || Też pisze się *Stigma*, *ae*, *z*. np. *quamdiu vixerit habebit stigmam*. *Petr*.

STIGMATIAS, *ae*, *m*. (*στυματίας*, od *stigma*). *scil. servus*. *Cic*. Niewolnik piątnowany rozpalonym żelazem.

STIGMATICUS, *a*, *um*, (*στυματικός*). *Cic*. Pryskowany, piątnowany żelazem.

STIGMO, *as*, *are*, (od *stigma*). *Prudent*. Cechować, piątnować.

STIGMOSUS, *a*, *um*, (od *stigma*). *Plin*. Piątnowany.

STILBON, *ontis*, *m*. (*στίλβων*, jaśniejący). *Auson*. Planeta Merkuryusz. || *Hygin*. Pies Akteona.

STILLA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *stiria*). *Cic*. Kropella.

STILLATIM, *ps*, (od *stilla*). *Farr*. Kroplami, po kropli.

STILLATITIUS, *i* — **ICIUS**, *a*, *um*. *Plin*. i **STILLATIVUS**, *a*, *um*, (od *stillo*). *Plin*. Sączący się kropłami.

STILLATUS, *a*, *um*, (od *stillo*). *Ovid*. Kroplami lany.

STILLICIDIUM, *ii*, *n*. (od *stilla* i *cado*). *Cic*. Rywna dachowa, dach wodę dżdżową na podwórzu prowadzący. || *Vitr*. Obdażek na murach do wody dżdżowej ściekania służący. || *Farr*. Wodniistość kropłami cieknąca.

STILLO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *stilla*). *Plin*. Kapać, saczyć się, ciec, lać kropłami.

— *rorem ex oculis*. *Hor*. Plakać, lzy ronić. || *Przenosić*. — *aliquid in aurem*. *Juvenal*. Komu co szepnąć do ucha.

STILO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *stilus*). *Puszczać*, wydawać galezie. *Colum*.

STILUS albo **STYLUS**, *i*, *m*. (*στυλος*, słup). Narzędzie drewniane albo żelazne lub z innego kruszeu zrobione okrągłe i kónczące. *Stilo aereo purgandi sunt vermes*. *Pal-lad*. Narzędziem miedzianem oczyszczać po-trzeba od robactwa rośliny. || *Colum*. Lody-ga rośliny. || Najczęściej styl czyli narzędzie żelazne lub miedziane do pisania, którym na woskowych tablicach starożytni pisali. *Effer cito stilum*. *Plaut*. Przynieść prędko styl do pisania. || Przez zamiar. Styl, czyli kształt albo sposób pisania. *Atticus stilus*. *Cic*. Styl czyli sposób pisania attycki. *Tardior stilus*. *Quintil*. Styl nieco opieszalszy. || *Cic*. Cwice-nie pisanie. *Stilo formanda oratio est*. *Id*. Cwiczeniem w pisanu potrzeba styl kształcić. || *Stilum vertere*. *Horat*. Mazać,

poprawiać, odmieniać rzeczy napisane. *U-bertas orationis stilo depascenda est*. *Cic*. Zmazać to potrzeba, co jest w stylu kraso-mówskim zbyt czułym. || *Stili*. *Sil*. Pale, świe-ki, ostrze ukryte w ziemi, któremi rażono jazdę nieprzyjacielską.

STIMMI. Ob. **STIBIUM**.

STIMULA, *ae*, *z*. (*dea*). *Augustin*. Bo-gini pobudzająca ludzi do gwałtownych na-miętności.

STIMULATIO, *ōnis*, *z*. (od *stimulo*, *are*). *Plin*. Pobudzanie, podszczuwanie.

STIMULATOR, *ōris*, *m*. (od *stimulo*, *are*). Pobudziciel, który pobudza, pociąga, nęci, np. — *Martis*. *Claudian*.

STIMULATRIX, *icis*, *z*. (od *stimulo*, *are*). Pobudzicielka, która pobudza, pociąga, nęci. *Plaut*.

STIMULATUS, *a*, *um*, (od *stimulo*). *Colum*. Bodźcem popychany. || *Przenosić*. *Cic*. Pobudzany, podszczuwany.

STIMULEUS, *a*, *um*, (od *stimulus*). Zło-żony z koła, z bodźca, np. — *supplicium*. *Plaut*. t. j. psłisko, narzędzie kary.

STIMULO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *stimu-lus*). Kłóć bodźcem. — *currum*. *Lucan*. Po-ganiać koni zaprzężonych do wozu. || *Prze-no-sić*. Dręczyć, troskać, nabawiać kłopotem. *Se dies noctesque stimulat*. *Cic*. Dręczy się we dnie i w nocy. *Stimulant con-scientiae*. *Cic*. Gryzie sumienie. || Pobudzić, zachęcić. — *ad arma*. *Liv*. Do boju zachęcić. *Ad perturbandum temp*. *inopia atque mali mores stimulant*. *Sall*. Do zakłócenia rze-czyzpospolitej, niedostatek i rozwięzłe oby-czaje powodem były. — *fugam hostium*. *Plin*. Dadz pachop do ucieczki nieprzyjaciółom. || Chęć zaostrzyć. — *sitim*. *Plin*. Wzbudzić pragnienie.

STIMULOSUS, *a*, *um*, (od *stimulus*). Pelen kółców, bodźców. || Ztąd przenosić, pelen drażnienia, pobudzania, ponęty, np. — *desiderium venerae voluptatis*. *Coel*. *Aur*. — *dolor*. *Id*.

STIMULUM. Ob. **STIMULUS**.

STIMULUS, *i*, *m*. (od *stimulum* albo od *stizō*, kole). Bodziec, ostrga, poganiacz czyli konezate narzędzie, którym wieśniacy woły poganiają. *Stimulo lacessere juvenum*. *Colum*. Ostrym bodźcem poganiać wołu. || *Si stimulus pugnis caedis, manibus plus do-let*, przysł. *Plaut*. Wiele ten sobie szkodzi, kto walczy przeciwko możnemu, którego niepodobno pokonać. || Biec, psłisko, rze-mień do bicia, którym sieczono niewolni-ków. Ztąd *stimulorum seges*. *Plaut*. Trzcina bieżów, rzemieni, i t. d. wyraz obelgi na niepożyciwego niewolnika. || *Stimulus cuspi-datus*. *Plin*. Narzędzie plugowe do czyszcze-nia leśniewów. || *Stimuli*. *Caes*. Pale, świe-ki ostre ukryte w ziemi, dla wstrzymania na-padu jazdy nieprzyjacielskiej. || *Przenosić*. Udręczenie. *Stimuli doloris*. *Cic*. Bodźce udręczeń. || Pobudka, zachęcenie. *Stimulos ad-movere*. *Cic*. Pobudzić, zachęcić kogo. || *Sti-mulum*, *i*, *n*. *Plaut*.

STINGUO, *guis*, *nxi*, *netum*, *guere*, (od *stizō*, kole, właściwie *stigo*, punga, pun-gendo deleo). Gasić, ugasić, zadmuchać np. *intermet stinguens insignia coeli*. *Cic*. — *ardorem*. *Lucr*. t. j. gasić, utulić, u-smierzyć; ztąd *stingu* stać się ugaszonym albo wygasić, np. — *ignes*. *Lucr*, *stinguun-tur radii (solis)*. *Cic*.

STIPA, *ae*, *z*. (od *stipo*, *are*, *στειβω*, zgęsz-czam, ściszam, albo od *στέφω*, *stringo*, *denso*, *spisso*). Zgrzebie. *Fest*. *Serv*. *ad Virg*.

STIPATIO, *ōnis*, *z*. (od *stipo*, *are*). *Plin*. Zgęszczenie ciał. || *Cic*. Romitywa, orszak. || *Plin*. Tłum ludzi, natłok. || *Przenosić*. *En-timematum stipatio*. *Quintil*. Skupienie en-tymatów.

STIPATOR, *ōris*, *m*. (od *stipo*, *are*). Wła-sciwie ten, który co zgęszcza, ścisza, sku-pia, utykacz, który ze zgrzebi, z chust, pil-ki czyni w łodzi do zatykania dziur. *Hor*. Towarzyszący komu z orszakiem — *corporis*. *Cic*. Straż boku. *Circum se tamquam stipa-torium catervas habere*. *Sall*. Jakby harc-rzów się zgrają osadzić; ztąd jeden ze świ-ty otaczający panów albo króla, trabant, stróż boku królewskiego, np. *stipatores cor-poris*. *Cic*, *stipatores Veneris*. *Id*, *armi-ger stipator tui corporis*. *Cic*. t. j. towarzyszy, kompan, asistent.

STIPATUS, *a*, *um*, (imsl. od *stipo*, *are*). *Lucr*. Zgęszczony, ściśniony. || *Peluy*, sku-piony, natłany. *Stipata cohors*. *Virg*. Ści-sniony ułec. — *curia patribus*. *Ovid*. Senat pelen senatorów. || *Cic*. Otoczony orszakiem.

STIPENDIALIS, *e*, *ptk*. (od *stipendium*). Tyczący się żołdu, zapłaty albo podatku, har-razu, np. *foedus stipendiale*. *Sidon*. t. j. podatkowy.

STIPENDIARIUS, *a*, *um*, (od *stipendium*, podatek, haracz). Tyczący się podatku, har-razu, poborowy, od poboru, kontrybucyj-ny. *Stipendiarie civitates*. *Caes*. Miasta, które dawały kontrybucję. || — *vetigal*. *Cic*. Stała kontrybucja pieniężna od podbitych miast i prowincji. || *Stipendiarium absol*. *Id*. Który płać pobor albo kontrybucję. || — *mi-les*. *Hirt*. Weteran, wysłużony żołnierz.

STIPENDIATUS, *a*, *um*, (od *stipendium*). Żoldowy, żold biorący. || *Przenosić*, niby, jakoby żold biorący, np. *butyro stipendiat*. *Tertull*.

STIPENDIO, *as*, *are*, (od *stipendium*). Żold płać, pensją płać, jurgiell. Ob. *Stipendior*.

STIPENDIOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, *dep*. (od *stipendium*). Stawać się płatnym, żoldo-wać, służyć na żoldzie, np. *regi peditum sexcenta millia per omnes dies stipendian-tur*. *Plin*, *butyro stipendiat*. *Tertull*, to słowo używa się też bier. od *Stipendio*, *are*, t. j. żold płać.

STIPENDIOSUS, *a*, *um*, np. — *miles*. *Fe-g*. *de remilit*. Weteran, wysłużony żołnierz. Ob. *Stipendiarium*.

STIPENDIUM, *ii*, *n*. (od *stips* i *pendo*). Żold, płaca żołnierska. — *numerare militibus*,

albo *stipendio milites afficere*. *Cic*. Płać żołd żołnierzom. *Stipendia merere*. *Id*. Słu-żyć w wojsku. || Czas służenia w wojsku, wyprawa wojenna, kampania, gdy żołnierz idzie w pole. — *pedibus facere*. *Liv*. Służyć w piechocie. — *quadraginta explore*. *Tac*. Lat czterdzieści trudy wojenne znoś. *Sti-pendii nullius*. *Id*. Ten, co nigdy nie służył w wojsku. *Stipendiis confectis, emeritis*. *Cic*. Wysłużywszy swój czas zamierzony w woj-sku. || *Przenosić*. — *omnibus humanae vitae functus*. *Sen*. Ten, co spełnił wszystkie po-winności życia ludzkiego. || *Liv*. Pobor wy-znaczony na żold wojska. || *Przenosić*. *Ca-tull*. Kara pieniężna. || *Colum*. Pomoc, za-silek. || *Id*. Koszt, nakład. || Przyłożenie się, składka, składkowa ofiara w pieniądzu, np. *stipendium Pompeii*. *Coel*. in *Cic*. || Po-moc, zasilek, zasob, np. *alii aliquod stipen-dium nostro studio contulerunt*. *Colum*.

STIPES, *itis*, *m*. (od *στέρος*, pniak). *Caes*. Pniak wkopany w ziemię. || *Colum*. Słup wko-pany w ziemię dla przesł plotu. || *Plin*. Pniak, kij. || *Ovid*. Drzewo. || *Lucan*. Paleat, kijek, prącik. || *Terent*. Głupiec, wyraz o-belgi. || *Stips* zamiast *stipes*. *Petr*.

STIPIDOSUS, *a*, *um*, (od *stipes*). Drze-wiasty w wewnętrznym składzie roślin, np. — *radix*. *Apul*. *de herb*, *ramos plurimos pendere stipidosos*. *Ibid*.

STIPO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (*στειβω*, dep-czając napelniam). Zgęścić, gęstem uczynić, skupić, natkać, napelnić. *Apes liquentiamel-las stipant, et dulci distendant nectare cel-las*. *Virg*. Pszczoły płynne zgęszczają miod-y, zlewając słodki do komórek nektar. *Quor-sum pertinuit stipare Platona, Menandro?* *Horat*. Na co się przydało robić sobie pakę z ksiąg Platona i Menandra? || *Stipare se*. *Propert*. Bydź w orszaku czym. || — *ali-quem*. *Val*. *Flacc*. Towarzyszyć komu dla honoru albo dla straży. *Magna stipante ca-terva*. *Virg*. Zlicznie otaczającym orszakiem.

|| *Stipari*. *Cic*. Bydź otoczonym licznym zgromadzeniem. || *Stipari*. *Claudian*. Bydź gęsto skupionym w gromadę. || Ztąd *stipatus*, *a*, *um*. Otoczony, np. *stipatus licioribus*. *Cic*.

|| *Stipatissimus*. *Sidon*.

STIPS, *stipis*, *z*. (*a stipando, quia singu-li numi stipantur*. *Farr*. *de ling. latin*). Przy-łożenie się, składka, składkowa ofiara w pie-niędzy. *Liv*. || Bardzo mały miedziany pie-niędz rzymski, denar. (*Stipis uncialis*), wa-żący uciwą miedzi. *Stipem colligere*. *Cic*. — *emendicare*. *Suet*. Zebrać, zbierać jałmużnę.

Ad stipem manum porrigere. *Suet*. Ściągnąć do jałmużny rękę. — *spargere*. *Plin*. Rzucić małe pieniądze pospółstwu. *Stipis mercena-rii ancilla*. *Plin*. Nierządnicia. || *Colum*. Zysk, korzyść, dochód. || *Suet*. Kólenda, podarek.

|| *Val*. *Max*. Wina pieniężna. || *Stipes*, za-miast *stips*. *Tertull*.

STIPULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *stipa*, lody-ga). *Virg*. Łądzle, łądzielko, rżysko. || *Plin*. Piszczalka. || *Flamma de stipula*. *O-vid*. Nietrwały ogień.

stipula lactentia turgent. Virg., stipula hordacea. Plin., de stipula magnus acervus erit. Ovid. t. j. ze zdżbla wielka staje się kupa, gromada, stos.

STIPULATIO, *ōnis*, *z.* (od *stipulor*). *Cic.* Umowa kontraktowym sposobem zawarta, obietnica zmówna, kontrakt. || *Acceptum stipulationem facere alicui. Ulp.* Uwolnić kogo od kontraktu albo od ugody. || *Contractus stipulationum. Paul. Pandect.* Zaręczyny.

STIPULATIUNCULA, *ae*, *z.* (zdrobna od *stipulatio*) *i. q.* *stipulatio*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Mały kontrakt. *Cic.*

STIPULATOR, *ōris*, *m.* (od *stipulor*). Kontraktownik, kontraktujący, obowiązujący się do czego kontraktem. *Suet. Paul. in Pandect.* || *i. q.* *promissor*. *t. j.* który co formalnie słubował, obiecał. *Isidor. Promissor i stipulator* kładzie się za jedno.

STIPULATUS, *us*, *m.* (od *stipulor*) *i. q.* *stipulatio*. Umowa kontraktowym sposobem zawarta, ugoda, obietnica, *np. res in stipulatum deducta. Paul. Sentent., stipulatu agi potest. Ibid.*

STIPULOR, *āris*, *atus sum*, *ari*, *dep.* (od *stipulatio*). Kontraktowym sposobem co przyrzekać. — *id.* *quod legatum est. Cic.* — to, co odkazane jest. — *de aliquo. Plin.* Ręczyć za kogo. || — *ab aliquo. Ulp.* Prosić przyrzeczenia od kogo. || *Paul. Pandect.* Obiecywać, przyrzekać. || Czynnienie. *Stipulo, are. Symmach.* || Też biernie, *np. pecunia stipulata sit. Cic.*; ztąd *ex stipulato (i. e. stipulatu) petere. Paul. sentent.* || *Stipulatus, us*, od *stipulo, are*, *np. sponsione stipulat affectio. i. e. firmat. t. j. utwiera. Symmach.*

STIPULUM, *i. e. firmum*. Ob. **STIPULATIO**.

STIRIA, *ae*, *z.* (od *στῆρις*, kropła). *Virg.* Kropła wody wisząca nakształt upadającej. *Turpis pendebat stiria naso. Martial.* Szpetny sopel albo kapka wisiła u nosa.

STIRIACUS, *a*, *um*, (od *stiria*). *Solin.* Rapiący, sączący się kroplami, *np. — gutta. Id.*

STIRICIDIUM, *ii*, *n.* (od *stiria* i *caedo*) zamiast *stillicidium*. *Cato. ap. Fest.* Rynda dachowa, dach wodę dżdżową na podwórzu prowadzący.

STIRPES, *is*, zamiast *stirps*. *Liv. Ed. Drakenb.* Ob. *Stirps*.

STIRPESCO, *seis*, *scēre*, (od *stirps*). Stać się pniem, odziemiem, *np. nam si defringatur, stirpescere et intermori. Plin.*, mówiąc o szparagach.

STIRPITUS, *psk.* (od *stirps*). Z korzeniem, z odziemiem, z pniem, *np. wykożnienie, wyrwać, np. si quis ex seminario, id est stirpitus arborem transtulerit. Ulpian. in Pandect.* Ztąd przenośnie, *t. j.* z gruntu, całkiem, do czysta, *np. extrahere errorem stirpitus. Cic.*

STIRPS, *pis*, *z.* i *m.* (od *qīza*, korzeń, pień). Pień, korzeń, odzimek, krzew, latorośl do szczytowania w pniak, roślina z ko-

rzeniem. *Carthago ab stirpe interit. Sall.* Kartagina z gruntu zginie. || Przez zamiannę. *Lueret.* Drzewo. || *Virg.* Plemię, pokolenie, potomstwo. || *Stan*, *rod*, *kondycja*. — *regia*. — *senatoria. Fellej.* Rod królewski, senatorski. || Przenośnie. Zródło, początek, przyczyna. *Stirps et semen malorum omnium. Cic.* Zródło i nasienie wszelkiego nieszczęścia. || Pień, korzeń, odzimek *t. j.* drzewo bez gałęzi, bez latorośli. *Plin.* || Początek rodu, rodziny, zktąd pochodzi, *np. — generosa. Nep. t. j.* rod szlachetny. || *Stirpes* zamiast *stirps*. *Liv.*, *np. et quibus stirpes deesset. Id.* || *Stirps r. z.*, *np. lento in stirpe. Virg.*

STIVA, *ae*, *z.* (*stativa*, od *sto. Varr.*) *Virgi.* Plugowe nogi, albo plugowa rękojeść.

STLATA, *ae*, *z.* (od *latus*). *Gell.* Brygantyna, lekki statek.

STLATARIUS, *a*, *um*, (od *stlata* zamiast *lata*). Przywożny, brygantyna przywieziony. *Stlataria purpura. Juvenal.* Szarlat morzem przywieziony. *Stlatarium bellum. Petron.* Wojna dla żartu.

STLEMBUS, *i. e. tardus. Lucil. ap. Fest.* Ciężki, leniwy (*de pigro et lento equo*) *t. j.* mówiąc o ciężkim i leniwym koniu. *Stlembus* pochodzi od *lumbago*, *stlembus* zamiast *lumbus*, *quasi lumbosus s. lumbagine laborans*, kulawy na biodra, kulawy w krzyżu.

STLIS, *itis* zamiast *lis*, mawiali starożytni, *np. quid stlotum stlitesque? Quintil.*, gdzie *stlotum* używa się zamiast *lotum*, starożytni mawiali *stlocus* zamiast *locus* i *stlis* zamiast *lis*, też *stlitem* zamiast *litem*, *ap. Gell.*

STLOCUS. Ob. **STLATA** i **STLIS**.

STLOPPUS albo **STLOPUS**, *i. m.* *Persi.* Klask, klaskanie nadętą gębą.

STLOTUM. Ob. **STLIS**.

STO, *as*, *stēti*, *statum*, *stare*, (*στάω*). Stać, stać prosto, nie siedzieć. *Hi stant ambo. Cic.* Ci obaj stoją. *Statur. Plaut.* Stoją. *Obstupui, steteruntque comae. Virg.* Zdmiałem, i najeżyły się włosy. || *Val. Fluce.* Stać, mówiąc o skończonych budowach. || Stać, nie ruszać się, być spokojnym. *Placidum stat ventis mare. Virg.* Stoi morze spokojne od wiatrów. *I, quid stas lapis? Terent.* Idź, czego słupie stoisz? *Gelidus in venis stetit sanguis. Senec.* Skrzepla krew się w żyłach ścięła. || Zostać, bawić się. — *domi. Ovid.* Zostać w domu. — *loca. Id.* Stać, mówiąc o niewolnikach, którzy stali dla posługi. *Sto expectans, si quid mihi imperat. Terent.* Stojąc czekam na rozkazy. || *Juvenal.* Stać, mówiąc o nierządnicach czekających na gachów. || Próżnować. *Quid stas? Terent.* Po co próżnujesz? || Mysł w czem utopić. *Omnis in Ascanio, cari stat cura parentis. Virg.* Cała miłość ojcowska utopiona w Askaniuszu. || Trwać. *Stat longa senectus. Sili.* Trwa długa starość. || Stać mocno w kroku przeciwko nieprzyjacielowi. *Stare in acie. Liv.* Stać nieporażenie w szyku,

Stetit audaces effusus in iras. Stat. Stawil czolo bardzo rozniewany. || Przenośnie. *In senatu pulcherrime stare. Cic.* Bardzo dobrze obstarwać za czyją stronę w senacie. || Ztąd. Sprzyjać, bronić czyjej sprawy, iść za czyją stronę. *Stare ab his, quos reliquerant. Nep.* Bronić tych, których byli odbiegli. *Dii cum Annibale starent. Liv.* Bogowie Annibala bronili. || *Stare in aliquem. Ovid.* Sprzeciwić się komu. || Bydź wydatnym. *Stant pectora. Ovid.* Wydatne są pierśsi. || Tkwić. *Hasta medio stetit tergo. Ovid.* Włócznia została utkwioną w pół grzbieta. *Stare.* Nie odmieniac, mówiąc o twarzy lub o stałości umysłu. *Stans vultus. Sil.* Twarz niezmienną. || *Stat.* Tak postanowiono. *Stat sua cuique dies, breve et irreperabile tempus omnibus est vitae. Virg.* Śmierć wszystkim pewna, życia czas nieodzowny i krótki.

|| *Stat. Virg.* Postanowiono tak uczynić. *Stat casus renovare omnes. Id.* Postanowilem wszystkie wznowić trąfy. *Stat pectore fixum. Sil.* Chcę nieinaczaj. || *Per me stat. Terent.* Jestem powodem, przyczyną, zależy ode mnie, jest w mojej moey. || Okryć, napelnić. *Stat pulvere coctum. Virg.* Kurz mroczy niebo. *Stant lumina flamma. Id.* Wzrok płomieniem pała, mówiąc o Charoncie. || Kosztować. — *magno pretio. Horat.* Wiele kosztować. *Multo sanguine victoria stetit. Liv.* Wiele krwi kosztowało zwycięstwo. || Trwać w swoim stanie, utrzymać godność, bydź całym. *Stat respublica. Cic.* Zostaje w kwitającym stanie rzeczpospolita. || Utrzymywać się. *Fraterna stare concordia. Liv.* Braterską się utrzymywać zgodą. || *Stare.* Podobać się, mówiąc albo o komedy, albo o aktorze. *Securus, cadat, an recto stet fabula talo. Horat.* Czy komiczna rzecz jego utrzymuje się lub upada na scenie, a o to on się bynajmniej nie troszczy. || Trwać, bydź stałym. *Stare in fide. Cic.* Dotrzymać wiary. *Stas animo? Horat.* Maszże zdrowy rozsadek? || Przesławać na cześć, kontentować się, zgadzać się. — *conditionibus. Cic.* Zgadzać się na warunki. *Stare voluntati. Ulp.* Z wolą się zgadzać. || *Stare*, zamiast *sum*. *Vacuum sine ullis classibus stabit mare. Senec.* Późne morze bez flot zostanie. *Saxo stant antra vetusto. Ovid.* Są groty ze starożytnej skały. || *Starent* zamiast *steterunt. Virg.* || *Statuiri*, zamiast *statum iri. Ulpian. in Pandect.* || *Supin. statum;* ztąd *tunc res immenso placuit statura labori. Lucan.*

STOEBE, *es*, *z.* (*στοβή*). *Plin.* Roślina drzewna ciernista, chaber wielki, roślina. **STOECHAS**, *adis* i *ados*, *z.* (*στρουγας*), *scil. insula* i **STOECHADES**, *um*, *z.* (*στρουγας*), *scil. insulae. Strabo.* Pięć wysp w Gallii Narbońskiej. || *Stoechas, scil. herba. Plin.* Rodzaj rośliny wonnej na tych wyspach rosnącej.

STOICE, *psk.* (od *Stoicus, a, um, Stoi-kōs*). Po Stoicku, Stoickim rodzajem, sposobem, trybem, *np. — dicere. Cic. — agere. Id.*

STOICI, *orum*. Ob. **STOICUS**. **STOICIDA**, *ae*, *m.* (od *Stoicus*). *Juvenal.* Tak nazwany przez wzgardę Stoik, który był obyczajów przeciwnych Stoikom.

STOICUS, *a, um*, (*Στωικός*). *Cic.* Stoicki, tyczący się filozofii stoickiej. || *Stoicus, scil. philosophus. Cic.* Stoik, filozof. || *Stoici, orum. Id.* Stoicy, naśladowcy filozofa Zenona, tak nazwani od *στοα*, galerii ateńskiej, gdzie Zenon uczył filozofii.

STOLA, *ae*, *m.* Przezvisko rzymskie, *np. Sext. Stola. Cic.*

STOLA, *ae*, *z.* (*στολή*, od *στέλλω*, wdziewam). *Cic.* Szata długa niewieścia, faldzista i szeroka, którą w Rzymian nosili same tylko niewiasty uczciwe. || Przez zamiannę. *Stat.* Uczciwa niewiasta. || *Non.* U Greków równie nosili te suknią mężczyźni jak i niewiasty. || *Apul.* Suknia kapłańska.

STOLATUS, *a, um*, (od *stola*). Odziany damską suknią, *np. — mulier. Vitr. Ulysses stolatus, i. e. Livia. Suet. — pudor. Martial.* Wstyd niewiasty uczciwej. *Stolatae matronae. Petron.* Uczciwe niewiasty. || Jest właściwie imsl. od *stolo*, *are* i *e. stola induere*, *t. j.* odziać suknią.

STOLIDE, *psk.* (od *stolidus, a, um*). Głupie, niedoręczny, blażeński, *np. illum stolidum ferocem viribus suis cerneret. Liv. t. j.* głupie, zuchwałym sposobem; *quid stolide elamas? Plaut. t. j.* czemu głupie krzyczysz? *Stolidissime. Ammian., tez stolidissime. Liv.* || Przenośnie, *mala pulmone stolide tument. Plin. t. j.* nad miarę, nadmiernie.

STOLIDITAS, *ātis*, *z.* (od *stolidus, a, um*). Głupstwo, blażeństwo, nieczemność, niedoręczność. *Arnob. Gell.*

STOLIDUS, *a, um*, (od *stolo*). Głupi, niedoręczny, blażeński, *np. — fiducia. Liv., vir stolidae audaciae. Tac. — clamor. Auson., mihi stolido. Plaut., stolidissime vatium. Ovid., nullum est hoc stolidius saxum (zamiast homo). Plaut., stolidior an vanior. Sall. ap. Gell.* || *Stolidus i. stultus* jedno mają znaczenie, *np. stulti, stolidi, fatui, cet. Plaut. t. j.* głupi, szaleni. || Przykry, nieprzyjemny, nudny. *Gell. t. j.* szpetny, brzydki, plugawy, przykry, cierpki, odrażający.

STOLO, *as, are*, (od *stola*) *i. e. stola induere*; ztąd *stolatus, a, um*. Ob. **STOLATUS**.

STOLO, *ōnis*, *m.* (od *στέλλω*, *i. e. mitto*, ztąd *id, quod ex radicibus arborum enascitur seu emittitur*). Gałąź która wyrasta z korzeni albo wilk drzewny, gałąź niepożyteczna. *Varr. Omnia celerius adolescent stolonibus ablatis. Plin.* || Slovo zelżywe, *t. j.* głupi człowiek, *np. o stolo! Auson.* || Przechwisko familii Licinijuszów, *np. Licinius Stolo. Plin.*

STOMACACE, *es, z.* (*στομακική*). *Plin.* Szkorbut, choroba, gdy zęby poczynają wypadać.

STOMACHABUNDUS, *a, um*, (od *stomachor, i. q. stomachus*). Niechętny, gniewny, zawzięty. *Gell.*

STOMACHANS, *tis*, r. wspólny. (od *stomachos*, *arc*). *Cic.* Gniewający się, niecierpliwie co znoszący.

STOMACHANTER, *psk.* (od *stomachans*, imsl. od *stomachos*). Niechętnie, gniewliwie, zawzięcie. *Augustin.*

STOMACHICUS, *a, um*, (*στομαχικός*). *Plin.* Chorujący na rozwolnienie żołądka.

STOMACHOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *stomachus*). Bydź niechętnym, gniewliwym, zawziętym, albo stawaj się gniewliwym, gniewać się, dąsać się, bydź niecierpliwym, np. *sed stomachatur senex, si quid asperius dixeram. Cic.*, *juenundissimis tuis literis stomachatus sum. Cic.* też. *Ter. Suet. Augustin.*

STOMACHOSE, *psk.* (od *stomachosus*, *a, um*). Z pełną niechęcią, z gniewem, z zawziętością, np. *stomachosius rescripsi. Cic.*

STOMACHOSUS, *a, um*, (od *stomachus*). Pelen niechęci albo gniewu, niechętny, gniewliwy, np. — *egues. Hor.*, *homines animo malo et stomachoso. Jul. Firmic.* — *homo. Sen. genus acuminis stomachosum. Cic.* t. j. gryzący, kłapiący, przymawiający, *literae stomachosiores. Cic.* t. j. listy nieco gniewliwe, *me movent illa stomachosa. Cic.*

STOMACHUS, *i, m.* (*στόμαχος*). *Cic.* Kanał gardzieli pokarmowej, przez który pokarm pokłnięty w żołądek idzie. *Plin.* Żołądkowe ujście. *Cic.* Żołądek. *Stomachiresolutio. Cels.* Rozwolnienie żołądka. *Cum sale panis latrans stomachum bene leniet. Horat.* Chleb z solą głodny żołądek dobrze ulagodzi. *Stomachum adjuvare. Plin.* — *confirmare.* — *recreare.* — *reficere. Id.* — *corroborare. Cels.* Żołądek wzmocnić, zasilić, pokrzepić. — *infestare.* — *lacerare.* — *offendere. Cels.* Popsuć żołądek. *Stomacho laborare. Id.* Chorować na żołądek. *Id.* Odnosi się do umysłu i znaczy chęć, wolę. *Non tui stomachi. Cic.* Nie gmyśl tobie, nie wedle twojej chęci. *Id.* Wstręt, gniew, niesmak, nieukontentowanie. *Epistola plena stomachi. Cic.* List pełen gniewu. *Non sine stomacho. Id.* Nie bez nieukontentowania. *Exarsit iracundia ac stomacho. Cic.* Zapalił się gniewem. *Id.* *Facere, albo movere stomachum. Cic.* Gniew wzbudzić. *Ferenda sunt stomacho. Id.* Potrzeba znieść cierpliwie. *Se stomachum perdidisse. Id.* Przestać bydź gniewliwym, stać się cierpliwym. *Id.* *Bonus stomachus. Quintil.* Żołądek, który dobrze trawi.

STOMATICE, *es, z. scil. compositio medicamenti*, (*στοματική*). *Plin.* Przyprawa lekarska na usta.

STOMATICUS, *a, um*, (*στοματικός*). Tyczący się ust, należący do ust. *Stomaticus, a, um, t. j.* mający chorobę ust albo usta leczący. *Plin.* *Id.* *Stomatice* zamiast *stomatia*. Ob. *Stomatice*.

STOMATITIS, *dis, z.* (*στόμα, gęba*). Zapalenie ust.

STOMOMA, *atis, n.* (*στόμωμα*). Łuska z żelaza (*squamae ferri*), np. *squamae ferri, aeris, quod stomoma adpellant. Cels.* *Id.* *Plin.*

Est alterum genus subtilius ex summa scilicet lanugine decussum, quod vocant stomoma. Plin. Subtelne cząstki albo opilki od stali.

STORAX, *acis*, zamiast *styrax. Solin.* Styrak, drzewko i żywica wonna, sącząca się z drzewa Indyjskiego. *Id.* *Storax.* Imię niewolnika. *Terent.*

STORĒA albo **STORIĀ**, *ac, z.* (od *στορέω, sciele*). Posłanie albo pokrycie ze słomy, z sitowiny albo z situ, mata, rogoża. *Storea. Liv. Plin. Stora. Caes.*

STRĀBO, *ōnis, m.* (od *στραβών i στραβός i. e. Strabo*). Lecz, zezek, zyz, zyzowaty, t. j. rozooki, zezowaty, co zezem patrzy, świdrowaty. *Cic. Hor. Ulpian. in Pandect. Petron.* *Id.* *Zawistny. Lucil.* *Id.* *Przezwickorzymskie. Plin.*

STRABŌNUS, *i*, zamiast *Strabo*. Rozooki, zezowaty. *Petron.*

STRABUS, *a, um*, (*στραβός*). Rozooki, co zezem patrzy, zezowaty. *Farr. ap. Prisci.*

STRAGES, *is, z.* (od *sterno*). Rzucenie na dół, na dół uderzenie, strącenie, powalenie, raptem, nagle upadanie, uderzeniem raptownym powalenie na ziemię, np. gdy gwałtownym deszczem, gradem, ulewą powala na ziemię zasiewy, drzewa, zapadnięcie, upadek, ruina, np. — *testorum. Liv.* — *nemorum. Sil.* — *virgultorum et arborum. Liv.* *Id.* *Też o ludziach, np. stragem dedere inter se. Liv.* t. j. zadali sobie nawzajem klęskę. — *armorum. Liv.* *Id.* *Też o ludziach walczących, potykających się, np. comple-re strage campos. Liv.* t. j. napelnąć pobitemi pola. *Id.* *Kłeska, porażka, pogrom, rzeź, wycięcie, pozabijanie, np. facere strages. Cic.*, *strages edere. Id.* — *cicere. Virg.* Porazić, rozgromić, zadać klęskę. *Id.* *Przenosić, quae ego pugnas (in concione) et quantas strages edidi. Cic.*

STRAGŪLUM. Ob. **STRAGULUS**.

STRAGULUS, *a, um*, (od *sterno*). Tyczący się deka, derhi, pokrycia. *Id.* *Stragula vestis*, albo *stragulum. Cic.* Koldra, deka, materac, to co pokrywa sofę, kanapę, łóżko. *Id.* *Stragulum, absol. Suet.* Suknia. *Id.* *Festimentum stragulum. Ulpian.* Suknia. *Id.* *Stragula veredi. Marti.* Rulbaka. *Id.* *Plin.* Płaszcz gniazdo, czyli posłanie gniazda.

STRĀMEN, *inis, n.* (od *sterno*) i. q. *stramentum*. Słoma, mierzwa, słoma pogmatwana, służąca do podścielania bydłu, żdźbło, słoma zbożowa, kul słomy, np. *juvenem agresti in stramine ponunt. Virg.*, *super stramine fenoque jacentes. Ovid.* *Id.* *Łoża stołowe ze słomy, np. stramina mensis foeda rigant. Stat.* t. j. *łoża.*

STRAMENTARIUS, *a, um*, (od *stramentum*). Tyczący się słomy, należący do słomy, słomny, ze słomy, np. — *falces. Cato.* t. j. kosy do koszenia słomy.

STRAMENTICIUS albo **STRAMENTI-TIUS**, *a, um*, (od *stramentum*). Słomiany, np. — *casa. Auct. bell. Hisp. Petron.*

STRAMENTOR, *aris, atus sum, ari*, (od

stramentum). Zbierać słomę. *Stramentatum ire. Hygin.* Idź zbierać słomę.

STRAMENTUM, *i, n.* (od *sterno*) i. q. *stramen*. Słoma, żdźbło, mierzwa, słoma pogmatwana. *Incubare stramentis. Horat.* Leżeć na słomie. *Id.* *Phaedr.* Barłóg, posłanie dla bydła. *Id.* *Farr.* Poszycie, dach słomą kryty. *Id.* *Caes.* Burdy, siodło na bydło łomokowe. *Id.* *Caj. Pandect.* Suknia, pokrycie, odciecz. *Id.* *Wiecheć. Id.* *To czym się co pokrywa, nakrycie, przykrycie, materac, derha, np. na koni, np. stramenta detrahi. Caes.*

STRAMINEUS, *a, um*, (od *stramen*). Słomiany, ze słomy, np. — *casa. Ovid.* t. j. chłupa słomą kryta, *straminei Quirites. Ovid.* t. j. lalki słomiane, straszylka.

STRANGIA, *ac, z.* albo **STRANGIAS**, *ac, m.* (*στραγγίλας*). *Plin.* Rodzaj zboża w Grecji.

STRANGŪLĀBĪLIS, *e, ptnk.* (od *strangulo*). *Tertull.* Który może bydź uduszonym, łatwy do uduszenia.

STRANGŪLATĪO, *ōnis, z.* (od *strangulo*). Udawienie, uduszenie, zabicie, duszenie, zaduszenie. *Id.* *Plin.* Złąd, dolegliwość maciczna. *Id.*

STRANGŪLĀTOR, *oris, m.* (od *strangulo*). Dawiciel, dusiciel, np. — *alienus. Spartian.* *in Sever.*

STRANGŪLĀTRIX, *icis, z.* (od *strangulo*). Dawicielka, dusicielka, np. — *faucium. Prudent.*

STRANGŪLĀTUS, *us, m.* (od *strangulo*) i. q. *strangulatio*, np. — *vulvae. Plin.* t. j. dolegliwość macicy.

STRANGŪLĀTUS, *a, um*, (imsl. od *strangulo*). *Plin.* Zaduszony, udawiony, obwieszony.

STRANGŪLO, *as, avi, atum, arc.* (*στραγγιζάω*). *Cic.* Dawić, dusić. *Fenena, quae strangulando necant. Plin.* Trucizny, które dusząc zabijają. *Id.* *Quint.* Sciśkać co hardzo.

Id. *Przenosić.* — *vitalium spiritum. Plin.* Sciśkać oddech. — *sonitum. Id.* Dźwięk tłumić. *Strangulare arca divitias. Stat.* Zamykać w szkatole pieniądze, aby ich nie użyć. — *sata. Plin.* Nie dopuścić rość zbożu. *Id.* *Odnosi się do umysłu. Strangulat dolor. Ovid.* Żal dręczy. *Id.* *Strangulator. Cod. Theod.* Który się zmusza do czego, np. *plures pecunias strangulat. Juvenal.* t. j. pieniądze męczą, dręczą, dokuczają.

STRANGŪRIA, *ac, z.* (*στραγγυρία*). Strangurya, strzymanie uryny, gdy uryna odcodzi kroplami. *Cic. Plin. Cato. Cels.* *Id.* *Celsus* powiada: *urinae difficultas, strangu-gia quam adpellant.* t. j. uryny trudność z bolem, zatrzymanie uryny, choroba.

STRANGURIOSUS, *a, um*, (od *stranguria*). Strzymaniem uryny obciążony, zdjęty. *Marell. Empir.*

STRĀTA. Ob. **STRATUS**, *a, um*, *in Sterno*.

STRATĒMA. Ob. **STRATEGEMA**.

STRATE, *psk.* (od *stratus*, *a, um*). Rozszerzonym, rozprzestrzenionym, rozpostartym sposobem, rozlegle, szeroko. *Id.* *Juven.*

Id. *Stratae, scil. viae. Fulgat. Math. i. q. eni tjs odo.* *Id.*

STRATEGĒMA, *ātis, n.* (*στρατηγema*). Chytre, podstępne wynalezienie, wynalazek, czynność, działanie wodza, generała, naczelnika, sztuka żołnierska, podstęp wojenny, wybieg wojenny. *Cic. Val. Max.* *Id.* *Przenosić, chytra czyja czynność, działanie. Cic.* *Id.* *Imi piszą strategema.*

STRATEGĒUM albo **STRATEGIUM**, *ii, n.* (*στρατηγeion*). *Viruv.* Miejsce, gdzie się schadzali żołnierze, namiot hetmański albo pretorski. Portyk czyli galeria Smirny.

STRATEGĪA, *ac, z.* (*στρατηγία*). Landwojtownostwo, prefektura, czyli miejsce, gdzie prefekturą sprawował, np. *Thracia in strategias quinquaginta divisa. Plin.*, *in praefecturas, quas strategias vocant. Id.*

STRĀTĒGUS, *i, m.* (*στρατηγός*). Jenerał, wódz, naczelnik, hetman, np. *nec stratus nec tyrannus. Plant.* *Id.* *Przenosić, Przełożony, starszy, zwierzchnik, dyrektor, np. biesiady, np. strategum te facio huic convivio. Plant.*

STRĀTIŌTES, *ac, m.* (*στρατιώτης*). Żołnierz. *Id.* *Plin.* Piórnik, roślina, albo krwawnik, ziele.

STRĀTIŌTICE, *es, z.* (*στρατιωτική*). *Apul.* Krwawnik, ziele.

STRĀTIŌTICUS, *a, um*, (*στρατιωτικός*). Żołnierski, np. — *homo. Plant.* — *nuntius. Id.* — *mores. Plant.*

STRĀTŌNICEĀ, *ac, z.* (*Στρατονικεία*). *Plin.* Miasto w Karyi. *Id.* *Stratonicensis. Liv.* Należący do miasta Karyi. *Id.* *Plin.* Miasto w Mezopotamii.

STRĀTŌNINCENSIS. Ob. **STRATONICEA**.

STRĀTŌNICEUS, *ei, albo eos. Cic.* Należący do Stratoniki miasta w Mezopotamii.

STRĀTŌPEDUM, (*ON*), *i, n.* (*στρατιπέδον*). *Jul. Obsequ.* Oboz.

STRĀTOR, *ōris, m.* (od *sterno*) i. e. *qui sternit*. Który siodła konia, np. — *equum. Ulpian.* *in Pandect. Spartian.* Masztalerz, który siodła konia i sadzi na kon pata.

STRĀTORIUS, *a, um*, (od *sterno*). *Paul. Iet.* Ścieleniu służący. *Festes stratoriae. Id.* Koldry, materace.

STRĀTUM. Ob. **STRATUS**, *a, um*.

STRĀTŪRA, *ac, z.* (od *sterno*) i. q. *stratus, us*. Bruk, brukowanie. *Suet.* *Id.* *Pallad.* Pokład, ścielenie, zagon osobliwie ziemią i gnojem prześcielany.

STRĀTUS, *us, m.* (od *sterno*) i. q. *stratura*. Ścielenie, posłanie, np. *stramentum ab stratu. Farr.* To, czym się co pokrywa, zaściela, nakrycie, pokrycie, deka, kobierzec, derha, materac, np. pokrycie na konia, np. *regio stratu (bucephali). Solin.* *Id.* *Łoże, łóżko, posłanie, pościel. Favorin.* *Id.* *Gell.* i. q. *stratum.*

STRĀTUS, *a, um*, (od *sterno*). Który leży na ziemi. *Strata jacent sub arbore poma. Virg.* Leżą jabłka pod drzewem na ziemi. *Id.* *Strata sub pedibus vestis. Suet.* Posłana pod nogami suknia. *Id.* *Leżący na ziemi. Vi-*

ridi membra sub arbusto stratus. Horat. Pod rozkwitłym drzewa spoczywając cieniem. *Acies fusae strataeque. Liv.* Wojsko rozgromione i pobite. || Przenośnie. *Strata humi erigere. Liv.* Upadłe rzeczy dźwignąć. || — *mare. Virg.* Spokojne morze. || — *vi-tes. Colum.* Wiane latochole leżące na ziemi. || — *equus. Liv.* Kon osiodłany. || *Stratum absol. Id.* Deka, derha, wojłok, burdy, siodło na hydle łomokowe. || — *lectus. Plaut.* Posłanie łóżko. || *Stratum i strata, orum. Virg.* Robierzec, materac, pościel. *Exilire stratis. Ovid.* — *prosilire. Val. Flacc.* Corripere e stratis corpus. *Virg.* Zrywać się z łóżka, z pościeli. || *Via strata. Ulp.* Pandect. Droga brukowana. || *Strata absol. Eutrop.* Droga brukowana. || *Stratum. Vitruv.* Pokład na wieży wojennej.

STREBULUS, a, um, (od στρεβλός, zgięty, krzywy). — *caro. Farr.* Udowe mięso, które w ofierze kładziono na ołtarz. *Strebula Plautus appellat coenodices hostiarum, quae in altaria iaponi solebant.*

STRENA, ae, z. zamiast strenum. *Fest.* Kołoda, podarek na nowy rok dla dobrego godła. *Strena bona. Plaut.* Dobre godło. || Pokarm, potrawa, rodzaj pokarmu. *Plaut.* Festus powiada: *strenam vocamus, quae datur die religioso omnis boni gratia.*

STRENIA, ae, z. (dea) i. q. Strenua. *Farr.*

STRENUA, ae, z. (dea) i. e. dea, quae strenuum facit. *Augustin. Symmach.*

STRENUÉ, psk. (od strenuus, a, um). Czykanie, żywo, rzesko, prędko, np. — *arma capere. Cic.* — *navigare. Id.*, *mandata impigre et strenue facere. Gell.*, *strenuissime bella confecta. Veget.* *de re milit.*

STRENUITAS, atis, z. (od strenuus). Czynność, czułość, żywość, rzeskość, rzeźliwość, działość, ochoczość, weselość, działość, dzielność, np. *strenuitas antiqua manet. Ovid.*

STRENUO, as, are, (od strenuus). Czynienie, żywo, rzesko co czynić, np. *dum tu strenuus, res erit soluta. Plaut.*

STRENUUS, a, um, (od στρενός, i. e. pronus, praeceps). Prędky, rychły w sprawowaniu swoich interesów, żywy, rzeski, rzeźwy, dziarski, czynny, skrzętny, staranny, działający, sprawny, przemysłny, np. — *mercator. Cato.* *Villicus strenuior. Lucil.* *strenuus in re. Ter.* || Mężny, waleczny, dzielny, np. *bello strenuus. Nep.*, *strenui. Tac.*, *strenuus manu. Id.*, *strenuissimus miles. Cato. Tac.* || Też z przyp. drug. np. *strenuus militiae. Tac.* — *armorum. Capitol.*

STREPITO, as, avi, atum, are, (częstotl. od strepo, i. q. strepo). Hałas, wrzask, huk, puk, szmer, szelest czynić, np. *corvi strepitant. Virg.*, *streptantibus advolet alis. Tibull.*, *arma strepitantia. Id.*, *urbes strepitant incendibus pulsas. Val. Flacc.*

STREPITUS, us, m. (od strepo). Chrobot, gruchot, łoskot, kolat, puk, trzask, skrzyp, szum, szmer, szelest, dźwięk, szczęk,

chrzęst, brzmienie, zgiełk, gwar, szept. — *rotarum. Caes.* Rół turkot. — *pedum. Tibull.* Szelest nóg. — *alarum. Ovid.* Trzepiotanie skrzydeł. — *pecuniae. Quintil.* Brzęk pieniędzy. *In strepitu audire. Cic.* Niewyraźnie słyszeć. — *Acherontis. Virg.* Strach Charyta. || Dźwięk przyjemny. *Ad strepitum citharae. Horat.* Przy dźwięku liry. || Przenośnie. *Virg.* Komitywa, orszak, pompa. || *Petron.* Styl nadęty, prożny. || *Streptus, i. Enn.* *ap. Non.* || Często się kładzie *streptus*, zamiast *crepitus*.

STREPO, is, pui, pitum, pēre, n. Cic. Chrobocić, grzmot, szelest czynić. *Rauco strepuerunt cornua cantu. Virg.* Chrapliwie zaryczały trąby. *Apes in alio strepitu. Plin.* Pszczoły w ulu brzęczą. *Fluvii strepitum haberno nive turgidi. Horat.* Szumią rzeki webrane śniegami. *Streptit assiduus cava tempora circum tinnitu galea. Virg.* Chrząści koło skroni przyłbica częstym uderzana ciosem. || Rozlegać się jako głos albo echo. *Streptit omnis murmure campus. Virg.* Mruczeniem brzęczą pole całe. *Armorum paratu strepere provinciae. Tacit.* Brzmiały wszystkie prowincje trzaskiem wojennego przygotowania. || Przez zamianę. *Scythici equitatus equorum gloria strepunt. Plin.* Scytów jazda słynie z dzielných koni.

STREPSICEROS, otis, m. (od στρεπός, obracam, i κέρα, róg). *Plin.* Krętoróg, zwierzę rogów zakręconych, rodzaj Afrykańskiej kozy, jeleni samiec, rogacz, jasnosiwice, suhak, antilopa bengalska.

STREPTOS, i, (od στρεπτός) i. q. versatilis; zład — *uva. Plin.* t. j. rodzaj winnej jagody, która obraca się ze słoneczem, *quia cum sole circum agitatur* jak powiada Plinijusz.

STRIA, ae, z. (od strigae albo striges). *Vitr.* Laskowanie włókiste, albo laskowania dolki u słopów. || *Focum utrinque siccatum coarctabimus in striam. Colum.*, lecz *Ed. Gesn.* i *Schneider.* ma *strigam*; *rimosa stria boletorum. Plin.*

STRIATURA, ae, z. (od strio, are). Laskowanie albo żłobkowanie u snycerzów. *Vitr. Solin.*

STRIATUS, a, um, (od strio, are). *Vitr.* Laskowany, łochowany, żłobkowaty. *Striata frons. Apul.* Zmarszczone czoło.

STRIBLIGO albo STRIBILIGO, inis, z. (od στρεβλός, zakrętny, krzywy) i. q. sollicitus. Błąd, wykroczenie przeciw prawdom mowy. *Arnob.*

STRIBLITA. Ob. SCRIBLITA.

STRICTE, psk. (od strictus, a, um). Ciasno, np. — *in foramen conicere lapidem. Pallad.* *strictius. Id.*, *fasciis ventrem strictissime circumligare. Gell.* || Przenośnie ścisłe, szkrupulatnie, np. *strictius interpretari. Paul.* in *Pandect.*

STRICTIM, psk. (od strictus, a, um). *Pallad.* Ciasno. || Krótko, ucinkowicie. — *dicere. Cic.* Ucinkowicie mówić.

STRICTIVILLAE albo STRITTIVILLAE

(meretrices). Słowa żelzywe na nierządnicę. *Plaut.*

STRICTIVUS, a, um, (od stringo). Szezypany, obrywany, np. — *olivae. Cato.*

STRICTOR, oris, m. (od stringo). Obrywacz, który obrywa oliwki. *Cato.*

STRICTURA, ae, (od stringo). *Colum.* Zrywanie oliwek. || Ściskanie. — *stomachi. Plin.* Kurcz żołądka. || *Plin.* Massa rozpalonego żelaza, która się młotem zgęszcza może. || *Striduntque cavernis stricturae chalybum, et fornacibus ignis anhelat. Virg.* Chrząści w głębokich lochach stal rozpalona pod młotem, i ogień z pieców bucha. || *Prudent.* Bicie i zgęszczenie młotem masy rozpalonej żelaza.

STRICTUS, a, um, (imsl. od stringo). Ciasny. *Stricta janua. Ovid.* Drzwi ciasne. || Ścisniony, skurczony. *Stricti nervi. Lucr.* Skurczone żyły. — *artus. Tac.* Siadły, krep. — *amnes. Val. Flacc.* Rzeki mrozem ścięte. *Stricta manus. Ręka w pięść ściśniona.* || *Ovid.* Ręka uzbrojona. || *Dobuty. — ensis. Virg.* Miecz dobyty. || *Rwany, szezypany. Stat.* Natężony. — *habena. Stat.* Natężone wędzidło. || *Lekko raniony. Stat.* Natężony. *Strictae setae. Stat.* Najeżona szczecina. || Przenośnie. Poważny, surowy. *Stricta epistola. Sen.* List surowy. — *lex. Stat.* Surowe prawo. || Krótki, ucinkowy. — *epistola. Senec.* List krótki. || *J. Firm.* Skąpy, łakomy, sknera.

STRICULUS, a, um. Ob. HYSTRICULUS.

STRIDĒO, es, ūi, ēre, albo STRIDO, is, idi, ēre, (zgrzyt). Skrzypieć, wydawać głos ostry, nieprzyjemny, tarkotać. — *aure susurros. Hor.* Szeptać do ucha. *Stridunt funes. rudentes. Plin.* *Virg.* Skrzypią powrozy, liny. *Stridunt serpentes. Tibull.* Syczą węże. — *apes. Virg.* Brzęczą pszczoły. — *ignes. Ovid.* Trzeszczą, iskrzą się ognie. || *Stridere dentibus. Cels.* Zgrzytać zębami. *Stridunt stricturae chalybum. Virg.* Chrząści stal pod młotem. *Foribus cardo stridebat ahenis. Id.* Zawiasy od miedzianych skrzypiały podwoi. *Stridens sagitta. Id.* Świsł wydawająca strzała. *Stridentes alae. Id.* Trzepiejące się skrzydła. *Stridentia plaustra. Id.* Skrzypiące kołasy. || *In MSS. poetar. Stridit, stridunt, zamiast stridet, strident.* || *Stridui, zamiast stridi. Prisci.*

STRIDOR, oris, m. (od strideo, albo strido). Skrzyp, świsł, głos ostry, nieprzyjemny, skrzypiący, który się odnosi do ludzi, zwierząt i innych rzeczy. *Stridor, non vox. Plin.* Skrzyp, nie głos. || Mianowicie się odnosi do cieniów zmarłych. *Umbra non facies diro, stridore minantur. Petron.* Twarze cieniów okropnym grozą wrzaskiem. || O rzeczach niezbytowych. — *serae. Cic.* Skrzyp pily. — *aquilonis. Acci.* Świsł północnego wiatru. — *rudendum. Virg.* Tarkot lin, skrzyp powrozów. — *procellae. Propert.* Świsł burzy. *Stridorem dentibus facere. Plin.* Zgrzytać zębami. — *ferri. Virg.* Szczęk żelaza. — *catenae. Id.* Chrząst kajdan.

STRIDULUS, a, um, (od strido s. strideo). *Ovid.* Skrzypiący, trzeszczący, przykry do słuchania. *Stridula plaustra. Ovid.* Skrzypiące kołasy. — *fax. Ovid.* Trzeszcząca, iskrząca się pochodnia. — *examina. Claud.* Brzęczące roje. — *fraxinus. Id.* Strzała leżąca.

STRIGA, ae, z. (od stringo). *Festus* powiada: *strigae adpellebantur ordines rerum inter se continuatae collocatarum, a stringendo dictae. Hygin.* Brozda, zagon, grzęda, ciąg w oraniu, przegon, rząd czego, warsta, skiba roli. || *Charis.* Szyk koni szwadronowych w obozie, albo przedział szków. || *Apul. Ob. Strix.*

STRIGATUS, a, um, (od striga). *Aggen.* in *Front.* Brozdziły, brozdami przeorany, na rzędy podzielony. || Właściwie jest imsl. od *strigo, are, i. e. strigis instruere ect.*

STRIGES, um. Ob. STRIX.

STRIGILECULA, ae, z. Apul. (zdrobn. od *strigilis*). Mała drapaczka lazienka.

STRIGILIS, is, z. (stringo). *Farr.* Gąbka, drapaczka, lazienne narzędzie do chędożenia ciała. || *Cels.* Narzędzie do wpuszczania płynu do ucha. || *Plin.* Bryłka złota. || *Vitr.* Laskowanie snycerskie na słupach wklesle.

STRIGMENTUM, i, n. (od stringo). *Cels.* Brud z ciała schodzący od chędożenia. || *Plin.* Oskrobiny, strużyna.

STRIGO, as, are, (od striga). *Phaedr.* Idąc odpoczywać, mówiąc o koniach i hydletach w biegu zastanawiających się dla odpoczynku lub urynąc poszczajających. || *Strigis aliquid instruere. Ob. Strigatus.*

STRIGO, oris albo STRIGOR, oris, m. (od striga). *Fest.* Zsiadły, krep. || *Plaut.* Człowiek złośliwy.

STRIGOSUS, a, um, (od stringo zamiast corpore stricto etc. od striga, więc equus strigosus, quo in arando strigat s. interquiescit). Chudy, wyschły, mówiący o hydletach zmorzonych głodem lub spracowanych. *Equi strigosiores. Liv.* Szkap, konie nieco chude. *Strigosus canis. Colum.* Pies chudy. || Przenośnie. *Strigosior. Cic.* Suchy mówcy. || *Corpus strigosissimum. Colum.*

STRINGO, ingis, inxi, inctum, ingere, (apłtywo). Mocno ścisnąć, ścigać, związać. — *vulnus. Claud.* Mocno obwiązać ranę. *Gelu stringi. Gell.* Ścinać się od mrozu. || Przenośnie. *Stringenda fides iurejurando. Cic.* Wiara ma być zobowiązana przysięgą. || — *ensem. Virg.* Dobyć miecza. || Szezy-pać, obrywać. — *oleum. Sall.* Obrywać oliwkę. || Obcinać. — *arbores. — frondes. Virg.* Obcinać drzewa, gałęzie. — *remos. Id.* Ociosać wiosła. || Ująć, zmniejszyć. *Nulla potest vis stringere. Lucret.* Żadna siła zmniejszyć nie zdola. || Drasnąć, lekko ranić. *Tela stringentia corpus. Virg.* Pociski, które lekko ranę zadają ciału. || *Stringitur unda noto. Ovid.* Woda zlebką się rusza wiatrem południowym. — *radiis. Claudian.* Słabym światłem przyswiecać. || Przenośnie. Razić.

Membra contactu stringuntur ignis. Quintil. Członki się rażą dotknięciem ognia. || *Virg.* Brzegu się trzymać, nad pobrzeżem żeglować. || *Canis stringit vestigia rostro. Ovid.* Pies wechem dościga zajęczych tropów.

STRINGOR, *ōris*, m. (od *stringo*). Dotknięcie, draśnięcie, dotykanie, ściąganie, albo moc, siła zimnej wody, np. *gelidae aquae. Lucr. i. e. frigus aquae, quo dentes perstringuntur, de dentibus enim ibi est sermo*, t. j. zdrętwienie zębów od zimnej wody.

STRINGOTOMIUM, *ii*, n. *Veget.* Rzekazak albo strug kowalski do wystrugania kopyta.

STRIŌ, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *stria*). *Vitr.* Laskować, żłobkować, wydrażać, np. — *columnas viginti striis. Vitr.* || Ztąd *striatus*, *a*, *um*. *Plin.*

STRITAVUS, zamiast *tritavus* mawiali starożytni. *Fest.*

STRITO, *as*, *are*, (zamiast *tritare*, a *tritu. Foss.*) Powolnie, nierychło dźiać się, zdarzać się; zowią *stritare ab eo, qui sistit aegre*. Inni czytają *stritandum* zamiast *strigandum. Phaedr.*

STRITTIVILLAE albo **STRICTIVILLAE**, *arum*, (od *stringo* i *villus*). Ob. **STRICTIVILLAE**.

STRIX, *igis*, *z*. (στροῖς). *Vitr.* Laskowanie, żłobkowanie sncyerskie. || *Prop.* Sowa, ptak nocny. || *Stat.* Poczwar, czarownica.

STROBILUS, *i*, m. (στροβίλος). *Ulp.* Szyszka sosnowa.

STROBUS (*OS*), *i*, *z*. (σρόβος). *Plin.* Wonne drzewo w Karmanii. || *Id.* Sok bagnowy. Inni zowią *Ladanum i. e. Strobom* (*strobom*). *Plin.*

STROMA, *ātis*, n. (στρομα) *i. q. stragulum.* Pokrycie, kobierzec, materac. *Capitol.*

STROMBUS, *i*, m. (στρομβός). *Plin.* Pław morski twarłoskorupy, kanczakokręty.

STRONGYLOS, *i*, i **STRONGYLE**, *ae*, *z*. (στρογγύλος, okrągły). *Plin.* Wyspa w Syceylii, teraz Stromboli. || *Id.* Rodzaj hałunu.

STRONGYLUS, *i*, m. (στρογγύλος, okrągły). Okraglica; robak wewnętrzny ludzki w drogach urynowych postrzegany.

STRONTIUM, *i*, n. Strontyn; metal zasadowy stroneczany.

STROPHA, *ae*, *z*. albo **STRŌPHE**, *es*, *z*. (στροφη, od στρέφω, obracam). *Vitr.* Wiosłowe wici. || *Macrob.* Wymnach śpiewanych na cześć bogów strofa, czyli część wiersza. || Przenośnie. *Mart.* Wykręt, chyłtrość, oszukiwanie, wybieg prawny.

STROPHADES, *um*, *z*. mnog. (Στροφαδες). *Mela.* Wyspy na morzu Ionskim.

STROPHIARIUS, *a*, *um*, (od *strophium*). Tyczący się kaftanika, gorsetu, napiersnika, truduacy się tēm, należący do tego. || Ztąd *stropharius scil. artifex. Plaut.* t. j. ten co robi rzeczy podobne, wieńczarz, co robi wieniec, *scil. artifex* albo *negotiator*, handlarz.

STROPHIOLUM, *i*, n. (zdrobn. od *stro-*

phium). Mały wieniec, wianek. *Plin. Tertull.*

STRŌPHIUM, *ii*, n. (σρόφιον). *Turpil. ap. Non.* Chustka niewiast rzymskich do pokrycia piersi. || *Fest.* Związka do wiązania wienców. || Przenośnie. *Serta dactylica liga strophio. Prudent.* Spłataj wieniec daktylowym wierszem. || *Auctor. Copae.* Wieniec. || *Apul.* Lina okrętowa.

STROPHOSUS, *a*, *um*, (od *strophus*). Bole brzucha zdjęty, np. *si strophosus fuerit et non facit ventrem etc. Veget. de re vet. Ed. Schneider* ma *strophus*.

STROPHUS, *i*, m. (σρόφος). Ból brzucha. *Veget. de re vet. Apul. de herb. Cels.* pisze po grecku, też *Scrib. Larg. Plin.*

STROPPUS, *i*, m. Wieniec, *i. q. strophium. Plin.*, po grecku σρόφιον.

STRUCTE, *psk.* (od *structus*, *a*, *um*). Właściwie, zwięzłe, porządnie; ztąd ozdobić, np. *structius prodire. Tertull. de cultu femin.*

STRUCTILIS, *e*, *ptnk.* (od *struo*). Z wielu sztuk złożony razem, np. — *canalis. Vitr.* t. j. murowany, — *columna. Ulpian. in Pandect.* — *cloucae. Vitr.* t. j. murowane. || Do murowania służący, np. *caementum. Martialis.*

STRUCTIO, *ōnis*, *z*. (od *struo*). Budowanie, murowanie, razem składanie czego, np. — *scalaris. Inscr. ap. Rejnes.* || Przenośnie, *structio fidei. Tertull.*

STRUCTOR, *ōris*, m. (od *struo*). Budowniczy, mularz, który co razem składa w porządek, np. *res agebatur multis structoribus. Cic.* t. j. budowniemy, mularze. || — *orationis. Apul.* || Który stawia potrawy na stół, stolowy, stolnik, krawczy. *Petr. Martialis. Juvenal. Serv. ad Virg.* powiada: unde *structores dicuntur ferculorum compositores.*

STRUCTŌRIUS, *a*, *um*, (od *struo*) *i. e. ad structorem pertinens.* Budowniczy, tyczący się budowania, należący do budowania. *Tertull.*

STRUCTURA, *ae*, *z*. (od *struo*). *Cic.* Szykowne wielu części w jedno złożenie. *Operum structura. Lucan.* Przekopy, szanice. — *togae. Cic.* Faldowanie togi. || *Liv. Vitr.* Sposób budowania. || *Vitr.* Budowa. || Przenośnie. *Cic.* Stosowny szyk wyrazów, układ zdań i myśli.

STRUCTUS, *a*, *um*, (od *struo*). *Virg.* Zbudowany, sklecony, złożony. *Structa via. Prop.* Droga brukowana. *Structae in pyram arbores. Ovid.* Stos złożony. || Przenośnie. — *insidiae. Tacit.* Uknowane zasadzki. — *acies. Liv.* Wojsko uszykowane do bitwy. *Structa collocatio. Cic.* Krasomowski okres.

STRUES, *is*, *z*. (od *struo*). Rupa. — *corporum. Tacit.* Rupa trupów. — *lignorum. Liv.* Stos drew. || *Senec.* Stos pogrzebowy do palenia ciał. || *Ovid.* Miodownik, kołacz do ofiar.

STRUFETARIUS albo **STRUFERCTARIUS**, (*homo*). *Fest.* Ofiarnik, który czynił

ofiary z kołaczów, pod drzewem od piorunu strzaskanem, wymawiając te uroczyste słowa: *Preceor te, Jupiter, ut mihi volens propitius sis.*

STRUIX, *icis*, *z*. (od *struo*) *i. q. strues.* *Fest.* Stos, kupa, budowa. *Struices patinariae. Plaut.* Stosy ułożone z półmisków. — *cementariae. Solin.* Mularska robota muru w budowaniu. || Przenośnie. — *malorum. Naev.* Mnóstwo nieszczęść.

STRUMA, *ae*, *z*. (od *struo* albo od *ruma*). *Plin.* Wole u gardła, choroba, ślinne jagody, gruczoly. || Przenośnie. — *civitas. Cic.* Sromota miasta. — *vitae. Id.* — życia. || *Catull.* Przechwisko rzymskie.

STRUMATICUS, *a*, *um*, (od *struma*, jak *aquatius od aqua*). *Firmic.* Gruczolowaty, wolaty, wole pod gardłem mający.

STRUMEA, *ae*, *z*. (*herba*). Roślina (od *struma*). Jaskier ziele pomocne na gruczoly. *Plin.*, jest właściwie *ptnk.*, *strumeus*, *a*, *um*. *scil. herba.*

STRUMELLA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *struma*). Mały gruczol. *Marcell. Empir.*

STRUMENTUM, *i*, n. (od *struo*) zamiast *instrumentum.* Narzędzie, np. *nobis contentia ad strumentum aeternitatis demonstrata est. Tertull.*

STRUMOSUS, *a*, *um*, (od *struma*). Wolaty, wole pod gardłem mający, np. — *peduces. Colum.* — *homo. Juvenal.*

STRUMUS, *i*, m. (od *struma*). Roślina pomocna na gruczoly, inaczey *strychnos* zwana. *Plin. Apul. de herb.*

STRUŌ, *is*, *xi*, *etum*, *ere*, (od στρέσω, ukrzepiam). Budować, kleić, składać jedno na drugie. — *domos. Hor.* Stawić domy. — *acervum. Id.* Postawić kupę, brog. — *pyras. Virg.* — stopy. — *aggeres. Caes.* Sypać groble, wał. — *capillos. Claud.* Układać w kędziory włosy. — *telum. Apul.* Tkąć płótno. — *epulas. Ovid.* Sporządzać ucztę. || — *rem. Pers.* Kupić, gromadzić dostatki. || Szykować. — *aciem. Cic.* — *copius. Caes.* Szykować wojsko. || — *verba. Id.* — wyrazy. — *verbum. Quint.* Złożyć wyraz z wielu słów. — *orationem. Gell.* Napisać mowę. || *Ruac.* — *insidias. Liv.* — zasadzki. — *mendacium. Liv.* Rłamać. — *sibi viam ad potentiam. Tacit.* Torować sobie drogę do jedynowładztwa. — *causas. Tacit.* Zmyślać przyczyny. — *aliquem. Id.* Naprawiać kogo na kogo. || *Val. Flacc.* Stanowić, przedsiębrać. || — *pedem in XII. Tab.* Cofać się, uciekać.

STRUPEARIA. Ob. **STROPPUS**.

STRUPPUS, *i*, m. *Fest.* Wieniec z koższysk roślin pleciony, który kładziono na głowę bożków. || *Isidor.* Powroz do wiązania wiosel.

STRUPTUM. Ob. **STROPPUS**.

STRUTHIUS, (*Struthus*) albo **STRUTHIUS**, *a*, *um*, (στρούθιος *i. e. passerinus*, *a*, *um*, od στρούθός, *passer*, np. — *malu* albo *scil. mala*. Rodzaj pigwy. *Plin. Struthes. Cato. Plin. Struthia. Colum.* || *Struthes i. e. penis. Fest.* powiada: *Struthes in*

minis praecipue vocant obscenam partem virilem, a salacitate videlicet passeris, qui graece στρούθός dicitur.

STRUTHIO, *ōnis*, m. (od στρούθός). Straś, ptak. *Capitol. Vopise.* Pliniusz nazywa *Struthiocamelus*, też *Petr. Claudian.*

STRUTHIOCAMELINUS, *a*, *um*, (od *struthiocamelus*). Strusi, od strusia ptaka, np. *seum. Plin.*

STRUTHIOCAMELUS. Ob. **STRUTHIO**. **STRUTHION** albo **STRUTHIUM**, *ii*, n. (στρούθιον). Mydlinica, mydlenik, roślina. *Plin.*, inaczey zwana *radicula. Plin.*

STRUTHOPHAGI, *orum*, (Στρούθοφαγί, jedzący strusie mięso). Naród w Etiopii. *Strabo.*

STRUTHŌPUS, *ōdis*, *z*. (στρούθόνους). *Struthopodes feminae. Plin.* Niewiasty strusie nogi mające.

STRYCHNINUM, *i*, n. Strychnina; zasada alkaliczna wileczego oka.

STRYCHNOS, *i*, m. i **STRYCHNON** albo **STRYCHNUM**, *i*, n. (στρούχνος i στρούχρον). Roślina inaczey *strumus*, też *trychnos*, też *solanum* zwana, psinkki, cien nocny. *Plin.*

STRYME, *es*, albo **STRYMA**, *ae*, *z*. (Στρούμη). *Steph. Byzant.* Miasto w Tracji nad morzem Egejskim.

STRYMO, *ōnis*. Rzeka. Ob. **STRYMON**.

STRYMON i **STRYMO**, *ōnis*, m. (Στρούμων). *Plin.* Rzeka w Macedonii i Tracji. || *Stat.* Tracja. || *Strymonis, idis, z*. (Στρούμων). *Propert.* Należąca do Strymonu rzeka, Strymonka niewiasta tracka, amazonka. || *Strymonius, a*, *um*, (Στρούμόνιος). *Virg.* Tyczący się rzeki Strymonu, tracki.

STUDEO, *es*, *dūi*, *dere*, n. (od σπουδῆ i σπουδάω). Łożyć staranie, pilność w jakiej rzeczy, starać się, przykładając się, usilować. *Studere virtuti, laudi, dignitati. Cic.* Starać się o cnotę, chwałę i godność. — *rebus novis. Caes.* Coś nowego zamyslać. — *vitae alicujus. Plaut.* Dbać o życie czyje. || Z przyp. *Non studet tui. Cic.* Nie dba o tobie. || Z przyp. *Minus has res studere. Plaut.* Mniej dbać o te rzeczy. || Przykładając się do nauk, uczyć się. — *scientiae. — huic arti. Cic.* Przykładając się do nauk, do wymowy. || Kwapić się. *Studet portum intrare. Nep.* Kwapić się wejść do portu. || Sprzyjać, iść za czyją stroną. — *Marcello. Hirt.* Sprzyjać Marcellowi. || Chcieć, żądać, pragnąć. *Seire igitur studeo. Cic.* Chcę więc wiedzieć. *Popularium animos studere. Liv.* Zabiegać względów popóstwa.

STUDIŌSE, *psk.* (od *studiosus*, *a*, *um*). Starowny, pilnie, chętnie, ochotnie, np. — *discere. Cic.* — *audire. Cic.* — *ludere pila. Id.* — *commendare. Cic.* — *studiosius commendare. Id.* *Studiosissime. Plin. Suet.*

STUDIŌSUS, *a*, *um*, (od *studium*). Pilny, starowny, troskliwy, upodobanie w czym mający. — *placendi. Cic.* Chcący się podobać. — *venandi.* Lubiący polowanie. *Munditium studiosissimus. Suet.* Wytworny w ochędóztwie. — *equorum. Ovid.* Kochający się

w koniach. || *Cic.* Miłośnik, przyjaciel nauk, mianowicie kochający wymowę. *Studiosa disputatio. Quintil.* Filozoficzna rozprawa. || Chętny, sprzyjający. — *mei. Cic.* Maie sprzyjający. *Studiosior alterius partis. Suet.* Przychylniejszy do drugiej strony. *studiosissimus. Cic.* || *Studiosi* tak zwana księga albo dzieła Plinijusza starego. *Plin.*

STUDIUM, *ii*, n. (*σπουδή*). Staranie, pilność, chęć, gorliwość, żądza. *Summo studio discere aliquid. Cic.* Z bardzo wielką pilnością uczyć się czego. *Incensi studio. Id.* Zapaleniu chęcią. — *fallendi. Id.* Chęć oszukiwania. *Suo quisque studio maxime ducitur. Id.* Każdy się swoją chęcią bardzo powołuje. || Chęć, miłość, usilność w przykładaniu się do nauk. *Studiosi doctrinam deditus. Cic.* Oddany nauce. *Studiosi vacare. Suet.* Przykładać się do nauk. || Miłość, chęć, przywiązanie ku komu. *Retinere hominum studium. Suet.* Zachować miłość, chęć, przyjaźń ludzi. *In senatu erant studia. Tac.* Wsenacie były fakeje. || *Studia. Nep.* Obyczaje, skłonności. — *principum. Cic.* Obyczaje królów. || *Studio. Cic.* Umyslnie, chętnie. || Ten wyraz rozmaite ma sposoby mówienia. *Studio flagranti aliquid facere. Cic.* Z wielką gorliwością co czynić. *Ardere studio alienus rei. Id.* Pałać chęcią jakiej rzeczy. *Dare se studio eloquentiae. Id.* Przykładać się do wymowy. *In id studium incumbite. Id.* Przyłożyć do tego usilności. || *Studium. Capitol.* Szkoła. || *Modesti. Pandect.* Staranie, pomoc.

STULTE, psk. (od *stultus*, *a*, um). Głupie, nierozsądne, niebaczne. — *facere. Plaut.* Głupie postępować. *Haud stulte sapit. Terent.* Nie głupie sądzisz. — *data vina bibendo. Ovid.* Niepomiarowanie pijąc. *Stultus. Liv.*, *stultissime. Cic.*

STULTESCO, *scis*, *scēre*, n. (od *stultus*). *Plaut.* Głupieć, stawać się głupim, np. *prae ter speciem stultescis. Plaut.*

STULTILOQUENTIA, *ae*, *z*. (od *stultiloquus*). Głupiomówność albo głupia mowa, np. *occlusiorem habent stultiloquentiam. Plaut.*

STULTILOQUIUM, *ii*, n. (od *stultiloquus*). Głupiomówność, albo głupia mowa, np. *nisi suppressis tunc stultiloquium. Plaut.*

STULTILOQUUS, *a*, um. Głupiomówny, który głupie mówi, np. *tace stultiloque! nescio quid etc. Plaut.*

STULTITIA, *ae*, *z*. (od *stultus*, *a*, um). *Cic.* Głupstwo, nierozum, nierozsądek. || *Plin.* Nieumiejętność. || *Plaut.* Głupstwo, przywara młodości. || *Kurestwo*, wsteczeczeństwo, miłośki. *Plaut. Terent.* || *Nieuwaga*, niebaczność, zapamiętałość. *Cic.*

STULTITIES, *ei*, *z*. (od *stultus*, *a*, um) *i. q. stultitia. Cic.*

STULTIVIDUS, *a*, um, (zdrobn. od *stulte i video*). *Plaut.* Który głupie i opacznie widzi, np. *vin' jam faciam, ut stultividum te fatearis? Plaut.*

STULTULUS, *a*, um, (zdrobn. od *stul-*

tus, *a*, um). Głupi, niebaczny, nierozsądny, mówiąc zmniejszającym sposobem, trochę nieco głupi. *Apul.*

STULTUS, *a*, um, (podobno od *stolidus* przez skróć). Prosty, głupi, nieuczony, nierozsądny, zapamiętały, niebaczny, nie mądry, nieroztropny, nierozumny, np. — *homo. Cic. Ter.* — *mulier. Plaut.*, *stultissimi (homines). Sall.*, *stultissima persona. Cic.*, *nisi sis stultior stultissimo. Plaut.*, *stultae dies, i. e. stulte acti. t. j. dni głupie przepędzone. Tibull.*, *reddere aliquem stultior. Cic.* || *Ztąd stultus*, rzeczow. *t. j. głupi*, nierozsądny, niebaczny człowiek, np. *vita stulti. Sen.*, *stultorum plena sunt omnia. Cic.* || W Rzymie uroczystość zwana, albo *stultorum lux festa. Ovid.*, inaczej *Quirinalis* zwana. || *Stolidus i stultus*, używają się pospolu. *Ob. Stolidus.*

STŪPA, *ae*, *z*. (*στυπή*). *Cic.* Zgrzebie lniane albo konopne.

STŪPARIUS, *a*, um, (od *stupa*). *Plin.* Zgrzebnny, ze zgrzebi.

STUPEFACIO, *is*, *feci*, *factum*, *eēre*, (od *stupeo i facio*). *Liv.* Zdumiewać, aż do zdumienia zadziwić, zastanowić, zdumiałym uczynić, np. *privatos, luctus. Liv. t. j. nieczulym, nieużytym, twardym czynić, sensus gelidos stupefecerat horror. Sil.*; *ztąd stupefactus, a*, um. *Cic. Virg. Lucan. Ovid.*

STUPEFACTUS, *a*, um, (imsl. od *stupefacto*). Zdumiały. *Cic. Virg. Ovid.*

STUPEFIO, *is*, *factus sum*, *fieri. Propert.* Zdumiewać się, dziwić się.

STUPENDUS, *a*, um, (imsl. od *stupeo*). *Val. Max.* Dziwny, godny podziwiania.

STUPENS, *tis*, r. współ. (od *stupeo*). *Cic.* Zdumiewający się, martwiejący, osłupiały. *Vini natura ad frigus stupens. Plin.* Wino, które od zimna traci swą dzielność.

STUPEO, *es*, *ui*, *ēre*, n. (od *σπῆω* albo od *τυγώω*, głupim czynić). Martwieć, drętwieć, tracić zmysły. *Cum semisomnis stuperet. Cic.* Gdy na pół senny nie był przy zmysłach. || Odnosi się do rzeczy nieżywych. *Stupent ubi undae. Senec.* Gdy stoją wody. || Bydź osłupiałym. — *novitate. Quintil.* Nowością bydź przerażonym. || Zdumiewać się, bardzo się dziwić. *Admiror, stupeo. Marti.* Dziwić się, zdumiewam.

STUPESCO, *scis*, *pui*, *scēre*, (od *stupeo*) *i. q. stupeo*, np. *stupescat. Cic.* *Ob. STUPEO.*

STUPEUS, *a*, um, (od *stupa*). Zgrzebnny, ze zgrzebi. *Stupea vincula. Virg.* Powrozy. — *retinacula puppis. Virg.* Liny kotwiczne.

STUPIDITAS, *ātis*, *z*. (od *stupidus*, *a*, um). Nieczułość, nieużytość, twardość, nierozsądek, niebaczność, nierozumność, głupstwo, głupota. *Cic. Acc. ap. Non.*

STUPIDO, *as*, *are*, (od *stupidus*, *a*, um). *Martian. Cap.* Zdumiewać, zdumiałym, głupim kogo czynić, np. — *aliquem. Id.*

STUPIDUS, *a*, um, (od *stupor* albo *stupro*). Nieczuły, nieużyty, twardy, bez zmysłów, bez pamięci, bez rozumu, głupi, nie-

baczny, zapamiętały, nie przy zmysłach będący, zdrętwiały, tępy, głupi, zdumiały, osłupiały. *Quid stas stupida? Plaut.* Czemu głupia stoisz? || *Stupidus. Capitol.* Blazen, śmieszek. || *Stupidi colles. Venant. Fortun.* Pagórki nieprzystdatne do uprawy. *Stupidissimus. Tertull.*

STUPOR, *ōris*, m. (od *stupeo*). Zdrętwienie, ogłupienie. — *sensuum. Cic.* Zdrętwienie zmysłów. || Przenośnie. *Id.* Głupstwo, tępość, nieczułość. || Zbyteczne podziwianie, zadumienie. — *omnes incessit. Justin.* Wszystkich w nadzwyczajne zadumienie wprawilo.

STUPORATUS, *a*, um, (od *stupor*, właściwie imsl. od *stuporo*, *are i. e. stupore aliquid adfocere*, albo *implere etc.*) Głupim, szalonym czynić, np. *omnis gloria vana et stuporata. Tertull. de cultu femin. h. e. quam stupore et insana admiratione homines prosequuntur.*

STUPPA, *STUPPARIUS*, *STUPPEUS*, (od *στυπή*, *στυπή i. e. stupa*, *stuppa*. *Ob. STUPA. STUPARIUS, STUPEUS.*

STUPRATIO, *ōnis*, *z*. (od *stupro*, *are*). Zgwałcenie niewiasty. *Arnob.*

STUPRATOR, *ōris*, m. (od *stupro*, *are*). Gwałcieciel, wszetecznik, kurewnik. *Quintil. Suet. Sen.* Stuprator suus zamiast sui. *Apul.*

STUPRATUS, *a*, um, (od *stupro*, *are*). Zgwałcony. || *Stupratorum iudicium. Cic.* Sąd przekupiony.

STUPRE, psk. (od *stuperus*, *a*, um, skróceniem *stuprus*, *a*, um). Szkaradnie, sprośnie, haniebnie, sromotnie. *Nelus ap. Fest.*

STUPRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *stuprum*). Zeszpecić, zesromocić, zelżyć, zhańbić, zgwałcić. — *mores. Tertull.*; *ztąd zgwałcić niewiastę, np. — filiam. Cic. Plaut. Lucretia vi stuprata. Cic.* || Też = *iudicium*, np. *emto stupratorum iudicio. Cic.*

STUPROSUS, *a*, um, (od *stuprum*). Wszeteczny, bezwstydnny, skurwiały, np. — *meus. Val. Max.*

STUPRUM, *i*, n. Właściwie sprośny, haniebny czyn, sromota, hanba, wstyd, zawstyżenie, (podobno zamiast *stuprum*, od *stuperus*, *a*, um, *scil. facinus*. *Festus* mówi: *stuprum iest i. q. turpitudine*. || Gwałt, zgwałcenie niewiasty, panny. || Nierząd, skażenie, np. *stupri commercium habere. Val. Max.* Mieć sromotne obcowanie. || *Fest.* Hanba, nieślawa, sromota.

STURNUS, *i*, m. *Plin.* Szpak, ptaszek.

STYGIALIS, *e*, ptak. (od *Styx*) zamiast *Stygis*, np. — *sacra. Virg. i. e. magica.*

STYGIUS, *a*, um, (*Στυγιος*). Tyczący się podziemnego jeziora Styxu, tam znajdujący się, Stygijski, Styxowy, piekielny. — *Jupiter. Inscr.* — *frater. Virg.* Pluton. — *custos. — canis. Sen.* Cerber. *Stygia. Juno. Stat.* Prozerpina. *Stygius carmen. Lucan.* *Stygiae preces. Sen. p.* Zaklinania czarodziejskie. — *canes. Lucan.* — *virgines. Ovid.* Harpije, Furje. — *sorores. Id.* Parji.

STYLOBATA, *STYLOBATES*, *ae*, m. (*στυ-*

λοβάτης). Podstawek słupów snycerskich albo filarów kamiennych, pedestal, postument słupa.

STYLUS, *i*. *Ob. STILUS.*

STYMA, *ātis*, n. (*στυμμα i. e. spissamentum*). Sama rzecz albo treść maści, np. *ratio facienda duplex: succus et corpus, ille olei generibus fere constat, hoc odoratum: haec stymmata vocant, illa hedysmata. Plin.* *t. j. wonny olejek albo maść.*

STYMPHALICUS, *a*, um, (*Στυμφαλικός*). *Plaut.* Tyczący się jeziora Styfmalus w Arkadyi. — *aves. Plaut.*

STYMPHALIDES. *Ob. STYMPHALIS.*

STYMPHALIS, *is i idis*, *z*. (*Στυμφαλῖς*). *Ovid.* Tycząca się jeziora Styfmalus w Arkadyi. || *Stymphalides aves. Hygin.* Ptaki jeziora Styfmalus, które gdy pustoszyły Arkadyę, pozabijane zostały przez Herkulesa.

STYMPHALIUS, *a*, um, (*στυμφαλίος*). *Catull.* Należący do jeziora Styfmalus.

STYPTERIA, *ae*, *z*. (*στυπτερία*, *halun*). *Halun. Ulpian. in Pandect.*

STYPTICUS, *a*, um, (*στυπτικός*, *vim adstringendi habens*). Ścisakający, mający moc ściskania, np. — *medicamenta*, *t. j. lekarstwa* mające moc ściskania. *Plin.*, *vinum stypticum. Pallad.*

STYRAX, *ātis*, m. (*στυράξ*). *Plin.* Styrak drzewko wonne. || *Id.* Żywica pachnąca z tegoż drzewka.

STYX, *ygis i ygos*, *z*. (*Στυξ*). *Plin.* Źródło w Arkadyi, zjad się przeistacza w rzekę lub jezioro. || *Virg.* Bagno piekiel. || *Id.* Piekło, np. *Stygias juravinus undas. Ovid.* || Świat podziemny, np. *Styx atra. Virg.*, *aliquem ad Stygia dare. Ovid.*, albo *mittere. Id.*, *ad Stygia venire. Ovid.* || Styx, truczna, np. *miscuit undis Stygia Sidonii. Sen.*

SU

SUAD TED *i. e. sic te. Fest.*

SUADA, *ae*, *z*. *Ob. SUADUS.*

SUADELA, *ae*, *z*. (od *suadeo*). Namowa, zachęta, porada, np. *jam perducebam illam ad me suadela mea. Plaut.*, *consilia et suadela. Apul.* || *Ztąd* jakoby osoba albo bogini wymowy, np. *scilicet uxorem cum dote fidenque et amicos, et genus et formam regina pecunia donat, at bene numatum decorat Suadela Venusque. Hor.*

SUADENTER, psk. (od *suadens* imsl. od *suadeo*). *Arnob.* Namownie, skutecznie namawiając, przekonywając, np. — *loqui in litibus. Id.*

SUADEO, *es*, *si*, *sum*, *dēre*, (podobno od *suavis*, *quia, qui suadent, suavia dicere et suaves videri volunt*). Radzić, dawać radę, namawiać, zachęcać, pobudzać. — *pacem, de pace. Cic.* Radzić pokój, namawiać do pokoju. — *legem. Id.* Namawiać do przyjęcia prawa. — *digito silentia. Ovid.* Skinieniem palca nakazywać milczenie. || *Cic.* Przekonywać. || *Bier. Suadetur. Plaut.* Radzi się. || *Verba suadentia. Stat.* Wyrazy la-

godne, mile, przyjemne. || Odnosi się do rzeczy nieżywnych. *Suadentque cadentia sidera somnos. Virg.* I gaszące gwiazdy światło do spoczynku wzywa. || Ztąd *suasus*, *a*, *um*, zamiast *persuassus. Apul.* || Podmawiać, namówić, wmówić, wyperswadować komu, np. *mihi ab adolescentia suasisset. Cic.*, ob meum *suasum. Terent.* t. j. z mojej namowy, perswazji; *per suasum. Ulpian. in Pandect.* t. j. przez namowę.

SUADILUDIUS. Ob. **SUAVILUDIUS.**

SUADUS, *a*, *um*, (od *suadeo*). Radzący; ztąd *male suadus*, źle radzący. || Namawiający, wstawiający, np. — *facundia. Symmach.* || Ztąd *Suada*, t. j. wymowa, krasomówstwo, też jako osoba, np. *Cetegus* od Enniasza był nazwany *Suadac medulla*, też *Cic. Quintil.* || Przyjemny, miły, luby, wdzięczny, np. — *conjug. Martial.* *Suada*, przezwisko Weneri. *Serv. ad Virg.*

SUALTERNICUM. Ob. **SUBALTERNICUM.**

SUAMET i. e. *sua ipsius.* Ob. **SUUS**, *a*, *um*.

SUAPTE i. e. *sua ipsius.* Ob. **SUUS**.

SUARIUS, *a*, *um*, (od *sus*). Świni, świński, od świni. — *forum. Ulp.* Targowisko, gdzie sprzedawano świnię. || *Suaria*, *seil. negotiator. Inscr.* Świni handel. || *Suaris*, *seil. negotiator. Plin.* Przekupien świni. — *seil. pastor. Id.* Swinopas, świniarz.

SUASIO, *ōnis*, *z.* (od *suadeo*). Rada, radzenie, dawanie rady, namowa, namawianie, perswazyja, np. *suasionem necessariam iudicat. Sen.* || Polecenie, zalecenie w mowie, np. *suasio legis. Cic.* t. j. zalecenie prawa, *praecepta dare de suasionibus. Cic.*

SUASOR, *ōris*, *m.* (od *suadeo*). Ten, co komu radzi, który daje rady, radzieciel, poradnik, doradczający, poradca, doradca, np. — *deditionis. Cic.* — *facti. Id.* — *pacis. Ovid.*, *haec epistola non suasoris est, sed rogatoris. Cic.*, *me suasore et impulsore factum est. Plaut.*

SUASORIUS, *a*, *um*, (od *suadeo*). Tyczący się dającego rady, namowy, należący do tego, np. — *pars. Quintil.*; ztąd *suasoria seil. oratio. Quintil.* t. j. mowa dająca radę; *declamare suasorias. Quintil.* || Tytuł księgi Seneki: *Suasoriae seil. orationes* albo *declamationes*; — *oscula. Apul.*

SUASUS, *a*, *um*. Mający ciemny kolor. Festus powiada *Suasum colos* (i. e. *color*) *adpellatur, qui sit ex stillicidio fumoso in vestimento albo.* || Ztąd *Suasum* rzeczow. Sada mularska, czernidło. *Plaut.* || *Imsl.* od *suadeo*. Ob. *Suadeo*.

SUASUS, *us*, *m.* (od *suadeo*) i. q. *suasio*. Rada, radzenie, dawanie rady, namowa, namawianie, perswazyja, np. ob. *meum suasum. Ter.*, *per vim vel suasum. Ulpian. in Pandect.* *Et ille jussu et increpitu ea (daemonia) expellens, non suasu etc.* *Tertull.*

SUATIM, *psk.* (od *sus*). Świsko, po świni-

sku, świniśkim sposobem, np. *canatim, suatim, bovatim. Nigid. ap. Non.*

SUAVE zamiast *suaviter*. Ob. **SUAVIS**. **SUAVEOLENS** albo **SUAVE OLENS**, *tis*, *r.* *współ.* (od *suave pska* i *imsl. olens*). Przyjemnie pachnący, np. *et suave olentia (suaveolentia) mala. Catull.* t. j. przyjemnie pachnące owoce.

SUAVEOLENTIA, *ae*, *z.* (od *suaveolens* s. *suave olens*). Przyjemny zapach, wonność; ztąd przenośnie, — *pudicitiae. Sidon. Augustin.*

SUAVIATIO albo **SAVIATIO**, *ōnis*, *z.* (od *suavior* albo *savior*, albo *suavio, savior, are*). Całowanie, pocałowanie. *Plaut. Gell.*

SUAVIDICUS, *a*, *um*, (od *suave* i *dico* zamiast *suave dicens*). Wdzięcznie, przyjemnie mówiący, np. — *versus. Lucret.*

SUAVILLUM albo **SAVILLUM**, *i*, *n.* (podobno *seil. libum*, od *savillus*, *a*, *um*, słodkawy). Rodzaj słodsze ciasta albo placka. *Cato.*

SUAVILOQUENS, *tis*, *r.* *współ.* (od *suave* i *imsl. loquens* zamiast *suave loquens*). Przyjemnie, mile mówiący, przyjemny albo miły (względem słów), np. — *os. Enn. ap. Cic.*, — *juennditas. Cic. ap. Gell.*, — *carmen. Lucr.*

SUAVILOQUENTIA, *ae*, *z.* (od *suaviloquens*). Wdzięczna, przyjemna, miła mowa. *Cic.*

SUAVILOQUUS, *a*, *um*, (od *suave* i *loqui*). Wdzięcznie, mile, przyjemnie mówiący (względem słów), np. — *versus. Lucr.*

SUAVILUDIUS, *ii*, *m.* (od *suavis* i *ludus* albo *ludere*). Który się rozwesela, nieciesz, bawi widowiskiem, igrzyskiem, np. *defensio suaviludii. Tertull. de spectac.* Inni czytają *suaviludius* t. j. który co radzi.

SUAVIO albo **SAVIO**, *as*, *are*, (od *suavium* albo *savium*). Całować. *Pompon. ap. Non.*

SUAVIOLUM albo **SAVIOLUM**, *i*, *n.* (zdrobn. od *suavum* albo *savum*). Całowanie, pocałowanie, mówiąc zmniejszającym sposobem, *huzia*, *całusek. Catull.*

SUAVIOR albo **SAVIOR**, *aris*, *atus sum*, *ari*, *dep.* Całować, np. — *aliquem. Cic. Catull. Gell.* || Też *Suavio* albo *Savio. Pompon. ap. Non.*

SUAVIS, *e*, *ptnk.* (od *σδύς* zamiast *σδύς*, przyjemny). Słodki, miły, zatem przyjemny, mówiąc o podnieceniu, o uszach, np. *quod suave est aliis, aliis fit amarum. Lucr.* — *odor. Cic.* — *anima vini. Phaedr.*, *radix suavisissimi gustus et odoris. Plin.*, *agua suavior. Plin.* — *sopor. Lucr.* || W ogólności, miły, przyjemny. — *flores. Lucr.* — *homines. Cic.* — *odor. Plin.* — *sonus. Farr.* — *amicitia. Lucr.* *color suavior. Plin.* || Jako *ptnk.*, np. *suave resonat locus. Hor.*, *suave rubens. Virg.*, też *suave olens*. Ob. *Suaveolens*.

SUAVITAS, *ātis*, *z.* (od *suavis*). Słodkość, przyjemność. — *odorum. Cic.* Przyjemność zapachów. — *puellaris cum virginali vercundia. Id.* Piękność dziewicza z panińskim wstydem. — *oris. Nep.* Piękna wymowa. ||

Przenośnie. *Suavitas ingenii. Cic.* Łagodność charakteru.

SUAVITER, *psk.* (od *suavis*). Słodko, mile, przyjemnie, miłym, przyjemnym sposobem, np. *quam suaviter voluptas sensibus blanditur. Cic.*, *suaviter gravis. Plin.* || Przenośnie, słodko, mile, przyjemnie, rozkosznie, powabnie, przyjemnym sposobem, np. *suavia loqui. Cic.* — *dicere. Id.*, *suavissime legere. Plin.* || Przyjemnie t. j. z przyjemną wymową, *suavissimae scriptae literae. Cic.* *Suavius vivere. Hor.*

SUAVITUDO, *inis*, *z.* (od *suavis*) zamiast *suavitas*. Słodkość, przyjemność, np. *pronuntiationis suavitudo. Auct. ad Herenn.* *Suavitudo. Plaut. Lactant. Turpil. ap. Non.*

SUAVIUM albo **SAVIUM**, *ii*, *n.* Usta, gęba, warga, np. *savia super savia dare alieni. Plaut.* t. j. całować; *alieni saviu facere* zamiast *dare. Plaut.* || Całowanie. *Ter.* || Pieszczotliwe słowo, np. mój gołąbku, moje serduszek, np. *meum saviu. Ter.* || *Suavium a suavitale.*

SUB, (*ὑπὸ*). Pod, przyimk. rządz. przyp. czwartym, gdy znaczy poruszenie z miejsca na miejsce. *Exercitum ejus sub jugum missum. Caes.* Jego wojsko poszło pod haniebne sroszki. || Rządzi niekiedy przyp. szóst. *Sub terra. Liv.* Pod ziemią. || Ze słowami oznaczającymi spoczynek rządzi przyp. szóstym. *Manet sub Jove frigidus venator. Horat.* Zostaje myśliwy pod gołęb niebem. *Sub terra habitare. Cic.* Mieszkać pod ziemią. || Czasem rządz. przyp. czwartym. *Quae sub sensus subjecta sunt. Cic.* To, co pod zmysły podpada. || Przenośnie. *Sub ea conditione. Cic.* Pod tym warunkiem. *Sub poena mortis. Suet.* Pod karą śmierci. || Czasem się kładzie przyimek *de*. *De sub pedibus. Pallad.* Z pod nóg. *De sub Alpibus. Flor.* Z pod Alpów. || Odnosi się do czasu i znaczy z przyp. szóst. *in. Sub ipsa profectio. Caes.* W czasie odjazdu. *Sub somno. Cels.* We śnie. *Sub nocte. Flor.* W nocy. || Malo co przed tēm, albo zaraz, po, około. *Sub ortum ferme lucis. Liv.* Prawie na świtanie. *Sub eodem tempore. Ovid.* Pod ten czas. *Sub finem certaminis. Liv.* Pod koniec walki. || Znaczy porządek albo bliskość miejsca. *Sub eas litteras, et. Cic.* Po tym liście. *Bacchi sub nomine Juno risit. Ovid.* Usłyszawszy imię Bachusa Junona się zaśmiała. || *Sub*, zamiast *ante. Sub oculis. Caes.* Przed oczyma. || Zamiast *pro*, *sub luce. Ovid.* We dnie. || *Sub*, wyraża rozmaite sposoby mówienia. *Manere sub armis. Liv.* Być uzbrojonym. *Sub expectatione. Colum.* Czekać. *Statua sub aere. Inscr.* Posąg z miedzi. || *Sub vos placo. Fest.* Pokornie was proszę. || W słowach złożonych znaczy zmniejszenie, np. *subdulis*, *subiraseor*, albo ukrycie rzeczy jakiej, np. *suborno*, niekiedy pod, np. *subhaereo*, czasem poruszenie oznaczające z pod, w górę, np. *subrigo*, niekiedy zastępstwo albo podwładność, np. *submagister*, i t. d.

Tom II.

SUBABSURDE, *psk.* (od *subabsurdus*, *a*, *um*). *Cic.* Nieco niedorzecznie, zdroźnie.

SUBABSURDUS, *a*, *um*, (od *sub* i *absurdus*). *Cic.* Nieco niedorzeczny, zdroźny, nie stosowny.

SUBACCUSO, **SUBADCUSO**, *as*, *are*, (od *sub* i *accuso*). Nieco obwiniać, oskarżać, np. — *aliquem. Cic.*

SUBACIDUS, *a*, *um*, (od *sub* i *acidus*, *a*, *um*). Trochę kwaśny, przykwasny, np. — *vinum. Cato.*

SUBACTARIUS, *a*, *um*, (od *subigo*). Wyprawujący skóry, garbarski; ztąd *Subactarius*, rzeczow. t. j. garbarz, który wyprawia skóry, np. — *coriarius. Inscr. ap. Gruter.*

SUBACTIO, *ōnis*, *z.* (od *subigo*). Przerabianie, przetłuczenie, przegniecenie, garbowanie, wyprawianie skóry, zucie, zwanie, np. — *ciborum. Arnob.* t. j. zucie pokarmów, *subactiones. Fitr.* t. j. przerabiania, przemieszczanie, rozrabianie. || Przenośnie, obrobienie, wypracowanie, uprawa, rozwijanie się rozumu, dowcipu, np. *subactio autem ingenii est usus, auditus, lectio, literae. Cic.*

SUBACTOR, *ōris*, *m.* (od *subigo*). *Lampr.* Rozpustnik, sodomczyk, co się grzechem sodomskim bawi.

SUBACTUS, *us*, *m.* (od *subigo*). Rozczynianie, rozrabianie. *Plin.*

SUBACTUS, *a*, *um*, (od *subigo*). *Colum.* Rozczyniony, zarobiony, ugnieciony jako ciasto. || Przenośnie. *Cic.* Polerowany, ćwiczony. || *Fitr.* Pilnie wypracowany. || Podbity, zwyciężony. — *populus. Cic.* — *naród.* || Zmuszony. — *metu. Liv.* — *bojaźnią.* — *vi amoris. Tac.* Zwielony siłą miłości.

SUBADCUSO albo **SUBACCUSO**, *are*. Ob. **SUBACCUSO**.

SUBADJIVA, *ae*, *m.* (od *sub* i *adjuvo*). Pomocnik, pomagacz przy jakim urzędzie, asystent, poręcznik. *Cod. Justin.*

SUBADMOVEO, *es*, *movi*, *motum*, *ēre*, (od *sub* i *admoveo*). *Colum.* Powoli podmykać, zbliżać. || *Id.* Przypuszczać stadnika do bydła.

SUBADROGANTER. Ob. **SUBARROGANTER**.

SUBADSENTIO albo **SUBADSENTIOR**. Ob. **SUBASSENTIO**.

SUBAERATUS, *a*, *um*, (od *sub* i *aeratus*, *a*, *um*). Mający w sobie kruszec albo miedź, np. — *aerum. Persi.* t. j. nieczyste złoto.

SUBAGIGATIO albo **SUBIGITATIO**, *ōnis*, *z.* (od *subagito*, *are*). *Plaut.* Wszeteczne dotykanie.

SUBAGITATRIX albo **SUBIGITATRIX**, *icis*, *z.* (od *subagito*, *are*). *Plaut.* Która się wszetecznie dotyka, np. *ne me adirecta, subigitatrix. Plaut.*

SUBAGITO albo **SUBIGITO**, *as*, *are*, (od *sub* i *ago* albo częstotl. od *subigo*). *Plaut.* Wszetecznie dotykać. || *Apul.* Do nierządu namawiać. || *Subicitare* zamiast *subigitare. Plaut.*

SUBAGRESTIS, *e*, *ptnk.* (od *sub* i *agres-*

stis). Nieco chłopski, wiejski, np.—*ingenium. Ammian.*, *subagreste quiddam planeque subrusticum. Cic.*

SUBALARIS, e, ptuk. (od *sub* i *ala*, skrzydło, podpasze). Znajdujący się, będący pod skrzydłem, np.—*plumae. Lamprid.* || Znajdujący się pod pachą, np.—*telum. Nep.* t. j. pugiinal.

SUBALBENS, tis, r. współ. (imsl. od *sub-albeo*). Białawy nieco, trochę biały. *Cassiodor.*

SUBALBEO, es, ere, (od *sub* i *albeo*). Nieco, trochę być białem, białawym; ztąd *subalbens*, białawy. Ob. *Subalbans*.

SUBALBICO, as, are, (od *sub* i *albico*, are). Nieco być białym; ztąd *subalbicans*. Trochę bielejący się. *Farr.*

SUBALBIDUS, a, um, (od *sub* i *albidus*, a, um). Nieco biały, białawy, np.—*folia. Plin.*, *pars corrupta subalbida. Cels.*

SUBALBUS, a, um, (od *sub* i *albus*, a, um). Trochę biały, białawy, np.—*sabulo. Farr.*

SUBALPINUS, a, um, (od *sub* i *Alpinus*, a, um). Znajdujący się, będący, leżący pod Alpami, np.—*Italia. Plin.*—*montes. Id.*

SUBALTERNICUM, i, n. Gatunek żółtego albo czerwonego bursztynu (*fulvum electrum*). *Plin.*

SUBAMARUS, a, um, (od *sub* i *amarus*, a, um). Nieco gorzki, gorzkawy, np. *alios dulcia alios subamara delectant. Cic.* || *Subamarum*, psk. Gorzko, np.—*adridens. Ammian.*

SUBAPERIO, is, ire, (od *sub* i *aperio*) zamiast *aperio*. Otwierać, otworzyć. *Arnob.*—*auriculam sub eutem. Apic.*

SUBAQUANEUS, a, um, (od *sub* i *aqua*). Znajdujący się, będący pod wodą. *Tertull.*

SUBAQUILUS, a, um, (od *sub* i *aquilus*, a, um). Śniadawy, zarywający na czarny kolor, brązawy, np.—*vultus. Trebell. Poll.*—*corpus. Plaut.*

SUBARATOR, ōris, m. (od *subaro*, are). Podorywacz, który plugiem podorywa, np. około drzew, winnic. *Plin.*

SUBARATUS, a, um, (od *subaro*). *Plin.* Podorany.

SUBARESCO, is, rui, scire, n. (od *sub* i *aresco*). *Vitr.* Począć, nieco usychać, np. *sativae subarescente. Id.*

SUBARGUTULUS, a, um, (od *sub* i *argutus*, a, um). Nieco ciekawy, niedyskretny, dowcipny, chytry, wykretny, np. *natura subargutuli. Gell.*

SUBARMALIS, e, ptuk. (od *sub* i *armus*). Tyczący się przeguby barków. *Subarmalis*, scil. vestis, albo *subarmale vestimentum* i *subarmalis absol.* *Valer. ap. Trebell.* Rodzaj sukni barkowej, którą zwykli byli nosić cesarze i hetmani.

SUBARO, as, avi, atum, are, (od *sub* i *aro*, are). Podorać, podorywać, podorywać ziemię wzruszyć, mówiąc o dezewach i winnicy. *Plin.*

SUBARRÖGANTER albo SUBADROGANTER,

TER, psk. (od *subadrogans* albo od *sub* i *arroganter s. adroganter*). Zuchwale, chępliwie, albo pysznie, dumnie, wyniośle, np.—*facere. Cic.*

SUBASPER, a, um, (od *sub* i *asper*). Chropawy, ostry, przykry, szorstki. *Cels.*

SUBASSENTIO albo SUBADSENTIO albo SUBADSENTIOR, SUBASSENTIOR, i, ris, iri, (od *sub* i *adsentio* albo *adsentior* albo *assentio*). Poniekąd przyzwalać, albo przyzwolić, sprzyjać, np. *humeris subadsentientibus. Quintil.*

SUBASSO, as, are, (od *sub* i *asso*, are). *Apic.* Podpiekać, na wolnym piecu ogniu, np.—*leporem. Id.*—*carnem. Id.*—*sumen in eraticula. Id.*—*pisceis. Apici.*

SUBATIO, ōnis, i, (od *sub*, are). Kierowanie się, krękanie się. *Plin.*

SUBAUDIO, is, i, itum, ire, (od *sub* i *audio*). *Cic.* Domyślać się. || *Apul.* Mało słyszeć.

SUBAUDITIO, ōnis, i, (od *subaudio*). Domyślanie się. *Serv. ad Virg.*

SUBAURATUS, a, um, (od *sub* i *auratus*, a, um). Nieco pozłacany, np.—*annulus. Petron.*

SUBAUSCULTO, as, avi, atum, are, (od *sub* i *ausculto*). *Plant.* Podsluchiwać zlekka i mimo co słuchać. *Subauscultando aliquid exepere. Cic.* Podsluchem co podchwycić.

SUBAUSTERUS, a, um, (od *sub* i *austerus*, a, um). Nieco gorzkawy, cierpki, przykry, ostry, np.—*vinum. Cels.*

SUBBALBE, psk. (od *subbalbus*, a, um). Nieco zająkliwe, helkotliwie, jękające się, zająkające się, np.—*canorus. Spartian. in Geta.*

SUBBÄLIO, ōnis, m. Namiestnik Balliona (imie niewolnika), wyraz utworzony przez *Plaut.*

SUBBASILICANUS, a, um, (od *sub* i *basilica*). Brukowiec, włoczeza brukowy, próżniak, nowiniarz. *Plaut.*

SUBBIBO, bibis, bibitum, bibere, (od *sub* i *bibo*). Trochę, nieco, mało pić, podpijać sobie nieco więcej. *Plaut. Si paulum subbibisset. Suet.* || Pić, upić się.

SUBBINI, ae, a, (od *sub* i *bini*) i. q. bini. Po dwu, po parze, np. *subbina signa. Manil.*

SUBBLANDIOR, iris, itus sum, iri, dep. (od *sub* i *blandior*). Nieco, trochę pieścić się z kim, przymilać się komu, poohlebiać, milucho gadać, w ogólności pieścić się, przymilać się, np.—*viris alienis. Plaut.*, *subblanditur, palpat. Lucil. ap. Non.*

SUBBREVIS, e, ptuk. (od *sub* i *brevis*). Nieco, trochę krótki, przykrótki, np.—*folium. Plin.*

SUBCAELESTIS, e, ptuk. (od *sub* i *caelestis*). Podniebny, pod niebem znajdujący się, będący. *Tertull.*

SUBCAERULEUS, a, um, (od *sub* i *caeruleus*, a, um). *Cels.* Nieco modry, modrawy, zarywający na modry kolor.

SUBCANDIDUS, a, um, (od *sub* i *candidus*). Nieco biały, białawy, na biały kolor pochodzący, np.—*folia. Plin.*

SUBCAVUS, a, um, (od *sub* i *cavus*, a, um). Ku dołu próżny, czezy, wydrążony, żłobkowaty, np.—*loca. Lucr.*—*natura montis. Cato.*

SUBCENTURIO, ōnis, m. (od *sub* i *centurio*). Podkapitan, setnik, wielkapitan, porucznik. *Liv.*

SUBCENTURIO, as, are. Ob. *SUCCENTURIO*.

SUBCERNO albo SUCCERNO, nis, crevi, erctum, ruere, (od *sub* i *cerno*). Przesiewać co, np. *Finances quotidie recentes succernito. Cato.*, *partem de nucleis succernito. Id.* || Przesiewać przez pytel, np. *furnario cribro succernitur. Plin.*, *calx cribro subereta. Cato.* || Trząść, trząsać, trząsnąć, np. *mare cernitur* (zamiast *agitatur*). *Sever. Act.*

SUBCINGO, SUBCINCTUS. Ob. *SUCCINGO*.

SUBCISIVUS. Ob. *SUBSECIVUS*.

SUBCOACTUS, a, um, (od *sub* i *coactus*, a, um) i. q. *coactus*, inaczej *subcoactus*. *Caes.* *Coacta* albo *subcoacta*, t. j. dyktowne rzeczy, np. welna, włosy, np. dyktowne materace albo pilśni, tkanina z welny.

SUBCOENO, as, avi, atum, are, (od *sub* i *coeno*, are). Jeść naostatku, dojadąc rzeczy pozostałe z biesiady, np. *festinemus alii subcoenant. Quintil.*

SUBCONTUMELIOSE, psk. (od *subcontumeliosus*, a, um). Nieco zelźwie, haniebnie, sromotnie, np. *aliquem tractare. Cic.*

SUBCOQUO, quis, xi, ctum, (od *sub* i *coquo*). Nieco mało, zwolna warzyć, podwarzać, np. *mista omnia subcoquantur igni. Marcell. Empir.*

SUBCORNICULARIUS, ii, m. (od *sub* i *cornicularius*) t. j. vice-kornikularysz. *Inschrift. ap. Gruter. ap. Donium.*

SUBCORTEX, icis, m. i. z. (od *sub* i *cortex*). Spodnia kora, np. drzewa, np. *subcortex de ipsa arbore. Veget. de re vet.* t. j. wewnątrz serce z drzewa.

SUBCOSA. Ob. *SUCCOSA*.

SUBCRASSULUS, a, um, (od *sub* i *crassus*; ztąd zdrobn. *crassulus*, a, um). Trochę, nieco gruby, przygrubszy, np. *corporis qualitate subcrassulus. Capitol. in Gord.*

SUBCRESCO. Ob. *SUCCRESCO*.

SUBCRETUS albo SUCCRETUS, a, um. Ob. *SUBCERNO*.

SUBCRISPUS, a, um, (od *sub* i *crispus*, a, um). Trochę, nieco lędzierzawy, np.—*capillus. Cic.*, *juba equi subcrispa. Farr.*

SUBCRUDUS, a, um, (od *sub* i *crudus*, a, um). Przysurowy, niedowarzony, np.—*brasica. Cato.*, *ulcus subcrudum. Cels.*

SUBCRUENTUS, a, um, (od *sub* i *cruentus*, a, um). Nieco krwawy, zakrwawiony, skrwawiony. *Cels.*, *facie contusa livor subcruentus est. Id.*

SUBCUBO, as, are. Ob. *SUCCUBO*.

SUBCULTRATUS, a, um, (imsl. od *subcultro*, are). Nożem pokrajany, porznięty, rozplatan. *Apic.*

SUBCULTRO, as, are, (od *sub* i *cultro*). Nożem pokrajać, porznąć, rozplatać, np.—*pulpas. Apic.*, *thymum subcutratum. Id.*

SUBCUMBUS albo SUCCUMBUS, i, m. (od *subcumbo* s. *succumbo* albo *succubo* s. *subcubo*, are, *quia adiacet, adstat, i. q. lapis, qui adiacet vel adstat pro termino i. e. pro signo termini etc.*) t. j. graniczny kamień, który służy za granicę. *Auct. de limit. ap. Goes.*

SUBCUNEO, as, are, (od *sub* i *cunco*, are). Zaklinić, zaklinować, przygłobić, np. *postes subcuneati. Vitr.*

SUBCURATOR, ōris, m. (od *sub* i *curator*). Podopieczny, namiestnik opiekuna. *Julian. in Pandect.*

SUBCURSOR albo SUCCURSOR, ōris, m. (od *sub* i *cursor*), np.—*equus. Lucil. ap. Gell.* Kon ciężko noszący. Inni czytają *subcursor* albo *succursor*.

SUBCURVUS, a, um, (od *sub* i *curvus*, a, um). Nieco krzywy, nakrzywiony, np. *corpore non indecero, nec mediocri staturae, subcurvus. Ammian.*

SUBCUSTOS, ōdis, m. (od *sub* i *custos*). Podstróż, namiestnik stróża. *Plaut.*

SUBDEALBO, as, are, (od *sub* i *dealbo*, are). Białem czynić. *Farr. ap. Non.*

SUBDEBILIS, e, ptuk. (od *sub* i *debilis*). Nieco, trochę słaby, np. *femur. Suet.*

SUBDEBILITATUS, a, um, (imsl. od *subdebilito*, are). Nieco, trochę osłabiony. *Cic.*

SUBDEBILITO, as, are, (od *subdebilito* albo od *sub* i *debilito*, are). Nieco, trochę osłabić. || Ztąd *subdebilitatus*, a, um, nieco osłabiony, np. *videbam te subdebilitatum novae rationes tuendi mei quaeere. Cic.*

SUBDEFICIENS, tis, e, współ. (od *subdeficio*). Trochę, nieco, powoli tracący siły. *Curt.*

SUBDEFICIO, icis, eci, ectum, ere, (od *sub* i *deficio*). Trochę, nieco, powoli stawać się słabym, np.—*in labore. Augustin.*

SUBDIACONUS, i, m. (od *sub* i *diaconus*). Poddyakon. *Cod. Justin.*

SUBDIALIS, e, ptuk. (od *sub* i *dio* też *sub divo*). Nadworny, na podwórzu znajdujący się, będący, podniebny, np.—*petra. Plin.* t. j. opoka, skala; ztąd *subdiale*, rzeczow. Altana, w licz. mnog. *subdialia*, np.—*pavimenta. Subdial* i. e. *subdiale*, np. *in subdial domus. Tertull.* zamiast *subdialis*.

SUBDIFFICILIS, e, ptuk. (od *sub* i *difficilis*). Nieco, trochę trudny, np. *quaestio. Cic.*

SUBDIFFIDO, dis, sus sum, dēre, (od *sub* i *diffido*). Trochę niedowierzać, np. *subdiffidere coepi. Cic.*

SUBDIMIDIUS, a, um, (*υπομήδιος*) t. j. półtorny, np. *subdimidius numerus, subdimidii rationem habent. Martian. Cap.*

SUBDISJUNCTIVUS, a, um, (od *sub* i *disjunctivus*, a, um). Nieco rozłączający,

np. *haec verba ille aut ille non solum disjunctivae sed etiam subdisjunctivae orationis sunt.* Disjunctivum est veluti cum dicimus, aut dies aut nox est, quorum posito altero necesse est tolli alterum, item subdito altero ponit alterum. Ita simili figuratio ne verbum potest esse subdisjunctum. Subdisjunctivi autem genera sunt duo: unum cum ex propositis finibus, ita non potest uterque esse, ut possit neuter esse, veluti cum dicimus, aut sedet aut ambulat — alterius generis etc. Proculus in *Pandect.*

SUBDISTINCTIO, *ōnis*, *z*. (od *subdistinctio*). Interpunkcja, kładzenie znamion pisarskich. *Diomed.*

SUBDISTINGUO, *guis*, *xi*, *etum*, *guere*, (od *sub* i *distinguo*). Czynieć male interpunkcję, albo kłaść znamiona pisarskie. *Ascon. Ped. ad Cic.*

SUBDITICUS albo **SUBDITIUS**, *a*, *um*, (od *subdo*). Nie szczerzy, nie prawdziwy, podrzutny, fałszywy, np. — *archipirata. Cic.* — *servus. Plant.*, et *libros, qui falso videntur inscripti, tanquam subditicio summove re familia. Quintil.*

SUBDITIVUS, *a*, *um*, (od *subdo*) i. q. *subditicius*. Nieszczery, nieprawdziwy, fałszywy. *Arnob.*, np. — *homo*, np. — *Sosia. Plant.*, — *gnatus. Sen. Subditivus filius. Suet. Syn. podrzutny.* || Tak zwana komedia *Faciliusa. Subditivus. Gell.*

SUBDITO, *as*, *are*, (częstotl. od *subdo*) zamiast *subdo*. Poddawać, podkładać co pod, np. *vis ipsa periculi subditat hunc stimulum i. e. addit, subdit. Lucret.*

SUBDITUS, *a*, *um*, (od *subdo*). Podłożony. *Pugio pulvino subditus. Suet.* Pugiński podłożony pod poduszkę. || *Subdita. Plin.* Lekarska zmyślona. || *Propert.* Postawiony na miejscu czyjśm. || *Terent.* Zmyślony, podrzucony. || *Tibull.* Poddany pod panowanie czyje.

SUBDIU, *psk.* (od *sub* i *diu*, zamiast *die* od przyp. pierwsz. *dies i. e. dies*). We dnie, w dzień. *Plant.*

SUBDIAL. Ob. **SUBDIALIS**.

SUBDIALIS, *e*. Ob. **SUBDIALIS**.

SUBDIVIDO, *dis*, *si*, *isum*, *dere*, (od *sub* i *divido*). Po pierwszém dzieleniu znowu dzielić, np. *sex libros ita subdivisit, ut primus sit. Augustin.*

SUBDIVISIO, *ōnis*, *z*. (od *subdivido*). Podzielenych rzeczy znowu dzielenie. *Hieron. Cod. Justin.*

SUBDIVISUS, *a*, *um*, (od *subdivido*). Znowu podzielony. *Tertull.*

SUBDO, *is*, *didi*, *itum*, *dere*, (od *sub* i *do*). Kłaść co pod, podkładać. — *fureas vitibus. Plin.* Natykać winnice palami. — *tauros aratro. Tac.* Zaprzęgać woły do pluga. *culcar equo. Ovid.* Zwierać ostrogami konia. — *facem tectis. Sen.* Podpalać domy. || Przenosić. — *ignem seditoni. Liv.* Podżegać do buntu. — *alicui spiritus. Id.* Podnosić w pychę. || Postawić co przed kim. *Rem oculorum subdere visu. Lucret.* Wystawić co komu

przed oczy. || *Podrzucić, sfałszować. — testamentum. Tac.* Sfałszować testament. — *partum. Paul. Pandect.* Podrzucić zmyślone dziecię. — *reos. Tac.* Falszywie winić. || *Id.* Naprawić, przenajac kogo na co. || *Gell.* Dopisać. || *Auson.* Dodadź, napomknąć co w mowie. || *Claudian.* Podbić pod moc, ujarzmić.

SUBDOCEO, *ēs*, *cūi*, *doctum*, *cēre*, (od *sub* i *doceo*). *Cic.* Zastępować miejsce nauczyciela, albo uczyć w czasie wolniejszych godzin. || Bydź podnauczycielem, np. — *Grammatico. Augustin.*

SUBDOCTOR, *ōris*, *m*. (od *subdoceo* albo od *sub* i *doctor*). *Auson.* Lokat, tak w szkołach zowią podmistrzka, substytut, namiestnik mistrza.

SUBDOLUS, *psk.* (od *subdulus*, *a*, *um*). Chytrze, sztucznie, przebiegle, wykretnie, obrótne, z fortelem, z matactwem, np. *subdole blanditur. Plant*, też *Cic.*

SUBDOLUS, *a*, *um*, (od *sub* i *dolus*). Chytry, sztuczny, przebiegły, wykretny, obrotny, pelen intryg, fortełowy, np. — *oratio. Caes.* — *mendacium. Plant.* — *homo. Tac.* — *animus. Sall.* — *lingua. Ovid.* || Zdradliwy, szalbierski. — *ac oculis fingendis virtutibus. Tac.* Skryty obłudnik zmyślał powierzchowne cnoty. || Przenosić. *Ea loci forma, incertis vadis subdola. Id.* Takowa miejsca postać dla niepewnych brodów zdradliwa.

SUBDŌMO, *as*, *ui*, *itum*, *are*, (od *sub* i *domo*, *are*). Ogłaszać, oswoić, okrocić, wstrzymać, hamować, poskromić, przemodzą, przemagać, zwyciężyć, pokonać, np. *sic isti solent superbi subdomari. Plant.*

SUBDUBITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *sub* i *dubito*, *are*) i. e. *paululum dubito*. Nieco, mało wątpić, powatpiwać o czém, np. *te subdubitare, qua essem voluntate. Cic.*

SUBDUCO, *is*, *xi*, *etum*, *cēre*, (od *sub* i *duco*). W górę co podnieść. *Tunicas are subducere ab ima. Ovid.* Podkasać suknie. — *animos mortales in caelum. Plin.* Podnieść ludzkie umysły ku niebu. — *supercillia. Senec.* Zasepić czolo. — *naves. Caes.* Postawić na ląd okręt. || Krasć co potajemnie. — *annulum. Plant.* — *fidum capiti enssem. Virg.* Wykrasć pierścien, miecz wierny z pod głowy. || Ująć co komu. — *cibum. Cic.* Ująć pokarmu. — *aliquem periculo. Vellej.* Wyprowadzić kogo z niebezpieczeństwa. || *Subducere se. Plant.* Potajemnie się wyknąć. *Se a custodibus subduxit. Nep.* Wymknął się z pod straży. || — *militis in colle. Sall.* Cofać żołnierzy na pagórek. *Quemque armatum in primam aciem subducit. Sall.* Żołnierza do brze uzbrojonego z posilkowych stawi w pierwszym szyku wojska. || Przenosić. *Qua se subducere colles incipiunt. Virg.* Gdzie się pagórki zniżać poczynają. || *Subducere alium. Cels.* Brać na ściąganie. || — *rationem. Plant.* Kalkulować, rachować, właściwie odcinając co od summy w rachunku. || *Subduxe* zamiast *subduxisse. Favr.*

SUBDUCTARIUS, *a*, *um*, (od *subduco*).

Ciągnięciu służący. — *funes. Cato.* Windowe liny.

SUBDUCTIO, *ōnis*, *z*. (od *subduco*). Podnoszenie, windowanie. *Subductiones facere (naves). Caes.* Windować okręty. || *Cic.* Rałkul, rachunek.

SUBDUCTUS, *a*, *um*, (od *subduco*). Podpięty, podkasany. *Subducta tunica. Horat.* Spodnia suknia podkasana. — *pinus. Ovid.* Podniesiony okręt. || *Subductum supercilium. Propert.* Zmarszczone, zasepione czolo. || Skradziony. *Ignis aetheria domo subductus. Horat.* Ogien z nieba skradziony. || *Virg.* Usunięty, oddalony. || Ustronny, na ustroniu będący. *Subductus ventis. Plin.* Bezpieczny od wiatrów. || — *ratio. Cic.* Zrobiony rachunek.

SUBDULCIS, *e*, *ptnk.* (od *sub* i *dulcis*). *Plin.* Słodkawy, przysłodszy, nieco słodki, np. *radix (polypodii) subdulsis. Id.*

SUBDURUS, *a*, *um*, (od *sub* i *durus*, *a*, *um*). Nieco twardy. *Cels.* || Przenosić, np. *verum hoc probabile est: illud alterum subdorum tibi homini Platonico suadere. Q. Cic.*

SUBĒDO, *dis*, *ēdi*, *ēsum*, *dere*, (od *sub* i *edo*). Podgryzać, wyjadać, przetrawić, strawić, zniszczyć, roztoczyć, np. *scopulo, quem rauca subederat unda. Ovid.* || *Subes* zamiast *subedis*, np. *sic me subes quotidie, quasi fiber salicem. Plant.*

SUBELLO, *i. e.* *subere defrico*. Ob. **SUBVELLO**.

SUBĒO, *is*, *ivi* i *ii*, *itum*, *ire*, (od *sub* i *eo*). Wchodzić, wstępować pod. — *onus. Horat.* Dźwigać ciężar. *Ipsę subibo humeris. Virg.* Sam dźwignę ramionami. — *feretro. Virg.* Nieść trunę. || Podchodzić, przystępować. *Legionem subire ad portam castrorum jussit. Liv.* Kazał pułkowi zbliżyć się do bramy obozu. — *muro. Virg.* Podstąpić pod mury. || Wstępować. — *collem. Liv.* — na pagórek. || *Virg.* Rosnąć, płodzić się, mówić o roślinach. || Następować, iść za kim. *In quorum subiere locum fraudesque, dolique. Ovid.* Których miejsce zastąpiły zdrady, szalbierstwa, || *Virg.* Iść na kogo napadem. || Przenosić. *Subire. Val. Flacc.* Przystępować do kogo dla pomówienia. || *Subire. Ovid.* Potajemnie się wkładać. || Przypominać co sobie. *Subiit cari genitoris imago. Virg.* Stał mi na myśli obraz kochanego ojca. || Nadejść, przychodzić na potém. *Sera poenitentia subiit regem. Curt.* Zapóźno król tego żałować poczał. || Przedsiębrać co trudnego, narażać się na co. — *fortunam. Liv.* — na los fortuny. — *periculum. Cic.* — na niebezpieczeństwo. — *casum. Caes.* — na traf szczęścia. — *honores. Val. Flacc.* Przyjąć honory. — *poenam capitis. Cic.* Ulegać karze śmierci. — *legem. — jussa. Ovid.* Poddadź się prawu, słuchać rozkazów. — *deditionem. Caes.* Poddadź się. || Ma też czasem znaczenie wszeteczne. *Juvenal. Propert.*

SUBER, *ēris*, *n*. (od *suo*. *Foss. Plin.* powiada: *usus ejus suberis, praeterea in hiber-*

no seminarum calceatu). Po łacinie (*quercus suber*). Dąb korkowy, korek drzewo, np. *rap-tus de subere cortex. Virg.* też *Colum. Vitr. Plin.* || *Suber* zamiast *cortex*.

SUBERECTUS, *a*, *um*, (od *suberigo*). *Apul.* Nieco podniesiony.

SUBĒREUS, *a*, *um*, (od *suber*). Korkowy, należący do korkowego drzewa. *Seren. Samm.*, np. *robore quereco vel subereo. Colum.*

SUBĒRIES, *ēi*, *z. i. q.* *suber. Lucil. ap. Fest. Ob. SUBER.*

SUBĒRIGO, *gis*, *ēxi*, *ēctum*, *igere*, (od *sub* i *erigo*) i. q. *erigo*. Nieco podnieść, podnosić co w górę, np. *Corus Isthmon curvata sublime suberigit unda; ztąd suberectus, a, um, t. j. nieco podniesiony w górę. Apul. Artus suberecti. Marcell. Empir.*

SUBĒRINUS, *a*, *um*, (od *suber*). Korkowy, tyjący się korkowego drzewa albo z korkowego drzewa, np. — *cortex. Sidon.*

SUBERRO, *as*, *are*, (od *sub* i *erro*). Gdzie, kiedy błądzić, np. *indigenos fluvios Italici quicunque suberrant montibus. Claudian.*

SUBEX, *icis*, *m*. (zamiast *subiex*, od *subi-cio*). Górne powietrze, obłok pod niebem, czyli podłoga, podwalina, przycieś, np. *sub-ices deum (zamiast deorum). Enn. ap. Gell.*

SUBEXHIBEO, *es*, *bui*, *bitum*, *bere*, (od *sub* i *exhibeo*). Stawić co przed sobą, przed kim, wystawić, pokazać, wskazać, ukazać, np. *praesentiam vobis quandam his numinum subexhiberi simulacris. Arnob.*

SUBEXPLICO, *as*, *are*, (od *sub* i *explico*). Rozwinać, rozwijać, wysnuć, regulować, urządzić, w należyłym stanie postawić. *Arnob.*

SUBFERMENTATUS, *a*, *um*, (od *sub* i *fermentatus*) (imsł. od *fermento*, *are*). Nieco, trochę kwaszony, kiszony. *Tertull.*

SUBFERVEO, **SUBFERVEFACIO**, **SUBFERVEFIO**. Ob. **SUFFERVEO**, **SUFFERVEFACIO**.

SUBFLAVUS albo **SUFFLAVUS**, *a*, *um*, (od *sub* i *flavus*, *a*, *um*). Nieco żółtawy albo płowy, np. — *capillus. Suet.*

SUBFRIGIDE, *psk.* (od *subfrigidus*, *a*, *um*). Nieco, trochę zimno. || Ztąd przenosić *subfrigide*, t. j. nieco niedosmaku, niesmaczno, niedorzecznie, nizekzemnie. *Gell.*

SUBFRIGIDUS, *a*, *um*, (od *sub* i *frigidus*, *a*, *um*). Nieco zimny; ztąd przenosić, np. — *argumentum. Ammian.*

SUBFUSCULUS albo **SUFFUSCULUS**, *a*, *um*, (zdrobn. od *subfuscus*, *a*, *um*). Nieco ciemnobrunatny, śniadawy, nieco śniady, np. — *margarita. Tac.*

SUBGERO. Ob. **SUGGERO**.

SUBGLUTIO, *is*, *ire*, (od *sub* i *glutio*). Mieć szczkawkę, szczkanie, wydawać lkanie. *Veget de re vet.*

SUBGRANDIS, *e*, *ptnk.* (od *sub* i *grandis*). Nieco wielki, np. — *cubiculum. Cic. Q.*

SUBGRAVIS, *e*, *ptnk.* (od *sub* i *gravis*). Nieco ciężki, przyciężki, np. *subgravi odore. Plin.*

SUBGREDIOR. Ob. SUGGREDIOR.

SUBGRUNDA albo SUGGRUNDA, *ac*, *z*. (od *sub* i *grunda*). *Farr.* Koniec dachu wydatny od ścian dla spływu dżdżowej wody. || *Vitr.* Obdach, strzechy.

SUBGRUNDARIUM, *ii*, *n*. (*seil. sepulcrum*). Mogiła małych dzieci, którzy nie spełnili dożyli dni czterdziestu po swoim narodzeniu. *Fulgent.* (od *subgrunda* s. *subgrundium*, *quia sepeliebantur tales infantes in subgrundis*. *Voss.*)

SUBGRUNDATIO, (SUGGR.), *onis*, *z*. *i*. *q*. *subgrunda*. Przydaszek, przeddaszek, np. *ad extremam subgrundationem*. *Vitr.*

SUBGRUNDIUM, (*Suggr.*), *ii*, *n*. *i*. *q*. *subgrunda*. Przydaszek, przeddaszek. *Plin.*

SUBGRUNNIO, *is*, *ire*, (od *sub* i *grunio*). Nieco krząkać, pagać. *Paulin.* *Nol.*

SUBGULARIS, *e*, *ptnk.* (od *sub* i *gula*). Podgardłowy, pod gardłem znajdujący się, będący, np. — *seivum*. *Inscript. ap. Gruter.*

SUBHAEREO, *es*, *si*, *re*, (od *sub* i *haereo*). Lgnać, ulgnać, przylepić się, przyćpić się, przywiązać się, tkwić, siedzieć, np. *in suspitione et crimine*. *Val. Max.*

SUBHASTARIUS, *a*, *um*, (od *sub* i *hasta* albo od *subhasto*, *are*). Wystawiony na publiczną sprzedaż, np. — *possessiones*. *Cod. Theod.*

SUBHASTATIO, *onis*, *z*. (od *subhasto*). Publiczne przedanie, licytacja *sub hasta*. *Cod. Just.*

SUBHASTATUS, *a*, *um*, (imsl. od *subhasto*, *are*). Wystawiony na publiczną sprzedaż. *Jul. Firm.*

SUBHAUTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *sub* i *hasta*). Wystawić co na publiczną sprzedaż, np. — *nupturas feminas*. *Solin.* *Res subhastatae*. *Cod. Just.*

SUBHORRESCO, *is*, *scere*, (od *sub* i *horresco*). Chropawem, ostrém, przykrém stawać się, np. — *mare*. *Sisen. ap. Non.* *t. j.* stawać się burzliwem, gwałtownem.

SUBHORRIDUS, *a*, *um*, (od *sub* i *horridus*, *a*, *um*). Nieco chropawy, szorstki, ostry, przykry w sposobie życia, np. *quia subhorridum atque incultum videbant*. *Cic.*

SUBHUMIDUS, *a*, *um*, (od *sub* i *humidus*, *a*, *um*). Nieco, trochę wilgotny, mokry, np. — *oculi*. *Cels.*

SUBJACEO, *es*, *ui*, *ere*, (od *sub* i *jaceo*). Na dole leżeć, leżeć przy czym albo blisko, np. *mare subjacent*. *Plin.*, *fenestris subjacet vestibulum*. *Id.* || Przenosić, podlegać, ulegać, byt podległym, np. *subjacet utilitati*. *Quintil.*, *huic subjacet virtus*. *Id.*, *potestati subjacent omnia*. *Lactant.*, *vita multis casibus subjacet*. *Apul.* || Byt, znajdować się na podórzedzi, np. *quem (deum) credunt nihil efficere posse, nisi ex materia subjacente ac parata*. *Lactant.*

SUBJACTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *sub* i *jacto*, *are*) zamiast *jacto*. Chłepić się, np. *subjactat amicum*. *Coripp. in fragm.* || Zamiast *subiecto*. Ob. *Subiecto*.

SUBICES, *um*. Ob. *SUBEX*.

SUBICITO. Ob. SUBAGITO.

SUBICULUM, *i*, *n*. (od *subicito*, *subex*). Podkładka, podwalina, przycięs, np. *subiculum flagri*. *Plaut.*, słowo zelżywe; *t. j.* jeden z niewolników, który zawsze był smagany, smaganiec.

SUBIDUS, *a*, *um*, (od *subo*, *are*). Rozkochany. *Gell.*

SUBJECTE, *psk.* (od *subjectus*, *a*, *um*). Podległy, uległy, podlegającym sposobem, uniżenie, pokornie, np. prosić, np. *subjectissime exponere*. *Caes.*

SUBJECTIO, *onis*, *z*. (od *subicito*). Podkładanie czego pod co. — *testamentorum*. *Liv.* Podłożenie fałszywych testamentów. — *sub aspectum*. *Cic.* Wystawienie przed oczy. || *Auct. ad Herenn.* Przydanie czego. *Subjectiones*. *Vitruv.* Dodatki planów, modeli. || *Auct. ad Herenn.* Postać krasomówska, gdzie mówca sam sobie zarzut czyni i odpowiada. Inni *subjecto* zamiast *subjectio* czytają.

SUBJECTIVE, *psk.* (od *subjectivus*, *a*, *um*). Sposobem subjektu, podmiotu, podmiotowym sposobem, np. *eum dicimus Cicero disputat*, — *si adcedat Romanus, subjective* (*dicatur*). *Martian. Cap.*

SUBJECTIVUS, *a*, *um*, (od *subjectus*). To, co jest przyłączonem, dodanem, przydanem, to, co się kładzie pod albo się przekłada, np. *subjectivum* (*est prius*) *antecessivo*. *Tertull.* || Tyczący się subjektu, należący do subjektu, np. *pars subjectiva* jakiej rzeczy. *Apul. Martian. Cap.* *t. j.* subjekt, subjektum, podmiot, np. — *particulae*. *Apul.*

SUBJECTO, *as*, *are*, (częstotl. od *subicito*) *i. q.* *subicito*. Zrzucić albo położyć, np. — *manus*. *Ovid.* — *arenam*. *Virg.* Wyrzucać w górę piasek. || *Ovid.* Podkładać co pod. *Subjectat lassos stimulos*. *Horat.* Zmordowanego bodzie ostrogami. || *Subjectare*, np. *grana e terra vallis*, (*i. e.* *vallis*) *aut ventilabris*. *Farr.*

SUBJECTOR, *oris*, *m*. (od *subicito*) *i. e.* *qui subicit*, np. który podrzuca, podkłada testamenta, np. — *testamentorum*. *Cic.*

SUBJECTUS, *a*, *um*, (imsl. od *subicito*). *Cic.* Podłożony pod co. *Subjectum oculis*. *Plin.* Wystawione przed oczy. — *ad omnes ictus*. *Liv.* Narazony na wszelkie razy. *Subiectis bubus arator*. *Ovid.* Zaprzagający woły w jarzmo. || W górę rzucony, podniesiony. *Flamma ad summum lecti subjecta refluxit*. *Virg.* Ogień podniesiony do szczytu domu zabłysnął. — *in equum*. *Liv.* Wsadzony na koń. || *Subjecta vallium*. *Tacit.* Padły. || *Subjectum*. *Marti. Capell.* Ułoiów jest to, o czym się rzecz ma. || *Subjectus*. *Ovid.* Dodany. || Pograniczny, sąsiedzki. *Armenia subjecta suo regno*. *Hirt.* Armenija pograniczna jego królestwu. || Przenosić. Poddany, pod moce podbity. *Parcere subjectis et debellare superbos*. *Virg.* Przechaczać poddanym, a zuchwałych korzyć. || Wystawiony, narazony na co. *Mare est subjectum*

ventis. *Cic.* Morze jest wystawione na wiatry. *Tanquam materies subiecta esse debet*. *Cic.* Jak materjał powinien być na doręczu. || Przenosić. *Nulla subiecta sententia*. *Cic.* Bez żadnej myśli albo zdania. || Przyłączony. — *versus*. *Phaedr.* Dołączone wiersze. || — *testamentum*. *Ovid.* Sfałszowany testament. || — *partus*. *Ulp.* Płod podrzucony. || — *petitor*. *Quintil.* Oszczercza.

SUBJECTUS, *us*, *m*. (od *subicito*) *i. q.* *subjectio*. Podłożenie, podkładanie, przyłączenie, dodawanie, np. *aristolochia vulvas procedentes inhihet fotu, vel suffitu vel subiectu*. *Plin.*

SUBIGITO, *are*. Ob. SUBAGITO.

SUBIGO, *is*, *egi*, *actum*, *gere*, (od *sub* i *ago*). Prowadzić co pod. — *classam ad moenia*. *Sil.* Zbliżyć flotę pod mury. || Prowadzić co w górę. — *ratem conto*. *Virg.* Popychać sprysm czołwu. || Zaprzęgać. — *sonipedes jugo*. *Senec.* Zaprzęgać konie. || *Colum.* Zwyczać, wkładać młode woły do jarzma. || Gnieść, rozczyniać. — *farinam*. *Cato*. — *ciasto*. || *Subigere manus labore agresti*. *Quintil.* Trudnić ręce pracą rolniczą. || — *terram*. *Cato*. Orac, uprawiać rolę. || — *digitis opus*. *Ovid.* Prząść. || Nacierać. — *corporum pectus*. *Colum.* Nacierać ciała bydła. || Ostrzyć. — *in cote secures*. *Virg.* — na toczyłde siekiery. || Zmusić, przywieść do czego. *Ambitio multos mortales falsos fieri subegit*. *Sall.* Pycha wielu ludzi fałszywymi i obłudnymi poczyniła. || Mieczyć, łamać. — *ares consuetudine*. *Farr.* Przyzwyczajając uszy do nowego wyrazu. || *Acci.* Dręczyć. || Pod moce i panowanie podbić. — *bellando*. *Lucil.* Podbijać wojną. || — *pontum remis*. *Val. Flacc.* Zeglując robić wiosłami.

SUBIMPUDENS, *tis*, *r*. wspóln. (od *sub* i *impudens*). Nieco bezwstydy, niewstydlawy, nieco hezeczny, bez czoła, np. *interdum timidus, saepe subimpudens videbare*. *Cic.*

SUBINANIS, *e*, *ptnk.* (od *sub* i *inanis*). Nieco próżny, czezy, daremny, marny. *Cic.*

SUBINDE, *psk.* (od *sub* i *inde*). Potem, albo na tém miejscu. *Hor.*, *haec sedata seditione, alia subinde orta est*. *Liv.* *t. j.* potem na tém miejscu; *ager aretur, subinde Septembri sit iteratus*. *Colum.* *t. j.* potem. || Potem albo zaraz, natychmiast, np. *subinde qucerunt*. *Quintil. Tac.* || Zaraz, rychło potem. *Liv. Colum. Quintil.* || Wzajemnie, nawzajem, np. *duae subinde urbes captae*. *Liv.* || Zaraz, natychmiast, np. *haec sedata seditione, alia subinde exorta est*. *Liv.*

SUBINDO, *dis*, *dore*, (od *sub* i *indo*). Jeszcze dodać, przyłączyć, przymieszać, np. *ac subindit Ianiculum huic etc.* *Aur. Vict.*

SUBINFLATUS, *a*, *um*, (od *sub* i *imflatus*, *a*, *um*). Nieco nabrzmiały, nadęty, np. — *pectus*. *Ar. ab.* — *vultus*. *Coel. Aur.*

SUBINFLUO, *is*, *xi*, *xum*, (od *sub* i *influo*). Wpływać, wciekać, np. *aquae subinfluant terras*. *Sen.*

SUBINJECTUS, *a*, *um*, (od *sub* i *injicio*). Spodem wrzucony. *Subinjecta manu*. *Sen.* Podłożysz rękę.

SUBINJICIO, *is*, *eci*, *ectum*, *ere*, (od *sub* i *injicio*) *i. q.* *injicere*. Wrzucać co, kłaść, np. — *manum*. *Sen.*

SUBINSTILLO, *as*, *are*. Kropić, pokrapiać, np. *oleum subinstillabis*. *Apic.*

SUBINSULSUS, *a*, *um*, (od *sub* i *insulsus*). Nieco niedosmaku, niesmaczny, niesmakowity, przykro smakujący, np. *est enim vitiosum aut subsulsum in sententia*. *Cic.*

SUBINTELLIGO, *gis*, *lōxi*, *lectum*, *gere*, (od *sub* i *intelligo*). Nieco miarkować, postrzedać, rozumieć, albo postrzegać, uważać, wypatrywać albo rozumieć, zamiast *intelligo*. *Hieron.*

SUBINTRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *sub* i *intro*, *are*). Wchodzić, nadechodzić, następować, wejść. *Augustin. Tertull.*

SUBINTRODUCO, *cis*, *ere*, (od *sub* i *introduco*). Wprowadzić, np. kogo do kogo. *Augustin.*

SUBINTROEO, *is*, *ire*, (od *sub* i *intreo*). Wejść, wchodzić, np. *speciem Hammonis*. *Arnob.*

SUBINVIDEO, *es*, *idi*, *isum*, *dere*, (od *sub* i *invideo*). Nieco zazdrościć, zajrzeć komu, np. — *alicui*. *Cic.* || Nieco nienawidzić, mieć w nienawiści; zład *Subinvisus*, *a*, *um*. Nieco znenawidziany. *Cic.*

SUBINVISUS, *a*, *um*. Ob. SUBINVIDEO.

SUBINVITO, *as*, *are*, (od *sub* i *invito*, *are*). Nieco zaprosić, zapraszać, wzywać, wezwać, np. do pisania. *Cic.*

SUBIRASCOR, *eris*, *atus sum*, *sci*, *dep.* (od *sub* i *irascor*). Nieco gniewać się, np. — *brevitati literarum*. *Cic.*, *interdum soleo subirasci*. *Id.*, *quod me non invitas, subirascor*. *Cic.*

SUBIRATUS, *a*, *um*, (od *sub* i *ratus*, *a*, *um*). Nieco gniewny, gniewliwy, rozniewany, np. — *alicui*. *Cic.*, *rescripsi tibi subiratus*. *Id.* *Subirator*. *Apul.*

SUBIS, *is*, *z*. Ptak, który tłucze orle jaja. *Plin.* || Rzeka w Hiszpanii Tarrakońskiej. *Mela*, zowie się też *Subi*. *Plin.*

SUBITANEUS, *a*, *um*, (od *subitus*, *a*, *um*) *i. q.* *subitus*. Nieco nagły, raptowny, niespodziany, np. — *imber*. *Colum.*

SUBITARIUS, *a*, *um*, (od *subitus*, *a*, *um*) *i. q.* *subitus*. Nieco nagły, raptowny, niespodziany, np. — *milites*. *Liv.* || Prędkii, np. *milites subitarios scribere*. *Liv.*, *scribere exercitum subitarium*. *Id.*, *aedificia subitaria*. *Tac.* *t. j.* budowy naprędee zbudowane; *res subitaria est*. *Plaut.* — *consilium*. *Apul.*

SUBITO, *Ablat.* Nieco nagle, raptownie. Ob. *SUBITUS*, *a*, *um*.

SUBITUS, *a*, *um*, (od *subeo*). Nagły, niespodziany, naprędee zrobiony. — *oratio*. *Cic.* Mowa naprędee powiedziana. — *maris tempestas*. *Id.* Nagła morska burza. — *consilia*. *Caes.* Nagle rady. *Si tibi subiti nihil est*. *Plaut.* Jeśli nie masz nagłego. || *Per su-*

bitum. Sil. Nagle, niespodzianie. || In subito. Plin. W rzeczy nagłej. || Ad subita belli retentae copiae. Tacit. Wojsko zachowane na nieprzewidziane wojny wypadki. || Subitum. Sil. Nagle. || Clivus subitus. Stat. Przepaściście miejsce.

SUBJUGALIS, e, ptnk. (od sub i jugalis). Podjarzemny, pod jarzmem będący, jarzmu poddany, ciężarowy, jarzmowy, juczny, np. — belluae. Prudent.

SUBJUGATOR, oris, m. (od sub i jugo, are). Gnębiciel, ujarzmiiciel, przemagający, zwycięzca, pogromca, np. malorum (hominum). Apul.

SUBJUGIS, e, ptnk. (od sub i jugum). Jarzmowy, będący pod jarzmem, zaprzężony. Plin. || Subjugia lora. Cato., albo subjugia seil. lora. Id. Ob. Subjugius.

SUBJUGIUS, a, um, (od sub i jugum). Będący pod jarzmem, należący do jarzma, np. subjugia seil. lora. Cato., — jumenta. Vitr.

SUBJUGO, as, avi, atum, are, (od sub i jugo, are). Ujarzmić, podbić, pognać, przemodź, przemagać, pokonać, zwyciężyć, znęcać, podbić, zholdować, np. — provinciam. Ascon. Ped. ad Cic. — hostes. Claudian. Multi periculo subjugati sunt. i. e. terri, subacti, coacti Lactant. || Też z następ. przyp. trzec., np. — aliquem paenae. Scaev. in Pandect.

SUBJUGUS, a, um, (od sub i jugum). Zaprzężony w jarzmie, np. — asinus. Apul. — molae machinariae. Id. || Animal subjugum albo subjugus, rzeczow. t. j. bydle zaprzężone do jarzma albo jarzmowe. Plin.

SUBJUNCTIVUS, a, um, (od sub i jungo). Łączący, łączeniu służący albo do złączenia należący, np. — modus i. e. conjunctivus u grammatyków. Prisci. t. j. tryb łączący. || Subjunctivae particulae, np. si, cum etc. Charis.

SUBJUNCTORIUM, ii, n. seil. vehiculum, (od sub i jungo). Cod. Theod. Wózek, który się ciągnie przez zaprzężone bydle.

SUBJUNCTUS, a, um, (od sub i jungo). Złączony, dołączony. Cic., np. — boves subjuncti. Vitr. Sprzężone woły. || Manil. Następny.

SUBJUNGO, gis, xi, etum, gere, (od sub i jungo). Zaprzęgać. — curru tigris. Virg. Zaprzęgać do wozu tygrysów. || Przenosić. Nulli fas Italo tantam subjungere gentem. Virg. Zaden z Włochów nie może podbić tak wielkiego narodu. || Lueret. Przyłączyć. || Podbić, ujarzmić. — provincias imperio nostro. Fellej. Podbić prowincje pod nasze władanie. Przenosić. Multis subjungitur annis. Claudian. Wiel się przewyższa laty. || Cic. Dodadź co do czego, dołączyć. || Gell. Kłaść na czyje miejsce. || Subjungier, zamiast subjung. Prudent.

SUBLABIUM, ii, n. (od sub i labium). Roślina, inaczey cynoglossa, cynoglossos, lingua Macedonica etc. zwana psi język. Apul. de herb.

SUBLĀBOR, eris, lapsus sum, labi, dep. (od sub i labor, labus sum etc.) Spadać, spaść, stracić, zepchnąć, spychać, upadać. Aedificia vetustate sublapsa. Plin. Budowy przez starość upadłe. || Przenosić. Sublatur memoria. Senec. Traci się pamięć. || Snać się, mknąć się, np. lues udo sublapsa veneno. Virg.

SUBLĀBRO, as, are, (od sub i labrum) i. e. cibum intra labra mitto, t. j. kładź pokarm w usta. Naev.

SUBLACENSIS, e. Ob. SUBLAQUEUS. **SUBLACRYMO**, as, are, (od sub i lacryma). Nieco płakać, np. oculi sublacrymant. Veget. de re vet.

SUBLĀMINA, ae, z. (od sub i lamina). Blacha, która podkłada się pod co, np. sublamina subponito. Cato.

SUBLAPSUS, a, um. Ob. SUBLABOR. **SUBLAQUEO**, as, avi, atum, are, (od sub i laquear seu lacunar) i. e. lacunar facio. Stropować, strop sadzić, strop czynić, np. Sulpicius sublagueavit. Inscript. ap. Gruter.

SUBLAQUEUS, a, um. Leżący nad jeziorem albo nad jeziorami, będący nad jeziorem; ztąd Sublaqueum seil. oppidum. Miasto we Włoszech w kraju Ekwów. Plin. || Też zowie się Sublaecensis villa. Frontin. de aquaeduct.

SUBLĀTE, psk. (od sublatus, a, um). Wysoko, wyniosło, górnie, wyniesionym, szczytnym, wygórowanym sposobem, np. sublatus fluere. Ammian. || Ztąd przenosić, np. sublata dicere. Cic., sublatus dicere. Id., t. j. chępliwie, dumnie, pysznie, wyniosło.

SUBLĀTEO, es, ūi, ěre, (od sub i lateo). Bydź ukrytym, zakrytym, utajonym, np. qua sublatus herba, ea vocatur vagina. Farr. ztąd qua sub zamiast sub qua.

SUBLĀTIO, ōnis, z. (od tollo). Wyniesienie, wywyższenie, np. — soni. Quintil. || Przenosić, np. — animi. Cic. t. j. pycha. || Skasowanie, zniweczenie, np. — judicii. Quintil.

SUBLĀTURUS. Ob. TOLLO.

SUBLĀTUS, a, um, (imsl. od tollo). Wyniesiony, wywyższony, np. — in crucem. Cic. Ohwieszony. — vultus. Ovid. Twarz podniesiona. — ad aethera clamor. Virg. Krzyk wzniesiony pod niebo. Sublatissima vox. Gell. Krzyk bardzo wielki. || Przenosić. Wyniesiony. Sublatus ad omnem claritudinem. Tac. — do największych dostojenstw. || Pyszny, nadęty. — praelio. Caes. Nadęty szczęśliwem powodzeniem bitwy. || Porwany. — inter manus. Phaed. — z łona. || Zniesiony. Sublata lex. Cic. Skasowane prawo.

SUBLĀVO, as, are, (od sub i lavo). Pod spodem podmywać, np. spodnią część ciała. Cels., succo se sublavit. Apul. de herb.

SUBLECTIO, ōnis, z. (od sublego). Zbieranie powtórne, zbieranie ostatnich, np. facere sublectionem. Tertull.

SUBLECTO, as, are, (od sub i lecto, are). Wabić, nęcić, ludzić, podchlebiać, nad-

skakiwać, durzyć, bałamucić, ludzić, zawięsz, oszukać, uragać komu, drwić, kpić z kogo, np. ut sublecto os. Plaut. t. j. bałamucac potajemnie oszukuje.

SUBLECTUS, a, um, (imsl. od sublego). Obrany na miejsce czyje. || Col. Podbierany. || Plaut. Skradziony, porwany.

SUBLĒGO, gis, egi, etum, gere, (od sub i lego). Colum. Zbierać co pod czem, podbierać. || Przenosić. Podsluchywać. Sublegere clam alienius sermonem. Plaut. Podsluchać czyjej mowy. || Liv. Obracć kogo na czyje miejsce.

SUBLESTUS, a, um, (ἐπὸλιστος). Słaby, nizekenny. Sublestissimum vinum. Plaut. Bardzo nizekenny wino roztworzone wodą. Sublestior fides. Id. Błaha rzetelność.

SUBLEVĀTUS, a, um, (od sublevo). Caes. Podniesiony. || Przenosić — a Soerate. Cic. Wsparty od Sokratesa.

SUBLEVO, as, avi, atum, are, (od sub i levo, are). Podnieść. — ad pedes stratos. Cic. — upadających do nóg. — se. Caes. Podnosić się. || Przenosić. Pomagać, wspierać, ratować. — alienus inopiam. Caes. Pomagać komu w niedostatku. || Ułżyć, koić, łagodzić, osłodzić. — odia. Cic. Zmniejszyć nienawiść. — calamitates hominum. Id. Osłodzić lęski ludzkie. || Precz wiaść, zabrać precz, zabrać, zabierać co komu, odjąć (jak levo). Cic.; ztąd znieść, skasować, np. sublevata quaestio. Cic. Ernest woli czytać sublata.

SUBLICA, ae, z. Liv. Długa belka służąca do podparcia czego, drag, pal. || Caes. Pal mostowy. || Sublices, liczb. mnog., zamiast sublicae. Fest.

SUBLICES, um, i. q. sublicae. Fest. Ob. SUBLICIUS.

SUBLICIUS, a, um, (od publica). Palow, na palach zbudowany. — pons. Liv. Most na palach.

SUBLIDO, dis, isi, isum, ěre, (od sub i laedo). Podobno nieco ścisnąć, ścisnąć, np. murmur tenerum sublidit voce minuta. Prudent. t. j. szeptać, szemrać, mrzeć.

SUBLIGĀCULUM, i, n. (od subligo, are). To, co około ciała przewiązuje się: fartuch, przepaska, fartuch skórzany, np. ut in scenam sine subligaculo prodeat nemo. Cic.

SUBLIGAR, aris, n. Ob. SUBLIGARIS.

SUBLIGARIS, e, ptnk. (od subligo, are). Służący do przewiązania ciała; ztąd subligare albo subligar, rzeczow. i. q. subligaculum, t. j. fartuch, przepaska, fartuch skórzany. Subligar. Martial. Juvenal., w liczb. mnog. subligaria. Plin.

SUBLIGATIO, ōnis, z. (od subligo, are). Przewiązywanie, np. winnej macicy, np. subligatio aepbis unis facienda est. Pallud.

SUBLIGĀTURA, ae, z. (od subligo, are) i. q. subligaculum. Fas, przepaska, np. herniarum perseverantiam subligatura percurare. Theod. Prisc.

SUBLIGĀTUS, a, um, (od subligo). Marti. Podwiązany, podpasany.

Tom II.

SUBLĪGO, as, avi, atum, are, (od sub i ligo, are). Podwiązać, np. winną macię, albo w ogólności podwiązać, np. — vites. Cato. Plin. — lateri ensem. Virg. t. j. przypasać miecz do boku. — clypeum sinistrae. Id. || Przywiązać, podkasać, przepasać się, np. virgo subligata. Martial. t. j. przepasana fartuchem. || Opasać, opasywać, np. quem balteus subligat, i. e. qui balteo cingitur s. cinctus est. Fal. Flacc., virgo subligata. Martial.

SUBLINĀTUS, a, um, (od sublimo). Vitr. Podniesiony. || Przenosić. Aur. Victor. Ozdobiony.

SUBLIME, psk. Ob. SUBLIMIS. **SUBLIMEN**, inis, n. (od sub i limen). Nadprożek, nadproże, odrzwi, nadedrzwic, podwalina. Propert.

SUBLIMIS, e, ptnk. (od sublimen). Wysoki, wyniosły. — Olympus. Tibull. Wysoki Olimp. Sublimi anhelitu. Horat. Zpodniesioną głową dla lejszego oddechu. || Sublimis. Liv. Virg. Wyniesiony w powietrzu. || Catull. Na wysokim miejscu siedzący. || Sublimem rapere aliquem. Plaut. Gwałtem porwać kogo nie dotykając się ziemi. || Sublime, absol. Cic. Wysokość. || Sublime, psk. Id. Wysoko. || Przenosić. Sublimis. Znakomity. — natura. Id. — z przyrodzenia. || Id. Wielki. || Farr. Świetny, szlachetny. — nomen. Ovid. Świetne imię. || Ovid. Mężny, odważny, pyszny, dumny. Sublimis cupidusque, et amata relinquare pernix. Horat. Dumny, cheiwy, a czego gorąco zapagnie, prędko porzuca. || Cic. Styl górny, pelen ważnych myśli i wyrazów, silny, rozmaity, pełny. || W st. trzec. Sublimissimus. Tertull. || Sublimus, a, um, zamiast sublimis. Sall. in fragment. || Sublimi zamiast in sublimi albo in sublime: hoc sublime candens, quem invocant omnes Jovem i. e. coelum. Enn. ap. Cic.

SUBLIMITAS, atis, z. (od sublimis). Wysockość, wyniosłość. — corporis. Quintilian. Wzrost ciała. || Przenosić. Wspaniałość. — animi. Plin. — duszy. || Górność stylu. — Platonica. Id. Górność stylu Platona. — heroici carminis. Quintil. Górność bohaterkiego wiersza.

SUBLIMĪTER, psk. (od sublimis). Cato. Wysoko, wyniosłym sposobem. || Sublimius dicenda. Quintil. To co się ma mówić nieco stylem górnym.

SUBLIMO, as, avi, atum, are, (od sublimis). Enn. Podnosić, wywieść co w górę. — in claritudinem. Fest. Wynieść do świetności. — in maximum decus. Cato. Wynieść do bardzo wysokiego zaszczytu.

SUBLIMUS, a, um. Ob. SUBLIMIS.

SUBLINGIO, ōnis, z. (od sub i lingio, rzeczow. albo od lingio, liżę). Kuchcik, uchen kucharza. Plaut.

SUBLINIO, nis, iui, itum, nire, (od sub i linio) zamiast sublimo, up. — os. Plaut. t. j. mazać, smarować usta.

SUBLINO, nis, lēvi, litum, nēre, (od sub

i lino). Mazać, smarować, pierwszy naprowadzić kolor. || Podścielać, podkładać. *Bractis sublinitur. Plin.* Podkładają się blaszki. || Przenosić. *Sublinire os alicui. Plaut.* Oszukać, wyśmiać, sztydzić z kogo.

SUBLITUS, *a, um*, (od *sublino*). *Plin.* Podmazany, namaszczony. || Przenosić. *Sublitum est os. Plaut.* Oszukany.

SUBLIVIDUS, *a, um*, (od *sub i lividus*, *a, um*). Sinawy, trochę siny, np. — *pustula. Cels.*

SUBLUCANUS, *a, um*, (od *sub i lux*). Przededniowy. *Sublucanis temporibus. Plin.* W czasie przededniowym.

SUBLUCEO, *es, xi, cēre*, (od *sub i luceo*). *Cic.* Trochę jaśnieć, świecić się, przebijać się jako światło. *Qualia sublucant fugiente crepuscula Phoebo. Ovid.* Jakie zwykły z zachodem słońca nieco przyswiecać zozre. *Nigrantis rosae colore sublucens. Plin.*

SUBLUCIDUS, *a, um*, (od *sub i lucidus*, *a, um*). Nieco światły, np. — *lucens. Apul.*

SUBLUCO, *as, are*, (od *sub i lux*). *Fest.* Niepotrzebne gałęzie obcinać. — *arbores. Id.* Przerzedzać drzewa.

SUBLUGEO, *es, ēre*, (od *sub i lugeo*). Nieco żalować, oplakiwać, smuć się, albo oplakiwać, żalować, frasować się. *Cenotaph. Pisan.*

SUBLŪO, *is, ūi, ūtum, ēre*, (od *sub i luo*). *Colum. Cels.* Podmywać, podbiernąć, jako rzeka. — *radices collis. Caes.* Podmywać podnoże pagórka.

SUBLURIDUS, *a, um*, (od *sub i luridus*, *a, um*). Nieco żółty, żółtawy, np. — *cicatrix. Plaut.*

SUBLUSTRIS, *e, ptuk*, (od *sub i lux*). Nieco jasny, świecący się, np. — *nox. Liv.* — *umbra noctis. Virg.* || Przenosić, np. — *lumina eloquentiae. Gell.*

SUBLUTEUS, *a, um*, (od *sub i luteus*, *a, um*). Żółtawy, np. — *color. Apul.*

SUBLUTUS, *a, um*, (od *subluto*). Podmyty. *Martial.*

SUBLUVIES, *ei, z*, (od *subluto*). Plagastwo, nieczystota, błoto, np. *viam subluvie coenosa lubricam. Apul.* || Jątrzenie, wrzodowatość, która się robi na nogach owiec. *Colum.* Jątrzenie, wrzodowatość palców. *Plin. Marcell. Empir.*

SUBMAGISTER albo SUMMAGISTER, *i, m*, (od *sub i magister*). Lokat, podmistrz, substytut, namiestnik mistrza. *Inscript. in Mus. Veron.*

SUBMANO, *as, are*, (od *sub i mano, are*). Płynąć pod czym, np. *aquae ex montibus sub terra submanantes. Vitr.*

SUBMANUS, *i, Ob. SUMMANUS.*

SUBMEDIUS, *a, um*, (od *sub i medius*) *i. e. qui medium obtinet locum*, t. j. środkowy, trzymający środek. *Diomed.*

SUBMEJO, *is, ēre*, (od *sub i mejo*). Podpuszczać urynek. *Marcell. Empir.*

SUBMEJULUS, *i, m*, (od *submejo*). Woź w łóżko puszczający. *Marcell. Empir.*

SUBMEMORATIO, *ōnis, z*, (od *submemo-*

ro, are). Memoryal, promemoria, konnotatka. *Modest. in Pandect.*

SUBMERGO albo SUMMERGO, *gis, si, sum, gēre*, (od *sub i mergo*). Ponurzyć, zanurzyć, zatopić, pograżyć, np. — *navem. Tac.* — *homines ponto. Virg.*; zład *submersus, a, um*. Zauurzony, zatopiony, pograżony, np. — *navis. Caes.* — *saxum. Id.* || Przenosić, *submergere lectionem. Arnob.* t. j. przytłumić pismo.

SUBMERSIO, *ōnis, z*, (od *submergo*). Ponurzenie, zatopienie, pograżenie, zatonienie. *Jul. Firm. Arnob.*

SUBMERSUS albo SUMMERSUS, *a, um*, (od *submergo*). Utopiony, pograżony. *Cic. Colum.* || Przenosić, *virtus submersa tenebris. Claudian.*

SUBMERUS, *a, um*, (od *sub i merus, a, um*). Prawie, niemal szczery, czysty, mało zmieszany, np. — *vinum. Plaut.* t. j. wino mało zmieszane z wodą.

SUBMINIA, *ae, z. scil. vestis*. Nieznajomy rodzaj sukni, np. *tunicam rallam, erocotulam subminiam, ricam cet. Plaut.* (od *sub i minium*) t. j. suknia podobna do koloru cynobru.

SUBMINISTRATIO, *ōnis, z*, (od *subministro*). Podawanie, dostarczanie, dodawanie, np. — *incorruptibilitatis. Tertull.*

SUBMINISTRATOR, *ōris, m*, (od *subministro*). Który co podawa, dostarcza, popiera, dopomaga, np. — *alienarum libidinum. Sen.*

SUBMINISTRATUS, *us, m*, (od *subministro*). Dodawanie, dostarczanie. *Maerob.*

SUBMINISTRATUS, *a, um*, (od *subministro*). *Caes.* Dodawany, dostarczany.

SUBMINISTRO, *as, avi, atum, are*, (od *sub i ministro, are*). Dodawać, dostarczać, pomagać, opatrzyć, opatrzyć, posyłać co do kogo, dosyłać, np. — *tela ad manum. Quintil.* — *alicui pecuniam. Cic.* — *frumentum. Caes.* — *tabellarios. Cic. Q. t. j.* posyłać posłańców z listami. — *auxilia hostibus. Caes.* t. j. dawać, posyłać pomoc.

SUBMISSE albo SUMMISSE, *psk.* (od *submissus, a, um*). Spuszczonym sposobem, przystępnie, łudźko. || Zład przenosić, pokornie, skromnie, bez pychy, bez dumy, np. — *agere. Ovid.* — *scribere alicui. Tac.* — *loqui. Cic.* || Cicho, powolnie, łagodnie w mowie, np. *breviter aut submisce dicunt. Cic.* || Łagodnie, łaskawie, słodko, np. *submissus dolere. Claudian.* || Cicho, niegłosno, powolnie, np. *submissus seiscitari. Cic.*

SUBMISSIM, *psk.* (od *submissus, a, um*) *i. q. submisce*. Łagodnie, łaskawie, cicho, powolnie, np. — *fabulari. Suet.*, *submissim ridere. Gell.*

SUBMISSIO, *ōnis, z*, (od *submitto*). Spuszczenie, naklonienie, np. — *vocis. Cic. t. j.* ciche, niegłosne, powolne mówienie. — *orationis. Cic. t. j.* łagodny, cichy rodzaj mowy, bez żadnych ozdób i afektów. *Cic.*

SUBMISSUS, *us, m*, (od *submitto*). Nasłanie, nawodzenie, naprowadzenie do cze-

go, np. *qui (deus) ex submisso erroris ulciscitur i. e. propter submissum errorem albo submisso errore. Tertull.*

SUBMISSUS albo SUMMISSUS, *a, um*, (od *sub i mitto*). *Juvenal.* Potajemnie wysłany. || *Caes.* Na miejsce czyje posłany. || Nachylony, zniżony. *Submisso vertice. Ovid.* Schyliwszy głowę. *Submissi oculi. Plin.* Spuszczone oczy. || Przenosić. Pokorny, skromny, uniżony. *Submissa adulatione. Quintil.* Podle pochlebstwo. — *precibus adorare. Lucan.* Czczyć pokornymi prośbami. || *Poetie. Submissas tendunt dextras. Sil.* Pokorne wznoszą ręce. || *Submissa vox. Ovid.* Głos pokornie proszący. || *Submissus. Stat.* Dłotosci skloniony. || — *orator. Cic.* Krasomówca mówiący stylem prostym.

SUBMITTO albo SUMMITTO, *is, misi, missum, itēre*, (od *sub i mitto*). *Cic.* Potajemnie posyłać. || *Caes.* Posyłać na miejsce czyje. || *Colum.* Podszadzać, przypuszczać do macior jagnięta. || *Pallad.* Przypuszczać stadnika do bydła. || Uniżać się, schylać się. — *genua. Plin.* Klękać. — *oculos. Ovid.* Spuszczając oczy. || Wydawać, rodzić, wypuszczać co z miejsc niskich. *Aspice, quot submittat humus formosa colores. Propert.* Patrz, ile wydaje piękna ziemia kolorów. || *Horat.* Dostarczać. || W górę podnosić. — *manus. Horat.* Wznosić ręce do bogów. || *Varr.* Hodować bydło dla rozmnożenia trzody. || *Submittere. Colum.* Dopuszczać rość, nie obcinać gałęzi w nadziei przyszłego owocu. — *pampinarium in resece. Id.* Dopuszczać rość latośli winnej. — *prata. Cato.* Dopuszczać, aby rosły łąki. || — *capillum, barbam. Plin.* Zapuścić włosy, brodę, na znak żałoby. || Przenosić. *Submittere se debent in amicitia. Cic.* Powinui się uniżać w przyjaźni. — *imperium alteri. Liv.* Ustupić panowania drugiemu. — *se culpa. Ovid.* Przywinić się. *Submitte furorem. Virg.* Złóż szaleństwo. || — *animus. Liv.* Tracić odwagę, serce. || *Suet.* Naprawić na kogo, przenajac kogo na co, poduszczać.

SUBMIXTUS albo SUBMISTUS, *a, um*, (imsl od *submisce*). Zmieszany. *Tibull.* Inne *Edd.* mają *succinctus*.

SUBMOENIUM *cet. Ob. SUMMOENIUM.* SUBMOESTUS, *a, um*, (od *sub i moestus, a, um*). Nieco smutny, np. *demisse ambulans, semperque submoestus. Ammian.*

SUBMOLESTE, *psk.* (od *submolestus, a, um*). Nieco przykro, niechęliwie albo nieprzyjemnie, np. — *fero. Cic.*

SUBMOLESTUS, *a, um*, (od *sub i molestus, a, um*). Nieco niechęliwy, albo nieprzyjemny, markotny, przykry, np. *illud est mihi submoestum. Cic.*

SUBMŌNEO, *es, ui, itum, nēre*, (od *sub i moneo*). Potajemnie, zlekka napominać, np. *submonuit me Parmeno. Terent.*

SUBMONSTRO, *as, are*, (od *sub i monstro*). Pokazać, wskazać, ukazać. *Arnob.*

SUBMŌROSUS, *a, um*, (od *sub i moro-*

sus, a, um). Nieco markliwy, markotliwy, np. *ridicula submorsosa. Cic.*

SUBMOTOR albo SUMMOTOR, *ōris, m*, (od *submoveo*). Który oddala, sprząta, uprząta, halabartnik, cekiarcz, odźwierny, np. — *aditus. Liv. t. j.* który czyni plac, t. j. liktor.

SUBMŌTUS albo SUMMŌTUS, *us, m*, (od *submoveo*). Sprzątanie, uprzątanie, oddalenie, np. *Apis incedit submotu albo summotu licetorum. Plin.*

SUBMŌTUS albo SUMMŌTUS, *a, um*, (od *submoveo*). Odsadzony, oddalony. *Submoto (domysl. populo) incedere. Liv.* Postępować uprzątnawszy pospólstwo.

SUBMOVEO albo SUMMOVEO, *es, movi, motum, movēre*, (od *sub i moveo*). Oddalić, odprawić, sprzątnąć, wyforować, wyprowadzić, pozbyć się kogo, usunąć, np. — *advocatos. Cic.* — *regnum. Plin.* — *hostes. Liv.* — *aliquem administratione. Suet.* t. j. usunąć kogo od administracji. — *a republica. Quintil.* Nie przypuścić do urzędu. — *ab urbe atque Italia. Suet.* Wygnać z miasta i ze Włoch. — *littora maris. Horat.* Dalej posuwać brzegi morskie. || Wyrzucić cekiarczów. *I, licetor, submove turbam. Liv.* Idź, cekiarczy, tłum uprzątnij. *Neque consularis submovet licetor miseros menti tumultus. Horat.* Ani konsularny potrafi cekiarcz wybić z umysłu tłum nędznych zgryzot. || *Submosses*, zamiast *submoverses. Horat.*

SUBMURMORO, *as, avi, atum, are*, (od *sub i murmuro, are*). Nieco, trochę albo po cichu szemrać. *Augustin.*

SUBMUSSI, *orum, Ob. SUMMUSSI.*

SUBMUTO albo SUMMUTO, *as, are*, (od *sub i muto*). Zamieniać co na co, np. — *verba pro verbis. Cic.*

SUBNASCOR, *ēris, natus sum, nasci, dep.* (od *sub i nascor*). Rosnąć co pod, wyrastać, narastać albo powoli rosnać, np. *herbae subnatae. Ovid.*, *subnascens cortex. Plin.* || Przenosić, *ulcera subnascebantur. Sen.*

SUBNATO, *as, avi, atum, are*, (od *sub i nato, are*). Pływać pod wodą, np. *pars subnatat unda, pars exstat aquis. Sil.*

SUBNECTO, *is, nexui, nexum, etēre*, (od *sub i necto*). Podwiązywać, podpinąć. *Molli subnectit circulus auro. Virg.* Końce włosów w pierścien spina sprzązka złota. — *colla quippium. Plin.* Podpinąć co pod szyję. || Przenosić. Dodadź, napomknąć, przytoczyć co w piśmie lub w mowie. *Subnectit, confectas a se epistolas esse. Justin.* Dodać, że zmyślony był list przez niego. — *hanc fabulam. Id.* Przytoczyć tę bajkę.

SUBNEGO, *as, avi, atum, are*, (od *sub i nego*). *Cic.* Prawie, niejako odmówić co komu.

SUBNERVO, *as, avi, atum, are*, (od *sub i nervus*). Nerwy osłabić, wyniszczyć, wyęczyć, ochromić, okuliwić kogo. *Tertull.* || Przenosić. — *calumnias. Apul. t. j.* osłabić, wysilić.

SUBNEXUS, *a, um*, (od *subnecto*). Stat. Podwiązany, podpięty.

SUBNIGER, *nigra, nigrum*, (od *sub i niger*). Plaut. Czarnawy, zarywający na kolor czarny. *Cutis colorem habet ex rubro subnigrum*. Cels. Skóra z czerwonego koloru, zarywa na czarny. — *oculi*. Plaut. — *homo*. Id.

SUBNISUS, *a, um*. Ob. SUBNITOR.

SUBNITIDO, *as, are*, (od *sub i nitido*). Czynić jasnym, świecić się, np. — *viam*. Venant. Fortunat.

SUBNITOR, *niteris, nixus albo nixus sum, niti, dep.* (od *sub i nitor, nixus etc.*) Oprzeć się, opierać się na czym (pochodzi od imsl.)

SUBNIXUS albo SUBNISUS, *a, um*. Opatry, podparty czem, np. *alis subnixis*. Plaut., *solio subnixus*. Virg.

SUBNIXUS, *a, um*, (od *subnitor*). Cic. Wsparty na czem. *Solioque alte subnixus resedit*. Virg. Usiadł na wzniesionym tronie (mówiąc o Dydonie). *Mentum mitra subnixus*. Id. Mitrę wiążąc pod brodą. || Przenosić. Warowny, wzmocniony, ufną. *Civitas tot illustribus viris subnixus*. Tac. Miasto tyle wsparte znakomitemi mężami. || Wyniosły, nadęty, dumny, — *victoria*. Liv. Zwycięstwem nadęty. *Latini subnixus animo*. Gell. Pyszni Latynowicze.

SUBNIVALIS. Ob. SUBDIALIS.

SUBNOTATIO, *ōnis, ſ*, (od *subnoto*). Podznaczenie, podkreślenie, podpis. *Cod. Theod. Subnotatio canonum*. Hieron.

SUBNOTO, *as, avi, atum, are*, (od *sub i noto, are*). Potajemnie uważać, postrzegać albo uważać, postrzegać, np. — *verba alienius*. Martial. — *aliquem vultu digitoque* t. j. wskazać, pokazać kogo palcem. Martial. || Uważać, postrzegać, podpisać, podkreślić. *Apul.*, np. — *libellos, np. subnotare libellos*. Plin. — *nomina*. Suet.

SUBNUBA, *ae, ſ*, (od *sub i nuba*). Nałożnica, rywalka, np. *subnuba lecti nostri* i. e. *pellex*, tak zwana Medea. Ovid. t. j. rywalka.

SUBNUBILUS, *a, um*, (od *sub i nubilus, a, um*). Nieco pochmurny, nieco ciemny, np. — *nox*. Caes. — *lines*. Ovid.

SUBO, *as, are*, (podobno od *sus* albo od *bubus, bubulus* albo od *ōvīas* i. e. *proclivis ad venerem more suis*). Bydź w gorączce, palić się ogniem miłosnym, grzać się, krzekać, kiernozić, ślinić się, właściwie mówiąc o świniach. Plin. || Też o innych zwierzętach. Lucr. || O ludziach, np. *jamque subando Tenta cubilia teclaque rumpit*. Hor.

SUBOBSCOENUS SUBOBSCENUS, *a, um*, (od *sub i obscenus, a, um*). Brzydki, plugawy, szpetny, szkaradny. Cic.

SUBOBSCURE, *psk.* (od *subobscurus*). Nieco ciemno, np. *explicare*. Gell. — *dicere*. Id.

SUBOBSCURUS, *a, um*, (od *sub i obscurus, a, um*). Nieco, trochę ciemny; ztąd przenosić nie dobrze wyrozumiały, zrozumiwały, niedobrze znany. Cic.

SUBOCULĀRIS, *e, ptuk.* (od *sub i ocularis*). Pod oczyma znajdujący się, będący, np. — *venae*. Feget. de re vet.

SUBODIOSUS, *a, um*, (od *sub i odiosus, a, um*). Nieco zienawidzony, nienawistny, przemierzły, ponury, np. *quod erat subodiosum*. Cic.

SUBODOROR, *aris, ari, dep.* (od *sub i odoror*). Nieco wachać, wonieć, czuć, śledzić, szlakować, dochodzić, dociekać, łatwo uważać, postrzegać, np. *implendi negotii praesagius, ut subodorari dabatur*. Ammian.

SUBOFFENDO, *dis, di, sum, dēre*, (od *sub i offendo*) i. e. *aliquantum offendo*. Nieco, trochę uchybić, wykroczyć, poszkapać się, np. *apud aliquem*. Cic.

SUBOLEO, *es, ſi, olitum, lēre*, (od *sub i oleo*). Wydawać z siebie wonię, zapach, odor; ztąd przenosić, np. *res mihi subolet*. t. j. miarkuję, postrzegam, uważam, pachnie mi, daje się czuć pieczenia, albo *subolet mihi*. Plaut., albo *hoc mihi subolet*. Plaut.

SUBOLES, *is, ſ*, (od *suboleseo*, wyrosnąć, wyrastać). Wszystko to, co wyrasta, rośnie, wzrastanie, odrastanie, wzrost, ostatek, młodzież z nasienia powstała, wyrostki, wypustki, krzewina, odrósł, latorośl, szczep, pręt, różeczka, gałązka, odnoga drzewa, flancy, winnej maciey. *Colum. Plin. Apul.* || Przenosić, wzrastanie, odrastanie, rozrastanie się, przybywanie, wzrost, ostatek, mówiąc o ludziach, bożkach i zwierzętach; potomek, plemię, pokolenie, pochodzący, plemienik, dziecię. || O ludziach gromadnie, np. — *stirpis*. Liv. — *juventutis*. Cic. — *juniorum*. Liv. *Sarmatiae soboles*. Plin., *sobolem producere*. Hor., albo *propagare*. Cic. t. j. wydawać, krzewić plemię. *Cara deum soboles*. Virg., *soboles gregis lascivi*. Hor. t. j. koziel. || Pisze się też *soboles*.

SUBOLESCO, *seis, ēre*, (od *sub i oleseo*). Wyrosnąć, wyrastać, mówiąc o drzewach, flanceach; ztąd o ludziach i zwierzętach, np. *juventutem subolesecentem*. Liv.

SUBOLFACIO, *eis, cēre*, (od *sub i olfacio*). Pachnąć, wonieć, dać się czuć t. j. zapachem, miarkować, uważać, postrzegać, dorozumiewać się, np. *sed subolfacio, quod nobis epulum daturus est Mammea*. Petron.

SUBOPTIO, *ōnis, m.* (od *sub i optio*). Pomocnik, pomagacz, np. *ex subopt. Inscript. ap. Gruter.*

SUBORIOR, *eris, ortus sum, oriri, dep.* (od *sub i orior*) i. q. *orior*. Wytrysnąć, wytryskiwać, pochodzić, brać albo mieć początek, wynikać, urosć ztąd, wszczynać się, wypływać, wynikać. Lucr., np. *metallorum opulentia, tam arida tam fecunda tot saeculis suboriens*. Plin. *Nova quoque subariente fetura*. Arnob.

SUBORNATOR, *ōris, m.* (od *suborno*). Pobudzieli, podżegacz, szczególnie na złą stronę. Ammian. Paul. Sentent., np. — *servorum*. Lumpriid.

SUBORNATUS, *a, um*, (od *suborno*). Odziany, ubrany. *In militum cultum subornati*. Senec. Po żołniersku ubrani. || Przenosić. Przygotowany, narządzony. — *in regnum*. Justin. Przygotowany na królestwo. || Odnosi się do umysłu. *Quemadmodum a natura subornatus*. Cic. Jako od przyrodzenia usposobiony. || Id. Przenajęty, naprawiony od kogo do szkodenia komu.

SUBORNO, *as, avi, atum, are*, (od *sub i orno, are*). Opatrzyć, obdarzyć, wyuczyć, wyćwiczyć, wykształcić, opatrzeć czem, zdobić, stroić, ubrać, np. — *aliquem pecunia*. Anton. ap. Cic., *a natura subornatus*. Cic. t. j. usposobiony. || Na złą stronę, naprawić, podhechtac, podżegać, naprawić kogo na co, zyskać, pozyskać, np. — *falsum testem*. Cic. — *medicum indicem*. Id. — *adversatorem*. Cic. || Falszywych świadków podmówić, naprawić. Petron.

SUBORTUS, *us, m.* (od *suborior*) i. q. *ortus*. Istnienie, wschód, np. słońca, księżyca, gwiazd. || Zachód gwiazd, np. *veri stellarum ortus verique subortus*. Manil.

SUBOSTENDO, *dis, di, sum, dēre*, (od *sub i ostendo*) i. q. *ostendo*. Przytęm, wedle czego, pokazać, ukazać albo pokazać, wskazać, np. *quod alias palam non docebat subostendisse*. Tertull.; ztąd — *spem*, np. *spes adventus Domini subostensa*. Id.

SUBOSTENSUS, *a, um*, (od *subostendo*). Pokazany, ukazany. Tertull.

SUBPAETULUS (Supp.), *a, um*, (od *sub i paetulus*). Nieco zczowaty, co zezem patrzy, np. — *oculi*. Farr. ap. Non.

SUBPALLIDUS, (Supp.), *a, um*, (od *sub i pallidus*). Trochę błądy, nadbłądy. Cels.

SUBPALPO (or). Ob. SUPPALPO (or).

SUBPATEO, *es, ſi, tēre*, (od *sub i pateo*). Bydź otwartem ku dolowi, na dół albo podle, obok, np. *immitto me campis subpatentibus*. Apul.

SUBPERNATUS, SUBPERNO. Ob. SUPPERNO, *are*.

SUBPERTURBO, *as, avi, atum, are*, (od *sub i perturbo*) i. e. *paulum perturbo*. Nieco zatrużonym, przerażonym uczynić, np. *pusillum subperturbatur*. Sen. Ed. Gronov. ma *superturbatur*, i. e. *propterea turbatur*.

SUBPINGO. Ob. SUPPINGO.

SUBPINGUIS, *e*, (od *sub i pinguis*). Nieco tłusty, przytłustszy, np. — *cutis*. Cels.

SUBPRAEFECTUS, *i, m.* (od *sub i praefectus*) i. e. *qui est vice praefecti*. Inscript. ap. Gruter. Podprefekt, zastępca prefekta.

SUBPRAETOR, *ōris, m.* (od *sub i praetor*) i. e. *qui est vice praetor*. Inscr. ap. Gruter. Podpretor, zastępca pretora.

SUBPRINCEPS, *is, m.* (od *sub i princeps*) i. e. *secundus a principe*. Inscript. ap. Gruter. Podksiążę.

SUBPROCURATOR, *ōris, m.* (od *sub i procurator*) i. e. *qui est vice procuratoris*. Inscr. ap. Gruter. Podprokurator.

SUBPUDET. Ob. SUPPUDET.

SUBQUADRUPLUS, *a, um*, (od *sub i qua-*

druplus). Tak zwana liczba, która zawiera w sobie liczbę czterokrotnie. Boeth. Arithm.

SUBQUARTUS, *a, um*, (od *sub i quartus, a, um*) ita appellatur numerus minor, qui cum alio majore comparatus, ab eodem continetur cum quarta, ejusdem parte; quemque subesquiquartum vocat. Boeth. Arithm.

SUBRADIO, *as, are*, (od *sub i radio, are*). Promienieć się, promienieć świecić, jaśnieć, czynić widzialnym, jawnym, widocznym, znamienować, skazować, np. *resurrectionem subradiant i. e. indicant*. Tertull. de resurr. carn.

SUBRADO, *dis, si, sum, dēre*, (od *sub i rado*). Drapać, skrobać, wycierać, graczyć, oskrobać, podskrobać, mówiąc o winnicy. Colum. — *ficos*. Cato. *Arbor ferreo strigilli subrasa*. Pallad. || Ztąd przenosić o rzekach, np. — *finis*. Ammian. t. j. dotykać brzegów, dotknąć, dotykać się.

SUBRANCIDUS, *a, um*, (od *sub i rancidus, a, um*). Nieco gnily, nagnily, prześmiardły, np. — *caro*. Cic.

SUBRASUS, *a, um*, (od *subrado*). Pallad. Podskrobany.

SUBRAUCUS, *a, um*, (od *sub i raucus, a, um*). Nieco chrapliwy, ochrzypiały, np. — *vox*. Cic.

SUBRECTIO albo SURRECTIO, *ōnis, ſ*, (od *subrigo*). Podniesienie, podźwignienie. Arnob. || Zmartwychwstanie, powstanie od umarłych, wskrzeszenie, np. — *Christi*. Arnob., jak *surrectio*.

SUBRECTITO albo SURRECTITO, *as, avi, atum, are*, (często od *surgo*) i. q. *surgo*. Wstawać, powstawać, np. *in cubulum subrectitavit e convivio*. Cato. Ed. Longov. ma *subreptilavit*.

SUBRECTUS, *a, um*, (imsl. od *sub i rectus*). Nieco, trochę prosty, np. *locus subrectior vallis*. Auct. rei agr. ap. Goes. || *Subrectus* albo *surrectus, a, um*, imsl. od *subrigo*.

SUBRECTUS albo SURRECTUS, *a, um*, (od *subrigo*). Liv. Wprost podniesiony, wyprostowany. *Subrecta cuspide*. Id. Prosto podniosłszy ostrze. *Scandentes in subrectum felium modo*. Plin. Łazący w górę naksztalt kotów. || *Subrectus locus*. — *vallis*. Auct. rei agrar. Nieco podniesiona dolina, padol.

SUBREFECTUS, *a, um*, (od *subreficio*). Fellej. Trochę posilony.

SUBREFICIO, *eis, feci, factum, cēre*, (od *sub i reficio*). Trochę zasilić, posilić, np. *subrefectus*. Fellej.

SUBREGULUS, *i, m.* (od *sub i regulus*). Mały król, królik, wazal. Ammian. Sulpic. Sever.

SUBREMĀNEO, *es, ēre, n.* (od *sub i remaneo*) i. q. *remaneo*. Zostać, pozostać. Tertull.

SUBREMIGO, *as, avi, atum, are*, (od *sub i remigo*). Wiosłami robić, wiosłować. Virg., *brachiis subremigans*. Plin.

SUBRENĀLIS, *e, ptuk.* (od *sub i rena-*

lis). Podnerkowy, np.—*morbus. Veget. de re vet.* t. j. podnerkowa choroba.

SURREPO albo **SURREPO**, *is, psi, ptum, pēre*, (od *sub* i *repo*). Potajemnie wlażyć, wmykać się. || Przenosić. Powoli się wkładać. *Subrept somnus oculos. Ovid.* Sen powoli wkłada się w powieki. — *aetas iners. Tibull.* Dybie nudna starość. || *Subrepere. Calpurn.* Porość.

SURREPTICIUS albo **SURREPTICIUS** albo **SURREPTITIUS** (*Surreptitius*), *a, um*, (od *subrepo*). Tajny, tajemny, skryty, np.—*amor. Plaut.* || Od *subripio* albo *surripio*. Potajemnie wzięty, ukradziony, np.—*puer. Plaut.* — *puella. Id.*

SURREPTIO albo **SURREPTIO**, *ōnis, Ź*, (od *subrepo*). Wkradanie się; ztąd chytne podejście, czatowanie, np. *per subreptionem elicere. Cod. Just.* t. j. przez chytne podejście. || Od *subripio*. Złodziejstwo, kradzież, np. *se nullam subreptionem fecit. Apul.*

SURREPTITIUS. Ob. **SURREPTICIUS**.

SURREPTITO, *as, avi, atum, are*, (częstotł. od *subrepo*). Człogać się, wlażyć, wlec się dokąd albo wkładać się, ciskaniem wchodzić, np. *in cubiculum subreptitavit e convivio. Cato. ap. Gell. Ed. Gronov.* ma *sur-reptitavit* (*subrept.*)

SURREPTIVUS, *a, um*, (od *subrepo* albo od *subripio*) i. *q. subrepticius*. Kradziony, ukradziony, podstępnie dopięty, pozyskany, nieprawy, np.—*defensio. Cod. Theod.* — *impetratio. Ibid.* — *rescriptum. Ibid.*

SURREPTUS albo **SURREPTUS**, *a, um*. Ob. **SURRIPIO**.

SUBRESIDEO, *es, ēdi, dēre*, (od *sub* i *resideo*). Nieco zastanawiać się, np. *subresedi. Tertull.*

SUBRESIDO, *is, ēdi, ēre*, (od *sub* i *resido*). Nieco stawać się spokojnym, nieco zastanawiać się. Ob. *Subresideo*.

SUBRIDEO, *des, risi, risum, dēre*, (od *sub* i *rideo*). Uśmiechać się, uśmiechnąć się, rozśmiać się. *Cic. Farr. Virg. Ovid.*, np.—*modice. Martial.* — *subrisit molle puella. Pers.* — *crudele. Claudian.* || Śmiać się.

SUBRIDICULE, *psk.* (od *subridiculus*, *a, um*). Trochę śmiesznie. *Cic.* || Nieco wesolo, dowcipnie, ucieszenie, żartobliwie. *Cic.*

SUBRIGO albo **SURRIGO** albo przez skrót. **SURGO**, *is, rexi, rectum, gēre*, (od *sub* i *rego*). W górę nieco rychować, prostować, równać, nastawiać, kierować, szykować, podnieść, wzniesić, wynieść, podnosić się, powstawać, np. *subrigit aures. Virg.* — *caput. Sen.* — *horrent et subriguntur capilli. Sen.* t. j. powstają włosy, paulatim *se subrigens. Plin.* t. j. powoli powstaje, podnosząc się, *terrac motus subrigit plana, valles extuberat. Sen.* — *surrecta, subrecta moles. Sil.* — *aures subrectae. Colum.* t. j. podniesione uszy. || Przenosić wznosić się, prostować, rychować w górę, np. *lumbo surgite. Plaut.* — *scil. se, np.* — *lectula. Cic.* Podnieść się z łóżka, powstać, —

de sella. Cic. t. j. powstać z krzesła. — *toro. Ovid.* t. j. — z łóża. Mówiąc o mówcach *surgere ad dicendum. Cic.*; ztąd wstać, wstać, np. *ante lucem surrexit. Cic.* t. j. wstał przed świtem. || Pochodzić, wynikać, zaczynać się, np.—*dies, np. surgente die. Virg.* t. j. za nadjeściem dnia. *Surgunt tenebrae i. e. nox. Sen.* — *solem surrexe* zamiast *surrexisse. Hor.* *Surgentes austr. Virg.* || Podnosić się, wzrastać, rość, rosnąć, np. *surgit arundo. Ovid.* — *messis. Virg.* *Arx Carthaginis surgit, i. e. aedificatur. Virg.* — *surgit mare. Ovid.* albo *fretum. Id.* t. j. podnosi się, wzrasta morze. || *Surrexti* zamiast *surrexisti. Martial.* — *surrexe* zamiast *surrexisse. Hor.*

SUBRIGUUS, *a, um*, (od *sub* i *riguus*, *a, um*). Skropiony, zwilżony, zmoczony potokiem, źródłem, strumieniem, np.—*ager. Plin.* Rola nieco skropiona.

SUBRINGOR, *geris, gi, dep.* (od *sub* i *ringor*). Nieco wykrywać, wykrywać gębę, nieco niechętnym, gniewnym byź. *Cic.*

SUBRIPIO. Ob. **SURRIPIO**.

SUBRIGO albo **SURRIGO**, *as, avi, atum, are*, (od *sub* i *rego*, *are*). Właściwie, pytać się, dopytywać się, badać się u ludu o jakiej rzeczy albo osobie, aby obrać na miejsce drugiego za życia albo po śmierci, np. urzędnika, konsula, pretora, np. *collegam subrogare in locum Bruti. Liv.* — *ad consules subrogandos. Id.* — *magistratus subrogandos. Id.* || *Lex subrogatur, i. e. cum ei aliquid adjicitur. Ulpian.*

SUBROSTRANUS, *a, um*, (od *sub* i *rostra*). Tyczący się rostrów rzymskich. || *Subrostrati scil. homines. Coel.* in *Cic.* Wlęczący się około rostrów w Rzymie, próżniacy, nowiniarze, nowinami się trudniący, brukowcy, włoczęgi brukowe, inaczej *Subasiliarii*.

SUBROTO, *as, avi, atum, are*, (od *sub* i *roto*, *are*). Opatrzony w kół, osadzony na kółach, np. *aries subrotatus. Vitr.*

SUBROTUNDUS, *a, um*, (od *sub* i *rotundus*, *a, um*). Nieco okrągły, okrągławy, np.—*radicula. Cels.*

SUBRUBEO, *es, ui, ēre*, (od *sub* i *rubeo*). Nieco, trochę być czerwonym, czerwienić się, np. *subrubet uva mero. Ovid.* *Grossi incipiunt subrubere. Pallad.*

SUBRUBER, *bra, brum*, (od *sub* i *ruber*). Nieco czerwony, czerwonawy, np.—*caro. Cels.*

SUBRUBEUS, *a, um*, (od *sub* i *rubeus*, *a, um*). Nieco czerwony, czerwonawy, zamiast *subruber. Non.*

SUBRUBICUNDUS, *a, um*, (od *sub* i *rubicundus*, *a, um*). Nieco czerwony, czerwonawy, np.—*caliculus, np. caliculis subrubicundis. Plin.* — *vultus. Sen.* — *ulcus. Cels.* — *sanies. Id.*

SUBRUFUS, *a, um*, (od *sub* i *rufus*, *a, um*). Nieco czerwony, czerwonawy, np.—*color. Plin.* || O ludziach, którzy mają czerwone włosy, czerwonołowy, lisowaty. *Plant.*

SUBRUMO, *as, are*, (od *sub* i *ruma*). *Colum.* Przypuszczać, podsadzać kozłeta albo jagnięta do ssania. Festus powiada: *subrumari dicuntur hoedi, cum ad mammam admoventur, quia rumine trahunt lac sugentes.*

SUBRUMPO, *is, rupi, ruptum, pēre*, (od *sub* i *rumpo*). Obalić, znieść, zniszczyć, zniweczyć, np. *subrumpere et labefactare scita. Arnob.*

SUBRUMUS, *a, um*, (od *sub* i *ruma* s. *rumis*). Osesek, ssący jeszcze, np.—*agui. Farr.* t. j. ssące jagnięta. Festus powiada: *mamma autem rumis dicitur; unde rustici hoedos lactentes subrumos vocant, quia adhuc sub mamma habentur.*

SUBRUNCATOR albo **SUBRUNCINATOR**, *ōris, m.* Oracz, który zaorawszy trzy razy pole robi brozdy, albo bóstwo rolników. *Fabius Pictor*, wylicza bogów rolniczych: *Fervectorem, Reparatorem, Imporectorem, Subruncinatorem, Subruncinatorem etc. Serv.* ad *Virg.*, słowo pochodzi od *subrunco*, *are* albo od *sub* i *runco*, *are*; ztąd *subruncator* i *subruncinator*.

SUBRUNCIVUS, *a, um*, (od *subrunco*, *are*). Graniczny, do ograniczenia służący. *Subruncivi limites. Hygin.* Miedza, kopce graniczne.

SUBRUO, *is, ūi, ūtum, ēre*, (od *sub* i *ruo*). Podkopać. — *murum. Liv.* — *mur.* || Przez zamianę. Wywracać co z gruntu, obalać. — *reges muneribus. Horat.* Obalać troję przekupstwem. *Militum animos variis artibus subruat. Tacit.* Żołnierzy serca różnemi sztukami wlatli.

SUBRUSTICE, *psk.* (od *subrusticus*, *a, um*). Nieco po chłopsku, nieco nieforemnie, niekształtnie, niezgrabnie, nieszczególnie, nieosobliwie. *Gell.*

SUBRUSTICUS, *a, um*, (od *sub* i *rusticus*, *a, um*). Nieco chłopski, nieforemny, niekształtny, niezgrabny, nieszczególny, nieosobliwy, np. *sonabat agreste quidem plangue subrusticum. Cic.*

SUBRUTILO, *as, are*, (od *subrutilus*, *a, um* albo od *sub* i *rutilo*, *are*). Z pomiędzy, z pod błyszczyć, szklnić się, lśnić się, migać się, np. *tibi subrutulare debet, quid sit anima i. e. clarum tibi esse. Claudian.* de stat. anim.

SUBRUTILUS, *a, um*, (od *sub* i *rutilus*, *a, um*). Czerwonawy, lisawy, rusy, nieco czerwony, np.—*frutex. Plin.*

SUBRUTUS, *a, um*, (od *subruo*). Podkopany, przekopany. || Zrujnowany, wywrocony. *Aqua omnes subruti. Hirt.* Wszysey zatopieni w wodzie.

SUBSALSUS, *a, um*, (od *sub* i *salsus*, *a, um*). Trochę, nieco słony, np.—*aqua. Cels.* *herba subsalsa gustanti. Plin.*

SUBSANNUS, *as, avi, atum, are*, (od *sub* i *sanna*). Natrząsac się, szydzić z kogo, uragać się komu, np. *ipsi quasi subsannantes. Tertull.* — *eloquentiam nare subsanno. Hieron.*

SUBSAXANUS, *a, um*, (od *sub* i *saxum*). t. j. pod skałą znajdujący się, będący. || Ztąd *Subsaxana*, przezwisko *Bona Dea*, t. j. bogini Bona, której stał kościół w Rzymie pod skałą. *P. Victor. Ovid.*

SUBSCRIBENTARIUS, *ii, m.* (od *subscribo*) i. *q. subscribit. Cod. Theod.* Urzędnik, który podpisywał żywność dla żołnierzy.

SUBSCRIBO, *is, psi, ptum, bēre*, (od *sub* i *scribo*). Podpisać, pisać co pod czym. — *statuis. Cic.* Podpisać pod posagami. || Wyraz sądowy. *Subscribere. Cic.* Znaczyło, że gdy kto chciał kogo oskarżać, musiał pierwój swoje imię i tego, którego miał skrzyć, wpisać w akta, ztąd patronowie i adwokaci tak nazwani byli *Subscriptores*. || — *homini dicam. Plaut.* Skarżyć, pozywać człowieka do sądu. *Subscribere. Tac.* Skarżyć. || Przenosić. Pochwalać, potwierdzić. — *votis. Ovid.* Przystać na żądania. — *amoribus alienis. Val. Max.* Sprzyjać czyjej miłości. || *Subscribere. Cic.* Znaczyło, gdy cenzor kogo o występki notował. || *Id.* Znotować, wpisać co. || *Subscribere. Suet.* Podpisać list lub reskrypt własną ręką, jako zwykli byli cesarze i urzędnicy wyżsi. || *Id.* Potajemnie co pisać. || — *aliquid alieni. Tertull.* Pozwolić co komu, przeznaczyć.

SUBSCRIPTIO, *ōnis, Ź*, (od *subscribo*). *Cic.* Podpis. || Wyraz prawnym. Podpis oskarżyciela, prokuratora, adwokata. *Cic. Quintil.* || *Ulp. Pandect.* Podpis cesarski albo urzędnika. || — *ensoria. Cic.* Nota cenzora, który w kim pobaczył występki. || *Cic.* Wpisywanie, notacya ksiąg, rejestrów. || *Spis, wykaz, np.* — *jugerum. Cic.*

SUBSCRIPTOR, *ōris, m.* (od *subscribo*). Podpisywacz, który podpisuje się. || Oskarżyciel albo pomocnik oskarżyciela, który się na oskarżenie czyje podpisał. || Przenosić. *Gell.* Pochwalać, potwierdzić.

SUBSCRIPTUS, *a, um*, (od *subscribo*). *Ulpian.* in *Pandect.* Podpisany.

SUBSCUS, *ūdis, Ź*, (od *sub* i *cudo*). *Fest.* Szpaga, spojenie, któremi deski u drzwi z sobą spajają stolarze. || — *ferrea. Vitr.* Kłama na okrętach z okrągłą główką. — *axis. Vitr.* Biegun, czopek, wałek na którym się co obraca.

SUBSECIVUS albo **SUBSICIVUS**, od *sub* i *seco*, i **SUBISIVUS**, albo **SUCCISIVUS**, *a, um*, (od *sub* i *caedo*). Który się przecina albo dzieli na części. || Ztąd. *Subsecivum tempus. Gell.* Czas dorywczy, zbywający od większych zatrudnień. *Succisivis temporibus. Plin.* W noey. *Subsecivae horae. — operae. Cic.* Wolne od zatrudnień godziny, zatrudnienia lekkie w czasie wolnym. *Non est res subseciva. Senec.* Rzecz nie jest malej wagi. || Przenosić. *Subsecivis accumulare laudibus. Arnob.* Uraczyć pochwałami podobnemi bogom. || *Subsecivi agri, i. subseciva. Farr.* Części ziemi pozostałe z wymiaru włości, lub morgów. || *Subsecivus. Apul.* Przerwany, odmienny. || *Id.* Reszta, ostatek.

SUBSECO, *as, cui, sectum, care*, (od *sub*

i seco). *Farr.* Podcinać. || *Ovid.* Siekać na części.

SUBJECTUS, *a, um*, (od *subseco*). *Colum.* Podcięty.

SUBSECUNDARIUS, *a, um*, (od *sub* i *secundarius*, *a, um*) i. *q.* *secundarius*. Dorywczy, np. *tempora subsieci et subsecundaria* t. j. czas wolny od zatrudnień. *Gell.*

SUBSELLIUM, *ii, n.* (od *sub* i *sella*). *Farr.* Ława, siedzenie. || *Cic.* Parter na teatrze. || *Id.* Siedzenie publicznych sędziów. || *Id.* Krzesło senatorskie w kuryi. || *Id.* Ława winowajców, oskarżycieli i świadków.

|| Przez zamianę. *Subsellia*. *Cic.* Sady publiczne. || *Homo a subselliis*. *Cic.* Biegły w sądownictwie jurysta. || *Persatus in utrisque subselliis*. *Id.* Doświadczony jurysta w procesach publicznych i prywatnych. || *Subsellia*. *Marti.* Ludzie siedzący u sądu. || *Subsellium* zamiast ludzi siedzących na ławie, np. *Sextiliane, bibis quantum subsellia quinque solus*. *Martial.*

SUBSENTIO, *tis, si, sum, tire*, (od *sub* i *sentio*). Nieco postrzegać, uważać, wypatrywać, miarkować i. *q.* *sentire*. Przeczuc, dorozumiewać się, np. *etsi subsensi id quoque cetera*. *Terent.*

SUBSEQUENS, *tis, r. wśpół.* (imsl. od *subsequor*). Który następuje, następujący. *Cic.*, np. *stella solem subsequens*. *Plin.*

SUBSEQUENTER, *psk.* (od *subsequens*, imsl. od *subsequor*). Kolejno, z porządku, jeden po drugim, szeregiem, np. *nunc ad reges romanos, consules, dictatores subsequenter calanum deducam*. *Messala Corvin.*

SUBSEQUOR, *eris, secutus* albo *sequitur* *sum, qui*, (od *sub* i *sequor*). Idź za kim, następować, postępować za kim, np. *Caesar legionibus subsequi iussit*. *Caes.*, *sequor, subsequor te*. *Plaut.* — *aliquem furtim*. *Ovid.* || Przenosić, odprowadzić kogo, przeprowadzić kogo, towarzyszyć komu, asystować, np. *hos motus subsequi debet gestus*. *Cic.* || Następować, np. — *stellae* (t. j. planety) *tum recedunt tum subsequuntur solem*. *Cic.* t. j. postępują za słońcem. || Postąpić sobie, sprawować się, np. — *voluntatem alienius*. *Ulpian.* in *Pandect.*

SUBSERICUS, *a, um*, (od *sub* i *sericus*, *a, um*). Półjedwabny, np. — *vestis*. *Lamprid.*

SUBSERO, *ris, sevi, situm, rere*, (od *sub* i *sero*, *sevi* etc.). Snać, sadzić, flankować, np. — *vineam*. *Colum.* — *vites*. *Ulpian.* in *Pandect.*

SUBSERO, *is, ui, tum, rere*, (od *sub* i *sero*, *seui* etc.). Wrazić pod co, podetknąć, podszyc, podkładać, np. — *manus*. *Apul.* || Dodać, przymieszać, np. *subserere i. e. adjicere*. *Ammian.*

SUBSERTUS, *a, um*, (od *subsero*). *Apul.* Podsiany.

SUBSERVIO, *is, vii* albo *vivi, itum, ire*, (od *sub* i *servio*). Służyć, być sługą, niewolnikiem. || Służyć przenośnie, np. *alienus orationi verbis*. *Terent.* t. j. pomagać w wypowiedziach czyich.

SUBSESSA, *ae, z.* (od *subsideo* albo *subsido* od *subsessus*, *a, um* scil. *pars exercitus* etc.) i. *q.* *insidiae*. Zasadzki, np. *in subsessa esse*. *Veget. de re milit.* t. j. bydź zasadzce. *Hostium dolos subsessas vocamus*. *Serv. ad Virg.*

SUBSESSOR, *oris, m.* (od *subsideo* albo *subsido*). Zasadnik, który się na kogo zasadza, czatownik, dybiący. *Sen. Petron.*, *subsecessores dicuntur, qui in insidiis tauros interimunt*. *Serv. ad Virg.* || Przenośnie. Czatuja, dybiący na kogo, np. *subsecessoris et adulteri persona*. *Arnob.* *Subsecessor alieni matrimonii*. *Val. Max.* t. j. eudzolożnik.

SUBSICCICO, *as, are*, (od *sub* i *siccico*, *a-re*). Suszyć, osuszyć, ususzyć, podsuszyć, np. — *tumorem*. *Colum.*

SUBSICIVUS, *a, um*. Ob. **SUBSECIVUS**.

SUBSIDENTIA, *ae, z.* (od *subsido*). Zniżanie się, spadanie, osiadanie, to, co opada, osiada, np. — *aquarum*. *Vitr.*

SUBSIDEO, *es, sedi, sessum, dēre, n.* (od *sub* i *sedeo*). Zasadzać się na kogo, czatować. — *circa silvas*. *Liv.* Czatować na kogo około lasów. || Zastanowić się. — *in via*. *Cic.* — w drodze. || Próżnować. *Subsident pecunia*. *Plin.* Leżą bez korzyści pieniądze. || Osiadać na dno. *Subsedit navicula*. *Liv.* Bat osiadł na dnie. || *Colum.* Osiadać, ustawiać, jako się ustawiają, osiadają ustoiny, fuzy. || *Subsidere copiosos homines*. *Ammi.* Nęcić wielu. || Siedzieć, np. — *in minore schola*. *Quintil.*

SUBSIDIALIS, *e, ptnk.* (od *subsidium*). Tyczący się rezerwy, służący do rezerwy, należący do tego, rezerwowy, np. — *acies*. *Ammian.* — *manus*. *Id.*

SUBSIDIARIUS, *a, um*, (od *subsidium*). Służący rezerwie, należący do rezerwy, posilkowy, np. — *cohortes*. *Liv. Caes. Tac.*, *subsidiarii scil. milites*. *Liv.* t. j. rezerwowe kohorty, szwadrony, posilkowi żołnierze. || Przenośnie, *subsidiarius palmas*. *Colum.* Latorośl zostawiona przy wyciętych. || *Subsidiaria actio*. *Ulp. in Pandect.* Pomocniczy proces małoletniego przeciw urzędnikom, którzy dali mu opiekunów niedolnych.

SUBSIDIOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *subsidium*). Posilkować, ratować, pomagać, bydź w rezerwie, np. *qui longius subsidiarii consueverunt, turpiter fugerunt*. *Hirt. de bell. Gall.*

SUBSIDIUM, *ii, n.* (od *subsido* albo od *subsideo*). *Farr.* Hufce na posilkowanie wysadzony, rezerwowy szwadron. || *Caes.* Posilek wojenny. || *Tac.* Garnizon. || Przenośnie. *Cic.* Pomoc, ratunek. — *in fuga ponere*. *Caes.* Szukać ratunku w ucieczce. — *frumentaria*. *Cic.* Magazyny zbożowe. || *Tac.* Ucieczka, schronienie, stanowisko naw na morzu. || *Subsidia i. e. triarii*, t. j. Tryariuszowie. *Festus* powiada: *Pilani Triarii quoque dicti, quod in acie tertio ordine extremis subsidio deponerantur, quod hi subsidebant, ab eo subsidium dictum*, np. *agite nunc*

subsidente omnes, quasi solent triarii. *Plaut.* || Wojsko posilkowe, rezerwowe. *Liv. Caes.* || Sukurs, posilkowy korpus, miejsce, gdzie stoi rezerwowe wojsko. *Liv. Sall.*, np. *subsidium ferre*. *Caes.* — *mittere*. *Id.*, *subsidio ire*. *Nep.* albo — *venire*. *Id.* albo *proficisci*. *Nep.* t. j. iść na pomoc.

SUBSIDO, *is, sedi*, albo *sidi, dēre*, (od *sub* i *sido*). Zatapić się, pogrążyć się, osiadać na dno. *Subsidunt urbes*. *Lucan.* Miasta pogrążają się w przepaści. || *Subsidere*. *Farr.* Zostawać. || *Subsidere*. *Lucret.* Przypuszczać, mówiąc o samicy, która przypuszcza samea. || Przenośnie. *Quid ante rem subsidis?* *Senec.* Czemu tracisz serce przed czasem? *Subsident Teucri*. *Virg.* Osiada Trojanie w Laeyum. *Silento subsidere*. *Quintil.* Umniejszać się milczeniem, mówiąc o głosie. || *Cic.* Siedzieć na zasadzce.

SUBSIDUUS, *a, um*, (od *subsideo*). To, co opada na dno, opadający na dno, np. — *fraces*. *Grat. Cynege.* t. j. fuzy, męty. || To, co pozostaje.

SUBSIGNANUS, *a, um*, (od *sub* i *signum*). Który jest pod chorągwią. — *milites*. *Tacit.* Żołnierze będący pod własnymi chorągiewkami. || *Subsignani*. *Ammi.* Aktualni żołnierze.

SUBSIGNATIO, *onis, z.* (od *subsigno*, *a-re*). Podkreślenie, podpis, podpisanie. *Paul. in Pandect.* || Ztąd przenośnie, np. *per poenitentiae subsignationem componeret* zamiast *per poenitentiam*. *Tertull.* t. j. *subsignatio* znaczy pewność, niezawodność, niewatpliwość.

SUBSIGNATUS, *a, um*, (od *subsigno*, *a-re*). Podpisany. *Callist. in Pandect.*, np. — *facultates subsignatae sunt fisco*. *Id.* Dobra hipotekowane. Ob. *subsigno*.

SUBSIGNO, *as, avi, atum, are*, (od *sub* i *signo*, *are*). Podkreślić, podpisać, np. — *notas*. *Plin.* *Ciceronis sententias subsignabimus*. *Id.* || Ztąd zastawić co, dać na zastaw, np. — *fidem pro re apud aliquem*. *Plin.*, — *res pro cautela litis*. *Cod. Just.* || Upewnić, zapewnić, dać słowo, idque *apud te subsigno*. *Plin.* || Zakonotować, zapisać, naznaczyć w księżce, np. — *praedia apud acrium*. *Cic.*

SUBSILIO albo **SUSSILIO**, *is, livi, siliū, i silui, sultum*, (od *sub* i *salio*), *n.* Podskakiwać. *Subsiliunt ignes*. *Lucret.* Wznoszą się ognie. *Non subsilis ac plaudis?* *Farr. ap. Non.*, *Pegasus in altum subsiliit*. *Apul.* || Skakać dokąd, np. — *in flammis*. *Sen.*

SUBSILLES i. *e. quaedam lamellae sacrificiis necessariae*. *Fest.* t. j. blaszki kształt męzki i niewieści wyrażające, których używano nakształt obrazków podczas ofiar, ślubne zawieszenia w świątyni. || Też *ipsulices* albo *ipsillices* zamiast *ipsilles*. *Fest.*

SUBSIMILIS, *e, ptnk.* (od *sub* i *similis*). Prawie, bez mała podobny albo podobny, albo nieco, trochę podobny, np. *mellique albo subsimilis*. *Cels.*, *subsimile aliquid fit*. *Ulpian.* in *Pandect.*

SUBSIMUS, *a, um*, (od *sub* i *simus*, *a, um*) i. *e. paululum simus*. Nosa wklęsłego, płaskonosy, np. *pecudes subsimi*. *Farr.*, *subsimis naribus*. *Id.*

SUBSIPIO, *pis, pui, pēre, n.* (od *sub* i *sapio*) i. *e. paululum sapere*. t. j. trochę smakować, mieć smak. *Farro* powiada: *subsipere, quod non plane sapit*, to, co nie zewsztyłkiem smakuje.

SUBSISTO, *is, stiti, stēre*, (od *sub* i *isto*). Zatrzymać. || — *feras*. *Liv.* Łowiczków zwierzę. || Opierać się, stawiać nieprzyjacielowi czoło. — *turmis*. *Tibull.* Opierać się szwadronom. || — *sumptibus*. *Brut.* ad *Cic.* Wystarczyć nakładom. — *liti*. *Colum. Pandect.* Utrzymywać proces. || Zastanawiać się. *Subsistit unda*. *Ovid.* Zastanawia się woda. *Subsistere intra tecta*. *Plin.* Zostać w domu. || *Liv.* Zasadzać się na kogo. || Przenośnie. — *intra priorem paupertatem*. *Tacit.* Zostać w dawnym ubóstwie. — *intra bina cubita*. *Plin.* Nie dochodzić dwóch łokci. || Ustawiać. — *malis*. *Ovid.* Upadać pod przemocą nie-szczęść. || *Ulp.* Wątpić, wahać się. || *Apul.* Ratować. || *Cod. Gordi.* || Popłacać, wazyć, mieć moc, np. *sententia subsistit*. *Cod. Just.*

SUBSITUS, *a, um*, (od *sub* i *situs*, *a, um*). Pod albo podle, obok leżący, np. *sub-sita convallis*. *Apul.*

SUBSOLANAE res, i. *e. sub solo* (od *sub* i *solum*) *Subsolane i. e. qui infimum solum colunt*. *Fest.* t. j. podziemni, pod ziemią mieszkający, znajdujący się, będący.

SUBSOLANUS, *a, um*, (od *sub* i *solanus*, *a, um*). Podśloneczny. — *ventus*, i *subsolanus absol*. *Plin.* Wiatr wschodni.

SUBSONO, *as, are*, (od *sub* i *sono*, *are*). Nieco rozlegać się, głos wydawać, brzmieć, dźwięczeć, dzwonić, huczeć, rozchodzić się. *Sisen. ap. Charis.*

SUBSORTIOR, *iris, itus sum, iri, dep.* (od *sub* i *sortior*). Losem obierać kogo na miejsce odrzuconego sędziego. *Cic.*

SUBSORTITIO, *onis, z.* (od *subsortior*). *Cic.* Obieranie kogo losem na miejsce wakuujące sędziego.

SUBSPARGO, *gis, si, sum, gēre*, (od *sub* i *spargo*). Podsiwać albo siać co ukradkiem, np. — *semina versutiis*. *Tertull.*

SUBSTAMEN, *inis, n.* (od *sub* i *stamen*) i. *q. subtemen*. Wątek w tkaniu. *Scholiasit, Juvenal.*

SUBSTANS, *tis, r. wśpół.* Ob. **SUBSTO**.

SUBSTANTIA, *ae, z.* (od *substo*). *Essencia*, przyrodozienie z czego się co składa. — *retoricae*. *Quint.* Istota retoryki. — *rei*. *Pandect.* Rzecz sama. || *Ulp.* Majętność dziedzictwo. || *Prudent.* Pokarm, którym się utrzymuje ciało. || *Frontin.* Treść, argument rzeczy jakiej. || — *emptonis*. *Papini Pandect.* Zasada kupli.

SUBSTANTIÁLIS, *e, ptnk.* (od *substantia*). Istotny, esencjonalny, np. — *differentia*. *Tertull.* || Samolubny, samorządny, np. — *potestas*. t. j. anioł albo duch bez ciała. *Ammian.*

SUBSTANTIOLA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *substantia*) *i. q.* *substantia*, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. majetnostka, mala majetność, np. — *paterna et materna*. Hieron. *Qui pauperes sunt et tenui substantiola*. *Id.*

SUBSTANTIVALIS, *e*, *ptk.* (od *substantivus*, *a*, *um*) *i. q.* *substantialis*. Istotny, do istoty należący, esseneyalny, np. — *forma*. Tertull.

SUBSTANTIVUS, *a*, *um*, (od *substantia*). Samobytny, samorządny, samo istotny, sam z siebie utrzymujący się, np. — *res*. Tertull. || Złąd *substantivum verbum i. e. sum*. Priscian.

SUBSTERNO, *is*, *strāvi*, *strātum*, *nēre*, (od *sub* i *sterno*). Podścielać — *pecori*. Cato. — bydło. || — *semina*. Colum. Podsiawać. || — *colorem*. Plin. Farbować co pierwszym kolorem. || — *delicias*. Lucet. Dostarczać rozkoszy. || — *uidos*. Cic. Uścielać gniazda. || — *pultos*. Plin. Pod kureżętą podścielać. || Przenośnie. *Substernere insidias*. Propert. Knuć zasadzki. || Podrzucić eo pod siebie. *Omnia substernebat animo*. Cic. Wszystko poddał pod umysł.

SUBSTILLUS, *a*, *um*, (od *sub* i *stilla* albo *stillo*, *are*). Nieco, trochę sączący się, kropkami spadający, albo sączący się, np. *lotium substillum*. Cato. t. j. straugurya. || Złąd *substillum scil. tempus*. Tertull. Fest. t. j. czas przed deszczem i po deszczu wilgotny.

SUBSTINEO, *es*, *ēre*, (od *sub* i *teneo*) *i. q.* *sustineo*, np. *substine paulisper, quae sequuntur*. Apul.

SUBSTITUO, *is*, *ūi*, *ūtum*, *ēre*, (od *sub* i *statuo*). *Pallad.* Podkładać. || Przenośnie. *Substituere aliquem crimini*. Plin. Obwinąć kogo. || Ovid. Stawić eo przed oczy. || Hirt. Postawić kogo po kim. || Cic. Postawić na miejscu czymś.

SUBSTITUTIO, *ōnis*, *z*. (od *substitutio*). Arnob. Zastąpienie, mówiąc o czymś dziejącym, np. — *heredis*. Modest. in *Pandect.*, *ex substitutione heredem esse*. Ulpian. *Ibid.*

SUBSTITUTIVUS, *a*, *um*, (od *substitutio* *i. e. conjungo*) *i. q.* *conjunctivus*, np. — *propositio i. q. conditionalis*, np. *propositio substitutiva vel conditionalis, quae etiam composita est, ut Ajax qui regnat, si sapit, beatus est*. Apul.

SUBSTITUTUS, *a*, *um*, (od *substitutio*). Cic. Obrany na miejsce czyje, namiestnik.

SUBSTO, *as*, *stīti*, *stātum*, *are*, *n.* (od *sub* i *sto*). Bydź pod, podle, obok, znajdować się blisko, np. *si, pure substantive, non rampiuntur hi tumores*. Cels., *nullo dolore substantive*. *Id.*, *nulla cruditate substantive*. Cels. || *Substo* zamiast *subsisto* albo *sto*, t. j. zostać, pozostać. Terent. || Dotrwać, przetrwać, np. *metuo, ut substat hospes*. Terent.

SUBSTOMACHOR, *aris*, *ari*, (od *sub* i *stomachus*). Nieco gniewać się, bydź gniewliwym. Augustin.

SUBSTRAMEN, *inis*, *n.* (od *substerno*).

Barlog, mierzwa, słoma pogmatwana dla podścielenia bydła. *Farr. i. e. palea*. *Id.* — *pulorum*. *Id.*

SUBSTRAMENTUM, *i*, *n.* (od *substerno*) *i. q.* *substramen*, np. *asparagum substramentis per hyemem operito*. Cato. t. j. sparagi przez zimę pokryj słomą.

SUBSTRATUS, *us*, *m.* (od *substerno*). Podścielenie, podesłanie. Plin.

SUBSTRATUS, *a*, *um*, (od *substerno*). Plin. Podesłany. || *Liv.* Leżący pod. || Plin. Okryty.

SUBSTREPO, *is*, *ūi*, *ūtum*, *pēre*, (od *sub* i *strepo*). Nieco huczeć, brzmieć, rozchodzić się, np. *verba semihanti voce substrepens*. Apul. || *Substrepo* zamiast *strepo i. q. strepo*, t. j. huczeć, brzmieć. Apul.

SUBSTRICUS, *a*, *um*, (od *substringo*). Colum. Ściśniony. || Plin. Ciasny, skurczony. || Sil. Chudy, cienki, subtelnny.

SUBSTRIDENS, *tis*, *r.* *współ.* (od *substrido*). Ammian. Zgrzytający nieco w gniewie.

SUBSTRIDO, *is*, *ēre*, (od *sub* i *strido*). Nieco, trochę szeptać, ksykać, sapać, świstać, zgrzytać albo szeptać, ksykać, zgrzytać, np. *ira exundante substridens*. Ammian.

SUBSTRINGO, *gis*, *inxi*, *ictum*, *gēre*, (od *sub* i *stringo*). Ścisnąć, podpinąć — *caput equi loro*. Nep. Podpiąć kark konia lejcem. — *sinus*. Senec. Podkasać suknię. — *linthea malo*. Sil. Zwinąć żagle. || Przenośnie. — *effusa*. Quintil. Skrócić w mowie rzeczy rozciągle. *Aurem substringe loquaci*. Horat. Nastaw świegotliwemu ucha.

SUBSTRUCTIO, *ōnis*, *z*. (od *substruo*). Vitruv. Fundament budowy. || Caes. Podbudowanie. || Liv. Budowanie wielkie. || Front. To co utrzymuje rumosowe rowy.

SUBSTRUCTUS, *a*, *um*, (od *substruo*). Plin. Podbudowany, podmurowany. || *Substructum, absol.* Vitruv. Fundament w budowaniu, podmurowanie.

SUBSTRUO, *is*, *truxi*, *tructum*, *ēre*, (od *sub* i *struo*). Vitruv. Podmurować, z fundamentu budować, np. *intervalla substructis canalibus junguntur*. Plin.; złąd brukować, np. — *viam glareā*. Liv., *substruendo iter facere*. Pandect. t. j. brukując; złąd *substructum* zamiast *substructio*. Vitruv. || W ogólności budować, np. — *Capitolium saxo quadrato*. Caes. — *templum Dianae*. Inscr. ap. Gruter.

SUBSULTIM, *psk.* (od *subsilio*). Podskakując w górę, skacząc, hasając, np. — *decurrere*. Suet.

SUBSULTO albo **SUSSULTO**, *as*, *are*, (częstotl. od *subsilio*) *i. q.* *subsilio*. Podskakiwać w górę, w górę skakać, np. *tu subsultas, ego miser vix adsto formidine*. Plaut. || Przenośnie w mowie, *compositio multis clausulis concisa subsultet*. Quintil. t. j. mowa jakoby skacząca, też *ne sermo subsultet imparibus spatii ac sonis*. Quintil. t. j. mowa jakoby, prawie jak skacząca.

SUBSUM, *es*, *fui*, *esse*, (od *sub* i *sum*).

Bydź pod, ukrywać się. *Subest spes*. Nep. — *dolus*. Justin. — *culpa*. Val. Flacc. Ukrywa się nadzieja, zdrada, вина. — *periculi suspicio*. Cic. Jest jakieś podejrzenie niebezpieczeństwa. || Bydź blizkim. *Mons suberat*. Caes. Góra była blizka. || Czas przeszły *subfui* nie jest w używaniu. || *Subest* zamiast *adest*, np. *si his vitis ratio nan subsesset*. Cic., *ut in quaque laetitia subsit quaequam querimonia*. Apul., *si nulla subest emula*. Ovid. *i. e.* *si nulla subsit similitudo*. Quintil. t. j. jeśli żadne nie jest podobieństwo. || *Subesse* zamiast *adesse*, np. *is subest natura et vera vis*. Ovid. t. j. mają przyrodzenie i siłę, *sive dies suberit natalis i. e. aderit*. Ovid.

SUBSUO, *uis*, *ui*, *ūtum*, *ēre*, (od *sub* i *suo*, *ēre*). Podszycić, podszycić, np. — *institutum*. t. j. falbanę; złąd *vestis subsuta instituta*, t. j. suknią podszyta falbaną, t. j. damska suknia. *Quarum subsuta talos tegat instituta vesta*. Hor. *i. e.* *matronas*, t. j. damy, kobiety, które mają falbaną podszytą suknie.

SUBSUDUS, *a*, *um*, (od *sub* i *surdus*, *a*, *um*). Nieco, trochę głuchy, nieco nieznaczny; złąd — *vox*. Quintil. t. j. niejasny, niewyraźny, niezrozumiały głos.

SUBSUTUS, *a*, *um*, (od *subsuo*). Podszycić — *vestis*. Horat. Suknia podszyta.

SUBTABIDUS, *a*, *um*, (od *sub* i *tabidus*, *a*, *um*). Nieco roztopiony, rozplyniony, albo nikaący, schnąący, opadający, niszczący, ginący, np. *stetit subtabidus*. Ammian. t. j. zmieszany, przerażony albo zbłądły jak chusta.

SUBTACITUS, *a*, *um*, (od *sub* i *tacitus*, *a*, *um*). Nieco, trochę cichy, spokojny, nieco milezący, np. *hinc schola subtacitam meditatur gignere sectam*. Prudent. t. j. milcząca sekta.

SUBTAL, *is*. Ob. **SUBTEL**.

SUBTECTUS, *a*, *um*, (od *subtego*). Nieco ukryty. Vitruv.

SUBTEGMEN. Ob. **SUBTEMEN**.

SUBTEGO, *gis*, *xi*, *ctum*, *gēre*, (od *sub* i *tego*). Ukrywać co pod albo ukrywać, np. *ferrea munimenta coelum omne subtexerunt*. Ammian., też. Vitruv.

SUBTEGULANEUS, *a*, *um*, (od *sub* i *tegula*). To, co jest pod dachówką, znajdujący się, będący pod dachówką, np. *subtegue lanea pavimenta*. Plin.

SUBTEL, *ēlis*, *n.* Podeszwa, stopa nogi, stopy dolek. Priscian.

SUBTEMEN albo **SUBTEGMEN**, *inis*, *n.* podobno zamiast *subteximen* albo *substamen*. Watek w tkaniu, np. *connexus staminis ad subtegmē*. Vitruv., *fert picturatas auri subtemine vestes*. Virg. || Tkanka, tkana rzecz, osnowa, np. *Tyrio subtemine vestem*. Tibull. || Nić, nitka, włókno, np. *picto subtemine braciae*. Val. Flacc. || Nić albo przeźdza Parek, np. *subtemina Pareae*. Hor., też *currite ducentes subtemina, currite, fusi*. Catull.

SUBTENDO, *is*, *di*, *tum* albo *sum*, *dēre*,

(od *sub* i *tendo*). Od dołu przeczyć, naprężyć, wypreżać, napiąć, np. *lectos loris subtentos*. Cato.; złąd *linea subtentens, i. e. quae sub alia linea subtentiditur*, (*γραμμή υποτιννύουσα*). Frontin. || Wypreżać, napiąć w górę. *Subtentidit* zamiast *suspendit*. Virg.

SUBTENTO, *as*, *are*, (od *sub* i *tento*) zamiast *tentare*. Trochę doświadczać, prolować, np. *advenisti huc subtentatum*. Plaut. Inne Edd. mają *sustentatum*.

SUBTENTUS, *a*, *um*, (imsl. od *subtendo*). Wypreżony, napięty, np. — *loris lectus*. Cato. Łózków rzemieniami napięte.

SUBTENUIS, *ptk.* (od *sub* i *tenuis*). Trochę cienki, subtelnny, rzadki, np. — *sela*. Farr.

SUBTER przedimek, rząd. przyp. czwart., (od *sub*, jak *inter* od *in* etc.) Na dole, na spodku, pod spodem, niżej, od dołu, od spodu, np. *quae supra et subter (scil. sunt) unum esse*. Cic., *subter fastigia tecti*. Virg. Pod strychem domu. || Z przyp. szóst. *Subter littore*. Catull. Pod brzegiem. || Jako przysłówek. *Omnia haec, quae supra et subter, unum esse*. Cic. Wszystko to, co jest nad i pod, jest jedno.

SUBTERACTUS, *a*, *um*. Ob. **SUBTERAGO**.

SUBTERAGO albo **SUBTER AGO**, *gis*, *ēgi*, *actum*, *gēre*, (od *subter* i *ago*). Podpędząć, podganiać, posuwać, popychać, np. *subteractis quasi radicibus*. Cels.

SUBTERANHELO albo **SUBTER ANHELO**, *as*, *are*, (od *subter* i *anhele*, *are*). Dychać, oddychać, dyszeć pod ciężarem, np. *inseque ponderē tanto, subter anhelat humus*. Stat.

SUBTERCAVO albo **SUBTER CAVO**, *as*, *are*, (od *subter* i *cavo*, *are*). Wydrążyć pod, np. *subtercavatus*. Solin. t. j. wydrążony.

SUBTERCURRO, *is*, *ēre*, (od *subter* i *curro*). Biegać pod czym, np. *subtercurrens basin*. Vitruv.

SUBTERCUTANEUS, *a*, *um*, (od *subter* i *cutis*). Pod skórą znajdujący się, będący, np. — *humor*. Veget. *de re vet.* — *morbus*. Aur. Viet. Veget. t. j. wodna puchlina.

SUBTERDUCO, *cis*, *xi*, *ctum*, *cēre*, (od *subter* i *duco*). Od dołu, od spodu, albo między, pod czym, niżej wyprowadzić, ujać, uśnąć, umknąć, np. — *se alicui*. Plaut. t. j. uciec, umknąć, wymknąć się od kogo. *Si huic occasio tempus sese subduxerit*. etc. Plaut.

SUBTERFLUO, *is*, *xi*, *xum*, *ēre*, (od *subter* i *fluo*). Pływać pod albo pływać pod czym, np. *amnis sub montes subterfluens*. Vitruv., *torrente rapido minaciter subterfluente*. Plin. || Złąd przenośnie, np. *eos felicitas subterfluit*. Eumen. in Paney.

SUBTERFUGIO, *gis*, *fugi*, *fugitum*, *gēre*, (od *subter* i *fugio*). Uciec, uciekać z pod, albo uciec, uciekać, umknąć, wymknąć się, sprysnąć, np. *subterfugisse sic mihi hodie Chrysallum*. Plaut. || Też z przyp. czwart.,

ucieć, uciekać, wymknąć się, np. — *mare. Plaut.*, — *poenam aut calamitatem. Cic.*, *vim criminum subterfugere nullo modo poterat. Cic.* || Też z następ. tryb. bezokol. np. *subterfugit dicere. Quintil.*

SUBTERFUNDO albo **SUBTER FUNDO**, *as, avi, atum, are*, (od *subter i fundo, are*). Podbudować, kłaść fundament, np. *cum fabricaretur desuper coelum terraque subter fundaretur. Lactant.*

SUBTERHABEO, *es, ui, itum, bēre*, (od *subter i habeo*). Leżeć ważyć, za nic mieć, wzgardzić, np. *amoris meis superhabitis. Apul.*

SUBTERJACEO, *es, ēre*, (od *subter i jaceo*). Leżeć pod, np. *hic gens ardentem coeli subterjacet axem. Alcim. Avit.*

SUBTERJACIO, *cis, ēre*, (od *subter i jacio*). Podrzucac co pod mówiac o nasieniu, np. *hordei grana subterjaciuntur. Pallad.* t. j. podrzucac ziarna pod co.

SUBTERIOR, *ōris*, (od *subter*) zamiast *inferior*. Niższy, np. *noctis sanguis per subteriora dicitur expelli. Aemil. Mac.* *Subteriores termini. Innocent.*

SUBTERLABOR albo **SUBTER LABOR**, *eris, psus sum, subterlabi, dep.* (od *subter i labor, lapsus sum etc.*) Sunac się, umknąć się, płynąć, ciec, np. *fluctus subterlabere Sicanos. Virg.* t. j. podplywać, coeli *subterlabentia signa. Lucet.* || Uciec, umknąć, np. *navis subterlabens. Liv.*

SUBTERLINO, *is, lēvi, litum, nēre*, (od *subter i lino, ere*). Podmazac, podsmarowac, np. — *plantas. Plin.*

SUBTERLUO, *is, ēre*, (od *subter i luo*). Podmywać, obmywać, np. *Eridanus gurgite sidereo subterluit Oriona. Claudian.*

SUBTERMEO, *as, are*, (od *subter i meo, are*). Podplywać, wplywać pod. *Claudian.*

SUBTERNATO, *as, are*, (od *subter i nato, are*). Plywać pod. *Solin.*

SUBTERNUS, *a, um*, (od *subter*) zamiast *infernus*. Spodni, podziemny, np. — *nox. Prudent.* — *antra. Symmach.*

SUBTERO, *ris, trivi, tritum, terēre*, (od *sub i tero*). Trzeć, rozcierać, wycierać, np. *boves ne pedes subterant. Cato.*, też *pedes boum subtriti. Colum.*, *ungulae subtritae. Plaut.* || Ztąd *subtritus, a, um*. Starty, wytarty, np. — *paleae. Colum.* — *pedes*, — *ungulae etc.*

SUBTERPENDEO, *es, ēre*, (od *subter i pendo*). Wisieć z góry na dół, np. *mala sine terrae tactu subter pendentia. Pallad.* t. j. wiszące owoce, które niedotykają się ziemi.

SUBTERRANEUS, *a, um*, (od *sub i terra*). Podziemny, np. — *specus. Cic.* — *ergastulum. Colum.* — *animalia. Pallad.* — *murres. Sen.* — *domus. Plin.* — *manes et subterranea regna. Juvenal.*, *venae subterraneae Istri. Plin.*

SUBTERRĒNUS, *a, um*, (od *sub i terrenus, a, um*). Podziemny, np. *sol delapsus Oceanum, subterrenas orbis plagas illuminabat. Apul.*

SUBTERRĒUS, *a, um*, (od *sub i terrenus, a, um*). Podziemny. *Arnob.*

SUBTERSECO albo **SUBTER SECO**, *as, are*, (od *subter i seco*). Przecinać niżej, pod spodem, np. *distribuens medium subter secat hic Capricornum. Cic.*

SUBTERTENŪO albo **SUBTER TENUO**, *as, are*, (od *subter i tenuo, are*). Stawac się cienkiem, subtelnym, np. *annulus subtertenuatur habendo. Lucet.*

SUBTERTIUS, *a, um*, (od *sub i tertius*). Trzecią część, trójkę zawierajacy, np. — *numerus. Subtertii (numeri) tria ad quatuor, sex ad octo. Martian.*, *subtertiae minores. Id.*

SUBTERVACO albo **SUBTER VACO**, *as, are*, (od *subter i vaco, are*). Bydź próżnym, czeżem, samotnym, np. *decidant in illum supervacantem locum. Sen.*

SUBTERVOLO albo **SUBTER VOLO**, *as, are*, (od *subter i volo, are*). Wylatywać w górę. *Stat.*

SUBTERVOLVO albo **SUBTER VOLVO**, *vis, vēre*, (od *subter i volvo*). Toczyć co pod. *Ammian.*

SUBTEXO, *xis, xui, xtum, xēre*, (od *sub i texo*). Tkać co, przytkać, ztąd ciagnąć co, podciagnąć, zaciagnąć co, zaslonić, np. — *nubes soli. Ovid.* t. j. oblokami zaćmić słońce, *subtex noctem, sidera et coelum. Sen.* || Zaćmić, zakryć, pokryć, np. — *coelum fumo. Virg.* — *diem nube. Sen.*, *nocturna coelum subtextitur umbra. Stat.*, *multitudine telorum subtextitur aether. Lucan.* || Spoić, zwiazać z czym, np. *familiarum originem subtextuit. Nep.* || Ztąd *subtexta malis bona sunt. Manil.* t. j. zmieszane. || Tkać, razem tkać, razem spoić, złączyć, napisac, np. — *originem familiarum. Nep.* — *carmina. Tibull.*

SUBTEXTUS, *a, um*, (od *subtexo*). Okryty. *Nox subtextata polo. Lucan.* Niebo pokryte cieniem nocy. || *Auson.* Przydany, przyłączony. || *Manil.* Przymieszany. — *malis bona sunt. Id.* Zle przeplatane z dobrem.

SUBTILILOQUENTIA, *ae, Ź*, (od *subtilis i loquor*). Subtelna mowa. *Tertull.*

SUBTILILOQUUS, *a, um*, (od *subtile i loquor*) i. e. subtiliter loquens. Subtelnomówny. *Tertull.*

SUBTILIS, *e, ptuk.* (od *sub i tela, scil. a filis tenuioribus, quae in tela bene texta oculorum aciem paene fallunt. Foss.*) Cienki, subtelný, np. — *ignis. Lucet.* Subtelny ogień. — *farina. Plin.* Delikatna mąka. — *arundo. Id.* Cienka trzcina. || Przenośnie. *Fervida subtile exsurdant vina palatum. Horat.* Ze mocne wino smak delikatny w jedzeniu przytępia. *Subtilis et callidus judex. Horat.* Subtelny i przenikliwy sędzia. — *judicium. Id.* Sąd przenikliwy. — *descriptio partium. Cic.* Delikatne rozłożenie w opisanie. *Subtilissimum inventum. Plin.* Bardzo dowcipny wynalazek. *Multa subtilia. Id.* Wiele rzeczy subtelných i dowcipnych. — *argumentatio. Quintil.* Akuratne dowodze-

nie. *Nemo illo subtilior. Plin.* Żaden nadeń nie był akuraciejszy. || Często się odnosi do stylu. *Subtiliores epistolae. Cic.* Listy akuraciej napisane. *Subtile genus dicendi. Id.* Styl prosty, nie ozdobny, mierny, ucinowy. || *Ad subtile. Censorin.* Dokładnie.

SUBTILITAS, *atis, Ź*, (od *subtilis*). Cienkość, delikatność, subtelność. — *muliebris. Vitr.* Subtelny skład ciała niewieściego. — *sculpturae. Plin.* Delikatność rzeźby. || Przenośnie. Subtelność, dowcip, przenikliwość. || *Cic.* Prostota, naturalność stylu. || *Id.* Suchość stylu. || *Petr.* Wynalazek dowcipny.

SUBTILITER, *psk.* (od *subtilis*). Subtelnie, delikatnie, cienko. — *fodere. Pallad.* Kopać zlekka. || Przenośnie. *Plin.* Dowcipnie, subtelnie. || *Cic.* Akuratnie, pilnie. || *Cic.* Poprostu, bez ozdób, mówiac o stylu.

SUBTIMEO, *es, ui, ēre*, (od *sub i timeo*). Trochę bać się, lękać się, np. *numquid subtimes, ne cet. Cic.*

SUBTINNIO, *nnis, ire*, (od *sub i tinio*). Nieco brząkać, np. na cymbalach. *Tertull.*

SUBTITUBO, *as, are*, (od *sub i titubo*). Nieco, trochę wahać się, chwiać się, np. *fide subtitubante. Prudent.*

SUBTRACTUS, *a, um*, (od *subtraho*). *Cic.* Odjęty, odebrany.

SUBTRAHO, *his, xi, ctum, ēre*, (od *sub i traho*). Wykraść, odjac. *Peculium subtrahere alicui. Plaut.* Wykraść czyjś własność. *Subtrahitur presso mollis arena pedis. Ovid.* Wyśliza się miękki zpod nóg piasek. *Subtrahitur memoria. Colum.* Traci się pamięć. || *Subtrahere se. Virg.* Wyśliznąć się. || — *album. Cels.* Wypróżnić, oczyścić żołądek.

SUBTRISTIS, *e, ptuk.* (od *sub i tristis*). Trochę, nieco smutny, markotny, np. *subtristis visus est esse aliquantulum mihi. Terent. Subtristior. Hieron.*

SUBTRITUS, *a, um*, (od *subtero*). *Plaut.* Wytarty, wynoszony, wychodzony. || *Colum.* Starty.

SUBTUNDO, *dis, tidi, tium, ndere*, (od *sub i tundo*). Trochę bić, tłuc, np. *flet (femina) teneras subtusa genas. Tibull.* Inne *Edd.* mają *subfusa, (suffusa).*

SUBTURPICULUS, *a, um*, (od *sub i turpiculus, a, um*). Nieco szkaradny, sprośny, haniebny albo szpetny, brzydki, plugawy, np. *subterpicula mihi videbatur esse pulchritudina. Cic.*

SUBTURPIS, *e, ptuk.* (od *sub i turpis*). Trochę, nieco szkaradny, sprośny, haniebny albo szpetny, brzydki. *Cic.*

SUBTUS, *psk.* (od *sub*, jak *intus* od *in*). Pod spodem, niżej, ku dołu, na dół, np. — *ambulare. Cato. Plaut.*

SUBTUSSIO, *is, ire*, (od *sub i tussio*). Trochę kaszlać, albo kaszlać. *Veget. de re vet.*

SUBTUSUS, *a, um*, (od *subtundo*). Trochę bić. *Tibull.*

SUBVAS, *adis, m.* (od *sub i vas*). Rękojmia, poręczyciel, np. *sed enim cum profe-*

tarii et vades et subvades omnisque illa XII. tabularum antiquitas consopita sit etc. Gell.

SUBUCULA, *ae, Ź*, *scil. vestis*, (podobno od *subuculus, a, um*). *Farr.* Koszula, albo spodnia sukna pod tuniką, serdak. || *Fest.* Miodownik, placek na ofiarę poświęcony.

SUBUCULATUS, *a, um*, (od *subucula*) i. e. *subucula indutus*. Suknią spodnią odziany. *Quintil.* || Właściwie imsl. od *subuculo, are, i. e. subucula induere*.

SUBUCULO, *as, are, i. e. subucula induere. Ob. SUBUCULATUS.*

SUBVECTIO, *ōnis, Ź*, (od *subveho*). Przyniesienie na ramieniu, przywożenie okrętem, wozem, przywóz, zwożenie, np. *zhoża, żywności, np. — frumenti. Liv. Tac.* *Subvectiones marinae per pontus. Vitr.*

SUBVECTO, *as, avi, atum, are*, (częstotl. od *sub i veho*) i. e. *subveho*. Przewozić koniem, wozem, okrętem, przynosić na ramieniu, np. — *saxa humeris. Virg.* — *corpora cymba. Id.* *Subvectant saxa. Sil.*

SUBVECTOR, *ōris, m.* (od *subveho*). Który przynosi albo przewozi, przewoźnik, np. *Bosporus subvector Inachiae virginis. Avien.*

SUBVECTUS, *us, m.* (od *subveho*) zamiast *subvectio*, np. przywiezienie, np. — *commeatum. Tac.* t. j. przywóz żywności. **SUBVECTUS**, *a, um*, (od *subveho*). *Ovid.* Przewieziony. *Nox atra polum bigis subvecta tenebat. Virg.* Już noc wystąpiła czarna na pół nieba.

SUBVEHO, *is, vexti, vectum, hēre*, (od *sub i veho*). Wieźć co w górę. *Germanicus Nilo subvehatur. Tacit.* Germanik plynął Nilem. || — *naves. Plin.* Przeciw wodzie pędzić nawy. || Prowadzić, wieźć, przywozić. — *commentum. Liv.* Przywozić żywność.

SUBVELLO, *vellis, velli, vulsum, subvellere*, (od *sub i vello*). Skubać, oskubać, np. *radior, subvellor, desquamor. Lucil. ap. Non.* Inni czytają *subellor* i. e. *quasi subre defricor.* || Też *subvulsus* albo *subvolsus, a, um. Scip. Afr. ap. Gell.*

SUBVENIO, *nis, vēni, ventum, nire*, (od *sub i venio*). *n. Tac.* Nadechodzić, przychodzić po kim. || *Cic.* Wspomagać, ratować. — *innocentiae. Cic.* Ratować niewinność. || *Plin.* Leczyć, pomagać. || *Gell.* Przypominać co sobie, przywozić na pamięć. || *Subvenire. Ulpi. in Pandect.* Sprzyjać, radzić, mówiac o prawie albo o pretorze.

SUBVENTO, *as, are*, (częstotl. od *subvenio*) i. q. *Subvenio*. Przyjść na pomoc, np. — *alicui, np. spes bona, obsecro, subventa mihi. Plaut.*

SUBVENTOR, *ōris, m.* (od *subvenio*). Wspomożyciel, który pomaga, np. — *populi. Inscript. ap. Gruter.* — *civium necessitatibus. Ibid.*

SUBVERBUSTUS, *a, um*, (od *sub verustus*). *Plaut.* Smaganiec, niewolnik.

SUBVEREOR, *eris, itus sum, rēri, dep.* (od *sub i vereor*). Trochę obawiać się, lękać się, np. *venit enim mihi in mentem sub-*

vereri interdum, ne te delectet tarda decessio. Cic.

SUBVERSIO, *ōnis*, *z.* (od *subverto*). Wywrocenie, spustoszenie, obalenie, do szczeru zniszczenie, np. — *humani generis. Arnob. Fulgat. Genes.*

SUBVERSO albo **SUBVORSO**, *as*, *are*, (częstotl. od *subverto*) *i. q. subverto*. Spustoszyć, obalić, do szczeru zniszczyć. *Plaut.*

SUBVERSOR, *ōris*, *m.* (od *subverto*). Pustoszytel, który co pustosz, do szczeru niszczy, np. — *legum. Tac.*

SUBVERSUS, *a*, *um*, (od *subverto*). *Sall.* Wywrocony, zniszczony, obalony.

SUBVERTO albo **SUBVORTO**, *tis*, *ti*, *sum*, *tere*, (od *sub* i *verto*). *Colum.* Przewracać ziemię orząc, wywracać, obalać. *Caecus, si pede major erit, subvertet. Horat.* Trzewik, jeśli będzie większy od nogi, powinien pógę. || Przenosić. Niszczyć, rujnować. — *opes. Lucan.* — dostatk. — *decretum consulis. Sall.* Wyrok konsula kasować. — *leges ac libertatem. Cic.* Burzyć prawa i wolności.

SUBVESPERUS, *a*, *um*, (od *sub* i *vesperus*, *a*, *um*). Znajdujący się, będący na zachód; ztąd *subvesperus scil. ventus*. Wiatr zachodni, wiatr południowo-zachodni. *Vitr.*

SUBVEXUS, *a*, *um*, zamiast *convectus* od *conveho*, *subvexus* zamiast *subvectus*. Pochylił, schodził, spadł, stoczył, np. *omnia fastigia leni subvexa. Liv.*

SUBVILLICUS, *i*, *m.* (od *sub* i *villicus*) *i. e. qui est sub villico*. Podwłodarz, zastępca włodarza, np. — *hortorum. Inscript. ap. Gruter.*

SUBVIRIDIS, *e*, *ptnk.* (od *sub* i *viridis*). Nieco zielonawy, trochę zielony, np. — *folia. Plin.* — *emplantum. Scrib. Larg.*

SUBULA, *ae*, *z.* (od *suo*, też *sutor*). Narzędzie, sztydo, szwajca, szpilart, sztydo szewskie. — *aeneu. Colum.* — *subula transiuntur. || Subula leonem excipis? Sen.* przyszło. *t. i.* na wielką walkę lekko się uzbiera.

SUBULCUS, *i*, *m.* zamiast *subulicus*, *ptnk. scil. pastor* (od *sus*, od *subus. Gell.*) Swinopas, świniarczyk, pastuch świni. *Farr. Martial. Porculatoris et subulei diversa professio. Colum.*

SUBULO, *ōnis*, *m. i. q. tibicen*. Flecista. *Enn. ap. Farr.* || To słowo jest w języku Etruskim, zamiast *tibicen*. || Rodzaj jelenia z prostym rogami. *Plin.* Od *subula*. || Rozkosznik, wszeteczny. *Auson.*

SUBVULO, *as*, *are*, (od *sub* i *volo*, *are*). Podlatać, wzlatać w górę, np. *haec sursum in coelestem locum subvolent. Cic.* — *subvolat. Ovid.* || Nieco, trochę podlecieć.

SUBVOLSUS albo **SUBVULSUS**, *a*, *um*. Ob. **SUBVELLO**.

SUBVOLVO, *vis*, *volvi*, *volūtum*, *volvēre*, (od *sub* i *volvo*). Toczyć co w górę, np. — *manibus saxa. Virg.* || Toczyć co pod, kulać, toczyć, związać, walcować.

SUBURA albo **SUBURRA**, *ae*, *z.* *Farr.* Dzielnica i trybun miasta Rzymu, gdzie mie-

szkały nierządnic. *Martial. Pers.* || Pisze się też *Sucura. Quintil.*

SUBURANENSIS, *e*, *ptnk.* (od *Suburanus* *i. q. Suburanus*, np. *Suburanenses. t. j.* mieszkańcy trybun w Rzymie. *Fest.*

SUBURANUS albo **SUBURRANUS**, *a*, *um*, (od *subura*). Znajdujący się, będący w Subura, należący do Subura, dzielnicy rzymskiej, suburanski, np. — *tribus. t. j.* Rzymska *Tribus*. — *urbana. Fest. Plin.* też, *Cic. Farr.* *t. j.* dzielnica rzymska.

SUBURBANITAS, *ātis*, *z.* (od *suburbanus*). Bliskość, pobliskość miasta, np. blisko Rzymu, np. — *provinciae Siciliae. Cic.* — *intuta est latrocinis suburbanitas. Symmach.*

SUBURBANUS, *a*, *um*, (od *sub* i *urbanus*, *a*, *um*). Blisko miasta, szczególnie Rzymu znajdujący się, będący, mieszkający, np. — *rus, fundus. Cic.* Wiesz, folwark pod miastem będący. — *Italiae regio. Colum.* Część Włoch blisko Rzymu leżąca. — *crimina. Tacit.* Zbrodnie popełnione w okolicach Rzymu. || *Suburbanum, absol.* domysł. *rus, praedium. Plin.* Wiesz blisko miasta.

SUBURBICARIUS, *a*, *um*, (od *sub* i *urbicarius*, ztąd od *urbs*) *i. q. Suburbanus*, np. — *regiones albo partes. Cod. Theod.*

SUBURBIUM, *ii*, *n.* (od *sub* i *urbs*). Przedmieście. *Cic.*

SUBURGEO, *es*, *ēre*, (od *sub* i *urgeo*). Pchać, tłoczyć, przeć, nacierać, cisnąć, trapić, gnębić, zapędzić, zagnać, zagonić, np. — *proram ad saxa. Virg. t. j.* zapędzić na skały.

SUBURO, *ris*, *ussi*, *ustum*, *ēre*, (od *sub* i *uro*). Podpalać. || Trochę, nieco palić, przypalić, opalić, osmalić, spalić, opalić z wierzchu, np. — *crura. Suet.* — *corpus subustum. Paulin. Nol.*

SUBURRA, **SUBURRANUS**, *a*, *um*, *etc.* Ob. **SUBURA**.

SUBUSTIO, *ōnis*, *z.* (od *suburo*). Palenie, przypalenie, osmalenie, spalenie. || Podpalenie; ztąd palenie, zapalenie w piecu, np. — *thermarum. Cod. Theod.*

SUBUSTUS, *a*, *um*, (od *suburo*). Nieco, trochę opalony. *Paulin. Nol.*

SUBVULSUS albo **SUBVOLSUS**, *a*, *um*, (od *subvello*). Podskubany. *Paulin. Nol.*

SUBVULTURIUS, *a*, *um*, (od *sub* i *vulturius* albo *vultus*). Trochę, nieco śniadawy, podobny do sepa, np. — *corpus. Plaut.*

SUC przez skrót, zamiast *Suburana tribus*, np. *euratores Trib. Suc. junior i. e. tribus Suburanae juniorum. Inscript. ap. Gruter.*

SUCCASSES, *ium*. Narod albo mieszkancy w Gallii Akwitańskiej. *Plin.*

SUCCEDANEUS albo **SUCCIDANEUS**, *a*, *um*. *Plaut.* Zastępujący drugiego, zastępca. || *Succedanea i succidanea hostia. Fest.* Ofiara do zabicia zastępująca drugiego miejsce.

SUCCEDO albo **SUBCEDO**, *dis*, *cessi*, *cessum*, *dēre*, (od *sub* i *cedo*). Wechodzić. — *antro. Virg.* — do jaskini. *Succedite tectis. Id.* Wechodzić do domu. *Succedunt ramis volu-*

eres. Fal. Flacc. Wlaza pod gałęzie ptaki. *Festris succedere terris. Virg.* Do waszych powracać krajów. — *incertamina. Id.* Wszczytnać walkę. || Zbliżać się. — *portis. Caes.* — do bram. *Ad oppugnanda castra succedere. Hirt.* Przystąpić do szturm obozu. *Succedunt tecto. Virg.* Zbliżają się do domów. || *Justin.* Poddadź się pod czyje panowanie. || Iść za kim, następować. *Nihil semper floret, aetas succedit aetati. Cic.* Nie jest zawsze w kwitnym stanie, następuje wiek po wieku. *In alterius locum succedere. Id.* Nastąpić na czyje miejsce. *Violis succedit rosa. Plin.* Po fiołkach rośnie róża. || *Succedere.* Zbliżać się położeniem. *Ad alteram partem succedunt Ubii. Caes.* Z drugiej strony graniczą Ubijowie. || Szczęścić się, powodzić się. *Parum succedit quod ago. Terent.* Wtém co czynię nie bardzo się powodzi. *Hac non succedit, alia aggredimur via. Id.* Tu się nie powiodło, inną więc przedsiębierzmy drogę. || Biernie nieosobiście. *Successum. Liv.*

SUCCENDO i **SUBCENDO**, *si*, *sum*, *dēre*, (od *sub* i *cando*). Podpalać, zapalać. — *aras. Senec.* Zapalać ołtarze. *Succendit flagrantibus aethera loris. Lucan.* Zapalił ogniste mi lejcy powietrze, mówiąc o Faetonie. || Przenosić. *Ille rubor igneus ora succendit. Lucan.* Oblicze mu się zarumieniło. || *Succendere. Propert.* Zapalić miłością. || Podpalić, np. — *pontem. Liv.* — *aggerem. Caes.* — *turrim ligneam. Claudian.* — *luminibus succenditur aer. Lucan.* — *ignes. Cic.* — *rogiem. Liv.*

SUCCENSEO, *ēs*, *sui*, *sēre*, *n.* (od *sub* i *enseo*). *Cic.* Gniewać się, zapalać się gniewem. — *alieni. Cic.* Gniewać się na kogo.

SUCCENSIO, *ōnis*, *z.* (od *succendo*). Zapalenie, rozpalenie, inflamacja, zaognienie; ztąd ogrzew, ogrzewanie, opał, np. — *laevari. Ammian.* || Od *succenseo*. Gniew, niechęć. *Symmach.*

SUCCENSUS, *a*, *um*, (od *succendo*). Zapalony. *In succensum rogiem injicere. Liv.* Wrzucić na stos zapalony. — *aether. Lucan.* Zapalone powietrze. || Przenosić. — *amore. Ovid.* Zapalony miłością. — *ira. Horat.* — *gniewem. Senec.* Zagrzany winem.

SUCCENTIVUS albo **SUBCENTIVUS**, *a*, *um*, (od *succino*). Który przyspiewywa drugiemu, akompaniuje w śpiewie. *Farr.*

SUCCENTOR albo **SUBCENTOR**, *ōris*, *m.* (od *succino*). Który przyspiewywa drugiemu zniżonym tonem. || Przenosić. *Succentor fabularum crudelium. Ammi.* Podszczuwacz, podżegacz. || *Isidor.* Który zaczyna śpiewać.

SUCCENTURIATUS albo **SUBCENTURIATUS**, (od *sub* i *centurio*, *are*). *Terent.* Zrekrutowany dla dopełnienia rot. *Succenturiati. Donat.* Dopełniający rot żołnierskie, wyraz przenośny.

SUCCENTURIO albo **SUBCENTURIO**, *as*, *are*, (od *sub* i *centurio*, *are*). *Fest.* Zaciąg żołnierzy dla dopełnienia rot. || Prze-

nośnic. *Alia esca melior succenturiatur. Gell.* Na to miejsce lepszy się pokarm postawi. **SUCCENTURIO**, *ōnis*. Ob. **SUBCENTURIO**.

SUCCENTUS albo **SUBCENTUS**, *us*, *m.* (od *succino* *s. subcino*). *Mart. Cap.* Śpiew, który następuje po drugim i z pierwszym się zgadza, akompanijowanie.

SUCCERDA, *ae*, *z.* (*sus*). *Titin.* Gnoj świni.

SUCCERNO, *is*, *crēvi*, *crētum*, *nēre*, (od *sub* i *cerno*). *Plin.* Przesiewać mąkę przez pytel, pytlować.

SUCCESSIO (*Subcessio*), *ōnis*, *z.* (od *succedo* *s. subcedo*) *i. q. successus*. Następowanie. — *voluptatis. Cic.* Przeplatanie rozkoszy. || *Tac.* Zastępstwo czyjgo miejsca, spadek dziedzictwa, sukcesya tronu. || *Cic.* Powodzenie.

SUCCESSIVUS (*Subcessivus*), *a*, *um*, (od *succedo*). Kolejno, z rzędu następujący za kim, np. *duobus sexibus maris et feminac corporatis, successiva proles paritur. Lac-tant.*

SUCCESSOR albo **SUBCESSOR**, *ōris*, *m.* (od *succedo*). *Cic.* Następca, który następuje po drugim. *Successor fuit hic tibi. Ovid.* Który słył po tobie, mówiąc o Tybullusie i Propereiuszu. *Nec alieni criminis successor constituitur. Callistr.* in *Pandect.* Syn nie odpowiada za ojca. || Przenosić. *Successore novo tollitur omnis amor. Ovid.* Pierwsza miłość ustępuje drugiej. *Successore alieni dare. Spart.* Dadz komu następcę, u-suwając pierwszego z urzędu.

SUCCESSORIUS albo **SUBCESSORIUS**, *a*, *um*, (od *succedo*). Tyczący się następstwa albo sukcesji, należący do tego. *Ammian.* — *successorium edictum. Ulpian.* in *Pandect.* — *beneficium edicti successorii non habebit. Papinian. Ibid.*

SUCCESSUS albo **SUBCESSUS**, *us*, *m.* (od *succedo*) *i. q. successio*. Na dół zniżenie, zehodzenie, jaskinia, jama, dół, nora. *Arnob.* || Bliskość, zbliżenie, przystęp, np. — *hostium. Caes.* — *successu equorum i. e. pro-cursu. Virg. scil. videns equos cursu defec-re.* Dalszy ciąg, postępowanie, postapienie, trwanie, przeciąg, np. *temporis successu continuo. Justin.* || Dalszy ciąg rzeczy, postępowanie szczęśliwe, szczęście, fortuna, powodzenie, np. *prosperi successus. Liv.* — *successu exultans. Virg.* — *successu rerum ferocior. Tac.*

SUCCESSUS, *a*, *um*, (od *succedo*). Szczęśliwy. *Omnia mihi velles successa. Cic.* Chciał-bys, iżby się mi we wszystkiem szczęściu. **SUCCIDANEUS**, *a*, *um*. Ob. **SUCCEDANEUS**. || Od *caedo*, np. *Succidanea hostia. Gell.* Zabite drugie bydło na ofiarę dla niedostateczności pierwszej ofiary.

SUCCIDIA, *ae*, *z.* (*scil. pars* albo *cavo*, od *succidus*, *a*, *um*, albo od *succido*, *a* *sui* — *bus* *concidendis* od *sus* i *caedo*, *quia quoti-die aliquid succiditur. Foss.*) *Farr.* Poleć, słonina albo sztuka wieprzowego mięsa. *Suc-*

cidia ab suis concidendis; nam id pecus primum occidere coeperunt. Cic. Varr. || Ztąd przenośnie, succidias humanas facere. t. j. zabijać ludzi, wyrzynać, trupem polować. Cato. ap. Gell.

SUCCIDO albo **SUBCIDO**, *idi, isum, dēre*, (od *sub i caedo*). Podecinać. *Succiditur Ceres. Virg.* Znie się zboże. — *arbor. Plin.* Podecina się drzewo. *Succidere herbas. Ovid.* Kosić trawy.

SUCCIDO albo **SUBCIDO**, *is, idi, asum, dēre*, (od *sub i caedo*). Upadać. *Genua inedia succidunt. Plaut.* Nogi z głodu nie służą. *Et in mediis conatibus aegri succidimus. Virg.* I wśród zamięcia słabi upadamy. || *Przenośnie. Succidere mentem. Senec.* Upadać na umyśle.

SUCCIDUS, *a, um*, (od *succus*). *Plin.* Wilgotny. — *ramus. Pallad.* Zielona gałąź. *Succidum solum. Apul.* Ziemia wilgotna. *Succida vellera. Marti.* Nieochłodzona wlna.

SUCCIDUS albo **SUBCIDUS**, *a, um*, (od *succido*). Upadający albo łatwo upadający. — *genu. Ovid.* Upadającym kolanem. *Succiduae aquae. Stat.* Słabe jagnięta. *Succiduis flammis. Id.* Gasnącym płomieniem. || *Succidius*, (od *succedo*). *Sidon.* Namiestny, miejsce czyje zastępujący.

SUCCINCTE albo **SUBCINCTE**, *psk.* (od *succinctus s. subcinctus, a, um*). Krótko, krótkimi słowy, np. mówić, uczyć, np. — *docere. Ammian.*, *succinctus*, np. — *edocere. Ammian.* — *fari. Sidon.*

SUCCINCTIM albo **SUBCINCTIM**, *psk.* (od *succinctus s. subcinctus, a, um*) i. *q. succincte*. Krótko, krótkimi słowy, np. *succinctim atque uti digito vel denotare vitanda vel ostendere sequenda. Claudian. Mamert.*

SUCCINCTORIUS (albo właściwie *Subcinct.*), *a, um*, (od *succingo*). Służący do fartucha, fartuchowy; ztąd *Succinctorium*, rzeczow. Fartuch, przepaska, fartuch skórzany, szore, np. *consuerunt (primi homines) folia fici et fecerunt sibi campestris, hoc est succinctoria genitalium. Augustin.*

SUCCINCTULUS albo **SUBCINCTULUS**, *a, um*, (zdrobn. od *succinctus, a, um*) i. *q. succinctus*. Przepasany fartuchem mówiące zmniejszającym sposobem, np. *ipsa puella linea tunica mundule amicta, succinctula etc. Apul.*

SUCCINCTUS albo **SUBCINCTUS**, *a, um*, (od *succingo*). Przepasany, odziany ubogą suknią. *Parvaeque succinctus trabea. Virg.* Odziany krótką suknią wieszczków. || Podkaszany, mówiące o tych, którzy w czym służą. — *cingulo. Petron.* Przepasany. *Tisiphone palla succincta eruenta. Virg.* Tyzłona odziana suknią we krwi zboczona. *Succincti ministri. Lucan.* Podkaszani słudzy. *Avidae succincta rapinae. Ovid.* Chciwa zdobyczy. || — *aliqua re. Enni. ap. Fest.* Przepasany czym || *Poetic. Erinys soluta erine, succincta unguibus. Senec.* Brynna rozpusciwszy włosy z najeżonymi wężami. *Suc-*

cincta pectora curis. Stat. Serec zajęte ważnemi myślami. — *arbor. Ovid.* Drzewo mające krótkie gałęzie. || *Przenośnie. Succinctus libellus. Marti.* Krótka książeczka. || *Succinctus. Plin.* Opasany, otoczony. *Rejice succinctos operoso stamine fusos. Ovid.* Odzruc pracowicie sprzedzione wrzeciona. || *Succinctus. Quintil.* Uzbrojony. *Succincti corda macheris. Enni. ap. Servi.* Żelazne serec mający.

SUCCINEUS, *a, um*, (od *succinum*). Bursztynowy, z bursztynu, np. — *novacula. np. succineis novaculis, aut argenteo apparatu comitante. Plin. t. j.* rękojeść, trzonek bursztynowy, albo noża.

SUCCINGO albo **SUBCINGO**, *gis, nxi, netum, gēre*, (od *sub i cingo*). Opasać, otoczyć, np. *anguis subcingit regionem Cancri. Vitr.*, *adstricti succingant ilia ventres. Grat. Cyneq. t. j.* scisleń, ciasnym, wązkiem uczynić. || Opasać, opasywać, przepasać się, podkasać się, np. — *tunicas. Juvenal.*; ztąd *succinctus, a, um. Ob. Succinctus.*

SUCCINGULUM albo **SUBCINGULUM**, *i, n.* (od *sub i cingulum* albo od *succingo*, jak *cingulum* od *cingo*). Pas, taśma do opasania się, albo to, czem się opasuje, i. *q. cingulum, balteus. Plaut. Festus* powiada: *succingulum adpellabant antiqui balteum, t. j. pas rycerski.*

SUCCINO albo **SUBCINO**, *is, cinui, centum, nēre*, (od *sub i cano*). Przyspiewywać, śpiewać przy czym albo przy kim, np. *cantibus iste tuis alterno succinet ore. Calpurn.* || Ztąd przenośnie. *Qui ita, clamati victum date; succinit alter, et mihi dividuo findetur munere quadra. Hor. t. j.* mówi, dodaje mówiące, krzyczy, wrzeszczy, wola.

SUCCINUM, *i, n.* (podobno *scil. electrum. Plin.* od *succus arboris*). Bursztyn, inaczej zwane *electrum. Plin. Juvenal. Tac. Martial.*, *quod arboris succum esse prisci nostri crediderunt, ob id succinum adpellantes. Plin.*

SUCCINUS, *a, um*, zamiast *succineus* od *succinum*). Bursztynowy, z bursztynu, np. — *gutta. Martial.*

SUCCIPIO, *is, ēre*, (od *sub i capio*) zamiast *suscipio*. Przyjąć, przyjmować, np. *solque eudenti Phoebonti obvius aeternam suscepit lampada mundi. Lucret. Ed. Creech* ma *suscipit.*

SUCCISIO albo **SUBCISIO**, *ōnis, ŷ.* (od *succido*). Podecięcie, podecinanie, np. włośów, np. *pilis infra narium antra frutificantibus quotidiana succisio* zamiast *pilorum. Sidon.*

SUCCISIVUS, *a, um. Ob. SUBSECIVUS.*

SUCCISUS, *a, um*, (od *succido*). *Caes.* Podecięty.

SUCCLAMATIO albo **SUBLAMATIO**, *ōnis, ŷ.* (od *succlamō*). Krzyk, wołanie, np. *ultra territorii succlamationibus. Liv.* || Okrzyk radośny, wiośujący, np. *inter exultationes succlamationesque populi. Suet.*

SUCCLAMATUS albo **SUBLAMATUS**,

a, um. (od *succlamō, are*). Okrzyknięty, z krzykiem ogłoszony. *Quintil.*

SUCCLAMO albo **SUBCLAMO**, *as, avi, atum, are*, (od *sub i clamo*). Okrzyknąć, krzykać pochwalając albo wołać, zakrzykując na kogo, albo na kogo wołać, np. *Virgilio vociferanti succlamabat multitudo. Liv.*, *cui dicto cum succlamasset. Val. Max.* — *alicui. Liv.* Pochwalać kogo okrzykiem. *Cum succlamatum esset. Liv.* Gdy wielki krzyk powstał (wyraz, który się bierze na złą i na dobrą stronę).

SUCCO, *ōnis, m.* (od *sugo* albo *succens i. q. sugens vel succum trahens*). Tak przez wżgardę zowie się lichwiarz, np. *Oppios de Felia succones dicis. Cic.*

SUCCOLLATUS albo **SUBCOLLATUS**, *a, um*, (od *subcollo*). *Suet.* Dźwigający ciężar na barkach.

SUCCOLLO albo **SUBCOLLO**, *as, avi, atum, are*, (od *sub i collum*). Dźwigać na ramionach ciężar. *Varr. Suet.*

SUCCONDITOR albo **SUBCONDITOR**, *ōris, m.* (od *sub i conditor*). Zastępcę, poddyrektora sprawy i grzyżsk cireńskich. *Inscript. ap. Gruter.* || *Fundator, założyciel. Inscript. Ibid.*

SUCCOSUS, *a, um*, (od *succus*). *Colum.* Soczysty, pełen soków. || *Succosa lana. Pallad.* Wilgotna wlna, nieochłodzona. || *Przenośnie. Succosi. Petron.* Dostatni, bogaci.

SUCCRESCO albo **SUBCRESCO**, *seis, erēvi, erētum, seēre*, (od *sub i cresco*). Mieć albo przy, blisko czego rość, rosnać. *Cels.* || Rosć, rosnać w górę, mówiące o flancach, drzewach etc., np. *succrescit ab imo. Ovid.*; *herbam suberescere (suer.) Colum.*, *mores mali quasi herba succreverunt. Plaut.* || *Przenośnie, orator succrescit aetati. Cic.*, *se gloriae seniorum succrevisse. Liv.* || Wschodzić, dobywać się, np. — *vina. Ovid.*

SUCCRETUS albo **SUBCRETUS**, *a, um*, (od *subcerno*). Przesiewany. *Plaut.*

SUCCROTILUS, *a, um*, (od *sub i erotalum*). Słaby, mdły, watty, np. — *vocula. Titim. ap. Fest.*, np. *loquebatur succrotilla voce. Afran. Ibid.* *Fest.* powiada: *succrotilla tenuis dicebatur et alta vox. Paul. ex Fest.*

SUC CUBA albo **SUBCUBA**, *ae, ŷ.* (od *succubus, subeu.*) Nalożnica. *Ovid.*

SUCCUBITANUS, *a, um. Treb. Poll.* Należący do miasta w Hiszpanii betyckiej.

SUCCUBO albo **SUBCUBO**, *as, ŷi, itum, are*, (od *sub i cubo*). Leżeć pod czem, np. *jam huius prostratus grabatulo succubans jacet. Apul.*

SUCCUBONEUS albo **SUBCUBONEUS**, *a, um*, (od *succubo*). Leżący pod, kurwiący się, nierządu się dopuszczający, np. *illarum (ancillarum) succuboneum esse. Titim. ap. Non.*

SUCCUBUS albo **SUBCUBUS**, *a, um.* Leżący pod; ztąd *succuba* albo *subenba, scil. mulier. t. j.* nierządnicę, słowo ohełzywe,

np. — lecti nostri. Ovid. || *Nierządnicę. Prudent.*

SUCCUDO albo **SUBCUDO**, *dis, di, sum, ēre*, (od *sub i cudo, ere*). Kuć, klepać co, np. — *tunicam ferream. Varr.*

SUCCULENTUS, *a, um. Ob. SUCULENTUS.*

SUCCUMBO albo **SUBCUMBO**, *bis, bui, cubitum, bēre*, (od *sub i cumbo*). Upadać pod czem, byż zwyciężonym. *Succumbens victima ferro. Catull.* Upadając pod żelazem ofiara. — *somno. Ovid.* Byż snem zmorzonym. || *Arnob.* Upadać do nóg. || *Claudian.* Poddadź się, dadź się zwyciężyć. || *one. ri. Liv.* Dźwigać ciężar. || *Odnosi się do umysłu. — animo. Cic.* Naumysle upadać, tracić serec. — *culpa. Virg.* Dopuszczać się winy. || *Succumbere absol. Cic.* Tracić serec. || *Varr. Catull.* Nierządu patrzyć.

SUCCURRO albo **SUBCURRO**, *urris, eūcūri, cursum, currēre*, (od *sub i curro*). *Lucret.* Wehodzić, wstępować. *Omnia succurram. Cic.* Wszystko zniósć. || *Ratować. Non ignara malis, miseris succurrere disco. Virg.* Doznawszy nieszczęść, umiem nędznych ratować. || *Biern. nicosob. Nisi succursum est. Cels.* Gdyby nie zapobieżono. || *Succurrere. Plin.* Pomagać, mówiące o lekarstwach. || *Cic.* Przypominać, przywozić sobie na pamięć.

SUCCURSOR albo **SUBCURSOR**, *ōris, m.* (od *succurro*). Który przybiega na pomoc, na ratunek. || *Lauser. Lucil. ap. Gell.*

SUCCUS albo **SUCUS**, *i, m.* (od *sugo*). *Plin.* Sok, sok drzew, sok miodowy na ziołach, na liściu drzew, sok winny, ekstrakt, treść, wilgotność, farba farbierska. || *Cic.* Sok z pokarmu przetrawionego w żołądku. || — *olivi. Virg.* Oliwa. — *uvae. Tibull.* Winno. — *arundinis. Lucan.* Cakier. — *villarum. Pallad.* Ściek wody gnojowej. || *Claud. Rosa.* || *Varr.* Pokarm. || *Ovid.* Lekarstwo, truczina. || *Hor.* Smak. || *Moe, jedność. — orationis. Cic.* Moc wymowy.

SUCCUSSATOR albo **SUBCUSSATOR**, *ōris, m.* Kon ciężko noszący, kłask. *Lucil. ap. Non.*

SUCCUSSATURA (*Subeussat.*), *ae, ŷ.* (od *succusso, are*). Trzęsienie od konia. *Non.*

SUCCUSSIO, **SUBCUSSIO**, *ōnis, ŷ.* (od *succutio*). Trzęsienie, np. ziemi. *Sen.*

SUCCUSSO (*Subc.*), *as, are*, (częstotli. od *succutio*). Trząść jako trząść kon jeźdźca. *Non. Acc.*

SUCCUSSOR (*Subc.*), *ōris, m.* (od *succutio*) i. *q. succussator*, np. — *equus. Lucil. ap. Non.*

SUCCUSSUS (*Subeuss.*), *us, m.* Trzęsienie. *Cic.*

SUCCUSSUS albo **SUBCUSSUS**, *a, um*, (od *succutio*). Wstrząśniony. *Sen.*, np. *penditum ite et sedato nisu, ne succussu adripiat major dolor. Pacuv. ap. Cic.* *Membra tremulo succussu quatit. Apul.*

SUCCUTIO albo **SUBCUTIO**, *tis, cussi, cussum, tēre*, (od *sub i quatit*). Wstrząść,

wstrząsnąć, np. *equum vis rotarum succutit orbes. Lucet.*, *succutit caput. Apul.*; zład przenośnie, np. *vultus tristitiae salebra succussus. Val. Max.*

SUCERDA albo SUCERDA, *ae*, *z*. (od *sus* i *cerda*). Świnia gnoj, np. *hic in stercore humi, stabulisque fimo atque sucerdis. Lucil. ap. Non. Paul. ex Festo* powiada: *sucerdia i. e. stercus suillum.*

SUCIDUS albo SUCCIDUS, *a*, *um*, (od *sucus s. succus*). Pełen soku, cieczy, np. — *ancilia. Plaut.* — *solum. Apul. t. j. żyźna, urodzajna ziemia, imponenda vulnere lana suicida. Cels.*

SUCOSUS albo SUCCOSUS, *a*, *um*, (od *sucus s. succus*). Pełen soku, cieczy, soczysty, niechudy, np. — *solum. Colum. Plin.*, *vinum succosum. Plin.* || Przenośnie, mający pieniądze, bogaty, np. — *colliberti. Petron. Succosus i. q. succidus. Seren. Samm. Succosior. Colum.*

SUCRO, *onis*, *m*. *Mela.* Rzeka i miasto w Hiszpanii Tarrakońskiej. || *Sucronensis, se. Liv.* Tyczący się tego miasta.

SUCRONENSIS, *e*. Ob. SUCRO.

SUCTUS, *a*, *um*, (od *sugo*). Pallad. Ssany.

SUCTUS, *us*, *m*. (od *sugo*). Ssanie. *Farr. ap. Non. Plin.*

SUCULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *sus*). Świnia. || *Fitr.* Winda prosto stojąca, kafarek. || Wal kafarowy na którym jest lina. || *Suculae. Cic.* Dżdżownice, gwiazdy na czole byka.

SUCULENTUS albo SUCCULENTUS, *a*, *um*, (od *sucus s. succus*). Pełen soku, soczysty, np. — *gracilitas corporis. Apul. t. j. ciało pełne soku, sily, corpus. Paulin. Nol.* || *Suculentus, a*, *um*, (od *sus*). Świnia, bestyjski, bydlęcy, np. — *furors. Prudent.*

SUCULUS, *i*, *m*. (zdrobn. od *sus*). Świnia, np. *agni, haedi et suculi naturali jure domini fructuarii sunt. Justinian. Institut.*

SUCURA. Ob. SUBURA.

SUCUS albo SUCCUS, *i*, *m*. (od *sugo*). Sok tyczący się rosnących ciał, należący do nich, wilgoć, wilgotność, humor, np. *succos uvae. Tibull.*, *succus ptisanae. Plin.* — *lensis decoctae. Id.* — *lactis. Plin.* — *vinii. Id.* — *herbae. Plin.* || To, co daje szkarłatny kolor. *Plin.* || Przenośnie, sok, np. *emissus succum et sanguinem. Cic. t. j. życie, duszę, siłę; succus orationis. Cic. t. j. moc, siła, jedność mowy.* || Sok t. j. trunk, napój, masę, np. *pocula amari succi. Ovid.*, *bibe purgantes pectora succos. Id.*, *succus veneni. Ovid.*, *succum zamiast succorum. Apul.*

SUDABUNDUS, *a*, *um*, (od *sudo*, *are*) *i. q. sudans.* Potniejący. *Auct. carm. ad Pison.*

SUDAMEN, *nis*, *n*. Potówka; wysypka pęcherzykowa skóry.

SUDARIOLUM, *i*, *n*. (zdrobn. od *sudarium*) *i. q. sudarium.* Chusteczka do otarcia potu, mówiące zmniejszającym sposobem. *Apul.*

SUDARIUM, *ii*, *n*. (od *sudor* podobno ptnk. jak inne słowa kończące się na *arius*, *a*, *um*, *seil. lintum*, chustka potna, chustka. *Suet. Catull. Martial. Val. Max.*, *interrogas quid in sudario habuerim. Apul.*, *sudario manus tergens. Petron. t. j. ocierając ręce chustką.*

SUDATIO, *onis*, *z*. (od *sudo*, *are*). *Sen.* Pocienie. || *Fitr.* Pocielnica, miejsce do pocenia, np. *e regione collocetur concamerata sudatio. Fitr.*

SUDATOR, *oris*, *m*. (od *sudo*, *are*). Który często albo bardzo poci się. *Plin.*

SUDATORIUS, *a*, *um*, (od *sudo*, *are*). Należący do pocenia się albo służący poceniu się, np. — *unctio. Plaut.*; zład sudatorium, rzeczow. Pocielnica, miejsce pocenia się w łaźni, izba do pocenia, np. *balnea et sudatoria. Sen. t. j. łaźnie i pocielnie.*

SUDATRIX, *icis*, *z*. (od *sudo*, *are*). Pocąca się, np. *toga sudatrix. Marcial.*

SUDATUS, *a*, *um*, (od *sudo*, *are*). Spacony. *Sudata vestis. Quint.* Suknia spociona. || *Ovid.* Potowy, nakształt potu. || *Poetic.* Z wielkim potem i pracą zrobiony. || — *labor. Stat.* Ciężka praca.

SUDES albo SUDIS, *is*, *z*. (z chaldejsk. *hastā*, pocisk albo od *oslo s. oslo*; ruszam). *Caes. Pal.* || *Kol.* drag, ozog, kij opalony, tycz. *Sudibus inter se concurrere. Liv.* Bieć się opalonymi kijami. || *Plin.* Rodzaj ryby. || Przenośnie, mocne spice, koniec, np. *saxaeas sudes. Apul. t. j. skaliste konce.*

SUDICULUM, *i*, *n*. *i. e. genus flagelli dictum, quod rapulantes sudantes facit. Paul. ex Festo.* (od *sudor s. sudo*, *are*). Rodzaj bicia, który sprawuje poty, chwostak w łaźni, narzędzie do wzbudzenia potu, (zdrobn. od *sudes. Foss.*)

SUDIFICUS, *a*, *um*, (od *sudus* i *facio*) *i. e. sudum faciens.* Sprawujący pogodę. *Gell.*

SUDIS. Ob. SUDES.

SUDO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *idō*, pocę się). *Cic.* Pocić się, potnieć, pot z siebie wydawać. || Przenośnie. *Justin.* Wydawać z siebie wszelką wilgotność. || Bydź czym zlanym, cieć. *Terra sudat sanguine. Virg.* Ziemia się krwią broczy. *Nemora, ubi tura et balsama sudantur. Tacit.* Lasy, gdzie kadzidło i balsam ciecze. || Bardzo pracować. *Sudandum est. Cic.* Wiele pracować potrzeba. *Sudabis satis, si eum illo inceptas homine. Ter.* Dosyć się napracujesz gdy z tym człowiekiem masz do czynienia.

SUDOR, *oris*, *m*. (*idōs*). Pot, znoj, parowanie. *Salsusque per artus sudor it. Virg.* Isłonym cały płynął potem. *Sudore fluentia brachia. Ovid.* Potem złane ramiona. *Sudorem emittere. Plin.* Sudore diffuere. *Id.* Pocić się, płynąć potem. *Sudores evocare. Plin.* — *cicere. Cels.* — *movere. Plin.* — *excitere. Nep.* — *ducere. Lamprid.* Wzbudzać, sprawować poty. *Sudores sistere, coercere, cohibere, discentere, inhihere, reprimere, sedare. Plin.* Zawściągać, hamować, wstrzy-

mywać poty. || Przez zamianę. *Praca. Multus sudor. Virg.* Wielka praca. *Stilus ille multi sudoris est. Cic.* Styl ten wielkiej potrzebuje pracy. || *Ovid.* Przenośnie. Wszelka wilgoć spadająca kropkami nakształt potu. || — *maris. Lucet.* Woda morska. || — *coeli. Plin. Rosa.* || *Farr.* Deszcz drobny.

SUDORUS, *a*, *um*, (od *sudor*). Pocący się, pełen potu, np. — *corpus. Apul.*

SUDUS, *a*, *um*, (od *se* zamiast *sine*, *udus*). Pogodny, jasny, suchy. *Ver sudum. Virg.* Pogodna wiosna. *Sudae nubes. Apul.* Suche obłoki. || *Sudum absol.* (domysł. *coelum*). *Plaut.* Pogodne niebo. || *Sudum, psk. Prudent.* Jasno. *Sudus. Non. Arnob.* Wilgotny.

SUECONI, *orum*. Naród w Gallii Belgickiej. *Plin.*

SUELETRI, *orum*. Naród w Gallii Narbońskiej. *Plin.*

SUEO, *es*, *avi*, *etum*, *ere*. Zwyknąć, np. *cernere suemus. Lucr.*, *adpellare suemus. Id.*, *suevit. Propert. t. j. zwykł.*

SUERA, *ae*, *z*. (*seil. caro*). Świnie mięso, szwinina. *Farr.* (od *sus* i od przyp. drug. *sueris*).

SUESCO, *scis*, *suvi*, *suētum*, *suescere*, (*inehoatv.* od *sueo*). Przywykać do czego, wkładać się, wprawiać się, nabywać zwyczaj. — *militiae. Tacit.* Wkładać się do sztuki wojennej.

SUESSA, *ae*, *z*. — *Aurunca. Fellej.* Miasto we Włoszech. || *Plin.* Miasto w Kampanii. || *Suessa. Pometia. Liv.* Miasto w Lacjum. || *Suessanus, a*, *um*. *Cic.* Tyczący się miasta Suessy. || *Suessani, orum. Inscript.* Mieszkancy miasta Suessy.

SUESSANUS, *a*, *um*. Ob. SUESSA.

SUESSIONES albo SUESSIONES, *um*. Naród w Gallii. *Liv. Plin.*

SUESSULA, *ae*, *z*. Miasto w Kampanii. *Suessulanus, a*, *um*. Należący do miasta Suessula w Kampanii. *Liv.*

SUETRI, *orum*. Naród w Gallii Narbońskiej. *Plin.*

SUETUS, *a*, *um*, (od *suesco*). Nawykły, ułożony, wezwyczajony. — *civilibus armis. Lucan.* Nawykły do wojen domowych. *Sueta adulatio. Tacit.* Zwyczajne pochlebstwo.

SUEVI, *isti*, czas przeszł. od *sueo* i *suesco*. Ob. SUEO i SUESCO.

SUEVI, *orum*. Ob. SUEVUS.

SUEVIA, SUEVICUS. Ob. SUEVUS.

SUEVIA, *ae*, *z*. *Tac.* Szwabija, kraj w Niemczech.

SUEVICUS, *a*, *um*. *Tacit.* Szwabski, tyczący się Szwabii.

SUEVUS, *a*, *um*. *Caes.* Szwabski, należący do Szwabii. || *Suevi. Id.* Szwabowie naród dawnej Germanii.

SUFES, *etis*, *m*. Ob. SUFFES.

SUFFARCINATUS albo SUBFARCINATUS, *a*, *um*, (od *suffarcino s. subfarcino*). *Plaut.* Noszący paki pod płaszczem. — *mercedibus. Apul.* Oszpany, darami. || Przeno-

śnie. *Jam bellule suffarcinatus. Id.* Opu-kaly, dobrze już jadłem nathany.

SUFFARCINO albo SUBFARCINO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *sub* i *farcino*, *are*, *zamiast fureio*). Nathać, napełniać, obładować, napakować, objuczyć, np. — *aliquem muneribus. Apul.* Zład *suffarcinatus, a*, *um*. Obładowany, napakowany, nathany, napełniony, np. *incedunt suffarcinati cum libris. Plaut.* — *cum sportulis. Terent.*

SUFFARANEUS albo SUBFARANEUS, *a*, *um*, (od *sub* i *far*). *Plin.* Makę do obozu wożący.

SUFFECTIO albo trafniej SUBFECTIO, *onis*, *z*. (od *sufficio*). Farbowanie. *Arnob.* || Obieranie jakiej rzeczy, np. — *unguentorum. Id.* || Obieranie na miejsce czyje. *Tertull.*

SUFFECTORA, *ae*, *z*. (od *sufficio*). Uzupełnienie, dopełnienie, komplet, obieranie jakiej rzeczy na miejsce drugiej. *Tertull.*

SUFFECTUS albo SUBFECTUS, *a*, *um*, (od *sufficio*). Ochrany na miejsce czyje. — *patri. Tacit.* Syn ochrany na miejsce ojcowskie. — *in locum alterius. Liv.* Postawiony na miejsce drugiego. || *Sen.* Dodany. || *Virg.* Farbowany. *Suffecti sanguine. Id.* Krwią zafarbowane, mówiące o wężach. *Nubes sole suffecta. Senec.* Obłok od słońca rozjaśniony.

SUFFERENTIA albo SUBFERENTIA, *ae*, *z*. (od *suffero s. subfero*). Ucierpienie, zniszczenie, cierpliwość. *Tertull.*

SUFFERO albo trafniej SUBFERO, *fers*, *sustuli*, *sublatum*, *ferre*, (od *sub* i *fero*). Znosić, cierpieć, nie ustępować, wytrwać. *Fix suffero anhelitum. Plaut.* Ledwo mogę oddychać. || — *laborem, vulnera. Propert.* Znosić pracę, rany. *Quod superest, sufferre pedes. Id.* Trwać w pieszej drodze, która wam zostaje. || *Ad praetorem sufferam. Plaut.* Pozwolę aby mię prowadzono do pretora. || — *poenas. Acci. ap. Non.* Przyplacić karę. || Poddadź co pod co, nadstawić. *Sufferam meum tergum. Plaut.* Nadstawię mój grzbiet na chłosty. || — *aestimationem. Iet.* Zapłacić || Dostarczyć. *Non potest sufferre lac. Farr.* Nie może nastarczyć mleka.

SUFFERTUS, *a*, *um*, (od *suffercio*). *Suet.* Pełny, nathany.

SUFFERVEFACIO albo trafniej SUBFERVEFACIO, *facis*, *feci*, *factum*, *edere*, (od *sub* i *fervefacio*). Podwarzać, nieco, trochę gorącym czynić. *i. q. fervescio. Plin.*

SUFFERVEFACTUS albo SUBFERVEFACTUS, *a*, *um*, (od *suffervefacio*). Podwarzony. *Plin.*

SUFFERVEFIO albo SUBFERVEFIO, *is*, *factus sum*, *fieri*. Stawać się gorącym. *Plin.*

SUFFERVEO albo trafniej SUBFERVEO, *ves*, *biui*, *ere*, (od *sub* i *ferveo*). Nieco byź gorącym, warzyć, grzeć, kipieć, gotować się. *Apul.*

SUFFES, *etis*, *m*. *Liv.* Jeden z najwyższych urzędników w Kartaginie, nakształt konsula rzymskiego.

SUFFIBULUM, trafniej **SUBFIBULUM**, *i*, *n*. (od *sub* i *fibula*). *Fest.* Welon biały, którym się osłaniały Westalki podczas ofiar.

SUFFICIENS albo **SUBFICIENS**, *tis*, *r*. wspólny. (od *sufficio*). *Liv.* Dostateczny. — *malis*. *Curt.* Zdolny do pokonania niebezpieczeństwa.

SUFFICIENTER albo **SUBFICIENTER**, *psk.* (od *sufficiens* imsl. od *sufficio*). Dostatecznie, dokładnie. *np.* — *alere*. *Ulpian*. in *Pandect.*, też. *Pallad.* *Aurel. Vict.*

SUFFICIENTIA trafniej **SUBFIC.**, *ae*, *z*. (od *sufficio* s. *subficio*). Dostateczność, dokładność, dosyć, zadosyć. *Tertull.*

SUFFICIO albo trafniej **SUBFICIO**, *fecit*, *fectum*, *cere*, (od *facio* i *sub*). Obierać na czyje miejsce, dadź namiestnika. — *consulem in locum alterius*. *Liv.* Wybrać konsula na czyje miejsce. || Dostarczyć. — *frondem pecori*. *Virg.* — liści bydła. — *milites excursionibus*. *Liv.* Dawać żołnierzom na częste wycieczki. || Parbować. — *lanas*. *Cic.* Parbować pierwszy raz weloc. Zdolać, wystarczyć. *Sufficiunt vires*. *Caes.* Starczą siły. || Wytrwać, wytrzymać. *Nec sufficit icibus umbra*. *Virg.* Poklerz nie wytrwa razów. || Nadarzyć. *Nec verba volenti sufficiunt*. *Ovid.* Braknie słów chcącemu mówić. || *Sufficit*. *Senec.* Dosyć. || *Corpus sufficit*. *Ovid.* Ciało zdolne do pracy.

SUFFIGO albo trafniej **SUBFIGO**, *igis*, *ixi*, *ixum*, *gere*, (od *sub* i *figo*). Przyczepić, przypiąć, przyspilić niżej, na dole, *np.* — *lintea antennae summae*. *Lucan.* || Bydź zawieszonym, *np.* — *trabes multo auro*. *Sen.* *i. e.* lacunar aureum facere. || Podbić, *np.* — *crepidas clavis aureis*. *Plin.* || Zawiesić, powiesić na czem, *np.* — *aliquem in cruce*. *Catull.* *Hor.* *t. j.* powiesić na szubienicy, albo — *cruci*. *Cic.*, albo — *patibulo*. *Suet.* *Erecto suffixus robore*, *i. e.* *cruci suffixus*. *Sil.* || Utkwić, *np.* — *stimulos do lori*. *Sen.*

SUFFIMEN, *inis*, *n*. (od *suffio*). *Ovid.* Kadzenie, kadzidło, perfuma.

SUFFIMENTO, *as*, *are*, (od *suffimentum*). *Veget.* Kadzić.

SUFFIMENTUM, *i*, *n*. (od *suffio*) *i. q.* *suffimen*. *Fest.* Kadzenie, kadzidło, perfuma.

SUFFIO, *is*, *ivi* albo *ii*, *itum*, *ire*. *Virg.* Perfumować, wonnością napawać. || *Plin.* Kadzić, podkurzać. || *Lucret.* Zagrzewać.

SUFFISCUS, *i*, *m*. (od *sub* i *fiscus*). Miejszek pieniędzy. *Fest.*

SUFFITIO, *onis*, *z*. (od *suffio*). *Plin.* Perfumowanie, kadzenie, podkurzanie.

SUFFITOR, *oris*, *m*. (od *suffio*). *Plin.* Perfumownik, który rozlewa perfumy, kadziciel, który kadzi.

SUFFITUS, *us*, *m*. (od *suffio*). Ob. **SUFFITIO**.

SUFFITUS, *a*, *um*, (od *suffio*). *Plin.* Perfumowany. || — *fumo*. *Arnob.* Kadzony.

SUFFIXUS albo **SUBFIXUS**, *a*, *um*, (od *sub* i *figo*). Zawieszony. — *cruci*. *Cic.* Powieszony na szubienicy.

SUFFLABILIS albo **SUBFLABILIS**, *e*, *ptuk.* (od *sufflo* albo *subflo*, *are*). *Prudent.* Nadymalny, zdolny do nadymania.

SUFFLAMEN, *inis*, *n*. Hamulec, narzędzie do hamowania wozu. *Juvenal.* || Przenosić, przeszkoda, przewłoka. *Id.*

SUFFLAMINO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *sufflamen*). *Senec.* Hamować wóz, koło. || Przenosić. *Id.* Zawsiagać, karcieć, *np.* *Aterius sufflaminandus est*. *Sen.* *t. j.* potrzeba powściągać w mowie.

SUFFLAMMO albo trafniej **SUBFLAMMO**, *as*, *are*, (od *sub* i *flammo*, *are*). Zapalić, rozpalić, *np.* — *calumniam*. *Sidon.*

SUFFLATIO albo **SUBFLATIO**, *onis*, *z*. (od *sufflo* s. *subflo*). Poddymanie, rozdmuchanie, *np.* — *aquarum bullantium*. *Plin.*

SUFFLATUS, *us*, *m*. (od *sufflo*, *are*). *Plin.* Chuch, chuchanie, chuchnienie. || Oddech, oddychanie.

SUFFLAVUS. Ob. **SUBFLAVUS**.

SUFFLO albo trafniej **SUBFLO**, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *sub* i *flo*, *are*). *Plin.* Nadymać co, jako pęcherz, miech. — *buccas*. *Plaut.* Nadymać policzki. — *se*. *Plaut.* Rozgniewać się. || *Suffla*. *Plin.* Chęć się, pysznij się.

SUFFOCABILIS albo trafniej **SUBFOCABILIS**, *e*, *ptuk.* (od *suffoco*, *are*). *Coel.* *Aur.* Duszący, który dusi, *np.* *parvus locus suffocabilis erit aeris paupertate*. *Coel.* *Aur.*

SUFFOCATIO albo trafniej **SUBFOCATIO**, *onis*, *z*. (od *suffoco*, *are*). Zadaszenie, uduszenie, zadławienie, *np.* — *mulierum*. *Plin.*, scil. *vulvae*. *t. j.* dolegliwość maciczna, hysteryczna choroba. || Też *absol.* *suffocationes* scil. *mulierum*. *Plin.*

SUFFOCATUS albo trafniej **SUBFOCATUS**, *a*, *um*, (od *suffoco*). *Plin.* Uduszony. || — *vox*. *Quintil.* Głos przytłumiony.

SUFFOCO albo trafniej **SUBFOCO**, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *sub* i *fo*, *are*). *Cic.* Dawić, dusić. || Przenosić. — *urbem fame*. *Cic.* Oglodzić miasto Rzym.

SUFFOCO albo **SUBFOCO**, *as*, *are*, (od *sub* i *fo*, *are*). *Propert.* Podpalać, podkładać drwa do ognia.

SUFFODIO albo trafniej **SUBFODIO**, *is*, *fodi*, *fossam*, *dere*, (od *sub* i *fodio*). *Colum.* Podkopać, podryć. — *murum*. *Tacit.* Mur podkopać. || Przebić. || — *equos*. *Caes.* Przebijając koni pod jeźdźcem.

SUFFOSSIO albo trafniej **SUBFOSSIO**, *onis*, *z*. (od *suffodio*). *Senec.* Podkopać, podkopywanie.

SUFFOSSUS albo **SUBFOSSUS**, *a*, *um*, (od *suffodio*). *Plin.* Podkopany. || *Suffossa equo delapsus*. *Tacit.* Gdy konia skłóto spadł z niego.

SUFFRAENATIO, *onis*. Ob. **SUFFRENATIO**.

SUFFRAGANS, *tis*, *r*. wspólny. (od *suffragor*). Dający swój głos, wotowanie za kim. *Suffragante natura*. *Cic.* Wsparty talenta mi przyrodzenia. *Nullis suffragantibus meritis*. *Id.* Bez żadnych osobistych zasług.

SUFFRAGATIO, *onis*, *z*. (od *suffragor*). Sprzyjanie komu, faworyzowanie, względy, szczególnie w dostawianiu urzędów, polecenie, poruczenie, rekomendacja co się tyczy urzędu, *np.* — *militaris*. *Cic.* — *urbana*. *Id.* *Suffragationem consulatus perdidit*. *Cic.* || Głosowanie za kim, wotowanie. *Cic.* || Przyczynianie się, wstawianie się aby kto dopiął urzędu. *Cic.*

SUFFRAGATOR, *oris*, *m*. (od *suffragor*, *ari*). Który sprzyja komu, zaszczyca względami, który ma kogo w łasce, wotownik, wotujący za kim, promotor, dopomagacz komu do urzędu. *Cic.*

SUFFRAGATORIUS, *a*, *um*, (od *suffragor*, *ari*). Tyczący się promocji, podwyższenia do urzędu. || Dający na co, zmierzający do czego, *np.* — *amicitia*. *Q. Cic.*

SUFFRAGATRIX, *icis*, *z*. (od *suffragor*, *ari*). Sprzyjająca komu, zaszczycająca względami, faworyzująca komu. *Augustin.*

SUFFRAGINOSUS, *a*, *um*, (od *suffrago*). *Colum.* Przegubły chore mający. — *mulca*. *Id.* Mulca na poślednie nogi upadająca.

SUFFRAGIUM, *ii*, *n*. (od *sub* i *grā* i *grā*). mówię, albo od *suffrago*, *inis*). Oznaczenie chęci i zdania czyjego w obieraniu urzędników, w stanowieniu praw, w sadzeniu winowajców, co się dzieje przez głosy albo przez wotowe tabliczki. — *ferre*. *Cic.* Wotować. — *inire*. *Id.* Isdź pod wota. *Suffragia tacita*. *Plin.* Kreskowanie potajemne. — *venari*. *Horat.* Zabiegać czyich wotów. || *Suffragium*. *Fest.* Centurya wotująca. || *Jus ferendi suffragii*. *Liv.* Prawo wotowania. || Przenosić. Wstawianie się, chęć, opinia, wzgląd, fawor. *Populi suffragia captare*. *Horat.* Chcieć mieć względy u ludu. *Actatis suffragium*. *Cod. leg.* Opiniya wieku.

SUFFRAGO i **SUBFRAGO**, *inis*, *z*. (od *subfringo*). *Plin.* Przegub w poślednich nogach bydlat. || *Id.* Ochwat koński, i innego bydła choroba. || *Suffragines vitis*. *Colum.* Wilki, odrostki u winnej maciey.

SUFFRAGOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, *dep.* (od *grā* i *grā*). *Cic.* Kreskować, głosować za kim, wotując sprzyjać komu. || *Id.* Pomagać komu, zalecać. — *dignitati meae*. *Cic.* Pomagać mojej godności. *Huic consilio suffragatur etiam illa res*. *Caes.* Tym zamiarom pomaga też ta rzecz.

SUFFRENATIO albo trafniej **SUBFRENATIO**, *onis*, *z*. (od *subfreno* s. *suffreno*, *are*, (od *sub* i *freno*, *are*). *Plin.* Ankrowanie, kłamrowanie, spinięcie żelaznemi sztaby.

SUFFRENDO (*Suffrendo*) albo **SUBFRENDO** (*Subfrendo*), *es*, *ere*, (*ere*). Trochę zgryzać zębami, gniewać się. *Uxor suffrendens*. *Ammi.* Zona z gniewu zgryzająca zębami.

SUFFERICO albo trafniej **SUBFRICO**, *as*, *are*, (od *sub* i *frico*, *are*). Trzeć, rozcierać, *np.* podszewy szczołkami, ścierać, wycierać, *np.* — *vasa nucibus pineis*. *Colum.* — *fauces doliorum*. *Id.*

SUFFRINGO albo trafniej **SUBFRINGO**, *gis*, *frēgi*, *fractum*, *gere*, (od *sub* i *frango*). Słuc, złamać, polamać, *np.* — *talos alieni*. *Plaut.* — *crura alieni*. *Cic.* *Ossa suffringere*. *Lactant.*

SUFFRIO albo trafniej **SUBFRIO**, *as*, *are*, (od *sub* i *frio*, *are*) *i. q.* *frio*. Roztrześć, rozcierać, potrzeć, kruszyć, drobić. || *Zamiast suffricare*. Ścierać, wycierać, *np.* naczynie, *np.* *scopolis myrti seria suffriatur*. *Colum.* *Ed. Schnejder.* ma *suffricatur*.

SUFFUERAT (**SUBFUERAT**) *i. e.* *sub eodem tecto*, *fuert*. *Fest.* (od *subsum*).

SUFFUGIO albo trafniej **SUBFUGIO**, *gis*, *fūgi*, *fugitum*, *gere*, (od *sub* i *fugio*). Uciec dokąd, uciekać, *np.* — *in tecta*. *Liv.* *Suffugit*. *Suet.* || Ujść, uchodzić, chronić się, *np.* *natura deum suffugit tactum manuum*. *Luer.*

SUFFUGIUM albo trafniej **SUBFUGIUM**, *ii*, *n*. (od *suffugio*). Ucieczka, schronienie, przytułek, *np.* *nullum in proximo suffugium aut imbris aut solis*. *Plin.*, *specus suffugium hyemi et receptaculum frugibus*. *Tac.* || Zasob, wybieg, wymówka, sposób. *Quintil.*, *np.* — *infirmatatis*. *Id.*

SUFFULCIO albo trafniej **SUBFULCIO**, *cis*, *fulsi*, *fultum*, *cire*, (od *sub* i *fulcio*). Podpierać, podeprzeć co czem, *np.* — *porticum columnis*. *Luer.*, *cibus suffulcit artus*. *Id.* *t. j.* posila, mocnym czyni, — *cervices pulvillis*. *Apul.* || Podeprzeć co, *np.* *columnam mento suffulsit suo*. *Plaut.* zartobliwie.

SUFFULTUS albo **SUBFULTUS**, *a*, *um*, (od *suffulceo*). Podparty. *Porticus paribus suffulta columnis*. *Lucret.* Galerya wsparta na równych słupach.

SUFFUMIGATIO, (*Subfumi*), *onis*, *z*. (od *suffumigo*). Kadzenie, kurzenie ziołami, *np.* *curare animalia suffumigationibus*. *Veget.* *de re vet.*

SUFFUMIGO albo trafniej **SUBFUMIGO**, *as*, *are*, (od *sub* i *fumigo*, *are*). Podkurzyć, podkadzić albo kurzyć, kadzić, *np.* — *aliquid sulphure*. *Cels.*, — *dolia alba cera*. *Colum.*

SUFFUNDO, trafniej **SUBFUNDO**, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *sub* i *fundo*, *are*). Gruntować, fundować, złożyć, zakładać fundament, podbudować, *np.* *domus lapidibus fundatae*. *Varr. ap. Non.* || Kłaść za fundament, *np.* *lapidibus subfundatis*. *Varr. ap. Non.*

SUFFUNDO albo trafniej **SUBFUNDO**, *dis*, *fudi*, *fusum*, *dere*, (od *sub* i *fundo*). *Plaut.* Podlewać co pod. || Ohlewać, zalewać, wylewać. *Tepido suffundit lumina rore*. *Ovid.* Ciepłymi skrapia lice łzami. *Crure suffunduntur oculi*. *Plin.* Krwia się zalewają oczy. || *Colum.* Wlewać. || *Fultum suffundere rubore*. *Pacat. in paneg.* Twarz zarumienić wstydem. || *Suffundimaculis*. *Stat.* Bydź nakrapianem. || *Suffunduntur oculi*. *Senec.* Zaciekają zgęszczonym humorem oczy.

lacrymis oculos suffusa nitentes, zamiast *habens oculos lacrymis suffusos*. *Virg.* || Też *suffundere aliquem*. *Hieron.* t. j. zarumienieć, zawstydzić kogo.

SUFFUROR albo trafniej **SUBFUROR**, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *sub i furor, ari*). Potajemnie, nieznaście, sekretnie krasć, wykradać albo krasć. *Plaut.*

SUFFUSCUS, *a, um.* Ob. **SUBFUSCUS**. **SUFFUSIO** albo trafniej **SUBFUSIO**, *onis, Ź.* (od *suffundo*). *Plin.* Podlewanie. || *Cels.* Katarakta, choroba oczu, w której zżenie traci przezroczystość swoje. || *Veget.* Rodzaj choroby nóg bydła od pracy. || Polewanie, wylanie, np. — *vinu*. *Apic.* || Wymoczenie, infuzja, albo woda do herbaty, inaczej *infusum* zwane, np. — *cucumeris*. *Pallad.*

SUFFUSUS albo **SUBFUSUS**, *a, um.* (od *suffundo*). Podlany, rozlany, pokropiony. — *cordi sanguis*. *Cic.* Krewia oblane serce. *Invenit suffusa venter ab unda*. *Ovid.* Wodna puchlina. *Igne suffusae genae*. *Id.* Ogniem zaplonione policzki. || *Roseo suffusa rubore*. *Ovid.* Różowym zarumieniona wstydem. *Suffusior sexus*. *Tertull.* Pleć skłonna do wstydu. || Przenosić. *A salibus suffusis felle refugit*. *Ovid.* Od żartów pełnych żółci uciekłem. || *Suffusi equi*. *Serv. ad Aen.* Usterkliwe konie.

SUGAMBER, *bra, brum.* || *Sugambri*. *Tacit.* Naród w Niemczech. Ob. *Sicambri*.

SUGGERO albo trafniej **SUBGERO**, *eris, gessi, gestum, gerere*, (od *sub i gero*). Do starczyć, dodawać. — *rei sumptus*. *Terent.* Łożyć koszt na co. || *Cic.* Przypominać co komu. || *Liv.* Na to miejsce kogo obierać. || *Virg.* Podkładać co, podzierać. || *Cic.* Dodadź, dołączyć. || *Plaut.* Sprawić co. || *Ludus est suggerendus*. *Cic.* Żałyć potrzeba potajemnej sztuki.

SUGGESTIO albo **SUBGESTIO**, *onis, Ź.* (od *suggero*). Gromadzenie, kupienie, dodawanie, przydawanie, np. *potus suggestione acutus*. *Coel. Aur.* || Danie, dawanie, namowa, przypomnienie, przypominanie, napomnienie, np. — *Pontificum*. *Vopisc.*

SUGGESTUM. Ob. **SUGGESTUS**.

SUGGESTUS albo **SUBGESTUS**, *us, m.* (od *suggero s. subgero*). *Varr.* Miejsce nieco wyniosłe z ziemi, podstawek, kępnary. *Suggestum comae*. *Stat.* Czub, fryzura na głowie, chochol. || *Cic.* Mównica, kazalnica, pulpit, z którego mówiono do ludu lub do żołnierzy. || *Suggestus*. *Suet.* Podniesione miejsce w orkieście na scenie dla widowców. || *Tertull.* Przyprawa do igrzysk cyrcenkich. || *Ulpi.* Poduszczanie.

SUGGESTUS albo **SUBGESTUS**, *a, um.* (od *suggero*). *Propert.* Skupiony, w kupę złożony. || *Cic.* Dodany, przyłączony. || *Sil.* Wsparty.

SUGILLATUS i **SUGILATUS**, *a, um.* (od *sugillo*). *Plin.* Podbity, sinakami zeszpecony. || Przenosić. *Liv.* Zhańbiony, zeszmocony.

SUGILLO, *are, SUGGILATIO, SUGGILLATIUNCULA*. Ob. **SUGILLO** etc.

SUGGREDIOR albo trafniej **SUBGREDIOR**, *eris, essus sum, di, dep.* (od *sub i gradior*). *Tacit.* Podchodzić, potajemnie zbliżać się, szanować się, np. — *propius*. *Tacit.* || Napadać, uderzyć na kogo, targnąć się, np. *quos dux romanus acie suggestus populi*. *Id.*

SUGGRESSUS albo **SUBGRESSUS**, *a, um.* Ob. **SUGGREDIOR**.

SUGGRUNDA, **SUGGRUNDIUM**, *ect.* Ob. **SUBGRUNDA**.

SUGILLATIO albo **SUGGILLATIO**, *onis, Ź.* (od *sugillo s. suggillo, are*). Raz od uderzenia, sinak, sina plama. *Plin.* || Żelźwość, uraganie, szyderstwo, obelga, zniewaga, np. — *consulum*. *Liv.*, *majestatis ejus foeda sugillatio*. *Plin.*

SUGILLATIUNCULA, **SUGGILL**, *ae, Ź.* (zdrobn. od *sugillatio*) i *q. sugillatio*, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Claudian.* *Mamert.*

SUGILLO albo **SUGGILLO**, *as, avi, atum, are*, (od *sugo*). *Plin.* Podbić oczy, gębę, siny dać raz. || Przenosić. *Val. Max.* Zeszmoczyć, znieważać, zhańbić. || *Sugillare oculos*. *Non.* Zamykać oczy. || *Prudent.* Poduszczać.

SUGO, *gis, xi, ciu, gere*, (od *duco, ciagac*). Ssać, np. *animalium alia sugunt, alia vorant, alia mandunt* (scil. *cibum sum*). *Cic.* || Wysysać, np. — *terram*, — *agrum*. *Varr.*, — *porca sucta*. *Pallad.* || Wyssać, np. — *errorem cum lacte*. *Cic.*

SUI, *sibi, se*. Zaimek względny, r. wsp. liczb. pojed. i mnog. *Cic.* Siebie, sobie. || Czasem się powtarza. *Ut res se se habet, narrato*. *Terent.* Opowiedz, jak się rzecz ma. || Kiedy się w przyp. zśóst. se łączy z *cum*, zawsze się przekłada. *Secum vivere*. *Cic.* Żyć ze sobą. || Czasem się pomocnik dodaje *met.* *Virtus sibiinet pulcherrima merces*. *Sil.* Cnota sama sobie jest najpiękniejszą nagrodą. || *Sibi*, czasem zbytkuje dla piękności mowy, np. *Quid sibi vult pater?* *Terent.* Czego chce ojciec? || *Sibi* kładzie się z *suus*. *Sibi suo tempore*. *Cic.* W swoim przyzwoitym czasie. *In suo sibi positi*. *Inser.* W swoim pochowani grobie. || *Ad se*. *Cic.* W domu swoim, u siebie. || *Sui, sibi, se*, czasem się kładzie jako nie zaimek względny, np. *Si qui se judice certet, zamiast eo*. *Horat.* *Seobs inter se calcari possit, zamiast inter ea*. *Colum.*

SUILE. Ob. **SULIS**.

SULIS, *e, ptak.* (od *sus*). Świnia, tycający się świni. || *Suile*, scil. *stabulum*. *Colum.* Świnnik, karmnik.

SUILLUS, *a, um.* *Liv.* Świni, wieprzowy. — *grex*. *Id.* Świni trzoda. || *Suilla*, scil. *caro*. *Plin.* Wieprzowina, wieprzowe mięso. || *Fungi suilli*. *Marti.* Świnie grzyby.

SUINUS, *a, um.* (od *sus*). Świni, wieprzowy, np. *suinae carnis*. *Varr.*

SUIONES, *um.* *Tacit.* Naród Niemiecki,

podobno Szwedzi albo część narodu szwedzkiego.

SULCA FIGUS. Ob. **SULCUS**, *a, um.* **SULCAMEN**, *inis, n.* (od *suleo, are*). Brozda, np. — *glebae Siculae*. *Apul.*

SULCATOR, *oris, m.* (od *suleo, are*). *Prudent.* Oracz. || Przenosić. — *siccae sulcator arenae*. *Lucan.* Rzeka płynąca po piaskach. — *lateris*. *Claudian.* Sep, który dziobie wnętrzości Prometeusza. — *Averni*. *Stat.* Charont. — *ponti*. *Stat.* Żeglarz.

SULCO, *as, avi, atum, are*, (od *sulcus*). Orać, brodzić, brozdy robić. — *vomere humum*. *Ovid.* Orać. || Przenosić. *Varr.* Wykopać, wydrążyć. — *cute rugis*. *Ovid.* Zmarszczyć skórę. || Żeglować. — *maria*. *Virg.* — *caeruleas undas*. — *vastum aequor*. *Ovid.* Żeglować po morzu. — *rota*. *Claudian.* Jechać wozem. || — *iter*. *Senec.* Odprawiać drogę.

SULCULUS, *i, m.* (zdrobn. od *sulcus*). *Colum.* Brodeczka, żłobek ziemi w oraniu między skibami.

SULCUS, *a, um.* — *ficus*. *Colum.* Rodzaj figi.

SULCUS, *i, m.* (ὄλκος). *Varr.* Brozda między zagonami lemieszem wyorana. *Sulcos imprimere*. *Cic.* — *ducere*. *Colum.* — *insindere*. *Virg.* *Sulco arare*. *Plin.* — *proscindere*. *Id.* Brodzić, orząc brozdy robić. || Przez zamianę. *Colum.* Oranie. || *Colum.* Rowek do ściągania wody, brozda do sadzenia winnic albo drzew. || *Virg.* Brozda do wybudowania miasta. || Przenosić. *Virg.* Ślad, droga, brozda zrobiona od okrętu po morzu płynącego. || *Virg.* Plomien promienisty. || Brozdy, zmarszczki, rysy. — *cutis*. *Marti.* Zmarszczki skóry. *Leni caneant aequora sulco*. *Val. Flacc.* Lekką falą zabielały morza. || *Calami sulci*. *Prudent.* Pismo. || *Luceret.* Lemiesz.

SULFUR, **SULFUREUS**. Ob. **SULPHUR**. **SULLATURIO** albo **SYLLATURIO**, *is, ire, n.* *Cic.* Naśladować Sylle.

SULMO, *onis, m.* Miasteczko Pelignów w Aprucjum, ojczyzna Owidyusza.

SULMONENSIS, *e, ptak.* (od *Sulmo, onis*). Sulmoński, tycający się Sulmony. *Juvenal.*

SULPHUR albo **SULFUR**, *uris, n.* (od *ὄλον, wszystkie, πῦρ, ogień*). *Plin.* Siarka. — *sacrum*. *Pers.* Piorun. || *Sulphur, m.* *Veget. Tertull.*

SULPHURANS, *tis, r.* wspólny. (od *sulphuro*). Ob. *Sulphureus*.

SULPHURARIUS, **SULFURARIUS**, *a, um.* (od *sulphur*). Siarczany, tycający się siarki. || *Sulphuraria seil. fodina*, albo *officina*. *Ulpi. in Pandect.* Kopalnia siarki, siarkowa huta, siarkownia, chłyz albo warstat, gdzie siarkę sprawują, warzą.

SULPHURATIO, **SULFURATIO**, *onis, Ź.* (od *sulphuro s. sulfuro, are*). *Sen.* Mieszanie siarki podziemnej, albo miejsce siarki pod ziemią, np. *sulphuratio contraxit humorem*. *Sen.*

SULPHURATUS albo **SULFURATUS**, *a, um.* (od *sulphuro s. sulfuro, are*). Siarkowy, od siarki. *Sulphuratae lanæ*. *Cels.* Włna bielona w siarczonym dymie. — *aqua*. *Plin.* Siarczana woda. — *mercis institor*. *Marti.* Przekupień siarników, nicy w siarce maczanych. || *Sulphuratum seil. filum, ramentum*. *Plin.* Siarnik, nie w siarce maczana.

SULPHUREUS albo **SULFUREUS**, *a, um.* Siarczany, zawierający w sobie siarkę, np. — *aqua*. *Virg.* — *formax*. *Ovid.* — *mons*. *Claudian.* *lux fulminum sulphurea est*. *Plin.* Siarczany, podobny do siarki, np. siarczany zapach, np. — *color*. *Plin.*

SULPHUR albo **SULFUR**, *as, avi, atum, are*, (od *sulphur*). Siarczyć, siarkować, siarką przyprawić; ząd pochodzi *sulphuratus*, *a, um, np.* — *lana*. *Cels.* — *merx*. *Martial.* — *aqua*. *Plin.* — *fons*. *Vitr.* ząd *sulphurata seil. loca*. *Plin.* *Gemma sulphuratio*. *Tertull.* || Bydź siarzanem, zawierać w sobie siarkę, np. *sulphurans aqua*. *Tertull.*

SULPHURUSUS albo **SULFURUSUS**, *a, um.* (od *sulphur*). Pełen siarki, siarczysty, np. — *fons*. *Vitr.*

SULPUARIUS, *a, um.* zamiast *Sulphurarius*, *a, um.* *Pandect. Ed. Torrentin.* Ob. **SULPHURARIUS**.

SULTIS zamiast *si vultis*. Ob. *Sis*.

SUM, *fui, (od fuo), esse, (od ēpi)*. Jestem, byłem, bydz, słowo posiłkowe. *Non sum ita hebes*. *Cic.* Nie jestem tak bardzo tępy. *Sic sum, ut vides*. *Plaut.* Zdrow jestem jak widzisz. || Czasem się to słowo опуска. *Nam Polydorus ego*. *Virg.* Jestem bowiem Polidor. || Zostawać gdzie, bawić się. *Si essetis nobiscum*. *Cic.* Gdybyście zostawali z nami. *Mavis domi tuae esse*. *Id.* Wolisz w domu swoim zostać. || Ztąd. *Esse cum aliquo*. *Id.* Zostawać z kim w małżeństwie, albo prowadzić z kim romans. || *Fuit ad me sane diu*. *Cic.* Był zaiste ze mną, albo zostawał długo u mnie. || *Quod si, ut es, eet*. *Id.* Co jeśli jak zwykłeś. || *Zyc. Dum ero*. *Cic.* Póki żyć będę. || Trwać. *Invidia non solet esse diu*. *Propert.* Zawiść nie zwykła trwać długo. || Mieć wartość, cenę, kosztować. *Frustrum tanti fuit*. *Cic.* Zboże tyle kosztowało. *Quanti est*. *Terent.* Ile kosztuje. *Ager multo pluris est*. *Cic.* Rola daleko więcej kosztuje. || Przenosić. *Magni mihi erunt tuae litterae*. *Cic.* Wiele cenić będę twój list. || *Esse ab aliquo*. *Terent.* Pochodzić z czyjego domu albo rodziny. || Sprzyjać komu, bydz za czyją stroną. *Critolaus erat ab Aristotele*. *Cic.* Krytolausz był za stroną Arystotelesa. || *Esse ad aliquid*. *Cato*. Pomagać na co. || *Est mihi*. *Terent.* Mam co, posiadam. *Nomen Mercurii est mihi*. *Plaut.* Mam imię Merkuryusza. *Esse alienus*. *Cic.* Bydz przez kogo opanowanym. *Potestatis suae esse*. *Liv.* Bydz panem swojej woli. || *Esse in veste*. *Tibull.* Bydz odzianym w suknię. || *Bene, male, recte, melius esse*. *Terent.* *Cic.* Dobrze, źle się

komu powodzi. || Oznacza stan, kondycję, uczucie. *Esse in servitute. Cic.* Bydź w niewoli. — *in lectu. Metell. ad Cic.* — w żalobie. — *in odio. Cic.* Bydź znienawidzianym. — *in magno nomine et gloria. Id.* Mieć wielki zaszczyt, sławę. — *in spe. Id.* Mieć nadzieję. — *in noxa. Terent.* Bydź winnym. — *alicui in mora. Plaut.* Bydź przyczyną opóźnienia komu. *Incredibili sum sollicitudine tua valetudine. Cic.* Bardzo się troszczę o twoje zdrowie. || Sprawić, przyczynić co komu. *Hac pecunia tibi fraudi et damnationi esse deberent. Cic.* Te pieniądze powinny były przyczynić tobie szalbierstwa i potępienia. *Impedimento esse alicui. Id.* Przeshkadzać komu. || *Esse alicui rei. Liv.* Bydź sposobnem, przydatnem do czego. || Z przypad. drug. Bydź komu właściwym. *Temeritas est florentis aetatis prudentia senescentis. Cic.* Plochość jest udziałem wieku młodzieńskiego, rostopność, starości. || Sprzyjać, należeć do czyjej strony. *Qui romanae partis erant. Liv.* Którzy byli za stroną rzymską. *Lueri totus est. Senec.* Cały oddany zyskom. || Oznacza powinność, obowiązki. *Est adolescentis, majores natu vereri. Cic.* Młodzieńca jest powinnością szanować starszych. *Fuit meum jam pridem rempubl. iugere. Id.* Do mnie należało już pierwej oplakiwać rzeczpospolitą. || Oznacza własność. *Est miserorum ut malivolentes sint, atque invidant bonis. Plaut.* Jest rzeczą właściwą nędzarzów bydź złośliwymi i nienawidzić dobrych. || Znaczą przystojność, zgodność. *Nitidum quoddam verborum genus, sed palustris magis et olei quam civilis turbae ac fori. Cic.* Gładki jest stylu rodzaj wyrazów, lecz bardziej traci palestrę i lampę, aniżeli publicznością ewyliną i sądownictwem. || *Est mihi cum illo. Cic.* Mam z nim przyjaźń, zażyłość. || *Est. Cic.* Należy co do kogo. || *Est. Godzić się. Est quodam proinde tenus, si non datur ultra. Horat.* Przyda się i to nacoś, dojść do pewnego stopnia, gdy dalej nie można. || *Est. Horat.* Trafia się. || Zład owe ogrodku w mowie. *Si est, est. Terent.* Jeśli chceś. *Non est, est. Horat.* Nie może. *Non erat, est. Lucret.* Stać się nie mogło. || *Est.* Wyraz twierdzenia. *Est, ut dicis. Cic.* Tak jest, jak powiadasz. *Sit ita sane. Id.* Niech tak będzie. || *Est quod. Plaut.* Jest przyczyna dla czego. || *Est, zmiast sunt. Propert.* || *Fuit,* dla przyjemnego głosu brzmienia znaczą żył, umarł. || *Plaut. Fuimus Troes, fuit Ilium, est. Virg.* Byliśmy Trojanie, slynęła Troja. || *Fui,* zamiast fui. *Enn.* || *Esto,* tryb rozkaz. formula testamentów. — *haeres. Pandect.* Bydź dziedzicem. || *Siem, siet, siet,* zamiast sim, sis, sit. *Cic.* || *Sile,* zamiast este. *Plaut.* || *Estunto,* zamiast sunt. *Cic.* || *Sinus* zamiast sumus. *Suet. Esun* starożytni mawiali zamiast sum. *Farr.* || *zład esit* albo *escit* zamiast *erit*, np. *escit. Luer. Gell.*, *escunt* zamiast *erunt. Cic.*, *fuisse* zamiast *fuerant. Virg.* || *si antiqua fortuna esset* zamiast *fuisse. Liv.*, *regis indolem*

fuisse adpareret. Liv., zamiast *futuram fuisse.*

SUM zamiast eum. *Enn. ap. Fest.*
SUMANES, ium. Bóstwo, np. — *Manes. Martian. Cap.*

SUMEN, is, n. podobno zamiast *sugimen*, jak w analogii *lumen* od *lucco*, *lenimen* od *lenio*, *medicamen* od *medico*, *numen* od *nuo* etc. (inni biora pochodzenie od *sum*). *Cic.* Piers ludzka albo wymię zwierzęce. *Lucil. ap. Non.* || O zwierzętach szczególnie cye u świni. *Plin.* || Przenośnie, bujność, żyźność lona ziemi. *Farr.*, np. *campos Italiae dixit esse sumen. Farr.* t. j. część żyźna ziemi.

SUMINATUS, a, um, (od *sumen*, właściwie imsl. od *sumino*, *are*, (i. e. *instruere sumine*), np. — *earo. Arnob.* Świnie wymię albo podbrzusze. || *Suminata, (sus). Lamprid.* Maciora, która karmi prosięta.

SUMMA, ae, z. (od *summus*). Zebranie czyli ilość rzeczy liecznych, kapitał, isciżna, *summa* główna. *Addendo deducendoque videre, quae reliqui summa fiat. Cic.* Dodając i odcinając widzieć, jaka jest pozostałość summy. || *Summa* pieniędzy. *De summa nihil decedet. Terent.* Nie nie ubędzie z summy pieniędzy. || Przenośnie. Treść. *Lectis rerum summis. Liv.* Zebrawszy treść rzeczy. || Głowa, naczelnik. *Summa duum Atrides. Ovid.* Atrydes naczelnik innych wodzów. *Summa reipublicae. Cic.* Zasada rzeczpospolitej. — *belli. Liv.* Istota wojny, rzecz, od której wszystko zawisło. — *est in testibus. Cic.* Grunt jest rzeczy na świadkach. || *Summam habere. Plaut.* Mieć pierwszeństwo. || *Summarum. Liv.* Ostateczność. *Summa summarum. Lucret.* Summa summy, czyli treść całej summy. || *Quintil.* Dodatek. || *Ad summam. Cic.* Wkrótkości. || *In summa. Id.* W treści. *In summa victus occubuit. Justin.* Ostatecznie pokonany zginął. || *Summat,* zamiast *summae. Lucret.*

SUMMALIS, e, ptnk. (od *summa*). Zawierający w sobie sumę, summowy, zupełny, cały, np. *ut id solum nominetur, quae summale. Tertull.*

SUMMANALIS, e, ptnk. Należący do bożka *Summanus* albo tyczący się bożka, np. *summanalia, scil. liba. Fest.* t. j. ofiarne ciasta, poświęcone temuż bożkowi.

SUMMANO, as, are, (od *Summanus*). Wszystko pożerać nakształt *Plutona* albo *piekiel*, słowo wyrzeczone żartobliwie przez *Plauta*.

SUMMANUS, i, m. (deus). Bożek, przezwisko *Plutona. Ovid.* || Temu bożkowi noene przypisywano błyskanie, a dzienne *Jowiszowi. Plin. Augustin.*

SUMMARIUS, a, um, (od *summa*). Tyczący się summy. || *Summarium, ii, n. Senec.* Summowanie, treść, krótkie zebranie. || *Summarius, ii, m. Cic.* Głowa, wódz, naczelnik. Inne *Edit.* *Cic.* mają mianowicie *Ed. Ernesti* ma *Summanus*.

SUMMAS, atis, m. i z. (od *summus*, a,

um, jak *primas, infernas, supernas* etc., od *primus, infernus, supernus* etc. Jeden z przedniejszych, z pierwszych, z wyższego stanu, np. *summates matronae. Plaut.* Pierwsze matrony. — *vir. Id.* Przedniejsi mężowie. *Praeceptis summatis deae recreatus. Apul.* Upomnieniem bogini *Izidis* zasilony.

SUMMATIM, psk. (od *summa*). Właściwie, sumownie, pokrótce, w treści, np. *dum haec summatis tibi perscriberem. Cic.*, *breviter ac summatis percurram. Farr.* || *Summatim. Colum.* t. j. zlekka, powoli, np. *primo anno summatis ablatus. Id.*, *adtingere summatis et leviter. Colum.*

SUMMATUS, us, m. (od *summus* albo *summus*, a, um). Pierwsze miejsce, naczelne wodzstwo, np. *imperium tibi cum ac summatis quisque petebat. Lucret.*

SUMME; psk. (od *summus*, a, um). *Cic.* Wiele, bardzo, usilnie. *Mei summe observantissimus. Id.* Maie bardzo szanujący. — *diffidere. Id.* Nie dowierzać bardzo. — *cupere. Caes.* — *solicitare. Cic.*, *locus summe munitus. Hor.*

SUMMERGO albo SUBMERGO. Obacz. SUBMERGO.

SUMMITAS, atis, z. (od *summus*, a, um). Najwyższa część jakiej rzeczy, wysokość, wieżchołek, szczyt, najwyższy stopień, konczatość, wieżch, wysokość, wyżyna, np. — *vitis. Pallad. też Plin. Ammian.*

SUMMITTO albo SUBMITTO. Ob. SUBMITTO.

SUMMO, as, are, (od *summa*). Liezyć razem, summować, rachować. Ob. SUMO.

SUMMOENIANUS albo SUBMOENIANUS, a, um, (od *summoenium*). *Mart.* Podmurowy, podmurny, pod murem leżący. *Summoenianae. Mart.* Biegaczki, co nie rade dama siedzą, nierządnie, hultajki, które pod murami miasta mieszkały.

SUMMOENIUM albo SUBMOENIUM, (od *sub* i *moenia*). Podmurze, nierządny dom w Rzymie. *Martial.*

SUMMOPERE, psk. (od *summo opere*, jak *magno opere* etc.) albo SUMMO OPERE, (jak *magno opere*). Wiele, bardzo, usilnie, z wielką usilnością, np. *vitia, quae vitare summopere oportebat. Cic.*

SUMMOTENUS albo trafniej SUMMOTENUS. Aż do wieżchu, do szczytu, np. *florulentibus summo tenus. Apul. de herb.*

SUMMOVEO, SUMMOTUS etc., albo trafniej SUBMOVEO, SUBMOTUS etc. Ob. SUBMOVEO.

SUMMULA, ae, z. (zdrobn. od *summa*) i. q. *summa*. Suma, mówiąc zniższającym sposobem *sumka*, *mala suma*, np. *summulas minutus distribuit servis. Sen.*

SUMMURANUM. Ob. SUBMURANUM.

SUMMUS, a, um, (od *superus*). Najwyższy, na bardzo wysokim miejscu położony. *Summum jugum montis ascendere. Caes.* Na najwyższy szczyt góry wstępować. *Summas amphoras operit auro et argento. Nep.* Wierzech naczyni zakrywa złotem i srebrem. *Summa*

urbis. Cic. Wyższa część miasta. *Summa oscula. Virg.* Lekkie pocałowanie. || Ostatni. *Venit summa dies. Virg.* Przyszł dzień ostatni. || Przenośnie. Największy, znakomity, doskonały, szczególny, (biorąc na obie strony). — *bonum. Cic.* Największe dobro. — *paupertas. Nep.* Ostatnie ubóstwo. — *seelus. Sall.* Największa zbrodnia. — *prudencia. Cic.* Bardzo wielka rostopność. *Summis saliens viribus. Phaedr.* Skacząc całymi silami. *Summa voluntate cedere. Cic.* Bardzo chętnie ustąpić. *Summo jure agere. Cic.* Bardzo surowie postępować. *In uno Pompejo summa esse omnia. Id.* W Pompejuszu wszystkie najlepsze przmioty. *Omnia summa facere. Id.* Czynieć co tylko można. || — *vir. Cic.* Bardzo znakomity mąż. — *dux. Nep.* Najwyższy hetman. || — *amicus. Terent.* Bardzo wielki przyjaciel. || *Summa res. Virg.* Rzecz, na której się wszystko wspiera. *Summae rei praepone. Justin.* Dadz komu hetmanstwo. || — *tempus. Cic.* Czas krytyczny, w którym rzecz wielkiej wagi jest w niebezpieczeństwie. || *Summus. Virg.* Chwalebny, godny chwały. || Świętny, szlachetny. *Summo loco nati. Cic.* Ludzie szlachetnego rodu. || *Summus. Cic.* Siedzący na pierwszym miejscu u stołu. || *Ztad bibere ab summo.* Kolejno spełniać kielichy podeszy, zaczawszy od pierwszego aż do ostatniego z biesiadujących. || *Summus. Cic.* Szczyt, wysokość, wieżch. || *Roniec, kres. Summum diei. Farr.* Wieczor. || *Summum i ad summum*, nakształt przysłówka. Najwięcej, najdalej. *Expectabam hodie, aut summum eras. Cic.* Czekałem dziś, najdalej jutro. || *Summum, psk. Albinov.* Naostatek. || *Summo, psk. Quint.* Na końcu.

SUMMUSSI albo SUBMUSSI, orum, (od *sub* i *musso*, are). Szemracze, szemrzący. *Naev. ap. Fest.*, mianowicie *Festus* powiada: *Summisi dicebantur murmuratores. Naevius odi inquit summusos etc.*

SUMMUTO albo trafniej SUBMUTO, are. Ob. SUBMUTO.

SUMO, is, msi (mpsi), mtum (mptum), ęre, (od *sub* i *emo*). Brać co, przyjmować. *Si ego fustem sumpsero. Plaut.* Jeśli ja kij wezmę. — *cibum. Nep.* Brać pokarm. — *venenum. Id.* — truciznę. — *togam, praetextam. Liv.* Brać togę, suknią mężką. — *pecuniam mutuum. Sallust.* Pożyczyć u kogo pieniędzy. *Animo obsequium sumere. Plaut.* Dadz się ubłagać. — *animum. Ovid.* Nabierać męstwa. || *Sumere. Ovid.* Przyjąć co. || — *Imperatorem. Nep.* Obrac wodza. *Sumite materiam vestris, qui scribitis, aequam viribus. Horat.* Wy, którzy piszecie, wybiercie rzecz do sił waszych stosowną. — *sibi studium philosophiae. Cic.* Obrac sobie naukę filozofii. || Przedsięwziąć. — *inimicitias. Cic.* Przedsiębrać nieprzyjaźni. — *proelia. Suet.* Staczać bitwy. || Przywłaszczyc, przypisać co sobie. *Mihi non sumo. Cic.* Nie przywłaszczam sobie tego. — *imperatorias partes. Caes.* Przywłaszczając sobie

władzę hetmańską. || Koszt łożyć. *Si quid sumas. Plaut.* Jeśli na co koszt łożysz. || Kupować. *Quae parvo sumi nequeunt. Horat.* Co się tanie kupić nie może. || Czas przepędzić. *Hilarem hunc sumamus diem. Terent.* Wesoło przepędźmy ten dzień. || Sumere. Cie. Wnioskować, mówiąc o rozprawach filozoficznych. || — *supplicium de aliquo.* Cie. Karać kogo. || *Sumpse*, zamiast *sumpsisse.* Naev. apud. Gell. *Sumse* (*sumpse*) zamiast *sumpsisse*, np. *sumse* (*sumpse*) *mutuum.* Naev. *Ibid.*

SUMPSIO albo SUMSIO, *ōnis*, *z.* Ob. SUMPTIO.

SUMPTITO, SUMPTUS, SUMPTUOSUS etc. Ob. SUMTITO, SUMTUS etc.

SUMTIFACIO, SUMTIFACIO, *is*, *feci*, *factum*, *cēre*, (zamiast *sumti s. sumpti facio*) — *aliquid.* Plaut. Kosztować, wartować, przyplacić, wydawać eo na co, czynić nakład, np. — *restim.* Plaut.

SUMTIO albo SUMPTIO, *ōnis*, *z.* (od *sumo*). Cato. Branie. || *Minor* czyli drugie założenie syllogizmu.

SUMTITO albo SUMPTITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotl. od *sumo*) *i. q.* *sumo*. Brać często, bierać, np. pokarm, napoj. Plin.

SUMTUARIUS albo SUMPTUARIUS, *a*, *um*, (od *sumtus*). Cie. Wydatkowy, dotyczący się wydatków, nakładów. *Sumptuaria lex.* Cie. Prawo wydatkowe, które zawściągało zbytki dotyczące się uczty. *Sumptuariae rationes.* Cie. Wydatkowe rachunki. || Złąd *sumtuarius*, rzeczów. *scil. homo, servus cet.* t. j. kasyer, skarbnik, szafarz pieniędzy, rządca domu, domowy dozorca. *Inscript. ap. Gruter.*

SUMTUOSE, (*Sumpt.*), psk. (od *sumtuosus*, *a*, *um*). Cie. Kosztowny, z wielkim nakładem, drogo. *Sumptuosius se jactare pecuniis.* Id. Rozrzutnie sypać pieniądze, np. *convivia lauta sumtuose facere.* Catull., *sumtuosius emere.* Plin.

SUMTUOSITAS (*Sumpt.*), *ātis*, *z.* (od *sumtuosus s. sumptuosus*). Wielki koszt, nakład. Sidon.

SUMTUOSUS, (*Sumpt.*), *a*, *um*, (od *sumtus*, *us*). Cie. Zbyteczny, kosztowny, drogi. || *Farr.* Rozrzutny, zbytek kochający.

SUMTUS albo SUMPTUS, *us*, (od *sumo*). Koszt, nakład, wydatek. *Sumptui esse alieni.* Plaut. Przyczynić komu kosztu. — *parcere.* Cie. Oszczędzić wydatek. *Sumptum inferre alieni.* Cie. Zaliczyć na kim wydatek. — *bene ponere.* Cie. Łożyć dobrze nakład. *Sumptu publico.* Cie. Kosztem publicznym. *Sumtus itinerarius.* Lampr. Nadrożne, opatrzenie na drogę, strawne. || *Sumptus*, *i. Cato*, np. *sumti opus est etc.* Cato.

SUMTUS albo SUMPTUS, *a*, *um*, (od *sumo*). Cie. Wzięty. || *Sumptum, absol.* Marti. Capell. Między innymi drugą część syllogizmu. || *Curis sumptus.* Cie. Od trosk zgryziony.

SUNICI albo SUNUCI, *ōrum*. Tacit. Naród w Gallii belgijskiej.

SÜO, *is*, *sui*, *sutum*, *ēre*, (*sūo*). *Farr.* Szyć. *Suere plagam.* Cels. Haftować ranę. || *Przenosić.* — *aliquid capiti suo.* *Tevent.* Sciagnąć na swoją głowę nieszczeście.

SUOMET *i. e. suo ipsius etc.* Ob. SUUS, *a*, *um*.

SUOPTTE, *i. e. suo ipsius.* Ob. SUUS, *a*, *um*.

SUOVETAURILIA albo SUOVITAUROLIA, *um*, *n.* (*scil. sacra*). Pewne uroczyste, solenne ofiary, przy obrzędach oczyszczenia. *Tac.*

SUPELLECTICARIUS, *a*, *um*, (od *supellex*). Sprzętowy, od sprzętów, dotyczący się sprzętów. — *servi.* *Ulp.* in *Pandect.* Słudzy od sprzętów domowych.

SUPELLEX, *lectilis*, *z.* (od *sub pellibus*, pod namiotami). Sprzęt, porządek domowy, graty. — *Campana.* *Horat.* Naczynia z Rampańskiej gliny. || Czasem się odnosi do naczyni srebrnych i złotych. *Plin.* || *Przenosić.* *Amicos parare, optinam et pulcherrimam vitae ut ita dicam, supellectilem.* Cie. Skarbić sobie przyjaciół, jako najlepszy i najpiękniejszy, iż tak rzekę, sprzężycia. *Quam sit tibi curia supellex.* *Persi.* Jak masz skąpo enoty i nauki. *Oratoria supellex.* Cie. Ozdobne myśli i wyrazy krasomówskie. *Supervacua litterarum supellex.* *Senec.* Powierzchowna literatura. || *Supellex* w łebzie się mnogiej nie używa. *Diomed.*

SUPER, *ēra*, *erum*, zamiast *superus*. Ob. SUPERUS.

SUPER, (*ὑπέρ*), przymek rządz. przyp. czwart. albo szóst. Na. *Super terram labens.* *Ovid.* Upadając na ziemię. — *theatrum.* *Liv.* Na teatrze. *Cum alii super aliorum capita ruarent.* *Liv.* Gdy jedni na drugich upadali głowy. *Fronde super viridi.* *Virg.* Na zielonej gałązce. || *Super*, zamiast *ultra.* *Super et Garamantas et Indos proferet imperium.* *Virg.* Dalej Garamantów i Indów rozciągnie panowanie. || *Super*, zamiast *in.* *Nocte super media.* *Virg.* || Zamiast *desuper.* *Super e vallo prospectant Troes.* *Virg.* Z wałów poglądają Trojanie. || Zamiast *praeterea in super.* *Et super ipsi Dardanidae, cet.* *Virg.* I nadto sami Trojanie. *Adde super.* *Horat.* Procz tego dodaj. || Zamiast *praeter.* *Super morbum etiam fames affecit.* *Liv.* Oprócz choroby, głód także utrapił. || *Super quam.* *Horat.* Więcej niżeli. || *Super quam quod.* *Liv.* Procz. || *Super.* *Suet.* Więcej niż. — *ceteras.* *Id.* Nad inne. || *Super omnia.* *Virg.* Zwłaszcza, mianowicie, naprzód. || *Est super.* *Nep.* Pozostaje. *Nec spes ulla super.* *Val. Flacc.* Żadna nie pozostaje nadzieja. || *Z przyp. szóst.* znaczy *de.* *Consultant bello super.* *Sil.* Radzą o wojnie. *Multa super Priamo rogitant.* *Virg.* Wiele pytając się o Pryamie. *Super*, jako przymiotnik *superior*, *superus*. *Cato.*

SUPERA (*Ablat.*) albo SUPRA. Ob. SUPERUS.

SUPERABILIS, *e*, *pŭk.* (od *super*, *a*, *re*). Łatwy do przezwyciężenia, do przeby-

cia, np. rzeka, góra, mur, np. *muris scalis superabilis.* *Liv.* || Pokonalny, np. *per vim non est superabilis ulli.* *Ovid.*, *cecitas ac debilitas humana ope superabiles.* *Tacit.* t. j. do uleczenia, uleczone.

SUPERABLUO, *is*, *ēre*, (od *super i abluo*). Pomyć, obmyć części zwierzęce. *Avien.* np. *terram superabluit* (*super abluit*) *unda.* *Id.*

SUPERABUNDANTER, psk. (od *superabundans*, imsl. od *superabundo*). Obficie, zbytecznie, nadmiernie, nader, bardzo obficie, przewyższającym, obfitym sposobem, np. — *omnia facere.* *Fulgat. epist. ad Eph.*

SUPERABUNDANTIA, *ae*, *z.* (od *super abundo* albo od *super i abundantia*). Obfitość, zbytek, nadmierność, np. — *frugum.* *Fulgat. Levit. Superabundantiam non acceperit.* *Ibid. Ezech.*

SUPERABUNDO albo SUPER ABUNDO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *super i abundo*, *a*, *re*). Obfitować, zbytkować, bardzo byż obfitem, dostatecznym, sowitem. *Lactant. Maerob. Tertull.*, np. *qui divitiis superabundant.* *Modest. in Pandect.*

SUPERACCOMODO albo SUPERADCOMODO albo SUPER ACCOMODO (*ADC.*), *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *super i accomodo*). Wyżej załączyć, przyłączyć, przydać, kłaść, położyć eo. *Cels.*, np. — *ferulas.* *Id.*

SUPERACERVO albo SUPER ACERVO, *as*, *are*, (od *super i acervo*, *are*). Zgromadzić, na kupę zebrać, kupić, skupiać. *Tertull.*

SUPERADCOMODO, *are*. Ob. SUPERACCOMODO.

SUPERADDO albo SUPER ADDO, *dis*, *idi*, *itum*, *dēre*, (od *super i addo*). Przydać, przyłożyć eo nad miarę, np. *quibus superaddita vitis.* *Virg.*, *laurus superaddita busto.* *Prop.*

SUPERADDÜCO albo SÜPER ADDÜCO, *eis*, *cēre*, (od *super i adduco*). Nadto przyprowadzić. *Plaut.*

SUPERADJICIO albo SÜPER ADJICIO, *eis*, *ēre*, (od *super i adjicio*). Nadto przydać, przydawać. *Pallad.*, np. — *decem dies observationi.* *Macrobi.*, *superadjicitur his pipere.* *Apic.*

SUPERADIMO albo SUPER ADIMO, *is*, *ēre*. Bardzo ująć, odjąć. *Ammian.*

SUPERADLIGO albo SUPERALLIGO, *are*. Ob. SUPERALLIGO.

SUPERADORNATUS, *a*, *um*, (od *super adorno*). *Senec.* Bardzo przyozdobiony.

SUPERADORNO albo SÜPER ADORNO, *as*, *are*, (od *super i adorno*). Bardzo przyozdobić, np. *materiae superadornatae.* *Sen.*

SUPERADSISTO albo SUPER ADSISTO, *is*, *stiti*, *ēre*, (od *super i adsisto*). Stać przy czym, np. *adstitit arce.* *Virg.* t. j. stanął przy twierdzy.

SUPERADSPERGO albo SUPER ADSPERGO, albo SUPERASPERGO, SUPER ASPERGO, *gis*, *ēre*, (od *super i aspergo*).

Z wierzchu pokropić, posypać, np. — *hordeaceam farinam.* *Veget. de re vet.*

SUPERADSTO, SUPERASTO albo SUPER ADSTO, SUPER ASTO, *as*, *iti*, *are*, (od *super i adsto*). Stać na czym, np. *veriticibus super adstantem.* *Manil.*

SUPERADTOLLO albo SUPER ADTOLLO. Ob. SUPERATTOLLO. Tak też SUPERADTRAHO. Ob. SUPERATTRAHO.

SUPERADULTUS, *a*, *um*. Wyrosły młodzian albo panna. *Fulgat. I. Corinth.*, np. — *virgo.* *Ibid.*

SUPERADVOLO albo SUPER ADVOLO, *as*, *are*. Lecieć na co, np. *trepidum super advolat Idas.* *Val. Flacc.*

SUPERAEDIFICATIO, *ōnis*, *z.* (od *super aedifico*). Budowanie nad czym. *Tertull.*

SUPERAEDIFICO, *as*, *are*. Budować nad czym. *Paulin.* *Nol.*

SUPERAGGERO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *super i aggero*). Obsypywać eo ziemią, np. — *humo.* *Colum.*

SUPERAGO albo SUPER AGO, *agis*, *ēgi*, *actum*, *agere*, (od *super i ago*). Zegnać, spędzić, zmocować eo albo prowadzić, np. *ubi sol superegerit ortus.* *Tibull.* t. j. skoro ujdzie słońce.

SUPERALLIGO albo SUPERADLIGO, *as*, *are*, (od *super i alligo*, *are*). Nawiazać w górze. *Plin.*

SUPERAMBULO albo SÜPER AMBULO, *as*, *are*, (od *super i ambulo*, *are*). Chodzić po czym, np. *Dominus superambulat undas.* *Sedul. Carm.*

SUPERAMENTUM, *i*, *n.* (od *super*, *a*, *re*). Pozostałość, ostatek, zbytek, eo zbywa, np. drzewa albo resztki, okrawki, np. *superamenta materialium.* *Ulpian.* in *Pandect.*

SUPERANTEACTUS albo SUPER ANTEACTUS, *a*, *um*, (od *super i anteactus* albo od *super, ante i actus*, *a*, *um*). Przeszły, przepędzony. *Superanteacta actus.* *Lucr.* Życie przeszłe.

SUPERARGUMENTO *i. q.* *superargumentor*. Ob. SUPERARGUMENTOR.

SUPERARGUMENTOR albo SUPER ARGUMENTOR, *aris*, *ari*, *dep.* (od *super i argumentor*). Swoją dowód na czym gruntować, fundować, np. *superargumentans.* *Tertull.*

SUPERASPERGO, *ēre*. Ob. SUPERADSPERGO.

SUPERASSISTO, SUPER ASSISTO albo SUPERADSISTO (*Super adsisto*). Ob. SUPERADSISTO.

SUPERATIO, *ōnis*, *z.* (od *super*, *are*). Przewyciężenie, przechodzenie, przewyższenie, np. *in ambitione certationis contrariorum superatio.* *Vitr.*

SUPERATOR, *ōris*, *m.* (od *super*, *are*). Który przewycięża, przechodzi, przewyższa, np. rzeka, góra. || Zwycięzca, pokonywacz, np. — *populi.* *Ovid. Perseus Gorgonis superator.* *Id.*

SUPERATRIX, *icis*, *z.* (od *super*, *are*).

Która przechodzi, przewyższa, up. rzeka, góra. || Która przewyższa. *Inscript. ap. Fabret.*

SUPERATTOLLO albo trafniej SUPERADTOLLO, is, lere, (od super i attollo). Wyżej podnosić. *Superattolle limen pedes. Plaut.* Wyżej podnieść nogi, aby próg przestąpić.

SUPERATTRAHO albo SUPERADTRAHO, is, ere, (od super i adtraho). Wyżej ciągnąć. *Avien.*

SUPERATUS, a, um, (od supero). Nep. Pokonany, zwyciężony.

SUPERATUS albo SUPĒR AURATUS, a, um, (od super i auratus, a, um). Ku górze, na wierzchu wyłożony. *Ovid.*

SUPERBA, ae, z. Roślina, i. q. chamamelum. *Apul. de herb.*

SUPERBE, psk. (od superbus, a, um). Pysznie, dumnie, hardo, np. — respondere. *Nep. — imperare. Caes., tez. Plaut. Terent.* || Też superbius. *Cic., superbissime. Id.*

SUPERBIA, ae, z. (od superbus, a, um). Pycha, nadętość, duma, hardość. *Inani superbiam tumens. Phaedr.* Próżna nadęta pycha. *Superbiam abjicere. Plaut. — ponere. Horat.* Złożyć pychę. — alienus retundere. *Phaedr.* Poniżyć pychę. — confringere. *Titinn. ap. Non.* Złamać czyję pychę. *Silentium ejus in superbiam accipiebatur. Tacit.*

Milczenie jego za dumę poczytano. || Wleźb. mnog. *Secundas fortunas decent superbiae. Plaut.* Wszczęcin przystało mieć pychę. || Wspaniałość duszy. *Sine superbium quae sitam meritis. Horat.* Bierz zaszczyt zasluga nabyty. || Przenosić. *Superbia candoris. Vitruv.* Białość, czyli kolor biały, który nie cierpi innych kolorów, przeto ażeby nie stracił swojego.

SUPERBIBO, is, ere, (od super i bibo). *Plin.* Pić po jedzeniu, albo popijać co po czém. — ebrietas. *Id.* Będąc napitym popijać wodę.

SUPERBIFICUS, a, um, (od superbus i facio, zamiast faciens superbum). Czyniący pysznym, dumnym, hardym. *Sen.*

SUPERBILLOQUENTIA, ae, z. (od stultiloquus albo od stulte loquor). Pysznomówność. *Cic.*

SUPERBIO, bis, ivi, itum, ire, (od superbus, a, um). *Ovid.* Pysznić się, wynosić się z czego, nadymać się, być dumnym. *Patriis superbiere actis. Ovid.* Chępić się z ojcowskich czynów. — forma. *Id.* Pysznić się z urody. — honore. *Phaedr.* — godności. || Stat. Gardzić, nie raczyć. || Poetic. Mówi się o rzeczy świetnej, kosztownej. *Tyriaque superbit majestate torus. Claud.* Tyryjskim szarlatem pyszni się łożo.

SUPERBITER, psk. (od superbus, a, um) i. q. superbe. Pysznie, dumnie, hardo. *Afran. ap. Non. i Naev. Ibid.*

SUPERBUS, a, um, (od super, jak acerbus od acer). Pyszny, dumny, nadęty, hardy. *Superbum se praebuit in fortuna. Cic.* Pysznym się być okazał w szczęściu. *U-*

trum superbiorem te pecunia facit. *Id.* Czy cię bardziej dumnym czynią pieniądze. *Meo superbus incedis malo. Horat.* Z mojego nie-szczęścia pysznym się stajesz. — animus. *Juvenal.* Dumny umysł. *Vitare superba civium potentiorum limina. Horat.* Chronić się hardych progów potężnych panów. *Vita superba. Propert.* Dumne obyczaje. — vultus. *Senec.* Dumna postać. || *Rex superbus i superbus, absol. Cic.* Tarkwiniusz pyszny. || Znakomity, świetny, szlachetny. *Et testudinea Phoebe superbe lyra. Tibull.* I z żółwiej li-ry świetny Apollinie. || Oduosi się do rzeczy nieżywołnych i zwierząt. *Superbi gressus. Virg.* Pyszne kroki. — pavo. *Propert.* Pyszny paw. || *Pyra superba. Colum.* Pyszne gruszki dla smaku, i że je weześnie zrywać można. || — herba. *Apul. Romianek, ziele. — oli-vae. Plin.* Tłusta oliwa. || Kosztowny, ozdobny, wspaniały. *Barbarico postes auro spoliisque superbi. Virg.* Pyszne podwoje frygijskim złotem i łupami. *Superbum Ti-bur. Id.* Dumny Tybur, t. j. miasto na wy-sokiem położone miejscu.

SUPERCAELESTIS, e, pluk. (od super i caelestis). Nadniebieski, nad niebem będący, np. — sedes. *Tertull.*

SUPERCALCO, as, are, (od super i calco, are). Po czém, na czém stąpać, ztąd zapychać, napychać, deptać po czém, np. alterum tabulam supercalcato. *Colum.*

SUPERCERNO, is, ere, (od super i cer-no). Przesiewać, przez sito przepuścić, np. — terram, np. terra eribris supercernitur pollicis crassitudine. *Plin.*

SUPERCIDO, is, ere, (od super i cado). *Colum.* Spadać na co, np. caelestem aquam supercidentem. *Colum.*

SUPERCILIOSUS, a, um, (od superci-lium). *Senec.* Brwisty, surowy, ostry. || Pyszny, dumny. *Superciliosa nimium res est. Arnob.* Bardzo jest rzecz dumna.

SUPERCILIUM, ii, n. (od super i cilium). *Cic.* Brev. niższa część czola nad powiekami okryta włosami. || *Supercilium salit, przys. Plaut.* Ma nadzieję, że się mu uda. || Przez zamianę. Pycha, duma, powaga, surowość. *Sed forma, sed actus digna supercilio. Ju-venal.* Słusznie się pyszni z urody i z wie-ku. *Triste supercilium, durique severa Ca-tonis frons. Marti.* Zasepione i surowe twar-dego Ratona czoło. || Skinięcie. *Imperium Jovis cuncta supercilio moventis. Horat.* Sa-mém skinięciem wszystkiemi władnacy Jo-wisz. || *Tollere supercilium. Catull.* Gniewać się. || Przenosić. Wierzch, szczyt. — elivosi tramitis. *Virg.* Wierzch pochodzistej ścież-ki. *Supercilia fluminis. Ammian.* Wyższe brzegi rzeki. || *Fronti. de limit.* Pagórek, kopiec, grobla. || *Vitruv.* Nadprożek, nade-drzwie w oknach albo we drzwiach.

SUPERCLAUDO, is, ere, (od super i clau-do). *Liv.* Zamykać.

SUPERCOMPONO albo SUPERCOMPO-NO, is, ere, (od super i compono). Kłaść co razem na wierzchu, np. — pisces. *Apic.*

trum superbiorem te pecunia facit. *Id.* Czy cię bardziej dumnym czynią pieniądze. *Meo superbus incedis malo. Horat.* Z mojego nie-szczęścia pysznym się stajesz. — animus. *Juvenal.* Dumny umysł. *Vitare superba civium potentiorum limina. Horat.* Chronić się hardych progów potężnych panów. *Vita superba. Propert.* Dumne obyczaje. — vultus. *Senec.* Dumna postać. || *Rex superbus i superbus, absol. Cic.* Tarkwiniusz pyszny. || Znakomity, świetny, szlachetny. *Et testudinea Phoebe superbe lyra. Tibull.* I z żółwiej li-ry świetny Apollinie. || Oduosi się do rzeczy nieżywołnych i zwierząt. *Superbi gressus. Virg.* Pyszne kroki. — pavo. *Propert.* Pyszny paw. || *Pyra superba. Colum.* Pyszne gruszki dla smaku, i że je weześnie zrywać można. || — herba. *Apul. Romianek, ziele. — oli-vae. Plin.* Tłusta oliwa. || Kosztowny, ozdobny, wspaniały. *Barbarico postes auro spoliisque superbi. Virg.* Pyszne podwoje frygijskim złotem i łupami. *Superbum Ti-bur. Id.* Dumny Tybur, t. j. miasto na wy-sokiem położone miejscu.

SUPERCALCO, as, are, (od super i calco, are). Po czém, na czém stąpać, ztąd zapychać, napychać, deptać po czém, np. alterum tabulam supercalcato. *Colum.*

SUPERCERNO, is, ere, (od super i cer-no). Przesiewać, przez sito przepuścić, np. — terram, np. terra eribris supercernitur pollicis crassitudine. *Plin.*

SUPERCIDO, is, ere, (od super i cado). *Colum.* Spadać na co, np. caelestem aquam supercidentem. *Colum.*

SUPERCILIOSUS, a, um, (od superci-lium). *Senec.* Brwisty, surowy, ostry. || Pyszny, dumny. *Superciliosa nimium res est. Arnob.* Bardzo jest rzecz dumna.

SUPERCILIUM, ii, n. (od super i cilium). *Cic.* Brev. niższa część czola nad powiekami okryta włosami. || *Supercilium salit, przys. Plaut.* Ma nadzieję, że się mu uda. || Przez zamianę. Pycha, duma, powaga, surowość. *Sed forma, sed actus digna supercilio. Ju-venal.* Słusznie się pyszni z urody i z wie-ku. *Triste supercilium, durique severa Ca-tonis frons. Marti.* Zasepione i surowe twar-dego Ratona czoło. || Skinięcie. *Imperium Jovis cuncta supercilio moventis. Horat.* Sa-mém skinięciem wszystkiemi władnacy Jo-wisz. || *Tollere supercilium. Catull.* Gniewać się. || Przenosić. Wierzch, szczyt. — elivosi tramitis. *Virg.* Wierzch pochodzistej ścież-ki. *Supercilia fluminis. Ammian.* Wyższe brzegi rzeki. || *Fronti. de limit.* Pagórek, kopiec, grobla. || *Vitruv.* Nadprożek, nade-drzwie w oknach albo we drzwiach.

SUPERCLAUDO, is, ere, (od super i clau-do). *Liv.* Zamykać.

SUPERCOMPONO albo SUPERCOMPO-NO, is, ere, (od super i compono). Kłaść co razem na wierzchu, np. — pisces. *Apic.*

trum superbiorem te pecunia facit. *Id.* Czy cię bardziej dumnym czynią pieniądze. *Meo superbus incedis malo. Horat.* Z mojego nie-szczęścia pysznym się stajesz. — animus. *Juvenal.* Dumny umysł. *Vitare superba civium potentiorum limina. Horat.* Chronić się hardych progów potężnych panów. *Vita superba. Propert.* Dumne obyczaje. — vultus. *Senec.* Dumna postać. || *Rex superbus i superbus, absol. Cic.* Tarkwiniusz pyszny. || Znakomity, świetny, szlachetny. *Et testudinea Phoebe superbe lyra. Tibull.* I z żółwiej li-ry świetny Apollinie. || Oduosi się do rzeczy nieżywołnych i zwierząt. *Superbi gressus. Virg.* Pyszne kroki. — pavo. *Propert.* Pyszny paw. || *Pyra superba. Colum.* Pyszne gruszki dla smaku, i że je weześnie zrywać można. || — herba. *Apul. Romianek, ziele. — oli-vae. Plin.* Tłusta oliwa. || Kosztowny, ozdobny, wspaniały. *Barbarico postes auro spoliisque superbi. Virg.* Pyszne podwoje frygijskim złotem i łupami. *Superbum Ti-bur. Id.* Dumny Tybur, t. j. miasto na wy-sokiem położone miejscu.

SUPERCONCIDO, is, ere, (od super i concido). Nadto pokrajać, porzynać. *Apic.*

SUPERCONTEGO albo SUPER CONTEGO, gis, ere, (od super i contego). Ku górze pokryć, np. renes tunieis super conte-gantur. *Cels.*

SUPERCORRUO (Supercorruo), is, ere, albo SUPER CORRUO (conruo) uis, ui, e-re. Upadać na co. *Val. Max.*

SUPERCREATUS, a, um, (od super i crea-tus, a, um). Oprócz tego wyrosły. *Coel. Aur.*

SUPERCRESCO albo SUPER CRESCO, cis, evi, etum, crescere, (od super i cresco). Wzgórze, do góry rość, rosnać, wyrastać, np. supercrescens caro. *Cels. — ulcus. Id.*

SUPERCUBO albo SUPER CUBO, as, ui, itum albo atum, are, (od super i cubo). Le-żeć na czém. *Apul.*

SUPERCURRO albo SUPER CURRO, rris, ere, (od super i curro). Wybiegać. || Przenosić. Przewyższać. *Ager vectigali lar-ge supercurrit. Plin.* Rola więcej czyni do-chodu, aniżeli wynosi oplata podatku.

SUPERDICO albo SUPER DICO, cis, ere, (od super i dico). Nadto mówić, przydawać w mowie. *Ulp. in Pandect. Super dicebant. Cic.*

SUPERDIMIDIUS, a, um, (od super i dimidius, a, um), np. — numerus. t. j. pół-tora, półtory. *Martian. Cap.*

SUPERDO, as, dēdi, datum, dare, (od super i do). *Cels.* Przydadz co do czego, przyłożyć, nadto, więcej dodawać. *Cels.*

SUPERDUCO, cis, xi, etum, eere, (od super i duco). Nadto, z okładem, więcej wieść, wozieć, prowadzić, nadto ciągnąć, wlec, np. — novercam liberis. *Capitol., tez novercam filio. Quintil.* t. j. dadz synowi macochę. || *Superducas cibum. Plaut.*

SUPERDUCTIO. Ob. SUPERINDUCTIO. SUPERDUCTUS, a, um, (imsl. od super-duco). Wprowadzony, np. — noverca super-ducta adolescenti. *Donat.* Macocha dana mło-dziencowi.

SUPEREDITUS albo SUPER EDITUS, a, um, (od super i editus, a, um). Ku górze wyniosły, wyniesiony, szczytny, np. oriens luna superedita. *Luer.*

SUPEREDO, dis, ere, (od super i edo). Pojadać po czém, jeść znów. *Plin.*

SUPEREFFLUO albo SUPER EFFLUO, is, ere, u. (od super i effluo). Przelewać, przechodzić, przecieć; ztąd być obfitem, zbytecznym, nadmiernym, np. quidquid ti-bi nullo superfluit usu. *Paulin.* || Nadto, więcej płynąć, np. scopulo superfluit ae-quis. *Val. Flacc.*

SUPEREMICO albo SUPER EMICO, as, are, (od super i emico). Nadto, więcej ska-kać, wytryskać, wychodzić, np. unda ter-ram superemictet. *Sidon. Carm.*

SUPEREMINENTIA, ae, z. (od superem-inens, imsl. od superemineo albo od super i eminentia). Celowanie, górowanie, wyso-

kość, wyższość, dostojęństwo, np. — Dei. *Augustin.*

SUPEREMINEO albo SUPER EMINEO, es, ere, (od super i emineo). Wyżej celo-wać, wystawać, górować, np. supereminet omnes. *Virg. Ovid. — undas. Virg.* || Też bez przyp. czwart., np. premanetur olivae et jus superemineat. *Colum.*

SUPEREMORIOR, morieris, mortuus sum, mori, dep. (od super i morior). Umierać nad czém, np. superemori. *Plin.,* mówiąc o ptaku fenixie.

SUPERENASCOR, nascēris, natus sum, nasci, dep. (od super i nascor). Z tamtej strony, na tamtej stronie rość, wyrastać. *Plin. Edd. Elziwir.* mają supernato.

SUPERENATO, as, are, (od super i ena-to). Pływać na wierzchu, np. — amnem. *Lu-can.*

SUPERNATUS. Ob. SUPERNASCOR, np. supernato caule. *Plin.*

SUPEREO, is, ire, (od super i eo). Cho-dzić po czém, np. superire lacunas. *Lucret.* Jest trafniej SUPER ire lacunas *Edd. Creech.*

SUPERERECTUS, a, um, (imsl. od super-e-rigo). Na wierzchu stojący. *Ammian.* Inni czytają superjectum.

SUPERERIGO albo SUPER ERIGO, gis, ere, (od super i erigo). Z wierzchu stać; ztąd supererectus. *Ob. Supererectus.*

SUPEREROGATIO, onis, z. (od superero-go). Wyplacenie oprócz tego, z naddatkiem. *Quintil.*

SUPEREROGO, as, are, (od super i ero-go). Zapłacić co nadto, płacić nadto. *Cod. Justin.*

SUPERESCIT, i. e. supererit. *Enn. ap. Fest.* escit zamiast erit.

SUPEREVOLO, as, are, (od super i evo-lo). Latać nad czém, np. — Alpem. *Lucan.*

SUPEREXACTIO, onis, z. (od superexi-go). Zbyteczne wyciąganie czego, pobiera-nie, wybieranie, domaganie się. *Cod. Just.*

SUPEREXALTO, as, avi, atum, are, (od super i exalto). Wywyższać, wywyższyć, np. — Deum, np. Deo superexaltato in om-nia saecula. *August.*

SUPEREXCELLENS, tis, r. współ. (od super i excellens). Bardzo przedni, wybor-ny, wyróżniony, np. — cumulus. *Salvian. con-tra quirit.*

SUPEREXCURRO, rris, ere, (od super i ex-curro). Wybiegać nadto, więcej, jako dach, tram, wydać się, np. quod superexcurret, quaeritur. *Ulpian. in Pandect.*

SUPEREXEO, is, ire, (od super i exeo). Wyjść, wychodzić dokąd indziej, precz, ciągnąć się, rozciągać się, np. ter bino de-ciesque novem superexit in annos — vita viro-rum. *Auson. t. j.* rozciąga się na 96 lat.

SUPEREXIGO, gis, ere, (od super i exi-go). Nadto wyciągać, wymagać albo żądać, pożądać, pragnąć, np. superexigendi dam-na vel spolia etc. *Cod. Justin.*

SUPEREXSULTO, as, are, (od super i ex-sulto) i. e. exsulto. Wyskakiwać w zgó-

kość, wyższość, dostojęństwo, np. — Dei. *Augustin.*

SUPEREMINEO albo SUPER EMINEO, es, ere, (od super i emineo). Wyżej celo-wać, wystawać, górować, np. supereminet omnes. *Virg. Ovid. — undas. Virg.* || Też bez przyp. czwart., np. premanetur olivae et jus superemineat. *Colum.*

SUPEREMORIOR, morieris, mortuus sum, mori, dep. (od super i morior). Umierać nad czém, np. superemori. *Plin.,* mówiąc o ptaku fenixie.

SUPERENASCOR, nascēris, natus sum, nasci, dep. (od super i nascor). Z tamtej strony, na tamtej stronie rość, wyrastać. *Plin. Edd. Elziwir.* mają supernato.

SUPERENATO, as, are, (od super i ena-to). Pływać na wierzchu, np. — amnem. *Lu-can.*

SUPERNATUS. Ob. SUPERNASCOR, np. supernato caule. *Plin.*

SUPEREO, is, ire, (od super i eo). Cho-dzić po czém, np. superire lacunas. *Lucret.* Jest trafniej SUPER ire lacunas *Edd. Creech.*

SUPERERECTUS, a, um, (imsl. od super-e-rigo). Na wierzchu stojący. *Ammian.* Inni czytają superjectum.

SUPERERIGO albo SUPER ERIGO, gis, ere, (od super i erigo). Z wierzchu stać; ztąd supererectus. *Ob. Supererectus.*

SUPEREROGATIO, onis, z. (od superero-go). Wyplacenie oprócz tego, z naddatkiem. *Quintil.*

SUPEREROGO, as, are, (od super i ero-go). Zapłacić co nadto, płacić nadto. *Cod. Justin.*

SUPERESCIT, i. e. supererit. *Enn. ap. Fest.* escit zamiast erit.

SUPEREVOLO, as, are, (od super i evo-lo). Latać nad czém, np. — Alpem. *Lucan.*

SUPEREXACTIO, onis, z. (od superexi-go). Zbyteczne wyciąganie czego, pobiera-nie, wybieranie, domaganie się. *Cod. Just.*

SUPEREXALTO, as, avi, atum, are, (od super i exalto). Wywyższać, wywyższyć, np. — Deum, np. Deo superexaltato in om-nia saecula. *August.*

SUPEREXCELLENS, tis, r. współ. (od super i excellens). Bardzo przedni, wybor-ny, wyróżniony, np. — cumulus. *Salvian. con-tra quirit.*

SUPEREXCURRO, rris, ere, (od super i ex-curro). Wybiegać nadto, więcej, jako dach, tram, wydać się, np. quod superexcurret, quaeritur. *Ulpian. in Pandect.*

SUPEREXEO, is, ire, (od super i exeo). Wyjść, wychodzić dokąd indziej, precz, ciągnąć się, rozciągać się, np. ter bino de-ciesque novem superexit in annos — vita viro-rum. *Auson. t. j.* rozciąga się na 96 lat.

SUPEREXIGO, gis, ere, (od super i exi-go). Nadto wyciągać, wymagać albo żądać, pożądać, pragnąć, np. superexigendi dam-na vel spolia etc. *Cod. Justin.*

SUPEREXSULTO, as, are, (od super i ex-sulto) i. e. exsulto. Wyskakiwać w zgó-

re, do góry, cieszyć się, radować się. *Symmach.*

SUPEREXULTO, *as, are*, (od *super* i *e-xulto*) i. *e. exulto*. Wyskakiwać w górę, do góry, cieszyć się, radować się. *Tertull. de resurr. carn.*

SUPERFERO, *fers, tuli, latum, ferre*, (od *super* i *fero*). Nosić, nieść ku górze albo przeniesić; ztąd *superferri*, t. j. lecieć ku górze, jechać, biegać, płynąć. *Plin. Apul.* || Do góry podnieść, dźwignąć, wygórwać. *Plin.* || Ztąd *superlatus*, *a, um*, np. *verba superlata*. *Cic. Quintil.* t. j. słowa hiperboliczne.

SUPERFETO albo **SUPERFOETO**, *as, are*, (od *super* i *feto, are*). Znowu być płodną, legnąć się, np. *unum quidem animal omnino et alterum superfetat*. *Plin.*

SUPERFICIALIS, *e, ptak*, (od *superficies*). Tyczący się powierzchni, płaszczyzny, powierzchniowy, np. — *officia*. *Tertull.*

SUPERFICIARIUS, *a, um*, (od *superficies*). Tyczący się powierzchni. *Superficiarum aedes*. *Caj. in Pandect.* Domy postawione na cudzym gruncie pod pewnymi warunkami arendownej placzy za ziemię. — *praedia*. *Ulp.* Arendowne folwarki. || *Superficiarius, ii. Paul. in Pandect.* Arendarz cudzej ziemi, albo ten, który na cudzym gruncie co pobudował. || *Mathematica est superficiaria*. *Senec.* Matematyka, która na cudzym łąduje, cudze bierze zasady.

SUPERFICIOSUS, *ei, z*, (od *super* i *facies*). *Plin.* Powierzchność i to wszystko, co jest na powierzchni ziemi. || *Colum.* Powierzchność drzew i roślin, czyli ich wydajność na powierzchni ziemi. || *Plin.* Wierzchołek drzew. || — *aedis*. *Plin.* Dach, szczyt domu. || — *aquae*. *Colum.* Powierzchność wody nad ziemią. || *Superficies*. *Ict.* Wszystkie to, co jest pobudowane albo zasadzone na ziemi, jako dom, drzewo, roślina, winnica. || *Mathemat.* Długość i szerokość powierzchni jakiej rzeczy.

SUPERFICIO, *ere*, (od *super* i *facio*). Być obfitym, obfitować, wybrzeżyć, wzbierać, wylać, wystąpić, np. woda z brzegów, np. *aquam superficientem*. *Ulpian. in Pandect.*

SUPERFICIUM, *ii, n*, zamiast *superficies*, np. *cum superficio insulae*. *Inscript. ap. Gruter.* *Superficies aedificii*. *Pompon. Ibid.*

SUPERFIGO, *gis, xi, xum, gere*, (od *super* i *figo*). Przylepić, przyczepić, przypiąć albo wetknąć, włożyć, wściбіć, np. *capita superfixa*. *Liv.*, *in rostris posita est columna*, *cum palmata statua superfixa*. *Trebell.*

SUPERFIO, *eri*, (od *super* i *fio*). Być pozostałym, zostawać, np. *superfiat locus*. *Plaut.*, *ager solus superfuit reliquus*. *Plaut.* Inne *Edd.* mają *supra fieri*.

SUPERFIXUS, *a, um*. Ob. **SUPERFIGO**.

SUPERFLECTO, *tis, xi, xum, etere*, (od *super* i *flecto*). Nadto, więcej nachylić, np. *erates superflexa*. *Sidon.*

SUPERFLEXUS, *a, um*. Ob. **SUPERFLECTO**.

SUPERFLŌRESCO, *seis, ere*, (od *super* i *floresco*). Wysiść się kwitnieniem, przekwitnąć. *Plin.*

SUPERFLŪE, *psk.* (od *superfluous, a, um*). Obficie, zbytecznie, nadmiernie, nad potrzebę, albo obfitym sposobem, np. *superflue querere etc.* *Augustin.*

SUPERFLUENS, *tis, r. wespół*. (od *superfluo*). *Tacit.* Wylewający z brzegów. || *Przenosić*. *Superfluens*. *Catull.* Oplywający w dostatki. || *Superfluentia bona*. *Petron.* Zbytnie dostatki. || *Superfluentes juvenili quadam dicendi licentia*. *Cic.* Zbytując w stylu nakształt młodzieńców.

SUPERFLUITAS, *atis, z*, (od *superfluous, a, um*). Obfitość, zbytek, dostatek, nadmiar, zbyteczne mnóstwo, mnogość, wielość, np. — *pampinorum*. *Plin.*

SUPERFLUO, *psk.* (właściwie przyp. szósty). Ob. **SUPERFLUUS**.

SUPERFLUO, *is, fluxi, fluxum, ere*, (od *super* i *fluo*). *Plin.* Wylewać, wzbierać jak rzeka. || *Przenosić*. *Cic.* Oplywać, mieć co do zbytku.

SUPERFLUUS, *a, um*, (od *superfluo*). Wylewający, występujący, wzbierający, np. *flumina campis superflua*. *Plin.* || Ztąd obfity, zbyteczny, nadmierny, t. j. niepotrzebny, np. *nisi et superflua quacessissent*. *Senec.* *superfluum forte videatur iterare*. *Mamertin.* || Zbytni, zbyteczny, np. *fructus superfluos restituere*. *Papinian. in Pandect.* || *Superfluo Ablat.*, zamiast *superflue*. *Cod. Justin.*

SUPERFOETO, *are*. Ob. **SUPERFETO**.

SUPERFORANEUS, *a, um*, (od *super* i *forum*, jak *circumforaneus*). Wiele próżniący, próżniaki, beczynny, brukowice, włocząga brukowy. || *i. q. superfluous*. Niepotrzebny, np. — *labor*. *Symmach.*, *plura replicare superforaneum puto*. *Sidon.*

SUPERFORE, (od *super* i *fore*) zamiast *superfuturum esse*, np. *nullam actionem superfore ad recipiendum quod negetur consumtum*. *Segeval. in Pandect.*

SUPERFORO albo **SUPER FORO**, *as, are*, (od *super* i *foro, are*). Wyżej w górę, na, nad, na wierzchu, na górze wiercić, świdrować, trepanować. *Scribon. Larg.*

SUPERFRUTICO, *as, are*, (od *super* i *frutico, are*). Wyrosnąć, wyrastać, na wierzchu albo wyrastać nad, np. *talía ingenia superfruticant etc.* *Tertull.*

SUPERFUGIO, *gis, ere*, (od *super* i *fugio*). *Val. Flacc.* Uciekać po czym. *Intactas levis superfugit undas*? *Id.* Ucieka nie dotykając się wody, np. *et intactas levis ipse superfugit undas*. *Id.*

SUPERFULGEO albo **SUPER FULGEO**, *es, ere*, (od *super* i *fulgeo*). Wzgórze, wysoko, z wierzchu błyszczyć, świecić się. *Stat.*

SUPERFUNDO, *is, fudi, fustum, dere*, (od *super* i *fundo*). Lać co na co, polewać. *Tiberis abluum superfunditur*. *Plin.* Tybru

koryto z brzegów wylewa. *Magnum vim telorum superfundere*. *Tacit.* Gęstym miotaniem pocisków dojeżdżać. || *Przenosić*. *Superfundenti se lactitiae vix temperatum est*. *Liv.* Od zbytecznej radości ledwo się pohamować dali. *Hanc primam habuisse causam superfundendi se Italiae*. *Plin.* Pierwsza ta była przyczyna napadu Gallów do Włoch.

SUPERFUSIO, *onis, z*, (od *superfundo*). Wylanie, wylewanie, rozlanie, wezbranie, przepelnienie, np. — *aquarum coelestium*. *Ammian.* || Polewanie, posypanie, np. — *pavimenti*. *Pallad.*

SUPERFUSUS, *a, um*, (od *superfundo*). Obłany, *Nuda superfusus corpora lymphis*. *Ovid.* Nagie gdy oblewali ciała wodą. *Tiberi superfusus*. *Liv.* Za wezbraniem Tybru. || *Przenosić*. *Gens superfusa montibus Caucasus*. *Plin.* Naród rozsypany po górach Kaukaskich.

SUPERFUTURUS, *a, um*. Ob. **SUPER-SUM**.

SUPERGĖRO, *is, essi, estum, rere*, (od *super* i *gero*). *Colum.* Sytać co na co. — *terram*. *Id.* Nasytać ziemi.

SUPERGESTUS, *a, um*, (od *supergero*). *Plin.* Nasypany na co.

SUPERGRADIOR. Obacz **SUPERGRE-DIOR**.

SUPERGRĖDIO, *dis, essi, essum, dere*, zamiast *supergradior*, np. *duodecimum annum supergresserat*. *Apul.* || Ztąd *Supergressus, a, um*. *Pallad.*

SUPERGRĖDIOR, *dēris, gressus sum, grēdi, dep.* (od *super* i *gradior*). *Plin.* Chodzić po czym. || *Id.* Przechodzić, przestępować. || *Przewyższać, celować*. *Mulier aetatis suae feminas supergressa*. *Tacit.* Niewiasta wszystkie społeczne damy gładkością celowała. || *Czywanie*. *Duodecimum aetatis annum supergresserat*. *Apul.* Miał przeszło dwa-nastacie lat wieku. || *Supergradior*. *Plin.* || *Supergrēdio* zamiast *Supergradior*. Ob. *Supergrēdio*; ztąd *Supergressus, a, um*, biern. *Pallad.* Ob. *Supergrēdio*.

SUPERGRESSUS, *us, m*, (od *supergrēdio*). Przystąpienie, przechodzenie, przewyższenie, prześcignienie. *Tertull.*

SUPERGRESSUS, *a, um*. Ob. **SUPERGRĖDIOR**.

SUPERHABĖO albo **SUPER HABĖO**, *es, ere*, (od *super* i *habeo*). Mieć nadto, na wierzchu, np. *plastr, wylogę*, np. *eodem vero tempore superhabendum (est) cataplasma ex lini semine*. *Cels.*

SUPERHUMĖRALIS, *e, ptak*, (od *super* i *humeralis*). *Superhumeralis, scil. vestimentum*. *Vulgat. Exod.* Naramiennik, suknia okrywająca ramiona.

SUPERI, *orum*, (od *superus*). *Virg.* Bogowie, mocarze niebiescy.

SUPERJACEO, *es, ere*, (od *super* i *jaceo*). *Cels.* Leżeć, jako plastr przyłożony na ciele, np. *cataplasma interdiu superjacebit*. *Cels.*

SUPERJACIO, **SUPER JACIO**, *is, jeci, jactum, ere*, (od *super* i *jacio*). Rzucić co na co, przerzucać co. *Spumeus pontus scopulos superjacet undam*. *Virg.* Pienisty ocean pryska balwany na skały. || *Przenosić*. *Dodawać*. *Superjocere quidam augendo fidem*. *Liv.* Przykładali niektórzy zwiększając wiary.

SUPERJACTO, *as, avi, atum, are*, (od *super* i *jacto, are*) i. *q. superjacio*. *Val. Max.* Wyrzucać co w górę. || *Plin.* Przeskakiwać.

SUPERJACTUS, *a, um*, (od *superjacio*). Rzucony w górę. *Superjacta velut solido feruntur*. *Tacit.* Porzucone na siebie rzeczy jak na gruncie dźwigają, mówiąc o jeziorze Asfaltite.

SUPERJECTIO, *onis, z*, (od *superjacio* albo *superjicio*). *Arnob.* Przerzucanie. || *Quintil.* Zwiększenie rzeczy, postać krasomówska.

SUPERJECTUS, *a, um*, (od *superjacio*). Rzucony na co, posypany, rozlany. *Et superjecto pavidae natarunt aequore damae*. *Horat.* I po rozlanej wodzie lekkie sarny pływały. *Phrygia Troadi superjecta*. *Plin.* Frygia jest położona wyżej Troady.

SUPERJECTUS, *us, m*, (od *superjacio*). *Colum.* Przeskakiwanie.

SUPERJICIO. Ob. **SUPERJACIO**.

SUPERILLIGO albo **SUPERINLIGO**, *as, avi, atum, are*, (od *super* i *illigo s. inligo, are*). Wyżej, w górę albo znowu przywiązać, np. *foliis superilligatis*. *Plin.* *Edd. Hard. Elzev.* mają *superadligant*.

SUPERILLINO albo **SUPERINLINO** albo **SUPER ILLINO**, *nis, ere*, (od *super* i *illino* albo *inlino*). Pomazać, posmarować co wyżej w górę, np. — *corpus bulbis contritis*. *Cels.* || Znowu smarować, np. *superillino butyro*. *Plin.* || Też *superillinio*. *Veget. de re vet.*

SUPERILLINITUS (*Superinili*), *a, um*. Ob. **SUPERILLINO**.

SUPERILLITUS albo **SUPER ILLITUS**, *a, um*. Ob. **SUPERILLINO**.

SUPERIMMINEO albo **SUPERINMINEO**, *ere*, (od *super* i *immineo s. immineo*). W górę, wysoko, wyższym być, wydajnym, widocznym, wystawać, np. *virginisue pudor zonae superimminet artus*. *Avien. in Arat.* *Ense sequens superimminet*. *Virg.*

SUPERIMMITTO albo **SUPERINMITTO**, *is, ere*, (od *super* i *immitto*). Rzucić co na co albo znowu rzucić. *Apic.* || Też jakby dwa słowa *super* i *immitto*.

SUPERIMPENDEO albo **SUPERINPENDEO**, *es, ere*, (od *super* i *impendeo*). Wiśnięć nad czym albo unaszać się nad czym, np. *Tempe, quae sylvae cingunt superimpendentes*. *Catull.* || Też jakby dwa słowa *super* i *impendeo*.

SUPERIMPONO albo **SUPERINPONO** albo **SUPER IMPONO** albo **SUPER INPONO**, *nis, sui, situm, nere*, (od *super* i *impono*). Kłaść co na czym, albo kłaść co zno-

wu, np. *allium impono*, — *vimineos qualos*. *Colum.*, *superimposita arundinis radix*. *Cels.*
SUPERIMPOSITUS, *a*, *um*, (od *superimpono*). *Plin.* Na wierzchu położony.

SUPERINCENDO albo **SUPER INCENDO**, *is*, *ēre*, (od *super* i *incendo*). Zapalić wyżej, w górze pożar wzniecić, więcej, bardziej zapalić, np. — *aliquem*. *Val. Flacc.*

SUPERINCIDO albo **SUPER INCIDO**, *dis*, *ēre*, (od *super* i *incido*). Z góry spadać co na co, np. *coelestem superincidentem aquam*. *Colum.* *Cod.* ma *superincidentem*. *Multis superincidentibus telis*. *Liv.*

SUPERINCIDO, *dis*, *ēre*, (od *super* i *incido*, przedostatnia długa zgłoszka). Z wierzchu narzucać, narzucać, przerzucać, np. — *cutelem*. *Cels.* *t. j.* — skórę.

SUPERINCRESCO, *scis*, *ēre*, (od *super* i *incresco*). Rość, rosnać, porastać co nad czym, nad tēm, np. *et superincrevit veronimius collus*. *Cels.*

SUPERINCUBO albo **SUPER INCUBO**, *bui*, *are*, (od *super* i *incubo*). Leżeć na czym albo, znowu leżeć. *Liv.*

SUPERINCUMBO albo **SUPER INCUMBO**, *cubui*, *ēre*, (od *super* i *incumbo*). Znowu się położyć, albo leżeć na czym. *Ovid.*

SUPERINCURVATUS albo **SUPER INCURVATUS**, *a*, *um*, (od *super* i *incurvo*, *a* — *re*). Z wierzchu nakrzywiony, nachylony. *Apul.*

SUPERINCURVO albo **SUPER INCURVO**, *as*, *are*, (od *super* i *incurvo*). Z wierzchu nachylać. *Ob. Supercurvatus.*

SUPERINDICO, *cis*, *xi*, *etum*, *dicere*, (od *super* i *indico*). Nadto obwieszczać, zwiastować, zapowiedzieć, oznajmiać. *Cod. Justin.* || Oprócz, okrom tego obwieszczać, zwiastować; ztąd *superindictum*. Nadzwyczajny podatek, dan, składka w pieniądzu. *Cod. Justin.* || Też zowie się *Superindictio*. *Cod. Justin.*

SUPERINDICTIO, *ōnis*, *z*. (od *superindico*). Pobór nadzwyczajny w pieniądzu. *Cod. Theod.*

SUPERINDICTUS, *a*, *um*. *Ob. SUPERINDICO.*

SUPERINDUCO, *cis*, *xi*, *etum*, *cēre*, (od *super* i *induco*). Nadto ciągnąć, wlec, prowadzić; ztąd *superinductus*, *a*, *um*. Nawleczony, np. *seroba duum pedum terra superinducta*. *Plin.*, *corporis superinducti speciem*. *Quintil.* || Nadto albo potem przywieść, przyprowadzić, np. *dispositionem coeli*. *Tertull.*

SUPERINDUCTICIUS albo **SUPER INDUCTITIUS**, *a*, *um*, (od *super* i *induco*). Na wierzchu ciągniemy, prowadzony. || Zmyślony, fałszywy, np. *quos propterea falsos, superinductitios fratres adpellat*. *Tertull.*

SUPERINDUCTIO, *ōnis*, *z*. (od *superinduco*). *Ulpian.* in *Pandect.* Przypisek na skasowanie miejscu, czyli to, co się kładzie na wierzchu skasowanego wiersza, np. *litturas, inductiones, superinductiones ipse fe-*

ei. Ulp. *Ibid.* || Przekreślenie, wykreślenie. *Pandect.*

SUPERINDUCTITIUS, *a*, *um*. *Ob. SUPERINDUCTICIUS.*

SUPERINDUCTUS, *a*, *um*, (od *superinduco*). *Plin.* Nadsypyany, na wierzchu wrzuty.

SUPERINDUMENTUM, *i*, *n*. (od *superinduo*). To, co się wkłada na siebie, suknia zwierzechnia, kapota, surdut, zwierzechnia szata, np. *przenośnie — incorruptalae*. *Tertull.*, *coeleste superindumentum*. *Id.* *de resurr. carn.*

SUPERINDUO, *is*, *ui*, *utum*, *ēre*, (od *super* i *induo*). Obłożyć, wdziwiać co na inne suknie, np. *penulam obsoleti coloris superinduit*. *Suet.* || Ztąd przenośnie, np. *superinduit substantia aeternitatis*. *Tertull.*

SUPERINDUTUS, *a*, *um*, (od *superinduo*). *Tertull.* Obleczone, odziany, wdziany.

SUPERINFUNDO albo **SUPER INFUNDO**, *dis*, *udi*, *usum*, *ēre*, (od *super* i *infundo*). Wlewać co na co albo w co albo sypać, wysypać na co, np. — *aquam*. *Cels.*, *aqua superinfusa*. *Id.*

SUPERINFUSUS, *a*, *um*, (od *superinfundo*). *Cels.* Nalewany na co.

SUPERINGERO albo **SUPER INGERO**, *ris*, *essi*, *etum*, *gerere*, (od *super* i *ingero*). *Plin.* Kłaść co na czym, kupić, gromadzić, nasypać. || Ztąd przenośnie, np. *ubi non unquam Titan superingerit ortus*. *Tibull.* Inne *Edd.* mają *supergerit*.

SUPERINGESTUS, *a*, *um*, (od *superingero*). *Stat.* Nasypany.

SUPERINJECTUS, *a*, *um*, (od *superinjection*). *Plin.* Rzucany na.

SUPERINICIO albo **SUPER INICIO**, *is*, *jeci*, *jectum*, *cēre*, (od *super* i *inicio*). *Virg.* Wrzucić co na co, np. — *textum*. *Ovid.* — *frondes*. *Virg.* — *terram*. *Ovid.* — *to-gas*. *Id.*, *farinae vice fimum superinjeci cribris*. *Plin.*

SUPERINLIGO, **SUPERINLINO**, **SUPERINMINEO**, **SUPERINMITTO**, **SUPERINPENDEO**, **SUPERINPONO**. *Ob. SUPERILLIGO, **SUPERILLINO**, **SUPERIMMINEO**, **SUPERIMMITTO**, **SUPERIMPENDEO**, **SUPERIMPONO**.*

SUPERINSERO albo **SUPER INSERO**, *ris*, *ēre*, (od *super* i *insero*). *Ob. SUPERINGERO*, np. *superinserit*. *Ed. Heyn.* *Virg.* ma *super ingerit*. *Ob. Superingero.*

SUPERINSIDEO albo **SUPER INSIDEO**, (od *super* i *insideo*). Znowu siedzieć, siaść, usiąść, znajdować się, np. *nec tibi earum jam desiderium rerum super insidet una*. *Lucret.*

SUPERINSPICIO, *cis*, *ēre*, (od *super* i *inspicio*). Znowu widzieć. || Przenośnie, mieć dozór, staranie, doglądać czego, np. — *sacra ecclesiae*. *Sidon.*, np. *quod tu episcopus episcoporum, de quadam specula charitatis tota ecclesiae Dei nostra membra super inspicias*. *Id.*

SUPERINSTERNO albo **SUPER INSTER-**

NO, *nis*, *stravi*, *stratum*, *sternere*, (od *super* i *insterno*). Sypać, nasypać, posypać, albo rozpostrzedz, rozpościarać albo kłaść, położyć, np. — *tabulas*. *Liv.* *t. j.* pokładać tablicami, słać na wierzchu.

SUPERINSTILLO albo **SUPER INSTILLO**, *as*, *are*, (od *super* i *instillo*). Kapać, ciec kropkami, np. *olei modicum superinstillabis*. *Apie.*

SUPERINSTRATUS, *a*, *um*, (od *superinstruo*). *Sil.* Zewnątrz pokryty.

SUPERINSTREPO albo **SUPER INSTREPO**, *is*, *ēre*. Rozlegać się, odgłos wydawać, brzmieć. *Sil.*

SUPERINSTRUCTUS, *a*, *um*, (od *superinstruo*). *Colum.* Przybudowany w górę.

SUPERINSTRUO albo **SUPER INSTRUO**, *is*, *xi*, *etum*, *ēre*, (od *super* i *instruo*). Więcej budować. *Cod. Justin.* || Przybudować w górę. *Colum.*

SUPERINSULTO albo **SUPER INSULTO**, *as*, *are*, (od *super* i *insulto*). Wskakiwać na co. *Claudian.*

SUPERINTĒGO albo **SUPER INTĒGO**, *gis*, *xi*, *etum*, *gēre*, (od *super* i *intego*). Nakryć co z wierzchu. *Plin.*

SUPERINTENDO albo **SUPER INTENDO**, *dis*, *ēre*, (od *super* i *intendo*). Mieć dozór, wzgląd, dozorowanie, dozorować; ztąd *seil. animam*. *t. j.* mieć dozór. *Augustin.*

SUPERINTENTOR, *ōris*, *m*. (od *superintendo*) *t. j.* dozorca, dozorujaący, np. *nam et graece quod dicitur episcopus, hoc latine superintentor (super intentor) interpretatur*. *Augustin.*

SUPERINTONO albo **SUPER INTONO**, *as*, *are*, (od *super* i *intono*). Grzmieć z góry, grzmot czynić, rozlegać się, np. *dat tellus gemitum, clypeum (w przyp. pierwsz.) super intonat ingens*. *Virg.* *i. e.* *clypeum intonat super membra*.

SUPERINVEHO, *his*, *ēre*, (od *super* i *inveho*). Nieść, prowadzić ku górze, np. *fluctigeni speciem monstri superinvehit Auster*. *Avien.* in *Arat.*

SUPERINVERGO albo **SUPER INVERGO**, *gis*, *ēre*, (od *super* i *invergo*). Nalewać, lać co z góry, zwracać, zwrócić, obrócić. *Ovid.*

SUPERINUNDO, *as*, *are*, (od *super* i *inundo*). Wylewać z brzegów. || Przenośnie, *ejusmodi eloquiis superinundaret*. *Tertull.*

SUPERINUNGO, *gis*, *ēre*, (od *super* i *inungo*). Na wierzchu namazać, osmolić, okłajstrować, albo posmarować czym, pomazać, np. — *oculos collyrio*. *Cels.* Inne *Edd.* mają *superungi* zamiast *superinungi*. *Cels.*

SUPERIOR, *ius*, stopień drugi od *superus*. Wyższy. — *domus*. *Cic.* Dom wyższy. *Superior scriptura*. *Id.* Wzwyż wzmiankowane pisanie. || Przeszły względem czasu. *Superiore nocte*. *Cic.* Przeszłej nocy. *Superioribus temporibus*. *Id.* Przeszłych czasów. *Superior Dionysius*. *Nep.* Starszy Dionizy. *usz.* || Moźniejszy, celniejszy, godniejszy. *Su-*

Tom II.

periores bello. *Nep.* Waleczniejszy w boju. *Populus superior factus*. *Id.* Lud się stał potężniejszym. *Humanitate superior*. *Cic.* Ludzkością celniejszy. *Habes enim neminem honoris gradu superiorem*. *Id.* Nie masz bowiem żadnego w dostojństwie godniejszego nad siebie. || W stop. trzec. *superrimus*. *Vary.*

SUPERJUMENTARIUS, *ii*, *m*. (od *super* i *jumentarius* albo od *jumentum*) *seil.* *homo*. Stadnik, dozorca stada. *Suet.*

SUPERIUS, stop. drug. (od *superior*). *Ob. Superus*, *a*, *um*. || Jako przysłówek, (od *supra*). *Senec. Pallad.* Wyżej, z wyższej części, wprzód.

SUPERLABOR, *ēris*, *dep.* (od *super* i *labor*, *lapis sum, labi*). Spadać z góry. *Superlabeantur sidera*. *Senec.* Gwiazdy czyniły swój obieg nad naszymi głowami.

SUPERLACRYMO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *super* i *lacrymo*). Plakać nad czym, oplakiwać co. *Colum.*

SUPERLATIO, *ōnis*, *z*. (od *superfero*). Wywyższenie, wyniesienie; ztąd przenośnie, wywyższenie, przesada, przesadzenie, *t. j.* zwiększenie, np. — *veritatis*. *Cic.* *Quintil.* *t. j.* wywyższenie, *t. j.* *hyperbola*, np. *superlatio est oratio superans veritatem*. *Auct. ad Herenn.* || Zwiększenie, najwyższy stopień u grammatyków, zamiast *superlativus gradus*. *Charis.* też. *Quintil.* || *Val. Max.* Znakomite przezwisko wzięte od rzeczy jakiej, np. *Sapiens*.

SUPERLATIVUS, *a*, *um*, (od *superfero*). — *gradus*. *Prisci.* Stopień trzeci, wyraz grammatyczny.

SUPERLATUS, *a*, *um*, (od *superfero*). *Plin.* Podniesiony w górę. || *Superlata nomina* albo *verba*. *Cic.* Imiona rzeczowne albo wyrazy, używane dla zwiększenia rzeczy.

SUPERLIMITARE, *is*, *n*. (od *super* i *limitaris*, *e*). Nadprożek, nadproże, nade-drzwie, np. *et pedibus suspensum sursum insuperlimitari*. *Plin.*

SUPERLINO, *nis*, *lēvi*, *litum*, *ēre*, (od *super* i *lino*). *Plin.* Namażać co z wierzchu, np. — *dolium*. *Pallad.*

SUPERLITIO, *ōnis*, *z*. (od *superlino*). Namazywanie, smarowanie, np. *cum siccata fuerit superlitis ipsa*. *Marcell. Empir.*

SUPERLITUS, *a*, *um*, (od *superlino*). *Plin.* Namazany.

SUPERMANDO, *is*, *ēre*, (od *super* i *mando*, *ere*). Potem, zatem zuć, zwać, jeść, pojadać co, np. *rzodkiew*. *Plin.*

SUPERMEO, *as*, *are*, (od *super* i *meo*, *are*). Górą płynąć, wypływać, np. rzeki. *Plin.*, np. *supermeantes naues*. *Solin.*

SUPERMETIOR, *iris*, *ensus sum, mētiri*, *dep.* (od *super* i *metior*). Nadto mierzyć, dawać nad miarę. *Tertull.*

SUPERMICO, *as*, *cui*, *are*, (od *super* i *mico*). *Senec.* Bardzo lśnić się. *Beneficia parentum supermicant*. *Id.* Uobrodziństwa rodzicielskie są świetniejsze.

SUPERMITTO, *tis*, *missi*, *missum*, *ēre*,

(od *super* i *mitto*). *Just.* Wylewać na co. || *Apic.* Dodadź, przymieszać co do czego.

SUPERMUNDIALIS, *e*, *ptnk.* (od *super* i *mundialis*). Znajdujący się, będący na świecie, *np.* — *substantiae*. *Tertull.* *de anima*.

SUPERMUNIO, *is*, *ire*, (od *super* i *munio*). Wyższą część obwarować, opatrzyć, *np.* — *alvearia porticibus*. *Colum.*

SUPERNANS, *tis*, *r.* *współ.* (od *superno*). Pływający po wierzchu, *np.* *gaudia levia et quasi in summo pectore supernantantia*. *Gell.*

SUPERNAS, *atis*, *r.* *współ.* (od *supernus*, *a*, *um*). Góralski, z góry przechodzący, *np.* *mari superno*, *up.* — *abies*, *np.* *ideo Romae inferna abies i. e. a mari infero supernati abietis praefertur*. *Plin.* *t. j.* z górnego, wysokiego morza, też *supernatia persica e Sabinis veniunt*. *Id.*; *zjad ventus supernas*, *t. j.* wiatr z górnego morza Adryatyckiego. *Plin.*

SUPERNASCOR, *natus sum*, *sei*, (od *super* i *nascor*). *Plin.* Nadraść, rość nad czem, *np.* *supernato caule*. *Plin.*, *supernatis gravibus ulceribus*. *Cels.* *Supernatum sit*. *Arnob.* *Inni* czytają *semper natum*.

SUPERNATO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *super* i *nato*, *are*). Pływać po wierzchu. *Plin.* *Colum.* *Apul.*

SUPERNATUS, *a*, *um*, (od *supernascor*). *Plin.* Wyrosły pierwaj albo potem.

SUPERNE, *psk.* (od *supernus*, *a*, *um*). *Liv.* Z góry, z górnej strony. || *Plin.* Wzgórze, po wierzchu.

SUPERNITAS, *atis*, *z.* (od *supernus*, *a*, *um*). Wysokość, najwyższość, *np.* *supernitates supernitatum*. *Tertull.*

SUPERNO, *as*, *are*, (od *super* i *no*, *are*). *Macrob.* Pływać po wierzchu. *Gaudia in summo pectore supernantia*. *Gell.* Powierzchnowa radość.

SUPERNOMINO, *as*, *are*, (od *super* i *nomino*). Nazwisko dawać, nazywać. *Tertull.*

SUPERNUMERARIUS, *a*, *um*, (od *super* i *numerus* albo *numerarius*, *a*, *um*). Nadliczony, nadliczebny, *np.* *żołnierz*. *Veget.* *de re militi*.

SUPERNUS, *a*, *um*, (zamiast *superius* od *super*). Górny. *Plin.* *Gell.* || *Boski*, *niebieski*. *Lucan.*

SUPERO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *super*). Przewyższyć, przechodzić kogo w czem, celować, zwyciężyć. *Omnes facile superare*. *Cic.* Wszystkich łatwo zwyciężyć. — *aliquem doctrina*. *Cic.* Celować kogo nauką. — *difficultates omnes*. *Vellej.* Zwyciężać wszystkie trudności. || *Przechodzić*, *przebywać*. — *montes*. *Virg.* *Przebywać góry*. — *limes*. *Id.* *Próg przestąpić*. — *tantum itineris*. *Tacit.* *Przebydź tyle drogi*. || *Superare*, wyraz muryński, znaczy *zeglujac przebydź*, *przeplynać*. *Fontem superare Tivari*. *Virg.* *Przebydź źródło rzeki Tymawu*. — *ventosum aequor*. *Ovid.* *Przeplynać burzliwe morze*. || *Przewyższać*, *przechodzić*. *Sumptus fructum superat*. *Farr.* *Rozchód przewyższa intratę*. || *Si lamen superaverit morbus*. *Plin.* *Jeśli się jednak pogorszy choroba*. || *Zhywać*, *mieć*

po dostatku. *Illis divitias superare*. *Sall.* *Ze im zhywa dostatków*. *Cum otium superat*. *Liv.* *Gdy zhywa od zatrudnienia wolnego czasu*. || *Pozostać* *z reszty*. *Sex superant versus*. *Propert.* *Sześć pozostaje wierszy*. *Si de quinque remota est uncia, quid superat?* *Horat.* *Gdy się od pięciu uncji odtraci jedna, ileż zostanie?* || *Przeżyć*. *Quid puer Ascanius?* *superatne et vescitur aura*. *Virg.* *Cóż syn Julius? czy żyje? Uter eorum vita superavit*. *Caes.* *Który z nich przeżył*.

SUPEROBDOCO albo **SUPER OBDOCO**, *eis*, *xi*, *ctum*, *ere*, (od *super* i *obduco*). *Powlec*, *oblec*, *okryć*, *np.* *sed superobducto praedita palliolo*. *Paul.* *in Nol.* *Carm.*

SUPEROBROUO albo **SUPER OBROUO**, *is*, *ere*, (od *super* i *obrouo*). *Zgóry aż na dół okryć*, *zakryć*, *przykryć*, *np.* — *aliquem armis*. *Propert.* || *Przywalić czem*, *np.* *hic Hebeba injectis perit superobruta saxis*. *Auson.*

SUPEROBRUTUS, *a*, *um*, (od *superobrouo*). *Zgóry aż na dół okryty*, *przywalony*. *Ovid.*

SUPEROCCIDO albo **SUPER OCCIDO**, *dis*, *ere*, (od *super* i *occido*). *Zachodzić nad czem*, *mówiąc o księżycu*, *np.* *luna soli antecedenti superoccidens*. *Macrob.*

SUPERORDINO albo **SUPER ORDINO**, *as*, *are*, (od *super* i *ordino*). *Rozrzadzić*, *nadto urządzić co*, *zregulować*, *np.* — *hominis testamentum nemo spernit aut superordinat*. *Fulgat.* *Galat.* też *Tertull.*

SUPERPARTICULARIS, *e*, *ptnk.*, (od *super* i *particularis*), *np.* — *numerus*. *Tak się nazywa liczba jaka do drugiej przyrównana, która zawiera w sobie całkowitość mniejszą i część tej liczby, którą Włosi zowią aliquota, też zowie się sesquatus*. *Capell.* i *Boeth.* *Arithm.*

SUPERPARTIENS, *tis*, *r.* *współ.* (od *super* i *partiens*), *np.* — *numerus*, *t. j.* *liczba, która zawiera w sobie drugą całkowitość i nadto niektóre jej części*. *Martian.* *Cap.*

SUPERPENDEO albo **SUPER PENDEO**, *es*, *ere*, (od *super* i *pendeo*). *Wisić nad czem*, *np.* *superpendentia saxa*. *Liv.*

SUPERPINGO albo **SUPER PINGO**, *gis*, *nxi*, *ctum*, *ere*, (od *super* i *pingo*). *Po wierzchu malować*, *przymalować*, *np.* *pautherae minutis orbiculis superpietae*. *Solin.*, *cuncta superpingunt rutilam sua sidera noctem*. *Avien.* *in Arat.* || *od super* i *pingo*, *np.* *aliciui calcar superpingere*. *Symmach.*

SUPERPLAUDO albo **SUPER PLAUDO**, *dis*, *ere*, (od *super* i *plaudo*). *Trzepieć*, *np.* *skrzydłami*. *Solin.*

SUPERPOLLUO, *is*, *ere*, (od *super* i *polluo*). *Szpecić*, *plągać*, *np.* *superpolluit iniquitas omnem terram*. *Fulgat.* *Esdr.*

SUPERPONDIO, *ii*, *n.* (od *super* i *pondus*). *Właściwie ptnk.* *Superpondius*, *a*, *um*, *seil.* *aliquid albo pondus*. *Przydatek do wagi*, *nadmiar wagi*, *dobra waga*. *Apul.*

SUPERPONO, *nis*, *sui*, *situm*, *nere*, (od *super* i *pono*). *Plin.* *Przykładać*, *kładź co na wierzch*, *nad czem*. || *Colum.* *Niedbać*.

SUPERPOSITIO, *onis*, *z.* (od *superpono*). *Kładzenie na wierzchu*. *Coel.* *Aur.* || *Paroksyzm*, *choroba*; *używa się też Supra positio*. *Id.*

SUPERPOSITUS, *a*, *um*, (od *superpono*). *Ovid.* *Na wierzchu położony*. || *Galatia superposita*. *Plin.* *Galacya wyżej położona*. || — *emplastrum*. *Scribon.* *Larg.* *Plastr przyłożony*. || *Inscript.* *Przełożony nad czem*.

SUPERQUAM albo **SUPER QUAM**. *Ob.* *Super*.

SUPERQUARTUS, *a*, *um*, (od *super* i *quartus*, *a*, *um*), *np.* — *numerus*. *Mart.* *Cap.* *t. j.* *tak zwana liczba większa, która porównana z inszą liczbą zawiera w sobie też samą całkowitość, nadto także czwartą jej część, którą sesquiquartum nazywa Boeth.* *Arithm.* *et quidem subquarto opponitur*. *Superquartus (numerus est), qui quartam ejus partem habeat*. *Capell.*

SUPERQUATIO albo **SUPER QUATIO**, *tis*, *ere*, (od *super* i *quatio*). *Trząść*, *trząsać*, *np.* *superquatis ira furorque*. *Avien.* *in Arat.*

SUPERQUINTUS, *a*, *um*, *np.* — *numerus*. *Martian.* *Cap.* *t. j.* *tak zwana liczba większa, która z inszą porównana, też samą całkowitość zawiera w sobie, i nadto jeszcze piątą część, którą liczbę sesquiquintum vocat Boeth.* *Arithm.*

SUPERRADO albo **SUPER RADO**, *dis*, *si*, *sum*, *dere*, (od *super* i *rado*). *Z wierzchu skrobać*, *oskrobać*, *strugać*, *np.* *super-rasus clavis pedum*. *Plin.*

SUPERRASUS, *a*, *um*, (od *superrado*). *Plin.* *Oskrobany z wierzchu*.

SUPERRIGO albo **SUPER RIGO**, *as*, *are*, (od *super* i *rigo*). *Sil.* *Pokrapiać*, *polewać*. || *Superrigat* zamiast *suberigit* czyta *Heins.* *Sil.*, *np.* *sublime superigit Corus undas*. *Ibid.*

SUPERRIMUS, *a*, *um*, *stop.* *trzec.* (od *super* i *e. superus*, *a*, *um*), *np.* *supremum a superrimo dictum*. *Farr.*

SUPERRUO, *is*, *ruī*, *ere*, (od *super* i *ruo*). *Paść*, *upadać*, *powalić się*, *runąć*, *paść na co*, *na kogo*, *powalić się*, *np.* — *aliquem i alicui*. *np.* *Socratem superruo*. *Apul.*

SUPERRUTILO albo **SUPER RUTILO**, *as*, *are*, (od *super* i *rutilo*, *are*). *Z góry błyszczyć*, *szklnić się*, *migać się*, *albo świecić się*, *jaśnieć*, *np.* *tecta corusea superrutilant*. *Prudent.*

SUPERSAPIO, *is*, *ere*, (od *super* i *sapio*). *Przednie*, *wybornie kosztować*, *smakować*, *mieć smak przedni*, *wyborny*, *np.* *Plato illum ait supersapere, qui mente maxime sapiat*. *Tertull.* *de anima*.

SUPERSCANDO, *dis*, *ere*, (od *super* i *scando*). *Nadto*, *więcej stapać*, *wstępować*, *wlazić*, *leźć*. *Liv.*; też *supersecundo*. *Colum.* *Tertull.*

SUPERSCENDO. *Ob.* **SUPERSCANDO**.

SUPERSCRIBO, *bis*, *psi*, *ptum*, *ere*, (od *super* i *scribo*). *Nadto*, *więcej pisać*. *Gell.* || *Dać napis*. *Modest.* *in Pandect.*, *np.* *si inconsulto superscripsit*. *Ibid.*

SUPERSCRIPTUS, *a*, *um*, (od *superscribo*). *Suet.* *Dany napis*.

SUPERSEDEO, *es*, *sedi*, *sessum*, *ere*, (od *super* i *sedeo*). *Suet.* *Siedzieć na czem*. || *Przenosić*. *Przestać*, *zaniechać rzeczy jakiej*, *jakby siedząc nie nie robić*. — *hoc labore itineris*. *Cic.* *Zaniechać utrudzenia drogi*. *Praetio supersedere statuit*. *Caes.* *Postanowił zaniechać bitwy*. *Supersedissem loqui apud vos*. *Liv.* *Zaniechałbym mówić przed wami*. || *Biern.* *nicosol.* *Tributo supersessum est*. *Liv.* *Zaniechano poboru*. *Verborum multitudinem supersedendum est*. *Cic.* *Zaniechać potrzeba wielości wyrazów*.

SUPERSEMINATOR, *oris*, *m.* (od *supersemino*). *Który nadto siew*, *albo przysiewacz*, *który przysiewa albo oprócz tego siew*, *np.* *quem (diabolus) legis avenarum superseminatore et frumentariae segetis nocturnum interpolatorem*. *Tertull.*

SUPERSEMINATUS, *a*, *um*, (od *supersemino*). *Tert.* *Siany na zasianej roli*, *drugi raz posiany*, *przysiewany*.

SUPERSEMINO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *super* i *semino*, *are*). *Hieron.* *Siać na zasianej roli*, *drugi raz posiać*, *przysiewać*, *np.* — *zizania*. *Id.*

SUPERSESSUS, *a*, *um*, (od *supersedeo*). *Apul.* *Zaniechany*.

SUPERSEXTUS, *a*, *um*, (od *super* i *sextus*), *np.* — *numerus*. *Tak zwana liczba większa, która, gdy jest porównana z drugą, też samą całkowitą liczbę i nadto szóstą jej część zawiera w sobie, jak siedm do sześciu*. *Martian.* *Cap.*

SUPERSIDEO. *Ob.* **SUPERSEDEO**.

SUPERSIDO, *dis*, *ere*, (od *super* i *sido*). *Pozostać się w tyle*. *Martian.* *Cap.*

SUPERSIGNO, *as*, *are*, (od *super* i *signo*, *are*). *Zapieczetować*, *opieczetować*. *Fulgat.* *Esdr.*

SUPERSILIO, *is*, *ire*, (od *super* i *salio*). *Skakać po czem*. *Colum.*

SUPER SISTO, *tis*, *stili*, *stitum*, *tere*, (od *super* i *sisto*). *Stawić*, *postawić*, *ustawić*. || *seil.* *se.* *Stawić się*. *Apul.*

SUPERSOLANEUS, *a*, *um*, (od *super* i *solum*) *i. e.* *qui est super solo*. *Fest.* *powiada: subsolanei dicuntur, qui infimum solum colunt, ut qui in terram supersolanei; albo jak Foss. w etymol. powiada: subsolaneus, qui infimum solum colit i supersolaneus, qui superius solum colit*.

SUPER SPARGO, *is*, *ere* *i. q.* *superspergo*, (od *super* i *spargo*). *Posypać prochem*, *solą*, *potrzasać co czem*, *np.* *et sale superspargito*. *Cato.* *Edd.* *Gesner.*, *Schejder.* *mają spargito*.

SUPERSPERGO, *gis*, *si*, *sum*, *gere*, (od *super* i *spargo*). *Nadto*, *więcej pruszyć*, *sy-pać*, *nasypać*, *np.* *gemma stellis superspersa*. *Solin.*, *candidis maculis superspersa*. *Id.*

SUPERSPERSUS, *a, um*, (od *supersperso*). Potrząsany, posypany, np. *candidis maculis superspersa. Solin.*

SUPERSTAGNO, *as, avi, atum, are*, (od *super i stagno, are*). *Tacit.* Wylewać z brzegu, rozlewać jako rzeka, np. *si amnis Nar in rivos diductos superstagnavisset. Tacit.*

SUPERSTANS, *tis, r. wśpół.* (od *supersto*). *Liv.* Stojący na czem.

SUPERSTATUMINO albo **SUPER STATUMINO**, *as, are*, (od *super i statumino*). Umocnić, utwierdzić, utrwalić, np. — *rudus. Pallad.*

SUPERSTERNO, *nis, stravi, stratum, sternere*, (od *super i sterno*). Słać, pościelać, albo pokryć, pokrywać, nakryć, przykryć, np. — *cumulos Gallorum. Liv.* — *pa-vimenta. Colum.*

SUPERSTES, *itis, r. wśpół.* (od *supersto*). *Fest.* Który stoi na czem, jest obecny. — *nemo adest. Plaut.* Nie masz tu nikogo. || *Cic.* Żyw po śmierci czyjej, pozostały. — *patriae. Hor.* Ten co przeżył ojczyznę. — *gloriae suae. Liv.* Który sławę swoją przeżył. — *bellorum. Tacit.* Żyw po tylu klęskach wojny. — *opus. Ovid.* Dzieło pośmiertne. || *Terent.* Będący w dobrém zdrowiu. || *Superstes sibi. Senec.* Który ledwie uszedł niebezpieczeństwa życia.

SUPERSTILLO, *as, are*, (od *super i stillo, are*). Kapać na co, ciec, sączyć się, np. *superstillabis oleum. Apic.*

SUPERSTITIO, *ōnis, Ź.* (od *superstes*). Zabobon czyli pełna bałskich przesądów religija, zasadzona na płonnej bojaźni bogów. Zjad nazwano zabobon wedle Cyceirona, który twierdzi, że nie tylko filozofowie, ale nawet nasi przodkowie zabobon rozróżniali od religii. *Superstitione imbutus. Cic.* — *captus. Liv.* Zabobonny, zabobonem napojony. — *conflictari. Cic.* Waleczyć z zabobonem. || *Superstitio*, czasem się bierze na dobrą stronę, i znaczy religija. *Virtutis quidam superstitione teneantur. Senec.* Niech się trzymają cnoty religii. *In superstitionibus praecipua omnibus veneratio. Justin.* Szczególna część zasadzona na religii. *Servius ad Virg.* powiada: *superstitio est timor superfluus et delirus: aut ab aniculis dicta superstitione, quia multae superstites per aetatem delirant.* || *Superstitio i. q. religio, t. j. religija, świętość, świątobliwość, religijny obowiązek, np. superstitione facile est liberari, cum sustuleris vim deorum. Cic.* t. j. religija, uszanowanie bogów, np. *hujus (virtutis) quidam superstitione teneantur, hanc ament cet. Senec.* t. j. świętość, świątobliwość, uszanowanie, czerzenie; zjad una superstitione superis quae redditur (i. e. data, permissa) divis. *Virg.* t. j. przysięga, jurament; zjad przysięga uczyniona bogom. || Zjad religijny zabobon, gusła, próżne mniemanie, próżnowiarstwo. *Cic.*

SUPERSTITIOSE, *psk.* (od *superstitiosus, a, um*). Zabobonnie, gusłarsko, zabobonnym sposobem, gusłarskim, z zabobon-

nością, np. — *dicere. Cic.*; zjad przenośnie szkrupulatnie, ściśle, dokładnie, np. — *cogitatis inhaerere. Quintil.*

SUPERSTITIOSUS, *a, um*, (od *superstitio*). *Cic.* Zabobonny, pełen zabobonów. *Superstitiosa religione se alligare. Gell.* Przywiązywać się do zabobonnej religii. || *Superstitiosus. Cic.* Który cały dzień prosił bogów i im ofiary czynił, ażeby ich dzieci przeżyły. || *Superstitiosus. Plaut.* Wieszczek, wróżek.

SUPERSTITO, *as, are*, (od *superstes*, częstotliwie od *supersto*). *Plaut.* Bydź zdrowym, zachować się w życiu, przeżyć kogo. || *Czynnie. Enn.* Zachować co od zguby.

SUPERSTO, *as, are*, (od *super i sto*). Stać na albo nad czem, np. — *columnae, quibus superstabant. Liv.*, ruinis *superstantes. Id.*

SUPERSTRATUS, *a, um*, (od *supersterno*). *Liv.* Przykryty, posłany.

SUPERSTRICTUS, *a, um*, (od *superstringo*). Ściśnięty albo związany nadto, albo w górę, wyżej. *Apul.*

SUPERSTRINGO, *gis, inxi, ietum, gēre*, (od *super i stringo*). Nadto, więcej albo w górę, wyżej wiązać, albo razem ciągnąć, wydobyć. *Sidon. Apul.*

SUPERSTRUCTUS, *a, um*, Ob. **SUPERSTRUO**.

SUPERSTRÜO, *is, xi, etum, ěre*, (od *super i struo*). *Tacit.* Przybudować w górę, budować co na czem.

SUPERSUM, *ēs, est, fui, esse, n.* (od *super i sum*). Zostać. *Val. Flacc.* Właściwie znaczy, bydź nad czem, sterczeć, bydź wydatnym. || *Pozostać. Auscultia quod superest fallaciae. Terent.* Posłuchaj co pozosta-

je ze szalbierstwa. *Qui ex praetio superfuerunt. Caes.* Którzy pozostali z potyczki. || *Quod superest. Cic.* Zreszty, co zostaje naostatek. || *Przeżyć. Superfuit patri. Liv.* Przeżył ojca. || *Oplýwać w co, mieć dostatek, zbywać co z czego. Qui tanta res erat, et supererat. Terent.* Który miał tyle dostatków i zbywało mu z nich. || *Trwać. Modo vita supersit. Virg.* Bylebym żył tylko. || *Zdolać. Superesse labori. Id.* Wydolać pracy. || *Bronić. reo. Suet.* — winowajec. || *Czasem się to słowo przekłada, np. Jamque adeo super unus eram. Virg., np. contra Atheniensibus, praeter arma et naves, nihil erat super. Nep., superfore zamiast futurum esse. Scæv. in Pandect., superscit zamiast supererit. Enn. ap. Fest.*

SUPERSURGO, *gis, ěre*, (od *super i surgo*). Ob. **SUPERFULGEO**.

SUPERTECTUS, *a, um*, (od *supertego*). *Just.* Nakryty.

SUPERTEGO, *gis, tēxi, tectum, ěre*, (od *super i tego*). Nakryć, okryć, pokryć co czem, np. — *vasa. Colum.*, — *aliquid testa aut cortice. Pallad.*, np. okryć kogo suknią. *Apul.*

SUPERTERRENUS, *a, um*, (od *super i terrenus*). Należący do powierzchni ziemi znajdującej się, będący, np. *alia supercae-*

lestium gloria, alia superterrenorum, alia solis, alia lunae etc. Tertull.

SUPERTERTIUS, *a, um*, (od *super i tertius, a, um*), np. — *numerus.* Tak zwana liczba większa, która z inną porównana, też samą całkowitą i nadto trzecią jej część zawiera w sobie. *Martian. Cap.*

SUPERTRAHO, *is, ěre*, (od *super i traho*). Naciągać, ciągnąć co na wierzch. *Plin.*

SUPERTURBO, *as, are*, (od *super i turbo, are*) i. e. *turbare super, (i. e. de re)*, np. *pusillum superturbabatur (Claudius) t. j. trochę się mieszał, i. e. turbabatur propterea. Senec.*

SUPERVACANĒUS, *a, um*, (od *supervaco, are*) i. q. *supervacuuus.* Próżny, daremny, niepotrzebny. — *opus. Cic.* Daremna praca. || *Zbytai, niepożyteczny. Consul pro supervacaneo habebatur. Liv.* Niech się ma konsul za niepożytecznego. — *vitae instituta. Suet.* Niepożyteczne ustawy życia.

SUPERVACO, *as, are*, (od *super i vaco, are*). *Gell.* Zbywać, pozostawać. *Qui integre locuti sunt magnam partem superesse illa dixerunt, ut eo verbo significarent superflue et supervacare, atque esse supra necessarium modum. Gell.*

SUPERVACUE, *psk.* (od *supervacuuus, a, um*). Napróżno, niepotrzebnie, niepożytecznie, nadmiarę, np. *supervacue quique adhortantur. Tertull.*

SUPERVACUO, *psk. i. e. supervacue*, jest przyp. szósty. Ob. **SUPERVACUUS**.

SUPERVACUUS, *a, um*, (od *super i vacuus, a, um*) i. q. *supervacaneus.* Zbyteczny, nadmierny, nadpotrzebny, niepożyteczny, do nieczego, niepotrzebny, np. — *honores. Hor.* — *dolium. Apul.* — *labor. Quintil.* — *munimenta. Liv.* In *supervacuum. Sen.* t. j. bez pożytku, napróżno.

SUPERVADO, *is, ěre*, (od *super i vado*). Przechodzić, pokonywać. — *munimenta. Liv.* Szturmem przejść okopy. — *asperitates omnes. Sall.* Zwycięzać wszystkie trudności.

SUPERVAGANĒUS, *a, um*, (od *supervagor*). Latający wysoko, np. *avis supervaganea*, przy wieszczkach i. e. *quae ex summo cacumine vocem emisit*, jak *Festus* powiada: *quia in altissimis superque omnia vagatur.*

SUPERVAGOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *super i vagor, ari*). Bujać, rosnąć, zbytecznie puszczając gałęzie, np. mówiąc o lato-rośli winnej, np. *ne vinea supervagetur. Colum.*

SUPERVECTO, *as, are*, (od *super i vecto* albo częstotl. od *superveho*). Po wierzchu nosić, jechać, latać, bujać, unosić się, np. *Dei spiritum, qui ab initio supervectebatur super aquas. Tertull.*

SUPERVECTUS, *a, um*, Ob. **SUPERVEHO**.

SUPERVĒHO, *his, xi, etum, ěre*, (od *super i vecho*). Przeciągać, przewozić koni-mi, wozami, ramionami, okrętami; zjad su-

perveli, np. — austrum. Gell. t. j. bydź przeci-gnionem albo przewiezionem. || *Nadto jechać albo płynąć, np. praeter oram Italiae supervectus promontorio. Liv.*

SUPERVENIO, *is, vēni, ventum, nire*, n. (od *super i venio*). Wchodzić, występować. *Vineae superveniunt jugum. Colum.* Win-nice pną się na górę. *Heres heredem alterius, velut unda supervenit undam. Horat.* Jeden dziedzic drugiego spycha, jak fale na wodzie następują po sobie. || *Colum.* Łączyć się, mówiąc o zwierzętach. || *Nagle, niespodzianie przychodzić. Grata superveniet, quae non sperabatur hora. Horat.* Miła ci będzie niespodziana godzina, która jeszcze nadej-dzie. || *Nagle nadejść, mówiąc o nieprzyja-cieli. Munientibus supervenit Marcellus. Liv.* Szanującym się nadszedł niespodzia-nie Marcellus. || *Cels.* Przychodzić, łączyć się, mówiąc o chorobach. || *Stat.* Przechod-zić, celować.

SUPERVENTOR, *ōris, m.* (od *superve-nio*). Który przychodzi, nadchodzi; zjad *super-ventores, t. j. pewny gatunek żołnierzy, — np. tricesimani decimanique et superven-tores cet. Ammian.*

SUPERVENTUS, *us, m.* (od *supervenio*). Nadejście, nagle przybycie, np. rzeczy albo osoby, np. — *legionis. Tac.* || *Napadnięcie, napaść, najazd, uderzenie, ubiezenie, np. miasta etc. Plin.*

SUPERVESTIO, *tis, ūvi, itum, ěre*, (od *super i vestio*). *Plin.* Przyodziewać. — *foliis. Plin.* Okrywać liściem.

SUPERVINO, *cis, ěre*, (od *super i vin-co*). *Tertull.* Zwycięzać, pokonywać, np. *sed in omnibus istis supervincinus pro eo, qui nos dilexit. Tertull.*

SUPERVIVO, *is, xi, etum, ěre*, (od *super i vivo*). Przeżyć co, kogo, — *alicui, np. — filiis. Justin. Plin. Apul.*

SUPERUNCTIO, *ōnis, Ź.* (od *superungo*). Namazywanie, namaszczenie. *Coel. Aur.*

SUPERUNCTUS, *a, um*, (od *superungo*). Ob. **SUPERUNGO**.

SUPERUNDO, *as, are*, (od *super i undo*). Obłitować; zjad przenosić, np. *gratia Christi superundat. Paulin. Nol.*

SUPERUNGO, *ungis, unxi, unctum, ěre*, (od *super i ungo*). Namazać, namaścić po wierzchu, np. *superungi collyrio. Cels. Scrib. Larg.*

SUPERVŌLITO, *as, are*, (od *super i volito* albo częstotl. od *supervolo*). Przelaty-wać, latać często, np. — *tecta sua. Virg.*

SUPERVŌLO, *as, are*, (od *super i volo, are*). Latać, bujać po powietrzu, z przyp. czwart. albo bez przyp., np. *supervolat orbem. Ovid.*, *supervolat hasta. Virg.* t. j. leci pociski, *aves, quae supervolabant. Val. Max., supervolantes aves absorbent scil. an-gues. Mela.*

SUPERVOLVO, *is, volvi, volūtum, vol-vere*, (od *super i volvo*). Toczyć po czem, walcować, np. *supervoluto cylindro. Colum.*

SUPERVOLUTUS, *a, um*, (od *supervo-*
lo). Taczały, walcowany. *Colum.*

SUPERVOMO, *is, ēre*, (od *super* i *vomo*).
Pluć, plwać, pluć, womitować na co.
Sil.

SUPERURGEO, *es, ēre*, (od *super* i *ur-*
geo). Przez wierzch się natrętnie walić, mó-
wiąc o fali morskiej, np. *fluctu superurgen-*
te. Tac.

SUPERUS, *a, um*, (od *super*) (od *super*,
pska i przyimka, więc też *usq*) w stop.
drug. *superior*, w stop. trzeci., *superrimus*,
supremus i *summus*, w stop. pierwsz., *supe-*
rius (*super*), *a, um*. Górny, wierzchni na
wysokim miejscu znajdujący się, będący,
stojący, znajdujący się w wyższym powie-
trzu, np. — *lumen. Plaut.* Prog wyższy. *Di-*
deaeque superi. Id. Bogowie i boginie. *Tem-*
plum superi Jovis. Catull. Kościół Jowisza
Kapitolńskiego. *Superum mare.* Morze A-
dryatyckie i Iońskie. *De supero. Plaut.* Z
góry, z wyższej części. *Di superi i supe-*
ri absol. Virg. Niebianie. *To co się dzie*
zwykło na ziemi i między ludźmi gdy jest
mowa o podziemnych mieszkańcach. *Pater*
superis concessit ab oris. Virg. Ojciec życia
dokonał, przeszedłszy w podziemne krainy.

SUPINALIS, *e, ptak*, (od *supinus, a, um*).
Tak zwany Jowisz *supinalis*, który wszyst-
ko na wstecz, nazad, w tył nagina, zgina,
schyla, nakłania, krzywi, niszczy do szczytu.
Augustin.

SUPINATIO, *ōnis, Ź*, (od *supino, are*).
Właściwie odgięcie, odginanie, np. — *stoma-*
chi. Coel. Aur. t. j. żóładek, który nie mo-
że zatrzymać pokarmów.

SUPINATUS, *a, um*, (od *supino, are*).
Wznak leżący. *Supinatus arcus. Manil.* Łuk
do góry leżący.

SUPINE, *psk*, (od *supinus, a, um*). Ple-
cami albo tyłem leżąc; ztąd nieuważnie,
niebale, nieprzeznacznie, niebacznie, niesta-
rowaite, niefrasobliwie, np. — *beneficium ad-*
cipere. Sen.

SUPINITAS, *ātis, Ź*, (od *supinus, a, um*).
Wtył, wzad, wspak, zgięcie, schylenie, na-
klonienie, np. głowy albo ciała, np. *odiosa*
omnis supinitas. Quintil. *Przenosić, np.*
— insulae. Solin. t. j. płaszczyzna wyspy,
płaskie położenie, posada; *erubescite o mi-*
seri supinitatem. Jul. Firm. t. j. wstydyście
się leniwstwa, opieszałości w rozwadze, głup-
stwa.

SUPINO, *as, avi, atum, are*, (od *supi-*
nus, a, um). Nawstecz, nazad, w tył nagiąć,
naginać, zgiąć, zginać, schylić, naklonić,
krzywić albo nazad, na wstecz kłaść, np. —
juvenem in terga. Stat., corpora prona su-
pinat. Id. — *aliquem humi. Apul., supina-*
tus. Id. t. j. wznak, tyłem, z tyłu, *arcus*
supinatus. Manil. t. j. łuk zakrzywiony,
supinato lumine, i. e. oculis ad coelum ver-
sis. Claudian.; ztąd *nasum nidore supinor.*
Hor. t. j. w tył nos zakrzywiony na zapach
prysmaków. *Skreć na około, obracać.*
Virg., np. — glebus. Id. *Podnieść, wznieść*

w górę, np. *manus supinata. Quintil., np.*
supinato lumine. Claud. t. j. w górę pod-
niosłszy oczy, *supinor nasum i. e. supino*
nasum. Hor. *Przenosić, wznieść, podnieść,*
pyszny, dumny, hardym czynić, np. quid
tantopere te supinet. Sen.

SUPINUS, *a, um*, (od *ὑπίος* albo od *sup-*
pus). Wznak leżący. *Cubat supinus. Juve-*
nal. Leży na wznak. *Steritque supinus. Ho-*
rat. I wznak położywszy się chrapli. *Obró-*
cony ku niebu. Tendoque supinas ad coe-
lum cum voce manus. Virg. I wznosząc z gło-
sem ku niebu ręce. *Supina tellus, supinum*
mare. Plin. Powierzchność ziemi i morza
obrócona ku niebu albo ku słońcu. *Wste-*
czny, w zad idący. Nec redit in fontes un-
da supina suos. Ovid. Woda na wstecz nie
płynie do swoich źródeł. — *carmen. Marti.*
Wiersz wsteczny, na wstecz się mający. *Sup-*
pinus. Neco pochyły, spadziasty. — vallis.
Liv. Neco pochyły padol. *Leżący na po-*
chyłym miejscu. Tibur supinum. Horat. Ty-
bur położony na pochodziści. *Przeno-*
śnie. Gnuśny, niedbaly, leniwy. — animus.
Catull. Gnuśny, umysł. — *ignorantia. Ulpi.*
Bardzo wielka niewiedomość. *Dumny, na-*
dęty, pyszny. Haec et talia dum refert su-
pinus. Marti. Gdy te i tym podobne rzeczy
opowiada nadęty. *Grammatyce nazywają*
supinum, słowo bez osób i liczby, przeto
się z tryb. bezokolicznym łączy, jedno się
słowo kończy na um w znaczeniu czynnym,
drugie na u w znaczeniu biernym.

SUPO, *as, are i. e. jacio*. Rzucam, np. *su-*
pat significat jacit, unde dissipat (dissupat)
disjicit, et obsipat, objcit cet. Fest.

SUPPACTUS, *a, um*, (od *suppingo*). *Sup-*
pactum auro solum. Plaut. Trzewik podbi-
ty ćwieczkami złotymi.

SUPPALPO albo *trafniej SUBPALPO*, *as,*
are, albo *SUPPALPOR* (*Subp.*) *aris, ari,*
(od *sub* i *pulpo* albo *palpor*). Głaskać, mu-
skać, pochlebiać, karesować, np. *ocepit*
ejus matri suppalparier. Plaut., suppalpan-
di neseius. Synchron. t. j. nieumiejący po-
chlebiać.

SUPPAR albo *trafniej SUBPAR*, *aris, r,*
współ. (od *sub* i *par*). *Cic.* Prawie równy,
społeczny, tegoż wieku żyjący, choć lat
nierównych, np. *huic aetati suppare Al-*
cibindes, Critias. Cic., supparis aevi sum ti-
bi ego. Auson.

SUPPARASITOR albo *trafniej SUBPARA-*
SITOR, *aris, ari*, (od *sub* i *parasitor*). Ja-
ko pasorzyt albo pasibrzech pochlebiać, przy-
lizywać się.

SUPPARO albo *trafniej SUBPARO*, *as,*
are, (od *sub* i *paro, are*). Spajać, przyłą-
czyć, przydać, np. *exuvias alieni capitis*
capiti. Tertull. — labem corpori. Id. *Od*
sub i par). Równać, podobnić czynić, np.
formam supparare. Tertull.

SUPPARUM, *i, n*, i **SUPPARUS**, *i, m*,
(od *supra*). *Fest.* Welon płócienny niewie-
ści. *Lucan. Stat.* Żagiel okrętowy. *Ma-*
nil. Wszelki żagiel. *Fest.* Chorągiew. *Id.*

Farr. Gzłó, przestronne odzienie dziewcząt.
Lucan. Suknia niewiast. *Non.* Szata męz-
ka. *Naev. ap. Fest.* Suknia poświęcona
Neptunowi.

SUPPEDANĒUS albo **SUBPED.**, *a, um*,
(od *sub* i *pedaneus* albo od *sub* i *pes*) *scil.*
scannum. Podnożek, np. *dixit dominus do-*
mino meo, sede a dexteris meis, quoad us-
que ponam inimicos tuos subpedaneum pe-
dum meorum. Lactant. e Psalm.

SUPPEDITATIO (*Subped.*), *ōnis, Ź*, (od
suppedito, are). Podawanie, dodawanie, za-
pas, dostatek, obfitość, np. — *bonorum. Cic.*

SUPPEDITO albo **SUBPEDITO**, *as, avi,*
atum, are, (od *sub* i *pes* albo od *suppeto*,
załem *facio, ut alicui aliquid suppetat. Foss.*
in Etymol.) Podawać, dostarczać, dawać,
nagotować, zgotać, gdy jest mowa o
mnóstwie albo wielości, np. — *cibis. Cic.,*
— sumtus luxuriae. Plaut., suppedabit no-
bis Atticus de thesauris suis. Nep., — alicui
praecepta. Lucr., — omnium rerum abundan-
tiam. Cic., dii fabulas poetis suppeditant.
Cic., quod mihi suppeditat es, gratissi-
imum est, zamiast suppeditasti. Cic. *Wspo-*
magać, zapomagać, utrzymywać, wspierać,
np. suppeditabit de thesauris suis. Cic. *Jako*
słowo nijakie znaczą mieć dosyć. Pa-
rare ea, quae suppeditent et ad cultum et
ad victum. Cic. Gotować to, co może wy-
starczyć do odzienia i żywności. *Cic.* *Mieć*
w obfitości. Lucr. Zbywać co z czego,
mieć podostatku. *Gaudiis, gaudium suppe-*
ditat. Plaut. Oplywa w radość. *Suppedi-*
tat. Liv. Jest rzecz łatwa, na doręczu. *Vita*
suppeditat. Cic. Trwa życie. *Mieć*
obfitość, dostatek, nadmiar, np. quibus nos
suppeditamus. Cic. t. j. mamy obfitość, do-
statek. *Nogami deptać, tłoczyć, tratować,*
zniszczyć, zniweczyć, w niwecz obrócić,
np. mors cuncta caleat, suppeditat. Inscr.
ap. Rejnes.

SUPPEDO i **SUBPEDO**, *is, ēre*, (od *sub*
i *pedo*) i. e. *paululum pedere* albo *pedere*
ad cet. Wiatru przyrodzonego upuścić, pier-
dzić, i. q. *pedo. Cic.*

SUPPENDEO albo **SUBPENDEO**, *es, ēre*,
(od *sub* i *pendeo*). Wisieć pod czym, np. *ut*
palma solo vimine suppendeat. Col. Schnejd.
ma suspendeat.

SUPPERNO albo *trafniej SUBPERNO*, *as,*
avi, atum, are, (od *sub* i *perna*). Podcinać
golenie, polamać biodra, kłęby, ochromić,
okulać kogo. *Fest. Enn.* *Zniszczyć, zni-*
weczyć. Apul.

SUPPERTURBO albo *trafniej SUBPER-*
TURBO, *as, are*, (od *sub* i *perturbo*). Nie-
co, trochę mieszać, zakłócić, niespokoić,
np. *pusillum supperturbatur. Sen. Ed. Gro-*
nov. *ma superturbatur.*

SUPPES albo **SUBPES**, *ēdis, r*, współ. (od
sub i *pes*). *Petron.* Pod nogami leżący, i.
q. *sub pedibus in Glossar.*

SUPPETIAE albo **SUBPETIAE**, *arum*, (od
suppeto s. subpeto, ere). Pomoc, ratunek,
pomaganie, ratowanie, posilkowanie, pora-

townanie, sukurs, np. *auxilia et suppetiae*
sunt domi. Plaut., suppetias alicui ferre.
Id. Suet. Apul., albo — adferre. Plaut.,
ad suppetias uti. Apul. *Szczególnie uży-*
wa się w przyp. czwart. suppetias zamiast
ad suppetias, t. j. na pomoc, na ratunek,
albo alicui suppetias venire. Auct. bell.
Afr., albo proficisci. Ibid., albo — ire, —
occurrere. Ibid. t. j. przybydź komu na po-
moc, na ratunek.

SUPPETIATUS albo **SUBPETIATUS**, *us,*
m, (od *suppeto*). Pomoc, ratunek, np. *pro-*
clamato suppetiatum. Apul. *Wolaj ratunku*
albo na ratunek. Auxiliatum ut suppetia-
tum Nonjusz powiada.

SUPPETIOR albo *trafniej SUBPETIOR*,
aris, atus sum, ari, dep. (od *subpetiae*).
Przybydź na pomoc, na ratunek, np. — *ali-*
cui, np. vobis facile est suppetiari seni. A-
pul., aliquem ciere suppetiatum. Id. *Wzy-*
wać kogo na pomoc, suppetiatum decurrere
alicui. Id. *Biedź komu na pomoc, na ratu-*
nek spieszyć, pośpieszyć, kwapić się ku po-
moocy.

SUPPĒTO albo **SUBPĒTO**, *is, Źvi i Źi,*
itum, ēre, n, (od *sub* i *peto*), używa się
w trzeciej osobie albo w trybie bezokolicz-
nym). Bydź na doręczu, przechodź na myśl.
Nec consilium sibi suppetere. Liv. *Ze nie*
wiedział co miał przedsięwziąć. Bydź do-
syć, wystarczyć, stawać komu czego. Qui-
buseumque vires suppetebant ad arma fe-
renda. Liv. *Którymkolwiek wystarczały si-*
ły do noszenia broni. Vita suppetit. Cic.
Trwa życie. Si vita longior suppetisset. Liv.
Jeśliby życie dłużej przetrwało. Mieć do-
syć. Pauper enim non est, cui rerum suppe-
tit usus. Horat. *Nie jest bowiem ten ubogi,*
komu na żadnej rzeczy do potrzeb nie zby-
wa. Utinam quae dicis, dictis facta suppe-
tant. Plaut. *Oby to, co mówisz, mówie od-*
powiadały czyny. Ulpi. Pandect. *Potajem-*
nie albo cudzemu imieniem prosić.

SUPPLATOR albo **SUBPLATOR**, *ōris,*
m, (od *sub* i *pilus*, włos). Właściwie, któ-
ry wyrzywa włosy albo skubie włosy. *Laber.*
ap. Non.

SUPPILO albo *trafniej SUBPILO*, *as, a-*
re. Krać, zmykać, zabierać, np. — *pallam*
mulieri. Plaut. — alicui aurum. Id., np. suf-
furor, suppiilo, de praeda praedam capio.
Plaut.

SUPPINGO albo *trafniej SUBPINGO*, (od
sub i *pingo*), *gis, pāgi, pactum, gēre.* Pod-
bić, podkuć, np. — *fulmentas soccis. Plaut.*
— calcar alicui, ostrogami bość, spinać, zwie-
rać, np. calcar quoddam suppingo prope-
rantibus. Symmach. (Od *sub* i *pingo*), *gis,*
pinxi, pictum, gēre. Pomalować, np. *sub-*
pinxerit ora rubore. Avien.

SUPPINGUIS, *ob. SUBPINGUIS.*

SUPPLANTATOR, (*Subpl.*), *ōris, m*, (od
supplanto) i. e. *qui supplantat. Hieron.* *O-*
szukiwacz, który oszukuje, podkopywacz.

SUPPLANTO albo *trafniej SUBPLANTO*,
as, avi, atum, are, (od *sub* i *planta*, po-

deszwa, stopa nogi). Przesadzać szczepy, planki. — *vitem. Colum.* przesadzać winną latorośl. || *Cic.* Przerzucać przez nogę. || Przenosić. Wywracać. — *fulturam. Vitr.* Podporę. — *verba palato. Pers.* Mówić pieśń, wie, albo przekazywać słowa. || *Supplante re iudicium. Quintil.* Sąd przekupić.

SUPPLAUDO albo **trafniej SUPPLAUDO**, *dis, si, sum, dēre*, (od *sub i plaudo* też *plodo*). Klaskać, trzaskać, dawać pochwały, zadowolenie, np. — *alicui. Tertull.*, np. *pedem nemo in illo iudicio supposit.* *Cic.* || *Nastąpić*, tupnąć nogą, tupać, np. || *Przydeptać*, strataować, zdeptać, rozdeptać, w niwecz obrócić, np. *supplodere calumniam. Macro.*

SUPPLAUSIO albo **SUPPLŌSIO** albo **trafniej SUBPLAUSIO** albo **SUBPLOSIO**, *ōnis, Ź.* (od *supplaudo, supplodo*). *Nastąpienie*, tupanie nogą, np. — *pedis. Auct. ad Her.*

SUPPLEMENTUM albo **trafniej SUBPLĒMENTUM**, *i, n.* (od *suppleo*). Uzupełnienie, dopełnienie, komplet, sposób uzupełnienia, np. wojska, rekrutów, np. *scribere legionibus supplementum. Cic.*, *in supplementum milites scribere. Liv.* Zrekrutować, na żołnierkę zaciągać. *Supplementum coloniae. Fellej.* Pomoc, zasilenie osady. *Colum.* Dopełnienie pszczoł.

SUPPLEO albo **trafniej SUBPLEO**, *es, lēvi, lētum, lēre*, (od *sub i pleo*). To co było pełnić znowu dopełnić, dodać. *Aerarium supplendum erit. Tacit.* Skarb przebrany dopełnić potrzeba. — *damna. Id.* Nagrodzić szkody. *Quod cessat ex reditu, frugalitate suppletur. Plin.* Czego dochód nie czyni, niceli się oszczędnością nagradza. || — *locum, vicem. Senec.* Zastąpić miejsce. || *Rekrutować*, dopełniać wojsko nowym zaciąganiem żołnierzy. — *legiones. Liv.* Dopełniać pułki. || *Cic.* Dodać, dołączyć.

SUPPLETUS albo **SUBPLETUS**, *a, um*, (od *suppleo*). *Cic.* Znowu dopełniony.

SUPPLEX (*Subplex*), *icis, r. wśpół*. (od *sub i plico*). Który w nachylonej postawie, albo klęcząc pokornie o co prosił i błagał. *Supplex tua numina poseo. Virg.* Twojego bóstwa pokornie wzywam. *Et genua conplectens effatur talia supplex. Id.* I ścisłając kolana pokornie żębrze. *Supplex manus ad caelum tendere. Sall.* Ręce błagalne wznosić ku niebu. *Supplex libelli. Marti.* Suppliiki, prosby na piśmie, memoriały. || *Supplicem esse alicui. Cic.* Pokornie błagać, prosić kogo o co. || *Jako rzeczownik. Vester est supplex. Cic.* Wasz jest klient, który pokornie o co prosi. || *Z przyp. drug. Supplex dei. Nep.* Który się oddaje pod opiekę bożka.

SUPPLICATIO albo **SUBPLICATIO**, *ōnis, Ź.* Ob. **SUPPLICAMENTUM**.

SUPPLICAMENTUM albo (*Subpl.*), *i, n.* (od *suppleo, are*) i *q. supplicatio, supplicium. Cic.* Modły publiczne, cześć bogom czyniona na podziękowanie za szcześliwe po-

wodzenie rzeczypospolitej, gdy z uchwały senatu otwierano kościoły, czyniono ofiary, stawiano posągi bożków na łozach, sprawowano ofiarne bożkom uczy. || *Cic. Caes.* Podobna cześć czyniona była imperatorom podczas ich tryumfów. *Supplicamentum. Modly, ofiary, np. sacerdos rem divinam procurat supplicamentis solennibus. Apul.* || *i. q. supplicium. Rara, karanie, męka, męzar-nia. Tertull.*

SUPPLICATOR (*Subpl.*), *ōris, m.* Pokornie proszący. *Prudent. Augustin.*

SUPPLICE, *psk.* (od *supplex*) i *q. suppliciter. Pokornie, np. Divum exta canite* (zamiast *canite*) *divum deo supplicite canite i. e. canite. Farr.* *e carmine Saliari.*

SUPPLICITER (*Subpl.*) Klęcząc, na klęczkach, klęczkiem, na kolanach; zład pokornie, np. — *loqui. Caes.* — *insinuare iis, a quibus est petendum. Cic.*, *suppliciter respondere. Cic.*

SUPPLICIUM, (*Subl.*), *ii, n.* (od *supplex*). Właściwie klęczenie na ziemi, upokorzenie przed Bogiem, w liczbie mnogiej znaczy modły do bogów bądź publiczne, bądź prywatne. *In supplicis deorum magnifici, domi parci. Sall.* Wczynieniu modłów i ofiar publicznych bogom hojny, w domu oszczędni. || *Przez zamię. Apul.* Dary czynione podczas publicznych modłów. || *Supplicia. Sall.* Gałzki, które zwykły był nosić posel do nieprzyjaciela prosząc o pokój. || *Farr.* Ofiara czyniona podczas modłów publicznych. || *Zład. Supplicium. Rara śmierci, tortura, męzar-nia. Dare aliquem ad supplicium. Nep.* Skazać kogo na śmierć. *Solvere supplicium. Cic.* — *persolvere. Tacit.* — *pendere. Plin.* — *luere. Tacit.* Przyplacić karę. *Supplicio tradere Justin.* Wydać na karę. *Ad supplicium mittere. Senec.* Posłać na karę. *Supplicio affici. Caes.* Bydź ukaranym. *Summa supplicia subire. Cic.* Wielkiej ulegać karze. *Supplicio capitis afficere. Suet.* Karać śmiercią. || *Plaut.* Rara, karanie zwyczajne.

SUPPLICO albo **trafniej SUBPLICO**, *as, avi, atum, are*, (od *supplex*). Schylając się albo pokleknawszy pokornie zasyłać modły, błagać, prosić bogów o co. *Mario per hostias diis supplicanti, cet. Sall.* Maryuszowi przez ofiary pokornie proszącemu bogów. || *Bier. nieosob. Ilicis temporibus tunc non supplicabatur. Plin.* Za czasów trojańskich nie czyniono ofiar z kadzidła. || *Odnosi się do ludzi pokornie proszących o co. Supplicantes legati. Sall.* Pokornie proszący legaci. *Caesari pro te libentissime supplicabo. Cic.* Przed Cezarem za tobą bardzo chętnie prosić będę. || *Nemini supplico. Plaut.* Nie potrzebuję cudzej łaski. || *Supplicans, zamiast supplicaveris. Asin.* || *Supplicassim, is, it etc. zamiast supplicaverim, is, etc. Plaut.*

|| *Starożytni mawiali sub vos placeo, zamiast supplico vos. Fest. in sub i in ob vos placeo.*

SUPPLICUE, (*Subpl.*), *psk.* (od *supplex*), właściwie *supplicuus, a, um*, od *supplex*)

i. *q. suppliciter. Pokornie, np. supplicue gratis persolutis. Apul.*, *supplicue respondit. Id.*

SUPPLŌDO albo **SUBPLODO**, *is, si, sum, dēre*, (od *sub i plaudo*). Tupać nogą w ziemię. *Pedem nemo supposit. Cic.* Zaden nie tupnął nogą w ziemię. || — *calumniam. Macro.* Zniszczyć potwarz.

SUPPLŌSIO albo **SUBPLOSIO**, *ōnis, Ź.* (od *supplodo*). Tupanie, uderzenie nogą o ziemię. || — *pedis. Cic.* Tupanie, znak nieukontentowania.

SUPPOENITEO albo **trafniej SUBPOENITEO**, *es, Źi, ēre. Nieco żalować. Suppenitet. Cic.* Żal nieco czego.

SUPPOLITOR, *ōris, m.* Ob. **SUPPILATOR**.

SUPPŌNO albo **trafniej SUBPŌNO**, *nis, sui, situm, nēre*, (od *sub i pono*). Podkładać co pod co, poddać. — *anatum ova galinis. Colum.* Podkładać jaja kaczek pod kury. — *olivam prelo. Id.* Oliwki podłożyć pod łokarnię. — *tectis ignem. Ovid.* Podpalać domy. — *aliquem tumulo. Id.* Pogrześć kogo. *Supponunt cultros. Virg.* Rzną bydlęta na ofiary. — *vina. Horat.* Wystawić na słonce wino. || *Naznaczyć, postawić kogo na czyje miejsce. Meliorem, quam ego sum, suppono tibi. Plaut.* Naznaczam tobie lepszego ode mnie. || — *puerum. Plaut.* Hodować cudze dziecko za swoje. || — *testamentum. Cic.* Podzucić fałszywy testament. || *Cic.* Przyłączyć, przydać co do czego. — *rationem. Id.* Dadać przyczynę. || *Ovid.* Podbić pod moc, pod władanie. || *Rem supponere. Pandect.* Dadać co w zastaw. || *Lucet.* Wnosić, wnioskować, jakby za rzecz pewną twierdzić. || *Suppositus, a, um*, zamiast *suppositus, a, um*, np. *suppositaque furto Pasiphae. Virg.* || *W czasie przeszł. suppositi. Plaut.* zamiast *suppositi*.

SUPPORTO albo **trafniej SUBPORTO**, *as, avi, atum, are*, (od *sub i porto*). Donosić, przynosić, przywozić, przynieść, np. — *omnia in castra. Liv.* — *frumentum exercitui navibus. Caes.* — *omnia supportari iussit. Nep.*

SUPPŌSITIŪS albo **trafniej SUPPOSITIŪS** (*subpo.*), *a, um*, (od *subpono*). *Farr.* Podłożony, udany, zmyślony. || — *gladiator. Marti.* Szermierz postawiony na miejscu zabitego.

SUPPŌSITIO (*trafniej Subp.*), *ōnis, Ź.* (od *suppono* albo *Subpono*). Podłożenie, podkładanie jaj pod kokosze. || — *pueri. Plaut.* Hodowanie cudzego dziecięcia, uznając go za swojego.

SUPPOSITITIUS, *a, um.* Ob. **SUPPOSITICIUS**.

SUPPŌSITOR albo **przez skróce. SUPPŌSTOR**, *ōris, Ob. SUPPOSTOR*.

SUPPŌSITORIUM, *i, n.* Czopek.

SUPPŌSITORIUS (*trafniej Subp.*), *a, um*, (od *suppono* s. *subpono*). Spodni. *Suppositoria cella. Fopise.* Izba, gdzie brano letnią wannę; ta izba była pod wanną zimną.

SUPPŌSITUS albo **trafniej SUBPŌSITUS**, *a, um*, (od *suppono*). Podłożony pod co. *Incedis per ignes suppositos cineri doloso. Horat.* Stąpasz po ogniu ukrytym w zdradliwym popiele. *Suppositi iugo tauri. Ovid.* Zaprzężone w jarzmo woly. *Suppositus malis. Senec.* Poddany nieszczęściu. || *Na to miejsce postawiony, fałszywy, zmyślony. Bibere supposita pocula. Tibull.* pić wodę zamiast wina. — *persona. Paul. Pandect.* Zmyślona, udawana osoba. — *puella. Plaut.* Podrzuciona dziewczyna, jakby za córkę komu dana. || *Suppositus, przez skrócenie, zamiast suppositus. Supposita coelo saxa. Sil.* Alpy dotykające się obłoków.

SUPPOSTOR (*Subp.*), *ōris, m.* (od *suppono*) zamiast *suppositor. Inscr. ap. Gruter.* Podkładać, który co podkłada. || *Fałszerz pieniędzy.*

SUPPOSTRIX (*Subp.*), *icis, Ź.* (od *suppono* albo *subpono* zamiast *suppositrix*). Podrzucająca cudze dzieci. *Plaut.*

SUPPOSTUS, *a, um*, zamiast *suppositus. Ob. SUPPONO, SUPPOSITUS.*

SUPPRAEFECTUS. Ob. SUBPRAEFECTUS.

SUPPRESSE albo **trafniej SUBPRESSE**, *psk.* (od *suppressus* imsl. od *subprimo* s. *supprimo*) i *q. repressus, np. suppressus pudentiusque peccabitur, zamiast repressus. Gell.*

SUPPRESSIO (*trafniej Subpr.*), *ōnis, Ź.* (od *subprimo* albo *supprimo*). Zatajenie czego. *Suppressiones judiciales. Cic.* Niesprawiedliwe zatrzymanie sobie pieniędzy na przekupienie sędziów i na użycie własne. || *Suppressiones nocturnae. Plin.* Duszenie nocne.

SUPPRESSOR (*trafniej Subpr.*), *ōris, m.* (od *subprimo* albo *supprimo*). Zatrzymywacz potajemny niewolaika. *Pandect.*

SUPPRESSUS albo **SUBPRESSUS**, *a, um*, (od *supprimo*). Obciążony ciężarem. *Naves suppressae. Liv.* Zatonione okręta. || *Przylgnięty, zatomowany. — alvus. Cels.* Zatkany żołądek. *Pars ultima vocis suppressa. Ovid.* Ostatnia część głosu przytłumiona. || *Zatajony. — nummi. Cic.* Zatajone pieniądze, na swój zysk obrócone. || — *vox. Cic.* Głos nie wyraźny, cichy.

SUPPRIMO albo **trafniej SUBPRIMO**, *is, pressi, pressum, ēre*, (od *sub i premo*). Obarczyć, obciążać ciężarem. *Navis rostris icla supprimitur. Liv.* Okręt przodem uderzony zatapia się. || *Zatrzymać, zahamować. — classem. Nep.* Zatrzymać flotę. — *hostem. Caes.* Powściągać nieprzyjaciela. — *iter. Id.* Tamować drogę. — *stultiloquium. Plaut.* Hamować głupiomówność. — *querelas. Ovid.* — *iram. Id.* — *vocem. Id.* — *lacrymas. Liv.* — *sanguinem. Cels.* — *ventrem. Id.* Tłumić żal, gniew, głos, kość lzy, tamować krew, wstrzy-

mać żóładek. || Krywć, tać co przed kim. — *pecuniam*. Cie. Zataić pieniądze i na swoje potrzeby użyć. *Male coereitum famam supprimentes, augebant*. Tacit. Zle ukrywający tajemnice, tém więcej szerzyli. — *testamentum*. Suet. Zataić testament. || Skrócić, ograniczyć; ztąd *mentum suppressum*. Farr. t. j. krótki podbrodek.

SUPPRŌMUS albo **trafniej SUBPRŌMUS**, i, m. (od *sub* i *promus*). Który zastępuje kogo w dawaniu, np. wina, zastępuje piwniczego, kanaparza. *Plaut.*

SUPPUDEO albo **trafniej SUBPUDEO**, ui, ēre, (od *sub* i *pudeo*). Cie. Nieco się wstydzic, np. *puto te iam suppudere*. Id.

SUPPURATIO albo **trafniej SUBPURATIO**, ōnis, ż. (od *suppuratio* s. *subpuratio*). Ropienie, jatrzenie. *Suppurationem dissipare*. Cels. Ropienie rozpuścić. — *sicare*. — *concoquere*. Plin. Ropienie do dojrzałości doprowadzić.

SUPPURATORIUS (trafniej *Subp.*), a, um, (od *suppuratio* albo *subpuratio*). Plin. Ropiący, jatrzący. — *medicamenta*. Id. Lekarstwa dotyczące się ropienia.

SUPPURATUS albo **trafniej SUBPURATUS**, a, um, (od *suppuratio*, are). Plin. Ropisty, zajatrzony. || Przenosić. *Suppurata tristitia*. Sen. Smutek w sercu ukryty.

SUPPURO albo **trafniej SUBPURO**, as, a, vi, atum, are, (od *sub* i *pus*). Jatrzyć się, ropić się, nabrznieć, mówiąc o wrzodach, np. *cancer suppurat sub carne*. Cato., *strumae suppuraverint*. Plin., *hic sanguis nisi emissus fuerit saniem t. j. wrzód, creabit, qui si suppurabitur, tarde percurabitur*. Colum.; ztąd przenosić ropić się, t. j. stawać się szkodliwym.

SUPPUS albo **SUPUS**, a, um, mawiali starożytni zamiast *supinus*. Fest. || Też powiada Izidorus: *Supus*, t. j. trójka na kostkach kostekskich, i. e. in *jactu talorum*. Id.

SUPPUTARIUS, (Subp.), a, um, (od *supputo*, are). Służący do rachowania, należący do tego, trudniący się tem. *Tertull.*

SUPPUTATIO, (Subp.), ōnis, ż. (od *supputo*, are). Rachunek, rachuba, rejestr, wyrachowanie, obrachunek, np. *cum ad supputationem crescat, supra sex adjecto asse*. Vitr. Arnob.

SUPPUTATOR, (Subp.), ōnis, m. (od *supputo*, are). Rachownik, który rachuje, np. *boni erunt supputatores*. Firmic.

SUPPUTATORIUS, a, um. Ob. **SUPPUTARIUS**.

SUPPUTATUS, (Subp.), a, um, (od *supputo*). Pallad. Zrachowany, rachując w jedno zebrany.

SUPPUTO albo **trafniej SUBPUTO**, as, a, vi, atum, are, (od *sub* i *puto*, are). Podciąć, podecinać, np. — *oleas*. Cato. — *castaneam*. Colum. — *semina fruticantia*. Plin. || Rachować, porachować, zrachować, razem zrachować. *Ovid. Pallad.*

SUPRA, psk. i przedimek, (od *supra* parte), i (od *superus*, a, um), rządzi przyp.

czwart. Na, nad, na wierzchu. *Ille qui supra nos habitat*. Plaut. Ten, co nad nami mieszka. *Attolli supra ceteros mortales*. Plin. Bydź wyniesionym nad innych ludzi. || Służyć do oznaczenia pozyeyi miejsc. *Oppidum quod est supra Alexandriam*. Plin. Miasto, które leży wyżej Alexandrii. || Więcej, aniżeli. *Supra millia viginti*. Liv. Więcej dwudziestu tysięcy. *Supra vires*. Horat. Nad siły. — *modum*. Liv. Nad miarę. — *morem*. Virg. Nad obyczaj. — *humanam fidem*. Plin. Nad wiarę ludzką. *Humanam supra formam*. Phaedr. Nad kształt albo nad urodę ludzką. — *leges*. Brut. ad Attic. Nad prawa. — *duos menses*. Colum. Więcej dwóch miesięcy. || *Supra caput*. Cie. Nad karkiem, to co na gł. || *Supra*. Caes. Pierwej, mówiąc o czasie. *Paulo supra*. Id. Wprzód nieco. || Oznacza urząd. *Supra cubicularios*. Inscr. Przełożony nad pokojowemi. || Jako przysłówki. *Quae supra et subter, unum esse*. Cie. To co nad i pod, jedno jest. *Supra adjecit*. Id. Więcej dawał. *Et toto vertice supra est*. Virg. Icałą głową wyżej od innych. || *Supra quam*. Sall. *Supra quod*. Paul. Pandect. Więcej niżeli. || *Supra*. Horat. Dalej. || *Superius*. Caes. Wyżej. *De quo commemoravi supra*. Nep. O czém namieniłem wyżej. *Ille quae supra dixi*. Cie. To, co powiedziałem wyżej. || W tył, nazad, we względzie czasu. *Supra repetere*. Sall. Wyżej powtórzyć.

SUPRADICO albo **trafniej SUPRA DICO**, cis, xi, ctum, cēre, Wyżej mówić, np. *quae supra dixi*. Cie.; ztąd *supradictus* albo *supra dictus*, a, um. Quintil. t. j. wyżej powiedziany, i *supra dictis*. Ibid. Ob. **SUPRA** in **Superus**.

SUPRADICTUS, a, um, (od *supradico*). Quintil. Przerzeczony, wyżej wspomniany, namieniony.

SUPRAFATUS albo **trafniej SUPRA FATUS**, a, um, (od *supra* i *fari*, stać się rzeczonym, powiedzianem). Czynn., który wyżej rzekł, powiedział. || Bier. wyżej wspomniany, rzeczony, wzmiankowany, np. — *sacerdos*. Sidon.

SUPRAJACIO albo **SUPRA JACIO**, cis, cēci, actum, cēre, (od *supra* i *jacio*). Rzucać co na wierzch, np. *isaeque virgae transversae imponuntur et virgis stramenta suprajaciuntur*. Colum.

SUPRANATO albo **SUPRA NATO**, as, are, (od *supra* i *nato*, are). Pływać po wierzchu, np. *supranatans bitumen*. Vitr.

SUPRAPONO albo **SUPRA PONO**, is, sūi, situm, nēre, (od *supra* i *pono*). Kłaść wyżej, wyżej wspomnieć, wzmiankować, namienić, wzmiankę czynić, np. *suprapositus* albo *supra positus*, a, um. Cels. t. j. wyżej położony, wyżej wspomniany, wyżej wzmiankowany.

SUPRAPOSITIO, ōnis, ż. (od *suprapono*) i. g. *superpositio*. Paroxysm. Coel. Aur.

SUPRAPOSITUS, a, um. Ob. **SUPRA PONO**.

SUPRASCANDO, is, di, sum, dēre, i. g. *superscando*, (od *super* i *scando*). Wstępować, dążyć do góry, przestępować, przelać, np. *fines superscandit*. Liv.

SUPRASCIBO albo **SUPRA SCRIBO**, bis, psi, ptum, ēre, (od *supra* i *scribo*). Wyżej napisać, albo wyżej położyć, albo wyżej namienić, wzmiankować, np. *tibi et illa polliceor, quae superscripsi*. Cie.

SUPRASCRIPTUS, a, um. Ob. **SUPRASCIBO**.

SUPRAVIVO albo **SUPRA VIVO**, is, xi, ctum, ēre, (od *supra* i *vivo*, ere). Przeżyć co albo kogo. *Inscript.*

SUPREME, psk. (od *supremus*, a, um), zamiast *supremum*. *Prisci.*

SUPREMITAS, atis, ż. (od *supremus*, a, um). Najwyższy honor, cześć, zaszczyt, pierwszeństwo, prym, wyższość, pierwsze miejsce, precedencya. *Claudian. Mamert. de stat. anim.* || Ostateczność t. j. śmierć, np. *honor supremis*, t. j. pogrzeb, grób, pogrzebanie. *Ammian.*

SUPREMO, **SUPREMUM**, **SUPREMUS**, a, um. Ob. **SUPERUS**.

SUPERUS, a, um, (od *superus*). Bardzo wysoki, najwyższy. *Suprema rupes*. Senec. Najwyższa skala. || Najwyższy w godności. *Jupiter supreme*. Plaut. Najwyższy Jowiszu. *Supremum habere comitem consilii*. Plaut. Mieć szczególnego towarzysza rady. || Virg. Największy. || Ostatni, ostateczny.

Nocte supreme. Colum. Pod koniec nocy. *Ventum ad supremum est*. Virg. Przyszło do ostateczności. || *Suprema tempestas* i *suprema absol. Censori*. Zachód słońca, albo część dnia tak nazwana między południem a wieczorem. || *Supremus*, odnosi się do śmierci, do pogrzebu. *Dies supremus*. Cie. *Suprema hora*. Tibull. Śmierć. *Supremi tori*. Ovid. Mary do noszenia umarłych. — *ignes*. Id. Stosy, na których palono ciała umarłych. — *honor*. Virg. Ostatnia posługa, pogrzeb.

Supremo officio mandare. Petron. Pogrześć umarłego. *Haece genitor digressu dicta suprema fundebat*. Virg. Tak wynurzał się ojciec w momencie rozstania. — *hominum judicia*. Plin. Testamenta. *Supremi tituli*. Id. Napisy nagrobków. *In supremam*. Id. Gniew grozący komu śmiercią, mówiąc o Neronie. *Casus supremi*. Claudii. Zniszczenie. *Trojae sors suprema*. Virg. Zburzenie Troi. || *Suprema*, orum. Quintil. Śmierć, pogrzeb. || *Suprema Solin*. Relikwije, popioły pozostałe z ciał spalonych na stosie. || Quintil. Ostatnia wola, testament. || *Supremo i supremum*, psk. Plin. Przy końcu życia. *Supremum*. Ovid. Raz ostatni. || Czasem się pisze *supremus*. Fest.

SUPUS, a, um. Ob. **SUPPUS**.

SURA, ae, ż. (z hebrajsk. *scheer* i. e. caro, quia sura est pars tibiae carnosa albo od *oūpā* i. e. cauda pars postrema in Foss. Etymol.) Łytką, tylną i mięszką część goleń, ikra, np. *sura hominū tantum et crura carnosa*. Plin., też Cie. Plaut. Ovid. ||

Przez zamięg. Virg. Goleń. || Cels. Kość mniejsza goleńiowa. || Plin. Przeczwiśko rzymskie. || Sura, zamiast Syra, imię niewolnicy u Plauta.

SURCULO, as, are, zamiast *Surculo*, (od *surculus*, i. e. *surculo connectere*. Apic. || Też *surculo*, are w dawnych Edd.

SURCULACEUS, a, um, (od *surculus*) i. e. *surculo similis*. Plin. Podobny do latorośli, głąbiasty, szeroko a listowato rosnący, np. *semina duritie surculacea* i. e. *lignosa*. Id.

SURCULARIS, e, pluk. (od *surculus*). Tyczący się młodego drzewka albo krzewu, należący do tego, np. — *terra*. Colum.

SURCULARIUS, a, um, (od *surculus*). Tyczący się młodego drzewka, trudniący się tem, latoroślą, do latorośli należący, np. — *ager*. Farr. || Tyczący się róższczki, gałązki, trudniący się tem, zawierający w sobie, np. — *cicada*. Plin. Świerzek polny żyjący na gałązkach.

SURCULO, as, are, (od *surculus*). Obeinać niepotrzebne gałązki, oczyścić, np. — *plantas olearum*. Colum. Ob. **Surculo**.

SURCULOSE, psk. (od *surculosus*, a, um). Pelen gałązek, nakształt gałązek, gałązkami, drewnistym sposobem, np. *herba medica areseit surculose* cet. Plin. t. j. nakształt drzewa.

SURCULOSUS, a, um, (od *surculus*). Pelen gałęzi, gałęzisty, drewnisty. Plin.

SURCULUS, i, m. (od *surgo* albo od *surus*, pal.) Plin. Colum. Latorośl do sadzenia w ziemię, gałązka młoda, przrósstek roczny. || Cie. Mianowicie latorośl do szczepienia w pniak. || Colum. Gałązka młoda, krzew, drzewko. || Ztąd *fructus surculorum*, t. j. owocowe drzewo, np. *ex fructibus surculorum valentiores uvae, ficus, nuces, palmarum, poma proprie nominantur*. Cels.

SURDASTER, stra, um, (od *surdus*, a, um). Cie. Nieco głuchy, tępy słuch mający, zdrob. od *surdus*. *Prisci*, np. *erat surdaster Crassus*. Id.

SURDE, psk. (od *surdus*, a, um). Głucha. || Słabo, mdłym, wadłym sposobem, nie dobrze, np. — *audire*. Afran. ap. Charis.

SURDESCO, scis, scēre, (od *surdus*, a, um). Stawać się głuchym, np. *aures surdescunt*. Augustin.

SURDIGO, inis, ż. (od *surdus*, a, um). Głuchota, pozbawienie słuchu. Marcell. Empir.

SURDITAS, atis, ż. (od *surdus*, a, um). Głuchota. Cie. Cels.

SURDUS, a, um. Głuchy, pozbawiony słuchu. *Surdus auribus esse*. Tibull. Bydź głuchym. *Audio*, ne me *surdum verbera*. Plaut. Słysz, nie miej mnie za głuchego powtarzając toż samo. || *Surdus*. Ovid. Który słyszeć nie może albo nie chce, człowiek nie użyty. *Jupiter et surda negligit aure preces*. Propert. Jowisz nie użyty na prośby. *Surdus timori*. Sil. Który się nie daje

ustraszyc. || Z przyp. drug. *Surdus pactorum*. *Sil.* Nieużyty na ugody. || Przenośnie. *Surdas fores*. *Ovid.* Drzwi nieużyte. *Tuas laerymas littora surda bibent*. *Propert.* Twoje łzy nieużyte brzegi pić będą. — *tellus*. *Plin.* Nieużyta ziemia. — *areus*. *Stat.* Łuki, które się nie dają zginać. || *Surdo cantare*, przysł. *Propert.* Dawać prawda głuchemu. *Narrare, asello fabellam surdo*. *Horat.* Prawie głuchemu osłowi bajkę. || *Surdus*. Który się nie daje słyszeć, głuchy, niemy, milczący. — *plectra*. *Stat.* Głuchy smyczek. — *nomen*. *Sil.* Nie znamo imię, podłe, nikczemne. — *ictus*. *Plin.* Jalone razy. *Non erit officii gratia surda tui*. *Ovid.* Nie zamierzaj twojej przysługi. || *Surda vota*. *Pers.* Słuby, których nie przyjęli bogowie. || — *locus*. *Farr.* Miejsce, gdzie się głos tłumi. — *theatrum*. *Fitrav.* Głuchy teatr, gdzie się głos nie odbija. || — *sonus*. *Quintil.* Dźwięk twar dy, nieprzyjemny. || Czasem się odnosi do wzroku. *Surdus color*. *Plin.* Niejasny kolor, słaby, blade. || Do węchu. — *odor*. *Pers.* Słaby zapach, ledwo się czuć dający. || Odnosi się i do innych rzeczy. *Materia surda*. *Plin.* Drzewo lub marmur pozbawiony roz maitości żył. || *Res surdae*. *Plin.* Rzeczy nie żywotne, nie mające zmysłu. || W stop. trzeci. *Surdissimus*. *Augustin.*

SURĒNA, *ae*, *m.* *Farr.* Rodzaj ryby. || *Tacit.* Imię urzędu i godności, które nosił hetman i pierwszy po królu w narodzie Partów, i który zwykł był koronować nowego króla.

SURGO, *gis*, *surrexi*, *surrectum*, *gere*, (przez skrócenie od *subrigo*, *surriigo*). Po wstać, podnieść się. *Surgite atque extollite*. *Plaut.* Wstaniecie i podnieście się. || *Surgere se*. *Cic.* Powstać leżąc albo siedząc. — *e lectulo*. *Id.* Powstać z łóżka. — *de sella*. *Id.* — z krzesła. — *a coena*. *Plin.* Wstać od wie czerzy. — *humo*. *Ovid.* Wstać z ziemi. || *Surgere absol.* *Cic.* Wstać z łóżka. *Vegetus praescripta ad munia surgit*. *Horat.* Wstaje czer stwy do pełnienia przepisanych obowiązków. || *Surgere ad dicendum*. *Cic.* Wstać dla mó wienia. || Powstawać, wschodzić, rodzić się. *Sol surgit*. *Horat.* Wschodzi słońce. — *nox*. *Ovid.* Noc nastaje. — *ignis ab ara*. *Id.* Zapalają się u ołtarzów ognie. — *fontes*. *Quin til.* Powstają źródła. || Rosnąć, wznosić się w górę. *Ceres surgit alto*. *Horat.* Zboże wysoko wzrasta. — *arx novae Cartaginis*. *Virg.* Wznosi się twierdza nowej Kartagi ny. || *Surgere*. Wznosić się, być wysokim. *Humeri surgunt*. *Virg.* Wznoszą się ramio na. || Przenośnie. *Quae nunc animo senten tia surgit?* *Virg.* Do czego myśl zmierza? *Pugna aspera surgit*. *Id.* Większy boj się wszczynają. *Asperius nihil est humili, cum surgit in altum*, przysł. *Claudian.* Nie gor szego jak kiedy sowa zjastrzebieje. || *Surre xiti*, przez skrócenie, zamiast *surrexisti*. *Mart.* Ob. *Subriigo* albo *Surriigo*.

SŪRIO, *is*, *ire*, *n.* (od *sus*). *Fest.* Kier nozić, silić się, krzekać, mówiąc o wie

przech. || Przenośnie. Mówi się o innych zwie rzetach i ludziach.

SURIUS, *a*, *um*, zamiast *Syrus*, (jak *Sulla* i *Sylla* etc.) *Inscript. ap. Gruter.*

SURPUIT zamiast *Surripuit*. *Plaut.*, też *surpuerat* zamiast *surripuerat*, *surpere* za miast *surripere*. *Lucr.*, *surpites* zamiast *surripites*. Ob. *Surripio* przy końcu.

SURRATHA, *ae*, *z.* *Ptolem.* Miasto w Arabii skalistej.

SURRECTIO, *ōnis*, *z.* (od *surrigo* albo *subriigo*). Zmartwychwstanie. *Arat.* Obacz **SUBRECTIO**.

SURRECTUS albo **SUBRECTUS**, *a*, *um*, (imśl. od *Subriigo*, *Surriigo* albo *Surgo*). Podniesiony prosto. *Surrecto mucrone*. *Liv.* Podniosłszy miecz.

SURREMIT, *i. e.* *sumsit*. *Fest.*, też *surremsit* (*surrempsit*), *i. e.* *sustulerit*.

SURRENTINUS, *a*, *um*. Ob. **SURREN TUM**.

SURRENTUM, *i. n.* *Mela.* Miasto w Kam panii nad morzem Etruskim. || *Surrentinus*, *a*, *um*. Należący do miasta Surrentu. — *pal mes*. *Ovid.* Surrentyńskie winnice słynące przewybornym winem. — *testae*. *Plin.* Gli niane kielichy do picia wina.

SURREPO, *ere*. Ob. **SUBREPO**.

SURREPSIT. Ob. **SUBRIPIO**.

SURREPTITIUS, *a*, *um*. Ob. **SUBREPT**.

SURREPTUS albo **SUBREPTUS**, *a*, *um*.

Ob. **SURRIPIO**.

SURRIGO. Ob. **SUBRIGO**.

SURRIMO, *ēmi*, *i. e.* *sumo* etc. Ob. **SU REMIT**.

SURRIPIO albo trafniej **SUBRIPIO**, *is*, *ripit*, *reptum*, *pere*, (od *sub* i *rapio*). Po tajemnie brać co od kogo, zmykać, kraść, odejmować, np. *surripuit multa a Naevio*. *Cic.* — *libros*. *Cic.* || Też *subreptus* albo *surreptus*, *a*, *um*. Skradziony, wykradzony, np. *filius ex patria surreptus esse*. *Plaut.* || Przenośnie potajemnie wykraść, odjąć co, np. — *aliquid spatii*, t. j. nieco czasu, chwil. *Cic.* — *aliquem morti*. *Hor.* || *Surpites* zamiast *surripites*. *Hor.* *Surpuerat* zamiast *surripue rat*. *Hor.*, *surpuit* zamiast *surripuit*. *Plaut.*, *surrepsit*, zamiast *surripuerit*. *Plaut.*, *surreptus*, *a*, *um*, zamiast *surreptus*, np. *surrepta*. *Plaut.*

SURRIGO, *as*, *are*. Ob. **SUBRIGO**.

SURRUPTUS, *a*, *um*, zamiast *surreptus*. Ob. **SURRIPIO** na końcu.

SURSUS albo **SURSUS**, *psk.* (przez skróc. od *sub* albo *super* i *versus* albo *versum*). W górę, ku górze, na górę. *Sursum deorsum cursitare*. *Terent.* Biegać z góry na dół. *Sursum ascendam in tectum*. *Id.* Wstąpię do górnej części domu. || Kładzie się z *versum* albo *vorsum*. *Vineam sursum vorsum semper ducito*. *Cato*. Winnicę prowadź zawsze w górę. || Ztąd przysłowie, np. *quod sursum est, deorsum faciunt*. *Petron.*, też *omnia i sta longa varietas miscuit et sursum deorsum fortuna versavit*. *Sen.* || Zamiast *sursum*, mawiali *susum* starożytni. *Cato*. *Gell.*

SURUS, *i*, *m.* *Fest.* Kół, pal, kij. *Crebrisurum*. *Enn.* Wal gestemi najeżony pa lami. || *Surus*, zamiast *Syrus* zwyczajem La cinników, którzy zwykli byli zamieniać u na grecką głoskę *v*, np. *Suria*, zamiast *Sy ria*. *Inscr.* *Sulla*, zamiast *Sylla*. *Phrygies*, zamiast *Phrygias* i t. d. *Surus* i *q.* *Syrus*.

SUS, *a*, *um*, (od greck. *ὑς*, *ῥς*), za miast *ὄς*, *ῥς*, *ὄν*, *ὄν*, zamiast *sus*, *a*, *um*, ma wiali starożytni, np. *sas* i *e.* *suas*. *Enn.* *ap.* *Fest.* też *sos* zamiast *sus*. *Enn.* *Ibid.*

SUS, *i. e.* *sursus*. *Sus deque*. *Cic.* Tam i ówdzie. — *aliquid habere*. *Plaut.* — *ferre*. *Cic.* Gardzić czem, nie dbać o co. — *esse*. *Farr.* Mało co ważyć.

SUS, *suis*, *m.* i *z.* (z greck. *σὺς* albo *ὑς*, *ῥῥῥῥῥῥ*). Wieprz, świnia domowa lub dzika. *Lutulenta ruit sus*. *Horat.* Złoccona świ nia wpada. || *Sus Minervam docet*, przysł. *Cic.* Uczy głupi mądrego. || *Sueris*, zamiast *suis*, jak *boveris*, zamiast *bovis*. *Plaut.* *in fragm. ap. Fest.* || W przyp. trzeci. *liezb.* *mnog.* *subus*. *Lucr.* || *Sus*. Ryba, np. *du rigne sus*. *Ovid.*

SUSA, *orum*, (*τὰ Σούσα*. *Herodot.* *Strabo*). *Plin.* Miasto w Persyi. || *Susianus*, *a*, *um*. *Id.* Tyczący się miasta Suzy. || *Susiani*, *orum*. *Id.* Mieszkańcy miasta Suzy. || *Susis*, *idis*, *z.* *Sidon*. Tycząca się miasta Su zy, perska.

SUSCEPTIO, *ōnis*, *z.* (od *suscipio*). Po dejmowanie się czego, podjęcie, np. — *cau sae*. *Cic.* — *laborum dolorumque*. *Cic.* — *re rum*. *Gell.*

SUSCEPTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (czę stotł. od *suscipio*) i *q.* *suscipio*. Przyjąć na się, objąć, obejmować co, np. *vicariam pro me lanienam suscepit*. *Apul.*

SUSCEPTOR, *ōris*, *m.* (od *suscipio*). *Justin.* Najmacz, który się co komu zrobić po dejmnie. || *Cod. Theod.* Adwokat, prokura tor podejmujący się bronić sprawy czyjej. || *Ulpi.* *in Pandect.* Przyjmacz, przechowy wacz złodziejów, zbiegów, kosterów. || *Sus ceptores*. *Cod. Justin.* Poborecy.

SUSCEPTUS, *a*, *um*, (od *suscipio*). *Cic.* Przyjęty, nieodmówiony. — *amicus*. *Ovid.* Przyjaciel dla obrony przyjęty. *Susceptum bellum*. *Sall.* Rozpoczęta wojna. — *seelus*. *Cic.* Popelniony występki. — *votum*. *Propert.* Ślub uczyniony. *Susceptus puer*. *Justin.* Spłodzone dziecko. || *Susceptum*, *absol.* *Ovid.* Rzecz przedsięwzięta.

SUSCIO albo **SUSSCIO**, *ire*. Ob. **SUS SCIO**.

SUSCIPIO, *is*, *cēpi*, *cēptum*, *pere*, (od *sus*, zamiast *sursum* i *capio*). Przyjąć kogo do czego, brać co na się, przyjmować, po dejmować się. *Dominaque ruentem susci piunt*. *Virg.* I upadającą podejmują pania. *Cava suscepto flumine palma*. *Propert.* Gar ścią zacerpnąwszy wody. *Suscepitque ignem foliis*. *Virg.* Uchwycona została liściem iskra żywa. || Podpierać, utrzymywać. — *labentem domum*. *Senec.* Dom walący się podeprzeć. || Przenośnie. — *samam*. *Plin.* Bronić czyjej

ślawy. || Podejmować, cierpieć. — *durum la borem*. *Lucr.* Podejmować ciężką pracę. — *morbos*. *Id.* Dostać choroby. || Przenośnie. — *invidiam*. *Cic.* Zasłużyć na nienawiść. — *culpam*. *Id.* Przywinić się. — *maculam et ignominiam*. *Id.* Zhańbić siebie. || Przyjąć, narażać się. — *laborem*. *Cic.* Przyjąć pracę. — *pericula*. *Id.* Narażać się na niebezpie czeństwa. — *poenam dignam suo scelere*. *Id.* Odniesić przyzwoltą za występki karę. || Przed siębrać co. — *permagnum quiddam*. *Cic.* Przedsięwziąć co wielkiego bardzo. — *munera Martis*. *Ovid.* Zostać żołnierzem. — *onus officii*. *Cic.* Przyjąć ciężar urzędu. — *odium in aliquem*. *Nep.* Powziąć nienawiść ku ko mu. — *tantum sibi auctoritatis*. *Cic.* Przy wlaszczyć sobie tyle powagi. — *personam vi ri boni*. *Cic.* Udać osobę dobrego męża. || — *sacra*. *Cic.* Czynieć bogom ofiary. || — *votum*. *Mart.* Ślub czynić. || — *filium*. *Terent.* Uznać za syna i hodować go. || Ztąd. *Susei pere liberos*. *Plaut.* Płodzić, mieć dzieci, hodować. || — *aliquem*. *Plin.* Wziąć kogo pod swoje obronę. || *Suscipere*. W dyalogach zna czy zacząć co mówić, odpowiadać. || *Farr.* W rozprawianiu, znaczy przystawać, pozwa lać na co. *Cic.* || Też pisze się *succipio*, np. *succipit*. *Lucr.*

SUSCITABULUM, *i*, *n.* (od *suscito*, *are*). Sposób wzbudzenia, obudzenia, pobu dzenia, wzniesienia, drażnienia, pobudza nie, ponęta, np. — *vocis*. *Farr. ap. Non.*, *suscitabulum citharac admovent*. *Apul.*

SUSCITAMEN, *inīs*, *n.* i *q.* *suscitabu lum*. *Apul.*

SUSCITATIO, *ōnis*, *z.* (od *suscito*, *are*). Wskrzeszenie z martwych, np. *ecce hic po situs est in ruinam et suscitationem multo rum in Israel*, *et in signum cui contradi cetur*. *Tertull.*

SUSCITATOR, *ōris*, *m.* (od *suscito*, *are*). Wskrzesiciel, który wskrzesza umarłych.

Tertull. || Ztąd przenośnie. — *literarum quo dammodo jam sepultarum*. *Id.*

SUSCITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *sub* albo *susum* (zamiast *sursum*) i *cito*, *i. q.* *excito*). Wzbudzić, wzniesić, wzruszyć. — *undas*. *Lucan.* Przecznąć wody. *Fama suscitatur aures*. *Val. Flacc.* Wieść wzbudza ku słuchaniu uszy. || — *ignem*. Zapalić ogień. *Cinere et sopitos suscitatur ignes*. *Virg.* O żywia uspięone popioły i ogień. || — *crepitem*. *Propert.* Trzask wydawać. || Obudzić śpią cego. *Lux suscitatur alma et matutini volu erum sub culmina cantus*. *Virg.* Dzień bu dzi i napowietrzne ptaków pieńia. || Prze nośnie. — *bellum civile*. *Brut. ad Anton.* Wzniesić wojnę domową. *Vim suscitatur ira*. *Virg.* Gniew siłę wzmagają. *Vesuvius atto nitas suscitatur urbes*. *Val. Flacc.* Wezuwiusz trwoży zdumiałe miasta.

SUSIANUS i **SUSIANE**, albo **SUSIANA**. Ob. **SUSIA**.

SUSINATUS, *a*, *um*, (od *susinus*, *a*, *um* albo *susinum* scil. *oleum*, właściwie jest

imsl. od *susino*, *are*). Przyprawny z lilija, np. — *oleum. Marc. Emp.*

SUSINUS, *a*, *um*, (od *susino*). *Plin.* Liliowy. — *unguentum. Id.* Liliowy olejek.

SUSIS, *idis*. Ob. SUSA.

SUSPECTIO, *ōnis*, *z*. (od *suspicio*, *exi etc.*) Podejrzenie, podejrliwość, porozumienie, posądzanie. *Enn. ap. Non. Cels. Terent.* || Wysoki szacunek, poszanowanie. *Arnob.*

SUSPECTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotl. od *suspicio*, *exi etc.*) *i. q.* *suspicio. Terent.* Często patrzeć w górę, np. *leo suspectans seil. in arborem. Plin.*, — *tabulam. Ter.* t. j. patrzeć na obraz. || Mieć kogo w podejrzeniu albo mieć podejrzenie na kogo, dorozumiewać się, np. — *perfidiam. Tac.* — *aliquem. Id.* || Złąd *suspectari. Tac.* Bydź w podejrzeniu. || *Suspector, ari*, *dep.*, np. *quos suspectati sunt. Ammian.* Których miało w podejrzeniu.

SUSPECTO, *psk.* (od *suspicio*, *exi etc.*) Podejrzliwie, z podejrliwością, podejrliwym sposobem, np. — *decedere i. e. mori. Paul. in Pandect.*

SUSPECTOR, *ōris*, *m.* (od *suspicio*, *exi etc.*) Wielbiciel, czciciel, uwielbiacz, który wysoko ceni, szacuje, np. *morum vestrorum suspector admiratorque. Sidon.*

SUSPECTOR, *āri*. Ob. SUSPECTO, *are*. SUSPECTUS, *us*, *m.* (od *suspicio*, *exi etc.*) Patrzanie w górę. *Plin.* || Baczność, bacznie, uwaga, uwielbienie, uczczenie, wysoki szacunek, dziwowanie się, dziwienie się, np. — *honorum. Ovid.*, *nimius sui suspectus. Sen.*

SUSPECTUS, *a*, *um*, (od *suspicio*). Podejrzany, ten, o którym jest podejrzenie. — *regi. Sall.* Podejrzany królowi. — *laquei. Horat.* Podejrzone sidła. — *tempus. Seren. Samm.* Czas paroxyzmu gorączki. || *Cato.* Podejrzliwy. || *Vitruv.* Ten, któremu się dziwujemy, kogo chwalamy.

SUSPENDO. Ob. SUBPENDO.

SUSPENDIOSUS, *a*, *um*, (od *suspendium*). *Farr.* Ten, który sobie szubieniczą śmierć zadł. *Plin. Serv. ad Virg.*

SUSPENDIUM, *ii*, *n.* (od *suspendo*). Wieszanie, obwieszanie. *Suspendio interemptus. Plin.* Powieszony. — *vitam finire. Suet.* Obwiesić się. — *aliquem ad suspendium adigere. Plaut.* || Środek komu do powieszenia się, np. — *praebuit illa arbor cet. Ovid.*

SUSPENDO, *is*, *di*, *sum*, *dere*, (od *suspendo*). Wieszać co w górę. — *e collo. Plin.* Zawiesić na szyi. — *aliquid in fumo. Id.* Zawiesić co w dymie. *Humeris habilem suspenderat arcum. Virg.* Lekki łuk zawiesiła na barkach. || *Cic.* Powiesić kogo na szubienicy. || *Juvenal.* Wazyć co na szali. || Wieszanie w świątyniach słubne ofiary. *Tertiaque arma patri suspendet capta Quirino. Virg.* I trzeci Kwirynowi ze zbroi zawiesi zdobyte. || Wspierać, utrzymywać co na czem. *Tu Libyos Indis suspendis dentibus orbes. Marti.* Ty masz cytrynowe stoły wsparte na

nogach z kości słoniowej. — *vineam. Colum.* Sadzić winnice na powierzchni ziemi. || — *aedificium. Cic.* Stawić na arkadach budowę. — *pedem summis digitis. Quintil.* Stać na palcach. || *Ora. Tenui sat erit suspendere sulco. Virg.* Lekko przeorać brozdą. || *Val. Flacc.* Na wysokim miejscu umieścić. || Przenosić. Przerywać, nieco się zastanawiać. — *fletum. Ovid.* Płacz przerywać. — *spiritum. Quintil.* Czynić przestanki, pauzy. || Suspendere. Powściągać, tamować, mówiąc o lekarstwach. || Trzymać w niepewności, w zawieszeniu kogo. *Diu expectatione suspendere. Plin.* Długo oczekiwaniami trzymać w zawieszeniu kogo. || Wprawić w zadumienie. *Suspendit pietā vultum mentemque tabella. Horat.* Z zadumieniem wpatrywała się Grecja w malowane obrazy. || *Suspendere naso. Id.* Szydzić z kogo.

SUSPENSE, *psk.* (od *suspensus*, *a*, *um*). Wątpliwie *i. e. suspensus animo*, np. *suspensus. Augustin.*

SUSPENSIO, *ōnis*, *z*. (od *suspendo*) *i. e. actus suspendendi.* Zawieszenie. || Przenosić. *Hirti.* Zawieszenie, wątpienie, niepewność. || *Vitr.* Sklep, sklepienie.

SUSPENSURA, *ae*, *z*. (od *suspendo*) *i. q.* *suspensio.* Zawieszenie, czyli wyniesienie budowy nad ziemią. *Suspensurae caldariorum. Vitruv.* Pocielnice czyli suche łaźnie zbudowane na wysokim podmurowaniu.

SUSPENSUS, *a*, *um*, (od *suspendo*). Zawieszony, wiszący. — *vestes. Lucr.* Zawieszona suknie. || *Suspensa insignia fanis. Tibull.* Wiszące znamiona w kościołach. || *Suspensus. Ovid.* Na szubienicy powieszony. || *Suspensus.* Zlekka się opierający na czem.

Suspensus gradu ire. Terent. Chodzić dybkiem. *Suspensa levans digitis vestigia primis. Virg. in Ciri.* Zawieszone kroki podnosząc na palcach. *Suspensa manu commendare aliquem. Plin.* Niedbale zalecać kogo. || Podniesiony w górę. *Suspensis auribus. Propert.* Nastawiwszy uszu, z pilnością słuchać. || Podparty w górę. *Humilis casu fumoso suspensa tigillo. Petron.* Nizka chalu-pa skopciałym podparta drgiem. || Wyniosły, na wysokim miejscu leżący. *Saxis suspensam hanc aspice rupem. Virg.* Spójrz na tę opokę wiszącą na skale. || Mówią o latających ptakach. *Suspensum librans inter nubila corpus. Sil.* Wiszące ciało na powietrzu ważyć. || Przenosić. Wątpliwie, niepewny. — *plebs. Cic.* Wątpliwe pospólstwo. — *timor. Ovid.* Bojaźń sprawująca wątpliwość. *Suspensa et obscura verba. Tacit.* Wątpliwe i niewyrozumiałe wyrazy. — *rationes. Cic.* Zkądinąd wzięte i niepewne przyczyny. || *Rem in suspensio relinquere. Plin.* Zostawić rzecz bez decyzji. || Wstrzymany, pohamowany. *Suspensaeque diu lacrymae fluxere per ora. Ovid.* Łzy ukojone długo płynęły po licu. || *Aura suspensa levisque. Lucr.* Powietrze spokojne i łagodne.

SUSPICABILIS, *e*, *ptnk.*, (od *suspicio*). Złożony z domysłu, domysłny, na domysł,

domyslaający się, niepewny, zawodny, wątpliwy. — *ars. Arnob.* Tak zwana sztuka lekarska.

SUSPICATRIX, *icis*, *z*. (od *suspicio*). Podejrziwa, posądzająca, która ma kogo w podejrzeniu. *Farr.*

SUSPICAX, *acis*, *r.* współ. (od *suspicio*). Pelen podejrzenia, podejrziwy, posądzający, np. — *frater. Liv.* — *populus. Nep.*, *in rumore tam suspicax. Quintil.* — *animus. Tac.* || Pelen podejrzenia, t. j. podejrzany, podejrziwy, np. — *silentium. Tac.*

SUSPICIO, *ōnis*, *z*. (od słowa *suspicio*, *exi etc.*, zatem od *sub* i *specio. Foss.*) Po-

dejrzenie, porozumienie, posądzanie, podejrliwość, t. j. wnoszenie, dorozumiewanie się, domyslanie się jakiej zlej rzeczy, np. *improborum facta primo suspitio sequitur, deinde sermo atque fama cet. Cic.*, *in hac re nulla subest suspicio. Cic.*, *suspicio-ne carere. Plaut.*, t. j. nie mieć podejrzenia, *incidit mihi suspicio. Ter.* t. j. mam podejrzenie, *habere suspitionem. Nep.*, *suspicionem augere. Ter.* — *levare atque a se removere. Cic.* t. j. oddalić, usunąć podejrzenie. — *tollere. Cic.* — *injicere. Nep.* — *parere. Nep.* t. j. rodzić podejrzenie. || Mniemanie, domysł. *Suspicionem attingere. Cic.* Domyslać się. || Lekki znak czego. *Nulla suspicio vulneris laesus. Petron.* Ani lekkim nie zadrażniony znakiem.

SUSPICIO, *is*, *exi*, *ectum*, *cere*, (od *sub* albo *sus* zamiast *sum* albo od *sub* i *specio*). Patrzeć w górę. — *coelum. Cic.* Patrzeć w niebo. || Przenosić. Dziwić się. *Mirum in modum justitiam ille suspexit. Plin.* Bardzo się on dziwił sprawiedliwości. || *Sall.* Mieć podejrzenie.

SUSPICIOSE, *psk.* (od *suspiciosus*, *a*, *um*). Podejrzliwie, z porozumieniem, z posądzaniem, posądzając, np. — *loqui. Cic.*, *suspiciosius dicere. Cic.*

SUSPICIOSUS, *a*, *um*, (od *suspicio*, *ōnis*). Pelen podejrzenia, t. j. mający podejrzenie, porozumienie, podejrziwy, posądzający, np. — *homo. Ter.* — *civitas. Cic.*, *aliquem suspiciosum facere. Cic.* || Podejrzany, podejrziwy, np. — *homo. Cato. ap. Gell.* powiada: *suspiciosus dici potest et qui suspicatus est.* || Podejrzany. *Suspiciosissimum tempus. Cic.* Czas bardzo niebezpieczny. — *joci. Suet.* Podejrzone żarty.

SUSPICO, *as*, *are*, zamiast *suspicio*, np. mieć kogo w podejrzeniu, albo podejrzenie mieć na kogo albo o kim. *Plaut.* || *Suspico* zamiast *suspicio*.

SUSPICOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, *depon.* (od *suspicio*, *exi etc.*, zatem od *sub* i *specio*). Mieć kogo w podejrzeniu, albo podejrzenie mieć na kogo, albo o kim, np. — *nil mali. Cic.* — *aliquid de aliquo. Id.* || Dorozumiewać się, domyslać się, spodziewać się, np. — *aliquid de aliquo. Cic.* || Ufać, spodziewać się, mieć nadzieję, np. *me consolationis spes, quod valde suspicio fore etc.*

Cic.; złąd *spem date mihi, quam suspicio. Plaut.* || *Tez suspico, are. Ob. Suspico.*

SUSPIRATIO, *ōnis*, *z*. (od *suspiro*). Oddychanie, odetchnienie, oddech, głębokie westchnienie, jęki. || Wykrzyknik. *Plin. Quintil.*

SUSPIRATUS, *us*, *m.* (od *suspiro*). Westchnienie, wzdychanie, jęki. *Ovid.*

SUSPIRATUS, *a*, *um*, (od *suspiro*). *Sil.* Ze wzdychaniem wzywany.

SUSPIROSE, *psk.* (od *suspirosus*, *a*, *um*). Z głębokim albo ciężkim wzdychaniem, westchnieniem, stękając, jęcząc, wzdychając, dysząc, np. — *laborare. Colum. Ed. Schnejd.* ma *suspirio*.

SUSPIRIOSUS, *a*, *um*, (od *suspirium*). Głęboki albo ciężki oddech mający, stękający, jęczący, wzdychający, np. — *homo. Plin.* || *Tez o zwierzętach, np. — mula. Colum.* || *Tez — pulmo. Veget. de re vet.* || *Morbus suspirosus. Veget. de re vet.*, inaczej *aridus* zwana choroba. *Id.*

SUSPIRITUS, *us*, *m.* (od *suspiro* zamiast *suspiratus*). Głęboki oddech, oddychanie, stękanie, jęczenie. *Plaut.* || Westchnienie, wzdychanie, jęki, np. *cum erebro suspiritu et gemitu. Liv.*

SUSPIRIUM, *ii*, *n.* (od *suspiro*). Głęboki dech, technienie, oddech, oddychanie, np. w bólach, w boleści, np. *sine cura, sine suspiro. Cic.*, *suspiria trahere.* Wzdychać, westchnąć, jęczeć. *Ovid.*, *somnos, quos nunquam pungunt suspiria. Propert.*, *traxit intimo ventre suspirium. Plaut.* Bardzo ciężko westchnął; *nec dat suspiria cursus vulneris. Id.* Prędko rozchodząca się rana tamuje oddech. || *Senec.* Ciężki oddech, dy-chawica, choroba.

SUSPIRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, *z*, zamiast *sub* albo *susum* zamiast *sursum spiro*). *Lucan.* Wyziewać, wydawać parę, wypuszczać duchy. || *Pallad.* Wywietrzać, ewaporować, mówiąc o młodem winie. || *Cic.* Ciężko wzdychać. *Curae suspirantes. Id.* Troski sprawujące ciężkie wzdychania. *Suspirat. Claudi.* Pod ciężarem dysze. || Przenosić. *Suspirare lucra. Prudent.* Pragnąć zysków. *Suspiranda domus. Stat.* Pożądana familija, z przyczyną oddalenia. *Suspirat in illa. Tibull.* Myśli ustawicznie o niej.

SUS, np. *susque deque. Ob. SURSUM* na końcu.

SUSSCIO, *is*, *ire*, zamiast *subscio*, *i. e. scio*. Wiedzieć, np. *quid negotii est? suscitare vis? Plaut.*

SUSSILLIO, *is*, *ire*. Ob. SUBSILIO.

SUSSULTO. Ob. SUBSULTO.

SUSTENTACULUM, *i*, *n.* (od *sustento*, *are*). To, czem się co podpiera, utrzymuje, podpora, zasada, twierdza. *Tac.*; złąd pożywność, pożywienie, posiłek, żywność, pokarm, wyżywienie, utrzymywanie, np. *sum-tuosum corporis sustentaculum. Augustin.*

SUSTENTATIO, *ōnis*, *z*. (od *sustento*, *are*). *Cic.* Odwłoka, odwłaczanie. || *Quintil.* Zatrzymanie, postać krasomówska, gdzie

mówca trzyma w zawieszeniu słuchaczy. || Powściąganie. — *sui*. — siebie. || *Ulp.* Zywność, pokarm.

SUSTENTATUS, *us*, *m.* (od *sustento*, *are*) *i. q.* *sustentatio*. Utrzymanie, ocalenie, uchronienie, całość, nienaruszoność. *Apul.*

SUSTENTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotl. od *sustineo*). Podpierać, zachowywać, strzedz. *Sustentant vela. Claudian.* Bronią od zatonienia okręt. Przenosić. Bronić, wzmocnić, ukrzepić. — *imbecillitate valetudinis. Cic.* Wzmocnić słabość zdrowia. *Fide sustentare amicos. Cic.* Wiara bronić przyjaciół. *Venus Trojanas sustentat opes. Virg.* Wenera Trojanów odważyła wspierać. — *aciem. Tac.* Zachęcać do boju wojsko i od niecierpliwości wstrzymać. || Często się odnosi do gospodarstwa i znaczy pomagać, opiekować się. *Se subsidiis patrimonio sustentare. Cic.* Utrzymywać się zasilkiem dziedzictwa. *Ex meis angustis illius sustento tenuitatem. Cic.* Szezępłym moim majątkiem wspieram jego ubóstwo. || Przenosić. *Sustentabitur animus, cet. Cic.* Będzie się utrzymywał umysł. || Znosić, cierpieć, nie upadać na umyśle. — *miserias plurimas. Plaut.* Wytrzymać wiele nędzy. — *morbum. Suet.* Znosić cierpliwie chorobę. || Opierać się. — *hostem. Tacit.* Opierać się nieprzyjacielowi. || Wstrzymać, zastanowić. — *aquas. Albino.* Wstrzymać pęd wody. || *Cic.* Odkładać, odwlekać. — *sustentata Venus i. e. concubitus. Ovid.*

SUSTINEO, *es*, *nūti*, *tentum*, *nēre*, (od *sus*, *sub* i *teneo*). Podpierać, utrzymywać. *Sustinere se a lapsu. Liv.* Wstrzymać się od upadnięcia. — *onus. Plaut.* Dźwigać ciężar. — *corpora. Sall.* Utrzymywać ciała. *Arvis sustinet se alis. Ovid.* Ptak utrzymuje się na skrzydłach. || Wstrzymać, hamować. — *currum. Lucil.* Wstrzymać wóz. — *gradum. Ovid.* Krok wstrzymać. || *Sustinere se. Val. Flacc.* Stanąć wpośród biegu. || Mieć, trzymać. *Sustine hoc. Plaut.* Weź i trzymaj to. || Przenosić. Bronić, strzedz, zachować. *Causam publicam sustinere. Cic.* Bronić sprawy publicznej. — *dignitatem et decus. Cic.* Utrzymać godność i zaszczyt. || *Cic.* Utrzymywać osobę czyje. || Cierpieć, znosić. — *poenam. Cic.* Wytrzymać karę. — *periculum. Ulp.* Pandect. Ulewać niebezpieczeństwu. || Opierać się. *Quis huius potentiam potest sustinere? Cic.* Kto się jego oprze potędzie? || W sztuce wojennej. *Magno animo hostium impetum sustinere. Caes.* Z wielką odwagą wstrzymać zapęd nieprzyjacielski. || *Non sustinere aliquem. Ovid.* Nie odmawiać prośbaczemu. *Non sustineo esse concubitus mihi dissimulanti. Quintil.* Nie śmiem i nie mogę udawać. || Przewlekać, odkładać. *Sustinere consilio bellum. Liv.* Przewlekać radą wojnę. *Expectes et sustineas. Marti.* Czekaj i cierp. || Wstrzymać się, zawiesić co na czas. — *se ab omni assensu. Cic.* Zawiesić wszelkie przyzwolenie. || Tycze się gospodarstwa i znaczy: żywić, karmić, utrzymywać. *Re frumentaria sustinemur. Cic.* Utrzymujemy

się żywnością. || — *alicui vitam. Maec. apud. Senec.* Zachować komu życie. || *i. q.* *sustento*. Wspierać, dźwigać, utrzymywać. *Claudian.*

SUSTOLLO, *is*, *tūli*, *sublatum*, *tollere*, (od *sub* i *tollo*). Podnosić w górę. — *in equum. Cic.* Wsadzić na konia. || *Plaut.* Porywać, wykraść co komu. || Bardzo często się używa w czasie przeszłym od nieużywanego słowa *sustulo*. *Sustulimus manus. Cic.* Wzniesliśmy ręce ku niebu. *Legio signa sustulit. Caes.* Pułk podniósł w górę chorągwie. || Przenosić. *Nostras laudes in astra sustulit. Cic.* Wyniósł nas pochwałami pod niebo. || Przyjąć, ulegnąć. *Plus oneris sustuli. Cic.* Więcej zniósłem ciężaru. || Brać. *Verba jacentia sustulimus e medio. Cic.* Wzięliśmy zarzucione wyrazy. || Odjąć, usunąć. *Sustulit studium pecuniae. Sall.* Odjął chęć do pieniędzy. — *vim nocendi. Justin.* Uchylił moc szkolenia. || Wywrócić, zniszczyć. *Majores nostri Cartaginem funditus sustulerunt. Cic.* Przodkowie nasi do szczytu zburzyli Kartaginę. || Zabić, odjąć komu życie. *Sustulit, cet. Virg.* Zabił.

SUSTRINGO, **SUSTRICUS**, *a*, *um*, *i. q.* *substringo* etc. Ob. **SUBSTRINGO**.

SUSTULI, Ob. **SUFFERO**, **SUSTULO** i **TOLLO**.

SUSTULO, *ere*, (od *sus* *susum*, zamiast *sursum*. Ob. *Sursum* i *tulo*). Słowo starożytnie. Brać co z góry albo w górę. || Czas przeszły *sustuli*, pospolicie od *suffero* i *tollo*.

SUSUM, *i. e.* *sursum*. Ob. **SURSUM**.

SUSURRAMEN, *inis*, *n.* (od *sursum*, *a* *re*) *i. q.* *sursum*. Szeptanie, szemranie, mrużenie, np. *magico surramine amnes reverentia. Apul.* *hilaris surramine. Martian. Cap.*

SUSURRATIM, *psk.* (od *sursum*). Cicho, nie głośno, powolnie, szemrać, mrużąc, np. *cuī (Veneri) surraturatim decenter adrisit. Martian. Cap.*

SUSURRATIO, *ōnis*, *z.* (od *sursum*, *a* *re*) *i. q.* *sursum*. Szmer, szelest, gwar cichy, np. *crebrae ad Caesarem susurrations veniunt. Coel. in Cic.* Inni czytają susurratores. Ob. *Susurrator*.

SUSURRATOR, *ōris*, *m.* (od *sursum*, *a* *re*). Cicho mówiący, szeptarz, który szeptem, np. *crebri ad Caesarem surraturatores veniunt. Coel. in Cic.* *surratori odium et inimicitia et contumelia. Fulgatus in Ecclesiasticis.* t. j. zausznik, obmówca, szeptacz.

SUSURRO, *ōnis*, *m.* (od *sursum*). Cicho mówiący, zausznik, obmówca, szeptacz. *Sidon.*

SUSURRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *sursum*, podobno *vocabula a sono facta*). *Ovid.* Szeptać komu do ucha, pocichu mówić. || *Virg.* Mruczeć, markotać, mawrzeć. || Czyn. *Marti.* Cicho śpiewać albo mrużać, np. — *cantica. Id.* *silvestris platanus susurrat. Virg.*

SUSURRUM, *i. n.* (*i. q.* *sursum*). *Ovid.* Szmer, szelest liści, strumyków, i t. d. || Szept, szeptanie. *Susurri lenes. Horat.* Miłosne szep-

ty. *Juvenal.* Potajemne oskarżenie. || *Dubioque auctore susurri. Ovid.* Wieści, które z niepewnych ust wyszły.

SUSURRUS, *i. m.* (jest podobno *vocabulum a sono factum*). Szmer, gwar cichy, świst, szelest, cichy szmer, np. wiatru między liśćmi. *Cic. Hor.* np. *blandos audire susurros. Propert.*; zład *susurri*, między pogłoską, wieścią, np. (*Famae*). *Ovid.* np. *tacito susurro vota concipere, i. e. tacita prece. Lucan.* np. *te murmur humilesque susurros tollere de templis et aperto vivere voto. Persi.*

SUSURRUS, *a*, *um*. Szmerzący, mrużący, świszający, szumiący, szeptający, brzęczący, świszający, cicho głoś brzmący. *Ovid.*

SUTĒLA, *ae*, *z.* (od *sutum*, imsl. od *suo*). *Plant.* Sztuka, fortel, podstęp, zdrada. || Przenosić, intryga, sztuczne obroty, wykręt, chytry psikus, figiel. *Festus* powiada: *sutelae, dolosae actiones a similitudine sutentium dictae sunt.*

SUTERNA, zamiast *Sutrina*, czytają niektorzy. *Farr. ap. Non.*, też. *Apul.*

SUTILIS, *e*, *ptak.* (od *sutum*, imsl. od *suo*). *Virg.* Szyty, spojony. || *Sutiles cornae. Plin.* Wience splecione z liści różowych. || *Naves sutiles. Plin.* Nawy zgrzebił albo trzeina spajane. *Genuit sub pondere cymba sutilis. Virg.* Jękła spojona łódź pod ciężarem. || — *lapilli. Prudent.* Oprawione w koronie kamienie. || — *domus. Val. Flacc.* Dom ruchomy Sętyłów.

SUTOR, *ōris*, *m.* (od imsl. *sutum* zamiast *sutum*, od *suo*). Właściwie, który co razem szyje; zład szew, np. *scuti crepidarius. Asell. ap. Gell.* — *caligarius. Inscript. ap. Gruter.*, też po prostu *sutor. Plaut. Martialis.* || Gmin, pospólstwo, np. *id sutori id zonarii conclamarunt. Cic.* *Sutorum collegium.* Cech szewski. *Inscript. ap. Donium;* zład *ne sutor supra crepidam (judicet) przysłów. t. j. jeśliś szew, patrz swego kopyta. Plin. Val. Max.* || Przenosić, *sutores fabularum, i. e. qui cas fingunt et componunt, t. j. plotkarze bajek. Sidon.*

SUTORICIUS albo **SUTORITIUS**, *a*, *um*, (od *sutor*) *i. q.* *sutorius*. Szewski, np. — *atramentum. Marc. Empir.* Czernidło szewskie.

SUTORITIUS, *a*, *um*. Ob. **SUTORICIUS**.

SUTORIUS, *a*, *um*, (od *sutor*). Tyczący się szewca, należący do szewca, szewski, np. — *atramentum. Cic. Plin.* Czernidło szewskie. *Sutorius vir. Farr.* Szew.

SUTRINUS, *a*, *um*, zamiast *Sutorinus* przez skrót. Tyczący się szewca, należący do szewca. *Sutrina scil. officina* albo *taberna. Plin.* Szewski warsztat albo sklep szewski. || *Sutrinum, scil. artificium. Senec.* Szewstwo, albo szewskie rzemiosło. || *Sutrinus, a, um. Liv.* Należący do miasta Sutrium w Etrurii.

SUTRIUM, *ii*, *n.* *Liv.* Miasto w Etrurii. || *Nutrium quasi eant, przysł. Plaut.* Kłó-

Tom II.

rzy przedko i dobrze przedsięwzją rzeczy. || *Sutrius, a, um. Sil.* Należący do miasta Sutrium w Etrurii.

SUTRIUS, *a*, *um*. Ob. **SUTRIUM**.

SUTRIX, *icis*, *z.* (od *sutum*, imsl. od *suo*). Właściwie która szyje; zład szewcowa, która robi trzewiki. *Inscript. ap. Gruter.*

SUTURA, *ae*, *z.* (od *sutum* imsl. od *suo*). Razem zszywanie, szycie. *Liv.*, *vulneris suturae. Cels.*, *raro calvaria solida, sine suturis est. Cels.*

SUTUS, *a*, *um*, (od *suo*). Szyty. *Corticibus suta cavatis. Virg. Ule. Carmina suta toga purpurea. Marti.* Książeczka wierszów ozdobiona purpurą. || *Sutum. Virg.* Szew. *Aerea suta. Id.* Tarcza z wielu blach złożona.

SUUM, przyp. drug. liczb. mnog. || Ob. *suis*, *a*, *um*. Ob. **SUUS**.

SUUS, *a*, *um*, (od *ūs*, *ŷ*, *ŷv*, zaimek względny). Swoi, swoja, swoje. *Suis cuique mos. Terent.* Każdy ma swój obyczaj. *Utebatur populo sane suo. Cic.* Miał lud sobie przyjazny. *Sui. Id.* Powinowaci, przyjaciele, klienci, sprzyjający. *Facere aliquem suum. Stat.* Uczynić kogo swoim przyjacielem. || Zwyczaj napisów na listach *suo* na znak poufałej przyjaźni, zda się, że za czasów Cyce-rona był wprowadzony. || *Ventis iturus non suis. Horat.* Wiatry do przyszłej żeglugi nie gwoli. *Suo tempore. Cic.* W czasie prawami przepisany. *Suo tempore. Id.* W przyzwoitym czasie. *Stat sua cuique dies. Virg.* Każdy ma sobie kres zamierzony życia. *Ante suum diem. Ovid.* Przede dniem umówionym. || *Suis est. Plaut.* Pan swojej woli. || *Suis.* Z przyrodzenia właściwy komu. *Sua verba. Ovid.* Właściwe wyrazy. || *Suum numerum. Cic.* Mówi się o określe, który ma liczbę dostateczną wiozących. || *Suum. Cic.* Rzecz należąca do kogo, własna. || Kładzie się z pomocnikami *met*, *pte*, dla nadania mocy wyrazom. *Suomet ipsi praecipites eant. Sall.* Sami na własną zgubę leca. *Crassum suapte interfectum manu. Cic.* Krassus własną swą ręką odjął sobie życie. || Czasem się kładzie zamiast *eius*, albo *illius*, np. *Pater suus. Cic.* Jego ojciec. *Mater sua. Terent.* Jej matka. || *Suis*, zamiast *noster. Juliano. Pandect.* || *Suum*, zamiast *suorum. Terent.* || *Suis* jak *sui* (pronom. personal. *sibi*, *se*) zamiast *suis*, *a*, *um*, np. *adventu sui* zamiast *suo*. Ob. *Sui*. *Suis*, *a*, *um*, zamiast *sui*, *i. e. erga se, de se*, np. *injuriam sua. Sall.* *suam injuriam. Liv.* też *ipse suis fuit accusator. Nep.* || Przy *suis* używa się *quisque*, np. *sua quemque fraus vexat. Cic.*, *ut ad suum quisque perveniat. Cic. Quintil.* np. *si sui juris sumus. Paul.* in *Pandect.* *sui juris esse. Ulpian.* in *Pandect.*

SY

SYAGRUS, *i. scil. palma*, *qōivē*, (*ovayyos*, *i. e. aprugus*, od *ōvē*, *świnia* i *ā-yōs*, *dziób*, *quia fructus sapore essent ferino*). Gatunek palmowego drzewa. || *Sya-*

grus albo *Syagrum* (*Σιαγρός ἄγρα*. Ptolem.) Przyładek w szczęśliwej Arabii. Plin.

SYBARIS, is, i idis, z. (*Σίβαρις*). Miasto nad odnogą Tarentyńską i nad rzeką Sybarydą w Lukanii. || *Sybaritae*, arum. Quintil. Mieszkańcy miasta Sybarydy. || *Sybaritanus*, a, um. Senec. Należący do tego miasta. || *Sybariticus*, a, um. Toż samo, co *Sybaritanus*. *Sibaritici libelli*. Marti. Książeczki pełne wszechczciwstwa. || *Sybaritis*, idis, z. Ovid. Sybarytka, tycząca się Sybarydy miasta. || Rzeka w Lukanii. Plin.

SYBARITA, SYBARITANUS, SYBARITICUS, SYBARITIS. Ob. SYBARIS.

SYCAMINUS albo SYCÁMINOS, i, z. (*συκάμινος*). Morwowe drzewo, morwa, rosnąca w Egypcie. Cels.

SYCE, es, z. (*συκη*). Figa, owoc. || Plin. Żywica, smola. || Id. Wrzód w kłacie oka. || Id. Rodzaj maku.

SYCITES, ae, m. (*συκίτης*). Plin. Figowe wino. || *Sycitis*, idis, scil. *gemma*. Id. Kamień drogi figowego koloru.

SYCOLATRONIDAE, arum. m. Wyrzaz żartobliwie utworzony przez Plautą, oznaczający jakiś naród.

SYCOMORUS, i, z. Ob. SYCAMINUS. SYCOPHANTA, ae, m. (*συκοφαντής*). Plaut. Oszczerca, potwara, donosiciel, szkalownik, frant, szalbierz. Terent. Cels. || Wykrętaacz, matacz, intrygant. Plaut.

SYCOPHANTIA, ae, z. (*συκοφαντία*). Plaut. Potwarz, szalbierstwo, frantowstwo, np. *sycophantius struere*. Plaut., *ego inveni lepidum sycophantiam*. Plaut. || Podstęp, intrygi, sztuczne obroty, wykręt.

SYCOPHANTIOSE, psk. (od *sycophantiosus*, a, um, albo od *sycophantia*). Podstępnie, sprawnie w faciendach, np. — *aliquid agere*. Plaut.

SYCOPHANTOR, āris, atus sum, ari, dep. (*συκοφαντω*, i. e. *sycophanta sum*, *sycophantam ago*, od *συκοφαντης*, *sycophanta*). Czynić intrygi, podstęp, sztuczne obroty, potwarzać fałszywie, oskarżać, szalbierować, np. *quamquam hoc me aetatis, sycophantari pudet*. Plaut.

SYCOPHYLLON, i, n. (*συκοφύλλον*). Apul. Słaz wielki leśny, roślina, z liści podobna do figi, inaczej *hibiscus* albo *althaea* zwana. Apul. de herb.

SYCOSIS, is, z. (*συκων*, figa). Choroba guzikowa skóry.

SYDUS, āris. Ob. SIDUS.

SYENE, es, z. (*Σύνη*). Plin. Miasto w wyższym Egypcie nad Nilem. || Marmur. Stat.

SYENITES, ae, m. (*Συηνίτης*). Ovid. Rodem z miasta Syeny. || *Syenitae*, arum. Plin. Mieszkańcy tego miasta.

SYLA albo SILA, ae, m. Góra w Lukanii. Virg.

SYLLA, SYLLANUS etc. Ob. SULLA, SULLANUS etc.

SYLLABA, ae, z. (*συλλαβή*). Cie. Zgłoska. || Przez zamianę. *Verona docti syllabas*

amat vatis. Marti. Weronia uczonego poety lubi wiersze, mówiąc o Katallusie.

SYLLABATIM, psk. (od *syllaba*). Zgłoskami, po zgłosce, np. — *dicere aliquid*. Cie. SYLLABUS, i, m. (*σύλλαβος*). Rejestr, spis, inwentarz. Augustin.

SYLLEPSIS, is, z. (*σύλληψις*). Diomed. Postać słów i składni, która zależy na złączeniu pod jednym rzędem liczby mnogiej z liczbą pojedynczą, np. *Hic illius arma, hic currus fuit*. Virg.

SYLLOGISMATICUS, a, um, (*συλλογισματικός*). Z syllogizmów złożony, syllogizmovy, np. *et Platonis auratum eloquium et Aristotelis syllogisticum breuiloquium*. Fulgent.

SYLLOGISMUS, i, m. (*συλλογισμός*). Quint. Syllogizm, wniosek trójskładny; major objawia rzecz w powszechności, minor powszechność do szczególności stosuje, konkludencya wyłuszcza do czego zmierzano, np. *Syllogismus oratorius*. Quintil.

SYLLOGISTICUS, a, um, (*συλλογιστικός*). Tyczący się syllogizmu, należący do syllogizmu, syllogistyczny, np. — *status*. Quintil.

SYLVA i ztąd pochodzące. Ob. SILVA. SYLVANUS. Ob. SILVANUS.

SYMAETHEUS, SYMAETHIS, SYMAETHIUS. Ob. SYMAETHUM.

SYMAETHUM, i, też SYMAETHUS, i. Rzeka i miasto w Sicilii. Plin. || *Symaethus*, a, um. Ovid. i *Symaethus*, a, um. Virg. Symetyski, tyczący się rzeki w Sicilii. || *Symaethis*, idis, z. (*Συμαίθις*). Ovid. Należąca do Symetu rzeki w Sicilii.

SYMBIOTES, ae, m. (*συμβιώτης*). Inscr. Współmieszkaniec.

SYMBOLA, ae, z. i. e. *collatio*. (*συμβολή*). Przyłożenie się, składka, albo część, udział, to, co kto na co daje, np. pieniądze na ucztę, na bankiet, na biesiadę albo na piknik, np. *symbolam dedit, coenavit*. Terent. t. j. dał swoją część pieniędzy na biesiadę, na piknik. *Symbolarum colatores*. Plaut. || Ztąd żartobliwie, *paratae jam sunt scapulis symbolae*. Plaut. t. j. przygotowana już jest na grzbiet chłosta. || *Symbolae*. Gell. t. j. gadki u stołu, trudne zadania.

SYMBOLICE, psk. (od *symbolicus*, a, um). Gell. Tajemnie, allegorycznie, przenośnie, np. *aliquid adpellare aperte atque symbolice*. Gell.

SYMBOLUM, i, n. i SYMBOLUS, i, m. (*σύμβολον*). Plin. Znak, pieczęć, mianowicie pierścień, którego łacinnicy używali do pieczętowania listów i naczyni, albo na znak zastawy i upominku. || Plaut. Obraz wryty pierścieniem. || Justin. Znak wszelki. || Apul. *Symbola*. Tablice, zadatki, znaki zgody.

SYMMETRIA, ae, z. (*συμμετρία*). Vitr. Symetria, proporcja, wielkość miary jednej do drugiej, równość, zgodność części z wymiarem.

SYMMETROS, a, on, (*σύμμετρος, ον*). Symetryczny, proporcjonalny. Vitr. || *Symmetros* zamiast *symmetria*. || *Symmetron* w rodzaju nijaki, i. e. *symmetria*.

SYMMISTA, ae, m. (*συμμίστης*). Współ kapłan, kapłan z jednego Collegium, np. *Liberi patris symmistae*. Apul. t. j. kapłani Bacchusa.

SYMONIANUS albo SIMONIANUS, a, um, np. *Symonianum* (*Simon*) *trifolium*. Colum. Plin. Koniec, roślina.

SYMPASMA, ātis, n. (*σύνπασμα*). Coel. Aur. Rodzaj proszku, który posypywano po ciele.

SYMPATHIA, ae, z. (*συνπάθεια*). Vitr. Farr. Sympatia, przyrodzona skłonność, pociąg do czego albo do kogo, np. — *stellarum*. Vitr., *antipathia et sympathia*. Plin.

SYMPERASMA, ātis, n. (*συνπεράσμα*). Marti. Capell. Konkluzja, epilog, zamknięcie rzeczy jakiej, np. *quid syllogismus, quid symperasma etc.* Martian. Cap. || *Hoc a Graecis συμπεράσμα dicitur, a nobis dici potest confinis conclusio*. Ibid.

SYMPHONIA, ae, z. (*συμφωνία*). Cie. Symfonia, zgoda dźwięku, koncert. || Isidor. Organ muzyczny z drzewa wydrążonego zrobiony. || *Symphonia scil. herba*. Plin. Bielun, szaleć, lulek, ziele.

SYMPHONICUS, a, um, i. q. *symphoniacus*. Cie. Symfoniczny, harmonijny, koncertowy. || *Symphonica herba*. Apul. Pallad. Veget. Bielun, szaleć, lulek, ziele.

SYMPHONICUS, a, um, i. q. *symphoniacus*.

SYMPHYSIS, is, z. (*σύν*, wspólny; *φύω*, rosnę). Zrosnienie.

SYMPHYTON i SYMPHYTUM, i, n. (*σύνφυτον*). Plin. Rodzaj rośliny czyli żywokost, ziele.

SYMPINIUM. Ob. SYMPIVIUM.

SYMPIVIUM zamiast *symposium*, ii, n. Arnob. Naczynie wielkie czyli pułhar do wina, z którego wielu pilo podczas biesiady (od *σύν*, z. i *πίνω*, piję), np. *scyphos, brian, pateras, sympiviaque depromite*. Arnob. Gdzie inni *sympinia* czytają, (od *σύν*, z. i *πίνω*, piję).

SYMPLECTOS, i, (*pes*), (*σύνπλεκτος*). Diomed. Miara wiersza złożona ze dwóch zgłosek długich i ze trzech krótkich.

SYMPLEGES, ādis i ādos, (*συνπληγές*). Razem uderzająca. || Ztąd *Symplegades* (*Συνπληγᾶδες*), scil. *insulae*. Plin. Dwie wyspy czyli skały na morzu Czarném niedaleko ujścia Bosforu Trackiego, które się Cyanejskimi zwaly. || Przenośnie. Marti. Pośladki.

SYMPLEGMATA, ātis, n. (*σύνπλεγμα*). Plin. Grupa, zbiór różnych figur kształtnie ze sobą powiązanych w rzeźbie.

SYMPLOCE, es, (*σύνπλοκη*). Aquil. Rom. de figur. Postać krasomówska, gdzie się jeden wyraz kilkakrotnie powtarza, np. *Quis legem tulit? Rullus. Quis decemviro creavit? Rullus*.

SYMPOSIACUS, a, um, (*συμποσιακός*).

Gell. Biesiadny, należący do biesiady, np. — *quaestiuiculae*. Gell. w napisach. || Ztąd *symposiaca* w liczb. mnog. t. j. pisma, dzieła pismienne, albo pismo, do którego się odwołują, np. *Plutarchus in Symposiacis dicit*. Gell. *Plutarchus in libro Symposiacorum*. Ibid.

SYMPOSIUM, ii, n. (*συμπόσιον*). Uczta, bankiet, biesiada, tak zwane np. pismo Platona. Nep. Gell. też Xenofonta; np. *propter quem Xenophon Symposium scripsit*. Plin.

SYMPALMA, ātis, n. (*σύνψαλμα*). Razem granie na strunnym instrumencie albo razem śpiewanie z tym instrumencie, np. *psalma est, quod psallitur, diapsalma interpositum in psallendo silentium: sympsalma vocum copulatio in cantando, połączenie głosu w śpiewaniu*. Augustin. in Psalm. też Isidor.

SYMPTOMA, tis, n. i SYMPTOMUM, i, n. (*σύν; πίπτειν*, spadam). Przypadek chorobny.

SYNAERESIS, is, z. (*συναίρεσις*). Quint. Postać grammatyczna, gdzie dwie samogłoski wspólnie się łączą, np. *Fluminis alveo*. Virg.

SYNAGOGA, ae, z. (*συναγωγή*). Zgromadzenie, zebranie, zbór, ztąd synagoga, szkoła żydowska. Tertull.

SYNALOEPHE, es, z. (*συναλοιφή*). Diomed. Postać rymotwórcza; gdzie się wyrzuci samogłoska w zetknięciu się z drugą samogłoską, np. *ante illum*, czyta się *antillum* albo *ant illum*.

SYNANCHE, es, z. (*συνάγχη*). Coel. Aur. Skwinaucha, ślinogórz, wrzód w gardle, choroba.

SYNANCHICUS, a, um, (*συναγχικός*). Coel. Aur. Ślinogorzowy, od ślinogorza.

SYNAPOTHNESCONTES, (*συναποθνήσκοντες*) i. e. *commorientes*, wspólnie umierający, tak zwana komedia. Terent. *Commorientes* tytuł komedii Plauta.

SYNARISTOSAE albo SYNARISTUSAE, (*συναριστώσαι*). Plin. Niewiasty pospolu obiadujące, tytuł komedii Menandra.

SYNARTHROSIS, is, z. (*σύν; ἄρθρωσις*, staw). Połączenie kości nieruchome; staw nieruchomy.

SYNATHROESMUS, i, m. (*συναθροισμός*). Postać, gdzie się wiele kupa razem wyraża, np. *est proeas, magnifica, sumtuosa cet.* Terent.

SYNCERASTUM, i, n. (*συνκραστόν*). Farr. Mieszanina. || Przez zamianę. Id. Strawa, jadlo. *Sincerastum est omne edulium antiquo vocabulo graeco*.

SYNCERASTUS, i, m. Imię niewolnika w Plancie.

SYNCERUS, a, um. Ob. SINCERUS etc. SYNCHONDROSIS, is, z. (*σύν; χόνδρος*, chrząstka). Połączenie kości chrząstkowe.

SYNCHRISMA, ātis, n. (*σύνχρησμα*). Namaszczanie, pomazanie, np. *post synchrisma ad curandos armos inducitur*. Veget. de re vet. Edit. Gesner ma *Synchrisma*.

SYNCHRONUS, *a, um*, (σύνχρονος). Hieron. Spółczesny, równieśnik, tegoż wieku żyjący, np. — *alicijus*. Hieron.

SYNCHYSIS, *is*, *z.* (σύνχυσις). Donat. Pomieszczenie porządku wyrazów, np. *pilalipis inimicum et ludere crudis*. Hor. zamiast *pila ludere cet*. Ob. *Charis*.

SYNCOPE, *es*, *z.* albo **SYNCOPEA**, *ae*, *z.* (σύνκοπη). *Charis*. *Diomed*. Ujęcie głosek we środku przez skrócenie, np. *periculum*, zamiast *periculum*, *liberum*, zamiast *liberorum*. || *Veget*. *de re veterin*. Osłabienie sił.

SYNCOPE, *as, are*, (od *syncope*). *Veget*. Cierpieć osłabienie na siłach, omdlewać.

SYNCRASIS, *is*, *z.* (σύνκρασις). *Tertull*. Pomieszczenie rzeczy, jedno z wieczności Walentyńska.

SYNCRISIS, *is*, *z.* (σύνκρισις). *Jul. Rufin*. Antyteza, przeciwpołożenie, czyli porównanie rzeczy i osób sobie przeciwnych.

SYNCRISIS, *is*, *z.* (σύνκρσις, krzepnąć). Skrzepnięcie dwóch płynów razem połączone.

SYNCRISMA. Ob. **SYNCHRISMA**.

SYNDESMOLOGIA, *ae*, *z.* (σύνδεσμος, więź; *lógos*, mowa). Nauka o więzach. **SYNDICUS**, *i, m.* (σύνδικος). *Caj. in Pandect*. Syndyk, prokurator, reprezentant miasta albo zgromadzenia jakiego.

SYNDROME, *es*, *z.* (σύνδρομη, zbieg). Połączenie, gromada znaków chorobowych.

SYNECDOCHE, *es*, *z.* (συνεκδοχή). *Quint*. Postać grammatyczna wyrazów przezjęcie, gdzie wyraz opuszczony z reszty się domyśla, np. *Ego hinc perendie mane cogito*, domysł. *discedere*. *Id.* || Postać krasomówska, gdzie się część za całość albo całość za część kładzie.

SYNECDOCHE, *ae*, *z.* (od *synecdochicus*, *a, um*). Przez synekdochę, synekdochicznym sposobem. Hieron., np. *synecdochice totum intelligitur ex parte*. *Id.*

SYNECHES, *is*, (σύνχης) i. e. *continuus*, *perpetuus*. Miara wieczna, która się składa z czterech krótkich zgłosek. *Martian*. *Cap*. **SYNECEPHONESIS**, *is*, *z.* (συνκεφαλήσις). Ob. **SYNAERESIS**.

SYNEDRUS, *i, m.* (σύνεδρος). *Liv*. Ase-sor, ławnik, radny, senator.

SYNEMMENON, *i, n.* (συννημένον). *Gell*. Złączenie. || *Nete synemmenon*, *trite synemmenon*, *paranete synemmenon*. *Vitrui*. I miona strun muzycznych, z których pierwsza: *nete synemmenon*, odpowiada strunie dziesiętej *D*, *la*, *sol*, druga: *paranete synemmenon*, *C*, *sol*, *fa*, trzecia: *trite synemmenon*, *B*, *fa*, *b*, *mi*.

SYNEPHEBI, *orum*, *m.* (συνήφθοι). *Cic*. Równiennicy, młodzianie razem dorastający, tytuł komedii Ceciliusza.

SYNEPHITES, *ae*, *m.* *Plin*. Ob. **SYNO-PHITES**.

SYNESIS, *is*, *z.* (σύνεσις). *Tertull*. Poje-tność, jedna z wieczności Walentyńska.

SYNGENESIA, *ae*, *z.* (σύν; *γεννα*, zra-żam). Klasa roślin zrostogłówna.

SYNGENICON. Ob. **POLYGYNÆCON**.

SYNGRAPHIA, *ae*, *z.* (συνγραφή). *Cic*. Obblig, cyrograf, cedula, intercyza. *Per sin-grapham alicui credere*. *Cic*. Na oblig komu pożyteć. *Ex syngrapha agere*. *Id.* Za obli-giem pożywać kogo. — *postulare*. *Id.* Do-magać się od kogo za obligiem.

SYNGRAPHUS, *i, m.* *Plaut*. Pismo kon-traktowe między dwiema osobami. || *Pasport*. *Syngraphum sumere a praetore*. *Plaut*. Wziąć pasport od pretora.

SYNISTOR, *ōris*, *m.* (συνίστωρ). *Farr*. Uczestnik. || Tytuł satyry Menippeusza.

SYNIZESIS, *is*, *z.* (συνίσις). Ob. **SY-NAERESIS**.

SYNNADA, *orum*, *Liv*. albo **SYNNADA**, *ae*, *z.* *Plin*. i **SYNNAS**, *ādos*, albo *ādis*, *z.* *Cic*. Miasto w wielkiej Frygii słynące nie-gdyś z kopalni marmurów. || *Synnadensis*, *se*. *Cic*. Tęczy się miasta Synnady. — *la-pis*. *Plin*. Synnadenski marmur. || *Synnadi-cus*, *a, um*. Należący do Synnady miasta.

SYNNADENSIS, **SYNNADICUS**. Ob. **SYN-NADA**.

SYNNAS, *ādis*. Ob. **SYNNADA**.

SYNOCHA, *ae*, *z.* (συνέχω, przeciągły). Gorączka ciągła.

SYNOCHITES, *ae*, (*lapis*), albo *Syno-chitis*, *idis*, *seil*. *gemma*, (συνόχης). *Plin*. Kamień, którym wedle powieści czarnoksię-żnicy zwykli byli z piekiel wywoływać cie-nie.

SYNODICUS, *a, um*, (συνοδικός). Złą-czony w drodze. *Synodica luna*. *J. Firm*. Księżyce w połączeniu ze słońcem, podczas którego księżyc jest w zaćmieniu.

SYNODITA, *ae*, i **SYNODITAE**, *arum*. *Cod. Theod*. Mnisi wspólnie żyjący.

SYNODONTITES, *ae*, (*lapis*), i **SYNO-DONTITIS**, *idis*, (*gemma*), (συνονδοντίτης λίθος). *Plin*. Kamień drogi, o którym powia-dają, że się w głowie tuncezyka ryby znaj-duje.

SYNODUS, *ontis*, *m.* (συνόδους, oros). *Plin*. *Ovid*. Żebak, tuncezyk, ryba morska.

SYNODUS, *i, z.* (σύνωδος). *Ammian*. *Synod*, zbor, zjazd duchowny. || *Synodus*. *Inscr*.

SYNOECIOSIS, *is*, *z.* (συνοικίωσις). *Ru-til*. *Lup*. Postać wyrazów, gdzie dwie rze-czy różne z sobą się łączą, np. *Tam deest avaro quod habet, quam quod non habet*.

SYNOECIUM, *ii*, *n.* (od *syn*, pospolu, *oikos*, dom). *Petron*. Dom, gdzie wspólnie mieszkają.

SYNŌNETON, *i, n.* (συνώνητον). *Cod. Theod*. Skupowanie żywności podczas ka-rysty dla odwrócenia zagrażającego głodu.

SYNŌNYMIA, *ae*, *z.* (συνωνυμία). *Quint*. Spółne znaczenie wielu wyrazów, albo spól-ne nazwanie.

SYNŌPHITES, *ae*, *m.* (συνωφίτης). *Plin*. Kamień drogi. Ob. *Galactites*.

SYNOPSIS, *is*, *z.* (σύνopsis). *Ulp*. *in Pan-dect*. Rejestr, inwentarz dóbr. || *Valent*. *Impr*. Rysunek, model, plan.

SYNŌRIS, *idis*, *z.* (συνωρίς). Hieron. Ró-wność dwóch rzeczy.

SYNOVIA, *ae*, *z.* (σύν; *ōvov*, jaje). Płyn sławowy.

SYNTAGMA, *ātis*, *n.* (σύνταγμα). *Cic*. Dzieło porządnie napisane, traktat, książka w materji literackiej.

SYNTAXIS, *is*, *z.* (σύνταξις). Porządek, rozkład, szyk. || *Cic*. Dzieło porządnie napi-sane, traktat, książka w materji literackiej.

|| *Prisci*. Składnia czyli zjednoczenie części mowy, konstrukcja.

SYNTECTICUS, *a, um*, (συντεκτικός). *Plin*. Wyniszczenie ciała przez otok.

SYNTEXIS, *is*, *k.* (σύντηξις). *Plin*. Wy-niszczenie ciała przez otok i ropę.

SYNTHEMA i **SYNTHEMA**, *ātis*, *n.* (σύν-θεμα). Hieron. Znak, dyploma, pasport da-ny dla publicznego wywozu.

SYNTHESISINUS, *a, um*. *Synthesina ve-stis*, i *synthesina absol*. *Suet*. Szata biesia-dna.

SYNTHESIS, *is*, *z.* (σύνθεσις). *Seren*. *Sammon*. Składanie wielu rzeczy, mówiąc o lekarstwach. || *Stat*. Stos naczyń razem złożonych. || *Seav*. *Pandect*. Mnogość su-kien złożonych w skrzyni. || *Suet*. Suknia biesiadna nakształt płaszcza. || Postać, gdzie składnia nie do wyrazów, lecz do ich zna-czenia się odnosi, np. *Pars in frusta secant*. *Virg*. || Złożenie rzeczy jakiej.

SYNTONATOR i **SUNTONATOR**, *ōris*, *m.* (od *syntonus*, *a, um*). *Inscr*. *ap*. *Spont*. Organista.

SYNTONUS, *a, um*, (σύντονος). *Quintil*. Tęczy się muzycznych pedałów, które da-wały jednostajny głos umiarkowany.

SYNTROPHIUM i **SYNTROPHION**, *i, n.* (συντροφίον). *Apul*. Cierń, roślina.

SYPHILIS, *dis*, *z.* (σιφίλος, brudny; albo *oūs*, świnia *φιλέω*, Kocham). Choroba wene-ryczna.

SYRACOSIUS, *a, um*. Ob. **SYRACUSAE**.

SYRACUSAE, *arum*, (*Συρακούσαι*). *Mela*. Sławne miasto w Sicilii nad morzem, o-jczyzna Archimedes, Teokryta i Epicharma.

|| *Syracusa*, *ae*. *Sil*. || *Syracusanus*, *a, um*. *Cic*. Syrakuzanin, tęczy się Syrakuzy. || *Syracusani*, *orum*. *Id*. Mieszkańcy Syrakuzy. || *Syracusius* i *Syracosius*, *a, um*. *Virg*. Syrakuzki, należący do Syrakuzy. — *senex*. *Claudian*. Archimedes.

SYRACUSANUS i **SYRACUSIUS**. Ob. **SY-RACUSAE**.

SYRAON, *i, n.* *Plin*. Wszawiec, roślina.

SYRIA, *ae*, *z.* *Mela*. Kraina Azji mię-dzy Cylicyą, Mezopotamią i Palestyną.

SYRIACUS, *a, um*, (*Σιριακός*). *Plin*. Sy-ryjski, należący do Syrii. — *pruna*. *Petron*. Sliwy damasceny z Damaszku w Syrii. — *radix*. *Colum*. Dzięgielowy korzeń.

SYRIARCHA, *ae*, *m.* (*Συριαρχης*). *Cod*. *Theod*. Imię kapłana bogini Syrii.

SYRIARCHIA, *ae*, *z.* (*συριαρχία*). *Cod*. *Justin*. Godność i urząd kapłana bogini Sy-ryi.

SYRIATICUS, *a, um*. Ob. **SYRIACUS**.

SYRICUS, *a, um*. Syryjski. — *mala*. *Plin*. Syryjskie jabłka bardzo czérwone. || *Isidor*. Fenicki. || *Syriacus*. *Plin*. Należący do Syron wyspy na morzu Egiejskim.

SYRINGATUS, *a, um*, (od *syrynus*). *Apic*. Wydrążony nakształt piszczałki.

SYRINGIAS, *ae*, *m.* (*συνγυγίαις*), albo **SY-RINGIA**, *ae*, *z.* *seil*. *arundo*. *Plin*. Rodzaj trzciny przydatny do piszczalek.

SYRINGITES, *ae*, *seil*. *lapis*, i **SYRIN-GITIS**, *idis*, *z.* *seil*. *gemma* (*συνγυγίτης*). *Plin*. Rodzaj drogiego kamienia nakształt żdźbła.

SYRINGO, *as, are*. Uczynić nakształt pi-szczalki. || Narządzić jak piszczałkę.

SYRINGOTOMIUM, *ii*, *n.* (*συνγυγοτόμιον*). *Veget*. Nożyk krzywy cyrulicki do ot-wierania fistul.

SYRINX, *gis*, *z.* (*σύνριγξ*). *Ovid*. Trzci-na. || *Id*. Nimfa przeistoczona w trzcinę. || *Syringes*. *Ammi*. Podziemne lochy, jaskinie. || *Polyb*. Miasto w Hirkanii.

SYRISCUS, *a, um*, (zdrobna. od *Syrus*). *Anson*. Syryjski, Syryjczyk, (wyraz piesz-czoły albo obelgi) Syryjka, niewiasta Sy-ryjska.

SYRITES, *ae*, *m.* *seil*. *lapillus*, (*σύν-ριγξ*). *Plin*. Rodzaj małego kamyka, który się w wilezym znajduje pęcherzu, ztąd wil-czy kamień nazwano.

SYRIUS, *a, um*. Syryjski, tęczy się Sy-ryi. — *oleum*. *Plin*. Liliowy olejek. *Syrus* *ros*. *Tibull*. Olejek narodowy. *Syria dea*. *Suet*. *Flor*. Cybela, matka bogów, szcze-gólnie czczona w Syrii. || *Syrii*, *orum*. *Ju-stin*. Naród Syryjski. || *Syrium absol*. *Plin*. Liliowy olejek. || *Syrus*. *Plin*. Należący do wyspy Syron na morzu Egiejskim.

SYRMA, *ātis*, *n.* (*σύρμα*). *Senec*. Suknia z długim ogonem (od *σύνω*, włóczę). Szata ludzi pieśliwych i zniewieściatych. || Tu-dzież używali tej sukni aktorowie traiczni. || *Juvenal*. || Przez zamianę. *Martial*. *Ju-venal*. Tragedya albo styl traiczny. || *Syrma*, *ae*, *z.* *Valer*. *ap*. *Priscian*.

SYRMATICUS, *a, um*, (*συνματικός*, od *Syrma*). — *jumentum*. *Veget*. Bydlę robocze, które chronić albo włóczy nogę.

SYROCILIX, *icis*, (*Συροκίλιξ*). Syrocy-lizezyk albo Syrocylijka. || Ztąd. *Syrociilees*. *Mela*. Naród w Azji złożony ze Syryjczy-ków i Cylicyanów.

SYRON. *Plin*. Rodzaj rośliny.

SYRŌPHOENIX, *icis*, *m.* *z.* (*Συροφαινίξ*). *Juvenal*. Rodem ze Syrii i Fenicii.

SYRPE. Ob. **SIRPE**.

SYRTICUS, *a, um*, (*Συρτικός*). *Senec*. Syrtyski, tęczy się Syrtów, haków, mie-lizn morskich. || Piaseczysty, nieżyżny. — *a-ger*. *Sidon*. Nieżyżna rola.

SYRTIS, *is* i *idis*, *z.* (*Σύρτις*, od *σύνω*, włóczę). Miejsce piaseczyste na morzu, mie-lizna, na której osiadają okręty. *Syrtes Ge-tulac*. *Virg*. Haki, brody, mielizny Gietul-skie. *Syrtis inhospita*. *Ovid*. Niedostępna

morska mielizna. — *horrenda. Tibull.* — *incerta. Senec.* Bród straszny, niepewny. || *Syrtes. Propert.* Rzecz do wykonania niepodobne. || *Syrtes. Lucan.* Ziemia piaseczysta, nieplodna. || Przenosić. *Syrtes patri-monii. Cic.* Marnotrawca dziedzictwa.

SYRTITES, *ae, m.* Tyczący się Syrtów. *Syrtilites. Plin.* Drogi kamień znajdujący się w Syrtach.

SYROS, *i, m.* Ziemianka do chowania zboża (z *σῦρος*). *Farr.* Miotła. || Inni piszą *Syrus*.

SYRUS, *a, um, (Σύρος)*. Syryjski, ze Syrii, tyczący się Syrii. — *vina. Horat.* Wino Syryjskie. *Jam pridem Syrus in Tiberim defluxit. Juvenal.* Już dawno naród Syrów do Rzymu przeszedł. || *Syri, orum. Plin.* Naród Syryjski. || *Syrus. Plant.* Imię niewolnika rzymskiego. || Mianowicie Syryjczycy trudnili się noszeniem lektów w Rzymie. || *Syrus. Hygin.* Pies Akteona.

SYSTEMA, *ātis, n. (συστήμα)*. Systemat, spójnienie, skład, w umiejętnościach dowcipnie wynalezione rozłożenie. || *Mart. Capell.* Odnosi się do układu rodzajów wielu tonów muzycznych.

SYSTOLE, *es, z. (συστολή)*. *Diomed.* Pościć rytmotwórcza, gdzie zgłoska z przyrozdzenia długa skraca się, np. *tulerunt* zamiast *tulerunt*. || Zwiększenie się serca i naczyń.

SYSTYLOS, *i, (σύστυλος)*. *Filstruv.* Filarowanie oddalone jedno od drugich w stosunku ich grubości.

SYZYGLIA, *ae, z. (Συζυγία)*. *Tertull.* Złączenie. || *Serg. Grammat. in Donat.* Postać poetycka, gdzie wiele miar różnych wiersza w jedną się łączy.

T

T. Przed imionami znaczą *Titus*, np. *T. Livius. i. e. Titus Livius. Ti. Gracchus. Tiberius Gracchus.* || *Val. Maxi. SCtis T.* głoska zwykła się podpisywać na znak, że Trybunowie tak sądzą. || *Tr.* albo *tri. pl.* znaczy *tribunus plebis. Tr. mil. tribunus militum.*

TAAUTES, *ae, m.* *Farr.* Bóże Fenicki.

TABANUS, *i, m.* Bąk, giez, gzik, giez koński. *Farr. Plin.*

TABEFACIO, *eis, cci, actum, cēre*, (biern. *Tabefio, fis, factus sum, fieri*, (od *tabeo i facio*). *Solin.* Topnieć, rozpuszczać się, mówić o śniegach.

TABEFACIUS, *a, um. Ob. Tabefacio.*

TABELLA, *ae, z.* (zdrobn. od *tabula*) *i. q. tabula.* Deska, tarcica, dyl, tablica, mówiąc zmniejszającym sposobem, mała deszczka, dzmeczka, tabliczka. || Przenosić. *Pistor multiplices struit tabellas. Martialis.* Piekarz wielokrotnie układa placki. || *Ovid.* Wachlarzyk niewieści. || *Ovid.* Rodzaj gry. || *Cic.* Obrazek, malowidło. *Tabellae comicae. Plin.* Obrazki, na których byli wyrażeni aktorowie komedii. || *Ovid.* Tabliczka do pisania, pisanie, cedula. *Falsas signare tabellas. Juvenal.* Falszywie pieczętować testamenta. ||

Tabellae. Marti. Pisma, ceduły, cyrografy. *Tabellis obsignatis agere cum aliquo. Cic.* Za pomocą cyrografów pieczętowanych wieszdz z kim interes. || *Ovid. Tibull.* Tabliczka czyli wotywka malowana lub pisana, którą na ołtarzach wieszano. || *Plin.* Tabliczka do pisania dla dzieci. || *Tabellae. Ovid. Cic.* Tabliczki z rozmaitego drzewa, które zastępowały miejsce listów. || *Cic.* Tabliczka wotowa. *Dimittere tabellam. Senec.* Dawać wyrok. *Tabella consulem declaravit. Cic.* Wota ogłosiły konsulem. || *Tabella albo umbella i. q. tabernaculum seu umbraculum candidati, quod in Campo Martio tenebant, ubi convenirent, seque a sole et pluvia defenderent.*

TABELLARIUS, *a, um, (od tabella)*. Tabliczkowy, tyczący się tabliczki. *Lex tabellaria. Cic.* Prawo wotowania na tabliczkach nie przez głosy. || — *navis. Senec.* Okręt posłany z oznajmieniem, że się zbliża flota. — *Tabellarius, absol. Cic.* Kuryer, posłany z listami.

TABELLIO, *ōnis, m. (od tabella)*. *Cod. Theod.* Notaryusz, pisarz publiczny, nieco biegły w prawie, który pisał instrumenta kontraktów i testamentów. *Cod. Just. Ulpian. in Pandect.*

TABEO, *es, ūi, bēre, n. (od τίχω, Doric.,* zamiast *τίχω i. e. liquefacio*). Rozpuszczać się, topnieć, gnić, psuć się. *Tabuerant ceriae. Ovid.* Wosk stopniał. — *corpora. Id.* Ciała zgnily. || Przenosić. Słabieć, ustawać na siłach. *Corpora tabent. Ovid.* Słabiejają ciała. *Sale tabentes artus. Virg.* Słoną wodą morską zmoczone członki. *Ut senel Aemonio tabuit hospitio. Propert.* Skoro się raz Tessalskiej rozmawiał gospody.

TABERNA, *ae, z.* jest podobno zamiast *taberina*, właściwie ptlk. *taberinus* (przez skrócenie *tabernus*), *a, um, t. j.* złożony z desek, scil. domus, aedes, res cet., też od starożytnego słowa *taba*, t. j. deska, u innych *tabula* zamiast *tabulerna* z hebrajsk. *theba i. e. arca*, też omne *receptaculum, in quo res plures colliguntur*. Chata, chalupa, lepianka, buda, szopa, gdzie mieszkała, np. *pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas, regumque turres. Hor.* || Dom, mieszkanie. || Kram, sklep handlarzki. — *libraria. Marti.* Księgarnia. — *strutina. Tac.* Kram szewski. — *vinaria. Horat.* Winiarnia. — *diversoria. Plaut.* Karczma, austerya, dom zajezdny. — *lanionis. Liv.* Mięśne jatki. — *argentaria. Liv.* Sklep wekslarzki. — *unguentaria. Suet.* Sklep gdzie sprzedają olejki. *Tabernam exercere. Pompon. Pandect.* Szyknować. — *locare. Suet.* Szyknąć. || *Hadriae taberna. Catull.* Port Adryatycki, gdzie kupowano towary. || *Taberna. Ob. Officina.* || *Tabernae* tak zwane niektóre miasta, np. *Tabernae* nad Renem albo *Rhenanae. Tab. Penting. Tres Tabernae.* Miejsce albo miasto, miasteczko w *Lacium. Cic.*

TABERNACULARIUS albo TABERNA-

CLARIUS, *a, um, (od tabernaculum)*. Trudniący się namiotami; zład scil. *opifex*. Namiotnik, co robi namioty, np. *collegium tabernaculorum, Inscript. ap. Gruter.*

TABERNACULUM, *i, n. (od taberna)* niektóre substantiva na aculum od słów pochodzą, np. *habituaculum, miraculum etc.*, od słowa *taberna, are i. e. tabernam extruere albo in taberna esse etc.* *Cic.* Namiot, pawilon, buda, kuczka z chróstu sklecona. || *Capere tabernaculum. Cic.* Obracać miejsce do namiotu, np. *Nomades in tabernaculis viventes. Plin.*, *militare tabernaculum. Cic.*, *tabernaculum statuere. Nep.* || Przenosić, in una philosophia quasi tabernaculum vitae suae collocarunt. *Cic. t. j.* oddali się całkiem filozofii, poświęcili się.

TABERNARIUS, *a, um, (od taberna)*. Tyczący się chalupy albo budy, należący do nich, t. j. zatrudniający, np. — *blanditiac. Apul. t. j.* pospolite, tym podobne, zatem gminne, od pospólstwa, np. *concitator tabernariorum. Cic.* || Karczemy, tyczący się karczmy. *Apul.* || *Tabernarius scil. homo. Cic.* Kramarz.

TABERNOLA *i. q. tabernula. Ob. TABERNULA.*

TABERNULA, *ae, z. (zdrobn. od taberna)*. Mówiąc zmniejszającym sposobem. Chalupa, chalupka, lepianka, szalas. *Apul.* || Oberża, dom gościnny, karczma, gospoda, dom zajezdny. *Apul.* || Kram, buda, kramnica. *Apul.* || Pisz się też *tabernola*.

TABES, *is, z. (od tabeo, od τάρω s. τίχω i. e. liquefacio)*. Mówiąc o rzeczach i o ciałach. Topienie, rozpuszczenie czego, rozciek, likwor. || *Plin.* Ropa, otok, zepsucie krwi przez zgnilość. || *Cels.* Suchoty, niszczenie ciała. || — *oculorum. Tacit.* Zepsucia humorów ślepoty oczna. || *Tabes. Plin.* Usychanie drzew. || *Tabes soli. Id.* Nieżywność ziemi. || Przenosić. Zepsucie, zaraza, choroba. || *Ut quomodo vis morborum pretia menditibus, sic fori tabes pecuniam advocatis ferat. Tacit.* Jako choroby lekarzów, tak ta zagęszczonych spraw sądowa zaraza adwokatów pieniędzy. — *animi. Plin.* Zawiść. || *Tabes* w liezb. mnog., np. *internae tabes. Sil. Inne Edd. maja labes.*

TABESCO, *scis, būi, scēre, n. (inchoativ. od tabeo)*. Topnieć, rozpuszczać się. *Igni cera tabescens. Lueret.* W ogniu wosk topniejący. *Sul tabescit. Plin.* Sól rozpuszcza się. || Schnąć, niszczyć, słabieć. — *luctu. Lueret.* Schnąć od żalu. — *noctes. Id.* Ze się umniejsza noc. *Ubi ignis tabuit. Solin.* Gdy zgasł ogień. || Odnosi się do umysłu. *Assidue animum tabescere curis. Ovid.* Ustawicznie gryźć się troskami. *In calamitate tabescendum est. Cic.* W tym nieszczęściu do zgonu życia zostaje potrzeba. || *Tabescunt. Horat.* Niech się od zawiści dręczą. || *Bisque tuum decies non toto tabuit anno. Martialis. i. e. patrimonium absuntum est.*

TABIDOSUS, *a, um, (od tabidus, a, um)* *i. q. tabidus. Ob. TABIDUS.*

TABIDULUS, *a, um, (zdrobn. od tabidus, a, um) i. q. tabidus*, np. strawiony, wytrawiony, np. — *mors. Virg. Cic.*

TABIDUS, *a, um, (od tabes)*. Rozpuszczony, roztopiony. *In tabida nive. Liv.* W roztopionym śniegu. || Zgnily, zarażony, zepsuty. — *jeur. Senec.* Zgnila wątroba. || Przenosić. *Mens mihi tabida facta. Ovid.* Stał się słabym mój umysł. || Sprawujący suchoty. *Lentum et tabidum venenum. Tacit.* Zwolna niszcząca trucizna. *Tabida lues. Virg.* Zaraza.

TABIFICABILIS, *e, ptlk. (od tabifico, i. e. tabefacio, tabem facio, od tabes i facio)* zamiat *tabificus*, np. — *letum liberorum. Acc. ap. Non.*

TABIFICUS, *a, um, (od tabes i facio)* zamiast *tabem faciens etc.* *Luer.* Tający, topniejący. Wszystko to, co zwolna, powoli topi, rozpuszcza, przetrawia, strawia, wytrawia, pożera, niszczy, roztopia, rozpuszcza, plawi, np. *radii (solis) tabifici. Lueret. t. j.* topiące, rozpuszczające, *aer tabificus. Lucan. t. j.* zaraźliwy, przynoszący zarazę. || Gryzący, który psuje, do szczeru niszczy, np. *venenum lentum et tabificum. Suet. t. j.* zwolna, powoli zabijająca trucizna. || Przenosić, *tabificae perturbationes. Cic. t. j.* które niszczą, trawią.

TABIFLUUS, *a, um, (od tabes i fluo)* zamiast *tabe fluens*. Niekący, przechodzący, przemijający, np. *morbus tabifluus i. e. tabificus. Venant. Fort.*, np. *hospitium caducum cratis tabifluae. Prudent. i. e. corporis mortalis.*

TABIOSUS, *a, um, (od tabes)*. Ob. TABIDOSUS.

TABITUDO, *inis, z. (od tabes)* zamiast *tabes*. Suchoty, konsumpcja, wycieńczenie, tlenie, wyschłość, np. *longo morbo ad tabitudinem reductis. Plin.* Dawne Edd. *Elzevir* mają *habitudinem*.

TABLINUM, *i, n. (od tabulinus)*. *Fest.* Miejsce, gdzie tablice i pamiętniki chowane były. || *Apul.* Galeria obrazów. || *Farr.* Altana, sala letnia. Ob. *Tabulinum*.

TABLISSO (*Tabulisso*), *as, are, i. e. la-trunculis aut talis in tabula ludere. t. j.* grać w szachy. *Diomed. i. Putsch.*

TABUDA, *ae, z.* Rzeka w Gallii Belgickiej. || Też *Tabula. Ptolem.*

TABULA, *ae, z. t. j.* rzeka Skalda. Ob. TABUDA.

TABULA, *ae, z. (zdrobn. od taba, deska, deszczka, deszczulka z chaldej. daph, i. e. tabula albo z hebrajsk. ta i. e. cubiculum)*. Deska, tablica do grania, do pisania, do malowania albo do czego innego, deska do budowania, np. okrętu, np. *tabulam adripere de naufragio. Cic. t. j.* chwycić się deski w rozbiciu. || Tarcica, dyl, deska. || *Blacha. — acra. Fellegj.* — miedziana. || *Sen.* Szachownica albo warcabnica. || *Cic.* Obraz, malowidło. *Tabulae pictae. Id.* Obrazy. *E tabula pictos discere mundos. Propert.* Uczyć się z tablicy jeograficznej. *Me*

tabula sacer votiva paries indicat. Horat. Tablica zawieszona słubna na ścianie świadczy, że był rozbit na morzu. || *Plaut.* Pismo czyli tablica woskowa, na której pisało. || *Tabulae. Plaut. Cic.* Cyrografy, ceduły, obligi, księgi rachunkowe i t. d. || *Conferre tabulas. Cic.* Sporządzić księgi rachunkowe. || W lietyacyach. *Adest ad tabulas. Cic.* Stawa do lietyacy, to jest, do tablicy, gdzie były spisane rzeczy wystawione na publiczną sprzedaż. || *Tabulae. Id.* Przywileje, dyplomata, patenta. || *Tabula. Id.* Rozkaz pisany, ogłoszenie. *Tabulae aereae. Plin.* Tablice miedziane, na których ryte były publiczne ustawy. || *Cic.* Tablica wotowa. || *Laudare per tabulas. Aseon.* Dawać na piśmie zaletne świadectwa. || *Tabula. Juvenal.* Tablica, na której był napisany wyrok wygnania. || *Tabulae. Ovid. Marti.* Testamenty. || *Tabulae novae. Cic.* Nowe rachunkowe księgi po skasowaniu starych, gdzie dłużnikom stare darowano dług. || *Tabula. Pallad.* Miara, ilość pola albo roli. — *jugeratis. Id.* Miara morgu. || *Farr.* Miara pewnej ilości. || *Tabulae. Tertull.* Faldy, zmarszczki u sukni.

TABULAMENTUM, i, n. (od *tabulo, are*). *Front.* Dylowanie, spojenie deszczek. *Tabulamentis consternere. Id.* Tarciami pokładać, dylować jako podłogę.

TABULARIA. Ob. **TABULARIUS**.

TABULARIS, e, ptnk. (od *tabula*). Tycający się tablicy albo deski, podobny do tablicy albo do deski, należący do tablic, tablicowy, np. *tabularis aeris temperatura. Plin.*, i. e. *ad ducendas tenuis laminas instar tabularum*, t. j. tablica służąca do płacenia. || Ztąd *tabulare*, rzeczować. (podobno scil. *aes*) blacha, np. do tortur używana, rozpalona, ognista. || Ztąd *tabulae palati. Feget. de re vet.* t. j. podniebienie, mające kształt blachy.

TABULARIUS, a, um, (od *tabula*). Tycający się deski albo tablicy, trudniący się tem, należący do tego, tablicowy; ztąd *tabularium scil. aedificium. Cic.* Archiwum, kancelarya. || *Tabularius, scil. homo. Senec. Ulp.* Rachmistrz, kancelarzysza, archiwista. || *Tabularia, absol. Claud. ap. Non.* Archiwum. || *Tabularia, scil. res. Cod. Theod.* Rachmistrzostwo, kunszt rachmistrza, np. — *custos* zamiast *homo*, też *tabularius Inscrip. ap. Murat.* || *Tabularius. Ulpian in Pandect.* t. j. urzędowych papierów, aktów, rachunków archywarjusz, reistrator, prototaryjusz.

TABULATIM, psk. (od *tabula*). *Pallad.* Tablicami, rzędem, czworograniasto, rozdzielnie, mówiąc o winnicy, np. *maxime expedit genera vitium tabulatim disponi. Pallad.*, *tabulatim inserere. Id.* t. j. tablicami, nakształt tablic.

TABULATIO, ōnis, ż. (od *tabulo, are*). Pokładanie tarciami, deskami, futrowanie ścian, posadzka na ścianę, boazaryna, taffo-

wanie, np. *omnia publica lignea theatra tabulationes habent complures. Vitr.*

TABULATUM, i, n. (od *tabulo, are*). *Caes.* Podłoga, dło, pawiment, tarciami nakrycie. || *Virg. Plin.* Prześla galezi w drzewach, jako swierku, jedlinie. || Przenośnie. *Column.* Warsta, rzeczy warstami przekładane. || *Caes. Pietro.*

TABULATUS, a, um, (imsl. od *tabulo, are*). Tarciami pokładany. *Plin.* || Marszczony, faldowany. *Tertull.*

TABULINUM. Ob. **TABULINUS**.

TABULINUS albo **TABLINUS**, a, um, (od *tabula*, deska). Tarcieowy, deszczkowy. — *scil. aedificium. Farr. ap. Non.* Balkon, galerya, altana. || *Apul.* Galerya obrazów. || *Plin. Vitr.* Archiwum, kancelarya.

TABULO, as, avi, atum, are, (od *tabula*). Tarciami pokładać, dylować, pokrywać; ztąd *tabulatus*, a, um. Taffowany, tarciami pokryty albo pobity, np. *transitus tabulatus. Plin.*, też. *Column. Virg.* || *Tabulare. Tertull.* Wrząd albo rzędem stawiać, szykować, układać, faldować.

TABUM, i, n. i. q. *tabes*, (od *tabes*). *Virg.* Ropa, posoka, krew zgnila. || *Id.* Zaraza, trucizna, np. *corpora adfecta tabo. Liv.*, *infecti tabula tabo. Virg.*, *tabo munus imbutum. Hor.* || Ropa, otok, materya, jucha, nieczysta ciecz. *Cic. Ovid. Lividae carnes et expressum dentibus tabum. Quintil.* || Też *tabus*, i, mawiali starożytni. *Charis.*, też inni czytają *tabum fluentem vulneris. Sen.*, zamiast *tabem fluentis cet.*

TABURNUS, i, m. Góra we Włoszech między Samunium i Kampaniją, niedaleko *Caudium. Virg. Grat. Cynege.*, dziś *Taburo in Terra di Lavoro*.

TACAPE, es, ż. też **TACAPA**, orum. *Plin.* Miasto w Africe, niedaleko malej Syryi, bogate w żyzne pole. || *Tacapeensis ager. Id.* Takapeńska rola. || Też *Tacapae*, arum. *Antonin. Itiner.*

TACAPENSIS. Ob. **Tacape**.

TACEO, es, eūi, citum, cēre, (od *āxēō*, młeczający, imsl. od *āxēō*, młeczę). Nie mówić, młeczę. *Tace tu. Terent.* Młecz ty. *Tacere commissa arcana. Horat.* Nie wydawać powierzzonego sobie sekretu. — *vimen acanthi. Virg.* Nie mówić o narcyssie. || Biern. nieosob. *Tacitum est. Terent.* Przemłeczano. || Przenośnie. Młeczę, nie wydawać szelestu. *Cum tacet nox. Catull.* Gdy noc jest spokojna. *Tacens ventus. Marti.* Wiatr cichy. — *Ister. Id.* Zamarły Dunaj. *Tacentes loci. Tacit.* Pastynia || *Poetic. Blauditiae tacentes. Ovid.* Niech ustąpią pieszczoty, pochlebstwa. || *Tacenda. Horat.* Rzeczy niegodne pochwał. *Non tacenda. Marti.* Warte pochwał.

TACIBUNDUS, a, um, (od *taceo*) i. q. *tacens*. Młeczący. *Donat. in vita. Virg.*

TACITA (dea) (od *tacitus*, a, um). Bogini młecząca albo młeczenia, np. *sacra facit Tacitae; vix tamen ipsa tacet. Ovid.*

TACITE, psk. (od *tacitus*, a, um). Mł-

cząc, młeczkiem, w młeczeniu, młeczeniem, np. — *auscultare. Plaut.* — *rogare. Cic.* — *laudare. Plin.*, *aliquid tacite habere. Liv.*, *annus tacite labens. Ovid.*, *fluvius tacite peragens lene iter. Id.* || Skrycie, potajemnie, np. — *perire. Cic. Q.* — *occidi. Justin.* — *exponere rem. Val. Max.*

TACITO, w przyp. szóst. jako psk. i. q. *tacite*.

TACITULUS, a, um, (zdrobna. od *tacitus*, a, um) i. q. *tacitus*, mówiący zmniejszającym sposobem. *Farr. ap. Non.* Młeczący.

TACITURIO, is, ire, (desiderativ. od *tacitum*, supin. od *taceo*). Chcieć młeczę. *Sidon.*

TACITURNITAS, ātis, ż. (od *taciturnus*, a, um). Młkliwość, młeczenie, np. — *testium. Cic. Q.*, np. *nosti hominis taciturnitatem. Cic. t. j. młeczenie*. || Zamłeczenie, młeczatość, jako cnota, np. *opus est fide et taciturnitate. Terent.*

TACITURNULUS, a, um. Młeczący, np. — *mulier. Apul.* Młecząca niewiasta.

TACITURNUS, a, um, (od *tacitus*, a, um albo od *tacitum*, supin. od *taceo*) zamiast *taciturnus*, i. q. *tacitus*. Młeczący, niemówiący, np. — *obstinatio. Nep.* — *homo. Cic.* Niemówiący albo niewiele mówiący, np. *ingenium statua taciturnus. Hor.*; ztąd w ogólności cichy, spokojny, bez hałasu, bez wrzawy, np. — *ripa. Hor.*, *amnis taciturnus. Id. t. j. spokojnie płynąca rzeka*. || Zamłeczany, nieznajomy, niewiadomy, niegłośny, np. *lineas pasces taciturnus. Hor.* Albo nie wspomniona od nikogo, zostaniesz pastwą molów, mówiąc do swojej książki.

TACITUS, a, um, (od *taceo*). Młeczący, który młecz. *Tacitus tace modo. Plaut.* Który młeczysz, młecz teraz. *Nihil me tacitum delectare potest. Cic.* Nie mogą mnie bawić obrazy i posagi. || Miejsce ciche, spokojne. *Per tacitum nemus ire. Virg.* Idź przez Elizejskie lasy. — *mare. Senec.* Spokojne morze. — *quies. Id.* Noc, spoczynek nocy. *Aera per tacitum. Marti.* Przez spokojne powietrze. || Nakształt rzeczownika. *Per tacitum mundi. Lucan.* Przez lochy i miejsca podziemne. || Rzecz zamłeczana. *Non feres tacitum. Cic.* Nie dokażesz, ażeby młeczł, odpowiem. *Tenere aliquid tacitum. Id.* Mieć coś w sekrecie. || — *assensio. Cic.* Niesłowne przyzwolenie. || — *sensus. Cic.* Wrodzone uczucie. || Ztąd. *Tacita. Fet.* To, co wypływa z przyrodzenia rzeczy || Skryty, tajemny, sekretny. *Tacitum vivit sub pectore vulnus. Virg.* Skryta żyje w sereu rana. — *judicium. Cic.* Sąd potajemny. || Cichy. — *vox. Ovid.* Głos cichy.

TACTILIS, e, ptnk. (od *tango*). Dotkliwy, dotykałny, t. j. który się dotknąć może, np. *tactile nil nobis quod sit, contingere debet. Lucr.*

TACTIO, ōnis, ż. (od *tango*). Dotknięcie, tykanie się, styczność, stosunek, np. *tales sunt voluptates oculorum, tactionum, odo-*

rationum, saporum. Cic., *quid tibi nos tactio est? Plaut.* || Dotykanie, dotknięcie, uczucie, użucie. *Cic.*

TACTUS, us, m. (od *tango*) i. q. *tactio*. Dotykanie, dotknięcie, np. *chorda ad quemque tactum respondent. Cic.*, *coelum sub aspectum et tactum cadit. Cic.*, *laccessere asperum tactu leonem. Hor.*, *mala tactu vitpera. Virg.*, *abstinere tactu. Id.* || Wpływ, wpływanie, np. — *solis. Cic.* Wpływ słońca.

TACTUS, a, um, (od *tango*). Dotknięty. *Tacta sulphure. Ovid.* Ozieniona dymem siarki. || Dosięgnięty. *Et poenae tellus est mihi tacta meae. Id.* Istanąłem już na miejscu mojego wygnania. || *Farr.* Oblepiony czem. || Uderzony, rażony. *Tactae de caelo quercus. Virg.* Dęby od piorunu rażone. || Przenośnie. *A Crasso tactum est. Cic.* Pokrótce napomknął *Crassus. Tacta. Manil.* Rzeczy traktowane przez innych. *Probe tactus est. Plaut.* Dobrze jest oszukany. || Pobudzony. *Materno tacta dolore. Propert.* Matczynym dotknięciem żalem.

TAEDA albo **TEDA**, ae, ż. (od *daō*, pochodnia i *daō*, pałę). *Plin.* Rodzaj drzewa, które wydaje żywicę, jako sosna. || *Juvenal.* Przez zamianę. Deska okrętowa. || *Vitruv.* Łuczywo, pochodnia. || Gody weselne. *Taedas jungere. Stat.* Zenić się. *Sacrae conubia fallere taedas. Marti.* Cudzołóżyć. || *Lucret.* Katowskie narzędzie. || *Arnob.* Sądło, którego używano podczas ofiar. || *Theod.*, zamiast *taedae. Lucret.*

TAEDEO, es, dui, sum, dēre, (od *ādēō*). Tęsknić, mierzć się czem. *Taedet nos vitae. Cic.* Mierzi nas życie. *Taedet me sermonis tui. Terent.* Nudzi mnie twoja rozmowa, np. *taedebat scil. illum. Terent.*, *taedet me mentionis. Caecil. ap. Gell.*

TAEDESCO, scis, ēre, (inchoativ. od *taedo*). Czuć, użuć, poczuć obrzydzenie, obrzydliwość, ekliwość, tęsknić, mierzć się czem, używa się jako słowo nieosobiste, np. *taedescit t. j. jest w obrzydzeniu*, np. *quos taedescit impudicitiae. Minuc. Fel.*

TAEDIFER (TEDIFER), a, um, (od *taeda* i *fero*, zamiast *taedam ferens*). Niosący pochodnią, np. — *dea. Ovid. i. e. Ceres.*

TAEDIO, as, avi, atum, are, (od *taedium*). Tęsknić, mierzć się, czuć obrzydzenie. *Lamprid.*, *dabit tibi Deus cor taedians. Tertull.*, *animal taedians. Feget. de re vet.*

TAEDIOSE, psk. (od *taediosus*, a, um). Tęskliwie, obrzydliwie, z obrzydzeniem, z obrzydliwością, z przykrością, z nieprzyjemnością. *Apul.*

TAEDIOSUS, a, um, (od *taedium*). Pełen obrzydzenia, obrzydliwości, przykry, nieprzyjemny, obrzydliwy, np. *sarcina lucis. Firm.*

TAEDIUM, ii, n. (od *taedo*). Tęsknota, znudzenie, nasycecie, obmierzłość, obrzydzenie, obrzydliwość, uprzykrzenie, ekliwość, np. *taedium curarum fessus. Tac.* Tęsknotą trosk zwałony. *Taedio aliquem afficere. Id.* Nabawić kogo tęsknotą. *Movere*

taedium sui. Id. Stać się komu nieznosnym. || *Plin.* Wstręt, ohyda, ekliwość, mierzczka do czego. || *Przez zamianę. Plin.* To, co sprawuje wstręt, ohydę. *Taedia animalium. Id.* W ogólności to, co jest brzydkiem, ekliwem, obrzydliwym, paskudnym, plugawym, np. *vetustas oleo taedium adfert. Plin.*

TAEDULUS, *a, um*, (od *taedet*). Brzydki, ekliwy, obrzydliwy, paskudny, plugawy. *Fest.*, który powiada: *Taedulum antiqui interdum pro fastidioso, interdum, quod omnibus taedio esset, ponere soliti sunt.*

TAENARIDES, *ae, m.* (*Taivariðes*). Z Tenarum, należący do Tenarum, Tenarijski, Lacedemoński, np. *Tollere Taenarides cet. Ovid.*, i. e. *Hyacinthus*.

TAENARIS, *idis, ż.* (*Taivariðis*). Z Tenarum, należąca do Tenarum; ztąd zwana Helena *Tenaris soror* (*Castoris*). *Ovid. Taenaris femina. Id.*

TAENARIUM, *i, q.* *Tenarum*. Ob. *Tenarius*.

TAENARIUS, *a, um*, (*Taivariðios*). Tenarski, spartański, lakonński. *Tenarius fulta columnis domus. Plin.* Dom na filarach z zielonego lacedemońskiego marmuru. — *deus. Propert.* Neptun, który miał kościół w Tenarze. — *marita. Ovid.* Helena, żona Menelausa lacedemońskiego. — *vallis. Id.* Piekła, do których są wejścia z Tenaru. — *civrus. Claudii.* Wóz Plutona. || *Plin.* Tenarska purpura. || — *insula. Hygin.* Przylądek tenarski.

TAENARUS albo **TAENAROS**, *n, i, z.* *ITAE-NARUM* albo **TENARON**, *i, n.* (*Taivarov*, *Taivarov*). Góra i przylądek Peloponezu w Lakonii, teraz *Capo Matapan*, gdzie był kościół Neptuna i wejście do piekła wedle powieści poetów. || *Piekła. Horrida Taenari sedes. Horat.* Straszne Tenaru piekła. || *Ti-bull.* Przewyborny marmur zielony.

TAENIA, *ae, ż.* (*taivía*). *Virg. Marti.* Binda, przepaska, zwiazka, tkanica, nakszalt wieńca do przewiązywania włosów służąca. || *Caccil. ap. Fest.* Binda do przewiązywania rąk, albo zwiazka, którą przewiązywali umarłych Grecy. || *Atti.* Feston dla ozdoby podwojów. || *Plin.* Prega na papierze nakszalt przepaski. || *Taeniae candicantis freti. Id.* Znaki spienione na morzu ukrytych pod wodą piasków i brodwin. || *Vitr.* Stórz, listwa nade drzwiami, oknami wedle doryckiego porządku. || *Plin.* Ryba morska długa i cienka. || *Arnob.* Rozciąganie trzew podczas ofiar. *Taenia (Tenia) longa* albo *Taeniolonga* (*Taiviolonga. Ptolem.*) Miasto w Maurytanii Tingitanskiej. || Tasiemiec, robak kiszkowy soliter zwany.

TAENIENSIS, *e, ptnk.* (od *taenia*). Tycejący się rodzaju purpury, np. — *genus purpurarum. Plin.*

TAENIOLA, *ae, ż.* (zdrobn. od *taenia*). Wstęga, wstążka jedwabna, binda, zwiazka, obwiązka, mówiąc zmniejszającym sposobem wstążeczka, mała zwiazka, np. ra-

dix (brassicae) tribus algae taeniolis pangatur. Colum. t. j. jakoby trzema małymi wstążeczkami.

TAEPOCON, *adpellarunt Graeci genus scribendi deorsum versus, ut nunc dextrorsum scribimus. Fest.*

TAESUM *est*, czas przeszły dokonany, od *taedet*. Ob. **TAEDEO**.

TAETER, **TAETRE**, **TAETRO**, *are etc.* Ob. *Teter. Tetre etc.*

TAGASTE albo **TAGESTE**, *es, ż.* Miasto w Numidii, miejsce urodzenia s. Augustina. *Antonin. itiner.* || *Tagastensis, e, ptnk.* Należący do tego miasta, np. *municeps Tagastensis, Augustin. Confess., oppidum Tagastense t. j.* miasto *Tageste. Plin.*

TAGAX, *acis, m.* (od *tago*). *Lucil. ap. Fest.* Smyk, rzeźmieszek, porwacz, złodziej, filut. *Paul. ex Festo* powiada: *Tagax furunculus a tangendo dictus.*

TAGENA, *orum.* Rodzaj ryby. *Plaut.*

TAGES, *etis, i, ae, m.* albo *is, m.* Chłopiec, syn albo wnuk Jowisza, który nauczył Etrusków sztuki wieszczbiarskiej. || *Tageticus, a, um. Carmi. ap. Macrobi.* Tycejący się tego Geniusza. *Cic. Ovid. Lucan. Serv. ad Virg. Isidor. Fulgent. Fest.* W przyp. czwartym *Tagen. Ovid.* Wtę *Tages, ae* trafiać, jak *Tages, is*. || *Tages* w księgach etruskich zowie się Geniusz; ztąd *Tegeticus, a, um.* Tycejący się tego Geniuszu, należący do niego, np. — *sacra. Garmin. ap. Macrobi.*

TEGESTE, **TEGESTENSIS**. Ob. **TEGASTE**.

TEGESTICUS, *a, um.* Ob. *Tages*.

TAGO, *is, teligi, tactum, ere*, (zamiast *tango*). Dotykać się, dotknąć się czego, ruszyć, naruszyć, tykać się, np. *asam (i. e. aram) Junonis ne tagito, si taget etc. Gell., si me tagis. Plaut.* || *Taxis* zamiast *teligeris*, np. *ne meum taxeris libellum. Farr. ap. Non.*

TAGUS, *i, m.* Znacomita rzeka w Hiszpanii i w Portugalii dziś *Tejo* zwana. *Liv. Mela. Plin.* Sławna rzeka ze względu złoto piasku, który ma w sobie. *Plin. Ovid.*

TALAIIONIDES, *ae, m.* (*Talaivionidēs*). *Stat. Syn Talausa Adrast.* || *Ovid.* Talaus, syn Bianta.

TALARIA, *ae, ż.* Miasto w Sicilii. *Steph. Bizant.* || *Talariensis, e. Plin.* Należący do tego miasta.

TALARIS, *e, (od talus).* *Cic.* Kostkowy, od kostek nożnych. — *tunica. Id.* Suknia długa do kostek. || *Talaria, scil. calcamenta, vincula. Virg.* Skrzydła u nóg Merkuryusza. || *Talaria, absol. Senec.* Części kostkowe nogi. || *Talaria induere. Cic.* Gotować się do ucieczki. || *Kraj szaty okolo kostek nożnych. Aura refert oblata citis talaria plantis. Ovid.* Pływa suknia od wiatru okolo kostek nożnych. || — *ludus. Quintil.* Gra kostek.

TALARIUS, *a, um, (od talus).* *Cic.* Kutowy, kosterski. — *ludus. Cic.* Gra kutów, kosterstwo. || — *lex. Plaut.* Prawo kosterskie.

TALASSIO, *ōnis, ż.* **TALASSIUS**, *ii, i*

TALASSUS, *i, m.* *Liv.* Głos weselny, który się u Rzymian wydawał, gdy oblubienica w dom oblubienicy wchodziła, hymen, pieśń weselna.

TALAUS. Ob. **TALAIIONIDES**.

TALCUM, *i, n.* Mineral talki zwany.

TALĒA, *ae, ż.* (*θάλλω*, kwitnąć). *Plin.* Latorośl do sadzenia. || *Farr.* Krótka gałąź do sadzenia. || — *ferrea. Caes.* Moneta brytańska. || *Caes.* Samolówka. || *Vitr.* Zwora, spona drewniana dla ukrzepienia muru.

TALENTARIUS, *a, um, (od talentum).* Talentowy, od talentu, sześćdziesiąt funtów wazący, np. *ballista talentaria. Sisen. ap. Non.* t. j. sześćdziesiąt funtów zawierający w sobie.

TALENTUM, *i, n. (τάλαντον).* *Senec. Farr.* Talent czyli waga sześćdziesiąt przywien waząca, tudzież summa pieniędzy, tyleż przywien zawierająca; grzywna sto drachm zawiera, drachma prawie ma wagę funta; funt równa się denarowi rzymskiemu. A tak talent był wartości sześć tysięcy drachm. || *Virg.* Waga. || *Talentum majus*, albo *magnum. Prisci.* Rodzaj attyckiego talentu, który osmdziesiąt przywien zawierał.

TALĒOLA, *ae, ż.* (zdrobn. od *talea*) i. q. *talea*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Zraz, latorośl, latorośl do szczepienia w pnaki, np. *complures taleolas terrae mandaverunt. Colum.*

TALĒA, *ae, ż.* Łupina od cebuli. *Fest.* || *Talla. Lucil. ap. Non.* || Miasto. Ob. *Tallia*.

TALĒO, *ōnis, (od talis, e).* Równa nagroda, wynagrodzenie, odpłata, oddanie wet zawet, wzajemność, odpowiedź, odpowiadanie, na złą stronę, oko za oko, ząb za ząb, np. *si quis membrum rupit, — talione cognatus ulciscitur. Cato. ap. Prisci., sine talione. Martialis. t. j.* bezkarnie. || *Talio, r. m. Tertull.*

TALĒPEDO, *as, are, (od talus i pedo, are, t. j.* idź, chodź). Właściwie stawami, przegubami chodzić; ztąd chwiać się, ruchać się, wahać się, kiwać się, np. *talipedare antiqui dicebant pro vacillare pedibus lassitudine, quod trahat pedes, ut talis videatur insistere; ztąd talipedans. Lucet. t. j.* latający, włóczący nogi.

TALIS, *e, ptnk.* (od *tam i alis*, np. *jaki regalis, aequalis* zamiast *aeque — alis* albo od *τηλίκος*, taki). Taki, taka, takie, takiego rodzaju. *Tale nihil metuens. Ovid.* Nie się takiego nielekając. *Cum esset talis, qualem te esse video. Cic.* Gdyby był takim, jakim cie bydz widzę. || Często się kładzie zamiast *tantus. Pro tali facinore. Caes.* Za tak wielki występki. *Talem virum. Nep.* Tak godnego męża. *Haud equidem tali me dignor honore. Virg.* Nie jestem zaiste godzien tak wielkiej czci. *Non tali tempore. Id.* Nie w tak nieszcześliwym czasie. || Ma po sobie pomocniki *ac, atque, ut, qui. Talem te esse oportet, qui cet. Cic.* Takim bydz powinieś, który. || Czasem się kładzie zamiast za-

imka *hic, haec, hoc. Tali modo. Nep.* Tym sposobem. *Talis conditio. Id.* Ten warunek, np. *si tale faxis. Plaut. i. e.* *hoc* zamiast *tale quid.*

TALISCUNQUE, **TALECUNQUE**, (od *talis i cunque*) zamiast *talis*. *Taki. Priap. Ob. Talis.*

TALITER, *psk.* (od *talis, e*). Tak, takim sposobem, rodzajem. *Plin. Pallad. Taliter exuta est etc. i. e.* *ut — ita. Martialis.*

TALITRUM, *i, (od talus, nam olim videtur — talus non modo de pedum, sed etiam manuum ossiculis usurpatum).* Szczudlek, lepiec szczutek, szczutka. *Vulnerare talitro. Suet.* Szczutką ranić.

TALLA, *ae, ż.* (od *θάλλω*, zielenieć). Cebulna lupina. *Lucil. ap. Non.* Ob. **TALIA**.

TALPA, *ae, ż. i m.* (od *θάλλω*, kopieć). Kret, który ryje ziemię, np. *talpae capti oculis. Virg., talpae obrutae terra. Plin.*

TALPANUS, *a, um, np. — vitis. Plin.* Rodzaj winnych jagod czarnych.

TALPINUS, *a, um, (od talpa).* Kretowy, od kreta, np. *talpinum animal. Cassiodor. t. j.* kret, zwierzątko.

TALUS, *i, m.* (od *ταλάω*, niosę). *Plin.* Rut, kość w nodze bydląt. || Rut do grania. *Talis ludere. Plin.* Grać w kostki. *Nec regna vini sortire talis. Horat.* Królem biesiadnym przez los nie będziesz obranym. || *Cels.* Kostka nad piętą u nogi. || *Przez zamianę. Pięta. Et talos a vertice pulcher ad imos. Horat.* Iz nóg do głowy nadobny. || *Przenośnie. Securus, cadat, an recto stet fabula talo. Horat.* Czy komieczna rzecz jego utrzymuje się lub upada na scenie, on się o to bynajmniej nie troszczy.

TALUS albo **TALOS**, *i, Talus in Sabiorum nominibus praenominis loco videtur fuisse. Fest. t. j.* wyraz używany w Sabińskim języku zamiast przedimion. || *Talos* albo *Talus (Τάλως).* Perdix syn siostry sławnego Dedala. *Apollod.* || Jeden z panów Turnusa. *Virg.*

TAM, *psk.* (od *τὰν* dorieck. zamiast *τὴν* scil. *ταῖς i. e.* *ad eam rationem*). Tak dalece, tak bardzo, tak. *Tam necessario tempore. Caes.* W tak potrzebnym czasie. *Tam valde. Cic.* Tak bardzo, tyle. || Kładzie się ze stop. *trzec. Tam maxime tutus est. Sall.* Tak bardzo jest bezpieczny. || *Zestop. drug. Tam magis. Virg.* Tęm bardziej. || Ze słowami zdrobn. *Tam ob parvulam rem. Terent.* Dla tak malej rzeczy. || Ma po sobie pomocniki *atque, quasi; tudzież qui, zamiast ut. Tam consimile est atque ego. Plaut.* Równie mnie jest podobny. || *Tamne?* zamiast *adeone? Fest.* || *Tez tame* zamiast *tam. Fest.*

TAMA, *ae, ż.* (od *ταμῖν*, rozcinąć, krajać albo zamiast *tamea, quia genus est tumoris*). Rodzaj puchliny, nabrzmienia. *Lucil. ap. Fest. Festus* albo *Paul. ex Festo* powiada: *tama dicitur, cum labore vias sanguinis in crura descendit et tumorem facit, t. j.* nabrzmienie albo ociekłość nóg od długiego chodzenia.

TAMARICE, es, ż. inaczey myrice (αμρίκη) zwana i. q. tamarix. Tamaryszek, krzewina. *Plin.*

TAMARICUM, i. Ob. **TAMARICE**.

TAMARICUS, i, i. q. tamarix. Tamaryszek. *Pallad.*

TAMARIX, icis, ż. Tamaryszek, tamaryzkowy krzew. *Lucan.* || W liczbie mnog. tamariabus. *Colum.*

TAMDE. Ob. **TAM**.

TAMDIU albo częściej **TAM DIU**, (od tam i diu). Tak długo. *Tam diu requiesco. Cic.* Tak długo spoczywam. || Rządzi pomocnikami quoad, dum, quam, donec. *Tamdiu laudabitur, dum cet. Cic.* Tak długo będzie chwalony, póki. || *Tamdiu*, zamiast ut. *Pallad.*

TAME w wierszach zamiast *Tam*, np. *Tame in carmine (scil. Saliari) positum est pro tam. Fest. Ob. Tam.*

TAMEN, psk. (od tam). *Cic.* Jednak, wszakże, acz, przynajmniej. || Kładzie się z nihilominus. *Et tamen nihilominus. Cic.* I niemniej jednak. || *Tamen ne*. Pyta się i nalegając. *Tamennepatiemini. Cic.* Czy będziecie cierpieć. || *Si tamen. Ovid.* Jeśli tylko. || *Tamen*, zamiast *quamquam. Terent.* || *Tamen*, zamiast *tandem. Propert. Ovid.*

TAMENETSI albo **TAMEN ETSI**, (od tamen i etsi). Lubo, chociaż, acz, aczkolwiek, choć. *Plaut. Ter. Sall. Tamen etsi, scripsi, tamen. Cic.*

TAMESA. Ob. **TAMESIS**.

TAMESIS albo **THAMESIS**, is. Tamiza, rzeka w Anglii. *Caes.* || Też *Tamēsa*, ac. *Tac.*

TAMETSI. Lubo, chociaż, choć, np. *tametsi viciisse debeo, tamen cet. Cic.* też *Plaut. Terent.* || Chociaż, lubo, acz, t. j. jednak, przecie, atoli, jednak, wszelako, np. *tametsi quae est ista laudatio? Cic., tametsi video. Cic.* t. j. przecie, atoli, jednak.

TAMIACUS, a, um, (od *tamietior* albo *taetior*, skarb, fisk). Należący do cesarskiego fisku albo do kamery, np. *praedia tamiaca. Cod. Justin.* t. j. kameralne folwarki, dobra królewskie, królewsczyzna, *tamiacus scil. colonus. Ibid.* Poddany dóbr królewskich, królewsczyzna, *fundus Tamiaci juris. Ibid.*

TAMINIUS, a, um, np.—*uva. Plin.* Rodzaj dzikiej winnej jagody. *Celsus loco cit.* powiada: *uva Tamini* zwana też inaczey *Staphis agria. Plin.*

TAMNUS, i. Rodzaj dzikiej winnicy. *Plin.*

TANAGER albo **TANAGRUS**, (Tanagros), i. Rzeki w Lukanii w przyp. drug. *Tanagri. Virg. Paulin. Nol., ad Tanagrum. Auton. itiner.*

TANAGRA, ae, ż. *Liv.* Miasto w Beocyi. || *Tanagraeus*, a, um. *Cic.* Tyczący się miasta Tanagry.

TANAGRUS albo **TANAGROS**. Ob. **TANAGER**.

TANAIS, is, też *idis (Taváis, idos. Strabo.)* Rzeki Don. *Mela. Plin. Hor. Ovid.,*

np.—*nivalis. Virg.* Rzeki granicząca między Azją i Europą. *Mela. Plin.* || Czasem się zowie *Silis. Plin.* || Zowie się też miasto w ujściu tej rzeki *Tanais. Ptolem. Plin.*, który powiada: *Oppidum in Tanais quoque ostio fuit, podobno gdzie dziś miasto Azów.* || Rzeki *Tanais. Curt. Amian.* || *Cis Taurum montem usque ad Tanaim amnem. Liv.* || Jeden z pańów Turnusa. *Virg.*

TANAITES albo **TANAITA**, ae, m. (*Taváites*). Mieszkańcy nad Donem. *Plin. Amian.*

TANAITICUS, a, um, (*Taváiticos*). Tyczący się rzeki Donu, tam znajdujący się, należący do rzeki Donu, doński, np. *tibi militat omnis Caucasus et Seythicae potior Tanaiteus undae. Sidon.*

TANARUS, i. Rzeki w Ligurii. *Plin.*, dziś *Tanaro*.

TANDEM, psk. (podobno od *tamen* i *demum. Foss.*) Nakoniec, naostatek. *Tandem vulneribus defessi. Caes.* Naostatek zwyciężeni ranami. || Łączy się z *aliquando* dla mocniejszego wyrażenia rzeczy. *Tandem aliquando. Cic.* Riedyz, tedy, nakoniec. || Kładzie się z *denique. Apul.* || Często się wyraża pytając i nalegając. *Quae quousque tandem, patiemini, fortissimi viri. Sall.* Pókiż cierpieć będziecie najwaleczniejsi mężowie? *Quonam tandem modo? Cic.* Jakimże naostatek sposobem?

TANGENS, tis, m. (*linea*). Linia styczna, styczniwa.

TANGIBILIS, e, ptuk. (od *tango*). *Lactant.* Dotkliwy, dotykalny, który się dotykać może, np. *ea, quae visibilia sunt oculis et tangibilia manu. Lactant., corpus igitur et tangibile et visibile est. Id.*

TANFANA, ae. Bóstwo, bożek albo bogini Marsów (*Marsorum*), narodów Niemieckich, którzy mieli świątynię, np. *templumque Tanfana vocabant. Tac.*

TANGO, gis, tetigi, tactum, góre, (od *tango* od *tygō s. tygōwō*, dotykam, dotykam się). Dotykać się czego albo kogo. *Geni terram tangere. Cic.* Dotykać się kolanem ziemi.—*saporem. Ovid.* Rosztować. || Wstąpić, nawiedzić.—*gressu loca. Senec.* Zwiedzić miejsca. *Non tangenda rates transiliunt vada. Horat.* Nietykane łodzie przebywają brody.—*portus. Virg.* Przybydź do portów. || Skrapiać.—*aqua. Ovid.* Skropić wodą.—*olivo oculos. Persi.* Nasmarować oczy oliwą. || *Tangere aliquem. Plaut.* Zgwałcić niewiastę. || *Cic.* Kradzież, brać, łupić, zdziierać. || Bydź przyległym. *Haec civitas Rhenum tangit. Caes.* To miasto jest przyległe Renowi. || Bić, uderzać.—*chordas. Ovid.* Grać na stronach. || *Tetigit culteum clanculum. Plaut.* Milczkiem wychylił kielich. || Przenosić. Wzruszyć, pomieszać umysł. *Mentem mortalia tangunt. Virg.* Ludzi ludzkie nędze wzruszają. *Si vestri nulla cura tangit. Liv.* Jeśli to was nie nie obchodzi. *Tangor. Ovid.* Zmuszony jestem temu wierzyć. || Oszukać. *Tuam tangam patrem. Plaut.*

Oszukam twojego ojca. || *Ovid.* Zaczęć co. || Krótko co mówić, napomknąć. *Leviter unum quodque tangam. Cic.* Pokrótce o każdej rzeczy powiem. || *Tangere. Terent.* Szezytać kogo słowy. || *Taxin* zamiast *tetigerim*, np. *taxis* zamiast *tetigeris. Varr. ap. Non. Ob. Tago.*

TANGOMENAS (przyp. czwart.), np. *tangomenas fucimus. Petron.* Inni czytają *tango menas (tęgōw mōnas)* t. j. pijmy, bankietujmy.

TANIACAE, arum, scil. partes, t. j. części podłużne wieprzowego mięsa, np. *zebra. Varr. Si lectio et explicatio certa.* Inni czytają *Tanacae. Scaliger teniacae*, więc i. q. *oblongae offae.*

TANIS, is. Miasto w Egypcie. *Ptolem.* Zwane w Biblii *Zaan. in Psalm.* Zład *Tanites, ae, (Tavites).* Należący do tego miasta, np.—*nomos. t. j. dystrykt. Plin.* || *Taniteus, a, um, (Taviteus).* Należący do tego miasta, np.—*ostium Nili, t. j. ujście Nilu. Id.*

TANNINUM, i, n. Pićwiastek ściągający.

TANOS, i, m. Rodzaj drogiego kamienia. *Plin.*

TANQUAM albo **TAM QUAM**, psk. (od *tam* i *quam*). Jakby. *Tanquam serpens e latibulis. Cic.* Jakby wąż z kryjówek. || Łączy się z pomocnik. *Sic, item, ita*, przed albo po: *sic tanquam. Cic.* Tak, jakby. || Tędzież z *si* ze słowami. *Tanquam si tua res agatur. Cic.* Jakby o twój tu chodziło interes. || Z przyrostkiem *met*, dla mocniejszego wyrażenia rzeczy, aniżeli wysłowić można. *Tanquammet. Plaut.* Jakby mnie. || *Tanquam*, zamiast *quasi vero. Liv.*

TANTALEUS, a, um, (*Tavtalios*). *Propert.* Tyczący się *Tantala*. || *Tantaleus, i. (Tavtalios).* *Id.* *Tantal.*

TANTALEUS (rzeczow. i ptuk.), *Tantalicus, Tantalides, Tantalus.* Ob. **TANTALUS**.

TANTALUM, i, n. **COLOMBIUM**, i, n. Kruszcze *tantal* zwany.

TANTALUS i **TANTALOS**, i, m. (*Tavtalos*). *Hygin.* *Ovid.* *Tantal*, syn *Jowisza*, ojciec *Pelops* i *Nioby*, dziad *Atrousa* i *Tyesty*, pradziad *Agamemnona* i *Menelausa*, król *Frygijski* i *Argiwów*. || *Tantaleus* zamiast *Tantalus. Propert.* || *Tantalicus, a, um, i. q. Tantalus.* *Tantalowy*, np.—*reges. Sen.* || *Tantalides, ae, m. (Tavtalides).* Syn, wnuk *Tantala* albo pochodzący od *Tantala. Ovid.* || *Tantalus idis i idos, ż. (Tavtalis), Tantalowy; zład scil. femina.* Córka albo wnuczka albo pochodząca od *Tantala*, np. tak zwana *Niobe. Ovid. Sen. Stat.* || *scil. urbs. (pólis Tavtalis).* Miasto w *Lydi*. *Plin.*

TANTI, w przyp. drug. (od *tantus*), domysła. *praetii*, łączy się ze słowami oznaczającymi wartość jakiej rzeczy. *Fruentum tanti fuit, quanti iste aestimavit. Cic.* Tyle zboża było, ile on oceń. || *Aliquid esse tanti. Caes.* Tyle cenić, czyli tyle bydź godnym, dla czego by się co zdarzyć miało.

TANTIDEM, (od *tantusdem*), domysła. *praetii. Tantidem frumentum emerunt, quanti, cet. Cic.* Za tyle zboża kupili, ile i t. d.

TANTILLUS, a, um, i. q. *tantulus*, (zdrob. od *tantus*). Tyluczki, tak mały, np.—*puer. Terent., tantilla tanta verba fundit. Plaut., t. j. tak mała kobieta, niewiasta, haud tantillo minus. Plaut. t. j. niemniej, np.—loci ubi cet. Id., tantillum dementiae. Catull.*

TANTISPER, psk. (od *tantum* jak *paulisper* etc.) Tak długo, w tak długim czasie, np. *ut tibi esset tantisper, dum culeus compararetur. Cic.* || Trochę czasu. *Terent.* || Ma po sobie *dum* i *quoad*; używa się też i bez tych pomocników. || *Liv.* Tymczasem. || Tak długo, t. j. tymczasem, np. *tantisper hoc magni aestimo. Cic.* || W chwili, w momencie, np. *tantisper impediō a dolore. Cic.*

TANTO (w przyp. szóst.) Jako przysłówek, łączy się ze stopn. drug. *Tanto major vis. Plin.* Tym większa siła. *Tanto pulchrior. Justin.* Tym piękniejszy. || *Tanto melior. Plaut.* Wyraz pochwalający. || Kładzie się ze słowami oznaczającymi porównanie. *Tanto praestitit ceteros, quanto, cet. Nep.* Tyle innych celował, ile. || Ze stop. trzeci. *Tanto pessimus omnium poeta, cet. Catull.* Tym najgorszy ze wszystkich poetów.

TANTOPERE albo właściwie *trafañej TANTO OPERE* (właściwie są dwa słowa *tanto opere*). Z tak wielką pracą, fatygą, zatem tak bardzo, np. *tantopere desiderabam. Cic., quod tantopere didicisti. Cic.* || *Tantopere* zamiast *quantopere. Cic. Terent. Cur tantopere extimueras? Plaut.* Czego się tak bardzo uląkłeś? *Si tantopere vultis. Terent.* Jeśli tak bardzo chcecie. || Też *opere tanto. Plaut.*

TANTULUS, a, um, (zdrobn. od *tantus*, a, um) i. q. *tantillus*. Tyluczki, tak mały, np.—*causa. Cic.—epistola. Id., tantulum granum fici. Id.* || *Tantulum* w r. nijak., np. *non modo tantum, sed ne tantulum quidem cet. Cic.*; zład *tantulo*, psk. *Cic.*, też *tantulum morae. Cic.*

TANTUM, psk. (od *tantus*, a, um). Tyle, tak bardzo, kładzie się ze słowami. *Id autem tantum abest ab officio. Cic.* To bowiem tyle jest dalekiem od powinności. || Z przymiotnikami kładzie się zamiast *tam. Nec tantum dulcia. Virg.* Nie tak słodkie. || Zamiast *adeo* z następującem ut. *Tantum auctoritate ejus motus est. Nep.* Tyle powaga jego jest wzruszony. || *Tantum non. Liv.* Prawie, że nie. || *Tantum quod. Cic.* Ledwie.

TANTUMDEM ob. **TANTUSDEM**.

TANTUMMODO albo **TANTUM MODO**, psk. (*tantum* i *modo*). *Cic.* Tylko. || *Sall.* Byle tylko, gdyby tylko. || *Tantummodo* zamiast *dummodo. Attic. in Epist. Cic.*

TANTUNDEM w rodz. nijak., od *tantusdem*. Ob. **TANTUSDEM**.

TANTUS, *a, um*, (podobno od *tam* jak *quantus* od *quam* albo od *τόσος*, *i. e. tantus*. *Foss.*) Tyli, taki, tak wielki. *Tantis afficere gaudiis*. *Plaut.* Tak wielką nabawić radością. — *labor*. *Cic.* Tak wielka praca. || Kładzie się z następującym *ut*, albo *qui*. *Non fuit tantus homo, ut, cet.* *Cic.* Nie był takim człowiekiem, ażeby. *Nulla est tanta vis, quae, cet.* *Id.* Nie masz tak wielkiej siły, która by. || Z przyp. drug. *Tantus ille ventorum*. *Plin.* Tak wielki wiatr. || *Tantum*, jako rzeczownik. *Praesidii tantum est*. *Caes.* Mały garnizon. || *In tantum*. *Virg.* Tak bardzo, tak dalece. || *Tantum est*. *Terent.* Tyle, nie więcej. || *Tanti*. *Plaut.* Tyle. || *Tez tantus* używa się ze stopn. trzec. *z tantum*, np. *Marius quantum bello optimus, tantum pace pessimus*. *Fellej.*

TANTUSDEM, **TANTADEM**, **TANTUMDEM** albo **TANTUNDEM** (z *tantus* i *idem*, *idem*). Równie tyli. *Tantumdem est periculum*. *Plaut.* Tyleż niebezpieczeństwa. || Prawie się używa, mówiąc o pieniądzech, nakosztach rzeczownika. *Tantumdem argenti*. *Plaut.* Taka ilość pieniędzy. || *Tantumdem viae est*. *Cic.* Tyle jest drogi. *Ego tantumdem scio, quantum tu*. *Plaut.* Ja tyle wiem, ile ty. || *Zamiat tantum*. *Quae ausa sum tantumdem dolui aggredi*. *Plaut.* Ja com odważyła się knuć tak wielką zdradę. || *Tez* pisze się *tantumdem*.

TANUS, *i*. Rodzaj rośliny. *Plin.* || *Tanos*. Kamień drogi. *Ob. Tanos*.

TAOS, *m*. (od *ταῖς*, paw). Rodzaj drogiego kamienia, np. *Taos pavoni est similis*. *Plin.* t. j. podobny do pawiego ogona.

TAPANTA, po grecku *τάπαντα* t. j. wszystko, np. *in coelum abiit et Trimalchionis tapanta*. *Petron.* t. j. jego żona, *Fac totum*, która sama jedna rzadzi domem.

TAPES, *etis*, *m*. **TAPETES**, *is*, *n*. i **TAPETUM**, *i*, *n*. Obicie, opona, kobierzec z różnych kolorów służący do pokrycia ścian, stołu, kanap, łóżka, podłogi, deka na konia. *Instratos ostro alipedes, pietisque tapetis*. *Virg.* Konie na których wiszą drogocne szkarlaty i różnobarwne kobierce.

TAPHIAE insulae. *Ob. TAPHUS*.

TAPHIAS, *adis*. *Ob. TAPHUS*.

TAPHIUS, *a, um*. *Ob. TAPHUS*.

TAPHIUSIUS, *a, um*. *Ob. TAPHUS*.

TAPHUS albo **TAPHOS**, *i*. (*Τάφος*). *Strabo*. Miasto niedaleko Akarnanii. || *Taphius*, *a, um*. — *insulae*. *Plin.* Wyspy przy Akarnanii. || *Taphii*. *Id.* Mieszkańcy tych wysp. || *Taphiusus*, *a, um*. — *lapis*. *Plin.* Kamień orli. || *Taphiusa*. *Ob. Taphus*.

TAPINOMA, *ätis*, *n*. (*ταπεινομα*). Nikczemny, podły wyraz, expressya, wysłowienie. *Sidon*.

TAPINOPHRÖNESIS, *is*, *z*. (*ταπεινοφροσύνη*). Nikczemny, podły sposób myślenia. *Tertull.*

TAPINÖSIS, *is*, (*ταπεινότης*). Uniżenie, upokorzenie, poniżenie, upodlenie; ztąd nikczemny opis, opisanie. *Serv. ad Virg.*

TAPROBANE, *es, z*. Wielka wyspa Indijska, która nie jest dobrze znana. *Ovid. Meta. Solin.* || *Tez Taprobana*. *Apul.*

TAPULLUS, *a, um*, np. — *lex. i. e. conivalis*. *Lucil. ap. Fest.* t. j. biesiadne prawo. **TARANDUS**, *i, m*. Rodzaj czworonożnego zwierza w Seytii, nakształt wielkiego wolu z głową podobną do jelenia. *Plin.*, podobno jest Ren, zwierze.

TARANIS, *is, m*. Tak zwany Jowisz u Gallów. *Lucan.*

TARATANTARA. *Serv. ad Virg.* Wyrz, który oznacza dźwięk trąby w Enniuszu, np. *attuba terribilem sonitum taratantara dixit*. *Ibid.* — *procul aere canoro*. *Serv. ad Virg.*

TARBELLI, *orum*. Naród w Akwitani. *Caes. Plin.* || *Ztąd Tarbellus*, *a, um*. Należący do Tarbellów, Tarbelski, np. *Tarbella Pyrene i. e. montes Pyrenaei*. *Tibull.* || *Tarbellius*, *a, um*. Należący do tego, Tarbelski, np. *Tarbellius aequor*. *Lucan.* || *Tarbellicus*, *a, um*. Tarbelski. *Lucan.* || *Tarbella civitas*. *Fib. Sequ. in Atur.*

TARDA (*avis*) podobno Drop, ptak.

TARDABILIS, *e, ptnk.* (od *tardo*, *are*). Powolny, nie rychły, oporny, czyniący nie rychłm, np. — *rigor*. *Tertull. de anima*.

TARDE, *psk.* (od *tardus*, *a, um*). Powolnie, nierychło, t. j. nie prędko, np. — *navigare*. *Cic.*, *oliva tarde crescens*. *Virg.*, *tarde cyathos mihi*. — *das*. *Plaut.*, *tardius ingrediuntur*. *Cic.*, *tardissime judicatur*. *Cic.* || Powolnie, t. j. niewczesnie, późno, np. — *vesperi*; *quid necesse est tarde?* *Cic.*, *tardissime perferuntur*. *Id.*

TARDESCO, *seis, seere*, (od *tardus*, *a, um*). Stawać się powolnym, nierychłym, np. *tardescit lingua, madet mens*. *Lucret.*

TARDIGEMULUS, *a, um*, (od *tarde* i *gemulus* jest od *gemo*). Powoli wzdychający, np. *tardigenulo senio oppressus*. *Laev. ap. Gell.* || *Inni czytają tardigenulo* (od *genu*) *i. e. tardigrado* albo *tardigenulo*.

TARDIGENULUS, *a, um*. *Ob. TARDIGEMULUS*.

TARDIGRADUS, *a, um*, (od *tarde* i *gradior*). Powoli kroczący, stąpający, powoli chodzący. *Paen. ap. Cic.*

TARDILOQUUS, *a, um*, (od *tardus* i *loquor*). Powoli mówiący, np. *tardiloquum te esse jubeo*. *Sen.*

TARDIPES, *edis, r*. wspóln. (od *tardus* i *pes*). Powolne, nie rychłe nogi mający, powolnie chodzący, ztąd kulawy, chromy, np. *deus tardipes*. *Catull.* || *Też* po prostu *Tardipes*. *Colum. i. e. Fulcanus* t. j. kulawy Wulkan.

TARDITAS, *ätis, z*. (od *tardus*, *a, um*). Powolność, nierychłość, np. — *pedum*. *Cic.*, *propter tarditatem sententiarum*. *Cic.* t. j. w wotowaniu, *bello adferre tarditatem et moram*. *Id.*, *tarditas et procrastinatio in rebus gerendis*. *Cic.* t. j. nierychłość, zwleknięcie, młotnienie, *tarditas aurium*. *Plin.* t. j. ciężkość słuchu. || *Przenośnie*, niezgrabność, tępość, np. — *ingenui*. *Cic. Quintil.*

— *animi*. *Id.* Głupstwo albo rzecz zpowinowacana z głupstwem. *Opinio tarditatis*. *Id.* Nierozsądne mniemanie. || *W ogólności*, ospałość, ospałość, opieszłość, np. — *hominum*. *Cic.*

TARDITIES, *ei, z*. (od *tardus*, *a, um*) *i. q. tarditas*, np. *multa amittuntur tarditie et socordia*. *Acc. ap. Non.*

TARDITUDO, *inis, z*. (od *tardus*, *a, um*) *i. q. tarditas*. *Plaut.*, np. *atque eccos se-gnes somno et tarditudine*. *Acc. ap. Non.* t. j. ospałych.

TARDO, *as, avi, atum, are*, (od *tardus*, *a, um*). *Cic.* Opóźniać, zwlekać, zatrzymywać, pomalu co czynić. — *impetum hostium*. *Caes.* Wstrzymać zapędy nieprzyjaciół. || *Cic.* Przewlekając, odkładać.

TARDOR, *oris, m*. (od *tardus*, *a, um*) zamiast *tarditas*, np. — *versum*. *Farr. ap. Non.*

TARDUS, *a, um*, (podobno od *βραδύς* *i. e. tardus, segnis*). Leniwy, gnuśny, ociężały, powolny, nierychły, nieskwapliwy. *Tardior ad descendum*. *Cic.* Nieco leniwy do nauczania się. *Tarda fati lingua*. *Senec.* Zająkliwy język. *Tardis flexibus errat Min-cius*. *Virg.* Leniwie plynie rzeka Minceus. *Tardi menses*. *Id.* Letnie miesiące dla długości dni. — *noctes*. *Servi.* Długie zimowe noce. || *Zrzym.* czwart. *Tardus fugae*. *Val. Flacc.* Niepochoptny do ucieczki. || *Przez zamiane*. *Tarda podagra*. *Horat.* Leniwa podagra. — *senectus*. *Tibull.* Opieszala starość. || *Odnosi się do umysłu i dowcipu i znaczy tępy, niepojętny*. *Tardus es*. *Terent.* Głupim jesteś. — *ingenium*. *Cic.* Tępy dowcip. || *Tardus sapor*. *Virg.* Smak którego trudno dociec. || *Odnosi się do stylu*. *Principia tarda dicendi*. *Cic.* Nierozsądne prawidła wymowy. — *pronunciatio*. *Quintil.* Nieco opieszale wysłowienie.

TARENTINUS, *a, um*. *Ob. TARENTUM*.

TARENTULA, *ae, z*. (*Ταργαντή ἀράχνη*). Tarantula, rodzaj pajaków.

TARENTUM, *i, n* i **TARENTUS**, *i, z*. *Ovid. Sil.* Miasto we Włoszech nad odnogą Tarentyńską. || *Tarentinus*, *a, um*. *Farr.* Tyczący się Tarentu, np. — *pira*. *Colum.* — *porrum*. *Id.* — *nux*. *Id.* — *cupressus*. *Cato.* — *purpura*. *Plin.* — *venenum*. *Hor.* Tarentini equites. *Liv.* t. j. lekka kawaleria. — *portus*. *Liv.*

TARMES, *etis, m*. (*Foss.* od *τέταρα*, czas przeszł. od *τεταρ* *i. e. tero, adtero*). Robak w drzewie, czerw, drewniak, czerw drewny, świdyryk. *Plaut. Vitr.*

TARNE, *es, z*. *Plin.* Źródło w Lidyi. || *Strabo*. Miasto w Lidyi.

TARPEJANUS, *a, um*, (od *Tarpejus mons*). Tyczący się Tarpejskiej góry, tam się znajdujący, pochodzący od niej, Tarpejski, np. — *haedus*. *Apic.*

TARPEJUS, *a, um*. Nazwanie, nazwa rodziny rzymskiej. *Ovid.* Tyczący się Tarpei dziedzicy rzymskiej, córki Tarpeja za czasów Romulusa. || *Farr.* Od niej tak nazwa-

na Tarpejska góra. || *Tarpejus pater*. *Propert.* Jowisz Kapitolski. — *dei*. *Lucan.* Junona, Minerva, Apollo, czezeni na kapitolskiej górze. — *aula*. *Marti.* Kościół kapitolski. *Tarpeiae frondis honos*. *Id.* Wienie, który dawano zwycięzcy podczas i-grzysk kapitolskich. || *Tarpeja pudicitia*. *Propert.* Dziewiectwo Tarpei.

TARQUINII, *orum*. Miasto w Etrurii. *Liv.*

TARQUINIENSIS, *e, ptnk.* Tyczący się Tarkwiniów miasta w Etrurii. *Liv.*

TARQUINIUS, *a, um*. *Liv.* Należący do rodziny Tarkwiniuszów, z których dwaj panowali w Rzymie.

TARQUITIUS, *a, um*. Nazwa rodziny rzymskiej. || *Ptnk.* Tarkwiciuszowy. || *Rzeczow.* Tarkwiciusz. *Macrob. Laetant. Ammian.*, np. *Tarquitius Priscus*. *Tac.*

TARRACINA TERRAC., *ae, z*. i **TARRACINAE TERR.**, *arum*, (*Ταργανία*). *Strabo*. Miasto w Lacjum, niegdys nazwane Anxur. || *Tarracinensis*, *e. Sall.* Tyczący się Tarracyny. || *Tarracinenses*. *Tacit.* Mieszkańcy Tarracyny. *Cic. Plin.*

TARRACO, *onis, z*. *Liv.* Miasto w Hiszpanii Tarrakońskiej. || *Tarraconensis*, *e. Marti.* Tarrakoński, tyczący się Tarrakony. || *Tarraconensis*. *Coel.* Mieszkańcy Tarrakony.

TARSOS albo **TARSUS**, *i*. *Ob. TARSUS*.

TARSUS albo **TARSOS**, *i, z*. (*Ταρός*, stopa nożna). *Plin.* Miasto w Cylicyi. || *Tarsensis*, *e. Colum.* Należący do Tarsu. || *Tarsenses*. *Cic.* Mieszkańcy Tarsu.

TARTAREUS, *a, um*, (od *Tartarus*). Piekielny, tyczący się piekieł. — *custos*. *Virg.* Cerber. — *rex*. *Claudiam*. Pluton, bożek piekieł. — *sarores*. *Virg.* Furiy. — *antrum*. *Lucan.* Piekiła. — *reges*. *Ovid.* Cienie piekieł. *Tartarei regina barathri*. *Stat.* Tysyfona. — *volucres*. *Val. Flacc.* Harpije. || *Przenośnie*. *Tartarea vox*. *Virg.* Głos straszny albo silny.

TARTARINUS, *a, um*, (od *Tartarus*) zamiast *Tartareus*, albo zamiast *horribilis, terribilis*. Straszny, straszliwy. *Enn. ap. Fest.*, np. *a Tartaro, qui locus est apud inferos*. *Ibid.*

TARTARUS albo **TARTAROS**, *i, m*. (*Τάρταρος*). **TARTARA**, *orum, n*. *Hygin.* Syn powietrza i ziemi, ojciec Gigantów. || *Miejsce piekieł*. *Tartara nigra*. *Ovid.* Czarne piekiła. — *tenebrasa*. *Id.* — *ciemne*. — *inania*. *Id.* Bezielne miejsca piekieł. || *Pater tartarus*. *Val. Flacc.* Pluton. || *Tacit.* Rzeka Weronńska. || *Plin.* Jedno z ujść Padu.

TARTESSIACUS, **TARTESSIS**, **TARTESIUS**. *Ob. TARTESSUS*.

TARTESSUS albo **TARTESSOS**, *i, z*. (*Ταρτησός*). *Mela*. Miasto w Hiszpanii betyckiej. || *Tartessus*, *a, um*. *Ovid.* Należący do tego miasta. || *Tartessii*. *Plin.* Mieszkańcy tego miasta. || *Tartessiacus*, *a, um*. *Colum.* Tyczący się Tartessu miasta. || *Tartessis*, *idis, z*. (*Ταρτησίδης*). *Colum.* Tarteska, należąca do Tartesu.

TARTRAS, *tis*, m. Winian, sól złożona z jakiegokolwiek zasady i kwasu winnego.

TARVISIUM, *ii*, n. albo TARVISUS, *i*, ż. (*Ταργισιον. Preop.*) Miasto Weneckie nad rzeką Syllim, teraz miasto *Trevizo*. || *Tarvisanus* i *Tarvisianus*, *a*, um. *Inser.* Tyczący się miasta Tarwizu.

TARUM, *i*, n. Drzewo aloesowe. *Plin.*

TARUS, *i*. Rzeka w wyższych Włoszech w Gallii z tej strony Padu.

TARUSATES, *ium*. *Caes.* Naród w Gallii Akwitańskiej.

TASCONIUM, *ii*, n. *Plin.* Gлина biała do robienia tyglów.

TASIS, *is*, (*τάσις*) *i. e.* intensio. Ciągłe nateżenie głosu, np. *est autem intensio, quam dicimus tasin in qua vox persistit ac perseverat. Martian. Cap.*

TAT! *Plaut.* Ach! ej! wykrzyknik radości, np. *tat! equis est. Id.*

TATA, *ae*, m. (od *τάτα* albo *τέτα*, słowo jakim dzieci zwykli starych nazywać. *Foss.*) Ojciec, tata, tatuś, tatanio. *Farr. ap. Non.*, np. *et matrem vocent mammam, patrem tatam. Ibid.* || Ojciec, piastun, karmiciel, żywiciel dzieci, np. *mammam atque tatas habet Afr. Martialis. tatas suo bene merent. Inscript. ap. Gruter.*

TATAE! jest podobno nasze ach! ach! albo ej! wykrzyknik radości. *Plaut.*

TATIANUS, *a*, um. Tyczący się Tacjusza, należący do Tacjusza. *Fest.*

TATIENSIS, *e*, plnk. Tyczący się Tacjusza, Tacjuszowy. || *Tacienses*, *ium*. *Farr.* Jedna ze trzech centurij jazdy ludu rzymskiego za panowania Romulusa, tak nazwana od króla Sabinów T. Tacjusza.

TATIENSIS, *e*, plnk. od *Titus Tattius* tak zwany, Tacjenski, np. *Tatienses* zwana centuria jeźdźców za czasów Romulusa, od króla Sabinów tak zwana, właściwie z Sabinów pochodząca. Podług innych tribus rzymskiego narodu. *Aur. Vict.*, inaczej *Titiensis*. Ob. *Tytiensis*.

TATIES zamiast *Tacienses*. *Farr.* Ob. *TATIENSIS*.

TATIUS, *ii*. *Tit. Tatius*. Król Sabinów. *Liv. Proper. Ovid.*

TATTA, *ae*, ż. Jezioro we Frygii wielkiej. || *Tattaeus*, *a*, um. Tyczący się jeziora Tatty. — *sal. Plin.* Sól z Tatejskiego jeziora.

TATTAEUS, *a*, um. Ob. *TATTA*.

TATULA, *ae*, m. (zdrobn. od *Tata*). *Inser.* Ojciec, karmiciel.

TAULANTH, *orum*. *Mela. Plin.* Naród w Greckiej Ilirii, których miasto Dyrrhachium i Apollonia.

TAURA, *ae*, ż. (od *taurus*). *Farr.* Krowa jalowa.

TAUREUS, *a*, um. (od *taurus*). *Ovid.* Wołowy, bykowy, od byka. — *terga. Virg.* Tarcza ze skóry wołowej. *Ferunt taurea terga manus. Fest.* Biją w bębuyn zrobione z byczej skóry. || *Taurca*, *ae. Juven.* Bicz ze skóry wołowej.

TAURI, *orum*, (*Ταῦροι*). *Plin.* Taurowie, naród Seytyjski, gdzie dziś Chersones Taurycy. || *Tauricus*, *a*, um. *Id.* Taurycy, tyczący się Taurów narodów Seytyi Europejskiej, od których nazwany Chersones Taurycy, teraz Krymea. *Mela. Ovid.*; ztąd *Tauricus*, *a*, um. Tauricki, np. *chersonesus* albo *chersonesus Taurica. Plin.* t. j. Krim, albo krymska Tartarya. — *terra. Ovid. Taurici i. q. Tauri. Mela.* Mieszkańcy Krimu.

TAURICORNIS, *e*, (od *taurus* i *cornu*). *Prudent.* Wołowe rogi mający. — *tonans. Id.* Jowisz.

TAURICUS, *a*, um. Ob. *TAURI*.

TAURIFER, *ra*, rum, (od *taurus* i *fero*). *Lucan.* Żywiący wołów. — *campi. Id.* Pola przydatne na pastwiska dla wołów.

TAURIFORMIS, *e*, (od *taurus* i *forma*). *Horat.* Mający kształt byka.

TAURIGENUS, *a*, um, (od *taurus* i *gigno*, zamiast *genitus tauro*, albo *genus tauri*). Zplodzony z byka, np. *taurigeno semine ortum an humano? Aec. ap. Macrobi.*

TAURILIS, *e*, (od *taurus*). *Taurilia*, scil. solennia albo ludi taurii. *Liv.* Igrzyska rzymskie.

TAURINAS, *atis*, (od *Taurini*). *Auct. p. neg. in Constanti.* Należący do Turyngu, z Turyngu, np. *Taurinates campi. Ibid.*

TAURINI, *orum*. *Liv.* Mieszkańcy Piemontu.

TAURINUS, *a*, um, (od *taurus*). *Virg.* Bykowy, wołowy. — *fel. Plin.* Zółc wołowa.

|| *Sil.* Piemontski.

TAURISCI, *orum*. *Plin.* Naród w Pannonii. || *Tauriscus*, *a*, um. *Id.* Tyczący się tego narodu.

TAURIUS, *a*, um, (od *taurus*). — *Ludi. Liv.* Igrzyska rzymskie.

TAUROBOLIOR, *atus sum, ari. Lamprid.* Zabijając byków na ofiarę Cybeli.

TAUROBOLIUM albo TAURÖPOLIUM, *ii*, n. *Inser.* Zabijanie byków na ofiarę Cybeli.

TAURÖBOLIUS. Ob. *TAUROBOLIOR*.

TAURÖPOLIUM, *ii*, n. (*ταυροπόλιον*). Tak zwany kościół Dyany, kościół w Macedonii. *Liv.*

TAURÖBÖLUS albo TAURÖPÖLUS, *i*, m. *Salmas.* Ofiarnik albo kapłan od ofiar Cybeli.

TAUROMENITANUS albo TAUROMINITANUS, *a*, um. *Sil.* Należący do Tauromenium miasta w Sycylii.

TAUROMENIUM albo TAUROMINIUM, *ii*, n. (*Ταυρομένιον*). Miasto w Sicilii. *Cic. Mela. Plin.*

TAURÖLUS, *i*, m. (zdrobn. od *taurus*) *i. q. taurus*. Byk, mówiące zmniejszającym sposobem byczek. *Petron.*

TAURUS, *i*, m. (*ταῦρος*). *Farr.* Byk, wół. || *Virg.* Wół. || *Ovid.* Wół miedziany Falarysa, narzędzie męczarni. || *Plin.* Rodzaj płaszka. || *Quintil.* Korzeń drzewny. || *Plin.* Jelonek, robak. || *Fest.* Część zwierzęca, która jest między pośladkiem a moszną. ||

Plin. Góra największa w Azji. || *Hygin.* Znak niebieski między baranem a bliźniętami.

TAUTOLOGIA, *ae*, ż. (*ταυτολογία*). *Quint.* Powtarzanie jednej rzeczy przez coraz inne wyrazy, np. *Quem si fata virum servant, si vescitur aura Aetherea, neque adhuc crudelibus occupat umbris. Virg. Martian. Cap.*

TAX. Wyraz utworzony przez Plauta, który znaczy plask, klask od bicia. *Tax, tax tergo meo erit. Plaut.* Będzie klask, plask po grzbiecie moim.

TAXA, *ae*, ż. *Taxa. Ulpian. in Pandect.* || Rodzaj ogrodowego lauru. *Plin.*

TAXATIO, *ōnis*, ż. (od *taxo*, *are*). *Plin.* *Taxa*, cena. *Hoc super omni taxationem est. Plin.* To nie ma ceny. || *Mod. Iet.* Warunek ugody, testamentu, kontraktów.

TAXATOR, *ōris*, m. (od *taxo*, *are*). *Fest.* Szczypacz, albo który łyżę kogo.

TAXATUS, *a*, um, (od *taxo*). *Suet.* Taxowany, ceniony.

TAXEA, *ae*, (wyraz Gallów). *Afran.* Słonna.

TAXEÖTA, *ae*, m. (*ταξέωτης*, *i. e.* adparitor officialis, t. j. urzędnik, oficyant. *Cod. Justin.*

TAXEUS, *a*, um, (od *taxus*). *Stat.* Cisowy, od cisu drzewa.

TAXICUS, *a*, um, (od *taxus*). *Plin.* Cisowy.

TAXILLUS, *i*, m. *i. q. talus*. Kuł, kostka do grania. *Pompon. ap. Prisc. Vitr.*

TAXIM, *psk.* (od *tango*). Dotknięciem, dotykając; ztąd pomału, zwolna, powoli, z lekka, nieznacznie. *Farr. ap. Non. Pompon. Ibid. Lucil.* || *Taxim* słowo zamiast *tetigerim*, też *taxis*, np. *ne meum taxis librum. Farr. ap. Non.*

TAXIS, *is*, ż. (*τάξις*, porządek). Operacja ręczna, którą się przepukliny odkładają.

TAXO, *as, avi, atum, are*, (od *tango* albo *tango*). *Pressius et crebrius tango. Macrobi.* Częściej i wyraźniej dotykając się czego. || Przenośnie. *Suet.* Ohmawiać, cenizować. || *Plin.* Cenić, taxować, szacować. || Przenośnie. *Tanti quodque malum est, quanti illud taxavimus. Senec.* Niezależnie jest w miarę naszych wyobrażeń. || Zakłóć, kłóć w co, ganić, przysądzać, naganiać, np. *sic taxat Augustum. Suet.*

TAXONOMIA, *ae*, ż. (*τάξις, νόμος*, prawo). Część botaniki zawierająca sposoby klasyfikowania roślin.

TAXUS, *i*, ż. *Virg.* Cis, drzewo podobne do jodły. || Przez zamianę. *Sil. Włocznia.*

TAYGETUS, *i*, m. (*Ταίγετον, ὄρος. Strabo.*) Góra w Lakonii, niedaleko Sparty. *Cic. Liv. Virg. Plin. Lucan.* || W licz. mnog. *Taggeta. Virg. Stat. scil. juga.*

TE

TE, czwarty i szósty przyp. (od *tu*). Ciebic, tobą. Tudzież przyrzecznia zgłoskowane z siebie nieznacząca, dodawszy do wyrazów *tu* i *te* nadaje im mocy, np. *tute fecisti. Tu* sam a nie ktoś inny zrobił. *Tute*

TOM II.

seis. Cic. Ty sam wiesz. *Nisi quid tibi in tute auxilii est, absumptus es. Plaut.* Gdybys w sobie samym nie miał pomocy, zginalbys.

TEANUM, *i*, n. (*Τέανον*). Podwójne miasto we Włoszech, ztąd *geminum Teanum. Paulin. Nol. i. e. Sidicinum et Apulum.* || *Teanum Sidicinum* w Kampanii. *Cic. Liv.* || *Teanum Apulum. Cic.* Miasto w Apulii; ztąd *Teaensis*, *e*, np. *ex Apulia Teanenses. Liv.* t. j. mieszkańcy. *Inscript. ap. Gruter.* też *Teani. Plin.* || Piszę się też *Theanum, Theanensis*.

TEBA, *ae*, ż. *Farr.* Pagórek, tak nazwany od Pelasgów z Grecji przybyłych do Sabinów, jak Warro powiada: *Nam in lingua priscæ et in Graecia Aeoles Beotii sine adflatu vocant colles Tebas et in Sabinis quo e Graecia venerunt Pelasgi, etiam nunc ita dicunt.*

TECHNA, *ae*, ż. (*τέχνη*). Kunszt, sztuka. || *Terent.* Zdrada, podstęp, fortel. *Falli te sinas technis. Id.* Dajesz się oszukać przez fortel.

TECHNICUS, *a*, um, (*τεχνικός*). *Quintil.* Kunsztowy, od kunsztu, sztuczny, np. *praecepta technicorum. Id.*, scil. scriptorum *i. e. eorum, qui regulas artis tradiderunt.*

TECHNOPAEGNIUM albo TECHNOPAEGNIUM, *ii*, n. (*τεχνοπαιγνιον*). Gra sztuczna, tytuł wiersza Anzoniusza Idyllów.

TECOLITHOS, *i*, m. (*τεκόλιθος*, od *τήκω*, roztopiam, i *λίθος*, kamień). *Plin.* Kamień tak nazwany gąbką, że się znajduje w gąbce, pomocny na kamień chorobę. || *Id.* Kamień nakształt pestki oliwnej.

TECTE, *psk.* (od *tectus*, *a*, um). Przykryty, nakryty, ukryty sposobem; ztąd kryjomo, potajemnie t. j. nie publicznie, niejawnie, np. — *dare. Cic.*, *tectus cupit. Ovid.*, *tectus optat. Tibull.* || Bezpiecznie, ostrożnie, przeczornie, bacznie, np. *nec satis tecte declinat impetum. Cic.*

TECTONICUS, *a*, um, (*τεκτονικός*). Tyczący się budowy, np. — *forma. Auson.* t. j. kształt, model budowy.

TECTOR, *ōris*, m. (od *tecto*, *texi* etc.) Pokrywacz np. dachów, albo tynkarz, co tynkuje ściany. *Farr. Vitr.*, np. *villa tua, quam neque pictor, neque tector vidit unquam. Farr.*

TECTORIOLUM, *i*, n. (zdrobn. od *tectorium*) *i. q. tectorium*, mówiące zmniejszającym sposobem, np. *bella tectoriola. Cic.*

TECTORIOLUM. Ob. *TECTORIUS*.

TECTORIUS, *a*, um, (od *tecto*, *texi* etc.) Do pokrycia służący, należący, np. *panícula tectoria. Plaut.* t. j. trzcinnik do pokrycia dachu. || *Cic.* Tynkowy, od tynku, należący do tynku, tyczący się tynku. *Tectorium scil. opus. Id.* Tynk, polepa. *Penicula tectoria. Plaut.* Pęczel mularski. || *Tectorium absol. Plin.* Gips, wapno, z którego się polepa robi. || Przenośnie. *Pictae tectoria linguae. Persi.* Pochlebne a zdradliwe wyrazy. || *Cato.* Nakrywka.

TECTOSAGES, um, (od *Tectosax*). *Plin. Mela*. Naród w Gallii Narbońskiej.

TECTULUM, i, n. (zdrobn. od *tectum*) i. q. *tectum*. Dach, mówiąc zmniejszającym sposobem, daszek, dom, domek. *Hieron.*

TECTUM, i, n. (od *tego*). *Cic.* Dach. || Przez zamianę. Dom. *Tectis juvenes succedite nostris. Virg.* Wstap młodzieńcy do naszych domów. *Claudere aliquem in tectis solidis. Ovid.* Zamknąć kogo w więzieniu.

TECTURA, ae, z. (od *tego*). Pokrycie, nakrycie. || Tynk, polepa z gipsu, z wapna, np. — *parietis. Pallad.* — *parietum. Id.*

TECTUS, a, um, (imsl. od *tego*, *ēre*). Pokryty. *Bestiae aliae coris tectae sunt, aliae villis vestitae. Cic.* Zwierzęta jedne są skórą pokryte, drugie odziane welną. *Tectus vagina ensis. Horat.* Miecz schowany w pochwach. *Montis cacumen tectum nubibus. Lucan.* Szczyt góry mgłą okryty. || *Tectae, scil. oves. Farr.* Owce tarentyńskie dla delikatnej welny oszyte w skóry. || *Tectae naves. Liv.* Pokryte nawy. || Przenośnie. Skryty, tajemny, ciemny. *Sermo verbus tectus. Cic.* Mowa zawikłana słowy. — *amor. Ovid.* Skryta miłość. || Ostrożny, baczny. *Quis tectior illo? Cic.* Któż ostrożniejszy nadeń? || *Terent.* Zatajony.

TECTUM i. e. eum te. Ob. TU.

TED zamiast *te*, np. *tollam ego ted in collum atque intro hinc auferam. Plaut.*

TEDA, TEDIFER. Ob. TAEDA, TAEDIFER.

TEDIGNILOQUIDES, wyraz utworzony przez *Planta*, zamiast *te digna loquens*.

TEGEA, ae, z. albo TEGEE, es, z. (*Tēgēn*). *Plin.* Miasto Arkadyi w Peloponezie. || *Stat.* Arkadya. || *Tegaeus* i *Tegēus*, a, um, (*Tēgēios*). Tyczący się Arkadyi. *Tegea parens. Ovid.* Karmenia Ewandra matka. — *voluer.* *Stat.* Merkuryusz Arkadyjski. || *Tegaeus*, a, um. *Stat.* Tyczący się miasta Tegei. || *Tegeātis, idis, z. (Tēgēas).* *Sil.* Należąca do miasta Tegei, Arkadyjka.

TEGES, ētis, z. (od *tego*). Mata, rogoża, pokład, np. z trzciny, z sitowia, *quae fiunt de cannabi, lino, junco, palma, scirpo, ut funes, restes, tegetes. Farr.*, np. *cannae tegetes. Colum.*, też *Juvenal. Martian.*

TEGETICULA, ae, z. i. q. *teges*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Małe nakrycie, mata, rogożka, np. *cannabina. Farr. Colum. Martiāl.*

TEGICULUM, i, n. (od *tego*) i. q. *tegeticula* albo *teges*, np. *qoguoov tegiculum dicunt Graeci, quo insernitur pavimentum. Donat.* ad *Terent.* Pokrycie podłogi.

TEGILE. Ob. TEGILIS.

TEGILIS, e, ptik. (od *tego*). Służący do pokrycia; ztąd *Tegile*. Pokrycie, przydziewek, okrycie, np. *exiguo tegili pubem injecti. Apul.*

TEGILLUM, i, n. (zdrobn. od *tegulum*, od *tego*, *ēre*). Nakrycie, przydziewek, pokrycie, mówiąc zmniejszającym sposobem.

Plaut. Farr. ap. Non. Przykrycie, zasłona głowy. *Id. Ibid.*

TEGIMEN albo TEGUMEN i przez skrót. *Tegmen, inis, n.* (od *tego*). Wszystko to, co służy do pokrycia, przydziewku, przykrycia, zasłony. || *Tegimen. Ovid.*, np. *tegimen capillis. Tac.* t. j. kapelus, *detraherat tegimen capitis. Id.* || *Tegumen. Liv. Colum. Ovid.* || *Tegmen. Liv. Ovid.*, też *sub tegmine coeli. Cic.*, *Tityre tu patulae recubans sub tegmine fagi. Virg.*, *tegmina pedum. Colum.* t. j. po naszymu ponozochy. || Nakrycie, np. *omne tegiminis officium. Ovid.* Pancerze, szyszaki, tarcze. *Tegmina capitum. Virg.* Przyłbice. *Tegmen. Val. Flac.* Tarcza. *Tegmen immane leonis. Virg.* Ogromna lwia skóra. *Tegmine dempto. Lucret.* Odjawszy ciału. *Tegmina. Val. Flac.* Suknie. — *plantae. Id.* Trzewiki. — *surae. Catull.* Nagolenice. *Tegmen capillis. Ovid.* Czapka, kapelus. *Tegmina. Id.* Łupiny. *Tegmen. Stat.* Dach, dom.

TEGIMENTUM albo TEGUMENTUM i przez skrót. *Tegumentum, i, n.* (od *tego*). Wszystko to, co służy do pokrycia, przydziewku, przykrycia. *Caes. Cic.* || Przenośnie, np. *tegumentum aetati meae. Plaut.* t. j. obrona, opieka, zasłona, tarcza.

TEGMEN, TEGMENTUM. Ob. TEGIMEN, TEGIMENTUM.

TEGO, gis, texti, tectum, gēre, (od *στῆγω*). Okryć, zasłonić, odziać. — *corpus pallio. Cic.* Okryć ciało płaszczem. — *galea caput. Propert.* Włożyć na głowę szyszak. — *lumina somno. Virg.* Zasnąć. || Często się odnosi do pogrzebu. *Te modo terra tegat. Ovid.* Grzebie cię teraz ziemia. || Przenośnie. Kryć, tać. *Mendacio tegere aliquid. Cic.* Pokryć co kłamstwem. *Ferae latibulis se tegunt. Id.* Zwierzęta w norach kryją się. || Bronić, zasłaniać. — *aliquem in aliqua re. Cic.* Bronić w czym kogo. || — *aliquem. Stat.* Zasłonić kogo, dając komu ratunek. || Też tegi zamiast *tegere se*, też *tectus innocentia. Cic.*, *tectus jure legationis. Nep.* || Ztąd *tectus, a, um*, np. *sermo verbus tectus. Cic.*, *cupiditas tectior. Cic.*

TEGULA, ae, z. (od *tego*). *Cic.* Dachówka. || *Extrema tegula stare*, przysł. *Senec.* Bydź blizkim upadku. || *Liv.* Przezwiskorzymskie.

TEGULARIUS, a, um, (od *tegula*). Dachówkowy, tyczący się dachówki. — *scil. apifex. Inscr.* Strycharz co robi dachówki.

TEGULICIUS albo TEGULITIUS, a, um, (od *tegula*). Pokryty dachówką, np. — *atlegia. Inscript. ap. Gruter.*

TEGULUM, i, n. (od *tego*). Nakrycie, dach, np. *tegulo scil. arundinum domos suas septentrionales populi operiunt. Plin.* || *Tegulum* zamiast *tegula*. Dachówka. *Pompon. in Pandect.*

TEGUMEN, TEGUMENTUM. Ob. TEGIMEN, TEGIMENTUM.

TEIA, (trójzgłosk.), ae, z. Dziewczyna albo nierządnicia. *Propert.*

TEIUS, a, um. Z Teos albo w Teos, Tejski. Ob. TEOS.

TELA, ae, z. (podobno od *texo* zamiast *texela*). *Cic.* Plótno. || *Virg.* Nić. || — *jugalis. Cato.* Krosna. || — *araneae. Ovid.* Pajęczyna. || Przenośnie. *Iic.* Dzieło, robota.

TELAMON albo TELAMO, ōnis, m. (od *tláo*, niosę). *Serv. ad Virg.* Tragarz, Atlas, olbrzym barczysty podpierający świat. || *Telamonem*, um. *Vitr.* Posąg, figury ludzkie w zgarbionej postawie podpierające wydatność gęmsów. || *Hygin.* Syn Eaka, brat Peleusa, ojciec Ajaxa. || *Telamoniades, ae, m.* (*Τελαμωνιάδης*). *Ovid.* Ajax, syn Telamona. || *Telamoniūs, a, um.* (*Τελαμώνιος*). *Ovid.* Tyczący się Telamona syna Eaka.

TELANUS, a, um, np. — *ficus. Cato. Plin. Macrob.* Rodzaj figi z długim ogonkiem.

TELEBOAE, arum, (*Τηλεβοαι*). *Plin.* Naród w Akarnanii. || Ztąd *Telebois, idis* albo *idos, z. m.*, np. *Teleboides insulae. Plin.* Należący do wysp Telebojskich, Telebojski, *Telebois scil. terra. Steph. Byzant.* t. j. część Akarnanii. Ob. TELEBOAE.

TELEBOIS, idis. Ob. TELEBOAE.

TELECHINES, um. *Ovid.* Mieszkaniec Krety.

TELEPHION, ii, n. (*τηλεφίον*). *Plin.* Kuzna noga, ziele, inaczey portulaka.

TELEPHUS, i, m. Syn Herkulesa. *Ovid. Hygin.* || Rywal, współzałotnik Horacjusza. *Hor.*

TELESCOPIUM, i, n. (*τῆλε*, ziemia; *σκοπεῖν*, postrzegam). Teleskop, narzędzie optyczne dla śledzenia przedmiotów oddalonych.

TELETA, ae, z. (*τελετή*). Wstęp do religijnych obrzędów. *Apul. Augustin.*

TELETUS, i, (*τελετός*) i. e. *perfectus*. t. j. doskonały, jeden z Eonów Walentyniajany. *Tertull.*

TELICARDIOS, ii, m. (*lapis*). *Plin.* Serdecznik, kamień drogi, z koloru naksztalt sere, np. *telicardios colore cordis. Plin.*

TELIGER, a, um, (od *telum* i *gero* zamiast *gerens telum vel tela*). Giermek noszący pocisk albo oręż, np. — *puer. Sen.* t. j. Kapidyn.

TELINUS, a, um, (*τῆλινος*). Zbożej trawki robiony. *Telinum, scil. unguentum. Plin.* Masę z bożej trawki zrobiona.

TELIRRHIZOS, i, z. (*lapis*). *Plin.* Kamień drogi popielatego koloru.

TELIS, is, i idis, z. (*τῆλις*). *Plin.* Boża trawka, ziele, inaczey *foenum graecum* zwane. || Rzeką w Gallii Narbońskiej. *Mela.*

TELLENUS, a, um. Powtórzony, podwójony, np. *tricae Tellenae. Arnob.* przysłowię, też *Farr. ap. Non.*, gdzie inni czytają *Atellanus*.

TELLUMO, ōnis, m. Bóstwo ziemi. *Augustin. e Farrone.*

TELLURETUM, i, n. (*tellus*). Ziemian metal.

TELLURUS, i, m. i. q. *Tellumo. Martian. Cap.*

TELLUS, ūris, z. (od *ταλῖον*, *tláo*, niosę, z hebrajsk. *thebel*, i. e. *orbis, terra habitabilis*) i. q. terra. Ziemia, okrąg ziemi i to wszystko, co ją otacza, np. woda i powietrze. *Lucret.*, np. *telluris operta subire, i. e. loca infera. Virg.* t. j. iść w podziemny świat. || Też ziemia, rola, grunt, powierzchnia ziemi, np. — *sterilis. Ovid.*, *tellus inarata Cereem reddit quotannis. Hor.*, *exercent tellurem. Virg.* t. j. uprawia rolę, *tellus humida. Ovid.* || Kraj, okolica, kraina, np. *Gnossia tellus. Virg.* — *Tuscula. Tibull.* || Świat podziemny. *Propert.*, np. *telluris operta subire. Virg.* t. j. wniknąć do podziemnego świata. || Ziemia naksztalt osoby bogini, której czynią ofiary, np. *Neptuno, Telluri diis coelestibus. Cic.* *Invocabo Jovem et Tellurem. Varro.* *Tellus terra mater. Id.*, *tellurem porco piabant. Hor.*

TELLUSTER, stris, stre, (od *tellus*). Znajdujący się na ziemi, mieszkający na ziemi, ziemski, np. *tellustres sylvicolaeque divi Herculem conspiciunt. Martian. Cap.*

TELMESSES, ium, w liczb. mnog. Mieszkańcy Karii. *Cic.*

TELMESSUS albo TELMISSUS albo TELMISSOS, i, z. Miasto na pograniczu Karii. || *Telmessus* i *Telmessus*, a, um. *Liv.* Tyczący się Telmessu miasta na pograniczu Karii i Licyi. || *Telmessus, idis, z.* (*Τελμησσός*). *Lucan.* Należąca do Telmessu.

TELMESSIUS, TELMISSIUS. Ob. TELMESSUS.

TELONARIUS, a, um, (od *telonium*). *Cod. Theod.* Celny, tyczący się cla. — *scil. homo. Ibid.* Celnik, który clo odbiera.

TELONEUM. Ob. TELONIUM.

TELONIUM albo TELONĒUM, i, n. (*τελώνιον*). *Tertull.* Miejsce do odbierania cla, albo komora celna.

TELOS albo TELUS, i, z. (*τῆλος*). *Plin.* Wyspa na morzu Egipskim.

TELUM, i, n. (od *Tῆλε*, daleko). Pocisk, który służy do dalekiego rzucania, bądź ręczny, bądź działowy. || *Sall. Lucan.* Włócznia, strzała, kamień do ciskania. *Telorum nubes. Liv.* *Nimbus telorum. Lucan.* — *tempestas, seges. Virg.* Mgła, śma, trzecia pocisków. — *volatile. Ovid.* — *voluer.* *Virg.* Latający pocisk. — *exitiabile. Ovid.* — *infestum. Virg.* Śmiertelny, szkodliwy pocisk. *Tela saeva. Ovid.* — *fera. Lucret.* Srogię, okrutne pociski. — *illita dolis. Lucret.* Zaprównione jadem. *Tela conjicere in aliquem. Cic.* — *torquere. Virg.* — *vibrare. Lucan.* — *spargere. Id.* — *mittere. Caes.* Rzucić, mrościć, ciskać na kogo pociski. *Inter hostium tela versari. Cic.* Bydź wpośród pocisków.

Arbitrium est in sua tela Jovi. Ovid. Sam Jowisz władcze piorunami. || Miecz, szpada, pugińal, nóż, wszelki oręż zbliżka rzący. *Ipsae cum telo. Sall.* Sam z mieczem w ręku. *Infesto telo venire ad aliquem. Cic.* Zeszkodziwem żelazem przyjdź do kogo. *Frontis pars caret altero telo. Ovid.* Część czoła po-

zbawiona rogu. || *Tela*. Kiścienie czyli rzemienie szermierskie. *Corpore tela modo, atque animis vigilantibus exit. Virg.* Ciałem razą rzemieniem i baczniem unikając okiem, mówiąc o Entellu. || Przenosić. *Tela lingue subire. Ovid.* Wydać się na pociski ostrych języków. *Tela Feneris. Lucet.* Postrzaly miłośne. *Tela fortunae. Cic.* Ciosy fortuny. || *Lucida tela dici. Lucet.* Jasne światła dziennego promienie. || *Justin.* Wyrzaz wszeteczny. || *Pobudka, bodziec. Telum ad res gerendas. Cic.* Pobudka do działania rzeczy. *Ultimum et maximum telum est. Liv.* Ostatnia i największa pobudka. || *Telum. I-sidor. Seren.* Ostre bolenie boków z klóciem i ustawiczną gorączką. || Promienie słoneczne zowią się *tela dici. Lucet.* || *Broń, oręż, przenośnie zasób, np. non mediocre telum ad res gerendas existimare oportet benevolentiam civium. Cic., quae (necessitas) ultimum ac maximum telum est. Liv.*

TEMENITES. Ob. TEMENOS.

TEMENOS, (τέμενος, kościół). Miejsce niedaleko Syrakuz, gdzie była świątynia Apollina. || *Ztąd. Temenites, ae, n. Cic.* Temenitski Apollo, czyli jego przydomek. || *Temenitis, idis. Plin.* Zdrój Apollina.

TEMERARIE, psk. (od temerarius, a, um) zamiast temere. Nieuważnie, nierozsądnie, niebacznie, zbyt śmiało, zuchwale. *Cod. Justin. Tertull.*

TEMERARIUS, a, um, (od temere). Nieuważny, nierozsądny, niebaczny, zbyt śmiały, np. — homo. *Caes. — mulier. Ter. — a mor. Ovid. — error. Id. — ratio. Nep. — consilium. Liv. Jupiter in multos temeraria fulmina torquet. Ovid.* || Przypadkowy, trafunkowy, np. *haud temerarium est. Plant.* albo *non temerarium est. Id.* || Niepewny, nie stały. *Fest. — np. — tributum. Id.*

TEMERATOR, oris, m. (od temero, are). *Stat.* Gwałciiciel, skazca, sromotnik. || *Modestin. in Pandect.* Falszercz, szalbierz. || *i. q. falsarius.*

TEMERE, psk. (od τολμηρός, śmiało. *Foss.*) Nieuważnie, nierozsądnie, niebacznie, zbyt śmiało, głupie. || *Plant.* Samo przez się, dobrowolnie. || *Non temere est. Terent.* Jest nie bez przyczyny. || *Temere. Plant. Suet. Łatwo.* || *Horat.* Nieporządnie, tam i ówdzie, nieładem. || *Temere jacere. Horat.* Nieprzestojnie leżeć na ziemi. || *W stop. drug. Temerius. Acci.*

TEMERITAS, atis, ż. (od temere albo dokładniej od temerus, a, um). Nieuwaga, nierozsądek, niebaczność, zbyt śmiałość, zuchwałość. *Cic. Caes. Sall.* || *Ztąd* nieład, nieporządek, np. *in quibus nulla temeritas, sed ordo adparet. Cic.*

TEMERITER, psk., zamiast temere. *Acc. ap. Non. i. Enn. ap. Prise.*

TEMERITUDO, inis, ż. (od temere albo dokładniej od ptika temerus a, um) i. q. temeritas. *Pacuv. ap. Non.*

TEMERIUS, stop. drugi od temere. Ob. TEMERE na koncu.

TEMERO, as, avi, atum, are, (od temere). *Paul. ex Festo*, który powiada: *Temerare, violare sacra et contaminare, dictum videlicet a temeritate.* Obrazić, naruszyć, nadwodzić, gwałcić, profanować, plugać, zarażać. — *fluvios venenit. Ovid.* Zatruci wody. — *ferrum. Lucan.* Miecz skrawić. — *fidem. Ovid.* Zgwałcić wiarę małżeńską. — *lucos ferro. Ovid.* Wycinać poświęcone gaje. *Nubila temerare volatu. Stat.* Szybować zuchwale lotem w obłoki, mówiąc o człowieku. — *profanis oculis delubra. Claudian.* Patrzeć na to, na co się nie godzi. || *Zamiast non piget omnia temerare, t. j. wszystko zjadać, pożerać. Sil.*

TEMESA, ae, ż. i TEMESA, es, ż. TEMSA albo TEMPSA, ae, ż. (Τέμνη). Miasto w Brucjum. || *Temeseus. Plin.* Temesanus albo Tempisanus, a, um. *Cic.* Temezejski, tyczący się miasta Temezy w Brucjum we Włoszech, które niegdyś słynęło przewyborną fabryką miedzi. || *Stat.* kładzie między miastami greckimi. || *Oppidum Temsa albo Tempsa, a Graecis Temesa dictum, Tempsa. Liv.*

TEMETUM, i, n. (od τέμνη, opilstwo). *Fest. Gell.* Wino, wyraz staroświecki. || *Temeti timor. Non. ap. Fest.* Zartobliwie pasorzyt, opoj.

TEMNO, msi (psi), mtum (ptum), nère, (od τέμνω, kraje). *Virg. Ovid.* Malo ważyć, gardzić czem, np. *jejunas raro stomachus vulgaria temnit. Hor., discite iustitiam moniti et non temnere divos. Virg.* || Czas przeszł. np. *qui te temperare superbi. Lucil. ap. Non.* || *Tez* czas przeszł. temni.

TEMO, onis, m. (od τέμνω, ciągnę). *Farr.* Dyszel plugowy albo wozowy. || *Stat.* Wóz, konstellaça. || *Colum.* Żerdź do przewozy. || (od τέμνω, cenić). *Cod. Theod.* Rodzaj placu, którą dawano zamiast żołnierza.

TEMONARIUS, a, um, (od temo). *Cod. Theod.* Tyczący się placu zamiast rekruta. || — *scil. homo, albo exactor. Cod. Justin.* Pohorca tej daniny.

TEMPE, n. mnog. nieprzypadki. (τέμνη). Najprzyjemniejsza okolica Tessalii na dolinie, przez którą płynie Peneus rzeka, otoczona Olimpem, Ossą i Pelionem. || Wszelkie miejsca przyjemne nazywano *Tempe. Floria Tempe. Ovid.* Kwieciście *Tempe. — Heliconia. Id.* Helikońskie *Tempe. || Tempea, zamiast Tempe. Solin. || Phtiotica Tempe. Catull. i. q. Thesalica. || Tempea zamiast Tempe. Solin.*

TEMPERACULUM, i, n. (od tempero, are) i. q. temperatura. Obrobienie. — *ferri. Apul.* Obrobienie żelaza.

TEMPERAMENTUM, i, n. Sposób uśmierczający, sposób łagodzący, środek, średnia droga. *Plin.* || *Plin.* Mieszanina rzeczy proporcjonalna. || *Scribon. Larg.* Gęstość. || *Pomiar, umiarkowanie. Tenere temperamentum in re aliqua. Plin.* Zachować umiarkowanie w rzeczy jakiej. || *Colum.* Komplexa, temperament. || — *coeli. Justin.* Klimat. || *Eadem*

enim est materia (concharum) sed distat temperamento. Plin. t. j. naturą, własnością, przyrodzeniem.

TEMPERANS, tis, r. współ. (od tempero, are). *Cic.* Umiarkowany, powściągliwy, oszczędny, skromny. || *Z przyp. drug. Temperans potestatis. Tac.* Z umiarkowaniem używający władzy.

TEMPERANTER, psk. (od temperans, imsl. od tempero, are). Z pomiarowaniem, powściągliwie, skromnie, np. *cetera temperanter adiungit. Tac., temperantius agere. Cic.*

TEMPERANTIA, ae, ż. (od temperans). Pomiarowanie, powściągliwość we wszystkich pożądliwych affektach, np. w gniewie, w dumie, w wyniosłości etc., też w jedzeniu i picu, szczególnie zowie się pomiarowanie, powściągliwość, np. *temperantia constat ex praetermittendis voluptatibus corporis. Cic., temperantia est, quae in rebus aut expetendis aut fugiendis, rationem ut sequamur, monet. Cic.*

TEMPERATE, psk. (od temperatus, a, um, imsl. od tempero, are). Z umiarkowaniem, powściągliwie, z powściągliwością, np. — *agere. Cic. — scribere. Cic., temperatis sine vivere. Augustin.*

TEMPERATIO, onis, ż. *Cic.* Przyprawa, przymieszanie. — *aeris. Cic.* — miedzi. || *Przenosić. Rząd, rządzenie. — civitatis. Cic.* Konstytucja stanu, rząd polityczny. || *Temperatura. — caeli. Cic.* — powietrza. || *Id.* Umiarkowanie.

TEMPERATIVUS, a, um, (od tempero, are). Łagodzący, uśmierczający, miękczący, mówią o lekarstwach, np. — *medicamina. Coel. Avr.*

TEMPERATOR, oris, m. (od tempero, are). *Cic.* Przyprawiaacz, który co przyprawa. *Armorum Salo temperator. Marti.* Salo, rzeka, która nadaje hartu broni. — *voluptatis. Senec.* Używający z umiarkowaniem rokoszy.

TEMPERATURA, ae, ż. (od tempero, are) i. q. temperatio. *Vitr.* Proporeya mieszaniiny. || *Plin. Hart.* — *corporis. Sen.* Temperament, kompleksa. — *coeli. Farr.* Klimat, np. — *ferri. Plin., temperatura aeris statuarii. Id., — minii. Vitr. t. j. mieszanina.*

TEMPERATUS, a, um, (imsl. od tempero, are). *Cic.* Przyprawiony, przymieszany. || *Przenosić. Powściągliwy, skromny, umiarkowany. Temperatis, moderatisque moribus. Cic.* Skromnych obyczajów. || *Fellej. Zawiadowany, rządzony. || Oduosi się do stylu. Oratio temperata numeris. Cic.* Styl umiarkowany liczbą. || *Temperata regio, temperatum tempus. Plin.* Kraj, czas co do powietrza umiarkowany. || *Prela temporata. Cato.* Tłokarnie narządzone i gotowe do użycia.

TEMPERI albo TEMPORI, psk. Czasowie, właściwie przyp. szóst. od tempus. Ob. Tempus, w stop. drug. temperius. *Cic., i temporius. Calum. t. j. w przyzwoitym czasie. Ob. Tempus na koncu.*

TEMPERIES, ei, ż. (od tempero, are, albo od tempus). *Plin.* Przyprawa, mieszanina proporejonalna rzeczy. *In colore temperies. Id.* Przyprawa kolorów. || *Id.* Umiarkowane powietrze. — *coeli. Id.* Klimat. *Temperies aquarum. Ovid.* Wody ani zbyt zimne ani gorące. || *Temperies anni. Plin.* Pora roku za zbliżeniem zimy. || *Przenosić. Mentis benigna temperies. Claudian.* Umiarkowanie umysłu. || *Temperies. Id.* Cnota wstrzemięźliwości.

TEMPERO, as, avi, atum, are, (od tempus). Rozmaite rzeczy w należytej proporecyi mieszać, przyprawiać. *Aculeum cum gravibus temperans. Cic.* Ciężkie tony z grubemi mieszając. — *poela. Mart.* Mieszać, podawać kubki z napojem. — *acutum melle. Plin.* Przyprawiać ocet z miodem. — *aes. Id. — ferrum. Id.* Przyprawiać miedź, żelazo. — *colores. Id.* Robić rozmaite kolorów. || — *ferrum. Plin.* Hartować żelazo. — *ungues. Stat.* Ostrzyć pazury. || *Chłodzić, łagodzić, osłodzić. — balneum. Marti.* Ochłodzić łaźnię. — *calores. Cic.* Chłodzić gorąco. — *arva. Claudian.* Skrapiać wodą upragnione pola. — *annonam. Suet.* Zniżyć cenę żywności. || *Rządzić, sprawować rządy. Variisque mundum temperat horis. Horat.* I w każdym czasie rządzi światem. || *Powściągać, miarkować. — linguae. Liv. — manibus. Id. — oculis. Id.* Powściągać język, ręce, oczy. — *Temperare sibi. Plaut.* Powściągać się. — *animis. Liv.* Hamować umysł, serce. || *Wstrzymać się od czego, przebaczyć. Fos quonque et temperetis. Cic.* Wy także jemu przebaccie. — *a lacrymis. Virg.* Wstrzymać się od łez. — *risu. Liv. — od śmiechu. || Biern. nicosob. Templis deum temperatum est. Liv.* Świątyniom bogów przebachono. *Se laetitia vix temperatum est. Id.* Ledwo się w zbytcej pohamowali radości. || *Temperint, zamiast temperent. Plaut., np. qui nostrae aetati tempestive temperint. Id.*

TEMPESTAS, atis, ż. (od tempus). Czas. *Ea tempestate. Plaut.* Wtedy, podówczas. *Qua tempestate. Cic.* W owym czasie. || *Pora roku. || Sall. Liv.* Pogoda albo niepogoda. *Clara tempestas. Virg.* Jasna pogoda. || *Tempestates. Plin.* Burza, wichur, deszcz, pioruny, grzmoty, błyskawice, grady. *Fa-da tempestas cum grandine et tonitribus coelo dejecta. Liv.* Okropna burza z gradem i grzmotami z nieba spada. || *Rzymianie burze za bóstwo czcili. || Przenosić. Przygoda, nieszczęście, klęska. Tempestas seditio-num ac discordiarum. Cic.* Przygoda bun-tów i niezgod. *Tempestas urbis. Horat.* Zamieszanie miasta. || *Tempestas belli. Stat.* Zamieszanie, mordy, klęski, które towarzy-szą wojnie. || *Mnogość, obfitość czego. Tempestas telorum. Virg.* Trzecia pocisków. || *Tempestatum, zamiast tempestatum. Inscr. ap. Spon.*

TEMPESTIVE, psk. (od tempestivus, a, um). Weześnie, w dogodnym czasie, w porze, np. — *demetere et percipere fructus. Cic.*

—urare. Cato. — vinum aegris dare. Plin., też często Justin. Ovid. || Stosownie, forcznie, przydatnie, przyzwyczajenie, zwykłość, trafnie, np. — versibus uti. Suet., tempestivus in domum Pauli commissabere. Hor.

TEMPESTIVITAS, *ātis*, ż. (od tempestivus, *a*, *um*). Plin. Czas przyzwyczajony do działania czego, czas po temu. || Plin. Temperament, przyrodzenie, natura, właściwość, np. — stomachi totiusque corporis. Plin.

TEMPESTIVO (przyp. szóst.) zamiast tempestive. Ob. TEMPESTIVE.

TEMPESTIVUS, *a*, *um*, (od tempestas, czas). Czasowy, wczesny, w czasie przyzwyczajony, zgodny, stosowny do czasu. Tempestivum ad navigandum mare. Cic. Czas sposobny do żeglugi. Aggredi aliquem tempestivis temporibus. Id. W czas do kogo przychodzić. || Tempestivum est. Plin. Czas jest potemu. || Tempestivus. Plin. Który w przyzwyczajonym czasie co czyni. || Tempestiva convivia. Cic. W czasie przyzwyczajonym albo za wczesne uczy. || Cic. Dojrzały, mówiący o owocach. Puella tempestiva viro. Horat. Na wydaniu panna.

TEMPESTUOSUS, *a*, *um*, (od tempestas). Barzliwy, gwałtowny, np. — incursus hostium. Sidon.

TEMPESTUS, *a*, *um*, zamiast Tempestivus, np. tempesta, tempestiva. Paul. ex Festo.

TEMPLATIM, psk. (od templum) i. e. per templa. t. j. od kościoła do kościoła, np. plus nostra misericordia insumit vicatim, quam vestra religio templatim. Tertull. Apolog.

TEMPLUM, *i*, *n*. właściwie jak Festus powiada: contemplari dictum est a templo, id est loco, qui ab omni parte adspici vel ex quo omnis pars videri potest, quem antiqui templum nominabant, t. j. miejsce, z którego wszystko widzieć można. Varro powiada a tuendo (a templando zamiast contemplando) id est adspiciendo. Miejsce z którego przypatrywać się można, wysokość, wyżyna albo wzgórek, wzgórze, np. templa Parnassia. Ovid. t. j. góra Parnassus. Miejsce poświęcone, siedzisko Muz. Miejsce poświęcone Augurom, np. Palatinum Romulus, Aventinum Remus ad augurandum templa capiunt. Liv. || Miejsce, wyżyna albo wzgórek, np. templa coeli. Terent., templum omne, quod conspicias. Cic. t. j. niebo. Templum de coelo dicitur. Farr. Coeli lucida templa. Lucet. || Ztąd templa Neptuni. Plaut. t. j. morze. || Templa, i. e. autrum Sibyllae. Virg. || Jaskinia, dół, pieczara, np. fuit in tectis de marmore templum. Virg. || Acherusia templa alta Orei. Enn. ap. Farr. t. j. podziemny świat. || Kościół, świątynia, świątynia, np. — Herculis. Cic. Virg. Hor. Ovid., np. templum extruere. Tac., albo — ponere. Id. — instituere. Virg. — sistere. Tac. t. j. wystawić, wybudować kościół; ztąd święte miejsce, i. q. asylum. Liv. || Też ratusz, rostra, np. templum publici consilii. Cic. Liv., occu-

pant tribuni templum. Liv. || Przenosić, np. templa mentis. Lucr. — linguae. Id. Templa. Vitr. t. j. laty dachowe, np. supra cantherios templa, deinde insuper etc. Id. || Namiot, szatara, np. in templa recepit. Hor. || Templum, t. j. mieszkanie bóstwa, ztąd zwane niebo templa coeli. Terent. Coeli caerula templa. Enn. ap. Cic. || Morze, templa Neptuni. Plaut. || Grobowiec, nadgrobiek, np. templum conjugis. Virg. || Ztąd przenosić, wewnątrz, np. templa linguae, — mentis. Lucet. || i. q. asylum. Liv. || Ex tempore zamiast extemplo powiada Plautus. || Też extempulo vel extemplo, idem quod extempore, diminutivum est templum vel tempulum.

TEMPORÁLIS, *e*, ptak. (od tempus). Tycający się czasu, należący do czasu, doczesny, do czasu trwający. Tac. || Temporale nomen. Prisci. Imię czas oznaczające, np. mensis, annus. — adverbium. Id., np. pridem, nunc, modo. || Temporalis. Veget. Skroniowy, do skroni należący.

TEMPORALITAS, *ātis*, ż. (od temporalis). Doczesność, trwałość, trwanie czasu, przeciąg, świat, moda, np. si quid temporalitas vestit. Tertull. t. j. moda.

TEMPORÁLITER, psk. (od temporalis). Docześnie, np. — observare legem. Tertull. adv. Jud.

TEMPORÁNEUS, *a*, *um*, (od tempus) i. q. tempestivus. Fulgat. Epist. Jacob. Ob. TEMPESTIVUS.

TEMPORARIE, psk. (od temporarius, *a*, *um*). Wcześniej, w czas. Salvian.

TEMPORÁRIUS, *a*, *um*, (od tempus). Plin. Doczesny, nietrwały. Temporarie amicitiae. Senec. Do czasu zastosowane przyjaźni. Graecorum temporaria ingenia. Curt. Podług czasu odmienne Greków geniusze.

TEMPORATIM, psk. (od tempus). Docześnie. Tertull., np. terra temporatim vestiri amans. Id.

TEMPORI (przyp. szóst.) W czasie. Ob. TEMPERI i TEMPUS.

TEMPORO, *as*, *are*, zamiast Tempero, np. adepisti dentes ad pulsus linguae temperandos. Tertull.

TEMPSA, TEMPSANUS, TEMSANUS. Ob. TEMSA.

TEMPTOR albo TEMTOR, *ōris*, *m*. (od temno). Gardzić, który gardzi. Senec.

TEMPULUM, *i*, *n*. Czas. Extempulo albo extemplo. Zarazem, rychło, wnet, natychmiast, wpręde, niebawmie. Plaut. Ob. Templum na końcu.

TEMPUS, *ōris*, *n*. (od *τῆμος*, wtenczas). Czas, przeciąg czasu. Tempus nascendi. Cic. Czas rodzenia się. — committendi proclii. Cic. Czas stoczenia bitwy. Eo tempore. Id. Naówczas. Statuere hoc tempore. Cic. Stanowić co w tym czasie. Per idem tempus. Id. W jednym czasie. || W przypad. szóst. z pomoc. in. Quo in tempore st. Plin. W którym czasie, jeśli. || Z tryb. bezokoliczn. Tempus ponere, consumere in aliqua re. Cic.

Łożyć czas na co. — terere, conterere. Id. Czas nadaremnie tracić, trwonić, marnować. — studiis impendere. Plin. Czas łożyć na naukach. — constituere alicui rei. Caes. Czas postanowić na co. — dare. Quintil. Łożyć czas na co. Conferre tempus ad aliquid. Cic. Czas obrócić na co, użyć czasu do czego. || Część roku, dnia. Tempus diei. Terent. Dnia godzina. Tempus et dies erat datus. Nep. Godzina i dzień był przeznaczony. Hiberno anni tempore. Hirti. W zimowej porze. Omni anni tempore. Cic. W każdej porze roku. || Przez zamianę. Farr. Strefa nieba. Meridianum tempus. Id. Południowa strefa nieba. || Okazywa, zręczność, pogoda. Tempus rei gerendae. Nep. Zręczność działania czego. || Rzecz, interes, przygoda, kłeska, wypadek. Dubiis formidolosisque temporibus. Cic. W krytycznych i strasznych czasach. Tempora reipubl. Id. Wypadki rzeczypospolitej. Tempus poseit. Id. Interes wyciąga. In hoc tempore. Id. W tej sprawie. Hoc in tempore. Nep. W tej przygodzie. || Ad tempus. Cic. W czas. Ad tempus consilium capiam. Cic. Podług zręczności zaradzę. Dux ad tempus lectus. Liv. Wódz do czasu wybrany. || Ad hoc tempus. Caes. Aż dotąd. || In tempus. Tacit. Do niejakiego czasu. || In omne tempus. Cic. Nazawsze. || Per tempus. W czas. — advenire. Plaut. W czas przychodzić do kogo. Post tempus. Id. Nie w czas. || Tempore i in tempore. Phaed. W czas. Sui tempore. Plin. W swoim czasie. In tempore veni. Terent. W czas przyszedłem. || Tempore. Ovid. Z czasem, za czasem. || Pro tempore. Sall. Wedle czasu, jak czas pozwoli. Pro tempore consilium capere. Caes. Podług czasu radzić. || De tempore. Hirti. Wcześniej. || Omni tempore. Caes. Zawsze, w każdym czasie. || Ex tempore. Cic. Wnet, zaraz, natychmiast. || Id. Podług czasu, jak czas wyciąga. || Tempus. Farr. Czasowanie słów, wyraz grammatyczny. || Tempus. Cic. Miara zgłoski długa albo krótka.

TEMPUS, *ōris*, *n*. Skron. Recreatus ex vulnere in tempus. Flor. Uleczony z rany w skroni. || Przez zamianę. Catull. Głowa.

|| Częściej się kładzie w liczbie mnogiej. Dolor temporum. Plin. Ból skroni. Inter ea tempora. Plin. Między skronie. || Tria tempora. Propert. Trzy głowy. || Twarz, oblicze. Aspersit tempora pudor ingenius. Propert. Wrodzony wstyd twarz zarumieniał. || Tempus, zamiast tempus in MS.

TEMSA, TEMSANUS. Ob. TEMESA.

TEMTOR. Ob. TEMPTOR.

TEMULENTER, psk. (od temulentus, *a*, *um*). Po pijanemu, w pijanństwie, np. jam nunc Gangeticas et Aegyptias aves temulenter eructant. Colum.

TEMULENTIA, *ae*, ż. (od temulentus, *a*, *um*). Pijanństwo, opilstwo, przebranie miary w picie. Plin.

TEMULENTUS, *a*, *um*, (od temetum). Pijany, napity, upity. Cic. Ter. Liv. Plin. || Temulentior. Sidon.

TEN' zamiast te ne? Plaut. Persi. TENACIA, *ae*, ż. (od tenax) i. q. tenacitas. Dotrwałość, wytrzymałość, np. — equi. Enn. ap. Non.

TENACITAS, *ātis*, ż. (od tenax). Cic. Moc, krzepkość, stałość w utrzymywaniu czego. || Liv. Szeptwo, sknerowość.

TENACITER, psk. (od tenax). Mocno, silnie, krzepko, np. tene tenaciter angues. Ovid. — vincere. Macrob., tenacius adprehendere. Valer. Max. || Dotrwalym, wytrzymałym sposobem, stale, np. — urgere. Ovid., tenacissime dissimulare. Apul. t. j. stale.

TENACULUM, *i*, *n*. (od teneo albo tenax). Terentian. Maur. Związek, to czym związuje. || Szczepce chirurgiczne.

TENAX, *ācis*, *r*. wspóln. (od teneo). Który mocno trzyma. Prensatque tenaci foreipe ferrum. Virg. I chwytą mocno trzymającymi kleszczami żelazo. Vincula tenacia. Ovid. Mocne związki. — complexus. Id. Mocne uściskanie. Tenaces cerae. Virg. Wosk lipki. Herba asperitate vestium tenaci. Plin. Ziele koleczyste Ignące do sukien. Equus tenax. Plaut. Koń twardousty. Robur tenax. Senec. Dąb twardy. || Tenaces i tenacia, absol. Pallad. Rzeczy mocno trzymające, jako klej, związka. Pira lecta cum tenacibus suis. Id. Gruszki zebrane z gałązkami i ogonkami swojemi. || Przenosić. Memoria tenacissima. Plin. Bardzo mocna pamięć. Tenacissimi sumus, quae rudibus annis percipimus. Quintil. Pamiętamy to bardzo, czegośmy się w dziecińczych latach uczyli. Vir tenax propositi. Id. Mąż stały w przedsięwzięciu. — justitiae. Juvenal. Bardzo sprawiedliwy. || Stały, mocny. Passu stare tenaci. Ovid. Stać mocno w kroku. Tenax amicitiarum. Vellej. Stały w przyjaźni. Ficti pravique tenax, quam nuntia veri. Virg. Równie istne fałsze jak i prawdy głosi, mówiąc o wieści. || Uporny, krnąbrny. Fata tenacia. Ovid. Uporne losy. Tenaces morbi. Suet. Uporczywe choroby. || Skapy, łakomy, sknera. Tenax ne pater ejus est? Plaut. Czy jest skapy jego ojciec? || Regni tenacis dominus. Sen. Pluton, który nie wraca cieniów z piekiel. Umbræ tenaces. Id. Cienie nieodzowne z piekiel. || Cic. Oszczędny.

TENCHTERI albo TENCTERI, *orum*. Naród w Niemczech nad Renem. Caes. Tac. (Τένκτεροι. Dio. Cass.)

TENDICULA, *ae*, ż. (od tendo). Cic. Sieć, sidło na łowienie ptaków albo zwierząt. Tendiculae litterarum. Id. Podchwytliwe zwroty wyrazów. || Tendiculae. Senec. Zerdzie, których używają folarze do rozciągania sukna.

TENDO, *nis*, *m*. (τείνω, naciagam). Seięgnąć.

TENDO, *is*, *tētendi*, *tensum* i *tentum*, *dēre*, (τείνω, naciagam). Naciagać, napinać co. — barbiton. Hor. Nastroić lutnię. — arcum. Virg. Napinać łuk. — vela. Virg. Rozpinać żagle. — lora. Ovid. Naciagać lej-

ce. — *manus. Caes.* — *brachia. Ovid.* Wyciągać ręce, ramiona. || — *retia, plagas. Cic.* Zaciągać sieci na ptaki, na zwierzęta. || Przenosić. — *noctem. Horat.* Noc przedłużać przedzając na czem. || — *tabernaculum. Caes.* Rozpinać namiot. || *Ante signa cohortem tendere. Hirti.* Postawić hufiec przed chorągwiami. || *Tendere. Virg.* Opierać się. || Przez zamianę. Dążyć, ofiarować. — *munera. Virg.* Ofiarować dary. *Tendens praesidium clientibus. Cic.* Ofiarując pomoc klientom. || Iść, dążyć, odprawiać drogę dokąd. *Iter ad naves tendebat Achilles. Virg.* Do okrętów dążył Achilles. *Retro cursum tendere. Sil.* W tył się cofać. — *aethera. Lucan.* Wznosić się nad powietrze. || Bydź nachylnym, skłaniać się. *Mons ad occasum tendens. Plin.* Góra ku zachodowi skloniona. || Przenosić. *Tendere ad aliquem. Liv.* Sprzyjać komu, bydź z czyjej strony. || *Tendere. Liv. Ovid. Cic.* Dążyć, zmierzać do celu. || — *animum. Stat.* Należycy umysł. || *Tendere. Liv.* Usilować, nalegać. || Z tryb. bezokół. *Aqua tendit rumpere plumbum. Horat.* Woda usiluje rozewrać ołów. *Tendit divellere nodos. Virg.* Usiluje potargać węzły. || *Tendi, zamiast tendi. Propert.* || Też od *tensus* w stopniu drug. *tensor, np. vox tensor. Quintil.*; zład *tentum scil. inguen* zamiast *mentula. Catull.*

TENTUM zamiast *temptum*. || *Tendisti* zamiast *tetendisti. Codd. Propert.*

TENDOR, oris, m. Apul. Rozciąganie, rozszerzanie.

TENEBAE, *arum*, (zdrob. od *tenebrae*) i. q. *tenebrae*. Mówiąc zmniejszającym sposobem, małe ciemności. *Claudian. Manert.*

TENEBRA, ae, ž. i **TENEBRAE, arum**, (od *teneo*). Ciemność, pozbawienie światła. *Tenebris nigrescunt omnia circum. Virg.* Wszystko się ciemnościami otacza. *Tenebras inducere rebus. Ovid.* Zaciemnić co. *Radii solis discedunt tenebras. Ovid.* Promienie słońca rozpędzają ciemności. || Noc. *Tenebris obortis. Nep.* Gdy noc nadeszła. *Redi luce, non tenebris. Cic.* Powróciłem w dzień, nie w nocy. *Omnibus tenebris. Quintil.* Przez wszystkie noce. || Młodość, słabość. *Tenebrae oboriuntur. Plaut.* Ogarniają młodość. || Słabość. *Tenebraeque sequuntur. Lucret.* I następuje słabość. || Piekła. *Tuque tenebrarum potens. Senec.* I ty władca piekieł. || Przenosić. Ciemność, niewiadomość, zapomnienie. *Jacent omnia in tenebris. Cic.* Wszystko leży w ciemnościach niewiadomości. *Tenebrae vitae. Lucret.* Nieświecenie. || Przez zamianę. *Cic.* Miejsce ciemne, kryjówki. || *Juvenal.* Dom podły, nizek. || Wzięcie. *Claudi in tenebris. Sall.* Zamknięcie w więzieniu. || Rozruch, zamieszanie. *In illis reipublicae tenebris. Cic.* Wtęm zamieszaniu rzeczypospolitej. || W liczbie pojedyn. *Tenebra. Lamprid.*

TENEBRARIUS, a, um, (od *tenebrae*). Tyczący się ciemności, należący do ciemno-

ści, zatrudniający się ciemnościami, np. — *homo. Popise. t. j.* lichy, ładajaki, nizek. Człowiek, albo wiatrak, zagorzała głowa.

TENEBRASCO i. q. tenebresco. Ob. **TENEBRESCO.**

TENEBRATIO, ōnis, ž. (od *tenebro, are*). Zaciemnienie, np. — *visus. Coel. Aur.*

TENEBRESCO, scis, ěre, (od *tenebrae*). Ćmić się, stawać się ciemnym, np. *tenebre-scit cet. Augustin.*, gdzie w *Codd.* pisze się *tenebrascit*.

TENEBRICO, as, avi, atum, are, (od *tenebrae*). Stawać się ciemnym, np. *sol media die tenebricavit. Tertull.*

TENEBRICOSITAS, atis, ž. (od *tenebricosus, a, um*). Ciemność, zaciemnienie, np. — *oczu. Coel. Aur.*

TENEBRICOSUS, a, um, (od *tenebrae*). Pelen ciemności, zaciemnienia, ciemny, zaciemiony, np. — *popina. Cic.*, *locus angustus et tenebricosus. Farr.*, *tenebricosissimum tempus aetatis. Cic. t. j.* niewiadomy. || Pokatny, skryty, np. *tenebricosae libidines. Cic. t. j.* pokatna lubieżność.

TENEBRICUS, a, um, (od *tenebrae*) i. q. *tenebricosus*. Ciemny, zaciemiony. *Cic. Pacuv. ap. Non.*, — *vestis. Tertull. t. j.* czar-na suknia.

TENEBRIO, ōnis, m. (od *tenebrae*). *Farr. ap. Non.* Pokatnik, pokatny, tajemny człowiek, który się kryje po kątach. || W ogólności słowo obelżywe, t. j. podły, ładajaki, nizek. Człowiek. *Farr. Ibid.*

TENEBRO, as, avi, atum, are. Zaciemniać co, pokryć ciemnościami, ciemnym uczynić. *Apul.*, np. *et tenebrabitur dies lucis. Lactant.*, *itaque vespera tenebrante evado. Ammian.*, *lumen tenebrantus. Donat. Virg.*, zamiast *tenebramus*.

TENEBROSUS, a, um, (od *tenebrae*). Pelen ciemności, ciemny, np. — *palus. Virg.* — *aer. Id.* — *Tartara. Ovid.* — *sedes. Id. t. j.* świat podziemny. — *carcer. Lucan.* — *balnea. Martial.* — *silentia scil. w* świetle podziemnym, *carcer tenebrosior. Tertull.* || Zład przenosić, np. — *cor. t. j.* zaciemione, skryte serce. *Prudent.*, *error tenebrosissimus. Cod. Justin.*

TENEDIUS, a, um. Ob. **TENEDOS.**

TENEDOS albo **TENEDUS, i, ž.** (*Tēns-dos*). *Plin.* Wyspa na morzu Egipskim. || *Tenedius, a, um. Cic.* Należący do wyspy Tenedos. *Tenedia securis*, przysł. *Id.* Surowa i predka w wykonaniu sprawiedliwości. || Zład *Tenedii*. Mieszkańcy Tenedos. *Cic.*

TENELLULUS, a, um, (od *tenuis*) i. q. *tenuis*. Delikatny, subtelny, cienki albo delikatniuchny etc., np. *hacrus. Catull.* — *manus. Laev. ap. Prisci.*

TENELLUS, a, um, (zdrobn. od *tener*) i. q. *tener*. Delikatny, subtelny, cienki, np. — *puella. Plaut.*, też *Farr. Suet. Stat.*

TENEO, es, tenui, tentum, nēre, (*tēro*, rozciągam). Mieć, trzymać. *Jam tenes? Plaut.* Czy już masz? *Tene sis argentum. Id.* Miej

jesli chcesz pieniądze. *Tenens baculum. Ovid.* Trzymając kij. || *Tenere*, mówi się o drzewach i roślinach, które się przyjmują zaszczepione. *Colum.* || *Teneri solo. Pandect.* To co się trzyma ziemi. || *Tenere. Horat.* Władzać, panować, królować. || *Cic.* Posiadać, jako dziedzictwo, posag i t. d. || Trzymać, zająć. — *provinciam. Cic.* Dzierżać prowincję. — *summam imperii. Caes.* Mieć najwyższą władzę. *Annis late tenet omnia limo. Virg.* Szeroko rzeka wszystko zaniosła mulem. || *Teneo te. Cic.* Formula, której używają ci, co bardzo czego pragną, sądzą, że już dostapili. || Zatrzymać kogo. *Non teneo te pluribus. Cic.* Nie zatrzymam cię długo. || Zamykać się. *Castris sese tenebat. Caes.* Oszanował się obozem. || Powściągać. — *manus. Ovid.* — *rege. Cic.* Powściągać, hamować. — *ventrem. Cels.* Zatrzymać żołądek. — *iraucundiam. Cic.* Gniew hamować. — *laerymas. Id.* Łzy kozić. — *somnum. Id.* — *risum. Fatin.* Sen powściągać, wstrzymać się od śmiechu. || *Tenere se.* Wstrzymać się, przebaczyć. *Ego me vix teneo ab accusando. Cic.* Ledwie się wstrzymać mogę, iżbym nie skarżył. || *Tenere.* Bronić, w sztuce wojennej. *Legio locum non tenuit. Caes.* Pułk nie dotrzymał placu. *Capitolium celsa tenebat. Virg.* Bronił wyniosłego Kapitolium. || Zachować. *Tenere modum voluptatis fruendae. Cic.* Zachować miarę w używaniu rozkoszy. || Iść, dążyć dokąd. *Quove tenetis iter? Virg.* Dokąd dążycie. *Secundissimo vento cursum tenere. Cic.* Bardzo pomysłnym wiatrem żeglować. || Otrzymać. *Tenuit locum. Cic.* Otrzymał miejsce. *Tenere auctoritatem. Id.* Mieć powagę. — *imperium. Id.* — *władzę. Tenet consuetudo. Quintil.* Weszło w obyczaj — *fama. Liv.* Wiść niesie. || *Tenere.* Bawić się czem. — *ludis, spectaculis. Cic.* Bawić się igrzyskiem, widowiskami. *Oculi pictura tenentur, aures cantibus. Id.* Oczy się bawią malowidłem, uszy śpiewaniem. || Utrzymać, zachować. *Tribus rebus vita tenetur: cibo, potione, spiritui. Cic.* Trzema rzeczami utrzymuje się życie: jadem, napojem, powietrzem. || *Tenere*, mówi się o prawach i ustawach, które obowiązują. *Tenentem leges. Cic.* Obowiązują go prawa. || Zład. *Teneri lege. Cic.* Bydź obowiązany do wypełnienia prawa. || Trwać. *Imber per noctem totam tenuit. Liv.* Deszcz padał przez noc całą. || *Tenere personam. Cic.* Udawać osobę czyją. || *Cic.* Przekonać, schwytać na gorącym uczynku. || *Teneri. Cic.* Bydź winnym, przekonanym. — *furti. Paul. Pandect.* Bydź przekonanym o złodziejstwo. || *Teneor hoc facere. Cod. Justin.* Powiniennem to czynić. || *Tenere.* Opanować, wzruszyć, pobudzić. *Quae te tanta pravitas mentis tenuit? Cic.* Jaka cię przewrotność myśłu opanowała? || Biern. *Teneri studia philosophiae. Cic.* Oddać się nauce filozofii. — *desiderio alienius rei. Id.* Bardzo czego pragnąć. || Pojmować, rozumieć, widzieć. *Nunc ego teneo. Plaut.* Teraz ja rozumiem. *Te-*

neo. Terent. Widzę. *Tu tenes, quid dicam? Cic.* Rozumiesz, co mówię. || Przypominać. *Satin' haec tenes? Plaut.* Czy dosyć to pamiętasz? *Tenere memoria. Cic.* Mieć w pamięci. || Mieć za pewne, twierdzić. *Ilud arte tenent. Cic.* Mocno o tém twierdzą. || W czasie przeszłym dokon. *tetini i tetivi, np. tetinere. Acc. ap. Non., tetinisse. Pacuv. Ibid., tetinere. Fest., tetivi. Charis. i Diomed.* || *Imst. tentus, a, um*, (pospolicie ze słowem *Tendo*), np. *pignore tentus in Gallis. Ammian.*, *cupiditate tenta est. Ulpian. in Pandect.*

TENER, a, um, (od *tēnn*, cienki). Miękkie, cienkie, giętkie. — *mala. Virg.* Miękkie jabłka. — *gramen. Horat.* Delikatna pasza. — *glacies. Virg.* Cienkie lody. *Procreta et tenera palma. Cic.* Wysoka i cienka palma. || *Tenera vestis. Plaut.* Cienka i rzadka suknia. || — *alvus. Cels.* Wolny żołądek. || Młody. — *grex. Phaedr.* Młoda trzoda. *Tener et lactens. Ovid.* Niemowlę. || *Teneri, absol. Claudian.* Chłopey. || *Tener mundus. Virg.* Świat nowo zbudowany. || *Teneri manes. Stat.* Cienie dzieci zmarłych. || *A teneris unguentis, a tenero. Cic.* Od dzieciństwa, od niemowlęstwa. || Przenosić. *Tenera frons. Senec.* Wstydliwe czoło. *Tenerior animus. Cic.* Mniej odważny. *Tenerae querelae. Claudii.* Narzekania lagodne. || *Juvenal.* Miękkie, znie-wieszczyły. || *Tener poeta. Ovid.* O miłości piszący poeta. *Teneri versus. Id.* Miłosne wiersze. || *Tener Bacchus. Ovid.* Miękki Bacchus. || Delikatny, pieskliwy, załotny, miłośny, zakochany, rozkoszny, lubieżny, np. — *spado. Juvenal.*, — *armen. Ovid.* — *versus. Catull.* || *Tener vacula* zamiast *tenera. Catull.*

TENERASCO, scis, ěre, (od *tener*) i. q. *teneresco*. Stawać się delikatnym, subtelnym, cienkim, np. *in tenero tenerascere corpore mentem. Lucret.*

TENERE, psk. (od *tener, a, um*). Delikatnie, subtelnie, miękko, np. — *educatus. Pallad.*, *oratores nostri tenere dicere dicuntur. Auctor dialogi de orat. (Tacit.)*, *multa tenere, multa dulciter. Plin.*, *tenerrime cortex derosus. Plin.*

TENERESCO, scis, seěre, (od *tener*) i. q. *tenerasco*. Delikatnym, subtelnym, miękko stawać się, subtelnieć, cienieć. *Plin.* *Dance tenerescat. Cels.*

TENERITAS, atis, ž. (od *tener*). Delikatność, subtelność jakiej rzeczy, sama delikatność, delikatny przymiot, istota, własność, np. — *brassicae. Plin.* — *aetatis. Vitr.*, *in primo ortu inest teneritas et mollities. Cic.*

TENERITER, psk. (od *tener*) i. q. *tenerere*. Delikatnie, subtelnie, miękko. *Charis.*, który powiada: *tenerere an teneriter dici debeat, quaesitum est; nam quidam teneriter esse-runt ut celeriter, alii vero tenerere ut libere.*

TENERITUDO, inis, ž. (od *tener*) i. q. *teneritas*, np. *terra teneritudinem habet. Farr.*, *teneritudinem servet atque pingue-*

dicem. *Pallad.*, np. *pueri primae teneritudinis. Suet.*—*corticis. Pallad.*

TENESMUS albo TENESMOS, i, m. (responso). Choroba stołecowej kiszki, kiszki odchodowej, daremne silenie się na stołcu, rodzaj choroby, ciężki stołec, chęć do stołca daremna, wydymanie się, zatrzymanie stołca. *Nep. Plin. Scrib. Larg.*, po grecku. *Cels.*

TENETANUS, a, um, np.—*vinum. Veget. de re vet.*

TENGO MENAS. Ob. TANGOMENAS.

TENITAE, arum, ż. Boginie losów. *Paul. ex Festo.*—*sortium deae.*

TENTUS, ae, m. Rodzaj drogiego kamienia. *Plin.*

TENOR, oris, m. (od *teneo, tenere cursum*). *Quintil.* Ton, akcent. || Przenośnie. Porządek, jednostajny ciąg rzeczy. *Uno tenore. Cic.* Jednostajnym ciągiem. *Tenor rerum. Liv.* Jednostajny porządek rzeczy. *Tenor vitae. Ovid.* Jednostajny sposób życia. *Tenor stipitis. Claudian.* Prostość pnia. *Servat eruenta tenorem. Virg.* Z równym leci pocisk impetem. || *Tenor austeritatis. Plin.* Jednostajny żywy kolor szmaragdu bez żadnej skazy. || *Tenor legis. Paul. Pandeet.* Brzmienie, czyli wyrok prawa.

TENSA albo THENSA, ae, ż. *Fest.* Wóz, na którym wożono posagi bogów w procesyi. || *Titin.* Wóz pospoliczy.

TENSIO, onis, ż. (od *tendo, ere*). *Fitr.* Naciąganie, natężenie. || *Scrib. Larg.* Cięgoty, przeciąganie, łamanie w stawach, choroba, np.—*nervorum. Scrib. Larg.*, t. j. wyprężenie albo uciskanie nerwów, choroba.—*pracordiorum. Id.*, *tensione laborare. Veget. de re vet.*—*venarum. Id.*

TENSURA, ae, ż. (od *tendo, ere*) i. q. *tensio.* Naciąganie, natężenie, np.—*corporis. Veget. de re vet.*

TENSUS, a, um, (od *tendo*). *Quintil.* Natężony, napięty.—*arcus. Stat.* Łuk napięty.

TENTABUNDUS, a, um, (od *tento, are*) i. q. *tentans.* Doświadczający, próbujący. *Liv.*

TENTACULUM, i, n. (*tendere*). Macek, wypustek ruchowy niektórych ryb, miakuszków, obrączek i zwierczokręwów.

TENTAMEN, inis, n. (od *tento, are*). Próba, doświadczenie, np. *vocisque tentamina sumsit. Ovid.* t. j. próbował, doświadczał głosu.

TENTAMENTUM, i, n. (od *tento, are*). Próba, doświadczenie, np.—*fide* zamiast *fidei. Ovid.*, *tentamenta tui prima pepigi. Virg.* t. j. doświadczyłem, próbowałem, *tentamenti gratia exponere controversiam. Gell.*

TENTATIO, onis, ż. (od *tento, are*). Doświadczenie, napastowanie, atak, natarcie, napad, afekcja, np. choroby, np. *scil. morbi. Cic. Liv.* || Próba, doświadczenie, np. *hoc magis tentationem metuo. Liv.*

TENTATOR, oris, m. (od *tento, are*). Namawiacz, kusiciel, np.—*Dianae. Hor.*

TENTIGO, inis, ż. (od *tendo, ere*). Jurność, priąpizm, np.—*mentulae. Hor. Auct. Priap.* t. j. ogień miłośny, żądza obcowania.

TENTIPELLIUM, ii, n. (od *pellis i tendo, ere*). *Titin. ap. Fest.* Piękrzydło, którym się marszczki spędzają z twarzy. || *Afran.* Kopyto szewskie. || Oblak garbarski na rozciąganie skór.

TENTIPELLUM, i, n. (*tendo, pellis*). Kosmetyk dla zatareia marszczków skórnych.

TENTO, as, avi, atum, are, (od *tendo, ere*, od *teneo i supino tentum*, i. e. *diu multumque tenere ac manibus tractare, ut solent aliquid exploraturi*). Dotykać się ręką, macać, próbować czego.—*amicus. Virg.* Macać odzieży.—*in tenebris caput. Phaedr.* Macać po pociemku głowy.—*scium rostrum. Ovid.* Dziobać figę.—*pede. Cic.* Probować nogą. || Przenośnie. *Cum se totum tentaverit. Cic.* Gdy siebie całego spróbował. || Szukać — *auxilium laborum. Virg.* Szukać pomocy do pracy. || Doświadczać, próbować. *Belli fortunam tentare. Cic.* Probować wojny szczęścia.—*patientiam alienus. Id.* Doświadczać cierpliwości czyjej.—*prudenciam, scientiam. Id.*—*rostrum. Cic.* nauki. *Taurus irasci in cornua tentat. Virg.* Byk rozjuszony gotuje rogi do walki. || *Tentare aliquem. Cic.* Chcieć kogo pociągnąć na swoje zdanie, rozumieć się na złą stronę. || *Ti bull.* Wyraz wszeteczny. || *Tentare iras. Lucan.* Drażnić, do gniewu pobudzać. || *Cic. Plin.* Trapić, przesładować, napadać, mówić o chorobie. || *Vina tentant caput. Plin.* Wino upaja, pijanym czyni. || *Tempto, zamiast tento. Inscr.*

TENTOR, oris, m. (od *tendo albo teneo*). *Inscript. ap. Gruter.* Zaprzęgarz koni na cyrku podczas igrzysk cyreńskich, albo trzymający suknie szermierzów podczas gonitwy.

TENTORIOLUM, i, n. (zdrobn. od *tentorium*). Namiot, mówiące zmniejszającym sposobem mały namiot, namiotek. *Auct. bell. Afr.*

TENTORIUM, ii, n. Ob. TENTORIUS, a, um.

TENTORIUS, a, um, (od *tendo, ere*). Tyczący się rozciągania.—*pelles. Valer. ap. Trebell.* Skóry namiotowe. || Ztąd. *Tentorium, scil. opus, tabernaculum, stabulum. Liv.* Namiot, pawilon.

TENTUS, a, um, (imśl. od *tendo, od teneo*). Napięty, wyraz prawie poetycki. *Frons tenta. Lucret.* Skóra okolo czola twarda, napięta. *Pelles in ordine tentae. Lucil.* Rozpięte namioty. || *Tentum absol. Flor.* Namiot. || *Tentus. Martial.* Wyraz wszeteczny. || *Tentus, (od teneo). Ammian.* Zatrzymany, przyaresztowany.

TENTYRA, orum, n. i ae, ż. i. Tentyris, idis, ż. (*Tentyra*). *Strabo.* Miasto w Egipcie. || *Tentyrita, ae.* Rodem z Tentyry.

|| *Tentyritae, arum. Plin.* Mieszkańcy Tentyry. || *Tentyriticus, a, um. Plin.* Należący do Tentyry miasta w Egipcie.

TENUABILIS, e, plnk. (od *tenuo, are*). Cienki, subteln, rzadki, np.—*superfuniculones. Coel. Aur.*

TENUATIM, psk. (od *tenuo, are*). Cienko, subtelnie, rzadko, np. *intestinum perquam tenuatim productum. Apic.*

TENUATUS, a, um, (od *tenuo, are*). *Ovid.* Wycieniony, wychudzony, osłabiony, umniejszony.—*parco victu. Tac.* Wychudzony szczupłym pokarmem.—*humor. Ovid.* Woda przecieniona.

TENUESCO, scis, scere, (od *tenuis, e*). Cienieć, stawać się cienkim, subtelnym, rzadkiem, stawać się słabym, mdłym, wątłym, np. *universa crescentia crescente luna pubescunt, tenuescente tenuantur. Censorin. fragment.*

TENUARIUS, a, um, (od *tenuis, e*, albo od *tenuia scil. vestimenta etc.*) Który się zatrudnia cienkimi albo subtelnymi rzeczami, albo należący do tego, np. *vestiarius tenuarius, scil. opifex, t. j. który szyje cienkie suknie, albo scil. negotiator, t. j. handlarz cienkich, subtelných sukien, np. vestiarius tenuarius. Inscript. ap. Gruter.*

TENUICULUS, a, um, (zdrobn. od *tenuis*) i. q. *tenuis*, mówiące zmniejszającym sposobem, cieniuchny. || *Lichy, zły, ładajaki, nikiemny, blaby, np.—adparatus. Cic.*

TENUIS, e, plnk. (od *tivo, rozciągam*). Subteln, cienki. *Tenuis pluviae, tenuis nebula.—aer. Virg.* Subteln deszcz, subteln mgła, subteln powietrze.—*coelum. Cic.* Niebo pogodne, zdrowe powietrze.—*vox. Quintil.* Głos cienki.—*pellis. Ovid.* Cienka skóra.—*capilli. Tibull.* Subteln włosy. *Tenuioris velleris arietes. Colum.* Cienkiej welny barany.—*vestes. Tibull.* Cienkie suknie. *Tenui agmine. Liv.* Rozciągniętym szykiem wojska.—*animae. Ovid.* Cienie zmarłych. || *Tenuis. Marti.* Chudy, wyschły. || Przenośnie. *Tenuis et acuta distinctio. Cic.* Subteln i dowcipna rozmaitość zdobienia stylu.—*aures. Lucret.* Pilne uszy ku słuchaniu, albo słuch ostry.—*orator. Cic.* Krasomówca, który używa subtelnego stylu. *Tenuis Athenae. Marti.* Uczone i dowcipne Ateny. || *Maly, drobny, szczupły. Tenui contentus cibo. Phaedr.* Przystawający na szczupłym pokarmie.—*oppidum. Cic.* Szczupłe miasto. *Tenuis aura. Ovid.* Maly wietrzyk.—*amnis. Plin.* Maly rzeka.—*agua. Liv.* Maly woda. || *Lekki.—punex. Propert.* Lekki kamień z piany morskiej.—*vinum. Plin.* Subteln, klarowne wino. || Przenośnie. *Maly, blaby, nikiemny. Tenuis suspicio. Cic.* Male podejrzenie. *In tenui labor, at tenuis non gloria. Virg.* W malyj rzeczy praca, lecz nie maly zaszczyt. || *Tenuis poeta. Marti.* Poeta w malych materyach piszący. || *Tenuis. Caes.* Słaby, niedołężny. *Cum tenuissima valetudine esset. Id.* Gdy byl bardzo słabego zdrowia.—*animus. Id.* Słaby umysł.

|| Często się odnosi do nizkiego rodzaju, stanu, kondycyi. *Tenuioris ordinis. Cic.* Czlowiek nizszego stanu. || *Ubogi. Tenuis et obaeratus. Suet.* Ubogi i zadłużony. *Tenuissimum patrimonium. Cic.* Bardzo ubogie dziedzictwo. || *Zartobliwy, zabawny, np. tenui Catullo. Martial.*, *Musa tenuis. Virg.* t. j. zartobliwa.

TENUITAS, atis, ż. (od *tenuis*). Cienkość, subtelnosc, szczuplosc.—*aeris. Senec.* Subtelnosc powietrza.—*crurum. Phaedr.* Cienkosć goleni.—*chartae. Plin.* Cienkosć papieru. *Tenuitas. Cic.* Suchosć complexyi.—*cribri. Plin.* Delikatnosć sita. || *Jasnosć, klarownosć, przezroczystosć.—aguae. Plin.* wody. || Przenośnie. *Linata quaedam et rerum, et verborum tenuitas. Cic.* Wypracowana i rzeczy i wyrazów subtelnaz zwiezlosc. || *Ubostwo, niedostatek.—acerarii. Cic.* Niedostatek skarbu.

TENUITER, psk. (od *tenuis*). *Caes.* Subtelnie, cienko, delikatnie. || *Cic.* Nieznacznie, zlekka. *Respondere criminibus tenuiter et nugatorie. Auct. ad Herenn.* Odpowiadac na oskarzenia nawiasem i balamutnie. || *Cic.* Subtelnym stylem, zwiezle i dowcipnie. || *Zle, ładajako, nikiemnie, mizerne, ubogo, niedznie, np. quid rei gerit? Get. sic, tenuiter. Terent.*

TENUO, as, avi, atum, are, (od *tenuis*). *Ovid.* Wycienzyć, cienszém uczynić, zmniejszyć. *Assiduo vomer tenuatur abusu. Ovid.* Ustawicznie używaniem lemiesz cienszym się staje. *Leves Proteus se tenuabit in undas. Ovid.* W przezroczyste Proteusz zamieni się wody. || Przenośnie. *Vires tenuantur amoris. Ovid.* Zmniejszają się siły miłości. *Sejuncto tenuare artus. Prudent.* Fostem wycienzyć członki. || *Tenuare carmen. Propert.* Lekkim stylem pisac wiersze. || *Sciesnie, sciesniać, ciasnem czynić, np.—viam vocis. Ovid.* t. j. glos sciesnić.

TENUS, oris, n. (podobno od *tivo, rozciągam*). Siodlo, lapka, siatka, potrzebask, pomyk na łowienie ptaka, np. *pendebit hodie pulchre, ita intendi tenus. Plaut.*, *laqueus ad captandas aves. Serv. ad Virg.*, który powiada: *tenus proprie est extrema pars arcus, ut Plautus ostendit in Bacchid.*

TENUS, przedimek (od *tivo, cel, koniec*). Póty, dotąd, do tego miejsca. *Labrorum tenus. Lucret.* Po wargi. *Pube tenus. Virg.* Do pół ciała.—*ore. Id.* Po usta. *Capulo tenus. Id.* Po jedla. *Lunborum tenus. Lucan.* Po lędźwie. *Tanaim tenus. Fal. Flacc.* Po Don rzekę. || Z niektórymi wyrazami przystawa, np. *haec tenus, eatenus, quatenus, etc.* || *Ferbo tenus. Cic.* *Nomine tenus. Tac.* Słowem, językiem, nierzecz. || *Titulo tenus. Suet.* Mieć tylko tytuł, np. *facie tenus. Apul.*, *corporum tenus curiosus. Plin.*, *summo tenus adigit ore. Virg.*

TEOS, i, ż. (*Τεός*). *Mela.* Miasto w Ionii, ojczyzna Anakreonta. || *Tejus, a, um. Horat.* Należący do miasta Teos. *Lyrice Teja musa senis. Ovid.* Wiersz Anakreonta.

TEPEFACIO, *cis, ēci, actum*, (hiern. *Tepefio, actus sum, fieri*, (od *tepeo* i *facio*). Ciepłym czynić, grzać, zagrzzać, przegrzać, np. *ut (sol) tepefaciat non solum, sed etiam comburat. Cic.*—*lintheum. Cels.*—*corpus oleo. Plin.*, trajectoque haesit (hastā) tepefacta cerebro. *Virg.*

TEPEFACTUS, *a, um*, (imsl. od *tepefio*). *Cic.* Zagrzany, zlecony.

TEPEFIO, *is, factus sum, fieri. Cels.* Stawać się zagrzaniem.

TEPEO, *pēs, pui, pēre, n.* (*Fossius* powiada: *vel a tepo, fumigo, quia humida foveo admodum, vaporem ac fumum emittunt, vel a tepga, cinis, qui igne extincto tepere solet; vel fuerit ab Arabico calidus*). Bydź letniem albo nieco zagrzaniem. *Cato. Plin.*

|| Ztąd przenośnie, czuć miłość, np. *tepe-re aliquo albo aliqua. Hor.* t. j. bydź rozkochanym w kim; ztąd *tepens*, ciepły, ciepławy, letni, np.—*sol. Ovid.*—*aurae. Virg.*, cor ejus recens tepensque. *Plin.* || Bydź ciepłym, letniem, np. *incipiat tepuisse calix. Martial.* || Przenośnie bydź letnim, ciepłym, ciepławym t. j. bydź bez ognia, np. w miłości, np. *seu tepet, sive amat. Ovid.* t. j. niegierący, nieognisty w miłości, bydź zimnym.

TEPESCO, *seis, pui, scēre*, (od *tepeo*). Stawać się letniem, t. j. stawać się ciepłym, ciepławym, np. *fixo ferrum in pulmone tepescit. Virg.* Żelazo przebite rozgrzewa się. || *Powoli stygnąć.* || Przenośnie. *Paulatinus* *cadit ira ferox, mentesque tepescunt. Lucan.* Powoli gniew srogi ustaje i uciśnając się rozchłania umysły. || Stać się letnim, ciepłym albo tracić ogień, zaziębić się, np. *incipiat tepuisse calix. Martial.*; ztąd przenośnie, stać się letnim, ustawać, np. w afektach, w miłości, np. *negotio tepescite. Ammian.* *Veneres tepuere sub annis. Nemesian.* *Eclo.*

TEPHRIAS, *ae, m.* (*τεφρίας*, od *τεφρα*, popiół), *scil. lapis. Plin.* Marmur popielasty.

TEPHRITIS, *idis, z.* (*τεφρίτις*). *Plin.* Drogi kamień popielatego koloru.

TEPIDARIUS, *a, um*, (od *tepidā aqua*). Tyczący się ciepłej kąpieli.—*scil. stabulum. Vitruv.* Izba, albo miejsce ciepłej kąpieli.

TEPIDE, *psk.* (od *tepidus, a, um*). Letnio albo nieco ciepło, nie zimno, np. *ut puli tepide habeantur. Colum.*, natare tepidius. *Plin.* || Letnio albo letnim sposobem, bez ognia, niedbale, opieszale, np. *tepidissime dicebat. Augustin.*

TEPIDO, *as, are*, (od *tepidus, a, um*). Letnim czynić, ciepłym, zagrzewać, zlecić wodę. *Plin.*

TEPIDUS, *a, um*, (od *tepeo*). *Lucret.* Nieco zagrzany, letni, zlecony. || *Tepidum*, *psk.* *Ovid.* Letnie. || *Tepidus. Id.* Ostygły. || Przenośnie. *Ovid.* Niedbały, leniwy, obojętny.

TEPOR, *ōris, m.* (od *tepeo*). Letnie, umiarkowane ciepło, np.—*solis. Liv.*—*ma-*

ris. Cic., finit enim calor atque frigus, medique tepores inter utrumque jacent. *Lucret.*; ztąd *arbores teporis. Plin.* t. j. drzewa, które w ciepłym klimacie rosną. || Letnie ciepło kąpieli, t. j. słaby, mdły stopień ognia albo gorąca. *Tac.*; ztąd przenośnie brak ognia w mowie, w stylu. *Auctor dialog. de Orat. (Tacit).*

TEPORO, *as, avi, atum, are*, (od *tepor*). Letniem, ciepłym czynić: ztąd *teporatus, a, um*, letni, ciepły. *Plin.*

TEPORUS, *a, um*, (od *tepor*) i. q. *tepidus*. Letni, ciepławy, np. *aequinoctium veris. Auson.*—*status Favonii. Sidon.*

TEPULUS, *a, um*. Letni, ciepły, np.—*aqua. Plin. Frontin.* Woda sprowadzona rurami z pol Lukulla do Kapitolium.

TER, *psk.* (od *tres* albo od *τρίς*, trzykroć). Trzykroć, trzy razy. *Ter in annum. Suet.* Trzykroć w rok. || *Terque, quaterque. Virg.* Często. || *Ter absol. Servi.* Czasem się kładzie zamiast *saepē*. || Położone z imionami w stop. pierwsz. oznacza stop. trzeci. *O terque quaterque beati! Virg.* O nader szczęśliwi. || *Ter*, trzykroć, zamiast wielokroć, wiele razy, np. *terque quaterque. Virg.* || *Ter* zamiast bardzo albo nader, arey, nadzwyczaj, nadzwyczajnie, np. *ter amplius. Hor.*, *ter felix. Ovid.*, np. o *terque quaterque beati. Virg.* Też *felix ter et amplius. Hor.* t. j. nadzwyczajnie szczęśliwy albo arey szczęśliwy, właściwie trzykroć szczęśliwy.

TERAMNOS, *i, z.* Ziele, zielsko, jakoby ziele aternae. *Plin.*

TERAPNAE. Ob. *THERAPNE*.

TERBENTINUS, *a, um*, i. q. *terebinthinus*, np.—*resina. Veget. de re vet.*

TERCENARIUS, *a, um*, (od *terceni* zamiast *trecenti*) zamiast *trecentarius*, np. *ex tercenario. Inscript. ap. Gruter.* Ranga albo urząd wojskowy.

TERCENI, *ae, a*, zamiast *trecenti*. Ob. *TRECENTI*.

TERCENTENI, *ae, a*, trafniej *TER CENTENI*, *ae, a*, (od *ter* i *centeni, ae, a*). Trzysta, zamiast *trecenteni*, np. *ter centena, (tercent.) poterat epigrammata ferre. Martial.*

TERCENTI, *ae, a*, zamiast *trecenti*, np. *tercenta debet Titius. Martial.* Inne *Edit.* mają *trecenta*.

TERCENTUM albo *trafn. TER CENTUM*. Trzysta. *Virg.*

TERDECIES, trafniej *TER DECIES*. Trzynastokroć, trzynastokrotnie. *Juvenal. Vitruv.* *Auson.* też. *Cic. Ed. Ernest.* ma *tredecies*.

TERDĒNI, trafniej *TER DĒNI*, *ae, a*. Trzydzieści. *Virg. Ovid.* || Też w licz. pojed., np. *terdeno bove donatur. Sil.*

TEREBELLA, *ae, z.* Trepan, narzędzie używane w chirurgii do świdrowania głowy.

TEREBINTHINUS, *a, um*, (*τερεβινθίνος*). Terpentynowy.—*resina. Plin.* Terpentynowa żywica.—*tabula. Petron.*

TEREBINTHIZUSA, *ae, z.* (gemma) (*τε-*

γεβινθίζουσα). *Plin.* Kamień drogi koloru terpentynowego.

TEREBINTHUS, *i, z.* (*τερεβινθος*). *Virg.* Terpentynowe drzewo. || Też zwana okolica w Judei. *Joseph. bell. Jud. Sozom. hist. Eccl.*

TEREBRA, *ae, z.* (podobno z greck. *τερεβρον*, albo od *tero*). *Colum.* Świder, narzędzie do świdrowania. || *Cels.* Trepan, swider chirurgiczny do przewiercenia czaszy głowej. || *Vitr.* Taran wojenny nakształt swidra. || *Terebra aliquem pertundere*, przysł. *Plaut. apud Non.*

TEREBRAMEN, *inis, n.* (od *terebro, are*). Dziura przewiercona, np. od robaka, od mola gryzącego, np. *furfuracea tinearum terebramina. Fulgent.*

TEREBRATIO, *ōnis, z.* (od *terebro, are*). Wiercenie, świdrowanie. *Colum.*, mówiąc o drzewach. || Wywiercona dziura. *Vitr.*

TEREBRATUS, *us, m.* (od *terebro, are*) i. q. *terebratio*. Wiercenie, świdrowanie, trepanowanie. *Scrib. Larg.*

TEREBRATUS, *a, um*, (od *terebro*). *Ovid.* Wywiercony.

TEREBRO, *as, avi, atum, are*, (od *terebro*). *Colum.* Wiercić swidrem, obracając dziurawicę, świdrować. *Terebrare cavas uteri. Virg.* Swidrem zgłębić wnętrza pieczary, mówiąc o koniu trojańskim. || Przenośnie. Pochlebnie się wkradać, wmykać się, wydłubić co na kim pochlebstwem. || *Plaut.* Allegorycznie. *Salinum terebrare. Persi.* Bardzo szczupłego używać pokarmu, jakby w próżnej solnicy pilnie szukając odrobiny soli. || Trepanować.

TEREDO, *inis, z.* (*τερεδών*). *Colum.* Robak drzewny, gryzący drzewo. || *Plin.* Mol, owad, który zjada suknie.

TERENSIS, *is, (dea)* (od *tero, tre*) i. e. *dea frugibus terendis praesidens. Arnob.*, t. j. bogini mielenia zboża.

TERENTINUS, *a, um*. Ob. *TERENTUS*.

TERENTUS (*Terentos*), *i, m.* Plac na polu Marsowym w Rzymie nad Tybrem, gdzie stał ołtarz Plutona i Prozerpiny. || Ztąd *Terentini* ludi saeculares. *Fal. Max.* Igrzyska stoletnie, które się odbywały na tym placu. || *Terentina tribus. Liv.* Rzymska trybus.

TERES, *ētis, r.* współ. (od *tero*). Walcowaty, nakształt wałka, okragło długi, gładki. *Teretes trunci arborum. Virg.* Walcowate pnia drzew. *Levi teretem versabat pollice fusum. Ovid.* Lekkim palcem okragle obracała wrzeciono.—*puer. Horat.* Rolsły i dobrze ukształconej postawy chłopiec.

Teretes plagae. Id. Sieci z okragłymi okami.—*zona. Ovid.* Pas ze sznurków pleciony.—*habena fundae. Virg.* Okragłe nawiązanie procy. || Okragły. *Teretes guttae. Auson.* Okragłe krople rosy. || Gładki. *Teres filum. Plin.* Nić okragłą.—*coma. Farr.* Włos długi. || Przenośnie. *Et in se ipso totus teres, atque rotundus. Horat.* Który w sobie samym zebrany, jest podobny do gładkiej i okragłej kuli. || *Teretes aures. Cic.*

Sluch ostry, delikatny. || —*oratio. Id.* Styl gładki, potoczny.

TEREUS, *ēi i ēos, m.* (*Τηρέης*). *Hygin.* Król Traków, syn Marsa, mąż Prokny, ojciec Itysa. || W przyp. drug. *Terēos. Martial.* w tymże przyp. *Terēi. Virg.*, w przypad. czwart. *Terea. Ovid.* || Ztąd *Tereides, ae, m.* Syn Tereusza. *Ovid.*

TERGEMINUS albo *TERIGEMINUS*, *a, um*, (od *ter* i *geminus, a, um*). Trzej pospół zrodzeni. *Tergemini fratres. Liv.* Trzej Horacyuszowie i Kuryuszowie. || *Tergemini. Gell.* Tytuł komedii Plauta. || Troisty, potrójny. *Trigemina spolia. Liv.* Troista zdobyte.—*vir. Ovid.* Trójcielną Gieryon.—*canis. Id.* Trójgłowy Cerber. *Tergemina He-cate. Virg.* Rśiężyć na niebie, na ziemi Dyana, Prozerpina piekiel.—*Jovis ignis. Stat.* Trójżęby piorun Jowisza. *Tergemini honoribus tollere aliquem. Horat.* Troistą godnością uraczyć kogo, t. j. krzesłem senatorskim, pretorstwem i konsulstwem. *Tibi tergemini mugiet sophos. Marti.* Największe ci dadzą oklaski. || *Trigemina porta. Liv.* *Plin.* Brama ostyńska w Rzymie, teraz *di s. Paolo*. || *Tergemini* zamiast wielokrotny, np.—*honores. Hor.* t. j. wielokrotne honory. *Tergemini. Paul. in Pandect.*, zamiast *trigemini*.

TERGENUS nieprzypad. rzecz jaka od trzech rodzajów, np. *humana efficiunt habitacula tergenus artes etc. Auson.* *Idyll.* *Tergenus omnigenum, genitor. genitrix, generatum. Ibid.*

TERGEO i **TERGO**, *is, si, sum, gēre*, (od *tero* albo od *τεργω*, susze). Scierać, o-cierać, otrzeć, zetrzeć, uciierać, czystym czynić, np. *manus terguntur. Farr.*, *lumi-na lacrymantia terit. Ovid.*, *frontem sudario tergere. Quintil.*, *fossas veteres tergere et purgare. Colum.*; ztąd *gallina tergere palatum. Hor.* t. j. zjeść kure. || Przenośnie, *seelus terit. Sen. i. e. expiavit*. || Ztąd imsl. *tersus, a, um*. Otarty, starty, czysty, oczyszczony, np.—*mulier. Plaut.*, *plantis tersis. Ovid.* || Ztąd przenośnie, nieomylny, niezawodny, piękny, słiczny, nadobny, kształtny, ładny, foremny, np. *vir in judicio literarum terissimē. Stat.*, *praefationes tersae, gracies, dulces cet. Plin.* || *Tertus, a, um*, zamiast *tersus*, np.—*galea. Farr. ap. Non.*

TERGESTE, *is, n.* *Mela*. Miasto na pograniezu Istrii, gdzie była osada rzymska, teraz Tryest. || *Tergestinus, a, um. Plin.* Należący do miasta Tergestu. || *Tergestini, orum. Hirt.* Mieszkańcy tego miasta.

TERGESTINUS, *a, um*. Ob. *TERGESTE*.

TERGILLA, *ae, z.* Świnia skóra ze słonią. *Apic.*

TERGINUS, *a, um*. Skórzany, rzemieenny, np. *calix terginus. Lucil. ap. Non.*; ztąd *terginum scil. instrumentum. Plaut.* Korba, rzemień do bicia. *Lucil. ap. Non.*

TERGIVERSANTER, *psk.* (od *tergiver-sor*). Wzbraniając się, ociągając się, z o-

porum, niechętnie, np.—*inire pugnam. Vel.*

TERGIVERSATIO, *ōnis*, *z.* (od *tergiver-*
sor). Właściwie wzbranianie się, ociąganie
się, opór, niechęć, np. *quid ergo erat? mo-*
ra et tergiversatio, dum hic veniret etc. Cic.
|| Odwleczenie, zwleknięcie, np. *tergiversa-*
tionem istam probo. Cic.

TERGIVERSATOR, *ōris*, *m.* (od *tergi-*
versor). Który wzbrania się, ociaga się,
namysla się, niechętnie co czyni. *Gell. Ar-*
nob.

TERGIVERSOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, *dep.*
(od *tergum i verto*). Właściwie obrać się
tyłem; złąć. *Cic.* Ociagać się, nie chcieć
czego uczynić, mitrzyć, odmawiać. *Non*
est locus ad tergiversandum. Cic. Nie tu się
ociagać, namyslać, mitrzyć. || Odnosi się
do sądów. *Tergiversari. Marti. Pandect.* O-
skarżenia zaprzęcać. *Quid tergiversaris? Cic.*
Czemu nie skarżysz? || Do rozpraw i dysput,
znaczy przekrecać, odmienić zdania. *Quid*
tergiversamur? Cic. POCO wykrecamy w roz-
prawach zdania? || Odwlecać, zwlekać,
zlekkać, balać, mitrzyć. *Cic.*

TERGO. Ob. **TERGEO**.

TERGORO, *as*, *are*, (od *tergus*). Grzbiet
czem pokrywać. *Luto se tergorantes. Plin.*
Walający się w błocie, mówią o świniaach.

TERGUM, *i*, *n.* (podobno od *tergus* od
στέγος, skóra). Grzbiet człowieka, zwie-
rzęcy. *Tergo ac capite puniri. Liv.* Bydź
sieczoneym różgami i skarany na gardło. ||
Terga vertere, dare. Caes. Uciekać, tył po-
dawać. *Dare terga. Propert.* Ugiąć się od
ciężaru. || Grzbiet niewolników, który jest
wystawiony na bolesne razy. *Pe tergo meo!*
Plaut. Biada grzbietowi mojemu. || Tył, część
tylna. *Ab tergo, post tergum. Cic.* Z tyłu,
z tylnej strony. || *Terga.* Zasłona, pokrycie.
Terga clipei. Virg. Tarcza. || — *aquae. O-*
vid. Powierzchność wody. || — *arborum. Virg.*
Powierzchność roli. || *Terga serpentum. Virg.*
Grzbiet węża. || *Tergum. Virg.* Skóra. || Zro-
bionego co ze skóry. *Terga. Ovid.* Skórza-
ne beczki. *Terga. Id.* Bębny. *Tergum. Virg.*
Tarcza. || *Terga. Juvenal.* Polcie słoniny.
Terga suum. Virg. Bite wieprze. || W rodz.
męzkim. *Tergum. Plaut.* || *Tergibus*, zamiast
tergis. Lucret.

TERGUS, *ōris*, *n.* (od *στέγος* albo *τέγ-*
ος). Skóra na grzbiecie albo odarta od grzbie-
ta. *Tergora diripiunt costis. Virg.* Odziera-
ją od grzbietów skóry. || *Tergora. Ovid.* Tar-
cze grzbietowe. *Martis tergus. Marti.* Pan-
cerz. || *Ovid.* Słonina. || *Virg.* Grzbiet węża.
|| *Colum.* Grzbiet.

TERINA, *ae*, *z.* *Plin.* Miasto w Bruncy-
um nad morzem Etruskim, teraz Nocera. || *Te-*
rinaeus, a, um. Cic. Tyczący się miasta Te-
riny czyli Nocery.

TERINAEUS, *a, um.* Ob. **TERINA**.

TERJUGIS, *a, um.* Potrójny, np. *terju-*
ga millia. Auson. Trzy tysiące.

TERMEN, *inis*, *n.* zamiast *terminus. Acc.*
ap. Farr.

TERMENTARIUM, *ii*, *n.* (od *tero* zamiast
terimentarium). Luźna chustka. *Farr.*

TERMENTUM, *i*, *n.* zamiast *detrimentum*.
Szkoda, np. *termento fuit. Plaut. Fest.*

TERMES, *itis*, *m.* (od *τέσσα*, koniec al-
bo z hebr. thamar, palma). *Paul. ex Festo.*
Gałąź ulamana od drzewa obrosła nieco li-
ściem. || *Horat.* Oliwna gałąźka. || Ob. *Tar-*
mes. || *i. q. Terebinthus.* Terpentynowe drze-
wo, np. *oleastris termitibus. Colum.* Ob.
Tarmes.

TERMINALIS, *e*, *ptnk.* (od *terminus*). Ty-
czący się, należący do granic, graniczny,
np. *lapis terminalis. Ammian.* t. j. grani-
czny kamień, *palos terminales figere. Ter-*
tull.; złąć *terminalia* (scil. solennia albo
sacra). Święta Terminusa albo bożka grani-
cy. *Cic. Farr. Liv. Hor.* || Tyczący się koń-
ca, np. — *sententia. Cod. Justin.* t. j. osta-
tni, stanowiący wyrok, dekret. *Tubae ter-*
minalis cantus. Apul. t. j. trąby oznajmu-
jące koniec igrzysk.

TERMINATE, *psk.* (od *terminatus, a, um,*
(imsl. od *termino, are*). Przeznaczonym spo-
sobem, wyraźnie, jawnie, stanowczo, po-
dług granic, np. — *fundo finem constituere.*
Auct. de eas. liter. ap. Goet.

TERMINATIO, *ōnis*, *z.* (od *termino, are*).
Ograniczenie. *Inscript. ap. Gruter.* || Prze-
znaczenie, postanowienie. *Cic.* || Opisane,
definiacja. *Id.* || Zakonczenie, skonczenie, ko-
niec. *Cic.*

TERMINATUS, *us, m.* (od *termino, are*).
Postanowienie granicy, granica, np. *circa*
fontes et fornices et muros et rivos etc. Fron-
tin. de aquaed.

TERMINATUS, *a, um,* (od *termino*). *Plin.*
Ograniczony, zamierzony. — *negotium. Ju-*
lian. Pandect. Interes skonczony.

TERMINO, *as, avi, atum, are*, (od *termi-*
nus). Kłaść granicę, graniczyć, zamierzyc
granice. *Terra mare, et contra mare terras*
terminat omnes. Lucret. Łąć morze i prze-
ciwnie morze wszelki łąć graniczy. *Camp-*
pos terminare oculis. Liv. Wdzięć pol gran-
nice. || — *orationem. Cic.* Skonczyć mowę.

TERMINTHUS, *i, m.* (*τέρμινθος*, owoc drze-
wa terpentynowego). Tumor mający kształt
szyszki terpentynowej.

TERMINUS, *i, m.* (od *τέσσα*, koniec, cel,
meta). *Cic.* Granica, kres, kopiec, kamień
graniczny. *Feriae religiosae terminis agro-*
rum. Plin. Święta bożka granie pol. *Ter-*
minos urbis propagare, ponere. Tacit. Roz-
szerzać granice miasta, kłaść granicę. || *O-*
vid. Bożek granie. || *Cic.* Koniec rzeczy ja-
kiej.

TERMITĒUS, *a, um,* (od *termes*). Ula-
many od oliwkowego drzewa. — *ramus. Grat.*
Cyng. Gałąźka ulamana od oliwkowego
drzewa.

TERMO, *ōnis*, *m.* (*τέρμων*), zamiast *termi-*
nus. Enn. ap. Fest.

TERNARIUS, *a, um,* (od *terni, ae, a*).

Colum. Troisty, potrójny, np. — *serobs. Co-*
lum. t. j. — trzy stopy.

TERNI, *ae, a*, (od *ter*). Trzej a trzej, po
trzy. *Muneraque in naves ternos optare ju-*
veneos. Virg. I w upominku na wybór po
trzy buhaje daje na każdy okręt. || *Terna*
Medusae guttura monstri. Ovid. Trzy gar-
da Cerbera. || W liczb. pojed. Troisty, po-
trójny. *Terno consurgunt ordine remi. Virg.*
I porządkiem troistym podnoszą się wiosła.
|| W przyp. drug. liczb. mnog. częściej *ter-*
num, zamiast *ternorum. Plin.* || Trzy np. —
guttura. Ovid. — *ductores. Virg.* — *saecula.*
Tibull. || *Ternus*, terni zamiast *trinus* i *tri-*
us. || *Terna* zamiast *ter. Plin.*

TERNIDENI albo **TERNI DENI**, *ae, a.*
Trzynastcie, np. *terna dena ova. Plin.*

TERNIO, *ōnis*, *m.* (od *terni*). Trójka. *Gell.*
Martian. Cap.

TERNOX, *etis, z.* (od *ter* i *nox*). Noc po-
trójna, np. — *Herculea. Stat.*

TERNUNDINUS, *a, um, i. q. trinundi-*
nus. Maersb. Ed. Gronov. ma in trinundino.
TERNUS, *a, um.* Ob. **TERNI**.

TERO, *trivi, tritum, terere*, (od *τέρω*,
trę, albo *τέρω*, wierać). Trzeć, ścierać co
na proch. — *aliquid in mortario. Plin.* Trzeć
co w miedzierzu. — *aliquid in farinam. Id.*
Zetrzeć co na makę. *Illuc me ducis, ubi la-*
pis lapidem terit. Plaut. Prowadzisz mnie
do żaren albo do młynu. — *pumice. Ovid.* Na-
cierać pumexem. *Calcemque terit jam cal-*
ce Dioces. Virg. Dyor leci za Helim i śla-
dem, ślad jego cisnie. || *Terere. Claudian.*
Deptać, gwałcić, łamać majestat bogów. ||
— *tempus, diem, aetatem, otium. Cic.* Na-
daremnie czas, dzień, wiek tracić. *Omne*
aevum ferro teritur. Virg. Żelazem w rę-
ku wiek się cały spędza. || *Ut illum dii te-*
rant. Naev. ap. Prisci. Oby go skarali bo-
gowie. || *Plaut.* Wyraz wszeteczny. || *Tristi,*
przez skrośenie, zamiast *trivisti*. || *Terui,*
zamiast *trivi. Charis.*

TERPSICHORE, *es, z.* (*Τερψιχόρη*). *A-*
pollodor. Jedna z dziewięciu Muz czyli mu-
za tańców i kompanii. || Przenośnie, np. *tunc*
seque suamque Terpsichoren odit facunda
et nuda senectus. Juvenal. Muza, poetyka
skonność, chęć, poezja.

TERRA, *ae, z.* (od *τέρα*, ziemia albo od
tero, trę). *Cic.* Ziemia, element czyli pier-
wiastek. || *Farr.* Ziemia trojaka, powszechna,
właściwa i mieszana. W liczb. pojedyn.
znaczy pierwiastek, w liczb. zaś mnog. kra-
je. *Multis ille et terris jaectatus et alto. Virg.*
Wiele ten był na łądzie i morzu trapiiony. ||
Terra. Cic. Kraj. || *Terra iter facere. Id.*
Odprawić drogę łądem. || *A terra. Farr.*
Od ziemi. || *Ad terram, in terram. Plaut.*
Na ziemię, do ziemi. || *De terra. Cic.* Z zie-
mi. || *Terrae*, przyp. trzec. kładzie się u poe-
tów zamiast *ad* albo *in terram. Terrae defi-*
gitur arbor. Virg. W ziemię się sadi drze-
wo. *Terrae procumbere. Ovid.* Leżeć na zie-
mi. || *Terras*, zamiast *terra. Cic. Virg.* || *Terr-*
rae. Virg. Okrag ziemi. *Pace data terris.*

Ovid. Dawszy pokój okrogom ziemi. || *Ter-*
ra ortus, terrae filius. Cic. Na złą i na do-
brą się stronę bierze, znaczy ród staroży-
tny, który przez dawność zagrzebany został;
albo człowiek podłego urodzenia, nie mają-
cy przodków. || *Terram videre* albo *in ter-*
ra esse. Cic. Bydź u końca prac swoich, wzię-
ta przenośnia od żeglujących. || *Terra, ma-*
rique, albo *aut terra, aut mari. Cic.* Po
wszystkich miejscach albo wszelkim sposo-
bem. || *Percontari a terra ad coelum, przysl.*
Plaut. Troshliwie czego szukać, od początku
do końca śledzić, badać. || *Przyp. drugi* w
liczb. mnog. pięknie się kładzie z przysłów-
kami miejsca, i nadaje mocy stylu, np. *U-*
bicumque terrarum et gentium. Cic. Gdzie-
kolwiek. || *Terra. Cic. Plin. Ovid.* Bogini
tak nazwana pod rozmaitemi imionami. Zie-
mia, Westa, Cerera, Cybela. || *Sub terras*
albo *terris. Virg.* Odnosi się do miejsc pie-
kiel. *Sub terris. Propert.* W pieklach. || *Ter-*
rai, zamiast *terrae. Lucret.*, np. *terrai que*
solum subigentes etc. Id. || Też *terras* w przyp.
drug. zamiast *terrae*, np. *magni Atlantes*
filiu terras. Naev. ap. Prisci.

TERRACINA, TERRACINENSIS. Obacz
TARRACINA etc.

TERRAEMOTUS albo trafniej **TERRAE**
MOTUS, *us, m.* (od *terra* i *motus*). Trzęsie-
nie ziemi, np. *tantos terrae motus. Cic.* też
Plin.

TERRĒNUS, *a, um,* (od *terra*). *Cic.* Ziem-
ny, z ziemi, należący do ziemi. — *vasa. Plin.*
Naczynia gliniane. — *fornax. Ovid.* Piec z
cegł zrobiony. || *Terrenum absol. Colum.*
Ziemia, rola, grunt. || *Terrenus. Ziemski,*
na ziemi żyjący. *Terrenum iter. Plin.* Dro-
ga łądem nie rzeką albo morzem odprawia-
na. — *demonstratio. Id.* Wykład miar dróg
lądowych. *Hiatus terrenus i. e. terrae. O-*
vid.

TERRĒO, *es, ūi, itum, rēre*, (od *ταράσ-*
σω, i. e. perturbo, perterreo). Straszyc, za-
straszyć, przestraszyć, strachem kogo naba-
wić, np. *suae quemque malae cogitationes*
terrent. Cic. — *urbem caede, incendiisque.*
Cic., np. *terrui gentes ne—rediret. Hor.*
|| Złud *terrītus, a, um.* Przestraszony, np.
terrītō confirmare. Sallust., *terrītus hoste*
novo. Ovid.

TERRESTER, *stris, stre*, (od *terra*). Ziem-
ski, ziemny, na ziemi będący, tyczący się
ziemi. *Animantium genus terrestre. Cic.* Ro-
dzaj ziemi zwierząt. *Exercitus terrestris.*
Nep. Wojsko lądowe. — *iter. Marti.* Droga
lądowa. — *coena. Plaut.* Uczta z jarzyn zło-
zona.

TERREUS, *a, um,* (od *terra*). *Farr.*
Ziemny, z ziemi, np. — *murus. Id.* — *agger.*
Farr. — *tumulus. Caes.*

TERRIBILIS, *e, ptnk.* (od *terreo*). Stra-
szny, strach sprawujący. — *aspectu. Cic.* Stra-
szny na spojżenie. || Zamiast *verendus, ve-*
nerabilis. Cod. Justin., np. — *scripturae (sa-*
erae). Ibid.

TERRIBILITER, psk. (od *terribilis*). Straszliwie. *Arnob. Augustin.*

TERRICOLA, ae, m. (od *terra* i *colo*, zamiast *terram colens*). Ziemianin, mieszkawca na ziemi. *Lucil. Apul.*

TERRICULA, ae, z. (od *terreo*). Strach, straszna pogroźka, straszny obraz, np. *peritumistis cassam terriculam adversarii. Afran. ap. Non.*, *terrículas tyrannicae potestatis profligare. Lactant.* || Właściwie ptak. *scil. res i terrículas lamas.*

TERRICULAMENTUM, i, n. (od *terriculum* albo *terricula* albo od słowa *terriculo*, are). *Apul.* Strach nocny, cma, mara nocna, np. *inane terriculamentum bonis hominibus—id genus larvas perhibent. Apul. de deo Socrat. t. j. widmo, strach, pokusa, prodigiorum terriculamenta. Sidon.*

TERRICULUM, i, n. (od *terreo*). Wszystko to, co straszy, strach, straszanie, straszny obraz, np. *ausser terricula. Acc. ap. Non.*, *nullis terriculis se motos. Liv.* || *Terricula* właściwie ptak, *terriculus*, a, um (jak *ridiculus* etc.) Straszający, służący do straszania, należący do tego, np. *terricula scil. res, terriculum scil. aliquid* albo *negotium* etc.

TERRIFICATIO, ōnis, z. (od *terrifico*). Strach nocny, cma, mara nocna, przestraszanie, zlekniecie, straszny obraz, np. *lemures, larvae nocturnae, et terrificationes imaginum, et bestiarum. Non.*

TERRIFICO, as, are, (od *terror* albo *terreo* i *facio* zamiast *facio terrorem* albo *facio ut aliquis terreatur*). Przestraszyć kogo albo strachem nabawić, np.—*mentes. Lucr.*—*animos. Virg.*—*viros ululatus femineis. Stat.*

TERRIFICUS, a, um, (od *terrifico* albo od *terror* albo *terreo* i *facio*, zamiast *faciens terrorem vel ut aliquis terreatur*). Straszny, straszliwy, strachem nabawiający, np.—*vates. Virg.*—*enesaries. Ovid.*—*cristae. Lucr.*—*sacrum. Val. Flacc.*

TERRIGENA, ae, m. i z. (od *terra* i *gigno*, ui, etc., albo od *genus* i. e. *filius*). Ziemny, z ziemi urodzony, syn ziemi, ziemne dziecko. Cały ród pierwszych ludzi, *genus terrigenarum. Lucr.* || Tak zwani olbrzymi *Terrigenae*, których ziemia była matką, np. *terrigena in campis exercitus. Sil.*, *monstra terrigenum gigantum. Val. Flacc.* || Tak też zwane zwierzęta *terrigenae feri. Ovid.* || Tak też zwani ludzie zrodzeni z węży, węża przez Jazona posłanych *terrigenae fratres. Ovid.*, też *terrigenae populi. Ovid.*

TERRIGENUS, a, um, (od *terra* i *gigno* s. *geno*, ui, zamiast *terra genitus*, a, um. Zrodzony z ziemi, np. *animalia terrigena. Tertull.*

TERRILOQUUS, a, um, (od *terror* i *loquor*, zamiast *terribiliter seu cum terrore loquens*). Straszliwie mówiący, np. *dicta terriqua vatum. Lucr.*

TERRIPAVIUM, ūi, n. (od *terra* i *pavio*,

ire). Bicie, uderzenie w ziemię, ze słowa *terripudium* albo *tripudium* wedle Cicero, gdzie tenże powiada: *sed quia, cum pascuntur (aves s. pulli), necesse est aliquod ex ore cadere, et terram pavire, terripudium primo, post terripudium dictum est; hoc quidem jam tripudium dicitur. Fest. in fragment. powiada: Tripudium a terra pavenda; nam pavire est ferire.*

TERRIPUDIUM. Ob. **TERRIPAVIUM**.
TERRISONUS, a, um, (od *terror* i *sono*, zamiast *sonans cum terrore seu terribiliter*). Straszliwie brzmiający, rozlegający się albo odbijający, np.—*stridor. Claudian.*

TERRITIO, ōnis, z. (od *terreo*). Strach, straszanie, np. *levis territio non pertinet ad hoc edictum. Pandect.*

TERRITO, as, are, (częstotl. od *terreo*) i. q. *terreo*. Straszyć, zastraszyć, strachem nabawić, np.—*urbes. Virg.*, *pavor territat mentem animi. Plaut.*—*aliquem morte. Id.*, *aliquem territare metu. Caes.*

TERRITORIALIS, e, ptak. (od *territorium*) i. e. ad *territorium pertinens*. Należący do terytorium, np.—*termini. Frontin. de limit.*

TERRITORIUM, ūi, n. (od *terra*). *Cic.* Rola, pole około miasta. || *Front.* Okolice do płoszenia nieprzyjaciół około miasta.

TERRITUS, a, um, (od *terreo*). *Virg. Ovid.* Przelękły, przestraszony.

TERROR, ōris, m. (od *terreo*). Strach wielki. *Esse maximo terrore alicui. Sall.* Bydź bardzo wielkim postrachem komu. *Terror incidit exercitui. Caes.* Padł strach wielki na wojsko. *Terrorem afferre.—incutere.—facere. Liv.* Sprawić strach wielki. *Terror pavens. Ovid.* Zalekniiony. *Expers terroris Achilles. Catull.* Nielekający się Achilles. || *Tae.* Bojaźń bogów i religijną. || Przedmiot strachu. *Post bis excisis terrores reipublicae. Vellej.* Po zburzeniu Kartaginy i Numancji, np.—*mortis. Cic.*, np. *terrorem alicui injicere. Id.* albo—*inferre. Cic.* Nabawić kogo strachem.

TERRŌSUS, a, um, (od *terra*). Pelen ziemi, ziemny, np.—*arena. Vitr.*

TERRULA, ae, z. (zdrobn. od *terra*). Ziemia albo rola, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. *in alienis terrulis (scil. skarby kopac) t. j. w obcej ziemi. Cod. Justin.*

TERRULENTE, psk. (od *terulentus*, a, um). Ziemskim sposobem, np. *rem spiritulalem terulenter quaerere. Prudent.*

TERRULENTUS, a, um, (od *terra*). Złożony z ziemi, ziemski, np. *corpus. Prudent.* || Wyrastający z ziemi. *Id.*

TERSUS, a, um, (od *tergeo*). Otarty, czysty, chędogi. *Tersus dies. Fest.* Dzień pogodny, jasny. || Przenośnie. *Fir in omni vitae colore terissimus. Stat.* Mąż we wszystkich względach życia ćwiczony. *Opus tersum. Plin.* Dzieło wypracowane, doskonałe.

TERSUS, us, m. (od *tergeo vel tergo, e-re*). Ocieranie, ocyszczenie, oczyszczenie, np. *lintea tersui profer. Apul.*

TERTIADECIMANUS, a, um, (od *tertiusdecimus* albo dokładniej od *tertiadecima scil. legio* etc.) Z trzynastej klasy pulk, np. *tertiadecimani scil. milites. Tac. t. j. żołnierze z trzynastego pulku.*

TERTIANUS, a, um, (od *tertius*, a, um, albo dokładniej od *tertia scil. legio* etc. i od *dies* *tertia* albo *tertius*). Z trzeciej klasy pulk, np. *terciani scil. milites. Tac. t. j. żołnierze trzeciego pulku.* || Trzeciodzienny, w trzeci dzień przypadający, np. *febris tertiana. Cic.* trzecia, zimnica, febra.

TERTIARIUS, a, um, (od *tertius*, a, um, dokładniej od *tertia scil. pars*). Trzecią część zawierający czego. || *Tertiarius absol. Cato.* Cztery uncje, trzecia część assa, mówiąc o wagach i miarach. || *Vitruv.* Trójkątowny kształt budowy.

TERTIATIO, ōnis, z. (od *tertio*, are). *Col.* Robienie czego trzeci raz, np. trzecie uprawienie roli, trzecie tłoczenie oliwek.

TERTIATO, psk. Potrzecie. Ob. **TERTIO**.

TERTIATUS, a, um, (od *tertio*, are). Trzeci raz czyniony.—*campus. Colum.* Pole trzeci raz uprawiane. *Tertiata verba. Apul.* Słowa niedomawiane, albo potrzyknąć zająkliwe wymówione.

TERTICEPSOS, zamiast *triceps. Farr. Scalig.* czyta *tericeps.*

TERTIO, as, avi, atum, are, (od *tertius*, a, um, albo dokładniej od *tertium*). Czynieć co trzeci raz albo trzykroć. *Apul.*; ztąd trzy razy orać, np. *jugerum. Colum.*

TERTIO, psk. (od *tertius*, a, um). Trzeci raz, potrzecie. || *Pallad.* Trzykroć.

TERTIJCERIUS, a, um, (od *tertius*, a, um i *cera*). Jeden z trzeciej rangi. *Cod. Just.* || Też *Primicerius* i *Secundicerius*, t. j. jeden z pierwszej i z drugiej rangi.

TERTIUM. Trzykroć. Ob. **TERTIUS**, a, um.

TERTIUS, a, um, (od *ter* albo od *τρίτος*, trzeci). *Tertius Saturnalius. Cic.* Trzeciego dnia Saturnaliów. *Ab Jove tertius Ajax. Ovid.* Syn Telamona, który miał ojca Eaka, dziada Jowisza. *Tertius numina. Ovid.* Bogowie piekieł. || *Tertiae. Plin.* Trzecia część. || *Ad tertias decoquere. Plin.* Do trzeciej części wywarzać. || *Tertia. Cic. ap. Macrob.* Imię córki urodzonej z rzędu trzeciej. *Tertia deducta. Cic.* Odjąwszy część trzecią. || *Tertius* walający *terti. Gell.*

TERTIUSDECIMUS albo **TERTIUSDECIMUS** albo **TERTIUS DECIMUS** (druumus) a, um. *Colum. Plin. Tacit.* Trzynasty, np. *tertiadecima legio. Id.*

TERCIUSVICESIMUS, a, um. *Gell.* Dwudziesty trzeci.

TERTULLA, ae, z. (zdrobn. od *Tertia*). *Cic.* Imię dziewczyny.

TERTUS, a, um. Ob. **TERSUS**.

TERVENEFCUS, i, m. (od *ter* i *veneficus*). Słowo obelżywe, główny czarodziej, czarodziej, czarodziejnik, lajdak, bul-taj, skórka na bity. *Plaut.*

TERUNCUS, a, um, (od *tres* i *uncia*),
Tom II.

scil. nummus. Plin. Pieniążek czyli czwarta część assa rzymskiego. || *Cic.* Mała suma pieniędzy. || *Teruncii faciunt. Plaut.* Z nich maja. || *Cic.* Czwarła część summy albo dziedzictwa. || *Teruncius* zamiast *quadrans. Cic.*

TESCA. Ob. **TESQUA**.

TESQUA albo **TESCA**, orum, scil. loca, (od *δαῦμα*, miejsca cienie). *Fest.* Wieszczybiarnia, miejsca do wieszczby przeznaczone. || *Cic.* Miejsca do przebycia trudne, nieprzystępne. || *Horat.* Gęstwa, knieja, pustynia.

TESSELLA, ae, z. (zdrobn. od *tessera*). *Plin.* Kostka w sadzonej robocie. || *Sen.* Sztuka marmuru kwadratowa do sadzenia.

TESSELLARIUS, ūi, m. (od *tessella*). *Cod. Theod.* Rzemieślnik sadzonej roboty. Jest właściwie ptak, *tessellarius*, a, um.

TESSELLATIM, psk. (od *tessella*). W kostki, naksztalt kostek, np. krajać.—*inlidere aliquid. Apic.*

TESSELLATUS, a, um, (od *tessello*, are sadzić w kostki). Sadzony w kostki, sadzoną robotą w kostki robiony. *Suet.*

TESSELLO, as, avi, atum, are, (od *tessella*). *Inscript. ap. Maffei.* Sadzoną w kostki robić robotę, posadzkę układać, czworograniasto czynić; ztąd *tessellatus*, a, um. Zrobiony naksztalt sadzonej roboty w kostki albo naksztalt kostek, np.—*pavimentum. Suet.*

TESSERA, ae, z. (*τέσσαρες*, cztery). *Macrob.* Kostka albo sześciokwadrat, figura pełna. || *Plin.* Kostka drewniana albo kamienna w robocie sadzonej. || *Justin.* Mała tabliczka, czyli hasło waleczności żołnierskiej, które na ramionach nosili. || *Tessera hospitalis. Plaut.* Przywilej gościnności, czyli połowa tabliczki danej odchodzącym gościom w dowód, że będą za powrotem powtórnie gościnnie przyjęci. *Confregisti tesseram. Plaut.* Zgwałciłeś prawo gościnności. || *Tessera militaris. Plin.* Hasło, godło żołnierskie dla rozpoznania sprzymierzonych od nieprzyjaciół, albo znak wzajemny. || *Tessera frumentaria*, albo *nummaria. Suet.* Cecha albo asygnata, za której okazaniem każdy brał pewną ilość zboża albo pieniędzy od przełożonego nad żywnością. || *Tessera lusoria. Gell. Cic.* Kostka do grania, np. *cujus anni ad tesseram venerunt. Petron.*, i. e. ad eam aetatem, cui tesseres licet ludere h. e. ad vilem aetatem, qui multum processit aetate etc. (*si lectio certa*).

TESSERARIUS, a, um, (od *tessera*). Kostkowy.—*ars. Ammian.* Sztuka grania w kostki. || *Tesserarius opifex, artifex. Inscr.* Rzemieślnik kostek. || *Tesserarius.* Żołnierz, który wiażący od imperatora albo trybuna hasło, roznośli po wojsku. *Tesserarius spiculatorum. Tacit.* Ten, co zbirom hasło roznośli.

TESSERULA, ae, z. (zdrobn. od *tessera*) i. q. *tessera*, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Farr.* Wotowa tabliczka. || *Lucil.* Kostka w robocie, posadzka sadzona. || *Pers.*

Cecha albo asygnata na wzięcie pewnej ilości zboża.

TESTA, *ae*, *z*. (od *torreo*, zamiast *tosta*). Wszelkie naczynie gliniane, garnek, dzban, kielich, lampa gliniana. *Quo semel est imbuta recens, servabit odorem testa diu. Horat.* Czego się raz świeża skorupa napije, tym zapachem długo trącić będzie. || *Testa. Plin.* Naczynie gliniane dwojgusne do wina. || *Horat.* Beczka do wina. || *Parvula testa. Propert.* Urna pogrzebowa. || *Testa viae. Lucet.* Urynal. || *Testa. Nep.* Tabliczka wotowa. Ob. *Ostracismus*. || *Vitruc.* Cegła, dachówka. || *Juvenal.* Rodzaj brząkadła ze skorup glinianych albo ślimaczych. || *Testae. Ovid.* Marti. Ułamki naczyń glinianych, kamiennych, albo kościanych. || *Plin.* Piegi na ciele. || *Testa. Cic.* Łuska rybia albo skorupa ślimaków. || *Testae. Horat.* Ślimaki albo ostrzygi. || *Anson.* Trupia głowa.

TESTABILIS, *e*, *ptnk.* (od *testor*, *ari*). *Gell.* Świadek, który ma prawo świadczenia.

TESTACEUS, *a*, *um*, (od *testa*). *Vitr.* Gliniany, z gliny robiony. || *Plin.* Ceglasty. || *Plin.* Skorupiasty, naksztalt skorupy, np. — *pavimentum. Colum. Pallad. Plin.*, opus testaceum. *Plin.* || Mający kolor ceglasty, gliniany, np. — *gemma. Plin.*

TESTAMEN, *inis*, *n*. (od *testor*, *ari*). *Tertull.* Świadekstwo, np. *Hoc testamen erat virtutis. Id.* t. j. to zaświadczenie cnoty.

TESTAMENTARIUS, *a*, *um*, (od *testamentum*). Testamentowy, tyczący się testamentu. — *lex. Cic.* Prawo stanowiące co względem testamentów. — *hereditates. Ulpi. Pandect.* Dziedzictwa z testamentu pochodzące. || *Testamentarius, scil. homo. Ulpi.* Który pisze testament. || *Cic.* Falszercz testamentów. || Ironicznie, który czyni fałszywy testament, np. *neque enim de sicariis, veneficis, testamentariis etc. Cic.*

TESTAMENTUM, *i*, *n*. (od *testor*). Testament, ostatnia wola umierającego. *Testamentum facere. Cic.* — *conscribere. Id.* Testament zrobić, napisać. — *mutare.* — *irritum facere. Id.* Testament odmienić, uniezwolnić. *Subjicere testamenta.* — *supponere. Cic.* Falszować testament. — *obsignare. Id.* Testamenta pieczętować. — *resignare. Horat.* Rozpieczętować testamenta. *Testamento legare. Justin.* Testamentem co komu przekazać. — *cavere aliquid. Cic.* Warować co testamentem. || *Testamentum vetus et novum. Tertull.* Nowy i stary testament Pisma Świętego.

TESTATIM, *psk.* (od *testa*). Na kęsy, na sztuki, na kawalki, np. stłuc, zlamąć, polamać, np. — *comminuere. Pompon. ap. Non.* — *caput alieni defringere. Juven. ap. Charis.*

TESTATIO, *onis*, *z*. (od *testor*, *ari*). *Liv.* Zwolywanie świadków. || *Caj. Pand.* Świadczenie. || *Quintil.* Świadczenie osobiste albo na piśmie podane. || *Florenti.* Znak, dowód, czem się co dowodzi, np. — *judiciorum suorum. Id. in Pandect.*

TESTATO, *psk.* (od *testor*). *Testato decedere. Paul. in Pandect.* Uczyniwszy testament umrzeć. || *Seaevola.* Świadczenie w obecności świadków.

TESTATOR, *oris*, *m*. (od *testor*, *ari*). Testamentarz, który czyni testament. *Suet. Papinian. in Pandect. Seaevol. Ibid. Lactant.* || Świadek, który świadczy, np. *Hanc et prophetis testibus iisdemque signatoribus Testator et Sator jubet adire regnum et cernere. Prudent.*

TESTATRIX, *icis*, *z*. (od *testor*, *ari*) *i. e. quae testatur.* Testamentarka, która czyni testament. *Cels. in Pandect. Modestin. Ibid.*

TESTATUS, *a*, *um*, (od *testor*). *Cic.* Który zwoluje świadków. || *Ovid.* Który świadczy, dowodzi. || *Biern. Liv.* Ogłoszony, stwierdzony. || *Cic.* Pewny, niewatpliwy, jawny, rzeczywisty. *Testator memoria. Nep.* Rzeczywista pamięć. || *Testatus. Ulpi. Pand.* Który uczynił testament. || *Biern. Testatae tabulae. Catull.* Tablice testamentowe.

TESTEUS, *a*, *um*. Gliniany, z gliny, z ziemi, ziemny, np. *testeis terrenisque corporibus. Macrobi.*, indumentum animi testium, nazywa ciało. *Id.* — *fragmen. Prudent.*

TESTICIUS, **TESTITIUS**, *a*, *um*, (od *testu*, *testum* albo *testa*) *i. e. ad testu* albo *testum pertinens*, np. — *panis i. e. qui coquitur vel coctus est sub testu*, np. *panem testicium sic facito, subigito, coquitoque sub testu. Cato.*

TESTICULATUS, *a*, *um*, (od *testiculus* albo dokładniej od słowa *testicula*, *are i. e. testiculis instruere*). Opatrzony w jądra, mający jądra. *Veget. de re vet.* || — *herba, np. mercurialis. Apul. de herb.*

TESTICULOR, *aris*, *ari*, *dep.* (od *testiculus*). *Fest.* Przypuszczać stadnika. || *Testiculari*, żartobliwie. Stawić świadków. *Plant.*

TESTICULUS, *i*, *m*. (zdrobn. od *testis*). Świadek, wyznawca, mówiące zmniejszającym sposobem. || Jądra u zwierząt. *Cels. Juvenal. Martial.*, np. *testiculos arietinos. Auct. ad Her.*

TESTIFICATIO, *onis*, *z*. (od *testificor*). Świadczenie, dowodzenie przez świadków, np. *haec testificatione uteretur. Cic.*, *testificationes. Id.* || Znak, dowód, dokazanie, dowiedzenie, np. — *officiorum.*

TESTIFICATUS, *a*, *um*, (od *testificor*). *Ovid.* Który był brany na świadekstwo. || *Cic.* Który świadczył. || *Biern. Cic.* Świadczony, świadekstwem dowiedziony, jawny, rzeczywisty.

TESTIFICOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, (od *testis i facio*, zamiast *facio aliquid testem*). *Cic.* Świadczyć, być świadkiem, twierdzić, dowodzić. || Z przepad. czwart. *Testificabar sententiam meam. Cic.* Okazywałem jawnie zdanie moje. *Antiquas testificantur opes. Ovid.* Pokazują jakie były dawnych dostatków. || *Testificari aliquid. Coel. ad Cic.* Wezwać na świadekstwo kogo.

TESTIMONIALIS, *e*, *ptnk.* (od *testimo-*

nium). Świadek, świadekstwo służący, należący do świadekstwa, np. — *comparatio. Tertull. i. e. quae pro testimonio est*; zjadł *testimoniales scil. literae*, t. j. świadczone pismo. *Veget. de re milit.*

TESTIMONIUM, *ii*, *n*. (od *testis*). *Cic.* Świadekstwo, to co się mówi przez świadka dla stwierdzenia rzeczy jakiej. *Testimonium dicere in aliquem. Cic.* Świadczyć przeciwko komu. || *Cic.* Świadekstwo złożone na piśmie w nieobecności świadka. || *Id.* Znak, dowód probujący czego. *Praeclarum mihi dedisti iudici tui testimonium. Id.* Bardzo piękny daleś mi dowód swojego rozsądku, np. *testimonium moderate vitae proferre. Nep.*, *aliquem ad testimonium vocare. Farr.* albo — *citare. Petron.*

TESTIS, *is*, *m*. (od *testis*, też od *testis*, wiedzący, biegły, świadom). Świadek, który świadczy, świadek, który jest obecny jakiej rzeczy i świadkiem być może. *Quo me teste convinces? Cic.* Jakim mi świadkiem przekonasz? *Rerum gestarum testes. Id.* Świadczenie czynów. *Testes cupidi, conjurati. Id.* Świadczenie łakomi, sprzyśnięci. — *obscuri ac tenues. Id.* — podli i niekzemni. *Testes producere. Ascon.* — *edere. Liv.* — *proferre, adhibere. Cic.* Świadczyć, postawić, użyć. *Facere aliquem testem. Ovid.* Przywołać kogo za świadka. || *Testibus praesentibus. Plant.* Wobecności świadków, jawnie, publicznie. || *Testis. Ovid.* Widz, który patrzy na co, obecny czemu. || *Plin.* Jądra u zwierząt.

TESTITIUS albo **TESTICIUS**, *a*, *um*. Ob. **TESTIS**.

TESTITRAHUS, *a*, *um*, (od *testis i traho*). *Laber. ap. Tertull.* Przymiotnik barana, który włoczy jądra, np. — *aries. Ibid.*

TESTO, *as*, *are*, *i. q. testor*. Ob. *Testor* na końcu.

TESTOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, *dep.* (od *testis*). Świadczyć, być świadkiem, pokazywać co. *Campus sepulchris impia proelia testatur. Horat.* Pole bitwy jest świadkiem bezbożnych bojów. || Twierdzić, wyznawać, oświadczać. *Clamo, atque testor. Cic.* Wołam i oświadczam. || Wzywać świadków. *Vestrum testor nomen. Virg.* Waszego wzywam na świadekstwo bóstwa. || Czynieć testament. *Testatus non est. Cic.* Nie uczynił testamentu. || Zjadł *testatus, a, um*, biernie.

TESTU, nieprzypadk., i **TESTUM**, *i*, *n*. (od *testu*). *Cato.* Nakrywka gliniana do pokrycia naczyń kuchennych. || *Farr.* Naczynie gliniane. || Niektórzy piszą *testus*, *us*.

TESTUATUM, *ii*, *n*. (scil. *libum*, od *testu*). *Farr.* Rodzaj ciasta warzonego pod panwią, albo chleb delikatny, np. *testuatum, quod in testu calido coquebatur. Farr.*

TESTUDINEATUS albo **TESTUDINATUS**, *a*, *um*, (od *testudo*, właściwie imsl. od słowa *testudineo* albo *testudino*, *are*, *i. e. instruere testudine, facere aliquid simile testudini*). *Colum.* Sklepiasty, zrobiony naksztalt

sklepienia. *Testudineatum tectum. Vitruv.* Dach dwoisty, np. *tecta testudinata. Vitr.* **TESTUDINEUS**, *a*, *um*, (od *testudo*). *Propert.* Żółwi, od żółwia. || — *gradus. Plant.* Krok bardzo leniwy.

TESTUDO, *inis*, *z*. (od *testa*). *Cic. Liv. Senec. Plin.* Żółw, zwierze ziemnowodne. *Testudo volat*, przysł. *Claudian.* Wół albo osioł lata. || Żółwia skorupa używana do robot sadzonych. *Gemmanles fulgent testudine tecti. Marti.* Śniące się łoża żółwia skorupą sadzone. || Przez zamianę. Instrument muzyczny: lutnia, lira. *Solans aegram testudine amore. Virg.* Ciesząc lutnią strapioną miłością. *Sono testudinis. Horat.* Dźwiękiem lutni. || Przenośnie. *Marti.* Nakrywka gliniana, skorupa. || *Liv.* Żółw, machina wojenna, zrobiona dla zasłony żołnierzy, pod którą stojąc bezpiecznie dobywali miast. *Jam legiones in testudinem glomerabantur. Tacit.* Już pulki zabierały się do sklepienia puklerzów. *Testudine facta. Caes.* Zrobiony sklepienie z puklerzów. || *Caes. Vitruv.* Machina drewniana na kołach żółwiem nazwana, że była zasklepią naksztalt żółwia, raz głowa z pokrycia wyskakiwała, która się nazywała taranem, drugi raz kryła. || *Farr.* Obłączyście sklepienie budowy. || *Testudo*, zowie się też frizura włosów dla podobieństwa, np. *hanc placet ornari testudine Cylleneae. Ovid.*

TESTULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *testa*) *i. e. testa. Colum.* Skorupka albo ułamek skorupy. || *Nep.* Wotowa tabliczka używana do głosowania w Atenach podczas sejmów, np. *testula illa. Id.*

TESTUM, *i*, *n*. *Sulpic.* Naczynie gliniane albo nakrywka do naczyń kuchennych. Ob. **Testu**.

TESTUS. Ob. **TESTU**.

TETA, *ae*, *z*. *i. e. palumbes. Serv. ad Ecel. Virg.* Turkawka, gołąb dziki.

TETANICUS, *a*, *um*, (*τετανικός*). *Plin.* Twardoszyi, chorujący na kolawatość szyi.

TETANOTHRUM, *i*, *n*. (*τετανόθρονος*). *Plin.* Piękrzydło do wygładzenia marszczków na twarzy.

TETANUS, *i*, *m*. (*τέτανος*). *Plin.* Szyi kolawatość.

TETARTAEUM, *i*, *n*. (*τεταρταεον*). *Col.* Liczba cztery.

TETARTEMORIA, *ae*, *z*. (*τεταρτημορία*). *Marti. Cap.* Czwarta część głosowego tonu.

TETARTEMORION, *i*, *n*. (*τεταρτημορίον*). *Plin.* Czwarta część kola, mianowicie czwarta część zodyaku, t. j. trzy znaki na zodyaku.

TETE, zamiast *te*. Ob. **TE** i **TU**.

TETER albo **TAETER**, *tra*, *um*, (od *aper* albo *taedet etc.*) *Lucret.* Brzydki, szpetny, sprosny, szkaradny. *Loca tetra. Sall.* Obrzydliwe miejsca. *Mulier teterrima. Juvenal.* Bardzo szpetna niewiasta. *Teterrima vox. Petron.* Głos bardzo nieprzyjemny. || Przenośnie. Zły, szkodliwy, niebezpieczny. *Nullum vitium tetrius, quam avaritia. Id.* Nic porzeczniej nad występki łakomstwa. *Te-*

tra legatio. Id. Szkodliwe poselstwo. || *Tetrum*, nakształt przysłówka. *Prudent.*, np. *homo teter et ferus. Cic. Q.*, *tetrior hostis. Cic.*, *nullum vitium tetrius. Cic.*, *teterrimum bellum. Cic.*, *qui in eum fuerat teterrimus. Cic. t.* j. bardzo szkodliwy.

TETHALASSOMENON, *vinum*, (*οἶνος τεθαλασσωμένος*). *Plin.* Wino mieszane z wodą morską.

TETHĒA, *ae*, *z.* (*τιθηα*). *Plin.* Pław morski. || Też w licz. mnog. *tethea, orum. Id.*

TETHYS, *gos*, *z.* (*Τηθύς*). Bogini morza, córka Eolus i Tellus (albo Terra γη). *Hesiod. Theog. Apollod.*, siostra Oceanus, Eous, Hyperion, Japetus, Saturnus. *Apollod. Virg. Ovid.*, siostra Titana, żona Oceanu, matka rzece i nimf. *Ovid.* || Przez zamianę morze. *Lucan. Sil.*

TETINI czas przesz. od *Teneo*. Oh. **TE-NEO** na końcu.

TETRACHORDOS, *m. z.* **TETRACHORDON**, *i, n.* (*τετραχόρδος, ον*). *Marti. Capell.* Instrument od czterech strun albo głosów. || *Vitr.* Organ hydrauliczny złożony ze czterech różnych głosów. || Przenośnie. *Anni tetrachordon. Par. ap. Non.* Cztery pory roku.

TETRACOLON, *i, n.* (*τετρακόλον*). *Senec.* Okres ze czterech części złożony. || Przenośnie. *Id.* Liczba poczwórna jakiej rzezy.

TETRACTYLUS, *a, um*, (*τετράκτυλος*, *cztery; δακτύλος*, palec). Czteropalcowy.

TETRAIDIUM albo **TETRAIDĒUM**, *i, n.* (*τετράιδιον i tetraideion*). *Colum.* Ob. **TETRA-COLON**.

TETRADŌROS i **TETRADORON**, *i, n.* (*τετραδωρος*). *Vitr.* Cztery piędzi mający.

TETRADRACHMUM, *i, n.* (*τετράδραχμον*). *Cassi. in Epist. Cic.* Pieniądz czterech drachm wartosci.

TETRADYNAMIA, *ae*, (*τετράς; δύναμις*, siła). Klasa roślin 15 według układu Linneusza.

TETRAGNATHION albo **TETRAGNATHIUM** albo **TETRAGNATHIUS** (OS), *i*, (*τετραγνάθος*). *Plin.* Rodzaj krzeczka albo pajaka ziemnego, z rodzaju jadowitych owadów.

TETRAGONUM, *i, n.* (*τετράγωνον*). Czworobok. *Auson. Eclog. Mart. Cap. Frontin.*

TETRAGYNIA, *ae*, (*τετράς; γυνή*, samica). Rząd roślin czterosłupkowy.

TETRALIX, *icis*, *z.* (*τετράλιξ*). *Plin.* Wzros, ziele bardzo przyjemne pszczołom.

TETRAMETER albo **TETRAMETRUS**, *a, um*, (*τετράμετρος*). *Diomed.* Wiersz czterosiłowy, np. *Fulmina nubilus obvia torques.*

TETRANDRIA, *ae*, (*τετράς; ανή, ανδρός*, samiec). Klasa roślin 4 albo czterosłupkowa, według układu Linneusza.

TETRANS, *tis*, *m.* (od *τετράς*, czwórka). *Vitr.* Czwarła część czego. *Tetrantes columnarum. Id.* Czwarła część grubości słupów. || *Hygin.* Dwie linie krzyżujące się na

połu. || *Front.* Słup graniczny postawiony na drodze krzyżującej się. || *Tetrantorum*, zamiat *tetrantum. Vitr.*

TETRAO, *ouis*, *m.* (*τετράων, οως*). *Plin.* Głuszeć, ptak. *Suet. Tertull.*

TETRAPHARMACUM, *i, n.* *emplastrum*. Plastr ze czterech ingrediencji złożony. *Cels. Scrib. Larg.*, lecz wszędzie po grecku. || Kolej od czterech potraw albo też jedno danie ze czterech potraw złożone. *Spartian. in Hadrian.*

TETRAPHORI, *orum*. Tragatze, którzy we czterech razem co niosą. *Vitr.*

TETRAPOLIS, *is*, *z.* (*Τετράπολις*, cztery miasta). *Strabo*. Okolica ze czterech miast złożona. || W Attyce, gdzie były cztery miasta: Oenoe, Maraton, Probalintus i Trykurytus. || W Syrii: Antiochia, Dafen, Se-lencya, Apamea.

TETRAPTOTA, *orum*, (*nomina albo vocabula*), (*τετράπτοτα, scil. ὀνόματα*). *Diomed.* Imiona rzeczowne mające cztery spadki.

TETRAPUS, *ōdis*, (*τετράπους*). Czworonożny, tytuł księgi ósmej Apieyusza, traktującej o przyprawach zwierząt czworonożnych.

TETRARCHA, *ae*, albo **TETRARCHES**, *ae*, *m.* (*Τετράρχης*). Właściwie czwarty książę, książę czwartej części królestwa. || Mały książę, który nie nazywa się rex; tak się nazywał *Dejotarus Tetrarches. Hist. Alex.*, *qui regna tetrarchis dederunt. Cic.*, *reges atque tetrarchas. Hor.*, *tetrarchae regesque. Lucan.*

TETRARCHIA, *ae*, *z.* (*τετράρχια*). Powiat, kraina, okolica tetrarchii (*tetrarchiae*), np. *tetrarchiae regno muletatus est. Cic.*, *in Dejotarii tetrarchia. Cic.* || Szczególnie zowie się Dystrykt w Lykaonii, np. *tetrarchia ex Lycaonia. Plin.*

TETRAS, *adis*, *z.* (*τετράς*). Czwórka, liczba poczwórna. *Tertull. Mart. Cap.*

TETRASEMUM, *i, n.* (*sepulcrum, τετράσσωμον*). *Inscr.* Grob zawierający w sobie cztery pogrzebione ciała.

TETRASEMUS, *a, um*, (*τετράσημος*). Czterozgłoskowy. — *pes. Mart. Cap.* Miara wiersza czterozgłoskowa.

TETRASTICHUS, *a, um*, (*τετράστιχος*). *Trebell. Poll.* Cztery rzędy filarów mający. || — *carmen. Quintil.* Wiersz ze czterech wierszów złożony.

TETRASTYLOS, *ptak.*, (*τετράστυλος*). *Vitr.* Cztery słupy mający. || *Tetrastylon*, *absol. Capitol.* Miejsce czterech filarów, np. *columnas in tetrastilo habens. Capitol.*, *in tetrastilo conserunt. Inscript. ap. Gruter.*

TETRE albo **TAETRE**, *ptak.* (od *teter* albo *tacter*). Szpetnie, brzydko, szkaradnie, sprośnie, haniebnie, paskudnie, ohydnie, np. *multa facere impure atque tetre. Cic.*, *tetre actatem exigit. Cato ap. Charis.*, *teterrime violasti. Cic.*, *teterius fucata genus. Claudian.*

TETRICITAS, *ātis*, *z.* (od *tetricus*, *a, um*). Surowość, powaga, ostrość, srogość, ponurość, posępność. *Auct. p. j. ad Pison.*

TETRICUS, *a, um*, (od *teter* albo od *Tetricus* bardzo przepaścistej góry w Sabinach, zjadł wedle Serwiusza nie wesolych ludzi nazywamy *tetricos*). Smutny, ponury, nie wesoly. *Tetricus domitor Chimerae. Ovid.* Bellerofon wstydlivy. *Tetricae deae. Marti.* Parki. *Tetricis vocibus corripere aliquem. Id.* Zelżywemi słowy strofować kogo. || Przez zamianę. *Tetricae tubae. Marti.* Trąby wojenne. || *Tetrica rupes i Tetrica absol. Virg.* Góra w Sabinach, tak nazwana bądź dla miejsc przepaścistych, bądź dla ponurych jej mieszkańców.

TETRINNIO, *is, ire. Auct. carm. de Philom.* Krzyżeczek jak kaczka.

TETRITUDO, (*Tactritus*), *inis*, *z.* (od *teter*). Szpetność, brzydkość, szkaradność. *Aec. ap. Non.*

TETRO albo **TAETRO**, *as, are*, (od *teter*). Szpetnym, brzydkim, szkaradnym czynić, szpecić, plugawić, np. *beluarum ac ferarum aduentus ne tetrat loca. Pacuv. ap. Non.*

TETIGOMETRA, *ae*, *z.* (*τετιγομετρα*) i. e. *matrix cicadarum*, t. j. zasłona, zawinięcie, nasienie, z którego wychodzą świercze polne, np. *fit primo vermiculus (ex ovo), dein ex eo, quae vocatur tetigometra, ejus cortice rupto circa solstitia evolvant. Plin.*

TETTIGONIA, *ae*, *z.* (*τετιγονία*). *Plin.* Mniejszy konik polny, owad.

TETULI zamiast *tuli*. Ob. **FERO**.

TEUCER, *eri*. Ob. **TEUCRUS**.

TEUCHITES, *ae*, *m.* (*τευχίτης*). *Plin.* Rodzaj wonnej trzciny.

TEUCRI, *orum*, i. e. *Trojani*. Ob. **TEUCRUS**.

TEUCRIA, *ae*, *z.* t. j. *Troja*. Ob. **TEUCRIUS**.

TEUCRION, *i*, albo **TEUCRIOS**, *i*, (*herba*) (*τευκρίον*). *Plin.* Ożanka, roślina, przetacznik ozankowy albo *teuerium* zwane, np. *chamedrys herba est, quae latine trixago dicitur. Plin.* || Inne ziele sędziennia. *Plin.*

TEUCRIS, *idis*, *z.* (*τευκρίς*), *scil. femina. Sabin. eleg.* Trojanika, niewiasta trojańska. || *Teueris illa lentum sane negotium. Cic.* Wyras trudny do tłumaczenia, cały prawie na domysłach wsparty.

TEUCRIUS, *a, um*, (*τευκρίος*). *Sil.* Trojaniki, tycejący się Trojanów, np. — *Pergama. Sil.*; zjad *Teueria*, np. *ergo omnis longosolvit se Teneria luctu. Virg.* t. j. Trojan albo kraj trojański, *scil. urbs albo terra, t. j. Trojanie.*

TEUCRUS i **TEUCER**, *eri*, *m.* (*Τευκρος*). *Virg.* Syn Skamandra, szlachetny Kretczyk, który z ojcem z Krety udał się do Frygii, tam osiadł i nadał imię Trojanom. || Jako przymiotnik. *Tenero sanguine. Catull.* Krwią trojańską. || *Horat.* Teucer syn Telamona króla Salaminu, brat Ajaxa. || Tak zwana trzejda Pakuwiusza Teucer albo Teucrus, np. *Teuerum Pacuvii. Cic.*

TEOMESSUS, *i, m.* (*Τεμησοός*). *Pausan.* Miasteczko w Beocyi.

TEUTATES, *ae*, *m.* *Lucan.* Bózek Galów.

TEUTHALIS, *idis*, *z.* (*τευθαλīs*). Koko-ryczka, ziele, inaczej *polygonos* zwane, np. *Polygonon graeci vocant, quam nos sanguinariam. Plin.*, alii *polygonaton. Id.*

TEUTHRANIA, **TEUTHRANIE**, **TEUTHRANTEUS** *cel.* Ob. **TEUTHRAS**.

TEUTHRAS, *antis*, *m.* (*Τευθρας*). *Propert.* Mała rzeka albo jezioro w Kampanii. || *Hygin.* Król Mizyi. || *Teuthrania. Plin.* Kraina w Mizyi. || *Teuthranteus, a, um*, i *Teuthrantius, a, um. Ovid.* Tycejący się krainy w Mizyi.

TEUTONES, *um*. Ob. **TEUTONI**.

TEUTONI, *orum*. *Caes.* Naród niemiecki niedaleko Cymbrów, gdzie dziś Holsztajn, Szleswig, który przez Maryusza został wytopiony. || *Teutonicus, a, um. Propert. Lucan.* Teutonski, tycejący się niemieckiego narodu, np. — *opes. Propert.* — *furor. Lucan.*, *triumphus Teutonicus i. e. de Teutonis. Id.* — *victoria. Val. Max.* — *militia. Vellej.* || *Teutonicus* w ogólności zamiast niemiecki, np. — *capilli. Martial.* — *vomer. Claudian.* || Też *Teutonici* zamiast *Teutoni. Sen.*

TEUTONICUS, *a, um*. Ob. **TEUTONI**.

TEXO, *is, ui, tum, xere*, (od *togo*, jak *vexo* od *veho* albo od *tāssō*, w porządek układam). Tkąć, pleść, splatać, wic co. — *telam. Terent.* Tkąć płótno. — *flores. Ovid.* Pleść wieńce. — *plagas. Cic.* Dziać, robić sieci. — *sepem. Virg.* Grodzić. — *navem. Id.* Budować okręt. — *basilicam. Cic.* Stawić pałac. || Przenośnie. — *opus. Cic.* Pisać księgi o rzeczypospolitej.

TEXTERNA, *ae*, zamiast *textrina. Apul. Flor.* Tkaczownia, warsztat tkacki. Inne *Edd.* mają *textrina*.

TEXTILIS, *e*, (od *texo*). *Cic.* Tkany, dzia-ny, pleciony, plecieniu służący. — *pictura. Cic.* Wzór do wyszywania albo haftowania. — *ventus. Petron.* Bardzo cienka suknia nakształt gazy. *Textile aurum. Senec.* Drot złoty. *Textilia sarta. Mart.* Wieńce plecione. || *Textile. absol. Cic.* Sukno. *Liv.* Opona, kobierzec.

TEXTOR, *ōris*, *m.* (od *texo*). Tkacz. *Plant. Hor. Juvenal. Martial.* też *Cic.*, inaczej *tectore*.

TEXTORIUS, *a, um*, (od *textor* albo od *texo*). Tycejący się tkania albo tkacza, należący do tkacza, tkaczy, służący tkaniu, np. *textorium hoc est. Sen.*, *opere textorio salicibus connectuntur. Colum.* t. j. robotą tkacza, albo w rodzaju naczyn obręcznych, i. q. *opere vitili.*

TEXTRICULA, *ae*, *z.* (zdrobn. od *tex-trix*). Mała tkaczka, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. — *puella. Arnob.*

TEXTRINUS, *a, um*, (zamiast *textorinus*, od *textor* albo *texo*). Tycejący się tkania, należący do tkania, tkaczy. — *ars, officina. Cic.* Tkactwo, rzemiosło tkackie, kunszt tkacki, tkaczownia, warsztat tkaczy. || Przenośnie.

Textrinum, i, n. *Servi. ad Virg.* Marynar-
ski arsenal.

TEXTRIX, *īcis*, ż. zamiast *textoris*, od
textor albo *texo*. Tkaczka. *Martial.*

TEXTURA, *ae*, ż. (od *texo*). Tkanie, tka-
na robota, np. — *Minervae. Propert.* — *ara-*
nearum. Plaut. || Przenośnie, razem spoje-
nie, skłócenie, np. — *laterum. Lucan.*

TEXTUS, *us*, m. (od *texo*). *Lucret.* Tka-
nie, robota tkana. || Odnosi się do osnowy
stylu. *Significare textu. Quintil.* Oznaczyć
osnową stylu. *Brevi textu percurrere. Am-*
mi. Krótko co w mowie przebiegać. *Textus*
superior. Id. Wzwyż wzmiankowane wyra-
zy. — *gestorum. Id.* Ciąg opowiadanych czy-
nów.

TEXTUS, *a*, um, (od *texo*). Tkany, ple-
ciony. — *purpura. Marti.* Tkany szarlat. —
amictus. Senec. Tkana suknia. *Vimine quer-*
no texta domus. Plin. Z wici dębowych dom
pleciony. *Adamante textu vincit. Senec.* Wią-
ze mocnym lancuchem. *Parietibus textum*
caveis iter. Virg. Labirynt, droga pełna za-
krętów. *Texta rosis facta. Catull.* Wianek
z róż spleciony. || Robota. *Clypei non enar-*
abile textum. Virg. Niewymownej paiza ro-
boty. || Przenośnie. *Textus dicendi. Quintil.*
Styl, osnowa stylu. || *Textus*, zamiast *testu*.
Cato.

TH

THALAMEGUS, *i*, (Θαλαμηγός). *Suet.*
Rodzaj okrętu bardzo ozdobnego z pokojami,
którego używali dla rozrywki królowie egip-
scy.

THALAMUS, *i*, m. (Θάλαμος). *Virg.* Po-
kój sypialny małżeński, sypialnia kobiet. ||
Propert. Łóżnica małżeńska. || Małżeństwo.
Degere vitam expertem thalami. Virg. Wiedzą
życie bezżenne. *Thalamos alieni concipis or-*
bis? Ovid. Cheesz mieć męża z narodu ob-
cego? *Thalamus coactus. Stat.* Przymuszona
małżeństwo. || *Virg.* Mieszkanie.

THALASSA, *ae*, ż. (Θαλάσσα) i. e. mare.
Morze, wyraz grecki, tytuł księgi dziewią-
tej Apicjusza, gdzie rozprawa o przypra-
wie i soleniu ryb morskich.

THALASSEGLE, *es*, ż. *Plin.* Szalej wiel-
ki, ziele.

THALASSICUS, *a*, um, (Θαλασσικός, i.
e. marinus). Tyczący się morza, należący
do morza, morski, np. — *colos. Plaut.* t. j.
modry, *ornatus thalassicus. Id.* t. j. suknia
modrego koloru.

THALASSINUS, *a*, um, (Θαλάσσινος od
Θαλάσσα, morze). Modry, morski, np. — *ves-*
stis. Lucr.

THALASSIO, **THALASSIUS** i **THALAS-**
SUS. Ob. **TALASSIO**.

THALASSION PHYCOS, (φύκος θαλάσσιον). *Plin.* Szarlat morski, roślina, którym
farbują suknie.

THALASSITES, *ae*, m. (Θαλασσίτης). *Plin.*
Wino zatopione z naczyniem w morzu dla
dania mu smaku starego wina.

THALASSOMĒLI, n. (Θαλασσομήλη). *Plin.*
Miód mieszany z wodą morską.

THALES, *is* i *ētis*, m. (Θαλῆς). Filozof i
astronom z Milety, jeden ze siedmiu mędr-
ców greckich. || *Thaleticus*, *a*, um. *Sidon.*
Należący do mędra Taleta. || W przypad-
ku pierwsz. *Thales Milesius. Cic.*, w przypad-
ku drug. *Thaletis. Mela. Juvenal.*, w przyp-
trzec. *Thali. Apul. i Thaleti. Val. Max.*,
w przyp. czwart. *Thalen. Cic.*, i *Thalem.*
Plaut., w przyp. szóst. *Thale. Cic.*

THALIA, *ae*, ż. (Θάλεια). *Ovid.* Jedna
z dziewięciu Muz. || Jedna ze trzech Gracyj.
|| *Virg.* Imię nimfy Sycylijskiej.

THALIETRUM, *i*, n. (Θαλιτρον). Rutka
żółta, np. *thalietrum folia coliadri habet.*
Plin.

THALITRUM, *i*. Ob. **THALIETRUM**.

THALLUS, *i*, m. (Θαλλός). *Virg.* Gałą-
zka oliwna z owocem. || *Colum.* Łodyga cę-
bulna.

THAMYRAS, *ae*, i **THAMYRIS**, *idis*, m.
(Θάμυρις). *Pausan.* Tracki poeta, który wal-
czył w śpiewach z Muzami.

THANNUS albo **THANNUM**, *i*, (θάμνος).
Colum. Rodzaj krzewiny.

THAPSA, *ae*, ż. *Plin.* Zapaliczka, ro-
ślina.

THAPSUS albo **THAPSOS**, **TAPSUS**, *i*,
ż. (Θάψος). *Ovid.* Półwyspa i miasto w Sy-
cylji nad morzem niedaleko Syrakuz. || *Liv.*
Miasto w Afryce. || *Lucan.* Dziewanna, ziele.
THARSOMENUS, zamiast *Thrasumenus.*
Quintil.

THASUS albo **THASOS**, *i*, ż. (Θάσος). *Liv.*
Wyspa na morzu Egiejskim, niedaleko Tra-
cyi, żyźna w wino, zboże i marmur. || *Tha-*
sius, *a*, um. Tyczący się wyspy Tazus. || *Tha-*
sii. Nep. Mieszkańcy tej wyspy.

THAUMATURGIA, *ae*, ż. (θαύμα, cud;
ἐργον, dzieło). Robienie cudów, nazwanie szy-
derskie magnetyzmu zwierzęcego.

THEA, *ae*, ż. Herbata.

THEAMEDES, *is*, m. *Plin.* Kamień Ety-
opski, który odpycha od siebie żelazo.

THEATRĀLIS, *e*, ptak. (od *theatrum*).
Tyczący się widowisk, igrzyski, teatru albo
należący do tego, teatralny, np. — *consensus.*
Cic., *dux theatralium operarum. Tac.*, *thea-*
trales sermones i. e. obsceni. — *lascivia. Tac.*
lex, t. j. porządek siedzenia w teatrze. *Plin.*

THEATRICUS, *a*, um, (Θεατρικός) i. q.
theatralis. Teatralny, np. — *nugae. Augustin.*
— *turpitudines. Id.* — *arma. Id.*

THEATRIDIUM, *ii*, n. (zdrob. od *Θεα-*
τρον, teatr, *Θεατρίδιον*, mały teatr). *Farr.*
Mały teatr.

THEATRUM, *i*, n. (Θέατρον). Teatr na-
zwany od słowa greckiego *θεῖσθαι*, patrzeć,
że na nim lud zgromadzony patrzył na różne
widoki; kształt teatru był półokręgi. Na po-
czątku lud stojący patrzył na widoki sceniczne,
potem jak wydoskonalała się trajedya,
komedya i inne sztuki teatralne, szukano
też wygodnego miejsca do patrzenia i słu-
chania. Za czasem tedy wystawiono teatr z

drzewa. Pierwszy z Rzymian Pompeusz wiel-
ki zbudował z kamienia. Teatr dzielił się
na pięć części, na scenę albo miejsce, gdzie
aktorowie udawali, na *proscenium* niżej sce-
ny dla blaznowania kuglarzów, na *postscen-*
ium, miejsce na rzeczy, które się uczciwie
i przyzwyczajeniu na samej scenie udawać nie
mogły, na *pulpitum*, miejsce nieco wyższe,
z kąd wiersze śpiewano, ostatnia *orchestra*,
jakby skocznica, dla muzyki i tańców, przy
której tuż siedzieli senatorowie. || Przez za-
mianę: *Theatra. Cic.* Spektatorowie. *Ter-*
na theatra. Ovid. Teatr Pompejusza, Mar-
cella i Statylusza Taura. || Teatr u Greków
był razem kuryą, gdzie o interesach kraju
radzili. *Cic. Nep.* || *Virg.* Wszelkie miejsce
widowisk. || Przenośnie. Miejsce publiczne,
otwarte. *Quasi theatrum ingenii. Cic.* Jak-
by pole do pokazania talentu.

THEBA, *ae*, i **THEBAE**, *arum*, i **THE-**
BE, *ae*, ż. (Θήβη). Wiele tak nazwanych
miast, z tych dwa najslawniejsze w Egip-
cie i w Beocyi. || *Thebaeus*, *a*, um. *Claudian.*
Tebański, tyczący się Tebów. || *Thebaeus*,
a, um, (Θηβαῖκός). *Plin.* Należący do Te-
bów Egipskich. || *Thebaicae*, *arum. Stat.*
Daktyl palmowe. || *Thebais*, *idis*, ż. (Θη-
βαῖς). *Plin.* Egipt pograniczny Etyopii, któ-
rego stolica Teby. || Tytuł trajedyi Seneki. ||
Thebaides. Ovid. Tebani. || *Thebanus*, *a*,
um. Tyczący się Tebów w Beocyi. *Theba-*
nae Senecae puer. Horat. Bachus. *Thebani*
duces. Propert. Eteokles i Polinices. — *deus.*
Id. Herkules.

THEBE, *es*, ż. (Θήβη). *Ovid.* Nimfa, od
której nazwane miasto Teby.

THECA, *ae*, ż. (θήκη). *Cic. Farr.* Fut-
erał, schowanie, pochwy, worek, np. *theca*
numaria. Cic. — *theca calamaria. Suet.* —
graphiaria. Id.

THECATUS, *a*, um, (od *theca* albo od
słowa *theco*, are). W futerał schowany, np.
— *arcus. Sidon.*

THELYGŌNOS albo **THELYGŌNON**, *i*,
(θηλυγόνος). *Plin.* Rodzenie, ziele.

THELYPHŌNON, *i*, n. (θηλυφόνον). *Plin.*
Wilezy jad, ziele, inaczej *aconitum*, też
scorpion zwane. *Plin.*

THELYPTERIS, *idis*, ż. *Plin.* Paproć sa-
mica, roślina.

THEMA, *ātis*, n. (θέμα). *Quint.* Rzecz,
materya, argument wzięty do wysłowienia
rozprawy jakiej, zadanie, które jest funda-
mentem rozprawy. || *Suet.* Prognozytyk. || *i. q.*
horoscopus. Id.

THEMIS, *idis*, ż. (Θέμις). Bogini sprawie-
dliwości. || *Ovid.* Bogini wieszczby, np. *fa-*
tidicamque Themis, quae nunc oracula te-
nebat. Ovid. || Córka Eolusa. *Apollod.*

THEMISCYRA, *ae*, ż. albo **THEMISCY-**
RE, *es*, (Θεμισκυρα). *Plin.* Miasto w Kap-
padoey nadmorskiej. || *Themiseyrenus* i *The-*
miseyrenus, *a*, um. *Plin.* Należący do tego
miasta.

THEMISTŌCLES, *is*, m. (Θεμιστοκλῆς).
Wódz Ateński, zwycięzca Persów przy Sa-

laminie, przez zawzięt wygnany z kraju. ||
Themistocleus, *a*, um. *Cic.* Themistokleso-
wy, tyczący się Themistoklesa.

THERAR, *is*, m. (Θέρης). Wypukłość na
przedniej i zewnętrznej stronie dłoni.

THERSA. Ob. **TENSA**.

THEOGŌNIA, *ae*, ż. (Θεογονία). *Cic.* O-
pisanie rodu bogów, tytuł księgi Hesioda.

THEOLŌGIA, *ae*, ż. (Θεολογία). *Farr.*
ap. Augustin. Teologia, nauka o Bogu i o
rzeczach tyczących się Boga.

THEOLOGICUS, *a*, um, (Θεολογικός). *Am-*
mi. Teologiczny, należący do teologii, np. —
doctrina. Id.

THEOLOGUS, *i*, m. (Θεολόγος). *Cic.* Teo-
log, który traktuje o materyach tyczących się
bóstwa, np. *ii, qui theologi nominantur. Cic.*
Arnob.

THEOMBROTIOS, *i*. Rodzaj rośliny. *Plin.*

THEŌREMA, *ātis*, n. (θεώρημα). *Gell.*
Rozważanie, rozmyślanie, założenie do roz-
myślenia, pojmowanie i rzecz sama przez
pojęcie nabyta. || *Cic.* Prawidło, np. *ad the-*
orematum membra redeamus: nam utique me-
mbrā sunt linea et anguli. Martian. Cap.

THEOREMATIUM, *ii*, n. (θεωρημάτων).
Gell. Zdrob. od *Theorema*.

THEŌRETICE, *es*, ż. (θεωρητική) scil. τέχνη.
Quintil. Sztuka rozważania albo rozmy-
ślania.

THEŌRIA, *ae*, ż. (θεωρία). Teorja, u-
ważanie, rozważanie, uwaga, rzut uwagi,
filozoficzne dumania, spekulacja, dochodze-
nie, badanie, przetrząsanie. *Hieron. Cic.*
Lactant., wyrażają głoskami greckimi.

THEORICE, *es*, ż. (θεωρικῇ) scil. τέχνη) i.
e. ars contemplativa, t. j. sztuka rozmyśla-
nia, np. *de logica pro qua nostri theoriceen*
sibi vindicant. Hieron.

THEOTOCOS, *i*, ż. (θεοτόκος) i. e. *Dei-*
para. Bogarodzica, np. *semper virgo Maria*
theotocos seu Deipara. Cod. Justin.

THERAPEUTICE, *es*, ż. (θεραπεύω, le-
czyć). Nauka leczenia.

THERAPNE, *es*, ż. i **THERAPNAE**, *arum*,
ż. (Θεράπνη). Miasto w Lakonii nad Eurotą
rzeką. || *Therapnaeus*, *a*, um. Tyczący się
miasta Terapny, spartański. *Rure Therapnaeo*
nata puella. Ovid. Helena. — *fratres. Stat.*
Kastor i Pollux. — *sanguis. Ovid.* Krew Hy-
acyna chlopea Amiklej. — *armis. Sil.* Orężem
Menelausa króla Sparty i sprzymierzonych
Greków. || *Therapnaeus. Stat.* Kanopski, ty-
czący się Kanopu miasta w Egipcie. || *Id.*
Tarentynski. || *Sil.* Sabiński, Sabinowie od
Lacedemonów ród swój wiodący.

THERIACUS, *ā i ē*, (θηριακός). *Plin.* Słu-
żący za lekarstwo od ukąszenia węzów. ||
Theriacca i theriace, absol. Id. Lekarstwo
od ukąszenia węzów.

THERIONARCA, *ae*, ż. (θηριονάρκα). Dre-
twik ziele, które umarza węzów. || *Id.* Dru-
gi rodzaj rośliny mający kwiat różowy, po-
dobne sprawujący skutki.

THERISTRUM, *i*, n. scil. *vestimentum*,
(od *θήρος*, lato). *Tertull.* Letnik, suknia le-

tuia niewieścia, (*ἑστιαστὸν* po greck. *Pol-lux. Isidor.*)

THERMA, *ae*, albo **THERME**, *es*. Miasto Tessaloniki w Macedonii. *Polyb. Strabo. Plin.*

THERMAE, *arum*, *z*. właściwie *seil. aquae*, (*θερμὰ ὕδατα*, ciepłe wody). *Plin.* Kąpiele z przyrodzenia ciepłe, żąd też rozmaite miasta od tych kąpielii nazwane *Thermae*. || *Thermitanus*, *a*, *um*. *Cic.* Tyczący się tych miast. || *Plin.* Łaźnie czyli kunsztowne kąpiele ciepłe.

THERMAEUS, *a*, *um*, *i*. *q.* *Thermaicus*, *np.* — *sinus. Tac.*

THERMAICUS, *a*, *um*, (*θερμαϊκός*). Należący do przylądka Tessaloniki w Macedonii; stąd *Thermaicus sinus*, t. j. odnoga morska niedaleko Tessaloniki w Macedonii. *Plin. Mela.*

THERMANTICUS, *a*, *um*, (*θερμαντικός*). *Apul.* Ogrzewający, mający moc ogrzewania, *np. menta virtutem habet thermanticam. Apul. de herb.*

THERMAPALA OVA (*θερμαπάλα οὐα*, jaja, zamiast *θερμὰ*, ciepłe i *ἀπαλά*, miękkie). Jaja ciepłe i miękkie. *Theod. Prisc.*

THERMARIUS, *a*, *um*, (*od thermac*). Trudniący się ciepłymi kąpielami, należący do tego. *Inscript. ap. Gruter.*, podobno *seil. artificii* albo *custodi cet.* t. j. łaźni, stróż łaźni.

THERMINUS, *a*, *um*, (*θερμίνος* od *θερμός*, straszysty słonecznik). Łe straszystego słonecznika, *np.* — *oleum. Plin.*

THERMITANUS, *a*, *um*. Ob. **THERMAE**. **THERMODON**, *tis*, *m*. (*θερμοδών*). *Virg.* Rzeka w Ponce. || *Thermodontus*, *Thermodontiaeus* i *Thermodontius*, *a*, *um*. *Propert. Ovid.* Tyczący się rzeki Termodontu, Amazonki.

THERMOMETRUM, *i*, *n*. (*θερμός*, ciepły; *μετρώω*, mierzyć). Ciężłomierz; termometr; narzędzie do mierzenia ciepła.

THERMOPOLIUM, *ii*, *n*. (*θερμοπόλιον*). *Plaut.* Austerya, karczma, garkuchnia, kawiarnia, gdzie się rzeczy ciepłe przedają.

THERMOPOTO, *are*, (*od θερμὸν*, ciepły i *poto*, *are*). *Plaut.* Ciepło pić.

THERMOPYLAE, *arum*, (*θερμοπύλαι*, bramy ciepłe). *Herodot.* Wąwozy czyli ciśnie przejścia góry Oety w Tessalii, gdzie Leonidas król Spartanów z małą garstką żołnierzy nie małe wojsko Persów pod przywództwem Xerksa rozgromił. *Liv. Cic. Nep. Mela. Catull.*

THERMOSPIDIUM, *ii*, *n*. (*θερμοσπίδιον*). *Apici.* Fajetka, narzędzie do ogrzewania czego, panew.

THERMULAE, *arum*, *z*. (zdrob. od *thermac*). *Mart.* Małe cieplice. || *i. q.* *thermac*, mówiące zmniejszającym sposobem.

THERSITES, *ae*, *m*. (*Θερσίτης*). *Homer.* Jeden z najsłabszych Greków, którego Achilles zabił. || *Senec.* Oszezerca.

THESAURARIUS, *a*, *um*, (*od thesaurus*).

Plaut. Skarbowy, tyczący się skarbu. || *The-saurarius*, *i*. *Cod. Justin.* Podskarbi.

THESAURENSIS, *e*, *ptuk.* (*od thesaurus*). *Cod. Justin.* Tyczący się skarbu. || *Thesaurensis*, *is. Ibid.* Podskarbi, stróż skarbu.

THESAURIZO, *are*, (*θησαυρίζω*). *Fulgat. Lucac.* Skarbić, zbierać pieniądze, gromadzić co, *np. mens thesaurizantis. Salvia. de avar.*, *np.* — *sibi iram. Fulgat. Lucac.* — *sibi fundamentum bonum in futurum. Augustin.*

THESAUROCHRYSONICHOCHRYSIDES, *m*. Imię człowieka utworzone przez Plauta, które oznacza skarb, złoto, i imiona dwóch osób, *Chrysonicus* i *Chrysis*.

THESAURUS, *i*, *m*. (*θησαυρός*). *Vitrur.* Skład, magazyn żywności na przyszłość. || *Virg.* Skarb pieniężny, złota i srebra. || *Ict.* Skarb dawny złożony, który już nie ma swego pana. || *Liv.* Skład, magazyn czego. *Thesaurum effringere. Plin.* Rozbić skrzynię. || *Virg.* Plastr miodu. || Przenośnie. *Thesaurus rerum omnium memoria. Cic.* Skarb rzeczy wszystkich pamięć. || *Plaut.* Wielość, mnogość czego. || *Plin.* Księga, która wiele rzeczy pożytecznych zawiera. || Tytuł komedyi Plauta. || *Thesaurus*, zamiast *thesaurus* in MSS.

THESEIS, *idis*, *z*. (*Θησείς*). *Hygin.* Jedna z Amazonki.

THESEIS, **THESEIUS**. Ob. **THESEUS**.

THESEUS, *ei* i *eos*, *m*. (*Θησεύς*). *Hygin.* Król Atenski, syn Egeusza || *Theseius*, *a*, *um*. *Ovid.* Tezeuszowy, tyczący się Tezeusza. || *Theseus*, *a*, *um*. *Id.* Należący do Tezeusza. || *Mart.* Atenski. || *Thesides*, *ae*, *m*. *Ovid.* Pochodzący od Tezeusza. *Thesidae. Virg.* Atenezcy.

THESION albo **THESIUM**, *ii*, *n*. (*Θήσιον*). *Plin.* Rodzaj ciepłkiej rośliny.

THESIS, *is*, *z*. (*θέσις*). *Cic.* Zadanie, materia, argument rozprawy nieograniczonej w sztuce krasomówskiej, po łacinie *propositum* czyli założenie.

THESMOPHORIA, *orum*. Ob. **THESMOPHORUS**.

THESMOPHORUS, *a*, *um*, (*θεσμοφόρος*). *Inscr.* Stanowiący prawo. || *Thesmophoria*, *seil. sacra, solennia, festa*, (*θεσμοφόρια*). *Maerob.* Święta na cześć prawodawczyni bogini Cerery.

THESMOTHETAE, *arum*, *m*. (*θεσμοθέται*). Prawodawcy Ateny.

THESPIA albo **THESPEA**, *ae*, *z*. (*Θέσπια*). *Strabo.* Miasto w Beocy.

THESPIACUS, *a*, *um*, (*θεσπιακός*). *Val. Flacc.* Należący do miasta Tespii, Tespijski, *np.* — *moenia. Val. Flacc.* — *luci. Stat.* t. j. gaj Helikoński, niedaleko Tespis.

THESPIADES, *ae*, *m*. (*Θεσπιάδης*). *Val. Flacc.* Tespijski, beoński, rodem z Tespii. || *Thespiadae* i *Thespiades. Ovid.* Obywatele miasta Tespii.

THESPIAE, *arum*, (*Θεσπία*). *Strabo.* Miasto w Beocy blisko Helikonu. *Cic. Liv. Plin.* || Też *Thespie* albo *Thespea*. || Ztąd

Thespiacus, *Thespiades*, *Thespias*, *Thespiensis*, *Thespius*. || Miasto w Tessalii. *Plin.*

THESPIAS, *adis*, *z*. (*Θεσπιάς*). Rodem z Tespii. *Thespiades deae. Ovid.* Muzy Tespijskie, od miasta Tespii niedaleko Helikonu.

THESPIENSIS, *e*, *ptuk.* *Cic.* Tyczący się Tespii, mieszkanie miasta Tespii.

THESPIUS, *a*, *um*. *Val. Flacc.* Należący do miasta Tespii. || *Thespii. Id.* Mieszkaniec tego miasta. || *Thespius*, *ii*, *m*. *Apollod.* Król Mizyi.

THESPROTIA, *ae*, *z*. *seil. terra*, (*Θεσπρωτία*). Królestwo Epiru nadmorskie. || *Thesprotis*, *idis*, *z*. (*Θεσπρωτίς*). *Avien.* Tesprotia, rodem z Tesprocyi. || *Thesprotius*, *a*, *um*. *Liv.* Tyczący się Tesprocyi. || *Thesprotus*, *a*, *um*. Należący do Tesprotu. *Thesproti. Liv.* Mieszkaniec Tesprocyi. || *Thesprotus*, *i*. *Propert.* Kraina w Kampanii.

THESSALIA, *ae*, *z*. *seil. terra*, (*Θεσσαλία*). Kraj grecki między Macedonią, Epirum, Dorydą, Lokrami, i między morzem Egejskim, gdzie jest dolina Tempe, góry: Olimp, Pierus, Ossa, Pelion, Pindus, rzeki: Peneus, Enipeus, Apidanus i inne. || Tessalia sławna pamiętną bitwą Cezara i Pompejusza na polach Farsalskich. || *Thessalicus*, *a*, *um*. *Ovid.* Tessalski, tyczący się Tessalii. — *dux. Val. Flacc.* Jazon wódz Argonautów. — *reges. Id.* Argonautowie. || *Thessalis*, *idis*, *z*. (*Θεσσαλὶς*). *Ovid.* Tessalka, z Tessalii. || *Lucan.* Czarownica zarażająca trucizną. || *Thessalius*, *a*, *um*. *Ovid.* Tyczący się Tessalii.

THESSALIS, **THESSALIUS**, **THESSALUS**, *a*, *um*. Ob. **THESSALIA**.

THESSALONICA, *ae*, i **THESSALONICE**, *es*, *z*. (*Θεσσαλονίκη*). Miasto w Macedonii nadmorskiej. || *Thessalonicensis*, *se. Cic.* Należący do Tessaloniki.

THESSALUS, *a*, *um*. *Propert. Stat.* Tessalski, należący do Tessalii. || *Horat.* Czarodziejski dla jadowitych roślin plodnych w Tessalii. || *Thessalus* rzeczow., t. j. syn Herkulesa. *Homer.*

THETA, *n*. (*θῆτα*). *Mart. Persi.* Głoskę grecką th wyrażającą, która w sądownictwach greckich znaczyła, że winowajcę potępia, jak u Rzymian głoska *C*. znaczyło *condemno*.

THETIS, *idis* albo *idos*, *z*. (*Θέτις*). *Hygin.* Nimfa morska, córka Nereusza i Dorydy, żona Peleusza króla Tessalii, matka Achillesa. || Peleusz z nią. *Virg.* Morze. || *Thetidis sacer*, t. j. Eakus ojciec Peleusa. *Son.* — *puer natus dea Thetide*, t. j. Achilles. *Hor.* || W przyp. szóst. *Theti* zamiast *Thetide. Plaut.* || Ztąd przenośnie, *np. Theti unguento pal-lat metta tuo. Martial.* t. j. obszerne kąpiel nakosztat morza. *Tentare Thetin. Virg.* t. j. morze.

THETALUS, *i*, *i. q.* *Thessalus*. Obacz **THESSALUS**.

THEUMESUS albo **THEUMESOS**, *i. Stat.* Góra w Beocy blisko Tebów. || *Theumesius*, *a*, *um*. Tyczący się góry Teumezus, Tebański.

ski. — *juvenis. Stat.* Polinices Tebańczyk. — *leo. Id.* Lwia skóra, którą nosił Polinices.

THEURGIA, *ae*, *z*. (*Θεουργία*). *Augustin.* Rodzaj czarodziejstwa, za pomocą którego wywoływano bogów i cienie. || *Theurgicus*, *a*, *um*, (*θεουργικός*). *Id.* Tyczący się tegoż czarodziejstwa. || *Theurgus*, *i*, (*θεουργός*). *Id.* Czarownik wywołujący bogów i cienie.

THIASITAS i. e. *sodalitas. Paul. ex Festo.*

THLASIAS, *ae*, *m*. (*θλασσίας*, od *θλάω*, gniotę). *Ulp. in Pandect.* Rzeźnicze, który ma pogniecone jadra.

THLASPI, *n*. (*θλάσπι*). *Plin.* Tasznik, ziele. *Cels. Scrib. Larg.*

THLIBIAS, *ae*. Ob. **THLASIAS**. **THOANTEUS**, *a*, *um*, (*Θοάντιος*). Tyczący się Toas w Krimie, należący do tego, stosujący się do tego, Toantski, *np. Diana Thoantea. Val. Flacc.* t. j. — Tauricha (w Krimie). *Dea Thoantea. Sil.*

THOAS, *antis*, *m*. (*Θόας*). Król w Chersonesie Tauryckim (w Krimie), który Ifigenię córkę Agamemnona poświęcił na ołtarz Dyanie. *Hygin. Stat. Apollod.*

THOES, *um*, *m*. (*Θῶες*). Rodzaj wilków. *Plin.*

THOLUS, *i*, *m*. (*Θόλος*). *Virg.* Zawor-nik sklepienie zawierający. || *Farr.* Budowa okrągła albo kopuła. *Ovid. Claudian. Martialis*, *np. dimidia altitudo fiat tholi. Vitr.* *Tholorum rotunda tecta. Id.*

THOMIX albo **THOMEX**, *icis*, *z*. (*Θώμιξ*). *Fest.* Lina, powróż gruby.

THORACATUS, *a*, *um*, (*od thorax*). U-zbrojony w pancerz, *np. pinxit navarchum thoracatum. Plin.* || Właściwie jest imsl. od *thorace*, *are*, i. e. *thorace instruere, induere*.

THORACO, *as*, *are*, (*od thorax*) i. e. *thorace instruere, induere*. Ob. **THORACATUS**.

THORAX, *acis*, *m*. (*Θώραξ*). Piers, *np. dolores thoracis. Cels.*, *absinthium thoracem purgat cum iride sumtum. Plin.* || Napier-snik, zbroja na piersi, kaftan, serdak. *Suet.* w przypad. czwart. *thoraca. Virg. Martial.* w przyp. drug. *thoracum. Claudian.*

THORINA, *ae*, *z*. Toryna; niedokwas metaliczny odkryty przez Berzeliusa w fluoraninie, cery i yttry.

THOT, *Cic.* Imię Merkuryusza u Egipcjanów.

THOUS, *i*, (*Θοός*). *Ovid.* Pies Akteona.

THRACA, *ae*, albo **THRACE**, *es*, *z*. (*Θράκη*). Tracja. *Cic. Hor. Ovid. Plin.* Właściwie jest przymiotnik *seil. terra*, t. j. Tracji.

Ob. **Thracus**, *a*, *um*.

THRACES, *um*. Ob. **THRAX**.

THRACIA, *ae*, *z*. *seil. terra*. Tracja.

Mela. Plin. || *Thracius*, *a*, *um*. *Virg.* Tracki, tyczący się Tracji. || *Thraceus*, *a*, *um*. *Val. Flacc.* Tracki.

THRACIUS, *a*, *um*. Z Tracji, należący do Tracji, Tracki, *np.* — *equus. Virg.* — *Orpheus. Virg.* — *arma. Ovid.* *Thracius*, t. j. Orfeusz. *Stat.*

THRACUS, *a, um, i. q. Thracius*. Trac-ki, np. — *palus*. *Val. Flacc.* — *natio*. *Gell.* — *homo*. *Id.*

THRANIS, *is*. Rodzaj ryby. *Plin.*
THRASCIAS, *ae, m.* (*Θρασκίας*). *Plin.* Wiatr północno zachodni.

THRASO, (*Thraso*), *ōnis*, (*Θράσων*). I-mie chępliwego żołnierza u Terencyusza. || *Thrasonius*, *a, um, Sidon.* Tyczący się chępliwego żołnierza

THRASON. Ob. **THRASO**.

THRAUSTON, *i, n.* (*Θραυστόν*) *i. e. fragile, friabile*, gatunek od *Metopion* (*i. e. gummi Ammoniacum*), jak *Phryama*. *Plin.*

THRAX, *cis*, (*Θράξ*). Z Tracji albo w Tracji, należący do Tracji, Tracki, np. *equus*. *Ovid. Lycurgi Thracis*. *Hor.* zjadł rzeczow. Trak, np. *Lycurgi Thracis*. *Horat.* *Thrax eruentus*. *Sen. t. j.* Diomedes, król w Tracji. *Threes*. *Virg.* Trakowie. *Virg. Hor. Nep. Plin.* || *Thrax*. Gładyator, szermierz. *Cic. Plin.*

THRECE, *es, z.* (*Θρήκη*). Tracja, np. *Murs Treceen occupat: ita Paphon*. *Ovid.*

THRECIDICUS, *a, um*. Tracki, uzbrojony trackim orężem jako gladiator albo szermierz, np. *Threidicis scil. armis*. *Cic.* — *parma*. *Plin.* *Threidico gladio*. *Auson.* Inni czytają *Threicio*.

THREISCUS, *i, m.* (zdrobna. od *Θρήξ* *Threx* zatem *Θρηξικός*) *i. q. Threx*, mowiąc zmniejszającym sposobem. *Capitol.* Mały Trak, albo mały szermierz tracki.

THRECIUS, *a, um*, (*Θρηξιος*). Tracki, np. *ut Thracia Bacche cum temere in viridi gramine lassus jacet*. *Ovid.*

THREICIUS, (*Θρηξιος*), *a, um*. Tracki. — *sacerdos*. *Virg.* — *vates*. *Ovid.* Orfeusz. — *lyra*. *Propert.* Lira Orfeusza. *Threicius Pindi vertex*. *Senec.* Sześć gór tessalskiej.

THREISSA, (*Θρησσα*), *Thressa*, *ae, z.* (*Θρησσα*). *Virg. Val. Flacc.* Niewiasta tracka.

THREŃENUS, *i, m.* (*Θρηένος*). *Auson.* Lament, narzekanie żalobne.

THREX, *cis, m.* (*Θρήξ*, zamiast *Θράξ*). *Senec.* Trak albo szermierz uzbrojony po tracku.

THRIDAX, *ācis, z.* (*Θρίδαξ*). *Seren.* Pokrzyk, samica roślina nakształt salaty. || Sok wyćisnięty z salaty podczas owocowania jej, zageszczony, mający własności narkotyczne. || *i. q. lactuca*. *Apul. de herb.* mowiąc *de lactuca sylvatica*. *Gracis thridax agria di-citur etc.*

THRIPIES, *um*, (*Θρίπιες*). *Plin.* Robacy, co gryza i dziurawią drzewo. || *Przenosić*. *Martii.* *Capell.* Fraszki, drobiazgi.

THROCUM, *genus sellae habetur ap. Plant.* *Fest.* Rodzaj krzesła.

THRONUS, *i, m.* (*Θρόνος*). Wyniosłe siedzenie, krzesło królewskie, tron, np. *magnificus est Jupiter ejus* (*Zeuksis, i. e. ab hoc pictus*) *in throno, adstantibus diis*. *Plin.* *Caesaris thronon*. *Id. i. e. sidus quoddam.*

Suet. Prudent., np. *vox persultat throno*. *Id. t. j.* głos się wznosi w niebo.

THRUMBUS, **THROMBUS**, *i, m.* (*Θρόμβος*, krew zsiadła). Nabrzmiałość powstała od rozlania się krwi pod skórą.

THRYALLIS, *idis, z.* (*Θρύαλλis*) *i. e. e-lychnium*, t. j. knot u lampy, rodzaj dziewanny, której liście używano zamiast knota do lampy, t. j. *pimpinella*. *Plin.*, inaczey *lychnitis* zwana. *Plin.*

THULE, *es, z.* (*Θούλη*). *Mela. Plin.* Jedna z ostatnich wysp na północ Brytanii znajoma Rzymianom. || Czyta się też *Thyle*.

THURARIUS albo **TURARIUS**, *a, um*, (od *thus i tus*), *scil. negotiator*. *J. Firm.* Radziłlarz, który kadzidło sprzedaje. || *Ficus thurarius*. *Aseon. Ped.* Miejsce w Rzymie, gdzie sprzedawano perfumy.

THUREUS albo **TUREUS**, *a, um*, (od *thus i tus*). Kadzidłowy, tyczący się kadzidła. — *dona. Virg.* Dary z kadzidła. — *planta. Colum.* Roślina rodząca kadzidło. — *altaria. Stat.* Ołtarze, gdzie się pali kadzidła.

THURIBULUM albo **TURIBULUM**, *i, n.* *scil. vas*. (od *thus i tus*). *Liv.* Kadzielnica, naczynie w którym pali kadzidła. || *Vitruv.* Gwiazda na niebie, czyli ołtarz konstellacya.

THURICREMUS i **TURICREMUS**, *a, um*, (od *thus i tus, eremo, arc*). — *arac. Lucet.* Ołtarze palące się kadzidłem. — *ignes. Ovid.* Ognie, w których się pali kadzidła.

THURIFER albo **TURIFER**, *a, um*, (od *thus i tus, fero*). *Plin.* Który rodzi kadzidło. — *regio. Id.* Kraj płodny w kadzidło. || *Prudent.* Który pali bogom kadzidło.

THURIFICATOR, *ōris, m.* (od *thurifico i turifico*, albo od *thus i facio*). *Augustin.* Który pali bogom kadzidło.

THURIFICATES. Ob. **THURIFICATOR**.

THURI, *orum*, **THURIAE**, *arum* i **THURIUM**, *ii, n.* (*Θούριος Strabo*). *Plin.* Miasto we Włoszech w Lukanii nad Tarentynską odnogą, gdzie niegdyś było miasto Sybarys. || *Thurius*, *a, um*. Tyczący się tego miasta. — *sinus. Ovid.* Część Tarentynskiej odnogi. || *Thurini, orum. Liv.* Mieszkańcy tego miasta. || *Thurinus. Suet.* Przydomek cesarza Augusta.

THURILEGUS albo **TURILEGUS**, *a, um*, (od *thus albo tus i lego, ere*). *Ovid.* Kadzidlnik, który zbiera kadzidło.

THUS albo **TUS**, *ōris, n.* (od *θύω*, ofiarując, albo od *θύος*, ofiara, wonne kadzenie, albo od *tundo*, tłuc). *Arnob.* Smola, żywica z drzewa arabskiego, kadzidło używane do kadzenia podczas ofiar. *Ferre turā altaribus. Ovid.* Ofiarować kadzidło ołtarzom. || *Tus terrae. Ob. Chamaecypis.*

THUSCUS, **THUSCANUS**, **THUSCANI-CUS** i **THUSCULUM**, *cet. Ob. TUSC.*

THYA, *ae, z.* (*Θύα θύια*). Kadzidłowe drzewo, inaczey *thyon* zwane, *i. e. citrus. Plin.* || Pisze się też *Thgia. Propert.*

THYAS albo **THYIAS**, (dwózgłosk.), *ādis, z.* (*scil. femina*) (*θύας i. q. Baccha*).

Virg. Bachantka. Thyades. Stat. Bachant-ki, kapłanki Bachusa.

THYASOS albo trafniej **THYASUS**, *i, m.* (*Θύασος*). *Virg.* Taniec na cześć Bachusa. || *Ztad. Thyasitas. Paul. ex Fest.* Ob. *Sodalitytas*.

THYATIRA, *ae, z.* (*Θυάτιρα*). *Liv.* Miasto w Lidyi. || *Thyatirensis, a, um. Plin.* Tyczący się tego miasta.

THYBRINUS, *a, um. Ob. Tiberinus.*

THYBRIS, **TIBER**. Ob. **TIBERIS**.

THYENE, *es, z.* Jedna z Nymf Dodona. *Ovid.*

THYESTES, *ae*, albo *is, m.* **THYESTA**, *ae, m.* (*Θυέστης*). Syn Pelopa i Hipodamii, wnuk Tantala, brat Atreusza. || *Thyestes, a, um, (Θυέστης). Lucan.* Tyczący się Thyestesa. || *Thyestiades, ae, m. (Θυεστιάδης). Ovid.* Syn albo wnuk Thyestesa.

THYESTEUS, *a, um. Ob. Thyestes.*

THYIA. Ob. **THYA**.

THYLE. Ob. **THULE**.

THYMBRA, *ae, z.* (*Θύμβρα*). *Plin. Colum.* Czabr, ziele, które bardzo lubią pszczoły. || *Thymbre. Plin.* Miasto w Troadzie.

THYMBRA, *ae* albo **THYMBRE**, *es, z.* *Plin.* Miasto Troady. || *Tymbraeus, a, um.* Należący do miasta Troady. — *Apollo. Virg.* Tymbrejski Apollo, od tymbrejskiej góry w Troadzie. || *Thymbreum. Plin.* Ob. *Sisymbrium sylvestre*.

THYMELAEA, *ae, z.* (*Θυμέλαια*). Krzak, krzew, chróst, też *chamelaea* zwany albo *granum Guidium*. Prześlagwa, wileczy pieprz, wilecze lyko. *Plin.*

THYMELE, *es, z.* albo **THYMELA**, *ae, z.* (*Θυμήλη*). *Sidon.* Część teatru przy scenie, gdzie muzycy grali. || *Juvenal.* Sławna tancerka, żona niejakiego kuglarza na migach Latyna. || *Thymelae. Cod. Theod.* Tancerki sceniczne. || *Thymelicus, a, um, (Θυμελικός). Vitruv.* Tyczący się muzyków albo tancerzów scenicznych. || *Thimelici. Id.* Muzycy albo tancerze sceniczni. || *Thymelicus. Apul.* Sceniczny. *Thymelica obscenitas. Augustin.* Tancerka sprośność. || *Thymelicus pes. Diomed.* Miara wiersza pięciogłoskowa, złożona ze dwu długich i trzech krótkich, np. *constituerant*.

THYMIAMA, *ātis, n.* (*Θυμίαμα*). Kadzidło. *Cels.*

THYMIAMATERIUM, *ii, n.* zamiast *thyminterium* (*θυμιατήριον*) *i. q. thuribulum*. Kadzielnica, turybularz. *Fulgat. Jerem.*

THYMIAMUS, *a, um*, (od *thymum i amo, arc*). Dziecielnie lubiący, np. — *aves. Plaut. Edit. Gronov.* inne *Edd.* mają *thymianae*.

THYMINUS, *a, um, (θύμιος)*. Dziecielniczny, z dziecielniny. — *mel. Colum.* Miód dziecielniczny.

THYMION, *i, n.* (*θύμιον*). Rodzaj brodawki. *Plin. Cels.*, inaczey też *acrothymion* zwana. Ob. *Acrothymion*.

THYMITES, *ae, m.* (*θυμίτης οἶνος*). *Colum.* Dziecielniczne wino, np. *vinum thymites. Id.*

THYMOSUS, *a, um*, (od *thymum*). Pelen dziecielniny, albo z dziecielniny zrobiony. — *mel. Plin.* Miód dziecielniczny.

THYMUM, *i, n.* też **THYMUS**, *i, m.* (*θύμω i θύμος*). *Plin.* Dziecielnina, wonna roślina, która bardzo lubią pszczoły, przedni miód z niej robiąc, np. *redolentque thymo fragrantia mella. Virg.*, *thymo dulcior. Id.* też *Hor. Ovid. Martial.*

THYNI, *orum. Plin.* Naród nad morzem Czarnym w Tracji.

THYNIA, *ae, z.* *Catull.* Okolice w Bitynii nad morzem Czarnym, inaczey *Thynias* zwana. *Strabo.*

THYNIACUS, *a, um. Ovid.* Tyczący się trackiego narodu albo miasta Tynii, np. *Thyniacus sinus. Ovid.*

THYNIAS, *ādis, z.* (*Θυνιάς*). Bitynka, albo rodem z miasta Tynii. *Thyniades nymphae. Propert.* Bitynskie nimfy. || *Thynias. Plin.* Miasto w Tracji. || *scil. insula. Mela.* Wyspa na morzu Czarnym.

THYNNARIUS albo **THUNNARIUS**, *a, um*, (od *thynnus*, albo *thunnus*). *Ulp. in Pandect.* Tyczący się tuncezyka ryby morskiej, np. *tynnaria piscatio. Ibid. t. j.* łowienie ryb tuncezyków.

THYNNUS albo **THUNNUS**, *i, m.* (*θύννω i θύννος*). *Plin.* Tuncezyk, wielka ryba morska. || *Thynnus. Martial. Thunnus. Hor. Ovid. Plin.*

THYNUS, *a, um. Horat.* Tyczący się trackiego albo Bitynii narodu mieszkającego nad morzem Czarnym. || *Ztad. Thyni, orum.* Naród tracki albo bityński.

THYON, *i, n.* (*θύων*). Cytrynowe drzewo. *Plin.*, inaczey też *thya* albo *thyia* zwane. (Ob. *Thya*).

THYONE, *es, z.* (*Θυώνη*). Matka drugiego Bachusa. || *Thyoneus, ei i eos, m. (Θυονεύς). Ovid.* Bachus. || *Thyonianus, a, um. Catull.* Bachusowy, tyczący się Bachusa. *Merus et Thyonianus. Id.* Szczerze wino, godne Bachusa.

THYREUS, *i, m. Tertull.* Przezwisko Apollina.

THYRE, *es, z.* *Stat.* Miasto w Messenii. || *Thyreatis, idis, z. Ovid.* Która jest z Tyre miasta. || *Thyris, idis, idos. Plin.* Tyczący się miasta Tyre w Messenii.

THYROCELE, *es, z.* (*θύροειδής*, gruczoł tarczowy; *zylē*, nabrzmiałość). Wola.

THYROMA, *ātis, n.* (*θύρομα*). *Vitruv.* Drzwi, podwoje, skrzydło u drzwi dwuskrzydłych, np. *genera sunt thyromatum haec: Doricum, Ionicum, Atticurges. Id.*

THYRSAGETES albo **TYSSAGETES** albo **THUSSAGETES**, *ae* (*Thyrsageta, Thyssageta, Thussageta, ae*; w licz. mnogiej *Thyrsagetae* albo *Thyssagetae, arum*). *Plin.* Naród w Sarmacji Azjatyckiej, blisko bagnisk Meotycznych, albo w okolicach Włgi. || *Też Thyrsageten. Val. Flacc.*

THYRSICULUS, *i, m.* (zdrobna. od *thyr. sus*). Mała lodyga, lodyżka. *Apul. de herb.*

THYRSIGER, *a, um*, (od *thyrus i gero i. q. thyrsum gerens*). Noszący łaskę Ba-

chusa, winnym liściem obwinięta, np. *thyrsiger Lycaeus. Sen. t. j. Bachus, thyrsigero Baccho. Pallad.*

THYRSUS, i, m. (Θύσος). *Plin.* Lodyga roślinna. || *Ovid.* Laska Bachusowa liściem winnym obwinięta, którą zwykły nosić Bachus i jego orszak. || *Przez zamianę. Lucr. Ovid.* Zapal poetyki.

TI

TIARA, ae, ż. i **TIARAS**, ae, m. (θιάρα). *Virg.* Nakrycie głowy królów perskich i kapłanów nakształt zawoju. || *Juvenal.* Czapka frygijska, jamulka.

TIARATUS, a, um, (od *tiara*). Noszący zawoj albo turban na głowie. Jest właściwie imiesł. od *tiaro*, are

TIBARENI, orum, (Τιβάρηνοι). Narod w Poncie nad morzem Czarnym.

TIBE, zamiast *tibi. Farr.*

TIBEREIUS, a, um, zamiast *Tiberianus. Stat.*

TIBERIANUS, a, um. Tyczący się Tiberiusza, należący do Tiberiusza, Tiberiuszowy, np. — *seorta. Suet. — domus. Id. — senatusconsultum. Sidon. — pira. Plin.*

TIBERIAS, ādis, ż. (Τιβεριάς). Znakiemisto w Galilei. *Plin.*

TIBERINIS, idis, ż. W Tybrze albo z Tybru, należący do Tybru, Tybrijska, np. *Tiberinides seil. nymphae. Ovid.*

TIBERINUS, a, um. Należący do Tybru, niedaleko Tybru, Tybrijski, np. — *ostium, t. j. ujście Tybru. Cic. — ostia. Virg., amnis Tiberinus. Liv. t. j. rzeka Tybr. — dens. Virg. t. j. bóstwo Tybru. || Tiberinus rzeczow. seil. amnis. Tiber, Tyber rzeka. Virg. Ovid. Propert. Juvenal. || Tiberinus albo Thybrinus, a, um. Claudian. Sidon.*

TIBERIS, is, m. i przez skróc. **TIBRIS**, is, albo **TYBRIS**, **THYBRIS**, idis, m. Tyber rzeka, blisko Rzymu, Tyber rzeka w Etrurii, niegdyś Albula. || *Virg.* Bożek rzeki Tybru. || *Plin.* Król włoski, od którego Tyber ma swoje nazwisko. || *Thybris*, Tybr. *Virg. Thybrim. Id. Thybride. Claudian. Tiberis. Plin.* || Bożek Tybru. || *Tybris* albo *Thybris*, ptnk., np. *Tybridas undas. Ovid.*

TIBERIUS, ii, m. (Τιβέριος). Przewzisko rzymskie. || *Tiberius*, a, um. — *marmor. Plin.* Marmur za panowania Tyberiusza w Egipcie wynaleziony.

TIBIA, ae, ż. *Cels.* Kość goleniową przednią. || *Przez zamianę. Phaedr. Noga. || Horat.* Flet, fujara, piszczałka, surma. *Tibiae apertae. Quintilian.* Głośnie flety. || *Horat.* Wiersz, który śpiewano przy flecie.

TIBIALIS, e, ptnk. (od *tibia*). *Plin.* Fletowy, surmaczy. — *arundo. Id.* Trzcina przydatna do robienia fletów. || *Tibialia, seil. vinula, tegumenta. Suet.* Ponczochy, sulejaty. || *Paul. Pandect.* Żołnierskie nagołnice.

TIBIARIUS, a, um, (od *tibia*). Fletowy, należący do fletu. || — *seil. artifex. Inscr.* Który robi flety.

TIBIATIM, psk. (od *tibia*). *Titin. ap. Fest.* Od goleni do goleni.

TIBICEN, ūis, m. zamiast *tibiicen*, (od *tibia* i *cano*) i. q. *tibia canens. Cic.* Grający na flecie, surmacz. || *Ad tibicines mittere, przysł. Petron.* Gotować rzeczy potrzebne do pogrzebu. || *Juvenal.* Podpora, słup, zastrzał.

TIBICINA, ae, ż. (od *tibicen*). *Marti.* Grająca na flecie, surmaczka, też *Terent. Plaut. Ovid. Juvenal., tibicinas in exercitu habuit. Gell.*

TIBICINIUM, ii, n. (od *tibicen*). *Apul.* Sztuka grania na flecie, surmacstwo.

TIBICINO, as, are, (od *tibicen*) i. q. *tibicinem esse.* Grać na flecie, na surmie, np. *tibicinum ordo cantantium aut citharizantium. Fulgent.* || Pasć, upasć, powalić się, runąć. *Tertull., np. domus tibicinandus. Id.*

TIBINUS, a, um, (od *tibia*). Fletowy, od fletu, np. — *modi. Farr. ap. Non.*

TIBISCUS, i, m. *Ptolem.* Rzeka w Daeyi, teraz Tejsa w Węgrzech. || Zowie się też *Tibissus. Inscript. ap. Gruter. i Pathissus. Plin.*

TIBISSUS, Ob. **TIBISCUS**.

TIBRICOLA, ae, m. i ż. (od *Tibris* i *colo*) zamiast *colens ad Tibrim*. Mieszkający nad Tybrem, np. *pascit item sanctis Tibriculas dapibus. Prudent.*

TIBRINUS, a, um. Ob. **TIBERINUS**.

TIBRIS, Ob. **TIBERIS**.

TIBULUS, i, ż. Rodzaj sosny. *Plin.*

TIBUR, ūris, n. *Horat.* Miasto w Lacjum nad rzeką Anią, teraz *Tivoli*. — *supinum. Id.* Tybur położone na górze *Tibur Herculeum. Marti.*, gdzie Herkules szczególnie był czczony. || *Tiburtinus*, a, um. Tyczący się Tyburu. — *colles. Marti.* Pagórki tyburskie. *Tiburtinum, seil. praedium. Cic.* Wios tyburska. || *Tiburnus* i *Tiburinus*, a, um. *Propert. Virg.* Należący do Tyburu. || *Tiburnus. Stat.* Bożek tyburski, albo jeden z mieszkańców Tyburu. || *Tiburs, tis, i Tiburtis, e. Liv.* Tyczący się Tyburu, tyburski. *Tiburtia poma. Horat.* Tyburskie jabłko. || *Tiburtus*, um. *Plin.* Mieszkaniec tyburscy.

TIBURS, tis, TIBURTINUS, a, um. Ob. **TIBUR**.

TICINENSIS, Ob. **TICINUM**.

TICINIUS, a, um, np. *ebrios et ticinius, non vinolentos, sed expletos qualibet re possumus dicere. Non.*

TICINUM, i, n. *Plin.* Miasto we Włoszech, i **TICINUS**, i, m. Rzeka, teraz *Tesino. || Ticinensis, se. Aur. Viet.* Tyczący się Tyceynu. || *Ticinus*, a, um. *Sil.* Należący do Tyceynu.

TIFATA, ōrum. *Liv.* Góra w Rampanii. || *Tifatius*, a, um. *Tab. Peutling.* Tyczący się tej góry.

TIFERNAS, tis. Ob. **TIFERNUM**.

TIFERNUM, i, n. Trojakię miasto: dwa w Umbryi nad Tybrem, ztąd *Tifernum Tiberinum. Plin.*, trzecie miasto nad rzeką *Metaurus. || Tifernus*, a, um. Należący do tych

miast. || *Tifernates. Id.* Mieszkańcy miasta Tifernu nad Tybrem i nad rzeką *Metaurus. TIFERNUS. Ob. TIFERNUM.*

TIGILLUM, i, n. (zdrobn. od *tignum*). *Tibull.* Balczka, lata dachowa, żerdź, drag do wieszania czego. || *Plaut. Drzewo. || Tigillum sororium. Ob. Sororius.*

TIGILLUS, i, m. Przewzisko Jowisza wzięte za filar świata. *Augustin.*

TIGNARIUS, a, um, (od *tignum*). Tyczący się belki, trudniący się tym, należący do tego, ciesielski, od cieśli, np. *faber tignarius. Cic. t. j. cieśla. Fabros tignarios dicimus non eos duntaxat, qui tigna dolant, sed omnes, qui aedificant. Caj. in Pandect.* || Też *tignuarius*, np. *collegium fabrorum tignuarius Ostiensium. Inscript. ap. Gruter.*

TIGNUARIUS, a, um. Ob. **TIGNARIUS**, i, m.

TIGNUM, i, n. też **TIGNUS**, i, m. (od tego *Ulpian. in Pandect.*) Belka, sztuka drzewa przydatna do budowy, np. *duo tigna. Caes.* Belka, drewno wyrobione ciesielską robotą, platwy na belkach poprzek leżące. || *Tignum junctum. Ict.* Belka wpuszczona do ścian, np. *tigna bina. Caes., instravit pulpita tignis. Hor., tigna cava. Propert. t. j. okrety. Tigni adpellatione in lege XII. tabularum omne genus materiae, ex qua aedificia constant significatur. Caj. in Pandect.* || *Tignus* w rod. m. używa. *Liv., np. transversi incumbentes tigni. Id.*

TIGRIFER, a, um, (od *tigris* i *fero*) i. e. *tigres ferens.* Rodzacy tygrysy, np. *tigri-feri arva Niphatis. Sidon.*

TIGRINUS, a, um, (od *tigris*). *Plin.* Tygrysy, fladrowaty. *Tigrinae mensae. Id.* Fladrowate stoly, nakrapiane nakształt skóry tygrysa.

TIGRIS, is i *idis*, m., ż. Właściwie medskim, perskim i armeniskim językiem, znaczy strzala. || *Farr. Plin.* Tygrys, zwierz srogi. || *Tigris inanis. Stat.* Skóra tygrysa. || *Tigris. Plin.* Rzeka w Azji tak nazwana od chyżości strzaly. || *Ovid.* Pies tak nazwany. || *Virg.* Imię okretu. || Gdzie niegdzie jest w r. mez., np. *rapidos Tigris. Hor., rapido Tigride. Lucan., securum Tigrin. Id.*

TIGURINUS, a, um. Zurichski, należący do kantonu Zurich, np. *pagus Tigurinus. Caes.* Kanton Zurich w Szwajcarii, podobno od miasta *Tigurum*, t. j. Zurich.

TILAVENTUS seil. fluvius albo **TILAVENTUM seil. flumen.** Rzeka w Wenecji, dziś *Tagliamento. Plin.*

TILIA, ae, ż. Lipa, drzewo. *Plin., np. tiliae pingues. Virg. — molles. Ovid., arbor tilia. Plin.*

TILIACEUS, a, um, (od *tilia*). Lipowy, z lipy, np. — *tabula. Capitol.*

TILIAGINEUS, a, um, (od *tilia*). Lipowy, z lipy, np. — *arculae. Colum.*

TILIARIS, e, ptnk., (od *tilia*). Lipowy, z lipy. — *tabula. Coel. Aur.*

TIMAEUS, i, m. *Cic.* Filozof Lokryjski sekty Pitagoreasa.

TIMAVUS, i, m. *Plin. Mela.* Rzeka w Istrii między Akwileą i Tryestem dziewięć źródeł mająca; ztąd *fons Timavi. Virg., lacus Timavi. Liv. t. j. jezioro. || Ptnk., np. templum Diomedis Timavum isgor toū Διομηδους τὸ Τίμαβος. Strabo.*

TIMEFACIO, eis, eci, actum, ere, (biern. *Timefio*, is, actus sum, fieri. Przestraszyć, przeleknać, byż przestraszonym, (od *timeo* i *facio*). Ztąd *timefactus*, a, um, np. — *libertas. Cic., gdzie inne Codd. tremefacta* mają; *religiones timefactae. Lucr.*

TIMEFACTUS, a, um, (od *timefacio*). *Lucr.* Przestraszony.

TIMEO, es, mui, mēre, czynu. i, n. (δέω, bojażn). *Cic.* Bać się, lękać się. — *libertati. Sall.* Bać się o calosć wolności. — *de republ. Cic.* Lękać się o calosć rzeczypospolitej. *Inter se timere. Nep.* Bać się jeden drugiego. || *Timeo ut. Cic.* Boję się ażeby, mówi się o rzeczach, których żądamy. *Timeo ne. Terent.* Lękam się, ażeby, mówiac o rzeczach, których mieć nie chcemy. || *Timere quippiam, alicui. Plin.* Bać się, ażeby nie szkodziło co komu. || *Biern. Dente timetur aper. Marti.* Dzik jest straszny dla zębów. || *Nicosob. Timetur urbi. Senec.* Lękają się ze względu miasta.

TIMESCO, ere, (od *timeo*). *Amnian.* Lękać się.

TIMICI. Miasto w Mauritanii *Caesariensi. Plin.* || Też *Timice. Ptolem.* || Ztąd *Timicitanus*, a, um, np. *Honoratus Timicitanus. Notit. Africae inter Episcop. Mauritan.*

TIMIDE, psk. (od *timidus*, a, um). Bojaźliwie, z bojaźnią, np. — *facere. Cic., timide gelideque ministrat. Hor., timide rogare. Sen., timidissime dicere aliquid. Quintill.*

TIMIDITAS, ātis, ż. (od *timidus*, a, um). *Cic.* Bojaźliwość, bojażn, brak męstwa, odwagi, np. — *ingenua. Cic., cautio et timiditas. Id., timiditates. Cic.*

TIMIDULE, psk. (zdrobn. od *timidus*). Nicco lęklawie, bojaźliwie, np. — *reptare per balneas. Apul.*

TIMIDUS, a, um, (od *timeo*). Pelen bojaźni, bojaźliwy, lęklawy. — *spes. Ovid.* Bojaźliwa nadzieja. — *vota. — eheci. — preces. Id.* Bojaźliwe prosby. || Z tryb. bezokoliczn. *Non ille, cet. pro patria timidus perire. Horat.* Nie lękający się zginąć za ojczyznę. || Z przyp. drug. *Animalia timida lucis. Senec.* Zwierzęta nie mogące znieść światła, np. *timidus in labore militari. Cic. — navita. Horat. — amor. Ovid., timidiore. Hirt. timidissima turba columbae. Ovid.*

TIMOLEON, tis, (τιμολέων). Wódz Koryncki. || *Timoleonteus*, a, um. *Nep.* Tyczący się Tymoleonta.

TIMOLUS, Ob. **TMOLUS cet.**

TIMOR, ōris, m. (od *δέω*, bojażn). Bojażn, lękanie się czego. *Timorem injicere, facere alicui, incutere. Cic.* Zastraszyc, na-

bawić kogo strachem. *Timore perterritus. Caes.* Przestraszony. *Timor exercitum occupavit. Id.* Strach opanował wojsko. *Magno timore esse. Cic.* Bardzo się lękać. *Timori esse alicui. Lucan.* Bydź komu postrachem. *Timore torpere. Plaut.* Drgnąć od strachu. *Timorem alicui depellere. Cic.* Odjąć strach komu. *Colligere se ex timore. Caes.* Opłacać ze strachu, przysiąść do przytomności. || W liczbie mnogiej *Timores inter et iras. Horat.* Między bojaźnią a gniewem. || Przez zamianę. *Strach, przyczyna bojaźni. Cacus timor Aventinae silvae. Ovid.* Rakus postrach awentynskich lasów. || *Timor. Sil. Religia. Hygin.* Bózek, syn powietrza i ziemi, albo Ereba i nocy. || *Timos*, zamiast *timor. Non.*

TINA, *ae, z.* (od *δῆνος*, rodzaj kubka). *Farr. apud Non.* Rodzaj naczynia do wina, które się stawia na stół.

TINCA, *ae, z.* *Anson.* Ryba błotna albo rzeczna bez łuski, lin, ryba.

TINCTILIS, *e, ptak.* (od *tingo*). Omoczony. || To, czym się co omoczy, zaprawia, np. — *virus. Ovid.* t. j. jad, którym zaprawione strzały.

TINCTIO, *ōnis, z.* (od *tingo*). Omoczenie, zanurzenie, np. *tinctione sacramenti*, zamiast *testatione cet. Tertull. de coron. mil.*

TINCTOR, *ōris, m.* (od *tingo*). Który moczy, omacza; ztąd farbierz. *Vitr.*

TINCTORIUS, *a, um.* (od *tingo*). Tyczący się farb, należący do farb, farbiarski, np. *mens tinctoria*, np. *tu tamen, ejus semper tinctoria est mens et qui te deum credis etc. Plin.* t. j. cheiwy, pragnący krwi. || *Ztąd tinctorium. Gloss. i. e. gladius, miecz.*

TINCTURA, *ae, z.* (od *tingo*). Omoczenie, farbowanie. *Plin.*, w liczbie mnogiej *tincturas. Id.* || Lekarstwo rozpuszczone w spirytusie.

TINCTUS, *us, m.* (od *tingo*). Omoczenie, farbowanie. *Plin.*

TINCTUS, *a, um.* (od *tingo*). Farbowany. — *murice. Ovid.* Farbowany szarłatnym kolorem. — *veneno. Suet.* Zaprawiony trucizną. *Tunica sanguine tincta. Cic.* Suknia krwią zbroczona. — *in aceto. Cels.* Zmoczony w occie. || *Tincta absol. Cic.* Nienaturalne kolory. || *Tinctus lumine. Lucret.* Oświecony. || Przenośnie. *Tinctus litteris. Cic.* Który ma jaką taką naukę. *Versus viridi aerugine tincti. Mart.* Uszczypliwie wiersze.

TINEA, *ae, z.* (od *teneo, Isidor.*, *quod teneat (vestimenta) et eo usque insideant, quo erodat albo od taenia, tawla. Ovid. Plin.* Mól, owad, który psuje sukno, papier i t. d. || Przez zamianę. *Nostrum tinea inceptum. Marti.* Który swoje książki nazywa i grzybskim i pastwą na przyszłość molów. || *Colum.* Ułowy szkodliwy owad. || *Cels.* Robak kiszkowy. || *Claudian.* Wesz, owad. || *Parchy*, wysypka pryszczowa strupiąsta głowy i twarzy.

TINEARIUS, *a, um.* Ob. **TINIARIUS**.

TINEOLA, *ae, z.* (zdrob. od *tinea*). *Feget. Mól*, albo wesz, owad.

TINEOSUS, *a, um.* (od *tinea*). Pelen molów, np. *alvei tineosi. Colum.*

TINGE albo **TINGI** albo **TINGIS**. *Plin.* Miasto w Maurytanii, teraz Tanger. || *Tingitavus, a, um. Mamerti.* Należący do miasta Tingi w Maurytanii.

TINGITANIA, **TINGITANUS**. Ob. **TINGE**.

TINGO albo **TINGUO**, *gis, xxi, netum, gēre*, (od *tēgyo, i. e. tingo*). Zmoczyć, urosić, pokropić. *Celeres nec tingeret aquore plantas. Virg.* Nie zmaczałaby lekkich pięt w wodzie. — *membra. Ovid.* Namaścić członki. || Farbować. *Et niveam Tyrio murice tingit ovem. Ovid.* I śnieżną Tyryjskim szarlatem farbuje owcę. || *Tingere lumine. Lucret.* Oświecić. || Napawać, zaprawiać. *Tingere tela venenis. Plin.* Zaprawiać pociski jadem. || Przenośnie. — *sale libellos. Marti.* Uprzejmie pisma dowcipem attykiem.

TINIA, *ōrum.* Naczynia do wina. *Paul. ex Festo.* Ob. **Tina**.

TINIARIUS, *a, um.* (zamiast *tinearius*, od *tinea*). Trudniący się dziewczanną knaśliczką, służący do odpędzenia molów, inaczey polion zwana rośliną, np. *tiniarium fasciculus. Scrib. Larg.*

TINNIBULATUS, *a, um.* Ob. **TINTINABULATUS**.

TINNIMENTUM, *i, n.* (od *tinnio*). *Plaut.* Dźwięk, brzękadło.

TINNIO, *is, iui i ii, itum, ire, n.* *Farr.* Brzęczeć, wydawać dźwięk, jako kruszec. *Nunquam temere tinnit tintinabulum. Plaut.* Nie napróżno dzwoni dzwonek. || Świerkotać, szczebiotać, klekotać. *Nimium jam tinnis. Plaut.* Bardzo już szczebiotaasz. || *Suet.* Zlekka śpiewać. || *Aures tinnunt. Catull.* Dzwoni w uszach, albo się razą uszy przykrym dźwiękiem głosu. || Przenośnie. *Expecto, eequid Dolabella tinnit. Cic.* Czekam, aż Dolabella nie zapłaci mi długu, t. j. nie brząknie kruszczem licząc pieniądze.

TINNITO, *as, are*, (częstotl. od *tinnio*, albo od *tinnio, are*). Śpiewać. *Auct. Carm. de Philom.*

TINNITUS, *us, m.* (od *tinnio*). *Virg.* Dźwięk, brzęczenie. — *litium. Sil.* Cienki głos trąb wojennych. || — *aurium. Plin.* Dzwonienie w uszach. || Przenośnie. *Auct. dial. de Orat.* Wyrazy i myśli brzmiące lecz płonne w rzeczy.

TINNULUS, *a, um.* (od *tinnio*). Brzmiały, dzwoniący, brząkający, np. — *sistra. Ovid.* — *aera. Id.* — *chordae. Sen.* — *fistula. Calpurn. Eclo. carmina tinnula. Catull.* || Ztąd przenośnie, np. — *rhetor. Quintil.* t. j. brzącający mowca, t. j. krasomowca, który z przesadą mówi.

TINNUNCULUS albo **TINUNCULUS**, *i, m.* (od *tinnio*). Rodzaj jastrzębia, pustolka, lesna sowa, ptak. *Colum.*

TINTINABULATUS, *a, um.* (od *tintinabulum* albo od *tintinnabulo, are, i. e. in-*

struere aliquem vel aliquid tintinnabulo). Opatrzony dzwonkiem albo brząkadłem, np. *greges tintinnabulatos. Sidon.* || Ztąd imsl. *tintinnulatus, a, um.*

TINTINNABULO, *are.* Ob. **TINTINNABULATUS**.

TINTINNABULUM, *i, n.* (od *tintinno, are i. q. tinnio*). Dzwonek, brząkadło. *Plaut. Marti.*, np. *tintinnabula pulsare. Juvenal.*

TINTINNACULUS, *a, um.* (od *tintinno, are*). Podobno dzwoniący, brząkający, brzęczący; ztąd *tintinnaculi viri. Plaut.*, podobno i *q. carnifices*, t. j. kaci, którzy w karaniu winowajców używali dzwonek. Ob. *Tintinnabulum* na końcu.

TINTINNO, *as, are* albo **TINTINNIŃO**, *is, ire*, (od *tinnio*) i *q. tinnio. Nigid. ap. Non.* i *Naeu. ap. Fest.*

TINTINO, *as, are.* (od *tinnio*) i *q. tinnio*, np. *sonitu suapte tintinant aures. Catull.* t. j. dzwonią uszy.

TINTINNUS, *i, m.* i *q. tintinabulum. Venant. Fortun.*

TINUS, *i, z.* Rodzaj dzikiego wawrzynu. *Plin. Ovid.*

TIOS albo **TĪUS**, *i, albo TĪON*, albo **TĪUM**. Miasto Bitynii albo osada z Miletu. *Tios. Mela. Steph. Byzant. Tium. Plin.*, też *Tium, Tjōv Strabo.*, ztąd *Tioni* albo *Tianenses*. Mieszkańcy.

TIPHE, *es, z.* (z *τίφη*). Rodzaj greckiego ryżu. *Plin.*

TIPHYON, *ii, n.* (z *τίφωv*). Rodzaj letniego kwiatu. *Plin.*

TIPHYS, *gos, m.* (z *τίφωv*). *Virg.* Beotezyk, syn Forbasa, który pierwszy uarządził okręty i przewodniczył Argonautom do Kolchów.

TIPPŪLA, *ae, z.* *Farr. apud Non.* Owad szczeniożny biegnący po wodzie, mucha nawodna, rodzaj pająka, np. *levis tipula frigido transit lacus. Farr. ap. Non.*

TIRO, *ōnis, m.* (od *tēgyo, i. e. tener*, albo od *tero*). *Cic. Caes.* Nowotny żołnierz, nowak, rekrut. || Jako przymiotnik. *Pugnant es cum exercitu tirone. Liv.* Walcząc z nieświeżym wojskiem. || Przenośnie. *Tiro. Cic.* Nowicjusz, nieświadom, niedoświadczony, niećwiczony. || *Tiro. Plin.* Młodzieniec, który wzięwszy pierwszy raz suknię męską, publiczności się ukazał. || *Sene.* Mowca pierwszy raz mający mówić do ludu. || *Tiro. Cic.* Sławny wyzwoleniec Cyceona.

TIROCINIUM, *ii, n.* (od *tiro*). *Liv.* Nowicjat wojskowy, niedoświadczenie, pierwsze początki czyli doświadczenie sztuki wojennej. *Quotidiani, et quasi domestici hostes tirocinia militum imbuebant. Flor.* Codzienni i niby domowi nieprzyjaciele ćwiczyli niedoświadczone żołdactwo w sztuce wojennej. || *Tirocinium. Liv.* Nowicjusz, nieświadom, niedoświadczony. || *Tirocinium ponere*, albo *deponere. Justin.* Uczyć się początków sztuki wojennej. || *Plin.* Odnosi się i do innych rzeczy. || *Tirocinium fori. Suet.* Znaczyło, gdy młodzież wzięwszy su-

knia męską, pierwszy raz ukazała się publiczności. || — *navium. Plin.* Gdy pierwszy raz spuszczano okręty na morze.

TIRONATUS, *us, m.* (od *tiro*). Stan rekruta, pierwsza wyprawa wojenna, ztąd żołnierz jeszcze nazywany rekrut, np. *tempore tironatus. Cod. Theod.*

TIRONIANUS, *a, um.* Tyczący się wyzwolenca Cyceona, pochodzący od niego, Tironowy, np. *cura Tironiana, i. e. Tironis. Gell.*, *liber Tironianus, i. e. Tironis. Id.*

TIRUNCULA, *ae, z.* (zdrobn. w r. żeń. od *tiro*). Młodka, nowicjuszka, ucząca się czego, np. *saluta tirunculas nostras. Hieron.* || *Tiruncula (canis). Colum.* t. j. suka, psica.

TIRUNCULUS, *i, m.* (zdrobn. od *tiro*) i *q. tiro*, mówiące zmniejszającym sposobem. Nowak, żak, uczący się czego. *Juvenal. Colum. Suet.*

TIRYNS, *ynthi i ynthos, z.* (*Τίρυνς, θος*). *Strabo.* Miasto w Peloponezie w Argolidzie. || *Tirynthius, a, um.* (*Τίρυνθιος*). Tyczący się miasta Tyryntu albo Herkulesa. *Tyrinthia. Ovid.* Alkmena, matka Herkulesa, — *heros. Stat.* Chromis, syn Herkulesa. — *aula. Stat.* Herkulanum od Herkulesa założone. — *tecta. Sil.* Sagunt założony przez Herkulesa. — *gens. Id.* Rod Fabiuszów. — *heros. Id.* Kwine. Maxi. kunkator.

TIS, *i, e. tui. Plaut.*

TISIPHONE, *es, z.* (*Τισιφώνη*). *Virg.* Jedna ze trzech Furi. || *Tisiphoneus, a, um.* *Ovid.* Tyczący się Tysyfony.

TISSE, *es, albo TISSA*, *ae, z.* *Sil.* Miasto w Sycylii niedaleko góry Etny. || *Tissenensis, e.* Należący do tego miasta. *Tissen ses. Cic.* Mieszkaney tego miasta.

TITAN, *ānis, m.* **TITANUS**, *i, m.* (*Τίταν*). *Hygin.* Brat Japety. || *Justin.* Syn Westy, brat Saturna. || *Tibull.* Syn Hiperyona, wnuk Tytana czyli słonce. || *Juvenal.* Prometeusz, wnuk Tytana.

TITANIACUS, *a, um.* *Ovid.* Tyczący się Tytana.

TITANIS, *idis i idos, z.* (*Τίταρις*). Tycząca się Tytana. — *pugna. Juvenal.* Walka Tytana z Jowiszem. || *Titanis, scil. filia. Ovid.* Córka Tytana.

TITANIUM, *i, n.* Metal tytan.

TITANIUS, *a, um.* *Virg.* Tyczący się Tytana. *Titania tellus. Val. Flacc.* Rolchy, gdzie czczono słonce. — *antra. Id.* Miejsce, gdzie słonce spoczywa w nocy. || *Titanus, absol. Avien. in Arat.* Słonce. || *Titanus ales. Claudian.* Ptak fenix poświęcony słonce.

TITHONUS i **TITHONOS**, *i, i.* (*Τίθωνός*). *Hygin.* Książę trojański, syn Laomedonta, brat Pryama, mąż Jutrzenki. || *Horat.* Który sobie wyrobił od bogów nieśmiertelność. || *Tithonaeus, a, um.* *Avien.* Należący do Tytana. || *Tithonaeus. Id.* Syn Tytana. || *Tithonis, idis, z.* *Stat.* Jutrzenka, żona Tytana. || *Tithonius, a, um.* Tyczący się Tytana. *Tithonia, absol. Ovid.* Jutrzenka, żona Tytana.

TITHYMALUS i **TITHYMALLUS**, **TI-**
THYMALUS, *i*, n. (τιθύμαλος). *Plin.* Sko-
czek mniejszy, ziele, albo kozia salata.

TITIALIS, *e*. *Inscr.* Tyczący się kapła-
nów ustanowionych na cześć Wespazjana i
Tytyusa cesarzów, z rodu Flawiuszów.

TITIANUS, *a*, um. *Ulp. in Pandect.* Ty-
cyuszowy. || *Charis.* Tytusowy, tyczący się
Tytyusa.

TITIENSIS, *se*. *Inscr.* Ob. *Titialis*. || Ty-
czy się Tytyusa Taeyusza króla Sabinów.
|| *Titenses.* *Lin.* Szwadron jeźdźców, albo
trybus z Sabinów przez Romulusa ustano-
wiona.

TITIS albo **TITIENS**. Ob. **TITIENSIS**.
TITILLAMENTUM, *i*, n. (od *titillo*). Lech-
tanie, np. *Tantalum dicunt in laeu inferno de-*
positum, cui fallax aqua gulosis labia titilla-
mentis attingit. *Fulgent. Mythol.*

TITILLATIO, *onis*, *z*. (od *titillo*). Lech-
tanie, np. *titillatio Epicuri* *cet. Cic.*, np.
non est voluptatum tanta titillatio in seni-
bis. *Cic.*

TITILLATUS, *us*, m. (od *titillo*). Lech-
tanie, np. *titillatu alarum.* *Plin.*

TITILLATUS, *a*, um. (od *titillo*). *Auson.*
Lechtany.

TITILLO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (τιλλω, sku-
bić). *Cic.* Lechtać. || Przenosić. *Cic.* Gla-
skać, karesować, pochlebiać, np. — *sensus.*
Lucr. „multitudinis levitate voluptate qua-
si titillantes. *Cic.*, „vos titillet gloria. *Hor.*
titillata voluptas. *Auson.* t. j. lechająca.

TITILLUS, *i*, m. (od *titillo*). *Cod. Theod.*
Lechtanie.

TITINNO, *is*, *ire*, i **TITINNO**, *as*, *are*,
i. q. *tinnio*, np. *ostiarum impedimenta titi-*
nire audio. *Afran. ap. Non. Festus*, który
powiada: *titinnire est ap. Naevium hoc modo:*
tantum ubi molle crepitum faciunt tintin-
nabant compedes et ap. Afranium: ostiarum
impedimenta (i. e. catenae) tintinnire audio.

TITINNO, *are*. Ob. **TITINNO**.

TITIO, *onis*, *z*. *Farr. ap. Non.* Zgaso-
na głównia, np. *extincti titiones.* *Cels.*

TITIVILLES. Ob. **TITIVILLITUM**.

TITIVILLITUM, *ii*, n. Fraszki, bagate-
le, szuszwalki, nici wystrepiione i wypa-
dające z płótna (od *texo* i *villus*), np. *non*
emissim (i. e. emerim) titivillitio. *Plaut.*

TITIVUM. *Tacit.* *Quandoque Germanicis*
titium poenitentiae sensis. Ze kiedykolwiek
starzec upamięta się. *Titium*, zamiast *spa-*
tium, albo *interstitium poenitentiae.*

TITIUS, *a*, um. Tyeyuszowy, tyczący się
famili Tyeyusza. || *Ticia lex.* *Cic.* Wielo-
rabie prawo Tyeyusza. || *Titius*, *absol.* *Cic.*
Rodzaj nieczegabnego tanca, którego był nie-
jakis Tyeyusz wynalazcą. || *Titii sodales.* *Ta-*
cit. Zgromadzenie kapłanów przez Tytyusa
Taeyusza ustanowionych.

TITUBANTER, *psk.* (od *titubo*, *are*). Od-
miennie, chwiejąc się, wahając się, kołysa-
jąc się; ztąd przenosić, wahając się, np.
— *de aliqua re loqui.* *Auct. ad Her.*

TITUBANTIA, *ae*, *z*. (od *titubo*, *are*).

Chwianie się, wahanie się; ztąd zająkanie
się, jąkanie, np. — *linguae.* *Suet.* — *oris.*
Id.

TITUBATIO, *onis*, *z*. (od *titubo*, *are*).
Chwianie się, wahanie się; ztąd zająkanie
się, np. — *linguae.* *Maerob.* t. j. zająkanie
się, || Nielad, nierząd, ambaras. || Niepew-
ność, np. *parvula titubatione impediremur.*
Auct. ad Her.

TITUBO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *τιθύω*
βίω, mało chodzę). Wahać się, chwiać się,
stać nie mocno, potaczać się, np. *mero som-*
noque gravis titubare videtur. *Ovid.*, *mem-*
bra titubantia vino. *Id.* *Festigia titubata.*
Virg. Chwiejące się ślady. || Zająkać się,
np. *titubare lingua.* *Ovid.* || Bydź przera-
żonym, zmieszonym, np. *cave ne titubes,*
mandataque frangas. *Hor.*

TITULATUS, *a*, um. (od *titulo*, *are*). *Pomp.*
ap. Non. Tytulowany.

TITULO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *titulus*).
Tertull. Tytulować, dać tytuł, mianować.

TITULUS, *i*, m. (od *τίτλος*, czezonny, od
τίω, czezę albo od *τίω* zamiast *τίω*, czezę,
honoruje. *Foss.*) *Ovid.* Tytuł, napis, domu,
księgi, posagu i t. d. || *Suet.* Pochwała. ||
Mart. Epigramma. || *Juvenal.* Kartka przy-
klejona do czego dla pamięci. || *Plin.* Afisz
do najećia albo do przedania domu, tablica
wyrażająca cenę mającego się sprzedać do-
mu. || Przenosić. *Plin.* Nagrobkowy napis.
Titulo usus. *Inscr.* Który dał nagrobkowy
napis. || *Cic.* *Horat.* Tytuł godności albo sa-
ma godność. || *Titulus.* *Stat.* Szlachetność,
dostojność. || *Lin.* Przyczyna, pretext, po-
zor. *Practendere titulum.* *Id.* Dawać po-
zor, przyczynę. || Imię, nazwanie. *Titulus*
insignis et pulchre. *Cic.* Imię świetne i pię-
kne. || *Zoak.* skazówka. — *tepidi temporis.*
Petron. *Zoak.* ciepły pory. || *Tituli*, uiby tu-
tuli. *Fest.* *Zołnierze*, którzy bronili ojezy-
zny.

TITUS, *i*, m. Przewisko rzymskie. || *Go-*
lab' leśny, np. *columba agrestis.* *Isidor.*
TITYRUS, *i*, m. *Eugen. Tolet.* Zwierzę
z owcy i kozła splodzone. || *Virg.* Imię pa-
sterza. || *Propert.* *Wirgiliusz.* || *Virg.* Wszel-
ki pasterz trzody.

TM

TMARIUS, *a*, um. *Claudian.* Tyczący się
góry Tmarus w Epirze niedaleko Dodony.

TMAROS albo **TMARUS**, *i*. *Plin.* Góra
w Epirze blisko Dodony. Ob. *Tmarus* i
Tmarus.

TMESIS, *is*, (Τμήσις). Postać, gdzie się
rozdziela wyraz złożony, np. *Septem sub-*
jecta trioni. *Virg.* Zamiast *septemtrioni*.
Quod iudicium eunque. *cet. Cic.* Zamiast
quodcumque iudicium.

TMOLITES, **TMOLIUS**. Ob. **TMOLUS**.

TMOLUS, (Τμώλος), i **TMOLUS** albo **TY-**
MOLUS, *i*, m. *Plin.* Góra w Lidyi, z której
Paktol rzeka płynie, miejsce niegdys obfite
w winnice. || *Tmolus*, *a*, um. *Ovid.* Nale-
żący do góry Tmolus. || *Tmolites*, *is*, też *ae-*

m., np. *Tmoliti (vino) gratia.* *Plin.* || *Tmo-*
lites. *Cic.* Jedna z góry Tmolus.

TO

TOCULLIO, *onis*, m. (od *τόκος*, lichwa).
Cic. Lichwiarz, np. *neque te in tocullio-*
nibus habebam. *Cic. Attic.*

TODI *sunt aves parvae et todilli, quorum*
mement Plantus in Syro, t. j. male ptaszę-
ta, cum ait, cum extritis talis cum todillis
cruscus. *Fest.*

TOECHARCHUS, *i*, m. (τολμαχος od *τολ-*
μαχος, ściana też *latus navis*, bok okrętu i
αζος). Przełożony wiosłowych na galerze.
Hygin.

TOFACIUS (*Toph.*), **TOFACIUS**, (*Toph.*),
a, um. (od *tofus*). *Plin.* Tyczący się kamie-
nia dziastrwistego i lekkiego.

TOFICIUS albo **TOPHICIUS**, *a*, um. (od
tofus, i. q. *tofaccus*, np. — *lapis.* *Capitol.*
Ob. **TOFACIUS**.

TOFINUS albo **TOPHINUS**, *a*, um. (od
tofus) i. q. *tofaccus.* *Suet.*

TOFOSUS albo **TOPHOSUS**, *a*, um. (od
tofus). Pelen tufu, dziastrwa albo dziastrwia-
stego kamienia, dziurkowaty, porowy jak
dziastrwo albo jak dziastrwiasty kamień,
np. — *veruca.* *Sidon.*

TOFUS albo **TOPHUS**, *i*, m. Dziastrwo,
dziastrwawy kamień, rodzaj porowego ka-
mienia. *Virg. Ovid. Plin. Frontin. de a-*
queduct.

TOGA, *ae*, *z*. (podobno od *togo*). Właści-
wie nakrycie, przykrycie, zasłona, odzie-
nie, przyodziewek, np. *ne toga cordylis*
ne paenula desit olivis. *Martial.* Zwierzchnia
pospolita suknia wszystkich Rzymian, ztąd
togatum gentem nazwał Wirgiliusz Rzymian.
Była to suknia okrągła, długa, spuszczone
do nóg, bez rękawów, okrywająca całe cia-
ło; to, co z kraju togi zarzucono na lewe
ramię, nazywali *sinum togae*, poła togi. ||
Toga pospolicie była z welny; jeśli kosmata,
nazywano *toga pexa*. || *Toga trita*, *rasa*.
Mart. Toga niekosmata, przydatna do no-
szenia w lecie. || Od tkania i rodzaju welny
różniły się togi; jedne nazywano *rallae*,
drugie *densae*, *etc.* || Kolor togi był z welny
białej. || Toga zaś czarna była używana pod-
czas żałoby. || *Toga palmata*. Szata na któ-
rej były wyszyte różeczki palmowe. || *Toga*
pieta. Toga haftowana. — *practexta*. Ob. na
swojem miejscu. || *Toga purpurea.* *Liv.* To-
ga szarłatna królewska. || Togi równie mę-
czyźni jak niewiasty nosili wedle Warrona.

|| Przenosić. *Toga.* Pokój. *Cedant arma*
togae. *Cic.* Niech ustąpi oręż przed poko-
jem. || *Toga.* *Prudent.* Młodość. || *Mart.* Po-
krycie. || *Toga.* *Tibull.* Nierządnicza.

TOGATARIUS, *a*, um. (od *togata* *scil. fa-*
bula). Trudniący się rzymskimi teatrami,
widokami (*fabulis togatis*), należący do tych
widowisk; ztąd *togatarius* *scil. actor.* *Suet.*
t. j. aktor teatralny.

TOGATULUS, *a*, um. (zdrobn. od *toga-*
tus) i. q. *togatus*, mówiące zmniejszającym

Tom II.

sposobem, żartując albo prawdziwie mó-
wiąc; ztąd *togatulus* *scil. homo.* *Martial.*
t. j. lichy, mały, niekzemny człowiek albo
klient, który komu pochlebia, nadskakuje.

TOGATUS, *a*, um. (od *toga*). *Virg.* O-
dziany toga. || *Togati.* *Juvenal.* Ludzie mier-
nych dostatków, którzy idącym panom z o-
bowiazku asystować musieli. || *Togatus.* *Cic.*
Osoba cywilna, niewojkowa. || *Togata.* *Ho-*
rat. Nierządnicza. || *Togata, scil. Gallia.* *Plin.*
Gallia z tej strony Alpów i Padu, gdzie Gal-
lowie obyczajem rzymskim w togach chodzi-
li. || *Togatae fabulae.* *Senec.* Komedya w ma-
teryi narodowej Rzymian. || Lichy, niekzem-
ny stan kobiet, np. *mater togata.* *Martial.*,
też *togata mulier.* *Horat.* t. j. nierządnicza.
|| *Italiński*, zatem *togatus*. Italijszyk to-
gas noszący, np. *litteratissimum togatorum*
omnium. *Cic.*

TOGISONUS, *i*, m. *Plin.* Rzeka w Gal-
lii za Padem leżąca.

TOGO, *as*, *are* i. e. *toga instruere, in-*
duere. Opatrzyc togą, odziać togą; ztąd *to-*
gatus, *a*, um. Ob. *Togatus*.

TOGULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *toga*), za-
miast *toga*, mówiące zmniejszającym albo
żartobliwym sposobem, po naszymu sukien-
ka, katanka, np. *togulae lictoribus praesto*
fuerunt. *Cic.*, *togula pieta.* *Id.*, *trita to-*
gula, vilisque, putrisque. *Martial.*

TOLBIACUM, *i*, n. *Tac.* Miasto w Gallii
belgickiej. || Też zowie się *Tolpiacum.* *An-*
ton. itinerar.

TOLENTINUS albo **TOLLENTINUS**, *a*,
um, np. *municipium Tollentinum.* Tyczący
się miasta włoskiego w Picenach. *Inscript.*
ap. Gruter. || *Tolentinas, atis.* *Ibid.* Który
jest z miasta Tolentyno. || *Tolentiniensis, se.*
Ibid. Tolentyńczyk, z Tolentyno.

TOLERABILIS, *e*, *ptnk.* (od *tolero*, *are*).
Znośny, łatwy do zniesienia. *Iactura tole-*
rabilis. *Cic.* Znośna szkoda. || Czynn. *Te-*
rent. Który znośny może. *Tolerabiles oves.*
Colum. Owce które wytrzymać mogą zimę.
|| Jaki taki do znoszenia. *Colum.*

TOLERABILITER, *psk.* (od *tolerabilis*).
Znośnie, znośnym sposobem, cierpliwie, mier-
nie, średnio, jako tako, np. — *aliquid dice-*
re, t. j. nazywać co, nazwać, np. *nos di-*
scordantium comparationes tolerabiliter di-
xerimus. *Colum.*, *quo tolerabilius feramus*
etc. *Cic.*

TOLERANDUS, *a*, um. (od *tolero*, *are*).
Cic. Znośny, który się znieść może albo po-
winien.

TOLERANS, *tis*, *r.* współ. (od *tolero*, *a-*
re). *Cic.* Znoszący, cierpliwy. — *laborum.*
Tac. Wytrzymujący trudy.

TOLERANTER, *psk.* (od *tolero*, właści-
wie od *imsl. tolerans*). Cierpliwie, znośnie,
potulnie, np. — *aliquid ferre.* *Cic.* || Jako ta-
ko, do znoszenia, dość miernie, średnio.
Plin.

TOLERANTIA, *ae*, *z*. (od *tolero*, *are*).
Znoszenie, zniesienie, cierpienie, ucierpie-
nie, np. — *rerum humanarum.* *Cic.* — *dolo-*

ris. Quintil., pax vel incuria vel tolerantia priorum haud minus quam bellum timebatur. Tacit.

TOLERATIO, *ōnis*, *z.* (od *tolero*, *are*). Znośnienie, zniesienie, cierpienie, ucierpienie, *np.* — *dolorum*. *Cic.*

TOLERATUS, *a*, *um*, (od *tolero*, *are*). Tac. Cierpliwie znoszony. *Necessitas fortiter tolerata*. *Id.* Śmierć którą zniósł mężnie.

TOLERO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *tolero*, *are*). albo *tolero*, *znoś*. Cierpieć, cierpliwie znosić. *Tolerare facile labores*. *Sall.* Łatwo podejmować prace, *situm*, *acstumque*. *Tacit.* Znosić pragnienie i upał. || Odnosi się do rzeczy nieżywnych. *Paries non plus quam unam condignationem tolerat*. *Plin.* Sejana jedno tylko piętrowo wytrzyma może. || Żywić, karmić. — *vitam colo*. *Virg.* Żywić przedzą. *Semet ipsos tolerare*. *Colum.* Samych siebie żywić, mówić o rybach. || — *inopiam*, *famem*. *Plaut.* Wspierać ubóstwo, głód. || — *sumptus*. *Sall.* Wystarczyć nakładom. || *Tolerare absol.* *Tacit.* Żyć jakakolwiek. || *Ztąd toleratus*, *a*, *um*. Znośny, łagodny, przyjemny, łaskawy, błogi, *np.* *elementiamque ac justitiam, quanto ignora barbaris, tanto toleratiora capesseret*. *Tacit.* t. j. znośniejsza, zatem przyjemniejsza, miłsza, słodsza. Inni mają *gratiora* albo *laetiora* wolą czytać.

TOLES albo TOLLES, *ium*, (podobno od *tollo*) *i. e.* tumor in faucibus, quae per diminutionem tonsillae dicuntur. *Fest.*, też *Isidor.*, t. j. gruczoły krtaniowe, *np.* *toles (tolles) attingere dextra debetis*. *Seren. Samm.*, a *tolibus*. *Veget.* de re vet.

TOLETANUS, *a*, *um*. Ob. TOLETUM.

TOLETUM, *i*, *n*. Miasto w Hiszpanii, dziś Toledo. *Liv.*; *ztąd Toletanus*, *a*, *um*. Należący do Toletu, z Toletu, blizki Toletu, Toletański, *np.* — *culter*. *Grat.* Cyneq.; *ztąd Toletani*. Mieszkańcy Toletu. *Liv.*

TOLISTOBON, *orum*, (*Τολιστόβων*). *Steph. Byz. et Appian.* Naród w Galacji (Galgocrija). *Liv.* || Też *Tolistobogi*. *Plin.*, albo *Tolostobogi*. *Hor.*

TOLLENO, *ōnis*, *m*. (od *tollo*). *Plin.* Rodzaj maszyny do czerpania wody, żuraw studzienny. || *Liv.* Winda okrętowa osobliwie do kierstatu, kafer okrętowy.

TOLLES. Ob. TOLES.

TOLLO, *ōnis*, zamiast *tolleno*. *Plaut.*

TOLLO, *sustuli*, *sublatum*, *lōre*, (od *tollo*, *znoś*). Podnosić co w górę. *Nequeo caput tollere*. *Plaut.* Nie mogę podnieść głowy. — *aliquem jacentem*. *Id.* Podnieść leżającego. *Clamor a vigilibus tollitur*. *Cic.* Krzyk się wznoś od straży nocnej. || *Tollere aliquem rheda*. *Horat.* Brać kogo z sobą do powozu. || — *liberos*. *Terent.* Z ziemi podjąć dzieci, uznać za swoich, hodować. || *Ztąd Tollere liberos*. *Cic.* Płodzić dzieci. || — *gradum*. *Plaut.* Chodzić. || *Re in secunda tollere animos*. *Lucil.* W szczęściu pysznić się. — *aliquem honoribus*. *Horat.* Wynieść kogo na dostojenstwo. — *animos alieni*.

Liv. Dodać serca komu. || *Tollere*. *Horat.* Cieszyć, zagrzewać, pobudzać. || *Tollere*. Odjąć, uprzatnąć co. *Aliquem e medio tollere*. *Liv.* Zabić kogo. — *dolores*. *Plin.* Odjąć boleści. || *Przenosić*. — *memoriam alieni rei*. — *dubitationem*. *Cic.* Zagrzebać co w niepamięć; odjąć wszelką wątpliwość. || *Ulp.* *Pundect*. Popsuć, zrujnować. || *Cic.* Zburzyć. || *Tollere diem*. *Cic.* Przewlekać czas w sądzie albo w dawaniu wyroków. || *Tollere*. *Cic.* *Horat.* Kasować, poprawiać pisma.

TOLOSA, *ae*, *z.* *Caes.* Miasto w Gallii Narbońskiej albo Langwedockiej. || *Tolosanus*, *a*, *um*. Tolosański. || *Tolosani*, *orum*. *Plin.* Mieszkańcy Tolozy. || *Aurum Tolosanum*, przysł. *Gell.* Rzecz, która grozi niebezpieczeństwem temu, co ją posiada. || *Tolosas*, *atis*. *Sidon.* Tolozański. || *Tolosates*, *ium*. *Caes.* Mieszkańcy Tolozy. || *Tolosensis*, *se*. *Justin.* Tolozański.

TOLOSAS, *atis*. TOLOSANUS, TOLOSANSIS. Ob. TOLOSA.

TOLLUTARIUS albo TOLLUTARIUS, *a*, *um*, (od *tollutim* albo *tollutim*). Jednocho-dnik, kłusak, chodzący kłusem, *np.* — *equus*. *Sen.*

TOLLUTILIS, *e*, *ptnk.* (od *tollutim*). Chodzący kłusem, *np.* — *gradus*. *Farr.* *ap. Non.*

TOLLUTOLOQUENTIA, *ae*, *z.* (od *tollutim* i *loquor*). *Naev.* *ap. Non.* Prędkomówność, *np.* *O pestifera, trux tollutoloquentia*. *Naev.* *ap. Non.*

TOLLUTIM, *psk.* (od *tollo* też *tollo*). Kłusem, prędko, *np.* — *incedere*. *Farr.* *ap. Non.*, ni *tollutim* badizas. *Plaut.* t. j. kłusem chodzisz.

TOMACINA, *ae*, (od *τομή*, siekanie albo *τέμνω*, siekać albo od *tomacina*, *a*, *um*). Drobno siekane mięso, siekanka, rodzaj kielbasy; *ztąd tomacina* *scil.* *hira*, *Farr.* t. j. rodzaj kielbasy.

TOMACULUM albo TOMACULUM, *i*, *n*. (od *τομή* i *q.* *tomacina*). Ob. *Tomacina*. Potrawa z drobno siekanego mięsa, rodzaj kielbaski. *Juvenal.* *Martial.* *Petron.*

TOME, *ēs*, *z.* (*τομή*). *Anson.* Cezura, czyli średniówka, środek wiersza, zgłoska ostatnia, która dzieli wiersz na dwie prawie równe części.

TOMENTUM, *i*, *n*. *Farr.* Barwica, postrzyżyny ze sukna. — *circense*. *Mart.* Materace ze słomy owianej, z liścia, sitowia i t. d.

TOMEX. Ob. TOMIX.

TOMI, *orum*. Ob. TOMIS.

TOMICA, *ae*. Ob. TOMIS.

TOMIS, *idis*, *z.* i *TOMI*, *orum*, (*Τόμης*). *Strabo*. Miasto w niższej Misy nad morzem Czarnym, gdzie był zesłany na wygnanie O-widyusz. || *Tomites*, *ae*, *m*. Zmieszta Tomis. || *Tomitae*, *arum*. *Ovid.* Mieszkańcy miasta Tomis.

TOMITANUS, *a*, *um*. *Ovid.* Należący do miasta Tomis.

TOMITES, TOMITANUS. Ob. TOMIS.

TOMIX albo TOMEX, *icis*, *z.* (*τόμης*). *Virg.* Lyczak, więc, powroz konopiany, sitowii, palmowy.

TOMOS. Ob. TOMIS.

TOMUS, *i*, *m*. (*τόμος* od *τέμνω*, dzielić). Przekrojenie, sekcja, dzielenie; *ztąd* sztuka, kawał, część, *np.* papieru, *np.* — *vilis*. *Martial.*; *ztąd* książka, *np.* *adice tibi tomum magnum*, *novum et scribe in eo*. *Hieron.*

TONANS, *tis*, *r.* *współ.* (od *tono*, *are*). Grzmący. || *Ovid.* Jowisz. — *faleigier*. *Mart.* *Saturnus*.

TONATIO, *ōnis*, *z.* (od *tono*). *Senec.* Grzmienie. Inne *Edd.* mają *conatio*, *np.* *Edd. Gronov.* *Lips.* i *Gruter.*

TONDEO, *ēs*, *tōtōndi*, *tonsum*, *dēre*, (od *τέμνω*). Strzyż, golić. — *oves*. *Plin.* Strzyż owce. — *barbam*, *capillum*. *Cic.* Strzyż albo golić brodę, włosy. — *os*. *Catull.* — włosy i brodę. || *Tondere*. Który się strzyże albo goli. *Laetanus et tondemus*. *Quintil.* Myjemy się i strzyżemy się. || *Kosic*. — *prata*. *Virg.* — *lakti*. || *Obeinae*. *Vitis in pollicem tondeatur*. *Colum.* Niech się winna gałąz na palec podetnie. || *Paść*, *spasać*. — *viridantia graminia*. *Virg.* Spasac zielone pastwiska. *Violas tondere manu*. *Propert.* Szczypać fiołki. *Immortale jecur tendens*. *Virg.* Niesmiertelna dziobająca wątroby. || *Przenosić*. *Ogolocić*. *Tondebo auro usque ad cutem*. *Plaut.* Ogołoc go do szczytu ze złota.

TONESCO, *scis*, *scēre*, (*inchoativ.* od *tono*). Zabrzmieć, huczeć, rozlegać się, *np.* *tunc repente coelium altum tonitribus templum tonexit*. *Farr.* *ap. Non.*

TONGEO, *ēs*, *ēre*, *i. e.* *nosse*, *scire*. Znać, wiedzieć, *np.* *alii rhetorica tongent*. *Enn.* *ap. Fest.* || *Ztąd tongitio* zamiast *scientia* mawiali mieszkańcy Preneztiny. *Fest.* || *i. q.* *latius dominari*. *Fest.* || *Vincere*. *Fest.* || *Tongere* zamiast *noscere*. (*Paul.* ex *Festo* ma *nosse*).

TONGITIO, *i. e.* *scientia*. Ob. TONGEO.

TONITRĀLIS, *e*, *ptnk.* (od *tonitru* albo *tonitus*). Grzmący, huczący, rozlegający się, *np.* — *templa coeli*. *Lueret.*

TONITRU, *n*, w *liczb.* *muog.* *Tonitrua*, (od *tono*). *Cic.* Grzmot. W przypad. szóst. *Tonitru*. W przyp. trzec. *liczb.* *muog.* *Tonitribus*.

TONITRUALIS, *e*, *ptnk.* (od *tonitru* albo *tonitrus*). Grzmący, piorunujący, *np.* — *Jupiter*. *Apul.* || *Tyczący się grzmotu*, *piorunów*, należący do tego, sprawujący grzmoty, pioruny, *np.* *libri tonitruales*. *Cic.* Gdzie stare *Edd.* mają *rituales*.

TONITRUS, *us*, *m*. i *TONITRUM*, *i*, *n*. (od *tono*). Grzmot. *Tonitru coelum omne ciebo*. *Virg.* Zatrzęsę całe niebo grzmotem. || *Tonitruus*, *i*, *m*. *Hieron.* || *Tonitra*, zamiast *tonitrua*. *In fragm.* *Accii*.

TONO, *as*, *ut*, *itum*, *are*, (od *τόνος*, napięcie głosu). Grzmieć. *Jupiter coelo tonat*. *Senec.* Grzmi Jowisz z nieba. || *Czynić trzask*, *szelest*. *Antra Aetnea tonant*. *Virg.* *Etnajskie grzmiały lochy*. *Coelum tonat omne*

tumultu. *Id.* Niebo wrzaskiem się napelnia. || *Tonare*. *Cic.* Mówić wymownie, patetycznie, stylem piorunującym. || *Rzadzi przyp.* *Tercentum tonat ore deos*. *Virg.* Wielkim głosem wzywa bogów. || *Też* do trzeciej konjugacji należy *tono*, *ēre*, *np.* *tibi timpana toninus*. *Farr.* *ap. Non.*

TONOR, *ōris* zamiast *tenor*. Ton, akcent, mawiali starożytni. *Quintil.* Ob. TENOR na końcu.

TONSA, *ae*, *z.* Wiosło, styr, rudel. *Fest.* || Często się używa w *liczb.* *muog.* *Tonsae*, *arum*. *Virg.* *Sil.* || *Manil.* Szerza wiosła.

TONSILIS, *e*, *ptnk.* (od *tondeo*). To, co się może strzyż, ustrzyż, oberznąć, skrócić, obrzezać, strugać, postrzygalny, który się postrzygać może, *np.* *caprae tonsili villosiuntur*. *Plin.* || *Postrzyżony*, *obcięty*, *np.* — *tapetes*. *Mat.* *ap. Gell.*, *buxum tonsile*. *Martial.* — *memora*. *Plin.*

TONSILLA, *ae*, *z.* (podobno od *tonsa* i *e.* *remus*, wiosło). Pał do którego się okręt przywiązuje. *Fest.* || (Zdrobn. od *toles* s. *toles*. Ob. *Toles*). Gruczoł krtaniowy. || *Ztąd* w *liczb.* *muog.* *Tonsillae*, *arum*. *Cic.* Ślinne jagody, gruczoły krtaniowe, inaczej zwane *glandulae*. *Plin.*

TONSILLAE, *arum*. Ob. TONSILLA.

TONSIO, *ōnis*, *z.* (od *tondeo*). Strzyżenie, *np.* — *ovium*. *Fulgat.* *Deuteron.* — *tonsiōne uti faciat*. *Cato.* *Edd.* *Gesner et Schnejder.* ma *auctione*.

TONSITO, *as*, *are*, (częstotl. od *tondeo* i *q.* *tondeo*). Strzyż, szczególnie strzyż często, postrzygać, *np.* owce. *Plaut.*

TONSOR, *ōris*, *m*. (od *tondeo*) i *q.* *qui tondet*. *Cic.* Postrzygacz, barwierz, golarz. || *Arnob.* Obeinać drzew. || *Res nota est lippis et tonsoribus*. *Horat.* Wszyscy już o tem wiedzą.

TONSORIUS, *a*, *um*, (od *tondeo* albo *tonsor*). Tyczący się balwierza albo strzyżącego, należący do niego, balwierski, *np.* — *culter*. *Petron.* Brzytwa, nożyce do strzyżenia, *cultellum tonsorium*. *Fal.* *Max.* Brzytewka albo nożyczki. — *ferramenta*. *Martial.*, *ferramenta tonsoria*. *Pallad.* Nożyce do strzyżenia owiec.

TONSTRICULA, *ae*, *z.* (zdrobniale od *tonstrix*) i *q.* *tonstrix*, mówiące zmniejszającym sposobem. Mała barwierzka. *Cic.*

TONSTRINUS, *a*, *um*, (zamiast *tonstori-nus* od *tondeo*). Barwierski, tyczący się barwieni. || *Tonstria*, *scil.* *officina*, *taberna*. *Plaut.* Barwiernia. || *Tonstrinum*, *scil.* *artificium*. *Petron.* Barwierstwo, sztuka barwierska. || — *scil.* *homo*. *Id.* Barwierz.

TONSTRIX, *icis*, *z.* (zamiast *tonstrix* od *tondeo*). Postrzygaczka, która strzyże, balwierzka. *Plaut.* *Martial.*

TONSURA, *ae*, *z.* (od *tondeo*). Strzyżenie, *np.* *nigra lana primae tonsurae*. *Plin.* — *ovium*. *Farr.* — *lanae*. *Id.* *tonsurae tempus*. *Id.*, t. j. strzyżenie. || Strzyżenie włosów. *Ovid.* || *Obeinanie*, *np.* *winnej latoro-*

ili, np. *vitis tonsuram annua quaerit. Plin.* — *punicae. — oleae. Id.*

TONSUS, us, m. (od *tondeo*) i. q. *tonsura*. Strzyżenie, obcinanie. *Aec. ap. Non.*

TONSUS, a, um, (od *tondeo*). Ostrzyżony, ogolony. — *capillus. Ovid.* Włos ostrzyżony albo ogolony. *Tonsae lanae. Horat.* Strzyżona wełna. *Africa tonsa. Propert.* Zawojowana Afryka. || — *puer, minister. Marti.* Niewolniczek do posług prosty, gruby, nieokrzesany. || — *reus. Marti.* Uwolniony winowajca. || Obcięty. *Tonsa humus. Ovid.* Skoszona łąka. *Tonsae novales. Virg.* Pożęte pole. — *valles. Id.* Okrzesane po dolinach sadzone drzewa.

TONUM, i, n., np. *in quibus moventur sigilla, vertuntur metae, calculi, aut tona proficiuntur, buccinae cavunt. Vitr.* t. j. sztuczny, cudowny grzmot teatralny. || Kamyk, kamyczek.

TONUS (*Tōnos*), i, m. (*tōnos*). *Vitruv.* Natężenie albo ton głosu. || *Nigid. ap. Gell.* Akcent grammatyczny. || W małowidłach jasność pośrednia między światłem a cieniem nazywa się *tonus. Plin.* Stopień kolorów, farby wydutność.

TOPARCHA albo TOPARCHES, ae, m. (*τοπαρχης*). *Spart.* Rządca jakiej okolicy albo dystryktu.

TOPARCHIA, ae, z. (*τοπαρχία*). *Plin.* Okolice, dystrykt, prefektura.

TOPAZIACUS, a, um, Topazowy, np. — *lapilli. Topazy, np. pulchra topaziacis onerata zona lapillis. Fenant. Fort.*

TOPAZIUS albo TOPAZIOS, ii, m. (*scil. lapis, z. scil. gemma*). (*τοπάσιος, scil. λίθος*). *Plin.* Topaz, drogi kamień, tak nazywany od wyspy Topazos na morzu Czerwonym w okolicach Troglodyty od słowa *topazin* w ich języku znaczącym szukać. || *Topazon. Prudent.*

TOPAZOS. Ob. TOPAZIUS.

TOPER albo TOPPER. Słowo starożytne t. j. prędko, zaraz, natychmiast. *Quintil.* (od *toto opere*).

TOPHUS, TOPHINUS, TOPHACEUS, TOPHICUS, TOPHOSUS. Ob. TOFUS, etc.

TOPHUS, i, m. (*τόπος*). Narost chorobna kości.

TOPIA, ae, np. *ficus topiae. Colum.* Ob. TOPIUS.

TOPIA, orum. Ob. TOPIUM.

TOPIARIUS, a, um, (od *topium*). Landszaftowy, tyczący się landszaftów. || *Plin.* Wirydarski, do wirydarza służący. || *Viridarium, scil. opus. Id.* — *ars* albo *res. Cic.* Wirydarstwo, sztuka ogrodnicza co do wirydarzów. — *scil. artifex. Plin.* Wirydarnik, który umie wycinać drzewa dla dania im rozmaitych kształtów.

TOPICE, es. Ob. TOPICUS.

TOPICUS, a, um, (*τοπικός*). Miejscowy, tyczący się miejsca. || Tyczący się miejsca albo źródła dowodów. *Topica Aristotelea. Cic.* Księgi Arystotelesa traktujące o miejscach czyli źródłach wynalezienia dowo-

dów. || *Topice, es, z. albo Topica, scil. ars. Id.* Sztuka wynalezienia dowodów.

TOPIUM, ii, n. *scil. opus* i w licz. mnog. *topia* podobno *scil. opera*, (od *topius, a, um* od *tōtos*, miejsce). *Vitr.* Landszaft, małowidło, gdzie się okolice, gaje, porty, brzegi, rzeki i inne tym podobne wyrażają. || *Spart.* Figury wycinane z drzewa przez ogrodników.

TOPIUS, a, um, — *ficus. Colum.* Drzewo figowe do wycinania rozmaitych kształtów służące, albo Ob. *Chias*. — *opus. Ob. Topium.*

TOPOGRAPHIA, ae, z. (*τοπογραφία* od *tōtos*, miejsce i *γράφω*, pisać). Opisanie jakiego miejsca. *Cic.*

TOPOS albo TOPUS, i, (od *tōtos*) i. e. locus. Miejsce, np. *octo topi. Manil.* Inne *Edit.* mają *octotopi* jednym słowem.

TOPOTHESIA, ae, z. (*τοποθεσία*, od *tōtos*, miejsce i *τίθημι*, kładę). *Serv.* Opisanie przez poetów zmyślonego miejsca.

TOPPER. Ob. TOPER.

TOPUS, i. Ob. TOPOS.

TORAL, alis, n. zamiast *Torale*. Ob. TORALIS.

TORALIS, e, ptak. (od *torus* albo *torum*). Tyczący się zasłony, opon, albo łózkowego pokrycia dla ozdoby. || *Torale, scil. tegumentum, stragulum* albo *Toral. Farr.* *Horat.* Opona, deka, pokrycie na łóżko.

TORCULAR albo TORCULARE. Obacz TORCULARIS.

TORCULARIS, e, ptak. (od *torqueo*). Prasowy, tłokarski, tyczący się tokarni wina albo oliwek. || *Toreulare, scil. instrumentum. Colum.* Prasa albo tokarnia. — *vasa. Farr.* Naczynia tłokarskie. || — *cellae. Colum.* Prasownia, tokarnia, miejsce, gdzie tłoczą wino, oliwki. || *Plin.* Naczynie, gdzie się składają winne jagody albo oliwki do tłoczenia.

TORCULARIUS, a, um, (od *toreculum* albo *torcular*) i. q. *torcularis*. Tyczący się prasy albo tokarni, trudniący się tym, należący do tego, prasowy, tłokarski, np. — *vasa. Farr.* Naczynia tłokarskie. — *cella. Colum.* Prasownia, tokarnia. || *Toreularius, scil. homo. Colum.* Prasownik, tłokarz, co wino lub oliwki tłoczy. || *Toreularium, scil. instrumentum. Cato.* Narzędzie tłokarskie.

TORCULO, as, are, (od *toreculum*). Prasować, tłoczyć wino albo oliwki, np. *quod ille toreclaret in fletu, iste apothecaret in fructu. Fenant. Fortun.*

TORCULUM. Ob. TORCULUS.

TORCULUS, a, um, (od *torqueo*) i. q. *torcularis*. Tyczący się prasy, tokarni, należący do tego, prasowy, tłokarski, *scil. instrumentum. Cato.* Prasa, tokarnia. — *vasa. Id.* Naczynia tłokarskie. || — *scil. aedificium. Farr.* Miejsce prasy albo tokarni.

TORDYLION, i, n. albo TORDYLON, i, n. (*τορδύλιον*). *Plin.* Nasienie zebrzyce rośliny, albo czarnogłowa ziela.

TORES zamiast *torques. Servil. ap. Charis.*

TORÉTAE, arum, (*Τορέται*). *Mela.* Na-

ród w Azji nad Czarnym morzem i około bagnisk Meotyckich.

TOREUMA, atis, n. (*τόρευμα*). *Cic.* Plaskorzeźba, naczynie złote albo srebrne misternie rytę, np. *Phidiaci toreuma coeli. Martial.*

TORÉVTA albo TOREVTES, ae, m. (*τορευτής*). *Plin.* Rzeźbiarz, snycerz robiący co z brązu, np. *statuarios ac torevtas. Plin.*, gdzie stare *Edit. Elzev. etc.* mają *statuarios auctores*.

TORÉVTICE, es, z. (*scil. ars*, zamiast *torcutia, torcutia, scil. τέχνη*). *Plin.* Kunszt płaskorzeźby, dluhanie, sztychowanie, rycie w srebrze, w brązie.

TORMEN, inis, n. (od *torqueo*). *Cels.* Biegunka krwawa. *Torminibus officii. Plin.* Cierpieć krwawą biegunkę. *Tormina discutere. Id.* Rozpędzić krwawą biegunkę. || *Id.* Gryzienie w żołądku. || *Tormen. Alcim. Avit.* Wszelkie udręczenie ciała. || W licz. pojed. rzadko się używa. || *Tormines*, w przypad. pićrwsz. licz. mnogiej. *Noni.*, lecz nie do naśladowania.

TORMENTUM, i, n. (od *torqueo*). Machina wojenna do rzucania kamieni i pocisków. *Tormento missa tela conjicere. Caes.* Z działa miotać pociski. *Tormentis verberare urbem. Cic.* Tłuc pociskami z dział miasto. *Tormentis hastas, saxa et faeces ingerere. Tacit.* Groty, kamienie i zagwie z dział wyrzucać. || Przez zamianę. *Caes. Plin.* Grot, pocisk. || *Plaut. Quintil.* Lina, powroz, kierstak. || *Cic.* Męczarnia, katownia, karanie. *Dare se in tormenta. Id.* Wydać się na katownię. || *Plin.* Katownia, narzędzie męczarni. || *Tormentum. Plin.* Flet, którego dziury dręcza powietrze dla wydania rozmaitych tonów. || *Id.* Bolesć, choroba, dręczenie ciała. || *Horat.* Troska, kłopot. || *Injungere tormentum. Plin.* Zadać gwałt sobie. || *Marti. Ovid.* Młóść.

TORMENTOSUS, a, um, (od *tormentum*). Pelen bólu, boleści, żalu albo sprawujący ból, mękę, męczarnia, trapiący, męczący, np. *ligationes tormentuosi organi. Coel. Aur.*

TORMINA, um. Ob. TORMEN.

TORMINALIS, e, ptak. (od *tormina*). Tyczący się rznięcia w żywocie albo bólu brzucha, rznięcia w brzuchu, należący do tego, np. — *sorba. Cels.* t. j. służące na ból brzucha; zład *quartum sorborum genus torminale adpellant. Plin.*

TORMINOSUS, a, um, (od *tormina*). Mający rznięcie w żywocie albo ból brzucha, podległy jest temu. *Cic.*

TORNATILIS, e, ptak. (od *torno*, are). Wytoczony, np. *mannus illius sunt tornatiles aureae, plenae hyacinthis, venter ejus eburneus etc. Vulgat. in Cantie.*

TORNÁTOR, oris, m. (od *torno*, are). Tokarz. *Firmic.*

TORNATURA, ae, z. (od *torno*, are). Toczzenie tokarskie, tokarska robota, np. *habens tornaturas et juncturas suas fabrefactus. Vulgat. Reg.*

TORNATUS, a, um, (od *torno*, are). *Lucet.* Toczony, okrągły. || Przenosić. *Et male tornatos incedi reddere versus. Horat.* I źle wypracowane, znowu brać na kowadło wiersze.

TORNO, as, avi, atum, are, (od *torōō*, toczyć). Toczyc. jako tokarz, np. *idque ita tornavit, ut nihil effici possit rotundius. Cic.* t. j. jakoby wytoczony, *lapis cavatur tornaturque. Plin.* || Zład przenosić, np. *versus male tornatos. Hor.* || Obracać, toczyć co w koło. *Plin.*

TORNUS, i, m. *Virg. Plin.* Tokarnia, narzędzie tokarskie. || Przenosić. *Excusso velox sententia torno. Auct. Paueg. ad Pison.* Mysł krasomówskim zaokrąglona okrese. *Augusto versus includere torno. Propert.* Chcieć bardzo wypracować wiersze.

TOROSULUS, a, um, (zdrobn. od *torosus, a, um*) i. q. *torosus*. Muskularny, mówiące zmniejszającym albo pieszczonym sposobem. *Hieron.*

TOROSUS, a, um, (od *torus*). Pelen muskulów, muskularny, cielisty, siadły, krępy, np. — *colla boum. Ovid.* Szyje karczyste wołów. *Cervix torosa. Colum.* Kark siadły. || *Plin.* Sękowaty, pelen sęków, mięsisty, cielisty. *Torrosior caulis. Id.* Łodyga nieco głabiasza, mięsistsza.

TORPEDO, inis, z. (od *torpeo*). Zdrętwienie, otężenie, pozbawienie, nieczułość, nieczyłość, np. *tanta torpedo invaserat animum, ut cet. Tacit.* || Niedziałanie, nieczynność, gnuśność, lenistwo, opieszałość, ociężałość, np. *inertia atque torpedo. Cato. ap. Gell.*, *occupavit vos nescio quae torpedo. Salust.* t. j. odurzenie, zdrętwiałość, nieczułość, nieczynność. || Drętwik, drętna, ryba. *Cic. Farr. Plin.*

TORPEFACIO, is, feci, factum, eere, (od *torpeo* i *facio*). *Non.* Zdrętwić, zdrętwiać czynić.

TORPEO, es, pui, pēre, n. Zdrętwieć, tracić czułość, zmysły. *Torpeat infractae ad proelia vires. Virg.* Tępi się dzielność do boju rycerzy. *Membra torpent. Plin.* Drętwieją członki. *Torpentes gelu. Liv.* Skrzepili od mrozu. || Odnosi się do umysłu. *Torus torpeo. Plaut.* Tępieją cały. *Torpere verno. Virg.* Gnuśnieć, lenieć, lenistwu i nieczynności się oddać. || Do rzeczy nieżywotnych. *Torpens annis. Claudian.* Leniwym biegiem płynąca rzeka. — *Lucas. Stat.* Stojące jezioro. *Plagae torpentes. Claudian.* Zimny klimat. — *sapor. Ovid.* Smak tępy. *Torpuat ensis. Claudian.* Miecz stępy.

TORPESCO, ui, scēre, n. (*inchoativ.* od *torpeo*). Oteżać, stężeć, obumrzeć, zmarnieć, zdrętwieć, zgrabić, okosić, stać się stęziałym, zdrętwiałym, skościalym, stwardniałym, stać się nieczułym, nieżywym, twarzym, tracić czułość. *Sen. Plin.* *Torpuat lingua. Ovid.*, *delitit et desidia torpescere. Tac.*, *torpescunt manus. Sall.*, *membra torpescunt gelu. Sen.* Członki krzepną

od zimna. || Przenosić. *Per otium torpescit animus. Sall.* Próżnowaniem tepieje umysł.

TORPIDUS, *a, um*, (od *torpeo*). *Liv.* Zdrętwiały, nieczuły, gnuśny, leniwy. *Torpidi somno. Id.* Snem rozmarzeni.

TORPOR, *ōris*, *m.* (od *torpeo*). Zdrętwienie, osłupienie, odrętwienie, nieczułość, nieczyłność, twardość, np. *torpor gravis il ligat artus. Ovid.*, np. *tutantur se torpore torpedines. Cic.*, *torpore adferre alicui. Cels.* || *Torpor i. q. senectas. Plin.* t. j. stara skóra, blona, np. o węzłach, np. *torpore exuens (stellio). Plin.*

TORPORATUS, *a, um*, (od *torporo*, *are*). *Lactant.* Zdrętwiały.

TORPORO, *as, avi, atum, are*, (od *torpor*). Czynić co zdrętwiałem, np. *adspetus repens cor torporavit homini amore. Turpil. ap. Non.* ztąd *torporari i. q. torpescere. Lactant.*

TORQUATUS, *a, um*, (od *torques*). *Ovid.* Ozdobiony złotym albo srebrnym łańcuchem, sadzonym drogiemi kamieniami. || — *palmus. Marti.* Gołąb' leśny, większy niżli dziki albo domowy, który ma na szyi przepaskę nakształt łańcucha. || — *miles. Plin.* Żołnierz, który otrzymał złoty łańcuch w nagrodę swego mężstwa. *Torquati simplares et duplares. Veget.* Żołnierze tak nazwani od złotego noszenia, biorący prosty i podwójny żołd w żywności. || *Torquatus.* Przeciwnik T. Manliusza, który pokonałszy w potyczce Galla, zdjął z niego łańcuch i na siebie włożył.

TORQUEO, *ques, torsi tortum* (też *torsum*) *quēre*. Kręcić, wykręcać, zakręcać, zginać. — *cervices oculosque. Cic.* Rark i oczy wykręcać. — *vocem. Sen.* Głos strzępić. — *ferro capillos. Ovid.* Żelazem kędzierzawić włosy. *Ora torquentur. Cic.* Wykrzywia się gęba. *Torquet medios nox humida cursus. Virg.* Bieg noy od połowy ku jutrzeńce zbliża się. *Flammea torquens lumina. Id.* Toczac wzrok ognisty. *Collum alicui torquere. Liv.* Dusić kogo. || Przenosić. *Oratio flexibilis, quocumque torqueas. Cic.* Mowa giętka na którąkolwiek stronę obrócisz. || Kręcić, obracać. — *fustum. Juvenal.* Prząśdź. — *aliquid in orbem. Cic.* Toczyc co w kolo. || *Torquere undas saxa. etc. Virg.* Mówi się o rzekach, które gwałtownym potokiem unoszą drzewa, kamienie i t. p. || Przenosić. *Cuncta tuo qui bella, pater, sub numine torques. Virg.* Ty, Marcie, który wedle swojego upodobania władasz wojną. || Miotać, rzucać, ciskać. *Jaculum torquet in hostem. Virg.* Miota dziryt na nieprzyjaciela. *Jupiter torquet fulmina. Id.* Miota pioruny Jowisz. || *Torquere sibi. Propert.* Miotać nakształt ostrych poeisków. || *Cic.* Dręczyć, używając do tego narzędzi katowskich. || Przenosić. Trapić, nekac, zadawać przykrość. *Dies noctesque torqueor. Cic.* W dzień i w noc się dręczę. — *aliquem mero. Horat.* Upoić kogo, aby prawdę powiedział. *Labo et cura torquet. Cic.*

Trapi praca i kłopot. || Orzeczech nieżywo-
lucych. *Ora tristitia torquet amaror. Virg.*
Zmęczy gorycz i niesmak usta. || *Torsum*, za-
miast *tortum. Prisci.* || *Torqueo* od *torqeo*
torvma.

TORQUIS i **TORQUES**, *is, m. z.* (od *torqueo*). *Cic.* Łańcuch złoty albo srebrny ozdobiony pospolicie drogiemi kamieniami. || *Virg.* Od podobieństwa jarzma, którym się sprzegają woly. || *Id.* Kolo, wieniec.

TORREFACIO, *eci, actum, eere*, (od *torreo* i *facio*), biern. *Torrefio, actus sum, fieri. Colum.* Piec, prażyć, suszyć na słońcu.

TORREFACTUS, *a, um*, (od *torrefacio*, *Colum.* Pieczony, prażony, suszony.

TORRENS, *entis*, (od *torreo*). Pałacy. *Torrentes flammae. Virg.* Pałace płomienie. || Płynący z impetem, jako woda, rzeka. *Torrentis unda. Virg.* Potok. *Torrentia flumina. Id.* Rzeki wezbrane potokiem. || Zwiększenie rzeczy poetyckiej. *Torrentis cruor. Lucret.* Potok krwi. || *Torrentis, absol. Ovid.* Rzeka nawalnym deszczem wezbrana. *Rapidus montano flumine torrentis sternit agros. Virg.* Nagle rozlany z gór potok niszczy role. || Przenosić. *Torrentis armorum et viorum. Sil.* Mnóstwo broni i mężów. || Odnosi się do stylu. *Cum fertur, quasi torrentis oratio. Cic.* Gdy płynie jak potok mowa.

TORRENTER, *psk.* (od *torrentis*, imsl. od *torreo*). Bystro, potokiem, raptownie, szybko w biegu, np. *torrentius amne Hibernum. Claudian.*

TORREO, *es, torruī, tostum, ēre*, (od *torrus* albo *torus*) *i. e. torridus, aridus, suchy. Fest.*, *transitive.* Suszyć, uprażać, piec, prażyć, przypiekać, np. — *fruges. Virg.* — *exta in verubus. Id.* — *aliquid in igne. Ovid.* Piec co na ogniu. — *aurum. Plin.* Topić złoto. — *ad ignes corpora. Id.* Bardzo rozgrzewać ciała. || Odnosi się do zimna i znaczy uro. *Frigore torret. Farr. ap. Non.* Warzy zimno. || *Torret amor. Horat.* Pali miłość. || *Torret sitis. Propert.* Pali pragnienie. || Spalić. *Fulcanus carmina flamma torreat. Propert.* Niech Wulkan spali ogniem wiersze. || *Torreo*, jako słowo niżkie. Palić się. *Colum.*

TORRESCO, *scis, ēre (inchoativ. od torreo)*. Pałacem, gorącym, upieczonem stawac się, palić się, np. — *flamma. Lucret.*

TORRIDATUS, *a, um*, (imsl. od *torrido*, *are*). *Mart. Cap.* Upieczony, spalony.

TORRIDO, *as, are*, (od *torridus*, *a, um*). Piec, palić, prażyć, upalić. *Martian. Cap.*

TORRIDUS, *a, um*, (od *torreo*). Wyschły od upalu słonecznego. *Torridi fontes. Liv.* Wyschłe źródła. *Torridus sal. Colum.* Sól suszona na słońcu albo na ogniu. *Torrida ora. Lucan.* Zeschle od pragnienia usta. || Spalony. *Fulminis plaga torrida tellus. Lucret.* Od piorunu spalona ziemia. *Libya torrida semper solibus. Claudian.* Libija zawsze spieczona od słońca. || *Macie torridus. Cic.* Wyschły. || Odnosi się do zimna. *Pecora torrida frigore. Liv.* Bydło zmrożone od zim-

na. || *Torrida vox. Calpur.* Głos zadyszany, słaby.

TORRIS, *is, m.* (od *torreo*). *Virg.* Głównia na pół spalona albo żywa, zapalona. || Zapal, ogień miłości, np. *funerum torrem medios conjecit in ignes. Ovid.*

TORROR, *ōris, m.* (od *torreo*). Susza, suchość, upał, np. — *solis. Coel. Aur.*, *gloriosus, quam nos corporis torrorum dicimus. Id.*

TORRUS albo **TORUS**, *a, um, i. q. torridus, aridus. Fest.*

TORSIO, *ōnis, z.* (od *torqueo*). Obracanie, kręcenie, toczenie; ztąd kolkia, rznięcie w brzuchu, ból, męka, udrczenie, np. *contra torsiones stomachi. Plin.*

TORTE, *psk.* (od imsl. *tortus*, *a, um*). Ukośnie, poprzecznie, krzywo, nieprosto, np. *torte penitusque remota. Lucr.*

TORTICORDIUS, *a, um*, (od *tortus*, *a, um* i *cor*). *Augustin.* Człowiek złośliwego serca.

TORTILIS, *e, ptnk.* (od *torqueo*). Giętki, gibki, łatwy do zgięcia, zatoczyły. — *buccina. Ovid.* Zakrzywiona trąba, np. — *aurum. Virg.* — *piscis. Ovid.* — *pampinus. Plin.*

TORTIO, *ōnis, z.* (od *torqueo*). *J. Firm.* Tortura, katownia.

TORTIVUS, *a, um*, (od *torqueo*). Męczący, dręczący, należący do męczenia, dręczenia; ztąd prasowy, tłokarski, np. — *mustum. Cato. Colum. Plin.* t. j. wino drugiego tłoczenia podłejsze, i to co jest świeżo tłoczone. *Columella* powiada: *mustum tortivum est, quod post primam pressuram pede exprimitur.*

TORTO, *as, are*, (częstotl. od *torqueo*). *Pomp. ap. Non.* Dręczyć, męczyć często, np. *dolorum acuminibus ejulare, tortari. Arnob.*

TORTOR, *ōris, m.* (od *torqueo*). Właściciel tokarz, który toczy; ztąd ten, który męczy, dręczy, trapić, męczyć, kat, katownik, inaczej *carnefex*, oprawca zwany. *Cic. Hor. Senec.* || Ztąd przenosić, np. *occulum quatiens animo tortore flagellum. Juvenal.*

TORTUM, *i, n.* Ob. **TORTUS**.

TORTUOSE, *psk.* (od *tortuosus*, *a, um*). Z zakrzywieniem, krzywo, kręto, zatoczy-
sto, np. — *procedere. Tertull.*

TORTUOSITAS, *ātis, z.* (od *tortuosus*, *a, um*). To, co jest zakrzywionem, zakręt, zakrzywienie, zatoczenie. *Tertull.* || Przenosić, np. w mowie gdy się robią obroty, wybiegi, wykryty, np. *qualis est autem tortuositas vestra. Tertull.*

TORTUOSUS, *a, um*, (od *tortus*, *us*). Pelen krzywizny, krzywości, zakrętny, pelen zakrętów, np. — *alvus. Cic.* — *locus. Id.* — *serrula. Cic.*, *urina tortuosior. Plin.* t. j. uryna gęsta, mętna, *leo tortuosius. Id.* Lew nieco ponury. || Przenosić, kręty, kryjomy, skryty, np. *tortuosum genus disputandi. Cic.* Zawikłany i trudny rodzaj rozprawy, np. — *ingenium. Cic.* t. j. ciężki do wybadania.

TORTURA, *ae, z.* (od *torqueo*). Krzywizna, krzywość, zakrzywienie, np. — *sarmenti. Pallad.* || Męka, męczarnia, udrczenie, np. — *ventris. Veget. de re vet.*

TORTUS, *us, m.* (od *torqueo*). *Cic.* Zwijanie, kręcenie. *Serpens nequequam longos fugiens dat corpore tortus. Virg.* Daremnie długie uciakające wąż zakręty wije.

TORTUS, *a, um*, (od *torqueo*). Zwinie-
ty, skręcony, spleciony. — *linum. Cels.* Skrę-
cony powroz. — *anguis. Virg.* Wąż zatoczony w kregi. *Cirum brachia torta veste. Tacit.* Osłoniwszy suknią ramiona. *Torti capilli. Propert.* Kędzierzawione włosy. || Przenosić. *Conditiones tortae. Plaut.* Ciemne i zagmatwane warunki. || W kolo toczony. *Patinae in orbe tortae. Stat.* Misy roboty garnearskiej. || Rzucany, miotany. *Fulmina torta manu. Ovid.* Pioruny ręką miotane. || *Suet.* Dręczony. || Przenosić. *Commissum teges et vino tortus, et ira. Horat.* Zachowaj sekret będąc nawet upity winem lub gniewem wzruszony. || *Tortum absol. Pacuv.* ap. *Non.* Katownia, powroz, narzędzie męczarni, męczarnia.

TORVIDUS, *a, um*, (od *torvus*) *i. q. torvus.* Ob. **TORVUS**.

TORVITAS, *ātis, z.* (od *torvus*, *a, um*). Ponurość, posępność, np. — *vultus. Tacit.*, *oculorum torvitate terribiles. Ammian.*, *torvitas naturae dura. Plin.* || Straszność, okropność, srogość, np. — *vultus. Tacit.* — *oculorum. Ammian.*

TORVITER, *psk.* (od *torvus*, *a, um*). Ponuro, posępnie, strasznie, srogo, np. — *increpare. Enn. ap. Non. Pompon. Ibid.*

TORULUS, *i, m.* (zdrobn. od *torus*) *i. q. torus*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Poduszeczka, materacyk, muszkuł, mięsista część ciała, np. *terga pulposi torulis obesa. Apul.* || Biel na drzewie. *Vitr.* || Gruba okragła poduszka na głowie, np. *meo patri inerat torulus aureus. Plaut.* *torulus in mulieris capite ornatus. Farr.* || Poduszka z włosów, fryzura. || Powroz, powrozek, stryczek, obwiązka. *Plaut.*

TORUS, *a, um*, zamiast *torridus, aridus. Fest.*

TORUS, *i, m.* (od *tortus*). *Cato.* Powrozek dwoisty albo troisty do zrobienia skrętu albo powrozu. || *Colum.* Nawiazanie winnic. || *Vitr.* Rycie wypukle, okragle i podługowate u gzmosów, listewek. || *Tori.* Mięsi-
sta i wydłate części zwierzęce. *Colla tument toris. Ovid.* Rarki mięsistością wzdęte. || *Fenarum tori. Cels.* Żył napęcznienie. || Mówiąc o drzewach i roślinach. *Asparagus fastigatus in toros striatur. Plin.* Szparag, który się zakoneza, puszcza okragle i podługowate gałazki nakształt powrozków. || Odnosi się do stylu. *Tori. Cic.* Jedność wymowy. || Poduszka, wezłowie, materac. || *Virg. Ovid.* Siedzenie z darniny, darnista ława. || *Virg.* Łoże, łózko. || *Ovid.* Łoże małżeńskie, małżeństwo. || *Illiciti tori. Senec.* Obseenus torus. *Ovid.* Cudzołóstwo,

nierządne społeczeństwo. || *Tori riparum*. Virg. Wydatne brzegów miejsca okryte darnią. || Źródłosław tego słowa *torus* pochodzi od *tortus*.

TORVUS, *a, um*, (podobno od *torqueo* zamiast *torvus* albo *a ferocia taurorum*). Ponury, posepny, teteryczny, np. *torva facies*. Ovid. t. j. twarz posepna, ponura. || Który ma wzrok surowy, groźny. Virg. *Lumine torvo*. Id. Surowym wzrokiem. || O rzeczach nieżywotnych. *Cometes visu torvo*. Tacit. Komety straszny na wejście. || *Torvus Ister*. Val. Flacc. Rogaty jak wół Dunaj. || *Torva vox*. Apul. Głos straszny. || *Torvus*, na dobrą stronę. *Torva voluptas frontis*. Claudian. Czoło mężkie, waleczne. *Torvus Maro*. Stat. Górnomówny Maron, trudny do naśladowania. || Przenośnie. *Torva vina*. Plin. Kwaśne, przykre do picia wino. || *Torvum i torva*, nakształt przysłowka. Virg. Stat.

TOSTUS, *a, um*, (od *torreo*). Ovid. Pieczony, prażony, spalony, wysuszony. — *hordentus*. Colum. Słod.

TOT, ptak nieprzyp. w liezb. mnog. (podobno od *tōta*, tyle). Tyle, np. *quod homines tot causae*. Cic. — *tot tam valida oppida*. Liv. zamiast *tot et tam*. || *Tot*. Albino. t. j. tak mało, zamiast *tam pauci*, np. *tot annos*. Auct. Consol.

TOTFARIAM, (od *tot i fariam*, jak *bifariam*, *multifariam* etc.) Tak rozliczne, np. *in totfariam locis*. Farr. ap. Scalig. ad Festum.

TOTIDEM, (zamiast *tot itidem*). Tyle, tak wiele, np. *totidem annos vixerant*. Cic. *locum totidem verbis transtuli*. Cic. Hor.

TOTIENS. Ob. **TOTIES**.

TOTIES, psk. (od *tot*). Tylekroć, tyle razy, tak często, tak wiele razy, np. *quod seribo tam multa toties*. Cic. || *Totiens* zamiast *toties*, np. *totiens seditione* etc. Tacit.

TOTJUGIS, *e, ptuk*, i **TOTIJUGUS**, *a, um*, (od *tot i jugum*). Tak rozliczny, tak różny, tyli, np. *totjuga incitamenta*. Apul. Flor. *totjuga diebus*. Apul.

TOTMODA albo **TOT MODA** (*neutr. w liezb. mnog.*) Tyle i tak rozliczne. Catull. np. *uno qui in saltu totmoda possident*. Id.

TOTUS, *a, um*, (od *tot*). Cały, wszystek. *Per totam urbem*. Sall. Po całym mieście. *Tota nocte*. Caes. Przez całą noc. || Odnosi się do umysłu. *Mihi totus deditus*. Cic. Całym sobą do mnie przywiązany. *Totus ex fraude et mendacio factus*. Id. Cały ze zdrady i kłamstwa złożony. || *Totus alienus*. Cic. Który całkiem sprzyja komu. *Totus dei*. Valer. Cały natchniony bóstwem. || *Totum absolute*. Cic. Ex toto. Ovid. Całkiem, zupełnie.

|| *In totum*, zamiast *ex toto*. Cic. || *In totum*. Colum. || Powszechnie *totus*, zamiast *omnis*. Phaedr. || W przypad. drug. *Totius*, trzec. *toti*.

TOXANDRI, *orum*. Naród w Niemczech, między Schelde i Maas. Plin. Jego kraj zowie się *Toxandria*.

TOXICON, *i, (scil. laudanum, genus laudani, greck. τοξικόν)*. Do strzał albo luku należący (od *τόξον*, luk, *τόξα*, strzały, i. e. *genus laudani*. Plin.

TOXICUM, *i, n.* (τοξικόν scil. φάρμακον, od *τοξικόν*, tycejący się strzał albo luku. Ovid. Trucizna, którą zaprawiano strzały. Festus powiada: *toxicum dicitur cervarium venenum, quo quidem perungere sagittas soliti sunt*. || Trucizna, np. *toxicum mittere alicui*. Suet., *toxica bibere*. Proper. — *miscere*. Hor. Plant. Colum. Plin.

TR

TRABĀLIS, *e, ptuk*. (od *trabs*). Ovid. Balkowy, podobny do balki. — *clavus*. Cic. Goźdz wielki żelazny służący do spojenia balek. || Wielki jak balka. *Trabale telum*. Virg. Wielki pocisk.

TRABEA, *ae, Ź*. Suet. Rodzaj trojakiej szaty rzymskiej, szata poświęcona bogom, cała z purpury, tudzież szata królów szarłatna, szata wieszczków, na której szarłat był mieszany z białym kolorem. || Szatę królewską przywdziewali czasem konsulowie we dni uroczyste. Virg. || Val. Max. Przywdziewał czasem tę szatę na się stan rycerski. || Cic. Imię komicznego poety.

TRABEA, *ae, m.* Drammatyk komiczny. Cic.

TRABĒALIS, *e, ptuk*. (od *trabea*). Tycejący się sukni *Trabea*, należący do niej, znajdujący się na niej, np. *effulgens trabealis mole metalli*. Sidon. t. j. złoto, które przyszywano do tej sukni *trabea* zwanej.

TRABĒATUS, *a, um*, (od *trabea*, właściwie imsl. od *trabeo*, are i. e. *trabea induere s. instruere aliquem*). Odziany suknią *trabea* tak zwaną, albo mający na sobie, np. — *Quirinus*. Ovid. — *equites*. Tac. Suet. — *domus i. e. in qua est consulatus*. Claudian. — *colonus trabeatus i. e. consul vel consularis*. Id., *trabeatae scil. fabulae*. Suet. t. j. widowiska, igrzyska, dramata, na których lud był odziany suknią *trabea*.

TRABĒCULA albo **TRABICULA**, *ae, Ź*. (zdrobn. od *trabes* albo *trabs*). Mała balka, baleczka, mówiące zmniejszającym sposobem. || *Vitr. Trabacula*. Inscr. ap. Gruter.

TRABES, *is, Ź*. i. e. *trabs*. Enn. Balka, tram. || Przez zamianę. Horat. Virg. Okręt. || *Dach. Sub iisdem sit trabibus*. Horat. Pod tymże dachem w jednym domu. || Val. Flacc. Taran, machina wojenna. || *Lybieae trabes*. Marti. Stoly z cytrynowego drzewa. || Stat. Drzewo włóczni. || Senec. Wielka pochodnia. || Stat. Rij wielki. || Virg. Wysokie drzewo.

TRABICULUS, *a, um*, (od *trabs*). Złożony z balek, np. — *navis*. Pacuv. ap. Paul. ex Festo.

TRABS, *is, Ź*. zamiast *trabes*, (podobno od *τράβηξ*, drzewo). Ob. **TRABES**.

TRACHALI, *orum, m. mn.* Fest. Część powierzchni skorup ślimaczych, która daje

szarłat, tak nazwana przez Aryminensów, mieszkanców nadmorskich.

TRACHELUS, *i, m.* (τράχλος, szyja). Vitruv. Część kuszy wojennej tak nazwana od podobieństwa szyi.

TRACHIA albo **TRACHĒA**, *ae, (τραχη-
ia, przykra)*. Macrob. Rrtań, gardziel, kanał oddechowy. || Plin. Wyspa na morzu Ionickim. || Ptol. Miasto Seleuceya w Cylicyi.

TRACHIN, *inis*, albo **TRACHYN**, *ynis, Ź*. (Τραχύν). Plin. Miasto w Tessalii.

TRACHONITIS, *idis i idos, Ź*. (Τραχωνί-
τις). Plin. Okolica w Palestynie niedaleko góry Libanu.

TRACHYNIUS albo **TRACHINIUS**, *a, um*. Ovid. Należący do Trachinu miasta w Tessalii. || *Trachinia*. Tragedya Sofoklesa.

TRACTA, *ae, Ź*. albo **TRACTA**, *orum, n.* (od *traho*). Tibull. Przedza okręcona okolo wrzeciona. || *Tracta*. Plin. Cato. Ciasto dobrze wyrobione. || Apic. Kolaczowe listki, żłąd *pullus tractogalatus*. Id. Kurczę przyprawione z ciastem i z młkiem. *Porcellus tractomelitus*. Id. Prosię przyprawione z ciastem i z miodem.

TRACTABILIS, *e, ptuk*. (od *tracto*, are). Dotykalny, który się dotykać może. *Tractabile omne necesse est esse, quod natum est*. Cic. To co jest zrodzone, powinno być dotykalne. — *pondus*. Stat. Znośny ciężar. *Mare non dum tractabile*. Ovid. Morze dotąd nie zęglowne. *Fox tractabilis*. Quintil. Głos gietki. || Odnosi się do umysłu. Virg. Cic. Łagodny, użyty, powolny.

TRACTABILITAS, *ātis, Ź*. (od *tractabilis*). To, co się może łatwo traktować, to co jest łatwym do traktowania albo do zrobienia czego, gipkość, gietkość, np. *populus, salix, tilia in sculpturis commodam praestant tractabilitatem*. Vitr. Topola, wierzba, lipa, są łatwe do wyrobienia.

TRACTABILITER, psk. (od *tractabilis*). Gibko, gietko, bez oporu, bez wstrętu, np. *tractabilis vim transmittunt*. Gell.

TRACTATIO, *ōnis, Ź*. (od *tracto*, are). Traktowanie, ułatwianie jakiej rzeczy, omacanie, omacywanie, zaprzatnienie, zatrudnienie czem, np. — *beluorum*. Cic. — *armorum*. Id. || Cwiczenie, używanie, nauka, np. *philosophiae*. Cic. Nauka filozofii. || *Tractatio*. Senec. Rozszerzenie jakiego głównego zadania. || Quintil. Sposób postępowania z kim.

TRACTATOR, *ōris, m.* (od *tracto*, are). Który maca co, dotyka się czego, albo który się zajmuje czem, zaprzata się, zatrudnia się, szczególnie, który glaska, głaszcz, muska. Senec. || Który czem się zaprzata, zatrudnia, np. — *sacrarum scripturarum*. Sulpic. Sever. t. j. wykladaacz pisma świętego. || Też tak zwana *tractatrix*. Martial. || *Tractator*, i. e. *interpret scripturae sacrae*. Vincent. Lirinens., który dowodzi: *doctores, qui tractatores nunc adpellantur*.

TRACTATORIUM, *ii, n.* (podobno scil. *aedificium*) (od *tracto*, are). Sidon. Miejsce

Tom II.

do sprawowania czego, sala do obrad senatu.

TRACTATRIX. Ob. **TRACTATOR**.

TRACTATUS, *us, m.* (od *tracto*, are) i. q. *tractatio*. Plin. Macanie, dotykanie czego. *Tractatu infectae manus*. Plin. Dotykaniem splugawione ręce. || Przenośnie. *Quintil*. Nauka, cwiczenie. || Id. Pismo, wykład, rozprawa. || Augustin. Kazanie z wykładem pisma świętego.

TRACTATUS, *a, um*, (od *tracto*, are). Ovid. Gwałtem ciagniony. || Przenośnie. Cic. Cwiczony. || Horat. Dotykany, macany. || Przenośnie. Cic. Rozmyślany. *Et quae desperat tractata nitescere posse, relinquit*. Horat. Których zaś żadnym sposobem jasnie wystawić nie można, niech zostawi. || Cic. Podejmowany, częstowany. || Przepędzony. — *vita*. Auct. ad Hereum. Przepędzone życie. || Rozprawiany. — *conditiones amicitiae*. Cic. Przegadywane warunki przyjaźni.

TRACTIM, psk. (od *traho* albo *tractus*, *a, um*). Virg. Ciagle, ustawicznie, bez przestanku, bez przerwy. || *Littera tractim pronuntiata*. Gell. Głoska wymówiona z przedłużeniem. || *Tractim tangere*. Plaut. Zlekka się dotykać.

TRACTITIUS albo **TRACTICIUS**, *a, um*, (od *traho*). Aur. Victor. Ciagnieniem służący, który się ciagnie. Przydomek Heliogabala, którego ciało po śmierci po ulicach włożono.

TRACTO, *as, avi, atum, are*, (od *tractum* *supin.* od *traho*). Gwałtem ciagnąć, wleźć kogo. *Morsu ferarum tractari*. Lucret. Bydź rozszarpany przez zwierząt. || Przenośnie. — *vitam more ferarum*. Lucret. Wiedź życie obyczajem zwierząt. || Macać, dotykać się. *Tractat fila lyrae*. Ovid. Dotyka się strun lutni, albo gra na lutni. — *tela*. Liv. Używać broni. — *proelia*. Sil. Waleczyć, potykać się. || — *igni*. Lucret. Warzyć co. || — *terram*. Lucret. Orać, uprawiać rolę. || — *gubernaculum*. Cic. Sterować okrętem. || — *artem*. Terent. Cwiczyć się w sztuce. || — *lanam*. Justin. Grepłować albo czesać wełnę. || — *pecuniam, rem alienius*. Cic. Szafować pieniędźmi, sprawować interesa czyje. — *rationes*. Plin. Przeglądać rachunki. || Przenośnie. *Tractare aliquem*. Cic. Przyjąć, podejmować, częstować kogo. *Paulatim tractando*. Liv. Karesując. || *Tractare se*. Cic. Sprawować się. || — *causam, negotium*. Cic. Sprawować czyje interesa. — *bellum*. Tacit. Kierować wojną. — *republicam*. Sall. Sprawować rzeczpospolitą. || — *personam aliquam*. Cic. Udawać osobę czyje. || — *animos*. Cic. Wzruszać umysły. || Rozmyślać, rozprawiać, wykladać co usty albo pismem, traktować o czem. *Tractant fabrilium fabri*. Horat. Kowale rozprawiają o robotach kowalskich. *Serupulosius tractabo ventos*. Plin. Szrupulatniej rozprawiać będę o wiatrach. — *aerumnas*. Senec. Przypominać sobie nieszczeście. || — *verba*. Quintil. Użyć wyrazów. || *Prudent*. Wykladać pismo święte. || Czynić,

działać, sporządzić, sprawić, załatwić, odbywać, np. *parca admodum vi tractata. Tacit. t. e. acta facta.*

TRACTOGALATUS, a, um, np.—pullus. *Apic.*, t. j. kurczak z ciastem pieczonym przy pasztecie i z młkiem dobrze zrobione. — *pultes. Id. od Tractum albo Tracta i yūla, młko, zatem ex tracta i lacte.*

TRACTOMELITUS, a, um. Z ciastem pieczonym i z miodem co dobrze zrobione, np. — *porcellus. Apic. Od Tractum albo Tracta i mēl, miod.*

TRACTORIUS, a, um, (od traho). Ciągłemu służący. — *machinae. Fitrav.* Windy, koła do ciągnięcia ciężarów. || *Tractoriae litterae. Cod. Justin.* Otworzone listy, dawane posłom jadącym dokąd dla dostarczenia im wszelkich potrzeb w drodze.

TRACTUM, i, n. (od traho). Ciąg albo bryła wulny, np. *tractaque de niveo vellere ducta putat. Tibull.* || Male ciasteczko, pączek. *Cato. Apic.* || Ztąd pochodzi *Composita Tractogalatus i Tractomelitus*, np. *suor crassus.*

TRACTUOSUS, a, um, (od tractus, us). Lipki, klejki, pełen kleju, *tractuosus atque viscus. Coel. Aur.*

TRACTUS, us, m. (od traho). *Virg.* Ciągłenie, suwanie, włóczenie. || *Tractus calamit. Propert.* Pociąg pióra. || — *corporis. Quintil.* Poruszenie ciała. || — *verbi. Id.* Przykładowanie słowa. || — *aquae. Lucan.* Haust, łyk wody. || *Virg.* Człganie się po ziemi, mówiąc o węzłach. || *Ovid.* Rozciąganie, mówiąc o nici w przepędzeniu. || *Lucan.* Przedłużony bieg wody. || *Fal. Flacc.* Długie wianie wiatrów. Szuk, szereg przedłużony. *Eludere hostem tractu belli. Tacit.* Oszukiwać nieprzyjaciół przewłoką wojny. *Tractus verborum. Cic.* Przedłużone wysłowienie. *Tractus. Plin.* Amplifikacja. || Przeciag nieba, ziemi, kraju. — *coeli. Virg.* Klimat. — *maris. Id.* Przestrzeń morza. || Bieg, przeciag czasu. — *aevi. Lucret.* — *temporis. Fellej.* Przeciag lat, czasu. || *Tractus habere. Ulpi.* Mieć czas.

TRACTUS, a, um, (od traho). Gwałtem ciągnięty, włócony. *Tractus per mediam urbem. Plin.* Włócony przez środek miasta. || Wyciągnięty, dobyt. *Tractus a vulnere ferrum. Ovid.* Dobyte z rany żelazo. || Pochodzący. *Venae et arteriae a corde tractae. Cic.* Żyłki i arterie od serca pochodzące. — *lanae. Plin.* Gręplowana, czesana wlna. || Przenośnię. *Consuetudo tracta. Plin.* Wprowadzony zwyczaj. || Przewleczony. — *bellum. Sall.* Przewleczona wojna. || — *oratio. Cic.* Styl historyczny równo rozciągnięty.

TRADITIO, ōnis, z. (od trado). *Cic.* Podawanie z rąk do rąk. || Przenośnię. Uczenie. — *praeceptorum. Quintil.* — *praeceptum. Gell.* Majmianie dawne, podanie. || *Tacit.* Opo wiadanie historyczne. || Powieść, opowiadanie, relacja, np. — *supremum i. e. mortis. Tacit.* t. j. opowiadanie śmierci. || Podanie,

np. — *codicum. Augustin.* t. j. biblii, pisma świętego. || *Tradicia, dawne podanie. Gell.*

TRADITOR, ōris, m. (od trado). Który co komu daje, podawca. || Przenośnię. *Arnob.* Mistrz, nauczyciel. || *Tacit.* Zdrajca. || *Traditor. t. j.* nieprzyjaciół, wróg, przeciwnik, np. *traditor immitis, fere proditor, impie latro, (mówiąc o Judaszu). Sedul. Carm.* || Zdrajca. *Tacit.*

TRADITUS, a, um, (od trado). *Caes.* Dany, wydany. *Respublica tradita. Nep.* Poruczona rzeczpospolita. — *in custodiam. Sall.* Oddany do więzienia. — *neci. Senec.* Wydany na śmierć. — *sacra. Ovid.* Ustanowione i wskazane rzeczy religijne. || *Transditus, zamiast traditus in MSS.*

TRADO albo TRANSDO, dis, didi, ditum, dēre, (od trans i do). Z rąk do rąk co podawać, wręczyć, dać, oddać. — *per manus. Caes.* Z rąk do rąk podawać. — *arma. Id.* Bron oddać. — *in custodiam. Cic.* Wsądzić do więzienia. — *ad supplicium. Nep.* Wydać na karę. || *filium suum alieni. Tacit.* Wydać swą córkę za mąż. || Niegodziwie wydać co komu. — *causam adversariis. Terent.* Wydać sprawę przeciwnikom. || *Claudian.* Zdradzić. || Oddać kogo w opiekę. *Me et meas spes trado. Plaut.* Muje i moje nadzieje polecam. || *Tradere memoriae. Cic.* Pamiętać. || *Tradere se. Cic.* Oddać się, poświęcić się czemu. || *Tradere pueros magistris. Ovid.* Oddać dzieci na naukę mistrzom. || Zostawić co komu. — *fanam. Plaut.* Zostawić sławę. || *Cic.* Pisać co do potomności. *Tradere posteris. Plin.* Zostawić co w pismach potomkom. || *Tradunt. Cic.* Głoszą, powiadają. || *Tradere. Cic.* Uczyć. — *elementa loquendi. Id.* Uczyć początków wymowy. || Mianowicie uczyć rzeczy świętych i religijnych. *Cic. Tibull.* || O rzeczach niezwykłych. *Tradere. Lucret.* Odbijać jako obraz w zwierciadle.

TRADUCO albo TRANSDUCO, xi, ductum, (od trans i duco). Przeprowadzić z jednego miejsca na drugie. *Transducere exercitum. Caes.* Przeprowadzić wojsko. *Traduce familiam omnem ad nos. Terent.* Przeprowadź całą rodziną do nas. || Przenośnię. *Ad plebem Clodium traducit. Cic.* Klodyusza z patrycjusza gminnym czyni. || Obrócić. *Animus ad tuam dignitatem tuendam traducere. Cic.* Myśl obrócić do obrony twojej godności. — *ad suam sententiam. Cic.* Nakłonić kogo na swoje strone. || *Traducere aliquem. Petron.* Wystawić kogo na posmiewisko, uragać się z kogo. || *Traducere se. Juvenal.* Pokazać się, wystąpić. || — *aliquid. Petron.* Obwieścić, rozgłosić co. || — *tempus, vitam. Cic.* Przepędzić czas, życie. — *munus extraordinarium. Cic.* Zawładować prowincją. || *Traducere verbum. Gell.* Wyraz z jednego znaczenia do drugiego przenieść. || *Traducere. Id.* Przetłumaczyć, wytłumaczyć z jednego języka na drugi. || *Id.* Odmienić czasowaniem słowa.

TRADUCTIO albo TRANSDUCTIO, ōnis,

z. (od *traduco s. transduco*) i. e. *actus traducendi. Cic.* Przeprowadzenie się z jednego miejsca na drugie, przewożenie. || Przenośnię. *Cic.* Zamiana wyrazów z jednego znaczenia na drugie. || *Auct. ad Herenn.* Postać krasomówska, gdzie się jeden wyraz częściej powtarza, albo tenże wyraz częściej powtarzany w innem znaczeniu. || — *temporis. Cic.* Upływ czasu. || Zelżywość, ohelga, zniewaga, prostituteya. *Sen.*

TRADUCTOR albo TRANSDUCTOR, ōris, m. (od traduco albo transduco). Przeprowadziciel, który przeprowadza, np. przez rzekę, przez górę. *Cic.*

TRADUCTUS albo TRANSDUCTUS, us, m. (od traduco albo transduco). Miejsce, kiedy się co przeprowadza, np. przez rzekę albo przez górę; ztąd miejsce do przeprowadzenia czego albo kogo, przechód, przejście, np. *praesidium per eos traductus agentes. Ammian.*

TRADUCTUS albo TRANSDUCTUS, a, um, (od traduco s. transduco). Przeprowadzony z jednego miejsca na drugie. — *exercitus. Liv.* Przeprowadzone wojsko. || *Traducti. Suet.* Wystawieni na uragowisko. || Przepędzony. *Traducta eleganter adolescentia. Cic.* Pięknie przepędzona młodość.

TRADUX, ūcis, m. (od traduco). *Farr. Colum.* Latoroś albo różczka z bliskiego drzewa w drugie bez odcinania wszechpiona albo wrosła, gałąź drzewa przywiązana do drugiej. || Przenośnię. *Traduce materia. Sever.* Rzecz starożytna na potomność zachowana. || Ztąd rzeczow. m. (*scil. palnes*) t. j. winorośl, latorośl winna, gałązka winnej macicy wszechpiona do drugiej. *Farr. Colum. Plin. Tac.*, np. *tradux carnis*, np. *ne tradux carnis transfundi in subolem credatur fons animarum, i. e. per carnem, quae ab uno in alium velut quasi tradux propagatur. Prudent.*

TRAGACANTHA, ae, albo TRAGACANTHE, es, z. (tragaxanthā). Tragant, traganek, traganek włosisty, drzewo kosmate w Krecie. *Plin.* || *Tragacanthum, i, n.* Traganek, z którego sok albo guma płynie. *Cels. Serib. Larg.*

TRAGANTHES, is. Gatunek rośliny *artemisia*, ztąd *artemisia traganthes* zwana, (podobno *tragaxanthē* od *tragos*, kozieł i *anthos*, t. j. kwiat). *Apul. de herb.*

TRAGANUS, a, um, np.—porcellus. *Apic.* Danie, potrawa, przygotowanie, przyrządzenie z prosięcia.

TRAGASA, ae, z. Miasto w Troadzie. || *Trogasaeus, a, um. Plin.* Należący do miasta Troady.

TRAGELAPHUS albo TRAGELAPHOS, i, m. (tragēlos, kozieł; ἔλαφος, jelen). *Plin.* Jelen brodaty.

TRAGEMATA, um, n. (tragēmata) i. q. bellaria. Wety, lakocie, np. orzechy, daktyle. *Plin.*

TRAGICE, psk. (od tragicus, a, um). Traicznie, traicznym sposobem, np. *res co-*

micas tragice tractare. Cic., hanc enim mortem rhetorice et tragice ornare. Cic., tragice grande, comice exile. Sen.

TRAGICOCOMOEDIA, ae, z. (tragixokomoidia). *Plaut.* Rodzaj sztuki teatralnej z tragedji i komedji złożonej, jaka jest *Amphitruo* *Plauti.*

TRAGICUS, a, um, (tragixos). *Cic.* Traiczny, tyczący się tragedji. || Odnosi się do stylu i znaczy styl górny, poważny. *Tragicus color. Horat.* Tok stylu traiczny. — *orator. Cic.* Traiczny krasomówca. || *Tragicus scil. poeta, actor. Plaut.* Pisarz tragedji, albo aktor. || *Liv.* Okropny, straszny, nieszczęśliwy. *Tragici ignes. Ovid.* Miłość nieszczęśliwy koniec mająca. *Genera scenarum sunt tria: tragicum, comicum, satyricum. Fitr.*

TRAGION, i, n. (tragion). *Plin.* Kozodzik, drzewko rosnące na wyspie Krecie.

TRAGOEDIA, ae, z. (tragoidia). Tragedya, smutne, żalobne widowisko, np. *tragodias facere. Cic., tragodiam agere. Id., — saltare. Suet. Musae severae tragodiae. Hor.* || Przenośnię. *Cic.* Wspaniałość, górnymówność. || *Tragodias agere, movere, excitare. Cic.* Używać poważnego stylu, rzecz zwiększać, bent, rokosz wzniecać.

TRAGOEDUS, i, m. (tragoidos) scil. actor. Aktor traiczny. || — *scil. poeta. Id.* Pisarz tragedji. || *Jupiter tragocedus. Suet.* Posag Jowisza.

TRAGONIS. Ob. TRAGION.

TRAGOPAN, ōnis, (od tragos, kozieł i Pan). Rogal, bajeczny ptak. *Plin.*, w przyp. czwart. lezch. pojed. *tragopann. Solin.*

TRAGOPOGON, ōnis, m. (tragopogon), od tragos, kozieł i pogon, broda). Koziołbrod, ziele. *Plin.*

TRAGORIGANUM, i, n. (tragoriganon). *Plin.* Lebiatka, ziele. || *Tragoriganus, i, m. Cels.*

TRAGOS, i, m. (tragos). *Plin.* Rodzaj ciernia. || *Id.* Rodzaj pszenicy. || Rodzaj gestej gąbki.

TRAGULA, ae, z. (od tragula. Farr. Festus od traho, tenże powiada: tragula genus teli, dicta, quod scuto infixa trahatur). Liv. Caes. Rodzaj ręcznego pocisku czyli dziury. || Przenośnię. *Tragulam injicere. Plaut.* Knuć zdradę. || *Plin.* Włok, sieć rybacka. || *Farr.* Wozek młocienny nakształt sani. || *Tragula* zamiast *traha. Farr.*, gdzie *Scaliger trahula* (zdrobn. od *traha*) woli czytać.

TRAGULARIUS, a, um, (od tragula). Pociskowy, od pocisku, miotający pociski, trądujący się pociskami, należący do nich. || Ztąd *tragularius scil. miles, i. e. qui tragulas jacit, który rzuce pociski. Veget. de re milit.*

TRAGUM, i, n. Rodzaj polewki z pszenicy. *Plin.* (Puls) np. *simili modo ex tritici semine (i. e. zea)* zrobiona polewka, zdrowa potrawa. *Cels. Plin.*; zowie się też *tragos. Plin.*

TRAGUS, *i*, *m*. (*τράγος*, kozieł). Rodzaj ryby. *Ovid.*, np. *parvum tragum*. *Plin.* Rodzaj rośliny. *Ob. Tragos.* Parkot pod pachami inaczej *hircus* zwany, np. *inde tragos, celeresque pili, mirandaque matri barba*. *Martial.*

TRAHA i **TRAHEA**, *ae*, *z*. (od *traho*). Rodzaj wózka bez kół, sanie. *Colum.* Włoka, naczynie do pługa, plug bez kół. W liczbie mnog. *traheae*. *Virg.* Jako ptok. *traheus*, przez skrót. *trahus*, *a*, *um*; ztąd *trahea* albo *traha* *scil. res*, albo *vehes*.

TRAHARIUS, *a*, *um*, (od *traha*). Trudniący się wozkiem albo saniami, należący do tego; ztąd *traharius*, rzeczow. Który ciągnie, wlecze wózek albo sanie. *Traharius*, rzeczownie. Który wlecze przy armii rozmaite rzeczy do bagażów należące. *Sidon.*

TRAHAX, *acis*, *m*. (od *traho*). *Plaut.* Porywacz, który wszystko do siebie garnie, łakomy.

TRAHEA, *ae*. *Ob. TRAH.*

TRAHIANOPOLIS, zamiast *Trajanopolis*. *Pandect.*, ztąd *Trahiano* zamiast *Traiano*.

TRAHO, *is*, *xi*, *clum*, *ere*, (od *transveho*). Przyciągać co siłą. *Magnus ferrum ad se trahit*. *Cic.* Magnes ciągnie żelazo do siebie. — *aliquem ad terram*. *Petron.* Rzucić kogo o ziemię. *Lucret.* Marszczyć, ścisnąć. *Plaut.* Wlec co po ziemi. *Cic.* Czerpać, wyciągać co z kądem. *Horat.* Pić. — *ubera*. *Lucan.* Ssać piersi. *Navigium aquam trahit*. *Senec.* Okręt zacieka. *Sall.* Wyrwać co, wydzierać. *Traxitque e corpore ferrum*. *Ovid.* I wyrwał z ciała żelazo. *Trahere auram ore*. *Ovid.* Oddychać. — *lanam*. *Farr.* Prząść. — *aliquem ad supplicium*. *Tacit.* Prowadzić kogo na karę. *Trahere*. *Sall.* Chwytać, porywać. Przenosić. *Ea res nos longe ab incepto traheret*. *Sall.* To nas daleko odwiodło od przedsięwzięcia. *Trahimur omnes studio laudis*. *Cic.* Wszyscy się powodujemy chęcią sławy. Pociągać, przeprowadzić. — *in partes*. *Tacit.* Pociągać na swoje strony. *Sall.* Złupić, splundrować. — *pecuniam*. *Sall.* Trwonąć pieniądze. *Trahere*. Brać w się, naciągać. — *colorem*. *Ovid.* Nabierać koloru. — *saporem*. *Colum.* — smaku. *Fina maturitatem trahunt*. *Id.* Wino dojrzałości nabiera. — *contagia*. *Ovid.* Zarazić się. *Cognomen ex contumelia traxit*. *Cic.* Wziął przezwisko od obelgi. *Trahere originem ab aliquo*. *Plin.* Wiedzieć początek rodu od kogo. — *spolia de hostibus*. *Cic.* Wziąć zdobycz od nieprzyjaciół. Rozważać, rozmyślać. *In diversas curas trahatur*. *Tacit.* Wążył się troskliwie na różne strony. Odkładać, przewlekać. — *tempus*. *Cic.* Czas przewlekać. — *Ovid.* — odkładać. *Trahere vitam*. *Phaedr.* Wiedzieć ułudne życie. — *verba*. *Sil.* Mówić z trudnością, ze lkaniem. — *stipendia*. *Justin.* Brać żołd, płacąc żołnierską. Brać co na jaką stronę, tłumaczyć. — *ad culpam*. *Tacit.* Przypisać winę. *Trahere voce*. *Persi.* Wysłowić.

TRAHARE, *ae*, *z*. (od *traho*). Trudniący się wozkiem albo saniami, należący do tego; ztąd *traharius*, rzeczow. Który ciągnie, wlecze wózek albo sanie. *Traharius*, rzeczownie. Który wlecze przy armii rozmaite rzeczy do bagażów należące. *Sidon.*

Sorte trahere laborem. *Virg.* t. j. rzucić losy, losować, wylosować, losom podzielić pracę. *Trahere per pœnam i. e. punire*. *Virg.* Trąca zamiast trąsissa.

TRAJANOPOLIS, *is*. Miasto w Mysii. *Ptolem.* Miasto w Wielkiej Frygii. *Tranopolis*, przez skrót. zamiast *Trajanopolis*. Miasto w Ciliicii, gdzie umarł cesarz Trajan.

TRAJANUS, *i*, *m*. Trajan, cesarz rzymski. *Forum Traiani*. *Anto. itin.* Miasto w Sardynii. *Colonia Trajana*. *Id.* Miasto w Galii Belgickiej, gdzie teraz Kellen w Kiliwii. *Trajanalis*, *le*, i *Trajanensis*, *se*. *Inscr.* Tyczący się miast od Trajana nazwanych.

TRAJECTICIUS albo **TRAJECTITIUS**, *a*, *um*, (od *trajicio s. transjicio*). Przewoźny, przewozowy, np. przez morze, np. *pecunia trajecticia*. *Moderin. in Pandect.*, t. j. pieniądze, które się przewożą przez morze.

TRAJECTIO albo **TRANSJECTIO**, *onis*, *z*. (od *trajicio* albo *transjicio*). *Cic.* Przejście z jednego miejsca na drugie. — *stellarum*. *Id.* Przejście gwiazd. *Id.* Przejście morza albo rzeki. — *verborum*. *Auct. ad Herenn.* Przekładanie wyrazów. *Quintil.* Związek mowy. *Cic.* Zwiększanie słowa albo rzeczy, postać krasomówska. Przesada, przesadzenie, zbytnie uniesienie, np. — *veritatis*. *Cic.* t. j. przesada prawdy, hyperboliczność, też *superlatio veritatis et trajectio*. *Quintil.*

TRAJECTITIUS. *Ob. TRAJECTICIUS.*

TRAJECTO, *as*, *are*, (od *trajicio*) i. q. *trajicio*, np. — *acu*, szyc, przeszyc, np. *ad inum acu trajectatur, duo lina ducente*. *Cels.*

TRAJECTOR, *oris*, *m*. (od *trajicio*). Prudent. Który co przeżywa, przejeżdża, przechodzi z miejsca na miejsce, np. *ignis trajector nebulae*. *Id.*

TRAJECTURA, *ae*, *z*. (od *trajicio*). Przejście, przebycie przez co. — *mutatorum*. *Vitr.* Kroksztyny drewniane albo kamienne ze ścian wypuszczone.

TRAJECTUS albo **TRANSJECTUS**, *us*, *m*. (od *trajicio s. transjicio*). Przebycie morza albo rzeki, np. — *brevissimus in Britanniam*. *Caes.*, *quo ex portu commodissimum in Britanniam transiectum esse cognoverat*. *Id.*, też *Liv. Plin.* Miasto, np. *Trajectus Mosae*, dziś *Mastricht*, i *Trajectus Rheni*, *Utrecht*. *Itiner.* Miejsce, ztąd jest łatwe przejście.

TRAJECTUS albo **TRANSJECTUS**, *a*, *um*, (od *trajicio s. transjicio*). *Caes.* Przeszły, przebyty, przekłoty. *Cic.* Przebyty, przejechany. — *amnis*. *Liv.* Przepłyniona rzeka. *Farr.* Przerzucony, przewieszony, jako grzęda na kury. *Ulp.* Przeprowadzony przez co, jako wodotok. *Tacit.* Który przechodzi dokąd.

TRAJICIO i **TRANSJICIO**, *jēci*, *jectum*, *cēre*, (od *trans* i *jacio*). Przerzucać co przez co. — *tela*. *Liv.* Przerzucać pociski. — *vexillum trans vallum hostium*. *Id.* Przerzucić chorągiew za okop nieprzyjaciół. — *oculos*. *Lucret.* Wzrok rzucić na co. *Farr.* Przele-

wać co w co. *Caes.* Przebieć, przeszyc kogo żelazem. *Przewieźć przez morze, przez rzekę*. *Equitum partem flumen transjicere*. *Caes.* Część jazdy przeprowadzić przez rzekę. — *se*. *Liv.* Przebydź morze albo rzekę. *Farr.* Przewozić co ładem. *Trajicere flumen*. *Liv.* Przepłynąć rzekę. *Liv.* Przejść, przejechać, przebyć. *Przeprowadzić* — *pecora in hibernos*. *Justin.* Przewozić bydło na zimowisko. — *annulum Pandect.* Włożyć pierścień na palec. — *pecuniam*. *Paul. Pandect.* Przewieźć pieniądze. *Przenosić*. *Culpam in alium trajicere*. *Quintil.* Zwalić na drugiego winę. — *negotium ad novos magistratus*. *Cic.* Odłożyć interes do nowych urzędników.

TRALATICIUS albo **TRALATITIUS**. *Ob. TRANSLATICIUS.*

TRALATUS albo **TRANSLATUS**. *Obacz TRANSFERO.*

TRALLIS, *is*, *z*. i **TRALLES**, *ium*, *z*. Miasto w Lidyi. *Tralles*, *ium*. *Plin.* Narod w Illirii. *Trallianus*, *a*, *um*. *Cic.* Tyczący się miasta w Lidyi. *Tralli* i *Tralles*. *Liv.* Mieszkańcy miasta Lidyi.

TRALOQUOR albo **TRANSLŌQUOR**, *eris*, *cūsum*, *loqui*, (od *trans* i *loquor*). Wymówić, wymawiać, wyrzec, wysłowić, wyrazić, np. *impuritas tuas traloqui nemo potest*. *Plaut.*

TRALUCEO. *Ob. TRANSLUCEO.*

TRAMA, *ae*, *z*. (podobno od *tramēus*, *a*, *um*, *scil. pars telae*, od *trameo* albo *transmeo*) i. q. *subtemen*. *Plin. Serv.* albo *Virg.* Watek tkaniny. *Przenosić*. *Trama*. *Plaut.* Fraszka. *Farr.* Rodzaj sukni.

TRAMEO, *are*. *Ob. TRANSMEO.*

TRAMES, *itis*, *m*. (od *trameo* albo *transmeo*). Właściwie droga poprzeczna. *Cic.* Ścieżka, mała droga skrótowa. *Trames*. *Servi.* Dolina, dąbrowa. *Virg.* Wszelka droga. *Versus per astra trames*. *Propert.* Zodyak. *Apertus trames*. *Poet.* Otwarte usta. *Propert.* Chodzenie tam i ówdzie. *Przenosić*. *Lucret.* Sposób, tryb, droga. *Tramites familiae*. *Gell.* Oddziały albo linie familii.

TRAMIGRO. *Ob. TRANSMIGRO.*

TRAMITO, *ere*. *Ob. TRANSMITTO.*

TRANATO i **TRANSNATO**, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *trans* i *nato*, *are*). Przepływać, przebyć rzekę. *Caes. Plin. Tac.*, np. *piscis in lacum transnatauit*. *Plin.* Bracteorum cuneus transnatauit. *Tacit.*

TRANO albo **TRANSNO**, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *trans* i *no*, *are*). *Caes.* Przepływać, przebyć rzekę. *Biern.* *Transantur aquae*. *Ovid.* Przepływają się wody. *Przechodzić tam i ówdzie*. — *nubila*. *Virg.* Przelecieć przez obłoki. *Sagitta tranat per auras*. *Sil.* Strzała po powietrzu leci. *Tranavit hasta pectus*. *Id.* Dziurzył przeszł piersi. — *foramina*. *Lucr.* — *ingentia spatia* (*scil. currendo*). *Sil.* — *pericula*. *Id.*

TRANOPOLIS zamiast *Trajanopolis*. *Ob. TRAJANOPOLIS.*

TRANQUILLATUS, *a*, *um*, (od *tranquillo*, *are*). Uspokojony. *Tranquillatis rebus romanis remigravit Romam*. *Nep.* Ułatwiwszy interesy rzymskie powrócił do Rzymu.

TRANQUILLE, *psk.* (od *tranquillus*, *a*, *um*). Spokojnie, np. — *vitam traducere*. *Cic.* — *dicere*. *Cic.* *Tranquille dixeris*. *Plaut.*, t. j. łagodnie, łaskawie, mile, bez zapędu, bez popędliwości, *tranquillius manere*. *Sen.*, *tranquillissime senuit*. *Suet.*

TRANQUILLITAS, *atis*, *z*. (od *tranquillus*, *a*, *um*). Spokojność, cichość, cisza, właściwie mówiąc o morzu. *Cic.* Cisza morską, spokojność. — *vitae*, *animi*. *Cic.* Spokojność życia, duszy. *Plin.* Niepomieszany kolor. *Tranquillitas tua*. *Eutrop.* Mówiąc do wielkich panów późniejszych wieków zamiast *vestra serenitas*. *Tytuł* książąt, królów i cesarzów, t. j. jasne oświecony, wasza wielmożność, wasz majestat.

TRANQUILLO, *psk.* Spokojnie (jest przypadek szósty). *Ob. TRANQUILLUS.*

TRANQUILLUS, *a*, *um*. Cichy, spokojny, mówiąc o morzu. *Tranquilla aequora*. *Val. Flacc.* Spokojne morze. — *caelum*. *Plin.* Spokojne powietrze, bez wiatru. — *serenitas*. *Liv.* Cicha pogoda. *Przenosić*. Spokojny. *Tranquillo animo esse*. *Cic.* Byd spokojnego umysłu. *Tranquillae litterae*. *Cic.* Listy zwiastujące spokojność. — *locus*. *Plaut.* Spokojne miejsce. *Odnosi się do stylu i znaczy styl łagodny*. *Cic.* *Republica in tranquillum redacta*. *Liv.* Przywróciwszy spokojność rzeczypospolitej. *Vita tranquilla, quiesca, beata*. *Cic.* — *animus*. *Cic.* — *senectus*. *Hor.*, *seditionem facere tranquillam*. *Liv.*, *in provinciis tranquillores fuerunt*. *Liv.* — *locus*. *Plaut.*; ztąd *tranquillum*, rzeczow. Spokojność, cichość, np. *seditionem (inter conjuges) in tranquillum conferre*. *Plaut.*, *tempus tranquillissimum*. *Cic.*, *res tranquillissima*. *Terent.* *Tranquillo* naksztalt pska. *Valer. Flacc.* t. j. spokojnie.

TRANS, przedimek, rzadzi przyp. czwart. (podobno od *πέραν* i. e. *trans*). Zonę stronę, za. *Trans Alpes*. *Cic.* Za Alpeami. — *mare*. *Plaut.* Za morzem. — *ripam*. *Ovid.* Z tamtej strony brzegu. *Przenosić*. *Exigitur poena trans hominem*. *Quintil.* Kara, która się wymaga po śmierci człowieka. *Coelum non animam mutant, qui trans mare currant*. *Hor.*, i. e. *navigant*.

TRANSABEO, *es*, *iui* i *ii*, *itum*, *ire*, (od *trans* i *abeo*) i. q. *transco*. *Val. Flacc.* Isść dalej, mijać, przechodzić. *Virg.* Przebijając, przeszyc żelazem. *Przenosić*, np. — *difficultates vitae*. *Apul.* Przebijając, przeszyc żelazem, np. *ensis transiit costas*. *Virg.*

TRANSACTION, *onis*, *z*. (od *transigo*). Dokonanie, dokonczenie, wypracowanie, np. — *mundi*. *Tertull. de anima*. *Układ*, kompłanacja, zgoda, umowa. *Scaevol. in Pandect.*, np. *transacione facta*. *Ibid.*, *transacionis fidei rumpere*. *Hermog. Ibid.*, *transacione composita* i. e. *facta*. *Paul. Ibid.* *Prze-*

biecie, przebiecie na wylot, przepchnięcie, przeszycie.

TRANSACTOR, *ōris*, m. (od *transigo*). Który przebiega, przeszywa na wylot, np.—ciała. || Pośrednik, jednacz, który w układach, w kompleniach, w umowach, w negocjacjach układa się, traktuje, czyni z kim o co, np. *rerum hujusmodi transactor. Cic.*

TRANSACTUS, *a, um*, (od *transigo*). *Plaut.* Skończony, dokonany. *Transacta re. Terent.* Rzecz skończony. *Transacta bella. Tacit.* Dokonane wojny. || *Facta transacta omnia. Terent.* Już interes skończony. || *Transactus. Ulp.* Przez ugodę ułożony. || *Lucan.* Na wylot przebieży. || Przeszły, upłyniony. *Transacta aetas. Tacit.* Wiek przeszły.

TRANSADACTUS, *a, um*. Ob. **TRANSADIGO**.

TRANSADIGO, *ēgi, actum, gēre*, (od *trans* i *adigo*). Wpędzić, wbić co na wylot, np. *ensem transadigit costas. Virg.*, *sumptum gladium per medium pectus ictu fortissimo transadigit. Apul.* || Przebić, przekłóć, przebość, np. *transadigam ferro. Stat.*, *jaculo transadigit. Sil.*

TRANSALPĪBUS. Za Alpiami. *Gell.* *petoriturum est non ex Graeca dimidiatum, sed est totum transalpinus* zamiast *trans Alpes factum* albo *Transalpinum, si lectio certa. Gronov.* i *Gell.* piszą: *totum de trans Alpibus* albo *totum in trans Alpibus*.

TRANSALPĪCUS, *a, um*, (od *trans* i *Alpĭcus*, *a, um* zamiast *Trans Alpĭus* (jak *Cisalpinus* zamiast *Cis Alpĭus*). *Tiro. Sen.*

TRANSALPINUS, *a, um*, (od *trans* i *Alpinus*, *a, um*). Będący, mieszkający za Alpiami, np.—*Gallia. Cic.*—*nationes. Cic.*—*bella. Id.*; ztąd *Transalpinus scil. homo, t. j. człowiek mieszkający za Alpiami, np. legio ex transalpinis conscripta. Suet.*

TRANSAUSTRINUS, *a, um*, (od *trans* i *austrinus*, *a, um*) i. *q. austrinus*. Południowy, za południową stroną leżący. *Martian. Cap.*

TRANSIBĪBO, *bēre*, (od *trans* i *bibo*). *Coel. Aur.* Pić, np. *dare alicui transibendum. Id.*

TRANSCENDO albo **TRANSCENDO**, *dis, di, sum, dēre*, (od *trans* i *seando*). Przechodzić przez, przestępować.—*Caucasum. Cic.* Przechodzić przez Kaukaz.—*fossas. Caes.* Przeszć przez przepły. —*flumen. Tacit.* Przepłynąć rzekę.—*limes. Propert.* Wstąpić do domu. || Przenosić.—*ordinem juris gentium. Liv.* Przeszć porządek prawa narodów.—*aliquem aetate. Senec.* Starszym być wiekiem od kogo.—*vota. Id.* Wiecej nad życzenie otrzymać. *Prohibita impune transcendere. Tacit.* Bezkarne łamać zakazy. || *Vota transcendē mea, i. e. plus obtinui, quam optabam. Sen.*—*aliquem aetate t. j. żyć dłużej.—aliquem ingenio. Id.* Celować gienuszem.

TRANSCENSUS albo **TRANSCENSUS**, *us, m.* (od *transcendo s. transscendo*). Prze-

bie, przebiecie, wstąpienie, np.—*scalarum. Ammian.*

TRANSCENSUS albo **TRANSCENSUS**, *a, um*, (od *transcendo*). *Sex. Ruf.* Przebyty.

TRANSCIDO, *is, di, sum, ēre, i. q. transciendo*. Ob. **TRANSCINDO**.

TRANSCINDO albo **TRANSCINDO**, *is, idi, issum, dēre*, (od *trans* i *scindo*). *Plaut.* Sieć, smagać kogo. || (od *transcendo*). Przecinać.

TRANSCRIBO albo **TRANSSCRIBO**, *bis, psi, ptum, bēre*, (od *trans* i *scribo*). Przypisać, przekopijować.—*tabulas publicas. Cic.* Przypisać księgi publiczne.—*aliquid ad verbum. Plin.* Przypisać co do słowa. || *Plin.* Przemalować, przekopijować co. || *Transcribere. Cic.* Przeprowadzić z jednego do drugiego miasta. || Przenosić. *In viros transcribere. Senec.* Umieścić w pocztę mężów. || *Pandect.* Przekażać, przekazywać co na kogo.—*spatium vitae. Ovid.* Ująć lat wieku komu. *Transcribere. Virg. Ovid.* Przelawać, przekazywać, przenosić, ustąpić co komu. || —*nomina. Liv.* Przekazywać dług oddania drugiemu, nie wierzycielowi. || —*milites. Val. Max.* Przeprowadzić żołnierzy do innych regimentów.

TRANSCRIPTIO albo **TRANSCRIPTIO**, *ōnis, Ź.* (od *transcribo*) i. *e. actio transcribendi*. Przepisywanie, przekopijowanie; ztąd wymówka, wymówienie, exkuza, pretext, pozor, pokrywka. *Quintil.* || Ustąpienie, wzięcie prawa swego na kogo.

TRANSCRIPTUS albo **TRANSCRIPTUS**, *a, um*, (od *transcribo*). *Cic.* Przypisany, przekopijowany. || *Cod.* Ustąpiony, przekazany.

TRANSCURRO, *cucurri i curri, cursum, rēre*, (od *trans* i *curro*). Dalej przebiegać, iść prędko, pomykać się. *Transcurrit aetas. Plin.* Przemija lato.—*tempus. Gell.* Czas upływa. || Przenosić. *Sum cursum transcurrere. Cic.* W zawodzie chwały nie stopniać lecz przeskakiem postępować. *Ad melius transcurrere. Horat.* Ulepszyć. || *Quintil.* Krótko o czym mówić, napomknąć, np. *sciens transcurram subtiles nimium divisiones. Quintil.*

TRANSCURSIO, *ōnis, Ź.* (od *transcurro*) i. *e. actio transcurrenti*. Przebieganie lat, przeciąg czasu; ztąd ubieżenie, upłynienie, ciąg, przeciąg, np. *decennii transcurtio. Cod. Justin.*

TRANSCURSUS, *us, m.* (od *transcurro*). Przebieganie, przelatywanie, przejechanie z jednego miejsca na drugie, np. *avibus per aera transcursum est. Sen.* || Mimo przebieganie, mimo przejechanie, np.—*fulguris. Suet.* || Ztąd przenosić, krótko perora, relacja, mowa, np. *quanto transcurso omnia dicenda sint. Fell.* *In transcurso, t. j. mimo idąc, krótko, nawiasem, np. breviter atque in transcurso. Plin.*

TRANSCURSUS, *a, um*, (od *transcurro*). *Ammi.* Przebyty, przebieżony. || *Hac igno-*

rantibus transcurra. Apul. Te rzeczy przez nieświadomych nie postrzeżone.

TRANSDANUBIANUS albo **TRANSDANUBIANUS**, *a, um*, (od *trans* i *Danubius*). Za Dunajem znajdujący się, będący, zostający, mieszkający, były, wydarzony, np. *regio transdanubiana. Liv.* *Transdanubianorum. Inscript. ap. Gruter.*

TRANSDITUS albo **TRADITUS**, *a, um*. Ob. **TRADO**, **TRADITUS**.

TRANSDO. Ob. **TRADO**. **TRANSDUCTIO**, **TRANSDUCTOR**, **TRANSDUCTUS**, *us, i* **TRANSDUCTUS**, *a, um*. Ob. **TRADUCTIO**, **TRADUCTOR** etc.

TRANSENSA, *ae, Ź.* (*transseo*). *Cic.* Krata, żaluzja w oknie, gatunek kręciastej zasłony. *Per transennam aspicere, przysł.* *Cic.* Przez szpary patrzeć. || *Plaut.* Sidło, sieć do łowienia ptaków. || Przenosić. *Id.* Sidło, zdrada, podstęp. || *Sall.* Naciągający powroz. || *Per transennam aspicere. Plaut.* przysł. t. j. nie blisko, zdaleka, nawiasem, zamiast prędko, w okamgnieniu.

TRANSE, *ivi i Ź, itum, ire*, (od *trans* i *eo*). Iść dalej, przechodzić przez, przebiegać, przejeżdżać. *Faces transeunt per rimas. Ovid.* Głos przechodzi przez szpary. *Pernicibus plantis transit equum cursu. Virg.* Byстрыm lotem wyprzedza konia. *Cum studiorum causa mare transissem. Cic.* Gdy dla nauk przepływał morze.—*viam. Plin.* Przejeżdżać. || *Biern.* *Rhodanus nonnullis locis vado transitur. Caes.* Rodan w niektórych miejscach w brod się przechodzi. || *Transire ad aliquid. Cic.* Iść, nawiedzić kogo. *Transi sodes ad forum. Terent.* Idź jeśli chcesz na rynek. || *Transire. Caes.* Uciekać doliad.—*ad adversarios. Cic.* Przejść na stronę przeciwników. || *Transire. Liv.* Przewieźć się, przeprowadzić się. || *Transire, mōvi się o pokarmach, które się w żołądku trawia. Farr. Plin.* || *Transire. Plin.* Przechodzić, mówić o chorobie, od jednego do drugiego. || *Przeistoczyć się, przekształcić się. Transiit in saxum. Ovid.* Przeistacza się w kamień.—*in amaritudinem. Plin.*—w gorycz. *Oculi in mille colores transeunt. Plin.* Oczy się w tysiączne przekształcają kolory. || Przechodzić, upływać, przemijać. *Transiit aetas. Cic.* Wiek upływał. || *Sil.* Przebiegać, przeszywać. || Przenosić. Postąpić, krok uczynić. *Ad partitionem transeamus. Cic.* Do podziału postąpmy. || *Transire. Coel. ad Cic.* Opuścić co w mōwie albo w pisanu. || *Transire silentio. Cic.* Zamilczeć co. || *Hoc me transit. Stat.* Nie wiem. || —*in eorum sententiam. Liv.* Iść za ich zdaniem. || *Transire. Cic.* Krótko co w mōwie przebiegać. || Przeszć.—*finem aequitatis et legis. Cic.* Przeszć granicę słuszności i prawa. || *Cic.* Pokonywać, zwyciężać, nie stać o co. || *Quintil.* Celować, przechodzić kogo w czym. || *Cic.* Przenikać. || *Transire vitam. annos. Sull.* Przepędzić życie, lata. || O potrawach i napojach, które przechodzą naturalną drogą w żołądku, np. *cibi qui difficil-*

lime transeant. Farr. t. j. długo zostające w żołądku: *vinum tenue et austrium minus alit, magis stomachum nutrit, celerius per urinam transit. Plin.* || Przebić, przekłóć, przebość, np. *illa cuspidē transit. Sil.* || Przebiegać zamiast przeczytać, np. *libros cursim transeo. Gell.* || Czas przyszły, transeit zamiast transit. *Tibull.*, *transeam* zamiast *transibo*, np. *ad aliud volumen transeam. Trebell. Poll.* jak *exiet, prodient, rediet.*

TRANSEŖO albo **TRANSEŖO**, *is, Ź, tum, ēre*, (od *trans* i *sero, Ź, etc.*) Przekłnąć, przepchnąć, np.—*ramulum per eum (calicem) transerit. Cato.* || Rozplodzić, rozmnożyć, rozkrzewić, rozpleść, np. *transertos alto robore ramos. Stat.* t. j. rozkrzewione.

TRANSEŖTUS albo **TRANSEŖTUS**, *a, um*, (od *transero*). *Stat.* Szczepiony.

TRANSEUNTER, *psk.* (od *transseo*). Mimo przechodząc, przemijając, nawiasem, t. j. łatwo, snadnie, np.—*commemorare aliquid. Augustin. Ammian.*

TRANSFĖRO (*TrasfĖro*), *transtuli, translatus i tralatium, transferre*, (od *trans* i *fero*). Przeniesić z jednego miejsca na drugie.—*castra. Caes.* Przenieść oboz.—*se in domum alicujus. Horat.* Przenieść się do domu czyjego.—*in triumpho militaria signa. Liv.* Niesić w tryumfie chorągwie wojskowe. || —*semina. Farr.* Przesadzić nasiona. || *Id.* Szczepić drzewo. || Przenosić.—*culpam. Crimen in alium. Cic.* Składać winę, występki na kogo. *Totum se transferre ad artes. Id.* Całym sobą się przyłożyć do sztuk.—*sermonem. Cic.* Obrócić mōwę gdzie indziej. || *Cic.* Odkładać, przewlekać. || *Id.* Zastawiać co do czego. || *Id.* Przypisać, przekopijować. || *Id.* Przyłożyć co z jednego języka na drugi. || Użyć przenośni. *Verba, quae transferuntur. Cic.* Słowa, które mają przenośnię.

TRANSFĖGO albo **TRAFĖGO**, *gis, xi, xum, gēre*, (od *trans* i *figo*). Na wylot przebić, przeszyć co albo kogo, przebość, np.—*scutum. Caes.*—*corpus. Liv.*, *corpus hastis. Plaut.*—*aliquem aversum ferro, i. e. gladio. Nep.*—*aliquem lancea. Liv.* || Też *transfixus, a, um, np. ictu per parvam transfixus. Liv.* || Co czym przebić, przeszyć, np.—*hastam, ztąd hasta transfixus, hasta per arnos transfixa. Virg.*

TRANSFĖGURABILIS, *e, ptik.* (od *transfiguro, are*). Który się przeistoczyć może, to, co się przeobraża w inny kształt, np. *angeli in carnem humanam transfigurabiles. Tertull. de carn. Christ.*

TRANSFĖGURATIO, *ōnis, Ź.* (od *transfiguro, are*). *Plin.* Przekształcenie, przeobrażenie, przeobrażenie, przemienienie, odmiana, przeinaczenie na inny kształt, np. *omne enim quodcumque transfiguratur in aliud, desinit esse, quod fuerat et incipit esse, quod non erat. Tertull.*

TRANSFĖGURATOR, *ōris, m.* (od *trans-*

figura, are). *Tertull.* Przekształciciel, który co przekształca, przeobraża, np. *si et pseudopostolos dicit Deus vel Paulus*. 2. *Corinth.*, operarios dolosos transfiguratos sui per hypocrisin scilicet, conversationis etc. *Tertull.*

TRANSFIGURATUS, *a, um*, (od *transfiguro, are*). *Suet.* Przeistoczony, przekształcony, przeobrażony.

TRANSFIGURO, *as, avi, atum, are*, (od *trans i figura*). *Plin.* Przekształcić, przeobrazić, przeistoczyć, przemienić, np. — *puerum in muliebrem naturam*. *Suet.*, transfigurari in lupum. *Plin.* — corpora. *Stat.* || Przenosić, przemienić, przekształcać, odmiennić, np. *intelligo, non emendari me tantum, sed transfigurari*. *Sen.*

TRANSFIXUS, *a, um*, (od *transfigo*). *Cic.* Przebity. || *Transfixa* hasta. *Virg.* Włócznia, która na wylot przeszła.

TRANSFLUO, *is, fluxi, fluxum, fluere*, *n.* (od *trans i fluo*). *Plin.* Płynąć, przepływać. || Przenosić. *Transfluxere dies*. *Claudian.* Dni upłynęły.

TRANSFODIO, *is, fodi, fossus, dēre*, (od *trans i fodio*). *Caes.* Przebić, przeszyć na wylot, np. — *alicui latus*. *Liv.* — *aliquem*. *Justin.* || Też *transfossus, a, um*, np. — *oculus*. *Tac.* — *homo*. *Plin.*, *transfossi ligno*. *Virg.*

TRANSFORMATIO, *ōnis, ŷ*, (od *transformo, are*). Przekształcenie, przeobrażenie, przemienienie, odmiana. *Augustin.*

TRANSFORMATUS, *a, um*, (od *transformo*). *Ovid.* Przeobrażony, przeistoczony.

TRANSFORMIS, *e, ptuk*, (od *trans i forma*). Odmienny, zmienny, odmiennający swój kształt. *Transformis* o Proteuszu. *Ovid.*, *transformia corpora habere*. *Ovid.*

TRANSFORMO, *as, avi, atum, are*, (od *trans i forma, are*). *Ovid.* Przekształcić, przeistoczyć, przeobrazić, np. — *se in vultus aniles*. *Virg.* — *se in miracula rerum*. *Virg.* t. j. w kształty Proteusza. — *gemmas in ignes* t. e. *stellas*. *Ovid.* || Złąd przenosić, np. *animam transformari quodammodo ad naturam etc.* *Quintil.*

TRANSFORO, *as, avi, atum, are*, (od *trans i foro, are*). Przebić, przeszyć na wylot, np. *gladius et stringit et perforat*. *Sen.*

TRANSFOSSUS, *a, um*, (od *transfodio*). *Virg.* Na wylot przeszyty.

TRANSFRETANUS, *a, um*, (od *trans i fretum*). Zamorski, za morzem będący. *Transfretani*. *Tertull.*

TRANSFRETATIO, *ōnis, ŷ*, (od *transfretum, are*). Przepłynienie za morze. *Gell.*

TRANSFRETŌ, *as, avi, atum, are*, (od *trans i fretum*). Przenieść się, przepłynąć za morze, neutraliter, t. j. przejść, przechodzić. *Suet.* || Czynn. — *aliquem* t. j. przewieźć, przeprowadzić, np. *transfretabantur agminatim impositi*. *Ammian.* || Złąd przenosić, np. *vitalis conversationem sine gubernaculo rationis transfretare*. *Tertull.* Urządzić, rozporządzić t. j. życie, żywot.

TRANSFUGA, *ae, m.* (od *trans i fugio*). *Cic.* Zbieg, który podczas wojny ucieka do nieprzyjaciół. || *Horat.* Zbieg w powszechności. *Sall. Tac. Martian.* in *Pandect.*, np. *Transfugae ad hostes*. *Paul.* in *Pandect.* || Przenosić, *transfuga mundi*. *Lucan.* Biegający po świecie.

TRANSFUGIO, *is, fugi, fugitum, gēre*, *n.* (od *trans i fugio*). *Liv.* Zbiegać od swoich do obcego wojska. || Przenosić. — *ab afflicta amicitia*. *Cic.* Odstąpić w nieszczęściu przyjaźni.

TRANSFUGIUM, *ii, n.* (od *transfugio*). Ucieczka od swoich do nieprzyjaciół, przebieżenie, zbieganie, dezercja. *Liv. Tacit.*; złąd *Numina quae transfugio metuerent* *acerari* t. e. *di, qui alienigenae cum essent, Romam transmigrarunt, ut ibi colerentur*. *Prudent.*

TRANSFULGEO, *es, ēre*, (od *trans i fulgeo*). Lśnić się, świecić się przez co. *Plin.*

TRANSFUMO, *as, are*, (od *trans i fumo, are*). Dymić, parować, parę wypuszczać, wychodzić nakształt dymu. *Stat. Sidon.*

TRANSFUNCTORIUS, *a, um*, (od *transfunctor*). Łatwy, lekki, niedbały, ospały, np. — *praecepta*. *Tertull.*, — *expugnatio*. *Id.*

TRANSFUNDO, *dis, fusi, fustum, dēre*, (od *trans i fundo, ere*). *Colum.* Przelewać z jednego naczynia w drugie. || Przenosić. Udzielić czego komu. — *amorem in aliquem*. *Cic.* Przeleć swoje miłość na kogo. *Populus in nos transfundere*. *Claudian.* Nasłać na nas narody.

TRANSFUSIO, *ōnis, ŷ*, (od *transfundo*). *Cels.* Przelewanie z jednego naczynia w drugie. || Przenosić. *Ulp.* *Pandect.* Przelew, przekazanie czego na kogo.

TRANSFUSUS, *a, um*, (od *transfundo*). *Plin.* Przelany z jednego naczynia w drugie. || Przenosić. Przelany, przekazany. *Non in effigies mutas divinum spiritum transfusum*. *Tacit.* Nie w posąg niebieski duch jego wlały.

TRANSGERO, *ris, gessi, gestum, ēre*, (od *trans i gero*) i. q. *transfero*. Przenosić, przenieść co złąd, dokąd, np. *pieae ova trangerunt alio*. *Plin.*

TRANSGLUTIO, *tis, iui, itum, ire*, (od *trans i glutio*). Polknąć, połykać, np. — *sanguinem*. *Feget. de re vet.* — *succum*. *Mare. Empir.*

TRANSGREDIOR, *eris, essus sum, di, dep.* (od *trans i gradior*). Iść dalej, przechodzić, postępować, pomykać się. *Galli transalpini in Italiam transgressi*. *Liv.* Gallowie zaalpijscy do Włoch przeszli. *Transgressus ad solis occasum*. *Id.* Przeszedł na zachód. || Przepłynąć morze, rzekę. *Equites nostri flumen transgressi*. *Liv.* Jazda nasza przepłynęła się przez rzekę. || Przenosić. *Transgredi in partes alienius*. *Tacit.* Przejść na czyję stronę. — *mensuram*. *Plin.* Przechodzić miarę. *Ne dum vigesimum annum transgressus*. *Fal. Max.* Nie ma jeszcze lat dwudziestu. *Transgredi mentionem*. *Fellej.*

Nie uczynić wzmianki, zamileżeć. || *Imiesl.* *Transgressus, a, um* i *transgrediendus, a, um, biero.* *Liv.*

TRANSGRESSIO, *ōnis, ŷ*, (od *transgredior*). Przejście, przebieżenie. — *Alpium*. *Cic.* Przejście Alpów. || *Cic.* Przekładnia, postać krasomówna, gdzie się wyraz z jednego miejsca na drugie przekłada. || *August.* Przystąpienie prawa, słuszości.

TRANSGRESSIVUS, *a, um*, (od *transgredior*). Przystępujący, wykraczający, np. — *verba* u *Gramat.* słowa, które nie zachowują formy czasowania. *Diomed.*, np. *audeo, es, ausus sum, gaudeo, es, gavisus sum*.

TRANSGRESSUS, *us, m.* (od *transgredior*) i. q. *transgressio*. Przejście, przechodzenie, przebieżenie, przebieżenie okretem. *Sall. Gell.*, np. *in transgressu annis*. *Tacit.*

TRANSGRESSUS, *a, um*. Ob. **TRANSGREDIOR**.

TRANSJACIO, *eis, ēre*, (od *trans i jacio*) zamiast *trajicio* albo *transjicio*. *Solin.* Ob. **TRAJICIO** na końcu.

TRANSJECTICIUS (*Transject.*), *a, um*. Ob. **TRAJECTICIUS**.

TRANSJECTIO. Ob. **TRAJECTIO**.

TRANSJECTUS, *us*. Ob. **TRAJECTUS**.

TRANSJECUS, *a, um*. Ob. **TRAJECTUS**, *a, um*.

TRANSIGO, *ēgi, actum, agere*, (od *trans i ago*). *Sil.* Przebić żelazem na wylot. || Przebić, przeszyć kogo mieczem. — *se ipsum gladio*. *Tacit.* Przebić się mieczem. || Wiedzą, prowadzić. — *vitam*. *Sall.* Prowadzić życie. — *adolecentiam*. *Suet.* Przepędzić młodość. — *tempus*. *Tacit.* Czas przepędzić. || *Pallad.* Zhydzić, przedać co. || Skończyć, dokonać. *Res transacta*. *Liv.* Rzecz skończona. — *negotium*. *Cic.* Sprawić interes. — *fabulam*. *Plaut.* Skończyć komedya. || *Terent.* Zrobić ugodę, postanowić co między sobą. || Przenosić. *Transigere expeditiones*. *Tacit.* Skończyć wyprawy wojenne.

TRANSICIO. Ob. **TRAJICIO**.

TRANSILIO albo **TRANSSILIO**, *is, iui* i *ii* albo *ui, ultum, ire*, (od *trans i salio*). Przeskakiwać, skakać dalej. — *muros*. *Liv.* Przeskoczyć mury. — *flamas*. *Ovid.* — płomienie. — *equos*. *Flor.* Przeskakiwać z konia na konia. || Przenosić. *Transilire*. *Auct. de bel. Uisp.* Uciekać dokąd. *Transilunt vada*. *Horat.* Zeglują po morzu. *Ne quis modici transiliet manera*. *Eiberi*. *Id.* Aby kto miary nie przebrał w picie. || Opuszczać, zaniechać, zamileżeć. — *ante pedes posita*. *Cic.* Zamileżeć rzeczy obecne.

TRANSILIS albo **TRANSSILIS**, *e, ptuk*, (od *transilio s. transsilio*). Który z jednego miejsca przeskakuje na drugie, np. — *palmas*. *Plin.* Latorośl winna mogąca się przyszczyć do innego drzewa.

TRANSITIO, *ōnis, ŷ*, (od *transseo*) i. q. *transitus*. *Filruv.* Przejście, przebieżenie. *Transitiones ad plebem*. *Cic.* Przejście ze stanu Patrycjuszów do gminu. || *Liv.* Uciekanie do nieprzyjaciół, odstąpienie od sprzymie-

rzonych. || *Transitio*. *Auct. ad Herenn.* Postać krasomówna, gdzie krótko wskazuje mówca to, o czym mówił, i o czym następnie ma mówić. || *Farr.* Przypadkowanie imion rzeczownych albo czasowanie słów.

TRANSITIVUS, *a, um*, (od *transseo*). Przechodzący. — *verba*. *Priscian.* Słowa albo imiona rzeczowne, których znaczenie i moc przechodzi do innych osób.

TRANSITO, *as, are*, (częstotl. od *transseo*) i. q. *transseo*. Przechodzić scil. *provinciam*. *Cic.* t. j. — przez prowincję.

TRANSITOR, *ōris, m.* (od *transseo*). Który kiedy przechodzi albo przez co. *Ammian.*

TRANSITORIE, *psk*, (od *transitorius, a, um*). Przechodzący, mimo idący, jakoby np. coś mówić, np. — *dicere*. *Hieron.* — *considerare*. *Augustin.*

TRANSITORIUS, *a, um*, (od *transseo*). *Lamprid.* Przechodzący, przechód mający, do przechodu służący, np. — *forum*. *Id.* *Eutrop.*; też zowie się *pervium*. *P. Viet.* — *domus*. *Suet.*

TRANSITUS, *us, m.* (od *transseo*) i. q. *transitio*. Przechód, przechodzenie, przejście, miejsce którego przejść można. *Transitu prohibere*. *Justin.* — *arcere*. *Tacit.* Bronić przejścia. *In transitu*. *Id.* W przejściu. *In alias figuras transitus*. *Plin.* Przeistoczenie w inne kształty. || *Tacit.* Ucieczka, przejście do nieprzyjaciół. *Transitus coloris*. *Plin.* Przejście koloru jednego w drugi. || *Quintil.* W mowie przejście z matery jednej do drugiej. || *Transitus verborum et nominum*. *Farr.* Przypadkowanie imion rzeczownych i słów czasowanie. || *In transitu*. *Quintil.* Pokrótce, nawiasem, np. *quae libro quinto leviter in transitu adtingam*. *Quintil.*, *nec in transitu tractanda*. *Id.*

TRANSITUS, *a, um*, (od *transseo*). Przebyty, przejechany. *Alpes vix transitae*. *Liv.* Ledwo przebyte Alpy. *Transitis eorum finibus*. *Justin.* Przeszedłszy ich granice.

TRANSJUGO, *as, avi, atum, are*, (od *trans i jugum* albo od *trans i jugo, are*). Przechodzić górę. *Athos perfossus transjugatusque est*. *Mela.* Góra Atos przekopana i przechodziła została. Inni czytają *transnagatus*.

TRANSJUNGO, *gis, nxi, nctum, gēre*, (od *trans i jungo*). Przeprowadzić, np. — *mulam*, np. *plerasque carrucarias (mulas) tales esse, ut non possint transjungi*. *Pandect.* t. j. innego zaprzęgu.

TRANSLABOR, *eris, lapsus sum, labi*, (od *trans i labor, lapsus etc.*) Mimo sunąć się, umknąć się, np. *sic efflata — diva potens umoque Padum translapsa volatu*. *Claudian.* t. j. przeleciawszy.

TRANSLATICIE albo **TRANSLATITIE** albo **TRALATICIE** albo **TRALATITIE**, *psk*, (od *translatio* albo *translatitio* albo *tratat.*) Łatwo, lekko, lekce, niedbale, opie-szale, np. — *aliquid exsequi*. *Ulpian.* in *Pandect.*, *sed nec illud translatitio omittendum est*. *Papian.* *Ibid.* Inni czytają *translativie*.

TRANSLATICIUS albo **TRALATICIUS** albo **TRANSLATITUS**, *a, um*, (od *translatus, a, um*), (imśl. od *transfere*). Przenośny, który się często z jednego miejsca na drugie przenosi, nie nowy, lecz zjadł inąd wzięty. — *edictum. Cic.* Nie nowe zalecenie. || Pospolity, używany, zwyczajny. *Mare translaticio. Phaedr.* Obyczajem zwyczajnym. || *Translatitium est. Cic.* Rzecz zwyczajna, nie nowa.

TRANSLATIO (*Tralatio*), *ōnis, ȳ*, (od *transfere*). Przeniesienie czego z miejsca na miejsce. — *domicilii. Suet.* Przeniesienie mieszkania. — *eriminis. Cic.* Złożenie na kogo występkę. *Translatio. Farr.* Szezepienie drzew. || *Translatio. Cic.* U krasomówców, gdy winowajca, chcąc uniknąć sądu, zwala winę i sąd na drugiego. || *Auct. ad Herenn.* Przenośnia, np. *prata rident, vites gemmant, telum manu fugit.* || *Quintil.* Przekładanie z jednego języka na drugi. || *Translatio. Diomed.* Przekładanie głosek, inaczej *metathesis* zwana, np. — *verborum. Quintil.* Przekładanie słów. || Odmiana, przemiana, zamienienie, zamiana — *temporum. Quintil.*

TRANSLATITIE, **TRANSLATITUS**. Obacz **TRANSLATICIE**, **TRANSLATICIUS**, **TRANSLATIVE**. Ob. **TRANSLATICIE**.

TRANSLATIVUS, *a, um*, (od *transfere*). Odchylony, uchylony, odparty, uchyleniu służący, albo należący, np. — *constitutio. Cic.* — *questio. Quintil.* Ob. *Translatio pēnētēq̃, quam translaticam vocamus. Quintil.*

TRANSLATOR, *ōris, m.* (od *transfere*). Przenosiiciel, który co przenosi. — *quaesturae. Cic.* Werres będąc kwestorem publicznego skarbu, zabrawszy pieniądze uciekł i do Sullii je przeniósł. || *Hieron.* Tłumacz.

TRANSLATUS albo **TRALATUS**, *us, m.* (od *transfere*). *Senec.* Okazalność, przyprawa, pompa. Mimo ciagnienie, mimo noszenie; zjadł pochód ludzi, np. w czasie uroczystości, solenności, uroczysta processya, zatem *i. q. pompa*, np. przy widowiskach, igrzyskach, np. *diligentius quam in tralatu vestita et auro culta mancipia et agmen servorum nitentium. Sen.*

TRANSLATUS albo **TRALATUS**, *a, um*, (od *transfere*). Przeniesiony, przewieziony na drugie miejsce. — *pecunia. Nep.* Przewiezienie pieniędzy. || *Plin.* Przesadzony, jako drzewo, roślina. || *Ovid.* Przestoczony. || *Legiones translatae. Tacit.* Przeprowadzone pułki. *Reipublicae cura a Nerone translata. Tacit.* Sprawowanie rzeczypospolitej Neronowi adjęte. — *verba. Cic.* Słowa przenośne. || — *exordium. Cic.* Wstęp do mowy w innym rodzaju aniżeli materia wymaga. || Przetłumaczony.

TRANSLEGO, *lęgi, lectum, gēre*, (od *trans i lego*). *Plant.* Przebiegając czytać, np. *mi synagrophas translege. Plant.*

TRANSLOQUOR. Ob. **TRALOQUOR**.

TRANSLUCEO albo **TRALUCEO**, *es, xi, cēre*, (od *trans i luceo*). Świecić przez co,

przebijając, przenikać, przeświecać, wyswiecać, szklić się, lśnić się, migać się przez co, np. *e speculo in speculum transluet i mago. Lucet.*, *translucentia fluvia. Plin.* || Bydź przezroczystym, np. *vitra translucentia. Plin.*, *in liquidis transluet aquis. Ovid.*

TRANSLUCIDUS albo **TRALUCIDUS**, *a, um*, (od *trans i lucidus*). Przezroczysty, np. *crystallus. Plin.*, *membrana vitri modo translucida. Id.* — *color. Plin.* — *gemma candore translucida. Id.* || Zjadł przenośnie. — *eloquio. Quintil.*

TRANSMARINUS, *a, um*, (od *trans i marinus*). Zamorski, za morzem będący, przyniesiony, wzięty ztamąd, należący do tego, np. — *haspes. Plant.* — *res. Cic.* — *doctrina. Id. i. e. jurisprudentia.* — *peregrinatio. Quintil.*

TRANSMĒABILIS, *e, ptak*. (od *transmeo*). *Auson.* Przechoździsty, którego przechoździć można, np. — *spatium. Id.*

TRANSMĒATORIUS, *a, um*, (od *transmeo*). Przechoźdzący przez co, np. *Christus delatus in Virginem transmeatorio potius, quam generatorio more. Tertull. adv. Valentin.*

TRANSMĒATUS, *a, um*, (od *transmeo*). *Ammian.* Przejechany, przebyty.

TRANSMĒO albo **TRAMĒO**, *as, avi, atum, are*, (od *trans i meo, are*). Przejeść, przechoździć, np. *sole transmeante scil. signa. Plin.*, *transmeantibus terra marique ducibus. Tac.*; zjadł freto transmeato. *Ammian.* || *Trameat* zamiast *travolat*.

TRANSMIGRATIO, *ōnis, ȳ*. (od *transmigrare*). Przeprowadzenie się na inne miejsce albo do innego kraju, przenosiny, emigracja, wywedrowanie, wynoszenie się z kraju, np. — *gentis. Prudent.*

TRANSMIGRO, *as, avi, atum, are*, (od *trans i migrare*). Przeprowadzić się na inne miejsce, do innego kraju, np. — *in hortos. Suet.*, *urbem quaerere quo transmigramus. Liv.*, *transmigrare. Fejos. Id.* || Też o rzecach nieżywotnych, np. *arbores transmigrant. Plin.* t. j. drzewa, które się dają przesadzać. || *Czynn. i. q. transferre*, też *migrare, emigrare*.

TRANSMISSIO, *ōnis, ȳ*. (od *transmitto*) t. j. *transmissus*. To, co się przesyła z jednego miejsca na drugie, przeniesienie, przesyłanie; zjadł puszczenie, poddanie, ustąpienie, zostawienie, odstąpienie. || Przechoźdzenie z jednego miejsca na drugie, albo przejechanie, przeprowadzenie się, np. — *in Graeciam. Cic.*

TRANSMISSUS, *us, m.* (od *transmitto*) t. j. *transmissus*. Przejechanie, np. — *ex Gallia in Britanniam, maris transitus, transmissusque navibus factus. Gell.* || Puszczenie, poddanie, ustąpienie, zostawienie, odstąpienie, przenoszenie, przetransportowanie, np. *regnum potitur transmissu patris. Pacuv. ap. Non.*

TRANSMISSUS albo **TRAMISSUS**, *a, um*,

(od *transmitto*). Przewieziony morzem, rzeką. *Classis in Siciliam transmissa. Liv.* Flota do Syccylii przesłana, || Przejechany, przebyty. — *annis. Tacit.* Przebyta rzeka. || Przebyty. — *ensis per latus. Senec.* Miecz, który na wylot bok przeszył. || *Liv.* W poprzek postawiony. || Przepędzony. — *aevum. Stat.* Wiek przeżyty. || *Tacit.* Opuszczony, zaniechany.

TRANSMITTO, (*Tram.*), *isi, issum, tēre*, (od *trans i mitto*). Przesyłać co tam i ówdzie. — *pecora. Tacit.* Przepędzić bydło. || *Liv.* Wnieść co dokąd. || *Stat.* Oddadź komu rzady, dziedzictwo. || Przewieźć co morzem, rzeką. — *classem. Liv.* Przeprowadzić flotę. || *Mare, albo flumen transmittere. Liv.* Przepłynąć morze albo rzekę. || — *ad aliquem. Fellex.* Uciekać do kogo. || Przebiegać. *Cervi transmittunt cursu campos. Virg.* Jelenie przebiegają pola. — *saltu murales fossas. Sil.* Przeskoczyć mrowe przekopy. || Przenośnie. — *discrimen. Plin.* Uniknąć niebezpieczeństwa. || Przerzucać co przez co. — *flumina disco. Stat.* Przerzucać rzeki płaskim kamieniem. || Zaciekać. *Non transmittit imbres. Plin.* Nie zacieka od dżdżu. *Charta transmittens. Id.* Papier który przebiega. *Cribrum arcuas transmittens. Id.* Przetak, który przepuszcza piasek. || *Stat.* Przebieć, przesyłać na wylot. || Przenośnie. *Cic.* Poruczyć co komu, jako rzady, władzę. || *Tac.* Opuszczyć, zaniechać. *Silencio transmittere. Tacit.* Zamilczeć. || Przepędzić, mówiąc o czasie. — *tempus. Plin.* — *vitam. Stat.* Przepędzić czas, żyć.

TRANSMONTANUS, *a, um*, (od *trans i montanus, a, um*). Za górami będący, mieszkający, leżący, np. *Astures divisi in Augustanos et transmontanos. Transmontanos adortus. Liv.*

TRANSMOTIO, *ōnis, ȳ*. (od *transmoveo*). *Mart. Capell.* Przeniesienie czego z miejsca na miejsce, przeniesienie rzeczy jakiej, oddalenie, uchylene, np. *Metathesis* (postać krasomówna) *est transmotio quaedam, hac est, cum rem a nobis alio transmovemus etc. Aquila Romanus de figur. sentent. et eloquio.*

TRANSMOVEO, *moves, mōvi, mōtum, mōvere*, (od *trans i moveo*). Przenieść, przemieścić tam, np. — *gloriam in se verbis. Terent.* t. j. przypisać, przypisywać sobie chwałę. — *rem a nobis alio. Martian. Cap.*, i *Aquila Romanus de figur. sentent. et eloquio.* || Oddalić, odprawić, uprzętnąć, np. — *legiones. Tacit.*

TRANSMUTATIO, *ōnis, ȳ*. (od *transmuta*). Zamienienie, zamiana, odmiana, przemiana, przesadzenie, przedstawienie, np. *glossae. Quintil.*, *transmutatione, qua ordo turbatur, np. quoque ego (zamiast ego quoque). Id.*

TRANSMUTO, *as, avi, atum, are*, (od *trans i mutō*). Zamienić, odmienić, przemienić, odejmować, np. *transmutat (Fortuna) incertos honores. Hor.*

TRANSNATO, *as, avi, atum, are*, (od *trans i nato*). Ob. **TRANATO**.

TRANNAVIGO, *as, avi, atum, are*, (od *trans i navigo*). Przeplynać okrętem, np. — *angustias maris. Frontin. Strateg.* — *tot maria. Sulpic. Sever.*

TRANNO, *are. Ob. TRANO.*

TRANSNOMINATIO, *ōnis, ȳ*. (od *transnominō*). Odmiana, przemiana imion; zjadł Metonymia. *Diomed.*

TRANSNOMINO, *as, avi, atum, are*, (od *trans i nominō, are*). Odmienić imię, np. *Crassitius mox Pansam se transnominavit. Suet.* *Septembrem mensem et Octobrem Germanicum Domitianumque transnominavit. Id.*

TRANSNUBO, *is, ēre, i. e. marito repudiato alio nubo. Jul. Valer.* *Cum mulier consentiret, ut, deserto Philippo (Pausanias) ad se transnuberet. Ob. Nubo.*

TRANSNUMERO, *as, are*, (od *trans i numero, are*). Wyliczyć, przebieczyć, wyrachować, np. *si hodie vis transnumerari, scil. pecuniam. Auct. ad Herenn.*

TRANSPADANUS, *a, um*, (od *trans i Padanus, a, um*, od *Padus i. e. Po*). Za Padem rzeką leżący, np. — *regio. Plin.* *Transpadanos clientes. Cic.*, *aut Transpadanum. Catull.* *Transpadani.* Mieszkający za Padem będący. *Plin.* *Regio Transpadana.* Część od Gallii Cisalpińskiej; zjadł *Transpadana Italia. Plin.*

TRANSPPECTUS, **TRANSPICIO**. Obacz **TRANSPPECTUS**, **TRANSPICIO**.

TRANSPANTATUS, *a, um*, (od *transplanto*). *Sedul.* Przesadzony.

TRANSPANTO, *as, avi, atum, are*, (od *trans i planto, are*). Zaszczepić, przesadzić, np. *transplantati dii. Sedul.*

TRANSPONO, *nis, posui, positum, nēre*, (od *trans i pono*). Przełożyć, przekładać co w inne naczynie, na inne miejsce, np. — *plantas brassicae. Pallad.* t. j. załancować, — *arborem in locum alium. Id.* t. j. przesadzić drzewo. || Przewieźć co przez rzekę, przez morze, np. — *exercitum in Italiam.* — *milites in terram. Tac.* — *onera per terram in flumen. Plin.*

TRANSPORTATIO, *ōnis, ȳ*. (od *transporto, are*). Przeniesienie osadników, przewożenie. *Transportationes. Senec.* Prowadzenie się z jednego miejsca na drugie, np. — *populorum. Senec.* t. j. wędrówka, przenosiny z jednego miejsca na drugie.

TRANSPORTATUS, *a, um*, (od *transporto, are*). *Liv.* Przewieziony rzeką albo morzem. *Argiva primum sum transportata castra. Martialis.* t. j. hażant.

TRANSPORTO, *as, avi, atum, are*, (od *trans i porto, are*). Przewieźć, przeprowadzić co rzeką, morzem. — *naves. Caes.* Przeprowadzić przez morze okręty. — *legiones. Id.* Przewieźć morzem pułki. || — *exsilii causa. Suet.* Zawieźć na wygnanie.

TRANSPPOSITIVUS, *a, um*, (od *transpono*). Przenoszący, przesadzający, et *Metaphysicam, quam nos varie translaticam, trans-*

sumtivam, transpositivam vocamus. Quintil. Ob. Transsumtivus.

TRANSPŌSITUS, *a, um, (od transpono). Gell. Przeniesiony.*

TRANSPUNGO, *gis, ěre, (od trans i pun-go). Przebieć, przebieć na wylot, przekłóć, np. — lineum cauter. Coel. Aur.*

TRANSRHENANUS, *a, um, (od trans i Rhenanus, a, um). Zareński, za Benem leżący, będący, transrenanński, np. Germanos transrhenanos. Caes. Transrhenani hostes. Plin.*

TRANSSCENDO. Ob. TRANSCENDO.

TRANSSCINDO. Ob. TRANSCINDO.

TRANSCRIBO, TRANSCRIPTIO. Ob. TRANSCRIBO, TRANSCRIPTIO.

TRANSSERO, TRANSSERTUS. Obacz TRANSERO, TRANSERTUS.

TRANSSILIO. Ob. TRANSILIO.

TRANSSILIS. Ob. TRANSILIS.

TRANSSPECTUS albo TRANSPPECTUS, *us, m. (od transspicio s. transpicio). Przejglądanie, przejrzenie, patrzenie przez co, przepatrzenie, np. janua cum per se transppectum praebet apertum. Lucet.*

TRANSSPICIO albo TRANSPICIO, *eis, exi, ectum, ěre, (od trans i specio). Przejglądać, przejrzać, przeziierać, patrzeć przez co, albo patrzeć, np. illa, foris quae vere transpiciuntur scil. per janua etc. Lucr., quae sunt foris transpiciunt. Lactant.*

TRANSSULTO albo TRANSULTO, *as, are, (częstotl. od transsilio s. transilio). Przeskakiwać przez co albo na co, np. — in recem equum ex fesso. Liv.*

TRANSSUMO albo TRANSUMO, *is, msi, mium, ěre, (od trans i sumo). Brać, przyjmować, odebrać, np. — hastam laeva. Stat.*

TRANSSUMTIO albo TRANSUMTIO, *ōnis, Ź. (od transsumo albo transumo). Branie tu za, np. słowa w niewłaściwym znaczeniu i. q. metalepsis. Quintil.*

TRANSMUTIVUS albo TRANSMUTIVUS, *a, um, (od transsumo albo transumo) i. q. transpositivus, np. μετακτῖν, quam nos varie translative, transsumtivam, transpositivam vocamus. Quintil. Ob. Transpositivus.*

TRANSSUO albo TRANSUO, *is, ui, ūtum, ěre, (od trans i suo, ere). Przeszyć, przekłóć igłą, np. partem palpebrae exteriorem transui. Cels., media pars subula (iuni fibula) transuitur. Colum., exta transuta verubus. Ovid.*

TRANSSŪTUS albo TRANSŪTUS, *a, um. Ob. TRANSUO.*

TRANSTHEBĀITANUS, *a, um, (od trans i Thebais). Za Tebaidą znajdujący się, należący do niej, np. — milites. Trebell. Poll.*

TRANSTIBERINUS, *a, um, (od trans i Tiberinus albo od Tiberis). Za Tibrem znajdujący się, należący do niego, zatiberski, np. — ambulator. Martian. Cap.*

TRANSTIGRITANUS, *a, um, (od trans i tigritanus). Znajdujący się za Tigrem rzeką w Armenii, tycejący się tej rzeki, należący*

do niej; zatigrijski, np. — regiones. Sext. Ruf., — gentes. Ammian. — reges. Id. || Trans-tigris. Ammian. Mieszkańcy za Tigrem rzeką będący.

TRANSTILLUM, *i, n. (zdrobna. od trans-trum). Mała belka poprzeczna, helecza. Vitr.*

TRANSTINEO, *es, ěre, (od trans i teneo). Przejsć, przechodzić tam, np. comiectus transtinet trans parietem. Plaut. t. j. przechodzi przez co.*

TRANSTRUM, *i, n. scil. tignum albo lignum. Belka poprzeczna, albo drzewo poprzecznie związane, belka poprzeczna ściany. Plin. Fest., który powiada: transtra ac tabulae navium dicuntur et tigna, quae ex pariete in parietem porriguntur. — scil. scamnum. Właściwie poprzeczna ława; ztąd wioślowa ława, burta, np. transtrum navis. Epit. Liv., coena sit in transtro? Pers. || W liczb. mnog. Caes. Ovid. Lucan. || Słowo to pochodzi od trans albo od transeo i ptuk. transtrus albo transter zamiast transferus, a, um, scil. tignum i scamnum.*

TRANSVARICO, *as, are, (od trans i varico, are). Rozkraczać nogi, albo chodząc nogi rozkraczać, rozkładając nogi, np. prioribus pedibus transvaricat. Veget. de re vet.*

TRANSVECTIO albo TRAVECTIO, *ōnis, Ź. (od transveho). Przewożenie nawa albo wozem. || Fal. Max. Okaz, popas jazdy.*

TRANSVECTUS albo TRAVECTUS, *a, um. Ob. Transveho.*

TRANSEVO albo TRĀVEHO, *is, xi, ctum, ěre, (od trans i veho). Przewozić, mianowicie morzem, rzeką. — classem. Sil. Przewieźć fiolet. — copias. Plin. Przeprowadzić wojsko przez rzekę. || Liv. Przewozić co z pompą w tryumfie. || Przepłynąć. Flumen tranvehendum est. Farr. Trzeba przebydź rzekę. || Cels. Przekłóć, przeszyć co igłą. || Często się to słowo używa w znaczeniu biernym. Transvectus vada Tartari. Senec. Przebywszy brody piekła. || Przenosić. Transvectum est tempus. Tacit. Czas upłynął. || Przejżdżać na koniu. Transvectae a fronte pugnantes alae. Tacit. Zemkniona zeskrzydel od czoła walczących jazda. || Transvehi. Suet. Bydź przeglądaniem, mówiąc o popisie jazdy.*

TRANSVENA, *ae, m. i Ź. (od transveho). Gość przychodzący z dalekich stron, przychodzien, wędrownik, np. transvena Loth aderat sapiens etc. Tertull.*

TRANSVENDO, *is, ěre, (od trans i vendo). Przedać co. Inscript. ap. Gruter.*

TRANSVENIO, *is, ěre, (od trans i venio). Przychodzić ztąd, np. animam inde (i. e. a Deo) huc transvenire. Tertull.*

TRANSVERBERO, *as, avi, atum, are, (od trans i verbero, are). Przebijać, przeszyć. — clypei aera. Virg. Przebieć tarczę — pectus abiecti i. e. hasta abiecta. Virg., transverberatis sentis. Liv., transverberatus in utrumque latus. Tac.*

TRANSVERSARIUS, *a, um, (od trans-*

versus, a, um). Vitr. Poprzeczny, w poprzek położony. — tigna. Caes. Poprzeczne balki, np. compacta transversaria. Vitr. t. j. poprzeczne balki.

TRANVERSE. psk. (od transversus, a, um). Poprzecznie. Vitr. Cels.

TRANVERSIM, psk. (od transversus, a, um) i. q. transverse. Poprzecznie, np. manibus benedixerit ita transversim obligatis in se, ut etc. Tertull.

TRANVERSUS albo TRANSVORSUS albo TRAVERSUS, *a, um, (od transverto, e-re). Poprzeczny, w poprzek idący, ukośny, krzyżowy. — fossa. Caes. Poprzeczny przekop. — limitibus. Liv. W poprzek idącymi granicami. — mons. Colum. Ukośna góra. Versibus incomptis allinet atrum transverso calamo signum. Horat. Nieładkie przekreśli wiersze. || Ex transverso, de transverso, in transversum, per transversum, nakształt przysłówka adverbis. Ex transverso cedit, quasi cancer solet. Plaut. Łazi jak rak poprzecznie. || Transversa, w liczb. mnog. zamiast transverse. Transversa tumentibus hircis. Virg. Zezem patrzącym kozłom czyli zazdroszczącym. || Ex transverso. Petron. Zaienacka, niespodzianie, trafem. || Przenosić. Transversa fortuna. Cic. Przeciwnie szczęście. Etiam non mediocriter virtutis viros spe praedae transversos agit. Sall. Drugdy mężów niepospolitej enoty nadzieją zdobyczy z prawego toru zbija. || Transversum digitum, albo unguem discedere, przysł. Plaut. Najmniej nie odstępować od czego.*

TRANVERTO albo TRANSVORTO, *is, ti, sum, ěre, (od trans i verdo s. vorto). Z jednego miejsca na drugie zwracać, zwrócić, obrócić; ztąd zwrócić dokąd albo rychtować, równać, ustawiać, np. eorum consilia transvertere. Jul. Firm. t. j. odmienić. || Ztąd transversus albo transversus, a, um. Ob. Transversus i Transvorsus.*

TRANSULTO. Ob. TRANSSULTO.

TRANSUMO, TRANSUMTIO, TRANSMUTIVUS. Ob. TRANSSUMO, TRANSSUMTIO, cet.

TRANSUO. Ob. TRANSSUO.

TRANSVOLITO, *as, are, (od trans i volo, are albo od transvolvo jako częstotl.) Przelatywać, lecieć przez co, np. — clausa domorum. Lucr.*

TRANSVOLO albo TRĀVOLO, *as, avi, atum, are, (od trans i volo, are). Plin. Przelatywać. Perdices non transvolant Beotiae fines. Id. Kuropatwy nie przelatują granie Beocyi. || Asin. Poll. Prędko przebiegać jakby lecąc. Transvolat in medio posita. Horat. Opuszcza rzeczy obecne. Travalat aqua. Farr. Upływa woda. — ad hostes. Plaut. Ucieka do nieprzyjaciół.*

TRANSVOLVO, *is, ěre, (od trans i volvo). Walkować, toczyć, obracać, walkiem równać albo walać dokąd albo przez co. || Nawijając, zwińjąc na kłębek, nawijając, nawijając, np. permansit in patris sinu,*

donec rotata annalium transvoluerentur milium. Prudent. Cath.

TRANSVORO, *as, avi, atum, are, (od trans i voro). Po zadrzwiami pożerać, jeść, polykać, albo chlapać, przelykać, chlapać, np. cum ossibus transvorare. Macrob., habet patulas fauces, quibus cibos transvoraret. Id. || Ztąd przenosić, przejsć, przemarnować, np. — opes mulieris. Apul.*

TRANSVORSUS albo TRANSVERSUS, *a, um. Ob. TRANSVERSUS.*

TRANSVORTO albo TRANSVERTO. Ob. TRANSVERTO.

TRANSŪTUS albo TRANSSŪTUS, *a, um. Ob. TRANSSUO.*

TRAPETUM, *i, n. TRAPETUS, i, m. i TRAPES, ětis, m. (od τραπέζω, tłoczyć, deptać jagody). Auson. Prasa do tłoczenia oliwek. || Trapetes. Farr. Stępy do tłoczenia oliwek. || trapetus ma Cato. trapetum, w przyp. pićwres. Colum. i trapetum w przyp. czwart. Cato; też trapeta w liczb. mnog. Farr., w liczb. mnog. trapetes. Farr.*

TRAPEZITA, *ae, m. (τραπέζιτης). Wexslarz, bankier, ten co daje na lichwę. Plaut., inaezej mensarius zwany.*

TRAPEZOPHOROS, *i, neutr. ON, i, (τραπέζοφορος, noszący stół, od τράπεζα, stół), ptuk. Noszący stół, ztąd trapezophoron, i, n. rzeczow. (od τράπεζα, stół i φέρω, nosić). Cic. Paul. in Pandect. Pedestal stolu, noga stolowa.*

TRAPEZUS, *untis, Ź. (Τραπεζοῦς). Plin. Miasto w Poncie. || Pausan. Miasto w Arkadyi.*

TRAZIMENICUS, *a, um. Ob. TRAZIMENUS.*

TRAZIMENUS, *a, um. Trazymeński. — lacus. Cic. Trazymeńskie jezioro w Etruryi między Kortoną i Perusją, sławne bitwą i zwycięstwem Annibala nad Rzymianami.*

TRAVEHO. Ob. TRANSEVO.

TRAVIO, *as, are. Ob. TRANSMEO.*

TRAVOLO, *are. Ob. TRANSVOLO.*

TREBACITER, psk. (od trebax). Chytrze, przebiegle, subtelnie. Sidon.

TREBAX, *acis, r. wspol. (od τρεβᾶξ, biegły, ćwiczony). Właściwie doświadczony mający, doświadczony na świecie; ztąd chytry, przebiegły, subtelny, ćwiczony, polityk, np. colligit sese trebacissimus senex etc. Sidon.*

TREBIA, *ae, Ź. Plin. Miasto w Umbryi, teraz Trevi. || Trebias, ātis. Rodem z Trebii. Trebates, um. Plin. Mieszkańcy Trebii. || Trebianus, a, um. Arnob. Należący do Trebii. || Trebia, ae. Liv. Rzeka niedaleko Placencji, sławna bitwą i zwycięstwem Annibala nad Rzymianami.*

TREBLA, *ae, Ź. i TREBLAE, arum. Cato. Narzędzie rolnicze.*

TRECASSES, *ium. Plin. Naród w Gallii Lugdunskiej.*

TRECENTARIUS, *a, um, (od treceni, ae, a). Farr. Trzechsetny, trzysta zawierający. || Tricenarius, Inscr. ap. Gruter.*

TRECENTI, *ae, a*, (od *tres i centum*). *Liv.* Po trzysta, imię liczebne podzielne. || Trzysta. *Trecenti milites dati. Liv.* Dano trzysta żołnierzy. || *Trecenti. Eumen.*

TRECENTENI, *ae, a*, (od *tres i centum*). *Colum.* Trzysta. || *Trecenteni. Marti.* || *Tricenteni, ae, a*.

TRECENTESIMUS, *a, um*, (od *tres i centesimus*). *Liv.* Trzechsetny, trzysta zawierający.

TRECENTI, *ae, a*, (od *tres i centum*). Trzysta, np. *trecentos milites. Liv. Cic. Plant. Horat. Catull. Pedum tricentorum*, zamiast *trecentorum*. || Też *Trecentum*, np. *trecentum sexaginta quinque dies* zamiast *trecentis. Julian. in Pandect.*

TRECENTIES, *psk.* (od *trecenti*). *Catull.* Trzysta kroć. || Piszę się *tercenties*. || Tędyż *tricenties*.

TRECENTUM zamiast *trecenti, ae, a*, albo zamiast *ter centum*. Ob. **TRECENTI**.

TRECHEDIPNUM, *i, n. scil. vestimentum. Juvenal.* Szata pasorzytów, szata biesiadna, (od *trēcho*, biegam, i *δῆπνον*, uczta).

TREDECIES, *psk.* (od *tredecim*). *Cic.* Trzynaste kroć. || Też *terdecies*.

TREDECIM, *psk.* (od *tres i decem*). Trzynaste. *Liv.* Inaczej *decem et tres. Cic.* Też *tresdecim. Frontin. de aquaeduct.*

TREDECIMUS, *a, um*, (od *tredecim*). Trzynasty, albo też *tertius decimus*.

TREGENI zamiast **TRIGENI**. *Pandect.* Ob. **TERGEMINUS** na końcu.

TREIS albo **TRIS**, zamiast *tres*. Często w *Edit.*, np. *Virgil.*

TREMENDUS, *a, um*, (od *tremo*) i. *q. tremens*. Drżący, np. — *manus. Cic.* — *membra. Ovid.* — *leo. Claudian.* — *vox. Auct. ad Herenn.* — *cornus. i. e. hasta. Sil.* — *tel. Id.* — *cucumis tremundior ubere porcae. i. e. mobiliior, mollior. Colum.*

TREMEFACIO, *eci, actum*, biern. *Tremefio, actus sum, eri*, (od *tremo i facio*). Przestraszyć, być przestraszonym. *Totum nutu tremefecit Olympum. Virg.* Skinięciem przestraszył Olimp cały. *Astra tuo vultu tremefacta. Sen.*

TREMEFACTUS, *a, um*, (od *tremefacio*). *Propert.* Przestraszony.

TREMENDUS, *a, um*, (od *tremo*), (wyraz poetycki). *Horat. Virg.* Straszny, straszliwy, strach sprawujący.

TREMIDUS, *a, um*, (od *tremo*) i. *q. tremens, tremulus. Cod. MS. Propert.* Inne *Edd.* mają *tremulus*.

TREMIPES, *edis*, (od *tremo i pes*). *Farr. ap. Non.* Który ma drżącą nogę, np. *anates tremipedes. Ibid.* Inni czytają *remipedes*, inni *tremipedas* od *tremipedus, a, um*.

TREMISCO albo **TREMESCO**, *is, eere*, (od *tremo*). Poczynąć drżeć, trząść się. *Tonitruque tremiscunt ardua terrarum. Virg.* I od grzmotu drżą góry. || Z przyp. czwart. Lękać się, drżeć od strachu. *Phrygia arma tremiscunt. Virg.* Lękają się frygijskiej broni.

TREMISSIS, *is, m.* zamiast *triens* albo

semissis. Lamprid. Pieniądz wartości trzeciej części assa rzymskiego. — *aurei solidi. t. j.* trzecia część dukata. *Lamprid. i Cod. Justin.*

TREMO, *ui, ere, n.* (od *τρέμω*, drżeć). Drżeć, trząść się. *Totus tremo. Terent.* Drżę cały. *Tepidi tremere sub dentibus artus. Virg.* Członki jeszcze ciepłe w jego zębach drgały. *Tremil ignea fuce purpura. Val. Flacc.* Wiatr powiewa szarlat. || *Tremere animo. Cic.* Bardzo się lękać. *Virg. ac secures dictatoris tremere. Liv.* Lękać się poków różg i siekier dyktatorskich. || *Morbis tremens. Senec.* Choroba sprawująca drżawkę, np. *vates visu audituque tremendus. Stat.* — *monita matris Carmentis. Virg.*

TREMOTIA. Ob. **TRIMODIA**.

TREMOR, *oris, m.* (od *tremo*). Drżenie. *Gelidusque per ima accurrit ossa tremor. Virg.* Zimna drżączka od strachu po kościach przechodzi. — *ignis. Lucret.* Migołanie ognia. || *Lucret.* Trzęsienie ziemi. || Strach. *Cacus silvarum tremor. Marti.* Kłus postrach lasów.

TREMULE, *psk.* (od *tremulus, a, um*). Drżąc, ze drżeniem, np. *plumulae tenellae tremule resultantes. Apul.*

TREMULUS, *a, um*, (od *tremo*). Drżący. — *manus. Plin.* Drżące ręce. — *horror. Propert.* Strach sprawujący drżenie. *Aquae tremulum labris ubi lumen ahenis sole repercussum, cet. Virg.* Tak o wodę odbita w miedzi światłość drżąc od słonecznych promieni. || *Tremulus. Plin.* Któremu drżą członki z choroby. || *Tremulus equus. Nemesian.* Kón żartki, rzeski. || Przez zamianę. *Cic.* Sprawujący drżenie. || Przezwisko rzymskie. *Gruter.*

TREPIDANTER, *psk.* (od *trepidans*) (imsl. od *trepido, are*). Drżąc, ze drżeniem, lekliwie, bojaźliwie, np. — *effari. Suet.* *trepidantius timidiusque ageret. Caes.*

TREPIDATIO, *onis, z.* (od *trepido, are*). Teskność, nudność serca, niespokojność, lekliwość, szkrupulatność, tesknota, np. *num quae trepidatio? Cic.* — *senatus. Vell.* *trepidatio et fuga hostium. Liv.* — *cum magna trepidatione vigilavit. Suet.* || Pośpieszność, skwapliwość w bieganii, drobne stąpanie, dyrdanie, np. *inter primam trepidationem. Liv.* || Drżenie, drżączka, chorooba, np. — *nervorum. Sen.*

TREPIDIARIUS, *a, um*. Ob. **TREPIDIARIUS**.

TREPIDE, *psk.* (od *trepidus, a, um*). *Liv.* Skwapliwie, prędko, bez rozmysłu, bojaźliwie, np. *trepide concursans. Phaedr.* — *soluere classem. Liv.*

TREPIDIARIUS albo **TREPIDIARIUS**, *a, um*, (od *trepidus, a, um*). Drobno stąpający, drobny krokiem biegnący, np. *equus. Kroczak, kón kroczko idący. Feget. de re vet. Ipsos equos quos vulgo trepidarios militari verbo tottonarios vocant. Id. Ibid.*

TREPIDO, *as, avi, atum, are*, (od *τρέπω*, obracam). Kwapić się, śpieszyć się,

biegać tam i ówdzie nierozmyślnie ze strachu, z bojaźni. *Quid est? quid trepidas? Terent.* Poco biegasz tam i ówdzie ze strachu? || Bieru. *Totis trepidatur castris. Caes.* W całym obozie ze strachu tam i ówdzie biegają. || Bać się, lękać się. *Nescio quid trepidas. Plaut.* Nie wiem poco się lękaasz. — *metu, formidine. Ovid.* Drżeć od strachu. || Z przyp. czwart. *Trepidare lupos. Senec.* Lękać się wilków. || Z tryb. bezokol. *Trepidat occurrere morti. Stat.* Lęka się narażać się na śmierć. || Kwapić się, usiłować bez bojaźni. *Aqua per prunum trepidat cum murmure rivum. Horat.* Woda pochyłm korytem w szemrzącym strumyku spada. || Drgać, trząść się. *Trepidat pectus. Ovid.* Drga serce. *Trepidare letitia. Arnob.* Skakać z radości. || *Trepidant alae. Servi.* Kłaskają skrzydły. || *Equus trepidans. Cato. ap. Serv.* Kón żartki.

TREPIDULUS, *a, um*, (zdrobn. od *trepidus, a, um*) i. *q. trepidus*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Trochę drżący, drobno stąpający, nieco lekliwy. *Gell.*

TREPIDUS, *a, um*, (od *trepido, are*). Skwapliwy, prędko, z bojaźni przelękły, troskliwy ze strachu. — *formidine. Virg.* Przelękły strachem. — *metus. Ovid.* — *terror. Lucret.* Skwapliwy strach, bojaźń. *Incerta et trepida vita. Tacit.* Niepewne, pełne bojaźni i troskliwości życie. || *Trepidae res. Tibull.* Rzeczy wątpliwe, niepewne, pełne strachu i bojaźni, gdzie ludzie skwapliwie tam i ówdzie biegają zwykli szukając ratunku. || *Virg.* Skwapliwy, niecierpliwy, troskliwy bez bojaźni. || Drżący. *Ferrum igne rubens in trepida submersum sibilat unda. Ovid.* Rozpalone żelazo w drżącej syczy wodzie.

TREPIT, *i. e. vertit* (od *τρέπω*, obracam), zład *trepido, trepidatio*.

TREPONDO, *(n. nieprzypad., zamiast tria pondo). Scrib. Larg.* Trzy funty.

TRES, *tria (trīs, tria), num, ibus*, imię liczebne. Trzy. *Tres equitum turmae. Virg.* Trzy szwadrony jazdy. || Wyraz oznaczający krótkość czego. *Te tribus verbis volo. Plaut.* Krótko ci powiem. || *Trium litterarum homo, przysł. Plaut.* Złodziej. || Też *tres* zamiast *tria*, np. *tre pondo* albo *trepundo. Quintil. Scrib. Larg.* Ob. **TREPONDO**.

TRESDICIM. Ob. **TREDECIM**.

TRESSIS, *is, m.* zamiast *tres asses i. e. trzy asses. Farr.* || Zład przenośnie. *Praszkta, bagatela, np. non tressis agaso. Pers.* t. j. nieczemny, niegodny, niegodziwy.

TRESVIRI, *orum*, właściwie *tres viri*, (inaczej *triumviri* zwani). *Plaut. Liv.* Trzej mężowie, urzędnicy więzińców, do których należało karać skazanych winowajców, np. *tres viri in carcerem compegerint. Plaut.* — *inaczej zwani triumviri (tres viri) capitales i tres viri epulones. Cic., tres viros creare. Liv. t. j. trzech komisarzy, tresviri. Liv.*

TREVERI. Ob. **TREVERI**.

TREVERICUS, *a, um*, (od *Treveri*). Trewirski, należący do Trewiru, np. — *agri.*

Plin. — *tumultus. Tac.* — *proelium. Id.* — *urbs. Auson.*

TREVIR, *i, m.* Trewirczyk, z Trewiru. *Tac. Lucan.*, w liczbie mnog. *Treviri* albo *Treveri*. Trewirzykowie, t. j. naród w Gallii i w Gallii Belgickiej, np. *Treviri. Caes.* || Zład *Augusta Trevirorum (Treverorum)*. Miasto Trewirskie. *Inscript. ap. Gruter.* || Zład *Treviricus, a, um*. Ob. *Treviricus*.

TRIACONTAS, *adis, z.* (τριάκοντα). *Ter-tull.* Trzydzieści, np. *ex illa triacontade. Id.*

TRIANGULARIS, *e, ptnk.* (od *triangulum*). *Colum.* Trójkątny.

TRIANGULUS, *a, um*, (od *tres i angulus*). *Cic.* Trójkątny, trzy kąty mający. || *Triangulum i Triangulus absol. Cic.* Trójkąt, figura trójkątna.

TRIARI. Ob. **TRIARIUS**.

TRIARIUS, *a, um*, (od *tres, tria*). *Triarii, orum. Farr.* Weterani żołnierze laty i doświadczeniem celujący, którzy składali trzecie ciało wojska odwodowego, w spisy uzbrojeni. || *Liv.* Żołnierze, którzy na trzecim miejscu stawali do potyczki, zwłaszcza kiedy szyk kopijników poczyniał być osłabiony. || *Triarius. Cic.* Imię człowieka.

TRIAS, *adis, z.* (τριάς). Trójka, liczba od trójki, np. *trias de triade i. e. imparium numerus. Martian. Cap.*

TRIATRUS, *uum, i. e. tertius dies post Idus. Paul. ex Festo.* Dzień trzeci po dniu piętnastym marca, maja, czerwca, października.

TRIBACCA, *ae, z.* (od *tres i bacca*), *scil. inauris. Syr. ap. Petron.* Nausznica trójperłowa, do perł indyjskich należąca; si lectione certa.

TRIBAS, *adis, z.* (τρίβας) *scil. femina.* Wierząca, nacierająca, przeciw naturalnemu rodzajowi wszelcezuńce ze swoim rodem, rodzajem. *Phaedr. Martial.*

TRIBOCCI albo **TRIBOCI**, *orum*. Naród w Gallii Belgickiej, dziś w okolicy *Elsass. Caes.*; pisze się też *Tribochi. Plin.* || Też *Tribuci, orum. Caes.*

TRIBON, *onis, m.* (τρίβων, woz). *Auson.* Plaszczyk wytarty albo lachmana.

TRIBRACHYS albo **TRIBRACHUS**, *scil. pes.* (od *trīs*, trzy, i *βραχυς*, krótki). *Quintil.* Miara wiersza ze trzech krótkich zgłoszek złożona, np. *Helena.*

TRIBREVIS. Ob. **TRIBRACHYS**.

TRIBUARIUS, *a, um*, (od *tribus*). *Cic.* Tyczący się trybus rzymskiej.

TRIBUCI, *orum, i. q. Tribocci.*

TRIBULA, *ae, z.* (od *tritum, supin.* od *tero*) i. *q. tribulum. Colum.* Wózek młocielny, którego używano miasto cepów do młócenia zboża.

TRIBULARIUS, *a, um*. Złoty. — *falciculac. Colum.* Złoty sierpy.

TRIBULATIO, *onis, z.* (od *tribulo, are*). Właściwie młócenie, młócenie. || Zład, przykrość, utrapienie, kłopot, bieda, ucisk, smutek, miżeryja z oetem, nędza, przygoda. *Ter-tull. Augustin.*

TRIBULATUS, *a, um*, (od *tribulus*). Różczaty, ostry, spiczasty, np. — *folliculae*. *Palad.* Właściwie jest imsl. od *tribulo*, *are*.

TRIBULIS, *e*, pluk. (od *tribus*). Należący do tribus; ztąd *tribulis*, rzeczow. t. j. jeden z tribus, który jest z tejże samej tribus, np. *additis novis tribulibus*. *Liv.* *tribulis tuus*. *Cic.* *tribulos decariare*. *Id.* || Zgminy, z pospólstwa, pospolity człowiek. *Hor.*

TRIBULO, *as, avi, atum, are*, (od *tribulum*). Tłoczyć, ścisnąć. *Cato*. Ztąd przenośnie, trapić, gnębić, dręczyć, męczyć. *Ter-tull.*

TRIBULOSUS, *a, um*, (od *tribulus*). Pełen cierni, tarni, (*tribulus*), np. *voragine viarum tribulosae*. *Sidon.* || Ztąd przenośnie, cierniowy, ciernisty, chropawy, ostry, koczaty, koleczysty, kołący. *Sidon.* *Tribulosis-simus*. *Id.*

TRIBULUM, *i, n.* (*seil. instrumentum* od *tritum supin.* od *tero*). Narzędzie czyli wózek młocielny. *Farr. Virg. Plin.* || Też *Tribula*, *ae, z.* *Colum.* Ob. **TRIBULA**.

TRIBULUS, *i, m.* (*tribolos*). *Plin.* Oset pospolity. || *Fegat.* Kotewka ostra żelazna, narzędzie wojenne, którym bardzo trapiło jazdę nieprzyjacielską.

TRIBUNAL, *is, n.* (od *tribunus* zamiast *tribunale*). *Cic.* Trybunał czyli miejsce wyniosłe w kształcie obłóczystym, z którego najwyższy urzędnik sądził sprawy obywateli i cudzoziemców. || Przez zamianę. Miejsce sądowe. || U Rzymian trybunał było to miejsce wyniosłe, gdzie stało krzesło senatorskie, z którego pretor sądził sprawy i wyroki dawał. || *Cic.* Krzesło senatorskie. || *Pro* albo *de tribunali*. *Cic.* Z trybunału. || *Auson.* Z trybunału tym tylko wolno było sądzić, którzy mieli krzesło senatorskie, jako: konsulowie, pretorowie, edylowie, przełożeni prowincji i prokonsulowie; trybuni zaś, kwestorowie, triumwirowie, zasiadali w sądownictwie niższe miejsca. || *Suet.* Trybunał na teatrze było wyniosłe miejsce przedzielone od innych miejsc stopniami, gdzie siedział, jako widz pretor i imperator. || *Tacit.* Trybunał obozowy, gdzie imperator sądy sprawował albo do żołnierzy przemawiał. || Według Tacyty mężom celniejszych i godniejszych, prócz nagrobku, stawiano po śmierci trybunał. || *Tribunal*. *Plin.* Kopiec czyli miejsce wyniosłe przeciwko wzbiciu morza.

TRIBUNATUS, *us, m.* (od *tribunus*). Trybunał, urząd tribuna, t. j. urząd, dostojenstwo, godność tribuna, np. *tribunus plebis*, np. *tribunatum plebis petere*. *Cic.*, np. *tribunatus Drusi*. *Id.*, *tribunatum inire*. *Cic.*, *tribunatum gerere*. *Liv.* || Trybun woj-skowy albo *Tribunus militum*, np. *tribunatus militum*. *Plin.*, *tribunatus castrorum*, t. j. prefektura obozu. *Fellej.*, t. j. urząd tribuna obozowego.

TRIBUNICIUS, *a, um*, (od *tribunus*). *Cic.* Trybunski, tycejący się tribuna czyli cech-

mistrzowski. — *comitia*. *Cic.* Sejmy trybun-skie, podczas których obierano trybunów gminnych. || *Tribunicus*. *Cic.* Który był trybunem. || Piszę się i *tribunitius*, *a, um*.

TRIBUNITIUS albo **TRIBUNICIUS**. Ob. **TRIBUNICIUS**.

TRIBUNUS, *i, m.* (od *tribus*) zamiast *tribunus*, właściwie pluk. (*tribunus, a, um*) *seil. dux*, jak wszelkie słowa kończące się na *unus*, np. *opportunos cet.* przez skróce-nie, właściwie. Naczelnik, zwierzchnik, szef, dowódca pułku pieszych, podpułkownik, w ogólności zwierzchnik. *Tribunus aerarius*. *Cic.* albo — *aeris*. *Plin.*, t. j. tribun, który wzięwszy pieniądze od kvestoramiasta, dawał je kvestorowi prowincji na opłatę żołdu. || *Tribunus celerum*. *Pomp.* Kapitan jazdy stra-ży bokuwej. || — *militaris*. *Farr.* Pułkownik piechoty. || Trybuni wojskowi z władzą kon-sulowską, którzy miejsce konsulów zastępo-wali. || — *plebis*. *Cic.* Trybun gminny, któ-rego powinnością było bronić pospólstwa przeciwko przemocy patrycjuszów.

TRIBUO, *ui, utum, ere*, (od *tribus*, część). Dać, udzielić czego komu. — *alicui benefi-cia*. *Nep.* Urażyć kogo dobrodziejstw. — *pacem terris*. *Ovid.* Dać pokój krajom. — *alicui veniam*. *Tac.* Przebaczyć komu. — *vi-tam*. *Lucan.* Dać życie. — *miseriordiam*. *Cic.* Mieć politowanie nad kim. — *silentium orationi alienus*. *Cic.* Dać głos do mówie-nia komu. || Rozdzielić. — *pecunias*. *Tacit.* Rozdawać pieniądze. || — *alicui quippium*. *Lucret.* Twierdzić o czym. || Przenosić. Po-zwolić. — *aliquid voluptati*. *Cic.* Pozwolić cokolwiek rozrywe. || Przyzywać, przypisać. — *culpa*. *Nep.* Przypisać winie. || Cenić, szacować. — *priores partes*. *Cic.* Dawać komu pierwszeństwo. || Poświęcić,łożyć. *Reliqua tempora tribuere litteris*. *Nep.* Reszta czasu poświęcić naukom. || Dzielić. *Rem u-niversam tribuere in partes*. *Cic.* Rzecz po-wszeczną podzielić na części.

TRIBUS, *us, z.* (od *tribuo*). Trybus czy-li jedna z klasy ludu rzymskiego, którą Romulus podzielił na trzy trybus, Tarkwinius stary na sześć. Serwiusz Tollinsz na dziewiętnaście, dzieląc je na miejskie i wiejskie, *urbanas i rusticas*; później urosły trybus do liczby trzydziestu, z tych liczono tylko cztery miejskie: *Palatina, Esquilina, Collina i Suburana*. || *In tribus referre*. *Cic.* Obywatelów z jednej trybus do drugiej przenieść. || *Tribu movere*. *Id.* Ze szlachetniejszej klasy ludu przeprowadzić kogo do niższej dla hanby. || *Convocare populum in tri-bus*. *Id.* Zwolywać na sejm trybus. || *Tribus*. *Cic.* Czasem się używa za stan ludzi u-bogich. || Przenosić. *Tribus*. *Colum.* Klasa, stopień, mówią o rodzajach ametystu.

TRIBUTARIUS, *a, um*, (od *tributum*). Poborowy, od poboru, do poboru należący. || — *necessitas*. *Justin.* Potrzeba płacenia po-boru. || — *litterae*. *Cic.* List, w którym się obiecuja podarki, albo ofiarują. || — *causa*. *Pandect.* Proces względem poboru.

TRIBUTIM, psk. (od *tribus*). Od *tribus* do *tribus*, klassami, częściami, np. — *nu-mis tributim divis*. *Cic.*, t. j. podzieliwszy pieniądze częściami, *spectacula sunt tri-butim data*. *Id.* *Liv. Hor.*

TRIBUTIO, *onis, z.* (od *tribuo*). Dawanie; ztąd podzielenie, podział, np. — *aequa-bilis*. *Cic.*, *tributio locum habebit*. *Ulpian.* in *Pandect.*

TRIBUTOR, *oris, m.* (od *tribuo*). Dawca, np. *se mundus praestitor est et tributor omnium, quae mortalibus videntur bona*. *Apul.* || Dzielnik, dzielca.

TRIBUTORIUS, *a, um*, (od *tribuo*). Dzielny, dzielczy od działu albo dzielenia. *Tri-butoria actio*. *Ulpian.* in *Pandect.* Pozew, który dawano wierzycielom żalącym się o nieakuratne zapłacenie im długu.

TRIBUTUM. Ob. **TRIBUTUS**, *a, um*.

TRIBUTUS, *us, m.* (od *tribuo*) i. q. *tri-butum*. *Plaut.*, cum *tributus exigitur*. *Ca-to. ap. Non.* Tak powiada Gellius: *hi pec-catus pro peccato recte dicitur, sicut hic incestus et hic tributus*.

TRIBUTUS, *a, um*, (imsl. od *tribuo*) (od *tribus*). Dany, udzielony. — *praemia*. *Caes.* Dane podarki. || *Tributum absol.* *Fest.* Po-bor. *Tributum in capita*. *Liv.* Poglowne. — *ex censu*. *Id.* Pobor z każdej familii wedle ich dochodów. — *temporarium*. *Id.* Pobor na gwałt wzięty bez pozwaku w krytycznym stanie będącej rzeczypospolitej. *Tributum im-pone*. *Caes.* Nakładać pobor. — *pendere*. *Id.* Płacić pobor. *Tributus liberare*. *Cic.* *Tributum remittere*. *Paul.* *Pandect.* Od po-boru uwolnić, darować pobor. — *inducere*. *Liv.* Nakazać pobor. *Urben frenare tribu-tis*. *Stat.* Miasto zawściągać poborami. *Gens damnata tributis*. *Mart.* Naród skazany na pobor. || *Paul.* *Pandect.* Składka na podźwi-gnienie nieszczęśliwych. || *Tributus*; zamiast *tributum*. *Plaut.* || *Tributus*. *Cic.* Rozdzie-lony. || *Tributus*, (od *tribus*). *Comitia tribu-ta*. *Gell.* Sejmy trybus, gdzie lud rzymski nie przez century, lecz przez trybus woto-wał; a tak miał głos każdy prócz senatorów.

TRICA. Ob. **TRICAE**.

TRICAE, *arum, z.* *Plin.* *Plant.* Brednie, fraszki. || *Cic.* Zawady, przeszkody. || *Mata-nina* wyrazów użytych na zdradę czyje. *Quas tu mihi tricas narras*. *Plaut.* Jakże ty mnie bliktry prawisz.

TRICAMERATUS, *a, um*, (od *tres* i *came-ratus*, *a, um*). *Hieron.* Trzy piętra mający.

TRICARIO zamiast *trigario*. psk. Potrój-nie, trojako, trojakim sposobem. *Martian.* *Cap.*

TRICASSES (*Tricases*) albo **TREGASSES** (*Trecases*). Narod w Galii Lugduńskiej. *Plin.* Zowie się też *Tricasii*. *Ptolem.*, też *Tricas-teni*. *Ammian.*, też *Tricases* albo *Tricases*. Miasto *Sidon.*, inaczej *Augustomana* zwa-ne, dziś *Troyes*.

TRICASTINI, *orum*. *Plin.* Narod w Gal-lii Narbońskiej, którego teraz jest miasto *Au-*

gusta Tricastinorum. || *Tricastinus*, *a, um*. *Sil.* Tycejący się tego miasta.

TRICCA, *ae, z.* *Plin.* Miasto w Tessalii. || *Tricecus*, *a, um*. *Avien.* Należący do mia-sta Tessalii.

TRICENARIUS, *a, um*, (od *triceni*, *ae, a*). Trzydziesty, trzydziści zawierający. — *homo*. *Sence.* Trzydziestoletni człowiek. || *Tricennariae vites*. *Farr.* Winnica, której lan daje trzydziści półbaryl wina. || *Trice-nariae caerimoniae*. *Paul. ex Festo.* Przystę-pującym do obrzędów, trzeba było mieć trzydziestu rzeczy. || *Tricenarius* albo *trece-narius*. *Officer.*

TRICENI, *ae, a*, (od *triginta*). *Plin.* *Mart.* Trzydziści.

TRICENNALIS, *e*, pluk. (od *tricennium*). Trzydziestoletni. *Tricennalia*, *seil. solennia*. *Oros.* Uroczystość co trzydzieści lat obcho-dzona.

TRICENNium, *ii, n.* *seil. spatium*. *Cod.* *Justin.* Przeciąg trzydziestu lat.

TRICENTENI, *ae, a*, i. e. *trecenteni*. Ob. **TRICENTENI**.

TRICENTI, *ae, a*, *tricentorum* zamiast *trecentorum*. *Colum.* Trzysta.

TRICENTIES. Ob. **TRICENTIES**.

TRICEPS, *capitis*, (od *tres* i *caput*). Trój-głowy. — *Cerberus*. *Cic.* Trójgłowy Cerber. Mówi się *tricipitem*, nie *tricapitem*. || Po-trójny, trojaki, np. — *historia*. *Farr.* — *He-cate*.

TRICESIMUS albo **TRIGESIMUS**, *a, um*, (od *triginta*). Trzydziesty. *Tricesimo die*. *Cic.* W dniu trzydziстым. *Tricesima sabbata*. *Horati.* Wielkanoc, dzień uroczysty u żydów, na trzydziстым tygodniu przypa-dający, poczynając rok od miesiąca wrze-snia. *Sexto tricesimo anno post*. *Cic.*, *tricesimo sexto anno*. *Liv.* Uczeń piszą *trie. trig.*; ztąd *triginta*, *tricies*; *viginli*, *vicies*. || *Tricesimae seil. legiones* (*locus, oppidum cet.*) Miejsce albo miasto w Galii Belgickiej nad Renem. *Ammian.* || *Ad tricesimum* (*seil. la-pidem*). Miejsce we Włoszech, *in terra Car-norum*, (gdzie leży *Aquileia*). *Anton. iti-ner.*

TRICISSIS, *is, m.* (od *triginta* i *as*). *Farr.* Pieniądz wartości trzydziestu assów rzym-skich.

TRICHALCUM albo **TRICHALCON**, *i, n.* (*tribchalzov*). *Vitr.* Pieniądz miedziany war-tości czwartej części czterech groszy.

TRICHAUTUM, *i, n.* (*vestimentum*), (*θρίξ*, włos; *αἶμα*, spleta). *Hier.* Szata bardzo cienka.

TRICHIAS, *ae, m.* *adlis*, *z.* (*τριχιάς*). *Plin.* Sardela, rodzaj ryby morskiej.

TRICHIASIS, *is, z.* (*τριχιάσις*). *Cels.* Wy-rastanie włosów pod powieką, choroba.

TRICHILA, *ae, z.* *Altana*, chłodnik. *Virg.* *Colum.*

TRICHINUS, *a, um*, (*τριχίνος*, z włosów złożony) i. e. *pilis densus*; ztąd i. q. *den-sus*, *spissus* albo *magnus*, t. j. gęsty, wiel-ki, np. — *quacustus*. *Farr. ap. Non.*

TRICHITIS, *idis*, *z.* (τρίχιτις). *Plin.* Ha-
lun pierzasty.

TRICHOMANES, *is*, *z.* (τρίχοναρες). *Plin.*
Roślina włosista, nakształt skądcej ruty, flar-
ca podobna do *adiantum*. *Plin.*, gatunek
flancy *adiantum*. *Id.* *Apul.* de herb.

TRICHOPHYTES, *is*, *n.* (τρίχονες). Ro-
ślina, *i. q.* *trichomanes* albo *adiantum*. *A-
pul.* de herb.

TRICHORDIS, *e*, *ptuk.* (τρίχορδος). *Si-
don.* Trzy struny mający, np.—*cithara*. *Si-
don.*

TRICHORUM, *i*, *n.* (scil. *fastigium*), al-
bo rzeczow. *τρίχορον*, *i. e.* tres locos vel lo-
culos albo *tria loculamenta habens*. Budowa
na trzy części podzielona. || Jako przymio-
tnik. *Intra absidem trichora*. *Paulin.* *Nol.*
W potrojuym relikwiarzu. Inni czytają *tri-
choram*.

TRICHRUS, *i*, *m.* *lapis*, (od *τρίχρος*).
Plin. Kamień drogi trójkolorowy.

TRICIES, *psk.* (od *triginta*). *Plin.* Trzy-
dziesiąci kroć, np. *Liguribus agro tricies da-
to*. *Martial.*, *pedes tricies triceni*. *Colum.*,
*passus semel et tricies millies mille et quin-
genties mille*. *Fitr.* t. j. 31500000.

TRICINIUM, *ii*, *n.* (od *tres* albo *ter* i
cano). *Symmach.* Pieśń o trzech głosach,
np. *tricinium semivolucrum puellarum*, *i. e.*
cantus trium Sivenum. *Id.*

TRICLINIARCHES albo **TRICLINIAR-
CHA**, *ae*, *m.* (τρικλινιαρχης). Służący, sta-
rający się około stołu, urządzający stołem,
troskliwie chodzący około stołu, dozorca,
dogladacz stołu, np. *tricliniarches*. *Petron.*,
tricliniarcha. *Inscript.* ap. *Gruter.*

TRICLINIARIS, *e*, *ptuk.* (od *tricinium*).
Tyczący się potraw stolowych, należący do
potraw albo do stołu, np. stolowe naczyn-
nie, np.—*mappae*. *Farr.*,—*gradus i. e. quo*
lectus tricliniaris ascenditur. *Id.*—*apo-
thecae*. *Farr.* ap. *Non.*,—*lectus* t. j. sofa
albo ława stolowa. *Plin.*, *vestimenta trieli-
niaria sumere*. *Labeo in Pandect.* t. j. sto-
łowa suknia. || Zład *tricliniarum*, rzeczow.
scil. cubicula. Stolowe izby. *Farr.*,—*scil.*
stragula,—*integumenta*. *Plin.* Stolowe ko-
bierece, np. *tricliniaria Babilonica*. *Id.*

TRICLINIARIUS, *a*, *um*, (od *tricinium*).
Trudniący się izbą stolową, należący do iz-
by stolowej, np.—*servus*. *Inscript.* Ob. *Tri-
cliniaris*—*vestimenta*. *Plin.*

TRICLINIUM, *ii*, *n.* (τρικλινιον od *τρίσις*,
trzech i *κλίνη*, sofa, ława). Właściwie to,
na czym kto leży, albo leżeć może, np. ka-
napa, sofa etc. || Ława stolowa, stolowa so-
fa u Rzymian, na których leżeli przy stole
w czasie biesiady, np. *ibi erat locus excel-
sus, ubi triclinio posito coenabamus*. *Farr.*,
*triclinia argentea, testudinea, lignea, ro-
tunda, solida*. *Plin.*; zład *sternere trieli-
nium*. *Farr.* *Cic.*, t. j. stół w porządek u-
stawić, mówiąc po naszemu, właściwie ła-
wy stolowe pokryć kobiercami, np. *trielini-
is quatuor stratis*. *Fitr.*, *strata triclinia*.
Martial. || Stolowa izba u Rzymian, np. quan-

do de triclinio exilis? *Cic.*, *triclinia hiber-
na et aestiva*. *Farr.* || Stół jadalny, stół do
stawiania potraw, np. *tricliniorum lectos*.
Cic.

TRICO, *onis*, *m.* (od *tricae*, *arum*). Zwadź-
ca, zwadliwy, lubiący wszczynać zwady,
praktykarz np. w zaplaceniu, który ma pla-
cić. *Lucil.* ap. *Non.*

TRICOCCUM, *i*, *n.* (τρίκοκκος, trzy ziar-
na mający). *Plin.* Brodawnik, roślina na-
kształt słonecznika.

TRICOLUS, (*LOS*), *a*, *um*, (τρικόλος,
trzy części mający); zład *tricolum* i *trico-
lon*. *Senec.* Okres ze trzech części złożony.

TRICONGIUS, *a*, *um*, (od *tres* i *congius*).
Z trzech *congius* albo trzy *congiis* zawie-
rający w sobie, t. j. trzygarncy. || Zład
Tricongius. *Plin.* Przydomek Torkwata, któ-
ry jednym lykiem trzy garnce wina wypij-
ał w obecności Tyberysza cesarza.

TRICOR, *atus sum*, *ari*, (od *tricae*, *arum*).
Drożyć się, trudność, przykreść czynić, np.
tricator scilicet. *Cic.* || Zawikłanie, zawile
albo ciemno mówić, np. *Publius tecum tri-
catus est*. *Cic.* || Żarty, brednie, fraszki pra-
wić, narabiać bredniami, glupstwem.

TRICORNIGER, *a*, *um*, (od *tres* i *cor-
niger*). Trójrogi, mający trzy rogi. *Auson.*
TRICORNIS, *e*, *ptuk.* (od *tres* i *cornu*).
Mający trzy rogi, np.—*bos*. *Plin.*

TRICORPOR, *oris*, (od *tres* i *corpus*).
Trzy ciała mający. *Forma tricorporis um-
brae*. *Virg.* Kształt cieniów Gieryona.

TRICORYPHOS, *i*, (τρίκορυφος). Trzy
wierzchołki, trzy szczyty mający, tak zwa-
na góra w Arabii. *Plin.*

TRICOSUS, *a*, *um*, (od *tricae*, *arum*).
Pelen trudności, przykreści, zawady albo
nieladu, konfuzji, zamieszania, albo pelen
podstępów, intryg, wykrętów, np.—*homo*.
Lucil., *tricosus post mea fata vocor* o Her-
kulesie. *Inscr.* ap. *Gruter.*

TRICUSPIS, *idis*, *ptuk.* (od *tres* i *cuspis*).
Trzy ostrza mający, trzykończasty, trzyści-
czasty, np.—*telum*. *Ovid.*, t. j. trójgrotny,
trójzęby.

TRIDACNA, *orum*, *n.* mn. (od *τρίς*, trzy
i *δάκνω*, kąsam). *Plin.* Ostryga tak wielka,
że ją na trzy kęsy dzielić potrzeba.

TRIDENS, *tis*, *m.* (od *tres* i *dens*). *Virg.*
Trójzęb. || *Plin.* Widły rybackie służące do
zabijania ryb. || *Juvenal.* Włócznia szermier-
ska nakształt trójzęba. || *Virg.* Berło Neptu-
na. || Zowie się też *tridens ferrum*. *Arnob.*

TRIDENTIFER, *a*, *um*, (od *tridens* i *fe-
ro*) i. q. *tridentiger*. Trójzębne widły noszą-
cy, jako przymiotnik Neptuna. *Ovid.*

TRIDENTIGER, *a*, *um*, (od *tridens* i *ge-
ro*) i. q. *tridentifer*. Trójzębne widły no-
szący, jako przymiotnik Neptuna. *Ovid.*

TRIDENTINUS. Ob. **TRIDENTUM**.

TRIDENTIPOTENS, *tis*, (od *tridens* i *po-
tens*). Potężny w trójzęb, przydomek Nep-
tuna. *Sil.*

TRIDENTUM, *i*, *n.* Trydent, miasto w
Recei nad rzeką Atezą, sławne powszech-

nym zbozem kościelnym. || *Tridentinus*, *a*,
um. *Plin.* Należący do Trydentu.

TRIDUANIUM, *a*, *um*, (od *triduum*). Trzy-
dniowy, np.—*spectaculum*. *Apul.*—*jeju-
nia*. *Hieron.*—*funus*. *Paulin.* *Nol.*

TRIDUUM, *i*, *n.* (scil. *spatium*, *tempus*).
Przeciąg trzech dni, np. *ut mancas triduum*
hoc. *Terent.*—*continuum*. *Plaut.*, *triduo*
intermisso sequi coepit. *Caes.*, *librum tri-
duo legere*. *Martial.*, *per triduum*. *Plin.*
t. j. trzy dni. || Jest właściwie *ptuk.*, *tri-
duus*, *a*, *um*, trzydniowy scil. *spatium*,
tempus.

TRIENNIS, *e*, *ptuk.* (od *tres* i *annis*).
Trzyletni, np. *triennia Baecae scil. sacra*.
Ovid., inaczej *trietrica* zwane, *triennia* (sa-
era) i *trietrica* (sacra) po grecku (τρίετη-
να) t. j. trzyletnie uroczystości.

TRIENNIIUM, *ii*, *n.* (od *triennis*, *e*, od
tres i *annis*). Trzy lata. *Cic.* *Caes.* *Nep.* ||
Triennia t. q. *trietrica*, np. *celebrant re-
petita triennia Baecae*. *Ovid.*, *trafniej ptuk.*
scil. sacra. Ob. *Triennis*. || Właściwie *ptuk.*
triennius, *a*, *um*, t. j. trzyletni scil. *spa-
tium* albo *tempus*.

TRIENS, *tis*, *m.* (od *tres*, *quia est tertia*
pars). *Hor.* *Farr.* Cztery uncje, trzecia
część assa. || *Fitr.* Trzecia część liczby
sześciomiarowej. || *Plin.* Pieniądz niedzia-
ny wartości trzeciej części assa. || *Uswae trien-
tes*. *Paul.* *Pandect.* Prowizya trzeciej czę-
ści od sta co rok zapłacona. || *Fitr.* Trze-
cia część stopy. || *Front.* Trzecia część pal-
ca, mówiąc o miarach. || *Colum.* Trzecia część
łanu. || *Cic.* Trzecia część rzeczy jakiej. ||
Propert. Naczynie zawierające cztery kiel-
chy.

TRIENTAL, *alis*, *n.* (od *triens*). *Trienta-
le*, scil. *poculum*. *Pers.* Naczynie, które za-
wiera w sobie trzecią część półkwartowej
miary.

TRIENTALIS, *e*, *ptuk.* (od *triens*). *Plin.*
Czterycałowy, mający trzecią część stopy
czyli cztery cale, np.—*folia*. *Id.* || Zład
trientale i przez skrócenie *triental*. Obacz
TRIENTAL.

TRIENTARIUS, *a*, *um*, (od *triens*). Ty-
czący się trzeciej części, zawierający w so-
bie trzecią część, trudniący się trzecią czę-
ścią, należący do trzeciej części, np.—*u-
surae*. *Capitol.* *Lamprid.*, t. j. czwarty pro-
cent.

TRIENTIUS, *a*, *um*, (od *triens*). Za trze-
cią część dany.—*ager*. *Liv.* Rola dana za
trzecią część pieniędzy od senatu tym, któ-
rzy pożyczali pieniądze rzeczypospolitej na
wojne punicka.

TRIERARCHUS, *i*, *m.* (τρίηραρχος). *Cic.*
Kapitan galery czyli nawy od 3ch rzędów
wiosel.

TRIERIS, *e*, *ptuk.* (τρίρης), scil. *navis*.
Inscr. Nawa czyli galera od trzech rzędów
wiosel. || Też *Triers*. Miasto w Poncie. *Strab-
bo*. *Plin.* też *Trieres*.

TRIERERICUS, *a*, *um*, (τρίηρητικός). *Trie-
terica Orgia*. *Virg.*—*sacra*. *Ovid.* Święta

uroczyste na cześć Bachusa co trzy lata od-
prawiane.

TRIERIS, *idis*, *z.* (τρίηρης). *Marti.*
Przeciąg trzech lat. || *Cic.* Święto uroczy-
ste co trzy lata na cześć Bachusa.

TRIFARIAM, *psk.* (od *trifarius*, *a*, *um*,
właściwie przyp. czwart. scil. *partem*, *vi-
cum* etc.). Potrójnie, na trzy części, na tro-
je, np. *trifariam adortus castra*. *Liv.*, *tri-
fariam Romani muniebant*. *Liv.*—*epulas*
dispertire. *Suet.* t. j. na troje dzielić. *Pla-
to omnem naturam rerum trifariam divisit*.
Apul. || Potrójnie, trojakim sposobem, np.
destruitur propositio trifariam. *Apul.*

TRIFARIE, *psk.* (od *trifarius*, *a*, *um*) i.
q. *trifariam*. *Diomed.* *Messala*. *Corvin.*

TRIFARIUS, *a*, *um*, (od *τρίφάριος*, *a*, *ov*,
trojaki). Potrójny, trojaki, np.—*linguae*.
Cassiod., *quorum genus trifarium*. *Solin.*

TRIFATIDICUS, *a*, *um*, (od *tres* albo *ter*
i *fatidicus*). Potrójnie, trojako wieszczący,
np. *trifatidicae Sibyllae*. *Auson.* Inne *Edd.*
pospolicie mają *tris*, inni *tres fatidicae*.

TRIFAU, *eis*, (od *tres* i *faux* i. e. *tri-
bus faucibus praeditus*). Trojpaszczeki, trzy
paszczeki mający, np. *Cerberus haec ingens*
latratu regna trifauci personat. *Virg.*

TRIFAX, *acis*, *n.* (od *tres* i *facies*. *Voss.*)
Paul. *ex Festo*. Belt trójkatny, trzy łokeie
długi, który wyrzucano z kuszy wojennej.

TRIFER, *a*, *um*, (od *tres* albo *ter* i *fe-
ro*). Trzykroć w rok rodzący, np. owoce,
np.—*ficus*. *Colum.*—*vites*. *Plin.*, np. *ficus*
trifero proventus. *Plin.*

TRIFIDUS, *a*, *um*, (od *ter* i *findo*). *O-
vid.* Troisty, trójgrotny, rosochaty. *Trifida*
flamma. *Ovid.* Piorun. *Trifida hasta*. *Val.*
Flacc. Trójzęb Neptuna.

TRIFILIS, *e*, *ptuk.* (od *tres* i *filum* za-
miast *tribus filis praeditus*). Trójnitny, trzy-
nitny mający; zład trzy włosy mający, np.
—*calva*. *Martial.*

TRIFINIUM, *ii*, *n.* scil. *spatium*, (od
trifinius, *a*, *um*). *Sicul.* *Flacc.* Miejsce,
gdzie trzech pol jest granica.

TRIFISSILIS, *e*, *ptuk.* (od *ter* i *fissilis*)
i. q. *trifidus*. Który się szczepić może na
trzy części, np.—*forma*. *Auson.*

TRIFOLIUM, *a*, *um*. Zmiasta albo z gó-
ry *Trifolium* w Kampanii, należący do tego
miasta albo góry, Trifolinski, np.—*vina*.
Plin.—*vites*. *Martial.*—*ager*. *Juvenal.*

TRIFOLIUM, *ii*, *n.* (od *tres* i *folium*,
właściwie *ptuk.*, *trifolius*, *a*, *um*, i. e. *tri-
bus foliis*). *Plin.* Konieczyna, ziele tak na-
zwane od trzech liści. || Miasto albo góra w
Kampanii. Ob. *Trifolius*.

TRIFORMIS, *e*, *ptuk.* (od *tres* i *forma*
zamiast *tribus formis praeditus*). Trójkształ-
tny albo troisty, np.—*Diva*. *Horat.* albo—
dea. *Ovid.* t. j. *Dijana*, też *Luna* i *Beate*
zowie się. *Sen.* *Auson.*—*facies*. *Apul.*—
canis. *Sen.* *Cerber.*—*chimera*. *Hor.* || Po-
trójny, trojaki, np.—*mundus*. *Ovid.* t. j.
Powietrze (niebo), morze i świat podziemny.

TRIFUR, *uris*, *m.* (od *ter* i *fur*). Wła-

ściwie potrójny złodziej, złąd arey złodziej, np. *verberabilissime, etiam rogatus? non fur, sed trifur. Plaut.*

TRIFURCIFER, i, m. (od *ter* i *furci-fer*). Jest słowo bardziej żelzywe aniżeli *furcifer*. *Plaut.* Szubienicznik, wart szubienicy, wisielec, powróż, lotr, np. *tun' trifurcifer, mihi aures inclementer dicere? Trach, fur etiam fur trifurcifer. Plaut.*

TRIFURCIUM, ii, n. (od *trifureus*). Trójzębny, trójząbkowaty, żąbkowany, trójkolczysty, np. *herba gramen, quae in se trifurcium habet etc. Apul. de herb.*

TRIFURCUS, a, um, (od *tres* i *furca* zamiast *tribus furcibus praeditus*). Trójzębny, trójząbkowaty, trójkończysty, np. — *stirps. Colum. — sirculi. Id., semina arborum trifurca. Colum.*

TRIGA, ae, zamiast *trijuga* (przez skrót, jak *biga* zamiast *bijuga*). Zaprząg, sprzęg trzech koni z wozem albo bez wozu. *Ulpian. in Pandect.* || *Liezb. troista*, złożona z trzech rzeczy, np. *pinnatorum cupidinum trigas. Arnob.*

TRIGAMUS, a, um, (z *trigamos*). *Hieron.* Trzy żony mający, albo też trzecią żonę mający.

TRIGARIUS, a, um, (od *triga*). Tyczący się zaprzęgu trzech koni, trudniący się tym, należący do tego; złąd *trigarius* rzeczown. Ten, który jedzie albo powozi trzema końmi. *Plin.*; złąd *Trigarium*, ii, n. rzeczown. *Plin.* Plac w Rzymie niedaleko pola marsowego, gdzie się odbywały gonitwy na wozach potrójnych. — *scil. septum* albo *septa trigaria*. Plac do gonitw w potrójnym zaprzęgu koni. *Plin.* || Złąd *trigario* zamiast *trigari*, t. j. potrójnym sposobem. *Martian. Cap. Ob. TRICARIO.*

TRIGEMINUS, a, um. Ob. **TERGEMINUS**.

TRIGEMMIS, e, (od *tres* i *gemma*) i. e. *tres gemmas habens*. Drzewo trzy pakowie, trzy pączki mające, np. — *malleolus. Colum.*

TRIGESIES, psk. zamiast *tricies*. Trzykrotnie, np. *noningentes trigies septies mille. Vitr. t. j. 937000.*

TRIGESIMUS albo **TRICESIMUS**, a, um. Ob. **TRICESIMUS**.

TRIGIES, psk. zamiast *tricies*, np. *trigies dipondius. Martian. Cap. Ob. TRICIES.*

TRIGINTA, ptuk. nieprzyp. r. wspóln. (podobno od *triginta* albo od *tres, tria*, albo od słowa końcowego *zonta*). Trzydzieści. *Virg. Martial. Manil. Juvenec. triginta milia passuum. Plin., triginta octo. Id. t. j. 38, septem et triginta regnavit annos. Liv., triginta quinque milia. Id.*

TRIGLITES, ae, m. (*lapis*), albo *Triglitis*, ż. (*gemma, triglytus* od *triglyta, mullus*). *Plin.* Drogi kamień podobny z koloru do barwny ryby.

TRIGLYPHUS, i, m. (*triglyphos*). *Vitr.*

Tryglif czyli część średnia gzesmu w porządku doryckim trzema żłobkami wduż o zdobiona.

TRIGON, ōnis, m. (*trigōon*, od *trigōnos*, trójkąt, trójkątny). *Mart.* Rodzaj miękkiej pily, w którą grano w łaźniach dla ćwiczenia ciała; tak nazwanej, że we trzech graczy czynili trójkąt. || *Trigon, ōnis*. Rodzaj ryby inacej *pastinaca trigonus* zwanej. *Plaut.* Inni piszą *trygon. Plin. Anson.*

TRIGONALIS, e, ptuk. (od *trigōon*, trójkąt). Trójkątny, np. — *pila. Martial.*

TRIGONICUS, a, um, (*trigōnīkos*). Trójkątny. *Jul. Firm.*

TRIGONIUM, ii, n. (*trigōon*). Trójkąt. *Innocent.* || *Albo trigonion*. Imię dwóch roślin. *Apul. de herb.*, z tych pierwsza zowie się inacej *hierobotane, peristereon hypotios etc.*, druga *peristereon orthias, hierobotane etc.*

TRIGONUS, a, um, (*trigōnos*). Trójkątny. || *Signa trigona, trigoni ductus, trigona pars. Manil.* Znaki na zodyaku trójkątne, np. *baran, lew, strzelec. Ob. Triquetrus.* || *Trigonum, i, n. Id.* Trójkąt ze znaków na zodyaku. *Trigonium orthogonium. Vitr.* Trójkąt równokątny.

TRIGONUS, i, m. Ryba, inacej *Trigon* albo trafniej *trygon* (*trygōn* zwana) np. *seombrum et trigonum et cetum, et molleum caseum. Plaut. Ob. Pastinaca.*

TRICHORIUM, ii, n. (*scil. tempus*). *Anson.* Czas trzygodzinny, np. *post bina trichoria. Id. t. j. po dwóch godzinach.* Właściwie jest ptuk., od *trichorius, a, um, scil. tempus* albo *spatium* (od *tres* i *hora*).

TRIJUGIS, e, ptuk. (od *tres* i *jugum*). Ciągniony od potrójnych koni, np. — *cisium. Anson.* t. j. lektyka albo wóz o dwóch kołach ciągniony od potrójnych koni.

TRIJUGUS, a, um, (od *tres* i *jugum*). Potrójny, mówiące o zaprzęgu koni; złąd potrójny, trójaki, np. — *caput, np. canis pergrandis trigono capite. Apul., trigugum ferum. Paulin. Nol.*

TRILATERUS, a, um, (od *tres* i *latus, e-ris*). Trzy boki mający. *Frontin.*

TRILIBRIS, e, ptuk. (od *tres* i *libra*). Trzyfuntowy, od trzech funtów, trzy funtowy, np. — *mullus. Hor. t. j. trzyfuntowa barwana ryba morska — patera. Gallien. ap. Trebell.*

TRILINGUIS, e, ptuk. (od *tres* i *lingua*). Trzyjęzyczny, trzy języki mający, np. — *os (Cerberi). Hor.* || Trzema językami mówiący, np. *Siculi trilingues. Apul. t. j. greckim, łacińskim i Gallów językiem mówiący.* || Też *trilinguus, a, um. Prudent.*

TRILIX, icis, r. wspóln. Trójnitny, z czterech nici złożony, trzydrotny, np. *loricam concertam hamis auroque triliem. Virg., trili-ces tunicae. Arnob.* || To słowo pochodzi od *tres, tria* i *licium* i. q. *ex tribus licis constans.*

TRILONGUS, a, um, (od *tres* albo *ter* i *longus, a, um*, albo od *tres* i *longa* scil-

syllaba, więc i. q. *tribus longis syllabis praeditus*). Z trzech długich zgłosek złożony, np. — *pes. Terentian. Maur. t. j. miara wiersza i. q. Molossus* inni nazywają *Trimacrum.*

TRILORIS, e, ptuk. (od *tres* i *lorum*). Trzy rzemienie mający, trzyrzemienny; złąd — *vestes. Fopise. t. j. podobno suknia trzy strefy mająca, trzystrefowa.*

TRIMACRUS, a, um. Ob. **TRILONGUS**.

TRIMATUS, us, m. (od *trimus, a, um*). Wiek trzyletni, np. *partus* (u osie) *a tricesimo mense occisissimus, a trimatu legitimus. Plin., gallinae quae trimatum exacerant etc. Colum., obiit in trimatu. Inscr. ap. Gruter.*

TRIMEMBRIS, e, ptuk. (od *tres* i *membrum*) i. e. *tribus membris praeditus*. Trzyczłonkowy, troisty, trójcielnny, trzy ciała mający, np. — *Geryon. Hygin. t. j. trojcielnny Gieryon.*

TRIMESTRIS, e, ptuk. (od *tres* i *mensis*). Trzymiesięczny, np. — *Consul. Suet. — vitulus. Plin. — spatium. Plin. t. j. przeciąg trzymiesięczny. Arcadum anni trimestres. Id. — triticum. Plin. t. j. pszenica, którą żną we trzy miesiące po siebie. || Złąd *trimestria scil. semina. Colum. t. j. nasiona, które dojrzewają we trzy miesiące.**

TRIMETER albo **TRIMETRUS**, a, um, (*trigētrōs*). Właściwie trzymiarowy, ze trzech miar złożony, trzy miary mający, np. — *pedes, — versus. Quintil. Diomed. t. j. miary wierszów trójzłogowe; też trimeter albo trimetrus scil. versus, np. qui finis trimetri est. Quintil. — trimetros. Id.; złąd trimetris Iambeis et. Horat., — trimetron colon. Quintil. || Też trimetrum w przyp. piérw. Quintil.*

TRIMETRIUS, a, um, (od *trimeter*). Wiersze ze sześciu miar złożone, sześciomiarowe, np. z *Iambów (senariis)* złożone, np. *Aesopium trimetrum, quam vertit exili stylo i. e. fabulas Aesopi trimetris versibus constantes. Anson. Sidon.*

TRIMETRUS, a, um. Ob. **TRIMETER**.

TRIMODIA. Ob. **TRIMODIUS**.

TRIMODIUS, a, um, (od *tres* i *modius* i. e. *tribus modis praeditus*). Trzykoro- wy, trzy korce miary rzymskiej zawierają- cy w sobie albo od trzech miar (*modiis*) zawierających; złąd *trimodia corbula. Colum. Farr. ap. Non., albo trimodium scil. vas, np. argumentum demensum dabo non modio neque trimodio, verum ipso horreo (zartobliwie). Plaut. t. j. naczynie z trzech rzymskich szefelów albo z miar (*modios*) złożone. || Też w liczb. mnog., np. *trimodia illa avunlorum. Plin.**

TRIMULUS, a, um, (zdrobn. od *trimus, a, um*). *Suet.* Trzyletni, trzy lata mający, np. *trimulus patrem amisit. Id.*

TRIMUS, a, um, (od *tres, tria*, zamiast *triannus*, więc od *tres* i *annus*). Trzyletni, trzy lata mający, np. — *filia. Plaut., — vacca. Farr. — equus. Id. — arbor. Plin. — se-*

men. Id. Dies bima, trima. Ulpian. in Pandect.

TRINACRIA, ae, ż. *scil. insula*, (*Trinaxia*). *Virg.* Sycylia tak nazwana od trzech przylądków, od Pachynu, Peloru i Lilibeum. || *Plin.* Rod wyspa tak niegdyś nazwana.

TRINACRIS, idis, ż. (*Trinaxia*). *Ovid.* Należąca do Sycylii. — *insula. Id.* Wyspa Sycylijska. || *Trinacris. Id.* Sycylia. || Też *Trinacis Trinaxia. Strabo.*

TRINACRIUS, a, um, (*Trinaxios*, od *trigē*, trzy, i *axia*, przylądek). Trzy przylądki mający. *Trinacria, scil. insula. Virg. Sycylia.* || Złąd. *Trinacrius. Sycylijski. Trinacria rupes. Catull. Etna* w Sycylii. — *pubes. Id.* Młodzież sycylijska.

TRINEPOS, otis, m. (od *tres* albo *tertius* i *nepos*, jakoby *tertius a nepote* albo *tertius nepos*) i. e. *filius adnepotis*, t. j. wnuk w piątym pokoleniu albo wnuk wnuka, i tak jest: *filius, nepos, pronepos, abnepos, adnepos, trinepos.* || Też *Trineptis* rodzaju żeńskiego tym porządkiem: *filia, neptis, trineptis. Cap. in Pandect.*

TRINEPTIS. Ob. **TRINEPOS**.

TRINI, ae, a. Ob. **TRINUS**.

TRINICIUM CARMEN *constat monometro acatalcto, np. calidum jubar est. Serv. in Centimetr.*

TRINIO, ōnis, m. (od *trini, ae, a*). *Liezb. a* z trzech złożona, trzy, np. o rzucaniu kostek w granii, np. *binio, trinio, quinio, senio. Isidor.*

TRINITAS, atis, ż. (od *trinus, a, um*). *Liezb. a* zawierająca w sobie trzy, trójka, np. — *causarum. Tertull. — generum. Id.; złąd Trojca* w *Boav. Tertull. Cod. Justin.* w ogólności u wszystkich Ojców ss. Kościoła.

TRINOBANTES. Naród w Britanii w Kent nad rzeką Tamizą. *Caes.* || Zowie się też *Trinoantes. Ptolem.*

TRINOCTIALIS, e, ptuk. (od *trinoctium*). Trzynocny, od trzech noc, np. — *domicinium. Martial.*

TRINOCTIUM, ii, n. (*scil. tempus*). Czas od trzech noc albo trzy noc. *Gell., trinoctia trina. Anson.* || Właściwie ptuk. *trinoctius, a, um*, trzynocny, czas trzynocny scil. *spatium* albo *tempus*, (od *tres* i *nox*).

TRINODIS, e, ptuk. (od *tres* i *nodus*). Trzysećny, trzy seki mający, np. — *clava. Quid.* || Trójzłogowy, np. — *dactylus. Anson.*

TRINSO. Ob. **TRISSO**.

TRINUMUS albo **TRINUMMUS**. Tak zwana komedia Plauta, mająca tytuł: *de tribus numis. Plaut.*

TRINUNDINUM. Ob. **TRINUNDINUS**.

TRINUNDINUS, a, um, (od *tres* i *nundinae*) scil. *tempus. Cic.* Przeciąg dwudziestu siedmiu dni, podczas których jarmarki w Rzymie po trzykroć odprawiano. *Trinundinum* przez skrócenie *ex trinum nundinum*. W tym czasie proponowano prawa, nakazywano dla wyboru urzędników sejmy, a-

żeby mieli czas do namysłu tak wotujący jak i idący do urzędów, czyli kandydaci. Sady i oskarżenia w owym czasie sprawowały swoje jurydykcyę. || Też *ternundinum* zamiast *trinundinum*. *Macrob.*

TRINUS, *a, um*, (od *tres, tria*). Troisty, potrójny. *Trinis hibernis hiemare constituit. Caes.* Na potrójnym zimowisku założony oboz potrójny dla każdego z osobna pulku zimować przedsięwziął. || *Trzy. Reddere litteras trinas. Cic.* Oddać trzy listy. *Trina cornua. Ovid.* Trzy rogi. — *nomina. Id.* Trzy imiona. *Trini soles. Senec.* Trzy słońca. || Trojaki. *Trinum dicendi genus. Auson.* Trojaki rodzaj stylu.

TRIO, *onis, m.* *Farr.* Wół robocezy, *triones*, zamiast *teriones*, (od *tera*), albo *teriones*, (od *terra*). *Triones*, może się mówić *septem*, ponieważ tak są ułożone gwiazdy w potrójnych trójkątach. || *Triones. Cic.* Dwie niedźwiedzice, większa i mniejsza, konstelacja blisko północy i kola zimowego, wyrażające wóz i wołów zaprzężonych, zład *septem triones*, gwiazdy północne świecące się przez noc całą. *Virg.* || Przewisko rzymskie. *Tacit.*

TRIOBOLUS, *i, m.* (*τρίβολος*). *Plaut.* Pieniądz miedziany trzy oboli wartości czyli pół drachmy. || *Homo trioboli. Plaut.* Człowiek ladaco. || *Triobolus (neutr.)*, np. *non potest triobolus abesse.* || Waga pół drachmy waga, np. *puero date pro aetate triobolus. Cato.*

TRIODEIUS, *a, um*, (od *τρίοδος*, *tret*). Tretowy, z tretu. — *signa. Inscr.* Posagi bożków stojące na tretach.

TRIONYMUS, *a, um*, (*τρίωνυμος*). *Sulp. Sev.* Trzy imiona mający.

TRIPHATHALMOS, (albo *US*), *i, scil. lapis*, (*τρίφθαλμος*). *Plin.* Drogi kamień nakształt troje oczu.

TRIORCHES, *ae, m.* (trzy jądra mający, *τρίορχης*). *Plin.* Kobusek, ptak z rodzaju jastrzębiów. Ob. *Buteo*. || *Triorchis, is. Plin.* Trzeci rodzaj centuryi rośliny.

TRIPALIS, *e, ptnk.* (od *tres i palus i. e. tribus palis praeditus*). *Farr. ap. Non.* Który jest na trzech tycach. *Tripales, scil. vineae. Id.* Winnice nawiązane na trzech tycach.

TRIPARCUS, *a, um*, (od *tres i parcus*). Arcy skapy, arcy skapiec, żminda, kutwa, arcy lakomy, np. *homines. Plaut.*

TRIPARTIOR albo **TRIPERTIOR**, *itus sum, iri*, (od *ter i partior*). *Cic.* Dzielić na troje. *Tripartita divisio. Id.* Trojaki podział. — *ratio. Id.* Trojaki sposób.

TRIPARTITE, *psk.* (od *tripartitus, a, um*). Trojakim, potrójnym sposobem, trojako, potrójnie, dzieląc na trzy części, np. — *distribuere locum. Cic.*

TRIPARTITO. Ob. **TRIPARTITUS**.

TRIPARTITUS albo **TRIPERTITUS**, *a, um*, (od *tripartior*). *Cic.* Podzielony na trzy części. || *Tripartito i tripertito, psk. Id.* Na

troje, trojako. *Urbem tripartito aggredi. Liv.* Miasto ze trzech stron szturmować.

TRIPATINUM, *i, n.* (od *tres i patinae i. e. tribus patinis praeditum*) podobno *scil. ferculum*. Danie wybornych potraw od trzech półmisków. *Plin.*

TRIPECTORUS, *a, um*, (od *tres i pectus i. e. tribus pectoribus praeditus*). Trzypiersiowy, trzy piersi mający, np. — *vis Geryonae. Lucr.* Troista siła Geryona.

TRIPEDALIS, *e, ptnk.* (od *tres i pes albo od ter i pedalis*). Trzypstopny, trzy stopy mający, np. *utraque fenestra lata, tripedalis. Farr.* — *parma. Liv.* — *altitudo. Plin.*

TRIPEDANEUS, *a, um*, (od *ter i pedaneus*). Trzypstopny, trzy stopy mający wielkości, np. — *talea. Cato.* — *vitis. Colum.* *scrobs in longitudinem et latitudinem tripedaneus. Id.* — *statua. Plin.*

TRIPERDITUS, *a, um*, (od *ter i perditus, a, um*). Calkiem zginiony, zatracony. *Triperdita* tak zwana komedija Nowiusa, *ap. Non.*

TRIPERTITUS. Ob. **TRIPARTIOR**.

TRIPES, *edis*, (od *tres i pes i. e. tribus pedibus praeditus*). Trzynożny, trzy nogi mający, np. — *mulus. Liv.* — *mensa. Horat.* — *grabatus. Martial.*

TRIPETIA, *ae, z. scil. sella. Sulp. Sev.* Trójnog, stół o trzech nogach.

TRIPHALLUS, *i, m.* (od *tres i phallus, i. e. tribus phallis praeditus*) *i. q. magna mentula praeditus. Auct. Priap.* || Jedna ze satir Menipijusa. *Gell.*

TRIPICTUS, *a, um*, (od *ter i pictus, a, um*). Trzykroć malowany. || Trzy razy przepisany, np. *tripictus versiculus. Prudent.*

TRIPLARIS, *e, ptnk.* (od *tripulus*). Potrójny, trojaki, np. — *numerus. Macrob.*

TRIPLASIUS, *a, um*, (*τρίπλασιος*) *i. q. triplaris*. Potrójny, trojaki, np. — *ratio. Macrob.*

TRIPLEX, *icis*, (od *tres i plica, i. e. tribus plicis praeditus*, albo od *ter i plica, are*). Potrójny, troisty, ze trzech rzeczy złożony. *Triplex gens. Virg.* Narod ze trzech narodów złożony. — *Diana. Ovid.* Dyana, nieba, ziemi i piekiel. — *aes. Virg.* Miedź bardzo gruba albo ze trzech blach złożona. || *Triplex. Trzy.* — *sorores. — deae. Ovid.* Trzy Parki. || *Triplex. Marti.* Pugillares ze trzech tabliczek złożony. || *Triplex. Liv.* Trójnasobny. || *Triplex. Sall. in fragm.* Wielki, ogromny, np. — *fluctus. Id.*

TRIPLICABILIS, *e, ptnk.* (od *triplico, are*). To, co się potrójnie, trojako czynić może, potrójny, trojaki. *Sedul.*

TRIPLICATIO, *onis, z.* (od *triplico, are*). Potrójenie, potrójne robienie, np. *duplicationes, quae duplo; triplicationes, quae triplo increseunt. Martian. Cap. Macrob. Jul. Firmic.* zład u jurystów triplika, t. j. odpowiedź oskarżycielów na drugie oskarżenie przeciwnik dwoistym dowodom winowajcy wystawiona, albo to, co się na trzecim miejscu po procesie wnosi i do sądu

podaje. *Julian. in Pandect. Justin. institut.*

TRIPLICATUS, *a, um*, (od *triplico, are*). *Plin.* Trójnasobny, we trójnasób powiększony.

TRIPLICO, *as, avi, atum, are*, (od *triplico*). Troić, tyle troje czynić, np. — *annos. Manil.* *triplicabis septem et faciunt viginti unum. Macrob. Gell.* *quod simplex, triplicet. Sedul.*

TRIPLINTHIUS, *a, um*, (od *tres i plinthus i. e. tribus plinthis praeditus* albo *τρίπλινθος*). We trzy kamienie albo we trzy cegły budowany. — *paries. Vitruv.* Sciana we trzy kamienie albo we trzy cegły.

TRIPLUS, *a, um*, (od *τρίπλος*). *Cic.* Potrójny, trójnasobny, np. — *pars. Cic.* zład *tripulum*, t. j. trzy razy więcej, np. *triplo plus scortorum. Plant.* t. j. więcej niżeli trzy razy kurewników.

TRIPODES, *um*. Ob. **TRIPUS**.

TRIPODIUS, *a, um*, (*τρίποδιος*). — *pes. Diomed.* Miara wiersza trójzłogowska, z których pierwsza krótka, inne dwie długie.

TRIPOLIS, *is, z.* (*Τρίπολις*, trzy miasta). *Liv.* Okolice w Tessalii, w Arkadyi, w Lakonie, złożona ze trzech miast. || *Tripolis. Solin.* Okolice w Afryce ze trzech miast złożona. || *Tripolitani, a, um. Eutrop.* Trypolitański, należący do miasta Trypolis w Afryce. || *Plin.* Miasto w Fenicyi w prowincyi Syryjskiej. || *Tripoliticus, a, um. Plin.* Należący do miasta w Fenicyi. || Miasto w Li-dyi. *Tripolitani. Plin.* Mieszkańcy tego miasta. || *Plin.* Miasto albo twierdza w Poncie.

TRIPOLITICUS i **TRIPOLITANUS**. Ob. **TRIPOLIS**.

TRIPOLIUM, *ii, n.* (*τρίπολιόν*). *Plin.* Turbit, roślina morska.

TRIPORTENTUM, *i, n.* (od *ter i portentum*). Cud wielki. *Triportenta deum. Pauc. ap. Farr.* Wielkie cuda bogów.

TRIPTOTA, *orum*, (*τρίπτοτα*). *Diomed.* Imiona rzeczowne trzy przypadki mające.

TRIPUDIO, *as, are*, (od *tripudium*, zatem od *terram pavire* albo od *ter i pes* zmiast *tripediare i. e. ter pede terram ferire*). Właściwie tupać, tłuc, bić ziemię, np. tańcując; zład tańcować, skakać, np. — *ad symphoniam. Petron.* — *virilem in modum. Sen.* — *sacro gradu. Venant. Fort.* — *crebris saltibus. Mamert.* zład przenośnie, in *funeribus reip. exultantem ac tripudiantem. Cic.*

TRIPUDIUM, *ii, n.* *terripavium* (od *pavio*), wyraz wieszczków. *Cic.* Wieszczba powzięta z kur jadła, gdzie im z pyszeków wypadały odrobiny. || *Liv.* Skakanie, tańcowanie wesole, tupanie. || Też *tripudium a terra pavienda etc. Fest. in fragm. et schedis.*

TRIPUS, *ōdis*, (*τρίπους*). Trzy nogi mający. — *sella. Sidon.* Stół o trzech nogach. || *Tripus, ōdis, m.* Trzynog. *Qui tripodas movet. Senec.* Apollo, który dając wyroki, trzynog wzruszał. || *Senec.* Wyrocznia. || *Tri-*

podes. Virg. Trzynogi, stoly albo krzesła o trzech nogach, które u Greków walecznym mężom w podarunku dawano.

TRIQUETRUS i **TRIQUETRUS**, *a, um*. Trójkątny, trzy kąty mający. — *insula. Caes.* Wyspa trójkątna. — *figura. Plin.* Trójkąt. *Sidus triquetrum. Id.* Gwiazda oddalona od jakiego punktu na 120 stopni. || *Triquetra. Plin.* Syceylia. || Pisce się też *Triquetra*.

TRIREMIS, *e, ptnk.* (od *tres i remus i. e. tribus remis vel tribus remorum ordinibus praeditus*). Trójwiosłowy t. j. trzy rzędy wiosł mający, np. — *navis. Nep. Caes. Aseon. in Cic. t. j. galera od trzech rzędów wiosł; też navis triremis. Auct. bell. Afr. Ed. Oudend. ma navis trieris. Też triremes Romanae. Liv.*

TRIS. Trzy, zamiast *tres*. Ob. **TRES**.

TRISAECLISSENEX albo **TRISECLISSENEX**, *nis*, (od *tria saecula i senex*) *i. e. qui tria saecula vixit*. Trójwieki, który żył trzy wieki. Przymiotnik Nestora. *Laevius ap. Gell.*

TRISCHOENUS, *a, um*, (*τρίσχοινος*). Trzy schoenos, zawierający w sobie trzy mile perskie. *Plin.* Ob. **SCHOENUS**.

TRISCURRIA, *orum* (*scil. opera, facta*). Arcy śmieszne, ucieszne, śmiechu godne, działania, czyny, arcy śmieszne rzeczy. *Juvenal.* (podobno od *seurra* i od *tri* (*τρίς*) np. *trifur, trifurifer*).

TRISECLISENEX. Ob. **TRISAECLISENEX**.

TRISEMUS, *a, um*, (*τρίσημος*, od *τρίς ter i sigma signum i. e. tribus signis praeditus*). Trzy znaki, albo trzy zgłoski zawierający w sobie, np. *pes*, t. j. trzyzgłoskowa miara wiersza. *Martian. Cap.*

TRISMEGISTUS, *i, t. j. arey*, bardzo, nader wielki, przymiotnik Hermesa albo Merkuriusza. (*Ἑρμῆς Τρισμέγιστος*). Medrzec, prawodawca u Egypcyan, np. *ut ei (Mercurio) Trismegisto cognomen imponeret (scientia multarum rerum). Lactant.* *Trismegistus Hermes. Id.* Tytuł książki Apulejusa: *Hermetis Trismegisti de natura deorum etc.*

TRISOMUS, *a, um*. Ob. **BISOMUS**.

TRISPASTOS, *i, (scil. machina)*, (*τρίσπαστος*, od *τρίς*, trzykroć i *πάω*, ciągnę). *Vitruv.* Winda klub wiele mająca albo winda z trzech kółków złożona, np. *haec autem ratio machinationis, quod per tres orbiculos circumvolvitur, trispastos adpellatur. Id.*

TRISPITHAMUS, *a, um*, (*τρίπιδανος*). Trzypiędzisty. || *Trispithami. Plin.* Ludzie albo naród wzrostu od trzech piędzi.

TRISSAGO, *ōnis*, zamiast *trixago*. *Plin.* Ożanka, ziele.

TRISSO, *as, are*. Wydawać głos, krzyzczeć jak jaskółka, np. *trissat hirundo. Auct. earm. de Philom.* Inni czytają *trinsat*.

TRISTATAE, *arum*, (*τρίσταται*) *i. e. tres primi*. Pierwsi trzej po królu. *Hieron. in Ezech.*

TRISTE, właściwie *neutr.* od *tristis*, *e,*

ptak. Smutnie, z zasmuceniem, np. *tristius flere. Prop.*, *triste salutare. Stat.*—*resonare. Hor.*; zład *tristius curare. Cic.* t. j. tkliwiej, dotkliwiej, czulej. || Ostro, surowie, groźnie, np. *tristius respondere. Cic.* t. j. surowiej odpowiadać.

TRISTEGA, orum, n. (τὰ τριστεγὰ). Hicron. Budowa o trzech piętrach.

TRISTI zamiast *trivisti. Catull.* Ob. TEROR.

TRISTICULUS, a, um, (zdrobn. od *tristis*) i. q. *tristis*, mówiące zmniejszającym sposobem. Nicco smutny albo w ogólności smutny. *Cic.*

TRISTIFICUS, a, um, (od *tristis* i *facio* i. e. *faciens tristes homines*). Zasmucający, czyniący, sprawujący smutek, też smutny, nieprzyjemny, nie miły, przykry, albo sprawujący przykrość, nieprzyjemność, np.—*voces. Cic.*, *acetum tristificum. Macrobi.*—*tyrannus. Prudent.*

TRISTIMONIA, ae, z. (od *tristis*) i. q. *tristitia*. Smutek, np. *metu ac tristimonia. Auct. bell. Afr.*, *tristimoniam deturbat ex animo. Naev. ap. Fest.* *Tristimonium* zamiast *tristimonia. Fest.*

TRISTIMONIUM, ii, n. (od *tristis*) i. q. *tristitia*, np. *in tristimonio esse. Petron.* *Tristimonium. Naev. ap. Fest.*

TRISTIS, e, ptak. (od τριστόν, lęklawy, albo od τριστός, zmarszczony). Smutny, melancholiczny, ponury, zasympiony. *Oderunt hilarem tristes, tristemque jocos. Horat.* Wesołego nienawidzą smutni, żartobliwi smutnego. || Który udaje smutnego zasympionego. *Terent.* || *Tristia*. Wszystko to, co smutni czynią albo co oznaczają smutek. — *litterae. Cic.* List smutny. *Tristia bella. Horat.*

Wojny przynoszące klęski. — *sententia. Ovid.* Wyrok potępiający. *Tristoria remedia. Liv.* Nicco przykre lekarstwa. || To co się tyje zgonu życia. *Tristi morte finire mala. Senec.* Ze smutnym zgonem życia dokonać nieszczęść. — *officium. Ovid.* Ostatnia posługa umarłemu czyniona. || Co się tyje piekiel. — *Tartara. Virg.* Posępne piekła. || Groźny. *Tristia jussa senatus. Sil.* Groźne rozkazy senatu. || Szkodliwy. — *medicamen. Ovid.* Szkodliwe lekarstwo. || Przykry, gorzki. *Tristia absinthia. Ovid.* Gorzki piołun. — *sapor. Id.* Smak przykry. || Rozgniewany. *Tristis amica. Propert.* Rozgniewana przyjaciółka. || Okrutny, nieublagany, surowy. — *sorores. Tibull.* Parki. — *di. Horat.* Nieublagani bogowie. — *facta. Virg.* Okrutne czyny. || Na dobrą stronę. *Tristis severitas inest in vultu atque in verbis fides. Terent.* Wydaje się poważna surowość na twarzy i w słowach rzetelność. *Et sermone opus est modo tristi, modo jocosu. Horat.* I mowy trzeba raz poważnej, drugi raz żartobliwej.

|| Nieszczęśliwy. — *eventus. Liv.* — *sors. Cic.* Nieszczęśliwy wypadek, los. || Straszny na wejście. — *ursae. Hor.* Straszne niedzwiedzie. || Piekna przenośnia. *Sunt tristes arbores quaedam, quae non sentiant gaudia*

annorum. Plin. Są nieszczęśliwe niektóre drzewa, co nie kwitną i nie czują z lat pociechy. || *Triste. Virg.* Rzecz smutna. *Triste lupus stabulis, arboribus venti. Virg.* Szkodliwy wilk oborze, szkodliwe drzewom wiatry. || *Tristia. Ovid. Horat.* Klęski, nieszczęścia. || *Triste, psk. Ob. Triste.*

TRISTITAS, atis, z. (od *tristis*) i. q. *tristitia*. Smutek, zasmucenie. *Pacuv. ap. Non. Turpil. Ibid.*

TRISTITIA, ae, z. (od *tristis*). Smutek, zasmucenie, żal, np. *tristitia se tradere. Lucei. ad Cic.* Oddać się smutkowi. *Tristitiam compescere. Ovid.* Hamować smutek. — *ponere. Id.* — *abolere. Plin.* Ukoić smutek. || *Tristitia temporum. Cic.* Nieszczęśliwe czasy. || Przenośnie. — *coeli. Plin.* Niepogoda. || — *rei. Cic.* Przykrość, ostryść. || Gniew. *Tristitia causa. Ovid.* Przyczyna gniewu. || *Suet.* Zbyteczna surowość, powaga. || *Cic.* Postawa ułożona z powagą. || Smutek t. j. smutny przymiot, przyrodzenie, np. *temporum. Cic.* — *rei. Id.* t. j. twardość, ostryść, surowość, np. — *illorum philosophorum. Cic.* || Ponurość, posępność, te tryczność albo surowość, srogłość. *Cic.*, np. *sol coeli tristitiam disautit. Plin.* || Też *tristities, ei. Terent.*

TRISTITIES, ei, z. (od *tristis*) zamiast *tristitia*, np. *omitte tristitiam tuam. Terent.* *Adolescens senili tristitie gerens frondem. Apul.* || Też *Sollicitudo* i *Tristities*, dwie służebne dziewczki Wenery, np. *Sollicitudo atque Tristities ancillae meae. Apul.*

TRISTITUDO, inis, z. (od *tristis*) zamiast *tristitia*. Smutek, np. *omnem de tuo pectore tristitudinem mitte. Apul.*, też. *Sidon.*

TRISTIUS, psk. Ob. TRISTE.

TRISTOR, aris, ari, (od *tristis*). Bydź smutnym, smuć się, trapić się smutkiem, np. *concitari tristarique ob scelera. Sen.*, *nunquam flere, nunquam tristari. Id.*

TRISULCUS, a, um, (od *tres* i *sulcus* i. e. *tribus sulcis praeditus*). Rosochaty, troisty, zład trójłupny, trójszczepny, trójkończaty, trójspiczasty, trójzębny, potrójny, np. — *telum Jovis. Ovid.* Piorun. || *Trisulca lingua.* Wężowy język. *Et linguis micat ore trisuleis. Virg.* I wąż troistym miga językiem. || *Trisulca Sicilia. Claudian.* Sytylija trzy przylądki mająca. || — *fores. Serv.* Drzwi troiste. || — *ramus. Pallad.* Rosochata gałąź, np. *trisuleus sermo, np. resonat sermone trisulco. Prudent.*, mówiąc o djablu albo o węź, który skusił Ewę.

TRISYLLABUS, a, um, (τρισύλλαβος). Trójgłoskowy, trzy zgłoski mający, np. *a soer fit trisyllabum soeceri. Farr.*, *vox trisyllaba. Martian. Cap.*

TRIT wyraz oznaczający głos mysz. *Naev. ap. Charis.*

TRITAVIA, ae, z. (od *tritavus*). Matka prapradziada (*atavi*) albo praprababka (*ataviae*). *Caj. in Pandect.*

TRITAVUS, i, m. (od *tres* i *avus* i. e. *habens tres avos*). Ojciec prapradziada (*atavi*)

albo praprababki (*ataviae*). *Caj. in Pandect.* Inne *Edit.* mają *tritavus. Paul. Ibid.* *Pater, avus, proavus, abavus, atavus, tritavus. Plaut.*; zład *tritavi* zamiast bardzo starzy, bardzo dawni, starodawni, starożytni. *Farr.*

TRITE, es, z. (τρίτη) i. e. *tertia*. Trzecia struna albo ton w muzyce, i. e. *tertia chorda, tertius tonus. Vitr.* || Jedna z córek Danausa. *Hygin.*

TRITEMORIA, ae, z. (τριμηνορία). *Mart. Cap.* Trzecia część muzycznego tonu. Zład w muzyce i. q. *brevior toni distantia tertiam ejus partem recipiens. Id.*

TRITHALES, is, n. (τριθαλῆς) i. e. *erithales* i. q. *aizoon minus, (latin. semper vivum)*. Mały rojnik, skoczek, mały rozechodnik albo rozechodnik pospolity i. q. *erithales. Plin.*

TRITIANUS, a, um, np. *genus brassicae. Plin.* Rodzaj kapusty tak zwanej od miasta *Tritium* albo od człowieka tak zwanego.

TRITICARIUS, a, um, (od *triticeum*). Pszeniczny, trudniący się pszenicą, do pszenicy należący, np. — *messis. Calendar. rust. Farr.* *triticiarius scil. homo. Inscript. ap. Fabret.* t. j. trudniący się pszenicą, albo urzędnik od pszenicy.

TRITICEUS, a, um, (od *triticeum*) i. q. *triticeus. Plaut.* Pszeniczny, do pszenicy należący.

TRITICEUS, a, um, (od *triticeum*). Zpszeniczny, tyjejący się pszenicę, należący do pszenicy, np. — *messis. Virg.*, *far triticeum. Colum.* Mąka pszenna. — *paleae. Cato.* Słoma pszenna.

TRITICARIUS, a, um, (od *triticiarius*). Tyjejący się pszenicę, np. — *condictio. Pandect.* Osobista ugoda, na mocy której majątek bądź ruchomy, bądź nieruchomy przez proces się dochodzi. Inne *Edd.* mają *triticiariam*, inni *triticiariam*.

TRITICINUS, a, um, (od *triticeum*). Pszeniczny, z pszenicy, np. — *amylum. Plin.*

TRITICUM, i, n. (podobno od *tritius*, a, um, imsl. od *tero*, *quia grana e spicis teruntur. Farr. Isidor.*) Pszenica. *Cic. Cels.*, szlachetny rodzaj zboża.

TRITON, ōnis i ōnos, m. (Τρίτων). *Ovid.* Bóg morza, syn Neptuna, wedle poetów trębacz Neptuna. || *Virg.* Imię okrętu. || *Plin.* Rodzaj ryby morskiej. || *Plin.* Rzeka w Afryce. || *Serv.* Rzeka w Beocji. || *Ovid.* Bagnisko w Traeyi.

TRITONIA i. e. *Pallas. Ob. TRITONIUS.*

TRITONIACUS, a, um, (τριτωνιακός). *Ovid.* Należący do rzeki Trytonu. || *Id.* Tyjejący się Pallady.

TRITONIS, idis, idos, (Τρίτωνος). *Sil.* Tyjejący się rzeki albo bagnisk Trytonu. *Tritonis, scil. palus. Sil.* Bagnisko Trytonu. || Należący do Pallady. *Tritonis. Ovid.* Ateiny, miastopoświęcone Palladzie. || *Virg. Pal-*

lada. || *Stat.* Oliwa poświęcona Palladzie. || *Sil.* Imię nimfy.

TRITONIUS, a, um, (Τρίτωνιος). Tyjejący się rzeki Trytonu, bagnisk i Pallady. — *virgo. Virg.* Pallada. || *Tritonia, absol. Id.* Bogini Pallada.

TRITOR, ōris, m. (od *tero*). Trający, który trze, rozcieracz, np. — *colorum. Plin.* — *farb.* — *argentarius. Inscript. ap. Rejnes.* (podobno polerownik i gladziiciel, który poleruje, gladzi co, i. q. *caelator*; zład — *stmulorum. Plaut.*, t. j. słowo obelżywe na niewolnika, często też *compedium (compedium) tritor. Id.* Okowywanie; smaganie, wyraz obelgi na niewolnika.

TRITURA, ae, z. (od *tero*). Tarcie, np. — *pectorum etc. Apul.* Zład młocba, młoczenie ustarożytnych młocarską machiną. *Farr. Virg. Colum.*

TRITURATIO, ōnis, z. (od *trituro*, are i. q. *trituro*). Młocenie. *Augustin.*

TRITURO, as, are, (od *tritura*). Młócić albo przenosić, *in hac area mundi passionum flagellis trituri. Sidon.*

TRITURRITUS, a, um, (od *ter* i *turritus*, a, um). Trzywieżowy, trzy wieże mający; zład tak zwana *villa*, np. *triturrita scil. villa. Rutil.*

TRITUS, us, m. (od *tero*) i. e. *actus terendi*. Tarcie, np. *lapidum tritu. Cic.*, *aurum tritu perpolitum. Plin.*, *summo labore pedum tritu. Lactant.* || Młocenie zboża.

TRITUS, a, um, (od *tero*). Starty. *Terra trita ex aqua. Plin.* Ziemia zamieczona wodą. *Radix in pulvere trita. Id.* Korzeń starty na proch. *Succina trita redolent. Marti.* Bursztyń tarty pachnie. || Długim używaniem i dotykaniem wytarty. *Subucula trita. Horat.* Suknia spodnia wytarta. || *Via trita. Cic.* Droga utorowana. || Przenosić. Pospolity, zwyczajny, używany. *Tritior mos. Plin.* Zwyczaj więcej używany. *Tritiores manus. Vitr.* Cwieczniejsze, bieglesze ręce do zrobienia czego. || Wyraz wszechczyny. *Propert.*

TRIVENEFICUS, a, um, (od *ter* i *veneficus*). Bardzo, arcy czarodziejski, uroczny; zład *trivenefica. Plaut.*, t. j. czarodziejka, imię żelżywe.

TRIVIA scil. *dea i. e. Diana. Ob. TRIVIVUS.*

TRIVIALIS, e, ptak. (od *trivium*). Właściwie tyjejący się krzyżowej drogi, trzydrożny, tretowy, pospolity, zwyczajny, podły, nizekzenny, nieosobliwszy, nieszczęśliwy, np. — *scientia. Quintil.* — *verba. Suet.*, — *ludi. Id.* — *sermo. Arnob.*, *trivialis more. Calpurn.*, — *cantare. Juvenal.* i. e. *vulgare.*

TRIVIALITER, psk. (od *trivialis*). Pospolicie, zwyczajnie, pospolitym sposobem, np. *infantibus parvulis trivialiter institutis. Arnob.*

TRIVIATUM, psk. (od *trivium*). Od tretu do tretu, np. — *dissulare. Martian. Cap.*

TRIVIVUS, a, um, (od *tres* i *via* i. e. *trivus viis praeditus*). Z trzech albo z wielu

drog złożony. Rzeczow. scil. spatium, t. j. trzy drogi t. j. miejsce, gdzie się trzy drogi razem zbiegają, albo krzyżują, rozstanie drog, tret. || *Trivium*, scil. *den*. *Ovid*. Dyana, która czczono na rozstaniu dróg. || *Triviae lacus*. *Virg.* Jezioro w Lacjum z gajem poświęcone Dyannie, teraz *lego di Nemi*. || *Trivium*, absol. *Tibull*. Drogi krzyżowe przeznaczone do ofiar wieśniakom. || *Arripe maledictum ex trivio*. *Cic.* Brac obelżywe wyrazi ze steku pospółstwa. || *Trivium virginis*, zamiast *trivium*. *Lucr.*

TRIUMPHALIS, e, (od *triumphus*). Tryumfalny, tyczący się tryumfu. — *coronae*. *Plin.* Wienie albo korony, których tryumfujący używali. || *Vir triumphalis*. *Suet.* Który odprawił tryumf. || — *provincia*. *Cic.* Prowincja, po której zawojowaniu imperator tryumf otrzymał. || — *currus*. *Plin.* Wóz tryumfalny, na którym jechali tryumfujący. || — *corona*. *Id.* Wienie albo korona tryumfalna, którą się imperator koronował w tryumfie. || — *porta*. *Cic.* Brama, kiedy tryumfujący wjeżdżali. || — *vestes*. *Plin.* Tryumfalne imperatorskie szaty szarłatne haftowane palmami. || — *causae*. *Suet.* Sprawy względem postanowienia tryumfu. || — *aurum*. *Plin.* Złoto, którym haftowano suknie tryumfalne. || — *coena*. *Plin.* Uczta tryumfalna, którą imperator tryumfujący po odprawieniu ofiar w Kapitolium dawał. || — *imagines*. *Horat.* Obrazy mężów tryumfujących. || — *statua*. *Plin.* Posąg nakształt tryumfu zrobiony. || — *ornamenta*. *Suet.* Znaki czyli ozdoby, których tryumfujący zwykli byli używać, jakimi były: złota korona, złota czara, białe konie, haftowana toga, szata palmowa, krzesło senatorskie, laska z kości słoniowej. *Liv.* *Tacit.*

TRIUMPHATOR, *ōris*, m. (od *triumpho*, are). *Apul.* Tryumfujący, który tryumfuje. || *Id.* Przydomek Jowisza. || Przenośnie. *Triumphator erroris*. *Minue*. *Fel.* Tryumfujący nad błędem.

TRIUMPHATŌRIUS, a, um, (od *triumpho*, are). *Tertull.* Tryumfalny.

TRIUMPHATRIX, *icis*, ż. (od *triumpho*, are). Tryumfująca, która tryumfuje. *Inscr.* ap. *Murat.*

TRIUMPHATUS, a, um, (od *triumpho*, are) i. e. de quo triumphatum est. *Virg.* Zwycięzony, nad którym jest odniesiony tryumf. *Deque triumphato viscera testa bove*. *Ovid.* I ze zdobycy wziętego trzewy upieczono woła.

TRIUMPHO, as, avi, atum, are, (od *triumphus*). Tryumfować, tryumf odprawiać. *Nero ovans triumphavit*. *Fellej*. Neron mniejszy tryumf odprawił. || Z przypad. czwart. *Triumphavit triumphos duos*. *Gell.* Dwa odprawił tryumfy. || Biern. *Ne triumpharetur*. *Tacit.* Ażeby w tryumfie nie był prowadzony || *Nicosob*. *Populi jussu triumphatum est*. *Liv.* Tryumfowano z rozkazu ludu. || Przenośnie. *De me triumphat amor*. *Propert.* Miłość tryumfuje nademną. || Weselić się,

cieszyć się. *Triumphare gaudio*. *Cic.* Radować się.

TRIUMPHUS, i, m. (*θρίαμβος*, tryumf). Tryumf, wyjazd uroczysty imperatora rzymskiego po odniesionym zwycięstwie. *Agere triumphum ex aliqua re*. *Cic.* Odprawiać tryumf z jakiej okoliczności. || Przenośnie. *Triumphus luxuriae*. *Plin.* Tryumf zbytku, gdy bardzo panuje. || *Pisano* niegdyś wedle *Cycerona triumphus*, później *triumfus*, co nie jest w używaniu.

TRIUMVIR, i, m. (od *tres i viri*). *Gell.* Tryumwir, jeden z urzędników trzech mężów czyli trojwładzca. || W Rzymie rozmaici byli tryumwirowie: *Epulones*. *Liv.* Kapłani, którzy Jowiszowi i innym bogom uczyli sprawiali. || — *agrarii*. *Id.* Tryumwirowie, którzy lud rzymski na osady przeprowadzali. || — *capitales*. *Pompo*. *Pandect.* Przełożeni więzieni. || — *coloniarius*. *Inscr.* Którzy osadami rządili. || — *mensarii* albo *monetales*. *Liv.* Przełożeni bicia monety. || — *nocturni*. *Liv.* Tryumwirowie, do których straż nocna w mieście należała.

TRIUMVIRALIS, e, ptnk. (od *triumvir*). Tyczący się *Triumvirorum*, należący do nich, pochodzący od nich, np. — *flagella*. *Hor.* — *supplicium*. *Tac.*

TRIUMVIRATUS, us, m. (od *triumvir*). Urząd trzech mężów razem, triumwirat, trojwładztwo, np. — *nocturnus*. *Liv.* t. j. urząd *triumvirum nocturni*. — *coloniae deducendae*. *Id.* — *senatus legendi*. *Suet.*

TRIUNCIS, e, ptnk. (od *tres i uncia*). *Galien. ap. Trebell.* Trzy uncje ważące.

TRIXAGO, *inis*, ż. i. q. *chamaedrys*. Przetacznik ozankowy, np. *chamaedrys herba est, quae latinis trixago dicitur*. *Plin. Ed. Elzev.* ma *trissago*. *Veget. de re vet.*

TROAS, *adis*, ż. (*Τρωάς*). Trojańska, tycząca się Troi frygijskiej. — *humus*. *Ovid.* — *ager*. *Nep.* Ziemia, rola trojańska. || *Troas*, scil. *femina*. *Virg.* Trojanka, niewiasta trojańska. *Troas in invideo*. *Ovid.* Zazdrościć Trojankom. || *Troas* scil. *terra* albo *regio*. *Plin.* Okolica, kraina Troi.

TROCHAEIDES, *is*, (*τροχαιδής* i. e. *similis trochaeo*) i. e. *similitudinem trochaei habens*. Podobny do miary wiersza złożonego ze zgłoski długiej i krótkiej. *Martian. Cap.*

TROCHARUS, i, m. (*pes*) *trochaeos*, od *τροχῶν* i. e. *curvo* właściwie *cursorius*. Dwuzgłoskowa miara wiersza, składająca się z długiej i krótkiej zgłoski, inaczej też *choreus* zwana, np. *solā*. *Quintil.*, inaczej *tribrachys* zwana. *Id.* też. *Cic.*

TROCHAEICUS, a, um, (*τροχαιικός*). Trochajski, z trocheusa miary wiersza złożony, np. — *metrum*. *Diomed.* *Comicus*, quem *trochaicum vocant*. *Quintil.*

TROCHANTER, *is*, m. (*τροχάων*, skręcam). Wyrostek części wyższej kości udowej.

TROCHILUS albo **TROHILOS**, i, m. (*τρόχιλος*). Mały ptaszek, myszy królik. *Plin.* || Rowek u słupa, ozdoba budownicza. *Vitr.*

TROCHINUS, i, m. (*τροχῶν*). Wyrostek mniejszy wyższego końca kości ramieniowej.

TROCHISCUS, i, m. (*τροχίσκος*). *Cels.* Kolaczek aptekarski.

TROCHITER, *is*, m. (*τροχῶν*). Wyrostek większy wyższego końca kości ramieniowej.

TROCHLEA, ae, ż. (*τροχάλη*). *Vitr.* Kłuba, kraczek w silniach wiadujących, mający wkoło okręgu rowek wydrążony na linę, i sworzeń żelazny przechodzący przez środek. || *Trochleis pituitam adducere*. *Quint.* Przenosić, znaczyć płwać z wielką trudnością. || Wyrostek stawowy wewnętrzny niższego końca kości ramieniowej.

TROCHLEATIM, psk. (od *trochlea*). *Sidon.* Za pomocą kłuby.

TROCHUS, i, m. (*τρόχος*). *Horat.* Koło żelazne, które ręką sięcią żelazną, czyli tak nazwanym kluczem dzieci w grze zwykły były pędzić.

TROCMI, *ōrum*. *Plin.* Naród w Gallacyi.

TROES, ob. **TROS**.

TROEZEN, *ēnis*, ż. (*Τροιζήν*). *Cic.* Miasto w Peloponezie u przylądka Argolidy. || *Troezenius*, a, um. *Plin.* Należący do tego miasta. — *heros*. *Ovid.* Lelex, syn Piteusza. || *Troezeni*, *ōrum*. *Mela.* Mieszkańcy tego miasta.

TROGLŌDYTAE, *ārum*, m. (*τρογλοδυται*). Naród dolnego Egiptu nad odnogą morza arabskiego. || *Trogolodyticus*, a, um. *Plin.* Tyczący się tego narodu. || *Trogolodytis*, *idis*, ż. Należąca do tego narodu.

TROGON i TROGO, *ōnis*, m. *Plin.* Krzywdziob albo krzywonos, ptak.

TROIA, ae, ż. (*Τροία*). Miasto Troi we Frygii. Ob. *Troius*.

TROIADÉS, ae, m. (*Τροιάδης*). *Vet. poet.* in *Catalect.* Trojanin. || *Troades*, um. *Persi.* Niewiasty Trojańskie.

TROIANUS, a, um. Trojański, tyczący się Troi. — *tempora*. *Horat.* Czasy wojny trojańskiej. — *judex*. *Ovid.* Parys. *Troiani fama laboris*. *Id.* Wieść trojańskiej wojny. || *Equus troianus*, przysł. *Cic.* Tajemna zdrada albo ukryte niebezpieczeństwo. || *Porcus troianus*. *Macrob.* Dzik całkiem pieczony, nadziany mniejszą zwierzyzną. || *Troiani*, *orum*. *Virg.* Mieszkańcy Troi i Frygii.

TROIAS, *adis*, ż. (*Τροιάς*). Trojanka.

TROIADÉS. *Persi.* Trojaniki, niewiasty trojańskie.

TROICUS, a, um, (*Τροικός*). Trojański. *Troica vela*. *Ovid.* Flota Eneasza. *Troica scribere*. *Juvenal.* Pisać wojnę trojańską. || — *ephebus*. *Avien.* Ganimedes. || — *ignis*. *Stat.* Ogień ustawiczny, który chowano w Rzymie w świątyni Westy.

TROIUS albo **TROILOS**, i, m. (*Τρωῖλος*). *Virg.* Syn króla Pryama i Hekuby.

TROIUGENA, ae, m. i ż. (od *Troia* i *genitus*). Trojanin, z Trojanów zrodzony. || *Troiugene*. *Juvenal.* Rzymianie.

TROIUS, a, um, (*Τρωῖος*). Trojański, tyczący się miasta Troi. — *heros*. *Virg.* Eneasza. — *fata*. *Ovid.* Losy Trojanów. || *Troia*,

scil. urbs. Troja, miasto we Frygii. || *Troia*. *Virg.* Gonitwy konne młodzi rzymskiej. || *Troia*. *Liv.* Tak nazwane miejsce na polu Laurenciem, gdzie naprzód Eneasza we Włoszech osiadł.

TROMENTINUS, a, um. — *tribus*. *Liv.* Jedna z trybus rzymskiej, tak nazwana od pola Tromentum w Hebruryi.

TROPAEATUS, a, um, (od *tropaeum*). *Ammi.* Znakiem zwyciężkim ozdobiony.

TROPAEI, *venti*. Ob. **TROPAEUS**.

TROPAEOPHORUS, a, um, (*τροπαιοφορός*). *Apul.* Noszący trofea czyli znaki zwyciężkie.

TROPAEUM, i, n. scil. *signum*, od *tropaeus*, a, um, (od *τροπῶν*, zwracam). Pomiędzy przez zwycięzcę wystawiony na cześć bogów w tym miejscu, gdzie nieprzyjaciół rozgromił. — *statuere*, *sistere*. *Tacit.* Postawić trofea czyli znaki zwyciężkie. || Przez zamiane. *Nep.* Zwycięstwo, łupy zdobyte na nieprzyjaciela. || Przenośnie. *Tropaeum necessitudinis*. *Cic.* Znak ścisłej przyjaźni. || Piszą niektórzy błędnie *trophaeum*.

TROPAEUS, a, um, (*τροπαῖος*). W tył obrocony. — *venti*. *Plin.* Wiatry zwrócone od morza ku stałemu ladowi. || *Tropaeus homo*. *Suet.* Człowiek, który w grze napastując drugiego, nieznacznie się w tył cofa, aby nie był schwytany. || Złot *tropaeum*, scil. *signum* albo *monumentum*. Ob. *Tropaeum*.

TROPICE, psk. (od *tropicus*, a, um). — *loqui*. *Augustin.* Niewłaściwie mówić.

TROPICUS, a, um, (*τροπικός*, od *τροπῶν*, zwracam). Zwrótu, zwracający się, powracający. — *circuli*. *Hygin.* *Astron.* — *signa*. *Manil.* Zwrótniki, kół, za które słońce dalej ku północy i południowi nie przechodzi, — *caneri*. *Astron.* Zwrótnik raka. — *capricorni*. *Auson.* Zwrótnik kozierozca. || *Tropica*, *orum*. *Petron.* Przemiańcy. || *Tropicus*. *Gell.* Postaciowy, przenośny, niewłaściwy.

TROPIS, *is*, ż. (*τρόπις*). *Mart.* Dno, stek okrętu; przenośnie, dno naczyń do wina, złot wina podle, nikiemne, lura.

TROPOLOGIA, ae, ż. (*τροπολογία*). *Hieron.* Mowa allegoryczna, postaciowa, niewłaściwa.

TROPOLŌGICE, psk. (od *tropologicus*). *Hieron.* Pod postacią, allegorycznie, niewłaściwie.

TROPOLŌGICUS, a, um, (*τροπολογικός*). *Sidon.* Postaciowy, allegoryczny, niewłaściwy.

TROPUS, i, m. (*τρόπος*). *Quintil.* Przenośnia, wyraz mowy, przeniesienie znaczenia słowa od jednej rzeczy do drugiej.

TROS, *ois*, m. (*Τρῶς*). *Virg.* Król Frygii, syn Erytoniusza, syn Dardana, ojciec Ilusa Assarakusa i Ganimedesa, który był potem podczaszem Jowisza. || Trojanin. *Tros*, *Rutuluse fuit*, *ect.* *Virg.* Czyby był Trojanin czyli Rutul.

TROSSULUM, i, n. Miasto w Etruryi. || *Trossuli equites*. *Fest.* *Plin.* Tak nazwani

jeźdźcy, że bez pomocy piechoty dobyli miasta Trossulum.

TROSSULUS, *a*, *um*. Należący do miasta Trossulum. || Zład *Trossuli equites*. *Plin.* Jeźdźcy rzymscy tak nazwani od miasta Trossulum, że go dobyli bez pomocy piechoty. || *Trossulus*. *Non.* Żyłowaty, żył czyli nerwów tegich. || *Senec.* Chęłpiący się ze słabełności i bogactw. || *Persi.* Gładysz, wysmukły, galant.

TROUS, *a*, *um*, (*τρώος*). Przez skrócenie zamiast *Troius*. *Ovid.* Trojański.

TROXALIS, *idis*, *z*. (*τρώαλις*). *Plin.* Rodzaj szarańczy bez skrzydeł.

TRUA, *ae*, *z*. (od *tero*). *Farr.* Warzęcha; zufań, łyżka żelazna z dziurkami, której w kuchni używają do wybierania potraw, chcąc z wody lub tłustości osączyć; łyżka wielka drewniana, której w kuchni używają do szumowania piany z rosółów, i do wlewania w miarę zaprawy.

TRUCIDATIO, *ōnis*, *z*. (od *trucido*). Porąbanie, rozsiekanie, pokrajanie, porznięcie, np. bydła, drzewa, np. *inde non jam pugna, sed trucidatio velut pecorum*. *Liv.* *trucidatio omnium scil. arborum*. *Plin.* t. j. wycinanie, porąbanie lasów; zład w anatomii, wycinanie, wyrzynanie. *Cels.* || Zład wycinanie, porąbanie, wycięcie w pień, np. — ludzi, np. — *civium*. *Cic.* *Cato. ap. Gell.* *trucidatio velut pecorum*, t. j. rzeź. *Liv.*

TRUCIDATOR, *ōris*, *m*. (od *trucido*). Zabójca, zabijacz, morderca. *Augustin.*

TRUCIDO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *truciter* albo od *trux* i *caedo*). Rozrąbać, porąbać na sztuki, rozcinać, rozsiekac w kęsy, posieć, np. *omnibus supplicis cruciatus trucidando occidit*. *Liv.* *neu sicut pecora trucidemini*. *Sall.* *pecus diripi trucidarique*. *Auct. bell. Afr.* — *aliquem ferro*. *Cic.* Zabić kogo mieczem. *Orcae balenas trucidant*. *Plin.* Ryby nieprzyjazne wielorybom okrutnie je kasają. *Seu pisces, seu porrum et caepe trucidat*. *Horat.* Czy jesz ryby, czy jarzynę, czy żujesz cebule. || Przenosić. *Trucidare plebem fenore*. *Cic.* Ciemiężyć popółstwo lichwą.

TRUCTA, *ae*, *z*. i **TRUCTUS**, *i*, *m*. (*τρώκτης*). *Plin.* Pstrąg, ryba rzeczna.

TRUCULENTE albo **TRUCULENTER**, *psk.* (od *truculentus*, *a*, *um*). Strasznie, straszliwie, straszny sposobem, ostro, surowie, np. *truculentius se gerebat*. *Cic.* *truculentius alicui munitari*. *Val. Max.* *truculentissime adspicere aliquem*. *Quintil.*

TRUCULENTIA, *ae*, *z*. (od *trux*). Surowość, srogość, okrucieństwo, np. człowieka przeciw człowiekowi. *Plaut.* — *coeli*. *Tac.* t. j. surowość klimatu.

TRUCULENTUS, *a*, *um*, (od *trux*). Surowy z wejżenia, srogi, straszny. *Quo truculentior visu foret*. *Tacit.* Ażeby się okropniejszym pokazał. *Truculentis vocibus strepere*. *Id.* Buntownym i pełnym groźby liasem wrzeszczeli. — *senex*. *Plaut.* Surowy

starzec. || *Senec.* Gruby, nieobyczajny. || Srogi, okrutny, niełudzki. *Truculentior quam antea*. *Tacit.* Okrutniejszy aniżeli pierwej. *Truculentissimum facinus*. *Auct. ad Herenn.* Bardzo okrutny postępki. || *Truculentum aequor*. *Catull.* Okropnie wzburzone morze. || *Truculentus*. Tytuł komedyi *Plaut.*

TRUDIS, *is*, *z*. (od *trudo*). *Virg.* Drag z okutem na końcu żelazem do popychania na mielźnie okrętów.

TRUDO, *is*, *si*, *sum*, *dere*, (od *τρώω*, *trē*). Silnie co popychać, potraczać. *Cubitis trudit hinc et inde convivas*. *Marti.* Łokciem potracza tam i ówdzie współbiesiadujących. *Glacem flumina trudent*. *Virg.* Rzeki popychają lody. || Wypchnąć, wypędzić, — *foras*. *Plaut.* — za drzwi. Wypuszczać, wydawać. — *gemmas*. *Virg.* Puszczac odrostki. || Przenosić. *Atrociore Civilis rabie in arma trusus*. *Tacit.* Ze ich Cywilis wściekłością swoją do wojny podzegał. *Truditur dies die*. *Horat.* Dzień po dniu idzie. *Fallacia alia aliam trudit*, przysł. *Terent.* Szalhierstwo jedno za drugim idzie, djabeł djabla rodzi.

TRUELLA zamiast *trulla*. Ob. **TRULLA**. **TRUENTUM**, **TRUENTINUS**, *a*, *um*. Ob. **TRUENTUS**.

TRUENTUS, *i*, *scil. fluvius*, *m*. albo *Truentum*, *i*, *scil. flumen*, *n*. *Plin.* Rzeka we Włoszech blisko Pienów, teraz *Tronto*. || *Truentinus*, *a*, *um*. *Sil.* Należący do Truentu rzeki. || *Truentini*, *orum*. *Plin.* Mieszkańcy miasta i brzegów rzeki Truentu.

TRULLA, *ae*, *z*. (zamiast *trulla*, od *trua*). *Farr.* Mała warzęcha. || *Trullae ferreae*. *Liv.* Żelazne garnki nakształt fajerek do trzymania ognia. || *Pallad.* Kielnia mularska. || *Cic.* Czasza, rodzaj naczynia do picia. || *Juvenal.* Urynał, stołowe naczynie. || *Ulp.* in *edit. Torrentini* *trulla*. *Scaevol.* *ibid.* *trulla*.

TRULLEUM albo **TRULLIUM**, *ii*, *n*. (*scil. vas*, od *trulleus*, *a*, *um* albo od *τρώβλιον* i. e. *catinus*, *paropsis*, *patina*). Miednica, miska u fontany, miednica do mycia. *Cato. Farr. ap. Non.* || Też *trulleus* zamiast *trulleum*, np. *in trulleos*. *Plin.* *Trullei* albo *trullea*. *Id.* naczynia korintyjskie kształtnie wyrobione i od *trulla*, kielnia mularska.

TRULLISSATIO, *ōnis*, *z*. (od *trullis*, *are*). Tynkowanie wapnem albo gipsem. *Vitr.* np. *trullisationem inducere*. *Id.* t. j. tynkować gipsem.

TRULLISSO, *as*, *are*, (od *trulla*, mularska kielnia). Tynkować wapnem, np. — *parietes*. *Vitr.*

TRUNCATUS, *a*, *um*, (od *trunco*, *are*). *Suet.* Obcięty. *Frons truncata*. *Sil.* Pozbawiony jednego oka. || Przenosić. *Manibusque redit truncatus, et armis*. *Claudian.* Powraca wyzutym z żołnierzy i z broni.

TRUNCO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *truncus*). Właściwie zostawać jako pień bez gałęzi, bez liści, scinać, obcinać. *Truncat olus foliis*. *Ovid.* Obcina niepożyteczne liście z roślin jarzynnych. — *caput*. *Lucan.* Uciąć

głowe. *Maiores aliorum vi truncabantur*. *Tacit.* Silniejsi słabszych siekli. *In medio truncare marmore cervos*. *Claudian.* Na łodzi strzałami zabijać jelenie. — *agnas*. *Id.* Tamować wody. || Przenosić. *Truncare tenores*. *Stat.* Pisać elegijne wiersze.

TRUNCULUS, *i*, *m*. (zdrobn. od *truncus*) i. q. *truncus*, mówiąc zmniejszającym sposobem, pieniek, pniaczek. || *Trunculi sum*. *Cels.* Kęsy ostatnich części wieprzowych, mianowicie nóg posiekanych na pokarm.

TRUNCUS, *i*, *m*. (od *τρώγος*, gałąź). Pniak drzewa. *Trunci enodes*. *Virg.* Pniaki bez sęków. *Trunci*. *Id.* Trofea, znaki zwyciężkie. || Przez zamięg. *Val. Flacc.* Drzewo. *Id.* Gałąź odcięta od drzewa. || Przenosić. *Cic.* Tulow, kadłub. *Truncus corporis*. *Id.* Postawa ciała. || *Virg.* Trup, kadłub bez głowy. || *Truncus columnae*. *Vitr.* Słup bez podstawki i makowicy. || Wyrz obelgi. *Truncus*. *Cic.* Głupiec.

TRUNCUS, *a*, *um*, (od *truncus* albo *trunco*). Obcięty. *Truncus nares*. *Virg.* Obcięte nozdrze. *Pelops truncus*. *Stat.* Pelops niższy ramionami. — *lignum*. *Val. Flacc.* — *telum*. *Virg.* — *enses*. *Stat.* Złamany pocisk, włócznia, złamane miecze. — *nemora*. *Stat.* Wierzchołki drzew w gajach obcięte. *Trunca frons*. *Sil.* Pozbawiony rogu. — *corpus*. *Senec.* Pozbawiony oczu. — *frons*. *Sil.* Pozbawiony oka. || Z przyp. drug. *Trunca pedion*. *Virg.* Pozbawiony nóg. || *Trunca*. *Senec.* Odcinek, rzecz odcięta. || — *membra*. *Propert.* Krótkie członki. || Przenosić. *Capua urbs trunca*. *Liv.* Kapua, miasto bez senatu, bez ludu, bez urzędników. *It truncum sine honore pecus*. *Stat.* Idzie trzoda bez buhaja, wodza trzody. *Trunca quaedam*. *Gell.* Niektóre z pism ulamki.

TRUO, *ōnis*, *m*. i. q. *onocrotalus*. *Fest.* Bąk, ptak. || *Caecil.* Zartobliwiec. Nosał, człowiek wielkiego nosa.

TRUO, *as*, *are*, i. e. *movere*. *Fest.* Mieścić w garnku warzęcha.

TRUSATILIS, *e*, *ptuk.* (od *truso*, *are*). Popychalny, popychaniu służący, który się może popychać; zład — *mola*, t. j. ręczny młyn. *Cato. Gell.*

TRUSITO, *as*, *are*, (częstotl. od *truso*, *are* i. q. *trudo*). Popychać szczególnie często, np. *mulum trusitam*. *Phaedr.*

TRUSO, *as*, *are*, (częstotl. od *trudo*) i. q. *trudo*, *trusito*. Często popychać. *Sensu obsceno* i. e. *concupere*. *Catull.*

TRUSUS, *a*, *um*, (od *trudo*). Popychany. *Trusus in arma*. *Tac.* Że byli popychani do wojny.

TRUTINA, *ae*, *z*. (*τρώτινη*). *Vitr.* Szal, waga, przemian. *Romani pensantur eadem scriptores trutina*. *Horat.* Rzymskich pisarzy na jednej szali ważymy, t. j. jednostajnym cenimy sposobem.

TRUTINATUS, *a*, *um*, (od *trutina*). *Sidon.* Wazony.

TRUTINO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *trutina*). Ważyć, brać co na wagę; zład prze-

nośnie, rozważyć, uważać, zważyć, dochodzić, rozpoznać, np. — *verba inflatis buccis*. *Hieron.*

TRUTINOR, *aris*, *ari*, (od *trutina*). Ważyć; zład przenosić, uważać, zważyć, dochodzić, rozpoznać, np. — *verba*. *Pers.*

TRUX, *trucis*, *r*. współ. (od *atrox*). Surowy z wejżenia, straszny, straszliwy. *Truces oculi*. *Cic.* Straszne oczy. || Srogi, okrutny, dziki. *Ferae truces*. *Tibull.* Srogie zwierzęta. — *animi*. *Stat.* Okrutne umysły. — *puellae*. *Senec.* Amazonki. *Chiron truciis pueri magister*. *Id.* Chiron mistrz Achillea. *Truces inimicitiae*. *Horat.* Srogie nieprzyjaźni. *Herbae tactu truces*. *Plin.* Ziola za dotknięciem kolące. *Truces blattae*. *Mart.* Mol nieprzyjazna książkom. || Z tryb, bezokol. *Trux audere*. *Ovid.* Zuchwały w przedsięwzięciu. || Gruby, twardy, nieprzyjacieli rokoszy. *Trux dicendi genus*. *Quint.* Styl twardy. || *Trueior* i *trucissimus*, *ap. Putsch.*

TRYBLIUM, *ii*, *n*. (*τρώβλιον*). *Plaut.* Misa, półmisek, czasza.

TRYCHNOS, *i*, (*τρώγνος*). *Plin.* Psinki, roślina. || i. q. *strychnos*. *Id.*

TRYGA, (*τρώγα* przyp. czwart. od *τρώξ*), np. *tryga antiqui vinum adpellabant*, zład *trygetus* (*τρώγτης* i. e. *sindemia* adhuc dicitur. *Fest.* t. j. winobranie).

TRYGETUS, *i*. Ob. **TRYGA**.

TRYGINON, *i*, *n*. (*scil. atramentum*), (od *τρώξ*, lagier winny). *Plin.* Farba czarna z winnego lagru.

TRYGON, *ōnis*, *m*. (*τρώγων*). *Plin.* Rodzaj ryby morskiej. Inni piszą *Trigon*.

TRYLLA. Ob. **TRULLA**.

TRYXALIS. Ob. **TROXALIS**.

TU

TU, *tui*, *tibi*, *te*, zaimek pierwotny oznaczający drugą osobę. Ty, (od *tū* doryck., zamiast *sv*). *Tu ne ille Aeneas*? *Virg.* I tyż to ów Eneas? *Tu meo patre es prognatus*? *Plaut.* Czyś ty z mojego ojca się urodził? || Czasem się kładzie z przyrostkiem *te*, *met. Tute*. *Terent.* Ty sam, nie kto inny. *Tutemet in culpa sis*. *Id.* Ty sam wien jestes. || *Tibi*, czasem się w mowie dla ozdoby zbytkuje. *Alter tibi descendit de palatio*. *Cic.* || W przyp. szóst. *te* jeśli się kładzie z przedimk. *cum*, przekłada się. *Tecum loqui volo*. *Nep.* Z tobą chcę mówić.

|| W liczb. mnog. *Vos, vestrum* albo *vestri, vobis*. Wy, was, wam. || *Festorum*, zamiast *vestri*. *Plaut.* || *Tis*, zamiast *tui*. *Plaut.* || *Tibe*, zamiast *tibi*. || *Nostrorum* zamiast *nostrum*. *Terent.*

TUATIM, *psk.* (od *tuus*, *a*, *um*). Po twojemu, twoim sposobem, np. *eccere, jam tuatim facis, ut tuis nulla apud te fides sit*. *Plaut.*

TUBA, *ae*, *z*. (od *tubus*, do którego ma podobieństwo). Trąba, instrument muzyczny. *Tubarum raucitas*. *Plin.* Trąb chrapliwość.

|| Trąba wojenna. *Tuba signum dare*. *Liv.* Trąbą dać hasło wojenne. *Clamor tubarum*.

Lucan. Dźwięk wojennej trąby. *Dare signa tubae. Lucan.* Dać hasło do boju żołnierzom. || Trąba pogrzebowa. *Clangor tubarum. Virg.* Dźwięk trąb żałobny. *Funerea tuba. Ovid.* Pogrzebowa trąba. || *Farr. Virg.* Trąba igryszk, ofiar i obrzędów religijnych. || Przenośnie. *Tuba belli civilis. Cic.* Podżegacz wojny domowej. *Tuba nimborum. Claudian.* Grzmoty, burza. || Przez zamianę. *Claudian.* Znak wojny albo wojna. || *Tuba.* Wiersz bohaterski. *Tanta bella sonare tuba. Marti.* Takie wojny opiewać wierszem bohaterskim. || *Tuba. Prudent.* Górnomówność. || *Vitruv.* Rura u pompy. || *Tubae. Fest.* Dziury w kratkach ołtarzowych bogini Bony. || Rura, cewa w machinach wodnych. *Vitr.*

TUBANTES, *um. Tac.* Naród niemiecki między Renem i Elbą.

TUBARIUS, *a, um. (od tuba).* Trudniący się trąbami, robiący trąby, należący do nich, np. *tubarius scil. artifex.* Rzemieślnik trąb. *Tarunt. in Pandect.*

TUBER, *eris, m. (od tumeo albo też od ὄψος, garb na grzbiecie wielbłąda).* *Plin.* Guz na ciele z przyrodzenia albo z choroby. || *Plin.* Guz na drzewie. || *Id.* Trulla, gatunek bedłki, do zaprawy wielu potraw w kuchni potrzebna. || *Ubi uber ibi tuber, przysłowie. Apul. i. e. nulla commoda sine incommodo.* || *Tuber terrae i. q. cyclaminos, np. a nostris tuber terrae vocatur (cyclaminos).* *Plin.* || *Tuberes.* Owoce drzew. *Plin.*

TUBERCULUM, *i, n. (zdrobn. od tuber).* Mały guz, guzik, wrzodek, nabrzmienie, dyminica, np. *tubercula in gingivis. Cels.* — *in capite multa. Id., tuberculum faciae. Plin.*

TÜBERO, *as, avi, atum, are, (od tuber).* Puehnać, wezbrać, nabrzmić, np. *sinus tuberans. Apul.* || ztąd *tuberatus, a, um.* Nabrzmiały, np. — *ocreae. Fest.*

TUBEROSUS, *a, um, (od tuber).* Pelen guzów, garbów, wyrosłości, np. *frontis tuberosissimae. Petron., ac quasi herba tuberosissimum reliquerunt campum. Farr.*

TUBICEN, *inis, m. (od tuba i cano).* Trębacz, który trąbi. *Liv. Ovid. Gell. Tubicines imitari. Petron. t. j. — gęba, tubicines sacerorum. Farr.* || Przy pogrzebach, np. *mittere ad tubicines. Petron. t. j. obstałować, zamówić trębaczów na pogrzeb, na kondukt.*

TUBILUSTRUM, *ii, n. (od tuba i lustrum, are) scil. sacrum albo solemne albo festum, t. j. święto albo uroczystość, w czasie których tubae były ofiarach używane, były oczyszczane i poświęcane jako trąby uroczyste. Farr.; ztąd Tubilustrum adpellatur, quod eo die sacerorum tubae lustrantur. || Też w licz. mnog. tubilustria scil. sacra aut solennia, festa. Ovid.*

TUBULATIO, *onis, z. (od tubulo, are).* Wydrążenie nakształt rurki, np. — *ligulae. Apul. Flor.*

TUBULATUS, *a, um, (od tubulus).* Wydrążony nakształt rurki, jak rurka, np. —

rostrum. Plin., jest podobno imiesł. od tubulo, are.

TUBULO, *as, are, (od tubulus) i. e. tubulo (tabulis instruere).* Opatrzyc w rurkę albo wydrążyć nakształt rurki. *Ob. TUBULATUS.*

TUBULUS, *i, m. (zdrobn. od tubus).* Rurka, mówiąc zmniejszającym sposobem, mała rurka, rurczka, np. kędy płynie woda. *Farr. Rurka, rurny mały słup, np. — scitilis. Vitr.* Rurka gliniana. || *Tubuli. Plin.* Massy kruszcu topione w ogniu. || *Lucil.* Przewzisko rzymskie.

TUBURCINABUNDUS, *a, um, i. q. tuburcinans.* Żarłok, łakomy w jedzeniu, wyraz bardzo przestarzały. || Też używa się *tuburcinabundus. Cato. ap. Quintil.*

TUBURCINATUS, *a, um, (od tuburcinor).* *Apul.* Pożarty.

TUBURCINOR, *aris, atus sum, ari, dep.* Chciwie jeść, pożerać, łakomie zjadać, np. — *de suo. Plaut. — reliquias. Titin. ap. Non.* || *Tuburcinatus, a, um, hier. Ob. Tuburcinatus.*

TUBUS, *i, m. (od tumeo).* *Plin.* Rura, rura wodna, cewka u rur, u beczek. || Przenośnie. *Tubi viscerum. Marti.* Riszki. || *Tubus i. q. tuba, np. — in sacris. Farr.*

TUCETUM, *i, n. Scholiast. Persi.* Siekanka ze wnętrzości wieprzowych albo mięsa. || *Gloss.* Sos gęsty, galareta, na zimne. || *Persi.* Pasztet. || *Tuceta. Arnob.* Rielbasy, salsesony.

TUDER, *n. Plin.* Miasto w Umbryi. || *Tudernis, e.* Należący do miasta Tuder. — *vitis. Plin.* Winna macica tuderska. || *Tuders, tis i Tudertis, e. Plin.* Tuderski, tyżący się miasta Tuderu. || *Tudertes. Id.* Mieszkańcy miasta Tuderu. || *Tudertinus, a, um. Inscr.* Tuderski, należący do miasta Tuderu.

TUDES, *is i itis, z. (od tundo albo tundo).* *Fest.* Młot, np. *fabriles operae tudibus contundere massas festinant. Sever. Tudites malleos adpellabant antiqui. Fest.*

TUDICULA, *ae, z. (zdrobn. od tudes albo ptnk. scil. machina) (od tundo).* *Colum.* Stepa, machina do tłuczenia oliwek.

TUDICULO, *as, avi, atum, are, (od tudicula).* *Farr.* Mieszać, wzruszać co. *Cum bene ferbuerit tudiculabis et in mortario teres. Apic.*

TUDITO, *as, are, (częstotl. od tundo).* *Fest.* Często tłuc. *Tuditantia, h. e. propellentia. Lucret.*

TUEO, *es, ere, zamiast tueor.* Bronić, np. *vectigalia tuento. Cic. Ossa mea tueatis. Inscript. ap. Fabret.*

TUEOR, *eris, tutus i tutus sum, eri, dep. (od θεωρω, patrzeć albo θεωρέω, rozważać).* Poglądać, widzieć, patrzeć. *Talia dicentem jam dudum aversa tueur. Virg.* Gdy tak Eneas mówił, ukośnie patrzy Dydon. *Nequeunt expleri corda tuendo. Id.* Nie mogą się serca nasycić patrzeć. || *Lucret.* Czuć. || *Grat. in Cynege.* Roztrząsać, rozważać. || Przez zamianę. Bronić, zachować. *Curam*

diligentiamque in valetudine tuenda adhibere. Cic. Starania i pilności użyć w zachowaniu zdrowia. — *gloriam paternam. Nep.* Bronić ojczystej sławy. || Zwyć, karmić, utrzymywać. *Se qe suos tueri. Colum.* Siebie i swoich żywić. || Strzedz, bronić. *Tueri domum a furibus. Phaedr.* Strzedz domu od złodziei. || *Tueri. Iet.* Mówi się gdy prawo albo pretor sprzyja albo broni czyjej sprawy. || Utrzymywać, zachować. — *simulacrum pristinae dignitatis. Cic.* Utrzymać cień dawnej godności. *Caecilium tueor diligenter. Id.* Ceceyliuszowi sprzyjam chętnie. *Tuum munus tuere. Id.* Zachowaj swoją dostojność. || *Biern. Arusticis in bello tuebantur. Farr.* W wojnie przez wieśniaków byli bronieni. || *Tuor, zamiast tueor. Fest.* || Ztąd *tutus, a, um. Cic. Caes. Nep.* bezpieczny. *Tute psk. Ob. Tute. Tuto esse, i. e. in tuto loco. Cic.*

TUFA, *ae, z. (wyraz obcy).* *Veget.* Rodzaj wojskowej chorągwi, np. *muta signa sunt aquilae, dracones, vexilla, flammulae, tufae. Veget. de re milit.*

TUGURIOLUM, *i, n. (zdrobn. od tugurium).* Chalupka. *Apul.*

TUGURIUM, *ii, n. (podobno od tego, zamiast tegurium).* Chata chłopska, chalupa. *Farr. Cic. Colum. Virg. Plin. Pompon. in Pandect.*

TUGURIUNCULUM, *i, n. (zdrobn. od tugurium).* Chatka, chalupka. *Hieron. in vita Hilarion.*

TUISCO, *onis, m.* Pierwszy rodzie, pierwszy przodek Niemców i ich bożek. *Tacit.*

TUITIO, *onis, z.* Bronienie, zachowanie, strzeżenie. *Natura partes habet duas: tuitionem sui, et ulciscendi jus. Cic.* Przyrodozenie składa się ze dwóch części: z zachowania siebie samego i obrony swojego prawa; też często *Macrobr. Ulpian. in Pandect. Cod. Just.*

TUTOR, *oris, m. (od tueor).* *Paul. in Pandect.* Obróncę, zachowywacz, stróż. || Używa się też pospolicie *Tutor contract.*, t. j. przez skrócenie.

TUITUS, *Ob. TUEOR.*

TULIPA, *ae, z.* Tulipan kwiat.

TULLIA, *Ob. TULLIUS.*

TULLIANE, *psk. (od Tullianus, a, um).* *Augusti.* Po Tulliuszowsku, Tulliuszowym sposobem.

TULLIANUS, *a, um.* Tyżący się Tulliusza, Tulliuszowy. — *caput. Cic.* Summa pieńdzy, || *Tullianum, i, n. Liv.* Taras czyli dolna część więzienia tak nazwana od Serw. Tulliusza, gdzie winowajców zabijano.

TULLIOLA, *ae, z. (zdrobn. od Tullia) i. q. Tullia, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. Cicero tak nazywał swoje córki. Cic.*

TULLIUS, *a, um.* Nazwa familii rzymskiej. *Cic. Liv.*

TULLUM, *i, n. Anton. itiner.* Miasto w Galii Belgickiej, teraz Tul w Lotaryngii.

TULLUS, *i, m.* Przewzisko rzymskie. *Cic. Hor.*

TULO, *tūli, albo tētūli.* Słowo nieużywane. *Diomed. od Fero.*

TUM, spojnik, (od τὸν, scil. zgórów, wówczas). *Cic.* Wtenczas, wtedy. || *Tum, często się powtarza. Tum semper, tum in his ipsis rebus. Cic.* || Często się kładzie z *autem*, zamiast *tum etiam. Cic.* || *Tudzież z vero. Id.* || Czasem się kładzie zamiast *et. Tum occultantur, tum rursus aperiuntur. Cic.* || *Ikryja się i znou się otwierają. || Jako przysłówki, kładzie się zamiast deinde, albo praeterea. Terent. || Zamiast tunc. Cic.* || Piękną czyni mowę połączone z *vero* albo *autem. Virg.* || *Tudzież z denique* albo *dumum. Cic.*

TUMBA, *ae, z. (od τύμβος).* *Prudent.* Grób, np. *tacitas claudientia tumbas mar-mora. Prudent. Peristeph.*

TUMEFACIO, *eis, eci, actum, ecre (Bier. Tumefio, actus sum, eri) (od tumeo i facio).* Nadymać, nadęto czynić, bydz nadętem, np. — *humum. Ovid.* || Przenośnie, nadymać się, napuszać się, np. *tumefactus laetitia inani. Proper. t. j. nadęty. Vano tumefactus nomine gaudes. Martial.*

TUMEFACTUS, *a, um, (od tumefacio).* *Nadęty. Propert. Martial.*

TUMENS, *tis, (od tumeo).* Nadęty, nabrzmiały. || Przenośnie. *Tumens animus. Cic.* Pyszniący się. || *Anni tumentes. Stat.* Młodość. *Saepe multo hordeo tumentes. Phaedr.* Pelne wory jęczmienia.

TUMEO, *es, ut, ere, (od θυμώ).* Nady-mać się, puchnąć, nabrzmiwać. *Corpus tumet. Ovid.* Puehnie ciało. *Vela tumet. Marti.* Nadymają się żagle. *Tumes. Juvenal.* Masz brzuch pełny, natkany jadłem. *Tument freta ventis. Tibull.* Morza wzdęte wiatrami. — *lumina fletu. Id.* Oczy nabrzmiały od płaczu. *Jupiter fronte subita tumuit. Senec.* Jowisz dostał rogów, przeistoczony w byka. || Przenośnie. *Laudis amore tumens. Horat.* Bardzo chciwy chwaly. *Tument animus ira. Senec.* Gniewem się umysł zapala. || *Tumens plebis animus. Id.* Umysł pospólstwa pochopny do buntu. *Bella tumet. Ovid.* Wszczynają się wojny. || Pysznić się. *Tumens inani graculus superbia. Phaedr.* Prózną nadętą pychą kawka. || Odnosi się do rodzaju nadętego stylu. *Musa nec insano symale nostra tumet. Marti.* Muza nie nam traicznego nie śpiewa.

TUMESCO, *ui, scere, (od tumeo).* Stawać się nadętym, nabrzmić. *Tumescencia vulnera. Tacit.* Nabrzmiwające rany. *Maria tumescunt. Ovid.* Poczyna burzyć się morze. *Succo tumescit herba. Senec.* Sokiem pęcznieje ziele. || Przenośnie. Pysznić się. *Mens tumescit. Quintil.* Staje się pysznym umysł. || Gniewać się. *Rabie succensa tumescit. Claudian.* Zapalony wściekłością gniewa się. || *Matura tumescit virginitas. Pallad.* Pierś dziewczę do dojrzałości przychodzi.

TUMICLA, *ae, z. (zamiast tomicula, od tomix) zdrobn. od tomix albo tomica. Zwią-*

zek, związka, powroz, np. *tumiela sparteata deligatum. Apul. Iane Edd. maja tomi- ca. Ob. Tomica.*

TUMIDE, psk., (od *tumidus, a, um*). Opuchłym, nadętym sposobem. *Sen., np. tumidissime dixit. Id.*

TUMIDITAS, *ātis, Ź.* (od *tumidus, a, um*) i. q. tumor. Opuchlina, puchlina, nabrzmienie, np. — *ventris. Firm. Hieron.*

TUMIDUSUS, *a, um*, (od *tumidus, a, um*). Pelen opuchliwy, puchliwy, nabrzmienie, np. *in augustas tumidosus collibus desinentes. Ammian.* Inni czytają *tumulosus*.

TUMIDULUS, *a, um*, (zdrobn. od *tumidus, a, um*) i. q. *tumidus*, mówiąc zmniejszającym sposobem, nieco opuchły, nabrzmiały, np. — *gingivula. Apul.*

TUMIDUS, *a, um*, (od *tumeo*). Opuchły, nadęty, nabrzmiały. — *membrum. Cic.* Członek nabrzmiały. — *Nilus. Horat.* Nil wezbrany. — *mare. Virg.* Wzduęte morze. — *venter. Ovid.* Brzuch nadęty. — *uvae. Id.* Soczyste winne jagody. — *montes. Id.* Wysokie góry.

Tumidae terrae Germaniae. Tacit. Górzyste kraje niemieckie. *Tumida virginitas. Stat.* Dojrzałe piersi dziewicze. || Przenośnie. Rozgniewany. — *ira. Virg.* Zapalony gniewem.

|| Pochopny do buntu i wojen. *Ingenia genti tumida. Justin.* Charakter narodu skłonny do wojen i buntu. || Pyszny, wyniosły, nadęty. — *successu. Ovid.* Powodzeniem nadęty. — *honor. Propert.* Godność, która rodzi pychę. *Crecentem tumidis infla sermonibus utrem. Horat.* Nadętemi mowami nadymaj ten wór skórzany, t. j. jego pychę. || Nadęty rodzaj stylu. *Tumidior sermo. Liv.* Mowa nieco nadęta. *Plerumque tumidi fallunt pro uberibus. Gell.* Częstośkroć krasomówcy nadęci uchodzą za piszących stylem obfitym i bujnym. *Tumidissimum animal. Sen.* || Wrzący, np. *ingenia genti tumida. Justin.* || Ztąd przenośnie. — *honor, np. qui nunc se in tumidum jactando venit honorem, t. j. dumny, hardy, pyszniący się.*

TUMOR, *ōris, m.* (od *tumeo*). Nadęcie, nabrzmiałość, puchlina, ociekłość. *Tumores sanare, discutere, sedare, lenire, cohibere, tollere. Plin.* Nabrzmiałości leczyć, rozpe- dzać, zmniejszać, wstrzymywać, niszczyć. || *Tumor pelagi. Claudian.* Wzduęcie morza. *Tumores terrae. Fronti.* Wyniosłość ziemi, pagórki. || Przenośnie. Gniew, skłonność do buntu i wojen, wzruszenie popółstwa. *Cic.* || *Id.* Poruszenie umysłu. || Umysł zapalony gniewem, cholera. *Senec.* || Pycha, nadętość, duma. *Animo inerevit tumor. Justin.* Umysł opanowała duma. *Tumores mente gerere. Lucan.* Pysznąć się. || Nadętość stylu, górnymówność. *Consarcinare verba tragici tumoris. Gell.* Mówić stylem nadętym, górnymównym.

TUMULAMEN, *inis, n.* (od *tumulo, a-re*) i. q. *tumulus*. Grób. *Inscript. ap. Fa- brett.*

TUMULATUS, *a, um*, (od *tumulo, a-re*). Owid. Pogrzebiony.

TUMULO, *as, avi, atum, are*, (od *tumulus*). Pogrześć, np. *neu sim tumulandus ab illa (conjuges). Ovid.*

TUMULOSUS, *a, um*, (od *tumulus*). *Sall.* Pagórkowaty, pelen pagórków, np. — *locus. Sall.* — *colles. Ammian.*

TUMULTUARIAE, psk. (od *tumultuarius, a, um*). *Ammian.* Skwapliwie, napręde, zamieszanie, w tumultcie, np. *his raptim ac tumultuariae actis. Id.*

TUMULTUARIUS, *a, um*, (od *tumultus*). Nagły, dorywczy, napręde uczyniony. — *exercitus. Liv.* Wojsko napręde zebrane. || Przenośnie. *Tumultuarius opus. Liv.* Dzieło napręde zrobione. — *sermo. Quintil.* Mowa dorywcza. — *pons. Front.* Most napręde postawiony.

TUMULTUATIM, psk. (od *tumultus*). *Sidon.* Skwapliwie, niebacznie.

TUMULTUATIO, *ōnis, Ź.* (od *tumultuor*). *Liv.* Rozruch, zamieszanie, nieporządek, skwapliwość.

TUMULTUO, *as, avi, atum, are*, (od *tumultus*) i. q. *tumultuor*. Halasować, wrzasku narobić, wszczynać rozruch, czynić zamieszanie, bydź niespokojnym. *Quid tumultuarius? Cic.* Czemu niespokojnym jesteś? *Tumultuans elephantus. Plin.* Słoń niespokojny. || Przenośnie. *Oratio carens ordine, tumultuatur necesse est. Quintil.* Mowa bez porządku musi się mieszać i nie mieć związku.

TUMULTUOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *tumultus*) i. q. *tumultuo*. Halasować, wrzasku narobić, bydź niespokojnym, czynić zamieszanie. *Caes. Liv. Auct. ad Her. Ob. Tumultuo.*

TUMULTUOSE, psk. (od *tumultuosus*). Z halasem, z wrzaskiem, zamieszanie, bez porządku, w tumultcie. *Liv. Caes.*

TUMULTUOSUS, *a, um*, (od *tumultus*). Pelen halasu, wrzasku, niespokojności, pelen zamieszania, nieporządku. — *mare. Horat.* Burzliwe morze. — *somnia. Cels.* Śny niespokojne. || Który zamieszanie wznica. *In otio tumultuosi, in bello segnes. Liv.* W pokoju burzliwi, na wojnie gnuśni. || *In MSS. Tumultuosus.*

TUMULTUS, *us, m.* (od *tumeo* albo *tumulo*). Rozruch, zgłelk, nieporządek, zamieszanie, bunt, wzruszenie połączone z trwo- gą. *Tumultum praebere. Liv.* Sprawić zamieszanie. *Tumultus concitatore esse. Id.* Bydź podżegaczem buntu. — *tumultum edere. Liv.* Zbuntować. — *comprimere. Tacit.* Bunt uśmierzyć. — *componere. Lucan.* — u- spokoić. *Sine strepitu ac tumultu aliquid facere. Liv.* Czynić co bez trzasku i zamieszania. || Burza, niepogoda. *Pelagi caelique tumultus. Lucan.* Burza morska i niepogoda. *Tumultus aetherci. Ovid.* Grzmot i pioruny Jowisza. || *Cic.* Nagła wojna, która wielkie w kraju czyni zamieszanie i trwogę. || Przenośnie, pomieszanie rzeczy przeciwnych. *Varius vocem, generumque tumultus. Claudian.* Rozmaite pomieszanie głosów. || Pomieszanie chwiałającego się umysłu. *Horat.*

|| *Tumultus sermonis. Plin.* Zająkliwa mowa. || — *crinum. Quintil.* Nieporządek o- skarżenie. || Przez zamianę. *Tibull.* Trwoga, strach, bojaźń. || *Tumulti*, zamiast *tumultus. Sall. Terent.*

TUMULUS, *i, m.* (od *tumeo*). Wyniosłość ziemi, pagórek. *Tumulus terreus satis grandis. Caes.* Dosyć wielki pagórek. *Tumuli silvestres. Cic.* Pagórki zarosłe lasem. || Grób. *Componere tumulo. Ovid.* Złożyć w grobie. — *condere. Id.* Pogrześć. || *Tumulus honorarius. Suet.* Pomnik, nagrobek.

TUN', i. e. *tune?* w zapytaniu. *Terent.*, np. *quis hic loquitur? hem tun' hic eras mi Phaedria? Id.*

TUNC, psk. (od *tōxa, doric.* zamiast *tō- re*). Wtedy, wtenczas. *Tunc ego crediderim vobis. Propert.* Wtedy wam wierzyć będę. || Czasem się dodaje przyp. drugi *temporis. Tunc temporis. Justin.* Wtenczas. || *Tunc ita habeant, ut cet. Liv. t. j. nunc* zamiast *tunc*.

TUNDO, *is, tūdidi, tunsun i tusion, dē- re*, (od słowa nieużyw. *tudo*). Bić co powta- rzanemi razami, *Ferrum non est habile tun- dendo. Plin.* Żelazo nie jest przydatne do kucia. *Picus ulmum tundit. Plaut.* Dzieciol wiaź dzioba. *Tundere pede terram. Horat.* Tupać nogą w ziemię. *Litus tunditur unda. Catull.* Woda objia się o brzeg. *Pectus tun- dit aperta manu. Ovid.* Bije piersi dłonią. *Tundere poste caput. Tibull.* Tłuc głowę o drzwi. *Fultur rostro jecur tundens. Virg.* Sęp dziobiąc wotrobie. || *Plin.* Słuc co w móżdżieru na proch. || Przenośnie. *Terent.* Nabijać komu uszy ustawicznem świegotaniem. *Pergin' aures tundere? Plaut.* Czy zaowu zacyznasz mnie uszy nabijać? || *Ean- dem incedem tundere, przysl. Cic.* Wjednej rzeczy ustawicznie pracować. || *Tunsi*, za- miast *tutudi. Diomed.* || *Tusus*, zamiast *tun- sus. Naevi.*

TUNES, *ētis, m. Liv.* Miasto i twierdza z portem w Afryce.

TUNGRI, *ōrum. Tacit.* Naród w Nider- landach. || W liezb. pojedyń. *Tunger. Sil.*

TUNGSTENIUM, *SCHEELIUM, i, n.* Tansten metal.

TUNICA, *ae, Ź.* *Aecon.* Szata spodnia bez rękawów, nakształt koszuli, szata z rękawa- mi, szata długa. || *Horat.* Pospółstwo nosi- ło tę szatę bez togi. || *Gell.* Niewiasty rzymskie nosiły tego rodzaju szaty szerokie i dlu- gie. || *Suet.* Dwoista albo potrójna Rzymia- nie nosiła szatę w czasie zimna. || *Tunica pal- lo proprior, przysl. Plaut.* Bliższa koszula aniżeli płaszcz. || Przenośnie. *Tunica. Cels.* Blona, plewka. *Plin.* Lupina, biel na drze- wie. *Tunicae oculorum. Id.* Blony, które powlekają oczy.

TUNICATUS, *a, um*, (od *tunico, are*). O- dziany spodnią suknią bez togi, jak zwykło było chłodzi popółstwo rzymskie. || Prze- nośnie. *Populus tunicatus. Auct. dial. de orat.* Pospółstwo. || *Tunicatum caepe. Persi.* Cebula wiele lupin mająca. || *Tunicata quies.*

Mart. Swoboda wiejska, gdzie wiesniacy bez togi chodzili.

TUNICO, *as, avi, atum, are*, (od *tunica*). Odziewać kogo spodnią szatą. *Cic. Hor. Martial.*, np. *tunicatus popellus. Hor.*, albo — *populus. Auct. dialog. de orat. (Taci- tus).* || Ztąd przenośnie, *tunicata quies. Martial.* t. j. wygodna, dogodność. || *Tuni- catus*, opatrzone skórą, bloną, plewą, np. *tunicatum caepe. Pers.*

TUNICULA, *ae, Ź.* (zdrobn. od *tunica*) i. q. *tunica*, mówiąc zmniejszającym spo- sobem. Suknia spodnia, kamizelka. *Plaut. Varr. ap. Non.* || Skóra, skórka, plewa, mó- wiąc zmniejszającym sposobem, np. *tunicu- la stellionis. Plin.*, *oculorum tuniculae. Id.* || *Luszcza, lupinka. Plin.*

TUNSUS, *a, um*, (od *tundo*). *Virg.* Po- dwojonemi razami bity. || *Colum.* Stłuczony w móżdżieru na proch.

TUOR, *dep.* zamiast *tuor*. Ob. **TUEOR**. **TUOR**, *ōris, m.* (od *tuor* ob. *tuor i. e. vi- deo*). Widzenie, patrzenie, twarz, oblicze, np. *radii nostri tuoris transmittant. Apul.*

TURACULUM, *i, n.* zamiast *anguracu- lum. Varr.*

TURARIUS albo **THURARIUS**, *a, um*, (od *tus s. thus*). *Jul. Firmic.* Kadzidłowy, ty- czący się kadzidła. || *Ficus turarius. Sex. Ruf.* Osma dzielnica miasta Rzymu.

TURBA, *ae, Ź.* (od *τὸν βοῦν*, albo *τὸν βοῦν*, tumult). Tumult, rozruch, zamieszanie. *Turbas concitare. Sall.* Wszczynić zamieszki. — *efficere. Cic.* Sprawić zamieszanie. || *Cic.* Klótnia, zwada. *Quantas turbas concivi in- sciens! Terent.* Co za klótnie wzniciłem o niekém nie wiedząc. || Przez zamianę. *Tur- ba. Cic.* Motloch, gawiedz, chałastra. *Tur- bam hominum fugere. Quintil.* Unikać cha- lastry. || Mnostwo, tłum czego. — *canum. O- vid.* Mnostwo psów. — *vulcerum. — arborum. Id.* Mnostwo ptaków, drzew. — *inanium ver- borum. Quintil.* Tłum próżnych wyrazów. || *Liv.* Miasto w Hiszpanii.

TURBAMENTUM, *i, n.* (od *turbo, are*). *Sall.* Zamieszanie. *Quaeque alia turbamen- ta vulgi. Tacit.* Inne gminnych zamieszek podniety.

TURBASSIT, zamiast *turbaverit. Cic. e- legg. XII. Tab.*

TURBATE, psk. (od *turbatus, a, um*). *Caes.* Zamieszanie, nieporządek, skwapli- wie, np. — *omnia agere. Caes.*, *turbate per hyperbaton struxit. Tertull.* t. j. nieporząd- nie.

TURBATIO, *ōnis, Ź.* (od *turbo, are*). *Liv.* Zamieszanie. — *coloris et vultus. Gell.* Po- mieszanie kolorów i twarzy. — *verum. Liv.*

TURBATOR, *ōris, m.* (od *turbo, are*). *Liv.* Burzyciel pokoju, buntownik.

TURBATRIX, *icis, Ź.* (od *turbo*). *Stat.* Burzycielka, która miesza pokój, np. — *pa- cis. Prudent.*

TURBATUS, *a, um*, (od *turbo, are*). Zmie- szany, zamieszany, zmącony, np. — *pax. Ju- stin.* Zamieszany pokój. — *mare. Suet.* Wzdu- g.

te morze. *Turbati capilli. Ovid.* Rozkudlane włosy. — *ordines. Liv.* Zmieszane szyki.

TURBELA. Ob. **TURBELLA.**

TURBELLA, ae, ż. (zdrobn. od *turba*) i. q. *turbula* albo *turba*, mówiące zmniejszającym sposobem albo jak *turba*. Hałas, zgiełk, armider, wrzask, ambaras, rozruch, widowisko, w liczb. mnog., np. *turbellas facere. Plaut.*, albo dare. *Id.*, *turbellae tempestatesque. Apul.* || Hurm, tłuszcza, rzęsa t. j. kupa, gromada, tłum, mnogość, wielość, np. *immisceor turbellis* (zamiast *turbellis*) *populi. Apul.* || Pisz się też *turbela*.

TURBEN, inis, m. zamiast *turbo*, mają niektóre *Edit. Tibull.*

TURBIDE, psk. (od *turbidus*, a, um). Niespokojnie, nieporządnie, burzliwie, gwałtownie, np. *inconstanter et turbide in motu esse. Cic. Gell. Nazar.*

TURBIDO, as, avi, atum, are, (od *turbidus*, a, um). W nieporządku co nosić, przynosić, mętnać, pomęcać co czynić, zmącić, np. — *aquam. Solin.* — *serenitatem animae. Sidon.*, aer *turbidatus. Martian. Cap.*

TURBIDULUS, a, um, (zdrobn. od *turbidus*, a, um) i. q. *turbidus*, mówiące zmniejszającym sposobem, pełen niespokojności, niespokojny, burzliwy, gwałtowny, np. — *sensus. Prudent.*

TURBIDUS, a, um, (od *turba*) Mętny, nieprzezroczysty, ciemny. — *aqua. Cic.* Mętna woda. — *coelum. Plin.* Zachmurzone niebo. — *nubila. Virg.* Ciemne obłoki. *Freta ventis turbida. Ovid.* Wzburzone wiatrami morze. — *dies. Plin.* Dni pochmurne. *Lumen turbidum lunae. Senec.* Zaciemnione światło księżyca. || Przenośnie pełen zamieszania. *Turbido tempore. Nep.* W czasie zamieszek. *Pectora sunt ipso turbidiora mari. Ovid.* Burzliwsze są serca nad wzruszone morze. || Z przyp. drog. *Turbidus animi. Tacit.* Człowiek zaburzonej głowy. || *Omne in turbido consilium. Tac.* Cała nadzieja połowu w otmęcie. || *Turbidus. Virg.* Wzruszony jakim afektem, mianowicie gniewem. *Turbidus ira. Stat.* Rozgniewany. *Turbidus au si. Sil.* Zuchwały, nieładny. *Turbidae comae. Ovid.* Rozkudlane włosy. *Ex oculis se turbidus abstulit. Virg.* Zniknął z oczu przez bojażn. *Animo spem turbidus hausit inanem. Id.* Zuchwałstwem nadęty. || Podjęgacz buntu, buntowny. *Turbidum ingenium. Tacit.* Burzliwy i do zamieszek skłonny umysł. || *Turbida acies. Senec.* Zmieszane szyki wojska. || *Turbidum,* psk. *Horat.* Pomieszany sposobem.

TURBINATIO, onis, ż. (od *turbino*, are). *Plin.* Koneczata okrągłość naksztalt gruszeki.

TURBINATUS, a, um, (od *turbo*, inis). Zakoneczony, koneczaty naksztalt kregli, naksztalt cygi, kreglowaty, ostrokreglowy, np. — *mucro. Plin.*, *turbinato lapide vim sternere. Inscript. ap. Boni.*, *turbinator pirs figura. Plin.* || Właściwie imsl. od *turbino*, are.

TURBINEUS, a, um, (od *turbo*, inis).

Koneczato okrągły, okrągły, kolisty, np. — *vortex (torrentis). Ovid.*

TURBINO, us, avi, atum, are, (od *turbo*, inis). Okrągłym, kolistym czynić, koneczatym, naksztalt kuli czynić. || *Ztąd turbina-tus, a, um. Ob. Turbinatus.*

TURBO, inis, (od *turbo*, are). *Cic.* Wiatr, wichur, burza, która wszystko wyraca i niszczy. *Adversus rupto ceu quondam turbine venti confligunt. Virg.* Jako przeciwnie wiatry naksztalt wichru wypadły z sobą walcząc. || Przenośnie. *Turbo ac tempestas pacis. Cic.* Burzyciel i skazca pokoju. || *Turbo. Claudii.* Tłum, gromada. || *Lucet.* Ruch rzeczy wirowy. *Aegaeus turbo. Claudian.* Morze wiatrami wzdęte. *Stridebat turbine serpens. Sil.* Szezał wąż w krag się zwiłając. *Turbo militiae. Ovid.* Rozmaity stopień wojskowy. || Siła, impet. *Diverso turbine findunt tela viri. Val. Flacc.* Rozmaita siła miotają pociski męzowie. || Zamieszanie, bunt, rokosz. *Val. Flacc.* || Kraglica, cyga, wartolka. *Versare turbine. Tibull.* Grać w cyge. || *Plin.* Czop, biegun, wrzeczono na którym się co obraca. || *Ovid.* To, co jest naksztalt kraglicy, cygi. || *Turbo conchae. Plin.* Konecha koneczato kregta. || Przypadki: *turbinis, turbine, turbine cet.* (właściwie od *turben. Charis.*) || *Turbo, onis.* Imię człowieka. *Horat.*

TURBO, as, avi, atum, are, (od *turba*). Mieszać co w czém, mieszać rzeczy, męcić, zamieszać. *Hastati peditum aciem turbantes. Liv.* Kopijnicy mieszkające szyki piechoty. *Spem pacis turbare. Id.* Zamieszać nadzieję pokoju. || *Stat.* Zabijać. || Buntować, czynić niepokój, zamieszki. || *Ne quid ille turbet vide. Cic.* Patrz, aby on nie zamieszał czego. || *Turbare turbas. Plaut.* Czynić niepokój. || *Nicosob. Nescio quid turbatum est domi. Terent.* Nie wiem jakie się w domu zamieszanie zrobiło. || — *rationes i turbare ab sol. Ulp. Pandect.* Zbankrutować. || *Turbasso, zamiat turbavero. Cic. de leg.* Ztąd biern., np. *ne haec quidem scribo, quae palam in republica turbantur. Cic.*

TURBOR, oris, m. (od *turbo*, are). Zmieszanie, niepokój, hałas, zgiełk, armider, wrzask, nieład, konfuzja, np. *corpus turbore adficiunt. Coel. Avr.*

TURBULA, ae, ż. (zdrobn. od *turba*) i. q. *turba*, mówiące zmniejszającym sposobem. Hałas, zgiełk, niepokój, tłum, zgraja, ciżba, np. *omnes turbulae tempestatesque. Apul.*, tłum, zgraja np. narodu, mnogość, mnogość, np. *turbulae complent plateas. Apul.* || *Turbula.* Miasto w Hiszpanii Tarra-konskiej. *Ptolem.*

TURBULENS, tis, zamiast *turbulentus. Callistr. in Pandect.*

TURBULENTE, psk. (od *turbulentus*, a, um). Niespokojnie, burzliwie, gwałtownie, np. — *omnia gerere. Cic.*, *seditione et turbulente se gesserunt. Callistr. in Pandect.*, *turbulentius agere. Cic.*, *turbulentissime. Sidon.*

TURBULENTER, psk. (od *turbulentus* albo *turbulens*) i. q. *turbulente.* Niespokojnie, np. *nos nihil turbulenter, nihil temere facimus. Cic.*

TURBULENTIA, ae, ż. (od *turbulentus*). Niepokój, nieład, zamieszanie, zawiakanie. *Tertull.*

TURBULENTO, as, are. Zakłócić, niespokoić, zawiakac, mieszać, pomieszać, np. *civitate turbulentat. Apul.* — *aliquem. Id.*

TURBULENTUS, a, um, (od *turba*). Niespokojny, burzliwy, gwałtowny, wicherzasty, pełen niepokoju, pełen zamieszania, np. — *tempestas. Cic. Plaut.*, t. j. niepogoda burzliwa. — *aqua. Phaedr.* Zmącona woda. || Pełen zamieszek, niepokoju. *Turbulentissimum tempus. Cic.* Czas pełen zamieszania. *Turbulentior annus. Liv.* Rok burzliwszy. || Buntowny, podjęgacz buntu. *Turbulenta consilia. Cic.* Buntownicze zamiary, np. — *cives. Cic.* — *tribunus. Tacit.*, *leges turbulentissimae. Suet.*

TURBYSTUM, i, n. Środek do przyjmowania farb. *Plin.*

TURCAE, arum. *Plin. Mela.* Turcy, naród azyatyckiej Sarmacji mieszkający nad jeziorem Meotyckim, w okolicach Włgi i morza Kaspijskiego.

TURCHOIS, dis, ż. Turkus kamień.

TURCILINGI, orum. *Paul. Diac.* Naród niemiecki między Odrą i Wezerą.

TURDA, ae. Ob. **TURDUS.**

TURDARIUS, a, um, (od *turdus*). *Farr.* Kwiczołowy, tycający się kwiczołów. || *Turdarium, ii, n. Colum.* Miejsce, gdzie tuca kwiczołów. || *Turdarius, ii, m. Farr.* Który tuca kwiczołów. Podobno od *Turdelix i. e. turdus exiguus.*

TURDELIX. Ob. **TURDARIUS.**

TURDETANI, orum, m. mn. *Liv.* Naród w Hiszpanii betyckiej, tarra-konskiej. || *Turdetani. Plaut.* Którzy tuca albo przędają kwiczołów.

TURDILLUS, i, m. i. e. *parvus turdus. Sen. t. j.* mały kwiczołek. Inni czytają *Turturillus.*

TURDULI, orum. Naród w Hiszpanii, inaczej *Turdetani* zwany. Ob. *Turdetani.*

TURDUS, i, m. (zamiast *tardus* albo *surdus*). Kwiczoł, ptak. *Farr. Hor. Martial. Colum.* || Tak zwana ryba morska. *Plin.* || Przez wisko rzymskie Papiryuszów. *Liv. Cic.*

TUREUS albo **THUREUS,** a, um, (od *tus* albo *thus*). Z kadzidla, należący do kadzidla, kadzidlowy, np. — *dona. Virg.* — *grana. Ovid.* — *planta. Colum.* — *alturia. Stat.* t. j. ołtarze na których palą się kadzidla.

TURGEŃ, es, si, gēre, n. (od *ōgyō*). Nadymać się, miążyć, pęcznić. *Spongia turget aqua. Marti.* Gąbka pęcznieje od wody. *Herba turgens. Ovid.* Napęczniałe ziele. *Turgens rana. Propert.* Nadęta żaba. *Turgentia lumina fletu. Id.* Napęczniałe oczy od płaczu. *Turgentia ora. Ovid.* Spuchłe policzki od bicia. || Przenośnie. *Nimis turgent mendacia monstis. Claudian.* Rzeczy pełne

klamstwa. *Professus grandia turget. Horat.* W nadętość wpada. || *Plaut.* Gniewać się. || *In Gloss. Twgit.* i *turgo.* || Pisz się i *Turgeo.*

TURGESCO, scis, ēre, (inchoat. od *turgeo*). Począć się nadymać, miążyć, pęcznić. *Turgescit semen in agris. Ovid.* Począyna pęcznić ziarno na roli. || Przenośnie. *Sapientis animus semper vacat vitio, nunquam turgescit. Cic.* Mądry nigdy się nie pyszni. *Bullatis nugis pagina turgescit. Persi.* Nadętemi fraszkami napęla się karta. *Genus dicendi immodico tumore turgescit. Quintil.* Styl bardzo się nadętym staje.

TURGIDULUS, a, um, (zdrobn. od *turgidus*) i. q. *turgidus*, mówiące zmniejszającym sposobem. Napęczniały, nadęty, napuchły. *Turgidi oculi. Plaut.* Napuchłe oczy. *Puer turgidis labris. Marti.* Chłopiec warg nadętych. — *venter. Apul.* Brzemienna. *Frons turgida cornibus. Horat.* Czoło rogate. *Turgida venter. Ovid.* Wzdęte żagle od wiatra. — *mare. Horat.* Morze wzdęte. || Przenośnie. *Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona. Horat.* Gdy nadętym stylem Alpinus zarzyną Memnona.

TURGOR, oris, m. *Marti. Cap.* Wielka napęczniałość, ociężałość.

TURIANUS, a, um. Tycający się rodzaju pohoru. — *cassia. Marei. in Pandect.* Pohorowy rozmaryn.

TURIBULUM albo **THURIBULUM,** i, n. (scil. vas) (od *tus* s. *thus*) t. j. kadzidło. Kadzielnica, naczynie do kadzenia. *Cic. Auson.*

TURICREMUS albo **THURICREMUS,** a, um, (od *tus* s. *thus* i *cremo*, are), np. — *arae. Lucr.* t. j. ołtarze palące się kadzidłem. — *ignes. Ovid.* Ognie, gdzie się palą kadzidla. — *foci. Id.*

TURIFER albo **THURIFER,** a, um, (od *tus* albo *thus* i *fero* i. e. *ferens thus*). Kraj płodny w kadzidło, rodzący kadzidło, np. — *regio. Plin.* — *Indus. Ovid.* — *Subaei. Val. Flacc.* — *Arabes. Claudian.* — *sybaei. Id.* || Osiarujący kadzidło. *Prudent.*

TURIFICATOR albo **THURIFICATOR,** oris, m. (od *turifico* albo *thurifico*). Który pali bogom kadzidło. *Augustin. Cyprian.* *Thurificatos* tak zwanych *Lapsos (Thurif.)*, a, um.

TURIFICATUS, a, um. Ob. **TURIFICA-TOR.**

TURILEGUS albo **THURILEGUS,** a, um, (od *tus* albo *thus* i *lego*, ere). Zbierający kadzidło, np. — *Arabes. Ovid.*

TURIO, onis, m. Młoda galazka, latorośl, np. *lauri turiones in hoc usu mittito etc. Colum.*

TURMA, ae, ż. (od *terdeni*). *Farr.* Kompania jazdy trzydziści jezdnych zawierająca, szwadron. || Przenośnie. *Horat.* Gromada czego, poczet. || *Claudian.* Wojsko piechoty i jezdnych żołnierzy. || — *Satyrorum. Plin.* Poczet satyrów. — *statuarum aequestrinum. Cic.* Gromada posągów na koniach.

TURMALIS, *e*, ptak. (od *turma*). *Liv.* Który jest jedncj kompanii jazdy. || Tyczący się kompanii jazdy. *Non sanguine cretus turmalis. Stat.* Nie z rycerskiego stanu zrodzony. || Zartobliwie. *Turmalis. Cic.* Stan rycerski. || *Turmale*, psk. *Stat.* Nakształt kompanii jazdy, t. j. cały szwadron.

TURMARIUS, *a*, *um*, (od *turma*). Trudniący się kompanią jezdnych albo szwadronem, należący do kompanii jezdnych, do szwadronu, szwadronowy. *Cod. Theod.*

TURMATIM, psk. (od *turma*). Z kompanią jezdnych albo ze szwadronem, kompanijami jazdy, szwadronami, np. *vagantibus circa moenia barbaris* (i. e. *Gallis*). *Liv.*, et primo turmatim abibant. *Liv.*

TURONES, *um*. *Caes.* i **TURONI**, *orum*. *Id.* albo **TURONII**, *orum*. *Tacit.* Naród w Gallii celtyckiej, gdzie miasto Tours. || *Turonius*, *a*, *um*. *Sulpic. Sever.* Należący do miasta Tours.

TURPE, psk. zamiast *turpiter*. Obacz **TURPIS**.

TURPICULUS, *a*, *um*, (zdrobn. od *turpis*) i. q. *turpis*, mówiące zmniejszającym sposobem. Szkaradny, sprosny, haniebny, szpetny, sromotny, albo nieco szkaradny, np. *res turpiculae. Cic.*—*nasus. Catull.*

TURPIDO, *inis*, *z*, zamiast *turpilitudo*. *Ter-tull.*

TURPIFICO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *turpis* i *facio*, zamiast *facio aliquem turpem etc.*) Czynić szkaradnym, sprosny, haniebnym; zład *turpificatus*, *a*, *um*. Który się stał szkaradnym, haniebnym, np.—*animus. Cic.*

TURPILOQUIUM, *ii*, *n*. (od *turpis*, *e*, i *loquor*). Szpetna, szkaradna mowa. *Ter-tull.*

TURPILOCUPIDUS, *i*, *m*. zamiast *turpis lucri cupidus*. Cheiwy, lakomy na haniebne zyski, np. *turpilucris cupidum te vocant cives tui. Plaut.*

TURPIS, *e*, ptak. (od *ταρπός* albo od *torpor* albo od *turba etc.*) Szpetny, brzydki, szkaradny, plugawy, obrzydły, beczeczny, nie kształtny, sprosny, haniebny, np.—*adspectus. Cic.*—*pes. Horat.* Niekształtna noga.—*vestitus. Terent.* Nie piękna suknia.—*as-sellus. Ovid.* Brzydki osielek. *Turpe caput. Senec.* Wielka i niekształtna głowa.—*rauae. Marti.* Szkaradne żaby. || Nie uczciwy, nie-przystojny, sromotny, *Turpes laurymae. Stat.* Łzy sromotne.—*vita. Cic.* Sromotne życie. || Wszeteczny, lubieżny.—*amor. Tibull.* Lubieżna miłość.—*facta. Quintil.* Wszeteczne czyny. || *Turpe*, psk. *Catull.* Szpetnie, np.—*incedere. Id.*

TURPITER, psk. (od *turpis*). Szpetnie, szkaradnie. *Ut turpiter atrum desinat in pi-scem mulier formosa superne. Horat.* Tak, ażeby z wierzchu nadobna niewiasta na szkaradnej kończyła się rybą. || *Ovid.* Nieprzystojnie, sromotnie. || *Cic.* Sprośnie, wszetecznie. || *Caes. Cic.* Sromotnie, haniebnie, np. *turpissime labitur. Cic.*, *turpius. Ovid.*

TURPITUDO, *inis*, *z*. (od *turpis*). Szpetność, szkaradność. || *Przenosić. Cic.* Hańba, sromota.—*verborum. Id.* Sprośność wyrazów.

TURPO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *turpis*). Szpetić, uczynić szpetnym, zbrudzić. *Canitiem immundo perfusam pulvere turpans. Virg.* Brudnym popiołem szpetać siwą głowę.—*aram sanguine. Cic.* Krwią zbroczyć ołtarz. || *Przenosić. Cic.* Zesromocić.

TURRICULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *turris*) i. q. *turris*, mówiące zmniejszającym sposobem. Mała wieża, wieżyczka. *Vitr. Pallad.* || Mający kształt malej wieży, wieżyczki. *Martial.*

TURRIFER, *a*, *um*, (od *turris* i *fero*, zamiast *ferens turrim vel turres*). Wieżonośny, wieżysty, noszący wieżę. *Ovid.*, też *turrita*.

TURRIGER, *a*, *um*, (od *turris* i *gero*, zamiast *gerens turrim vel turres*). Noszący wieżę, opatrzonej w sławną wieżę, np.—*urbs. Virg.*—*Antennae. Id.*—*carina. Lucan.*—*ripae. Claudian.*, *humeros turrigeros elephantorum. Plin.*, *turrigera fera i. e. elephantus. Sil.*, *turrigera dea. Ovid.* t. j. bogini Cybele.

TURRIS, *is*, *z*. (podobno od *τῦρρος* albo *τῦρρος*, wieża, podobno też od hebrajsk. *zur*, *zor*, skała, opoka). Wieża, np. *conci-nari ex alta turri. Cic.*, *turrim in praecipiti stantem. Virg.*, *prospectat turribus aequor. Tibull.*, *turris Maecenatiana. Suet.*, t. j. pałac albo wieża albo strażnica, zamek albo wysoka budowa. *Liv.*, wieża dla gołębi. *Farr.* || Łożysko, koczowisko wzmocnione wieżami. *Caes.* || Wieża słoniowa. *Liv.* || *Turris Stratonis*. Miasto. *Ob. Strato.*

TURRITUS, *a*, *um*, (od *turris*, właściwie imsl. od *turris*, *ire*, i. e. *turribus in-struere*). Wieżysty, wieżami opatrzonej. *Turriti scopuli. Virg.* Wieżyste skały. || Noszący wieżę. *Elephantum turritum. Mart.* Wieżonośne słonie. || *Turrita. Propert.* Cybele matka bogów mająca na głowie wieżę. || *Turritus. Virg.* Wysoki nakształt wieży.—*corona. Lucan.* Fryzura na głowie niewiast, np. *alic-nis capillis turritum verticem struere. Hieron.*

TURSIO, *onis*, *m*. Ryba morska podobna do delfina czyli świni morskiej. *Plin.*

TURTUR, *uris*, *m*. (z hebrajsk. *thor*, synogarlca tak zwana *a sono vocis*). Synogarlca, ptak. *Virg. Ovid. Plin.*, też *Farr. Plaut. Colum.* || Zład—*tollere* (i. e. *adde-pere, gignere*) *dulcem cogitat heredem* (scil. *ex uxore*). *Juvenal.*

TURTURILLA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *turtur*). Synogarlczka. *Sen.*

TURUNDA, *ae*, *z*. (podobno zamiast *terenda*, od *tero*). *Farr.* Ciasto, którym tuczą ptastwo. || *Cato.* Flejtuch, czopek lekarski.

TUS albo **THUS**, *uris*, *m*. (od *tundo* albo od *θύω*, ofiaruję, daję na ofiarę, albo od *θύος*, ofiara, kadzenie). Kadzidło, tran albo sok, ciecz albo żywica drzewa arabskiego.

Plin., np. *ferre tura* (*thura*) *altaribus. Ovid.*, albo *in aras. Id.*, albo—*ferre ad deos. Ovid.*, *dare tura* (*thura*) *pro Caesare*, t. j. ofiarować. *Ovid.*, *arbor thuris. Plin.* t. j. kadzidłowe drzewo, *carmina metuentia thus. Pers.*, t. j. wiersze nie lubiące kadzidla, *thuris lacrymae. Ovid.* || *Tus terrae*, t. j. roślina, inaczej *chamaepitys* zwana. *Plin.*

TUSCANICUS, (*Thusc.*), *a*, *um*, i. q. *Tuscanus*. Zrobiony w guście toskanskim, np.—*opera. Vitr.*—*signa. Plin.*—*Apollo* (po-sag). *Id.* *Tusca* (*Thusc.*) w liczbie mnog. scil. *signa* albo *opera*, np. *Tuscanica* (*Thusc.*) *omnia signa in aedibus fuisse. Plin.* t. j. posagi.

TUSCANIENSIS, *e*, ptak, np. *Tuscanien-ses. Plin.* Mieszkańcy miasta w Etrurii, gdzie dziś jest *Toscanello*.

TUSCANUS, (*Thusc.*), *a*, *um*. Toskański, Etruski, np.—*dispositiones. Vitr.*

TUSCE, (*Thusce*), psk. (od *Tuscus* s. *Thuscus*, *a*, *um*). Toskańskim, Etruskim sposobem, np. *ab Osco, Tusco, Graeco, Osce, Tusce, Graece*—*dicimus. Farr. ap. Gell.*—*dicere. Gell.* t. j. po toskansku, językiem toskanskim.

TUSCI, (*Thusci*), *orum*. Etrurczycy. *Ob. Tuscus*. || Naród w Azyatyckiej Sarmacji między górami Kaukazu i Ceraunickim przylądkiem. *Ptolem.*

TUSCIA, (*Thusc.*), *ae*, *z*. i. q. *Etruria*, *Toskana. Farr.*

TUSCULANENSIS, *e*, ptak. (od *Tusculanum* scil. *praedium*). Tyczący się wiejskiej posiadłości, należący do niej, np. *hos tuos Tusculanenses dies. Cic.* t. j. dni Tuskułan-skie, t. j. dni przepędzone na wsi w Tuskułum.

TUSCULANUS, *a*, *um*, (od *Tusculum*). Tuskułanśki, tyczący się miasta Tuskułum w Laeyum.—*arx. Liv.* Tuskułanska twierdza.—*ager. Farr.*—*rota. colles. Cic.* Tuskułanśkie pagórki. || *Tusculani, orum. Cic.* Mieszkańcy Tuskułum. || *Tusculanum* scil. *rus* albo *praedium*. Wieś Cycecrona. || Zład Cicero swoje *Quaestiones Tusculanas* nazywa, też *Disputationes Tusculanae* tak zwa-ne. *Cic.* || *Tusculanum*. Miasto we Włoszech.

TUSCULUM albo **THUSCULUM**, *i*, *n*. (zdrobn. od *tus* albo *thus*). Trochę kadzidla, np. *nunc tusculum* (*thusc.*) *emi et hasce coronas floreas. Plaut.*

TUSCULUM, *i*, *n*. *Cic.* Miasto w Laeyum. || *Tusculus*, *a*, *um*. *Tibull. Marti.* Należący do tego miasta. || *Tusculi. Stat.* Mieszkańcy tego miasta.

TUSCUS (*Thusc.*), *a*, *um*. Etruski, To-skanski.—*mare. Plin.* Morze toskanskie.—*annis. Ovid.* Tyber, rzeka. *Tusci stagna profund. Sil.* Trzymienskie jezioro.—*duellum. Ovid.* Wojna Rzymian z Etruskami.—*eques. Marti.* Mecenaz Etruskich królów potomek.—*cadu. Marti.* Etruskie wino.—*ficilia. Persi.* Naczynia gliniane etruskie.—*semen. Ovid.* Orkisz. || *Tusco modo dotem quaerere.*

Plaut. Zarabiać sposobem nierządnic. || *Tu-sei, orum. Liv.* Etruskowie. || Piszę się też *Thuscus*.

TUSSEDO, *inis*, *z*. (od *tussis*). Kaszel, np. *adsiduo pulsu tussedinis hinc. Apul.*

TUSSICULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *tussis*). Mały kaszel, mówiące zmniejszającym sposobem mały kaszel. *Plin. Cels.*

TUSSICULARIS, *e*, ptak. (od *tussicula*). Tyczący się kaszlu, należący do kaszlu, kaszlowy, np.—*medicamentum. Coel. Aur.* t. j. lekarstwo od kaszlu, albo na kaszel.

TUSSICULOSUS, *a*, *um*, (od *tussicula*). Kaszlący, na kaszel chorujący, który ma wielki kaszel, np. *aetas senilis. Coel. Aur.*

TUSSICUS, *a*, *um*, (od *tussis*) i. q. *tussiculosus. Firm. Marc. Empir.*

TUSSILAGO, *inis*, *z*. (od *tussis*). Podbiał, roślina, np. *tussim sedat beehion, quae* (*herba*) *et tussilago dicitur. Plin.*, ma imię *a tussi* scil. *sananda*.

TUSSIO, *is*, *ivi*, *itum*, *ire*. *Plaut.* Kaszleć, mieć kaszel. || *Tussiens. Plin.* Chorujący na kaszel, też *jumenta tussientia. Plin.*

TUSSIS, *is*, *z*. (podobno *a sono tussientium factum*). Kaszel. *Tussim exasperare. Plin.* Pogorszyć kaszel. *Vexat tussis. Marti.*—*infestat. Cels.* Napastuje kaszel. *Tussim levare. Plin.* Ułagodzić kaszel.—*sana-re. Colum.* Kaszel uleczyć.

TUSUS, *a*, *um*. *Ob. TUNDO*.

TUTACULUM, *i*, *n*. (od *tutor*, *ari*) i. q. *tutamentum. Prudent.*

TUTAMEN, *inis*, *n*. (od *tutor*, *ari*) i. q. *tutamentum*. Obrona, opieka, zaszczyt, bezpieczeństwo, np. *loricam decus et tutamen in armis. Virg.* (i. e. *in pugna*). *Virg.*, *domorum aut vestium tutamina. Arnob.*

TUTAMENTUM, *i*, *n*. (od *tutor*, *ari*) i. q. *tutamen*. Obrona, opieka, zaszczyt, bezpieczeństwo. *Liv.*

TUTANUS, *a*, *um*, scil. *deus. Farr. ap. Non.* Bóg obrony, szczególnie Herkules.

TUTATIO, *onis*, *z*. (od *tutor*, *ari*). Obro-na, protekcja, opieka. *Jul. Firm.* || Miasto w Norikum. *Tab. Peut.*

TUTATOR, *oris*, *m*. (od *tutor*, *ari*) i. q. *tutor*. Obrońca, opiekun, protektor, np. *in rebus dubiis praemonitor, periculorum tu-tator. Apul.*

TUTATUS, *a*, *um*, (od *tutor*, *ari*). *Ovid.* Ten, który bronil. || *Biern. Symm.* Obroń-cy.

TUTE, zamiast *tu*. *Ob. Tu*, psk. (od *tutus*, *a*, *um*). Bezpiecznie, np.—*vivere. Auct. ad Her.*—*agere aliquid. Id.*—*cre-dere alicui. Plaut.*, *ut ubivis tutius, quam in meo regno essem. Sall.*, *nusquam eris tu-tius. Pomp. in Cic.*, *ubi tutissime essem. Cic.*

TUTELA, *ae*, *z*. (od *tueor*). *Farr.* Grodz, grodzenie, parkan, plot samorodny albo kun-sztowy. ||—*animalium. Colum.* Hodowanie, żywienie zwierząt. ||—*aedificiorum. Plin.* Utrzymywanie w całości budowy. ||—*navis.*

Ovid. Posąg opiekunczego bóstwa umieszczony na rufie nawy. || — *prorae*. **Ovid.** Sternik. || — *loci*. **Petr.** Gieniusz czyli bóg opiekunczy miejsca. || **Cic.** Obrona, opieka. *Quibus est tutela per agros. Propert.* Boginie, które mają w opiece pola. || **Plin.** Nosiszenie od czarów. || **Grat.** in *Cyng.* Lekarstwo. || **Cic.** Opieka względem małoletnich. *Tutela suscepere, gerere. Pandect.* Przyjmując opiekę, opiekować się. — *deponere, reddere.* **Ibid.** Złożyć, oddać opiekę. || **Tutela.** **Cic.** Dziedzictwo małoletniego. || *Venire in tutelam suam, tutelae suae fieri.* **Cic.** Wyjść z opieki. || *Meo tergo tutelam gero.* **Plaut.** Opiekuję się moim grzbietem. || **Biern.** *Deliae tutela deae.* **Horat.** Którzy w opiece Dyany jesteście.

TUTELARIS, e, ptnk. (od *tutela*). Tyczący się obrony, opieki, zaszczytu, protekcji, opiekunczy, np. *di tutelares. Arnob.*, t. j. opiekujący się jakimś miejscem. || Tyczący się opieki, opiekunstwa, należącego do tego, opiekunczy, np. — *causa.* **Ulpian.** in *Pandect.* — *instrumenta.* **Paul.** *Ibid.*, *frater et soror sub annis adhuc tutelaribus agunt.* **Sidon.**

TUTELARIUS, a, um, (od *tutela*) i. q. *tutularis*. Opiekunczy, staranie mający o jakiejś rzeczy, scil. *redemptor.* **Plin.** *Arendarz,* który się obowiązał utrzymać w całości budowy, np. *praetor tutularis.* **Inscript.** ap. **Gruter.**

TUTELATOR, ōris, m. (od *tutela*). **Mart.** *Cap.* Opiekun, obrońca.

TUTELATUS, a, um, (od *tutela*, właściwie od *tutelo*, are i. e. *instruere aliquem tutela*). Wyznaczony do opieki, do strzeżenia czego, np. — *genus agri.* **Aggen.** de *limit.* ap. **Goes.**

TUTELINUS albo **TUTILINUS**, a, um, (od *tutela*). Tyczący się opieki, należący do opieki, np. *Tutulina* albo *Tutulina scil. dea.* **Tertull.**, t. j. bogini opiekunka owoców ziemi. || *Tutulina* albo *Tutulina.* **Farr.** ap. **Non.**, t. j. opiekunka bogini.

TUTEMET i. e. *tu*. **Ob.** **TE** i **TU**.

TUTHIA, ae, ż. Niedokwas cynku nieco czyszczony.

TUTINI, orum. Naród albo mieszkańcy Kalabrii. **Plin.**

TUTINUS albo **TITINUS** i. q. *Mutinus*, np. *Muti Titini sacellum fuit Romae, cui mulieres velatae togis praetextis solebant sacrificare.* **Paul.** ex *Festo.* **Ob.** *Tutunus.*

TUTO, psk., właściwie w przyp. szóst.) Bezpiecznie. **Ob.** **TUTUS**, a, um, in *Tueor.*

TUTO, as, avi, atum, are, i. q. *tutor.* Bronić, ochronić, np. *invoco vos Lares vias, ut me bene tutelis.* **Plaut.**, *tuta templa Liberi.* **Pacuv.** ap. **Non.** || *Ztąd tutatus, a, um.* **Symmach.**

TUTOR, aris, atus sum, ari, dep. (częstoł. od *tueor*) i. q. *tueor.* Zachować co w dobrym stanie, obronić, strzedz, np. *natura arbores a calore tutata est.* **Plin.** Przyrodzenie zachowało od upalu drzewa. **Rem**

heri diligenter tutari. **Plaut.** Strzedz pilnie rzeczy pańskie. *Locorum ingenio tutari se contra copias regis.* **Tacit.** Miejsca położeniem ubezpieczeni przeciwko królewskiemu wojsku. || *Przenosić.* **Religione se tutabatur.** **Tacit.** Bronił się religiją. *Tutari se ab ira alicujus.* **Liv.** Chronić się gniewu czyjego. || — *inopiam.* **Cic.** Wspierać ubóstwo. *Invoco vos, ut me bene tutelis.* **Plaut.** Wzywam was, abyście mnie dobrze strzegli. || **Biern.** *Patria et prognati tutantur.* **Plaut.** Ojczyzna i dzieci są zachowane. || *Odwrócić, oddalić, usunąć,* np. *in tutandis periculis.* **Sall.** || *Ztąd żywić, wyżywić, karmić,* np. — *inopiam.* **Caes.** || *Też tuto, are; ztąd tutor biern.* **Ob.** *Tuto, are.*

TUTOR, ōris, m. (przez skrót. zamiast *tuitor*) (od *tueor*). **Cic.** *Obronca.* || *Opiekun małoletnich.* *Tutorem instituere filiorum orbitati.* **Cic.** *Dadź opiekuna małoletnim siostronom.* || *Liv.* *Opiekun niedołączonych niewiast.*

TUTORIUS, a, um, (od *tutor*). **Justin.** *Opiekunczy, tyczący się opiekuna, np. tutorio nomine.* **Id.** od *tueor*.

TUTRIX, icis, ż. (zamiast *tuitrix*). *Opiekunka małoletnich.* **Cod.** **Justin.**

TUTULATUS, a, um, (od *tutulus*, właściwie od *tutulo*, are i. e. *tutulo instruere*) i. e. *tutulum habens.* **Farr.** *Chocholasty, mający chochol na głowie.* || *Ztąd przenosić trua tutulata, i. e. quasi tutulo ornata.* **Pompon.** ap. **Non.**

TUTULO, as, avi, atum, are, i. e. *tutulo instruere aliquem; ztąd tutulatus.* **Ob.** *Tutulatus.*

TUTULUS, i, m. **Farr.** *Ploty niewieście, warkocz, chochol albo kolpak.* — **Flamini-** **ca**, t. j. chochol (żony flamina kapłana Jowisza). **Farr.** || *Tutulus od tutus, a, um, t. j. bezpieczny.*

TUTUNUS i. q. *Priapus.* **Augustin.** *Priap, bóg.* **Ob.** *też Tutinus.*

TUTUS, a, um, (od *tueor*). Który obronił. *Numidas in omnibus praeliis pedes magis quam arma tuta sunt.* **Sall.** *Numidowie we wszystkich potyczkach bardziej bezpieczni niż w nogach, niżeli w orężu.* || **Caes.** *Osloniony, warowny, cały.* — **navis.** **Phaedr.** *Bezpieczny okręt.* — *ab insidiis.* **Asin.** **Poll.** *Wolny od zasadzek.* || *Bezpieczny, bezpieczeństwo przynoszący.* — *locus.* **Cic.** *Bezpieczne miejsce.* — *consilium.* **Terent.** *Bezpieczna rada.* || *Tutum absol.* **Plaut.** *Miejsce bezpieczne.* || *Tutus.* **Ostro-** **żny, rostopny.** *Serpit humi tutus nimium, timidusque procellae.* **Horat.** *Czołga się po ziemi, zbyt ostrożny, żeby nie porwała na- walnością.* || *Tutum est.* **Propert.** *Do ostrożnego i rostopnego należy.* || *Tutum, zamiast tuto, Fest.*

TUUS, a, um, (od *tu*). Twój, do ciebie należący. *De tuis unus.* **Cic.** *Jeden z twoich przyjaciół.* *Id tua nihil refert.* **Terent.** *To się ciebie nie tyczy.* *Ita tu istaec tua misceto, ne me admisceas.* **Id.** *Ty tak szalbierstwa swojego użyj, abyś mnie nie mie-*

szal. || *Wezesny, stosowny, pożyteczny.* *Tem- pus tuum, hora tua.* **Mart.** *Wezas, stosow- napora, godzina.* || *Tutum est.* **Terent.** *Two- ja jest powinnością, do ciebie należy.* || *Do- daje się czasem zgłoszkowa przyrzutnia.* *Tu- opte ingenio.* **Plaut.** *Twoim własnym dow- cipem.* *Tuapte sponte.* **Id.** *Ztwojej własnej woli.* *Tuismet litteris.* **Apul.** *Twoim wła- snym listem, np. aedificationis tuae consi- lium impediri, zamiast tuum.* **Cic.**

TY

TYĀNA, ae, ż. **Fopisc.** i **TYĀNA**, orum. n. **Plin.** *Miasto w Kappadocyi.* || *Tyaneus,* i *Tyanaeus, a, um.* **Fopisc.** *Tyczący się mia- sta Tyany w Kappadocyi.* || *Tyanaei.* **Ammi.** *Mieszkańcy tego miasta.*

TYBRIS. **Ob.** **TIBERIS.**

TYBUR. **Ob.** **TIBUR.**

TYCHA, ae, ż. (*Τύχη*, fortuna). **Cic.** *Trze- cia dzielnica miasta Syrakuz, gdzie stał ko- ściół Fortuny.*

TYDEUS, ei i eos, m. (dwojzgłosk. *Τυ- δεύς*). **Virg.** *Syn Oeneusa króla Kalidonii, brat Meleagry, ojciec Dyomedeas.* || **Tydi-** **des, ae, m.** **Id.** *Syn Tydeusa Dyomedes.*

TYDIDES. **Ob.** **TYDEUS.**

TYMPANIOLUM, i, n. (zdrobn. od *tym- panum*). Mały kocioł albo mały bębenek, np. *tympaniola tibiae.* **Arnob.**

TYMPANISTA, ae, m. (*τυμπανιστής*). **A- pul.** *Bębniarz, który bębni, np. barbara numina gaudent strepitu tympanistarum et choralium.* **Apul.** *de deo Socrate.*

TYMPANISTRĀA, ae, ż. (*τυμπανιστρια*). **Sidon.** *Bębniarka, która bębni.*

TYMPANITES, ae, m. (*τυμπανίτης*). **Cels.** *Rodzaj wodnej puchliny, zktąd nadęty żołą- dek ustawicznie burezenie wydaje.* || *Tym- paniticus, a, um.* **Plin.** *Chorujący na ten ro- dzaj wodnej puchliny.*

TYMPANIUM, ii, n. (od *tympanum*, *τυμ- πάνιον*). **Plin.** *Rodzaj perły okrągło-płaskiej.*

TYMPANIZO, as, are, (*τυμπανίζω*). **Be- bnić,** np. *de Gallo matris deum tympani- zante.* **Suet.**

TYMPANOTRĪBA, ae, m. (*τυμπανωτί- βης*). **Plaut.** *Bębniarz, który bębni.*

TYMPANUM, i, n. (*τύπανον*, od *τύπω*, bije). **Plin.** *Bęben.* || **Virg.** *Często używano tego bębna podczas ofiar bogini Idei.* || *Prze- nośnie.* *Tympana eloquentiae.* **Quintil.** *Rod- zają wymowy rokosznej i miękkiej.* || *Tym- pana.* **Serv.** *Puklat lub wozowy.* || **Lucret.** *Kolo, w którym ludzie albo bydlęta chodząc co obraca.* || **Viruv.** *Kolo bez szpic jako u skrzyń, u tacek.* — *dentatum.* **Id.** *Kolo hy- drauliczne ząbkowate.* || **Viruv.** *Daszek nad nadprożkami u drzwi, u okien.*

TYNDAREUS. **Ob.** **TYNDARUS.**

TYNDARIDES, ae, m. albo **TYNDARI- DA**, m. (*Τυνδαρίδης*) t. j. syn, wnuk albo potomek Tyndarusa, pospolicie syn np. **Kas- tor** i **Pollux**, np. *Tyndaridae* w licz. mnog. **Cic.** **Propert.**, t. j. **Kastor** i **Pollux**, t. j. dwie gwiazdy. **Horat.** **Propert.**, np. *de Ty-*

daridis fabulosum videtur, i. e. de Castore et Polluce. **Quintil.** || *Też osoba rodzaju żeń- skiego, np. fortissima Tyndaridum.* i. e. *filiarum Tyndari.* **Hor.** *Imi wolą czytać Tyndariarum.*

TYNDARIS, idis i idos, ż. (*Τυνδαρίς*). **Córka Tyndara.** *Tyndaridis Lacenae.* **Virg.** **Heleny.** || **Plin.** *Miasto w Syceylii.* || *Ztąd.* *Tyndaritanus, a, um.* *Należący do tego mia- sta.* || *Tyndaritani.* **Cic.** *Mieszkańcy tego mia- sta.*

TYNDARITĀNUS. **Ob.** **TYNDARIS.**

TYNDARĪUS albo **TYNDAREUS**, a, um. *Tyczący się Tyndara.* — *fratres.* **Val.** **Flacc.** *Kastor i Pollux.* || **Sil.** *Lacedemonijski, spar- tański.* || *Scopuli Tyndarii* albo *Tyndarei* (*οκόπελοι Τυνδαρείου.* **Strabo.**), t. j. nale- żące do czterech wyspek Marmorki.

TYNDARUS albo **TYNDAREUS** albo **TYN- DAREOS**, i, m. (*Τυνδαρός*). **Hygin.** *Syn Oealusa, król Lakonii, ojciec Kastora i Polluxa, Heleny i Klitmenestry.*

TYPHOEUS, ei i eos, m. (*Τυφωεύς*). **Virg.** *Jeden z olbrzymów, syn Tytana i ziemi.* || *Typhoeus, a, um.* **Virg.** *Tyczący się Tyfeu- sza olbrzym.*

TYPHOIS, idis, idos, ż. (*Τυφοίς*). **Ovid.** *Należąca do Tyfeusza olbrzym.* || *Typho- ius, a, um.* **Claudian.** *Tyczący się Tyfeu- sza olbrzym.*

TYPHO, ōnis, m. (*Τυφών*). **Plin.** *Wiatr wirowy czyli wichur bez ognia i dymu z wiel- ką szybkością wypadający.* || **Val.** **Flacc.** *Wi- cher ognisty.* || **Lucan.** *Przezwisko olbrzym.* **TYPHONEUS**, ei i eos, m. (*Τυφωνεύς*), i **TYPHONEUS**, a, um. **Mela.** *Tyczący się Tyfona olbrzym.*

TYPHONICUS, a, um, (*τυφυνικός*). **Ful- gat.** **Aet. Apost.** *Wiatr północno-wschodni.* || i. q. *Typhon.*

TYPHONIS, i. **Ob.** **HYOSCYAMOS.**

TYPHONIS, idis, ż. (*Τυφωνίς*). **Val.** **Flacc.** *Córka Tyfona.*

TYPHUS, i, m. (*τύφος*). **Arnob.** *Pycha.* || *Tyf, gorączka petocycowa.*

TYPICUS, a, um. **Seduli.** *Figuryczny, pod figurą ukryty.*

TYPUS, i, m. (*τύπος*). **Cic.** *Kształt, mo- del, wizerunek.* || **Coel.** **Aur.** *Porządek i spo- sób powracających paroxysmów zimnic.* || *Wyraz używany w patologii na oznaczenie porządku w jakim się objawiają i po sobie następują symptoma choroby.*

TYRANNA, ae, ż. (od *tyrannus*). **Treb.** **Poll.** *Tyranka, która tyrańsko panuje.*

TYRANNICE, psk. (od *tyrannicus, a, um*). **Cic.** *Tyrańsko, po tyrańsku, okrutnie.*

TYRANNICIDA, ae, m. (od *tyrannus* i *caedo*). **Plin.** **Senec.** *Tyrannobójca, który zabił tyrana.*

TYRANNICIDIUM, ii, n. (od *tyrannici- da*). **Plin.** *Tyrannobójstwo.*

TYRANNICUS, a, um, (*τυραννικός*). **Cic.** *Tyrański, okrutny.*

TYRANNIS, idis, ż. (*τυραννίς*). **Cic.** *Ty-*

raństwo, okrutne panowanie. || *Nep.* Królestwo. || Tyranka albo żona tyra.

TYRANNOCTONUS, *i*, (*τυραννοτόνος*). *Cic.* Tyrannobójca.

TYRANNOPOLITA, *ae*, *m.* *Sidon.* Obywatel miasta, gdzie panuje tyran.

TYRANNUS, *i*, *m.* (*τύραννος*). *Nep.* Pan, monarcha, król, książę, który prawem dziedzictwa albo z woli narodu ma pełną i niezaprzeczoną sobie władzę panowania nad ludem. *Te propter Libycae gentes, Nomadumque tyranni odere.* *Virg.* Dla ciebie lud Libijski i Nomadów książęta są zniechęceni. || *Cic.* Tyran, przywłaszczyciel panowania. — *inimilis.* *Virg.* Nieublagany tyran. — *ferus.* *Senec.* — okrutny. *Esse tyrannum in aliquem.* *Cic.* Bydź tyranem na kogo. || *Tyrannum*, zamiast *tyrannorum.* *Pauc.* *ap. Non.*

TYRAS albo TYRA, *ae*, *z.* (*Τύρας*). *Plin.* Rzeka w Sarmacji europejskiej, teraz Dniestr. TYRIANTHINUS, *a*, *um*, (*τυριανθίνος*, od *Tyrius*, *a*, *um*, purpurowy). *Mart.* Brunatno szarlatany.

TYRIENSES, *ium.* *Plin.* Mieszkańcy miasta Tyru w Pisydyi.

TYRINS i TYRINTHIUS. Ob. TIRYNS, TIRINTHIUS.

TYRITAE, *arum.* *Plin.* Naród w Sarmacji Europejskiej nad rzeką Tyras, teraz nad Dniestrem.

TYRIUS, *a*, *um*, (*Τύριος*). Tyryjski, należący do Tyru miasta nad morzem w Fenicyi. — *puella.* *Ovid.* Europa Agienora córka. — *taurus.* *Mart.* Byk, przewoźnik Europy. || — *mare.* *Fest.* Morze niebezpieczne do żeglugi dla przemocy na niem Kartagińczyków. || Ztąd. *Maria tyria concire*, przysł. Jąc się niebezpiecznej rzeczy. || Ponieważ w morzu około Tyru poławiano purpurowe konchy, ztąd *Tyrius color.* Szarlatany kolor. — *torus.* *Tibull.* Łóżko ozdobione szarlatanym kobiercem tyryjskim. *Tyrium venenum.* *Claudian.* Szarlatany kolor. || *Tyrium, absol.* *Tertull.* Tyryjski szarlat. || *Tyrii, orum.* *Lucan.* Mieszkańcy Fenicyi. || Często się odnosi do Tebów. *Tyrii montes.* *Stat.* Góry około Tebów. — *exsul.* *Id.* Polinices, syn Oedypoda króla Tebów. — *plectrum.* *Id.* Lutnia Amfijona, na której grając mury Tebów zbudował. || Ztąd. *Tyrii, orum.* *Id.* Mieszkańcy Tebów. || *Tyrius*, Kartagiński. — *coloni.* *Virg.* Mieszkańcy Kartaginy. — *doli.* *Sil.* Zdrady Kartagińskie. — *patres.* *Id.* Senat kartagiński. — *miles.* *Id.* Wojsko Annibala. — *duces.* *Id.* *Claudian.* Annibal. || *Tyrii, orum.* *Virg.* Kartagińczycy.

TYRO, *ōnis.* Ob. TIRO.

TYRÖPATINA, *ae*, *z.* (od *τύρος*, *sér*, *i* *patina*). *Apic.* Placek nakształt sera zrobiony z mleka owczego i z miodu.

TYROS. Ob. TYRUS.

TYRÖTARICHUS, *i*, *m.* (od *τύρος*, *sér* *i* *τάριχος*, nasolone ryby). *Cic.* Rodzaj potrawy z sera i ryb solonych.

TYRRHĒNI, *orum*, (*Τυρρηνός*). *Virg.* Etruskowie, Toskańczycy.

TYRRHĒNIA, *ae*, *z.* (*Τυρρηνία*). *Ovid.* Etrurya, Toskanija.

TYRRHENICUS, *a*, *um*, (*Τυρρηνικός*). *Inscr.* Etruski, Toskański.

TYRRHENUS, *a*, *um*, (*Τυρρηνός*). Etruski, tokański, tycejący się Etruryi. — *flumen.* *Virg.* Tyber, rzeka. *Tyrrheni sanguis.* *Id.* Krew Mezenyusza króla Etrusków. *Tyrrhena pedum vineula.* *Id.* Tyreńskie obowią. || — *mare.* *Virg.* Morze Toskańskie. || — *Tyrrhenum.* *Paulin.* Morze Śródziemne. || *Tyrrhenus.* *Sil.* Rzymianin, Włoch. || *Tyrrhenum*, zamiast *Tyrrhenorum.* *Virg.*

TYRRHIDAE, *arum.* *Virg.* Synowie niejakiegoś Tyrhusa, pasterza króla Latynów.

TYRUS i TYROS, *i*, *z.* (*Τύρος*). *Plin.* Miasto Syrii w Fenicyi, założone przez Agienora, ojca Kadmusa, ze sławnym niegdys portem. *Prima ratem ventis credere docta Tyros.* *Tibull.* Pierwsi Tyryjczycy mistrze sztuki żeglarskiej. || *Plin.* Miasto słynące niegdys purpurową konchą. || Ztąd przez zamianę. *Tyros.* Purpura, szarlat. *Te Cadmaea Tyros vestit.* *Mart.* Ciebie Tyr odziewa szarlatanem.

TYSDRITANUS, *a*, *um.* *Capitol.* Tyczący się miasta Tysdrus w Afryce, teraz w królestwie Tunetańskim.

U

U. R. *i. e.* *uti rogas in Comitibus legem.*

UBER, *ēris*, *plnk.* (od *ὄβρα* *i. e.* *uber mamma*, *ubertas*, *fertilitas*, *t. j.* obfitość, żyźność). Żyźny, obfity, bujny. *Arbor uberrima pomis.* *Ovid.* Drzewo bardzo żyźne w owoce. *Seges spicis uberibus.* *Cic.* Zboże pełne w kłosy. *Uber solum.* *Tacit.* Bujna ziemia. *Regio aeris ac plumbi uberima.* *Justin.* Kraj bardzo obfity w kopalnie miedzi i ołowiu. || Mówi się o wodach. *Sequitur gravis imber et uber.* *Lucr.* Wszczął się deszcz bujny i rzęsy. *Uberes rivi.* *Horat.* Obfite strumienie. || *Quaestus uberrimus.* *Terent.* Rzemiosło bardzo zyskowne. || Gruby, otyły, tłusty. *Eques uberrimus.* *Gell.* Jeździec bardzo otyły. || Często się odnosi do obfitości stylu i wyrazów. *Quis uberior in dicendo Platone?* *Cic.* Kto obfitszy w wymowie nad Platona? *Oratorum uberrimus.* *Tacit.* Najslawniejszy wieku swego krasomówca.

UBER, *ēris*, *n.* Piersi niewieście, cye, brodawka cyckowa. *Ubera ducere*, *sugere.* *Ovid.* — *haurire.* *Plin.* — *trahere.* *Lucan.* Ssać piersi. *Uberibus alere.* *Plin.* Karmić piersiami. *Raptus ab ubere.* *Ovid.* Niemo-wle odsadzone od piersi. *Siccare ovis ubera*, *pressare ubera palmis.* *Virg.* Doić owcę, albo doić. || *Ubera.* *Pallad.* Roje pszczoł. || Żyźność, plenność, obfitość drzewa albo ziemi. *Terra potens armis, atque ubere glebae.* *Virg.* Kraj bitny i żyźny.

UBERIUS, *w stop.* *trzec.* *uberrime*, *psk.* (od *uber*). *Ovid.* Żyźniej, bujniej. || *Cic.* Ob-

ficiej. *Dicere uberius.* *Plin.* Mówić obficie, np. *uberius provenit ista seges.* *Ovid.*, *uberius disputatur et fusius.* *Cic.*, *locus tractatus uberrime.* *Id.*, *placius loquebantur et uberius (scil. literae tuae) quam vulgi sermo.* *Cic.*

UBERO, *as*, *avi*, *atum*, *are.* (od *uber*). Użyźnić, żyźnem uczynić, obrodzić, np. — *terras.* *Plin.*, *steriles arbores uberantur.* *Pallad.*, np. *surculi gemmis pluribus uberati i. e. uberes.* *Pallad.* || Bydź żyźnem, obfitem, plenem.

UBERRIME. Ob. UBERIUS.

UBERTAS, *ātis*, *z.* (od *uber*). Urodzajność, plodność, żyźność, bogactwo w zbiorach, np. — *agrorum.* *Cic.* — *fontium.* *Id.*, np. *tanta vitium et frugum ubertas.* *Cic.* || Przenośnie. — *virtutis.* *Cic.* Obfitość cnót. — *verborum.* *Quint.* Obfitość wyrazów. — *ingenii.* *Id.* Bujność dowcipu. || Dostatek, mnóstwo, wielość, np. — *baccarum.* *Cic.* — *frugum.* *Id.* — *lactis.* *Plin.* — *piscium.* *Justin.* — *praedae.* *Id.* || Ztąd przenośnie. — *verborum.* *Quintil.* — *improborum.* *Cic.*

UBERTIM, *psk.* (od *uber*). Obficie, bujno. — *fundere lacrymas.* *Catull.* Rzewnie płakać.

UBERTO, *as*, *are.* (od *uber* albo też od *ubero* częstotl.) Plodnem, urodzajnem, żyźnem czynić, np. *agros imber uberat.* *Eumen.* — *terras.* *Plin.*

UBERTUS, *a*, *um*, (zamiast *uberatus*). Bogaty, obfity, obfitujący, np. — *dicendi genus.* *Gell.*

UBI, *psk.* (od *πού*? gdzie? albo od *ὄπου*? gdzie?) *Cic.* Gdzie, kiedy, na jakim miejscu. || Pytając. *Ubi sunt?* *Cic.* Gdzie są? *Ubi inveniam Pamphilum?* *Terent.* Gdzie znajdę Pamfila. || Często się kładzie dla okrasz. z przyp. drug. *loci, terrarum, gentium.* *Ubi illum quaeram gentium?* *Plaut.* Gdzie go mam szukać? *Ubinam gentium sumus?* *Cic.* Gdzie jesteśmy? *Ubi loci fortunae tuae sint, facile intelliges.* *Plaut.* W jakim stanie jest twoja fortuna, łatwo poznasz. || *Ubi, ubi.* *Cic.* Gdziekolwiek. || Często *ubi* odnosi się do czasu i znaczy gdy, skoro. *Ubi galli cantum audivit.* *Cic.* Skoro usłyszał panie kura. *Ubi semel quis pejeraverit.* *Id.* Gdy kto raz krzywoprzysięże. || Często oznacza rzecz albo osobę, zamiast zaimek. *quidam gentium qui, quae, quod.* *Capitulum navem istam, ubi vetus fui.* *Plaut.* Chwytają ten okręt, który mnie wiozł.

UBICUNQUE albo UBICUMQUE, *psk.* (od *ubi i. cunque*). *Cic.* Gdziekolwiek, na jakimkolwiek miejscu. || Z przyp. drug. *gentium, terrarum.* *Ubicumque erit gentium.* *Cic.* Gdziekolwiek będzie.

UBII, *orum*, (*Ὀβίοι*). Naród nad Renem, gdzie dziś leży Kolonija. *Caes.* *Plin.* Ob. *Agrippina i Agrippinensis.* *Oppidum Ubiorum.* *Tac.*, *colonia Agrippina* albo *Agrippinensis.* *Plin.* || Ztąd *Ubii*, *a*, *um.* *Tac.* Należący do Ubijów, np. — *mulier.* *Id.*

UBILIBET, *psk.* (od *ubi i. libet*). Gdzie-

kolwiek, np. *cibus ubilibet non defuturus.* *Sen.*

UBINAM, *psk.* *Cic.* Gdzie, na jakim miejscu. || Często się kładzie z przyp. drug. *gentium.* *Ubinam gentium sumus?* *Cic.* Gdzie jesteśmy.

UBIQUAQUE albo UBI QUAQUE *scil.* *parte* albo *ratione.* Gdziekolwiek, np. *heu, cor meum et cerebrum finditur, istius hominis ubi fit quaque mentio.* *Plaut.* Inne *Codd.* *ubi quaque proximum fuit*, zamiast *ubi quae cuique cet.* *Apul.*

UBIQUE, *psk.* (od *ubi i. que*). *Caes.* Wszędzie, na każdym miejscu. || *Ubique*, zamiast *ubicumque.* *Pandect.* || *Ubique*, zamiast *ubi.* *Plaut.* *Liv.* || *Ubique*, zamiast *ubi* względem czasu. *Horat.* *Kiedy.* Ob. UBI.

UBIUBI albo UBI UBI *t. j.* wszędzie, wszędzie, gdzie. Ob. UBI.

UBIVIS, *psk.* (od *ubi i. vis*). Wszędzie, na każdym miejscu, np. *nemoque sit, quin ubi vis, quam ubi est, esse malit.* *Cic.* || Też *z gentium.* (jak *ubi, ubicumque*). *Terent.*

UD

UDO, *ōnis*, *m.* Rodzaj obowią, chłopskie kapeć zimowe ze skóry koziej na jedną stronę wyprawionej, nasze papucie pilśniane, trzewiki pilśniane. || Też *odo*, np. *odonum.* *Ulpian.* *in Pandect.* *Ed. Holand.* *ma udonum.*

UDO, *as*, *avi*, *atum*, *are.* (od *udus*, *a*, *um*). Odwilżać, odkrapiać, wilgotnem albo mokrem czynić. *Macrob.* *Augustin.*

UDOR, *ōris*, *m.* (od *udus*, *a*, *um*). Wilgoć albo mokrość. *Farr.*

UDUS, *a*, *um*, (zamiast *univus* przez skrócenie, albo od *ὕδωρ*, woda). Mokry, wilgotny. *Udum palatum.* *Virg.* Podniebienie wilgotne. — *oculi.* *Ovid.* Płaczące oczy. — *gaudium.* *Mart.* Radość pomieszana z płaczem. *Udus.* *Id.* Napily, np. — *paludes.* *Plin.* || Płynny, ciekły, np. — *vina.* *Ovid.*, *t. j.* płynne. — *humida.* *Virg.* || Ztąd *udum*, rzeczow. Mokrość, np. *udo colore illinere.* *Plin.* *t. j.* *al Fresco* malować.

UF

UFENS, *tis*, *m.* *Plin.* Rzeka w Lacium. || *Ufentinus*, *a*, *um.* Należący do tej rzeki.

UL

ULCĒRĀRIUS, *a*, *um*, (od *ulcus*). Wrzodowy, od wrzodu. — *herba.* *Apul.* Obacz *Marrubium.*

ULCĒRATIO, *ōnis*, *z.* (od *ulcero*, *are*). *Plin.* Wrzodowatość, owrzodzenie. || *Senec.* Wrzód. || Pisze się też *hulceratio.* *Plin.* *Ed.* *Hard.* *Elzev.* *etc.*

ULCĒRATUS, *a*, *um*, (od *ulcero*). *Cic.* Owrzodziły.

ULCĒRO, *as*, *avi*, *atum*, *are.* (od *ulcus*). Czynić wrzody albo rany, owrzodzić albo wrzodami osypać, np. — *aliciui lumbos.* *Hor.*

ULCĒROSUS, *a*, *um*, (od *ulcus*). *Plin.* Wrzodliwy, wrzodowaty, pelen wrzodów. ||

Przenosić. *Jecur ulcerosum. Horat. Serec* zranione miłością.

ULCISCO, is, scire, zamiast *uleiscor*, np. *patrem uleiscerem. Enn. ap. Non.* || Ztąd *ulcisci* biern., np. *quidquid ulcisci nequitur. Sall.* || Ztąd *ultus, a, um*, biern., np. *iras ultas. Liv.*

ULCISCOR, seisceris, ultus sum, ulcisci, dep. (od *ὀλλυζω*, gubić kogo, właściwie *vindictae gratia aliquem perditum ire*, t. j. przez zemstę gubić kogo). Mścić się, karać, oddać wet za wet. *Injurius ulcisci. Cie.* Krzywd mścić się. — *aliquem probe. Terent.* Dobrze zemścić się nad kim. *Ultum ire. Sall.* Gotować się do zemsty, mścić się. || *Ulcisci se, patrem. Cie.* Karać kogo za wyrządzone krzywdy sobie albo ojcu. || *Ulcisco*, czynu.; ztąd *ulcisci*, ultus biern. Ob. *Ulcisco.* || *Ulo* zamiast *ultus fuero. Acc. ap. Non.* Inni czytają *ulto*. Ob. *Ulo* albo *Ulto*.

ULCUS, eris, n. (od *ὤλκος*, wrzód, rana). Ztąd *hulcus*, zamiast *ulcus*. Wrzód, otok, rozwiązanie się przyrodzonych części miękkich. — *coerecere. Terent.* Wrzód leczyć. *Ferro rescindere summum ulceris os. Virg.* Przeciąć żelazem sam otwór rany. || Przenosić. *Ulcus tangere. Terent.* Przypomnieniem odnowić ranę żalu. *Quidquid attigeris, ulcus est. Cie.* Czego się nie dotkniesz, wszystko jest niedorzeczne, dalekie od prawdy, samo kłamstwo. || — *adaptum. Cels.* — *erumpens. Plin.* Wrzedziennica, wrzód ustawnie ciekący. — *serpens. Cels.* Wrzód szerzący się.

ULCUSCULUM, i, n. (zdrobna. od *ulcus*). *Cels. Plin.* Mały wrzodził.

ULEX, icis, m. *Plin.* Krzewina podobna do rożmarynu.

ULIGINOSUS, a, um, (od *uligo*). *Col.* Howaty, wilgotny, pełen wody. — *campus. Farr.* Wilgotna łąka. — *terra. Plin.* Trzęsawica, topielisko. — *viscera. Arnob.* Wnętrzności razowe wodną puchliną.

ULIGO, is, n. (od *ulcus, a, um*, zatem zamiast *uligo*). Naturalna wilgoć, wilgotność ziemi. *Farr. Virg. Colum.* *Uligo proprie est naturalis humor terrae ex ea nunquam recedens. Serv. ad Virg.* || Świerzb, świerzbica, np. *uligines in pedibus, quas quidem dulcedines vocant. Veget. de re vet.*

ULIXES zamiast *Ulysses. Virg.* || Też w przyp. drug. *Ulixi* zamiast *Ulyssis*, właściwie przez skrót. zamiast *Ulyxei. (Ulysei)* *Ulysses* zamiast (*Ulysses*).

ULLO zamiast *ultus fuero. Acc. ap. Non.* Inni czytają *ulto* zamiast *ultus fuero.* || Przyp. szóst. od *Ullus. Ob. Ullus.*

ULLUS, a, um, (od *unus* zamiast *unulus*, przez skrócenie *ullus*). W przyp. drug. *ullus*, przypad. trzec. *ulli. Cie.* Rto, który, którykolwiek. || Czasem się kładzie twierdząc nakształt *aliquis. Non potes enim sine ulla vituperatione accensare. Cie.* Nie możesz go bez jakiejś nagany oskarżać. || *Cie.* Jeden ze dwóch, jeden albo drugi. || *Ulli*, zamiast *ulius. Plaut. Ullae* zamiast *ulii. Lucret.*

ULMARIUM, ii, n. (od *ulmus*). *Plin.*

Szkółka zasadzona z wiazu, wiazuowy plonik. || Właściwie jest ptak. (jak *feminarium, vivarium eet.*) od *Ulmarius, a, um, scil. stabulum etc.* Trudniący się wiazem, należący do wiazu.

ULMARIUS, a, um. Ob. *ULMARIUM.*

ULMEUS, a, um, (od *ulmus*). Wiazuowy, od wiazu drzewa, np. — *frons. Colum. t. j.* list, listek od wiazu. *Ulmea virgidentia. Plaut.* Dostatek różg wiazuowych.

ULMITRIBA, ae, m. (od *ulmus* i *tribos*, trę). *Plaut. Smaganiec*, na grzbiecie którego używano różg wiazuowych.

ULMUS, i, z. Wiaź, drzewo. *Ulmisque adjungere vites. Virg.* Ipolaczyć winną macicę z wiazem. *Ulmus marita. Quint.* Winna macica złączona z wiazem. *Ulni Falerinae. Juvenal.* Winnica Faleru podparta wiazem. || Wiazuowych różg używano do chłostania niewolników. *Ulnorum Acheruns. Plaut.* Pełni różg wiazuowych szkiełkonych na grzbiecie niewolników, ztąd *ulmitriba*, *ulmi styli*, *ulmea pigmenta, virgidentia ulmea.*

ULNA, ae, z. (*ὀλήνη*). *Plin.* Kość łokciowa większa. *Ulnis attollere aliquem. Ovid.* Wziąć na ramiona kogo. *Validis gurgis frangitur ulnis. Sil.* Pływając siłami robić ramionami. *Circumdare aliquem ulnis. Stat.* Uściśkać kogo ramionami. || *Plin.* Łokieć, miara łokciowa. || *Virg.* Łokieć, członek ręki od przegubu do dłoni. || *Nilus ulnas dispergit in agros. Avien.* Nil nakształt ramion wylewa wody z brzegów.

ULOPHONON, i, n. (*ὀλός, caly, φώνω*, zabijam). *Plin.* Dziewięć sił, albo lepezyca, roślina jadowita, której sok zabija byków. *ULPICUM, i, n. scil. allium. Colum.* Czosnek wielki morski.

ULS zamiast *ultra*, t. j. z tamtej strony, na tamtej stronie, za, np. *uls et eis Tiberrim. Farr. Uls. Cato. pro ultra posuit. Fest. Gell.* (*uls od ultis i ultra*).

ULTER, a, um, stop. drug. *Uterior, ius*, stopień trzeci. *Ultimus, a, um*, (od stopni. pierwszego *Ulter, tera*, przez skrót. *tra, um*). Z tamtej strony leżący, dalszy, najdalszy. *Uterior Gallia. Cie.* Dalsza Gallia. — *ripa. Virg.* Drugi brzeg rzeki. || Przenosić. *Uteriora mirari, praesentia sequi. Tacit.* Szanować starożytność, lecz iść za tem co jest obecnem. *Uteriora petit. Ovid.* Więcej pragnie.

ULTERIOR. Ob. *ULTER.*

ULTERIUS, psk. (od *ultra*). Dalej. *Inde abit ulterius. Ovid.* Ztąd postępuje dalej. || Przenosić. *Uterius ne tende odiis. Virg.* Dalej nie rozciągaj zawiści. *Nil ulterius. Ovid.* Nic więcej. *Uterius. Pacat. in paneg.* Dłużej. *Non ulterius morabor. Claudian.* Nie dłużej bawić będę.

ULTIME, psk. (od *ultimus, a, um*). Ostatnie, do ostatka. *Flagris ultime verberare. Apul.* Bardzo sieć kogo.

ULTIMO, psk. *Suet.* Nakoniec, naostatek. *ULTIMO, psk. Suet.* Nakoniec, naostatek.

Tertull. Bydź w ostateczności, przyjdź do ostateczności.

ULTIMUM, psk. *Curt.* Na rozstaniu, w ostatnim razie.

ULTIMUS, a, um, (od *ulter*). Ostatni, ostateczny. *Mors ultima linea rerum est. Horat.* Śmierć jest ostatni kres rzeczy. *Ultimum supplicium. Caes.* Kara śmierci. *Ultimus lapis. Propert.* Kamień grobowy. *Ultimae cerae. Marti.* Testament. *In ultima platea. Terent.* Na końcu wielkiej ulicy. *Ultimo mense. Colum.* W końcu miesiąca. — *spelunca. Phaedr.* Bardzo głęboka jaskinia. || Pierwszy, przeszły. *Ab ultimo principio. Cie.* Od samego początku. *Pueritiae memoriam recordari ultimam. Id.* Przypominać pierwszą pamięć dzieciństwa. *Sanguinis ultimus auctor. Virg.* Pierwszy sprawca plemienia. *Ultima quid referam? Ovid.* Poca rzeczy opowiadał dawne? || Podły, niski. *Ultimae plebis homo. Senec.* Nizkiego urodzenia człowiek. || Największy. *Ultima esse in malis. Brut. ad Attic.* Ze są rzeczy największe w nieszczęściu. — *vitia. Quintil.* Największe występki. *Discrimen ultimum vitae et regni. Liv.* Największe niebezpieczeństwo życia i kraju. *Ultimus reus. Quintil.* Najgorszy zbrodnień. || *Ultimum*, jako rzeczownik. *Liv.* Ostateczność. *Ultima vitae. Aurel. Viet.* Ostateczna choroba. *Ultima rerum. Calpurn.* Śmierć. || *Ultima pati. Ovid.* Cierpieć największe nieszczęście. || *Ad ultimum. Liv.* Naostatek.

ULTIO, onis, z. (od *uleiscor*). Zemsta, kara zemsty. *Ultionem alicui dare, — exigere ab aliquo. Justin.* Mścić się nad kim. *Petere ultionem ex aliquo. Tacit.* Karać kogo. *Explere se ultione et sanguine. Id.* Nasyścić się krwią i zemstą. *In ultionem excaudit. Flor.* Zapalił się do zemsty.

ULTO, zamiast *ultus fuero. Ob. ULLO.*

ULTOR, oris, m. (od *uleiscor*). Mściciel. — *injuriarum. Cie.* Mściciel krzywd. || *Suet.* Przydomek Marsa, który miał kościół w Rzymie.

ULTORIUS, a, um, (od *uleiscor*). Tyczący się zemsty, należący do zemsty, np. *ego (Deus) immitto mala non peccatoria, sed ultoria. Tertull.*

ULTRA, przedimek, (od *ulter*, rzadzi przyp. czwart.) Z onej strony, za, dalej. *Ultra terminum. Horat.* Za kres. — *portas. Propert.* Za bramy, za drzwi. || Przenosić. *Ultra progredi. Cie.* Dalej postępować. — *pignus. Id.* Nad zakład. — *fas. Horat.* Nad potrzebę, nad miarę, nad słusność. — *vires. Virg.* Nad siły. — *femina. Fellej.* Więcej niż niewieściuch. — *numerus. Hirti.* Nad liczbę. — *mensuram. Cels.* Nad miarę. || Więcej, nadto. *Nil ultra. Cie.* Nie nadto. *Est ne aliquid ultra? Id.* Czy jest co nadto? *Nec ultra bellum dilatatum est. Liv.* Nie więcej przewleczone wojna. || Kładzie się z następującym *quam. Ultra quam satis est, producit. Cie.* Więcej nad potrzebę się rozszerza.

ULTRAMUNDANUS, a, um, (od *ultra* i *mundanus, a, um*). Z tamtej strony, na tamtej stronie, za światem znajdujący się, np. — *deus. Apul. doct. Plat.*

ULTRIX, icis, (od *uleiscor*), ptak., np. — *Dirae. Virg.* — *deae. Senec.* Furje. — *curae. Virg.* Mściwetroski. *Ultricia tela. Stat.* Mściwe pociski. || *Ultrix, scil. femina. Cie.* Mściwielka, która się mści.

ULTRO, psk. (od *ulter*). Dobrowolnie, chętnie, bez musu. — *se alicui offerre. Virg.* Dobrowolnie się komu nastręczyć. || Pierwej. *Ultero accusant. Terent.* Pierwej obwiniają. || Owszem, przeciwnie. *Ipsus ultro debet. Plaut.* Sam owszem winien. || *Prez.* *Ultero istum a me. Plaut.* Przez tego ode mnie. || *Nadto. Miserescimus ultro. Virg.* Litujemy się nadto. || *Ultero citroque. Caes.* Tam i ówdzie. *Ultero citroque cursare. Cie.* Tam i ówdzie biegać. || Przenosić. *Wzajemnie, z jednej i z drugiej strony. Multisque verbis ultro citroque habitis. Cie.* Wiele powiedziawszy z jednej i z drugiej strony.

ULTRONEITAS. Ob. *ULTRONETAS.*

ULTRONEUS, a, um, (od *ultra*). *Senec.* Dobrowolny, chętny. *Ultroneum exilium amplexus. Apul.* Dobrowolne wygnanie przyjęte. *Ultroneam te dominare tuae reddis, zamias ultro, sponte. Id.,* też *virgo ultroneum sibi optaverit (scil. virum). Sen.*

ULTRONETAS, atis, z. (od *ultroneus*); ztąd *ultroneitas*, t. j. dobra wola, chęć, ochota, np. *ultroneitatem, quam libertatem arbitrii dicimus. Fulgent.*

ULTRORSUM (zamiast *ultra versus*) i. e. *ultra.* Dalej, szerzej, więcej, np. — *pergere. Sulpic. Sever.*

ULTROTRIBUTUM albo ULTROTRIBUTUM, i, n. (od *ultra* i *ulter*). *Liv.* Dobrowolny nakład arendarzów względem fabryk publicznych. *Ultero tributa conducere. Id.* Dawać do najęcia roboty publicznej z obowiązkiem czynienia nakładów, które później arendarzom skarb wracał. || Przenosić. *Firtus saepius in ultrotributis est. Senec.* Cnota częstokroć więcej daje niż bierze.

ULTUS, a, um, (od *ulcisco* albo *uleiscor*). *Virg.* Który się zemścił. || *Biern. Liv.* Ukarały, zemszczony.

ULVA, ae, z. (*Foss.* od *ulcus, a, um*, zatem zamiast *ulna*). Watka, roślina błotna albo rzeczna. *Virg., np. — viridis. Ovid.* — *palustris. Pallad.* — *aper ulvis et arundine pinguis. Hor.* — *torus de mollibus ulvis. Ovid.* — *ulva fluminea. Id.*

ULUBRAE, arum. Miasteczko w Lacjum. *Est Ulubris, animus si te non deficit equus. Horat.* Jest i w Ulubrze, jeżeli cie tylko dla namiętności więcej odstępuje rozum. || *Ulubraeus, a, um. Cie.* Należący do Ulubry. || *Ulubrensis, e. Plin.* Z Ulubry. *Ulubrenses. Id.* Mieszkańcy Ulubry.

ULUCUS, i, i. q. *ulula. Ob. ULULA.*

ULULA, ae, z. (właściwie narzekająca, płacząca, lamentująca, ptak, scil. *avis*) (od

UNCATUS, a, um, *Coel. Aur.* Zakrzywiony na dół, haczysty, *lancaeae uncaeae. Sidon.*, *uncatis syllogismis aliquem inhare. Id.* Jest właściwie imsl. od *unco, are.*

UNCIA, ae, ż. podobno zamiast *uncia*, (od *uncius, a, um, i. e. unicus*) *scil. pars*, właściwie jedna część całkowitości, albo od *ovyza* Sykulskim językiem). *Uncia*, dwunasta część assa, czyli funta. *Auri pondo uncia. Plaut.* Wagi złota uncy. || *Uncia. Cels.* Waga siedm denarów. || *Colum.* Dwunasta część rzeczy jakiej, bądź wagi, bądź miary. — *ex uncia haeres. Cic.* Dwunastej części dziedzic. || Najmniejsza ilość rzeczy jakiej. *Neque piscium ullam unciam hodie pondo cepi. Plaut.* Nie dziś nie ulowilem ryby. || *Usura unciae. Scaevol. Pandect.* Prowizja dwunasta od sta co rok.

UNCIALIS, e, ptok. (od *uncia*). Jedne dwunastą część wynoszący, np. — *altitudo. Plin.*, *literae unciales. Hieron.* t. j. calowe. Zład dwólotowy, np. — *asses. Plin.* — *uva. Id.*

UNCIARIUS, a, um, (od *uncia*). Zawierający uncyą. — *heres. Ulpi. Pandect.* Dwunastej części dziedzic. — *fenus. Liv.* Lichwa dwunastą od sta. *Unciaria lex. Fest.* Prawo postanowione o prowizji dwunastą od sta. || — *unae. Plin.* Winne jagody tak nazwane od wielkości i wagi. *Unciaria stipis. Plin.* Pieniążek wartości pół asa.

UNCIATIM, psk. (od *uncia*). Po jednej dwunastej części; po dwunastce, unciami, po uncii. *Plin.* || Po pieniążku, po halerze, (mówiąc po naszymu) np. płacić albo oszczędzać, ochraniać. *Terent.* t. j. po halerze, po jednemu, pojedynczo, szeregółowie.

UNCINATUS, a, um, (od *uncinus*). Opatrzony hakiem, haczysty, np. — *corpuscula. Cic.* Jest właściwie imsl. od *uncino, are*, t. j. opatrzyć hakiem, haczystym uczynić.

UNCINO, are, (od *uncinus*). Ob. UNCI-NATUS.

UNCINUS, a, um, (podobno od *ovyvovos*, hak, albo od *uncus*, albo od *unguis. Foss.*) Haczysty, mający hak, haczek, up. *staminis uncino, quasi piscis inhaeserat homo. Paulin. Nol.* || *Uncinus, i. m. Pallad.* Hak, haczek.

UNCIOŁA, ae, ż. (zdrobn. od *uncia*) i. q. *uncia*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Dwunasta częstka czego, np. — *hereditatis. Juvenal.* Dwunasta częstka dziedzictwa.

UNCIPES, edis, r. współ. (od *uncus i pes*). *Tertull.* Krzywonogi, krzywe nogi mający.

UNCO, as, are, (od *uncus*). Haczyć, zahaczyć, zakrzywić. Ob. UNCATUS.

UNCTIO, onis, ż. (od *ungo*). Namaszczanie, namazywanie, smarowanie. *Plaut. Colum. Quintil.* || *Cic.* Namazywanie oliwą, maścią, namaszczenie. || *Cic.* Namazywanie dla ćwiczenia, zapasków. || *Plin.* Maść do namaszczenia rozmaita.

UNCTITO, as, are, (częstotl. od *ungo*, od

supin. unctum). Namaszczyć, namazać, smarować, np. *qui se unguentis unctitant. Plaut.*

UNCTIUSCULUS, a, um, (zdrobn. od stop. drug. *unctior*, od *unctus, a, um*). Trochę namaszczone, smarowany; zład trochę tłusty, np. z masłem, np. — *pulmentum. Plaut.*

UNCTOR, oris, m. (od *ungo*). *Juvenal.* Smarownik, co smaruje kogo, mianowicie smarownik łazieny. || *Plaut.* Smarownik, sługa smarujący pana perfumami.

UNCTORIUS albo UNCTUARIUS, a, um, (od *ungo*). Tyczący się maści albo perfumy. *Unctorium* albo *unctuarium hypocaustum*, albo *hypocaustum. Plin.* Smarownia łazieny, do smarowania miejsc w łaźni.

UNCTRIX, icis, ż. (od *ungo*). Ta, co smaruje kogo w łaźni, np. *Calene Liviae unctrix. Inscript. ap. Murator.*

UNCTUARIUS, a, um, Ob. UNCTORIUS.

UNCTULUS, a, um, (zdrobn. od *unctus, a, um*) i. q. *unctus*, mówiąc zmniejszającym sposobem, albo pieszczonym. Trochę smarowany. *Farr. ap. Non.* || Zład *unctulum*, rzeczow. Maść, trochę maści. *Apul.*

UNCTURA, ae, ż. (od *ungo*) i. q. *unctio*. Namaszczanie ciał umarłych. *Cic.*

UNCTUS, us, m. (od *ungo*) i. q. *unctio, unctura*. Namaszczanie, namazanie, np. *oleum unctui — profer. Apul.*, *melle unctu. Plin.* Inne *Edd.* mają *unctos*.

UNCTUS, a, um, (od *ungo*). Namaszczony, naperfumowany, olejkowany. — *erore arma. Horat.* Broń zbroczona we krwi. *Uncta oluseula lardo. Id.* Zaprawiona jarzyna słoniną. *Natat uncta carina. Virg.* Pływa nasmolony okręt. — *palestra. Ovid.* Miejsce zapasków, gdzie się dla ćwiczeń smarowali oliwą. *Cocuare sine uncto. Persi.* Wieczerać nie mając delikatnych potraw i przypraw. *Unctus. Cic.* Perfumowany. || Przenośnie. Kosztowny, okazały, świetny, używający potraw wytwornych i przyprawnych. *Unctissimae coenae. Sidon.* Uczty bardzo kosztowne. *Si benignius ipsum te tractare voles, accedas sicus ad unctum. Horat.* Jeśli wygodniejsze chcesz prowadzić życie, tedy uboższy do bogatszego się przywiąż. *Caput unctius. Catull.* Bogatszy. — *patrimonia. Id.* Bogate dziedzictwo. *Uncta Corinthus. Juvenal.* Bogaty Korynt. *Uncta Tarentus. Sidon.* W zbytkach i próżnowaniu pogrążony Tarent. *Si vero est, unctum qui recte ponere possit. Horat.* Jeżeli jeszcze namaszczywszy wonnościami dać może rzęsiłą ucztę. || Gładki, ozdobny. *Unctior consuetudo loquendi. Cic.* Gładszy, ozdobniejszy sposób mówienia.

UNCUS, i, m. (podobno od *ovyvovos*, hak). *Cato. Liv. Cic.* Hak, oszka, bosak, kij krzywo na hak zakrzywiony drewniany albo żelazny, które narzędzia żołnierze nazywali *harpagones*. || Podobnych haków używali Rzymianie do włóczenia skazanych winowajców bądź na wschody giełmońskie, bądź do Tybru albo na ogień. *Cic.* || *Fal. Fluce.*

Kotwica. || *Cels.* Narzędzie cyrulickie do do-bycia nieżywego płodu.

UNCUS, a, um, *Col.* Zakrzywiony na dół, haczysty. — *dens. Virg.* Lemiesz. || *Unce digiti. Colum.* Zakrzywione palce. *Unca aera. Ovid.* Wędy. — *retinaeula. Stat.* Kotwice. *Avis unca Minervae. Stat.* Sowa z zakrzywionymi pazurami i dziobem.

UNDA, ae, ż. (od *undus, a, um*, albo od *vdos*, woda). Wał, fala na wodzie, nawałność. *Annis spumosis voluitur undis. Ovid.* Rzeka pienistymi płynie falami. *Undae tumidae. Id.* Wzdęte wały. — *placidae. Id.* Spokojne fale. || Przenośnie. *Mersor civilibus undis. Horat.* Nurzam się w odmęcie spraw obywatelskich. *Adversis rerum immer-sabilis undis. Id.* Nie daję się nawałnościom nieszczęśliwych pochłonać. *Unda jubae. Marti.* Pływająca od wiatru lwia grzywa nakształt fali. || Przez zamianę. Woda. *Undis contrarius ignis. Ovid.* Wodzie przeciwny ogień. *Unda Sicula. Horat.* Sykulskie morze. — *nivalis. Marti.* Woda z roztopionego śniegu. *Tribus undis fervere. Pallad.* Trzykroć kipieć jak war. || Wszelki likwor. *Prima unda pruelli. Plin.* Samotresę, wino bez tłoczenia z jagód ciekające. || *Unda. Vitr.* Linija wężykowata w architekturze dla ozdoby, inaczej *eymatium* zwane. *Vitr.* t. j. listwa laskowana, obłaczność wnętrza; wygięty żłobek dla ozdoby.

UNDABUNDUS, a, um, (od *undo, are*) i. q. *undans*. Welnisty, pełen welnów, fali. — *mare. Gell.* Welniste morze.

UNDAMEN, inis, n. Ob. MANAMEN.

UNDANTER, psk. (od *undans*, imsl. od *undo, are*). Welnistym sposobem, nakształt fali, rzucając fale. *Apul.*, np. *capillo undanter fluente. Id.*

UNDATIM, psk. (od *unda*). Rzucając fale, nakształt fali, np. *mensae undatim crispae. Plin.*, *marmor undatim crispum. Id.*

UNDATUS, a, um, (od *unda*). Malowany nakształt fali, welnisty, np. *concharum genera imbricatim undata. Plin.* Jest właściwie imsl. od *undo, are*, malować nakształt fali.

UNDE, psk. (od *vdos*). Zkąd, z jakiego miejsca. *Unde is? Terent.* Zkąd idziesz? — *gentium? Plaut.* Zkąd, z jakiego kraju? — *genus? Propert.* — *domo? Virg.* Z jakiego rodu? rodziny? || *Unde, unde. Catull.* Zkąd-kolwiek. || Często się kładzie zamiast zaimka względny *qui, quae, quod* i odnosi się do miejsca. *In fines suos, unde erant profecti, reverti jussit. Caes.* Do granic swoich, zkąd byli wyszli, powrócić kazal. || Odnosi się do rzeczy. *Complures pauperes mortuos, qui, unde efferrentur, non reliquis-sent. Nep.* Bardzo wiele było umarłych ubogich, którzy nie mieli, za co by ich po-grzebiono. || *Unde. Flor.* Czemu? dla czego? || *Justin.* Zkąd, z tego powodu. || Odnosi się do osoby. *Ex praedonibus, unde eme-rat. Terent.* Od rozbójników morskich, od których kupił. *Ita audire vel eum, unde di-*

eas, eet. Cic. Tak słuchać, albo tego, za którym masz mówić. || *Unde petitur. Cato. ap. Gell.* Winowajca, od którego się czego do-magano. || *Unde*, zamiast *unde unde. Ter-tull.* Zkąd-kolwiek, np. *unde genus ducis, i. e. e quibus. Virg.*, *super arbore, unde i. e. a qua. Id.* || Rzecz, np. *eloquentiam, unde longe absum. Cic.*, i. e. a qua, np. *est, unde haec fiant. Terent.* Mam jeszcze pieniądze, właściwie *est aliquid* (t. j. pie-niądze). || *Unde* zamiast *unde, unde. Cic.* || *Unde* zamiast *ex quo, ex qua eet. Cic.* || *Unde* zamiast *ubi. Liv.*, zamiast *quo, qua, quibus. Id.*

UNDECENI, ae, a, (od *undecentum*). Dzie-więćdziesiąt dziewięć, np. — *pedes. Plin.*

UNDECENTESIMUS, a, um, (od *undecentum*). Dziewięćdziesiąt dziewięć, np. — *annus. Valer. Max.*

UNDECENTUM, ptok. liczebny, (od *un-us, de i centum*). Dziewięćdziesiąt dziewięć, np. — *anni. Plin.*

UNDECIES, psk. (od *undecim*). Jedena-scie kroć, jedenaście razy. *Colum. Martial.* *Undecies sestertium (neutr.)*, np. *sestertium undecies Dionem perdidisse. Cic.*, t. j. jedena-scie kroć sto tysięcy.

UNDECIM, ptok. liczeb. (od *unus i de-cem*). Jedenaście. *Vitr. Martial.*, *undecim legiones. Cic.* — *dies. Macrob.*

UNDECUMANUS albo UNDECUMANUS, a, um, Ob. UNDECUMANUS.

UNDECIMUS, a, um, (od *undecim*). Jena-dasty, np. — *annus. Virg.* — *legio. Liv.* — *dies. Plin.*

UNDECIREMIS, e, ptok. (od *undecim i remus*). Galera mająca wiosel jedenaście. *Plin.*

UNDECUMANUS (*Undecim.*), a, um, (od *undecima scil. legio*). Jeden z jedenaste-go pulku. || Zład tak zwane miasto *Bovianum Undecimanorum. Plin.*

UNDECUMQUE albo UNDECUMQUE, psk. (od *unde i eunque* jak *quicunque etc.*) Zkąd-kolwiek, np. *nec undecumque causa fluxit, ibi culpa est. Quintil.*, *undecumque moti sunt. Sen.* || Gdziekolwiek. *Plin.* || *Unde i eunque. Lucret.*

UNDELIBET albo właściwie UNDE LI-BET, psk. (od *unde i libet*). Z jakiegokol-wiek miejsca, zkąd-kolwiek, np. — *aliquid invenire. Auct. ad Heren.* || Wszędzie, wszę-dy. *Cels. Auct. ad Her.*

UNDENARIUS, a, um, (od *undeni, ae, a*). Jedenasty, np. — *numerus. Augustin.*

UNDENI, ae, a, (od *undecim* zamiast *undeceni, ae, a*, imię liczebne, podzielne). Po jedenaście albo jedenaście. *Musa per undenos emolunda pedes. Ovid.* t. j. wierszem sześciomiarowym i pięciomiarowym. || W liczb. pojed. *Bisque undena nocens cet. Manil.*

UNDENONAGESIMUS, a, um, (od *undenonaginta*, imię liczebne). Ośmdziesiąt dzie-więć, np. *undenonagesimo actatis anno. Suet.*

UNDENONAGINTA, ptok. liczeb. (od *unus*, de *i nonaginta*). Ośmdziesiąt dziewięć. *Liv.*

UNDENUS, *a*, *um*. Ob. *UNDENI*, *ae*, *a*. UNDECTOGINTA, ptok. liczeb. (od *unus*, de *i octoginta*). Siedmdziesiąt dziewięć. *Hor.*

UNDEQUADRAGESIMUS, *a*, *um*, (od *undequadragesima*). Czterdziesty dziewiąty, np. — *volumen*. *Val. Max.*

UNDEQUADRAGES, ptok. (od *undequadragesima*). Trzydziesty dziewięć kroc, np. — *dimicare*. *Plin.*

UNDEQUADRAGINTA, ptok. liczeb. (od *unus*, de *i quadragesima*). Trzydziesty dziewięć. *Liv. Edit. Gronov.*, i *Drakenb.* mają *undexaginta*.

UNDEQUINQUAGESIMUS, *a*, *um*, (od *undequinquagesima*). Czterdziesty dziewiąty, np. — *dies*. *Cic.*

UNDEQUINQUAGINTA, ptok. liczeb. (od *unus*, de *i quinquagesima*). Czterdziesty i dziewięć, np. — *coronae*. *Liv.*

UNDESEXAGESIMUS, *a*, *um*, (od *undesexagesima*). Pięćdziesiąty i dziewiąty, np. — *pars*. *Censorin.*

UNDESEXAGINTA, ptok. liczeb. (od *unus*, de *i sexagesima*). Pięćdziesiąt i dziewięć, np. *undesexaginta vivi capti*. *Liv.* — *dies*. *Plin.*

UNDETRICENI, *ae*, *a*, (od *undetriginta*). Dwadzieścia i dziewięć. *Macrob.*

UNDETRICESIMUS albo UNDETRICESIMUS, *a*, *um*, (od *undetriginta*). Dwadzieścia i dziewięć. *Quintil. Gell.*

UNDETRIGINTA, ptok. liczeb. (od *unus*, de *i triginta*). Dwadzieście i dziewięć, np. — *menses*. *Vitr.* — *dies*. *Macrob.*

UNDEVICENI, *ae*, *a*, (od *undeviginti*). Dziewiętnaście. *Quintil.*

UNDEVICESIMANUS, *a*, *um*, (od *undevicesima* seil. *legio*). Pułk dziewiętnasty. *Undevicesimani*, seil. *milites*. *Hirt.* Zolnierze dziewiętnastego pułku.

UNDEVICESIMUS albo UNDEVIGESIMUS, *a*, *um*, (od *undeviginti*). Dziewiętnasty, np. *undevicesimus annus*. *Cic. Quintil.*, *die undevicesimo*. *Colum.*

UNDEVIGINTI, ptok. liczeb. (od *unus* i *de viginti*). Dziewiętnaście, np. — *dies*. *Cic.* — *signa militaria*. *Liv.*

UNDEUNDE albo UNDE UNDE. Obacz UNDE.

UNDICOLA, *ae*, *m*, i *z*. (od *unda* i *colo* i. e. *colens undas* etc.) W wodzie mieszkający albo mieszkawiec wodny, np. — *Naiades*. *Farr. ap. Non.* — Nimfy rzek i źródeł. — *pistris*. *Avien. in Arat.* t. j. — ryba morska.

UNDIFRAGUS, *a*, *um*, (od *unda* i *frango*). Łamiący, przelamujący fale, np. — *fluctus*. *Venant. Fort.*

UNDIQUE, psk., zamiast *undequae*, (od *unde* i *que*). *Solin.* Zewsząd, ze wszęch stron, wszędzie. *Undique ad inferos tantumdem viae est*. *Cic.* Ze wszęch krań i ziemi tyleż drogi do piekieł. *Delirus et amens*

undique dicatur merito. *Horat.* Wszędzie go za głupca i szaleńca miano. || *Tertull.* Zkądkolwiek.

UNDIQUESECUS albo UNDIQUE SECUS. Ob. UNDIQUE.

UNDIQUEVERSUM, UNDIQUEVERSUS albo UNDIQUE VERSUM (*Vorsum*) albo *Versus*. Ob. UNDIQUE.

UNDISONUS, *a*, *um*, (od *unda* i *sono*, *are*). Wodoszumny. *Undisoni dii*. *Prop.* Bogowie morsey. — *saxum*. *Val. Flacc.* Skala wodna.

UNDO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, *n*. (od *unda*). Igrać falami, walczyć morskie rzucić, wzniecać nawałność. *Flammis volutus ad caelum undabat vortex*. *Virg.* Plomień snując się gęstym ku niebu wzbijał się kłębem. || Wzbierać jako woda, wylewać z brzegów. *Tepido undare sanguine campos*. *Stat.* Świeża krewia zbroczyć pola. || Warzyć się, kipieć jako woda w garnku. || Przenosić. Obfitować, opływać w co. *Regio undat equis, floretque viris*. *Val. Flacc.* Kraj obfituje w konie i słynię męczami. *Undare populus penates*. *Claudian.* Ze napelnia lud jego pałac. || Wylać się, przelać się, wezbrać, np. jako rzeka, wody, np. — *sanguine campos*. *Stat.* || Czyścić naksztalt fali; ztąd *Undatus*, *a*, *um*. Ob. *Undatus*.

UNDOS, psk. (od *undosus*, *a*, *um*). Welnisty wznoszącymi się falami, np. *freto undosius ab Euxino Ponte labenti*. *Ammian.*

UNDOSUS, *a*, *um*, (od *unda*). *Virg.* Welnisty, pełen welnów, fali, nawałności, np. *aequor*. *Virg.* — *regna* (i. e. *undas*). *Sil.*, *torrentes undosissimi*. *Augustin.*

UNDULATUS, *a*, *um*, (zdrobn. od *undatus*, *a*, *um*, właściwie imsl. od *undo*, *are*) i. q. *undatus*, mówiące zmniejszającym sposobem. Naksztalt fali, podobny do fali, welnisty, np. — *vestis*. *Plin.* — *toga*. *Farr. ap. Non. Plin.*

UNEDO, *onis*, *m*. (od *unus*, *a*, *um* i *edo*). *Plin.* Jeżowka włoska, drzewko albo owoc. || Też drzewo, inaczej *arbutus* zwane, np. *arbutus sive unedo* etc. *Plin.*

UNETVICESIMA, UNETVICESIMANUS. Ob. UNAETVICESIMA, UNAETVICESIMANUS.

UNGELLA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *ungula*) i. q. *ungula*, mówiące zmniejszającym sposobem mały pazur, pazurek. *Apic. Marcell. Empir.*

UNGITO, *as*, *are*, inni czytają zamiast *Inungito*, *are*. *Cato. ap. Charis.* Ob. INUNGITO.

UNGO albo UNGUO, *gis*, *nxi*, *netum*, *gere*, (od *ężyć*, leję, wlewam). Namaszczyć, namażać, smarować olejem, pomazać, posmarować masłem, tłustością, np. *matronas et virgines unxisse*. *Cic.* — *globos melle*. *Cato.*, *ungere*. *Cels.*, *ungere caules oleo*. *Hor.*, *gloria quem supra vires ungit* i. e. *qui se vanae gloriae causa ungit*. *Horat.* || Starożytni namaszczały się w łaźni. *Cic. Suet. Ovid. Val. Max.* || Ztąd *unctus*, *a*, *um*, np.

oluscula uncta lardo. *Hor.*, *nudus unctus*, i. e. *unguentis delibutus*. *Cic.*, *uncta popina*. *Hor.* t. j. tłusta, *ut unctior discederet*, t. j. tłusciejszy. *Cic. Captus es unctiore coena*. *Martial.* t. j. lepsza, delikatniejsza biesiada, *ungere tela manu*. *Virg.* (i. e. *arte*, kunsztownie, seil. *veneno*) *ferrunqve armare veneno*. *Virg.*

UNGUEDO, *inis*, *z*. (od *ungo* s. *unguo*) i. q. *unguentum*. Maść, olejek, balsam. *Apul.*

UNGUEN, *inis*, *n*. (od *ungo* albo *unguo*). Maść, olejek, tłustość, np. *pingues unguine ceras*. *Virg.*, *lapis unguine delibutus*. *Apul.*

UNGUENTARIUS, *a*, *um*, (od *unguentum*). Maściowy, pomadowy, olejkowy, perfumowy, tyżący się maści, pomady, olejków i perfum. — *vasa*. *Plin.* Naczynia do perfum. — *taberna*. *Farr.* Kram perfumowy. || *Unguentarius seil. negotiator*. *Cic.* Perfumownik, co robi perfumy i sprzedaje. || *Unguentaria, seil. negotiatrix*. *Plin.* Ta, co przygotowuje perfumy i sprzedaje. || *Unguentaria seil. ars*. *Plaut.* Sztuka robienia perfum, kunszt perfumownika. || *Unguentarium seil. argentum*. *Plin.* Podatek od perfum. Jest właściwie imsl. od *unguento*, *are*, t. j. namaszczać, halsamować.

UNGUENTATUS, *a*, *um*, (od *unguentum*). Catull. Olejkowany, balsamowany, perfumowany. *Unguentati*. *Gell.* Dobrze pachnący, perfumowani, zniewieszczeni.

UNGUENTO, *as*, *are*. Ob. UNGUENTATUS.

UNGUEMENTUM, *i*, *n*. (od *ungo*). *Cic.* Maść, olejek, pomada, balsam. || *Unguentum*, zamiast *unguentorum*. *Plaut.*

UNGUICULUS, *i*, *m*. (zdrobn. od *unguis*). Paznokieć, pazurek. *Ab unguiculo ad capillum summum*. *Plaut.* Z nóg do głowy. *A teneris unguiculis*. *Cic.* Od dzieciństwa, od lat niemowlęcych.

UNGUILLA, *ae*, *z*. (od *ungo*). *Solin.* Balsamka, puszcza, naczynko na balsamy i rozmaite wonności.

UNGUINOSUS, *a*, *um*, (od *unguen*). Pełen tłustości, tłusty, np. — *unguentum*. *Cels.* *Nuces unguinosiores*. *Plin.*

UNGUIS, *is*, *m*. (od *ężyć*, *vzoz*, pazur), Paznokieć, pazur. *Cutello purgare unguis*. *Horat.* — *ponere*. *Id.* — *resecare*. — *deponere*. *Petron.* Obrzynać paznokieć. *Ungui florem deerperere*. *Ovid.* Kwiat szczytać. *Ungue sauciare genas*. *Ovid.* Zdrapać pazurami policzki. || *Colum.* Rozdwojone kopyto. || *Mart.* Całe kopyto u zwierząt. || *Unguis transuersus i unguis latus*, naksztalt przysłowia znaczącego minimum spatium. *Si tu ex istoc loco aut unguem latus excesseris*. *Plaut.* Jeśli ty z tego miejsca choć na krok postąpisz. || *Medium unguem ostendere*, przysł. Juvenal. Pokazać komu figę. || *Ungues arrodere*, przysł. *Horat.* Bydź bardzo zamysłonym pracując nad czym. || *De tenero ungui*. *Horat.* Od lat niemowlęcych. || *In unguem* albo *ad unguem*. *Colum.* Doskonale. *Ad un-*

guem factus homo. *Horat.* Ze wszęch miar grzeczny, polerowany człowiek. || *Mordere unguis*. *Propert.* Gniewać się, albo żałować czego. || Przenosić mówi się o roślinach. *Candidi unguis*. *Plin.* Lśniące się i gładkie rośliny. || *Id.* W winnej latorośli różnego kwiatu spodek. || *Ungues ferrei*. *Colum.* Gnipy, noże ogrodnicze do obrzynania winnych latorośli. || *Unguis*. *Cels.* Bielmo w oku, choroba || *Farr.* Rodzaj konchy morskiej. || *Homo cuius plaris erat unguis, quam tu totus*, przysłowie. *Petron.*

UNGULA, *ae*, *z*. (od *ężyć*, *vzoz*, paznokieć). *Cic.* Kopyto nierozdwojone u zwierząt. || Przez zamianę. *Virg.* Kon. || *Plaut.* Pazur u ptaków. || *Omnibus unguis*. *Cic.* Całymi siłami. || *Injicere ungulas*. *Plaut.* Krasdż. || *Ungulae*. *Prudent.* Narzędzie tortur do wybadania z winowajców prawdy. || *Ungula*. *Fulgat.* *Siracid.* Alabastrowy słoik do perfum.

UNGULATUS, *a*, *um*, (od *ungula*). Kopytem opatrzone. *Tertull.* Jest właściwie imsl. od *ungulo*, *are*, i. e. *ungula vel unguis instruere*, też i. q. *ungues magnos habens*. *Cato. ap. Paul. ex Festo.* Wielkie pazury mający. *Ungulatos unguis magnos Cato adpellavit*.

UNGULO, *as*, *are*. Ob. UNGULATUS.

UNGULUM, *i*, *n*. Językiem Osków znaczy *annulum*. *Paul. ex Festo.* || *Ungulus*, *i*, *m*. Pacur. Pierścień, gdzie *Festus* ma *ungulus*. Ob. *Ungulus*.

UNGULUS, *i*, *m*. (podobno od *annulus* albo zamiast *unculus* od *uncus*) t. j. paluch, naparstek mawiali starożytni, np. *Gracii (annulum) a digitis adpellavere, apud nos prisci unguum vocabant*. *Plin.*

UNGUO, *nxi*, *netum*. Ob. UNGO.

UNGUSTUS, *i*, *m*. Kij, osęka zakrzywiona. *Paul. ex Festo.*

UNIANIMUS, *a*, *um*. Ob. UNANIMUS.

UNICALAMUS, *a*, *um*, (od *unus* i *cala-mus*). *Plin.* Nierosochaty, jedno żdźbło mający.

UNICAULIS, *e*, ptok. (od *unus* i *caulis*). *Plin.* Jedną łodygę mający, np. — *genus carduorum*. *Id.* — *cuminum*. *Id.*

UNICE, psk. (od *unicus*, *a*, *um*). Bardzo, szczególnie, jedynie. — *diligere*. *Cic.* Bardzo, jedynie kochać. *Unice securus*. *Horat.* Jeden z wielu jestem, który o nie nie dham. || *Me unice unum*. *Plaut.* Mnie jedynie samego, *unice laetor*. *Plin.* — *deditus alicui*. *Gell.*, z *unus* np. *me unice unum ex omnibus me amare ajebas*. *Plaut.*

UNICOLOR, *oris*, (od *unus* i *color*). Jednej maści, jednej farby, jednego koloru. — *sues*. *Farr.* — *torus*. *Ovid.* Inne *Edd.* stare *atricolor* mają, np. — *oculus*. *Plin.*

UNICOLORUS, *a*, *um*, (od *unus* i *color*), i. q. *unicolor*. *Prudent.*

UNICORNIS, *e*, ptok. (od *unus* i *cornu*). Jednorogi, jedna rog mający, np. *Indicos boves unicornes tricornesque*. *Plin.* *Unicorn* (animal) *asinus Indicus*. *Id.*

UNICORPOREUS, *a, um*, (od *unus* i *corpus*). Jedno ciało mający. *Firm.*

UNICULTOR, *avis, m.* (od *unus* i *cultor*). Który czci jednego Boga. *Prudent.*

UNICUS, *a, um*, (od *unus*, *a, um*). Jedy-ny, szczególny, osobliwy, np. — *filius Ter. Cic. Plant.* albo — *gnatus Ter.* t. j. jedyny syn, *unicus gaudens mulier marito. Horat.* Żona, która ma jednego męża. *Unicum solamen. Senec.* Jedyna pociecha. — *filius Terent.* Syn jedynak. || Bardzo kochany. *Mihi unicus magis unicus. Plaut.* Mnie jednemu najukochańszy. || Bardzo zdolny, sposobny do czego. *Ad eam rem es unicus. Plaut.* Najspodobniejszy do tego jesteś. || Wyborny, znakomity, szczególny. *Unica liberalitas. Cic.* Szczególna hojność. *Elogium unicum. Id.* Znamięta pochwała. — *fides. Liv.* Rzadka wiara. — *dux. Id.* Wódz niezwyciężony. || *Unicum scelus. Fellex.* Największa zbrodnia. — *negotium. Auct. ad Herenn.* Wierutna nie-cnota. || Nadzwyczajnie kochany, np. *cui ille est unicus. Plaut.*, też *puer unice. Ovid.*, t. j. nadzwyczajnie kochany.

UNIFORMIS, *e, pluk.* (od *unus*, *a, um* i *forma*, zamiast *una forma praeditus*). Jednokształtny, jeden kształt mający, jednostajny, podobny, np. — *alimonia. Macrob.*, *institutum uniforme. Aur. Vict.*, *simplex quiddam et uniforme doceri. Auct. dialog. de orat.* (w Tacicie).

UNIFORMITAS, *atis, ż.* (od *uniformis*). Jednokształtność, jednostajność, podobieństwo. *Macrob. Tertull. Arnob.*

UNIGENA, *ae, m. i ż.* (od *unus* i *genus*, zamiast *unus generis* albo od *una* i *genitus*). Jednego, tegoż rodzaju, np. *Zephyrus* zowie się *unigena Memnonis. Catull.* t. j. brat Memnona t. j. z matki Aurora; zład — *mundus. Cic. t. j.* świat jednokształtny, też jedyny, (od *unus* i *genitus*) jednorodzony, jedyny, np. *Christus* tak zwany *unigena. Paulin. Nol.*, *mundus unigena, i. e. unicus. Cic.*

UNIGENITUS, *a, um.* Jednorodzony, jedyny, np. — *filius. Tertull. Augustin.*

UNIJUGUS, *a, um*, (od *unus*, *a, um* i *jugum*). Jedną też mający, do jednej przywiązany łączy, np. — *vinca. Plin.* || Przenośnie, który raz się tylko żenił. *Tertull. de monogam.*

UNIMAMMA albo **UNOMAMMA**, *ae, ż.* Wyraz utworzony przez Plautę, który oznacza kraj Amazonki.

UNIMANUS, *a, um*, (od *unus*, *a, um* i *manus*). Jedaoreki, jedną rękę mający, np. — *puer. Liv.* || Przeważnie, np. *Claudius Unimanus. Flor.*

UNIMEMBRIS, *e, pluk.* (od *unus*, *a, um* i *membrum*). Jednoczłonkowy, jeden człon mający, z jednej strony, z jednego końca, jednostronny, jednobokowy, np. *et quasi pavoris, i. e. unimembris conditio dari debet adversus cet. Ulpian. in Pandect.*

UNIMODUS, *a, um*, (od *unus*, *a, um* i *modus*). *Prudent.* Jednakowy, jednego kształtu albo sposobu, np. *spiritus omnimodis te-*

xat compagibus unus. Id., *unimodam vero esse virtutem. Apul. doct. Plato.*

UNIO, *onis, ż.* (od *unus*, *a, um*). Jedność, jednota, jedna rzecz, np. — *divinitatis. Tertull.*, *unio conjugii i. e. monogamia. Id.* Jednożenstwo. || Też jedność, jedna, jednostka, np. w grze, *unio, binio, trinio etc. Isidor.*, też *decas decima unione completur. Hieron.* || Zjednoczenie, złączenie, np. *hinc foreipe, quae unionis retinetur virtute. Hieron.* — *divinitatis. Tertull.* Jedność bóstwa. || *Plin.* Perła tak zwana, że się jedna tylko w konchach zwykła znajdować. || *Colum.* Rodzaj cębałi jednolodygowej.

UNIO, *is, vi, itum, ire*, (od *unus*, *a, um*). Pojednać, zjednoczyć, złączyć, np. — *coelum mari. Tertull.*, *unita corpora. Sen.*, *vita unitus. Mamert.*, *radii mixti atque uniti. Apul.*

UNIOCLUS, *i, m.* (od *unus* i *oculus*) zamiast *unoculus* mają inne *Codd. Plaut.* Edd. pospolicie mają *unoculi*.

UNIOLA, *ae, ż.* Rodzaj ziela, inaczej *gramen agrostis etc.* zywane. *Apul. de herb.*

UNIONITAE, *arum*, (od *unio, onis*). Unionici, tak zwani kacerze, którzy nie uznawali świętej Trójcy, np. *contra Unionitas. Prudent.*

UNIPETIUS, *a, um*, (podobno od *unus*, *a, um* i *pes*). Jedną łodygę mający, np. — *urtica. Marcell. Empir.*

UNISTIRPIS, *e, pluk.* (od *unus*, *a, um* i *stirps*). Jeden pniak mający, nierosochaty, np. drzewo, np. *in longitudinem excreseunt abies, larix, palma, cypressus, ulmus et si qua unistirpia. Plin. t. j.* od korzenia prosto rosnące.

UNITAS, *atis, ż.* (od *unus*, *a, um*). Jednostka, jedność. *Mundi aliquando unitas fuit. Justin.* Niedgdyś świat był pierwiastkiem, t. j. z ognia albo wody złożonym. || *Colum.* Złączenie wielu rzeczy w jedno. || Zgodność, stosunek, podobieństwo. *Foliorum unitas. Plin.* Jednostajność kolorów liści. *Unitatem variare. Id.* Jeden kolor rozmaitym uczynić. *In unitatem venit equester ordo. Id.* Jednostajnie zaczęto nazywać stanem rycerskim. || Przenośnie. *Senec.* Zgoda, jedność.

UNITER, *psk.* (od *unus*, *a, um*). *Lucret.* Zgodnie, jednostajnie, jednomyślnie.

UNITUS, *a, um*, (od *unio, ire*). *Senec.* Złączony, zjednoczony.

UNUSMODI i **UNUS MODI**, (przypad. drug. od *unus* i *modus*). *Cic.* Jednak, jednostajny.

UNIVERSALIS, *e, pluk.* (od *universus*, *a, um*). *Auct. ad Herenn.* Powszechny, jeneralny, ogólny, cały.

UNIVERSALITER, *psk.* (od *universalis*). Powszechnie, ogólnie, pospolicie, np. *venierit grex. Caj. in Pandect.* t. j. ogólnie, całkiem.

UNIVERSATIM, *psk.* (od *universus*, *a, um*) i. q. *universaliter. Sidor.*

UNIVERSE, *psk.* (od *universus*, *a, um*). Powszechnie, ogólnie, w powszechności, jeneralnie, np. — *loqui. Cic.*

UNIVERSIM, *psk.* (od *universus*, *a, um* i. q. *universe*). Ogólnie, powszechnie, w ogólności. *Gell.* || Wszysey w obec, wszyscy razem, np. *universim omnes adsensere. Apul. t. j.* wszyscy razem.

UNIVERSITAS, *atis, ż.* (od *universus*, *a, um*). Powszechność, ogólność, ogół, wszystkie rzeczy, całość, całkowitość rzeczy jakiej, np. — *generis humani. Cic. t. j.* cały rod ludzki. — *rerum. Id. t. j.* cały świat. || Świat cały, np. *corpus universitatis. Cic.* || *Univer-sitas bonorum. Ulpian. in Pandect.* Całkowitość majątności. — *aedificii. Caj.* Całkowitość budowy. || *Universitates. Pandect.* Kolegia, społeczność, cechy rzemieślników, towarzystwo kupców, arendarzów, tudzież miasta, rzeczpospolite, szkoły główne.

UNIVERSUS, *a, um*, (od *unus* i *versus*). Wszystek, cały, ogólny, powszechny, np. *bellum universae Europae inferre. Nep.* Wyprowadzić wojnę całej Europie. *Universum triduum. Terent.* Całe trzy dni. || Ogólny, jeneralny, powszechny. *Universa defensio. Cic.* Jeneralna obrona. *Gloria Martis universi. Marti.* Zaszczyt we wszelkim rodzaju szermierskiej walki. *Universa pugna. Liv.* Bitwa jeneralna. *Universa requies data est. Id.* Wszytkim dany spoczynek. *Universa victoria. Id.* Całkowite zwycięstwo. || *Univer-si. Wszysey. Universi tela conjiciunt. Caes.* Wszysey miotają pociski. *Universos esse pares ajebat. Nep.* Powiadał, że wszyscy byli równi. || *Universi omnes. Plaut.* (Wyraz dla pełności mowy). Wszysey bez wyłączenia. || *Universum absol. Cic.* Świat, i wszystko co jest na świecie. || *In universum. Liv.* Powszechnie, jeneralnie. || *Univorsum. Lucret.*

UNIVIRA, *ae, ż.* (femina) (od *unus*, *a, um* i *vir i. e. uno viro praedita, uni viro nupta*). Niewiasta, która miała tylko jednego męża. *Tertull.* || Też *pluk.*, np. *univira viduitas. Tertull.* || Też *univiria. Trebell. Poll. Inscript. ap. Gruter.*

UNIVIRATUS, *us, m.* (od *univira*). *Tertull.* Stan niewiasty, która jednego tylko męża miała.

UNIVIRIA. Ob. **UNIVIRA**.

UNIVOCUS, *a, um*, (od *unus*, *a, um* i *voco*). *Marti. Capell.* Jednozowny, jednegoż imienia, którego nazwisko wielu różnym rzeczom służy, np. *univocisequivoca connectere. Id.*

UNUSMODI albo właściwie i trafniej **UNUS MODI**, *przyp. drug.*, jednego, tegoż samego sposobu (od *unus* i *modus*), np. *insanias unusmodi fore. Cic.*, *materia unusmodi. Cic.*, *injuriae unusmodi sunt. Ter.*

UNO, *as, arc.* (od *unus*, *a, um*). Pojednać, zjednoczyć, zgodzić, np. *dividere illos, potius quam unare. Tertull. adver. Prax.*

UNOCULUS, *a, um*, (od *unus* i *oculus i. e. uno oculo praeditus*). Jednooki, jedno oko mający, np. *unoculus fuit. Acc. ap. Gell.* — *gens. Solin.* || Zład *Unoculus*, rzeczow.

Jednook, który ma jedno oko, np. *salve unocule. Plaut.*, *sunt unoculi. Id.*

UNOMAMMA. Ob. **UNIMAMMA**.

UNOSE, *psk.* (od *unus*, *a, um*, albo od *unus*, *a, um*). Razem, pospolu, równie. *Pa-cuv. ap. Non.*

UNQUAM, *psk.* Kiedy, kiedykolwiek, np. *nemo unquam adiit. Cic.*, *cum ita sim ad-flictus, ut nemo unquam. Cic.*, *si, unquam cet. Id.*, *non unquam i. e. nunquam. Virg.* || *Unquam*, t. j. gdziekolwiek, gdzieś, np. *si quando unquam meminert. Liv.* || Też z *gentium* (jak *ubi cet.*), np. *quis homo te exsuperavit unquam gentium impudentia? Cic.*

UNUS, *a, um*, (od *eros*, *przyp. drug.* od *etis*, jeden), w *przyp. drug.* *unius*, w trzec. *uni*. Jeden, jednego, jednemu. *Uno verbo. Terent.* Jednym słowem. *Unus de tuis. Cic.* Jeden z twoich. *Unus ex multis. Colum.* Jeden z wielu. *Uno haustu. Gell.* Jednym łykiem. || *Unus multorum*, albo *de multis. Cic.* Jeden z pospolitych. || *Unus. Caes.* Sam jeden. *Unum hoc scia. Tacit.* To tylko wiem. *Pompejus plus potest unus, quam ceteri omnes. Cic.* Więcej sam jeden Pompeusz może, aniżeli inni. || *Unus*, zamiast *quasi una aetas erat. Plaut.* Jakby tegoż samego wieku była. || *Unus*, zamiast *unicus. Catull.* || Rładzie się z *idem* dla mocniejszego wyrażenia rzeczy. *Omnes sentiunt unum alque idem. Cic.* Wszysey jednego są zdania. || *Unus*, zamiast *aliquis, quidam*, wyraz oznaczający częstokroć wzgardę. *Tanquam unus manipularis. Cic.* Jakby jeden z żołdaków. || Rładzie się z *ille, quisquam, aliquis, quivis, quilibet, ullus, quidam, nemo, nihil. Ad unum aliquem confugere. Cic.* Uciekać się do któregośkolwiek jednego. *Nulla re una magis oratore commendari, quam verborum splendore et copia. Cic.* Ze niczem się bardziej krasonowca nie zaleca, tylko świetnością wyrazów i obfitością. || *Unus alter, unus et alter. Cic.* Jeden i drugi, obadwa. || *Unus et item alter. Terent.* Jeden i tudzież nie wielu. || *Unus post unum. Auct. Vict.* Jeden po drugim. || *Uni. Caes.* Sami jedni. *Unis moribus vivunt. Cic.* Jednostaj-nemi obyczajami żyją. || *In unum. Sall.* Razem, w jedno miejsce. || *Ad unum omnes. Cic.* Wszysey co do jednego, bez wyłączenia. || *Uni*, zamiast *unus. Titin. ap. Prisci.* || *Une*, wolając. *Plaut.* || W *przyp. trzec.*, *uno* i *unae*, zamiast *uni. Farr. Cato.*

UNUSQUILIBET albo **UNUS QUILIBET**, *UNA QUAELIBET cet.* (od *unus*, *a, um* i *quibet, quaelibet, quodlibet i quidlibet*). zamiast *quilibet cet.* Którykolwiek, którakolwiek etc. Ob. *Unus i Quilibet*.

UNUSQUISQUE albo **UNUS QUISQUE**, *UNA QUAQUE cet.* (od *unus*, *a, um* i *quisque, quaeque, quodque i quidque*) zamiast *quisque cet.* Każdy z osobna. Ob. *Unus i Quisque*. || Zamiast *unumquidque, unum quidquid. Plaut. Terent. Lucret.*

UNUSQUISQUE albo **UNUS QUISQUE**,

UNA QUAEQUE, UNUMQUODQUE i UNUM QUIDQUID (*quicquid*) od unus, a, um i quisquis, quaeque, quodquod i quidquid t. j. każdy, wszelki, każda, każde, wszelki, wszelka, np. *unum quidquid* (albo *quicquid*). *Lucr. Plant. Ter.*

UNUSQUIVIS albo UNUS QUIVIS, UNA QUAEVIS *ect.* (od unus, a, um i quisquis, quaevis, quodvis i quidvis) zamiast quivis. Każdy, każda *etc.* *Ob. Unus i Quivis.*

UNXIA, ae, ż. (*dea*) i. e. *dea*, quae *unctionibus praecerat*. *Arnob.* Junona, bogini namaszczenia, której zwykła była wzywać oblubienica wchodząca do domu i namaszczała drzwi domu swego męża, (od *ungo, unctio*).

UP

UPILIO, *onis*, m. zamiast *Opilio*. Owczarz. *Virg. Apul. Ed. Holoand.* ma *opinionem*.

UPUPA, ae, ż. (od *επωπ*). *Plin.* Dudek, ptak. *Plaut.* Sztaba żelazna, której koniec podobny do dzioba dudka, młot do łamania skały.

UR

URASCORPIU (*ὄψα σκορπίου*, ogon skorpion). Skorpion, ziele. *Plin.*

URAEUS, a, um, (*ὀφθαλμός*). Ogonowy, od ogona. *Cybia uraca*. *Plin.* Przysmak z ogona tuńczyka ryby morskiej.

URANIA, ae, ż. albo URANIE, es, ż. (właściwie niebieski, (*Ὀυρανία, Ὀυρανίη*). Imię Muzy. *Cic. Ovid. Anon. Apollod.* Obacz *Musa, Matka Lianusa, Hygin.* *Id.* Miasto w Cyprze. *Diod. Sic.* Córka Oceanusa i Tetis. *Hesiod.* *Id.* Jeden z psów Akteona. *Hygin.*

URANOSCOPUS albo URANOSCOPUS, i, m. (*ὀυρανόσκοπος*, patrzący w niebo). *Plin.* Niebowied, ryba morska. *Ob. CALLIONYMUS*, inaczey *Callionymus* zwana. *Id.*

URANUS, i, m. (*Ὀυρανός*, niebo). Saturna ojciec. *Laetant. Apollod.*, inaczey zwane *Coelum* albo *Coelus*. *Id.* Uran metal.

URAS, *tis*, m. (*ὀύρος*, uryna). Urynian, sól powstająca z kwasu urynowego i zasady.

URBANATIM, psk. (od *urbanus*, a, um, i. e. *more urbanorum*). Po miejsku, miejskim obyczajem, jak zwyczajnie w wielkiem mieście, np. *at' ego rusticum tango, urbanatim nescio*. *Pompon. ap. Non.*

URBANE, psk. (od *urbanus*, a, um). Jak zwyczajnie w mieście, szczególnie w wielkiem mieście mówią, postępują sobie, sprawniają się, szczególnie jak w wielkiem mieście, zatem delikatnie, kształtnie, zręcznie, szykownie, ładnie, trefnie, foremnie, maniernie, np. *irridere*. *Cic.*, *agere cum aliquo urbane*. *Id.*, i *urbanus agere*. *Cic.*, *urbanissime respondere*. *Gell.*, *urbane dicta*. *Quintil.* t. j. delikatnie, subtelnie, dowcipnie powiedziane. *Id.* Też usłużnie, czynnie, grzecznie, ładko, dobrotliwie, laskawie, np. *eos urbanissime et prudentissime adjuvit*. *Trebell. Poll.*

URBANICIANUS, a, um, (od *urbanicus*, a, um) i. q. *urbanicus*. Miejski, szczególnie w Rzymie znajdujący się, należący do Rzymu, np. *milites Spartian.*, *urbaniciani milites*. *Paul. in Pandect.* Garnizon, rzymska załoga.

URBANICUS, a, um, (od *urbanus*, a, um). Znajdujący się w mieście Rzymie, należący do tego miasta, miejski, np. *milites*. *Paul. in Pandect.* *Id.* Też pisze się *urbanus*, a, um, np. *cohortes urbanae*. *Modestini in Pandect.* t. j. garnizon, załoga w Rzymie znajdująca się.

URBANITAS, *utis*, ż. (od *urbanus*, a, um). Życie, żywot w jakim mieście, szczególnie w wielkiem mieście, np. w Rzymie, np. *desideria urbanitatis*. *Cic.* t. j. życie w mieście Rzymie, też *desiderium urbanitatis*. *Id.* Mieszkanie szczególnie w wielkiem mieście, np. w Rzymie, gdzie jest subtelność, delikatność, grzeczność, kształt, foremność, np. w postępowaniu, w mowie, w żartach; ztąd subtelność, delikatność, dowcip, rozum, w postępowaniu, w sposobie życia, delikatnym, kształtnym, foremnym, pięknym, grzecznym, modnym, sposób życia, np. *homo summa urbanitate*. *Cic.* *Id.* Subtelność, delikatność, czystość w mowie, np. *urbanitatis color*. *Cic.*, *urbanitas*, *cui contraria est rusticitas*. *Quintil.*, *urbanitas narrandi*. *Id.* Delikatność, subtelność w dowcipie, w żartach, subtelny dowcip, delikatny żart, np. *in facietorum urbanitate incurere*. *Cic.* — *in jociis*. *Quintil.* *Id.* Subtelność, zręczność w nagabaniu, w drażnieniu, w oszukiwaniu, w szalbierstwie, np. *incuriosos milites vernacula urbanitate spoliare*. *Tacit.* Gdy niektórzy nieostrożnym żołnierzom kryjomo odpiwszy przez żart rycerskie pasy.

URBANUS, a, um, (od *urbs*). Miejski, szczególnie w wielkiem mieście znajdujący się, celny Rzym, należący do niego, będący w nim, rzymskie miasto, np. obywatel miasta, np. *cives*. *Plaut.*, też *urbani*. *Liv.*, t. j. obywatele miasta, też *urbani sunt rustici*. *Plaut.*, — *praetor*. *Caes.* t. j. miejski pretor. — *tribus*. *Cic.* Miejska trybus. — *plebs*. *Sall.* Miejskie społeczeństwo. — *exercitus*. *Liv.* Wojsko z obywateli w mieście złożone. *Exeubiae urbanae*. *Tacit.* Noce straże miejskie. *Nimis urbanus*. *Plin.* Bardzo lubiący miasto i życie miejskie. *Id.* *Urbana praedia*. *Ulp. Pandect.* Wioski w okolicach miasta leżące. *Id.* Odnosi się do umysłu i znaczy układny, grzeczny, obyczajny. *Id.* Smieszny, żartobliwy, uszczypliwy. *Maenius urbanus coepit haberi*. *Horat.* Meniusz zaczął blaźnować. *Id.* Przyjemny, dowcipny, miły, żartowny. — *oratio*. *Cic.* Styl przyjemny. *Os urbanum*. *Quintil.* Wymowa gładka. *Id.* Odnosi się do drzew. *Arbores urbaniores*. *Plin.* Nie dzikie drzewa. *Id.* *Urbana* albo *Urbanac*. Miasto. *Ob. URBANA.*

URBESALVIA. *Ob. Urbs* na końcu. *Plaut.* URBICAPUS, i, m. (od *urbs* i *capio*). *Plaut.* Zdobywca, zdobywca miast.

URBICARIUS, a, um, (od *urbicus*, a, um). Blizki miasta Rzymu, miejski, należący do miasta Rzymu, np. *regiones*. *Cod. Theod.* t. j. okolice blizkie Rzymu, np. Etruskie, np. *praefectura urbicaria*. *Cod. Just.* t. j. urząd *Praefectus urbi*.

URBICEMUS, a, um, (od *urbs* i *cremo*, *are*). Podpalacz miast albo podpalający miasto, np. *nubes*. *Prudent.*

URBICUS, a, um, (od *urbs*) i. e. *urbicus*. Miejski, szczególnie do miasta Rzymu należący, tam znajdujący się, miejski, miastowy, rzymski, np. *negotiator*. *Suet.* — *annonae*. *Id.* — *res*. *Suet.* — *praefectus*. *Lamprid.*, *viac urbicae*. *Ulpian. in Pandect.*, — *magistratus*. *Suet.*

URBIGENUS. *Ob. URBA.*

URBINAS, *utis*, r. wspólny. *Cic.* Który jest z miasta Urbinu w Umbryi. *Id.* *Urbinales*, um. *Plin.* Mieszkańcy tego miasta. *Id.* *Urbinales*. *Inser.*

URBINIANUS, a, um. *Quintil.* Do Urbiniu albo Urbiniu należący imion właściwych rzymskich, np. — *lis*. *Quintil.*

URBINUM, i, n. Podwójne miasto w Umbrii. *Urbium Metawense* i *Urbium Hortense*. *Id.* Też *Urbium*. *Inscript. ap. Gruter.* *Id.* Ztąd *Urbinas*, *utis*. Z Urbiniu, blizką Urbiniu, należący do Urbiniu, Urbinski. *Cic. Plin.* *Id.* *Urbinales*. *Plin.* Mieszkańcy podwójnego miasta. *Id.* *Urbinales*. *Inscript. ap. Gruter.*

URBO, as, are. *Ob. URVO.*

URBS, *utis*, ż. z hebrajsk. Ir, miasto albo od *orbis* albo od *urbum*. *Cic.* Miasto obwiedzione murami. *Id.* *Urbes*, tak nazwane od *orbis*, że starożytni zwykli byli wedle Warona wkoło budować, albo od *urvo* części pluga, którym oznaczano granice przy zakładaniu miast. *Id.* *Urbe*, zamiast *in urbe*. *Auct. arg. Trucul. Plauti.* *Id.* *Urbs*, przez postaciową zamianę znaczy Rzym. *Caes. Cic. Conditor urbis*. *Ovid.* Romulus założyciel Rzymu. *Id.* *Ad urbem esse*. *Sallust.* Mówi się o urzędnikach prowincyi, którzy zakończywszy swoje urzędy, prosili o tryumf stojąc przed miastem Rzymu. *Id.* *Urbs*. *Ulp. Pandect.* Miasto stołeczne. *Id.* *Przenosić*. *Urbs philosophiae*. *Cic.*

URBUM albo URBUS. *Ob. URVUM.*

URCEATIM, psk. (od *urceus*). *Petrone.* Pełnemi nalewkami. *Urceatim plucere*. *Id.* Rzekisto padać, mówić o deszczu.

URCEOLARIS, e, ptak. (od *urceolus*). Krużykowy, tyczący się krużka albo nalewki. — *seil. herba*. *Plin.* Pomurne ziele, inaczey *perdecium*, *parthenium* i *parietaria* zwane.

URCEOLUS, i, m. (zdrobno. od *urceus*) i. q. *urceus*, mówiące zmniejszającym sposobem. Mały krużyk albo nalewka do wody (*urceus*). *Colum. Juvenal. Martial.*

URCEUS, i, m. albo URCEUM, i, n. (od *oreo*). *Cato.* Krużyk, naczynie gliniane do wody, nalewka do rąk. *Id.* Rodzaj przysławia. *Amphora coepit institui, currense rota cur*

urceus exit? *Horat.* Zaczęłeś robić dzban wielki, czemuż w biegu koła wychodzi z rąk twoich nalewka? *Id.* *Urcei quoque, quibus aqua in aenum infunditur*. *Paul. in Pandect.*, *urcei, quibus oleum praegeritur*. *Colum.*

UREA i UREUM, i, n. (*ουρον*, uryna). Uryn, pierwiastek właściwy uryny.

UREDIO, *utis*, ż. (od *uro*). *Plin.* Palenie, zagorzenie drzew, ziół, szeregów, zwarzenie albo uschnięcie od zimna kwiecica, liścia. *Id.* *Plin.* Palenie złazzone ze świerzbem. *Id.* *Apul.* Świerzbienie wszeteczne. *Ed. Oudend.* *ma oribus* zamiast *uredinibus*.

URETHRA, ae, ż. (*ουρήθρ*, puszczać urynę). Kanał wypróżniający urynę.

URETICUS, a, um, (*ουρητικός*). Do uryny należący. *Theod. Prisc.*

URGENS, *tis*, m. (imsl. od *urgeo*). Który nalega, nastawa na kogo, np. *praesens atque urgens malum*. *Cic.*, *urgens egestas*. *Tertull.*

URGENTER, psk. (od *urgeo*). Z naleganiem, nalegając. *Cyprian.*

URGEO albo URGUO, *ursi, gēre*, (od *ὄγω*, pobudzać albo od *ἔγγορ*, dzieło, i. e. *ad opus excitare s. stimulare*). Nacierać, nalegać, nastawać na kogo. *Id.* *Urgere* *Pallas instat et urget*. *Virg.* Tu Pallas nastawa. *Cum exereitu faucibus urget*. *Sall.* W wąwozach z wojskiem naciera. *Id.* *Urgere*. Cisnąć, ciemiężyć, obarczać. *Ferrens urget somnus*. *Virg.* Sen żelazny obarcza. *Urget gravis actas*. *Propert.* Dokucza starość. *Id.* Zbliżyć się bardzo, bydz bardzo blizkiem. *Urbe urbem urgere*. *Cic.* Ze miasto miastu jest bardzo przyległe. *Id.* *Urgere opus*. *Tibull.* Calem silami przyłożyć się do dzieła. *Id.* *Urgere iter*. *Ovid.* Pośpieszać, kwapić się w drodze. *Id.* *Urgere*. *Varr.* Popychać, potraczać, zmuszać do czego. *Id.* *Nalegać, zachęcać*. *Nihil enim urget*. *Cic.* Nie bowiem nie nagli. Mocno rozprawiać, bronić czego, nastawać na kogo, skarżyć. *Urgere interrogando*. *Cic.* Nastawać pytając się. *Id.* *Urgere aliquid*. *Cic.* Silnie się przyłożyć do czego. *Pars hominum vitiis gaudet constanter, et urget propositum*. *Horat.* Są ludzie, którzy niezmiernie smakują sobie w występkach i brną w nie coraz dalej.

URICA, ae, (od *uro*) i. e. *eruca*. Gasienica, np. *commune autem omnium satorum vitium (est) urica etiam cicercis*. *Plin.*

URIGO, *utis*, ż. (od *uro*, *ere*). Palenie, gorzenie, parzenie. *Plin.* *Id.* Weneryczna gorączka, palenie, np. *mulier urigine percitata*. *Apul.* *Id.* Rodzaj świerzb, świerzbiczk. *Id.* *Feget. de re vet.*

URINA, ae, ż. Właściwie woda; ztąd *urinator*, *urinator*; ztąd podobno *urna*, *urceus*, (od *ougon*, uryna). Uryna. *Urinam cellerrime pellere*. *Plin.* — *cicere*. — *egerere*. *Id.* Bardzo przedko pędzić urynę. *Urinæ angustiae*. *Plin.* — *difficultas*. *Cels.* Zatrzymanie uryny. *Id.* *Urinam facere*. *Ulp.* Bydz niepowściągliwym w puszczeniu uryny, np. *urina genitalis i.*

e. semen. *Plin.*, *urina concepta i. e. semen conceptum. Juvenal.*

URNALIS, e, plnk. (od *urina*). Tyczący się uryny, należący do uryny, urynowy, np. kanał urynowy, albo macharzynka, pecherz. np. — *viac. Coel. Aur. — medicamenta. Id. — fistula. Veget. de re vet. t. j. kanał moczowy, kanał urynowy.*

URINATOR, ōris, m. (od *urinator, ari*). Nurek, człowiek, który w wodzie nurkiem pływa. *Liv. Callistr. in Pandect.*

URINO, as, are. Ob. **URINOR**.

URINOR, aris, ari, dep. (od *urina i. e. aqua* albo od *ὕδωρ*, nurzać się, pływać w wodzie). Nurzać się, nurkiem pływać, np. *qui urinantur. Cic. ap. Non., sub aqua diu ranae urinantur. Plin.* || Też *urino, are. Farr. Plin.*

URINUS, a, um, (od *ὕδωρ*). *Plin.* Wiatrowy, wietrzny. — *ovum. Plin.* Jaje zaległe, inaczej też *hypenemium* też *zephyrium* i *irritum* zwane, t. j. zaległe.

URION, Ob. **ORION**.

URION albo **URIUM**, ii, n. (od *ὕδωρ*, góra). *Plin.* Rodzaj niepożytecznej ziemi w górach kruszcowych.

URIOS albo **URIUS**, i, (od *ὕδωρ*). *Cic.* Tak nazwany Jowisz, który dawał wiatr pomyślny żeglującym. |

URITO, as, are, (częstotl. od *uro*). *Plaut.* Często palić.

URNA, ae, z. (od *ὕδωρ*, albo od *urinator*, nurzać się). *Plaut. Horat.* Naczynie do czerpania wody ze studni albo z rzeki. || *Ovid.* Znak konstellacyi wodnika. || Odnosi się do rzek. *Caclataque amnem fundens pater I-nachus urna. Virg.* A Inach ojciec z urny wylewa rzek potoki. || *Cic.* Garnek do chowania pieniędzy. *O! si urnam argenti fors quae mihi monstret. Horat.* Ogdyby mi szczęście pokazało pełne wiadro srebra. || *Ovid.* Ura czyli popielnica, gdzie chowano umarłych popioły. || *Cic.* Skrzyneczka sędziowska, gdzie wrzucano tabliczki z napisem wyroków potępiających lub uniewinniających kogo. || *Id.* Skrzyneczka wotowa do rzućcia losów. *Urnas movere. Virg.* Losować. || *Cato.* Miara nakształt wiadra do mierzenia płynów. || *Juvenal.* Wszelka miara do mierzenia wina.

URNALIS, e, plnk. (od *urna*). *Plin.* Urnowy, tyczący się urny albo wiadra. *Cato. Pandect.*

URNAMENTARIUS. *Inscript. ap. Spon.* zamiast *ornamentarius*.

URNARIUM, ii, n. (od *urna*). *Farr. ap. Non.* Miejsce albo stół, na którym stawiano naczynia do wody w kuchni albo w łazni, naczynie przedziurawione do sączenia wody.

URNIGER, a, um, (od *urna i gero*) i. e. urnam gerens, np. *puer urniger*, t. j. konstellaeya. *Virg.*

URSULA, ae, z. (zdrobn. od *ursa*) i. q. *ursa. Farr. ap. Non.* Mała naczynko do

wody. || *Spart.* Mała urna czyli popielniczka, gdzie chowano popioły zmarłych.

URO, ussi, ustum, rēre, (z hebrajsk. ur, światło, ogień, albo od *πυρ*, zapalam, palę, jak *buro* zamiast *uro*, ztąd *bustum* i *comburo*). Palić, zapalać. — *arees. Horat.* Palić twierdze. *Terras ignibus uris. Ovid.* Palić ogniem kraje. *Febribus uror. Id.* Mam gorączkę. *Sitis urit fauces. Horat.* Pragnienie pali usta. || *Tabulam coloribus urere. Ovid.* Malować sztuką szmielearską. || Suszyć. *Urit lini campum seges. Virg.* Lnu zasiew suszy pole. || Cisnąć, nacierać. *Calcens urit. Horat.* Ciasny trzewik ciśnie. || Marznąć. *In montibus uri se patiuntur. Cic.* Po górach cierpi zimno. || *Urere.* Sprawować wielką boleść. *Uri loris. Horat.* Bydź smagaym. || Niszczyć nakształt pożaru. *Pestilentia urrens. Liv.* Zaraza niszcząca. || Trapić, dręczyć serce, umysł. *Urit miserum pectus. Senec.* Trapi nudne serce. Ciemiężyć, mordować. — *assidu laborē. Liv.* Nękać ustawiczną pracą. *Pestilentia urrens urbem et agros. Liv.* Zaraza niszcząca miasto i pola. || Często się odnosi do miłości. *Uritur infelix Dido. Virg.* Pali miłością nieszczęśliwa Dydona. || Ztąd *Usta*, rzeczow. t. j. rodzaj czerwonej farby, seil. *terra albo cerussa* t. j. spalony cynob. *Vitr. Plin.* || Ztąd imsl. *ustus, a, um*, np. *ustum flum.* *Horat.*, *usta seipia. Plin.*, *usti homines. Id.*

UROLITHIASIS, is, z. (od *ὄρεῖν*; *λίθος*, kamień). Choroba kamień urynowy.

UROPYGIUM, ii, n. (od *ὕδωρ*, koniec; *πυρ*, pośladki). *Mart.* Guzica, gastrzyca, rzap, kuper.

URPEX. Ob. **IRPEX**.

URUNCUM, i, n. (od *ὑγρύγγος*). Niższa część kłosa, np. *quod in infima spica (est) ad culmum stramentum summum, item minus quam granum est, adpellatur uruncum. Farr.*

URSA, ae, z. (od *ursus*). Niedźwiedzica, np. — *seta. Ovid.*, *catuli ursae villosae. Id.*, *ursa per incultos errabat squallida montes. Ovid.* || Ztąd w ogólności zamiast niedźwiedź, np. *pellibus ursae. Ovid.* || Niedźwiedź podwójna konstellaeya (inaczej *Arctos*) mianowicie *Ursa major*, inaczej *Ursa Erymanthis. Ovid.*; też zwana *Ursa minor*, inaczej *Ursa cynosuris* zwana. *Id.*; ztąd *Ursa*, znajdująca się w północnej stronie, np. *immoto Ursae vigor invenit amnes. Val. Flacc.* t. j. zimny klimat, który jest pod Niedźwiedziem konstellaeya północną.

URSINUS, a, um, (od *ursus*). Od niedźwiedzia, należący do niedźwiedzia, niedźwiedzi, np. — *sanguis. Colum.* — *fel. Plin.* — *adept.* *Id.* t. j. niedźwiedzia tłustę, — *rabies. Plin.* t. j. wściekłość, odwaga, śmiałość; ztąd *allium ursinum. Plin.* t. j. dzięki czosnek.

URSULA, ae, z. (zdrobn. od *ursus*) i. q. *ursus*, mówiąc zmniejszającym sposobem, właściwie młoda albo mała niedźwiedzica. || Imię kobiety. *Inscript. ap. Gruter.*

URSULUS, i, m. (zdrobn. od *ursus*) i. q. *ursus*, mówiąc zmniejszającym sposobem, młody albo mały niedźwiedź. || Imię człowieka. *Inscript. ap. Gruter.*

URSUS, i, m. Niedźwiedź (po grecku zowie się *ἄρκτος*). *Plin.* Niedźwiedź, zwierzę dziki. || *Ursus namidiensis. Id. Lew.* || *Fuman-tem nasum viro ursi tentare, przysl. Marti.* Drażnić tego, który szkodzić może.

URTICA, ae, z. (od *urbo*). *Plin.* Pokrzywa, ziele. || Przenosić. *Juvenal.* Leczenie, lubieżność. || *Urtica. Id.* Rodzaj zoolitu, który ma przyrodzenie pośrednie między rośliną a rodzajem zwierząt. || *Inser.* Przeczwi-sko rzymskie.

URTICARIA, ae, z. (*urtica*). Pokrzywka, choroba skóry wysypkowa.

URTICULA, ae, z. (zdrobn. od *urtica*). Pokrzywka, mała pokrzywa. || *Inser.* Imię niewiasty.

URVINUM, **URVINUS**, i, q. *Urbinum*. Ob. **URBINUM**.

URVO albo **URBO**, as, are, krzywić, zakrzywić, zamiast *curvo* albo od *urvus*, a, um. Przy zakładaniu miasta plugiem zakreślić granice. *Enn. ap. Fest.*, *urvat i. e. circumdat*; ztąd *Pompon. in Pandect.* *Urbs ab urbo (urvo) urbem adpellari curvaturam a-ratri, quod in urbe condenda adhiberi solet.*

URUS, i, m. (*Serv. ad Virg.*) i. q. *bos montanus*, (od *ὕδωρ*, góra). *Plin.* Tur, byk dziki, który się rodzi na Pirenejskich górach, większy od innych zwierząt, oprócz słonia, np. *uri sylvestres. Virg. Maerob.* powiada: *gallica vox est, qua fieri boves significantur*. || Rzeka w Britanii. *Ptolem.*

URUM albo **URBUM**, i, n. (od *urvus* i *urbus*, a, um). *Farr.* Zakrzywienie pluga, ut *in aratro, quod est urvum. Farr.*

US

USIO, ōnis, z. (od *utor*) i. q. *usus*. Używanie, użycie, np. *quae tibi usioni supererunt. Cato.*, *usonis causa. Ulpian. in Pandect.*

USIPETES, um. *Caes.* Usypetowie, naród dawnej Germanii, teraz mieszkańcy księstwa Kłiwii i części Mauseru nad Renem. || Ztąd *Usipi* i *Usipetae*, arm. *Tacit.*

USITATE, psk. (od *usitatus*, a, um). Zwyczajnie, zwyczajnym sposobem, np. — *loqui. Cic.* *Usitatus dicere. Gall.*

USITATUS, a, um, (od *usito*). Używany, zwyczajny, pospolity. *Usitatus hoc verbum. Cic.* Częściej używany ten wyraz. — *honor. Plin.* Część zwyczajna. *Usitato more. Cic.* Pospolitym zwyczajem. *Usitatum est. Id.* Jest rzecz zwyczajna. *Homo, qui non hic usitatus saepe sit. Plaut.* Człowiek nie często odwiedzający tych miejsc.

USITO, as, avi, atum, are, (częstotl. od *utor*, *usus* sum). Używać, często używać. *Usitor*, dep. Ob. *Usitor*; ztąd *Usitatus*, a, um, zwyczajny, pospolity, np. — *honor. Cic.* — *vocabula. Id.*, *verbis usitatissimis. Cic.*,

faciamus usitatus hoc verbum. Id., *usitato more peccare. Cic.*, *usitatum est. Cic.* Jest rzecz zwyczajna.

USITOR, aris, atus sum, ari, dep. (częstotl. od *utor*, *usus* sum). Często używać czego; z przyp. szóst., np. *tametsi antiquiores verbo ipso alio quoque modo usitati sunt. Gell.* || Ztąd imsl. *usitatus*, a, um, używany.

USPIAM, psk. zamiast *usquam*, (od *us*, albo *ἔως*, i. e. *usque*). Gdzie, na jakimkolwiek miejscu. *Perserutabor, si inveniam uspiam aurum. Plaut.* Będę szukał, czy nie znajdę gdzie złota. || Przenosić, zamiast *in aliqua re. Numme expertus uspiam? Plaut.* Czyż niedoświadczony w jakiej rzeczy?

USQUAM, psk. zamiast *uspiam*. Gdzie, na jakim miejscu. *Cui nullus est usquam consistendi locus. Cic.* Który nie ma gdzie osiedzić. *An quisquam usquam gentium est aequo miser? Terent.* Czy kto jest gdzie równie biedny? || Ze słowami poruszenia z miejsca na miejsce. *Nec vero usquam discedebam. Cic.* Nigdzie się nie oddalał. || W rzeczy jakiej albo w interesie. *Non est usquam consilio aut auctoritate locus. Cic.* Nigdzie nie było miejsca ani radzie, ani powadze.

USQUE, psk. (od *us* albo *ἔως*, i. e. *usque*). Znaczący koniec miejsca, czasu, działań, odnosi się często do poruszenia z miejsca na miejsce. *Usque in Pamphiliam legatos misit. Cic.* Aż do Pamfilii wysłał posłów. || Niekiedy się kładzie z imionami właściwymi miast, zamków, miasteczek. *Usque Romanam. Cic.* Aż do Rzymu. || Z osobami. *Descendit vos usque fragor. Stat.* Aż o wasze się uszy trząsk obil. || Często w poruszeniu z miejsca na miejsce rządzi przypadek. szóst. z przedimk. *a*, albo *ab*, *e*, albo *ex*. *Usque a mari supero. Cic.* Aż do wyższego morza. *Usque ex ultima Syria. Id.* Od ostatnich granic Syrii. || Często znaczy czas albo osoby. *Usque ad extremum vitae diem. Cic.* Aż do ostatniego kresu życia. || Mówiąc o czasie przeszłym, rządzi przyp. szóst. z przedimk. *a* albo *ab*. *Fetus opinio, jam usque ab heroicis ducta temporibus. Cic.* || Często się *usque* opuszcza, np. *Se ad vesperam esse vieturam? Cic.* || Kładzie się z *inde. Inde usque repetens. Cic.* Przypominając od owego czasu. || Oznacza kres, koniec jakiej rzeczy. *Usque ad necem. Terent.* Aż do śmierci. || Znaczący wyłączenie. *Assenserunt omnes usque ad Pompejum. Cic.* Zgodzili się wszyscy prócz Pompejusza. || Kładzie się zamiast przysłówka i znaczący długo, wiele, bardzo. *Poenas dedit usque superque. Horat.* Aż nadto przypłacił karą. *Usque ambo defessi sumus. Terent.* Obaj bardzo zmęczdowaliśmy się. || *Virg. Propert.* Zawsze, ustawicznie. || Prawie. *Usque occidit. Terent.* Prawie zabił. || *Usque adeo. Virg.* Tyle, tak dalece, w taki sposób. || Zamiast *tamdiu*, tak długo, z pomocnik. *donec, quoad, dum. Adeo usque, satietatem dum capiet. Plaut.* Tak długo, aż się nie nasyści. || *Usque eo ut. Cic.*

Tak dalece. || *Usque adhuc*. *Plaut.* Dotąd, dopóty. || *Usque admodum*. *Cato*. Tak długo, dopóki, aż. || *Usque affatim*. *Plaut.* Aż do sytu. || *Usque antehac*. *Terent.* Aż do owego czasu. || *Usque donec*. *Plaut.* *Usque dum*. *Id.* Dopóki. || *Usque eo*. *Cic.* Tyle, tak dalece; często się kładzie z pomocą, *ut*, albo *ne*, albo *dum*, albo *quoad*, albo *donec*. || *Usque eo quoad*, zamiast *tandiu*. *Cic.* || *Usque eo antequam*, zamiast *usque antehac*. || *Usque eo animadverti*. *Cic.* Wtenczas postrzegłem, kiedy. || *Usquequaque*, *psk.* Wszędzie, na każdym miejscu. || *Id.* Zawsze, w każdym czasie. || *Id.* W każdej rzeczy. || *Cic.* Powszechnie, generalnie. || *Usquequo* i *usque quo*. *Plin.* Dopóki. || *Farr.* Do jakiego czasu. || *Ulp.* Dopóki, do jakiego końca. || *Usque quoad*. *Cic.* Dopóki.

USQUEADEO. Ob. USQUE.

USQUEDEM. Ob. USQUE.

USQUEQUO albo USQUE QUO. Obacz USQUE.

USTA, *ae*, *z*. (od *uro*). *Vitr.* Kolor czerwono-żółty. Ob. *Uro*.

USTICIUM, *ii*, *n*. (od *uro*). Rodzaj koloru. *Isidor.* *Usticium quia ex usto est. Fit enim ex dependenti fuligine. Indo et color ejusdem tincturae flammeus est.*

USTILAGO, *inis*, *z*. Rodzaj rośliny, *i. q. cardiacum syloaticum*, inaczej też *chamaeleon*, *Cnidium coccum* zwana. *Apul.* *de herb.*

USTIO, *onis*, *z*. (od *uro*). Palenie, gorzenie, parzenie, spalanie. *Cels.* *Plin.*

USTOR, *oris*, *m*. (od *uro*). Palarz, palacz, gorzelnik, np. przy pogrzebach. *Martial.* *Catull.* *Lucan.* np. *ustor pro mortuo*. *Cic.* *Ed. Graev.* ma *ultor*.

USTRICULA, *ae*, *z*. *femina* (zdrobn. od *ustrix*, od *uro*, jakoby *ustrix*). Niewiasta, która gorącym żelazem przypala sobie włosy dla delicii. *Tertull.*

USTRINA, *ae*, *z*. (od *uro*). *Plin.* Rużnia, gdzie się rozpalają kruszce. || *Fest.* Zgłiszczce, plac żegania umarłych. || *Apul.* Palenie czego.

USTRINUM, *i*. (od *uro*). *Inscript. ap. Gruter.* Miejsce, gdzie palono ciała umarłych.

USTULATUS, *a*, *um*, (od *ustulo*). *Vitr.* Opalony.

USTULO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (zdrobn. od *uro*). Trochę palić, opalić, np. pale, np. *pali ustulati*. *Vitr.*, *tela ustulatae*. *Id.*, *aura frigoris ustulavit gemmas (arboris)*. *Auct. Priap.*

USTUS, *a*, *um*, (od *uro*). *Ovid.* Palony, spalony. *Usti colores*. *Id.* Kolory szmelcowską naprowadzane sztuką. || *Usti*. *Plin.* Razeń od ognia.

USUALIS, *e*, *ptnk.* (od *usus*, *us*). *Mart. Pandect.* Używalny, używaniu służący, do używania. || — *sermo*. *Sidon.* Mowa potoczna, bez ozdób.

USUARIUS, *a*, *um*, (od *usus*, *us*). To, co służy do używania, do używania służący, np. *ligna usuaria*. *Gell.*, *servus usuarius*.

Ulpian. in *Pandect.*, *ancilla usuaria*. *Ibid.* || Używalność mający jakiej rzeczy, nie zaś własność. *Ulpian.* in *Pandect.*

USUCAPIO albo dokładniej USU CAPIO, *onis*, *z*. (od *usu* i *capio*, *onis*). Przywilej dawności używanie, którego czas jest przepisany, np. *usucapio est adeptio domini per continuationem possessionis anni vel biennii, rerum mobilium anni, immobilium, biennii*. *Ulpian.* regular. *Usucapio est adfectio domini per continuationem possessionis temporis definiti*. *Modestin.* in *Pandect.* *Usucapio fundi*. *Cic.* || Też *capio* zamiast *usucapio*. Ob. *Capio*, *onis*.

USUCAPIO albo dokładniej USU CAPIO, *cepi*, *captum*, *pere*, (od *usu* i *capio*, *cepi* etc.) Dostać dawnością używanie prawa, np. — *aliquid albo aliquidem*. *Paul.* in *Pandect.*, *hereditas usucapta esset*. *Cic.*, *nil mortales a diis immortalibus usucapere possunt*. *Cic.*

USUCAPTUS, *a*, *um*, (od *usucapio*). *Cic.* Nabyty przez długie używanie, przywłaszczony.

USUFACIO albo raczej USU FACIO, *cis*, *eci*, *actum*, *facere*, zamiast *usu capere*. Przywłaszczający sobie rzecz jaką długim używaniem, np. *pignus usu fecisti tuum*. *Plaut.*

USUFRUCTUARIUS, *a*, *um*. *Ulp.* in *Pandect.* Tyczący się używania rzeczy jakiej, nie zaś własności. *Usufructuarius*, *i*. *Ibid.* Który ma używanie rzeczy jakiej, nie zaś własność.

USURA, *ae*, *z*. (od *utor*). Używanie, władza używania jakiej rzeczy. — *vitae*. — *lucis*. *Cic.* Używanie życia. — *longi temporis*. *Id.* Używanie długiego czasu. — *gloriae*. *Vellej.* Używanie sławy. || Przez zamianę. *Cic.* Owoć, pożytek z używania powzięty. || Lichwa, pożytek z lichwy, prowizja, procent. *Minuere usuram*. *Plin.* Zmniejszyć lichwę. — *pendere*. *Cic.* Płacić lichwę. *Usuras perscribere*. *Id.* Dawać pieniądze na lichwę. *Pecuniam sub usuris mutuum dare*. *Ulp.* *Pand.* Pożyczać na prowizję pieniądze. *Sors fit ex usura*. *Plin.* Prowizję zamieniają się w kapitały. *Certare cum usuris fructibus praediorum*. *Cic.* Zjadać swój fundusz razem z dochodami majątności. || Przenosić. *Necnunquam terra sine usura reddit*. *Cic.* Ziemia zawsze z prowizją oddaje. || Rozmaite są stopnie lichwy. *Usurae centesimae*. Prowizję każdorazową jedną od sta. *Usura unica*, dwunasta część kapitału, czyli procent jeden od sta. || *Usurae usurarum*. *Modest.* *Pandect.* Lichwa od lichwy.

USURARIUS, *a*, *um*, (od *usura*). *Plaut.* Używalny, rzecz używania służący. || *Ulp.* *Pand.* Lichwiarski, tyczący się lichwy. *Usuraria pecunia*. *Id.* Lichwa, pożytek z lichwy, pieniądze dawane na lichwę.

USURABILIS, *e*, *ptuk.* (od *usurpo*, *are*). Użyteczny, zdatny, wygodny do używania. *Tertull.*

USURPATIO, *onis*, *z*. (od *usurpo*, *are*). Używanie, częste używanie, przypominanie.

Abstinere usurpatione vocis alicujus. *Liv.* Zaniechać używania wyrazu jakiego. || *Paul.* *Pand.* Przerwanie dawności trzymania jakiej rzeczy. || *Cod. Justin.* Złe używanie rzeczy jakiej. || *Fal. Max.* Dzierżenie czego.

USURPATIVE, *psk.* (od *usurpatus*, *a*, *um*). Używając albo źle używając, używalnie. *Serv.* *ad Virg.*

USURPATIVUS, *a*, *um*, (od *usurpo*). Na złe użyty, źle używany, nadużyty, nadużywany, np. *verborum forma vel species frequentativa et usurpativa*. *Macrob.* *Usurpativa species est hujusmodi, cum dicimus legendo proficit, i. e. dum legit. Diomed., usurpativa (scil. forma vel species).*

USURPATOR, *oris*, *m*. (od *usurpo*, *are*). Który używa co, np. — *indebitae potestatis*. *Ammian.* || Przywłaszczyciel nieprawny.

USURPATORIUS, *a*, *um*, (od *usurpo*, *are*). *Cod. Justin.* Tyczący się tego, który prawnie albo nieprawnie czego używa.

USURPATRIX, *icis*, *z*. (od *usurpo*, *are*). *Salvian.* Która używa. || Nieprawna przywłaszczicielka.

USURPATUS, *a*, *um*, (od *usurpo*). *Cic.* Często używany, przypominany. *Longa consuetudo usurpata*. *Trajan.* *ad Plin.* Długo używany zwyczaj. *Usurpata*. *Plin.* Miejsce wprzód zajęte. || *Usurpata uxor*. *Gell.* Uznana od męża za żonę. *Usurpatum ire*. *Serv.* Idź, ażeby od męża była uznana za żonę. || *Cod. Theod.* Złe użyty. || *Usurpatum est*. *Ulp.* *Pand.* Jest w używaniu.

USURPO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *usus* albo od *usura*, *i. e. usus* zamiast *usurpo*). Często używać, czynić, przypominąć, mieć w częstym używaniu. *Crebris usurpare sermonibus*. *Cic.* W częstych używać rozmowach. || *Cic.* Nazywać, mianować. || — *hereditates*. *Tacit.* Używać dziedzictwa. — *libertatem*. *Id.* Używać wolności. *Jure usurpare civitatem romanam*. *Suet.* Mieć się za obywatela rzymskiego. || — *sensu*. *Lucret.* Czuć. — *oculis*. *Plaut.* Widzieć. — *pedibus*. *Id.* Chodzić. || *Usurpare aliquid*. *Plin.* Używać czego. || Nabyć, opanować, przywłaszczyc co sobie. — *imperium*. *Justin.* Przywłaszczyc panowanie. || *Usurpare uxorem*. Ob. *Usurpatus*. || *Ulp.* *Pand.* Nieprawdliwie co posiadać.

USUS, *us*, *m*. (od *utor*). Używanie, ewinczenie. *Assiduus usus*. *Cic.* Ustawiczne używanie. *Formare boves ad usum agrestem*. *Virg.* Nakładać woły do rolniczej pracy. *Magnum in castris usum habere*. *Caes.* Długo służyć w wojsku. *Habere usum belli*. *Id.* Umieć wojować. *Seris venit usus ab annis*. *Ovid.* Pożno nabywamy doświadczenia. *Usu et sapientia praestantur*. *Nep.* Doświadczeniem i mądrością cenniejsi. *Est hoc mihi in usu*. *Plin.* Mam to we zwyczaju. || Korzystać, pożytkować, owoc używania jakiej rzeczy. || *Ztąd*. *Usui*, albo *ex usu esse*. *Cic.* Bydź pożytecznym, pomocnym. || *Usus est*. *Cic.* Jest potrzeba. || *Usus venit*. *Cic.* Zdarzyło się. || *Usus*. *Cic.* Zwyczaj. || *Id.* Przy-

jąz, poufalskość, zażyłość. *Conjunctus magno usu familiaritatis*. *Cic.* Złączony wielkim związkiem przyjaźni.

USUS, *a*, *um*. Ob. *UTOR*.

USUSFRUCTUS, *us*, *m*. (zamiast *usus* i *fructus*). Wytrzymanie majątności, użytkowanie, użytkowanie jest prawo używania tych rzeczy, które są własnością drugiego. *Cic.* *Usufructus est jus alienis rebus utendi, fruendi, salva rerum substantia*. *Paul.* in *Pandect.* || Też *usus et fructus*. *Cic.* *Sen.*

USUVERE, *is*, *ire*, *n*. (od *usus* i *venio*). Zdarzać się, trafiać się. *Usuvenire solet*. *Cic.* Zwykło się trafiać.

UT

UT albo UTI, *psk.* (od *ūs*). *Plaut.* Jak, jakby znacząc podobieństwo. || Jak, jakim sposobem. *Videte, ut hoc iste correxerit*. *Cic.* Patrzcie, jak on to poprawi. || Jak, znacząc podziwienie. *Plaut.* || Jak pytając się. *Ut vales?* *Plaut.* Jak się masz? || Jako. *Ut nunc sunt mores*. *Terent.* Jak niesie teraz zwyczaj. || *Plaut.* Ponieważ. || *Ut*, kładzie się zamiast *quam*. *Jak*, pokazując podziwienie, albo bez podziwienia. *Ut blandissime potest*. *Cic.* Jak może najpochlebniej. || Zamiast *postquam ex quo*. *Ut haec audivit*. *Cic.* Skoro to usłyszał. || *Terent.* Gdy, kiedy. || Przysłówek życzenia, ohy. *Ut te dii perdunt*. *Terent.* Ohy cię skarał bogowie. || Czasem się kładzie zamiast *quod*. *Si verum est, ut populus romanus*. *Nep.* Jeżeli jest prawda, że lud rzymski. || Zamiast *ubi*. *Caull.* || Spojnik rządzący trybem łączącym. *Cura ut vales*. *Cic.* Staraj się, ażebyś był zdrow. || Bardzo często się kładzie po tych wyrazach: *talis, tantus, tot, tam, adeo, sic, ita, hujusmodi*. *Non sum ita hebes, ut istuc dicam*. *Cic.* Nie jestem tak głupim, ażebym to mówił. || Spojnik warunkowy, zamiast *dummodo*. *Bene ut agatur*. *Cic.* Byleby się dobrze działo. || Zamiast *quavis, licet*. *Ut desint vires*. *Ovid.* Chociaż ustają siły. || *Ut*, zamiast *esto*. *Cic.* || *Ut*, zamiast *ne non*. *Terent.* Wątpiąc o czymś. || *Ut*, czasem się kładzie tylko dla piękności. *Cic.* || Często się kładzie z przysłówkiem *non*, zamiast *quin*. *Fieri nullo pacto potest, ut non dicas*. *Cic.* Żadną miarą stać się nie może, ażebyś nie powiedział. || *Tudzież z ne*, zamiast *ut non*. *Ut ne restringas*. *Terent.* Ażebyś nie zagaśił. || *Ut*, kładzie się z *si* i znaczy *perinde ac si*. Jakby. *Ut si esset res mea*. *Cic.* Jakby to była rzecz moja. || *Tudzież z plurimum*, i znaczy bardzo często, najczęściej. *Cic.* || *Ut*, kładzie się z *puta* i znaczy na przykład. *Ulp.* *Pandect.* Także z *quid* pytając się, zamiast *quomobrem*. *Ut quid?* *Cic.* Czemu, dla czego? || *Ut*, kładzie się z drugim *ut*, zamiast *quoquomodo, utenque*. *Jakokolwiek*. *Terent.* || *Ut qui, ut quae, ut quod* zamiast *ut, np. adeon me fungum fuisse, ut qui illi crederem*. *Plaut.* *Ut* używa się w afektach bez słowa. *Cic.*

UTCUNQUE albo UTCUMQUE, *psk.* (od

ut i eunque). Jakokolwiek, jakimkolwiek sposobem. *Utumque se ea res habuit. Tacit.* Jakokolwiek się ta rzecz miała. || Kiedykolkiewicz. *Utumque mecum vos eritis. Horat.* Kiedykolkiewicz wy ze mną będziecie. || W ogólności, np. *sed hoc utumque tum lo-cum habere potest, quoties etc. Paul. in Pandect.*, spes utumque concepta. *Fellej.*

UTENDUS, a, um, (od utor). *Plant.* Ten, którego użyć potrzeba. *Utendum dare.* Pożyczyć komu. — *rogare.* Wzajemnie prosić. *Aures utendas dabo. Enn. ap. Non.* Nastawię uszu, posłucham.

UTENSILIS, e, ptak. (od utor). Właściwie użyteczny, zdalny, wygodny, używany, używaniu służący, szczególnie do gospodarstwa należący, np. do potraw, np. *quid in Italia utensile non nascitur? Farr.* || *Utensilia*, rzeczow. t. j. sprzęty, narzędzia do potrzeb domowych służące. *Liv. Colum.*

UTENSILITAS, atis, ż. (od utensilis). Zdatość, zdolność, użyteczność, np. — *ferri et aeris. Tertull.*

UTENTIOR, oris, Ob. UTOR.

UTER, eri, zamiast *Uterus. Coccil. ap. Non.*

UTER, tris, m. (od *uterus utres ab utero* powiada *Isidor.*) *Virg. Ovid.* Szawłok, wór skórany, który się składa, burdziuk, naczynie skórzane, w którym wino, oliwę albo co innego noszą, np. *uter veteris vini. Plant.*, utrem laqueo constringere. *Scrib. Larg.* || W liczb. mnog. *Utria, neutr. Liv.* || *Uter* zamiast *uterus*. Ob. *Uterus*.

UTER, utra, utrum, (πότερος, ὅς, ποῦ, i. e. uter, utra, utrum). Który, która, które, jaki, jaka, jakie, np. pytając, np. *uter nostrum popularis est? Cic.*, np. *ut eligas, utrum velis. Cic.*, utra lex jubet. *Id.*, uter alteri antefertur. *Caes.* || *Uter* zamiast *superlat.* przy *comparat.*, np. *uter est melior? Cic. t. j.* lepszy, utrius oratio propius accedere, *cet. Cic.* || *Uter*, obaj albo obydwaj, obie. *Cic. Pandect.* || Też w liczbie mnog., np. *loquere uter meruistis culpam, paucis. Plant.*, uter erat tui an ille? *Id.* || *Utrum* zamiast *nam. Liv.* || W przypad. drug. utrius. *Hor. Martial.* w rodz. żeń. utrae. *Charis.*

UTERCULUS, i, m. (od *uterus*). *Plin.* Mały brzuch, brzuszek, np. pszczoł, np. *in uterculis. Id.* (od *uter*). *Apul.* Skórza ny woreczek nakształt malej beczki do wina albo oliwy. *Edit. Oudendendorp.* ma *utriculus*.

UTERCUNQUE, UTRACUNQUE, UTRUNCUNQUE, (od *uter, utra, utrum i eunque*, jak *quicunque etc.*) *Cic.* Którykolwiek ze dwu, np. *ita magnae utrinque copiae ad depugnandum est. Cic.*

UTERINUS, a, um, (od *uterus*). Przyrodny, z tejże matki ale innego ojca, np. — *fratres. Cod. Justin.*

UTERLIBET, tralibet, trumlibet, (od *uter, utra, utrum i libet*). *Cic.* Którykolwiek

ze dwu, np. *utrumlibet elige. Cic. Quintil.*, utrolibet modo. *Plin.*, utralibet scil. parte. *Scrib. Larg.*, utrolibet loco. *Quintil.*

UTERNE, utrane, utrumne, (od *uter, utra, utrum i ne*). *Horat.* Różny ze dwu. || *Zład psk. Utrumne.* Ob. UTER, utra, um.

UTERQUE, utraque, utrumque, (od *uter ique*). Oba. *Amantissimus utriusque nostrum. Cic.* Bardzo kochający nas obu. *In utrumque partem. Id.* Na obie strony. *Uterque Phaeus. Ovid.* Wschód i zachód słońca. *Uterque oceanus. Id.* Ocean wschodni i zachodni. — *Neptunus. Catull.* Neptun, bożek morza, rzek i rzódół. || Ze słowami i imionami liczb. mnog. *Uterque ambigui. Tacit.* Obaj obojętni. || W liczb. mnog. gdy jest mowa o dwóch rodzajach. *Quoniam utrique et socratici et platonici esse volumus. Cic.* Ponieważ chcemy byż i perypatetykami i akademikami, np. *utroque trahunt, (i. e. ad utrumque populum. Liv.)*

UTERUM, Ob. UTERUS.

UTERUS, i, m. (od *uter*). Żywoł niewieści, gdzie się plód poczywa. *Laborantes utero. Horat.* W pólgu będące niewiasty. *Diva potens uteri. Ovid.* Lucyna, bogini położnie. *Gravis uterus. Id.* Wciąży. *Eniti onus utero. Id.* Porodzić. *Uteri pondus. Propert.* Plód. *Feminae uterum gerentes. Cels.* Niewiasty w ciąży będące. *Uno utero. Ulp. Pandect.* Jednym pólgiem. || O żwierzętach. *Canes gerunt uterum sexagenis diebus. Plin.* Suki są szczenne przez sześćdziesiąt dni. || *Cels.* Brzuch, żóładek. || Przenosić. *Uterus dolii. Colum.* Pękatość, opukałość beczki. || *Uterum* zamiast *uterus*, np. *uterum dolet. Plant.* || *Uter* zamiast *uterus. Coccil. ap. Non.*

UTI, tryb bezokoliczny od *Utor*. || *Uti*, (od *ut*). *Plant.* Jak. || Czasem się kładzie *uti*, zamiast *tamquam. Cic.* || Znaczą czasem przyzęcnie ostateczna. *Is ad me dedit litteras, uti placarem te sibi. Cic.* Pisał list do mnie, ażeby ciębie ublażał.

UTIBILIS, e, ptak. (od *utor*) i. q. utilis. *Plant. Terent.* Pożyteczny, używalny, używaniu służący, mogący się użyć.

UTICA, ae, ż. *Liv.* Miasto w Afryce właściwej. || *Uticensis, se. Plin.* Tęczęjący się Utyki miasta w Afryce. || *Uticensis, ium. Cic.* Mieszkaney Utyki.

UTICENSIS, Ob. UTICA.

UTILIS, e, ptak. (od *utor*) zamiast *utibilis*. Pożyteczny, korzystny. *Res utiles et salutare. Cic.* Rzeczy pożyteczne i zbawienne. || *Pomocny. Venti lactuca utilis. Marti.* Pomocna na żóładek sałata. *Bis pomis utilis arbor. Virg.* Dwakroć żyźne drzewo. || *Zdolny, przydatny, dobry. Fraxinus utilis hastis. Ovid.* Jesion przydatny na włócznie. || *Utile membrum. Plin.* Członek, którym władać możemy. || *Utilis actio. Id.* Proces wsparty na samej słuszności, nie mając wywodów prawnych. || *Utile absol. Cic.* Jest rzecz pożyteczna, *Omne tulit punctum, qui*

miscuit utile dulci. Horat. Wszysey tego chwala, który pożytek z przyjemnością polaczył. || *Utilia*, zamiast *utensilia. Cato.*, np. *succus utilissimus voci. Plin.*, *vita mea utilior. Cic.*, *utilissimus civis. Id.* || Też *actio utilis, i. e. efficax. Ulpian. in Pandect.*

UTILITAS, atis, ż. (od *utilis*). Korzyść, owoc, pożytek. *Afferre utilitatem alicui. Cic.* Przynieść komu pożytek. *Utilitatem capere ex aliqua re. Id.* Mieć z czego pożytek. *Quaerere utilitatem in re aliqua. Id.* Szukać w czem korzyści. *Utilitatis specie duci. Quint.* Dać się wiedzieć pozorem korzyści. *Utilitatem asserere. — parare alicui. Cic.* Byż komu pożytecznym. || *Utilitas alicuius. Pożytek z czego. Utilitatibus tuis possum carere. Cic.* Mogę się obejść bez ciebie, mogą niepotrzebować twoich usług. || *Utilitas belli. Cic.* Rzeczy pożyteczne do prowadzenia wojny. || *Utilitatem oculis obtinere. Plant.* Mieć wzrok dobry.

UTILITER, psk. (od *utilis*). *Cic.* Pożytecznie, z korzyścią. || *Modestin. Pandect.* Wedle porządku praw i ustaw. *Utiliter probatum est. Papinian.* Dowiedziono wedle porządku praw. *Utilius. Ovid. Utilissime. Plin.*

UTINAM, psk. zamiast *uti* albo *ut* i *nam*, jak *quisnam, ubinam etc.* By, bodaj, np. *utinam ipse Varro incubat in causam. Cic.* || *Quod utinam* zamiast *utinam*, (jak *quod si* zamiast *si. Cic.*) || *Utinam ne* zamiast *utinam non. Terent.*

UTIQUE, psk. (od *uti i que*) i. e. et ut, albo et uti, (słowo twierdzenia). *Cic.* Zapewne, zaiste, bez wątpienia. || *Utique*, zamiast *dumtaxat, tantummodo. Ulp. Pand.* || Zamiast *uti, utque. Cic.* || Przynajmniej, aby. *Liv.* || Tylko, jeno, np. *sed utique humiliores. Ulpian. in Pandect.*, illud utique seire cupio. *Cic.*, t. j. to tylko chcę wiedzieć.

UTOR, eris, usus sum, uti, dep. (podobno od *jutum supin.* zamiast *jutor, i. e. adjutor*). Używać jakiej rzeczy. *Utatur suis bonis oportet. Cic.* Potrzeba, ażeby używał dóbr swoich. *Lacte et herbis uti. Ovid.* Żyć mlekiem i roślinami. *Cibus uti bonis, uti vino modice. Cels.* Jeść dobre pokarmy, miernie pić wino. *Istoc oculo uti minus. Nep.* Tém obiem mniej widzę. *Hac voce uti. Cic.* Tak mówić. — *oratione. Id.* Mieć mowę. — *silentio. Id.* Mileżeć. *Nihil te utor. Plant.* Nie lubię ciebie. || *Uti aliquo. Cic.* Mieć z kim zażyłość, przyjaźń. || *Uti aliquo. Nep.* Czestować, podejmować, jako gościa. || *Temporibus sapienter uti. Nep.* Mądrze korzystać ze zrzeczności. || Czesto się kładzie zamiast *habeo* albo *experiōr*. *Patre usus est indulgente et diti. Nep.* Miał ojca łagodnego i bogatego. || *Honore usus. Cic.* Który sprawował urząd. *Honore usus est. Inscr.* Ten, któremu na pamiątkę wystawiono posąg. || *Uti se. Plant.* Dogadzać sobie. *Uti suo ingenio. Tacit.* Własnymi się tylko chuciami powodować. || *Utor*, czasem się kładzie

z przypad. czwartym. *Aliquid uti. Lucret.* *Nec quidquam utitur. Cic.* || *Biernie. Supellex, quae non utitur, emitur tamen. Nov. ap. Gell.* Sprzęt, który się nie używa, kupuje się jednak. || *Uter*, zamiast *uti. Plant.* || Też starożytni mawiali *uto* zamiast *utor*, np. *utito. Cato.*; zład biernie, np. *supellex multa, quae non utitur, emitur tamen. Nov. ap. Gell.*

UTORFRUOR, zamiast *utor i fruor*.

UTPOTE, psk. (od *ut*). Jak, jako, jakoby, snadź, może, podobno, pospolicie kładzie się przy *qui*. *quae, quod*, np. *ea nos, utpote qui nihil contemnere solemus. Cic.*, np. *puerulo me, utpote non amplius novem annos nato. Nep.* || Gdy, kiedy, skoro. *Cic.*

UTPUTA albo raczej UT PUTA, t. j. na przykład, jakby, jakoby. Ob. *Putat*.

UTRALIBET (scil. parte, od *uterlibet etc.*) Z jakiegokolwiek chcesz strony. *Plin. Ob. Uterlibet*.

UTRAQUE (scil. parte, od *uterque etc.*) Z obu stron, np. *in Hispania pugnatum bis, utraque nostra loco moti. Hemina ap. Non.*

UTRARIUS, a, um, (od *uter*, naczynie skórzane). Trudniący się naczyniem skórzanim, należący do tego; zład *Utrarii. Liv.*, t. j. którzy roznoszą wodę przy armii będący, scil. homines.

UTRIBI, Ob. UTRUBI.

UTRICIDA, ae, m. (od *uter i caedo*). Ten, co przebiją burdził albo naczynie skórzane, np. *non homicidam nunc, sed utricidam amplecteres. Apul.*, t. j. mówiące żartobliwie.

UTRICLARIUS, a, um. Ob. UTRICULARIUS.

UTRICULARIUS, a, um, (od *utriculus*). Tęczęjący się gajdy czyli dudarza. || *Utricularius, i. Suet.* Gajda, dudarz, co gra na gajdach. || *Inser.* Przewoźnik, który w czółnach skórzanych pływa po rzecze.

UTRICULUS, i, m. (zdrobn. od *uter*). Mały burdziuk albo małe naczynie skórzane, w ogólności naczynie skórzane, np. *admo vere vesicas bubulas vel utriculos aleo calido repletos. Cels. Apul. Ob. Uterculus*; zład też żywot macierzynski. *Plin.* || Szupina, lupinka na ziarnie nieobitém. *Plin.* || *Utriculus* zamiast *uterculus*, (mówiące o pszczołach). *Plin.* Brzuszek. *Apie.*

UTRINDE, psk. (od *uter, utra etc. i inde*). Z obu stron, np. *utrinde iram, utrinde factiones pares. Cato. ap. Charis.*

UTRINQUE albo UTRIMQUE, psk. (od *uter, utra, utrum i inque* zamiast *ine*, jak *hinc, istinc, illinc*). Z jednej i z drugiej strony, z obu stron. *Utrinque usque ad vesperem pugnatum est. Caes.* Z obu stron aż do zmierzchu walczano. || Przenosić. *Nobilis utrinque. Tacit.* Szlachetny z ojca i z matki.

UTRINQUESECUS albo UTRINQUESECUS, *Lucret.* i TRINSECUS, (od *uter, utra, utrum i secus*). Sever. Z obu stron.

UTRINSECUS albo UTRIMSECUS, psk.

(od *uter*, *utra*, *utrum* i *seus*) i. q. *utrinque* albo *utrinque* *seus*. Sever. in *Aetna*.

UTRO, psk. Ob. UTER, a, um.

UTROBI. Ob. UTRUBI.

UTROBIDEM, psk. (od *uter*, *utra*, *utrum*, i *ibidem*, albo od *utrobi* s. *utrobi*, przyczepiając zgłoskę *dem*). Z obu stron, np. *utrosque percognovi utrobidem*. Plaut.

UTROBIQUE, psk. (od *utrobi* s. *utrobi* i *que*). Na obie strony. *Utrobique Eumenes plus valebat*. Nep. Wojskiem lądowym i morskim przewyższał Eumenes.

UTROLIBET scil. loco, (od *uterlibet* albo od *utro* scil. loco i *libet*). Na jedną ze dwóch stron. Quintil. Ob. *Uterlibet* i *uter*, *utra* etc.

UTROQUE, scil. loco (od *uterque*, *utraq*ue etc.) Cic. Na jednym i drugim miejscu. *Exercitus utroque ducti*. Liv. Wojsko na jedno i na drugie miejsce przeprowadzone. Ob. *Uterque*.

UTROQUEVERSUM albo UTROQUEVERSUM (vorsum) (od *utroque* *versum* s. *vorsum*). Na obie strony, np. *utroqueversum rectum est ingenium, ad te atque illum*. Plaut.

UTRUBI, psk. (od *uter*, *utra*, *utrum* i *ubi*). Gdzie, na jakim miejscu ze dwu miejsc. *Utrubi tu vis*. Plaut. Gdzie chcesz, np. *utrobi adeumbo*? Plaut. || *Utrubi*. Cato. ap. Charis., de *utrobi*. Pandect.

UTRUBIQUE, psk. Ob. UTROBIQUE.

UTRUM, psk. (od *uter*, *utra*, *utrum*). Jesli, izali, czy, powatpiewając o czym z następującymi pomocnikami: *an*, *ne*, *nee*, *ne*. *Utrum suis servire an populo romano obtemperare*. Cic. Czy swoim służyć, czy ludowi rzymskiemu bydź posłusznym. || Pytając się. *Utrum vestra, an nostra culpa est*? Cic. Izali twoja albo moja jest wina? || Czasem się dodaje nam, albo nie dla moniejszego wyrażenia rzeczy. *Utrumnam universa clas sis in portu stare possent*. Cic. Czyby mogła cała flota stać w porcie.

UTRUMNAM i UTRUMNE. Ob. UTER, *utra*, *utrum*.

UTUT albo UT UT, psk. Jakokolwiek, jakikolwiek sposobem. Ob. UT.

UV

UVA, ae, ż. (od *uvor*, *oris*). Grono winnych jagód, jagoda winna. *Hic segetes, illic veniunt felicius uvae*. Virg. Tam zboża, ów dzie rosła szczęśliwie winne jagody. || Colum. Rozmaite jagody, jagoda małych plonek, bzu, kaliny, i t. p. || Przenosić. Wino. *Prelo domitam caleno tu bibes uvam*. Horat. Wytłoczone z prasy Kaleńskiej wino pić będziesz. || Virg. Winnica, winna macia. || Plin. Rozmaite jagody rosnące naksztalt winnego grona. || Virg. Rój pszczoł siedzący na gałęziach naksztalt grona jagód. || Cels. Czopek, blonka przy ujściu krtani. *Uvam faucium sedare, mitigare, levare, compescere*. Id. Czopek krtani usmierzyć, ulżyć, zawściagnąć. || Serv. ad Virg. powiada: *uvium vero est,*

quod intrinsecus (scil. habet humorem), unde uvae dicuntur. || Plin. Ryba morska.

UVENS, tis, (od *uveo*). Sil. Wilgotny, wilgoć mający. — *oculi*. Petron. Wilgotne oczy.

UVEO, es, ere, (od *uvidus*, *uvor*, *uva*). Sil. Mieć wilgoć.

UVESCO, scis, scere, (od *uveo*). Lucet. Wilgnać, wilgotnać, wilgotnem się stawać. *Seu capit acria fortis pocula, seu modicis uvescit lactius*. Horat. Czyli on bierze się do wielkich puharów, będąc mocnej głowy, czy woli raczej mniejszymi popijać wesolo.

UVIDULUS, a, um, (zdrobn. od *uvidus*) i. q. *uvidus*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Trochę wilgotny, np. *uvidulum Sidus*. Catull. Inne Edd. mają *Uvidulo a flatu* etc.

UVIDUS, a, um, (od *uveo*, *uvor*, *uva*). Wilgotny, mokry, wodnisty. *Coeli status uvidus*. Colum. Dżdżyste niebo. *Uvidus Bacchus*. Horat. Napity Bachus. Skropiony wodą. *Uvida terra*. Colum. Ziemia wodą skropiona. || *Uvidiora poma*. Tertull. Nieco soczyste owoce, np. — *rete*. Plaut. — *vestimenta*. Hor. — *locus*. Ovid. || Z *uvidus* staje się *udus*.

UVIFER, a, um, (od *uva* i *fero*, zamiast *ferens uvam vel uvas*). Jagodorodny, który rodzi jagody, np. — *Massicus*. Stat. — *glebae*. Sil. — *arva*. Id.

UVOR, oris, m. (od *uveo*). Wilgotność, mokrość, np. *uvae ab uvore*. Farr.

UVULA, ae, ż. Języczek gardzielowy.

UX

UXOR, oris, ż. (podobno od *jungo* jak *juxta*, zatem *conjux* albo od *ungo* ab *ungendis postibus*, więc zamiast *unatrix*, *quae nuptae cum venissent ad limen mariti, postea oleo ungebant*. Donat. ad Terent. Serv. ad Virg.) Zona, małżonka. *Uxorem sibi adiungere, ducere*. Cic. — *assumere*. Plin. Pojąć żonę, ożenić się. || Dwojaki był rodzaj żon u Rzymian wedle Cyceirona: jeden tych, które się nazywały właściwie żonami czyli matronami, drugi rodzaj gospodyn domu. || Trojakim sposobem żona dostawała się mężowi pod jego władzę czyli wychodziła za mąż: *usu*, *farre*, *coemptione*. Ob. *Usurpatus*, *conferreatio*, *coemptio*. || O zwierzętach przez nadużycie wyrazu. *Olentis uxores mariti*. Horat. Rozy. *Uxor abolla grabati*. Marti. Plaszczyk wytarty, którym się ubogi okrywa zamiast koldry.

UXORCULA, ae, ż. (zdrobn. od *uxor*) i. q. *uxor*. Mała żonka, żoneczka, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. *mea uxorcula*. Plaut., t. j. moja żoneczko, moja ko biółko.

UXORCULO, as, are. Kochać. *Mulieres uxorculavit*. Plaut. in *fragm. ap. Farr.* Kochał niewiasty.

UXORIUS, a, um, (od *uxor*). Żenin, należący do żony. *Dos est uxoria lites*. Ovid. Frasniki i kłótnie są zwyczajnym żon posa-

giem. || *Uxoria forma*. Gell. Mierna piękność. || *Uxorius*. Bardzo naskakujący żenie. *Tu nunc Carthaginis altae fundamenta locas, pulcrumque uxorius urbem exstruis*. Virg. Ty wdziękiem niewiasty ujęty wspaniale zakładasz Kartaginy mury i budujesz miasto. *Uxorio suo*. Inscr. Najukochańszemu mężowi. || *Uxorius imber*. Stat. Lży męża po stracie żony. || *Uxorium pendere*. Fest. Płacić podatek dla tego, że nie miał żony, np. *Uxorius amnis*. Horat., t. j. Tiber rzeka.

V

V, w liczbach rzymskich znaczy pięć. W skröceniach zamiast *votum*, *vivus*, *vir*.

VACANS, tis, (od *vaco*, *are*). Czezy, próżny. — *saltus*. Virg. Pola bez trzody. *Vacantia tenere*. Virg. Trzymać dobra, które nie mają właściciela i dziedzica. || *Animus vacans*. Ammi. Bez trosk umysł. || *Vacantes milites*. Lamprid. Nadliczebni żołnierze. || *Vacantia*. Gell. Rzeczy zbywające. || *Mulier vacans*. Quintil. Panna albo wdowa. || *Vacantia vina*. Sabin. Wino przygotowane, lecz jeszcze na stół niepostawione.

VACANTER, psk. (od *vacans*, imsl. od *vaco*, *are*). Próżno, nadaremnie, zbytecznie, nadmiernie, niepotrzebnie, niepotrzebnie, np. słowo umieścić, np. *Idem quod agit, sidera lambit; vacanter hoc etiam, inquit, adcumulat et inaniter*. Gell.

VACAT, Ob. VACO, *are*.

VACATIO, onis, ż. (od *vaco*, *are*). Uwolnienie, oswobodzenie od czego, np. od kwitu podatkowego albo od rzeczy jakiej przez co *quo minus*, np. *pretium ob vacationem datum*. Cic. t. j. uwolnienie od naprawy albo od brukowania ulic, *commoda vacatione sit usum*? Cic., *alicui dare vacationem a causis*. Cic., *vacatio malorum*. Sen. t. j. pozbanienie się nieszczęść, — *ab administratione belli*. Liv. t. j. uwolnienie od komendy, od dowództwa, — *publici muneris*. Cic. t. j. od urzędu. — *militiae*. Cic. Caes. Liv., t. j. uwolnienie od żołnierki. || Uwolnienie od służby wojskowej. Liv., *vacationem habere aetatis*. Nep., i. e. ob *actatem*. || Wykupne od służby wojskowej. *Promisit ex fisco suo vacationes annuas exsolutorum*. Tacit. Obiecał z publicznego skarbu corocznie za uwolnienie od służby wojskowej płać.

VACCA, ae, ż. (Voss. od *βοῦς*), i. e. *bulba*, od *βοῦς*, i. e. *bos*, albo z hebrajski. *bakar*, i. e. *bos*). Krowa. Cic. Farr. Colum. Virg. Ovid. || Plin. Rzeka w Luzytanii, teraz *Vouga*. || Hirt. Miasto w Afryce Bizacenńskiej. Wedle Sallustyusza *Vaga*, ztąd *Vagenses*. Sall. Mieszkańcy tego miasta.

VACCET, orum. Liv. Naród w Hiszpanii Tarrakońskiej nad rzeką Durus.

VACCENSIS. Ob. VACCA.

VACCINA, ae, ż. (vacca). Ospa krowia.

VACCINIUM, ii, n. Plin. Borówka, roślina, kwiat szarłatnego koloru naksztalt ja-

cyntu, np. *vaccinia nigra*. Virg. Ciemnego koloru roślina, ciemnokolorowa.

VACCINUM, i, n. Materya wakeynowa. VACCINUS, a, um, (od *vacca*). Krowi, od krowy, np. krowie mleko, krowi ser, np. — *lac*. Plin. Krowie mleko. — *caro*. Plin., — *caseus*. Id., *jeur vaccinum*. Id.

VACCULA, ae, ż. (zdrobn. od *vacca*). Mała krowa, krowka, mówiąc zmniejszającym sposobem. Catull. || Też przezwiskorzymskie. Inscript. ap. Gruter.

VACEFACIO (zamiast *vacuefacio*). Biern. VACEFIO, fieri. Lucet. Wypróżniać się, stawać się próżnem, np. *multusque vacedit in medio locus*. Id.

VACEFIO, eri. Ob. VACEFACIO.

VACERRA, ae, ż. Fest. Pień, pal, słup do którego uwiązują koni. || Colum. Przewora albo zagroda dla domowych bydlat. || Przenosić, pien, pniak, kłoc, kłoda, słowo obelżywe. Liv. Andron. ap. Fest. || Imię człowieka. Martial.

VACERROSUS, a, um, tak mawiał Augustus zamiast *cerritus*. Suet. t. j. figlarny, żartobliwy, trefny, błazeński.

VACIA, VACIUS. Ob. VATIA, VATIUS.

VACILLANS, tis, (od *vacillo*, *are*). Nie stały, chwiejący się. *Totum corpus vacillans*. Cic. Całe ciało chwiejące się. *Accepi tuam epistolam vacillantibus litterulis*. Id. Otrzymałem list twój, gdzie głosił drżącą ręką były napisane. || Przenosić. *Legio vacillans*. Cic. Pułk chwiejący się w wierności. *Aegrotat fama vacillans*. Lucet. Wątpią, czy dobrze sława o tobie głosi. *In aere alieno vacillantes*. Eumen. Dłużnicy w niebezpieczeństwie zostający bankructwa.

VACILLATIO, onis, ż. (od *vacillo*, *are*). Chwianie się, wahanie się, np. w chodzeniu albo w staniu. Suet. Też *indecora in dextrum ac laevum latus vacillatio alternis pedibus insistentium*. Quintil.

VACILLO, as, avi, atum, are, n. (*vacillum*). Cic. Chwiać się, ulegać na tę, to na ową stronę, chylić się, ważyć się, cholebać się, ruszać się. *Vacillant omnia tecta*. Lucet. Chwieją się wszystkie domy. *Arbor ventis vacillans*. Id. Drzewo chwiejące się od wiatru. *Vacillantes ex vino*. Quintil. Chwiać się od wina. || Przenosić. Bydź nie stałym, wahać się, wątpić. *Res vacillat*. Cic. Interes jest w stanie wątpliwym. — *memoriola*. Id. Słabiej pamięć. *Videtur stabilitas amicitiae vacillare*. Id. Chwiać się zdaje stałość przyjaźni. *Qui diversa duobus testimonia praebuit, ejus ira anceps fides vacillat*. Modestin. in *Pandect.* — *in vetere aere alieno*. Cic. Bydź głęboko pograżonym w długach, *justitia vacillare vel potius jacet*. Cic.

VACIVE, psk. (od *vacivus*, a, um). Próżnując, wolny czas mając, nie nie robiąc, nieczem się nie trudniąc, np. *quarum libellum dum vacive perleges etc.* Phaedr.

VACIVITAS, atis, ż. (od *vacivus*, a, um), i. q. *vacuitas*. Plaut. Czczość, próżność.

Vacivitas. Brut. ad Cic. Rzeczpospolita bez konsulów. W innych wydaniach *vacuitas*.

VACIVUS, *a, um*, (od *vaco, are*) *i. q. vacuus*, (jak *nocivus, nocuus*). Czczy, próżny, np. *aedes vacivus facere*. Plaut. || Przenosić czczy, próżny, np. *vacivus virum*. Plaut. t. j. bezsilny, *tempus vacivum laboris*. Terent. t. j. wolny czas od pracy.

VACO, *as, avi, atum, are*, (podobno od hebr. bakak, wypróżnić). Bydź czczy, próżnym, bydź wolnym od czego, nie mieć rzeczy jakiej. *Vacare agros*. Caes. Ze pola są bez uprawy i bez rolników. *Ripae vacant*. Senec. Brzegi są bez wody. *Ora vacent epulis*. Ovid. Gęba się powściąga od biesiad. || Mówiąc o rzeczach nie mających ciała. *Vacare affectionibus animi*. Gell. Nie mieć uczucia duszy. — *dolore*. Ovid. Nie mieć żalu. *Nox pudore vacat*. Id. Noc nie ma wstydu. *Vacare cura et negotio*. Nie mieć nic do czynienia. — *culpa*. Id. Bydź niewinnym. — *justitia*. Id. Nie mieć sprawiedliwości. *Urbs vacat hoste*. Virg. Miasto jest wolne od nieprzyjaciół. || *Vacare*, mówi się o godnościach i urzędach, co nie mają męża, któryby je piastował. *Vacat locus praeturae*. Plin. Ważuje plac pretorski. || *Vacare*, mówi się o dzierżawie, dziedzictwie i tym podobnych, które nie mają właściciela. *Vacant bona*. Ulpi. Pandect. Dobra są bez właściciela. || Tudzież *vacare* mówi się o pieniądzech, które bez pożytku leżą w skrzyni. *Pecunia vacat*. Ulpi. Leżą pieniądze bez provizji. || *Vacans mulier*. Marti. Iet. Panna albo wdowa. || *Vacare*. Bydź wolnym od czego. *Milites ab opere vacabant*. Caes. Żołnierze byli wolni od robot. || *Vacare*. Cic. Próżnować, nie nie robić. || Nicoso. *Vacat*. Virg. Jest czas wolny od zatrudnienia. *Non vacat*. Ovid. Nie jest czas po temu. *Dum vacat*. Id. Gdy mam czas wolny, albo gdy jest czas po temu. *Nobis venari non vacat*. Plin. Nie mamy czasu do polowania. || *Vacat*. Sil. Godzi się, wolno jest. || *Vacare alieni rei* albo *in aliquam rem*. Cic. Mieć czas wolny do czynienia czego. — *philosophiae*. Cic. Przykładać się do filozofii mając czas wolny. — *liberalibus disciplinis*. Suet. Uczyć się w czasie wolnym od zatrudnień sztuk wyzwolonych. || *Vacui*, zamiast *vacavi*. Tertull.

VACUATUS, *a, um*, (od *vacuo, are*). Wypróżniony, czczy, próżny. — *dolia*. Colum. Wypróżnione beczki.

VACUE, psk. (od *vacuus, a, um*). Arnob. Nadaremnie, napróżno.

VACUEFACIO, *eci, actum, cere*, (od *vacuus i facio*). Biern. *Vacuefactus sum, fieri*. Nep. Wypróżnić, próżnym uczynić, bydź wypróżnionym. — *circumcisiones*. Lactant. Znieść obrzezanie. || *Vacuefacere alieni locum in coena*. Macrob. Dadać komu próżne miejsce na uczenie.

VACUEFACTUS, *a, um*, (od *vacuefacio*). Wypróżniony. *Bello vacuefactae possessiones*. Nep. Wojną spustoszone dzierżawy.

VACUIT zamiast *Vacavit*. Ob. VACO, are.

VACUITAS, *atis, z*. (od *vacuus, a, um*) *i. q. vacivitas*. Fitr. Cześć, próżność miejsca. || Brut. ad Cic. Wakowanie urzędu. || Przenosić. Pozbawienie się czego. — *doloris*. Cic. Pozbawienie żalu. — *aegritudinis*. Id. — *ab angoribus*. Id. Pozbawienie trosk, tęsknoty. Inni czytają *vacivitas*.

VACUNA, *ae, z*. (scil. *dea*), podobno bogini spokojnego czasu, czasu wolnego, (od *vaco, are*, albo od *vacuus, a, um*, albo od *vacuitas*), albo bogini rolników, którzy po pracach spoczywają i ofiary tej bogini czynią, szczególnie u Sabinów. Ovid. Horat. Plin. Inni bydź sądzą Cererę, Wenus, Dyana, Minerwę etc., u Scholiast. Hor. || Właściwie ptak. *Vacuus* (zamiast *Vacuinus*), *a, um*; ztąd *Vacuialis, e*, ptak. Należący do tej bogini, np. *vacuales foci*. Ovid.

VACUNALIS, *e*. Ob. VACUNA.

VACUO, *as, avi, atum, are*, (od *vacuus, a, um*). Wypróżnić, próżnym uczynić, np. — *colus vel serica fla*. Sidon. t. j. przuć, *dolia vacuata*. Colum. Wypróżnione beczki. *Vacuatum auxilium oppidum*. Frontin. Strateg. Locus vacuatus. Lucret., *sanguine vacuatus*. Aur. Vict.

VACUUS, *a, um*, (od *vaco, are*) *i. q. vacivus*. Próżny, czczy, przebrany, niemający. *Urbs vacua*. Cic. Puste miasto. — *castra*. Caes. Pusty oboz. *Oppida vacua*. Hirti. Miasta bez garnizonu. — *oppidum ab defensoribus*. Caes. Miasto bez obrońców. *Vacui vultus*. Senec. Bez oczu. *Gladius vagina vacuus*. Cic. Miecz bez pochew. *Vacuus velamine pectus*. Stat. Odsłonięte piersi. || *Vacuus absol.* Lucret. Miejsce próżne. || *Vacuus*. Obszerny, przestronny, szeroki. *Vacua atria*. Virg. Obszerne przysionki. || Przenosić. Wolny, swobodny, pozbawiony. *Animus sensibus et curis vacuus*. Cic. Umysł bez uczucia i troski. *Consilium periculo vacuum*. Id. Zamiar bez niebezpieczeństwa. — *a culpa*. Id. *Culpa vacuus*. Tacit. Bezwinny. *Vacuus animi*. Stat. Pozbawiony odwagi. || Wolny, uwolniony. *Omni tributo vacui*. Tacit. Wolni od wszelkich podatków. || *Vacuus*. Cic. Mający czas wolny, niezatrudniony niczem, próżnujący. *Animum vacuum ad res difficiles scribendas asserre*. Cic. Mieć umysł od trosk swobodny zabierając się do pisania rzeczy trudnych. || *Vacua pecunia*. Scaevol. Pand. Pieniądze bez provizji leżące. || *Vacuum est*. Sall. Jest czas po temu, wolno jest, godzi się. || *Vacua*. Rzezy, które nie mają swego właściciela. *Vacua Armenia*. Tacit. Bez króla Armenija. *Mulier vacua*. Niewiasta bez męża, wdowa. *Vacuus equus*. Liv. Koń bez jeźdźcy. *Vacua bona, hereditas, possessio*. Iet. Majętność, dziedzictwo, dzierżawa, która nie ma swojego właściciela. || *In vacuum venire*. Hor. Zostać dziedzicem dóbr nie mających swojego właściciela. || *Pendere in vacuum*. Suet. Wystawiać na sprzedaż dobra tego, który nie jest w stanie zapłacenia długu. || *Vacuus*. Petron. Czczy, próżny.

VADA, *orum*. Ob. VADUM.

VADATUS, *a, um*, (od *vador*). Liv. Który za kim zareczył albo kogo zobowiązał że ma stawać w sądu na dzień naznaczony. *Respondere vadato debebat; quod ni fecisset, perdere litem*. Horat. Za zareczyeniem miał się stawić przed sądem, czego gdyby nie uczynił, przegrałby był sprawę. || Biern. Plaut. Apul. Obowiązany stawić się przed sądem na dzień przeznaczony.

VADES, liczb. mnog. Ob. VAS, *adis*.

VADIMON, *onis*, m. ztąd *lacus Vadimonis*. Plin. Jezioro w Etrurji, teraz *lago di Bassano*.

VADIMONIUM, *ii*, n. (od *vas, vadis*). Uręczenie stawiania przed sądem na dzień wyznaczony przez się albo przez adwokatów. *Vadimonium alieni imponere*. Obowiązać kogo aby stawał przed sądem. — *obire, sistere*. Nep. — *facere*. Plaut. Stawić się przed sądem na dzień naznaczony. *Vadimonia faciunt*. Juvenal. Pozywają mnie do sądu na dzień naznaczony. *Concipere vadimonium*. Cic. Wysłowić pewną formułę uręczenia stawiania przed sądem na dzień naznaczony. *Vadimonium promittere*. Id. Przyrzekać, że ma stawać w sądu na dzień naznaczony. — *constituere*. Id. Naznaczyć dzień, w którym ma stawać przed sądem. — *differre*. Id. Odłożyć dzień naznaczony do stawiania przed sądem. — *deserere*. Id. Niestawać w sądu na dzień naznaczony. — *missum facere*. Id. Darować komu zapozwanie do sądu. *Res esse in vadimonium*. Id. Że zapozwanie do sądu jest w pewnym czasie postanowione. *Vadimonium est mihi cum aliquo*. Id. Obowiązałem się komu stawać przed sądem na dzień naznaczony. || Proces, np. *vadimonium imponere*. Nep. — *facere*. Id. *ne sunt vadimonia nota*. Martial.

VADO, *are*, (od *vadum* albo od *vado, e*, re). Wbrod przechodzić. *Flumina, quae sine pontibus vadari nequeunt*. Feget. Rzeki, które bez mostów w brod przechodzić nie można.

VADO, *is, si, sum, dēre*, (od *βᾶδιζω*, i-*dē*). Iść, jechać. *Eras mane vadit*. Cic. Jutro rano odjeżdża. *Vadite et haec memores regi mandata referte*. Virg. Idźcie i wierście te zalecenia odnieście królowi. || Śpieszyć, wielkimi postępować krokami. || *Per tela, per hostes vadimus haud dubiam in mortem*. Virg. Na pewną śmierć, wśród gro-
tów, wśród nieprzyjaciół śpieszym. *Vadare per hostes*. Tacit. Przebiec się przez nieprzyjaciół. || Plin. Przechodzić przez co, np. *vadit in eundem scyphum*. Cic. zamiast *ad scyphum* (i. e. *venenum scil. hauriendum*). || Czas przeszły *vasi*, np. *vasit*. Tertull.

VADOR, *aris, atus sum, ari, dep.* (od *vas, vadis*). Pozywać do sądu kogo, biorąc rękojmnie że ma stawać na dzień naznaczony. *Vadatur hic me*. Plaut. Ten mnie pozywa. *Tot vadibus accusator vadatus est reum*. Liv. Oskarżyciel zapozwał winowaj-

cę do sądu tyła rękojemstwami, np. *amore vadatus vinclusque*. Plaut.

VADOSUS, *a, um*, (od *vadum*). Brodzi-
sty, brod mający, brodów pełen. *Vadosus amnis*. Virg. Rzeka pełna brodów. — *littora*. Val. Max. Brodziste brzegi. — *navigatio*. Plin. Niebezpieczna żegluga. || *Vadosae aquae*. Lucan. Wzruszone i kolebające się wody.

VADUM, *i, n*. albo **VADUS**, *i, m*. (od *βᾶδος*, droga). Brod, mielizna, poprzek rzeki do przebycia bez przewozu, piaszczyste syty, brodowina, na której okręty więzną. *Vado transducere*. Caes. W brod przeprowadzić. *Vadum fluminis tentare*. Id. Brodu rzeki probować do przejścia. *Vado flumen penetrare*. Tacit. Przebyć w brod rzekę. || Plin. Dno morza. || *Phaedr.* Dno studni. || *Virg.* Catull. Woda morska albo rzeczna. *Non tangenda rates transiliunt vada*. Horat. Nie-
tknięte wody przebywają łodzi. || *Tentare vadum*. Terent. Probować wstępu do serca czyjego. || *Res est in vado*. Id. Rzecz jest bezpieczna, nieczego się lękać nie trzeba. || *Emergere e vado*. Cic. Przebydź większe trudności. || *Vadus*, *a, um*. Mel. Ob. *Vadosus*.

VADUS, *i*. Ob. VADUM.

VAE, wykrzyk, ubolewając albo zwiastując nieszczęście, (o α !). Biada! niestety! *Vae misero mihi!* Plaut. Biada mnie nędz-
nemu! *Vae tergo meo!* Id. Biada mojemu grzbietowi! || *Vae victis!* przysłów. Liv. Biada zwyciężonym Rzymianom! || Z przypad-
czwart. *Vae me!* Plaut. Biada mnie! || *Ve*, zamiast *vae*. Fest.

VAENEO, **VAENUM**. Ob. VENEO, **VENUS**, *us*.

VAETA. Słowo bez żadnego sensu, bez znaczenia, np. — *motas vacua, daries daries etc.* Cato.

VAFELLUS, *a, um*, (zdrobn. od *vaser*). Fest. Ob. ALTELLUS.

VAFER, *vafra, vafrum*, (od *ve i Afer*, zamiast *ve* — *Afer* i. e. *valde Afer*, więc *valde callidus*. Foss., zamiast *varifer*, i. e. *varia semper ferens s. adferens*). Cic. Chytry, przebiegły, zdradliwy, wykrętny, podstępny. *Vaferrimus interpres*. Cic. Przebiegły tłumacz. || W stop. drug. *Vafrior*. Hieron. || Rładzie się z przyp. drug., np. *vaf-fer juris*. Ovid. t. j. przebiegły, subtelny w prawie.

VAFRAGMENTUM, *i, n*. (od *vaser, fra, frum*). Val. Max. Chytróść, przebiegłość, wykręt, podstęp.

VAFRE, psk. (od *vaser, fra, um*). Cic. Chytry, przebiegły, subtelny, wykrętny.

VAFRITIA, *ae, z*. (od *vaser, fra, frum*). Chytróść, przebiegłość, subtelność, wykręt, np. *non vacat mihi verba dubie cadentia consecrari et vafritiam in illis meam experi-ri*. Sen.

VAGABUNDUS, *a, um*, (od *vagor, ari*) *i. e. vagans*. Nie mający stałego miejsca, blą-
kający się tam i ówdzie, np. *flamma flexuo-*

sis excessibus vagabunda. Solin. Inne Edd. mają reptabundus.

VAGANS, *tis*, (od *vago*, *are*). *Cic.* Który się błąka, tula.

VAGATIO, *ōnis*, *z*. (od *vagor*, *ari*). Błakanie, tulanie się, np. — *incerta. Apul. de deo Socrat.*, też *vagationibus militum. Liv. Inne Edit. mjak vacationibus.*

VAGE, *psk.* (od *vagus*, *a*, *um*). Błakający się tam i ówdzie, np. *vage effusus per agros palatosque adortus. Liv.*; ztąd tam i ówdzie, nie razem, nie pospół, rozproszonym sposobem, rozsianym, np. *quas non vage dispersimus, sed a superioribus separavimus. Auct. ad Herenn.*

VAGENSIS. Ob. VACCA.

VAGIENNI albo VAGENNI, *orum*. Liguryjski naród w Alpach nad rzeką Po, dziś w Piemencie w okolicy Saluzzo. *Vegienni. Plin. Vagenni. Sil.*; ztąd *Augusta Vagenorum. Miasto, dziś Saluzzo.*

VAGINA, *ae*, *z*. (*Foss. a vacando*, zamiast *vacina*, więc *i. q. vacuum illud in quod gladius reconditur*). Pochwa. *Gladium evagina ducere. Cic.* Dobyć miecza z pochwy. *Gladius in vagina reconditus. Id.* Miecz schowany w pochwach. *Gladius vagina vacuus. Marti.* Miecz bez pochwy. *Vagina tectus ensis. Horat.* Miecz w pochwach. || Przenośnie. To, czem się co pokrywa. *Vagina frumenti. Cic.* Szupinka na ziarnie nieobitą. — *viscerum. Plin.* Błona, która pokrywa wnętrze. || Wszeteczna allegorya u Plauta.

VAGINULA, *ae*, *z*. (zdrobn. od *vagina*) *i. q. vagina*, mówiąc zmniejszającym sposobem, *i. e. parva vagina*. Mała pochwa, pochewka. || Lupinka, ździebelko, np. zboża, np. *et far in vaginulis suis servant ad satus etc. Plin.*

VAGIO, *ivi* albo *vagiū, itum*, (wyraz wzięty od przyrodzonego głosu kwilenia się dzieci). *Cic.* Kwilić się, płakać jak dziecko. || *Auct. earm. de Philom.* Krzyżeć jak zając, *Glauciat et catulus et lepores vagiunt. I. bid.* || *Vagitus. Ovid.* Mówiąc o młodych koźlętach, też o prosiętach. *Martial.*

VAGITANUS (*deus*). Bózek pierwszego kwilenia się niemowlęcia (od *vagitus*). *Farr. ap. Gell.* Ob. VATICANUS.

VAGITO, *as*, *are*, zamiast *vagire*. Inni czytają *vagitit* zamiast *vagiret. Stat.*, tak ma *Ed. Gronov.*

VAGITUS, *us*, *m.* (od *vagio*). Kwilenie, płacz dzieci. *Vagitus edere. Ovid.* Wydawać kwilenie. || *Cels.* Jęk, wycie pochodzące z bólesci, np. *haedum vagitus similes puerilibus. Ovid.* || Kwilenie zająca, świni.

VAGO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, zamiast *vagor*, np. *vagarunt. Farr. ap. Non.*, *vagat. Pacuv. Ibid.*, *arbores vento vagant. Enn. Ibid.*, *vagas. Plant.*

VAGOR, *atus sum*, *ari*, *dep.* (od *ve i a gor*, *i. e. valde agor*, od *vagus*, *a*, *um*). Błąkać się, tulać się, błąkać, przebiegać się tam i ówdzie. — *terras. Propert.* — *per or-*

bem terrarum. Cic. Błąkać się po świecie. — *tota urbe. Virg.* Biegać po całym mieście. || Przenośnie. *Vagatur animus. Cic.* Błąkać się umysł. *Ea sum vagatur. Virg.* Tak wieść niesie. *Vagantes graeciae fabulae. Plin.* Niepewne wieści greckie. || *Vago*, zamiast *vagor. Farr.*

VAGOR, *ōris*, *m.* (od *vagio* zamiast *vagitus*). *Lucr. Enn. ap. Fest.*

VAGULATIO, *ōnis*, *z*. (od *vagio*). *In leg. XII. tab. ap. Fest.* Narzekanie połączone z obelgą.

VAGULUS, *a*, *um*, *i. q. vagus*, (zdrobn. od *vagus*, *a*, *um*). Nieco błąkający się, mówiąc zmniejszającym sposobem, np. *animula vagula, blandula. Spartian. in Hadrian.*, *i. q. querula.*

VAGUS, *a*, *um*, (od *vagor*). Błąkający się, biegający tam i ówdzie, tulający się. *Vagi venti. Horat.* Niestale wiatry, tam i ówdzie wiejące. *Aves vagae. Id.* Przelatujące ptaki. *Vaga arena. Id.* Piaszek który wiatr rozprasza. *Vagi erines. Ovid.* Włosy rozpuszczone, pływające. *Vagus mane. Marti.* Z pozdrowieniem odwiedzin ranne. *Fel toto corpore vagum. Plin.* Zółć rozlana po całym ciele. || Przenośnie. Niestaly, odmienny, niepewny. *Vaga volubilisque fortuna. Cic.* Niestala i kołem się tocząca fortuna. || *Cic.* Wolny, swobodny, żadnym pewnem nieokreślony prawem. || Wspólny. — *nomen. Plin.* Wspólne imię. || *Stat.* Próżniący. || *Marti.* Romansowy, np. — *juventa. Martial.* t. j. ulotna, płochą młodzień. || Noga w rozchodzącym się trzewiku, np. *nec vagus in laxa pes tibi pelle natet. Ovid.*

VAH! wykrzyknik podziwienia, niekiedy wzgardy. Ach! wej! patrz! otoż tobie! || Użalenia. *Vah! perii! Terent.* Ach! zginałem! || Gniewu. *Vah! apage te a me. Plant.* Ej! precz mi ztąd. || Radości. *Vah! vivere etiam nunc lubet. Terent.* Ach! teraz nawet żyć miło.

VAHA. Ob. VAT.

VAHALIS, *is*. Waal, odnoga Renu. *Caes. Tacit. Inne Edd. mają Falis albo Falis. Tacit. Vahal. Sidon.*

VALDE, *psk.* (przez skrócenie zamiast *valide*), (od *validus*, *a*, *um*). Wiele, bardzo, nadzwyczajnie. Rładzie się z przymiotnikami. *Expectatio valde magna. Cic.* Oczekiwanie bardzo wielkie. || Ze słowami. *Quidquid vult, valde vult. Caes. ap. Cic.* Czego pragnie, bardzo pragnie. || Z przysłówkami. *Valde vehementer visus est dicere. Cic.* Zdawał się nadto silnie mówić. || *Suos valde quam paucos habet. Cic.* Zaiste swoich ma najmniej. || Są stopnie. *Validus, validissime. Horat.* || *Neque enim valde de adventu ejus opinio est. Cic.* t. j. niemocna, niesilna, zamiast *valida*. *Lambinus* czyta *ulla* zamiast *valde*.

VALIDUS. Ob. VALDE.

VALE, tryb rozkaz. (od *valeo*). Bądź zdrowy. *Vale facere. Apul.* Pozdrowić.

VALEDICO, *xi*, *etum*, *cere*, (od *vale i*

dico). *Ovid.* Pozdrowić, pożegnać kogo, np. *discedens singulis valedicebat. Suet.*, np. *vale dicere. Ovid.*, np. *Graev. i Ernest. valedere dicebat.*, właściwie *vale i dico* są dwa słowa, np. *dictoque vale, vale, inquit et Echo. Ovid.*

VALENS, *tis*, (od *valeo*). *Cic.* Zdrowy, cały, nieumarzony. || Silny, mocny, krzepki. *Corpore esse vegeto et valenti. Gell.* Mieć ciało ezerstwie i mocne. || *Valens cibus. Cels.* Posilny pokarm. || *Valentes tunicae. Ovid.* Suknie z gestych nici tlane. || Przenośnie. *Cic.* Dostatni, potężny, przemożny. || Odnosi się do stylu i wymowy. *Argumenta valentiora. Quintil.* Potężniejsze dowody. || Skuteczny, pomocny. *Valentia medicamentum. Cels.* Skuteczne lekarstwa. || *Ovid.* Mający moc szkodenia.

VALENTER, *psk.* (od *valens, tis*). Mocno, silnie, zżawo, popędliwie, zapalezywie, gorliwie, zawzięcie, srogo, tego, usilnie, np. — *resistere. Colum.*, *nimis valenter. Cels.*, *valentius spirare. Ovid.* || Też o wymowie, mocno, silnie, gorliwie, dobitnie, np. *copiose et valenter dicere. Sen.*

VALENTIA, *ae*, *z*. (od *valeo*). *Titinn. apud Non.* Siła, moc, krzepkość. || *Solin.* Miasto w Laeyum na górze palatynskiej, które potem nazwano Rzymem, ponieważ *zōiūy* znaczy moc i siła. || *Mela.* Miasto w Hiszpanii Tarrakońskiej nad rzeką Turium, teraz *Valenza*. || *Id.* Miasto w Gallii Narbonskiej, teraz *Valence* w Delfinacie. || *Plin.* Miasto w Sardynii i w Brueyrum. *Valentini. Id.* Mieszkańcy tych miast.

VALENTULUS, *a*, *um*, *i. q. valens*. Nieco mocny, silny, mówiąc zmniejszającym sposobem albo pieszczonym, np. *ut valentula est. Plant.* t. j. nieco mocna.

VALEO, *ui*, *itum*, *ere*, (od *oūlōw*, zdrów jestem). Bydź zdrowym, mieć się dobrze. *Ut vales? Horat.* Jak się masz? *Valere corpore. Cic.* Bydź zdrowym na ciele. — *pedibus. Nep.* Mieć zdrowe nogi. — *stomacho. Juvenal.* Mieć zdrowy żołądek. — *ab oculis. Gell.* Mieć zdrowe oczy. — *varie. Plant.* Mieć się rozmaicie, czasem chorować, czasem bydź zdrowym. || Zartobliwie. *Ego haud valeo a pecunia perbene. Plant.* Ja nieco choruję na pieniądze. || *Si vales, bene est, ego valeo.* Formuła na czele listów Cycero na pisanych do przyjaciół. || *Valere. Cic.* Pozdrowiać kogo albo żegnać się z kim, gdy kto odepodzi albo odjeżdża. || *Valere*, w gniewie znaczy kazać iść precz. *Valcant, qui inter nos discedim volunt. Terent.* Niech ztąd precz idą, którzy nas chcą poróżnić. || *Valere.* Mieć siły, moc, bydź potężnym. *Tum quia plus valeo, me sequatur tertius. Phaedr.* Ponieważ silniejszy jestem, do mnie ma należeć trzecia zdobycz. || Przenośnie. Modz, mieć powagę, kredyt. — *multum equitatu. Caes.* Mieć wiele jazdy. — *hello. Sall.* Bydź potężnym w wojnie. — *opibus, armis, potentia. Cic.* Mieć dostatki, oręż, potęgę. || *Plin.* Bydź skutecznym, pomocnym

na eo, mówiąc o lekarstwach. || *Valere. Cic.* Ważyć, służyć do czego. || Znać, mieć moc znaczenia. *Id. responsum quo valeret. Nep.* Coby znać ta odpowiedź. || *Valere. Farr.* Kosztować, mieć cenę. || Popłacać, ważyć, ważnem bydź, znać, znać, znać, kosztować, dostatecznem bydź, mieć wpływ, sprawić, skutkować, np. *num etiam in deos legem valuisse? Liv.* || Popłacać, ważyć, np. *definitio in omnes valet. Cic.* || *Imst. valens* używa się jako ptak. t. j. będący zdrowym, np. *si sensus sui sunt et valentes. Cic.* t. j. zmysły zdrowe. || Mocny, silny, np. *cum valentior pugnare. Cic. Valentissimus. Cels.*

VALERIA, *ae*, *z*. *Ptolem.* Miasto w Hiszpanii Tarrakońskiej. || *Valerenses. Plin.* Mieszkańcy tego miasta. || *Ptolem.* Miasto w Sardynii.

VALERIANA, *ae*, *z*. Roślina zwana kozlek.

VALERIĀNUS, *a*, *um*. Tyczący się Waleryusza, należący do niego, pochodzący od niego, Waleryuszowy, np. — *militēs. Liv.* || Też *Valerianus*. Imię jednego z cesarzów rzymskich.

VALERIENSIS. Ob. VALERIA.

VALERIUS, *a*, *um*. Jeden z familii rzymskiej. *Valerius*, rzeczow. *Liv.* || — *lex. Cic.* t. j. prawo Waleryusza. || *Valeria aquila. Plin.* t. j. rodzaj orla, który jest bardzo mały ale silny.

VALESCO, *scis*, *scēre*, (*inchoativ.* od *valeo*). Mocnieć, stawać się mocnem, dużem, np. *externae superstitiones valesunt. Tacit.*, *scelera impetu, bona consilia mora valescere. Id.*

VALETUDINĀRIUS, *a*, *um*, (od *valetudo*). Chorowity, chory, np. — *pecus. Farr.*; ztąd *valetudinarius scil. homo. Senec. Paul. in Pandect.* t. j. chorowity człowiek, np. *valetudinarium scil. cubiculum albo edificium. Senec. Lazzar.*

VALETUDO albo VALITUDO, *inis*, *z*. (od *valeo*). *Cic.* Temperament, kompleksa ciała. || *Gell.* Zdrowie albo choroba. || Zdrowie. *Valetudini indulgere, inservire, dare operam. Cic.* Starać się o zdrowie, szanować zdrowie. || *Id.* Choroba, kompleksa słaba. *Valetudine tentari. Cic.* Bydź nagabany od choroby. *Valetudo major. Justin.* Kaduk, choroba. || W liczb. mnog. *Valetudines. Tacit.* Choroby. || Przenośnie. *Valetudo mentis. Suet.* Szaleństwo. || *Valetudo. Cic.* Styl mocny, silny.

VALGITER, *psk.* (od *valgus*). Wykrzywając głowę, np. — *labia commovere. Petron.*, *oborto valgiter labello. Id.*

VALGIUM, *ii*, *n. Plin.* Narzędzie wiejskie do zrównania ziemi.

VALGIUS, *a*, *um*. Jeden z rzymskiej familii, np. *Valgius Rufus* sławny poeta. *Tibull. C. Valgius. Rector. Quintil.*

VALGUS, *a*, *um*. *Cels.* Krzywonogi. || *Valga suavia. Plaut.* Krzywe wargi.

VALIDE, *psk.* (od *validus*, *a*, *um*). Mo-

eno, silnie, gorliwie, zapaleczywie, zawzięcie, bardzo, np. *valide tonuit!* Plaut., *valide fluctuat mare.* Plaut., *validius fatigatus.* Plin., *validius peccare.* Quintil., *validissime cupere.* Plin., *validissime diligere.* Id. t. j. bardzo kochać, *ille mihi validissime placet.* Plin. On mnie się bardzo podoba. || *Valide* zamiast *valde*. Ob. *Valde*.

VALIDITAS, *ātis*, ż. (od *validus*, *a*, *um*). Moc, siła, krzepkość, np. *quorum unum est alio majus, aut aliud alio minus et validitate et tenuitate diversa.* Apul.

VALIDUS, *a*, *um*, (od *valen*). Zdrowy, dobrze się mający, np. *te advenisse saluum atque validum.* Terent., np. *neceum ex morbo satis validus.* Liv. Po chorobie jeszcze słaby. *Validus color.* Plin. Zdrowy kolor.

|| Silny, krzepki, mocny. *Valido pectus robore.* Ovid. Silne piersi. || Przenośnie. *Mente validus.* Horat. Zdrowy na umyśle. || Dostatni, potężny. *Corpore, opibus, ingenio validus.* Tacit. Wsily, dostatek i przemysł zamozny. || Z przyp. drug. *Colonia virium et opum valida.* Tacit. Osada w sily i dostatek potężna. || O rzeczach niezwykłych. *Validus ventus.* Gell. Wiatr silny. *Quereus validis radicibus haerens.* Lucan. Dąb na mocnych korzeniach wsparty. *Pons validus et fidus.* Tacit. Most mocny i bezpieczny. || Ovid. Plin. Pomocny, skuteczny, mówią o lekarstwach. || *Cels.* Posilny, mówią o pokarmach, np. *validissima urbs Aetoliae.* Liv. *rem romanam validiorem ducibus, quam cet.* Liv.

VALLARIS, *e*, ptok. (od *vallus* albo *vallum*). Wałowy, do wału należący. — *corona.* Liv. Włazie wałowy na Rzymian dawano temu, który pierwszy na wały nieprzyjaciela wskoczył.

VALLATUS, *a*, *um*, (od *vallo*). Plin. Wałem oszańcowany. — *portae.* Sil. Wałem zamknięte bramy. || Przenośnie. Oszańcowany, otoczony. *Fallatus bello.* Lucan. Zewsząd otoczony od nieprzyjaciela.

VALLECULA, *ae*, ż. (zdrobn. od *vallis*). Fest. Dolinka, mała dolina.

VALLEFACTI, *ae*, *um*, (od *vallo*). Fest. *Vallo facti.* Fest. *Valvoli.*

VALLENSIS, *e*, ptok. (od *vallis*). Znajdujący się w dolinie albo tam mieszkający, tak zwani mieszkańcy miasta *Octodurni in Gallia Narbon.*, np. *civitas Fallensium Octoduro.* Notit. provinc. ap. *Cellar.*

VALLES. Ob. **VALLIS**.

VALLESCIT, *i*, *e*. *perierit, a vallo militari, quod sit circa castra, quod qui eo eiectantur, pro perditis habentur.* Fest.

VALLICULA, *ae*, ż. (zdrobn. od *vallis*). Fest. in *convallis*, jakoby od *valles* (z przyp. pićw.) *vallecula.* Serv. ad *Virg.* Dolinka, mała dolina. || Też przenośnie. Wydrążenie, wklęsłość, sklepistość albo wypukłość w czym, np. w ścianie. *Fulgat.* *Levit.*

VALLIS albo **VALLES**, *is*, ż. (od *αἰλῶν*, dolina, albo od *βάλλω*, zrzucać). Dolina, padoł. — *umbrosa.* *Virg.* — *condensa arbo-*

ribus. Liv. Dolina zarosła drzewami. || Przenośnie. *Fallis alarum.* Catull. Podpasze. || Allegorycznie. *Totis vallibus, (eloquentia) fluat.* Quintil. Wymowa niechaj jak po dolinach płynie.

VALLO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *vallus* albo *vallum*). Tacit. Wałem co otoczyć, ogradzić palami, opalisadować. || Przenośnie. Jakimkolwiek sposobem oszańcować. *Nulli vallarent oppida muri.* Lucan. Żadne mury nie otaczały miasta. *Fores vallare.* Quintil. Zamknąć drzwi na rygiel. — *monitis.* Sil. Napominaniem obwarować.

VALLONIA, *ae*, ż. (*dea*), (od *vallis*). Augustin. Bogini dolin i padołów.

VALLUM, *i*, n. (od *vallus*). Wał, szaniec, okop, palisada. *Fallum ducere.* Liv. Otworzyć okop, t. j. sypać zacząć. *Pro vallo.* Id. Przed okopem. || Przenośnie. *Fallum aristurum.* Cie. Oś u kłosów. || *Farr.* Stawidło, zastawnik u młyn. || Pisz się też *val-lus*.

VALLUS, *i*, m. (podobno zdrobn. od *vara*, widelec, widelki albo nakształt widelek). *Virg.* || Pal, kol, gałąź odcięta od drzewa. || Liv. Okop, szaniec, palisada przed obozem. || *Caes.* Wał, okop z palisadą. || Przenośnie. *Fallus pectinis.* Ovid. Gęste zęby grzebienia nakształt palisady. || *Fallis*, zamiast *vannus*. *Farr.* Opalka. || *Virg.* Tyez, pal, po którym się puie winna macica.

VALOR, *ōris*, m. (od *valeo*). Plin. Cena, wartość czego.

VALVA, *ae*, ż. w licz. mnog. **VALVAE**, *arum*, ż. (od *volvo*). Cie. Podwoje, drzwi dwuskrzydłaste, okiennice. || W liczbie pojedyn. *Foramen valvae.* Petron. Szpara we drzwiach. || *Valvae.* Plin. Wklęsłość drzwi albo okien.

VALVAE. Ob. **VALVA**.

VALVATUS, *a*, *um*, (od *valvae*) i. e. *valvis instructus.* Vitr. Drzwiami dwuskrzydłastymi, albo okiennicami opatrzone, np. *fores valvatae.* Vitr., *triclina valvata et fenestrata.* Farr. Właściwie jest imsl. od *Valvo*, *are*, i. e. *valvis instruere*, t. j. opatrzyć w podwoje.

VALVO, *are*. Ob. **VALVATUS**.

VALVULA, *ae*, ż. albo **VALVULUS**, *i*, m. (zdrobn. od *valva* (*valva*) albo *valva* (od *volvo*). Colum. Czezy strak, strączyna, laska strakowa, np. — *ervi.* Colum. — *fabarum.* Id. *fresae cum suis valvulis fabae.* Colum. — *lentis.* Id. Festus powiada: *Valvoli* (i. e. *folliculi fabae*).

VANDALI, **WANDALI** albo **VANDALI**, *orum*. Tacit. Wandalowie, naród niegdyś niemiecki, zamieszkały w tych stronach, gdzie teraz Meklemburezy i Pomoranie. || *Vandalicus*, *a*, *um*. *Prosper.* Tyczący się Wandalów.

VANE, *psk.* (od *vannus*, *a*, *um*). *Tertull.* Nadaremnie, napróżno, np. — *gaudere.* *Tertull.*, *multo tanto vanius et nequius exco-gitatum.* Apul., *vanissime.* *Tertull.* de pudie. **VANESCO**, *seis*, *scēre*, (od *vannus*, *a*, *um*).

Zniknąć, przejść, minąć, mijać, przemijać, zejść, zginąć, zniknąć, niszczyć, nie-pięciunt *vanescere nubes.* Ovid., *vanescere in cinerem.* Tacit., t. j. niszczyć w popioł, *fumus vanescit.* Sen., *credulitas tem-pore ipso vanescit.* Tacit., *vanescere ple-bis ira.* Id.

VANGA, *ae*, ż. Rydel, motyka. *Pallad.* **VANGIONES**, *um*, (*Oxyzygones.* Ptolem. *Bayyloges.* *Metaphrast.* *Julii Caesaris*). Narod w Niemczech nad Renem w okolicy Worms. *Caes.* *Lucan.* *Tacit.* *Plin.* też tak nazwane ich miasto. *Ammian.*, dziś miasto Worms.

VANIDICUS, *a*, *um*, (od *vannus*, *a*, *um*, albo *vane* i *dico*, zamiast *dicens vana vel vane*). Czezy, próżnowy, kłamliwy, kłamstwem podszty, np. *eo mihi magis lubet cum probis potius, quam cum improbis vivere vanidicis.* Plaut.

VANILOQUENTIA, *ae*, ż. (od *vanilo-quus*). Czezy, próżne, niepożyteczne mówienie, fanfaronada, kłamliwa, kłamstwem podszta mowa. *Liv.* *Plaut.* *Tacit.*

VANILOQUIDORUS, *i*, m. Wyraz poetycki, obcy, utworzony przez Plauta, złożony z łacińskiego wyrazu *vannus* i *loquor*, i z greck. *δωρον*, dar). Próżnowość, gaduła, chępliwy w mowie, fanfaron.

VANILOQUUS, *a*, *um*, (od *vannus*, *a*, *um*, albo *vane* i *dico* i. q. *loquens vana vel vane*). Próżnowość, kłamka, kłamstwem podszty, kłamliwy. *Plaut.* || Chępliwy, np. — *homo.* *Liv.*, *ore vaniloquo.* *Sil.*

VANTAS, *ātis*, ż. (od *vannus*, *a*, *um*). Czezość, próżność jakiej rzeczy; ztąd próżność rzeczywistości, niereczywistość, marność, próżność, próżna wystawa, czezość, nieczemność, błałość, nieprawda, fałsz, błąd, np. *nulla in coelo nec fortuna, nec temeritas, nec erratio, nec vanitas inest, contraque omnis ordo, veritas, ratio, constantia.* Cie., *opinionum vanitas.* Cie. Próżne albo fałszywe mniemanie. || Szczególnie w mowie kłamstwo, fanfaronada, szarlatanstwo, np. *qui orationis vanitatem adhibuerunt.* Cie. t. j. którzy używali szarlatanstwa w mowie, próżnych słów, kłamstwa. *Non pudet vanitati? i. e. mendacii.* Terent. || Niedostatek, brak pożytku, daremność, próżność, np. — *itineris.* Liv. t. j. próżna, daremna podróż.

VANTIES, *ei*, ż. (od *vannus*, *a*, *um*) i. q. *vanitas.* *Ammian.*

VANITUDO, *inis*, ż. (od *vannus*, *a*, *um*) i. q. *vanitas.* Kłamstwo, np. *vera vanitudi-ne convineas.* i. e. *mendacii.* Plaut., *turpare vanitudinem actatem suam.* Pacuv. ap. *Non.*

VANNO, *is*, *ēre*, (od *vannus*). Wiać, wywiewać, przewiewać, np. zboże, np. — *frumentum.* Lucil. ap. *Non.* *Hunc molere, illam autem ut frumentum vannere cunis* (waczej lumbis). Id.

VANNUS, *i*, ż. Wiejaczka do wiania zboża. *Colum.* *Virg.* *Aurea vannus.* Apul.

VANO, *as*, *are*, (od *vannus*, *a*, *um*). Mówić rzeczy próżne i fałszywe, np. *vannans.* *Acc.* ap. *Non.*

VANUS, *a*, *um*, (od *vacuus*, albo od *πα-νός*). Marny, czezy, próżny. *Vana imago.* Horat. Cienie zmarłych pozbawione ciała. *Vanior hostium acies.* Liv. Rzadszy szyk wojska. || Bezskuteczny, fałszywy, nadaremny. *Vana tela.* Liv. Nieskuteczne pociski. *Vana pollicebatur.* Cie. Nadaremne rzeczy obiecywał. — *metus.* Horat. Strach próżny. — *gaudia.* Id. Próżna radość. || *Vannum absol.* *Cedit in vannum labor.* Senec. Jest nadaremna praca. *Vana rumoris.* Tacit. Wieści płożne. || Tacit. Omylony na nadziei. || Z przyp. drug. *Vannus voti.* Sil. Ten, którego omyliła żądza. || Plochy, niestały, kłamliwy. *Vana tumens.* Virg. Pelen fałszywej chwały. — *ingenia.* Sall. Niestateczne głowy. || *Vannum est.* Plin. Jest rzecz fałszywa. || Czezy, próżny, nadaremny, marny, nieczemny, błały, płożny, np. *vannum dictato-ris ingenium.* Liv. t. j. błały. || Próżny, t. j. bez fundamentu, bez gruntu, np. — *gaudia.* Hor., — *metus.* Id. — *fulmina.* Plin. *Vera an vana jaceret* (i. e. *diceret*). Liv.; ztąd *ex vano.* Liv. t. j. bez fundamentu. || *Vana* przyp. czwart. liczb. muog. zamiast *vane*, np. *vana tumens.* Virg. t. j. na-próżno, nadaremnie, mało znaczące, mniej znaczące.

VAPIDE, *psk.* (od *vapidus*, *a*, *um*). Zle, np. — *se habere.* Zle się mieć, zwykły był mawiać Augustus. *Suet.* zamiast *male se habere*.

VAPIDUS, *a*, *um*. Podobno właściwie. Spleśniały, pleśniawy, pelen pleśni, np. wino, piwo etc., zatem zwietrzały, zepsuty, niesmaczny, np. — *vinum.* Colum. t. j. zepsute wino; ztąd przenośnie, szkodliwy, niezdrowy, zły, niedobry, np. — *pectus.* Pers. t. j. przewrotne serce.

VAPOR albo **VAPOS**, *ōris*, m. (od *αἶψος*, powiew). Cie. Wapor, wyziew, para. || Dym, mgła albo nakształt mgły. *Volat vapor ater ad auras.* Virg. Leci dym czarny w powietrze. *Vapore fovere.* Stat. Perfumować. || Gorącość, upał. *Solis vapor.* Plin. Gorącość słońca. || Senec. Ogien miłości. || *Vapores* zamiast *vapor*, np. *Lucret.*

VAPORALIS, *e*, ptok. (od *vapor*). Tyczący się wyziewów, pary, należący do wyziewów, do pary, wyziewowy, od wyziewów, parowy. *Augustin.* de *genes.*

VAPORALITER, *psk.* (od *vaporalis*). Nakształt wyziewu albo pary. *Augustin.* de *genes.*

VAPORARIUM, *ii*, n. scil. *cubiculum* (od *vaporarius*, *a*, *um*, i od *vapor*) i. q. *hypocaustum*. Parowa łaźnia, pocielnica, kamionka w łaźni, czelusz u łaźnienego pieca. Cie. Q.

VAPORATE, *psk.* (od *vaporatus*, *a*, *um*, imsl. od *vaporo*, *are*). Gorąco, gorącym sposobem, rozpalonym, ognistym, np. *sole effervescente vaporatus.* *Ammian.* t. j. goręcej, gorętszym sposobem.

VAPORATIO, *ōnis*, *z.* (od *vaporo*, *are*). *Plin.* Wyziew, wyziewanie, to co się wyziewa, para, wapor, powietrze z ciała wychodzące. || *Plin.* Kurzenie. || *Id.* Ogrzewanie w łaźni.

VAPORATUS, *a, um*, (od *vaporo*, *are*). Gorący albo pełen gorących waporów. *Glebae solibus nectivis vaporatae. Colum.* Ziemia od upalów słonecznych wyschła. — *tempus. Ammian.* Czas gorący. || *Apul.* Na kształt waporów występujący. || *Vaporatae arae. Virg.* Ołtarze, gdzie się kurzą kadzidla.

VAPOREUS, *a, um*, (od *vapor*) i *q. vaporus*. Ogrzewający, gorący albo wapor w sobie mający, np. — *velamen. Arnob.* || i *q. vapori similis*, np. *vaporea sanitas i. e. brevis. Augustin.*

VAPORIFER, *a, um*, (od *vapor* i *fero i. e. vaporem ferens*). Przynoszący wapor, zaduch, swąd od pieca, parę, dym, wyziew, pełen pary, dymu, wyziewu, pełen gorąca, np. *Bejas vaporiferas. Stat.*, *vaporiferas fornaces. Id.* t. j. gorące piece.

VAPORO, *as, avi, atum, are*, (od *vapor*). Kadzić, dymić albo naparzać, parzyć, kadzić, dymić, kadzidłem, dymem, np. — *templum thure. Virg.*, *altaria vaporata. Stat.* — *cespes i. e. ara. Calpurn.*; zład wyziewać dym, wapor, parę z siebie, np. — *morbos spongiis. Plin.* — *cellam. Pallad.*; zład parować, parą uchodzić, np. — *aquae vaporant. Plin.*, *aquae vaporantes. Solin.* || Też wyparować, ulotnić, np. *nebula est vaporata. Plin.* t. j. wyparowana. || Wyparować, np. *cantarides suspenduntur super acetum fervens, donec per linteolum vaporantur. Plin.* || Palic, rozpalac, gorącym czynić, np. *nebulae aestate vaporatae, hyeme frigidae. Colum.*; zład *vaporatus, a, um. Colum.* t. j. gorący. — *tempus. Ammian.* || Przenosić, *vaporare invidia. Lucret.* t. j. paląc nienawiścią. || Gorącym zabijać, np. — *cantharides. Plin.*

VAPOROSUS, *a, um*, (od *vapor*). Pełen dymu, pary, wyziewów, np. — *caligo. Apul.* || Pełen ognia, gorący, np. — *fontes balnearum. Apul.*

VAPORUS, *a, um*, (od *vapor*). Dymiący, waporujący, np. — *thus. Nemesian.* — *ardor. Prudent.* — *velamen. Arnob.* Ob. *Vaporeum*.

VAPPA, *ae, z.* (od *vapor*, od *vapida*). *Horat.* Wino zwietrzałe, niesmaczne, niemające mocy. || Przenosić. *Vappae. Plin.* Ludzie niepożyteczni, niekzemni, gnuśni, ladaco, *non ego, avarum cum veto te fieri, vappam jubeo ac nebulonem. Horat.*, też *Catull. Plin.*

VAPPO, *ōnis*, t. j. zwierze latające, np. *hos vappones. Lucret.*

VAPULARIS, *e, ptuk.* (od *vapulo*, *are*). Który bije, smaga, np. *tribunus vapularis. Plaut.* (zarobliwie) jakoby pierwszy odbierający bicie, smaganie, mówiąc o niewolniku.

VAPULO, *as, are*, (od *ἀπαλοῶν*, *trę*).

Bydź bitym, smagany, karany. *Ego vapulando, ille verberando usque ambo defessi sumus. Terent.* Ja będąc bitym, on bijąc, obaj zmordowaliśmy się. || U komików często się używał ten wyraz na wzgardę, za nie mieć kogo, pogardzać kim. Zład przysłowie *Vapula Papiria*, niewolnica będąc udarowana wolnością, pogardzała swoją panią. *Fest.* || Przenosić. *Se omnium sermonibus vapulare. Cic.* Bydź powszechnie osławionym. *Vapulat peculium. Plaut.* Trwoni się majątność. *Turris pluvio vapulat auro. Senec.* Wieża jest wystawiona na deszcz południowy.

VARA, *ae, z.* (od *varus, a, um*, *scil. pertica, tabula etc.*) *Vitr.* Soszka, szponga, sztuka drzewa poprzeczna dla ukrzepienia czego. || Przysłowie: *sequitur vara vi-biam. Auson.* *h. e. cadente vara, vibiam cadere necesse est.*

VARATIO, *ōnis, z.* (od *vario, are*). *Auct. de limit. ap. Goes.* Zakrzywienie. — *fluminum. Id.* Zakrzywienie rzek.

VARIA, *ae, z.* (od *varius, a, um*, *scil. bestia*). *Plin.* Ryś, lampart samica, zwierzę tak nazwane od upstrzonej w cętki skóry. || *Id.* Rodzaj sroki z długim ogonem. || Miasto w Hiszpanii. *Ptolem. Strabo.*

VARIABILIS, *e, ptuk.* (od *vario, are*). Odmienny, zmienny, np. — *aër. Apul. de mundo.*

VARIANS, *tis*, (od *vario, are*). Odmienny. — *coelum. Plin.* Niestale powietrze. *Exempla variantis fortunae.* Przykłady odmiennej fortuny.

VARIANTIA, *ae, z.* (od *vario, are*). Różność, różnaitość, odmienność, np. — *rerum. Lucret.*

VARIANUS, *a, um. Suet.* Waryuszowy, tyczący się Waryusza. || *Varianae nae. Plin.* Różnego koloru jagody. Ob. *Helvolae*.

VARIATIM, *psk.* (od *variatus, a, um*, *imsl. od vario, are*). Różnie, rozmaicie, odmiennie, rozmaitym sposobem. *Gell.*

VARIATIO, *ōnis, z.* (od *vario, are*). Różność, różnaitość, odmienność, odmiana, przemiana, zmiana, np. *sine variatione ulla consules dixerunt. Liv.*

VARIATUS, *a, um*, (od *vario, are*). *Cic.* Różny, rozmaity. *Figurae variatae. Quintil.* Postaci odmienne. *Inula cotoneis malis variata. Plin.* Oman pigwowemi owocami przymieszany dla różnaitości smaku. || *Catull.* Upstrzony, ozdobiony, rozmaicie malowany.

VARICATOR, *ōris, m.* (od *varico, are*) i *e. qui varicat*. Który rozkracza nogami stojąc albo chodząc, np. *praevaricator autem est quasi varicator, qui diversam partem adjuvat pro dita causa sua; quod nomen Labeo a varia certatione tractum ait. Ulpian. in Pandect.*

VARICELLA, *ae, z.* Wietrzna ospa, choro-ba skóry wysypkowa.

VARICITUS, *psk. i. q. varicus*. Ob. **VARICUS**.

VARICO, *as, avi, atum, are*, (od *varo, are*, jak *vellico* od *vello*; albo *varicus, a, um*). Rozkraczać nogi stojąc albo chodząc, np. — *valla. Farr.* — *gressus, np. varicat gressibus. Cassiod.*; zład (*scil. crura*) t. j. rozkraczać nogi, *varicare supra modum. Quintil.*

VARICOCELE, *es, z.* (*varix; ξίλη*, przepulidna, kiła). Rozszerzenie żył jądra i nadjadrka.

VARICOSE, *psk.* (od *varicosus, a, um*) t. j. bardzo rozkraczające nogi. *Fest.*

VARICOSUS, *a, um*, (od *varix, icis*). Bardzo rozkraczone mający nogi, np. *varicosus fiet haruspex. Juvenal.*

VARICULA, *ae, z.* (zdrobn. od *varix*) i *q. varix*. Mała żyła albo żyłka ociekła, mówiąc zmniejszającym sposobem. *Cels.*

VARICUS, *psk.* (od *varus, a, um*). *Apul.* Rozkraczające nogi.

VARICUS, *a, um*, (od *varus, a, um*). *Ovid.* Rozkraczające nogi, np. *conflux ingentes varia fertque gradus. Id.*

VARIE, *psk.* (od *varius, a, um*). Wielokrotnie, wielorako, rozmaicie, różnie, względem farb, kolorów i ich związku. *Plin. Nemes.* || Wogólności wielorakim, różnym, rozmaitym sposobem, np. *varie sum adfectus tuis literis. Cic.*, *varie ibi bellatum erat. Liv.* t. j. odmiennem szezęściem, *optimum numerus varie diffusus est, i. e. per varia hominum genera. Cic.*, *acriter varieque pugnatur. Hirt.*, *id varie nuntiabatur. Id.*, *varie refulgens. Plin.* Rozmaitemi kolorami świecąc się. — *valere. Plaut.* Mieć się rozmaicie, raz dobrze, drugi raz źle.

VARIEGATUS, *a, um*, (od *variegatus*). *Apul.* Pstry, mieniący się, rozmaicie ozdobny.

VARIEGO, *as, avi, atum, are*, (od *varius, a, um*, zamiast *varium ago*). Rozmaita ozdoba pstrzyć, mienić, różnem, rozmaitem, odmiennem czynić, np. — *figuras. Auson.*, *vis picturis variegata. Apul.*, *tunica picturis variegata. Id.* t. j. różnowzora suknia, *lyra gemmis variegata. Apul.*

VARIETAS, *ātis, z.* (od *varius, a, um*). Różnaitość, różność, rozlicznosc, odmienność względem kolorów, np. *picturae varietas. Plin.* Różnaitość kolorów malowidła. — *florum. Cic.* Różnaitość farb kwiatów. || Różność, niepodobienstwo. *Varietas vocum. Cic.* Różność głosów. — *coeli. Id.* Różność powietrza. *Tanta sunt in varietate ac disensione. Tacit.* W tak różnem są mniemaniu i niezgodzie. — *temporum. Tacit.* Zmiana czasów. || *Plane. ad Cic.* Niestalość, płochość. || *Varietates. Liv.* Różnaitości, rzeczy rozmaite.

VARIO, *as, avi, atum, are*, (od *varius, a, um*). Rozmaitem, różnem, rozlicznem czynić, odmieniać, pstrzyć, mienić, mówić o kolorach. *Nigraque caeruleis variari corpora guttis. Ovid.* Mieniać się czarne ciała błękitnemi kropkami. || Często się kładzie bez przypadku, jako słowo nijakie. *Cum primum*

baccas variare coeperint. Colum. Skoro się jagody bluszczone mienić zaczęły. || Przenosić. Odmienić, rozróżnić. *Variare vocem. Cic.* Głos odmiennić. *Laborem otio, otium labore variare. Plin.* Przepłatać pracę spoczynkiem, spoczynek pracą. || Bydź niepodobnem, odmiennem. *Ita fama variat ut. Liv.* Tak jest wieść odmienna, iż. || Biern. nieosob. *Cum sententiis variaretur. Liv.* Gdy się w zdaniach różnili. || Też biern., np. *variatur deinde proeliis. Fellej.*

VARIOLA, *ae, z.* Ospa.

VARIUS, *a, um*, (od *βαῖος*, odmienny, nakrapiany). Pstry, nakrapiany, mieniący się, mówiąc o kolorach. *Pica varia intrantes salutabat. Petron.* Pstra sroka wchodzących pozdrawiała. *Varii lapides. Horat.* Nakrapiane kamienie. — *flores. Tibull.* Różnobarbne kwiaty. || Przenosić. Różny, niepodobny, rozmaity. *Varii mores. Cic.* Różne obyczaje. — *voluptas. Id.* Rozmaita roszkosz. *Plato varius et copiosus. Cic.* Platon rozmaity i obfity. *Varia victoria. Justin.* Zwycięztwo, które raz temu, drugi raz owemu służy. *Ingenium varium. Plin.* Dowcip do wszystkiego zdolny. || *Terra varia. Colum.* Ziemia na powierzchni wilgotna, w gruncie sucha. || Odnosi się do umysłu i znaczy pło-chy, odmienny, niestaly. — *animus. Sall.* Płochy umysł. *Varium et mutabile semper femina. Virg.* Niestala i zmienna zawsze biogłowa. || *Varium est. Cic.* Jest różne mniemanie.

VARIX, *icis, m. i z.* (od *varius, a, um*). *Cic. Cels.* Żyła w nodze ociekła, pochodząca ze złytku chodzenia albo z długiego stania.

VARO, *as, are*, (od *varus, a, um*). *Auct. de limit.* Krzywić, zakrzywić, krzywem czynić, np. — *flumina. Id. Ibid.*

VARUS, *i, m.* (od *varius, a, um*). Plama, szkaza, zmaza albo guz, wyrosłość albo krostka, przyszczał na twarzy, np. *varos tollere a facie. Plin.*, — *emendare. Plin.* — *purgare. Id.* — *repurgare. Id.*, *curare varos et lentillas. Cels.* || Rzeka we Włoszech. *Plin.* || Przewizsko rzymskie, np. *P. Atius Varus.*

VARUS, *a, um*, (od *βαῖος*). *Horat.* Krzywonogi, krzywe nogi mający. || Krzywy. *Fara cornua. Ovid.* Krzywe rogi. — *rami. Id.* Krzywe gałęzie. *Varae manus. Id.* Zakrzywione do zapasków ręce. || *Pers.* Różny, niepodobny. || *Varus* rzeczow. Rzeka we Włoszech. *Plin.* || Przewizsko rzymskie. Obacz *Varus, i.*

VAS, *adis, m.* (od *vado*). *Cic.* Rekojmia, zarecznik, który się za drugiego ręczył, że miał stanąć przed sądem na dzień naznaczony. || *Id.* Wszelki rekojmia, poręcznik. *Ille datis vadibus qui rure extractus in urbem est solus felices viventes clamat in urbe. Horat.* Ow, który dawszy rekojmię, po-ciągniony jest ze wsi do miasta, krzyczy, iż szczęśliwymi są sami tylko żyjący w mieście.

VE

VE, spójnik rozłączny, który się kładzie po słowie. Albo. *Ne quid plus minusve dicat.* Cie. Aby więcej albo mniej nie powiedział. || Zamiast *an* albo *ne*, t. j. albo. *Nep. Neve* zamiast *neque*, t. j. i nie, jeszcze. Cie. || *Ve* zamiast *vae*, np. *vae victis.* Fest. Obacz *Fae*.

VEA. Ob. VEHA.

VECORDIA, ae, ż. (od *vecors*). Szalenstwo, pomieszanie zmysłów, brak rozumu, mania, wariacja. *Sall., up. tanta vecordia innata cuiquam ut siet.* Terent.; ztąd szalenstwo, t. j. wściekłość, jadowitość, zjadłość, np. *in facie cultique vecordia fuerat.* *Sall., vecordia constantiam exemerat.* Tacit. || Głupstwo, błazenstwo, nieczemność, głupota, nieuwaga, nierozsadek, niebaczność, np. *tanta vecordia innata cuiquam, ut etc.* Terent.

VECORS, dis, (od *ve i cor*). Bez rozumu, t. j. nierozumny, szalony, głupi, obłąkany na rozumie, np. *vecors sine colore.* Cie., *mulieris amore vecors.* Tacit., — *scelere et metu.* Id. || Szalony, wściekły, zapalczywy, np. *vecordissimi mentem terrebant.* Cie., *scribet mala carmina vecors.* Hor.

VECTABILIS, e, ptuk. (od *vecto, are*). To, co się może wozić, woziebnny, wozeniu służący, np. *materia insulae vectabilis.* Sen.

VECTABULUM, i, n. (od *vecto, are*). Kolarska, wózek, pojazd, wóz, podwoda, np. *vectabulum quod adjunctis pecoribus trahatur.* Gell.

VECTACULUM, i, n. (od *vecto, are*). Wóz, wózek, kolarska. *Tertull.*

VECTARIUS, a, um, (od *vecto, are*). Do wozienia przydatny albo używany, tém się trudniący, należący do tego, np. *qui vectarius equos facere vult.* Farr. t. j. eng koni.

VECTATIO, ōnis, ż. (od *vecto, are*). Senec. Wozba, wozienie wozem, koniem, okrętem, np. *equi vectatio.* Suet. t. j. jeżdżenie konno, np. *vectatio et iter reficiunt animum.* Senec. t. j. jeżdżenie i podróż.

VECTATUS, a, um, (od *vecto*). *Plaut.* Który przewiozł.

VECTIARIUS, a, um, (od *vectis*). *Vitr.* Tragarz, wındarz, służący do dźwigni dla poruszenia jakiego ciężaru.

VECTICULARIUS, a, um, (od *vecticulus*, zdrobn. od *vectis*). Który wylamuje drzwi drogami dla okradzenia kogo. — *vita.* Cato. Życie w tym rodzaju złodziejskie. Festus powiada: *Fecticularia vita dicitur eorum, qui vectibus parietes alienos perfodiunt furandi causa.*

VECTIGAL zamiast *vectigale*, seil. tributum cet. (od *veho*). Cie. Clo, które się płaci do skarbu od przewozu towarów. || *Suet.* Pobor, podatek. *Fectigalia.* Cie. Dochody publiczne albo prywatne. *Parsimonia est magnum vectigal.* Cie. Oszczędność jest wielkim dochodem. Ob. *Fectigalis*.

VECTIGALIARIUS, a, um, (od *vectigal*). Trudniący się clem, należący do cla, celnik, który wybiera clo albo zakupnik cel; ztąd *vectigaliarii seil. exactores* albo *homines.* Firmic., t. j. poborcy, akcyzniki.

VECTIGALIS, e, (od *veho*; ztąd *vectigale* albo przez skrócenie *vectigal*, seil. tributum, t. j. clo, podatek, dan, wszelgólności znaczenie cla od towarów). *Fectigalia*; ztąd w ogólności to, co jest zapłacone, np. *pecunia vectigalis.* Cie. t. j. pieniądze. || Celny, czynszowy, który płaci clo albo czynsz. *Fectigalis civitas.* Cie. Miasto, które płaci podatek. *Agri vectigales.* Id. Pola czynszowe. || To, co się zbiera z cla albo z podatków. *Pecunia vectigalis.* Cie. Czyszowe pieniądze. || Dochód pieniężny z czego dla pana. || *Fectigalium*, zamiast *vectigalium.* Suet. || Clo, czynsz, dochód, intrata dla skarbu, np. *vectigalia pendere.* Cie., albo *pen-sitare.* Id., albo *solvere.* Claudian., *vectigalia instituere.* Plin., — *temperare.* Id., — *abrogare.* Auct. bell. Afr.

VECTIO, ōnis, ż. (od *veho*). Cie. Wozba, wozienie koniem, wozem, okrętem.

VECTIS, is, m. (od *veho*, quod eo vectentur pondera, ligno, puta quod palanga dicitur. Isidor.) Drag, dźwignia, siłnia żelazna albo drewniana do dźwigania ciężarów. || *Vitruv.* Drag poprzeczny tłokarni. || *Fectes.* Horat. Dragi służące do wywracania czego. || Wrzeciądz żelazny albo drewniany u drzwi. || *Centum aerei claudunt vectes, aeternaque ferri robora.* Virg. Niezlomnie stali zwory u drzwi i sto dragów z miedzi. || *Claudian.* Powerek, drażek do noszenia cebraów lub wiadra. || *Fectis* zamiast *Fecta.* Plin. Wyspa niedaleko England.

VECTITATUS, a, um, (od *vecto*). *Arnob.* Często wozony.

VECTITO, as, avi, atum, are, (częstotl. od *vecto*) i. q. *vecto*. Często wozić; ztąd *vectitari.* Bydź wozonym, np. jechać wozem, jeździć konno, np. *curru quadrijugo vectitatus* (Pluto). *Arnob.*

VECTO, as, avi, atum, are, (częstotl. od *veho*) i. q. *veho*. Wozić, przewozić koniem, wozem, okrętem, na barkach, na ramionach etc., np. *corpora vectare carina.* Virg., *dolphinum dorso vectavisse Arionem.* Gell.; ztąd jeździć konno albo jechać, np. *equis.* Ovid., *vectabere cygnis.* Propert. || Też *vector, ari.* *Plaut.* || *Fectari* zamiast *vectare*.

VECTO albo VETTO, ōnis, wlicz. mnog. VECTONES, um. *Caes. Plin.* Naród Luzytanii między Duryum i Tagiem; ztąd *Fet-tonica* albo *Betonica* (herba). Bukwica, roślina. Ob. *Betonica*.

VECTOR, ōris, m. (od *veho*) i. e. qui ve-

hit, t. j. który woz, np. *vector asellus.* Ovid. *Atlas vector Olympi.* Sen., *ipse equus gradarius, optimus vector.* Lucil. ap. Non., *vector meus.* Apul., mówiąc o koniu. || Przewoźnik Charon tak zwany *vector.* Apul. || Od *vehor passiv.* albo *depo.*, który był noszony, wozony, dźwigany na barkach, okrętem albo na koniu, ztąd *passażyer*, przechodzień jadący okrętem. Ovid. *Ulpian.* in *Pandect.*

VECTŌRIUS, a, um, (od *veho*). Woziebnny, wozeniu służący. *Vectoria navis.* *Caes.* Przewozowy statek, — *equus.* Farr. Obacz *Fectarius*.

VECTRIX, icis, ż. (od *veho*). Która przewozi, np. — *navis.* Paulin. Nol. || Jadąca wozem albo okrętem. || Jadąca konno.

VECTURA, ae, ż. (od *veho*). Farr. Wozba, wozienie wozem, koniem, okrętem. || *Faccere vecturam.* Quintil. Furmanić, albo z wozienia czynić sobie zyski. || *Plaut.* Myto od fury.

VECTŪRARIUS, a, um, (od *vectura*). Cod. Theod. Wozeniu służący, furmanski. *Fecturarii boves.* Ibid. Woly do wozienia służące.

VECTUS, a, um, (od *veho*). Wieziony nawą, koniem, wozem. *Troes miseri maria omnia vecti.* Virg. Nedźni Trojanie po wszystkich miotani morzach.

VEDIUS, ii, m. Tak zwany Pluto, np. *animarum, quas Vedius adjudicavit, impictas etc.* Martian. Cap. || *Vedius.* Familija rzymska, np. *Vedius Pollio.* Plin.

VEGEO, es, ere, (od *vigeo*). Enni. ap. Non. Wzruszać, pobudzać, popychać. *Vinum veget audaciorumque facit.* Senec. Wino pobudza i śmielszym czyni. || Jako słowo nijakie. *Veget.* Farr. ap. Non. Pobudza się, rzeświejszym się staje. || Bydź żywym, czerstwym, jarym, żwawym, dziarskim. Farr. ap. Non.

VEGETABILIS, e, ptuk. (od *vegeto, are*). Ożywiający, ożywczy, np. *flabra Favonii.* Martian. Cap. || To, co się ożywia, rośnie, rość może, np. — *radix.* Ammian.

VEGETAMEN, inis, n. (od *vegeto, are*). Moc, siła ożywienia, ożywienie, np. *sunt tria nempe simul, lux et color et vegetamen.* Prudent., *nostrae vegetamina vitae.* Id.

VEGETATIO, ōnis, ż. (od *vegeto, are*). Ożywienie, ożywiający ruch, raszenie, poruszenie, agitacja, np. *ut fatigationem sedentariam incessus vegetatione discuterem, in pedes desilio.* Apul.

VEGETATOR, ōris, m. (od *vegeto, are*). Auson. Ożywiciel, który ożywia, orzeźwia, np. *irrequies, cuncta ipse movens vegetator inertem.* Id.

VEGETO, as, avi, atum, are, (od *vegeto, are*). Ożywić, orzeźwić, żywić, orzeźwiającem czynić, zachęcić, zagrzewać, pobudzić, np. — *memoriam.* Gell. — *ingenia.* Prudent.

VEGETUS, a, um, (od *vegeo*). Żywy, czerstwy, hoży, jary, żwawy, rześki, rze-

żwy, dziarski, rażny, ochotny, wesoly, względem ciała, np. *te vegetum siste.* Cie., *vegetior ab inferis recurrit.* Apul., *fessi cum recentibus et vegetis pugnabant.* Liv., *oculi vegeti.* Suet., *aspectus vegetior.* Plin. *Vegetus praescripta ad munia surgit.* Horat., *hoc intervallum temporis vegetissimum agricolis maximumque operosum est.* Plin., seil. ad laborem, t. j. czas najochotniejszy i najżywszy do pracy. || Względem ducha, duszy, np. — *mens.* Cie. — *ingenium.* Liv. || O kolarach, np. *color conchyliorum vegetissimus.* Plin. t. j. najżywszy. || — *gustus.* Auson. W napisach *Locus ordinandi coqui.* t. j. pikant, smak ostry. || — *libertas.* Sen. t. j. czynna, czula, rześwa, dziarska, ożywna, orzeźwiona.

VEGRANDIS, e, ptuk. (od *ve i grandis*). Farr. Zle wyrosły, mały, cienki, szczupły. || Non. Bardzo wielki, spory. Inne Edd. mają *praegrandis*.

VEHA albo VEA, ae, ż. (od *veho*). Farr. Droga.

VEHATIO, ōnis, ż. (od *veho, avi, atum*, zamiast *veho, veki etc.*) i. q. *vectura*. Wozienie, np. *hujus autem vehationis ita sit ratio partita etc.* Cod. Theod.

VEHELA, ae, ż. (od *veho*). Pojazd, wóz, podwoda, np. *Scythicus vehelis.* Capitol. Inni czytają *vehiculis*.

VEHEMENS, tis, (imsl. od słowa *vehemo, ere*, albo *vehemens* od *veho* i *mens* jakoby *vehens mentem*, iani *a vi mentis*, drudzy *a ve imens, vehemens* — *a mentis vi atque impetu dicitur*). Żwawy, popędliwy, zapalczywy, gorliwy, zawzięty, mocny, srog, tęgi, usilny, mówiąc o ludziach, zwierzętach, t. j. gorący, porywczy, srog, popędliwy, np. *se vehementem praebere in aliquem.* Cie., *vehemens es nimis.* Terent. — *canis*, — *lupus.* Hor., — *maledictum.* Ter., — *exordium.* Cie. — *genus dicendi.* Id. || Ztąd mocny, silny, wielki, np. *causa vehemens ad oburgandum.* Terent., *vehementius telum.* Liv., *brassica vehementissima.* Cato., *medicamentum vehementius.* Serib. Larg., *vehementior vis frigoris.* Plin. — *ventus.* Auct. bell. Afr., — *clamor.* Id. || Bardzo mocny, np. — *vitis.* Colum., — *palus.* Id. t. j. mocny pal.

VEHEMENTER, psk. (od *vehemens*). Popędliwie, zapalczywie, t. j. z popędliwością, z zapalczywością, np. — *agere.* Cie., — *incusare aliquem.* Caes., *vehementius minari alieni.* Cie., *vehementissime proclari.* Hirt. || Mocno albo bardzo, np. *vehementer etiam atque etiam te rogo.* Cie., *te vehementer rogo.* Cie. t. j. bardzo, usilnie, *vehementer utile iis.* qui cet. Cie. t. j. bardzo.

VEHEMENTESCO, seis, seere, (od *vehemens*). Gwałtowniejszym, mocniejszemu się stawać, np. — *passio.* Coel. Aur. *Fluorem vehementescere.* Id.

VEHEMENTIA, ae, ż. (od *vehemens*). Żwawość, zapęd, popędliwość, ostrość, zapalczywość, zawziętość, moc, np. — *zapachu*, np. — *odoris.* Plin. — *saporis.* Id. — *vini.* Id.,

vehementiae minus Falerna habent. Plin. t. j. wina Falernejskie mniej mocy mają. || Też mówiąc o ludziach: żwawość, zapał, popędliwość, np. — *Gracchi. Gell.* t. j. popędliwość w mowie.

VEHENS, tis. (od *veho*). *Plin.* Który wiezie. || *Vehens absol. curru, navi, equo. Gell.* Jadący wozem, okrętem, na koniu.

VEHES i VEHIS, is, z. (od *veho*). *Colum.* Wóz, fura, to co na jedną furę zabrać można. *Vehes fini. Colum.* Fura gnoju. *Lapis magnitudine vehis. Plin.* Kamień wielkości takiej, że na jedną furę zabrać można.

VEHICULARIS, e, ptak. (od *vehiculum*). Tyczący się wozu, wozowy, woziczny; ztąd *cursum vehicularis. Arcad. Charis in Pandect.*, albo *res vehicularis. Hermog. Ibid.* t. j. sprawa pocztowa, rzecz pocztowa.

VEHICULARIUS, a, um. (od *vehiculum*) i. q. *vehicularis*. Pocztowy, wozowy, woziczny, tyczący się wozu, należący do wozu, np. — *fabricator. Capitol. t. j.* stelmach; ztąd *vehicularius cursus. Id.* albo *res vehicularia. Ammian.* t. j. sprawa pocztowa, rzecz pocztowa. *Suet.*; ztąd *vehicularius*, t. j. troskliwy, pieczołowity względem wozów, furmanek. *Inscript. Gruter.*

VEHICULATIO, ōnis, z. (od *vehiculum*, ściśle od słowa *vehiculo*, are, i. e. *vehicula curare, vehicula uti etc.*) *Numus ap. Spanhem.* Staranie i powinność utrzymywania poczty po prowincjach.

VEHICULUM, i, n. (od *veho*). *Cic.* Wóz, wózek, kolaska podróżna. || — *Argonautarum. Cic.* Okręt Argonautów. *Triumphalia vehicula. Id.* Wozy tryumfalne. *Juneto vehiculo vehi. Liv.* Bydź wiezionym koni. || *A vehiculis servus. Inscr.* Koniuszy cesarski. || Lektyka, nosidło, np. *cum propter aetatem pedibus non jam valeret, vehiculoque portaretur. Nep.*

VEHIS, is. Ob. **VEHES.**

VEHO, is, veki, vectum, ere, (od *ὄζω*, wiozę). Wieźć wozem, nawą, koniem. *Relicuum panis onusto humero vehere. Horat.* Nieść na ramionach pełną sieć chleba. *Taurus, qui vexit Europam. Cic.* Byk, który wioził Europę. *Saera vehere ratibus. Tibull.* Wieźć świętą okrętami. *Aura vehit. Val. Flacc.* Wiatrem pomysłnym plynie okręt. || *Dum coelum stellis, dum vehet annis aquas. Tibull.* Póki niebo planety, póki rzeka toczyć będzie wody. *Tagus amne vehit aurum. Ovid.* Tag rzeka plynie złotem. || *Biern. Feli.* Bydź wiezionym. *Per liquidum volucris vehar aera penna. Tibull.* Po płynnej przestrzeni powietrza latam. *Vehor puppe. Ovid.* Plynę okrętem. || *Feli. Cic.* Postępować. || *Vehere.* Ciągnąć. *Carrum albentes vehunt equi. Curti.* Wóz białe ciągnęły konie. || *Przenosić. Quod fugiens semel hora vexit. Horat.* Co raz upłyną przyniosła godzina.

VELA, ae, (od *veho* zamiast *vehia*) i. e. *planstrum* (językiem Osków). Wóz, kolaska.

Fest. Scaliger., *vela* zamiast *vehela* woli czytać.

VELA, ae, z. Imię czarownicy. *Horat.* **VEJENS, VEJENTANUS, VEJENTINUS.** Ob. **VEJI.**

VEJI, orum, (² *Ουϊοι*). Miasto w Etrurji nad Tybrem. || *Veiens, tis. Cic.* Tyczący się miasta Wejów. || *Veientes, um. Liv.* Mieszkańcy miasta Wejów. || *Veientinus, a, um. Liv.* Należący do Wejów miasta w Etrurji. || *Veientinus, a, um. Inscr.* Tyczący się Wejów. — *tribus. Ibid.* Trybus mieszkająca w okolicach miasta Wejów. || *Vejus, a, um. Propert.* Należący do Wejów.

VEJOVIS, is, m. (od *ve* i *Jovis* zamiast *Jupiter. Ob. Jovis.*) *Fest.* Bóstwo rzymskie. *Ovid.* Jowisz, niemowlę. || *Gell.* Zły, szkodliwy Jowisz. Inni zowią *Plutona*, np. *Vedius i. e. Pluton, quem etiam Ditem Vejo-venque dixerunt. Martian. Cap.* || Kościół *Ve-jovis. Plin. Gell.*

VEJUS, a, um. Ob. **VEJI.**

VEL, spoj. rozłącz. Albo. *Vel socius vel minister consiliorum. Cic.* Albo towarzysz albo narzędzie rady. || *Vel* czasem się kładzie zamiast *an*, wątpliwe o czym. *Vel furtum vel amentum appellari. Quintil.* Czy złodziejstwem, czy szaleństwem nazwać. || Kładzie się zamiast *et* albo *tum*, mając moc łączenia. *Pariter pietate vel armis egregius. Virg.* Równie pobożnością jak orężem znakomity. || Zamiast *etiam*. *Isto modo vel consulatus vituperio est. Cic.* Tym sposobem nawet konsulat naganie ulega. || Zamiast *saltem*. *Vel fenore. Terent.* Przynajmniej lichw. || Zestop. trzeci. Bardzo, nawet, szczególnie. *Haec sunt omnia ingenii vel mediocris, exercitationis autem vel maximae. Cic.* Te są rzeczy nawet miernego dowcipu, zaś ćwiczenia bardzo wielkiego. || Zamiast *veluti*. *Vel cum se pavidum fingit. Virg.* Jakby lekliwego udaje.

VELA, ae, z. Rodzaj zboża, i. q. *irio*, np. *Irionem inter fruges sesamiae similem esse diximus et a Graecis erysimon vocari. Galli velam adpellant. Plin.*

VELABRENSIS, e, ptak. Tyczący się rynku albo miasteczka w Rzymie. — *casus. Marti.* Sól welabrenski suszony w dymie.

VELABRUM, i, n. Rynek albo miasteczko rzymskie blisko Awentynu góry, gdzie były kramy obdachem pokryte. *Plant. Horat. Propert. Ovid.*

VELAMEN, mis, n. (od *velo*, are) i. q. *velamentum*. Zasłona, zawinięcie, przyodziewek, niby odziewadlo, okrycie, przykrycie, deka, zwiazka, welon, kwef, odzież, ubiór, stroj, suknia, odzienie. *Virg. Ovid. Tac. Sen.*, np. *clari velamen honoris i. e. vestis, insigne magistratus. Juvenal.* t. j. znakomita suknia urzędu, np. *purpureas vestes, velamina nota. Virg.*, t. j. suknie które za życia nosił.

VELAMENTUM, i, n. (od *velo*, are) i. q. *velamen*. Zasłona, deka, odzież, przyodziewek, zawinięcie. *Cels.* || *Velamenta. O-*

vid. Galazki oliwne winną przeplatane macicą, które zwykli byli nosić miłosierdzia żebrzący. || *Velamenta. Tac.* t. j. zawicie głowy.

VELARIS, e, ptak. (od *velum*). Żaglowy, tyczący się zasłony, firanek, należący do tego; ztąd *velares annuli. Plin.* t. j. pierścienie do zasłony albo do firanek.

VELARIUS, a, um. (od *velum*). Trudniący się zasłonami albo żaglami, należący do tego; ztąd *velarius scil. servus. Inscript. ap. Gruter.*, t. j. rodzaj służącego, który jest odzwiercym albo kamerdyner, kamerjaukler, pokojowy cesarski.

VELARUM, i, n. Rodzaj zboża. Obacz *Vela.*

VELATO, psk. (od *velatus, a, um*, imsl. od *velo*, are). Pod zasłoną, pod ukryciem, pod atajaniem, np. — *Deum disce. Tertull. advers. Marcian.*

VELATURA, ae, z. Ob. **VEHELA.**

VELATUS, a, um. (od *velo*, are). Osłonięty, okryty. *Capite velato. Cic.* Osłonięszy głowę. *Cornua velatarum obvertimus antenarum. Virg.* Obracamy ku wodzie górne żagłów róg. || *Odziany. — toga. Liv.* Odziany zwierzechnią suknią. || *Felati. Fest.* Odziani żołnierze bezbroni, którzy zastępowali miejsca żołnierzy na wojnie poległych. || *Velatus. Ovid.* Przepasany, ozdobiony czem. *Felatis manibus orant. Plant.* Mając w ręku różczki oliwne przeplatane winną macicą pokornie proszą.

VELAUNI, orum. *Caes.* Naród w Gallii Akwitańskiej.

VELEDA, ae, z. *Tacit.* Dziewica Germanów w poczet policzona bogin.

VELES, itis, m. Podobno właściciel har-cujący albo nagabający, drażniący, zaczepiający kogo, np. *scurre. Szyderz. Cic.*; ztąd rzeczownice *Veles scil. miles. Liv.* Młody lekko uzbrojony żołnierz pieszki albo jezdny; ztąd *Velites. Id.* Żołnierze lekko uzbrojeni, którzy czynili utarczki z nieprzyjacielem. || *Przenosić. Veles scurre. Cic.* Szyderz, który uszczypliwością słowy drażni kogo. || *Velites dicuntur expediti milites* (od *volare*) *quasi volites i. e. volantes. Fest.* t. j. latający żołnierze, i. e. *milites levis armaturae velites vocantur.* || *Wleczb. pojed. velles. Ovid.* || *Velites leves. Varr.*

VELIA, ae, z. *Plin.* Miasto w Lukanii. || *Varr.* Pagórek w Rzymie. || Miasto w Hiszpanii Tarrakonskiej. || Ztąd *Velienses. Plin.* Mieszkańcy tego miasta.

VELIFER, a, um. (od *velum* i *fero* i. e. *ferens velum vel vela*). Noszący żagle, np. — *carina. Ovid. Propert.* — *malus. Val. Flacc.* t. j. maszt noszący żagle. — *venti. Sen.*

VELIFICATIO, ōnis, z. (od *velifico*, albo *veliflor*). Naciąganie, napięcie, nateżenie, rozwinięcie, rozpuszczenie żagłów, np. *mutata velificatione. Cic.* t. j. zmieniony rozwinięcie żagłów.

VELIFICATUS, a, um. (od *veliflor*). Żaglowy. *Velificata navis. Propert.* Okręt

idący pod żaglami. || *Juvenal.* Przeżeglowany, przejechany nawą.

VELIFICIUM, ii, n. (od *velifico* albo *veliflor*). Robienie żagłów. || Napięcie, nateżenie, rozpuszczenie żagłów, żeglowanie, pływanie, np. *velificia primum invenit Isis. Hygin.*

VELIFICO, as, avi, atum, are, (od *velum* i *facio* i. e. *vela facere*) i. q. *velifico*. Robić żagle. || Naciąganie, napięcie, nateżenie żagłów; ztąd żeglować, pływać, np. — *per aquas. Propert.* || Ztąd *velificatus, a, um*, t. j. przeżeglowany, przejechany okrętem, np. — *Athos. Juvenal.*

VELIFICOR, aris, atus sum, ari i. q. velifico. Robić żagle. || Naciąganie, napięcie, nateżenie żagłów, kierować żaglami w czasie wiatrów. || Żeglować, pływać, np. *velificata lacus. Propert.* || Sprzyjać komu, zaszczycać względami, np. — *honori suo. Cic.* — *favori civium. Flor.* — *alicui. Coel. in Cic.*

VELIFICUS, a, um. (od *velum* i *facio*, zamiast *vela faciens*, albo od *veliflor*). Robiący żagle. || Żeglujący, pływający, np. — *cursus navigii. Plin.*

VELINUS, a, um. *Virg.* Tyczący się miasta Welii w Lukanii. — *tribus. Cic.* Jedna z trybus ludu rzymskiego w Sabinach tak nazwana od jeziora welńskiego. || — *lacus. Plin.* Jezioro Umbryi.

VELITARIS, e, ptak. (od *velis, velites* ob. *Veles. Sall.* Utarczkowy, tyczący się żołnierza lekko uzbrojonego, np. — *hastae. Liv.* — *pugna. Fest.* — *arma. Sall.*

VELITATIO, ōnis, z. (od *velitor*). Utarczka, harc z orężem, z bronią. || Przenosić, wzajemny poswarek, np. *velitatio dicta est ultro citroque probrorum objectio, ab exemplo velitaris pugnae. Fest.*, np. *me ad velitationem exerceo. Plant.* t. j. do wzajemnego poswarka, np. *verbis velitationem fieri. Plant.* t. j. słowami mieć z kim utarczke.

VELITERNINUS, a, um, i. q. Veliter-nus. np. — *vina. Plin.*

VELITERNUS, a, um. Z Weliterny albo blisko Weliterny, należący do Weliterny, weliternski, np. — *hostis. Liv.* — *populus. Id.* — *coloni. Liv.* — *rus. Plin.* — *ager. Liv.* Weliterni. Mieszkańcy. *Liv. Plin. Veliter-nus.* Imię właściwe. *Sil.*

VELITES. Ob. **VELES**, (od *veles*).

VELITOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *veles*). Harcować, niegrać się, jak *Velites*. Ob. *Veles*, np. — *calcibus. Apul.* mówiąc o koniu. — *lapidibus crebris in aliquem. Apul.* t. j. miotać, rzucić kamieniem. || *Przenosić, kłócić się, swarzyć się, np. inter vos velitati estis. Plant.* — *calumniis in aliquem. Apul.* || *Próbować, czynić doświadczenie, np. — primis armis disciplinae suae. Apul.* || — *periculum alicui. Apul.* t. j. grozić, odkazywać się. || Starożytni mawiali *velito, are. Prise.*

VELITRAE, arum. Ludne miasto w Lacjum. *Liv. Suet.*; ztąd *Veliternus, a, um,*

(zamiast *Feliterinus*) i *Feliterinus*, a, um. || Też *Felitrinus*, a, um, i. q. *Feliterinus*. *Felitrini*. Mieszkańcy tego miasta. *Suet. Edd. Ernest.* mają *Feliteri*.

VELIVOLANS, tis, (od *velum* i *volans*, imsl. od *volo*, are, i. e. *velis volans*) i. q. *velivolus*, np.—*navis*. *Cic.*

VELIVOLUS, a, um, (od *velum* i *volare*, i. e. *velis volans*). Jakoby żaglami latający zamiast opatrzoney żaglami, pełen żagłów, np. okręt, np.—*rates*. *Ovid.* *naves*. *Enn. ap. Serv. ad Virg.* *Tum mare velivolis florebant navibus ponti.* *Lucret.* || Morze, np.—*mare*. *Virg.*, np. *maria velivola*. *Liv. Andron. Macrob.*

VELLA, (od *velo* zamiast *vehela*) zamiast *Villa* powiada Landman u *Farr.*

VELLATURA, ae, ż. zamiast *vehelatura* (od *vehela*, *veho*). Jechanie, jeżdżenie, furmanstwo, woźba, np. *vellaturam facere*. *Farr.* t. j. furmanic, wozić dla zysku.

VELLEREUS, a, um, (od *vellus*). Ze skóry albo z weluy, skórzany, welniany, np.—*crumena*. *Ascon. Ped. ad Cic.*

VELLICATIM, psk. (od *vellico*, are). Tam i ówdzie skubiąc, oskubując; ztąd pojedynczo, częściami, po części, kawalkami, szlukami, nie mając związku, niepełnym, np. pisać, powiadać, opowiadać. *Sisenna ap. Gell.*

VELLICATIO, ōnis, ż. (od *vellico*, are). Skubanie, targanie, szczypanie, rwanie, obrywanie, szarpanie, zatem nagabanie, drażnienie, zaczepienie. *Senec.* || Uszczypka, przymówka. *Id.*

VELLICO, as, avi, atum, are, (częstoil. od *vello*, ěre). Skubać, targać, szczytać, obrywać, rwać, szarpać, np. *cornix vultuos vellicat*. *Plant.* || Przenosić, skubać, targać, szczytać, rwać, obrywać, np. *in circulis vellicant*. *Cic. Vellicare*. *Cic. Horat.* t. j. szczytać kogo słowy, przyganiać, przymawiać, krytykować, szkalować. || Przenosić obudzić, ooczyć, zachęcić, np. *e somno vellicandus est animus*. *Senec.*

VELLIMEN, inis, n. i. q. *vellus*. Runo, welna. *Farr.* Inni *vellimina* zamiast *velumina* czytają.

VELLO, *velli* i *vulsi* albo *volsi*, *vulsum* albo *volsum*. Rwać, wyrwać, skubać, szczytać, obrywać.—*asparagum ab radice*. *Plin.* Wyrwać szparag z korzenia.—*legumina*. *Id.* Wyrwać jarzyny.—*modo nata poma*. *Tibull.* Zrywać niedojrzałe jabłka. *Siccas de caespite vulnerat herbas*. *Lucan.* Suche z darniny wyrwał trawy. *Postesque a cardine vellit*. *Virg.* I wyrwa drzwi z zawiasów.—*lanam*. *Farr.* Skubać welnę.—*barbam*. *Horat.* Wyrwać włosy z brody. || Uszczypnąć, szczytać. *Fellere coepi et prensare manu lentissima brachia*. *Horat.* Zaczęłem ciągnąć go za suknią i ścisnąć mu rękę, którą on leniwie spuszczał. || *Fellere aure*. *Virg.* Szczytać za ucho, napominając kogo. || Przenosić. *Secreto velluntur pecto-*

ra morsu. *Stat.* Serce skryty żal trapi. || Niszczyć, rujnować.

VELLOCASSES, ium. *Plin.* Naród w Galii Belgickiej, gdzie miasto Rotomagus, teraz Rouen.

VELLUS, ěris, n. (od *vello*). *Farr.* Runo, welna owcza, ponieważ był dawniej zwyczaj skubać nie strzyż owce. *Fellera motis trahere digitis*. *Ovid.* Przaszć welnę. || Welna nieskubana albo niestrzyżona, zostająca na grzbiecie owcy. *Molle gerit tergo lucida vellus ovīs*. *Tibull.* Miękką nosi welnę na grzbiecie owcy. || Welna skóra owcza. *Stratisque jacere velleribus*. *Virg.* I na rozciągniętych leżeć runach owczych. || Skóra i sierść innych zwierząt. *Fulvi setis hirsuta leonis vellera*. *Ovid.* Żółtego lwa skóra kosmata. || *Parnasia vellera*. *Stat.* Welniane przepaski, którymi się poetowie wiązali. || Przenosić. To, co jest nakształt welny. *Tenuia per coelum vellera*. *Virg.* Obloki nakształt welny subtelne. *Densum vellus aquarum*. *Marti.* Szron, szadź.

VELO, as, avi, atum, are, (od *velum*). Zakryć, osłonić. *Et capita ante aras phrygio velamur amictu*. *Virg.* I frygijskim przykrywając przed ołtarzem osłaniamy twarze. || Odziewać. *Pecudum fulvis velatur setis*. *Virg.* Odziewa się żółta zwierząt skóra. || *Vellare tempora vittis*. *Ovid.* Wiać skronie.—*gulum*. *Pompon. ap. Non.* Kłaskić kaganiec. || Zdobić. *Delubra deum festa velumus fronte*. *Virg.* Bardzo wieńczymy świątynie. || Kryć, tacić. *Seclere velandum est scelus*. *Senec.* Występek występkiem pokryć. || Też *velatus*, a, um. Zasłonięty, okryty, np.—*caput*. *Cic.*, *toga velatus processit*. *Liv.* || *Felato* w przyp. szóst. Skryć, potajemnie, np.—*Deum discere*. *Tertull.*

VELOCASSES, ium. Ob. **VELOCASSES**.

VELOCITAS, atis, ż. (od *velox*). Prędkość, chyżość, raczość, wartkość ciała.—*famae*. *Justin.* Chyżość wieści.—*ocasio*. *num. Tacit.* Prędkość zdarzeń.—*pomorum*. *Plin.* Prędkie dojrzewanie owoców. *Velocitate corporum uti*. *Tacit.* Razumy ciała obrotom narabiać. || Odnosić się do umysłu.—*cogitationum*. *Plin.* Bystrość myśli.

VELOCITER, psk. (od *velox*). Prędko, chyżo, szybko, raczo. *Fellocissime moveri*. *Cic.* Bardzo raczo się obracać.

VELOX, ěcis, r. współ. (właściwie od *velum*, podług innych od *volo*, are, zamiast *velox*). Prędki, chyży, szybki, raczy. *Juvenes levitate corporum veloces*. *Liv.* Młodzieńcy lekkością ciała rażni. *Veloces arbores*. *Plin.* Drzewa prędko rosnące. *Genus herbae velocius admortem*. *Id.* Rodzaj rośliny prędką śmiercią sprawujący. *Felocissima navigatio*. *Quintil.* Bardzo prędką żegluga.—*horae*. *Ovid.*—*anni*. *Marti.* Prędko upływające godziny, lata. || *Ovid.* Lekki, rzeki. || *Felox via*. *Senec.* Droga, która się prędko odprawuje. || Przenosić. *Nihil est animo velocius*. *Cic.* Nic nie jest żywszego nad umysł.

Hariolo velocior. *Phaedr.* Prędszy i szęśliwszy w zgadywaniu od wróżka.

VELUM, i, n. (przez skrócenie od *vexillum*). Żagiel. *Pleno subit ostia velo*. *Virg.* Do portu pełnym żaglem płynię. || Najczęściej się kładzie w łodziach mnog. *Ventis intendere vela secundis*. *Virg.* Poddadź żagle szczęśliwym wiatrom.—*solvere*. *Id.* Rozpiąć żagle.—*contrahere*. *Cic.* Zwinąć żagle. *Plenissimis velis navigare*. *Id.* Płynąć pod pełnymi żaglami. || Przez zamianę wyrazów. *Classem velis aptare*, zamiast *aptare vela classi*. Do podróży gotować okręty rozpinając żagle. || Często się kładzie allegorycznie. *Pandere vela orationis*. *Cic.* Zaczęć mówić. *Voti contrahere vela tui*. *Ovid.* Zahanij chęci twoje. *Dare vela famae*. *Marti.* Porzucić się sławie. || *Felis equisque, et remis velisque*. *Cic.* Ze wszelką usilnością, staraniem, pilnością. || *Zaslona*, portyera, kortyna, firany. *Allevare velum*. *Senec.* Podnieść zasłonę. *Tabernacula carbaseis intenta velis*. *Cic.* Namoty z opon płóciennych rozpięte. || Przenosić. *Quasi velis quibusdam obtenditur natura*. *Cic.* Jakby pod zasłoną ukryte przyrodzenie.

VELUMEN, inis, i. e. *vellus*. *Farr.* Ob. **VELLIMEN**.

VELUT albo **VELUTI**, psk. (od *vel* i *ut*, albo *uti*). *Cic.* Jako, jakby, jakoby. *Vitam silentio transire, veluti pecora, quae, cet.* *Sall.* Żyć bez sławy przepędzić nakształt bydła. || *Ovid.* Jakby, prawie. || *Velut si, zamiast tanquam si, quasi*. *Caes.*

VENA, ae, ż. (od *ěz* i *irōz*, żyła). Żyła w ciele zwierzęcem zawierająca krew w sobie, która się przelewa do serca. *Venas incidere, Cels.*—*secare*.—*interseondere*. *Tacit.*—*pertundere*. *Juvenal.*—*solvere*. *Colum.* Krew puszczać.—*abrumperre*.—*abscindere*. *Tacit.* Przeciąć żyły. || Przez zamianę. *Sidon.* Krew. Czasem *venae* znaczą arterye. *Cic.* *Cels.* *Venas tangere*. *Senec.*—*tentare*. *Suet.* Macać, próbować puls. *Si protinus venae conciderint*. *Cels.* Skoro puls ustaje. || Przenosić. *Aeris, argenti, auri venae*. *Cic.* Żyły miedzi, srebra, złota. *Venas fontis intersecae*. *Hirti.* Żyły źródła wody przecięte. || *Venae*. *Cels.* Ranale nrynowe. || Tudzież. Słowotatość, żyły, śladry na drzewie, na marmurze, na kamieniu. *Plin.* || *Venae arearum*. *Id.* Grzędy ogrodowe. || *Vena*. Wewnętrzna część rzeczy jakiej. *Fulvus alit venis et caeco caputur igni*. *Virg.* Chowa głęboką w sercu ranę i skrytym trawi się zapalem. *Tenere venas ejusque generis, cet.* *Cic.* Poznawać z gruntu przyrodzenie, dowcip, przymiot. || Przenosić. *Ego, nec studium, sine divite vena, nec rude quid possit, video ingenium*. *Horat.* Ja nie widzę, co nauka bez twórczego dowcipu działać, i nieobrzęsany dowcip co by bez nauki mógł zrobić.

VENABULUM, i, n. (od *venor*, ari). *Cic.* Oszczep, albo dziryt łowczy z długim żelazcem. || *Sagittarum venabula*. *Plin.* Przy-

dłuższe strzały myśliwskie używane na słonów.

VENAFRANUS, a, um. *Horat.* Wenafrjjski, tycejący się miasta Wenafrum w Kampanii. *Venafrano piscem perfundit*. *Juvenal.* Oblewa rybę przednią oliwą.

VENAFRUM, i, n. *Plin.* *Horat.* Miasto w Kampanii słynące przednią oliwą.

VENALICIARIUS, **VENALICIUS**. Obacz **VENALITIARIUS**, **VENALITIUS**.

VENALIS, e, ptuk. (od *venus*, us, albo od *veneo*). Przedajny, wystawiony na sprzedaż. *Focem venalem habere*. *Cic.* Bydź heroldem, woźnym, krzykaczem. || Łakomy, przedajny, który się daje przekupić. *Omnia venalia esse*. *Sall.* Wszystko przedajne. || *Venales*. *Cic.* *Plin.* Niewolnicy wystawieni na sprzedaż. || Niektórzy piszą *Venialis*.

VENALITAS, atis, ż. (od *venalis*). Prędaż, przedajność, przekupstwo, to co się za pieniądze sprzedaje. *Cod. Justin.* *Sidon.*

VENALITER, psk. *Senec.* Przedajnie, przedajnym sposobem. || *Drudzy* piszą *Venalter*, *vernalter*.

VENALITIARIUS, (*Venalic*), a, um, (od *venalicium*, w liezb. mnog. *venalicium*, i. e. *servi*. Ob. *Venaltius*). Tycejący się ludokupstwa. *Venaltiarium exerece, scil. rem*. *Ulp.* Bawić się ludokupstwem czyli handel prowadzić niewolnikami. || *Venaltiarium, scil. negotiator*. *Ulp. in Pandect.* Ludokupiec, niewolnikami kupujący.

VENALITIUS albo **VENALICIUS**, a, um, (od *venalis*). Przedajny, do przedania czyli na sprzedaż będący, mówią o niewolnikach. *Venaltiae familiae*. *Suet.* Przedajne familije niewolników. || *Venaltius, scil. negotiator*. *Cic.* Ludokupnik, niewolnikami kupujący. || *Venaltia, orum*. *Ulp. Pandect.* Ludokupstwo czyli handel niewolnikami. || *Venaltium novitiorum*. *Pandect.* Poczet niewolników wystawionych na sprzedaż. *Venaltium titulis pictum*. *Petron.* Niewolnicy odmalowani na tablicach z wyrażoną za każdego ceną. || *Venaltium*. *Cod. Justin.* Po-datek od handlu.

VENATICIUS albo **VENATICIUS**, a, um, i. q. *venaticus*, np.—*praeda*. *Ammian.*

VENATICUS, a, um, (od *venatus*, us, albo od *venor*, ari). Tycejący się myślistwa, należący do tego, łowczy, myśliwy, np. sprzęt myśliwski, porządek łowczy, np. *canis venaticus*. *Plant.* *Cic.* t. j. pies myśliwy.—*catulus*. *Hor.*—*genus*. *Farr.* || Ztąd przenosić, *parasiti venatici sumus*. *Plant.* Wychudlemi pasorczytami jesteśmy na cudze uczyty.

VENATIO, ōnis, ż. (od *venor*, ari). *Cic.* Myślistwo, polowanie, łowy. || *Id.* Igrzysko, widowisko myśliwe, gdzie wysiekacze ze zwierzętami walczyli. || *Liv.* Myśliwska zdobycz. || *Septum venationis*. *Farr.* Zwierzy-niec.

VENATICIUS, a, um. Ob. **VENATICIUS**.

VENATOR, ōris, m. (od *venor*, ari). Łowiec, myśliwiec, który poluje. *Manet sub*

Jove frigido venator, tenerae conjugis immeror. Horat. Zostaje pod niebem zimnym łowić, młodej zapomniawszy żony. || Przenosić. *Venator adest nostris consiliis cum auritis plagis. Plaut.* Szpieg, podchwytacz jest obecnym naszym zamiarom. *Speculator, venatorque naturae. Cic.* Postrzegacz i badacz przyrodzenia. || Zamiast przymiotnika. *Venator cursu, canis et latratibus instat. Virg.* Ściga pies łowczy tropem i szczekaniem.

VENATORIUS, *a, um*, (od *venator* albo od *venor, ari*). Należący do myślistwa, do łowiectwa, łowczy, myśliwy, np. — *instrumentum. Plin. — galea. Nep. — culter. Suet. t. j. kordelas.*

VENATRIX, *icis, z.* (od *venor, ari*). Łowczyni, polująca, myśliwa. *Venatrix. Virg. Dea venatrix. Ovid.* Bogini Dyana. *Canis venatrix. Marti.* Pies łowczy. || Miejsce, gdzie często polują. *Ida venatrix. Virg.* Góra Ida pełna myśliwych.

VENATURA, *ae, z.* (od *venor, ari*). Polowanie. || Przenosić. *Fident tu illam oculis venaturam facere? Plaut.* Czy widzisz jak ona świdrzy oczami i szpieguje? t. j. czatuje na czyją zglubę.

VENATUS, *us, m.* (od *venor, ari*). Polowanie. *Saltus venatibus opti. Ovid.* Do łowów przydatne leśne rozłogi. *Venatu invigilant pueri, zamiast venatui. Virg.* Chłopcy z czuwaniem pracują na łowach. || *Venatus. Plaut.* Rybołówstwo.

VENDAX, *acis, r. społ.* (od *vendo*). Rad, chętnie sprzedający, np. *patrem familias vendacem, non emacem esse oportet. Cato. t. j. woli raczej sprzedać, aniżeli kupić.*

VENDIBILIS, *e, pluk.* (od *vendo*). *Cic.* Przedajny, do przedania, który się łatwo sprzedać może. || Przenosić. *Vendibilis oratio. Cic.* Mowa przyjemna, wszystkim się podobająca. — *orator. Id.* Krasomówca, który się wszystkim podoba. *Vendibilis culpa facta puella. Ovid.* Dziewczyna zachwalona przeze mnie, drugim się podobać zaczęła.

VENDICO, *as, are*, zamiast *vindico. Ob. VINDICO.*

VENDITARIUS, *a, um*, (od *vendo*). Przedajny, to, co kto rad sprzedaje. — *lingua. Plaut.* Przedajny język.

VENDITATIO, *onis, z.* (od *vendito, are*). Sprzedaż, przedawanie. || Ztąd przenosić, chętnie, próżność, np. *venditatio atque ostentatio. Cic.* || Podanie co na sprzedaż.

VENDITATOR, *oris, m.* (od *vendito, are*). Chętnie, chlubnik, samochwał. *Famae nec incuriosus, nec venditor. Tacit.* Dbał o sławę, lecz bez wystawy. || Przekupień, handlarz.

VENDITIO, *onis, z.* (od *vendo*). Sprzedaż, przedanie, przedawanie na jarmarku albo przez aukcyę, aukcyonowanie, licytacja, np. — *bonorum. Cic.* *Venditio alienatio est rei suae. Sen., venditio conditionalis. Ulpian. in Pandect.* || Sprzedaż, t. j. rzecz do

przedania, np. *antequam venditio transferatur. Ulpian. in Pandect.*

VENDITO, *as, avi, atum, are*, (często od *vendo*). *Cic.* Chcieć co sprzedać, wystawić na sprzedaż. || *Plin.* Często co sprzedawać. *Ipsa se vendit. Plaut.* Sama siebie wystawia na nierząd. || *Cic.* Tam i ówdzie co sprzedawać. || Przenosić. Chętnie się. *Venditare se alicui. Liv.* Chętnie się przed kim. *Venditit perjurium. Claudian.* Chętnie się z krzywoprzysięstwem.

VENDITOR, *oris, m.* (od *vendo*). Przedawacz, który co sprzedaje, przekupień. *Cic.* || Ztąd przenosić, *venditores nostrae dignitatis. Cic.*

VENDITRIX, *icis, z.* (od *vendo*). Przedawaczka, która co sprzedaje, przekupka. *Scaevol. in Pandect.*

VENDITUS, *a, um*, (od *vendo*). *Cic.* Przedany.

VENDO, *is, didi, ditum, ere*, (przez skrót, zamiast *venundo*). Przedawać co komu. *Male, recte, optime vendere. Cic.* Złe, dobrze, bardzo dobrze co sprzedać. — *pluris, minoris. Id.* Sprzedać co za wielką lub za małą cenę. — *aliquid pecunia grandi. Id.* Sprzedać za wielką sumę pieniędzy. || Przenosić. *Purpura vendit caudicium. Juven.* Szkarłatna szata zaleca rzeczniaka. *Praeclare vendisti. Cic.* Bardzo dobrze zaleciłeś. *Vendere verba reis. Marti.* Za pieniądze bronić spraw winowajców. || *Vendere.* Przedawać co niegodziwie dla zysku. *Vendit hic auro patriam. Virg.* Ten sprzedał za złoto ojczyznę. || Przedawać przenosić, t. j. dawać, rozdawać co za co, np. *hunc pro tuo vendito. Cic.*

VENDOBOA, *ae, z.* zamiast *Vindobona. Aurel. Vict. de Caesar. Ob. VINDOBONA.*

VENEDUS, *i, w. liczb. mnog.* *Venedi, orum.* Niedgdy wielki, teraz składający się naród z części północnych Niemiec, z Polski, Prus etc. *Tacit. Plin.* || Też zwany *Fenedae* w Sarmacji Europejskiej naród osiadły. *Ptolem.* || Ztąd *Venediens, a, um*, np. — *sinus. Ptolem.* Odnoża morska w Prusiech.

VENEFICA. Ob. **VENEFICUS**.

VENEFICIUM, *ii, n.* (od *veneficus*, ztąd od *venenum* i *facio*). Otrucie zwierza albo człowieka, przez czarodziejską truciznę albo przez zatruty napój, też napój z trucizną albo kielich trucizną zaprawiony. *Plin.*, np. *veneficiorum amuleta. Id., quere de veneficiis hominum. Liv., veneficii damnari. Tacit.* || Czary, czarowanie. *Plin. Veneficio contactus sum. Petron.* Jestem oczarowany.

VENEFICUS, *a, um*, (od *venenum* i *facio*). *Plin.* Jadowity, tyczący się trucizny albo trucia. — *artes. Id.* Sztuki trucia. || *Venefica, ae, z.* *Ovid.* Trucicielka, która truje. || *Veneficus, i, m. Cic.* Truciciel, truciznik, truciznę robiący, czarownik trujący. || Wyras złoceństwa. *Quid ais venefica? Terent.* Co mówisz zbrodniarko?

VENENARIUS, *a, um*, (od *venenum*). *Tertull.* Tyczący się trucizny albo zaprawiony trucizną. || *Venenarius, scil. artifex, homo. Sueton.* Truciznik, który robi truciznę albo sprzedaje.

VENENATUS, *a, um*, (od *veneno, are*). *Cic.* Zaprawiony trucizną. || Jadowity, z przyrodzenia mający w sobie truciznę. — *vipera. Cic.* Jadowita jaszczurka. || Przenosić. Jadowity, złośliwy, uszczypliwy. *Venenatus joens. Ovid.* Zart jadowity. || *Ovid.* Czarodziejski, czarom służący. || *Virg.* Farbowany.

VENERIFER, *a, um*, (od *venenum* i *fero, i. e. ferens venenum secum*). Noszący z sobą truciznę albo mający przy sobie, zjadliwy, jadowity, np. — *palatum (serpentis). Ovid.*

VENENO, *as, avi, atum, are*, (od *venenum*). *Lucret.* Zaprawiać jadem, trucizną. || *Gell.* Farbować. || Przenosić. *Morsu venenare. Horat.* Jadowicie szarpać kogo językiem.

VENEROSUS, *a, um*, (od *venenum*). Pełen jadu, trucizny, jadowity, np. — *herba. Augustin.*

VENENUM, *i, n.* (od *vena, Isidor.*, który powiada: *venenum autem dictum, eo quod per venas vadit. Foss. Etymol.* powiada: *quemadmodum toxicum dixere a toξov, i. e. areus, sagitta; ita venenum quasi belenum a βέλων, i. q. bēłoz, i. e. telum, sagitta: sane et Italici venenum dicitur veleno etc.*) *Cic.* Sok, likwor, lekarstwo. || Trucizna. *Veneno sublati. Cic.* Otruty. *Venenum alicui praebere. Id.* Dążyć komu truciznę. — *sumere. Nep.* Wypić truciznę. || Odnosi się do umysłu jako rzecz szkodliwa. *Lingua suffusa veneno. Ovid.* Język jadem zatruty zawisł. *Venenum desidiar. Sil.* Trucizna o spalsstwa. || Zartobliwie. *Venena. Catull.* Złe wiersze. — *vitae. Id.* To, co truje życie i niedźmiem czyni. || *Stat.* Jadowitość, uszczypliwość w mowie. || *Virg.* Szkarłatna farba. || *Lucan.* Balsam broniący od zepsucia. || *Munil.* Piana morska zgęszczona nakształt soli. || *Plaut.* Czary. || *Venena, t. j. węże, które Furii Alekti służą, np. Gorgoneis Alecto infecta venenis, zamiast instructa serpentibus. Virg.* *Venenum*, jadowita mowa, np. *humili veneno laedere summa. Stat., i. e. conviciis; oratio plena veneni. Id., i. e. ineptiarum.* || Szczególnie kolor purpurowy, np. *Assyrio fucatur lana veneno. Virg., t. j. welna farbowana szkarłatnym kolorem. Tarentinum venenum. Hor., t. j. szkarłatny kolor; ztąd róż, barwa, barwiczka, rumienidło, np. collinere ora venenis. Ovid.* || Lekarstwo, środki lekarstwa, np. *infuso veneno. Lucan.* || Czary, czarodziejstwo. *Ovid. Horat., np. veneno ereptam memoriam. Cic., t. j. przez czary, czarami, przez środki czarodziejskie.*

VENEO, *ui i ii, itum, anomal.*, (zamiast *venum, eo*). Bydź przedanym. *Venibunt servi. Plaut.* Będą przedani niewolnicy. *Qui-*

bus pretiis veneunt? Id. Za jaką się cenę sprzedają? || *Veniet*, zamiast *venibit. Inscr.* || *Biern. Ego ne illi veneat? Plaut.* Czy ja jemu mam być przedany? || *Drudzy piszą vaneo, zamiast veneo. Supin. venitum. Prisc.* *Venisse* zamiast *venisse. Liv.,* też *singulis veniebant immunitates. Cic., i. e. vendebantur.*

VENERABILIS, *e, pluk.* (od *veneror*). Szanowny, czcigodny, dostojny, przewielebny, uczczenia godny, np. — *vir. Liv.* || Też *venerabilior. Horat., venerabile donum. Virg.* || Dający wzgląd, szacunek, poważenie, np. *verba venerabilia erga deos. Val. Max.* *Senatus venerabilior in deum. Val. Max.*

VENERABILITER, *psk.* (od *venerabilis*). Czcigodnie, dostojnie, szanownym sposobem, np. — *adventuri. Macrob., — excipere victorem. Val. Max.*

VENERABUNDUS, *a, um*, (od *veneror*) *i. q. venerans.* Szanujący, który z uszanowaniem i uwielbieniem co czyni, np. *venerabundi intuebantur sedentes viros. Liv., adiit venerabundus etc. Suet.*

VENERANTER, *psk.* (od *venerans, imsl. od veneror*). Szanując, z uszanowaniem, np. — *adorant. Tertull.*

VENERARIUS, *a, um*, zamiast *Venerens.* Weneryczny, do Wenerji należący, np. — *res. Terent. Inne Edd. ująj venerias.*

VENERATIO, *onis, z.* (od *veneror*). Cześć, uszanowanie, honor. *Habere venerationem. Cic.* Mieć uszanowanie. || *Plin.* Respekt, szacunek.

VENERATOR, *oris, m.* (od *veneror*). *Ovid.* Czciciel, który cześć, szanuje, poważa. **VENERATUS**, *a, um*, (od *veneror*). *Prop.* Który cześć. || *Biern. Horat.* Czczony.

VENEREUS albo **VENERIUS**, *a, um*, (od *Venus*). Tyczący się Wenerji bogini miłości, należący do niej, np. *educatus in nutritu venerio. Cic.* Wychowany w roskoszach i lubieżności. || *Venerii, albo Venerii, scil. servi. Cic.* Niewolnicy służący Wenerze erycynskiej w Sycylii, których pretorowie używali zamiast ceklarzów. || *Venerus jactus. Id.* Szczególny rzut kostek. *Venerae res, voluptates. Cic.* Lubieżność, cielesność, wszeczeństwo. || *Venerius, scil. homo. Gell.* Człowiek oddany lubieżności. || *Veneriae, scil. conchae. Plin.* Rodzaj konch. || *Veneria pira. Plin.* Gatunek kolorowych gruszek.

VENERIVAGUS, *a, um*, (od *Venus* i *vagor* albo *vagus, a, um*). Patrzący nierządu, kurwiący się. *Varr. ap. Non.*

VENERIUS, *a, um*. Ob. **VENEREUS**.

VENERO, *as, avi, atum, are*, (zamiast *veneror*). Szanować, ucześć, wielbić, np. *ut venerem Lucianum. Plaut.* || Prosić o co z uszanowaniem, np. *veneroque te, ne etc. Plaut.* || Ztąd *veneratus, a, um*, czczony, szanowany, np. *venerata Ceres. Hor.* || *Veneratus* (od *Venus*). *Hygin.* Zatapiający się w roskoszach Wenerji.

VENEROR, *aris, atus sum, ari, dep.* (właściwie od *Venus*, więc właściwie *Veneri sa-*

crificare). Czcic, szanować, poważać. *Veneramur deos. Cic.* Czcimy bogów. — *amicos. Ovid.* Czcic przyjaciół. — *memoriam alicujus. Tacit.* Czcic pamięć czyje. || Pokornie prosić czego. *Venerati sunt deos. Cic.* Pokornie prosili bogów. || Czynnici. *Venero. Plaut.*

VĒNETI. Naród we Włoszech. || — w Gallii. Ob. **VĒNETUS.**

VĒNETIA, ae, ż. *Liv. Plin.* Kraj we Włoszech nad morzem Adryatykiem. || *Veneti, orum. Flor.* Naród tego kraju. || *Caes.* Kraj w Gallii celtyckiej czyli lądunskiej, gdzie teraz jest część Bretanii.

VENETIANUS, a, um, zamiast *Venetus.* Wenecki, do Weneckiej należący, np. *victoria Venetianorum. Inscript. ap. Gruter.*

VĒNETICUS, a, um, (od *Venetus* albo *Venetia*). Wenecki, tycejący się Wenetów (w Gallii), należący do nich, znajdujący się u nich, np. — *bellum. Caes.* — *insulae. Plin.* **VENETULANI, orum.** Narod w Lacium. *Plin.*

VĒNETUS, a, um, (Ἐνετός). *Caes. Plin.* Tycejący się Wenetów narodów we Włoszech albo w Gallii celtyckiej osiadłych, wenecki. || Ztąd. *Veneti, orum. Liv. Mela.* Naród we Włoszech. || *Caes.* Wenetowie mieszkający w Gallii celtyckiej czyli lądunskiej. || *Veneta factio. Suet.* Jedna ze czterech frakcyj stangretów na cyrku, tak nazwana od weneckiego koloru. || *Venetus color. Veget.* Kolor modry, którego Wenetowie nadmorscy zwykli byli używać. || — *lucus. Mela.* Jezioro tak nazwane podobno od koloru modrego blisko Konstancji miasta w Szwabii.

VENIA, ae, ż. (od *venio*). Pozwolenie, wolność bezkarna czynienia czego. *Veniam dare. Cic.* Pozwolić. *Veniam advocandi petere. Plin.* Prosić pozwolenia na zwolanie rady. *Datur petentibus venia. Caes.* Daje się pozwolenie proszącym. || *Bona venia. Cic.* Z przeproszeniem, uczciwszy uszy, formuła wyrazu. || *Bona venia petere aliquid. Terent.* Prosić o co z przeproszeniem, ażeby się kto nie uraził. || Przebaczanie, darowanie winy. *Errati veniam impetrare. Cic.* Otrzymać przebaczenie błędu. || Łaska, dobrodziejstwo. *Da veniam hanc mihi. Terent.* Uczyn mi tę przysługę, łaskę. || *Cum venia legere. Quint.* Czytać co bez krytyki, przez szpary patrzeć. || *Venia. Plin.* Bez żolci, bez gniewu.

VENIABILIS, e, ptnk. (od *venia* albo od słowa *venio, are*). Łatwy do przebaczenia, który się przebaczyć może. || i. q. *venialis.* Przebaczalny, do przebaczenia, przebacziwy. *Sidon. Prudent.*

VĒNIALIS, e, ptnk. (od *venia*). Przebaczalny, do przebaczenia, przebacziwy, mogący być odpuszczonym, darowanym, powszedni, np. — *translatio. Macrobi.* t. j. jeżeli stać się może przenośnią. — *errata. Sidon.* || Łaskawy, miłościwy, np. *pacem veniale poscere. Ammian.* t. j. prosić o łaskawy pokój. || Powszedni. *Sidon.*

VENICULA, (uva) i. q. *venucula. Plin.* Ob. **VENUCULA.**

VĒNIENS, tis, (od *venio*). *Gratior et pulcro veniens in corpore virtus. Virg.* I cnota przyjemniejsza w nadobnej postaci. *Veniens actus. Ovid.* Potomność.

VĒNILIA, ae, ż. i. q. *unda quae ad litus venit* powiada *Warron ap. Augustin.* || Jedna z nimf morskich i. q. *Salacia.* || Nimfa i matka Turnusa. *Virg.* || Nimfa małżonka Janusa i matka Nimf. *Canens. Ovid.*

VĒNIO, veni, *ventum*, (od *venio*, idę, postępuje, chodzę). Idź, przychodź. *Veniebat gressu delicato et languido. Phaedr.* Przychodził krokiem lekkim i słabym. *Ut veni ad urbem. Cic.* Skorom przyszedł do miasta. — *auxilio. Liv.* Przychodzić na odsiecz. — *in vitam. Cic.* Narodzić się. || Z i. miesł. *Neque te derisum venio. Plaut.* Nie przychodzę iżby z ciebie szydził. || Z tryb. bezokoliczn. *Venire aurum petere. Plaut.* Przyjść prosić pieniędzy. || Powrócić. *Hodie mihi rure venit. Propert.* Dziś ze wsi powrócił. *Venire in patriam voluit. Phaedr.* Chciał do ojczyzny powrócić. || Spadać co na kogo, dostawać się komu. *Platonaeo Aegyptus sorte venit. Justin.* Ptolomusowi Egipt losem się dostał. *Utro illi et gloriam et regnum venturum. Sall.* Samaby się mu sława i królestwo wręce dostaly. || Rosnąć. *Illuc veniunt felicius uvae. Virg.* Tam lepiej rosną winne jagody. || Przychodzić. *Veniunt litterae. Cic.* Przychodzą albo przynoszą listy. || Dostawać się. *Major hereditas venit. Cic.* Większe dziedzictwo się dostało. || Wpadać, bydź przywiedzionem do czego. — *in odium. Cic.* Wpaść w nienawiść. — *in gratiam et favorem. Sall.* Wpaść w łaskę i przyjaźń. *Mihi venit in suspitionem. Nep.* Wpadł u mnie w podejrzenie. || *Quint.* Bydź stosownym. || *Venire in mentem. Quint.* Przychodzić na myśl, na pamięć. — *in buccam. Cic.* Mieć co na języku, na myśli. — *in dubium. Cic.* Wątpić o czem. || — *in opinionem. Cacl. ad Cic.* Mniemać. — *in spem. Caes.* Spodziewać się. — *in usum. Plin.* Bydź w używaniu. — *in confessum. Plin.* Bydź rzeczywistym, jasnym. || — *in crimen. Terent.* Bydź oskarżonym. || — *in fidem alicujus. Liv.* Zdać się na wiarę czyje. || — *in proverbium. Plin.* Pójść w przysłowie. || — *in religionem. Cic.* Mieć skrupuły. || — *in certamen, in contentionem. Cic.* Waleczyć, uciierać się. || — *ad nihilum. Cic.* Wniwecz się obrócić. || — *ad manus, ad arma. Cic.* Zacząć potykać się, waleczyć. || — *in sermonem alicujus. Cic.* Bydź obecnym rozmowie, albo wpaść na czyje rozmowę. || *Usus venit. Ob. Usus.*

Venire. Cic. Przychodzić, wkładać się w czyje łaskę, w przyjaźń, w poufałość. || *Venire contra aliquem. Cic.* Stawać przeciwko komu u sądu. || Przejść z matery do matery. *Venio nunc ad istius morbum et insaniam. Cic.* Mówię teraz o jego chorobie i szalenstwie. || Biern. nieosob. *Posteaquam ad causam dicendam ventum est. Cic.* Gdy

przyszło do bronienia sprawy. || *Venibo*, zamiast *veniam. Pompon. ap. Non.* || *Tacite esse, ut ventum gaudeam, i. e. me venisse. Plaut.* *ventum gaudeo ad te, i. e. me venisse. Id.*

VĒNO, are, i. q. *venor.* Polować; ztąd *venor* biern., np. *undique venor. Enn. ap. Non.*

VĒNOR, aris, *atus sum, ari, dep.* (od *vena*). Polować, łowami się bawić. *In nemus ire parant venatum. Virg.* Gotują się iść na łowy. *Canum alacritas in venando. Cic.* Psów radość w ściganiu zwierza. || Biern. *Undique venor. Enn. ap. Non.* Zewsząd oskoczony jestem. || *Venari in medio mari.* przysł. *Plaut.* Nadaremnie pracować. || Przez niewłaściwą zamianę wyrazów. *Venaturpisees. Plin.* Łowią się ryby. || Przenosić. *Zabiegać, naskakiwać. Non ego ventosae plebis suffragia venor. Horat.* Nie łowię po mieście pochwał płocho ludu. — *oculis viros. Phaedr.* Wabić mężczyzny oczami.

VĒNOSUS, a, um, (od *vena*). Żyłowaty, pełen żył, np. *renes venosi sunt. Cels.* *smaragdus, alchodoni—venosi squamosique. Plin.* — *folia. Id.* *radices nigrae minusque venosae. Id.* *intybum sativum, quod est minus et venosius. Id.* t. j. endywijsa mniej włochata.

VĒNTER, tris, m. (od *ἔντερος*, trzewy). Brzuch. *Inani ventre diem durare. Horat.* Mieć czczy brzuch przez cały dzień. *Ventris dolores sedare. Plin.* Uśmierzyć bole brzucha. *Obesissimus venter. Id.* Bardzo brzuch tłusty. || *Ventrem facere. Veget.* Wypróżniać się. || *Colum. Trzewy, wnętrzności. Plin.* Żoładek. || Glód, żarłoczność, obżarstwo. *Quid quiescerat, ventri donabat avaro. Horat.* Na co napadł, to wszystko łakomemu brzuchowi poświęcał. *Magister artis, ingenique largitor venter. Persi.* Potrzeba czyni człowieka przemysłym. || *Vivite ventres. Lucil.* Żyć żarłoki, obżercy. || Żywot niewieści. *Ventrem ferre. Liv.* Bydź w ciąży. || *Custodire ventrem. Iet.* Strzedz płodu. *Tuus venter. Horat.* Płód twojego żywota. || Przenosić. Wydatność, nabrzeczność, opukałość jakiej rzeczy. *Venter lagenae. Juvenal.* Pękatość naczynia. *Crescit in ventrem cucumis. Virg.* Rośnie w pękatość ogórek, np. *caeruleus cucumis, tumidaque cucurbita venter. Propert.*

VĒNTIGENUS, a, um, (od *ventus* i *gigno*). *Lucret.* Wiatrorodny, który rodzi wiatry, np. *crateres Aetnae. Lucret.*

VĒNTILABRUM, i, n. (od *ventilo, are*). Wiejaczka do wiania zboża, opalka, wiejadło, szufła do wiania. *Colum. Prudent.*

VĒNTILABUNDUS, a, um, (od *ventilo, are*) zamiast *ventilans. Furr. ap. Non.* *si lectio certa.*

VĒNTILATIO, ōnis, ż. (od *ventilo, are*). Przewiewanie. *Plin.*

VĒNTILATOR, ōris, m. (od *ventilo, are*). *Colum.* Wiejacz, co wieje, wywiewa zboże. || Przenosić. *Quintil.* Impostor, szalbierz.

Tom II.

VĒNTILATUS, a, um, (od *ventilo, are*). Przewiewany. || *Cic.* Wzruszony, pobudzony.

VĒNTILO, as, avi, *atum, are*, (od *ventulus* zamiast *ventulo*). Wzniceć wiatr na co, *Incendia flatus ventilat. Sil.* Wzniceć wiatr pożary. || *Colum. Plin.* Wiać co, przewiewać, przewietrzyć. *Populeus ventilat aura comas. Ovid.* Wiatr topolowe przewiewa gałęzie. || Przenosić. *Senece.* Tam i ówdzie co ruszać, obracać, miotać czem. *Ventilat digitis aurum. Juvenal.* Przewraca na palcach pierścienie chlepiąc się. || *Ventilare. Senece.* Wachlować, machać, szermować, ruszać ramionami, mówiąc o szermierzach gotujących się do zapasków. || Zjednać sobie ulżenie, sfolgowanie, np. *ventilari i. e. se ventilare. Sen.*

VĒNTIO, ōnis, ż. (od *venio*). Przybycie, przyjście, przyjazd, np. *quid tibi huc ventio est? quid tibi huc aditio est? Plaut.* t. j. poco tu przychodzisz?

VĒNTITO, as, are, (częstotl. od *vento, are*, albo od *ventio*) i. q. *venio.* Chodzić, przychodzić, szczególnie często, np. — *domum. Cic.* *saepius ventilare in agrum. Plin.* *cum ventilarem. Cic.* || Idź. *Catull.*

VĒNTO, as, are, (częstotl. od *venio*). Chodzić, przychodzić często, np. *cum illo vento. Furr. ap. Non.* *Ventabant antiqui dicebant sine prepositione pro adventabant. Fest.*

VĒNTŌSE, psk. (od *ventosus, a, um*). Pelum wiatrem, wietrzno, wietrzny sposobem, np. *pulvillis ventose tumentibus pluma delicata. Apul.*

VĒNTOSITAS, atis, ż. (od *ventosus, a, um*). Wzdymaniec wiatry przyrodzone żółdka, nadymanie, nadęcie, wiatr, np. — *stomachi. Apul.* || Ztąd przenosić. *Fanfaronada.*

VĒNTŌSUS, a, um, (od *ventus*). *Virg.* Wietrzny, pełen wiatrów, wystawiony na wiatry. *Alii ventosis foliis auras accipiunt, redduntque. Virg.* Drudzy w miechy ciągną i oddają powietrza oddechy. — *mare. Horat.* Morze wystawione na wiatry. — *autumnus, hiems. Plin.* Wietrzna jesień, zima. — *concha. Lucan.* Dęta trąba Trytona. — *cucurbita. Juvenal.* Banka barwierska. || Przenosić. *Dumny, nadęty, próżny, płochy, niestały. Ventosa lingua. Virg.* Chlepliwy język. — *gloria. Id.* Próżna chwala. *Ventosa et insolens natio. Plin.* Płochy i swawolny naród. — *plebs. Horat.* Płochy spowolstwo. || *Ventosi equi. Ovid.* Ręce konie.

VĒNTRALIS, e, ptnk. (od *venter*). Tycejący się brzucha, żółdka, należący do niego, brzuchowy, żółdkowy, np. — *humor. Macrobi.* ztąd *Ventrale* rzeczow. (scil. *cin-gulum, vinculum cet.*) t. j. poprag albo pas, przepaska, taśma, np. *villosa ventralia. Plin.* || Trzos, kaleta, np. *sed vestem—aut nummos in ventrali. Ulpian.* *in Pandect.* Inne *Edd.* mają in *ventralem*.

VĒNTRICŌLA, ae, m. i ż. (od *venter* i

colo, zatem i. q. colens ventrem suum). Pa-sibrzech, oddany brzuchowi. *Augustin.*

VENTRICULATIO, *onis*, ż. (od *ventriculus*). Dokładniej od *ventriculo*, are, t. j. mający chorobę żnięcia żołądka, kolka, ból brzucha. *Coel. Aur.*

VENTRICULOSUS, *a, um*, (od *ventriculus*). Tyczący się brzucha, żołądka. *Coel. Aur.*, np. — *passio*. Id. t. j. żnięcie w żywocie, kolka.

VENTRICULUS, *i, m*, (zdrobn. od *venter*). Mały brzuch, żołądeczek, mały żołądek. *Juvenal.* || *Cic.* Dwoisty kanał *sereca*, jeden oddechowy, drugi podobny temu, do którego krew od wątroby przez to krwiste naczynie wpływa. || *Cels.* Flak, wnętrze, gdzie się trawia pokarmy.

VENTRIFLUUS, *a, um*, (od *venter* i *fluus*). Łaxujący, purgujący, np. — *medicamenta*. *Coel. Aur.*

VENTRIGO, *as, are*. Wyrzucać z siebie ekskrementa. in *Lexicis*. (od *venter*, t. j. ekskrementa). Ob. *YENTER*.

VENTRILOQUUS, *a, um*, (od *venter* i *loquor*). Brzuchomówny, brzuchomówca, który brzuchem mówi. *Tertull. advers. Marcian.*

VENTRIOSUS, *a, um*. Brzuchaty, który ma brzuch wielki, np. — *homo*. *Plaut.*

VENTROSUS albo VENTRUOSUS, *a, um*, i. q. *ventriosus*. Brzuchaty, który ma brzuch wielki, np. — *dolia*. *Plin. Ed. Elzev.* ma *ventrosa*, jak *montuosus* i *montosus*, *monstruosus* i *monstruosus*.

VENTULUS, *i, m*, (zdrobn. od *ventus*). Wiatr, mówiąc zmniejszającym sposobem, mały wiatr, wietrzyk, np. *ventulum* *facere*. Czynić wietrzyk. *Plaut. Terent.*

VENTUM, np. *ventum est*. Ob. *VENIO*.

VENTURUS, *a, um*, imsl. od *Venio*.

VENTUS, *i, m*, (od *vehens* albo od *venio*). Ruch wzruszonego powietrza, wiatr. *Ventus* *increbrescit*. *Cic.* Wiatr się wzmacnia. *Venti* *silent*. *Senec.* Ucichły wiatry. *Dare vela ventis*. *Nep.* Poddadź wiatrom żagle. || *Septentriones venti*. *Cic.* Wiatry północne. *Ventus turbo*. *Plaut.* Wicher. || Wedle starożytnych liczone dwanaście rodzajów wiatrów: *Boreas*, *Aquilo*, *Corus*, *Subsolanus*, *Favonius*, *Eurus*, *Auster*, *Notus*, *Africus*, *Favonius*, *Zephyrus*, *Circius*. Ob. na swoim miejscu.

|| Wedle powieści bajecznych, wiatry były synowie *Astreusza*, który miał ojca *Tytana*; ci walcząc przeciwko *Jowiszowi*, byli pokonani przez niego i zamknięci w tarasach *Eolidy*, którym dał króla *Eola*, zład za bożków byli mian, którym stawiano kościoły i czyniono ofiary. || Przenosić. *Venti*. *Cic.* Zamieszki, kłeski, nieszczęścia. || *Venti secundii*. Id. Pomyślna fortuna. || *Ventus popularis*. Id. Łaska, sprzyjanie ludu. || *Cic.* Wieść, sława. || *Ventis tradere*. *Horat.* Zapomnieć. *Nec ferre videt sua gaudia ventos*. *Virg.* Widzi, że płonąca jego była radość. || *In vento et in aqua scribere*. Nadaremnie pracować. *Profundere verba ventis*. *Catull.*

Nadaremnie mówić. || *Vento vivere*, przysł. *Cod. leg.* Bardzo szczupłym żyć kosztem, albo żyć wiatrem. || *Ventus textilis*. *Laber. ap. Petron.* Bardzo cienka suknia.

VENUCULUS, *a, um*. — *uva*. *Colum.* Wina jagoda, którą długo chowano w garnkach, zład też nazwana *uva ollaris*.

VENULA, *ae, ż*, (zdrobn. od *vena*). Mówiąc zmniejszającym sposobem mała żyła, żyłka. *Cels.* || Zład przenosić, np. *quid est igitur, cur in iis demum, qui tenui venula per calculeos fluunt, Atticum saporem putent? Quintil.*

VENUM, *i, n*, (od *veneo*). Przedaż. *Venum ire*. *Gell.* Bydź wystawionem na sprzedaż. *Venum dare* albo *tradere*. *Lucan.* Przedaż. *Venum cuncta dari*. *Claudian.* Bydź przedajnem. || *Venui* w przyp. trzeci. *Apul.* Posita *veno irritamenta luxus*. *Tacit.* Wystawione na sprzedaż podniety zbytku. *Veno exercere*. Id. Marłtanstwem się bawić. || Piszą niektórzy *vacuum*, zamiast *venum*.

VENUNDATUS, *a, um*, (od *venundo*). *Tacit.* Przedany.

VENUNDO albo VENUNDO, *dēdi, dātum, dare*, (od *venum* i *do*). *Cic.* Przedaż, przedać co. || Dwa słowa zamiast *in* albo *advenum do*. Dać na sprzedaż, przedać co, np. *in venundando*. *Cic.*, *hos sub corona jure belli venundedit*. *Flor.*, *per commercia venundatos*. *Tacit.*

VENUS, *us, i, m*, (od *ōvōs*, cena towaru). *Gell.* Przedaż, przedawanie czego. || W przyp. trzeci. *venui*, w czwart. *venum seil.* ad albo *in*, t. j. na sprzedaż, do przedania, np. *venum ire*, t. j. stawać się na sprzedaż. *Liv. Gell.*, *venum tradere*. *Lucan.*, albo *venum dare*. Przedać, też *venum redire*. *Claudian.*

VENUS, *ēris, ż*, (od *venustus*). Wenera, bogini piękności, wedle powieści poetów zrodzona z piany morskiej. || *Mensis Veneris*. *Ovid.* Miesiąc kwiecien tak nazwany przez *Romulusa*. || *Venus*. *Terent. Virg.* Bogini miłości, lubieżności, nierządu, wszeteczeństwa. || *Senec.* Łaska, względy, które mamy u kogo. || *Plaut.* Przyjemność, ozdoba, piękność. || Wyras pieszczoty. *Veneri munera*. *Virg.* Podarki kochance. || *Venus*. *Farr.* Bogini ogrodów. || *Cic.* Jedna z błędnych planet, która zrana uprzedzając słońce, nazywa się *lucifer*, w wieczór świecąc po zachodzie słońca, nazywa się *vesper* albo *vesperugo*. || *Venus*. *Marta*. Rzut w grze szczęśliwy kostek.

VENUSIA, *ae, ż*, (*Ovisovalis*. *Strabo*). *Plin.* Miasto w *Apulii*, ojezyzna *Horacyusza* *Flakka*. || *Venusinus*, *a, um*. *Horat.* Wenuszynski, należący do miasta *Wenazyi*. *Lucerna Venusina*. *Juvenal.* Satyra *Horacyusza* pisana przy lampie. || *Venusini*, *orum*. *Liv.* Mieszkańcy tego miasta.

VENUSTA z przymiotnikiem *minor* (*seil.* *herba*). Roślina, i. q. *cynocephalon autirrhinon* etc. *Apul. de herb.*

VENUSTAS, *atis, ż*, (od *Venus*). *Cic.* Krasa, piękność, uroda właściwie służąca

plei pięknej. || Mówi się i o rzeczach nieżywotnych. *Signa eximia venustate*. *Cic.* Posagi przedziwnej piękności. || Przenosić. *Cic.* Wdzięk, przyjemność stylu. *Verborum venustates*. *Gell.* Przyjemność wyrazów. || Szczęście. *Dies celebris et venustatis plenus*. *Plaut.* Dzień uroczysty i nader szczęśliwy.

VENUSTE, *psk.* (od *venustus*, *a, um*). Pięknie, przyjemnie. *Perquam venuste*. *Cic.* Bardzo przyjemnie. || *Venustius*. *Sen.*, np. *acule et venuste dicta*. *Quintil.*, *omnia venustissime finxit*. Id.

VENUSTO, *as, are*, (od *venustus*). *Naev. ap. Fulgent.* Zdobić, piekzyć, przyjemnym czynić, np. — *unguento*. Id.

VENUSTULUS, *a, um*, (zdrobn. od *venustus*, *a, um*) i. q. *venustus*, mówiąc zmniejszającym sposobem, t. j. delikatny, czuły, piekliwy, pieszczony, caczany, przyjemny, miły, nadobny, np. — *oratio*. *Plaut.*

VENUSTUS, *a, um*, (od *Venus*). Przyjemny, miły, wdzięczny, łuby, wesół, uciechany, rokoszny, powabny, piękny, nadobny, np. *venusta soror*. *Catull.* — *vultus*. *Terent.*, *mulier specie venusta*. *Plaut.*, *venustissima Venus*. Id. || Przyjemny, miły w mowie, maniery, np. *facilis et valde venustus*. *Cic.*, t. j. kształtny, zręczny, maniery, zład kształtny w dowcipie, np. *sermo urbanus et venustus*. *Cic.* *Venustiora in respondendo*. *Quintil.* || *Venusta* (*herba*). Roślina. *Apul.*

VEPALLIDUS, *a, um*, (od *ve* i *pallidus*, *a, um*). *Horat.* Bardzo blady. Lecz wedle *Beutleja*, *ne pallidus* czytać potrzeba.

VEPENIS. Ob. *PISINUS*.

VEPRATICUS, *a, um*, (od *vepres*). Z ciernia złożony, pochodzący od ciernia. *Colum.*

VEPREĆULA, *ae, ż*, (zdrobn. od *vepres*). *Cic.* Mały ciern. || *Fipera est in veprecula*, przysł. *Pomp. ap. Non.* Mówią o tych, którzy nagle mogą szkodzić komu.

VEPRES, *is, m*, i. ż. (od *ōvōs*, i. e. *virgulta*). Ciern. *Hirsuti vepres*. *Virg.* Najczou ciernie.

VEPRETUM, *i, n*, (od *vepres*). *Colum.* Ciernisko, miejsce cierniem zarosłe, np. *litibus ac vepretis*. *Colum. Ed. Gesner.* ma *vepribus*.

VER, *veris, n*, (od *zaq* przez skrócenie *hō*, wiosna). *Cum autem ver esse cuperat*. *Cic.* Gdy bowiem wiosna się zaczęła. *Ver novum*. *Virg.* — *primum*. *Plin.* Początek wiosny. *Donec ver adolesceret*. *Tacit.* Do wiosny. || Przez zamianę. *Rwiaty*. Rzeczy urodzone na wiosnę i poświęcone bogom. *Ver sacrum facere*. Id. Ofiarować to bogom, co się urodziło na wiosnę. || Przenosić. *Ver aetatis*. *Cic.* Młodość. || *Fere numerare flores*, przysł. *Ovid.* Mówi się o rzeczy, która się stać nie może. *Primo vere*, i. e. *initio veris*, t. j. na początku

wiosny. *Cato. Hor.*, albo *vere primo*. *Plin.*, *donec ver adolesceret*. *Tac.*

VERACITER, *psk.* (od *verax*). Prawdziwie, np. *de sanctis libris sancte et veraciter existimare*. *Augustin. ad Hieron.*, też *Plaut. ap. Prisc.* używał tego słowa *veraciter*.

VERACULUS, *i, m*, (od *vero*, *are*). *Suet.* Falszywy wróżek, impostor, szalbierz. *Suetiger veraculis* zamiast *vernaculis* woli czytać.

VERATRINUM, *i, n*. *Veratryna*, pierwiastek właściwy ciemierzycowych roślin.

VERATRIX, *icis, ż*, (od *vero*, *are*). *Apul.* Wroźka. *Drudzy* czytają *veteratrix*.

VERATRUM, *i, n*, (od *vero*, *are*). *Plin.* Ciemierzycza, roślina, np. *Italia veratrum vocat* (*seil.* *illud helleborum*). *Plin.* — *nigrum*. *Cels.* — *album*. Id.

VERAX, *acis*, (od *vero*, *are*, jak *edax* od *edo*, *capax* od *capio*, *vorax* od *voro*, *ferax* od *fero* etc.) Prawdziwy, który mówi prawdę, nie kłamie, np. *si eris verax*. *Plaut.* — *oraculum*. *Cic.* — *signa*. *Tibull.* — *saga*. Id. *Visa quietis veracia*. *Cic.* *Herodotum cur veraciorem ducam Ennio?* *Cic.*, *veracissima promissio*. *Augustin.*

VERBALIS, *e, psk.* (od *verbum*). Słowny, ze słów złożony. *Fulgent.* || *Verbalia nomina*. *Charis.* Imiona od słów pochodzące. || *Verbialia*. *Diomed.*

VERBASCUM, *i, n*. *Knotnica*, dziewanna. *Plin.*

VERBENA, *ae, ż*, (od *herba* zamiast *herbena*, np. *Donat.* ad *Terent. Andr.* powiada: *Verbenae sunt omnes herbae frondesque festae ad aras coronandas vel omnes herbae frondesque ex aliquo loco puro decerpit*: *verbenae autem dictae, quasi herbenae*). Wszelka roślina z czystego miejsca zerwana, tudzież różeczka, gałąz z drzew poświęconych *lauru*, *oliwy* i *mirtu*. || Wedle *Liwinusa* i *Pliniusza* używano tego rodzaju roślin i różeczek w zawieraniu przymierza, w poselstwach, tudzież niemi wienozono ołtarze, czyniono z nich w domu ofiary. || *Cels.* Wlekarstwach rodzaj roślin zawściągających i chłodzących, jakimi są: *cyprys*, *mirt*, *tamaryszek*, *roza*, *laur*, *bluszcz*. || *Rozszysko*, roślina, np. *et in sacris legationibusque verbenae*. *Plin.*, *verbena tempora cineti*. *Virg.*, *aras verbenis incinxit*. *Ovid.*

VERBENACA, *ae, ż*, (od *verbena*) i. q. *verbena*. Koszyszko, zwyczajne, koszyszko lekarskie, gołębie ziele, gorczycznik pospolity, lekarski, żeleznik żółty. *Plin.* Obacz *Verbena*.

VERBENARIUS, *a, um*, (od *verbena*) t. j. noszący poświęcone ziola albo gałązki, trdnący się tem, należący do tego, np. *Verbenarius* tak zwany *Fetijalis*, który nosi poświęcone ziele. *Plin.*

VERBENATUS, *a, um*, (od *verbena*, do-kładniej od imsl. *verbeno*, *are*, i. e. *instruere verbenis*) i. e. *verbena coronatus*. *Suet.*

VERBER, *ēris, n*, (od *ferio*). Narzędzie

do bicia, jakimi są: różga, kij, bicz, i t. p. *Coercere aliquem verberibus*. Cic. Karcie kogo biczem. || *Sil.* Nawiązanie procy. || Raz, uderzenie, bicie. *Post verbera*. Stat. Po bitwie. || *Lucan.* Robienie wiosłami. || Przenośnie. *Verbera ventorum*. Eueret. Impet wiatrów. *Verbera linguarum*. Horat. Strofowanie. *Verbera linguarum*. Prisc. Raz języka uderzający podniebienie w wymawianiu słów. || *Verbera fortunae*. Gell. Ciosy opacznej fortuny.

VERBERABILIS, e, ptak. (od *verbo*, a-re). Plaut. Bicia godny, np. *verberabilissime*. Id.

VERBERATIO, ōnis, ż. (od *verbero*, are). Bicie, bicie kijem, okładanie kijem. *Ulpian. in Pandect.* || Przenośnie, karanie, ćwiczenie, karcenie, burka, bura, lajanie, np. *mihi verberationem epistolae dedisti*. Q. Cic.

VERBERATOR, ōris, m. (od *verbero*, a-re). Który bije, okłada kijem, karcze, ćwiczy, karczi. *Prudent.*

VERBERATUS, us, m. (od *verbero*, are). Bicie, smaganie, karcenie, np. *si aqua expressa in altum — verberata corripit aëra*. Plin.

VERBERATUS, a, um, (od *verbero*, are). Mart. Bity, sieczony. *Verberatae grandine vineae*. Horat. Zbite gradem winnice. || Przenośnie. *Sermonibus Domitiani aures verberatas*. Tacit. Ze odgłosy dochodziły uszu Domicyana.

VERBEREUS, a, um, (od *verber*). Z bicia, z batoga, z kanczuga złożony. || Który zasłużył, zarobił na plagę, np. — *caput* (zamiast *homo*). Plaut. też — *statua* (zartobliwie zamiast *homo*). Plaut. i. q. *verbero*, ōnis.

VERBERITO, as, are. Bić albo często bić. *Cato. ap. Fest.*

VERBERO, ōnis, m. (od *verber*). Bicia godny, smaganię, słowo obelżywe, który zasłużył na bicie, na smaganie. Plaut. Apul. || Łajdak, hultaj, chłystek. Cic., też Plaut.

VERBERO, as, avi, atum, are, (od *verber*). Bić kogo, bić kijem, okładać kogo kijem, bić kanczugiem, biczować, chłostać, ćwiczyć, np. — *aliquem virgis*. Cic. Siec kogo różgami, bić kogo, smagać. — *aliquem ense*. Ovid. Ciąć kogo mieczem. Uderzać jakimkolwiek sposobem. *Charybdis sidera verberat unda*. Virg. Charybda wały morskie na powietrze ciska. *Adriaticas quæ verberat Aufidus undas*. Lucan. Aufid rzeka wpada z impetem, potraça Adryatyckie morze. || Przenośnie. Plaut. Strofować, lajać, fukać. || *Mihi vox aures verberat*. Plaut. Przeraża głos moje uszy. || *Verberare lapidem*, przysł. Id. Nadaremnie pracować, szkodzić sobie. || *Verberari sole*, — *imbre*, — *ventis*. Plin. || Zład przenośnie, chłostać, ćwiczyć, np. — *os alienus convitio senatus*. Cic., — *orator istos verberabit*. Cic., — *alienus aures sermonibus*. Tacit. t. j. nabijać komu uszy. — *matronam contumeliis*. Petron. || *Verberantes* zamiast *vapulantes*. Plaut.

VERBIFICATIO, ōnis, ż. (od *verbifico*, are, mówić, od *verbum* i *facio* zamiast *verba facio*, chociaż podobno *verbifico*). Mowa, rozmowa, np. *de meo amore verbificatio est patri*? Caecil. ap. Donat. in Terent.

VERBIGENA, ae, m. (od *verbum* i *gigno*). Tak zwane Słowo Wielone Christus Pan. *Prudent.*

VERBIGERO, as, avi, atum, are, (od *verbum* i *gero*, ere). Świegotać, paplać, hajać, plesć, mówić, dyskutować, np. *quoties inter nos verbigeratum sit*. Apulej.

VERBILEVIS, e, ptak. (od *verbum* i *levis*) i. e. *levis* in loquendo. Płochy, niestały w mowie. Lecz inne Edd. mają pospolicie formę *levis*.

VERBOSE, psk. (od *verbosus*, a, um). Wielomównie, wielą słowami. Cic., np. *haec ad te scripsi verbosius*. Cic. Quintil.

VERBOSITAS, atis, ż. (od *verbosus*, a, um). Wielomówność, obfitość w słowach, gadatliwość, świegotliwość, świegotanie. *Prudent. Vitium senile verbositas*. Symmach.

VERBOSUS, a, um, (od *verbum*). Pelen słów, wielomówny, świegotliwy, obfity w słowa, np. *epistola verbosior*. Cic., *verbosa simulatio prudentiae*. Cic. — *homo*, np. *id quod verbosus (hominibus) dicitur et factus*. Catull. — *forum*. Ovid., *disputatio verbosior*. Quintil., *verbosissimos locos arcesunt*. Quintil.

VERBUM, i, n. (od *egō*, mówię, albo od *verbero*, quia *verberatur aer*). Słowo, wyraz. *Verba gravia, plena, sonantia*. Cic. Wyrazy poważne, pełne, brzmiące. — *simplicia, propria, usitata, translata, prisca, nova*. Id. Wyrazy proste, właściwe, używane, przenośnie, starożytne, nowe. *Verbum inquinatum, abjectum, durum*. Id. Wyraz oszpecony, podły, twardy. — *magnifica*. Terent. Wyrazy wspaniałe. *Verbum turpe*. Id. Wyraz wsteczny. *Reddere verba*. Ovid. Odpowiadać. || *Publica verba*. Cic. Używane wyrazy. || *Tria verba*. Ovid. Trzy słowa pretora, które oznaczały jego władzę, te były: *Do, Dico, Addico*. || *Verbum*. Cic. Słowo, jedna z ośmiu części mowy. || Terent. Związek mowy, mowa. || Id. Zdanie, myśl wysłowiona. || Id. Powieść, pospolite przysłowie. || Cic. Wyraz czyzy, próżny. || *Verba dare*. Terent. Oszukać. *Verba dare*. Gell. Nie nie mówić. || *Verbo non re*. Nep. Powierzchnownie, na pozor, nie rzeczywiście. || *Verbi causa, verbi gratia*. Cic. Na przykład. || *Uno verbo*. Cato. Jednym słowem, krótko mówiąc. || *Bona verba, quæso*. Terent. Formuła, który rozgniewanego chcemy ułagać, proszę nie gniewaj się, bądź tak dobrym. || *Verbum i verba facere*. Cic. Mówić, rozprawić, mieć mowę. || *Verba facere mortuo*. przysł. Terent. Chcieć kogo przekonać, który albo nie słyszy, albo słuchać nie chce. || *Verba habere*. Cic. Mówić. || *Ad verbum*. Cic. Co do słowa. || *Verba de verbo exprimere*. Terent. Co do słowa

wa przełożyć. || *Verbum verbo reddere*, albo *pro verbo reddere*. Horat. Co do słowa wyrazić. *Totidem verbis transferre*. Cic. Wyrazić co do słowa. || *Meis verbis*. Plaut. Mojem imieniem, z mojej strony. *Senatus verbis*. Liv. Imieniem senatu. || *Verbum*, zamiast *verborum*. Plaut., np. *istorum verbum*. Plaut., *verbum sut est*. Plaut., zamiast *verhorum*.

VERCELLAE, arum. Plin. Miasto teraz w Pemoncie nad rzeką Sesia. || *Vercellensis*, e. Id. Należący do tego miasta.

VERCELLENSIS, e. Ob. **VERCELLAE**.

VERCULUM, i, n. (zdrob. od *ver*). Wiosna, wiosna, mała wiosna, mówiące zmniejszającym sposobem, pieszczonym, np. *meum cerculum — verculum*. Plaut.

VERE, psk. (od *verus*, a, um). Prawdziwie, w gruncie prawdy, rzeczywiście, rzetelnie, np. *quod proprie vereque dicitur*. Cic., *latrones verius, quam iusti hostes*. Liv., *verissime loquor*. Cic., *vere contendere*. Nep., t. j. prawdziwie, gruntownie. || Dobrze, sprawnie, słusznie, np. *verissime iudicabat*. Nep., t. j. bardzo słusznie, *ut verius dicam*. Cic., *ubi non vera vivitur*. Terent., t. j. nie dobrze. || Istotnie, wyraźnie, np. — *agere*. Cic., t. j. dokładnie, *vera dicere*. Plin., t. j. wyrażać mówić.

VERECUNDE, psk. (od *verecundus*, a, um). Wstydliwie, ze wstydem, skromnie, np. *timide vel potius verecunde*. Cic., *verecunde et dubitanter recepit causam*. Cic., *verecundius loqui*. Cels.

VERECUNDIA, ae, ż. (od *verecundus*, a, um). Wstyd, skromność, ucieczliwość. *Custos virtutum omnium verecundia est*. Cic. Wstyd jest stróżem cnót wszelkich. || *Verecundia*. Id. Bojaźń jakiej rzeczy. || *Verecundia alienus*. Liv. Respekt, uszanowanie, jakie mamy ku jakiej osobie dla jej szczególnych przymiotów. Quintil. Wstyd połączony z bojaźnią, dla której człowiek nie śmie wydadź się ze swoimi przymiotami. || Suet. Czerwonosć, rumianność pochodząca od wstydu.

VERECUNDITER, psk. (od *verecundus*, a, um) zamiast *verecunde*. Wstydliwie, ze wstydem, np. *vidit senem in ludo verecunditer non docentem discipulum verum scilicet nates, i. e. virgis caedentem*. Pompon. ap. Non.

VERECUNDOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *verecundus*, a, um). Cic. Wstydzę się, sromać się, rumienić się od wstydu. — *neminem apud mensum deest*. Plaut. Nie przystoi nikomu wstydzę się u stołu.

VERECUNDUS, a, um, (od *verecor*). Cic. Wstydlivy, który się wstydzi. *Verba parum verecunda*. Quintil. Wyrazy nieco nieuczciwe, wsteczne. || Przez zamianę. Wstrętnie, skromny, umiarkowany. *Verecundiorum esse in postulando*. Cic. Bydź skromniejszym w domaganiu się czego. *Vita verecunda est*. Ovid. Życie jest skromne. || *Verecundus color*. Ovid. Rumianność od wstydu na twarzy. || *Hoc dicere est mihi vere-*

cundum. Quintil. Wstydzę się to mówić. || *Partes verecundiores*. Arnob. Członki nieco wstydlive. || *Verecundus*. Ammian. Czei godny, szanowny, np. *verecundius*. Cic. *Pompeus in gerendis honoribus verecundissimus*. Fellej.

VEREDARIUS, ii, m. (od *veredus*), scil. *cursor*. Sidor. Kuryer, postyilon, goniec publiczny.

VEREDUS, i, m. (od *veho* i *rheda*. *Voss.*) Koń, koń racy, predki, lekki, np. do polowania. *Martial.*, też koń do konnej jazdy, koń wierzchowy, np. *consecundare veredum*. Auson., załóżm koń pocztowy, kuryerski, np. *veluti agninales equi vel mulae angariae atque veredi*. Arcad. in *Pandect.* || Właściwie koń pocztowy, przez skrót, zamiast *veredus*, i. e. *vehens rheda*. Suet. Festus powiada: *Veredi, antiqui dixerunt, quod veherent rhedas*. || Też koń w ogólnosci. || *Veredus* przezwisko rzymskie, np. *C. Veredus*. *Inscript. ap. Murator.*

VERENDUS, u, um, (od *vereor*). Ovid. Czeigodny, szanowny. || *Verenda, orum*. Plin. Członki wstydlive ciała. || *Lucan.* Straszny, straszliwy.

VERENS, tis, (od *vercor*). Cic. Bojaży się. || Z przypad. drug. — *plagiarum*. Colum. Bojaży się bicia.

VERENTER, psk. (od *verens* imsl. od *vercor*). Zuszanowaniem, z respektem, szanując, np. *sanctoque reverenter stare choro et placidis coelestia psallere verbis*. Sedul.

VEREOR, eris, itus sum, veri, dep. (od *ve* i *reor* albo z *hebrajsk. iare*, t. j. bał się, lękał się). Lękać się, obawiać się z niejakimiś połączonym uszanowaniem i wstydem, ponieważ *timere* jest to obawiać się niewolniczym sposobem; jednak ta różnica między *timeo* i *vereor* nie zawsze się ściśle zachowuje. *Vereor reprehensionem doctorum*. Cic. Lęka się strofowania ludzi uczonych. *Vereor gallica bella*. Id. Lękam się wojen Gallii. *Ego non nihil veritus sum*. Terent. Jam się nieco ulękł. || Z przypad. drug. *Uxor, quae non veretur viri*. Terent. Żona, która się nie boi męża. *Nec tui testimonii veritus*. Cic. Anim się ulękł twojego świadectwa. || Z tryb. bezokol. *Vereor dicere*. Terent. Lękam się mówić. || Bierno. nieosob. *Cyrenaei, quos non est veritum, cet.* Cic. Cyrenaicy, którzy się nie lękają. || *Zalować*, znosić co niecierpliwie. Ovid. || Z trybem łączącym z *ut* albo *ne* non w tych rzeczach, których chcemy, żeby się co stało. *Vereor, ut tibi possim concedere*. Cic. Wątpię, żebym tobie mógł pozwolić. *Veritus, ut hostium impetus sustinere non posset*. Caes. Lękając się, żeby mógł impet nieprzyjaciół wytrzymać. || Z następnymi pomocnikami *ne*, w tych rzeczach, których nie chcemy, żeby się co nam przytrafiło. *Vereor se, ne per insidias ab eo circumveniretur*. Caes. Lękać się, żeby przez zasadki nie był oskoczony. || Czasem się nie opuszcza. *Vereor, si res explicare incipiam*,

cet. Nep. || *Vereor* ne, zamiast *vereor* ut. Auct. ad Herenn. || *Non vereor* ne i non *vereor* ne non. Cic. Nie wątpię, mam za rzecz pewną. || *Vereri*. Sall. Wątpię z bojaźnią o czém. *Verebar*, quorsum *evaderet*. Terent. Powątpiewałem z bojaźnią, na co by to wyszło. || *Vereri*. Plaut. Wstydy się. || Biern. Afran. ap. Gell. *Vereri* se ab suis.

VERETILLA, ae, ż. (scil. pars) zdrobn. od *veretrum*. Mały członek mężli wstydlwy. Apul. || Ryba morska.

VERETRASINUS, i, m. (od *veretrum* i *asinus*). Członek wstydlwy osli, i. e. ejus *mentula* est ut *veretrum* *asini*. Capitol. Inne Edd. mają *vetrasium* albo *veterasinum*.

VERETRUM, i, n. (od *vereor*, scil. *membrum*). Członek wstydlwy, np. *tuniar veretri*. Serib. Larg., też Suet. Apul. — *muliebre*. Coel. Aur.

VERGENS, tis, (od *vergo*). Nakloniony, nachylony ku jakiej rzeczy. — *dies*. Suet. Dzień, który się ma ku wieczorowi. *Anni vergentes* in senium. Id. Lata nachylone ku starości. *Vergens annis femina*. Tacit. W wieku podeszła niewiasta. *Vergens senecta*. Id. Zgrzybiała starość.

VERGILIA, ae, ż. Miasto w Hiszpanii Tarrakońskiej, teraz *Virgilia*. || *Virgilienses*, ium. Plin. Mieszkańcy tego miasta. || *Vergilienses*. Inscr.

VERGILIAE, arum, ż. (od *virgula*, quod *virgulae* more *porriguntur*, albo od *ver*). Cic. Plin. Dżdżownice, siedm gwiazd przed kolanami byka.

VERGO, is, gère, (od *versus* i *ago*). Nachylać się, skłaniać się, mieć się ku jakiej stronie. *Portus, qui in meridiem vergit*. Liv. Port, który się skłania ku południowi. || Biern. *In terras vergitur ardor solis*. Lucret. Upał słoneczny jest skloniony ku ziemi. || W ofiarach znaczy wylewać co na co. *Spumantesque mero paterae verguntur*. Stat. I wylewa się wino z czasz pieniących się. || *Venena vergere*. Lucret. Mieszać, przylewać trucizny. || Przenosić. *Nam suam aetatem vergere*, Germanici nondum satis *adolevisse*. Tacit. Ponieważ on sam był podeszłego wieku, Germanik zaś niedojrzałych lat jeszcze.

VERGOBRETUS, i, m. (*Βεργοςβρετος* *Metaphrast. Julii Caes. bell. Gall.*) Tak zwana najwyższa osoba albo urzędnik u Eduów w Gallii, np. *qui summo magistratu praeerat*, (*quem Vergobretum* *adpellant* *Edui*, *qui exeat* *annuus* etc.) *Caes.*

VERIANUS, a, um. Wersowy, tycejący się Wernsa cesarza, pochodzący od niego, np. — *sodalis*. Inscript. ap. Gruier.

VERICOLA, ae, m. i ż. (od *verus*, a, um i *colo*, i. e. *colens veri*). Który albo która czoł prawdy, czcił prawdy albo cześcielca prawdy, np. — *lex*. Terull.

VERICULATUS albo VERUCULATUS, a, um, (od *vericulum* albo *vereculum*, zdrobn. od *vern*, właściwie imsl. od *verculo* s. *veruculo*, arc, i. e. *instruere rem vericulo* s. *vericulo*) t. j. opatrzone małym drewnia-

nym rożnem, np. — *falx*. Colum., gdzie *Ed. Gesner* ma *faleibus vericulatis* zamiast *vericulatis*. *Ed. Schaefer* ma *veruculatis*.

VERICULUM albo VERUCULUM. Rożnek. Ob. VERUCULUM.

VERIDICE, psk. (od *veridicus*, a, um). Mówiący prawdę, prawdziwie, np. — *prae-dicere*. *Amnian.*

VERIDICUS, a, um, (od *verus*, a, um, albo *vere* i *dico* zamiast *vere* albo *vera* *dicens*). Prawdę mówiący, który prawdę mówi, prawdziwy, np. *saepe veridicae voces ex occulto missae esse dicuntur*. Cic. — *os*. Lucret., — *sorores*. *Martial.* *Junio veridica*. Inscript. || To, co powiedziane prawdziwie, np. — *causae*. Cic. — *exitus*. Plin.

VERILOQUUM, ii, n. (od *veriloquus*, a, um). Prawdopodobność; ztąd etymologia. Cic. Słowo *etymologia*.

VERILOQUUS, a, um, (od *verus*, a, um, albo *vere* i *loquor*, i. e. *loquens vere* vel *verum* vel *vera*). Mówiący prawdę, np. — *lingua*. *Hieron.*

VERIMONIA, i, q. *veritas*. Prawda. *Plaut.*, w *Plautie verius verimonia*, ale inne Edd. mają *veras verimonia*.

VERISIMILIS, e, ptak. albo raczej dwa słowa VERI SIMILIS, e, ptak. Podobny do prawdy, mający podobieństwo do prawdy, np. — *narratio*. Cic., *mihi quidem non fit* (zamiast *est*) *verisimile*. Terent. *Feri simillimum mihi videtur quodam tempore* *et*. Cic. || *Feri tamen simillima*. Cic. || *Quid esset simillimum veri*. Cic. || Często się używa jako rzeczownik w rodzaju nijakim. *Non est verisimile*. Cic. Nie jest rzecz podobna do prawdy. || *Veri similis* jako dwa słowa. *Foss. de art. gramm.*

VERISIMILITER, psk. (od *verisimilis* albo *veri similis*). Podobnie albo podobnym sposobem do prawdy, np. — *ingere*. Apul. *Verisimiliter confingere*. Id., *alii verisimiliter solem credunt Deum nostrum*. Tertull.

VERISIMILITUDO albo trafniej VERISIMILITUDO, inis, ż. (zamiast *similitudo veri*). Podobieństwo do prawdy, prawda, albo rzeczywistość, istotność, np. mówiąc o obrazach, oryginalne podobieństwo, np. *veri similitudo canis ex aere vulnus suum lambentis*. Plin. || Wiaropodobność albo prawdopodobność. Cic. Sen. || Dwa słowa, *similitudo veri*. Cic.

VERITAS, atis, ż. (od *verus*, a, um). Prawda, np. *magna vis veritatis*. Cic., *veritas literarum*. Id., *loqui ad veritatem omnia, nihil ad veritatem*. Cic. *Delere veritatem*. Id., *linare veritatem in disputatione*. Cic., t. j. prawdę, rzeczywistość. || Też w licz. mnog., np. *veritates fortiter dicere*. Gell. || Konieczność, naturalne zezwolenie, zgoda, zgodność. Cic., np. *omnes in se habet numeros veritatis*. Id. || Należność, należyta właściwość, przyrodozenie, np. — *iudiciorum*. Cic. || Sprawiedliwość, słusność, np. *in tuam fidem veritatemque confugit*. Cic. Q., *veritatem obtinere*. Cic. || Rzeczy-

wistość, rzecz rzeczywista, albo sama rzecz. Cic., np. *in omni re vincit imitationem veritas*. Cic. || Pewność, np. *non opinio solum, sed etiam veritas*. Cic. || Szczerść, prawść, prawdziwość, np. — *rustica*. *Martial.* || Też słusność. Cic.

VERITUS, a, um. Ob. VEREOR.

VERIVERBIUM, ii, n. (od *verus* i *verbum*). Prawdopodobność, prawdziwa mowa, np. *tu enim repertus es Philocratem qui superes ververbio*! *Plaut.*

VERMICULATE, psk. (od *vermiculatus*, a, um). Sadzoną robotą, nakształt sadzonej roboty. Lucil. ap. Quintil.

VERMICULATIO, onis, ż. (od *vermiculus*). Plin. Robaczywość, toczenie robaków, choroba drzew, roślin. *Communis* (*morbus arborum*) *vermiculatio* est. Id.

VERMICULATUS, a, um, (właściwie imsl. od *vermiculo*, arc). Opatrzony w robaki, pełen robaków, kształt robaków mający. || Sadzony, nakształt sadzonej roboty, np. — *emblemata*. Lucil. ap. Cic.

VERMICULO, as, are, (od *vermiculus*). Opatrzony w robaki albo robakami. || Robić co sadzoną robotą. || Ztąd *Vermiculor*, ari, (biern.) Ob. *Vermiculator*.

VERMICULOR, aris, atus sum, ari, dep. (od *vermiculus*). Plin. Płodzić robactwo, robaczywić, bydz toczonym od robaków. || Bydz robionem sadzoną robotą. Właściwie jest imsl. od *Vermiculor*.

VERMICULOSUS, a, um, (od *vermiculus*). Pełen robaków, np. — *poma*. *Pallad.*

VERMICULUS, i, m. (zdrobn. od *vermis*). Robak, mówiący zmniejszającym sposobem, mały robak, robaczek. || Psia choroba, która sprawuje wściekliznę. *Gratian.* in *Cygne*. || Sadzona robotą, np. *vermiculum straverunt*. Inscript. ap. *Murator.*, scil. *opus* albo *pavimentum*, t. j. sadzona podłoga.

VERMIFLUS, a, um, (od *vermis* i *fluo*). Robaczywy, pełen robaków, np. — *vulnus*. *Paulin.* Nol.

VERMINA, um, (od *vermis* albo od *verto*). Rolka albo kółki, rzućcie w brzuchu, albo robaki w brzuchu, np. *vermina saeva*. Lucret., i. q. *vermes*. Robaki. *Vermina* *passionum*, i. e. *cruciatu* *tormina*. *Arnob.* Festus powiada: *Vermina* *dicuntur dolores corporis cum quodam minuto motu, quasi a vermibus scindantur*. || W przyp. pierwsz. licz. pojed. *vermen*.

VERMINATIO, onis, ż. (od *vermino*, arc). Robaczywość, toczenie od robaków, choroba bydlat, np. — *jumentorum*. Plin. || W ogołości, plaga, kłeska, męka, kara boska, ból, boleść, cierpienie, np. — *eccebr*. Sen., *omnium istorum prima verminatio vexat*. Id., t. j. ból.

VERMINO, as, ari, atum, arc, (od *vermina* albo od *vermis*). Robaczywić, mieć robaki, od robaków bydz toczonym. || Id. Cierpieć kłacie, gryzienie. || *Si tibi prurigne verminat auri*. Marti. Jeśli ci świerzbi ucho. || Też *Vermisor* dep., np. *si minus*

podagra verminatur. Sen. || Bydz męczonym, dręczonym na ciełe, ztąd *verminari*. *Pompon. ap. Non.* Mieć ból, cierpienie.

VERMINOSUS, a, um, (od *vermina*). Pełen robaków, mający robaki, robaczywy, np. — *ulcera*. Plin. — *aures*. Id. — *fici*. Id. VERMIS, is, m. (od *ἐρμις*, *czolgam się*). Lucret. Plin. Robak w ciełe, w drzewie, w gnoju. Colum.

VERNA, ae, m. i ż. Właściwie krajowy, ojczysty, krajowiec, rodak, rodaczka, mieszkawiec. Przymiotnik, np. *apros vernos*. *Martial.* — *lupos*. Id. *Liber verna*. Id. Książka napisana w Rzymie. || Rzeczownik. Krajowiec, rodak, swójak, mieszkawiec, np. *plebs verna*. *Martial.* *Romanos vernos adpellabant*, id est *ibidem natos*. Fest. || Szczególnie scil. *servus*. Fest., t. j. krajowy niewolnik, t. j. w domu pana swojego urodzony z rodu niewolników. *Plaut.* *Coel.* in *Cic. Justin.* || *Verna*. Wyraz obelgi. *Plaut.* || Z tego rodzaju niewolników niezono trefności, szyderstwa i blaźnistw, np. *verna es*. *Martial.* Szyderz i trefnis jesteś. || *Verna*. Inscript. || *Verna* też głupi, głupiec, blaźen. *Plaut.*; ztąd *vernalis*, *vernalitas* *et*. || *Verna* pochodzi od *Ver*. Festus powiada: *Vernae, qui in villis vere nati, quod tempus, duce natura feturae est* etc.

VERNACULUS, a, um, (od *verna*). Domowy, swojski, ojczysty, krajowy. *Vernaculae volucres*. *Farr.* *Plastwo* domowe. *Crimen vernaculum*. Cic. Wstępek w domu przez oskarżyciela zmyślony. — *consilium*. *Plaut.* Rada domowa. || *Vernacula multitudo*. Tacit. Wyzwoleńcy. || *Vernaculi*. Marti. Niewolnicy w domu urodzeni pana. *Vernaculorum dieta*. Id. Obelżywe wyrazy.

VERNALIS, e, ptak. (od *ver*). Tycejący się wiosny, należący do wiosny, wiosenny, np. *horae vernaes*. *Manil.*

VERNALITER, psk. (od *vernalis*). Obyczajem niewolniczym, nakształt niewolnika, np. *vernallyter ipsis fungitur officiis, praetambens omne, quod adfert*. *Hor.* Czyta *Bentley* *vernallyter*. *Nimis tandem hoc fit vernallyter*. *Caecil. ap. Non.*, t. j. pochlebnie. Inni czytają *vernallyter*.

VERNATIO, onis, ż. (od *verno*, arc). Plin. Linienie węzów, gdy zrzucają z siebie starą skórę. || Id. Stara skórą węzowa.

VERNICOMUS, a, um, (od *vernus*, a, um i *coma*). Zielone liście mający, np. — *oliva*. *Martian.* *Cap.*

VERNIFER, a, um, (od *ver* albo *vernum* i. e. *ver* scil. *tempus* i *fero*). Zielony albo na wiosnę stawający się zielonem, wiosenny, np. — *serta*. *Martian.* *Cap.*

VERNILAGO, inis. Rodzaj rośliny. *Apul. de herb.*

VERNILIS, e, ptak. (od *verna*). Niewolniczy, np. — *corpora*. *Quintil.*; ztąd niewolniczy, t. j. niski, uniżony, podły, np. — *blanditiac*. Tacit. || Nizki albo pospolity dowcip mający, albo swywojny, rozpustny, np. — *dictum*. Tacit.

VERNILITAS, *ātis*, *z.* (od *vernilis*). Przesadne postępowanie, sprawowanie się, ohejsie się niewolnika. || Zbyt affektowany przymiot, kształt niewolnika, przesadny kształt, maniera, grzeczność. *Sen.* || Swy wolny, rozpustny, psotliwy dowiep, koncept, np. w mowie, w żartach, np. *servilis vernilitas*. *Quintil.* || *puerum subdola ac fucatae vernilitatis*. *Plin.* || *sive levitas, sive vernilitas*. *Sen.* || Też *vernilitas*, np. *nam me avium quaedam vernilitas adlexerat*. *Fulgent.* t. j. gadatliwość, świegotliwość, świegotanie.

VERNILITER, psk. (od *vernilis*) i. q. *vernaler*. Sposobem służebnym, niewolniczym, niskim, podłym, swy wolnym, rozpustnym dowiepem, np. *nimis tamen hoc fit verniliter*, i. e. *adulatorie*. *Caeil. ap. Non.* t. j. bardzo pochlebnie. Inni czytają *vernaler*.

VERNIROSEUS, *a, um*, (od *verni* scil. *temporis* zamiast *veris*) t. j. wiosenny, tycający się róży wiosennej. *Tertull.*

VERNISERA, (*auguria*) i. e. *mensalia auguria*. *Fest.*

VERNO, *as, are*, (od *ver* albo dokładniej od *vernum* zamiast *ver*, scil. *tempus*. *Ob. Vernus*, *a, um*). Czynieć wiosnę, kwitnąć, zielenić się, puszczać pączki albo galezie na wiosnę. *Bis floribus vernat*. *Flor.* Dwakroć w rok kwitnie. *Vernat humus*. *Ovid.* Zieleni się ziemia. || *Vernare*. *Plin.* Linieć, jako linieją na wiosnę węże. || *Vernare*. Zaczynać śpiewać, jako zwykły ptaszka na wiosnę. *Vernat avis*. *Ovid.* Śpiewa ptaszek na wiosnę. *Apes cum vernant et exundant novis fetibus*. *Colum.* Pszczoły gdy się roją na wiosnę i wydają nowe płody. || Przenosić. *Vernare*. Odmłodnić. *Cum tibi vernarent lanugine malae*. *Mart.* Gdy ci na polichkach mech zaczął porastać. || *Vernat*. *Plin.* Jest czas wiosenny.

VERNULA, *ae, m.* i *z.* (zdrobn. od *verna*) i. q. *verna*, mówiące zmniejszającym sposobem. Niewolniczek, niewolnica albo też niewolnik, który się urodził w domu pana. *Plin.* || Jako przymiotnik. *Urbanitas vernula*. *Petron.* Grzeczność niewolnicza. *Vernula avis*. *Rutil.* Ptak domowy.

VERNULITAS, *ātis*, zamiast *vernilitas*. *Fulgent.* *Ob. VERNILITAS.*

VERNUS, *a, um*, (od *ver*). *Cic.* Wiosenny, należący do wiosny. — *tempus*. *Cic.* Czas wiosenny. — *flores*. *Horat.* Kwiaty wiosenne. — *aquae*. *Senec.* Wiosenne wody. — *opera*. *Plin.* Prace wiosenne. — *cantus*. *Petron.* Wiosenne śpiewanie ptasząt. || *Verno*, scil. *tempore*. *Plin.* Na wiosnę. || *Vernum*, scil. *tempus*. Wiosna, czas wiosenny, np. *per vernum*. *Pallad.* Przez wiosnę. || W przyp. trzec. *verno (tempori)* zamiast *verri*. *Tertull.* w przyp. drug. *verni*, np. *et verni roseas titulabit floribus auras*. *Tertull.*

VERO, *are*, (od *verus*, *a, um*). *Enn. ap. Gell.* Mówić prawdę, np. *satini vates verant actate inagunda*? *Ibid.*

VERO, *ōnis*, *m.* zamiast *veru*. *Aurel. Victor. de Caes.*

VERO, psk. twierdzenia, (od *verus*, *a, um*). Zapewne, zaiste, wprawdzie. *Non hercle vero*. *Terent.* Nie zaiste. *Nec vero aliquid ejusmodi*. *Cic.* Nie zaiste takiego. || Wyraża ironię. *Egregia vero laus*. *Virg.* Piękna zaiste pochwała. || W odpowiedziach *vero*, znaaczy tak. *Cic.* *Minime vero*. *Id.* Bynajmniej. || Wyraz nalegania. *Cape vero*. *Plaut.* Ale bierz. *Ostende vero*. *Id.* Ale pokaz. || Prawdziwie. *Qui vero est*. *Plaut.* Który jest prawdziwie takim. || Często ma moc spójnika, który wyraża sprzeczność. *Inimici vero ejus*. *Nep.* Nieprzyjaciecie, zaś jego. *Si vero manserit tussis*. *Cels.* Jeżeli zaś zostanie kaszel. || Służy do przejścia z materii do materii. *Neque vero id satis habuit*, *sed*, *et*. *Nep.* Nie miał zaś dosyć na tem, lecz. || *Sam vero*, zamiast *enimvero*.

VEROLANIUM i **VEROLAMUM**, *i.* Miasto w Britanii. *Anton. Itiner.*, zowie się też inaczej *Verulamium*. *Tacit.*

VEROMANDUI, *orum*. Naród w Gallii Belgijkiej, dziś w Pikardii, w okolicy *le Fermandois* zwany. *Caes. Plin. Epitom.* *Liv.*, też *Fermandi*. *Anton. Itiner.*; zład *Augusta Vermanduorum*. Miasto. *Ptolem.*, dziś *St. Quentin*.

VERONA, *ae, z.* *Liv.* Miasto we Włoszech. || *Feronensis*, *e.* *Plin.* Należący do miasta Werony. || *Feronenses*. *Tacit.* Mieszkańcy tego miasta, np. *Catullus Feronensis*. *Plin.* — *ager*. *Id.* — *juvenes*. *Catull.*

VERPA, *ae, z.* (od *verpus*, też od *egor*, wąż). Wstydliwy członek męzki. *Martial.*, np. — *Priapei*. *Catull.*

VERPUS, *i, m.* (od *egor*, ezolgam się) i. q. *verpa*. *Verpus* pracował *Priapus* *ille*. *Catull.*, i. e. *salacissimus, homo quasi totus verpus s. penis*, t. j. wstydliwy członek męzki. || Odrzeczaniec, żyd. *Juvenal. Martial.*

VERRES, *is, m.* (od *verpa*). *Farr.* Riernoz, wieprz nieczyszczony. || Przenosić. *Plaut.* Męczyzna. || Przechwisko rzymskie. || W przyp. pierwsz. *verris* zamiast *verres* in *Edit. Schnejder. Farr.*

VERREUS, *a, um*. Tycający się Werresa, pochodzący od Werresa, należący do niego, Werresowy, np. — *lex*. *Cic.* t. j. prawo pochodzące od Werresa; zład *Ferreus, orum*, scil. *solemnia albo festa*. *Cic.*, t. j. święta na cześć jego postanowione.

VERRICULATUS, *a, um*. *Ob. VERRICULATUS.*

VERRICULUM, *i, n.* (od *verro*. *Foss. scil. rete*). *Fal. Max.* Klomina, rodzaj sieci na kablaku, drygubica, sieć na ryby. || *Veget.* Rodzaj grota z trójkątnym żełezcem, np. *aliud minus (missile) quod tunc verriculum, nunc verutum dicitur*. *Veget. de re milit.* || Też *veruculum* albo *vericulum* (od *veru*) zwykło się czytać. *Ed. Schwebel.* ma *vericulum*.

VERRINUS, *a, um*, (od *verres*). Kierno-

zi, od kiernoza. — *adepts*. *Plin.* Saddle nieczyszczzonego wieprza. || Werresowy, tycający się Werresa pretora w Sycylii. *Ferrinae actiones*. *Prisci.* Mowy Cyserona przeciwko Werresowi.

VERRO, *verri, versum, vorsum*, (od *egor*, ciągnę, albo od *verto*). Ciągnąć, włóczyć. *Caesariemque meam, longa per aequora verro*. *Ovid.* I długie me włosy po rozległej zmiatał wodzie. || Czyścić, umiatać, sprzątać. — *pavimentum*. *Juvenal.* Umiatać podłogę. *Quidquid de Libycis verritur areis*. *Horat.* Cokolwiek z pol się sprząta Libijskich.

|| Przenosić. *Dolphines aequora verrebant caudis*. *Virg.* Delfinowie ogonami siekli morze. *Crinibus templa verrentes*. *Liv.* Niewiałe włosami umiatające świątynie. || Toczyć. *Venti nubila coeli verrunt*. *Lucret.* Wiatry toczą mgły na niebie. || *Ferrere mare*. *Ovid.* Zeglować po morzu. || *Ferrere aequor retibus*. *Sil.* Łowić ryby sieciami. || *Ferrere*. Okrywać co. *Undosi verrebant brachia crines*. *Claudian.* Pływające włosy okrywały ramiona. || *Plaut.* Niszczyć, pustoszyć, plondrować.

VERRUCA, *ae, z.* (od *verruco*, quia *opera danda est, ut averucentur*). *Plin.* Brodawka. || Przenosić. *Id.* Brodawka, która się daje widzieć na małych kamieniach. || *Cato. ap. Gell.* Wydatność, niedostępność góry. || Wada serca. *Qui, ne tuberibus propriis offendat amicum, postulat, ignoscant verrucis illius*. *Horat.* Kto żąda przebaczenia przewinieniom swoim, niech przebacza drugim.

VERRUCARIA, *ae, z.* (od *verruca*). *Plin.* Brodawnik, ziele, którego sok spędza brodawki. || Właściwie ptuk. *Ferrucarius*, *a, um*. Trudniący się brodawnikiem ziele, należący do tego.

VERRUCOSUS, *a, um*, (od *verruca*). *Aur. Victor.* Brodawczasty, pełen brodawek. || Przenosić. *Pers.* Twardy, chropawy, niegładki, mówiący o stylu, np. — *Antiopa* (Tragedya Pakuwiusza). *Pers.*

VERRUCULA, *ae, z.* (zdrobn. od *verruca*). Mała brodawka, brodaweczka. *Colum. Pallad.* || Zład przenosić, pagórek, mała wysokość, np. *verricula collis*. *Arnob.*

VERRUNCO, *as, are*, (od *egor*, zwracać, albo od *verto*) i. q. *verto*. Zwracać, obracać na dobre; zład *bene veruncare*, np. *haec bene veruncant populo*. *Cic. Liv.* Bogowie to ludowi na dobre obróca.

VERSABILIS, *e, ptuk*. (od *verso*, *are*). *Sen.* Ruchomy, odmienny, niestaly, skory do odmiany. || Przenosić. *Omnis conditio versabilis*. *Ammi.* Stan wszelki odmiennie uległy, np. *nil est tam versabile, quam aer*. *Sen.* || Przenosić, odmienny, niestaly, np. *versabilem feminam in fraudem illexit*. *Ammian.* — *fortuna*. *Curt.*

VERSABUNDUS, *a, um*, (od *verso*, *are*) i. q. *versans*, od *verso*. Obracający, kręcący, od *versor* (dep. *Ob. Verso*). Obracający

się wkolo, kręcący się, np. — *turbo*. *Lucret.* — *sidera*. *Vitr.*

VERSATILIS, *e, ptuk*. (od *verso*, *are*). To, co się może wkolo obracać, zkręcać, ruchomy, chwytający się, np. — *templum mundi*. *Lucret.* — *tabulae*. *Suet.*, *molae versatiles*. *Plin.* — *triclina*. *Lamprid.* || Przenosić. — *ingenium*. *Liv.*, t. j. obrotu, rzutki dowiep na wszystkie strony.

VERSATIO, *ōnis, z.* (od *verso*, *are*). Obracanie wkolo, toczenie, np. *machiny*. *Vitr.*, też — *oculi*, np. *nec pupillae motu, sed totius oculi versatione circumspicit*. *Plin. Ed.* *Elzev.* ma *versione*. || Zład przenosić, np. *in tanta rerum sursum et deorsum euntium versatione*. *Sen.*, t. j. odmiana, zmiana, przemiana.

VERSATUS, *a, um*, (od *verso*). *Ovid.* Wkolo kręcony, obracany, toczony. *Obrue semina versata terra*. *Id.* Zażarj nasiona dobrze wyrobioną ziemią. || (Od *versor*). Biegły, doświadczony. *Multum in magistratibus versatus*. *Nep.* Dobrze biegły w sprawowaniu urzędów.

VERSICOLOR, *ōris*, (od *verto* i *color*, i. e. *vertens colorem* albo dokładniej zamiast *versi coloris*, *versi* zamiast *vertibilis*, *mutabilis*. Kolor mieniający się. *Plumae versicolores columbae*. *Cic.* Pióra mieniające się gołbia. || Przenosić. *Versicolor eloquio*. *Quintil.* Rożnowzora wymowa. || *Pstry*, nakrapiany, rozmaitego koloru, farby. — *vestis*. *Liv.* Suknia różnego koloru. || *Liv.* Farbowany.

VERSICOLORIUS, *a, um*, i. q. *versicolor*, np. *vestis tam colora quam versicoloria*. *Paul. in Pandect.*

VERSICOLORUS, *a, um*, i. q. *versicolor*, np. — *paries*. *Prudent.*

VERSICULUS, *i, m.* (zdrobn. od *versus*, *us*) i. q. *versus*. *Cic.* Wierszyk, mały wiersz. || *Horat.* Wiersz, wierszyk poetyczny. *Catull. Ovid. Plin. Colum.*

VERSIFICATIO, *ōnis, z.* (od *versifico*). Wierszopistwo, wierszów pisanie, robienie wierszów. *Quintil. Colum.*

VERSIFICATOR, *ōris, m.* (od *versifico*). Wierszopis, który robi, pisze wiersze, np. *versificator, quam poeta, melior*. *Quintil.* || Zład wierszopis albo poeta, np. *versificatores meliores, quam duces*. *Justin.*

VERSIFICATUS, *a, um*, (od *versifico*). *Lucil. ap. Non.* Pisany wierszem.

VERSIFICO, *as, avi, atum, are*, (od *versus* i *facio*, i. e. *facio versum vel versus*). Pisać albo robić wiersze, np. *et versificandi genus est, unam legem omnibus sermonibus dare*. *Quintil.* || Wystawić co, wyjaśnić wierszem, np. *versificata portenta*. *Lucil. ap. Non.*, *vel Sibyllae fatiloquia versificet*. *Apul. de deo Soerat.*

VERSIFICUS, *a, um*, (od *versus* i *facio* albo *versifico*). Piszący albo robiący wiersze. || Złożony z wierszów, wierszopiski, od wierszopisów, poetyczny, np. — *ordo*. *Solin.*

VERSIFORMIS, *e, ptuk*. (od *verto* i *for-*

ma, albo dokładniej od *versus*, a, um i *forma*, więc i. q. *formae versae s. vertibilis*. Który odmienna swoją formę, kształt, odmienność, zmienny, np. *totum esse versiforme*. *Tertull.* Jowisz zwany *versiformis* *cupitor*. *Martian.* *Cap.*, i *Rupidy* zwany *puer ipse versiformis*. *Id.*

VERSILIS, e, ptuk. (od *verto*, ere). To, co się łatwo może kręcić, obracać, toczyć. np. — *secua*. *Serv. ad Virg.* — *profunditas*. *Martian.* *Cap.*

VERSIO, *onis*, ż. (od *verto*, ere). Obracanie, kręcenie wokoło, np. — *oculi*. *Plin.* *Ed.* *Elzev.* ma *versione*. Ob. *Versatio*.

VERSIPELLIS, e, ptuk. (od *verto* i *pellis*, więc i. q. *vertens pellem*, albo dokładniej od *versus*, a, um i *pellis*, zatem i. q. *pelle versa praeditus*, gdzie *versa* jest i. q. *versibili s. mutabili*, właściwie odmienna skóra); zjad odmienną swój kształt, który łatwo odmienna skórę, twarz, postać. *Capillus versipellis*. *Id.* Włos, który odmienna kolor i siwieje. || *Versipellis*. *Plin.* Wilkołak, człowiek o którym mniemano, że się przemieniał w wilka. || Przenośnie. *Plaut.* Chytry, szalbierz. || Dwubrzmienny, dwuwylądny, dwosty, np. *versipellis modis scriptas*. *Arnob.*

VERSO (*Forso*), *as*, *avi*, *atum*, *are*, (zdrobn. od *versum*, *supin.* od *verto*). Często co obracać, kręcić, toczyć. *Ligonibus versare glebas*. *Horat.* Często motykami przewracać skiby ziemi. *Versabat se in utramque partem*. *Cic.* Kręcił się na obie strony. *Mundus versatur circa axem coeli*. *Id.* Świat się kręci około osi nieba. || *Virg.* Podzać, ganiać tam i ówdzie. || Przenośnie. Odmieniać, nakłaniać. — *suam naturam*. *Cic.* Odmieniać swoje przyrodzenie. || Sprawować co, kierować czem. — *in iudiciis causam*. *Cic.* Chodzić około sprawy u sądu. || Roztrząsać. *Multas res in meo corde verso*. *Plaut.* Wiele rzeczy na umyśle roztrząsam. || Myśleć, rozważać. — *dolos*. *Virg.* Knuć zdrady. *Versate diu, cet.* *Horat.* Długo się namyślać. || Doświadczać, próbować. *Spesque timorque animum versat*. *Propert.* Nadzieja i bojaźń ćwiczy umysł. || Trapić, źle czestować. *Versabo ego illum hodie probe*. *Plaut.* Dobrze ja go dziś zażyję. || Odmienić, przewrócić, pomieszać. *Fors omnia versat*. *Virg.* Los wszystko odmienna. — *domum*. *Ovid.* Mieścić porządek w domu.

VERSOR, *aris*, *atus sum*, *ari*, *biern.*, (od *verso*). Zostawać gdzie, przebywać, bawić się. *Versari domi*. *Plaut.* Zostawać w domu. || Żyć z kim, obcować. *Nobiscum versari*. *Cic.* Żyć z nami. || Bydź, zostawać. *Illi in pace versantur*. *Cic.* Oni zostają w pokoju. || *Id.* Ćwiczyć się w czem. || *Cic.* Uczyć się, przykładac się do czego. || Sprawować się. *Præclarissime in administratione reipublicae versari*. *Quintil.* Bardzo się pieknie w sprawowaniu rzeczypospolitej zachowywać. || Stawać przed oczyma. *Mors, exitium mihi ob oculos versabantur*. *Cic.*

Śmierć, wygnanie w oczach moich stawały. || *Cic.* Rozmyślać, rozważać. || *Lignac*, zostawać w czem. *In verborum errore versari*. *Cic.* W błędzie wyrazów zostawać. || W mowie bawić się czem, dłużej rozprawić, traktować o czem. *Materia in qua versatur*. *Cic.* Przedmiot o czem traktuje. || O rzeczach, które są w czestym używaniu. *Versantur scripta inter manus hominum*. *Pompon.* *Pandect.* Chodzą pisma po rękach. **VERSORIA**. Ob. **VERSORIUS**.

VERSORIUS albo **VORSORIUS**, a, um, (od *verto*). Zwracający, obracający, wykarczający, do wykarczania służący; zjad podobno *Versoria* albo *Vorsoria*, seil. *funis*. Zagłowa lina. *Versoriam capere*. *Plaut.* Trełować, ciągnąć w zwodę szkodę za sobą. Przenośnie. Odmienić zdanie, zaprzestać swego zamiaru.

VERSUM albo **VORSUM**, psk. zamiast *versus*. *Plaut.* *Ku*, *na*, np. — *rursum*. *Sall.* Znowu nazad, nawstecz. Ob. **VERSUS**.

VERSURA albo **VORSURA**, *ae*, ż. (od *verto*) i. q. *versus*. Obracanie, kręcenie, toczenie, wokoło obracanie, np. liści, np. *ab hujus loci versura*. *Farr.* || Obracanie, kierunek, którym się roślina obraca. *Farr.* || *Colum.* Uwroć, obrot plugiem na końcu brozdy do drugiej, ciąg w oraniu, w ciągnięciu przegon, *eug.* || *Vitruv.* W architekturze wewnętrzne albo zewnętrzne kątów w ścianach zakrzywienie. || *Versuram facere*. *Cic.* Lichwę przenosić, dług długim wypłacić. || Przenośnie. *Ab Epicuro versura facienda est*. *Senec.* Trzeba wziąć prawo do Epikura, którego bym tobie udzielił. || *Versuram solvere* albo *versura solvere*. *Tarent.* Z lichwą zapłacić karze albo pożyczyc u kogo pieniędzy z wielkim procentem dla zaspokojenia całkowitego długu. || *Versura*. *Tacit.* Dług pieniędzy z lichwą. || *Arnob.* Przekład, tłumaczenie.

VERSUS albo **VORSUS**, *us*, *m.* (od *verto*). Właściwie obracanie, kręcenie, kręcenie wokoło, np. plugiem, radłem, np. *in arando versum peregi, nec strigare in actu spiritus*. *Plin.* || Linija czyli wiersz napisany. *Versus, syllabasque numerabo*. *Plin.* Wiersze i zgłoski liczyć będę. || *Cic.* Wiersz poetycki. *Versus facere*. *Horat.* Pisać wiersze. *Dicere versus*. *Virg.* Mówić wiersze. || *Plin.* Śpiew. || *Colum.* Ciąg w oraniu, brozda, uwroć, obrot plugiem. || *Farr.* Półstaje czyli sto stop ziemi kwadratowej. || Rząd, szereg. — *arborum*. *Virg.* Szereg drzew sadzonych. || *Vorsus*. *Plaut.* Rodzaj skoku albo tańca. || *Versus*, i. *Laevi*. *apud Prisci.*, np. *versorum numerus*. *Laber.*, *cum tragicis versis*. *Valer.*

VERSUS albo **VORSUS**, a, um, (imsl. od *verto*). Odwrócony. *Versae glebae*. *Ovid.* Wyrobiona ziemia. *Versi in fugam hostes*. *Tacit.* Nieprzyjacieł tył podali. *Freta versa lacertis*. *Virg.* Morze próte wiosłami. || Zburzony. *Versum Ilum*. *Senec.* Zburzona Troja. || Obrócony ku jakiej stronie. *Fene-*

strae in viam versae. *Liv.* Okna ku drodze obrócone. || Przeistoczony. *In silicem versae*. *Ovid.* Przeistoczone w skalę. || Przenośnie. Jakimkolwiek odmiennym sposobem. *Versus civitatis status*. *Tacit.* Odmieniony stan rządu. *Miles ira in rabiem versus*. *Liv.* Żołnierz gniewem zamienił we wściekłość. *Versus animi*. *Tacit.* Niestalego umysłu. || *Liv.* Skłonny, przyjazny komu. || *In rem versum*. *Ulp.* *Pandect.* To, co dla pomnożenia dodano majątku. || *Versus*, (od *verro*). *Plaut.* Umieciony.

VERSUS albo **VORSUS**, psk. albo przedimek. *Ru*, *na*. *Brundisium versus*. *Cic.* *Ku Brundyzum*. *Deorsum versus*. *Cato*. Na dół. *Utroque versus*. *Gell.* Na obie strony. Jest właściwie imsl. od *verto*. Ob. *Verto*.

VERSUTE, psk. (od *versutus*, a, um). Chytrze, przebiegle, subtelnie, np. — *diceret*. *Cic.*, *nihil subdole, nihil versute*. *Cic.*, *versutissime*. *Augustin.* || *Versutus*. *Cic.*, *si vobis versutus videbitur*, jest w rodzaju nijakim.

VERSUTIA, *ae*, ż. (od *versus*, a, um). Chytrłość, przebiegłość, subtelność, np. — *in aduscando*. *Apul.* *Versutia insidiosa*, — *fallax*. *Juven.*

VERSUTILŌQUUS, a, um, (od *versutus*, a, um, albo *versutē* i *loquor*, i. e. *versute loquens*). Chytry, przebiegły, subtelny w mowie, np. — *malitias*. *Cic.*

VERSUTUS albo **VORSUTUS**, a, um, (od *verto*). *Plaut.* Dowcipny, przenikliwy, przebiegły. *Homo versutus et callidus*. *Cic.* Człowiek przenikliwy i chytry. || Na złą stronę. *Cic.* Chytry, zdradliwy, wykretny, szalbierski. || Z przyp. drug. *Versutus ingenii*. *Plin.* Przewrotny dowcip. || *Versutius*. *Cic.*, *versutissimi*. *Vellej.*, *versutior es quam rota figuraris*. *Plaut.* *Versutus* właściwie i. q. *versatilis*, (*versabilis*), t. j. to, co się łatwo obraca, kręci.

VERTAGUS, i, m. (wyraz obcy). *Marti.* Chart, pies łowczy. || *Grati.* *in Cyneget.* *Vertraha*. Pies myśliwy.

VERTEBRA, *ae*, ż. (od *verto*). Staw, przegub, np. *podagra et chiragra et omnis vertebrarum dolor*. *Sen.* || Szczególnie pacierz, pacierzowa kość, np. *spina constet ex quatuor et viginti vertebrais*. *Cels.*; zjad przenośnie *vertebrae*. *Plin.* Mówią o owadach, krążki w owadach, za pomocą których owad się rusza. || To słowo używa się jako ptuk. *Verteber* albo *Vertebras*, a, um. Służący do obracania, do kręcenia, należący do tego; zjad *vertebra seil. pars (corporis)*.

VERTEBRATUS, a, um, (od *vertebra*). Opatrzony w stawy, w przeguby, obrotny, giętki, np. — *ossa*. *Plin.* || Pacierzowy, nakształt pacierzowej kości. *Plin.* Jest właściwie imsl. od *vertebra*, *are*, i. e. *vertebris*, *vertebra instruere*.

VERTEBRO, *as*, *are*. Ob. **VERTEBRATUS**.

VERTENS, *tis*, (od *verto*). Obracający,

toczący. *Vertens lumina*. *Virg.* Tocząc wzrok krzywy. || *Annus vertens, mensis vertens*. *Cic.* Przeciąg całego roku albo miesiąca. || *Vertens annus*. *Cic.* Przeciąg wielu lat wedle Makrobiusza, *annus mundanus*, czyli wielki rok Platonski.

VERTEX albo **VORTEX**, *icis*, *m.* (od *verto s. vorto*). Właściwie to, co się obraca, też to, około czego co się obraca. || *Virg.* *Ovid.* Wir, wicher. || *Vertices*. *Cic.* Bieguny, około których niebo się toczy. *Vertex (arctiens)*. *Virg.* Biegun północny. — (*antarecticus*). *Id.* Biegun południowy. || *Cic.* Wierzchołek głowy. *Plin.* Czupryna. || Przez zamianę. Głowa. *Sublimi seriam sidera vertice*. *Horat.* Gwiazd głową dosięgnę na niebie. *Talos a vertice, pulcher ad imos*. *Id.* Z nóg do głowy nadobny. || Przenośnie. Szczyt, wierzch jakiej rzeczy. — *theatri, domus*. *Marti.* Szczyt teatru, domu. || *Vertex terrae*. *Marti.* Powierzchność ziemi. || Góra, pagórek. *Siculi vertices*. *Senec.* Szulskie góry. || *A vertice*. *Virg.* Z góry, z górnej części. || Głowa, naczelną. *Vertices legumprudentum*. *Modest.* *Pandect.* Celniej-si jurysci. *Dolorum torquent vertices*. *Cic.* Dręczą bardzo dotkliwie bole. || Koniec, np. *extremusque adeo duplici de cardine vertex dicitur esse polus*. *Cic.*

VERTIBULUM, i, n. i. q. *vertebra*, np. *ut verti tutius possent; unde sunt vertibula nominata*. *Lactant.*, t. j. pacierzowe kości.

VERTICILLATUS, a, um, i. e. *verticillis praeditus*, t. j. opatrzony w pacierzowe kości, np. *verticillati scapularum ossi inseritur etc.* *Cels.* Inne *Edd.* mają *vertici lat scapularum ossis*.

VERTICILLUS, i, m. (od *verto*, właściwie zdrobn. od *verticulus*). Rurka gliniana albo oliwiana, którą przadki wrzeczono obciążając, przesyłk, wartolka, wartaczka. *Plin.* || Okolek, wyraz botaniczny.

VERTICORDIA, *ae*, ż. (od *verto* i *cor*; właściwie jest ptuk. *verticordius*, a, um, i. e. *vertens corda*). Która odmienna serea tak zwana *Venus*. *Valer. Max.* *Ovid.*, *verso corde; inde Venus verso nomina corde tenet*, mówiące o jej świątyni. *Jul.* *Obseq. de prodig.*

VERTICŌSUS albo **VORTICOSUS**, a, um, (od *verto* albo *vortex*). Pelen krętu, zakrętu, wirów w wodzie, np. *verticoso amni*. *Liv.* || Piszę się też *Forticosus*. Ob. *Forticosus*.

VERTICULA, *ae*, ż. (od *verto*) i. q. *vertebra*. Staw, przegub. || *Fest.* Spojenie, złożenie stawów. || *Lucil. ap. Non.* Kość pacierzowa. || *Ferticulac.* *Vitr.* Spojenia drewniane albo żelazne, któremi się łączy machina. || *Ferticulus*. *Solin.* Kość grzbietowa ryb morskich. || *Ferticulum*, i, n. *Coel.* *Aur.* Krag, zakrzywienie trzewów.

VERTICULUM, **VERTICULUS**. Obacz **VERTICULA**.

VERTIGINO, *as*, *are*, (od *vertigo*). Krę-

cić się wkoło, obracać się, toczyć się, np. *emissio oculi, imo luminis puncta vertiginant. Tertull.*

VERTIGINOSUS, *a, um*, (od *vertigo*). Zawrót głowy cierpiący, głowę zawracający, odurzający, skłonny do zawrotu w głowie. *Plin.*

VERTIGO, *inis, Ź*, (od *verto*). Obracanie, kręcenie wkoło, np. — *filii. Lucan. Vertigine pontus fernet. Ovid.* Wirum w morze. *Vertigine rotare aliquem. Plin.* Wkoło kręcić kogo. *Vertigo rotarum. Prudent.* Wartkie kół toczenie. *Quiritem vertigo facit. Persi.* Zniewolnika staje się wyzwolencem. || Przenośnie. *Vertigo rerum. Lucan.* Wielka odmiana rzeczy. || *Vertigo.* Zawrót głowy, choroba. *Vertigine laborare. Plin.* Chorować na zawrót głowy. — *discutere, sedare. Id.* Leczyć zawrót głowy.

VERTO albo **VORTO**, *tis, ti, sum, ěre*. Kręcić, toczyć, obracać. *Vertere equum. Propert.* Obrócić konia. *Vertere iter retro. Liv.* Nazad powracać. *Animam nequeo vertere. Plaut.* Nie mogę oddychać. || *Vertere terga. Caes.* Uciekać, tył podawać. || *Vertere in fugam. Liv.* Rozproszyc, zmusić do ucieczki. || Orać, uprawiać rolę. *Terram vertere aratro. Horat.* Plugiem orać ziemię.

|| Wywrócić. *Fluxus Phrygiae res vertere fundo. Virg.* Znikome do szczętu dostatki wyniszczyć Frygów. || Przenośnie. Odmienić, przekształcić. *Terra in aquam se vertit. Cic.* Ziemia się w wodę przeistoczyła. *Verte omnes te te in facies. Virg.* Przeistocz się na wszystkie kształty. || *Vertere solum. Cic.* Odmienić siedlisko albo miejsce, wywędrować z kraju. || *Cic.* Przekładać z jednego języka na drugi. || *Cic.* Przypisać, przyczytać co komu. *Causas in deos vertere. Liv.* Składali na bogów przyczynę. || Ciągnąć na swoją stronę. *Ex pecunia magnam partem ad se vertit. Cic.* Z pieniędzy wielką część na siebie obrócił. || *Vertere se aliquo. Terent.* Uciekać się dokąd. *Quo se vertat, nesciat. Id.* Sam nie wie dokąd się ma uciekać. || *Servi.* Rozwagać, namyślać się, naradzać się. || *Verti.* Bydź, zostawać. *Res in periculo vertitur. Plaut.* Rzecz jest w niebezpieczeństwie. *Homo in mercatura vortitur. Id.* Człowiek handel prowadzi. || *Verti in aliqua re. Virg.* Że wiele na tém zależy. *Totum id vertitur in voluntate. Liv.* Wszystko to zależy od woli. || Często się kładzie *verto* z domyslnym przyp. czwart. *se. Verterat pernicies in accusatore. Tacit.* Nieszczęście się zważyło na oszczerec. || *Be-ne* albo *male* *vertere*, (domysł. *se*). *Plaut.* Złe się albo dobrze powodzić.

VERTRAHA, *ae, Ź. i. q. vertagus. Grat. in Cynege. Ob. VERTAGUS.*

VERTUMNĀLIS albo **VORTUMNĀLIS**, *e, ptak*. Tyczący się Wertumnusa, należący do niego, Wertumnusowy; ztąd *Vertumnalia*, (*Vortumnus*) *seil. sacra* albo *solenia. Varr.*, t. j. święta na cześć Wertumnusa.

VERTUMNUS albo **VORTUMNUS**, *i, m. (seil. deus)*. *Ascon.* Bózek u Rzymian, który się na wszystkie przeistaczał kształty, jak Proteusz u Greków. Jedni go byźd mienia bōżkiem drzew i owoców jesiennych, drudzy bōżkiem handlu, inni bōżkiem myśli ludzkich, który miał świątynią *in vico Tusco*. || *Vertumnus a vertendis mercibus*, t. j. bōżek zamiany, frimarku. *Ascon. in Cic.* Inni go zowią od Tiberu *ab amne verso* albo *averso. Proper.*, albo od *annus vertens. Id.*, który był lubownikiem Pomony. *Ovid.* || Bōżek kwiatów albo owoców. *Colum. Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis. Hor.*

VERU, *u, n.* (od *versare. Varr.*, od *verbo. Voss.*, t. j. przebić, przesyłać na wyłot). *Varr.* Rożen, narzędzie żelazne albo drewniane, długie, spiczaste, służące do pieczenia mięsa. || *Virg.* Głewija, spis mniejszy, krótka włócznia albo miecz krótki. || *Hieron.* Kreska, znaczek w księgiu czyniony dla pamięci albo dla poprawy czego. || *Verum, i. Plaut.* || Wliczb. *multo. verua*, np. *habent in brachio verua eborea, i. e. verucula ex ebore. Scrib. Larg.* *Veruta pila dicuntur, quod veluti verua habent praefixa. Fest. in Veruta.* || Też *vero, onis. Avrel. Vici.*

VERVACTOR, *ōris, m.* (od *vervago*) *i. e. qui vervagit.* Jest imię w księgiu bōżstwa, np. *Fabius Pictor hos deos enumerat, quos invocant Flamen sacrum Cereale faciens Telluri et Cereri Vervectorem — Infitorem, — Occatorem etc. Serv. ad Virg.*

VERVACTUM, *i, n.* (*seil. rus*, od *vervago*). Ugor, odlog, przylog, pole nieorane, pole, rola sprawiona na wiosnę odlogiem leżącą do następnej jesieni. *Varr. Colum. Cato. Plin.*, (słowo nazwane od *ver*, *quod vere semel aratum est, a temporis argumento vervactum vocatur*, więc zamiast *vere actum, i. e. aratum*; jest właściwie imię od *vervago*, zamiast *vere ago. Ob. Vervago*).

VERVAGO, *āgis, ēgi, actum, ġere*, (od *vere i ago*). *Ob. Vervactum.* Ugory pokładać, ugorować, orać, sprawować rolę na wiosnę, np. *uliginosi agri vervagendi sunt sub aestate. Colum.*; ztąd *vervactum seil. rus*, t. j. odlogiem leżące pole, pole ugorowe. *Ob. Vervactum.*

VERUCŪLUM albo **VERICŪLUM**, *i, n.* (zdrobna. od *veru*). Mały rożen, rożenek, np. *sublata veruculis ferreis. Plin.* || Też mała spisa, dzida. *Veget. de re milit.* || *Vericulum* zamiast *veruculum* ma *Ed. Schwebel. Ob. Vericulum.*

VERVĒCEUS, *a, um*, (od *vervex*). *Arnob. Lamprid.* Skopowy, od skopa. *Vervex Jupiter. Arnob. Jovis Ammonski.*

VERVĒCINUS, *a, um*, (od *vervex*). Skopowy, od skopa, np. — *pellis. Lamprid.*, t. j. skopowa skóra. — *caput. Arnob.*

VERVEX, *ēcis, m.* (*Voss.* od *verpa* zamiast *verpes, quia habet testiculos integros*). Czysty baran, skop. *Cic. Plaut. Varr.*

ap. Non. || Przenośnie, baran, t. j. prostak, prostaczek. *Plaut. Sen.*

VERUINA, *ae, Ź.* (od *veru*). *Plaut. Spis.* głewija, krótka włócznia, pocisk.

VERUM, *psk.* (od *verus, a, um*). Rzeczywiście, istotnie, prawdziwie, w samej rzeczy, do prawdy. *Terent.* || *Leez, ale. Cic.* || Owszem. *Cic.* || Też *verum enim, t. j. ale, lecz, nie tylko. Cic.* || Też *Verum, vero. Gell.*, też *verum enimvero. Cic.* || Właściwie jest w rodz. nijakim od *verus, a, um*. *Obacz Verus.*

VERUM, *i, n.* *Spis, dzida, pika. Ob. Veru.* || Prawda. *Ob. Verus, a, um.*

VERUNTAMEN, albo **VERUNTAMEN**, albo trafniej dwa słowa **VERUM TAMEN**. Ale jednak, ale wszelako, ale wszakże, np. *consilium stultum, verum tamen (veruntamen) clemens. Cic.*, *non dubitabam equidem veruntamen cet. Cic.* || Starożytni to słowo prze-dzielali, np. *verum aliqua tamen. Cic.*

VERUS, *a, um*, (od *īqā*, wdzięczna, miła). Rzeczywisty, istotny, prawdziwy, szczerzy, pewny, niezmyślony. *Vera gloria. Cic.* Prawdziwa chwala. — *color. Terent.* Prawdziwy, nieudawany kolor. — *virtus. Hor.* Szczera cnota. *Veri nati. Propert.* Nie bę-karci. || *Verum, i. Cic.* Prawda. *A vero longissime abesse. Id.* Dalekim byźd od prawdy. *Si verum scire vis. Id.* Jeśli chcesz wiedzieć prawdę. *Dic mihi verum. Id.* Powiedz mi prawdę. *Illud in vero est. Latant.* To jest prawda. *Aures mordaci rade-re vero. Persi.* Ostrą prawdą komu natrzeć uszy. || *Verum est. Caes.* Slusna rzecz jest. || *Verus. Terent.* Prawdomówny, który prawdę mówi. || Ztąd *Verum i Vero*, *psk.*, t. j. rzeczywiście, istotnie, prawdziwie. *Terent. Plaut.* || *Verum i Vero. Leez, ale, owszem, np. non solum emanat, verum etiam cet. Cic.* || *Ale, lecz, np. verum praeterita omit-tamus. Cic. Vero. Cic.* Tak albo tak, tak. || Prawdomówny, prawdę mówiący, np. *sum verus? Terent. Vir verissimus. Plin.*, *quo viro nihil verius. Id.*

VERŪTUM, *i, n.* (od *veru*). Głewija, spis mniejszy od grotu, *Caes. Liv.* Festus powiada: *Veruta pila dicuntur, quod veluti verua habent praefixa, też Veget. de re milit.* Jest właściwie imię albo ptak. *seil. jaculum, pilum cet. Ob. Verutus.*

VERŪTUS, *a, um*, (od *veru*), t. j. uzbrojony spisą, np. *Foliosque verutos. Virg.* Imię od *Veruo, ui, utum, i. e. veru in-struere*. Bydź opatrzonym w spisy, uzbroić się spisami. || Też *verutum seil. jaculum*, t. j. spis, głewija; ztąd *verutus, a, um*, t. j. uzbrojony spisą.

VESANIA, *ae, Ź.* (od *vesanus, a, um*). Urojenie, uhrdanie, błąd, głupstwo, balamuctwo, bezrozum, niedorzeczność, np. *extimui, ne vos ageret vesania discors. Ho-rat.*, też *Ulysses simulata vesania bovem cum equo jungens. Plin.*

VESANIENS, *tis*. Szalony, wściekły, np.

— *ventus. Catull.* Jest imię. od *vesanio, ire*, t. j. szaleć, wściekać się.

VESANIO, *is, ire. Catull.* Szaleć, byźd natarciwym, burzliwym, mówiąc o wie-trze.

VESANUS, *a, um*, (od *ve i sanus, a, um*), Nierozumny, szalony, wściekły, zapalony gorliwością, albo fantastyczny, entuzjastyczny, np. — *homo. Cic.*, t. j. nierozumny, szalony. — *tribunus plebis. Id.* — *vultus. Liv.* *Vesani* murmura ponti. *Proper.* || Przenośnie, np. — *fames. Virg.*, t. j. szalony, wściekły, t. j. bardzo mocny, srogi. *Cum vesania meas torreret flamma medullas. Catull.*

VESBINUS. *Ob. VASUVINUS.*

VESBIUS, zamiast *Vesuvius. Stat. Sil.*, też *Vesuvius. Ob. VESUVIUS.*

VESCO, *seis, ěre*. Dawać jeść, karmić, np. *quis nos vescet carne? t. j. dawać mię-so do jedzenia, zamiast vescor. Tertull.*, *quis dabit nobis ad vescendum carnes? Id.*

VESCOR, *ēris, ēsci, dep.* (podobno od *esca*). Używać, zażywać, pożywać, kosztować czego, t. j. jeść albo pić co, szczegól-nie, jeść, pożywać, np. *dii nec escis, nec potionibus utuntur. Cic.*, — *lacte et carne. Sall.*, *vescendi causa. Id. Ulpian. in Pan-dect.* || Z przyp. czwart. — *caprinum jecur. Plin.* Jeść kozia wątroba. || *Vescendus. Cic.* Przydatny, dobry do jedzenia. || *Vescendi causa. Ulp. Pandect.* Dla pokarmów. || Przez nadużycie wyrazów. *Zyć, używać. Vesci vi-talibus auri. Lueret.* *Zyć, oddychać powie-trzem. Si vescitur aura aetheria. Virg.* Je-sli jeszcze żyje. *Vesci voluptatibus. Cic.* Używać rozkoszy. *Inter se vesci per nomi-na rerum. Lueret.* *Zyć wspólnie.* || *Patrzeć, widzieć. Oculi vescuntur. Acci. ap. Non.* Widzą oczy, np. — *loquela inter se. Lueret.*, t. j. rozmawiać. || *Pisze się też Vescio, ěre*, np. *quis nos vescet carne? Tertull.*

VESCŪLI, *i. e. male curati et graciles homines. Fest.* Trochę chudy, cienki, złe karmiony.

VESCUS, *a, um*, (podobno od *vescor. Gell.* albo od *esca*). Mały, szczupły, cienki, np. — *frondes salicum. Virg.*, *puer est ve-seis viribus. Afran. ap. Non.* — *papaver. Virg.* — *corpus. Plin.* Gellius powiada: *Ves-cus, a, um*, od *ve i esca*. || *Sniedny, do je-dzenia przydatny, dobry. np. — sal. Lueret.* — *papaver. Virg.* || *Przydki, ekliwy, obrzyd-ly, np. quam fastidiosum et vescum cum fastidio edendi vivere. Lucil. ap. Non.* Fe-stus powiada: *vescus i. e. fastidiosus.* || *Ja-dalny, np. — frondes. Virg.* — *papaver. Id.* — *farra. Ovid.*

VĒSEVUS, *i, m. i. q. Vesuvius.* Sławna ognista góra we Włoszech niedaleko Neapo-lu. *Suet. Stat. Val. Flacc.* || Też ptak, np. *vicina Vesevo jugo. Virg. Claudian.*

VĒSICA, *ae, Ź.* (od *quāō*, nadymam). *Cic.* Pęcherz u człowieka, u zwierząt od ury-ny, macharżyna. *Vesicae difficultates. Plin.* Puszczając urynę. *Vesicae difficultates. Plin.* Trudność uryny. || *Marti.* Skórka delikatna

pęcherza. || *Varr.* Worek z pęcherza. || *Plin.* Nabrzmiłość naksztalt pęcherza. || *Juven.* Członek wstydlawy niewieści. || Przenośnie. Nadtość stylu. *A nostris procul est omnis vesica libellis. Marti.* Dalekimi od nadości w naszych pismach jesteśmy. || Przenośnie, banka, bąbel, t. j. opuchlina, nabrzmienie. || Podobno i. q. *cunus. Juvenal.*

VESICARIUS, a, um, (od *vesica*). Pęcherzowy, od pęcherza. — *aqua. Marcell. Empir.* Woda, która leczy choroby pęcherza. — *seil. herba. Plin.* Miechunki, ziele, *quoniam vesicae calculis prosit. Id.*, po grecku zowią *quacalis*.

VESICATORIUM, i, n. Wezykatorya, plaster much hiszpańskich.

VESICULA, ae, z. (zdrobn. od *vesica*) i. q. *vesica*. Bąbel, banka w wodzie, mówiąc zmniejszającym sposobem mały bąbel, bąbelek, banieczka, np. bąbelek w roślinach. *Cic.*, t. j. lupina, lupinka, łuszcza, plewa, skóreczka, pęcherzyk, macharzynia mała, przyszedł na ciecie.

VESICULOSUS, a, um, (od *vesicula*). *Coel. Aur.* Pęcherzysty, pełen przyszelów na ciecie.

VESONTIO, ōnis, z. *Caes.* Miasto w Galii Belgickiej, teraz Besançon (w Franch Comte).

VESPA, ae, z. (od *σπῆξ, vespa*). *Plin.* Ossa, wielka mucha. || *Vespae. Paul. ex Festo.* Grobarze, którzy w nocy bez pompy grzebili umarłych, co nie mieli za co się pożreść. || *Vespa i. q. vespillo. Fest.*, zowie się też *vespae* et *vespillones dicuntur, qui funerandis corporibus officium gerunt, non a minutis illis volueribus, sed quia vespertino tempore eos efferunt, qui funebri pompa duci propter inopiam non possunt.*

VESPER, ōris, m. i VESPERUS, albo VESPER, ōris, m. (od *ἑσπερος, gwiazda albo wieczor*). *Plin. Virg.* Gwiazda wieczorna czyli Wenus. *Vespere surgente. Horat.* Za wschodem gwiazdy wieczornej. || *Cic. Caes.* Wieczor, czas wieczorny. || *Nescis quid vesper serus vehat.* Nie wiesz co ci czas w późnym wieczorze nadarzył, przyszł. Nieumiesz się szczęściem rzeczy obecnych, zapominając na przyszłość; tytuł jednej zesatyr Mcnippeuszowych Warrona. || *De vesperi suo vivere, przyszł. Plaut.* Żyć swoim kosztem nie myśląc o cudzych potrzebach. || *Plaut.* Wieczor. || *Vesper. Ovid.* Część zachodnia nieba. || *Sil.* Naród stron zachodnich. || W przyp. szóst. *Vespere i vesperi. Cic. Terent.*

VESPERA, ae, z. (*ἑσπερα, wieczor*). *Cic.* Wieczor, ostatnia część dnia. *Inumbrante vespera. Tacit.* Okolo wieczora. || *Vespera* w przyp. szóst. *Plin.* W wieczor.

VESPERALIS, e, ptak. (od *vespera* albo *vesperus, vesper*). Tyczący się wieczora, wieczorny. || Tyczący się wieczornej strony, np. — *plaga. Solin.*, t. j. wieczorna strona, okolica.

VESPERASCO, ravi, (od *vespera* albo *vesperus, vesper*). Stawać się wieczorem,

zmierzchać się, np. *vesperascit, np. et vesperascit et non noverunt viam. Terent.*, t. j. zmierzcha, staje się wieczor. || Też rzeczow., np. *coelo vesperascite. Nep.*, t. j. gdy się zaczęło zmierzchać, stawał się wieczor, też *die vesperascite. Tacit.*, ubi jam *vesperaverat. Gell.*, t. j. gdy się zmierzchno.

VESPERE, VESPERI. Wieczor. Obacz VESPER.

VESPERNA. Ob. *Vespernus, a, um.*

VESPERNUS, a, um, (od *vesper, vespera, vespera*) zamiast *vespertinus, a, um.* Tyczący się wieczora, należący do wieczora, wieczorny; ztąd *vesperna seil. coena, t. j. wieczerza, wieczerne jedzenie, wieczerza biesiada. Plaut. fragm. ap. Fest.*, który powiada: *Vesperna apud Plautum coena intelligitur.* Starożytni mawiali *vesperna* zamiast *coena*.

VESPERO, as, avi, atum, are, (od *vespera, vesperus* albo *vesper*). Czynić wieczor, np. *die vesperato, t. j. gdy się już stał wieczor. Solin.* || Stawać się wieczorem, np. ubi jam *vesperaverat. Gell.* Podobno jest szykowniej od *vesperasco*. Ob. *Vesperasco*.

VESPERTILIO, ōnis, m. Nietoperz, np. *voluerum nulli dentes praeter vespertilionem. Plin.* (*Vespertilio* od *vesper*, który lata wieczorem). *Varr. ap. Non.* || *Vespertilio. Ulpian. in Pandect.*, t. j. rozbojnicy, złodzieje, łupieżcy. *Edd.* pospolicie mają *vespellionem i vespillonem*.

VESPERTINUS, a, um, (od *vesper, vesperus, albo vespera*). Wieczorny, tyczący się wieczora, odbywający się wieczorem. *Vespertina senatus consulta. Cic.* Wieczornerady senatu. *Vespertina aces. Plin.* Wzrok wieczorny, który w wieczor mniej widzi. || *Vespertinus. Hor.* Który wieczorem co czyni. — *hospes. Id.* Gość wieczorem przychodzący. || Zachodni. — *regio. Hor.* Kraj zachodni. || *Vespertinum* rzeczow. *seil. tempus, zamiast vespera, t. j. wieczor, czas wieczorny.* || Późny, nierychły, potem żyjący, np. *quem (cibum) nunc sero feliciter aevo Vespertinus edit populus de corpore Christi, i. e. qui sero post Hebraeos veram religionem suscepit. Prudent.*

VESPERUGO, ōnis, z. (od *vesper* albo *vesperus*) i. q. *vesper.* Wieczorna gwiazda. *Plaut. Vitr. Martian. Cap. Vesperugo quem vesperruginem adeipimus. Quintil.* || Nietoperz. *Tertull.*

VESPERUS albo VESPER, a, um. Wieczorny, np. *his horae rigandi matutina atque vespera. Plin.*; ztąd *vesperus, vesper, vespera cet.* Wieczor. Ob. VESPER.

VESPICES, fruteta densa dicta a similitudine vestis. *Paul. ex Festo.*, si lectio certa. W liczb. pojedyn. *Vespex, t. j. krzew gęsty.*

VESPILLO, ōnis, m. (od *vesper, vesperus* albo *vespera*; *Festus* powiada: *Vespe et vespillones dicuntur, qui funerandis corporibus officium gerunt, non a minutis illis*

volueribus, sed quia vespertino tempore eos efferunt, qui funebri pompa duci propter inopiam nequeunt etc.) Grobarz, mogilnik, kopacz grobowy, grobarz nocny, który grzebał w nocy umarłych, co nie mieli za co się pożreć. *Martial. Suet.* || Zartobliwie tak nazwany Lukrecyusz Edil, który ciało zabitego Graccha do Tibru wrzucił. *Aur. Vict.* || *Vespillionem* zamiast *vespellionem. Pandect. Ed. Haloand.* Ob. *Vespertillio i Vespellio*.

VESTA, ae, z. (*Ἑστία i. e. Vesta*). Dwoista bogini, matka Saturnusa, inaczej Ops, Cybele, Rhea, też Terra zwana, t. j. ziemia: et *tellus Vestaque numen idem est. Ovid. Vesta eadem est, quae terra. Id.* Powtórną córką Saturnusa i Ops. *Ovid. Apollod. Hygin.*; ztąd *Vestae sacerdos, i. e. pontifex maximus, tak zwany Cezar. Ovid.* || Ogień Westy, np. *neve sacerdotis flammam extinguite Vestae. Ovid.*; ztąd *Vesta, t. j. kościół Westy, np. Vesta arsit. Id.*, *atria Vestae. Ovid. etc. Vestae seil. aedem. Liv.*, i. e. in aede Vestae.

VESTALIS, e, ptak. (od *Vesta*). Westalski, tyczący się bogini Westy. — *ara. Lucan.* Ołtarz bogini Westy. — *foci. Tibull.* Ogień Westy. — *cokors. Lucan.* Grono panien westalskich. || *Vestalis virgo i Vestalis. Cic.* Panna Weście poświęcona dla strzeżenia wiecznego ognia u Trojanów, Albańczyków i u Rzymian. || *Vestalia, seil. festa, sacra, solennia. Ovid.* Święta, ofiary czynione na cześć bogini Westy. || *Vestalis, seil. virgo. Liv.* Dziewica Westalka, kapłanka bogini Westy. || *Vestalis, t. j. przezwisło rzymskie, np. Fabius Vestalis. Plin.*

VESTER albo VOSTER, stra, strum, (od *vos*). Wasz, wasza, wasze. *Ibi voster coenat. Plaut.* Tam pan wasz wieczerza. *Maiores vestri. Cic.* Wasi przodkowie. || W przyp. drug. liczb. mnog. *Vestrorum*, i czasem się kładzie *vestrorum*, zamiast *vestrum. Pacuv. ap. Non.*

VESTIARIUS, a, um, (od *vestis*). Tyczący się sukni, trudniący się sukniami, należący do sukni, szatny, od szat, do szat należący, np. szafa na suknie, tandetnik, handlujący sukniami etc., np. — *area. Cato.*, t. j. szafa na suknie, skrzynka na suknie. *Negotiator vestiarius. Scaevol. in Pandect.* i *vestiarius seil. negotiator.* Wendetarz, przekupien sukien. *Ulpian. in Pandect.*; ztąd *vestiarius, rzeczow. seil. vas. Garderoba, komora do chowania sukien. Plin.* W liczbie mnog. *vestiaria. Colum.* Odzienie.

VESTIBULUM, i, n. (od *ve i stabulum*). *Gell.* Przedsionek, miejsce między drzwiami domu i między ulicą. || Wstęp, przystęp do jakiego miejsca. *In vestibulo Siciliae. Cic.* Na wstępie Sytylii. || *Juvenal.* Sien domu, np. *vestibula i. q. atria. Cic.* || Przenośnie, mówiąc o mowie. *Vestibula nimirum honesta aditusque ad causam faciet illustres. Cic.*, t. j. wstępy do sprawy. || *Vestibulum* od *Vesta* pochodzi. *Ovid.*, który powiada:

At focus a flammis, et quod fovet omnia, dictus. Qui tamen in primis acedibus ante fuit etc. (od *ve i stabulum*) i. q. *grande stabulum. Gell.*

VESTICEPS, ōpis, (od *vestis i capio*). *Gell.* Młodzieniec dorastający, który ma lat 14, poczynający się przyodziewać w młodzieńską szatę. || Przenośnie. *Apul.* Zepsuty, skażony.

VESTICONTUBERNIUM, ii, n. (od *vestis i contubernium*). Leżenie pod jednym pokryciem. *Petron.*

VESTICULA, ae, z. (zdrobn. od *vestis*) i. q. *vestis*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Sukienka, mala sukienka. *Paul. in Pandect. Ed. Haloand.* ma *vestispicam*.

VESTIFICINA, ae, z. (od *vestificus*). Krawiectwo, rzemiosło krawieckie. *Tertull.*

VESTIFICUS, a, um, (od *vestis i facio, i. e. faciens vestem*). Robiący suknie; ztąd *Vestificus, rzeczow.* Krawiec, np. *vestificus Caesaris a veste scenica. Inscript. ap. Gruter.* || *Vestifica.* Która robi suknie. *Inscript. ap. Gruter.*

VESTIFLŪUS, a, um, (od *vestis i fluo, i. e. indutus veste fluente*). Długa i szeroka suknią noszący. *Auson.*

VESTIGATIO, ōnis, z. (od *vestigo, are*) i. q. *investigatio.* Badanie, śledzenie, wysłedzenie, poszukiwanie, wynajdowanie, np. — *mariti. Apul.*, in veri *vestigatione. Cic.* Inne *Codd. i Edd.* mają *investigatione*.

VESTIGATOR, ōris, m. (od *vestigo, are*). Który bada, śledzi, wysledza, poszukiwa, np. *vestigator a vestigiis ferarum, quas indagatur. Varr.*, t. j. łowiec, myśliwy, ścigacz, np. *examen (apum) a vestigatore praeparato vase reconditur. Colum.*; ztąd *vestigatores illius temporis. Senec.*, t. j. szpiegowie, donosiciele, oskarżyciele owego czasu.

VESTIGIUM, ii, n. (podobno od *ἑστία* albo *ἑστία*, stojąc). Ślad nogi. *Vestigium facere. Quintil.* Ślad czynić. *Cic.* Wstępować dokąd. *Persequi alienus vestigia. Id.* Śladować, iść śladem za kim; przenośnie, naśladować kogo. *Vestigis sequi hostem. Instare vestigiis. Liv.* Ścigać nieprzyjaciela. || Przez zamianę. Stopa nogi. *Vestigia alba pedis. Virg.* Białe stopy nogi. || *Vestigia. Catull. Nogi.* || *Plin.* Ślad wyrażony na ziemi. || *Id.* Tropienie śladu. || *Plin.* Podkwa konia. || Przez zamianę. *Cic.* Wyrażenie znaku jakiego ciałem. *Colum.* Znak wyrażony żelazem. || Przenośnie. *Cic.* Znak, pamiątka rzeczy jakiej. *Relinquere vestigium avaritiae. Id.* Zostawić pamiątkę łakomstwa. || Moment, punkt czasu. *Vestigio temporis. Cues.* W momencie. || Ztąd. *Vestigio. Cic.* Wnet, natychmiast, prędko.

VESTIGO, as, avi, atum, are, (od *vestigium*). Śladować, śladem szukać, iść w też tropy za kim, śledzić, szlakować. — *causas rerum. Cic.* Śledzić przyczyn rzeczy. || Przez zamianę. *Vestigare. Liv.* Znaleźć.

VESTIMENTUM, i, n. (od *vestio, ire*).

Cic. Suknia, odzież wszelka. || *Terent.* Róć, koberzec, którym pokrywano łoża. || *Nudo vestimenta detraxere*, przysł. *Plaut.* Rzecz do wykonania niepodobna.

VESTINUS, a, um. *Plin.* Tyczący się narodu, niegdys zamieszkałego nad morzem Adrytyckim, między Picenum i Pelignami, np. — *populus. Liv.*, — *juventus. Sil.*, — *casus. Plin. Martial.*

VESTIO, is, iui, itum, ire, (od *vestis*). Odziewać suknią. *Animalia suo corpore vestiuntur. Quintil.* Zwierzęta swoją się skórą odziewają. || Okryć, obłożyć, osłonić, ozdobić. *Terra viridi se gramine vestit. Virg.* Ziemia się okrywa zieloną trawą. *Ebur atria vestit. Lucan.* Kość słoniowa zdobi przysionki. *Umbra vestit Athos. Stat.* Cień osłania górę Atos. || Odnosi się do stylu. *Inventa vestire atque ornare oratione. Cic.* Rzeczy wynalezione przyodzian i ozdobić stylem. *Sententias mollis vestiebat oratio. Id.* Myśli styl gładki zdobił. || Odnosi się do innych rzeczy. *Gloria, quem supra vires, et vestit, et ungit. Horat.* Kto dla chwaly nad możność stroi się i jada. || *Vestire. Apul.* Odziewać się, używać sukni. || *Vestibam i vestibo*, zamiast *vestiebam i vestiam. Virg.* || *Vestirier*, zamiast *vestiri. Prudent.*

VESTIPLICUS, a, um, (od *vestis i plico*). Który falduje, składa suknie. Ztąd *Vestiplus. Id. Inscr.* i *Vestiplica, ae, z. Quintil.* Pokojowy, garderobna, która składa suknie.

VESTIS, is, z. (od *vestis*, suknia). Szata, suknia, odzież. *Vestem mutare cum aliquo. Terent.* Zamienić z kim suknią. *Veste contigere aliquem. Nep.* Odziać suknią kogo. *Veste spoliare. Id.* Obnażyć z sukni kogo.

|| *Mutare vestem. Cic.* Przywdziać wytartą suknią, z zapuszczoną brodą i włosami, na znak nieszcześćia, gdy kto był obwiniony o wielką zbrodnię. || *Vestis. Lucret.* Koberzec, dywan, którym okrywano łoża stołowe. || *Cic.* Płótno. *Ovid.* Pajęczyna. || *Servus a veste*, albo *ad vestem. Inscr.* Garderobny cesarski. || Przenośnie. *Lucret.* Mch na polickach. || *Vestis. Skóra węża*, np. *cum lubricam serpens exuit vestem. Lucret.*, *vestem relinquere, ut anguis. Id.* || Przydzievek, odziewadło, okrycie. *Stat.*

VESTISPEX, icis, (od *vestem* albo *vestes i specio*) i. q. *vestispicus. Inscript. ap. Murator.* Ob. *Vestispicus*.

VESTISPICIUS, a, um, (od *vestis i specio*, i. e. *specio s. video vestem vel vestes*). Szatny, garderobny, który strzeże sukni. — *scil. serva. Plaut.* Garderobna, służebna do szat, np. *vestispicac. Plaut.* Strzegące szat, garderobne.

VESTITOR, oris, m. (od *vestio*). Który odziewa, ubiera; ztąd który robi suknie, krawiec. *Lamprid. Sever.*, np. *vestitor imperatorum. Inscript. ap. Gruter.* || Też główny odziewacz, krawiec, np. *simulacrorum divinorum. Jul. Firm.*

VESTITURA, ae, z. (od *vestio*) i. q. *vestitus*. Szata, suknia, odzienie, zdobienie,

strojenie, ubranie, pokrycie, np. *basium. Inscript. ap. Gruter.*, i. e. *sculpturae ornandis basibus*.

VESTITUS, us, m. (od *vestio*). Suknia, odzienie. *Vestitus obsoletior. Cic.* Suknia nieco wytarta. *Vestitum mutare. Ob. Vestis.* *Vestitu nimio indulgere. Terent.* Zbyt kować w stroju. || Przenośnie. Ozdoba. *Vestitus orationis. Cic.* Ozdoba stylu. *Riparum vestitus viridissimi. Cic.* Zielone brzegów trawy. *Vestitus densissimi montium. Id.* Gór gęste lasy.

VESTITUS, a, um, (od *vestio*). Odziany w suknią. *Puella moestitior vestitae. Plaut.* Dziewczęta żalobnie odziane. || Okryty, osłonięty, ozdobiony. *Animantes villis vestitae. Cic.* Zwierzęta pokryte sierścią. *Montes vestiti silvis. Liv.* Góry zarosłe lasem. *Vestitae genae. Senec.* Mchem zarosłe policzki.

VESTRAS, atis, m. i. z. (od *vester, stratum*). *Charis.* Waszyniec, jeden z waszych, t. j. tegoż samego narodu, familii.

VESUVIUS, i, m. zamiast *Vesuvius. Martial. Val. Flacc.* || Też *Vesbius. Ob. Vesbius.* || Też jako ptak, np. *vesvia rura. Colum.*

VESULUS, i. Góra na granicach Ligurii, dziś *Viso* zwana w Piemontcie. *Virg. Plin. Melg.*

VESUVIUS i przez skróć. **VESVINUS**, a, um. Tyczący się góry Wezuwiusza, znajdujący się na górze Wezuwiusza, np. *Vesuvius apex. Stat.* *Vesvina* (albo *Vesvina*) *incendia. Stat.*, — *juga. Sil.* || Też *Vesbinus, a, um.*

VESUVIUS, ii, m. Sławna góra palająca ogniem we Włoszech, niedaleko Neapolu. *Plin. Colum.* || Zowie się też *Vesevus, Vesvius i Vesbius.* || Słowo jako ptak. *Vesuvius, a, um, scil. mons.*

VETER, eris zamiast *vetus*. Stary, np. *vetor Priamus. Enn. ap. Prisc.*, *vetor terminus. Acc. ibid.*; ztąd *veterior, veterimus*, pochodzący od *Vetus*, przypad. *vetoris, veteri, veterem, veteres eet.* pochodzące od *vetus*, właściwie od *veter*.

VETERA, (w liczb. mnog.) *scil. castra. Tacit.* Miasto w Gallii Belgickiej.

VETERAMENTARIUS, a, um, (od *vetus*, dokładniej od *veteramentum*, od słowa *vetero, are*; ztąd *veteramentarius, veteramentum, veteres res mercesve etc.*), t. j. trudniący się starymi rzeczami; ztąd *sutor veteramentarius. Suet.* Szewc, który stare obowiąta lata, szewc partacz, łatanina się bawiający.

VETERANUS, a, um, (od *vetus, eris*). Stary, dawny. *Veterani milites. Caes.* Stary żołnierze. || Odnosi się do innych rzeczy. — *vitis. Colum.* Stara winna macica. — *boves. Id.* Stare woły. || *Veteranum, absol.* Miejsce, gdzie się co do chowania kładzie, np. *adspice veterana nostra et plena multorum saeculorum vindemiis horrea. Sen.*, t. j. nasze starożytne sklepy winne, nasze stare piwnice na wino. Inni czytają

Veteraria od *Veterarium*, tak ma *Ed. Lip-sii i Gruter.*

VETERARIUM, ii. Ob. **VETERANUS**.

VETERASCO, scis, ravi, ratum, scire, n. (od *vetus, eris*). Starzeć się, wiecszeć, stawać się starém, np. *quem veterascentem video ad gloriam. Cic. fragm. ap. Non.*, *vulnera ubi corrupta in malum ulcus veterarunt difficiliter curantur. Sen.*, *cum febres veteraverunt. Cels.*

VETERATOR, oris, m. (od *vetero, are*). *Cic.* Stary frant, szalbiarz. *In litteris veterator. Gell.* W starożytnych naukach ćwiczony. || *Ulp. Pandect.* Stary, chytry niewolnik.

VETERATORIE, psk. (od *veteratorius, a, um*). Chytrze, przebiegle, frantowski sposobem, np. — *dicere. Cic.*

VETERATORIUS, a, um, (od *veterator*). Chytry, przebiegły, subtelny, cwik, frant, np. — *ratio dicendi. Cic.*, *ut citius veteratorium, quam oratorium diceret. Id.*

VETERATRIX, icis, z. (od *veterator*). Chytra, przebiegła, subtelna, np. — *femina. Apul.* Inne Edd. mają *veratricem. Ob. Veratrix.*

VETERATUS, a, um, (od *veteraseo* albo od *vetero, are*). Przetarzany. *Plin.* Obacz **VETERASCO** i **VETERO**.

VETERETUM, i, n. (podobno od *vetus, eris*). Puste, odłogiem leżące pole, zamiast *Fervacum. Colum.*

VETERINARIUS, a, um, (od *veterinus, a, um*). Tyczący się bydlat roboczych, należący do nich, trudniący się niemi, weterynarski, konowalski, np. — *medicina. Colum.*, t. j. lekarstwo bydlat; ztąd *veterinarius scil. homo albo medicus. Colum.*, t. j. weterynarz, lekarz bydlat, konował.

VETERINUS, a, um, (zamiast *veheterinus, od veho*). Tyczący się bydlat robotnych, ciężarowych, jako koni, mulów, osłów. *Veterina, scil. animalia. Farr.* Bydłota robotne.

VETERNOSITAS, atis, z. (od *veternosus, a, um*). Letarg, śpiączka, np. *omnis enim caloratae juventutis igniculus torpidae veternositatis algescit (in) senio. Fulgent.*

VETERNOSUS, a, um, (od *veternosus, rzeczow.*) *Plin.* Wletargu zostający, który ma śpiączkę. || *Gloss.* Chorujący na wodną puchlinę. || Przenośnie. *Senec.* Leniwy, gnuśny, ospały. *Veternosissimi artificii nodi. Id.* Proźne, słabe, nie niestanowiące wykrety.

VETERNUS, i. Ob. **VETERNUS**, a, um.

VETERNUS (zamiast *Veterinus* albo *Veteranus*), a, um, (od *vetus, eris* albo *veter, eris*). Stary, dawny, np. *veterna atque scabiosa macie exasperati. Apul.* || Ztąd *Veternus, i, m. Plaut.* Letarg, choroba, śpiączka bardzo niebezpieczna. || *Virg.* Gnuśność, lenistwo, ospałość. || *Colum.* Pleśń, omszenie jakiej rzeczy. || *Stat.* Zastarzałość.

VETERO, as, avi, atum, are, (od *vetus, eris*). Czynić starém, stawać się starém, wiecszeć, np. — *ulcera. Plin.*, — *casus. Scrib.*

Larg. || Stawać się starém, np. *cum febres veteraverunt. Cels.* Ob. *Veterasco*.

VETITUS, a, um, (od *veto, are*). Zakazany. *Ludere vetita legibus alicui. Horat.* Grać w kostki zakazane prawem. || *Vetitum, absol. Cic.* Zakaz. || Rzecz zakazana. *Nititur in vetitum semper, cupimusque negata. Ovid.* Chciwie zawsze pragniemy rzeczy zakazanych. || *Vetitus*, zamiast *vetitus*, jak *roster*, zamiast *vester. Plaut.*

VETO, ui, (rzadko *avi*), itum, are, (podobno od *vetare*, wstrzymać, powściągać). Zakazać co koma, zabronić. *Vetuit incipere. Tacit.* Zakazał poczynąć. — *loqui. Ovid.* Zakazał mówić. || *Vetor. Nep.* Zakazuję mnie. *Quippe vetor fatis. Virg.* Ponieważ mam na wstręcie losy. || Z przyp. czwart. *Bella vetare. Virg.* Przeciwno wojnie dawać radę. *Phoebum vetat. Senec.* Nie dopuszcza promieni słonecznych. || Bronić, przeskądzać, ażeby się co nie stało. *Vetuit me timor. Propert.* Hamowała mnie bojaźń. *Venti vetantes. Ovid.* Przeciwnie wiatry. || Biern. *Nulla re vetari potest. Senec.* Niczem przeszkodzić nie można. || *Quid vetat? Horat.* Co nam przeszkadza? formula, której używano w rzeczy łatwej. || *Vetavi*, zamiast *vetui. Persi.* || *Votitus, a, um*, zamiast *vetitus etc.*, np. *votitum. Plaut.*, od *votio, ire*, ztąd *votitum. Plaut.*

VETTONES. Ob. **VETTO**, onis.

VETTONICA. Ob. **BETONICA** i **VECTO**, onis.

VETULONIA, ae, z. Miasto w Etrurii. *Sil.* || *Vetulonii, orum.* Mieszkańcy tego miasta. *Plin.* || *Vetuloniensis, e.* Należący do tego miasta. || *Vetulonienses.* Mieszkańcy tego miasta. *Plin.*

VETULUS, a, um, (zdrobno od *vetus*) i. q. *vetus*. Stary, mówiące zmniejszającym sposobem, w ogólności stary, trochę, nieco stary, np. *equus. Cic.*, *filia vetula sane. Cic.* — *cornix. Hor.*, — *arbor. Cic.* — *Falernum. Catull.*, t. j. stare falernejskie wino, *vetulus. Plaut.*, t. j. starsze, *vetula scil. femina. Martial.* Starszka.

VETUS i **VETER**, eris, (w stop. drug. *veterior*, w trzec. *veterimus*) (z hebrajsk. *eth*, czas, albo od *etog*, rok). Stary, podszły w latach, w lata, sędziwy, niemłody, np. — *homo. Terent.*, *gallinae veteres. Plin.* *Colum.*, *veterima laurus. Virg.*, *vetus poeta. Terent.*, *caput vetus. Tibull.*, i. e. *senile, senex. Plaut.*, *veterima quaeque. Cic.*, *veteres senes. Tibull.*, t. j. pleonasmus, — *amicitia. Nep.*, — *vinum. Plin.* || Stary, dawny, były, nie nowy, np. *vetus consulatus. Suet.* — *exercitus. Liv.* — *leges, — annales. Cic.* *Vetus consuetudo. Sall.*, t. j. dawny zwyczaj, — *nobilitas. Id.* Dawna szlachetność. || Z przyp. drug. *Vetus operis ac laboris. Tacit.* Doświadczony, przywykły do pracy. || W przyp. szóst. *Veteri i vetera. Stat. Nep.* || *Veteres. Plin.* Pradkowie, ludzie przed nami żyjący. || *Veteres campi. Liv.*

Okolica w Lukanii. *Vetera scil. castra. Tacit.* Miasto w Gallii Belgijskiej.

VETUSCULUS, *a, um*, (zdrobn. od *vetus*). Trochę stary, podstarzały, np. — *dictio. Sidoron.*

VETUSTAS, *atis, z.* (od *vetustus, a, um*). Wiek, starość, dawność, dawność rodu, np. *historia nuntia vetustatis. Cic.* Historia oznajmicielka starożytności. || Długość czasu, bądź przeszłego, bądź przyszłego. *Videntur habitura vetustatem. Cic.* Żda się, że długo na przyszłość trwać będą. *Vinum vetustatem patitur. Colum.* Wino trwa długo. *Poma in vetustatem ponere. Id.* Owoce na trwałość zachować. || *Cic.* Dawna znajomość i zażyłość przyjaciół, np. *amicorum vetustas. Cic., t. j.* zażyłość przyjaciół. || Niewydolność kształtu albo rzeczy jakiej, np. — *ulcerum. Cels.*

VETUSTE, *psk.* (od *vetustus, a, um*). Zwyczajem starożytnym, po starożytnemu, np. *ponere verbum. Ascon. Ped. in Cic., vetustissime in usu est. Plin.*

VETUSTESCO, *sis, ere*, (od *vetustus, a, um*). Starzeć, stawać się starim, np. *vinum celerius vetustescunt. Colum.* || Używa się też *vetustisco. Nigid. ap. Non.*

VETUSTISCO. Ob. **VETUSTESCO**.

VETUSTUS, *a, um*, (od *vetus*) *i. q. vetus*. Stary, nie nowy, dawny. *Mos vetustus. Ovid.* Dawny zwyczaj. *Vetustior memoria. Plin.* Dawniejsza pamięć. *De gente vetusta. Virg.* Z dawnego i szlachetnego rodu. *Vetustiores scriptores. Liv.* Starożytniejsi pisarze. || Odnosi się do lat wieku. *Vetustissimus ex eis.* Z nich najstarszy laty. || Przenośnie. Starożytny. *Lelius vetustior quam Scyppio. Cic.* Lelius bardziej starożytny, aniżeli Scypion.

VEXABILIS, *e, ptuk.* (od *vexo, are*). Który czyni przykrość, ciężkość, naprzykrzenie. *Lactant. Inue Edd. mają nexibilibus.*

VEXABILITER, *psk.* (od *vexabilis*). Znaprzykrzeniem, z przykrością, czyniąc przykrość, np. — *caput onerare. Coel. Aur.*

VEXAMEN, *inis, n.* (od *vexo, are*) *i. q. vexatio*. Plaga, kłeska, bieda, męka, kara bozka, wstrząśnienie, mocne wzruszenie, np. — *mandi. Lucret.*

VEXATIO, *onis, z.* (od *vexo, are*). Wstrząśnienie, mocne poruszenie, np. — *pomorum. Petron.* || Zład fatyg, trudy, utrudzenie, praca, przykrość, uciążliwość, trudność, kłeska, męka, bieda, np. — *viae. Colum.* — *vulneris. Liv.* — *corporis. Cic.*

VEXATIVUS, *a, um*, (od *vexo, are*). Męczący, dręczący, trapiący, sprawujący przykrość, naprzykrzenie. *Coel. Aur.*

VEXATOR, *oris, m.* (od *vexo, are*). *Cic.* Trapiiciel, który trapi, przesładuje, napastuje.

VEXATRIX, *icis, z.* (od *vexo, are*). *Lactant.* Trapiicielka, która trapi.

VEXATUS, *a, um*, (od *vexo, are*). Utręziony, skolatany. *Vexata tempestate classis. Vellej.* Flota skolatana burzą. *Vexata ve-*

stis. Petron. Wytarta suknia. *Fellere vexatae manus Juvenal.* Ręce od przedziwa wytarte. *Dentes vexati. Plin.* Obruchane zęby. || *Vexata. Cels.* Członki ciała trapiące wstrząśnieniem, stłuczeniem albo narzniętością. || *Cic.* Trapiiony, przesładowany.

VEXILLARIUS, *a, um*, (od *vexillum*). Chorągiewny, tyczący się chorągwi. || *Vexillarius, i, m. Liv.* Chorąży, który nosi chorągiew. || *Vexillarii, scil. milites. Tacit.* Zolnierze wybrani z rozmaitych pułków, którzy pod swoimi chorągiewami służyli. *Vexillarii i. q. vexillatio. Ob. VEXILLATIO.*

VEXILLATIO, *onis, z.* (od *vexillum*, doładniej od słowa *vexillo, are*). Korpus albo skrzydło jazdy posilkowej. *Veget. de re milit.*

VEXILLIFER, *a, um*, (od *vexillum i ferro*). *Prudent.* Chorąży, który nosi chorągiew.

VEXILLUM, *i, n.* (podobno od *veho* niosę chorągiew, chorągiew wojenną, sztandar). *Caes.* Chorągiew wojenna, znak wojenny. *Servis ad vexillum vocatis. Flor.* Wezwawszy do zaciągu niewolników pod chorągwie. || *Submittere vexilla. Zwinąć chorągwie.* || Przenośnie. *Submittere vexilla fortunae suae. Stat.* Stać się pokornym, spuścić z wysokości tonu. || *Caes.* Przez zamianę. Znak, czyli hasło do potyczki. || *Stat.* Kompanija żołnierzy zostających pod jedną chorągwią. || *Tacit.* Kompanija żołnierzy chorągiewnych.

VEXO, *as, avi, atum, are*, (od *veho* zamiast *vehesso*). Trząść, wzruszać, kolatać. — *rates. Virg.* Skolatać łodzie. *Venti vexant nubila coeli. Ovid.* Wiatry wzruszają obłoki na niebie. || Trapić ciało, sprawić boleść. *Tussis fauces vexat. Marti.* Kaszel krtań trapi. || *Cic.* Ciężko trapić, napastować wojną, zniszczeniem. || Przenośnie. *Vexatur Theophrastus. Cic.* Obwiniają i naganiają Teofrasta. *Sollicitudo vexat impios. Cic.* Troska trapi bezbożnych.

V

VIA, *ae, z.* (od *veho*, albo od *io, idē*). Droga, ulica, ścieżka, miejsce kędy ludzie jadą albo przechodzą. *Cursare huc illuc via deterrima. Cic.* Biegać tam i ówdzie po najgorszej drodze. *In viam se dare. Id.* Udać się w drogę. *Fiae se committere. Id.* Puścić się w drogę. *Declinare de via. Id.* Zboczyć z drogi. *Ex via excedere. Caes.* Zboczyć z drogi. *Progressus est multorum dierum viam. Cic.* Uszedł wiele dni drogi. *Tu abi tuam viam. Plaut.* Ty idź swoją drogą. *Fiam ferro patefacere. Tacit.* Utorować żelazem drogę. — *aperire. Id.* Otworzyć sobie drogę. — *carpere. Horat.* Iść drogą. || *Fiam facere. Ovid.* Uczynić sobie drogę, albo odprawiać drogę. || *Sternere viam silice. Liv.* Brukować drogę. — *reficere, restituere. Inscr.* Naprawić drogę. || *Decedere de via. Suet.* Zbłądzić z drogi. || Przenośnie. *Se nulla cupiditate inductum de via deces-*

sisse. Cic. Że niezłudzony żadną chucią nie zboczył z drogi poczeiwości i cnoty. || *Decedere de via. Suet.* Ustąpić komu przez uszanowanie z drogi. || *Tota errare via Terent.* Bardzo błądzić. || *Ulp. Pandect.* Droga publiczna, droga prywatna. Publiczne. *Fiae militares. Ulp.* Drogi wojskowe. — *consulares. Id.* — konsulowskie. — *praetoriae. Id.* — pretorskie. Drogi u Rzymian z dziwną wspaniałością były robione. Drogi publiczne miały nazwiska od rozmaitych zdarzeń. *Via Flaminia.* Droga zrobiona przez Flaminiusza konsula. — *Collatina.* Droga tak nazwana od miasta, do którego prowadziła. — *Campana.* Droga do prowincji kampańskiej. — *triumphalis.* Droga tryumfalna. || *Fiae. Marti.* Schody teatru. || Przez zamianę. *Via. Cic.* Podróż. || *Inter vias. Plaut.* W drodze. || *Via perpetua. Cic.* Wyraz przekleństwa na kogo, ażeby się już więcej nie wracał z drogi. || *Cic.* Kanai, przejście, mówiące o sokach pożywnych. || Sposób czynienia czego. *Si qua via est. Virg.* Jeżeli jest jaki sposób. || *Cic.* Metod, czyli porządek pisanja albo mówienia. || *Tibull.* Strefa złota albo purpura, któremi się suknie zdobią. || *Ingrediviam. Plaut.* Zacząć mówić rzeczy prawdziwe. *Rectam instas viam. Id.* Dobrze mówisz. || *Vias*, zamiast *viae. Enn. ap. Prisc.* || *Viai*, zamiast *viae. Lucret.*

VIALIS, *e, ptuk.* (od *via*). Drożny, nadrożny, tyczący się drogi. *Laves viales. Plaut.* Jeniusze, czyli bóstwa dróg, których posągi stawiano na drogach.

VIANS, *tis*, (od *vio, are*). *Apul.* Wędrownik, odprawujący drogę.

VIANOMINA, *ae, z.* Miasto w Norikum. *Plin. i. q. Vindebona, Vindomana, Vindomina.*

VIARIUS, *a, um*, (od *via*). Tyczący się drogi, ulicy albo drog, ulic, trudniący się tem, należący do drog, ulic, drożny, należący do drogi, do ulicy, np. — *lex. Coel. in Cic., t. j.* prawo tyczące się polepszenia drog.

VIATICATUS, *a, um*, (od *viaticum*). Opatrzony nadrożnem. *Plaut.* Jest właściwie imsl. od *Viatico, are, i. e. viatico instruere.*

VIATICO, *as, are*, (od *viaticum*) *i. e. viatico instruere. Plaut.* Na drogę opatrzyć. Ob. *Viaticus.*

VIATICULUM, *i, n.* (zdrobn. od *viaticum*). Małe nadrożne pieniądze, mówiące zmniejszającym sposobem. *Ulpian. in Pandect.* *Viaticulum mihi corrasit. Apul.*

VIATICUM. Ob. **VIATICUS**, *a, um*.

VIATICUS, *a, um*, (od *via*, jak *aquaticus, venaticus* *ect.*) Tyczący się drogi albo jazdy, należący do tego, podróżny, np. nadrożny pieniądz, np. *coena. Plaut.* Podróżna biesiada dla przybywających z daleka albo dla odjeżdżających. || *Viaticum, scil. negotium, argentum. Plaut.* Nadrożne, opatrzenie na drogę, strawne, pieniądze dane na drogę. *Impendere quippiam in viatica. Plin.* Łożyć co na drogę. || Przenośnie.

Claudian. ap. Gell. Ratunek, pomoc, sposób do życia. || *Horat.* Pieniądze, których żołnierz ze zdobyczy nabył. || *Ulp.* Strawne, pieniądze na strawę, np. *suo viatico. Hor., t. j.* swoim kosztem.

VIATOR, *oris, m.* (od *vio, are*, iść, jechać). *Cic.* Podróżny, który odprawuje drogę. || *Id.* Mianowicie posłaniec publiczny, albo eklezarz, który wzywał kogo do Rzymu. || *Cod. Justin.* Wózny, który przywoływał do sądu strony spór między sobą wiódące. || *Ulp.* Zastępca jednacza w nagłych interesach.

VIATORIUS, *a, um*, (od *via*). Podróżny, należący do drogi. — *vas. Plin.* Naczynie do picia podróżne. — *argentum. Scaev. Pandect.* Serwis podróżny.

VIATRIX, *icis, z.* (od *vio, are*). *Marti. Capell.* Podróżna, która odprawuje podróż, np. *crepidas viatrix infatigata gestabat. Id.* || Imię kobiety. *Inscript. ap. Gruter.*

VIBEX albo **VIBIX**, *icis, z.* (z *βιβξ*). *Paul. ex Fest.* Pręga, blizna, szram, znak od bicia.

VIBIA, *ae, z.* *Auson.* Sztuka drzewa porzecznia dla pokrzepienia czego.

VIBILIA, *ae, z. i. e. dea viarum. Arnob.* Bogini dróg. *Ed. Harald.* ma *Upibilia.*

VIBISCI, *orum. Plin.* Naród w Akwitani. || *Fiviscus* albo *vibiscus, a, um. Auson.* Tyczący się tego narodu.

VIBIX. Ob. **VIBEX**.

VIBO albo **VIBON**, *onis. Liv. Plin.* Miasto w Brucjum. || *Fibonensis, se. Plin.* Tyczący się tego miasta.

VIBO, *onis, m.* albo w liezb. mnog. **VIBONES**. *Plin.* Kwiaty ziela wężownika, które zjedzone przed grzmotami miały bronnić od piorunu wedle Pliniusza.

VIBONENSIS, *e. Ob. VIBO albo **VIBON**.*

VIBRABILIS, *e, ptuk.* (od *vibro, are*). Dający się ruszać, trząść się, kolibać się, np. — *ornus, i. e. hasta. Auson.* || To, co się daje łatwo drzeć, trząść się albo przedkładać się ruszać, np. — *sidus. Martian. Cap. Grut., t. j.* błyszczący, szklący się.

VIBRABUNDUS, *a, um*, (od *vibro, are*) *i. e. vibrans*, np. (*de stella Mercurii*): *radiis solaribus liberatus vibrabundus adparet. Marti. Cap., t. j.* drżący, trzęsący się. **VIBRAMEN**, *inis, n.* (od *vibro, are*). Kolibanie się, kołysanie się, wahanie się, przedki ruch, ruszanie się tam i ówdzie, np. *trisulea vibramina draconum. Apul.*

VIBRANS, *tis*, (od *vibro, are*). *Virg.* Rzucający, ciskający. || *Ovid.* Migoczący się, świecący. — *aurum signum. Flor.* Sztandar lśniący się złotem. || Przenośnie. *Oratio incitata et vibrans. Cic.* Mowa ożywiona i patetyczna. *Sonus vibrans. Plin.* Trela, łamanie głosu. *Jupiter fulmina vibrans. Lucan.* Jowisz miotający pioruny.

VIBRATIO, *onis, z.* (od *vibro, are*) *i. q. vibramen*, np. *tonitruum. Jun. Calpurn. ap. Fopise.* — *hastae. Fest., t. j.* kołysanie się, wahanie się, przedki ruch.

VIBRATUS, *us*, *m.* (od *vibro*, *are*). Koliwanie się, kołysanie się, ruch prędkiej, ruszanie się, *np.* — *luminis Martiani Cap. crebri vibratus ignium Id.*

VIBRATUS, *a*, *um*, (od *vibro*, *are*). *Virg.* Rzucany, miotany, ciskany. || *Capillus vibratus Virg.* Włos kędzierzawiony. *Sustinentium humeris vibratus, dux eligitur Tacit.* Na ramionach podniosłszy, wodzem okrzykniono.

VIBRIO, *onis*, *m.* Drgawka, rodzaj wy-moczków.

VIBRISSAE, *arum*, *i. e. pili in naribus hominis, quod his evulsis, caput vibratur. Fest.*, *t. j.* włosy w nozdrzach, które gdy się wyrwyją, człowiek miota głową.

VIBRISSO, *as*, *are*, albo *ere*, (częstotl. od *vibro*, *are*). Prędko drzeć, trząść się, ruszać się, trzelać, głos strzępić w śpiewaniu. *Fest.*, *i. e. vocem in cantando crispare.*

VIBRO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *ὥστρον*, rzucam, miotam, ciskam. *Fossius* powiada: *credo, quia projecta tremulum habent motum*). Trząść, ruszać z poruszeniem drżącym. *Vibrant hastas ante pugnam Cic.* Trzęsą pociskami przed bitwą. || *Rzucac, miotać, ciskać. Fulmina vibrat Jupiter Claudian.* Rzucę pioruny Jowisz. || *Migotać, migotać się, drżącym się łnić blaskiem. Sacris ignibus vibrat Val. Flacc.* Poświęconym migocze się ogniem. || *Ovid.* Migotać, mówić o języku węża. || *Odnosi się do mowy. Vibrant fulmina Demosthenis Cic.* Migoczą się pioruny Demostenesa. *Vibrans querela Val. Max.* Narzekanie objajające się o uszy, *np. vibranti gladio Virg.*, *vibrantia tela Ovid.* *Iambus flammis corusci fulminis vibratior Auson.*, *t. j.* bardziej błyskający, lśnący się. *Vibrantes sententiae Quintil.*, *t. j.* błyszczące.

VIBURNUM, *i*, *n.* (od *vico*, *quia servit viendo s. ligando*). Nieszpułka, glog, niespiłk, kalina, drzewko, *np. quantum lenta solent inter viburna cypressi Virg.*

VICA POTA albo **VICAPOTA**, *ae*, *z.* (od *vinco* i *potior*, jak objaśnia Cicero, albo *zamiast potens victoriae*, *t. j.* potężna w zwycięstwo). Bogini zwycięstwa, *np. vica-potae (seil. nedes). Liv. Diesspiter Vicae Potae filius. Sen. Vicaepotae Cic. Ed. Ernest.*, *ma Vicaepotae.*

VICANEUS, *a*, *um*. Ob. **VICANUS**.

VICANUS, *a*, *um*, (od *vicius*). Tyczący się wsi albo miasteczka. *Vicant. Liv.* Mieszkańcy wsi albo miasteczka. || *Też Viceneus. Cod. Justin.*

VICARIANUS, *a*, *um*, (od *vicarius*). Należący do wikaryusza, do zastępy, *np. — apex Sidon.*, *i. e. honor et dignitas vicarii, seil. praefecti praetorio. Vicarii* byli zastępy *Praefectis praetorio*, którzy zarządzili prowincjami, *np. Praefectus praetorio Italiae* miał trzech wikaryuszów, mianowicie *urbis Romae, Italiae i Galliarum.*

VICARIUS, *a*, *um*, (od *viciis*). Namiestnik,

czy, zastępujący czyje miejsce. *Vicaria fides Cic.* Zastępująca czyja wiara. *Vicaria mors Quintil.* Śmierć poniesiona za drugiego. || *Vicarius, seil. homo Cic.* Namiestnik, który zastępuje miejsce czyje. *Vicarius diligentiae meae Cic.* Namiestnik pilności mojej. || *Vicarius, Plaut.* Właściwie znaczy namiestnik czyli podwładny niewolnika starszego, który zwykł bywał odzwierciedlać u pana. *Nolo vicarius esse Marti.* Nie chcę bywać podwładnym niewolnika.

VICATIM, *psk.* (od *vicius*) *i. e. per vi-cos*. Po ulicach, od ulicy do ulicy, *np. ambire vicatim Cic.*, *też Hor. Hirt.* || *Od wsi do wsi, od miasteczka do miasteczka, np. habitare vicatim Liv.*, *vicatim dispersi Plin.* *t. j.* po wsiach, po miasteczkach.

VICE, **VICEN**. Ob. **VICIS**.

VICENALIS, *e*, *ptnk.* (od *viceni*, *ae*, *a*) *i. e. vicenarius*. Dwadziesty, zawierający w sobie dwadzieścia, *np. sphaera Apul.*, *t. j.* dwudziestokątna, od dwudziestu kątów.

VICENARIUS, *a*, *um*, (od *viceni*, *ae*, *a*, od dwudziestu funtów, lotów, lat), zawierający w sobie liczbę dwadziestu funtów, lotów, lat, *np. vicenarius seil. homo. Arnob.*, *t. j.* człowiek mający lat dwadzieścia; *zład lex quina vicenaria Plaut.* Inni czytają *vicennaria*.

VICENI, *ae*, *a*, (od *viginti*). Dwadziesty podzielnie albo przy podziałach, po dwadziestu, *np. vicenos annos. Caes.*, *amphoras vicenas, ex singulis iugeribus Colum.*, *vicenas habere partes. Varr.*, *vicenas libras. Plin.*, *hydri marini vicenum* zamiast *vicenorum cubitorum adnantes terruere classem. Plin.*; *zład viceni quini. Ob. Viceniquini.* || *Dwadzieścia w ogólności, np. vicenos ter etc. Martial.*, *diebusque vicenis interpositis. Plin.* || *Też Vigeni, ae, a. Colum.*

VICENIQUINI albo trafniej **VICENIQUINI**, **VICENAE QUINAE**, **VICENA QUINA**. *Front.* Dwadzieścia pięć, po dwadzieścia pięć, *np. pondo vicena quina. Colum.*, *ap-norum vicenum quinquorum* zamiast *vicenorum. Plin.* || *Quinis et vicenis iugeribus. Liv. Colum.*

VICENNALIS, *e*, *ptnk.* (od *vicennis*, *e*). *Lactant.* Dwadziestoletni. *Vicennalia, seil. solennia. Id.* Igrzyska dwadziestoletnie.

VICENNARIUS, *a*, *um*, (od *vicennium*), *np. — lex. Ob. VICENARIUS.*

VICENNIIUM, *ii*, *n.* (od *vicies* i *annus*; dokładniej od *vicennis*, *e*, od *vicies* i *annus*, *t. j.* dwadziestoletni, przeciąg dwadziestu lat, *np. vicennii tempus. Modest. in Pandect.* Jest właściwie *ptnk.*

VICENNIUS, *a*, *um*, dwadziestoletni, *seil. spatium, t. j.* przeciąg czasu dwadziestoletni.

VICEPOTA, *i. q. Fica pota. Ob. VICA POTA.*

VICEPRAEFECTUS, (od *vice* *ablat.* od *viciis* i *praefectus*) *i. e. qui est vice prae-*

fecti. Inscript. ap. Maffej. in Mus. Veron. Podprefekt, zastępca prefekta.

VICEQUAESTURA, *ae*, *z.* (od *vice*, *a-blat.* od *viciis* i *quaestura*). Vicequestura. *Ascon. Ped. in Cic.*

VICES w liczb. mnog. Ob. **VICIS**.

VICESIES, *psk.* zamiast *Vicies. Apul. Ob. VICIES.*

VICESIMANUS, (**VIGESIM.**), *a*, *um*, (od *vicesimus*, *a*, *um*). Jeden ze dwadziestych klas-sy, legionu, pulku etc.; *zład Vicesimani seil. milites. Tacit.*, *t. j.* żołnierze dwadziestego pulku.

VICESIMARIUS, (**VIGES.**), *a*, *um*, (od *vicesima* *seil. pars. Ob. Vicesimus, a, um*). Tyczący się dwadziestych części, trudniący się tem, należący do tego, *np. aurum vicesimarium. Liv.*, *t. j.* pieniądze z dwadziestych części towarów. *Vicesimarius seil. exactor. Petron.* Podskarbi od dwadziestych części. || *Cum vexillariis vicesimariis. Tacit.*, *t. j.* z dwadziestego pulku. Inni piszą *vicesimanis*, *np. Ed. Gronov. i Ernest.*

VICESIMATIO, (**VIGES.**), *onis*, *z.* (od *vicesimo*, *are*, od *vicesimus*, *a*, *um*) *i. e. vicesimum quemque eligere ad aliquid, v. e. ad mortem. Capitol.* Dwadziestkowanie, dwadziestego haranie.

VICESIMUS albo **VIGESIMUS**, *a*, *um*, (od *viginti*). Dwadziesty. *Vicesimo die Cic.* Dnia dwadziestego. || *Vicesima, seil. pars. Liv.* Podatek pięć od sta na rzeczpospolitą od przędzy niewolnika, albo od wyzwolenia z niewoli. || *Cic.* Cło tymże sposobem pięć od sta opłacane. || *Vicesima hereditatum. Plin.* Podatek dziedzictwa pięć od sta ustanowiony przez Augusta na wsparcie skarbu wojakowego. || *Vicesima frumenti. Liv.* Dwadziesta część zboża podatku zebranego z pola. || *Ad vicesimum seil. lapidem.* Miejsce w Etrurii. *Tab. Peut.*, *t. j.* odległe o dwadzieścia mil od Rzymu.

VICISSIS, *is*, (od *vicies* i *as*) *i. e. viginti asses. Varr.*, *t. j.* dwadzieścia asów, luni czytają *vicissis*, *też vigessis*, *np. amphora vigessi etc. Martial.*, *też viessis. Martian. Cap.*

VICETIA, *ae*, *z.* *Tacit.* Miasto Wenec-kie między Weroną i Patawią, teraz *Vicen-za*. || *Vicetinus, a, um. Cic. i Vicentinus, a, um. Suet.* Należący do tego miasta. || *Vicen-tini, orum. Plin.* Mieszkańcy tego miasta. **VICETINUS**. Ob. **VICETIA**.

VICIA, *ae*, *z.* *Vicia dicta a vinciendo, quod item capreolus habet, ut vitis. Varr.* Znana wyka, rodzaj jarzyny na karm służąca dla bydła. *Plin. Colum. Pallad. Virg. Ovid.*

VICIARIUS, *a*, *um*, (od *vicia*). Trudniący się wyką, tyczący się wyki, należący do wyki, wyczą, wykowy, od wyki, *np. — cribrum. Colum.*, *t. j.* sito, rzeszoto do przesiewania wyki.

VICES, *psk.* (od *viginti*). Dwadzieścia kroć, dwadzieścia razy, *np. Vicies sestertio. Nep. Cic.*, *t. j.* dwadzieścia kroć sto

tysięcy sesterceyów. || *Adverbia numeralia, np. vices centum millia versum. Plin.*, *in circuito vices centum millium passum. Caes.*

VICINALIS, *e*, *ptnk.* (od *vicinus*). Sąsiedzki, sąsiedni, bliski, ościenny, *np. ad vicinalem usum. Liv.*, *vicinalis via. Sen.*, *t. j.* ościenna ulica.

VICINE, *psk.* (od *vicinus*, *a*, *um*). Blizko, w bliskości, *np. vicinissime frui. Augustin.* || *Vicinus offert. Venant.*

VICINIA, *ae*, *z.* (od *vicinus*, *a*, *um*) *i. q. vicinitas*. Bliskość, sąsiedztwo. *Proxima viciniae habitare. Plaut.* Mieszkać w bliskości. *In vicinia urbis. Colum.* W bliskości miasta. || *Sąsiedztwo, ludzie sąsiedni. Videt hunc vicinia tota. Horat.* Widzi tego całe sąsiedztwo. || *Bliskość jakiej rzeczy. In vicinia mortis. Petron.* Przy śmierci. || *Przenośnie. Podobieństwo, powinowactwo. Aqua ad viciniam lactis accedens. Plin.* Woda w powinowactwie będąca z mlekiem.

VICINISIME. Ob. **VICINE**.

VICINITAS, *atis*, *z.* (od *vicinus*, *a*, *um*), *i. q. vicinia*. Bliskość, sąsiedztwo, blizkie miejsce. *Cic.* || *Powinowactwo, styczność z jaką rzeczą albo podobieństwo, np. quia sit quaedam virtutibus ac vitis vicinitas. Quintil.*, *inter syllogismum et epicherema vicinitas. Id.*

VICINTUS, *psk.* (od *vicinus*, *a*, *um*). W bliskości, w sąsiedztwie. *Cod. Theod.*

VICINOR, *aris*, *ari*, (od *vicinus*). Bydź blizkiem, sąsiedniem, ościennem, albo sąsiadować, *np. si nobis pro situ vicinaremur. Sidon.*, *loca capiti viciniantia. Coel. Aur.*

VICINUS, *a*, *um*, (od *vicius*). Z blizkiej ulicy, albo z blizkiego placu, miejsca albo wsi; *też vicinus i. q. ex vico* albo *ex vico eodem*; *zład sąsiedzki, pograniczny, blizki, ościenny ze względu miejsca i czasu. Mors vicina. Phaedr.* Świerć blizka. *Finitimi ac vicini. Cic.* Pograniczni i blizcy. *Amnis rigans vicina. Plin.* Rzeka oblewająca okolice. || *Vicinus, i. Cic.* Sąsiad, który blizko nas mieszka. || *Przenośnie. Vicinus*. Podobny, powinowaty. *Dialecticorum scientia vicina eloquentiae. Cic.* Dyalektyków umiejętność podobna do wymowy.

VICIS albo **VIX**, *cis*, *z.* w przyp. trzec. *vici*, w czwartym *vicem*, w szóst. *vices*, w liczbie mnog. *vices*, w przyp. szóst. *vici-bus*. Naprzemian, kolejno, następnie, jedno po drugim. *Mutat terra vices. Horat.* Zmienia ziemia kolej. *Per vices annorum. Plin.* Przez lat kolej. || *Vicibus i per vices. Plin.* Kolejno, naprzemian. || *In vices. Ovid.* Naprzemian. *In vicem. Id.* Wzajemnie. || *Pari albo mutua vice, in vices. Colum.* Równie. || *Reddere, referre, exsolvere vicem, albo vices. Tacit.* Oddadź wet za wet. || *Vice. Stat.* Wzajemnie. || *Odnosi się do czasu, w którym co się dzieje. Plus vice simpliciter. Horat.* Więcej, niżeli raz jeden. *Annua vice. Colum.* Co rok. *Tribus per diem vicibus. Pallad.* Trzykroć na dzień. *Tertia vice. Id.*

Raz trzeci. *Diversis vicibus. Capitol.* Różnymi czasami. || *Vice quadam. Sidon.* Niedługo, raz tylko. || Często się kładzie zamiast *locus. In pane salis vice utuntur nitro. Plin.* Wchlebnie zamiast soli używają saletry. || *Vice sacra iudicans. Inscr.* Sądząc na miejscu monarchy. *Mortis habet vices. Senec.* Nakształt śmierci. || Przenosić. Urząd, obowiązek, powinność. *Vicem aduclum prae-stare. Phaedr.* Spełnić zwyczajną powinność. *Vestram meamque vicem explete. Tacit.* Waszę i moję powinność spełnijcie. *Ne nostram vicem irascaris. Liv.* Izbyś się za nas nie gniewał. || *Vicem i vice. Sall.* Nakształt. *Oraculi vice accipiens. Tacit.* Przyjmując nakształt wyroczni. || *Ad vicem. Gell.* Nakształt. || *Vices.* Niebezpieczeństwo. *Vitare vices. Virg.* Uniknąć niebezpieczeństwa. || *Los, stan, kondycja. Gementes tristem fortunae vicem. Phaedr.* Żalący się na smutny los fortuny. *Tuam vicem saepe doleo. Cic.* Ubolewam nad twoim losem.

VICISSATIM, psk. (od *vicissim* albo właściwie od słowa *vicissio*, *are*, i. e. *vicissim ago* etc.) i. q. *vicissim*. Znowu, wzajemnie, nawzajem, przeciwnie, z przeciwnej strony, na odwrót, np. *ad argumentum nunc vicissatim volo remigrare. Plaut.*, też *Naev. ap. Non.*

VICISSIM, psk. od *vicis* albo od *vicissis* i. q. *vicis scil. ad etc.* Wzajemnie, nawzajem, kolejno, jeden po drugim. *Cic.*, np. *hanc veniam petimusque, damusque vicissim. Horat.* I w tym prosimy nam przebaczyć, jako i my przebaczymy wzajemnie, np. *te audire vicissim vellem cum ipse dixissem. Cic.* || Znowu albo przeciwnie, z przeciwnej strony, na odwrót. *Cic. Ter. Virg.*

VICISSITAS, *ātis*, ż. (od *vicis* albo *vicissim* zamiast *vicissitudo*). Zmiana, przemiana, np. *vicissitudine imperandi tradidit. Acc. ap. Non.*

VICISITUDO, *ūtis*, (od *vicis* albo *vicissim*). Odmiana, przemiana, zmiana, wymiana, np. dwóch rzeczy jedną na drugą przemiana, np. zmiana w mowie. *Cic.* || Zmiana, zamiana, np. — *officiorum. Cic.*, np. *omnium rerum vicissitudo est. Terent.* Zmiana wszystkich rzeczy. || *Cic.* Wzajemność, za-wzajemienie.

VICOMAGISTER, *stri*, m. i. e. *magister vici*, *praefectus vico*. Dozorca wsi albo prefekt miasteczka. *Sext. Ruf. i P. Victor de region. urb. Rom.*

VICTA, *ae*, ż. (*dea*) i. q. *quae victui praestat*, więc od *victus*, *us*. Bogini żywności, np. *Victa* et *Potua* sanctissime *victui* potuique *procurant. Arnob.*

VICTIMA, *ae*, ż. (od *vinco* albo *a victis hostibus*). *Ovid.* Bydło na ofiarę przeznaczona. || Częstość ofiara większa aniżeli *hostia*, ponieważ większe bydła zabijano na ofiarę. || Przenosić. *Cic.* Stać się ofiarą albo paść ofiarą jakiej rzeczy.

VICTIMARIUS, *a*, *um*, (od *victima*). Ofiarny, tyczący się ofiary. || *Victimarius, scil.*

negotiator. Plin. Przekupień bydła na ofiarę przeznaczonych. — *scil. minister. Liv.* Ofiarnik, który zabija na ofiarę bydła. || *Victimarium collegium. Inscr.* Ofiarników zebranie. || *Inscr. Victimarius.*

VICTIMO, *as*, *are*, (od *victima*). Ofiarować, zabijać na ofiarę bydła. *Apul.*, np. — *hircum. Marti. Apul.* — *filium. Fulg.* *Sirac.*

VICTITO, *as*, *are*, (częstotl. od *victo*, *are*). Żyć, np. *victitare non vult. Furr.*, *victita. Plaut.*, t. j. żyj. || Żyć czym, żywić się, karmić się, jeść co, np. *ficus victitare. Plaut.*

VICTO, *as*, *are*, (częstotl. od *vivo*, *supin.* *victum*) zamiast *victitare*. Żyć, żywić się, karmić się. *Plaut.*

VICTOR, *ōris*, m. (od *vinco*). *Cic.* Zwycięzca. *Victor belli. Stat.* Zwycięzca w boju. || Jako przymiotnik. *Victor curus. Ovid.* Wóz tryumfalny, na którym zwycięzca siedział. — *exercitus. Nep.* Tryumfujące wojsko po otrzymanym zwycięstwie. *Victorem coelo retulit illa pedem. Ovid.* Wyrokiem Parysa Wenery uznana za najpiękniejszą z bogiń. *Victor. Marti.* Mąż, który wiele żon przeżył. || *Victor. Inscr.* Przydomek Jowisza.

VICTORIA, *ae*, ż. (od *vinco* albo od *victor*). Zwycięstwo otrzymane nad nieprzyjacielem, pokonanie nieprzyjaciela. *Victoria cruenta. Sall.* Krwawe zwycięstwo. *Eripere alicui victoriam. Id.* Wydrzeć komu zwycięstwo. *Victoriam consequi. Cic.* Otrzymać zwycięstwo. *Victoriam facere. Plin.* — *putrare. Tacit.* — *referre ex hoste. Liv.* — *adipisci. Caes.* Nabydź, otrzymać nad nieprzyjacielem zwycięstwo. || *Hygin.* Bogini zwycięstwa.

VICTORIALIS, *e*, ptuk. (od *victoria*). Tyczący się zwycięstwa, należący do zwycięstwa, zwycięzki, np. uroczystość zwycięzka, np. — *dies. Trebell. Poll.* || *Victorialis*, rzeczow. *Apul.* Rodzaj rośliny inaczey *Idaea daphne, daphne Alexandrina. Apul. de herb.*

VICTORIATUS, *a*, *um*, (od *victoria*). Wyobrażeniem bogini zwycięstwa oznaczony; złąd *Victoriatus scil. numus*. Pieniądz oznaczony, wyrażeniem bogini zwycięstwa pięć asów albo półdenara wazący. *Cic. Cato. Quintil. Plin.*, *nardi sex semis et victoriati. Scribon. Larg.* || Dostąpienie, nabyty zwycięstwem. *Fest.*, właściwie imsl. od *victoria*, *are*.

VICTORIO, *as*, *are*, (od *victoria*). Wyrażeniem bogini zwycięstwa oznaczyć. || Zwycięstwem dostąpić, nabydź. *Ob. Victoriatus.*

VICTORIOLA, *ae*, ż. (zdrob. od *victoria*) i. q. *victoria*, mówiąc zmniejszającym sposobem; złąd mały posąg albo obraz bogini zwycięstwa, np. *Idem victorialis aureas et pateras coronasque tollebat a delubris. Cic.* || *ad Victoriolas.* Miejsce w wyż-

szych Włoszech in *Gallia Cispadana*, dziś *Modena. Itiner. Hierosol.*

VICTORIOSUS, *a*, *um*, (od *victoria*). Zwycięzki, pełen zwycięstwa, np. *disciplinatus, consiliatus, victoriosus, quae vocabula Cato ita adfiguravit. Gell.*, *victoriosissimo viro. Sidon.*, *victoriosissimis principibus. Inscript. ap. Gruter.*

VICTRIX, *icis*, ż. (od *vinco*). *Cic.* Zwycięzicielka, która zwyciężyła. — *frons. Senec.* Czolo uwienzone laurem. || *Vitricies litterae. Cic.* List oznajmujący zwycięstwo. || Spelnione życzenie. *Junonem victrix affatur voce superba. Virg.* Pyszna z dokonanego dzieła tak mówi dumnie do Junony. || Jako przymiotnik. *Vitricia arma. Virg.* Bron zwycięzka. — *tropaea. Minuc. Felix.* Pomniki zwycięzkie.

VICTUALIS, *e*, ptuk. (od *victus*). Tyczący się żywności albo utrzymania, należący do żywności, np. — *ministerium. Apul.*

VICTURUS, *a*, *um*, imsl. od *vinco*. || od *Vivo*. Który ma zwyciężyć. || Który ma żyć.

VICTUS, *a*, *um*, (od *vinco*). Zwycięzony, pokonany. — *hostis. Horat.* Pokonany nieprzyjaciela. *Gallia bello victa. Caes.* Zwycięzona przez wojnę Gallia. || *Victus patris precibus luerymque. Liv.* Zniwolonny prośbami i łzami ojca. *Victus labore. Ovid.* Strudzony pracą. || O rzeczach nieżywnych. *Nix zephyro victa fluit. Ovid.* Śnieg topnieje od wiatru zefira. || *Virg.* Ten, którego nie spelnione zostały życzenia.

VICTUS, *us*, m. (od *vivo*). Żywność, strawa, pokarm, którego używamy codziennie. *Victum quotidianum, publice proebere alicui. Cic.* Żywić kogo publicznym koszem. *Victum quaerere, rogare. Phaedr.* Szukać, prosić żywności. *Victus pavus. Sil.* Oszczędną pokarm. — *ferus, rudis. Maerob.* Dziaki, prosty pokarm. || Sposób życia we względnie pokarmu i odzieniu. *A pristino victu deducere. Nep.* Odprowadzić od dawnego sposobu życia. *In victu considerare oportet. Cic.* W sposobie życia uważać należy. || *Victu*, zamiast *victui. Virg.*

VICULUS, *i*, m. (zdrob. od *vicus*). Mała wioska, wioseczka albo miasteczko. *Liv.*

VICUS, *i*, m. (od *via*. *Farr.* powiada: *in oppido vici a via: quod ex utraque parte sunt aedificia. Foss.* od *oikos*, dom, *quia vici nihil aliud sunt, quam multae domus*). *Tacit.* Wios, miasteczko. || *Vicus urbanus.* Mniejsza część miasta, jako w Rzymie. *Vicus egyptius, vicus afrius, vicus sceleratus. Liv.*

VIDELICET, psk. (od *videre licet*). Zaiste, zapewne, prawdziwie. *Velicet, ilhon fuisse nequam adolescentem. Plaut.* Zaiste, był to ładaco młodzieniec. || Pięknie się kładzie dla wyrażenia ironii i uszczypliwego żartu. *Tuus videlicet salutaris consulatus. Cic.* Twoje naprzykład zbawienne konsulo-stwo. || Często się kładzie zamiast *nempe*. To jest. *Conjuratos videlicet dicebat. Cic.* To

jest, mawiał, że byli sprzysiężeni. || Pięknie się używa w odpowiedziach. *Quid metuebant? vim videlicet. Cic.* Czego się lekali? zapewne gwałtu.

VIDEN? zamiast *videsne. Terent. Plaut. Virg. Tibull. Catull.* Tak jak *ain'* zamiast *aisne, nostin'* etc.

VIDEO, *vidi*, *visum*, *dēre*, (od *ēdō*, *vidēre*). Widzieć. *Videre acriter. Cic.* Mieć wzrok bystry. *Clare oculis video. Plaut.* Jasno widzę oczami. || *Vide. Terent. Patrz.* obacz. *Vide, amabo. Id. Patrz.* proszę. || *Me vide. Terent.* Polegaj na mojej wierze. || *Videre. Cic.* Nawiedzić kogo dla pomówienia z kim. || Przez nadużycie wyrażony. *Videre, znaczy słyszeć albo czuć. Mugire videbis sub pedibus terram. Virg.* Usłyszysz, jak pod nogami ryknie ziemia wzruszona. *Naso plus videt. Plaut.* Więcej noszem czuje. || O rzeczach nieżywnych. *Et casus visura marinos. Virg.* I że doświadczy przypadków morskich. || Przez zamianę. *Videram nondum diem. Senec.* Jeszcze nie był nie urodził. || Przenosić, odnosi się do umysłu i znaczy: rozumieć, poznawać, wiedzieć. *Dii vatesque in futurum vident. Liv.* Bogowie i wieszczkowie wiedzą przyszłość. || *Plus videre. Cic.* Więcej wiedzieć, lepiej zarządzać. || Postrzegać, rozważać, myśleć. *Diligentius nobis est videndum. Cic.* Pilniej nam baczyc potrzeba. *Videte, nunquid hoc placeat. Cic.* Zważcie, czy się to podoba. || Strzedz się, mieć się na baczności. *Videndum est, ne ob-sit benignitas. Cic.* Strzedz się potrzeba, aby nie szkodziła laskawość. || Starać się, o-patrzeć, przygotować. *Isthaec recte ut fiant, videro. Terent.* Postaram się, ażeby to dobrze było. || *Vide quid agas. Terent.* Patrz co czynisz, upominając tych, którzy wielkie rzeczy przedsięwiora. || *Videre sibi. Terent.* Zaradzić sobie. || *Videris, it, int. Cic.* Wiedz się, niech się wiedzą, mówimy, gdy komu co poręczamy. || *Supin. visu*, np. *terribiles visu formae. Virg.*, t. j. straszne na spojrzanie, zatem rzeczow. *supin. in u* jest w przyp. szóst. || *Vide sis* albo *videsis*, przedostatnia krótka. *Pers.*

VIDEOR, *eris*, *visus sum*, *dēri*, biernie, (od *video*). *Cic.* Bydź widzianym. || *Nicosob. Visum est. Plaut.* Widziano. *Videbitur. Id.* Da się widzieć. || Zdawać się, marzyć się. *Cic.* || *Fidetur mihi, tibi. Plaut.* Zdaje mi się, zdaje ci się. *Ego mihi videor. Cic.* Zdaje mi się. || *In somnis visus sum viderier. Plaut.* We śnie zdawało mi się widzieć. || Sądzić, mniemać, stanowić. *Nunc mihi visum est de senectute aliquid conscribere. Cic.* Teraz postanowiłem o starości cokolwiek napisać. || Złąd w dekretach, radach senatu i wyrokach często używano tego wyrazu *videor*, ażeby pokazać skromność w zdaniach, i uniknąć nienawisli rozkazującego tonu. || *Videri*, bier. t. j. przypatrywać się, przyglądać się, na rozważać co brać, rozważać, np. *vide sis modo. Lysim visum est. Plaut.* || *Od video.* Widzieć, przypatrywać się, sta-

rać się, zapobiegać, np. *videndum esse aliud consilium*. *Cic. Videbitur*. *Plaut.*

VIDESIS albo VIDE SIS. Ob. VIDEO i SIS.

VIDUA, ae, ż. Wdowa. Ob. VIDUUS.

VIDUALIS, e, ptuk. (od *viduus* albo *vidua*). Tęczy się wdowy, należący do wdowy, wdowi, np. — *anni*. *Inscript. ap. Murat.*

VIDUATUS, us, m. (od *viduus* albo *vidua*, albo dokładniej od *viduo*, *are*). Wdowieństwo, wdowstwo, życie bez męża. *Tertull.*

VIDUATUS, a, um, (od *viduo*). Pozbawiony, wyzuty, nie mający. *Sedes viduata*. *Sil.* Krzesło dygnatarskie wakuje po śmierci konsula. || *Fidua*. *Suet.* Owdowiała, pozabawiona przez śmierć męża.

VIDUERTAS, atis, ż. (od *viduus*, a, um). Podobno brak plodów w kraju. *Cato*. *Paul.* ex *Festo* objaśnia, gdzie *viduertas* i. q. *calamitas*, zowie się też *viduertas calamitas dicta*, quod viduet bonis.

VIDUITAS, atis, ż. (od *viduus*, a, um). Właściwie odłączenie, rozłączenie; złąd złączenie, pozabawienie, brak, niedostatek, np. — *omnium copiarum atque opum, auxilii, praesidii*. *Plaut.* || Wdowstwo, stan wdowi. *Cic. Liv. Apul.*

VIDULARIA (fabula). Tak zwana zagubiona komedia Plauta, od *Vidulus*.

VIDULUS, i, m. Worek skórzany, mantelzak, tlomoczek, waliza, tajstra, np. *recte obsignatum in vidulo est marsupium*. *Plaut.*

VIDUO, as, avi, atum, are, (od *viduus*, a, um, albo od *iduo*, *are*, etruskim językiem zamiast *dividere*. *Macrobi.*) Zrabować, złupić, odrzeć, wyzucić, pozabawić, ogłoczyć, pozbawić, samotnie co uczynić, np. — *urbem civibus*. *Virg.* dexteram ense. *Sen.* regna lumine viduata. *Sil.*, sedes viduata i. e. *sella curulis*. *Sil.*

VIDUVIUM, ii, n. (od *viduus*, a, um). Wdowieństwo, wdowstwo, owdowiałość, stan owdowiały. *Sidon.*

VIDUUS, a, um, (od *viduo*, *are*). Wyzuty, pozabawiony, ogłoczony z czego. || *Viduus*, seil. *vir*. *Plaut.* Wdowiec. *Fidua*, seil. *femina*. *Id.* Wdowa. *Fidua*, seil. *femina*. *Sence*. Pozbawiona męża, który nie jest obecny. *Fidua aula*. *Ovid.* Dwór bez królowej. *Fiduus caelibus*. *Sence*. Bezżenstwo. || *Fiduus*. *Ovid.* Mąż bez żony. || Przenośnie. *Fidua vitis*. *Catull.* Winnica bez podpor. || *Fiduum pectus amoris*. *Ovid.* Serce bez miłości. *Fiduum arboribus solum*. *Colum.* Ziemia bez drzew. || *Fiduus deus*. *Cyprian.* Bóg u Rzymian, który odłączał duszę od ciała.

VIENNA, ae, ż. *Caes.* Miasto w Gallii Narbońskiej, teraz *Vienne*. || *Viennensis*, e. *Plin.* Tęczy się tego miasta. || *Viennenses*. *Id.* Mieszkańcy tego miasta.

VIEO, es, eui, etum, ere, też VIO, iui, itum, (od *bio*, i. e. *ligo*, *are*, wiązać co). *Farr.* Wicia wiązać co, pobijać bezkę, u brecze wbijać, np. — *corollam*. *Enn. ap.*

Farr. *Viere* powiada *Festus* i. e. *adligare*, unde *vimina et vasa viminea*.

VIESCO, scis, eui, etum, ere, (od *vico*). Zaczynać co wiązać, np. *viescentem ficum*. *Colum.* *Ed. Schnejd.* ma *inrescentem*.

VIETOR, oris, m. (od *vico*). Będnierz, np. *victorem et piscatorem te esse postulas*. *Plaut.* || Koszownik, co kosze robi. *Arnob.*

VIETUS, a, um, (od *vico* albo *viesco*). Zwiedniały, zwiedły, słakowaty, miękki, słaby, bezsilny, np. *vietus senex*. *Terent.* — *cor.* *Cic.*, *fiens vieta*. *Colum.* — *membra*. *Hor.*

VIGENI, ae, a, zamiast *Viceni*. Ob. VICENI.

VIGEO, ui, gere, n. (od *vi* i *ago*). Bydź czerstwem, mocnym, silnym. *Vigent in corpore vires*. *Ovid.* Są czerstwe siły. *Tu, qui juvenae flore primaevae viges*. *Senec.* Ty, który w pierwotnym kwiecie młodości jesteś. *Viget aetas*. *Sall.* Służy wiek czerstwy. *Fama, malum quo non aliud velocius ullum, mobilitate viget*. *Virg.* Wieść, nad którą tak prędko żadne zle nie wzrasta. || Szczęście się, kwitnąć, słygać. *Magnae vigere Mycenae*. *Ovid.* Wielkie słynęły *Myceny*. *Vigebant studia rei militaris*. *Cic.* Kwitnęły nauki sztuki wojennej. *Audacia, largitio, avaritia vigebant*. *Sall.* Zuchwałość, rozrzutność, łakomstwo krzewiły się. || Bydź znakomitym z nauk, z umiejętności, z poczytliwości, z bogactw. *Vigere summis honoribus et multa eloquentia*. *Tacit.* Bydź znakomitym z piastowania rozmaitych dostojenstw i z wyborczej wymowy. || *Vigo*, zamiast *vigeo*. *Charis.*

VIGESCO, scere, (częstotl. od *vigeo*). *Catull.* Zaczynać czerstwieć, mocnieć, stawać się żywym, czerstwym, jarym, np. *jam laeti studio pedes vigescunt*. *Catull.* *Lucret.* *Ed. Creech.*, ma *virescere*.

VIGESIES, psk. (od *viginti*) zamiast *vicies*. Ob. *Vicies*, np. *angulata vigesies sphaera*. *Apulej.* Inne *Edd.* mają *vicies*.

VIGESIMUS, a, um, Ob. VICESIMUS.

VIGESSIS, is, (od *viginti* i *as*), t. j. dwadzieścia *asses*. *Martial.*

VIGIES zamiast *vicies*. *Martial.* *Cap.* Ob. VICIES.

VIGIL, ilis, (od *vigeo*). Czuwający, czujny, który nie śpi. *Canum vigilum exequiae*. *Horat.* Straże nocne nieuspionych złajników. *Tot vigiles oculi*. *Virg.* Tyle czujnych oczu. || Który bezsenność sprawuje. *Curae vigiles*. *Ovid.* Bezsenne troski. *Vigiles lucernae*. *Horat.* Lampy nocne, przy których czuwano. || *Ignis vigil*. *Virg.* Niezgasisty ogień. || *Auris vigil*. *Stat.* Ucho pilnie słuchające. || *Vigiles*, km. *Plaut.* Straże nocne. || Przenośnie. *Mundi vigiles*. *Lucret.* Słonce i księżyc. *Vigiles nocturni*. *Plin.* Kurzy, np. *vigilem in castris noctem capessere*, i. e. *vigilias agere*. *Tacit.*

VIGILABILIS, e, ptuk. (od *vigilo*, *are*). Czuwający, czujny, strzegący, pilnujący, czuły, niespiący, np. — *dormitio*. *Farr. ap. Non.*

VIGILANS, tis, (od *vigilo*, *are*). Czuwający, który czuwa. *Hic vigilans somniat*, przysł. *Plaut.* Który sobie pochiebnie plonem marzeniem obiecuje szczęście. || *Vigilans dormire*, przysł. *Plaut.* Który w rzeczy jakiej jest gnuśny, ospały, leniwy. || Jako rzeczownik. *Vigilans*. *Cic.* Pilny, baczny, przeczorny. *Vigilantissimus dux*. *Val. Max.* Wódz bardzo przeczorny.

VIGILANTER, psk. (od *vigilans*, imsl. od *vigilo*, *are*). Czujo, pilnie, np. — *administrate provinciam*. *Cic.*, *vehementissime vigilantissimeque vexatum reliquit*. *Cic.*

VIGILANTIA, ae, ż. (od *vigilo* albo dokładniej od *vigilans*, imsl. od *vigilo*, *are*). Czujność, czułość, czuwanie, niespanie, np. *summa vigilantia*. *Plin.* || Przenośnie, czujność, t. j. pilność, troskliwość, pieczołowitość, frasobliwość, staranność. *Cic. Terent.*

VIGILARIUM, ii, n. (od *vigil*) seil. *aedificium*. Miejsce, gdzie się straż odbywa, strażnica, kordegarda, koza, miejsce wart. *Sen. Ob. Vigilaris*.

VIGILATE, psk. (od *vigilatus*, a, um, imsl. od *vigilo*, *are*). Pilnie, troskliwie, pieczołowicie, starannie, np. *vigilate atque ad tente verbum non probum mutavit*. *Gell.*

VIGILATIO, onis, ż. (od *vigilo*, *are*). Czuwanie, warta, straż, niespanie. *Coel. Avel.*

VIGILATUS, a, um, (od *vigilator*). *Ovid.* Czuwający, przepędzony. || *Id.* W nocy wypraczony.

VIGILAX, acis, (od *vigilo*, *are*). Bardzo czujny, czuwający, strzegący, pilnujący, np. — *canis*. *Colum.* || Przenośnie, — *curae*. *Ovid.*, t. j. troski, które spać nie dają.

VIGILIA, ae, ż. (od *vigil*). Czuwanie, niespanie, straż nocna. *Majorum vigiliarum munus*. *Cic.* Większa usilność prac nocnych. || *Vigiliae*. *Cic.* Straże nocne wojskowe. || Cztery były straże nocne: pierwsza, druga, trzecia, czwarta, a każda składała się ze trzech godzin, noc zaś podzielona była na dwadzieścia godzin, ten wojskowy podział nocy był używany i przez cywilnych. || Przez zamianę. *Cic.* Straż nocna. || *Vigiliae*. *Plaut.* Nocne ofiary czynione *Cerere*, które też nazywano *mysteria* albo *initia*. || Przenośnie, czuwanie, t. j. czujność, czułość, czucie, wielka pilność, troskliwość, pieczołowitość około czego, np. *cupio jam vigiliam meam tibi tradere etc.* *Cic.*

VIGILIARIUS, a, um, (od *vigilia*). Strażniczy, tęczy się straż. || seil. *aedificium*. *Senec.* Strażnica, miejsce straży.

VIGILIUM, ii, n. (od *vigil*) zamiast *vigilia*, np. *ut ejus consilio potius vigiliam adminicularem meum*. *Farr. ap. Non.* Ob. *Vigilia*.

VIGILO, as, avi, atum, are, (od *vigil*). Czuć, nie spać, strzedz, pilnować, np. — *usque ad lucem*. *Terent.*, — *ad multam noctem*. *Cic.*, też — *de multa nocte*. *Id.*, t. j. bardzo rano — *ad ipsum mane*. *Horat.*, *multa*

nocte vigilare. *Cic.* Do późnej nocy czuwać. || Przenośnie. *Cic.* Bydź opatrzny, przykładaj pilności i starania. || *Vigilare aliquid*. *Virg.* Pilnie co robić, pracować w nocy. || *Vigilare alicui rei*. *Propert.* Pilnie przyłożyć się do czego. || Biern. *Noctes vigilantur amarae*. *Ovid.* Nocy się bezsenne i przykre trawia. || *Vigilare ignes*. *Stat.* Mówi się o ogniach, które nie zgaszone trwają; ztąd *noctes vigilantur*. *Ovid.*

VIGINTI, ptuk. liczeb. (od *izati*, zamiast *izxoti*, dwadzieścia). Dwadzieścia, np. — *dies*. *Cic.*, *viginti litgat annis*. *Martial.* *septem et viginti*. *Cic.*, *viginti atque novem*. *Aseon.* *Viginti octo millia*. *Colum.*, t. j. 28,000.

VIGINTIANGULUS, a, um, (od *viginti* i *angulus*). Dwudziestokątny, dwadzieścia kątów mający, np. — *Pyramis*. *Apulej.*

VIGINTIVIR, Ob. VIGINTIVIRI.

VIGINTIVIRATUS, i, m. (od *vigintivir*). *Cic.* Urząd czyli godność dwudziestu mężów w sprawowaniu rzeczypospolitej rzymskiej. || Dwudziestu mężów albo kommissarzy. *Cic.*

VIGINTIVIRI albo dokładniej VIGINTI VIRI, orum, t. j. dwudziestu mężów albo kommissarzy, kolegów w jednym urzędzie będących. *Tacit.* || *Cic.* Urząd dwudziestu mężów u Rzymian ustanowiony wedle Welleja od Juliusza Cezara dla rozdzielenia terytorium Kampanii między ubogich obywateli. || *Vigintivir*, w liczb. pojedyn. *Farr.*

VIGOR, oris, m. (od *vigeo*). Czerstwość, siła umysłu i ciała. *Ignis est illis vigor*. *Virg.* W nich jest ognista siła. — *animi*. *Ovid.* Siła duszy. — *ingenti*. *Id.* Siła dowcipu. *Juventus et patrius vigor*. *Horat.* Młodość i ojczysta czerstwość. || Przenośnie, o rzeczach nieżywych. *Vigor vini indomitus*. *Plin.* Niepohamowana moc wina. || *Vigor*. *Id.* Żywioł koloru.

VIGORANS, tis, (od *vigoro*, *are*). *Terent.* Wzmocniający, sprawujący siłę. || *Id.* Biorący moc, siłę.

VIGORATUS, a, um, (od *vigoro*). *Apul.* Czerstwy, silny.

VIGORO, as, avi, atum, are, (od *vigoro*). Czerstwym, jarym, żywym czynić, ożywić, orzeźwić, np. *vigorantia disciplinam*. *Tertull.* *de pudic.*, *juvenis vigoratus*. *Apul.*, t. j. czerstwy, jary, żywawy. || Stawać się czerstwym, żywawym, np. *anima vigorans ex vite Christi*. *Tertull.* *de resurr.*

VILESCO, scis, lui, scere, (od *vilis*). Stawać się złym, podłym, nizekzemnym, np. *at postquam argento deformis viluit aetas*. *Avien.*

VILIFICO, as, are, (od *vilis* i *facio*). Podłm, nizekzemnym czynić, albo cenić. *Hieron.* Inni czytają *vilificet* zamiast *nullificet*. *Tertull.*

VILIPENDO, dis, ere, (właściwie od *vili* *pendo* seil. *pretio*). *Plaut.* Gardzić czym, mało wazyć.

VILIS, e, ptuk. (od *φειλος*, i. e. *vilis*,

nullius pretii, albo od pilus. Foss. ztąd tani). Tani do przedania, np. *vilibus asellum onerat pomis. Virg.* || Tani, albo pospolity, częsty do nabycia. *Plaut.*, np. *frumentum vilis. Cic.*, t. j. zboże tanie, *res vilissimae. Cic.*, *rebus vilioribus multo. Terent.* || Zły, pospolity, tani, niemający wartości, niekosztowny, łatwy do nabycia, np. — *pretium. Martia.* — *gratia. Ovid.* || Też *vilia rerum* zamiast *vilia* albo *viles res*. || Też z tryb. bezokol. np. *nec vilior fucare eet. Sil. Viliori distribuere, i. e. vendere. Ulpian. in Pandect.*, t. j. taniej przedawać. || *Istoc vilis. Terent.*

VILITAS, *ātis*, ż. (od *vilis*). Taniść, niedrogość, np. — *annonae. Cic.*, t. j. — żywności, *vilitas in vendendis fructibus. Id.*, t. j. taniść w przedawaniu. || Przenośnie, *vilitas nominum. Plin.* Podłość wyrazów. || *Vililas sni. Senec.* Upodlenie siebie samego.

VILITER, psk. (od *vilis*, e). Tanie. *Vilius. Plin.* *Vilissime. Id.* || Złe, podle, nikczemnie, np. *viliter ipsum colere. Apul.*

VILITO, *as*, *are*, (od *vilis*, e). Czynić złem, podłe, nikczemnie, np. *vitia quae te vilitant. Turpil. ap. Non.*

VILLA, *ae*, ż. (od *velo*). Cie. Dom wiejski, folwark. || *Villa*, wedle Kolumelli, trójako się dzieli: na *villam urbanam*, *rusticam* i *fructuariam. Villa urbana*. Dwór pański na wsi, okazalszy od wsi zwyciężonej. *Villa rustica*. Dom włodarza, ogrodnika, winiarza czyli ogrodnika winnego. *Villa fructuaria*. Folwark, gdzie się zboże składa. || *Villa publica. Farr.* Dom na polu Marsowem dla publicznych urzędników przeznaczony, tak nazwana *villa*, że był za miastem. || *Villae. Plin.* *Farr.* Części domów wiejskich. || *Villa. Plin.* Wios.

VILLARIS, e, ptuk. (od *villa*) i. q. *vilaticus*. Wiejski, np. — *gallinae. Plin.*

VILLATICUS, a, um, (od *villa*). Wiejski, folwarkowy. *Villaticus canis. Colum.* Pies folwarkowy. *Villaticae alites. Id.* Ptastwo, które się karmi w kurnikach wiejskich. — *pastiones. Id.* Jadło, którym się tuczy ptastwo. — *gallinae. Id.* Rury wiejskie.

VILLICA. Ob. **VILLICUS**, a, um.

VILLICATIO, *ōnis*, ż. (od *villico*, *are*). *Colum.* Włodarstwo, włodarskie urzędowanie, ekonomija, dozór nad folwarkiem. *Petron.*

VILLICO, *ōnis*, m. (i. q. *villicus*). *Apul.* Włodarz, ekonom, dozorca na wsi.

VILLICO, *as*, *are*, (od *villicus*). *Apul.* Włodarzyć, dozorować, bydź włodarzem, ekonomem, włodarstwem się trudnić, ekonomija. || Bardziej używane to słowo w znaczeniu hiernem. *Villico. Pompon. ap. Non.*

VILLICOR, *aris*, *ari*, (od *villicus*). Bawić się gospodarstwem albo prowadzić gospodarstwo na wsi, mieć staranie około gospodarstwa na wsi, np. *non villicari, sed dominari mea est sententia. Pompon.*, *villico ante urbem. Turpil. ap. Non.*, *nondum hic villicabar. Turpil. ibid.*

VILLICUS, a, um, (od *villa*). *Auson.* Wiejski, folwarkowy. || *Villicus, scil. servus, homo. Farr.* Włodarz, dozorca, ekonom, który ma dozór nad wsią, nad folwarkiem. || *Villica, scil. femina. Marti.* Włodarka, żona włodarza, ekonomowa, dozorczyń. || *Villicus sylvarum et agelli. Horat.* Dozorca lasów i wioski, albo oracz, rolnik. || *Villicus, i.* Zawiadujący, przełożony nad czym. — *acarii. Tibull.* Szafarz pieniędzy, podskarbi. — *ab alimentis. Inscr.* Szafarz żywności. || Przenośnie. *Villicus urbi. Juvenal.* Dozorca miasta. || *Vilicus i vilica. In Cod. Farr.*

VILLŌSUS, a, um, (od *villus*). Włosisty, włosaty, włosów pełny, kosmaty. — *leo. Virg.* Lew kosmaty. *Villosissimum animal. Plin.* Bardzo kosmate zwierzę. *Radix villosa. Id.* Włosisty korzeń. *Villosa colubris guttura. Ovid.* Gęsto wężami otoczone gardła. *Villosissimum animal. Plin.*

VILLULA, *ae*, ż. (zdrobn. od *villa*) i. q. *villa*, mówiąc zmniejszającym sposobem mała wieś, wiosieczka, np. *circum villulas nostras. Cic.*, *villula sordida. Id.*

VILLULUS, i, m. (zdrobn. od *villus*) i. q. *villus*, mówiąc zmniejszającym sposobem, mały kosmyk, kosmyczek. *Villuli* zamiast *lanugo. Catull.*

VILLUM, i, n. (zdrobn. od *vinum*, zamiast *vinulum* przez skrócenie). Winko, wineczko. *Edormiscere hoc villi. Terent.* Wyśpać to winko.

VILLUS, i, m. (od *vello* albo od *pilus*). Cie. Kosm, strzępek sierci, welny, włosów. *Animantium aliae villis vestitae. Id.* Ze zwierząt inne są sierścią odziane, też *Virg. Plin.* *Aries villo spectabilis aureo. Ovid.*

VIMEN, *inis*, n. (od *vicio* albo *vio*, *ire*). *Caes. Farr.* Wszelkie prace, gałąź giętą przydatną do wiązania czego, robia zaś wici z pracia topolowego, z wiązu, z rokieciny, z wierzby. *Vimina torta. Ovid.* Ule plecione z wici. *Vimen. Mart.* Kosz pleciony. || *Vimen. Stat.* Różga Merkuryusza.

VIMENTUM, i, n. (od *vicio* albo *vio*, i. q. *vio*, od słowa *vio*, *ire*) i. q. *vimen*, np. *eratibus et vimentis. Tacit.*

VIMINALIS, e, ptuk. (od *vimen*). Pręcianny, rokiecinowy. || *Viminalis. Plin.* Drzewo, z którego się wici robią. *Salices viminales consitae. Colum.* Wierzbinięce, wierzbowy gaj. || *Viminalia, ium. Plin.* Drzewa rodzące prace, rokieciny. || *Viminalis collis. Farr.* Pagórek rzymski, jeden ze siedmiu pagórków w trzeciej części miasta tak nazwany od rokiecinowego gaju. || *Viminalis porta. Fest.* Brama rzymska prowadząca do tegoż pagórka.

VIMINARIUS, a, um, (od *vinen*). Plecionkami, koszami się trudniący, koszownik, co kosze robi albo sprzedaje, *scil. artifex albo negotiator. Inscript. ap. Gruter.*

VIMINETUM, i, n. (od *vimen*). *Farr.* Miejsce zarosłe topolą, wiązem, rokieciną, wierzbą.

VIMINEUS, a, um, (od *vinen*). Pręciany, od gibkich prątków drzewa służących do związania czego. — *erates. Virg.* Kraty z wici. *Viminea salix. Plin.* Wierzba, z której się wici robią.

VIMINIUS, a, um, np. — *Jupiter. Farr.* Przydomek Jowisza, który miał ołtarz na pagórku wiminalskim. Ob. *Viminalis*.

VIN? zamiast *vinis*. *Plaut. Horat.* **VINACEUS**, a, um, (od *vinum*). Winny, od wina. *Acinus vinaceus. Cic.* Jądro wytłoczonej jagody winnej. || *Vinacea, ae. Colum.* Wytłoczona jagoda winna. || *Vinaceum i Vinaceus, i, n. m. Colum.* Jądrko jagody winnej. || *Vinacea, orum. Colum.* Wytłoczony winne.

VINALIS, e, ptuk. (od *vinum*). *Macrob.* Winny, tyjeący się wina. *Fortitudo vinalis. Id.* Moe wina. || *Vinalia, scil. solennia, sacra, festa. Fest.* Uroczystość, święto, podczas którego Jowiszowi nowe ofiarowano wino. || *Vinalia rustica. Farr.* Święta, podczas których wieśniacy poświęcali światynie Wenerze, oddając jej w opiekę swoje ogrody. || Wprzyp. drug. liczb. mnog. *vinallorum. Macrob.*

VINARIARIUS. Ob. **VINARIUS**.

VINARIUS, a, um, (od *vinum*). Winny, należący do wina. *Uter vinarius. Plin.* Skórzana beczka do noszenia wina. *Saceus vinarius. Id.* Wór do przedcedzenia wina. || — *crimen. Cic.* Występek o który obwiniano Fontejusza, że clo od wina do Gallii był wprowadził. || *Vinarius palmes. Cato.* Latorośl z winnem gronem. || *Vinaria, scil. vasa. Horat.* Naczynia do wina. || *Vinarius, scil. negotiator. Plaut.* Markietan, winiarz, który wino sprzedaje. || *Vinarius. Ulp.* Pijak, pijanica. || *Castra vinaria.* Miejsce w Hiszpanii Betickiej. *Plin.*

VINCA PERVINCA albo **VINCAPERVINCA**. Barwinek, roślina. || *Pervinca. Apul. de herb.*

VINCĒUS, a, um, (od *vincio*, dokładniej od *vinca*, i. e. *vinculum*). Przywiązujący, uwiązujący, dzierżący; ztąd *potio vincea*, żartobliwie strzyzek, *petlica. Plaut.*, *mihi potione vincea onerabo gulam*, t. j. chcę obwieścić się. *Id.*

VINCIA, i. e. *continens*, np. *Vinciam dicebant (antiqui) continentem. Paul. ex Festo. Scaliger* czyta *vitiam* — *continentiam*.

VINCIBILIS, e, ptuk. (od *vincio*). Pokonalny, do pokonania łatwy, zwycięzny, łatwy do zwyciężenia, dający się zwyciężyć; ztąd do pokonania łatwy, np. *terra cultura vincibilis. Colum.* || To, co się łatwo wygrywa, nabywa, zarabia, np. — *causa. Terent.*, t. j. sprawa do wygrania łatwa.

VINCIO, *eis*, *vinxi*, *vincitum*, *vincire*. (od *vicio* albo *vio*). Wiazać, przewiązać. *Purpureoque alle suras vincire cothurno. Virg.* Wysoko wiazać nogę koturnem z purpury. *Vincire novis temporibus floribus. Horat.* Wiazać skronie świeżemi kwiatami. || Przenośnie. *Severis legibus vincire. Cic.* Zawścią-

gać surowemi prawami. *Vincire donis animam alienjus. Tacit.* Zobowiązać podarkami kogo. *Vinciri praesidiis. Cic.* Bydź otoczonym strażą. || Oczarować. *Inimica vinixinus ora. Ovid.* Czarodziejskim sposobem nieprzejazne zamknęliśmy usta.

VINCO, *vici*, *victum*, *cere*, (od *vixō*, *vixō*, zwyciężam). Zwyciężyć, otrzymać zwycięstwo, pokonać. *Gravi proelio vincere. Nep.* Ciężkim bojem zwyciężyć. *Pugnando vincere. Sall.* Waleząc pokonać. *Vincere aliquem in certamine. Liv.* Zwyciężyć kogo w potyczce. || Przemagać, przewyższać, celować. *Graves dolores vincere. Senec.* Hamować ciężkie zale. — *animum. Plaut.* Powściągać chuci. *Vincere ceteros eloquentia. Cic.* Celować innych wymową. — *difficultates. Hirt.* Pokonywać trudności. || Wygrywać. *Ut vincat, ludit assidue aleam. Vet. poet. ap. Suet.* Ażeby wygrał, ustawicznie gra w kostki. || *Vincere sponsione* albo *sponsione. Cic.* Wygrywać zakład. || *Vincere iudicio. Cic.* Wygrać u sądu sprawę. || — *Vincere. Ovid.* Stawać się komu gwoi. || W senacie *vincere*, mówiono o zdaniu, za którym wszyscy albo większa część poszła. *Liv. Sall.* || Dowodzić, przekonywać. *Vincet enim stultus ratio insanire nepotes. Horat.* Rozum bowiem przekona każdego, że głupio utraćni potomkowie są szaleni. || *Vincere aliquid verbis. Virg.* Wykładać co, tłumaczyć. || *Vincere opinionem, expectationem. Cic.* Mówi się o tem, który więcej czyni aniżeli mniemano albo się spodziewano. || *Vince, viceris. Terent.* Sposób mówienia, który jest rozgniewany i z gniewem co pozwala. || Przetrwac, przeżyć. *Virg.* || *Marti.* Przejść, przeżyć co. || *Plin.* Trawić co. || O rzeczach nieżywołnych. *Noctem flammis funalia vincunt. Virg.* Zapalone pochodnie rzesistym blaskiem nocy zwyciężają cienie. *Turba vincens campum. Sil.* Tłum, którego pole ogarnąć nie może. *Divitiis vincere nequeunt. Sall.* Bogactw swych przebrać nie mogą. || *Vinciturum. Petron.*

VINCTIO, *ōnis*, ż. (od *vincio*). *Farr.* Związywanie, wiązanie, związek. *Vinctio nis vi colligati. Arnob.* Siła związku połączeni. *Vinctiones plumbeae. Id.* Litowanie. *Ed. Graev.* ma *unctionem. Ed. Ernest.* ma *conjunctionem*.

VINCTOR, *ōris*, m. (od *vincio*). Wiązarz, który co wiąże, przywiązuje, jednoczy, łączy. *Arnob.*

VINCTURA, *ae*, ż. (od *vincio*). Związanie, związka, oprawa, wstęga welniana, wstażka jedwabna, kłamra, np. *ad vincturas lentitiae. Plin.* Celsa.

VINCTUS, *us*, m. (od *vincio*). Związanie, związka, oprawa, kłamra, np. *ut fuculo aut vinctu. Farr.*

VINCTUS, a, um, (od *vincio*). Związany. *Vinctis post terga lacertis. Ovid.* Związawszy w tyl ręce. || *Vinctos habere. Plin.* Mieć niewolników w kajdanach. || Przenośnie. *Som-*

no vineta jacebas. *Ovid.* Snem zmorzona leżała.

VINCULATUS, a, um, (od *vinculum*). Związany, skrópowany więzami, np. *lumbriei mutui amplexi, vinculati. Coel. Aur., rosis decussatim vinculatis. Martian. Cap. Imst.* od *Vinculo*, are, i. e. *vinculo instruere*.

VINCULO, as, are, (od *vinculum*) i. e. *vinculo instruere* albo *adstringere*. Obacz *Vinculatus*.

VINCULUM i **VINCLUM**, i, n. (od *vincio*). Związek, związek, to czym związuje, swora, węzeł. *Nodos et vincula rupit. Virg.* Węzły i związki zrywa. *Stupea vincula collo (equi) intendunt. Id.* Na kark koni są zarzucają postronki. *Vincula adinere canibus. Ovid.* Odjąć psom smyczy. *Ferre vincula canis. Tibull.* Żelazna obroza. *Vincula pedum. Id.* Rajdany. *Chartae vincula demere. Ovid.* *Vincula epistolae laxare. Nep.* List rozpieczętować. || Zawicie głowy, kwef, podwika, wieniec. *Senec.* || Obowiązek, trzeźwość. *Pedum circumdat vincula plantis. Virg.* Wkład obowiązuje na nogi. || Więzienie. *Aeternis vinculis mandare aliquem. Cic.* Na wieczne skazać kogo więzieniu. *Ducere in vincula. Liv.* Prowadzić do więzienia. || Pięknie się kładzie z przenosią. *Corporum vincula. Cic.* Więzy ciała. *Beneficium et gratia sunt vincula concordiae. Id.* Dobrociństwo i łaski są węzły zgody. *Vinculum jugale. Virg.* Węzeł małżeński. || *Vinculum* zamiast *vinculum*, często używają poeci i prozaicy, np. *vinculum. Cic., vincula. Id.*

VINDELICI, ōrum, (Odvinelici). Narod w Niemczech, niedługo Illirijski, teraz Niemiecki, gdzie jest część Bawarii i Austrii. *Tacit.* || *Augusta Vindelicorum. Inscr.* Augsburg, miasto w Niemczech. || *Vindelicus*, a, um. *Marti.* Należący do tego narodu, albo krainy.

VINDELICIA, ae, ō. Kraina Windelików. *Sext. Ruf.*

VINDEMA, ae, ō. (od *vinum* i *demo*). *Farr.* Winobranie, zbieranie wina. || *Virg.* Grono winnych jagód. || Odnosi się do zbierania innych rzeczy. *Oleum vindemia. Plin.* Zbieranie oliwek. — *mellis. Id.* Podbieranie miodu. — *turis. Id.* Zbieranie kadzidla.

VINDEMIALIS, e, ptok. (od *vindemia*). Tyczący się winobrania, należący do tego, np. — *fructus. Macrobius.* — *esca. Inscript. ap. Murat.*

VINDEMIATOR, ōris, m. (od *vindemia*, are). Zbieracz wina. *Farr. Colum.* || Też winiarz, np. *durus vindemiator et invictus, cui saepe viator etc. Horat.* || Planeta albo gwiazda tak zwana *Vindemiator. Colum.*, albo inaczej *Vindemitor* zwana. *Ovid. Plin. Ed. Harduin.* ma *Vindemior*. Ten planeta albo gwiazda promienną maturitatem *vindemiae*, podług Plinijusza.

VINDEMIATORIUS, a, um, (od *vindemia*, are). Tyczący się zbieracza wina, należący do niego, np. — *vasa. Farr.*

VINDEMIO, as, are, (od *vindemia*). Zbie-

rać wino, np. — *uvae. Plin., np. novissimas scil. illas uvae vindemiant. Id., — vinum. Colum., defectu vasorum vindemiantes vidi. Plin.*

VINDEMIOLA, ae, ō. (zdrobn. od *vindemia*) i. q. *vindemia*. Winobranie, zbieranie wina, mówiąc zmniejszającym sposobem. || Ztąd przenosić, np. *omnes meas vindemias eo reservo, ut illud subsidium se nectutis parem. Cic., t. j. dochod, intrata.*

VINDEMITOR, ōris, m. i. q. *vindemiator*. Zbieracz wina. *Sen.* || Winiarz, obrzy-naez winnych jagód. *Plin.* || Planeta albo gwiazda. *Plin. Ovid.*

VINDEX, icis, m. i. ō. ptok. albo rzeczow. (od *vindico* albo od *vim* i *dico*). Mści-ciel, mściwiec, krzywd. *Furiae vindices facinorum et sceleris. Cic.* Furje mściwiec, zbrodni i występku. *Vindex cupiditatem. Id.* Który karze łakomstwo. || Obrońca. *Vindex libertatis. Cic.* Obrońca wolności. || *Vindex. Fest.* Odkupiciel, wybawiciel niewinnego człowieka, którego prowadzono jako winowajcę do pretora albo sędziego. || *Vindex terrae. Ovid.* Herkules, który oczyścił ziemię z potworów. || *Vindex honorum. Plaut.* Skazca, gwałciec honorów. || Jako przymiotnik. *Vindicibus viribus pacatus orbis. Ovid.* Mściwymi siłami świat uspokojony. || *Vindex.* Imię właściwe niejakiemu niewolnika rzymskiego.

VINDICATIO, ōnis, ō. (od *vindico*, are). *Cic.* Zemsta. || *Ulp. Pandect.* Twierdzenie albo dowodzenie rzeczy jakiej, którym przekonywa, że ta rzecz należy do niego, pretensya do czego. *Vindicatio bonorum. Plin.* Przywłaszczenie dóbr.

VINDICATUS, a, um, (od *vindico*, are). Zemszczony, ukarany. *Dolus legibus vindicatus. Cic.* Zdrada prawami ukarana. — *turris. Senec.* Ukarane cudzołóstwo. || Obrońcy, oswobodzony. *Vindicatum armis mare. Vellej.* Oswobodzone morze orężem. || *Vindicatum ab eo. Curti.* Przywłaszczony od niego.

VINDICIA, ae, ō. i często w licz. mnog. *Vindiciae, arum*, (od *vindico*, are, scil. *res* albo *lites*, od *vindicis*, a, um; ztąd *Vindicis*. Ob. *Vindex*). Wyroki, twierdzenia, przysądzenie pretorskie w sprawie, o której spór w rzeczy jakiej zachodził. *Vindicis*, scil. *res, lites. Fest.* Rzeczy, o które między stronami jest spór. *A praetore vindicias postulare.* Domagać się od pretora wyzwolenia dzierżawy, o którą między stronami spór zachodził. || *Vindiciae secundum libertatem. Liv.* Oswobodzenie z niewoli. *Vindiciae secundum servitutem. Id.* Powrót do stanu niewoli. Ztąd. *Decernere vindicias secundum libertatem. Id.* Dać wyrok oswobodzenia kogo z niewoli. *Dare vindicias secundum servitutem. Id.* Postanowić wyrokiem, ażeby powrócił do stanu niewoli. || *Vindicis dicere. Cato. ap. Fest.* Wyroko-wać o rzeczy, o której spór zachodzi. || *Vin-*

dicias ferre. Fest. Rzecz za dekretem odzyskać.

VINDICO, as, avi, atum, are, (od *vim* i *dico*, estque *vindicatio a vi dicta, quia et vi fit et adversus vim*). Mścić się, karać, obronić, wyzwolić, oswobodzić. — *seditionem. Cic.* Bunt ukarać. — *seclus. Justin.* Karać występki. || Mścić się. *Vindicare ense offensassuas. Ovid.* Mścić się mieczem krzywd swoich. || Przywłaszczyć co sobie. *Videor id meo jure quodammodo vindicare. Cic.* Zda-ję się to sobie słusznym prawem przywłaszczając — *sibi regnum. Justin.* Przywłaszczyć sobie królestwo. || Bronić kogo od krzywdy, wyzwolić, oswobodzić. *Ab eo vindicare et liberare. Cic.* Wyzwolić, i oswobodzić od niego. *Neque aetatis excusatio vindicat a labore. Id.* Ani wymówka wieku uwalnia od pracy. || *Sal corpora a putrescendo vindicans. Plin.* Sól od zgnilizny zachowuje. || *Vindicari. Liv.* Odebrać dzierżawę, którą kto chciał komu sądem wydrzeć. || *Vindicare in libertatem. Caes.* Wyzwolić kogo ze stanu niewoli. || *Vindicare libertatem. Caes.* Straconą wolność odzyskać. || Przechować, zachować, schować, np. owoce, np. *partem cibarium per hyemem rustici vindicant. Colum.* || *Vindico* podług trzec. formy czasowania, np. *quis jure vindicat. Gell. e leg. XII. Tabul.* || Piszę się też *vendico* zamiast *vindico*, lecz uczeni na to pozwolili nie chcą.

VINDICTA, ae, ō. (od *vindico*, are). Zemsta, albo kara za przestępstwo. *Vindicta gravior, quam injuria. Juvenal.* Większa zemsta, aniżeli krzywda. || *Vindicta. Liv.* Palcat, którym ceklarz z rozkazu pretora dotykając się głowy niewolnika wyzwalal go na wolność, mówiąc te uroczyste słowa, wedle Konstantyna Hermenopolusa: *Profitetur hunc praesentem hominem esse liberum, et civem romanum.* — *Obrońca. — libertatis. Vellej.* — wolności. — *legis. Ovid.* Obrońca prawa. || *Farr.* Szkoda, strata, uszczerbek.

VINEA. Winnica, winna góra. Ob. **VINEUS**.

VINEALIS, e, ptok. (od *vineae*). Tyczący się winnicy albo winnej góry, należący do tego, np. — *terra. Colum.* Winna okolica, winnica.

VINEARIUS, a, um, (od *vineae*) i. q. *vinealis*. Tyczący się winnicy albo winnej góry, należący do tego, np. — *colles. Colum.* — *horti. Ulpian. in Pandect.*, t. j. winne ogrody.

VINEATICUS, a, um, (od *vineae*) i. q. *vinealis*, np. — *fructus. Colum.* — *femina. Id.* — *faleula. Cato.*

VINEOLA albo **VINIOLA**, ae, ō. (zdrobn. od *vineae*) i. e. *parva vinea*. Mała winnica, np. *vinola. Inscript. ap. Fabrett.*

VINETUM, i, n. (od *vinum*). *Cic.* Winnica, miejsce winnic, grunt winniczy. || *Vineta sua cadere, przysł. Horat.* Sobie samemu szkodzić.

VINEUS, a, um, (od *vinum*). *Solin.* Winny, do wina należący, winu podobny. || *Vinea, ae, ō. scil. terra. Cic.* Winnica, miejsce zasadzone winnicą, grunt winniczy. *Vineam adligare. Cato.* Podwiązać winnicę. — *conserere. Id.* Sadzić winnicę. *Vineam novellam gemmas agere. Colum.* Winnica młoda pączki puszcza. *Vineam rescare. Id.* Obciąć winnicę. || *Vinea, scil. porticus. Caes.* Szopa wojenna do szturmowania albo dla obrony szanekopników.

VINIBUA, ae, ō. (femina). Pijaczka, np. *vinibuas mulieres. Lucil. ap. Non.*

VINIFER, a, um, (od *vinum* i *fero*, i. e. *ferens vinum*). Rodzący wino, np. — *vitis. Apul. de herb., viniferis arvis. Sil.* Inne *Edd.* mają *uviferis*, też *vitiferis*.

VINIOLA. Ob. **VINEOLA**.

VINIPOTOR albo trafniej **VINI POTOR**, ōris, m. Który rad pije wino, np. *scitum de quodam vinipotore. Plin.*

VINITOR, ōris, m. (od *vinum*). Winogrodnik, winiarz. *Cic. Colum., np. fuisse maturae vinitor uvae. Virg.*

VINITORIUS, a, um, (od *vinitor*). *Colum.* Tyczący się winiarza, który kolo winnic chodzi. — *fals. Id.* Rosa do obcinania winnic.

VINNULUS, a, um. Miluchny, miły, przyjemny, kształtny, ładny, foremny, słodki, galant, elegant, np. *oratio vinnula ac venustula. Plaut. Paulus ex Festo* mówi: *Vinnulus dicitur molliter se gerens et minime quid viriliter faciens. Isidorus* powiada: *vinnulus* pochodzi od *vinnus*, i. e. *cincinnus molliter flexus*. Inni początek wiodą od *vinum* i piszą *vinulus*.

VINNUS. Ob. **VINNULUS**.

VINOLENTIA, ae, ō. (od *vinolentus*). *Cic.* Opilstwo, skłonność do zbytniego picia, pijaństwo.

VIOLENTUS, a, um, (od *vinum*). Pelen wina, t. j. napity, np. *homo vinolentus. Cic. Nep., furor vinolentus. Cic., medicamenta vinolenta. Id.* Lekarstwa, do których większa część wchodzi wina.

VINOSITAS, atis, ō. (od *vinosus*, a, um). Pijaństwo, upijanie się, opilstwo. || Smak winny. *Tertull.*

VINOSUS, a, um, (od *vinum*). *Plin.* Mający smak wina. || Rad pijący wino. *Laudibus arguitur vini vinosus Homerus. Horat.* Ze Homer pisał na pochwałę wina, zarzucają mu, iż je rad pijał. || *Liv.* Pijany, napity. || Mający zapach winny, np. — *succus. Plin.*

VINUM, i, n. (od *ovos*, wino). Wino. *Vinum fugiens. Cic.* Wino nietrwałe. — *album, candidum. Pallad.* Wino białe. — *nigrum. Plin.* Wino czarne. — *rubens. Ovid.* Wino czerwone. — *limpidum. Pallad.* Wino czyste, klarowne. — *durum et asperum. Senec.* Wino cierpkie, przykre. — *tenuis, meraculum, nullarum virum. Cels.* Wino cienkie, słabe, nie mocne. — *leue. Terent.* Wino łagodne. — *merum. Cic.* Szczere wi-

no.—*dulce, suave, firmum, corpori salubre. Colum.* Wino słodkie, przyjemne, mocne, zdrowe. *Finum ex aqua temperatum. Ovid.* Wino rozrzucone z wodą.—*rapidum. Colum.* Wino zwietrzałe.—*mucidum. Marti.* Wino spleśniałe.—*excellens. Plin.—generosum. Marti.* Wino przewyborne. *Instaurare vina. Plin.* Naprawiać zepsute wina. *Vina condere. Plin.* Chować wina.—*condire. Id.* Przyprawiać wino. || *Finis plenus. Cie.* Pijany. *Vino sopiti. Liv.* Winem rozmarzeni. *Per vinum. Id.* W pijanństwie. *Ad vinum deserti. Cie.* Wymowni przy kielichach. *Incalescere vino. Liv.* Upić się. *Finis aliquid deponere. Plaut.* Upoić kogo. || *Finum. Plant. Varr.* Winna jagoda, winobranie. || *Plin.* Likwor podobny do wina.

VIO, as, are, (od *via*). *Prudent.* Iść, chodzić, odprawiać drogą. || Kwintylijan uważa to słowo za mniej używane.

VIOLA, ae, z. (od *vor*). *Plin.* Fiołek, pierwszy kwiat wiosenny. *Pallentes violae. Virg.* Błado koloru fiołki.—*nigrae. Id.*—*purpureae.—luteolae. Colum.* Fiołki żółtawe. || *Viola. Horat.* Kolor fiołkowy.

VIOLABILIS, e, ptok. (od *violo, are*). Naruszalny, skazitelnny, który się naruszyć, skazić może, np. *cor est violabile telis. Ovid.* || Naruszalny, skazitelnny, t. j. to, co się staje naruszonem, skazitelnem, np. *non violabile nomen. Virg., nullis violabilis armis turba. Stat.*

VIOLACEUS, a, um, (od *viola*). Fiołkowy, fiołetowy, np.—*purpura. Nep.*—*flor. Plin.*—*gemma. Id.*—*color. Plin.*—*violaceum reddit colorum. Id.*

VIOLACIUM, ii, n. (od *viola*) scil. *vinum.* Wino fiołkowe. *Apic.*

VIOLARIUS, a, um, (od *viola*). Fiołkowy, od fiołków. || *Violarium, ii, n. Virg.* Miejsce, gdzie się rodzą fiołki. || *Violarius, scil. insector. Plaut.* Fiołkowy farbiarz.

VIOLATIO, ōnis, z. (od *violo, are*). Nadpucie, nadwężenie, uraza, urażenie, okaleczenie, obraza, naruszenie, zelżenie, zniewaga, zgwałcenie, np.—*templi. Ovid.—foederis. Tacit.—fidei. Fellej.*

VIOLATOR, ōris, m. (od *violo, are*). Gwałcieciel, który co gwałci, który obraża, kalecty, narusza, lży, znieważa, obraża, np.—*iuris gentium. Liv.—templi. Ovid.—foederis. Tacit., Cassius dictatoris violator, i. e. intersector C. Caesaris. Macro.*

VIOLATUS, a, um, (od *violo, are*). Zgwałcony, sprofanowany.—*fides. Juvenal.—potestas. Lucan.* Zgwałcona wiara.—władza. *Violatae induciae. Caes.* Zgwałcony rozejm. || (od *viola*). Fiołkowy. *Conditum violatum. Pallad.* Wino przyprawne sokiem fiołkowym.

VIOLENS, tis, zamiast *violentus*, (od *violo, are*). Gwałtowny, natarczywy, natrętny, nalegający, burzliwy, popędliwy, niestworzony, odważny, śmiały, np.—*Aufidus. Horat., victor equus violens. Id., nunc ferus*

et violens. Pers. || Przezwiśko rzymskie. *Inscript. ap. Gruter.*

VIOLENTE, psk. (od *violentus*) zamiast *violenter* (od *violens*). Gwałtem, przez gwałt, gwałtownie. *Ovid. Sen.*

VIOLENTER, psk. (od *violens*). Gwałtownie, np. *solenia ludorum violenti dirimere. Liv., violentius oraculo usus. Justin.;* ztąd gwałtownie, popędliwie, natarczywie, natrętnie, gorąco, np. *violentius conqueri. Suet., violenter aliquem ad supplicium poscere. Tacit., violentissime dimicans. Justin., Tiberijm retortis violentem undis. Horat.*

VIOLENTIA, ae, z. (od *violentus, a, um*). Gwałt, przemoc, gwałtowność, zapęd, popędliwość, impet, zapęd, np. *radii solis violentia. Plin.* Moc słonecznych promieni. *Vehemens violentia vini. Lucret.* Silna moc wina. *Violentia vultu. Ovid.* Dziakość twarzy.—*gentium. Tacit.* Dziakość narodów. *Fortunae violentiam tolerare. Sall.* Znosić ciosy fortuny.

VIOLENTUS, a, um, (od *vis*). Gwałtowny, zapędny, popędliwy, natarczywy. *Violenta lues. Val. Flacc.* Silna zaraza. *Cupressus odore violenta. Plin.* Cyprys, który ma ciężki zapach. || Popędliwy, krzywdzący. *Homo vehemens et violentus. Cie.* Człowiek gwałtowny i popędliwy. *Piso ingenio violentus. Tacit.* Pizon charakteru okrutnego. *Facie violenta Corinna. Ovid.* Dumna, pyszna Korynna. *Quid violentus aure tyranni. Juvenal.* Co może być pochopniejszego do gniewu i bardziej niecierpliwego nad ucho tyrana. || *Violentum est. Cie.* Rzecz jest przecięwko rozumowi.

VIOLIO, as, avi, atum, are, (od *vis*). Gwałcić, profanować, obrazić, naruszyć, skrzywdzić, uszkodzić, nadwężać, zranić, hanbić, lżyć, osławić, uszkodzić, naruszyć, splugawić, zwałać, pokalać, oszpecić, np.—*loca religiosa. Cie.* Profanować religijne miejsca.—*aras coelicolum. Sil.—*ołtarze bogów.—*leges. Cie.* Gwałcić prawa.—*foedera. Tibull.—*przymierza.—*elementiam. Nep.* Bydź okrutnym.—*existimationem absentis. Cie.* Osławić nieobecnego.—*pudorem. Virg.* Wstyd zgwałcić.—*cubile alienius. Tibull.* Cudzołozę. || *Violare aliquem. Caes.* Zle traktować kogo, skrzywdzić, zelżyć, zranić.—*vitam patris. Cie.* Zabić ojca.—*vulnere corpus. Virg.* Zranić ciało. || *Violare. Ovid.* Ranić kogo. || *Violare. Cels.* Zepsuć, skaleczyć. *Violare urbem. Liv.* Dobyć szturmami miasta i złupić je. *Ferro violare montem. Justin.* Kopać górę. *Nemus violare securi. Ovid.* Gaj nietknięty wycinać. || *Violare. Virg.* Popęsnąć przyrodzony kolor. || —*oculos, aures. Ovid.* Obrazić czem wszechczynnem oczy, albo nieucieżliwym wyrazem uszy.

VIPERA, ae, z. (zamiast *vivipara*). *Virg. Plin.* Zmija, jaszczurka, rodzaj jadowitego węża. || *Tu viperam sub ala nutrias,* przysł. *Petron.* Sam swojego nieszczęścia sprawcą jesteś. || Wyraz obelgi, na świego-

śliwego, gniewliwego, okrutnego. || *Vipera est in peprecula. Ob. Veprecula.*

VIPERALIS, e, ptok. (od *vipera*). *Apul.* Zmijowy, jaszczurkowy.—*herba. In.* Ziele pomocne od ukąszenia żmii.

VIPEREUS, a, um, (od *vipera*). Żmijowy, od żmii, jaszczurcy. *Vipereum monstrum. Ovid.* Głowa Meduzy najeżona zamiast włosów wężami. *Viperae sorores. Id.* Furye, głowy mające otoczone wężami. *Viperae pennae. Id.* Skrzydlaste węże, na których po powietrzu unosiła się Medea. *Vipereum genus fratum. Senec.* Bracia zrodzeni z żębów węża przez Kadma rozsianych.

VIPERINUS, a, um, (od *vipera*) i. q. *viperinus.* Żmijowy albo wężowy, np. żmijowe mięso albo wężowe mięso, np.—*eruo. Horat.—cavo. Plin.—sanies. Id., crines nodo viperino exercere. Horat.* || Tycający się żmii albo wężów, należący do nich; ztąd *Viperina scil. herba. Apul. de herb.,* t. j. ziele wężowe, inaczej też *inula, serpentaria etc.* zwana. *Apul. loc. cit.* || Wężowy, wężowaty, zmijowy, np. *chamaeleon implicans se viperinis orbibus. Plin.,* t. j. kółka nakształt zkręconych wężów.

VIPIO, ōnis, m. (od *pipio*). Mały żoraw, np. *vipiones* tak zwane małe żorawie na wyspach Balearskich. *Plin.*

VIR, viri, m. (od *vis, quod major in eo vis est quam in feminis*). Mąż, mężczyzna. *Dividere argenti numos in viros. Plaut.* Podzielić pieniądze na każdego z mężów. || Mąż. *Quid viro meo respondebo, misera! Terent.* Ja biedna! co odpowiem mojemu mężowi. || Samiec, mówią o zwierzętach. *Vir gregis ipse caper. Virg.* Stadnik trzody, sam kozieł. || Mężtwo, moc, stałość umysłu. *Marius vir, sed plane vir. Cie.* Mariusz mąż, lecz prawdziwie mążny. *Virumque te praebeas. Cie.* Pokaż się być odważnym mężem. *Vir es. Terent.* Mężnym jesteś. || Często się kładzie z przymiotnikami oznaczającymi pochwałę. *Vir constans ac sapiens. Cie.* Mąż stały i mądry.—*clarus et honoratus. Id.* Mąż znakomity i czei godny. || Rzadko z przymiotnikami oznaczającymi nagane.—*injustus. Virg.* Mąż niesprawiedliwy.—*ferus, immitis. Lucan.* Mąż okrutny, nieładzi. || *Vir bonus, justus, probus, liberalis. Cie.* Mąż pomagający, którym może, nikomu zaś nieszkodzący, był zwyczaj tak nazywać kandydatów starających się o urząd jaki. || *Bonus vir. Terent.* Mówiąc z ironią. Zły, zdradliwy, albo głupi człowiek. || *Bonus vir. Id.* Dobry człowiek. || Czasem *Vir, Suet.* znaczy męża, który unika rzeczy wszechczynnich. || Odnosi się do wieku. *Vir. Ovid.* Człowiek będący w wieku męskim. || *Vir. Catull.* Członek wstydliwy mężki. || W sztuce wojennej. *Viri. Liv.* Piechota. || *Vir virum legere. Liv.* Wtenczas, gdy za pozwoleniem wodzów żołnierze z pomiędzy siebie zwykli byli obierać co najmężniejszych w niebezpiecznym razie, aby

dać dzielny odpór potężnemu nieprzyjacielowi. || Podobnież w senacie ten był zwyczaj obierania senatorów wedle Swetoniusza. || Równie *homo* jak i *vir* często się kładzie zamiast zaimka, np. *Fidisti igitur virum, ut scripserat? Cie.* Czy widziałeś tego, jak on pisał? || *Virum,* zamiast *virorum* u poetów.

VIRA, ae, z. (od *vir*) i. e. *femina.* Kobieta, np. *querquetulanae virae putantur significari nymphae praesidentes querquetu virescenti:—sed feminas antiqui viras adpellabant: unde adhuc permanent virgines et viragines. Fest. Ob. Querquetulanus.*

VIRAGO, inis, z. (od *vir i ago*). Jedna z męznych kobiet, np. silna w pracy dziewczka, służebna, np. *emero matri meae ancillam viraginem non malam. Plaut.* || Tak zwana Pallas, np. *bello metuenda virago. Ovid. Flava virago. Id., regina bellorum virago. Stat. Gorgone cruda virago. Id.,* t. j. bohaterka, rycerka. *Hercules si viraginem vicit. Lactant., i. e. Amazonem, t. j. bohaterkę.* || *Virago* zamiast *virgo*, np. *Juturna virago. Virg.* || Tak zwana Dyana *virago. Sen.,* tak też zwana Pallas.

VIRATUS, a, um, (od *vir, are*). *Varr. ap. Non.* Mężny, obdarzony mężtem.

VIRATUS, us, m. (od *vir*). Mężne postępowanie, sprawowanie się, np. *et bono viratu acmulis suis magis prodesse cupiens, quam placere. Sidor.*

VIRIDARIA, ōrum, zamiast *Viridaria. Pandect. Ob. VIRIDARIUM.*

VIRECTUM, i, n. i. q. *viretum*, np. *tunc per amoena virecta jubet Frondicomus habitare locis. Prudent.* Inne Edd. mają *virata.*

VIRENS, tis, (od *vireo*). *Virg.* Zieleniejący się. || *Virentia absol. Colum.* Zieleniejące się drzewa, rośliny. || Przenośnie. Kwitnący. *Aevi flore virens. Sil.* Będący w kwiecie młodości. *Virens in Aetna flamma. Horat.* Płomień nigdy nieustający w Etnie.

VIREO, es, ui, ere, (a *vi seu vigore*). *Cie.* Zielenić się, stawać się zielonem. *Fronda virere nova. Virg.* Puszczać zieloną gałąź. *Taygeti virent metalla. Martial.* Zielenieją się lacedemońskie marmury. || Przenośnie. Stawać się czerstwym, mocnym. *Dum virent gennae. Horat.* Półki są siły w nogach. *Squammisque virere recenti. Ovid.* Lśnić się, jako nowa skóra, mówiąc o wyliniałym wężu.

VIREO, ōnis, m. (od słowa *vireo*). *Plin.* Wywiela, ptaszek, i. q. *chlorion*, po francuzku zowie się *verdier*.

VIRESC, ōnis, z. Sily. *Ob. VIS.*

VIRESCO, scis, ere, (od *vireo*). Zielenić się, stawać się zielonem, np. *virescent gramina. Virg., lauro fores lactae virescent. Sen. Ovid. Plin.* || Przenośnie, *prima cum parte viresceret aevi. Claudian.* Gdy w pierwszym był kwiecie młodości. || *Furius ap. Gell.* Nabierać siły, mocy.

VIRETUM, i, n. (od *vireo*). *Virg.* Wiry-

darz, ogród, płonnik, miejsce przyjemne dla zieloności drzew i roślin. || *Virectum. Prudent.*

VIRGA, *ae, z.* (od *vireo*). Długa i cienka gałązka, różga do bicia, latorośl bądź odcięta, bądź przy drzewie będąca. *Turea virga. Virg.* Gałązka odcięta od kadzidłowego drzewa. *Voluerem viscata fallere virga. Ovid.* Nęcić ptaka na gałązkę namazaną lepem. || *Ovid.* Latorośl do szczepienia. || *Virga. Liv. Ovid.* Rijek, laszczka. || *Juvenal.* Batog. || *Virga humum vertere. Ovid.* Miotła umiatać ziemię. || *Virg.* Różga Merkuryusza. || *Id.* Różga czarodziejska. || *Virgae.* Pęki różg ceklarskich. *Habere jus virgarum in aliquem. Plin.* Mieć prawo smagania kogo różgami. || *Virga. Liv.* Laska ceklarska, którą zwykły był liktor czyli ceklarz pukać do drzwi, gdzie miał wchodzić urzędnik rzymski. || *Virga. Ovid.* Pęki różg, albo godność wyższych urzędników rzymskich. *Multa pulsantur limina virga. Stat.* Przez wielu urzędników dom odwiedzany. || Mianowicie różgami sieczono niewolników u Rzymian. *Pendentem virgis verberare. Plaut.* Zawieszonego smagać różgami. *Virgis sauciare. Plaut.* Bić do krwi różgami. — *dorsum depolire. Id.* Cwiczyć grzbiet różgami. || *Virga. Senec.* Tęcza niedoskonała na niebie. || *Ovid.* Piękrzydło, którym piękrzą ciała. || *Virga sanguinea. Ursin.* Świ-dwa chrościna.

VIRGATOR, *ōris, m.* od *virga*, dokładniej od *virgo*, *are*). Który siecze kogo różgami. *Plaut.* || Siepacz, kat niewolników. *Plaut.*

VIRGATUS, *a, um*, (od *virga*). Strefisty, strefowany, pelen stref, prążkowany. *Virgatis lucent sagulis. Virg.* Błyszcza się strefistemi sukniemi. *Virgata. Val. Flacc.* Piękrzydłem twarz farbowana. *Auro virgatae vestes. Sil.* Złotem haftowane albo przetykane suknie. *Stat sonipes instratus virgato corpore tigrim. Id.* Stoi koń pokryty skórą moragowatą tygrysa.

VIRGETUM, *i, n.* (od *virgo*). *Cic.* Miejsce zasadzone różgkami do przewiązywania winnic.

VIRGEUS, *a, um*, (od *virga*). Praciany, chróstowy, pleciony. *Virgea supellex. Virg.* Kosze z wici plecione. *Flamma virgea. Id.* Plomień z chróstu zapalony, np. — *crates. Colum.*, *virgei annuli. Plin.* — *sepes. Colum.* — *area. Id.*

VIRGIDĒMĪA, *ae, z.* Wyraz żartobliwie utworzony przez Plauta, jakby *virgarum vindemia*. Zbieranie różg do smagania niewolników. *Plaut. i Farr. ap. Non.* Inni piszą *Virgindemia*.

VIRGILLAE. Ob. **VERGILLAE**.

VIRGILIĀNUS, *a, um*. Wirgiliuszowy, należący do Wirgiliusza, od niego pochodzący albo nazywający się, np. — *virtus. Plin.*, *habendumque in animo semper illud Virgilianum. Quintil.*, scil. dictum; ztąd *Fabius Virgilianus. Cic.* Należący do fami-

lii Wirgiliusza, t. j. wynikiły, pochodzący od niego.

VIRGILIŌCENTO, *ōnis, m.* (od *Virgilius* i *cento*). Nikczemny zbieracz wierszów Wirgiliusza, poeta. *Hieron.*

VIRGINAL zamiast *virginalis* scil. *membrum. Apulej.* Wstydlawy członek niewieści.

VIRGINĀLIS, *e, ptuk.* (od *virgo*). Paniński, dziewięzy, należący do dziewicy. *Homo virginali verecundia. Cic.* Człowiek panińskiego wstydu. *Virginalis ploratus. Id.* Płacz niewieści. || *Fortuna virginalis. Arnob.* Wenera, bogini dziewicy. || *Virginalis, scil. membrum. Phaedr.* Ob. *Virginal*.

VIRGINĀRIUS, *a, um*, (od *virgo*). *Plaut.* Paniński, dziewięzy, tyczący się dziewicy. **VIRGINDEMĪA**. Ob. **VIRGIDEMĪA**.

VIRGINENSIS albo **VIRGINIENSIS**, *e, ptuk.* (od *virgo*). Tyczący się panny, dziewicy, należący do panny, do dziewicy; ztąd *Virginensis (dea) i. e. quae praecerat zonae prima nocte novae nuptae a marito solvenda. Augustin.*, t. j. bogini paniństwa.

VIRGINEUS, *a, um*, (od *virgo*). Paniński, dziewięzy, tyczący się dziewicy. — *decor. Senec.* Panińska ozdoba. — *gymnasium. Propert.* Cwiczenie ciała panien spartan-skich. — *focus. Id.* Ogień Westy. — *ara. Ovid.* Oltarz bogini Westy. — *domus. Marti.* Mieszkanie Westalek. — *favilla. Ovid.* Stos, na którym ciało zmarłej dziewicy palono. *Virgineae urnae. Propert.* Urny Danaidek. — *pudor. Virg.* Wstyd dziewicy. — *bellum. Val. Flacc.* Wojna Amazonek. — *sacra. Petron.* Ofiary, które czyniła dziewica. — *volucres. Ovid.* Harpije. || — *aurum. Marti.* Złota korona, którą dawano zwycięzcy podczas igrzysk Minerwy. || Tyczący się wody *Virgo* tak zwanej, np. *virginea aqua. Ovid.* albo *liquor virgineus. Id.*, t. j. woda tak nazwana *Virgo*.

VIRGINIA, *ae, z.* Ob. **VIRGINIUS**. Tak nazywał mąż swoje żonę, którą był pojął panną. *Insript. ap. Murat.*

VIRGINIENSIS. Ob. **VIRGINENSIS**.

VIRGINISVENDŌNIDES, (od *virgo* i *ven-do*), (wyraz utworzony przez Plauta). Przekupien panien, np. *Vaniloquidorum, Virgini-svendonides, Nugipolyloquides, Argenti-terebonides etc. Plaut.*

VIRGINITAS, *ātis, z.* (od *virgo*). *Cic.* *Plin.* Dziewiectwo, paniństwo, czystość panińska. — *matura toris. Stat.* Wiek panny do zamężcia.

VIRGINOR, *aris, ari, dep.* (od *virgo*). *Tertull.* Bydź panną, wyznawać, że jest panną.

VIRGO, *ōnis, z.* (od *virago*). Dziewica, panna. *Casta, verecunda, incorrupta virgo. Cic.* Czysta, wstydliva, nieskażona panna. *Adulta virgo. Horat.* Dorosła panna. *Bellica virgo. Sil. Pallada. Virgins aequor. Ovid.* Hellespont. *Saturnia virgo. Id.* Bogini Westy. *Dea virgo. Marti.* Dyana. *Phoe-bea virgo. Ovid.* Wawrzyn, laur. || *Virgines. Cic.* Westalki. || *Fortuna virgo.* Obacz

Virginalis. || Odnosi się do zwierząt, do których samey nie były przypuszczone. *Virginis iuxta leae. Stat.* Gniew nierodzącej jeszcze lwicy. *Virgines buculae. Arnob.* Jalo-wice.

|| Do rzeczy niezwygotnych nienaruszonych i całych. *Terram virginem naetus. Plin.* Dostał ziemi jeszcze niekopanej. *Virginis pater chartae. Marti.* Autor książeczki jeszcze niewydanej na świat i przez nikogo nieczytanej. *Senecta virgo. Tertull.* Starość bezzenna. || *Virgo. Virg.* Pazyfea, matka trzech synów. || *Virgines. Hieron. Tertull.* Ludzie bezzenni. *Aqua virgo. Frontin.* Zdroj wody w Rzymie przez dziewięzynek odkryty, albo woda bardzo czysta i zimna. *Cruda virgine mergi. Marti.* Nurzać się w wodzie zimnej. || *Hygin.* Jeden ze dwunastu znaków na niebie czyli konstellacya. || *Virgo. Astrea*, bogini sprawiedliwości. *Jan reddi et virgo, redeunt Saturnia regna. Virg.* Wraci bogini sprawiedliwości, wraca wiek złoty Saturna.

VIRGO, *as, are.* Strefić, strefami opatrzyć. Ob. **VIRGATUS**, *a, um*. Opatrzony w różgi, w różeczki, w pręty.

VIRGOSUS, *a, um*, (od *virga*). Pelen różeczek, gałązek, latorośli, galezisty, np. *frutex virgosus sine foliis asper. Pallad.*

VIRGULA, *ae, z.* (zdrobn. od *virga*) i. *q. virga*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Różeczka, gałązka, laszczka, gałązeczka. *Virgulae oleaginae. Nep.* Gałązki oliwne. || *Virgula divina*, przysł. *Cic.* Zrządzenie Opatrzności, nie zaś ludzka pomoc. || *Virgula divina*. Tytuł satyry Warrona. || || *Virgula censoria. Quintil.* Znak, kreska dla zmazania jakiego wyrazu w piśmie; ztąd *normalis linea. Maail. i. e. linea*.

VIRGULATUS, *a, um*, (od *virgula* albo od *virgulo*, *are*). *Plin.* Strefisty, pelen stref, prążkowany, np. *genera conchearum virgula-ta. Plin.* Właściwie jest imsl. od *Virgulo*, *are*, jak *Virgatus* od *Virgo*, *are*.

VIRGULO, *as, are, i. e. virgulis instruere.* Strefić, strefami opatrzyć. Ob. *Virgula-tus*.

VIRGULTA, *ae, z.* zamiast *virgultum*. Ob. **VIRGULTUM**.

VIRGULTUM, *i, n.* (zamiast *virgule-tum* od *virgula*). *Colum.* Mnóstwo wyrostków albo krzewiących się gałązek. || Przenośnie. *Virgulta. Cic.* Miejsca zarosłe chrościakiem. || Jako przymiotnik. *Virgulta vallis. Sall.* Dolina zarosła chrością, np. *via interclu-sa virgultis. Cic.*

VIRGULTUS, *a, um*. Ob. **VIRGULTUM**.

VIRGUNCULA, *ae, z.* (zdrobn. od *virgo*) i. *q. virgo*, mówiąc zmniejszającym sposobem. Dziewieczka, panińeczka, mała panna. *Juvenal. Sen. Curt. Petron.*

VIRIA, *ae, z.* (od *vir*, *quia viriolae sunt armillae virorum*). *Plin.* Naramiennik meżki czyli drogic noszenie z kości słoniowej, ze złota albo z drogich kamieni.

VIRIATHINUS albo **VIRIATINUS**. Obacz **VIRIATHUS**.

VIRIĀTHUS albo **VIRIĀTUS**, *i, m.* Wiryat Luzytańczyk przebiegły, który z myśliwego stał się rozbojnikiem, z rozbojnika wodzem, z wodza imperatorem luzytańskim. || Ztąd *Viriathinus* i *Viriatinus*, *a, um*. Tyczący się Wiryata. — *bellum. Suet.* Wojna Wiryata.

VIRIĀTUS, *a, um*, (od *vires*). Potężny, mocny, silny, opatrzonej w siły, np. *vinci a barbaro viriato Hannibale. Lucil. ap. Non.* Jest właściwie imsl. od *virio*, *are, i. e. viribus instruere*.

VIRICA, *ae, z.* Rodzaj pocisku, np. *virica surculum in arbore felici habet. Mas-sur. Sab. ap. Gell.* Inne Edd. mają pospolicie *in rica*.

VIRICULAE, *arum*, (zdrobn. od *vires*), t. j. nikczemne, małe siły, np. — *patrimoniū. Apulej.* Szczupła, mała majetność.

VIRICULUM, *i, n.* *Plin.* Rylec, grab-sztych, narzędzie sztycharskie. *Ed. Elzev.* ma *verunculo* zamiast *vericulo*. Podobno jest *vericulum* (od *veru*) trafniej.

VIRIDANS, *tis*, (od *virido*, *are*). *Virg.* Zieleniejący się, zielony. *Membra gemma-to viridantia cinetu. Claudian.* Członki śnią-ące się szmaragdem. || Czynn. *Val. Flacc.* Sprawniający kolor zielony.

VIRIDIARIUM albo **VIRIDIARIUM**, *ii, n.* (od *viridis*). Ogrod, szczególnie do przechadzki, sad rozkoszny, wirydarz. *Cic. Suet. Petron. Ulpian. in Pandect.* || Płonnik, miejsce przyjemne dla zieloności drzew i roślin, np. drzewa (jak oranżerya), słańce, np. *dolia fictilia item, plumbae, quibus terra ad-gesta est et in his viridiaria posita. Ulpian. in Pandect. Cels.*

VIRIDIARIUS albo **VIRIDIARIUS**, *a, um*, (od *viridis*). Wirydarzski, ogrodowy, tyczący się ogrodu. || Ztąd. *Viridarius, ii, m.* Inscr. Ogrodnik. *Viridaria* albo *Viridigia*. Ob. *Viridarium*.

VIRIDE, *psk.* (od *viridis*, *e*). *Plin.* Zielono, zielonym kolorem. *Viridis virere. Id.* Zielenszym kolorem się zielenić.

VIRIDIA, *um*, (od *viridis*). *Plin.* Drzewa i trawy zielone. || *Colum.* Zielone rośliny. || *Phaedr.* Wirydarz, ogród, płonnik, miejsce dla zieloności przyjemne.

VIRIDIĀNUS, *i, (deus)*. Bózek Narnien-sów (Narniensium), t. j. mieszkańców w Narnii. *Tertull.*

VIRIDIARIUM. Ob. **VIRIDARIUM**.

VIRIDIARIUS, *a, um*. Ob. *Viridarius*. **VIRIDICĀTUS**, *a, um*, (od *viridico*, *are*). *Cic.* Zielony.

VIRIDICO, *as, are*, (od *viridis*). Zielenić się. || Ztąd. *Viridicans. Tertull.* Zieleniejący się. || Czynn. zielonem. *Sylva viridicata. Cic.* Las zielony.

VIRIDIS, *e*, (od *vireo*). Zielony, trawia-sty, trawiastego koloru. *Viridi se gramine vestit. Virg.* Okrywa się zieloną darnią. *Viridis Aegyptus. Virg.* Egipt żyźny w rośliwy, owoce i zboże. *Virides Amyclae. Stat.* Amikle obfite w oliwę. *Viridis avis. Ovid.*

Papuga. *Viridis Thasos. Petron.* Tasiu ho-galy w marmur zielony. *Viridis mons. Horat.* Trawa i drzewami zarosła góra. || *Viridis*, czasem się kładzie zamiast *pallidus*. *Virg. in Ciri.* || *Viride coelum. Plin.* Pogodne niebo. || Modro zielony, mówią o mo-rzu albo o rzekach. *Virides Nereidum co-mae. Horat.* Modro zielone Nereid włosy. || Przenośnie. Młodość, moc, siła, czerstwość. *Viridis juvenia. Virg.* Czerstwa młodość. *Viridissimus irae. Stat.* Pelen gniewu. || *Viridis. Świeży. casus. Colum.* Śer świe-ży. *Fructus studiorum viridis. Quintil.* Świe-ży owoc nauk. || *Viridis. Id.* Rolor żywy, piękny. || *Sonus viridor. Gell.* Głos mocien-niejszy. || *Viridum*, zamiast *viridium* w przyp. drug. liczb. mnog. *Stat.*

VIRIDITAS, *ātis*, ż. (od *viridis*). *Cic.* Zieloność, kolor zielony. || Przenośnie. *Cic.* Moc, siła, czerstwość, kwiat młodości, np. *senectus kufert eam viriditatem. Cic.*

VIRIDO, *as*, *are*, (od *viridis*). Zielonąć czynić, np. *vada viridentur ab herbis. Ovid.*, t. j. zielenieją, stają się zielone. || Bydź zielonąć; ztąd *Viridans i. q. viridis*, zielony, np. *cingit viridanti tempora lau-ro. Virg.* *Viridanti toro condecorat herbae. Id.*, *hedera viridans. Plin.*

VIRILIS, *e*, ptuk. (od *vir*). Mężki, nale-żący do mężczyzny. *Stirps virilis. Liv.* Rod mężki. — *sexis. Nep.* Pleć mężka. — *vox. Ovid.* Głos mężki. — *flamma. Id.* Miłość mężczyzny ku kobietom. *Virilia convivia. Vi-truv.* Uczty, gdzie tylko są sami mężczyźni. *Virilis toga. Cic.* Suknia mężka, która przy-wdziewali młodzieńcy mający lat 16. || *Fortuna virilis. Ovid.* Bogini szczęścia mężczyzny czczona w Rzymie. || *Virile genus. Gell.* Rodzaj mężki u grammatyków. || *Virilia absol.* *Petron.* Młodość, wiek młody. || Przenośnie. *Virilis. Cic.* Mężny, rześki, niezniewieścia-ły. *Cui virile ingenium est. Sall.* Który ma mężny charakter duszy. || *Virilia. Sall.* Rze-czy godne męża. || *Pars virilis. Horat.* Po-winność mężka. *Pro virili parte. Cic.* Wedle możności, wedle sił. *Pro virili parte defendere. Id.* Bronić wedle sił, ile można. || *Pro virili portione. Tacit.* Według możno-ści. || *Virilis portio* albo *pars. Ulp.* *Paud.* Dziedzictwo, które się na każdego z dzie-dzieców rozdziela. || *Virilis. Ulp.* Całkowite dziedzictwo.

VIRILITAS, *ātis*, ż. (od *virilis*). *Val. Max.* Moc, siła mężka. || Przenośnie. *Virilitas. Plin. Marti.* Członek wstydliwy mężki. *Virilitatis ademptae homo. Tacit.* Rzezaniec.

VIRILITER, psk. (od *virilis*). *Cic.* Mę-żnie, odważnie. — *facere. Horat.* Mężnie postępować, np. *omnes illi viriliter peccant. Senec.*

VIRIOLA, *ae*, ż. (zdrobna. od *viria*). *Plin.* Manekia, naramiennik, małe noszenie. *Ulpian. in Pandect.* || Też Gronowiusz. *Plaut.* *quas habes victorias*, zamiast *victorias* woli *viriolas* czytać.

VIRIOSE, psk. (od *viriosus*, *a*, *um*). Sil-

nie, tego, potężnie, mocno, możnie, zwa-wie, popędliwie, zapalczywie, np. *virio-sius. Tertull.*

VIRIOSUS, *a*, *um*, (od *vires*). Silny, mo-cny, potężny, popędliwy, zapalczywy, np. — *vilis. Tertull.* || Śmiertelny, jadowity, szko-dliwy. *Apulej.*, np. *mulier saeva, viriosa. Id.* || Też *viriosa*, *ap. Gell.* Ob. *Viriosus.*

VIRIPLACA, *ae*, ż. i. e. *virum placans*, np. *dea viriplaca. Val. Max.* Bogini rzym-ska, która usmierzała spory między mężem a żoną.

VIRIPOTENS, *tis*, (od *vir* i *potens*). *Plaut.* Możny w siłę, przydomek Jowisza. || *Seaevol.* Panna dorosła jak do zamężcia. || Też pisze się *viripotens*.

VIRITANUS, *a*, *um*, (od *viritum*). — *ager.* *Fest.* Rola na każdego podzielona.

VIRITIM, psk. (od *vir*). *Cic.* Na każde-go z osobna. *Papuli viritim deliti. Plin.* Z narodu co do jednego wyniszczeni zostali. || *Senec.* Pojedynkiem, osobno, sam na sam, np. *possum douare, quod viritum meum est. Senec.* *ex his quae viritum ei servant. Id.*

VIRO, *as*, *are*, (od *vir*). Obdarzyć męż-twem, uczynić mężkim, np. *Viratus, a*, *um*, Ob. *Viratus.*

VIROR, *ōris*, m. (od *vireo*). *Pallad.* Zie-loność, zielony kolor.

VIROSUS, *a*, *um*, (od *vir* albo *virus*) od *vir*. Lubieżna, jurna niewiasta, np. — *mul-lier. Lucil. ap. Non.*, np. *qui non modo vi-nosus, sed virosus quoque fit. Gell.* *Saeva virosa, ebriosa. Apul.* || Od *virus*. Pelen ju-chy, nieczyste cieczy, pelen wilgoci. *Ca-to.* || Smrodliwy, śmierdzący, np. — *piscis. Cels.* — *eluvies i. e. urina. Grat. Cyneq.* || Od *virus*. Mocny zapach, albo bardzo śmier-dzący, np. *sordes virosi odoris. Scrib. Larg.*, też *Virg. Cels.* *Virosissimum adversus sto-machum remedium. Scrib. Larg.* || Od *virus*. Zjadliwy, jadowity, szkodliwy. *Apul.* || Od *vires*. Mocny, silny, tegi, np. *remedium vi-rosissimum. Scrib. Larg.*, *sordes virosi odo-ris. Id.*

VIRTUOSE, psk. (od *virtuosus*, *a*, *um*, od *virtus*). Cnotliwie, np. *vixit virtuose. In-script. ap. Gruter.*

VIRTUS, *ūtis*, ż. (od *vir*). *Cic.* Cnota. || *Caes. Virg.* Męstwo, odwaga, stałość w nie-bezpieczeństwie, w przeciwności. || *Stat.* Sro-gość, okrucieństwo. || Przez zamianę. Do-skonalsze przymiotu duszy. *Animi virtus. Cic.* Doskonalsze charakteru duszy. || Przez nadużycie wyrazu odnosi się do zwierząt, roślin, kamieni i do innych rzeczy. *Arbo-ris, equi virtus. Cic.* Cnota drzewa, konia. *Oratoriae virtutes. Id.* Krasomówskie cno-ty. *Herbarum virtus. Ovid.* Moc roślin. *Vir-tus Bacchi. Propert.* Moc wina. || Pomoc, ratunek. *Deum virtute. Plaut.* Za pomocą bogów. || *Sulpi. Sever.* Cud. || *Virtus. Cic.* Bogini u Rzymian. || Zaszczęty, zaleta. — *for-mae. Plaut.* Wymienność urody. || Własność, przymiot, talent, np. *oratoriae virtutes. Cic.*, *virtutes ingenii. Quintil.* — *pieturae. Id.* ||

Virtus zamiast *fama* (albo *gloria*) *virtutis*, np. *Et dubitamus adhuc virtutem extende-re factis? Virg.* || Moc, siła, skuteczność, działalność, np. *virtutisque tuae. Bacche, poeta ferar. Propert.* || Cud, cudowisko, np. *virtutem edere. Sulpic. Sever.* || *Virtutum* zamiast *virtutum*, np. *magister hic virtu-tium. Paulin. Nol.*

VIRULENTIA, *ae*, ż. (od *virulentus*, *a*, *um*) i. q. *virus*. Jadowitość. || *Sidon.* Smród, parkot.

VIRULENTUS, *a*, *um*, (od *virus*). *Gell.* Jadowity, pelen jadu, np. — *serpentes. Gell.*

VIRUS, *i*, n. (od *vis*). *Colum.* Sok, hu-mor, likwor jakiej rzeczy. || *Plin.* Zwierzę-ce nasienie. || *Virg. Jud.* truczna. *Vipere-um virus. Mart.* Jad jaszczurey. || Przeno-snie. *Virus acerbitatis. Cic.* Gniew, zawiść, wściekłość. || *Colum. Plin.* Smród, parkot. *Virus odoris. Plin.* Nieprzyjemność zapa-chu. || *Lucret.* Smak nieprzyjemny, przy-kry. || *Plin.* Smak cierpki, ostry.

VIS, *is*, ż. w licz. mnog. *Vires*, (od *zē*, *zyla*, moc, siła). Moc, siła, skuteczność. *Vis omnis deorum et potentia. Cic.* Wszel-ka moc bogów i potęg. *Vis flammae. Nep.* Siła płomienia. *Vis illa divina. Cic.* Owa moc bozka. *Vis morbi. Id.* Moc choroby. || Gwałt, przemoc. *Vitae suae vim intulit. Vellej.* Sam sobie śmierć zadał. *Vim vi re-pellere. Cic.* Gwałt gwałtem odparować. *Vim alieni afferre. Cic.* Uczynić gwałt komu albo zabić kogo. || *Vi* i *per vim. Cic.* Gwałtem, przemocą. *Vim afferre, parare, pati. Ovid.* Zgwałcić niewiastę, bydź zgwałco-ną. || *Ista vis est. Plaut.* To jest gwałt, przy-mus. || *Vis*, przez zamianę. Raz, cios, nde-żenie. *Virg. Caes.* || *Vis. Plin.* Burza, nie-pogoda. || *Vis.* Przyrodzenie, istota. *Vis elo-quentiae. Cic.* Istota mowy. *Vis virtutis. Id.* Istota cnoty. *Vis et natura verborum. Cic.* Zdanie i myśl, znaczenie. || Dzielność, moc, siła. *Vis herbarum. Cic.* Skuteczność roślin. || *Vis. Tacit.* Nasienie zwierzęce. || Obfitość, dostatek. *Vis innumerabilis ser-vorum. Cic.* Nieprzeliczone mnóstwo niewol-ników. *Vis argenti. Cic.* Ilość wielka pie-niędzy. || *Alere vires. Caes.* Utrzymywać si-ły. || *Esse viribus ad laborem ferendum fir-mis. Nep.* Mieć mocne siły do znoszenia pra-cy. *Abi res a consilio ad vires. Nep.* Przy-chodzi od rady do wojny. *Omnibus viribus elaborandum est. Cic.* Wszelkimi staraniem usiłować potrzeba. *Exercere vires in aliqua re. Cic.* Ćwiczyć siły w rzeczy jakiej. — *a-dimere. Ovid.* Odjąć siły. *Reparare vires. Senec.* Poprawić siły. — *firmare. Virg.* Po-krzepić siły. — *infringere. Propert.* Siły nad-wereżyć. — *temperare. Ovid.* Markować si-ły. — *inhibere. Id.* — zawściągać. *Tollis viri-bus uti. Ovid.* Calych sił użyć. *Supra vi-res. Horat.* Nad siły. || Z następn. tryb. bezok. *Nec mihi sunt vires inimicos pellere teclis. Ovid.* Nie mam sił, ażeby wypędził nie-przyjaciół z domu. || *Uti viribus suis. Senec.* Wszelkich sił użyć. || Przenośnie. *Vires rei-*

publicae, regni, regum. Horat. Wojsko, pieniądze, dostatek, potęga rzeczypo-spolitej, królestwa, państwa. *Parare vires. Just.* Gotować wajska. || O rzeczach nieżywołnych. *Ocellae vires. Virg.* Moc rodzenia. *Has vires habet herba. Ovid.* Roślina ma tę sku-teczność. || *Vis. Auson.* Bogini Junona. || *Vis*, w licz. mnog. zamiast *vires. Macro-b.* || *Vires* zamiast *semen humanum. Lucil.* || *Vires* zamiast *testiculi*, np. *vires tauri. In-script. ap. Gruter.*, albo też *vires* zamiast *cornua*.

VISCATUS, *a*, *um*, (od *viscum* s. *viscus*). Namazany lepem. — *virgae. Ovid.* Rószeczki namazane lepem. || Przenośnie. *Viscata, ha-mataque munera. Plin.* Podarki, które wię-cej przynoszą zysku aniżeli straty. || Jest właściwie imsl. od *visco*, *are*.

VISCERATUS, *a*, *um*, i. e. *visceribus* *avium conditus aut confectus*, t. j. wnetr-żnościami ptaków i ryb przyprawiony, np. — *pallus. Plin.* — *piscis. Id.*, si lectio sana.

VISCERA. Ob. **VISCUS**, *ēris*.

VISCERATIM, psk. (od *viscus*, *ēris*) i. e. *per viscera*. Sztukami, kawałami, częściami, np. *dissipat visceratim membra. Enn.* *ap. Non.*

VISCERATIO, *ōnis*, ż. (od *viscera*, do-kladniej od *viscero*, *are*, to, co pochodzi od *viscera*). Właściwie, rozdzielenie, podziele-nie albo rozkład, rozbiór, rozebranie mię-sa; ztąd podział, podzielenie, ztąd dar, upominek z mięsna, biesiada dla pospół-stwa z mięsa, np. *epulis et viscerationibus. Cic. Liv.* || Uczęta, bankiet, biesiada, np. *epulum ac visceratio. Suet.* || Uczęta, np. *sine amico visceratio, leonis ac lupi vila est. Senec.*

VISCEREUS, *a*, *um*, (od *viscus*, *ēris*). Mięsny, z mięsa złożony, mający trzewy. *Prudent.*, np. *arvum nondum viscerum i. e. terra nondum visceribus ac carne praedita. Id.*

VISCIDUS, *a*, *um*, (od *viscum*). Pelen lepu ptasiego; ztąd ciągly, lipki, tegi, klei-ty, np. — *actum. Theod. Prisc.*, *viscidiorēs cibi. Id.*

VISCO, *as*, *are*, (od *viscum*), t. j. nama-zać lepem na ptaków. Ob. *Viscatus*, *a*, *um*.

VISCOSUS, *a*, *um*, (od *viscum*). Pelen ulepu ptasiego, lipki, klejowaty, np. — *pa-stus. Prudent.* || Ciągły, lipki, tegi, np. *mol-le atque viscosum. Pallad.*

VISCUM, *i*, n. rzadko **VISCUS**, *i*, m. (od *zē*o, lep). *Virg.* Jemiola, roślina. || *Plin.* Lep na ptaki z jagód jemiolowych. || *Jave-nal.* Piękrydło do farbowania twarzy. || Przenośnie. *Tactus sum vehementer visco. Plaut.* Bardzo się wpłatał w miłość. *Vi-scus merus vestra est blanditia. Plaut.* Jest prawdziwa przynęta wasze pochlebstwo. || *Non.* Sieć, sidło, na zwierze, na ptaki.

VISCUS, *i*, m. Ob. **VISCUM**.

VISCUS, *ēris*, n. w liczbie mnog. **VISC-CERA**, (od *visco*). Wnętrznosci i trzewy zwierząt. *Assiduus visceris pulsus. Quint.*

Ustawiczne bicie serca. *Fiscere pascit aves. Tibull.* Wątroba karmi ptaki. *|| Fiscera. Ovid.* Trzewy, wnętrzności brzuchowe. *|| Fiscera. Ovid.* Żywot niewieści. *|| Fiscera. Id.* Plód, dzieci. *|| Brzuch. Demisso in viscera censu. Ovid.* Strwoniony majętność. *|| Fiscera. Petron.* Jądra u zwierząt. *|| Imponunt taurorum viscera flammis. Virg.* Kłada mięso wolowe na ogień. *|| Fiscera tosta. Id.* Pieczono mięso. *|| Przenosić. Wewnętrzna część rzeczy jakiej. Fiscera terrae. Ovid.* Wnętrzności ziemi. *|| Fiscera magnum domum. Juvenal.* Poufali przyjaciele wielkich domów. *|| Fiscera patriae. Virg.* Obywatele. *|| Fiscera aerarii. Cic.* Pieniądze złożone w skarbie. *De visceribus tuis. Q. Cic.* Z twoich dostatków.

VISENDUS, a, um, (od *video*). *Cic.* Godny być widzianym, podziwiania godny.

VISIBILIS, e, ptak. (od *video*). Widzialny, to, co może się widzieć, jawny, widoczny, oczywisty, np. *exhalationes tenues, vixque visibiles. Apul.* *||* Który ma władzę, moc, możność widzenia, mogący widzieć, np. *oculi visibiles ejus (avium) partem accipiunt et transmittunt. Plin.*

VISIBILITAS, atis, ż. (od *visibilis*). Widzialność, możność być widzianym. *Tertull. de carn. Christi. Fulgent.*

VISIBILITER, psk. (od *visibilis*). Widzialnie, widocznie, oczywiście. *Paulin. Nol.*

VISIO, ōnis, ż. (od *video*) i. q. *visus.* *Apul.* Patrzenie, widzenie. *||* Przez zamianę. *Cic.* Marzenie we śnie, fantazja. *|| Id.* Wyobrażenia, imaginacja. *|| Visiones. Ulp. Pandect.* Wglądanie, rozważanie, zapytanie.

VISIO, ire, (vel a sono factum vel a βῆσις, βῆσις, i. e. pedere sine sono, clam). Bzdzieć, wiatr przyrodzony upuścić. *Lucil. ap. Non.*

VISITATIO, ōnis, ż. (od *visito, are*). Widzenie, patrzenie, rzut oka, objawienie, okazywanie, pokazanie się, np. *luna praeterea sole facit visitationem tenuem extremae rotunditatis. Fitr.* *||* Nawiedzenie, odwiedziny, wizyta. *Tertull.* *||* Też nawiedzenie, t. j. kara, karanie. *Fulgat. Esaias.*

VISITATUS, a, um, (od *visito, are*). Widzialny, jawny, widoczny, rzeczywisty. *Fitr.*

VISITO, as, avi, atum, are, (częstotl. od *viso, ere*, albo od *video i. q. viso*). Widzieć, widywać, często widzieć, np. *quia te non visitavi. Plaut.* *||* Ztąd *Visitatus, a, um.* Widzialny, jawny, widoczny, oczywisty, np. *omnia signa visitata et non visitata etc. Fitr.*, t. j. widzialne i niewidzialne. *||* Widzieć kogo albo co, odwiedzić, nawiedzić. *Cic.*, np. — *hominem. Id.*

VISO, si, sum, ere, (częstotl. od *video*) i. q. *video. Plaut.* Iść nawiedzać, odwiedzać kogo. *||* Biern. *Visuntur. Cic.* Odwiedzają się. *||* Terent. Nawiedzać z powinności chorego. *||* Widzieć co, oglądać. *Undique visendi studio trojana juvenis circumfusa ruit. Virg.* Zewsząd się zbiega dla oglądania młodzież trojańska.

VISOR, ōris, m. (od *video*). Szpieg, wysłaniec, podsłuchywacz. *Tacit.*

VISPELLIO, ōnis, m. *Ulp. in Pandect.* Infamis, bezecnik, grobownik, co groby podkopuje.

VISTILLUS, i, i. q. *Vistula.* Wisła rzeka, np. *Vistillus sive Vistula. Plin.*

VISTULA albo **VISULA**, ae, ż. Wisła rzeka w Polsce. *Plin.* *||* Zowie się też *Vistillus. Plin.* *Ob. VISTILLUS.*

VISUALITAS, atis, ż. (od *visualis* albo od *visus, us*). Widzenie, siła, moc widzenia. *Tertull.*

VISULA, ae, ż. *Colum.* Rodzaj winnej maciecy. *|| Mela.* Rzeka. *Ob. Vistula.*

VISUM, i, n. i **VISUS**, i, (od *video*). *Cic.* Sen, marzenie snu, fantazja. *|| Ex visio i ex visu. Inscr.* Weśnić. *|| Propert.* Widok, to co widzimy.

VISURGIS, is, m. *Tacit. Mela.* Wezera, rzeka w Niemczech.

VISUS, a, um, (od *video*). *Caes.* Widziany.

VISUS, us, m. (od *video*) i. q. *visio.* Władza widzenia, zmysł widzenia, widzenie, wzrok. *Visus oculorum. Quint.* Wzrok oczu. *Frui visu alienius rei. Val. Flacc.* Patrzyć na co. — *visus luporum. Plin.* Wzrok wilków. *Spectare innocentis visibus. Stat.* Patrzyć zawsze otwartymi oczyma. *|| Virg. Horat.* Widzenie na jawie, widzenie we śnie. *Conspicere humano visu. Liv.* Widziany w postaci człowieka. *|| Ex visu.* Obacz *Visum.*

VITA, ae, ż. (od *βίωτή, βίωτός*, życie). Życie. *His se vitam dare. Cic.* Dążyć tym życie. *Vitae necisque potestas. Caes.* Władza życia i śmierci. *Vitae curriculum. Cic.* Bieg życia. *Agere vitam honestissime. Id.* Bardzo uczciwie wieść życie. *Degere vitam miserrimam. Id.* Żyć bardzo nędznie. *Vitam pro aliquo profundero. Id.* Dążyć za kogo. *Discedere e vita. Id.* Dokonać życia. *Vita frui. Id.* Żyć. *Vitam alicui auferre. Id.* Odjąć komu życie. *|| Bona vita. Senec.* Roskoszne życie. — *mala. Id.* Nędzne życie. *|| Fivere vitam albo vita. Cic.* Żyć. *|| Dusza, która utrzymuje życie. Tennes sine corpore vitae. Virg.* Dusza bez ciała. *|| Pokarm. Reperire sibi vitam. Plaut.* Znaleźć sobie pożywienie. *|| Sposób życia. Vita rustica honestissima atque suavissima. Cic.* Życie wiejskie bardzo uczciwe i przyjemne. *|| Obyczaje, czyny. Inspicere in vitas omnium. Terent.* Wejrzyć w obyczaje i czyny wszystkich. *|| Rożanie, roszkosz. Tu vita es mihi. Plaut.* Ty mojemu jesteś kochaniem, moją roszkoszą. *|| Vita i mea vita. Propert.* Wyras pieczęty. *|| Vita. Cic.* Ludzie żyjący. *|| Vita. Nep.* Historia życia czyjego. *|| Vitai, zamiast vitae. Lucret.*

VITABILIS, e, ptak. (od *vito, are*). Wart, godzien uniknięcia, chronienia się, np. *vitabilis Asera. Ovid.*

VITABUNDUS, a, um, (od *vito, are*, i. q. *vitans*). Unikający, chroniący się kogo al-

bo czego, np. — *castra hostium. Liv. Vitabundus hostium classem. Sallust.*

VITALIS, e, ptak. (od *vita*). Żywy, który daje albo utrzymuje życie. *Vitales auras carpere. Virg.* Żyć. — *venae. Lucret.* Żywoćne żyły. *Temperies coeli vitalis. Lucan.* Zdrowy klimat. *Lumen vitale relinquere. Ovid.* Dokonać życia. *|| Vitalia, um. Senec.* Części ciała na których się zasadza życie, jako trzewy, serce, mózg i t. p. *Vitalia rerum. Lucret.* Zasady życia. *|| Vitalis. Cic.* Żyjący, który ma życie. *Vitalia saecula. Lucret.* Wielkie życie. *|| Vitalis. Plaut. Horat.* Który długo żyć może. *|| Vitalis lectus. Petron.* Łóżko, którego za życia używał. *|| Vitalis. Który długo żyć może, długo żyjący, np. si esse saluum me vis et vitalem. Plaut., multaque vivendo vitalia vincere saecula. Lucret., gdzie vitalia zamiast vitae.*

VITALITAS, atis, ż. (od *vitalis*). *Plin.* Żywoćność, moc i władza żywota, moc i siła życia, życie, np. *vitalitas in corde durat. Plin., inest illis genibus vitalitas. Id., magna in illo sanguine vitalitatis portio est. Plin.*

VITALITER, psk. (od *vitalis*). Żyjac, żywotnie, np. *nequeunt vitaliter esse animata. Lucret.*

VITATIO, ōnis, ż. (od *vito, are*). Strzeżenie się, unikanie, stronienie, chronienie się, np. — *doloris. Cic.* — *oculorum, — lucis, — urbis, — fori. Cic., et una est vitatio, ut ego nolim. Cic., t. j. unikanie, stronienie, — periculi. Auct. ad Herenn.*

VITATUS, a, um, (od *vito, are*). *Ovid.* Uchroniony.

VITELLIANUS, a, um. Witelliuszowy, t. j. tycejący się Witelliusza, należący do niego, pochodzący od niego, np. — *paries. Tacit.* — *militis. Id.* *|| Vitelliani scil. codicilli. Martial.*, t. j. rodzaj tabliczek do pisanja.

VITELLINUS, a, um, (od *vitellus*) zamiast *vitellinus*. Cielęcy, od cielęcia, np. *caro vitulina. Plaut. ap. Furr. Vitellina scil. caro. Apic.*, t. j. cielęcina, mięso cielęce.

VITELLUM, i, n. Zółtek od jaja, np. *ovorum vitella. Apic.* *||* Też często *vitellus. Cels.*

VITELLUS, i, m. (zdrobn. od *vitulus*). Cielatko, np. pochlebiając albo przymilając się, np. *dic igitur, me tuum passereculum, gallinam, coturnicem, vitellum. Plaut.* *||* Podobno od *vita*. Zółtko od jaja, np. *ovi et album et vitellum in vas defundendum est. Cels.* *|| Vitellum. Apic. Ob. Vitellum. Vitello. Cic.* od *vitellum*.

VITEUS, a, um, (od *vitis*). Z winnej maciecy, winny, winniczny, należący do winnej maciecy, np. — *coliculus. Furr.* — *ligna. Solin., pocula vitea. Virg., t. j. wino. ||* Pelen winnej maciecy, np. — *rura. Prudent.*

VITEX, icis, ż. (od *vicio s. vito, viticis*, też *Voss., quia ramuli viticis sunt lenti et flexibiles, eoque ad viendum apti, jak vi-*

tis, vitilis etc. Wierzba włoska. *Plin. Veget. de re vet.*

VITIABILIS, e, ptak. (od *vitis, are*). Naruszalny, skazitelnny, skazie podległy, podpadający zepsuciu, skazie. *Prudent.*

VITIARIUM, ii, n. (od *vitis*). Plonnik winny, miejsce, gdzie się młode winne latorośle chowają albo latorośle winne flancowane przy górach winnic. *Farr. Cato. Facere vitarium i vitaria. Cato. Colum. Fest.* (jak *seminarium etc.*) Właściwie ptak. *Vitiarius, a, um.*

VITIARIUS, a, um, (od *vitis*). Trudniący się winnymi maciecy, należący do winnych maciecy. *Vitiarius, rzeczow. Ob. Vitiarius.*

VITIATIO, ōnis, ż. (od *vitis, are*). Naruszenie, skrzywdzenie, zepszczenie, zesromocenie, zhanbienie, zgwałcenie, zelżenie młodej panny, albo niewiasty, np. *lex vitiationis, i. e. de vitiatione. Sen.*

VITIATOR, ōris, m. (od *vitis, are*). Senec. Skazca, skaziciel, który co kazi, gwałcił niewiasty, panny, np. — *virginis. Senec.*

VITIATUS, a, um, (od *vitis, are*). Skazony, zgwałcony, zhanbiony, np. *vitiata virgo. Cic.* Zgwałcona panna.

VITICARPIFERAE FORCIPES, (od *vitis i carpo*). *Farr.* Nożyce służące do obcinania winnic, np. *detonderat forcipibus viticarpiferis. Farr. ap. Priscian.*

VITICELLA, ae, ż. Rodzaj plotowego powoju, roślinna. *Isidor.*

VITICOLA, ae, m. i. ż. (od *vitis i colo, i. e. vites colens*). Winiarz, uprawiający winnicę, np. *viticolae nomen pervulgatura Falerni. Sil.*

VITICOMUS, a, um, (od *vitis i como*). *Avien.* Uwieńczony latoroślą winną, przydomek Bachusa. *|| Sidon.* Wiaz podpierający winnicę.

VITICULA, ae, ż. (zdrobn. od *vitis*). Winna macica, mówiąc zmniejszającym sposobem winna maciczka. *Cic.* *||* Łodyga, latorośl rozmaitych roślin naksztalt winnej maciecy. *Plin., np. frutex minus longis viticulis. Id.*

VITIFER, a, um, (od *vitis i fero, i. e. ferens vitem vel vites*). *Plin.* Rodzący winną maciecy, albo miejsce, co rodzi winną maciecy. *Rami vitiferarum arborum. Pallad.* Gałęzie do podpierania winnych maciecy, jako jesionowe, wiazowe, topolowe.

VITIGENUS, a, um, (od *vitis* albo od *vitis i gigno s. geno*) i. q. *vitigineus*. Macieczny, od winnej maciecy, np. sok winnej maciecy, wino, np. — *liquor. Lucret., t. j. wino, też — latice. Lucret.* Wino.

VITIGINEUS, a, um, (od *vitis*). Macieczny, od winnej maciecy, sok winny albo winne drzewo, np. — *sarculus. Cato. — folium. Colum. — ligna. Plin. — columnae. Id.*

VITILENA, ae, ż. (od *vitium i lena*). *Plaut.* Rufianka, kurwigospodyni, nastroczycielka nierządu.

VITILIGO, *inis*, *z.* (od *vitium*). *Cels.* Różnego koloru piega albo plama na ciele ludzkim. *Vitilignes tollere, emaculare, extenuare, concorporare. Plin.* Goić piegi. *|| Arnob. Parch.*

VITILIS, *e*, *ptnk.* (od *vicio*). Pleciony z giętkiego drzewa. — *alvi apum. Farr.* Plecione ule pszczelne. *Vitilia navigia. Plin.* Statki wodne plecione z witek. *|| Vitilia absol. Plin.* To, co się robi z wianu.

VITILIGATOR, *oris*, *m.* (od *vitiliga-*re). Warchol, kłótnik, zwadźca, sprzecznik albo wykretnik, matacz, bluźnierca, oszczerca, szkalownik, potwarca. *Plin.*

VITILIGO, *as*, *are*. Kłócić się, wadzić się, sprzeczać się albo być oszczercem, szkalownikiem, szykanować, np. *seio multos fore, qui vitiligant. Cato. ap. Plin.* Słowo pochodzące od *vitium* i *litigo. Plin. loco cit.* powiada: *contra vitiligatores suos Cato eleganter ex vitis et litigatoribus composuit: quid enim illi aliud quam litigant aut litem quaerunt?*

VITINEUS, *a*, *um*, (od *vitis*) *i. q.* *vitigineus*. Maciezy, od winnej macicy albo winny, np. winna macica, np. *vinculis vitineis. Flor.*

VITIO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *vitium*). Obrazić, okaleczyć, naruszyć, nadpsuć, uszkodzić, zepsuć, skazić, np. *lues vitia verat auras. Ovid., oculi vitiantes omnia visu. Id., ossa vitata. Cels.;* zład — *virginem. Terent.* Zgwałcić pannę. *|| Falszować, sfałszować, nieszczerem, nieprawdziwiem uczynić, np. senatus consulta. Liv. — scriptum. Ulpian. in Pandect.* *||* Przeszkodzić, zawadzić komu, np. — *auspicia. Messala ap. Gell.*

VITIOSE, *psk.* (od *vitiosus*, *a*, *um*). Niedoleżnie, ulomnie, błędnie, niedoleżnym, ulomnym sposobem, np. — *concludere. Cic.* *Vitiose cautum. Paul. in Pandect.*; zład *vitiose se habere. Cic.*, t. j. mieć się nie do brze. *||* Błędnie ze względu auspiciów, np. — *bonas ferre leges. Cic.*

VITIOSITAS, *atis*, *z.* (od *vitiosus*, *a*, *um*). Występnosć, niecnotliwość, psota, np. *Vitiositas autem est habitus aut affectio in tota vita inconstans et a se ipsa dissentiens. Cic.* *||* Zdrożność, albo uchybienie, błąd, omyłka, wada, przywara, mówiące o humorach. *Macrob.*

VITIÖSUS, *a*, *um*, (od *vitium*). Pelen uchybień, błędów, omyłek albo uszczerbku, przywar albo braku, niedostatku, ulomności, błędny, zły, nieużyteczny, bezkorzystny, np. — *nux. Plaut.* — *suffragium. Cic.* — *exemplum. Auct. ad Herenn.* *Vitiosissimus orator. Cic.* *Morbosum et vitiosum pecus. Farr.*, t. j. niezdrowe bydło. *Vitiosi pecudes. Colum.* Zarazone bydło chorobą. *|| Vitiosi magistratus. Cic.*, t. j. wybrani urzędnicy nie wedle należytej wieszczby, t. j. błędnie. *||* Występný, psotliwy, niecnotliwy, zły, np. — *vita. Cic.* — *homo. Plaut. Martialis. Cato ap. Gell.* *Vitiosior. Cic.*, np.

max datus progeniem vitiosiore. Horat., t. j. wyda jeszcze plemie gorsze.

VITIPARRA, *ae*, *z.* (od *vitis* i *parva*). *Plin.* Rodzaj ptaka zły wieszczby.

VITIS, *is*, *z.* (od *vicio*). Winna macica rodząca wino. *Ponere ordine vites. Virg.* Porządkiem sadzić winną macicę. *Ulmis adjungere vites. Id.* Wianem przewiązywać winną macicę. *Vites pracvalidae, multaque fluentes Baccho. Id.* Obrodziłe wiane macice, pełne wina. *Fecundae vites. Juvenal.* Płodne winne macice. *Vitis vidua. Catull.* Winna macica nie nawiązana albo nie podparta wianem. *Serere vites. Colum.* Sadzić winne macice. — *propagare. Pallad.* — krzewić. — *putare, ablaquere, pampinare, pastinare, fodere, pedare, palare, jugare, pulverare. Ob.* na swoim miejscu. *||* Przez zamianę. *Marti.* Winna jagoda albo wino. *|| Plin.* Różga czyli batóg setnika piechoty, którą zwykły był karać wykraczających żołnierzy. *||* Przez zamianę. *Juvenal.* Setnicstwo. *|| Fest.* Machina wojenna. *Ob. Finca.* *|| Vitis alba, i nigra. Colum.* Winna macica rodząca jagody winne białe i czarne. *|| Vitis alba. Plin.* Przepst, ziele. *|| Vitis nigra. Plin.* *Ob. Bryonia. || Vitis cana. Apul. Ob. Saxifraga. || Vitis i viticula. Pallad.* Łodyga ogorka.

VITISATOR, *oris*, *m.* zamiast *vitis sator* albo *vitium sator*. Zaszczepca winnych macic, albo który flancuje winne macice, flancownik winnych macic, *paterque Sabinus Vitisator, curam servans sub imagine falce, Saturnusque senex. Virg.* *||* Tak też zwany *Bachus. Ace. ap. Macrob.* *||* Też *Saturnus. Arnob.*

VITIUM, *ii*, *n.* (od *vito*, *are*, od *vitior*, wina). Zepsucie, wada w czym. — *in tecto, in parietibus. Cic.* Wada w budowaniu, w ścianach. *|| Vitium facere. Cic.* Psuć się, grozić upadkiem, mówiące o budowie. *|| Vitium. Cic.* Kolektwo, ulomność ciała. *|| Cic.* Wada, błąd, występki, jako przeciwne cnocie. *Virtus est vitium fugere. Horat.* Jest cnota chronić się błędu. *||* Zgwałcenie niewiasty. *Pudicitiae vitium afferre, addere. Terent.* Zesromocić pannę. *|| Cic.* Wada, błąd, nieforemność w giestach, w wysłowieniu krasomówcy. *|| Vitio alieni dare. Cic.* Przypisać komu winę, zganić eo komu. *|| Cic.* Przeszkoda w wieszczbach albo zła wieszczba. *Cum vitio navigare. Id.* Zeglować nieporadziwszy się wieszczby. *Vitio creatos consules esse. Id.* Ze konsulowie mianowani nie wedle wieszczby. *||* Wina, uchybienie. *Fortunae vitio. Cic.* Z winy fortuny. *|| Vitium, zamiast vitiorum. Titin. ap. Non.*

VITO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (*vitare*, jakby *vi avertere*). Uniknąć, chronić się, uciekać. *Tela vitare. Caes.* Chronić się pocisków. — *periculum. Id.* Uniknąć niebezpieczeństwa. — *fuga mortem. Id.* Uciekać uniknąć śmierci. — *suspiciones. Nep.* Strzedz się podejrzenia. *||* Z przypad. trzecim. *Tu huic verbo vitato abs tuo viro. Plaut.* Strzedz się tego wy-

razu od twojego męża. *|| Vitare se. Horat.* Nie być kontentym z siebie samego.

VITOR, *oris*. Ob. **VIETOR**.

VITRARIUS, *a*, *um*, (od *vitrum*). Szklarny, tyczący się szkła. *|| Vitarius seil. artifex. Senec.* Szklarz, lutarz. *|| Inser. Vitrearius albo Vitriarius. || Vitaria albo Vitaria herba. Apul.* Farbownik roślinna, albo Pomurne, ziele, inaczej *Parietaria* zwana.

VITREAMEN, *inis*, *n.* (od *vitrum*, dokładniej od *vitrea* wliczb. mnog., t. j. rzeczy szklane, jeszcze dokładniej *Nomina* kończące się *in amen* pochodzą *averbis in are*, od *vitreo*, *are*, *i. e.* *facere aliquid ex vitro, facere vitrea*). Szklanne naczynia. *Paul. in Pandect.*

VITREARIUS. Ob. **VITRARIUS**.

VITREATUS, *a*, *um*, (od *vitrum* albo dokładniej od *vitrea*, t. j. szklanne rzeczy, dokładniej od *vitreo*, *are*) *i. q.* *pellucidus*, t. j. przezroczysty, np. *vitrea potestas cernendi. Lucret.* Inni czytają *vitata. || Vitreatus* jest imsl. od *vitreo*, *are*.

VITREOLUS, *a*, *um*, (zdrobn. od *vitreus*). Szklany, mówiące zmniejszającym sposobem. Male szklane rzeczy, np. *vitreolos caliculis. Paulin. Nol.*

VITREUS, *a*, *um*, (od *vitrum*). Szklany, ze szkła. *Vasa vitrea. Ovid.* Naczynie szklane. *Vitreus Priapus. Juvenal.* Kielich wyrażający *Priapa. || Priapea, seil. vasa. Mart.* Naczynia szklane. *Vitrea fracta. Petron.* Frazzki, brednie. *|| Vitreus, seil. color. Virg. Ovid.* Jasny, przezroczysty, nakształt szkła. *Vitrea antra. Ovid.* Groty pod wodą Najad nimf rzeki. *|| Farr. ap. Non.* Subtelny, cienki, przezroczysty, mówiące o sukni. *|| Wally, nie trwały, nie stały. — fana. Horat.* Nietrwała sława. *Vitrea Circe. Id.* Nadobna Cyree.

VITRIARIUS, *a*, *um*, (od *vitrum*). Tyczący się szkła, trudniący się szkłem. *||* Zład *Vitriaria (herba) i. q.* *parietaria. Apul.* Pomurne, ziele. — *artifex. Ob. Vitriarius.*

VITRICUS, *i*, *m.* (*quasi patricius seu patricios, quia in patris locum succedit. Foss.*) Ojczym. *Cic. Plin. Suet. Tacit. Curram vitricus (Cupidinis) ipse dabit, i. e. Fulcans. Ovid.*, t. j. mąż Wenery.

VITRIX (zamiast *vitrix* od *vicio*). Wierczarka co wience wije, np. *vitricem coronarum. Plin.* Inne *Edd.* mają *inventricem*.

VITRUM, *i*, *n.* (*Foss.* od *video*, *quia perspicuum est*. Tak powiada *Isidor: Vitrum dictum, quod visui perspicuitate translucet. Foss.* od *αἴτρω*). Szkło. *O fons Blandustae splendidiior vitro. Horat.* O źródo Blanduzji jaśniejsze nad kryształ. *Vitri aestiva supellex. Propert.* Szklane naczynia do picia. *|| Vitrum Obsidianum. Plin.* Szkło czarnego koloru tak nazwane od Obsydusa obywatela rzymskiego, którego szkła używano zamiast zwierciadeł. *|| Vitrum. Plin.* Rodzaj rośliny czyli farbownik ziele do błękitnego koloru.

VITTA, *ae*, *z.* (od *vitando* albo *βίττω*,

zamiast *πίττω*, *vitta*). Przepaska albo wieniec, którego używano do przewiązywania włosów. *Circum tempora vittae. Virg.* Opaski przypięte do głowy. *|| Serv.* Zawicie, którym zdobiono bydlęta na ofiarę przeznaczoną. *|| Val. Flacc.* Zawicie panien albo niewiast poważnych. *|| Virg.* Wieniec albo przepaska dla ozdoby ołtarzów. *|| Virg.* Używano podobnej przepaski w proszącej postaci.

VITTATUS, *a*, *um*, (od *vitta*). Przepaską obwiązany w kolo, ozdobiony przepaską albo zawicie na głowie noszący, np. — *capilli. Ovid.* — *vacca. Id.* — *sacerdos. Lucan.* — *navis. Plin.*, np. *vittatum navem misit obviam. Id., nec fronti vittatus honos. Stat.* Jest właściwie imsl. *Vitto, are.*

VITTO, *as*, *are*, *i. e.* *vitta instruere s. ornare. Ob. Vittatus.*

VITULA, *ae*, *z.* (od *vitulus*). *Virg.* Krówka, która nie ma jeszcze roku. *|| Virg.* Jalo-wica. *|| Macrob.* Bogini wesołości i szczęścia.

VITULARIUS, *a*, *um*. — *via. Cic.* Droga w Lacyum w okolicach Arpinum.

VITULATIO, *onis*, *z.* (od *vitulor*, *ari*). *Macrob.* Radosć, wesele.

VITULINUS, *a*, *um*, (od *vitulus*). *Cic.* Cielęcy, od cielęcia. *Vitulina, seil. caro. Plant.* Cielęcina, np. cielęce mięso albo cielęca pieczeń, np. *caruncula vitulina. Cic.*, t. j. kawalek cielęcej pieczeni; zład *vitulina seil. caro. Plant., assum vitulinum. Cic.*, t. j. pieczona cielęcina. — *seil. opsonia.* Cielęcina, np. *praeter vitulina et hujus genera opsonii nihil adecepi. Nep.*

VITULOR, *aris*, *ari*, *dep.* Podobno właściwie rozigrać się jak ciele, t. j. jak ciele wesołe skakać wkolo; zład być wesołym, radować się, weselić się. *Festus* powiada: *vitulans i. e. lactans gaudeo, ut in prato vitulus. Enni.* prowadzi od *vita*, który powiada: *vitulantes, veteres gaudentes dixerunt a bono vitae commodo; zład vitulantes. Macrob.* Radujący się, weselący się. *|| Jovi lubens meritoque vitulor. Plaut.* Chętnie, z największą rokoszą i ukontentowaniem dziękuję.

VITULUS, *i*, *m.* (od *italos*, byk). *Farr.* Ciele. *|| Virg. Plin.* Odnosi się do płodu koni, słoniów i innych czworonożnych zwierząt, nawet do wielorybów. *|| Plin.* Ciele morskie. *|| Inser.* Przezwijsko rzymskie.

VITUMNUS albo **VITUNUS**, *i*, *m.* (*deus*). *Augustin.* Bózek dający życie, np. *ibi duo obscurissimi (dii) Vitumnus et Sentinus, quorum alter vitam, alter sensus puerperio largitur. Id.*

VITUPERABILIS, *e*, *ptnk.* (od *vituperare*, *are*). Wart nagany, przygany albo wart łajania, polajania, wart burki, np. *quod enim vituperabile est per se ipsum, id eo ipso vitium nominatum puto vel etiam a vitio dictum vituperari. Cic.*

VITUPERABILITER, *psk.* (od *vituperabilis*). Przyganie, z naganą, nagannym sposobem, np. *aliquid tractare. Cassiodor.*

VITUPERATIO, *onis*, *z.* (od *vituperare*, *a-*

re). Przygana, nagana, ganieńie, łajanie, burka, burczenie, przywara, np. *communis vituperatione reprehendo*. Cic. || Kładzie się biernie ze słowami *venio, cado, subeo, viro, effugio, adduco*. In *vituperationem venire*. Cic. Bydź naganionym. In *vituperationem cadere, vituperationem subire*. Id. Ściągnąć na siebie naganę. — *effugere*. Id. Chronić się nagany.

VITUPERATOR, *ōris*, m. (od *vitupero, are*). Ganićiel, naganiał, przyganiacz, pochopny do przygany, który łaje kogo, burkę daje komu, np. *vituperatoribus satis responsum est etc.* Cic. Horat.

VITUPERATUS, *a, um*, (od *vitupero, are*). Naganiony, zganiony. Plin.

VITUPERIUM, *ii*, n. (od *vitupero, are*). Nagana, przygana, łajanie, burka, hanba, niesława, np. *consulatus vituperio est*. Cic., t. j. naganny, nagany godny.

VITUPERO, *as, avi, atum, are*, (od *vitium*). Obrazić, naruszyć, skrzywdzić, popsuć, zepsuć, skazać, np. — *alicui omen*. Plaut., t. j. popsuć, skazać, *cur omen mihi vituperat?* Id. || Ganić, przyganić, naganąć, łajać, burzyć, np. *consilium tuum vituperare non audeo*. Cic. — *artem aut scientiam*. Auct. ad Herenn. || Ujmować co komu z powagi, z godności. *Mavis vituperari falso*. Plaut. Wolisz bydź fałszywie zganiionym. *Vituperare non audeo*. Cic. Nie śmiem ganić. || *Vituperare coelum*. przysł. Phaedr. Ganić to, co jest pochwalono od wszystkich. || *Vitupero od vitium i paro*. Foss. powiada: *quasi vitium paro, id est labem adspingo*.

VITUPERO, *ōnis*, m. (od *vitupero, are*). Ganićiel, naganiał, przyganiacz, pochopny do przygany. Gell. Sidon.

VIVACITAS, *ātis*, ż. (od *vivax*). Ciągłość albo długie życie, ciągłość, trwałość albo długa trwałość życia, przeciąg życia, np. *panthera vivacitatis adeo lentae, ut etc.* Plin., *impium vivacitatem curis fatigare*. Quintil. — *nervosa*. Valer. Max. || Żywosć, żwawosć, np. — *ingenii*. Arnob. — *cordis*. Id.

VIVACITER, psk. (od *vivax*). Żywo, czerstwo, żwawo, np. — *perfructare res secretas mysticasque*. Fulgent., *vivacius abdita solers quaerere et aeternae tandem invigilare salutis*. Prudent. Symmach.

VIVARIUM, *ii*, n. Ob. *Vivarius*. || Miasto w Gallii Narbońskiej, dziś *Viviers* (Notit. Galliae) inaczej *Alba* albo *Alba Augusta* zwana.

VIVARIUS, *a, um*, (od *vivus, a, um* albo od *viva scil. animalia*). Tyczący się żywych zwierząt, trudniący się nimi, należący do nich, np. — *naves*. Macrob., t. j. okręty, gdzie się chowają żywe ryby. || Ztąd *Vivarium scil. stabulum*. Schowanie, miejsce do przechowywania ryb żywych, grodz, zagroda, zwierzyńiec, gdzie się żywe zwierzęta albo ptastwo chowa, np. *vivaria aprorum*. Plin. || Sadz rybi, sadzawka, np. *vivaria Caesaris*. Juvenal. — *murenarum*. Plin. — *ostrearum*. Id. — *cochlearum*. Plin., in *vivarium*

abjici. Senec. *Vivaria*. Farr., t. j. miejsce, gdzie się zające chowają. || Ztąd przenośnie, np. *senes, quos in vivaria mittant*. Horat., t. j. starcy, których podarkami łowia, aby dostać dziedzictwo.

VIVATUS, *a, um*, (od *vivus, a, um*). Ożywiony, żywy, rzeźwy, rzeski, dziarski, np. *corporis atque animi vivata potestas*. Lucret. Jest właściwie imsl. od *vivo, are*.

VIVAX, *ācis*, ż. (od *vivo*). Długowieczny, długo żyjący. *Vivax mater*. Horat. Długo żyjąca matka. — *senectus*. Senec. Długowieczna starosć. *Vivacia sulphura*. Ovid. Zapalona siarka trudna do zgazowania. *Vivax infans*. Ovid. Dziecko w żywocie matki będące, które się nie daje poronić. || Przenośnie. Horat. Długotrwały, długi. || Ovid. Żywy, czerstwy, mieny, np. *est vivacior Colum.*, *arundo vivacissima*. Id., *semina rerum vivaci nutrita solo*. Senec., t. j. żyźne, urodzajne. || *Gloria vivax*. Hor., t. j. długo żyjąca chwala, *carmine sit vivax virtus exspersque sepulchri*. Ovid., *per se vivax recordatio calamitatis*. Pacatus in paneg. Theodos. || Ożywiony, żywy, rzeźwy, życie mający, np. — *sulphura*. Ovid., t. j. siarka palająca, gorejąca, — *flamma*. Sen., *ignis sulphure vivax*. Lucan. *Vivacissima pernicietas*. Gell.

VIVE, psk. (od *vivus, a, um*). Żywo, czerstwo, żwawo, bardzo, np. — *sapere*. Plaut. i. e. excellenter.

VIVENS, *tis*, (od *vivo*). Horat. Żyjący. || Przenośnie. *Fluvius vivens*. Stat. Płynąca rzeka. — *favilla*. Ovid. Zarzewie, węgle żarzyste.

VIVERRA, *ae*, ż. Plin. Łasica leśna, zwierzątko.

VIVESCO albo VIVISCO, *vixi, ēre*, (od *vivo, ere*). Plin. Nabywać życia, stawać się żywym. || Przenośnie. Lucret. Dużec, sił nabywać. || Ztąd o flancach, o drzewach, np. *si utraque arbor vixerit*. Colum., *arboribus stolones vivere*. Plin., *prostratas arbores vivere*. Plin.

VIVICOMBURIUM, *ii*, n. (od *vivus i comburo*). Tertull. Spalenie żywcem.

VIVIDE, psk. (od *vividus, a, um*). W pełnym życiu, żywo, czerstwo, żwawo, czynnie, czule, np. *vividius posse dici*. Gell., *milites perterriti vividius remearunt*. Ammian., t. j. żywiej, prędzej.

VIVIDULUS, *a, um*, (zdrobn. od *vividus, a, um*) i. q. *vividus*. Ob. *Vividus i Uvidulus*.

VIVIDUS, *a, um*, (od *vivo*). Pelen życia, ożywiony, żywy, rzeźwy, rzeski, dziarski, np. *vivida senectus*. Tacit. Czerstwa starosć. *Vivida bello dextra*. Virg. Mocna, dzielna, silna do boju prawica. || *Vivida imago*. Propert. Obraz do żywego wyrażony. || Przenośnie. *Vivida eloquentia*. Tacit. Mocna wymowa. — *ingenium*. Liv. Żywy dowcip. *Bello vivida virtus*. Virg. Męstwo ochoce do boju. *Vividum carmen*. Marti. Wiersz bardzo uszczypliwy. || W stop. drug.

Vividior. Val. Max. *Vividius merum*. Marti. Czysćniejsze wino. || W stop. trzec. *Vividissimus*. Paul. ex Festo. *Vividior spiritus*. Valer. Max. *Vividissimus* zamiast *vivissimus superlat. a vivo*. || Ożywiony, orzeźwiony, np. — *tellus*. Lucret., — *halitus*. Colum.

VIVIFICATIO, *ōnis*, ż. (od *vivifico, are*). Ożywienie. Tertull. de resurr. carn.

VIVIFICATOR, *ōris*, m. (od *vivifico, are*). Ożywiciel, który ożywia. Tertull. de resurr. carn.

VIVIFICATUS, *a, um*, (od *vivifico, are*). Tertull. Ożywiony.

VIVIFICO, *as, avi, atum, are*, (od *vivus i facio*, zamiast *vivum facio*). Ożywić, żywym uczynić, np. *ipsum infundendo Deum, mortalia vivificantem*. Prudent. Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo vivificentur. Fulgat. 1. Corinth., też Tertull. || Przenośnie, ożywić, orzeźwić, np. *Ascracas valles*. Avien. in Arat.

VIVIFICUS, *a, um*, (od *vivifico* albo od *vivus i facio*, i. e. *vivum faciens*). Czyniący żywym, ożywiający, ożywczy, np. — *vigor*. Ammian., *quod sursum versus fertur vivificum*. Apul. Inne Edd. mają *vivificat*.

VIVIPARUS, *a, um*, (od *vivus i pario*, i. e. *pariens vivos vel aliquid vivi*). Żyworodny, żywy płod rodzący, np. *quibus membris et causis discreverit natura viviparos eorum (piscium) et oviparos: ita enim appello, quae Graeci ζωτόξα καὶ ωτόξα*. Apul.

VIVIRADIX, *icis*, ż. (od *vivus i radix*). Zraz, szcep, t. j. łatorośl, ablegier, rószećka, albo płonka, odrósł z korzeniem albo bez korzenia *malleolus*, np. winna macica, np. *malleoli, plantae, sarmenta, viviradices*. Cic., *sive malleolos, seu viviradices*. Colum. Plin., mówiąc o róży. Farr. || Rósłina mająca korzeń.

VIVISCO, *ere*. Ob. VIVESCO.

VIVO, *as, are*, (od *vivus, a, um*). Ożywić, orzeźwić, opatrzyć życiem; ztąd *Vivatus, a, um*. Ożywiony, żywy, rzeski, dziarski. Ob. *Vivatus*.

VIVO, *vixi, vixitum, ēre*, (od *flōw*, zamiast *flōw*, żyję). Życ, mieć życie, wieść życie. — *ad summam senectutem*. Cic. Życ do zgrybiałej starosć. *Tertia vivitur aetas*. Ovid. Żyje się wiek trzeci. *Vita vivere*. Plaut. Życ. || *Vivere vitam et mori dicimus*. Cic. Mówimy, że żyją i umierają rośliny. || *Vivere*. Caes. Utrzymywać życie, żywić się. *Miserere vivere*. Plaut. Nędznie się karmić. || Biern. nieosob. *Vivitur parvo bene*. Horat. Żyje dobrze w miernym dostalku. || Często znaczy sposób przepędzonego życia. *Vixit, dum vixit bene*. Terent. Ten żył, który żył dobrze, nieczego, nie żalując sobie. *Vivere e natura*. Cic. Życ wedle przyrodozenia. || *Vivere in diem*. Obacz Dies. || *Vivere sibi*. Cic. Secum vivere. Id. Życ sobie samemu. || *Vivere alicui*. Terent. Życ komu albo dla kogo. || *Vivere cum ali-*

quo. Nep. Obcować, mieć, przyjaźnić, zażyłość z kim. || *Vivere*. Cic. Życ na ustroniu, spokojnie, wieść życie wesole, dogadzając sobie. || *Vivo*, zamiast *sum*. Tu *molesta vivis*. Catull. Ty jesteś przykra. *Equis me vivit hodie fortunatior?* Terent. Kto dziś jest nademnie szczęśliwszy? *Ego vivo miserimus*. Cic. Jestem bardzo nędzny. || Trwać, zostać. *Mea semper gloria vivet*. Cic. ap. Gell. Moja chwala zawsze trwać będzie. *Tacitum vivit sub pectore vulnus*. Virg. Skryta w sercu zostaje rana. *Vivunt odia*. Stat. Trwają nienawiści. || *Vixit*. Plaut. Życia dokonał. || *Ita vivam*. Cic. Wyraz twierdzenia. Jak bogowie mi życie dali. || *Ne vivam*. Id. Obym nie żył, obym zginął, wyraz zło-rzeczestwa. || *Si vivo*. Plaut. Jeśli mi bogowie żyć pozwolą, wyraz groźby. || *Vivat, vivite*. Catull. Żyj, żyjcie, bądźcie zdrowi, wyraży pożegnania. || *Vixit*, zamiast *vixisset*. Virg. || *Vivere*. Claudian. Mówi się o obrazach i posagach, które są do żywego wyrażone.

VIVUS, *a, um*, (od *vivo, ere*). Żywy, żyjący, mający życie, znajdujący się w życiu, np. *aliquem vivum capere*. Liv. Me, te vivo. Caes. Póki ja i ty jesteście będzimy. || Często znaczy wyraz twierdzenia albo gniewu. *Me vivo, unquam sinam egere*. Plaut. Póki żyć będę, nie pozwolę zebrać. || *Vivus amor*. Virg. Miłość obecnego człowieka. || *Vivus vidensque*. Cic. Który czuje i widzi co cierpi. || *Viva sepes*. Colum. Płot samorodny. || *Vivae lucernae*. Horat. Palące się świecce. *Viva calx*. Plin. Niegaszone wapno. *Vivi lapides*. Id. Kamienie za uderzeniem żelaza dające iskry. *Flumen vivum*. Liv. Płynąca rzeka. *Vivus calor*. Ovid. Ciepło w żyjącym cieple. *Vivus color*. Marti. Naturalny kolor. *Viva eupressus*. Id. Długotrwały cyprys. *Viva sed quies ponti*. Marti. Morze lekko ruszane od wiatru. || *Ad vivum rescere*. Colum. Do żywego przeciąć. || Przenośnie. *Necque id ad vivum rescere*. Cic. Ani to zbyt szkrupulatnie roztrząsam, ani tego ściśle wy-magam. || *De vivo aliquid detrahere*. Cic. Odjąć co z kapitału. || *Viva voce*. Cic. Usta-nie, nie na piśmie. || W obrazach i posagach *vivum*, znaczy do żywego wyrażony posag albo obraz. || *Viva facta*. Naev. apud Gell. Dzieje, których trwa pamięć. || *Vivi pectoris homo*. Arnob. Człowiek żywego i prze-ukliwego dowcipu.

VIX, psk. (od *vix*: nam *vix fit*, powiada Fossias, *quod cum labore fit, ita ut sum-mis adiuti viribus oporteat*). Ledwie, le-dwo, zaledwo, t. j. bardzo z wielką biedą, np. *vix me contineo*. Terent. Ledwie się wstrzymać mogę. || Czasem się kładzie dla pełności mowy. *Vix aegre, cet.* Plaut. || Powtarzany przysłówek zwiększa moc zna-czenia. *Vix, vixque, cet.* Albin. ad Liv. || Odnosi się do czasu. *Vix tandem*. Cic. Ledwie naostatek. *Vix dum epistolam legeram*. Id. Ledwom list przeczytał. || *Vix*, zamiast *cum*. *Vix primos inopina, cet.* Virg.

Gdy niespodzianie pierwsze. || *Vix*, zamiast *statim*. *Non*. || *Vix vixque*, zamiast *vix*, np. zwiększając rzecz jaką, np. *Vix vixque remissum*. *Auct. consol. ad Liv.*

VIXET zamiast *vixisset*. *Virg. Ob. Fivo.*

VO

VOCABILIS, e, ptnk. (od *voco*, *are*). Który się może wołać albo mianować. || i. q. *vocalis*, brzmący, np. *aere fulva dixit, non fulvo* — *quod hic sonus, opinor, vocabilius est visus et amoenior*. *Gell. Inne Edd. maj. vocabilius alio habilius etc.*

VOCABULUM, i, n. (od *voco*, *are*). To, co się czém mianuje, nazywa; ztąd słowo, wyraz, imię, nazwisko, np. *res suum nomen et proprium vocabulum non habet*. *Cic.* || Nazwisko jakiej osoby albo imię, np. *liberta, cui vocabulum Acte fuit*. *Tacit.* || Też w ogólności zamiast *Nomen* u Grammatyków, np. *Aristoteles duas partes orationis esse dicit, vocabula et verba, ut homo et equus; et legit et currit*. *Farr. Vocabula rebus imponere*. *Horat.* Dawać rzeczom nazwiska. || *Tacit.* Imię właściwe, nazwisko. || *Farr.* Imię rzeczowne.

VOCALIS, e, ptnk. (od *vox*). Brzmący, głosny, który ma wielki głos. *Vocales chordae*. *Tibull.* Brzmące struny. *Ranae vocales*. *Plin.* Skrzeczące żaby. || Który ma głos. *Vocalia antra*. *Stat.* Jaskinie, ztąd wychodzą wyrocznie i odpowiedzi. || Który mówi ludzkim głosem. *Vocales boves*. *Tibull.* Mówiące woły. || *Vocales*, scil. *litterae*. *Cic.* Samogłoski. || *Vocales*, scil. *homines*. *Lamprid.* Muzycy głosowi, śpiewacy. || *Instrumentum vocale*. *Farr.* Niewolnicy. *Semivocale*. *Id.* Woły. *Mutum*. *Id.* Kolaszy. || *Vocale signum*. *Veget.* Hasło wojskowe głosem i słowy wydane. — *semivocale*. *Id.* Hasło wojenne dane trąbą. — *mutum*. *Id.* Orły, chórągwie, federpusze i t. p. || To, co czyni brzmienie, np. *undis vocalibus Castaliae*. *Stat.*, t. j. śpiewy pochodzące z napojów kaskaskich u poetów.

VOCALITAS, atis, z. (od *vocalis*). Brzmienie, dźwięk, głos; ztąd dźwięk, piękne brzmienie, harmonija, np. *velut vocalitas, quae vixit dicitur*. *Quintil.*

VOCALITER, psk. (od *vocalis*). Brzmiać, dzwonić, rozlegając się, np. *jannam pulsare*. *Apul.*, t. j. mocno kołatać do drzwi, i wołając.

VOCAMEN, inis, n. (od *voco*, *are*) i. q. *vocabulum*. Nazwisko, imię. *Lucret.*

VOCATIO, ōnis, z. (od *voco*, *are*). *Catull.* Zaproszenie na ucztę. || *Farr. ap. Gell.* Pozwianie do sądu, np. *potestatem vocationis habere*. *Farr.*

VOCATIVE, psk. (od *vocativus*, a, um). *Farr.* Wołając, ztąd przyp. piąty wołając, np. *vocative dicere*. *Gell.*

VOCATIVUS, a, um, (od *voco*, *are*). Wołający, służący do wołania, należący do tego, np. *casus vocativus* u Grammat. *Gell.*, t. j. wołający.

VOCATOR, ōris, m. (od *voco*, *are*). Który woła, wołający, powołujący, np. *alter* (scil. *Apostolus i. e. Paulus*) *vocator gentium*. *Prudent.* || Zaproszonych na biesiadę przyzywa. *Suet. Plin.*

VOCATORIUS, a, um, (od *voco*, *are*) i. e. *ad vocandum pertinens*. Należący do wołania, tycejący się wołania, np. *si qua — aedificatoria, vocatoria*. *Tertull.*

VOCATUS, us, m. (od *voco*, *are*). Wołanie, zawołanie kogo, np. *o nunquam frustrata vocatus hasta meos i. e. invocationes*. *Virg.* || Wołanie, przywoływanie, zwolowanie razem, zaproszenie, zaprosiny, np. *vocatu Drusi in curiam venit*. *Cic.* || Też zaproszenie do stołu, np. *coenaturum apud Caesarem vocatu ipsius*. *Suet.*

VOCATUS, a, um, (od *voco*). *Ovid.* Wezwany, zaproszony. || Nazwany. || *Horat.* Wzywany.

VOCIFERATIO, ōnis, z. (od *vociferor* albo *od vocifero*). Krzyk, wrzask, szczególnie w mówieniu. *Cic. Suet.*, np. — *mulieribus*. *Auct. ad Herenn.* Magna *vociferatione clamare*. *Petron.*

VOCIFERATOR, ōris, m. (od *vociferor* albo *vocifero*). *Tertull.* Krzykacz, który krzyczy, przywoływacz, który woła, np. *Joannes vociferator in solitudine*. *Id.*

VOCIFERATUS, us, m. (od *vociferor* albo *vocifero*). *Plin.* Krzyk, wrzask.

VOCIFERO, as, avi, atum, are, (zamiast *vociferor*). Wrzeszczeć, krzyczeć, halasować, brzmieć, szumieć, np. *ac (galli) vociferant saepe*. *Farr.* Ztąd *Vociferatum ferociter*, bijernie. *Liv.*

VOCIFEROR, aris, atus sum, ari, (od *vox* i *fero*). Właściwie, wydawać głos, krzyczeć, wrzeszczeć, halasować; ztąd przenosić, np. *res ipsa per se vociferatur*, i. q. *clamat, docet, ostendit*. *Lucret.*, *carmina ejus vociferantur*. *Id.*, i. e. *testantur, ostendunt*, w ogólności brzmia, rozlegają się. *Aeraque, quae claustris restantia vociferantur*, i. e. *sonitum edunt, stridunt*. *Id.*

VOCIFICO, as, are, (od *vox* i *facio* i. e. *vocem facere*) i. q. *vociferor*. Krzyczeć, halasować, wydawać głos mocny, albo wydawać głos, np. *vocificantes*. *Farr.* || Z prz. czwart. przenosić, np. *cujus vim Demosthenis orationes vocificant*. *Gell.*, t. j. którego mowy znamionują, znaczą, skazują, są znane.

VOCITATUS, a, um, (od *vocito*, *are*). *Liv.* Nazywany.

VOCITO, as, are, (zdrobn. od *voco*) i. q. *voco*. Mianować, nazywać, np. *Demetrius, qui Phalerens vocitatus est*. *Cic.* *Eum tyrannum vocitabant*. *Nep.* || Wołać, np. *clamor adcurrentium, vocitantium*. *Tacit.*

VOCO, as, avi, atum, are, (podobno od *βοω*, i. e. *clamo*). Wołać, przyzywać, przywoływać kogo. *Vocare classico*. *Caes.* Przywoływać trąbą wojenną. — *senatum*. *Id.* Zwołać senat. || Nazywać. *Nomine quemque vocans*. *Virg.* Po imieniu nazywając każdego.

— *nomina majorum*. *Tacit.* Przypominać imiona przodków. || *Vocari*. *Plaut.* Mieć imię, nazywać się. || *Vocare*. *Cic.* Wyraz uroczyście zaproszenia na ucztę. || *Vocata est opera*. *Plaut.* Odmówienie czyje na ucztę, ponieważ u drugiego bydy przyrzekł. || *Vocare deos*. *Virg.* Wzywać bogów. || *Vocare*. *Cic.* Pozywać kogo do sądu. || *Vocare in crimen*. *Nep.* Obwiniać, skarżyć o co kogo. || — *in invidiam, odium*. *Cic.* Ściągnąć na kogo zawiść, gniew, uczynić nienawistnym. || — *in suspicionem*. *Id.* Wprawić w podejrzenie. — *in discrimen*. *Id.* — w niebezpieczeństwo. — *ad exitum*. *Id.* Pociągać do zguby. — *ad spem*. *Id.* Czynić nadzieję. — *ad pileum*. *Id.* Wyzwolić z niewoli. || *Vocare aliquem ad iudicem*. *Quintil.* Odniesić co do sędziego względem dania o tém wyroku. || Zapraszać, wabić. *Cic.* || *Sermone communi vocare*. *Petron.* Mówić do kogo. || *A tenebris in lucem vocare*. *Cic.* Z ciemności na światło wydać. || *Vocare aliquem in partem*. *Cic.* Zaprosić kogo, ażeby był uczestnikiem jakiej rzeczy. || *Vocare ad calculos*. *Cic.* Zmusić do zdania rachunku. || *Vocare in dubium*. *Id.* Uczynić rzecz wątpliwą. || *Serv.* Wrożyć, rokować, przepowiadać co. || *Casus vocandi*. *Gell.* Wołając, przypadek piaty.

VOCENTII, ōrum. *Caes.* Naród w Gallii Narbońskie.

VOCULA, ae, z. (zdrobn. od *vox*) i. q. *vox*. *Cic.* Głosek, maly głos. || *Gell.* Słowo, krótki wyraz. *Malevolorum voculae*. *Cic.* Obmowa, słowko, partykula, np. *significatio hujus voculae*. *Gell.* Mowa, mówiące zmniejszającym sposobem, mówka, *incurrere in voculas malevolorum*. *Cic.*, t. j. na obmowy.

VOCULATIO, ōnis, z. (od *vocula*). *Nigid. ap. Gell.* Akcent, przygłos czyli domiar w wymawianiu, *quas Graeci ποσώδιας dicunt, eas veteres docti tum notas vocum, tum moderamenta, tum accentuanculas, tum vocaliones adpellabant*. *Ibid.*

VODANUM, i, n. Wodan, metal nowy.

VOGESUS, i, m. *Caes. Plin.* Góra w Gallii, na pograniczu Liugońskim, teraz Wasgan.

VOLA, ae, z. (*βολα*), rzucanie). *Fest.* Dłoń ręki, podeszwa nożna. || *Nec vola, nec vestigium*, przysł. *Farr. ap. Non.* Żadnego śladu, żadnej nie masz pamięci.

VOLATERAE, arum. *Liv.* Miasto w Etrurii. || *Volaterranus*, a, um. *Cic.* Tyeący się miasta Wolaterry.

VOLATICUS, a, um, (od *volo*, *are*). Latający, np. — *homines*. *Plaut.* *Pegasus volaticum fuisse, ac per hoc pennatum est*. *Apul.* || Ulotny, lotny, tam i ówdzie latający, np. *Psyche fugitivam volaticam*. *Apul.* || Przenosić, niestały, lekki, płochy. — *homines*. *Plaut.* Ludzie niestali. || *Volatica*, scil. *femina*. *Fest.* Czarownica; ztąd i. q. *volaticum spectat*. *Tertull.*, scil. *artem*, t. j. czarownik, i. q. *geometra*, i. q. *haruspex*.

VOLATILIS, e, ptnk. (od *volo*, *are*). La-

tający, lotny, polotny, który lata. *Pueri volatilis arens*. *Ovid.* *Luk* *Rupidynd*. || Przenosić. *Prędko, rzeczy*. *Volatile ferrum*. *Virg.* Strzala. || *Ovid.* Uplynnny, nietrwaly. || *Przemijający*, np. — *aetas*. *Ovid.* *Gloria vanum et volatile quiddam est*. *Senec.*

VOLATURA, ae, z. (od *volo*, *are*). Lot, latanie. *Colum.*

VOLATUS, us, m. (od *volo*, *are*). Lot, polot, latanie, np. *aer sustinet volatus alatum*. *Cic.* *Volatus avium*. *Id.* || Sila, moc do latania, np. *dedit volatus avibus*. *Apul.*

VOLEMUS, a, um, np. *pium volumus*. Rodzaj gruszek. *Virg. Colum.* *Plin.*

VOLENS, tis, (od *volo*). *Virg.* Chętny, dobrowolny. || *Liv.* Łaskawy, przyjazny. *Volentia alicui*. *Tacit.* Przyjemne, mile rzeczy komu.

VOLENTER, psk. (od *volens* imsl. od *volo*, chęć). *Apul.* Chętnie, dobrowolnie.

VOLENTIA, ae, z. (od *volens*, imsl. od *volo*, chęć) i. q. *voluntas*. Chęć, wola. *Apul.*

VOLGIOLUS, i, m. (od *valgus*, a, um). *Plin.* Walek, narzędzie wiejskie, służące do zrównania ziemi.

VOLGUS, VOLGO etc. Ob. VULGUS, VULGO.

VOLITATUS, us, m. (od *volito*, *are*). *Fest.* Fort. Częste latanie.

VOLITO, as, avi, atum, are, (częstotl. od *volo*, *are*). Latać, szczególnie często latać, latać tam i ówdzie jako latają ptaki, np. *quemadmodum videmus volucres volitare*. *Cic.* || Przenosić. *Id.* Biegać tam i ówdzie. || *Id.* Po trudach odpocząć, myśl przetrwać. || *Id.* Wynosić się, pysznić się, wielkie rzeczy przedsiębrać. || *Id.* Słynać, bydy wszędzie chwalonym. || *Id.* Bydy przykrym, natrętnym.

VOLNUS, VOLNERO etc., ob. VULNUS, VULNERO etc.

VOLO, as, avi, atum, are, (od *ala*). Po powietrzu latać. *Sine pennis volare haud facile est*, przysł. *Plaut.* Trudno bez skrzydel latać. — *in coelum*. *Lucret.* Lecieć w niebo. *Avis volat circum littora*. *Virg.* Lata ptak około brzegów. *Apes volant per flores*. *Ovid.* Pszczoły latają po kwiatach. || *Volat vapor ater ad auras*. *Virg.* Leci czaruy wyziew w powietrze. *Volat hasta*. *Id.* Leci pocisk. || *Id.* Prędko naksztalt lecieć. *Volat curviculo*. *Plaut.* Idź prędko. *Volare passu*. *Virg.* Biegać. *Volat ille mari*. *Val. Flacc.* Prędko żegluj. || Przenosić. *Volabant potiones*. *Petron.* Rzęsiste szły kielichy. *Volat actas*. *Cic.* Prędko wiek przemija. *Fama volat*. *Virg.* Wieść się rozchodzi. *Semel emissum volat irrevocabile verbum*. *Horat.* Raz wypuszczone słowo lata i bydy cofnione nie może.

VOLO, volui, velle, anom. (od *βούλωμαι*, chęć). Chcieć, mieć chęć, usiłować. *Felit, nolit, seire difficile est*. *Cic.* Chceć, nie chce, trudno jest wiedzieć. *Volo in Graeciam*, domysł. *proficisci*. *Cic.* Chęć jechać do Gre-

cyi. *Quid vis faciam?* Terent. Czego chcesz, ażebyśmy uczynili. || *Te volo.* Plaut. Chęć z tobą mówić. || *Si quid me vis.* Plaut. Jeśli chcesz czego ode mnie. || *Felis*, często zamiast *vellem*, albo *voles*. Cic. || *Volo*. Cic. Żądam, pragnę, ze słowami *tua* albo *ejus causa*. || *Bene* albo *male alieni velle*. Terent. Chcieć komu źle albo dobrze, kochać albo nienawidzić kogo. || *Factum volo*. Terent. Pragnę ażeby się posześciło. || *Vellem* albo *velim quae velles*. Plaut. Żądam, iżby się dobrze tobie powiodło. || *Quam vellem!* albo *velim*. Terent. O jakbym chciał, wyraz życzenia. || *Ut volo*. Cic. Jak chęć, gwoli, gmysli. *Velle ulicui aliquid*. Stat. Chcieć co komu, knować co. || *Quid sibi vult*. Cic. Co to znaczy, co chce mówić. *Quid sibi vult pater?* Terent. Co myśli ojciec, co przedsięwzię, co knuje? || *Velim*, zamiast *velim*. Cic. || *Volt i voltis*, zamiast *vult*, *vultis*. Plaut.

VOLO, *ōnis*, m. (od *volō*). Liv. Woluntaryusz, ochotnik żołnierz ze stanu niewolników podczas wojny punickiej.

VOLOPES, zamiast *Fulpes*. Plaut.

VOLSCIE, psk. (od *Volscus*, a, um). *Ti. tinn. ap. Fest.* Sposobem Wolsków.

VOLSCENS, *tis*, m. Virg. Wódz Rutulów. || *Volscentes*. Liv. Naród w Lukanii.

VOLSCI, *orum*. Liv. Naród w Lacjum. || *Volscus*, a, um. Id. Tyczący się Wolsków.

VOLSCUS, a, um. Ob. **VOLSCI**.

VOLSELLA albo **VULSELLA**, ae, z. (od *vello*). scil. *forceps*. Marti. Cels. Włosowe kleszczyki, włosówki do włosów wyrwania. || Przenośnie. *Pugnare volsellis non gladio*. Varr. Waleczyć, niewiele komu szkodzić.

VOLSGRA AVIS, i. e. *quae se vellit: augures hanc eandem fecilitram adpellant*. Fest. Rodzaj ptaka od wieszczy. Jest od *vello*, *volsus* (*vulsus*), a, um.

VOLSINI albo **VULSINI**, *orum*. Plin. Miasto w Etrurii. || *Volsinensis* albo *Vulsiniensis*, e. Liv. Należący do tego miasta. || *Volsinienses*. Id. Mieszkańcy tego miasta.

VOLSUS. Ob. **VULSUS**, a, um. Obacz **VELLO**.

VOLTUM (*Faltum*), i, n. zamiast *vultus*. Ob. **VULTUS**.

VOLUMINA, ae, z. Liv. Bogini Etrurii. *Voltuane sanum*. Id. Miejsce czyli miasto w Etrurii, teraz Viterbium.

VOLTURNUS. Ob. **VULTURNUS**.

VOLTUS cet. Ob. **VULTUS**.

VOLVA albo **VULVA**, ae, z. słowo (jak *volsus* i *vulsus*) od *volvo* scil. *res, cutis, cet.*, (od *volvus*, a, um). Plin. Powłoka grzybów. || *Scrib. Larg.* Powłoka, skórka na owocach. || *Varr.* Blona, łóżyisko, w którym się dzieje rodzi.

VOLUBILIS, e, ptmk. (od *Volvo*). To, co się prędko, łatwo wkoło obraca, kręci, toczy, potoczysty, obrotowy. *Volubile buxum*. Virg. Buxspanowa kraglica, cyga, wartolka. — *coelum*. Lucan. Toczące się niebo. *No-*

lubilis nidus. Plin. Okragłe guiazdo, łatwe do toczenia. || Przenośnie. *Volubilis fortuna*. Cic. Kołem tocząca się fortuna. || — *oratio*. Cic. Obfita, płynna wymowa. || — *orator*. Id. Obfity, płynny krasomówca.

VOLUBILITAS, *ātis*, z. (od *volubilis*). Potoczystość, zdatność, łatwość do obracania, do toczenia kołem, obrotowość. — *mundi*. Cic. Potoczystość świata. *Ovid.* Okragła albo owalna figura. || Przenośnie. Niestateczność. — *fortunae*. Cic. — *fortuna*. || Prędkość połączona z obfitością wyrazów. *Verborum volubilitas*. Cic. Łatwość, obfitość i płynność wyrazów.

VOLUBILITER, psk. (od *volubilis*). Potoczysto. || *Funditur volubiliter oratio*. Cic. Płynię potoczysto wymowa.

VOLUCER, *ueris, uere*, (od *volō*, *are*). Lotny, skrzydłasty. *Volucres angues*. Cic. Latające węże. *Volucere deus*. Stat. Merkurys, bożek. *Volucris turba*. Ovid. Ptacy. || To, co nie ma skrzydeł. *Volucris sagitta*. Virg. Latająca strzala. — *arundo*. Id. Strzala. || Prędko, rączy, chyży. *Volucris dies*. Horat. Dzień prędko schodzący. *Astrorum volucres motus*. Cic. Prędko ruch planet. *Volucere maledictum*. Id. Prędkie złorzeczeństwo. — *gaudium*. Auct. dialog. de orat. Prędką radość. — *fortuna*. Cic. Przemiłująca fortuna. || *Volucer*, w rodz. żeń. *Petron.* || *Volucris absol.* Cic. Ptak. — *Junonia*. Ovid. Paw. — *attica finesta*. Propert. Słowik. — *libyca*. Marti. Kokosz afrykańska. *Tyrhenae volucres*. Stat. Syreny. *Matutini cantus volucrum*. Sil. Ranne kur pianie. *Fulsere volucres*. Lucan. Zajaśniały orły, chorągwie pułków. || W przyp. drug. liczb. mnog. *Volucrum*. Cic.

VOLUCRA, ae, z. (od *volvo*). Colum. Gąsienica, robak winnicę psujący. || Też *Volucris*, np. *volucres*. Colum.; też *Volucere*, np. *alii volucere adpellant animal praerodens pubescentes uvas*. Plin.

VOLUCRIPES, *ēdis*, (od *volucer* i *pes*, i. e. *volueribus pedibus praeditus*. Prędkonogi, prędkonoga. *Auson*. *Sidon*.

VOLUCRIS. Ptak. Ob. **VOLUCER**.

VOLUCRITER, psk. (od *volucer*, *eri*, *ere*). Właściwie latający; ztąd prędko, np. *volucriter congregati*. *Ammian*.

VOLUMEN, *inis*, n. (od *Volvo*). To co się wkoło kręci, zgina, zatacza. *Sinuosa volumina*. Virg. Kręgi węzowe. *Sinuanteque immensa volumina terga*. Id. Zataczająca w kręgi ogromne swe grzbiety węże. *Nigri volumina fumi infecere diem*. Ovid. Dzień zaćmiły czarne kłęby dymu. || *Ovid*. Krążenie kół niebieskich. || Przenośnie. *Sortis humanae volumina*. Plin. Rozmaite przypadki, niestateczność fortuny, przemiany losu. || *Volumen*. Cic. Księga. *Edere volumen*. Plin. Napisać księgę. || *Volumina*. Plin. Podziały ksiąg czyli tomy. || *Volumen*. Ulp. Pandect. Całe dzieło podzielone na księgi.

VOLUMINOSUS, a, um. (od *volumen*). *Sidon*. Zatozysty, pełen kręgów, mówiący

o węzach, np. *angues corporibus voluminosis*. *Sidon*.

VOLUMNA albo **VOLUMNUS**. *Augustin*. Bóstwo Etrusków i Rzymian, którym poruczał nowo-narodzonych dzieci.

VOLUNTARIE, psk. (od *voluntarius*, a, um). *Arnob.* Dobrowolnie, chętnie.

VOLUNTARIUS, a, um. (od *voluntas*). Dobrowolny, chętny, bez musu. — *militēs*. *Caes.* Ochotnicy żołnierze. — *auxilia*. Id. Dobrowolne posilki. — *mors*. Cic. Śmierć dobrowolna. — *lex*. *Petron*. Prawo, któremu się dobrowolnie poddał. — *deditio*. *Tacit*. Dobrowolne poddanie się. || *Naturalny*. — *herba*. Plin. Samorodne ziele.

VOLUNTAS, *ātis*, z. (od *volō*). Cic. Chęć, wola, władza duszy. || Id. Intencja, zamiar, przedsięwzięcie. || Id. Chęć, miłość, przychylność do kogo. *Voluntas erga Caesarem*. Cic. Przychylność ku Cezarowi. || *Terent*. Względ, laska, fawor. || *Voluntate*. Cic. Chętnie. || *Ex, de voluntate*. Cic. Gwoli, podług chęci. || *Ad voluntatem loqui*. Cic. Potakiwać komu. || *Voluntas*. Plin. Ostatnia wola, testament. || *Voluntas nominis*. *Quintil*. Znaczenie imienia czyli wyrazu.

VOLVO, *vis, volvi, volutum, volvere*, (od *ēlvo*, toczyć). Toczyć co wkoło, obracać, kręcić. *Huc illuc volvens oculos*. Virg. Tam i ówdzie wzrok tocząc. *Venti volvunt mare*. Id. Wiatry toczą bałwany morskie. *Volvere filum*. Varr. Nie kręcić. *Herba circa arbores se volvens*. Plin. Ziele kręcące się około drzew. *Lacrymae volvantur inanes*. Virg. Naprawdę lzy się toczą. *Flumen volvit vortices*. Horat. Rzeka toczy wiry. *Volvere saxum*. Ovid. Toczyć, przewracać skałę. *Ignis edax vento volvitur*. Virg. Ogień pożerający tocząc się od wiatru postępuje w górę. *Volvere saxa*. Virg. Wyrzucać kamienie. || *Volvere*. Rzucać o ziemię. *Semineces volvit multos*. Virg. Wielu napoły zabitych rzuca o ziemię. *Volvitur exensus humi*. Id. Spada z konia na ziemię. || *Volvere libros*. Cic. Wartować, czytać książki. || *Przenośnie*. *Sic volvere Parcas*. Virg. Ze tak zrzadziły Parki. *Ubi mille rotam volvere per annas*. Id. Gdy tysiąc lat obiegę spełnia. *Tot volvere casus*. Id. Tyle doświadczyć przypadków. || *Sall. Liv.* Myśleć, rozważać. || *Volvere verba*. Cic. Obficie i płynnie wysłowieć.

VOLVOX, *ōcis*, m. (od *volvo*). Plin. Robak gryzący winnicę.

VOLUP, **VOLUME**. Ob. **VOLUPIS**.

VOLUPIA, ae, z. (*dea*) od *volupis*, i. e. *dea voluptatis*. Bogini, która miała kościół w Rzymie. *Varr. Macrob. Augustin*.

VOLUPIS, e, ptmk. (od *volō*). Rozkoszny, zabawny, ucieśny, wdzięczny, przyjemny, przynoszący rozkosz. || *Volupe* albo *volup* w rodzaju nijakim. *Plaut*. Rzecz przyjemna, wdzięczna, rozkoszna. *Volupe est mihi*. Id. Wdzięczną mi jest rzeczka. || Naksztalt przyszłówka. *Vietitabam volupe*. *Plaut*. **VOLUPTABILIS**, e, ptmk. (od *voluptas*).

Plant. Rozkoszny, miły, ucieśny, przyjemny.

VOLÜPTARIE, psk. (od *voluptarius*). *Apul*. Roskosznie, przyjemnie, ucieśnie.

VOLÜPTARIUS, a, um. (od *voluptas*). Roskoszny, sprawujący rozkosz, ukontentowanie. *Voluptariae possessiones*. Cic. Miejsca rozkoszne. || *Biern*. Cic. Który ma rozkosz. || *Id*. Roskoszny, rozkoszom oddany. || *Id*. Delikatny, miękki, zuwiewieściany.

VOLÜPTAS, *ātis*, z. (od *volupe* albo *volupis*, e). Roskosz, ukontentowanie, uciecha, jaką mamy z powziętego dobra. *Voluptate perfundi*. Cic. *Esse in voluptate*. *Voluptatem capere*. Id. Oplýwać w rozkosz, mieć rozkosz. *Voluptatibus frui*. Id. Używać rozkoszy. *Voluptatibus deditum esse*. Id. Bydź oddanym rozkoszy. *Afferre voluptatem*. Plin. Przynieść ukontentowanie albo rozkosz. *Voluptatem magnam nuntias*. Terent. Oznajmiasz mi to, z czego mam wielką rozkosz. || *Voluptates*. *Trebell. Polli*. Widoziska, igryzyska sceniczne. || *Servus a rationibus voluptatum*. *Inser*. Rachmistrz cesarski, który utrzymywał rejestra wydanych pieniędzy na uciechy. || *Liv*. Chuć, lubieżność. || *Voluptas*. Cic. Bogini rozkoszy. || *Mea voluptas*. Virg. *Plaut*. Wyraz piezoty, moje kochanie.

VOLÜPTIFICUS, a, um. (od *voluptas* i *facio*, i. e. *faciens voluptatem*). Czyniący ukontentowanie, rozkosz, kontentujący, ukontentowanie sprawujący, np. *Jovis (stella) beneficia*, *Veneris voluptifica*. *Apul*.

VOLÜPTOR, *aris, atus sum, ari*, (od *voluptas*). Ukontentować, ukontentowanie sprawić, zadowolnić albo użyć rozpusty, np. *Daphne cum suis adulteris, cum serpentibus voluptatur*. *Apul*. || Pospolicie *Edd*. mają *voluptatus, voluptari in MSS. volutari*, i. e. *concupiscere* mają.

VOLÜPTUARIUS, a, um. (od *voluptas*) zamiast *Voluptarius*, np. *fuit voluptuarius et nimis laetus*. *Capitol*.

VOLÜPTUOSE, psk. (od *voluptuosus*, a, um). Z pełnym ukontentowaniem, uciechą, weselem, rozkoszą, rozweseleniem, np. *ad patriae solum voluptuose venire*. *Solin*, *voluptuosius relegendis versibus immorabere*. *Id*.

VOLÜPTUOSUS, a, um. (od *voluptas*). Pelen ukontentowania, uciechy, wesoleści, rozkoszy, rozweselenia, pelen radości, słodczy. *Quintil*. *Voluptuosissimum tempus*. *Sidon*.

VOLÜTA, ae, z. (od *volvo*). *Vitr*. Zwiżanie naksztalt węzownic i kapitelów słupowych.

VOLÜTABRUM, i, n. (od *voluto*, *are*). Miejsce, gdzie się walała świnie, kałuza. *Virg. Sidon. Arnob*.

VOLÜTABUNDUS, a, um. (od *voluto*, *are*) i. q. *volutans*. || i. q. *se volutans*. Taczający się w kolo, walaający, np. *libidinosus et volutabundus in voluptatibus*. Cic.

VOLUTATIM, psk. (od *voluto*, *are*). Raz po raz taczając się, walać się. *Plaut.*

VOLUTATIO, *ōnis*, ż. (od *voluto*, *are*). Cie. Taczanie czego. *Volutatio in luto. Plin.* Walenie się w błocie. || Wzruszenie, niespokojność. — *animi. Senec.* Niespokojność umysłu. — *rerum humanarum. Id.* Przemiany rzeczy ludzkich.

VOLUTATUS, *us*, m. (od *voluto*, *are*) i. q. *volutatio*. Taczanie, taczanie w kolo, np. *multum pulverem volutatu collectum excutit in oculis. Plin.*

VOLUTIM, psk. (od *volvo*). Tocząc, toczkiem. *Non.*, tenże objaśnia, który mówi: *Tolutin quasi volubilitur.*

VOLUTINA, *ae*, ż. (*dea*) (od *volvo*). *Augustin.* Bogini szupinek kłosów.

VOLUTO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (częstotl. od *volvo*) i. q. *volvo*. Często i bardzo co taczając, tarzając. *In pulvere volutari. Varr.* Tarzać się w prochu. *Sus gaudet coenoso lacu volutari. Colum.* Świnia lubi tarzając się w błotnistej kałuży. *Ventus volutat pelagus. Lucan.* Wiatr toczy fale morskie. || *Volutari ad pedes alienius. Auct. ad Herenn.* Upadać do nóg czyich. *Volutare vocem. Virg.* Głos wydawać. || *Przenosić. Volutari in omni genere scelerum. Cic.* Tarzać się we wszelkiej zbrodni. *Inter mala plurima volutari. Senec.* Zostawać w rozlicznym nieszczęściu. *Volutat somnia. Id.* Śny się jemu marza. || *Volutare. Virg.* Rozmyślać. — *aliquid mente. Lucet.* Rozmyślać o czém. || *Volutare quippiam cum aliis. Liv.* Naradzać się z drugimi.

VOLUTUS, *us*, m. (od *volvo*). *Apul.* Czółgając się, toczenie się.

VOLUTUS, *a*, um, (od *volvo*). Toczący się, który toczy. *Lucrynae per ora volutae. Virg.* Łzy, które się toczą po licach.

VOLVULA albo **VULVULA**, *ae*. Obacz **VULVULA**.

VOMAX, *ācis*, (od *vomo*). *Sidon.* Skłonny do wymiotów.

VOMER, *ēris*, m. (*Varr. de lingua lat. od vomo, quia terram crutam vomit*). Lemiesz, radło, np. *enjus (aratri) vomere etc. Cic.*, et incipiat sulco attritus splendescere vomer. *Virg.*, deus vomeris. *Id.*, vomerum plurima sunt genera, vomer adunus. *Ovid.*, vomere imprimere. *Plin.*, vomere humum versare. *Ovid.*, terras findere. *Id.* || Złąd przenosić zamiast mentula. *Lucet.*, in MSS. vomer zamiast vomis.

VOMICA, *ae*, ż. (od *vomo*). *Cic. Cels.* Nabrzmiałość w jakiej części ciała, wrzód ciekący. || *Przenosić. Plin.* Żywe srebrzo. || *Macrob.* Kłeska, nieszczęście.

VOMICOSUS, *a*, um, (od *vomica*). *Coel. Aurel.* Wrzodowy, pełen wrzodów, owrzodziały.

VOMICUS, *a*, um, i. q. *vomens*. Womitujący, zład *Vomica*. Ob. *Vomica*. || *Od vomica*. Szkodliwy, zarazliwy, np. — *morbus. Senec.*

VOMIFICUS, *a*, um, (od *vomo* i *facio*,

zamiast *vomitum faciens*). Czyniący wymioty albo womity, albo wzruszający, wzniecający, np. — *medicamentum. Coel. Aur.* — *succus. Apul. de herb.*

VOMIFLUUS, *a*, um, (od *vomica* i *fluo*). Od ropy płynący, np. — *passio. Coel. Aur.* i. e. *morbus quo vomica et pus movetur.*

VOMIS, *ēris*. Ob. **VOMER**.

VOMITIO, *ōnis*, ż. (od *vomo*). Wymioty, zbieranie się na wymiot, womity, womit, albo zwracanie, womitowanie, plwanie, charchanie, np. *vomitio reddere aliquid, np. — cibos, etc. Plin.* *Vomitiones multi inveterati. Id.*, vomitiones eiere. *Plin.*, albo *movere. Id.* albo — *facere. Id.*, t. j. sprawować, czynić, pobudzać womity, — *inhibere. Plin.*, t. j. wstrzymać womity. *Varii colores vomitorum. Plin.*

VOMITIUM, *ii*, n. (od *vomo*) i. q. *vomitio*, np. *nausea et vomitione laborare. Martian. Cap.*

VOMITO, *as*, *are*, (częstotl. od *vomo*). Często womitować, zwracać. *Colum. Sen.*

VOMITOR, *ōris*, m. (od *vomo*). *Senec.* Bluj, blujący często, rzygacz, skłonny do womitów, np. *jejunum vomitores. Senec.*

VOMITORIUS, *a*, um, (od *vomo*). Womitowy, należący do womitów, sprawujący womity. *Plin.* || *Vomitaria, scil. ostia. Macro.* Drzwi teatru, kędy lud z zewnętrznej galerii i schodów wychodził na stopnie i siedzenia.

VOMITURITIO, *nis*, ż. (*vomitur*). Wzbieranie na womity.

VOMITUS, *us*, m. (od *vomo*) i. q. *vomitio*. Womit, womitowanie, zwracanie, zbieranie się na wymiot, plwanie, charchanie, np. *vomitum creare. Plin.*, albo *excitere alicui. Plaut.*, vomitu aliquid reddere. *Plin.*, t. j. womitować, zwracać. || Słowo żelzywe, *absolve hunc vomitum. Plaut.*, t. j. plugastwo, nieczystota, sprośność, mówiac o szpetnym, brzydkim, szkaradym człowieku.

VOMO, *ii*, *itum*, *uere*, (od *euō*, womitując). Womitować, zwracać, rzygać, womitując wyrzucać, np. *vomens. Cic.*, bibebatur, vomebatur. *Id.*, vomiturus. *Cels.*, vomunt, ut edant, edunt, ut vomant. *Senec.*

|| Wyzionąć, np. — *vitam. Lucet.*, stuppa vomens fumum. *Virg.*, t. j. wyziewając kłęby dymu. || Obficie płynąć, np. *tamen quo Padus largius vomit septem maria dictus facere. Plin.*, t. j. Padus obfitym potokiem wpada do morza.

VOPISCUS, *a*, um, (*vi adipisci*). *Plin.* Bliźniak razem z drugim na świat wydany, gdy jest jeden z poronienia nieżywy. || Przeczwiśko rzymskie.

VOPTE, zamiast *vos ipsi. Fest. e Catone.*

VORACITAS, *ātis*, ż. (od *vorax*). Żarliwość, obżarstwo, obżarcie, np. *ludzi, Eutrop.*, zwierząt, np. *osłów. Apul.* || Żarliwość ognia, np. *quae est illa natura, quae voracitatem (scil. huius clementi i. e. ignis) in toto mundo avidissimam sine damno sui poscit? Plin.*

VORACITER, psk. (od *vorax*). Żarłocznie. *Macro.*

VORAGINOSUS, *a*, um, (od *vorago*). Pełen otworu, odcłani, jaskini, albo pełen głębin, głębokości, np. — *solum Auct. bell. Hisp.*, *voraginoso via. Apul.* || *Prześciśły, pełen prześciści.* || — *amnis. Ammian.* Wirowata rzeka.

VORAGO, *inis*, ż. (od *vorro*, *are*). *Cic.* *Prześciśły, prześciśłość, bezdenność, wir, topiel.* || *Przenosić. Vorago patrimonii. Cic.* *Marnotrawca dziedzictwa.* || *Pograżony w wodzie, np. submersus voraginibus. Cic.* || *Przenosić, — ventris. Ovid.* *Vorago ac gurgis vitiorum. Cic.*

VORATIO, *ōnis*, ż. (od *vorro*, *are*). Żarcie, pożeranie, pochłonięcie, np. *quaerunt in triviis vorationes. Catull.* Inne *Edd.* mają *vocationes*.

VORATOR, *ōris*, m. (od *vorro*, *are*). Żarłok, żerca, który pożera, np. — *homo. Tertull.* || *Pożerający, pochłoniający, np. — prophetae. Paulin. Nol.*

VORATRINA, *ae*, ż. (od *vorro*, *are*, *scil. taberna*). *Tertull.* Miejsce do żarcia pokatnego, karczma. || *Ammian.* *Prześciśły, bezdenność.* Jest właściwie ptak. *voratrinus, a*, um, *scil. taberna*.

VORATUS, *a*, um, (od *vorro*, *are*). *Mart.* Pożarty. || *Aurel. Viet.* Pochłonięty.

VORAX, *ācis*, (od *vorro*, *are*). *Cic.* Obżarty, obżerca, obżartuch, nienasycony. — *venter. Ovid.* Brzuch zgłodniały. — *impensa. Val. Max.* Zbytni wydatek. — *usura. Lucan.* Pożerająca lichwa. — *flamma. Sil.* Pożerający, płomień.

VORO, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *vorro*, *are*, *pożerać*). *Cic.* Pożerać, polknać. || *Przenosić i nakształt przysłówia. Meus hic est, hamum vorat. Plaut.* Już on jest moim, pożera wędny pokarm. || *Vorare. Marti. Coel. Aurel.* Brać lekarstwo. || *Cheiwie i przedko jeść co. Apes mella vorantes. Plin.* Pszczoły cheiwie miod jedzące. || *Przenosić. Uleus celeriter serpento corpus vorat. Cels.* Wrzód przedko się szerząc pożera ciało. *Navem vorat aequore vortex. Virg.* Pograża wir morski okręt. *Vorare. Plin.* Marnotrawić pieniądze. — *litteras. Cic.* Cheiwiesię uczyć. — *viam. Catull.* Przedko kończyć drogę. || *Catull. Marti.* Wyraz wszeteczny.

VORSO, *are*. Ob. **VERSO**.

VORSORIUS, *a*, um. Ob. **VERSORIUS**.

VORSUM albo **VERSUM**. Ob. **VERSUM**.

VORSURA. Ob. **VERSURA**.

VORSUS. Ob. **VERSUS**.

VORTEX, *icis*, m. (od *verto*), zamiast *vertex*. Wir, prześciśły, bezdenność, wichler. *Et rapidus vorat aequore vortex. Virg.* Ibystry wir wprześciści chłonie. *Et torto vortice torrens. Id.* I wirowaty potok. *Ignes vortex. Lucet.* Piorun. || *Vortex medius pugnae est. Sil.* Zawziętość bitwy, gdzie jest rzeź wielka, (inni czytają *vertex*). || *Przenosić. Officiorum vorticibus volutari. Senec.*

VORTICOSUS, *a*, um, (od *vortex*). *Sall.* in fragment. Wirowaty, pełen wirów.

VORTO albo **VERTO**. Ob. **VERTO**.

VORTUMNUS. Ob. **VERTUMNUS**.

VOS, *vostrum*. Ob. **TU**.

VOSAGUS, i. Ob. **VOGESUS**.

VOSĒGUS, i. Ob. **VOGESUS**.

VOSTER, *stra*, *strum*. Ob. **VESTER**.

VOTIFER, *a*, um, (od *votum* albo *vota* i *fero*, i. e. *ferens votum vel vota*). Przynoszący bogom śluby, np. — *arbor. Stat.*

VOTITUS, *a*, um, zamiast *vetitus, a*, um. Ob. **VETITUS**.

VOTIVITAS, *ātis*, ż. (od *votivus, a*, um). Obowiązek zaciągnięty ślubem, np. *votivitate et tota mente devota etc. Inscript. ap. Gruter.*

VOTIVUS, *a*, um, (od *votum*). Ślubny, tyczący się ślubu. *Votiva tabella. Horat.* Ślubna tabliczka. — *tura. Ovid.* Radzidło ofiarowane na ołtarz. — *juvencae. Horat.* Ślubna jałowica. *Ludi votivi. Cic.* Ślubne i-grzyska. — *sanguis. Ovid.* Ślubne z bydląt ofiary. — *carmina. Id.* Ślubne pieśni. || *Votivae noctes. Propert.* Ślubne noce dla czynienia ofiar. || *Votivus. Trebell. Poll.* Życzliwy, chętny, przyjemny. *Votiva mors. Prudent.* Przyjemna śmierć męczennika. || *Aures votivae. Plaut.* Ciekawe w słuchaniu uszy.

VOTUM, *i*, n. (od *voveo*). Ślub, ofiara Boga czyniona, ślubne zawieszenie. *Voti religione obstrictum esse. Cic.* Ślubem religii obowiązać się. *Voto teneri. Id.* Winnym bydz ślubu. *Vota facere. Id.* Czynić śluby. — *nuncupare, suscipere, concipere. Id.* Czynić śluby. — *exsolvere. Tacit.* — *solvere. Cic.* — *persolvere. Plin.* — *exsequi. Virg.* *Voto se exsolvere. Petron.* *Voto fungi. Justin.* Śluby wypełnić, niścić się ze ślubu. *Vota diis debere. Cic.* Bydz winnym ślubu. *Vota ferre ad deos. Ovid.* Zanosić śluby do bogów. || Rzecz obowiązana ślubem. *Votisque incendimus aras. Virg.* Radzidłem i ofiarami zapalamy ołtarz. || *To, o co prosimy albo zdamy. Frui votis. Petron.* Mieć to, czegośmy chcieli. *Votum postulare. Apul.* Prosić czego od bogów, pierwszej ślub uczyniwszy. || *Capitol.* Dzień, w którym publiczne śluby czyniono. || *Vota. Ovid.* Prośby bez ślubu. || *Votum. Cic.* Chęć, żądza. *Hoc erat in votis. Horat.* Tegośmy chcieli, to było nasza chęć. *Tua corrige votum. Ovid.* Popraw twoje chęci. *Implere votum. Curti.* Zadosyć uczynić chęci. *Ad omne votum. Quintil.* Gwoli, wedle wszelkiej chęci. || *Vota. Cod. Theod.* Śluby małżeńskie.

VOTUS, *a*, um, (od *voveo*). *Cic.* Poślubiony, poświęcony, ofiarowany, obiecany.

VOVEO, *vovi*, *votum*, (od *ῥεβαιῶν*, potwierdzam). Ślubować co Bogu, ofiarować, obiecywać, przyrzekać. — *templum Deo. Liv.* Ślubować Bogu kościół. *Pro salute patriae sua capita vovere. Cic.* Poświęcać swe życie dla ocalenia ojczyzny. || *Horat.* Chcieć, żądać, bardzo czego pragnąć. *Elige, quid voveas. Ovid.* Obieraj to, czego żadasz.

VOX, *ōis*, *z*. (od *voco*, *are*). Głos, brzmienie głosu. *Cervus vocibus contrivitus. Phaed.* Jelen przestraszony głosem. *Vox mutandis ingeniosa sonis. Ovid.* Głos sztuczny w przemianach dźwięku. *Ad sonitum vocis. Virg.* Na dźwięk głosu. — *facilis, flexibilis. Cic.* Głos łatwy, giętki. — *candida, plena. Id.* Głos czysty, pełny. — *aspera, dura. Id.* Głos przykry, twardy. — *firma, dulcis, durabilis. Id.* Głos mocny, słodki, przyjemny, trwały. — *depressa, remissa. Auct. ad Herenn.* Głos niższy, cichy. — *rauca. Ovid.* Głos chrapliwy. — *virilis. Id.* — męzki. — *tristis. Id.* Głos smutny. — *blandiloqua. Senec.* Głos poehlelny. — *obsona, absurda. Cic.* Niezgodny, niedorzeczny. — *liquida. Virg.* Głos czysty. — *modulata. Plin.* Głos harmonijny. || Sposób mówienia. *Vocem supplicis postulare. Sall.* Prosić pokornie. *Vocem inflexu modulationis torquere. Sen.* Trelować, głosem narażać. *Vocem emittere. Ovid.* Głos wydadać. *Vocem anhelam expromere. Virg.* Mówić zadyszalym głosem. *Vocem vocare aliquem. Id.* Wołać kogo. *Vocem quaerere aliquem. Plaut.* Pokilkakroć wołać kogo. || Słowo, wyraz, mowa, zdanie. *Vis ea vocis erat. Ovid.* Ta była moc wyrazu. *Iuno his vocibus usa est. Virg.* Junona temi słowy mówiła. || *Vox. Tacit.* Głos, obrona w czyjej sprawie. || *Viva vox. Ob. Fivus. || Una vox. Cic.* Powszechnie mniemanie, zgoda. || *Tollere vocem. Horat.* Górnym stylem pisać albo mówić. || *Voces. Cic.* Głoski, mianowicie spółgłoski, które dźwięk pełny mają. || *Id.* Akcent, ton w mowie, wymowa.

VU

VULCĀNĀLIS albo **VOLCANALIS**, *e*, *ptnk.* Tyczący się Wulkana, należący do Wulkana, pochodzący od Wulkana, Wulkański, np. — *flamen. Farr.* Kapłan Wulkana. — *scil. templum. Id.* Kościół Wulkana. || *Fulcanalia, scil. sacra, solennia. Farr.* Święta na cześć Wulkana. || Inne święta Wulkana. *Ob. Tubilustrium.*

VULCĀNIUS albo **VOLCĀNIUS**, *a*, *um*. Tyczący się Wulkana, należący do Wulkana. *Vis Fulcania. Lucil. ap. Non.* Ogień. *Fulcania pestis. Sil.* Pożar. *Fulcania Lemnos. Ovid.* Lemnos poświęcone Wulkanowi. || *Fulcaniae insulae. Plin.* Wyspy Eolskie.

VULCANUS albo **VOLCANUS**, *i*, *m*. (*Ἡφαίστος*). *Homer.* Wulkan bożek, syn Jowisza i Junony, kowal piorunów Jowisza. || Przez zamianę. *Virg.* Ogień, np. *Fulcani aedes in campo. Liv.*, t. j. kuznie Wulkana. *Fulcani caput arsit. Liv.*, t. j. posąg Wulkana. *Fulcani insulae. Liv.* Wulkańskie wyspy.

VULGA, *ae. Farr. ap. Lucil.* *Ob. BULGA.* **VULGARE**, *psk.* (od *vulgaris*, *e*). *Cic.* Pospolite, pospolitym sposobem.

VULGARIS albo **VOLGĀRIS**, *e*, (od *vulgus* i *volgus*). Pospolity, zwyczajny, używany, prosty. — *liberalitas. Cic.* Pospolita wolność. — *opinio. Id.* Pospolite mniemanie. *Je-*

junus stomachus raro vulgaria temuit. Horat. Próżny żołądek rzadko gardzi pospolitym pokarmem. — *via. Quintil.* Używana, torowana droga. — *verba. Id.* Podług wyrazu. — *puellae. Suet.* Nierządnicę. — *forma. Plin.* Zwyczajna uroda. *Vulgaria patrum consulta. Tacit.* Zwyczajne senatorów wyroki. *Fulgare jubar. Lucan.* Światło słoneczne. || *Fulgare est. Plin.* Rzecz jest używana, pospolita.

VULGARITAS albo **VOLGĀRITAS**, *ātis*, *z*. (od *vulgaris*) i *q. vulgus*. Publiczność, publika, albo pospolita kupa, gromada, zbior, tłum, tłuszcza, zgraja. *Arnob.*

VULGARITER, (**VOLGAR**), *psk.* (od *vulgaris*). Pospolicie, pospolitym sposobem, np. — *eligere. Plin.*, *vulgariter nec ambitiose scribere. Cic. Editt. Graev. et Ernest.* mają *vulgare. Ob. Fulgare.*

VULGARIUS (**Folg**), *a*, *um*, zamiast *vulgaris*. Pospolity, np. — *fallacia. Turpil. ap. Non.*, *vulgariae significationis. Gell.*, *vulgarium traditionem rei. Id.*

VULGATE (**Folg**), *psk.* (od *vulgatus*, *a*, *um*). Pospolicie, pospolitym sposobem, jak się dzieje między pospółstwem, albo wiadomym, głośnym, jawnym, nietajnym sposobem, np. *haec augente vulgatus fama. Ammian.*

VULGATOR (**Folgator**), *ōris*, *m*. (od *vulgo*, *are*). Który co rozgłasza, głośnem, jawnem czyni; ztąd w ogólności, który co ożnajmia, wiadomemu co czyni, uwiadomiacz, np. — *taciti. Ovid.*, i. e. *Tantalus.*

VULGATUS (**Folg**), *us*, *m*. (od *vulgo* s. *volgo*, *are*). Obwieszczanie, rozgłoszenie, ztąd czynienie jawnem, wiadomem. *Sidon.*

VULGIENTES, *ium. Plin.* Naród w Gallii Narbńskiej.

VULGIVĀGUS albo **VOLGIVĀGUS**, *a*, *um*, (od *vulgus* albo *vulgo* i *vagor*, *ari*, i. e. *vagans per vulgus, in vulgo albo volgo*). W ogólności blakający się tam i ówdzie, biegun, blakacz, wszędybył, np. — *Venus. Lucret.*, — *mos ferarum. Lucret.*

VULGO albo **VOLGO**, *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *vulgus*). Szerzyć, roznosić co. — *morbos. Liv.* Szerzyć zarazę chorob. || Obwieścić, rozgłosić, wydać co na jaw. *Fulgator rumor. Liv.* Wieść się szerzyć. — *librum. Quintil.* Wydać książkę na świat. *Fulgare aliquid in vulgus. Farr. ap. Non.* Rozgłosić co. || *Liv.* Pospolitemu co uczynić. || *Fulgare corpus. Liv.* Nierządu patrzeć, jako czynią nierządnicę. || — *locum aliquem. Val. Flacc.* Miejsce znajomem czynić.

VULGO albo **VOLGO**, *psk.* Jest właściwie od *Fulgus*. *Ob. VULGUS.*

VULGUS albo **VOLGUS**, *i*, *n*. (od *ὄχλος*, tłum, pospółstwo). Lud, motloch, pospółstwo. *Fulgus suinus. Sall.* Miano nas za motloch. || *In vulgus. Cic.* In vulgo. *Plin.* Jawnie, pospolicie, zwyczajnie. || *Fulgus. Cic.* Motloch, pospółstwo. || W rodzaju męskim. *In vulgum. Virg.*

VULNERABILIS (**Foln**), *e*, *ptnk.* (od

vulnero, *are*). To co może ranić, sprawić ranę. || Który rani, np. *intestina materia acerrima et vulnerabili onerata, i. e. rodente. Coel. Aur.*

VULNERĀRIUS (**Foln**), *a*, *um*, (od *vulnus*). *Plin.* Ranny, do ran należący. — *emplastrum, medicamentum. Id.* Plastr, lekarstwo rany gojące. || Ztąd *Vulnerarius scil. medicus homo. Id.* Chirurg, barwierz, taki nazwany był Archagatus w Rzymie, lecz dla okrucieństwa swych chirurgicznych operacyj powszechnie nazywano go *caruifex*.

VULNERĀTIŌ (**Foln**), *ōnis*, *z*. (od *vulnero*, *are*). Ranienie, zranienie, okaleczenie, np. *sine caede, sine vulneratione, sine sanguine. Cic.* Ztąd przenośnie, np. — *vitae, — famae, — salutis. Cic.*, t. j. nadpsucie, nadwerczenie, urażenie.

VULNERĀTUS (**Foln**), *a*, *um*, (od *vulnero*, *are*). Ranny, raniony. || Przenośnie. *Quintil.* Obrażony, zelżony.

VULNERŌ (**Foln**), *as*, *avi*, *atum*, *are*, (od *vulnus*). Ranić, zadawać ranę komu. *Acie ipsa, et ferri viribus vulnerari. Cic.* Samem ostrzem i żelazem bydz ranionym. || *Plin.* Skruszyć, zlamać. || Przenośnie. *Gravioribus verbis vulnerari. Cic.* Bydz obrażonym nieco przykreml słowami. *Fortunae vulnerorictu. Ovid.* Rażony jestem od ciosu fortuny. || Obrażić, naruszyć, np. — *animos. Liv.*, *vulnerant aures eorum praecepta continentiae. Lactant.*

VULNĪFER (**Foln**), *a*, *um*, (od *vulnus* i *fero*, i. e. *ferens vulnus vel vulnera*). Czyniący rany, który zadaje rany. *Prudent. Cornel. Gell.*

VULNĪFĪCUS (**Foln**), *a*, *um*, (od *vulnus* i *facio*, i. e. *faciens vulnus vel vulnera*). Czyniący rany, albo zadawający rany, np. *chalybs. Virg.* — *sus. Ovid.* — *plumbum (cactus). Valer. Flacc.*

VULNUS albo **VOLNUS**, *ēris*, *n*. (od *ὄβλη*, blizna). Rana. *Vulnus in latere. Cic.* Rana w boku. *Remedium vulneris. Phaedr.* Lekarstwo od ukąszenia psa. *Vulnera ferro dare. Senec.* Ranić żelazem. *Mori ex vulneribus. Poll.* ad *Cir.* Z ran umierać. *Obligare vulnus. Cic.* Obwiązać ranę. — *purgare. Cels.* Czyścić ranę. — *ad cicatricem perducere. Plin.* Goić ranę. || Zarabianie drzewa, skały, i t. p. *Ornus vulneribus paulatim evicta supremum congemuit. Virg.* Jesion nakoniec głębokiemu osłabionemu razami siekier jęknął. || *Juvenal.* Rozpadlina, szpara, rozpor. || Przez zamianę. *Virg.* Pocisk, strzala. || *Ovid. Sil. Fal. Flacc.* Cios, którym się rana zadaje. || Przenośnie. *Cic.* Kłeska, nieszczęście, przeciwność. *Vulnera iusta reipublicae. Id.* Kłeski zadane rzeczypospolitej. || *Virg. Ovid.* Żal, smutek. || *Vulnus amoris. Lucret.* Rana miłości. *Vulnus alit venis. Virg.* Chowa miłość w żyłach.

VULNUSCULUM (**Folnusc**), *i*, *n*. (zdrob. od *vulnus*). Mała rana, mówiąc zmniejszającym sposobem ranka, np. — *modicum. Ul-*

Tom II.

pian. in Pandect. Fulnuseculo mederi. Hieron. Augustin.

VULPECŪLA (**Folp**), *ae*, *z*. (zdrob. od *vulpes* s. *vulpes*). Lis, liszka, mówiąc zmniejszającym sposobem, lisek, liszka, mały lis, w ogólności lis. *Vulpeculos vulpeculasque saepe vidisses. Cic.* t. j. lisów, liszek, *fallax vulpecula canit. Auct. earm. de philom.*

VULPES albo **VOLPES**, *is*, (też *Fulpis*, *Folpis*), *z*. (podobno od *ὕλη*, t. j. lis, liszka, od *vulpes*). *Farr.* Zwierzę od przedniego biegu. Lis, liszka. || Przenośnie. *Chytry. Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes. Horat.* Niech nigdy nie uwodzą ludzie kryjący się pod lisią skórą. || *Jungere vulpes, przysł. Virg.* Mówiąc o czym niedorzecznem. || *Facile vulpes pium comest, przysł. Plaut.* Mówiąc o tém, co się łatwo stać może. || *Plin.* Ryba morska nakształt liszki. || W przyp. pierwsz. *Fulpis. Phaedr.*

VULPINARIS (**Folp**), *e*, *ptnk.*, (od *vulpinus*). Lisi, od lisa, lisim sposobem, podobny do lisa; ztąd przenośnie, chytry, zdradliwy, np. — *amasio. Apul.*

VULPINOR (**Folp**), *aris*, *ari*, *dep.* (od *vulpinus* albo *vulpes*). Czynić jak lis, udawać lisa, poehlebiać, lasić się, np. *vulpinare modo et concursa; qualibet erras. Farr. ap. Non.*

VULPINUS (**Folp**), *a*, *um*, (od *vulpes* s. *vulpes*). Od lisa, do lisa należący, lisi, np. — *lingua. Plin.* — *sanguis. Id.*

VULPIO (**Folp**), *ōnis*, *m*. (od *vulpes*). Lis. || Chytry, zdradliwy jak lis, wykretny, frantowski, podstępny. *Apul.*

VULPIS (**Folpis**). *Ob. VULPES.*

VELSELLA. *Ob. VOLSELLA.*

VULSŪRA albo **VOLSURA**, *ae*, *z*. (od *vello*). Wyrwanie, skubanie welny, np. *prinus lanae vulsuram, quam tonsuram inventam. Farr.*

VULSUS albo **VOLSUS**, *a*, *um*, (*imsl.* od *vello*). Wyrwany. *Vulsa herba. Plin.* Wyrwane ziele. || *Corpora vulsa. Quint.* Ciała, którym są włosy wyrwane. *Vulsum nepos. Propert.* Potomek na zbytki wylany, zniebiesciały. || *Mens vulsa. Marti.* Zniebiesciały umysł. || *Liv.* Wydarły, złupiony. || *Fulsi. Plin.* Osłabieni chorobą.

VULTĪCULUS (**Follic**), *i*, *m*. i *q. vultus*, (zdrob. od *vultus*). Mówiąc zmniejszającym sposobem, mała twarz, twarzyczka, mina, np. *Bruti vulticulus te terret cet. Cic.*

VULTUM albo **VOLTUM**, *i*, *n*. zamiast *Fultus. Lucret. Ob. VULTUS.*

VOLTUŌSUS albo **VOLTUŌSUS**, *a*, *um*, (od *vultus*). Pełen min, np. poważny, ścisły, ostry, ponury, posepny, tetreczny, np. — *frons. Cic. Quintil.*

VULTUR albo **VOLTUR**, *ūris*, *m*. (podobno od *volo* albo od *volo*, *are*. *Ob. Vulturius. Plin.* Sep, ptak drapieżny. || *Vultures. Cic.* Ludzie łupieżcy, drapieżcy. *Senec.* Dziedzictwa zabiegacze, porywacze. || *Vultus proferit cornua, przysł. Claudian.* Mówiąc

o rzeczach niepodobnych. *Vultur*. Horat. Góra w Apulii.

VULTURINUS (*Volt.*), *a*, *um*, (od *vultur s. vulturinus*). *Plin.* Sepi, do sepa należący, np. — *species*. *Id.* Kształt sepa.

VULTURIUS albo **VOLTURIUS**, *ii*, *m*, (od *vultur*) *i. q. vultur*. Sep albo ptak drapieżny, w locie porywający. *Plaut. Lucet. Liv.* || Przenośnie, sep albo ptak drapieżny, mówią o ludziach, np. *exierunt duo vulturi paludati*. *Cic. Adpellatus est hic vulturius illius provinciae (si diis placet) imperator*. *Cic. Turpilieri cupidum te vocant cives tui: tum autem sunt alii, qui vulturius vocant*. *Plaut.* || Nieszcześliwy rzut kostek, np. *iacit (talis) vulturius quatuor*. *Plaut.*, takowy rzut kostek zowią inaczej *canis*, czyli psirzut kostek, t. j. gra nieszcześliwa, *scil. iactus*. *Vulturius* jest podobno od *volo*, chce, od *supin*. *Volitum*, zatem *Voliturius* przez skróć. *Vulturius* albo *Vulturius*; ztąd *Vulturius* *scil. ales* w r. mezkim, t. j. sep; ztąd przenośnie, mówią o ludziach.

|| Ztąd *Vulturius*, *a*, *um*. Sepi, podobny do sepa, należący do sepa; ztąd *vulturius* (*scil. iactus*), t. j. rzut kostek w grze; też *Vulturius* od *volo*, are.

VULTURNALIS albo **VOLTURNALIS**, *e*, *ptnk.* *Farr.* Tyczący się *Vulturna* bożka. || *Vulturnalia*, *scil. sacra, solennia*. *Fest.* Święta na cześć *Vulturna* bożka, np. — *Flamen*. *Farr.* — *sacerdos*. *Fest.*

VULTURNUM (*Volt.*), *i*, *n*. *Plin.* Miasto w Kampanii nad rzeką *Vulturam*. || Niegdyś Kapuę nazywano *Vulturnum* wedle *Liwiasza*.

VULTURNUS albo **VOLTURNUS**, *i*, *m*, (właściwie *ptnk.*) zamiast *Vulturinus*, *a*, *um*, *scil. fluvius, oppidum, deus, ventus*. *Liv.* Rzeka w Kampanii. *Plin.* Miasto w Kampanii. *Vulturna vada*. *Sil. Vulturnum mare*. *Plin.* Morze około ujścia rzeki *Vulturny*. || *Vulturnus*. *Farr.* Bożek rzeki *Vulturny*. || *Vulturnus*. *Plin. Colum.* Wiatr wiejący od zimowej strony wschodu czyli *Eurus*. *Sciroco levante*.

VULTUS albo **VOLTUS**, *us*, *m*, (podobno od *volo*, chce). *Twarz*, oblicze, postać *tworzy*, *mina*. *Vultus tranquillus et serenus*. *Suet.* *Twarz* spokojna i wypogodzona. — *ad ductus*. *Id.* *Twarz* zmarszczona. *Ficti simulatque vultus*. *Cic.* *Udawane twarze*. *Vultus multa et praeclara minantis*. *Horat.* *Twarz* wiele i wybornych rzeczy obiecująca. *Ducere vultus*. *Mart.* — *trahere*. *Ovid.* *Twarz* marszczyć. || *Guiew*. *Vultus instantis tyranni*. *Horat.* *Groźny gniew tyrana*. || *Vultu alienus regi*. *Senec.* *Bydź gotowym na skinienie czyje*. || *Vultu saepe laeditur pietas*. *Cic.* *Twarz* częstokroć samą obraża się ku rodzicom miłość. || *Plin.* *Obraz*, *posąg* czyj. || *Przenośnie*. *Ovid.* *Kształt* *powierzchnowy*. || *Powierzchnowy kształt osoby* albo *tworzy*, np. — *naturae*, np. *Ante (t. j. pierwszej) mare et tellus et, quod tegit omnia, coelum*. *Unus erat toto naturae vultus in orbe, quem*

dixere Chaos. *Ovid.*, *salis (i. e. maris) placidi vultum ignorare*. *Virg.* || *Vultum* albo *vultum* (przypadek pierwszy) zamiast *vultus*, np. *voluta parentum*. *Lucret.* *Adversantur semper nos nostraque volta*. *Enn. ap. Non.*

VULVA, *ae*. *Ob. VOLVA*.

VULVULA (*Folv.*), *ae*, *z*, (zdrobna. od *vulva s. volva*) *i. e. parva vulva* albo *i. q. vulva*, mówiące zmniejszającym sposobem. *Mala blona niewieścia*, np. *Fulvula isiciata sic sunt*. *Apic.*

W

WANDALI, *orum*, zamiast *Fandali*. *Ob. VANDALI*.

X

X przez skrócenie (*Abbreuiatur*) *i. q.* *dziesięć*. || Ztąd *i. q. denarius*, np. *emitur X. LX. i. e. denarius sexaginta*. *Plin.* *Też pretium ejus est X, LXXX. Id.* *pretium spicane in libras X. C. Id.*, t. j. kosztuje 100 denariów, też *pretium in libras X. VI. Id. ibid.*

XANTHE, *es*, *z*. (*Ξάνθη*). *Córka Oceanu i Tetys*, zatem *Nymfa morska*. *Hesiod. Theog.* || *Amazonka*. *Hygin.*

XANTHENES, *is*, *m*. *Rodzaj drogiego kamienia*, np. *Xanthenem in Media nasci Democritus tradit, electri colore etc.* *Plin.* *Inne Edd. mają Zanthem.*

XANTHIPPE, *es*, *z*. (*Ξανθίππη*). *Tak zwana kłóliwa żona Sokratesa*. *Cic. Gell.* || *Córka Dorusa, małżonka Pleuron*. *Apollod.*

XANTHOGENIUM, *i*, *n*. (*Ξανθος*, *zółty*, *γεννώ*, *rodzić*). *Pierwiastek niedokwasu żółtego uryny*.

XANTHOS, *i*, *m*. (*Ξανθος*, *zółty*, *scil. lapis*). *Plin.* *Rodzaj drogiego kamienia*.

XANTHUS albo **XANTHOS**, *i*, *m*. *Virg.* *Rzeka we Frygii czyli rzeka Trondy*. || *Virg. Plin.* *Rzeka w Licyi*. || *Virg.* — w *Epirze*.

XE

XENIAE BALNEAE. *Jest podobno miejsce w Lacium albo część od Baja*, np. *ad Xenias balneas*. *Cic.* *Inne Edd. mają Senias*.

XENIOLUM, *i*, *n*. (*scil. donum*) (zdrobna. od *xenium*), t. j. *mały podarek*, np. *et mittit mihi Byrrhaena xeniola*. *Apul. Ulpian. in Pandect.*

XENIUM. *Ob. XENIUS*.

XENIUS, *a*, *um*, (*Ξένιος*). *Podarkowy*, tyczący się *podarku*. *Xenium*, *scil. donum*. *Plin.* *Podarek dla gości*. || *Xenia*. *Tytuł książki Mareyalisa*. *Xenia*. *Plin.* *Podarki dawane współbiedniącym po uczcie*. || *Mart.* *Wszelkie podarki czynione dla przyjaciół*. || *Ulp.* *Podarki dla urzędników prowincyi*. || *Plin.* *Poczesne, podarek dla rzeczników stawiających w sprawie czyjej*.

XENODÖCHUM albo **XENÖNDÖCHÉUM**, *i*, *n*. (*Ξενοδοχείον*). *Cod. Justin.* *Szpital*, czyli *dom gościnny dla ubogich pielgrzymów*.

XENODÖCHUS, *i*, *m*. (*Ξενόδοχος*). *Cod. Justin.* *Przełożony szpitalu czyli domu gościnnego dla ubogich pielgrzymów*.

XENON, *onis*, *m*. (*Ξένων*). *Cod. Justin.* *Szpital*, *dom gościnny dla ubogich pielgrzymów*.

XENOPÄRÖCHUS, *i*, *m*. (*Ξενοπαρόχος*). *Arcad. in Pandect.* *Ten, co legatom publicznym i innym urzędnikom sól i drzewo powinién być dostarczać*.

XENOPHON, *tis*, *m*. (*Ξενοφών*). *Jeden z uczniów Sokratesa, wódz Ateński*.

XENOPHÖNTEUS i **XENOPHONTIUS**, *a*, *um*, (*Ξενοφόντειος*). *Xenofontski*, należący do *Xenofonta* albo pochodzący od *Xenofonta*, np. *Xenophonteo genere sermonis*. *Cic. Hercules Xenophontius*. *Cic.*, t. j. *wstępujący w ślady Xenofonta*.

XERAMPÉLINUS, *a*, *um*, (*Ξερραπελινός*). *Podobny kolor do suchych winnych liści*. *Xerampelinae*, *scil. vestes*. *Juvenal.* *Suknie koloru naksztalt suchych winnych liści*.

XERANTICUS, *a*, *um*, (*Ξεραντικός*). *Suszający*, *wysuszający*, np. — *decoctio*. *Macer. Theod. Prisc.*

XERÖCOLLYRIUM, *ii*, *n*. (*Ξεροκολλύριον*). *Marcell. Empir.* *Oczna przyprawa ze suchych rzeczy złożona*.

XERÖLIBYA, *ae*, *z*. (*Ξερολιβύη*). *Serv. ad Virg.* *Sucha część wewnętrznej Libii*.

XERÖLÖPHUS, *i*, *m*. (*Ξερόλοφος*). *Prisc.* *Sucha mogiła, złożona z kamieni, miejsce blisko Bizancjum*.

XERÖMYRRHA, *ae*, *z*. (od *ξηρός*, *suchy* i *μύρρα*, *myrra*). *Sedul.* *Nie świeża ale sucha mirra*.

XERÖPHAGIA, *ae*, *z*. (*Ξεροφαγία*). *Tertull.* *Używanie suchych pokarmów, po których nie trzeba było umywać rąk*.

XERÖPHTHALMIA, *ae*, *z*. (*Ξεροφθαλμία*). *Suchość albo suche zapalenie oczu, choroba*. *Marcell. Empir.* *też Cels.*, *lecz greckimi głoskami wyrażone słowo*.

XERXES, *is*, *m*. (*Ξερξής*). *Imię dwóch królów perskich, szczególnie jeden znakomity Xerxes syn Dariusza Histaspesa*. *Corn. Nep. Cic.* || *W przypad. drug. Xerxi. Nep.*

XI

XIPHIAS, *ae*, *m*. (*Ξίφιας*). *scil. piscis*. *Plin.* *Ostropysk, ryba, która ma pysk naksztalt miecza*. || — *scil. cometes*. *Id.* *Rome-ta naksztalt miecza*.

XIPHION, *ii*, *n*. (*Ξίφιον* i. e. *gladius*). *Plin.* *Mieczyk, roślina, naksztalt kosacza*.

XIPHÖIDEUS, *a*, *um*, (*Ξίφος*, *miecz*; *ξίδος*, *kształt*). *Mieczowy, kształt miecza mający*.

XY

XYLINUM, *i*, *n*. (od *xylon*), (*ξύλον*), *scil. linum*. *Plin.* *Rodzaj bardzo białej i delikatnej bawełny, z której robią delikatne płótno*.

XYLOBALSAMUM, *i*, *n*. (*ξύλοβαλσαμον*). *Plin.* *Balsamowe drzewo*.

XYLOCASIA albo **XYLOCASSIA**, *ae*, *z*. (*ξύλοκασία*). *Marcell. in Pandect.* *Kassya, drzewo*.

XYLOCINNÄMÖMUM, *i*, *n*. (*ξύλοκιννάμωμον*). *Plin.* *Drzewo cynamonowe*.

XYLON, *i*, *n*. (*ξύλον*). *Bawelnicane drzewo*. *Plin.* *Drzewo bawelniczne*. || Ztąd *Xylus*, *a*, *um*. || Ztąd rzeczow. *Xylon* *scil. linum*. *Plin.* *t. j. bawelniana roślina*.

XYLOPHYTON, *i*, *n*. *Gadziel, iwa, dąbrowka, iwinka, ziele*, *inaczej consolida* *zwana*. *Apul. de herb.*

XYRIS, *idis*, *z*. (*ξύρις*). *Plin.* *Kosaciec dziki, roślina*.

XYSTARCHES, *ae*, *m*. (*Ξυστάρχης*). *t. j. przełożony, zwierzchnik*. *Xystus* *t. j. przysionka galerii szermierskich*. *Tertull. Ammian.*

XYSTER, *ris*, *m*. (*ξύστηρ*, *raszpławacz*). *Rdza gruba*.

XYSTICUS, *a*, *um*, (*ξύστικος*). *Tertull.* *Tyczący się galerii albo przysionka, gdzie się ćwiczyli zapasnicy podczas niepogody*. || *Xystici*. *Sueton.* *Zapasnicy, którzy się ćwiczyli na galerii*. *Xysticki*, np. *vanitas xystica*. *Tertull. de pudic.*, t. j. *atleticka próżność* *t. j. atletów; ztąd Xystici* *t. j. Atletci*. *Suet. Ulpian. in Pandect. Xysticus. Inscr. ap. Gruter.*

XYSTION, *i*. *Rodzaj drogiego kamienia*. *Plin.*

XYSTUM. *Ob. XYSTUS*.

XYSTUS, *i*, *m*. (*ξύστος*). *Pokryty chodnik, ganek, korytarz albo galeria dla atletów, którzy w czasie zimowym hojowali, waleczyli, pasowali się*. *Vitr. Tertull.* || *Chodnik albo galeria do przechadzki, do spaceru*, np. *xystus violis odoratus*. *Plin.*, *in xysto maternorum hortorum*. *Senec.*, *cum ambularem in xysto*. *Cic.*, *praevenit alium in xystum*. *Phaedr.* || *Xystum* zamiast *xystus*. *Vitr.*, t. j. *pokryty chodnik, ganek, korytarz, który powiada: haec autem porticus ξυστός apud Graecos vocatur, quod athlete per hiberna tempora in tectis studiū exercebant*. *Nostri autem hypaethras ambulationes xystos adpellant, quas Graeci περὶδομίδας dicunt*.

Y

Y greckie, jest samogłoska. Głoska *y* scionionymi wargami wymawia się jak *U*, *u*, *V*, np. *Enaius* pisze *Burrus* zamiast *Pyr-rhus* i *Bruges* zamiast *Phryges*, *y* jak *v* greckie albo *u*, np. *bucina* od *βουκήνη*, *cu-bus* od *κύβος*, *fuga* od *φύγη*, *mus* od *μῦς*. Często się *u* zamienia na *i*, np. *lacryma* jak *lacruma* od *δάκρυμα*. || **Y**, zowie się też

littera Pythagorae, quod ejus figura utebatur ad significandum bivium vitae humanae per virtutes aut per vitia. Auson. Idill. de litter. monosyll.

YACINTHUS *i. q. hyacinthus. Gloss. Lat. Graec.*

YPOCRITA i **YPOTHECA**, *i. q. Hypocrita, Hypotheca.*

YUNGUS, *i. Miasteczko w Gallii Belgij-skiej między Remos i Treveros. Anton. itiner. || Cluvierio est Ligny.*

Z

Z zamiast *triens* t. j. trzecia część assa; ztąd **ZZ** *i. e. dwa Trientes, np. Cic. Q. fenus fuit ZZ ex Z.*

ZABAOOTH. Ob. **SABAOTH**.

ZABDICENA, *ae, z. królestwo albo część Mesopotamii. Ammian.*

ZABULUS albo **ZABOLUS**, *i. m. zamiast Diabulus. Lactant.*

ZACYNTHOS albo **ZACYNTHUS**, *i. z. Mela. Plin.* Wyspa na Ionskim morzu blisko Peloponezu. || *Zacynthius, a, um. Nep.* Należący do Zacyntu wyspy. || *Sil.* Przewiśko męża, o którym powiadają, że Sagunt miasto założył.

ZAMA, *ae, z. Plin.* Miasto w Numidyi, stolica niegdyś króla Juby. || *Zamensis, e. Plin.* Tyczący się miasta Zamy.

ZAMIA, *ae, z. (Zyula).* Utrata, strata, zguba, szkoda, np. *ubi manum injicit benignę, ibi onerat aliquam zamiam. Plaut.* || *Owoc sosny, np. quae (nucis pineae) se in arbore ipsa divisere, zamiae vocantur. Plin. || Ed. Harduin., ma azaniae.*

ZAMOLXIS, *is, m. Apulej.* Traci filozof. || *Gete, sluga Pytagoresa. Diog. Laert.* **ZANGA** albo **ZANGA**, *ae, z. Rodzaj obowią Partów. Gallien. ap. Trebell. Cod. Theod.*

ZANCLE, *es, z. (Záγκλη, kosa). Ovid.* Miasto Messana, teraz Messyna w Sycylii. || *Zancleus albo Zancleus, a, um. Id.* Należący do miasta Messany. || *Zancleus. Id.* Mieszkańcy miasta Messany. || *Plin.* Miasto w Peloponezie.

ZANTHENES. Drogi kamień. Ob. **XANTHENES**.

ZAPLUTUS, *a, um, (Zéπλoutos). Petron.* Bardzo bogaty.

ZE

ZE, *ae, z. (Zē i Zēd). Plin.* Orkisz, zboże średnie między pszenicą a jęczmieniem. || *Apul.* Rodzaj rozmarynu.

ZEBRA, *ae, z. Zebra; koń afrykański pasował.*

ZELIVIRA, *ae, z. (od zelus i vir), scil. femina. Tertull.* Naloznica, która jest zazdrośna żenie męża.

ZELO, *ae i ZELOR, atus sum, ari, (od Zēlō). Tertull.* Zazdrościć, bydlę zaz-

drośnym, emulować, cheiwie naśladować czego.

ZELŌTES, *ae, m. (Zēlōtēs). Vulgat.* Exod. Zazdrośny miłośnik, który nie cierpi drugiego w miłości rywala.

ZELŌTYPUS, *ae, z. Ob. ZELOTYPUS.*

ZELŌTYPIA, *ae, z. (Zēlōtūpiā). Cic.*

Zazdrość w posiadaniu czego.

ZELŌTYPUS, *a, um, (Zēlōtūpos). Quintil. Juvenal.* Zazdrośny, zawistny w miłości.

ZELUS, *i, m. (Zēlōs). Prudent. Auson.* Gorliwość, zapal umysłu, który się daje widzieć w emulacji, bierze się na złą i na dobrą stronę.

ZEMA, *ae, z. (Zēma, od Zēw, wrę). Apic.* Naczynie kuchenne, garnek, w którym warzą mięso.

ZENO i **ZENON**, *ōnis, m. (Zēnon). Cic.* Jeden filozof sekty Pitagoresa, wynalazca dyalektyki, drugi Cytyjski z Cypru książę Stoików. || *Zenonis Chersonesus. Ptol.* Miasto w Krymie.

ZENONIANUS, *a, um. Justin. Instit.* Zenonowy, tyczący się Zenona filozofa.

ZENONICUS, *a, um. Augustin.* Należący do Zenona filozofa.

ZEPHYRITIS, *idis, z. scil. femina, (Zēphūritēs). Ovid. Catull.* Chlorys albo Flora, żona Zefirusa.

ZEPHYRIUS, *a, um, (Zēphūrius). Zefirowy, tyczący się Zefira wiatru. — ova. Ovid.* Czeze jaja.

ZEPHYRUS, *i, m. (Zēphūros). Ovid. Plin.* Zefir, jeden ze czterech głównych wiatrów, czyli wiatr łagodny zachodni. || *Za powiewem tego wiatru poczyna się wiosna wedle Pliniusza. Przewo. Horat. Te dulcis amice, reviset cum Zephyris, si concedas, et hirsutine prima. Ciebie słodki przyjacielu, jeżeli pozwolisz z łagodnymi wiatrami i z pierwszą jaskółką nawiedzi. || Serv. Syn Astreusza i jutrzeńki. || Powinnością wiatrów zefirów było posłańców bogów nosić dla przedszego pospiechu. Foca Zephyros et labore pennis. Virg. Zwolaj wiatry, zefiry, spadnij w bystrym locie. || Wszelki wiatr. Zephyros audis spirare secundos? Virg. Czy nie słyszysz, jako wieją wiatry pomyślne?*

ZEROS, *i, m. Plin.* Rodzaj drogiego kamienia.

ZERYNTHUS, *i, z. albo ZERYNTHUM, i, n. Steph. Byzant.* Miasto w Samotracyi. || *Zerynthius, a, um. Ovid.* Należący do tego miasta.

ZETA, *ae, z. zamiast diacta. Lamprid.* Pożoj, apartament. || *Głoska Zeta (Zēta) albo Zita (Z). Auson.*

ZETARIUS, *a, um, (od zeta), zamiast diactarius. Pokojowy, tyczący się pokoju. || Ztąd Zetarius, scil. servus. Paul. Sentent.* Pokojowy sluga.

ZETECULA. Ob. **ZOTHECULA**.

ZETHE albo **ZETES**, *ae, m. (Zētēs). Apollodor.* Syn Borei króla Traayi.

ZETHUS, *i, m. (Zēthos). Cic.* Jowisz syn

Antyopy, brat Amfiona. || *Sidon.* Sławny matematyk.

ZEUGITES, *ae, m. (Zēvītēs), scil. calamus. Plin.* Rodzaj trzciny albo rószezki na Orchomeńskim jeziorze do łowienia ptaków.

ZEUGMA, *ātis, n. (Zēvma). Postać grammatyczna, która zależy na połączeniu wielu części peryodów rządzonych jednym słowem, np. Ficit pudorem libido, timorem audacia cet. Cic. || Plin. Lucan.* Miasto w Syrii nad Eufratem rzeką z mostem kędy przechodził Bachus dążąc do Indyi, i Alexander wielki do Partów; ztąd *Zēvma*, że most łączy rzek brzegi.

ZEUS, *i, m. Plin.* Ryba bardzo przednia morska kowalem nazwana.

ZEUXIS, *is, idis i idos, m. (Zēvxis). Plin.* Sławny malarz Parchazyusza rówieśnik.

ZI

ZIMPIBĒRI i **ZINGIBĒRI**, *n. nieprzyp. (Zēvībēris). Plin.* Imbir.

ZINCUM, *i, n. Zynk metal.*

ZINZILULO, *are. Auct. earm. de Philom.* Śpiewać albo szczebiotać sposobem ptasząt cicho śpiewających.

ZIBRUS. *Apic. Ob. OMENTUM.*

ZIRCONIUM, *i, n. Cyrkon; zasada metaliczna niektórych kamieni drogich up. cyrkonu, hyacyntha.*

ZIZANIUM, *i, n. (Zēzānion). Vulgat. Matth.* Rakol, roślina rosnąca między wszelkiem zbożem.

ZIZYPHUM albo **ZIZIPHUM**, *i, n. (Zēzūphos). Plin.* Jujuba, owoc.

ZIZYPHUS albo **ZIZIPHUS**, *i, z. Colum. Pallad.* Jujuba, drzewo.

ZM

ZMARAGDUS. Ob. **SMARAGDUS**.

ZMILACES, *is, m. Plin.* Rodzaj drogiego kamienia.

ZMYRNA. Ob. **SMYRNA**.

ZO

ZODIACŌTEUS, *a, um. Marti. Cap.* Zodyjaczny, tyczący się koła zwierzęcego na niebie.

ZODIACUS, *a, um. Zwierzęcowy, od zwierzyńca niebieskiego, zodyatyczny; ztąd circulus Zodiacus, (Zōdiakos, κύκλος). Gell.* Koło zwierzęcowe. || *Zodiacum diastema. Sidon.* Znaków zodyatycznych odległość.

ZOE, *es, (Zōē, życie). Jeden z Eonów Walentyńjana. Tertull.*

ZOILUS, *i, m. (Zōīlos). Vitruv.* Sofista z Amfipolis w Macedonii, który żył za czasów Ptolemeusza Filadelfa, i ganil dzieła Homera. || *Ztąd przenośnie. Zoilus. Ovid.* Człowiek zazdrośny, szukający sobie sławy z ujmy cudzego dowcipu.

ZOMOTEGANITE, *es, z. scil. patina,*

(od *Zōmōs*, polewka i *τηγανον*, brytfana). *Apic.* Misa ryb w ich polewce warzonych.

ZONA, *ae, z. (Zōnē). Ovid. Horat. Pas.*

|| *Trzos. Zona plena argenti. Gell.* Trzos pełen pieniędzy. || *Ztąd Zonamperdidit, przys. Horat.* Ogolony z pieniędzy. || *Zonam solvere. Catull.* Pierwsze nowożeńców pokładziny. || *Przenośnie. Zonae. Virg.* Koła szelki, czyli pasy albo strefy otaczające niebo i ziemię. *Zona torrida.* Strefa gorąca. — *gelida.* — zimna. *Zonae temperatae.* Umiarkowane strefy. || *Przenośnie. Zona. Scrib. Larg.* Ogień piekielny, (choroba) w pół opasujący człowieka.

ZONA i **ZOSTER**, *ris, m. (Zōnē, pas).* Choroba liszajowa w postaci opaski.

ZONALIS, *e, (od zona). Macrob.* Tyczący się strefy albo pasa niebieskiego.

ZONARIUS, *a, um, (od zona). Trzosowy. Sector zonarius. Plaut. Rzezymieszek. || Zonarius, scil. artifex. Cic.* Który robi trzosi.

ZONATIM, *psk. (od zona). Lucil. ap. Non.* Kołem, wkóło.

ZONULA, *ae, z. (zdrobn. od zona). Catull.* Pasek, mały pas. || *Trzosek.*

ZOOLOGIA, *ae, z. (Zōōn, zwierzę; logos, mowa). Zoologia; historia naturalna zwierząt.*

ZOONOMIA, *ae, z. (Zōōn; nomos, prawo). Zoonomia; synonyma Fizyologii.*

ZOOPHTHALMOS, *i, m. (Zōōphtalmos). Plin.* Rozchodnik wielki, ziele.

ZOPHŌRUS, *przez skróć. i ZOOPHORUS, i, m. (Zōōphōros). Zodyak, czyli koło zwierzyńcowe na niebie. || (epistylum), coronis). Vitruv.* Strefa, średnia część gżemsu, gdzie się kładą zwierzęta i inne znaki dla ozdoby.

ZOOPHYTUM, *i, n. (Zōōn, φυτον, roślina). Zwierzokrzew.*

ZOOTOMIA, *ae, z. (Zōōn; τέμνειν, rozrywać). Zootomia; anatomia zwierzęca.*

ZOPISSA, *ae, z. (Zōpissa). Plin.* Smola skrobana z okrętów, która zmieszana z woskiem i ze solą morską, robi smołę bardzo przydatną do wszystkiego.

ZORŌASTRES, *ae i is, m. (Zōrōāstēs). Król Baktryanów, który pierwszy wedle Justyna sztukę czarnoksiężstwa wynalazł, tudzież pierwiastków świata i biegu planet pilny postrzegacz. || Zoroastres i Zoroastres, a, um. Prudent.* Tyczący się Zoroastra.

ZORONISIOS, *i, (lapis). Plin.* Rodzaj drogiego kamienia. || *Zoranisceos. Ed. Hard.*

ZOSTER, *ēris, m. (Zōstēr). Plin. Pas, rodzaj piekielnego ognia, który opasuje w pół człowieka.*

ZŌTHECA, *ae, z. (od Zōw, Zō, żyje, i θήκη, skład). Plin.* Gabinet, pokój do zatrudnień naukowych. || *Inscr.* Miejsce poświęcone.

ZOTHECULA, *ae, z. (zdrobn. od zotheca). Plin.* Mały gabinetek.

ZU

ZUMA, *orum*. *Trebell. Poll. Ob. ZEMA.*ZURA, *ae*, *z.* (wyraz afrykański). *Plin.* Nasienie jeżynowe.

ZY

ZYGIA. *Ob. ZYGUS.*ZYGIS, *idis*, *z.* (*ζυγίς*). *Apul.* Macierzanka, leśna roślina.ZYGUS, *a*, *um*, (*ζυγυς*). Jaworowy, ty-
czący się rodzaju jaworowego drzewa. *Zy-
gia, scil. arbor. Plin.* Jawor, drzewo, z któ-
rego robią jarzma wołowe. — *tibia. Apul.*
Flet weselny, przenośnie, wesele. *Juno dea
Zygia. Id.* Junona, bogini wesela.ZYGOMA, *tis*, *n.* (*ζυγομα*, jarzmo). Kość
jagodowa twarzy.ZYGOSTASIUM, *i*, *n.* (od *zygostates*).
Cod. Theod. Urząd waznika, który dogła-
dał wag, ażeby były sprawiedliwe.ZYGOSTATES, *ae*, *m.* (*ζυγοστάτης*). *Cod.
Justin. i Theod.* Waznik, dozorca wag.ZYMA. *Ob. ZEMA.*ZYTHOGALA, *ae*, *z.* (*ζυθος*, piwo; *γά-
λα*, mleko). Napój chłodzący złożony z pi-
wa i mleka gorącego.ZYTHUM, *i*, *n.* (*ζυθος ζυθος*). *Plin.* Na-
pój warzony z jęczmienia cierpkiego smaku,
który upajał nakształt wina, piwo mocne. ||
*Zythus, i, m. Colum.*ZZ. *i. e.* dwa trientes. *Ob. Z.*

Koniec tomu drugiego i ostatniego.

Nota. Pod literą **A.** opuszczony jest wyraz AVARUS i od niego
pochodne, jako to:

AVAR, *āris*, w liczb. mnog. *Avares*. Scy-
tyjski naród. *Paul. Diac. Langob.*, w przyp.
pierwsz. liczby pojedyn. *Avar. Corrip. Ibid.*AVARA. Miasto w Arabii skalistej. *Pto-
lem.* || Rzeka. *Ob. Avaricum.*AVARE, *psk.* (od *avarus*). Chciwie, ła-
komie, z chciwością, z łakomstwem co czy-
nić, *np. nihil tamen avare, nihil injuste
esse faciendum. Cic.*AVARES, *um*. Narody. *Ob. AVAR.*AVARITER, *psk.* (od *avarus*) *i. q. ava-
re. Plaut.*AVARITIA, *ae*, *z.* (od *avarus*). Chciwość,
łakomstwo, *np. homo ardet avaritia. Cic.*,
też *Horat. Juvenal.* || W liczb. mnog. *om-
nes avaritias. Cic.* || Przenośnie: skąpstwo,łakomstwo, sknerowstwo, chciwość, *np. —
gloriae. Curt.*AVARITIÉS, *ei*, *z.* zamiast *avaritia. Lu-
cret.*AVARUS, *a*, *um*, (podobno od *aveo* albo
avidus i *aces*, zatem zamiast *avidus aeris, i.
e. pecuniae. Nigid. ap. Gell.* albo też od
aveo). Chciwy, łakomy, pragnący pienie-
dzy. *Cic.*, też *avarior. Id.*, *avarissimus.*
Id. Zład semper avarus eget. Horat., *np.*
litus avarum. Virg. Spes avarae. Hor. ||
Przenośnie, łakomy, skąpy, nienasycony, *np.*
avarus laudis. Hor., albo *avarus caedis.*
Claudian. Mare avarum. Horat., *ignis a-
varus. Propert. — Acheron. Virg.*

Inne wyrazy opuszczone należą już to do mniej używanych, już to
obcych (*voces barbarae*), które może zawrzemy w oddzielnym tomiku;
innych znowu (pochodnych) szukaj pod pierwotnemi, od których pocho-
dzą, jako to: przymiotników pod rzeczownikami jednobrzmiącemi, imie-
słów, gerundiów i supinów pod słowami, i t. p.

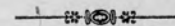
DODATEK

D O

SŁOWNIKA ŁACINSKO-POLSKIEGO.

I.

NAJDAWNIEJSZE POMNIKI JĘZYKA RZYMSKIEGO.

I. Pieśń braci rolnych. *)

ITEM. IIII. KAL. IVNIAS. 16
IN. LVCO. DEAE. DIAE. ALFENIVS. AVITIANVS. PROMAGISTER. AD. ARAM. 17
IMMOLAVIT. PORCILIAS. PIACVLARES. II. LVCI. COINQVENDI. ET. OPERIS.
FACIVNDI. IBI. VACCAM. HONORARIAM. IMMOLAVIT. ET. INDE. IN. TETRA- 18
STYLO. REVERSVS. SVBSELLIS. CONSEDIT. DEINDE. REVERSVS. AD. ARAM.
EXTAS. REDDIDIT. PORCILIARES. ITEM. IN. CIRCO., IN. FOCVLO. ARGENTEO. 19
CESPITI. ORNATO. EXTAM. VACCINAM. REDDIDIT., ET. IN. TETRASTYLO.
REVERSVS. EST. ET. IN. CONDICE. CAVIT. ET. PRAETEXTAM. DEPOSVIT. ET. 20
IN. PAPILIONE. SVO. REVERSVS. (est). PROMERIDIE. AVTEM.

*) Bracia rolni, (*Fratres Arvales*), składali zgromadzenie kapłańskie z dwónastu osób, którego obowiązkiem było czynić ofiary i zanosić modły o urodzaje ziemskie. W r. 1777, za Piusa VI. przy zakładaniu fundamentów na zakrystję kościoła św. Piotra w Rzymie, odkopano dwie tablice marmurowe, na których znaleziono wyryte pismem niezgrabnym i zaledwo czytelnym, czynności tego kapłańskiego zgromadzenia z roku 218. po nar. CHRYSTUSA. Sławny bibliotekarz watykański *Kajetan Ludwik Marini* (ur. 10 grud. 1740 + 17 maja 1815) ogłosił ten zabytek na kilku arkuszach pod tytułem: *Acta Fratrum Arvalium sub Imp. M. Aurelio Antonio Elagabalo, ex marmoribus in Urbe repertis, descripta*. Pod koniec pierwszego napisu, znajduje się odwieczna pieśń, według domysłu niektórych uczonych, sięgająca czasów Romulusa, który i samo to zgromadzenie braci rolnych miał ustanowić. Pierwsze wydanie tej pieśni było często, lubo mniej dokładnie drukowane; dla tego *Marini* zajął się powtórnie, jak najściślej wydecyfrowaniem i objaśnieniem tekstu tablic; owoc poszukiwań swoich złożył w następnym dziele: *Gli Atti e Monumenti de' Fratelli Arvali scolpiti già in tavole di marmo ed ora raccolti, decipherati e comentati etc.* Roma 1795. 2. voll. w wielkiej ćwiartce. Sam napis na obiedwóch tablicach ma 38 wierszy i zawiera opisanie ofiary ze zwykłemi przy niej obrzędami. Początek jest uszkodzony, *pieśń*, t. j. właściwy zabytek mowy z czasów Romulusa poczyna się od wiersza 32. i w późniejszej łacinie mogłaby brzmieć następnie:

En nos Lares iuvate!
Neve luem, Mars, sinas incurrare in flores!
Satur furere, Mars, lumen solis siste fervere!
Semones alterni advocatote cunctos!
En nos Mars iuvato!
Triumphe! Triumphe!

FRATRES. AERVALES. PRAETEXTAS. ACCEPERVNT. ET. IN. TETRASTYLO. 21
 CONVENERVNT. ET. SVBSELLIS. CONSEDERVNT. ET. CAVERVNT.
 SE. ADVISSE. ET. SACRV. RECISSE. ET. PORCILIAS. PIACVLARES. EPV. 22
 LATI. SVNT. ET. SANGVEM. POSTEA. INDE. PRAETEXTATI.
 CAPIT. VELATO. VITTIS. SPICEIS. CORONATI. LVCVM. ADSCENDERVNT. 23
 ET. PER. ALFENV. AVITIANVM. PROMAGISTRVM. AGNAM.
 OPIMAM. IMMOLAVERVNT. ET. HOSTIAE. LITATIONEM. INSPEXERVNT. PER. 24
 FECTO. SACRIFICIO. OMNES. TVRE. ET. VINO. FECERVNT. DEINDE.
 REVERSI. IN. AEDEM. IN. MENSA. SACRUM. FECERVNT. OLLIS., ET. ANTE. 25
 AEDEM. IN. CESPITE. PROMAGISTER. ET. FLAMEN. SACRV. FECERVNT.
 ITEM. FORAS. AD. ARAM. REVERSI. THESAVROS. DEDERVNT. ITEM. FLA. 26
 MEN. ET. PROMAGISTER. SCYPHOS. ARGENTEOS. CVM. SVMPVIS (*i. e.*
simpuvitis).
 VINO. REPLETIS. ANTE. OSTIVM. ACERRIS. TVRE. ET. VINO. FECERVNT. 27
 ET. ANTE. OSTIVM. RESTITERVNT. ET. DVO. AD. FRUGES. PETENDAS.
 CVM. PVBLICIS. DESCIDERVNT. ET. REVERSI. DEXTRA. DEDERVNT. LAE- 28
 VA. RECEPERVNT. DEINDE. AD. ALTERVTRVM. SIBI. REDD (*iderunt*).
 ET. PVBLICIS. FRUGES. TRADIDERVNT. DEINDE. IN. AEDEM. INTRAVERENT. 29
 ET. OLLAS. PRECATI. SVNT. ET. OSTIIS. APERTIS. PER. CLIVVM. IAC.
 VERVNT. DEINDE. SVBSELLIS. MARMOREIS. CONSEDERVNT. ET. PANES. 30
 LAVREATOS. PER. PVBLICOS. PARTITI. SVNT. IBI. OMNES. LVMEMVLIA.
 CVM. RAPINIS. ACCEPERVNT. ET. DEAS. VNGVENTAVERVNT. ET. AEDES. 31
 CLVSA. EST. OMNES. FORIS. EXIERVNT. IBI. SACERDOTES.
 CLVSI. SVCCINCTI. LIBELLIS. ACCEPTIS. CARMEN. DESCINDENTES. TRI- 32
 PODAVERVNT. IN. VERBA. HAEC.

ENOS. LASES. IVVATE.

ENOS. LASES. IVVATE. ENOS. LASES. IVVATE. NEVE. LVAERVE. MARMA(*r*). 33
 SINS. INCVRRERE. IN. PLEORES. NEVE. LVERVE. MARMAR.
 (*si*) NS. INCVRRERE. IN. PLEORIS. NEVE. LVERVE. MARMAR. SERS. IN. 34
 CVRRERE. IN. PLEORIS. SATVR. FVRERE. MARS. LIMEN.
 (*sale*) STA. BERBER. SATVR. FVFERE. MARS. LIMEN. SALI. STA. BERBER. 35
 SATVR. FVFERE. MARS. LIMEN. SALI. STA. BERBER.
 (*sem*) VNIS. ALTERNEL. ADVOCAPIT. CONCTOS. SEMVNIS. ALTERNEL. ADVO- 36
 CAPIT. CONCTOS. SIMVNIS. ALTERNIP. ADVOCAPIT.
 (*conet*) OS. ENOS. MARMOR. IVVATO. ENOS. MARMOR. IVVATO. ENOS. MA- 37
 MOR. IVVATO. TRIVMPE. TRIVMPE. TRIVMPE. TRIVM(*pe*, *triu*)MPE.
 POST. TRIPODATIONEM. DEINDE. SIGNO. DATO. PVBLICI. INTROIERVNT. 38
 ET. LIBELLOS. RECEPERVNT.

II. Prawa Królewskie. *)

SI. NVRVS. . . . SACRA. DIVIS. PARENTVM. ESTOD.

SI. PARENTEM. PVER. VERBERIT. AST. OLLE. PLORASSIT. PVER.

DIVIS. PARENTVM. SACER. ESTO.

1) Pisarze rzymscy zostawili wiele praw z czasu panowania królów i z XII tablic ułożonych przez Decemviorów, ale rzadko w pierwotnej ich mowie i pisowni; dopiero nowsi uczeni idąc za analogiją starali się przywrócić tym fragmentom formy starożytne; bo nawet nieliczne ułamki, które w kodexach z zachowaniem dawnej pisowni ocalały, uległy takim odmianom, iż w badaniach o pomnikach mowy i pisma pierwszych wie-

SI. HOMINEM. FVLME. IOVIS. OCCISIT. NE. SVpra. GENVA. TOLLITOR.
 SI. QVISQVAM. ALIVTA. FAXIT. IPSOS. IOVI. SACER. ESTO.
 SI. QVIS. HOMINEM. LIBERV. DOLO. SCIENS. MORTI. DVIT. PARICIDAS. ESTO.

III. Prawa XII. Tablic.

Tablica pierwsza.

SI. IN. IVS. VOCAT. NI. IT. ANTESTATOR. IGITVR. EM. CAPITO.
 SI. CALVITVR. PEDEMVE. STRVIT. MANVM. ENDOICITO.
 SI. MORBVS. AEVITASVE. VITIVM. ESCIT. QVI. IN. IVS. VOCABIT. IVMEN-
 TVM. DATO. SI. NOLET. ARCERAM. NE. STERNITO.
 ASSIDVO. VINDE. ASSIDVVS. ESTO. PROLETARIO. QVOI. QVIS. VOLET. VIN-
 DEX. ESTO.
 REM. VBI. PAGVNT. ORATO.
 NI. PAGVNT. IN. COMITIO. AVT. IN. FORO. ANTE. MERIDIEM. CAVSAM. CON-
 HICITO. QVOM. PERORANT. AMBO. PRAESENTES.
 POST. MERIDIEM. PRAESENTI. STLITEM. ADDICITO.
 SOL. OCCASVS. SVPREMA. TEMPESTAS. ESTO.
 — VADES. — SVBVADES. —

Tablica druga.

MORBVS. SONTICVS. — STATVS. DIES. CVM. HOSTE. — QVID. HORVM. FVIT.
 VNVM. IVDICI. ARBITROVE. REOVE. DIES. DIFFISVS. ESTO.
 CVI. TESTIMONIVM. DEFVERIT. IS. TERTIIS. DIEBVS. OB. PORTVM. OBVA-
 GVLATVM. ITO.

Tablica trzecia.

AERIS. CONFESSI. REBVSQVE. IVRE. IVDICATIS. TRIGINTA. DIES. IVSTI.
 SVNTO.
 POST. DEINDE. MANVS. INIECTIO. ESTO. IN. IVS. DVCITO.
 NI. IVDICATVM. FACIT. AVT. QVIP. ENDO. EM. IVRE. VINDICIT. SECV. DV-
 CITO. VINCITO. AVT. NERVO. AVT. COMPEDIEVS. QVINDECIM. PONDO.
 NE. MAIORE. AVT. SI. VOLET. MINORE. VINCITO.
 SI. VOLET. SVO. VIVITO. NI. SVO. VIVIT. QVI. EM. VINCTVM. HABEBIT. LI-
 BRAS. FARRIS. ENDO. DIES. DATO. SI. VOLET. PLVS. DATO.

ków Rzymu, z wielką ostrożnością używać ich należy. Krytyczne wydanie praw królewskich i XII Tablic sporządził H. E. Dirksen w dwóch następnych dziełach: 1) Versuche zur Kritik u. Auslegung der Quellen des Römischen Rechts. 2) Uebersicht der bisherigen Versuchen zur Kritik u. Herstellung des Textes der Zwölf-Tafel-Fragmente. Leipzig. 1821. 8.

V. Nagrobki Scipio'nów. *)

- 1) CORNELIVS. LVCIVS. SCPIO. BARBATVS. GNAIVOD. PATRE.
PROGNATVS. FORTIS. VIR. SAPIENSQVE. QVOIVS. FORMA. VIRTUTEI. PA-
RISVMA.
FVIT. CONSOL. CENSOR. AIDILIS. QVEI. FVIT. APVD. VOS. TAVRASIA. CI-
SAVNA.
SAMNIO. CEPIT. SVBIGIT. OMNE. LOVCANA. OPSIDESQVE. ABDOVCIT.
- 2) AVLLA. CORNELIA. GN. FILIA. HISPALLI.
- 3) HONC. OINO. PLOIRVME. COSENTIONT. R . . .
DVONORO. OPTVMO. FVISE. VIRO.
LYCIOM. SCIPIONE. FILIOS. BARBATI.
CONSOL. CENSOR. AIDILIS. HIC. FVET. . A . .
HEC. CEPIT. CORSICA. ALERIAQVE. VRBE.
DEDET. TEMPESTATIBVS. AIDE. MERITO.
- 4) L. CORNELIO. L. F. SCPIO.
AIDILES. COSOL. CESOR.
- 5) CN. CORNELIVS. CN. F. SCPIO. HISPANVS.
PR. AID. CVR. Q. TR. MIL. II. XVIR. SL. IVDIR.
X. VIR. SAC. FAC.
VIRTUTES. GENERIS. MIEIS. MORIBVS. ACCVMVLAVI. PROGENIEM. GENVI.
FACTA. PATRIS. PETIEI.
MAIORVM. OPTENVI. LAVDEM. VT. SIBEL. ME. ESSE. CREATVM.
LAETENTVR. STIRPEM. NOBILITAVIT. HONOR.
- 6) L. CORNELIVS. CN. F. CN. N. SCPIO. MAGNA. SAPIENTIA.
MVLTSQVE. VIRTUTES. AETATE. QVOM. PARVA.
POSIDET. HOC. SAXSV. QVOIEL. VITA. DEFECIT. NON.
HONOS. HONORE. IS. HIC. SITVS. QVEI. NVNQVAM.
VICTVS. EST. VIRTUTEI. ANNOS. GNATVS. XX. IS.
L MANDATVS. NE. QVAIRATIS. HONORE.
QVEI. MINVS. SIT. M
- 7) L. CORNELI. L. F. P. N.
SCPIO. QVAIST.
TR. MIL. ANNOS. GNATVS. XXXIII.
MORTVOS. PATER.
REGEM. ANTIOCO.
SVBEGIT.
- 8) (Co)RNELIVS. L. F. L. N.
(Sci)PIO. ASIAGENVS.
COMATVS. ANNORV.
GNATVS. XVI.
- 9) QVEI. APICEM. INSIGNE. DIALIS. FLAMINIS. GESSISTEI.
MORS. PERFECIT. (i)VA. VT. ESSENT. OMNIA.
BREVIA. HONOS. FAMA. VIRTVSQVE. GLORIA. ATQVE. INGENIVM. QVIBVS.
SEI.

*) Te grobowe napisy odkryte zostały w części r. 1616. przed bramą Rzymską *Porta Capena* zwaną, a w całości w r. 1780. i wkrótce opisane przez Franc. *Piranesi* (ur. 1748 + 27 stycznia 1810) w dziele: *Monumenti degli Scipioni publicati Roma 1785*. fol. Najdawniejszy z nich jest nagrobek L. Scipio'na Brodatego. Niektóre z nich są starsze od napisu Duillius'a, inne społeczne, inne nakoniec świeższe.

IN. LONGA. LICVISSET. TIBE. VTIER. VITA.
FACILE. SVPERASES. GLORIAM.
MAIORVM. QVARE. LVBENS. TE. IN. GREMIV. SCPIO. RECIPIT. TERRA.
PVBLI.
PROGNATVM. PVBLIO. CORNELI.

VI. Uchwała Senatu o uroczystościach Bachusa. *)

(Q.) MARCIVS. L. F. S(p.) POSTVMIVS. L. F. COS. SENATVM. CONSOLVE-
RVNT. IV. OCTOB. APVD. AEDM. || DVELONAI. SC(ribendo). ARF(uerunt). M.
CLAVDI(us). M. F. L. VALERI(us). P. F. Q. MINVCI(us). C. F. DE BACANALIBVS.
QVEI. FOIDERATEI. || ESENT. ITA. EXDEICENDVM. CENSVERE. NEIQVIS. EO-
RVM. BACANAL. HABVISE. VELET. SEI. QVES. || ESENT. QVEI. SIBEL. DEICE-
RENT. NECESVS. ESE. BACANAL. HABERE. EEIS. VTEI. AD. PR. VRBANVM. ||
ROMAM. VENIRENT. DEQVE. EEIS. REBVS. VBEI. EORVM. VTR. A. (leg. ver-
ba) AVDITA. ESENT. VTEI. SENATVS. || NOSTER. DECERNERET. DVM. NE. MI-
NVS. SENATORBVS. C(entum). ADESENT. (quom e)A. RES. COSOLERETVR. || BA-
CAS. VIR. NEQVIS. ADIESE. VELET. CEIVS. ROMANVS. NEVE. NOMINVS. LA-
TINI. NEVE. SOCIVM. || QVISQVAM. NISEI. PR. VRBANVM. ADIESENT. ISQVE.
DE. SENATVOS. SENTENTIAD. DVM. NE. || MINVS. SENATORIBVS. C. ADESENT.
QVOM. EA. RES. COSOLERETVR. IOVSISENT. CENSVERE. || SACERDOS. NE-
QVIS. VIR. ESET. MAGISTER. NEQVE. VIR. NEQVE. MVLIER. QVISQVAM. E-
SET. || NEVE. PECVNIAM. QVISQVAM. EORVM. COMOINEM. (h)ABVISE. VELET.
NEVE. MAGISTRATVM. || NEVE. PROMAGISTRATVO. NEQVE. VIRVM. NEQVE.
MVLIEREM. QVIQVAM. FECISE. VELET. || NEVE. POSTHAC. INTER. SED. CON-
IOVRASE. NEVE. COMVOVISE. NEVE. CONSPONDISE. || NEVE. CONPROMESI-
SE. VELET. NEVE. QVISQVAM. FIDEM. INTER. SED. DEDISE. VELET. || SA-
CRA. IN. OQVOLTOD. NE. QVISQVAM. FECISE. VELET. NEVE. IN. POPLICOD.
NEVE. IN. || PREIVATOD. NEVE. EXTRAD. VRBEM. SACRA. QVISQVAM. FECI-
SE. VELET. NISEI. || PR. VRBANVM. ADIESET. ISQVE. DE. SENATVOS. SEN-
TENTIAD. DVM. NE. MINVS. || SENATORIBVS. C. ADESENT. QVOM. EA. RES.
COSOLERETVR. IOVSISENT. CENSVERE. || HOMINES. PLOVS. V. OINVORSEI.
VIREI. ATQVE. MVLIERES. SACRA. NE. QVISQVAM. || FECISE. VELET. NEVE.
INTER. IBEI. VIREI. PLOVS. DVOBVS. MVLIERIBVS. PLOVS. TRIBVS. || ARFVI-
SE. VELENT. NISEI. DE. PR. VRBANI. SENATVOSQVE. SENTENTIAD. VTEI.
SVPRAD. || SCRIPTVM EST. HAICE. VTEI. IN. COVENTIONID. EXDEICATIS. NE.
MINVS. TRINVM. || NOVNDINVM. SENATVOSQVE. SENTENTIAM. VTEI. SCIEN-
TES. ESETIS. EORVM. || SENTENTIA. ITA. FVIT. SEI. QVES. ESENT. QVEI. AR-
VORSVM. EAD. FECISENT. QVAM. SVPRAD. || SCRIPTVM. EST. EEIS. REM. CA-
PVTALEM. FACIENDAM. CENSVERE. ATQVE. VTEI. || HOCE. IN. TABOLAM. AHE-
NAM. INCEIDERETIS. ITA. SENATVS. AIQVOM. CENSUIT. || VTEIQVE. EAM. FI-
GIER. IOVBEATIS. VBEI. FACILVMED. GNOSCIER. POTISIT. ATQVE. || VTEI. EA.
BACANALIA. SEI. QVA. SVNT. EXTRAD. QVAM. SEI. QVID. IBEI. SACRI. EST.

*) Tablica spiżowa, na której znajduje się powyższa uchwała z roku założenia Rzymu 568 czyli 186 lat przed n. Chrystusa, odkryta była w dawnej krainie Bruttii'ów, teraz jest własnością Muzeum wiedeńskiego. Rzeczne postanowienie Senatu kilkakrotnie było drukowane, ale najstaranniej przez *Endlicher'a* w katalogu rękopismów filologicznych łacińskich cesarskiej Wiedeńskiej biblioteki, który i dokładne *fac-simile* rzecznej tablicy załączył. Grotefend w Gram. swojej łacińskiej C. II. str. 300 i 301, niektóre zatarte miejsca uzupełnił.

|| ITA. VTEL. SVPRAD. SCRIPTVM. EST. IN. DIEBVS. X. QVIBVS. VOBELIS. TA-
BELAI. DATAI. || ERVNT., FACIATIS. VTEL. DISMOTA. SIENT. IN. AGRO.
TEVRANO.

VII. Dawna modlitwa ofiarna rolników rzymskich. *)

MARS. PATER. TE. PRECOR. QVAESOQVE. VTI. SIES. VOLENS. PROPITIVS.
MIHI. DOMO. FAMILIAEQVE. NOSTRAE. QVOIVS. REL. ERGO. AGRVM. TER-
RAM. FVNDVMQVE. MEVM. SVOVITAVRILIA. CIRCVMAGI. IVSSI. VT. TV. MOR-
BOS. VISOS. INVISOSQVE. VIDVERTATEM. VASTITVDINEMQVE. CALAMITA-
TES. INTEMPERIASQVE. PROHIBESSIS., DEFENDAS. AVERRVNCESQVE. VTI-
QVE. TV. FRVGES. FRVMENTA. VINETA. VIRGVLTAEQVE. GRANDIRE. BENE-
QVE. EVENIRE. SINAS. PASTORES. PECVAQVE. SALVA. SERVASSIS. DVISQVE.
BONAM. SALVTEM. VALETVDINEMQVE. MIHI. DOMO. FAMILIAEQVE. NOSTRAE.
HARVNCE. RERVVM. ERGO. FVNDI. TERRAE. AGRIQVE. MEI. LVSTRANDI. LV-
STRIQVE. FACIENDI. ERGO. SICVTI. DIXI. MACTE. HISCE. SVOVITAVRILIBUS.
LACTENTIBVS. IMMOLANDIS. ESTO. MARS. PATER. EIVSDEM. REL. ERGO.
MACTE. HISCE. SVOVITAVRILIBVS. LACTENTIBVS. ESTO.

*) Znajduje się między szczątkami dzieła *Marka Portius'a Rato'na Censor'a* (ur.
234 + około 149 r. przed n. Cnn.) o gospodarstwie wiejskim (de Re Rustica), w roz-
działach 141, 2 i 3.

II.

KALENDARZ DAWNYCH RZYMIAN. (*)

(Calendarium antiquorum Romanorum).

Dzień na- szego mie- siąca.	Marzec, Maj, Li- piec i Październik maja po dni 31.	Styczeń, Sierpień i Grudzień maja po dni 31.	Kwiecień, Czer- wiec, Wrzesień i Listopad maja po dni 30.	Luty ma dni 28, a w każdym 4. roku, jako przestępnym, 29.
1	Calendis.	Calendis.	Calendis.	Calendis.
2	VI	IV } ante	IV } ante	IV } ante
3	V } ante	III } Nonas.	III } Nonas.	III } Nonas.
4	IV } Nonas.	Pridie Nonas.	Pridie Nonas.	Pridie Nonas.
5	III } Nonas.	Nonis.	Nonis.	Nonis.
6	Pridie Nonas.	VIII } ante	VIII } ante	VIII } ante
7	Nonis	VII } ante	VII } ante	VII } ante
8	VIII } ante	VI } Idus.	VI } Idus.	VI } Idus.
9	VII } ante	V } Idus.	V } Idus.	V } Idus.
10	VI } ante	IV } Idus.	IV } Idus.	IV } Idus.
11	V } Idus.	III } Idus.	III } Idus.	III } Idus.
12	IV } Idus.	Pridie Idus.	Pridie Idus.	Pridie Idus.
13	III } Idus.	Idibus.	Idibus.	Idibus.
14	Pridie Idus.	XIX } ante	XVIII } ante	XVI } ante
15	Idibus.	XVIII } ante	XVII } ante	XV } ante
16	XVII } ante	XVII } ante	XVI } ante	XIV } ante
17	XVI } ante	XVI } ante	XV } ante	XIII } ante
18	XV } ante	XV } ante	XIV } ante	XII } ante
19	XIV } ante	XIV } ante	XIII } ante	XI } ante
20	XIII } ante	XIII } ante	XII } ante	X } ante
21	XII } ante	XII } ante	XI } ante	IX } ante
22	XI } ante	XI } ante	X } ante	VIII } ante
23	X } ante	X } ante	IX } ante	VII } ante
24	IX } ante	IX } ante	VIII } ante	VI } ante
25	VIII } ante	VIII } ante	VII } ante	V } ante
26	VII } ante	VII } ante	VI } ante	IV } ante
27	VI } ante	VI } ante	V } ante	III } ante
28	V } ante	V } ante	IV } ante	Pridie Calendas
29	IV } ante	IV } ante	III } ante	Martias.
30	III } ante	III } ante	Pridie Calendas	
31	Pridie Calendas (następnego mie- siąca).	Pridie Calendas (następnego mie- siąca).	Pridie Calendas (następnego mie- siąca).	

Nota. Dzień 24 Lutego zwał się bissextus, a rok przestępny annus bissextilis.

(*) Rzymianie dzielili rok na 12 miesięcy, które od czasu poprawy Kalendarza przez
Juliusza Cezara (r. 46 prz. Chr.) tyle co teraz dni zawierały.

Trzy dni każdego miesiąca miały swoje osobne nazwiska. 1. *Idus* nazywał się pierwszy dzień miesiąca, od słowa *Kalēō* wołam, nazywam, ponieważ początek miesiąca i przypadające w nim święta przez kapłanów zwołanemu ludowi ogłaszane bywały. 2. *Idus* nazywał się dzień piętnasty w Marcu, Maju, Lipcu i Październiku, a trzynasty w innych miesiącach. 3. *Nonae* nazywał się we wszystkich miesiącach dzień przed *Idus*, zatem siódmy w Marcu, Maju, Lipcu i Październiku, a piąty w innych miesiącach.

Z wyrazami *Calendae*, *Idus*, *Nonae*, łączą się nazwiska miesięcy, jako przymiotniki, np. *Calendae Januariæ* pierwszy Stycznia, *Calendis Januariis* pierwszego Stycznia, *circa* *Calendas Junias* około pierwszego Czerwca, *Idibus Martiis* piętnastego Marca, *Nonis Novembribus* piątego Listopada. Jeżeli potrzeba inny jaki dzień miesiąca oznaczyć, wyraża się którym on jest względem *Nonae*, *Idus* i *Calendae*. Ten dzień, po którym mają nastąpić *Nonae*, *Idus* lub *Calendae*, nazywa się *pridie Nonas* albo *Nonarum*, *pridie Idus* albo *Iduum*, *pridie Calendae* albo *Calendarum*; dzień drugi, przed którymkolwiek z tych trzech wypadający, nazywał się u Rzymian trzecim nie drugim, przed nim czwartym, dalej piątym i t. d. Dni, które następowały po *Idus*, oznaczano przez wskazywanie, któremi są przed *Calendae* następującego miesiąca, np. *tertio Calendas Martias* albo *III Cal. Martias*, albo *ante diem tertium Calendas Martias* (przez skrócenie *a. d. III Cal. Mart.*) i t. p. Wszystkie te wyrażenia jedno znaczą, i *ante diem* znaczy to samo co *dies*, np. *Is dies erat Apr. a. d. V. Cal. Apr.* CAES. był to dzień 28 Marca; *a. d. Idus Martias*. CAES. 13 Kwietnia. *In ante diem V Cal. Novemb.* CIC. na dzień 28 Października. *In ante diem octavum et septimum Calendas Octobres.* LIV. na dzień 24 i 25 Września. Oprócz tego, w sposobie liczenia Rzymian potrzeba następną własność uważać, że jak według naszego sposobu liczenia, między dniem 7 a 15, oraz między 5 a 13, zachodzi dni 8, tak u Rzymian zachodziło 9. Wszystko to przyłączona tablica dostatecznie wyjaśnia.

Według wskazanej tablicy łatwo jest datę rzymską przemienić na naszą w następujący sposób:

1. Jeżeli data rzymska oznaczona jest przez *Nonae* lub *Idus*, bierze się dzień miesiąca, na który takowe *Nonae* albo *Idus* przypadają, i do niego dodaje się jeden; to jest, zamiast piątego bierze się szósty, zamiast trzynastego cztertnasty, zamiast piętnastego szesnasty, i od tej liczby odejmuje się datę rzymską; a ztąd wypadająca różnica oznacza datę naszego kalendarza, np. *IV Nonas Julias*. Julius (Lipiec) ma *Nonae* dnia siódmego, lecz w miejsce jego bierze się dzień ósmy: będzie więc $8 - 4 = 4$ czyli dzień 4 Lipca. *IV Nonas Septembres*. September (Wrzesień) ma *Nonae* dnia piętego, wzięwszy więc dzień szósty, odjawszy 4, pozostałe 2 okaże, że *IV Nonas Septembres* jest drugi dzień września. *VII Idus Octobres*. October (Październik) ma *Idus* dnia piętnastego; wzięwszy więc 16 i odjawszy od tego 7, pozostałe 9 znaczy, że to jest nasz 9 Października. *VI Idus Apriles*. Aprilis (Kwiecień) ma *Idus* trzynastego, będzie więc $14 - 6 = 8$, czyli 8 Kwietnia.

2. Jeżeli zaś data rzymska oznaczona jest przez *Calendae*, wiadomo, iż dzień daty do miesiąca poprzedzającego należy; potrzeba więc najprzód wiedzieć, ile ma dni ten miesiąc, do którego data należy, potem do liczby tych dni dodać 2 i od tego odjąć datę rzymską, a pozostała reszta oznaczać będzie datę naszego kalendarza. Liczba dni w miesiącu powiększa się dwiema jednościami dla tego, że oprócz dni bieżącego miesiąca, jeszcze jeden dzień następnego wchodzi w rachunek, a przyczem sposób liczenia Rzymian zawsze jeden dzień więcej przydaje, np. *IX Calendas februarias*. Naznaczony dzień przypada w miesiącu styczniu, ten ma dni 31; w miejscu tej liczby bierze się 33, od której odjawszy 9, pozostałe 24 znaczą 24 Stycznia podług naszego kalendarza. *V Calendas Julias*. Oznaczony dzień przypada w czerwcu, ten ma dni 30: będzie $32 - 5 = 27$ Czerwca.

3. Co się tyczy wyrażania naszych dat w języku łacińskim, lepiej jest trzymać się naszego zwyczaju niż je zamieniać na sposób Rzymski. Chcąc jednakże użyć tej zamiany, trzeba zrobić przeciwny powyższemu rachunek, np. 25 Grudnia. Grudzień ma dni 31; w miejscu tej liczby bierze się 33, odejmuje się od niej 25, i zostaje 8, to jest, *VIII Calendas Januarias*.

Powyżej umieszczona tablica zawiera już w sobie wszystko to, czego byśmy przez dopiero przytoczone rachunki dojść mogli.

Ciąg dalszy listy Prenumeratorów, którzy po wyjściu tomu pierwszego na to dzieło zapisali się.

Akademia Duchowna Rzymsko-Katolicka Petersburska.

Bartnikowski Józef.
Bazzkiewicz.
Biesiekiński Justyn Radzca Dworu i Kaw.
Bobiński.
Boczkowski.
X. Bofkiewicz Kanonik Kap. Wil.
Burzyski Władysław.

Chambarande Henryk.
X. Cichocki Leon Dziekan i Pleban Tarszańsko-Umański.
X. Cywiński Biskup.

Dawatz Felix Lekarz.

Florentini Jan.
Florentini Leopold.
Fortmann Franciszek.
Frankowski Jan.

X. Geniusz Paweł.
Godlewski Ferdynand.
Grabowski Apolinary Major.
Grudziński Andrzej Nadw. Radzca i Kaw.

Horodnicki Mikołaj Uczeń Akad. Duch.

Jagiello Jakób.
X. Jankiewicz Cyprian.
Jaroszewicz.
X. Jurewicz ex. 2.
Iwinski Wawrzyniec.

Kamocki Michał Koll. Assesor.
Kobyliński Felix.
Konstantynowicz W. D. S. E. D.
Kossowski J.
X. Kowalewski Konstanty.
Kozłowski Seweryn.
Kucharski.
Kuczewski Teofil.
Runczewicz Józef.

Lachowicz Stanisław.
Lubiczankowski Bronisław.

Malewski Lekarz.
Maruszewski Felix.
Minuczyk.
X. Moszynski Antoni Rektor.
Moszynski D. M.

X. Narbutt Leon Ucz. B. K. Duch. Wileń.
Akad.
Narbutt Teodor.

Pac-Pomarnacki Julian Magister Prawa, b.
Prezes S. G. Apel. Wil.
Pietkiewicz Konstanty.
Pietrkiewicz Konstanty.
X. Podgórski Eliaz.
Podgórski Jan.
Polanowski Profl.
Pruski Eliaz.

Ratyski Stanisław.
Rutski Tomasz Student Charkowskiego Uniwersytetu.

X. Siwicki Adalbert.
X. Soroka Celestyn Opat Benedyktynski.
Spasowski Grott Alexander.
Stefanowicz Jan.
Sudź Mikołaj Obyw. Pttu Nowogródz.
X. Szczepowski.
Szulski Lekarz.
Szukiewicz Wincenty Dok. Med.
Szuniewicz Ignacy.
X. Szylejko Jakób.

Titius Julian D. M.
Truskowski Romuald Student Mosk. Uniw.

Wakulewicz Antoni.
Wasilewski Michał.
Wersocki Adam D. M.
Wollowicz Hr.
X. Wolonezewski Maciej.
Wolosewicz.
Wyrwicz Antoni.
X. Wyszynski Felix Pleban Rumszyski.

Zabrodowski Dawid.
Zahorowski.

74 900—

9 x 63. 135079

811 sz.

Bobrowski

Słownik łaciński - T. 2.

23967

XIX